William MacDonald

Comentariul biblic al credinciosului

Vechiul Testament

William MacDonald

Comentariul biblic al credinciosului

VECHIUL TESTAMENT

Traducerea din engleză, tehnoredactarea computerizată şi grafica:
Doru Motz

CLV
Christliche
Literatur-Verbreitung e. V.
Postfach 11 01 35 – 33661 Bielefeld

Titlul original: BBC – Believer's Bible Commentary – Old Testament
Copyright © 2002 by CLV – Christliche Literatur-Verbreitung e. V.
Postfach 11 01 35 – 33661 Bielefeld (Deutschland)
Internet: www.clv.de
ISBN 3-89397-627

Traducător: Doru Motz
Coperta: Dieter Otten, Gummersbach
Tipărit: Imprimeria de Vest Oradea
ISBN 973-8152-01-X

Volumul de față, precum și altă literatură creștină pot fi comandate la:
Editura Lampadarul de Aur
Str. Aurel Vlaicu 15
3700 – Oradea
tel./fax: 0259 – 447 442
e-mail: lampadar@rdslink.ro

CUPRINS

Prefața autorului 5
Introducerea redactorului 7
Lista ilustrațiilor și tabelelor 9
Lista hărților 9
Abrevieri 11
Transliterații 13
INTRODUCERE LA VECHIUL TESTAMENT 15
INTRODUCERE LA PENTATEUH 23
Geneza 29
Legămintele majore ale Scripturii 40
Semnul circumciziei 53
Homosexualitatea 54
Tipologiile 71
Exodul 79
Dispensațiile 96
Tabernacolul: Imaginea sub care Îl vede Dumnezeu pe Cristos 110
Levitic 123
Numeri 153
Deuteronom 181
INTRODUCERE LA CĂRȚILE ISTORICE 211
Iosua 213
Cetățile de refugiu 228
Judecători 235
Îngerul Domnului 243
Rut 259
1 Samuel 265
2 Samuel 291
1 Regi 317
Divizarea regatului 332
2 Regi 349
1 Cronici 379
2 Cronici 397
Ezra 423
Neemia 433
Estera 445
INTRODUCERE LA CĂRȚILE POETICE 457
Iov 463

Cartea Psalmilor 493
Psalmii imprecativi 653
Proverbele 713
Eclesiastul 795
Cântarea Cântărilor 835
INTRODUCERE LA PROFEȚI 845
Isaia 849
Ieremia 903
Plângeri 935
Ezechiel 941
Jertfele din timpul Mileniului 972
Daniel 977
Osea 995
Ioel 1005
Amos 1009
Obadia 1017
Iona 1021
Mica 1027
Naum 1033
Habacuc 1037
Țefania 1043
Hagai 1049
Zaharia 1053
Maleahi 1069
BIBLIOGRAFIE GENERALĂ 1075
PERIOADA INTERTESTAMENTALĂ 1081

INTRODUCEREA REDACTORULUI

„Nu disprețuiți comentariile!" Acesta a fost sfatul oferit de un profesor de studii biblice studenților săi de la *Emmaus Bible School* (devenit între timp colegiu biblic) la sfârșitul anilor 50. Cel puțin unul dintre studenții săi și-a adus aminte de aceste cuvinte, în cele trei decenii scurse de atunci. Profesorul la care m-am referit este William MacDonald, autorul *Comentariului Biblic al Credinciosului*. Studentul nu a fost altul decât subsemnatul, redactorul Comentariului, Arthur Farstad, pe atunci un biet student în anul întâi, care nu citise până atunci decât un singur comentariu — *In the Heavenlies* (o lucrare asupra epistolei apostolului Pavel către Efeseni), scrisă de Harry A. Ironside. Citind însă comentariul de față, seară de seară, în timpul vacanței de vară, tânărul Art Farstad a descoperit adevărata semnificație a unui comentariu.

Ce este un comentariu?

Ce este, de fapt, un comentariu? Și de ce nu trebuie să-l disprețuim? Recent un publicist creștin de marcă a întocmit o listă cu *cincisprezece* genuri de lucrări biblice, care nu trebuie să lipsească de pe masa oricărui cercetător studios al Cuvântului Sfânt. Nu trebuie să surprindă însă faptul că unii credincioși nu știu prin ce se deosebește un comentariu de o Biblie de studiu, de pildă, sau chiar de o concordanță, un atlas sau un dicționar biblic — pentru a numi doar patru din cele cincisprezece lucrări esențiale pentru studierea Cuvântului lui Dumnezeu.

Un comentariu, după cum sugerează însuși termenul, *comentează* sau oferă (în cazul cel mai fericit) explicații utile asupra unui text biblic, fie verset cu verset, fie paragraf cu paragraf. Unii creștini nu vor să aibă nimic de a face cu comentariile, spunând: „Eu nu vreau să aud decât cuvântul rostit, iar ca lectură prefer să citesc însăși Biblia!" La prima vedere, pare o atitudine cucernică, dar nu este! Căci un comentariu nu face altceva decât să aștearnă pe hârtie cel mai bun (*și, în același timp, cel mai dificil*) gen de expoziție biblică, anume predarea și predicarea Cuvântului lui Dumnezeu la rând, verset cu verset. Unele comentarii (ca de pildă cel al autorului anterior menționat, Ironside) nu sunt altceva decât adevărate predici redate sub formă tipărită. În plus, cultura biblică în limba engleză a fost binecuvântată cu o sumedenie de prezentări ale Cuvântului lui Dumnezeu dintre cele mai strălucite, provenind din toate epocile creștinismului, compuse inițial într-o mare varietate de limbi. Din păcate, multe dintre acestea sunt atât de lungi, atât de învechite și dificil de parcurs încât creștinul obișnuit pierde în curând apetitul de a continua studierea lor. De aceea, s-a simțit nevoia acută a unei lucrări de genul *Comentariului Biblic al Credinciosului*.

Genuri de comentarii

Teoretic, orice persoană pe care o interesează Biblia ar putea scrie un comentariu — ceea ce explică faptul că există o gamă atât de variată de comentarii, de la cele extrem de liberale până la cele foarte conservatoare. *Comentariul Biblic al Credinciosului* (n.tr. la care ne vom referi de acum încolo prin acronimul CBC) este o lucrare foarte conservatoare, prin aceasta înțelegându-se faptul că Biblia este acceptată drept Cuvântul lui Dumnezeu inspirat și infailibil, întru totul suficient pentru credința și practica creștină.

Un comentariu se poate situa fie pe o

poziție foarte tehnică (conținând, de pildă, detalii privitoare la gramatica limbilor greacă și ebraică), fie pe o poziție generală, de ansamblu. CBC se situează cam la jumătatea distanței dintre aceste două extreme. Chestiunile de ordin tehnic care se cer neapărat explicate au fost grupate în note separate, plasate la sfârșitul capitolelor, dar s-a avut grijă să nu se evite explicarea pasajelor dificile sau aplicarea convingătoare a învățăturilor pertinente, problemele de amănunt ale textelor fiind astfel tratate într-o manieră corespunzătoare. Stilul domnului MacDonald este adânc ancorat în prezentarea expozitivă a Cuvântului lui Dumnezeu. Scopul urmărit este de a produce nu doar credincioși de duzină, ci *ucenici* (sau *discipoli*).

Comentariile diferă între ele și în funcție de tabăra teologică din care provin – conservatoare sau liberală, protestantă sau romano-catolică, premilenistă sau amilenistă. CBC este conservator, protestant și premilenist.

Modul recomandat de utilizare

CBC poate fi abordat în mai multe moduri. Noi sugerăm însă următoarea ordine de abordare:

Cercetarea prin răsfoire. Dacă sunteți un cititor pasionat al Scripturii, veți constata că e o plăcere să răsfoiți această carte, citind câte un pasaj de ici și colo, pentru a vă face o imagine mai clară asupra unei cărți din Biblie.

Citirea unui fragment separat. Poate un verset sau un paragraf din Biblie nu vă este clar și ați dori lămuriri suplimentare asupra lui. Recurgeți la *Comentariul Biblic al Credinciosului*, căutând explicația pasajului respectiv și, negreșit, veți găsi o un material bogat, care răspunde cerițelor dvs.

O doctrină. Dacă v-ați angajat în studierea unui anumit subiect, cum ar fi sabatul, botezul, alegerea sau Sfânta Treime, căutați pasajele din cadrul Comentariului care se ocupă de aceste subiecte. Există o tablă de materii pe subiecte. Apelați la concordanță pentru a localiza cuvintele cheie în măsură să vă conducă la textele de bază în care este tratat subiectul respectiv.

O carte din Biblie. Poate că parcurgeți împreună cu clasa din care faceți parte la Școala Duminicală sau cu toată adunarea o carte din Noul Testament, de la început până la sfârșit. Veți dobândi cunoștințe de mare preț pentru dumneavoastră, pe care le puteți împărtăși și altora, dacă veți lectura, în prealabil, explicația textului biblic respectiv, așa cum o găsiți în CBC. (Desigur, dacă responsabilul grupului de studiu folosește CBC ca text de bază, veți putea apela la alte două comentarii suplimentare!)

Volumul integral. În cele din urmă, fiecare creștin trebuie să se străduiască să citească *întreaga Biblie*. Lectura integrală a Bibliei îl va pune pe cititor în fața unor texte dificile, pe care un comentariu conservator, de genul CBC-ului, le va trata cu toată atenția, facilitând înțelegerea lor.

Studiul biblic va părea, probabil, la început folositor, dar oarecum arid, neîmbietor. Dar continuarea cu perseverență a studiului va aduce, în cele din urmă, satisfacția mult dorită, ca studiul să fie nu numai util, ci și o adevărată delectare!

Sfatul domnului MacDonald acum treizeci de ani a fost: „Nu disprețuiți comentariile." Acum, după ce am parcurs, cu toată atenția, Comentariul său, în vederea corelării cu recent apăruta ediție *New King James Version* a Bibliei, pot face încă un pas, recomandându-vi-l cu toată căldura!

PERIOADA INTERTESTAMENTALĂ

Când Dumnezeu a transmis mesajul Său final prin Maleahi, El a făcut o pauză de aproape patru sute de ani în cadrul comunicațiilor Sale prin intermediul omului. Urmarea a fost o tăcere asurzitoare în cadrul revelației divine.

Cum era și de așteptat, tăcerea lui Dumnezeu a dat naștere la o sumedenie de teorii privitoare la natura Sa. Unii poate ar fi pretins ca El să acționeze cum a acționat dintotdeauna. Alții ar fi susținut că omul este prea păcătos ca să poată auzi vreun mesaj din partea lui Dumnezeu (aceasta este întotdeauna o absurditate, deoarece *orice* păcat este un afront adus lui Dumnezeu și dacă n-ar fi fost harul Său, Dumnezeu nu ar fi comunicat cu nici o persoană sau generație *anterior* perioadei lui Maleahi și, desigur, după aceea). Apoi ar mai fi unii care ar susține, cu destulă tărie, că lipsa de credință a omului a fost cauza tăcerii și aparentei inactivități ale lui Dumnezeu.

Nici una din aceste teorii nu va fi ținut însă cont de omniscienta și suveranitatea lui Iehova Dumnezeu. Dragostea Sa hotărâtă, cuprinsă în cadrul legământului (în ebraică *hesed*) stabilise deja traiectoria Sa. Această lungă tăcere s-a înscris în planul Său etern. El vorbise de multe ori și printr-o mare diversitate de oameni, dar acum El Se pregătea să rostească cel mai puternic și mai măreț cuvânt al Său adresat omenirii: Isus. O pauză – lungă și binepreczată – avea rolul de a sublinia această revelație de proporții monumentale.

Căile lui Dumnezeu sunt, negreșit, de nepătruns pentru om. „Ci cât sunt de sus cerurile față de pământ, atât sunt de sus căile Mele față de căile voastre și gândurile Mele față de gândurile voastre" (Is. 55:9). Dar Arhitectul acestui univers nu este lipsit de ordine și simetrie în lucrarea Sa, chiar în relațiile Sale cu ființele omenești limitate și supuse schimbării. Uneori această ordine se poate discerne.

O scurtă trecere în revistă a modului în care Dumnezeu a venit în ajutorul omului în anii cuprinși de cronica Vechiului Testament este de mare folos, căci se poate deslușl un tipar consecvent de acțiune, consemnat sub inspirația Duhului Sfânt. O atare consecvență în trecut aruncă lumină asupra lucrărilor lui Dumnezeu în perioada supranumită Intertestamentală.

Două lucruri se pot remarca din start. Mai întâi, Dumnezeu în general a desemnat sau a permis să se ivească *o situație disperată* înainte de a-Și prezenta mesajul sau de a aduce izbăvirea Sa. În al doilea rând, întotdeauna El a chemat *un slujitor credincios* care „să stea la spărtură," mijlocind înaintea Sa pentru popor (Ez. 22:30), fiind agentul Său prin care Și-a desfășurat lucrarea.

Să examinăm o clipă condițiile groaznice ce dominau societatea antediluviană. Dumnezeu Și-a exprimat regretul că l-a creat pe om (Gen. 6:6). Pe fundalul acestei situații întunecate și aparent lipsite de speranță, Biblia declară: „Dar Noe a găsit har în ochii lui Dumnezeu" (Gen. 6:8). Așadar avem o situație disperată și, în același timp, slujitorul credincios al lui Dumnezeu.

Acest tipar s-a repetat în cazul lui Avraam, când Dumnezeu a chemat afară din restul omenirii cufundate în mândrie și idolatrie un popor ales. Apoi tiparul reapare în cazul lui Iosif, prin care Dumnezeu izbăvește Israelul de foamete. Și tiparul continuă cu Moise, un alt izbăvitor, care s-a ivit la momentul potrivit ca să scape poporul lui Dumnezeu din împrejurări aparent imposibil de învins. Aceeași temă străbate cartea Judecători, continuând să se manifeste în viața unor persoane cum au fost Estera și Neemia.

În fiecare din aceste exemple, și în altele asemănătoare, a trebuit să se demonstreze cât de zadarnice au fost eforturile omului, înainte ca să intervină Dumnezeu. Istoria consemnată a Perioadei Inter-

testamentale ne îndreaptă privirile spre o experiență similară. Se pare că Dumnezeu a permis poporului Său, evreii, să-și epuizeze resursele și să fie aduși într-o nouă situație disperată, înainte ca El să fi adus în lume pe Slujitorul Său cel mai credincios, singurul desăvârșit – adică pe Fiul Său, Isus Cristos.

PERIOADA AVUTĂ ÎN VEDERE

Dacă redactarea cărții Maleahi s-a încheiat în anul 397 î.Cr., atunci perioada analizată de noi în cadrul acestui articol a început în acest punct și a continuat până la vestirea de către înger a nașterii lui Ioan Botezătorul (Luca 1:11-17). Pe tot parcursul acestui interval de patru sute de ani n-au fost nici profeți, nici scriitori inspirați care să redea revelația divină.

Șase subdiviziuni istorice ale acestei perioade se pot distinge. Era persană, care de fapt a început cu mult înainte, în anul 536 î.Cr., dar a coincis cu Perioada Intertestamentală din 397 până în 336 î.Cr.; Era Elenă (336-323 î.Cr.); Era Egipteană (323-198 î.Cr.); Era Siriană (198-165 î.Cr.); Era Macabeilor (165-63 î.Cr.); și Era Romană (63-4 î.Cr.). Studiul de față va fi prezentat în ordine cronologică, în funcție de aceste șase subdiviziuni. În cadrul fiecărui segment vom acorda atenție situației istorice și evoluțiilor pe plan religios.

ERA PERSANĂ (397-336 î.Cr.)

Situația pe plan istoric

După cum am subliniat, perșii au constituit forța dominantă în Orientul Mijlociu încă din anul 536 î.Cr. Dumnezeu S-a folosit de perși pentru a izbăvi Israelul din captivitatea babiloneană (Dan. 5:30, 31).

Perșii au avut o atitudine tolerantă față de rămășița de evrei din Palestina, până când rivalitățile interne legate de postul cu mare putere politică al marelui preot a dus la distrugerea parțială a Ierusalimului de către guvernatorul persan. Altminteri poporul evreu a fost lăsat în pace în această perioadă.

Evoluțiile pe plan religios

Dumnezeu S-a folosit de captivitatea babiloneană pentru a elimina orice urmă de idolatrie din mijlocul poporului Său. Astfel evreii au revenit la Ierusalim cuprinși de un nou respect față de Scripturi, în special față de legea lui Moise. De asemenea ei au dobândit o profundă înțelegere a noțiunii teologice de monoteism. Aceste două influențe s-au manifestat în continuare în timpul perioadei intertestamentale.

Apariția *sinagogii* ca centru local de închinăciune se situează în această perioadă. *Scribii* („cărturarii") au devenit foarte importanți pentru interpretarea Scripturilor în slujbele din sinagogi. Deja în vremea când S-a născut Isus sinagoga dobândise un grad superior de organizare, fiind larg răspândită în toate comunitățile evreiești din lume.

O altă evoluție care a afectat răspândirea evangheliei în perioada Noului Testament a apărut către sfârșitul domniei persane. În Samaria s-a înființat un templu, prin care s-a stabilit o formă de închinare ce a rivalizat cu iudaismul. Evenimentul acesta a dus, în cele din urmă, la separarea socială și religioasă a samaritenilor de iudei.

ERA ELENĂ (336-323 î.Cr.)

Situația pe plan istoric

Alexandru cel Mare, în multe privințe cel mai mare cuceritor din toate timpurile, a fost personajul central al acestei scurte perioade. El a cucerit Persia, Babilonul, Palestina, Siria, Egiptul și vestul Indiei. Deși a murit la vârsta de numai treizeci și trei de ani, după ce a guvernat Grecia doar treisprezece ani, influența sa a dăinuit multă vreme după moartea sa.

Evoluții pe plan religios

Dorința viu exprimată de Alexandru a fost să întemeieze un imperiu mondial, cu limbă, obiceiuri și civilizație unice. Sub influența sa, lumea a început să vorbească și să studieze limba greacă. Acest proces de elenizare a cuprins și adoptarea culturii și religiei elene în toate colțurile lumii. Elenismul a devenit foarte popular, dăinuind până în perioada Noului Testament, fiind promovat de romani.

Conflictul care s-a născut între iudei și influența elenismului asupra culturii și

religiei lor a fost îndelung și aprig. Deși limba greacă a fost suficient de răspândită prin anul 270 î.Cr. pentru a facilita traducerea în greacă a Vechiului Testament (Septuaginta), iudeii credincioși s-au împotrivit cu înverșunare politeismului păgân al epocii.

ERA EGIPTEANĂ (323-198 î.Cr.)

Situația pe plan istoric

La moartea lui Alexandru în 323 î.Cr., imperiul grec s-a împărțit în patru segmente sub conducerea a patru generali: Ptolemeu, Lisimah, Casandru și Seleucos. Acestea a fost cele „patru împărății" ce au luat locul „cornului mare" (Dan. 8:21, 22).

Ptolemeu Soter, întemeietorul dinastiei ptolemaice, a primit Egiptul și curând a ajuns să domine Israelul învecinat. La început el s-a purtat aspru cu evreii, dar către sfârșitul domniei sale și apoi în timpul domniei succesorului său, Ptolemeu Philadelphus, evreii au fost tratați omenos. În această perioadă s-a efectuat traducerea în greacă a Vechiului Testament, denumită Septuaginta.

Evreii au prosperat până către sfârșitul dinastiei Ptolemaice, când s-au întețit conflictele dintre Egipt și Siria. Israelul a fost din nou prins ca într-un clește, între două puteri majore. Când sirienii au învins Egiptul în bătălia de la Panion din anul 198 î.Cr., Iudeea a fost anexată Siriei.

Evoluțiile pe plan religios

Politica de toleranță adoptată de Ptolemei, în virtutea căreia iudaismul și elenismul au coexistat pașnic, a fost periculoasă pentru credința iudaică. Astfel s-au statornicit două stări de lucruri: mai întâi s-a infiltrat influența greacă și apoi, aproape neobservat, a avut loc o asimilare a modului de viață elen.

Accentul pus de elenism pe frumusețe, formă și mișcare i-a determinat pe evrei să neglijeze ritualurile religiei iudaice, care, pe plan estetic, au devenit neapetisante. Astfel închinarea a fost influențată negativ, căpătând mai mult un aspect exterior, decât interior – trăsătură ce avea să domine vreme îndelungată iudaismul.

Și astfel s-au conturat două partide religioase: partidul elenist, cu accente prosiriene, și cel al iudeilor ortodocși, în special Hasidimii sau „Cucernicii" (predecesorii fariseilor). Lupta pentru putere dintre aceste două grupări a dus la polarizarea iudeilor pe plan politic, cultural și religios. Acest conflict a stat la baza atacului lansat de Antioh Epifanul în 168 î.Cr.

ERA SIRIANĂ (198-165 î..Cr.)

Situația pe plan istoric

Sub domnia lui Antioh cel Mare și aceea a succesorului său Seleucus Philopater, iudeii, deși supuși unui tratament aspru, au fost lăsați să-și mențină un grad de guvernare autohtonă, sub autoritatea marelui preot. Toate au decurs normal, până când partidul elenist s-a hotărât să-și impună candidatul favorit, Iason, la funcția de mare preot, înlocuindu-l astfel pe Onis III, marele preot preferat de iudeii ortodocși, realizând acest lucru prin mituirea succesorului lui Seleucus, Antioh Epifanul. Aceasta a declanșat un conflict, soldat, în cele din urmă, cu sosirea sa la Ierusalim, într-o stare de cumplită furie.

În anul 168 î.Cr., Antioh a lansat o campanie de distrugere a tuturor trăsăturilor caracteristice ale credinței iudaice. Astfel a interzis toate jertfele, a scos în afara legii ritualul circumciziei și a anulat respectarea sabatului și a sărbătorilor iudaice. Iudeii au fost obligați să mănânce carne de porc și să aducă jertfe idolilor. Ultimul său sacrilegiu, care i-a atras căderea, a fost profanarea Sfintei Sfintelor prin construirea unui altar și aducerea de jertfe lui Zeus. Mulți evrei și-au pierdut viața în prigoanele ce au izbucnit.

Poate că trebuie să ne reamintim, în acest punct, despre modul lui Dumnezeu de a proceda. Astfel El crează sau îngăduie apariția unei situații disperate, după care cheamă un slujitor special, deosebit de credincios. Dar omul adesea încearcă să se salveze singur, reușind, aparent, dar în cele din urmă sfârșind într-o stare mai rea decât înainte. Or, tocmai așa urmau să se petreacă lucrurile în viața poporului lui Dumnezeu, evreii. Dumnezeu nu făcea altceva decât să pregătească terenul pentru venirea adevăratului Izbăvitor.

Evoluțiile pe plan religios

După cum se poate vedea din evoluțiile religioase ale acestei perioade, religia iudaică s-a scindat, din pricina elenismului. S-au pus astfel bazele înființării unei grupări de factură ortodoxă, având în frunte, cel mai adesea, cărturari sau scribi, numiți ulterior farisei, și o facțiune mai pragmatică, asociată mai mult sau mai puțin cu funcția marelui preot. Concepția care a stat la baza acestei grupări a dus, ulterior, la apariția saducheilor.

ERA MACABEILOR (165-63 î.Cr.)

Situația pe plan istoric

Un preot vârstnic pe nume Matatias, descendent al casei lui Hasmon, trăia, împreună cu cei cinci fii ai săi, în satul Modein, situat la nord-vest de Ierusalim. Când un slujbaș sirian a încercat să impună jertfele păgâne în satul Modein, Matatias s-a răsculat, omorând un iudeu rătăcit care a adus aceste jertfe, și ucigându-l pe ofițialul sirian, după care a fugit în munți împreună cu familia sa. Mii de evrei credincioși i s-au alăturat, înscriind una din cele mai nobile file din istoria poporului lui Dumnezeu prin râvna și gelozia sfântă cu care au ținut cu orice preț să apere onoarea lui Dumnezeu.

După moartea lui Matatias trei din fiii săi au continuat revolta lansată de tatăl lor, în ordinea următoare: Iuda, supranumit Macabeu (166-160 î.Cr.), Ionatan (160-142 î.Cr.) și Simon (143-134 î.Cr.). Oamenii aceștia au repurtat victorii răsunătoare, astfel încât până la data de 25 decembrie 165 î.Cr. au recucerit Ierusalimul, curățind templul și restabilind închinarea. Aceste eveniment se serbează până în ziua de astăzi de către evrei în cadrul sărbătorii Hanuca (sau Praznicul Înnoirii Templului).

Luptele au continuat în zonele rurale ale Iudeii, în contextul unor încercări zadarnice din partea Siriei de a-i înfrânge pe Macabei. În cele din urmă, sub conducerea lui Simon, evreii și-au dobândit independența (142 î.Cr.). Timp de aproape șaptezeci de ani ei avut parte de independență, sub domnia dinastiei Hasmoneilor, dintre care cei mai nobili lideri au fost Ioan Hircanus (134-104 î.Cr.) și Alexandru Ianeus (102-76 î.Cr.).

Evoluțiile pe plan religios

Cea mai însemnată evoluție pe plan religios în această perioadă s-a constituit în urma puternicei divergențe de opinie referitoare la funcția de rege și la cea de mare preot în Iudeea. De-a lungul a sute de ani postul de mare preot a dobândit evidente nuanțe politice, accentul nemaifiind pus pe respectarea legii ca acesta să fie un descendent al lui Aaron, ci pe capacitățile sale politice. Dar iudeii ortodocși s-au opus cu fervoare acestei tendințe, pe care au condamnat-o din răsputeri. Când Ioan Hircanus a devenit guvernator și mare preot al Israelului, a cucerit Transiordania și Idumeea și a distrus templul din Samaria. Forța sa și bunul nume de care s-a bucurat în popor l-au determinat să-și aroge titlul de rege. Numai că acest lucru a atras îndată aspra condamnare a iudeilor ortodocși, care între timp dobândiseră denumirea de farisei. Aceștia nu recunoșteau nici un rege decât dacă descindea direct din spița lui David. Or, evident, Hasmoneii nu îndeplineau această cerință esențială.

Cei care se opuneau fariseilor, susținându-i, în schimb, pe Hasmonei, s-au numit saduchei. Această denumire și-a făcut apariția în timpul domniei lui Ioan Hircanus, care a devenit el însuși un saducheu.

ERA ROMANĂ (63-4 î.Cr.)

Situația pe plan istoric

Independența evreilor a luat sfârșit în anul 63 î.Cr., când Pompei din Roma a cucerit Siria, invadând și Israelul. Aristobul II, pretinzându-se rege al Israelului, nu i-a îngăduit însă lui Pompei să intre în Ierusalim. Furios, liderul roman a cucerit cetatea prin forță armată, micșorând teritoriul lui Iuda. Eforturile Israelului de a scutura jugul asupririi se soldaseră pentru un timp cu o izbândă, dar acum orice speranță părea definitiv pierdută.

Antipater Idumeul a fost numit în funcția de procurator al Iudeii de către Iulius Cezar în anul 47 î.Cr. Irod, fiul lui

Antipater, a devenit în cele din urmă rege al evreilor prin anul 40 î.Cr.

Deşi Irod, supranumit cel Mare, a conceput şi executat proiectul de zidire a unui nou templu la Ierusalim, în realitate a fost un elenist înfocat, fiind urât de familia Hasmoneilor. Irod i-a ucis pe toţi descendenţii Hasmoneilor, ba chiar şi pe soţia sa, Mariane, nepoata lui Ioan Hircanus. Apoi a trecut la asasinarea celor doi fii ai săi prin Mariane, Aristobulus şi Alexandru. Acesta a fost personajul care a ocupat tronul Iudeii când S-a născut Isus în Betleem. Iată în ce situaţie disperată şi întunecată zăcea poporul lui Dumnezeu!

Evoluţiile pe plan religios

Apariţia fariseilor şi a saducheilor a fost consemnată deja. Înainte de a trece la analizarea altor trei partide importante, se cuvine să ne ocupăm mai pe larg de aceste două grupări însemnate.

(1) *Fariseii* s-au numit aşa în prima parte a domniei lui Ioan Hircanus, sensul termenului fiind acela de „separatişti." Fariseii depindeau în mare măsură de cărturari (scribi), fiind loiali legii şi religiei lui Iehova. Accentul pus de ei asupra alipirii fără compromisuri de Scripturi a condus în cele din urmă la un ataşament deosebit de puternic faţă de „legea orală" sau Mişna, care încerca să aplice legea scrisă la viaţa de toate zilele.

(2) *Saducheii* au împrumutat acest nume de la *Zadochiţi* sau, după alţii, de la termenul ebraic *tsaddik*, însemnând „neprihănit." Dacă fariseii erau în strânsă legătură cu cărturarii, saducheii erau foarte apropiaţi de marele preot. Se pare că preoţii au manifestat un ataşament sporit faţă de aspectele sociale, politice şi pământeşti ale funcţiei lor. Această concepţie era pe placul multora dintre liderii evrei cu pronunţate tendinţe sociale.

Deşi inferior numeric fariseilor, saducheii făceau, în marea lor majoritate, parte din familiile înstărite, cu mare influenţă, ale preoţilor, ce alcătuiau aristocraţia naţiunii evreieşti. În opinia acestora, trebuia trasă o linie clară de demarcaţie între legea lui Dumnezeu şi arena politică a naţiunii. Cu alte cuvinte, ei nu vedeau nici o legătură între nevoia de sfinţenie şi destinul neamului. Religia era religie, iar politica politică! Prin urmare, ei manifestau o doză mare de scepticism faţă de farisei, considerându-i retrograzi, irelevanţi şi fanatici.

(3) *Irodienii* au apărut în timpul erei romane (Mat. 22:16). Ei s-au constituit într-un partid politic, având ca scop principal promovarea cauzei guvernului lui Irod. Probabil la baza atitudinii lor a stat teama de guvernul roman şi posibilitatea distrugerii totale a naţiunii ce ar fi rezultat dintr-un act de revoltă din partea evreilor. Irodienii erau adepţi precumpănitori ai elenismului, opuşi fariseilor şi accentului pus de aceştia pe separaţie.

(4) *Ziloţii* (sau „Cananienii," termen derivat din aramaicul *kanna'ah, „zelos"* – („Canaaniţi" în traducerea NKJV a Noului Testament) erau un alt partid politic, aflat însă în diametrală opoziţie faţă de irodieni. Ei refuzau să se conformeze guvernării romane şi, spre deosebire de farisei, nu credeau că au datoria să Îl aştepte cu răbdare şi supunere pe Mesia al Israelului, care să vină şi să răstoarne stăpânirea romană. În opinia lor, Dumnezeu îi ajută doar pe cei ce se ajută singuri, iar evreii trebuiau să fie pregătiţi să lupte pentru dobândirea independenţei.

La fanatismul lor, asemănător fariseilor, pentru litera legii, ziloţii adăugau un plus de spirit naţionalist. Învăţăturile acestei grupări promovau un gen de izbăvire militară, rod al strădaniilor omului, mai degrabă decât o intervenţie divină.

(5) *Esenienii* au fost de asemenea un produs al erei romane. Ei nu sunt menţionaţi în Noul Testament, dar în ultimii cincizeci de ani, de la descoperirea Sulurilor de la Marea Moartă, au beneficiat de multă atenţie.

Această grupare a fost de natură religioasă, iar nu politică. Aderenţii săi au fost un gen de sectă pseudo-spirituală, considerând de datoria lor să se retragă din viaţa obişnuită a societăţii, practicând o viaţă monastică şi un iudaism de factură mistică.

Puternic pătrunşi de spiritul legii şi de sentimentul separării de lume şi alipirii totale de Dumnezeu, esenienii au pierdut orice conştiinţă a misiunii evanghelistice a

Israelului, mulțumindu-se să se izoleze definitiv de lume, să-i ignore problemele și s-o lase să piară lipsită de orice nădejde.

CONCLUZIE

Scena era pregătită. Eforturile zadarnice ale omului de a face față mutațiilor pe plan politic și diverselor credințe religioase s-au soldat cu puține rezultate tangibile. Israel se afla într-un gen de robie spirituală, în realitate mult mai nefastă decât robia politică. Apariția diverselor partide și mișcări de care ne-am ocupat a demonstrat existența unei dorințe sincere de a găsi o soluție viabilă de rezolvare a problemelor cu care se confrunta națiunea Israel. Dar toate păreau să fi eșuat. Orizontul istoriei era cufundat în întuneric. Situația era cu adevărat disperată.

Pe acest fundal Dumnezeu intervine, întrerupând tăcerea de patru sute de ani prin vestirea venirii lui Cristos, Slujitorul credincios al Domnului. Și astfel ia sfârșit perioada intertestamentală.

Prefața autorului

Scopul *Comentariului Biblic al Credinciosului (CBC)* este de a oferi cititorului creștin obișnuit cunoștințe de bază privitoare la Vechiul Testament (VT).

CBC mai are și scopul de a trezi în cititor delectarea și gustul pentru aceste cărți neglijate, în măsură să-l determine să se adâncească în studierea comorilor inepuizabile cuprinse în ele. Deși cercetătorii erudiți vor găsi, sper, hrană pentru sufletele lor, ei vor da dovadă de înțelegere dacă vor lua în considerare faptul că volumul de față nu se adresează în primul rând lor.

Cu excepția cărților Psalmi, Proverbe și Eclesiastul, expunerea conținutului VT se face, în general, „paragraf-cu-paragraf", nu „verset-cu-verset". Comentariile asupra textului sunt însoțite de aplicații practice ale adevărurilor spirituale și, acolo unde este cazul, de un studiu tipologic.

Pasajele care îndreaptă privirile cititorului spre venirea Răscumpărătorului sunt scoase în evidență și tratate mai amănunțit.

Cărțile Psalmi, Proverbe și Eclesiastul sunt dezbătute verset cu verset, fie pentru că nu se pretează la condensare, fie pentru că majoritatea credincioșilor doresc să le studieze mai aprofundat.

Am încercat să confruntăm textele problematice și să oferim explicații alternative, acolo unde a fost posibil. O sumedenie de texte au dat multă bătaie de cap comentatorilor și trebuie să mărturisim că în privința acestora continuăm „să vedem ca într-o oglindă, încețoșat."

Cu mult mai important decât orice comentariu este *însuși Cuvântul lui Dumnezeu*, așa cum este acesta iluminat de Duhul Sfânt al lui Dumnezeu. Fără el nu este nici viață, nici creștere, nici sfințenie, nici slujire vrednică de primit. De aceea, se impune cu imperiozitate să-l citim, să-l studiem, să-l memorăm, să meditățm asupra lui și, mai presus de toate, să-l ascultăm și să-l împlinim în viața noastră. După cum a spus cineva: „Ascultarea este organul cunoașterii spirituale."

Ilustrații și tabele

Figuri

1. Arca lui Noe 39
2. Turnul Babel 46
3. Muntele Sinai 99
4. Planul Tabernacolului 106
5. Pieptarul 107
6. Mobilierul Tabernacolului 116
7. Amplasarea triburilor în tabăra israelită 156
8. Araba 164
9. Râul Iordan 217
10. Regii și profeții lui Israel și Iuda 330
11. Tunelul lui Ezechia 370
12. Planul Templului lui Solomon 400
13. Valea Esdraelon 417
14. Zidul lui Neemia 437
15. Cadrul istoric al cărților de înțelepciune și poezie 458
16. Viziunea lui Ezechiel cu tronul așezat pe un car 947
17. Templul lui Ezechiel 969
18. Poarta Ișstar 983

Tabele

1. Descendenții lui Adam 44
2. Psalmii mesianici 494
3. Calea spre reînnoire 936

Hărți

1. Națiunile din Geneza 10 45
2. Ținuturi străvechi din Biblie 47
3. Pământul Făgăduinței 49
4. Călătoria lui Iosif în Egipt 67
5. Fuga lui Moise în Egipt și revenirea lui în această țară 84
6. Exodul și călătoriile copiilor lui Israel 91
7. Din pustiu în Canaan 172
8. Împrejurimile Canaanului Central 178
9. Cuceririle lui Iosua 219
10. Judecătorii lui Israel 239
11. David urmărit de Saul 279
12. Ierusalim: Cetatea lui David 296

13. Regatul davidic 312
14. Imperiul lui Solomon: cele douăsprezece districte 321
15. Un regat divizat 336
16. Viața lui Ilie 338
17. Imperiul babilonian, cca. 560 î.Cr. 371
18. Campaniile lui Nebucadnețar împotriva lui Iuda 377
19. Răspândirea faimei lui Solomon 399
20. Repatrierea din exil 425
21. Imperiul persan, cca. 500 î.Cr. 446
22. Locuri menționate în Psalmi 495
23. Denumiri geografice în Cântarea Cântărilor 836
24. Profeții lui Israel și Iuda 851
25. Călătoria lui Ieremia în Egipt 928
26. Imperiul Grec al lui Alexandru Macedon 988
27. Controlul Ptolemaic asupra Palestinei 989
28. Controlul Seleucid asupra Palestinei 990
29. Palestina sub Romani 990
30. Amos: Locurile judecate de Dumnezeu 1011
31. Imperiul Asirian, cca. 650 î.Cr. 1022
32. Denumirile geografice pe care s-au bazat jocurile de cuvinte în Mica 1029

Abrevieri

Abrevieri ale cărților Bibliei

Cărțile Vechiului Testament

Gen.	Geneza	2 Cro.	2 Cronici	Dan.	Daniel
Ex.	Exodul	Ezra	Ezra	Os.	Osea
Lev.	Levitic	Ne.	Neemia	Ioel	Ioel
Nu.	Numeri	Est.	Estera	Amos	Amos
Deut.	Deuteronom	Iov	Iov	Oba.	Obadia
Ios.	Iosua	Ps.	Psalmi	Iona	Iona
Jud.	Judecători	Pro.	Proverbe	Mica	Mica
Rut	Rut	Ecl.	Eclesiastul	Naum	Naum
1 Sam.	1 Samuel	Cânt.	Cântarea Cântărilor	Hab.	Habacuc
2 Sam.	2 Samuel	Is.	Isaia	Țef.	Țefania
1 Re.	1 Regi	Ier.	Ieremia	Hag.	Hagai
2 Re.	2 Regi	Pl.	Plângeri	Zah.	Zaharia
1 Cro.	1 Cronici	Ez.	Ezechiel	Mal.	Maleahi

Cărțile Noului Testament

Mat.	Matei	Ef.	Efeseni	Ev.	Evrei
Mar.	Marcu	Fil.	Filipeni	Iac.	Iacov
Lu.	Luca	Col.	Coloseni	1 Pe.	1 Petru
Io.	Ioan	1 Tes.	1 Tesaloniceni	2 Pe.	2 Petru
Fapte	Faptele Apostolilor	2 Tes.	2 Tesaloniceni	1 Io.	1 Ioan
Ro.	Romani	1 Tim.	1 Timotei	2 Io.	2 Ioan
1 Cor.	1 Corinteni	2 Tim.	2 Timotei	3 Io.	3 Ioan
2 Cor.	2 Corinteni	Tit	Tit	Iuda	Iuda
Gal.	Galateni	Filim.	Filimon	Apo.	Apocalipsa

Alte abrevieri ale diverselor versiuni, traduceri și parafrazări ale Bibliei

ASV	American Standard Version	NEB	New English Bible
FWG	*Numerical Bible* a lui F.W. Grant	NIV	New International Version
JND	*New Translation* a lui John Nelson Darby	NKJV	New King James Version
		NRSV	New Revised Standard Version
KJV	King James Version	RSV	Revised Standard Version
—	Knox Version	RV	Revised Version (Anglia)
LB	Living Bible	—	*The Holy Scriptures* (Jewish Publication Society)
—	Moffatt Translation		
NASB	New American Standard Bible	TEV	Today's English Version

Alte abrevieri

A.D.	*Anno Domini*, „în anul Domnului nostru", d.Cr.		nalul ebraic, a cărților Vechiului Testament)
Aram.	aramaică	marg.	text marginal
cap.	capitol, capitole	masc.	masculin
CBC	*Comentariul Biblic al Credinciosului*	ms., mss.	manuscris, manuscrise
		M	Textul majoritar
cca.	circa, aproximativ	MT	Textul masoretic
cf.	*confer*, compară cu	n.d.	nedatat
d.Cr.	după Cristos	*NIC*	*New International Commentary*
de ex.	de exemplu		
ed.	editat, ediție, editor	n.p.	nu se precizează locul publicării
edi.	editori		
et al.	*et alii*, și alții	NT	Noul Testament
fem.	feminin	n.tr.	nota traducătorului
gr.	greacă	NU	NT grec al *Nestle-Aland/United Bible Societies*
ICC	*International Critical Commentary*		
		p., pag.	pagina (paginile)
ibid.	*ibidem*, în același loc, tot de acolo	trans.	tradus, traducător
î.Cr.	înainte de Cristos	v., ver.	versetul, versetele
lit.	literal, textual	vol.	volumul, volumele
LXX	Septuaginta (prima traducere în limba greacă, după origi-	vs.	*versus*, contra
		VT	Vechiul Testament

Transliterația termenilor din ebraică

Întrucât *Comentariul Biblic al Credinciosului* a fost elaborat în principal pentru uzul credinciosului obișnuit, care nu a studiat deloc limba ebraică, foarte puțini termeni ebraici au fost folosiți în textul propriu-zis al comentariului, cu excepția notelor finale, unde frecvența acestora e mai mare.

Alfabetul ebraic

Forma	*Forma finală*	*Transliterația*	*Denumirea*	*Pronunția*
א		'	Alef	(inaudibil)
ב (ב)		b (v)	Bêth	b
ג (ג)		g	Gîmel	g
ד (ד)		d	Daleth	d[1]
ה		h	Hê	h
ו		w	Waw	w în engl. *way*[2]
ז		y	Zayin	z
ח		h	Hêth	ch
ט		t	Têth	t
י		y	Yôd	y
כ (כ)		k (kh)	Kaf	k
ל	ך	l	Lamed	l
מ		m	Mêm	m
נ	ם	n	Nûn	n
ס	ן	s	Samek	s
ע		'	Ayin	(inaudibil)[3]
פ (פ)		p (ph)	Pê	p
צ	ף	ts	TSadhê	ṭ
ק	ץ	q	Qôf	q
ר		r	Rêsh	r
ש		s	Sîn	s
שׁ		sh	SHîn	ṣ
ת (ת)		t (th)	Taw	t ca *th* în engl. *thin*[4]

Consoanele

Ebraica Vechiului Testament are douăzeci și două de litere, toate fiind consoane; sulurile biblice străvechi nu conțineau vocale. Așa-numitele „puncte" pentru vocale au fost inventate și inserate în secolul al șaptelea d.Cr. Scrierea în ebraică este de la dreapta la stânga, deci exact invers decât în engleză (și în română).

Noi am folosit un sistem oarecum simplificat de transliterație (similar celui utilizat în transliterațiile populare din Israel).

De exemplu, când un *beth* se pronunță „v", am trecut un *v* în transliterație, nu un *b* cu o liniuță sub el (*nevî'îm*, nu *nebî'îm*). Întrucât diferența de sunet dintre *hê* (=h) și *heth* (=h gutural) este puternică, am adăugat un punct sub *h*, atunci când reprezintă *hêth* (=h).[5]

Vocalele

Iată câteva indicații privitoare la pronunția vocalelor:

Vocalele *nemarcate* sunt scurte: a, e, i, o, u.

Vocalele marcate fie cu semnul diacritic lung (¯) fie cu un accent circumflex (^) sunt vocale lungi.

NOTE FINALE

[1]În ebraica modernă (israeliană) litera aceasta se pronunță întotdeauna ca un „d".

[2]În ebraica modernă litera aceasta se numește *vav* și se pronunță ca un „v".

[3]În timpurile biblice *'ayin* era un sunet gutural. De exemplu, termenul *Gaza* în ebraica originală începea cu această literă; se pare că era destul de apropiată de un „g" tare, ceea ce i-a determinat pe eleniști s-o transliterеze aici cu un *gamma*.

[4]În ebraica modernă litera aceasta se numește *tav* și se pronunță ca un „t".

[5]Acest lucru se face de obicei în reviste sau alte lucrări de specialitate.

Transliterația cuvintelor din greacă

Denumirea în greacă	*Forma în greacă*	*Valoarea fonetică*	*Denumirea în greacă*	*Forma în greacă*	*Valoarea fonetică*
alfa	α	a	nii	ν	n
beta	β	b	csi	ξ	x
gama	γ	g, ng	omicron	ο	o (scurt)
delta	δ	d	pi	π	p
epsilon	ε	e (scurt	ro	ρ	r
dzeta	ζ	dz	sigma	σ,ς	s
eta	η	e (lung)	tau	τ	t
theta	θ	th	üpsilon	υ	üü
iota	ι	i	phi	φ	ph
kappa	κ	k	hi	χ	h (ch)
lambda	λ	l	psi	ψ	ps
mii	μ	m	omega	ω	o (lung)

INTRODUCERE LA VECHIUL TESTAMENT

„Confirmarea supremă a Vechiului Testament ne-o dă Însuși Cristos.... Ceea ce a fost indispensabil pentru Răscumpărător trebuie întotdeauna să fie indispensabil și pentru cel răscumpărat."

– Profesor G. A. Smith

I. Denumirea „Vechiul Testament"

Înainte de a ne avânta în mările adânci ale studierii Vechiului Testament sau chiar în sfera relativ mai restrânsă a studiului unei anumite cărți, ne va fi de folos să schițăm câteva generalități despre Cartea Sfântă pe care o numim „Vechiul Testament".

Cuvântul „legământ" traduce termenul ebraic *berîth*.[1] În Noul Testament, atât *legământ*, cât și *testament* reprezintă traducerea cuvântului grecesc *diatheke*. În titlul Scripturilor, se pare că este preferabil *sensul* de „legământ", fiindcă această Carte reprezintă un pact, o alianță sau un *legământ* între Dumnezeu și oamenii Lui.

Se numește *Vechiul* Testament (sau Legământ) pentru a se deosebi de cel „Nou", deși „Legământul mai vechi" ar fi un titlu mai adecvat, întrucât termenul: *Vechi* le sugerează unora că nu ar mai fi actual și, prin urmare, că nu ar mai fi demn de însușit. Aceasta ar fi o eroare fatală din punct de vedere spiritual, istoric sau cultural. Ambele Testamente sunt inspirate de Dumnezeu și, de aceea, utile pentru toți creștinii. În timp ce creștinul se duce mereu la acea parte din Biblie care-i vorbește despre Domnul nostru, despre biserica Lui și despre modul în care dorește El să trăiască discipolii Săi, importanța Vechiului Testament pentru un credincios bine echipat nu poate fi subliniată îndeajuns.

Relația dintre Vechiul Testament și Noul Testament a fost admirabil exprimată de către Augustin:

Noul în Vechiul e ascuns;
Vechiul în Noul e revelat.[2]

II. Canonul VT

Cuvântul *canon* (Gr. *kanon*) se referă la o „regulă" sau etalon după care se măsoară sau se evaluează ceva. Canonul Vechiului Testament este acea colecție de cărți de inspirație divină (și, în consecință, demne de încredere), care au fost recunoscute de către liderii spirituali ai Israelului, din cele mai vechi timpuri. Cum știm noi că acestea sunt *singurele* cărți care trebuie incluse în canon sau că *toate* cele treizeci și nouă de scrieri trebuie să fie cuprinse? De vreme ce din cele mai vechi timpuri existau și alte scrieri religioase (inclusiv eretice), cum am putea fi siguri că acestea sunt cele corecte?

Se spune adeseori că lista scrierilor canonice a fost elaborată de un consiliu evreiesc în cea de-a doua parte a primului secol după Cristos. De fapt, cărțile au devenit *canonice* imediat ce au fost scrise. Evrei evlavioși și cu discernământ au recunoscut de la început Scripturile inspirate. Cu toate acestea, pentru o vreme, a existat o dispută în legătură cu unele cărți (Estera, Eclesiastul, Cântarea Cântărilor).

Evreii împart Vechiul Testament în trei părți: Tora, Profeții (timpurii și târzii) și Scrierile.[3]

Există mai multe teorii cu privire la motivul pentru care, de exemplu, Cartea lui Daniel – o profeție – trebuie inclusă în categoria *Scrieri*, iar nu în *Cărțile Profeților*. O opinie liberală comună este că „Daniel" ar fi fost scrisă prea târziu pentru a fi fost cuprinsă în secțiunea a doua, pe care liberalii o consideră deja „încheiată" la data când Daniel își redacta lucrarea (vezi

Introducerea la Daniel). Punctul de vedere conservator plasează cartea Daniel în a treia secțiune deoarece el nu a fost profet în sensul obișnuit al cuvântului, *ca funcție*, ci, în primul rând, a fost un om de stat, folosit de Dumnezeu pentru a scrie o profeție. Dr. Merrill F. Unger consideră că această împărțire în trei categorii este determinată de poziția scriitorilor:[4]

Acesta este punctul de vedere conservator și (credem noi) corect. Cărțile Vechiului Testament au fost scrise cu scopul precis de a fi considerate sacre și cu autoritate divină. De aceea, ele au purtat amprenta canonicității din momentul apariției. Împărțirea în trei categorii se datorește poziției oficiale și statutului scriitorilor, și nu gradului de inspirație, diferențelor de conținut sau cronologiei.[5]

Conciliul care a recunoscut oficial canonul *a confirmat* de fapt ceea ce fusese deja acceptat de mai multe secole. Conciliul a întocmit nu o *listă inspirată* de cărți, ci o listă de *cărți inspirate*.

Încă și mai important pentru creștini este faptul că Domnul Isus Însuși a citat frecvent și a considerat autorizate cărți din cele trei secțiuni ale Vechiului Testament ebraic. Vezi, de exemplu, Luca 24:27 și 44; nota finală numărul 4. Pe de altă parte e semnificativ faptul că Isus Cristos n-a citat niciodată din cărțile Apocrife.

III. Apocrifa

Cei ce studiază în institutele biblice ortodoxe, catolice și protestante sunt cu toții de acord asupra celor douăzeci și șapte de cărți ale Canonului Noului Testament, în general[6] în aceeași ordine, având aceleași 260 de capitole. Situația este puțin mai complicată în cazul Vechiul Testament.

Protestanții și evreii sunt de acord cu componența Vechiului Testament, dar ortodocșii și romano-catolicii[7] acceptă doar câteva cărți istorice și poetice evreiești, pe care le numesc „deutero-canonice" (în greacă: „canonul secundar"), pe când protestanții și evreii le numesc „apocrife" (în greacă: „ascunse"[8]).

Cele treizeci și nouă de cărți ale *actualei* traduceri King James[9] și New King James, precum și celelalte versiuni cu adevărat protestante, sunt identice cu cele douăzeci și patru de cărți evreiești. Diferența numerică provine din diversele combinații din edițiile ebraice. De exemplu, cele șase cărți grupate sub titlurile Samuel, Regi și Cronici sunt considerate doar trei cărți (1 și 2 Samuel, 1 și 2 Regi, 1 și 2 Cronici) și Profeții Mici, numiți: „Cartea celor doisprezece", alcătuiesc o singură carte.

Evreii au scris multe alte cărți religioase, multe din acestea nefiind măcar în limba ebraică, pe care ei nu le-au considerat inspirate sau demne de încredere. Unele, cum ar fi 1 și 2 Macabei, sunt valoroase doar pentru că ne prezintă pagini din istoria inter-testamentală. Altele, cum ar fi „Bel și balaurul", trebuie citite cu mult discernământ, pentru a le descoperi statutul de necanonicitate.

Cărțile mai puțin valoroase din aceste scrieri evreiești se numesc *Pseudepigrafa* (în greacă: „scrieri false"), iar cele mai de preț: *Apocrifa*.

Unii evrei și creștini din vechime, dar mai ales gnosticii din Egipt, au acceptat un canon mai cuprinzător, ce include unele din aceste cărți.

Când Sfântului Ieronim – acel mare cărturar – i s-a cerut de către Damasus, episcopul Romei, să traducă în latină cărțile apocrife, el a făcut acest lucru, dar *împotriva voinței sale*. Asta deoarece cunoștea bine textul *ebraic* și știa că Apocrifele nu fac parte din Canonul ebraic. Prin urmare, deși Ieronim le-a acordat un statut (în cel mai bun caz) secundar, le-a tradus pentru Biblia latină, denumită Vulgata. Astăzi, ele apar în versiunile romano-catolice redactate în engleză, cum ar fi New American Bible și Jerusalem Bible și, de obicei, în versiunile ecumenice, cum ar fi New English Bible, Revised English Bible și New Revised Standard Version.

Nici chiar biserica catolică nu a recunoscut *oficial* canonicitatea Apocrifei, până în perioada Contra-Reformei (anii 1500)[10]. Unul din motivele pentru care Vaticanul a procedat așa a fost faptul că unele din învățăturile lor, cum ar fi rugăciunea pentru morți, se regăsesc în Apocrife. De fapt,

Apocrifa este o colecție de lucrări de literatură și istorie *ebraică*, neavînd relevanță directă pentru doctrina creștină. Deși neinspirate, aceste scrieri se pot totuși citi, avându-se în vedere contribuția lor istorică și culturală, dar numai după ce am dobândit o temeinică cunoaștere a cărților inspirate ale canonului ebraic.

IV. Paternitatea

Autorul divin al Vechiului Testament este Duhul Sfânt. El i-a inspirat pe Moise, Ezra, Isaia și pe autorii anonimi să scrie sub îndrumarea Sa. Cel mai corect și mai ușor mod de a înțelege apariția cărților Vechiului Testament se realizează prin familiarizarea cu conceptul *paternității duble*. Vechiul Testament nu este parțial uman și parțial divin, ci, în același timp, integral uman și integral divin. Elementul divin a ferit elementul uman de greșeli. Rezultatul a fost o carte infailibilă, perfectă în manuscrisele ei originale.

O analogie potrivită cu Cuvântul *scris* este natura dublă a Cuvântului *Viu*, Domnul nostru Isus Cristos. El nu este parțial om și parțial Dumnezeu (cum este redat în unele mituri grecești), ci integral om și integral Dumnezeu, *în același timp*. Natura divină a împiedicat natura omenească să păcătuiască sau să greșească în vreun fel.

V. Datarea

Spre deosebire de Noul Testament, a cărui redactare a durat doar jumătate de secol (de prin anul 50 până în prin anul 100 d.Cr.), redactarea Vechiului Testament a durat cel puțin un mileniu (circa 1400-400 î.Cr.).[11] Primele cărți redactate au fost fie cele aparținând Pentateuhului (circa 1400 î.Cr.), fie Iov (la o dată necunoscută, dar conținutul sugerează o perioadă anterioară dării Legii).

Au urmat alte cărți scrise *înainte* de exil (circa 600 î.Cr.), cum ar fi Iosua, Judecători, Samuel; apoi cele redactate *în timpul* exilului (cum ar fi Plângerile lui Ieremia și Ezechiel) sau cele scrise *după* exil, cum ar fi Cronici, Hagai, Zaharia și Maleahi (circa 400 î.Cr.).

VI. Conținutul

Conținutul Vechiului Testament, prezentat în ordinea versiunilor protestante, poate fi rezumat astfel:

Pentateuhul
Geneza – Deuteronom
Cărțile istorice[12]
Iosua – Estera
Cărțile poetice
Iov – Cântarea Cântărilor
Cărțile profetice
Isaia – Maleahi

Introduceri separate ale acestor patru secțiuni principale ale Vechiului Testament se vor găsi în *Comentariul Biblic al Credinciosului* în locurile cuvenite.

Creștinul care cunoaște bine aceste cărți, împreună cu revelația ulterioară și desăvârșită pe care ne-o oferă Noul Testament, va fi „complet echipat pentru orice lucrare bună".

Rugăciunea noastră se înalță către Domnul ca acest „Comentariu" să-i ajute pe mulți credincioși *să fie* exact așa cum le este numele.

VII. Limbile

1. Ebraica

Cu excepția câtorva fragmente scrise în aramaică, o limbă semitică înrudită cu ebraica,[13] Vechiul Testament a fost inițial redactat în limba ebraică.

Credincioșii nu se miră că Dumnezeu S-a folosit astfel de cel mai adecvat mijloc de exprimare pentru prima parte a Cuvântului Său: limba ebraică, cea deosebit de expresivă, plină de imagini plastice, cu un bogat conținut de expresii idiomatice, pe deplin adecvată redării atât a narațiunilor inspirate, cât și a poeziei și legilor care alcătuiesc Vechiul Testament. Ebraica este una din limbile *străvechi* – dar singura care (în chip aproape miraculos) a renăscut în epoca *modernă*,[14] devenind limbajul cotidian al națiunii Israel.

Ebraica se scrie de la dreapta la stânga. Inițial, se consemnau doar consoanele. Persoana care citea cu voce tare folosea vocalele corespunzătoare pe baza propriei sale cunoașteri a limbii ebraice. În mod

providențial, acest lucru a permis textului să rămână lizibil multe secole, deoarece vocalele sunt acelea care suferă modificări majore de la un secol la altul, de la o țară la alta și de la o regiune la alta.[15]

Uneori, ceea ce era *scris* (numit *kethîv*), cum ar fi Numele lui Dumnezeu,[16] era considerat prea sacru pentru a putea fi pronunțat, drept care o notă marginală indica ce trebuia *citit cu voce tare (qerê)*. Același lucru se poate spune și despre greșelile copiștilor, dar și despre cuvintele care, de-a lungul secolelor, au ajuns să fie considerate vulgare.

În primele veacuri creștine au apărut masoreții, cărturari evrei al căror nume provine din termenul ebraic desemnând noțiunea de *tradiție*). Observând că ebraica intra în desuetudine iar pe de altă parte dorind să conserve citirea corectă a textului sacru al Vechiului Testament, masoreții au inventat un sistem fonetic sofisticat de puncte și liniuțe plasate deasupra, înăuntrul, dar mai ales dedesubtul celor douăzeci și două de consoane ebraice, pentru a indica vocalele ce pot fi introduse în cuvintele respective. Chiar și astăzi, această metodă străveche de „indicare a vocalelor" este mai precisă și mai științifică decât ortografia engleză, franceză sau *chiar* cea germană!

Dar și asupra pronunției consoanelor s-au ivit controverse, deoarece același grup de consoane poate fi citit uneori cu *vocale* diferite și, în consecință, cu *sensuri* diferite. De obicei, contextul ne ajută să stabilim înțelesul avut în vedere de autor, dar nu întotdeauna. Variația de grafie a numelor din Cronici (vezi comentariul la această carte), diferită față de grafia acelorași cuvinte în cartea Geneza, să spunem, se datorește, parțial, acestui fenomen.

În linii mari însă textul masoretic s-a păstrat remarcabil de bine, fiind o mărturie grăitoare a respectului profund manifestat de evrei față de Cuvântul lui Dumnezeu. Deseori versiunile vechi (Targumurile, Septuaginta și Vulgata) ne ajută să alegem varianta corectă acolo unde există dubii. La mijlocul secolului al douăzecilea, descoperirea manuscriselor de la Marea Moartă a contribuit la furnizarea unor informații suplimentare privitoare la textul ebraic, confirmând justețea textului masoretic.

Din fericire pentru noi, cei care citim Vechiul Testament în traducerea engleză (sau în alte traduceri, n.tr.), ebraica se pretează la o traducere lesnicioasă în engleză — mult mai bine decât în latină, de exemplu, după cum a remarcat marele traducător din timpul Reformei veacului al șaisprezecelea, William Tyndale.

Versiunea pe care se bazează *Comentariul Biblic al Credinciosului* descinde din eforturile lui Tyndale de a traduce Vechiul Testament. El a reușit să traducă de la Geneza până la Cronici, precum și fragmente ale cărților poetice și profetice, înainte ca Inchiziția să-l ardă pe rug pentru eforturile sale (1536). Lucrarea de traducere a Vechiului Testament a fost continuată de alții și adusă la zi în cadrul traducerii *King James Version*, din 1611 și, mai recent, în *New King James Version* (Noua Versiune King James) din 1982.

2. Aramaica

Asemenea limbii ebraice, aramaica este o limbă semitică, dar vorbită de neevrei, ce a cunoscut, veacuri de-a rândul, o largă răspândire în lumea antică. Pe măsură ce ebraica a devenit o limbă moartă pentru evrei, Vechiul Testament a trebuit să fie tradus pentru ei în aramaică, limba foarte înrudită și totuși diferită de ebraică pe care și-au însușit-o ei, în cele din urmă. Scrierea pe care noi o asociem cu ebraica a fost probabil împrumutată din aramaică prin anul 400 î.Cr. și s-a dezvoltat în literele cu profilul artistic „dreptunghiular" atât de familiare studenților de ebraică din zilele noastre.[17]

Cele mai multe dintre faptele legate de ebraică expuse mai sus sunt valabile și în cazul unor porțiuni din VT redactate în limba aramaică. Aceste pasaje sunt însă puține și se ocupă în special de relațiile Israelului cu vecinii săi neevrei, atât în perioada exilului babilonian, cât și după aceea.[18]

VIII. Traducerea

Limba engleză este binecuvântată cu multe, poate prea multe, traduceri. Există

totuşi cu mult mai puţine traduceri ale Vechiului Testament decât ale Noului Testament. Aceste traduceri se împart în patru mari categorii:

1. Foarte literale

„Noua" Traducere a lui J. N. Darby din 1882 (Noul Testament a apărut mult mai devreme), The English Revised Version („Versiunea Engleză Revizuită") din 1881 şi varianta ei americană, The American Standard Version („Versiunea Americană Standard") din 1901, sunt extrem de literale. Aceasta le face foarte utile pentru studiu, dar mai anevoioase pentru închinare, lectură publică şi memorare. Cei mai mulţi credincioşi n-au renunţat niciodată la maiestuozitatea şi frumuseţea tradiţiei Tyndale-King James în schimbul acestor versiuni utile, dar redactate într-un limbaj cam de lemn.

2. Echivalenţa optimă

Versiuni foarte literale, care urmăresc îndeaproape textul original ebraic şi grec, atunci când engleza le permite acest lucru, dar care îngăduie totuşi o traducere mai liberă, atunci când stilul şi formele idiomatice o cer. Printre acestea se numără King James Version (KJV), Revised Standard Version (RSV), New American Standard Bible (NASB) şi New King James Version (NKJV). Din nefericire, RSV, deşi este demnă de încredere în ce priveşte Noul Testament, este tributară unui Vechi Testament care atenuează semnificaţia multor profeţii mesianice. Această tendinţă periculoasă se manifestă în zilele noastre chiar în rândurile unor cărturari care aveau cândva vederi sănătoase asupra Cuvântului lui Dumnezeu. *Comentariul Biblic al Credinciosului* a fost editat pentru a se conforma ediţiei New King James Version (NKJV), aceasta fiind cea mai viabilă asociere între frumoasa (dar arhaica) King James Version şi limba de azi, evitând totuşi formele arhaice *thee* sau *thou* (în engleza veche, echivalentul termenului „you" din engleza contemporană).[19]

3. Echivalenţa dinamică

Este o traducere mai liberă decât echivalenţa integrală, recurgând uneori la parafrazare, tehnică utilă atâta timp cât cititorul este avizat de acest lucru. New English Bible, New International Version şi Jerusalem Bible aparţin, cu toate, acestei categorii. Se încearcă să se îmbrace idei întregi într-o structură pe care Moise şi Isaia ar fi folosit-o dacă ar fi scris în zilele noastre şi în limba engleză. Când este folosit în mod cumpătat şi conservator, acest tip de traducere se poate dovedi un instrument util de studiu. Pericolul constă în largheţea teologică a multor traducători care folosesc această metodă.

4. Parafraza

Parafraza caută să transmită textul idee cu idee, permiţându-şi însă adesea libertăţi mari, *adăugând* material suplimentar. Fiind, prin modul de formulare a conţinutului, mult îndepărtată de textul original, există întotdeauna pericolul unei *interpretări exagerate*, în cazul parafrazării. Aşa, de pildă, ediţia Living Bible, deşi evanghelică în ton, îşi permite multe „licenţe de interpretare", care sunt, *în cel mai bun caz*, discutabile.

Este bine să aveţi câte o Biblie din cel puţin trei din aceste categorii de traduceri, pentru a le putea compara. Cu toate acestea, credem că traducerea de tipul *completă* sau *echivalenţă optimă* este cea mai lipsită de primejdii pentru genul de studiu biblic detaliat, prezentat în *Comentariul Biblic al Credinciosului.*

IX. Inspiraţia

În mijlocul acestui potop de detalii de ordin istoric şi tehnic, se cuvine să medităm la cuvintele marelui predicator baptist, Charles Haddon Spurgeon:

Acest volum este opera literară a Dumnezeului Celui viu; fiecare literă a fost scrisă cu degetul Celui Atotputernic; fiecare cuvânt din ea provine de pe buzele Sale veşnice; fiecare propoziţie a fost dictată de Duhul Sfânt. Cu toate că a recurs la un Moise, pentru ca acesta să-şi scrie istoriile cu condeiul său arzător, Dumnezeu este Cel care a călăuzit acel condei. Deşi coardele harpei au fost atinse de David, când de pe degetele acestuia au picurat melo-

dioșii psalmi, Dumnezeu este Cel care a dirijat mâinile lui David peste coardele vii ale harpei lui de aur. E drept că Solomon a cântat imnuri de dragoste, rostind cuvinte pline de înțelepciune, dar Dumnezeu i-a mișcat buzele, dăruindu-i elocința. Dacă l-aș urma pe Naum, cel cu glas de tunet, când caii acestuia își croiesc cu greu drum prin apă, sau pe Habacuc, când vede corturile lui Cușan distruse; dacă aș citi cartea profetului Maleahi, când pământul arde ca un cuptor; ei bine, în toate acestea este vocea lui Dumnezeu, nu a omului; cuvintele sunt ale lui Dumnezeu, cuvintele Celui Veșnic, Nevăzut, Atotputernic, Iehova al acestui pământ.[20]

NOTE FINALE

[1]Apare în numele organizației evreiești „B'nai B'rit" („Fiii legământului").

[2]Cuvintele lui (în latină) au fost traduse astfel:

Noul în Vechiul e cuprins,
Vechiul în Noul e explicat.

[3]Ordinea celor douăzeci și patru de cărți ale Vechiului Testament, în Biblia ebraică sau în oricare traducere evreiască, este după cum urmează:

I. Legea (*Tora*)
- Geneza
- Exodul
- Leviticul
- Numeri
- Deuteronom

II. Profeții (*Nevî'îm*)
1. *Primii Profeți* (Vechi)
   - Iosua
   - Judecători
   - Samuel
   - Regi
2. *Ultimii Profeți* (Mai recenți)
   - Isaia
   - Ieremia
   - Ezechiel
   - Cartea celor doisprezece (De la Osea la Maleahi)

III. Scrierile (*Ketuvîm*)
- Psalmii
- Iov
- Proverbe
- Rut
- Cântarea Cântărilor
- Eclesiastul
- Plângerile
- Estera
- Daniel
- Ezra-Neemia
- Cronici

[4]Merrill F. Unger, *Introductory Guide to the Old Testament*, p. 59.

[5]*Ibid.*

[6]Totuși, cărțile din Noul Testament rus, de exemplu, sunt dispuse, după evanghelii, într-o ordine întrucâtva diferită.

[7]Vezi introducerea de la New Revised Standard Version, cu Apocrifa, pentru lista cărților adăugate canonului de către aceste grupări. (Ei nu sunt de acord nici între ei asupra cărților care trebuie incluse).

[8]Ideea de „fals" a fost asociată cu acest cuvânt.

[9]Edițiile timpurii ale traducerii King James Version din secolul al XVII-lea conțineau și Apocrifa, dar plasată între Vechiul și Noul Testament pentru a indica statutul ei inferior. Îi șochează pe mulți care privesc traducerea King James Version ca fiind singura Biblie adevărată, când (și dacă) descoperă că, de fapt, această versiune conținea cărți întregi care nu sunt de origine divină!

[10]La Conciliul din Trent, care a avut loc între 1545 și 1563 (cu întreruperi) la Trento, Italia.

[11]Cercetătorii mai puțin conservatori plasează datele mai târziu, dar încheie prin a accepta că rezultă aceeași perioadă de timp.

[12]Mulți cercetători ai Bibliei preferă să le grupeze pe acestea două (Geneza până la Estera) și să le eticheteze *istorice*.

[13]Limbile semitice sunt cele care au fost sau sunt vorbite de către urmașii lui Sem. Acestea sunt araba, feniciana, acadiana și ebraica.

[14]Folosind franceza, engleza și cuvintele recent intrate în limbă pe baza radicalilor antici, dar și noile construcții, lingviștii au ajutat la reactualizarea acestei limbi în secolul douăzeci.

[15]De exemplu, un vorbitor de limba engleză își dă seama de diferența sunetelor dintr-un cuvânt cum ar fi *past*, pronunțat la Oxford, Boston, Dallas sau Brooklyn. Consoanele sunt pronunțate la fel, nu însă

și vocalele. De exemplu, „a" este pronunțat *complet* diferit în fiecare din aceste orașe.

[16]De exemplu, acolo unde versiunile King James Version și New King James Version au tradus prin *DOMNUL* (cu majuscule „mici," reprezentând cuvântul citit public *Adonai*), forma scrisă este de fapt, sacrul „tetragrammaton" (patru litere, YHWH) care semnifică legământul numelui lui Dumnezeu, *Yahweh*, sau în tradiția engleză, *Jehovah* (în română, *Iehova*).

[17]Unger, *Introduction*, p. 124.

[18]Fragmentele redactate în limba aramaică sunt: Ezra 4:8–6:18; 7:12-26; Ieremia 10:11; Daniel 2:4–7:28.

[19]De exemplu, traducerea similară (dar mai puțin literară) New American Standard Bible păstrează formele *thee* și *thou* în rugăciuni și în cărțile poetice.

[20]Charles Haddon Spurgeon, *Predicile lui Spurgeon*, I:28. Cuvântul „dictat" nu trebuie interpretat în accepțiunea pe care o are astăzi în sfera activității de secretariat. Așa cum indică restul citatelor, Spurgeon a crezut în doctrina ortodoxă a inspirației – respectiv dubla paternitate (umană și divină) a fiecărei cărți din Biblie.

INTRODUCERE LA PENTATEUH

„Critica modernă a îndrăznit să submineze și să atace aproape toate cărțile Sfintei Scripturi, dar pe nici una cu atâta cutezanță ca pe acea a Pentateuhului, decât poate în cazul profeției lui Daniel.... Să luăm poziție în ce privește realitatea – cuprinzătoare, profundă și concludentă – potrivit căreia autoritatea lui Cristos a rezolvat chestiunea pentru toți cei care Îl recunosc a fi atât Dumnezeu, cât și om".

– William Kelly

„Pentateuhul este o introducere esențială pentru întreg Cuvântul lui Dumnezeu. El deschide ceea ce va fi apoi desfășurat pe larg, conducându-ne mereu întru nădejdea unei împliniri care, deși îndepărtată, este sigură."

– Samuel Ridout

Înainte de a comenta asupra fiecăreia dintre cele cinci Cărți ale lui Moise, având în vedere că acest material constituie o parte atât de esențială din revelația biblică, am dori să prezentăm câteva aspecte legate de Pentateuh în general.

I. Titlurile Pentateuhului

Primele cinci cărți ale Bibliei poartă îndeobște denumirea de „Pentateuhul". În vechime, cărțile se prezentau sub forma unor suluri, mai degrabă decât sub aceea a unui „codex" cu paginile legate (adică sub formă de carte). Sulurile acestea numite în greacă *teuchoi*,[1] erau păstrate în containere sub formă de teacă. Termenul *pentateuchos* din greacă înseamnă „cinci suluri", de aici provenind termenul „Pentateuh."

Evreii îi spun Pentateuhului „Tora" (în ebraică: *torâ*, „lege" sau „instruire"), considerându-l cea mai importantă parte a Bibliei lor.

Un al treilea titlu sub care sunt cunoscute îndeobște aceste volume este aceea de „Cărțile lui Moise". Nu putem ignora ironia faptului că în Bibliile unora dintre țările nord-europene în care se semnalează cea mai mare opoziție față de paternitatea lui Moise asupra Pentateuhului aceste cărți sunt intitulate nu „Geneza", „Exodul" etc., ci „Prima carte a lui *Moise*", „A doua carte a lui *Moise*" etc.

Cu excepția cărții *Numeri*, al cărei titlu este traducerea grecescului *arithmoi* și a latinescului *Numeri*, noi reținem denumirea sub care apar aceste cinci cărți în traducerea în greacă a Bibliei, Septuaginta (LXX), adaptând grafia și pronunția lor. (Vezi studiul asupra fiecărei cărți în *Comentariul Biblic al Credinciosului*).

Adesea evreii numesc aceste cărți după primele cuvinte ale textului ebraic. Astfel Genezei i se spune *Bereshîth* („La început").

II. Conținutul Pentateuhului

În engleză (și în română, n.tr.) *lege* are o arie de sensuri mai restrânsă decât cea a termenului ebraic *torâ*, de unde rezultă că termenul „Pentateuh" este ideal pentru creștinism, exprimând importanța uriașă pe care o ocupă în cadrul său acest set de cinci volume.

A. Geneza

Geneza este un titlu adecvat, întrucât în greacă (*genesis*) are sensul de *început*. Prima carte a Bibliei ne poartă înapoi la originile universului, pământului, omului, căsătoriei, păcatului, adevăratei religii, națiunilor, apariției diverselor limbi și a poporului ales. Primele unsprezece capi-

tole ne prezintă un cadru foarte cuprinzător al istoriei umane, pe când în capitolele 12 la 50 firul narativ se concentrează asupra istoriei familiei lui Avraam, Isaac, Iacov şi a fiilor acestuia.

B. Exodul

Exodul (gr. *exodus* = ieşire) ne arată cum, pe parcursul a patru sute de ani, familia lui Avraam s-a transformat într-o naţiune, în condiţiile de muncă forţată la care a fost supusă de faraonii Egiptului, pentru ca apoi să vedem cum, sub conducerea lui Moise, israeliţii au fost izbăviţi din robia egipteană. Restul cărţii este consacrat prezentării Legii şi descrierii amănunţite a cortului întâlnirii (tabernacolului).

C. Leviticul

Leviticul este un manual pentru leviţi, de unde şi numele. În el sunt descrise ritualurile necesare oamenilor păcătoşi din acea eră pentru a putea avea părtăşie cu un Dumnezeu sfânt. Cartea conţine imagini şi tipuri ale jertfei lui Cristos.

D. Numeri

Numeri, după cum sugerează termenul, conţine o numărătoare a poporului sau un recensământ – de fapt unul la începutul cărţii, altul la sfârşit. Titlul ebraic al cărţii: „În deşert" (*Bemidbar*), este mai expresiv, întrucât *Numeri* relatează evenimentele istorice trăite de poporul Israel în peregrinările sale prin pustiu.

E. Deuteronom

Deuteronom, însemnând în greacă *a doua lege*, este mai mult decât o simplă reiterare a legii pentru noua generaţie, deşi este şi aceasta. Deuteronom constituie veriga de legătură cu cărţile istorice următoare, deoarece ne prezintă moartea lui Moise şi înlocuirea lui cu succesorul său, Iosua.

Griffith Thomas, în stilul său concis şi lucid, rezumă conţinutul Cărţilor lui Moise după cum urmează:

> Cele cinci cărţi ale Pentateuhului relatează introducerea religiei divine în lume. Fiecare carte reprezintă câte o etapă a planului lui Dumnezeu, constituind la un loc un bloc omogen. Geneza ne spune despre originea religiei şi a poporului ales al lui Dumnezeu ca mediu prin care avea să se manifeste această religie. Exodul consemnează transformarea israeliţilor într-o naţiune şi stabilirea relaţiei lui Dumnezeu cu ea. Leviticul ne prezintă diversele mijloace prin care s-a menţinut această relaţie. Numeri ne arată modul de organizare a israeliţilor pentru a putea începe să trăiască viaţa de religie divină în Pământul Făgăduinţei. Această carte ne relatează, de asemenea, despre eşecul naţiunii şi, în consecinţă, decalajul care a intervenit, iar apoi despre reorganizarea naţiunii. În fine, Deuteronom ne arată cum au fost pregătiţi israeliţii, pe când stăteau la hotarele Pământului Făgăduinţei, pentru apropiata lor intrare în această ţară.[2]

III. Importanţa Pentateuhului

De vreme ce tot Vechiul Testament, de fapt întreaga Biblie se bazează pe aceste prime cinci cărţi, importanţa Pentateuhului pentru religia revelată nu se poate sublinia îndeajuns. Dacă învăţaţii necredincioşi, de orientare raţionalistă ar putea submina credinţa în integritatea şi autenticitatea *acestor* cărţi, originile iudaismului s-ar pierde într-o mare de incertitudini. Să nu creadă creştinii că credinţa *noastră* nu este afectată de asemenea atacuri, întrucât Noul Testament şi Însuşi Domnul nostru citează din Cărţile lui Moise, considerându-le adevărate şi demne de încredere.

Dr. Merrill Unger a exprimat problema în termeni tranşanţi:

> Temelia întregului adevăr revelat şi a planului de răscumpărare al lui Dumnezeu se sprijină pe Pentateuh. Dacă această temelie nu este demnă de încredere, nici Biblia, în integralitatea sa, nu este demnă de încredere.[3]

IV. Paternitatea Pentateuhului

Cu excepţia unora din primele secole creştine care au preferat să-l considere pe Ezra[4] autorul Torei, în cea mai mare parte, ortodoxia iudeo-creştină a rămas şi rămâne convinsă de paternitatea mozaică a Pentateuhului.

A. Paternitatea mozaică

Înainte de a examina pe scurt teoria do-

cumentară, care, în general, *neagă* paternitatea mozaică, să semnalăm probele pozitive care pledează *în favoarea* ei.

1. Competența lui Moise

Hartmam, criticul german din secolul al nouăsprezecelea, a negat paternitatea mozaică, pe motiv că aceasta ar fi fost literalmente imposibilă, întrucât scrisul nu fusese încă inventat. (Sau, cel puțin, așa credeau mulți la acea dată!) Arheologia a demonstrat însă că, în redactarea operelor sale, Moise putea opta între cel puțin câteva forme de scriere, respectiv forma timpurie a scrierii ebraice, hieroglifele egiptene sau alfabetul cuneiform acadian. Desigur Fapte 7:22 le-a spus credincioșilor, cu mult înainte ca arheologia să fi confirmat acest lucru, că Moise a fost educat „în toată învățătura egiptenilor." Când spunem că Moise „a scris" Pentateuhul, asta presupune că el ar fi putut recurge la documente anterioare, pentru compunerea cărții Geneza. De asemenea sintagma „a scris Pentateuhul" permite intervenția unor editori inspirați în transferul textului ebraic de la o generație la alta, în decursul veacurilor. Desigur, faptul că *ar fi putut scrie* Pentateuhul nu demonstrează că *l-a și scris*. Dar, ca părinte al credinței ebraice, nu se putea ca el să nu fi consemnat în permanență revelația lui Dumnezeu pentru generațiile următoare, cum, de altfel, îi și poruncise Dumnezeu să facă.

2. Afirmații ale Pentateuhului

Textul Torei afirmă clar că Moise *a scris* uneori la porunca lui Dumnezeu. Vezi, de exemplu, Ex. 17:14; 24:4; 34:27; Numeri 33:2; Deuteronom 31:19.

3. Afirmații biblice ulterioare

Restul Cuvântului lui Dumnezeu acceptă de asemenea paternitatea mozaică a Pentateuhului. Vezi, de exemplu: Iosua 1:7 și 1 Regi 2:3; iar în NT, Luca 24:44 și 1 Corinteni 9:9.

4. Mărturia lui Cristos

Pentru creștini, faptul că Însuși Domnul nostru a acceptat paternitatea mozaică ar trebui să rezolve odată pentru totdeauna problema. Ideea susținută de unii, conform căreia, în umanitatea Sa, Isus ar fi fost ignorant în materie de știință și istorie sau, dimpotrivă, că El ar fi știut mult mai mult, dar că S-a pretat la ignoranța și prejudecățile concetățenilor Săi nu este demnă de a fi luată în considerare de nici un credincios!

5. Arheologia și Pentateuhul

S-a constatat că multe obiceiuri, termeni, nume și detalii istorice și culturale, despre care criticii liberali afirmau cândva că sunt de dată „prea târzie" pentru a fi fost contemporane cu Moise, în realitate *l-au precedat* pe Moise cu câteva secole bune. Deși acest fapt nu „demonstrează" paternitatea mozaică, se armonizează mult mai bine cu concepția tradițională, decât cu teoria potrivit căreia presupuși „redactori" sau editori din veacurile ulterioare ar fi cunoscut toate aceste detalii (în realitate de mult pierdute), pe care le-ar fi însăilat apoi cu atâta îndemânare într-un tot unitar!

B. Ipoteza documentară

În 1753, Jean Astruc, un medic francez, a formulat teoria potrivit căreia Moise ar fi compilat Geneza din două documente. Acele pasaje în care numele lui Dumnezeu apare sub forma *Iehova* ar fi provenit, conform teoriei lui Astruc, dintr-o sursă, pe când cele care Îl redau pe Dumnezeu prin termenul *Elohim* ar proveni din altă sursă. El a notat aceste presupuse surse cu „J" (de la *Jehovah*) și respectiv „E" (de la Elohim, n.tr.).

Mai târziu, cercetătorii liberali au dezvoltat teoria, plasându-în cele din urmă toate presupusele lor surse la o dată mult ulterioară lui Moise. Alte prezumtive documente au fost definite drept „D" („deuteronomice") și respectiv „P" („preoțești"). Și astfel Pentateuhul a fost considerat un ghiveci de surse, coagulat în forma sub care se prezintă astăzi în intervalul dintre secolul al nouălea și al șaselea înainte de Cristos. Ipoteza a ajuns să fie cunoscută în termeni populari sub denumirea de „Teoria JEDP".

Câteva lucruri au făcut ca ipoteza să fie atrăgătoare pentru cercetătorii secolului al

nouăsprezecelea. În primul rând, se potrivea de minune cu teoria evoluției, formulată de Darwin, care se aplica chiar atunci la multe alte domenii decât cel exclusiv cel al biologiei. Apoi, spiritul de combatere a oricărei manifestări supranaturale, ce domina această perioadă, și-a găsit delectarea în încercarea de a dispreţui Biblia, spunând că nu ar fi altceva decât o lucrare pur omenească. În al treilea rând, curentele umaniste, care au înlocuit revelația divină cu eforturile omului, s-au armonizat perfect cu această teorie.

În 1878, Julius Wellhausen a popularizat ipoteza documentară într-un mod inteligent și înșelător de plauzibil.

În această scurtă *Introducere* nu ne putem permite să menționăm decât unele dintre principalele contraargumente care demolează această teorie.[5]

Printre problemele serioase de care se lovește teoria menționată se numără și următoarele:

1. Absența probelor de natura unor manuscrise

Nu există nici un fel de probe sub formă de manuscrise care să demonstreze că vreuna din lucrările editoriale propuse de teoria „JEDP" a apărut vreodată.

2. Fragmentare conflictuală și subiectivă

Modul în care învățații împart Pentateuhul pe fragmente diferă foarte mult de la individ la individ, ceea ce trădează existența unor puncte de vedere extremiste și foarte subiective, în paralel cu absența oricăror probe concrete, obiective, de natură a susține teoria.

3. Arheologia

Arheologia tinde să susțină punctul de vedere conform căruia scrierea, obiceiurile, cunoștințele de ordin religios și celelalte elemente din Pentateuh sunt de dată mult mai veche și în mod sigur nu din perioada mult mai târzie în favoarea căreia se pronunță Wellhausen.

4. Lingvistica

Presupusele forme de limbaj „târziu" și numele proprii găsite în Pentateuh au fost găsite de fapt în surse mult anterioare perioadei lui Moise. Un exemplu îl constituie „tablele Ebla", scoase recent la lumină, care conțin multe nume similare sau identice cu cele din Pentateuh.

5. Unitatea Pentateuhului

Din punct de vedere editorial, cele cinci cărți ale lui Moise etalează un grad ridicat de coeziune, ilustrând o unitate și o coerență care ar fi cât se poate de greu de reconciliat cu teoria presupusei alcătuiri din „lipituri" ale unor fragmente disparate.

6. Falimentul spiritual

În fine, din punct de vedere spiritual, teoriile documentare, chiar și modificate de arheologie și de alte teorii similare, sunt nedemne față de neasemuit de frumoasele adevăruri consfințite în aceste cărți. Dacă aceste teorii ar fi adevărate, Pentateuhul ar fi, după cum s-a exprimat Dr. Unger: „neautentic, neistoric și nedemn de încredere – o născocire a oamenilor, iar nu opera lui Dumnezeu."[6]

V. Data Pentateuhului

Conținutul Pentateuhului coboară în timp până la creație, deși, evident, consemnarea acestui eveniment a avut loc cu mii de ani mai târziu. Cum e și normal, data redactării Pentateuhului asupra căreia vom cădea de acord va depinde de identitatea *autorului* pentru care optăm.

Cercetătorii liberali datează, în mare, diversele etape în care se împarte Pentateuhul, potrivit teoriilor lor, după cum urmează: așa-numitul „Document J" este plasat în jurul anului 850 î.Cr.; „Documentul E" prin anul 750 î.Cr.; „Documentul D" în jurul anului 621 î.Cr.;[7] iar „Documentul P" prin anul 500 î.Cr.

Cercetătorii conservatori plasează, în general, apariția Pentateuhului în preajma perioadei Exodului, respectiv în secolul al cincisprezecelea î.Cr. Unii preferă o dată a acestui eveniment situată cam cu un secol și jumătate mai târziu.

Probabil că cea mai bună dată, care să

se corespundă tuturor datelor biblice, s-ar situa între 1450-1410 î.Cr. Pentru mai multe detalii, vezi comentariul asupra cărților individuale din *Comentariul Biblic al Credinciosului.*

VI. Concluzii

Încheiem Introducerea la Pentateuh cu afirmațiile celui mai proeminent cercetător canadian al Vechiului Testament:

Pentateuhul este o compoziție omogenă în cinci volume, și nu o comasare de lucrări disparate și doar aleator înrudite. El descrie, pe un fundal acreditat din punct de vedere istoric, maniera în care Dumnezeu S-a revelat oamenilor și i-a ales pe israeliți pentru o lucrare și o mărturie specială în lume, în decursul istoriei umane. Rolul lui Moise în formularea acestui corpus literar pare să fie pre-eminent, și nu e defel lipsit de temei faptul că i s-a acordat un loc de mare cinste în dezvoltarea epopeii formării națiunii Israel, fiind venerat deopotrivă de evrei și de creștini, ca marele intermediar al străvechii Legi.[8]

NOTE FINALE

[1]Termenul *teuchos* desemna inițial o unealtă sau o sculă, iar mai târziu un sul pentru scris.

[2]W. H. Griffith Thomas, *The Pentateuch*, p. 25.

[3]Merrill F. Unger, *Unger's Bible Handbook*, p. 35.

[4]Filozoful evreu Spinoza l-a considerat, de asemenea, pe Ezra autorul Pentateuhului.

[5]O abordare creștină se poate găsi în R. K . Harrison, *Introduction to the Old Testament* (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1966). Prozatorul american de origine evreiască Hermann Wouk a prezentat teoria în *This Is My God* (Garden City, NY: Doubleday & Co., 1959).

[6]Unger, *Handbook*, p. 35.

[7]Mulți liberali propun o dată atât de concretă pornind de la concepția greșită potrivit căreia Iosia ar fi „găsit" (citește: „născocit") ceea ce se cheamă astăzi Deuteronomul cu scopul de a promova un centru de închinăciune în capitala sa, Ierusalim.

[8]Harrison, *Introduction*, p. 541.

GENEZA

Introducere

„Prima carte a Bibliei este, din mai multe motive, una dintre cele mai interesante și fascinante secțiuni ale Scripturii. Locul ei în Canon, relația cu restul Bibliei și caracterul variat și remarcabil al conținutului ei – iată tot atâtea elemente care fac din ea una dintre cele mai proeminente cărți din Sfânta Scriptură. Cu o veritabilă pătrundere spirituală, oamenii lui Dumnezeu din toate timpurile s-au aplecat asupra acestei cărți, acordându-i toată atenția."

– W. H. Griffith Thomas

I. Locul unic în Canon

Geneza (în greacă înseamnă „Început"), numită de evrei *Bereșît* (în ebraică: „La început"), își merită numele. Această carte incitantă oferă singura relatare adevărată a creației, făcută de Singurul care S-a aflat acolo – Creatorul!

Prin robul Său Moise, Duhul Sfânt schițează începuturile bărbatului, femeii, căsătoriei, căminului, păcatului, jertfelor, cetăților, comerțului, agriculturii, muzicii, închinării, limbilor, raselor și popoarelor lumii. Toate acestea în primele unsprezece capitole ale cărții.

Apoi, de la capitolul 12 la 50 vedem conturându-se începuturile lui Israel, „poporul eșantion" al lui Dumnezeu, care trebuia să devină microcosmosul spiritual al popoarelor lumii. Viețile patriarhilor Avraam, Isaac, Iacov și ale celor doisprezece fii ai săi – mai ales a cucernicului Iosif – au inspirat milioane de oameni, de la copii până la cercetătorii profunzi ai Vechiului Testament.

Pentru deslușirea celorlalte șaizeci și cinci de cărți ale Bibliei e necesară o înțelegere temeinică a Genezei. Toate celelalte scrieri sunt clădite pe această admirabil de proporționată structură literară.

II. Autorul

Suntem de acord cu vechea învățătură ebraică și creștină, conform căreia Geneza a fost scrisă și compilată de Moise, omul lui Dumnezeu și legiuitorul lui Israel. De vreme ce toate evenimentele din Geneza sunt anterioare lui Moise, este aproape sigur că Moise s-a folosit de manuscrise străvechi și probabil de relatări orale, după cum l-a călăuzit Duhul Sfânt. Vezi *Introducerea la Pentateuh* pentru o discuție despre paternitatea lui Moise.

III. Data

Cei mai conservatori cercetători datează în general Exodul cam pe la anul 1445 î.Cr. De aici deducem că Geneza ar fi putut fi scrisă între această dată și moartea lui Moise, cam patruzeci de ani mai târziu. Este, bineînțeles, posibil ca această carte a Pentateuhului să fi fost scrisă *înainte* de Exod, căci toate evenimentele din Geneza preced acest mare eveniment.

Vezi *Introducerea la Pentateuh*, pentru detalii suplimentare.

IV. Context și teme

Cu excepția celor care sunt deosebit de porniți împotriva Bibliei, iudaismului sau creștinismului, aproape toată lumea este de acord că Geneza este o fascinantă relatare a vremurilor foarte îndepărtate, conținând narațiuni de mare frumusețe, cum ar fi cea despre Iosif.

Dar să vedem, pe scurt, care este *fundalul* acestei prime cărți din Biblie.

Cei care resping ideea unui Dumnezeu personal tind să plaseze Geneza în categoria colecțiilor de *mituri*, adaptate după miturile mesopotamice păgâne și „curățate" de elementele lor politeiste dăunătoare, pentru construirea unei religii monoteiste.

Alții, mai puțin sceptici, văd în Geneza

o colecție de *epopei (saga)* sau *legende*, cu oarecare valoare istorică.

Alții, în schimb, văd în narațiunile Genezei explicații ale originilor lucrurilor din natură și cultură (denumite, în limbaj tehnic: *etiologii*). E drept că *există* etiologii în Vechiul Testament, mai ales în această carte a începuturilor (de ex. originea păcatului, a curcubeului, a poporului evreu), dar sub nici o formă faptul acesta nu face ca explicațiile să fie mai puțin istorice.

Geneza este *istorie*. Ca orice istorie, este supusă interpretărilor. Este istorie *teologică* sau fapte narate în tiparul planului divin. Bine s-a spus că: „History is His story" (Joc de cuvinte, cu traducere aproximativă: „istoria este povestea Lui", n.t).

Deși Geneza este prima carte a „legii", există foarte puțin material *juridic* în ea. Este *„Lege" (Torah,* în ebraică mai înseamnă și instruire) prin faptul că pune temelia pentru toate celelalte cărți, de la Exod la Deuteronom și pentru darea de către Dumnezeu a Legii prin Moise. Se poate spune că Geneza pune temelia întregii istorii biblice – chiar a istoriei.

Temele gemene ale binecuvântării și blestemului sunt întrețesute cu grijă în toată structura Genezei și, bineînțeles, a întregului Cuvânt al lui Dumnezeu. Ascultarea aduce bogăția binecuvântării, iar neascultarea reversul.

Marile *blesteme* sunt pedepsele aduse peste om prin: Cădere, Potopul universal și Încurcarea limbilor la Babel.

Marile *binecuvântări* sunt promisiunea unui Răscumpărător, mântuirea unei rămășițe prin Potop și alegerea unui popor deosebit, Israelul, care să fie canalul prin care să se reverse harul lui Dumnezeu.

Dacă Geneza cuprinde fapte de natură istorică, de unde a știut Moise toate genealogiile străvechi, discuțiile, evenimentele și interpretarea lor corectă?

Mai întâi, este util să menționăm că arheologia a susținut (nu a „dovedit", ci a confirmat și a ilustrat) relatarea Genezei în multe privințe, mai ales în ceea ce privește patriarhii și obiceiurile lor.

Unii din liberalii secolului al XIX-lea, cum ar fi Hartmann,[1] au opinat că Moise n-ar fi putut scrie Pentateuhul, fiindcă scrisul nu fusese încă inventat! Acum însă noi știm că Moise ar fi putut scrie în oricare din vechile grafii, fiind instruit în toată știința egipteană.

Moise a folosit fără îndoială relatări preluate de la Iosif, precum și tablele, pergamentele și traducerile orale aduse din Mesopotamia antică de către Avraam și descendenții săi. Acestea includeau, de bună seamă, genealogiile, secțiunile majore, cunoscute sub denumirea de „generațiile lui Adam" etc.

În ultimă instanță, toate acestea nu sunt totuși suficiente. Duhul Sfânt al lui Dumnezeu l-a inspirat pe Moise să aleagă exact materialele care trebuiau incluse și să ignore restul manuscriselor. Tot El a furnizat probabil detaliile conversațiilor și ale altor lucruri prin revelație directă.

Ajungem astfel la o problemă de *credință*. Ori este Dumnezeu capabil să creeze o asemenea lucrare prin slujitorii Săi, ori nu. Credincioșii tuturor generațiilor, din timpurile cele mai străvechi și până astăzi și-au pus pecetea că Dumnezeu este adevărat.

Arheologia ne poate ajuta să reconstituim cultura patriarhilor pentru a face mai vii[2] relatările Bibliei, dar numai Duhul Sfânt poate revela adevărul Genezei inimilor și vieților noastre, în fiecare zi.

Când citim *Comentariul Biblic al Credinciosului* asupra cărții Geneza sau asupra oricărei alte cărți a Vechiului Testament, trebuie să ne bizuim pe iluminarea Duhului Sfânt asupra *Cuvântului Sfânt însuși* pentru a beneficia cu adevărat de aceste comentarii. De fapt, un adevărat comentariu nu este un scop în sine, ci o săgeată care ne îndreaptă spre definitoriul moto: „așa vorbește Domnul".

SCHIȚA

I. PRIMELE EPOCI ALE PĂMÂNTULUI (Cap. 1-11)
- A. Creația (cap. 1, 2)
- B. Ispita și căderea (cap. 3)
- C. Cain și Abel (cap. 4)
- D. Set și descendenții săi (cap. 5)
- E. Răspândirea păcatului și potopul universal (cap. 6-8)
- F. Noe după Potop (cap. 9)
- G. Tabelul națiunilor (cap. 10)
- H. Turnul Babel (cap. 11)

II. PATRIARHII ISRAELULUI (cap. 12–50)
- A. Avraam (12:1–25:18)
  1. Chemarea lui Avraam (12:1-9)
  2. Drumul în Egipt și înapoi (12:10–13:4)
  3. Experiențele cu Lot și Melhisedec (13:5–14:24)
  4. Moștenitorul promis al lui Avraam (cap. 15)
  5. Ișmael, fiul natural (cap. 16, 17)
  6. Sodoma și Gomora (cap. 18, 19)
  7. Avraam și Abimelec (cap. 20)
  8. Isaac, fiul Promisiunii (cap. 21)
  9. Jertfirea lui Isaac (cap. 22)
  10. Mormântul familiei (cap. 23)
  11. O mireasă pentru Isaac (cap. 24)
  12. Descendenții lui Avraam (25:1-18)
- B. Isaac (25:19–26:35)
  1. Familia lui Isaac (25:19-34)
  2. Isaac și Abimelec (cap. 26)
- C. Iacov (27:1–36:43)
  1. Iacov îl înșală pe Esau (cap. 27)
  2. Iacov fuge în Haran (cap. 28)
  3. Iacov, soțiile și descendenții săi (29:1–30:24)
  4. Iacov, mai șiret decât Laban (30:25-43)
  5. Întoarcerea lui Iacov în Canaan (cap. 31)
  6. Împăcarea lui Iacov cu Esau (cap. 32, 33)
  7. Păcatele de la Sihem (cap. 34)
  8. Întoarcerea la Betel (cap. 35)
  9. Descendenții lui Esau, fratele lui Iacov (cap. 36)
- D. Iosif (37:1–50:26)
  1. Iosif vândut rob (cap. 37)
  2. Iuda și Tamar (cap. 38)
  3. Ispitirea lui Iosif și biruința lui (cap. 39)
  4. Iosif tălmăcește visul brutarului și al paharnicului (cap. 40)
  5. Iosif tălmăcește visurile lui Faraon (cap. 41)
  6. Frații lui Iosif în Egipt (cap. 42–44)
  7. Iosif se descoperă fraților săi (cap. 45)
  8. Reîntregirea familiei lui Iosif (cap. 46)
  9. Familia lui Iosif în Egipt (cap. 47)
  10. Binecuvântarea fiilor lui Iosif de către Iacov (cap. 48)
  11. Profețiile lui Iacov cu privire la fiii săi (cap. 49)
  12. Moartea lui Iacov și apoi a lui Iosif în Egipt (cap. 50)

Comentariu

I. PRIMELE EPOCI ALE PĂMÂNTULUI (CAP. 1–11)

A. Creația (cap. 1, 2)

1:1 „La început Dumnezeu..."

Aceste prime trei cuvinte ale Bibliei constituie temelia credinței. Crede aceste trei cuvinte și vei crede și ceea ce urmează în Biblie. Geneza oferă singura relatare competentă a creației, care are sens pentru oamenii din toate timpurile, sensuri cu adevărat inepuizabile. Relatarea divină afirmă existența lui Dumnezeu, nu încearcă să o dovedească. Biblia îi numește într-un anumit fel pe cei ce se decid să nege faptul existenței lui Dumnezeu. Le spune *nebuni* (Ps.14:1 și 53:1). După cum Biblia începe cu Dumnezeu, tot așa El trebuie să fie primul și în viețile noastre.

1:2 Una dintre cele câteva interpretări conservatoare ale relatării Genezei despre creație, ipoteza creație-reconstrucție, spune că între versetele 1 și 2 s-a petrecut o mare catastrofă, poate căderea lui Satan (vezi Ezechiel 28:11-19).[3] Aceasta a făcut ca tot ceea ce Dumnezeu crease la origine perfect să devină **pustiu și gol** (*tohu wabohu*). De vreme ce Dumnezeu nu **crease** pământul pustiu și gol (vezi Isaia 45:18), numai un cataclism puternic ar fi putut explica condițiile haotice din versetul 2. Adepții acestui punct de vedere scot în evidență că, de fapt, cuvântul tradus prin „era" (*hayetha*) putea fi tradus și prin: „devenise".[4] Deci, pământul „devenise pustiu și gol".

Duhul lui Dumnezeu Se mișca pe deasupra apelor, în pregătirea marelui act creator și de reconstrucție care avea să urmeze. Versetele următoare descriu cele șase zile ale creației și reconstrucției care au pregătit pământul pentru a putea fi locuit de oameni.

1:3-5 În prima zi Dumnezeu a poruncit **ca lumina** să strălucească în **întuneric** și a separat **Lumina de Întuneric** ca două cicluri distincte. Acest act nu trebuie confundat cu crearea soarelui, lunii și a stelelor în a patra zi. În 2 Corinteni 4:6 apostolul Pavel face o paralelă între separarea inițială a luminii de întuneric și convertirea păcătosului.

1:6-8 Anterior **zilei a doua**, se pare că pământul era complet înconjurat de un strat de apă, probabil sub forma vaporilor denși. În **ziua a doua** Dumnezeu a despărțit acest strat, în partea ce acoperea parțial pământul și partea ce forma parțial norii, între cele două părți aflându-se straturile atmosferice (**firmament** sau **întindere**). **Dumnezeu a numit întinderea Cer** – adică, întinderea spațiului aflat imediat deasupra pământului (nu spațiul stelar, nici al treilea cer, unde locuiește Dumnezeu). Versetul 20 clarifică faptul că este vorba de [atmo]sfera în care zboară păsările.

1:9-13 Apoi, **Dumnezeu** a poruncit **uscatului să iasă** din **apele** care acopereau planeta. Astfel s-au născut **uscatul și mările**. De asemenea, **în a treia zi**, El a poruncit vegetației și arborilor de tot felul să răsară din pământ.

1:14-19 De abia în a patra zi, Dumnezeu a așezat pe cer soarele, luna și stelele ca luminători și ca modalitate de stabilire a unui calendar.

1:20-23 A cincea zi a fost martora umplerii mărilor cu pești și a pământului cu păsări și insecte. Cuvântul tradus prin „păsări" înseamnă „zburătoare" și include lilieci și, probabil, insecte zburătoare.

1:24, 25 În a șasea zi Dumnezeu a creat pentru prima oară animale și reptile. Legea reproducerii este stipulată prin repetarea cuvintelor „după felul lor". Există variații semnificative în „tipurile" vieții biologice, dar nu există schimbare a tipului unei viețuitoare în altul.

1:26-28 Coroana creației lui Dumnezeu a fost aducerea pe lume a **omului**, după **chipul și asemănarea Lui**. Aceasta înseamnă că omul a fost așezat pe pământ ca reprezentant al lui Dumnezeu și că Îi seamănă lui Dumnezeu în anumite privințe. Așa cum Dumnezeu este Trinitate (Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt), tot așa și omul este o ființă tripartită (spirit, suflet și trup).

Ca și Dumnezeu, omul posedă intelect, o natură morală, capacitatea de a comunica cu semenii lui și o natură emoțională care depășește instinctul. Nici vorbă de asemănare fizică aici. În contrast cu animalele, omul este un închinător, comunică prin sunete articulate și mai este și creator.

Versetul 26 prevede existența Sfintei Treimi, făcând o aluzie la ea: **Apoi Dumnezeu** [*Elohim*, plural] **a zis** (verb la singular în ebraică): **„Să facem** [plural] **om după chipul nostru..."**

Biblia descrie originea sexelor ca act creator al lui Dumnezeu. Evoluția n-a fost niciodată în stare să explice cum au apărut sexele. Oamenilor li s-a poruncit: „Creșteți și înmulțiți-vă."

Dumnezeu i-a dat omului mandatul de a supune creația și de a o stăpâni – de a folosi, dar nu de a abuza de ea. Crizele moderne ale mediului înconjurător terestru se datorează lăcomiei, egoismului și neglijenței omului.

1:29,30 Reiese clar din aceste versete că animalele au fost la început erbivore și că omul era vegetarian. Acest lucru s-a schimbat însă după Potop (vezi 9:1-7).

Au fost cele șase zile ale creației efectiv zile de 24 de ore, sau au fost ere geologice? Sau au fost ele zile de „viziune dramatică" în timpul cărora relatarea creației i-a fost *revelată* lui Moise? Nici o dovadă științifică n-a putut să infirme faptul că au fost literalmente zile solare. Expresia „seară și dimineață" indică zile de 24 de ore. În oricare altă parte din VT aceste cuvinte înseamnă zile normale. Adam a trăit pe parcursul zilei a șaptea și a murit în al 930-lea an al vieții sale, deci a șaptea zi nu putea fi o eră geologică. Ori de câte ori se folosește cuvântul „zi" asociat cu un număr în VT (de ex. „prima zi" etc.) ea înseamnă o zi în sens literal. Când Dumnezeu a poruncit poporului Israel să se odihnească în ziua Sabatului, S-a bazat pe faptul că El Însuși S-a odihnit în a șaptea zi, după șase zile de muncă (Ex. 20:8-11). Interpretarea consecventă cere aici același înțeles al cuvântului „zi".

Totuși, există o dificultate în faptul că ziua solară, așa cum o știm cu toții, se pare că nu începuse decât din a patra zi (vs. 14-19).

Din punct de vedere biblic, crearea cerurilor și a pământului este nedatată. Tot așa și crearea omului. În orice caz, se dau genealogiile și, chiar admițând unele goluri în cadrul acestora, omul nu ar fi putut exista pe pământ de milioane de ani, cum susțin evoluționiștii.

Înțelegem din Ioan 1:1, 14, Coloseni 1:16 și Evrei 1:2 că Domnul Isus a fost Agentul activ în creație. Pentru minunile inepuizabile ale creației Sale, El este vrednic de închinare veșnică.

1:31 La sfârșitul celor șase zile ale creației **Dumnezeu a văzut tot ceea ce făcuse și toate erau foarte bune.**

2:1-3 Dumnezeu **S-a odihnit** din activitatea Lui creatoare în a șaptea zi. Aceasta nu este odihna gustată de cel obosit, ci repausul satisfacției încheierii unei sarcini bine îndeplinite. Deși Dumnezeu nu i-a poruncit omului să respecte Sabatul acum, El l-a învățat principiul unei zile de odihnă din șapte.

2:4-6 Numele **DOMNUL Dumnezeu** [*Iehova Elohim*] apare pentru prima oară în versetul 4, dar numai după crearea omului (1:27). Sub numele de Elohim, Dumnezeu este Creatorul. Sub numele de Iehova, El este în relație de legământ cu omul. Nereușind să vadă acest lucru, unii critici ai Bibliei au conchis că aceste nume diferite atribuite lui Dumnezeu nu se pot explica decât prin existența mai multor autori.

Aceasta este istoria (vs.4) se referă la începuturile descrise în capitolul 1. Versetul 5, care spune: „nu era pe pământ nici un copăcel și nici o iarbă nu încolțea încă", descrie condițiile de pe pământ în versetul 1:10, când a apărut uscatul, dar înainte ca vegetația să apară. Pământul era udat de un abur, nu de ploaie.

2:7 Acum ni se oferă o relatare mai completă a creării omului. Dumnezeu i-a plămădit trupul din țărâna pământului, dar numai implantarea suflării lui Dumnezeu l-a făcut o ființă vie. Adam („roșu" sau „țărână") a fost numit după pământul roșu din care a fost modelat.

2:8-14 Grădina pe care Dumnezeu a sădit-o în Eden era înspre est, adică estul Palestinei, punctul de referință pentru toate direcțiile în Biblie. Era situată în regiunea Mesopotamiei, lângă fluviile Hidechel (Tigru) și Eufrat. Pomul cunoștinței binelui și răului a prilejuit punerea la încercare a ascultării omului. Singurul motiv pentru care era greșit să mănânce din acest fruct era faptul că Dumnezeu spusese așa. Sub diverse forme, acest fruct *se află și astăzi printre noi.*

2:15-23 Pedeapsa pentru nerespectarea acestei porunci a fost moartea (v.17) – moartea spirituală, instantanee și moartea fizică, progresivă. În procesul denumirii animalelor și păsărilor, Adam trebuie să fi observat că acestea sunt femele și masculi. Fiecare avea un partener similar lui însuși și totuși diferit. Aceasta l-a pregătit pe Adam pentru un **ajutor** asemănător cu el însuși. Mireasa lui a fost întocmită din coasta lui, pe când Adam dormea. Tot așa, din coasta lui Cristos a fost luată Mireasa Lui și pusă la adăpost pe când El Își vărsa sângele într-o agonie de nespus. **Femeia** n-a fost luată din capul lui Adam pentru a-l domina, nici din picioare pentru a fi călcată în picioare, ci de sub brațul lui, pentru a fi protejată, și de lângă inima lui, pentru a fi iubită. Dumnezeu i-a dat autoritate lui Adam înainte de a păcătui. Pavel comentează acest fapt în legătură cu ordinea creației (bărbatul a fost creat mai întâi) și cu scopul creației (femeia a fost făcută pentru bărbat) (1 Cor. 11:8, 9). De asemenea, deși Eva a păcătuit mai întâi, este scris că prin Adam, capul, a intrat păcatul în lume. El a avut poziția de cap al familiei și, prin urmare, a purtat răspunderea.

Versetul 19 devine mai clar prin folosirea mai mult ca perfectului în engleză:[5] **„DOMNUL Dumnezeu** *făcuse* **toate fiarele câmpului"**, adică înainte de a-l face pe om.

2:24 Prin cuvintele versetului 24 Dumnezeu a instituit căsătoria monogamă. Ca toate instituțiile divine, ea a fost instituită pentru binele omului și nu poate fi încălcată, fără ca acest act să atragă consecințe grave. Legătura căsniciei ilustrează legătura dintre Cristos și biserică (Ef. 5:22-32).

2:25 Deși Adam și Eva trăiau în grădina Edenului fără îmbrăcăminte, **nu le era rușine.**

B. Ispita și căderea (cap.3)

3:1-6 Șarpele care i s-a arătat Evei este revelat mai târziu ca fiind nimeni altul decât Satan însuși (vezi Apoc. 12:9). Aceia care caută să „demitologizeze" Biblia cred că această relatare a căderii ar fi doar alegorică, iar nu literală, citând în sprijinul opiniei lor faptul că șarpele era cuvântător. Poate relatarea amăgirii Evei de către șarpe să fie acceptată ca faptică? Apostolul Pavel negreșit credea că da (2 Cor. 11:3). La fel și apostolul Ioan (Apo.12:9; 20:2). De fapt, nu este singura ocazie în care un animal a vorbit în Biblie. Dumnezeu i-a dat glas măgăriței lui Balaam pentru a împiedica nebunia profetului (Nu. 22) și apostolul Petru a acceptat acest lucru ca fapt veridic și autentic (2 Pe. 2:16). Acești trei apostoli au fost inspirați de Duhul Sfânt să scrie ceea ce au scris. De aceea, a respinge faptul că relatarea căderii a fost un eveniment real, petrecut întocmai cum ne este descris, înseamnă a respinge, de fapt, inspirația Sfintei Scripturi. Există alegorii în Biblie, dar aceasta nu e una dintre ele.

Observați pașii care au afundat rasa umană în păcat. Mai întâi Satan a strecurat în inimă îndoiala față de Cuvântul lui Dumnezeu: „A spus Dumnezeu chiar așa?" El a răstălmăcit cuvintele lui Dumnezeu, făcându-le să pară că El le-ar fi interzis lui Adam și Evei să **mănânce din orice pom**. Apoi, Eva a spus că ei **nu** trebuie **să mănânce** sau **„să se atingă de fructul pomului care era în mijlocul grădinii"**. Dar Dumnezeu nu spusese nimic despre *„atingerea"* pomului. Apoi Satan a contrazis categoric cele spuse de Dumnezeu despre inevitabilitatea judecății ce se va abate asupra tuturor celor care nu ascultă, întocmai ca și adepții lui care încă mai neagă realitatea iadului și a pedepsei eterne. Satan L-a reprezentat trunchiat pe Dumnezeu, ca pe Unul care ar fi încercat să-i împiedice pe Adam și Eva să intre în posesia a ceea ce era bun pentru ei. Eva a

cedat triplei ispite: pofta cărnii (**bun de mâncat**), pofta ochilor (**plăcut la privit**) și mândria vieții (**un pom de dorit pentru a te face înțelept**). Procedând astfel, ea a acționat independent de Adam, capul ei. Ea ar fi trebuit să-l consulte pe el, în loc să-i uzurpe autoritatea. În cuvintele „**ea a luat din fructul său și a mâncat**" se află explicația tuturor bolilor, durerilor, suferințelor, temerilor, vinovățiilor și a morții care au năpăstuit cu toate omenirea de atunci încoace. Cineva a spus că: „Ruinarea pământului și milioanele de morminte existente atestă faptul că Dumnezeu a avut dreptate, iar Satan este mincinosul." Eva a fost amăgită (1 Tim. 2:14), dar Adam a acționat de bună voie și cu deliberată răzvrătire împotriva lui Dumnezeu.

Umanismul secular perpetuează minciuna lui Satan: „Vei fi ca Dumnezeu."

3:7-13 Prima urmare a păcatului a fost sentimentul rușinii și al fricii. Șorțurile din frunze de smochin vorbesc despre încercarea omului de a se salva printr-o religie a faptelor bune, fără jertfă de sânge. Când Dumnezeu le cere socoteală, păcătoșii se scuză. Adam a spus: „**Femeia pe care mi-ai dat-o ca să fie cu mine**"...ca și cum L-ar fi învinuit pe Dumnezeu (vezi Pro. 19:3). Eva a spus: „**Șarpele...**" (v. 13).

În dragostea și îndurarea Sa, Dumnezeu Și-a căutat creaturile căzute, întrebând: „**Unde ești?**" Această întrebare dovedește două lucruri: că omul era pierdut și că Dumnezeu venise să caute. A demonstrat păcatul omului și harul lui Dumnezeu.[6] Dumnezeu ia inițiativa în ce privește mântuirea, demonstrând chiar lucrul de care Satan a făcut-o pe Eva să se îndoiască: dragostea Lui.

3:14 Domnul Dumnezeu a blestemat **șarpele** la degradare, dizgrație și înfrângere. Faptul că șarpele este **blestemat mai mult ca toate animalele** sau ca orice **alt animal de câmp** se referă aici mai curând la reptile, decât la Satan.

3:15 Dar versetul 15 se referă chiar la diavolul însuși. Acest verset este cunoscut sub denumirea de: *protoevanghelium*, însemnând „Prima Evanghelie", întrucât se prezice aici că va exista o permanentă ostilitate **între** Satan și **femeie** (reprezentând întreaga omenire) **și între sămânța** lui Satan (agenții lui) și **Sămânța ei** (Mesia). **Sămânța** femeii va zdrobi **capul** diavolului, o rană mortală ce simbolizează învingerea lui. Această rană i-a fost făcută la Calvar, când Mântuitorul a triumfat decisiv asupra diavolului. Satan, la rândul lui, avea să-i zdrobească lui Mesia **călcâiul. Călcâiul** rănit vorbește aici despre suferință și chiar despre moarte fizică, dar nu ca înfrângere finală. Astfel, Cristos a suferit pe cruce și chiar a murit, dar a înviat dintre cei morți, victorios asupra păcatului, iadului și a lui Satan. Faptul că El este numit **Sămânța** *femeii* ar putea sugera nașterea Lui din fecioară. Observați bunătatea lui Dumnezeu în faptul că a promis venirea lui Mesia înaintea pronunțării sentinței din versetele următoare.

3:16-19 Păcatul are consecințe inevitabile. **Femeia** a fost condamnată la suferințele nașterii. Ea avea să fie supusă **soțului** ei. Bărbatul a fost condamnat să-și câștige pâinea din **pământul** care fusese **blestemat** cu **spini și pălămidă**. Aceasta ar însemna **trudă** și **sudoare** pentru el. Apoi la sfârșitul vieții, el însuși se va **întoarce** în **țărână**. Ar fi de notat aici că munca în sine *nu* este un blestem; de cele mai multe ori, ea este mai degrabă o binecuvântare. Blestemul îl constituie suferința, truda, frustrarea, transpirația și oboseala ce sunt asociate cu munca.

3:20, 21 Adam a dat dovadă de credință **numind-o pe soția lui Eva... mama tuturor celor vii**, având în vedere că nu se născuse nici un copil până atunci. Apoi Dumnezeu le-a furnizat **haine din piei**, prin moartea unui animal. Acestea întruchipează hainele neprihănirii, care sunt dăruite păcătoșilor prin sângele vărsat de Mielul lui Dumnezeu, pe care le putem îmbrăca pe baza credinței.

3:22-24 A existat o umbră de adevăr în minciuna lui Satan că Eva va deveni ca Dumnezeu (v. 5). Dar ea și Adam au învățat prin metoda dureroasă a experienței, cum să discearnă între **bine și rău**. Dacă ar fi mâncat din pomul vieții, ar fi trăit veșnic

în trupuri supuse bolilor, degenerării și neputințelor. Astfel doar mila lui Dumnezeu a fost aceea care i-a împiedicat să se întoarcă în Eden. **Heruvimii** sunt ființe cerești a căror menire este să „apere sfințenia lui Dumnezeu împotriva mândriei pe care și-o arogă omul căzut."[7]

Adam și Eva au fost chemați să decidă cine a mințit: Dumnezeu sau Satan. Ei au decis că Dumnezeu a mințit. „Fără credință este cu neputință să-I fim plăcuți lui Dumnezeu". Astfel numele lor lipsesc din galeria marilor eroi ai credinței, de la Evrei 11.

Mediul ideal din Eden nu a putut împiedica pătrunderea păcatului. Nu într-un mediu ambiant adecvat se află răspunsul la problemele cu care este confruntat omul.

C. Cain și Abel (cap. 4)

4:1 Adam a cunoscut-o pe Eva, soția lui, în sensul că a avut relații sexuale cu ea. Când s-a născut **Cain**, ea a recunoscut că această naștere a fost posibilă doar cu ajutorul lui Dumnezeu. Punându-i numele **Cain** („achiziție"), Eva va fi crezut probabil că a dat naștere Seminței Promise.

4:2-6 Cuvintele: **După un timp oarecare** din versetul 3a presupun o creștere substanțială a populației lumii. Trebuie să fi existat un moment în care **Cain** și **Abel** să fi fost învățați că omul păcătos nu se poate apropia de Dumnezeu decât prin sângele unei jertfe înlocuitoare. Cain a respins această revelație și a adus o jertfă fără sânge, alcătuită din legume și fructe. Abel a crezut în revelația divină, aducând drept jertfă animale, demonstrându-și astfel credința și îndreptățirea înaintea lui Dumnezeu (Evrei 11:4). El a adus drept jertfă **întâiul născut din turmele lui**, spunând, în fapt, că **Domnul** merită tot ceea ce este mai bun. Jertfa lui Abel ne îndreaptă privirile spre jertfa înlocuitoare a Mielului lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii.

4:7 Fiindcă mânia invidioasă a lui Cain a fost, de fapt, o crimă în stare incipientă, Dumnezeu i-a vorbit, avertizându-l cu dragoste. Versetul 7 poate fi înțeles în câteva feluri:

1. „**Dacă faci bine** [pocăindu-te], vei putea ridica privirea din nou, eliberat de mânie și vinovăție. **Dacă nu faci bine** [continuând să-l urăști pe Abel], **păcatul** bate **la ușă**, gata să te distrugă. **Dorința lui** [a lui Abel] se va ține după tine [adică el va recunoaște întâietatea ta] și **tu-l vei conduce**" [adică dacă faci bine].

2. „**Dacă faci bine** (sau, cum spune Septuaginta: „Dacă jertfești corect") nu vei fi oare acceptat?" Facerea binelui se referă la jertfă. Abel a făcut bine, ascunzându-se în spatele unei jertfe acceptabile. Cain a făcut rău, aducând o jertfă fără sânge și toată comportarea lui ulterioară n-a fost decât rezultatul legitim al acestei false închinări.[8]

3. Traducerea *Revised Standard Version* spune: „Dacă faci bine, nu vei fi oare acceptat? Iar dacă nu faci bine, păcatul se tupilează la ușă; el te dorește, dar tu trebuie să-l ții în frâu."

4. F. W. Grant spune în a sa *Numerical Bible*: „Dacă nu faci bine, o jertfă de păcat se furișează sau te așteaptă la ușă."[9] Cu alte cuvinte, scăparea îi stătea la îndemână, dacă o dorea.

4:8-12 Atitudinea rea a lui Cain, de mânie invidioasă, a fost în curând transpusă în practică, prin uciderea **fratelui său**. Deși Abel este mort, el continuă să ne dea o mărturie despre faptul că viața de credință este cea care contează (Evrei 11:4). Când întrebarea plină de dragoste a Domnului a fost întâmpinată cu o ripostă obraznică, lipsită de pocăință, Domnul a rostit sentința de judecată asupra lui Cain: din acel moment avea să fie incapabil de a se întreține din roadele pământului, urmând să rătăcească, în schimb, prin pustiu ca **fugar**.

4:13-16 Văicăreala smiorcăită a lui Cain dezvăluie remușcare pentru consecințele păcatului, și nu pentru vinovăția lui. Dar chiar și atunci Domnul a liniștit teama fugarului că-și va pierde viața, punând un **semn** protector **asupra lui Cain** și un blestem asupra oricui l-ar fi omorât. **Cain a plecat din prezența Domnului** – cea mai tristă dintre toate plecările.

4:17-24 Cain s-a căsătorit cu sora lui sau cu altă rudă de sânge. După cum s-a

menționat, Geneza 4:3 presupune că între timp populația lumii a crescut, iar Geneza 5:4 afirmă concret că Adam a avut fii și fiice. Căsătoria între rude apropiate nu era interzisă atunci (după cum nu prezenta pericole pe plan genetic).

Versetele 17-24 enumeră urmașii lui Cain și apariția unei noi serii de obârșii: primul **oraș**, denumit **Enoh**; primul caz de poligamie; începutul creșterii organizate a animalelor; începutul muzicii și a prelucrării metalelor; primul cântec având ca temă violența și vărsarea de sânge. În cântec, **Lameh** explică **soțiilor sale** că a **ucis.... un tânăr** într-un gest de autoapărare, dar fiindcă nu fusese premeditat, cum fusese uciderea lui Abel de către Cain, Lameh avea să fie mult mai scutit de represalii.

4:25, 26 În acest punct, aducând o izbitoare ușurare, este introdusă spița evlavioasă a lui **Set**. Prin această spiță de descendenți avea să se nască, în cele din urmă, Mesia. Când s-a născut **Enos** (care înseamnă „fragil" sau „muritor"), oamenii au început să folosească **numele DOMNULUI** (Iehova) cu referire la Dumnezeu sau poate că au început **să cheme numele lui** Iehova în cadrul unei închinări publice.

D. Set și descendenții lui (cap. 5)

Capitolul 5 a fost definit drept: „Dangătul clopotelor morții" datorită des repetatei expresii „și apoi a murit". Este consemnată spița lui Mesia de la Adam la Sem, fiul lui Noe (comparați cu Luca 3:36-38).

5:1-17 Adam a fost creat **după asemănarea lui Dumnezeu. Set** s-a născut după **chipul** lui **Adam**. Între timp, a avut loc Căderea și chipul lui Dumnezeu imprimat în om a fost degradat de păcat. Versetul 5 consemnează împlinirea *fizică* a ceea ce Dumnezeu spusese că se va întâmpla în 2:17; împlinirea *spirituală* a avut loc în ziua când Adam a păcătuit.

5:18-24 Enoh și Lameh care sunt menționați aici nu trebuie confundați cu cei din capitolul 4. **Enoh** din versetul 18 este al șaptelea de la Adam (Iuda 14), nu al treilea. Prin credință **Enoh a umblat cu Dumnezeu** timp de trei sute de ani și viața lui a fost plăcută înaintea Domnului (Evrei 11:5). Se pare că nașterea fiului său a avut o influență sfințitoare și înnobilatoare asupra vieții sale (v. 22a). Este bine să începi cum se cuvine, dar și mai bine este să rămâi statornic până la sfârșit. Cuvântul *umblare* implică o relație statornică și progresivă, și nu doar o cunoaștere efemeră. Umblarea **cu Dumnezeu** este o preocupare de o viață și nu numai o joacă de o oră. **Enoh** a fost strămutat la cer înainte de potop, exact așa cum biserica va fi răpită înainte de „necazul cel mare" (1 Tes. 4:13-18; Apoc. 3:10).

5:25-32 Metusala a trăit mai mult decât oricare alt om de pe pământ (**nouă sute șaizeci și nouă de ani**). Dacă, așa cum afirmă Williams, numele **Metusala** înseamnă „va fi trimis"[10], aceasta ar putea fi o profeție, fiindcă potopul a venit în anul morții sale. Probabil că prezicerea lui Lameh, exprimată prin numele fiului său Noe, anticipa mângâierea care avea să vină în lume prin Fiul mai mare al lui Noe, Domnul Isus Cristos. Noe înseamnă „odihnă". Cu trecerea anilor, viața omului s-a scurtat. Psalmul 90:10 prezintă ca normală vârsta de șaptezeci de ani.

E. Răspândirea păcatului și potopul universal (cap. 6–8)

6:1, 2 Există două interpretări principale ale versetului 2. Prima este aceea că **fiii lui Dumnezeu** au fost îngerii căzuți care și-au părăsit sfera cuvenită (Iuda 6), căsătorindu-se cu femei de pe pământ, o formă de perturbație sexuală care a fost extrem de detestabilă înaintea lui Dumnezeu. Cei care susțin acest punct de vedere subliniază că expresia „fiii lui Dumnezeu" din Iov 1:6 și 2:1 înseamnă „îngeri care au avut acces înaintea lui Dumnezeu." De asemenea, „fiii lui Dumnezeu" ca termen pentru îngeri este o expresie semitică standard. Pasajul din Iuda 6, 7 sugerează că îngerii care și-au părăsit starea de la început s-au făcut vinovați de un comportament sexual din cale afară de josnic. Observați cuvintele „ca Sodoma și Gomora" de la

începutul versetului 7, imediat după descrierea îngerilor căzuți.

Principala obiecție adusă acestui punct de vedere este că îngerii nu se reproduc sexual, după câte știm. Matei 22:30 este folosit ca argument în sprijinul punctului de vedere conform căruia Isus ar fi declarat că îngerii nu se căsătoresc. Dar ceea ce spune versetul este că îngerii *în ceruri* nici nu se însoară, nici nu se mărită. Îngeri, îmbrăcați în chip uman, i s-au arătat lui Avraam (Gen. 18:1-5) și transpare din text că cei doi îngeri care s-au dus la Sodoma aveau un corp uman și erau capabili de a exprima emoții.

Ceralaltă opinie este că **fiii lui Dumnezeu** ar fi fost descendenții evlavioși ai lui Set, iar **fiicele oamenilor** erau urmașele liniei decăzute a lui Cain. Argumentul este următorul: contextul precedent se ocupă de descendenții lui Cain (cap. 4) și descendenții lui Set (cap. 5). Geneza 6:1-4 descrie căsătoriile dintre cele două linii de descendenți. Cuvântul *îngeri* nu este găsit în acest context. Versetele 3 și 5 vorbesc despre nelegiuirea *omului*. Dacă *îngerii* au fost cei care au păcătuit, de ce a trebuit să fie distrusă *omenirea*? Oamenii evlavioși sunt numiți „fiii lui Dumnezeu", deși nu în aceeași exprimare ebraică precum cea din Geneza 6:2 (vezi Deut. 14:1; Ps. 82:6; Os. 1:10; Mat. 5:9).

Și acest punct de vedere are câteva neajunsuri. De ce au fost toți *bărbații* spiței lui Set temători de Dumnezeu și evlavioși, în schimb, toate *femeile* spiței lui Cain au fost nelegiuite? De asemenea, nu avem nici un indiciu că spița lui Set *a rămas* evlavioasă. Dacă a rămas, atunci de ce a trebuit să fie distrusă, împreună cu ceilalți oameni? De ce a produs această unire între bărbați evlavioși și femei neevlavioase uriașii de care pomenește Biblia?

6:3 Domnul a spus că **Duhul** Lui nu **Se va lupta pururea cu omul**, dar că va fi o amânare de **o sută douăzeci de ani** până la declanșarea judecății potopului. Dumnezeu are îndelungă răbdare, nedorind moartea păcătosului, dar există o limită. Petru ne spune că Cristos a predicat prin Noe, insuflat de Duhul Sfânt, oamenilor de dinainte de potop (1 Pe. 3:18-20; 2 Pe. 2:5). Ei au respins însă mesajul, fiind acum „întemnițați".

6:4,5 Referitor la **uriași** (ebr. *nephilim*, „cei căzuți") Unger explică:

> Mulți cred că nefilimii au fost semizei uriași, vlăstarele nefirești rezultate în urma coabitării „fiicelor oamenilor" (femei muritoare) cu „fiii lui Dumnezeu" (îngeri). Această unire complet nefirească, violând flagrant ordinea procreării instituită de Dumnezeu, a fost o anomalie atât de revoltătoare încât a reclamat declanșarea unei judecăți la scară mondială, sub forma potopului.[11]

6:6, 7 Faptul că Domnului I-a părut rău nu presupune că ar fi intervenit un gest arbitrar de răzgândire din partea Sa, chiar dacă așa i se pare omului. Mai curând, indică o atitudine diferită din partea lui Dumnezeu ca răspuns la schimbarea comportamentului omului. Fiindcă El este sfânt, El trebuie să ia atitudine împotriva păcatului.

6:8-22 Noe a căpătat îndurare înaintea Domnului și a fost prevenit să-și construiască **o arcă**. Dimensiunile ei sunt date **în coți** (1 cot = 46 cm). Astfel arca avea 137 de metri lungime, 29 de metri lățime și 14 metri înălțime. Avea trei punți. **Fereastra** din versetul 16 era literalmente „un spațiu de lumină", probabil o deschizătură prin care să intre lumina și aerul, ce se întindea pe toată lungimea arcei.

Noe a fost salvat prin **har**, un act al suveranității divine. Răspunsul dat de Noe a fost acela de a face **tot ce-i poruncise Dumnezeu** (v. 22), un act de responsabilitate umană. Noe a construit arca pentru a-și salva familia, dar *Dumnezeu* a fost Cel care a închis și sigilat ușa. Suveranitatea divină și responsabilitatea umană nu se exclud reciproc, ci sunt complementare.

Noe (v. 9) și Enoh (5:22) sunt singurii oameni din Scriptură despre care se spune că au **umblat cu Dumnezeu**. Dacă Enoh este un simbol al bisericii răpite la cer, Noe simbolizează rămășița credincioasă a lui Israel păstrată în viață pe tot parcursul Marii Strâmtorări, pentru a trăi apoi pe

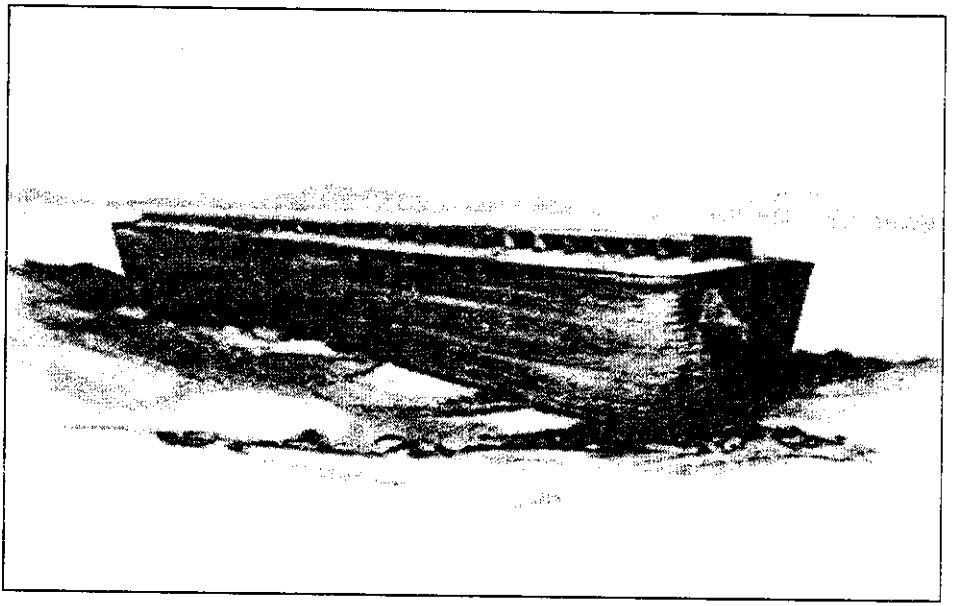

Arca lui Noe, reprezentată în funcție de informațiile furnizate de un explorator care pretinde că a văzut-o pe Muntele Ararat în 1908.

pământ în timpul Mileniului.

Versetul 18 menționează pentru prima oară un **legământ** în Biblie. Scofield enumeră opt legăminte: cel edenic (Gen. 2:16); cel adamic (Gen. 3:15); cel încheiat cu Noe (Gen. 9:16); cel avraamic (Gen. 12:2); cel mozaic (Ex. 19:5); cel palestinian (Deut. 30:3); cel davidic (2 Sam. 7:16) și Noul Legământ (Ev. 8:8). Acestea opt, la care se adaugă cel încheiat cu Solomon, vor fi tratate în eseul care urmează. E de prisos să menționăm că un subiect atât de complex cum este cel al legămintelor a fost interpretat diferit de diversele școli de teologie. Abordarea prezentată aici urmează linia premilenistă și dispensațională.

LEGĂMINTELE MAJORE ALE SCRIPTURII

Legământul edenic (Gen. 1:28-30; 2:16, 17)

Legământul edenic i-a dat omului, în inocența lui, răspunderea de a se înmulți, de a popula pământul și de a-l supune. I s-a dat autoritate peste întregul regn animal. El urma să cultive grădina și să se hrănească din toate roadele ei, cu excepția rodului pomului cunoștinței binelui și răului. Neascultarea de această poruncă din urmă avea să aducă moartea.

Legământul adamic (Gen. 3:14-19)

După căderea omului, Dumnezeu a blestemat șarpele și a prezis că va exista vrăjmășie între șarpe și femeie și între Satan și Cristos. Satan avea să-L rănească pe Cristos, dar Cristos avea să-l distrugă pe Satan. Femeia va simți durerile nașterii și va fi sub autoritatea soțului ei. Pământul a fost blestemat. Omul se va lupta cu spinii și pălămida în cultivarea lui. Munca lui va implica sudoare și trudă și în final el se va întoarce în țărână, din care fusese luat.

Legământul cu Noe (Gen. 8:20–9:27)

Dumnezeu i-a promis lui Noe că nu va

mai blestema pământul și că nu-l va mai distruge integral printr-un alt potop. El a dat curcubeul ca un garant al acestei promisiuni. Dar legământul mai includea și stabilirea guvernării omenești, inclusiv puterea de aplicare a pedepsei capitale. Dumnezeu a garantat regularitatea succesiunii anotimpurilor, a repetat îndemnul dat omului de a popula pământul și a reconfirmat stăpânirea acestuia peste creaturile inferioare. Omul putea adăuga acum carnea la meniul lui vegetarian de până atunci. În ceea ce-i privește pe descendenții lua Noe, Dumnezeu l-a blestemat pe fiul lui Ham, Canaan, să fie slujitorul lui Sem și Iafet. El i-a dat lui Sem un loc de cinste, care știm că implică și includerea în linia genealogică a lui Mesia. Iafet se va bucura de o mare expansiune și va locui în corturile lui Sem.

Legământul avraamic (Gen. 12:1-3; 13:14-17; 15:1-8; 17:1-8)

Legământul avraamic este necondiționat. Numai Dumnezeu, manifestându-Se ca „un cuptor aprins și o făclie aprinsă", a trecut printre cele două bucăți ale animalului jertfit din Geneza 15:12-21. Acest lucru este foarte semnificativ. Când doi oameni făceau (ebr. „tăiau") un legământ, ei *amândoi* treceau printre cele două bucăți ale animalului pentru a arăta că sunt de acord cu condițiile legământului. Dumnezeu nu i-a pus condiții lui Avraam; de aceea promisiunile enumerate mai jos se vor împlini (și s-au împlinit) indiferent cât de credincioși aveau să fie urmașii lui Avraam.

Aceia care nu văd nici un viitor pentru vechiul popor al lui Dumnezeu deseori încearcă să prezinte acest legământ ca fiind condiționat, cel puțin în ceea ce privește pământul. Apoi acaparează toate binecuvântările în folosul bisericii, lăsând Israelul cu puțin sau cu nimic.

Legământul include următoarele promisiuni făcute lui Avraam și urmașilor lui: o națiune mare (Israel); binecuvântări personale pentru Avraam; un renume; o sursă de binecuvântare pentru alții (12:2); favoruri divine pentru prieteni și blestem pentru dușmani; binecuvântări pentru toate națiunile – împlinite în Cristos – (12:3); stăpânirea veșnică a pământului cunoscut sub numele de Canaan și mai târziu ca Israel și Palestina (13:4, 15,17); mulți urmași, naturali și spirituali (13:16; 15:5); paternitatea multor națiuni și regi – prin Ișmael și Isaac – (17:4,6); o relație specială cu Dumnezeu (17:7b).

Legământul mozaic (Exod 19:5; 20:1-31:18)

În sensul cel mai larg, Legământul Mozaic include cele Zece Porunci, descriind îndatoririle față de Dumnezeu și față de aproapele fiecăruia (Ex. 20:1-26); numeroase reguli în ceea ce privește viața socială a Israelului (Ex. 21:1 – 24:11); și porunci detaliate care privesc viața religioasă (Ex. 24:12-31:18). Acest legământ a fost dat Israelului, și nu neamurilor. Era un legământ condiționat, cerând ascultarea omului și de aceea „firea pământească îl făcea fără putere" (Ro. 8:3a). Decalogul n-a avut niciodată intenția să ofere mântuire, ci mai curând să condamne păcatul și eșecul. Nouă din cele zece porunci se repetă în Noul Testament (cu excepția Sabatului), nu ca lege însoțită de pedeapsă, în cazul nerespectării ei, ci ca un comportament potrivit pentru cei salvați prin har. Creștinul este sub har, nu sub lege, dar este legat de Dumnezeu prin dragoste, motivația supremă.

Legământul palestinian (Deut. 30:1-9)

Acest legământ este în legătură cu ocuparea pământului pe care Dumnezeu l-a promis lui Avraam „de la râul Egiptului (izvorul Egiptului, nu Nilul) până la marele râu," fluviul Eufrat" (Gen. 15:18). Totuși, Israelul n-a ocupat niciodată acest teritoriu. În timpul lui Solomon, țările din partea de est au plătit tribut (1 Regi 4:21,24), dar

aceasta nu poate fi considerată ca posesiune sau ca teritoriu ocupat.

Legământul palestinian prevede împrăştierea poporului printre neamuri, datorită neascultării, întoarcerea lui la Domnul, a Doua Venire a Domnului, întoarcerea poporului în patrie, prosperitatea israeliților în țară, schimbarea inimii lor (de a-L iubi și asculta pe Domnul) și pedepsirea dușmanilor lor.

Legământul davidic (2 Sam. 7:5-19)

Dumnezeu i-a promis lui David nu doar faptul că împărăția sa va dăinui pe veci, ci și faptul că tronul împărăției va fi ocupat în permanență de un descendent din cadrul spiței sale. A fost un legământ necondiționat, independent de ascultarea sau sfințenia lui David. Cristos este moștenitor legal al tronului lui David prin Solomon, după cum reiese din genealogia lui Iosif (Mat. 1).

Isus este un descendent al spiței lui David prin Natan, după cum se vede și din genealogia Mariei (Luca 3). Fiindcă trăiește în veci, împărăția Lui este nepieritoare. Domnia Lui de o mie de ani pe pământ se va prelungi în eternitate.

Legământul solomonic (2 Sam. 7:12-15; 1 Regi 8:4, 5; 2 Cro. 7:11-22)

Legământul cu Solomon a fost necondiționat în ceea ce privește împărăția veșnică, dar condiționat în ceea ce-i privește pe descendenții lui Solomon care vor urca pe tron (1 Regi 8:4,5; 2 Cron. 7:17,18). Unul din descendenții lui Solomon, Conia (numit și Ieconia), a fost împiedicat să aibă urmași fizici pe tronul lui David (Ier. 22:30). Isus nu este un descendent al lui Solomon, după cum s-a arătat mai sus. Altfel, El ar cădea sub blestemul lui Conia (Ieconia).

Noul Legământ (Ier. 31:31-34; Ev. 8:7-12; Luca 2:20)

Noul Legământ este în mod clar încheiat cu casa lui Israel și cu casa lui Iuda (Ier. 31:31). El era încă în viitor când și-a scris Ieremia profeția (Ier. 31:31a). Nu a fost un legământ condiționat, ca cel mozaic, pe care Israelul l-a călcat (Ier. 31:32). În el Dumnezeu promite (observați repetiția cuvintelor: „Eu voi"): regenerarea Israelului (Ez. 36:25); sălășluirea Duhului Sfânt în oameni (Ez. 36:27); o inimă dispusă să facă voia lui Dumnezeu (Ier. 31:33a); o relație unică între Dumnezeu și poporul Lui (Ier. 31:33b; cunoaștere universală a Domnului în Israel (Ier. 31:34 a); păcatele vor fi și iertate, și uitate (Ier. 31:35-37); iar națiunea va dăinui în veci (Ier. 31:35-37).

Israelul ca națiune n-a primit încă beneficiile Noului Legământ, dar le va primi la a Doua Venire a Domnului. Între timp, adevărații credincioși se vor împărtăși din unele binecuvântări ale legământului. Faptul că biserica este legată de Noul Legământ se vede din „Cina Domnului", unde paharul reprezintă legământul și sângele cu care a fost ratificat (Luca 22:20; 1 Cor. 11:25). De asemenea Pavel se numește pe sine și pe ceilalți apostoli slujitori ai Noului Legământ (2 Cor. 3:6).‡

O pereche din fiecare ființă vie trebuia adusă în arcă, cât și hrana necesară. Criticii argumentează că arca nu era suficient de mare pentru a găzdui toate speciile de animale și hrana suficientă pentru a rezista un an și șaptesprezece zile. Dar se poate ca arca să fi conținut numai speciile de bază ale animalelor și păsărilor, multe varietăți rezultând de atunci încoace. Arca era mai mult decât încăpătoare pentru acestea.

7:1 Cuvântul **„intră"** apare pentru prima dată în versetul 1 – o invitație frumoasă, demnă de Evanghelie: **„Intră în arca** siguranței".

7:2-18 Nu este dat nici un motiv pentru care Noe a primit porunca să **ia șapte** perechi de animale **curate** în arcă și doar o pereche **de animale necurate.** Probabil că erau pentru mâncare și ca o anticipare a faptului că va fi nevoie de animale curate pentru jertfe (vezi 8:20). Arca a fost umplută timp de **șapte zile** înainte ca **ploaia** să fi început și rezervele subterane de apă să se fi revărsat. Torentul a continuat timp de **patruzeci de zile și patruzeci de nopți; patruzeci** este numărul punerii la încercare în Biblie.

7:19-24 A fost acesta un potop local, cum afirmă unii? Să considerăm următoarele: **„Toți munții înalți, care sunt sub**

cerul întreg, au fost acoperiți" (v. 19). De ce ar fi trebuit Dumnezeu să-i spună lui Noe să construiască o arcă echivalentă cu un teren și jumătate de fotbal în lungime și 800 de vagoane în volum pentru a scăpa de un simplu potop local? Ar fi putut cu ușurință să le spună celor opt oameni să meargă într-un loc sigur. Tradiții despre potopul universal au parvenit din toate colțurile lumii. Munții din masivul Ararat se înalță până la 5160 de metri. Potopul a fost cu **șapte metri** mai înalt decât munții (v. 20). Prin ce fel de miracol a fost ținută această apă într-o zonă locală? În Geneza 9:15 Dumnezeu a promis că apa nu va mai deveni un potop care să distrugă **toate** viețuitoarele. Au fost multe inundații locale de atunci, dar niciodată un potop universal. Dacă potopul a fost local, atunci promisiunea lui Dumnezeu a fost încălcată – o concluzie imposibilă. Petru folosește distrugerea provocată de potop ca simbol al unei distrugeri viitoare a pământului prin foc (2 Pe. 3:6).

Arca este o imagine a lui Cristos. Apele înfățișează judecata lui Dumnezeu. Domnul Isus S-a dus sub apele mâniei divine la Calvar. Aceia care sunt în Cristos sunt mântuiți. Cei ce de afară sunt condamnați (vezi Pe. 3:21).

8:1-19 Cronologia Potopului este următoarea:

1) 7 zile – de când a intrat Noe în arcă până când a început Potopul (7:10).

2) 40 de zile și nopți – durata ploii (7:12).

3) 150 de zile – de când a început ploaia până când **au scăzut apele** (8:3) și **arca a rămas** pe muntele **Ararat** (comparați 7:11 cu 8:4).

4) 224 de zile – de la începutul Potopului până când au reapărut crestele munților (comparați 7:11 cu 8:5).

5) 40 de zile – din momentul în care au fost văzute crestele munților până când Noe **a trimis corbul afară** (8:7).

6) 7 zile – de la trimiterea corbului până la prima trimitere a porumbelului (8:6-10; v.10, „**încă alte șapte zile**").

7) Încă 7 zile – până când **porumbelul** a fost trimis mai departe a doua oară (8:10).

8) Încă 7 zile – până la ultima trimitere mai departe a porumbelului.

9) 314 zile – de la începutul Potopului până când **Noe a dat la o parte acoperișul arcei** (comparați 7:11 și 8:13).

10) 371 de zile – de la începutul Potopului până când **pământul s-a uscat** (comparați 7:11 cu 8:14).

De data aceasta Noe a primit porunca **să iasă afară din arcă** (v. 16).

Corbul necurat (v. 7) și **porumbelul** curat (v. 8) sunt ilustrații potrivite pentru natura veche și natura cea nouă a credinciosului. Vechii naturi îi place să se hrănească cu gunoaie și putregaiuri, în timp ce natura cea nouă nu-și găsește satisfacția într-o scenă a morții și judecății. Nu-și găsește liniștea până nu-și așează picioarele pe pământul învierii.

8:20-22 **Noe** a răspuns harului salvator al lui Dumnezeu construind **un altar.** Aceia dintre noi care am fost salvați de mânia viitoare trebuie să-I aducem lui Dumnezeu închinarea noastră din inimă. Ea este la fel de acceptată și plăcută Domnului cum era pe vremea lui Noe. **Domnul** a făcut un legământ prin care a promis că **nu va mai blestema niciodată pământul** sau nu va mai **distruge orice vietate, așa cum făcuse**; de asemenea, El va asigura succesiunea regulată a anotimpurilor atâta vreme cât va dăinui **pământul**.

În 6:5 și aici în versetul 21, Dumnezeu vorbește de răul intens din inima omului. În primul exemplu *nu* s-au adus jertfe și a urmat judecata. Aici (v. 21) *este* o jertfă; și Dumnezeu acționează cu îndurare.

F. Noe după Potop (cap. 9)

9:1-7 Versetul 3 sugerează că după Potop oamenilor li s-a permis să mănânce carne pentru prima oară. Dar li s-a interzis să consume **sânge**, deoarece **sângele** este **viața trupului** și viața aparține Domnului.

Instituția pedepsei capitale presupune stabilirea unei autorități guvernamentale. Ar rezulta o stare de haos dacă oricine, cum i-ar trece prin cap, ar răzbuna comiterea unei crime de omucidere. Numai guvernele de drept pot face acest lucru. NT continuă această tradiție când

spune despre guverne că „nu degeaba poartă el sabia" (Ro. 13:4)

9:8-17 Curcubeul a fost dat ca un semn că Domnul **nu va mai distruge niciodată pământul** printr-un **potop**.

9:18-23 În ciuda harului lui Dumnezeu pentru Noe, el a păcătuit **îmbătându-se** și apoi rămânând gol **în cortul său**. Când l-a văzut **Ham** și le-a povestit **fraților săi**, ei au acoperit rușinea tatălui lor, fără să se uite la trupul lui dezgolit.

9:24,25 Când s-a **trezit**, **Noe** l-a blestemat pe **Canaan**. Întrebarea care se ridică este: „De ce l-a blestemat el pe **Canaan**, în loc de **Ham**?" O explicație posibilă ar fi că tendința răului care se manifesta în Ham, a fost și mai pronunțată în Canaan. Blestemul era deci, o profeție a conduitei sale imorale și a pedepsei cuvenite. O altă explicație este aceea că însuși Canaan a comis vreun act vulgar asupra bunicului său, iar Noe a aflat mai târziu despre el. **Noe a știut ce i-a făcut fiul său mai tânăr**. Probabil că versetul 24 se referă la Canaan ca fiind *nepotul cel mai tânăr* al lui Noe, și nu la Ham ca fiind *fiul mai tânăr* al său. În Biblie, „fiu" deseori înseamnă „nepot" sau alt descendent. În acest caz, **Canaan** n-a fost **blestemat** pentru păcatul tatălui său, ci pentru propriul său păcat. Totuși mai există posibilitatea ca Dumnezeu în mila Lui să-i fi permis lui Noe să blesteme doar o mică parte din descendenții lui Ham și nu o posibilă treime din omenire.

9:26-29 Canaan a fost blestemat să-i slujească pe **Sem** și pe **Iafet**. Servitutea canaaniților față de israeliți poate fi văzută în Iosua 9:23 și Judecători 1:28. Acest pasaj a fost folosit pentru a justifica sclavia negrilor față de albi, dar nu există nici un sprijin pentru acest punct de vedere. Canaan a fost strămoșul canaaniților, care trăiau pe Pământul Sfânt înainte ca poporul Israel să sosească. Nu este nici o dovadă că erau oameni negri. **Sem** și **Iafet** au fost binecuvântați cu stăpânire. Versetul 27 poate sugera împărtășirea binecuvântărilor spirituale de către Iafet cu descendenții lui Sem, israeliții.

Există o dispută referitoare la întrebarea care dintre Sem și Iafet este cel mai mare fiu al lui Noe. Capitolul 10:21 poate fi citit ca „Sem fratele lui Iafet, cel mai mare sau Sem fratele cel mare al lui Iafet" (NKJV marg.). A doua este varianta preferată. Sem apare pe locul întâi în genealogiile de la Gen. 5:32 și 1 Cro. 1:4.

G. Tabelul națiunilor (Cap. 10)

10:1-32 Sem, Ham și Iafet au devenit părinții sau strămoșii națiunilor.

Sem: Popoarele semitice -- evreii, arabii, asirienii, arameii, fenicienii.

Ham: Popoarele hamitice – etiopienii, egiptenii, canaaniții, filistenii, babilonienii și poate toate popoarele africane și orientale, deși mulți cercetători îi consideră pe asiatici ca provenind din Iafet.

Iafet: Popoarele iafetice – mezii, grecii, ciprioții etc. Probabil și popoarele caucaziene ale Europei și nordului Asiei. Mulți cercetători îi includ aici și pe orientali.

În acest capitol, ordinea este următoarea: **fiii lui Iafet** (v. 2-5), **fiii lui Ham** (v. 6-20) și **fiii lui Sem** (v. 21-31). Duhul lui Dumnezeu Se va concentra însă asupra lui Sem și a urmașilor lui pe tot parcursul VT. Diferitele limbi din versetul 5 probabil că se referă la perioada de după Turnul Babel (11:1-9).

Observați în acest capitol trei referințe care vorbesc despre împărțirea popoarelor. Versetul 5 descrie împărțirea triburilor iafeticilor pe diferitele teritorii. Versetul 25 ne spune că împărțirea pământului (la Babel) a avut loc în zilele lui **Peleg**. Versetul 32 servește ca introducere despre Turnul Babel din capitolul 11, când **familiile** fiilor lui Noe au fost împărțite în diferite **națiuni** vorbind diferite limbi.

Nimrod (10:8-10) înseamnă *rebel*. El apare ca primul stăpânitor „**puternic pe pământ**" după potop (v. 8) și primul care a întemeiat un **regat** (v. 10). El a construit **Babel** (Babilonul) în semn de răzvrătire împotriva Domnului și de asemenea **Ninive** din **Asiria** (vezi v.11), un alt dușman inveterat al poporului lui Dumnezeu.

După cum am mai menționat, versetul 21 îl consideră pe **Sem** ca **fratele** *mai mare* **al lui Iafet**.

Sunt imposibil de identificat cu certitudine locurile unde s-au așezat diversele

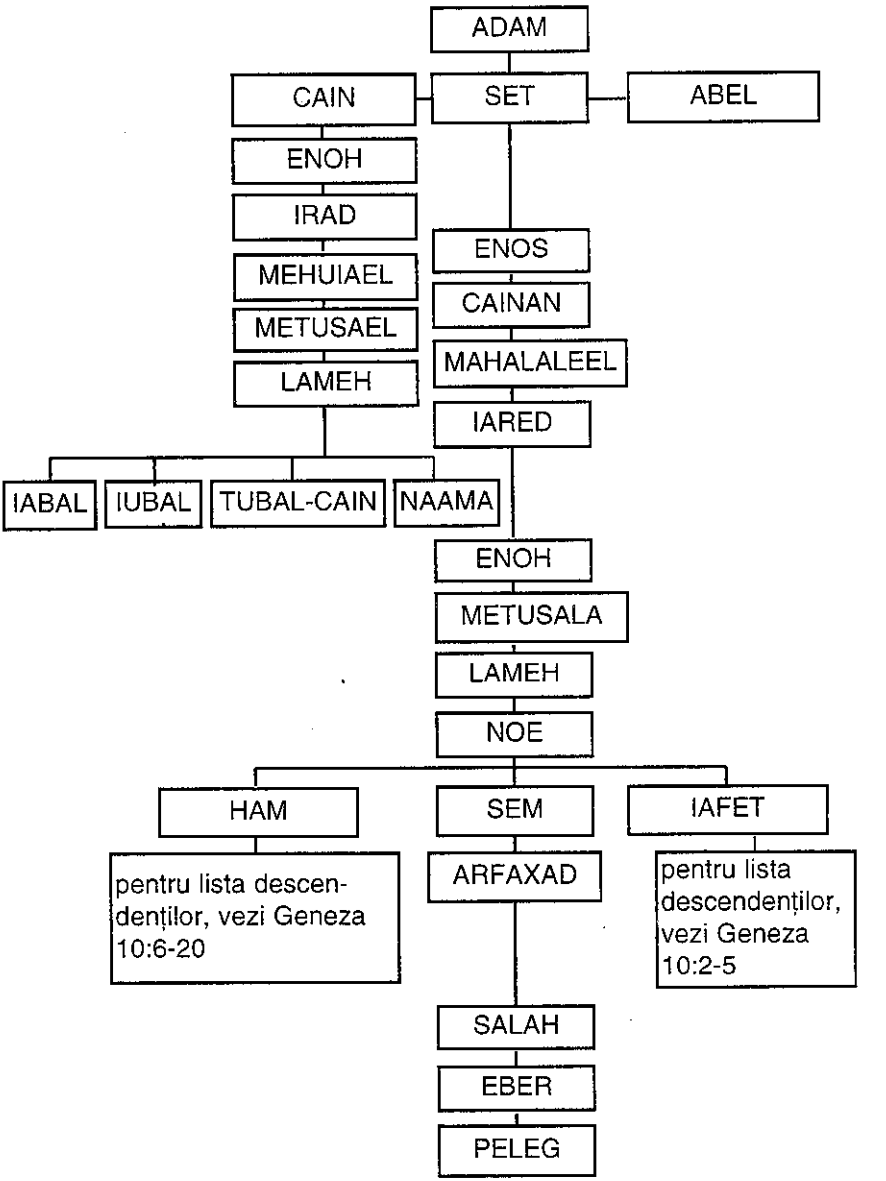

Descendenții lui Adam

popoare, dar următoarea enumerare se va dovedi utilă în studiile ulterioare.

Tarsis (v. 4) – Spania
Kitim (v. 4) – Cipru
Kuș (v. 6) – Etiopia
Mizraim (v. 6) – Egipt
Put (v. 6) – Libia
Canaan (v. 6) – Palestina
Aşur (v.11, KJV) – Asiria
Elam (v. 22) – Persia
Aram (v. 22) – Siria şi Mesopotamia

H. Turnul Babel (cap. 11)

11:1-4 În capitolul 10, care, *cronologic*

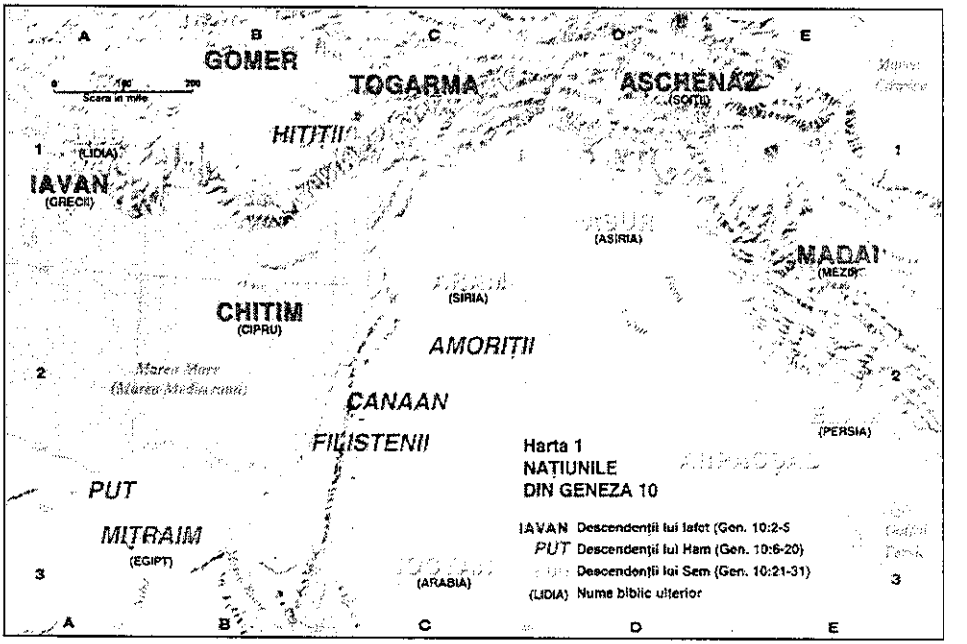

Națiunile din Geneza 10

vine *după* capitolul 11, omenirea era împărțită după limbi (v. 5, 20, 31). Acum aflăm cauzele acestei împărțiri. În loc să se împrăștie pe pământ, după cum fusese intenția lui Dumnezeu, oamenii și-au construit **o cetate și un turn** în **Șinear** (Babilon). Ei și-au spus unul altuia „Veniți să ne construim o cetate și un turn al cărui vârf să se înalțe până la cer; să ne facem un nume, ca să nu fim împrăștiați pe toată fața pământului". Deci a fost o politică plină de trufie (**să-și facă un nume**) și de sfidare (să evite **împrăștierea**). Pentru noi **turnul** poate de asemenea să ilustreze efortul neîncetat al omului decăzut de a ajunge în cer prin propriile sale fapte, în loc de a primi mântuirea ca un dar gratuit al harului.

11:5-9 Domnul i-a judecat pe oameni, încurcându-le **limbile**. Aceasta a fost originea diferitelor limbi pe care le avem astăzi în lume. Rusaliile (Fapte 2:1-11) au fost reversul Turnului Babel în sensul că fiecare om a auzit minunatele lucrări ale lui Dumnezeu în propria limbă. Babel înseamnă *confuzie*, rezultatul inevitabil al oricărei asocieri care-L lasă pe Dumnezeu afară sau nu este conformă Lui.

11:10-25 Aceste versete urmăresc linia descendenților lui **Sem** până la **Avram**. Astfel, consemnarea istorică se rezumă, trecând de la omenire la una din ramurile acesteia (o semințe) și apoi la un singur om (**Avram**), care devine părintele națiunii ebraice. Restul VT este în mare parte istoria acestei națiuni.

11:26-32 Avram a fost un mare om al credinței și unul dintre cei mai importanți oameni ai istoriei. Este venerat de trei religii mondiale: iudaismul, creștinismul și islamul. El este menționat în șaisprezece cărți ale VT și unsprezece cărți ale NT. Numele lui înseamnă „tată slăvit" sau, în forma sa modificată: Avraam „tatăl unei mulțimi".

Există o problemă de ordin matematic în acest pasaj. Derek Kidner explică:

Vârsta lui Terah la moartea sa prezintă o dificultate, fiindcă îl face pe fiul lui cel mai mare de 135 de ani (26), în timp ce Avram avea doar 75 (12:4, cu Fapte 7:4). O soluție este să pre-

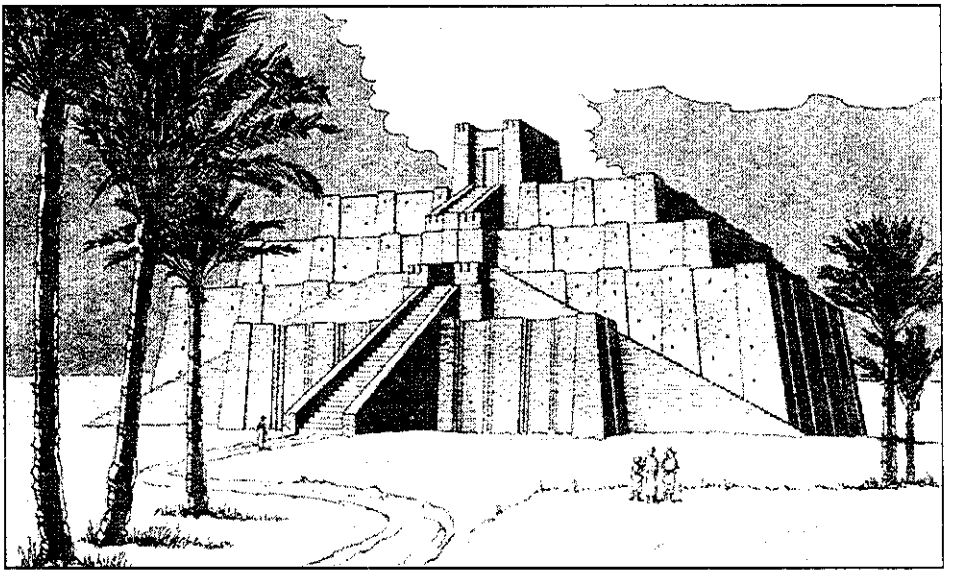

Turnul Babel a fost construit, probabil, în stilul ziguratelor clădite de babilonieni ca lăcașuri de închinăciune la zeul lor Marduc.

supunem că Avram a fost fiul cel mai mic, născut cu șaizeci de ani după cel mai mare, dar trecut în capul listei la 11:26, 27 datorită importanței lui (cum a fost trecut și Efraim înaintea lui Manase). O altă soluție este să urmăm textul samaritean, care-i dă lui Terah 145 ani la moarte. Această variantă pare mai potrivită, măcar și numai pentru că Avram n-ar fi putut să exclame în 17:17 că are 100 de ani dacă propriul tată l-ar fi avut la 130 de ani.[12]

Ur din Caldeea (v. 31), din Mesopotamia, era un centru al idolatriei păgâne. Tera și familia lui au călătorit spre nord-vest către **Haran**, în drum spre **Țara Canaan**.

II. PATRIARHII ISRAELULUI (cap. 12–50)

A. Avraam (12:1–25:18)

1. Chemarea lui Avraam (12:1-9)

12:1-3 Domnul îl chemase pe Avram când acesta era încă în Ur (comparați v. 1 cu Fapte 7:1, 2). Avram a fost chemat să-și părăsească **țara, familia și casa tatălui său** și să înceapă o viață de peregrinare (Ev. 11:9). Dumnezeu a făcut cu el un legământ minunat, care includea următoarele promisiuni semnificative: **o țară**, adică **Țara Canaan; o mare națiune** – anume poporul evreu; prosperitate materială și spirituală pentru Avram și sămânța lui; un **nume mare** pentru Avram și urmașii lui; ei vor fi un izvor de **binecuvântări** pentru alții; prietenii Israelului vor fi binecuvântați, iar antisemiții vor fi blestemați; **toate familiile pământului** vor fi **binecuvântate prin** Avram, îndreptând astfel privirile spre Domnul Isus Cristos, care avea să fie un urmaș al lui Avram. Acest legământ a fost reînnoit și extins în 13:14-17; 15:4-6;17:10-14 și 22:15-18.

12:4-9 După trecerea așa-numiților „anii irosiți în Haran", adică ani fără progrese, Avram s-a mutat în Canaan cu **soția lui, Sarai**, cu nepotul lui, **Lot**, cu alte rude și cu **bunurile** lor. Ei au ajuns mai întâi la **Sihem**, unde Avram **a construit un altar Domnului**. Prezența **canaaniților** ostili nu a fost un obstacol pentru un om care umbla prin credință. Avram s-a mutat apoi între **Betel** (*casa lui Dumnezeu*) și **Ai**. Credincios în toate lucrurile, **el** nu numai că și-a **înălțat** un **cort** în care să locuiască,

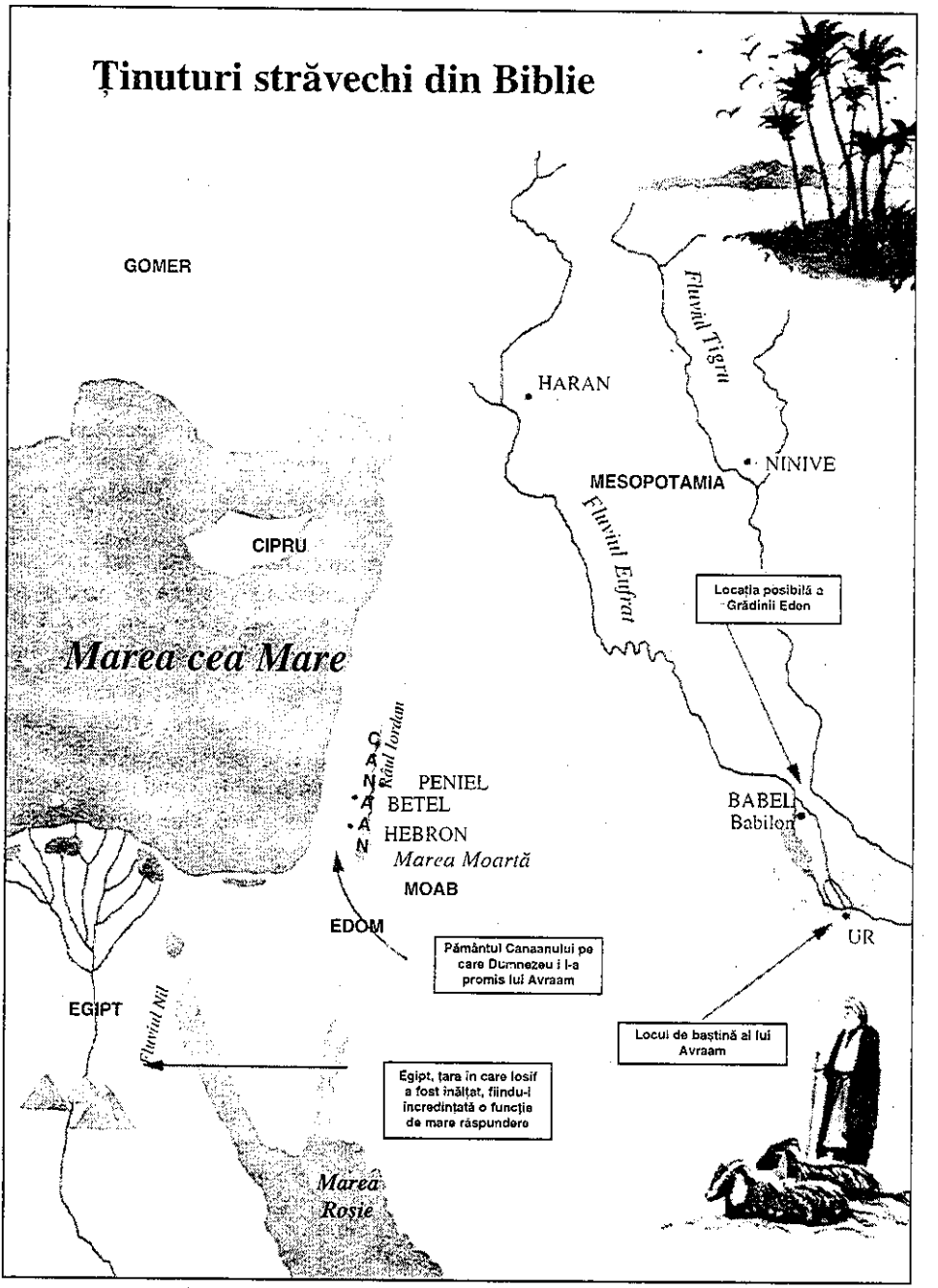

Ținuturi străvechi din Biblie

ci a construit și **un altar Domnului**. Acest lucru spune mult despre prioritățile acestui om al lui Dumnezeu. Versetul 9 îl găsește pe **Avram** pornind **către sud** (Neghev).

2. Drumul în Egipt și înapoi (12:10-13:4)

12:10-20 Credința lui Avram a avut însă și scăpări. În timpul unei **foamete devastatoare, Avram** a plecat din țara dată de Dumnezeu, fugind **în Egipt** – simbolul lumii. Această decizie i-a adus necazuri. El a început să fie obsedat de teama că Faraon l-ar putea ucide din dorința de a pune mâna pe **frumoasa** lui soție, **Sarai**, ca s-o adauge la haremul său. Și astfel Avram a convins-o pe Sarai să mintă, spunând că este **sora** lui. De fapt, îi *era pe jumătate* soră (20:12), dar afirmația a fost totuși o minciună, deoarece a avut scopul de a induce în eroare. Șiretlicul i-a prins bine lui Avram (el a fost răsplătit regește), dar s-a dovedit păgubitor pentru Sarai (fiindcă ea a trebuit să intre în haremul lui **Faraon**). Și desigur a fost păgubitor pentru **Faraon** (el și casa **lui** au suferit **molime**). Acesta s-a comportat mai drept decât Avram, când a aflat despre înșelăciune. După ce l-a admonestat pe **Avram**, l-a trimis înapoi în Canaan.

Acest incident ne atrage atenția că în războiul spiritual nu putem lupta cu arme firești, întrucât scopul nu scuză mijloacele. Nu putem păcătui, sperând apoi că vom scăpa.

Dumnezeu nu l-a părăsit pe Avram, dar a îngăduit ca păcatul să-și desfășoare consecințele dezastruoase. Avram a fost umilit public de către Faraon și a fost deportat, în stare de dizgrație.

Cuvântul „**Faraon**" nu era un nume propriu, ci un titlu, cum ar fi „rege" sau „împărat" etc.

13:1-4 La baza întoarcerii lui Avram **la Betel... din Egipt** a stat revenirea sa la părtășia cu Dumnezeu. „Înapoi la Betel" este chemarea tuturor celor care s-au rătăcit, îndepărtându-se de Domnul.

3. Experiențele cu Lot și Melhisedec (13:5–14:24)

13:5-13 Păstorii lui **Lot** și **Avram** s-au certat pentru locurile de pășunat pentru **turmelor** lor. Dând dovadă de respect, bunătate și altruism, Avram îi oferă lui Lot prilejul să-și aleagă din **tot pământul** partea care o dorea. Din modestie, el îi stima pe alții mai mult decât pe sine (Filipeni 2:3). Lot a ales pășunile bogate din Valea **Iordanului**, care se învecinau cu cetățile păcatului, **Sodoma și Gomora**. Deși era un credincios adevărat (2 Pe. 2:7, 8), Lot a trăit lângă hotarul lumesc. După cum a spus cineva: „a căpătat iarbă pentru vite, în timp ce Avram a căpătat har pentru copiii lui" (v. 15, 16).

Faptul că **locuitorii Sodomei erau deosebit de păcătoși și răi înaintea Domnului** nu l-a împiedicat pe Lot să-și aleagă acele pământuri. Observați pașii pe care i-a făcut în afundarea sa în lumesc: El (respectiv oamenii lui) a experimentat **pofta** (v. 7); **a văzut** (v. 10), **a ales** (v. 11); **și-a întins corturile** până departe (v. 12); locuia departe de locul preotului lui Dumnezeu (14:12); stătea la porți, locul puterii politice (19:1). A devenit o persoană oficială în Sodoma.

13:14-18 Avram a renunțat la cele mai bune pășuni, dar Dumnezeu i-a dăruit toată **țara** Canaanului – lui și **urmașilor săi pentru totdeauna**. În plus, Domnul i-a promis urmași nenumărați. După ce s-a așezat **în Hebron, Avram... a înălțat** al treilea **altar... Domnului** – întotdeauna un *altar* pentru Domnul, dar niciodată *o casă* pentru sine!

Observați că Dumnezeu l-a instruit pe Avram să umble prin toată țara și să-și vadă posesiunile. La fel și noi trebuie să ne însușim promisiunile lui Dumnezeu prin credință.

14:1-12 Cu treisprezece ani înainte de a se fi întâmplat evenimentele principale din acest capitol, **Chedorlaomer, regele Elamului** (Persiei) a învins diverși regi din câmpiile limitrofe ale **Mării** Moarte (**Sărate**). **În al treisprezecelea an**, cei cinci regi captivi **s-au răsculat** împotriva lui Chedorlaomer. Deci, el s-a aliat cu alți trei regi din regiunea Babilonului, s-a deplasat în sud de-a lungul părții de est a Mării Moarte, apoi spre nord, prin partea de vest către **Sodoma, Gomora** și celelalte cetăți din câmpie. Bătălia a avut loc în **Valea Sidim**, care **era plină de puțuri de smoală**. Invadatorii i-au învins pe rebeli, înaintând apoi spre nord cu prada de război și cu prizonierii – printre care se afla și **Lot**, nepotul decăzut al lui Avram.

14:13-16 Când **Avram** a primit știrea, a adunat o mică armată de **trei sute optsprezece** oameni **instruiți** și i-a urmărit pe învingători până spre **Dan**, în nord. În final

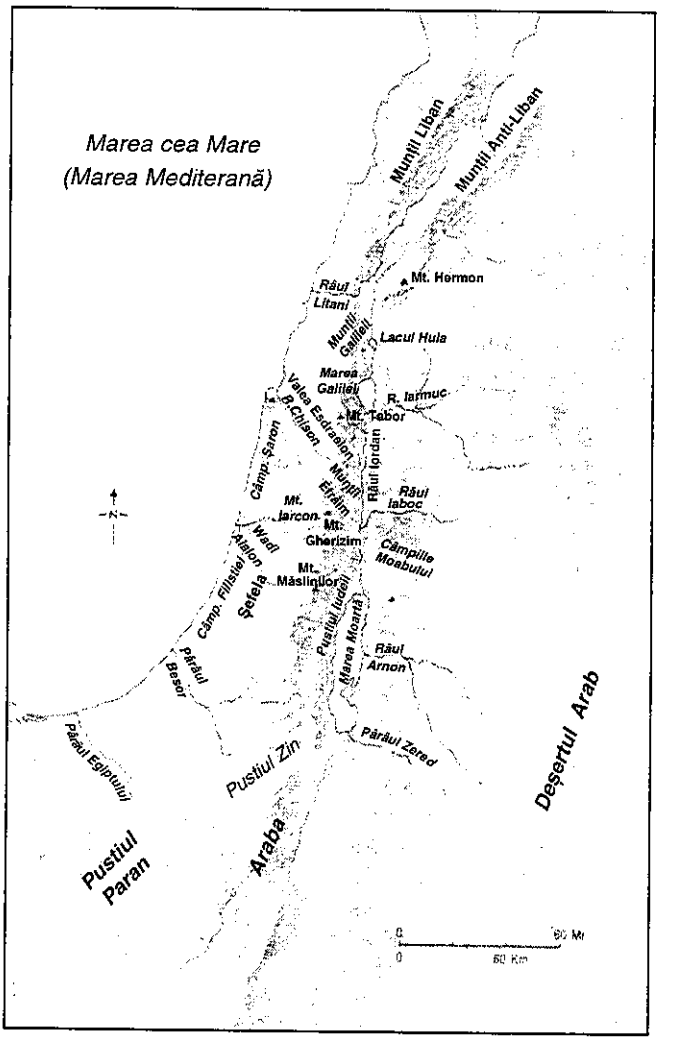

Pământul Făgăduinței

i-a înfrânt lângă **Damasc**, în Siria, salvându-l astfel pe **Lot și** recuperând prada de război. Cei decăzuți nu numai că-și produc lor înșiși suferințe, ci provoacă necazuri și altora. Acum Avram l-a salvat pe Lot cu sabia. Mai târziu el avea să-l scape prin intermediul rugăciunii de mijlocire (cap. 18, 19).

14:17,18 Pe când se întorcea Avram acasă, **regele Sodomei i-a ieșit înainte să-l salute**, la fel cum Satan îl ispitește uneori pe creștin după o biruință spirituală deosebită. Dar **Melhisedec, regele Salemului și preot al Dumnezeului Preaînalt**, a venit cu **pâine și vin** pentru a-l încuraja pe Avram. Nu putem citi această primă mențiune a **pâinii și vinului** fără să ne gândim la aceste simboluri ale jertfei Mântuitorului nostru. Când ne gândim la prețul pe care l-a plătit El pentru a ne răscumpăra din păcat, suntem întăriți pentru a ne împotrivi oricărei ispite.

Numele în Scriptură au înțelesuri. **Melhisedec** înseamnă *regele neprihănirii* iar **Salem** (prescurtare a numelui Ierusalim) înseamnă *pace*. Deci el era rege al neprihănirii și rege al păcii. El Îl simbolizează pe Cristos, adevăratul rege al neprihănirii și păcii și Marele nostru Preot. Când ni se spune în Evrei 7:3 că Melhisedec era „fără

tată, fără mamă, fără genealogie, fără un început al zilelor sale sau sfârșit al vieții", aceasta trebuie înțeles *doar în legătură cu preoția lui.* Cei mai mulți preoți au moștenit preoția și au slujit un timp limitat. Dar preoția lui Melhisedec a fost unică prin aceea că, după câte știm, nu i s-a transmis de la părinți și nu a avut un început sau un sfârșit. Preoția lui Cristos este „după rânduiala lui Melhisedec" (Ps. 110:4, Ev. 7:17).

14:19, 20 Melhisedec **l-a binecuvântat** pe Avram și Avram la rândul lui **i-a dat** acestui preot al lui Dumnezeu **o zeciuială din tot** ce capturase. În Evrei 7 aflăm că aceste acțiuni au avut o adâncă semnificație spirituală. Fiindcă Avram a fost strămoșul lui Aaron, el este considerat reprezentant al preoției aaronice. Faptul că Melhisedec **l-a binecuvântat** pe Avram înseamnă că preoția lui Melhisedec este mai mare decât a lui Aaron, fiindcă cel ce binecuvântează este superior celui binecuvântat. Faptul că Avram a plătit zeciuială lui Melhisedec este perceput ca o ilustrare a preoției aaronice care recunoaște superioritatea preoției lui Melhisedec, fiindcă cel mai mic plătește zeciuială celui mai mare.

14:21-24 Regele Sodomei a spus: „Dă-mi mie oamenii și **tine** bogățiile pentru tine". Deci Satan încă ne ispitește să ne investim resursele în jucării de țărână, în timp ce oamenii din jurul nostru pier. Avram a răspuns că nu va lua nimic, **nici măcar un capăt de ață sau o curea de încălțăminte.**

4. Moștenitorul promis al lui Avram (cap.15)

15:1 Versetul 1 este legat îndeaproape de ultima parte a capitolului 14. Fiindcă patriarhul a refuzat răsplata regelui Sodomei, Iehova i-a spus: **„Avram, nu te teme; Eu sunt scutul tău și răsplata ta cea foarte mare"**, oferindu-i astfel lui Avram protecție și o fabuloasă avere.

15:2-6 Neavând copii, Avram s-a temut că slujitorul său, **Eliezer din Damasc**, îi va fi **urmaș**, fiindcă așa era legea pe vremea aceea. Dar Dumnezeu i-a promis un fiu și **urmași** numeroși **ca stelele** de pe cer. Omenește vorbind, lucrul acesta era imposibil, fiindcă Sarai trecuse de vremea când putea naște copii. Dar Avraam a crezut în promisiunea lui Dumnezeu și Dumnezeu l-a declarat neprihănit. Adevărul justificării prin credință enunțat aici se repetă în Romani 4:3, Galateni 3:6 și Iacov 2:23. În Geneza 13:16 Dumnezeu îi promisese urmași numeroși ca pulberea pământului iar aici, la 15:5, ca stelele. *Pulberea* ilustrează posteritatea naturală a lui Avram – cei care sunt evrei din naștere. *Stelele* îi simbolizează pe urmașii spirituali – aceia care sunt îndreptățiți prin credință (vezi Gal. 3:7).

15:7-21 Pentru a confirma promisiunea unei semințe (v.1-6) și a unui pământ (v. 7, 8,18-21), Dumnezeu a dat expresie vie unui simbolism straniu și semnificativ (v. 9-21), cum arată David Baron:

> În conformitate cu maniera străveche specifică Orientului de a încheia un legământ, ambele părți contractante treceau printre cele două jumătăți despicate ale animalului sacrificat, atestând astfel simbolic că au jurat pe viață că își vor împlini angajamentul luat (vezi Ier. 34:18,19). Acum în Geneza 15, Dumnezeu singur, a cărui prezență s-a manifestat prin cuptorul fumegând și candela de foc, a trecut prin mijlocul bucăților animalelor înjunghiate, în timp ce Avram a fost pur și simplu un spectator al acestei minunate manifestări a harului fără plată al lui Dumnezeu.[13]

Aceasta înseamnă că a fost un **legământ** *necondiționat*, a cărui împlinire depindea numai de Dumnezeu.

Conform altei opinii pe marginea pasajului de față, **bucățile** animalului jertfit reprezintă națiunea Israel. **Vulturii** simbolizează neamurile. **Pământul care nu le aparține** este, bineînțeles, Egiptul. Israel avea să fie eliberat din sclavia egipteană, urmând să revină în Canaan **la a patra generație. Cuptorul fumegând** și **torța înflăcărată** descriu destinul național al Israelului – de a suferi în exil și de a aduce mărturie.

Izbăvirea Israelului avea să se producă doar atunci când **păcatul amoriților** va fi ajuns la culme. Acești locuitori păgâni ai Canaanului trebuiau exterminați. Dar

Dumnezeu deseori lasă răul să-și urmeze cursul, chiar în detrimentul poporului Său, înainte de a-l judeca. El este îndelung răbdător, nedorind ca cineva să piară – chiar **amoriții** cei depravați (2 Pe. 3:9). El de asemenea îngăduie răul să atingă apogeul pentru ca astfel consecințele groaznice ale răutății să poată fi văzute clar de toți. Astfel mânia Lui se dovedește a fi pe deplin dreaptă.

Versetele 13 și 14 ridică o problemă de ordin cronologic. Ele prezic robia urmașilor lui Avram pe **pământ** străin timp de 400 de **ani** și că ei vor pleca de acolo la sfârșitul acestei perioade, ducând cu ei o **mare** bogăție. În Fapte 7:6 această cifră de 400 de ani este repetată.

În Exod 12:40, 41 citim despre copiii lui Israel, care au locuit în Egipt, că au stat acolo timp de *430* de ani, până la ultima zi din acest interval.

Apoi, în Galateni 3:17 Pavel spune că perioada de la confirmarea Legământului Avraamic până la darea Legii a fost de *430* de ani.

Cum vom putea reconcilia aceste cifre diferite?

Cei *400* de ani menționați în Geneza 15:13, 14 și Fapte 7:6 se referă la durata *robiei groaznice* a Israelului în Egipt. Iacov și familia lui nu au trăit în robie când au venit la început în Egipt. Dimpotrivă, au fost tratați regește.

Cei *430* de ani din Exod 12:40, 41 se referă la timpul total pe care l-a petrecut poporul Israel în Egipt – până în ziua în care cei 430 de ani s-au împlinit. Aceasta este cifra exactă.

Cei 430 de ani din Galateni 3:17 acoperă *aproximativ* aceeași perioadă ca cea din Exod 12:40, 41. Ei sunt calculați din momentul în care Dumnezeu i-a confirmat lui Iacov legământul încheiat anterior cu Avraam, tocmai pe când Iacov se pregătea să intre în Egipt (Gen. 46:14). Anii respectivi se întind până la darea Legii, cam la trei luni după Exod.

Cele patru generații din Geneza 15:16 pot fi văzute în Exod 6:16-20: Levi, Chehat, Amram, Moise. Israel nu a ocupat încă teritoriul promis în versetele 18-21. Abia Solomon l-a avut în stăpânire (1 Re. 4:21, 24), exercitând dominația asupra unor state vasale, dar poporul ca atare nu l-a avut în stăpânire și ocupație. Legământul va fi împlinit când Cristos se va întoarce să domnească. Nimic nu va împiedica această împlinire. Ceea ce Dumnezeu a promis este la fel de sigur ca și când s-ar fi întâmplat deja!

Râul Egiptului (v.18) se crede că ar fi un mic pârâu la sud de Gaza, cunoscut acum sub denumirea de Wadi el Arish. Nu este vorba aici despre Nil.

5. Ismael, fiul natural (cap. 16, 17)

16:1-6 Neliniștea firii păcătoase se vede aici. În loc să aștepte urmașul promis de Domnul, **Sarai** l-a convins pe **Avram** să obțină un copil **de la roaba** ei, **Agar**, care fusese căpătată probabil în călătoria nenorocită din Egipt. Dumnezeu este fidel în consemnarea neregulilor maritale ale poporului Său, chiar dacă nu le-a aprobat niciodată. Când **Agar** a rămas însărcinată, ea a început s-o disprețuiască pe **stăpâna ei. Sarai** a replicat, acuzându-l pe Avram și apoi alungând-o pe Agar. Aici este ilustrat conflictul dintre lege și har. Acestea nu pot coabita (Gal. 4:21-31). În timp ce o parte a comportării din această secțiune era acceptabilă în contextul normelor proprii acelei culturi, ele sunt însă hotărât inacceptabile din punct de vedere creștin.

16:7-15 În timp ce **Agar** se afla în deșertul **Sur**, pe drumul spre Egipt, **îngerul Domnului** a venit la ea. Acesta a fost Domnul Isus într-una din aparițiile Sale dinainte de încarnare, cunoscute sub denumirea de Cristofanii–(vezi Judecători 6 pentru un eseu despre Îngerul Domnului). El a sfătuit-o să **se întoarcă** și să **se supună** lui Sarai și i-a promis că **fiul** ei va fi întemeietorul unui mare popor. Acea promisiune, bineînțeles, s-a împlinit prin formarea poporului arab. Cuvintele „**întoarce-te... și supune-te**" au constituit mari întoarceri în viețile multora care au avut de-a face cu Dumnezeu.

Exclamația Agarei din versetul 13 ar putea fi parafrazată „Ești un Dumnezeu care poate fi văzut", căci ea a spus „**Cu**

adevărat L-am văzut eu oare pe Cel ce de asemenea mă vede?" Ea a pus numele **fântânii „Beer Lahai Roi"** (textual: *fântâna Celui care trăiește și mă vede*).[1]

16:16 Avram avea optzeci și șase de ani când s-a născut Ișmael lui **Agar**. Numele **Ișmael** înseamnă *Dumnezeu aude*. În acest caz El a auzit necazul Agarei. Trebuie să ne amintim de-a lungul acestei narațiuni că Agar reprezintă legea, în timp ce Sarai reprezintă harul (vezi Gal. 4).

17:1-14 Cuvintele lui Dumnezeu către Avram din versetul 1 au fost poate o modalitate indirectă de a-i spune să înceteze să mai rezolve problemele prin propriile sale forțe, lăsându-L în schimb pe **Dumnezeu Cel Atotputernic** să le facă în locul lui. Imediat după aceasta Dumnezeu Și-a reînnoit **legământul** și a schimbat **numele** patriarhului din Avram (*tată slăvit*) în Avraam (*tatăl unei mulțimi*). Atunci a fost instituită circumcizia ca semn al legământului. Această operație chirurgicală, executată la băieți, era un **semn** fizic că persoana aparținea celor aleși de Dumnezeu pe pământ. Deși era deja practicată în Orientul Mijlociu pe vremea aceea, a căpătat un nou înțeles pentru Avraam și familia lui. Toți membrii de sex masculin din casa lui Avraam au fost **circumcișI** și de atunci încolo fiecare băiat trebuia circumcis la **vârsta de opt zile,** în caz contrar urmând să fie **exclus din poporul său** – adică, exclus din adunarea lui Israel (v. 9-14). Termenul „nimicit" uneori înseamna „ucis", ca în Exod 31:14, 15. În alte locuri, cum ar fi aici, se pare că înseamnă exclus, alungat, ostracizat.

Cu mult tâlc, apostolul Pavel scoate în evidență faptul că Avraam a fost îndreptățit (15:6) *înainte* de a fi fost circumcis. Circumcizia lui a fost „o pecete a neprihănirii obținute prin credința pe care o avea pe când încă nu era circumcis" (Ro. 4:11). Creștinii de azi nu sunt pecetluiți cu un semn fizic; ei primesc însă pecetea Duhului Sfânt în momentul convertirii lor (Ef. 4:30).

SEMNUL CIRCUMCIZIEI

Circumcizia a fost instituită de către Dumnezeu ca semn fizic al legământului dintre El și poporul Său (Gen. 17:10-14). Astfel urmașii lui Avraam au fost numiți „cei tăiați împrejur" (Fapte 10:45), iar popoarele, Neamurile, au fost numite „netăiați împrejur" (Ef. 2:11). Este de asemenea semnul peceții neprihănirii pe care Avraam l-a avut prin credință (Ro. 4:5).

Dar mai târziu cuvintele „circumcizie" și „circumcis" (sau tăiat împrejur) au căpătat o varietate de înțelesuri. „Buze netăiate împrejur" (Ex. 6:12) însemna a fi „lipsit de darul vorbirii în public". „Urechi netăiate împrejur" și „inimi netăiate împrejur" se refereau la refuzul de a auzi, și de a-L asculta pe Domnul (Lev. 26:41; Deut. 10: 16; 30:6; Ier. 6:10; Fapte 7:51). „Netăiat împrejur în carne" (Ez. 44:7) însemna „necurat".

În NT, „circumcizia lui Cristos" (Col. 2:11) se referă la moartea Lui pe cruce. Creștinii sunt circumcișI prin identificarea lor cu Cristos; Pavel vorbește de ea ca fiind „nu o tăiere împrejur făcută de mână, ci cu tăierea împrejur a lui Cristos, în dezbrăcarea de trupul poftelor firii noastre pământești" (Col. 2:11). Această circumcizie vorbește despre moartea naturii pământești. În ce privește poziția pe care o ocupă fiecare credincios, ea este adevărată și reală, dar trebuie aplicată prin înlăturarea practică a faptelor păcătoase ale firii pământești (Col. 3:5). Apostolul vorbește de creștini ca despre adevărații circumcișI (Fil. 3:3), în contrast cu un partid al iudeilor legaliști cunoscut drept „cei tăiați împrejur" (Gal. 2:12).

Pe lângă simbolismul lor, unele dintre legile binevoitoare ale lui Dumnezeu au avut drept scop scutirea poporului ales al Său de bolile neamurilor. Multe autorități medicale de azi consideră că circumcizia previne anumite forme de cancer atât ale bărbatului, cât și ale soției sale.‡

17:15-17 Dumnezeu i-a schimbat **numele** lui Sarai în **Sara** (*prințesă*) și i-a promis lui Avraam că soția lui de nouăzeci de ani va avea un fiu. Patriarhul a râs, dar cu uimire bucuroasă, nu cu necredință. Credința lui nu s-a clătinat (Ro. 4:18-21).

17:18-27 Când **Avraam** a pledat ca

Ismael să aibă trecere **înaintea** Domnului, i s-a spus că **legământul** va fi împlinit prin fiul său, **Isaac**. Cu toate acestea, **Ismael** avea să fie **roditor**, să se **înmulțească** și să devină **un popor mare**. **Isaac** a fost un simbol al lui Cristos, prin care **legământul** își găsește împlinirea supremă.

Observați promptitudinea ascultării lui Avraam: chiar în acea zi, Avraam a fost circumcis împreună cu fiul său, Ismael.

6. Sodoma și Gomora (cap. 18, 19)

18:1-15 Curând după evenimentele din capitolul 17, lui Avraam i-au apărut **trei oameni**. De fapt doi dintre ei erau îngeri, iar celălalt era **Domnul** Însuși. Cu ospitalitatea tipic orientală, **Avraam** și **Sara,** fără să fie pregătiți, i-au găzduit pe îngeri și pe Acela care era mai mare decât îngerii (Ev. 13:2). Când **Sara** l-a auzit pe Domnul spunând că va avea un copil într-un an, râsul ei i-a trădat necredința. Ea a fost dojenită cu întrebarea severă: „**Este ceva prea greu pentru Domnul**?" Dar promisiunea a fost repetată în ciuda îndoielii ei (v. 9-15). Evrei 11:11 indică faptul că Sara a fost, în principiu, o femeie credincioasă, în ciuda acestei scăpări de moment.

18:16-33 După ce **Domnul** i-a dezvăluit lui **Avraam** faptul că urmează să distrugă **Sodoma**, și în timp ce cei doi îngeri se îndreptau spre acea cetate, Avraam a început să mijlocească pentru ei – **cincizeci... patruzeci și cinci... treizeci... douăzeci... zece**. Chiar și pentru **zece oameni neprihăniți** Domnul **nu** ar fi **distrus Sodoma**! Rugăciunea lui Avraam este un exemplu minunat de mijlocire eficientă. Era bazată pe caracterul drept al Judecătorului întregului pământ (v. 25) și a pus în evidență acea îndrăzneală și totuși adâncă smerenie pe care n-o poate da decât o cunoaștere intimă a lui Dumnezeu. Numai când Avraam s-a oprit din rugăciune, Domnul a pus capăt discuției și a plecat (v. 33). Sunt multe mistere în viață, pentru care adevărul din versetul 25 este singurul răspuns satisfăcător.

Să nu vă scape onoarea pe care Dumnezeu i-a făcut-o lui Avraam, ca unul care era un adevărat cap al familiei (v. 19). Un lucru demn de râvnit!

19:1-11 Numele **Sodoma** a devenit sinonim cu păcatul homosexualității sau sodomiei. Dar perversiunile sexuale nu erau singura cauză a distrugerii cetății. În Ezechiel 16:49, 50 Domnul descrie păcatul Sodomei ca fiind „mândria, îmbuibarea și lenevia".

Lot i-a primit pe cei **doi îngeri** și a insistat ca ei să **petreacă noaptea** în casa lui, știind prea bine pericolul la care s-ar expune altfel. Chiar și atunci bărbații Sodomei au încercat să comită viol homosexual asupra celor doi trimiși ai cerului. Într-un efort disperat de a-și salva oaspeții, Lot le-a oferit cu nerușinare cele **două fiice** ale sale. Numai o minune a putut salva situația; îngerii i-au lovit pe sodomiți cu orbire temporară, care i-a aruncat în derută.

HOMOSEXUALITATEA

Atât în VT (Gen. 19:1-26; Lev. 18:22; 20:13), cât și în NT, (Ro. 1:18-32; 1 Cor. 6:9; 1 Tim. 1:10), Dumnezeu condamnă păcatul homosexualității. El Își arată mânia împotriva lui, distrugând cetățile Sodomei și Gomorei. În Legea lui Moise, sodomia se pedepsea cu moartea. Nici un homosexual nu va moșteni Împărăția lui Dumnezeu.

Așa-numiții „homo" (în limba engleză: „gays") plătesc un preț mare pentru viața lor imorală. Pavel spune că ei „au primit în ei înșiși plata pentru rătăcirea lor" (Ro. 1:27b). Aceasta include bolile venerice, pneumocistita, sarcomul lui Kaposi (o formă de cancer) și SIDA. De asemenea, în afara bolilor, ei au remușcări, tulburări fizice și mentale și schimbări anormale ale personalității.

Ca și alți păcătoși, orice homosexual și orice lesbiană pot fi salvați prin pocăință și prin primirea Domnului Isus Cristos ca Mântuitor personal al lor. Dumnezeu îi iubește și pe aceștia, chiar dacă urăște păcatul lor.

Există o diferență între a fi un homosexual *practicant* și a avea doar *o înclinație*. Biblia condamnă practicarea, nu orientarea. Mulți oameni sunt atrași de semenii lor de același sex, dar refuză să cedeze acestei atracții. Prin puterea Duhului Sfânt, s-au disciplinat să reziste ispitei și să tră-

iască în puritate. Multe persoane creștine de orientare homosexuală

...își privesc condiția cu părere de rău, dar fiindu-le imposibil să se schimbe, au apelat la Duhul Sfânt pentru a căpăta puterea de a nu cădea în această ispită și de a trăi în castitate, ceea ce constituie chiar sfințirea. Predându-se lui Cristos, ei au dat în grija lui Dumnezeu această pată spirituală pentru ca puterea divină să se desăvârșească în slăbiciunea umană.[15]

Unii dau vina pe Dumnezeu pentru că s-au născut cu această tendință, dar greșeala nu este a lui Dumnezeu, ci a păcătoșeniei umane. Orice copil căzut al lui Adam are tendințe rele. Unii au o slăbiciune într-o privință, alții în alta. Păcatul nu constă în a fi ispitit, ci în a ceda în fața acelei ispite.

Există izbăvire de homosexualitate sau lesbianism, după cum este izbăvire de orice formă de poftă. În orice caz, consilierea spirituală de durată este foarte importantă în aproape fiecare caz de acest fel.

Creștinii trebuie să-i accepte pe homosexuali și pe lesbiene ca pe niște persoane, dar fără să le aprobe modul de viață. Întrucât și ei sunt oameni pentru care a murit Cristos, creștinii trebuie să caute să-i câștige prin orice mijloace la o viață de „sfințenie, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul" (Ev. 12:14).

19:12-29 Îngerii au insistat ca Lot și familia sa să părăsească cetatea. Dar când acesta a încercat să-și convingă **ginerii** (sau viitorii gineri), ei au crezut că **glumește**. Viața lui decăzută i-a anulat mărturia în timpul crizei. **În dimineața următoare, îngerii** i-au însoțit pe **Lot, soția** și **fiicele** lui afară din Sodoma. Chiar și atunci Lot a încercat să evite plecarea, preferând să rămână în **Țoar**, una din cetățile satelit ale Sodomei. Nici măcar zece oameni neprihăniți nu au fost găsiți aici, așa că Dumnezeu a distrus-o. Dar rugăciunea lui Avraam nu a rămas fără răspuns, căci **Dumnezeu Și-a adus aminte de Avraam și l-a scos pe Lot din mijlocul holocaustului.**

Deși **soția** lui Lot a părăsit cetatea, inima ei a rămas tot acolo, de aceea a căzut sub pedeapsa lui Dumnezeu. Prin cuvintele „Amintiți-vă de nevasta lui Lot" (Luca 17:32), Cristos a menționat-o ca avertisment pentru toți cei care neglijează oferta Sa de mântuire.

19:30-38 Plecând din **Țoar**, Lot a fugit într-o **peșteră**. Acolo **fetele lui** l-au îmbătat și au comis incest cu el. Fata cea mare **a născut un fiu** pe nume **Moab**, iar cea mai **mică... a născut un fiu, Ben-Ami**. Așa au apărut **moabiții** și amoniții, care aveau să fie spini în coasta lui Israel. Femeile moabite au fost acelea care mai târziu i-au sedus pe bărbații israeliți să comită spre imoralitate (Nu. 25:1-3). Amoniții au fost aceia care l-au învățat pe Israel să se închine lui Moloh și să-și jertfească copiii (1 Re. 11:33; Ier. 32:35). Știm din 2 Petru 2:7, 8 că Lot era un om drept, dar datorită modului său de viață lumesc, și-a pierdut mărturia (v. 14), soția (v. 26), ginerii, prietenii, părtășia (care nici nu exista în Sodoma), pământurile (începuse prin a fi un om bogat și a sfârșit în sărăcie), caracterul (v. 35), munca lui de o viață întreagă și aproape chiar viața însăși (v. 22). Comportamentul depravat al fetelor lui arată cât de mult fuseseră acestea influențate de modul de viață din Sodoma. Trăind astfel, nu există scăpare de pedeapsă. (Ev. 2:3) ‡

7. Avraam și Abimelec (cap. 20)

20:1-18 Ni se pare incredibil ca **Avraam** să mai încerce s-o recomande pe **Sara** drept **sora** lui la douăzeci de ani de la prima greșeală cu Faraon – este incredibil, până când ne amintim de *propriile* noastre păcate repetate! Incidentul cu **Abimelec** în **Gherar** este aproape o replică a duplicității lui Avraam din Egipt (12:10-17). Dumnezeu a intervenit în realizarea promisiunilor sale despre nașterea lui Isaac, care ar fi putut deveni altfel o frustrare. El l-a amenințat pe **Abimelec** cu moartea. El este mai mult decât un simplu spectator pe marginea istoriei. El poate învinge răul din oamenii Săi, chiar prin viețile celor păcătoși. Păgânul **Abimelec** a acționat mai drept decât Avraam, „prietenul lui Dumnezeu", în acest incident. (*Abimelec* este un titlu, și nu un nume propriu). Este rușinos când un

credincios trebuie să fie pe drept mustrat de un om din lume! Când o jumătate de adevăr este prezentat drept întregul adevăr, atunci el este un neadevăr. Avraam a încercat chiar să arunce o parte din vină asupra lui Dumnezeu, care l-ar fi făcut să „**rătăcească**". Ar fi fost mult mai înțelept să-și recunoască vina cu smerenie. Cu toate acestea, el a rămas omul lui Dumnezeu. Și astfel, Domnul l-a trimis pe Abimelec la el, astfel ca Avraam să se roage pentru anularea fertilității femeilor din casa acestuia.

Expresia „**aceasta să-ți fie justificarea**" este literal „un văl pentru acoperit ochii", însemnând un dar făcut cu scopul de împăcare. Deci, s-ar putea citi, „ți-l ofer ca o satisfacție pentru a dovedi tuturor care sunt cu tine și tuturor bărbaților că tot răul a fost îndreptat".

8. Isaac, fiul Promisiunii (cap. 21)

21:1-10 Când fiul promis li s-a născut **Sarei** și lui **Avraam**, aceștia i-au pus numele Isaac („hohot de râs"), cum poruncise Domnul (17:19, 21). Aceasta exprima propria lor bucurie și bucuria tuturor celor care urmau să afle vestea. **Isaac** avea probabil între doi și cinci ani când **a fost înțărcat**. Ismael avea între treisprezece și șaptesprezece ani pe atunci. Când **Sara l-a văzut** pe Ismael bătându-și joc de Isaac la petrecerea de înțărcare, i-a spus lui Avraam s-o **alunge** pe Agar și pe **fiul ei**. Pavel interpretează această faptă ca o dovadă că legea persecută harul, că legea și harul nu pot coexista și că binecuvântările spirituale nu pot fi obținute pe principii legaliste (Gal. 4:29).

21:11-13 Avraam s-a întristat să-i piardă pe Agar și pe Ismael, **dar Dumnezeu** l-a consolat cu promisiunea că Ismael va deveni tatăl **unui** mare **popor**. Și totuși Domnul i-a spus clar că Isaac era fiul promis prin care avea să fie îndeplinit legământul.

21: 14-21 Când **Agar** și **băiatul ei** aproape au pierit de sete în deșertul din sudul Canaanului, Dumnezeu i-a ajutat să găsească o **fântână** și astfel au scăpat. Ismael era adolescent pe vremea aceea; deci, versetul 15 probabil înseamnă că Agar l-a împins **sub un tufiș** din cauza slăbiciunii de care fusese cuprins. Numele lui Ismael „Dumnezeu aude", se găsește de două ori în versetul 17 – „**Dumnezeu a auzit**" și „**Dumnezeu a auzit**". Copiii și tinerii ar trebui încurajați să se roage. Dumnezeu aude și răspunde!

21:22-34 Abimelec din versetul 22 nu este neapărat același cu cel din capitolul 20. **Slujitorii** acestui șef de trib au luat o **fântână** de la oamenii lui Avraam. Când **Abimelec** și **Avraam** au încheiat un tratat de prietenie, patriarhul i-a spus lui Abimelec despre **fântâna** care fusese luată. Rezultatul a fost un **legământ** care acorda fântâna lui Avraam. El a denumit-o imediat **Beerșeba** („fântâna jurământului"). Locul a devenit mai târziu o cetate ce marca granița cea mai sudică a țării. **Avraam a sădit un tamarisc** în memoria evenimentului.

9. Jertfirea lui Isaac (cap. 22)

22:1-10 Probabil nici o scenă din Biblie, cu excepția Calvarului, nu este mai impresionantă ca aceasta și nici una nu oferă un simbol mai clar al morții Domnului pe cruce. Supremul test al credinței lui Avraam a fost atunci când Dumnezeu i-a poruncit **să-l aducă** pe Isaac **ca ardere de tot undeva în regiunea Moria**.

De fapt, Dumnezeu n-a avut intenția să-l lase pe Avraam să ducă jertfa până la capăt; El S-a opus dintotdeauna jertfei umane. **Moria** este lanțul muntos unde este situat Ierusalimul (2 Cron. 3:1) și unde s-a aflat și Calvarul. Cuvintele lui Dumnezeu, „**singurul tău fiu Isaac, pe care-l iubești**", trebuie să-i fi străpuns inima lui Avraam cu o durere teribilă. Isaac era **singurul fiu** al lui Avraam, în sensul în care el era **singurul fiu** al promisiunii – unicul fiu, fiul nașterii miraculoase.

Prima apariție a unui cuvânt în Biblie deseori constituie modelul utilizării lui în toată Scriptura. **Dragoste** (v. 2) și „închinare"(v. 5), sunt prima oară întâlnite aici. **Dragostea** lui Avraam pentru **fiul** său este o imagine palidă a dragostei lui Dumnezeu pentru Domnul Isus. Jertfirea lui Isaac a fost o ilustrare a celui mai măreț act de

închinare – jertfa de Sine a Mântuitorului ca împlinire a voii lui Dumnezeu.

22:11, 12 „Avraam, Avraam" este prima din cele zece reiterări de nume din Biblie. Şapte sunt chemări ale lui Dumnezeu către om (Gen. 22:11; 46:2; Exod 3:4; 1 Sam. 3:10; Luca 10:41; 22:31; Fapte 9:4). Celelalte trei sunt Matei 7:21, 22; 23:37, Marcu 15:34. Ele introduc probleme de mare importanţă. **Îngerul Domnului** (v. 11) era **Dumnezeu** (v. 12).

22:13-15 Aducerea lui Isaac ca jertfă a fost, de bună seamă, testul suprem al credinţei lui Avraam. Dumnezeu îi promisese acestuia urmaşi numeroşi prin acest fiu. Isaac ar fi putut să aibă cam douăzeci şi cinci de ani pe vremea aceea şi era necăsătorit. Dacă Avraam l-ar fi sacrificat, cum ar fi putut să se împlinească promisiunea? Conform textului de la Evrei 11:19, Avraam a crezut că, şi dacă îşi jertfeşte fiul, Dumnezeu îl poate învia. Această credinţă a fost remarcabilă fiindcă, până atunci, nu existase nici un caz de înviere în istoria lumii. Observaţi credinţa lui şi în 22:5: „eu şi băiatul ne vom duce până colo să ne închinăm şi apoi ne vom întoarce la voi". Avraam a fost mai întâi justificat prin credinţă (15:6) şi apoi prin fapte (vezi Iac. 2:21). Credinţa era mijlocul mântuirii lui, în timp ce faptele erau dovada realităţii credinţei lui. Când Isaac l-a întrebat „**Unde este mielul**?", tatăl lui i-a răspuns, „**Dumnezeu Însuşi va purta de grijă de mielul pentru arderea de tot**". Această promisiune nu a fost împlinită definitiv de berbecul din versetul 13, ci de Mielul lui Dumnezeu (Ioan 1:29).

Există două simboluri esenţiale ale lui Cristos în acest capitol. Isaac este primul: **singurul fiu**, iubit de tatăl său, doritor să facă voia tatălui, este la figurat primit înapoi din morţi. **Berbecul** este al doilea simbol: o victimă inocentă a murit în locul unei alte fiinţe, sângele i-a fost vărsat şi a fost adus ca **ardere de tot** înaintea Domnului. Cineva a spus că, oferindu-i acest **berbec** lui Avraam, „Dumnezeu l-a cruţat de o lovitură de care nu S-a cruţat pe Sine". **Îngerul Domnului** din versetele 11 şi 15, ca de altfel în tot VT, este Domnul Isus Cristos. Avraam a numit locul acela **„Domnul va purta de grijă"** (Iehova Iire) (v.14). Acesta este unul din cele şapte nume compuse ale Domnului din VT. Celelalte sunt:

Iehova-Rofeca – „Domnul care te vindecă" (Ex. 15:26).
Iehova-Nisi – „Domnul, stindardul meu" (Ex. 17:8-15).
Iehova-Şalom – „Domnul, pacea noastră" (Jud. 6:24).
Iehova-Roi – „Domnul, Păstorul meu" (Ps. 23:1).
Iehova-Tsidkenu – „Domnul, neprihănirea noastră" (Ier. 23:6).
Iehova-Şamah – „Domnul este prezent" (Ez. 48:35).

22:16-19 Domnul a jurat pe Sine, fiindcă nu putea să jure pe nimeni care să fie mai mare (Ev. 6:13). Promisiunea lui Dumnezeu aici, confirmată de jurământul Său, include binecuvântarea neamurilor prin Cristos (Vezi Gal. 3:16). În versetul 17c, Dumnezeu adaugă la uriaşa promisiune deja făcută: Sămânţa lui Avraam va **stăpâni cetăţile duşmanilor** săi. Aceasta înseamnă că urmaşii lui vor „ocupa locul de autoritate peste aceia care li se vor opune. Capturarea porţilor cetăţii însemna căderea cetăţii înseşi".[16]

22:20-24 Fratele lui Avraam, **Nahor**, avea doisprezece fii, în timp ce Avraam avea doar doi – Işmael şi Isaac. Ce încercare trebuie să fi fost aceasta pentru credinţa lui Avraam, având în vedere că Dumnezeu îi promisese un număr de urmaşi comparabil cu stelele de pe cer! Probabil că acest lucru l-a determinat să-l trimită pe Eliezer în căutarea unei neveste pentru Isaac (cap. 24). Observaţi numele **Rebeca** din 22:23.

10. Mormântul familiei (cap. 23)

23:1-16 Când **Sara a murit** la o **sută douăzeci şi şapte de ani**, Avraam s-a înţeles cu locuitorii hitiţi din **Hebron** să cumpere **peştera Macpela** ca **mormânt** – singura tranzacţie de cumpărare a vreunei proprietăţi în timpul vieţii sale lungi de peregrinare. Acest pasaj oferă o descriere

neprețuită despre tocmeala atât de specifică popoarelor orientale. La început, hitiții i-au oferit oricare din locurile lor folosite **pentru înmormântare**. Cu o curtoazie neobișnuită, Avraam a refuzat, insistând să plătească prețul integral pentru o peșteră deținută de **Efron**. La început, **Efron** i-a oferit nu numai **peștera**, ci și întreg **terenul** din jur ca dar, însă Avraam a înțeles că acesta fusese doar un gest politicos. Proprietarul nu avea de gând să-l dea cu adevărat. Când Avraam a insistat în dorința de a cumpăra, Efron a sugerat prețul de **patru sute de sicli de argint**, pretinzând că era un chilipir. De fapt, era un preț exagerat și în mod normal cumpărătorul ar fi continuat să se tocmească. Așa că toată lumea a fost surprinsă când Avraam a acceptat prețul cerut de Efron. Avraam nu voia să fie dator unui necredincios și nici noi nu trebuie să fim.

23:17-20 Mai târziu, **peștera Macpela** a devenit **mormântul** lui Avraam, Isaac, Rebeca, Iacov și Lea. Localizarea tradițională este locul unde acum se află o moschee musulmană.

11. O mireasă pentru Isaac (cap. 24)

24:1-9 Avraam l-a pus pe **slujitorul său cel mai vârstnic** să facă un **legământ** prin care jura că îi va căuta o nevastă lui **Isaac**; nu va îngădui ca acesta să ia o canaanită sau să trăiască în Mesopotamia. Străvechiul gen de jurământ descris în versetele 2-4 și 9 este explicat de Charles F. Pfeiffer:

> Conform expresiei biblice, copiii se spune că se nasc din „coapsa" tatălui lor (cf. Gen. 46:26). Punând mâna pe coapsa tatălui se interpreta că, dacă un legământ ar fi încălcat, copiii care se născuseră, sau urmau să se nască din „coapsă" vor răzbuna această încălcare. Lucrul acesta fusese denumit „jurământ pe urmași" și este în mod deosebit aplicabil în cazul de față, fiindcă misiunea slujitorului este să asigure urmași lui Avraam prin Isaac.[17]

24:10-14 Slujitorul este un tip (simbol) al Duhului Sfânt trimis de Tatăl să pețească o mireasă pentru „cerescul Isaac", Domnul Isus. Narațiunea relatează cu atenție pregătirea călătoriei, darurile pe care le-a dus slujitorul și semnul prin care el trebuia să recunoască femeia aleasă de Domnul. Murdoch Campbell analizează:

> Era un semn care fusese calculat în așa fel încât să arunce multă lumină asupra caracterului fetei care să fie vrednică de fiul stăpânului. Slujitorul trebuia să ceară doar o „sorbitură" – (după cum s-ar putea traduce cuvântul ebraic) – de apă pentru sine; dar aceea pe care o alesese Dumnezeu să fie mama unui mare popor și o strămoașă îndepărtată a Domnului Isus Cristos urma să dezvăluie natura ei generoasă și dorința ei de a sluji pe alții, oferindu-i nu numai o sorbitură de apă, ci să bea cât dorește. La acest lucru ea avea să adauge oferta uimitoare de a scoate apă și pentru cămile. Acum, când ne gândim că aceste zece animale, după o călătorie lungă prin deșert, puteau goli pe puțin patru găleți de apă, bunăvoința spontană a fetei rugăciunilor lui de a-i servi pe om și animal deopotrivă, ne dezvăluie un fel de a fi blând și lipsit de egoism, cât și un caracter de o noblețe deosebită.[18]

24:15-52 Bineînțeles frumoasa **Rebeca**, este cea care a îndeplinit condițiile, primind astfel darurile slujitorului. În timp ce-l conducea la casa tatălui ei, slujitorul lui Avraam știa că acesta era capătul căutărilor sale. Când Rebeca i-a explicat fratelui ei, **Laban**, situația, acesta a primit bine alaiul, apoi a auzit cum **slujitorul** a cerut-o în căsătorie pe **Rebeca** pentru Isaac. Potrivirea minunată a evenimentelor ca răspuns la rugăciunea slujitorului i-a convins pe **Laban** și pe **Bethuel**, tatăl Rebecăi, că **Domnul** aranjase lucrurile în felul acesta.

24:53-61 Slujitorul a înmânat apoi darurile pentru **Rebeca**, Laban și **mama** ei, pecetluind logodna. Dimineața, familia a dorit să-i întârzie plecarea, dar voința Rebecăi de a pleca a rezolvat chestiunea și astfel ea a plecat cu binecuvântarea lor.

24:62-67 Prima oară când îl vedem pe **Isaac** după experiența lui de la muntele Moria este când **a ieșit** s-o întâmpine pe Rebeca. Deci, prima oară când Îl vom vedea pe Mântuitorul nostru după moartea, îngroparea, învierea și înălțarea Lui va fi

atunci când Se va întoarce să-Şi ceară mireasa aleasă (1 Tes. 4:13-18). Întâlnirea lui Isaac cu Rebeca este de o tandră frumusețe. Fără s-o fi văzut vreodată, el s-a însurat cu ea, **a iubit-o** și, spre deosebire de ceilalți patriarhi, n-a avut nici o altă soție în afara ei.

12. Descendenții lui Avraam (25:1-18)

25:1-6 În 1 Cronici 1:32, **Chetura** este numită concubina lui Avraam. Versetul 6 pare să confirme acest lucru. Deci a fost o **soție** *mai puțin importantă*, care nu se bucura de toate privilegiile unei soții în casă. Încă o dată, Dumnezeu relatează nereguli maritale cu care n-a fost niciodată de acord.

25:7-18 Avraam și-a dat ultima suflare la **o sută șaptezeci și cinci de ani** și a fost a doua persoană **înmormântată în peștera** din Hebron. Cei doisprezece **fii ai lui Ișmael** enumerați în versetele 12-16 au împlinit promisiunea lui Dumnezeu făcută lui Avraam: „Va avea doisprezece prinți" (17:20). Cu moartea lui **Ișmael**, **Isaac** trece în centrul scenei în narațiune.

B. Isaac (25:19–26:35)

1. Familia lui Isaac (25:19-34)

25:19-26 Timp de aproape douăzeci de ani după căsătoria ei, **Rebeca a fost stearpă**. Apoi, ca răspuns la rugăciunea lui Isaac, ea **a născut**. Lupta celor doi fii **din pântecul ei** a uluit-o, până când i s-a spus că fiii ei vor deveni căpeteniile a **două națiuni** rivale (Israel și Edom). Întâiul geamăn născut s-a numit Esau (*păros*). Celălalt s-a numit **Iacov** (*înlocuitor*). Chiar de la naștere, Iacov a încercat să aibă întâietate asupra fratelui său, **apucându-l de călcâi**! **Isaac avea șaizeci** de ani când s-au născut cei doi băieți.

25:27, 28 Când băieții au crescut, Esau a devenit un **vânător iscusit**, un om care prefera viața în aer liber. Iacov, pe de altă parte, era **delicat**, un om care prefera interiorul și **locuia în corturi. Isaac îl iubea mai mult pe Esau, dar Rebeca îl iubea pe Iacov**. Probabil că era „băiatul mamei".

25:29-34 Ca întâi născut, **Esau** avea dreptul la o parte dublă din averile tatălui său – adică, de două ori mai mult decât oricare alt fiu. De asemenea, devenea șeful tribului. Acesta era dreptul de **întâi născut**. În cazul lui Esau, în acest drept ar fi intrat și posibilitatea de a deveni strămoșul lui Mesia. Într-o zi, în timp ce Esau se întorcea de la vânătoare, l-a văzut pe Iacov gătind o **ciorbă roșie**. El a cerut atât de implorator din mâncarea roșie, încât a fost poreclit „cel roșu" (**Edom**) și numele a rămas și urmașilor lui, edomiții. Când Iacov i-a oferit din tocana lui în schimbul dreptului de **întâi născut**, Esau a acceptat prosteşte. „Nici o mâncare, cu excepția fructului oprit, nu a fost plătită atât de scump ca această tocană."[19] Profeția din versetul 23 este parțial împlinită în versetele 29-34. Dumnezeu nu trece cu vederea comportarea și învârteala lui Iacov, dar un lucru e clar – Iacov a prețuit dreptul de **întâi născut** și un loc în genealogia divină, în timp ce Esau a preferat satisfacerea apetitului fizic în locul binecuvântărilor spirituale.

Capitolul se încheie subliniind felul în care Esau și-a tratat dreptul **lui** de **întâi născut**, mai degrabă decât modul în care Iacov și-a tratat fratele. Urmașii lui Esau au fost dușmani aprigi ai Israelului. Pierzarea lor finală este rostită în Obadia.

2. Isaac și Abimelec (cap. 26)

26:1-6 Isaac a reacționat la **foamete** la fel ca și tatăl său (cap. 12 și 20). În timp ce călătorea spre sud, Domnul i-a apărut la **Gherar** și i-a avertizat să nu meargă în Egipt. **Gherarul** era cam la jumătatea drumului spre Egipt. Dumnezeu i-a spus lui Isaac să stea temporar în Gherar[20], dar Isaac a locuit acolo mult timp. Dumnezeu i-a reconfirmat **legământul** necondiționat pe care-l făcuse cu **Avraam**.

26:7-17 Isaac a reacționat la frică la fel ca și tatăl său. El și-a prezentat **soția** drept **soră oamenilor** din Gherar. Este povestea tristă a slăbiciunii unui tată repetată de fiul său. Când înșelăciunea a fost dată pe față și mustrată, Isaac a mărturisit. Mărturisirea conduce la binecuvântare. Isaac a devenit

bogat în Gherar – așa de bogat că acel Abimelec care domnea pe atunci i-a cerut să plece. Așa că Isaac s-a mutat din Gherar în **valea Gherarului**, nu departe de acolo.

26:18-25 Filistenii astupaseră fântânile pe care **le săpase** Avraam – un gest neprietenos, semnificând faptul că noii veniți nu erau bineveniți. Isaac a săpat din nou fântânile. Au urmat conflicte cu filistenii la **Esec** (*ceartă*) și **Sitna** (*gâlceavă*). În cele din urmă, Isaac s-a îndepărtat de filisteni. De data aceasta nu a mai fost conflict când **a săpat o fântână**, așa că a numit-o **Rehobot** (*loc larg*). **A plecat de acolo la Beerșeba,** unde **Domnul** l-a reasigurat de promisiunea binecuvântării Lui și unde Isaac **a construit un altar** (închinare), **a ridicat un cort** (locuire) și **a săpat o fântână** (împrospătare). Cum este apa de necesară într-un pământ uscat, așa și Cuvântul în domeniul spiritual.

26:26-33 În legătură cu versetele 26-31; William spune:

> Numai atunci când Isaac se desparte de oamenii din Gherar, ei vin la el căutând binecuvântarea lui Dumnezeu... Creștinul ajută lumea cel mai bine când se separă de ea...[21]

Slujitorii lui Isaac... au găsit apă în aceeași zi în care Isaac a făcut un pact de neagresiune cu **Abimelec**. Avraam pusese numele locului **Beerșeba** fiindcă a făcut un legământ acolo cu un **Abimelec** contemporan cu el (21:31). Acum, în condiții similare, **Isaac** schimbă numele dat de Avraam în **Șeba** sau **Beerșeba**.

26:34, 35 Căsătoria lui Esau cu **Iudit** și **Basemat**, două femei păgâne, a provocat **durere** părinților, așa cum au provocat multe cupluri care s-au angajat la un jug nepotrivit de atunci încoace. De asemenea, a evidențiat și mai mult nevrednicia lui pentru dreptul de întâi născut.

C. Iacov (27:1–36:43)

1. Iacov îl înșală pe Esau (cap. 27)

27:1-22 Au trecut aproximativ treizeci și șapte de ani de la evenimentele capitolului precedent. **Isaac** avea acum 137 ani, vederea îi slăbise și se gândea că i se apropia sfârșitul, poate pentru că fratele său Ișmael murise și el la acea vârstă (Gen. 25:17). Dar el va mai trăi încă patruzeci și trei de ani.

Când **Isaac** a poftit după niște carne de căprioară de la **Esau**, promițând o binecuvântare în schimb, **Rebeca** a plănuit să-și înșele soțul pentru a obține binecuvântarea pentru **Iacov**, pe care-l iubea. Trucul nu era necesar, deoarece Dumnezeu deja îi promisese binecuvântarea lui Iacov (25:23b). Ea a gătit carnea de capră astfel încât să pară căprioară **gustoasă** și a pus **blana** caprei pe brațele lui Iacov pentru a fi confundat cu Esau cel păros. Isaac a făcut greșeala să se încreadă în simțuri; brațul păros semăna la pipăit cu al lui Esau. Nu trebuie să dăm crezare simțurilor și sentimentelor în chestiunile spirituale. După cum a observat și Martin Luther:

> Sentimentele vin și se duc, dar ele înșală. Garanția noastră este Cuvântul lui Dumnezeu; nimic altceva nu merită încrederea.[22]

Deși Rebeca a plănuit această înșelăciune, Iacov era la fel de vinovat pentru că a dus-o la îndeplinire. Și a cules ceea ce a semănat. C. H. Mackintosh a observat că:

> Oricine urmărește viața lui Iacov, după ce a obținut prin înșelăciune binecuvântarea tatălui său, va realiza că el s-a bucurat de prea puțină fericire lumească. Fratele a căutat să-l ucidă și pentru a evita aceasta a trebuit să părăsească casa tatălui său; unchiul său Laban l-a înșelat. El a trebuit să plece de acolo clandestin. A cunoscut josnicia fiului său Ruben, cruzimea lui Simeon și Levi față de sihemiți; apoi a trebuit să resimtă pierderea soției sale iubite, presupusa moarte prematură a lui Iosif; și pentru a pune vârf la toate, a fost forțat de foamete să fugă în Egipt și acolo a murit într-un pământ străin...[23]

27:23-29 Isaac **l-a binecuvântat** pe Iacov cu prosperitate, putere și protecție. Este interesant că binecuvântările rostite de patriarhi au fost pro-

fetice; ele s-au împlinit literalmente, fiindcă, de fapt, acești oameni au vorbit sub inspirație.

27:30-40 Când s-a întors Esau și a aflat de înșelăciune, a cerut cu lacrimi **binecuvântarea**. Dar binecuvântarea fusese oferită lui **Iacov** și nu putea fi retractată (Ev. 12:16, 17). Totuși, Isaac a avut și pentru Esau un cuvânt:

Departe de solul bogat al pământului vei trăi tu, departe de roua cerului de sus; vei trăi din sabia ta și-ți vei sluji fratele; dar când vei fi cuprins de neastâmpăr, vei zdrobi jugul său (v. 39, 40 traducerea Moffatt).

Acest lucru sugerează că edomiții vor trăi în locuri pustii, vor fi războinici, vor fi supuși de israeliți, dar se vor răscula la un moment dat împotriva acestei stăpâniri. Această ultimă profeție s-a împlinit în timpul domniei lui Ioram, regele lui Iuda (2 Regi 8:20-22).

27:41-46 Esau a plănuit să-l **omoare** pe **fratele lui, Iacov,** imediat ce tatăl lor va muri și perioada **de jale** se va fi încheiat. Când **Rebeca** a aflat acest lucru, i-a spus lui Iacov să fugă la fratele ei Laban, **în Haran**. Ea se temea nu numai că Iacov va fi ucis, ci și că Esau ar putea apoi fugi sau ar putea fi ucis într-o răzbunare sângeroasă și și-ar pierde ambii fii. În orice caz, pentru a-i explica lui Isaac plecarea lui Iacov, ea a pretins că se teme că Iacov va lua de soție o hitită, așa cum făcuse Esau. Iacov se aștepta să se întoarcă curând, dar acest lucru nu avea să se întâmple decât peste mai bine de douăzeci de ani. Tatăl său încă va mai fi în viață, dar mama va fi decedată.

2. Fuga lui Iacov spre Haran (cap. 28)

28:1-9 Isaac l-a chemat pe Iacov și **l-a binecuvântat,** trimițându-l în **Padan Aram**, o regiune din Mesopotamia, astfel încât să-și poată găsi o nevastă printre rudele **mamei** lui, mai curând decât printre canaanite. Plecarea lui l-a făcut pe Esau să încerce să recâștige binecuvântarea tatălui său, căsătorindu-se cu o **fiică a lui Ișmael**. A fost un caz de facere de rău (înmulțirea soțiilor) în speranța că din asta s-ar putea să rezulte bine.

28:10-19 La **Betel, Iacov** a avut un vis minunat în care a văzut o **scară** între cer și pământ. Aceasta sugera „faptul unei comuniuni reale, neîntrerupte și apropiate între cer și pământ și mai ales între Dumnezeu în gloria Lui și om în singurătatea lui."[24]

În discuția cu Natanael, Domnul Isus a făcut o referire evidentă la acest incident și l-a legat de A Doua Sa Venire și gloria din timpul Mileniului (Ioan 1:51). Dar credincioșii se pot bucura chiar acum de o comuniune continuă cu Domnul. În timpul acela când inima lui Iacov era probabil plină de regrete pentru trecut, de singurătate în prezent și de temeri pentru viitor, Dumnezeu a făcut un legământ cu el cum făcuse cu Avraam și Isaac. Observați promisiunea *tovărășiei*: „**Eu sunt cu tine**"; *siguranță*: „**Te voi păzi pretutindeni pe unde vei merge**"; *călăuzire* „**și te voi aduce înapoi în țara aceasta**"; *garanție personală* „**nu te voi părăsi până nu voi împlini ceea ce-ți spun**". Conștient că L-a întâlnit pe Dumnezeu acolo, Iacov a schimbat numele locului din **Luz** (*despărțire*) în **Betel** (*casa lui Dumnezeu*).

„Înainte de Betel, unde Iacov a fost „surprins de bucurie" și „paralizat de teamă", el nu avusese nici o întâlnire personală cu Dumnezeu. Totul îi parvenise la mâna a doua." (*Note zilnice ale Uniunii Biblice*).

28:20-22 Apoi, Iacov pare să se târguiască cu Dumnezeu. De fapt, el se târguia pentru **mai puțin** decât îi oferise Dumnezeu (v. 14). Credința lui nu era suficient de puternică pentru a-L crede pe Dumnezeu pe cuvânt, așa că a trebuit să-și condiționeze zeciuiala de împlinirea a ceea ce promisese El. O altă interpretare totuși, este aceea că, acel „**dacă**" este pur și simplu o parte inerentă a tuturor jurămintelor ebraice și că Iacov s-a legat să dea zeciuiala necondiționat (vezi Num. 12:2; Jud. 11:30,31; 1 Sam. 1:11 pentru alte jurăminte similare).

3. Iacov, soțiile și descendenții săi (cap. 29:1–30-24)

29:1-14 Iacov avea șaptezeci și șapte de ani când a plecat din Beerșeba către Haran. Va petrece douăzeci de ani acolo slujin-

du-l pe unchiul său Laban, treizeci și trei de ani înapoi în Canaan și ultimii șaptesprezece ani de viață în Egipt. Sosind în Padan Aram, a fost călăuzit chiar la **păsunea** pe care păstorii **din Haran** își pășteau turmele. Atât de perfectă a fost sincronizarea de către Dumnezeu, că **Rahela** tocmai sosea cu turma ei când Iacov vorbea cu păstorii. Fiind un bun păstor el însuși, Iacov s-a mirat că așteptau toți la fântână când încă era lumină, adică era încă timp de pășunat. Au explicat că nu dau capacul la o parte de pe fântână până ce nu sosesc toate turmele. A fost un moment emoționant pentru Iacov să-și întâlnească verișoara Rahela și de asemenea, puțin mai târziu, pentru **Laban** să-și întâlnească nepotul.--

29:15-35 Laban a fost de acord să i-o dea pe Rahela în schimbul a **șapte ani** de muncă. Anii **i s-au părut** lui Iacov **câteva zile, datorită dragostei pe care i-o purta Rahelei.** Așa trebuie să fie și pentru noi în slujba Domnului.

Lea avea vederea slabă și nu era atrăgătoare. **Rahela era frumoasă.**

După obiceiul locului, mireasa trebuia să vină în camera mirelui în noaptea nunții, acoperită de un văl și probabil când în cameră era întuneric. Vă puteți imagina cât de furios a fost Iacov în dimineața în care a descoperit că soția lui era **Lea!** Laban îl păcălise, dar și-a scuzat festa argumentând că, obiceiul local era ca fata cea mare să se mărite prima. Apoi Laban a spus: „**Isprăvește săptămâna cu aceasta și-ți vom da și pe cealaltă pentru slujba pe care o vei mai face la mine alți șapte ani.**" La sfârșitul săptămânii de nuntă, Iacov s-a căsătorit și cu Rahela, apoi i-a slujit lui Laban încă **șapte ani** pentru ea. Iacov semănase înșelăciune și acum culegea tot înșelăciune! Când Domnul a văzut că Lea era urâtă de către Iacov (sau iubită mai puțin decât Rahela) El i-a dat drept compensație, copii. Această lege a compensației divine acționează încă: oamenilor cărora le lipsește ceva într-o privință li se dă altceva în alta. Lea a recunoscut mâna Domnului când a pus numele copiilor ei (v. 32, 33,35). Din ea se trage preoția (**Levi**), spița regală (**Iuda**) și în final Cristos. În acest capitol este vorba despre primii patru fii ai lui Iacov. Lista completă a fiilor lui Iacov este următoarea. Fiii născuți din Lea:

Ruben – (*iată, fiu*) (29:32)
Simeon – (*ascultare*) (29:33)
Levi – (*alipire*) (29:34)
Iuda – (*laudă*) (29:35)
Isahar – (*răsplată*) (30:18)
Zabulon – (*locuință*) (30:20)

Fiii născuți din Bilha, roaba Rahelei:

Dan – (*judecător*) (30:6)
Neftali – (*luptă*) (30:8)

Fiii născuți din Zilpa, roaba Leei:

Gad – (*trupă* sau *noroc*) (30:11)
Așer – (*fericit*) (30:13)

Fiii născuți Rahelei:

Iosif – (*adăugat*) (30:24)
Beniamin – (*fiul mâinii drepte*).

30:1-13 Din disperarea de a avea un copil care să se joace pe genunchii ei, **Rahela** a dat-o pe **roaba ei Bilha** lui Iacov, drept concubină. Chiar dacă astfel de aranjamente erau obișnuite în vremea aceea, erau contrare voii lui Dumnezeu. **Bilha a născut** doi fii, **Dan și Neftali.** Pentru a nu fi întrecută de sora ei Rahela, **Lea** i-a dat-o pe **roaba ei, Zilpa,** lui Iacov în concubinaj și astfel s-au născut încă doi fii, **Gad** și **Așer.**

30:14-24 Mandragorele pe care **le-a găsit Ruben** erau o plantă, chipurile aducătoare de fertilitate în superstiția locală. Și fiindcă Rahela era stearpă, ea a dorit mult să mănânce **câteva** din acele **mandragore.** În schimb, i-a permis Leei să trăiască cu Iacov, ca soție. (Din motive necunoscute se pare că Lea își pierduse acest drept). Apoi Leei i s-au mai născut încă doi fii – **Isahar** și **Zabulon** – și o fiică, **Dina.** În sfârșit, Rahela a avut primul ei **fiu** și l-a numit **Iosif,** exprimând credința că Dumnezeu îi va mai da **încă un fiu.**

4. Iacov, mai șiret decât Laban

30:25-36 Când **Iacov** i-a spus lui **Laban**

că vrea să se întoarcă acasă în Canaan, unchiul lui l-a invitat să mai **rămână**. Laban i-a spus că învățase din **experiență** că Domnul **l-a binecuvântat** atâta timp cât Iacov a stat acolo și că-i va plăti cât dorește dacă va rămâne. Iacov a acceptat să continue să-l slujească pe Laban dacă acesta îi va da **toate caprele și oile pestrițe** și toți **mieii** negri care vor fi fătați. Toate celelalte animale din turmă vor fi ale lui Laban. Acesta a acceptat pactul, spunând: „**Fie așa cum ai zis**!" Laban a luat cele mai multe animale care i s-ar fi cuvenit lui Iacov și le-a dat fiilor săi să le păstorească, dându-și seama că ,reproducându-se, vor ajunge în stăpânirea lui Iacov. Apoi le-a încredințat pe ale sale lui Iacov, la distanță de trei zile de mers pe jos de celelalte. Acest lucru făcea imposibilă încrucișarea animalelor pestrițe din turmele păstorite de fiii lui Laban cu cele nepestrițe ale lui ce erau păstorite de Iacov.

30:37-43 Când a împerecheat turma lui Laban, Iacov a pus **nuiele verzi pe care le cojise** în fața animalelor, indiferent de culoarea lor. Mieii sau iezii s-au născut bălțați, seini și pestriți. Aceasta însemna, bineînțeles, că aceștia urmau să aparțină lui Iacov. Au determinat oare aceste **nuiele** culoarea animalelor? Era sau nu o metodă științifică, nu se știe (deși dovezile genetice demonstrează că se poate să fi fost). Cum altfel ar fi putut să se nască animalele cu petele dorite de Iacov? În primul rând, se poate să fi fost o minune (vezi 31:12). Sau, se poate să fi fost o șmecherie a lui Iacov. În text există indicații că el ar fi cunoscut știința selecției animalelor. Prin selecție atentă, nu numai că a obținut animale pătate, dar le-a și produs mai **viguroase** pentru el și mai **slabe** pentru Laban. Probabil că nuielele cojite erau doar un truc pentru a-și masca secretul față de alții. Oricare ar fi explicația, Iacov a devenit un om bogat în ultimii șase ani în care l-a mai slujit pe Laban.

5. Întoarcerea lui Iacov în Canaan (cap. 31)

31:1-18 După ce **Iacov** și-a dat seama că **Laban** și **fiii** săi deveneau din ce în ce mai invidioși și îi purtau pică, **Domnul** i-a spus că venise vremea să **se întoarcă în** Canaan. Mai întâi **le-a chemat pe Rahela și pe Lea**, au discutat problema, reamintindu-le cum l-a înșelat Laban și cum **i-a schimbat simbria de zece ori**, cum Domnul l-a ajutat astfel încât turmele lui să se înmulțească și tot Domnul i-a amintit de legământul pe care-l făcuse cu douăzeci de ani în urmă (28:20-22) și cum Domnul îi spusese să **se întoarcă în** Canaan. Nevestele lui au fost de acord că tatăl lor n-a fost corect și că trebuie să plece.

Griffith Thomas scoate în evidență câteva principii interesante pentru discernerea călăuzirii lui Dumnezeu din acest pasaj. Mai întâi Iacov a avut *o dorință* (30:25). În al doilea rând, *situația* cerea o schimbare. În al treilea rând, a auzit *Cuvântul lui Dumnezeu* cu claritate. Și în sfârșit, a avut *confirmarea* soțiilor sale, în ciuda legăturii filiale pe care o aveau față de Laban...[25] Remarcați că Îngerul Domnului (v. 11) este Dumnezeul de la Betel (v. 13).

31:19-21 Înainte de plecarea secretă, **Rahela** a furat **idolii casei** tatălui ei și i-a ascuns sub șaua cămilei. Posedarea idolilor casei implica, de fapt, conducerea familiei și, în cazul unei fiice măritate, îi asigura soțului ei dreptul de a moșteni din averea tatălui ei.[26] Deoarece Laban avea fii, în mod normal doar aceștia aveau dreptul la *terafimii* (idolii) tatălui lor. Hoția Rahelei, deci, era o problemă serioasă și avea ca scop asigurarea unei părți principale a moștenirii tatălui ei pentru soțul ei.

31: 22-30 Când **Laban** a aflat de fuga lor, el și oamenii lui **i-au urmărit timp de șapte zile**, dar Domnul l-a avertizat pe Laban **într-un vis** să nu facă necazuri lui Iacov și caravanei lui. Când i-a ajuns în sfârșit, s-a plâns numai că nu a avut ocazia să-i facă un cadou de plecare și că i-au fost furați idolii.

31: 31-35 Primei plângeri, **Iacov i-a răspuns** că a plecat în secret de teamă că Laban își va **lua fetele înapoi cu forța**. Iar

la a doua plângere, el a negat furtul și a acceptat pripit să fie ucis cel la care se vor găsi **idolii**. Laban a făcut o percheziție amănunțită în toată caravana, dar degeaba. **Rahela**, care stătea **pe ei**, s-a scuzat că nu se dă jos de pe cămilă pentru că avea ciclul menstrual, a pretins ea.

31:36-42 Acum a venit rândul lui Iacov să **fie mânios**. El l-a învinuit pe Laban pentru că l-a acuzat de furt și pentru tratamentul nedrept pe care-l îndurase timp de **douăzeci de ani**, în ciuda muncii fidele și generoase prestată de acesta. Acest pasaj dezvăluie faptul că Iacov era un om muncitor și binecuvântarea lui Dumnezeu fusese asupra lui în tot ce făcuse. Suntem oare fideli față de patronii noștri? Binecuvântează Dumnezeu ceea ce facem?

31:43-50 Laban a evitat chestiunea, argumentând că nu ar face vreun rău **fiicelor** sale, nepoților săi sau vitelor, apoi a sugerat că trebuie să facă un pact. *Nu* a fost un *legământ* binevoitor, *prietenesc*, acesta prin care cereau ca Domnul să vegheze asupra lor în timp ce se despărțeau. Mai curând, era un tratat între doi șmecheri, cerând Domnului să-i supravegheze că fac ceea ce trebuie atunci când nu mai erau unul în vederea celuilalt!

Era de fapt un pact de neagresiune, plus condiția ca Iacov să nu se poarte urât cu fiicele lui Laban și să nu se mai căsătorească cu alte femei. Laban a numit **stâlpul de aducere aminte** care a marcat pactul **Iegar Sahaduta**, o expresie aramaică. **Iacov l-a numit Galed**, un cuvânt ebraic. Amândouă însemnau „**movila mărturiei**". Nici unul din ei nu trebuia să treacă de aceste pietre pentru a-l ataca pe celălalt.

31:51-55 Laban a jurat pe **Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Nahor și Dumnezeul tatălui lor**, Terah. Folosirea majusculei pentru cuvântul *Dumnezeu* în NKJV (la fel și în Moffatt, NIV etc.) indică faptul că traducătorii au simțit că Laban se referea la adevăratul Dumnezeu pe care Avraam l-a cunoscut. În orice caz, fiindcă în ebraică nu există majuscule, nu putem ști cu precizie dacă Laban s-a referit la zeii păgâni pe care acești oameni îi veneraseră în Ur. **Iacov a jurat pe Acela de care se temea tatăl său Isaac** – adică Dumnezeu, de care se temuse Isaac. Isaac nu fusese niciodată idolatru. **Iacov a adus o jertfă** mai întâi, apoi a dat o masă pentru toți cei de față și a făcut tabără **toată noaptea în munți**.

Dis-de-dimineață, Laban și-a sărutat nepoții și **fiicele** în semn de rămas bun și a plecat acasă.

6. Împăcarea lui Iacov cu Esau (cap. 32, 33)

32:1-8 În drum spre Canaan, Iacov a întâlnit un grup de **îngeri** și a numit locul acela **Mahanaim** (*tabără îndoită*). Cele două tabere ar putea fi armata Domnului (v. 2) și alaiul lui Iacov. Sau expresia poate fi la figurat exprimând o mare mulțime (v. 10). Pe măsură ce se apropia de țară, el își aducea aminte de **fratele** său, **Esau**, și se temea de răzbunare. Oare mai era Esau supărat din cauză că îl înșelase cu acea binecuvântare? Mai întâi, **Iacov a trimis soli... la Esau** cu urări de pace. Apoi când a auzit că Esau **îi venea în întâmpinare** cu **patru sute de oameni**, s-a speriat așa de tare **încât și-a împărțit** familia **în două grupuri**, astfel încât dacă primul grup era distrus, celălalt putea fugi.

32:9-12 Rugăciunea lui Iacov s-a născut dintr-o nevoie disperată de protecție divină. Era bazată pe relația de legământ pe care Domnul o stabilise cu el și strămoșii lui și era făcută cu smerenie. El s-a bizuit pe cuvântul lui Dumnezeu și a pretins promisiunile Sale.

Cea mai bună rugăciune vine dintr-o necesitate interioară puternică. Prin sistemele de siguranță omenești, deseori ne apărăm de o viață de rugăciune dinamică. De ce ne facem singuri acest rău?

32:13-21 Apoi, Iacov a trimis **trei turme succesive** de animale care totalizau 580 capete, ca dar pentru Esau, sperând **să-l îmbuneze**. Esau își primea astfel darul în trei tranșe. Manevrele lui Iacov exprimau neîncrederea sa sau, cel puțin un amestec de credință și necredință.

32:22-32 După trimiterea familiei sale dincolo de pârâul **Iaboc** (*el va goli*), Iacov a petrecut **noaptea** singur la Peniel și a

avut una din cele mai importante experiențe ale vieții lui. **Un Om s-a luptat cu el.** Acel Om a fost un înger (Osea 12:4), Îngerul lui Iehova, Domnul Însuși. Domnul **i-a scrântit piciorul lui Iacov la șold**, făcându-l să șchioapete pentru tot restul vieții. Deși Iacov a pierdut lupta fizic, a câștigat o mare victorie spirituală. A învățat să biruie prin înfrângere și să fie puternic prin slăbiciune. Golit de eul său și de încrederea în propria lui isteține, el a recunoscut că era **Iacov**, un înlocuitor, un înșelător. Dumnezeu i-a schimbat atunci **numele în Israel** (tradus în mod divers ca „Dumnezeu conduce" sau „Cel ce se luptă cu Dumnezeu", sau „prințul lui Dumnezeu"). Iacov a numit locul acela **Peniel** (*fața lui Dumnezeu*) fiindcă și-a dat seama că-l **văzuse** pe Domnul. Pfeiffer consemnează că versetul 32 este încă de actualitate pentru evreii de astăzi:

> Nervul sciatic, sau nervul coapsei, trebuie scos de la animalul sacrificat înainte ca acea porțiune a animalului să fie pregătită pentru a fi mâncată de evreii ortodocși.[27]

33:1-11 Cu cât se apropia **Esau**, Iacov cădea din nou în ghearele fricii și a reacțiilor naturale, aranjându-și familia într-un fel care să permită maximum de protecție pentru cei pe care îi iubea mult. Iacov **s-a închinat până la pământ de șapte ori** în timp ce se apropia de **fratele său**. Spre deosebire de el, **Esau** era relaxat, cald și plin de efuziune în timp ce-și întâmpina fratele mai întâi, apoi soțiile acestuia și **copiii**. El a protestat blând contra darului extravagant de vite, dar în final a acceptat să-l primească. Iacov pare să fi arătat fratelui său o slugărnicie necuvenită, vorbind despre sine ca fiind **slujitorul** lui. Unii consideră că a apelat la lingușeală și exagerare când i-a spus că văzându-l, parcă-L vede pe Dumnezeu. Pentru alții „fața lui Dumnezeu" ar însemna doar o față împăcată.

33:12-17 Când Esau a propus să călătorească împreună, Iacov a pretins că e imposibil, datorită mersului încet al **copiilor** și animalelor tinere. Iacov a promis că se va întâlni cu Esau **în Seir** (Edom), deși nu avea nici o intenție să facă așa. Chiar și atunci când Esau a încercat să lase **o parte din** oamenii lui în urmă pentru a călători cu Iacov și familia lui, acesta a refuzat, evitând să-i spună adevăratele motive – frica și suspiciunea.

33:18-20 În loc să se deplaseze în sud spre muntele Seir, Iacov a mers spre nord-vest. În cele din urmă a ajuns la **Sihem** și a poposit acolo, ridicând un **altar** pe care l-a numit (probabil cu îngâmfare) **El Elohe Israel** (*Dumnezeu, Dumnezeul lui Israel*). Douăzeci de ani mai devreme, când Dumnezeu îi apăruse la Betel, Iacov jurase că Domnul va fi Dumnezeul lui, că-I va da zeciuială și că va stabili Betelul drept casă a lui Dumnezeu (28:20-22). Acum, în loc să se întoarcă la Betel, el se stabilește la cincizeci de kilometri de acolo, pe pământul fertil al Sihemului, probabil pentru a oferi vitelor sale o hrană bogată. (Sihemul reprezintă lumea). Dumnezeu nu-i vorbește direct decât, câțiva ani mai târziu, când îl cheamă pe Iacov să-și îndeplinească legământul (cap. 35).

Între timp, au loc evenimentele tragice din capitolul 34.

7. Păcatele de la Sihem (cap. 34)

34: 1-12 Numele lui Dumnezeu nu este menționat în acest capitol. În timp ce Iacov și familia sa locuiau în Sihem, **Dina, fiica lui**, s-a apropiat social de femeile păgâne – o nerespectare a principiului separării de cei necredincioși. Într-una din aceste ocazii, **Sihem, fiul lui Hamor**, a atacat-o sexual pe Dina, apoi a dorit foarte mult s-o ia de nevastă. Realizând că Iacov și fiii lui erau furioși, **Hamor** a propus o soluție pașnică: căsătorii între israeliți și canaaniți și drepturi depline pentru israeliți ca cetățeni ai țării (versetul 9 poate fi interpretat ca una din multele încercări satanice de a perverti spița genealogică divină). Sihem s-a oferit să plătească orice **zestre și dar** ar fi cerut israeliții.

34:13-24 Fiii lui Iacov n-au avut, însă, nici o intenție de a o da pe **Dina** lui Sihem, dar au mințit că vor face așa dacă oamenii cetății se vor **tăia împrejur**. Semnul sfânt al

legământului lui Dumnezeu avea să fie folosit în mod imoral. De bună credință, **Hamor, Sihem și toți** bărbații **din cetate** au îndeplinit condiția cerută.

34:25-31 Dar în timp ce sihemiții își reveneau după această operație, Simeon și Levi i-au ucis mișelește, **și le-au furat** bunurile. Când Iacov i-a certat cu blândețe, **Simeon și Levi** au răspuns că **sora** lor nu trebuia să fie tratată **ca o prostituată**. De fapt, Iacov părea mai preocupat de binele lui decât de nedreptatea oribilă făcută oamenilor din Sihem. Observați folosirea de opt ori a pronumelui de persoana întâi din versetul 30.

8. Întoarcerea la Betel (cap. 35)

35:1-8 Capitolul 35 începe cu porunca lui Dumnezeu dată lui Iacov de a-și împlini jurământul făcut cu treizeci de ani în urmă (28:20-22). Domnul a folosit evenimentele tragice din capitolul anterior pentru a-l pregăti pe patriarh să treacă la faptă. Observați că numele Domnului este menționat de vreo douăzeci de ori, în contrast cu nici o menționare în capitolul 34. Înainte de a împlini porunca Domnului de a se întoarce la **Betel**, Iacov a poruncit mai întâi familiei lui să **înlăture idolii furați** și să se îmbrace în haine curate. Imediat ce au făcut astfel, au devenit o **teroare** pentru vecinii lor păgâni. Era potrivit ca Iacov să construiască un altar la „**El Betel**" și să se închine Dumnezeului care-l apărase de fratele său Esau.

35:9-15 Încă o dată, Dumnezeu a afirmat că **numele** lui Iacov este acum **Israel** și a reînnoit legământul pe care-l făcuse cu Avraam și Isaac. Patriarhul a marcat locul sfânt cu un **stâlp** și a numit din nou locul, **Betel**.

35:16-20 În timp ce familia lui Iacov **călătorea de la Betel spre sud, ... Rahela a murit** dând naștere. Ea a pus numele copilului **Ben-Oni** (*fiul suferinței mele*), dar Iacov a numit cel de-al doisprezecelea fiu al său **Beniamin** (*fiul dreptei mele*). Aceste două nume preilustrează suferințele lui Cristos și slava care avea să urmeze. Localizarea tradițională a **mormântului Rahelei** (dar probabil neautentic) este undeva pe drumul dintre Ierusalim și **Betleem**. De ce n-a fost ea îngropată cu Avraam, Sara și Rebeca în peștera Hebronului? Probabil pentru că a adus idoli în familie.

35:21-29 Se menționează în treacăt păcatul lui Ruben **cu Bilha, concubina tatălui său**, păcat prin care și-a pierdut dreptul de întâi născut (49:3, 4). Ultima propoziție din versetul 22 începe un nou paragraf: **Acum fiii lui Iacov erau doisprezece**. Următoarele două versete enumeră pe cei doisprezece **fii**. Deși se spune în versetul 26, că acești fii i s-au născut lui Iacov în **Padan Aram, Beniamin** (v. 24) face excepție. El s-a născut în Canaan (v. 16-19). Iacov s-a întors în **Hebron** la timp pentru a-l vedea pe **tatăl său, Isaac**, înainte ca acesta să moară. Mama lui Rebeca, murise cu câțiva ani în urmă. Trei înmormântări sunt relatate în acest capitol: aceea a Deborei, slujitoarea Rebecăi (v. 8), a Rahelei (v. 19) și cea a lui **Isaac** (v. 29).

9. Descendenții lui Esau, fratele lui Iacov (cap. 36)

36:1-30 Capitolul 36 este consacrat urmașilor **lui Esau**, care au locuit în țara **Edom**, la sud-est de Marea Moartă. **Genealogia** semnifică împlinirea promisiunii că Esau va fi strămoșul unui popor (25:23). Esau a avut trei sau poate chiar patru neveste, dacă unele dintre ele au avut câte două nume (comparați 26:34; 28:9;36:2,3). În versetul 24 **Ana** a găsit **apă** (sau „izvoare calde" în NASB).

36:31-43 Moise, autorul Genezei, a știut prin revelație divină (vezi 35:11) că Israelul va avea cândva **un rege**. Așa cum șapte generații din spița de oameni necredincioși a lui Cain au fost date în capitolul 4, tot așa șapte generații de regi din spița de oameni necredincioși a lui Esau sunt menționate aici în versetele 33-39. Șapte, numărul desăvârșirii, indică probabil întreaga spiță. Nici unul din urmașii lui Esau nu este menționat în registrul lui Dumnezeu cu cei credincioși; toți s-au pierdut în obscuritatea celor ce s-au îndepărtat de Dumnezeul cel viu. Ei au avut bogățiile vremelnice și faima trecătoare a acestei

lumi, dar nimic pentru eternitate.

D. Iosif (37:1–50:26)

1. Iosif vândut rob (cap. 37)

37:1-17 Cuvintele „**Aceasta este istoria lui Iacov**" par abrupte. Istoria lui Iacov (cap. 25–35) este întreruptă de generațiile lui Esau (cap. 36), apoi continuă din capitolul 37 până la sfârșitul cărții, oprindu-se cu precădere asupra fiului lui Iacov, Iosif.

Iosif este unul din cele mai frumoase tipuri (simboluri) ale Domnului Isus Cristos din VT, deși Biblia nu-l etichetează niciodată ca tip. A.W. Pink enumeră 101 corespondențe între Iosif și Isus,[28] iar Ada Habershon enumeră 121. De exemplu, Iosif a fost **iubit** de tatăl său (v. 3); a mustrat păcatul fraților săi (v. 2); a fost **urât** de **frații săi** și vândut dușmanilor (v. 4, 26-28); a fost pedepsit pe nedrept (cap. 39); a fost înălțat și a devenit salvatorul lumii, întrucât toată lumea trebuia să vină la el să cumpere pâine (41:57); a primit o nevastă dintre neamuri în timpul cât a fost respins de frații săi (41:45).

Haina pestriță (o haină lungă cu mâneci) era semnul afecțiunii speciale a tatălui său, fapt ce a stârnit invidia și ura fraților săi. În primul **vis** al lui Iosif, unsprezece **snopi** de grâu **s-au plecat** înaintea celui de-al doisprezecelea **snop**, o profeție conform căreia frații săi aveau să se plece într-o zi în fața lui.

În următorul **vis, soarele, luna și unsprezece stele s-au aruncat cu fața la pământ** înaintea lui Iosif. **Soarele** și **luna** îi reprezentau pe Iacov și Lea (Rahela murise), iar cele unsprezece stele erau frații săi (v. 9-11).

37:18-28 Când Iosif a fost trimis cu o însărcinare la frații lui, ei s-au **sfătuit să-l ucidă**, dar la propunerea lui Ruben au căzut de acord **să-l arunce într-o groapă** lângă Dotan. În timp ce s-au așezat să mănânce, au văzut **o caravană de ișmaeliți** care mergeau spre **Egipt** și, la sugestia lui Iuda, au hotărât să-l vândă. În acest pasaj, ișmaeliților li se spune madianiți, ca la Judecători 8:22-24. În timp ce **negustorii madianiți treceau pe acolo**, frații lui Iosif l-au scos **afară din groapă și l-au vândut** negustorilor.

37:29-36 Ruben a lipsit în timp ce se petreceau toate acestea. Când **s-a întors** s-a îngrozit, fiindcă lui avea să-i revină răspunderea de a-i explica tatălui lor absența lui Iosif. Deci, **au înmuiat haina** lui Iosif **în sângele** unei capre și apoi i-au înmânat-o cu nerușinare lui Iacov, care, cum era și firesc, a presupus că Iosif a fost ucis. Iacov își înșelase odată tatăl cu pielea unei capre, dându-se drept fratele său Esau și imitând brațele păroase ale acestuia (27:16-23). Acum și el a fost înșelat amarnic de sângele unei capre de pe haina lui Iosif. „Durerea înșelăciunii este din nou gustată". **Madianiții** au împlinit fără să-și dea seama scopurile lui Dumnezeu, oferindu-i lui Iosif transportul pe gratis până în Egipt și vânzându-l **lui Potifar, un dregător al lui Faraon**. Astfel, Dumnezeu îl face pe om să-L laude chiar și în mânia acestuia, reținând ceea ce refuză să-L laude (vezi Ps. 76:10).

2. Iuda și Tamar (cap. 38)

38:1-11 Povestea sordidă a păcatului lui Iuda cu **Tamar** ne arată încă o dată cât de mare este harul lui Dumnezeu, când ne amintim că Domnul Isus a descins din **Iuda** (Luca 3:33). **Tamar** este una din cele cinci femei menționate în genealogia Domnului Isus din Matei 1; trei dintre ele fuseseră imorale – Tamar, Rahab (v. 5) și Batșeba (v. 6). Celelalte sunt Rut, o neevreică (v. 5) și Maria, o fecioară evlavioasă (v. 16). Pink observă câteva din înțelesurile mai adânci ale acestui eșec moral:

Geneza 37 se încheie cu o relatare despre fiii lui Iacov care își vând fratele madianiților, care la rândul lor îl vând în Egipt. Această narațiune vorbește, sub forma unui tip, despre respingerea lui Isus de către Israel și darea Lui pe mâna neamurilor. De când liderii Israelului L-au dat pe Mesia pe mâna lui Pilat, ei, ca națiune, nu mai au nici un fel relații cu El; și Dumnezeu, de asemenea, S-a întors de la ei către neamuri. De aici reiese o întorsătură importantă în cadrul tipului nostru, în această față. Iosif este văzut acum *în mâinile neamurilor*. Dar, înainte să ni

se spună ce s-a întâmplat cu Iosif în Egipt, Duhul Sfânt ne relatează, într-un rezumat tipic, istoria evreilor, în timp ce anti-tipul Iosif *lipsește din țară*.[29]

Nu este nici un întâmplător faptul că istoria lui Iosif este întreruptă de capitolul 38. Comportarea rușinoasă a celorlalți membri ai familiei lui Iosif face ca prin contrast caracterul său să strălucească asemenea unei lumini strălucitoare într-o lume sordidă.

Prima greșeală a lui Iuda a fost că s-a căsătorit cu o femeie canaanită, **fiica lui Șua**. Ea i-a născut trei fii – **Er, Onan și Șela**. **Er** s-a căsătorit cu o canaanită pe nume **Tamar**, dar a fost omorât de **Domnul** pentru o nelegiuire nespecificată. Era obiceiul pe vremea aceea ca fratele celui mort sau o rudă apropiată să se căsătorească cu văduva acestuia, pentru a crește copii în numele celui decedat. **Onan** a refuzat să facă așa, deoarece primul copil născut în cadrul acestui aranjament ar fi fost moștenitorul legal al lui Er, și nu al său. Păcatul său nu a fost atât sexual, cât o demonstrație de egoism. Nu a fost un act unic, ci, cum aflăm din Evrei, a fost un refuz persistent. Or, refuzul a afectat genealogia prin care Cristos avea să moștenească dreptul legal la tronul lui David. Atât de mult I-a displăcut acest lucru lui **Dumnezeu**, încât l-a omorât pe **Onan**. Văzând lucrul acesta, **Iuda** i-a spus **Tamarei** să se întoarcă la casa tatălui ei până când al treilea fiu, **Șela**, urma să aibă vârsta corespunzătoare căsătoriei. De fapt, aceasta era o diversiune. El nu voia nicidecum ca **Șela** să se căsătorească cu Tamar; el pierduse deja doi fii și o considera o „femeie aducătoare de ghinion".

38:12-23 Când Șela a crescut mare și Iuda n-a dat nici un semn că ar pregăti căsătoria acestuia cu **Tamar**, ea s-a hotărât să-l „agațe" pe Iuda, întinzându-i o cursă. S-a îmbrăcat ca o **prostituată** și **s-a așezat la vedere** pe drumul **spre Timna**, unde știa că Iuda urma să meargă pentru a-și tunde **oile**. El a văzut-o și a avut relații nelegitime cu ea, neștiind că **este** propria sa **noră**. Plata convenită a fost **o capră tânără din turmele sale**, dar până să i-o poată trimite,

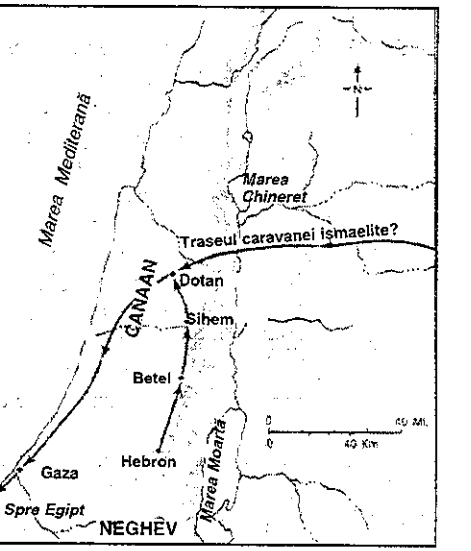

Călătoria lui Iosif în Egipt

„prostituata" i-a cerut lui Iuda, ca zălog, **inelul, lanțul și toiagul** lui. **Lanțul** putea fi acela de care era atârnat sigiliul său. Când Iuda a încercat să-i dea iedul în schimbul zălogurilor, n-a mai găsit „prostituata".

38:24-26 Trei luni mai târziu, **Tamar** a fost acuzată de **prostituție** întrucât, ca văduvă, rămăsese **însărcinată**. **Iuda** a poruncit să fie **arsă**. În acel moment ea i-a dat înapoi zălogurile, spunând că stăpânul lor era tatăl copilului așteptat. Acestea au fost dovezi indubitabile că Iuda avusese relații sexuale cu ea. Walter C. Wright descrie scena în culori vii:

> Însoțitorii lui Iuda îl anunță că nora lui s-a prostituat. Judecata lui este rapidă și decisivă: să fie arsă. Nu a existat ezitare sau compromis din partea lui. În timp ce rostește această sentință gravă, vocea nu-i tremură. Societatea israeliților trebuia protejată de astfel de nebunii și nelegiuiri. Hotărârea este transmisă; se fixează ziua; pregătirile continuă; se înfige stâlpul, se aranjează rugul, se formează procesiunea, lumea se adună, femeia pășește spre aparentu-i sfârșit. Dar ține în mâini zălogurile: inelul și toiagul. Iar toiagul este toiagul lui Iuda; inelul este tot al lui! Obiectele acestea devin acuzații la adresa judecătorului ei. Ce greutate va mai avea acum sentința lui?[30]

38:27-30 Când Tamar **năștea** și a ieșit mâna copilului, **moașa** a legat-o cu un **fir roșu**, gândindu-se că va fi **întâiul** născut. Dar **mâna** s-a retras și un alt copil a ieșit primul. Numele lui a fost **Perez** (*spărtură*), iar al celuilalt **Zerah** (*roșcovan*).

Amândoi **gemenii** sunt menționați în Matei 1:3, deși spița mesianică trece prin **Perez. Zerah** a fost un strămoș al lui Acan (Ios. 7:1). „Este pur și simplu uluitor", comentează Griffith Thomas, „că Dumnezeu a luat capătul atât de încâlcitelor ițe ale acestui ghem pentru a le țese după modelul Său."[31]

Căsătoria lui Iuda cu femeia canaanită (v. 2) a fost primul pas spre pervertire al poporului lui Dumnezeu prin amestecul cu o rasă căreia i se dusese numele pentru imoralitatea ei. Israel avea să fie contaminat de enormitățile de nedescris ale închinării destrăbălate în fața naturii. Dumnezeu este un Dumnezeu al separării; când ne înfrățim cu lumea, plătim un preț groaznic.

3. Ispitirea lui Iosif și biruința lui (cap. 39)

39:1-19 Narațiunea revine acum **în Egipt**, unde **Iosif** ajunge **supraveghetor** în **casa** lui **Potifar... căpitan în garda** palatului lui Faraon. **Domnul a fost cu el** și Iosif a propășit în tot ce făcea (Tyndale, în 1534, a tradus prin „era un tip norocos", v. 2). **Soția** lui Potifar a încercat în de nenumărate ori să-l seducă pe Iosif, dar el **a refuzat** cu stăruință. El nu voia să înșele încrederea stăpânului său ori să păcătuiască împotriva lui Dumnezeu. Într-o zi ea **l-a prins de poala veșmântului său**. El s-a smucit și **a fugit**, lăsând veșmântul în mâna **ei**. Și-a pierdut haina, dar și-a salvat caracterul iar mai târziu a câștigat o cunună. Ea a folosit haina drept „dovadă" că Iosif a încercat s-o violeze.

Credincioșii sunt învățați să fugă de curvie, de idolatrie și de poftele tinereții. Mai bine să fugi decât să cazi.

39:20-23 Fără să facă cercetările de rigoare, **stăpânul lui Iosif** îl aruncă pe Iosif în temniță, dar chiar și acolo el a fost binecuvântat de Dumnezeu și i s-a încredințat o funcție de mare răspundere. Faptul că Iosif nu a fost executat ar putea indica faptul că Potifar nu și-a crezut soția pe deplin; nu putea să nu-i cunoască adevăratul caracter. Adevărul din Romani 8:28 este expus minunat în acest capitol. Dumnezeu lucra din culise pentru Iosif. Acesta s-a împotrivit ispitei și a căutat să evite ocaziile de păcătuire (v. 8-10). Cu toate acestea, seducătoarea lui l-a acuzat pe nedrept. Și iată cum, pentru a doua oară, Iosif este aruncat în lanțuri (Ps. 105:17-19). În aceste împrejurări poate cineva ar spune că ar fi fost îndreptățit să se mânie. Numai că Iosif nu a trăit sub presiunea împrejurărilor, ci deasupra lor, drept care a văzut mâna lui Dumnezeu în ele. Timpul petrecut în închisoare a fost „o perioadă de pregătire pentru guvernare". Astfel răul pe care i l-au dorit alții s-a întors spre bine.

4. Iosif tălmăcește visul paharnicului și al brutarului (cap. 40)

40:1-19 Printre deținuții alături de care se afla Iosif în închisoare au fost și **paharnicul și brutarul lui regelui Egiptului** (v. 1-4). Când au visat **fiecare un vis, Iosif** s-a oferit să le tălmăcească (v. 5-8). **Visul** paharnicului cu **vița** a însemnat că **Faraon** urma **să-l înalțe** în dregătorie în **trei zile** (v. 9-15). Dar **visul** brutarului cu cele **trei coșuri** de pâine **albă** a însemnat faptul că **în trei zile Faraon urma să-i ia capul**, spânzurându-l (v. 16-19).

Observați că Iosif nu a așteptat să se schimbe împrejurările. El L-a slăvit pe Dumnezeu și i-a slujit pe alții în împrejurările respective.

40:20-23 Când **mai marele paharnicilor** a fost eliberat, el a uitat să mijlocească pentru Iosif așa cum făgăduise (v. 23). Dar Domnul n-a uitat „Amintește-ți de mine când îți va merge bine" (v. 14). Mântuitorul a rostit cuvinte asemănătoare în noaptea trădării Sale, cuvinte pe care le putem pune în practică atunci când ne împărtășim din pâinea și din vinul simbolizând trupul Său frânt pe cruce și sângele vărsat pentru mântuirea noastră.

5. Iosif tălmăceşte visurile lui Faraon (cap. 41)

41:1-13 Când nici unul din **magii Egiptului** nu a putut tălmăci **visul** lui Faraon cu cele şapte vaci frumoase la vedere şi grase la trup, şi cele şapte vaci urâte la vedere şi slabe, nici visul al doilea cu cele şapte spice de grâu grase şi frumoase, urmate de alte şapte spice slabe şi arse de vântul de răsărit, **mai marele paharnicilor** şi-a amintit de Iosif şi de priceperea lui de a tălmăci **visuri**. Cei doi ani menţionaţi în versetul 1 ar putea să se refere fie la perioada detenţiei lui Iosif, fie la timpul scurs de la eliberarea mai-marelui paharnicilor.

41:14-32 Chemat înaintea lui Faraon, Iosif a explicat că vor fi **şapte ani de belşug** în **Egipt**, urmaţi de **şapte ani de foamete,** care vor devasta pământul. Repetarea sau duplicarea **visului** lui Faraon a însemnat că era **stabilit de Dumnezeu** ca acest lucru **să se întâmple în curând**. Vedem aceasta şi în cele două visuri ale lui Iosif referitoare la viitor (37:6-9) şi în viziunile similare ale lui Daniel cap. 2 şi 7. În Biblie, *doi* este numărul martorilor. Iosif i-a dar lui Faraon, în palatul regal, acelaşi răspuns pe care-l dăduse şi slujitorilor acestuia în temniţă. **„Nu eu! Dumnezeu va da un răspuns prielnic de pace"** (v.16; cf. 40:8). Această smerenie a făcut posibil ca Domnul să-i încredinţeze lui Iosif o responsabilitate uriaşă, fără teama că aceasta îl va corupe.

41:33-36 Iosif l-a sfătuit pe **Faraon** să facă rezerve de grâne în timpul acestor ani de belşug, astfel încât să fie suficiente **pentru vremea foametei**. Planul lui era ceea ce de atunci încoace s-au numit „grânarele mereu normale".

41:37-46 Faraonul a fost atât de mulţumit, încât l-a făcut pe Iosif al doilea după el şi l-a numit să ducă la îndeplinire programul (v. 40); l-a asigurat că **fără consimţământul** lui nimeni nu va putea face nimic (v. 44) şi i-a dat un nou nume, **Ţafnat-Paneah** (v. 45a). Înţelesul numelui său este nesigur. Unii cred că ar fi: *„Mântuitor al lumii"*, alţii propun traducerea *„Dumnezeu vorbeşte şi trăieşte"*. Faraon i-a dat lui Iosif o **soţie** numită **Asenath** (v. 45). Cum a putut Faraon să pună un deţinut evreu stăpân peste Egipt pe baza tălmăcirii unui vis, fără să aştepte să vadă dacă se va împlini? Răspunsul îl găsim în Proverbe 21:1: „Inima regelui este în mâna Domnului". Uleiul se ridică la suprafaţă. Iosif a fost primul dintre mulţi evrei evlavioşi care s-au ridicat la poziţii de mare cinste şi răspundere în guvernele neamurilor. **Avea vârsta de treizeci de ani** când şi-a început lucrarea (v. 46); trecuseră treisprezece ani de când fusese vândut de către fraţii săi (cf. 37:2).

41:47-52 Belşugul primilor **şapte ani** a fost atât de mare încât nu s-a putut ţine o evidenţă exactă a recoltelor. În acea perioadă s-au născut cei **doi fii** ai lui **Iosif – Manase** (*cel ce te face să uiţi*) şi **Efraim** (*rodnic*). Uitând răul care i se făcuse, Iosif a devenit rodnic.

41:53-57 Când **au venit cei şapte ani de foamete**, oamenii înfometaţi ai **Egiptului** şi **ai tuturor popoarelor au venit la Iosif... să cumpere grâne**. Aici Iosif este din nou un tip (simbol) al lui Cristos, prin care toate binecuvântările lui Dumnezeu sunt distribuite înfometaţilor lumii. Providenţa lui Dumnezeu a fost cea care l-a adus pe Iosif în Egipt pentru a-şi salva poporul de înfometare, dar scopul avut în vedere a fost şi acela de a-i izola pe israeliţi de poluarea morală a Canaanului. Capitolul 38 ilustrează ce li se întâmpla copiilor lui Israel în Canaan. Remediul lui Dumnezeu a fost să-i scoată din Canaan şi să-i ducă în Egipt, unde urmau să fie practic total despărţiţi de păgâni (43:32).

6. Fraţii lui Iosif în Egipt (cap. 42–44)

42:1-5 Scena se schimbă, ducându-ne înapoi la **Iacob** în Canaan, unde foametea era foarte acută. Auzind **că erau grâne** din belşug **în Egipt**, dar neştiind nimic despre Iosif, Iacov şi-a trimis zece dintre fiii lui să cumpere provizii. Numai **Beniamin** a rămas acasă. Din câte ştia Iacov, Beniamin era singurul său fiu rămas în viaţă de la Rahela sa iubită.

42:6-25 Când **fraţii lui Iosif** s-au înfăţişat înaintea sa, el i-a tratat **aspru**,

acuzându-i că sunt **spioni**, aruncându-i apoi **în închisoare** și poruncindu-le să i-l aducă pe Beniamin, **fratele** lor cel mai mic. În sfârșit, **Simeon** a fost ținut ostatic în timp ce ceilalți nouă frați s-au întors în Canaan să-i ia pe Beniamin, plini de **provizii**, de **grâne** și cu **banii** lor strecurați înapoi în bagaje. Se observă dragostea și compasiunea ascunsă a lui Iosif pentru frații săi strălucind în narațiune (v. 24a, 25), paralel cu mustrările tot mai mari pe care le resimțeau frații lor pentru păcatul ce-l săvârșiseră față de fratele lor „dispărut" cu peste douăzeci de ani în urmă (v. 21, 22). Iosif, bineînțeles, a vrut să-i facă să-și recunoască vina.

Credem că Iosif este un *tip* al lui Cristos care se va îngriji de frații Săi în timpul Marii Strâmtorări. Evenimentele care duc la împăcarea lui Iosif cu frații săi alcătuiesc una din cele mai mișcătoare fragmente din Biblie. Aproape nici o altă narațiune nu constituie o imagine atât de intimă, de detaliată și de completă a lui Isus Cristos.

TIPOLOGIILE

Anumite persoane, evenimente și lucruri din VT sunt clar identificate ca „tipuri" (din greacă: *„tupoi"*) sau simboluri în NT. Astfel, despre Adam, se spune că este un tip al lui Cristos (Ro. 5:14). Alții nu sunt menționați în mod specific ca tipuri, totuși paralelele sunt prea multe și prea evidente pentru a putea fi trăgăduite. Iosif, de pildă, nu a fost niciodată numit explicit un tip al Domnului Isus și totuși sunt *peste o sută* de corespondențe între Domnul Isus și Iosif.

Când Domnul Isus a vorbit cu cei doi ucenici întristați pe drumul spre Emaus, „El le-a expus *din toate Scripturile* [sublinierea noastră] lucrurile privitoare la El (Luca 24:27). Cristos cel întrupat a spus, „În sulul cărții este scris despre Mine..." (Ev. 10:7). De aceea suntem îndreptățiți să-L căutăm pe Cristos în toate Scripturile.

Referitor la experiențele poporului Israel din VT, Pavel ne spune că „toate aceste lucruri li s-au întâmplat ca să ne slujească de exemple (gr. *tupoi*) și au fost scrise pentru învățătura noastră peste care au venit sfârșiturile veacurilor" (1 Cor. 10:11). Aceasta susține convingător opinia conform căreia nu numai tipurile expres menționate în Biblie sunt valabile, ci și multe altele.

Pavel i-a reamintit lui Timotei că toată Scriptura este de folos (2 Tim. 3:16). Există lecții spirituale pe care trebuie să ni le însușim, cu condiția să avem ochi să le vedem.

Porțiuni mari din cartea Evrei constituie o explicație a tipologiei cortului (tabernacolului) și obiectelor sale interioare. Deși e drept că o viziune prea îngustă asupra tipologiei va îngrădi capacitatea unui credincios de a savura spiritual o mare parte din Vechiul Testament, cealaltă extremă, potrivit căreia din *toate* facem o tipologie sau transformăm întreaga istorie în alegorie, trebuie de asemenea evitată.

Explicații forțate sau fanteziste ale tipurilor i-au conferit un nume rău acestei teme. Nu trebuie să permitem extremismului să ne văduvească de bogăția spirituală a VT. Dacă o interpretare Îl înalță pe Cristos și/sau zidește poporul Său și/sau transmite evanghelia celor pierduți, fiind în conformitate cu întreaga învățătură a Cuvântului, este cel puțin o *aplicație* valabilă a adevărului.

42:26-28 În drum spre casă, unul din frați și-a găsit **banii în sac**. Au intrat în panică cu toții, crezând că vor fi acuzați de furt (26-28).

42:29-38 Când au ajuns acasă și au povestit întâmplarea, și ceilalți și-au găsit și **banii** în saci, drept care teama lor a crescut. Iacov era de neconsolat. În ciuda ofertei lui Ruben ca viața celor doi fii să fie un gaj, patriarhul se temea să-l lase pe Beniamin să plece în Egipt, de teamă să nu i se întâmple ceva rău.

43:1-15 În sfârșit, Iacov a fost silit asprimea **foametei** să acționeze. Frații nu se puteau întoarce fără Beniamin – condiție pusă de guvernator, respectiv Iosif. **Iuda** s-a angajat să răspunde de Beniamin și Iacov a acceptat oferta. Cel puțin în această privință, Iuda ne amintește de descendentul său, Domnul Isus, care a devenit garanția

noastră pe crucea Calvarului. Iacov a trimis un **cadou** guvernatorului Egiptului, care consta din **leacuri, miere, mirodenii, smirnă, fistic și migdale** – produse care nu erau afectate de foamete. De asemenea a insistat ca ei să ia o sumă **dublă** de **bani**, în caz că fusese o **greșeală**.

43:16-25 Iosif a fost foarte mișcat când și-a văzut din nou frații, dar încă nu și-a descoperit identitatea. A poruncit slujitorilor să pregătească o masă. Când frații lui au fost duși în **casa** lui Iosif, au crezut că vor fi trași la răspundere **pentru banii găsiți în saci**. Ei i-au explicat pe larg **intendentului** lui Iosif, dar acesta i-a asigurat că n-au de ce să se teamă. Registrele lui arătau că aceștia plătiseră. **Simeon** a fost eliberat din închisoare și li s-a alăturat în pregătirile pentru ospăț. Au **pregătit cadoul** tatălui lor să i-l dea Iosif când acesta urma să sosească **la amiază**.

Dacă ne întrebăm: „Au fost oare banii înlocuiți descoperiți *pe drumul de întoarcere spre Canaan* (42:2; 43:21) sau când ei *ajunseseră* în fața lui Iacov?" (42:35), răspunsul este – în *ambele* momente. Descoperirea lor s-a făcut în două serii. Un frate a descoperit că are banii *pe drum*, iar ceilalți *când au ajuns acasă*. Este de înțeles că atunci când au relatat faptele intendentului lui Iosif, au prezentat o versiune prescurtată. („*Daily Notes of the Scripture Union*").

43:26-34 Când Iosif a sosit, frații lui s-au plecat și s-au aruncat cu fața la pământ, astfel visul său (37:7). El a fost copleșit de emoție în timp ce afla vești despre familie și l-a întâlnit pe **Beniamin**. La petrecere, el a mâncat **singur**; cei unsprezece frați au fost serviți separat; **egiptenii**, la fel, au mâncat **separat**. Mirarea fraților a fost mare când au constatat că fuseseră așezați la masă **în funcție** de vârstă. Cum putea cineva din Egipt să știe ordinea în care se născuseră? **Beniamin** a avut parte de un tratament special, fiind fratele plin al lui Iosif.

44:1-13 Când frații au plecat spre Canaan, Iosif **a poruncit** unui slujitor să ascundă **cupa** lui **de argint** în **sacul** lui Beniamin. Nu era numai o **cupă** din care bea, ci aceea de care se slujea pentru **ghicit** – probabil o referire la tălmăcirea viselor.

Mai târziu, poporului lui Dumnezeu i s-a interzis să practice ghicitul (Deut. 18:10-12). Dar chiar și în vremea aceea este puțin probabil ca Iosif să fi practicat formele egiptene de prezicere a viitorului. Intuiția lui și clarviziunea proveneau de la Domnul, dar probabil folosind cupa ca recuzită, el a vrut să confirme în mințile fraților săi că el era egiptean. După aceea, când frații lui Iosif au fost acuzați de furtul cupei, ei au pledat pentru nevinovăția lor, oferind în mod pripit viața oricăruia dintre ei care ar fi fost găsit cu obiectul în sac. Intendentul lui Iosif a fost de acord ca cel găsit vinovat să devină sclavul lui. Când cupa a fost găsită în **sacul lui Beniamin**, frații s-au simțit zdrobiți și **s-au întors în cetate**.

44:14-17 După ce Iosif le-a adus reproșuri, **Iuda** a propus ca ei toți să devină sclavii lui, dar Iosif a răspuns că Benia este de ajuns, ceilalți putând să se întoarcă acasă. Iosif a pus la cale această înscenare pentru a-i face să recunoască vinovăția lor. George Williams scrie:

> A procedat așa pentru a le aduce aminte de păcatul lor, pentru a-i face să mărturisească cu gura lor... Detenția lui Simeon și apoi aceea a lui Beniamin, au fost plănuite cu dibăcie pentru a afla dacă mai sunt indiferenți la strigătele unui frate în detenție și la lacrimile unui tată zdrobit. Planul i-a reușit admirabil; asprimea și bunătatea lui i-au neliniștit pe frații săi; bunătatea lui i-a dus la pocăință.[32]

Întreaga scenă anticipează acea zi când rămășița lui Israel își va recunoaște vina cu privire la răstignirea Domnului Isus și-L va boci cum bocește cineva pe unicul său fiu (Zah. 12:10).

44:18-34 Iuda a stat **lângă** Iosif și i-a prezentat o recapitulare detaliată a implicării lui Beniamin – cum Iosif a cerut prezența mezinului, cum tatăl lor, încă îndurerat de pierderea unui fiu, a fost împotriva plecării lui Beniamin și cum Iuda s-a oferit pe sine ca **garanție** pentru sigu-

ranța fratelui său mai mic. Iuda a spus că tatăl lor va muri dacă se vor întoarce fără Beniamin, așa că se oferea să rămână el **ca sclav** în locul acestuia.

Ce transformare uriașă avusese loc în Iuda! În capitolul 37 l-a vândut fără milă pe Iosif pentru bani, fără să-i pese de durerea tatălui său. În capitolul 38 a fost implicat în înșelăciune și imoralitate. Dar Dumnezeu a lucrat în inima lui, astfel încât în capitolul 43 el devine garant pentru Beniamin. Acum, în capitolul 44 își descarcă inima, încercând să medieze în favoarea fratelui său, oferindu-se ca sclav în locul lui, astfel încât pierderea lui Beniamin să nu provoace o durere insuportabilă tatălui său. De la a-și vinde fratele ca sclav până la a deveni sclav în locul fratelui său; de la indiferența față de durerea tatălui său până la sacrificiu de sine – iată progresul harului lui Dumnezeu în viața lui Iuda!

7. Iosif se descoperă fraților săi (cap. 45)

45:1-8 Într-una din cele mai mișcătoare scene din Biblie, Iosif a poruncit slujitorilor lui să **iasă afară** din cameră în timp ce, cu o enormă descărcare emoțională, el și-a dezvăluit identitatea **fraților săi**. Le-a spus să nu se întristeze de felul în care s-au purtat cu el odinioară, fiindcă **Domnul** întorsese tot răul spre bine.

45:9-15 Li s-a spus să-și **aducă tatăl**, toată averea și familiile în ținutul **Goșen**, din Egipt, urmând să petreacă acolo restul celor **cinci ani de foamete**. „**Spuneți-i tatălui meu despre toată slava pe care o am în Egipt**" – o poruncă pe care și noi o putem îndeplini când repetăm înaintea Domnului despre gloria Fiului Său. Izvoarele adânci ale lacrimilor s-au deschis când **Iosif** l-a îmbrățișat pe **Beniamin** și apoi **i-a sărutat pe toți ceilalți frați ai săi**.

Aceasta este o fericită anticipare a bucuriei care-i așteaptă pe israeliți când Cristosul Calvarului li Se va arăta și li se va dezvălui ca Mesia și Regele lor.

45:16-24 Când Faraon a auzit ce se întâmplă, le-a spus **fraților lui Iosif** să-și **aducă tatăl** și familiile din Canaan, dar fără să se obosească și cu piesele grele de mobilier și alte **bunuri**, fiindcă el le va da tot ce vor avea nevoie. Deci, s-au întors cu căruțele dăruite de faraon și cu frumoasele **veșminte**, animale și provizii din partea lui Iosif. **Beniamin** a primit un dar de bani și o haină deosebită. Temându-se că frații lui s-ar putea acuza reciproc pentru vinovăția lor de a-l fi maltratat cu ani în urmă, Iosif i-a avertizat să nu se cere în drum spre casă.

45:25-28 Ajungând acasă, i-au spus veștile **lui Iacov**. La început, acesta a fost copleșit. Era prea mult; nu venea să creadă. Dar când i s-a povestit toate amănuntele și a văzut **carele** încărcate, și-a dat seama că era adevărat – **Iosif** încă trăia și se vor întâlni din nou!

Iosif îl menționează pe tatăl său de cinci ori în acest capitol. Aceasta dezvăluie asemănarea lui cu Cristos, în afară de iertarea gratuită dăruită fraților săi. Dragostea Domnului nostru pentru Tatăl Său și dorința Lui de a face voia Tatălui L-au adus în lume pentru a-l răscumpăra pe omul căzut. Dragostea lui Iosif pentru Iacov nu este decât o umbră palidă a acelei iubiri.

8. Reîntregirea familiei lui Iosif (cap.46)

46:1-7 În drum spre Egipt, **Israel** a oprit caravana la istorica localitate **Beerșeba** pentru a se închina **Dumnezeului tatălui său, Isaac**. Acesta fusese locul unde Dumnezeu i-a apărut lui Avraam, poruncindu-i să-l aducă pe Isaac ca jertfă (21:31-22:2). Era de asemenea locul unde Domnul îi apăruse lui Isaac (26:23, 24). Acum i se arată lui **Iacov** pentru a-l încuraja. Aceasta este ultima din cele șapte apariții ale Domnului din viața lui Iacov. A doua promisiune din versetul 4 pare să indice faptul că Iacov avea să se întoarcă în Canaan. De fapt, evident, el a murit în Egipt. Dar promisiunea s-a împlinit în două feluri. Trupul său a fost dus înapoi în Canaan pentru a fi îngropat și, și într-o privință, el s-a întors de asemenea când descendenții săi s-au întors pe vremea lui Iosua. Sintagma „**Iosif îți va închide pleoapele**" i-a prezis o moarte pașnică. Atkinson explică minunat această sintagmă:

Iosif avea să-i închidă tatălui său ochii la moartea acestuia, fiind alături de el. Observați promisiunea personală făcută cu tandrețe lui Iacov, drept compensație pentru anii îndelungați de durere și jale, când el credea că l-a pierdut pe Iosif. Dumnezeu se îngrijește de nevoile personale ale slujitorilor Săi (1 Pe. 5:7).[33]

Și **astfel Iacov** a ajuns în **Egipt** cu **toți urmașii**, **vitele** și **averile** sale personale.

46:8-27 În versetele 8-27 avem lista lui **Iacov și a tuturor fiilor săi**. Erau **șaizeci și șase** de membri de familie (v. 26) care au venit **cu Iacov în Egipt**. Trebuie să recunoaștem că dificultăți de reconciliere a acestei cifre cu cei **șaptezeci** din versetul 27 și din Exod 1:5, precum și cu cei șaptezeci și cinci din Fapte 7:14. Cea mai plauzibilă explicație este că numărul de urmași crește, de la descendenți în linie directă la cercuri mai largi ale familiei.

46:28-34 Memorabila întâlnire dintre **Israel** și **Iosif** a avut loc în **Goșen**, pământul cel mai fertil din Egipt, lângă delta Nilului. Iacov și fiii săi au preferat să stea acolo, fiindcă acea regiune poseda cele mai bune pășuni pentru turmele lor. Au căzut de acord **să-i spună lui Faraon** că sunt **păstori**. Și fiindcă păstorii erau disprețuiți **de către egipteni**, Faraon îi va lăsa să locuiască **în Goșen**, departe de palatul regal. Acolo erau izolați de amestecul social cu egiptenii, întâi datorită naționalității lor (43:32) și apoi datorită **ocupației** lor. Dumnezeu i-a lăsat în acest incubator până ce au devenit o națiune puternică, în stare să stăpânească țara pe care le-o promisese strămoșilor lor.

9. Familia lui Iosif în Egipt (cap. 47)

47:1-6 Când **cinci** din **frații** lui Iosif i-au spus lui Faraon că sunt **păstori**, el a reacționat după cum se așteptau, spunându-le să se așeze în regiunea pășunilor bogate **din Goșen**. Iar lui Iosif i-a spus să găsească oameni **competenți** dintre rudele sale care să păstorească și turmele regale.

47:7-12 Iosif a aranjat ca **tatăl său**, ce avea deja **o sută treizeci de ani**, să-i fie prezentat lui Faraon. Faptul că **Iacov l-a binecuvântat pe Faraon** înseamnă că acest evreu obscur și bătrân era mai mare decât monarhul Egiptului, fiindcă cel mai mic este binecuvântat de către cel mai mare (Ev. 7:7). Iacov a spus că zilele lui fuseseră **puține și rele**. De fapt, el își atrăsese singur *cea mai mare parte* a răului asupra sa! **Iosif** și-a așezat familia în cea mai bună parte a Egiptului și le-a pus la dispoziție tot ce au avut nevoie. Viața lor a fost cu adevărat îmbelșugată.

47:13-26 Când **egiptenii** și canaaniții și-au cheltuit **toți banii** pe mâncare, Iosif a acceptat ca aceștia să plătească **în vite**. Apoi, mai târziu, el **a cumpărat tot pământul**, cu excepția celui care aparținea **preoților** egipteni; le-a dat oamenilor **sămânță** pentru a semăna cereale și le-a luat **o cincime** din recoltă pentru a plăti chiria **pământului** – un aranjament foarte echitabil.

47:27-31 Pe când se apropia de sfârșitul vieții, **Israel** l-a pus pe **Iosif** să promită că îl va **înmormânta** în Canaan. Apoi s-a aplecat **pe marginea patului** sau „în vârful toiagului său" (Ev. 11:21). De fapt, aceleași consoane ebraice pot însemna „pat" sau „toiag", în funcție de vocalele adăugate. Textul tradițional ebraic folosește cuvântul **pat**, dar aici Septuaginta, citând pasajul din Evrei, spune „toiag". Kidner comentează:

> În timp ce amândouă versiunile utilizează cuvântul „pat" în 48:2, vorbind despre ultimele clipe ale lui Iacov (cf. 48:1), adevăratul sens ar putea fi „toiag". Ar fi obiectul potrivit pentru a simboliza peregrinarea lui (cf. cuvintele lui de recunoștință din 32:10), vrednică de importanța pe care o primește în pasajul din Noul Testament.[34]

Și astfel, fostul înșelător își sfârșea viața într-un act de închinare. El este singurul erou din Evrei 11 lăudat ca închinător. El parcursese un drum lung, prin harul lui Dumnezeu, iar acum era pe punctul de a părăsi scena vieții pământești într-o aură de slavă.

10. Binecuvântarea fiilor lui Iosif de către Iacov (cap. 48)

48:1-7 Când **Iosif a aflat** că **tatăl** său este **bolnav**, s-a grăbit să-i ducă pe fiii lui, **Manase** și **Efraim,** la patul lui.

Patriarhul muribund s-a ridicat în capul oaselor și i-a adoptat pe cei **doi** nepoți ca fii ai săi. Făcând acest lucru, el a aranjat atribuirea unei părți duble din pământul Canaanului tribului lui Iosif când urma să fie împărțit între triburi după intrarea în Canaan. Iosif a primit, deci, dreptul de întâi născut în ceea ce privește pământul. Orice **urmaș** născut lui Iosif **după ei** urma să fie al lui Iosif, nu al lui Iacov, și urma să locuiască în teritoriile alocate lui Efraim sau Manase. Versetul 7 explică de ce a vrut Iacov să-i adopte pe fiii lui Iosif. Ei erau nepoții nevestei sale preaiubite, **Rahela**, care murise în opinia lui la o vârstă atât de fragedă.

48:8-22 Apoi Iacov **i-a binecuvântat** pe nepoți, dându-i lui **Efraim**, care era mai tânăr, dreptul de întâi născut. **Iosif** a încercat să corecteze acest lucru în favoarea lui **Manase,** adevăratul **întâi născut**, dar Iacov a spus că a făcut acest lucru intenționat. Ce amintiri trebuie să-i fi trecut prin minte în timp ce, prin credință, îl binecuvânta pe cel **mai tânăr** din fiii lui Iosif! Cu mulți ani în urmă, tatăl lui îl binecuvântase fără să știe că este el, cel mai tânăr. Acum el îl binecuvânta pe cel mai tânăr, dar în cunoștință de cauză, fiindcă era în legătură cu Dumnezeu, care ține în mână viitorul. Israel a avut credința că descendenții lui se vor întoarce într-o zi în **Pământul** Făgăduinței. Iacov i-a dat lui Iosif versantul unui munte pe care l-a capturat de la **amoriți**. Poate că asta se referă la zona în care se afla fântâna cunoscută sub numele de „fântâna lui Iacov" (Ioan 4:5).

11. Profețiile lui Iacov cu privire la fiii săi (cap. 49)

49:1, 2 Ultimele cuvinte ale lui Iacov au fost atât o *profeție*, (v.1) cât și o *binecuvântare* (v. 28).

49:3,4 Ruben, ca **întâi născut**, a reprezentat începutul **puterii** bărbătești a tatălui, deținând locul **puterii** și al **demnității**. Dreptul de întâi născut, cu partea dublă pe care o implica, îi aparținea. Dar el pierduse această întâietate, fiindcă clocotise cu patimă neagră și păcătuise cu Bilha, concubina **tatălui său** (35:22).

49:5-7 Fiindcă acești **frați** i-au ucis cu cruzime pe oamenii din Sihem și au tăiat vinele taurilor, Simeon și Levi aveau să fie împrăștiați **în Iacov** și risipiți **în Israel**. Deja pe vremea celui de-al doilea recensământ (Nu. 26), acestea au ajuns cele mai mici dintre triburi. Această împrăștiere s-a împlinit, de asemenea, când tribul lui Simeon a fost absorbit în mare parte de Iuda (Ios. 19:1-9), iar tribului lui Levi i s-au repartizat patruzeci și opt de cetăți în toată țara. Iacov **a blestemat cruda** lor înșelătorie, dar nu și membrii acestor triburi.

49:8-12 Iuda (însemnând **laudă**) va fi lăudat și respectat de **frații** lui datorită victoriilor sale asupra **dușmanilor**. Este asemănat cu **un leu** care se duce să-și prindă **prada**, apoi se întoarce la binemeritata odihnă pe care nimeni nu îndrăznește să i-o deranjeze. Așa cum Iosif a moștenit dreptul întâiului născut cu privire la teritoriu, tot așa Iuda l-a moștenit cu privire la conducere. Domnia va rămâne în acest trib până când va veni **Șilo** (Mesia), și în **El** ea va rămâne veșnică. **Poporul** Lui i se va **supune** de bunăvoie în zilele puterii Lui. Sensul numelui „**Șilo**" este obscur. Unii au sugerat ca sensuri: *Prințul păcii, Liniște, Sămânță* (a lui Iuda), *Urmașul, Cel căruia îi aparține* (Ez. 21:27).

49:13 Zabulon se va bucura de prosperitate prin comerțul maritim. Fiindcă teritoriul lui în vremea VT se afla în interiorul țării, această profeție poate avea în vedere Mileniul.

49:14,15 Isahar este asemuit cu **un măgar puternic**, așa de mulțumit să se **odihnească** pe pășunile bogate, încât nu dorește să lupte pentru independență, deci va deveni supus sub jugul dușmanului.

49:16-18 Dan, conform cu numele pe care-l are, se va ocupa de judecarea **oamenilor**. Versetul 17 este dificil. Poate face aluzie la introducerea idolatriei de către acest trib, ceea ce a dus la **căderea** națiunii (Jud. 18:30, 31). Mulți cred că este o referire voalată la venirea lui Anticrist, care va ieși din **Dan** și că de aceea tribul nu

este menționat în 1 Cron. 2:3-8:40 și Apo. 7:3-8. În versetul 18, Iacov introduce o rugăciune pentru eliberarea poporului său de dușmani sau pentru propria eliberare.

49:19 Gad, neprotejat în teritoriul său la est de Iordan, va fi supus deselor invazii inamice. Dar tribul va distruge trupele dușmane.

49:20 Din fericire pentru **Așer** (*fericit*), va avea teren fertil pentru agricultură, ce va produce bucate alese, demne de un rege.

49:21 Neftali este asemănat cu o căprioară care a fost eliberată din țarc. Sare cu viteză mare ducând vestea cea bună. Toți ucenicii, în afara trădătorului, proveneau din **Neftali** și o mare parte din lucrarea Domnului s-a desfășurat acolo (Matei 4:13-16).

49:22-26 Cuprinzând teritoriile lui Efraim și Manase, **Iosif este o creangă plină de rod**, trimițând binecuvântări departe peste propria-i graniță. A fost obiectul ostilității și al invidiei, dar nu s-a lăsat, fiindcă a primit putere de la **Dumnezeul Cel Atotputernic al lui Iacov** – Cel din care vine **Păstorul, Piatra Israelului** (adică Mesia). Dumnezeu îl binecuvântează pe Iosif cu ploaie abundentă, fântâni, râuri și urmași numeroși. Iacov, smerit, simte că a fost binecuvântat mai mult decât **strămoșii** lui. Acum dorește ca astfel de **binecuvântări** să aibă și **Iosif**, cel **care a fost despărțit de frații lui**.

49:27 Beniamin, trib de războinici, va lupta încontinuu și va **împărți prada**. Cineva a spus că Beniamin s-a dovedit cel mai curajos și mai războinic dintre triburi.

49:28-33 În încheiere, Iacov și-a instruit fiii să-l **îngroape** în **peștera Macpela**, lângă casa lui din Hebron, mormântul lui **Avraam și Sara, Isaac, Rebeca** și **Lea**. Apoi „și-a tras picioarele în pat, și-a dat duhul și a fost adăugat la poporul său."

12. Moartea lui Iacov și apoi a lui Iosif în Egipt (cap. 50)

50:1-14 Chiar și **egiptenii l-au plâns... șaptezeci de zile** pe Iacov. Trupul său a fost **îmbălsămat** de către **medicii** curții. Apoi **Faraon** i-a dat permisiunea lui Iosif să ducă trupul tatălui său în Canaan, cu o mare procesiune de curteni, rude și slujitori. S-au oprit la est de **Iordan** și au plâns **șapte zile** așa de tare încât **canaaniții au pus numele** locului **Abel Mițraim**, valea (sau **jalea**) Egiptului. După înmormântarea lui Iacov în **peștera Macpela**, la Hebron, **Iosif și alaiul său s-au întors în Egipt**.

50:15-21 Acum, după ce Iacov a murit, frații săi s-au temut că el va dori să se răzbune pe ei. **Ei i-au trimis** vorbă, susținând că tatăl lor Iacov ar fi lăsat poruncă să fie **iertați** de către **Iosif**. Iosif a negat orice intenție de răzbunare sau judecată, acestea fiind o prerogativă a lui Dumnezeu. Le-a liniștit temerile cu memorabilele cuvinte: **„Voi, negreșit, voi v-ați gândit să-mi faceți rău, dar Dumnezeu a schimbat răul în bine, ca să împlinească ceea ce se vede azi, și anume să scape viața unui popor în mare număr."**

50:22-26 Iosif a fost, pare-se, primul dintre copiii lui Iacov care a murit. Acest lucru s-a întâmplat la cincizeci și patru de ani după moartea tatălui său. Credința lui că Dumnezeu va duce poporul Israel înapoi în Canaan este elogiată în Ev. 11:22. El a lăsat cu limbă de moarte ca **oasele** să-i fie îngropate în acel pământ.

S-a subliniat că Geneza se deschide cu creația perfectă a lui Dumnezeu și se încheie cu **un sicriu în Egipt**. Este o carte a biografiilor. În timp ce două capitole sunt dedicate relatării creării cerului și pământului, patruzeci și opt de capitole se ocupă, în principal, de viețile unor bărbați și femei. Dumnezeu este interesat în primul rând de oameni. Ce mângâiere și provocare pentru cei ce Îl cunosc!

NOTE FINALE

[1](Intro) Anton Hartmann (1831). Vezi Merrill F. Unger, *Introductory Guide to the Old Testament*, p. 244.

[2](Intro) Vezi, de ex., Gleason Archer, *Archaelogy and the Old Testament*.

[3](1:2) Alții pun catastrofa *înaintea* versetului 1 și-l văd ca pe o afirmație rezumată.

[4](1:2) În orice caz, verbul ebraic *hayah* este de obicei urmat de prepoziția *le* când înseamnă „devine", dar nu este cazul aici.

[5](2:15-23) Ebraica are doar două timpuri (de trecut): perfect și imperfect. Contextul determină forma verbală precisă care se poate transpune în altă limbă.

[6](3:7-13) C. H. Mackintosh, *Genesis to Deuteronomy*, p. 33.

[7](3:22-24) Merrill F. Unger, *Unger's Bible Dictionary*, p. 192.

[8](4:7) Mackintosh, *Genesis to Deuteronomy*, p. 42.

[9](4:7) F. W. Grant ,"Genesis", *The Numerical Bible*, I:38.

[10](5:25-32) George Williams, *The Student's Commentary on the Holy Scriptures*, p.12.

[11](6:4-5) Unger, *Bible Dictionary*, p. 788.

[12](11:26-32) Derek Kidner, *Genesis*, p.112.

[13](15:7-21) David Baron, nu dispunem de documentație suplimentară.

[14](16:7-15) F. Davidson , *The New Bible Commentary*, p. 90.

[15](Excursus) Benn ett J. Sims, "Sex and Homosexuality", în revista *Christianity Today*, 24 februarie 1978, p. 29.

[16](22:16-19) Charles F. Pfeiffer, *The Book of Genesis*, p. 6.

[17](24:1-9) *Ibid.*, p. 62.

[18](24:10-14) Murdoch Campbell, *The Loveliest Story Ever Told* (Cea mai frumoasă relatare povestită vreodată), p.9.

[19](25:19-34) D. L. Moody, *Notes From My Bible* (Însemnări din Biblia mea), p.23.

[20](26:1-6) Cuvântul *locuiască* din v. 3 este un verb diferit în ebraică de acela din versetul 6 și sugerează o staționare temporară.

[21](26:26-33) Williams, *Student's Commentary* (Comentariul Studentului), p. 31.

[22](2:1-22) Martin Luther, documentație suplimentară nedisponibilă.

[23](27:1-22) Mackintosh, *Genesis to Deuteronomy* (De la Geneza la Deuteronom), p. 114.

[24](28:10-19) H. D. M. Spence și J. S. Exell, "Genesis," în *The Pulpit Commentary*, p.349-50.

[25](31:1-18) W. H. Griffith Thomas, *Genesis: A Devotional Commentary* (Geneza: un comentariu devoțional), p. 288.

[26](31:19-12) Unger, *Bible Dictionary* (Dicționar Biblic), p. 550.

[27](32:22-32) Pfeiffer, *Genesis* (Geneza), p. 80.

[28](37:1-17) Arthur W. Pink, *Gleanings in Genesis* (Spicuiri din Geneza), p. 343-408.

[29](38:1-11) Ibid., p. 343-408.

[30](38:24-26) Walter C. Wright, *Psalms* (Psalmi), II:27.

[31](38:27-30) Griffith Thomas, *Genesis*, p. 366.

[32](44:14-17) Williams, *Student's Commentary*, p. 39.

[33](46:1-7) Basil F. C. Atkinson, *The Pocket Commentary of the Bible, The Book of Genesis*, p.405.

[34](47:27-31) Kidner, *Genesis*, p.212.

BIBLIOGRAFIE

Atkinson, Basil F.C. *The Pocket Commentary of the Bible. The Book of Genesis.* Chicago: Moody Press, 1957.

Campbell, Murdoch. *The Loveliest Story Ever Told.* Inverness: Highland Printers Ltd., 1962.

Grant, F.W. *Genesis in the Light of the New Testament.* New York: Loizeaux Bros.Inc., n.d.

_____. "Genesis." În *The Numerical Bible*, Vol. 1. Neptune, NJ: LoizeauxBrothers, 1977.

Keil, C.F. and Delitzsch, F. "Genesis." În *Biblical Commentary on the Old Testament*, Vol. 3. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1971.

Kidner, Derek. *Genesis.* The Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1973.

Pfeiffer, Charles F. *The Book of Genesis.*

Grands Rapids: Baker Book House, 1976.

Pink, Arthur W. *Gleanings in Genesis.* Chicago: Moody Press, 1922.

Ross, Allen P. "Genesis." În *The Bible Knowledge Commentary.* Wheaton: Victor Books, 1985.

Spence, H.D.M., and Exell, J. S. "Genesis." În *The Pulpit Commentary, Genesis.* ew York: Funk and Wagnals, n.d.

Yates, Kyle M., Sr. "Genesis" In *The Wycliffe Bible Commentary.* Chicago: Moody Press, 1968.

EXODUL

Introducere

„Pentru cei care văd în teologie în esență o enumerare a actelor salvatoare ale lui Dumnezeu, Exod 1-15 ne oferă exemplul suprem în jurul căruia se pot grupa toate celelalte narațiuni din Biblie. Pentru cei care văd în Vechiul Testament rodul vieții de închinare a comunității, în inima cărții Exod se află relatarea instituirii Paștelui, cea mai mare și mai caracteristică dintre sărbătorile Israelului... Pentru cei care văd Tora lui Dumnezeu legea Sa, ca centrală pentru viața și modul de gândire al Israelului ulterior, Exodul consfințește darea Legii, cuprinzând esența legii sub forma celor zece porunci."

– R. Alan Cole

I. Locul unic în Canon

Exodul (*ieșirea* în greacă) continuă narațiunea israeliților după moartea lui Iosif. Temeliile religiei iudaice, ancorate în instituția Paștelui, își au rădăcinile în izbăvirea Israelului din cele patru secole de robie în Egipt, dar numai după ce încăpățânatul Faraon L-a sfidat pe Dumnezeul evreilor, trebuind să sufere zece groaznice urgii abătute asupra națiunii lui, pe care Biblia o prezintă ca pe un simbol al lumii.

Narațiunea traversării Mării Roșii apoi o seamă de alte miracole răsunătoare, cum ar fi darea Legii pe Muntele Sinai și instrucțiunile detaliate pentru construirea cortului întâlnirii (tabernacolului) întregesc conținutul acestei minunate cărți.

II. Paternitatea

Împărtășim punctul de vedere tradițional ebraic și creștin, conform căruia a doua carte a lui Moise, ca de altfel întregul Pentateuh, a fost redactată de Moise. Pentru argumente în sprijinul acestei poziții, vezi Introducerea la Pentateuh.

III. Data

Cercetătorii Bibliei au plasat data Exodului din Egipt între 1580 î.Cr. și 1230 î.Cr. I Regi 6:1 spune că Exodul a avut loc cu 480 de ani înainte de data la care Solomon a început să-și construiască templul. Or, întrucât aceasta s-a întâmplat în jurul anului 960 î.Cr.. Exodul ar fi avut loc în anul 1440 î.Cr. – o dată mai conservatoare. Mulți cărturari susțin că arheologia justifică mai curând o dată târzie (cca. 1290 î.Cr.), dar alte descoperiri arheologice par să sprijine o dată timpurie a apariției cărții Exod. Desigur, nu putem stabili cu certitudine data Exodului, dar, în lumina tuturor considerentelor, cele mai indicate date par a fi: 1440 î.Cr. pentru evenimentul propriu-zis al Exodului și o dată ulterioară pentru redactarea Cărții Exod.

IV. Contextul și tema cărții

În primele pagini din Exod, îi găsim pe israeliți în Egipt, unde i-am lăsat la sfârșitul Genezei. Dar *contextul* s-a schimbat complet. Asistăm acum la evenimente ce s-au petrecut cu aproape patru sute de ani mai târziu; evreii, cei favorizați odinioară, sunt acum sclavi, plămădind cărămizi pentru vastele planuri de construcții ale lui Faraon.

Temele Exodului sunt *răscumpărarea* și întemeierea *națiunii Israel*. De mai bine de 3400 de ani, evreii de pretutindeni sărbătoresc acest eveniment – izbăvirea din Egipt prin putere și prin sânge și obârșiile poporului evreu ca națiune propriu-zisă – întruchipat prin Paște.

Cina Domnului la creștini, de asemenea sărbătorind răscumpărarea poporului lui Dumnezeu prin putere și sânge, izvorăște din Paștele evreilor, atât istoric cât și teologic. Într-o anumită măsură, pâinea și vinul Cinei ilustrează aceleași elemente ale ritualului Paștelui evreiesc.

După Exodul din Egipt, asistăm la o

schimbare de decor, acțiunea petrecându-se acum în pustiu, unde Moise primește Legea lui Dumnezeu pentru poporul Său. Aproape jumătate din conținutul cărții este consacrată tabernacolului și preoției (cap. 25–40). Aceste detalii nu sunt doar de natură istorică.

Pentru a savura valoarea deplină a Exodului, trebuie să-L căutăm pe Cristos în ea. Moise, mielul pascal, stânca și tabernacolul sunt numai câteva din tipurile (simbolurile) ce-L prefigurează pe Domnul Isus, la multe din acestea existând referiri și în alte părți din Scriptură (vezi, de exemplu, 1 Cor. 5:7; 10:4; Ev. 3-10). Facă Domnul pentru noi ceea ce a făcut și pentru cei doi discipoli de pe drumul Emausului – să ne tălmăcească „în toate Scripturile lucrurile cu privire la El" (Luca 24:27).

SCHIȚA

I. ROBIA ISRAELULUI IN EGIPT (Cap. 1)

II. NAȘTEREA, SALVAREA ȘI EDUCAȚIA LUI MOISE (Cap. 2)

III. CHEMAREA LUI MOISE (Cap. 3, 4)

- A. Iehova i Se revelează lui Moise (cap. 3)
- B. Reticența lui Moise (4:1-17)
- C. Revenirea lui Moise în Egipt (4:18-31)

IV. CONFRUNTĂRILE LUI MOISE CU FARAON (5:1–7:13)

- A. Prima confruntare (5:1-7:6)
- B. A doua confruntare (7:7-13)

V. PRIMELE NOUĂ URGII (7:14–10:29)

- A. Prima urgie – Nilul transformat în sânge (7:14-25)
- B. A doua urgie – broaștele (8:1-15)
- C. A treia urgie – păduchii (8:16-19)
- D. A patra urgie – muștele (8:20-32)
- E. A cincea urgie – ciuma vitelor (9:1-7)
- F. A șasea urgie – vărsatul negru (9:8-12)
- G. A șaptea urgie – grindina și focul (9:13-35)
- H. A opta urgie – lăcustele (10:1-20)
- I. A noua urgie – trei zile de întuneric (10:21-29)

VI. PAȘTELE ȘI MOARTEA ÎNTÂILOR NĂSCUȚI (11:1–12:30)

VII. EXODUL DIN EGIPT (12:31–15:21)

- A. Fuga spre mare (12:31–13:22)
- B. Trecerea Mării Roșii (cap. 14)
- C. Cântarea lui Moise (15:1-21)

VIII. CĂLĂTORIA SPRE SINAI (15:22–18:27)

- A. Pustiul Șur (15:22-27)
- B. Pustiul Sin (cap. 16)
- C. Refidim (cap. 17)
- D. Moise și Ietro (cap. 18)

IX. DAREA LEGII (Cap. 19-24)

- A. Pregătirea pentru revelație (cap.19
- B. Cele Zece Porunci (cap. 20)
- C. Diverse legi (cap. 21–24)
  1. Legi privitoare la sclavi (21:1-11)
  2. Legi privitoare la vătămări corporale (21:12-36)

3. Legi privitoare la furturi şi pagube materiale (22:1-6)
4. Legi privitoare la înşelăciune (22:7-15)
5. Legi privitoare la seducerea fecioarelor (2:16,17)
6. Legi privitoare la obligaţiile civile şi religioase (22:18–23:19)
7. Legi privitoare la cuceriri militare (23:20-33)
8. Ratificarea legământului (24:1-8)
9. Revelarea slavei lui Dumnezeu (24:9-18)

X. CORTUL ŞI PREOŢIA (CAP. 25–40)

A. Instrucţiuni pentru construirea Tabernacolului (cap. 25–27)
1. Strângerea materialelor (25:1-9)
2. Chivotul legământului (25:10-16)
3. Scaunul îndurării (25:17-22)
4. Masa pâinii punerii înainte (25:23-30)
5. Sfeşnicul de aur şi accesoriile sale (25:31-40)
6. Tabernacolul propriu-zis (cap. 26)
7. Altarul de bronz pentru arderile-de-tot (27:1-8)
8. Curtea exterioară, stâlpii şi perdeaua (27:9-19)
9. Untdelemnul pentru sfeşnic (27:20, 21)

B. Preoţia (cap. 28, 29)
1. Veşmintele preoţilor (cap.28)
2. Consacrarea preoţilor (cap.29)

C. Instrucţiuni suplimentare cu privire la tabernacol (cap. 30, 31)
1. Altarul tămâierii (30:1-10)
2. Banii pentru răscumpărare (30:11-16)
3. Ligheanul (30:17-21)
4. Untdelemnul pentru ungere (30:22-33)
5. Tămâia (30:34-38)
6. Meşterii iscusiţi (31:1-11)
7. Semnul Sabatului (31:12-18)

D. Izbucnirea idolatriei (cap. 32, 33)
1. Viţelul de aur (32:1-10)
2. Mijlocirea şi mânia lui Moise (32:11-35)
3. Pocăinţa poporului (33:1-6)
4. Cortul întâlnirii lui Moise (33:7-11)
5. Rugăciunea lui Moise (33:12-23)

E. Reînnoirea legământului (34:1–35:3)

F. Pregătirea mobilierului tabernacolului (35:4–38:31)
1. Darurile oamenilor şi meşterii iscusiţi (35:4–36:7)
2. Perdelele ce acopereau tabernacolul (36:8-19)
3. Scândurile pentru cele trei laturi (36:20-30)
4. Drugii care realizau îmbinarea scândurilor (36:31-34)
5. Perdeaua prin care se ajungea la Sfânta Sfintelor (36:35, 36)
6. Perdeaua prin care se pătrundea în Locul Sfânt (36:37, 38)
7. Chivotul Legământului (37:1-5)
8. Scaunul îndurării (37:6-9)
9. Masa pâinii punerii înainte (37:10-16)
10. Sfeşnicul de aur şi accesoriile sale (37:17-24)
11. Altarul tămâierii (37:25-28)
12. Untdelemnul pentru ungerea sfântă şi tămâia (37:29)
13. Altarul pentru arderile-de-tot (38:1-7)

14. Ligheanul (38:8)
15. Curtea exterioară, stâlpii și perdeaua (38:9-31)

G. Pregătirea veșmintelor preoților (cap. 39)

H. Ridicarea tabernacolului (cap. 40)

COMENTARIU

I. ROBIA ISRAELULUI ÎN EGIPT (cap. 1)

1:1-8 Primele cuvinte ale cărții **„Iată numele"** (ebr. *weeleh șemot*), constituie titlul cărții Exod în tradiția ebraică. Cât de personal este Dumnezeu! Nu o înșiruire de cifre sau crestături într-o cartelă de calculator, ci **nume**. Isus a spus despre Păstorul cel Bun: „El Își cheamă oile pe nume și le scoate afară din staul" (Ioan 10:3). Se potrivește foarte bine cu textul de aici. Israeliții au venit în Egipt ca păstori, dar acum sunt sclavi. Dar Dumnezeu, Păstorul cel Bun, are planuri „de a-i scoate afară".

Pentru explicații suplimentare referitoare la **cele șaptezeci de persoane care erau descendenți ai lui Iacob**, vezi notele la Geneza 46:8-27. Cele **șaptezeci** de persoane s-au înmulțit între timp, devenind, până la data când poporul evreu a fost gata să părăsească Muntele Sinai cu destinația Canaan, câteva milioane, inclusiv 603.550 de războinici (Nu. 1:46). Versetele 6 și 7 indică faptul că au trecut mulți ani între acțiunea de la sfârșitul Genezei și evenimentele din Exod. Sensul versetului 8 este că un **nou rege... s-a ridicat**, care **nu-i** *privea binevoitor* pe urmașii lui **Iosif**; Iosif însuși murise, bineînțeles, cu mult timp înainte.

1:9-10 Israeliții crescuseră atât mult la număr și în putere încât Faraon s-a gândit că ar putea constitui o amenințare în vreme de război, drept care a hotărât să-i facă sclavi și să ucidă copiii de sex masculin, sperând ca astfel să poată distruge, în cele din urmă, poporul evreu. Trei despoți din Scriptură au poruncit uciderea copiilor nevinovați: Faraon, Atalia (2 Regi 11) și Irod (Mat. 2). Aceste atrocități de inspirație satanică au avut ca scop anihilarea spiței mesianice. Satan nu a uitat niciodată promisiunea pe care a făcut-o Dumnezeu în Geneza 3:15.

1:11-14 Faraon s-a folosit de evreii înrobiți pentru a construi cetățile de aprovizionare de la Pitom și Ramses. Dar în loc să fie anihilați de aceste represalii, ei s-au înmulțit și mai mult! Faraon a intenționat să le facă rău prin robia cruntă în care i-a ținut, dar Dumnezeu a transformat răul în bine, ajutându-i pe evrei să se pregătească pentru călătoria lor din Egipt spre Țara Făgăduinței.

1:15-19 Când Șifra și Pua, care erau probabil, moașele principale ale evreilor, au văzut mamele evreice aducând pe lume copii pe scaunul de naștere, n-au mai ucis copiii de sex masculin, cum le poruncise Faraon. Ele s-au scuzat, spunând că mamele evreice nasc înaintea venirii lor. Afirmația respectivă avea un sâmbure de adevăr.

1:20-22 *The Daily Notes of the Scripture Union* comentează în legătură cu moașele acestea grijulii:

> Răsplata dată moașelor prin asigurarea unei vieți de familie înfloritoare (v. 21) li se oferea nu pentru ipocrizie, ci pentru omenia de care au dat dovadă. Aceasta nu înseamnă că scopul scuză mijloacele, după cum nu înseamnă că nu există norme absolute de morală. Dar într-o lume atât de încărcată de păcat și de efectele sale, cum a ajuns să fie cea în care trăim, s-ar putea ca ascultarea de îndatoririle superioare să fie posibilă doar cu prețul ascultării de îndatoririle inferioare. Aici, ca și în toate celelalte situații, „frica de Domnul este începutul înțelepciunii".

Înșelat de moașele evreilor, Faraon a poruncit propriilor săi cetățeni să aducă la îndeplinire decretul.

II. NAȘTEREA, SALVAREA ȘI EDUCAȚIA LUI MOISE (cap. 2)

2:1, 2 Omul din casa lui Levi din versetul 1 era Amram, iar **fiica lui Levi** era Iochebed (6:20). Astfel amândoi părinții lui Moise aparțineau tribului preoțesc al lui Levi. Prin credință părinții lui Moise l-au ascuns timp de trei luni (Ev. 11:23). Probabil au avut o revelație că el era un copil de excepție, deoarece credința trebuie să se întemeieze pe un cuvânt revelat al lui Dumnezeu.

2:3-8 Coșulețul (în original: **arca**) lui

Iochebed, ca de altfel **arca** lui Noe, constituie o întruchipare a lui Cristos. Sora lui Moise era Miriam (Nu. 26:59). Acest capitol este plin de aparente coincidențe. De exemplu, s-ar putea pune întrebarea, cum de făcea baie fiica lui Faraon exact acolo unde plutea coșulețul în care se afla Moise? Cum de s-a întâmplat să plângă copilul, atrăgând astfel compasiunea ei? De ce a fost acceptată mama lui Moise de către fiica lui Faraon să-i fie doică lui Moise?

2:9, 10 Părinții creștini trebuie să ia cuvintele versetului 9 ca o sfântă responsabilitate și o promisiune neclintită. În egipteană, „Moise", numele dat copilului de fiica lui Faraon, însemna probabil *copil* sau *fiu*. În ebraică același nume înseamnă *scos afară* – adică scos din apă.[1] Mackintosh remarcă, cu obișnuitul lui spirit de observație:

> Diavolul a fost lovit cu propria lui armă, în măsura în care Faraon, de care se folosea pentru a zădărnici planul lui Dumnezeu, este folosit de Dumnezeu pentru a-l hrăni și crește pe Moise, cel care urma să fie instrumentul Lui în contracararea puterii lui Satan.[2]

2:11, 12 Știm din Fapte 7:23 că Moise avea patruzeci de ani când și-a vizitat propriul său popor. Uciderea egipteanului a fost de rău-augur; a fost un gest de râvnă fără pricepere. Dumnezeu avea să se folosească însă într-o zi de Moise pentru a-i elibera pe israeliți de sub robia egiptenilor, dar momentul acesta nu sosise încă. Mai întâi el trebuia să petreacă patruzeci de ani în pustiu, învățând în școala lui Dumnezeu. El prezisese că poporul Lui va sta în Țara Egiptului în sclavie timp de patru sute de ani (Gen. 15:13). Prin urmare, acțiunile lui Moise au fost premature cu patruzeci de ani. El avea nevoie de pregătire suplimentară în solitudinea deșertului. Iar israeliții aveau nevoie la rândul lor de pregătire suplimentară în cuptorul de cărămizi. Domnul poruncește toate lucrurile după infinita Lui înțelepciune. El nu Se grăbește, dar nici nu-Și lasă oamenii să stea în suferință o clipă mai mult decât este necesar.

2:13-15a Când a ieșit a doua zi, Moise a încercat să oprească încăierarea dintre doi evrei, dar aceștia n-au voit să-i accepte rolul de conducător, după cum evreii aveau să-L respingă mai târziu pe Cel care este mai mare decât Moise. Aflând că acești evrei știau că în urmă cu o zi îl omorâse pe egiptean, Moise a intrat în panică. Când a auzit Faraon despre crimă, a căutat să-l ucidă pe Moise. În consecință, Moise a fugit în Madian – adică, în Arabia sau în zona muntelui Sinai.

2:15b-22 La o fântână din Madian, Moise le-a ajutat pe cele șapte fiice ale preotului Madianului să scape de niște ciobani răi și le-a adăpat turmele. Acest preot al Madianului are aici două nume: Ietro (3:1) și **Reuel** (v. 18), care este același cu Raguel (Nu. 10:29; notele marginale ale NKJV; LXX). Madianiții erau rude îndepărtate ale evreilor (Gen. 25:2). Fiica lui Ietro, Sefora, a devenit soția lui Moise și i-a născut un fiu, *Ghersom* (însemnând *străin acolo*).

2:23-25 Dumnezeu n-a rămas indiferent la strigătele poporului Său. Când a venit un nou rege la putere, Dumnezeu a auzit. Și-a amintit și a privit cu îndurare spre copiii lui Israel și a luat cunoștință de starea lor. Răspunsul Său a constat în faptul că l-a readus pe slujitorul Său în Egipt (cap. 3) pentru a-i scoate pe copiii Săi din acea țară prin cea mai puternică desfășurare de forță de la crearea lumii.

III. CHEMAREA LUI MOISE (cap. 3, 4)

A. Iehova i Se revelează lui Moise (cap. 3)

3:1-4 Păstorind turma lui Ietro, Moise a învățat lecții importante despre conducerea poporului lui Dumnezeu. Când a ajuns la Horeb (Muntele Sinai), Domnul i-a apărut într-un rug aprins... care nu se mistuia. Rugul sugerează slava lui Dumnezeu, înaintea căreia i s-a spus să-și scoată încălțămintea. De asemenea ar putea prefigura faptul că Iehova va locui în mijlocul poporului Său, fără ca ei să fie mistuiți. Iar unii au văzut în el chiar destinul Israelului, ce avea să fie încercat în focul suferințelor și al prigoanelor, fără să fie însă mistuit. Toți ar trebui să fim ca rugul aprins... arzând pentru Dumnezeu, fără a fi însă mistuiți.[3]

3:5 Domnul i-a promis lui Moise că-Și va scoate poporul din Egipt și-l va duce într-o țară a belșugului – în Canaan, în care locuiau cele șase națiuni păgâne enumerate în verse-

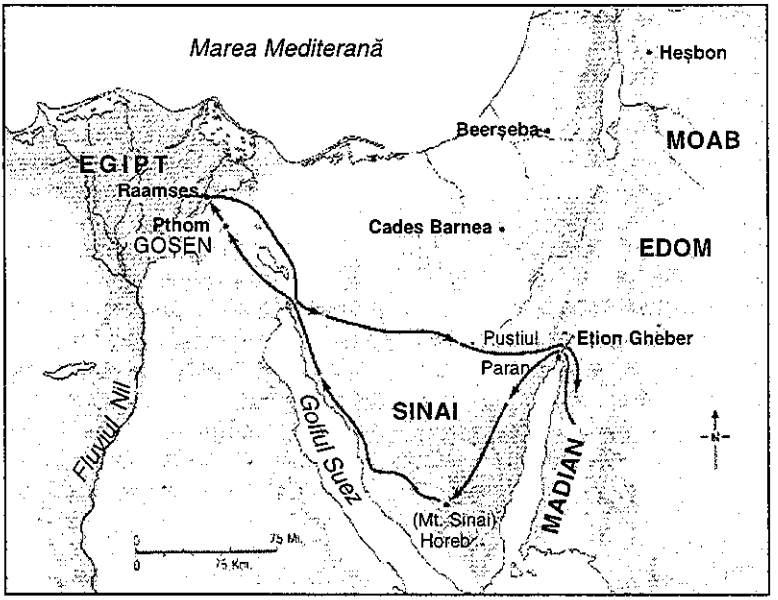

Fuga lui Moise din Egipt şi revenirea lui în această ţară

tul 8. Cuvântul **„sfânt"** apare aici pentru prima oară în Biblie. Descălţându-se, Moise a recunoscut că locul era sfânt.

3:6 Domnul îl asigură pe Moise că El este Dumnezeul strămoşilor săi: Avraam, Isaac şi Iacov. Cole arată importanţa acestei revelaţii:

Moise nu aduce poporului său vreun zeu nou sau necunoscut, ci o revelaţie mai deplină a Aceluia pe care ei Îl cunoşteau. Nici măcar cuvintele rostite de Pavel în Areopag nu pot constitui o paralelă adecvată a evenimentului din acest pasaj (Fapte 17:23). Singura paralelă adevărată este continuarea revelaţiei despre Sine Însuşi pe care o face Dumnezeu în veacurile viitoare, culminând cu venirea lui Cristos. Dar, la vremea ei, revelaţia mozaică, deşi constituia o împlinire a făgăduinţelor făcute patriarhilor, a fost tot atât de nouă şi zguduitoare pentru Israel cum s-a dovedit a fi mai târziu venirea lui Mesia.[4]

3:7-12 Moise a protestat când i s-a spus să meargă la Faraon, motivând că nu este omul potrivit. Dar Domnul l-a asigurat de prezenţa Sa şi a promis că Moise Îl va sluji pe acest munte (Sinai) împreună cu poporul evreu eliberat. J. Oswald Sanders remarcă:

Lista elementelor care, în opinia lui Moise, l-ar fi descalificat de a putea fi conducătorul dorit de Dumnezeu, cuprindea: lipsa de capacitate (3:11), lipsa unui mesaj (3:13), lipsa de autoritate (4:1), lipsa de elocinţă (4:10), lipsa unei adaptări speciale (4:13), lipsa unor succese anterioare (5:23) şi lipsa unei acceptări anterioare (6:12). Cu greu s-ar găsi o listă mai completă de incapacităţi. Dar în loc să-I fie plăcută lui Dumnezeu, această aparentă smerenie şi reticenţă de care a dat dovadă Moise au stârnit mânia Sa. „Atunci mânia Domnului S-a aprins faţă de Moise" (4:14). În realitate, înseşi scuzele invocate de Moise în sprijinul demonstrării incapacităţii sale au constituit chiar motivele pentru care Domnul l-a ales să îl folosească în această lucrare.[5]

3:13, 14 Moise anticipează întrebările pe care copiii lui Israel i le vor pune, gândindu-se la momentul în care avea să stea înaintea lor ca trimis al Domnului, dorind să le poată spune cine l-a trimis. În acest moment Se dezvăluie pentru prima oară Dumnezeu ca Iehova, marele **EU SUNT**. Iehova (mai precis Yahweh) provine de la verbul ebraic „a fi", *hayah*. Acest nume sfânt este cunoscut sub denumirea de *tetragrammaton* (adică „patru litere"). Termenul englez *Jehovah* provine din ebraicul *YHWH*, cu marcarea vocalelor luate de la Elohim şi Adonai, celelalte nume ale lui Dumnezeu. Nimeni nu poate şti precis care este pronunţia corectă a

lui YHWH, deoarece în ebraica veche nu sunt semne speciale pentru marcarea vocalelor. În orice caz, pronunția „Yahweh" este probabil cea corectă. Evreii considerau că *YHWH* este prea sfânt ca să poată fi pronunțat. Numele Îl proclamă pe Dumnezeu ca având existență de Sine, fiind suficient Sie Însuși, Etern[6] și Suveran. Numele întreg **EU SUNT CEL CE SUNT** ar putea însemna SUNT PENTRU CĂ SUNT sau VOI FI CEEA CE VOI FI.

3:15-22 Încurajat de această revelație că Dumnezeu este cu adevărat prezent și gata să vină în ajutorul poporului Său, lui Moise i s-a spus să-i înștiințeze pe israeliți că în curând vor fi liberi. De asemenea, trebuia să-l încerce pe Faraon, cerându-i să-i lase pe israeliți să facă o călătorie de trei zile pentru a aduce jertfe Domnului. Aceasta nu era o încercare de a-l înșela, ci un test minim al disponibilității lui Faraon. De asemenea, avea menirea de a-i feri pe egipteni să vadă jertfirea unor animale pe care ei le considerau sfinte. Dumnezeu știa că Faraon nu va ceda decât sub presiunea puterii divine. Minunile versetului 20 sunt urgiile pe care Dumnezeu le-a trimis asupra Egiptului. Când acestea se vor fi terminat, egiptenii vor fi bucuroși să le dea femeilor evreice orice vor dori acestea! Averea astfel adunată urma să fie o compensație echitabilă pentru toată munca de sclavi pe care au prestat-o sub crunta asuprire a stăpânilor de sclavi egipteni. Israeliții nu „au împrumutat" bijuterii și articole vestimentare (cum apare în versiunea KJV); ci „au cerut" aceste lucruri (NKJV). Nu a fost vorba de nici o înșelăciune, ci doar achitarea simbriei ce li se datora!

B. Reticența lui Moise (4:1-17)

4:1-9 Moise a continuat să se îndoiască de faptul că poporul îl va accepta în calitate de purtător de cuvânt al lui Dumnezeu. Poate deziluzia din 2:11-15 se cuibărise adânc în sufletul lui. De aceea, Dumnezeu i-a dat trei semne, sau miracole, care să confirme că era angajat într-o misiune divină. (1) Toiagul său, când a fost aruncat pe pământ, s-a transformat în șarpe. Luat de coadă, șarpele a devenit din nou toiag. (2) Mâna introdusă în sân s-a acoperit de lepră. Aceeași mână, băgată din nou în sân a fost vindecată de lepră. (3) Apa Nilului, vărsată pe pământ, s-a transformat în sânge. Aceste semne au avut menirea de a-i convinge pe israeliți că Moise era trimisul lui Dumnezeu. Ele exprimau puterea lui Dumnezeu asupra lui Satan (**șarpele**) și a păcatului (ilustrat de **lepră**), precum și faptul că Israel avea să fie scăpat de ambele prin **sânge**.

4:10-17 Moise a continuat să-și manifeste reticența de a asculta de Domnul, scuzându-se că era lipsit de elocvență. După ce i-a amintit lui Moise că Domnul este Cel care a făcut gura omului și, prin urmare, poate să-l facă pe Moise elocvent, Dumnezeu l-a numit pe Aaron, fratele lui Moise, purtător de cuvânt al său. Moise ar fi trebuit să asculte de Domnul printr-un gest de bizuire simplă pe El, știind că poruncile Lui conțin în ele însele însăși înzestrarea necesară de a le aduce la îndeplinire. Dumnezeu nu ne va cere niciodată să facem vreun lucru fără să ne dea și capacitatea de a-l duce la bun sfârșit. Fiindcă Moise n-a fost mulțumit de oferta supremă pe care i-a făcut-o Dumnezeu, a fost nevoit să accepte un dar secundar – adică să-l accepte pe Aaron ca purtător de cuvânt. Moise credea că Aaron îi va fi de ajutor, dar acesta s-a dovedit mai târziu o piedică, făcându-i pe israeliți să se închine vițelului de aur (cap. 32).

C. Revenirea lui Moise în Egipt (4:18-31)

4:18-23 După patruzeci de ani de la fuga în Madian, Moise a revenit în Egipt la porunca Domnului și cu binecuvântarea lui Ietro. Soția și copiii săi erau Sefora, Ghersom și Eliezer (18:2-4). Toiagul din versetul 2 devine **toiagul lui Dumnezeu** în versetul 20. Domnul Se folosește de obiecte ordinare pentru a înfăptui lucruri extraordinare, pentru a se vedea limpede că puterea este de la Dumnezeu. Minunile pe care Dumnezeu i-a poruncit lui Moise să le facă înaintea lui Faraon erau urgiile ce aveau să vină. Dumnezeu a împietrit inima lui Faraon, dar numai după ce despotul și-a împietrit-o singur mai întâi. **„Întâi născut"** uneori se referă la ordinea nașterii fizice, dar aici înseamnă o poziție de cinste în mod normal deținută de primul fiu născut, moștenitorul dreptului de întâi născut. Faraon a fost avertizat că dacă nu se va supune, Dumnezeu îi va ucide fiul.

4:24-26 Dar înainte ca Moise să poată transmite mesajul, a trebuit să învețe el însuși ascultarea. El nu-și circumcisese fiul (Gherșom sau Eliezer), probabil datorită împotrivirii Seforei. Când Dumnezeu a amenințat că-l va ucide pe Moise, probabil printr-o boală gravă, Sefora și-a circumcis mânioasă fiul, asigurând izbăvirea soțului ei. După incident i-a pus numele **„soț** (sau „mire", în versiunea NASB) **de sânge"**. Acest episod, la care s-a adăugat aparenta lipsă de credință în Domnul a Seforei, au fost probabil motivele care l-au determinat pe Moise s-o trimită pe Sefora înapoi la tatăl ei, împreună cu cei doi fii ai ei (18:2, 3).

4:27-31 Aaron a ieșit în întâmpinarea lui Moise, când acesta a revenit în Egipt. Au stat amândoi în fața poporului Israel, transmițând mesajul lui Dumnezeu și confirmându-l prin cele trei semne pe care le dăduse Domnul. Astfel poporul a crezut și s-a închinat Domnului.

IV. CONFRUNTĂRILE LUI MOISE CU FARAON (5:1–7:13)

A. Prima confruntare (5:1-7:6)

5:1 În 3:8 Dumnezeu îi spusese lui Moise să-i ia cu el pe bătrânii Israelului în înfățișarea sa înaintea a lui Faraon. Între timp, Domnul îl desemnase pe Aaron ca purtător de cuvânt al lui Moise (4:14-16). Prin urmare, Aaron s-a dus cu Moise în locul bătrânilor. Mesajul Domnului a fost cât se poate de limpede: **„Lasă-Mi poporul să plece."**

5:2-14 Când Moise și Aaron i-au dat lui Faraon primul ultimatum, acesta i-a acuzat că-i distrag pe oameni de la lucru. De asemenea, le-a îngreunat munca, poruncind ca de atunci încolo să-și adune singuri paiele pentru cărămizi, fără să scadă cota ce trebuia îndeplinită. Faraon le făcea viața imposibilă evreilor, amintindu-ne de tratamentul aplicat de naziști evreilor în lagărele de concentrare. Acum au fost nevoiți să cutreiere Egiptul să adune miriște în loc de paie. Textul ebraic indică disprețul cu care erau tratați acești oameni asupriți. Cole subliniază că mirișteа este un substitut de proastă calitate al paielor, întrucât este dură și neomogenă.[7]

5:15-23 Până acum paiele fuseseră puse la dispoziția israeliților. Erau folosite la întărirea cărămizilor și la împiedicarea lipirii lor de formele în care erau turnate. Când supraveghetorii evrei au fost bătuți, au protestat înaintea lui Faraon, dar nu li s-a acordat nici o considerație. Apoi au dat vina pe Moise și pe Aaron, iar Moise, la rândul lui, a dat vina pe Dumnezeu. Opoziția *internă* din rândurile copiilor lui Dumnezeu este adesea mai greu de suportat decât prigoanele *din afară*.

6:1-12 Domnul a răspuns cu dragoste și delicatețe la bosumflarea lui Moise, asigurându-l mai întâi că Faraon îi va lăsa pe israeliți să plece întrucât mâna puternică a lui Dumnezeu îl va forța să facă acest lucru. Apoi i-a reamintit lui Moise că El li Se revelase patriarhilor ca El-Șadai sau **Dumnezeul Atotputernic**, mai degrabă decât ca Iehova (*NKJV* „Domnul"), numele personal al Dumnezeului care respectă termenii oricărui legământ pe care l-a încheiat. Gândul care se desprinde de aici ar fi că acum El Se va dezvălui ca Domnul într-un mod cu totul nou, deci cu o putere nouă de izbăvire a poporului Său. El încheiase un legământ și era pe punctul de a-l duce la îndeplinire prin eliberarea israeliților din Egipt și aducerea lor în Țara Făgăduinței. Observați repetarea de șapte ori a sintagmei: „Eu voi" în versetele 6-8. Numele „Iehova" (sau „Domnul") mai fusese folosit și înainte, dar acum capătă o nouă semnificație. Observați douăzeci și cinci de pronume personale folosite de Dumnezeu în aceste versete, subliniind ceea ce a făcut El, ce făcea și ce va face. Se pare că lui Moise i-a scăpat acest lucru, deoarece continua să fie preocupat de inadecvarea sa. Totuși, după ce primește noi asigurări din partea Domnului, el ascultă de cuvântul Domnului (cap. 7). **„Buzele necircumcise"** din versetele 12 și 30 înseamnă glas tremurător. Moise nu se considera un bun vorbitor.

6:13-30 Genealogiile din versetele 14-25 se limitează la Ruben, Simeon și Levi, primii trei fii care i s-au născut lui Iacov. Autorul nu a dorit să prezinte o genealogie completă, ci doar să stabilească firul descendenței la **Moise și Aaron**. Deci, trece repede peste Ruben și Simeon pentru a ajunge la tribul preoțesc.

7:1-5 La sfârșitul capitolului 6, Moise se întreba ce l-ar putea determina pe puternicul Faraon să-l asculte pe un vorbitor nepriceput ca el. Domnul îi răspunde lui Moise asigurându-l că stă în fața lui Faraon ca reprezentant al lui **Dumnezeu**. Moise vorbea cu Aaron și acesta transmitea mesajul lui Faraon. Faraon nu va asculta, dar, Dumnezeu Își va elibera oricum poporul!

7:6 Moise și Aaron aveau optzeci și respectiv optzeci și trei de ani când a început marea lucrare de izbăvire. Chiar și la ceea ce azi ar trece drept „o vârstă înaintată", Dumnezeu Se poate folosi de bărbați și femei pentru slava Lui.

B. A doua confruntare (7:7-13)

Faraon a fost avertizat de problemele care vor veni. Când Aaron și-a aruncat toiagul jos și acesta a devenit șarpe, magii și vrăjitorii lui Faraon au reușit să imite minunea cu ajutorul puterilor demonice. Aflăm din 2 Timotei 3:8 că magii Egiptului erau Iane și Iambre. Ei i s-au împotrivit lui Moise, imitându-i pe el și pe Aaron, dar **toiagul lui Aaron a înghițit toiegele lor**. Dumnezeu a împietrit **inima lui Faraon**, nu în mod arbitrar, ci ca răspuns la încăpățânarea lui. Sosise timpul să fie dezlănțuită prima urgie.

V. PRIMELE NOUĂ URGII (7:14–10:29)

A. Prima urgie – Nilul transformat în sânge (7:14-25)

7:14-18 Domnul i-a spus lui Moise să se angajeze într-o confruntare personală cu Faraon la râu, când majestatea sa se ducea la apă. (Probabil că se scălda în Nilul „sacru"). Moise trebuia să-l avertizeze pe împărat că peștii vor muri, fluviul va mirosi urât, devenind insuportabil pentru egipteni, după ce va fi transformat în sânge de toiagul lui Moise.

7:19-25 Moise și Aaron au făcut cum a poruncit Domnul. Ei au întins toiagul peste apele Egiptului. Apele Nilului și ale întregii țări a Egiptului s-au transformat în sânge; peștii au murit iar fluviul a început să miroasă greu. Magii au copiat acest miracol cu altă apă decât cea din Nil. Acest lucru l-a încurajat, probabil, pe Faraon să se împotrivească cererilor lui Moise de a lăsa poporul să plece. În timpul celor șapte zile cât a fost poluat Nilul, oamenii și-au procurat apă din fântâni săpate atunci.

B. A doua urgie – broaștele (8:1-15)

Urgia broaștelor care au împânzit țara a fost atât de insuportabilă încât Faraon a părut la un moment dat că va ceda. Când i-a cerut lui Moise să fie ridicată urgia, acesta a spus: „Hotărăște-mi când să mă rog Domnului pentru tine, pentru slujitorii tăi și pentru poporul tău, ca să îndepărteze broaștele de la tine și din casele tale. Nu vor mai rămâne decât în râu." Magii au reușit să facă și ei să apară broaștele – ca și cum nu erau destule deja! Ei au făcut această minune prin puteri demonice, dar nu au îndrăznit să le *distrugă* deoarece broasca era venerată ca zeitate a fertilității! Când broaștele au murit a doua zi, trupurile lor moarte au emanat o duhoare groaznică. Faraon și-a împietrit inima din nou.

C. A treia urgie – păduchii (8:16-19)

În a treia urgie țărâna pământului s-a transformat în țânțari sau **păduchi**. De data aceasta magii, nemaifiind în stare să producă păduchi, l-au avertizat pe Faraon că aici era implicată o putere mai mare decât a lor, dar regele nu s-a lăsat înduplecat. Cu cât își împietrea inima mai mult, cu atât i-o împietrea și Dumnezeu mai mult.

D. A patra urgie – muștele (8:20-32)

8:20-24 Deci Dumnezeu a trimis a patra urgie – **roiuri** *de muște*. După cum indică literele cursive din ediția NKJV, cuvântul ebraic folosit se referă la **roiuri** (sau „amestecate"), insecta specifică (**musca**) fiind furnizată de traducători. Probabil că aceste **roiuri** au fost un amestec de mai multe specii de insecte. Întrucât majoritatea sau cele mai multe din urgii au fost îndreptate împotriva dumnezeilor falși ai Egiptului (țară în care Nilul și, practic, orice viețuitoare erau considerate zeități în Egipt!), s-ar putea să fi fost vorba despre un gândac. În cazul acesta a fost un atac împotriva lui Khepri, zeul gândacului sacru.[8]

8:25-32 Faraon a cedat în măsura în care a permis israeliților să aducă jertfe lui Dum-

nezeu pe teritoriul Egiptului. Dar asta nu avea cum să se întâmple, fiindcă ar fi sacrificat animale venerate de către **egipteni** și astfel ar fi declanșat o revoltă. Faraon le-a mai făcut o concesie: evreii puteau merge în pustiu să aducă jertfe, dar nu aveau voie să meargă... departe. Nici acest lucru nu a dat rezultate, deoarece Dumnezeu le poruncise să facă o călătorie de trei zile. De îndată ce Egiptul a scăpat de urgia aceasta, Faraon s-a răzgândit, interzicându-le israeliților să meargă.

E. A cincea urgie – ciuma vitelor (9:1-7)

După ce Faraon a fost avertizat de ceea ce avea să urmeze, Dumnezeu a trimis o molimă, probabil antrax (bubă rea/neagră), care a nimicit toate vitele egiptenilor de pe câmp. Animalele israeliților n-au fost atinse. Deci a fost o judecată discriminatorie care nu se poate explica prin fenomene naturale. Toate încercările de a explica urgiile pe temeiuri naturaliste se fac țăndări. Nu toate animalele egiptenilor au fost distruse atunci, întrucât de unele din ele se pomenește în versetul 19 iar altele au fost sacrificate în noaptea de Paște (12:29b). Unele au fugit în case (v. 20). Deci „toate" din versetul 6 se referă la „toate cele de pe câmp" sau „de toate felurile". Berbecul, capra și boul erau animale sacre în Egipt. Acum cadavrele lor intrate în putrefacție poluau mediul.

F. A șasea urgie – vărsatul negru (9:8-12)

Când Faraon s-a împietrit din nou, Dumnezeu a făcut ca cenușa să fie transformată în bube ce au erupt pe pielea oamenilor și a animalelor din Egipt. Chiar și magii au fost afectați. Cu cât își împietrea Faraon mai tare inima, cu atât Dumnezeu i-o împietrea mai mult.

G. A șaptea urgie – grindina și focul (9:13-35)

„Toate urgiile Mele" probabil înseamnă forța deplină a urgiilor trimise de Dumnezeu. Domnul îi amintește lui Faraon că l-ar fi putut distruge pe el și pe egipteni cu urgiile anterioare, dar că îl cruțase pentru a-i arăta puterea Lui și pentru a-Și răspândi faima pe întreg pământul. Nu găsim nici un gând în versetul 16 din care să reiasă că Faraon ar fi fost predestinat pedepsei veșnice. Reprobarea nu este o doctrină biblică. Domnul S-a folosit de Faraon ca exemplu despre ceea ce se întâmplă cu cineva care este hotărât să se împotrivească puterii lui Dumnezeu (vezi și Ro. 9:16, 17).

Următoarea urgie a constat în grindină, fulgere sau foc și trăsnete. Acestea au distrus oameni, animale și toate grânele gata de recoltat (cf. v. 31, 32); dar grâul și secara n-au fost atinse fiindcă acestea se coc mai târziu. Israeliții , care locuiau în Goșen, n-au fost atinși. Ca răspuns la rugămintea lui Faraon, Moise s-a rugat și urgia s-a oprit. Dar, după cum se aștepta Moise, Faraon s-a îndârjit și mai mult în hotărârea de a nu-i lăsa pe evrei să plece.

H. A opta urgie – lăcustele (10:1-20)

Moise și Aaron l-au prevenit pe Faraon că va urma o urgie provocată de lăcuste, dar el s-a învoit să-i lase doar pe bărbați să plece pentru a ține o sărbătoare în cinstea Domnului. Femeile și copiii trebuiau să rămână. Dumnezeu însă nu putea îngădui ca bărbații să fie în pustiu, în timp ce familiile lor rămâneau în Egipt. Urgia a fost atât de puternică încât a produs pagube fără precedent; lăcustele au acoperit toată țara și au consumat tot ce se mai putea consuma. Aceasta a arătat că zeul Serapis era neputincios în a-i apăra de lăcuste. Faraon părea gata să cedeze, dar tot nu le-a dat drumul copiilor lui Israel să plece.

I. A noua urgie – trei zile de întuneric (10:21-29)

10:21-28 A noua urgie a constat din trei zile de întuneric care s-au resimțit în toată țara – făcându-se, din nou, excepție de Goșen, unde locuiau israeliții, care au avut lumină în casele lor, acesta fiind, evident, un miracol. Ra, zeul soarelui la egipteni, a fost demascat, demonstrându-i-se neputința. Faraon i-a spus lui Moise să meargă în pustiu cu femeile și cu copiii, dar să lase turmele de vite în țară. El se gândea că asta va garanta întoarcerea lor. (În plus, probabil că dorea să-și refacă propriile sale turme.) Dar în acest caz n-ar mai fi rămas animale de jertfit pentru Iehova. Or, tocmai pentru asta voiau să plece din Egipt: ca să-I aducă jertfe. Când Moise a refuzat

compromisul sugerat, Faraon i-a poruncit să dispară pentru totdeauna din fața lui.

10:29 Afirmația puternică a lui Moise: „Bine ai spus! Niciodată nu îți voi mai vedea fața" pare să fie contrazisă de 11:8, unde se spune că Moise „a ieșit de la Faraon aprins de mânie." Matthew Henry opinează că „niciodată... nu voi mai" ar însemna „după acest timp" iar 11:8 ar fi inclus în același schimb de replici. El scrie:

Astfel încât, după acest schimb de replici, Moise n-a mai venit, până când nu a fost chemat. Observați, că atunci când oamenii alungă de la ei cuvântul lui Dumnezeu, El îngăduie pe drept să vină peste ei o lucrare de rătăcire și să li se răspundă după multitudinea idolilor lor. Când gadarenii au vrut ca Isus să plece de la ei, El i-a părăsit imediat.[9]

VI. PAȘTELE ȘI MOARTEA ÎNTÂILOR NĂSCUȚI (11:1–12:30)

11:1-10 Moise nu plecase încă din prezența lui Faraon. În versetele 4-8 el încă vorbește cu monarhul. Primele trei versete pot fi considerate o paranteză. În vederea ultimei urgii, a zecea, Dumnezeu i-a spus lui Moise să le pună în vedere israeliților să ceară vase de argint și de aur de la egipteni. Moise l-a prevenit pe Faraon că toți întâii născuți... din Egipt vor fi uciși la miezul nopții stabilite (vezi 12:6), că israeliții nu vor fi afectați de această nenorocire și că nobilii de la curtea lui Faraon se vor închina, rugându-i pe evrei să plece cu toții, imediat. Atunci Moise l-a părăsit pe monarh, ieșind mânios de la el. Avertismentul s-a lovit din nou de niște urechi surde și Domnul i-a împietrit inima lui Faraon și mai mult.

12:1-10 Domnul le-a dat lui Moise și lui Aaron instrucțiuni detaliate despre modul în care trebuiau să prepare primul Paște. Desigur, mielul este un tip al Domnului Isus Cristos (1 Cor. 5:7). Trebuia să fie fără cusur, întruchipând totala absență de păcat în viața lui Cristos; trebuia să fie de sex masculin, de un an, sugerând probabil faptul că Domnul a fost frânt în floarea vieții; trebuia ținut până în a paisprezecea zi a lunii, din nou aceasta fiind o anticipare a celor treizeci de ani ai vieții particulare petrecute de Mântuitorul la Nazaret, timp în care a fost testat de Dumnezeu, după care a fost testat public timp de trei ani sub privirile atente ale oamenilor; apoi mielul trebuia înjunghiat de adunarea lui Israel, cum avea să fie și Cristos luat de mâini mișelești și înjunghiat (Fapte 2:23); apoi mielul trebuia ucis în amurg, între ceasul al nouălea și al unsprezecelea, după cum și Isus a fost ucis în ceasul al nouălea (Mat. 27:45-50). Sângele mielului trebuia aplicat pe ușă, aducând salvarea de nimicitorul (v. 7), tot așa cum și sângele lui Cristos, însușit prin credință, aduce mântuire de păcat, de eul propriu și de Satan. Carnea mielului trebuia friptă la foc, aceasta întruchipându-L pe Cristos îndurând mânia lui Dumnezeu împotriva păcatelor noastre. Trebuia mâncat cu azimi și ierburi amare, simbolizându-L pe Cristos ca hrană a poporului Său. Trebuie să trăim vieți de sinceritate și adevăr, fără dospeala maliției și a răutății, cu pocăință adevărată, amintindu-ne întotdeauna cât de amară a fost suferința lui Cristos. Nici un os al mielului nu trebuia frânt (v. 46), stipulație ce s-a împlinit literalmente în cazul Domnului nostru (Ioan 19:36).

12:11-20 Primul Paște trebuia celebrat de oameni gata de drum, amintindu-ne că, în calitate de pelerini aflați pe un drum lung, trebuie să călătorim despovărați. **Paștele** (în engleză: „Passover") s-a numit așa fiindcă Domnul *a trecut peste* casele stropite cu sânge. Sintagma „passover" („paște") nu înseamnă „a trece pe lângă". Cole explică:

Indiferent dacă era corect din punct de vedere etimologic sau dacă era doar un joc de cuvinte, *pesah* însemna pentru Israel „o trecere peste" sau „o sărire peste" și s-a aplicat actului săvârșit de Dumnezeu în acest punct din istorie prin care l-a cruțat pe Israel.[10]

Paștele a avut loc în a paisprezecea zi a calendarului ebraic religios (v. 2). Strâns legată de Paște era Sărbătoarea Azimilor. În acea noapte a întâiului Paște, oamenii au părăsit Egiptul cu atâta grabă încât n-a mai fost timp să se dospească pâinea (v. 34, 39). Ulterior, când aveau să sărbătorească Praznicul timp de șapte zile, aveau să-și amintească de graba exodului lor din Egipt. Dar, întrucât dospeala întruchipează păcatul, lor avea să li se mai amintească faptul

că cei care au fost răscumpărați cu sânge trebuie să lase în urmă păcatul și lumea (Egiptul). Oricine mânca pâine dospită urma să fie **nimicit (rupt)** – adică, exclus din tabără și privat de privilegiile pe care le implica ea. În unele contexte „nimicit" înseamnă condamnat la moarte.

12:21-27 Apoi îl auzim pe Moise transmițând instrucțiunile acestea bătrânilor Israelului. Alte detalii sunt date despre felul în care trebuia stropită ușa cu sângele mielului. Isopul ar putea simboliza credința și, în același timp, o aplicație personală a jertfei lui Cristos. Paștele ar mai constitui și o bază pentru educația generațiilor viitoare cărora trebuia să li se înfățișeze povestea răscumpărării când membrii acestei generații vor întreba despre semnificația sărbătorii.

12:28-30 La miezul nopții întâii născuți au fost loviți, așa cum fusese prevenit Faraon. Mari țipete s-au auzit în Egipt, căci n-a fost casă în care să nu fi murit cineva. Israeliților li s-a permis, în sfârșit, să plece.

VII. EXODUL DIN EGIPT (12:31–15:21)

A. Fuga spre mare (12:31–13:22)

12:31-37 Versetul 31 nu înseamnă neapărat că Moise s-a întâlnit cu Faraon față în față (vezi 10:29). Ceea ce face sau spune un servitor îi este atribuit stăpânului său. Moise prezisese că slujitorii lui Faraon îi vor ruga pe evrei să plece (11:8).

Israeliții au plecat... spre Sucot, o regiune a Egiptului ce nu trebuie confundată cu cetatea din Palestina cu același nume (Gen. 33:17). Egiptenii de-abia au așteptat să le dea israeliților tot ce au avut mai de preț, numai să scape de ei. Cât privește evreii, aceste lucruri ce li s-au dat nu au fost decât o răsplată binemeritată pentru toată munca grea pe care i-au prestat-o lui Faraon. Prin aceasta li se furniza echipamentul necesar călătoriei și materialele de care aveau nevoie pentru slujirea lui Dumnezeu. Aproximativ șase sute de mii de bărbați au părăsit Egiptul, pe lângă femei și copii. Numărul total al bărbaților a fost de 603.550 (38:26). Numărul total al israeliților a fost de circa două milioane.

12:38, 39 Există destule divergențe de opinie cu privire la data Exodului. O dată general acceptată este cca. 1440 î.Cr. Alți cărturari îl plasează pe la 1290 î.Cr. sau chiar mai târziu (vezi Introducerea). O mulțime diversă (căci au plecat și mulți străini) s-a deplasat împreună cu israeliții când aceștia au părăsit Egiptul. Acestor oameni li s-a aplicat termenul de „adunătură" în Numeri 11:4, când s-au plâns împotriva Domnului, în ciuda bunătății manifestate față de ei.

12:40-42 În ce privește cronologia din versetul 40, vezi comentariul la Geneza 15:13, 14. Cei patru sute treizeci de ani menționați aici acoperă timpul total petrecut de Israel în Egipt. Este o cifră exactă, la... zi. Ce este important de remarcat aici este că Domnul n-a uitat promisiunea făcută cu secole înainte. Scoțându-Și poporul din Egipt, El Și-a împlinit Cuvântul. Domnul nu este delăsător nici în ceea ce privește împlinirea promisiunii răscumpărării noastre (2 Pe. 3:9). Într-o zi viitoare, „anti-tipul" lui Moise, Domnul Isus, Își va scoate poporul Său afară din această lume, ducându-l în eternul Pământ al Făgăduinței.

12:43-51 Porunca sărbătoririi Paștelui anual specifica faptul că numai cei circumcișii aveau voie să participe, fie străini, vecini sau servitori. **Nici un străin să nu mănânce din Paște... Străinul și slujitorul angajat să nu mănânce.**

13:1-15 Domnul i-a salvat pe întâii născuți ai israeliților de la moarte în Egipt; de aceea, întâii născuți dintre oameni și animale trebuiau consacrați Domnului, ca aparținând Lui. Fiii întâi născuți au devenit preoți ai lui Dumnezeu, până când tribul lui Levi a fost pus deoparte, mai târziu, pentru această slujbă. Întâii născuți dintre animalele curate trebuiau jertfiți Domnului în primul an. Întâiul născut dintre animalele necurate, cum ar fi **măgarul**, nu putea fi jertfit Domnului; de aceea, trebuia răscumpărat cu moartea unui **miel**; adică, un miel trebuia să moară în locul lui. Dacă măgarul nu era răscumpărat, atunci trebuia să i se frângă gâtul. Cu alte cuvinte, era o chestiune de opțiune, între răscumpărare și nimicire. Mai târziu, răscumpărarea măgarului s-a putut face cu bani (Lev. 27:27; Nu. 18:15). Copilul întâi născut, adus pe lume în păcat, de asemenea trebuia răs-

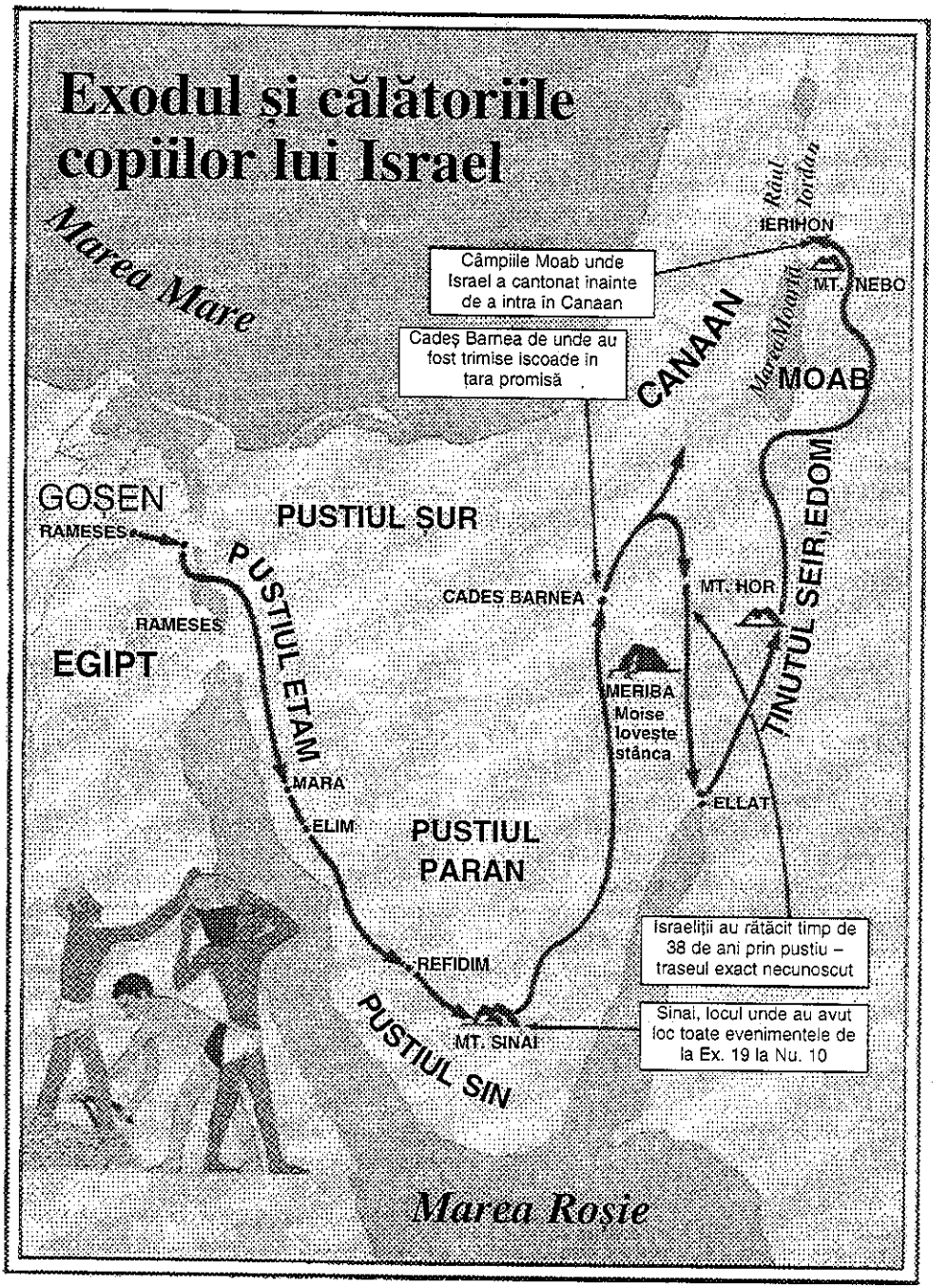

Exodul și călătoriile copiilor lui Israel

cumpărat, plata lui fiind cinci sicli (Nu. 18:16). Acest lucru avea menirea de a-i aminti omului de condiția sa necurată pe plan moral pe care o are înaintea lui Dumnezeu.

După cum sfințirea întâiului născut simboliza consacrarea pentru Dumnezeu, Sărbătoarea Azimilor reprezenta puritatea morală cerută de la cei răscumpărați. Timp de șapte zile trebuiau să mănânce azimi și nu aveau voie să aibă dospeală în casă. Atât sfințirea întâiului născut, cât și sărbătoarea azimilor trebuiau să fie lecții practice pentru generațiile viitoare, ilustrând modul în care Domnul Și-a izbăvit poporul din Egipt.

13:16 Mai târziu, evreii au respectat versetele 9 și 16 literalmente, făcându-și filacterii sau mici cutiuțe de piele ce conțineau porțiuni ale Cuvântului lui Dumnezeu, pe care și le legau de frunte și de încheietura mâinii. Dar înțelesul spiritual este că tot ceea ce facem (**mâna**) și tot ceea ce dorim (**ochii**) trebuie să fie în concordanță cu Cuvântul lui Dumnezeu.

13:17-20 Cel mai direct drum din Egipt în Canaan ar fi fost prin țara filistenilor, o călătorie de circa două săptămâni de-a lungul drumului de coastă cunoscut sub numele de „Drumul lui Horus". Dar acesta era un drum lat, intens circulat și aflat sub permanenta supraveghere a armatei egiptene. Pentru a-Și salva poporul de eventuale atacuri și descurajări, Dumnezeu i-a condus pe israeliți pe un drum mai sudic, prin peninsula Sinai. Copiii lui Israel au ieșit în formație [de luptă]. De asemenea, au luat cu ei osemintele lui Iosif, pentru a le depune în Canaan, potrivit jurământului solemn pe care îl făcuseră strămoșii lor. C. F. Pfeiffer scrie:

> Termenul biblic pentru marea care a fost despicată înaintea lor este „Yam Suf", adică textual: „Marea Trestiilor" (Exod 13:18). Zona cunoscută în prezent sub denumirea de *Lacurile Amare* făcea, probabil, corp comun cu Marea Roșie în timpurile străvechi, ceea ce explică redarea sintagmei „Marea Trestiilor" prin „Marea Roșie". S-au avansat numeroase teorii privitoare la locul exact al traversării, dar nici una nu a fost unanim acceptată.[11]

13:21, 22 Prezența Domnului în mijlocul copiilor Săi a fost indicată **ziua printr-un stâlp de nor** iar **noaptea printr-un stâlp de foc**. „Acestea erau", cum se exprimă Matthew Henry, „miracole ce rămâneau permanent în picioare".[12] Acest nor de slavă e cunoscut sub denumirea de Shekinah, provenit de la termenul ebraic *a locui*. Stâlpul (sau coloana) ilustra călăuzirea poporului de către Dumnezeu și protecția pe care o asigura El israeliților în fața dușmanilor (Ex. 14:19, 20). Ambele exemple Îl întruchipează minunat pe Domnul Isus.

B. Trecerea Mării Roșii (cap.14)

14:1-9 Capitolul 14 este unul din cele mai dramatice din toată Biblia. Domnul i-a îndrumat pe **copiii lui Israel** spre **Pi Hahirot**, un punct situat la vest de Marea Roșie. Acest lucru făcea ca scăparea să pară imposibilă, sporind astfel și mai mult miracolul ce a urmat. Faraon a crezut că israeliții sunt prinși în cursă, drept care a pornit în urmărirea lor, cu oștirea lui de **șase sute de care alese și toate carele Egiptului, cu ofițeri peste ele**. Ajungerea din urmă, de către Faraon, a celor două milioane de israeliți aparent neajutorați, **așezați cu tabăra lângă mare** și prinși ca într-un clește între aceste două pericole, este probabil sursa proverbului ce ilustrează o dilemă teribilă: "Between the devil and the deep blue sea" (Între diavol [Faraon] și marea adâncă și albastră [Marea Roșie]!).

14:10-14 Când **copiii lui Israel** și-au ridicat ochii și au văzut armata egipteană înaintând spre ei, au rămas, evident, înmărmuriți, dar, dând dovadă de înțelepciune, **au strigat către Domnul**. Îndată după aceea însă au început să se plângă conducătorului pus de Domnul, Moise, așa cum făcuseră și mai devreme (5:21), spunând că ar fi fost mai bine pentru ei să-i slujească pe egipteni decât să moară în pustiu. Acesta a fost un gest de necredință crasă din partea lor, nefiind defel ultimul caz în care avea să se manifeste necredința în viața lor. Nemaifiind timid, Moise le-a spus: **„Stați pe loc și veți vedea izbăvirea pe care v-o va da Domnul în ziua aceasta."**

14:15-18 Unul din cele mai mari miracole din toată istoria era pe punctul de a se produce:
Domnul i-a poruncit lui **Moise**,... **„Spune**

copiilor lui Israel să pornească înainte. Tu ridică-ți toiagul, întinde-ți mâna spre mare și despic-o; și copiii lui Israel vor trece prin mijlocul mării ca pe uscat."

În legătură cu împietrirea de către Dumnezeu a inimilor egiptenilor și slăvirea Sa în Faraon și în toată oastea lui, Matthew Henry scrie:

Este un lucru drept din partea lui Dumnezeu să-i pună sub efectele mâniei Sale pe cei care s-au împotrivit atâta timp influențelor harului Său. Cuvintele sunt rostite ca o formă de triumf asupra acestui rebel încăpățânat și plin de cutezanță.[13]

14:19-28 Îngerul Domnului (Cristos, vezi Judecători 6 pentru discutarea acestui subiect) Și-a ocupat locul ca stâlp de nor în urma oștirii Israelului, protejându-i pe israeliți de egipteni. Stâlpul de nor le asigura israeliților lumină iar egiptenilor întuneric. La semnul lui Moise, Marea Roșie s-a despicat, formând două ziduri de apă cu un drum uscat la mijloc. Israeliții au trecut în siguranță, dar când armata lui Faraon a încercat să treacă, Domnul a provocat învălmășeală în tabăra egiptenilor și le-a distrus carele, îngrozindu-i. Înainte de a se putea retrage, marea s-a închis la loc peste ei, la porunca lui Moise. Nu a mai rămas nici unul în viață. Aceeași credință care a deschis Marea Roșie ne permite să facem imposibilul când mergem pe calea voii lui Dumnezeu.

14:29-31 Traversarea Mării Roșii este considerată drept cea mai mare manifestare a puterii lui Dumnezeu *în VT*, dar cea mai mare putere manifestată *în toate timpurile* este aceea care L-a înviat pe Cristos din morți.

C. Cântarea lui Moise (15:1-21)

După cum Pastele vorbește despre răscumpărarea prin *sânge*, Marea Roșie ilustrează răscumpărarea prin *putere*. Cântarea lui Moise o celebrează pe aceasta din urmă. Dr. H. C. Woodring a rezumat-o după cum urmează:[14]

Preludiu (v. 1) – triumful lui Iehova.
Strofa #1 (v. 2, 3) – Ce *este El:* **putere, cântec, salvare.**
Strofa #2 (v. 4-13) – Ce *a făcut El:* victorie asupra dușmanilor din trecut, izbăvirea poporului Său din Egipt.
Strofa #3 (v. 14-16) – Ce *va face El:* victorie asupra dușmanilor viitori; El Își va conduce poporul la moștenirea sa.
Postludiu (v. 19) – Contrastul dintre înfrângerea Egiptului și izbăvirea Israelului.
Răspunsul antifonic dat de Miriam și de toate femeile (v. 20, 21).

Cu aproape trei secole în urmă comentatorul englez Matthew Henry și-a exprimat aprecierea și înțelegerea pentru această măreață odă spirituală după cum urmează:

Cu privire la acest cântec, am putea observa că este: (1) Un cântec străvechi, cel mai străvechi pe care-l cunoaștem. (2) O cât se poate de admirabilă compoziție, într-un stil înălțător și magnific, plin de imagini vii și adecvate, întregul cântec fiind foarte mișcător. (3) Este un cântec sfânt, consacrat onoarei lui Dumnezeu, având menirea de a-l preamări numele și a-l aduce laudă Lui – și numai Lui – și nicidecum de a-l preamări pe vreun om: sfințenia Domnului este gravată în versurile lui, Lui fiindu-i dedicate melodia și corul israeliților. (4) Este un cântec tipic. Triumfurile bisericii evangheliei, în învingerea dușmanilor ei, sunt exprimate prin cântarea lui Moise și prin cântarea Mielului contopite, despre care ni se spune că se cântă pe o mare de cristal, după cum această cântare a fost cântată pe Marea Roșie, Apo. 15:2, 3.[15]

VIII. CĂLĂTORIA SPRE SINAI (15:22–18:27)

A. Pustiul Șur (15:22-27)

Versetul 22 începe cu relatarea călătoriei de la Marea Roșie la Muntele Sinai. Fiecare pas este plin de lecții spirituale pentru credincioșii de orice vârstă. De pildă, **Mara**, care înseamnă *amar*, relevă experiențele amare ale vieții. Lemnul sugerează crucea Calvarului, care transformă lucrurile amare ale vieții în dulceață. La **Mara** Domnul S-a revelat ca *„Domnul care te vindecă" (YHWH Rofeca)*. El a promis că-i va izbăvi pe israeliți de **bolile** care-i afectau pe egipteni. **Elim**, cu cele **douăsprezece fântâni de apă** ale sale și cei **șaptezeci de palmieri**, sugerează odihna și înviorarea de care avem parte după ce am trecut pe la cruce.

B. Pustiul Sin (cap. 16)

16:1-19 Călătorind spre sud-est, poporul a ajuns în pustiul Sin.[16] Acolo el s-a plâns mult de lipsa hranei și a tânjit mult după mâncarea din Egipt, părând că uitase de sclavia teribilă care însoțea acea hrană. Dumnezeu a răspuns cu multă compasiune, procurând prepelițe noaptea și mană dimineața. Prepelițele li s-au dat doar de două ori, aici și în Numeri 11:31, în timp ce mana li s-a dat tot timpul. „Mana" înseamnă **„Ce este aceasta?"** Era hrana procurată miraculos de Dumnezeu; nu există posibilitatea explicării ei pe cale naturală. Mana consta în fulgi mici, rotunzi și dulci (v. 31), ilustrând smerenia, desăvârșirea, curăția și dulceața lui Cristos, Pâinea lui Dumnezeu (Ioan 6:48-51). Venirea ei era într-un fel legată de roua dimineții, amintindu-ne că Duhul Sfânt este Cel care face sufletele noastre să beneficieze de misiunea de slujire a lui Cristos. Israeliților li s-a permis să adune... un omer de persoană. Indiferent cât de mult sau puțin au adunat, căutând să aproximăm un omer, au avut întotdeauna destul și niciodată prea mult. Aceasta simbolizează suficiența lui Cristos de a împlini toate nevoile poporului Său și rezultatele obținute atunci când creștinii împart cu cei aflați în nevoi (2 Cor. 8:15). Mana trebuia adunată dis-de-dimineață, înainte ca soarele s-o topească. La fel trebuie și noi să ne hrănim cu Cristos la începutul fiecărei zile, înainte ca presiunile vieții să ne împresoare. Mana trebuia adunată zilnic, așa cum trebuie să ne hrănim și noi zilnic cu Domnul. Trebuia adunată în primele șase zile ale săptămânii, fiindcă într-a șaptea nu cădea nici o mană.

16:20-31 În a șasea zi oamenilor li s-a poruncit să adune de două ori mai mult decât în alte zile, pentru a avea și în ziua de Sabat. Dacă lăsau o parte din mană pentru alte zile, mana făcea viermi. Mana semăna cu semințele albe de coriandru și avea gust de turtă cu miere. Putea fi coaptă sau gătită. Moise i-a certat pe cei care se duceau să adune în ziua Sabatului.

16:32-34 O parte din mană a fost pusă într-o urnă de aur și păstrată ca memorial, pentru ca mai târziu să fie depusă în chivotul legământului (Ev. 9:4). Dumnezeu S-a odihnit în a șaptea zi la creație (Gen. 2:2), dar nu i-a poruncit omului să se odihnească și la acea dată. Dar acum El a dat legea Sabatului națiunii Israel. Mai târziu va deveni una din cele zece porunci (20:9-11). Era un semn al legământului făcut cu Israel la Muntele Sinai (31:13) și un memento săptămânal al eliberării lor din robia egipteană (Deut. 5:15). Neamurilor nu li s-a poruncit niciodată să țină Sabatul. Nouă din cele zece porunci se repetă în Noul Testament ca instrucțiuni în neprihănire pentru biserică. Singura care *nu* se repetă este legea Sabatului. Totuși există *principiul* unei zile de odihnă pe săptămână pentru toată omenirea. Pentru creștini, această zi este prima zi a săptămânii, Ziua Domnului. Nu este o zi a responsabilității legale, ci o zi de privilegiu al harului lui Dumnezeu, când, eliberați de activitățile lumești, putem să ne dedicăm plenar închinării și slujirii Domnului.

„Mărturia" („l-a pus înaintea mărturiei", v. 34), se referă la „Chivotul" Legământului, care este menționat aici înainte de a fi existat. Este o ilustrație a legii menționării prealabile. **„Mărturia"** ar putea de asemenea să fie o referire la Cele Zece porunci, în funcție de context.

16:35, 36 Consumarea manei timp de patruzeci de ani este o prezicere a timpului cât israeliții vor rătăci în deșert. Mana a încetat să mai cadă când au ajuns la Ghilgal, imediat după ce au pășit în interiorul hotarelor țării Canaan (Ios. 5:12).

C. Refidim (cap. 17)

17:1-7 La Refidim poporul s-a certat cu Moise datorită lipsei de apă. Domnul l-a sfătuit pe Moise să plece spre regiunea cunoscută sub numele de Horeb (însemnând *pustietate*) și să lovească stânca cu toiagul său. Când a făcut așa, a țâșnit apă din stâncă – o întruchipare a Duhului Sfânt, care a fost dat în ziua Cincizecimii ca rod al lovirii lui Cristos pe Calvar. **Masa(h)** (însemnând *ispitire* sau *testare*) a fost locul în care israeliții L-au încercat sau testat pe Dumnezeu. **Meriba(h)** (*mustrare* sau *sfadă*) a fost locul unde s-au certat cu Moise.

17:8-16 Iosua (*Iehova este mântuire*) apare acum pentru prima oară pe scenă. Ca slujitorul lui Moise, el **s-a luptat** cu **Amalec** la Refidim. Cât timp Moise ținea

mâinile sus, mijlocind și bizuindu-se pe Dumnezeu, israeliții aveau victoria asigurată. Dar când Moise a obosit și lăsat jos mâna, Amalec a fost superior. **Amalec**, urmaș al lui Esau, este un tip al firii pământești – adică natura rea, coruptă, adamică a omului. Observați următoarele paralele între firea pământească și Amalec: (1) se înfățișează după ce Duhul Sfânt a fost dăruit credinciosului la convertire și luptă împotriva Duhului; (2) **Domnul va purta război** împotriva firii vechi, din generație în generație; (3) firea veche nu este niciodată eradicată din credincios până la moarte sau la Răpirea Bisericii. (4) Ne sunt sugerate două mijloace prin care putem triumfa asupra firii vechi: rugăciunea și Cuvântul.

După istoricul antic evreu Josephus, **Hur** era soțul lui Miriam, sora lui Moise. Același Hur a fost lăsat mai târziu cu **Aaron** pentru a supraveghea poporul în timp ce Moise s-a suit pe Sinai (24:14).

Domnul-este-steagul-meu (ebr. *YHWH Nissî*) este un nume compus al lui Iehova.

D. Moise și Ietro (cap. 18)

18:1-12 Capitolul 18 marchează o diviziune distinctă în cuprinsul cărții Exod. Până acum am avut mana, stânca lovită și pârâul – întruchipând întruparea lui Cristos, moartea Lui și darea Duhului Sfânt. Acum după câte se pare ni se oferă o dezvăluire în avanpremieră a slavei viitoare a lui Cristos. **Moise** este un tip al lui Isus domnind asupra pământului. Îi vedem de asemenea pe evrei, reprezentați de **fiii** lor; Neamurile, ilustrate de **Ietro**; și biserica, simbolizată de soția neevreică a lui Moise, Sefora. Toți aceștia se vor bucura de binecuvântările Împărăției de o mie de ani – evreii, Neamurile (neevreii), ca supuși în această împărăție, iar biserica domnind împreună cu Cristos asupra pământului.

Evenimentele nu sunt redate în ordine cronologică. Ietro este descris venind la Moise la Muntele Sinai în versetul 5, dar israeliții nu sosesc acolo decât în capitolul 19:2. Un comentator sugerează că acest aranjament își propune să facă loc unei relatări neîntrerupte despre întâlnirea lui Moise cu Iehova și darea Legii. Moise își lăsase, probabil, soția și cei doi copii, când s-a întors în Egipt. Acum **Ietro** îi aduce pe **Sefora**, **Gherșom** și **Eliezer** (*Dumnezeul meu este ajutor*) la Moise, în cadrul unei reunificări pline de bucurie. Se pare că Ietro se convertise la adevăratul **Dumnezeu** aici, deși unii cercetători consideră că fusese de mai multă vreme un închinător al lui Iehova.

18:13-27 Când Ietro a văzut povara extraordinar de mare ce apăsa pe umerii lui Moise de a judeca poporul, l-a sfătuit pe ginerele lui să aleagă din tot poporul oameni de o înaltă ținută morală, **temători de Dumnezeu, oameni ai adevărului, vrăjmași ai lăcomiei**, care să-l ajute. Propunerea lui Ietro se referea la **căpetenii peste o mie, o sută, căpetenii peste cincizeci și căpetenii peste zece**. Aceasta avea menirea de a ușura povara ce apăsa asupra lui Moise, facilitând o soluționare mai rapidă a problemelor. Unii cred că sfatul dat de Ietro a fost de sorginte divină, conferind o delegare destul de mare a autorității către alții. Dar alții ne reamintesc că Domnul nu dă niciodată sarcini fără să dea și har pentru purtarea lor. Până acum Dumnezeu îi vorbise lui Moise așa cum vorbește cineva cu un prieten și nu folosise nici un intermediar. De aceea Moise ar fi trebuit să continue până când Dumnezeu Însuși ar fi schimbat situația.

IX. DAREA LEGII (CAP. 19–24)

A. Pregătirea pentru revelație (cap. 19)

19:1-9 Copiii lui Israel au sosit acum la Muntele Sinai. Restul cărții Exod, cartea Levitic în întregime și primele nouă capitole din Numeri consemnează evenimentele care au avut loc aici.

De la Adam până în acest punct, nu existase o lege directă de la Dumnezeu. Relațiile Domnului cu poporul Său fuseseră marcate în mod predominant de har. Acum El le-a oferit un legământ condiționat, bazat pe lege: **...dacă veți asculta glasul Meu și dacă veți ține legământul Meu, veți fi o comoară specială a Mea, mai presus de toate popoarele;... Îmi veți fi o împărăție de preoți și un popor sfânt**. Dacă ascultau, El avea să-i binecuvânteze. Fără să-și dea seama cât de păcătoși și neputincioși erau, israeliții au acceptat numaidecât termenii acordului. D. L. Moody comentează:

„Tot ceea ce a spus Domnul vom face". Limbaj semeț, trădând o puternică doză de încredere de sine. Vițelul de aur, tablele sparte, poruncile nerespectate, solii omorâți cu pietre și Cristos respins și răstignit – sunt dovezi copleșitoare ale jurămintelor neonorate ale omului.[17]

DISPENSAȚIILE

Asistăm aici la o ruptură majoră în istoria relațiilor lui Dumnezeu cu omenirea, dar mai ales în relația Sa cu poporul Său ales, Israelul. Schimbarea intervenită în rânduirea Divină a treburilor omenirii, în acest loc și în alte părți, indică o schimbare în cadrul *dispensațiilor* sau al administrațiilor.

După cum spunea Augustin: „Faceți distincție între epoci și Scripturile se armonizează." Dumnezeu a împărțit istoria omenirii în epoci: „...prin care a făcut și epocile" (Ev. 1:2, text marginal ediția RV). Aceste epoci pot fi lungi sau scurte, dar nu durata lor constituie trăsătura lor distinctivă, ci modul în care Se poartă Dumnezeu cu omenirea în aceste perioade.

Deși Dumnezeu *Însuși* nu Se schimbă niciodată, *metodele* Sale se schimbă. El procedează în moduri diferite în perioade diferite de timp. Numim modul în care Dumnezeu Își administrează relațiile Sale cu omul într-o anumită eră drept o *dispensație*. Tehnic vorbind, o dispensație nu înseamnă o epocă, ci, mai degrabă, o administrație, „o isprăvnicie", o orânduire sau o *economie* (termenul modern „economie" derivă din *oikonomia*, termenul din greaca Noului Testament care desemnează o „dispensație" sau o „administrație"). În realitate, este greu să concepem o dispensație fără s-o asociem cu ideea de timp. De pildă, istoria guvernării Statelor Unite este împărțită pe administrații. Când spunem: administrația Kennedy sau administrația Bush, ne referim, desigur, la modul de funcționare a guvernului în timpul mandatelor acestor președinți, esența constituind-o politicile adoptate de aceștia. În mod necesar însă asociem aceste politici cu o anumită perioadă de timp.

Prin urmare, prin *dispensație* înțelegem *modul în care Dumnezeu tratează cu oamenii într-o anumită perioadă a istoriei.* Relațiile dispensaționale ale lui Dumnezeu ar putea fi comparate cu modul în care este gospodărită o familie. Unu este programul acesteia când ea se compune doar din soț și soție, și altul, bazat pe un set total diferit de proceduri, când într-o familie sunt și copii. Apoi, pe măsură ce copiii ajung la maturitate, iarăși asistăm la o schimbare de proceduri, lucrurile fiind tratate diferit în acea familie. Observăm că și în relațiile lui Dumnezeu cu omenirea operează același tipar (Gal. 4:1-5).

De pildă, când Cain l-a ucis pe fratele său Abel, Dumnezeu l-a marcat cu un semn, pentru ca oricine îl va întâlni să nu-l omoare (Gen. 4:15). Dar după Potop, Dumnezeu a instituit pedeapsa capitală, prin următorul decret: „Oricine varsă sângele omului, și sângele său va fi vărsat de om" (Gen. 9:6). Deosebirea se datorează schimbării de dispensații.

Un alt exemplu este Psalmul 137:8, 9, unde scriitorul cere să se abată o judecată severă asupra Babilonului: „Ah, fiica Babilonului, sortită pustiirii, ferice de cine-ți va întoarce la fel răul pe care ni l-ai făcut! Ferice de cine va apuca pe pruncii tăi și-i va zdrobi de stâncă!"

Iar mai târziu, Domnul i-a învățat pe oamenii Săi: „Iubiți-vă vrăjmașii, binecuvântați-i pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor care vă urăsc și rugați-vă pentru cei care vă insultă și vă prigonesc" (Mat. 5:44)

E limpede, după câte se pare, că limbajul ce era adecvat pentru psalmist, care trăia sub lege, nu mai este adecvat pentru creștin, care trăiește sub har.

În Levitic 11 *anumite alimente* au fost desemnate ca fiind *necurate*. Dar în Marcu 7:19b Isus a declarat *toate alimentele curate*.

În Ezra 10:3 evreilor li s-a spus să se *debaraseze* de nevestele și copiii lor străini. În Noul Testament, credincioșii sunt îndrumați să *nu* se debaraseze de ei (1 Cor. 7:12-16).

Sub lege *numai marele preot* putea pătrunde în prezența lui Dumnezeu (Ev. 9:7). Sub har *toți credincioșii* au acces în Sfânta Sfintelor (Ev. 10:19-22).

Aceste schimbări arată clar că s-a trecut de la o dispensație la alta.

Nu toți credincioșii sunt de acord asupra numărului dispensațiilor sau denumirilor care ar trebui să li se aplice. De fapt, nu toți

creștinii acceptă, din capul locului, dispensațiile.

Dar noi putem demonstra existența dispensațiilor în felul următor: Mai întâi de toate, există cel puțin două dispensații, legea și harul „Căci legea a fost dată prin Moise, dar harul și adevărul au venit prin Isus Cristos" (Ioan 1:17). Faptul că Biblia noastră este împărțită în Vechiul și Noul Testament indică faptul că între cele două a intervenit o schimbare de administrație. O dovadă în plus că așa stau lucrurile o găsim în faptul că credincioșilor din această epocă nu li se cere să aducă jertfe animale, și prin aceasta indicându-se că Dumnezeu a introdus o nouă ordine. Cu greu s-ar găsi creștin care să nu facă distincție între aceste două capitole majore ale Bibliei: Vechiul și Noul Testament.

Dar din moment ce suntem de acord că există *două* dispensații, vom ajunge neapărat la convingerea că, în realitate, avem *trei* dispensații, deoarece Dispensația Legii nu fusese prezentată înainte de acest punct din cartea Exod, respectiv capitolul 19, situat la sute de ani după Creație. Prin urmare trebuie să fi existat cel puțin încă o dispensație înainte de lege (vezi Ro. 5:14). Și astfel ajungem la cifra de trei.

În continuare conchidem că trebuie să mai existe cel puțin încă o dispensație, deoarece Scriptura se referă la „veacul viitor" în Evrei 6:5. Este vorba de acea perioadă în care Domnul Isus Cristos va reveni pentru a domni peste întreg pământul, cunoscută îndeobște sub denumirea de Mileniu sau Mia de ani.

Pavel face de asemenea distincție între *veacul de acum* și *veacul viitor*. Mai întâi el se referă la o dispensație ce i s-a încredințat lui în legătură cu adevărul evangheliei și cu biserica (1 Cor. 9:17; Ef. 3:2; Col. 1:25). Aceasta este epoca în care trăim. Dar apoi el se referă și la o epocă viitoare, atunci când menționează la Efeseni 1:10 „dispensația plinătății timpurilor" Reiese limpede din modul în care o descrie Pavel că această epocă nu a sosit încă.

Așadar știm că nu trăim în epoca finală a istoriei lumii.

Dr. C. I. Scofield enumeră șapte dispensații, după cum urmează:

1. Inocența (Gen. 1:28). De la crearea lui Adam până la căderea lui.

2. Conștiința sau responsabilitatea morală (Gen. 3:7). De la cădere până la sfârșitul potopului.

3. Guvernul uman (Gen. 8:15). De la sfârșitul potopului până la chemarea lui Avraam.

4. Promisiunea (Gen. 12:1). De la chemarea lui Avraam până la darea legii.

5. Legea (Ex. 19:1). De la darea legii până la Ziua Cincizecimii (Rusalii).

6. Biserica (Fapte 2:1). De la Ziua Cincizecimii până la Răpire.

7. Împărăția (Apo. 20:4). Domnia de o mie de ani a lui Cristos.[18]

Deși nu este important să fim de acord asupra tuturor chestiunilor de amănunt, ne va fi însă de mare folos să observăm că există mai multe dispensații diferite. În special distincția dintre lege și har este foarte importantă. Altminteri vom lua porțiuni din Scriptură ce se aplică la alte epoci și le vom forța să se refere la epoca în care trăim. Deși toate Scripturile sunt *de folos pentru noi* (2 Tim. 3:16), nu toate ne-au fost adresate expres *nouă*. Pasaje care se ocupă de alte perioade de timp au, desigur, aplicații și pentru noi, dar interpretarea lor primordială se adresează epocii pentru care au fost redactate. Am subliniat deja restricțiile dietetice din Levitic 11. Deși interdicțiile din acest capitol nu au caracter obligatoriu pentru creștinii de azi (Marcu 7:18, 19), principiile care stau la baza lor rămân în picioare – anume faptul că trebuie să evităm întinarea morală și spirituală.

Dumnezeu le-a promis israeliților că dacă vor asculta de El, El le va da propășire materială (Deut. 28:1-6). În acea perioadă accentul se punea pe binecuvântări materiale în locuri pământești. Nu tot așa stau însă lucrurile azi. Dumnezeu nu promite că va recompensa ascultarea noastră prin prosperitate financiară. Mai degrabă, binecuvântările dispensației actuale constau în binecuvântări spirituale în locurile cerești (Ef. 1:3).

Deși există deosebiri între diversele epoci, un lucru nu se schimbă niciodată: evanghelia. Mântuirea a fost dintotdeauna, este și va fi mereu prin credința în Domnul. Iar temelia mântuirii pentru toate veacurile

este lucrarea isprăvită a lui Cristos pe cruce.[19] Oameni din VT au fost mântuiți prin credința în revelația pe care le-a dat-o Domnul la un moment dat. De pildă, Avraam a fost mântuit crezându-L pe Dumnezeu când El a spus că sămânța patriarhului va fi la fel de numeroasă ca stelele cerului (Gen. 15:5, 6). Poate că Avraam nu știa prea mult sau chiar nimic despre ce avea să se întâmple la Calvar după multe veacuri. Dar Domnul știa! Și astfel, când Avraam L-a crezut pe Dumnezeu, El a trecut în contul lui Avraam toată valoarea lucrării viitoare a lui Cristos de la Cruce.

După cum s-a exprimat cineva: sfinții din Vechiul Testament au fost mântuiți „pe credit", adică ei au fost salvați pe baza prețului pe care avea să-l plătească Domnul Isus cu mulți ani mai târziu (acesta fiind sensul textului de la Romani 3:25). Noi suntem mântuiți pe baza lucrării pe care Cristos a realizat-o cu peste 1900 de ani în urmă. Dar în ambele cazuri mântuirea este prin credința în Domnul.

Trebuie să ne păzim de pericolul de a conchide că oamenii din timpul dispensației legii ar fi fost mântuiți prin ascultarea de lege sau chiar prin aducerea de jertfe animale. Legea nu poate face altceva decât să condamne; ea nu poate mântui (Ro. 3:20). Iar sângele taurilor și al țapilor nu poate să îndepărteze nici un singur păcat (Ev. 10:4). Nu, nicidecum! Ci singura modalitate prin care mântuiește Dumnezeu este credința, și numai credința! (Vezi Romani 5:1).

Un alt lucru de care trebuie să ținem seama este faptul că atunci când ne referim la actuala epocă a bisericii ca fiind epoca harului, nu înțelegem prin asta că Dumnezeu nu S-ar fi purtat cu har față de om în dispensațiile anterioare. Tot ce dorim să subliniem prin epoca harului este că Dumnezeu îl testează pe om acum în condițiile harului, iar nu ale legii.

Este important să realizăm și faptul că epocile nu se încheie cu precizie de secunde, ci adesea există o suprapunere între ele sau o perioadă de tranziție. Un exemplu îl găsim în cartea Faptelor Apostolilor, când noii biserici i-a trebuit o bucată de timp pentru a se debarasa de elementele caracteristice ale dispensației anterioare. Tot așa va exista probabil o perioadă de timp între Răpire și Marea Strâmtorare, în timpul căreia își va face apariția omul păcatului și se va construi templul în Ierusalim.

Încă un cuvânt de încheiere: asemenea tuturor lucrurilor bune și folositoare, există pericolul ca dispensațiile să fie supuse unui tratament abuziv. Există astfel unii creștini care împing dispensaționalismul până la extreme cum ar fi aceea conform căreia ei nu acceptă decât epistolele redactate de Pavel în închisoare ca având aplicație pentru biserica de azi! În consecință, aceștia nu acceptă botezul, nici Cina Domnului,[20] întrucât acestea nu se regăsesc în Epistolele din Închisoare! De asemenea ei propagă faptul că mesajul evangheliei așa cum a fost acesta vestit de Petru nu ar fi unul și același cu cel propovăduit de Pavel. (Vezi Gal. 1:8, 9 pentru combaterea acestei învățături.) Oamenilor acestora li se spune uneori ultradispensaționiști sau Bullingeriți (după numele învățătorului E. W. Bullinger). Concepția lor extremistă cu privire la dispensații trebuie respinsă.‡

19:10-20 Oamenilor li s-a spus să se pregătească pentru a primi o revelație de la Dumnezeu spălându-și **hainele** și abținându-se de la relații sexuale. Asta a avut menirea de a-i învăța necesitatea de a fi curați în prezența lui Dumnezeu. **Muntele Sinai** era un loc înfricoșător. Nici oamenii, nici animalele nu aveau voie să se **atingă** de el, sub amenințarea pedepsei cu **moartea**. Nu era voie ca ceilalți să se ducă după cel ce se făcea vinovat de încălcarea acestei porunci, urmându-l pe munte, ci trebuiau **să-l străpungă** cu o săgeată sau **să-l omoare cu pietre** de la distanță. Numai Moise și Aaron aveau voie să se suie pe munte (v. 24) și chiar și aceștia doar atunci când suna cornul de berbec. Muntele era acoperit cu **un nor gros**... fiind înconjurat de **tunete și fulgere**... **foc și fum**... **și tot muntele se cutremura cu putere**. Toate acestea reflectau grozăviile de a te întâlni cu Dumnezeu, în special de pe temelia păzirii legii.

19:21-25 Domnul a repetat avertismentul dat lui **Moise** conform căruia oamenii nu aveau voie să se atingă de munte. La început lui Moise i s-a părut inutil să le amintească oamenilor, dar mai târziu s-a confor-

mat. **Preoții** din versetele 22 și 24 erau probabil fiii întâi-născuți.

B. Cele Zece Porunci (cap. 20)

Cele Zece Porunci au fost împărțite de Domnul Isus în două secțiuni, prima acoperind iubirea lui Dumnezeu iar a doua acoperind iubirea aproapelui (Mat. 22:37-47). Unii au sugerat că de fapt în primele patru porunci ni se cere să-L iubim pe Dumnezeu, pe când alții susțin că și în a cincea ni se spune același lucru. Sintagma: „Domnul Dumnezeul tău" se regăsește în primele cinci porunci.

I.

20:1-3 Să nu ai alți dumnezei. Este o prohibiție împotriva închinării la mai mulți dumnezei (politeism) sau împotriva închinării la orice alt dumnezeu decât Iehova.

II.

20:4-6 Să nu-ți faci chip cioplit. Se interzice nu numai închinarea la idoli, ci și fabricarea acestora. Asta include tablouri, imagini și statui folosite în cadrul închinării, dar nu cuprinde toate tablourile sau statuile, deoarece tabernacolul conținea heruvimi sculptați. De asemenea Dumnezeu i-a spus lui Moise să facă un șarpe de bronz (Nu. 21:8). Porunca se referă evident la reprezentări picturale sau imagini ale dumnezeirii.

Dumnezeu este **un Dumnezeu gelos** – adică, așteaptă cu gelozie închinarea și iubirea din partea alor Săi. El pedepsește **nelegiuirea părinților în copii până la a treia și a patra generație**, prin intermediul slăbiciunilor acumulate, sărăciei, bolilor și unei durate diminuate a vieții omului. Dar îndurarea lui Dumnezeu se întinde peste **mii** (de generații) peste **cei care** Îl iubesc și păzesc **poruncile** Lui.

III.

20:7 Se interzice luarea **în deșert** a **Numelui** lui **Dumnezeu**. Asta înseamnă a jura pe numele lui Dumnezeu că o afirmație falsă ar fi de fapt adevărată. Aici ar putea fi cuprinse și înjurăturile, limbajul murdar, ocările rostite printre dinți sau a te lega printr-un jurământ că vei face un lucru, pentru ca apoi să nu te ții de promisiune.

IV.

20:8-11 Adu-ți aminte de ziua de sabat. Menționat prima oară la Geneza 2:1-3 și dat ca dispoziție în contextul adunării manei (Ex. 16), sabatul a fost acum dat oficial poporului Israel sub titlul de poruncă pe care trebuia s-o respecte cu strictețe. Sabatul a întruchipat odihna de care se bucură în prezent credincioșii în Cristos și de care se va bucura în timpul Mileniului creațiunea

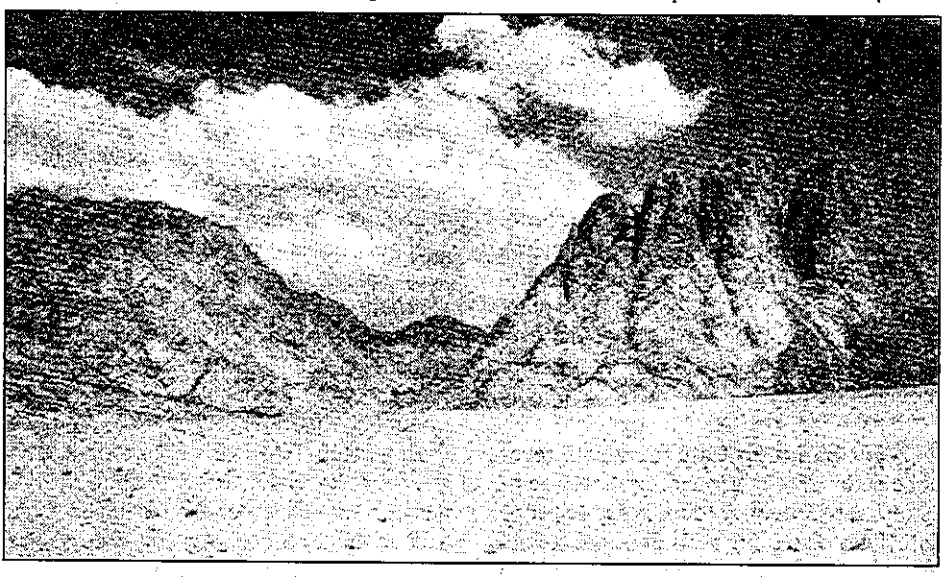

Muntele Sinai. Văzut de pe cărarea care suie până în vârf, Jebel Musa (dreapta) este considerat drept Muntele Horeb din Biblie sau Sinai, situat în partea de sud a Peninsulei Sinai, între

răscumpărată. Sabatul e ziua a şaptea a săptămânii, începând de la apusul soarelui în ziua de vineri şi până la apusul soarelui în ziua de sâmbătă. Nicăieri în Noul Testament nu li se porunceşte creştinilor să ţină sabatul.

V.

20:12 Cinsteşte pe tatăl şi pe mama ta. A cinsti înseamnă aici a asculta de ei. Versetul ne învaţă că ascultarea de părinţi este un mod de a trăi care, în general, îi va asigura cuiva o viaţă îndelungată. În schimb un trai marcat de neascultare şi păcat duce adesea la o moarte prematură. Este prima poruncă însoţită de o promisiune (Ef. 6:2) şi ne învaţă că trebuie să avem respect faţă de autorităţi.

VI.

20:13 Să nu ucizi. Această poruncă se referă în mod concret la omor premeditat sau asasinat, iar nu la pedeapsa capitală sau la omucidere. Porunca aceasta ne învaţă că trebuie să avem respect pentru sanctitatea vieţii umane.

VII.

20:14 Să nu comiţi adulter. Această prohibiţie ne învaţă respectul pentru căsnicie, avertizându-ne să nu exploatăm trupul altei persoane. *Probabil* acoperă toate formele de comportament sexual nepermis.

VIII.

20:15 Să nu furi. Asta se referă la orice faptă prin care o persoană o privează în mod ilegal pe altă persoană de bunuri ce-i aparţin şi ne învaţă respectul pentru proprietatea privată.

IX.

20:16 Să nu mărturiseşti strâmb. Această poruncă interzice prejudicierea caracterului cuiva prin afirmaţii neadevărate despre acea persoană, prin care aceasta ar putea fi pedepsită sau chiar executată. Porunca ne învaţă respectul pentru reputaţia cuiva.

X.

20:17 Să nu poftești. Porunca a zecea trece de la fapte la gânduri, arătându-ne că este păcat să jinduim după orice lucru pe care Dumnezeu nu a rânduit să-l avem. Pavel afirmă că această poruncă a produs o profundă mustrare în cugetul său cu privire la păcatul din viaţa sa (Ro. 7:7).

20:18-21 După ce au fost date Cele Zece Porunci, **oamenii** au fost îngroziţi de manifestările Prezenţei Divine, temându-se că vor muri dacă Dumnezeu le va vorbi nemijlocit, ceea ce explică de ce **Moise** a devenit mediatorul lor.

20:22-26 Scopul legii lui Moise a fost de a le arăta oamenilor păcătoşenia lor. Dar apoi, Dumnezeu în harul Său, le-a dat instrucţiuni privitoare la înălţarea unui **altar**, care să le amintească oamenilor că păcătoşii se pot apropia de Dumnezeu numai pe temeiul sângelui vărsat. Altarul ni-L înfruchipează pe Cristos ca modalitatea prin care ne putem apropia de Dumnezeu. Omul nu ar putea contribui cu nimic la perfecţiunea lui Cristos, nici prin intermediul unor străduanii proprii, nici prin diferite grade de realizare umană. Preoţii, urcând treptele cu veşmintele lor lungi şi largi, ar fi putut să se expună într-o manieră necuvenită pentru o ocazie atât de solemnă.

C. Diverse legi (cap. 21-24)

1. Legi privitoare la sclavi (21:1-11)

21:1-6 După ce a dat Cele Zece Porunci, Dumnezeu a mai transmis o mare diversitate de alte legi menite să guverneze conduita copiilor lui Israel.

Un evreu putea deveni sclav pentru achitarea unei datorii, ca act de restituire a unui obiect furat sau născându-se din părinţi evrei sclavi. Unui rob evreu putea să i se ceară să lucreze **şase ani**, dar în al **şaptelea** an trebuia pus în libertate. Dacă fusese căsătorit când a devenit sclav, atunci soţia lui era eliberată împreună cu el. Dacă se căsătorea în timpul servituţii, atunci soţia şi copiii ei erau proprietatea stăpânului. În acest caz, el putea opta să rămână sclav, găurindu-i-se urechea de uşorul uşii, omul identificându-se astfel de bună voie cu casa stăpânului său. Din acel moment el era „earmarked" („însemnat la ureche"). Este o minunată ilustraţie, întruchipându-L pe Cristos, Robul desăvârşit, care ne-a iubit atât de mult încât nu a ales libertatea, ci S-a dus la crucea Golgotei. Având în vedere ce a făcut Mântuitorul pentru noi, se cuvine ca şi noi să-I fim robi de bună voie, afirmând împreună cu episcopul Moule:

Stăpânul meu, du-mă la uşă;
Străpunge-mi încă o dată urechea ce nu Ţi se mai împotriveşte.
Legăturile Tale sunt libertatea mea; lasă-mă să stau
Lângă Tine, trudind, îndurând şi ascultând.[21]

21:7-11 Cât despre o sclavă, aceasta nu putea fi eliberată în anul al şaptelea, în cazul în care stăpânul ei a luat-o între timp de soţie sau concubină şi era dispus să-şi îndeplinească faţă de ea responsabilităţile ce-i reveneau. În caz contrar, ea trebuia **răscumpărată**, dar nu putea fi vândută unor neevrei. Dacă stăpânul dorea s-o dea fiului său ca soţie, atunci trebuia s-o trateze ca pe o noră. Dacă stăpânul îşi lua o altă soţie, avea în continuare responsabilitatea de a-i asigura sclavei respective cele necesare traiului şi să-i acorde drepturi depline la căsătorie, aceste cuvinte referindu-se probabil la aranjamente pentru spaţiu de locuit. Altminteri ea trebuia eliberată fără să plătească bani. Faptul că Dumnezeu a dat legi privitoare la sclavie nu înseamnă că a aprobat sclavia. Mai degrabă, El a dorit să protejeze drepturile civile ale celor aflaţi în robie.

2. Legi privitoare la vătămări corporale (21:12-36)

21:12-14 Versetul 12 prezintă regula generală conform căreia cauzarea morţii cuiva atrăgea după sine sentinţa condamnării la **moarte** a făptuitorului. Excepţie de la această regulă se făcea în cazul uciderii din culpă, persoana vinovată de acest act involuntar de omor putând fugi la altarul lui Dumnezeu sau, mai târziu, în cetăţi speciale de refugiu. Dar în cazurile comiterii unui omor calificat, deci premeditat şi intenţionat, altarul lui Dumnezeu nu-i putea oferi ucigaşului nici o siguranţă.

21:15-17 Calitatea de părinte se bucura de o protecţie deosebită, cel ce se făcea vinovat de lovirea tatălui sau a mamei fiind pasibil de pedeapsa cu moartea: Răpirea sau blestemarea părinţilor cuiva erau considerate de asemenea infracţiuni pasibile de pedeapsa cu moartea.

21:18, 19 Dacă un om îl vătăma pe altul în timp ce se certau, trebuia să plătească o sumă corespunzătoare cu timpul de lucru pierdut, precum şi cheltuielile medicale.

21:20, 21 Un stăpân putea să-l pedepsească pe un sclav, dar nu avea dreptul de a-l omorî. Dacă robul murea imediat după ce i se administra bătaia, stăpânul era considerat vinovat de moartea lui. Dar dacă sclavul trăia o zi sau două, stăpânul nu era pasibil de pedeapsă, întrucât evident nu avusese nici o intenţie de a-l omorî pe un sclav care îi aducea venit.

21:22 Dacă o femeie gravidă era lovită ca urmare a unei încăierări dintre doi bărbaţi şi năştea înainte de termen, fără să fi fost însă vătămată grav, atunci soţul ei preciza valoarea amenzii, iar judecătorii arbitrau cauza.

21:23-25 Regula generală privitoare la vătămările corporale era **viaţă pentru viaţă, ochi pentru ochi, dinte pentru dinte**, etc. *Pedeapsa trebuie să corespundă infracţiunii*, evitându-se o prea mare îngăduinţă sau o severitate excesivă. În practică, toate litigiile, cu excepţia omorului intenţionat, puteau fi rezolvate prin achitarea unei amenzi (vezi Nu. 35:31).

21:26-36 Dacă un om vătăma **ochiul** sau **dintele** sclavului său, acesta era liber să plece de la el. Dacă un bou omora pe neaşteptate un om, boul trebuia omorât cu pietre, iar carnea lui nu putea fi consumată. Dacă stăpânul a ştiut că boul său are obiceiul să împungă cu coarnele, provocând moartea, atunci şi el trebuia omorât. Dar s-a creat o derogare aici, în sensul că stăpânul putea achita plata unei amenzi, în schimbul vieţii sale. Amenda era echivalentă cu cea necesară pentru moartea unui fiu sau a unei fiice. Pentru moartea unui rob amenda era de treizeci de sicli de argint, iar boul trebuia omorât cu pietre. A se observa: Iuda L-a vândut pe Isus pentru aceeaşi sumă care se cerea în cazul omorârii unui sclav de către un bou, Domnul Isus fiind pus astfel la acelaşi preţ cu cel datorat pentru un sclav mort! Dacă un om lăsa o groapă neacoperită, era răspunzător pentru toate pierderile suferite de cei ale căror animale cădeau în ea. Dacă boul unui om omora boul altuia, valoarea ambelor animale era împărţită egal pe din două. Dacă proprietarul animalului vinovat a ştiut de obiceiurile sale periculoase, era obligat să achite preţul animalului ucis, el putându-şi însuşi însă animalul mort.

3. Legi privitoare la furturi și pagube materiale (22:1-6)

Un hoț trebuia să înapoieze integral ceea ce a furat, suma depinzând de natura furtului. Dacă hoțul era ucis pe când pătrundea prin efracție în locuința sa, în timpul nopții, cel care îl omora nu era răspunzător de moartea sa, întrucât n-avea de unde să știe dacă persoana respectivă venise să fure sau să-l ucidă. Dar omorârea unui hoț în timpul zilei i se taxa făptașului ca o crimă. Dacă hoțul din versetul 1 nu putea înapoia contravaloarea furtului, atunci era vândut ca sclav. Dacă animalul furat era găsit în viață, hoțul trebuia să restituie de două ori valoarea furtului. Dacă un agricultor lăsa un animal să se abată în ogorul vecinului, trebuia să dea despăgubire echivalentul din rodul cel mai bun al ogorului și viei sale. Oricine provoca din neglijență un incendiu care distrugea recoltele trebuia să plătească despăgubire.

4. Legi privitoare la înșelăciune (22:7-15)

22:7-13 Versetele 7-9 se ocupă de furarea unor bani sau averi care au fost păstrate în custodie de o persoană în folosul alteia. Cel care a furat banii sau bunurile respective trebuia să dea înapoi dublu. Dacă hoțul nu era de găsit, cel care avea în păstrare banii trebuia să se înfățișeze înaintea judecătorilor pentru a se vedea dacă el era cel vinovat. În orice caz de trădare a încrederii acordate, judecătorii hotărau dacă vinovat era acuzatul sau acuzatorul, după care cerea celui vinovat să dea înapoi dublu. Dacă un animal murea, era vătămat sau alungat pe când se afla în păstrare și dacă păstrătorul jura printr-un jurământ înaintea Domnului că i-a fost cu neputință să prevină ceea ce s-a întâmplat, nu trebuia să dea nimic înapoi. Dacă animalul a fost furat însă prin nebăgarea de seamă a celui care îl avea în păstrare, atunci persoana respectivă trebuia să plătească. Nu se cerea nici o restituire pentru un animal sfâșiat, dacă se putea aduce cadavrul animalului ca probă.

22:14, 15 Dacă un animal împrumutat era rănit sau ucis, cel care l-a împrumutat trebuia să-l înlocuiască. Dar dacă proprietarul a fost de față când s-a întâmplat acest lucru și, prin urmare, ar fi putut să-și apere animalul, nu se cerea nici o restituire, după cum nu se cerea restituire în cazul unui animal închiriat, întrucât riscul pierderii a fost inclus în preț.

5. Legi privitoare la seducerea fecioarelor (22:16, 17)

Dacă un bărbat seducea o **fecioară** nelogodită, determinând-o să păcătuiască împreună cu el, era obligat să se căsătorească cu ea și să plătească zestrea cuvenită. Dacă tatăl fetei refuza să i-o dea în căsătorie, bărbatul trebuia totuși să-i plătească tatălui fetei **zestrea cuvenită fecioarelor**, deoarece posibilitățile ei de a se mai căsători erau de-acum mult reduse.

6. Legi privitoare la obligațiile civile și religioase (22:18–23:19)

22:18-20 Pe lângă omucidere, la categoria de infracțiuni pasibile de pedeapsa cu moartea se încadrau vrăjitoria, relațiile sexuale **cu un animal** și idolatria.

22:21-24 Evreii aveau datoria să se poarte cu compasiune față de străinii din țara lor pentru faptul că și ei au fost **străini** într-o țară străină. De asemenea, trebuiau să se poarte cu omenie față de văduve și orfani. Domnul Și-a asumat responsabilitatea de a aduce singur la îndeplinire această poruncă. Pentru alte încălcări erau numiți oameni care să aplice pedepse, dar în cazul acesta Dumnezeu Însuși îi pedepsea pe cei vinovați. Această atitudine a lui Dumnezeu față de cei lipsiți de apărare nu s-a schimbat, rămânând aceeași și în ziua de azi, El continuând să aibă grijă de văduve și orfani.

22:25-27 Nu era voie să se perceapă dobândă asupra banilor împrumutați unui israelit, deși de la Neamuri se putea obține dobândă (Deut. 23:20). Obiectele vestimentare luate sub formă de gaj trebuiau înapoiate înainte de căderea întunericului, întrucât haina ținea loc de pătură.

22:28-31 Era interzisă hula împotriva lui Dumnezeu sau a unui dregător (cf. Fapte 23:5). Domnului I se cuvenea partea Sa din recolte sau din rândul fiilor sau al animalelor. Animalele întâi-născute trebuiau oferite în a opta zi. Era interzis consumul de carne aparținând unui animal sfâșiat de fiare sălbatice, asta pentru faptul că nu s-ar fi scurs sângele din acel animal și ar fi însemnat să se consume sânge – faptă condamnată de legea

lui Dumnezeu (Lev. 17). De asemenea, exista pericolul contaminării cu diverse boli răspândite de animale (de ex. turbarea), boli de care Dumnezeu voia să-i apere pe ai Săi.

23:1-12 În chestiuni judiciare, era interzisă răspândirea de zvonuri neadevărate, precum și complicitatea **cu cel rău** în scopul apărării celui vinovat. De asemenea, era condamnată persoana care lua partea unei **mulțimi** care făcea ce este rău sau persoana care părtinea pe cel sărac la judecată. Nu era voie ca cineva să se poarte cu ciudă față de un animal aparținând unui dușman. Dacă animalul se rătăcea, trebuia returnat stăpânului său. Iar dacă se poticnea sub o povară grea, trebuia ajutat să se ridice. Săracilor trebuia să li se facă dreptate, iar cel nevinovat și cel drept nu trebuiau condamnați prim manevre juridice dibace. Era interzisă acceptarea mitei sau asuprirea străinilor. Anul al șaptelea era un sabat, în care pământul trebuia lăsat necultivat. Săracilor li se dădea voie să culeagă ceea ce creștea de la sine în acel an. Anul al șaptelea mai avea menirea să constituie odihnă pentru stăpân, rob și animal. Observați că Dumnezeul Vechiului Testament a fost un Dumnezeu milostiv și drept, în pofida acuzațiilor ce I s-au adus de către criticii necredincioși din epoca modernă.

23:13-17 Evreilor li se interzicea să și pomenească despre alți dumnezei (adică idoli), cu excepția cazurilor în care îi condamnau, așa cum au făcut profeții. Trei mari praznice trebuiau sărbătorite în cinstea lui Iehova: (1) Sărbătoarea Azimilor se ținea la începutul anului, imediat după Paște. Semnificația ei constă în importanța curățirii vieților noastre de maliție și răutate. (2) Sărbătoarea Secerișului, numită și Rusalii sau Sărbătoarea Săptămânilor, întruchipa coborârea Duhului Sfânt în Ziua Cincizecimii și întemeierea bisericii. (3) Sărbătoarea Strângerii Roadelor, numită și praznicul corturilor, întruchipează acea perioadă, numită Mileniu, când Israelul va locui în siguranță în țara sa. Persoanelor adulte de sex masculin *li se cerea* să participe la aceste sărbători, pe când participarea celorlalte persoane era *voluntară*. În Noul Testament îl vedem nu numai pe Iosif, dar și pe Maria și pe băiatul Isus suindu-se în fiecare an la Ierusalim, de sărbătoarea Paștelui (Luca 2:41).

23:18, 19 Pâinea dospită (dospeala simbolizează păcatul) nu avea voie să fie folosită în legătură cu **sângele jertfei** lui Dumnezeu, adică Paștele. **Grăsimea** jertfei Îi aparținea Domnului, deoarece semnifica partea cea mai aleasă a jertfei; ea nu trebuia lăsată până a doua zi dimineața, dar putea probabil să fie arsă. Cele mai bune dintre roadele dintâi trebuiau aduse în casa Domnului. Un animal nu avea voie să fie gătit **în laptele mamei sale**. Era probabil o prevenire ca israeliții să nu practice ritualurile comune închinătorilor la idoli. Evreii habotnici din vremea noastră evită gătirea unor preparate de carne în același vas cu lactatele. De asemenea ei evită consumarea unor preparate de carne cu sosuri conținând smântână și a altor forme asemănătoare.[22]

7. Legi privitoare la cuceriri militare (23:20-33)

Aici Dumnezeu a promis că va trimite **un Înger** (adică chiar Domnul Însuși) **înaintea** israeliților, ca să-i conducă în Pământul Făgăduinței și să **izgonească** locuitorii păgâni. Dacă israeliții se vor feri de idolatrie și vor asculta de Domnul, El va înfăptui lucrări măreție pentru ei. Iată ce scrie Henry cu privire la avertismentul împotriva neascultării:

> Bine am face să luăm aminte la îndemnul de a nu-l provoca pe protectorul și binefăcătorul nostru, deoarece dacă va fi luată de la noi apărarea și se vor opri izvoarele bunătății, vom fi terminați.[23]

Țara israeliților avea să se întindă **de la Marea Roșie până la marea** filistenilor (Marea Mediterană) și **de la pustiu** (deșertul Neghev din partea de sud a Canaanului) **până la Fluviu** (Eufrat).

Observați porunca ce li s-a dat israeliților de a-i **izgoni** pe locuitorii țării. Ei nu au avut voie să încheie nici un fel de tratate, să nu participe în nici un fel la formele lor de idolatrie și să nu permită fiilor și fiicelor lor să se căsătorească cu membri ai acestor popoare. Dumnezeu deja promisese că-i va distruge pe răii de canaaniți, dar era nevoie de cooperarea Israelului. Aceste versete consfințesc un im-

portant principiu spiritual: Dumnezeu ne va dărui biruință asupra vrăjmașilor noștri (lumea, firea veche și diavolul), dar El așteaptă din partea noastră să luptăm lupta bună a credinței.

Versetul 33 își găsește corespondentul în 2 Corinteni 6:14-18. Despărțirea de lume a fost, este și va fi întotdeauna voia lui Dumnezeu pentru copiii Săi. Eșecul Israelului de a asculta de această poruncă a dus la căderea sa. Prin urmare, rămâne în picioare și azi principiul conform căruia: „Tovărășiile rele strică obiceiurile bune", corupând morala cuiva.

8. Ratificarea legământului (24:1-8)

24:1, 2 Moise se afla pe Muntele Sinai, când Dumnezeu i-a vorbit, dictându-i legile și poruncile cuprinse în capitolele 20-23 din cartea Exodului. Înainte de a părăsi Moise vârful muntelui, Dumnezeu i-a spus să revină împreună cu **Aaron** și cu cei doi fii ai acestuia, **Nadab și Abihu și** cu **șaptezeci de bătrâni ai lui Israel**. Dar numai **Moise** avea voie să se apropie de **Domnul**. Ceilalți trebuiau să rămână la distanță. Sub lege, între păcătos și Dumnezeu trebuie să fie o distanță, dar sub har „avem o deplină libertate să intrăm în Locul Preasfânt prin sângele lui Isus" (Ev. 10:19). Legea spune: „Să nu se apropie!" Harul spune: „Să ne apropiem" (Ev. 10:22).

24:3-8 Moise a coborât apoi la **popor**, transmițându-le legea, pe care israeliții s-au învoit imediat s-o păzească, fără să-și dea seama cât de neputincioși erau pentru a face acest lucru. Pentru a ratifica acest legământ condiționat între Dumnezeu și Israel, Moise a zidit mai întâi un altar cu doisprezece stâlpi (reprezentând cele douăsprezece seminții ale lui Israel). Apoi a luat sânge din jertfe și a stropit jumătate din altar (reprezentând partea lui Dumnezeu din acest legământ) iar cu cealaltă jumătate din sânge a stropit **poporul** (semnificând astfel hotărârea lor de a-și respecta partea ce le revenea la acest acord).

9. Revelarea slavei lui Dumnezeu (24:9-18)

24:9-11 După aceasta, **Moise** și ceilalți s-au suit din nou pe Muntele Sinai, cum li s-a poruncit în versetele 1 și 2 să facă. Acolo L-au văzut pe Dumnezeu în slava Sa. În mod obișnuit, a-L vedea pe Dumnezeu ar însemna pentru cineva să moară, dar aici nu s-a întâmplat așa. Oamenii aceștia nu au fost omorâți, ci L-au văzut pe Dumnezeu, și au mâncat și au băut. Cu alte cuvinte, L-au văzut pe Dumnezeu și au trăit, apucând să mănânce jertfa de pace.

Asistăm în Biblie la un aparent paradox în privința capacității de a-L vedea pe Dumnezeu. Pe de o parte, există versete care par să indice că este cu neputință să-L vedem pe Dumnezeu (Ex. 33:20; Ioan 1:18; 1 Ioan 4:12). Pe de altă parte, există alte pasaje în care ni se spune că diverși oameni L-au văzut pe Dumnezeu, de exemplu la Geneza 32:30; Ex. 24:10; 33:23. Explicația constă în faptul că, deși Dumnezeu în slava Sa descoperită este un foc mistuitor, care l-ar mistui îndată pe oricine L-ar privi, totuși El poate să Se reveleze sub forma unui om, a unui înger sau a unui nor de slavă (Deut. 5:24), pe care un om să-l poată vedea și totuși să trăiască după aceea.

24:12-18 Aici se pare că ne este descrisă o altă cale de acces pe Muntele Sinai. De data aceasta, **Iosua** l-a însoțit pe Moise o bucată de drum. În absența sa, el i-a delegat pe **Aaron și Hur** să slujească în calitate de judecători ai poporului. Timp de **șase zile** Moise a așteptat pe panta muntelui, în timp ce norul de slavă acoperea vârful muntelui. Apoi, la invitația lui Dumnezeu, el s-a suit până în vârful muntelui, pătrunzând în nor, unde urma să stea timp de patruzeci de zile și patruzeci de nopți. Patruzeci este cifra punerii la încercare, a probării sau testării. Astfel Domnul a descoperit prin intermediul Legii ce zace în inima omului.

Instrucțiunile pe care le-a primit Moise în acest timp sunt consemnate în secțiunea care se încheie cu 31:18.

X. TABERNACOLUL ȘI PREOȚIA (cap. 25–40)

Următoarele șapte capitole se ocupă cu instrucțiunile privitoare la construirea tabernacolului (sau cortului întâlnirii), cu înființarea preoției și cu legislația conexă. Cincisprezece capitole întregi sunt consacrate în Biblie tabernacolului, arătându-se prin aceasta importanța pe care o

deținea acest cort al întâlnirii în ochii lui Dumnezeu.

Tabernacolul avea forma unui cort ce urma să constituie locuința lui Dumnezeu în mijlocul poporului Său. Fiecare parte a tabernacolului ne învață lecții spirituale cu privire la Persoana și lucrarea lui Cristos și la modul în care ne putem apropia de Dumnezeu. Preoția le-a amintit oamenilor că păcatul a creat o distanță între Dumnezeu și ei înșiși și că acum se puteau apropia de El doar prin reprezentanții numiți și învredniciți de El.

A. Instrucțiuni pentru construirea Tabernacolului (cap. 25–27)

1. Colectarea materialelor (25:1-9)

Lui Moise i s-a spus să strângă de la oameni un dar constând din materialele de care va fi nevoie pentru ridicarea cortului (sau a sanctuarului). Metale prețioase, pânzeturi fine, piei, **untdelemn**, mirodenii și **pietre** prețioase – toate acestea au fost, neîndoios, plata pe care au primit-o israeliții din partea egiptenilor când au părăsit Egiptul. Ei munciseră – mai precis: robotiseră – pentru acest lucruri. Acum le-au dăruit cu jertfire. Dumnezeu a insistat ca tabernacolul să se facă în strictă conformitate cu planul divin. Dacă acest lucru este valabil în cazul unui edificiu fizic, cu cât mai important este ca adunările lui Cristos (adică oamenii) să fie constituite după planul divin din Noul Testament!

2. Chivotul Legământului (25:10-16)

Chivotul era o cutie din lemn, poleită în interior și exterior cu aur curat. De o parte și de alta a sa erau verigi de aur prin care au fost petrecuți drugi de aur pentru transportarea chivotului. În chivot trebuia să fie așezată **Mărturia**, adică cele două table conținând Legea (v. 16) iar mai târziu toiagul lui Aaron și un borcan cu mană (Ev. 9:4).

3. Scaunul îndurării (25:17-22)

Capacul chivotului se numea **scaunul îndurării** și era o platformă de aur pe care se sprijineau cele două figurine întruchipând îngeri. Acești **heruvimi**[24] stăteau față în față iar aripile lor se ridicau în sus, atingându-se. Dumnezeu S-a manifestat în norul de slavă **dintre cei doi heruvimi** și **deasupra scaunului îndurării**. Heruvimii sunt menționați în cel puțin treisprezece cărți din Biblie. Ei sunt asociați de cele mai multe ori cu sfințenia și neprihănirea lui Iehova, fiind menționați de multe ori în legătură cu tronul lui Dumnezeu. Descrierea lor o găsim în capitolele 1 și 10 din Ezechiel.

4. Masa pâinii punerii înainte (25:23-30)

Masa pâinii punerii înainte era o masă de lemn poleită cu aur curat. De jur-împrejurul ei era un chenar de aur și un cadru de un lat de palmă cu încă un chenar de aur. Asemenea chivotului, masa era transportată cu ajutorul drugilor trecuți prin inele din cele patru colțuri de jos ale celor patru picioare ale ei. Pe masă erau așezate douăsprezece pâini (v. 30) pentru cele douăsprezece seminții ale lui Israel. De asemenea mai erau diverse vase, farfurii, cățui, potire și cești pentru turnat.

5. Sfeșnicul de aur și accesoriile sale (25:31-40)

25:31-39 Sfeșnicul era confecționat din aur curat și avea șapte brațe în vârful fiecăruia dintre ele aflându-se o candelă montată pe un dispozitiv rotitor cu un fitil înmuiat în ulei. În legătură cu sfeșnicul erau fitilurile și cenușarele în care cădeau resturile (v. 38, 39).

25:40 La confecționarea tuturor acestor obiecte trebuia să se țină seama de o singură condiție obligatorie, anume de a urma **modelul** pe care Dumnezeu l-a dat **pe munte**. Nu era loc aici pentru nici o improvizație din partea omului. Tot așa este și în chestiunile spirituale: Noi trebuie să urmăm directivele divine și să nu deviem de la **modelul** pe care Domnul, în înțelepciunea Sa, ni l-a dat.

Toate piesele mobilierului din tabernacol Îl simbolizau pe Cristos în slava Sa: chivotul simboliza dumnezeirea Sa (aurul) și umanitatea Sa (lemnul). Scaunul îndurării Îl întruchipa pe Cristos în calitatea de scaun al îndurării sau ispășirii pentru noi (Ro. 3:25). Masa pâinii punerii înainte Îl reprezenta pe Cristos ca Pâinea Vieții. Sfeșnicul Îl înfățișa pe Cristos ca Lumina lumii. Altarul de bronz (cap. 27) Îl tipiza pe Cristos ca Jertfa arderii de tot, consumată pe de-a-ntregul pentru Dumnezeu. Altarul tămâierii sau altarul poleit cu aur (cap. 30) înfățișa mireasma lui

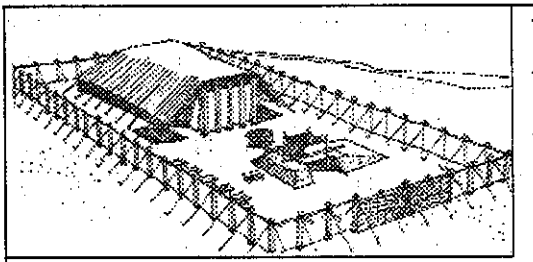

Tabernacolul avea menirea de a asigura un loc în care Dumnezeu să poată locui în mijlocul poporului Său. Termenul *tabernacol* se referă uneori la cort, inclusiv la locul sfânt și Sfânta Sfintelor, care era acoperită cu perdele brodate. Dar în alte locuri se referă la întregul complex, inclusiv curtea împrejmuită cu perdele în cadrul căreia se afla cortul.

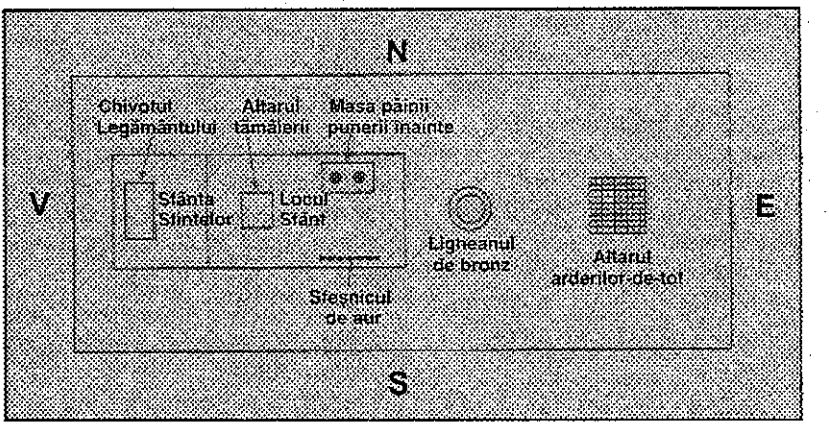

Ilustrația arată pozițiile relative ocupate de mobilierul cortului folosit la închinarea israeliților. Cortul (tabernacolul) a fost mărit, pentru ca elementele să se poată vedea mai clar.

Planul Tabernacolului

Cristos în Dumnezeu. Ligheanul (cap. 30) Îl simboliza pe Cristos în ipostaza de curățire a poporului Său prin spălarea cu apă prin Cuvânt (cf. Tit 3:5; Ioan 13:10; Ef. 5:26).

6. Tabernacolul propriu-zis (cap. 26)

26:1-6 Capitolul 26 descrie tabernacolul propriu-zis, care avea următoarele dimensiuni: aproximativ patruzeci și cinci de picioare lungime, cincisprezece picioare înălțime (pornind de la premisa că un cot echivala cu 18 țoli). Cele două laturi și partea din spate erau alcătuite din panouri verticale din lemn, fixate în lăcașuri și îmbinate. Partea din față, intrarea, avea piloni.

Prima învelitoare, numită aici **tabernacolul** era alcătuită din țesătură fină de in și din materiale albastre, purpurii și stacojii, pe care să fie lucrați cu măiestrie heruvimi. Ea se compunea din două seturi de câte cinci cortine legate între ele. Aceste două seturi erau unite cu copci de aur care se prindeau după câte se pare de cele cincizeci de cheotori albastre. Întreaga învelitoare era de patruzeci și cinci pe șaizeci de picioare și forma tavanul, acoperind laturile până la distanța de 18 țoli (inci) de la pământ.

26:7-13 A doua învelitoare, numită **cortul**, era făcută din păr de capră. Un set de cinci cortine era legat de un set de șase cortine cu copci de bronz prinse de cincizeci de cheotori. Întreaga acoperitoare, având dimensiunea de patruzeci și cinci de picioare pe șaizeci de picioare, se petrecea peste toate laturile tabernacolului, cu excepția părții din față. Acolo o secțiune a învelitorii era îndoită spre partea din spate a cortului.

26:14 A treia învelitoare era făcută din piei de berbec iar a patra din piei de vițel de mare (tradus și prin: *piei de focă* sau *delfin*).[25] Nu ni se dau nici un fel de dimensiuni, dar probabil că aceste învelitori erau de aceleași dimensiuni ca și învelitoarea din păr de capră.

26:15-30 Scândurile... puse în picioare care formau cele trei laturi ale tabernacolului sunt descrise în versetele 15-25. Fiecare **scândură** avea dimensiunea de 10 coți

lungime și un cot și jumătate lățime (adică 4,5 m x 0.7 m), provenind din lemn de salcâm și fiind poleită cu aur. Fiecare scândură avea câte două urechi în partea inferioară, care să intre în lăcașuri. De fiecare latură se aflau douăzeci de scânduri și șase scânduri în partea din spate. Au fost confecționate două scânduri speciale pentru colțurile din spate. Scândurile erau fixate cu drugi de lemn, poleiți cu aur, care erau petrecuți prin inelele de aur de pe scânduri. Drugul din mijloc era dintr-o singură bucată. Doi drugi mai scurți având diferite lungimi au fost probabil uniți pentru a forma un singur drug în partea inferioară. Unii cred că scândurile formau un cadru în formă de grătar.

26:31-37 Tabernacolul propriu-zis era împărțit în două încăperi: prima, **locul sfânt**, avea dimensiunea de 30 x 15 picioare și apoi **locul preasfânt** (sfânta sfintelor), cu dimensiunea de 15 x 15 picioare. Aceste două încăperi erau despărțite de o perdea făcută din pânză fină de in și brodată cu heruvimi. Perdeaua se sprijinea pe patru stâlpi. Chivotul și scaunul îndurării trebuiau să stea în locul preasfânt, pe când masa pâinii punerii înainte și sfeșnicul de aur trebuiau să stea în locul sfânt. Altarul tămâierii (cap. 30) era singura piesă de mobilier care se mai afla în locul sfânt, fiind așezat în fața perdelei. Sfeșnicul se afla pe latura sudică a locului sfânt iar masa în partea de nord. Ușa tabernacolului era o perdea țesută, similară cu perdeaua dinăuntru, dar atârnată pe cinci stâlpi din lemn de salcâm poleiți cu aur și sprijinindu-se pe postamente de bronz.

7. Altarul de bronz pentru arderile-de-tot (27:1-8)

Altarul arderii de tot, cunoscut și sub denumirea de altarul de bronz, era confecționat din lemn de salcâm, acoperit cu un strat de bronz. Dimensiunea sa era un pătrat de 7,5 x 7,5 picioare, iar înălțimea era de 4,5 picioare. Altarul avea patru coarne la colțurile sale și era transportat cu ajutorul unor drugi atașați în partea de jos.

8. Curtea exterioară, stâlpii și perdeaua (27:9-19)

De jur împrejurul tabernacolului era un spațiu larg cunoscut sub denumirea de

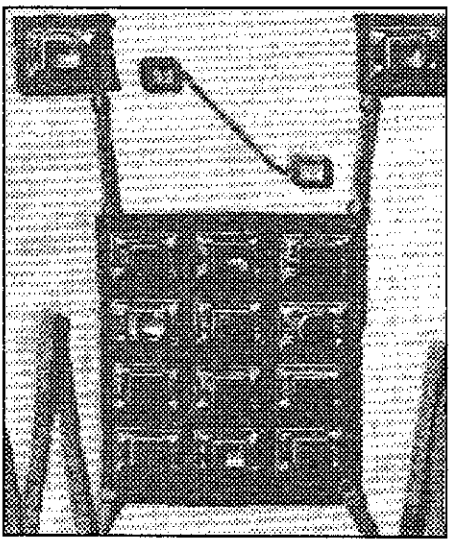

Această copie a pieptarului marelui preot are încrustate pietre prețioase reprezentând cele 12 seminții ale lui Israel. Pe fiecare piatră este gravat numele unei seminții.

curte, care era împrejmuită cu pânze de in subțire răsucit atârnate pe stâlpi de bronz. Dimensiunea acestui spațiu era de 150 picioare lungime, 75 picioare lățime și 7,5 picioare înălțime. Poarta de la capătul de est avea lățimea de treizeci de picioare. Ea avea o perdea din pânză de in brodată, similară cu perdelele tabernacolului. Dacă nu se preciza un alt metal, toate ustensilele cortului trebuiau confecționate din bronz.

9. Untdelemnul pentru sfeșnic (27:20, 21)

Untdelemnul pentru sfeșnic trebuia să fie ulei de măsline curat, fără depuneri, întruchipându-L pe Duhul Sfânt. Untdelemnul trebuia să ardă necurmat – adică în fiecare seară, **„de seara până dimineața"**. Sintagma: **„cortul întâlnirii"** se referă aici la cortul ce avea să slujească de locuință pentru Dumnezeu, dar la 33:7 se referă la cortul provizoriu pe care l-a ridicat Moise.

B. Preoția (cap. 28, 29)

1. Veșmintele preoților (cap. 28)

28:1, 2 Capitolul 28 se ocupă cu veșmintele marelui preot și ale fiilor săi. Aceste haine, precum și culorile lor, împreună cu bijuteriile cu care erau împodobite, etc., se referă, cu toate, la diversele glorii ale lui Cristos, Marele Nostru Preot. Familia lui **Aaron** era o familie preoțească.

28:3-29 Marele preot avea două rânduri de haine: (1) hainele de slavă și frumusețe, în culori vii și împodobite cu măiestrie; (2) hainele simple din pânză de in. Primele sunt descrise aici (v. 2-4). **Efodul** (v. 6, 7) era asemănător cu un șorț, având două secțiuni ce se uneau la umeri, având deschizături laterale. Brâul împletit cu măiestrie (v. 8) era de fapt un fel de chimir purtat în jurul brâului, deasupra tivului efodului. **Ferecăturile** (13) erau din aur filigranat, având fixate pe ele pietre prețioase. Pe fiecare umăr se afla o piatră de onix, gravată cu numele a șase seminții ale lui Israel (v. 9-12). În partea din față a efodului se afla pieptarul, cu cele douăsprezece pietre prețioase, fiecare piatră purtând numele unei seminții. Pieptarul era prins de efod cu lănțișoare de aur (v. 13-28). Astfel marele preot purta semințiile lui Israel înaintea lui Dumnezeu pe umerii săi (umerii, v. 12, simbolizând tăria) și deasupra inimii lui (inima fiind considerată centrul afectiv al ființei umane, sediul afectivității sale, v. 29).

28:30 Pieptarul se numește pieptarul judecății (v. 15, 29, 30) probabil pentru faptul că în el se aflau **Urim și Tumim**, prin care se puteau discerne judecățile sau voia lui Dumnezeu (Nu. 27:21).

Sintagma: **Urim și Tumim** are sensul de *lumini* și *perfecțiuni*. Nu știm exact ce erau acestea, dar știm, cum am arătat deja, că erau legate de pieptar și că aveau rolul de a ajuta la aflarea voii lui Dumnezeu (1 Sam. 28:6).

28:31-35 Mantia de sub efod era un articol vestimentar de culoare albastră, purtat sub efod, care se întindea până sub genunchi. Pe tiv se aflau clopoței și rodii, ilustrând mărturia și roadele. Clinchetul clopoțeilor trebuia auzit când Aaron pătrundea sau ieșea din locul sfânt.

28:36-38 Pe turban marele preot avea o plăcuță de aur gravată cu cuvintele: **„SFINȚENIE DOMNULUI"**, care trebuia să stea întotdeauna pe fruntea sa, pentru **nelegiuirea lucrurilor sfinte**, având, prin urmare, menirea de a ne aminti că până și cele mai sacre fapte săvârșite de noi sunt pătate de păcat. După cum s-a exprimat odată episcopul Beveridge: „Nu pot să mă rog, dar păcătuiesc... Trebuie să mă pocăiesc de pocăința mea iar lacrimile mele trebuie spălate cu sângele Răscumpărătorului meu."[26]

28:39-43 Tunica țesută era o haină lungă de in pe care marele preot o purta sub mantia albastră. Aceasta avea eșarfă țesută. Fiii lui Aaron purtau tunici simple de culoare albă, eșarfe și scufii, pentru slavă și podoabă (v. 40). Iar ca îmbrăcăminte de corp ei purtau pantaloni de in. Ei erau îmbrăcați din cap până în picioare, dar nu purtau încălțăminte în picioare, deoarece stăteau pe teren sfânt când slujeau Domnului (3:5). Termenul tradus în versetul 41 prin verbul „a consacra" („a sfinți", în română) înseamnă, textual: *a umple mâna* (adică a o umple cu ofrande).

2. Consacrarea preoților (cap. 29)

29:1-9 Dumnezeu a rânduit ca **Aaron și fiii lui** să fie primii preoți. Ulterior singura modalitate în care se putea deveni preot era aceea de a te naște dintr-o semințe și dintr-o familie de preoți. În biserică singurul mod în care se poate deveni preot este prin *nașterea din nou* (Apo. 1:5, 6). Este un act de aroganță nemaipomenită din partea omului să ordineze sau să hirotonisească pe cineva, acordându-i rangul de preot.

Ritualul descris aici a avut loc în Levitic 8. Consacrarea preoților este întrucâtva similară curățirii leproșilor (Lev. 14). În ambele cazuri, sângele jertfei era aplicat persoanei în cauză, acest lucru învățându-ne că înainte ca omul păcătos să se poată apropia de Dumnezeu trebuie să se facă ispășire.

Materialele pentru ofrande sunt prezentate în versetele 1-3, ulterior dându-se instrucțiuni detaliate pentru folosirea lor. Primul pas din procesul consacrării preoților l-a constituit spălarea lui Aaron și a fiilor săi cu apă la ușa cortului (v. 4). În al doilea rând, Aaron a fost îmbrăcat cu hainele descrise în capitolul precedent (v. 5, 6). Apoi a fost uns cu untdelemn (v.7). În continuare fiii au fost îmbrăcați cu tunicile lor preoțești (v. 8, 9).

29:10-21 Urmau a fi jertfite: (1) un viței pentru jertfa de păcat (10-14); un berbec pentru arderea de tot (v. 15-18); un alt berbec pentru consacrare (v. 19-21). Punerea mâinilor pe capul unui animal de jertfă semnifica identificarea cu acea jertfă, faptul că animalul urma să moară în locul celui ce aducea jertfa (v. 10). Desigur, sângele întruchipa sângele lui Cristos, vărsat pentru

iertarea păcatelor. Grăsimea era considerată partea cea mai de preț a animalului, fiindu-I oferită, prin urmare, Domnului (v. 13). Primul berbec era ars complet pe altar (v. 15-18), întruchipând devotamentul total al lui Cristos față de Dumnezeu și faptul că S-a dăruit pe Sine lui Dumnezeu cu toată ființa Sa. Sângele celui de-al doilea berbec (berbecul consacrării) trebuia aplicat pe vârful urechii drepte a lui Aaron... și pe vârful urechii drepte a fiilor lui și pe degetul mare al piciorului lor drept (v. 20); de asemenea sângele de pe altar trebuia stropit pe hainele lor (v. 21) – prin aceasta înțelegându-se nevoia curățirii de păcat în toate compartimentele vieții omenești – urechea pentru ascultarea de cuvântul lui Dumnezeu, mâna pentru activitate sau slujire iar piciorul pentru umblare sau comportament. Ni s-ar putea părea ciudat că hainele atât de frumoase ale preoților trebuiau stropite cu sânge. Numai că, deși sângele ispășitor nu pare deloc atrăgător în ochii omului, el este de absolută trebuință în fața lui Dumnezeu.

22:22-34 În continuare lui Moise i s-a poruncit să umple mâinile preoților cu materialele necesare pentru jertfă, autorizându-i astfel să aducă jertfe (v. 22-28). Prima jertfă (v. 22-25) trebuia legănată înaintea Domnului, iar apoi arsă pe altarul arderii de tot. Pieptul berbecului era legănat înaintea Domnului, probabil pe plan orizontal, iar umărul sau coapsa erau legănate înaintea Domnului pe plan vertical. Aceste două porțiuni erau oferite apoi preoților ca hrană (v. 26-28). Pieptul legănat se referă la afecțiunea pe care ne-o poartă Dumnezeu, iar umărul legănat simbolizează puterea Sa care se întinde în folosul nostru. Hainele lui Aaron au devenit proprietatea fiilor săi după el, întrucât preoția se transmitea din tată în fiu (v. 29, 30). Alimentația preoților și modul de preparare a alimentelor sunt descrise în versetele 31-34.

29:35-46 Ceremonia de consacrare dura **șapte zile**, fiind aduse jertfe **în fiecare zi,** iar **altarul** fiind curățit de sânge și uns cu untdelemn (v. 35-37). Începând de atunci preoții trebuiau să aducă pe altarul arderilor-de-tot doi miei de un an – un miel... dimineața și altul în seara fiecărei zile **între cele două seri** (adică în amurg, v. 38-42). Apoi Dumnezeu a promis că Se va întâlni cu poporul în **cortul întâlnirii** și că va **locui** în mijlocul israeliților și va **fi Dumnezeul lor** (v. 43-46).

C. Instrucțiuni suplimentare privitoare la tabernacol (cap. 30, 31)

1. Altarul tămâierii (30:1-10)

Altarul tămâierii era din lemn poleit cu aur și stătea în locul sfânt. Era un pătrat cu latura de 18 țoli și înălțimea de trei picioare. Se mai numea și altarul de aur. Pe acest altar se ardea tămâie dimineața și seara, simbolizând lucrarea de mijlocire a lui Cristos pentru noi. Deși acesta se afla în locul sfânt, era atât de strâns legat de Sfânta Sfintelor încât redactorul epistolei către Evrei se pare că afirmă că acesta se afla după perdeaua a doua (Ev.9:4, KJV), deși termenul folosit în cartea Evrei ar putea fi tradus și prin *cădelniță* (NKJV).[27] Altarul era transportat cu ajutorul drugilor ce treceau prin inelele aflate sub cununi, de ambele părți ale și altarului.

2. Banii pentru răscumpărare (30:11-16)

Dumnezeu a poruncit ca fiecare bărbat israelit de la vârsta de douăzeci de ani în sus să plătească o jumătate de siclu ca preț de răscumpărare pentru el însuși. Plata aceasta, care era uniformă atât pentru bogați, cât și pentru săraci, era impusă ori de câte ori se organiza un recensământ și avea drept scop acoperirea cheltuielilor **pentru slujba cortului întâlnirii**. Ea avea menirea de a-i apăra pe israeliți de plăgi (v. 12 sau „pedepse", versiunea Azimioară; „ca să nu fie loviți de nici o urgie", Cornilescu). La început suma a fost folosită pentru confecționarea lăcașelor de argint pe care se sprijineau scândurile cortului. Argintul simbolizează răscumpărarea, care este temelia credinței noastre. Toți au trebuință de răscumpărare și ea este disponibilă tuturor, în aceleași condiții.

3. Ligheanul (30:17-21)

Ligheanul de bronz stătea **între** intrarea în **cortul întâlnirii și altar**. Era bazinul în care își spălau preoții mâinile și picioarele și a fost confecționat din oglinzile de bronz donate de femei (38:8). Nu se precizează dimensiunile sale. Orice preot care mânuia lucruri sfinte fără să se fi spălat mai întâi era condamnat la moarte. Este un avertisment solemn prin care ni se atrage atenția

că și noi trebuie să fim curați pe plan spiritual și moral înainte de a ne angaja în orice slujbă pentru Domnul (vezi Ev. 10:22).

4. Untdelemnul pentru ungere (30:22-33)

Untdelemnul pentru ungerea sfântă se folosea pentru ungerea cortului întâlnirii, a mobilierului său și a preoților. Era interzisă folosirea acestui untdelemn în orice alte scopuri. **Untdelemnul** în Scriptură este adesea un *tip al Duhului Sfânt*. Ungerea preoților semnifică necesitatea înrâuririi Duhului Sfânt, a împuternicirii pe care o dă El, pentru ca să se poată săvârși orice slujbă divină.

5. Tămâia (30:34-38)

Tămâia era o mireasmă obținută din diverse **mirodenii** care se ardea pe altarul de aur al tămâierii dimineața și seara. Asemenea untdelemnului, nu era voie să fie imitată sau folosită în alte scopuri.

6. Meșterii iscusiți (31:1-11)

Dumnezeu a desemnat **meșteri iscusiți**, pe **Bețaleel**[28] și pe **Aholiab** (în edițiile românești: **Oholiab**, n.t.), care să construiască **cortul... și tot mobilierul cortului**. Aceștia au supravegheat munca celorlalți lucrători în vederea îndeplinirii acestei sarcini sfinte (v. 6b). Repetarea pronumelui personal la persoana întâi în acest paragraf („Eu", fie direct, fie subînțeles) arată că orice poruncă divină e însoțită de o înzestrare cu putere divină. Domnul Își desemnează lucrătorii, îi înzestrează cu capacități și talente, după care le încredințează o lucrare pe care s-o săvârșească spre slava Sa (v. 6). Lucrarea este în întregime a Domnului, dar El o duce la îndeplinire prin intermediul unor oameni de care se folosește ca instrumente. Iar apoi El Își răsplătește agenții.

7. Semnul Sabatului (31:12-18)

31:12-17 Respectarea Sabatului avea menirea de a constitui un semn între Dumnezeu și Israel. Nu era voie să se efectueze nici o lucrare în ziua a șaptea, nici măcar construirea tabernacolului (a cortului întâlnirii). Neascultarea se pedepsea cu moartea.

31:18 În acest punct Domnul i-a dat lui Moise cele două table de piatră inscripționate cu Legea lui Dumnezeu – adică Cele Zece Porunci sau Decalogul (cf. Deut. 10:14).

TABERNACOLUL: IMAGINEA SUB CARE ÎL VEDE DUMNEZEU PE CRISTOS

În esență tabernacolul (cortul întâlnirii) ni-L prezintă pe Cristos, Cuvântul întrupat care „a cortuit" printre noi (Ioan 1:14, în greacă).[29]

Cortul întâlnirii mai poate fi și o întruchipare a modului în care mântuiește Dumnezeu, precum și a vieții și slujbei ulterioare a credinciosului, după ce a fost mântuit.

Dar deși ne înfățișează calea mântuirii, cortul (tabernacolul) a fost dăruit unui popor care se afla deja într-o relație de legământ cu Dumnezeu. Mai degrabă decât să asigure o cale a mântuirii, tabernacolul oferea mijlocul prin care oamenii puteau fi curățiți de întinarea exterioară, ritualistică, fiind astfel învredniciți să se apropie de Dumnezeu în actul închinării.

Tabernacolul și slujbele oficiate în legătură cu el au fost copii ale lucrurilor din ceruri (Ev. 8:5; 9:23, 24). Asta nu înseamnă că în cer există un model identic, sub aspect structural sau arhitectural, ci, mai degrabă, faptul că tabernacolul întruchipează realități spirituale din cer. Observați următoarele corespondențe:

Sanctuarul pământesc (Ev. 9:1-5)	Sanctuarul ceresc (Ev. 8:2; 9:11-15)
Sfânta Sfintelor (Ev. 9:13)	Locul prea sfânt (Ev. 10:19)
Perdeaua (Ev. 9:3a)	Perdeaua, trupul lui Cristos (Ev. 10:20)
Sângele animalelor (Ev. 9:13)	Sângele lui Cristos (Ev. 9:14)
Altarul (Ev. 5:1-4)	Cristos, altarul nostru (Ev. 13:10)
Marele preot (Ev.5:1-4)	Cristos Marele nostru Preot (Ev. 4:14, 15; 5:5-10; 7:20-28; 8:1; 10:21)
Jertfele (Ev. 10:1-4, 11)	Cristos, jertfa noastră (Ev. 9:23-28; 10:12)
Chivotul (Ev. 9:4)	Tronul de har (Ev. 4:16)
Altarul tămâierii (Ev. 9:4, KJV)	Altarul tămâierii din cer (Apo. 8:3)

Perdelele de in ce împrejmuiau curtea exterioară (150X75 picioare)

Perdelele era confecționate din țesătură fină de in, de culoare albă, simbolizând neprihănirea desăvârșită a lui Dumnezeu. Aveau înălțimea de 7,5 picioare, formând o barieră ce nu le permitea oamenilor să vadă ce se află de cealaltă parte. Ele constituie un simbol al eșecului omului de a atinge standardele de neprihănire ale lui Dumnezeu (Ro. 3:23) și neputința păcătosului de a vedea sau de a înțelege lucrurile lui Dumnezeu (1 Cor. 2:14). Perdelele erau atârnate pe 56 de stâlpi montați în lăcașuri de bronz, având cârlige și copcii de argint.

Poarta

Desigur, pentru a putea pătrunde în curte, trebuia să se intre prin ușa sau poarta curții, dar nu exista decât o singură intrare, după cum Cristos este singura cale de a ajunge la Dumnezeu (Ioan 14:6; Fapte 4:12). Poarta avea lățimea de 30 de picioare, acest lucru simbolizând suficiența lui Cristos pentru întreaga omenire (Ioan 6:37; Ev. 7:25).

Perdelele care alcătuiau poarta erau confecționate din pânză albă de in, brodată cu fire de culoare albastră, purpurie și stacojie, aceasta simbolizându-L pe Cristos așa cum este El prezentat în cele patru evanghelii:

Purpuriu	Matei	Regele (Mat. 2:2)
Stacojiu	Marcu	Robul smerit, suferind pentru păcate, care sunt asemenea cârmâzului la Isaia 1:18
Alb	Luca	Omul perfect (Luca 3:22)
Albastru	Ioan	Cel ceresc (Ioan 3:13)

Altarul de bronz pentru arderea de tot (cu o suprafață de 7,5 picioare pătrate și înălțimea de 4,5 picioare)

Primul obiect din curtea interioară era altarul, locul unde se aduceau jertfele. El ne vorbește despre crucea lui Cristos de la Calvar (Ev. 9:14, 22). Acesta trebuie să fie punctul de plecare al păcătosului care dorește să se apropie de Dumnezeu. Altarul era făcut din bronz și din lemn de salcâm, lemnul specific pustiului, care nu putrezește. Bronzul simbolizează judecata iar lemnul simbolizează natura umană fără păcat și incoruptibilă a lui Cristos. Cel care nu a cunoscut nici un păcat a suferit în locul nostru judecata lui Dumnezeu pentru păcatele noastre (2 Cor. 5:21).

Altarul era gol pe dinăuntru, cu un grătar situat la jumătatea distanței verticale, pe care se așeza animalul de jertfă. El avea patru coarne poleite cu bronz, câte unul la fiecare din colțurile sale (Ex. 27:2). Se pare că animalul de jertfă era legat de aceste coarne (Ps. 118:27b). Nu frânghiile, nici măcar cuiele nu L-au legat pe Mântuitorul de cruce, ci dragostea Sa eternă pentru noi.

Când un israelit aducea o jertfă de ardere de tot, își punea mâna pe capul victimei, se identifica pe sine cu ea și afirma prin aceasta că animalul respectiv murea în locul său. Era o jertfă substițională. Animalul era înjunghiat, vărsându-i-se sângele, fapt care anticipa vărsarea sângelui lui Cristos, fără de care nu există iertare de păcate (Ev. 9:22).

Întreg animalul, cu excepția pieii, era ars pe altar. Aici tiparul nu mai corespunde întru totul, întrucât Cristos a fost *total* devotat voii Tatălui la Calvar.

Aceasta era o jertfă de o mireasmă plăcută, amintindu-ne satisfacția deplină a lui Dumnezeu cu lucrarea lui Cristos. Și astfel jertfa ispășea pentru cel ce o aducea.

Ligheanul

Ligheanul era făcut din bronzul provenit de la oglinzile dăruite de femei (Ex. 38:8). J. H. Brown face următoarea observație: „Ele au predat obiectele de auto gratificare, cu ajutorul cărora satisfăceau, într-o anumită măsură, plăcerile firii vechi." Închinarea trebuie să fie precedată de judecata de sine (1 Cor. 11:31).

Ligheanul era destinat preoților și simbolizează necesitatea ca orice slujbă să fie precedată de curățire (Is. 52:11). Preoții se îmbăiau o dată, când își luau în primire atribuțiile (Lev. 8:6). După aceea aveau datoria de a-și spăla mâinile și picioarele în mod regulat, formula fiind: o baie, mai multă curățiri. În prezent toți credincioșii sunt preoți (1 Pe. 2:5, 9). Noi avem nevoie de îmbăierea nașterii din nou o singură dată (Ioan 3:5; 13:10; Tit 3:5), dar trebuie să ne spălăm în permanență mâinile (în vederea slujbei) și picioarele (în vederea unei umblări evlavioase, Ioan 13:10). Și acest lucru

îl înfăptuim prin apa Cuvântului (Ps. 119:9-11; Ioan 15:3; Ef. 5:26).

Ligheanul era alcătuit probabil din două bazine, superior pentru spălarea mâinilor și inferior, pentru spălarea picioarelor. Biblia nu ne oferă amănunte privitoare la forma sau dimensiunea exactă a ligheanului.

Tabernacolul propriu-zis (15X45 picioare)

Structura propriu-zisă a cortului întâlnirii era destul de simplă în exterior, dar de o neasemuită frumusețe în interior. Tot învelișul interior era poleit cu aur sau acoperit cu broderii alese. Din nou, este o întruchipare a lui Cristos, care a cortuit printre noi (Ioan 1:14). El nu a avut o frumusețe exterioară care să ne facă să-L îndrăgim (Is. 53:2b), dar în lăuntrul Său El este de o frumusețe de neasemuit.

Existau patru acoperitori dispuse în următoarea ordine, din interior spre exterior:

Țesătură fină de in	Neprihănirea și frumusețea lui Cristos.
Păr de cămilă	Ispășirea lui Cristos, Cel care a devenit Țapul nostru ispășitor (cf. Lev. 16).
Piei de berbec, vopsite în roșu	Devotamentul (consacrarea) lui Cristos (vezi mielul pentru consacrare, Ex. 29:19-22).
Piei de vițel de mare	În alte traduceri acestea apar și sub forma unor piei de focă sau piei de delfin. Ele protejau tabernacolul de intemperii, sugerând modul în care Îi apără Cristos pe ai Săi de răul din afară.

Scândurile

Unii cred că acestea erau de fapt rame cu zăbrele din scândură, mai degrabă decât scânduri întregi. În orice caz, ele îi întruchipează pe credincioși, care alcătuiesc o locuință unitară a lui Dumnezeu în Duhul (Ef. 2:22). Scândurile erau din lemn de salcâm, poleit cu aur, care reprezintă umanitatea noastră și poziția pe care o ocupăm în Cristos. Dumnezeu ne privește în El. Scândurile aveau 15 picioare înălțime, fiind legate între ele prin cinci drugi poleiți cu aur, dispuși orizontal (Ex. 26:26-28). Cel din mijloc trecea prin scânduri, fiind, probabil, un tip al Duhului Sfânt. Fiecare scândură era fixată cu cepuri în două lăcașuri de argint. Argintul reprezintă răscumpărarea (cf. Ex. 30:15, unde siclul de argint reprezenta banii pentru răscumpărare). Temelia credinciosului o constituie lucrarea de răscumpărare săvârșită de Cristos (1 Pe. 1:18, 19).

Locul sfânt

Perdeaua care ducea la locul sfânt Îl întruchipează pe Cristos, singurul prin care putem avea părtășie (comuniune) cu Dumnezeu (Ef. 2:18; 3:12). În locul sfânt nu se afla nici un scaun, deoarece lucrarea preoților nu se încheia niciodată, în contrast cu lucrarea lui Cristos, săvârșită odată pentru totdeauna (Ev. 10:12).

Masa pâinii punerii înainte (36 țoli lungime, 18 țoli lățime și 27 țoli înălțime; situată în partea de nord)

Masa era alcătuită din lemn de salcâm, poleit cu aur, întruchipând deopotrivă natura umană și natura divină a Domnului nostru, umanitatea și dumnezeirea Sa. Pe masă se aflau douăsprezece pâini nedospite, simbolizându-i pe oamenii lui Dumnezeu, așa cum apar ei înaintea lui Dumnezeu solidarizați cu Cristos. Pâinea era înconjurată de două cununi de aur, după cum și noi suntem păziți în siguranță de Cristos, Cel încoronat și proslăvit.

Sfeșnicul (cu greutatea de 75 de livre. Nu ni se dau dimensiunile sale; era situat în partea de sud)

Era făcut din aur lucrat (bătut), având un soclu, din care se înălța piciorul, terminat cu șapte brațe, fiecare având în partea superioară câte o candelă cu untdelemn. Era singura sursă de lumină din cort și Îl simboliza, probabil, pe Duhul Sfânt în slujba Sa de proslăvire a lui Cristos (Ioan 16:14), după cum tot așa de bine ar putea să-L întruchipeze pe Cristos în ipostaza Celui care ilumineză raiul (Apo. 21:23), fiind izvorul oricărei lumini spirituale (Ioan 8:12). Iar aurul curat întruchipează Dumnezeirea.

Candelele sfeșnicului stăteau aprinse de seara până dimineața (Ex.27:21; 1 Sam. 3:3).

Altarul tămâierii (cu suprafața de 18 țoli și înălțimea de 36 țoli; situat în fața perdelei, în centru)

Era confecționat din lemn de salcâm și

din aur, tipizând umanitatea și dumnezeirea lui Cristos. Îl întruchipează pe Cristos mijlocind pentru ai Săi (Ev. 7:24-26; Apo. 8:3, 4). Tămâia simbolizează mireasma Persoanei și lucrării Sale. Focul trebuia să provină de la altarul arderii de tot – mireasma jertfirii de Sine a lui Cristos, [ca miel] fără pată, pentru Dumnezeu.

Tămâia se prepara din stacte (un fel de balsam), onice aromată, galban și tămâie curată, în proporție egală, toate alcătuind o singură mireasmă – prinosul și jertfa de miros plăcut a lui Cristos (Ef. 5:2).

Locul Preasfânt

Perdeaua care ducea la Locul Preasfânt ne vorbește despre trupul lui Cristos (Ev. 10:19-22), frânt pe crucea Golgotei (Luca 23:45). Dacă pe vremea aceea doar preoții puteau pătrunde în locul sfânt și numai marele preot avea voie să pătrundă în locul preasfânt, și chiar și atunci doar o singură dată pe an, credincioșii au acum acces în prezența lui Dumnezeu oricând, în orice clipă și în orice moment (Ev. 10:19-22).

Chivotul (3,75 picioare lungime, 2,25 picioare lățime și înălțime)

Era o ladă de lemn de salcâm, poleită cu aur și reprezenta tronul lui Dumnezeu. Două sunt modalitățile în care putem privi conținutul chivotului: una axată pe om și oarecum negativă și alta axată pe Cristos și întru totul pozitivă.

Mai întâi, chivotul conținea trei amintiri ale rebeliunii poporului Israel (mana, Ex. 16:2, 3; legea, Ex. 32:19; toiagul lui Aaron, Nu. 17:1-13), fiind astfel o posibilă întruchipare a lui Cristos purtând blestemul datorat răzvrătirii noastre.

Sau, în cealaltă variantă, mana ar putea fi o întruchipare a lui Cristos ca Pâinea lui Dumnezeu; legea ca o expresie a sfințeniei lui Dumnezeu pe care Cristos a preamărit-o și a proslăvit-o; și toiagul lui Aaron, întruchipându-L pe Cristos în învierea Sa; ca Preot special ales de Dumnezeu.

Scaunul îndurării

Scaunul îndurării era capacul ce acoperea chivotul. Deasupra stăteau pe el doi heruvimi, din aur lucrat (bătut) – păzitori ai tronului lui Dumnezeu și apărători ai neprihănirii Sale. Ei aveau privirile îndreptate în jos spre sângele stropit înaintea chivotului și pe capacul îndurării. Sângele lui Cristos întrunește pe deplin cerințele neprihănirii lui Dumnezeu, ascunzând vederii toate nelegiuirile noastre. Astfel un scaun al judecății devine un scaun al îndurării.

Norul de slavă

Când s-a încheiat construirea tabernacolului, Domnul S-a arătat pe scaunul îndurării sub forma unui nor de slavă, cunoscut și sub denumirea de *Shekinah*, provenită din termenul ebraic echivalent cu *a locui*. Era un simbol vizibil al slavei Sale.‡

D. Izbucnirea idolatriei (cap. 32, 33)

1. Vițelul de aur (32:1-10

Pierzându-și răbdarea fiindcă Moise nu mai venea, oamenii l-au rugat pe Aaron să le facă un idol. Fără să schițeze nici un gest de împotrivire, Aaron le-a satisfăcut cererea, transformând inelele de aur într-un vițel turnat – acțiune interzisă cu desăvârșire (Ex. 20:4). Apoi s-au dedat la destrăbălare, închinându-se idolului, mâncând, bând și săvârșind acte imorale. Cu gura ei afirmau că I se închină Domnului (v. 5), dar prin intermediul vițelului. Dumnezeu Își binecuvântase poporul cu belșug de aur când israeliții au părăsit Egiptul (12:35, 36), dar binecuvântarea s-a transformat în blestem datorită inimilor păcătoase ale oamenilor. Dumnezeu l-a informat pe **Moise** cu privire la ceea ce se petrecea la poalele muntelui (v. 7,8), amenințând că va distruge acest popor (v. 9, 10).

Mijlocirea și mânia lui Moise (32:11-35)

32:11-13 În răspunsul pe care îl dă, **Moise** se evidențiază ca unul din marii mijlocitori din Biblie. Observați puternicele argumente la care recurge el: oamenii erau **poporul** Domnului (v. 11, 12). Dumnezeu a avut grijă de ei, izbăvindu-i din **Egipt** (v. 11). **Egiptenii** ar jubila, dacă Dumnezeu le-ar face israeliților ceea ce n-au reușit ei să le facă (v. 12). Și, în sfârșit, un ultim argument: Dumnezeu trebuie să rămână credincios legămintelor pe care Le-a încheiat cu patriarhii (v. 13).

32:14 „Și Domnul Și-a schimbat gândul cu privire la răul pe care spusese că vrea să-l facă poporului Său." (v. 14). Cuvântul *rău* are în acest context sensul de pedeapsă. Ca răspuns la mijlocirea lui Moise, Domnul a renunțat la pedeapsa pe care intenționase s-o aducă peste **poporul Său**.

32:15-20 Moise a coborât de pe munte **cu cele două table ale Mărturiei**. Pe drum s-a întâlnit cu **Iosua**, sosind apoi în tabăra israeliților, în timp ce aceștia era în toiul petrecerii lor senzuale și idolatre. Cuprins de **mânie** neprihănită, Moise **a sfărâmat** tablele legii în semn de mărturie a groaznicei fapte pe care o săvârșise poporul. Apoi a prefăcut vițelul în cenușă, presărând cenușa pe suprafața apei și obligându-i pe oameni să bea apa (v. 20) – aceasta fiind, probabil, o prevenire la adresa noastră asupra faptului că păcatele noastre se întorc asupra noastră sub forma unei băuturi amare.

32:21-24 Când **Moise** l-a întrebat pe Aaron ce a făcut poporul de a meritat un asemenea tratament, Aaron i-a explicat ce s-a întâmplat, lăsând să se înțeleagă faptul că vițelul de aur ar fi ieșit din foc în chip misterios (v. 24). Numai datorită mijlocirii lui Moise nu l-a omorât Dumnezeu pe Aaron (Deut. 9:19, 20).

32:25-29 Unii dintre israeliți continuau să petreacă, fără nici o reținere. Când Moise le-a cerut celor loiali să-l urmeze și să i se alăture, seminția lui **Levi** a răspuns, membrii săi scoțând sabia și ucigându-i pe cei ce „ieșiseră de sub control", cum se exprimă traducerea NASB. Nu au fost cruțate nici măcar rude apropiate (v. 25-29). Actul acesta de încălcare a legii a adus moartea a peste **trei mii** de oameni. La Rusalii evanghelia harului a adus mântuire la trei mii de oameni. Loialitatea eroică de care au dat dovadă leviții ar putea fi motivul pentru care li s-a făcut cinstea de a fi aleși ca seminție preoțească (vezi v. 29).

32:30-35 Moise s-a întors pe munte, ca să se întâlnească din nou cu Domnul, crezând că va putea face ispășire pentru păcatul poporului (v. 30-32). Răspunsul Domnului a venit pe două planuri: Mai întâi, El avea să-i pedepsească pe cei ce au făcut vițelul (pedeapsă concretizată prin izbucnirea epidemiei de ciumă sau trimiterea unei urgii, conform altor traduceri, v. 35); în al doilea rând, Dumnezeu avea să trimită **Îngerul** Său Care să meargă înaintea lui Moise, pe când acesta conducea poporul spre Pământul Făgăduinței. Caracterul strălucit al lui Moise este evidențiat cu prisosință de versetul 32, unde ni se arată că el a fost dispus să moară pentru poporul său. **„Șterge-mă din cartea Ta"** este un mod figurat de a spune: „Ia-mi viața"[30] Dumnezeu i-a cruțat însă viața lui Moise, dar viața preaiubitului Său Fiu nu a cruțat-o. Da, acesta a fost caracterul Mântuitorului nostru, El, Cel drept, care a murit pentru cei nedrepți!

3. Pocăința poporului (33:1-6)

Domnul a refuzat să-i însoțească pe israeliții păcătoși în călătoria lor spre Canaan, pentru ca să nu fie nevoit să-i nimicească pe drum. Și astfel Dumnezeu a trimis, în schimb, un **Înger** ca reprezentant al Său. **Când a auzit poporul această veste tristă, s-au umplut cu toții de jale** și au lepădat cu toții podoabele de felul celor pe care le folosiseră pentru a face vițelul de aur, din acel moment, adică pornind de la **Muntele Horeb** nemaipurtându-le niciodată.

4. Cortul întâlnirii lui Moise (33:7-11)

Cortul menționat în versetul 7 *nu* a fost tabernacolul pentru a cărui construcție ce nu avusese încă loc până în acest moment Dumnezeu a prevăzut planuri și instrucțiuni detaliate, ci un cort temporar **ridicat** de **Moise** și numit aici **„cortul** (tabernacolul) **întâlnirii."** Persoanele individuale care doreau să-L caute pe Domnul se duceau acolo, **afară din tabără**. Tabăra fusese întinată de păcatul poporului. Prin urmare, cortul a fost situat **afară**. Când **Moise intra** în cort, stâlpul de nor cobora, indicând prezența lui Dumnezeu. Versetul 11 nu poate să însemne că Moise L-ar fi văzut pe Dumnezeu în esența ființei sale, ci ne spune doar că Moise a avut comuniune directă, neîngrădită cu Dumnezeu, **față către față**. E demn de remarcat că *Iosua*, care era pe atunci doar **un tânăr,** nu se depărta de **cort**. Poate că acesta a fost secretul succesului său ulterior pe plan spiritual.

5. Rugăciunea lui Moise (33:12-23)

33:12-17 Moise a solicitat ca prezența lui Dumnezeu să conducă **poporul** Său în Canaan. Atunci Domnul, în harul Său, a promis că **Prezența** Lui va **merge cu** ei. Moise a insistat, spunând că nu se mulțumește cu nimic mai prejos decât această prezență. Asemenea lui Noe, Moise a **găsit har înaintea** Domnului, aprobându-i-se cererea. „Siguranța nu constă în absența pericolului, ci în prezența lui Dumnezeu".

33:18-23 În continuare Moise a cerut să vadă **slava** lui Dumnezeu. Dumnezeu a răspuns promițând să Se reveleze pe Sine ca un Dumnezeu al harului și **îndurării** (vezi Ex. 34:6, 7). Moise nu putea să vadă fața lui Dumnezeu și să trăiască, dar avea să i se permită să stea pe o stâncă în timp ce slava lui Dumnezeu urma să treacă pe lângă el, Moise prinvdu-L pe Dumnezeu doar din spate. Desigur, aceasta e o redare în limbaj figurat a prezenței lui Dumnezeu, deoarece Dumnezeu nu are trup (Ioan 4:24). După cum s-a exprimat Hywell Jones: „Moise e pe punctul de a vedea acea geană de lumină ce constituie indiciul sigur a ceea ce urmează a fi deplina splendoare, în toată strălucirea ei."[31]

Nimeni nu poate vedea fața lui Dumnezeu și apoi să rămână în viață (v. 20). Înseamnă că nimeni nu poate privi gloria dezvelită a lui Dumnezeu, căci El locuiește „în lumină de care nu te poți apropia, pe care nici un om nu L-a văzut, nici nu-L poate vedea" (1 Tim. 6:16). În acest sens, nimeni nu L-a văzut pe Dumnezeu niciodată (1 Ioan 4:12). Atunci cum vom putea explica pasaje din Biblie în care ni se spune că anumiți oameni L-au văzut pe Dumnezeu fără să moară? De exemplu, Agar (Gen. 16:13); Iacov (Gen.32:30); Moise, Aaron, Nadab, Abihu și șaptezeci de bătrâni ai Israelului (Ex.24:9-11); Ghedeon (Jud. 6:22,23); Manoa și soția sa (Jud. 13:22); Isaia (Is. 6:1); Ezechiel (Ez. 1:26, cf. 10:20); Ioan (Apo. 1:17).

Răspunsul e că acești oameni L-au văzut pe Dumnezeu reprezentat de Domnul Isus Cristos. Uneori El S-a arătat ca Îngerul Domnului (vezi Judecători 6, unde este discutată această doctrină), uneori ca Omul iar o dată S-a manifestat pe Sine ca un Glas (Ex. 24:9-11; cf. Deut. 4:12). Singurul Fiu născut care este în sânul Tatălui L-a făcut cunoscut pe Dumnezeu în deplinătatea Sa (Ioan 1:18). Cristos este strălucirea slavei lui Dumnezeu și chipul expres al Persoanei Sale (Ev. 1:3). De aceea El a putut afirma: „Cine M-a văzut pe Mine L-a văzut pe Tatăl" (Ioan 14:9).

E. Reînnoirea legământului (34:1–35:3

34:1-9 Din nou doar **Moise** a fost chemat să se suie pe **Muntele Sinai**, de data aceasta cu două table de piatră pe care el însuși le-a pregătit. Acolo Domnul S-a revelat pe Sine Însuși ca un Dumnezeu plin de îndurare și milostiv, îndelung răbdător și abundând în bunătate și adevăr (v. 6, 7).

În versetul 7 se folosesc trei termeni diferiți pentru facerea de rău. Fărădelegea are de a face cu pervertirea căilor Domnului. Nelegiuirea înseamnă răzvrătire împotriva lui Dumnezeu. Iar **păcatul** este, textual, „o infracțiune", însemnând în principal a nu atinge ținta pe care a stabilit-o Dumnezeu. Toate aceste cuvinte transmit ideea de a eșua în atingerea standardului gloriei lui Dumnezeu (Ro. 3:23). Israeliții ar fi trebuit, în mod normal, să moară cu toții pentru călcarea legii lui Dumnezeu, dar Dumnezeu i-a cruțat în **îndurarea** Lui. Moise **s-a închinat** Domnului, cerând prezența și **harul** Lui pe temeiul nevredniciei poporului Său (v. 8, 9).

34:10-17 Apoi Dumnezeu a reînnoit **legământul**, promițând că va face minuni pentru Israel, prin faptul că va izgoni locuitorii Canaanului. El le-a atras atenția israeliților să nu se amestece cu păgânii și să nu adopte practicile lor idolatre. Așerimii erau imagini obscene sau idoli falici, simboluri ale fertilității. Întrucât Dumnezeu încheiase un **legământ** cu poporul Său, israeliții nu aveau voie să încheie nici un legământ cu locuitorii țării. Este cu neputință să fii alipit de Dumnezeu și în același timp de idoli (vezi 1 Cor. 10:21).

34:18-27 Apoi Dumnezeu a repetat instrucțiunile privitoare **sărbătoarea Azimilor** (v. 18); consacrarea **întâilor născuți** (v. 19, 20); Sabat (v. 21); **sărbătoarea săptămânilor** și **sărbătoarea strângerii roadelor** (v. 19, 20). Toate persoanele de sex masculin trebuiau să se înfățișeze înaintea Domnului la cele trei sărbători anuale menționate în 23:14-17 (v. 23, 24). Observați în versetul 24 că Dumnezeu a promis că va controla voința canaaniților, așa încât aceștia să nu încerce să

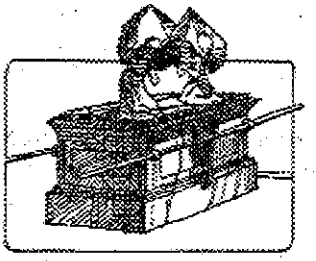

Chivotul Legământului
(Ex. 25:10-22)
Chivotul a fost cel mai sacru obiect din cadrul mobilierului tabernacolului. În el evreii au păstrat o copie a celor Zece Porunci, care rezumau întregul legământ.

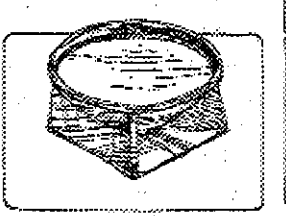

Ligheanul de bronz
(Ex. 30:17-21)
În acest lighean de bronz se spălau preoții. Ei trebuiau să fie curați când intrau în prezența lui Dumnezeu.

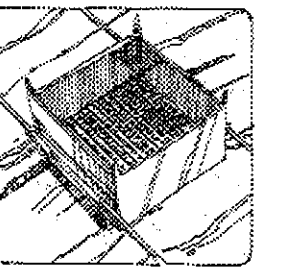

Altarul arderii-de-tot
(Ex. 27:1-8)
Pe acest altar se aduceau jertfele animale. Altarul era în curtea din fața tabernacolului. Cu sângele jertfei se stropeau cele patru coarne ale altarului.

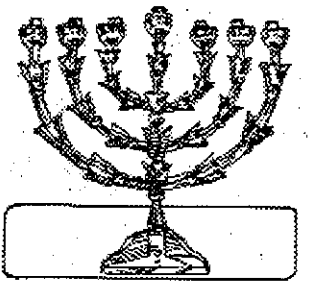

Sfeșnicul de aur
(Ex. 25:31-40)
Sfeșnicul de aur era așezat în locul sfînt, față în față cu masa pâinii punerii înainte. Avea șapte brațe cu șapte cupe, fiecare având un fitil ce ardea întreținut de untdelemn.

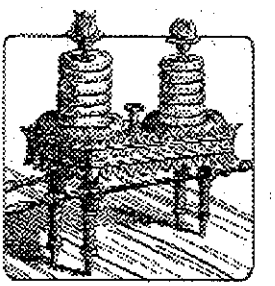

Masa pâinii punerii înainte
(Ex. 25:23-30)
Pe masa pâinii punerii înainte se aflau ofrandele. Întotdeauna în prezența lui Dumnezeu se aflau pe masă 12 pâini reprezentând cele 12 seminții.

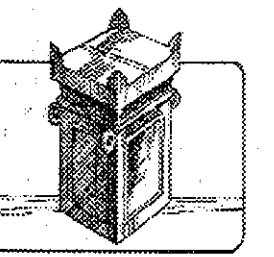

Altarul tămâierii
(Ex. 30:1-10)
Altarul tămâierii din interiorul tabernacolului era mult mai mic decât altarul arderilor-de-tot. Tămâia arsă pe acest altar era de o mireasmă plăcut mirositoare.

Mobilierul Tabernacolului

ia cu japca proprietatea bărbaților evrei când aceștia se suiau la Ierusalim de trei ori pe an. După ce a repetat alte reguli (v. 25, 26), Domnul i-a poruncit lui Moise să aștearnă în scris cuvintele pe care tocmai le-a rostit în versetele 11-26 (v. 27). Apoi Domnul Însuși a scris.... Cele Zece Porunci... pe tablele de piatră (v. 28; cf. v. 1 și Deut. 10:1-4).

34:28-35 După **patruzeci de zile și patruzeci de nopți** pe munte, **Moise a coborât**, având în mână cele două table (v. 28, 29a). El nu era conștient că fața sa strălucea, ca urmare a faptului că a stat în prezența Domnului (v. 29b, 30). Oamenii **se temeau să se apropie de el**. După ce a predat Israelului poruncile Domnului, Moise **și-a pus un văl pe față** (v. 31-33). Versetul 33 (în ediția NKJV) sună astfel: **„Și după ce Moise a terminat de vorbit..."**, iar nu „Și până când Moise a terminat de vorbit cu ei...", cum apare în ediția KJV. Pavel explică în 2 Corinteni 3:13 că Moise și-a acoperit fața cu un văl pentru ca oamenii să nu vadă gloria trecătoare a legii, dispensația legii.

35:1-3 Apoi Moise a strâns toată adunarea copiilor lui Israel și le-a recitat din nou legea Sabatului.

F. Pregătirea mobilierului tabernacolului (35:4–38:31)

1. Darurile oamenilor și meșterii iscusiți (35:4–36:7

35:4-20 Moise a dat instrucțiuni despre modul în care să se organizeze o ofrandă adusă Domnului, alcătuită din materiale pentru construirea tabernacolului (v. 4-9). Dumnezeu a avut două clădiri pentru închinăciune: cortul întâlnirii și templul. Costul construirii acestora a fost achitat integral înainte de a fi început lucrările de construcție. Dumnezeu a mișcat inimile oamenilor Săi, determinându-le să furnizeze toate cele de trebuință (v. 5, 21, 22, 26, 29). Dărnicia și slujirea noastră trebuie să fie, de asemenea, de bunăvoie și fără rezerve.

35:21–36:1 Mulți oameni au răspuns cu generozitate apelului lansat, dăruind din lucrurile de mare preț pe care le-au adus cu ei din Egipt (v. 21-29). Cei care dăduseră aur pentru confecționarea vițelului au pierdut totul. Dar cei care au investit în tabernacol au gustat bucuria de a vedea cum averea lor a fost folosită spre slava lui Iehova.

Moise l-a numit în mod public pe **Bețaleel** și pe **Oholiab** (în engleză: Aholiab) ca oamenii pe care Dumnezeu i-a desemnat să execute tot felul de lucrări artistice. Acești oameni erau de asemenea înzestrați cu talentul de a-i învăța pe alții să execute lucrări de calitate (35:30–36:1).

36:2-7 Lucrătorii iscusiți au început să execute lucrarea de ridicare a sanctuarului, dar oamenii aduceau în fiecare dimineață atâtea materiale încât Moise a fost nevoit să-i oprească de a mai aduce.

Din versetul 8 al capitolului 36 până la finele capitolului 39 găsim o relatare detaliată a construirii cortului întâlnirii și a mobilierului său. Menționarea unui volum atât de mare de detalii ne amintește că Dumnezeu nu obosește niciodată să vorbească despre acele lucruri care se referă la El și la preaiubitul Său Fiu.

2. Perdelele care acopereau tabernacolul (36:8-19)

Perdelele interioare, confecționate din țesătură fină de in, au fost numite **„tabernacolul"** (v. 8). Apoi au fost **perdelele din păr de capră, „cortul"** (v. 14). Perdelele **din piei de berbec** și din piei de viței de mare – „învelitoarea" (v. 19).

3. Scândurile pentru cele trei laturi (36:20-30)

Aceste scânduri erau făcute din lemn de salcâm, singurul lemn folosit la construirea tabernacolului. Salcâmul creștea din abundență în locurile aride. Era un lemn plăcut și producea o cherestea cu calități de durabilitate extrem de mare, fiind un lemn practic indestructibil. Tot așa și Domnul Isus a fost o rădăcină izvorâtă dintr-un pământ uscat (Is. 53:2), a avut un caracter de neasemuită frumusețe și rămâne de-a pururi Cel Etern.

4. Drugii care asigurau îmbinarea scândurilor (36:31-34)

Patru drugi erau vizibili iar unul invizibil, deoarece trecea prin centrul scândurilor. Drugul invizibil este o ilustrare elocventă a Duhului Sfânt, care-i strânge pe credincioși laolaltă, îmbinându-i într-un „templu sfânt în Domnul" (Ef. 2:21, 22). Ceilalți drugi ar putea întruchipa: viața, dragostea, poziția și mărturisirea – elemente comune tuturor copiilor lui Dumnezeu.

5.Perdeaua prin care se ajungea la Sfânta Sfintelor (36:35, 36)

Perdeaua reprezintă trupul Domnului Isus (Ev. 10:20), frânt pe crucea Golgotei, pentru a ne deschide calea prin care ne putem apropia de Dumnezeu. Se crede că **heruvimii** de pe perdea reprezentau păzitorii tronului neprihănit al lui Dumnezeu.

6. Perdeaua prin care se pătrundea în Locul Sfânt (36:37, 38)

Perdeaua aceasta era confecționată din același material ca și cel utilizat la intrarea în curte și la perdeaua din paragraful precedent, înfățișându-L pe Cristos – calea de acces la Dumnezeu.

7. Chivotul legământului (37:1-5)

Chivotul era o ladă făcută din lemn de salcâm.... poleită cu aur curat și întruchipa umanitatea și dumnezeirea Domnului nostru. În chivot se aflau tablele Legii, un borcan de aur cu mană și toiagul lui Aaron care a înmugurit. Aplicate la Cristos, aceste lucruri Îl întruchipează pe Cel care a zis: „Legea Ta este înăuntrul inimii mele" (Ps. 40:8b); apoi Îl întruchipează drept pâinea

lui Dumnezeu coborâtă din cer (Ioan 6:33); și ca Preot al lui Dumnezeu, pe care El L-a ales, înviat din morți (Ev. 7:24-26). Iar atunci când sunt aplicate la poporul Israel, toate elementele din chivot sunt aduceri aminte ale eșecurilor și rebeliunilor sale.

8. Scaunul îndurării (37:6-9)

Scaunul îndurării constituia tronul lui Dumnezeu, locuința Sa pe pământ. Privind în jos, asupra sa, **heruvimii** nu vedeau Legea (pe care Israel o călcase), nici borcanul cu mană sau toiagul lui Aaron, care aminteau de rebeliunile Israelului, ci vedeau sângele stropit, care Îi dădea lui Dumnezeu prilejul de a-Și arăta îndurarea față de păcătoșii răzvrătiți. Scaunul îndurării Îl simbolizează pe Cristos ca Cel pe Care „Dumnezeu L-a rânduit să fie *scaun al îndurării*" (Ro. 3:25, traducere literală).[32] ...Scaunul îndurării era capacul chivotului.

9. Masa pâinii punerii înainte (37:10-16)

Masa pâinii punerii înainte conținea douăsprezece pâini, „reprezentând locul deținut de Israel înaintea lui Dumnezeu, acceptat în virtutea lui Cristos, care, în calitatea Sa de adevărat Aaron, îi susține chiar și acum pe israeliți înaintea lui Dumnezeu."[33] Pâinile simbolizează probabil și purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru fiecare din cele douăsprezece triburi.

10. Sfeșnicul de aur și accesoriile sale (37:17-24)

Unii văd în **sfeșnicul de aur curat** un tip al lui Cristos, Lumina adevărată a lumii (Ioan 8:12). Alții preferă interpretarea conform căreia sfeșnicul este o întruchipare a Duhului Sfânt, a cărui misiune este de a-L proslăvi pe Cristos, întrucât sfeșnicul iluminează tot ce se referă la Cristos în locul sfânt. Iar alții îl văd ca pe o întruchipare a lui Cristos unit cu credincioșii. **Fusul** este unic prin faptul că celelalte șase brațe purced din el, câte trei de fiecare parte. Dar toate erau făcute dintr-o singură bucată de aur.

11. Altarul tămâierii (37:25-28)

Altarul tămâierii ne spune că Cristos este de-a pururi mireasma plăcut mirositoare a lui Dumnezeu. De asemenea sugerează actuala lucrare de slujire a Domnului Isus, Care mijlocește în cer pentru noi.

12. Untdelemnul pentru ungerea sfântă și tămâia (37:29)

Untdelemnul Îl întruchipează pe Duhul Sfânt iar **tămâia** ne amintește de perfecțiunile de-a pururi înmiresmate ale Domnului nostru, care Îi aduc Tatălui Său desfătare.

13. Altarul pentru arderile-de-tot (38:1-7)

Altarul arderii de tot reprezintă crucea, pe care Domnul Isus S-a adus pe Sine ca ofrandă lui Dumnezeu, ca jertfă integrală. Nu poate exista nici un acces la Dumnezeu în afara morții Sale jertfitoare.

14. Ligheanul (38:8)

Ligheanul întruchipează lucrarea actuală a lui Cristos, de curățire a oamenilor Săi prin spălarea cu apă prin Cuvânt (Ef. 5:26). Preoții aveau obligația să-și spele mâinile și picioarele înainte de a săvârși orice slujbă. Tot așa acțiunile noastre și umblarea noastră trebuie să fie curate, înainte de a putea să-L slujim pe Domnul cu eficiență. Ligheanul a fost confecționat din oglinzile de bronz dăruite de femei. În felul acesta, glorificarea eului a făcut loc slujirii lui Dumnezeu.

15. Curtea exterioară, stâlpii și perdeaua (38:9-31)

38:9-20 Curtea exterioară ce împrejmuia tabernacolul era alcătuită din pânze de in, sprijinite pe cincizeci și șase de stâlpi montați pe piedestale de bronz cu cârlige de argint și perdeaua brodată de la poarta curții. Inul alb întruchipează neprihănirea care îl împiedică pe păcătosul necredincios de a se apropia de Dumnezeu, dar care de asemenea îl separă și îl protejează pe credincios, în siguranța din interior. În curte nu se putea intra decât prin poartă, care era făcută din țesătură fină de in și brodată cu fire albastre, purpurii și stacojii. Aceasta ne amintește de Cristos („Eu sunt ușa", Ioan 10:9), singura cale de apropiere de Dumnezeu. Inul fin este o imagine a purității Sale total nepătate; albastrul ne sugerează originea Sa cerească; purpuriul: slava Sa regală; stacojiul: suferința Sa pentru păcat.

38:21-23 Sunt menționate din nou nu-

mele meşterilor iscusiţi. Ori de câte ori Dumnezeu are de îndeplinit o lucrare, El ridică oameni care s-o înfăptuiască. Pentru construirea tabernacolului El i-a chemat şi i-a înzestrat pe **Beţaleel** şi pe **Oholiab**. Pentru zidirea templului El S-a folosit de Hiram, care a furnizat materialele. Pentru clădirea bisericii, El S-a folosit de lucrătorii Săi aleşi Petru şi Pavel.

38:24-31 Materialele folosite pentru construirea tabernacolului sunt contabilizate cu mare atenţie. Valoarea lor raportată la banii din vremea noastră s-ar ridica la milioane de dolari. Şi noi putem să dedicăm lucrurile de care dispunem pentru lucrarea Domnului, spunând, practic: „Ia argintul şi aurul meu. Nici o fărâmă nu voi păstra pentru mine."[34]

G. Pregătirea veşmintelor preoţilor (cap. 39)

39:1-7 Acum am ajuns la pregătirea **veşmintelor** preoţeşti. Încă de la început suntem frapaţi de repetarea celor patru culori. Unii cred că ele reprezintă gloriile multiple ale lui Cristos, întruchipate în cele patru evanghelii: **purpuriu**: Matei – Regele; **stacojiu**: Marcu – Robul care suferă; **alb**: Luca – Omul fără păcat; **albastru**: Ioan – Fiul lui Dumnezeu care a venit din cer. Firele de **aur** din efod simbolizează dumnezeirea lui Cristos (v. 3). Pe fiecare bretea a **efodului** se afla o piatră de **onix** gravată cu numele a şase seminţii ale Israelului.

39:8-21 Pieptarul era prevăzut cu **douăsprezece pietre preţioase**, câte una pentru fiecare din cele douăsprezece seminţii (v. 10-14). Tot aşa este şi cu Marele nostru Preot. Peter Pell, propovăduitor al evangheliei, a exprimat minunat acest adevăr: „Tăria umerilor Săi şi iubirea inimii Sale poartă astfel numele copiilor lui Dumnezeu înaintea prezenţei lui Dumnezeu."

39:22-26 Mantia de sub efod era un articol vestimentar purtat, cum spune şi numele, sub efod. Pe tivul mantiei erau clopoţei de aur curat şi rodii de culoare albastră, purpurie şi stacojie. Acestea reprezintă roada spirituală şi mărturia aşa cum se găsesc ele în Marele nostru Preot şi cum ar trebui să se regăsească reproduse în noi.

39:27-29 Tunicile de in erau articolele vestimentare cu care se îmbrăcau mai întâi preoţii (Lev. 8:7). Apoi veneau veşmintele de slavă. Mai întâi Dumnezeu îl înveşmântează pe păcătosul pocăit cu propria Sa neprihănire (2 Cor. 5:21). Când va reveni Domnul Isus, El îi va îmbrăca pe ai Săi în veşmintele de slavă (Fil. 3:20, 21). Neprihănirea trebuie să preceadă proslăvirea.

39:30, 31 Placa de aur de pe turbanul preotului era gravată ca o pecete cu cuvintele **„SFINŢENIE DOMNULUI"** pentru ca el să poarte nelegiuirea lucrurilor sfinte (Ex. 28:38). Tot ceea ce facem noi este pătat de păcat, dar închinarea şi slujirea noastră sunt curăţite de orice imperfecţiune de către Marele nostru Preot înainte de a ajunge la Tatăl.

39:32-43 Când oamenii au terminat lucrarea şi au adus piesele tabernacolului la Moise, el le-a inspectat şi a constatat că **toată lucrarea** a fost făcută exact aşa cum prevedeau instrucţiunile şi datele furnizate de Dumnezeu Şi Moise a binecuvântat poporul.

H. Ridicarea tabernacolului (cap. 40)

40:1-8 Dumnezeu a poruncit ca **tabernacolul** să fie ridicat în prima zi a anului (v. 1, 2); adică la circa un an după Exod şi opt luni şi jumătate după sosirea Israelului la Sinai. În plus, Dumnezeu a descris unde trebuie aşezată fiecare piesă a mobilierului.

40:9-17 În versetele 9-15, se repetă instrucţiunile pentru ungerea tabernacolului, a mobilierului său şi a marelui preot, precum şi a fiilor lui. Instrucţiunile au fost aduse la îndeplinire în prima zi a lunii întâi, aproape la un an după ce israeliţii au părăsit Egiptul (v. 16, 17).

40:18-33 Şi astfel Moise a ridicat tabernacolul... Acest paragraf ne spune cum marele dătător al legii a adus la îndeplinire toate instrucţiunile detaliate, **aşa cum îi poruncise Domnul lui Moise** pentru fiecare parte a edificiului propriu-zis, precum şi pentru fiecare piesă de mobilier.

Iar la urmă de tot Moise **a ridicat curtea împrejurul cortului**. Apoi au urmat cuvintele reprezentând punctul culminant al unei lucrări bine îndeplinite: **Astfel Moise a terminat lucrarea.**

40:34-38 Norul de slavă a coborât şi a umplut cortul întâlnirii, aşa încât Moise n-a putut să intre. Acest nor avea să-i însoţească pe israeliţi în călătoriile lor. Ei aveau voie să pornească la drum doar atunci când pornea norul. Când se oprea, şi ei trebuiau să se oprească (v. 34-38). Ca membru al seminţiei lui Levi, se pare că Moise a avut competenţa de a îndeplini atribuţiile preoţeşti până când Aaron şi fiii acestuia au fost investiţi cu aceste prerogative (Lev. 8).

Aşadar avem în cartea Exodului istoria poporului lui Dumnezeu în intervalul de un an, de la izbăvirea lor din Egipt până la ridicarea tabernacolului la Muntele Sinai. Este o carte plină de imagini care-L întruchipează pe Cristos şi perfecţiunile Sale morale. Ne revine responsabilitatea de a ne închina acestui Cristos al gloriei şi de a trăi în lumina sfinţeniei Sale.

NOTE FINALE

[1](2:9, 10) Termenul ebraic *mashah*, „a scoate", este, probabil, un joc de cuvinte bilingv. Evreii foloseau jocuri de cuvinte chiar în situaţii foarte serioase,

[2](2:9, 10) C. H Mackintosh, *Genesis to Deuteronomy*, p. 144

[3](3:1-4) În mod foarte adecvat, Covenanterii scoţieni au adoptat rugul aprins ca emblemă care să-i reprezinte, adăugând dedesubt motoul latin: *„Nec consummaretur"* („Şi totuşi nu se mistuia").

[4](3:6) R. Alan Cole, *Exodus: An Introduction and Commentary"*, p. 66.

[5](3:7-12) J. Oswald Sanders, *On to Maturity (Spre maturitate)*, p. 56.

[6](3:13, 14) Unele traduceri ale Bibliei, cum ar fi Versiunea Moffatt, traduc acest nume prin „the Eternal", „Cel Etern" (cf. şi versiunea franceză a lui Louis Segond: „l'éternel").

[7](5:2-14) Cole, *Exodus*, p. 82. Autorul încearcă să reproducă în engleză atitudinea disprețuitoare a păzitorilor de sclavi prin traducerea: „stub themselves stubble" (aproximativ: „să se facă paie", v. 12).

[8](8:20-24) Septuaginta, care a fost tradusă în Egipt, drept care se pare că cuprinde trăsături ce ţin de fondul cultural local precum şi de tradiţia ebraică, traduce acest text prin: *dog-fly (kynomuia)*, musca câinească, o insectă cu înţepătură foarte dureroasă. Vezi Cole, *Exodus*, p. 93, 94, pentru detalii suplimentare.

[9](10:29) Matthew Henry, "Exodus," în *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, I:314.

[10](12:11-20) Cole, *Exodus*, p. 108.

[11](13:17-20) C. F. Pfeiffer, *Baker's Bible Atlas*, p. 73, 74.

[12](13:21, 22) Henry, "Exodus," I:328.

[13](14:15-18) Henry, "Exodus," I:332.

[14](15:1-21) Dr. H. C. Woodring, note nepublicate, Emmaus Bible School.

[15](15:1-21) Henry, "Exodus," I:335, 336.

[16](16:1-19) Denumirea nu are nici o legătură cu termenul englez *sin* (păcat).

[17](19:1-9) D. L. Moody, *Notes From My Bible*, p. 33, 34.

[18](Eseu) *The New Scofield Study Bible, New King James Version*, p. 4.

[19](Eseu) Vechea acuză, conform căreia dispensaţionaliştii ar crede în existenţa a „şapte căi diferite prin care poate fi mântuit cineva", este total neîntemeiată.

[20](Eseu) Unii nu acceptă una din rânduieli.

[21](21:1-6) Este strofa a doua din imnul compus de Episcopul Handley C. G. Moule: „My Glorious Victor, Prince Divine," (Slăvitul meu Biruitor, Prinţ Divin), din *Hymns of Truth and Praise (Imnuri de adevăr şi laudă)*, #535.

[22](23:18, 19) Evreii habotnici au două seturi de veselă: unul pentru preparate din carne şi altul pentru produse lactate. Pentru a-i descuraja pe evrei să consume produse din carne şi lactate în cadrul aceleiaşi mese, unele cantine şi bufete din Israel îi obligă pe consumatori să stea la două rânduri separate, dacă doresc să consume ambele tipuri de mâncăruri. La una din cantinele vizitate de editorul acestui comentariu erau nu numai rânduri separate, ci şi două etaje separate: unul pentru preparate din carne, altul pentru lactate!

[23](23:20-33) Henry, "Exodus," I:376.

[24](25:17-22) Cuvântul *cherub* provine, probabil, dintr-o rădăcină semitică, însemnând: „a binecuvânta", „a lăuda" sau „a adora", dar cei mai mulţi cercetători susţin că derivă din termenul ebraic *karav, a se*

apropia. Astfel heruvimii sunt „cei ce acoperă" sau cei ce se apropie ca protectori.

[25](26:14) Motivul pentru care avem o varietate atât de mare de traduceri constă în faptul că nu știm sigur la care piele de animal se referă termenul ebraic.

[26](28:36-38) Arhiepiscopul Beveridge. Nu dispunem de alte documente.

[27](30:1-10) Grecescul *thumiaterion* înseamnă, textual: „loc (sau lucru) pentru tămâie", de unde deducem că s-ar putea referi la altarul de tămâiere sau la cădelnița ce era dusă în spatele perdelei în Ziua Ispășirii, umplută cu tămâie de pe altar.

[28](31:1-11) E demn de remarcat că academia națională de arte din Israelul zilelor noastre poartă denumirea lui Beţaleel.

[29](Eseu) Mulți credincioși de orientare evanghelică acceptă tipologia tabernacolului, deși, cum era de așteptat, nu există acord deplin asupra tuturor detaliilor. Unii creștini acceptă doar tipurile pe care le menționează expres Noul Testament, mai cu seamă în cartea Evrei. Vezi Geneza 42 pentru o succintă dezbatere a tipologiei.

[30](32:30-35) Unii cred că, asemenea lui Pavel cu cincisprezece veacuri mai târziu, Moise a fost dispus să fie făcut el însuși anatema, adică să sufere pierzare, dacă prin aceasta ar fi putut să-și salveze frații israeliți.

[31](33:18-23) Hywell R. Jones. Nu dispunem de alte documente.

[32](37:6-9) Același termen din greacă, *hilasterion*, înseamnă atât *ispășire (satisfacție prin intermediul jertfei)*, cât și *loc de ispășire* (adică scaunul îndurării).

[33](37:10-16) G. Morrish, *New and Concise Bible Dictionary (Dicționar biblic nou și concis)*, pg. 754.

[34](38:24-31) Este mult mai lesne să *cântăm* acest fragment din măreţul imn spiritual compus de Frances Ridley Havergal, „Take My Life and Let It Be", (Ia-mi viața și las-o să fie) decât să-l punem în practică!

BIBLIOGRAFIE

Borland, James A. "Exodus." În *Liberty Bible Commentary*. Lynchburg, VA: The Old-Time Gospel Hour, 1982.

Cole, R. Alan. *Exodus: An Introduction and Commentary*. The Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1973.

Dennett, Edward. *Typical Teachings of Exodus*. Retipărire. Denver: Wilson Foundation, n.d.

Henry, Matthew. "Exodus." În *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*. Vol. 1. *Genesis to Deuteronomy*. McLean, VA: MacDonald Publishing Company, n.d.

Keil, C. F. and Delitzsch, F. "Exodus." În *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vol. 1, 2. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.

Lange, John Peter. "Exodus." În *Commentary on the Holy Scriptures. Critical, Doctrinal and Homiletical*. Vol. 2. Retipărire (24 vol. in 12). Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1980.

Pell, Peter, Jr. *The Tabernacle* (Curs prin corespondență). Oak Park, IL: Emmaus Bible School, 1957.

Ridout, Samuel. *Lectures on the Tabernacle*. New York: Loizeaux Brothers, Inc., 1973.

Rosen, Moishe and Ceil. *Christ in the Passover*. Chicago: Moody Press, n.d.

Sanders, J. Oswald. *On to Maturity*. Chicago: Moody Press, 1962.

LEVITIC

Introducere

„Nu există carte, în întreaga suită a acelui Volum inspirat pe care Duhul Sfânt ni l-a dăruit, care să conțină mai multe din înseși cuvintele lui Dumnezeu decât Leviticul. *Pe aproape fiecare din filele sale răsună glasul lui Dumnezeu, ca vorbitor direct. Cuvintele Sale pline de har sunt consemnate exact în forma în care au fost rostite. Este un considerent ce nu poate decât să ne determine s-o studiem cu toată râvna și atenția cuvenite."*

–Andrew Bonar

I. Locul unic în canon

J. N. Darby a lansat odată un avertisment cu privire la pericolele groaznice care îi pasc pe credincioși atunci când s-au plictisit de sfințenie. Amintim aici acest avertisment pentru că sfințenia este tema principală a cărții Levitic, care s-a dovedit a fi cea mai dificilă de înțeles pentru mulți creștini care doresc s-o citească. Desigur, dacă instrucțiunile cuprinse în ea vor fi privite doar ca simple detalii privitoare la străvechile ritualuri evreiești legate de jertfe și la legile menite să asigure sfințenia în viața de toate zilele, precum și la separarea de popoarele păgâne, binecuvântarea acestei cărți se va răsfrânge doar într-o anumită măsură asupra cititorului. Dar de îndată ce vom vedea că fiecare detaliu din cadrul sistemului de jertfe întruchipează, de fapt, perfecțiunea persoanei și lucrării lui Cristos, optica noastră se va schimba, pe măsură ce vom descoperi că avem o sumedenie de lucruri asupra cărora putem petrece timp îndelungat în meditație. Binecuvântarea noastră va spori și mai mult dacă vom corela cartea Levitic cu corespondenta ei din Noul Testament: Epistola către Evrei.

II. Paternitatea

Douăzeci din cele douăzeci și șapte de capitole ale cărții Levitic și circa treizeci și cinci de alte paragrafe încep cu sintagma: „Și Domnul i-a vorbit lui Moise, spunând" sau cu o sintagmă similară, având un conținut echivalent. Până nu demult majoritatea celor care mărturiseau credința în iudaism sau creștinism a acceptat aceste cuvinte la justa lor valoare. Domnul nostru Însuși se referă la Levitic 13:49 – e vorba de un lepros care se arată preotului, aducând o ofrandă – cu cuvintele: „acele lucruri pe care Moise le-a poruncit" (Marcu 1:44). În schimb astăzi este la modă în multe cercuri să se nege sau cel puțin să se pună sub semnul îndoielii paternitatea lui Moise nu numai asupra cărții Levitic, ci și a întregului Pentateuh.

Întrucât noi credem că viziunea tradițională este nu numai adevărată, ci și importantă, chestiunea acestei neîncrederi a fost dezbătută mai pe larg în Introducerea la Pentateuh, pe care cititorul este îndemnat s-o citească cu toată atenția.

III. Data

Acceptând paternitatea lui Moise asupra Leviticului și dovezile furnizate de Pentateuh, noi considerăm că conținutul ei i-a fost revelat lui Moise în timpul perioadei de cincizeci de zile ce a urmat ridicării cortului întâlnirii (Ex. 40:17) înainte ca israeliții să fi părăsit zona muntelui Sinai (Num. 10:11). Nu se cunoaște anul exact al redactării ei, dar acesta trebuie plasat între 1450 și 1410 î.Cr.

IV. Fondul și tema

O modalitate care va înlesni memorarea conținutului cărții Levitic este aceea de a asocia numele ei cu cuvântul: „Leviții" sau „preoții", realizând apoi că Leviticul este, de fapt, un manual pentru preoți. Exodul s-a încheiat cu ridicarea cortului în pustiu. Acum preoții și leviții au nevoie de instrucțiuni privitoare la modul în care trebuie să aducă jertfele asociate cu acel edifi-

ciu, precum și îndrumări pentru alte ritualuri (de ex., curățirea caselor leproșilor).

În Exod am văzut cum Israel a fost izbăvit din Egipt și pus deoparte ca o comoară de mare preț în ochii lui Dumnezeu. În Levitic vedem cum israeliții sunt despărțiți de păcat și de necurăție, pentru a se putea apropia de Dumnezeu în sanctuar. Sfințenia devine regula de viață pentru traiul în tabără. Atât în Vechiul Testament, cât și în Noul Testament Dumnezeu cere cu insistență ca oamenii Săi să fie sfinți, deoarece El este sfânt. Asta ridică însă o problemă serioasă, întrucât omul, prin natura și practica sa, este nesfânt. Soluția o găsim în ispășirea prin sânge (Levitic 17:11). În Vechiul Testament existau trei jertfe animale care îndreptau privirile oamenilor spre acea jertfă, adusă odată pentru totdeauna, de Mielul lui Dumnezeu, așa cum ne este ea revelată în Noul Testament, în special în cartea Evrei.

SCHIȚA

I. TIPURI DE OFRANDE (1:1–6:7)

- A. Ofranda arsă de tot (cap. 1)
- B. Ofranda de cereale (cap. 2)
- C. Ofranda de pace (cap. 3)
- D. Ofranda pentru păcat (4:1–5:13)
- E. Ofranda pentru nelegiuire (5:14–6:6)

II. LEGILE OFRANDELOR (6:8–7:38)

III. CONSACRAREA PREOȚILOR (cap. 8–10)

- A. Învestirea preoților de către Moise (cap. 8)
- B. Ofrandele prezentate de Aaron (cap. 9)
- C. Sacrilegiul lui Nadab și Abihu (cap. 10)

IV. CURAT ȘI NECURAT (cap. 11–15)

- A. Alimente curate și necurate (cap. 11)
- B. Purificarea ulterioară nașterii (cap. 12)
- C. Diagnosticarea leprei (cap. 13)
- D. Curățirea de lepră (cap. 14)
- E. Purificarea în urma unor secreții ale trupului (cap. 15)

V. ZIUA ISPĂȘIRII (cap. 16)

VI. LEGI PRIVITOARE LA JERTFĂ (cap. 17)

VII. LEGI PRIVITOARE LA CONDUITA PERSONALĂ (cap. 17)

- A. Legile purității sexuale (cap. 18)
- B. Legi privitoare la viața de zi cu zi (cap. 19)
- C. Pedeapsa pentru ofense grave (cap. 20)
- D. Conduita preoților (cap. 21, 22)

VIII. SĂRBĂTORILE DOMNULUI (cap. 23)

- A. Sabatul (23:1-3)
- B. Paștele (23:4, 5)
- C. Sărbătoarea Azimilor (23:6-8)
- D. Sărbătoarea roadelor dintâi (23:9-14)
- E. Sărbătoarea săptămânilor (23:15-22)
- F. Sărbătoarea trâmbițelor (23:23-25)
- G. Ziua Ispășirii (23:26-32)
- H. Sărbătoarea corturilor (23:33-44)

IX. LEGI CEREMONIALE ŞI MORALE (cap. 24)

X. ANUL SABATIC ŞI ANUL JUBILEU (cap. 25)

XI. BINECUVÂNTĂRI ŞI BLESTEME (cap. 26)

A. Binecuvântări pentru ascultarea de Dumnezeu (26:1-13)
B. Blesteme pentru neascultarea de Dumnezeu (26:14-39)
C. Refacerea prin mărturisire şi pocăinţă (26:40-46)

XII. JURĂMINTE ŞI ZECIUIELI (cap. 27)

COMENTARIU

I. TIPURILE DE OFRANDE (1:1–6:7)

A. Ofranda arsă de tot (cap. 1)

Levitic începe cu momentul în care **Domnul** îl cheamă pe **Moise**, vorbindu-i din **cortul întâlnirii.** După cum a remarcat Bonar, în citatul de la începutul comentariului asupra cărţii Levitic, nici o altă carte „nu cuprinde mai multe din înseşi cuvintele rostite de Dumnezeu decât Levitic", fapt de natură să demonstreze necesitatea de a o studia cu şi mai multă râvnă şi dăruire." La început Domnul prescrie cinci jertfe: arsă de tot, de mâncare, de pace, pentru păcat şi pentru călcare de lege. Primele trei erau cunoscute sub denumirea de jertfe de o plăcută mireasmă iar ultimele două ca jertfe pentru păcat. Primele trei erau voluntare, ultimele două obligatorii.

Primul mesaj pe care doreşte Dumnezeu să-l transmită **copiilor lui Israel** este că ei au datoria de a aduce ofrande Domnului din animalele lor – atât din cirezile, cât şi din turmele lor de oi.

Capitolul 1 se ocupă de jertfa arsă de tot (ebr. *olah*[1]) Existau trei trepte, în funcţie de posibilităţile materiale ale celui ce aducea jertfa: **un taur din turmă** (v. 3; cf. v. 5), deci un animal de parte bărbătească fără cusur; un berbec sau un ţap (v. 10), deci un animal de parte bărbătească fără cusur; turturele sau pui de porumbei (v. 14). Toate acestea erau animale paşnice; nici un animal de natură sălbatică nu era jertfit pe altarul Domnului.

Peter Pell sugerează că taurul Îl reprezintă pe Domnul nostru ca Lucrătorul neobosit şi răbdător, care întotdeauna împlineşte voia Tatălui în viaţa Sa de slujire desăvârşită şi în moartea Sa de jertfă desăvârşită. Oile Îl reprezintă pe Domnul în ipostaza Celui blând şi smerit, care se supune de bună voie şi fără murmur voii lui Dumnezeu. Oaia Îl reprezintă pe Cristos ca Înlocuitor sau Substitut al nostru. Turturica ni-L prezintă ca fiind Cel ceresc şi de asemenea ca Om al durerilor (turturica fiind asociată cu sentimentele de jale).[2]

Iată, Victima fără pată moare,
Pe lemnul crucii plăteşte pentru păcatele mele
Mielul lui Dumnezeu, Jertfa desăvârşită,
Care S-a dăruit pentru mine!

–Autor anonim

Îndatoririle celui ce aducea jertfa: El aducea jertfa la **uşa cortului întâlnirii**, lângă altarul de bronz (v. 3); punea mâna pe capul victimei (v. 4)) (sau: „se rezema cu mâna de victimă, se bizuia pe ea"); înjunghia taurul (v. 5) sau ţapul sau capra (v. 11); jupuia animalul şi-l tăia în bucăţi (v. 6, 12); spăla măruntaiele şi picioarele cu apă (v. 9, 13). În versetul 3 sintagma: **„de bună voie"** este tradusă în unele versiuni prin „ca să fie primit" sau „ca să fie plăcut înaintea Domnului". Observaţi versetul 4.

Îndatoririle preoţilor: Ei stropeau **sângele** animalului **de jur împrejur pe altar** (v. 5, 11); făceau **foc pe altar şi** puneau **lemne pe foc** (v. 8, 12). Tot ce se afla pe altar ardea, în afara de pielea animalului (v. 13; 7:8); în cazul păsărilor, preotul îi rupea capul, lăsând să i se scurgă sângele în partea laterală a altarului. Apoi punea guşa cu penele ei şi le arunca în partea de est a altarului, după care despica trupul păsării

fără să-l taie în bucăți și ardea pasărea pe altar. Verbul folosit pentru descrierea acțiunii de ardere este identic cu cel folosit în cazul arderii tămâiei; în schimb în cazul jertfelor pentru păcat, se folosește un alt verb.

Distribuirea jertfei: Tot ce ardea pe altar aparținea lui Dumnezeu; pielea era dată preoților (7:8); ofertantul nu primea nici o parte din această jertfă.

Persoana care aducea o jertfă de ardere de tot exprima completa sa predare și devotamentul integral pentru Domnul. Aflăm din alte părți ale Scripturii că această ofrandă era adusă în diverse și multiple ocazii. (Pentru amănunte, consultați un dicționar biblic.)

De obicei, jertfa arsă de tot Îl înfățișează pe Cristos, Cel fără pată, jertfindu-Se pe de-a-ntregul lui Dumnezeu. Pe altarul de la Calvar Mielul lui Dumnezeu a fost mistuit cu totul de flăcările justiției divine. Admirabilul imn compus de Amelia M. Hull surprinde cu acurateţe spiritul acestei jertfe:

Am fost la altar și L-am văzut pe Miel
Cum a fost prefăcut în cenușă pentru mine;
Și am urmărit dulcea mireasmă suindu-se la cer,
Fiind bineprimită de Tine, o, Tată.

B. Ofranda de cereale (cap. 2)

Numită și jertfa de mâncare, această ofrandă de cereale (ebr. *minhah*) era o jertfă din floarea făinii sau din grâne.[3]

Jertfa propriu-zisă: Existau diverse tipuri de ofrande de cereale, după cum urmează: **din floarea făinii**, cu **untdelemn** și cu **tămâie** (v. 1). Aceasta nu se gătea, ci se lua doar **un pumn** din ea și se ardea **pe altar** (v. 2). Existau trei tipuri diferite de pâine sau turte: (a) **coaptă în cuptor** (v. 4); (b) **coaptă în tigaie** (v. 5); (c) gătită **într-un vas acoperit** (v. 7; KJV și RSV spun: „tigaie pentru friptură", dar unii cred că această ofrandă era fiartă în apă, ca în cazul găluștelor; versiunea română Azimioară: „coaptă pe grătar"). Mai erau apoi grăunțele, reprezentând **roadele dintâi** ale recoltei, care erau prăjite în foc (v. 14). Versetul 12 se referă la o ofrandă specială de mâncare (23:15-21) care nu era arsă pe altar, deoarece conținea dospeală.

Nu era voie să se folosească nici o dospeală sau miere, la nici una din aceste ofrande de mâncare (v. 11), întrucât acestea presupuneau fermentare și dulceața în stare nativă. Dar la ofrande se adăuga sare, ca semn al legământului încheiat între Dumnezeu și Israel, sarea aceasta fiind numită: **sarea legământului** (v. 13) și semnificând faptul că legământul nu putea fi desfăcut, anulat sau desființat. Vezi Numeri 18:19; 2 Cronici 13:5; Ezechiel 43:24, unde se fac alte referiri la „legământul sării".

Îndatoririle ofertantului: El pregătea ofranda acasă și o aducea la **preoți** (v. 2, 8).

Îndatoririle preotului: Preotul prezenta ofranda la altar (6:14); apoi lua **un pumn** din ofrandă și ardea acest pumn memorial pe altar (v. 2, 9).

Distribuirea ofrandei: Acest „pumn memorial", ars pe altar împreună cu *toată* tămâia, era al Domnului; preoții aveau voie să ia pentru ei restul ofrandei, ca hrană (v. 3, 10). Preotul care oficia slujba avea dreptul să ia din tot ce se cocea sau gătea într-un vas sau într-o tigaie (7:9). Tot ce era amestecat cu untdelemn și tot ce era uscat aparținea restului preoților (7:10); ofertantul nu primea nici o parte din această ofrandă.

Persoana care aducea jertfa de mâncare recunoștea belșugul de lucruri bune pe care i l-a dăruit Domnul în viață, reprezentat prin făină, tămâie, untdelemn (și vin, în cazul jertfei de băutură).

Pe plan simbolic această ofrandă reprezintă perfecțiunea morală a vieții Mântuitorului (floarea făinii), nepătată de rău (absența dospelii), de o mireasmă plăcută înaintea lui Dumnezeu (tămâia) și plină de Duhul Sfânt (untdelemnul) – idee exprimată admirabil de autorul acestui imn:

Viață plină de iubire, ce se varsă înmiresmată și sfântă!
Viață așezată între spinii unei lumi pline de cruzime, în mijlocul căreia strălucește și mai luminos, dându-și parfumul ales!
Viață, din care fața iubirii lui Dumnezeu se arată în toată splendoarea ei, dar plină de smerenie,
Îndemnându-ne și pe noi, o, Doamne, la picioarele Tale să ne plecăm!

– E. Allaben

C. Ofranda de pace (cap. 3)

3:1-15 Jertfa de **pace** (de părtășie sau de mulțumire) (ebr.: *shelem*[4]) celebra pacea cu Dumnezeu, întemeiată pe eficacitatea sângelui ispășitor. Era o sărbătoare a bucuriei, iubirii și comuniunii.

Ofranda propriu-zisă: Și la această jertfă existau trei trepte: un animal din **turmă** (boi sau vite), **de parte bărbătească sau femeiască** (v. 1-5); un **miel** din **turmă,** de sex masculin sau feminin (v. 6-11); o capră din turmă, de sex masculin sau feminin (v. 12-17).

Îndatoririle ofertantului: El aducea animalul **înaintea Domnului** la poarta curții (v. 1, 2, 7, 12); își punea mâna pe capul victimei (v. 2, 8, 13); o înjunghia la ușa cortului (v. 2, 8, 13); separa anumite părți din animal – **grăsimea, rinichii și grăsimea de pe ei, de pe coapse și prapurul ficatului, pe care-l va dezlipi de lângă rinichi** – pe care le ardea apoi pe altar (v. 2, 4, 9, 10, 14, 15).

Îndatoririle preoților: Ei stropeau **sângele pe altar de jur împrejur** (v. 2, 8, 13); ardeau partea care se cuvenea Domnului (grăsimea, etc.) deasupra **jertfei arse de tot** (v. 5).

Distribuirea ofrandei: Partea Domnului, *numită* **mâncarea unei jertfe mistuite de foc** (v. 11), era grăsimea, rinichii și grăsimea de pe ei, de pe coapse și prapurul ficatului; în Levitic 7:32, 33 aflăm că preotul care oficia slujba primea coapsa dreaptă după ce aceasta fusese prezentată mai întâi ca ofrandă legănată; ceilalți preoți primeau pieptul animalului (7:31). Acesta era prezentat mai întâi ca jertfă legănată înaintea Domnului; ofertantul primea restul jertfei (7:15-21). Este singura ofrandă în care ofertantul primea o porțiune din ea. Probabil el organiza apoi un ospăț pentru familia și prietenii lui, un fel de masă a părtășiei. În felul acesta ofranda promova pacea între israeliții aflați sub prevederile legământului.

Persoana care aducea această ofrandă exprima recunoștința și bucuria sa pentru pacea care îi umplea inima, în starea sa de părtășie cu Iehova. O persoană putea aduce o ofrandă de pace și în legătură cu vreun jurământ pe care l-a făcut Domnului sau ca prinos de recunoștință pentru o favoare deosebită ce i s-a făcut.

De asemenea jertfa mai are o semnificație tipică (simbolică), după cum arată Peter Pell:

> Lucrarea isprăvită a lui Cristos în relație cu credinciosul se vede limpede în această jertfă de pace. Domnul Isus este pacea noastră (Ef. 2:14), după ce a făcut pace prin sângele Său vărsat pe cruce (Col. 1:20). El a predicat această pace celor care erau departe și celor care erau aproape (Ef. 2:17), surpând astfel zidul mijlociu al despărțirii dintre evrei și neamuri. În Cristos Dumnezeu și păcătosul se întâlnesc în pace; dușmănia de care aveam parte a dispărut. Dumnezeu este satisfăcut pentru că s-a făcut ispășire pentru păcat, păcătosul este reconciliat și ambii sunt satisfăcuți cu Cristos și cu tot ce a făcut El.[5]

Imnul compus de Lordul Adalbert Cecil preamărește lucrarea săvârșită de Cristos pentru noi:

> O, pace minunată ce izvorăște de-a pururi din gândurile nutrite de Dumnezeu față de Fiul Său!
> O, pace minunată de a ști că toate s-au rezolvat la cruce.
> Pace cu Dumnezeu! Sângele din cer îmi spune că sunt iertat în vremea de acum.
> Pace cu Dumnezeu! Domnul e viu în vecii vecilor!
> Neprihănirea mi-a fost trecută acum în cont, făcându-mă liber cu adevărat.

3:16, 17 Israeliților li s-a interzis să mănânce **grăsimea** sau **sângele**, întrucât acestea aparțineau Domnului. Pe lângă sensul ei simbolic, această regulă privitoare la grăsime a fost, desigur, un fel de medicină preventivă. Astăzi medicii recomandă o reducere a consumului de grăsime, cu scopul de a diminua cazurile de hipertensiune, boli cardio-vasculare și maladii pulmonare.

Aceste prime trei jertfe – cea arsă de tot, cea de mâncare și cea de pace – au avut locul lor bine stabilit în viața de închinare publică a națiunii, dar, desigur, puteau fi aduse oricând Domnului și de către persoane individuale, pe bază voluntară. Israeliților li s-a poruncit însă să aducă următoarele două jertfe în cazul în care cineva a păcătuit. Vedem astfel cum sunt îngemă-

nate aceste două concepte, *închinarea voluntară* și *ispășirea obligatorie*, în cadrul jertfelor.

D. Ofranda pentru păcat (4:1–5:13)

Cap. 4 Jertfa pentru păcat (ebr.: *hattath*[6]) a fost rânduită pentru un popor răscumpărat. Ea nu se referă la un păcătos care vine la Domnul căutând *mântuirea*, ci îl are în vedere pe un israelit, guvernat de legământul încheiat de Domnul cu poporul Său, care caută *iertare*. Are de a face cu păcatele săvârșite fără știință și fără intenție.

Jertfa propriu-zisă: Existau diferite trepte de jertfe, în funcție de persoana care a păcătuit: **Preotul uns** – adică marele preot, dacă prin păcatul său acesta **a adus vină asupra poporului** (v. 3) – aducea un vițel fără cusur; **întreaga adunare** (v. 13) aducea de asemenea un vițel; **o căpetenie** (v. 22) aducea un țap fără cusur; o persoană obișnuită (v. 27) aducea o iadă fără cusur (v. 28) sau un miel de sex feminin, fără cusur (v. 32). (Termenul din ebraică indică faptul că erau animale ajunse la maturitate.)

Îndatoririle celor ce aduceau jertfa: În general ofertantul aducea animalul la poarta curții tabernacolului, îl prezenta Domnului, își punea mâna pe capul său, îl înjunghia și despărțea grăsimea, rinichii și prapurul ficatului. **Bătrânii** Israelului efectuau această operație în locul **adunării** (v. 15). Moartea victimei era considerată, simbolic, drept moartea păcătosului.

Îndatoririle preotului: Pentru el și pentru adunare, marele preot ducea sângele jertfei în locul sfânt din tabernacol, îl stropea de șapte ori în fața perdelei (v. 5, 6, 16, 17) și pe coarnele altarului de aur al tămâierii (v. 7, 18). Apoi turna restul sângelui la temelia altarului jertfei arse de tot (v. 7, 18). În cazul unui dregător sau al oamenilor de rând, un preot stropea sângele pe coarnele altarului arderii de tot, turnând restul sângelui în partea inferioară a altarului (v. 25, 30, 34). Pentru toate categoriile de israeliți el ardea grăsimea, rinichii, grăsimea de deasupra ficatului, ficații și prapurul ficatului pe altarul arderii de tot (v. 8-10, 19, 26, 31). În cazul jertfei pentru marele preot sau pentru întreaga adunare, restul animalului era dus afară din tabără și ars (v. 11, 12, 21).

Distribuirea ofrandei: Partea Domnului era cea care se ardea pe altar – grăsimea, rinichii, prapurul ficatului, etc. Preotului i se permitea să mănânce carnea ofrandelor unui dregător sau ale unui om de rând, întrucât sângele acestor jertfe nu era introdus în sanctuar (7:30), cum era cazul la ofrandele marelui preot și ale adunării (4:5, 6, 16, 17). De asemenea el putea mânca ofrandele descrise la 5:6, 7, 11, din același motiv. Nici o parte a ofrandelor de mai sus nu era pusă deoparte pentru ofertant.

Trupul oricărei ofrande pentru păcat al cărei sânge a fost introdus în locul sfânt era ars afară din tabără. Tot așa și Domnul nostru, prin sângele Său propriu, a intrat în locul sfânt o dată pentru totdeauna (Ev. 9:12) după ce a suferit în afara orașului Ierusalim. Suntem îndemnați „să ieșim la El afară din tabără, purtând ocara Lui" (Ev. 13:13).

Notă: sintagma „păcat comis din neștiință" pare să însemne mai mult decât simpla neștiință cu privire la acel păcat, sensul fiind probabil acela că păcatul nu a fost comis în mod intenționat, că nu a fost săvârșit ca act de sfidare sau de răzvrătire. Nu exista jertfă pentru păcatul comis cu voia, ci acesta reclama pedeapsa cu moartea (Nu. 15:30).

Persoana care aducea o jertfă de păcat recunoștea că a păcătuit, dar fără intenție, ci din slăbiciune sau nebăgare de seamă. El voia să obțină iertarea pentru păcate și curățirea ceremonială.

Jertfa pentru păcat ne îndreaptă privirile, în mod simbolic, spre Cristos, care „a fost făcut păcat" pentru noi, deși El nu a cunoscut nici un păcat, pentru ca noi să fim neprihănirea lui Dumnezeu în El. Unii sugerează că jertfa pentru păcat Îl întruchipează pe Cristos care Se ocupă de *ceea ce suntem*, pe când jertfa pentru nelegiuire Îl înfățișează ocupându-Se de *ceea ce am făcut*.

Pe El, cel sfânt, care n-a cunoscut nici un păcat,
Dumnezeu L-a făcut păcat pentru noi;/Pe acea
cruce a rușinii/Mântuitorul a murit ca sufletele
să ni le câștige./Sângele Lui scump a fost singurul care a putut/Să spele ale noastre păcate, îndepărtându-le./Prin slăbiciune El asupra iadului
a triumfat,/Prin moarte El biruința a câștigat.

– *Hannah K. Burlingham*

5:1-13 Primele 13 versete din capitolul 5 par să descrie jertfa pentru nelegiuire (vezi v. 6), dar în general se recunoaște că aceste versete au de a face cu alte două trepte ale jertfei pentru păcat. Motivul pentru care nu le tratăm în cadrul jertfei pentru nelegiuire este faptul că nu se spune nimic despre restituție, care constituia o parte importantă a jertfei pentru nelegiuire. (Dar se recunoaște de comun acord că versetele 1-13 sunt strâns înrudite atât cu jertfa pentru păcat, cât și cu cea pentru nelegiuire).

În loc să se ocupe de anumite categorii de oameni, aceste jertfe au de a face cu diverse tipuri de păcate: Versetul 1 descrie omul care deși știe că s-a comis o infracțiune, refuză să depună mărturie după ce marele preot îl pune sub prestare de jurământ. Ca evreu care trăia sub lege, Isus a depus mărturie când marele preot L-a pus sub stare de jurământ (Mat. 26:63, 64). Versetul 3 descrie necurăția contractată prin atingerea de o persoană bolnavă de lepră, de o rană supurândă, etc. Versetul 4 are de a face cu rostirea unor jurăminte pripite sau facerea unor promisiuni pe care cineva constată ulterior că nu le poate îndeplini.

Ofranda propriu-zisă: Existau trei tipuri de jertfe pentru aceste păcate, în funcție de capacitatea ofertantului de a plăti: un animal de sex feminin din turmă, o oaie sau o capră, ca jertfă pentru păcat (v. 6); **două turturele sau doi pui de porumbel, unul ca jertfă pentru păcat, iar celălalt ca ardere de tot** (v. 7); a **zecea parte dintr-o efă de floarea făinii**, fără **untdelemn** și fără **tămâie** (v. 11). Această jertfă era la îndemâna până și a celui mai sărac israelit. Tot așa, nimeni nu este exclus de la iertarea care se capătă prin Cristos. În versetele 11-13 se naște întrebarea: „Cum poate o ofrandă de mâncare să constituie o ofrandă pentru păcat, când știm că fără vărsare de sânge nu există iertare de păcate?" (Ev. 9:22). Răspunsul e că această ofrandă era adusă *deasupra* unei jertfe ce ardea pe altar și care avea sânge, jertfa de mâncare căpătând astfel valoarea unei jertfe de sânge.

Îndatoririle ofertantului: Mai întâi de toate, el își mărturisea vinovăția (v. 5), apoi aducea ofranda sa la preot (v. 8).

Îndatoririle preotului: În cazul unei oi sau capre, el o aducea în conformitate cu instrucțiunile din capitolul 4, privind ofranda pentru păcat. dacă ofranda consta din două păsări, el oferea o pasăre ca jertfă pentru păcat, rupându-i gâtul, stropind o parte din sânge în partea laterală a altarului și lăsând restul să curgă la temelia altarului (v. 8, 9). Apoi aducea a doua pasăre ca jertfă mistuită, arzând-o de tot pe altarul de bronz (v. 10). Dacă ofranda consta din floarea făinii, preotul lua un pumn din ea și-l ardea pe altarul arderii de tot. El îl ardea deasupra altor jertfe ce presupuneau vărsarea de sânge, conferindu-i astfel caracterul unei jertfe pentru păcat (v. 12).

Distribuirea jertfei: Partea Domnului consta din tot ce ardea pe altar. Preotul avea dreptul la tot ce rămânea (v. 13).

E. Ofranda pentru nelegiuire (5:14–6:7)

Ofranda sau jertfa pentru nelegiuire (ebr.: *asham*[7]) este descrisă în pasajul cuprins între 5:14 și 6:7. Trăsătura distinctivă a aceste jertfe este faptul că trebuia să se facă **restituție** pentru păcatul comis *înainte* de a fi fost adusă ofranda (5:16).

Existau mai multe tipuri de păcat pentru care trebuie să se aducă o ofrandă. *Nelegiuirea comisă față de Dumnezeu:* A nu-I acorda Domnului ceea ce era a Lui – zeciuielile și ofrandele, consacrarea roadelor dintâi sau a întâilor născuți, etc. (5:14). Comiterea din neștiință a unei fapte interzise de Domnul (5:17) și după câte se pare o faptă care reclama restituție. „În cazurile în care nu se putea stabili cine a fost nedreptățit, israelitul ce ținea cu tot dinadinsul să respecte legea aducea totuși o ofrandă de vinovăție în mod separat" (*Daily Notes of the Scripture Union*).

Nelegiuirea împotriva omului: Tratarea cu înșelăciune a aproapelui în chestiunea unei depuneri sau târg sau un act de jaf sau de asuprire (6:2). Găsirea unui obiect pierdut și declarația sub jurământ că nu a fost găsit (6:3). Se cerea o ofrandă pentru nelegiuire și în cazul comiterii unei fapte de imoralitate cu o sclavă care era logodită (19:20-22); de asemenea pentru curățirea unui lepros (14:10-14) și întinarea unui nazireat (Nu. 6:6-12).

Ofranda propriu-zisă: Un berbec fără cusur (5:15, 18; 6:6) sau un miel de sex masculin în cazul unui lepros (14:12) sau a unui nazireat (Nu. 6:12).

Îndatoririle ofertantului: În cazul unei nelegiuiri comise împotriva lui Dumnezeu, mai întâi ofertantul aducea preotului restituția, cu un adaos de douăzeci de procente. Apoi aducea animalul la preot, la intrarea în curtea tebernacolului, îl prezenta Domnului, își punea mâna pe capul animalului și-l înjunghia. Apoi scotea grăsimea, coada, rinichii și prapurul ficatului. Procedura era aceeași ca în cazul unei nelegiuiri comise împotriva aproapelui. În ambele cazuri, ofertantul trebuia să achite o penalitate de douăzeci la sută, menită să-i aducă aminte că păcatul nu este aducător de profit, ci, dimpotrivă se plătește și încă foarte scump!

Îndatoririle preotului: El stropea sângele pe altarul de bronz de jur împrejur (7:2); apoi ardea grăsimea, coada, grăsimea care acoperă măruntaiele, rinichii și prapurul ficatului pe altar (7:3, 4).

Distribuirea jertfei: Partea Domnului era cea care ardea pe altar (7:5). Preotul care oficia slujba primea pielea berbecului (7:8). Toți preoții se înfruptau din carnea animalului (7:6). Ofertantul nu primea nici o parte din jertfa pentru păcat sau pentru nelegiuire.

După cum am arătat, persoana care aducea o jertfă pentru nelegiuire căuta ispășire pentru o acțiune de-a sa care a provocat pierderi sau daune altcuiva.

Pe plan simbolic, jertfa pentru nelegiuire ne îndreaptă privirile spre acel aspect al lucrării lui Cristos prin care El a restaurat ceea ce de la început El nu luase (Ps. 69:4b). Prin păcatul omului, Dumnezeu a fost jefuit de slujire, închinare, ascultare și slavă. Iar omul însuși a fost jefuit de viață, pace, bucurie și părtășie cu Dumnezeu. Ca jertfa noastră pentru nelegiuire, Domnul Isus nu numai că a restaurat ceea ce se furase prin păcatul omului, ci a adăugat pe deasupra. *Asta întrucât Dumnezeu a primit mai multă slavă prin lucrarea încheiată a lui Cristos decât dacă păcatul n-ar fi pătruns deloc în lume.* Iar noi o ducem mai bine în Cristos decât am fi dus-o vreodată dacă Adam n-ar fi căzut.

De straiele sale divine El S-a lepădat,
Învelindu-Și Dumnezeirea într-o mantie de lut;
Și în acel veșmânt Și-a etalat măiastra-I iubire,
Restituind ceea ce de fapt nu luase niciodată.
– Autor anonim

II. LEGILE OFRANDELOR (6:8–7:38)

Secțiunea cuprinsă între 6:8 și 7:38 prezintă „legea jertfelor". În multe privințe, este foarte similară cu cele precedente, cu deosebirea că se adresează preoților, pe când instrucțiunile precedente erau destinate copiilor lui Israel (1:2).

6:8-13 *Legea jertfei mistuite:* Detalii suplimentare sunt date cu privire la **veșmintele** purtate de **preot**, maniera în care detașa **cenușa** rămasă de la **arderea de tot** și atenția pe care trebuia s-o acorde ca focul de pe altar să nu se stingă niciodată. Cenușa era așezată mai întâi în partea de est a altarului, după care era dusă afară din tabără, într-un loc curat.

6:14-17 *Legea jertfei de cereale:* Aici aflăm că preoții trebuiau să mănânce partea lor din jertfă în interiorul curții tabernacolului și că nu trebuia să se folosească dospeală, deoarece era prea sfântă pentru Domnul.

6:8 Oricare din copiii de sex masculin ai lui Aaron puteau să mănânce jertfa de cereale, dar trebuiau să fie sfinți, adică curați din punct de vedere ceremonial. Acești preoți nu deveneau sfinți atingându-se de jertfe. Sfințenia nu se transmitea prin atingere, dar întinarea se transmitea în felul acesta (Hag. 2:11-13).[8]

6:19-23 Versetele acestea descriu o jertfă specială de cereale pe care marele preot trebuia s-o aducă dimineața și seara, încontinuu. Era o jertfă arsă de tot, mistuită de foc.

6:24-30 ***Legea jertfei pentru păcat:*** Cum am arătat deja, preotul avea voie să mănânce porțiuni din anumite jertfe pentru păcat (cele descrise în Lev. 4:22–5:13), în cazul cărora sângele nu era dus în sanctuar). Jertfele trebuiau mâncate... în curtea tabernacolului. Observați că această jertfă era prea sfântă. Dacă un mirean se atingea de carnea jertfei, trebuia să fie sfânt sau consacrat și trebuia să se curățească de

întinare ceremonială, asemenea preoților, deși nu putea să exercite funcțiile preoțești. Dacă o parte a sângelui era stropită pe o haină, acea haină trebuia spălată – nu pentru că era necurată, ci pentru ca sângele prea sfânt să nu fie scos din sanctuar și introdus în viața de toate zilele, fiind astfel profanat. Un vas de lut folosit pentru prepararea cărnii jertfei de păcat trebuia spart, întrucât vasele de lut, fiind poroase, absorbeau o parte a sângelui și puteau fi folosite ulterior în scopuri profane. Un vas de bronz trebuia frecat bine și clătit cu apă, pentru ca nu cumva vreo părticică a jertfei prea sfinte pentru păcat să intre în contact cu vreun alt lucru comun sau necurat. Jertfa pentru păcat, asemenea jertfei pentru vinovăție, trebuia înjunghiată în locul unde se înjunghia jertfa pentru ardere de tot, adică în partea de nord a altarului (1:11), locul umbrelor.

7:1-7 Primele șapte versete ale capitolului 7 fac o trecere în revistă a legii jertfei pentru nelegiuire, tratată aproape integral la 5:14–6:7.

7:8 Versetul 8 se referă la jertfa arsă de tot și arată că preotul care oficia slujba avea dreptul să primească pielea animalului.

7:9, 10 Versetul 9 indică porțiunea din jertfa de cereale care îi revenea **preotului** *oficiant* iar versetul 10 ce le revenea *celorlalți* preoți.

7:11-18 Legea jertfei de pace este dată în 7:11-21. Existau trei tipuri de jertfe de pace, în funcție de motivul sau scopul ofrandei: pentru... mulțumire (v. 12), pentru a-I aduce laudă lui Dumnezeu pentru vreo binecuvântare deosebită; pentru un jurământ (adică o ofrandă votivă) (v. 16), „ca împlinire a unei promisiuni sau angajament făcut lui Dumnezeu pentru că a dăruit răspunsul la o anumită cerere făcută în rugăciune; de exemplu, păzirea de primejdii într-o călătorie plină de pericole"[9]; de bună voie sau voluntare (v. 16, 17). „Aceasta era după câte se pare sub forma unei expresii spontane de laudă la adresa lui Dumnezeu, în semn de recunoștință pentru ceea ce S-a revelat El a fi."[10] Jertfa pentru pace propriu-zisă era un animal de sacrificiu (cap. 3), dar aici aflăm că era însoțită de turte și pâine. Turtele ce trebuiau să însoțească o jertfă de mulțumire sunt listate în versetele 12 și 13. Ofertantul trebuia să aducă unul din fiecare pentru o jertfă legănată și aceasta era dată preotului oficiant (v. 14). Carnea jertfei de mulțumire (v. 15) trebuia mâncată în aceeași zi, pe când ofranda votivă și ofranda de bunăvoie puteau fi mâncate în prima sau în a doua zi (v. 16). Orice rămânea mai mult de două zile trebuia ars (v. 17); a consuma această carne ar fi însemnat ca persoana respectivă să fie „o urâciune" și, prin urmare, să fie excomunicat sau exclus de la privilegiile acordate celorlalți israeliți. „Asta arată" – spune John Reid – „că părtășia cu Dumnezeu trebuie să fie proaspătă și nu prea îndepărtată de lucrarea de pe altar."[11]

7:19-21 Când carnea intra în contact cu vreun lucru necurat, nu avea voie să fie consumată, ci trebuia arsă. Numai persoanele care erau curate din punct de vedere ceremonial puteau să mănânce carnea curată. Orice persoană care era necurată din punct de vedere ceremonial și care totuși consuma jertfa de pace urma să fie excomunicată.

Faptul că porțiuni diferite ale jertfei erau desemnate pentru Domnul, pentru preoți și pentru ofertant indică faptul că era un timp de părtășie. Dar întrucât Dumnezeu nu poate avea părtășie cu păcatul sau cu necurăția, cei care participau la această masă festivă trebuiau să fie curați.

7:22-27 Grăsimea, considerată partea cea mai bună a jertfei, aparținea Domnului și era arsă pentru El pe altar, nefiind mâncată (v. 22-25). Tot așa **sângele**, fiind viața trupului, aparține lui Dumnezeu și deci nu trebuia consumat (v. 26, 27). Astăzi mulți evrei continuă să respecte aceste legi dietetice. Pentru ca să poată fi consumată, deci să se încadreze în categoria de alimente „cușer", ea trebuie curățită de sânge. Pentru a se evita consumul de grăsime, multe familii de evrei nu folosesc săpunuri care conțin grăsimi animale. Ei cred că până și utilizarea unor atari produse la spălarea vaselor ar constitui o încălcare a statului de cușer al vaselor. Pe lângă motivația spirituală care interzice consumul grăsimii, există, desigur, și raționamentul de ordin medical, după cum arată Dr. S. I. McMillen:

În ultimii ani știința medicală a descoperit faptul că consumul de grăsime animală este una din cauzele principale ale artero-sclerozei. Această grăsime formează tumori minuscule de colesterol în interiorul pereților arterelor, care produc perturbații în circuitul sângelui. În prezent, în deceniul actual, reviste, programe de radio și televiziune transmit știrea îmbucurătoare conform căreia putem reduce ravagiile cauzate de cel mai mare dușman care provoacă decesele la oameni, prin reducerea consumului de grăsimi animale. Deși suntem, evident, bucuroși că medicina și-a spus, în sfârșit, cuvântul asupra acestui subiect, nu putem să nu remarcăm că cercetările noastre ultramoderne sunt, de fapt, cu circa trei mii cinci sute de ani în urma Cărții cărților.[12]

7:28-34 Ofertantul legăna pieptul ofrandelor de pace înaintea Domnului, după care acesta devenea porția preoților. Coapsa dreaptă era legănată înaintea Domnului, după care era dată preotului oficiant ca hrană pentru el și familia sa.

7:35, 36 Versetele acestea reiterează faptul că pieptul și coapsa dreaptă au fost porția lui Aaron și a fiilor săi din ziua în care Dumnezeu i-a uns prima oară ca preoți. După cum s-a arătat anterior, pieptul simbolizează afecțiunea divină iar coapsa puterea divină.

7:37, 38 Cu paragraful acesta se încheie secțiunea despre legea jertfelor, care a început la 6:8. Dumnezeu a consacrat mult spațiu în Cuvântul Său jertfelor și rânduielilor legate de acestea, deoarece ele sunt importante pentru El. Aici în minunata suită de simboluri se pot vedea Persoana și lucrarea Fiului Său, în cele mai mici detalii. Asemenea multiplelor fațete ale unui diamant, aceste tipuri reflectă cu toate strălucita glorie a Celui „care prin Duhul etern S-a oferit pe Sine fără pată lui Dumnezeu" (Ev. 9:14). Domnișoara F. T. Wigram exprimă în cuvintele unui imn lauda sa către Dumnezeu:

Persoana lui Cristos,
Cuprinzând orice har,
El, Cel înjunghiat cândva, dar acum viu în vecii vecilor,
În cer la dreapta Tatălui e vrednic de toată lauda noastră.

III. CONSACRAREA PREOȚILOR (cap. 8–10)

A. Învestirea preoților de către Moise (cap. 8)

8:1-5 În Exod 28 și 29, Dumnezeu i-a dat lui Moise instrucțiuni detaliate pentru operațiunea de consacrare a lui Aaron și a fiilor săi ca preoți. Acum în Levitic 8-10 citim cum Moise a adus la îndeplinire aceste instrucțiuni. El a convocat adunarea, atât pe preoți, cât pe ceilalți oameni, la ușa cortului întâlnirii. A fost un serviciu foarte public de învestire.

8:6-9 Moise i-a spălat atât pe Aaron, cât și pe fiii săi cu apă. Apoi Moise l-a îmbrăcat pe Aaron cu întregul rând de veșminte ale marelui preot: **tunica, brâul, mantia, brâul efodului, pieptarul, Urim și Tumim, turbanul și cununa sfântă.** Ce solemnă și impresionantă scenă!

8:10-13 Apoi Moise... a uns tabernacolul și toate piesele mobilierului său, sfințindu-le.

Faptul că a turnat (nu a stropit) untdelemn pe capul lui Aaron este o minunată întruchipare a Duhului Sfânt care este turnat fără măsură asupra Domnului Isus, Marele nostru Preot.

În continuare, Moise i-a îmbrăcat pe fiii lui Aaron cu tunici, brâie și scufii.

8:14-17 Apoi Aaron și fiii săi și-au pus mâinile pe capul taurului pentru jertfa pentru păcat și Moise a înjunghiat jertfa. Până și cei mai elevați lideri religioși, atât din vremea lui Moise, cât și din vremea noastră, nu sunt altceva decât niște păcătoși care au nevoie de jertfa de ispășire a lui Dumnezeu, în aceeași măsură ca și cel mai puțin important membru al comunității.

8:18-21 Tot așa Moise a luat un berbec pentru o jertfă de ardere de tot pentru Aaron și fiii săi, îndeplinind ritualurile prescrise.

8:22-29 Ofranda de consacrare a lui Aaron și a fiilor săi s-a numit de asemenea berbecul consacrării (sau, mai literal, berbecul „ofrandei de umplere"). Aceasta se deosebea de jertfele obișnuite de pace, în ce privește aplicarea sângelui (v. 23, 24) și în privința arderii coapsei drepte și a turtelor de pâine, care ar fi fost consumate

în mod obișnuit. Întrucât el a fost oficiantul, Moise a primit pieptul ca parte a sa.

Sângele a fost aplicat pe urechea, mâna și pe piciorul lui Aaron și ale fiilor săi, amintindu-ne că sângele lui Cristos trebuie să afecteze *ascultarea, slujirea* și *umblarea* noastră.

8:30-36 Moise a stropit.... pe Aaron și pe fiii lui cu o parte din sânge și cu o parte din untdelemnul de ungere de la jertfă. Preoții au fost instruiți să mănânce carnea jertfei de pace cu pâine.

Ritualul de consacrare descris mai sus a fost repetat timp de șapte zile, în care nu li s-a permis să iasă afară pe ușa tabernacolului.

Comentând asupra acestui capitol, Matthew Henry discerne unicul lucru care lipsește de aici:

> Dar după toate ceremoniile care au fost folosite la consacrarea lor, mai era un punct al ratificării care era rezervat ca onoarea și stabilirea preoției lui Cristos, anume faptul că ei au fost *făcuți preoți fără un jurământ, dar Cristos cu un jurământ* (Ev. vii. 21), deoarece nici atari preoți, nici preoția lor nu putea să dureze, dar preoția lui Cristos este perpetuă și neschimbătoare.[13]

B. Ofrandele prezentate de Aaron (cap. 9)

9:1-4 Aaron și fiii săi și-au preluat îndatoririle oficiale în ziua a opta. Mai întâi, ei trebuiau să aducă jertfe pentru ei înșiși un tăuraș pentru o jertfă pentru păcat și un berbec pentru jertfa arsă de tot. Apoi trebuiau să aducă jertfe pentru popor: un țap pentru jertfa pentru păcat; un vițel de un an și un miel pentru jertfa mistuită; un taur și un berbec pentru jertfele de pace; o jertfă de cereale.

9:5-23 Toată adunarea s-a adunat în prezența Domnului, în fața cortului. Când Aaron a terminat de îndeplinit toate ritualurile conform instrucțiunilor date de Moise cu privire la jertfa pentru păcat, jertfa mistuită, jertfa poporului, jertfa de cereale, jertfele de pace și jertfa legănată (v. 5-21), a ridicat mâna și a binecuvântat poporul (v. 22, 23).

9:24 Apoi **un foc a ieșit** din locul prea sfânt al cortului întâlnirii **și a mistuit** arderea-de-tot ce se afla pe altarul de bronz, prin asta indicându-se că Dumnezeu a acceptat ofranda. Focul acesta al Domnului trebuia să ardă încontinuu pe altarul arderii-de-tot.

C. Sacrilegiul lui Nadab și Abihu (cap. 10)

10:1-3 Nadab și Abihu, fii lui Aaron, au pus fiecare foc în cădelniță și au pus tămâie pe foc, aducând înaintea Domnului foc străin – probabil foc ce nu fusese luat de pe altarul de bronz. Întrucât altarul simbolizează Calvarul, gestul lor a echivalat cu încercarea de a te apropia de Dumnezeu în alt fel decât prin lucrarea ispășitoare a jertfei lui Cristos. Apoi a ieșit foc dinaintea Locului Preasfânt și i-a mistuit, în timp ce stăteau în fața altarul de aur din locul sfânt. Moise l-a avertizat pe Aaron, că orice plângere din partea lui va fi socotită o răzvrătire împotriva modului drept de a se purta al lui Dumnezeu.

10:4-7 După ce **Mișael și Eltafan** au dus trupurile moarte ale lui Nadab și Abihu din locul unde se aflau inițial, în fața cortului întâlnirii la un loc în afara taberei, Moise i-a spus lui Aaron și celorlalți doi fii ai săi să nu jelească, ci să rămână în cortul întâlnirii, în timp ce întreaga casă a Israelului a jelit revărsarea mâniei lui Dumnezeu.

10:8-11 Unii au dedus din porunca de a nu se consuma nici vin, nici băutură amețitoare în cortul întâlnirii că Nadab și Abihu au fost probabil beți când au adus foc străin.

10:12-18 Moise le-a poruncit lui **Aaron și Eleazar și Ithamar,** ceilalți fii ai lui Aaron, care i-au mai rămas, să mănânce ofranda de cereale (v. 12, 13) și pieptul ofrandei legănate (v. 14, 15). Când Moise a căutat **țapul** ce fusese folosit ca jertfă de păcat pentru popor, a constatat că **Eleazar și Itamar... fiii lui Aaron** au ars jertfa, în loc să o mănânce în locul sfânt. (Poate că ei s-au temut de mânia lui Dumnezeu, care tocmai se revărsase peste frații lor.) Regula era ca dacă sângele jertfei de păcat era adus în locul sfânt, atunci jertfa trebuia arsă (6:30). Dar dacă nu era, atunci trebuia mâncată (6:26). Moise le-a amintit că, în acest caz, sângele nu fusese adus în locul sfânt; prin urmare, ei ar fi trebuit să mănânce carnea (v. 16-18).

10:19, 20 Ca răspuns la mustrarea lui Moise, **Aaron** a explicat că ei au dus afară jertfa de păcat și jertfa mistuită, așa cum se cerea, dar, având în vedere pedeapsa severă aplicată lui Nadab și Abihu, el s-a întrebat dacă Domnul ar fi acceptat ca el să mănânce jertfa pentru păcat. Moise a acceptat această scuză.

Cu capitolul 10 se încheie secțiunea despre preoție.

IV. CURAT ȘI NECURAT (cap. 11–15)

Următoarele cinci capitole se ocupă de chestiuni legate de curăția și necurăția ceremonială. Pentru evrei existau anumite fapte ce nu erau greșite din punct de vedere moral, și totuși dacă le comiteau li se interzicea participarea la ritualurile iudaismului. Cei care se întinau erau, în consecință, nepotriviți din punct de vedere ritual până când se curățau. Un popor sfânt trebuie să fie sfânt în toate domeniile vieții. Dumnezeu a folosit chiar și alimentele cu scopul de a ilustra deosebirea dintre curat și necurat.

A. Alimente curate și necurate (cap. 11)

11:1-8 Un animal *curat* era unul care avea copitele despicate și care rumega. Sintagma (în textul englez): **„tot ce despică copita, având copite despicate"** pare să însemne același lucru, ideea fiind repetată. Dar cuvintele înseamnă că copita trebuia să fie *complet* despicată. Animale curate erau: boii, vitele, oile, caprele, căprioarele, etc. Animale **necurate** erau: porcul, cămila, bursucul, iepurele, etc. Aplicația spirituală este că creștinii trebuie să mediteze la Cuvântul lui Dumnezeu (rumegarea) și să aibă o umblare despărțită de lume (copita despicată).

Dar Dumnezeu mai urmărea un scop prin aceste interdicții. El proteja sănătatea poporului Său, interzicându-i să consume carne capabilă de a transmite boli în acele timpuri când nu existau frigidere și nu se cunoșteau antibioticele în creșterea animalelor.

11:9-12 Un pește curat era cel care avea și aripioare, și solzi. Pești cum ar fi: macroul, țiparul și crustaceele erau considerați necurați. Solzii sunt adesea interpretați ca fiind armura creștinului, ce-l apără într-o lume ostilă, pe când aripioarele întruchipează puterea divină care-l învrednicește să navigheze prin lume fără să fie biruit de ea.

11:13-19 Păsările prădătoare erau considerate necurate – spre exemplu: vulturul, gripsorul, șoimul, liliacul. (Desigur, liliacul nu este o pasăre, dar sensul termenului ebraic pentru *păsări* este mai cuprinzător decât termenul *birds* din engleză, având înțelesul de „orice zboară.")

11:20-23 Versetele 20-23 se ocupă de anumite forme de **insecte zburătoare**. Numai cele care aveau picioare cu încheieturi erau curate: lăcusta, lăcusta solam, lăcusta hargol și lăcusta hagab.

11:24-28 Atingerea de stârvul oricăreia dintre vietățile necurate îl făcea pe acel om să fie necurat până seara. Sunt menționate în mod special aici animalele cu patru picioare care umblă pe labele lor, cum ar fi pisicile, câinii, leii, tigrii, urșii, etc.

11:29-38 Alte animale târâtoare sunt descrise în continuare: **cârtița, șoarecele și șopârla după speciile lor... ariciul, broasca, broasca țestoasă, melcul și cameleonul.** O persoană care se atingea de stârvurile acestor animale era necurată până seara. Dacă cadavrul vreuneia dintre aceste vietăți cădea peste vreun vas, acesta trebuia spălat cu apă și era necurat până seara, cu excepția unui vas de lut, care trebuia spart. Orice alimente comestibile aflate într-un vas de lut deveneau necurate și nu era voie să fie consumate. Sunt date două excepții: un izvor de apă curgătoare nu devenea necurat prin contact cu cadavrul unuia dintre aceste animale, după cum nu devenea necurată sămânța pentru însămânțare, dacă nu fusese înmuiată în apă.

11:39, 40 Contactul uman cu cadavrul unui animal curat ce a murit, dar nu a fost înjunghiat sau consumul cărnii acestuia fără intenție îl făcea pe omul respectiv necurat până seara. Hainele sale trebuiau spălate.

11:41-47 Versetele 41-43 se referă la viermi, șerpi, rozătoare și insecte. Oricine le consuma devenea necurat. Când a dat această lege privitoare la creaturile curate și necurate, Dumnezeu a vrut ca poporul Său

să învețe lecția privitoare la sfințenia Sa și la necesitatea ca oamenii Săi să fie sfinți, cum și El este Sfânt (v. 4-47).

La Marcu 7:18, 19 Domnul Isus a declarat toate alimentele curate din punct de vedere ceremonial. Iar Pavel ne învață că nici un aliment nu trebuie refuzat dacă este primit cu mulțumire (1 Tim. 4:1-5). Dar în aceste alimente curate nu sunt incluse cele contaminate, cele inacceptabile din punct de vedere cultural sau cele care îi produc cuiva indigestie.

B. Purificarea ulterioară nașterii (cap. 12)

12:1-4 Capitolul 12 se ocupă de necurăția legată de nașterea de copii. O femeie care năștea un băiat era **necurată** timp de **șapte zile**, asemenea zilelor **necurăției** datorate ciclului ei menstrual. **În ziua a opta**, băiatul era **circumcis** (v. 3), asta pentru că ziua a opta era cea mai ferită de pericole pe planul coagulării sângelui. În vremea noastră problemele legate de coagularea sângelui se rezolvă prin efectuarea unor injecții cu vitamina K. Apoi lăuza rămânea acasă încă **treizeci și trei de zile**, pentru ca să nu se atingă de nici un lucru sfințit și să nu intre în sanctuar – adică în curtea care înconjura tabernacolul.

12:5 Dacă mama năștea o fetiță, era **necurată** timp de **două săptămâni**, rămânând acasă încă **șaizeci și două de zile.**

12:6-8 La sfârșitul perioadei de **purificare**, lăuzei i se poruncea să aducă **un miel de un an pentru arderea-de-tot și un pui de porumbel sau o turturea pentru jertfa de păcat.** Mama Domnului nostru a adus două păsări (Luca 2:22-24), un indiciu al paupertății în care S-a născut Isus.

La prima vedere ni s-ar putea părea oarecum ciudată asocierea necurăției cu nașterea unui copil, întrucât căsătoria a fost instituită înainte de a fi pătruns păcatul în lume, Scriptura prezentând căsătoria drept sfântă, în contextul în care chiar Dumnezeu le-a poruncit oamenilor să se reproducă. Necurăția constituie probabil o atenționare a faptului că, în afară de Domnul nostru, noi toți suntem aduși pe lume în necurăție și concepuți în păcat (Ps. 51:5). Perioada suplimentară de necurăție a lăuzei în cazul nașterii unui copil de sex feminin are probabil rolul de a ne aminti că bărbatul a fost creat înaintea femeii și că femeia a fost creată pentru bărbat; că femeii i s-a repartizat un loc de supunere poziționlă în fața bărbatului (supunere ce nu presupune însă nici o inferioritate intrinsecă), precum și faptul că femeia a fost aceea care a păcătuit prima.

Williams vede în această legislație grija manifestată de Dumnezeu prin protejarea lăuzei de pericolele la care s-ar putea expune din partea unor vizitatori, într-o perioadă critică în care starea ei de slăbiciune și pericolul infecției sunt la o cotă maximă.[14]

C. Diagnosticarea leprei (cap. 13)

Capitolul 13 se ocupă de diagnosticarea leprei iar capitolul 14 de curățirea de lepră. Există o divergență de opinii cu privire la natura leprei despre care citim în Biblie. Astfel leproșii sunt prezentați ca fiind în stare să se deplaseze liberi din loc în loc, lipsiți de deformații, inofensivi chiar atunci când erau total acoperiți de lepră, fiind uneori tămăduiți.

În anumite privințe, preotul îndeplinea rolul de medic – aluzie subtilă la relația strânsă dintre latura spirituală și cea fizică. Întrucât omul este o ființă tripartită, ori de câte ori una din cele trei componente ale sale este afectată aceasta se va repercuta asupra celorlalte două.

Trebuie să recunoaștem că al treisprezecelea capitol este dificil, datorită tratării unor chestiuni de ordin tehnic legată de bolile de natură leproasă și neleproasă, precum și de „lepra" prezentă în case și pe articole vestimentare. Dr. R. K. Harrison, care pe lângă erudiția în materie de studii ebraice mai posedă și cunoștințe temeinice de medicină, ne atrage atenția că deși „nu există nici o traducere care să redea satisfăcător toate condițiile descrise de termenul acesta în originalul ebraic, traducerea trebuie totuși să fie suficient de cuprinzătoare pentru a include ceea ce numim boala lui Hansen."[15]

În continuare Dr. Harrison prezintă succint ceea ce se cunoaște în prezent despre acest termen ebraic și modul în care a fost redat în greacă (prin filiera căreia ne-au parvenit termenii: *lepră, lepros*):

Termenul ebraic *sar'at* provine din rădăcina al cărei înțeles este „a suferi o îmbolnăvire a pielii", având un sens generic, mai degrabă decât descrierea unei anumite stări. În accepțiunea Vechiului Testament termenul avea o arie largă de întrebuințare, cuprinzând mucegaiul care creștea pe pânzeturi, secrețiile minerale apărute pe zidurile clădirilor și ciuperca ce se formează în structura unor atari materiale. În Septuaginta termenul ebraic a fost redat prin grecescul *lepra*, care, la rândul său, pare să fi avut o natură și un sens nedefinite. Autorii unor texte medicale redactate în limba greacă foloseau termenul *lepra* pentru a defini o boală ce provoacă exfolierea pielii, pe când Herodot o menționează în legătură cu afecțiunea dermatologică cunoscută sub denumirea de *leuke*, un fel de erupție cutanee, aparent sinonimă cu boala numită în greacă *elephantiasis* (elefantiazis) și deci similară cu lepra clinică din epoca modernă (boala lui Hansen).[16]

13:1-3 În primul paragraf este descrisă examinarea de către **preot** a unui bărbat, pentru a depista simptomele leprei biblice.

13:4-8 Apoi este prezentată în detaliu procedura corectă pentru cazurile susceptibile de lepră. Persoana bolnavă de lepră era pusă în carantină timp de șapte zile. Dacă pata nu s-a răspândit, omul era izolat pe o perioadă suplimentară de șapte zile. Abia după aceea, dacă boala părea adusă sub control, preotul îl declara curat pe omul în cauză. Dacă erupția de pe piele s-a răspândit în intervalul scurs de la ultima examinare, preotul îl declara necurat.

13:9-11 Când lepra era mai veche sau cronică, preotul îl declara pe lepros necurat.

13:12, 13 Ciudat este faptul că atunci când o persoană devenea albă peste tot corpul, boala nu mai era activă, prin urmare preotul declarându-l pe lepros curat.

13:14, 15 Când corpul unei persoane prezenta zone de carne vie, preotul o declara necurată, fiind vorba de un caz de lepră.

13:16, 17 Atunci când, la un caz de lepră, carnea vie s-a vindecat, făcându-se albă, persoana respectivă era declarată curată.

13:18-23 În continuare sunt prezentate trei posibile diagnostice referitoare la o bubă. Când preotul își dădea seama că buba **este mai adâncă decât pielea și părul s-a făcut alb**, preotul trebuia să-l declare pe pacient necurat (v. 18-20). Când pata persoanei aflate în carantină s-a răspândit în timpul perioadei de șapte zile, asta însemna că persoana este bolnavă de lepră (v. 21, 22). În cazul în care nu se răspândea, persoana era declarată curată (v. 23).

13:24-28 În aceste versete este descris cazul unei arsuri ce ar putea indica prezența leprei. Când simptomele indicau că într-adevăr este vorba despre lepră, preotul declara persoana respectivă drept necurată (v. 24, 25). Apoi urma o perioadă de testare de șapte zile, pentru a se vedea dacă se răspândea acest simptom, confirmând astfel prezența leprei (v. 26, 27). Când însă nu era decât o umflătură rezultată în urma arsurii, persoana respectivă nu era bolnavă de lepră (v. 28).

13:29-37 În continuare este examinat cazul unei răni la cap sau la barbă. Când simptomele constatate la un bărbat sau la o femeie indicau cu adevărat prezența leprei, persoana respectivă trebuia declarată necurată (v. 29, 30). Când însă nu se putea ști cu precizie (v. 31-37), persoana era izolată timp de șapte zile. Dacă nu se constata o răspândire a stării respective, persoana se rădea în cap și aștepta încă șapte zile. Dacă rana se răspândea, persoana era necurată. Dar dacă se constata că rana a fost adusă sub control, persoana era curată.

13:38, 39 O persoană – de sex masculin sau feminin – cu pete albe pe pielea sa era declarată necurată din punct de vedere ceremonial. Traducerea semi-tehnică a lui Harrison redă textul în felul următor: „o împestrițare care s-a ivit pe piele."[17]

13:40-44 De obicei se făcea distincție între chelia obișnuită (alopecia) și cea cauzată de lepră.

13:45, 46 Viața unui lepros era neînchipuit de dificilă, întrucât era scos afară din tabăra Israelului și trebuia să poarte haine rupte, având capul descoperit. Ori de câte ori se apropiau de el alți oameni, el trebuia să-și acopere buza de sus sau mustața și să strige: „Necurat! Necurat!" Vedem în aceste versete un exemplu timpuriu al medicinei preventive. Izolarea este o procedură medicală acceptabilă, în scopul prevenirii răspândirii infecției.

13:47-59 Cazul leprei din îmbrăcăminte

se referă probabil la un gen de mucegai de pe lână sau de pe pânza de in. Harrison arată cât de înțeleaptă a fost măsura luată, prin care se dispunea distrugerea hainelor astfel contaminate:

Mucegaiul este un gen de ciupercă ce se dezvoltă pe cadavre sau pe materii vegetale sau animale aflate în descompunere, prezentându-se sub forma unor pete de diverse tonalități.[18]

Apoi el face aplicația spirituală a mucegaiului:

Dezvoltarea ciupercii afectează tot obiectul pe care se află, după cum și pata păcatului original afectează toate domeniile personalității umane.[19]

Oamenii lui Iehova trebuie să fie curați, atât în exterior, cât și în exterior:

Dăruiește-mi, Doamne, o inimă care să Te laude,
O inimă de păcat eliberată:
O inimă care se încrede în sângele
Ce de bună voie pentru mine a fost vărsat.

O inimă smerită și căită,
Încrezătoare, statornică și curată,
Pe care nici moartea, nici viața să n-o poată desparte
De Cel ce înăuntrul ei sălășluiește.

– *Charles Wesley*

D. Curățirea de lepră (cap. 14)

14:1-7 În aceste versete ni se prezintă ritualul privitor la curățirea unui lepros care a fost vindecat. Mai întâi, el era inspectat de preot afară din tabără. Dacă se constata că este vindecat, el aducea o ofrandă formată din două păsări vii și curate, împreună cu lemn de cedru, cârmâz și isop – deci un pom falnic și o plantă umilă, care semnifică judecata vărsată de Dumnezeu peste toți oamenii și peste întreaga lume, de la lucrurile cele mai elevate până la cele mai umile. Cârmâzul reprezintă în Isaia 1:18 păcatul. Prin urmare, aici ar putea însemna judecata lui Dumnezeu asupra păcatelor. Una din aceste păsări era înjunghiată, deasupra unei ape curgătoare. Iar pasărea vie, împreună cu cârmâzul și cu isopul era înmuiată în sângele păsării înjunghiate. Leprosul curățit era stropit cu sânge de șapte ori, fiind declarat curat. Apoi păsării vii i se dădea drumul.

În multe privințe, lepra este o întruchipare a păcatului, care îl făcea pe un israelit necurat, excluzându-l din tabăra lui Dumnezeu și aducând asupra sa o sumedenie de ponoase. De aceea era nevoie să se aplice sânge (sângele lui Cristos) și apă curgătoare (lucrarea de regenerare pe care o face Duhul Sfânt) în curățirea unui lepros. În vremea de azi, când un păcătos se întoarce la Domnul cu pocăință și credință moartea și învierea lui Cristos (întruchipate aici prin cele două păsări) îi sunt trecute în contul său. Apoi se aplică sângele, prin puterea Duhului și astfel, în ochii lui Dumnezeu persoana respectivă este curată.

Cel ce Te-ai deschis mie,
Stâncă de mântuire;
Apa și acel sânge,
Care din coastă-Ți curge,
Sufletul să-l mântuie,
De păcat să mă spele.

(traducerea clasicei cântări creștine compusă de Augustus M. Toplady, așa cum apare în „Cântările Evangheliei", ediția a X-a, 1968, editura Uniunii Comunităților Creștine Baptiste din RSR)

14:8-20 Leprosul curățit își spăla hainele, își rădea tot părul de pe cap și-și spăla trupul (v. 8). Apoi i se permitea să intre în tabără, dar în cortul său încă tot nu putea pătrunde pentru încă șapte zile. După șapte zile se spăla din nou și se rădea, fiind declarat curat (v. 9). În ziua a opta aducea ofrande Domnului (v. 10, 11): jertfa pentru vină (v. 12-18); jertfa pentru păcat (v. 19); jertfa mistuită (arderea de tot, v. 20). Preotul aplica sângele pe urechea, mâna și piciorul leprosului (v. 14). Asta semnifică *auzirea* Cuvântului lui Dumnezeu, *împlinirea* voii lui Dumnezeu și *umblarea* pe căile lui Dumnezeu.

14:21-32 Dacă leprosul curățit era prea sărac, neputând aduce toate animalele prescrise, i se permitea să aducă două turturele sau doi pui de porumbel, unul pentru jertfa de păcat și altul pentru arderea de tot. Dar

pentru jertfa pentru vină trebuia să aducă un miel.

O ofrandă de mâncare însoțea fiecare din jertfele pentru vină, pentru păcat și arderea de tot.

14:33-53 În fine sunt prezentate legile pentru detectarea leprei într-o casă. Acestea aveau să se aplice după sosirea israeliților în Canaan, când aveau să locuiască în case permanente, iar nu în corturi. Lepra din casă era probabil un gen de ciupercă sau mucegai și încingerea lemnului. Domnul a avut grijă să asigure golirea casei înainte de sosirea preotului, așa încât conținutul ei să nu devină necurat sau să trebuiască să fie pus în carantină (v. 36, 38). La început se scoteau din casă doar pietrele afectate. Dar dacă lepra continua să facă ravagii, casa era dărâmată (v. 39-45). În cazul în care se constata prezența leprei în casă, preotul urma ritualul de curățire similar celui aplicat leprosului (v. 48-53).

14:54-57 Paragraful acesta rezumă capitolele 13 și 14.

E. Purificarea în urma unor secreții ale trupului (cap. 15)

15:1-18 Capitolul 15 se ocupă cu **necurăția** ivită în urma unor secreții ale trupului uman, sănătos sau nesănătos. Versetele 1-12 par să se refere la o scurgere continuă la un bărbat, provocată de o boală, cum ar fi gonoreea. Ritualul pentru curățire este prezentat în versetele 13-15. Versetele 16-18 se referă la emisia involuntară de spermă din timpul nopții (v. 16, 17), precum și la cea voluntară (v. 18).

15:19-33 Versetele 19-24 se ocupă de ciclul normal menstrual al femeii, pentru care nu au fost prevăzute nici un fel de jertfe. Versetele 25-30 descriu o hemoragie de sânge la femeie ce nu are legătură cu menstruația — fiind, prin urmare, anormală. Versetele 31-33 rezumă conținutul capitolului.

ZIUA ISPĂȘIRII (cap. 16)

Cea mai mare zi din calendarul ebraic era Ziua Ispășirii (în ebraică: *Yom Kippur*), când marele preot intra în Sfânta Sfintelor cu sângele jertfei pentru a face ispășire pentru el însuși și pentru popor. Ziua aceasta cădea în a zecea zi a lunii a șaptea, cu cinci zile înainte de Sărbătoarea Corturilor. Deși Ziua Ispășirii este listată de obicei împreună cu *sărbătorile* lui Iehova, în realitate ea era un timp de *post* și sobrietate (23:27-32).

Trebuie menționat că în acest capitol Locul Prea Sfânt („Sfânta Sfintelor") este numit Locul Sfânt iar Locul Sfânt se numește cortul întâlnirii.

16:1-3 Sacrilegiul comis de doi dintre fiii lui Aaron, Nadab și Abihu, formează contextul în care au fost date aceste instrucțiuni. O soartă similară cu cea adusă peste ei ar fi căzut asupra marelui preot, dacă acesta ar fi pătruns în Locul Prea Sfânt în oricare altă zi decât în Ziua Ispășirii. Dar chiar și în acea zi, când i se permitea să intre în Sfânta Sfintelor, el trebuia să aducă **sângele unui viței pentru jertfa pentru păcat și un berbec pentru arderea-de-tot.**

16:4-10 Ordinea evenimentelor este greu de deslușit aici. Prin urmare, prezentăm ritualul în linii mari. Mai întâi, marele preot se îmbăia și se îmbrăca cu hainele de in (v. 4). Ca o măsură preliminară, el aducea un tăuraș și un berbec în cort. Aceste jertfe le aducea pentru el însuși și pentru familia sa: taurul pentru jertfa de păcat și berbecul pentru jertfa mistuită (v. 3). El aducea doi țapi pentru jertfa pentru păcat și un berbec pentru jertfa arsă de tot (v. 5). El prezenta cei doi țapi înaintea ușii cortului și trăgea la sorți pentru cei doi țapi: unul pentru Domnul, celălalt urmând să fie țapul ispășitor (v. 7, 8). Termenul „țap ispășitor" (*azazel* în ebraică) înseamnă, textual, „țapul de plecare".

16:11-22 Apoi el înjunghia taurul ca jertfă pentru păcat... pentru el și pentru casă (v. 11). În continuare el lua o cădelniță cu cărbuni aprinși, de un miros plăcut, aducând toate acestea în Locul Prea Sfânt. Acolo turna tămâia peste cărbunii aprinși, provocând apariția unui nor de tămâie care acoperea scaunul îndurării (v. 12, 13). După aceea revenea la altarul jertfei mistuite, luând o parte a sângelui taurului pe care o ducea în Locul Prea Sfânt, stropind cu acest sânge partea de sus a scaunului îndurării și părțile laterale de șapte ori (v. 14). Apoi înjunghia țapul selectat pentru jertfa pentru păcat (v. 8), luând din sângele acestui animal și

stropind cu el cum a procedat cu sângele taurului (v. 9, 15). Prin aceasta se făcea ispășire pentru Locul Prea Sfânt, datorită necurăției copiilor lui Israel (v. 16). Prin stropirea cu sânge se făcea ispășire și pentru tabernacol și pentru altarul jertfei mistuite (v. 18, 19), deși aici detaliile nu sunt prea clare. Ispășirea începea cu Locul Prea Sfânt, după care se răsfrângea înspre exterior spre locul sfânt și, în cele din urmă, ajungând la altarul de bronz (v. 15-19). După ce-și punea ambele mâini pe capul țapului (v. 8), mărturisind păcatele poporului (v. 10, 20, 21), un om ales în acest scop ducea țapul în pustiu (v. 21, 22). Cei doi țapi simbolizau două aspecte diferite ale ispășirii: „în primul rând ceea ce îndeplinea cerințele caracterului și sfințeniei lui Dumnezeu iar apoi ceea ce îndeplinea cerințele păcătosului pentru îndepărtarea păcatelor sale."[20] Punerea mâinilor lui Aaron pe capul țapului viu simbolizează punerea păcatelor lui Israel (și ale noastre) asupra lui Cristos, pentru a fi luate pe veci și îndepărtate (v. 21), după cum arată și autorul acestei cântări:

Păcatele mele au fost așezate asupra lui Isus,
Mielul fără pată al lui Dumnezeu;
Pe toate El fără plată le-a purtat,
Eliberându-mă de povara blestemului.
Vinovăția mea de Isus a fost purtată;
El m-a curățit de petele de cârmâz
În al Său sânge scump,
Pentru ca acum eu fără pată să fiu.

– *Horatius Bonar, alt.*

16:23-33 Marele preot se îmbăia în locul sfânt, poate la ligheanul de acolo, după care se îmbrăca cu hainele sale glorioase și măiastre (v. 23, 24a). Tradiția ebraică ne spune că hainele din in alb nu erau purtate decât o singură dată. Apoi marele preot aducea ca jertfă de ardere-de-tot doi berbeci, unul pentru el însuși și altul pentru oameni (v. 24b). El ardea grăsimea celor două jertfe pentru păcat pe altar, în timp ce pielea, carnea și măruntaiele lor erau arse afară din tabără (v. 25, 27). Chiar și pielea jertfei mistuite, care de obicei îi revenea preotului (7:8), trebuia arsă. Din Talmudul Ebraic aflăm că marele preot intra în Sfânta Sfintelor după jertfa de seară, care să scoată afară cădelnița. În cadrul ritualului de ispășire oamenii își mărturiseau păcatele, abținându-se de la muncă (v. 29).

Din cele de mai sus se poate vedea că marele preot intra în Locul Prea Sfânt de cel puțin patru ori. Asta nu contrazice cu nimic textul de la Evrei 9:7-12, unde se subliniază ideea că marele preot putea intra în Sfânta Sfintelor doar într-o *singură* zi din an.

16:34 În pofida ceremoniilor solemne săvârșite în această zi, eșecul tratării adecvate a păcatelor era exprimat prin cuvintele: **„o dată pe an"**. „Căci este cu neputință ca sângele taurilor și al țapilor să ridice păcatele" (Ev. 10:4). Ce mare contrast între această stare de lucruri din Vechiul Testament și lucrarea lui Cristos, prin care păcatele celor care se întorc la El și-L primesc prin pocăință și credință în jertfa Sa sunt eliminate cu totul, nu doar acoperite pe timp de un an! Ideea admirabil exprimată de Isaac Watts:

Tot sângele animalelor înjunghiate
Pe altarele israeliților
Nu ar putea să-i dăruiască pace cugetului încărcat de vinovăție,
Nici n-ar putea spăla pata de pe el.

Dar Cristos, Mielul ceresc,
Toate păcatele ni le-a luat,
Jertfa Sa fiind cu nespus de mult mai nobilă,
Sângele Său nespus de mult mai bogat și mai eficace.

VI. LEGI PRIVITOARE LA JERTFĂ (cap. 17)

17:1-9 Există o diversitate de opinii în rândurile comentatorilor cu privire la versetele 1-9, după cum urmează: (1) Așa cum se prezintă, pasajul interzicea înjunghierea oricăror animale, chiar pentru alimentație, în absența aducerii acestora ca jertfă în tabernacol. (2) Alții spun că din text s-ar înțelege că era interzisă aducerea de jertfe animale pe câmp sau în orice alt loc decât în cortul întâlnirii. (3) Și o a treia categorie de comentatori susține că textul ar fi o interdicție a înjunghierii animalelor de jertfă în scopul alimentației, pe timpul cât israeliții s-au aflat în pustiu, legea fiind modificată când ei au ajuns în Țara Făgăduinței

(Deut. 12:15). Morgan oferă următoarea explicație:

Termenul ebraic [tradus prin „diavoli" în KJV și prin „demoni ai țapilor" în ASC] are sensul literal de „părоși". În Isaia 13:21 și 34:14 termenul este redat prin cuvântul „satâr" în Versiunea Autorizată și prin „capre sălbatice" în American Standard Version. Satârul era un animal fantastic, jumătate țap, jumătate om, de natură demonică. În Egipt, omul-țap, Pan, era o ființă căreia oamenii i se închinau. S-ar părea că utilizarea acestui termen era o aluzie la faptul că în Egipt oamenii aceștia s-au închinat, probabil, la acest dumnezeu fals.[21]

17:10-14 Consumul de sânge era de asemenea interzis. Sângele era pentru ispășire, nu pentru asigurarea hranei. **„Viața trupului este în sânge"** (v. 11). Principiul care stă la baza ispășirii este cel de viață pentru viață. Întrucât plata păcatului este moartea, simbolizată prin vărsarea de sânge, rezultă că „fără vărsare de sânge nu este iertare de păcate." Iertarea nu survine pentru că păcatul ar fi, cumva, *scuzat*", ci pentru că el este *transferat* asupra unei jertfe, al cărei sânge, conținând viața sa, este vărsat. Versetul 11 este unul din versetele cheie ale cărții Levitic, fiind indicat a se memora. Când un animal era înjunghiat, sângele său era stors imediat. Un animal care murea accidental era necurat, dacă nu i se scurgea imediat sângele.

17:15, 16 Aceste versete se referă la persoana care consuma din neștiință carnea unui animal căruia nu i s-a scurs sângele. În acest fel Domnul a avut grijă să fie o modalitate de curățire a omului. Dar dacă acesta refuza mijlocul pus la îndemână, devenea pasibil de pedeapsă.

VII.LEGI PRIVITOARE LA CONDUITA PERSONALĂ (cap. 18–22)

A. Legile purității sexuale (cap. 18)

18:1-5 Capitolul 18 se ocupă cu diversele forme de căsătorii nelegitime, cu care israeliții se deprinseseră în timpul șederii lor în Egipt, dar de care trebuiau să se debaraseze cu desăvârșire în țara Canaanului.

18:6-18 Sintagma: **„a descoperi goliciunea"** înseamnă aici a avea relații sexuale. Versetul 6 afirmă principiul general: Căsătoria cu o rudă apropiată este interzisă, fie că e vorba de mamă (v. 7); fie mamă vitregă (v. 8); soră sau soră vitregă (v. 9); nepoată (v. 10); fiica unei mame vitrege (v. 11); mătușă (v. 12, 13) sau unchi (v. 14a). Medicina modernă confirmă sporirea carențelor de ordin fizic sau mental ale părinților în copiii acestora, când a avut loc o căsătorie între rude apropiate. Dar interdicția mergea mai departe, fiind aplicată și la rude prin alianță (v. 14b-16), la așa-numitele relații de afinitate. Unul din temeiurile invocate pentru existența acestei interdicții este acela că termenul: „un singur trup" din Geneza 2:4 s-ar referi la o relație de familie atât de apropiată și de permanentă încât până și căsătoria între rude prin alianță, rezultate în urma căsătoriei, este considerată un incest. Un bărbat nu trebuie să se căsătorească cu o noră sau cu o nepoată vitregă (v. 17), după cum nu are voie să-și ia o femeie ca nevastă rivală surorii ei (v. 18), ca în cazul Anei și Peninei de la 1 Sam. 1:1-8). Versetul 16 a fost amendat ulterior la Deuteronom 25:5: Dacă un bărbat murea fără copii, fratele lui era obligat să se căsătorească cu văduva lui. Acesta este mariajul *levirat*.

18:19-21 Se interzic relațiile sexuale cu o femeie în timpul ciclului ei menstrual. Adulterul cu soția aproapelui era de asemenea interzis. De asemenea erau prohibite groaznicele practici ce însoțeau de cele mai multe ori închinarea la idolul **Moloh**, în cadrul căreia copii nou-născuți erau trecuți prin foc (2 Regi 23:10; Ier. 32:34). Moloh era zeul amoniților, a cărui chip era înălțat în Valea Hinnom. Francis Schaeffer descrie ritualul închinării la acest idol:

Potrivit uneia dintre tradiții, în partea din spate a idolului din bronz era o deschizătură. După ce se aprindea focul în interiorul zeului, fiecare părinte trebuia să aducă cu propriile sale mâini copilul întâi născut și să-l așeze în brațele întinse și supra-încălzite ale lui Moloh. Potrivit acestei tradiții, părintele nu avea voie să schițeze pe față nici un fel de emoții, ritualul desfășurându-se pe fondul sunetului de tobe, ca să nu se audă strigătele pruncului, care murea în brațele lui Moloh.[22]

18:22, 23 Sodomia și homosexualitatea erau interzise, precum și relațiile sexuale cu un animal. Interzicând homosexualitatea, este probabil că Dumnezeu a anticipat epidemia de SIDA ce avea să apară ulterior, căutând astfel să-Și apere poporul de groaznicele ei efecte.

18:24-30 Versetele 1-23 le spun oamenilor *ce* nu trebuie să facă; versetele 24-30 le spun *de ce* nu trebuie să facă aceste lucruri. Nu este întâmplător faptul că necurăția și idolatria sunt prezentate alături în același capitol (vezi și capitolul 20). Morala unei persoane este rodul teologiei sale, modului în care Îl percepe pe Dumnezeu. Canaaniții constituiau o ilustrație plastică a degradării pe care o produce idolatria (v. 24-27). Când copiii lui Israel au luat în primire țara Canaanului, la porunca lui Iehova, ei au omorât mii de oameni din acest popor. Când luăm în considerare degradarea morală a canaaniților, așa cum este descrisă aceasta în versetele 24-30, suntem învredniciți să înțelegem de ce Dumnezeu S-a purtat atât de aspru cu ei.

B. Legi privitoare la viața de zi cu zi (cap. 19)

19:1-25 Temeiul oricărei sfințenii se află în cuvintele: **„Eu, Domnul, Dumnezeul vostru, sunt sfânt"** (v. 2). În continuare sunt prezentate diverse legi pentru conduita oamenilor.

Tatăl și mama trebuiau să se bucure de un respect deosebit (v. 3) – porunca a cincea.

Israeliții trebuiau să respecte **sabatele** lui Dumnezeu (v. 3) – porunca a patra.

Idolatria era interzisă (v. 4) – porunca a doua.

Consumarea jertfei de pace **în ziua a treia** era interzisă (v. 5-8).

Când recolta un ogor, proprietarul trebuia să lase spice la colțurile parcelei, pentru săracii și străinii din țară (v. 9, 10). Sunt oferite recoltele de cereale și de struguri doar ca exemple, lista fiind însă mult mai lungă.

Furatul, înșelătoria și minciuna erau interzise (v. 11) — a opta poruncă.

Juratul pe Numele lui Dumnezeu în cazul unei afirmații mincinoase era interzis (v. 12) — porunca a treia.

Fraudarea cuiva, jefuirea sau neachitarea simbriei erau de asemenea interzise (v. 13).

Blestemarea celor surzi sau a-i face pe cei orbi să se poticnească erau de asemenea condamnate (v. 14). Oamenii trebuiau să-și exprime reverența față de Iehova prin respectul unii față de alții (25:17). Cei handicapați (v. 14), cei vârstnici (v. 32), precum și săracii (25:26, 43) trebuiau tratați cu toată cuviința de către cei cu frica de Domnul.

Era interzis a fi părtinitori la judecată (v. 15).

Vorbirea de rău și complotarea împotriva aproapelui era de asemenea interzisă (v. 16).

Ura împotriva unui frate era interzisă: **„Să nu urăști pe fratele tău în inima ta; să mustri pe aproapele tău, ca să nu te încarci cu un păcat din cauza lui."** (v. 17). Chestiunile trebuiau tratate cu sinceritate și francheță, pentru ca să nu devină o pricină de animozitate adunată în inimă, care să conducă la săvârșirea unui păcat exterior.

Răzbunarea sau atitudinea de a ține supărare pe cineva era de asemenea interzisă (v. 18). A doua parte a versetului 18, să-ți iubești aproapele ca pe tine însuți, este un rezumat al întregii legi (Gal. 5:14). Isus a spus că este a doua poruncă în ordinea importanței (Marcu 12:31). Cea mai mare poruncă o găsim în Deuteronom 6:4, 5.

Versetul 19 este interpretat în general ca pe o interdicție de a efectua împerecheri încrucișate de animale din care să rezulte catâri. Prin **vite** se înțelege aici animale în general.

De asemenea era interzis să se semene un ogor cu specii diferite de semințe sau să se poarte haine cu compoziție mixtă: și de in, și de lână. Dumnezeu este un Dumnezeu al separației și în aceste exemple fizice El Și-a învățat poporul să se separe de păcat și de întinare.

Dacă un bărbat avea relații ilicite cu o sclavă logodită cu un alt bărbat, ambii erau biciuiți iar bărbatul trebuia să aducă o jertfă pentru vinovăție (v. 20-22).

Când aveau să se stabilească în Canaan, israeliților li se interzicea să culeagă roadele pomilor timp de trei ani. Roadele din anul al patrulea trebuiau oferite Domnului, abia în anul al cincilea fiind permisă con-

sumarea roadelor (v. 23-25). Poate că roadele produse în anul al patrulea au fost destinate leviților sau, cum sugerează un comentator, au fost mâncate înaintea Domnului ca parte dintr-o a doua zeciuială.

19:26-37 În lista practicilor interzise se mai aflau și următoarele: consumul de carne din care nu s-a scurs sângele (v. 26a); practicarea vrăjitoriei (v. 26b); tăierea părului după datinile legate de practicarea idolatriei (v. 27); executarea unor tăieturi în carnea cuiva în semn de doliu pentru o persoană decedată (v. 28a); producerea unor semne pe corp, cum făceau păgânii (v. 28b); a face din fiica unui om o prostituată era o practică comună legată de închinarea păgână (v. 29); călcarea sabatului (v. 30); consultarea mediilor (a celor ce cheamă duhul morților) sau a unor vrăjitori era de asemenea interzisă (v. 31). Iar străinii trebuiau tratați cu omenie și cu ospitalitate. Bătrânii trebuiau respectați (32-34). Israeliții trebuiau să practice metode cinstite în afaceri (v. 35-37).

C. Pedeapsa pentru ofense grave (cap. 20)

Capitolul acesta prezintă pedepsele prevăzute pentru câteva din ofensele enumerate în capitolele 18 și 19. Persoana care expunea un copil focului, în cadrul unei ofrande aduse lui Moloh trebuia omorâtă cu pietre (v. 1-3). Dacă oamenii eșuau în responsabilitatea lor de a omorî un astfel de om, atunci Dumnezeu îl omora pe el și familia sa (v. 4, 5). Verdictul pedepsei cu moartea se aplica și în cazul celui care se ducea la cei ce cheamă morții și la ghicitori (v. 6); de asemenea se aplica împotriva unei persoane care își blestema tatăl sau mama (v. 9); asupra unui adulter sau a unei adultere (v. 10); asupra unuia care comitea incest cu soția tatălui său (v. 11) sau cu nora sa (v. 12); și asupra unui sodomit (v. 13). (Ambii participanți trebuiau uciși în cazurile de relații sexuale nelegitime.) În cazul unui om care întreținea relații sexuale interzise cu o mamă și cu fiica acesteia, toți cei ce se făceau vinovați de această faptă cumplită trebuiau arși în foc (v. 14). Perversiunile sexuale între oameni și animale constituiau o infracțiune vrednică de pedeapsa cu moartea; atât omul, cât și animalul trebuiau uciși (v. 15, 16). Pedeapsa cu moartea (sau, conform opiniei unora, excomunicarea, excluderea din comunitate) era rostită împotriva celor vinovați de relații sexuale cu o soră sau cu o soră vitregă (v. 17) sau cu o femeie aflată în ciclul menstrual (v. 18). Relațiile sexuale cu o mătușă atrăgeau de asemenea judecata, **„amândoi își vor purta nelegiuirea"**, deși nu se oferă detalii (v. 19). Unii cred că prin aceasta se înțelege că vor muri fără să aibă copii, ca în versetul 20, unde este vorba despre un bărbat care avea relații sexuale cu soția unchiului său și ca în versetul 21, unde infracțiunea era comisă cu o cumnată.

Versetul 21 se aplica numai atât timp cât fratele era în viață. Dacă murea fără să lase un fiu care să-i perpetueze numele, fratele său era obligat să se căsătorească cu văduva și să dea copilului numele celui decedat (Deut. 25:5). Acesta este așa-numitul mariaj *levirat*.

În inima Sa, Dumnezeu a dorit să aibă un popor sfânt, despărțit și rupt de toate urâciunile și abominațiile practicate de Neamuri, care să se bucure de binecuvântările Țării Făgăduinței (v. 22-26). Cei care chemau morții și ghicitoarele trebuiau exterminați prin omorârea cu pietre (v. 27).

D. Conduita preoților (cap. 21, 22)

Capitolele 21 și 22, precum și 16 și 17 sunt adresate lui Aaron și fiilor lui.

21:1-4 Preoții nu aveau voie să se întineze prin atingerea de cei morți, cu excepția decesului unei rude apropiate. Chiar intrarea în cortul persoanei decedate provoca întinarea persoanei în cauză, timp de șapte zile (Nu. 19:14), ceea ce îl descalifica pe un preot să slujească înaintea Domnului pe perioada respectivă. Prin urmare, i se interzicea preotului să se întineze, cu excepția cazurilor când era vorba de o rudă foarte apropiată. Probabil acesta este sensul versetului 4, deoarece, datorită rangului său înalt, el nu avea voie să se întineze pentru nici un motiv, cu excepția celor listate în versetele 2 și 3.

21:5-9 Israeliților li s-a interzis participarea la practicile păgânilor, prin care

aceştia îşi mutilau trupurile, cu semne prin care jeleau pentru cei decedaţi. Preotului nu i se permitea să ia în căsătorie o femeie întinată de prostituţie sau o femeie divorţată. Dar el se putea căsători cu o văduvă. Fiica unui preot care devenea prostituată trebuia omorâtă prin arderea în foc.

21:10-15 Unui **mare preot** nu i se permitea să jelească după datinile poporului, după cum nu avea voie să părăsească sanctuarul în semn de respect pentru cel decedat. El nu putea să se căsătorească decât cu o fecioară israelită şi viaţa sa de căsnicie trebuie să fie ireproşabilă.

21:16-24 Un bărbat cu defecte fizice – orb, şchiop sau slut la faţă, sau cu deformaţii ale membrelor, cu răni la picior sau la mână, cu cocoaşă, cu defecte de vedere, sau suferind de alte boli, cu scabie sau cu organe reproductive necorespunzătoare – nu avea voie să fie preot. Dar oricare din fiii lui Aaron care avea vreunul din cusururile menţionate putea să se înfrupte din hrana acordată preoţilor, deşi nu putea să slujească activ ca preot înaintea Domnului (v. 22, 23). Hrana sfântă era partea preoţilor din jertfa de pace. Hrana prea sfântă era partea lor din celelalte ofrande. Preoţii care aduceau jertfe trebuiau să fie fără cusur, întrucât Îl întruchipau pe Cristos, Marele nostru Preot fără pată, fără zbârcitură şi fără cusur.

22:1-9 Dacă un preot se întina din punct de vedere ceremonial prin îmbolnăvirea de lepră, printr-o scurgere permanentă sau prin contact cu trupul unei persoane decedate, prin consumul de carne din care nu s-a scurs sângele sau din orice alt motiv, el nu mai avea voie să mănânce din hrana preoţilor. Asta se înţelege prin cuvintele: **„să se separe de lucrurile sfinte care Îmi sunt închinate de fiii lui Israel"** din versetul 2. Dacă un preot era lepros sau avea o rană deschisă, era probabil descalificat de a mai funcţiona ca preot o bună bucată de timp. În alte cazuri menţionate, prevala următorul ritual pentru preot: Mai întâi, el trebuia să se îmbăieze. Apoi aştepta până seara, când se curăţa din nou.

22:10-13 În general străinii şi oaspeţii, precum şi argaţii nu aveau voie să mănânce din hrana sfântă. Dar un sclav care a fost cumpărat de preot, precum şi copiii sclavului puteau să mănânce din hrana sfântă. Dacă fiica preotului se căsătorea cu un bărbat din afară, nu mai avea voie să mănânce din hrana sfântă. Dar dacă rămânea văduvă sau divorţată sau fără copii şi trăia în casa tatălui ei, atunci putea să mănânce din hrana preoţilor.

22:14-16 Dacă un bărbat consuma involuntar o parte din hrana sfântă, putea repara greşeala, punând la loc hrana consumată şi adăugând o cincime, ca în cazul ofrandei de vinovăţie.

22:17-30 Ofrandele aduse Domnului trebuiau să fie fără cusur (v. 19), fie pentru arderile-de-tot (v. 18-20), fie pentru ofrandele de pace (v. 21). Era interzis să se aducă animale bolnave, şchioape sau diforme (v. 22). Un bou sau un miel cu un membru prea lung sau prea scurt nu putea fi adus ca jertfă de bunăvoie, dar ca jurământ putea fi primit (v. 23). Animalele castrate sau cele cu organe reproductive deteriorate nu puteau fi aduse ca jertfă (v. 24). Israeliţilor li s-a interzis să primească atari animale cu defecte ca ofrandă din partea unui străin (v. 25). Un animal de jertfă nu putea fi adus decât după a opta zi de la naştere (v. 26, 27). Nu era voie să fie înjunghiate vaca, oaia sau capra în aceeaşi zi cu puiul lor (v. 28). Carnea unei jertfe de mulţumire trebuia consumată în aceeaşi zi în care era adusă (v. 29, 30).

22:31-33 Ultimul paragraf din acest capitol explică motivul pentru care israeliţii trebuiau să respecte şi să împlinească toate poruncile acestea ale Domnului: Pentru că Dumnezeul Care i-a scos din Egipt este sfânt! Găsim în acest scurt pasaj o seamă de sintagme care subliniază mesajul central al cărţii Levitic: **„Să nu profanaţi"**, **„să fiu sfinţit"** şi **„Eu sunt Domnul care vă sfinţesc."**

VIII. SĂRBĂTORILE DOMNULUI (cap 23)

A. Sabatul (23:1-3)

Calendarul religios al Israelului devine acum subiectul legislaţiei lui Dumnezeu. Domnul le-a spus copiilor lui Israel prin Moise să proclame sărbătorile Domnului,

ca strângeri laolaltă sfinte.

După șase zile de muncă, ziua a șaptea, sau sabatul, trebuia să fie ziua de odihnă, după truda din zilele de lucru. Era singura zi sfântă din săptămână.

B. Paștele (23:4, 5)

Paștele Domnului trebuia serbat în ziua a paisprezecea a primei luni (Nisan sau Abib). Ea comemora răscumpărarea Israelului din sclavia Egiptului. Mielul de paște era un arhetip al lui Cristos, Mielul lui Dumnezeu, Paștele nostru (1 Cor. 5:7), al Cărui sânge a fost vărsat pentru ca să ne răscumpere din sclavia față de păcat. El nu a murit la vremea Creației, ci la împlinirea vremii (Gal. 4:4-6).

C. Sărbătoarea Azimilor (23:6-8)

Sărbătoarea Azimilor avea loc în legătură cu Paștele și dura șapte zile, începând cu ziua a doua după Paște – adică din a cincisprezecea zi a lunii Nisan până în a douăzecea zi. Numele celor două sărbători sunt adesea interschimbabile. În acest timp, evreilor li se cerea să scoată din case orice aluat, orice dospeală. Sărbătoarea simbolizează o viață din care a fost eliminată dospeala răutății și a maliției, o viață caracterizată prin „pâinea nedospită a sinceității adevărului" (1 Cor. 5:8). Între Paște (răscumpărarea noastră) și Sărbătoarea Azimilor (obligația noastră de a umbla în sfințenie) nu exista nici un hiat... Chiar și azi evreii mănâncă pâine nedospită în timpul acestei sărbători, care se numește matzo. Prepararea pâinii matzo presupune străpungerea pâinii iar în *procesul de coacere* a pâinii ea este prevăzută cu dâre, este brăzdată. El a fost străpuns pentru noi și prin rănile Sale (prin dungile lăsate de biciuirea Sa) suntem noi vindecați.

D. Sărbătoarea roadelor dintâi (23:9-14)

Prezentarea snopului legănat de orz avea loc în a doua zi a Sărbătorii Azimilor (**în prima zi după Sabat** – adică prima zi a săptămânii). Aceasta era Sărbătoarea Roadelor dintâi, care marca începutul secerișului orzului, prima dintre recoltele de cereale ale anului. Un snop de orz era legănat înaintea Domnului în semn de mulțumire pentru recolta dăruită israeliților. De asemenea se aduceau o ofrandă de cereale și o ofrandă de ardere-de-tot. Această primă recoltă era considerată ca făgăduință sau anticipare a unei recolte ulterioare și mai îmbelșugate. Este o imagine care ni-L înfățișează pe Cristos în învierea Sa – „Cristos... roadele dintâi ale celor care au adormit" (1 Cor. 15:20). Învierea Sa este garanția noastră că toți cei care și-au pus încrederea în El vor dobândi și ei nemurirea prin înviere.

E. Sărbătoarea săptămânilor (23:15-22)

23:15-22 Sărbătoarea săptămânilor (în ebraică: *Shavuot*) sau Rusalii sau Ziua Cincizecimii (în greacă *pentecost*, cincizeci) se sărbătorea la cincizeci de zile după Sabatul Paștelor. Era o sărbătoare a recoltei, prin care I se aduceau mulțumiri lui Dumnezeu pentru începutul secerișului grâului. Roadele dintâi ale secerișului grâului erau aduse ca ofrandă cu acest prilej, împreună cu o jertfă de ardere-de-tot, cu o ofrandă de cereale noi, cu ofrande de băutură și cu ofranda de pace. Potrivit tradiției ebraice, Moise a primit legea în această zi a anului. Sărbătoarea este un arhetip al Zilei Cincizecimii, Rusaliilor, când a luat ființă biserica. Ofranda legănată era alcătuită din două pâini coapte din floarea făinii noi provenite din recolta recentă. (Era singura ofrandă dospită.) Aceste pâini reprezintă arhetipal pe evrei și pe Neamuri, care sunt contopiți într-un „singur om nou în [Cristos]" (Ef. 2:15).

După Rusalii urma un lung interval, de circa patru luni, după care venea o altă sărbătoare. Acest interval de timp ar putea simboliza actuala epocă a bisericii, în care noi așteptăm cu dor întoarcerea Mântuitorului nostru.

F. Sărbătoarea trâmbițelor (23:23-25)

Sărbătoarea trâmbițelor avea loc în prima zi a lunii a șaptea. Sunând din trâmbițe, fiii lui Israel erau convocați la o sfântă întrunire. Cu acest prilej avea loc o perioadă de zece zile de cercetare de sine și pocăință, care se încheia cu Ziua Ispășirii. Ea simbolizează acea perioadă în care Israelul va fi readus în țara sa, după care va urma un timp de pocăință la scară națională. Aceasta

a fost prima zi a anului civil, numită în prezent Roș Hașana (în ebraică: *capul anului*). Unii văd în această sărbătoare și o întruchipare a unei alte strângeri – a sfinților ca să-L întâmpine pe Domnul la Răpirea bisericii.

G. Ziua Ispășirii (23:26-32)

Ziua Ispășirii (în ebraică: *Yom Kippur*), care avea loc în ziua a zecea a lunii a șaptea, a fost descrisă detaliat în capitolul 16. Ea prefigurează pocăința Israelului la nivel național, când o rămășiță credincioasă se va întoarce spre Mesia, fiind iertată (Zah. 12:10; 13:1). În aproape toate detaliile legate de Ziua Ispășirii Dumnezeu repetă porunca de a nu lucra. Singura persoană care desfășura vreo activitate în această zi era marele preot. Domnul a întărit această poruncă, amenințând că va nimici orice persoană care călca această poruncă. Asta pentru că mântuirea pe care ne-a dobândit-o Marele nostru Preot nu s-a întemeiat pe faptele pe care le-am săvârșit noi (Tit 3:5). Nici o faptă săvârșită de om nu poate avea vreun rol în îndepărtarea păcatelor noastre. Numai lucrarea lui Cristos este, doar ceea ce a făcut El ne-a asigurat mântuirea noastră veșnică. **„Să vă smeriți sufletele"** (v. 27, 29) înseamnă „să postiți". Chiar și astăzi evreii religioși serbează această zi cu post și rugăciune. Deși Ziua Ispășirii este listată printre sărbătorile lui Iehova, ea era mai degrabă o zi a *postului*, iar nu a *petrecerii*. Dar după reglementarea chestiunii păcatului, venea vremea bucuriei din cadrul Sărbătorii corturilor.

H. Sărbătoarea corturilor (23:33-44)

Sărbătoarea corturilor (ebr.: *Sukkoth*, „colibe") începea în a cincisprezecea zi a lunii a șaptea. Timp de șapte zile, israeliții locuiau în colibe (v. 42). Este o întruchipare a odihnei finale și a secerișului final, când Israelul va locui în siguranță în țară, în Mileniu. Și această sărbătoare este numită Sărbătoarea Strângerii (Ex. 23:16). Ea avea legătură cu secerișul. Cele două sabaturi ar putea simboliza Mileniul și Odihna eternă. Moishe și Ceil Rosen ne oferă un tablou al acestei datini:

Israeliții construiau colibe în care locuiau în timpul acestei sărbători, ca să-și aducă aminte de locuințele lor vremelnice în care au locuit în timpul peregrinărilor prin pustiu. Chiar și astăzi mulți evrei își construiesc colibe fără acoperiș, alcătuite din trei pereți, cu prilejul acestei sărbători, pe care le ornează cu ramuri și cu fructe de toamnă, ca să-și aducă aminte de seceriș.

Toți cei care-și puteau permite se suiau în fiecare an la Ierusalim cu prilejul acestei sărbători. În cadrul închinăciunii de la Templu avea loc și ritualul turnării apei din Scăldătoarea Siloam, ca simbol al rugăciunilor pentru ploile de iarnă. Cu prilejul acestei sărbători a strigat Isus cu glas tare: „...Dacă însetează cineva, să vină la Mine și să bea" (Ioan 7:37-38).

După ce Israelul va fi celebrat ultima Zi a Ispășirii, se va sărbători din nou la Ierusalim Sărbătoarea Colibelor (Zah. 14:16).[23]

Unul din lucrurile pe care Domnul a căutat să îl predea poporului Său a fost strânsa asociere dintre aspectele spirituale și cele fizice ale vieții. Timpurile de belșug și binecuvântare trebuiau să fie timpuri de bucurie înaintea Domnului. Domnul le-a fost înfățișat israeliților ca Unul care S-a îngrijit zilnic de nevoile lor. Răspunsul lor ca națiune la bunătatea Sa și-a găsit expresie în festivalurile legate de strângerea recoltelor.

Observați repetiția poruncii ca israeliții să nu execute munci comune în aceste ocazii solemne (v. 3, 7, 8, 21, 25, 28, 30, 31, 35, 36).

La aceste sărbători ale lui Iehova se poate observa o certă progresie cronologică. Sabatul ne transportă înapoi la odihna lui Dumnezeu după creație. Paștele și Sărbătoarea Azimilor ne vorbesc despre Calvar. Apoi urmează Sărbătoarea Roadelor Dintâi, care ne îndreaptă privirile spre învierea lui Cristos. Sărbătoarea Rusaliilor întruchipează venirea Duhului Sfânt. Apoi, privind spre viitor, Sărbătoarea trâmbițelor simbolizează strângerea laolaltă din nou a Israelului. Ziua Ispășirii simbolizează acel timp când o rămășiță a Israelului se va pocăi, recunoscându-L pe Mesia. Și, în sfârșit, Sărbătoarea corturilor se referă la Israel bucurându-se de domnia de o mie de ani a lui Cristos.

IX. LEGI CEREMONIALE ŞI MORALE (cap. 24)

Capitolul 23 s-a ocupat de sărbătorile anuale. Capitolul 24 se ocupă de slujbele făcute înaintea Domnului.

24:1-9 În sfeşnicul dinaintea Domnului trebuia să ardă necurmat untdelemn curat de măsline. Douăsprezece turte trebuiau aşezate în două rânduri sau grămezi pe masa punerii înainte, fiind înlocuite cu altele noi în fiecare sabat. Tămâia menţionată în versetul 7 aparţinea Domnului şi era oferită lui Iehova ori de câte ori se scotea pâinea veche, pentru a fi dată preoţilor ca hrană.

24:10-23 Acum intervine brusc relatarea despre fiul unei israelite al cărei tată era egiptean şi care a fost omorât cu pietre pentru că L-a blestemat pe Dumnezeu (v. 10-16, 23). Incidentul ne arată că legea era aceeaşi pentru toţi cei ce locuiau în tabăra Israelului, fie că erau evrei pur-sânge, fie că erau de altă naţionalitate (v. 22). Aici ni se arată că blasfemia, asemenea asasinatului, se pedepsea cu moartea vinovatului (v. 14, 16, 17, 23). (Versetul 16 a fost, probabil, legea împotriva blasfemiei la care evreii s-au referit când au spus: "Noi avem o lege şi potrivit legii noastre El [Domnul Isus] trebuie să moară, pentru că S-a făcut pe Sine Fiul lui Dumnezeu" [Ioan 19:7]. Asta ne arată că pentru alte infracţiuni se putea aduce o compensaţie (v. 18, 21). În fine, incidentul ne arată că:

...retribuţia era un principiu de bază al legii; greşelile trebuiau corectate, relele îndreptate. Ceea ce a dus la stricarea reputaţiei legii a fost coborârea ştachetei. Legea retorsiunii este luată în derâdere astăzi în Occident, dar oamenii cu scaun la cap nu renunţă la ea. (a) În societatea antică, pedeapsa aplicată era de multe ori disproporţionat de mare faţă de răul comis. Şi astfel pedeapsa ca formă de retorsiune a constituit un important pas în direcţia adevăratei justiţii. (b) Mai mult, pedeapsa de reabilitare — alternativa cel mai des propusă — suferă de neajunsul subiectivismului. Căci cine decide când a fost un om reabilitat, fiind gata să revină în sânul societăţii? Astăzi sentinţele sunt poate destul de blânde, dar cum vor fi oare mâine? Adevărata justiţie este: un ochi (şi numai unu) pentru un ochi. (*Daily Notes of the Scripture Union*)

În versetele 1-9 vedem o imagine a Israelului aşa cum l-a rânduit Dumnezeu să fie. În versetele 10-16 îl înfăţişează pe Israel cum a devenit mai târziu, blasfemiindu-I Numele şi blestemând (*Sângele Lui să cadă peste noi şi peste copiii noştri*).

X. ANUL SABATIC ŞI ANUL JUBILEU (cap. 25)

Legislaţia din capitolele 25-27 i-a fost dată lui Moise pe Muntele Sinai, nu în interiorul cortului (25:1; 26:46; 27:34).

25:1-7 Tot al şaptelea an trebuia respectat ca un sabat. Pământul trebuia să rămână necultivat. Alimentaţia oamenilor era asigurată din recolta care creştea de la sine. Stăpânul ogorului nu avea voie să strângă recolta, ci s-o lase pentru uzul gratuit al oamenilor.

25:8-17 Al cincizecilea an era de asemenea un sabat, cunoscut sub denumirea de An Jubiliar, care începea în Ziua Ispăşirii, după un ciclu de şapte ani sabatici (adică patruzeci şi nouă de ani). În acest an trebuiau eliberaţi sclavii, pământul trebuia lăsat necultivat şi revenea proprietarului său iniţial. Preţul unui sclav sau al unei parcele de teren scădea pe măsură ce se apropia anul jubiliar (v. 15-17) şi toate tranzacţiile trebuiau să ţină cont de acest fapt. Cuvintele *Proclamaţi libertatea în toată ţara la toţi locuitorii ei* (v. 10 KJV) sunt săpate pe renumitul Clopot american al Libertăţii aflat în prezent în oraşul Philadelphia. Credincioşii de astăzi ar putea compara anul jubiliar cu venirea Domnului. Pe măsură ce se apropie venirea Lui, bunurile noastre materiale scad în valoare. În clipa în care va veni El, banii noştri, proprietăţile imobiliare şi investiţiile noastre nu ne vor mai fi de nici un folos. Morala care se desprinde de aici este că toate aceste bunuri trebuie să le punem în exploatare pentru El astăzi!

25:18-22 Cu privire la anul sabatic, oamenii se întrebau poate ce vor mânca în acel an şi în anul următor. Dumnezeu le-a promis că dacă erau ascultători, El va dărui suficiente recolte în anul al şaselea, ca să le ajungă pe trei ani.

O dată la cincizeci de ani se întâmpla ca doi ani la rând să nu existe nici semănat, nici

secerat, adică atunci când anul sabatic obișnuit era urmat de anul jubiliar. Este de presupus că Domnul dăruia recolte suficient de îmbelșugate pentru anul al patruzeci și optulea ca proviziile să ajungă pentru patru ani.

Unii învățați cred, prin metoda de calcul inclusivă, anul al cincizecilea era de fapt al patruzeci și nouălea. În orice caz, acesta este un exemplu de ecologie judicioasă: conservarea fertilității pământului prin impunerea unei perioade de odihnă pentru el. În epoca modernă omul se preocupă cu păstrarea resurselor planetei. Dar, cum se întâmplă de atâtea ori, Cuvântul lui Dumnezeu este cu mult mai prevăzător și avansat.

25:23-28 Pământul putea fi vândut, fără ca acest act să rămână permanent, pentru că Iehova este adevăratul Proprietar. Trei erau modalitățile în care pământul putea fi răscumpărat (adică redat proprietarului său evrei inițial): Ruda cea mai apropiată putea să-l ia înapoi prin cumpărare pentru vânzător (v. 25); vânzătorul (proprietarul inițial), dacă redevenea solvabil, putea să-l răscumpere, achitându-i cumpărătorului valoarea reprezentând anii rămași până la anul jubiliar (v. 26, 27); altminteri, pământul revenea automat proprietarului inițial în anul jubiliar (v. 28).

25:29-34 O casă într-o cetate împrejmuită cu un zid era obiectul răscumpărării pe timp de un an. După aceea devenea proprietatea noului proprietar, cu titlu permanent. Casele din satele neîmprejmuite erau socotite ca parte a terenului și, prin urmare, reveneau proprietarului inițial în anul jubiliar. Casele aflate în posesia leviților în cetățile speciale ce le-au fost repartizate erau totdeauna pasibile de a fi răscumpărate de leviți. Terenul repartizat leviților ca teren de folosință comună nu putea fi vândut.

25:35-38 Dacă un israelit se îngloda în datorii, căzând în sărăcie, creditorii săi evrei nu aveau voie să-l asuprească. După cum nu le era îngăduit să perceapă dobândă pe sumele de bani datorate sau să-i pretindă ca alimentele pe care i le-a împrumutat să-i fie returnate cu un surplus.

25:39-46 Dacă un israelit înglodat în datorii se vindea pe sine însuși unui creditor evreu, în schimbul sumei pe care i-o datora, el nu trebuia tratat ca un sclav, ci ca un argat, trebuind să fie eliberat în anul jubiliar, dacă acesta survenea înainte de încheierea celor șase ani de slujire. Evreilor li s-a permis să aibă sclavi dintre națiunile celelalte, aceștia fiind considerați proprietatea lor, transmisibilă descendenților lor. Dar evreii nu puteau fi sclavii altor evrei.

25:47-54 Dacă un evreu se vindea pe sine unui neevreu care locuia în țară, evreul putea fi totdeauna răscumpărat și eliberat. Prețul de răscumpărare se stabilea în funcție de numărul de ani rămași până la anul jubiliar. Rudenia care îl răscumpăra pe evreu îl putea pune pe acesta la munci de argat până la jubileu. Dacă nu se găsea nici o rudenie care să-l răscumpere, evreul respectiv era automat pus în libertate în anul jubiliar.

25:55 Versetul acesta atrage atenția că israeliții și pământul lor (v. 23) aparțineau Domnului iar ei trebuiau să-L recunoască în calitatea Sa de Proprietar cu drepturi depline. Nici poporul lui Dumnezeu, nici pământul lui Dumnezeu nu puteau fi vândute permanent.

XI. BINECUVÂNTĂRI ȘI BLESTEME (cap. 26)

A. Binecuvântări pentru ascultarea de Dumnezeu (26:1-13)

În acest capitol spațiul acordat avertismentelor este dublu față de cel acordat binecuvântărilor. Strâmtorarea, rodul promis al neascultării, este acel instrument de care Se folosește Dumnezeu nu pentru a Se răzbuna, ci pentru a-Și conduce poporul la pocăință (v. 40-42). Actele de disciplinare a națiunii creșteau în intensitate până când israeliții își mărturiseau nelegiuirea. Observați progresia din versetele 14, 18, 21, 24 și 28.

După avertismentele privitoare la consecințele idolatriei (v. 1), călcării sabatului și lipsei de reverență (v. 2), Domnul a promis națiunii următoarele binecuvântări, cu condiția ca israeliții să păzească poruncile Sale: **ploaie**, fertilitate (v. 4), productivitate, securitate (v. 5), **pace**, siguranță (v. 6), victorie asupra **dușmanilor** lor (v. 7, 8), rodnicie și prezența Domnului (v. 9-13). Versetul 13 în traducerea lui Knox este foarte plastic redat: „Oare nu Eu... am zdro-

bit lanțul de pe grumazurile voastre, dăruindu-vă ținuta dreaptă de oameni liberi?"

B. Blesteme pentru neascultarea de Dumnezeu (26:14-39)

26:14-33 Neascultarea atrage după sine **groază,** boli, cuceriri din partea **vrăjmașilor**, secetă, infertilitate, fiare sălbatice, epidemii, invazii și captivitate.

Versetul 26 descrie condițiile create de foamete. Pâinea va fi atât de puțină încât zece femei o vor coace într-un singur cuptor, adică doar atât cât să ajungă de obicei pentru o singură familie. În versetul 29 este descrisă o foamete și mai cumplită, marcată de canibalism (a se vedea 2 Regi 6:29 și Plângeri 4:10 unde acest avertisment și-a găsit împlinirea istorică).

26:34-39 Persistența Israelului în neascultare avea să ducă la înrobirea lor de către o putere străină. Iar pământul Israelului avea să se bucure de o perioadă de odihnă egală cu numărul de ani sabatici în care poporul a nesocotit legile lui Dumnezeu. Exact așa s-a întâmplat în robia babiloneană. În anii scurși între domnia lui Saul și captivitate, poporul nu a respectat anii sabatici. În consecință, israeliții au petrecut șaptezeci de ani în exil, în tot acest timp țara lor bucurându-se de odihnă (2 Cro. 36:20, 21).

C. Refacerea prin mărturisire și pocăință (26:40-46)

Secțiunea finală a capitolului 26 asigură națiunii neascultătoare posibilitatea refacerii prin mărturisirea păcatelor și pocăință. Dumnezeu nu avea să-Și uite cu desăvârșire poporul, ci avea să-Și aducă aminte de promisiunile pe care le-a făcut în cadrul legământului.

XII. JURĂMINTE ȘI ZECIUIELI (cap. 27)

Ultimul capitol din Levitic se ocupă cu jurămintele voluntare făcute Domnului. După câte se pare, ca gest de recunoștință pentru vreo binecuvântare primită din partea Domnului, un om putea să predea Domnului prin jurământ o persoană (pe el însuși sau pe un membru al familiei sale), un animal, o casă sau un ogor. Lucrurile încredințate prin jurământ erau predate preoților (Nu. 18:14). Întrucât aceste daruri nu erau întotdeauna de folos preoților, s-a creat posibilitatea ca persoana care făcea jurământul să-i poată da preotului o sumă de bani, în locul persoanei sau lucrului făgăduit.

27:1, 2 Jurământul de consacrare era foarte solemn.

27:3-7 Dacă o persoană era închinată Domnului prin jurământ, prețul de răscumpărare pe care trebuia să-l achite preotului era următorul:

Un bărbat între 20-60 ani	50 sicli
O femeie între 20-60 ani	30 sicli
Pers. sex masculin 5-20 ani	20 sicli
Pers. sex feminin 5-20 ani	10 sicli
Pers. sex masculin 1 lună -5 ani	5 sicli
Pers. sex feminin 1 lună - 5 ani	3 sicli
Bărbat de la 60 de ani în sus	15 sicli
Femeie de la 60 de ani în sus	10 sicli

27:8 Dacă un bărbat era prea sărac pentru a răscumpăra persoana făgăduită prin jurământ, conform tabelului de mai sus, preotul stabilea suma după cât putea să achite acesta.

27:9-13 Dacă se făgăduia prin jurământ un animal, se aplicau următoarele reguli: Un animal curat, bun de jertfă, nu putea fi răscumpărat (v. 9), ci trebuia adus Domnului pe altar (Nu. 18:17); nici un câștig nu era permis prin schimbarea unui animal cu altul, deoarece în acest caz ambele intrau în posesia Domnului (v. 10, 33); un animal necurat putea fi răscumpărat prin achitarea valorii stabilite de preot, plus o cincime (v. 11-13).

27:14, 15 Dacă un bărbat Îi închina Domnului casa sa, putea să se răzgândească și s-o răscumpere achitându-i preotului valoarea estimativă a acesteia plus o cincime.

27:16-18 Evaluarea valorii unui teren agricol era complicată de faptul că acesta revenea automat proprietarului inițial în anul jubiliar.

Dacă era dedicat de către proprietarul inițial, adică dacă acesta îl moștenea, se aplicau regulile din versetele 16-21. Valoarea sa era stabilită după cantitatea de sămânță semănată pe el. De exemplu, dacă se semă-

na pe acest teren un omer de sămânță de orz, valoarea stabilită era de cincizeci de sicli de argint.

Dacă ogorul era închinat Domnului prin jurământ către anul jubiliar sau în anul jubiliar, atunci se aplica evaluarea de mai sus. Dar dacă era dedicat la câțiva ani după anul jubiliar, valoarea ogorului scădea corespunzător. Cu alte cuvinte, terenul valora doar 30 de sicli dacă era dedicat la 20 de ani după anul jubiliar.

27:19-21 Dacă terenul era răscumpărat, se cerea o plată suplimentară de o cincime.

Dacă, după ce a dedicat Domnului terenul respectiv, proprietarul nu-l răscumpăra înainte de anul jubiliar sau dacă îl vindea în secret altuia, terenul nu mai putea fi răscumpărat, ci devenea proprietatea preotului în anul jubiliar. În acest caz, pământul era **„dedicat"** sau **„sfânt" Domnului.**

27:22-25 Dacă un ogor era dedicat de către altcineva decât proprietarul inițial, adică de către un om care l-a cumpărat, atunci situația era guvernată de regulile cuprinse în versetele 22-25. Preotul stabilea valoarea proprietății, în funcție de numărul de recolte care s-ar putea obține până la anul jubiliar, deoarece în acel an terenul era retrocedat proprietarului inițial.

27:26, 27 Întâiul născut dintre animalele de jertfă nu putea fi dedicat Domnului, deoarece deja Îi aparținea Lui. Întâiul născut dintre animale necurate putea fi răscumpărat prin achitarea valorii stabilite de preot, plus o cincime. Altminteri preotul putea să vândă animalul.

28:28, 29 Nimic din ce era sortit morții sau distrugerii nu putea fi răscumpărat. Asta se înțelege prin lucrul închinat sau proscris. Astfel un fiu care și-a blestemat părinții nu putea fi răscumpărat, ci trebuia omorât negreșit.

De notat că în acest capitol se face distincție între ceea ce este consacrat (NASB) sau sfințit (KJV) și ceea ce este proscris (NASB) sau devotat (NKJV, KJV). Lucrurile sfințite prin jurământ – adică puse deoparte pentru o întrebuințare divină – puteau fi răscumpărate. Lucrurile devotate erau dăruite definitiv și integral, nemaiputând fi răscumpărate.

27:30, 31 O **zecime** din grâne și fructe aparținea Domnului. Dacă ofertantul dorea s-o păstreze, el putea achita valoarea ei, plus o cincime.

27:32, 33 Expresia: **„tot ce trece sub toiag"** se referă la practica de a număra oile sau caprele făcându-le să treacă pe sub toiagul păstorului. Leslie Flynn comentează:

> Cu toiagul în mână el [păstorul] atingea fiecare a zecea oaie sau capră. Păstorul nu putea schimba defel ordinea derulării animalelor, așa încât pe locul zece să cadă un animal imperfect. Dacă încerca să modifice ordinea, atât animalul cu numărul zece, cât și cel care a fost prezentat pe locul său erau ale Domnului.[24]

Prima zecime s-a numit zecimea levitică, deoarece era achitată leviților (Nu. 18:21-14). A doua zecime, după câte se pare diferită, este prescrisă în Deuteronom 14:22-29.

27:34 Cuvintele: **Poruncile pe care Domnul le-a poruncit lui Moise** se referă, probabil, la întreaga carte Levitic. După ce am studiat multitudinea de ritualuri detaliate și cazuri de vărsare a sângelui prin jertfirea animalelor, putem să ne bucurăm alături de Matthew Hanry pentru faptul că:

> Noi nu suntem sub *umbrele întunecate* ale legii, ci ne bucurăm de lumina limpede a evangheliei,... că nu ne aflăm sub *jugul apăsător* al legii și sub ordonanțele carnale pe care le presupune ea..., ci sub instituțiile lesnicioase și pline de dulceață ale evangheliei, care spune că aceia sunt *adevărații închinători care se închină Tatălui în duh și adevăr*, numai prin Cristos și în numele Aceluia care este preotul nostru, templul nostru, altarul nostru, jertfa noastră, purificarea noastră – într-un cuvânt: totul. Prin urmare, să nu credem că întrucât nu suntem tributari ceremonialelor de curățire, sărbătorilor [ebraice] și prinosurilor ce erau aduse cu acest prilej, este perfect acceptabil să-L slujim pe Dumnezeu oricum, chiar dacă nu-I acordăm decât o mică parte din devotamentul nostru, din timpul nostru și din avutul nostru. Nicidecum! Ci dimpotrivă inimile noastre să fie pline peste măsură de dorința de a-I aduce ofrande de bunăvoie, spre lauda Lui, cu și mai multă iubire sfântă și bucurie adâncă, dăruiți Lui mai pe de-a-ntregul, cu gândul și cu fapta, cu o râvnă izvorâtă din motive sincere și curate.

Având îndrăzneala să intrăm în sfânta sfintelor prin sângele lui Isus, să ne apropiem cu o inimă adevărată, cu o deplină siguranță a credinței, închinându-ne lui Dumnezeu cu mult mai multă voioșie și încredere smerită, zicând în continuare: *Binecuvântat să fie Dumnezeu din pricina lui Isus Cristos!*[25]

NOTE FINALE

[1](Cap. 1) Termenul *'olah* provine din rădăcina „a se sui". Ideea avută în vedere este faptul că întreg animalul este suit la altarul lui Dumnezeu, fiind adus ca dar în întregime.

[2](Cap. 1) Peter Pell, *The Tabernacle*, p. 102, 103.

[3](Cap. 2) Termenul „meat" din versiunea KJV („carne" în engleza contemporană) avea în 1611, când a apărut această traducere, sensul de alimente solide, prin opoziție cu lichidele. În engleza secolului al 17-lea pentru carne se folosea termenul *flesh*. Unii cărturari consideră că termenul *minhah* ar deriva din rădăcina verbului „a conduce" sau „a călăuzi".

[4](3:1-15) Cuvântul acesta, redat aproape întotdeauna în forma sa de plural *shelamîm*, este înrudit cu binecunoscutul *shalom* din limba ebraică. Gama de semnificații a termenului în limba ebraică este mult mai cuprinzătoare decât absența ostilității, incluzând și ideea de prosperitate, bunăstare, întregire și pace cu Dumnezeu. Un al doilea sens al cuvântului este o jertfă de comuniune în prezența lui Dumnezeu. De obicei (nu însă în cazul de față) jertfa de pace ocupă ultimul loc, drept care unii cărturari consideră că termenul ar proveni dintr-un cuvânt vechi, cu înțelesul de „a completa", „a încheia". Carr face o aplicație adecvată pe marginea acestei semnificații: „Dacă sensul acesta este sensul avut în vedere, referirile din NT la Cristos ca Pacea noastră (de ex. Ef. 2:14) capătă o semnificație deosebită, întrucât El este jertfa finală pentru noi (cf. Ev. 9:27; 10:12)." G. Lloyd Carr: „*Shelem*," *Theological Wordbook of the Old Testament*, III:932.

[5](Cap. 3) Pell, *Tabernacle*, p. 92.

[6](Cap. 4) Oricât de ciudat ar părea acest lucru, termenul ebraic de aici, ce apare de aproape 300 de ori în VT, poate însemna fie „păcat", fie „jertfă pentru păcat".

[7](5:14–6:7) Deși versiunile RSV și NEB traduc aici „jertfă pentru vinovăție", este preferabilă traducerea tradițională.

[8](6:18) Keil și Delitzsch interpretează ultima parte a acestui verset în sensul că „orice mirean care se atingea de aceste lucruri preasfinte devenea sfânt în urma contactului cu ele, în consecință el trebuind să se păzească de întinare în același mod ca și preoții sfințiți." C. F. Keil și Franz Delitzsch, „Leviticus," în *Biblical Commentary on the Old Testament*, II:319.

[9](7:11-18) A. G. Clarke, *Precious Seed Magazine*, Nr. 2, Vol. 11, martie-aprilie 1960, p. 49.

[10](7:11-18) *Ibid.*

[11](7:11-18) John Reid, *The Chief Meeting of the Church*, p. 58.

[12](7:22-27) Dr. S. I. McMillen, *None of These Diseases*, p. 84.

[13](Cap. 8) Matthew Henry, *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, I:474.

[14](Cap. 12) George Williams, *The Student's Commentary on the Holy Scriptures*, p. 71.

[15](13:Intro) Harrison, *Leviticus*, p. 137. În Anexa A, p. 241 a comentariului său, el oferă o traducere cvasi-tehnică a capitolului 13, utilă pentru cei interesați în aspectele medicale ale condițiilor menționate în text.

[16](13:Intro) *Ibid.*, p. 136, 137.

[17](13:38, 39) *Ibid.*, p. 245.

[18](13:47-59) *Ibid.*, p. 146.

[19](13:47-59) *Ibid.*

[20](16:11-22) G. Morrish, editor, *New and Concise Bible Dictionary*, p. 91.

[21](17:1-9) G. Campbell Morgan, *Searchlights from the Word*, p. 38.

[22](18:19-21) Francis A. Schaeffer, *The Church at the End of the 20th Century*, p. 126.

[23](23:33-44) Moishe and Ceil Rosen, *Christ in the Passover*, nu știm la ce pagini apar aceste comentarii.

[24](27:32, 33) Leslie B. Flynn, *Your God and Your Gold*, p. 30, 31.

[25](27:34) Henry, „Leviticus." I:562.

BIBLIOGRAFIE

Bonar, Andrew. *A Commentary on the*

Book of Leviticus. 1852. Retipărire. Grand Rapids: Baker Book House, 1978.

Borland, James A. „Leviticus." În *Liberty Bible Commentary*. Lynchburg, VA: The Old-Time Gospel Hour, 1982.

Coleman, Robert O. „Leviticus." În *Wyclife Bible Commentary*. Chicago: Moody Press, 1962.

Harrison, R. K. *Leviticus: An Introduction and Commentary*. The Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1980.

Henry, Matthew. „Leviticus." În *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*. Vol. 1. McLean, VA: MacDonald Publishing Company, n.d.

Jukes, Andrew. *The Law of the Offerings*. Londra: The Lamp Press, 1954.

Keil, C. F., and Delitzsch, F. „Leviticus." În *Biblical Commentary on the Old Testament. The Pentateuch, Vol. 4*. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.

Lindsey, E Duane. „Leviticus." În *The Bible Knowledge Commentary*. Wheaton, IL: Victor Books, 1985.

Smith, Arthur E. *Leviticus for Lambs*. Tipărit în editura autorului, n.d.

Periodice

Clarke, A. G. „The Levitical Offerings," *Precious Seed Magazine*, 1960.

NUMERI

Introducere

„Numeri are un aport unic pentru viața creștinului atunci când prezentarea generală a cadrului său istoric este văzută sub aspectul paralelei cu viața creștină. De altfel, scriitorul epistolei către Evrei face această aplicație semnificativă, consacrându-i două capitole (Evrei 3 și 4).“

– Irving L. Jensen

I. Locul unic în Canon

Denumirea în engleză (și în română, n.tr.) a celei de-a patra cărți a lui Moise provine din traducerea titlului ei în Septuaginta, Arithmoi, fiind intitulată astfel datorită recensământului prezentat în capitolul 1 și 26, precum și din cauza numeroaselor date de natură numerică presărate pe parcursul ei.

Titlul cărții în ebraică (*Bemidbar* „În pustiu“) este o reprezentare mai cuprinzătoare a conținutului cărții în ansamblul ei. În narațiunea celor patruzeci de ani petrecuți de poporul Israel în pustiu găsim o sumedenie de relatări interesante și în general binecunoscute, cum ar fi cea referitoare la misiunea iscoadelor trimise în Canaan, răzvrătirea lui Core, toiagul lui Aaron care a înmugurit, șarpele de aramă, Balaam și măgărița acestuia, alături de alte relatări ale unor evenimente mai puțin cunoscute.

Nu trebuie să alunecăm pe panta de a considera că evenimentele prezentate constituie doar segmente de „istorie ebraică“. Mai degrabă, toate aceste lucruri s-au întâmplat pentru edificarea noastră spirituală, nouă revenindu-ne datoria sacră de a învăța din greșelile comise de copiii lui Israel, pentru ca nu cumva să le săvârșim și noi. În consecință, Numeri este o carte foarte importantă.

II. Paternitatea

Potrivit tradiției ebraice și învățăturii creștine, Numeri a fost scrisă de marele legiuitor Moise, opinie care este însă viu disputată în cercurile liberale. A se consulta Introducerea la Pentateuh, unde este prezentată o apărare concisă a paternității lui Moise asupra primelor cinci cărți din Vechiul Testament.

III. Data

Cărturarii de orientare rațională situează data redactării Pentateuhului în perioada târzie a istoriei ebraice. Totuși anul 1406 î.Cr. este compatibil cu poziția adoptată de cercetătorii credincioși, de orientare conservatoare. (Pentru detalii, a se consulta *Introducerea la Pentateuh*).

IV. Fondul și tema cărții

Fundalul istoric al cărții Numeri, după cum sugerează titlul ei în ebraică, îl constituie pustiul. Călătoriile și peregrinările descrise în paginile sale acoperă circa treizeci și opt de ani, din momentul plecării israeliților de la Muntele Sinai până când au ajuns în Câmpiile Moabului, la porțile Pământului Făgăduinței. Deplasările lor sinuoase prin pustiu s-au datorat necredinței, drept care Dumnezeu nu ne dă nici un detaliu cu privire la traseul acestor peregrinări. După cum subliniază Scroggie: „Terenul parcurs de copiii lui Dumnezeu când nu mai umblă după voia Lui nu figurează pe calendarul Său.“[1]

După cum Leviticul subliniază închinarea și poziția spirituală, tema cărții Numeri este umblarea și progresul spiritual (sau absența acestora!). Creștinii trebuie să se ferească de a considera această carte un manual arid de istorie a evreilor! Dimpotrivă, cartea e plină de aplicații la trăirile creștinului din era modernă. Ne-ar place să credem că cei mai mulți (dacă nu chiar toți) creștinii trec repede de la etapa stării de

pruncie, caracteristică perioadei imediat următoare mântuirii lor, la cea de maturitate, a însușirii depline a promisiunilor lui Dumnezeu privind o viață de biruință. Numai că simpla observare a stării reale de lucruri și experiența de zi cu zi ne arată cât de mult ne asemănăm noi cu israeliții din vechime, atunci când ne plângem întruna, alunecăm mereu și, uneori, ne facem vinovați de necredință crasă!

Vestea bună constă însă în faptul că suntem scutiți de a repeta peregrinările israeliților în propriul nostru pelerinaj spiritual. Dumnezeu a avut grijă să ne asigure tot ce este de trebuință pentru ca noi să trăim o viață de biruință, prin credință. (A se vedea *Comentariul Biblic al Credinciosului, Noul Testament*, în special Romani 6–8.)

SCHIȚA

I. ULTIMELE ZILE PETRECUTE LA SINAI (1:1–10:10)

- A. Recensământul și amplasarea triburilor (cap. 1, 2)
- B. Numărul și atribuțiile leviților (cap. 3, 4)
- C. Curăția și mărturisirea (5:1-10)
- D. Legea geloziei (5:11-31)
- E. Legea nazireatului (cap. 6)
- F. Darurile căpeteniilor (cap. 7)
- G. Slujbele din Cortul Întâlnirii (cap. 8)
- H. Paștele, norul și trompetele de aur (9:1–10:10)

II. DE LA SINAI LA CÂMPIILE MOABULUI (10:11–22:1)

- A. Plecarea din pustiul Sinai (10:11–22:1)
- B. Răscoala din tabăra israeliților (cap. 11)
- C. Răzvrătărirea lui Aaron și Miriam (cap. 12)
- D. Iscoadele trimise pentru a culege date despre Pământul Făgăduinței (cap. 13, 14)
- E. Diverse legi (cap. 15)
- F. Răscoala lui Core (cap. 16, 17)
- G. Instrucțiunile date leviților (cap. 18, 19)
- H. Păcatul lui Moise (20:1-13)
- I. Moartea lui Aaron (20:14-29)
- J. Șarpele de bronz (21:1–22:1)

III. EVENIMENTELE PETRECUTE ÎN CÂMPIILE MOABULUI (22:23–6:13)

- A. Profetul Balaam (22:2–25:18)
  - 1. Balac îl cheamă pe Balaam (22:2-40)
  - 2. Oracolele lui Balaam (22:41–24:25)
  - 3. Coruperea Israelului de către Balaam (cap. 25)
- B. Al doilea recensământ (cap. 26)
- C. Drepturile de moștenire ale fiicelor (27:1-11)
- D. Iosua, succesorul lui Moise (27:12-23)
- E. Ofrande și jurăminte (cap. 28–30)
- F. Distrugerea madianiților (cap. 31)

G. Moştenirea lui Ruben, Gad şi a unei jumătăţi din tribul Manase (cap. 32)
H. Trecere în revistă a popasurilor israeliţilor (cap. 33)
I. Hotarele Ţării Promise (cap. 34)
J. Cetăţile leviţilor (35:1-5)
K. Cetăţile de refugiu şi pedeapsa capitală (35:6-34)
L. Moştenirea fiicelor care se căsătoresc (cap. 36)

COMENTARIU

I. ULTIMELE ZILE PETRECUTE LA SINAI (1:1–10:10)

A. Recensământul şi amplasarea triburilor (cap. 1, 2)

1:1 La începutul cărţii Numeri a trecut un an şi o lună de la ieşirea copiilor lui Israel din Egipt şi o lună de la înălţarea tabernacolului (Ex. 40:17). După cum am arătat deja, denumirea cărţii provine de la cele două numărători ale poporului (cap. 1, 26). Recensământul menţionat aici nu este identic cu cel consemnat în Exod 30:11-16, ci este vorba de numărători diferite, în scopuri diferite. Al doilea recensământ (Nu. 1) s-a bazat probabil pe recensământul anterior, de unde şi cifrele similare ale totalurilor.

1:2, 3 Israeliţii sunt pe punctul de a porni în călătoria lor de la Muntele Sinai spre Ţara Promisă, ceea ce explică necesitatea dispunerii lor într-o ordine precisă, ca nişte oştiri ce mărşăluiesc. Acesta a fost motivul pentru care Dumnezeu a poruncit să se facă un recensământ, în care să fie cuprinşi toţi bărbaţii de la vârsta de douăzeci de ani în sus, apţi de a merge la război.

1:4-17 A fost numit câte un bărbat din fiecare seminţie pentru a-l ajuta pe Moise să efectueze recensământul. În versetele 5-16 ni se dau aceste nume. Versetul 17 sună astfel: „Apoi Moise şi Aaron i-au luat pe bărbaţii aceştia care fuseseră menţionaţi pe nume."

1:18-46 Iată cifrele obţinute în urma recensământului:

TRIBUL	VERSETELE	CIFRA
Ruben	20, 21	46.500
Simeon	22, 23	59.300
Gad	24, 25	45.650
Iuda	26, 27	74.600
Isahar	28, 29	54.400
Zabulon	30, 31	57.400
Efraim	32, 33	40.500
Manase	34, 35	32.200
Beniamin	36, 37	35.400
Dan	38, 39	62.700
Aşer	40, 41	41.500
Neftali	42, 43	53.400
TOTAL		603.550

A se observa că tribul Efraim este mai numeros decât Manase, în deplină concordanţă cu binecuvântarea rostită de Iacob în Geneza 48:19, 20. Lista triburilor începe cu Ruben, întâiul născut şi cu tabăra sa (amplasată în sud), fiind urmat de Iuda cu tabăra sa (est), apoi venind Dan şi tabăra sa (nord), la urmă venind Efraim cu tabăra sa (în vest).

1:47-54 Leviţii nu au fost număraţi printre bărbaţii Israelului apţi de a merge la război (v. 47). În schimb lor li s-a încredinţat sarcina de montare şi demontare a tabernacolului, precum şi toate slujbele legate de acesta. Fiind amplasaţi în jurul cortului întâlnirii, ei aveau grijă să-l protejeze de profanare, apărând astfel poporul de pedeapsă (v. 53).

2:1, 2 Triburilor lui Israel li s-a poruncit să-şi aşeze corturile în zona din jurul cortului întâlnirii (vezi diagrama de mai sus), câte trei triburi în fiecare din cele patru laturi.

2:3-16 În partea de est, sub steagul lui **Iuda**, au fost **Iuda, Isahar** şi **Zabulon** (v. 3-9). Fiecare trib avea propriul său lider militar. Numărul total al oamenilor din aceste 3 triburi se ridica la **o sută optzeci şi şase de mii patru sute. În partea de sud**, sub steagul lui **Ruben**, erau **Ruben, Simeon** şi **Gad** (v. 10-16). Tabăra lui Ruben număra **o sută cincizeci şi una de mii patru sute cincizeci.**

2:17-31 În partea de vest, sub steagul

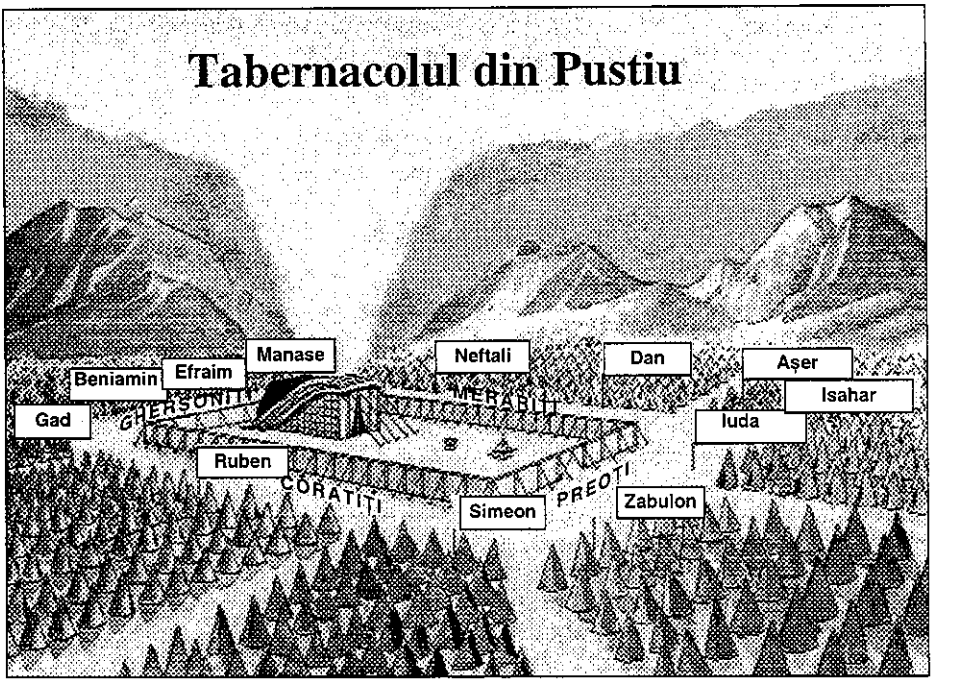

Amplasarea triburilor în tabăra israelită

lui **Efraim**, au fost **Efraim, Manase** şi **Beniamin** (v. 18-24). Tabăra aceasta număra **o sută optzeci de mii o sută. În partea de nord,** sub steagul lui **Dan**, erau **Dan, Aşer** şi **Neftali** (v. 25-31). Numărul total al acestora se ridica la **o sută cincizeci şi şapte de mii şase sute.** Triburile trebuiau să mărşăluiască în ordinea dată – tabăra lui **Iuda** mai întâi, şi apoi celelalte. **Leviţii** veneau după **Gad** şi înaintea lui **Efraim** (v.17).

2:32-34 Numărul total al războinicilor a fost de **şase sute trei mii cinci sute şi cincizeci** (v. 32). Numărul total al braţelor de lucru, inclusiv leviţii (3:39), a fost de 625.550. Presupunând că bărbaţii constituiau o treime din totalul israeliţilor, rezultă că populaţia totală era probabil de cel puţin 1.876.650. Numărul războinicilor este un indiciu mult mai exact al adevăratei forţe a bisericii decât numărul celor care stau pe băncile din biserică!

B. Numărul şi atribuţiile leviţilor (cap. 3, 4)

Capitolele 3 şi 4 se ocupă cu slujba leviţilor, care nu au fost cuprinşi în recensământul din capitolele 1 şi 2. Tribul Levi a fost pus deoparte de către Dumnezeu pentru a efectua slujba în sanctuar. Iniţial El i-a ales pe întâii născuţi să fie ai Lui, dar ulterior a ales tribul lui Levi în locul lor, pentru a efectua slujba divină (v. 12, 13). Levi a avut trei fii – Gherşon, Chehat (Cohat) şi Merari. Descendenţilor lor li s-a încredinţat îndatorirea de a avea grijă de tabernacol şi de mobilierul său.

3:1-10a Familia lui Aaron (descinsă din Chehat) a fost familia preoţească (v. 9). Toţi ceilalţi leviţi au slujit în legătură cu tabernacolul, dar nu toţi au fost preoţi. (Sintagma: „preoţii leviţii" pe care o întâlnim mai încolo pe parcursul Pentateuhului înseamnă preoţii levitici, dar nu înseamnă că toţi leviţii erau preoţi, ci doar că toţi preoţii erau descendenţi ai lui Levi.) Familia preoţească este descrisă în versetele 1-4. După ce Nadab şi Abihu au fost omorâţi pentru sacrilegiul lor, lui Aaron nu i-au mai rămas decât doi fii: Eleazar şi Itamar. Leviţii erau servitori ai preoţilor (v. 5-9). Nimeni în afară de Aaron şi de descendenţii săi nu avea voie să slujească în cadrul preoţiei (v. 10a).

3:10b-13 Medierea realizată de preoții din VT nu putea să-l transpună pe păcătos într-o comuniune intimă cu Dumnezeu, pentru că și el trebuia să stea departe de lucrurile sfinte, în caz contrar fiind pasibil de moarte (v. 10b). Dar în epoca de acum, medierea realizată de Domnul Isus Cristos, Mărețul nostru Mare Preot, ne dă nu numai acces la Dumnezeu, ci și îndrăzneala de a pătrunde în însăși prezența Sa (Ev. 4:16). Această schimbare dramatică izvorăște din marele eveniment ce se interpune între Numeri și Evrei: miracolul Golgotei.

3:14-39 La recensământul populației leviții au fost trecuți în rândul războinicilor, nu în al închinătorilor (v. 15). Fiecăruia dintre fiii lui Levi i s-a încredințat responsabilitatea asupra unei părți din tabernacol:

TRIBUL	SARCINA	VERS.	CIFRA
Gherșon	**Toate perdelele, acoperitorile și învelitorile și perdeaua de la ușa cortului întâlnirii; pânzele curții și perdeaua de la poarta curții care este de jur împrejurul cortului și altarului și toate frânghiile pentru slujba cortului, cu excepția „vălului" în care era înfășurat chivotul.**	18-26	7.500
Chehat	**Lucrurile preasfinte–chivotul, masa cu pâinea punerii înainte, uneltele, sfeșnicul de aur, perdeaua, altarele, etc.**	27-32	8.600
Merari	**Scândurile, drugii, stâlpii și piedestalele lor, țărușii și frânghiile.**	33-37	6.200

Leviții aveau datoria de a-și instala corturile în imediata vecinătate a chenarului tabernacolului, la vest fiind gherșoniții (v. 23), în sud chehatiții (v. 29) iar în nord familiile lui Merari (v. 35). Moise, Aaron și fiii trebuiau să-și stabilească tabăra în partea de est, la intrarea în tabernacol (v. 38, 39, vezi diagrama).

Levi a fost cel mai mic dintre triburile Israelului. Numărul total al leviților de la vârsta de o lună în sus a fost de douăzeci și două de mii (v. 39). Dar cifrele consemnate în versetele 22, 28 și 34 dau un total de 22.300 – discrepanță explicată în diverse moduri. Williams sugerează că surplusul de 300 reprezintă fiii întâi născuți, veniți pe lume în răstimpul scurs de la Exodul din Egipt, care, cum era și normal, nu au fost incluși când leviții au fost aleși pentru a-i înlocui pe întâii născuți ai altor triburi.[2]

3:40-51 Sensul pasajului este următorul: leviții au fost aleși de Dumnezeu să fie ai Săi, în locul fiilor întâi născuți. Numărul leviților a fost de 22.000 iar cel al fiilor întâi născuți de 22.273 (v. 39, 43). Astfel nu au fost destui leviți care să compenseze toți întâii născuți ai Israelului care ar fi slujit conform planului inițial. Domnul a poruncit ca cei două sute șaptezeci și trei de fii întâi născuți suplimentari să fie răscumpărați prin achitarea a cinci sicli de persoană. Această sumă de răscumpărare (273 x 4 = 1365 sicli) a fost achitată lui Aaron și fiilor săi (v. 51). De observat că între întâii născuți din versetul 43 ar putea fi incluși și cei născuți în intervalul scurs de la Exodul din Egipt.

4:1-3 Recensământul din capitolul 4 a avut drept scop stabilirea numărului leviților apți de slujba la tabernacol, adică bărbații de la vârsta de treizeci la cincizeci de ani.

4:4-20 Exod 25:15 spune: „Drugii vor sta în inelele chivotului și nu vor fi scoși din ele." Dar versetul 6 spune că preoții „vor vârî drugii." O soluție propusă de Keil și Delitzsch în comentariul lor este că versetul 6 ar putea fi tradus astfel: „vor ajusta drugii pentru transportul chivotului".[3]

Mai întâi sunt menționate îndatoririle chehatiților (v. 4-20). Aaron și fiii lui aveau îndatorirea de a strânge tabernacolul și vasele sacre (v. 5-13). Chivotul (v. 5, 6), masa pâinii punerii înainte (v. 7, 8), sfeșnicul de aur (v. 9, 10), altarul de aur (v. 11), sculele (v. 12) și altarul de bronz (v. 13, 14) trebuiau acoperite cu o învelitoare de piei de viței de mare. Ceilalți fii ai lui Chehat au primit însărcinarea de a transporta aceste articole acoperite. (Ligheanul nu este pomenit aici, dar desigur și pe aces-

ta l-au transportat fiii lui Chehat.) Ei nu aveau voie să se atingă de ele, nici măcar să le privească atâta timp cât erau descoperite, în caz contrar fiind pasibili de moarte (v. 15, 17-20). Lui Eleazar, fiul lui Aaron, i s-a încredințat sarcina tabernacolului și a mobilierului său sacru (v. 16).

Perdeaua dintre Sfânta Sfintelor și Locul Sfânt ascundea în permanență chivotul de privirile oamenilor (v. 5). Chiar și atunci când israeliții se deplasau, chivotul era acoperit cu aceeași perdea, care înfățișează trupul Domnului nostru Isus Cristos. Până la Calvar, nimeni, în afară de marele preot, nu a avut voie să privească tronul lui Dumnezeu de deasupra chivotului. Abia atunci, la moartea Domnului pe cruce, s-a rupt, pe veci, perdeaua în două.

4:21-28 Ghersoniții aveau îndatorirea de a transporta perdelele tabernacolului, tabernacolul (cortul întâlnirii), perdelele curții și paravanele. Itamar fiul lui Aaron a fost pus mai mare peste ghersoniți.

4:29-33 Familiile fiilor lui Merari au primit însărcinarea de a transporta scândurile, drugii, stâlpii, piedestalele, țărușii și sforile.

4:34-49 În urma recensământului au rezultat următoarele cifre:

Chehatiți	2.750
Ghersoniți	2.630
Merariți	3.200
Numărul TOTAL al leviților cu vârsta între 30-50 ani	8.580

C. Curățția și mărturisirea (5:1-10)

Secțiunea aceasta se ocupă de precauțiile pe care trebuiau să le ia israeliții pentru a păstra tabăra neîntinată. Motivul care stă la baza poruncii din versetul 3 se regăsește în Deuteronom 23:14: Dumnezeu Se afla (umbla) în mijlocul taberei.

5:1-4 Leproșii, oamenii cu bube deschise și cei care s-au atins de un mort trebuiau scoși în afara taberei. Tabăra era alcătuită din cortul întâlnirii plus spațiul din jurul său ce era ocupat de corturile lui Israel.

5:5-10 Când un bărbat sau o femeie... comiteau vreun păcat împotriva altuia, el sau ea era obligat să mărturisească păcatul, să aducă o jertfă de fărădelege, să restituie obiectul și să adauge a cincea parte la el. Dacă persoana nedreptățită nu mai era în viață sau nu putea fi reperată, sau dacă nu avea rude în viață, plata trebuia achitată preotului.

D. Legea geloziei (5:11-31)

5:11-15 Pasajul acesta descrie ritualul de detectare a minciunilor cunoscut sub denumirea de încercarea geloziei. Scopul ceremoniei era de a stabili vinovăția sau nevinovăția unei femei suspectate de infidelitate față de soțul ei. Femeia era pusă să bea apă amestecată cu țărână de pe podeaua tabernacolului. Dacă era vinovată, această băutură se dovedea un blestem pentru ea, cauzând umflarea stomacului ei sau putrezirea pulpei. Dacă era nevinovată, băutura nu-i provoca nici un rău. Din versetele 12-14 reiese clar că soțul ei nu știa dacă ea a fost infidelă sau nu. El avea mai întâi datoria de a o duce pe soția sa în fața preotului, împreună cu o jertfă de mâncare.

5:16-31 Preotul prepara amestecul de apă și țărână într-un vas de lut. Apoi o aducea la altar înaintea Domnului, îi despletea părul și așeza jertfa de mâncare în mâinile ei. După aceea îi cerea să fie de acord cu jurământul conform căruia în caz de vinovăție va fi blestemată. După ce scria blestemele într-o carte și le rădea, introducându-le în băutura amară, legăna jertfa de mâncare înaintea Domnului, ardea o mână din această ofrandă pe altar, după care o punea pe femeie să bea apa. Afirmația din versetul 24 conform căreia femeia trebuia să bea apa este repetată în versetul 26. Dar femeia nu bea decât o singură dată. Dacă era vinovată, judecățile proferate veneau peste ea, inclusiv sterilitatea. În schimb, dacă era nevinovată, era pronunțată curată, liberă de pedeapsă și putea trăi în continuare o viață normală de căsnicie, putând naște copii. Versetele 29-31 sunt un rezumat al judecății geloziei.

Gelozia poate distruge o căsnicie, fie că există temeiuri, fie că nu. Ritualul acesta asigura o modalitate de rezolvare a chestiunii, odată pentru totdeauna. Judecata lui Dumnezeu cădea asupra părții vinovate iar

partea nevinovată era eliberată de sentimentul de suspiciune față de soția sa.

Unii cercetători ai Bibliei cred că această secțiune va avea o aplicație specială în viitor, când națiunea Israel va fi supusă la probă pentru necredincioșia ei față de Iehova.

E. Legea nazireatului (cap. 6)

6:1-8 Termenul „nazireat" provine din rădăcina cuvântului „a separa". Jurământul de nazireat era un jurământ voluntar pe care un bărbat sau o femeie puteau să-l facă pentru o perioadă precizată de timp. Mișna afirmă că jurământul de nazireat putea dura până la 100 de zile, deși de obicei se întindea pe treizeci de zile. În unele cazuri rare, oamenii erau nazirei pe viață – de ex. Samuel, Samson, Ioan Botezătorul. Jurământul conținea trei prevederi: (1) El nici nu mânca, nici nu bea rodul viței de vie – inclusiv oțet, vin, must, struguri sau stafide (v. 2-4); (2) nu-și tăia părul (v. 5); (3) nu se apropia de un mort (v. 6-8).

Vinul este un simbol al bucuriei oamenilor. Părul lung, ce pentru bărbat este o rușine, reprezintă un semn al umilinței. Iar trupul unui mort produce întinare.

Astfel nazireatul era și este o enigmă pentru copiii acestei lumi. Pentru a fi bucuros, el se retrăgea din bucurie; pentru a fi puternic, se făcea pe sine slab; iar pentru a-și iubi rudele, și le „ura" (Luca 14:26).[4]

6:9-12 Paragraful acesta descrie procedura ce trebuia urmată când un bărbat își călca jurământul prin contactul involuntar cu trupul unui mort. Mai întâi trebuia să treacă printr-un proces de curățire ce dura șapte zile, descris în Numeri 19. În ziua a șaptea își rădea capul iar în ziua următoare aducea două turturele sau doi porumbei, unul ca jertfă de păcat și celălalt ca ofrandă mistuită. De asemenea aducea un miel de un an pentru jertfa pentru vină. În pofida tuturor ofrandelor aduse de el, zilele separării sale inițiale se forfetau și trebuia s-o ia de la capăt. Astfel, deși un nazireat întinat putea să fie consacrat din nou, zilele întinării sale erau forfetate. Pentru noi, asta înseamnă că un credincios care a alunecat în păcat poate fi restaurat, dar timpul pierdut în absența părtășiei cu Dumnezeu este irosit.

6:13-21 Aici este prezentată ceremonia ce trebuia îndeplinită când un bărbat se apropia de momentul rostirii jurământului. Trebuiau aduse patru ofrande: mistuită, pentru păcat, pentru pace și de mâncare (v. 14, 15). Nazireatul își rădea capul și ardea părul în foc sub jertfa pentru pace (v. 18). Partea ce trebuia îndeplinită de preot în această ceremonie este prezentată în versetele 16, 17, 19 și 20. Versetul 21 se referă la ofranda de bunăvoie pe care nazireatul o putea aduce la încheierea jurământului său.

6:22-27 Ultimele versete ale capitolului 6 ne prezintă binecunoscuta și minunata binecuvântare cu care Aaron și fiii săi trebuiau să binecuvânteze poporul. Marele evanghelist D. L. Moody a avut o deosebită apreciere pentru această benedicție:

Iată o benedicție care poate face înconjurul pământului, pe o durată nelimitată, fără să-și piardă din savoare. Nu e inimă care să n-o poată rosti, căci sunt înseși cuvintele lui Dumnezeu. Nu e scrisoare care să nu se poată încheia cu această benedicție. O putem spune la fiecare început de zi, pentru ca înainte de a merge la culcare, să sfințim noaptea cu aceeași benedicție. Ce binecuvântare, ce pază, ce lumină, ce înălțare a sărmanei noastre vieți către zorii binecuvântați ai dimineții cerești. Este Însuși Domnul nostru, care ne binecuvântează cu această frântură din nesfârșitele imnuri ale raiului.[5]

F. Darurile căpeteniilor (cap. 7)

7:1-9 Capitolul acesta ne duce înapoi la Exod 40:17, când a fost stabilit tabernacolul. Liderii Israelului erau căpeteniile diverselor triburi. Numele lor au fost prezentate deja la Numeri 1:5-16 și Numeri 2. Mai întâi ei au adus o ofrandă alcătuită din șase care acoperite și doisprezece boi, adică un car la două căpetenii și un bou de fiecare căpetenie (v. 3). Moise a distribuit două care și patru boi fiilor lui Gherșon... și patru care și opt boi merariților, pentru ca aceștia să poată să-și aducă la îndeplinire slujbele lor pentru transportul mobilierului cortului. Chehatiților nu li s-a dat nici o căruță, și nici un bou, deoarece ei purtau prețioasa povară a vaselor sacre pe umerii lor.

7:10-83 Liderii tribali au adus darurile în douăsprezece zile consecutive, pentru dedicarea altarului. Aceste daruri sunt descrise foarte amănunțit, după cum urmează:

Ziua	Prințul	Tribul	Versetele
1	Nahșon	Iuda	12-17
2	Netaneel	Isahar	18-23
3	Eliab	Zabulon	24-29
4	Elițur	Ruben	30-35
5	Șelumiel	Simeon	36-41
6	Eliasaf	Gad	42-47
7	Elișama	Efraim	48-53
8	Gamaliel	Manase	54-59
9	Abidan	Beniamin	60-65
10	Ahiezer	Dan	66-71
11	Pagiel	Așer	72-77
12	Ahira	Neftali	78-83

7:84-89 Totalul darurilor ne este prezentat în versetele 84-88. Dumnezeu nu uită nici un serviciu înfăptuit pentru El, ci ține o evidență foarte exactă. Când s-a încheiat prezentarea darurilor, Moise a intrat în cortul întâlnirii, în locul preasfânt și a auzit glasul lui Dumnezeu vorbindu-i de deasupra scaunului îndurării, probabil ca o expresie a satisfacției față de darurile aduse de lideri (v. 89). Deși Moise era din tribul lui Levi, el nu a fost preot. Totuși Dumnezeu a făcut o excepție în cazul lui, prin faptul că nu doar l-a autorizat să intre în locul preasfânt, ci i-a poruncit să facă așa (Ex. 25:21, 22).

G. Slujbele din Cortul Întâlnirii (cap. 8)

8:1-4 Aaron a fost îndrumat să aranjeze candele în sfeșnicul de aur în așa fel încât lumina să cadă în fața sfeșnicului. Dacă lumina reprezintă mărturia Duhului Sfânt iar sfeșnicul Îl întruchipează pe Cristos, atunci acest fapt are menirea de a ne aminti că lucrarea Duhului este de a-L proslăvi pe Cristos.

8:5-13 În continuare este descrisă consacrarea leviților. Mai întâi ei au fost curățiți prin stropirea cu apa purificării (explicată la Numeri 19). Apoi trupul lor a fost ras cu un brici, după care și-au spălat hainele și s-au spălat pe ei înșiși (v. 7). Reprezentanții poporului și-au pus mâinile pe capetele leviților la ușa cortului. Iar Aaron i-a adus pe leviți înaintea Domnului ca o jertfă legănată. Acest lucru ne amintește de Romani 12:1, 2 unde credincioșilor din epoca noastră li se spune să-și aducă trupurile ca o jertfă vie lui Dumnezeu. Moise a adus apoi o jertfă mistuită și o jertfă pentru păcat.

8:14-22 Dumnezeu repetă că El i-a ales pe leviți să fie ai Lui, în locul întâilor născuți pe care îi pretinsese El după Exodul din Egipt. Leviții au fost rânduiți să-i slujească pe preoți. Consacrarea leviților a avut loc conform poruncii date în această privință, aceștia preluându-și slujba în legătură cu tabernacolul.

8:23-26 Leviții trebuiau să slujească începând de la vârsta de douăzeci și cinci de ani până la vârsta de cincizeci de ani (v. 24). La Numeri 4:3 găsim că slujba lor începea de la vârsta de treizeci de ani. Unii interpretează trimiterea din capitolul 4 ca o referire la cei care au purtat tabernacolul în timpul peregrinărilor prin pustiu. Cât privește vârsta mai scăzută din capitolul 8, aceasta ar fi, după aceștia, o referire la slujirea în tabernacol după ce acesta a fost instalat în Țara Făgăduinței. Alții consideră diferența de cinci ani un fel de ucenicie. Cei ce încetau slujba la vârsta de cincizeci de ani nu mai efectuau munci grele, dar aveau voie să continue activitatea ca supraveghetori (v. 25, 26). Aceste versete fac deosebirea dintre **„lucrare"** și slujbă sau acoperirea **nevoilor**. Prima categorie implică munci grele, a doua presupunând activități de supraveghere.

Cineva a subliniat că leviții sunt o întruchipare a creștinilor, care sunt răscumpărați, curățiți și puși deoparte să-L slujească pe Domnul, neavând nici o moștenire aici pe pământ.

H. Paștele, norul și trompetele de aur (9:1–10:10)

9:1-14 Instrucțiunile lui Dumnezeu de a sărbători Paștele (v. 1-2) au precedat evenimentele din capitolul 1. Nu toate evenimentele din Numeri sunt redate în ordine cronologică. Paștele se sărbătorea în ziua a paisprezecea a lunii întâi. S-au asigurat o seamă de condiții speciale pentru cei întinați din punct de vedere ceremonial (pro-

babil independent de voința lor), prin atingerea trupului unei persoane decedate sau prin faptul că se aflau într-o călătorie la acea dată. Toți aceștia puteau sărbători Paștele cu o lună mai târziu, **în ziua a paisprezecea a lunii a doua** (v. 6-12). Dar orice alt om care nu sărbătorea Paștele era **nimicit din poporul lui** (v. 13). Unui străin (adică neevreu) i se permitea să sărbătorească Paștele Domnului dacă dorea să facă acest lucru, dar numai în condițiile respectării tuturor instrucțiunilor date evreilor (v. 14).

9:15-23 Aceste versete anticipează capitolele următoare, descriind norul de glorie ce acoperea cortul întâlnirii – ziua norul... iar noaptea avea înfățișarea unui foc. Ori de câte ori se ridica norul de pe cort, israeliții trebuiau să strângă tabăra și să pornească din nou marșul lor înainte. Când norul se oprea deasupra cortului, oamenii trebuiau să se oprească și să-și întindă corturile. Desigur, norul era un simbol al lui Dumnezeu care Își conducea poporul. Deși Domnul nu ne mai conduce într-o manieră atât de vizibilă în vremea noastră (asta pentru că noi umblăm prin *credință*, nu prin *vedere*), principiul rămâne valabil: să pornim la drum doar atunci când El a inițiat deplasarea, și nici măcar cu o clipă înainte, conform proverbialei zicători: „darkness about going is light about staying", [adică, în traducere aproximativă: „întunericul din timpul deplasării este lumina din timpul ședерii", n.tr.].

10:1-10 Lui **Moise** i s-au dat instrucțiuni să confecționeze două trompete din argint, din care să se sune (1) pentru strângerea adunării... la ușa cortului întâlnirii (v. 3, 7); (b) ca semnal pentru marșul înainte; (c) pentru strângerea liderilor (în acest caz sunându-se doar dintr-o singură trompetă) (v. 4); (d) apoi se suna alarma în timp de război (v. 9); (e) și se vesteau anumite zile speciale, cum ar fi zilele de sărbătoare (v. 10).

În fiecare din aceste scopuri se suna din trompete în mod diferit. Când se suna alarma (v. 5), se pornea marșul, începând cu triburile situate în partea de est. Când se suna alarma a doua oară acesta era semnalul pentru înaintarea celor din latura de sud. Probabil cei aflați la vest și la nord se încolonau în această ordine. Trompetele nu s-au mărginit la marșul israeliților prin pustiu, ci au fost destinate folosirii și după sosirea în țara promisă (v. 9). Observați cuvintele: „în țară" (sau „în țara voastră"). Cu alte cuvinte, Dumnezeu îi asigura pe israeliți că Își va respecta promisiunea făcută lui Avraam. Urmașii lui *aveau* să primească țara făgăduinței, dar neascultarea și necredința lor aveau să *întârzie* intrarea lor în această țară timp de patruzeci de ani.

II. DE LA SINAI LA CÂMPIILE MOABULUI (10:11–22:1)

A. Plecarea din pustiul Sinai (10:11-36)

10:11 Versetul 11 marchează trecerea la o nouă secțiune a cărții Numeri. Până în acest punct, israeliții fuseseră cantonați în tabăra de la Muntele Sinai. De la versetul 11 până la 22:1 avem consemnarea drumului parcurs de ei de la Muntele Sinai la câmpiile Moabului, din imediata apropiere a Țării Promise. Călătoria acesta a durat circa patruzeci de ani. Ei au plecat doar în a douăzecea zi, deoarece a intervenit sărbătoarea Paștelui (vezi Numeri 9:10, 11).

10:12, 13 Prima secțiune a călătoriei a fost de la Muntele Sinai la Pustiul Paran. Dar au existat trei popasuri, înainte de a ajunge în pustiu: Tabera, Kibrot Hataava și Hațerot. În realitate ei au ajuns în pustiul Paran în Numeri 12:16.

10:14-28 În continuare ni se prezintă ordinea în care mărșăluiau triburile. Fiecare trib avea în frunte conducătorul său. Este aceeași succesiune pe care o întâlnim în capitolul 2, cu o singură excepție: în 2:7 se pare că leviții mărșăluiau după Gad dar înaintea tribului Efraim. În 10:17 ghersoniții și merariții sunt listați după Zabulon iar cohatiții (în unele versiuni românești apare grafia „chehatiți", n.tr.) după Gad. Se pare că ghersoniții și merariții porneau înaintea celorlalți, pentru a putea instala echipamentul purtat de ei la locul de tabără, fiind gata când soseau cohatiții cu vasele sacre.

10:29-32 Hobab a fost cumnatul lui Moise. Raguel (identic cu Reuel și Ietro) a fost tatăl lui Hobab și respectiv socrul lui

Moise. Se pare că Hobab cunoștea bine pustiul, întrucât era madianit. Poate că de aceea Moise l-a invitat să-i însoțească pe israeliți – **„tu vei fi ca ochi pentru noi"** Mulți interpreți ai Bibliei cred că această invitație reprezintă o lipsă de credință din partea lui Moise, întrucât Dumnezeu deja promisese că-i va călăuzi pe israeliți.

Dar Kurtz sugerează o altă interpretare posibilă:

> Stâlpul de nor stabilea, în linii mari, traseul de urmat, locurile de cantonament și durata rămânerii la fiecare loc de popas. Cu toate acestea nu se excludea prudența omenească privitoare la aranjarea cantonamentului de așa natură încât israeliții să beneficieze de cele mai avantajoase circumstanțe, având la dispoziție apă, terenuri de pășunat, adăpost și combustibilul necesar. În toate aceste aspecte experiența și cunoștințele lui Hobab despre deșert puteau să se dovedească extrem de utile, ca supliment al călăuzirii norului.[6]

10:33,34 Chivotul legământului era înfășurat în perdeaua ce despărțea locul sfânt de locul preasfânt (Num. 4:5), fiind transportat de cohatiți în capul coloanei. Călătoria de la Sinai la Cadeș Barnea a durat trei zile. Norul de slavă i-a umbrit pe israeliți, în timp ce Domnul le căuta **un loc de odihnă**.

10:35, 36 Nu ni se spune dacă Hobab i-a însoțit sau nu pe israeliți. Dar din Judecători 1:16 și 4:11 reiese că i-a însoțit, deoarece descendenții lui sunt enumerați în rândul israeliților. Ori de câte ori pornea chivotul dimineața, Moise Îi cerea Domnului biruință. Iar seara când se odihnea, el se ruga pentru ca Domnul să revină la poporul Israel.

B. Răscoala din tabăra israeliților (cap. 11)

11:1-3 Cititorul tresare în acest punct, văzând cu câtă ușurință s-au plâns israeliții împotriva lui Dumnezeu, după tot ce a făcut El pentru ei. Găsim un indiciu al nemulțumirii lor în versetul 1: **„a mistuit o parte la marginea taberei."** Nemulțumiții se aflau la oarecare depărtare de chivot. Focul de la Dumnezeu i-a mistuit la extremitatea taberei, locul primind denumirea de Tabera („ardere"). Versiunile King James și New King James spun că focul **i-a mistuit pe unii** dintre cei ce s-au plâns. Traducerea ASV spune doar că focul a făcut ravagii în extremitatea taberei. Indiferent de interpretarea adoptată, incidentul a constituit un avertisment plin de îndurare dat poporului în întregime că judecata va fi aspră.

11:4-9 Al doilea act de nemulțumire a avut loc chiar în mijlocul taberei, de data aceasta motivul găsindu-se în sintagma: **„adunăturii de oameni care se aflau în mijlocul lor i s-a făcut poftă"** Împreună cu israeliții au ieșit din Egipt și o seamă de necredincioși. Or, această adunătură a constituit o sursă permanentă de întristare pentru israeliți, nemulțumirea lor afectându-i și pe israeliți și determinându-i să tânjească de dor după hrana pe care o avuseseră în Egipt, nesocotind și disprețuind mana pe care le-a dăruit-o Dumnezeu. Vezi Psalmul 78 versetele 17-33, unde găsim comentariul lui Dumnezeu pe această temă.

> Ce ciudat să vedem cum suflete pe care Isus le hrănește cu mană de sus
> Îl întristează cu faptele lor rele, păcătuind împotriva iubirii Sale.
>
> Dar și mai mare e mirarea să vedem că
> Cel de care s-au depărtat ei
> S-a purtat cu îngăduință față de ei, în pofida îndărătniciei lor, Spălându-le totuși păcatele.

11:10-15 Moise a strigat mai întâi către Domnul cu privire la propria sa neputință de a avea grijă de un astfel de popor, de unul singur. Apoi el a descris totala imposibilitate de a asigura carne unei mulțimi atât de mari, pentru ca în final să dorească să moară, pentru a scăpa de aceste probleme.

11:16, 17 Primul răspuns pe care i l-a dat Domnul a constat în faptul că a asigurat numirea a șaptezeci de bătrâni cu care Moise să împartă povara îngrijirii poporului. Mulți cercetători ai Bibliei se întreabă dacă aceasta a fost soluția cea mai bună a lui de rezolvare a problemei lui Dumnezeu și dacă nu cumva Dumnezeu ar fi avut și un plan mai bun pentru el. Astfel ei afirmă că întrucât Dumnezeu dăruiește tăria necesară pentru aducerea la îndeplinire a tuturor

poruncilor Sale, Moise ar fi suferit o diminuare a învrednicirii divine, atunci când s-a produs o restrângere a responsabilităților sale.[7] Anterior, urmând sfatul socrului său, Moise numise oameni care să îndeplinească rolul de autorități civile (Ex. 18:25; Deut. 1:9-15). Am putea deduce însă că cei șaptezeci aleși aici au avut îndatorirea de a purta povara *spirituală*. Nu trebuie să confundăm aceste două atribuții distincte.

11:18-23 Cât privește pe israeliți, Dumnezeu a spus că ei vor avea destulă carne să mănânce, că El le va trimite atâta carne încât să le iasă pe nări și să se dezguste de ea. Și nu doar o zi, nici două zile, nici cinci zile, nici zece zile.... ci o lună întreagă! Moise a pus sub semnul îndoielii o atare posibilitate, dar Domnul a promis că se va întâmpla exact așa cum a prezis El. În drum spre Sinai, Dumnezeu le asigurase în chip miraculos copiilor lui Israel carne de mâncat (Ex. 16:13). Moise ar fi trebuit să-și aducă aminte de acest lucru și să nu pună la îndoială capacitatea Domnului. O, cât de repede uităm de îndurările revărsate de Domnul peste noi în trecut, când ajungem în împrejurări potrivnice!

11:24-30 Când au fost instalați oficial cei șaptezeci de bătrâni, Duhul Domnului a venit peste ei, urmarea fiind că ei au profețit, adică au rostit revelații primite direct de la Dumnezeu. Chiar și doi dintre oamenii care rămăseseră în tabără au profețit. După câte se pare Iosua a crezut că acest miracol constituia o amenințare la adresa conducerii lui Moise, încercând, prin urmare, să-i oprească. Dar Moise a dat dovadă de o mare larghețe spirituală, dând răspunsul atât de nobil din versetul 29.

11:31-35 Carnea promisă a apărut sub forma unui stol de prepelițe. Din versetul 31 s-ar putea deduce fie că prepelițele zburau la doi coți deasupra pământului, fie că erau stivuite până la înălțimea de doi coți. Ultima variantă nu este imposibilă, întrucât se știe că prepelițe epuizate în timpul zborului lor migrator au poposit la bordul unui vapor în număr atât de mare încât vasul s-a scufundat.[8] Oamenii au început imediat să se înfrupte din ele, dar mulți dintre ei au fost loviți numaidecât cu o groaznică plagă. Locul s-a numit, prin urmare, Chibrot-Hataava („mormintele poftei"), întrucât pofta oamenilor le-a cauzat moartea. Se consemnează că următorul popas a fost la Hațerot (v. 35).

C. Răzvrătirea lui Aaaron și Miriam (cap. 12)

12:1, 2 Următorul capitol trist din istoria Israelului îi are ca protagoniști pe doi dintre liderii poporului, **Miriam și Aaron**. Deși erau sora și respectiv fratele lui Moise, ei au vorbit împotriva lui, protestând pentru faptul că s-a căsătorit cu o femeie etiopeană. Cel puțin acesta a fost pretextul lor. Dar motivul real pare să rezide în versetul 2: ei au contestat rolul de conducător deținut de Moise, voind ca și ei să aibă parte de acest rol. În această perioadă nu exista nici o lege care să interzică încheierea unei căsătorii cu o persoană de etnie etiopeană, deși după ce au ajuns în țara făgăduinței, israeliților li s-a interzis expres să se căsătorească cu persoane din afara poporului evreu.

12:3 Moise nu a încercat să se apere, ci s-a încrezut în Dumnezeu, Cel care l-a așezat în poziția de conducător. Familia sa (cap. 12), liderii (cap. 16) și, în ultimă instanță, întreaga adunare (16:41, 42) i-au contestat autoritatea. Dar când s-a abătut judecata lui Dumnezeu asupra adversarilor săi, Moise nu s-a bucurat, ci a mijlocit pentru ei. Cu adevărat el a fost un om foarte smerit, mai mult decât toți oamenii de pe pământ. Faptul că a consemnat acest lucru despre sine nu știrbește cu nimic smerenia sa, ci ilustrează adevărul textului de la 2 Petru 1:21b; el a scris în măsura în care a fost mânat de Duhul Sfânt.[9]

12:4-8 Dumnezeu i-a chemat pe **Moise, Aaron și pe Miriam** la ușa **cortului întâlnirii**, mustrându-i pe Miriam și pe Aaron și amintindu-le că **Moise** deținea o poziție de apropiere de Dumnezeu de care nu a mai beneficiat nici un alt profet. Cu alții El vorbea indirect, prin vedenii sau vise, dar cu Moise vorbea nemijlocit, **față în față**. Termenul **plainly** [din textul englez, n.tr.] înseamnă „direct", „nemijlocit", „fără intermediar". **Forma Domnului** înseamnă o manifestare sau reprezentare vizibilă a Sa. Deși însăși Miriam era o profetesă (Ex. 15:20), Domnul a ținut să precizeze deose-

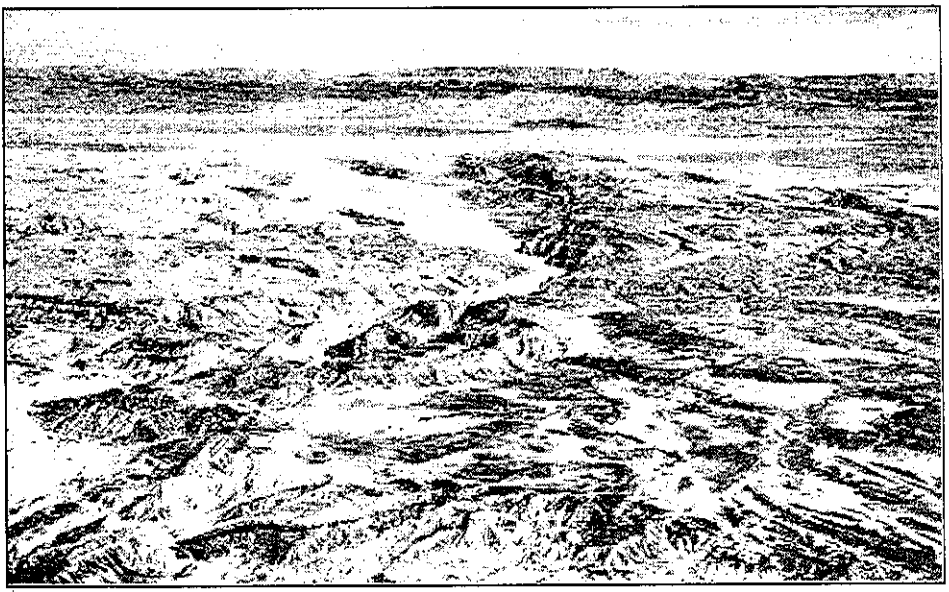

Araba, derivat din termenul ebraic însemnând „stepă" sau „deșert," se referă la zona din sud în prelungirea Văii Iordanului. Această depresiune se întinde pe o distanță de peste 160 km de la Marea Moartă la Golful Aqaba.

birea dintre relația Sa cu Moise și cea pe care o avea cu alți profeți. Singurul lucru pe care-l mai găsim consemnat despre Miriam după acest incident este moartea ei (Nu. 20:1).

12:9, 10 Domnul S-a mâniat pe ei și a plecat. Ca pedeapsă pentru răzvrătirea ei, Miriam a fost lovită cu lepră. Întrucât Aaron nu a fost pedepsit, unii au sugerat că Miriam ar fi fost capul rebeliunii. Ei citează în sprijinul ipotezei faptul că verbul din versetul 1 poartă marca de feminin singular. Alții opinează că pedeapsa lui Aaron a constat în faptul că și-a văzut sora devenind leproasă. Aaron era marele preot, drept care, dacă ar fi devenit lepros, nu și-ar mai fi putut îndeplini funcția în slujba poporului. Poziția sa pare să-l fi salvat de umilirea prin care a trebuit să treacă Miriam.

12:11-16 Aaron i-a mărturisit lui **Moise** păcatul său, cerând ca Miriam să nu fie „ca un copil născut mort, care vine pe lume pe jumătate descompus."[10] Ca răspuns la mijlocirea lui Moise, Dumnezeu a vindecat-o pe Miriam de lepră, insistând însă ca aceasta să se supună perioadei obișnuite de șapte zile de curățire prescrisă în cazul unui lepros. Domnul i-a amintit lui Moise că ea ar fi fost alungată din tabără, ca necurată, chiar și dacă ar fi scuipat-o tatăl ei în față.

D. Iscoadele trimise să culeagă date despre Pământul Făgăduinței (cap. 13, 14)

13:1-20 În capitolul acesta trimiterea iscoadelor a fost ordonată de Domnul. La Deuteronom 1:19-33 poporul a sugerat să se trimită iscoade. Negreșit porunca lui Dumnezeu a intervenit ca răspuns la cererea israeliților, chiar dacă aceștia au dat dovadă de necredință. În versetele 4-15 ni se dau numele iscoadelor. Observați în special numele **Caleb** (v. 6) și **Hoșea** (v. 8). **Lui Hoșea, fiul lui Nun, Moise i-a pus numele Iosua** (v. 16). Moise le-a cerut celor douăsprezece iscoade să îi aducă un raport complet cu privire la țară și locuitorii ei (v. 17-20). Mai întâi aceștia trebuiau să se ducă la Neghev, în sud, apoi în ținutul muntos din partea centrală a țării.

13:21-29 Spionii au cercetat țara din pustiul Țin din sud până la Rehob în partea de nord (v. 21). Versetele 22-24 descriu operațiunea de spionaj din sud. La Hebron ei au zărit trei fii ai lui Anac, care, potrivit textului de la Deuteronom 2:10, 11 erau uriași. În apropiere de Hebron spionii au dat peste o vale cu culturi viticole. Astfel au tăiat un ciorchine uriaș de struguri, pe care

l-au agățat de o prăjină ce se sprijinea la fiecare capăt pe umărul a doi dintre ei. Au dus apoi în tabăra israeliților strugurele împreună cu rodii și smochine. Valea s-a numit Eșcol, care înseamnă „ciorchine". În mare, raportul spionilor se referea la o țară minunată, locuită de oameni periculoși. Asta pentru că spionii s-au îndoit de capacitatea Israelului de a-i cuceri pe locuitorii țării, în pofida promisiunii pe care le-o dăduse Dumnezeu că îi va izgoni pe aceștia.

13:30-32 Referirea la Nefilim ce apare în textul ebraic din versetul 33 nu înseamnă că acești uriași ar fi supraviețuit în urma Potopului. Israeliții auziseră despre Nefilimii care trăiseră înainte de Potop, fapt care i-a determinat să le aplice acestor uriași întâlniți în Canaan aceeași denumire. **Caleb** (vorbind în numele lui Iosua și al său însuși), și-a exprimat încrederea că Israel va avea izbândă. Dar ceilalți au negat cu încăpățânare că israeliții ar putea ieși învingători dintr-o confruntare cu locuitorii țării promise. Sintagma: **„o țară care-și devorează locuitorii"** a însemnat pentru ei că locuitorii aflați atunci în țară i-ar fi distrus pe oricare alți oameni care ar fi încercat să se stabilească în ea.

13:33 Zece dintre spioni au fost pătrunși de o perspectivă incorectă, deoarece s-au văzut pe ei exact așa cum îi vedeau locuitorii Canaanului (ca niște lăcuste). Iosua și Caleb au văzut însă Israelul din punctul de vedere al lui Dumnezeu, spunând: **putem s-o cucerim**. Pentru cei zece spioni lipsiți de credință problema uriașilor era insurmontabilă. Dar pentru cei doi spioni credincioși prezența uriașilor a fost lipsită de importanță.

14:1-10 Toată adunarea a izbucnit într-o aprigă exprimare de nemulțumire la adresa lui Moise și a lui Aaron, acuzându-L pe Domnul că i-a izbăvit din Egipt doar pentru a-i ucide în Țara Promisă. Și astfel ei au propus alegerea unui noi lider, care să-i conducă înapoi în Egipt (v. 1-3). Când Iosua și Caleb au căutat să-i asigure pe israeliți că vor avea izbândă împotriva vrăjmașului, israeliții au complotat uciderea lor cu pietre (v. 6-10).

Versetele 3 și 4 demonstrează plastic stupiditatea necredinței. Auzi una ca asta! Să se întoarcă în Egipt, de parcă nu aceasta ar fi fost țara pe care Dumnezeul lor a devastat-o! Să revină în mijlocul unui popor care era încă în doliu pentru moartea întâilor născuți! Să revină în ținutul pe care l-au prădat în ajunul exodului lor! Să treacă din nou prin Marea Roșie, în care tocmai se înecase oștirea egipteană, ce pornise în urmărirea lor! Și-apoi oare ce fel de primire le-ar fi făcut Faraon? În pofida tuturor acestor considerente, lor li s-a părut că ar fi fost mai în siguranță să revină în Egipt, decât să creadă că Dumnezeu îi va conduce la o mare biruință în Canaan. Deși Iehova lovise Egiptul, despicase marea, îi hrănise cu pâine din cer și-i condusese prin pustiu, ei tot n-au fost în stare să se încreadă în puterea Lui, care putea să le dea izbândă asupra unui grup restrâns de uriași! Acțiunile lor au relevat cu claritate concepția lor despre Dumnezeu. Ei se îndoiau de puterea Lui, zicându-și: „Oare va putea Domnul să stea împotriva acestor uriași?". Ei n-au priceput ceea ce li se descoperise în cursul anului precedent: anume însăși natura și căile lui Iehova. O concepție greșită sau imatură despre Dumnezeu poate ruina o persoană sau o întreagă națiune, după cum reiese limpede din acest pasaj.

14:11-19 Domnul a amenințat că îi va abandona pe evrei și că va ridica un alt popor din rândul descendenților lui Moise (v. 11, 12). Dar Moise a mijlocit pentru ei, amintindu-I Domnului că celelalte națiuni neevreiești vor zice că Domnul n-ar avea putere să ducă pe poporul acesta în țara pe care jurase că i-o va da (v. 13-19). Aici era în joc însăși onoarea lui Dumnezeu, argument susținut de Moise cu toată fervoarea. La Exod 34:6, 7 Domnul I se revelase lui Moise. În versetul 18 Moise repetă aproape cuvânt cu cuvânt modul în care se descrie Dumnezeu pe Sine, ca bază a rugăciunii sale. Cât de mult s-a deosebit teologia lui Moise de teologia poporului! Teologia sa s-a bazat pe revelația divină. Teologia israeliților s-a bazat pe imaginația omenească.

14:20-35 Deși Dumnezeu a răspuns că nu va nimici poporul, El a decretat însă ca dintre toți bărbații de la vârsta de douăzeci

de ani în sus, care au ieşit din Egipt şi erau în stare să meargă la război (Nu. 26:64, 65; Deut. 2:14), numai Iosua şi Caleb aveau să intre în Ţara Promisă. Restul aveau să peregrineze prin pustiu timp de patruzeci de ani, până la moartea acelei generaţii necredincioase. Fiii au fost nevoiţi să sufere consecinţele necredinţei lor (v. 33). Dar după patruzeci de ani avea să li se îngăduie să intre în Ţara Promisă. Au fost decretaţi patruzeci de ani deoarece spionii au petrecut patruzeci de zile în expediţia lor în Canaan (v. 34). Această perioadă este redată aici ca cifră rotunjită. În fapt, a fost vorba de vreo treizeci şi opt de ani. Au trecut însă patruzeci de ani de la ieşirea Israelului din Egipt până când au ajuns în Canaan. Poporul a refuzat să primească binele pe care ar fi dorit să i-l dăruiască Domnul. Prin urmare, israeliţii au fost nevoiţi să sufere răul pe care l-au ales ei. Dar faptul că au fost excluşi din ţară nu înseamnă că ei au fost pierduţi pe veci. Mulţi dintre ei au fost salvaţi prin credinţa în Domnul, chiar dacă au suferit pedeapsa Lui guvernamentală în viaţa de aici datorită neascultării lor.

Nu se ştie care a fost traseul exact pe care l-au urmat israeliţii în timpul peregrinărilor lor prin pustiu. Există destul de multă incertitudine şi cu privire la durata şederii lor la fiecare din popasurile pe care le-au făcut. De pildă, unii cred că la Cadeş ei au petrecut peste treizeci şi şapte de ani şi că timp de un an au fost angajaţi în călătoria făcută de ei în sud până la ţărmul Mării Roşii, cunoscut în prezent sub denumirea de Golful Aqaba. Multe din denumirile geografice aflate de-a lungul traseului lor de la Sinai la Câmpiile Moabului nu mai pot fi identificate în ziua de azi.

Slava Domnului din versetul 31 se referă la slava Lui ca Judecător drept, care îi pedepseşte pe israeliţii neascultători. Israeliţii L-au ispitit pe Dumnezeu de zece ori (v. 22), după cum urmează: la Marea Roşie (Ex. 14:11, 12), la Mara (Ex. 15:23), în Pustiul Sin (Ex. 16:2), apoi cu prilejul celor două rebeliuni legate de mană (Ex. 16:20, 27), la Refidim (Ex. 17:1), la Horeb (Ex. 32:7), la Tabera (Nu. 11:1), la Kibroth Hataava (Nu. 11:4ff.) şi la Cadeş (murmurele care au urmat raportului adus de spioni – Numeri 14).

Dintre cei 603.550 de războinici ieşiţi din Egipt, doar Iosua şi Caleb au pătruns în Ţara Promisă (v. 29, 30; Deut. 2:14).

14:36-38 Cei zece spioni necredincioşi, care au adus o descriere în termeni sumbri a ţării, au murit de o moarte năprasnică înaintea Domnului, pe când Iosua şi Caleb au scăpat cu viaţă.

14:39-45 Auzind pronunţându-se aceste judecăţi la adresa lor, israeliţii i-au spus lui Moise că vor asculta de Dumnezeu şi vor intra în ţară, prin asta înţelegând probabil că vor merge direct spre nord, din Cadeş Barneea (v. 40). Dar Moise le-a spus că este prea târziu, că Domnul S-a depărtat de ei şi că vor fi înfrânţi dacă vor încerca să-şi ducă planul la îndeplinire. Nesocotind sfatul lui Moise, ei s-au suit pe vârful dealului, fiind însă atacaţi şi înfrânţi de locuitorii păgâni ai ţării (amaleciţii şi canaaniţii, v. 45).

E. Diverse legi (cap. 15)

15:1, 2 Nu ştim cât timp s-a scurs între capitolul 14 şi 15, dar contrastul este izbitor. „...cu siguranţă nu vor vedea ţara" (14:23). **„Când veţi intra în ţara..."** (15:2). Chiar dacă uneori planurile lui Dumnezeu întâmpină greutăţi din cauza păcatului, ele nu pot fi înfrânte. Dumnezeu i-a promis lui Avraam ţara Canaanului şi chiar dacă o generaţie a descendenţilor săi a fost privată de privilegiul de a intra în această ţară, datorită necredinţei, Dumnezeu Şi-a ţinut promisiunea, dăruind Ţara Promisă generaţiei următoare.

15:3-29 Primele 29 de versete din acest capitol descriu ofrandele care trebuiau aduse de copiii lui Israel după ce aveau să se stabilească în ţară. Majoritatea acestor ofrande au fost descrise deja amănunţit. Aici se pune un accent deosebit pe păcatele săvârşite din neştiinţă de către adunarea israeliţilor (v. 22-26) sau de către o persoană individuală (v. 27-29). Versetul 24 menţionează două ofrande pentru adunare, un viţel şi un ţap. Dar în capitolul 4 din Levitic se spune că şi un lider care păcătuia trebuia să aducă jertfă un ţap. Probabil relatarea din acest pasaj din Numeri

menționează aceste ofrande în mod global, pe când la Levitic ele sunt menționate separat. În versetele 20 și 21 găsim repetată de mai multe ori porunca din Scriptură: **„Din cel dintâi... Domnului."** Fie din întâii născuți, fie din roadele dintâi, Domnul trebuia să primească ce era mai bun din toate. Acest lucru a mai avut darul de a le aminti israeliților că tot ce posedau ei provenea, în ultimă instanță, de la Domnul și era al Lui.

15:30-36 Nu se prevedea nici o jertfă pentru păcatul săvârșit cu bună știință, adică intenționat, în semn de răzvrătire și nesocotire a cuvântului Domnului. Toți cei care comiteau un atare păcat trebuiau să fie nimiciți din mijlocul poporului (v. 30, 31). Un exemplu de păcat comis din îngâmfare ne este dat în versetele 32-36. Un om a fost găsit strângând lemne în ziua sabatului, o contravenție clară a prevederilor Legii. Se știa că acest om trebuie omorât încă din Exod 31:5, dar nu s-a precizat modul execuției. Acum Domnul a declarat că acest om trebuie să fie omorât cu pietre afară din tabără.

15:37-41 Evreilor li s-a poruncit să-și facă un ciucure la colțurile veșmintelor și să pună un fir albastru peste ciucurele acesta din colțurile veșmintelor. Culoarea albastră este culoarea cerului, având menirea de a le aminti de sfințenia și ascultarea de care trebuia să dea dovadă ca niște copii ai lui Dumnezeu.

F. Răscoala lui Core (cap. 16, 17)

16:1-3 Deși Core, un văr al lui Aaron (Ex. 6:18-21) era levit, el nu era preot. Se pare că el a fost cuprins de resentimente pentru faptul că familia lui Aaron deținea funcția exclusivă de exercitare a preoției. **Datan, Abiram** și **On,** care erau din tribul lui **Ruben**, au contestat conducerea lui Moise asupra lor. Despre **On** nu se mai amintește nimic după versetul 1, ceea ce înseamnă că nu putem ști dacă a avut parte de pierzarea ce a venit peste ceilalți. **Două sute cincizeci** dintre prinți – liderii Israelului – s-au unit cu cei răzvrătiți împotriva preoției și a autorității civile (v. 2). Ei au susținut că toți membrii poporului ar fi fost sfinți și, prin urmare, că nu ar fi trebuit să li se interzică dreptul de a aduce jertfe (v. 3).

16:4-11 Din dorința de a rezolva criza, **Moise** i-a poruncit lui **Core** și rebelilor asociați cu el să se înfățișeze a doua zi cu **cădelnițele** (v. 6, 7). Doar preoților li se încredințase funcția de a arde tămâie. Or, din moment ce Dumnezeu nu i-a recunoscut ca preoți, a fost și normal ca El să-și arate nemulțumirea față de actul lor de cutezanță.

16:12-15 Datan și Abiram au refuzat să iasă din corturile lor, când au fost chemați de **Moise**, preferând să-i conteste conducerea. Oamenii aceștia se refereau la o promisiune anterioară (Ex. 3:8), potrivit căreia Dumnezeu avea să-i ducă într-o țară în care curge lapte și miere. Când colo, s-au plâns ei pe un ton sarcastic, Moise i-a *scos* dintr-o țară în care curgea lapte și miere (adică Egipt) și i-a adus într-o țară în care *nu* curge lapte și miere (deșertul).

Ideea care se desprinde din plângerea lor este că, după ce Moise n-a fost în stare să-și aducă la îndeplinire promisiunea, acum ar fi încercat să ascundă de privirile oamenilor eșecul său și adevăratele sale intenții. Dar Moise I-a amintit Domnului că el nu a cerut tribut din partea oamenilor, cum fac de obicei stăpânitorii.

16:16-22 A doua zi, **Core, Aaron** și **două sute cincizeci** de rebeli s-au înfățișat înaintea cortului întâlnirii cu cădelnițele lor. S-a strâns și adunarea Israelului, poate în semn de solidaritate cu Core. **Atunci slava Domnului s-a arătat înaintea întregii adunări. Și Domnul le-a vorbit lui Moise și lui Aaron**, spunându-le să se izoleze de adunare, pentru a nu fi nimiciți și ei. Ca urmare a mijlocirii lui Moise și a lui Aaron, judecata nu a fost adusă la îndeplinire.

16:23-35 Decorul se mută aici la corturile în care locuiau Core, Datan și Abiram (v. 24). Moise i-a avertizat pe ceilalți oameni să se îndepărteze de aceste corturi. Apoi Moise a afirmat că dacă acești oameni vor muri de moarte naturală sau dacă **vor avea aceeași soartă ca toți oamenii.** atunci nu Domnul l-a trimis, meritând, prin urmare, să fie discreditat. Dar dacă Domnul în chip miraculos va face să-i înghită pământul pe acești răsculați, atunci oamenii vor ști că inșii aceștia s-au făcut într-adevăr vinovați de răzvrătire (v. 30). Nici nu a apucat Moise să termine de rostit aceste

cuvinte, că pământul s-a deschis şi i-a înghiţit pe Datan şi pe Abiram, împreună cu familiile lor, membrii acestora fiind, de bună seamă, participanţi conştienţi la răscoala capilor familiilor (v. 32, 33). Se ridică semne de întrebare referitoare la data morţii lui Core. Unii cred că el a fost înghiţit de pământ împreună cu Datan şi Abiram (v. 32, 33). Alţii presupun că el a fost nimicit de acelaşi foc care i-a mistuit pe cei două sute cincizeci de rebeli (v. 35). Din Numeri 26:10 s-ar putea înţelege că Core a fost înghiţit împreună cu Datan şi Abiram. Versetul 11 din acelaşi capitol arată că fiii lui au fost cruţaţi de această moarte năprasnică. Următorul mare profet al Israelului, Samuel, a fost un descendent al lui Core (1 Cro. 6:22-23, 28).... Termenul „gura" (în originalul ebraic: *Şeol*) din versetul 30 înseamnă mormânt, dar mai poate însemna şi stare detaşată de trup a fiinţei.

De-a lungul istoriei au fost momente când Dumnezeu Şi-a arătat extrema dezaprobare faţă de anumite păcate judecându-le pe loc. Astfel El a judecat Sodoma şi Gomora (Gen. 19:24, 25); pe Nadab şi Abihu (Lev. 10:1, 2); pe Miriam (Nu. 12:10); pe Core, Datan şi pe Abiram, plus cei 250 de lideri (din capitolul de faţă); pe Anania şi pe Safira (Fapte 5:5, 10). În mod evident El nu procedează însă în felul acesta ori de câte ori sunt comise păcate, dar uneori intervine drastic în cadrul istoriei, în anumite ocazii când doreşte să rămână scris pentru generaţiile viitoare un avertisment demn de luat în seamă.

Împreună cu toţi bărbaţii lui Core (din versetul 32) ar putea să fie o referire la slujitorii săi sau la urmaşii lui.

16:36-40 Cădelniţele... sfinte folosite de păcătoşi au fost convertite în **plăci întinse** cu care a fost acoperit altarul pentru jertfele mistuite, prin aceasta amintindu-li-se oamenilor că numai familia lui Aaron deţinea privilegiile atribuite preoţiei. Apoi a fost **lepădat** focul din cădelniţe.

16:41-50 În ziua următoare acestor solemne evenimente, oamenii i-au acuzat pe Moise şi pe Aaron de uciderea poporului lui Dumnezeu. Domnul S-a mâniat pentru această acuzaţie şi a ameninţat că-i va nimici, dar Moise şi Aaron s-au înfăţişat înaintea cortului întâlnirii, negreşit pentru a mijloci pentru ei. Apoi Domnul a lovit poporul cu un cumplit prăpăd, care nu s-a oprit decât atunci când Aaron s-a dus repede în mijlocul poporului, făcând ispăşire pentru popor. Dar între timp au pierit paisprezece mii şapte sute de oameni. Liderii, împreună cu adunarea, se făcuseră vinovaţi de contestarea calităţii de preot a lui Aaron. Şi iată că Aaron, prin mijlocirea preoţească, a fost cel care a oprit prăpădul. În fond, nici Moise, nici Aaron nu au fost aceia care i-au ucis pe oamenii Domnului. Dimpotrivă, ei au fost cei care i-au salvat!

17:1-9 Pentru a-i face să înţeleagă, odată pentru totdeauna, că preoţia a fost încredinţată doar familiei lui Aaron, Dumnezeu a poruncit să fie lăsat peste noapte în cortul întâlnirii câte un toiag pentru fiecare trib. Toiagul tribului lui Levi avea inscripţionat pe el numele lui Aaron. Toiagul care va înflori va reprezenta familia căreia i s-a încredinţat preoţia. Dimineaţa, când au fost examinate toiegele, s-a constatat că toiagul lui Aaron făcuse muguri, înflorise şi copsese migdale. Toiagul lui Aaron Îl înfăţişează pe Cristos ca Preot ales de Dumnezeu. După cum migdalul este primul care înfloreşte primăvara, tot aşa Cristos este: pârga celor adormiţi, cel dintâi rod al învierii (1 Cor. 15:20, 23). Sfeşnicul de aur din locul sfânt a fost confecţionat sub forma unor potirase în chip de floare de migdal, cu gămălioarele şi florile lor (Ex. 25:33, 34). Una din funcţiile preoţeşti a fost să aibă grijă zilnic de sfeşnic. Toiagul lui Aaron a corespuns în concepţia sa şi în rodul său cu sfeşnicul, semnificând astfel faptul că casa lui Aaron fusese divin aleasă să slujească în calitate de preoţi.

17:10-13 Începând din acest timp toiagul lui Aaron urma să fie păstrat în chivotul legământului ca semn împotriva rebelilor. După acest eveniment oamenii au fost cuprinşi de groază, temându-se să se mai apropie de cortul întâlnirii.

G. Instrucţiunile date leviţilor (cap. 18, 19)

18:1-7 Capitolul 18 este intrinsec legat de ultimele două versete din capitolul precedent. Pentru a atenua temerile oamenilor, Domnul a repetat instrucţiunile privitoare la

slujba din cort. Dacă acestea aveau să fie respectate, ei nu mai aveau de ce să se teamă de mânia Lui. Versetul 1 e alcătuit din două părți: **„Tu și fiii tăi și casa tatălui tău"** se referă la toți leviții, inclusiv la preoți. **„Tu și fiii tăi"** se referă doar la preoți. Cei dintâi purtau **nelegiuirea referitoare la sanctuar**; cei din urmă purtau **nelegiuirea asociată cu preoția** lor. A „purta nelegiuirea" înseamnă a fi responsabil pentru orice neglijență sau eșec în îndeplinirea îndatoririlor sacre. Leviții erau asistenți ai preoților, dar nu aveau voie să intre în tabernacol pentru slujba preoțească, ca nu cumva să moară.

18:8-20 Preoților li se permitea să aibă o anumită porțiune din diversele jertfe, în chip de compensație (v. 8-11). De asemenea le reveneau roadele dintâi din untdelemn, vin, grâu și fructe (v. 12, 13); de asemenea aveau parte din lucrurile închinate Domnului (v. 14) și din întâii născuți. În cazul fiilor întâi născuți și al animalelor necurate, preoții primeau banii pentru răscumpărare în schimbul fiilor sau al animalelor. În cazul animalelor de jertfă, întâiul născut era adus Domnului ca jertfă iar preoții își primeau partea lor (v. 17-19). **Legământul sării** din versetul 19 subliniază inviolabilitatea și permanența acestui legământ. Preoții nu au primit nici un teren de pământ, deoarece Domnul trebuia să fie partea lor specială și moștenirea lor (v. 20).

18:21-32 Leviții primeau zeciuiala din partea oamenilor, fiind obligați, la rândul lor, să dea a zecea parte preoților. Această zeciuială era adusă ca o ofrandă legănată... Domnului.

19:1-10 Capitolul 19 se ocupă de unul din cele mai puternice simboluri ale curățirii din VT: folosirea cenușii unei vițele roșii. Această jertfă avea în vedere în mod special îndepărtarea întinăciunii legate de atingerea trupului unei persoane decedate. Doar cu puțin timp în urmă copiii lui Israel se răsculaseră împotriva Domnului la Cadeș. Acum ei erau trimiși în pustie să moară din pricina necredinței lor. Peste 600.000 de oameni aveau să moară în intervalul de 38 de ani ce le stătea în față, adică peste patruzeci de oameni pe zi. De aici și necesitatea stringentă a acestui mijloc de curățire prin cenușa unei vițele roșii, căci cine putea să evite cu totul contactul cu o persoană decedată, în condițiile acestei pribegii prin pustiu?

Vițeaua era scoasă afară din tabără și înjunghiată (v. 3). Preotul Eleazar stropea de șapte ori sângele ei în fața cortului întâlnirii, după care vițeaua era arsă în întregime (carnea, pielea, sângele împreună cu baliga). În foc erau aruncate lemn de cedru, isop și cârmâz – acestea fiind exact materialele folosite la curățirea leproșilor (vezi Levitic 14:4, 6). Preotul și omul care ardea vițeaua erau necurați până seara. Apoi un om curat aduna cu grijă cenușa și o înmagazina în afara taberei, pentru a putea fi folosită în viitor (v. 9); după aceasta el era necurat până seara.

19:11-19 Paragraful acesta ne spune cum trebuia folosită cenușa. Dacă o persoană s-a întinat din punct de vedere ceremonial prin atingerea trupului mort al cuiva sau prin prezența sa într-un cort în care murise cineva, o persoană curată lua o parte din cenușă și o amesteca cu apă curgătoare. Persoana curată stropea cu această apă cu isop persoana necurată sau lucrul necurat în ziua a treia și în ziua a șaptea. În ziua a șaptea omul necurat își spăla hainele, se îmbăia și era curat în seara zilei respective (v. 19).

Williams sugerează că vițeaua roșie Îl simboliza pe Cristos: fără pată în exterior și fără nici o zbârcitură în interior; liber de orice înrobire a păcatului; și îmbrăcat cu pământul roșu al bărbăției.[11] Totuși trebuie să fim atenți să nu forțăm această tipologie.

Singura consemnare istorică a folosirii cenușii unei vițele o găsim la Numeri 31, asupra căruia se oprește Mantle:

> ...cenușa era privită ca pe o concentrație a proprietăților esențiale ale jertfei de păcat. Era un element la care se putea recurge în orice moment, fără prea mare deranj și fără pierdere de timp. O singură vițea roșie era de ajuns pentru câteva secole. În întreaga istorie a evreilor se cunosc doar șase la care au apelat ei. Asta pentru că nu era nevoie decât de o cantitate foarte mică de cenușă care să asigure virtutea curățitoare a apei curate de izvor.[12]

Autorul Epistolei către Evrei argumentează că, pe când cenușa unei vițele

roşii nu putea face altceva decât să-l curăţească pe cineva de întinarea ceremonială exterioară, sângele lui Cristos are o putere nemărginită de a produce o curăţire interioară a conştiinţei de faptele moarte (Ev. 9:13, 14). Un autor anonim face următoarele comentarii pe această temă:

Viţeaua roşie este purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru contactul inerent şi inevitabil cu moartea spirituală din jurul nostru, având, probabil, tangenţă specială cu culpabilitatea Israelului, cu conştiinţa sa pătată de sânge [în purtarea] faţă de Mesia. Se aseamănă cu jertfa de vinovăţie, fără s-o înlocuiască.

Regulile prevăzute în Vechiul Testament pentru spălarea cu apă, iar uneori cu apă curgătoare (Lev. 15:13) au ajuns între timp să fie recunoscute ca tehnică medicală de rigoare pentru dezinfectare.

19:20-22 Orice persoană necurată care nu se prevala de apa curăţirii era inevitabil pedepsită. De asemenea, Dumnezeu a decretat că oricine se atingea de apă sau stropea cu apă era necurat până seara şi orice persoană de care se atingea acesta era necurată pentru restul zilei.

H. Păcatul lui Moise (20:1-13)

20:1 În primele versete din acest capitol israeliţii se află la patruzeci de ani după ieşirea din Egipt şi la treizeci şi opt de ani după trimiterea iscoadelor în Ţara Promisă. Israeliţii se peregrinaseră prin pustiu timp de treizeci şi opt de ani, ajungând acum la Cadeş, în pustiul Ţin – adică exact în locul de unde fuseseră trimise iscoadele. Cu alte cuvinte, nu s-au apropiat de Ţara Promisă cu nimic mai mult decât fuseseră în urmă cu treizeci şi opt de ani! Aici Miriam a murit şi a fost îngropată. Peste 600.000 de oameni muriseră în timpul acestor ani irosiţi intercalaţi între capitolele 19 şi 20. Roada amară a necredinţei a fost recoltată în tăcere pe parcursul unei întregi generaţii.

20:2-9 Oamenii care s-au plâns împotriva lui Moise şi a lui Aaron din pricina lipsei de apă erau dintr-o generaţie nouă, dar se purtau întocmai cum se purtaseră şi părinţii lor (v. 2-5). Domnul i-a spus lui Moise să *vorbească* stâncii, aceasta urmând să dea apă. El trebuia să ia toiagul lui Aaron, ce fusese depus în cortul întâlnirii (v. 9; cf. 17:10), deşi în versetul 11 acesta este redat drept „toiagul lui". Toiagul lui Aaron a fost toiagul preoţiei; toiagul lui Moise a fost toiagul judecăţii şi al puterii.

20:10-13 Oamenii mai murmuraseră pentru lipsa apei la Maasa (şi Meriba). Cu acea ocazie, Domnul îi spusese lui Moise să *lovească* stânca (Ex. 17:1-7). Acum însă răbdarea lui Moise a ajuns la capăt. Mai întâi, el a rostit cuvinte necugetate, numindu-i pe oameni **rebeli** (v. 10). În al doilea rând, el **a lovit stânca de două ori**, în loc să-i vorbească. Stânca lovită din Exod 17 a fost un tip al lui Cristos, lovit la Calvar. Dar Cristos trebuia lovit doar o singură dată. După moartea Sa avea să fie dat Duhul Sfânt, pe care Îl întruchipează tipologic apa din versetul 11. Datorită păcatului lui Moise şi Aaron în această chestiune, Dumnezeu a decretat ca ei să nu intre în Ţara Promisă. El a numit locul respectiv **Meriba**, dar nu este aceeaşi Meriba ca şi în Exod 18. Mai degrabă locul a fost numit de unii Meriba-Cadeş. G. Campbell Morgan comentează:

Prin această manifestare de mânie, care, cum am arătat, era cât se poate de naturală, slujitorul lui Dumnezeu L-a reprezentat incorect pe Dumnezeu în faţa poporului. Eşecul său s-a datorat faptului că pentru o clipă credinţa lui nu s-a mai ridicat la nivelul cel mai sublim de activitate. Desigur, Moise credea în continuare în Dumnezeu şi în puterea Sa, dar nu îndeajuns pentru a-L *sfinţi în ochii poporului.* Învăţămintele care se desprind de aici sunt profunde. Este posibil să săvârşim fapte bune, dar într-o manieră atât de necorespunzătoare încât rezultatele să fie de-a dreptul rele. Este o cântare al cărei sens adevărat s-ar putea să ne scape, dacă nu suntem cu băgare de seamă:

Vorbeşte-mi, Doamne, ca în vorbele mele să răsune însuşi tonul Tău.

Cu alte cuvinte, rugăciunea aceasta spune că nu e de ajuns să putem transmite mesajul Domnului, ci mai trebuie să reproducem şi tonul Său, registrul în care S-a exprimat El. Or, tocmai aici a greşit Moise; fapt pentru care nu i s-a permis să intre în Ţara Promisă.[13]

I. Moartea lui Aaron (20:14-29)

20:14-21 Planul intrării în țară nu prevedea deplasarea în linie dreaptă spre nord din punctul în care se găseau în pustiu, ci trebuiau să meargă spre est, trecând prin teritoriul edomiților, abia apoi întorcându-se spre nord, urmând coasta de est a Mării Moarte, pentru ca în fine să traverseze Iordanul. Dar regele Edomului a refuzat să acorde poporului Israel drept de liberă trecere – și aceasta în pofida asigurărilor date de israeliți că nu vor mânca, nu vor bea și nu vor vătăma nici una din proviziile Edomului. Mai târziu în cursul istoriei sale, Israelul, sub conducerea regelui Saul, a luptat împotriva edomiților – acești descendenți ai lui Esau, fratele geamăn al lui Iacob – pe care i-a înfrânt.

20:22-29 Când oamenii au ajuns la Muntele Hor, în apropiere de granița cu Edomul, venind de la Cadeș, Aaron a murit, funcția sa fiind preluată de fiul său, Eleazar (v. 22-29). Iată ce scrie Matthew Henry pe această temă:

> Aaron, deși moare pentru actul său de fărădelege, nu este omorât ca un făcător de rele, printr-o urgie sau mistuit de foc din cer, ci moare în liniște, încununat de cinste. El nu este *nimicit din poporul* său, cum sună expresia prin care se descrie de obicei moartea năprasnică a celor loviți de mâna justiției divine. Mai degrabă, el este *adăugat la poporul său*, ca unul care a murit în brațele harului divin. ...Moise, care, cu mâinile sale proprii l-a îmbrăcat prima oară pe Aaron cu veșmintele preoțești, acum îl dezbracă de acestea. Aceasta pentru că, în semn de reverență față de instituția preoției, nu se cădea ca Aaron să moară îmbrăcat în aceste veșminte.[14]

J. Șarpele de bronz (21:1 – 22:1)

21:1-3 Regele Aradului locuia în partea de sud a țării promise. Când a auzit el că israeliții erau încartiruiți în pustiu, fiind gata să invadeze țara, i-a atacat, dar a fost învins într-un loc numit Horma (v. 1-3).

21:4-9 Marea Roșie din versetul 4 nu reprezintă aici golful pe care l-au traversat israeliții în fuga lor din Egipt, ci porțiunea din Marea Roșie cunoscută astăzi sub denumirea de Golful Aqaba. Cât privește **drumul care duce spre Marea Roșie**, aceasta era probabil numele unei rute; e posibil ca israeliții să nu se fi deplasat la Golful Aqaba cu acest prilej.

Încă o dată oamenii s-au plâns cu privire la condițiile de viață, urmarea fiind că Dumnezeu a trimis în mijlocul lor șerpi înfocați. Mulți oameni au murit și încă și mai mulți erau pe moarte. Ca răspuns la mijlocirea lui Moise, Dumnezeu a poruncit să se ridice un șarpe de bronz pe o prăjină, promițând că oricine privea la șarpele de bronz era vindecat de mușcătura șarpelui. La acest incident a recurs Domnul Isus când l-a învățat pe Nicodim că Cristos trebuie să fie înălțat pe o prăjină (pe cruce), astfel încât păcătoșii care privesc la El prin credință să poată avea viață veșnică (Ioan 3:1-16).

Ulterior șarpele acesta a devenit o pricină de poticnire pentru națiunea Israel, în cele din urmă fiind distrus, pe vremea lui Ezechia (2 Regi 18:4).

21:10-20 De aici încolo, deplasările copiilor lui Israel de la Muntele Hor până în câmpiile Moabului nu mai pot fi urmărite cu exactitate, deși în pasajul de la Numeri 21:10 la 22:1 ne sunt prezentate popasurile lor. **Cartea războaielor Domnului** (v. 14) a fost probabil o relatare istorică a anilor de început ai Israelului, care nu s-a păstrat. La **Beer**, [care înseamnă *fântână*, n.tr.] (v. 16-18) Domnul le-a dat apă, în chip miraculos, din fântâna pe care au săpat-o mai-marii poporului cu toiegele lor în deșertul arid.

21:21-26 Când israeliții s-a apropiat de țara **amoriților**, au cerut permisiunea de a trece prin ea, dar li s-a refuzat. De fapt, **Sihon, regele amoriților**, a declarat război împotriva **Israelului**, fiind însă învins. Inima acestui rege amorit, asemenea lui Faraon înaintea lui, a fost împietrită de Domnul, pentru ca atât el, cât și poporul său să fie învinși în bătălie de către Israel (Deut. 2:30). „Fărădelegea amoriților" (Gen. 15:16) atinsese măsura, drept care Iehova S-a folosit de Israel ca de instrumentul prin care a adus judecata asupra lor.

21:27-30 Proverbiala cântare din versetele 27-30 pare să aibă următorul conținut: **Heșbon** tocmai fusese capturat de către **amoriți** de la moabiți. Acum **Heșbon** a căzut înfrânt de israeliți. Dacă cei care au cucerit această cetate a Moabului au fost ei

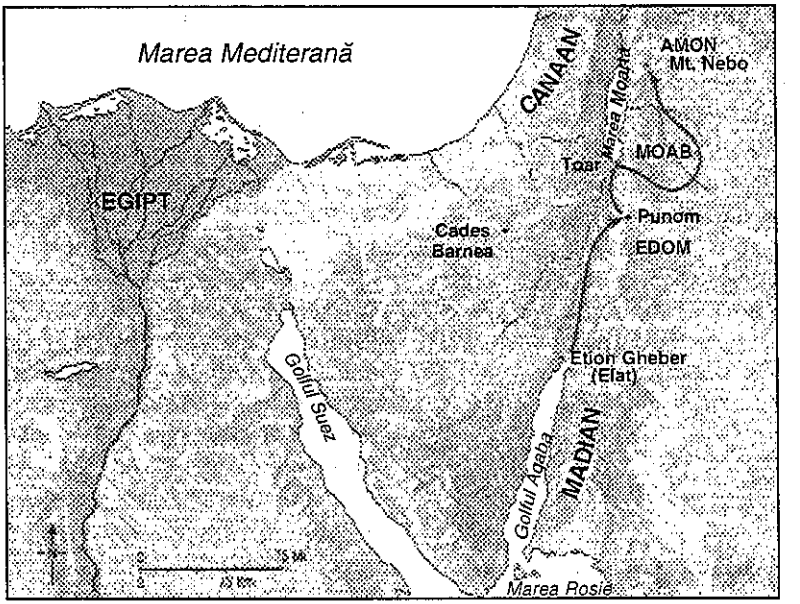

Din pustiu în Cannan

înşişi cuceriţi, asta înseamnă că **Moabul** este o putere de mâna a treia. În plus acest proverb este citat aici probabil ca dovadă a faptului că ţara se afla cu totul sub stăpânirea regelui amorit, Sihon, nemaifiind la această dată teritoriu moabit. Era important de stabilit acest lucru, deoarece Israelului i s-a interzis să treacă prin vreun teritoriu al Moabului (Deut. 2:9).

21:31–22:1 Este greu de reconstituit traseul exact parcurs de israeliţi. Unii spun că în mare ei s-au deplasat spre est de la Muntele Hor, luând-o apoi spre nord, în afara graniţei Edomului până la pârâul Zered. Apoi au urmat cursul pârâului Zered spre est, între teritoriile Edomului şi Moabului, după care au cotit spre nord, de-a lungul frontierei estice a Moabului până la Arnon şi de aici spre vest până la Drumul mare al Regelui. L-au cucerit pe Sihon, regele amoriţilor şi apoi au pornit spre nord, pentru a cuceri Başanul, regatul lui Og. Başan era un ţinut de păşuni mănoase situat în partea de est a râului Iordan, la nord de locul în care Israelul avea să traverseze Iordanul, intrând în ţara promisă. După ce au cucerit Başanul, israeliţii au revenit în câmpiile Moabului, stabilindu-şi tabăra dincolo de Iordan, în faţa Ierihonului (v. 1). Aceste câmpii fuseseră cucerite de la Moab de către amoriţi (Nu. 21:26), dar purtau în continuare denumirea de Moab.

III. EVENIMENTELE PETRECUTE ÎN CÂMPIILE MOABULUI (22:2–36:13)

A. Profetul Balaam (22:2–25:18)

1. Balac îl cheamă pe Balaam (22:2-40)

22:2-14 Când moabiţii, din sud, au aflat că amoriţii au fost cuceriţi, s-au îngrozit, dar după cum reiese din Deut. 2:9, fără rost. Prin urmare, regele Balac a angajat serviciile lui Balaam, pe care l-a solicitat să blesteme Israelul. Deşi era profet păgân, Balaam avea, pare-se, cunoştinţe despre Dumnezeul cel adevărat. Domnul S-a folosit de el pentru a revela ce gândea El cu privire la punerea deoparte a Israelului, justificarea, frumuseţea şi gloria sa. Prima încercare de a-l determina pe Balaam să blesteme este consemnată în versetele 7-14. Mesagerii lui Balac s-au înfăţişat înaintea lui Balaam cu răsplata ghicirii, adică recompense pe care urmau să i le dea dacă va reuşi să pronunţe un blestem împotriva Israelului. Dar Dumnezeu i-a spus să nu blesteme Israelul, deoarece Domnul l-a binecuvântat. Balac înseamnă „risipitor". Balaam înseamnă „înghiţitor al poporului" sau „derutător al poporului".

22:15-21 În aceste versete este consemnată a doua încercare a lui Balaam, care, deşi cunoştea voia lui Dumnezeu, s-a încumetat să se înfăţişeze înaintea Sa, sperând, poate, că Domnul Se va răzgândi. Domnul i-a spus lui Balaam să meargă cu oamenii lui Balac, dar să facă doar ce-i va spune Domnul. Motivul pentru care s-a dus Balaam este limpede enunţat în 2 Petru 2:15, 16: Motivaţia lui Balaam a constituit-o faptul că iubea „plata nedreptăţii" – atitudine tipică pentru „profetul tocmit" care îşi prostituează darul special primit de la Dumnezeu în schimbul banilor.

22:22-27 „Îngerul Domnului" (v. 22) a fost Cristos în apariţia Sa înainte de întrupare. **De trei ori** El a stat înaintea lui Balaam şi a măgăriţei sale, pentru a-l împiedica, întrucât cunoştea motivaţia care stătea la baza acţiunii sale. Prima oară măgăriţa L-a văzut pe Înger şi s-a abătut din drum, luând-o spre câmp – faptă pentru care bietul animal a fost lovit de Balaam. A doua oară **Îngerul** a stat pe o cărare îngustă între vii. Îngrozit, animalul a strâns piciorul lui Balaam de zid, alegându-se din nou cu bătaie. A treia oară **Îngerul** i-a confruntat într-o trecătoare îngustă. Frustrat, animalul s-a culcat sub Balaam, fiind bătut a treia oară de acesta. Chiar şi un animal (este proverbială încăpăţânarea măgarului!) a ştiut când să se oprească, nu însă şi îndărătnicul profet, care ţinea cu tot dinadinsul să-şi facă voia!

22:28-40 Măgăriţa a fost învrednicită să-i vorbească lui Balaam, mustrându-l pentru tratamentul inuman pe care i l-a aplicat (v. 28-30). Apoi Balaam L-a văzut pe **Îngerul Domnului... cu sabia scoasă.** El i-a explicat misiunea Sa de a-l împiedica pe Balaam în neascultarea acestuia (v. 31-35). După aceea Îngerul i-a permis profetului să se ducă la Balac, dar să rostească doar cuvântul pe care avea să i-l dea Dumnezeu (v. 35). După întâlnirea cu Balaam, Balac a adus jertfe zeului său.

2. Oracolele lui Balaam (22:41–24:25)

22:41–23:12 A doua zi dimineaţa Balac l-a dus pe Balaam pe un munte înalt (Pisga) de pe care au privit corturile israeliţilor. Ulterior, de pe acelaşi munte, Moise avea să arunce o singură privire spre Ţara Promisă, pentru ca apoi să moară (Deut. 34:1, 5). Capitolul acesta şi următorul conţin patru rostiri memorabile făcute de Balaam cu privire la Israel. Primele trei au fost precedate de jertfirea a şapte tauri şi şapte berbeci, ca arderi-de-tot. Primul oracol a exprimat incapacitatea lui Balaam de a blestema un popor pe care Dumnezeu nu l-a blestemat. Oracolul i-a prezis Israelului o viaţă de izolare faţă de celelalte naţiuni, „Neamurile", precum şi descendenţi fără număr. Israelul este înfăţişat ca un popor neprihănit, al cărui destin final va fi de invidiat (v. 7-10). În zadar a protestat Balac împotriva acestei binecuvântări, căci profetul a trebuit să rostească doar cuvântul Domnului.

23:13-15 După asta Balac l-a dus pe Balaam în alt loc, cu o altă vedere, în speranţa că profetul îi va vedea pe israeliţi într-o lumină mai puţin favorabilă (v. 13, 14).

23:16-26 Al doilea oracol l-a asigurat pe Balac de faptul că binecuvântarea acordată iniţial de Dumnezeu Israelului a rămas neschimbată (v. 18-20). Prima parte a versetului 21 descrie poziţia naţiunii Israel, nu trăirea sa în practică. Israeliţii au fost socotiţi neprihăniţi prin credinţă. Tot aşa şi credincioşii de astăzi stau înaintea lui Dumnezeu în toată desăvârşirea preaiubitului Său Fiu. Domnul era cu Israel iar israeliţii puteau striga deoarece El domnea ca Rege în mijlocul lor (v. 21b). El îi izbăvise din Egipt şi le dăduse tărie. Nici un blestem rostit împotriva lor nu putea avea vreun efect. Mai degrabă, victoriile pe care avea să şi le asume Israelul la scurt timp după asta aveau să facă naţiunile să exclame: **„Ce a făcut Dumnezeu!"** (v. 22-24). Văzând că Balaam a refuzat să-i blesteme pe israeliţi, Balac i-a ordonat nici să nu-i binecuvânteze (v. 25), dar profetul a protestat împotriva acestei decizii, spunând că nu are de ales, ci că trebuie să facă ceea ce i-a spus Domnul.

23:27-30 Pentru a treia oară **Balac** a încercat să-l determine pe **Balaam** să blesteme Israelul, de data aceasta de pe vârful muntelui **Peor.**

24:1, 2 Dându-şi seama că Dumnezeu era hotărât să binecuvânteze Israelul, Balaam nu a mai căutat să obţină un mesaj de blestem, ci, pur şi simplu, a privit tabăra

israelită, în timp ce Duhul lui Dumnezeu a venit peste el, determinându-l să rostească lucruri ce depășeau cu mult propria sa înțelepciune și voința sa.

24:3-9 Al treilea mesaj s-a referit la frumusețea corturilor Israelului, prezicând o extraordinar de mare rodnicie, prosperitate mare și un regat slăvit. De asemenea a prezis că Israelul va repurta izbânzi strălucite asupra dușmanilor săi. **Agag** (v. 7) era probabil nume frecvent întâlnit la amaleciți. Nimeni nu va îndrăzni să-l trezească pe acest leu care răcnește (v. 9). Cei care vor binecuvânta Israelul vor fi, la rândul lor, binecuvântați, pe când cei care proferează blesteme vor fi ei înșiși blestemați. Profeția lui Balaam ne amintește de legământul încheiat de Dumnezeu cu Avraam: „Îi voi binecuvânta pe cei te binecuvântează și-l voi blestema pe cel care blestemă" (Gen. 12:3).

24:10-14 Balac, plin, de-acum, de frustrare, l-a denunțat pe Balaam pentru atitudinea necooperantă. Dar profetul i-a amintit că de la bun început l-a prevenit că va rosti doar cuvântul Domnului. Înainte de a-l părăsi pe Balac și a reveni acasă, Balaam s-a oferit să-i spună regelui ce va face Israelul poporului său, moabiții, în zilele viitoare.

24:15-19 Al patrulea **oracol** se referă la un rege („o stea" sau „sceptru", „toiag de cârmuire") care va apărea în Israel și va cuceri Moabul, prăpădind toți copiii tumultului (sau, în câteva versiuni românești: „copiii lui Set", n.tr.) (v. 17; cf. Ier. 48:45). Edom avea, la rândul său, să fie subjugat de acest dregător. Această profeție a fost împlinită, parțial, de Regele David, împlinirea completă urmând să survină la a doua venire a lui Cristos.

24:20-25 Promisiuni similare de condamnare au fost rostite de Balaam cu privire la amaleciți, **cheniți**, Asiria (**Asur**) și poporul lui **Eber** (v. 20-24). Amaleciții aveau să fie distruși cu desăvârșire. Cheniții aveau să se împuțineze treptat la număr, până când asirienii aveau să-i ducă pe toți în captivitate. Chiar asirienii aveau să fie învinși de forțele armate din **Cipru** (în ebraică: *Kitim*, termen ce se referă de obicei la **Cipru**, dar aici îi reprezintă probabil pe greci și forțele lui Alexandru cel Mare). **Eber** înseamnă probabil descendenții nevrei ai acestui patriarh post-diluvian.

Înainte ca Balaam să se despartă de Balac el a declanșat derularea tragicelor evenimente din capitolul 25.

3. Coruperea Israelului de către Balaam (cap. 25)

25:1-3 Deși numele lui Balaam nu este pomenit în acest capitol, aflăm din Numeri 31:16 că el s-a făcut vinovat de groaznica corupere a copiilor lui Israel ce ne este prezentată în aceste versete. Toate recompensele oferite de Balac nu l-au putut determina pe Balaam să blesteme Israelul, dar acestea au reușit, în cele din urmă, să-l convingă să corupă Israelul prin faptul că i-a îndemnat pe unii israeliți să trăiască în desfrâu cu femeile moabite. Adesea când Satan nu reușește prin metoda unui atac frontal, el va reuși printr-un atac indirect.

Adevăratul caracter al lui Balaam este conturat în aceste versete. Până în acest punct am fi fost probabil înclinați să-l considerăm un profet evlavios, loial cuvântului lui Dumnezeu și admirator al poporului lui Dumnezeu. Dar din Numeri 31:16 și 2 Petru 2:15, 16, aflăm că el a fost un apostat nelegiuit, care a iubit plata nedreptății. Balaam l-a sfătuit pe Balac cum să-i facă pe israeliți să se poticnească, cum să-i determine să mănânce lucrurile sacrificate idolilor și cum să comită imoralitate sexuală (Apo. 2:14). Sfatul său a fost urmat întocmai, cauzând comiterea unor groaznice fapte de idolatrie la altarul lui **Baal din Peor**.

25:4-8a Dumnezeu a poruncit ca **toți liderii** vinovați ai Israelului să fie spânzurați în fața soarelui. Înainte ca sentința să fie adusă la îndeplinire, un lider din tribul lui Simeon a adus în tabăra Israelului o madianită pentru ca s-o introducă în cortul lui (v. 14). **Fineas**, fiul marelui preot (**Eleazar**) i-a ucis cu o suliță atât pe bărbat, cât și pe femeie. Samuel Ridout comentează aici:

> Fineas, „gură de alamă", își îndreptățește pe deplin denumirea, fiind credincios fără șovăire față de Dumnezeu. Și astfel, prin judecata neclintită pe care a executat-o asupra păcatului și-a asigurat o preoție durabilă pentru el și familia sa.[15]

25:8b-13 Dumnezeu a trimis o urgie în tabăra lui Israel, care a cauzat moartea a douăzeci şi patru de mii dintre cei vinovaţi (23.000 într-o singură zi – 1 Cor. 10:8). Ceea ce a pus capăt urgiei a fost acţiunea eroică a lui Fineas. Datorită râvnei sale faţă de Dumnezeu, Domnul a hotărât ca familia lui Fineas să aibă parte de o preoţie nesfârşită.

25:14, 15 Poziţia proeminentă deţinută de Zimri în tribul său, precum şi faptul că femeia era fiica unei căpetenii madianite, ar fi fost de natură să-i determine pe judecători să nu rostească sentinţa asupra lui. Nu tot aşa au stat lucrurile cu Fineas, care s-a dat cu gelozie de partea lui Dumnezeu.

25:16-18 Domnul i-a poruncit lui Moise să pornească un război împotriva madianiţilor (care erau amestecaţi cu moabiţii în această perioadă). Porunca a fost adusă la îndeplinire în capitolul 31.

B. Al doilea recensământ (cap. 26)

26:1-51 Din nou Moise a fost instruit să efectueze un recensământ al copiilor lui Israel, deoarece ei erau pe punctul de a intra în ţara promisă, unde urmau să lupte împotriva locuitorilor ei şi să-şi ia în primire partea de moştenire. S-a constatat o scădere de 1820 de suflete a populaţiei faţă de primul recensământ, după cum reiese din tabelul următor:

Tribul	Recensăm. (Cap. 1)	Recensăm. (Cap. 26)
Ruben (5-11)	46.500	43.730
Simeon (12-14)	59.300	22.200
Gad (15-18)	45.650	43.500
Iuda (19-22)	74.600	76.500
Isahar (23-25)	54.400	64.300
Zabulon (26, 27)	57.400	60.500
Iosif (28-37):		
-Manase (34)	32.200	52.700
-Efraim (37)	40.500	32.500
Beniamin(38-41)	35.400	45.600
Dan (42, 43)	62.700	64.400
Aşer (44-47)	41.500	53.400
Neftali (48-51)	53.400	45.400
TOTAL	603.550	601.730

Referitor la această scădere a numărului israeliţilor pe parcursul unei perioade îndelungate, adică de la 603.550 suflete în capitolul 1 la 601.730 suflete în capitolul de faţă, Moody comentează:

> Israelul a scăzut la număr în aceşti patruzeci de ani. Tot aşa se va întâmpla şi cu bisericile noastre şi aşa mai departe, dacă suntem necredincioşi.[16]

Cel mai mare declin demografic se constată în tribul simeoniţilor, care au scăzut la număr cu aproape 37.000 de persoane. Tribul lui Simeon a fost cel mai implicat în incidentul de la Peor din capitolul precedent (Liderul Zimri provenea din acest trib). Probabil cei mai mulţi dintre cei ucişi erau simeoniţi. Versetul 11 ne spune că fiii lui Core nu au murit odată cu tatăl lor.

26:52-56 Ţara urma să fie împărţită după numărul de persoane din fiecare trib, dar şi prin tragere la sorţi. Asta nu poate însemna decât că *dimensiunea* teritoriului atribuit unui trib era stabilită în funcţie de **numărul** membrilor tribului, pe când *amplasarea* într-un anumit teritoriu se făcea prin aruncarea zarului.

26:57-65 Leviţii au fost număraţi separat, constatându-se că totalul lor se ridica la douăzeci şi trei de mii. Numai Iosua şi Caleb au fost cuprinşi în ambele recensăminte. Toţi bărbaţii în stare să poarte arme listaţi în primul recensământ au pierit între timp în pustiu. Versetele 64 şi 65 se referă la bărbaţii în stare să meargă la război. Leviţii şi femeile au fost excluşi, deşi unele persoane din această categorie au murit, desigur, în cei treizeci şi opt de ani de peregrinări.

C. Drepturile de moştenire ale fiicelor (27:1-11)

Cele cinci fiice ale lui Ţelofhad, din tribul lui Manase, s-au prezentat înaintea lui Moise, solicitându-i terenuri funciare în cadrul împărţirii ţării Canaan, deşi printre ele recensământul a relevat că nu se mai găseau bărbaţi (26:53). Tatăl lor murise, dar nu fusese printre asociaţii vinovaţi ai lui Core. Domnul a răspuns că acestor femei li se cuvenea o moştenire a părţii ce revenea tatălui lor. În general, voia lui Dumnezeu prevedea ca pământul să fie moştenit de fii, urmaţi de fiice, fraţi, unchi şi apoi de rudele cele mai apropiate. În felul acesta se asigura păstrarea pământului în proprietatea familiei respective (v. 1-11).

D. Iosua, succesorul lui Moise (27:12-23).

27:12-14 Dumnezeu l-a prevenit pe Moise că peste puțin timp va muri și astfel i-a spus să se suie pe muntele Abarim (de fapt un lanț muntos situat la est de Marea Moartă). Muntele Nebo, pe care s-a aflat Moise când a murit, face parte din acest lanț muntos.

27:15-23 Dând dovadă de abnegație, Moise s-a gândit la necesitatea asigurării unui succesor care să conducă poporul și astfel a fost desemnat Iosua, fiul lui Nun, ca succesor al său. Preoția și, mai târziu, monarhia în Israel se transmiteau de obicei de la o generație la alta în cadrul aceleiași familii. Dar succesorul lui Moise nu era fiul, ci slujitorul său (Ex. 24:13).

E. Ofrande și jurăminte (cap. 28–30)

Capitolele 28, 29 În capitolele acestea oamenilor li s-a amintit de ofrandele și sărbătorile ce trebuiau organizate în țară.

Ofrandele zilnice:
Jertfa mistuită de foc, dimineața și seara, împreună cu ofranda de mâncare și ofranda de băutură (28:3-8).
În fiecare zi din viață, câtă vreme exista templul, următoarele jertfe trebuiau aduse dimineața și seara (Nu. 28:3-8): În fiecare dimineață și seară se aducea ca jertfă *mistuită de foc* un miel de parte bărbătească de un an, fără pată sau cusur. Împreună cu acesta se aducea *o ofrandă de cereale* alcătuită dintr-o efă de floarea făinii amestecată cu un sfert de hin de untdelemn curat. De asemenea se aducea *ofranda de băutură* alcătuită dintr-un sfert de hin de vin.

Apoi mai era ofranda de tămâie ce preceda aceste ofrande dimineața și le urma seara. Atâta timp cât a existat un templu al evreilor această rutină a jertfelor a continuat fără întrerupere. Era un fel de curs neîntrerupt al jertfelor legate de preoție. Moffatt se referă la „monotonia leviților" care, zi de zi, aduceau aceste jertfe, în cadrul unui proces neîntrerupt. Dar după toate acestea, oamenii nu erau izbăviți de conștiința păcatului, nu erau eliberați de sentimentul înstrăinării și despărțirii de Dumnezeu.

Jertfele săptămânale:
Jertfa săptămânală a arderii de tot, în fiecare zi de sabat, însoțită de jertfa de cereale și cea de băutură (28:9, 10).

Jertfele lunare:
Jertfa mistuită de foc în prima zi din fiecare lună, însoțită de jertfa de cereale și de cea de băutură (28:11-14).
Jertfa pentru păcat (28:15).
Sărbătorile lui Iehova:
Paștele – ziua a paisprezecea din luna întâi (28:16).
Sărbătoarea azimilor – din ziua a cincisprezecea până în ziua a douăzeci și una a primei luni (28:17-25).
Sărbătoarea săptămânilor (28:26-31).
Notă: *Ziua* roadelor dintâi (v. 26) nu trebuie confundată cu *Sărbătoarea* Roadelor dintâi (Lev. 23:9-14).
Sărbătoarea trompetelor – prima zi a lunii a șaptea (29:1-6).
Ziua Ispășirii – a zecea zi a lunii a șaptea (29:7-11).

Sărbătoarea Corturilor – din ziua a cincisprezecea până în ziua a douăzeci și una a lunii a șaptea (29:12-34).
În ziua a opta se ținea o sărbătoare specială a sabatului (29:35-39).

30:1-5 Capitolul 30 conține instrucțiuni speciale legate de jurăminte. Un om care făcea un jurământ Domnului trebuia să-l aducă la îndeplinire fără preget. Dacă o tânără aflată încă sub autoritatea tatălui ei făcea un jurământ, acesta putea să interzică, în prima zi, jurământul, dacă afla despre el, anulându-l astfel. Dacă aștepta însă până a doua zi sau dacă nu spunea nimic în legătură cu el, jurământul rămânea valabil și trebuia adus la îndeplinire.

30:6-16 Versetele 6-8 par să descrie un jurământ făcut de o femeie înainte de a se căsători. Deși soțul ei nu avea cum să îi știut de el în ziua când ea la făcut, el putea să-l anuleze în ziua când afla că s-a făcut acest jurământ. Jurămintele făcute de o văduvă sau de o femeie divorțată aveau caracter obligatoriu (v. 9). Jurămintele făcute de o femeie căsătorită puteau fi anulate de soț, în prima zi (v. 10-15). Prin aceasta se menținea poziția de cap al familiei în cazul soțului. Dacă soțul anula jurământul în intervalul scurs ulterior zilei

întâi, el trebuia să poarte vina ei – adică să aducă jertfa prescrisă sau să sufere consecințele pedepsei lui Dumnezeu (v. 15).

F. Distrugerea madianiților (cap. 31).

31:1-11 Dumnezeu i-a poruncit lui Moise să-i distrugă pe madianiți pentru faptul că i-au corupt pe membrii poporului Său ales prin desfrâul și idolatria de la Baal-Peor. **Douăzeci de mii** de israeliți au pornit la atac împotriva inamicului, omorând toți bărbații madianiți. Fineas a fost cel care a participat la acest război (v. 6), iar nu tatăl său, marele preot, probabil datorită faptului că el a fost cel care a potolit mânia lui Iehova omorând pe Zimri și pe femeia madianită (cap. 25). Acum lui i s-a încredințat sarcina de a conduce oștile Dumnezeului celui viu, în scopul aducerii la îndeplinire a judecății rostite de Dumnezeu asupra lui Madian. Prin **„toți bărbații"** din versetul 7 se înțelege toți soldații madianiți aflați atunci în viață, nu toți madianiții care au existat, deoarece în zilele lui Ghedeon aflăm că aceștia au devenit din nou o amenințare la adresa Israelului (Judecători 6). **Țur** din versetul 8 era, probabil, tatăl lui Cozbi, madianita omorâtă în tabăra Israelului (25:15). (**Balaam** ori nu a mai ajuns acasă, ori a revenit în Madian dintr-un motiv oarecare, deoarece citim că și el a fost omorât.)

31:12-18 Deși au omorât toți soldații madianiți, copiii lui Israel au cruțat femeile și copiii, aducându-i cu mândrie în tabără, împreună cu o mare cantitate de pradă. Moise s-a mâniat pentru faptul că tocmai cele care au făcut Israelul să păcătuiască au fost cruțate și a poruncit ca toți copiii de parte bărbătească și toate femeile care s-au culcat cu un bărbat să fie omorâți. Toți copiii de parte femeiască și toate fetele au fost cruțate, probabil pentru ca acestea să fie folosite la muncile casnice. Pedeapsa a fost dreaptă și necesară pentru a păzi Israelul de o nouă contaminare.

31:19-54 Războinicii și captivii au trebuit să treacă prin perioada obișnuită de șapte zile de curățire (v. 19). De asemenea, și prada a trebuit să fie curățită, fie prin foc, fie prin spălarea cu apă (v. 21-24). Prada a fost împărțită între războinici și întreaga adunare (v. 25-27). Războinicii au fost atât de recunoscători pentru faptul că nici unul din ei nu a pierit încât au adus un dar mare Domnului (v. 48-55).

G. Moștenirea lui Ruben, Gad și a unei jumătăți din tribul lui Manase (cap. 32)

32:1-15 Când copiii lui Ruben și Gad au văzut pământul bogat în pășuni mănoase situat la est de râul Iordan, ei au solicitat să fie lăsați să se stabilească acolo permanent (v. 1-5). Moise a crezut că prin asta ei înțelegeau că nu mai trebuie să traverseze Iordanul și să lupte alături de ei împotriva locuitorilor păgâni ai Canaanului (v. 6-15). Tatăl lor îi descurajase pe israeliți la Cadeș-Barnea, convingându-i să nu intre în țara promisă.

32:16-42 Dar după ce membrii triburilor Ruben și Gad l-au asigurat de trei ori că doresc să lupte pentru cucerirea teritoriului situat la vest de Iordan (v. 16-32), Moise le-a permis să se stabilească în partea de răsărit a Iordanului. Gad, Ruben și jumătate din tribul lui Manase, fiul lui Iosif, au luat în primire regatul lui Sihon, regele amoriților și regatul lui Og, regele Bașanului. Ei au construit cetăți fortificate și stâne de oi, preluând controlul și asupra unor târguri și sate din zonă (v. 33-42).

Mulți sunt de părere că Ruben și Gad au făcut o alegere neînțeleaptă, deoarece deși terenul era fertil, zona era expusă unor atacuri din partea dușmanilor, nefiind apărați de râul Iordan. Triburile lui Ruben și Gad (precum și jumătate din tribul lui Manase, care i-a însoțit) s-au numărat ulterior printre primele care au fost cucerite și duse în captivitate. Pe de altă parte, ce s-ar fi întâmplat cu teritoriile situate la est de Iordan, dacă nici unii din copiii lui Israel nu se stabileau în ele? Dumnezeu le dăruise acest teritoriu și le spusese să-l ia în stăpânire (Deut. 2:24, 31:3, 2).

H. Trecere în revistă a popasurilor israeliților (cap. 33)

33:1-49 Călătoriile copiilor lui Israel din **Egipt** la **câmpiile Moabului** sunt prezentate sub formă de rezumat în acest capitol. După cum am mai menționat, este imposibil să reperăm astăzi amplasarea exactă a tuturor cetăților din vremea aceea. Capitolul acesta ar putea fi împărțit în felul ur-

mător: din **Egipt** la Muntele **Sinai** (v. 5-15); de la Muntele **Sinai** la **Cadeș**-Barneea (v. 16-36); de la **Cadeș**-Barnea la **Muntele Hor** (v. 37-40); de la **Muntele Hor** la **Câmpiile Moabului** (v. 41-49). Lista aceasta nu e completă, după cum se va putea observa comparând-o cu alte liste ale popasurilor, spre exemplu cea din capitolul 21.

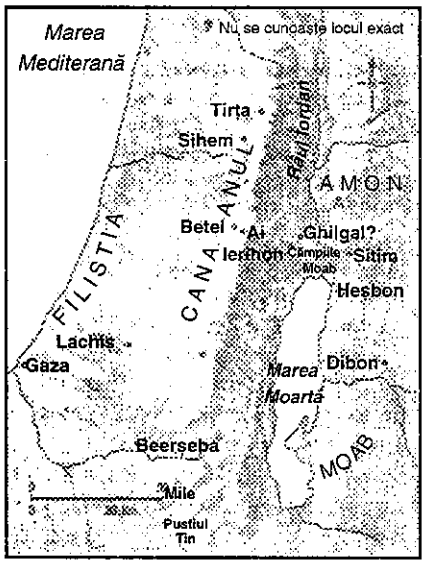

Împrejurimile Canaanului Central

33:50-56 Porunca dată de Dumnezeu oștirilor invadatoare a fost de a-i extermina cu desăvârșire pe **locuitorii** Canaanului. Această poruncă ar putea părea o măsură de cruzime celor din vremea noastră, dar în realitate locuitorii de atunci ai Canaanului erau printre cei mai corupți, mai imorali și mai depravați oameni pe care i-a cunoscut lumea vreodată. Dumnezeu a avut răbdare față de ei timp de 400 de ani, fără ca aceste ființe omenești să se fi schimbat în vreun fel. Dumnezeu știa că dacă poporul Său nu-i va nimici, Israelul avea să fie infectat de imoralitatea și idolatria lor. Israeliții aveau poruncă de la Dumnezeu nu doar să-i omoare pe acești oameni, ci să distrugă orice urmă a idolatriei acestor oameni (v. 52).

I. Hotarele Țării Promise (cap. 34)

34:1-15 Hotarele țării pe care Dumnezeu a promis-o Israelului sunt precizate în versetele 1-15. În general hotarul de sud se întindea de la extremitatea sudică a Mării Moartea (Sărate) până la **Pârâul Egiptului** (nu Râul sau Fluviul Egiptului!) și până la Marea Mediterană (v. 3-5). Hotarul de vest îl constituia Marea cea Mare (Marea Mediterană, v. 6). Hotarul de nord se întindea de la Marea Mediterană până la Muntele Hor (dar nu cel menționat în peregrinările Israelului) și până la intrarea Hamatului și sfârșindu-se la Hațar-Enan (v. 7-9). Hotarul de est se întindea de la Hațar-Enan spre sud până la Marea Chineret[17] (Galileea), coborând pe linia râului Iordan, până la Marea Sărată (Marea Moartă, v. 10-12). Cele nouă triburi și jumătate urmau să moștenească teritoriul descris mai sus, întrucât două triburi și jumătate primiseră deja promisiunea că vor stăpâni teritoriul de la est de râul Iordan (v. 13-15).

34:16-29 Numele bărbaților desemnați să împartă teritoriul sunt menționate în versetele 16-29.

J. Cetățile leviților (35:1-5)

Întrucât tribul Levi nu a primit o moștenire alături de celelalte triburi, Dumnezeu a decretat să fie puse deoparte patruzeci și opt de cetăți pentru **leviți**. Este dificil să înțelegem măsurătorile din versetele 4 și 5, dar un lucru este clar: că cetățile erau înconjurate de terenuri comune pentru pășune. (Poate că în cei două mii de coți menționați în versetul 5 erau incluși și cei o mie de coți menționați deja în versetul 4.)

K. Cetățile de refugiu și pedeapsa capitală (35:6-34)

35:6-8 Șase din cetățile leviților au primit destinația de cetăți de refugiu. O persoană care omora pe cineva *din greșeală, în mod accidental* putea să fugă în aceste cetăți, nefiindu-i în primejdie viața până la judecarea cazului. Triburile ce primiseră un teritoriu întins urmau să dăruiască cetăți pentru leviți pe măsura suprafeței deținute. Tot așa, cele cu teren mai mic urmau să doneze cetăți pentru leviți în funcție de teritoriul deținut.

35:9-21 Dintre cetățile de refugiu, trei urmau să fie amplasate de o parte a Iordanului iar alte trei de cealaltă parte a râului. Ucigașul era urmărit, de obicei, de

ruda apropiată a victimei, cunoscut sub denumirea de răzbunătorul. Dacă ucigașul ajungea într-o cetate de refugiu, el era, cum am arătat, în siguranță acolo, până la proces (v. 12). Cetățile de refugiu nu asigurau însă adăpost unui ucigaș cu premeditare, adică unui asasin (v. 16-19). Crimele comise sub motivația urii sau a vrăjmășiei se pedepseau cu moartea (v. 20, 21).

35:22-28 Dacă omuciderea părea să fi fost comisă din neatenție, iar nu cu premeditare, făptașul trebuia judecat de adunare (v. 22-24). Dacă adunarea îl achita, ucigașul trebuia să rămână în cetatea de refugiu... până la moartea marelui preot, după care i se permitea să revină acasă (v. 28). Dacă însă se aventura afară din cetatea de refugiu, înainte de a fi survenit decesul marelui preot, **răzbunătorul sângelui** putea să-l omoare fără să fie culpabilizat pentru aceasta (v. 26-28).

Moartea marelui preot aducea libertate celor care se refugiaseră în cetățile de refugiu. Aceștia nu mai puteau fi vătămați de răzbunătorul sângelui. Moartea Marelui Preot al nostru ne eliberează de pretențiile osânditoare ale Legii. Cât de lipsită de sens ar fi această stipulație dacă cineva ar fi incapabil să vadă în ea un simbol al lucrării Domnului nostru la Cruce!

Unger ne oferă câteva comentarii legate de această tradiție:

> Potrivit rabinilor, pentru a veni în ajutorul fugarului, Sinedriul avea datoria de a asigura întreținerea în bune condiții a drumurilor care duceau la cetățile de refugiu. Se ocoleau pe acest dealurile, se construiau poduri peste apele curgătoare întâlnite în drum și se asigura lățimea minimă de doi coți a acestui drum. La fiecare cotitură se aflau semne rutiere, pe care era inscripționat cuvântul „refugiu". În plus erau desemnați doi cercetători ai legii, care să-l însoțească pe fugitiv și să-l pacifice, dacă se putea, pe răzbunător, în cazul în care acesta îl ajungea din urmă pe făptaș.[18]

Cât despre simbolismul acestei învățături, poporul Israel este ucigașul care L-a omorât pe Mesia. Dar, cum aflăm din Fapte 3:17, israeliții au făcut acest lucru din necunoștință. Domnul Isus S-a rugat: „...nu știu ce fac" (Luca 23:34). După cum ucigașul era strămutat din casa și localitatea sa, trebuind să trăiască în cetatea de refugiu, tot așa Israelul trăiește de atunci încoace în exil. Completa refacere a Israelului și repunere a sa în ceea ce-i aparținuse cândva va avea loc nu la moartea Celui mai mare dintre marii preoți (căci El nu mai poate muri niciodată), ci când va reveni El pentru a domni.

35:29-34 Pedeapsa capitală era prevăzută pentru ucigașii cu premeditare, pentru asasini. În cazul lor nu exista scăpare sau remediu alternativ (v. 30, 31). Un ucigaș nu putea să cumpere eliberarea din cetatea de refugiu (v. 32). Sângele vărsat în actul asasinării întina țara. Prin urmare, atare sânge reclama moartea asasinului (v. 33, 34). Gândiți-vă la aceasta în legătură cu moartea lui Cristos!

L. Moștenirea fiicelor care se căsătoresc (cap. 36)

Reprezentanți ai jumătății din tribul lui Manase care s-a stabilit la est de Iordan s-au înfățișat înaintea lui Moise aducându-i la cunoștință o problemă (vezi Numeri 27:1-11). Dacă fiicele lui Țelofhad se căsătoreau cu bărbați din alt trib, proprietatea lor avea să fie înstrăinată, trecând în posesia altui trib. Anul jubiliar finaliza transferul către alt trib (v. 4). Soluția a constat în aceea că femeile care au moștenit pământ trebuiau să se căsătorească cu bărbați din propriul lor trib și astfel nu se mai efectuau transferuri de teren de la un trib la altul (v. 5-11). Fiicele lui Țelofhad s-au conformat, căsătorindu-se cu bărbați din tribul lui Manase (v. 10-12). Versetul 13 constituie un rezumat al pasajului din capitolul 26.

Trei lucruri ies cu pregnanță în evidență în cartea Numeri:

1. Răutatea și necredința de care dă dovadă în permanență inima omului.
2. Sfințenia lui Iehova, contrabalansată de îndurarea Sa.
3. Omul lui Dumnezeu (Moise) care ocupă rolul de mediator și mijlocitor între oamenii păcătoși și un Dumnezeu sfânt.

Inima omului nu s-a schimbat în intervalul scurs de la redactarea cărții Numeri. După cum nu s-au schimbat sfințenia sau

îndurarea lui Dumnezeu. Dar Moise a fost înlocuit cu Arhetipul lui, Domnul Isus Cristos. În El avem tăria necesară pentru a evita păcatele ce caracterizau Israelul, putând astfel evita dezaprobarea pe care i-o provoacă aceste păcate lui Dumnezeu. Pentru a profita la maximum de pe urma celor studiate de noi în această carte trebuie să realizăm că „aceste lucruri li s-au întâmplat ca să ne fie exemple și au fost scrise pentru învățătura noastră" (1 Cor. 10:11).

NOTE FINALE

[1](Intro) W. Graham Scroggie, *Know Your Bible, Vol. 1, The Old Testament*, p. 35.

[2](3:14-39) George Williams, *The Student's Commentary on the Holy Scriptures*, p. 80.

[3](4:4-20) C. F. Keil și F. Delitzsch, "Numbers", în *Biblical Commentary on the Old Testament*, III:25.

[4](6:1-8) Williams, *Student's Commentary*, p. 82.

[5](6:24-26) D. L. Moody, *Notes from My Bible*, p. 41.

[6](10:29-32) Citat de John W. Haley, *Alleged Discrepancies of the Bible (Presupuse discrepanțe din Biblie)*, p. 431.

[7](11:16, 17) Următoarele idei se remarcă în apărarea formulată de Moise: (1) Dumnezeu nu-l mustră pe Moise; (2) mai degrabă, Dumnezeu îl încurajează pe Moise, promițându-i că după ce cei șaptezeci vor fi înzestrați cu Duhul Sfânt, ei vor împărți cu el povara; (3) Dumnezeu Însuși răspunde la nevoile sale; (4) Moise conducea o mulțime mare de oameni, de până la două milioane de oameni neduhovnicești, care se plângeau încontinuu; (5) Versetul 17 nu indică vreo diminuare a înzestrării lui Moise cu Duhul, ci, mai degrabă, o distribuire a aceluiași Duh la cei șaptezeci.

[8](11:31-35) Vezi *International Bible Encyclopedia*, articolul „Quails" (Prepeliță), IV:2512.

[9](12:3) Există, desigur, posibilitatea foarte verosimilă ca un editor inspirat, cum ar fi Iosua, să fi adăugat aceste cuvinte ulterior.

[10](12:11-16) Keil și Delitzsch, "Numbers", III:81.

[11](19:11-19) Williams, *Student's Commentary*, p. 88.

[12](19:11-19) J. G. Mantle, *Better Things*, p. 109.

[13](20:10-13) G. Campbell Morgan, *Searchlights from the Word*, p. 47-48.

[14](20:22-29) Matthew Henry, "Numbers", în *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, I:662.

[15](25:4-8a) Samuel Ridout, *The Pentateuch*, p. 253.

[16](26:1-51) Moody, *Notes*, p. 43.

[17](34:1-15) Chineret înseamnă în limba ebraică *harpă*, datorită conformației Mării Galileii.

[18](35:22-28) Merrill F. Unger, *Unger's Bible Dictionary*, p. 208

BIBLIOGRAFIE

Harrison, R.K. „Numbers." În *Introduction to the Old Testament*. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1969.

Henry, Matthew. „Numbers." În *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*. Vol. I. McLean, VA: MacDonald Publishing Company, n.d.

Jensen, Irving L. *Numbers*. Chicago: Moody Press, 1964.

Kell, C. F. and Delitzsch, F. „Numbers." În *Biblical Commentary on the Old Testament. The Pentateuch*. Vol. 3. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.

Lange, John Peter. „Numbers." În *Commentary on the Holy Scriptures; Critical, Doctrinal and Homiletical*. Vol. 3. Traducere de Philip Schaff. Retipărire. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1980.

Merrill, Eugene H. „Numbers." În *Bible Knowledge Commentary*. Wheaton: Victor Books, 1985.

Ridout, Samuel. *The Pentateuch*. New York: Bible Truth Library, n.d.

Wenham, Gordon J. *Numbers: An Introduction and Commentary*. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1981.

DEUTERONOM

Introducere

„Deuteronom este una dintre cele mai de preț cărți din Vechiul Testament. Influența sa asupra religiei din toate veacurile, la nivel familial și personal, nu a fost întrecută de nici o altă carte din Biblie. Este cartea citată de peste optzeci de ori în Noul Testament, fiindu-i asigurat locul în grupul select al celor patru cărți din Vechiul Testament [Geneza, Deuteronom, Psalmi și Isaia] la care creștinii din epoca primară s-au referit frecvent."

– J. A. Thompson

I. Locul unic în Canon

Domnul nostru Isus Cristos a fost ispitit de Satan patruzeci de zile și nopți în pustiu. Trei dintre aceste ispite sunt relatate pe larg în Evanghelii în folosul nostru spiritual. Cristos nu numai că a folosit „sabia Duhului" Vechiului Testament de trei ori, dar de fiecare dată a folosit același „tăiș": Deuteronom! Există temeiuri să credem că a fost una din cărțile cele mai îndrăgite de Isus și tot așa ar trebui să fie și în cazul nostru. Dar cu tristețe trebuie să constatăm că Deuteronom a ajuns însă să fie o carte neglijată în multe cercuri, probabil datorită titlului oarecum neadecvat pe care îl are în limba engleză (și în română, n.tr.), ce redă forma sa din textul biblic al traducerii Septuaginta. Sensul, „Legea a Doua", le-a creat unora ideea falsă că această carte nu ar conține altceva decât o recapitulare a materialului prezentat deja în cărțile precedente, Exod, Levitic și Numeri. A nu se uita însă că Dumnezeu nu repetă de dragul de a repeta, ci întotdeauna când repetă ceva o face prin sublinierea altor nuanțe sau evidențierea unor detalii noi. Exact așa stau lucrurile cu minunata carte Deuteronom, demnă de a fi studiată cu toată atenția.

II. Paternitatea

Moise este autorul cărții Deuteronom în ansamblul ei, deși Domnul îi va fi inspirat pe unii editori să relateze sau să actualizeze unele detalii. Ultimul capitol al cărții, în care ne este prezentată moartea sa, putea să fi fost scris de Moise în chip profetic sau să fi fost adăugat de Iosua sau de altcineva.

Critica liberală afirmă fără nici o jenă că Deuteronom este „Cartea Legii", descoperită în vremea regelui Iosia (cca. 620 î.Cr.). Criticii de această orientare susțin că ar fi fost, de fapt, „un fals", o carte lipsită de autenticitate, dar scrisă „într-un duh de pioșenie" în vremea acestui rege evreu *ca și când ar fi fost redactată de Moise*, cu scopul de a unifica actul de închinare al întregii națiuni evreiești în jurul templului de la Ierusalim.

În realitate, nu se poate asocia ideea de pioșenie la nici o lucrare falsă. Dacă e o fraudă, atunci nu mai e pioasă iar dacă este pioasă, nu mai este fraudă!

În plus nu există nici un indiciu care să ne împiedice să credem că acea „Carte a Legii" menționată la 2 Regi 22 nu se referă, de fapt, la *întregul Pentateuh*. Predecesorii lui Iosia, Manase și Amon, au fost amândoi regi răi, care au perpetuat idolatria în chiar templul lui Iehova în care Legea lui Moise fusese, după câte se pare, ascunsă de vreo persoană sau persoane cu multă evlavie.

Redescoperirea Cuvântului lui Dumnezeu și ascultarea de acesta aduce întotdeauna trezire, înviorare și refacere spirituală, întocmai cum s-a întâmplat și în vremea Reformei Protestante.

Pentru o apărare concisă a paternității mozaice asupra Deuteronomului, a se consulta Introducerea la Pentateuh.

III. Data

Deuteronom a fost scrisă, în mare, cam prin în anul 1406 î.Cr., deși alte materiale din conținutul ei, scrise cu egală inspirație

divină, au fost probabil adăugate, cum am arătat, după moartea lui Moise.

Pentru o tratare mai amănunțită a datei apariției cărții, a se consulta Introducerea la Pentateuh.

IV. Fondul și tema cărții

Deuteronom este o *reafirmare* (și nu doar o simplă repetare) a legii pentru noua generație apărută în timpul peregrinărilor prin pustiu. Israeliții se aflau în acest timp în pragul intrării în Țara Promisă. Or, pentru a se putea bucura de binecuvântarea lui Dumnezeu pentru ei în acea țară, era de absolută trebuință ca ei să cunoască și să respecte legea.

Cartea este alcătuită, în primul rând, dintr-o interpretare spirituală a istoriei Israelului în intervalul scurs de la Sinai până în acest punct (cap. 1–3). Ideea subliniată este că cei ce refuză să învețe din istorie sunt sortiți s-o repete. Secțiunea principală este o recapitulare a trăsăturilor importante din legislația lui Dumnezeu pentru poporul Său (cap. 4–26), urmată de o avanpremieră a planurilor lui Dumnezeu bazate pe har privitoare la guvernarea poporului Său, în perioada pe care o va străbate acesta de la intrarea în Țara Promisă până la venirea lui Mesia (cap. 27–33). Cartea se încheie cu moartea lui Moise și desemnarea lui Iosua ca succesor al său (cap. 34).

Apostolul Pavel ne amintește că Deuteronom adresează un mesaj, atât nouă, cât și poporului Israel. Comentând pe marginea textului de la Deuteronom 26:4, el spune că ea a fost scrisă, „întru totul pentru noi" (1 Cor. 9:10).

Cartea este bogată în îndemnuri, care pot fi rezumate în verbele din Deuteronom 5:1: „Ascultă... învață... păzește și împlinește."

SCHIȚA

I. PRIMUL DISCURS AL LUI MOISE: APROPIEREA DE ȚARĂ (cap. 1–4)

- A. Introducere (1:1-5)
- B. De la Horeb la Cadeș (1:6-46)
- C. De la Cadeș la Heșbon (cap. 2)
- D. Cucerirea Transiordaniei (cap. 3)
- E. Îndemn la ascultare (cap. 4)

II. AL DOILEA DISCURS AL LUI MOISE: CURĂȚIA ÎN ȚARĂ (5–28)

- A. Recapitularea legământului de la Sinai (cap. 5)
- B. Avertismente împotriva neascultării (cap. 6)
- C. Instrucțiuni privitoare la purtarea față de popoarele idolatre din jur (cap. 7)
- D. Învățăminte din trecut (8:1–11:7)
- E. Răsplăți pentru ascultare (11:8–32)
- F. Legi privitoare la închinare (cap. 12)
- G. Pedeapsa pentru profeții falși și pentru idolatri (cap. 13)
- H. Alimente curate și necurate (14:1-21)
- I. Zeciuiala (14:22-29)
- J. Tratamentul aplicat datornicilor și sclavilor (cap. 15)
- K. Trei sărbători desemnate (cap. 16)
- L. Judecători și regi (cap. 17)
- M. Preoți, leviți și profeți (cap. 18)
- N. Legi penale (cap. 19)
- O. Legi privitoare la război (cap. 20)
- P. Diverse legi (cap. 21–25)
  1. Ispășirea pentru cazul de omucidere nesoluționat (21:1-9).
  2. Prizonierele de război (21:10-14)
  3. Drepturile întâilor-născuți (21:15-17)
  4. Fiii încăpățânați și rebeli (21:18-21)

5. Cadavrele criminalilor spânzurați (21:22–23)
6. Nouă legi de comportament (22:1-12)
7. Infracțiuni comise împotriva castității (22:13-30)
8. Persoanele cărora li se interzicea accesul în adunare (23:1-8)
9. Curățția în tabără (23:9-14)
10. Legi sociale și religioase (23:15-25)
11. Divorțul și recăsătoria (24:1-4)
12. Diverse legi sociale (24:5–25:5)
13. Legea căsătoriei levirate (25:5-10)
14. Trei legi distincte (25:11-19)

Q. Ritualuri și ratificări (cap. 26)
1. Ritualul pentru roadele dintâi (26:1-11)
2. Ritualul pentru zeciuiala anului al treilea (26:12-15)
3. Ratificarea legământului (26:16-19)

R. Blesteme și binecuvântări (cap. 27, 28)

III. AL TREILEA DISCURS AL LUI MOISE: LEGĂMÂNTUL PENTRU ȚARĂ (cap. 29, 30)
A. Legământul încheiat la Moab (29:1-21)
B. Pedeapsa pentru încălcarea legământului (29:22-29)
C. Restaurarea survenită în urma revenirii la legământ (cap. 30)

IV. ULTIMELE ZILE ALE LUI MOISE: MOARTEA AFARĂ DIN TABĂRĂ (cap. 31–34)
A. Înlocuirea lui Moise (cap. 31)
B. Cântarea lui Moise (cap. 32)
C. Binecuvântarea lui Moise (cap. 33)
D. Moartea lui Moise (cap. 34)

COMENTARIU

I. PRIMUL DISCURS AL LUI MOISE: APROPIEREA DE ȚARĂ (cap. 1–4)

A. Introducere (1:1-5)

1:1, 2 La începutul cărții Deuteronom, copiii lui Israel sunt cantonați în câmpiile Moabului, unde ajunseseră în Numeri 22:1. În Deuteronom 1:1 ni se spune că se aflau în câmpie, față în față cu Suf. Asta înseamnă că pustiul, care se sfârșea cu câmpiile Moabului, se întindea spre sud până în acea zonă a Mării Roșii cunoscută sub denumirea de Golful Aqaba. Călătoria de la Horeb (Sinai), pe la Muntele Seir, la Cadeș Barneea, în imediata apropiere a Canaanului, a necesitat doar *unsprezece zile*, deși trebuise să treacă *treizeci și opt de ani* ca israeliții să fie pregătiți să intre în Țara Promisă!

1:3-5 Moise le-a transmis israeliților discursul său prin care îi pregătea să intre în Canaan în al patruzecilea an de la ieșirea lor din Egipt. Asta s-a întâmplat după ce atât **Sihon, regele amoriților,** cât și **Og, regele Basanului** au fost uciși (Nu. 21).

B. De la Horeb la Cadeș (1:6-46)

De la Deuteronom 1:6 la 3:28 avem o trecere în revistă a perioadei scurse între șederea la Muntele Sinai și sosirea în câmpiile Moabului. Întrucât cea mai mare parte a materialului a fost parcurs deja în Numeri, aici ne vom mărgini doar la schițarea unui rezumat al acestuia: Porunca lui Dumnezeu de a mărșălui spre Țara Promisă și de a o **lua în stăpânire** (v. 6-8); numirea judecătorilor pentru cauzele civile (v. 9-18); călătoria de la Sinai la Cadeș Barneea (v. 19-21); trimiterea iscoadelor și răscoala ce a urmat (v. 22-46). Cu excepția lui Iosua și a lui Caleb, nici unui soldat

care a părăsit Egiptul nu i s-a permis să intre în țară (v. 34-38).

C. De la Cadeș la Heșbon (cap. 2)

2:1-23 Călătoria de la **Cadeș Barneea** până la hotarele Edomului (v. 1-7) s-a desfășurat în condițiile evitării vreunui conflict cu edomiții. Iar traseul ales în călătoria de la hotarele Edomului până în Valea Zered (v. 8-15) a avut drept scop evitarea unui conflict cu moabiții. Domnul le poruncise israeliților să nu-i hărțuiască pe amoniți, deoarece El dăruise acest teritoriu descendenților lui Lot să-l aibă în stăpânire (v. 16-19). Dumnezeu deja îi izgonise pe anumiți uriași[1] pe care amoniții îi numeau zamzumimi, așa cum făcuse El cu fiii lui Esau, distrugându-i pe horiți, avimi și caftorimi (v. 20-23).

2:24-37 Restul capitolului 2 descrie amănunțit cumplita înfrângere suferită de amoritul Sihon, regele Heșbonului. Versetul 29a indică faptul că descendenții lui Esau, edomiții, le-au furnizat israeliților, contra cost, alimente și apă, pe când aceștia au ocolit țara Edomului. Dar la Numeri 20:14-22 se sugerează că regele Edomului a fost total necooperant, refuzând cu încăpățânare să acorde asistență israeliților. O explicație ar fi că unii edomiți le-au vândut evreilor alimente și apă, deși acest lucru nu poate fi confirmat. Versetele 10-12 și 20-23 au fost adăugate, probabil, de cineva care a trăit după Moise, ele constituind parte integrantă din Scriptura inspirată divin.

D. Cucerirea Transiordaniei (cap. 3)

3:1-11 Og, regele Basanului, avea **șaizeci de cetăți**, toate fortificate cu ziduri înalte, porți și zăvoare, precum și multe cetăți fără ziduri (localități rurale). Domnul Dumnezeu i-a dat și pe dușmanii aceștia în mâinile poporului Său. Lui Og i s-a dus vestea pentru statura lui de uriaș, cu patul său imens de fier de nouă coți lungime și patru coți lățime (adică vreo patru metri lungime și doi metri lățime). Thompson spune că **„patul"** acesta a fost locul său de veci, nu patul obișnuit în care dormea Og:

La moartea sa el a fost înhumat într-un sarcofag masiv (textual: *pat*, „loc de odihnă") făcut din bazalt, spunându-i-se însă „de fier" datorită culorii sale.... După cum citim în textul de față, sarcofagul său era expus la Raba Amon (orașul Aman din zilele noastre, capitala Iordaniei) la data când a putut să fie așternut în scris textul cărții Deuteronom.[2]

3:12-20 Pământul capturat la est de Iordan a fost distribuit rubeniților, gadiților și unei jumătăți din tribul lui Manase (v. 12-17). Moise le-a poruncit celor apți de luptă să traverseze înarmați râul, pentru a-i ajuta pe frații lor să cucerească teritoriile de la vest de Iordan, după care puteau reveni la moștenirea lor, la soțiile lor, la cei micuți ai lor, la vitele și la cetățile pe care le cuceriseră.

3:21-29 De asemenea Moise i-a poruncit lui Iosua să nu uite toate izbânzile din trecut și să se încreadă în Dumnezeu, fiind convins că El le va da israeliților biruință în continuare (v. 21, 22).

Dar Domnul S-a mâniat pe Moise pentru neascultarea sa în legătură cu copiii lui Israel, drept care nu l-a lăsat să treacă Iordanul. Totuși i-a îngăduit să privească Țara Promisă în toate direcțiile, din vârful muntelui Pisga (v. 23-29).

E. Îndemn la ascultare (cap. 4)

În capitolul 4 Moise procedează la o repetare a legii, ocupându-se în mod deosebit de existența unui singur Dumnezeu adevărat și de penalitățile care ar rezulta din orice alunecare în închinarea la idoli.

4:1-24 Israeliților li s-a poruncit să asculte de legile și judecățile Domnului Dumnezeu când vor fi intrat în Canaan (v. 1). Li s-a atras atenția să nu adauge la acestea și să nu scadă nimic din ele (v. 2). Pedeapsa pe care a adus-o Dumnezeu pentru practicarea idolatriei la Baal Peor a avut, în acest sens, rolul de avertisment permanent (v. 3, 4). (Poate că acest incident al revărsării mâniei divine ca urmare a idolatriei este menționat în acest punct datorită faptului că s-a petrecut cu puțin timp în urmă și era încă proaspăt în mințile lor.) Ascultarea de lege urma să facă Neamurile să admire Israelul ca pe o națiune măreață (v. 5-8). Israelul avea datoria să-și aducă aminte din experiențele prece-

dente că ascultarea de Domnul şi umblarea pe căile Sale aduce binecuvântare (v. 8). Israeliţilor li s-a atras atenţie îndeosebi să-şi amintească de darea Celor Zece Porunci la Muntele Sinai (Horeb) (v. 9-13). Cu acea ocazie, ei nu au văzut chipul lui Dumnezeu; cu alte cuvinte, deşi au asistat la o manifestare a lui Dumnezeu, ei n-au văzut o înfăţişare fizică a Sa care să poată fi reprodusă de o icoană sau un idol. Li s-a interzis să-şi facă vreun chip de orice fel care să-L reprezinte pe Dumnezeu sau să se închine soarelui, lunii sau stelelor (v. 14-19). Israeliţilor li s-a amintit de izbăvirea lor din Egipt, de neascultarea lui Moise şi judecata care a urmat, precum şi de mânia lui Dumnezeu împotriva idolatriei (v. 20-24). **„Numai ia seama asupra ta... ca nu cumva să uiţi"** (v. 9); **„Vegheaţi cu luare aminte asupra sufletelor voastre... ca nu cumva să vă corupeţi"** (v. 15, 16); **„Vegheaţi asupra voastră, ca să nu daţi uitării"** (v. 23). Moise era familiarizat profund cu pornirile firești ale inimii omeneşti. Prin urmare, cu toată seriozitatea el i-a îndemnat pe oameni să fie cu deosebită băgare de seamă.

4:25-40 Dacă naţiunea avea să se abată în viitor spre închinarea la idoli, avea să fie dusă în captivitate (v. 25-28). Dar chiar şi în acest caz, dacă israeliţii aveau să se pocăiască, întorcându-se la Domnul cu toată inima lor, El avea să-i restaureze (v. 29-31). Nici o altă naţiune nu a mai avut vreodată privilegiile de care s-a bucurat Israelul, în special miracolele săvârşite în legătură cu izbăvirea din Egipt (v. 32-38). Prin urmare ei aveau datoria să-I fie ascultători, pentru a se bucura în continuare de binecuvântările revărsate de El peste ei (v. 39, 40). Este o realitate tristă a istoriei poporului evreu să constatăm că naţiunea aceasta a fost supusă procesului curăţitor pe care l-a implicat captivitatea lor, datorită neascultării lor şi eşecului de a lua în serios avertismentul lui Iehova. Avertismentele lui Dumnezeu nu sunt vorbe goale. Nici un om şi nici o naţiune nu-şi pot permite să le pună deoparte şi să nu sufere consecinţele judecăţii Sale sigure.

4:41-43 Moise a pus deoparte trei cetăţi de refugiu în partea de răsărit a râului Iordan: Beţer, Ramot Ghilead şi Golan (v. 31-43).

4:44-49 Aici începe al doilea discurs rostit de Moise pe câmpiile Moabului, pe malul de est al Iordanului. Versetul 48 este singurul caz în care Muntele Hermon este numit **Muntele Sion**.[3]

II. AL DOILEA DISCURS AL LUI MOISE: CURĂŢIA ÎN ŢARĂ (cap. 5–28)

A. Recapitularea legământului de la Sinai (cap. 5)

5:1-6 Capitolul 5 recapitulează darea Celor Zece Porunci pe Muntele Sinai (Horeb). În versetul 3 trebuie adăugat cuvântul „numai" după „Nu". Deci „ Nu *numai* cu părinţii noştri a făcut Domnul legământul acesta, ci *şi* cu noi...." Da, legământul *a fost* încheiat cu **părinţii** lor, dar a fost destinat şi generaţiilor *viitoare* de israeliţi.

5:7-21 Cele Zece Porunci:

1. A fost interzisă închinarea la alţi dumnezei (v. 7).
2. A fost interzisă confecţionarea oricărui chip cioplit precum şi închinarea la o asemenea imagine (v. 8-10). Porunca aceasta nu o repetă pe prima, pentru că e posibil ca oamenii să se închine unor fiinţe mitice sau soarelui sau lunii, fără să recurgă la idoli. Copiii care Îl urăsc astfel pe Dumnezeu vor suferi aceeaşi pedeapsă ca şi părinţii lor (v. 9).
3. Numele Domnului nu trebuie luat în deşert (v. 11).
4. Sabatul trebuia păstrat sfânt (v. 12-15). Aici se menţionează un alt motiv pentru ţinerea sabatului decât cel de la Exod 20:8-11 (odihna lui Dumnezeu în cadrul Creaţiei). Evreii trebuiau să-şi aducă aminte că au fost sclavi în Egipt (v. 15). Aceste două motive sunt complementare, nu contradictorii.
5. Părinţilor trebuia să li se acorde cinste (v. 16).
6. Se interzicea uciderea (v. 17).
7. Se interzicea adulterul (v. 18).
9. Se interzicea furtul (v. 19).

9. Era interzis să se dea o mărturie mincinoasă împotriva aproapelui (v. 20).

10. Era interzis ca cineva să poftească (să lăcomească) (v. 21).

5:22 J. A. Thompson comentează pe marginea acestui verset:

Sintagma *fără să adauge ceva* este neobișnuită, indicând probabil că aceste porunci constituiau un rezumat atât de complet al cerințelor fundamentale ale legământului, încât nu trebuia să se mai adauge nici o altă lege. Toate celelalte legi erau doar o interpretare și dezvoltare a acestor principii de bază. Dar expresia ar putea să se refere și la o ocazie anumită, în care Domnul a făcut cunoscute cu precizie aceste zece legi. E posibil ca și alte legi să fi fost date cu alte prilejuri, întrucât volumul total de legislație cunoscut în Israel și provenind de la Dumnezeu era considerabil de mare.[4]

5:23-33 Când a fost dată legea, oamenii s-au îngrozit de manifestările Prezenței divine, temându-se că vor fi omorâți. Și astfel l-au trimis pe Moise să-I vorbească Domnului și să-L asigure că vor face tot ce a spus El. (Desigur nu și-au dat seama de păcătoșenia lor și de neputința de a face voia Lui, când au făcut un jurământ atât de pripit.) În consecință, restul legilor și rânduielilor au fost date prin intermediul lui Moise, mijlocitorul. Cele zece cuvinte sau zece **porunci** par să fi fost rostite verbal întregii națiuni când s-a aflat la Muntele Sinai (v. 30, 31).

În versetul 28 **Domnul** nu-i elogiază pentru promisiunea făcută de ei că vor păzi legea, ci mai degrabă pentru expresiile lor de frică, de uimire și înfrigurare (a se compara cu 18:16-18). Dumnezeu știa că ei nu aveau o inimă cu care să păzească poruncile Sale. Ar fi dorit ca ei să aibă o astfel de inimă, pentru ca să-i poată binecuvânta din belșug (v. 28-33).

B. Avertismente împotriva neascultării (cap. 6)

6:1-9 Când israeliții vor fi intrat în Țara Promisă, Dumnezeu voia ca ei să fie într-o stare morală corespunzătoare. Pentru ca să se poată bucura de țară, așa cum a rânduit El, ei trebuiau să fie un popor ascultător. Prin urmare, Moise le-a dat instrucțiuni practice menite să-i înzestreze cu calitățile necesare de a putea trăi viața în Canaan (v. 1, 2). Israeliții trebuiau să dea mărturie despre adevărul potrivit căruia Dumnezeu este singurul **Dumnezeu** adevărat (v. 3, 4). Ei aveau datoria de a-L iubi pe El la modul suprem și de a păzi Cuvântul Său (v. 5, 6). Poruncile Domnului trebuiau predate cu toată sârguința copiilor lor, pentru ca prin ele ei să fie îndrumați în orice aspect al vieții lor.

Mulți părinți creștini interpretează acest pasaj ca pe un mandat de a-i învăța pe copiii lor nu doar credința, ci de a le preda și alte materii așa-zis seculare, acasă, pentru ca aceștia să nu mai trebuiască să meargă la școlile lumești, unde se predă umanismul.

Pe vremea lui Cristos evreii literalmente legau porțiuni din lege de mâini și le suspendau între ochii lor (v. 8). Dar negreșit Domnul dorea mai degrabă ca acțiunile lor (**mâna**) și dorințele lor (**ochii**) să se afle sub stăpânirea legii.

Versetele 4-9 poartă denumirea de „Șema" (în ebraică: „a auzi", „a asculta") și erau recitate zilnic sub formă de crez de către evrei evlavioși, împreună cu Deut. 11:33-31 și Numeri 15:37-41.

Este semnificativ termenul folosit în ebraică pentru „singurul" (sau „unul singur" în engleză, n.tr.) din versetul 4, când este privit în lumina revelației mai depline a Noului Testament. Asta pentru că el reprezintă nu o unitate absolută, ci o unitate compusă, fiind astfel în deplină concordanță cu ambele nume ale lui Dumnezeu din acest verset. Iehova (Domnul) subliniază unitatea, singularitatea Sa. Elohim (Dumnezeu) subliniază Cele trei persoane ale Sale. Aceleași misterioase aluzii la unitatea trinității se regăsesc în chiar primul verset din Biblie, unde „Elohim" este urmat de un verb la singular (a creat), pentru ca în Geneza 1:26 adjectivul posesiv la persoana întâi plural *Nostru* și exprimarea subiectului pentru persoana întâi plural (*„să facem"*) să fie urmate de substantivele la singular „după *chipul* Nostru și *asemănarea* Noastră. (*Daily Notes of the Scripture Union*)

6:10-15 Când israeliții vor fi intrat în țară și vor fi început să se bucure de marea ei prosperitate, îi va fi pândit pericolul să-L uite pe Cel care le-a dat legea sau să se ducă după alți dumnezei. Ascultarea față de lege nu era atât o chestiune de *a câștiga bunăvoința* lui Iehova, cât de a-și *manifesta dragostea* față de El. Dragostea în accepțiunea ei biblică nu este un sentimentalism aprins al simțurilor, ci un model calculat de conformare la voia lui Dumnezeu așa cum ne-a fost descoperită aceasta. Dragostea nu este o opțiune, un element facultativ, ci o necesitate intrinsecă, de care depinde bunăstarea noastră, integritatea ființei noastre. Gelozia lui Dumnezeu (râvna pentru slava Sa) i-ar fi distrus pe oameni, dacă aceștia ar fi călcat legământul Său prin intermediul neascultării.

6:16 Domnul Isus a citat acest verset în Matei 4:7 și Luca 4:12 ca răspuns la sugestia făcută de ispititor ca Domnul să Se arunce de pe streașina templului. La **Masa** poporul a dus lipsă de apă de băut și pentru asta a pus la îndoială că Iehova ar fi alături de ei (Ex. 17). A te îndoi de purtarea de grijă a lui Dumnezeu și de bunătatea Sa înseamnă a-L **ispiti**.

6:17-25 Ascultarea ar fi urmat să le aducă israeliților biruința asupra vrăjmașilor lor (v. 17-19). Generațiilor viitoare trebuia să li se aducă la cunoștință cum i-a izbăvit Dumnezeu pe israeliți din Egipt, cum le-a dat legea, spre binele și binecuvântarea lor (v. 20-25). Comparați versetul 25 cu Romani 3:21, 22. Legea spune: **„dacă vom împlini cu scumpătate"**; în schimb, harul spune: „către toți și peste toți cei care *cred*." Astăzi credincioșii sunt îmbrăcați cu neprihănirea pe care se baza legea, neprihănirea lui Dumnezeu (2 Cor. 5:21) și asta pe temeiul credinței, nu al faptelor (Ro. 4:5).

C. Instrucțiuni privitoare la purtarea față de popoarele idolatre din jur (cap. 7)

7:1-5 Israeliții au fost avertizați cu strășnicie să nu se amestece cu națiunile păgâne și idolatre care locuiau pe vremea aceea în Canaan. Pentru a pedepsi aceste șapte națiuni – hitiții, ghirgasiții, amoriții, canaaniții, periziții, heviții și iebusiții – pentru păcatul lor nespus de mare și pentru a păzi Israelul de contaminare, Dumnezeu a decretat ca aceste Neamuri să fie cu desăvârșire exterminate și să fie distrusă orice urmă a idolatriei lor. Poate că versetul 3 anticipează eșecul de care aveau să dea dovadă evreii în a pune în practică instrucțiunile din versetul 2, asta pe considerentul că dacă i-ar fi distrus pe toți locuitorii aceștia ai țării, evident nu s-ar mai fi pus problema să fie ispitiți să se încuscrească cu ei.

7:6-11 Dumnezeu alesese Israelul ca să fie un popor separat, izolat de celelalte popoare, atașat de Dumnezeu, aparținând în exclusivitate Lui. El a dorit ca israeliții să nu fie ca celelalte națiuni. El nu i-a ales pe israeliți pentru superioritatea lor numerică (căci erau cei mai reduși la număr dintre toate popoarele). El i-a ales pur și simplu pentru că i-a iubit și a dorit ca ei să-L asculte în toate lucrurile. **O mie de generații** înseamnă pe veci. Domnul ura națiunile din Canaan din pricina faptelor rele pe care le săvârșeau acestea. El a iubit națiunea Israel nu pentru vreo bunătate a lor, ci pur și simplu pentru că i-a iubit pe israeliți și a dorit să-Și respecte jurământul pe care l-a rostit strămoșilor lor. Cine ar putea înțelege, cine ar fi în stare să pătrundă harul unui Dumnezeu suveran în chestiunea alegerii!

7:12-26 Dacă membrii poporului lui Dumnezeu aveau să-I fie credincioși în țara în care intrau, El avea să-I binecuvânteze cu mulți copii, cu recolte îmbelșugate, cu turme întinse, cu sănătate și cu biruință asupra vrăjmașilor lor (v. 12-16). Dacă ar fi fost vreodată tentați să se teamă de dușmanii lor, nu trebuiau decât să-și aducă aminte de brațul puternic cu care i-a izbăvit în chip minunat Dumnezeu în trecut, în special cum i-a scos cu mână tare și braț întins din Egipt (v. 17-19). Exact așa cum a făcut în trecut, El va face din nou, trimițând viespi ca să-i distrugă pe inamicii lor (v. 12-16). „Viespi" ar putea fi luat în sens literal, sau la figurat, reprezentând o armată cuceritoare (v. 20-24). (Zonele nepopulate devin terenuri prielnice înmulțirii animalelor sălbatice, pe când zonele

urbane împiedică răspândirea lor.) Un alt motiv pentru care nu li s-a promis israeliților o victorie imediată asupra dușmanilor lor îl găsim în Judecători 2:21-23: Dumnezeu avea să se folosească de păgânii rămași pentru a pune la probă Israelul, pentru a-l testa. Toți idolii trebuiau distruși cu desăvârșire, ca nu cumva să devină o ispită pentru Israel (v. 25, 26). Cea mai gravă amenințare la adresa Israelului n-o constituiau locuitorii Canaanului, ci idolii acestora și abominabila imoralitate care însoțea închinarea la acești idoli. Și astfel bătăliile pentru care trebuiau să se pregătească mai abitir nu erau cele fizice, ci cele spirituale.

D. Învățăminte din trecut (8:1–11:7)

Referitor la capitolele 8 și 9, J. A. Thompson scoate lapidar în evidență următoarele:

În continuare, se face trimitere la două învățăminte importante din trecut. Mai întâi, experiența purtării de grijă a lui Dumnezeu față de ei în perioada peregrinărilor prin pustiu, când israeliții au fost neajutorați, i-a învățat lecția smereniei prin intermediul disciplinei providențiale. Amintirea acelei experiențe avea darul de a-i păzi de mândria în care ar fi putut cădea, copleșiți de propriile lor realizări în climatul de securitate și prosperitate asigurat de țara în care vor fi intrat (8:1-20). În al doilea rând, orice succes pe care l-ar fi putut repurta în viitoarea campanie de cuceriri militare nu trebuia cotat drept un semn al aprobării divine pentru propria lor neprihănire (9:1-6). În realitate, atât în incidentul cu vițelul de aur (9:7-21), cât și într-o sumedenie de alte incidente (9:22-29), Israelul s-a dovedit a fi o națiune necredincioasă și răzvrătită.[5]

8:1-5 Din nou Moise i-a îndemnat pe israeliți să asculte de Dumnezeu, apelând, ca motivație, la grija plină de iubire pe care le-o purta El. Domnul îngăduise să intervină în viața lor încercări cu scopul de a-i smeri, de a-i dovedi și de a le pune la încercare ascultarea. În paralel cu acestea El i-a și hrănit însă cu mană din cer, asigurându-le îmbrăcămintea de trebuință, care nu s-a uzat și încălțămintea necesară să nu li se umfle picioarele în cei patruzeci de ani de peregrinări prin pustiu.

Dumnezeu știa ce era în inima oamenilor. El nu de aceea a pus la încercare Israelul în pustiu (v. 2), ca să afle vreun lucru pe care nu l-ar fi știut, ci le-a dat israeliților prilejul de a recunoaște natura lor rebelă, pentru ca să poată aprecia mai profund îndurarea și harul Său. Totodată peregrinările prin pustiu au avut rolul de a-i învăța lecția de a se teme de Domnul.

8:6-20 Moise și-a pledat cazul nu doar de pe fundamentul a ceea ce înfăptuise Dumnezeu, ci și de pe temeiul a ceea ce urma să facă El (v. 6, 7). Binecuvântările pe care le oferea această **țară bună** a Canaanului sunt descrise amănunțit (v. 7-9). Prosperitatea i-ar putea conduce la uitare iar uitarea la neascultare. De aceea ei trebuiau să vegheze pentru a nu cădea victime acestor primejdii (v. 10-20). Credincioșiei lui Dumnezeu trebuia să i se răspundă printr-o credincioșie corespunzătoare din partea Israelului. Dumnezeu își respecta legământul încheiat de El cu patriarhii (v. 18); la rândul lor, israeliții aveau datoria de a-și respecta cuvântul dat față de Dumnezeu (Ex. 19:8). Dacă ei ar fi uitat mărețele acte de izbăvire săvârșite de Dumnezeu în folosul lor, punând bogăția și belșugul lor pe seama propriilor lor puteri, atunci Iehova avea să-i nimicească, cum a nimicit națiunile păgâne din Canaan.

9:1-3 Capitolul 9 începe cu o descriere a națiunilor pe care le va înfrunta Israelul în curând pe câmpul de bătălie. Israel nu avea voie să se teamă, cum procedase cu patruzeci de ani în urmă, deoarece Dumnezeu va lupta pentru ei. „*El* îi va distruge... și *tu* îi vei izgoni și-i vei distruge repede." Observați complementaritatea lucrării divine conjugată cu acțiunea omului. Ambele sunt esențiale pentru asigurarea victoriei asupra Țării Promise.

9:4-7 După ce... Dumnezeu îi va fi învins pe locuitorii țării, israeliții nu vor avea voie să se laude. Ei sunt avertizați de trei ori să nu atribuie izbânzile neprihănirii lor proprii (v. 4-6). Dumnezeu le va da pământul, datorită răutății actualilor locuitori ai săi (v. 4), din pricina jurămân-

tului pe care l-a făcut lui **Avraam, Isaac şi Iacob** (v. 5), şi nu pentru vreun merit al lor înşişi. În adevăr, în această privinţă ei erau un popor încăpăţânat (tare la cerbice) (v. 6), provocator şi răzvrătit (v. 7).

9:8-23 Moise citează ca exemplu purtarea lor la Muntele Horeb (adică Sinai) (v. 8-21). Versetele 22 şi 23 menţionează alte locuri în care israeliţii au păcătuit: Tabera (Nu. 11:3); Masa (Ex. 17:7); Chibrot-Hataava (Nu. 11:34); Cadeş-Barneea (Num. 13:31-33). Observaţi cât de iremediabilă a fost distrugerea vitelului de aur (v. 21).

9:24-29 La Muntele Sinai doar mijlocirea lui Moise a salvat poporul de mânia lui Iehova. El nu şi-a întemeiat pledoaria pe neprihănirea poporului (o demonstraţie în plus că israeliţii erau lipsiţi de orice neprihănire), ci pe argumentul *posesiunii:* **„Poporul Tău şi moştenirea Ta"** (v. 26); pe *promisiune:* **„Adu-ţi aminte de slujitorii Tăi, Avraam, Isaac şi Iacob"** (v. 27); pe *putere:* (în cazul nimicirii israeliţilor, egiptenii ar fi putut ridiculiza puterea lui Dumnezeu): **„ca nu cumva ţara din care ne-ai scos să zică: «Pentru că Domnul nu era în stare»"** (v. 28).

În versetul 1 din capitolul 10 naraţiunea reia evenimentele de la Muntele Sinai, urmând logic versetului 29 din capitolul 9. Biblia nu redă întotdeauna evenimentele în ordine cronologică, datorită faptului că intervine o altă ordine, spirituală sau morală, care este mai importantă decât simpla înlănţuire cronologică a desfăşurărilor. Caz în speţă: ar fi mai logic ca un nou capitol[6] să înceapă după versetul 11, deoarece primele 11 versete se ocupă de evenimentele de la Muntele Sinai (adică de tema demarată la 10:8), pe când versetele 12 şi următoarele sunt un îndemn la ascultare, bazat pe harul şi îndurarea lui Dumnezeu.

10:1-5 Paragraful acesta consemnează a doua dare a legii şi depunerea celor două table în chivot. Versetul 3 nu înseamnă că Moise personal a făcut chivotul, ci doar că a dat dispoziţie să se facă. Se spune despre cineva că a făcut cutare şi cutare lucru, când de fapt a dispus efectuarea acelei acţiuni prin intermediul altcuiva.

10:6-9 Versetele 6 şi 7 par să semnaleze intervenţia unei schimbări bruşte în acest punct. În fapt avem de a face cu două paranteze, ce consemnează evenimentele petrecute la o dată ulterioară, după cum indică traducerea NKJV. Dar cititorul este adus până în momentul morţii lui **Aaron**. (NKJV redă versetele 6-9 între paranteze, facilitând înţelegerea fragmentului.)

Mosera era probabil districtul în care era situat Muntele Hor, întrucât acesta este muntele pe care s-a aflat Aaron când a murit (Nu. 20:25-28). În prezent nu se mai cunoaşte locul exact unde s-a aflat Mosera. Poate că pomenirea morţii lui Aaron l-a făcut pe Moise să se gândească la preoţie, drept care a revenit la alegerea lui Levi ca trib însărcinat cu slujba preoţească (v. 8, 9). Funcţia triplă a preoţiei este redată în versetul 8: (1) să poarte chivotul legământului; (2) să stea înaintea Domnului pentru a-I sluji; şi (3) să binecuvânteze în numele Lui. Era important ca această generaţie de israeliţi ce se pregătea să intre în Canaan să fie instruită cu privire la instituţia preoţiei.

10:10, 11 Din nou Moise le-a amintit de a doua şedere a sa pe Sinai, când timp de patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi a mijlocit pentru ei. Dumnezeu a auzit, a oprit judecata şi le-a spus să se ducă şi să ia în stăpânire ţara.

10:12-22 Ceea ce dorea Iehova de la poporul Său este rezumat în cuvintele: **„să se teamă... să umble... să iubească... să slujească... să păzească"** (v. 12, 13). Toate poruncile lui Dumnezeu fuseseră concepute spre binele lor (v. 13b). Moise i-a încurajat să asculte de Dumnezeu din pricina măreţiei Sale (v. 14), a faptului că în suveranitatea Lui l-a ales pe Israel ca popor special al Său (v. 15), datorită neprihănirii şi dreptăţii Sale (v. 17-20) şi datorită bunăvoinţei şi îndurărilor manifestate de El faţă de Israel în trecut (v. 21, 22). O inimă circumcisă (v. 16) este o inimă ascultătoare.

11:1-7 Din nou Moise face o trecere în revistă a istoriei Israelului pentru a trage învăţăminte spirituale din această istorie. În versetul 2, Moise se adresează supravieţuitorilor generaţiei mai vechi, făcând distincţie între aceştia şi generaţia celor născuţi în deşert. Soldaţii care aveau peste

douăzeci de ani în momentul ieşirii din Egipt au fost excluşi din rândul celor care au putut intra în Canaan (2:14; Ios. 5:6). Dumnezeu Şi-a izbăvit poporul, israeliţii, din Egipt, conducându-i prin pustiu, dar n-a tolerat răscoala lui Datan şi Abiram. Or, judecata adusă de Dumnezeu peste egiptenii idolatri şi viguroasa judecată îndreptată împotriva rebelilor din propriul Său popor trebuie să le fie de învăţătură israeliţilor, ca să priceapă cât de mare este nechibzuinţa de a ajunge să sufere dezaprobarea Lui.

E. Răsplăţi pentru ascultare (11:8-32)

11:8-17 Tot atât de adevărat este şi corolarul acestui principiu, în sensul că modalitatea prin care ei puteau trăi zile multe în ţară (v. 9) era aceea de a păzi toate poruncile (v. 8). Ţara care urma să-i delecteze, dacă vor asculta, este descrisă în versetele 10-12. Sintagma: **„le udai cu piciorul"** este probabil o referire la folosirea vreunui dispozitiv de pompare a apei sau poate că se referă la deschiderea cu piciorul a zăgazurilor. **Egiptul** era o ţară aridă, a cărei rodnicie era asigurată însă prin intermediul irigaţiei. În schimb, peste Ţara Promisă Dumnezeu Şi-a revărsat din belşug binecuvântarea Sa în natură (v. 11, 12). Cantităţi abundente de ploaie şi recolte îmbelşugate erau rezervate ca răsplată pentru ascultare (v. 13-15), în schimb a-L uita pe Dumnezeu sau a cădea în idolatrie ar atrage după sine secetă şi ariditate.

11:18-21 Cuvântul lui Dumnezeu trebuia să fie un subiect de conversaţie în familie. El trebuia iubit şi trăit în practică. Răsplata pentru practicarea Cuvântului urma să fie înmulţirea zilelor lor în ţară şi, de asemenea, ca zilele cerului de deasupra pământului (v. 21).

„Evreii din vremea de pe urmă" au interpretat versetul 18b în sens literal, drept care purtau săculeţe mici cu porţiuni din Scriptură pe frunţile lor şi le aşezau pe uşorii uşii, (cum încă mai fac unii). Dar versetul 19a sugerează adevărul avut în vedere: Cuvântul pe mână înseamnă o pereche de mâini care nu se vor preta la lucru de mântuială sau la lucrări nevrednice; Cuvântul între ochii noştri reprezintă controlul lui Dumnezeu asupra vederii noastre – spre ce privim şi după ce jinduim; Cuvântul pe uşorii uşii înseamnă ca viaţa de familie să se afle permanent sub constrângerea responsabilităţii pe care o avem faţă de Dumnezeu, în special pentru orice suflete tinere ce ni le-a încredinţat El pentru a le îngriji. (*Daily Notes of the Scripture Union*).

11:22-25 Cei care vor umbla pe cărările Domnului îi vor izgoni pe canaaniţii păgâni şi vor lua în stăpânire pământul călcat de picioarele lor. Regula după care urma să se facă luarea în stăpânire a pământului este expusă în versetul 24. Tot pământul era al lor, în virtutea promisiunii, dar era de datoria lor să intre în această ţară şi să şi-o însuşească, după cum şi noi trebuie să ne însuşim făgăduinţele lui Dumnezeu. Hotarele prezentate în versetul 24 nu au fost realizate niciodată pe plan istoric de Israel. E drept că regatul lui Solomon se întindea de la râu (Eufrat) până la graniţa cu Egiptul (1 Regi 4:21), dar israeliţii nu au posedat în realitate întreg teritoriul acesta. Mai degrabă aici au fost incluse state care *îi dădeau bir* lui Solomon, păstrându-şi în schimb forma proprie de guvernare internă. Versetul 24, alături de multe altele, îşi va găsi împlinirea în timpul Domniei de o mie de ani a Domnului Isus Cristos.

11:26-32 Prin urmare Israel avea de ales: binecuvântare sau blestem. Binecuvântare, în cazul ascultării, şi blestem în urma neascultării. Doi munţi din Canaan au reprezentat acest adevăr: Muntele Gherizim simboliza binecuvântarea iar Muntele Ebal blestemul. Aceşti doi munţi, situaţi în apropiere de Sihem, flancau o mică vale. Jumătate din triburi trebuia să stea pe Muntele Gherizim, în timp ce preoţii rosteau binecuvântările ce însoţesc ascultarea. Celelalte şase triburi trebuiau să stea pe Muntele Ebal, în timp ce preoţii recitau blestemele ce decurg din neascultare. În fiecare caz oamenii trebuiau să spună: „Amin!" A se consulta Deuteronom 27:11-26 pentru detaliile privitoare la semnificaţia acestor doi munţi.

Stejarii More sunt, probabil, cei men-

ționați în Geneza 35:1-4. Acolo, cu câteva secole mai înainte, Iacob își curățise casa de idolatrie. Poate că această referință a avut nu doar rolul de indicator geografic, ci și spiritual.

F. Legi privitoare la închinare (cap. 12)

12:1-3 Când vor fi intrat în țară, membrii poporului lui Dumnezeu aveau datoria să distrugă toți idolii și lăcașurile de cult ale acestor idoli, toate locurile unde se practicase această formă de falsă închinare. Chipurile de lemn (ebr. *așerîm*) erau reprezentări ale unei zeități de sex feminin. **Stâlpii** îl simbolizau pe Baal, zeitatea de sex masculin.

12:4-14 Dumnezeu va pune deoparte un loc pentru **închinare**, unde se vor aduce **jertfe** și **ofrande.** Este chiar locul în care a fost montat prima oară cortul întâlnirii (Șilo – Ios. 18:1), precum și locul unde, mai târziu, avea să fie înălțat templul (Ierusalim). Locul de închinăciune nu putea fi orice loc, ci doar acela pe care l-a ales și aprobat Dumnezeu. Centrul de închinăciune al creștinului este o Persoană, Domnul Isus Cristos, manifestarea vizibilă a Dumnezeirii invizibile.... Dumnezeu trecuse cu vedere în pustiu anumite nereguli, care nu aveau însă voie să se repete în țara Canaanului (v. 8, 9).

12:15-28 În Levitic 17:3, 4 Dumnezeu poruncise ca ori de câte ori se sacrifica un animal de jertfă cum ar fi un bou, o oaie sau o capră, animalul trebuia adus la cortul întâlnirii. Acum însă, odată cu intrarea în Canaan, se impunea o schimbare a legii. Din acest punct evreii puteau înjunghia și mânca animale de casă aduse de obicei ca jertfe, după cum puteau mânca și **gazela** și **căprioara** (animale curate nedestinate jertfelor). Permisiunea aceasta a fost dată pentru cei ce erau necurați din punct de vedere ceremonial, precum și celor care erau curați. Dar li s-a atras atenția de repetate ori să nu mănânce sânge, deoarece sângele constituie viața trupului iar viața Îi aparține lui Dumnezeu.

12:29-32 Israeliții au fost preveniți cu toată strășnicia nici măcar să nu cerceteze practicile idolatre ale păgânilor, ca nu cumva să fie ispitiți să introducă aceste practici abominabil de rele în cadrul închinării lor rezervate doar Dumnezeului adevărat. Versetul 31 se referă la practicile abominabile ce însoțeau închinarea la Moloc și Chemoș. În NT, Pavel ne spune că forța motrice, motivația ce stă la baza idolatriei este de natură demonică (1 Cor. 10:20). Ne mai mirăm atunci de cruzimea și degradarea nespus de mari implicate în idolatrie, când aflăm adevărata ei natură? Faptul că inima omenească gravitează spre acest fel de întuneric, cu mult mai mare ușurință decât caută lumina adevăratului Dumnezeu, este demonstrat și ilustrat chiar de națiunea căreia îi sunt adresate cuvintele cărții Deuteronom. A nu se uita că însuși Solomon, al treilea rege al Israelului, a zidit un altar în cinstea lui Chemoș și Moloc chiar în Ierusalim, cetatea în care Domnul Își statornicise Numele (1 Regi 11:7).

G. Pedeapsa pentru profeții falși și pentru idolatri (cap. 13)

Persoanele individuale sau grupurile care ar ispiti oamenii lui Dumnezeu să practice idolatria trebuiau omorâți cu pietre, fie că era vorba de un profet (v. 1-5), fie de o rudă apropiată (v. 6-11), fie de o comunitate de oameni (v. 12-18). Li s-a interzis să urmeze un profet care încuraja poporul să comită idolatrie, chiar dacă vreun miracol prezis de acesta s-ar fi împlinit. O atare persoană era un profet fals și trebuia dat la moarte. Chiar dacă o rudă apropiată își ademenea familia să practice idolatria, și această rudă trebuia ucisă.

Oamenii corupți din versetul 13 erau „oameni de nimic" sau „fii ai netrebniciei" (ebr. *beli'yaa'al*). Orice bandă de atari indivizi, care îi duceau pe oamenii cetății în rătăcire, îndepărtându-i de Dumnezeu și convingându-i să practice închinarea la idoli, trebuiau uciși, împreună cu locuitorii acelei cetăți iar cetatea trebuia arsă.

Unei cetăți israelite idolatre trebuia să i se aplice același tratament care se aplica cetăților canaanite: distrugerea cu desăvârșire a acesteia. Dumnezeu nu este părtinitor; El se poartă cu asprime față de orice păcat, chiar față de cel ivit în sânul

poporului pe care Şi l-a ales. Dar există totuşi o diferenţă. Motivaţia este alta. În cazul unei cetăţi israelite judecarea ei s-ar face din considerente de disciplină părintească, scopul urmărit fiind însăşi îndreptarea naţiunii.

H. Alimente curate şi necurate (14:1-21)

14:1, 2 Aceste două versete interzic practica idolatră a mutilării corpului în cursul practicii de jelire, de doliu pentru cei morţi. Evreii aveau mult mai mare consideraţie pentru trupul omenesc, creat de Dumnezeu, decât Neamurile.

14:3-21a Paragraful acesta repetă chestiunea alimentelor curate şi necurate, fie că e vorba de animale (v. 4-8), de peşti (v. 9, 10), de insecte zburătoare (v. 19), sau de păsări (v. 11-18, 20). (Referitor la excepţiile de la preceptele enunţate de versetul 19, vezi Lev. 11:21, 22.) O listă similară este dată în Levitic 11. Cele două liste nu sunt identice, ele deosebindu-se în unele detalii. De fapt nici nu s-a intenţionat ca ele să fie identice. Unele animale erau necurate din motive ce ţin de igienă, pe când altele erau necurate datorită faptului că erau implicate în ritualuri idolatre sau erau venerate de păgâni.

Principiul enunţat în NT cu privire la alimente se află în Marcu 7:15, Romani 14:14 şi 1 Timotei 4:3b-5. Neamurilor li se îngăduia să mănânce carnea unui animal care a murit de la sine, pe când israeliţilor le era interzis acest lucru (v. 21a), deoarece a face aşa ar însemna să încalce porunca de la Deuteronom 12:23 (nu s-a scurs sângele din animalul respectiv).

14:21b Israeliţii nu aveau voie să fiarbă iedul în acelaşi vas în care se afla laptele mamei sale (v. 21b). (Interdicţia se referă, după câte se pare, la un ritual practicat de canaaniţi. Este o interdicţie ce apare de trei ori în cuprinsul Pentateuhului.) Din considerente de ordin practic, această interdicţie avea darul de a-i feri pe oameni de intoxicaţia ce rezultă în mod frecvent atunci din alterarea produselor lactate. În plus, s-a constatat că valoarea calciului este anulată, în cazul consumării celor două elemente în comun. Din această restricţie s-a dezvoltat complexul set de reguli rabinice care prevedea folosirea unor vase separate pentru carne şi a altor vase pentru produse lactate.

I. Zeciuiala (14:22-29)

14:22-27 Versetele 22-29 se ocupă de tema zeciuielii. Unii comentatori cred că această secţiune nu se referă la prima zeciuială (Lev. 27:30-33), care i se datora, în exclusivitate, lui Dumnezeu şi nu avea voie să fie consumată de israeliţi. În realitate ar putea fi vorba despre o zeciuială secundară, numită zeciuiala de sărbătoare, o parte a acesteia putând fi consumată de ofertant. În general, aceste zeciuieli secundare trebuiau aduse la locul stabilit de Dumnezeu ca centru al închinării. Dar dacă ofertantul locuia atât de departe de locul în care a ales Dumnezeu să-Şi pună numele, încât nu putea să aducă zeciuiala sa în acel loc, el putea preschimba darul în bani, ducând banii la sanctuarul lui Dumnezeu şi cumpărând alimente şi băutură de care să se bucure înaintea Domnului. Observaţi în versetul 26 faptul că Biblia nu prescrie abstinenţa totală. Dar Biblia negreşit proclamă folosirea cu măsură a acestor lucruri, stăpânirea de sine şi, desigur condamnă orice înrobire, orice dependenţă de folosirea sau consumarea oricărui lucru şi în mod sigur prevede abstinenţa faţă de orice lucru care ar putea constitui o pricină de poticnire pentru un alt suflet. Deosebirea dintre vin şi băuturile tari constă în faptul că vinul se face din struguri, pe când băuturile spirtoase provin din cereale, fructe sau miere. Timp de doi ani ofertantului i se cerea să se suie, fie cu zeciuiala propriu-zisă, fie cu echivalentul ei în bani.

14:28, 29 În anul al treilea el se putea folosi de zeciuiala respectivă pentru a-l hrăni pe levit, pe străin, pe cei orfani de tată şi pe văduve. Din nou vedem că săracii şi nevoiaşii ocupă un loc important pe lista de priorităţi a Domnului. „Cine are milă de sărac împrumută pe Domnul şi El îi va răsplăti binefacerea" (Pro. 19:17).

J. Tratamentul aplicat datornicilor şi sclavilor (cap. 15)

15:1-3 La fiecare şapte ani toate datoriile din rândul copiilor lui Israel trebuiau

anulate. Anul al şaptelea coincidea, probabil, cu anul sabatic. Evreilor nu li se cerea să anuleze datoriile străinilor faţă de ei; legea aceasta se aplica doar la datoriile contractate între evrei, după cum arată şi Matthew Henry:

> Tot la şapte ani intervenea acest an al eliberării, în care pământul se odihnea de pe urma aratului iar servitorii erau scutiţi de corvoadele lor. De asemenea, printre alte manifestări ale harului şi îndurării, era anul în care cei ce luaseră bani cu împrumut, pe care nu i-au mai putut achita, erau acum absolviţi de obligativitatea restituirii. Şi chiar dacă ulterior erau în stare să-i achite, din motive de conştiinţă, legea nu-i permitea creditorului să încerce să recupereze banii datoraţi.[7]

În Biblie, **şapte** este numărul plinătăţii, completeţii sau împlinirii. La împlinirea vremii, Dumnezeu Şi-a trimis Fiul [în lume] şi prin El a vestit iertarea de păcate – „anul eliberării" nu numai pentru evrei (v. 3), ci şi pentru întreaga omenire.

15:4-6 Aparent există un conflict între versetul 4 şi 11. Versetul 4 sugerează că va exista un timp când nu vor mai fi săraci în ţară, pe când versetul 11 spune că întotdeauna vor fi săraci. Comentariile lui Bullinger ne vor fi de folos în acest punct. După el, sensul versetului 4 ar fi: „să nu mai fie săraci între voi."[8] Cu alte cuvinte, este o poruncă conform căreia ei ar trebui să-i dezlege pe fraţi de datoriile acestora odată la şapte ani, *astfel încât* să nu mai fie mereu oameni înglodaţi în datorii. Creditorul nu suferea, pentru că Dumnezeu îl binecuvânta din plin pentru acţiunea sa de dezlegare. Ideea subliniată de versetul 11 este că întotdeauna vor fi săraci, în parte ca o pedeapsă şi în acelaşi timp pentru ca acest lucru să fie de învăţătură pentru ceilalţi, ca să se deprindă să practice milostenia.

15:7-11 Faptul că toate datoriile trebuiau radiate în anul al şaptelea nu putea constitui motiv ca o persoană să refuze să-i împrumute unui israelit bani, pe considerentul că se apropia anul dezlegării. Tocmai refuzul acesta constituie temelia gândului rău din versetul 9. În legătură cu aceasta, este binecunoscută faima binemeritată pe care şi-au dobândit-o evreii pentru faptul că de-a lungul istoriei au avut grijă de ai lor. Pavel spune acelaşi lucru la 2 Corinteni 9:7 pe care l-a spus şi Moise în versetul 10: „Pe cine dă cu bucurie îl iubeşte Dumnezeu". Versetul acesta este nu numai o poruncă, ci şi o promisiune, deoarece Dumnezeu nu Se lasă dator nimănui. „Sufletul binefăcător va fi săturat şi cel ce udă pe alţii va fi udat şi el" (Pro. 11:25).

15:12-15 În acest al şaptelea an trebuia să fie eliberat un rob evreu (v. 12-18). Dar el nu putea fi trimis cu mâna goală, ci trebuia să se i asigure din belşug cele necesare traiului. Dumnezeu a purtat de grijă din belşug poporului Său când i-a scos pe israeliţi din robia lor în Egipt (Ex. 12:35, 36), motiv pentru care sclav eliberat nu putea merge cu mâna goală. Domnul doreşte ca toţi copiii Lui să-I urmeze pilda sau, parafrazând regula de aur: „Fă-i fratelui tău cum ţi-a făcut Domnul ţie."

15:16-18 Pe de altă parte, un sclav putea refuza să fie eliberat, preferând să rămână în perpetuitate un sclav, din dragoste pentru stăpânul său, fapt indicat prin străpungerea de către stăpân a urechii robului de uşă, cu o sulă. Un rob valora de două ori mai mult decât un argat.

15:19-23 Începând de la versetul 19 şi până la 16:17, ne sunt prezentate regulile ce guvernau anumite funcţii de îndeplinit în locul pe care Iehova l-a ales ca acolo să-Şi aşeze numele:

1. Punerea deoparte a întâilor-născuţi dintre animale (15:19-23).
2. Paştele şi sărbătorea azimilor (16:1-8).
3. Sărbătoarea săptămânilor sau Rusaliile (16:9-12).
4. Sărbătoarea corturilor (16:13-17).

Întâii-născuţi dintre animale curate trebuiau dăruiţi Domnului, oamenilor permiţându-li-se să mănânce o parte din aceste jertfe, dar fără sânge. Animalele de jertfă trebuiau să fie fără pată sau vreun alt cusur – numai ce era mai de calitate putea fi adus în dar lui Dumnezeu.

K. Trei sărbători desemnate (cap. 16)

16:1-8 Capitolul 16 recapitulează cele trei sărbători la care bărbaţilor din Israel li

se cerea să participe o dată pe an în locul central în care se afla sanctuarul. Cât privește scopul acestei reguli, Moody scrie următoarele:

Sărbătorile sfinte au fost (în general) rânduite pentru următoarele scopuri și utilizări:

1. Ca să deosebească poporul lui Dumnezeu de alte națiuni.

2. Ca să păstreze vie amintirea binefacerilor primite deja.

3. Ca să constituie un timp, un simbol al binefacerilor ce încă urmau să le fie conferite de către Cristos.

4. Ca să-i unească pe membrii poporului lui Dumnezeu într-o sfântă închinare.

5. Ca să conserve puritatea prescrisă de Dumnezeu în cadrul închinării sfinte.[9]

Paștele și sărbătoarea azimilor erau strâns înrudite între ele. Paștele este descris în versetele 1, 2, 5-7. Sărbătorea azimilor în versetele 3, 4 și 8. Aceste sărbători aveau menirea de a le aminti copiilor lui Dumnezeu despre lucrarea de răscumpărare săvârșită de El în folosul lor. Cina Domnului este pentru credinciosul Noului Testament o sărbătoare săptămânală de aducere aminte, un memorial referitor la Cristos Paștele nostru care S-a jertfit pentru noi. Sărbătoarea azimilor înfățișează genul de viață pe care trebuie s-o trăiască cei răscumpărați: plini de laudă „după binecuvântarea Domnului Dumnezeului vostru" (v. 17) și eliberați de maliție și de răutate (1 Cor. 5:8).

Detaliile furnizate aici în legătură cu Paștele diferă în mai multe privințe de detaliile date la Exod 12 și 13. De pildă, în fiecare din aceste pasaje sunt prevederi diferite cu privire la ceea ce putea fi adus ca jertfă și unde se putea face acest lucru.

16:9-12 Sărbătoarea săptămânilor (Rusalii) începea cu roadele dintâi din întreaga recoltă, fiind un simbol al dăruirii Duhului Sfânt. Nu trebuie confundată cu sărbătoarea roadelor dintâi (din orz), care se ținea în a doua zi a sărbătorii azimilor. Ofranda de bunăvoie, la fel ca în 2 Corinteni 8 și 9, trebuia să fie proporțională cu binecuvântarea revărsată de Domnul peste strădaniile individului, în acest caz recolta sa.

16:13-15 Sărbătoarea corturilor marca sfârșitul sezonului de recoltare, fiind un simbol al acelui timp când Israelul va fi strâns din nou în țară, sub domnia lui Cristos.

16:16, 17 De trei ori pe an toți israeliții de sex masculin trebuiau să se înfățișeze înaintea Domnului cu un dar potrivit cu capacitatea fiecăruia. Moody scoate în evidență sensul spiritual al acestor trei sărbători la care erau obligați ei să participe:

Paștele, Rusaliile și Sărbătoarea Corturilor simbolizează răscumpărarea desăvârșită:

1. Prin patimile de pe cruce: Suferința.

2. Prin venirea Duhului Sfânt: Harul.

3. Prin triumful final al Regelui care va veni: Gloria.[10]

16:18-20 Judecătorii trebuie să fie onești, drepți și imparțiali. Ei nu trebuie să accepte mită, deoarece mita îl face pe om incapabil de a mai judeca echitabil.

16:21, 22 Idolul sau chipul de lemn de aici (ebr. *așera*) era un stâlp confecționat din lemnul unui arbore, reprezentând o zeiță păgână. În cele din urmă **altarul** Domnului avea să fie așezat în templul de la Ierusalim, unde nu se puteau sădi cu ușurință arbori, dar unde totuși se putea instaura un simbol idolatru (cum s-a și întâmplat, până la urmă. Vezi 2 Regi 23:6).

L. Judecători și regi (cap. 17)

17:1 Animalele de jertfă trebuiau să fie lipsite de orice defect, căci Îl simbolizau pe Mielul lui Dumnezeu, Cel fără de păcat.

17:2-7 O persoană suspectată de idolatrie trebuia judecată. Mărturia a doi sau trei martori era necesară în acest caz. Dacă era găsită vinovată, persoana trebuia omorâtă cu pietre.

17:8-13 Dacă se iveau probleme juridice prea dificile pentru a fi soluționate de bătrânii unei cetăți, trebuiau aduse în fața judecătorului. Din compararea textului de la 17:9 cu 17:12 și 19:17 se poate deduce că exista un grup de preoți și un grup de judecători care audiau aceste cauze dificile.

Marele preot şi judecătorul şef erau liderii respectivi, fapt subînţeles prin folosirea articolului hotărât în versetul 12. Acest tribunal se întrunea în locul în care se afla sanctuarul lui Dumnezeu. Hotărârea acestui tribunal era definitivă, nemaiputând fi contestată. Era Curtea Supremă a Israelului. Dacă acuzatul refuza să asculte de preot sau de judecător, trebuia dat la moarte (v. 12, 13).

17:14-20 Dumnezeu a anticipat cu circa 400 de ani dorinţa pe care aveau să şi-o manifeste israeliţii de a avea un rege pământesc care să domnească peste ei, drept care El a prescris calităţile pe care trebuia să le întrunească acest dregător: (1) Să fie un bărbat ales de Dumnezeu (v. 15). (2) Să fie israelit – **din mijlocul fraţilor tăi** (v. 15). (3) Să n-aibă mulţi cai – adică să nu se bizuie pe mijloace naturale de asigurare a victoriei asupra vrăjmaşilor săi (v. 16). Încrederea trebuia să şi-o pună doar în Domnul. (4) Nu avea voie să-i facă pe oameni să revină în Egipt, crezând că prin caii pe care îi vor obţine acolo israeliţii ar putea fi salvaţi (v. 16). (5) El nu avea voie să-şi sporească numărul soţiilor (v. 17). Aceasta este nu doar o interdicţie împotriva poligamiei şi un avertisment să se ferească de pericolul pe care îl prezintă soţiile care l-ar abate de la calea dreaptă spre practicarea idolatriei, ci şi o prohibiţie asupra căsătoriilor încheiate din raţiuni de formare a unor alianţe politice (v. 17). (6) El nu avea voie să strângă cantităţi mari de argint şi aur, întrucât acestea ar putea să-l îndepărteze de bizuirea numai şi numai pe Domnul (v. 17). (7) El trebuia să scrie, să citească şi să asculte de legea Domnului, ca nu cumva să se îngâmfe şi să se umfle de mândrie (v. 18-20). Petrecându-şi necontenit timpul în meditaţie asupra legii, regele trebuia să devină pildă de urmat pentru popor. (8) Inima regelui nu trebuia să se umple de mândrie (v. 20).

Solomon, care a guvernat naţiunea Israel în zilele ei de aur, a violat aproape toate aceste interdicţii – spre pieirea lui şi ruinarea regatului său (1 Regi 10:14 – 11:10).

M. Preoţi, leviţi şi profeţi (cap. 18)

18:1-8 Din nou se remarcă grija lui Dumnezeu pentru preoţi şi leviţi. Datorită faptului că ei nu au primit o moştenire alături de celelalte triburi, era datoria celorlalţi israeliţi să-i întreţină. Partea ce le revenea leviţilor din jertfe era **spata, fălcile şi pântecele**, precum şi roadele dintâi din cereale, vin, untdelemn şi lână. Versetele 6-8 descriu un levit care şi-a vândut casa şi s-a mutat în locul ales de Dumnezeu ca să-Şi aşeze numele acolo, pentru a-L sluji pe El. Levitului i se cuvenea alături de ceilalţi leviţi o parte din ofrande, şi asta pe lângă tot ce a primit din vânzarea moştenirii sale. (Leviţii aveau dreptul de a poseda avere, deşi nu li s-a dat o moştenire ca în cazul celorlalte triburi.)

18:9-14 Israeliţilor li se interzicea să aibă orice contact cu vreo persoană ce pretindea că posedă capacitatea de a comunica cu lumea nevăzută. Sunt enumerate opt mijloace de comunicare cu lumea spiritelor, Dumnezeu calificându-le drept **urâciuni**. Este vorba de: **cel care practică vrăjitoria** (vrăjitoare sau vrăjitor), ...**cel care foloseşte ghicirea** (un văzător sau un profet fals, unul care citeşte stelele)... **cel care interpretează augurii** (cititorul în palmă, ghicitoarele), ...**unul care face farmece** (magicianul, vraciul), ...**un mediu** (un descântător), ...**un spiritist** (cel sau cea care conduce o şedinţă de spiritism), ...**unul care cheamă duhurile** (necromant). Există un grad de întrepătrundere între „profesiile" acestea.

Trist e că în epoca în care trăim, în această aşa-zisă eră a „iluminismului", la 3.400 de ani după evenimentele descrise în Deuteronom, avem nevoie la fel de stringentă de această interdicţie ca pe vremea aceea. Henry G. Bosch comentează:

> Satanismul, demonii şi ocultul sunt realităţi întunecate şi sinistre, iar nu simple scamatorii. Unul dintre semnele faptului că ne apropiem de finele acestei epoci este interesul foarte acut în vrăjitorie, astrologie şi în alte forme de manifestare ale ocultului. ...Mii de oameni îşi consultă zilnic horoscopul, participă la şedinţe de spiritism sau se străduiesc să comunice cu cei dragi ai lor care au decedat. De asemenea se manifestă un interes deosebit pentru satanism şi pentru demoni. Biblia ne avertizează de

nenumărate ori ca nu cumva să avem de a face cu aceste practici (Lev. 19:31; 20:27; 2 Cro. 33:6; Ier. 10:2; Gal. 5:19, 20).

Cât de urgente şi de actuale sunt avertismentele Scripturii! Să nu ne jucăm cu nici un lucru care s-ar putea transforma în sărutul morţii.[11]

A fi desăvârşit (în textul englez: **fără vină**, v. 13) în legătură cu aceste „comunicaţii" interzise înseamnă a asculta numai de vocea lui Dumnezeu.

18:15-19 În contrast izbitor cu relele practicate de liderii lumii oculte, versetul 15 ne prezintă o profeţie minunată despre Cristos, adevăratul **Profet** al lui Dumnezeu (Fapte 3:22, 23). Observaţi descrierea din versetele 15, 18 şi 19: (1) **un Profet** – adică unul care rosteşte cuvântul lui Dumnezeu; (2) **din mijlocul tău**, deci cu adevărat uman; (3) **dintre fraţii tăi**, adică un israelit; (4) **ca mine**, respectiv ca Moise în sensul că a fost crescut (ridicat) de Dumnezeu; (5) **Voi pune cuvintele Mele în gura Lui** – plinătatea inspiraţiei; (6) **El va spune tot ce-I voi porunci** – plinătatea revelaţiei; (7) toţi au responsabilitatea [şi obligaţia] de a asculta de El şi a I se supune.

Acest pasaj ne mai învaţă că **Profetul** va sluji ca Mediator între Dumnezeu şi om. Israeliţii fuseseră atât de îngroziţi la Muntele Sinai încât au cerut ca Dumnezeu să nu le mai vorbească nemijlocit şi să nu mai vadă focul, pentru ca să nu piară. Ca răspuns la cererea lor, Dumnezeu li L-a promis pe Cristos ca Mediator. Faptul că acest pasaj conţine în el sâmburele nădejdii mesianice pentru evrei se poate vedea limpede din Evanghelii: Ioan 6:14; 7:40.

18:20-22 Profeţii falşi puteau fi depistaţi în diverse moduri. Am aflat anterior că erau falşi sau mincinoşi dacă încercau să-i ducă pe oameni în rătăcire, abătându-i de la închinarea numai şi numai înaintea adevăratului Dumnezeu (13:1-5). Iată încă o metodă de depistare: Dacă o prezicere nu se împlinea, profetul trebuia pedepsit cu moartea şi nimeni nu trebuia să se teamă de vreun blestem rostit de el.

N. Legi penale (cap. 19)

19:1-10 Deja fuseseră stabilite trei cetăţi de refugiu în partea de est a râului Iordan. Aici Moise le reaminteşte israeliţilor să stabilească trei cetăţi de cealaltă parte a Iordanului, amplasate astfel încât orice ucigaş din greşeală să poată fugi cu uşurinţă în acestea, scăpând astfel de urgia răzbunătorului sângelui (v. 1-7). La instrucţiunile precedente pe această temă se adaugă acum prevederea a încă trei cetăţi de refugiu, în cazul în care israeliţii aveau să ia în stăpânire teritoriul integral ce li s-a promis iniţial (v. 8-10). În continuare nu se mai face nici o referire la aceste trei cetăţi suplimentare, pentru faptul că Israelul niciodată nu a ocupat toată suprafaţa de pământ ce i s-a promis în Geneza 15:18. Cele trei cetăţi situate la *vest* de Iordan au fost: Kedeş, Hebron şi Sihem (Ios. 20:7).

19:11-13 Cetatea de refugiu nu asigura însă scăpare unui asasin. Chiar dacă un ucigaş cu premeditare se refugia într-una din aceste cetăţi, bătrânii trebuiau să cântărească probele culese în cazul său şi să-l predea răzbunătorului, dacă se dovedea că este vinovat de ucidere intenţionată.

19:14 Hotarele ce marcau limitele între care era cuprinsă proprietatea cuiva erau de obicei alcătuite din pietre ce puteau fi mutate pe furiş noaptea, de către cineva care dorea să-şi sporească suprafaţa arabilă, înşelându-şi astfel aproapele. De ce a fost aşezat acest verset în mijlocul unui text referitor la practica judiciară – cetăţi de refugiu, martori mincinoşi şi martori adevăraţi – este greu de precizat, dar amplasarea lui nu împietează cu nimic asupra învăţăturii prezentate.

19:15-21 În cauzele penale nu era suficientă mărturia unei singure persoane, ci trebuia să existe cel puţin doi sau trei martori. Un martor mincinos trebuia judecat de preoţi şi de judecători (17:8, 9) şi pedepsit cu pedeapsa prevăzută pentru infracţiunea de care a fost acuzat împricinatul (v. 16-21).

Principiul **„ochi pentru ochi"** şi **„dinte pentru dinte"** a fost numit în cultura occidentală *Lex talionis*, „legea talionului" (în latină). De cele mai multe ori principiul este interpretat greşit ca un gen de răzbunare, deşi în realitate nu aşa stau

lucrurile. Legea nu constituie o *licență* pentru manifestarea cruzimii, ci, dimpotrivă, un mijloc de *îngrădire* a acesteia. În contextul fragmentului analizat se referă la tipul de penalizare ce se poate impune asupra unui martor mincinos.

O. Legi privitoare la război (cap. 20)

20:1-8 Capitolul 20 constituie manualul de război al poporului lui Dumnezeu. Preoții aveau datoria de a-i încuraja pe războinici în bătălia purtată de aceștia împotriva inamicului. Sunt enumerate mai multe categorii de oameni scutiți de serviciul militar: (1) cei care și-au construit de curând o casă [nouă]; (2) cei care tocmai și-au sădit o vie și nu au apucat să se înfrupte din rodul ei; (3) cei a căror căsnicie nu s-a consumat; (4) cei fricoși și slabi de inimă.

Scriitorii evrei sunt de acord asupra faptului că această libertate de a reveni la vatră era acordată numai în cazul acelor războaie inițiate de ei înșiși... nu și în acelea impuse prin porunca divină împotriva lui Amalec și a canaaniților, în care fiecare bărbat avea obligația să lupte sub arme.[12]

20:9 Întrucât regulile militare prevăd că în orice armată respectabilă trebuie să existe o bună organizare și o temeinică structură ierarhică de comandă, și în cazul israeliților ofițerii au numit căpitani ai armatelor care să-i conducă pe oameni.

20:10-20 Spre deosebire de alte națiuni, Israelul trebuia să respecte anumite distincții în luptele purtate sub directa îndrumare a lui Iehova. Aceste distincții au constituit încă o reflectare a existenței lui Israel ca popor sfânt sub oblăduirea unui Dumnezeu plin de iubire. E de ajuns să studiem metodele pline de cruzime practicate de alte popoare, ca de pildă asirienii[13], pentru a aprecia aceste norme din Deuteronom la justa lor valoare. Se dau instrucțiuni privitoare la modul în care trebuia să se desfășoare războiul. Observați următoarele distincții:

1. Cetățile... de aproape și de departe (10-18). Cetățile din țară constituiau un pericol imediat, fiind iremediabil de corupte (păgâne), „coapte" pentru a fi nimicite. Cetățile din exteriorul țării dar situate în interiorul zonei promise lui Avraam trebuiau abordate mai întâi, oferindu-le condiții de pace. Dacă acestea refuzau, atunci israeliții aveau voie să-i omoare doar pe bărbații din ele, cruțând femeile și copiii. Aceste cetăți nu prezentau un pericol atât de mare de contaminare a Israelului cât prezentau cetățile din interiorul granițelor Israelului.

2. Arborii fructiferi și nefructiferi (19, 20). Principiul de care trebuie să se țină seama aici este că Israelul nu avea voie să practice „războiul de devastare" [tehnica pârjolului]. Ci ei aveau datoria să conserve tot ce era util, iar nu să se angajeze în distrugerea nediscriminată a țării.

P. Diverse legi (cap. 21–25)

1. Ispășirea pentru cazul de omucidere nesoluționat (21:1-9)

Dacă se descoperea în țară un om ucis, fără să se găsească făptașul, bătrânii din cea mai apropiată cetate aveau datoria să facă ispășire. Ei aduceau o viță într-o vale cu apă și o înjunghiau acolo. Spălându-și mâinile deasupra viței, ei se declarau nevinovați de crima săvârșită, cerând să nu li se țină în seamă nici o vinovăție de vărsare de sânge. Chiar atunci când nu se putea stabili vinovăția unei anumite persoane, trebuia să se rezolve chestiunea vinovăției colective. Țara trebuia curățită de întinarea prin sânge. Aceasta responsabilitate îi revenea cetății celei mai apropiate.

Cineva a definit versetele 1-9 „Marea Anchetă deschisă de Tatăl pentru elucidarea Morții Fiului Său." Israel este vinovat de sângele vărsat de Cristos la moartea Sa și, prin urmare, trebuie să fie curățit în mod drept.

2. Prizonierele de război (21:10-14)

Unui israelit i se permitea să se căsătorească cu **o femeie frumoasă** capturată în război, după ce aceasta trecea prin ceremonialul de curățire și izolare. (Dar textul în cauză *nu* se aplică la locuitoarele țării

Canaan.) Căsătoria era pusă sub semnul provizoratului, bărbatul putând să-i acorde ulterior permisiunea să-l părăsească, dacă nu era mulțumit de ea. Dar el nu avea voie s-o vândă sau s-o maltrateze.

3. Drepturile întâilor-născuți (21:15-17)

Fiul unei femei neiubite nu putea fi privat de dreptul de întâi-născut, dacă într-adevăr acesta se năștea primul. Aceste versete nu demonstrează cu nici un chip că Dumnezeu ar fi aprobat bigamia, ci, pur și simplu arată că El a protejat dreptul întâiului-născut, chiar în cazul unor căsătorii cu mai multe neveste. Uneori Dumnezeu, în suveranitatea Sa, îl dă la o parte pe întâiul-născut al unei familii, cu scopul de a-l binecuvânta pe fiul mai tânăr, de exemplu în cazul lui Iacob și Esau sau al lui Efraim și Manase. Dar aceste cazuri constituie excepția de la regula enunțată aici, fiind întemeiate pe dreptul suveran al lui Dumnezeu de a alege pe cine vrea El.

4. Fii încăpățânați și rebeli (21:18-21)

Un fiu îndărătnic și răzvrătit trebuia omorât cu pietre, după ce a fost găsit vinovat de această infracțiune, de către bătrânii cetății. Comparați acest tratament cu cel acordat în Noul Testament fiului risipitor de către tatăl său, la Luca 14!

5. Cadavrele criminalilor spânzurați (21:22-23)

Textul acesta îndreaptă negreșit privirile cititorului spre Cristos, Cel care avea să vină. Deși El Însuși a fost nevinovat, totuși El a fost spânzurat pe lemnul unui copac. Acolo El a purtat blestemul pe care-l meritam *noi*. Trupului Său nu i s-a îngăduit să rămână pe cruce peste noapte (vezi Ioan 19:31).

Lui, care a suferit pe lemn
Pentru ca sufletele noastre să le câștige cu prețul sufletului Său,
Binecuvântare, laudă și glorie să-I fie aduse!
Vrednic este Mielul, pentru că a fost junghiat!

Lui, întronat prin dreptul filial,
Toată puterea în cer și pe pământ să-I proclamați,
Cinste, maiestate și putere;
Vrednic este Mielul, pentru că a fost junghiat!
– *James Montgomery*

6. Nouă legi de comportament (22:1-12)

22.1-3 Capitolul 22 dezvoltă textul din Levitic 19:18, descriind porunca generală de „a-ți iubi aproapele." Chiar dușmanii unui om trebuiau tratați cu preocupare și grijă ca pe un aproape (Ex. 23:4, 5). Un israelit nu avea voie să se poarte cu indiferență față de orice lucru pe care aproapele său (fratele) l-a pierdut. Fie că era vorba de un animal, fie de o haină sau orice alt obiect, el era obligat să ducă obiectul respectiv acasă și să-l păstreze până când va fi reclamat.

22:4 Israeliții erau obligați de asemenea să vină în ajutorul unui animal care a căzut.

22:5 Bărbații nu aveau voie să poarte haine femeiești și vice versa. Dumnezeu urăște transvestismul.

22:6, 7 Era permisă luarea puilor din cuibul unei păsări, dar trebuia să i se dea drumul mamei, probabil din considerentul că ea putea continua procesul reproductiv.

22:8 Un acoperiș plan al unei case trebuia împrejmuit cu un parapet sau cu o balustradă, pentru a-i păzi pe oameni să nu cadă. Acoperișul era locul de strângere al oamenilor, pentru părtășie. Este important să fie protejată comuniunea, în special în cazul celor tineri și neatenți.

22:9-11 Evreilor li s-a interzis: (1) să sădească o vie cu diferite soiuri de sămânță; (2) să are cu un bou (animal curat) și cu un măgar (animal necurat) la același jug; (3) să poarte îmbrăcăminte confecționată și din lână, și din in. Prima prohibiție sugerează un adaos la Cuvântul lui Dumnezeu. A doua descrie situația unui jug inegal în slujire. A treia se referă la amestecarea lucrurilor sfinte cu cele nesfinte în viața practică a credinciosului.

22:12 Evreii aveau obligația să poarte ciucuri în cele patru colțuri ale hainei lor, pentru ca să li se amintească în permanență că trebuie să asculte de Domnul (Nu. 15:37-41). Motivul acestor ciucuri îl găsim în Numeri 15:37 și următoarele.

7. Infracțiuni comise împotriva castității (22:13-30)

22:13-21 Paragraful acesta se ocupă de omul care se căsătorea cu o fată și apoi o suspecta că nu ar fi fecioară. Proba virginității consta, după câte se pare, din semnele lăsate pe pânza de in după prima experiență sexuală a femeii.[14] Dacă tatăl și mama fetei puteau face dovada virginității ei, soțul prea suspicios era mustrat, amendat cu o sută de sicli de argint și obligat să trăiască cu ea. În schimb, dacă tânăra fusese imorală înainte de a se căsători, trebuia omorâtă cu pietre.

22:22-30 Restul versetelor din acest capitol se ocupă de diverse tipuri de imoralitate sexuală: (1) Atât bărbatul, cât și femeia descoperiți în actul adulterului erau pedepsiți cu moartea. (2) Dacă un om viola o femeie logodită... în cetate, și aceasta nu striga după ajutor, ambii se făceau vinovați de adulter și trebuiau pedepsiți cu pedeapsa capitală. (3) Dacă un bărbat viola o femeie logodită pe câmp, unde strigătele sale de ajutor nu puteau fi auzite, atunci bărbatul trebuia omorât, dar femeia era nevinovată. (4) Un bărbat care avea relații sexuale cu o fecioară trebuia să plătească cincizeci de sicli de argint tatălui ei și s-o ia în căsătorie. (5) Versetul 50 interzice incestul, adică întreținerea de relații sexuale cu un membru al familiei.

8. Persoanele cărora li se interzicea accesul în adunare (23:1-8)

Era interzis accesul unei diverse categorii de persoane în adunarea Domnului, adică acestea nu se bucurau de drepturile depline de cetățeni și închinători: (1) un om a cărui organe reproductive erau vătămate sau lipseau; (2) o persoană ilegitimă, adică un bastard[15]; (3) un amonit sau un moabit; (4) un edomit sau un egiptean. Versetul 4 spune că Moab nu i-a întâmpinat pe israeliți cu pâine și cu băutură, pe când de la Deuteronom 2:29 se deduce că unii dintre moabiți le-au vândut evreilor alimente. A întâmpina cu pâine și apă este o expresie idiomatică, care înseamnă a omeni, a te purta ospitalier față de cineva. Or, numai așa nu s-au purtat moabiții cu evreii!

Eunucul era exclus din adunarea israeliților. Persoana născută din flori, moabitul și amonitul au fost excluși din adunarea israeliților până la a zecea generație. Edomitul și egipteanul puteau intra în adunare după trei generații. Dar existau excepții de la aceste reguli generale când persoane individuale Îl căutau pe Iehova. Printre vitejii lui David s-au găsit un amonit și un moabit (1 Cro. 11:39, 46). Unii cred că regulile excluderii se aplicau numai bărbaților și, prin urmare, nu se aplicau în cazul lui Ruth, de pildă. Unii cred că sintagma „a zecea generație" este o expresie idiomatică, având sensul de „la nesfârșit".

9. Curăția în tabără (23:9-14)

Versetul 9 avertizează împotriva ispitei cu care sunt confruntați bărbații care pleacă de acasă pentru a satisface stagiul militar. (Sau poate că are rolul de introducere la versetele 10-14.)

Legea emisiilor nocturne arată caracterul sacru ce i se acorda procesului reproductiv al vieții.

Fiecare soldat avea obligația de a avea, pe lângă armele din dotare, și o lopată pentru îndeplinirea condițiilor sanitare ale taberei. Orice excrement trebuia acoperit imediat cu țărână. Dacă toate armatele din cursul istoriei ar fi respectat această regulă simplă, de câte ori ar fi fost cruțate de răspândirea ciumei.

10. Legi sociale și religioase (23:15-25)

23:15, 16 Un sclav străin care a evadat pentru a-și câștiga libertatea nu trebuia predat stăpânului. Astfel Israelul trebuia să fie un loc de refugiu, un azil pentru cei asupriți.

23:17, 18 Prostituția bărbaților sau a femeilor nu trebuia tolerată în țară iar banii obținuți din acest trafic imoral nu putea fi aduși niciodată în casa Domnului, ca plată pentru un jurământ. Un câine însemna un prostituat de sex masculin.

23:19, 20 Evreii nu aveau voie să perceapă dobândă asupra nici unui lucru dat cu împrumut altui evreu; deși li se permitea să perceapă dobândă de la un străin. Este o dezvoltare a principiului enunțat

deja în Exod 22:25, care interzicea luarea de camătă de la săraci.

23:21-23 Jurămintele erau făcute de bunăvoie. Un om nu era obligat să facă un jurământ Domnului, dar odată ce-l făcea, era obligat să-l aducă la îndeplinire.

23:24, 25 Călătorii aveau permisiunea de a se înfrupta din struguri pentru acoperirea nevoilor temporare, dar nu aveau voie să ia cu ei în coşul propriu din aceşti struguri. Tot aşa, ei aveau voie să culeagă spice dintr-un lan, dar numai atâta cât puteau lua cu mâinile lor, iar nu cu secera. În vremea Domnului, cei doisprezece ucenici s-au prevalat de acest privilegiu (Marcu 2:23).

11. Divorţul şi recăsătoria (24:1-4)

Un bărbat putea să divorţeze de soţia sa din pricina necurăţiei, redactând un certificat de divorţ pe care i-l dădea. După asta ea era liberă să se căsătorească cu altcineva. Dar dacă cel de-al doilea soţ al ei murea sau divorţa de ea, primul soţ nu avea voie s-o ia din nou în căsătorie. Iehova i-a dat Israelului un certificat de divorţ (Ier. 3:1-8); dar într-o bună zi El o va lua la Sine din nou, după ce o va fi curăţit de necredincioşia ei. O, cât de nepătruns de mare este bogăţia harului lui Dumnezeu! Cât de jos Se coboară El, iubindu-i pe cei nevrednici de a fi iubiţi!

12. Diverse legi sociale (24:5–25:4

24:5 Un bărbat căsătorit de curând nu era obligat să meargă la război în primul an. Această perioadă de scutire îi permitea să cultive şi să consolideze legătura căsniciei şi să-şi întemeieze o familie. Dacă trebuia să meargă la război, fiind ucis pe câmpul de luptă, numele său era şters din Israel, dacă nu se găsea o rudă răscumpărătoare care să-i crească urmaşi. Această „rudă răscumpărătoare"[16] era cea mai apropiată rudă capabilă şi dispusă să ia în căsătorie văduva sa. Primul copil de sex masculin ce rezulta din această uniune devenea moştenitorul fostului soţ. Prin asta se asigura continuitatea numelui familiei şi se prevenea înstrăinarea pământului ei.

24:6 Întrucât o roată de moară era mijlocul de întreţinere al unei persoane, nu putea fi cerută în gaj, în cazul unor tranzacţii de afaceri. A lua fie roata de moară de jos, fie cea de sus ar fi însemnat să-l deposedeze pe acel om de mijlocul prin care putea măcina grăunţe.

24:7 Un răpitor de persoane sau un neguţător de sclavi trebuia pedepsit cu moartea.

24:8, 9 Se cereau luate precauţii speciale în cazul unei epidemii de lepră, urmându-se instrucţiunile date în prealabil leviţilor. Este citat cazul lui Miriam ca avertisment.

24:10-13 Casa unui om nu putea fi invadată pentru a-i lua omului respectiv gajul. Dacă acel om era atât de sărac încât şi-a dat ca zălog însăşi haina lui, aceasta trebuia să-i fie înapoiată în fiecare seară, pentru ca să poată dormi în ea.

24:14, 15 Plata unui argat trebuia achitată prompt.

24:16 Nici un om nu putea fi omorât pentru păcatul altuia.

24:17-22 Trebuia să se facă dreptate în cazul unui străin, al celor orfani şi al văduvelor. Ogorul nu trebuia recoltat în întregime, ci trebuiau lăsate suficiente roade pentru ca săracii şi neajutoraţii să poată culege ce rămânea în urma secerătorilor. Acelaşi principiu se aplica şi în cazul recoltării măslinelor şi a strugurilor. Ronald Sider comentează pe această temă:

> Amintirea propriei lor sărăcii şi asupriri în Egipt avea darul de a-i îndemna să lase în urmă o cantitate bunicică de roade pe care să le poată culege călătorul sărac, văduva şi orfanul.[17]

Când John Newton s-a născut din nou, a tipărit versetul 22 din Deuteronom 24 cu litere mari şi l-a atârnat deasupra şemineului său, ca să şi-l poată aminti în permanenţă.

25:1-3 Când un infractor era găsit vinovat şi condamnat să fie bătut, nu era permis să i se aplice mai mult de patruzeci de lovituri. De regulă, evreii aplicau treizeci şi nouă de lovituri, pentru ca nu cumva, printr-o eroare de calcul, să calce regula loviturilor maxime (vezi 2 Cor. 11:24).

25:4 Nu era voie să se lege gura boului care treiera grâul, ci acesta trebuia lăsat să

se hrănească din el. Pavel recurge la acest verset în 1 Corinteni 9:9-11 pentru a ne învăța că celui ce trudește pe ogorul spiritual trebuie să i se asigure cele necesare pe plan material. Astfel Pavel ne arată că legea are și un aspect spiritual. Asta nu diminuează cu nimic sensul literal al versetului, ci doar arată că de multe ori sub aspectul fizic, imediat, se ascunde un înțeles spiritual, o învățătură ce trebuie să ne-o însușim. Orice cercetător serios al Scripturii va căuta să afle aceste importante lecții spirituale și să și le însușească.

13. Legea căsătoriei levirate (25:5-10)

Dacă un israelit murea fără să-i lase soției sale un fiu, exista pericolul ca numele lui să piară și proprietatea familiei să fie înstrăinată. Prin urmare, un frate al decedatului avea datoria să se însoare cu văduva sa. Practica aceasta a căsătoriilor „levirate" se regăsea și la multe alte popoare din vechime. Dacă fratele nu consimțea să facă acest lucru, văduva se ducea la bătrânii cetății, aducându-le la cunoștință fapta. Fratele decedatului era chemat în fața bătrânilor pentru a se verifica dacă așa stau lucrurile. Dacă acesta persista în refuzul său de a se căsători cu văduva fratelui său decedat, femeia își scotea o sandală din picior și îl scuipa în față. Din acel moment omului i se ducea numele de ocară pentru că a refuzat să asigure continuitatea familiei fratelui său.

Levitic 20:21 *interzicea* unui om s-o ia în căsătorie pe nevasta fratelui său; în schimb, aici *i se poruncește* s-o ia în căsătorie. Negreșit textul din Levitic se aplica la soțul care mai era încă în viață, pe când cel de la Deuteronom se referă la situația în care acesta a decedat, fără să lase în urmă un moștenitor.

14. Trei legi distincte (25:11-19)

25:11, 12 Dacă o femeie intervenea într-o ceartă în care era implicat soțul ei, și-l apuca pe un bărbat în mod necuvenit, mâna cu care a comis acest act necuvenit trebuia tăiată. Pedeapsa severă pentru această infracțiune se explică prin faptul că, prin acțiunea ei, femeia ar fi putut periclita procrearea și lăsarea de către acel om a unui moștenitor.

25:13-16 Versetele acestea impun obligativitatea folosirii unor greutăți și măsuri precise și drepte. Adesea oamenii aveau două seturi: unul pentru cumpărat și altul pentru vândut. Dar o atare practică era o urâciune înaintea Domnului.

25:17-19 Descendenții lui Amalec trebuiau nimiciți cu desăvârșire, din pricina perfidiei și cruzimii de care au dat dovadă (Ex. 17:8-16). Deși israeliților li se spune să **nu uite** să-i distrugă pe amaleciți, se pare că ei au făcut tocmai pe dos. În vremea sa, regele Saul a nesocotit porunca Domnului, refuzând să-i extermine (1 Sam. 15). De fapt, abia în vremea lui Ezechia israeliții i-au înfrânt pe restul amaleciților care scăpaseră (1 Cro. 4:43).

Q. Ritualuri și ratificări (cap. 26)

1. Ritualul pentru roadele dintâi (26:1-11)

După ce se vor fi stabilit israeliții în țară, ei vor avea datoria de a se duce la sanctuarul lui Dumnezeu, pentru a-i aduce preotului cele dintâi din toate roadele pământului, în semn de recunoaștere, plină de bucurie, a faptului că Dumnezeu i-a binecuvântat. Apoi ei trebuiau să recapituleze una după alta toate ocaziile binecuvântate în care Dumnezeu S-a purtat cu bunăvoință și har față de ei, începând cu strămoșul lor Iacob (un **sirian** rătăcitor), continuând cu robia lor în Egipt, izbăvirea lor din acea țară pe care a realizat-o Dumnezeu cu brat tare și încheind cu luarea de către ei în stăpânire a țării în care curge lapte și miere. Phillip Keller explică semnificația acestei expresii de o coloratură aparte:

În Scriptură imaginea sub care este înfățișată Țara Promisă, spre care Dumnezeu S-a străduit cu atâta tenacitate să-l conducă pe Israel după izbăvirea din Egipt, era o țară în care curgea „lapte și miere". Este o expresie care, dincolo de înțelesul figurat, are și un puternic fundament științific. În terminologia agricolă ne referim adesea (în engleză, n.tr.) la „milk flow" și „honey flow" (textual: „curgerea laptelui" și „curgerea mierii"), prin care înțelegem sezonul de vârf al primăverii și verii, când pășunile sunt

în faza cea mai productivă. Astfel se spune că vitele care se hrănesc din fânețuri și albinele care se opresc din floare în floare dau, în consecință, „o curgere" de lapte sau miere. Prin urmare, o țară în care curge lapte și miere este una bogată în pășuni mănoase, un pământ plin de verdeață, cu sol bun. Când Dumnezeu a definit astfel țara în care a dorit să-i aducă pe israeliți El a prevăzut tocmai o atare viață de bucurie și belșug, de izbândă și mulțumire sufletească pentru poporul Său.[18]

2. Ritualul pentru zeciuiala anului al treilea (26:12-15)

Pe lângă roadele dintâi, evreii trebuiau să aducă în dar o a doua zeciuială, cea „de sărbătoare", pe care trebuia s-o împartă cu levitul, cu străinul, cu orfanul și cu văduva, o dată la trei ani. Această zeciuială trebuia distribuită la nevoiașii din localitățile unde trăia fiecare din ei. Apoi oamenii trebuiau să depună mărturie înaintea Domnului că s-au conformat tuturor poruncilor privitoare la această zeciuială.

3. Ratificarea legământului (26:16-19)

Întrucât israeliții s-au învoit să umble pe căile Domnului, la rândul Său, și El i-a recunoscut ca popor special al Său și a promis că-i va înălța mai presus de toate națiunile. Ei erau un popor sfânt pentru că Dumnezeu i-a pus deoparte, i-a selectat dintre toate celelalte popoare – și nu pentru vreun merit intrinsec pe care l-ar fi posedat ei înșiși. Ei se deosebeau de toate celelalte națiuni de pe pământ, fiind comoara aleasă a lui Iehova. Răspunsul lor la această onoare extraordinară ce li s-a acordat trebuia să fie ascultarea de poruncile Lui.

R. Blesteme și binecuvântări (cap. 27, 28)

27:1-8 După ce vor fi traversat râul Iordan, intrând în țara promisă, israeliții aveau datoria să înalțe un mare monument din pietre, să-l văruiască și să inscripționeze pe el toate cuvintele legii. Acest monument trebuia ridicat pe Muntele Ebal, împreună cu un altar ce trebuia confecționat din pietre necioplite.

27:9, 10 Deja evreii fuseseră poporul ales al lui Dumnezeu de câtva timp, dar acum, fiind în pragul intrării în țară, ei au devenit poporul Lui într-un înțeles mai profund. Bunăvoința revărsată de El peste ei reclama din partea lor ascultare plină de recunoștință.

27:11-13 Șase triburi au fost rânduite să stea pe Muntele Gherizim, pentru ca să zică *Amin* la binecuvântări. Aceste triburi erau descendenții lui Lea și Rahela. Celelalte triburi trebuiau să stea pe Muntele Ebal, ca să confirme blestemele. Observați că Efraim și Manase nu sunt menționate separat, pe numele lor, ci este listat doar tribul lui Iosif. Ruben, întâiul născut al lui Israel (care și-a pierdut dreptul de întâi născut) și Zebulon, fiul cel mai mic al lui Lea, au stat pe Muntele Ebal împreună cu fiii servitoarelor. În schimb, triburile favorizate au stat pe Muntele Gherizim.

27:14-26 Leviții (vezi v. 9) trebuiau să stea în valea dintre cei doi munți. Pe măsură ce se rosteau binecuvântările sau blestemele, oamenii trebuiau să răspundă cu „Amin!" Blestemele sunt prezentate în versetele 15-26. Ele se referă la idolatrie; la lipsa de respect față de părinți (v. 16); la necinstea implicată în mutarea pietrelor de hotar (v. 17); la înșelarea orbilor (v. 18); la profitarea de săraci și de cei lipsiți de apărare (v. 19); la diverse forme de incest (v. 20, 22, 23); la bestialitate (v. 21); la omorârea în secret a aproapelui; la asasinarea celui nevinovat în schimbul primirii de mită (v. 25); și la neascultarea față de legea lui Dumnezeu (v. 26). Relatarea istorică a acestei ceremonii se găsește la Iosua 8:30 și următoarele. Observați cât de minuțios a urmat Iosua instrucțiunile primite de la Moise.

Este semnificativ faptul că în capitolul 26 sunt prezentate doar blestemele. Nici nu poate fi altfel, deoarece, cum ne amintește apostolul Pavel, „...toți cei care se întemeiază pe faptele legii sunt sub blestem" (Gal. 3:10). Nu numai că israeliții *transgresau* legea, ci se aflau sub lege *ca principiu*.

28:1-14 Versetul 1 se referă la sfârșitul capitolului 26 cu cuvintele: **„Domnul**

Dumnezeul tău îți va da întâietate asupra tuturor neamurilor de pe pământ." Asta îi conferă capitolului 27 aparența unei paranteze. Mulți cercetători ai Scripturii consideră că binecuvântările rostite în versetele 3-6 nu au fost cele adresate celor șase triburi de pe Muntele Gherizim, ci că întregul capitol de față ar constitui afirmația lui Moise cu privire la ceea ce îi aștepta pe copiii lui Israel. Primele paisprezece versete se referă la binecuvântările ce decurg din ascultare, pe când ultimele cincizeci și patru de versete descriu blestemele ce s-ar abate peste israeliți dacă L-ar uita pe Domnul. Între binecuvântările promise este și aceea a preeminenței de care se vor bucura între națiuni, apoi bunăstarea materială, rodnicia, fertilitatea, belșugul de recolte, izbânda pe câmpul de bătălie și succes în schimburile comerciale internaționale.

28:15-37 Blestemele enumerate au fost: sărăcia, infertilitatea, scăderea recoltelor, ciuma, bolile, rugina în grâu, seceta, înfrângerea pe câmpul de bătălie, nebunia, groaza, adversitatea, calamitățile și neputința (v. 15-32). Versetele 33-37 prezic ducerea în robie a poporului, într-o țară străină, exact așa cum s-a întâmplat când mai întâi regatul de nord, Israelul, a fost dus în robie de asirieni, iar apoi regatul de sud, Iuda, a fost dus în robie de babilonieni.

Israel va deveni în acest caz **„o pricină de uimire, un proverb și o batjocură"** (un cuvânt de pomină) printre toate națiunile.

28:38-46 Evreii aveau să fie blestemați prin recolte slabe, prin nerodirea viilor și a măslinilor. Copiii lor vor merge în captivitate și lăcustele vor consuma pomii și roadele pământului. Străinul se va înălța tot mai sus, în schimb israeliții vor coborî tot mai jos. Nu e nici o contradicție între versetele 12 și 44. Dacă vor asculta, evreii vor deveni creditori internaționali. În schimb, dacă nu vor asculta, vor trebui ei înșiși să se împrumute de la străini.

28:47-57 Ororile unui asediu cauzat de un invadator străin sunt descrise în versetele 49-58 – fiind atât de cumplite, încât oamenii vor cădea în canibalism. Este exact ceea ce s-a întâmplat când Ierusalimul a fost asediat, întâi de babilonieni, și apoi de romani. În ambele cazuri, canibalismul a luat proporții. Oameni care în mod normal erau rafinați și delicați au devenit ostili, căzând în canibalism.

28:58-68 Răni mari și îndelungate, precum și boli de tot felul aveau să reducă simțitor populația Israelului. Supraviețuitorii aveau să fie împrăștiați pe tot pământul, unde ei aveau să trăiască cu teama permanentă că vor fi persecutați. Ba chiar Dumnezeu îi va duce înapoi în Egipt pe copiii Lui, pe corăbii. Din scrierile lui Josephus rezultă că profeția revenirii lui Israel în Egipt s-a împlinit parțial în vremea lui Titus, când evreii au fost transportați acolo la bordul unor corăbii și vânduți ca sclavi. Dar prin termenul **„Egipt"** din acest pasaj se poate înțelege ideea de servitute în general. Dumnezeu îl izbăvise, în trecut, pe Israel din robia fizică, literală a Egiptului, dar dacă această națiune a Sa refuza să-L iubească și să recunoască dreptul Său suveran de a avea parte de ascultarea ei, dacă refuza să-și păstreze curăția de soție a Sa, dacă nu mai ținea cu orice preț să fie comoara Lui aleasă, preferând, în schimb, să fie ca alte popoare, atunci avea să fie vândută din nou în sclavie.

„De la cel căruia i s-a dat mult, mult i se va cere" (Luca 12:48). Israel fusese copleșit cu privilegii peste privilegii, mai presus de toate celelalte națiuni. Prin urmare, cu atât mai mare a fost responsabilitatea ei și, în consecință, și severitatea pedepsei, în cazul neascultării.

Meditând asupra acestor blesteme rămânem uimiți de acest potop al revărsării mâniei lui Iehova. Nu se fac nici un fel de menajamente, imaginația nu este cruțată, nerefuzându-i-se nici un detaliu. Moise zugrăvește acest cutremurător tablou cu trăsături energice de penel, de un realism izbitor. Asta pentru că națiunea Israel trebuia să ia cunoștință fără echivoc de urmările pe care le va avea neascultarea, pentru ca ea să se deprindă să se teamă **de acest Nume slăvit și înfricoșător: DOMNUL DUMNEZEUL TĂU.**

III. AL TREILEA DISCURS AL LUI MOISE: LEGĂMÂNTUL PENTRU ȚARĂ (cap. 29, 30)

A. Legământul încheiat la Moab (29:1-21)

29:1 Primul verset din capitolul 29 aparține, logic, capitolului precedent, cum este cazul în Biblia ebraică. Dar Keil și Delitzch îl consideră un „titlu" pentru discursul din capitolele 29 și 30.[19]

29:2-9 Israeliții călcaseră legământul pe care l-a încheiat Dumnezeu cu ei pe Muntele Sinai. Acum **Moise** i-a chemat să ratifice **legământul** enunțat în cartea Deuteronom și încheiat în câmpiile Moabului, în pragul intrării lor în țara promisă. Oamenii nu-L înțelegeau pe Domnul și planurile avute în vedere de El cu privire la ei. Iehova tânjea de dor să le dea o inimă care să priceapă, ochi care să vadă și urechi care să audă. În schimb, ei s-au dovedit nevrednici de a primi aceste lucruri, persistând în necredința și neascultarea lor. Națiunea Israel avusese parte de mana din cer și de apa care a țâșnit din stâncă. Ea n-a depins de lucrurile făcute de mâna omului pentru a supraviețui în pustiu (adică de pâine, de vin, de băuturi tari). Asta s-a întâmplat pentru ca ea să ajungă să cunoască pe Domnul Dumnezeul ei în toată credincioșia și dragostea Lui.

Ca stimulent menit să-i determine să păzească legământul, Moise recapitulează iarăși bunătatea arătată de Dumnezeu față de Israel – miracolele săvârșite în Egipt, măreața izbăvire, cei patruzeci de ani petrecuți în pustiu, înfrângerea regilor Sihon și Og și împărțirea teritoriilor transiordaniene către Ruben, Gad și o jumătate din tribul lui Manase.

29:10-21 Moise i-a chemat pe toți israeliții să intre, prin jurământ, în legământ cu Domnul (v. 10-13) și le-a reamintit că legământul se aplica și la urmașii lor (v. 14, 15). Eșecul de a respecta legământul ar atrage după sine o aspră pedeapsă. Rebelii trebuie să se teamă ca nu cumva să cadă în ispita de a sluji idolilor națiunilor păgâne sau să creadă că vor scăpa de mânia lui Dumnezeu, dacă vor face aceste fapte (v. 16-21). Versetul 19 sună astfel în traducerea RSV: „Unul care, atunci când aude cuvintele acestui legământ [încheiat prin jurământ], se binecuvântează în inima sa, zicând: «Voi fi în siguranță, chiar dacă voi umbla în încăpățânarea inimii mele.» Or, asta ar duce la măturarea atât a celor umezi, cât și a celor uscați." Nimeni nu va scăpa.

B. Pedeapsa pentru încălcarea legământului (29:22-29)

29:22-28 Generațiile viitoare și națiunile străine vor rămâne uimite de pustiirea Israelului, întrebându-se care să fie motivul pentru care țara aceasta a fost tratată ca cetățile din câmpie: Sodoma și Gomora, Adma și Țeboim. Răspunsul pe care-l vor primi: **„Pentru că au părăsit legământul încheiat cu ei de Domnul Dumnezeul părinților lor.... pentru că s-au dus să slujească altor dumnezei și să se închine înaintea lor..."**

29:29 Deși există anumite lucruri secrete care sunt numai ale Domnului, în special chestiunile privitoare la judecățile lor, Moise le-a reamintit oamenilor că nu era nimic ascuns cu privire la responsabilitatea ce le revenea lor: de a păzi și respecta legământul încheiat cu Domnul. Cu alte cuvinte, revelația incumbă responsabilitate. Oamenii sunt datori să asculte, iar nu să-și permită să judece cuvântul Domnului. Principiul acesta se regăsește în numeroase texte din Noul Testament. „Pentru cel care știe să facă binele [cel ce primește *revelație*] și nu-l face [*responsabilitatea*], i se socotește păcat" (Iacov 4:17).

C. Restaurarea survenită în urma revenirii la legământ (cap. 30)

30:1-10 Capitolul 30 anticipează faptul că israeliții aveau să încalce legământul și să fie, în consecință, exilați. Și chiar așa s-a întâmplat! Dar chiar și atunci, Dumnezeu avea să se îndure de ei și să-i refacă, dacă se vor întoarce la El cu pocăință. El îi va readuce în țară. Pe lângă această refacere fizică, va fi și o renaștere spirituală

(**„Domnul Dumnezeul tău îți va tăia împrejur inima"** – v. 6). Atunci oamenii se vor bucura de binecuvântările ascultării, în timp ce dușmanii lor vor fi blestemați. Planurile Celui Atotputernic nu vor da greș, chiar dacă *subiecții* pe care-i vizează aceste planuri *dau greș*. Dumnezeu Își va împlini cuvântul făgăduit patriarhilor, dându-le descendenților acestora țara în stăpânire veșnică. După exil, despre care Domnul știa că se va întâmpla cu certitudine, El îi va restaura și-i va schimba. Așa procedează dragostea necondiționată a marelui Iubitor al sufletelor noastre! Versetul 6 atinge tangențial tema ce va fi dezvoltată cu sute de ani mai târziu de profeți: Noul Legământ (Ier. 32:39ff; Ez. 36:24ff). Acest legământ, deși a fost revelat în VT, nu a fost ratificat decât după moartea lui Cristos, pentru că Noul Legământ a fost pecetluit cu sângele Lui (Luca 22:20).

30:11-14 Moise le-a amintit oamenilor că legământul nu era prea dificil, așa încât ei să nu poată să-l înțeleagă (**misterios**), după cum nu era inaccesibil (departe). Ei nu trebuiau să facă imposibilul pentru a-l descoperi. Domnul îl prezentase personal iar ei nu aveau altă responsabilitate decât aceea de a-l împlini, de a asculta de el. Legământul nu era lesne de aplicat, dar Dumnezeu le dăduse prevederi speciale pentru scădințele lor. Apoi oamenilor li s-a cerut să se pocăiască și să aducă jertfele prescrise. Întrucât jertfele erau reprezentări, arhetipuri ce-L prefigurau pe Cristos, învățămintele care se desprind pentru noi sunt că toți cei care păcătuiesc trebuie să se pocăiască și să creadă în Domnul Isus Cristos și să-și pună încrederea numai în El.

30:15-20 Oamenii au fost puși să aleagă între viață și bine, pe de o parte, și moarte și rău, pe de alta – viața în schimbul ascultării, dar în cazul neascultării: moartea. Moise a făcut apeluri stăruitoare către ei să aleagă viața și binecuvântarea. Răspunsul dorit aducea rezultate bune, inclusiv zile multe și o viață spirituală îmbelșugată, subînțelese în cuvintele: **„lipindu-te de El."** Singura alternativă la aceasta era blestemul.

IV. ULTIMELE ZILE ALE LUI MOISE: MOARTEA AFARĂ DIN TABĂRĂ (cap. 31-34)

A. Înlocuirea lui Moise (cap. 31)

31:1-8 Moise atinsese vârsta de o sută douăzeci de ani. Era conștient de decretul pe care-l rostise Dumnezeu că nu va fi lăsat să treacă Iordanul împreună cu israeliții, dar le-a amintit acestora că Domnul va merge cu ei, că Iosua va fi căpitanul lor și că victoria asupra vrăjmașilor lor le era asigurată. În continuare Moise l-a încurajat pe Iosua în public, cu privire la funcția ce i s-a încredințat, asigurându-l de prezența Domnului care-l va însoți (v. 7, 8).

31:9-13 Legea scrisă a fost încredințată leviților, urmând să fie păstrată în chivot. Cele două table ale Decalogului au fost așezate *în interiorul* chivotului (Ex. 25:16; Ev. 9:4). Acest exemplar al legii a fost așezat *lângă* chivot. Tot la șapte ani legea trebuia citită în prezența întregului Israel.

Ce trist e să constatăm că lectura Sfintei Scripturi este neglijată în zilele noastre, chiar în cercurile situate pe poziții doctrinare conservatoare. Cuvintele următoare, multe la număr, dar pline de miez, ieșite de sub pana lui C. H. Mackintosh, sunt, din nefericire, mult mai actuale, mult mai valabile în prezent, decât au fost cu un veac în urmă, când au fost redactate:

> Cuvântul lui Dumnezeu nu este iubit și studiat, nici pe plan individual, nici public. În schimb, se consumă literatură de proastă calitate, în particular, pe când în public oamenii se dau în vânt după muzică, servicii ritualiste și ceremonii impunătoare. Mii de oameni se duc buluc să asculte muzică, plătind în acest sens prețul de intrare, dar ce puțini sunt aceia care se strâng laolaltă să citească sfintele Scripturi! Acestea sunt faptele. Or, faptele constituie argumente invincibile, peste care nu putem trece. Se manifestă o sete tot mai mare pentru o exaltare religioasă, paralel cu un dezgust tot mai pronunțat față de studierea în liniște a Sfintei Scripturi și față de exercițiile spirituale ale adunării creștine. Nu are nici un rost să negăm că așa ar sta lucrurile. Nu putem să închidem ochii față de aceste lucruri, deoarece

dovezile palpabile ale acestei stări de lucruri ne întâmpină la tot pasul.

Mulțumiri să-I fie aduse lui Dumnezeu, că mai sunt pe ici, pe colo, câte unii care iubesc cu adevărat Cuvântul lui Dumnezeu, se delectează să se strângă laolaltă, în sfântă părtășie, ca să studieze prețioasele adevăruri cuprinse în el. Dea Domnul să sporească numărul unora ca aceștia și să-i binecuvânteze „până când zilele pribegiei se vor fi sfârșit."[20]

31:14-18 Acum, când moartea lui Moise nu mai era departe, Dumnezeu l-a chemat pe el și pe Iosua la cortul întâlnirii, apărând înaintea lor într-un stâlp de nor. Mai întâi El i-a revelat lui Moise că israeliții se vor deda în curând la idolatrie, suferind, în consecință, mânia lui Dumnezeu.

31:19-22 Apoi Domnul i-a poruncit lui Moise să scrie o cântare pe care să-i învețe pe israeliți s-o cânte, ca martoră împotriva lor în zilele viitoare.

31:23 Apoi Dumnezeu personal l-a inaugurat pe Iosua să conducă poporul Său în țara promisă și l-a încurajat să fie brav și tare. Și, negreșit, Iosua va fi fost întărit de cuvintele acestea rostite de Iehova. Asta pentru că tocmai L-a auzit pe Dumnezeu spunând că națiunea Israel va cădea în apostazie (v. 16). Prin urmare, nu era permis să se lase descurajat, ci trebuia îmbărbătat în vederea sarcinii ce-i stătea înainte.

31:24-27 Cartea Legii, adică Deuteronomul, încredințată leviților, va sluji, în același timp, de mărturie împotriva israeliților, când aceștia Îl vor părăsi pe Domnul.

31:28-30 Apoi Moise a încredințat următoarea cântare bătrânilor triburilor lor și căpeteniilor, așa cum îi poruncise Dumnezeu.

B. Cântarea lui Moise (cap. 32)

32:1-3 Cântarea ar putea fi rezumată în următoarele cuvinte: Se face apel la Univers să audă cuvântul Domnului, care este înviorător și hrănitor ca ploaia și roua pământului. În versetul 3 (ce ar putea sluji de titlu al cântării) Moise arată că lui Dumnezeu I se cuvine toată slava! Cântarea relevă măreția lui Dumnezeu în contextul relațiilor Sale cu poporul Său, de-a lungul istoriei.

32:4-9 În pofida măreției lui Dumnezeu, a dreptății, credincioșiei și sfințeniei Lui, israeliții L-au părăsit, păcătuind împotriva Lui. Gloria atributelor lui Iehova este etalată aici, pe fundalul întunecat al răutății perverse a Israelului; a ingratitudinii manifestate față de El, Tatăl și Creatorul lor. Când Cel Atotputernic a împărțit pământul la națiunile celelalte, mai întâi El S-a îngrijit de nevoile propriului Său popor, pentru că i-a iubit și a ținut la evrei.

32:10-14 Nașterea și copilăria națiunii Israel este descrisă în versetul 10. După Exodul din Egipt, Dumnezeu i-a călăuzit, i-a instruit și i-a păstrat în viață pe copiii Lui cu dragostea maternă a unui vultur (v. 11). Nici un dumnezeu străin nu a avut nici un rol în păstrarea și conservarea Israelului. Cum se face atunci că națiunea aleasă s-a dedat la idolatrie, atribuind bunătatea lui Dumnezeu altcuiva? Începând din versetul 13, cântarea are un pronunțat ton profetic. El i-a adus în binecuvântările țării promise.

32:15-20 Dar Ieșurun (termen poetic reprezentându-l pe poporul Israel, cu sensul de „popor drept") s-a răzvrătit împotriva lui Iehova, alipindu-se de idoli. Au preferat să aducă jertfe **demonilor**, de multe ori sacrificându-și proprii lor copii. Ba chiar s-au coborât până la stupiditatea de a se închina la **dumnezei noi**, pe care nu-i cunoșteau. Astfel au neglijat adevărata lor **Stâncă**; L-au dat uitării pe adevăratul lor Tată. În consecință, Domnul Și-a ascuns fața de ei. Această ascundere a feței Sale s-a împlinit când au fost vânduți în captivitate.

32:21-33 După ce l-a dat la o parte pe Israel, Dumnezeu s-a purtat cu har față de Neamuri, căutând să provoace gelozia lui Israel (ca în actuala eră a bisericii). Între timp Israel avea să fie împrăștiat și persecutat. Dar israeliții nu vor fi fost distruși în întregime, pentru că Iehova nu a vrut ca dușmanii Israelului să interpreteze greșit căderea națiunii alese. Nu se punea problema ca stânca vrăjmașilor lor să fie mai tare, ci Stânca Israelului îi dăduse să fie

măcelăriți, din pricina răutății lor.

32:34-43 Fragmentul acesta se ocupă de răzbunarea lui Dumnezeu asupra națiunilor de care S-a folosit El pentru a-l pedepsi pe Israel. **Răzbunarea** (v. 35) și judecata (îndreptățirea) (v. 35) sunt ale Domnului. El a jurat pe Sine Însuși (întrucât nu este nici unul mai mare decât El) că se va ocupa de vrăjmașii Lui. Observați cât de integrală va fi această împlinire a judecății (v. 41, 42). În consecință, poporul lui Dumnezeu și toate națiunile se vor bucura de faptul că Dumnezeu S-a răzbunat și a făcut ispășire pentru țara Lui și pentru poporul Lui.

32:44-47 În felul acesta, cântarea lui Moise prezintă un succint tablou istoric și profetic al națiunii Israel. După ce a citit cuvintele cântării, Moise i-a îndemnat solemn pe oameni să-L urmeze pe Domnul, prin cuvintele: **„Căci nu este un cuvânt fără însemnătate pentru voi, pentru că este viața voastră..."**

32:2:48-52 Apoi Domnul l-a chemat pe Moise pe vârful Muntelui Nebo, de unde îi va da prilejul să vadă țara. Dar nu i se va îngădui să pășească în Canaan, datorită păcatului săvârșit de el la Meriba Cadeș, ci va muri pe... Muntele Nebo, fiind îngropat într-o vale din Moab (cf. 34:6).

C. Binecuvântarea lui Moise (cap. 33)

Textul ebraic din acest capitol este destul de greu de descifrat pe alocuri. Astfel au fost propuse diverse opinii și interpretări de către diferiți comentatori. Nu intră în sfera de preocupări a actualei lucrări să pătrundem în detaliile diverselor înțelesuri pe care le-ar putea avea textul ebraic. Ne vom mărgini să sugerăm o imagine concisă și profetică a fiecărei binecuvântări.

33:1-5 Ca ultim act oficial, Moise, omul lui Dumnezeu, a rostit o binecuvântare peste triburile lui Israel. Versetele 2-5 celebrează grija și iubirea manifestată de Dumnezeu față de poporul Său. La Sinai El le-a dat legea. Seir și Muntele Paran se aflau pe traseul urmat din Sinai în Canaan. Într-un limbaj poetic, Moise Îl descrie pe Domnul ca **Rege în Ieșurun** care Își conduce poporul la izbândă. Apoi urmează binecuvântările individuale:

33:6 ***Ruben***. Situat la est de râul Iordan, în imediata vecinătate a Moabului, cu care se învecina la sud, Ruben va fi vulnerabil la atacuri. De aici și rugăciunea ca tribul să nu dispară, ci să sporească la număr.

Simeon nu este pomenit. Asta pentru că a ajuns să se asocieze foarte strâns cu Iuda și ar putea fi inclus în binecuvântarea adresată acelui trib.

33:7 ***Iuda***. Tribul acesta avea să fie în fruntea celorlalte în campaniile de cucerire a Canaanului. Domnul este rugat să dea ajutor războinicilor și să-i readucă teferi la ai lor.

33:8-11 ***Levi***. Tumimii și Urimii lui Dumnezeu au fost încredințați lui Levi, tribul criticat de israeliți la Masa și la apele de la Meriba. Tot Levi a fost tribul care a luat partea lui Dumnezeu împotriva propriilor săi concetățeni, când aceștia s-au închinat la vițelul de aur. Levi a fost pus deoparte, încredințându-i-se sarcina de a-i învăța pe oameni și de a aduce jertfe. Moise se roagă ca Domnul să binecuvânteze tăria lui, lucrarea mâinilor sale, și să-Și găsească plăcerea în slujba sa, distrugându-i pe cei ce-l urăsc.

33:12 ***Beniamin***. Templul, locuința lui Dumnezeu pe pământ, avea să fie situat în teritoriul lui Beniamin, înconjurat de dealurile dimprejur. Prin urmare, Beniamin este înfățișat aici ca un trib preaiubit, bucurându-se de o părtășie intimă cu Domnul.

33:13-17 ***Iosif***. Teritoriul fiilor lui Iosif avea să fie udat de roua de sus și de izvoarele de jos. El va fi neobișnuit de rodnic, beneficiind de bunăvoința Celui care S-a revelat în rugul aprins. Maiestuoși și puternici, cei doi fii ai lui Iosif vor cuceri națiuni. Lui Efraim i s-a încredințat dreptul de întâi născut și, prin urmare, i se repartizează zece mii, pe când lui Manase i se creditează doar mii.

33:18, 19 ***Zabulon și Isahar***. Încununați de succese pe plan intern și extern, ele vor conduce națiuni la închinarea de la Ierusalim, **muntele** Domnului. Triburile acestea se vor înfrupta din belșugul mărilor și al pământului. Întrucât istoria nu consemnează că aceste triburi au fost până în

prezent conducătoare ale națiunilor la închinare și întrucât ambele triburi au avut în trecut teritorii fără ieșire la mare, binecuvântarea aceasta trebuie negreșit să se refere la epoca Mileniului.

33:20, 21 ***Gad***. Dumnezeu a dat acestui trib un teritoriu întins la est de Iordan. **Gad** a luptat ca **un leu** pentru cucerirea și păstrarea acestui teritoriu, care era alcătuit din pășuni mănoase, alese chiar de el – partea unui lider. Dar tribul acesta nu s-a dat în lături de a participa alături de căpeteniile poporului la cucerirea pământului situat în partea de vest a Iordanului, împlinind astfel voia bună și desăvârșită a Domnului.

33:22 ***Dan*** este asemuit cu **un pui de leu**, feroce și puternic, lansând atacuri fulgerătoare prin ambuscade. Teritoriul inițial al lui Dan s-a aflat în partea de sud-vest a Canaanului, dar ulterior daniții au migrat spre nord-est, cucerind teritorii suplimentare învecinate cu Basan.

33:23 ***Neftali*** era situat în partea de nord-est a Canaanului, teritoriul său întinzându-se spre sud, până la Marea Galileii. Tribul a fost încununat cu bunăvoința și binecuvântarea Domnului.

33:24, 25 ***Așer*** urma să fie binecuvântat cu descendenți numeroși, cu relații excelente cu alte triburi și cu un ținut bogat în ulei de măsline. **Fierul și bronzul** ni se par a fi materiale neobișnuite pentru confecționarea **sandalelor**. Keil traduce termenul cu „fortărețe". F. W. Grant sugerează o interesantă variantă de traducere a ultimului rând al versetului 24:

Cei din epoca modernă, în contrast cu cei din vechime, citesc: „odihna ta" în loc de „tăria ta". Dar aceste două elemente conțin o dublă asigurare de siguranță durabilă a acestui trib. Și deși s-ar putea să nu fim gata să renunțăm la binecunoscuta variantă, cu care ne-am obișnuit: „as thy days thy strength shall be" (ca zilele tale să fie tăria ta", n.tr.), negreșit nu este nelalocul ei ca încheierea acestei minunate binecuvântări să fie: „ca zilele tale să fie *odihna* ta."[21]

33:26-29 Ultimele versete celebrează măreția lui Dumnezeu, ca unul care acționează în folosul poporului Său. Dumnezeul lui Ieșurun este singurul în cer care poate ajuta. Milioane au fost întărite de cuvintele din versetul 27: „Dumnezeul cel veșnic este un loc de adăpost și sub brațele Lui cele veșnice este un loc de scăpare."

Cântarea lui Moise se încheie cu asigurarea că Dumnezeu îi va distruge pe vrăjmașii Israelului și cu promisiunea că poporul Său ales va avea parte de siguranță, pace, prosperitate și biruință.

D. Moartea lui Moise (cap. 34)

34:1-8 Chiar dacă moartea lui Moise din acest capitol ar fi fost consemnată de altcineva, faptul rămâne că Moise a redactat restul Pentateuhului.[22] După ce Moise a văzut țara, a murit pe Muntele Nebo și a fost îngropat de Domnul într-un loc secret, negreșit cu scopul de a preîntâmpina situația în care oamenii ar fi ridicat un monument la mormântul legiuitorului, făcând din acesta un loc de venerație și închinare la Moise. Deși Moise era în vârstă de o sută douăzeci de ani când a murit, era încă în putere, alert și în deplina capacitate a facultăților sale. Această afirmație nu contrazice textul de la 31:2. Motivul pentru care Moise nu a mai putut fi conducătorul poporului nu a fost de natură fizică, ci spirituală. Dumnezeu îi spusese că, din pricina păcatului său, nu va conduce poporul la intrarea acestuia în Canaan (31:2), cu toate că fizic ar fi putut s-o facă.

34:9 Apoi Iosua și-a asumat prerogativele de comandant șef. Moise îl confirmase deja pe Iosua ca succesor al său, potrivit Cuvântului lui Dumnezeu, în Numeri 27:18-23. Astfel slujitorul său a devenit succesorul său – o altă mărturie a smereniei lui Moise.

34:10-12 Despre puțini oameni s-ar putea rosti cuvintele de omagiu care îi sunt adresate în acest verset. Desigur, la data când au fost scrise aceste cuvinte cu care se încheie cartea Deuteronom, Mesia nu Se arătase încă. Versetul 10 a fost, prin urmare, valabil doar până la prima venire a lui Cristos.

„Și Moise într-adevăr a fost credincios în toată casa Lui, ca *servitor*" (Ev. 3:5). Din pricina păcatului său, el a murit; locul unde a fost înhumat nu se cunoaște. Dar

arhetipul său, Domnul Isus, „a fost credincios... ca *Fiu* peste propria Lui casă" (Ev. 3:5, 6). *El* pentru păcatele *noastre* a murit; mormântul lui este gol, pentru că El S-a suit la dreapta Tatălui în cer. „De aceea, frați sfinți care aveți parte de chemarea cerească, *îndreptați-vă privirile către Apostolul și Marele Preot al mărturisirii noastre, Cristos Isus*.... Căci El a fost socotit vrednic de o slavă mai mare decât a lui Moise, cu cât cel care a zidit o casă are mai multă cinste decât casa însăși" (Ev. 3:1, 3).

NOTE DE SUBSOL

[1](2:1-23) „Uriași" (transliterat *refa'îm*) se referă la rasa străveche de uriași din care a descins Og. Termenul Refaim a fost aplicat, cu timpul, tuturor oamenilor de statură înaltă.

[2](3:1-11) A. Thompson, *Deuteronomy: An Introduction and Commentary*, p. 93.

[3](4:4-49) În versiunea Syriacă: *Sirion*.

[4](5:22) Thompson, *Deuteronomy*, p. 119.

[5](8:Intro) *Ibid.*, p. 134.

[6](10:Intro) Împărțirea textului Bibliei în capitole și versete s-a făcut mult mai târziu după ce au fost redactate textele originale.

[7](15:1-3) Matthew Henry, „Deuteronomy," *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, I:786.

[8](15:4-6) E. W. Bullinger, *The Companion Bible*, p. 259.

[9](16:1-8) D. L. Moody, *Notes from My Bible*, p. 44, 45.

[10](16:16, 17) *Ibid.*, p. 45.

[11](18:9-14) Henry G. Bosch, *Our Daily Bread*, Grand Rapids: Radio Bible Class, iunie-iulie-august 1989, august 31.

[12](20:1-8) Henry, „Deuteronomy" I:806.

[13](20:10-20) Vezi Introducerea la Iosua, pentru detalii suplimentare.

[14](22:13-21) Un alt sens posibil constă în faptul că „semnele virginității" ar putea fi tradus prin „semnele adolescenței", respectiv o referire la faptul că „fata avea ciclurile regulate de menstruație. Un bărbat care se căsătorea cu o asemenea fată se aștepta să aibă dovada acestui lucru după ce s-a căsătorit, în afară de cazul în care ea a rămas gravidă imediat, prin relațiile avute cu el. Ceea ce se cerea era dovada că la data când s-a căsătorit fata nu era gravidă și că nu se întrerupsese ciclul menstrual. Dacă s-a făcut vinovată de abateri de natură sexuală după logodnă, orice indicii ale gravidității s-ar fi materializat în cele din urmă și, desigur, s-ar fi născut un copil înainte să se fi scurs nouă luni de la căsătorie. Prin urmare, legea din versetele 13-21 s-ar putea să se refere la conduita miresei în timpul dintre logodnă și căsătorie iar „semnele adolescenței" să fi fost un test menit să depisteze graviditatea." (Thompson, *Deuteronomy*, p. 236. Vezi și discuția de la pagina 235.)

[15](23:1-8) E posibil ca această categorie să se refere la copiii rezultați din relații incestuoase între evrei sau la relații mixte avute cu păgânii.

[16](24:5) „Kinsman redeemer" este termenul mai vechi, preluat din ediția KJV.

[17](24:17-22) Ronald Sider, *Rich Christians in an Age of Hunger*, p. 92.

[18](26:1-11) Phillip Keller, *A Shepherd Looks at Psalm 23*, p. 46, 47.

[19](29:1) C. R. Keil și F. Delitzsch, „Deuteronomy". În *Biblical Commentary on the Old Testament*, III:446.

[20](31:9-13) C. H. Mackintosh, „Deuteronomy", în *Notes on the Pentateuch*, p. 895.

[21](33:24, 25) F. W. Grant, „Deuteronomy" în *The Numerical Bible*, I:622.

[22](34:1-8) Vezi „Introducerea la Pentateuh" pentru argumentele în sprijinul paternității mozaice a Pentateuhului.

BIBLIOGRAFIE

Grant, F. W, „Deuteronomy." În *The Numerical Bible*. Vol., I. Neptune, NJ: Loizeaux Brothers, 1977.

Henry, Matthew. „Deuteronomy." În *Matthew Henry's Commentary on the Whole*, Bible. Vol. I. MacLean, VA: MacDonald Publishing Company, n.d.

Keil, C. F. and Delitzsch, F. „Deuteronomy." În *Biblical Commentary on the Old Testament. The Pentateuch*, Vol.

Ill. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.
Kline, Meredith G. „Deuteronomy" În *The Wyclife Bible Commentary*, Chicago: Moody Press, 1962.
Mackintosh, C. H. „Deuteronomy." În *Notes on the Pentateuch*. Neptune, NJ: Loizeaux Brothers, 1972.
Shultz, Samuel J. *Deuteronomy: The Gospel of Love*. Everyman's Bible Commentary. Chicago: Moody Press, 1971.
Thompson, J. A. *Deuteronomy: An Introduction and Commentary*. The Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1974.
Towns, Elmer L. „Deuteronomy." În *Liberty Bible Commentary*. Lynchburg, VA: The Old-Time Gospel Hour, 1982.

INTRODUCERE LA CĂRȚILE ISTORICE

Pentru milioane de oameni amatori pasionați de lecturi antrenante, în special de relatări *adevărate*, a doua secțiune majoră ce alcătuiește VT este deosebit de captivantă. Firul narațiunii reia evenimentele din punctul în care se întrerupseseră la finele cărții Deuteronom, străbătând circa o mie de ani, până la punctul terminus al istoriei consemnate în Vechiul Testament. (Cărțile poetice și cele profetice, deși sunt integrate în această secțiune, nu contribuie cu nimic la derularea *narațiunii.*)

Pentru cei *fără* predilecție pentru „istorie" (fie dintr-o predispoziție naturală, fie din lipsa de talent a dascălilor de istorie, care nu au reușit să le deschidă apetitul pentru acest subiect fascinant), tot ce putem spune este că istoria de care ne ocupăm în paginile ce urmează este cu totul și cu totul unică. Trebuie să subliniem, de la început, că istoria biblică este, cum bine zice acea butadă, „Istoria Lui" în cel mai adevărat sens al cuvântului (În engleză *istorie=history*, istoria Lui=*His story*, n.tr.). Nici una din perioadele istoriei poporului evreu nu este o tratare exhaustivă a tuturor evenimentelor care s-au petrecut, ci doar o selecție divină din acest continuum. În al doilea rând, este o istorie având un *scop* precis – nu doar acela de a instrui sau delecta, ci de a face din noi credincioși mai buni. Sau, cum s-a exprimat Apostolul Pavel în Noul Testament, lucrurile acestea „au fost scrise pentru învățătura noastră" (Rom. 15:4).

Deși toate evenimentele descrise s-au întâmplat în realitate, selecția și prezentarea lor de către autorii umani, care au scris sub inspirația Duhului Sfânt, a fost de a-l ajuta pe cititorul dornic să mediteze asupra Cuvântului lui Dumnezeu să descopere și să-și însușească învățămintele pe care ni le-a lăsat El nouă, spre a fi aplicate. Pilde de învățătură desprinse din viața lui David, din trista scindare a Regatului sau din revenirea rămășiței credincioase de evrei din Exilul Babilonean.

I. Cronologie

Cărțile istorice parcurg perioada cuprinsă între anul 1400 î.Cr. și cca. 400 î.Cr., așadar un mileniu întreg de istorie ebraică. Această epocă îndelungată se împarte în mod natural în trei perioade principale: perioada teocratică (1405-1043 î.Cr., perioada monarhică (1043-586 î.Cr. sau de la Saul la distrugerea Ierusalimului) și perioada restaurației (536-420 î.Cr.)

II. Cărțile teocratice

După cum o *democrație* (termen provenit din limba greacă, însemnând *domnia poporului*) este, în mod ideal, o guvernare a țării de către popor, tot așa o teocrație înseamnă, conform definiției, guvernarea unui popor direct de către Dumnezeu. Străvechiul Israel, de la Iosua la Saul (1405-1043 î.Cr.), a trăit tocmai sub acest gen de guvernare, direct de către Dumnezeu.[1]

Trei cărți parcurg era teocratică: Iosua, Judecători și Rut.

A. Iosua

Cartea aceasta continuă firul narațiunii de la moartea lui Moise și înlocuirea sa cu Iosua, acel lider militar, dar și spiritual. Iosua îi îndeamnă pe israeliți nu doar să cucerească Palestina, ci și să Îl urmeze pe Domnul. Prima jumătate a cărții consemnează cucerirea Țării Promise, pe când a doua jumătate descrie în amănunt împărțirea teritoriilor la cele douăsprezece triburi ale lui Israel.

B. Judecători

Datorită faptului că israeliții nu au ascultat de ordinele exprese ale lui Dumnezeu, ci au lăsat netulburate comunități izolate de păgâni răspândite pe tot cuprinsul Palestinei, ulterior ei au suferit val după val de asupriri din partea Neamurilor – în total 7.

Cartea Judecători conține câteva relatări sumbre – două-trei dintre acestea fiind de-a dreptul cutremurătoare – care exemplifică

consecințele groaznice pe care le aduce neascultarea de Cuvântul lui Dumnezeu.

C. Rut

Acest fermecător volumaș de istorie biblică nu urmează cronologic cărții Judecători, ci survine după o perioadă de mare întuneric spiritual, demonstrând că și în vremuri de declin spiritual, rămășița de oameni evlavioși poate sluji lui Dumnezeu într-o manieră admirabilă și acceptabilă.

III. Cărțile Monarhice

Avem trei cărți care parcurg era monarhiei (1043-586 î.Cr.), deși, în toate edițiile moderne fiecare din aceste trei cărți a fost împărțită, din rațiuni de convenienț, în două, așa încât avem, de fapt, șase cărți.

A. Samuel

Întâi și Doi Samuel au ca protagoniști trei persoane: Samuel, Saul și David. *Samuel* este profetul care l-a uns pe primul rege al Israelului, *Saul*, care a fost urmat la tron de *David*, ale cărui încercări și succese sunt descrise destul de amănunțit în aceste cărți.

B. Regi

Deși Solomon, fiul lui David, a fost un dregător înțelept și strălucit, el și-a pierdut forța spirituală după ce s-a căsătorit cu o sumedenie de femei păgâne. Fiul său, Roboam, a provocat scindarea regatului în două state separate, Iuda în sud (care a avut parte de conducători și buni, dar și răi) și Israel în nord (care a avut numai conducători răi). În 722 î.Cr. Regatul de Nord a căzut, populația fiind dusă în captivitate, iar între 605 și 586 Regatul de Sud a avut aceeași soartă, fiind dus în captivitate.

C. Cronici

În Biblia ebraică aceasta este ultima carte, consemnând istoria poporului evreu de la Adam (prin simpla enumerare a genealogiilor) și până la căderea Regatului de Sud. Fiind o redare spirituală a istoriei ebraice, cartea subliniază elementele pozitive (drept care omite chiar și păcatul grav comis de David și ignoră total Regatul Nordic răzvrătit).

IV. Cărțile Restaurației

După exilul de șaptezeci de ani în Babilon, națiunea ce a fost la început o *teocrație* apoi o *monarhie* devine o simplă *provincie* a puterilor neevreiești aflate la cârma lumii – mai întâi Persia, apoi Grecia și apoi Roma. Perioada parcursă este 536-420 î.Cr.

A. Ezra

În anul 536 î.Cr. regele Cirus a emis un decret prin care li s-a permis evreilor să revină în patria lor. Circa 50.000 de evrei (deci numai o foarte mică minoritate din numărul lor total) a revenit în Palestina sub conducerea lui Zorobabel, pentru a reconstrui templul. Preotul Ezra a adus cu el alți 2.000 de evrei în anul 458 î.Cr.

B. Neemia

În anul 444 î.Cr. Neemia a obținut permisiunea din partea regelui Persiei să ridice zidurile surpate ale Ierusalimului ce înconjurau templul reconstruit. Când s-a încheiat repararea zidurilor, Ezra și Neemia s-au situat în fruntea unei reforme și treziri spirituale în viața statului evreu.

C. Estera

Cronologic, cartea aceasta nu este ultima din seria cărților Restaurației, întrucât evenimentele descrise în ea au loc în Persia, între capitolele 6 și 7 din cartea Ezra. Poate că ea a fost așezată la coada celorlalte cărți din categoria Restaurației întrucât relatează despre viața celor care nu au catadicsit să revină în Țara Sfântă, când li s-a dat prilejul s-o facă. Estera ilustrează cum lucrează uneori Dumnezeu din culise, ca să spunem așa (de fapt, numele Lui nu apare nici o singură dată în cuprinsul cărții), pentru a-Și proteja străvechiul Său popor de persecuții antisemite și chiar de genocid. Instrumentele de care S-a folosit El au fost: acea frumoasă regină și eroină evreică, Estera, și aprigul ei văr, Mardoheu.

NOTE DE SUBSOL

[1]Geneva lui Calvin (anii 1500) și Puritanismul Noii Anglii au constituit, în esență, tentative ale Reformei Protestante de a restabili teocrația.

IOSUA

Introducere

„Canonul sacru ne prezintă aici un volum de istorie și de artă istorică, de care generația noastră, atât de bogată în texte de istorie, dar atât de săracă în percepția și simțul istoric, are o nevoie stringentă."

– Paulus Cassel

I. Locul unic în Canon

Iosua constituie puntea de legătură indispensabilă dintre Cărțile lui Moise și istoria Israelului în țara Canaan. Atât în clasificarea din ebraică a cărților, cât și în cea creștină, Iosua ocupă locul al șaselea în ordinea cărților Vechiului Testament. Pentru creștini este prima din cele douăsprezece „cărți istorice" (Iosua la Estera); pentru evrei este prima din „Profeții Timpurii" (de la Iosua la Ezra-Neemia, Rut și Cronici fiind incluse în „scrierile" de la sfârșitul VT ebraic).

Jensen subliniază importanța cărții, în cuvintele următoare:

> Cu adevărat se poate spune că Iosua este *punctul culminant* al istoriei, precum și *începutul* unei noi experiențe pentru Israel. Astfel conexiunea istorică pe care o stabilește această carte îi conferă un loc strategic în rândul Scripturilor Vechiului Testament.[1]

II. Paternitatea

Deși autorul uman al cărții nu ne este prezentat, încă din cele mai vechi timpuri există indicii suficiente care susțin opinia că ea a fost redactată chiar de Iosua, cu completările de rigoare făcute, după moartea sa, de marele preot Eleazar și de fiul acestuia, Fineas. Cartea Iosua este plină de pasaje redactate într-un stil vivace, din care se degajă concluzia că autorul a fost martor ocular la evenimentele descrise. Există, de asemenea, fragmente redactate la persoana întâi, singular și plural, cum sunt cele din capitolul 5, versetele 1 și 6 (în versiunea română, 5:1 este redat la persoana a treia singular, n.tr.). De asemenea, în textul cărții se consemnează concret că Iosua fie a pus să se redacteze anumite documente, fie le-a redactat el însuși (18:9; 24:26). Faptul că Rahab se mai afla în viață (6:25) la data redactării cărții corespunde perfect cu teza potrivit căreia Iosua este principalul autor al cărții ce-i poartă numele.

III. Data

Data apariției cărții Iosua depinde, în parte, de data Exodului (veacul al 15-lea sau al 13-lea î.Cr.). Faptele vin în sprijinul adoptării părerii mai conservatoare, conform căreia cartea a apărut la o dată mai timpurie, respectiv mijlocul anilor 1400 î.Cr. Astfel plasarea redactării cărții în intervalul dintre anul 1400 și 1350 î.Cr. se justifică prin prezența următoarelor argumente: Cartea trebuie neapărat să fi apărut înainte de Solomon (cf. 16:10 cu 1 Re. 9:16) și înainte de perioada tatălui său, David (cf. 15:63 cu 2 Sam. 5:5-9). Întrucât în Iosua 13:4-6 fenicienii sunt numiți „sidonieni", cartea va fi apărut înainte de anul 1100 î.Cr. când Tirul a cucerit și subjugat Sidonul și înainte de anul 1200 î.Cr., deoarece filistenii au invadat Palestina după acea dată. Or, din lectura cărții nu rezultă că ei ar fi constituit o problemă pentru israeliți în vremea lui Iosua.

IV. Fondul și tema cărții

Dacă Exodul consemnează izbăvirea de către Dumnezeu a poporului său din Egipt, Iosua ne prezintă felul în care Dumnezeu

Și-a condus poporul în Țara Promisă, ducând până la capăt lucrarea bună pe care a început-o, în pofida necredinței poporului ales. După cum vom vedea, membrii acestei națiuni nu s-au schimbat, fiind în continuare necredincioși. În ciuda acestui fapt, Cuvântul lui Dumnezeu se va împlini iar sămânța lui Avraam va fi sădită în pământul dăruit de Dumnezeu prin legământ (Gen. 15:13-16), pentru ca să poată prinde rădăcini și să crească.

Evenimentele descrise în această carte succed celor consemnate în ultimul capitol din Deuteronom, unde israeliții erau cantonați în câmpiile Moabului, la est de râul Iordan. Moise murise iar Iosua devenise comandant șef, cel care era pe punctul de a conduce poporul în traversarea Iordanului și intrarea în Țara Promisă. Legea, reprezentată prin Moise, nu poate conduce poporul lui Dumnezeu în lucrarea de însușire a moștenirii sale. Numai Cristos, prin învierea Sa, înfățișat de Iosua, poate să facă acest lucru.

Să facem o pauză, pentru a trece în revistă câteva fapte importante legate de Iosua. Moise i-a schimbat numele din Hoșea în Iosua (Nu. 13:16). Iosua a fost membru al tribului lui Efraim (Nu. 13:8) și servitor personal al lui Moise (Iosua 1:1). Încă din tinerețe a fost un bărbat angajat în bătăliile Domnului. Astfel i-a condus pe israeliți în lupta lor împotriva amaleciților (Ex. 17), fiind singurul general pe care l-au cunoscut de la ieșirea din Egipt. Dar ceea ce i-a conferit lui Iosua calitățile necesare preluării de la Moise a funcției de conducător al națiunii nu a fost iscusința sa pe plan militar, ci vitalitatea sa spirituală și credința sa. Ca tânăr era nelipsit de la cortul Domnului (Ex. 33:11). Apoi l-a însoțit pe Moise pe Muntele Sinai (Ex. 32:17). Doar el și Caleb au privit Țara Promisă prin ochii credinței, când poporul Israel fusese, cu treizeci și opt de ani înainte, la Cadeș Barneea (Nu. 14:6-10). Instruit și format de Moise, acum el a este împuternicit de Iehova să-și ducă la îndeplinire misiunea, în pofida faptului că trecuse de vârsta de nouăzeci de ani.

SCHIȚA

I. OCUPAREA ȚĂRII PROMISE (cap. 1–12)

- A. Pregătiri pentru traversarea Iordanului (cap. 1)
- B. Trimiterea iscoadelor la Ierihon (cap. 2)
- C. Traversarea Iordanului (3:1–5:1)
- D. Ceremoniile de la Ghilgal (5:2-12)
- E. Cucerirea Ierihonului (5:13–6:27)
- F. Campania de la Ai (7:1–8:29)
- G. Confirmarea legământului la Sihem (8:30-35)
- H. Tratatul încheiat cu ghibeoniții (cap. 9)
- I. Campania din sud (cap. 10)
- J. Campania din nord (cap. 11)
- K. Rezumat al cuceririlor (cap. 12)

II. INSTALAREA ÎN ȚARA PROMISĂ (cap. 13–21)

- A. Teritoriile care mai trebuiau luate în primire (13:1-7)
- B. Repartizarea teritoriilor (13:8–19:51)
  1. Teritoriul repartizat triburilor: Ruben, Gad și jumătate din tribul lui Manase (13:8-33)
  2 Teritoriul repartizat tribului lui Iuda (cap. 14, 15)
  3 Teritoriul repartizat tribului lui Iosif (cap. 16, 17)
  4. Teritoriile repartizate celorlalte triburi (cap. 18, 19)

C. Cetățile de refugiu (cap. 20)
Excurs despre cetățile de refugiu
D. Cetățile levitice (cap. 21)
E. Altarul de la est de Iordan (cap. 22)
F. Cuvântarea de adio adresată de Iosua liderilor Israelului (cap. 23)
G. Cuvântarea de adio adresată de Iosua poporului Israel (24:1-15)
H. Reînnoirea legământului la Sihem (24:16-28)
I. Moartea lui Iosua (24:29-33)

COMENTARIU

I. OCUPAREA ȚĂRII PROMISE (cap. 1–12)

A. Pregătiri pentru traversarea Iordanului (cap. 1)

1:1-9 Mai întâi, Domnul îi dă lui **Iosua fiul lui Nun**, într-un cadru solemn, instrucțiunile și autoritatea necesare pentru îndeplinirea misiunii cruciale ce-i stătea în față. **Țara** fusese promisă **Israelului**, dar acum israeliții aveau datoria de a o lua în stăpânire, de la Neghev, în sud, și de la Marea Mediterană în vest până la fluviul Eufrat în est (v. 3, 4). Iosua trebuie să fie **puternic, foarte curajos** și ascultător. Azi, ca pe vremea lui Iosua, ni se asigură succesul deplin („să-ți reușească toată căile și atunci vei prospera") când ne umplem inima și mintea cu Cuvântul lui Dumnezeu și când îl trăim în practică (v. 8).

De trei ori Domnul îi spune lui Iosua să fie tare și foarte curajos (v. 6, 7, 9). Dimensiunea și durata misiunii ce-i stătea în față, presiunile asociate cu sarcina de a conduce un popor atât de încăpățânat și absența mentorului său spiritual, Moise, îl vor fi preocupat, în mare măsură, pe Iosua în acest timp. Dar Domnul nu l-a chemat la o misiune atât de dificilă, fără să-l fi și înviorat, mai întâi, pentru a o putea duce la bun sfârșit. Iosua avea motive temeinice să fie **tare**: *promisiunea lui Dumnezeu* (v. 5, 6) – certitudinea unei biruințe sigure; *Cuvântul lui Dumnezeu* (v. 7, 8) – un îndrumar sigur; *prezența lui Dumnezeu* (v. 9) – o putere susținătoare, după cum se exprimă și T. Austin Sparks: Aici intrăm în bătălia adevărată a credinței, unde nu mai contează ce suntem noi, ci ceea ce este El! Nu ce simțim noi, ci faptele, realitățile Lui![2]

1:10-18 **Oamenii** trebuiau să pregătească provizii de hrană pentru călătoria lor în Canaan. Cât privește pe cele două triburi și jumătate ce urmau să se stabilească la est de Iordan, Iosua le-a atras atenția că au datoria să pună umărul la cucerirea țării, abia apoi putând să se întoarcă acasă la familiile lor (v. 12-15). Membrii acestor triburi au consimțit imediat să facă acest lucru (v. 16-18). Oricine ar fi dat înapoi ar fi fost pedepsit cu moartea.

În unele cântări creștine traversarea Iordanului este asemuită cu moartea iar țara Canaanului este simbolul Cerului. Dar pe israeliți îi aștepta un conflict militar în Canaan, pe când în Cer nu este nici un conflict. În realitate, Canaanul reprezintă actuala noastră moștenire spirituală. Da, ea ne-a fost dată în întregime, dar noi trebuie s-o luăm în stăpânire, ascultând de Cuvântul lui Dumnezeu, însușindu-ne promisiunile sale și luptând lupta bună a credinței.

B. Trimiterea iscoadelor la Ierihon (cap. 2)

2:1a Ca măsură pregătitoare pentru invazie. Iosua fiul lui Nun a trimis de la Poiana Salcâmilor două iscoade la Ierihon. Gestul nu a însemnat absența credinței la Iosua, ci s-a înscris în strategia militară. Iscoadele nu au fost trimise să cerceteze toată țara, cum se procedase cu câțiva ani

înainte, ci doar să observe terenul înaintea armatei, asemenea unor cercetași.

2:1b-24 Iscoadele au găsit adăpost în casa unei prostituate pe nume Rahab. După cum se exprimă Keil și Delitzsch: „Faptul că au intrat în casa unei asemenea femei nu a trezit prea multe suspiciuni."[3] Reiese clar din firul narațiunii că Rahab auzise despre minunatele victorii pe care le dăruise Domnul poporului evreu (v. 8-11). Concluzia ei a fost că Dumnezeul israeliților trebuie neapărat să fie Dumnezeul adevărat. Prin urmare, ea s-a încrezut în El, devenind o convertită autentică. Ea a demonstrat realitatea credinței ei prin faptul că a asigurat protecția spionilor, chiar cu prețul trădării patriei.

Spionii i-au promis lui Rahab că o vor cruța pe ea și pe familia ei, dacă va lega o funie stacojie la fereastra casei ei și dacă membrii familiei ei vor rămâne înăuntru în timpul atacului ce va fi dezlănțuit împotriva Ierihonului (v. 6-21). Funia stacojie ne duce cu gândul la casa protejată de semnul sângelui, ca în cazul primului Paște (Ex. 12).

Când solii trimiși de regele Ierihonului au întrebat-o pe Rahab unde sunt spionii, ea a răspuns că aceștia au părăsit deja orașul (v. 5). În timp ce oamenii Ierihonului i-au căutat pe drumul ce duce spre Iordan, Rahab a trimis spionii spre vest, către munți. După ce s-au ascuns acolo timp de trei zile, spionii au traversat Ierihonul, revenind teferi în tabăra israeliților, predându-i lui Iosua un raport încrezător (v. 22-24).

„Faptele" lui Rahab, iar nu „cuvintele" ei au fost cele care au îndreptățit-o (Iac. 2:25). Biblia nu elogiază înșelăciunea ei (v. 4, 5), dar laudă credința ei (Ev. 11:31). La rândul lui, Iacov numește fapta ei o lucrare a credinței (Iac. 2:25). Asta pentru că ea și-a riscat viața pentru ca să salveze viețile iscoadelor, datorită faptului că ea credea în puterea și suveranitatea Dumnezeului lor. Tot așa și pe vremea Domnului, unii din afara comunității Israelului au demonstrat că au mai multă credință decât cei ce erau martori oculari ai gloriei Sale (Luca 7:2-9). Credința mare, oriunde se manifestă aceasta, este întotdeauna răsplătită (vezi cap. 6), deoarece este plăcută lui Dumnezeu (Ev. 11:6).

C. Traversarea Iordanului (3:1–5:1)

3:1-13 În cele din urmă, a sosit timpul ca israeliții să traverseze râul Iordan, ale cărui ape atinseseră nivelul de inundație. Preoților li s-a ordonat să pornească în fruntea poporului, ducând chivotul legământului. (Cohatiții purtau de obicei chivotul, ca la Numeri 4:1-5, dar preoții au dus chivotul cu acest prilej special.) Oamenilor li s-a atras atenția să vină în urma chivotului, la o distanță bunicică, dar să nu-l piardă din vedere. Chivotul Îl reprezintă pe Cristos. Noi trebuie să păstrăm o distanță respectuoasă prin grija de a nu încerca, într-un spirit ireverențios, să elucidăm taine legate de Persoana Sa ce sunt prea greu de pătruns pentru mintea omenească. Unele din cele mai grave erezii din istoria creștinismului s-au ivit tocmai din pricina încercărilor fără perdea ale unora de a face exact acest lucru. Dar noi trebuie să-L avem mereu în vedere pe Cristos, pentru că asta ne asigură biruința.

3:14-17 Când picioarele preoților au atins apa Iordanului, s-a întâmplat un miracol. Râul s-a oprit în dreptul cetății Adam, situată la câțiva kilometri spre nord. Apele s-au îngrămădit acolo, restul apei rămase în albia râului în aval de acest punct vărsându-se în Marea Sărată (Moartă).

Opriri similare ale apelor Iordanului în apropiere de localitatea Adam au avut loc în anul 1267, când cursul râului a fost barat timp de zece ore, și în 1927 timp de douăzeci și una de ore. În ambele cazuri barajul *s-a datorat unor cutremure*.[4] Dar D. K. Campbell argumentează că în cazul de față avem prea multe elemente care indică faptul că nu a fost vorba de o simplă coincidență, ci de un miracol special:

> Numeroasele elemente supranaturale s-au petrecut simultan: (1) evenimentul a avut loc exact așa cum fusese prezis (3:13, 15). (2) Momentul a fost precis (v. 15). (3) Evenimentul a avut loc într-un moment în care apele râului erau în faza de inundație (v. 15). (4) Zidul de apă a rămas intact mai multe ore, sau poate chiar o zi întreagă (v. 16). (5) Albia moale și umedă a râului s-a uscat dintr-odată (v. 17). (6) Apa a revenit imediat la

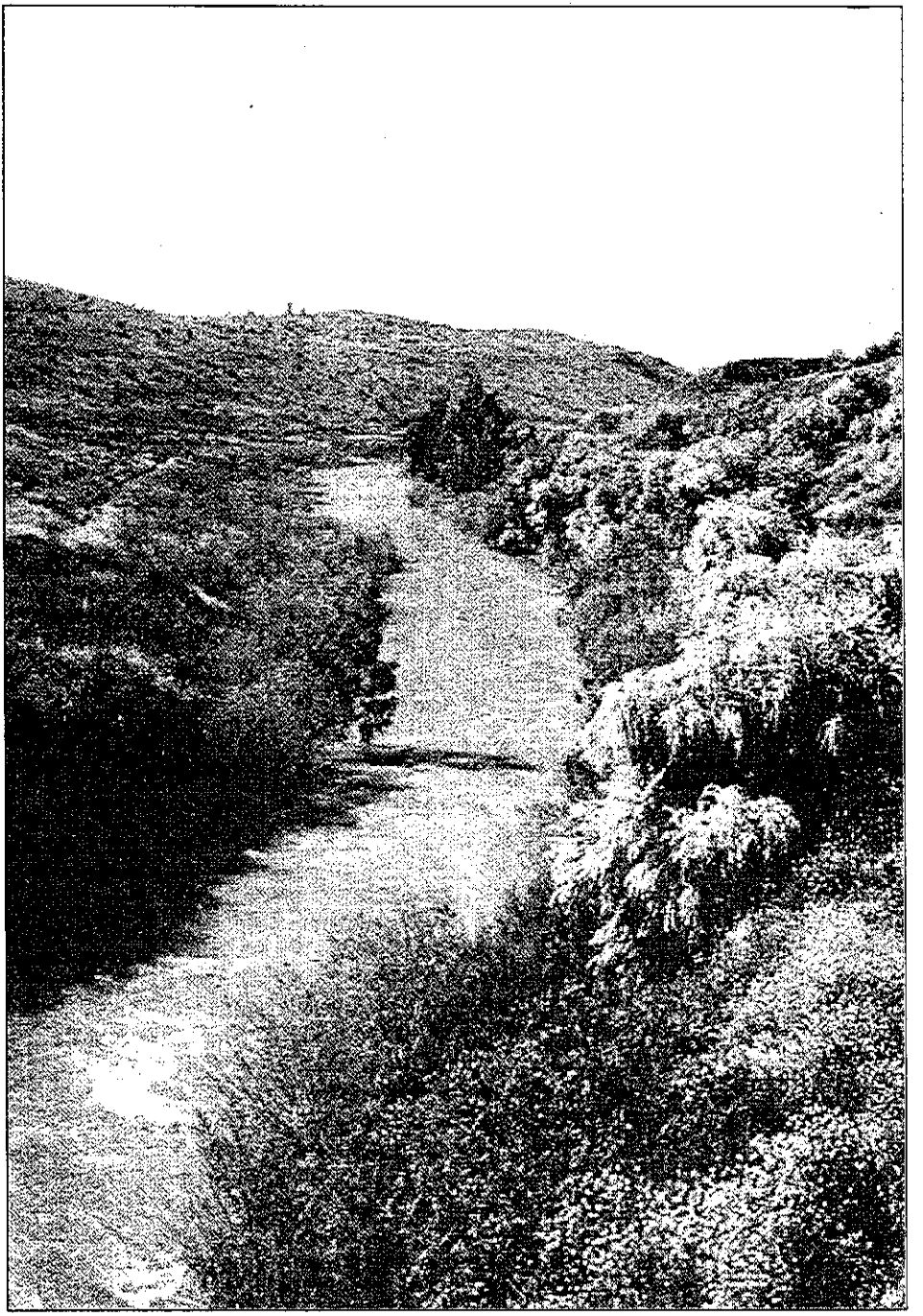

Râul Iordan nu este impresionant prin mărimea sa, dar a devenit cel mai important râu din lume din pricina evenimentelor biblice cu care este asociat. În fotografie se poate observa unul din nenumăratele coturi ale acestui curs de apă de la Marea Galileii până la punctul de vărsare în Marea Moartă. (Foto Willem Van Gemeren)

locul ei, de îndată ce israeliții au trecut de cealaltă parte și preoții au ieșit din râu (4:18). Cu câteva veacuri mai târziu, profeții Ilie și Elisei au traversat același râu pe pământ uscat, dinspre vest spre est (2 Regi 2:8). Curând după aceea Elisei a traversat din nou râul, în partea opusă, călcând pe pământ uscat. Dacă se susține că e neapărată nevoie ca un fenomen natural să fi avut loc pentru a explica traversarea Iordanului de către israeliți sub conducerea lui Iosua, atunci ar trebui să conchidem că două cutremure au avut loc la foarte mică distanță de timp unul de altul, în cazul lui Ilie și al lui Elisei, ceea ce înseamnă să tragem prea mult lucrurile de păr.[5]

Dumnezeu, reprezentat prin chivot, a condus poporul în Iordan exact așa cum avea să-i conducă la biruință în vestul Iordanului. El demonstra că prezența Lui, care a făcut să fugă apele din calea Israelului, era nădejdea lor că vor triumfa, nu vreun lucru din ei înșiși.

Preoții au înaintat până în mijlocul albiei, rămânând acolo până când tot Israelul a traversat pe uscat.

4:1-24 Domnul a dat dispoziție ca **doisprezece bărbați** (câte unu din fiecare trib) să ia câte o piatră de fiecare din albia Iordanului cu care să înalțe un semn de aducere aminte despre locul unde Israel și-a așezat prima oară tabăra la vest de Iordan. În consecință, monumentul memorial a fost înălțat la Ghilgal, ca amintire permanentă pentru generațiile viitoare despre felul cum a oprit Dumnezeu în chip miraculos apa Iordanului, pentru ca israeliții să treacă pe uscat de cealaltă parte a râului.

Triburile care au primit moștenirea la est de Iordan – **Ruben, Gad și jumătate din tribul lui Manase** – au trimis soldați înarmați să-și ajute frații să ocupe țara Canaanului. Deși efectivele totale ale celor două triburi și jumătate au fost de peste 100.000 de bărbați (vezi Num. 26), numai patruzeci de mii au traversat Iordanul; restul luptătorilor au rămas la est de Iordan, probabil pentru a asigura paza teritoriului lor și a-și proteja familiile.

După ce toți oamenii au trecut de cealaltă parte, inclusiv bărbații din cele două triburi și jumătate, și după ce au fost luate douăsprezece pietre din Iordan, Iosua a așezat douăsprezece pietre în mijlocul Iordanului, pe locul în care stăteau preoții. Apoi de îndată ce preoții au mărșăluit pe malul de vest cu chivotul legământului, apele Iordanului au început să curgă din nou, la nivelul de revărsare peste maluri.

Pietrele din albia râului ne amintesc despre identificarea cu Cristos *în moarte*. Cele de pe malul de vest ne vorbesc despre identificarea cu Cristos *în înviere*.

Prin oprirea apelor Iordanului, **Domnul l-a înălțat pe Iosua înaintea întregului Israel** cum îl înălțase anterior pe Moise. Până în acest punct, Iosua fusese un slujitor, slujind în smerenie la umbra lui Moise, învățând căile lui Dumnezeu. Acum a sosit timpul înălțării lui, întrucât „cine se smerește va fi înălțat" (Luca 14:11).

Poporul a traversat Iordanul în ziua a zecea a lunii întâi, cu numai cinci zile înainte de a se fi împlinit exact patruzeci de ani de la Exodul din Egipt, având suficient timp să pregătească Paștele (Ex. 12:2, 3).

5:1 Locuitorii păgâni ai Canaanului au fost cuprinși de panică la auzul miraculoasei traversări a Iordanului de către armata evreiască.

D. Ceremoniile de la Ghilgal (5:2-12)

5:2-9 Capitolul acesta ne vorbește despre evenimentele care au avut loc la **Ghilgal**, primul popas de tabără al Israelului în Canaan. Acolo bărbații au fost circumcișii (v. 2-9). Acolo ei au sărbătorit Paștele, primul din țara Canaan (v. 10). Acolo a încetat să mai cadă mana (v. 11, 12) și acolo Iosua L-a întâlnit pe Comandantul Șef al oștirii Domnului: Isus Cristos (v. 13-15).

Domnul l-a îndrumat pe Iosua să reînnoiască ritualul circumciziei cu acest prilej. Toți bărbații care ieșiseră din Egipt... fuseseră circumcișii, dar războinicii muriseră cu toții între timp (Deut. 2:16). Timp de patruzeci de ani nu s-a practicat circumcizia. În timpul peregrinărilor din cei patruzeci de ani s-a ridicat o nouă generație, care a trebuit să se supună acestei ceremonii, ca semn al readucerii lor la poziție de beneficiere deplină de binecuvântările legământului. Câtă vreme au rătăcit prin deșert, au fost ridiculizați de egipteni

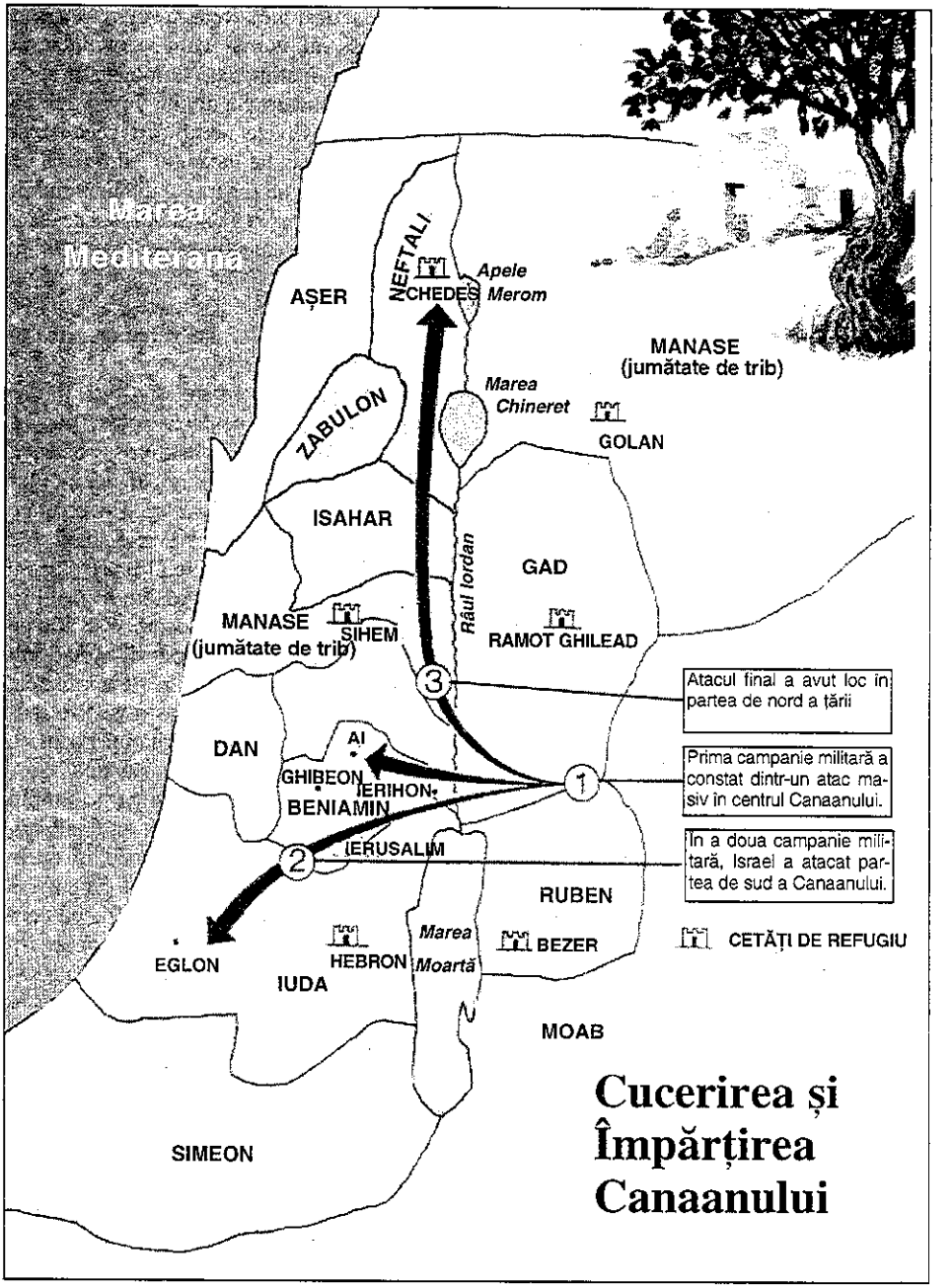

Cuceririle lui Iosua

pentru că nu au dobândit Țara Promisă. Dar acum după ce au ajuns, în sfârșit, în țară, a fost ridicată ocara (v. 9). **„A doua oară"** din versetul 2 înseamnă a doua oară când națiunea a practicat circumcizia.

5:10 Paștele a fost sărbătorit la patru zile după trecerea Iordanului (**în a paisprezecea zi a lunii**). Observați credința lui Iosua: Deși el se afla pe teritoriul inamicului, a ascultat de Dumnezeu, efectuând circumcizia soldaților săi și sărbătorind Paștele, aceste două acțiuni fiind

considerate „cele mai nemilitare fapte."

Prin circumcizie şi Paşte Domnul Îşi chema poporul să revină la elementele esenţiale ale relaţiei sale cu El. Ambele ritualuri fuseseră neglijate în pustiu.

Circumcizia a fost un semn al legământului dintre Dumnezeu şi Avraam iar Dumnezeu, în credincioşia Lui, îşi îndeplinea promisiunea necondiţionată pe care o făcuse că le va dărui ţara (Gen. 15:18-21). A fost, totodată, o reprezentare simbolică a judecăţii de sine şi a îndepărtării murdăriei firii vechi, fapte absolut necesare pentru a obţine orice biruinţă. Paştele a fost un prilej de aducere aminte a răscumpărării lor. Iehova îi cumpărase şi-i eliberase de robia egipteană. Sărbătorind Paştele evreii se supuneau cuvântului Domnului dat prin Moise cu prilejul primului Paşte, cu patruzeci de ani înainte (Ex. 13:5). Harul a fost factorul care L-a motivat să-Şi cheme poporul şi să-l scoată din Egipt. Credincioşia Sa a constituit garanţia că-i va şi introduce pe israeliţi în Ţara Promisă.

5:11, 12 Mana ni-L reprezintă pe Cristos în întruparea Sa, pâinea care S-a coborât din cer ca provizie pentru nevoile noastre în pribegia prin pustiu. **Produsele solului** (în engleză, n.tr.) Îl înfăţişează pe Cristos în Înviere, după intrarea în binecuvântările Canaanului. Noi ne hrănim din ambele. Mana a încetat în dimineaţa celei de-a doua zi, când au mâncat din venitul pământului grăunţe prăjite. „Cât de perfect ştie Dumnezeu să respecte timpul şi momentul potrivit! Ce minunat Purtător de grijă este El!"

E. Cucerirea Ierihonului (5:13–6:27)

5:13, 14a „Omul" din versetul 13 a fost Îngerul lui Iehova – Domnul Isus într-una din apariţiile Sale înainte de Întrupare. El S-a prezentat pe Sine drept Comandantul oştirii Domnului. Cristos nu vine doar pentru a ne ajuta şi, desigur, nu vine pentru a ne vătăma. El vine pentru a prelua controlul total.

5:14b, 15 Iată dovada conclusivă a faptului că Iosua se afla în prezenţa lui Dumnezeu şi că ştia acest lucru. Că ar fi fost vorba doar de un înger este infirmat de faptul că îngerii nu acceptă să li se închine oamenii, dar aici vedem cum Îngerul Domnului nu numai că acceptă, dar şi *porunceşte* închinarea, demonstrându-Şi prin aceasta natura Sa divină. Iosua trebuia mai întâi să înveţe nemijlocit ceea ce şi Moise învăţase la începutul slujirii Sale (Ex. 3) – sfinţenia şi supremaţia Domnului.

6:1-21 Cucerirea Canaanului s-a realizat în cursul a trei campanii militare – centrală, de sud şi de nord. Campania centrală, având drept scop să dezbine şi să cucerească, a fost alcătuită din două înfruntări majore: una la Ierihon şi cealaltă la Ai.

Ierihon era o cetate fortificată, dar zidurile ei n-au avut decât scopul de a-i păstra pe locuitorii ei înăuntru, pentru a putea fi supuşi judecăţii, neputând, nicidecum, să-i ţină pe israeliţi afară. Era o cetate situată topografic la o elevaţie joasă (de fapt la 243 metri sub nivelul mării) iar pe plan moral la un nivel încă şi mai jos. Era o cetate sortită pierzării deoarece se afla pe teritoriul Domnului şi locuitorii ei de drept veniseră să-şi ia în primire proprietatea. Multe lucruri din viaţa noastră se prefigurează la orizont ca nişte Ierihonuri care ne împiedică înaintarea spre însuşirea moştenirii noastre. Uneori părem pur şi simplu descurajaţi de volumul şi intensitatea încercărilor care ne împresoară. În acele momente, un lucru trebuie să facem: să declarăm şi să ne însuşim biruinţa pe care ne-o dăruieşte Domnul şi să mergem înainte prin credinţă, cu ochii aţintiţi asupra lui Dumnezeu, Singurul de la care ne va veni izbăvirea, şi astfel şi noi vom vedea înfăptuindu-se minuni.

Frica de evrei îi determinaseră pe locuitorii Ierihonului să se baricadeze în cetate încă înainte de a fi sosit invadatorii. Timp de şase zile israeliţii au mărşăluit în jurul cetăţii, o dată pe zi, revenind seara la Ghilgal. În a şaptea zi... ei au mărşăluit în jurul cetăţii de şapte ori. Când preoţii au sunat din coarnele de berbec (trompete), israeliţii au strigat cu glas tare. Zidurile s-au prăbuşit la pământ, permiţând copiilor lui Dumnezeu să pătrundă în cetate.

Unii cercetători ai Bibliei cred că zidurile cetăţii s-au coborât în pământ, asemenea unui ascensor, permiţându-le israeliţilor să calce peste partea de sus a acesto-

ra, când au intrat în cetate. Indiferent cum anume, lucrul acesta s-a petrecut datorită credinței poporului lui Dumnezeu (Ev. 11:30). Observați că chivotul este menționat de șapte ori între versetele 6 și 12.

Toate lucrurile din cetate erau „anatema" (versiunea de Iași) – adică sortite de Domnul nimicirii, ca roade dintâi ale Canaanului. Cu excepția lui Rahab și a familiei ei, locuitorii și vitele trebuiau să fie distruși, dar argintul, aurul, bronzul și fierul trebuiau depuse în vistieria Domnului. Nimeni nu avea voie să-și însușească nici un lucru pentru uzul propriu.

Când ne dăm seama de perversitatea morală a canaaniților, e lesne să vedem de ce Dumnezeu a poruncit distrugerea totală a vieții în interiorul cetății Ierihon. În loc de a-L critica pe Domnul pentru că a administrat asupra celor răi judecata pe care o meritau, ar trebui să ne minunăm de harul Său, care a păstrat în viață pe Rahab și familia ei, ce făceau parte din aceiași locuitori ai Ierihonului.

6:22-27 Credința a făcut să se prăbușească zidurile (Ev. 11:30) și tot credința a fost aceea care a scos-o pe Rahab și rudele ei (Ev. 11:31). Harul lui Dumnezeu nu numai că s-a îngrijit de ea, asigurând modalitatea prin care a fost păstrată în siguranță, ci, în plus, a elevat-o la un loc de mare cinste, plasând-o în spița lui David și, în cele din urmă, în aceea a Domnului Isus Cristos (Mat. 1:5, 6). Harul nu numai că ne salvează de la pierzare, dar ne și garantează înălțarea (Ro. 8:29, 30). Credința este mâna cu care apucăm harul.

După ce Rahab și familia ei au fost escortați afară din cetate, teferi, cetatea a fost arsă. Iosua a rostit un blestem asupra oricui va căuta să rezidească Ierihonul ca fortăreață, profețind că fiul cel mai mare al acelui om va muri când se va așeza temelia ei iar fiul cel mai mic va muri când i se vor ridica porțile. A se vedea 1 Regi 16:34 pentru împlinirea acestui blestem.

F. Campania de la Ai (7:1–8:29)

Capitolul 7 se ocupă de chestiunea păcatului în Canaan. Deși israeliții au traversat cu bine Iordanul, ei au continuat să fie supuși înclinației de a păcătui. În aceste capitole ni se relatează *înfrângerea* Israelului la Ai și *biruința* Israelului asupra păcatului la Acor.

7:1-5 Când Iosua a trimis spioni în Ai, aceștia s-au întors plini de încredere spunând că cetatea este slab apărată și că nu va fi nevoie să se desfășoare mai mult de două-trei mii de soldați s-o atace. Dar când o armată de circa trei mii de bărbați a mărșăluit asupra cetății Ai, a fost confruntată cu o înfrângere, nu cu o izbândă.

7:6-10 De multe ori înfrângerea survine după câte o biruință, adică exact atunci când ne așteptăm mai puțin să fim învinși. Exact atunci când ne simțim cei mai tari, în noi înșine. Israeliții nu s-au rugat înainte de a porni la luptă împotriva cetății Ai, după cum de fapt nici nu le poruncise Domnul s-o atace ca în cazul Ierihonului. În consecință, ei au învățat lecția dureroasă că lucrurile nu mai merg strună, că a intervenit o schimbare. Canaaniții nu erau cu nimic mai puternici decât fuseseră mai înainte, ci doar Israelul era mai slab, motivul constituindu-l păcatul care se strecurase în tabără. Deși numai un singur om a fost vinovat, întreaga națiune a fost vinovată (v. 11) și treizeci și șase de bărbați au murit (v. 5). Domnul i-a spus lui Iosua că nu era momentul să se roage, ci să treacă la acțiune (v. 10).

7:11-26 Iosua a aflat că înfrângerea s-a datorat păcatului din tabără. Cineva nu a ascultat de Domnul în timpul cuceririi Ierihonului, însușindu-și o parte din pradă. Nu ni se spune metoda prin care a fost depistat făptașul; poate că a fost prin metoda tragerii la sorți. În orice caz, în urma unei prime trieri s-a evidențiat un trib, apoi o familie, urmată de o casă, în cele din urmă fiind identificat un singur om: Acan. Acesta a mărturisit că a furat o haină babiloneană, două sute de sicli de argint și o placă de aur. El a mai recunoscut că le-a ascuns în pământ, în cortul său.

„Când am văzut... am poftit... am luat" (v. 21). Istoria lui Acan este o vie ilustrație a versetelor 14 și 15 din Iacov 1: „Ci fiecare este ispitit când este atras și ademenit de pofta lui însuși. Apoi pofta, când a conceput, dă naștere păcatului; și păcatul, odată conceput, aduce moartea."

Acan, prin faptul că și-a însușit un lucru interzis, a devenit anatema el însuși (Deut. 7:26). S-ar putea părea o judecată aspră faptul că familia lui Acan a avut parte de aceeași soartă, dar păcatul este o chestiune serioasă, cu care nu se poate glumi. Credința lui Rahab a salvat întreaga ei casă. Păcatul lui Acan a adus condamnarea peste casa lui. În plus, se subînțelege că ei vor fi avut cunoștință de activitățile sale, întrucât bunurile furate au fost îngropate sub cortul lor. Ba e posibil ca înșiși copiii lui să fi participat la păcatul său. Lecția pe care o preda Dumnezeu poporului Său era cât se poate de limpede: păcatul întinează întreaga tabără și el trebuie eradicat ori de câte ori iese la suprafață.

Ca pedeapsă pentru infracțiunea sa, Acan și casa lui au fost omorâți cu pietre și apoi arși. Arse au fost și toate bunurile sale, precum și lucrurile furate. H. J. Blair comentează:

> Prin moartea lui Acan, sacrilegiul a fost ispășit iar scena tragediei, valea lui Acor, a devenit o ușă de speranță, întrucât oamenii și-au ațintit din nou privirile spre înaintare.[6]

8:1-29 Cu prilejul celei de-a doua încercări, Iosua și armata sa au capturat cetatea Ai prin strategia ambuscadei. Deși nu se disting cu ușurință detaliile ambuscadei, planul general pe care l-au pus ei în aplicare pare să fi fost următorul: Un pluton de israeliți a trecut pe furiș dincolo de Ai, sub protecția întunericului, ascunzându-se în partea de vest a cetății. Dimineața restul soldaților au atacat cetatea dinspre nord. Când locuitorii cetății Ai au contra-atacat, Iosua și oamenii săi s-au retras intenționat, atrăgându-i pe locuitori afară din cetate. Apoi Iosua a întins sulița, acesta fiind semnalul la care soldații ce stăteau la pândă în ambuscadă au pătruns în cetate și i-au dat foc. Văzându-și cetatea în flăcări, locuitorii din Ai au intrat în panică, dându-le prilejul israeliților să-i încolțească pe soldații din Ai din ambele părți și să-i distrugă.

Versetul 3 spune că treizeci de mii de oameni au fost trimiși să stea la pândă, pe când în versetul 12 este menționată cifra de cinci mii. Probabil că au fost două ambuscade. Dar treizeci de mii de soldați pare să fi fost un număr inutil de mare pentru organizarea unei ambuscade. Unii cred că **treizeci de mii** ar trebui citit **treizeci** *de căpitani*, întrucât în limba ebraică termenul „mie" poate fi tradus și prin „căpetenie". Alții sunt de părere că **treizeci de mii** ar fi eroarea unui copist, cifra corectă fiind **cinci mii**. Cei **cinci mii de oameni** (v. 12) au fost probabil trimiși să respingă orice atac posibil din partea oamenilor din **Betel**, cetate situată la 3,3 km vest de Ai.

În această acțiune militară, evreilor li s-a permis să păstreze pentru ei vitele și prada. Dacă Acan ar fi așteptat puțin, s-ar fi ales, până la urmă, cu prada râvnită, fără să trebuiască să-și piardă viața din această cauză!

Israel a pierdut treizeci și șase de oameni în prima bătălie; de data aceasta n-au mai pierdut nici un om, după cum reiese din relatarea biblică. După ce s-au curățit de întinare, au fost din nou în siguranță, în mijlocul războiului. Biruința în viața creștină nu înseamnă *absența* conflictului, ci prezența și protecția lui Dumnezeu *în mijlocul* conflictului.

G. Confirmarea legământului la Sihem (8:30-35)

8:30-35 Ascultând de Cuvântul Domnului (Deut. 27:2-6), **Iosua a zidit un altar** pe **Muntele Ebal** și a inscripționat pe **pietre o copie a Legii lui Moise**. Triburile erau reunite în felul următor: jumătate pe Muntele Gherizim și cealaltă jumătate în fața Muntelui Ebal. Iar Iosua a stat în valea dintre cei doi munți și fie că a citit el însuși binecuvântările și blestemele găsite în Cartea legii lui Moise, fie că i-a instruit pe leviți să le citească (Deut. 27:14). „Adesea se spune în Scriptură despre oameni că au făcut cutare și cutare lucru, când, de fapt, doar au poruncit să se facă lucrul respectiv."[7]

H. Tratatul încheiat cu ghibeoniții (cap. 9)

9:1-27 Vestea despre succesele militare ale Israelului i-a determinat pe toți regii din

Canaan să-şi unească forţele împotriva lui Iosua şi Israel (v. 1, 2). Dar locuitorii cetăţii Ghibeon şi ai altor trei cetăţi, Chefira, Beerot şi Chiriat Iearim (v. 3, 17) şi-au spus că nu are nici un rost să încerce să se opună invadatorilor. Ei ştiau că israeliţilor li se poruncise să-i distrugă pe toţi locuitorii păgâni ai ţării. Dar mai ştiau şi aceea că nu fuseseră date nici un fel de ordine de acest fel în cazul naţiunilor din afara graniţelor Canaanului (Deut. 20:10, 15). Prin urmare, dacă vor reuşi să-l convingă pe Iosua şi armata lui că ei vin, după o călătorie îndelungată, dintr-o ţară îndepărtată, vor fi cruţaţi.

Aşadar s-au deghizat, îmbrăcându-se cu haine ponosite şi cu sandale cârpăcite. În plus şi-au luat cu ei pâine stătută şi mucezită, precum şi burdufuri vechi pentru vin, rupte şi cârpite. S-au înfăţişat înaintea lui Iosua, spunându-i că vin dintr-o ţară îndepărtată – afirmaţie care corespundea întru totul cu înfăţişarea lor şi cu lucrurile avute asupra lor.

Israeliţii nu au cerut sfatul Domnului în această chestiune, ci au încheiat un legământ cu ghibeoniţii (aşa cum este în engleză şi în versiunea românească de Iaşi, deşi în traducerile ulterioare apare, inexplicabil, termenul *Gabaon* şi *gabaoniţi*, n.tr.) Dar după trei zile întregul şiretlic a fost dat în vileag şi între israeliţi s-a iscat mare agitaţie, trişorii riscând să fie omorâţi. Dar conducătorii au decis că trebuie să onoreze tratatul tocmai încheiat, cruţându-li-se viaţa ghibeoniţilor. Dar din acel moment ei urmau să slujească adunarea în calitate de tăietori de lemne şi de cărăuşi de apă în legătură cu slujba la altarul Domnului.

Iosua şi căpeteniile poporului au procedat înţelept când au respectat jurământul, în pofida faptului că au fost înşelaţi. Ulterior Saul a încercat să-i extermine pe ghibeoniţi, dar a fost pedepsit pentru fapta sa (2 Sam. 21).

I. Campania din sud (cap. 10)

10:1-6 Capitolul 10 consemnează campania din sud. Când regii a cinci cetăţi canaanite au auzit că ghibeoniţii au trecut de partea israeliţilor, şi-au dat seama că zona muntoasă din centrul Canaanului era vulnerabilă şi, în consecinţă, s-au decis să atace Ghibeonul. Ghibeoniţii i-au trimis lui Iosua un apel, în care îi solicitau asistenţă militară.

10:7, 8 Încă o dată **Iosua** a auzit acele cuvinte pline de mângâiere din gura Domnului: **„Nu te teme de ei!"** – cuvinte pe care le mai auzise înaintea izbânzii asupra Ierihonului şi înaintea ambuscadei reuşite asupra cetăţii Ai. Cuvinte care garantau triumful, oricât de mari ar fi fost forţele opoziţiei.

10:9-11 Asigurat de Domnul că va avea biruinţă, **Iosua** a intrat în luptă cu forţele inamicului **la Ghibeon**, punându-le pe fugă. Două miracole s-au întâmplat în procesul distrugerii inamicului. Mai întâi, a fost o puternică furtună cu grindină, care a omorât mai mulţi oameni decât uciseseră israeliţii. Observaţi însă că grindina a făcut discriminare, ucigând doar vrăjmaşii.

10:12-15 Apoi, la cererea lui Iosua, **soarele şi luna** „au stat **pe loc"** (sau „şi-au întârziat cursul"), prelungind ceasurile pentru ca israeliţii să poată urmări şi nimici inamicul, înainte ca acesta să poată scăpa cu fuga la adăpostul zidurilor cetăţilor fortificate. Aici avem de a face cu un caz de limbaj literal, descriptiv, când se spune că soarele şi luna au stat pe loc. Folosim un limbaj similar când afirmăm că a răsărit sau a apus soarele. S-au avansat diverse explicaţii naturale în legătură cu ceea ce s-a întâmplat în realitate atunci.[8] Este suficient să ştim că a fost un miracol soldat cu prelungirea timpului de luptă cu o zi. Spurgeon spune:

> Cum a făcut El acest lucru nu ne priveşte.... Nu e treaba noastră să încercăm să îndulcim miracolele [să le facem mai plauzibile], ci să slăvim pe Dumnezeu prin ele.[9]

Cartea lui Iaşer din versetul 13 ar putea însemna „Cartea Dreptului" (cum s-a şi tradus în versiunile româneşti, n.tr.). Nici o carte cu această denumire nu a putut fi identificată în prezent şi, desigur, nu a fost o carte inspirată.

Bătălia aceasta a solicitat la maximum forţele israeliţilor, în contextul în care ei au mărşăluit toată noaptea, ca apoi să lupte în

cea mai lungă zi din istorie. Deşi şi-au pus în joc toate rezervele de energie, depăşind limitele obişnuite, victoria a aparţinut Domnului (v. 10, 11). Cu obişnuita-i perspicacitate, Matthew Henry remarcă:

Dar oare de ce a trebuit Iosua să se supună pe el însuşi şi pe oamenii lui la un efort atât de extenuant? Oare nu-i promisese Dumnezeu că negreşit El Însuşi *îi va da în mâinile sale pe vrăjmaşi?* Aşa e, Dumnezeu a promis, într-adevăr. Dar promisiunile lui Dumnezeu au menirea nu de a slăbi sau înlocui, ci de a impulsiona şi încuraja străduinţile noastre.[10]

10:16-27 Cei cinci regi au fost prinşi într-o peşteră la Macheda, apoi ucişi şi spânzuraţi de cinci copaci, după care au fost îngropaţi în peşteră.

10:28-39 După aceasta Iosua a cucerit cetăţile canaanite **Macheda** (v. 28), **Libna** (v. 29, 30), **Lachiş** (v. 31, 32), **Ghezer** (v. 33), **Eglon** (v. 34, 35), **Hebron** (v. 36, 37) şi **Debir** (v. 38, 39). Regele Hebronului din versetul 37 a fost un succesor al celui ucis în versetul 26.

10:40-43 Paragraful acesta este un rezumat al campaniei din sud.

Distrugerea de care vorbeşte acest capitol se va fi desfăşurat în linii mari după cum observă Haley:

...Iosua a străbătut fulgerător această regiune, neavând posibilitatea s-o depopuleze în întregime.... Pe toţi cei pe care i-a urmărit i-a şi nimicit. Dar el nu s-a oprit să cerceteze cu de-amănuntul toate locurile unde s-ar fi putut ascunde aceşti locuitori. Asta cădea în sarcina fiecărui trib, în propriul teritoriu repartizat.[11]

J. Campania din nord (cap. 11)

11:1-9 Vestea triumfurilor militare ale Israelului i-a făcut pe regii din nord să-şi unească forţele în cadrul unei confederaţii, reunindu-se la apele Merom, la nord de Marea Galileii. Iosua şi armata lui i-au atacat şi înfrânt. Apoi, dând dovadă de ascultare de Domnul, Iosua **a tăiat tendoanele picioarelor cailor şi le-a ars în foc carele** – făcând astfel imposibilă deplasarea.

11:10-15 Capitala Haţorului a fost arsă; celelalte cetăţi aşezate pe coline au fost distruse, dar nu şi arse. Poate că Iosua a considerat că cetăţile de pe coline se vor dovedi utile pentru israeliţii care se vor aşeza acolo. Locuitorii cetăţilor au fost ucişi şi toată prada a fost însuşită de israeliţi. Ascultarea totală atrage după sine biruinţa totală (v. 15).

11:16-20 Versetele acestea trec în revistă cucerirea de către Iosua a Ţării Promise, de la Edom (**Seir**) în **sud** până la **Muntele Hermon** în partea de nord-est şi la **Valea Libanului** în nord-vest. **Ghibeon** a scăpat de la nimicire. Ierusalimul a rămas necucerit până în vremea lui David. (**Goşenul** menţionat în versetul 16 nu se afla în Egipt, ci era o zonă din sudul Palestinei.)

11:21-23 Trebuie menţionat aici că **anachimii** au fost distruşi în toate cetăţile, cu excepţia celor din Gaza, din Gat şi din Aşdod. **„Ţara s-a odihnit de pe urma războiului"** (v. 23) în sensul că bătăliile principale au fost purtate deja, deşi mai rămâneau încă destule „operaţiuni de curăţire".

K. Rezumat al cuceririlor (cap. 12)

12:1-6 Primele şase versete ne duc înapoi la victoria pe care a dăruit-o Dumnezeu lui Moise, asupra lui Sihon, regele amoriţilor, şi a lui Og, regele Basanului. Aceste victorii sunt considerate parte din operaţiunea globală de cucerire, întrucât teritoriul câştigat a fost ocupat de două triburi şi jumătate în partea de est a râului Iordan.

12:7-24 Dumnezeu îi făcuse Israelului, înainte de a traversa Iordanul, următoarea promisiune: „Pe regii lor El îi va da în mâinile tale şi le vei şterge numele de sub ceruri; nici unul din aceste popoare nu va putea să-ţi stea împotrivă, până le vei fi distrus." (Deut. 7:24). Iată treizeci şi una de cazuri de credincioşie a lui Dumnezeu (v. 7-24); Iosua a înfrânt treizeci şi unu de regi în partea de vest a Iordanului.

II. INSTALAREA ÎN ŢARA PROMISĂ (cap. 13–21)

A. Teritoriile care au mai rămas de cucerit (13:1-7)

13:1-6 Iosua era de-acum un om bătrân, dar israeliţii nu cuceriseră încă toată ţara ce

li s-a promis. Versetele 2-6 descriu porțiuni din sud-vest și din nord-est care erau locuite în continuare de păgâni. Știm de asemenea că ținuturile dinspre est, până la fluviul Eufrat, au fost promise evreilor, dar că niciodată nu au fost ocupate de ei.[12]

13:7 Domnul l-a instruit pe Iosua să împartă țara care deja a fost cucerită la cele nouă triburi și la jumătatea tribului lui Manase.

B. Repartizarea teritoriilor (13:8–19:51)

1. Teritoriul repartizat triburilor: Ruben, Gad și unei jumătăți din tribul lui Manase (13:8-33)

Două triburi și jumătate primiseră deja teritorii pe malul de est al Iordanului. Pământul acesta e descris astfel: întregul teritoriu ocupat de cele două triburi și jumătate (v. 8-13); **Ruben** (v. 15-23); **Gad** (v. 24-28); și **jumătate din tribul lui Manase** (v. 29-31).

Levi nu a primit o moștenire tribală (v. 14), întrucât era tribul preoțesc și **Domnul** era **moștenirea** sa în mod deosebit (v. 33).

Eliminând de la numărătoare tribul lui Levi ne mai rămân doar unsprezece triburi. Dar cei doi fii ai lui Iosif, Efraim și Manase, sunt incluși în locul lui Iosif, rezultând din nou cifra de doisprezece. Motivul pentru care fiii lui Iosif sunt incluși este că ei au fost adoptați de Iacob ca fii ai săi înainte de moartea sa (Gen. 48:5).

Trebuie să facem neapărat mențiunea că **Balaam** a fost printre cei uciși în Transiordania (v. 22). Domnul nu a uitat groaznica calamitate care s-a abătut peste poporul Său, din pricina acestui profet nelegiuit (vezi Num. 23–25). „Fiți siguri că păcatul vostru vă va ajunge" (Nu. 32:23).

O problemă interesantă se ridică în versetul 25. Tribul lui Gad poseda o parte din pământul amoniților, fapt interzis la Deuteronom 2:19. Dar pământul acesta fusese luat anterior de la amoniți de către Sihon, regele amoriților, și încorporat în regatul său. Astfel la data când Israelul l-a cucerit din mâinile lui Sihon el nu mai aparținea amoniților.

Debirul menționat în versetul 26 nu este totuna cu cetatea menționată în capitolul anterior. Aceasta era o cetate situată pe malul de răsărit al Iordanului, pe când cea cucerită de Iosua se afla în partea de apus a râului.

2. Teritoriul repartizat tribului lui Iuda (cap. 14, 15)

14:1-5 Capitolul începe cu distribuirea terenului din partea de vest a Iordanului celor nouă triburi și unei jumătăți de trib. Domnul poruncise.... lui Moise ca împărțirea să se facă prin [tragere] la sorți. Asta înseamnă probabil că localizarea generală a porțiunii repartizate unui trib era stabilită prin tragere la sorți, dar dimensiunea teritoriului se făcea în funcție de populația acelui trib (Nu. 26:53-56).

14:6-15 Primul pe lista triburilor este **Iuda** (14:6–15:63). Membrii tribului lui Iuda s-au situat în fruntea oștirilor Israelului (vezi Nu. 10:14), fiind tribul cel mai numeros și mai puternic, cu peste 76.000 de luptători.

Înainte de a stabili hotarele tribale, Duhul lui Dumnezeu consemnează nobila cerere a lui **Caleb** să i se dea cetatea **Hebron**. Deși în acest timp el avea optzeci și cinci de ani, credința, vitejia și tăria lui nu s-au diminuat cu nimic. El tânjea după alte cuceriri spirituale și a primit Hebronul ca moștenire.

Hebron a însemnat nu doar cetatea cu acest nume, ci și ținutul din jur (v. 12). Cetatea fusese cucerită anterior de Iosua (10:36, 37). Ulterior a fost dată preoților, dar **Caleb** a păstrat regiunea din jur ca moștenire a sa.

Caleb fusese cruțat de urgia care a măcinat viețile iscoadelor necredincioase cu **patruzeci și cinci de ani** mai înainte (Num. 14:36-38). El fusese păstrat în viață de-a lungul tuturor anilor de pribegie prin pustiu. Apoi a supraviețuit cei câțiva ani buni cât a bântuit războiul în Canaan. El știa că Dumnezeu nu l-ar fi ținut în viață și nu i-ar fi promis o răsplată pentru credința sa, pentru ca apoi să-l dea în mâna **anachimilor**. Și ce dacă acești oameni erau uriași? Ei se aflau pe terenul său și, ca urmare, îi va alunga, prin tăria lui

Dumnezeu. El încă vedea lucrurile prin ochii credinței, și nu cum apăreau acestea în exterior. Acesta a fost secretul tăriei sale trainice și al extraordinarului succes de care a avut parte. El nu avea de gând să se pensioneze (chiar dacă atinsese vârsta de optzeci și cinci de ani), până când va fi luat în stăpânire teritoriile ce i-au fost încredințate.

15:1-12 Hotarele lui Iuda sunt descrise în versetele 1-12. Este aproape imposibil să le urmărim cu exactitate în prezent. Asta i-ar putea face pe unii să se întrebe de ce ne sunt oferite atâtea detalii în Biblie. Răspunsul e că, desigur, aceste detalii sunt importante în ochii lui Dumnezeu. Ele sunt inspirate și de folos, pline de bogate învățăminte spirituale.

15:13-20 Cucerirea de către Caleb a Hebronului este consemnată în versetul 14. El a oferit-o pe fiica sa, Acsa, oricărui om care va captura Chiriat Sefer (Debir) (v. 16). Nepotul lui Caleb, **Otniel**, a fost cel care a cucerit cetatea, obținând mireasa (v. 17). Ulterior el a devenit primul judecător în Israel (Jud. 3:9). Acsa l-a înduplecat pe Otniel să-i ceară tatălui ei un teren (v. 18). Cuvintele ei: **„căci mi-ai dat pământ"** presupun că Otniel făcuse aceasta și obținuse terenul. Apoi Acsa a cerut Izvoarele de sus și Izvoarele de jos ca să ude terenul.

Unele cetăți, ca, de pildă, Debir și Hebron, au trebuit să fie cucerite de mai multe ori, datorită războiului de gherilă al canaaniților (vezi notele asupra capitolului 10). De asemenea trebuie semnalat faptul că existau uneori mai multe cetăți cu aceeași denumire (de ex. Debir).

15:21-63 Cetățile din teritoriul alocat tribului lui Iuda sunt listate în versetele 21-63. Unele dintre aceste cetăți ar trebui să ne fie familiare din studiul întreprins asupra patriarhilor: **Hebron** (v. 54) (numit și **Chiriat Arba** și Mamre) era cunoscut de Avraam, Isaac și Iacob (Gen. 13:18; 35:27), locul unde au fost îngropați cu toții (Gen. 23:17-20). Poate că acest fapt a făcut această cetate atât de scumpă în ochii lui Caleb, cel înzestrat cu un spirit deosebit de pătrundere spirituală. **Beerșeba** (v. 28) înseamnă „fântâna jurământului"; patriarhii au petrecut mult timp acolo, fiind pentru ei un loc de înviorare, împrospătare și odihnă (Gen. 21:31; 26:33; 46:1). **Ierusalim** (v. 63) se afla sub controlul **iebusiților**. Abia în vremea lui David au fost aceștia izgoniți, în cele din urmă, din Ierusalim (2 Sam. 5:6, 7).

Aceste cetăți au asigurat tribului Iuda o bogată moștenire și un puternic stimulent de natură să întărească credința lor. Dumnezeul lui Avraam, Isaac și Iacob era în mijlocul copiilor lor pentru a-Și împlini promisiunea pe care o făcuse în vechime.

Când numărăm cetățile din versetele 21-32, constatăm că sunt treizeci și opt, deși versetul 32 spune că sunt numai douăzeci și nouă. Nouă dintre aceste cetăți aparțineau tribului lui Simeon, a cărui moștenire se afla în interiorul hotarelor lui Iuda (19:1-9), astfel rămânând doar **douăzeci și nouă... de cetăți** care aparțineau lui Iuda. Ne lovim de o problemă asemănătoare în numărarea cetăților din versetele 33-36; sunt enumerate cincisprezece cetăți, dar s-ar putea ca **Ghedera și Ghederotaim** să fie două denumiri ale uneia și aceleiași cetăți, rămânând astfel numărul total de **paisprezece cetăți** menționate în versetul 36.[13]

Fiți, vă rog, cu deosebită băgare de seamă la versetul ultim. Partea de sus a cetății, Muntele Sion, nu a fost cucerită decât în vremea lui David. Partea de jos, **Ierusalimul**, a fost cucerită de Iuda (Jud. 1:8), pentru ca ulterior să fie capturată din noi de **iebusiți** (Jud. 1:21). **Ierusalim** este listat ca aparținând și lui Beniamin (18:28), și lui **Iuda**, căci se situa chiar pe granița dintre aceste două triburi.

3. Teritoriul repartizat tribului lui Iosif (cap. 16, 17)

16:1-4 Tribul lui Iosif este luat în continuare. Lui Iosif i se dăduse dreptul de naștere (adică o parte dublă, 1 Cro. 5:1) pe care Ruben îl pierduse (Gen. 49:4). În linii mari, hotarele teritoriului lui Iosif sunt prezentate în versetele 1-4. Desigur acest teritoriu a fost împărțit între **Efraim** și jumătate din tribul lui **Manase** care s-au stabilit în partea de vest a **Iordanului**.

16:5-10 Hotarele lui Efraim sunt

descrise în versetele 5-10. Citiți cu deosebită luare aminte versetul 10. Eșecul de a-i alunga pe canaaniți le-a cauzat dureri și întristare israeliților mai târziu în cursul istoriei lor.

17:1-13 Moștenirea lui **Manase** a fost parțial în **Ghilead și Basan**, în partea de răsărit a râului Iordan (v. 1), și parțial în partea de apus (v. 7-11). Teritoriul de pe malul de vest al Iordanului era străjuit în nord de șase fortărețe canaanite – **Bet Șean, Ibleam, Dor, En Dor, Taanac și Meghido** (v. 11, 12).

Unele din cetățile lui Efraim erau în teritoriul lui Manase iar unele din târgurile lui Manase erau în teritoriul lui Așer și Isahar (v. 7-12).

Fiicele lui **Țelofhad** au primit moștenire împreună cu **fiii** lui **Manase** (v. 3, 4) (Nu. 27:1-7), acest lucru făcându-se pentru a se asigura că familia lui Țelofhad va avea o parte de moștenire, chiar dacă nu avea moștenitori de sex masculin. **Fiicele** trebuiau să se căsătorească cu bărbați din tribul lor, pentru ca pământul lui Manase să nu fie absorbit de un alt trib prin intermediul unor căsătorii mixte (Nu. 36:1-13).

17:14-18 După ce Efraim și Manase și-au primit repartițiile de teren alăturate, la vest de râul Iordan, ei s-au plâns că nu aveau decât **numai un sorț** (v. 14) și că erau îngrădiți de fortărețele din nord (v. 16). Dar Iosua a întors toate argumentele lor împotriva lor. Când ei au spus că au nevoie de terenuri suplimentare fiindcă sunt un popor numeros (v. 14), Iosua le-a spus să recurgă la brațele de muncă disponibile pentru a defrișa pădurile din teritoriile lor și a se stabili pe aceste terenuri (v. 15). Când ei s-au plâns că în interiorul hotarelor lor se află **canaaniți**, care au **care de fier** (v. 16), el i-a asigurat pe Efraim și pe Manase că ei au, în schimb, forța superioară în stare să-i izgonească pe canaaniți (v. 18). **„Un lot"** din versetul 14 se referă la teritoriile combinate ale lui Efraim și Manase situate la vest de râul Iordan. Când Iosua a spus: **„Nu veți avea [doar] un singur sorț"**, nu a înțeles prin asta că ei vor primi teritorii suplimentare, ci că trebuie să ocupe tot pământul ce le fusese dat.

4. Teritoriile repartizate celorlalte triburi (cap. 18, 19)

18:1 Tabăra Israelului se mută de la Ghilgal la **Șilo**, unde a fost așezat cortul întâlnirii și unde a rămas până în vremea lui Samuel. Aici continuă împărțirea țării.

18:2-10 Iuda și Iosif primiseră moștenirea lor prin tragere la sorți, dar mai erau șapte triburi la vest de Iordan, care nu-și primiseră moștenirea. Prin urmare, Iosua a trimis un grup de oameni, câte trei din fiecare trib, să împartă teritoriile, prin sorți, la celelalte șapte triburi.

18:11-28 Hotarele lui Beniamin sunt date în versetele 11-20 iar în versetele 21-28 ne sunt prezentate cetățile repartizate acestui trib. Porțiunea alocată lui Beniamin a fost mică, dar de mare preț, fiind situată chiar în inima țării și cuprinzând înăuntrul hotarelor sale roadele dintâi ale trudei lui Israel în Canaan.

Ghilgal se afla în teritoriul lui Beniamin, primul popas de tabără făcut de Israel la vest de Iordan. Pietrele de aducere aminte aflate acolo aveau menirea de a le reaminti despre miraculoasa traversare a Iordanului. Acolo poporul a sărbătorit primul Paște în Canaan, începând să se hrănească din roadele țării. Acolo națiunea a fost din nou circumcisă, îndepărtându-se ocara Egiptului. Cu greu s-ar fi găsit un loc mai semnificativ în tot Canaanul, pentru că nici un alt loc nu putea să-i învețe atâtea lecții spirituale.

Ruinele cetății **Ierihon** se mai puteau vedea în teritoriul lui Beniamin. Zidurile ei, cândva considerate invincibile, erau acum dărâmate. O parte din ceea ce fusese casa lui Rahab încă mai dăinuia, ca mărturie a harului lui Dumnezeu, care întotdeauna răspunde la orice manifestare a credinței. Un beniamit putea oricând să viziteze aceste ruine, pentru a-și reaminti că bătălia a fost a Domnului, că a Lui a fost victoria!

Betel (*casa lui Dumnezeu*) le amintea beniamiților despre credința părinților lor și despre credincioșia Izbăvitorului divin al lui Israel (Gen. 28:18-22; 35:1-15).

Ierusalim era destinat să fie capitala Israelului, dar abia în vremea fiului lui Iese aveau să fie izgoniți iebusiții din această

fortăreață montană a lor.

Pământul repartizat lui Beniamin cuprindea multe semne și dovezi ale binecuvântărilor trecute, prezente și viitoare. Ce sorț bogat i-a căzut fiului celui mai mic al lui Iacob!

19:1-9 Moștenirea lui Simeon a fost în mijlocul moștenirii tribului lui Iuda. Se pare că ținutul lui Iuda era atât de cuprinzător, încât membrii acestui trib nu au putut să-l ocupe în întregime, o parte a teritoriului fiind repartizată lui Simeon. Este o împlinire a profeției făcută de Iacob cu privire la Simeon: „Îi voi împărți în Iacob și-i voi împrăștia în Israel" (Gen. 49:7).

Beerșeba și **Șeba** (v. 2) se referă probabil la aceeași localitate, dând, prin urmare, un total de numai **treisprezece cetăți** în versetul 6. Unele cetăți au fost menționate în legătură cu delimitarea hotarelor unor porțiuni individuale, deși nu se încadrau în teritoriul respectiv. Prin urmare, uneori numărul de cetăți menționat nu corespunde numărului precizat în text (de ex. v. 15, 30, 38).

19:10-39 Hotarele celorlalte cinci triburi sunt prezentate în continuare: **Zabulon** (v. 10-16); **Isahar** (v. 17-23); **Așer** (v. 24-31); **Neftali** (v. 32-39); și **Dan** (v. 40-48). Dan a primit o parte din cetățile lui Iuda (cf. v. 41 cu 15:33).

19:40-48 Teritoriul repartizat inițial lui **Dan** se afla în sud-vest, învecinându-se cu Marea Mediterană și cuprinzând cetățile **Iopa** și **Ecron** (v. 40-46). Ulterior când acest teritoriu s-a dovedit prea mic, o parte a tribului a migrat spre Laiș (**Leșem**) în partea de nord-est, schimbându-și numele în cetatea lui **Dan** (v. 47, 48; cf. Jud. 18).

19:49-51 În versetul 51 se încheie împărțirea țării. Acum trebuiau desemnate cetățile de refugiu (cap. 20) și mai rămâneau de stabilit cetățile levitice (cap. 21). Dar în mare lucrarea lui Iosua s-a încheiat. El a primit **Timnat-Serah, după cuvântul Domnului** (v. 50).

C. Cetățile de refugiu (cap. 20)

Etapa următoare a constat din desemnarea a șase **cetăți de refugiu**, de fiecare parte a râului Iordan, în care cel ce ucidea din greșeală pe cineva putea să se retragă, pentru a fugi de mânia răzbunătorului sângelui. Prin răzbunătorul sângelui se înțelegea o rudă apropiată a celui ucis, care dorea să răzbune moartea acestuia. Dacă omucigașul putea să se refugieze într-o cetate de refugiu, era în siguranță acolo, până la moartea marelui preot, după care putea să revină în locul de baștină, fără să se teamă de urmări.

CETĂȚILE DE REFUGIU

Cetățile de refugiu constituie un subiect interesant, cu importante învățăminte teologice. MacLear ne prezintă fundalul tradițional al acestor cetăți:

> Potrivit comentatorilor evrei, ulterior, pentru ca azilul oferit celui ce a ucis din greșeală pe cineva să fie mai sigur, s-au luat următoarele măsuri: (a) drumurile care duceau la aceste cetăți de refugiu au fost întreținute în stare bună prin reparații frecvente. S-a impus ca ele să aibă lățimea de 32 de coți (circa 14,5 metri); (b) au fost îndepărtate toate obstacolele de pe aceste trasee, care ar fi putut opri înaintarea fugarului sau încetini fuga sa; (c) nu a fost lăsată nici o movilă pe aceste drumuri și nu a fost inclus în traseu nici un râu peste care nu se construise un pod; (d) la fiecare cotitură s-au ridicat stâlpi indicatori, cu cuvintele: «Refugiu», ca să-l îndrume pe nefericitul om în fuga sa; (e) după ce se stabilea într-o asemenea cetate, omucigașului i se repartiza o locuință convenabilă iar cetățenii din partea locului aveau datoria să-l învețe o meserie, pentru ca acesta să se poată întreține.[14]

Aceste cetăți înfățișează națiunea Israel și vinovăția ei în legătură cu uciderea lui Mesia. Cristos este Cetatea de Refugiu în care un Israel căit se poate refugia. D. L. Moody subliniază că „cetățile de refugiu sunt un tip al lui Cristos, numele lor având o semnificație corespunzătoare."[15]

Dăm mai jos lista cetăților de refugiu și semnificația numelor lor:

La vest de Iordan
Kedeș – sfințenie
Sihem – tărie
Chiriat-Arba sau Hebron – părtășie

La est de Iordan
Ramot-Ghilead – ridicare
Golan – fericire
Bezer – siguranță

Astfel Cristos ne asigură toate binecuvântările sugerate de numele acestor cetăți. O privire la harta corespunzătoare ne va arăta că cetățile de refugiu erau așezate strategic, așa încât nici un punct din teritoriul Israelului să nu se afle la distanță mai mare de 48 de km de nici una din ele. Moody ne oferă aplicația spirituală a acestui fapt:

După cum cetățile de refugiu au fost amplasate în așa fel încât să fie accesibile din orice parte a țării, tot așa Cristos este foarte accesibil pentru păcătoșii nevoiași (1 Ioan 2:1, 2).[16]

Observați paralele dintre mântuirea vremelnică oferită omucigașului în cetățile de refugiu și mântuirea eternă oferită păcătosului în Cristos. Drumurile de acces la cetate erau ușor de distins și bine marcate, după cum este și calea mântuirii, pentru ca nimeni să nu facă vreo greșeală și să-și piardă viața. Cetățile erau răspândite în toată țara, fiind accesibile tuturor, după cum și Cristos este accesibil tuturor oamenilor. Ceea ce-i mâna pe oamenii din vechime în cetățile de refugiu era o situație de criză și de multe ori e nevoie parcă de o criză pentru ca și copiii Domnului din vremea noastră să alerge la Domnul Isus. Nu exista teren neutru pentru persoana vinovată: fie se afla în siguranță în cetatea de refugiu, fie era supus mâniei răzbunătorului sângelui. Tot așa și azi fiecare persoană individuală fie este în siguranță în Cristos, fie sub judecata lui Dumnezeu (Ioan 3:36).‡

D. Cetățile levitice (cap. 21)

21:1-42 Patruzeci și opt de cetăți (v. 41) și împrejurimile lor cu terenuri comune pentru pășunat, inclusiv cetățile de refugiu, au fost repartizate **leviților**, după cum a poruncit Domnul (Num. 35:2-8).

Cohatiții (chehatiții):
(a) Fiii lui **Aaron** (adică preoții) – **treisprezece cetăți** din Iuda... Simeon și Beniamin.

(b) Restul cohatiților – zece cetăți din Efraim... Dan și... jumătate din tribul lui Manase.

Ghersoniții: treisprezece cetăți din Isahar... Așer... Neftali și jumătatea din tribul lui Manase.

Merariții: douăsprezece cetăți din Ruben... Gad și Zabulon.

Fiecare trib a cedat patru cetăți, cu excepția lui Iuda și Simeon, care au cedat, combinat, nouă cetăți și Neftali, care a cedat trei cetăți.

Cetățile de refugiu, fiind cetăți ale leviților (v. 13, 21, 27, 32, 36, 38), au fost răspândite pe tot cuprinsul triburilor Israelului, ca să se împlinească profeția lui Iacob (Gen. 49:5-7) și să se poată face lucrarea de învățare a israeliților.

21:43 Versetul acesta trebuie citit în lumina altor texte din Scriptură. El nu înseamnă că Israel a ocupat tot teritoriul de la râul Egiptului până la fluviul Eufrat. Mai degrabă, înseamnă că teritoriul împărțit de Iosua a fost o împlinire a promisiunii făcute de Dumnezeu că le va da orice loc pe care va călca talpa picioarelor lor (Ios. 1:3).

21:44 În mod similar, versetul 44 trebuie interpretat cu multă atenție. Mai existau vrăjmași în interiorul țării. Nu toți canaaniții au fost nimiciți. Dar asta nu din vina lui Dumnezeu, căci El Și-a împlinit promisiunea, învingând pe orice inamic cu care s-au luptat israeliții. Dacă mai erau dușmani neînvinși și focare de rezistență, asta s-a datorat faptului că Israel nu și-a însușit promisiunea lui Dumnezeu.

21:45 Observați versetul 45. Domnul împlinise toate promisiunile. Nici un cuvânt nu a dat greș. Ce omagiu trebuie să aducem credincioșiei lui Dumnezeu! Dar Israel nu și-a însușit toate promisiunile lui Dumnezeu.

E. Altarul de la est de Iordan (cap. 22)

22:1-9 Când a fost împărțit teritoriul de la est de Iordan, Iosua le-a permis

rubeniților, gadiților și unei jumătăți din tribul lui Manase să revină în teritoriile lor, situate la est de Iordan, așa cum fusese înțelegerea lor. De asemenea le-a spus să-și ia cu ei partea din prada rezultată în urma bătăliilor la care au participat și ei.

Au trecut șapte ani de când ei și-au părăsit pe cei dragi ai lor pentru a lupta împotriva canaaniților. Ei au îndurat tot felul de greutăți, legate de război, până când a fost cucerit Canaanul. Și noi suntem chemați de Comandantul nostru să îndurăm greutăți și să luptăm lupta cea bună, întru propășirea împărăției lui Dumnezeu pe pământ (1 Tim. 6:12; 2 Tim. 2:3). Acest gen de jertfire nu e ușor de îndeplinit, dar este un element esențial din acea viață care Îi face plăcere lui Dumnezeu. Pe câmpul de luptă al zilelor noastre este nevoie de oameni înflăcărați de o râvnă sfântă:

Se cuvine oare să ajung eu în cer călcând doar
pe flori, în tihnă și lipsit de orice griji,
Când alții au luptat pentru a primi premiul,
luptând însângerați, dar plini de vitejie?

Negreșit și eu trebuie să lupt, dacă voiesc a domni;
Dăruiește-mi, Doamne, mai mult curaj!
Voi îndura și truda, și durerea,
Susținut de-al Tău Cuvânt.

–Isaac Watts

22:10, 11 La întoarcere spre casă, oamenii aceștia s-au decis să ridice un altar în apropiere de malurile Iordanului. Când celelalte nouă triburi și jumătate au auzit despre asta, s-au aprins de mânie, temându-se că acest altar ar fi rivalizat cu cel din Șilo. Ei s-au îngrijorat ca nu cumva acest altar să devină un loc de închinăciune la idoli în viitor, și astfel să vină pedeapsa lui Dumnezeu peste toată națiunea.

22:12-20 Înainte de a declara război împotriva triburilor de la est de Iordan, copiii lui Israel au trimis o delegație ca să stea de vorbă cu reprezentanții acestor triburi, oferindu-le teritorii la vest de Iordan, dacă considerau propriile lor teritorii drept necurate (v. 19).

În relațiile cu oamenii care au zidit altarul, Fineas și ceilalți și-au amintit cum a suferit Israelul din pricina nelegiuirii lui Peor (v. 17; cf. Nu. 25) și a păcatului lui Acan (v. 20; cf. cap. 7).

Ei au văzut în acest altar o altă amenințare la adresa bunăstării lor, ceea ce e în măsură să explice reacția lor virulentă. Ca popor ei au învățat că păcatul întinează tabăra întreagă și că Dumnezeu face responsabilă întreaga națiune pentru comportarea unor persoane individuale.

22:21-29 În consecință, oamenii din Ruben, Gad și jumătate din tribul lui Manase au explicat că acesta nu era un altar pentru jertfe, ci doar un altar memorial, care să fie o mărturie pentru generațiile viitoare că triburile de la est de Iordan fac parte din națiunea Israel.

22:30-34 Celelalte triburi au fost mulțumite de această explicație, evitându-se astfel un război. Triburile din est au numit acest altar *Mărturia*, în sensul că era o mărturie între triburile din ambele maluri ale Iordanului că Domnul este Dumnezeul adevărat.

F. Cuvântarea de adio adresată de Iosua liderilor Israelului (cap. 23)

Este prima din două cuvântări de rămas bun rostite de Iosua. Aici el se adresează conducătorilor Israelului.

Porunca lui Iosua ca ei să fie curajoși și scripturali (v. 6) ne amintesc de cuvintele pe care Însuși Domnul i le-a adresat cu câțiva ani mai devreme (1:7). Iosua a demonstrat veracitatea acestor cuvinte în creuzetul vieții, fiind acum în stare să le încredințeze cu încredere generației următoare.

El le-a amintit israeliților de credincioșia lui Dumnezeu prin faptul că Și-a împlinit promisiunile cu privire la țara promisă și locuitorii acesteia. Dumnezeu va continua să izgonească dușmanul, dar israeliții aveau datoria să asculte de El. Mai presus de toate, ei trebuie să se ferească de idolatria națiunilor din jur și nu cumva să încheie căsătorii mixte cu canaaniții. Deoarece în caz contrar păgânii aceștia vor fi o sursă permanentă de necaz pentru Israel.

Nici unul din cuvintele lui Dumnezeu

nu a dat greș (v. 14). Asta nu înseamnă că teritoriul promis a intrat deja în posesia Israelului, deoarece Domnul Însuși spusese că nu-i va izgoni pe locuitori dintr-o dată, ci treptat (Deut. 7:22). Faptul că nici una din promisiunile Domnului nu a dat greș a constituit o puternică încurajare, folosită de Iosua pentru a-i impulsiona pe liderii Israelului să ducă la bun sfârșit lucrarea începută de el. La acest îndemn el adaugă un avertisment (v. 5, 16), conform căruia Iehova va da dovadă de aceeași credincioșie și față de israeliți, eliminându-i din țara bună pe care le-a dat-o, așa cum a făcut cu canaaniții, dacă evreii vor da uitării legământul încheiat cu Dumnezeu și se vor alipi de idoli.

Noul Testament conține un pasaj, la 2 Corinteni 6:14-18, ce constituie o paralelă pentru acest capitol din VT. Separarea este vitală pentru omul lui Dumnezeu. Noi nu putem să ne alipim de Domnul în același timp în care suntem robii dușmanilor Săi.

G. Cuvântarea de adio adresată de Iosua poporului Israel (24:1-15)

24:1-14 Al doilea mesaj de rămas bun, adresat de data aceasta poporului, a fost rostit la Sihem.

Iosua a făcut o trecere în revistă a istoriei poporului lui Dumnezeu, începând cu Terah și continuând cu perioada lui Avraam, Isaac și Iacob. El le-a amintit israeliților despre felul cum i-a izbăvit Dumnezeu din Egipt cu brat tare, cum i-a condus prin pustiu și cum le-a dat biruință asupra moabiților în partea de răsărit a Iordanului. Apoi a rememorat intrarea lor în țara promisă, victoria repurtată la Ierihon și nimicirea regilor din Canaan (v. 2-13). Întunericul din versetul 7 ne duce înapoi la textul din Exod 14:19, 20, unde norul producea lumină pentru israeliți, dar întuneric pentru egipteni.

În acest rezumat succint al istoriei de la Geneza la Iosua, un fapt iese cu pregnanță în evidență: suveranitatea lui Dumnezeu. Observați cum prezintă Dumnezeu această istorie: **Eu am luat** (v. 3), **Eu am dat** (v. 4), **Eu am trimis** (v. 5), **Eu am adus** (v. 6-8), **Eu n-am vrut să ascult** (v. 10), **Eu i-am dat în mâna voastră** (v. 11), **Eu am trimis** (v. 12), **Eu am dat** (v. 13). Iehova lucrează după planurile Sale eterne și cine poate să stea în calea Lui, cine poate opri mâna Lui? De un asemenea Dumnezeu trebuie să ne temem și să ascultăm (v. 14).

24:15 Alegerea de aici nu era între Domnul și idoli, deoarece Iosua a presupus că israeliții *deja* se deciseseră *să nu slujească* pe Dumnezeu. Prin urmare, el i-a provocat să aleagă între dumnezeii pe care îi slujiseră strămoșii lor în Mesopotamia și dumnezeii amoriților, pe care îi găsiseră în Canaan. Decizia nobilă a lui Iosua ca atât el, cât și casa lui să-L slujească pe Domnul a constituit un imbold și o sursă de inspirație pentru generațiile de credincioși care s-au succedat de atunci. **„Cât despre mine, eu și casa mea vom sluji Domnului."**

H. Reînnoirea legământului la Sihem (24:16-28)

24:16-28 Când israeliții au promis că vor sluji lui Iehova, Iosua a zis: **„Voi nu puteți să slujiți Domnului"** (v. 19). Asta înseamnă că ei nu puteau să-L slujească pe Iehova și, în același timp, să se închine și idolilor. Negreșit Iosua și-a dat seama că oamenii aveau să se îndepărteze de la calea bună, căzând în idolatrie, deoarece chiar în timp ce rostea aceste cuvinte unii din ei aveau dumnezei străini în corturile lor (v. 23). Oamenii au persistat însă, susținând că vor fi loiali Dumnezeului lor. Prin urmare, Iosua a ridicat o piatră uriașă, sub stejarul care era lângă sanctuarul Domnului, ca mărturie a legământului încheiat de către Israel. (**Sanctuarul Domnului** despre care se vorbește în versetul 26 nu se referă la tabernacol, care se afla la Șilo, ci pur și simplu la un loc sfânt.)

Referitor la problema idolilor, Carl Armerding face următorul comentariu:

> Se pare că idolatria a fost unul din păcatele care s-au ținut scai de Israel. Încă de la început strămoșii israeliților s-au închinat la alți dumnezei, așa cum am văzut (v. 2). Când Iacob și familia sa l-au părăsit pe Laban, Rahela a fost aceea care a luat dumnezeii tatălui ei (Gen. 31:30-34). Dar când au sosit în țară, Iacob a poruncit celor din casa lui să se descotorosească de acești „dum-

nezei străini". El i-a ascuns sub un stejar ce se afla la Sihem (Gen. 35:2, 4). Iată însă că mult mai târziu Iosua poruncește generației sale, în exact același loc, să de descotorosească de dumnezeii pe care i-au slujit părinții lor (v. 14).[17]

I. Moartea lui Iosua

24:29-33 Iosua... a murit la vârsta de **o sută zece ani**, fiind îngropat în cetatea moștenirii lui. Israeliții au rămas credincioși Domnului câtă vreme au rămas în viață oamenii din generația lui Iosua. Nu știm cine a redactat aceste ultime versete din cartea Iosua, și nu are importanță să știm, pentru că dacă ar fi avut importanță, ni s-ar fi dezvăluit identitatea sa.

Oasele lui Iosif, care fuseseră scoase din Egipt, la cererea sa, au fost îngropate acum la Sihem (Gen. 50:24; Ex. 13:19).

În cele din urmă, Eleazar, fiul lui Aaron, a murit și a fost îngropat în munții Efraim.

Trei înhumări sunt menționate în ultimele cinci versete din această carte : cea a lui Iosua (v. 29-31), a lui Iosif (v. 32) și a lui Eleazar (v. 33). Toți trei au fost îngropați în teritoriul alocat tribului lui Iosif. Toți trei Îl slujiseră pe Dumnezeul lor, după cum ei își slujiseră patria. Iosua și Iosif au fost mari izbăvitori în timpul vieții lor iar Eleazar a fost izbăvitor la moartea sa, deoarece el a fost marele preot și moartea lui i-a eliberat pe toți cei care fugiseră în cetăți de refugiu (20:6). Asemenea cărților Geneza și Deuteronom, Iosua se încheie cu dangătul clopotului morții ce răsună la capătul vieții unor oameni mari și evlavioși. „Dumnezeu Își îngroapă lucrătorii, dar Își continuă lucrarea."

NOTE FINALE

[1](Intro) Irving L. Jensen, *Joshua, Rest-Land Won*, p. 14.

[2](1:1-9) T. Austin Sparks, *What Is Man?* p. 104.

[3](2:1) C. E. Keil și Franz Delitzsch, „Joshua", în *Biblical Commentary on the Old Testament*, VI:34.

[4](3:14-17) Donald K. Campbell, „Joshua", în *The Bible Knowledge Commentary*, I:335.

[5](3:14-17) *Ibid.*

[6](7:11-26) Hugh J. Blair, „Joshua", *The New Bible Commentary*, p. 229.

[7](8:30-35) R. Jamieson, A. R. Fausset și D. Brown, *Critical and Experimental Commentary*, II:23.

[8](10:12-15) Prezentăm mai jos trei concepții care recunosc faptul că s-a petrecut un miracol cu totul ieșit din comun, explicând, fără să încerce să nege că s-a petrecut o minune, după cum urmează:

1. Dumnezeu realmente a reținut (sau a oprit în loc) rotația pământului, în timp ce soarele se afla deasupra lui Iosua, făcând ca rotația să dureze 48 de ore. Există paralele în culturile altor popoare din vechime care se referă la „o zi lungă", prin care s-ar putea înțelege ziua lungă din timpul lui Iosua.

2. Traducând textul ebraic prin „a stat pe loc" (ebr. *dom*) și „încetând" (ca la 2 Regi 4:6 și Plâng. 2:18), unii văd în acest text o rugăciune ca trupele lui Iosua să aibă parte de o ușurare de pe urma soarelui arzător, îndelungata furtună cu grindină constituind răspunsul lui Dumnezeu la rugăciunea lui Iosua.

3. Întrucât Iosua a pornit la atac dis-de-dimineață, unii cred că el s-a rugat ca soarele „să fie reținut" pentru ca să continue semi-întunericul. Furtuna cu grindină ar constitui în acest caz răspunsul lui Dumnezeu la rugăciunea sa.

Prima explicație pare să corespundă cel mai bine textului biblic: „Și soarele s-a oprit în mijlocul cerului și nu s-a grăbit să apună, aproape o zi întreagă" (v. 13b).

[9](10:12-15) C. H. Spurgeon, *Spurgeon's Devotional Bible*, p. 168. Pentru o tratare utilă a aspectelor științifice ale textului a se consulta Capitolul X din lucrarea: *Difficulties in the Bible* (Dificultăți de care ne lovim în Biblie) de R. A. Torrey (Chicago: Moody Press, 1907).

[10](10:12-15) Matthew Henry, *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, II:59.

[11](10:40-43) John Haley, *Alleged Discrepancies of the Bible*, p. 324.

[12](13:1-6) Sub domnia lui Solomon, regatul a ajuns într-adevăr până la acea-

parte a Fluviului Eufrat din nord-vest, în sensul că aceste teritorii îi plăteau tribut, dar dacă prin hotarul de est se înțelege toată lungimea Fluviului Eufrat, atunci această promisiune încă urmează să se împlinească în viitor.

[13](15:21-63) Keil și Delitzsch susțin că acestea și alte probleme de ordin numeric din VT nu sunt altceva decât erori comise de copiști („Joshua", p. 163-64). Pentru o discuție mai amplă asupra acestor aparente discrepanțe, vezi Comentariul asupra cărții 2 Cronici.

[14](Eseu) G. F. MacLear, *The Cambridge Bible for Schools and Colleges, The Book of Joshua*, p. 183.

[15](Eseu) D. L. Moody, *Notes from My Bible*, p. 48, 49.

[16](Eseu) *Ibid.*, p. 49.

[17](24:16-28) Carl Armerding, *The Fight for Palestine*, p. 149.

BIBLIOGRAFIE

Blair, Hugh J. „Joshua." În *The New Bible Commentary*. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1953.

Campbell, Donald K. „Joshua." În *The Bible Knowledge Commentary*. Wheaton, IL: Victor Books, 1985.

Feedmaan, H. „Joshua." În *Soncino Books of the Bible*, Vol. 2. Londra: The Soncino Press, 1967.

Grant, F. W. „Joshua," În *The Numerical Bible*, Vol. 2. Neptune, N.J.: Loizeaux Bros., 1977.

Henry, Matthew. „Joshua." În *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*. Vol. 2. McLean, VA: MacDonald Publishing Company. n.d. Jensen, Irving L. Joshua: *Rest-Land Won*, Everyman's Bible Commentary Chicago: Moody Press, 1966.

Keil C. F., and Franz Delitzsch. „Joshua." În *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vol. 6. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1971.

Kroll, Woodrow Michael. „Joshua." În *Liberty Bible Commentary. Old Testament*. Lynchburg, VA: The Old Time Gospel Hour, 1982.

MacLear, G. F. *The Cambridge Bible for Schools and Colleges, The Book of Joshua*. Londra: C. J. Clay and Sons, 1888.

Pink, Arthur W. *Gleanings in Joshua*. Chicago: Moody Press, 1964.

JUDECĂTORI

Introducere

„În cartea Judecători cititorul găsește multe motive de întristare. Poate că nici o altă carte din Biblie nu ne oferă o mărturie mai clară a nestatorniciei ființei omenești. Întâlnim însă în această carte și semnele incontestabile ale compasiunii și îndelungii răbdări divine.... Privind viețile acestor salvatori minori, cititorul își va da poate seama că în vremea noastră avem nevoie de un Salvator suprem, ce a trăit o viață desăvârșită și care este în stare să înfăptuiască o izbăvire integrală, nu doar pentru un timp, ci pentru eternitate."

– Arthur E. Cundall

I. Locul unic în Canon

În această carte fascinantă avem o cronică a modalităților prin care Dumnezeu transformă slăbiciunea umană în tărie. De fapt, într-o anumită privință, cartea Judecători este un comentariu asupra a trei versete din Noul Testament: „Dar Dumnezeu a ales lucrurile nebune ale lumii, ca să-i facă de rușine pe înțelepți. Și Dumnezeu a ales lucrurile slabe ale lumii, ca să le facă de rușine pe cele tari. Și lucrurile josnice ale lumii și lucrurile care sunt disprețuite le-a ales Dumnezeu, precum și lucrurile care nu sunt, pentru ca să le desființeze pe cele ce sunt, pentru ca nimeni să nu se laude înaintea lui Dumnezeu." (1 Cor. 1:27-29). Așa, de pildă, Ehud a fost un beniamit stângaci (3:12-30). Or, se știe că mâna stângă e considerată mai slabă decât cea dreaptă. Iar Șamgar a ucis cu un toiag de boi – deci cu o armă deloc remarcabilă – 600 de inamici (3:31). Debora, membră a așa-numitului sex slab (deși în ce o privește ea nu a fost deloc slabă) a fost o judecătoare excelentă (4:1–5:31). Privind lucrurile omenește, cei 10.000 de infanteriști ai lui Barac n-aveau cum să poată înfrunta cele 900 de care de fier ale lui Sisera (4:10, 13). Iael, o altă membră a sexului slab, l-a ucis pe Sisera înfigând un țăruș în tâmpla acestuia (4:21), țăruș pe care l-a ținut cu mâna stângă (5:26, Septuaginta). Ghedeon a pornit la luptă împotriva inamicului cu o oștire pe care Domnul o redusese de la 32.000 de infanteriști la numai 300 (7:1-8). Turtele de orz, menționate la 7:13, făceau parte din alimentația celor săraci, sugerând, din nou, slăbiciunea. Armele neconvenționale folosite de ostașii lui Ghedeon constau în ulcioare de lut, făclii și trompete (7:16). Iar ulcioarele trebuiau sparte (7:19). Abimelec a fost doborât prin mâna unei femei care a prăvălit peste el o piatră de moară (9:53). Apoi semnificația numelui Tola este „vierme" (10:1). Iar când ajungem la 13:2, făcând cunoștință cu mama lui Samson, constatăm că era o femeie stearpă și că nici măcar nu i se pomenește numele. Și, în fine, Samson a omorât o mie de filisteni cu o falcă de măgar (15:15).

II. Paternitatea

Deși Judecători este o carte anonimă, Talmudul ebraic și tradiția creștină timpurie susțin că Judecători, Rut și Samuel au fost scrise cu toate de către Samuel. Această concepție este susținută de textul de la 1 Samuel 10:25, din care reiese că profetul acesta era și scriitor. De asemenea, indiciile interne din cartea Judecători privitoare la data redactării sale corespund cu *timpul* în care a trăit Samuel.

III. Data

Cea mai probabilă dată a apariției cărții Judecători poate fi plasată în primii cincizeci de ani ai monarhiei (1050-1000 î.Cr.), din următoarele motive:

Mai întâi, recurența sintagmei „în zilele acelea nu era rege în Israel" (17:6; 18:1; 19:1; 21:25) sugerează că la data când se redacta această carte *exista* deja un rege.

În al doilea rând, întrucât din 1:21 reiese că iebusiții încă mai ocupau Ierusalimul,

data apariției cărții trebuie plasată într-un interval anterior cuceririi de către David a Ierusalimului. În fine, Ghezer, menționat la 1:29, i-a fost dat ulterior lui Solomon de către Faraon ca dar de nuntă, ceea ce implică o dată anterioară acelui eveniment. Astfel domnia lui Saul sau primii ani ai domniei lui David par a fi intervalele cele mai probabile în care a fost redactată cartea Judecători.

IV. Fondul și tema cărții

Cartea Judecători continuă istoria națiunii Israel după ce membrii generației lui Iosua au murit. Israeliții nu au reușit să-i izgonească pe canaaniți. Dimpotrivă, ei s-au înrudit cu păgânii aceia, practicând idolatria. În consecință, Dumnezeu a intervenit, izbăvindu-și de repetate ori poporul Său din mâinile acestor asupritori păgâni. Starea lor de servitute și asuprire i-a adus pe evrei la poziția de pocăință, făcându-i să le pară rău de păcatele lor. Când israeliții au strigat către Domnul, implorându-L să-i izbăvească, El le-a ridicat judecători, care îi conferă cărții de față titlul său.

Evenimentele descrise în carte parcurg circa 325 de ani, de la Otniel la Samson.

Judecătorii au fost lideri militari, nu doar magistrați, în sensul actual al termenului. Prin fapte de vitejie, ei au dus la îndeplinire judecata lui Dumnezeu sau i-au răsturnat pe asupritorii lor, restaurând astfel un anumit grad de pace și libertate pentru poporul Israel. Doisprezece judecători au fost ridicați de Dumnezeu ca să izbăvească Israelul. Unora li se acordă spațiu amplu pe paginile cărții Judecători, pe când alții sunt menționați în doar unu sau două versete. Judecătorii au provenit din nouă triburi diferite și și-au izbăvit concetățenii de sub asuprirea mesopotamienilor, moabiților și amoniților. Nici un judecător nu a domnit peste întreaga națiune, de această distincție bucurându-se doar Samuel.

Evenimentele din cartea Judecători nu sunt redate în ordine strict cronologică. Primele două capitole conțin material introductiv, de natură istorică și profetică. Nici analele judecătorilor nu sunt redate în ordine neapărat cronologică (cap. 3–16). Unii dintre judecători au fost probabil angajați simultan în mai multe acțiuni de cucerire a inamicilor lor în diferite regiuni ale țării. Este foarte important să reținem acest amănunt, întrucât cifra totală a anilor menționați în carte se ridică la peste 400, depășind astfel numărul de ani cât a durat această perioadă conform textului biblic (Fapte 13:19, 20; 1 Re. 6:1).

Ultimele capitole ale cărții (17-21) consemnează evenimentele care au avut loc în timpul judecătorilor, dar sunt plasate la finele cărții pentru a-i reda cititorului un tablou al stării de corupție pe plan religios, moral și civil în care se găsea națiunea Israel în această perioadă. Caracterul acelor timpuri este foarte bine surprins de versetul cheie al cărții (17:6): „În zilele acelea nu era rege în Israel și fiecare făcea ce era drept în ochii săi. "

Dacă credem că fiecare cuvânt al lui Dumnezeu este curat și că toată Scriptura este de folos, atunci înseamnă că Judecători conține importante teme și învățăminte spirituale pentru noi. Unele din aceste învățăminte sunt ascunse în înșeși numele asupritorilor neevrei și în cele ale judecătorilor care au izbăvit Israelul de sub asuprirea acestora. Asupritorii înfățișează puterile acestei lumi care încearcă să-i înrobească pe oamenii lui Dumnezeu. Judecătorii simbolizează mijloacele prin care ducem noi bătălia spirituală.

În comentariile noastre am inclus câteva aplicații practice, multe luate din vechi lucrări clasice.[1]

Există întotdeauna pericolul adoptării unei poziții extremiste în tratarea temei arhetipurilor sau a simbolurilor. Am încercat să evităm orice interpretări forțate sau bazate pe imaginație. Totodată trebuie să recunoaștem că semnificația unora dintre nume rămâne incertă. Acolo unde a fost posibil am oferit sensuri alternative.

SCHIȚA

I. RETROSPECTIVĂ ȘI PERSPECTIVĂ (1:1–3:6)

A. Privind în urmă (1:1–2:10)
B. Privind înainte (2:11–3:6)

II. TIMPURILE JUDECĂTORILOR (3:7–16:31)

A. Otniel (3:7-11)
B. Ehud (3:12-30)
C. Șamgar (3:31)
D. Debora și Barac (capitolele 4, 5)
   1. Istoria lor în proză (cap. 4)
   2. Istoria lor în cântare (cap. 5)
E. Ghedeon (6:–8:32)
   1. Chemarea lui Ghedeon la slujire (cap. 6)
   2. Cei trei sute de viteji ai lui Ghedeon (cap. 7)
   3. Biruința lui Ghedeon asupra filistenilor (8:1-32)
F. Actul de uzurpare al lui Abimelec (8:33–9:57)
G. Tola și Iair (101-5)
H. Iefta (10:6–12:7)
   1. Starea jalnică a Israelului (10:6-18)
   2. Israelul apărat de Iefta (11:1-28)
   3. Jurământul lui Iefta (11:29-40)
   4. Iefta îi ucide pe efraimiți (12:1-7)
I. Ibzan, Elon și Abdon (12:8-15)
J. Samson (cap. 13–16)
   1. Zestrea evlavioasă a lui Samson (cap. 13)
   2. Ospățul dat de Samson și ghicitoarea (cap. 14)
   3. Represaliile lui Samson (cap. 15)
   4. Samson înșelat de Dalila (cap. 16)

III. DECĂDERE RELIGIOASĂ, MORALĂ ȘI POLITICĂ (cap. 17–21)

A. Stabilimentul religios al lui Mica (cap. 17)
B. Mica și daniții (cap. 18)
C. Levitul și concubina sa (cap. 19)
D. Războiul cu Beniamin (capitolele 20, 21)

COMENTARIU

I. RETROSPECTIVĂ ŞI PERSPECTIVĂ (1:1–3:6)

A. Privind în urmă (1:1–2:10)

1:1-3 După moartea lui Iosua (cf. 2:8), seminţia lui Iuda a preluat conducerea în cadrul luptei împotriva canaaniţilor din sud. În pofida promisiunii lui Dumnezeu că le va da izbândă, Iuda a solicitat ajutor din partea seminţiei lui Simeon, demonstrând prin asta că nu aveau o credinţă care să se bizuie întru totul pe Cuvântul lui Dumnezeu.

1:4-7 Prima victorie au repurtat-o asupra locuitorilor Bezekului. După ce au ucis zece mii de bărbaţi, ei au tăiat degetul mare de la mâinile şi picioarele regelui, întocmai cum făcuse şi acesta cu inamicii săi. Ei ar fi trebuit să-l omoare, cum porunci se Domnul (Deut. 7:24), dar ei s-au mulţumit să-l schilodească. Apoi acesta a fost dus la Ierusalim, unde ulterior a decedat. Acest lucru a prefigurat neascultarea de mai târziu a Israelului, în modul în care i-a tratat pe locuitorii păgâni ai ţării. În loc să-i zdrobească cu totul, israeliţii s-au mulţumit doar să-i schilodească. O atare ascultare parţială a constituit un act de neascultare, care i-a costat scump pe israeliţi în zilele care au venit.

1:8 Iuda a repurtat anumite succese împotriva Ierusalimului, incendiind cetatea. Dar nici Iuda, nici Beniamin nu au fost în stare să-i alunge pe iebusiţi din fortăreaţa lor (vezi comentariul la Ios. 15:21-63). Abia în vremea lui David au putut fi cuceriţi iebusiţii (2 Sam. 5:6, 7).

1:9-15 Capturarea Hebronului i se atribuie aici lui Iuda; la Iosua 14 şi 15 aflăm că lui Caleb i-a revenit meritul de a fi cucerit această cetate. Nu avem nici o discrepanţă aici, întrucât Caleb era din seminţia lui Iuda. Versetele acestea (9, 10) se referă probabil la cucerirea de către Caleb a cetăţii (cf. v. 20) şi nu a expediţiei care a urmat după moartea lui Iosua, tot aşa după cum cucerirea lui Kiriat Sefer de către Otniel se repetă în versetele 11-15, deşi avusese loc anterior (Ios. 15:16-19).

1:16 Cheniţii au continuat sa locuiasca printre copiii lui Iuda, deşi nu au fost convertiţi cu adevărat.

1:17-21 Printre celelalte cuceriri ale lui Iuda au fost Horma, Gaza, Aşchelon şi Acron, dar aceste victorii nu au fost depline. Locuitorii din câmpie aveau care de fier iar Iuda nu a posedat credinţa necesară de a lansa un atac împotriva lor. Membrii acestei seminţii nu au fost dispuşi să persevereze în împrejurări dificile. Din versetul 21 reiese că Judecători a fost scrisă înainte ca David să fi cucerit Ierusalimul.

1:22-26 Numai despre cele două seminţii ale lui Iosif se spune că au obţinut victorii. (Aceste versete se referă probabil la cucerirea Betelului în timp ce Iosua mai era încă în viaţă [Ios. 12:15], după cum versetele precedente privitoare la Hebron şi Chiriat Sefer fac aluzie la zilele acelui mare general.) Ei au atacat cetatea Betel, numită anterior Luz, şi au distrus-o. Dar greşeala lor a constat în faptul că au promis siguranţă unui colaborator. Or, acesta a început imediat să zidească o altă cetate cu numele de Luz în ţara hitiţilor. Dacă nu este judecat, păcatul persistă şi dă de furcă mai târziu.

1:27-36 În restul capitolului sunt numite şapte seminţii din centrul şi din nordul ţării care nu au reuşit să-i izgonească pe canaaniţi din teritoriile lor: Beniamin (v. 21), Efraim (v. 29), Zebulon (v. 30) şi Dan (v. 34-36).

2:1-5 Îngerul Domnului (Domnul Isus) i-a mustrat pe israeliţi la Bochim („plângăreţii") pentru neascultarea lor. Versetul 1 spune că El S-a suit de la Ghilgal („locul binecuvântării") la Bochim („locul plângerii"). Israel trecuse de la locul victoriei la locul de jale. Israeliţii nu i-au izgonit pe canaaniţi şi nu au distrus altarele idolatre ale acestora. Prin urmare, Domnul a refuzat să-i izgonească pe locuitorii ţării, permiţându-le, în schimb, să-i hărţuiască pe israeliţi. Versetele 1-5 ne oferă astfel motivul care a stat la baza asupririi ce a urmat. Nici nu e de mirare că oamenii au plâns şi au dat locului respectiv numele de Bochim!

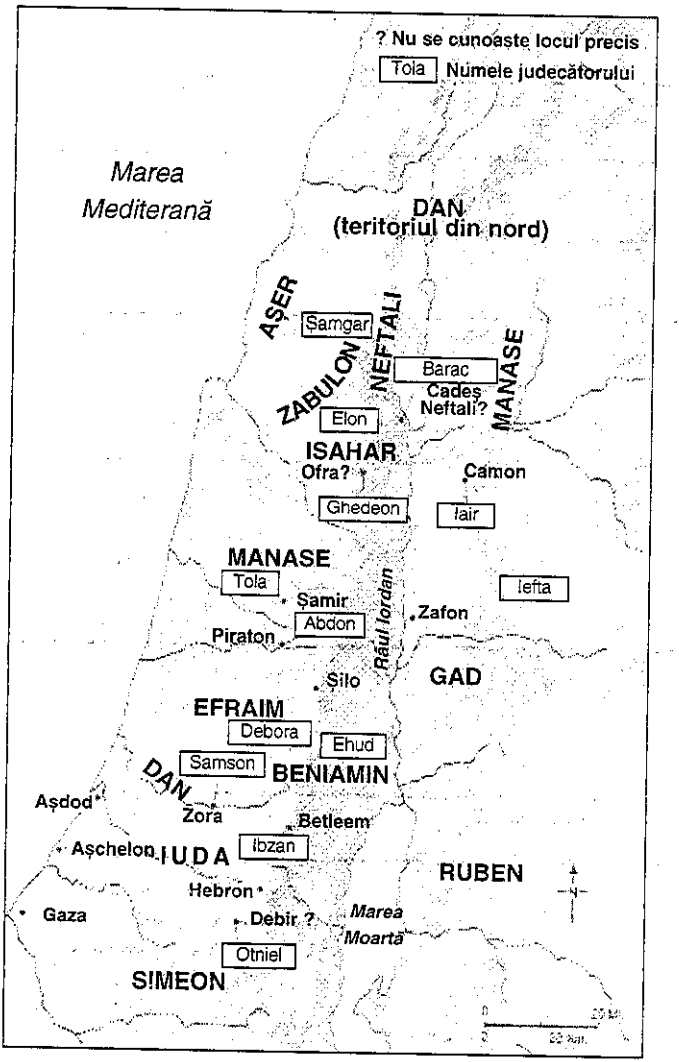

Judecătorii lui Israel

2:6-10 Versetele 6-10 trec în revistă ultima parte a vieții lui Iosua și generația care i-a urmat. În Deuteronom 6 Domnul a dat copiilor Săi porunci concrete. Eșecul de a duce la îndeplinire aceste porunci a condus la jalnica stare de lucruri descrisă în versetul 10, de unde reiese că absența unor conducători spirituali decurge din neascultarea copiilor lui Dumnezeu. Israeliții din generația anterioară nu avuseseră grijă să-și învețe copiii să se teamă de Domnul și să păzească poruncile Sale. Neglijența părinților a condus astfel la apostazia copiilor lor.

B. Privind înainte (2:11–3:6)

2:11-19 Pe de altă parte, restul versetelor ne oferă o privire de ansamblu a întregii perioade a judecătorilor. Ele descriu cele patru trăsături ale ciclului care a caracterizat acea perioadă:

Păcat (v. 11-13)
Servitute (v. 14, 15)
Strigăte după ajutor (nemenționate aici, dar vezi 3:9; 3:15; 4:3; etc.)
Izbăvire (v. 16-18)

Tiparul acesta de comportare a fost descris și în felul următor:

Asupritorul	*Sensul sau tipul*	*ani a-supărire*	*Izbăvitorul*	*Semnificația*	*Ani odihnă*	*Trimiterea*
Cușan-Rișataim, Regele Mesopotamiei	Cuș–om de o dublă răutate Înălțare de sine, mândrie	8	Otniel	Leul lui Dumnezeu (Puterea lui Dumnezeu)	40	3:7-11
Eglon Regele Moabului	Cerc Profesie lumească	18	Ehud	Maiestate	80	3:12-30
Filistenii	Rătăcitori printre copiii lui Dumnezeu sau religie carnală		Șamgar	Străin sau pelerin		3:31
Iabin Regele Hazorului în Canaan	Înțelegere sau intelect uman Așezare	20	Debora	Fagure de miere	40	4:1–5,31
Comandantul șef Sisera	Straie de luptă Sensul necunoscut		Barac	Fulger		
Madianiții	Lupte, sfadă, lumea	7	Ghedeon (Ierubaal)	Tăietorul jos Să se apere Baal singur sau luptător cu Baal	40	6:1–8:35
			Abimelec un uzurpator	Tatăl meu a fost rege	3	9:1-57
			Tola	Un vierme	23	10:1, 2
			Iair	Dătător de lumină	22	10:3-5
Amoniții	Raționalism sau doctrină falsă	18	Iefta	El va deschide	6	10:6–12:7
			Ibzan	Sens nesigur	7	12:8-15
			Elon	Sens nesigur	10	
			Abdon	Slujire	8	
Filistenii	Religie carnală	40	Samson	Soare mic	20	13:1–16:31

Răzvrătire
Retribuție
Pocăință
Odihnă

După cum arată Jensen, acest sinopsis al cărții Judecători (v. 11-19) scoate în evidență cele două adevăruri diametral opuse din cuprinsul cărții:

(1) răutatea nespus de mare a inimii omenești, dezvăluind cât este de ingrată, încăpățânată, răzvrătită și nechibzuită; (2) îndelunga răbdare a lui Dumnezeu, răbdarea, iubirea și îndurarea Sa. Nici o altă carte din Biblie nu prezintă o imagine mai contrastantă a acestor adevăruri [diametral opuse]: eșecul total al Israelului, pe de o parte, și harul persistent al lui Iehova, pe de alta![2]

2:20-23 Pentru că Israel a persistat în neascultarea sa, Dumnezeu a decis să permită acestor popoare să rămână în țară, ca pedeapsă asupra poporului Său (v. 20.23). Pedeapsa pentru neascultare nu a fost singurul motiv pentru care Domnul nu i-a izgonit pe toți canaaniții. El i-a lăsat pentru ca aceștia să pună la încercare Israelul (v. 22; 3:4) și pentru ca generațiile viitoare să fie antrenate, să fie deprinse să lupte în război (3:1, 2). De aici putem trage învățăminte cu privire la motivele pentru care Domnul le permite credincioșilor să treacă prin felurite probleme și încercări. El dorește să știe dacă „ei vor păzi căile Domnului... sau nu" (v. 22).

3:1-4 Națiunile care au fost lăsate în viață ca să constituie o încercare pentru Israel sunt enumerate în versetul 3: cinci domni ai filistenilor, toți canaaniții. sidonienii și toți hiviții care locuiau la Muntele Liban.

Acum începe ciclul: păcat (5-7); servitute (v. 8); strigăte după ajutor (v. 9a); izbăvire (v. 9b-11).

3:5, 6 Sunt enumerate șase din națiunile

păgâne în mijlocul cărora au locuit israeliții. La națiunile enumerate în versetul 3, sunt adăugate acum următoarele națiuni: hitiții, amoriții, periziții, hiviții și iebusiții. A șaptea națiune a fost cea a ghirgasiților (Ios. 3:10; 24:11).

Dr. Cohen marchează cu precizie începutul fiecărui ciclu de declin:

Israeliții au ignorat avertismentul lui Moise (Deut. vii. 3f) și au permis căsătoriile mixte cu localnicii, consecința fiind faptul că israeliții au fost seduși să adopte practicile păgâne ale acestor popoare.3

II. TIMPURILE JUDECĂTORILOR (3:7–16:31)

A. Otniel (3:7-11)

3:7, 8 Oamenii au făcut ce este rău în ochii Domnului, căsătorindu-se cu păgânii și apoi închinându-se la idolii acestora. Necurăția și imoralitatea (v. 6) au condus la idolatrie (v. 7). Dumnezeu îi avertizase din timp cu privire la groaznicele consecințe care vor decurge din fuziunea cu locuitorii Canaanului. Ei erau un popor sfânt și, prin urmare, trebuiau să rămână despărțiți și izolați de întinăciunea din jurul lor, dacă doreau să aibă parte de binecuvântarea lui Dumnezeu (Deut. 7:3-6). Dumnezeu a pedepsit Israelul, dând națiunea în mâna lui Cușan-Rișataim, regele Mesopotamiei, timp de opt ani. Numele acestuia conține termenul *Cuș*, care înseamnă un *om de o dublă răutate.*

3:9-11 Ca răspuns la strigătul de căință al copiilor Săi, Domnul l-a ridicat pe Otniel, nepotul lui Caleb, ca să-i izbăvească pe israeliți de dușmanul lor și să aducă peste ei patruzeci de ani de pace. Otniel (*leul lui Dumnezeu*) cucerise anterior cetatea Chiriat Sefer (*cetatea cărții*), pe care a rebotezat-o Debir (*oracol viu*). Este exact ceea ce face credința cu Cuvântul lui Dumnezeu.

B. Ehud (3:12-30)

3:12-14 În cadrul celui de-al doilea ciclu, Israel a fost subjugat de Eglon, regele Moabului, timp de optsprezece ani.

3:15-30 Liderul militar pe care i l-a dăruit Dumnezeu Israelului în această perioadă a fost Iehud... un om stângaci din seminția lui Beniamin. El a primit împuternicire din partea poporului său să-i ducă regelui Eglon un dar, ca tribut. Dar Iehud a ascuns un pumnal sub hainele sale. După ce a predat darul, regele s-a simțit probabil în siguranță în ce privește atitudinea supușilor săi israeliți. Apoi Iehud a solicitat o audiență particulară cu regele, pentru a discuta un mesaj secret. Când a fost golită sala de celelalte oficialități, Iehud l-a asasinat pe rege, după care a fugit. Până când a ajuns să fie descoperită fapta sa, Iehud a reușit să-i strângă pe bărbații Israelului, pornind la luptă împotriva Moabului și omorând circa zece mii din soldații care au încercat să fugă din calea lor. După aceea Israel a beneficiat de optzeci de ani de odihnă.

Când *meditația* (Ghera, v. 15) face loc *laudei* (Iehud), *stăpânitorul lumii* (Eglon) este sortit pieirii, prin *sabia* ascuțită cu două tăișuri (Biblia), chiar atunci când Cuvântul este mânuit de un om stângaci.

Otniel era din Iuda, cel mai puternic trib al Israelului. Ehud provenea din Beniamin, la vremea aceea cel mai mic dintre triburile Israelului. Dumnezeu Se poate folosi și de cei mari, și de cei mici pentru a da poporului Său biruință, întrucât oricum puterea vine de la El. Oamenii nu sunt decât agenții prin care se obține izbăvirea, nicidecum sursa acestei izbăviri.

C. Șamgar (3:31)

3:31 Acestui judecător îi este consacrat doar un singur verset. El a ucis șase sute de oameni dintre filisteni cu un toiag de boi (un instrument ascuțit folosit pentru a mâna vitele). Este un alt exemplu în care Dumnezeu S-a folosit de „un lucru slab" pentru a realiza o măreață victorie. Un pelerin (**Șamgar**), mânuind Cuvântul lui Dumnezeu (**toiag de boi** – vezi Ecl. 12:11) îi poate pune pe fugă pe rătăcitorii (**filistenii**) aflați în mijlocul copiilor lui Dumnezeu.

D. Debora și Barac (capitolele 4, 5)

1. Istoria lor în proză (cap. 4)

4:1-3 Următorul asupritor a fost Iabin,

regele cetății canaanite Hazor. Comandantul oștirii sale a fost Sisera. Cu vestitele sale nouă sute de care de război el i-a ținut pe israeliți sub stăpânirea sa **timp de douăzeci de ani.**

4:4-9 Dumnezeu nu a ridicat un bărbat, de data aceasta. El a ridicat un membru al așa-numitului „sex slab", o proroci**ță** pe nume Debora. (Nu este normal ca o femeie să ocupe un loc de atare autoritate spirituală, dar să nu uităm că aceasta era o perioadă de declin în viața națiunii Israel. Nu trebuie să se facă referire la această femeie, când se discută despre rolul femeii în biserica de astăzi, întrucât ea constituie o excepție de la regulă. De asemenea, în acest text se vorbește despre Israel, nu despre biserică.) Debora l-a împuternicit pe **Barac** să **meargă** în nordul țării și să atace forțele lui Sisera, dar el a refuzat să meargă altfel decât însoțit de ea. Pentru că el a refuzat să-și asume rolul de conducător, i s-a spus că biruința asupra lui Sisera îi va reveni unei femei, și nu lui.

4:10-16 Debora a luat inițiativa, chemându-l pe Barac și ordonându-i să se angajeze în bătălie, după cum a poruncit Domnul. Dar în Evrei 11:32 **Barac**, și nu Debora, primește elogii pentru credința de care a dat dovadă. Deși inițial a șovăit nițel, în cele din urmă a ascultat de Domnul prin credință, izbăvind Israelul. (Potrivit versiunii NIV, **Hobab** din versetul 11 ar trebui enumerat drept *„cumnatul* **lui Moise**", nu **socrul** cum apare în traducerea NKJV.)

Barac s-a înfățișat pe versantul de sud al Muntelui Tabor cu cei 10.000 de oșteni ai săi. Sisera a căzut în plasă. Împreună cu carele sale, forțele conduse de el au traversat albia pârâului secat Chișon, la vadul situat la sud de Haroșet. Apoi ei au alergat spre sud-est, de-a lungul străvechiului drum ce duce la Taanach. Israeliții din sud, din tribul Efraim, au pătruns în vale la Ienin (5:14) și și-au unit forțele cu cele conduse de Barac și cu trupele sale din nord, în valea situată sub Taanach, la sud de Chișon. Debora a dat apoi semnalul de atac (14). Și ce atac a fost! Infanteriști față în față cu care de război! La momentul critic a început să plouă, întregul ținut transformându-se într-o mlaștină, drept care s-a creat o stare de confuzie pentru luptătorii lui Sisera, cu carele și caii lor (5:4). Avantajul era acum de partea infanteriștilor, drept care Barac n-a zăbovit deloc, pornind imediat la atac. Izolat de oștenii săi, Sisera a luat-o la fugă. Iar oștenii săi, nemaiavând conducător și nefiind obișnuiți să lupte corp la corp, au început retragerea. Ploile au continuat, transformând pârâul Chișon într-o viitură, așa încât cei ce au scăpat de urmărirea israeliților au fost măturați de apele pârâului Chișon, când au încercat să traverseze pe la vadul Haroșet... [v. 10-16; cf. 5:20, 21]. – (*Daily Notes of the Scripture Union*).

4:17-24 Refugiindu-se în cortul cheniteiului Iael, Sisera a primit mâncare și adăpost. După ce a adormit, Iael i-a înfipt un țăruș de cort în tâmplă. Când Barac a trecut pe acolo, în urmărirea inamicului, Iael l-a chemat înăuntru, să vadă trupul neînsuflețit al dușmanului său. Astfel s-a împlinit profeția rostită în versetul 9 de către Debora. Dumnezeu s-a folosit de o biată albină de miere (Debora) pentru a răsturna rațiunea umană (Iabin), când aceasta s-a semețit împotriva cunoștinței lui Dumnezeu. Judecata s-a abătut asupra vrăjmașului ca fulgerul (Barac). Iael (urcătoare) s-a folosit de un țăruș de cort (martorul vieții sale de pelerină) pentru a doborî pretențiile celor puternici. Ciocanul întruchipează Cuvântul (Ier. 23:29).

2. Povestea lor în cântare (Cap. 5)

5:1-5 Cântarea Deborei și a lui Barac este operă clasică în literatura de inspirație biblică. După ce începe cu laudă la adresa Domnului, Debora rememorează marșul triumfător al Domnului când israeliții au părăsit hotarele Edomului, intrând în Pământul Făgăduinței. Toată opoziția s-a destrămat în fața maiestății Domnului Dumnezeu al lui Israel.

5:6, 7 Apoi ea a descris condițiile existente în vremea lui Șamgar, când era atât de periculos să ieși din casă încât drumurile erau pustii. Călătorii recurgeau, în schimb, la căi ocolite pentru a nu cădea în mâna bandiților. Sătenii nu îndrăzneau să plece de acasă, asta până când s-a ridicat Debora.

5:8 Pentru că oamenii s-au dedat la idoli, țara a fost lăsată pradă războiului și vărsărilor de sânge iar Israelul a rămas fără armele cu care să poată lupta.

5:9-15 Dar când Dumnezeu i-a ridicat pe Debora și pe Barac, unii din dregători Israelului și unii din popor le-au oferit cu generozitate ajutorul. Aceștia au fost oameni din seminția lui Efraim, din Beniamin, din Machir (seminția lui Manase), precum și oameni din Zabulon și Isahar.

5:16, 17 Apoi Debora și-a adus aminte de cei care *nu* au venit în ajutor. **Ruben** și-a cercetat inima, dar a rămas la stâne. Ghilead (Gad) nu a traversat Iordanul, pentru a se alătura luptătorilor. Dan a rămas la corăbiile sale iar Așer s-a odihnit pe țărmul mării.

Scriptura îi menționează cu scrupulozitate pe toți cei care au luptat pe câmpul de bătălie, precum și pe cei care au stat nepăsători, nefiind dispuși să-și riște viața în cauza lui Iehova. Tot așa este și în zilele noastre: Domnul îi cunoaște pe cei care confruntă lumea și pe diavolul, dar și pe cei care stau retrași, mulțumindu-se doar să privească bătălia. Va veni însă o zi când se vor împărți răsplățile, prilej în care unii vor constata ce au pierdut (1 Cor. 3:10-15).

5:18-22 Zabulon și **Neftali** s-au evidențiat în această luptă, membrii acestor triburi riscându-și viața pentru Iehova, fără ca ei să fi primit măcar vreo plată (**n-au luat nici o pradă, nici argint**). Ei au luptat vitejește în crâncena bătălie împotriva **regilor Canaanului**. Forțele naturii au fost de partea lor, pentru că ei înșiși erau de partea Domnului.

5:23-27 Meroz (Meroza, în versiunea română) este scos în evidență, rostindu-se un blestem împotriva sa, pentru faptul că nu a venit în ajutorul lui Iehova. Oamenii acestei cetăți au rămas neutri, atunci când era nevoie de ajutorul lor pentru înfrângerea vrăjmașului. Dar Iael, care locuia într-un cort, a fost binecuvântată pentru curajul ei și viclenia de care a dat dovadă în nimicirea lui Sisera. Doar mama Domnului nostru mai este scoasă în evidență în acest fel, fiind numită binecuvântată între femei (Luca 1:42).

5:28-31 Între timp, **mama** lui Sisera stătea la fereastră, așteptându-și fiul să revină acasă cu prada de război, și nu pricepea de ce întârzie acesta. **Cele mai înțelepte** dintre doamnele din suita sa au asigurat-o că negreșit întârzierea s-ar datori faptului că fiul ei împarte prada cu oamenii săi. Dar **Sisera** nu avea să se mai întoarcă niciodată. Și de această soartă să aibă parte **toți vrăjmașii lui** Iehova.

Pe de altă parte, **cei care-L iubesc** pe Domnul **să fie ca soarele, când se arată în puterea lui**. Capitolul se încheie cu afirmația că **țara a avut odihnă patruzeci de ani** după moartea lui Sisera.

E. Ghedeon (6:1–8:32)

1. Chemarea lui Ghedeon la slujire (cap. 6)

6:1-6 În cadrul următorului ciclu, israeliții au fost asupriți de către **madianiți**, care făceau parte din bande de beduini, ce-i atacau prin surprindere pe israeliți, distrugându-le recoltele și secătuind țara, asemenea lăcustelor, furând vitele oamenilor. Căderea Israelului în păcat a atras după sine sărăcie, sclavie și teroare. Cei pe care Israelul îi cucerise odinioară erau acum stăpânii lor. Când noi, creștinii, ne îndepărtăm de Domnul, vechile năravuri și patimi ne invadează din nou viața, aducându-ne din nou la robie și sărăcie spirituală.

6:7-16 Când Israel a strigat la Domnul, cerându-I ajutorul, a fost trimis mai întâi un profet care să le amintească de idolatria lor. Apoi **Îngerul Domnului**, despre care noi credem că a fost Cristos în starea Sa anterioară întrupării (vezi eseul următor), i s-a arătat unui bărbat din Manase, pe nume **Ghedeon**, în timp ce acesta treiera grâu într-un teasc... pentru a-l ascunde de madianiți. Îngerul i-a spus acestui viteaz că Dumnezeu Se va folosi de el pentru a izbăvi Israelul de Madian. În pofida protestelor lui Ghedeon, Îngerul a repetat chemarea adresată lui Ghedeon pentru îndeplinirea acestei importante misiuni.

ÎNGERUL DOMNULUI

Îngerul Domnului (Iehova) este Domnul Isus Cristos înainte de întruparea Sa. Un studiu al pasajelor în care este

menționat El ne arată limpede că El este Dumnezeu și că este a Doua Persoană a Sfintei Treimi.

Mai întâi, textele din Scriptură din care reiese că El este Dumnezeu: Când i S-a arătat lui Agar (Hagar), ea a recunoscut că se află în prezența lui Dumnezeu, adresându-I-se cu apelativul „Dumnezeul care mă vede" (Gen. 16:13). Vorbindu-i lui Avraam pe Muntele Moria, Îngerul S-a identificat pe Sine ca fiind „Domnul" (în ebraică YHWH sau Iehova; Gen. 22:16). Iacov L-a auzit pe Înger prezentându-se drept Dumnezeu la Betel (Gen. 31.11-13). Când l-a binecuvântat pe Iosif, Israel a folosit când termenul „Dumnezeu" când „Îngerul" (Gen. 48:15, 16). Cu prilejul rugului aprins, „Îngerul Domnului" a fost cel care i S-a arătat lui Moise (Ex. 3:2), care „și-a ascuns fața, deoarece îi era teamă să-L privească pe Dumnezeu" (Ex. 3:6). Domnul care a mers înaintea lui Israel în stâlp de nor (Ex. 13:21) nu a fost altul decât „Îngerul lui Dumnezeu" (Ex. 14:19). Ghedeon se temea că va muri, pentru faptul că, văzându-L pe Îngerul Domnului, L-a văzut pe Dumnezeu (Jud. 6:22, 23). Îngerul Domnului i-a spus lui Manoa că numele Său este Minunat (Jud. 113:18), unul dintre numele lui Dumnezeu (Is. 9:6). Când Iacob s-a luptat cu Îngerul, el s-a luptat cu Dumnezeu (Os. 12:3, 4). Toate acestea constituie dovezi indubitabile că atunci când Vechiul Testament Îl menționează pe Îngerul Domnului se referă la Dumnezeire.

John F. Walvoord (într-un citat de Chafer) aduce patru argumente în sprijinul acestui punct de vedere:

„(a) A Doua Persoană este Dumnezeul Vizibil al Noului Testament. (b) Îngerul lui Iehova din Vechiul Testament NU MAI APARE după Întruparea lui Cristos. (c) Atât Îngerul lui Iehova, cât și Cristos sunt trimiși de Tatăl. (d) Îngerul lui Iehova nu putea fi nici Tatăl, nici Duhul Sfânt."[4] Cât privește a patra dovadă, Walvoord explică în continuare că Tatăl și Duhul sunt invizibili pentru om și ambii posedă atributul imaterialității. Prin urmare, conchide el: „Nu există nici un singur motiv valabil care să ne îndreptățească să negăm că Îngerul lui Iehova este a Doua Persoană [a Sfintei Treimi], toate faptele cunoscute sprijinind din plin identificarea Sa drept Cristosul Noului Testament."

În calitate de Înger al lui Iehova, Cristos Se deosebește de alți îngeri prin faptul că nu a fost creat. Cuvintele traduse prin *Înger*[5] în ambele Testamente înseamnă „sol". El este *Solul* lui Iehova. Așadar, cum arată Chafer, El este „înger" doar în măsura funcției pe care o ocupă.[6]‡

6:17-24 Realizând că stă de vorbă cu Domnul, **Ghedeon** a cerut un semn. Apoi a pregătit o ofrandă, jertfind un ied și pâine nedospită. Când Îngerul S-a atins de ofrandă, cu toiagul Său, aceasta a fost mistuită de foc, Ghedeon știind că se află în prezența Domnului, drept care s-a temut că va muri. Dar Domnul l-a asigurat prin cuvintele. **„Pacea să fie cu tine"**, după care Ghedeon a clădit un altar, dând locului aceluia numele Iehova-Șalom (**Domnul este Pacea**).

6:25-32 În noaptea aceea, dând dovadă de ascultare față de Domnul, Ghedeon a distrus un altar închinat lui Baal, pe care-l ridicase tatăl, precum și chipul de lemn de lângă altar, ridicând pe locul acestora un altar închinat lui Iehova. Când s-a făcut ziuă locuitorii cetății au fost cât pe aci să-l omoare pe Ghedeon pentru această faptă curajoasă a sa. Dar tatăl său, Ioaș, a intervenit, spunând că dacă Baal ar fi un dumnezeu adevărat, ar fi în stare să se apere singur. Ioaș a emis un decret, în virtutea căruia toți cei ce sprijineau cauza lui Baal aveau să fie executați. Ghedeon a fost poreclit Ierubaal, adică *Apere-se Baal*.

S-ar putea ca unii oameni să fie înclinați să-l critice pe Ghedeon pentru faptul că, temându-se, el a dărâmat altarul păgân în timpul nopții. Să nu pierdem însă din vedere faptul că el a ascultat totuși de Domnul. Frica sa nu l-a împiedicat să asculte. Fiecare dintre noi suntem fricoși și frica în sine nu este neapărat greșită, în sine. Dar atunci când ea ne împiedică să ascultăm de Domnul, ea devine un obstacol în calea credinței, în acest caz constituind un păcat.

6:33-35 În acest timp, madianiții, amaleciții și oamenii din Est s-au strâns ca

să facă război împotriva israeliților, pe când aceștia traversau Iordanul, stabilindu-și tabăra în Valea Iezreel. Duhul Domnului a venit peste Ghedeon, ajutându-l să strângă o armată dintre membrii triburilor Manase, Așer, Zabulon și Neftali. Abiezer (v. 34) a fost un strămoș al lui Ghedeon. Numele său apare în acest loc, în textul ebraic, ca nume de familie al urmașilor săi, contemporani lui Ghedeon („abiezeriții" în NKJV, nu „cei din Abiezer" cum se spune în traducerea românească GBV, ediția 1990, n.tr.)

6:36-40 Înainte de a porni la luptă, Ghedeon a dorit să se asigure de izbândă obținând în acest sens promisiunea lui Dumnezeu. Primul semn pe care l-a primit în acest sens a fost roua care s-a așternut pe lână, dar nu și pe pământul din jurul ei. Al doilea semn l-a primit în noaptea următoare, când roua a căzut pe pământ, dar nu și pe lână.

Lâna lui Ghedeon a fost adesea supusă unor interpretări greșite din partea credincioșilor. Două sunt lucrurile de care trebuie să ținem seama în acest incident: Ghedeon nu a căutat să obțină călăuzire, ci confirmare prin incidentul cu lâna. Dumnezeu deja îi spusese ce trebuia să facă. Ghedeon voia doar să obțină asigurarea că va avea parte de succes. Cei care afirmă că au scos și ei lâna afară, pentru a afla voia Domnului într-o anumită chestiune dau astfel dovadă de o interpretare și aplicare greșită a acestui pasaj din cartea Judecători. În al doilea rând, Ghedeon ceruse un semn supranatural, nu unul natural. Or, din punct de vedere natural, ceea ce ceruse Ghedeon nu s-ar fi întâmplat fără intervenția directă din partea lui Dumnezeu. În vremea noastră oamenii folosesc exemplul lânii în cazul unor lucruri care pot avea loc în mod natural, fără intervenția divină. Și aceasta este o întrebuințare greșită a pasajului despre Ghedeon. Asistăm în acest fragment din cartea Judecători la o situație specială, în care Dumnezeu consimte să-i acorde unui om cu credința slabă dorința, pentru a-l asigura de biruință. Și în ziua de astăzi Dumnezeu poate să dea și dă asemenea asigurări prin răspunsul la rugăciunile noastre.

2. Cei trei sute de viteji ai lui Ghedeon (cap. 7)

7:1-3 Pentru ca biruința împotriva lui Madian să fie neîndoios datorată puterii divine, Domnul a redus mai întâi armata inițială a lui Ghedeon de la 32.000 la zece mii, trimițându-i pe cei slabi de înger și fricoși acasă, după cum prevedea legea (Deut. 20:8).

7:4-8 Pentru a reduce și mai mult oștirea lui Ghedeon, Dumnezeu i-a pus la încercare pe ostași, când aceștia au coborât la râu să bea apă. Cei care s-au aplecat pe genunchi – folosind astfel mai mult timp decât s-ar fi cuvenit – ca să bea, au fost eliminați. Pe de altă parte, cei care au lipăit apa cu limba, cum lipăie câinele, procedând cu maximă economie de timp, au fost reținuți, numărul acestora ridicându-se la trei sute.

7:9-14 Domnul l-a condus apoi pe Ghedeon să viziteze împrejurimile taberei madianiților, pe timp de noapte. Însoțit de robul său Pura, Ghedeon s-a deplasat până la marginea taberei inamicului. Acolo l-a auzit pe un madianit povestindu-i unui prieten visul pe care l-a avut în care se făcea că o turtă de orz s-a rostogolit peste un cort al madianiților, zdrobindu-l. Turtele de orz constituiau alimentația oamenilor de rând, a agricultorilor, simbolizându-l pe Israel. Iar cortul reprezenta oștirile madianiților.

7:15-20 E posibil ca Ghedeon să fi fost, nu fără temei, cuprins din nou de teamă, când a văzut cum armata sa, de la bun început nu prea mare, a fost și mai mult redusă. Dumnezeu îi cerea să înfrunte o armată de 135.000 de militari cu doar 300 de viteji ai săi (8:10)! Prin urmare, cuvintele pe care le-a auzit din gura acestor dușmani au avut darul de a-i întări credința. Drept răspuns, mai întâi el *s-a închinat* (v. 15), apoi *s-a războit*.

Asigurat astfel de biruință, Ghedeon a revenit în tabăra lui Israel și și-a chemat oamenii la luptă. După ce a împărțit armata în trei cete de câte o sută fiecare, l-a înarmat pe fiecare oștean cu o trompetă și cu un urcior de lut, având în interior o torță. Apoi au pornit în marș, ajungând la marginea taberei madianiților, unde, la semnalul stabilit, au suflat din trompete, au

spart urcioarele de lut, pentru ca să se vadă lumina, şi au strigat: **„Sabia Domnului şi a lui Ghedeon!"**

Interpretarea divină a acestui incident o găsim la 2 Corinteni 4:7. Trupurile noastre sunt vasele de lut. Doar în măsura în care trupurile noastre sunt date în permanenţă morţii, din pricina lui Isus, străluceşte lumina cunoştinţei slavei lui Dumnezeu în faţa lui Isus Cristos, luminându-i pe cei din jur.

7:21-25 Cuprinşi de panică şi haos, madianiţii au început să se atace între ei, după care au luat-o la fugă. La început ei au fost urmăriţi de bărbaţii din triburile Neftali, Aşer şi întregul Manase. Apoi toţi bărbaţii din Efraim au fost chemaţi să li se alăture, cucerind vadurile Iordanului şi nimicindu-l pe inamic, care încerca să se refugieze dincolo de râu. Efraimiţii au reuşit să cucerească şi să ucidă pe doi dintre prinţii Madianului: Oreb (*corb*) şi Zeeb (*lup*).

Multe sunt învăţămintele pe care ni le putem însuşi cu privire la calităţile unui conducător din studierea acţiunilor lui Ghedeon. Conducătorul trebuie să fie pe deplin convins de justeţea acţiunilor sale, înainte de a-i putea conduce pe alţii. Mai întâi de toate, el trebuie să fie un închinător, dându-I lui Dumnezeu locul ce I se cuvine (v. 15). Apoi el trebuie să conducă prin propriul său exemplu, printr-o pildă vrednică de urmat (v. 17). El trebuie să aibă grijă să atribuie meritele persoanei sau persoanelor care s-au făcut demne de acestea: mai întâi, desigur, el trebuie să dea cinste lui Dumnezeu, iar apoi instrumentelor de care a binevoit să se folosească El (v. 18).

3. Biruinţa lui Ghedeon asupra filistenilor (8:1-32)

8:1-3 La început efraimiţii s-au supărat pe Ghedeon, pentru că nu i-a chemat mai devreme să-i dea o mână de ajutor. Dar când Ghedeon le-a amintit că acţiunea lor curajoasă de a-i fi prins pe cei doi prinţi a fost mai remarcabilă decât propriile sale fapte de vitejie, mânia lor s-a potolit. După cum am arătat deja, **Abiezer** din versetul 2 se referă la Ghedeon şi la oamenii lui.

8:4-7 Evreii din Sucot au refuzat să dea de mâncare lui Ghedeon şi celor trei sute de oşteni flămânzi ai săi, deoarece se temeau de represalii din partea madianiţilor, în cazul în care izbânda le-ar fi revenit acestora. Ghedeon a ameninţat că le va sfâşia (ebr. *treiera*) carnea cu spini şi mărăcini, după ce Domnul îi va fi dat în mâna sa pe Zeba şi Ţalmuna.

8:8, 9 Oamenii din Penuel au procedat la fel, refuzând să-i dea de mâncare. Pe aceştia Ghedeon i-a ameninţat că le va dărâma turnul când se va întoarce de la război, încununat de biruinţă.

8:10-17 Ghedeon s-a ţinut de cuvânt. I-a prins pe cei doi regi madianiţi şi a pus pe fugă armata acestora. Cu ajutorul listei întocmite de un tânăr informator, Ghedeon le-a dat o lecţie celor şaptezeci de lideri ai cetăţii Sucot. Iată ce spune Cohen despre aceasta:

Acest gen de pedepsire „este descris în *Republica* lui Platon ca fiind aplicat celor mai înrăiţi dintre infractori."[7]

Eruditii rabini Kimchi şi Rashi consideră că aici am avea o expresie idiomatică, având sensul de „a lovi cu sete".

Conform explicaţiei oferite de alţii, el [Ghedeon] i-ar fi ameninţat că-i va arunca goi puşcă peste un morman de spini, călcându-i în picioare, cum se treieră grânele pe arie.[8]

În ce priveşte cetatea Penuel, într-adevăr Ghedeon i-a dărâmat zidul şi i-a omorât locuitorii.

„Un răspuns blând potoleşte mânia, dar un cuvânt aspru aprinde mânia" (Pro. 15:1). Primul adevăr este ilustrat în versetele 1-3 de răspunsul dat de Ghedeon efraimiţilor. Al doilea adevăr din Proverbe 15:1 este ilustrat de versetele 4-17 din Judecători 8, prin cuvintele rostite de oamenii din Sucot şi Penuel.

8:18-21 Zeba şi Ţalmuna i-au ucis pe unii din fraţii lui Ghedeon la Tabor. Prin urmare, Ghedeon i-a poruncit fiului său cel mai mare, Ieter, să-i ucidă pe Zeba şi pe Ţalmuna. Dar lui Ieter i-a fost frică, deoarece era doar un flăcăiaş, şi astfel Ghedeon este cel care i-a executat.

8:22, 23 Bărbații din Israel l-au rugat pe Ghedeon să le fie rege – într-atât de tare i-a impresionat el prin iscusința dovedită pe câmpul de bătălie. Astfel ei au dat slavă omului, nu lui Dumnezeu (cf. 7:2). Dând însă dovadă de noblețe, Ghedeon a refuzat această cinste pentru el și fiii săi, scoțând în evidență că numai Domnul avea dreptul să domnească peste ei.

8:24-27 Dar după ce s-a împotrivit cu succes acestei ispite, când a fost asaltat de o nouă ispită, Ghedeon a căzut în ea. El a cerut inelele de aur pe care israeliții le strânseseră de la madianiți (numiți și ismaeliți; cf. Ex. 32:1-6). Apoi a confecționat din aceste inele un efod, acel articol vestimentar asemănător unui șorț pe care îl purta preotul. După ce acest efod a fost ridicat la Ofra, a devenit un obiect de închinare idolatră și o cursă pentru Israel, oamenii nemaiducându-se la Șilo și la cortul întâlnirii. „El a refuzat onoarea de rege, râvnind-o, în schimb, pe aceea de preot."

8:28-32 După înfrângerea madianiților, Israelul s-a bucurat de pace, timp de patruzeci de ani.

Cuvântul lui Dumnezeu ține să menționeze în acest loc că Ghedeon a avut multe neveste, care i-au dăruit șaptezeci de fii. De asemenea a avut o concubină la Sihem, care i-a născut și ea un fiu, cu numele de Abimelec.

În acest capitol ni se dezvăluie încă două trăsături ale personalității lui Ghedeon cu atâtea fațete. Zelul și perseverența cu care i-a urmărit pe madianiți a demonstrat statornicia caracterului său, probitatea cu care a adus la îndeplinire poruncile Domnului. Deși era frânt de oboseală, după ce luptase atât de mult, și chiar dacă nu avea pe nimeni împrejur care să-l ajute, el nu s-a oprit, ci i-a urmărit cu înverșunare pe ismaeliți, până la nimicirea lor și uciderea regilor acestora, la picioarele sale. Apostolul Pavel a fost animat de aceeași râvnă, care s-a manifestat însă pe planul luptei spirituale (Filipeni 3:12-14).

A doua trăsătură de caracter a lui Ghedeon este negativă, prin faptul că a solicitat și a acceptat din mâna poporului inelele de aur obținute ca pradă de război, ca răsplată pentru că i-a înfrânt pe ismaeliți (v. 24), acest lucru devenind o cursă pentru Ghedeon și familia sa, precum și pentru întreaga sa țară. Cât de mult contrastează această comportare a lui Ghedeon cu purtarea lui Avraam descrisă la Geneza 14:21-24! Sub călăuzirea lui Dumnezeu, noi trebuie să ne străduim să emulăm virtuțile lui Ghedeon, ocolindu-i însă viciile.

F. Actul de uzurpare al lui Abimelec (8:33–9:57)

8:33-35 De îndată ce a murit Ghedeon, Israel s-a abătut de la calea cea dreaptă, închinându-se baalilor. Cu câtă ușurință au uitat israeliții mărețele fapte de vitejie sârvârșite de acest erou național, până acolo încât i-au maltratat descendenții și au dat uitării izbăvirea pe care le-o adusese Dumnezeu prin Ghedeon! Dar oare noi suntem mai breji, când vine vorba să ne aducem aminte de binecuvântările pe care le-am primit de la Domnul sau din mâna semenilor noștri? Spre rușinea noastră, adesea le dăm uitării.

9:1-6 Abimelec (*tatăl meu a fost rege*), un fiu al lui Ghedeon, nu a fost un judecător al Israelului, ci un uzurpator – unul care a căutat cu orice preț să guverneze Israelul fără să i se fi încredințat autoritatea de a face acest lucru. Și pentru a elimina orice amenințare la adresa puterii sale, i-a omorât pe toți frații săi, cu excepția lui Iotam, cel mai mic dintre aceștia. Cu ajutorul unor rude netrebnice și fără căpătâi din Sihem, a convins oamenii din partea locului să-l accepte ca rege. Întrucât Ghedeon a avut șaptezeci de fii (v. 2) și nu toți au fost uciși, **șaptezeci** din versetul 5 trebuie luat ca o cifră rotundă.

9:7-15 Evangheliile conțin multe parabole, deci povestiri cu un profund înțeles spiritual. Găsim aici una din puținele parabole prezente pe paginile Vechiului Testament, despre care Jensen face următorul comentariu:

> Când Iotam a aflat despre încoronarea lui Abimelec, s-a suit în grabă pe Muntele Gherizim, în timp ce poporul era adunat în valea de la poalele muntelui. Din acel punct strategic avantajos, vocea lui a putut fi auzită în toată valea, drept care oamenii au ascultat cu

atenție ciudata parabolă rostită de el. Recurgând la metafora unei republici de pomi care și-au ales un rege, Iotam a evidențiat astfel purtarea Israelului. Apoi el i-a comparat pe Ghedeon și pe fiii lui cu un măslin, un smochin și o viță de vie, fiecare dintre acești arbori refuzând cu înțelepciune să-și părăsească locul de slujire și rodnicie rânduit de Dumnezeu, doar pentru a domni peste ceilalți pomi. Dar pe Abimelec l-a asemănat cu un spine, care, nu numai că a acceptat cu bucurie invitația de a fi rege peste ei, ci a amenințat că va distruge cedrii Libanului dacă nu va fi ales rege.[9]

9:16-21 Iotan le-a spus apoi oamenilor că dacă au procedat corect când i-a ucis pe frații săi, atunci n-au decât să se bucure de noul lor dregător. Dar dacă n-au procedat corect, atunci atât locuitorii Sihemului, cât și Abimelec vor fi antrenați într-un război, în care se vor nimici unii pe alții.

9:22-33 Ceea ce s-a și întâmplat. După numai trei ani, Dumnezeu a trimis un duh de învrăjbire între Abimelec și oamenii din Sihem. Dumnezeu nu este autorul răului, dar El permite uneori răului ba chiar se folosește de acesta pentru a-Și împlini scopurile în cazul unor oameni răi (cf. 1 Sam. 16:14; 1 Regi 22:19-23). Oamenii din Sihem îi jefuiau pe cei ce călătoreau pe traseele comerciale din apropierea Sihemului, văduvindu-l astfel pe Abimelec de impozitele și taxele pe care le-ar fi putut percepe de la aceștia (v. 25). Gaal, fiul lui Ebed, a profitat de sărbătoarea recoltelor pentru a da semnalul unei răscoale împotriva lui Abimelec, spunând: **„Cine este Abimelec și cine este Sihem, ca să-i slujim?"** Zebul, guvernatorul-marionetă al Sihemului, l-a încunoștințat în taină pe Abimelec despre existența acestui complot, sfătuindu-l să atace în zorii zilei cetatea.

9:34-40 Când s-a dus Gaal a doua zi dimineața la poarta cetății, a crezut că vede oameni coborând de pe munte. La început Zebul s-a prefăcut că nu vede decât umbre, sperând să câștige astfel timp pentru Abimelec. În cele din urmă Gaal și-a dat seama că aceștia erau de fapt oameni și că dintr-o altă direcție se apropia o altă ceată de oameni. Apoi Zebul l-a provocat să iasă afară și să se lupte cu cel a cărui stăpânire o disprețuise. Când Gaal și ceata lui de răzvrătiți s-au luat la luptă cu inamicul, mulți dintre oamenii lui au căzut, iar el a fost în curând alungat din cetate.

9:41-44 În timp ce Abimelec se afla cu tabăra sa la Aruma, în apropiere, Zebul i-a alungat pe Gaal și pe frații lui din Sihem. A doua zi oamenii din Sihem au ieșit la munca câmpului sau poate ca să-și însușească prada de război de la oștenii răpuși. Aflând despre asta, Abimelec și-a împărțit oamenii în trei cete, pregătind o ambuscadă. Două cete urmau să se repeadă asupra oamenilor, a treia urmând să împiedice fuga lor înapoi în cetate. Ambuscada a reușit.

9:45 După o zi de luptă, cetatea a căzut, locuitorii săi fiind uciși. Apoi cetatea a fost distrusă, peste dărâmăturile sale fiind presărată sare. (Se știe că sarea asigură sterilizarea terenului. Dar acțiunea lui Abimelec a avut un rol simbolic, exprimând hotărârea sa neclintită de a se asigura că acest loc plin de sare va rămâne pe veci pustiu.)

9:46-49 În apropiere era turnul Sihem, unde se afla templul zeului Berit. Oamenii din turn s-au ascuns într-o încăpere mare din templu. Abimelec și oamenii săi au strâns ramuri din pădurea de pe Muntele Zalmon (Țalmon), aprinzând cu ele un foc care a incendiat cetatea. Circa o mie de bărbați și femei au pierit în acea conflagrație.

9:50-57 În operațiunea de cucerire a cetății Tebez (Tebeț), Abimelec și-a găsit înfrângerea. În timp ce ataca un turn în care se refugiaseră mulți dintre locuitorii cetății, o femeie a aruncat o piatră de râșnită pe capul lui Abimelec. Fiind rănit grav, el l-a rugat pe unul din oamenii săi să-l ucidă, ca să nu se spună că a fost ucis de o femeie. Astfel spinele a fost mistuit, exact așa cum prezisese Iotam.

Nu știu cum se face, dar de multe ori justiția nu numai că îl pedepsește pe cel vinovat, dar îi aplică o pedeapsă pe măsura fărădelegii comise. Abimelec își ucisese frații pe o piatră (v. 5), pentru ca la urmă să fie el însuși omorât când o piatră a căzut peste capul lui trufaș. Cei ce trăiesc de pe urma violenței vor și muri de pe urma ei.

G. Tola și Iair (10:1-5)

Tola, din tribul lui Isahar, a judecat Israelul douăzeci și cinci de ani. El a trăit în munții lui Efraim.

Următorul judecător a fost Iair, un galaadit, care a domnit timp de douăzeci și doi de ani asupra Israelului. Sunt amintiți în treacăt cei treizeci de fii ai săi, care au stăpânit peste treizeci de cetăți.

H. Iefta (10:6–12:7)

1. Starea jalnică a Israelului (10:6-18)

10:6-9 Din nou citim cu întristare despre felul în care copiii lui Israel L-au părăsit pe Domnul, dedându-se iar la idolatrie. Slujindu-i pe idolii lor, israeliții au devenit robii unor oameni idolatri. Filistenii și amoniții au luptat împotriva evreilor, care se aflau pe malul de răsărit al Iordanului iar amoniții au traversat Iordanul, luptând împotriva lui Iuda, Beniamin și Efraim.

Israeliții au fost neputincioși în fața filistenilor și amoniților, deoarece renunțaseră să se mai închine lui Iehova și slujiseră dumnezeilor acestor păgâni (v. 6).

10:10-16 Când israeliții au strigat la Domnul, El a refuzat, la început, să dea ascultare cererii lor, citând în acest sens mai multe ocazii din trecut când au fost izbăviți și amintindu-le că după fiecare izbăvire ei s-au îndepărtat iar de El (v. 13). Dar când ei au continuat să se roage, după ce, mai întâi, au scos dumnezeii străini din mijlocul lor, Dumnezeu le-a ascultat strigătul. Versetul 16 ne ajută să înțelegem întrucâtva inima plină de iubire a Domnului. Ca un tată îndurător El a fost mișcat profund de suferința copiilor Săi îndărătnici. Suferința lor a necesitat îndurarea Sa.

10:17, 18 La încheierea capitolului, armatele lui Amon sunt cantonate în Ghilead (Galaad), iar Israel s-a strâns la Mițpa. Oamenii din Ghilead căutau un lider militar (v. 17, 18).

2. Israelul apărat de Iefta (11:1-28)

11:1-3 Omul ceasului a fost Iefta, galaaditul, un om viteaz și fiul unei prostituate. Întrucât a fost respins de concetățenii săi, a plecat de acasă, ajungând în țara Tob (probabil în Siria), unde a devenit liderul unei bande de haiduci.

11:4-11 Bătrânii din Galaad (Ghilead) l-au rugat acum pe Iefta să pornească la luptă în fruntea oștirilor Israelului împotriva amoniților, promițându-i că-l vor recunoaște de căpetenie dacă îl va învinge pe inamic.

În unele privințe Iefta ne amintește de Domnul Isus. Asupra nașterii sale a planat o umbră, apoi el a fost respins de către frații lui. Când au ajuns în robie și-au adus aminte de el și l-au chemat să le fie salvator. Consimțind să vină în ajutorul galaadiților, Iefta a acceptat să le fie salvator, dar a pretins să le fie și stăpân.

11:12-28 Prima acțiune întreprinsă de Iefta a fost să trimită soli la regele fiilor lui Amon, pentru a-i da prilejul să explice de ce îi asuprea pe israeliți. Regele s-a plâns că Israel ar fi luat cu forța o parte din teritoriile sale când națiunea Israel s-a strămutat în Canaan, venind din Egipt. Iefta a explicat limpede că acest lucru nu era adevărat. Domnul îi instruise explicit pe oamenii Săi să nu se amestece în nici un fel cu edomiții (Deut. 2:4, 5), moabiții (Deut.2:9) sau cu amoniții (Deut. 2:19) – toți aceștia fiind rude îndepărtate ale evreilor. Prin urmare, israeliții au ocolit țara Edom și țara Moab. Dar când au ajuns la granița teritoriului amoniților, aceștia fuseseră deja cuceriți de amoriți, al căror rege era Sihon. Israel a luat în stăpânire pământul acestuia, înfrângându-i pe amoriți.

Când regele fiilor lui Amon a refuzat să-și retragă pretenția teritorială, Iefta a început pregătirile de război.

3. Jurământul lui Iefta (11:29-40)

Înainte de a porni la luptă, Iefta a făcut un jurământ nechibzuit, potrivit căruia va consacra Domnului tot ce-i va ieși în cale ca să-l întâmpine la ușă, dacă se va întoarce acasă biruitor. Domnul i-a dăruit izbândă asupra amoniților iar când s-a întors acasă cine l-a întâmpinat dacă nu chiar fiica sa. În consecință, Iefta a adus-o jertfă Domnului.

Există o sumedenie de dezacorduri cu privire la ce anume i-a făcut Iefta fiicei

sale. Conform uneia dintre opinii, el a omorât-o, aducând-o ca jertfă arsă de tot Domnului. Este probabil sensul cel mai evident care se desprinde din textul biblic, cu toate că ideea jertfei umane este respingătoare și niciodată nu a fost aprobată de Dumnezeu (Deut. 18:9-14). Numai animalele puteau fi sacrificate, ființele omenești fiind dedicate (sau consacrate), iar apoi răscumpărate cu bani (Ex. 13:12, 13; Lev. 27:1-8).

Cealaltă părere, foarte răspândită, este că Iefta și-a consacrat fiica obligând-o să rămână fecioară perpetuă în slujba lui Iehova. Cei care susțin acest punct de vedere afirmă că jurământul lui Iefta a fost formulat în sensul că orice îi va ieși pe ușile casei sale „va fi negreșit al Domnului sau îl voi aduce ca jertfă de ardere de tot" (v. 31). Ideea unei perpetue feciorii este susținută puternic de versetele 37-39. În orice caz, învățătura care se desprinde de aici este că nu trebuie să facem promisiuni cu ușurință.

4. Iefta îi ucide pe efraimiți (12:1-7)

12:1-4 Oamenii din Efraim au fost geloși pe Iefta pentru biruința sa, plângându-se că nu li s-a permis să ia parte la ea. Iefta le-a amintit că apelase la ajutorul lor, dar degeaba, căci ei n-au răspuns. Efraimiții și-au bătut joc de concetățenii lui Iefta, galaadiții, spunând că aceștia nu ar fi fost altceva decât efraimiți care au dezertat. (Efraimiții erau cunoscuți ca scandalagii. Amintiți-vă cum s-au certat cu Ghedeon, când acesta i-a înfrânt pe madianiți [cap. 8]. Iată-i din nou certându-se cu Iefta, fără să aibă motiv.)

12:5, 6 Iefta și oamenii săi i-au atacat pe efraimiți, barând calea lor de scăpare la vadurile Iordanului. Înainte ca cineva să fie lăsat să treacă Iordanul, era obligat să pronunțe cuvântul „Șibolet" (textual *pârâu*). Efraimiții nu puteau pronunța corect acest cuvânt, trădându-și astfel identitatea. Concret nu puteau pronunța pe Ș, termenul fiind pronunțat Sibolet de către ei.[10] Iefta a ucis patruzeci și două de mii de bărbați din Efraim la Iordan – un măcel cumplit al concetățenilor săi.

Acest timp de lupte interne în sânul poporului lui Dumnezeu ne oferă un tablou groaznic. Sângele efraimiților s-a amestecat astfel cu cel al amoniților. Constatăm așadar că până și momentele luminoase din cartea Judecători sunt pătate de năpastă, cum bine observă Ridout:

> Nu este oare o realitate faptul că cei care au răsturnat erezia sunt cei ce și-au încrucișat săbiile cu frații lor, luptându-se pentru chestiuni ce nu constituiau elemente vitale ale adevărului?[11]

12:7 Slujba de judecător a lui Iefta a durat șase ani, după care a murit și a fost îngropat în Galaad. Iefta este citat la Evrei 11:32 împreună că Ghedeon, Barak și Samson. Toți acești bărbați au avut, negreșit, slăbiciuni, dar cu toții, la un moment dat, au dat dovadă de o mare credință.

I. Ibzan, Elon și Abdon (12:8-15)

12:8-10 Ibzan a judecat Israelul timp de șapte ani. Tot ce știm despre el este că era din Betleem și că avea treizeci de fii, fiecare din aceștia fiind căsătoriți cu femei din alte părți decât din clanul lor.

12:11, 12 Elon provenea din tribul lui Zabulon. Lucrarea sa de judecător a ținut zece ani, fiind apoi îngropat la Aijalon.

12:13-15 Abdon, fiul lui Hillel, era din cetatea Piraton, în munții amaleciților, în ținutul lui Efraim. El a judecat Israelul timp de opt ani. Textul biblic face o mențiune specială cu privire la cei patruzeci de fii și treizeci de nepoți ai săi.

J. Samson (cap. 13–16)

1. Zestrea evlavioasă a lui Samson (cap. 13)

13:1-3 Pentru a șaptea oară în cartea Judecători citim cuvintele: „Din nou copiii lui Israel au făcut ceea ce este rău în ochii Domnului." Se reia astfel ciclul. De data aceasta, filistenii i-au înrobit pe israeliți timp de patruzeci de ani. A fost cea mai lungă asuprire a poporului Israel, de când au ieșit din Egipt. În timp ce israeliții erau asupriți de filisteni, Îngerul Domnului (Cristos) S-a arătat soției lui Manoa, din tribul lui Dan, anunțând-o că, deși era

stearpă, avea să nască un fiu. De multe ori lucrări mari ale lui Dumnezeu își au ca punct de pornire pântecele sterp. El cheamă viața din moarte, folosindu-se de lucrurile care nu sunt pentru a le face de rușine pe cele ce sunt.

13:4-7 Fiul acesta urma să fie un nazireat din pântecele mamei sale, cât timp va trăi. El nu avea voie să bea vin, nici să consume struguri sau stafide, după cum nu avea voie să-și taie părul. Chiar mama lui trebuia să se abțină de la consumul de vin sau altă băutură similară și de orice lucru necurat.

Pentru fondul scriptural al jurământului de nazireat, vezi Numeri 6:2. În mod obișnuit, o persoană făcea jurământul de nazireat în mod liber și nesilit de nimeni. Dar în cazul lui Samson condiția de nazireat trebuia să i se aplice din clipa nașterii până la moarte.

13:8-14 Manoa s-a rugat ca îngerul s-o viziteze din nou, pentru a-i da alte instrucțiuni. Când îngerul i s-a arătat din nou, ea s-a grăbit să-l aducă pe soțul ei ca să-l cunoască pe acest Oaspete ceresc. Dar de data aceasta Îngerul nu i-a mai dat alte instrucțiuni.

13:15-18 Apoi Manoa s-a oferit să-I pregătească Îngerului ceva de mâncare, crezând că acesta era un om la fel ca el. Îngerul a refuzat să mănânce cu Manoa, ca de la egal la egal, propunând, în schimb, să se aducă un ied ca jertfă arsă de tot Domnului. Când Manoa a vrut să afle numele Îngerului, i s-a spus că acesta e Minunat – unul din numele atribuite Domnului Isus în Isaia 9:6.

13:19-23 Apoi Manoa a adus iedul ca jertfă Domnului. Îngerul S-a suit la cer în flacăra de pe altar, dovedind clar că avem de a face aici cu o arătare a Domnului Însuși. Manoa și soția sa s-au închinat apoi, prosternându-se cu fața la pământ – act ce ar fi fost taxat ca necorespunzător, dacă Îngerul nu ar fi fost Dumnezeu. Ei L-au văzut pe Dumnezeu, și totuși nu au murit ca urmare, întrucât Dumnezeu a primit o jertfă arsă de tot și o ofrandă de cereale din partea lor.

13:24, 25 Apoi s-a născut fiul promis, primind numele de Samson (micul soare) și în curând s-a dovedit că Duhul Domnului lucra cu putere în viața lui.

Puțini oameni din Biblie prezintă un tablou mai pregnant al contrastului dintre tărie și slăbiciune. Când ne gândim la Samson, de obicei suntem tentați să ne referim la puterea sa, la punctele sale forte. Doar a ucis un leu cu mâinile sale, fără nici o armă (Jud. 14:6). Apoi a omorât treizeci de filisteni cu o singură mână (14:19). A rupt legăturile cu care îl legaseră fedeleș oamenii din Iuda și a luat viața a o mie de filisteni cu o falcă de măgar (15:14-16). Apoi reușind să scape dintr-o cursă pe care i-o întinseseră filistenii, a luat cu el porțile din Gaza (16:3). De trei ori a scăpat de uneltirile Dalilei – o dată rupând cele șapte legături noi cu care fusese legat, o dată rupând funiile noi, de parcă ar fi fost niște fire de ață și o dată scoțând agrafa cu care fuseseră legate cele șapte șuvițe ale părului său de război (16:6-14). Pentru ca la urmă să dărâme stâlpii edificiului în care filistenii se adunaseră să petreacă și să fie distrați de el, ucigând prin moartea sa mai mulți filisteni decât omorâse în tot timpul vieții sale (16:30).

Dar slăbiciunile lui Samson au ieșit și mai mult în evidență. În primul rând, avea o slăbiciune pentru femei, fiind dispus să nesocotească voia lui Dumnezeu, doar pentru a obține femeia care i-a plăcut (14:1-7). De asemenea și-a nesocotit și părinții (14:3). A dat dovadă de înșelăciune (14:9; 16:7, 11, 13b). A fraternizat cu treizeci de filisteni, dușmani ai poporului lui Dumnezeu (14:11-18). A dat frâu liber mâniei și spiritului de răzbunare (14:19b; 15:4, 5). A avut o înclinație spre cruzime în caracterul său (15:4, 5). S-a încurcat cu o prostituată (16:1, 2). A cochetat cu răul (16:6-14). I-a dezvăluit vrăjmașului secretul tăriei sale ieșite din comun (16:17, 18). A fost prea încrezător în forțele sale și chiar trufaș (16:20b). Și apoi nu trebuie uitat că și-a încălcat jurământul de nazireat (14:9).

2. Ospățul dat de Samson și ghicitoarea (cap. 14).

14:1-4 Încăpățânarea lui Samson s-a manifestat foarte curând, prin insistența sa

de a se căsători cu o femeie filisteană – din poporul inamic al Israelului. Tatăl său şi mama sa au căutat să-l înduplece să nu facă acest pas, dar el n-a ascultat. Versetul 4 nu înseamnă că Domnul a aprobat neascultarea lui Samson, ci doar că a îngăduit acest lucru, având în plan să anuleze efectele sale, făcând ca în cele din urmă să fie tot în folosul poporului Israel şi spre pedepsirea vrăjmaşului.

14:5-7 În drum spre Timna (o cetate filisteană) mergând alături de părinţii săi Samson a fost ameninţat de un pui de leu. Duhul Domnului a venit peste el cu putere, învrednicindu-l să ucidă leul de unul singur. Se presupune că atunci au fost făcute pregătirile pentru căsătoria lui Samson.

14:8, 9 Ulterior, când Samson s-a întors la Timna, ca să-şi ia mireasa, a descoperit miere în cadavrul leului pe care-l omorâse. Drept care a mâncat din această miere, dând şi părinţilor săi din ea. Dar nu le-a spus că mierea era contaminată spiritual datorită contactului cu un trup neînsufleţit. (Ca nazireu a călcat o parte a jurământului său, prin faptul că s-a atins de un animal mort.)

14:10-14 La Timna, s-a ţinut un mare ospăţ, în timpul căruia Samson a spus o ghicitoare, oferind fiecăruia dintre cei treizeci de însoţitori ai săi un rând de haine dacă vor putea dezlega ghicitoarea. În caz contrar, aceştia trebuiau să-i dea lui treizeci de haine de in şi treizeci de schimburi de îmbrăcăminte. Iată ghicitoarea:

Din cel ce mănâncă a ieşit ce se mănâncă şi din cel tare a ieşit dulceaţă.

Desigur ghicitoarea se referea la uciderea leului şi la mierea pe care a găsit-o în stârvul acestuia.

14:15-18 Când celor care li s-a adresat ghicitoarea nu au fost în stare s-o dezlege, soţia lui Samson a obţinut, prin ameninţări, răspunsul de la Samson. Apoi a explicat semnificaţia ghicitorii celor trei tineri, care i-au adus lui Samson răspunsul, cerând în schimb hainele promise. Samson şi-a dat seama că fuseseră ajutaţi de soţia lui.

14:19, 20 Pentru ca să facă rost de haine ca să-i plătească pe oameni, Samson a omorât, la mânie, treizeci de bărbaţi din Aşchelon, dezbrăcându-i de haine. În ziua a şaptea, când trebuia să aibă loc nunta, el s-a întors acasă iar cea care trebuia să-i fie soţie a fost dată prietenului său, nunul.

3. Represaliile lui Samson (cap. 15).

15:1-6 Când socrul său a refuzat să-i dea lui Samson fiica sa, Samson s-a răzbunat pe acesta legând cozile a trei sute de vulpi şi dând foc fiecărei perechi de cozi. Apoi a dat drumul animalelor în lanuri, în vii şi în livezile de măslini. Când filistenii au aflat despre acest act de cruzime şi inutilă pagubă materială, s-au răzbunat, dând foc casei socrului său, incendiu care l-a mistuit şi pe acesta, şi pe fiica lui.

15:7-13 În replică, Samson a ucis o mare mulţime de filisteni. Apoi s-a retras într-o adâncitură de stâncă la Etam, în teritoriul lui Iuda. Dar violenţele odată declanşate atrag după ele alte violenţe. Când filistenii au venit să-l prindă, oamenii din Iuda i-au amintit, pe un ton supus, că filistenii sunt stăpânii lor. Ca să-şi salveze viaţa, ei s-au învoit să-l predea inamicului. Samson a fost de acord cu planul lor, cu condiţia ca proprii lui concetăţeni să nu încerce să-l ucidă ei înşişi. Ei se coborâseră la un nivel atât de scăzut, adoptând o mentalitate de vasali, încât au încercat să-şi trădeze pe unul de-al lor, numai ca să rămână loiali asupritorilor lor, în loc că se împrietenească cu Samson şi să sfărâme lanţurile oprimării.

15:14-17 Acum urmează unul din momentele de glorie din cariera lui Samson. Când a fost scos afară, legat, Duhul Domnului a venit peste el cu putere. Luând o falcă de măgar, a ucis o mie de filisteni. A dat locului respectiv denumirea de Ramat Lehi (Înălţimile Fălcii, în textul marginal al NKJV). În versetul 16 avem (în limba engleză, n.tr.) un joc de cuvinte: "With the jawbone of an ass I have ass-assinated them," sau "With the jawbone of an ass I have piled them in a mass/With the jawbone of an ass I have assailed assailants" (Moffatt).

Ne întrebăm de ce Domnul a găsit cu cale să dăruiască o biruinţă atât de mare

prin intermediul unei arme atât de neconvenționale. Lui Samson îi era interzis să se atingă de orice lucru necurat. Or, falca de măgar era negreșit parte dintr-un animal mort. Dar această armă neobișnuită a scos în evidență și mai mult că a fost o victorie supranaturală, pe care a dăruit-o Dumnezeu prin mijloace umile. Este un exemplu în care vedem că Domnul permite să aibă loc situații excepționale în timpuri de criză extremă, care în alte împrejurări nu ar fi permise.

15:18-20 Ca răspuns la rugăciunea lui Samson să i se dea apă, Dumnezeu a făcut să țâșnească în chip miraculos un izvor din „Înălțimile Fălcii." Locul acesta a fost numit En Hacore, Izvorul chemătorului (text marginal NKJV).

În acest moment ilustru din cariera lui Samson consemnează Duhul lui Dumnezeu faptul că Samson a judecat Israelul timp de douăzeci de ani.

4. Samson înșelat de Dalila (cap. 16)

16:1-3 Către sfârșitul domniei sale, pofta nestăpânită a lui Samson l-a condus la casa unei prostituate din Gaza, cetate a filistenilor. Oamenii cetății au crezut că, în sfârșit, a venit momentul să-l prindă pe dușmanul lor. Dar Samson s-a sculat la miezul nopții și a apucat porțile cetății, cu amândoi stâlpii, ducându-le pe vârful dealului din fața Hebronului, la 64 km.

16:4-10 Apoi Samson s-a îndrăgostit de o femeie filisteană pe nume Dalila. Când a ajuns acest lucru la cunoștința lor, domnitorii filistenilor i-au oferit o mare recompensă, dacă îl va ademeni pe Samson, determinându-l să dezvăluie în ce consta secretul uriașei sale tării.

La prima ei încercare, Samson a spus că dacă va fi legat cu șapte funii noi, își va pierde tăria. Prin urmare, ea l-a legat cu șapte funii noi, spunându-i că filistenii sunt gata să sară pe el. Dar Samson a rupt funiile de parcă acestea ar fi fost o ață de câlți.

16:11, 12 La a doua încercare, Dalila a urmat sugestia lui Samson, legându-l cu funii noi ce n-au mai fost întrebuințate și avertizându-l apoi că filistenii sunt gata să-l omoare. Dar din nou Samson a rupt funiile ca pe ață.

16:13, 14 Jucându-se în continuare cu focul, Samson i-a spus Dalilei că își va pierde puterea dacă ea îi va împleti cele șapte șuvițe de păr din capul lui în urzeala țesăturii. Când l-a trezit, atrăgându-i atenția că filistenii sunt pe punctul de a-l prinde, Samson a smuls cuiul de lemn din pământ cu urzeală cu tot.

16:15-20 În cele din urmă, Samson a capitulat, dezvăluindu-i Dalilei în ce consta secretul tăriei sale. Părul lui lung, deși nu constituia sursa puterii sale, era însemnul său de nazireat, adică un om total dedicat lui Dumnezeu. Or, tocmai relația sa cu Dumnezeu îi conferea lui Samson puterea neobișnuită, nu părul său. Dar dacă i se tăia părul, nu mai avea putere. Dalila a știut că de data aceasta a aflat secretul. Pe când Samson dormea în poala ei, Dalila i-a chemat pe filisteni. Apoi unul dintre ei a ras cele șapte șuvițe de pe capul lui Samson și îndată puterea l-a părăsit pe acesta. C. H. Mackintosh face următoarea observație aici:

> Poala Dalilei s-a dovedit prea puternică pentru inima lui Samson și ceea ce nu fuseseră în stare să facă o mie de filisteni s-a putut înfăptui prin influența ademenitoare a unei singure femei.[12]

Când s-a sculat, Samson a încercat să recurgă din nou la puterea sa, neștiind că Domnul se depărtase de el.

16:21, 22 Filistenii i-au scos ochii și l-au întemnițat pe Samson în Gaza, unde a fost silit să învârtă la râșniță. Cineva a descris această degradare în trei trepte în felul următor: „orbitoarea, orbitoarea robie ca de râșniță a păcatului." Dar în curând părul a început să-i crească la loc.

16:23-31 Când domnitorii filistenilor au organizat o mare petrecere, aducând jertfe dumnezeului lor Dagon, s-au gândit să-l scoată pe Samson din temniță și să-l afișeze ca motiv de laudă la ce a realizat zeul lor pentru ei. Totodată l-au obligat să-i distreze la acest ospăț. În timpul ospățului, Samson a cuprins amândoi stâlpii pe care se sprijinea templul, cerând ajutor de la Domnul. Apoi Samson s-a plecat cu toată

puterea și clădirea s-a prăbușit peste filisteni, toți oamenii de acolo pierzându-și viața. Trista consemnare care se face în acest punct este că Samson a omorât mai mulți la moartea sa decât în tot timpul vieții sale.

Pentru că s-a unit cu filistenii de atâtea ori în viața sa, crezând că aceștia nu pot fi învinși, Samson se găsește *acum* printre filisteni la moartea sa, doar un cadavru printre dărâmăturile templului lui Dagon. Dar dacă nu s-ar fi unit cu ei, cu siguranță ar fi avut parte de o moarte mai nobilă. Avem în față o învățătură cât se poate de importantă, peste care nu avem voie să trecem cu ușurință. Când ne-am pierdut sfințirea, adică separarea de lume, ne pierdem puterea și, dacă nu ne oprim, riscăm să ne ruinăm viața. A ceda mădularele noastre, dându-le în slujba păcatului, înseamnă a ne distruge singuri. Trupul lui Samson a fost dus în teritoriul tribului Dan, unde a fost îngropat de rudele sale.

III. DECĂDERE RELIGIOASĂ, MORALĂ ȘI POLITICĂ (cap. 17–21)

Această secțiune finală din cartea Judecători este un cvasi-index al întregii cărți. Din punct de vedere cronologic, capitolele 17–21 nu avansează narațiunea. Mai degrabă, ele ne oferă crâmpeie ale stării de decădere religioasă, morală și politică în care se cufundase Israelul în perioada judecătorilor. Tot astfel încântătorul volumaș intitulat Rut nu avansează istoria judecătorilor din punct de vedere cronologic, dar contrastează puternic cu Judecători, oferindu-ne un crâmpei din viața de o rară frumusețe trăită de rămășița credincioasă care viețuia în această perioadă de mare întunecime din istoria ebraică.

A. Stabilimentul religios al lui Mica (cap. 17)

17:1-4 Prima narațiune ne redă corupția care domnea pe plan religios în Israel. Mica, un bărbat din Efraim, furase o mie o sută de arginți de la mama sa. Iar ea, neștiind că este vorba de fiul ei, l-a blestemat pe hoț. Apoi se pare că lui Mica i-a fost frică de urmările blestemului, drept care a returnat banii furați. Mama sa a anulat blestemul, binecuvântându-și fiul pentru că i-a înapoiat cei o mie o sută de sicli de argint. Acum putea folosi acești bani pentru scopul avut inițial în vedere, confecționarea unui idol. Așadar a comandat să i se confecționeze doi idoli, cu două sute de sicli de argint. Unul era un chip cioplit din lemn, suflat cu argint. Chipul turnat era în întregime din argint.

17:5, 6 Mica a pus idolii în casa dumnezeilor, alături de terafimi (dumnezeii casei). De asemenea s-a decis să facă din familia sa o familie de preoți, în acest scop făcând un efod (articol vestimentar al preotului) și consacrându-l pe unul din fiii săi ca preot. Desigur, acest lucru nu era îngăduit să-l facă, deoarece legea lui Dumnezeu îi interzicea unui efraimit să fie preot. (Preoții erau selectați numai din seminția lui Levi, n.tr.). De fapt întreaga procedură a fost contrară legii lui Moise.

17:7-13 După câtva timp, un levit care locuia la Betleem, printre membrii seminției lui Iuda, s-a dus în ținutul muntos al lui Efraim, în căutarea unui loc în care să se poată stabili. (Datoria lui era să fie angajat în slujba lui Iehova, fiind întreținut din zeciuielile întregului popor. Dar întrucât legea nu se mai respecta, el a fost obligat să-și caute singur o repartiție.) Mica i-a oferit slujba de preot în familia sa. Deși omul acesta era levit, nu provenea însă din familia lui Aaron și, prin urmare, nu era eligibil să slujească în funcția de preot. Totuși Mica i-a oferit un salariu, alimentația și îmbrăcămintea, levitul acceptând să slujească în aceste condiții. Levitul ar fi trebuit să-l înfrunte pe Mica, arătându-i că toate aceste aranjamente erau contrare ordinii stabilite de Dumnezeu. În loc să facă acest lucru, el a consimțit tacit, acceptând salariul și celelalte beneficii oferite, în felul acesta cosându-și gura ca să nu declare toate sfaturile lui Dumnezeu.

Termenul care descrie cel mai bine starea de lucruri din acest capitol este „confuzie". Banii furați sunt folosiți la confecționarea unor idoli, după care se

invocă numele Domnului pentru a-l binecuvânta pe hoț (v. 2); lăcașuri individuale de închinare înlocuiesc cortul, unde trebuia să se facă serviciile; leviți, alături de oameni de rând, sunt consacrați ca preoți; idolii sunt folosiți în cadrul serviciilor de închinăciune la adresa lui Iehova. Și, culmea e că Mica se așteaptă totuși ca Domnul să binecuvânteze toate acestea (v. 13)! Această stare de orbecăire izvora din inima omului (v. 6). Dacă s-ar fi respectat legea lui Dumnezeu în acest timp din istoria Israelului, nici unul din aceste lucruri nu s-ar fi întâmplat. „Multe căi pot părea bune omului, dar la urmă se vede că duc la moarte" (Pro. 14:12), așa cum vom observa în capitolul următor.

B. Mica și danițiii (cap. 18)

18:1-6 Cam în acest timp, membrii tribului lui Dan s-au hotărât să-și găsească teritorii suplimentare în care să locuiască.

(Când se spune în versetul 1 că Dan nu a avut o moștenire, asta nu înseamnă că nu li s-a dat pământ cu prilejul împărțirii Canaanului [Ios. 19:40-48], ci, mai degrabă, că porțiunea lor, fiind cea mai mică dintre toate teritoriile celor douăsprezece triburi, a fost neîncăpătoare pentru ei.) Când unii spioni au venit în casa lui Mica, situată în ținutul muntos al Efraimului, ei au recunoscut vocea tânărului levit, drept care i-au cerut asigurarea că vor avea parte de binecuvântarea divină în aducerea la îndeplinire a planurilor lor.

18:7-13 Cinci bărbați din Dan au explorat în ascuns cetatea Laiș, situată în nord, deoarece în ea era liniște și pace. Ba mai mult, cetatea nu întreținea nici un fel de relații cu nimeni, pentru că în ea trăia o comunitate iubitoare de pace, care „nu încheiase nici un tratat de pace și asistență reciprocă cu vreun popor învecinat."[13]

Luând această situație a unei totale lipse de apărare a cetății ca pe un dar de la Dumnezeu, șase sute de daniți înarmați până-n dinți au pornit spre Laiș.

18:14-26 Ulterior, când cei cinci bărbați din Dan se aflau în drum spre nord, ca să captureze cetatea Laiș, ei au trecut pragul casei lui Mica, confiscând toți idolii. După un protest mai mult de formă, levitul s-a supus fără murmur ordinului de a sluji tribul lui Dan ca preot al său, renunțând la serviciul prestat doar în slujba unei singure familii, a lui Mica. Când Mica și o parte din oamenii cetății s-au dus la daniți, protestând împotriva faptului că li s-au furat dumnezeii, i s-a spus să tacă și a fost trimis înapoi cu mâna goală.

18:27-31 Apoi danițiii au lovit pașnica cetate Laiș, schimbând numele cetății în Dan. Au așezat acolo chipul cioplit și l-au numit pe Ionatan fiul lui Ghersom, fiul lui *Moise* (text marginal din NKJV) și pe fiii acestuia ca preoți.

În general se recunoaște că în cartea Judecători în loc de Manase (KJV, NASB) ar trebui să citim Moise. Copiștii au recurs la acest artificiu pentru a împiedica o presupusă dezonoare adusă numelui lui Moise, din pricina idolatriei practicate de nepotul său.[14]

După câte se pare Ionatan este numele levitului menționat anterior. Începând cu acel moment, cetatea Dan a devenit o cetate idolatră. Aici avea să stabilească mai târziu Ieroboam unul din viteii de aur. Nu se știe dacă robia din versetul 30 se referă la captivitatea în care țineau filistenii zona respectivă (de ex. 1 Sam. 4:11) sau, mai degrabă, la captivitatea asiriană (2 Re. 15:29).

Nu toți danițiii s-au dus însă la Laiș (v. 11), după cum nu toți au căzut în idolatrie. Unii au rămas în ținutul lor, situat între Iuda și Efraim. Samson, cel mai renumit dintre membrii acestui trib, provenea din acest ultim grup de daniți.

C. Levitul și concubina sa (cap. 19)

19:1-12 Am ajuns în acest punct la o relatare a unei istorii de o corupție morală incredibil de mare, a levitului și a concubinei sale. Acest levit avea o concubină, ce provenea din Betleemul Iudeii. Ea l-a părăsit, revenind în ținuturile ei unde trăia ca prostituată. El s-a dus în casa tatălui ei, pentru a o lua cu el, fiind omenit acolo zi de zi. De fiecare dată când încerca să-și ia concubina, tatăl acesteia îl îndupleca să mai stea la ei. În cele din urmă, el a plecat de acolo, în seara celei de-a cincea zi,

împreună cu slujitorul său, cu cei doi măgari ce purtau desagii, şi, desigur, cu concubina sa. Ziua era pe sfârşite când au ajuns la Iebus (adică Ierusalim), dar nu au înnoptat acolo, deoarece cetatea era locuită încă de iebusiţi. Iată observaţia lui George Williams în această privinţă:

Ar fi fost mai bine ca levitul să înnopteze acolo, în mijlocul păgânilor, decât alături de copiii lui Dumnezeu, deoarece aceştia din urmă deveniseră mai ticăloşi decât cei dintâi.[15]

19:13-21 În amurg au ajuns la Ghibea, în teritoriul tribului Beniamin. Nimeni nu s-a oferit să dea caravanei ospitalitate, drept care levitul a poposit, o vreme, pe uliţă. Apoi un efraimit vârstnic care locuia în Ghibea s-a oferit să-i cazeze pe drumeţi în casa lui, aceştia acceptând oferta sa.

19:22-24 În seara aceea o bandă de pervertiţi sexuali au înconjurat casa, cerând să le fie scos afară levitul respectiv. Doar în Geneza 19 mai citim despre o comportare atât de dezmăţată, în zilele lui Lot. Din nefericire pentru tânăra femeie la Ghibea n-a fost nici un înger care s-o apere, spre deosebire de Sodoma. Ambele incidente, din Geneza şi din Judecători, arată cât de groaznice au fost pentru făptaşi urmările faptei lor de o rară perversitate. Domnul urăşte homosexualitatea. Aceasta Îi repugnă Tatălui nostru ceresc, cu greu găsindu-se un grad mai cumplit de degradare umană. Proprietarul casei s-a gândit să satisfacă cererea acestor beniamiţi ticăloşi oferindu-şi fiica fecioară şi concubina levitului. Arthur Cundall comentează pe marginea comportării lor:

În preocuparea sa de a respecta normele tradiţionale de ospitalitate, bătrânul a fost dispus să încalce un cod pe care cititorul din vremea noastră îl percepe ca fiind de o valoare infinit mai mare, anume grija şi protecţia ce trebuie acordate celor slabi şi neajutoraţi. Statutul femeii era însă foarte puţin preţuit în antichitate. De fapt, în mare măsură, poziţia de care se bucură în prezent femeile se datorează preceptelor credinţei iudaice şi mai ales emancipării aduse de credinţa creştină. Bătrânul a preferat să-şi sacrifice propria fiică fecioară şi pe concubina levitului desfrânării din cale afară de cumplită a atacatorilor, decât să-l lase pe oaspetele său de vază să sufere vreun rău din partea acestora.[16]

19:25-30 În cele din urmă, temându-se pentru propria-i piele, laşul levit le-a dat-o pe concubina sa. Ca urmare a abuzurilor abominabile şi chinurilor la care a fost supusă, aceasta a decedat în timpul nopţii. Fără să-i scuzăm deloc pe beniamiţi, vom sublinia însă că dacă ea nu s-ar fi dedat la prostituţie dinainte (v. 2), nu ar fi suferit o moarte de prostituată. Păcatul nu-i cruţă pe cei ce-l practică. A doua zi dimineaţa levitul a găsit trupul ei neînsufleţit în pragul uşii. Atât de zguduit şi de consternat a fost să constate că s-a putut comite un act de atare barbarie în Israel, încât a secţionat trupul ei în douăsprezece bucăţi, trimiţând câte o secţiune fiecăruia din cele douăsprezece seminţii ale Israelului, împreună cu o relatare despre ce s-a întâmplat.

Naţiunea Israel a rămas uluită!

D. Războiul cu Beniamin (cap. 20, 21)

20:1-14 Războinici aleşi unul şi unul din triburile lui Israel, cu excepţia lui Beniamin, s-au adunat la Miţpa, auzind din gura levitului ce s-a întâmplat. Apoi s-a luat hotărârea de a se porni la luptă împotriva lui Ghibea, dar mai întâi au dat beniamiţilor prilejul să-i predea pe cei vinovaţi, pentru a fi pedepsiţi. Când beniamiţii au refuzat, a început războiul.

20:15-48 Incidentul acesta a avut loc la nu prea mult timp după moartea lui Iosua şi a generaţiei sale, deoarece **Fineas** mai era încă mare preot (v. 28). Tribul Beniamin avea doar 26.700 de luptători, care trebuiau să ţină piept la patru sute de mii de ostaşi din celelalte triburi (v. 15-17). Cu toate acestea, în prima bătălie, Beniamin a ucis douăzeci şi două de mii de bărbaţi (v. 18-21). În a doua confruntare, au fost ucişi optsprezece mii de bărbaţi din Israel (v. 22-25). Motivul pentru care lui Israel nu-i mergea prea bine în acest război, deşi dreptatea era de partea sa, era faptul că nici ei nu umblau aproape de Domnul. În versetele 18, 23 şi 26-28

vedem cum națiunea trebuie să se smerească înaintea Domnului, până când i se acordă biruință. În a treia încăierare, israeliții au recurs la strategia ambuscadei. I-au atras pe beniamiți afară din cetatea Ghibea, dându-i foc și apoi nimicind în total douăzeci și cinci de mii o sută de beniamiți, care încercau să scape cu fuga în pustiu. Apoi au incendiat toate cetățile beniamiților, ucigând femei și copii (v. 29-48).

În cursul a trei bătălii, Beniamin a pierdut astfel 26.100 de bărbați (cf. v. 15, 47). (Deducem că în primele două zile au pierdut 1000 de oameni.) Uciși din versetele 15, 44-46 se referă doar la victimele din ultima bătălie. Șase sute de supraviețuitori s-au refugiat în stânca Rimon timp de patru luni (v. 47). Dacă nu ar fi existat această rămășiță, întreg tribul ar fi fost distrus cu desăvârșire.

21:1-15 Îndată după aceea celelalte unsprezece triburi ale lui Israel au fost cuprinse de remușcare față de cvasi-anihilarea seminției Beniamin, deoarece nu doreau acest lucru. Dar făcuseră un jurământ nechibzuit la Mițpa că nu vor da fiicele lor de neveste bărbaților din Beniamin. Prin urmare, s-a recurs mai întâi la soluția atacării Iabeș Ghileadului, situat la est de râul Iordan, deoarece locuitori acestei cetăți nu-i ajutaseră în războiul împotriva lui Beniamin. Toți locuitorii cetății au fost uciși, cu excepția a patru sute de fecioare tinere, care au fost dăruite apoi bărbaților din Beniamin.

21:16-24 Dar israeliții și-au dat curând seama că trebuie luate alte măsuri, dacă se dorea propășirea tribului. Israeliții au jurat că nu le vor da beniamiților fiicele lor, ca soții – jurământ peste care nu voiau să treacă. În consecință, au recurs la o stratagemă care să le permită beniamiților supraviețuitori să-și ia singuri neveste dintre tinerele care dansau la un praznic anual (probabil Sărbătoarea Corturilor) în Șilo. Când oamenii din Șilo au protestat, celelalte triburi le-au explicat că era necesar să se procedeze așa pentru a se preveni pierderea unuia dintre triburile Israelului. Și astfel Beniamin s-a întors în teritoriul său, reclădindu-și viitorul.

Aceste ultime capitole din Cartea Judecători ne-au oferit o privire de aproape asupra a două triburi ale Israelului în perioada timpurie a judecătorilor. Ne imaginăm însă ce se va fi petrecut în celelalte triburi, ce n-a ajuns să fie consemnat! În plus, știm că lucrurile nu s-au îndreptat, în scurgerea timpului, ci, dimpotrivă, s-au înrăutățit tot mai mult. Istorisirea acestor fapte cumplite ne arată cât de mult se poate îndepărta un popor de Domnul. Vedem aici destulă roadă a apostaziei ca să rămânem de-a dreptul consternați. Dar și mai nimerit ar fi dacă cele citite de noi ne vor face inimile să întoarcă și să-L caute pe Domnul Dumnezeul nostru, slujindu-L pe El câte zile avem pe acest pământ.

21:25 Judecători se încheie cu tristul moto: **„În zilele acelea nu era rege în Israel; fiecare făcea ce era drept în ochii săi."**

Există însă și un episod pozitiv în această perioadă întunecată, dar este prezentat separat, pentru a nu fi întinat printr-o asociere prea mare cu depravarea Judecătorilor. Este vorba de frumoasa istorie a lui Rut, cartea spre care ne vom îndrepta acum atenția.

NOTE FINALE

[1](Intro) Acestea sunt, în mare, adaptate după Grant, Jennings și Ridout (vezi Bibliografia).

[2](2:11-19) Irving L. Jensen, *Judges/Ruth*, pg. 12.

[3](3:5, 6) A. Cohen, „Joshua • Judges", p. 176, 177.

[4](Eseu) Citat de Lewis Sperry Chafer în *Systematic Theology*, V:32.

[5](Eseu) În ebraică *mal'ak*, în greacă *angelos* (de unde provine englezescul *angel*).

[6](Eseu) Chafer, *Systematic Theology*, I:328.

[7](8:10-17) Cohen, „Joshua • Judges," p. 227.

[8](8:10-17) *Ibid.*, p. 225.

[9](9:7-15) Jensen, *Judges/Ruth*, p. 49.

[10](12:5, 6) Unele limbi, între care greaca și latina, nu posedă sunetul „ș". După câte se pare vorbitorii unui dialect al limbii

ebraice fie nu-l puteau *pronunța* pe „ș", fie nu puteau *face distincție* între „s" și „ș", cel puțin în cadrul acestui cuvânt. O situație similară a existat în cel de-al doilea război mondial, când soldații americani din Mările de Sud au ales ca parolă termenul „lalapalooza". Japonezii au avut probleme în deosebirea sunetului „l" de „r", având tendința de a pronunța „rarapa-rooza."

[11](12:5, 6) Samuel Ridout, *Lectures on the Books of Judges and Ruth*, p. 177.

[12](16:15-20) C. H. Macintosh, *Genesis to Deuteronomy*, p. 465.

[13](18:7-13) Cohen, „Joshua • Judges," p. 291.

[14](18:27-31) John Haley, *Alleged Discrepancies of the Bible*, p. 338. În ebraică consoanele care alcătuiesc termenii *Moise* și *Manase* sunt aproape identice (*Mshh* și *Mnshh*), de unde rezultă probabilitatea ca un copist să fi comis o eroare de transcriere.

[15](19:1-12) George Williams, *The Student's Commentary on the Holy Scriptures*, p. 132.

[16](19:22-24) Arthur E. Cundall, *Judges and Ruth*, p. 197.

BIBLIOGRAFIE
(Judecători și Rut)

Atkinson, David. *The Message of Ruth: Wings of Refuge*. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1983.

Barber, Cyril J. *Ruth: An Expositional Commentary*. Chicago: Moody Press, 1983.

Campbell, Donald K. *No Time for Neutrality*. Wheaton, IL: Scripture Press Publications, Victor Books, 1981.

Cohen, A.. "Joshua • Judges." *Soncino Books of the Bible*. Londra: The Soncino Press, 1967.

Cundall, Arthur E. and Leon Morris. *Judges and Ruth*. The Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1968.

Fausset, A. R. *A Critical and Expository Commentary on the Book of Judges*. Londra: James Nisbet & Co., 1885.

Grant, F. W. "Judges" și "Ruth." În *TheÕi The Numerical Bible, Vol. 3, Joshua to 2 Samuel*. Neptune, NJ: Loizeaux Brothers, 1977.

Jennings, F. C. *Judges and Ruth*. New York: Gospel Publishing House. 1905.

Jensen, Irving L. *Judges/Ruth*. Chicago: Moody Press, 1968.

Macintosh, C. H. *Genesis to Deutronomy*. Neptune, NJ: Loizeaux Brothers. 1989.

McGee, J. Vernon. *Ruth and Esther: Women of Faith*. Nashville: Thomas Nelson Publishers, 1988.

Ridout, Samuel. *Lectures on the Books of Judges and Ruth*. New York: Loizeaux Bros., 1958.

RUT

Introducere

„Cărticica Rut, prezentată de obicei după cartea Judecători, e alcătuită din numai optzeci și cinci de versete. Dar ele circumscriu o grădină cu trandafiri, înmiresmată și plină de calicii tainice, ca cele pe care călătorul modern încă le mai vede înflorind, cățărându-se gingașe pe ruinele solitare din Israel și Moab, de partea aceasta și de cealaltă parte a Iordanului. Semnificația și frumusețea scurtei narațiuni nu poate fi apreciată îndeajuns, atât în ce privește gândirea care o animă, valoarea istorică ce o marchează, cât și splendoarea ei de puritate și încântare."

– Paulus Cassel

I. Locul unic în Canon

Este demn de notat că două din cărțile Bibliei poartă numele unor femei, una fiind tânăra evreică ce s-a căsătorit cu un neevreu de rang înalt (Estera și Regele Ahașveroș), cealaltă o neevreică ce s-a căsătorit cu un evreu de rang înalt (Rut și Boaz). Un alt fapt semnificativ care le caracterizează pe aceste două femei este că ambele ocupă un loc în istoria răscumpărării înfăptuite de Dumnezeu. El S-a folosit de Estera pentru a-Și salva poporul de la anihilare fizică, iar de Rut s-a folosit ca însemnată verigă genealogică în spița mesianică, mai întâi până la David, pentru ca apoi să ajungă până la Cristos, Cel care avea să-Și salveze poporul de păcatele sale. La Matei 1:5 ni se spune că Boaz a fost descendent al neevreicei Rahab, cu certitudine aproape deplină aceasta fiind Rahab din Ierihon. Acum Rut, o altă neevreică, pătrunde în spița lui Cristos prin căsătoria cu Boaz. Atât Rahab, cât și Rut întruchipează harul lui Dumnezeu, întrucât în alte condiții ambele ar fi fost excluse din comunitatea Israelului, datorită originii lor etnice.

„Cartea Rut", remarcă McGee, „este în esență povestea unei femei, asupra căreia Dumnezeu Și-a pus pecetea aprobării Sale prin faptul că a inclus-o în biblioteca divină."[1]

Farmecul și frumusețea cărții sunt elocvent ilustrate prin incidentul în care a fost implicat Benjamin Franklin, renumitul om de stat și inventator american. Când a slujit la curtea franceză, i-a auzit pe unii aristocrați „persiflând" Biblia ca pe o carte nedemnă de a fi citită, lipsită de stil și așa mai departe. Deși el însuși nu era credincios, tinerețea sa pe care a petrecut-o în coloniile americane l-a familiarizat cu măiestria Bibliei ca operă literară. Prin urmare, Franklin s-a decis să le joace francezilor o festă. Drept care a redactat într-un scris de mână foarte îngrijit, cartea Rut, *înlocuind toate numele proprii cu apelative franceze*. Apoi a citit manuscrisul în fața elitei literare a Franței. Cu toții au remarcat eleganța și simplitatea stilului acestei mișcătoare povestiri.

„Charmant! Dar unde ați găsit acest giuvaier de literatură, Monsieur Franklin?"

„E un fragment din Cartea pe care o disprețuiți atât de mult", a răspuns Benjamin Franklin – *„la sainte Bible!"* Nu puțini dintre iluștrii oameni de litere ai Franței au fost nevoiți să roșească în seara aceea la Paris, cum ar trebui să se întâmple și în propria noastră cultură de un grav analfabetism în ce privește cunoașterea Cuvântului lui Dumnezeu.

II. Paternitatea

Conform tradiției ebraice, Samuel este autorul cărții Rut, deși nicăieri în cuprinsul

ei nu este precizat autorul. Întrucât se încheie cu David, autorul nu ar fi putut s-o redacteze înainte de acest timp. E posibil ca Samuel, care l-a uns pe David ca rege, să fi pus la dispoziție această carte pentru a prezenta spița noului monarh.

III. Data

Întrucât numele lui David apare la 4:17, 22 drept punctul culminant spre care converge istoria lui Rut, este probabil ca ea să fi fost scrisă în timpul sau curând după domnia sa (c. 1011-970 î.Cr.), sau cel puțin după ce Samuel l-a uns ca rege.

Jensen scrie:

> A fost redactată probabil înainte de Solomon, succesorul lui David la tronul Israelului, deoarece autorul ar fi inclus numele lui Solomon în genealogie. Prin urmare autorul a fost un contemporan al lui David.[2]

Dar unii au preferat să-i atribuie o dată mai târzie, în parte pentru că autorul a simțit nevoia de a explica datina scoaterii sandalei din picior la încheierea unei tranzacții de afaceri (4:7). Asta sugerează că a trecut o bucată de timp de la data când se practica acest obicei și până la redactarea cărții Rut.

IV. Fondul și tema cărții

Evenimentele prezentate în cartea Rut au avut loc în timpul Judecătorilor (1:1). Deși cea mai mare parte din națiunea Israel se depărtase de Domnul, exista o tânără neevreică, pe nume Rut, a cărei credință strălucea în toată splendoarea.

Cuvântul cheie al cărții este *a răscumpăra*. Un alt termen cheie este acela de *rudă* (*kinsman* în KJV și *relative* în NKJV), care apare de douăsprezece ori în cuprinsul cărții. Boaz este ruda răscumpărătoare care răscumpără pământul ce aparținuse cândva lui Elimelec și-i crește odrasla pentru a nu i se șterge numele. El este un tip al lui Cristos, Adevărata Rudă Răscumpărătoare. Rut, moabita, întruchipează biserica, mireasa lui Cristos, răscumpărată prin minunatul Său har.

SCHIȚA

I. LOCUIREA ÎN MOAB (1:1-5)

II. ÎNTOARCEREA LA BETLEEM (1:6-22)

III. RUT PE OGOARELE LUI BOAZ (Cap. 2)

IV. RUDA RĂSCUMPĂRĂTOARE A LUI RUT (Cap. 3)

V. RĂSCUMPĂRAREA DE CĂTRE BOAZ (4:1-12)

VI. GENEALOGIA REGALĂ A LUI DAVID URMĂRITĂ PÂNĂ LA OBED (4:13-22)

COMENTARIU

I. LOCUIREA ÎN MOAB (1:1-5)

1:1, 2 Încă din primele cuvinte ale cărții facem cunoștință cu o familie de evrei care a părăsit **Betleemul** (*casa pâinii*) din **Iuda** (*laudă*) din cauza foametei, stabilindu-se la sud-est de Marea Moartă. Părinții erau **Elimelec** (*Dumnezeul meu este Rege*) și **Naomi** (*plăcuta mea*). Fiii se numeau **Mahlon** (*bolnăvicios*) și **Chilion** (*tânjire*). Ar fi fost mai bine să rămână în țara lor, încrezându-se în Dumnezeu, decât să emigreze în **Moab**. *Efrata* (rădăcina **efraimiților**), denumirea străveche a **Betleemului**, înseamnă *rodnicie*.

Timpul **judecătorilor** a fost caracterizat prin declin moral. Prin urmare, nu ar trebui să surprindă faptul că țara este afectată de **foamete**, pe care Dumnezeu a promis că o va trimite ca disciplinare pentru neascultare. **Elimelec** nu trebuia să părăsească Țara Promisă, și în nici un caz nu trebuia să se stabilească în **Moab**. Oare nu citise nici-

odată textul de la Deuteronom 23:3-6? De ce nu s-a stabilit pe teritoriile fraților săi, la est de râul Iordan? Și astfel și-a condus familia din țara celor vii într-un loc al morții și nerodniciei (nici **Mahlon**, nici **Chilion** nu au avut copii).

1:3-5 După moartea lui Elimelec, fiii lui și-au luat neveste moabite. **Mahlon** s-a căsătorit cu **Rut** (4:10) iar **Chilion** s-a căsătorit cu **Orpa**. Deși moabiții nu sunt menționați concret pe lista popoarelor cu care israeliții nu aveau voie să se încrucrească, reiese clar din referințele ulterioare că și la ei se referea interdicția (Ezra 9.1, 2; Ne. 13:23-25). Legea prevedea de asemenea că moabiții nu aveau voie să intre în adunarea Domnului până la a zecea generație (Deut. 23:3). În cazul lui Rut, a intervenit harul, permițându-i, cum vom vedea, descendentului său, David, să devină regele Israelului.

După zece ani, Mahlon și Chilion au murit, lăsând-o pe Naomi cu două nurori străine, Orpa și Rut.

II. ÎNTOARCEREA LA BETLEEM (1:6-22)

1:6-15 Naomi s-a hotărât să revină în Iuda, când a auzit că acolo se găseau alimente din belșug. Cele două nurori ale sale au pornit înapoi împreună cu ea, dar Naomi le-a îndemnat să se ducă înapoi la casele lor în Moab, amintindu-le că nu mai are fii pe care să-i ofere ca soți. În acest context, Orpa și-a sărutat soacra și a revenit în familia ei.

Observați atitudinile diferite ale fiecăreia din cele trei văduve: **Naomi** a fost o văduvă *întristată*, deposedată de bucuriile pământești ale soțului și familiei, în urma judecății divine. **Orpa**, după ce a luat aminte la cuvintele soacrei sale, s-a dovedit a fi o văduvă *care pleacă*, alegând calea cea mai comodă și mai facilă. Dar **Rut** a fost o văduvă *care s-a ținut cu tot dinadinsul* de Naomi, în pofida descurajărilor acesteia. Când Rut a optat în favoarea unei vieți noi alături de Naomi, ea și-a dat seama că nu va fi ușor, că o aștepta multă trudă și sărăcie, întrucât amândouă trebuiau să se întrețină singure, neavând nici un bărbat în casă. Apoi o aștepta despărțirea de casa părintească și de cei dragi.

1:16, 17 Dar **Rut** pur și simplu nu putea să se despartă de Naomi. În cadrul uneia din cele mai nobile declarații făcute de o persoană neevreică din tot Vechiul Testament, ea a demonstrat atașamentul ei deplin față de Naomi, alegând destinația ei, locuința ei, poporul ei, Dumnezeul ei și chiar locul ei de îngropăciune.

1:18-22 Printr-o coincidență divină Naomi și Rut au sosit în Betleem la începutul seceratului orzului, respectiv sezonul roadelor dintâi (care întruchipează Învierea lui Cristos). Toată cetatea s-a pus în mișcare, dorind s-o revadă pe Naomi și să-i ureze bun venit, pomenindu-i numele.

Ea le-a spus însă. „Nu-mi mai ziceți Naomi (*Plăcută*), ci ziceți-mi Mara (*Amărăciune*), căci Cel Atotputernic m-a umplut de amărăciune." Ea plecase de acasă plină (având și soț, și fii) dar Domnul a adus-o înapoi lipsită (adică și văduvă, și fără copii). Tot așa e și cu noi: ne putem depărta de Domnul, apucând-o pe căile păcatului, dar Domnul ne va aduce înapoi goi, și, de obicei, în urma unei serioase disciplinări.

III. RUT PE OGOARELE LUI BOAZ (cap. 2)

2:1-3 Potrivit prevederilor legii, israeliții nu aveau voie să culeagă toate spicele când secerau, ci trebuiau să lase în urmă câteva spice pe care să le culeagă cei nevoiași, străinii, orfanii și văduvele (Lev. 19:9; 23:22; Deut. 24:19).

Rut s-a decis să profite de aceste prevederi, ducându-se pe ogoarele de orz ca să culeagă spicele rămase în urma secerătorilor. Nu întâmplarea sau norocul a făcut ca ea să ajungă tocmai pe ogorul lui Boaz (care înseamnă *în el e tărie*, o rudă bogată a soțului ei decedat), ci Dumnezeu a aranjat astfel lucrurile.

2:4-12 Când a sosit Boaz de la Betleem, a întrebat cine este tânăra care culegea spice pe terenul său. Aflând că este nora lui Naomi, el a invitat-o cu amabilitate să continue să culeagă spice pe ogoarele sale și să bea din apa rezervată argaților săi. Elogiind-o pentru pasul loial și altruist pe care

l-a făcut, Boaz a încheiat rostind o rugăciune pentru ea: „Domnul să-ți răsplătească ce ai făcut și plata să-ți fie deplină din partea Domnului, Dumnezeului lui Israel, sub ale cărui aripi ai venit să te adăpostești!" Leon Morris comentează:

La timpul nimerit, rugăciunea aceasta și-a primit răspunsul, tocmai prin cel care a rostit-o. El recunoaște aspectul religios al adoptării de către Rut a noii țări, spunând că ea *a venit să se încreadă* (AV) sub aripile lui Iehova. Se face astfel o comparație cu un pui plăpând ce-și caută adăpost sub aripile păsării mamă. Este o imagine cât se poate de plastică a încrederii și siguranței....[3]

Ea s-a mirat că Boaz, un evreu, a dat dovadă de atâta mărinimie față de o persoană din afara poporului său. Dar gestul lui Boaz era, desigur, motivat de ceea ce aflase despre bunătatea lui Rut față de Naomi și despre felul în care se convertise la credința ebraică.

2:13-16 A fost atât de impresionat de ea încât a invitat-o să ia masa cu lucrătorii săi și i-a instruit pe culegători să lase înadins mai multe spice în urmă pentru ca ea să le poată culege.

2:17 La sfârșitul zilei, ea a treierat ceea ce culesese și a constatat că are cam o efă de orz, ceea ce însemnat o cantitate apreciabilă. Așa trebuie să procedăm și noi în studierea Cuvântului, respectiv să ne însușim adevărurile de mare preț descoperite în el, punându-le în practică.

În Boaz vedem ilustrate multe din calitățile excelente ale lui Cristos. Boaz era un om foarte bogat (v. 1). Totodată avea toată compasiunea pentru străin, pentru cel care nu avea nici un drept să beneficieze de favorurile sale (v. 8, 9). El știa totul despre Rut înainte de a o fi cunoscut (v. 11), după cum Domnul cunoaște totul cu privire la noi, chiar înainte de a ajunge să-L cunoaștem noi. El a servit-o pe Rut cu toată gingășia, toate nevoile ei fiind împlinite (v. 14). I-a acordat protecție și prosperitate în viitor (v. 15, 16). În aceste gesturi de har vedem o anticipare a îndurărilor ce avea să ni le descopere Ruda noastră Răscumpărătoare.

2:18-23 Când Rut a adus acasă grăunțele și i-a povestit lui Naomi tot ce s-a întâmplat, această evreică înaintată în vârstă și înțeleaptă a știut că programul Domnului se desfășoară în bune condiții. Știa că Boaz este o rudă apropiată a soțului ei decedat și și-a dat seama că Domnul avea să lucreze minunat pentru Rut și pentru ea. Prin urmare, a încurajat-o pe Rut să continue să culeagă spice pe ogorul lui Boaz.

Sfatul dat de Naomi lui Rut ca aceasta să rămână pe terenurile lui Boaz a fost chibzuit. De vreme ce acesta s-a arătat plin de îndurare față de Rut, cum și-ar putea ea permite să-l insulte sau să-i nesocotească protecția ce i-o acorda ducându-se pe ogorul altuia?! Tot așa și noi ar trebui să nu ne îndepărtăm de promisiunile pe care ni le-a făcut Domnul că se va îngriji de nevoile noastre și ne va apăra, printr-o rătăcire pe terenurile plăcerilor lumii acesteia.

IV. RUDA RĂSCUMPĂRĂTOARE A LUI RUT (cap. 3)

3:1-5 Naomi dorea din tot sufletul ca Rut să aibă parte de siguranță–adică să găsească un soț și să-și întemeieze un cămin. Prin urmare, a renunțat la propria ei cerință de a se putea recăsători și obține proprietate, sfătuind-o, în schimb, pe Rut să se ducă într-o noapte la aria lui Boaz, când acesta va treiera orzul.

Nefăcând parte din poporul Israel, lui Rut a trebuit să i se descrie amănunțit cum trebuie să abordeze, potrivit tradiției, ruda ei, cerându-i protecția și căsnicia levirată (*Daily Notes of the Scripture Union*).

3:6, 7 Așadar, după ce Boaz și-a terminat lucrul, a mâncat și s-a retras să se odihnească, Rut s-a așezat la picioarele lui, sub un colț al păturii sale. Pentru noi cei de azi, acest lucru ni s-ar părea foarte ciudat, dar pe vremea aceea era un fapt cu totul legitim (vezi Ez. 16:8), neexistând nici un rău în asta, nimic care să sugereze vreo faptă rea.

3:8-11 Trezindu-se pe la miezul nopții,

Boaz a descoperit-o pe Rut la picioarele sale. Departe de a o certa, el a binecuvântat-o, după ce ea i-a cerut să exercite rolul de rudă răscumpărătoare. Termenul *aripi* de la 2:12 este pluralul aceluiași cuvânt tradus aici prin **„aripă"**. Boaz o lăudase pe Rut pentru că a căutat refugiu la Iehova. Prin urmare, cum ar fi putut să refuze el să-i acorde refugiul pe care i-l solicita ea în virtutea legilor lui Iehova? În plus, era o femeie virtuoasă, una din acelea al cărei preț îl întrece cu mult pe cel al giuvaierelor (Pro. 32:10). El a elogiat-o pentru loialitatea ei, spunând că bunătatea din urmă de care a dat dovadă (adică devotamentul manifestat față de el) o întrece chiar pe cea dintâi (adică faptul că și-a lăsat casa și familia, rămânând alături de Naomi).

Legea lui Moise cerea ca atunci când un om murea fără copii, o rudă apropiată să se căsătorească cu văduva (Deut. 25:5-10), perpetuând astfel numele familiei și împiedicând înstrăinarea pământului acelei familii. Era cu atât mai importantă în cazul unui om care murea fără să fi avut un fiu ca cineva să se căsătorească cu văduva lui, pentru ca să se nască un fiu care să asigure perpetuarea numelui.

Dar, cum știm, Rut a rămas văduvă, fără copii. Întrucât Boaz era rudă cu Elimelec, el era eligibil de a exercita rolul de rudă răscumpărătoare care s-o ia de soție pe Rut. De fapt, era nu doar eligibil, ci și dornic s-o facă.

3:12, 13 Dar exista un impediment de natură juridică: Exista un alt om cu un grad de rudenie mai apropiat decât al său, care era îndreptățit să exercite dreptul de a se căsători cu Rut înaintea sa. Dacă se dovedea că această rudă mai apropiată nu este dispusă să exercite rolul de rudă răscumpărătoare, Boaz putea îndeplini acest rol. Chestiunea avea să fie rezolvată a doua zi dimineața.

3:14-18 Rut a rămas la picioarele lui până către zorii zilei. Boaz i-a umplut mantaua cu șase măsuri (efe) de orz. Acest gest a avut darul de a o asigura pe Rut de dragostea lui profundă, demonstrându-i lui Naomi că va împlini fără preget tot ce trebuia făcut.

Rut era o femeie cu un caracter nobil, fiind implicit demnă de bunătatea arătată ei de Boaz. Dar noi suntem păcătoși netrebnici. Și totuși Domnul și-a întins aripile deasupra noastră, primindu-ne așa cum eram. Ne-a încărcat de daruri ale Sale, încurajându-ne cu promisiunea că va reveni și va da curs căsătoriei. Mântuirea noastră este încheiată, fiind o lucrare isprăvită. Dar gustarea din binecuvântarea deplină a unirii noastre cu El este un eveniment pe care continuăm să-l așteptăm, tânjind de dor după clipa revenirii Mirelui iubit.

Când Naomi a aflat tot ce s-a întâmplat, i-a spus lui Rut să stea liniștită și să aștepte desăvârșirea acestei complexe succesiuni de evenimente.

De multe ori aceasta este partea cea mai grea a credinței–când nu mai e nimic de întreprins, când nu mai rămâne nimic de făcut decât să aștepți în răbdare până când Dumnezeu va lucra după voia Sa cea bună și desăvârșită. În momente ca acestea ne împresoară îndoiala și se strecoară neliniștea (*Daily Notes of the Scripture Union*).

V. RĂSCUMPĂRAREA DE CĂTRE BOAZ (4:1-12)

4.1-6 Dimineața, Boaz s-a suit la poarta cetății, unde stăteau bătrânii și unde se rezolvau chestiunile de ordin juridic. S-a întâmplat (deși aceasta nu e o întâmplare, ci o coincidență prestabilită divin) ca ruda apropiată să treacă pe acolo chiar în acel moment. Adresându-i-se cu apelativul **„prietene"**[4] și rugându-l să stea puțin, Boaz s-a adresat celor zece bătrâni, spunându-le povestea lui Naomi și Rut. Apoi i-a dat rudei apropiate șansa de a răscumpăra terenul ce aparținea lui Elimelec, care fusese probabil între timp ipotecat, când Elimelec se strămutase în Moab. Până în acest punct ruda al cărei nume nu este precizat fusese dispusă. Dar când Boaz i-a spus omului că oricine va cumpăra pământul va trebui în același timp s-o ia în căsătorie pe moabita Rut, el a bătut în retragere, explicând că o atare acțiune i-ar strica moștenirea.

El ar fi fost nevoit să consacre timp şi energii, având grijă de proprietatea lui Rut, existând astfel posibilitatea să-şi fi neglijat propria sa avere. În plus, pământul acesta ar fi ajuns, în final, în mâna moştenitorilor lui Rut, nu în a lui.[5]

Comentând pe margine omisiunii numelui rudei mai apropiate a lui Rut, Matthew Poole scrie:

Negreşit Boaz ştia cum îl cheamă pe acesta şi i s-a adresat pe acest nume. Dar autorul sacru omite acest nume, în parte şi pentru faptul că nu a fost necesar ca numele să fie cunoscut cititorilor. Dar în primul rând l-a omis în semn de dispreţ, ca o pedeapsă dreaptă pentru cel ce, nefiind dispus să perpetueze numele fratelui său, era în pericol de a şi-l pierde pe al său.[6]

Această rudă mai apropiată este considerată de mulţi ca fiind o întruchipare a legii. Zece martori (cele zece porunci) confirmă incapacitatea sa de a-l răscumpăra pe păcătos. „Legea nu poate să-i răscumpere pe cei pe care îi condamnă, deoarece asta ar contraveni propriului său scop."[7] Legea nu putea răscumpăra deoarece era prea slabă, din pricina cărnii (Ro. 8:3).

Refuzul rudei mai apropiate de a exercita dreptul de răscumpărare l-a eliberat astfel pe Boaz, care, ocupând locul imediat următor în această ierarhie, putea acum să se însoare cu Rut.

4:7, 8 În zilele acelea, toate tranzacţiile privitoare la răscumpărare sau schimb de bunuri se confirmau prin scoaterea de către una din părţi a sandalei şi înmânarea ei celeilalte părţi. De fapt legea prevedea ca văduva să scoată sandala rudei care refuza să efectueze răscumpărarea şi s-o scuipe în obraz (Deut. 25:9). În acest caz, ruda mai apropiată nu trebuia decât să ia sandala şi s-o dea lui Boaz.

4:9-12 De îndată ce Boaz a primit sandala, a anunţat că va cumpăra proprietatea lui Elimelec şi o va lua în căsătorie pe moabita Rut. Cei care au asistat la această tranzacţie l-au binecuvântat pe Boaz, dorindu-i ca urmaşii să fie la fel de numeroşi ca cei ai Rahelei şi Leii. Menţionarea lui Perez, odrasla lui Tamar şi Iuda, trece cu vederea aspectele sordide ale acelei istorii, concentrându-se asupra faptului că şi acesta a constituit un caz de căsătorie levirată, între un israelit şi o străină.

VI. GENEALOGIA REGALĂ A LUI DAVID URMĂRITĂ PÂNĂ LA OBED (4:13-22)

4:13-16 Boaz s-a căsătorit cu Rut, care i-a născut un fiu pe nume Obed (*slujitor*). Naomi a preluat copilul ca şi când ar fi fost al ei, asumându-şi rolul de bonă şi îngrijindu-l.

4:17-22 Obed a devenit ulterior străbunul lui Iese (Isai), tatăl lui David. Astfel cartea Rut se încheie cu o scurtă genealogie a lui David (*preaiubit*) care urma să se înscrie în genealogia globală, a marelui Fiu al lui David, Domnul Isus Cristos (Mat. 1). Această genealogie nu se vrea a fi completă. Salmon a trăit la începutul perioadei judecătorilor iar David nu s-a născut decât la începutul perioadei regilor, între cele două coordonate existând un interval de aproape 400 de ani. Totodată unele nume sunt intenţionat omise din genealogiile biblice.

Cu această succintă genealogie, care se încheie cu David, cititorul este pregătit pentru a trece la următoarea secţiune, a monarhiei, abordând cărţile care vin la rând în ordinea Bibliei: 1 şi 2 Samuel.

NOTE FINALE

[1](Intro) J. Vernon McGee, *Ruth and Esther: Women of Faith*, p. 15.

[2](Intro) Irving L. Jensen, *Judges/Ruth*, p. 80.

[3](2:4-12) Leon Morris (cu Arthur E. Cundall), *Judges and Ruth*, pp. 276, 277.

[4](4:1-6) Textul ebraic din acest verset prezintă particularităţi interesante, în sensul că, în loc să-l pomenească pe nume, îi spune *cutare şi cutare* (*peloni almoni*, text marginal NKJV).

[5](4:1-6) Nu se cunoaşte sursa.

[6](4:1-6) Matthew Poole, *Matthew Poole's Commentary on the Holy Bible*, p. 511.

[7](4:1-6) Nu se cunoaşte sursa.

BIBLIOGRAFIE

Pentru bibliografia cărţii Rut consultaţi cartea Judecători.

ÎNTÂI SAMUEL

Introducere

„Pentru susținerea interesului cititorului, I Samuel este neîntrecută. Nu numai că această carte ne prezintă o istorie bogată în evenimente, ci evenimentele din această secțiune a istoriei se împletesc cu biografiile a trei personalități de răsunet – Samuel, Saul și David, în jurul cărora se înfiripă capitolele cărții." – J. Sidlow Baxter

I. Locul unic în Canon

Fără 1 și 2 Samuel în Canonul Vechiului Testament ar exista un mare gol. Inițial o singură carte, Samuel a fost prima oară împărțită în două cărți cu prilejul traducerii Septuagintei, din rațiuni de convenință. Toate traducerile Vechiului Testament care au urmat au păstrat această divizare a lui Samuel în două cărți separate, inclusiv Bibliile ebraice.

Milioane și milioane de copii evrei și creștini au fost încântați și edificați de istoriile lui Samuel, David și Goliat, David și Ionatan, precum și de pasajele care se ocupă de fuga lui David de Saul, de bunătatea pe care i-a arătat-o David lui Mefiboșet și de durerea profundă pe care a resimțit-o David la auzul veștii despre răzvrătirea fiului său, Absalom, și mai târziu a morții sale.

Pe plan mai apropiat de doctrină, cititorii mai maturi au studiat Legământul Davidic și groaznicele paralele dintre păcătuirea lui David cu Batșeba și consecințele care n-au întârziat să se arate în viața propriilor săi copii.

Întâi și Doi Samuel formează o punte de legătură între judecători și întemeierea spiței regale a lui David. Aceste două cărți ocupă un loc unic în istoria Israelului.

II. Paternitatea

Deși tradiția ebraică susține că Samuel este autorul cărții cu același nume, divizată ulterior în 1 și 2 Samuel, paternitatea sa se poate aplica doar la evenimentele *din timpul* vieții sale (1:1–25:1).[1] O mare parte a materialului din aceste cărți are loc însă *după* moartea profetului Samuel.

E posibil ca unul din profeții tineri care au studiat sub îndrumarea lui Samuel să fi scris cartea, încorporând în ea propriile scrieri ale lui Samuel. O altă posibilitate este ca Abiatar, preotul căruia îi revenea datoria de a consemna atent desfășurarea evenimentelor, să fi compilat cartea Samuel. Abiatar a fost un asociat intim al lui David, însoțindu-l chiar în exilul acestuia.

III. Data

Data apariției cărților 1 și 2 Samuel este imposibil de precizat. Prima parte ar putea să fi fost redactată în jurul anului 1000 î.Cr. Faptul că nu se face nici o referire la captivitatea Israelului (722 î.Cr.) reclamă în mod cert o dată anterioară acelui eveniment. Unii cred că având în vedere referirile la „Israel" și „Iuda", cartea va fi fost compusă în mod cert după aul 931 î.Cr., când a avut loc scindarea monarhiei în aceste două regate. Dar e de conceput ca unii termeni să fi intrat în uz chiar înainte de scindarea împărăției, după cum și în istoria Americii termeni ca „yankei" și „sudiști" au circulat chiar înainte de izbucnirea războiului de secesiune, în 1861.

IV. Fondul și tema cărții

1 și 2 Samuel consemnează relațiile lui Dumnezeu cu Israel din secolul al doi-

sprezecelea până în secolul al zecelea înainte de Cristos. *Samuel* (profetul-judecător), *Saul* (regele repudiat) și *David* (regele păstor) sunt personajele principale în jurul cărora se constituie narațiunea.

Samuel a fost ridicat de Dumnezeu pentru ca prin el să se încheie perioada judecătorilor și să fie inaugurată era regilor. El a trăit într-o vreme în care a asistat la eșecul preoției (reprezentat prin purtarea lui Eli și a fiilor săi) și la introducerea slujbei profetice. Samuel a fost ultimul dintre judecători și primul dintre profeții acestei perioade (dar nu și primul profet din Scriptură, vezi Gen. 20:7). Lui i-a revenit de asemenea cinstea de a-l fi uns pe primul dintre regii Israelului. Deși era levit, nu descindea din familia lui Aaron. Totuși a slujit ca preot, după câte se pare beneficiind de binecuvântarea lui Dumnezeu. Inima lui a fost curată și închinată pe de-a-ntregul Domnului, în contrast cu inima lui Eli, care era întinată și neascultătoare.

Tema cărții Samuel este modul în care Dumnezeu, adevăratul Rege al Israelului, la cererea poporului, a delegat suveranitatea regală mai întâi lui Saul, iar apoi lui David și spiței sale. Eugene Merrill subliniază trăsături din cartea Samuel care concordă cu tonul întregii Biblii:

> Tot prin intermediul casei regale a lui David Fiul său mai mare, Isus Cristos, avea să se întrupeze. Cristos a exercitat cu desăvârșire calitatea de rege în viața Sa, asigurând prin moartea și învierea Sa temeiul pe baza căruia toți cei care cred pot domni cu și prin El (2 Sam. 7:12-16; Ps. 89:36-37; Is. 9:7).[2]

SCHIȚA

I. SLUJBA LUI SAMUEL PÂNĂ LA UNGEREA LUI SAUL (cap. 1–9)
- A. Nașterea și copilăria lui Samuel (cap. 1)
- B. Cântarea Anei (2:1-10)
- C. Eli și fiii săi răi (2:11-36)
- D. Chemarea lui Samuel (cap. 3)
- E. Chivotul lui Dumnezeu (cap. 4–7)
  1. Capturarea chivotului (cap. 4)
  2. Puterea chivotului (cap. 5)
  3. Restaurarea chivotului (cap. 6, 7)
- F. La cererea israeliților, este ales un rege (cap. 8, 9)

II. DOMNIA LUI SAUL PÂNĂ LA REPUDIEREA SA (cap. 10–15)
- A. Ungerea și confirmarea (cap. 10, 11)
- B. Mustrarea și porunca dată poporului (cap. 12)
- C. Neascultarea și repudierea (cap. 13–15)
  1. Jertfa păcătoasă adusă de Saul (cap. 13)
  2. Jurămintele pripite rostite de Saul (cap. 14)
  3. Ascultarea incompletă a lui Saul (cap. 15)

III. VIAȚA LUI DAVID PÂNĂ LA MOARTEA LUI SAUL (cap. 16–30)
- A. Ungerea de către Samuel (cap. 16:1-13)
- B. Slujirea pentru Saul (16:14-23)
- C. Înfrângerea lui Goliat (cap. 17)
- D. Căsătoria cu Mical (cap. 18)
- E. Fuga de Saul (cap. 19–26)
  1. Loialitatea lui Ionatan (cap. 19, 20)
  2. Bunătatea arătată de Abimelec față de David (cap. 21)
  3. Scăparea lui David și uciderea de către Saul a preoților (cap. 22)
  4. Trădarea Cheilei (cap. 23)
  5. Saul este cruțat (cap. 24)
  6. Nechibzuința lui Nabal (cap. 25)
  7. Saul este cruțat a doua oară (cap. 26)

F. Traiul în Filistia (cap. 27–30)

1. Achiziționarea Țiclagului (cap. 27)
2. Prezicerea pierzării lui Saul (cap. 28)
3. Demobilizarea lui David de către Achiș (cap. 29)
4. Înfrângerea amaleciților (cap. 30)

IV. MOARTEA LUI SAUL (cap. 31)

COMENTARIU

I. SLUJBA LUI SAMUEL PÂNĂ LA UNGEREA LUI SAUL (cap. 1–9)

A. Nașterea și copilăria lui Samuel (cap. 1)

1:1-10 Întâi Samuel începe cu prezentarea lui **Elcana** și a celor două soții ale sale **Ana** (**Hannah**, în ebraică, având sensul de *har*) și **Penina** (*perlă*). El era un levit din **Ramataim Țofim** în **Efraim**, de unde și denumirea de **efraimit** care i se aplică în versetul 1 (cf. 1 Cron. 6:22-28). Fiind o cronică istorică demnă de toată încrederea, Biblia consemnează poligamia, deși nu o aprobă niciodată. Exact ca în cazul lui Lea și Rahela, o soție a fost rodnică, pe când cealaltă a fost stearpă. Acest lucru a provocat apariția unei rivalități în această familie, deoarece deși **Ana** nu avea copii, era mai iubită de soțul ei. Când familia făcea pelerinajul anual la **Șilo** pentru a celebra una din sărbătorile Israelului, Ana primea o porție dublă din ofranda de pace (v. 3-5). Acest lucru i-a atras usturătoare împunsături din partea Peninei. An de an înțepăturile ei o răneau tot mai profund, până când, în cele din urmă, copleșită de disperare, Ana a adus chestiunea înaintea Domnului la cortul întâlnirii.

1:11-18 Ana jurase că dacă Dumnezeu îi va dărui un copil de parte bărbătească, ea I-l va înapoi Domnului. Copilul va fi nazireu, din naștere. Bishop oferă următorul sfat:

> Modul în care putem obține orice beneficiu este să-l închinăm în inima noastră slavei acelui Dumnezeu de la care solicităm acest lucru. În felul acesta Dumnezeu îi va face robului Său pe plac și se va onora pe Sine.[3]

Când a văzut bătrânul preot Eli că Ana își mișcă buzele a crezut că este beată. Dar de îndată ce aceasta i-a explicat acțiunile ei, el s-a convins de seriozitatea ei, a binecuvântat-o și a trimis-o în pace. Ana era preocupată de infertilitatea ei fizică. Noi ar trebui să plângem pentru infertilitatea noastră spirituală.

1:19-28 Când rugăciunea Anei a fost ascultată, ea a pus copilului numele de Samuel (*auzit de Dumnezeu*),[4] pentru că el a fost „cerut de la Domnul." După ce Samuel a fost înțărcat, ea l-a dus la casa Domnului, încredințându-l Lui, într-un act irevocabil de dedicare. De la bun început, copilul i-a ajutat pe preoți și a slujit înaintea Domnului. Samuel este inclus în propoziția de la sfârșitul versetului 28: El a fost închinător, deși era la o vârstă foarte fragedă, pentru că viața sa a fost închinată slujirii Domnului.

B. Cântarea Anei (2:1-10)

Devotamentul soției și fiului lui Elcana contrastează puternic cu depravarea familiei lui Eli. După ce și-a dăruit fiul Domnului, Ana și-a vărsat inima într-o cântare de mulțumire. Cuvintele ei au dezvăluit o profundă cunoaștere lăuntrică a lui Dumnezeu, a caracterului Său și a lucrărilor Sale. Rugăciunea pare să conțină mustrări la adresa Peninei, pentru numeroasele cuvinte înțepătoare pe care le rostise la adresa Anei, dar ele trec de nivelul unei simple certuri de familie, abordând un plan profetic și referindu-se la triumful viitor al Israelului asupra dușmanilor săi, perioadă ce va culmina cu domnia lui Cristos. Cântarea Mariei, numită adesea *Magnificat* (Luca 1:46-55), a fost evident influențată de cunoștințele pe care le-a avut Maria despre cântarea Anei.

C. Eli și fiii săi răi (2:11-36)

2:11-17 Narațiunea se ocupă în continuare de fiii răi ai lui Eli. Aceștia nu-L

cunoșteau pe Domnul în sensul că nu fuseseră salvați prin credință. Trei sunt păcatele ce li se impun: îi jefuiau pe oameni de partea ce li se cuvenea din jertfa de pace, apoi nu se mulțumeau doar cu pieptul și pulpa (cf. Lev. 7:28-34). Și cereau să li se dea carne înainte ca grăsimea să fi fost oferită Domnului, încălcând astfel legea. În al treilea rând ei voiau să frigă carnea, în loc s-o fiarbă, punând pe planul întâi poftele lor carnale. Dacă cineva îndrăznea să protesteze, ei luau carnea cu forța. Păcatul a fost atât de mare întrucât ei tratau jertfa Domnului cu dispreț.

2:18-21 În contrast cu răutatea lor devotamentul copilului Samuel strălucea puternic, remarcabilă fiind și credincioșia părinților lui Samuel de a se prezenta în fiecare an la sărbătorile anuale din casa Domnului. Întrucât roadele dintâi ale pântecelui Anei fuseseră dedicate Domnului, ea a fost binecuvântată cu încă trei fii și două fiice. Este o bună ilustrație a promisiunii lui Dumnezeu: „Dați și vi se va da."

2:22-26 Abia când Eli a intrat în posesia unor relatări despre faptul că fiii săi erau implicați în acte de imoralitate, i-a mustrat el. Dar a fost mult prea târziu pentru ca aceste mustrări orale, nu prea aspre, să aibă vreun efect. Ei și-au împietrit inimile și mai mult, ajungând să fie împietriți și justițiar, ca Faraon din vechime, căci Dumnezeu luase deja hotărârea de a-i nimici. În tot acest timp, Samuel creștea frumos, curăția lui de inimă și bunătatea sa fiind apreciate deopotrivă de Domnul și de oameni. Dacă ne amintim că aceste evenimente au avut loc în timpul judecătorilor, nu trebuie să ne mire faptul că preoțimea a căzut și ea pradă decăderii morale a vremii.

2:27-36 Pe cât de blândă a fost mustrarea adresată de Eli fiilor săi, pe atât de aspră a fost mustrarea Domnului la adresa lui Eli. Un om al lui Dumnezeu căruia nu i se precizează identitatea, a apărut, vestind pierzarea casei preoțești a lui Eli. Profetul a început prin a trece în revistă chemarea pe care i-a făcut-o Dumnezeu familiei lui Aaron ca membrii acesteia să fie preoți și alocația generoasă de carne pentru întreținerea lor. Apoi l-a mustrat pe Eli pentru că a permis ca pofta fiilor săi să aibă ascendent asupra pretențiilor lui Dumnezeu (v. 29). Promisiunea anterioară pe care a făcut-o Domnul vizând perpetuitatea preoției a presupus că preoții vor fi oameni de caracter, cu o bună purtare. Dar din pricina răutății lui Eli și a casei sale, lor nu avea să li se mai permită să funcționeze în calitate de preoți. Nici un membru al familiei sale nu avea să atingă vârsta senectuții. Iar sanctuarul de la Șilo avea să decadă. Apoi posteritatea lui Eli avea să fie umbrită de întristare și rușine. Mai mult, atât Hofni, cât și Fineas aveau să moară într-o singură zi, ca semn al certitudinii că toate aceste judecăți se vor împlini conform prezicerii.

Pierzarea casei lui Eli s-a împlinit în felul următor: omorârea lui Ahimelec și a tuturor fiilor săi (cu excepția lui Abiatar) de către Saul (v. 31; 22:16-20); excluderea lui Abiatar de la preoție, efectuată de Solomon (v. 32, 33; 1 Re. 2:27); și moartea lui Hofni și Fineas (v. 34; 4:11). Eli descindea din casa lui Itamar și când Abiatar a fost exclus ulterior de către Solomon, preoția a fost restaurată casei lui Eleazar, unde trebuia să se fi aflat tot timpul. Fineas, fiul lui Eli, nu trebuie confundat cu Fineas, nepotul lui Aaron (Nu. 25:7, 8).

Preotul credincios promis în versetul 35 este Țadoc, din casa lui Eleazar, care a slujit în zilele lui David și ale lui Solomon. Preoția lui va dăinui, chiar în timpul Domniei de o mie de ani a lui Cristos (Ez. 44:15). Dar descendenții lui Eli ar fi dorit să beneficieze de învestitura de preoți nu din dorința de a-L sluji pe Domnul, ci pur și simplu pentru a avea o sursă permanentă de carne (v. 36). Mulți văd o aluzie mesianică în preotul credincios din versetul 35, datorată în parte cuvântului totdeauna.

D. Chemarea lui Samuel (cap. 3)

3:1-3 În timp ce Samuel Îl slujea pe Domnul în cortul de la Șilo, cuvântul Domnului era rar. Cu alte cuvinte, doar arareori mai vorbea Domnul oamenilor în vedenii. Williams vede în primele trei versete o imagine a condiției morale a Israelului:

Domnea noaptea. Candela lui Dumnezeu era pe

punctul de a se stinge în Templu. Ochii marelui preot se începeţoşaseră atât de mult încât nu mai vedea clar. Şi atât el, cât şi Samuel dormeau.[5]

Candela lui Dumnezeu se referă la sfeşnic, a cărui lumină se stingea la răsăritul soarelui.

3:4-9 Într-o noapte, cu puţin înainte de a se face ziuă, Samuel a auzit o voce care-l chema. A crezut că este Eli, dar preotul nu-l chemase. Samuel încă nu Îl cunoştea pe Domnul în sensul că nu primise încă nici o revelaţie directă şi personală din partea Lui (v. 7). După ce Samuel a mai auzit vocea încă de două ori, Eli şi-a dat seama că era Domnul, care îl chema pe Samuel. Şi astfel bătrânul preot l-a învăţat pe Samuel să spună: „Vorbeşte, Doamne, căci robul tău ascultă," în eventualitatea că va auzi din nou glasul.

3:10-14 Când Domnul l-a chemat a patra oară, Samuel a răspuns: „Vorbeşte, căci robul Tău ascultă," după câte se pare omiţând cuvântul „Doamne". Mesajul Domnului a confirmat judecata rostită anterior împotriva lui Eli Şi a casei sale, şi judecata cuprindea probabil şi înfrângerea Israelului şi capturarea chivotului. Tatăl purta în egală măsură vina pentru purtarea fiilor săi, deoarece nu i-a mustrat şi nu le-a impus restricţii, încercând să-i abată de la păcatele lor. De fapt ar fi trebuit daţi la moarte, în loc să fie doar mustraţi, pentru fărădelegile lor. Jertfa nu era suficientă ca să facă ispăşire pentru fărădelegea lor. Pierzarea lor era pecetluită şi i s-a confirmat lui Eli prin gura a doi martori: Omul lui Dumnezeu (cap. 2) şi băiatul-profet, Samuel (v. 14).

3:15-18 La început Samuel s-a temut să-i spună lui Eli ce i-a comunicat Domnul, dar după un jurământ solemn i-a relevat preotului că va veni judecata. Eli a primit vestea pe un ton de supunere. Negreşit el şi-a dat seama că judecata lui Dumnezeu era dreaptă. A putut Dumnezeu să-i lovească pe fiii lui Aaron pentru lipsa lor de pietate (Lev. 10), lăsându-i, în schimb, nepedepsiţi pe Hofni şi Fineas?

3:19-21 Curând s-a ştiut în tot Israelul, de la Dan până la Beerşeba că Domnul era cu Samuel şi tot Israelul a recunoscut în tânărul fecioraş un profet adevărat al Domnului.

E. Chivotul lui Dumnezeu (cap. 4--7)

1. Capturarea chivotului (cap. 4)

4:1-4 Următoarele trei capitole urmăresc chivotul legământului Domnului în drumul parcurs în şi afară din teritoriul inamic. Dumnezeu era hotărât să-Şi apere onoarea în mijlocul filistenilor (cap. 5), dar nu era gata să-i apere pe israeliţi, când era în mijlocul lor, deoarece ei au încetat de a-L mai onora. Când au ieşit să lupte împotriva filistenilor la Ebenezer, au pierdut patru mii de oameni în luptă. În efortul de a schimba sorţii de izbândă, bătrânii au dispus să fie adus chivotul de la Şilo în tabără.

4:5-11 Israeliţii s-au bucurat nespus când au văzut chivotul iar filistenii s-au temut în egală măsură, deoarece cunoşteau reputaţia lui Iehova. Dar s-au îmbărbătat singuri, pornind din nou la luptă. Spre uimirea lor, Israel a fugit, treizeci de mii de infanterişti fiind ucişi, precum şi preoţii Hofni şi Fineas, însuşi chivotul fiind capturat!

4:12-22 Când un alergător s-a dus în grabă la Şilo, informându-l pe Eli că fusese capturat chivotul, bătrânul preot a căzut pe spate, de pe scaunul său de magistrat, şi-a frânt gâtul şi a murit. Vestea tristă a determinat-o pe soţia lui Fineas să intre în durerile naşterii, murind în timp ce năştea. Nu atât vestea despre moartea socrului său şi a soţului a afectat-o atât de mult, cât ştirea privitoare la capturarea chivotului de către filisteni. Înainte de a muri, i-a pus copilului numele Icabod (lipsit de slavă), spunând „Slava s-a depărtat."

2. Puterea chivotului (cap. 5)

5:1-5 Filistenii au adus chivotul lui Dumnezeu de la Ebenezer la Aşdod, aşezându-l în templul lui Dagon, zeul naţional al filistenilor. Dagon era, chipurile, tatăl lui Baal, un alt idol cu care ne întâlnim adesea pe paginile Scripturii. Filistenii au aşezat chivotul alături de chipul lui Dagon, considerând că cele două entităţi sunt egale. Dar când au revenit a

doua zi dimineața în templu, au constatat că Domnul făcuse să cadă Dagon la picioarele chivotului. Nepricepând semnificația acestui eveniment, filistenii l-au ridicat din nou pe Dagon, așezându-l lângă chivot. Dar a doua zi dimineața nu a fost nici o îndoială cu privire la cine a fost mai tare, deoarece capul lui Dagon și mâinile sale au fost tăiate. Dacă Dagon ar fi fost un dumnezeu adevărat, s-ar fi putut apăra. Adepții săi trebuiau să-și dea seama de acest lucru și să nu se mai împotrivească realității. Când colo ei au înființat o regulă bazată pe superstiție ca toți cei ce intră în casa lui Dagon să nu calce pe prag. Dagon nu a dus-o prea bine în confruntarea cu Dumnezeul lui Israel. Samson distrusese templul său, din Gaza, după ce Dumnezeu îi dăduse puterea să doboare întreaga clădire peste mai marii filistenilor (Jud. 16). Acum Iehova Însuși a ciuntit chipul lui Dagon, demonstrând că idolii n-au nici înțelepciune (**capul**) nici putere (**mâinile**).

5:6-9 Nu numai idolul lor, ci și oamenii din Așdod au început să resimtă dezaprobarea Domnului, intrând într-o stare de confuzie, pe trupurile lor apărând tumori și mulți dintre ei pierzându-și viața. Cuprinși de disperare, filistenii au decis să strămute chivotul în Gat, o altă cetate mare a filistenilor. Dar și aici oamenii au fost loviți cu tumori.

5:10-12 Când chivotul a fost trimis la Ecron, oamenii s-au temut nespus de mult, temerile lor fiind îndreptățite de groaznicul prăpăd ce secerase vieților multora dintre ei. Cei care nu au murit au fost, în schimb, loviți de tumori. Prin urmare, au cerut ca chivotul să fie trimis înapoi în Israel.

3. Restaurarea chivotului (cap. 6, 7)

6:1-6 În doar șapte luni filistenii au dobândit o frică sănătoasă de chivot, hotărându-se să-l înapoieze israeliților, dar nu oricum, ci așa cum se cuvenea pentru a nu suferi alte judecăți din partea Domnului. Au fost consultați preoții păgâni și ghicitorii, care au sugerat ca chivotul să fie returnat împreună cu o jertfă de vinovăție alcătuită din cinci tumori de aur și cinci șobolani de aur. Era la ordinea zilei printre acești oameni să încerce să-și îmbuneze zeii, oferindu-le o ofrandă chiar din elementele care au provocat prăpădul din mijlocul lor. Referirea la șobolani îi determină pe cercetătorii Bibliei să creadă că prăpădul care s-a abătut asupra cetăților filistene ar fi fost ciuma bubonică ce se transmite prin purecii transportați de șobolani. Preoții le-au amintit filistenilor și de soarta Egiptului când Dumnezeu a trimis judecata asupra sa, îndemnându-i pe filisteni să nu-și împietrească inimile cum și le-au împietrit egiptenii și Faraon, ci să facă tot posibilul să returneze chivotul la locul unde se cuvine să stea.

6:7-12 Pentru a se asigura că lucrurile care li s-au întâmplat au fost o judecată din partea lui Iehova, și nu doar rezultatul întâmplării, preoții filisteni au aranjat detaliile drumului pe care îl va parcurge chivotul înapoi în Israel în așa fel încât să fie pusă în evidență intervenția divină. Cele două vaci de lapte care au fost înjugate la căruța în care urma să fie transportat chivotul aveau viței și ar fi fost o încălcare a tuturor instinctelor naturale dacă acestea aveau să-și lase în urmă viteii. Apoi deși vacile nu mai fuseseră înjugate, ele au tras bine la jug împreună, neîntorcându-se nici la dreapta, nici la stânga. Fără să fie călăuzite, vacile au apucat-o direct spre Bet Șemeș, în teritoriul lui Iuda!

6:13-18 Oamenii din Bet Șemeș erau la seceriș când s-a apropiat chivotul. Ce priveliște umitoare! Două vaci neînsoțite de om, aducând chivotul lui Dumnezeu înapoi în Israel! Toată comunitatea a izbucnit în strigăte de bucurie. Din lemnele căruței s-a aprins un foc iar vacile au fost aduse jertfă arsă de tot Domnului. Chivotul și lada ce conținea jertfa pentru păcat (lucrurile de aur) au fost așezate deasupra, pe o piatră mare.

Avem aici o paralelă spirituală în istoria vacilor din Bet Șemeș. Misionari creștini își părăsesc locuințele și familia, ducând mesajul Domnului oriunde îi călăuzește Domnul, neabătându-se nici la dreapta, nici la stânga. Necredincioșii se bucură când aud despre Domnul. Misionarii sunt pregătiți pentru slujire sau pentru jertfire.

6:19-21 Dar oamenii din Bet Șemeș nu

au tratat chivotul Domnului ca sfânt, ci au privit în interiorul său. În consecință, Dumnezeu a lovit cincizeci și șapte de mii dintre ei. Temându-se să mai aibă chivotul în mijlocul lor, oamenii au trimis soli la cei din Chiriat Jearim, rugându-i să ia chivotul de la ei. (Este greu de presupus că s-ar fi aflat 50.070 de bărbați la Bet Șemeș. Josephus,[6] Keil și Delitzsch,[7] precum și mulți alți învățați afirmă că textul ar trebui să spună doar șaptezeci de bărbați, întrucât din multe manuscrise ebraice lipsește cifra de 50.000.)

7:1-6 Chivotul a fost adus în casa lui Abinadab în Chiriat Jearim, unde a rămas timp de douăzeci de ani. Apoi a venit Samuel, îndemnându-i pe oameni să se întoarcă la Domnul, ca Dumnezeu să-i poată izbăvi de asupritorii lor filisteni. Idolii au fost aruncați afară și întreaga națiune s-a strâns la Mițpa. Acolo israeliții au postit și s-au pocăit înaintea lui Iehova. Pocăința lor a fost simbolizată prin faptul că au vărsat apă pe pământ.

7:7-14 Aflând că israeliții erau la Mițpa și presupunând că se pune la cale o revoltă, filistenii au atacat. Dar evreii, nefiind pregătiți de război, s-au îngrozit. Când s-au rugat de Samuel să mijlocească pentru ei, el a luat un miel de lapte și l-a adus întreg ca ardere-de-tot Domnului (ceea ce se pare că leviții puteau face – 1 Cro. 23:26-31), și s-a rugat. Ulterior, intervenind miraculos, Dumnezeu a pus pe fugă inamicul cu ajutorul tunetelor, Israel obținând în ziua aceea o frumoasă biruință. În semn de recunoștință, Samuel a luat o piatră pe care a așezat-o ca monument între Mițpa și Șen, numind-o „**Ebenezer**" (*piatră de ajutor*). Versetul 13 se referă doar la o victorie temporară, cum rezultă clar din ultima parte a versetului și din 9:16. Totodată s-au recuperat unele teritorii iar Israel s-a bucurat, o vreme, de pace cu vecinii săi.

7:15-17 După aceasta, Samuel a devenit judecător de ocol, străbătând cetățile Israelului și administrând judecata potrivit legii Domnului. El a locuit la Rama, unde se afla casa tatălui său, și a zidit acolo un altar. Nu ni se spune de ce nu s-a întors la altarul Domnului, aflat acum la Nob, după cum nu aflăm de ce a permis rămânerea chivotului în casa lui Abinadab. Dar acestea erau zile excepționale, în care multe din practici erau permise de Dumnezeu, chiar dacă nu corespundeau cu planul Său inițial.

Capitolul 7 este un studiu pe tema trezirii spirituale. La început Dumnezeu a ridicat un om, pe nume Samuel, care i-a chemat pe oameni la pocăință, mărturisire și curățire. S-a făcut mijlocirea prin sângele unui miel (un tip al Mielului de la Calvar), după care s-a obținut victoria. Acestea sunt etapele care trebuie parcurse de către o persoană individuală sau de către un popor pentru a avea o trezire spirituală adevărată.

F. La cererea israeliților, este ales un rege (cap. 8, 9)

8:1-5 La bătrânețe Samuel a încercat să aranjeze ca cei doi fii ai săi să fie numiți judecători, succesori ai săi. Dar aceștia au fost oameni răi, care primeau mită și călcau în picioare dreptatea. Așa cum procedase Eli înaintea sa, Samuel nu și-a abătut fiii de la căile lor rele, casa lui fiind astfel respinsă. Bătrânii lui Israel au refuzat să-i accepte pe Ioel și pe Abiia, pretinzând în schimb să li se dea un rege, ca să fie la rând cu celelalte popoare.

8:6-18 Desigur intenția lui Dumnezeu a fost ca El să fie Regele Israelului. Israel urma să fie un popor de oameni sfinți, ca nici o altă națiune de pe pământ. Dar ei nu au *voit* să fie diferiți, ci au ținut cu tot dinadinsul să se conformeze lumii. Samuel a fost întristat la auzul cererii lor, dar Domnul i-a spus să dea curs cererii. La urma urmelor, nu pe profet îl respinseseră ei, ci pe Domnul. Convenind să le satisfacă dorința, Samuel avea să protesteze solemn și să-i prevină cu privire la ce se vor putea aștepta din partea regelui. Pe scurt, regele se va îmbogăți pe el *însuși*, pe spinarea poporului, recrutând tineri și tinere pentru serviciul militar și pentru munci interne, transformându-i, practic, în sclavi. E adevărat că Dumnezeu a prevăzut domnia regilor în cuprinsul legii (Deut. 17:14-20), dar voia Lui desăvârșită a fost ca El Însuși să le fie Rege (8:7; 12:12). Aceste legi din Deuteronom aveau menirea de a preveni

răul care avea să urmeze negreșit prin luarea unei atari decizii.

8:19-22 Când oamenii au persistat în dorința lor, în pofida avertismentelor date, Domnul din nou i-a spus lui Samuel să îndeplinească cererea lor și să le pună un rege. Apoi profetul a trimis poporul acasă. Curând israeliții aveau să aibă un rege.

9:1-14 În acest moment intră în scenă Saul, fiul lui Chiș (un beniamit). În timp ce căuta el măgărițele tatălui său, a decis împreună cu slujitorul său să întrebe un om al lui Dumnezeu dintr-o cetate învecinată dacă nu știe despre animale. Cu un dar în mână, ei s-au apropiat de cetate și au aflat de la niște fete că văzătorul pe care-l căutau ei avea să participe chiar în ziua aceea la un festival religios. Grăbindu-se, ei l-au întâlnit pe omul căutat. Saul nu avea nici o idee despre faptul că însuși profetul îl căuta pe el!

9:15-21 În ziua precedentă, Domnul promisese că-l va conduce pe Samuel la omul care urma să fie rege. Acum i s-a descoperit că Saul este omul ales. Dar profetul nu i-a comunicat acest lucru lui Saul imediat. **Înălțimea** despre care se vorbește în text (adică locul rezervat pentru închinăciune) era de obicei asociat cu închinarea la idoli, dar în cazul acesta a fost un loc de închinare la Iehova. Apoi Samuel i-a spus tânărului și chipeșului beniamit că are să-i comunice o veste importantă a doua zi dimineața. Se pare că fără să i se fi spus că Saul pornise în căutarea măgărițelor, Samuel a știut despre acest lucru, deoarece acum îi spune lui Saul să nu se îngrijoreze cu privire la ele, deoarece au fost găsite. În fapt, ce însemnau câteva măgărițe, în contextul în care el avea să dispună de tot ce era mai de dorit în Israel? Saul a recepționat această afirmație cu aparentă modestie. Într-adevăr Beniamin era cel mai mic dintre triburile Israelului. În trecut numărul lor fusese redus la doar 600 din cauza răutății lor (Jud. 20).

9:22-27 La banchetul ce s-a organizat lui Saul i s-a acordat un loc de cinste, servindu-i-se cele mai alese bucate. Seara Samuel a avut o conversație îndelungată cu el. A doua zi Samuel l-a reținut pe Saul, pe când acesta se pregătea să plece din cetate, și i-a dezvăluit cuvântul lui Dumnezeu.

II. DOMNIA LUI SAUL PÂNĂ LA REPUDIEREA SA (cap. 10–15)

A. Ungerea și confirmarea (cap. 10, 11)

10:1-6 În particular Samuel l-a uns pe Saul ca domnitor al Israelului turnând untdelemn pe capul lui. Preoția fusese inaugurată tot prin ungere (Lev. 8:12), fiind acum aplicată în cazul primului rege al Israelului. Ulterior avea să fie organizată o ceremonie publică. Lui Saul i s-au dat trei semne menite să confirme cuvântul Domnului: (1) Doi bărbați aveau să-l întâlnească la mormântul Rahelei, spunându-i că măgărițele tatălui său au fost găsite; (2) trei bărbați aveau să-l întâlnească la stejarul din Tabor, în drum spre Betel, dându-i două pâini; (3) când va ajunge la „dealul lui Dumnezeu" și va întâlni un grup de profeți, Duhul Domnului va veni peste el și Saul va profeți.

10:7-9 După ce toate aceste semne vor fi avut loc, Saul trebuia să se ducă la Ghilgal și să aștepte șapte zile până va sosi Samuel ca să aducă jertfe. Toate semnele din versetele 2-6 au avut loc în aceeași zi; evenimentele de la Ghilgal au avut loc mai târziu (13:7-15).

Nu trebuie să conchidem din versetul 9 că Saul a fost cu adevărat convertit. De fapt, a fost un om firesc, supus pornirilor naturii vechi, cărnii, după cum demonstrează elocvent faptele sale ulterioare. El a fost înzestrat de Duhul pentru poziția sa oficială ca domnitor al poporului lui Dumnezeu, chiar dacă nu L-a cunoscut pe Dumnezeu în mod personal, ca mântuitor. Cu alte cuvinte, el a fost omul lui Dumnezeu *oficial*, deși, în realitate, noi credem că nu a fost un credincios adevărat.[8]

10:10-16 Profeții erau oameni dedicați și plini de râvnă, ceea ce explică mirarea oamenilor din popor când l-au văzut pe Saul profețind în mijlocul profeților, ceea ce a generat proverbul: **„Oare și Saul este între profeți?"** Cuvintele acestea au îmbrăcat ulterior forma unei zicale, exprimând mirarea pentru faptul că Saul era angajat într-o activitate atât de necarac-

teristică lui. Unchiul lui Saul (nu tatăl său, cum ne-am fi așteptat) l-a chestionat cu privire la discuția avută cu Samuel. Saul s-a referit la timpul petrecut cu Samuel, dar nu a dezvăluit faptul că a fost uns, în particular, de către acesta ca rege.

10:17-19 Între timp, Samuel a strâns poporul la Mițpa ca să anunțe desemnarea unui rege. Înainte însă de a face anunțul propriu-zis, el le-a reamintit că cerând un rege ei Îl resping de fapt pe Dumnezeu care i-a scos din Egipt și i-a dus în Țara Promisă. Când Saul a fost ales el s-a ascuns fie din modestie, fie de frică. Matthew Henry ne oferă patru motive care l-ar fi putut determina pe Saul să se teamă:

(1) Deoarece era conștient că nu este înzestrat ca să i se încredințeze o funcție atât de mare.... (2) Pentru faptul că acceptarea ei l-ar fi făcut vulnerabil invidiei vecinilor săi care și așa nu erau prea binevoitori față de el. (3) Pentru că el a înțeles, din spusele lui Samuel, că oamenii au păcătuit când au cerut un rege și că Dumnezeu le-ar fi acordat cererea dar la mânie. (4) Pentru că lucrurile nu mergeau bine la acea dată în Israel; filistenii erau puternici, amoniții constituiau un pericol pentru Israel iar de la el se cerea mult curaj ca să ridice pânzele într-o vreme atât de furtunoasă.[9]

10:20-27 Saul a fost adus și prezentat în fața poporului ca rege al său. În tot Israelul nu s-ar fi găsit la ora aceea un om mai bine înzestrat din punct de vedere fizic. Mai mulți viteji i s-au alăturat lui Saul, însoțindu-l în drumul său spre casă, la Ghibea, dar nu toți s-au situat cu totul de partea noului monarh. Dând dovadă de înțelepciune, Saul s-a făcut că nu-i aude pe rebelii care i s-au împotrivit și l-au disprețuit.

11:1-5 Cetatea Iabeș Ghilead era situată în partea de est a râului Iordan, în teritoriul seminției Gad. Când vecinii de la sud-est, amoniții, au asediat cetatea, locuitorii ei au negociat condițiile în care să se poată preda. Dar Nahaș amonitul a dorit să-i schilodească, pentru a-i face de rușine în Israel. Concret a dorit să le scoată ochiul drept. În mod surprinzător, amoniții au permis bătrânilor Israelului să ceară ajutor. Poate că Nahaș nu era deplin pregătit sau nu credea că ceilalți israeliți vor veni în ajutorul fraților lor din Iabeș. Și astfel au fost trimiși soli la Ghibea, unde Saul continua să lucreze pe câmp. Era timpul ca Saul să se afirme ca regele de curând ales al Israelului!

11:6-11 Îmbătați de izbânda obținută pe câmpul de luptă, oamenii au dorit să-i ucidă pe cei ce nu acceptaseră anterior ca Saul să domnească peste ei. Dar Saul, dând dovadă de înțelepciune, nu i-a lăsat să ducă la îndeplinire această pornire. Faptul că Domnul îi dăruise victoria era de ajuns pentru el. Apoi Samuel a convocat o adunare solemnă la Ghilgal, prilej cu care lui Saul i s-a reconfirmat că e rege peste întreaga națiune. De data aceasta nu i s-a mai împotrivit nimeni. Ghilgal reprezintă reînnoirea spirituală (Ios. 5:9)

B. Mustrarea și porunca dată poporului (cap. 12)

12:1-13 După ceremonia de reînnoire a regatului la Ghilgal, Samuel s-a adresat întregului Israel. Mai întâi el le-a amintit concetățenilor săi că a condus cu dreptate ca judecător peste ei. Nimeni nu l-ar fi putut acuza de nedreptate. Dar prin faptul că au cerut un rege, israeliții au respins conducerea sa și domnia lui Dumnezeu asupra lor. Domnul fusese plin de îndurare față de ei, ridicându-le izbăvitori când au fost la strâmtoare. **„Bedan"** din versetul 11 se referă probabil la Barac (text marginal NKJV, Septuaginta și versiunea siriacă).[10] Samuel s-a plasat pe sine în șirul izbăvitorilor, care a început cu Moise. Dar Israel a fost ingrat, în fața tuturor acestor îndurări, cerând cu încăpățânare să i se dea un rege. Faptul că Dumnezeu lucra prin intermediul judecătorilor n-a fost de ajuns pentru ei. Prin urmare, li l-a dat pe Saul.

12:14-18 Cerând un rege, ei au săvârșit un mare păcat. Dar dacă vor asculta de Domnul, chiar și acum El îi va binecuvânta. Dacă nu vor asculta, vor suferi consecințele mâniei Lui. Ca dovadă solemnă, Samuel s-a rugat să vină o furtună puternică, ca semn evident de la Dumnezeu, întrucât era cu totul neobișnuit să se abată o atare furtună în timpul secerișului. Iar apariția ei la un timp bine precizat demon-

stra că nu era o simplă întâmplare.

12:19-25 O frică mare i-a cuprins pe oameni, care l-au implorat pe Samuel să se roage pentru ei. Rugăciunea lui adusese peste ei judecata şi tot rugăciunea lui putea face să vină acum peste ei îndurarea lui Dumnezeu. Samuel le-a răspuns îndemnându-i din nou să se teamă de Domnul şi să-L slujească, aceasta fiind calea cea mai sigură de a evita judecata Sa. În ce-l priveşte pe el, Samuel a arătat că nu poate înceta să se roage pentru ei, deoarece acest lucru ar constitui un păcat. Această afirmaţie importantă din Scriptură demonstrează că absenţa rugăciunii din viaţa cuiva este un *păcat*, şi nu doar o neatenţie.

C. Neascultarea şi repudierea (cap. 13–15)

I. Jertfa păcătoasă adusă de Saul (cap. 13)

13:1 Versetul 1 prezintă dificultăţi reale de interpretare, cum se poate vedea numaidecât prin compararea mai multor traduceri. KJV şi NKJV spun: **„Saul a domnit *un* an; şi după ce a domnit *doi* ani peste Israel..."** Traducerea RV redă versetul astfel: „Saul avea *treizeci* de ani când a început să domnească, şi a domnit doi ani peste Israel..." În RSV se spune: „Saul avea.... ani când a început să domnească, şi a domnit... doi ani peste Ierusalim." Iar în NASB citim: „Saul avea *patruzeci* de ani când a început să domnească şi a domnit *treizeci* şi doi de ani peste Israel." Unele manuscrise ale Septuagintei pur şi simplu omit acest verset problematic! Cea mai plauzibilă explicaţie a acestei situaţii confuze este că unele litere au fost eliminate din neatenţie din textul ebraic de unii copişti în secolele ulterioare.[11] Ştim sigur că Saul era un om matur când a venit la putere, deoarece fiul său Ionatan atinsese vârsta celor înrolaţi în armată.

13:2-5 Saul stabilise o armată permanentă de trei mii de bărbaţi. Ionatan a condus acest detaşament, atacând cu succes garnizoana filistenilor de la Gheba, la nord de Ierusalim. Faptul acesta i-a determinat pe filisteni să se pregătească pentru un război în toată puterea cuvântului, cu o armată uriaşă. (Unele traduceri, urmând exemplul versiunii siriace şi a unor manuscrise ale Septuagintei, includ cifra de 3.000 de care în versetul 5, un număr mult mai plauzibil pentru existenţa a şase mii de călăreţi.)[12]

13:6-9 Evreii au răspuns la provocare printr-un gest de mare laşitate, unii refugiindu-se chiar dincolo de Iordan. Ei petrecuseră atâta timp sub jugul asupririi încât li se părea cu neputinţă să scuture acest jug. În plus, se părea că filistenii au de partea lor toate avantajele. În timp ce Saul îl aştepta pe Samuel la Ghilgal (vezi 10:8), tot mai mulţi oameni începuseră să lipsească de la apel. A venit şi ziua a şaptea şi Samuel tot nu sosise. În contextul diminuării forţelor sale şi al pericolului războiului, Saul a simţit că trebuie să treacă la acţiune, şi să aducă el însuşi o jertfă arsă de tot, deşi nu avea autoritatea de a efectua această slujbă, întrucât nu era levit. Chiar dacă Samuel întârzia, asta nu-l îndreptăţea pe Saul să încalce regula, arogându-şi funcţia de preot.

13:10-14 Sosind imediat după aceea, Samuel a realizat ce a făcut Saul. Scuzele care i se păreau lui Saul valabile nu au schimbat cu nimic faptul că el s-a făcut vinovat de neascultare de Domnul, faptă pentru care avea să piardă împărăţia. Dumnezeu deja găsise un alt om, după inima Sa. Acesta a fost primul din seria de păcate din viaţa lui Saul care au dus la pierderea tronului Israelului. Celelalte au fost: jurământul său pripit (cap. 14), cruţarea vieţii lui Agag şi reţinerea părţii celei mai însemnate din prada de război obţinută de la amaleciţi (cap. 15), uciderea lui Ahimelec şi a celorlalţi optzeci şi patru de preoţi (cap. 22); numeroasele sale atentate asupra vieţii lui David (cap. 18-26); şi consultarea vrăjitoarei de la En Dor (cap. 28).

13:15-23 Saul a luat cu el cei şase sute de oameni ai săi şi i s-a alăturat lui Ionatan la Ghibea. Filistenii, care şi-au stabilit tabăra la Micmaş, aflat în apropiere, au început să trimită oameni care să jefuiască teritoriile din nord, vest şi est, cărora Israelul nu părea capabil să le facă faţă.

Filistenii se aflaseră de atâta timp la cârmă încât au ajuns să interzică israeliților să aibă chiar și fierari în mijlocul lor, evreii fiind nevoiți să se ducă la filisteni ori de câte ori aveau de ascuțit vreo sculă agricolă. Așa se face că numai câțiva dintre ei aveau săbii. Situația părea într-adevăr deznădăjduită.

2. Jurămintele pripite rostite de Saul (cap. 14)

14:1-15 Văzând că tatăl său nu face nimic, Ionatan a pornit pe ascuns împreună cu purtătorul său de arme să-i atace pe filisteni. Acesta nu a fost un act de cutezanță nechibzuită, nici o misiune a unui sinucigaș. Ionatan aștepta ajutorul de la Dumnezeu, crezând că El îi va da biruința. Faptul că erau doar doi împotriva unui inamic atât de numeros nu avea importanță, motivul încrederii lui Ionatan fiind exprimat de cuvintele: **„căci nimic nu-L împiedică pe Domnul să salveze prin mulți sau prin puțini."** Credința lui Ionatan avea să-i fie răsplătită. Dumnezeu i-a arătat că va avea succes când filistenii îl vor invita să pătrundă în tabără, crezând că este dezertor. De îndată ce filistenii au spus: **„Suiți-vă la noi,"** Ionatan s-a suit în garnizoana filistenilor, și curând douăzeci de filisteni zăceau uciși. Iar când supraviețuitorii au luat-o la fugă, Dumnezeu a trimis un cutremur, care a provocat o mare stare de confuzie în tabăra filistenilor. *Credința* de care a dat dovadă Ionatan (v. 6) și purtătorul său de arme (v. 7) a fost singurul lucru de care a fost nevoie pentru ca Dumnezeu să se ocupe de filisteni. Ce trist însă că *nechibzuința* lui Saul a făcut să pălească această victorie minunată!

14:16-23 Sentinelele lui Saul au observat confuzia din tabăra filistenilor, dându-i de veste despre aceasta. Când s-a făcut apelul, s-a constatat că Ionatan și purtătorul său de cuvânt erau absenți. Imediat Saul a cerut să vină preotul Ahiia, să aducă chivotul, pentru ca să întrebe pe Domnul. (Textul marginal NKJV, urmând exemplul Septuagintei, folosește termenul *efodul* în loc de *chivotul*.[13] Probabil chivotul încă se afla la Chiriat Jearim.) Dar Saul s-a răzgândit imediat când a crescut zarva în tabăra inamicului; el i-a spus preotului să-și retragă mâna – adică să nu mai caute voia Domnului (v. 19). Și astfel Saul și-a strâns forțele, convins că nu are nevoie de călăuzirea divină pentru a ști că Domnul îi dă pe filisteni în mâna lui. Și alții au observat că Dumnezeu luptă pentru Israel. Iar evreii care dezertaseră anterior s-au întors acum împotriva stăpânilor lor filisteni. Ba chiar și bărbații care se ascunseseră în munții din Efraim au găsit în ei curajul de a porni la luptă. După război mulți viteji se arată, dar unde sunt Ionatanii care să aibă curajul primei confruntări?

14:24-30 Pentru a se asigura de o victorie rapidă, Saul dăduse un ordin pripit soldaților, punându-i să jure că nu vor mânca nimic până seara, după încheierea luptelor. Și apoi a pecetluit ordinul printr-un jurământ. Dar foamea i-a făcut pe oameni să se simtă epuizați și, prin urmare, în inferioritate. Neștiind despre edictul tatălui său, Ionatan a mâncat puțină miere, ca să-și refacă energiile. Când i s-a spus despre blestemul rostit de tatăl său peste cei ce vor călca porunca, el s-a tânguit pentru faptul că o zi atât de biruitoare pentru Israel trebuia să fie umbrită de un ordin atât de stupid.

14:31-42 Restricția impusă de Saul nu a fost doar o pricină de indignare pentru Ionatan, ci și un pericol pentru luptători. După încetarea ostilităților, ei s-au repezit la pradă, omorând vite și mâncând carne cu sânge, contravenind legii de la Levitic 17:10-14. Când a aflat Saul despre acest lucru, i-a mustrat, alegând o piatră mare pe care trebuiau aduse animalele ca să fie ucise după ritualul prescris. De asemenea el a ridicat, pentru prima oară, un altar. În râvna sa, Saul a voit să-i urmărească pe filisteni în timpul nopții. Prin urmare, din nou l-a contactat pe preot, ca să-L consulte pe Dumnezeu. Dar Dumnezeu nu i-a răspuns. Asta l-a făcut pe Saul să creadă că în tabără s-a comis un păcat. Conform uzanțelor, s-a tras la sorți și, spre surprinderea lui Saul, a ieșit Ionatan, indicând că el era cel vinovat.

14:43-46 Ionatan a explicat ce s-a întâmplat și Saul, ca să salveze aparențele, a poruncit să fie omorât. Dar oamenii au dat dovadă că au mai multă minte decât

regele lor. Oare nu lucrase Ionatan cu Dumnezeu, contribuind la această mare biruință? Cum ar fi putut Dumnezeu să fie nemulțumit față de el, pentru că a călcat jurământul lui Saul, când S-a folosit de El în chip atât de măreț în bătălie? Negreșit, au spus ei, Ionatan nu va muri! Astfel eroul a fost cruțat de la o moarte nemeritată. Dar în timp ce Saul era preocupat de aceste lucruri lipsite de importanță, filistenii au fugit. Pentru a doua oară lipsa lui de înțelepciune a diminuat victoria.

14:47-52 Versetele 47 și 48 rezumă o parte din victoriile lui Saul. Următoarele trei versete ne oferă detalii despre familia sa. Ultimul verset este o împlinire a prezicerii lui Samuel conform căreia regele îi va recruta pe vitejii Israelului înscriindu-i la oaste (1 Sam. 8:11).

3. Ascultarea incompletă a lui Saul

15:1-3 Saul aluneca pe pantă, într-un ritm tot mai amețitor, pe măsură ce se apropia de fundul prăpastiei. Indiferent ce misiune i se încredința, ascultarea sa era incompletă. În capitolul acesta Dumnezeu i-a poruncit să-i nimicească pe amaleciți – națiunea care îi atacase prin surprindere pe evreii rămași în urmă de restul coloanei când au ieșit din Egipt, mergând spre Canaan (Deut. 25:17-19). Ordinul suna limpede: tot ce avea suflare trebuia distrus, fiind închinat Domnului. Îndelunga răbdare a lui Dumnezeu îi răbdase pe amaleciți atâția ani de zile, dar în tot acest timp cuvântul Său rostit împotriva lor nu s-a schimbat cu nimic (Ex. 17:14-16; Nu. 24:20). Ei trebuiau șterși de pe fața pământului pentru păcatul lor.

15:4-12 Saul a strâns o armată cu care a pornit spre sud, către o cetate a lui Amalec. Înainte de a ataca, i-a prevenit pe cheniți să fugă, pentru a nu fi omorâți odată cu amaleciții. Asta pentru că acești madianiți nomazi se purtaseră cu bunăvoință față de Israel în timpul Exodului. Acțiunea aceasta a demonstrat că nu era setos de sânge, ci că era instrumentul răzbunării lui Dumnezeu asupra unui popor din calea fără de rău. Și Saul s-a achitat de sarcină – până la un punct – înfrângându-i pe amaleciți și trecând totul prin ascuțișul sabiei, *cu excepția* regelui lor și a tot ce era mai bun din prada de război. (În plus, o rămășiță, care locuia probabil în altă zonă geografică, a supraviețuit de asemenea – vezi 30:1-6; 2 Sam. 8:12; 1 Cro. 4:43). Deși se afla la o depărtare bunicică de locul bătăliei, Samuel a fost înștiințat de Domnul cu privire la neascultarea lui Saul. Vestea l-a tulburat într-atât de mult pe Samuel încât a petrecut toată noaptea în rugăciune. Dimineața era convins de ceea ce trebuia să facă.

15:13-35 În drum spre Ghilgal, Saul s-a oprit și a ridicat un monument, pentru a celebra victoria obținută. Dar Samuel a văzut lucrurile în cu totul altă lumină, luându-l la rost pe Saul pentru neascultarea sa. Saul nu dusese niciodată lipsă de scuze, dar acum behăitul de oi, reprezentând eșecul său de a fi ascultat de Domnul, a anulat orice posibilitate a lui Saul de a se mai scuza, fiind ***repudiat!*** Saul mai auzise acest cuvânt (13:14). Iată că acum se abătea din nou asupra sa, cu și mai multă intensitate. În permanență Saul redefinea poruncile Domnului, făcând ceea ce i se părea lui cel mai nimerit, în loc să facă ceea ce era cel mai bine în ochii lui Dumnezeu, așa cum îi poruncise El. Saul a manifestat o pocăință de formă, rugându-se de Samuel să nu-l părăsească. Ba chiar a rupt mantaua profetului când acesta a dat să plece. Dar gestul a avut semnificația ruperii împărăției din mâna lui Saul, și încredințarea ei unui alt om.

După ce l-a însoțit pe Saul ca să se închine Domnului, Samuel a cerut să-i fie adus Agag. Crezând că-i va fi cruțată viața, Agag s-a apropiat cu precauție, zicându-și: **„Negreșit a trecut amărăciunea morții"** Dar Samuel l-a tăiat în bucăți cu sabia. În tot restul vieții bătrânul judecător a purtat o povară, din pricina neascultării lui Saul. Într-o anumită privință, chiar Dumnezeu a regretat că l-a pus pe Saul rege peste Israel.

Versetul 22 ar trebui să-l memorăm, căci este unul din versetele clasice ale Cuvântului lui Dumnezeu. Ascultarea trebuie să fie pe planul întâi. De ea trebuie să ținem seama în primul rând, în ultimul rând și întotdeauna. Este cuvântul cheie, parola tuturor celor care doresc să-L slu-

jească pe Domnul şi să-I fie plăcuţi, după cum arată Erdmann:

În următoarele cuvinte: **Ascultarea face mai mult decât jertfele** apare o idee nouă: dincolo de ceea ce este exclusiv plăcut în ochii lui Dumnezeu, doar o atitudine de ascultare a minţii este în sine un lucru bun, pe când jertfa adusă de cineva care nu posedă această atitudine a minţii nu este un lucru bun, întrucât nu are nici o valoare morală... Prin urmare neascultarea şi răzvrătirea care rezultă din aceasta, precum şi atitudinea de bizuire pe sine, de sfidare, sunt similare, în esenţă, şi ocupă pe plan moral acelaşi loc ca şi răutatea nespus de mare a *vrăjitoriei*, respectiv „ghicirea în slujba unor puteri demonice anti-divine" (Keil), şi a idolatriei.[14]

Versetele 29 şi 35 par a fi în contradicţie. Primul afirmă că Dumnezeu nu Se răzgândeşte şi nu Se căieşte, pe când al doilea spune că Domnului I-a părut rău că l-a pus pe Saul rege peste Israel. Versetul 29 Îl prezintă pe Dumnezeu în *caracterul Său esenţial*. El este nu se schimbă şi este neschimbător, cel Imuabil. Versetul 35 înseamnă că o modificare a *conduitei* lui Saul a reclamat o modificare corespunzătoare în *planurile şi scopurile* lui Dumnezeu faţă de Saul. Pentru a rămâne consecvent atributelor Sale, Dumnezeu trebuie să binecuvânteze ascultarea şi să pedepsească neascultarea.

III. VIAŢA LUI DAVID PÂNĂ LA MOARTEA LUI SAUL (cap. 16–30)

A. Ungerea de către Samuel (16:1-13)

16:1-3 În timp ce Samuel continua să fie întristat cu privire la Saul, Domnul i-a spus fără înconjur să privească realitatea în faţă, anume că Saul este **repudiat** (sau lepădat). Dumnezeu deja alesese un alt bărbat care să domnească peste poporul Său. Samuel trebuia să se ducă la Betleem şi să-l ungă pe unul din fiii lui Isai ca rege. A şti să ţii un secret sau a proceda în secret nu e totuna cu a înşela. Dumnezeu nu i-a spus lui Samuel să mintă cu privire la intenţiile sale când va ajunge la Betleem, unde profetul realmente a adus o jertfă. Dar ungerea unui rege nou constituia o chestiune secretă ce nu trebuia dată în vileag decât mulţi ani mai târziu.

16:4-13 Când Samuel a ajuns la Betleem, bătrânii au tremurat. După ce i-a invitat pe Iese şi fiii săi la praznic, i-a privit pe bărbaţi unul câte unu, crezând că noul rege al Israelului se afla în faţa lui. Samuel ar fi trebuit să înveţe din experienţa sa cu Saul că omul din afară nu este nici pe departe atât de important ca omul dinăuntru (13:14). Dumnezeu judecă un om după inima sa (v. 7). Principiul din versetul 7 a fost şi va fi întotdeauna valabil: Oamenii judecă după înfăţişare, după îmbrăcăminte şi după alte elemente exterioare. Dar în zilele noastre mass media încurajează acest mod defectuos de a judeca oamenii, folosind, în campaniile lor publicitare, la televiziune şi în publicaţii, persoane atrăgătoare fizic, până acolo încât oamenii cu înfăţişare obişnuită ajung să nu mai fie acceptaţi de restul populaţiei cum erau odinioară. Saul era un om înalt, cu părul negru, plăcut la înfăţişare. De fapt şi David era plăcut la înfăţişare (v. 12), deşi părea prea tânăr pentru a putea fi luat în considerare pentru ocuparea unui post de mare importanţă. Din nefericire, prea de multe ori biserica, mai ales în apariţiile de la televiziune, a subliniat nu strălucirea spirituală, ci cea superficială a omului din afară, rezultatele fiind cât se poate de dezastruoase atunci când aceşti idoli au căzut.

David a trebuit să fie adus la ospăţ. El era atât de nesemnificativ în ochii tatălui său, încât Iese crezuse că pe profet nu avea cum să-l intereseze fiul său cel mic. Dar Domnul era deosebit de interesat de acest păstoraş, iar Samuel, ascultând de glasul Domnului, l-a uns pe David. Din acel punct, Duhul Domnului a venit cu mare putere peste David, părăsindu-l pe Saul. Abia după ani şi ani David va purta coroana lui Saul, dar deja din această zi regatul se afla cu siguranţă în mâna lui David.

B. Slujirea pentru Saul (16:14-23)

Cam în acest timp, Saul căzuse pradă unei tulburări mentale cauzate de un duh rău. Sintagma: **„un duh chinuitor de la**

Domnul" (în ediția română: „duhul rău de la Domnul", n.tr.) se explică prin faptul că ceea ce Dumnezeu *permite* este adesea redat ca și când El ar *face* acest lucru. Dr. Rendle Short analizează problema de care suferea regele:

> Regele Saul ar primi în zilele noastre diagnosticul de nebunie de tip maniac-depresivă. Perioadele de intensă apăsare, presărate cu izbucniri ocazionale de violențe cu intenții de omucidere, aparent fără nici un motiv, impresia falsă că oamenii ar fi complotat împotriva lui... sunt cu toate simptome ușor de depistat ale acestei maladii:[15]

Slujitorii lui Saul i-au propus regelui să găsească pe cineva cu darul muzicii care să vină și să-l calmeze. S-a sugerat numele lui David și Saul a trimis să fie adus la el. Versetul 18 arată că David își făurise deja un renume, chiar înainte de a-l fi înfruntat pe Goliat. Acum muzica sa părea să-l scoată pe rege din depresia sa. Saul l-a îndrăgit, făcându-l pe David purtătorul său personal de arme.

C. Înfrângerea lui Goliat (cap. 17)

17:1-11 Filistenii și-au adunat armatele pentru bătălie în apropierea văii lui Elah (Valea Terebinților), la sud-vest de Ierusalim, nu departe de Gat. Saul și armata sa s-au adunat într-alt loc din apropiere, valea Elah despărțindu-i de filisteni. Un campion cu numele de Goliat a ieșit zilnic din tabăra filistenilor timp de patruzeci de zile, sfidând oștirile Israelului să-i trimită un adversar pe măsura sa. Cum era de așteptat, nu s-a găsit nici un voluntar. Uriașul acesta avea aproape trei metri înălțime și era îmbrăcat cu o armură ce cântărea cel puțin 85 de kg. Numai sulița sa de fier cântărea vreo 7-8 kg. Dar toate aceste arme grele nu-i creau nici un fel de probleme lui Goliat, deoarece el însuși trebuie să fi avut între 300 și 400 de kg, poate chiar mai mult, în funcție de talia sa. Toate aceste caracteristici îl făceau să fie de câteva ori mai puternic decât un om normal.

17:12-30 Odată, pe când David aducea de mâncare celor trei frați mai vârstnici ai săi pe câmpul de bătălie, a auzit batjocurile azvârlite de uriaș la adresa lor și frica ce se putea citi pe fețele soldaților evrei. David a întrebat ce i se va face omului care va reduce la tăcere această brută lăudăroasă. Eliab, fratele său cel mai mare, l-a mustrat, probabil ca să-și ascundă propria sa lașitate, dar David a persistat, insistând să i se spună ce premii va primi cel care îl va putea ucide pe uriaș.

17:31-40 Nu după mult timp a ajuns la urechile lui Saul vestea că s-a găsit un tânăr dispus să lupte pentru Israel. Omenește vorbind, e de înțeles îndoiala cu care l-a privit Saul pe David, în ce privește capacitățile sale, când acesta a fost adus înaintea sa. Numai că David cunoscuse puterea lui Dumnezeu, care a lucrat prin el atunci când David a apărat turma sa de atacurile unui leu sau urs. El câștigase experiențe cu Dumnezeu în particular, prin urmare, acum era pregătit să se bizuie pe Dumnezeu în public. Văzând curajul și hotărârea lui David, Saul i-a dat propria lui armură, dar David s-a lipsit de ea, întrucât îl îngreuna, preferând să-și aleagă cinci pietre netede de la pârâu, o praștie și toiagul său, peste toate acestea David având însă puterea Dumnezeului celui viu!

17:41-54 Când Goliat l-a văzut pe David, tânărul ce trebuie să fi avut vreo douăzeci de ani în acel timp, s-a umplut de mânie, considerând că Israel l-a insultat trimițându-i pe acest tinerel ca să lupte împotriva sa. Dar David nu avea nici urmă de frică, răspunzând blestemelor proferate de uriaș. David se încredea cu totul în Domnul, așteptând să primească biruința din mâna Lui. Când a făcut Goliat primul pas către el, David a tras cu praștia, piatra lovindu-l pe uriaș în frunte. Îndată el a căzut cu fața la pământ, după care David i-a tăiat capul cu propria sabie a uriașului. Când filistenii au văzut acest lucru, au luat-o la fugă, fiind urmăriți de israeliți.

17:55-58 Versetele acestea[16] par să ridice o problemă: Este ciudat că Saul nu l-a recunoscut pe David, de vreme ce îl desemnase anterior să-i fie purtător de arme (16:21). Totuși trebuie notat că în text nu se spune că Saul nu a știut cine este acest tânăr, doar că a întrebat: **„Al cui fiu este acesta?"** Cu alte cuvinte, e posibil ca

Saul să fi uitat toate amănuntele legate de familia din care provenea David, cum arată și Williams:

După ce i-a promis învingătorului că-i va da fiica în căsătorie și o zestre frumușică, scutindu-i familia de impozite, era normal ca Saul să-i ceară lui Abner lămuriri cu privire la tatăl lui David și poziția ocupată de acesta în societate....[17]

Această ipoteză pare să fie confirmată de faptul că mai târziu David își exprimă nevrednicia de a fi ginerele regelui (18:18). Michael Griffith ne prezintă o aplicație nimerită a acestui verset:

Atât Ionatan (cap. 14), cât și David au inițiat acțiuni de la nivelul lor umil, dar acestea s-au soldat cu mari biruințe. Tot așa și noi suntem chemați să luăm în stăpânire câmpul local de bătălie în care ne aflăm. Nu ne putem permite să sperăm că vom putea să ne măsurăm forțele cu toată opoziția vrăjmașului, dar nici nu e nevoie să facem acest lucru. Acolo unde te afli, pe „frontul" tău, vei descoperi ce mult poți face pentru Isus. Suntem chemați să dăm dovadă de curaj și să luăm inițiativa în locul unde ne aflăm. De restul Se va ocupa Dumnezeu, atunci când, în urma acțiunii noastre, bătălia se va extinde pe întregul front.[18]

D. Căsătoria cu Mical (cap. 18)

18:1-5 Între Ionatan și David s-a statornicit o trainică prietenie, cei doi având o seamă de afinități în structura lor sufletească, fiecare din ei posedând acea rară trăsătură de caracter a unui curaj autentic. Ionatan era succesorul legitim la tronul tatălui său. Dar când i-a înmânat lui David mantia sa, a indicat prin aceasta că este dispus să renunțe la dreptul său legitim, preferând să-l vadă pe David încoronat.

18:6-16 Pe măsură ce David continua să câștige bătălie după bătălie, Saul a fost cuprins de o nestăpânită gelozie la adresa sa. Când a auzit cântecele femeilor, în care acestea îi atribuiau lui David mai multe fapte de vitejie decât lui însuși, mânia lui nu a mai cunoscut margini. Dumnezeu Se folosește uneori de rău pentru a pedepsi răul, acesta fiind motivul pentru care a

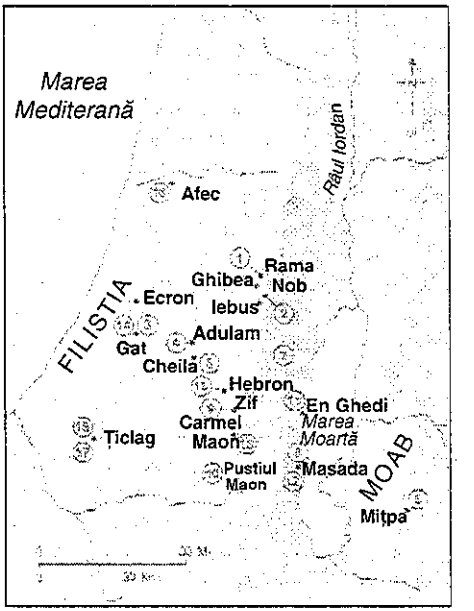

David urmărit de Saul

1. David fuge din Ghibea la Samuel în Raba (1 Sam. 19:18)
2. David se deplasează la Nob (1 Sam. 21:1-9)
3. David se deplasează la Gat (1 Sam. 21:10)
4. David fuge de filisteni la Adulam (1 Sam. 22.1)
5. David își pune familia la adăpost în Moab (1 Sam. 22:3)
6. David se deplasează în Moab (1 Sam. 22:4)
7. David ajunge în pădurea Heret (1 Sam. 22:5)
8. David și oamenii săi îi atacă pe filistenii care au prădat Cheila (1 Sam. 23:5)
9. David se retrage în pustiul Zif (1 Sam. 23:14)
10. David se retrage în pustiul Maon (1 Sam. 23:24)
11. Urmărit de Saul, David ajunge la Enghedi (1 Sam. 23:29)
12. Cruțându-i viața lui Saul, David revine în Moab (1 Sam. 24:22)
13. David revine la Carmel Maon; se căsătorește cu Abigail (1 Sam. 25)
14. Cruțându-i din nou viața lui Saul, David revine în Gat (1 Sam. 26:1–27:2)
15. Achiș, regele filistean al Gatului, îi dă lui David cetatea Țiclag (1 Sam. 27)
16. David și oamenii lui se duc la Afec, unindu-se cu forțele filistene (1 Sam. 29:1-3)
17. Opoziția comandanților filisteni îl obligă pe David să revină la Țiclag (1 Sam. 30)
18. După moartea lui Saul, David revine la Hebron, unde este încoronat Rege (2 Sam. 1–2)

îngăduit ca Saul să fie chinuit de un duh rău (v. 10). De două ori regele a încercat personal să-l ucidă pe David, dar de ambele dăți David a scăpat. Apoi Saul l-a

pus pe David căpitan peste o mie de soldați, sperând că în felul acesta va fi omorât în luptele cu filistenii. (Din text rezultă că anterior David avusese sub comanda sa efective mai mari.) Dar Domnul era cu David, ale cărui fapte de vitejie au atras atenția întregului Israel.

18:17-30 Fiica regelui fusese făgăduită bărbatului care-l va putea ucide pe uriașul filistenilor. Așadar Merab, fiica mai mare a lui Saul, i-a fost oferită lui David ca soție. Dar între timp trebuiau câștigate alte victorii militare, Saul sperând că David va fi ucis în cursul acestora. Când David și-a exprimat nevrednicia socială de a fi ginerele regelui, Merab a fost dată altui bărbat, acțiune prin care probabil Saul a urmărit să-l umilească pe David. Dar fiica mai mică a lui Saul, Mical, îl iubea pe David. Saul a fost de acord să i-o dea lui David în căsătorie, cu condiția ca David să-i aducă, în loc de zestre, o sută de prepuțuri ale filistenilor. Din nou, Saul spera să-l poată pierde pe David, când acesta va cădea răpus de filisteni. Numai că David nu se lăsa să fie eliminat cu una cu două. El s-a înfățișat la rege cu o măsură dublă a acestei ciudate zestre, câștigând-o astfel pe Mical de mireasă. Pe măsură ce șirul victoriilor militare dovedeau cu prisosință că Domnul era cu David, ura lui Saul față de el, însoțită de frică, lua proporții tot mai mari.

E. Fuga de Saul (cap. 19–26)

1. Loialitatea lui Ionatan (cap. 19, 20)

19:1-7 Când Ionatan și-a dat seama că tatăl său vrea să-l omoare pe David cu orice preț, și-a sfătuit prietenul să se ascundă pe câmp, în timp ce el va încerca să-l îmbune pe Saul. Printre argumentele oferite lui Saul că nu e bine ce face cu privire la David, Ionatan i-a amintit tatălui său de curajul, loialitatea și succesele militare obținute de David în lupta împotriva inamicului, că nu făcuse nimic vrednic de moarte. În urma discuției cu fiul său, Saul s-a lăsat înduplecat, de data aceasta, repunându-l pe David în poziția ce o ocupase anterior la curtea regală.

19:8-10 Dar când a izbucnit din nou războiul, David s-a acoperit iarăși de glorie, stârnind invidia lui Saul. Duhul rău a început din nou să-l chinuie pe Saul, care a încercat să-l străpungă pe David cu sulița, care însă s-a înfipt în perete. Era a treia oară când Saul greșea ținta. David a scăpat ca prin urechile acului, salvându-și viața.

19:11-17 În aceeași noapte, regele Saul a trimis niște soli, ca să-l ucidă pe David în casa lui. Aflând despre complotul urzit împotriva soțului ei, Mical a înlesnit fuga lui David, coborându-l pe fereastră. Apoi a luat idolul din casă (terafimul) și **„l-a pus în pat, i-a pus o piele de capră în jurul capului și l-a învelit cu o haină"**. Precizăm că idolul era doar al ei, David nefiind închinător la idoli. Când Saul a trimis solii să-l prindă pe David, subterfugiul ei a ieșit la iveală.

19:18-23 Dar era prea târziu. David nu mai era acolo, ci se refugiase la Rama, pentru a se întâlni cu Samuel. În vremuri de restriște, oameni ai lui Dumnezeu se duc la alți oameni ai lui Dumnezeu. De trei ori solii lui Saul au suferit eșec în încercarea de a-l prinde pe David, deoarece, când s-au apropiat de profeții din jurul lui Samuel, au început și ei să profețească, sub înrâurirea Duhului lui Dumnezeu. Ulterior, când Saul însuși s-a dus pentru a-l prinde pe David, și el a fost copleșit de puterea lui Dumnezeu. Dar această copleșire divină nu era adevărata convertire.

19:24 Oamenii și-au adus aminte de proverbul care spunea că și Saul e printre profeți (10:11, 12). Nu mică le va fi fost mirarea când au văzut aceste fluctuații în purtarea sa. Prin **„s-a dezbrăcat de haine"** nu trebuie să se înțeleagă că s-a dezbrăcat de tot, ci doar că și-a scos veșmintele exterioare, însemnul majestății. Și astfel, în timp ce Dumnezeu l-a ținut pe Saul pironit la pământ toată ziua și toată noaptea, David a reușit să scape (20:1).

Versetul 24 nu contrazice cu nimic sintagma 15.34, 35: „Și Samuel nu s-a mai dus să-l vadă pe Saul, până în ziua morții sale," deoarece *nu* Samuel a venit la Saul, ci *Saul a venit la profet*, și nu de bună voie, ci în mod cu totul neașteptat.

20:1-3 După ce a fugit din Naiot...., David s-a dus la Ionatan, încercând să afle de ce îi dorește Saul moartea cu atâta

înverșunare. Se pare că Ionatan nu fusese ținut la curent cu toate încercările tatălui său de a-l omorî pe prietenul său. David i-a explicat lui Ionatan că regele nu i-a împărtășit planurile sale din pricina prieteniei ce exista între David și Ionatan.

20:4-9 Apoi David a propus să recurgă la un test, prin care să se vadă lămurit dacă mai este în pericol sau nu. În loc să-și ocupe locul rezervat la masa regală, la praznicul din luna aceea, David va absenta. Iar când Saul va întreba de ce lipsește David, Ionatan va răspunde că s-a dus la Betleem, la jertfa anuală adusă de toată familia. (E posibil ca afirmația să fi fost adevărată, deși nu se precizează nicăieri în Scriptură că David ar fi efectuat această deplasare. Iar dacă a fost neadevărată, motivul consemnării ei este de a exprima dezaprobarea lui Dumnezeu.) Dacă Saul nu va obiecta, acesta va fi un semn că David e în afară de orice pericol, în schimb, dacă regele se va mânia că David i-a scăpat din nou printre degete, atunci Ionatan va ști că viața lui David este în mare pericol.

20:10-17 Ionatan a promis că se va duce pe câmp a treia zi, ca să-i dea de știre lui David cum stau lucrurile prin intermediul unui consemn prestabilit. Pesemne presimțind care va fi deznodământul, Ionatan l-a rugat pe David să se poarte cu credincioșie față de Domnul și față de el și casa lui, când va prelua puterea. Reiese clar din versetele 14-17 că Ionatan era convins că David va fi într-o zi rege al Israelului. Prin urmare, cu atât mai mult strălucește dragostea ce i-o purta lui David, cu cât realiza că drepturile sale legitime de succesiune la tron aveau să-i fie transferate lui David. Ce exemplu de neasemuit devotament și altruism!

20:18-23 Versetele acestea prezintă amănuntele semnului prin care David avea să fie înștiințat cu privire la atitudinea regelui față de el. Ionatan va ieși pe câmp, lansând cu arcul săgeți în direcția stâncii după care se ascundea David. Din îndrumările date tânărului slujitor ce trebuia să adune săgețile David putea să deducă dacă trebuie s-o ia la sănătoasa, pentru a scăpa cu viață, sau, dimpotrivă, dacă putea să revină la curte, fără nici un pericol. Poate că ne întrebăm de ce a recurs Ionatan la această scenetă, ca să comunice cu David, de vreme ce mai târziu constatăm că s-a dus direct la David și a stat de vorbă cu el. Răspunsul e că în incidentul relatat în versetele 18-23 el nu avea de unde ști că va mai putea lua legătura cu David fără să fie văzut.

20:24-34 În prima seară a praznicului, Saul n-a amintit deloc absența lui David, probabil crezând că acesta nu corespundea din punct de vedere ceremonial. Dar a doua zi, când, întrebându-l pe Ionatan de David, a aflat că acesta s-a dus la Betleem, Saul s-a înfuriat la culme, acuzându-și fiul că s-a împrietenit cu un om pornit să-l facă de rușine pe Ionatan și pe mama lui. În realitate, cuvintele folosite de Saul au fost foarte dure, și mai dură fiind purtarea sa, când a încercat să-l țintuiască de perete pe propriul său fiu, spre care se mutase, temporar toată ura ce i-o purta lui David.

20:35-42 A treia zi dimineața, în urma consemnului, temerile lui David s-au adeverit. Cei doi au vărsat lacrimi, îmbrățișându-se, fiecare din ei urmând să plece pe drumul său, nemaibeneficiind de părtășia celuilalt. David a plecat să se ascundă, aceasta fiind o etapă necesară în planul lui Dumnezeu, care îl pregătea pe David să poată prelua, mai târziu, tronul Israelului. Iar Ionatan a revenit la curtea regală, rămânând loial tatălui său, deși în adâncul inimii știa bine că nu-l va urma pe acesta la tron. Trebuia să se fi dus cu David? A procedat corect când a rămas fidel tatălui său, deși știa că Domnul îl repudiase pe Saul de a mai fi rege?

2. Bunătatea arătată de Abimelec față de David (cap. 21)

Chiar și oamenii de excepție au picioare de lut. Marele David nu face, în episodul ce urmează, excepție de la această regulă. În tristul capitol aflat acum înaintea noastră sunt consemnate minciunile rostite de el în fața cortului întâlnirii, care se afla în această perioadă la Nob (v. 1-9), precum și nebunia de care s-a prefăcut David că ar suferi în fața filistenilor (v. 10-15).

21:1-6 După ce se dusese la Samuel

(cap. 19) și la Ionatan (cap. 20), în fuga sa de Saul, acum David se prezintă la marele preot. Abimelec s-a temut de David și a întrebat de ce călătorește el de unul singur. (De fapt, David era însoțit de câțiva oameni, care însă așteptau într-alt loc – v. 2; Mat. 12:3.) David a mințit, spunând că e într-o misiune secretă în interesul regelui. Apoi David a cerut să i se dea pâine să mănânce. Dar nu era altă pâine, decât pâinile punerii înainte, acea pâine sfântă folosită în scopurile închinării în cortul întâlnirii. Preotul i-a oferit lui David această pâine, cu condiția ca oamenii săi să nu se fi întinat ceremonial prin relații sexuale în ultimele trei zile. David a precizat că oamenii săi sunt nu numai curați, ci și sfinți, adică puși deoparte, în virtutea faptului că se află în această misiune specială. Avea dreptate Shakespere când afirma: "Oh what a tangled web we weave when first we practice to deceive!" (Vai, ce pânză încâlcită știm să toarcem, de îndată ce ne-am deprins cu practica de a nu spune adevărul!) Și astfel pâinea ce tocmai fusese luată din locul sfânt a fost dată lui David.

La Matei 12:3, 4 Domnul Isus a aprobat această întrebuințare nelegitimă a pâinii punerii înainte, probabil din cauza faptului că în Israel era păcat iar David reprezenta cauza neprihănirii. Dacă lui David i s-ar fi acordat locul cuvenit pe tronul Israelului, n-ar mai fi fost nevoie ca el să cerșească pâine. Legea, care interzicea profanarea acestei pâini speciale, nu conținea însă nici o interdicție cu privire la o faptă de milostenie ca aceasta.

21:7-9 Doeg, un slujitor al lui Saul, fusese reținut înaintea Domnului la Nob, în acest răstimp. Deși era edomit din naștere, s-a convertit la religia evreiască iar acum, datorită vreunui jurământ sau necurăției ceremoniale, sau din alte motive de această natură, el nu putea să părăsească localitatea. Evident el a observat colaborarea lui Ahimelec cu David, având grijă să-i transmită lui Saul acest lucru. Între timp, David a formulat a doua cerere, să i se pună la dispoziție arme. Și, mințind din nou, a afirmat ca mai înainte că este într-o misiune urgentă în slujba regelui. Imediat i-a fost adusă sabia lui Goliat, la care David a exclamat că nu mai există o altă sabie ca aceasta. Omul care se încrezuse în Domnul că-i va da puterea să-l ucidă pe uriaș cade acum în cursă, punându-și încrederea în sabia dușmanului său înfrânt!

21:10-15 Apoi David a părăsit teritoriul Israelului, refugiindu-se în cetatea de baștină a lui Goliat, Gat. Iată-l pe unsul Domnului, viitorul rege al Israelului, căutându-și adăpost printre vrăjmașii poporului lui Dumnezeu. Când filistenii au început să intre la bănuieli cu privire la el, David s-a văzut nevoit să facă pe nebunul, ca să-și scape viața. DeRothschild notează că lui David nu-i era deloc străin faptul că „alienații mintal beneficiază de un regim special, nefiind atinși de nimeni, deoarece erau considerați năpăstuiți, dar, în același timp, și apărați de Divinitate."[19] Așa se face că acum îl vedem pe psalmistul neîntrecut al Israelului crestând cuvinte fără noimă pe ușile porților, în timp ce pe barbă i se prelingeau balele. Din pricina nepăsării crase a poporului lui Dumnezeu, conjugată cu propria-i alunecare de la credință, David ajunge să manifeste acum acest comportament dizgrațios.

Dar David s-a ales cu câteva învățăminte de mare preț din această dureroasă experiență. Înainte de a trece la capitolul următor, citiți, vă rog, Psalmul 34, care a fost compus cam în această perioadă. În acest psalm aflăm detalii relevante despre caracterul lui David. El poseda o remarcabilă tărie de caracter, o tenacitate care l-a ajutat să crească în cunoașterea lui Dumnezeu, în pofida eșecurilor sale.

3. Scăparea lui David și uciderea de către Saul a preoților (cap. 22)

22:1, 2 Când David s-a întors în Israel, a găsit adăpost în peștera Adulam, din teritoriul lui Iuda, situată la sud-vest de Betleem. Era locul în care se adăposteau toți ce năpăstuiți, nemulțumiți sau înglodați de datorii. David este aici un tip al lui Cristos în actuala Sa respingere din partea marii majorități a oamenilor, chemându-i pe cei împovărați și trudiți să vină la El, să fie mântuiți. În timp record, o mini armată formată din circa patru sute de oameni s-a strâns la Adulam, ale cărei efective aveau

să crească ulterior la șase sute. Pentru lume oamenii aceștia erau niște neisprăviți, dar sub conducerea lui David ei au devenit bravi luptători (2 Sam. 23).

22:3-5 Părinții lui David s-au alăturat și ei fiului lor. Fiind preocupat de soarta lor, David s-a deplasat în Moab, aranjând ca ei să stea acolo cât timp David va trebui să se ascundă. Deși era descendent al moabitei Rut (Rut 4:17), David a greșit când și-a pus încrederea în vrăjmașii Domnului. (Conform tradiției, în cele din urmă moabiții i-au omorât pe părinții lui David.) Curând după ce s-a întors David, profetul Gad i-a spus să părăsească peștera Adulam. Prin urmare, David s-a refugiat în pădurea Heret, aflată tot în teritoriul lui Iuda.

22:6-8 Aflat în Ghibea, din ținutul lui Beniamin, Saul tuna și fulgera împotriva lui David, în auzul beniamiților și al slujitorilor săi, întrebându-i dacă David i-ar răsplăti la fel de generos pe cât a făcut-o el. Asta pentru că, desigur, David nu era din seminția lui Beniamin. Apoi Saul i-a acuzat că ar urzi comploturi ca să-i ia viața – demonstrând că de-acum era complet paranoic, nemaiputând raționa. Pretutindeni în jurul lui, chiar și în propriul său fiu, nu vedea decât dușmani.

22:9-15 Doeg, edomitul, dorind să profite la maximum de această oportunitate, ca să se pună cât mai bine cu regele, i-a relatat lui Saul cum l-a ajutat Ahimelec pe David, aprovizionându-l cu hrană și consultându-l pe Domnul cu privire la el. Imediat preotul și familia lui au fost aduși în fața regelui, fiind acuzați de trădare. Drept răspuns, Ahimelec a invocat loialitatea lui David față de rege și propria sa nevinovăție, ca unul care a dat ajutor celui despre credea, sincer, că este fidel regelui. Și a adăugat că nu fusese singura oară când L-a întrebat pe Domnul cu privire la David. Cât privește acuzația lui Saul că David s-ar fi răsculat împotriva sa, pândind să-i ia viața, Ahimelec a spus că nu știe nimic despre asta.

22:16-19 Acțiunile lui Saul demonstrează că în această fază era nebun de-a-binelea. Când gărzile sale de corp au refuzat să-i ucidă pe preoți, Doeg – care nici nu era evreu, ci un „câine" în adevăratul sens al expresiei – s-a năpustit asupra lor, păsându-i prea puțin că erau preoți, și a ucis optzeci și cinci dintre ei. Apoi, ca și când asta n-ar fi fost de ajuns, a atacat cetatea lui Ahimelec, Nob, ucigându-i pe locuitori și vitele acestora.

22:20-23 Numai Abiatar a scăpat cu viață, refugiindu-se la David și spunându-i tot ce s-a întâmplat. Apoi a rămas alături de David, fiindu-i mare preot până când a fost, pe bună dreptate, îndepărtat din post de către Solomon (1 Regi 2.27). Într-o privință, moartea preoților a fost urmarea directă a minciunilor și stratagemelor la care a recurs David (v. 22). Privite din alt unghi, ele au reprezentat judecata lui Dumnezeu care s-a abătut asupra casei lui Eli (2:31-36; 3:11-14). Dincolo de aceste considerente, trebuie subliniat că Saul poartă vina cea mai mare pentru acest masacru, declanșat din ordinul său.

Profetul (Gad), preotul (Abiatar) și regele (David), aflați cu toții în exil, Îl întruchipează pe Cristos în ipostaza actuală, așteptând ca vrăjmașii Săi să-I fie făcuți așternutul picioarelor Sale și tronul domniei Sale să fie statornicit pe pământ.

4. Trădarea Cheilei (cap. 23)

23:1-5 Lui David i-a parvenit știrea că cetatea Cheila, situată la sud de Adulam, fusese atacată de filisteni. Călăuzit de Domnul, el a pornit la luptă împotriva inamicului, salvând cetatea și capturând multe vite.

23:6-12 Când Saul a aflat că David se află la Cheila, s-a hotărât să-l prindă acolo. Dar David a prins de veste că i se întinde o cursă și L-a întrebat pe Domnul ce trebuie să facă. Să rămână la Cheila, unde nu i se va întâmpla probabil nimic? Îl vor preda locuitorii cetății în mâna lui Saul, în pofida bunăvoinței sale față de ei? Prin intermediul efodului pe care îl adusese Abiatar, dar mai ales prin Urimii și Thumimii, Dumnezeu i-a descoperit că la sosirea lui Saul, acești oameni ingrați îl vor trăda pe David.

23:13-18 Atunci David s-a sculat cu oamenii lui și a fugit în pustiul Zif, la sud de Hebron. Dar și acolo ei au fost urmăriți fără încetare. Tot acolo Ionatan l-a găsit pe

David și l-a încurajat în Domnul. De câtă nevoie este astăzi de această slujire! Biserica ar beneficia enorm dacă ar exista astăzi mai multe persoane cu darul încurajării. Numai cei care au trăit puterea unui cuvânt de îmbărbătare, rostit la timpul potrivit, cunosc binecuvântarea pe care o poate aduce acesta sufletului însetat după ajutor. Dragostea pe care i-o purta Ionatan lui David l-a făcut să se pună pe sine pe planul doi. Ionatan l-a asigurat pe David că Dumnezeu Își va împlini planul Său în viața lui David, în pofida acțiunilor lui Saul. Fericit e omul care are un prieten ca Ionatan! De ce nu a rămas alături de David, ci întotdeauna a revenit acasă, este o enigmă.[20]

23:19-29 Și **zifiții** l-au trădat pe David, dându-i de știre lui Saul unde se află David și promițând să-l predea pe fugar în mâna regelui. Când David a auzit că vine Saul, a fugit în Pustiul Maon, fiind urmărit îndeaproape de Saul. Dar tocmai când se părea că va fi încercuit, filistenii au atacat Israelul și Saul a fost nevoit să înceteze urmărirea. Fără să vrea și, desigur, fără să știe, vrăjmașul Israelului a fost un aliat al regelui respins al Israelului. Fiul lui Isai s-a dus apoi la En Ghedi, pe malul de vest al Mării Moarte.

5. Saul este cruțat (cap. 24)

24:1-7 După ce a răspuns amenințării prezentate de filisteni, Saul a reluat urmărirea lui David, ajungând în ținutul muntos din En Ghedi. Acolo regele a intrat într-una din peșteri să se odihnească. Dar peștera aleasă de el nu era pustie. Mult mai în interior, omul urmărit de Saul își strunea cu greu vitejii, ca să nu ia viața monarhului! Acești oameni credeau că Dumnezeu li l-a dat pe Saul în mâna lor. Dar David nu era conștient să fi primit nici o poruncă de la Dumnezeu să ia împărăția cu forța. Mai degrabă, David era dispus să aștepte timpul și metoda stabilite de Dumnezeu. Chiar și când a tăiat un colț din mantaua regelui, a avut mustrări de conștiință. Pentru David nu era un lucru de șagă faptul că Saul a fost uns rege. Numai Dumnezeu putea să-l îndepărteze pe acest rege, David urmând să-l respecte până când Domnul va găsi de cuviință să procedeze altfel.

24:8-15 După ce Saul a ieșit din peșteră, David a strigat după el. Înclinându-se în fața regelui, David i-a spus că veștile tendențioase pe care le auzise nu erau adevărate, și că dacă ar fi voit să-i ia viața, ar fi putut s-o facă chiar în ziua aceea. Dar David nu putea concepe o atare acțiune împotriva unsului Domnului. Și i-a arătat colțul tăiat din mantaua lui Saul, ca dovadă a mărinimiei sale. Un rău s-ar fi răzbunat poate, dar David nu era animat de asemenea dorințe. Apoi David l-a întrebat pe Saul de ce îl urmărește cu atâta înverșunare pe un om atât de inofensiv și neînsemnat ca el, care e asemenea unui câine mort sau a unui purice.

24:16-22 Fiind, pentru moment, mișcat până la lacrimi de cuvintele lui David, Saul a recunoscut neprihănirea lui David și propria sa răutate. Surprinzător, el a recunoscut că David va fi rege peste Israel într-o zi și l-a pus pe David să jure solemn că se va purta bine cu familia sa. Apoi Saul a plecat în pace. Dar David nu avea să se bucure de prea multă liniște, căci Saul a uitat curând de bunătatea pe care i-o arătase David.

În cuvintele adresate de David lui Saul, el a făcut de două ori apel ca Domnul să fie Judecător, pentru că lui nu-i era greu să lase cazul în mâna lui Dumnezeu, în loc să facă ceea ce i s-ar fi părut nimerit unui om firesc. Unul dintre lucrurile pe care Petru și le-a amintit în legătură cu Domnul nostru a fost faptul că: atunci „când a fost insultat, nu a răspuns cu insulte. Când a suferit, El nu a amenințat, ci S-a încredințat Celui care judecă drept" (1 Petru 2:23). Învrednicească-ne Domnul și pe noi să rămânem la fel de calmi și încrezători în Tatăl ceresc, atunci când suntem la strâmtoare, când suntem încolțiți!

6. Nechibzuința lui Nabal (cap. 25)

25:1-9 Moartea lui Samuel pune capăt perioadei judecătorilor. Națiunea a devenit între timp o monarhie. Descendenții lui David vor ocupa de acum încolo tronul Israelului pe vecie, Cristos fiind împlinirea deplină a acestei profeții. Respectul pro-

fund cu care fusese tratat Samuel reiese din întristarea care a cuprins toată națiunea la vestea morții sale.

După moartea profetului, David s-a dus în pustiul Paran, în sudul teritoriului lui Iuda, probabil pentru a scăpa de urmăririle lui Saul, care căuta să-i ia viața. Carmelul din versetul 2 nu este totuna cu *Muntele* Carmel din nordul Israelului, ci *o localitate* din apropierea Maonului. Nabal își tundea acolo oile și David, potrivit obiceiului, a trimis câțiva tineri să-i ceară acestuia un dar, în schimbul protecției pe care i-o acordase David, având grijă de turmele lui Nabal.

25:10-13 Dar Nabal a răspuns slujitorilor lui David într-un mod atât de egoist și de înțepat, încât David s-a aprins de mânie, pregătindu-se să se ducă la Carmel cu vreo patru sute de oameni ca să-l pedepsească pe Nabal și familia acestuia.

25:14-22 Frumoasa și înțeleapta soție a lui Nabal, Abigail, a aflat de răul mare pe care avea să-l aducă peste întreaga familie comportarea neinspirată a soțului ei. Drept urmare, ea a adunat la repezeală o mare cantitate de alimente, pornind cu acestea în întâmpinarea lui David. Pe când se apropia David de Carmel, își rememora toate faptele de mărinimie pe care i le arătase lui Nabal, în contrast cu disprețul cu care s-a ales din partea lui Nabal.

25:23-31 Când Abigail s-a întâlnit cu David, s-a prosternut la picioarele lui, rostind o pledoarie superb alcătuită, care a dat rezultate. Mai întâi, ea a recunoscut că soțul ei era precum îi este numele (**Nabal** înseamnă *prost* sau *necioplit*). Apoi a precizat că nu a știut nimic când au venit anterior oamenii lui David. Și i-a cerut iertare, amintindu-i că Domnul este Cel care l-a împiedicat de la vărsare de sânge, că Dumnezeu este Cel care îi va pedepsi pe vrăjmașii lui – chiar și pe Nabal. Dând dovadă de o mare pătrundere spirituală, Abigail și-a dat seama cine este David, că este unsul Domnului, și l-a lăudat sinceră pentru că lupta în bătăliile Domnului. Or, cât de mult se va bucura când va deveni într-o zi rege să nu trebuiască să-și amintească de un moment neplăcut când a întins mâna, răzbunându-se singur, în loc să lase ca Domnul să se răzbune pe dușmanii săi!

25:32-35 David a rămas profund impresionat de aceste cuvinte diplomatice și i-a mulțumit pentru că l-a împiedicat să-l ucidă pe Nabal. Domnul știe să aducă în viața noastră oamenii trebuincioși, care să ne îndrume și să ne prevină. Trebuie să-I fim recunoscători pentru asta. Sfatul lui Abigail a avut efect, darul ei generos fiind bine primit. Iar David l-a lăsat pe Nabal în plata Domnului, care nu a întârziat să acționeze. Unii ar fi tentați să susțină că Abigail ar fi încălcat porunca Domnului, pentru faptul că nu s-a consultat cu soțul ei și pentru că a uzurpat autoritatea sa. Dar Biblia nu sugerează că ea ar fi procedat greșit. Dimpotrivă, ea a salvat, după câte se pare, viața lui Nabal și a casei sale de la nimicire, prin acțiunea ei curajoasă luată într-un moment de criză.

25:36-44 Când a revenit Abigail acasă, Nabal era beat criță. Ea a așteptat până a doua zi, abia atunci spunându-i ce s-a întâmplat. La auzul acestor cuvinte, el a fost lovit, după câte se pare, de paralizie sau de un atac de inimă. Și după zece zile, a murit, lăsând în urma lui toate avuțiile pe care le agonisise cu atâta înfrigurare. Aflând despre moartea lui Nabal, David curând a trimis un sol, ca s-o ceară în căsătorie pe Abigail. Iar aceasta a acceptat propunerea lui David cu multă smerenie. David își mai luase, în timpul cât fusese urmărit de Saul, o nevastă, pe Ahinoam. Între timp prima lui soție, Mical, fusese dată altui bărbat.

În această narațiune vedem din nou că oricine se înalță pe sine va fi smerit (Nabal a fost omorât de Dumnezeu), pe când cea care se smerește va fi înălțată (Abigail a devenit soția regelui) (Luca 14:11).

7. Saul este cruțat a doua oară (cap. 26)

26:1-4 Din nou zifiții i-au raportat lui Saul unde se află David (cf. 23.19). Îndată Saul a strâns o forță de cinci ori mai numeroasă decât slăbuța armată a lui David, coborându-se în pustiul Zif. Nu ni se spune ce anume l-a incitat pe Saul din nou. Doar ultima oară, când cei doi se despărțiseră, păreau că s-au împăcat (cap. 24). Poate că oameni răi au stârnit din nou

mânia regelui (vezi v. 19).

26:5-12 David a iscodit tabăra lui Saul, şi seara, împreună cu ruda sa Abişai, a pătruns în tabără unde dormea Saul. Numai un somn neobişnuit de adânc adus de Domnul peste Saul şi, probabil, peste oamenii lui a făcut posibil acest lucru. Abişai a vrut să-l lovească pe rege cu o lovitură rapidă, dar David i-a interzis să facă aşa ceva, deoarece Saul era unsul Domnului şi era la latitudinea Domnului să Se ocupe de Saul, când şi cum va găsi El de cuviinţă. David a luat, în schimb, sulița lui Saul şi urciorul de apă, după care a ieşit din tabără.

26:13-16 Când David a fost afară de orice pericol, şi-a ridicat glasul, mustrându-l pe Abner pentru că nu l-a păzit pe rege cum se cuvenea, o atare neglijenţă fiind vrednică de pedeapsa cu moartea. Iar urciorul şi sulița pe care le-a luat David au fost mărturia faptului că lui Saul i-a fost cruţată viaţa pentru a doua oară, David nevoind să-l lovească pe unsul Domnului.

26:17-20 David continua să se mire de ce Saul îl urmăreşte cu atâta înverşunare, când el i-a demonstrat clar că nu-i vrea răul, că nu prezintă nici un pericol pentru el. Dacă Domnul este Cel care l-a întărâtat pe Saul împotriva lui David, atunci David L-ar putea mulţumi, aducându-I o ofrandă. Dar dacă oamenii sunt cei care au provocat această ostilitate a lui Saul împotriva sa, atunci aceştia să fie blestemaţi, deoarece îl alungau prin aceasta pe David de la singurul lăcaş unde se putea închina lui Dumnezeu. Sintagma: **„Du-te, slujeşte unor dumnezei străini"** (v. 19b) reprezintă mesajul transmis de acţiunile oamenilor aceştia, chiar dacă nu exprimau acest lucru în cuvinte. David a cerut să nu moară „departe de prezenţa Domnului", adică într-o ţară străină (v. 20, NASB). Saul vâna **un purice... cum ar urmări o potârniche în munţi."**

26:21-25 Se pare că Saul s-a pocăit când şi-a dat seama că David i-a cruţat din nou viaţa. El a recunoscut că David era mai drept decât el, deoarece el voise să-i ia viaţa lui David fără pricină, pe când David i-a cruţat viaţa, deşi ar fi putut să-l ucidă pe rege, fiind în legitimă apărare. David a făcut apoi încă un apel la Domnul să ia aminte de neprihănirea lui, după care Saul i-a răspuns lui David cu o binecuvântare şi o profeţie vizând măreţia de care va avea parte „fiul" său „David"[21] David şi-a văzut de drum şi Saul s-a întors în cetatea lui.

F. Traiul în Filistia (cap. 27–30)

1. Achiziţionarea Ţiclagului (cap. 27)

27:1-4 Presiunea ce apăsa asupra lui David, prin faptul că mereu trebuia să fugă, din loc în loc, ca să-şi scape viaţa, în cele din urmă şi-a lăsat amprenta asupra sa. În pofida grijii miraculoase pe care i-o arătase Domnul, credinţa lui David a şchiopătat, deoarece el a pierdut din vedere faptul că este regele uns al Israelului. Se putea oare ca Domnul să-l fi uns rege, ca după aceea să-l lase să fie omorât înainte de a urca pe tron? L-ar fi scăpat Dumnezeu din mâna lui Goliat, ca apoi să-l lase să cadă în mâna lui Saul? Răspunsul este desigur nu, dar împrejurările au uneori darul de a deforma optica noastră. Pericolele actuale adesea înceţoşează promisiunile lui Dumnezeu. David a fugit din nou în ţara filistenilor, luând legătura cu Achiş... regele din Gat. Demult nu mai fusese pe acolo şi e posibil ca Achiş să-şi fi dat seama că este un fugar. Acest rege păgân l-a primit cu căldură, văzând în el un viteaz şi un aliat împotriva Israelului. Nu înseamnă că este acelaşi Achiş pe care l-a cunoscut David la 21:10, întrucât „Achiş" era un apelativ regal la filisteni.[22] Când Saul a aflat că David a fugit din ţară, a încetat să-l mai urmărească.

27:5-7 Ultima oară când fusese David la Gat (cap. 21), slujitorii lui Achiş îl suspectaseră şi încercaseră să-l omoare. David nu a uitat acest lucru. Cu prefăcută modestie, el a refuzat să locuiască în capitală, solicitând o altă cetate, şi astfel i s-a dat Ţiclagul, o cetate situată în apropierea graniţei cu Israel ce fusese iniţial a lui Iuda (Ios. 15:31).

27:8-12 În timpul şederii sale de şaisprezece luni la filisteni, David a făcut incursiuni împotriva gheşuriţilor, ghirziţilor şi amaleciţilor. Acestea popoare erau locuitorii păgâni ai Canaanului, a căror nimicire fusese poruncită de Domnul (Ex. 17:14; Ios. 13:13; 1 Sam. 15:2, 3).

Chiar în exil, David lupta pentru Domnul, în bătăliile Sale. Dar asta ne pune în fața unui paradox: David putea avea încredere că Domnul îl va păzi, ținându-l teafăr, ca să poată câștiga biruința asupra vrăjmașilor lui Israel, dar el nu putea avea încredere în El ca să-l apere de Saul!

2. Prezicerea pierzării lui Saul (cap. 28)

28:1, 2 Acum poziția lui David a devenit extrem de dificilă. Filistenii porniseră la război împotriva lui Israel iar David primește poruncă de la regele filistenilor să li se alăture, în lupta împotriva israeliților. El pare să fi consimțit la aceasta, deși cuvintele sale din versetul 2 sunt capabile de două interpretări, putând avea două sensuri: „Vei ști ce poate face slujitorul tău ca să-ți vină în ajutor" ori „vei ști ce poate face slujitorul tău ca să te tragă pe sfoară!" Achiș a ales primul sens, făcându-l pe David un membru al gărzii sale personale.

28:3-8 Cele două oștiri rivale s-au strâns în partea de nord-vest a Israelului, pe câmpia Esdraelon (valea Armaghedon). Filistenii și-au stabilit tabăra la Șunem iar Israel la Ghilboa. Când Saul a văzut că nu primește nici un răspuns de la Dumnezeu, fie prin visuri, fie prin Urim sau prin profeți, s-a dus la o femeie care cheamă morții (mediu). Dar anterior el ordonase ca toți cei ce cheamă morții în Israel să fie omorâți sau exilați, cum cerea legea. Iată însă că în această împrejurare Saul s-a dus la o femeie care chema morții, ce locuia în En Dor, deghizându-se, pentru a nu fi recunoscut.

28:9, 10 Prima preocupare a acestei femei a fost să se asigure că nu va păți nimic. Ea i-a amintit oaspetelui despre edictul regelui împotriva spiritiștilor și a tuturor celor care cheamă morții. Dar cum putea Saul să-i asigure protecția, în numele Domnului, care decretase ca toate aceste persoane să fie omorâte, sau cum putea femeia să să se simtă în siguranță printr-un jurământ făcut în numele aceluiași Dumnezeu – sunt întrebări care rămân o enigmă.

28:11-14 În ce privește episodul care a urmat, între comentatori există o diversitate de opinii. Unii cred că un duh rău *s-a prefăcut că este* **Samuel**, pe când alții cred că Dumnezeu a întrerupt această scenă de spiritism, permițându-i adevăratului **Samuel** să se arate. A doua variantă este cea preferată, din următoarele motive: Femeia spiritistă a fost șocată de apariția neașteptată a lui Samuel, iar nu a duhurilor cu care ea tratatese de obicei. De asemenea, textul precizează că **a fost Samuel**. În fine, **duhul** a profețit corect ce se va întâmpla a doua zi.

28:15-19 Saul i-a spus lui Samuel de ce l-a chemat din lumea morților. Mustrarea lui Samuel trebuie să-l fi rănit profund pe Saul. Credea el oare că Samuel poate să-l ajute, când *Dumnezeul* pe care Samuel Îl slujea refuza să-i vorbească? În loc să primească vreo încurajare, temerile cele mai profunde ale lui Saul s-au adeverit. Împărăția va fi luată de la el și dată lui David, cum i se spusese deja. Filistenii îi vor înfrânge pe israeliți a doua zi iar Saul și fiii săi i se vor alătura lui Saul, toți murind. Asta nu înseamnă că toți au avut parte de același destin etern. Dacă îi judecăm după roadele lor, s-ar părea că Saul a fost un necredincios, pe când Ionatan a fost un om al credinței.

28:20-25 Toate păcatele lui Saul aveau să se întoarcă acum asupra sa, în răstimp de numai o zi. Cu greu s-a lăsat convins să mănânce ceva, ca să prindă putere, înainte de a-și vedea de drum. Vițelul gras a fost înjunghiat, dar nu în scopul unei celebrări! Învăluit în apăsătoarea tăcere, condamnatul a avut parte de ultima mâncare, înainte de a fi înghițit de întuneric.

3. Demobilizarea lui David de către Achiș (cap. 29)

29:1-5 Când filistenii s-au strâns, pregătindu-se de luptă, David și oamenii săi li s-au alăturat, pornind alături de Achiș, dar mai la urmă. Unii din mai-marii filistenilor au obiectat, pe bună dreptate, nefiind de acord cu prezența lui David printre ei, de teamă ca nu cumva el să se întoarcă împotriva lor în timpul luptei. Oare cum ar fi putut să se răscumpere pe

sine în fața regelui Saul, decât aducându-i o grămadă de căpățâni ale filistenilor? Oare nu era acesta David care făcuse obiectul cântecelor populare, cum că omora mai mulți filisteni decât Saul?

29:6-11 Argumentația lor a avut efect și astfel Achiș i-a cerut lui David să se întoarcă la Țiclag. Răspunsul dat de David nu pare să fie demn de un om al lui Dumnezeu. Astfel el a protestat, insistând sus și tare să fie lăsat să se arunce în luptă **împotriva „dușmanilor domnului meu regele"** – deși acești dușmani erau israeliți ca și el, concetățeni ai săi! Nu era prima oară când David îl mințea pe Achiș (cap. 27), aceasta fiind probabil o altă încercare de a-i induce în eroare pe filisteni. Pe de altă parte, dacă realmente a încercat să lupte împotriva Israelului – ceea ce nu pare verosimil – Dumnezeu l-a împiedicat s-o facă, salvându-l de ocara de a-și omorî concetățenii și de a întări brațul filistenilor în lupta acestora împotriva poporului lui Dumnezeu. David nu va fi lăsat să ridice sabia lui Goliat împotriva Israelului.

4. Înfrângerea amaleciților (cap. 30)

30:1-6 În timp ce David se afla în nord, cu oștirile lui Achiș, amaleciții au făcut o incursiune în Țiclag, luând captivi femei și copii. Astfel, la întoarcerea sa, David a găsit o cetate în ruine. Să fi fost aceasta judecata lui Dumnezeu asupra sa pentru faptul că s-a unit cu filistenii? În caz afirmativ, David a dat dovadă de o mare înțelegere a caracterului lui Dumnezeu, deoarece vedem cum el se duce la Domnul, cerând îndurare și mângâiere pentru orice situație și pentru orice persoană care-i stătea împotrivă. El știa că în asemenea situații, de criză, împresurat din toate părțile de necazuri, nu avea la cine altcineva să se ducă decât la Domnul, despre care ni se spune în Osea 6:1: „El ne-a sfâșiat, dat tot El ne va vindeca; El ne-a lovit, dar tot El ne va lega rănile".

30:7-15 După ce L-a întrebat pe Domnul, David a pornit în urmărirea amaleciților, fiind asigurat că va avea biruință. Două sute din oamenii săi (o treime) n-au putut merge mai departe de pârâul Besor, deoarece erau epuizați și trupește, și sufletește în urma recentelor pierderi suferite și a celor trei zile de marș susținut, în drum spre Țiclag. David i-a lăsat acolo, îndreptându-se spre sud, cu ceilalți patru sute de oameni ai săi, la fel de obosiți ca și camarazii lor, dar totuși hotărâți să nu-i lase pe filisteni să scape. Curând au întâlnit un egiptean pe câmp, care fusese abandonat de stăpânul său amalecit, ce nu credea că robul său va mai trăi. După ce i s-a dat mâncare și apă de băut, egipteanul s-a întremat și, după ce i s-a promis că nu va fi omorât, l-a condus pe David la tabăra amaleciților.

30:16-25 În beția lor, chefuind în cinstea victoriei pe care o repurtaseră, amaleciții au fost luați prin surprindere de oaspetele nepoftit, David, care s-a năpustit ca un leopard asupra lor, învingând o forță numeric superioară cetei sale de oșteni. Doar patru sute de tineri ai amaleciților au scăpat de ascuțișul sabiei, fugind călare pe cămile. Găsindu-i pe evreii captivi teferi, David și oamenii săi i-au pus în libertate, după care au luat o imensă cantitate de pradă, toată acțiunea desfășurându-se în doar douăzeci și patru de ore. Lui David i s-au dat toate oile și vitele capturate de la amaleciți, ca parte ce-i revenea. În schimb, unii din oamenii săi n-au voit să împartă restul prăzii cu camarazii lor rămași la pârâul Besor. David a instituit o regulă, ce a rămas ca obicei în Israel, ca cei ce au rămas „la calabalâc" să împartă egal cu cei care au ieșit pe câmpul de bătălie (vezi și Numeri 31:27).

30:26-31 David a împărțit prada sa în mai multe daruri pentru diverși prieteni ai săi din Iuda. Aceste daruri au fost trimise în toate „locurile pe care David le străbătuse cu oamenii lui", în semn de recunoaștere că Dumnezeu i-a dat izbândă împotriva vrăjmașilor săi. Totodată el va fi încercat să cimenteze prietenii, având în vedere opoziția manifestată de Saul față de el, fără ca David să-și fi dat seama că la ora aceea Saul nu mai era printre cei vii.

IV. MOARTEA LUI SAUL (cap. 31)

31:1-6 Pe când David repurta succese remarcabile pe câmpul de bătălie, Saul a

avut parte de înfrângere. Israeliții au fost nevoiți să se retragă iar cei trei fii ai regelui au fost uciși. Însuși Saul a fost grav rănit de arcași. Știind că este pe moarte, acolo unde se afla pe Muntele Ghilboa, Saul s-a rugat de purtătorul său de arme să pună capăt vieții sale, ca nu cumva filistenii să-l găsească încă în viață și să-și bată joc de el. Dar omul acesta s-a temut să ridice mâna împotriva regelui Israelului, drept care, Saul și-a luat singur viața, aruncându-se asupra sabiei sale. Gestul său a fost urmat de purtătorul său de arme.

31:7-13 Israel era în acest timp total demoralizat, forțele sale retrăgându-se din calea armatei invadatoare. Când filistenii au venit să-i prade pe morți, au dat peste Saul și cei trei fii ai săi, răpuși pe câmpul de bătălie. Lui Saul i-au tăiat capul și au dat de știre în toată țara că acesta nu mai era în viață. Trupul său neînsuflețit și trupurile fiilor săi au fost transportate la Bet Șan, unde au fost atârnate pe zidul cetății. Când au auzit locuitorii Iabeșului acest lucru, au mers toată noaptea, străbătând cei 16 km ce îi despărțeau de Bet Șan, și au coborât trupurile lui Saul și ale celor trei fii ai săi de pe zid, îngropându-le sub tamariscul din Iabeș. Oamenii aceștia nu au uitat cum Saul i-a scăpat de amoniți în prima victorie de răsunet obținută ca rege al Israelului (cap. 11). În Israel nu se obișnuia ca morții să fie incinerați. Probabil s-a recurs la cremațiune aici, deoarece trupurile fuseseră mutilate și probabil de teamă ca nu cumva filistenii să poată veni să necinstească trupurile și mai mult.

Judecata lui Dumnezeu asupra lui Saul s-a încheiat astfel (vezi notele de la 1 Cronici 10). De câte ori nu încercase Saul să-l omoare pe David prin mâna filistenilor, dar iată că, la urmă, el însuși și-a pierdut viața din pricina lor. David a primit tronul ce i-l rânduise Dumnezeu iar Saul și-a primit plata ce o merita pentru faptele sale, după dreptatea Domnului căruia David I-l încredințase de atâtea ori.

NOTE FINALE

[1](Intro) Învățatul evreu Abarbanel explică în ce consta această tradiție: „Întreg conținutul ambelor cărți se referă, într-o privință, la Samuel, chiar și în relatarea faptelor lui Saul și ale lui David, deoarece ambii, ca unii care au fost unși de Samuel, au fost, de fapt, lucrarea mâinilor sale" (citat de Erdmann, în „The Books of Samuel", *Commentary of the Holy Scriptures*, de Lange, p. 1).

[2](Intro) Eugene H. Merrill, „1 Samuel" *The Bible Knowledge Commentary*, p. 432.

[3](1:11-18) Bishop Hall, citat în *Spurgeon's Devotional Bible*, p. 222.

[4](1:19-28) Gesenius și alți cărturari evrei au crezut că sensul termenului este *numele (Șema) lui Dumnezeu.*

[5](3:1-3) George Williams, *The Student's Commentary on the Holy Scriptures*, p. 140.

[6](6:19-21) Flavius Josephus, *The Works of Josephus (Ant. vi 1.4)*, p. 178.

[7](6.19-21) C. F. Keil și F. Delitzsch, „The Books of Samuel," *Biblical Commentary on the Old Testament*, VII:68.

[8](10:7-9) Unii învățați evanghelici îl consideră pe Saul un credincios, dar care a alunecat grav în păcat, după care a suferit de o boală mintală. Ei susțin că este improbabil ca Dumnezeu să fi ales o persoană neregenerată ca să fie învestită cu funcția de prim rege al poporului Său ales.

[9](10:7-9) Matthew Henry, „I Samuel," în *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, II:334, 35.

[10](12:1-13) Denumirile *Bedan* și *Barac* sunt foarte asemănătoare în textele străvechi. Adesea s-a făcut confuzie la copiere între literele ebraice „d" (*dalet*) și „r" (*reș*), precum și între formele finale ale lui „n" (*nun*) și „k" (*kaf*).

[11](13:1) O mare parte a problemelor legate de manuscrisele Vechiului Testament sunt legate de sistemul ebraic al numerelor, care se pretează la destul de multe greșeli de neatenție. Vezi comentariul asupra cărților Cronici, pentru alte detalii.

[12](13:2-5) Vezi nota precedentă.

[13](14:16-23) Ediția veche a traducerii RV din 1885 redă textul astfel: „Aduceți încoace efodul: căci el purta efodul în vre-

mea aceea înaintea Israelului."

[14](15:13-35) Christian F. Erdmann, „The Books of Samuel," în *Commentary on the Holy Scriptures, Critical, Doctrinal and Homiletical*, de Lange, III:209.

[15](16:14-23) Arthur Rendle Short, *The Bible and Modern Medicine*, p. 71.

[16](17:55-58) Septuaginta omite aceste trei versete.

[17](17:55-58) Williams, *Student's Commentary*, p. 152.

[18](17:55-58) Michael Griffith, *Take My Life*, p. 128.

[19](21:10-15) DeRothschild, nu dispunem de alte materiale.

[20](23:13-18) Poate că el manifesta loialitate față de *poziția* ocupată de tatăl său, deși era conștient că acesta nu trăia cum trebuie *pe plan personal.*

[21](26:21-25) Poate că acestea au fost doar vorbe în vânt. Pe de altă parte, dacă Saul a fost sincer, ar putea constitui un argument în favoarea opiniei conform căreia, în pofida păcatului și stării sale paranoice, el a avut totuși credință în Dumnezeu.

[22](27:1-4) Keil și Delitzsch, sugerând că o domnie de cincizeci de ani „nu este imposibil" de conceput, cred că este vorba de unu și același Achiș în ambele texte, precum și la 1 Regi 2:39 („Samuel," VII:255).

BIBLIOGRAFIE
(1 și 2 Samuel)

Blaikie, William Garden. "The First Book of Samuel. În *The Expositor's Bible.* Londra: Hodder and Stoughton, 1909.

___. "The Second Book of Samuel." În The Expositor's Bible. Londra: Hodder and Stoughton, 1909.

Erdmann, Christian F. "The Books of Samuel." În *Commentary on the Holy Scriptures, Critical, Doctrinal and Homiletical.* Vol. 3 al lui Lange. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1960.

Grant, F., W. "Samuel." În *The Numerical Bible.* Vol. 2, New York: Loizeaux Brothers, 1904.

Henry, Matthew. "The Books of Samuel." În *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible.* Vol. 2, Joshua to Esther. McLean, VA: MacDonald Publishing Company, n.d.

Jensen, Irving L. *I & II Samuel.* Chicago Moody Press, 1968.

Keil, C. F., and Delitzsch, F. "The Books of Samuel." În *Biblical Commentary on the Old Testament.* Vol. 7, Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.

Laney, J. Carl. *First and Second Samuel.* Everyman's Bible Commentary. Chicago: Moody Press, 1982.

Merrill, Eugene H. "I and 2 Samuel." În *The Bible Knowledge Commentary.* Old Testament. Wheaton IL: Victor Books, 1985.

Meyer, F. B. *Samuel.* Chicago: Fleming H. Revell Co., n.d. Retiplrire. Fort Washington, PA: Christian Literature Crusade, 1978.

Short, Arthur Rendle. *The Bible and Modern Medicine.* Chicago: Moody Press, 1953.

DOI SAMUEL

„Regele David este personajul central al acestei cărți; atunci când umblă în lumină, acest tip al lui Cristos Îl prezintă pe Regele Mesia în toată splendoarea Sa. Prima parte a cărții consemnează victoriile de care a avut parte în viața sa de credință și conflict; a doua parte relatează înfrângerile suferite, când prosperitatea îl amăgise să se abată de la cărarea credinței și să deschidă ușa neascultării și trăirii conform voinței sale."

– George Williams

Pentru introducerea la această carte, consultați 1 Samuel

SCHIȚA

I. DAVID PREIA, TREPTAT, PUTEREA (cap. 1–10)

- A. Jelirea morții lui Saul și a lui Ionatan (cap. 1)
- B. Încoronarea lui David ca rege peste Iuda (2:1-7)
- C. Conflictul cu casa lui Saul (2:8–4:12)
- D. Încoronarea sa ca rege peste întreg Israelul (cap. 5)
- E. Aducerea chivotului la Ierusalim (cap. 6)
- F. Legământul lui Dumnezeu cu David (cap. 7)
- G. Înfrângerea dușmanilor lui Israel (cap. 8)
- H. Compasiunea manifestată față de Mefiboșet (cap. 9)
- I. Alte cuceriri (cap. 10)

II. CĂDEREA LUI DAVID (cap. 11, 12)

- A. Crimele comise împotriva lui Batșeba și Urie (cap. 11)
- B. Mărturisirea făcută de David înaintea Domnului (12)

III. NECAZURILE LUI DAVID (cap. 13–20)

- A. Violarea lui Tamar de către Amnon (cap. 13:1-19)
- B. Răzbunarea lui Absalom împotriva lui Amnon; fuga lui Absalom (13:20-39)
- C. Revenirea lui Absalom la Ierusalim (cap. 14)
- D. Răscoala lui Absalom și fuga lui David (15:1-18)
- E. Prietenii și dușmanii lui David (15:19–16:14)
- F. Sfetnicii lui Absalom (16:15–17:23)
- G. Moartea lui Absalom și jelirea sa de către David (17:24–19:8)
- H. Revenirea lui David din exil (19:9-43)
- I. Răscoala lui Șeba și moartea sa (cap. 20)

IV. APENDICE (cap. 21–24)

- A. Foametea și încheierea acesteia (cap. 21)
- B. Psalmul de mulțumire al lui David (cap. 22)
- C. Vitejii lui David (cap. 23)
- D. Recensământul efectuat de David și consecințele sale (cap. 24)

COMENTARIU

I. DAVID PREIA, TREPTAT, PUTEREA (cap. 1–10)

A. Jelirea morții lui Saul și a lui Ionatan (cap. 1)

1:1-16 Întâi Samuel 29 consemnează modul în care Domnul l-a păzit pe David ca să nu lupte în bătălia soldată cu moartea lui Saul și a lui Ionatan.Și astfel lui David i-a fost înlesnit să lupte împotriva amaleciților, care prădaseră cetatea Țiclag (1 Sam. 30). După ce a revenit la Țiclag, David a primit din partea unui sol din nord vestea morții lui Saul. Solul avea hainele sfâșiate și capul presărat cu țărână – ambele simboluri de jale. Solul i-a relatat lui David cum l-a găsit pe Saul rănit, rezemându-se de sabia sa, în timp ce forțele inamicului se apropiau. Și i-a mai spus lui David că Saul l-ar fi rugat pe el, un amalecit, să-i dea o lovitură care să-i curme viața, drept care el i-a împlinit regelui dorința. Desigur această relatare se bate cap în cap cu cea de la 1 Samuel 31, unde se arată că Saul s-a sinucis. Cea mai rezonabilă explicație este că relatarea amalecitului din 2 Samuel 1 a fost o minciună. Cu alte cuvinte, el a crezut că lui David îi va face plăcere să dea față cu persoana care l-a ucis pe Saul, răsplătind-o cum se cuvine. Constatăm însă că David a fost foarte întristat de moartea lui Saul și a lui Ionatan, ținând doliu pentru aceștia iar la sfârșitul zilei ordonând executarea amalecitului, pentru uciderea unsului Domnului.

Amaleciții au fost dușmanii de neîmpăcat ai Israelului (Ex. 17). De fapt unul din motivele pentru care Saul a pierdut împărăția a fost faptul că nu a dus până la capăt porunca Domnului de a-i nimici pe aceștia (1 Sam. 15). Unii dintre amaleciți tocmai fuseseră uciși de David și de oamenii săi, pentru că prădaseră Țiclagul. Prin urmare, când un amalecit a sosit în tabăra lui David, anunțând că tocmai l-a omorât pe Saul, nici nu e de mirare că a plătit cu viața vestea adusă, cum că l-ar fi ucis pe unsul Domnului, în loc să fie răsplătit, cum se aștepta el.

1:17, 19 Faptul că David nu s-a bucurat de moartea lui Saul, ci l-a plâns cu amar relevă o altă trăsătură a caracterului său nobil.

O. von Gerlach vede o paralelă între David și Cristos în acest punct:

> Singurele manifestări de jale pentru moartea lui Saul, cu excepția celor venite din partea locuitorilor Iabeșului (1 Sam. 31:11), au purces tocmai de la omul pe care Saul îl urâse și prigonise atâția ani, până în clipa morții sale. Tot așa și succesorul lui David a plâns pentru căderea Ierusalimului, chiar pe când acesta era pe punctul de a-l ucide pe El Însuși.[1]

Totodată David a compus un cântec de jale intitulat **„Cântecul Arcului". Cartea lui Iașer** sau „Cartea Dreptului" a fost, probabil, o colecție de poezii despre bărbații de renume ai Israelului (vezi și Ios. 10:13). După câte se pare, această lucrare nu s-a păstrat până în zilele noastre și, desigur, nu a fost inclusă în textul sacru al Scripturii.

1:19-27 În cuvinte mișcătoare, David deplânge moartea lui Saul și a lui Ionatan – frumusețea Israelului. Într-un stil elevat, recurgând la procedee artistice bine alese, oda își previne auditoriul să nu dea de știre cetăților filistenilor că regele Israelului și fiii acestuia au murit, ca să nu li se dea filistenilor motiv să se bucure. Se face apoi apel la Munții Ghilboa, unde a murit Saul, peste care sunt chemate seceta și nerodnicia. Acolo, spune cântarea, a fost aruncat scutul lui Saul, fără untdelemn (v. 21). Cu alte cuvinte, s-a renunțat la el, nemaifiind uns pentru bătălie. Cântarea aduce omagiu curajului de care au dat dovadă Saul și Ionatan (v. 22), elogiindu-se virtuțile acestor oameni, care au murit împreună, după cum au trăit împreună (v. 23), dar cititorul va trebui să ia bine seama să nu deducă de aici că această unitate s-ar aplica și la destinul veșnic al celor doi. Cei ce au beneficiat de pe urma domniei lui Saul sunt chemați să plângă (v. 24). Poemul se încheie cu un elogiu pătrunzător la adresa lui Ionatan, prietenul intim al lui David.

Refrenul „Cum au căzut vitejii" (v. 19, 25, 27) a dăinuit până în zilele noastre.

B. Încoronarea lui David ca rege peste Iuda (2:1-7)

2.1-7 În contextul morții lui Saul și având în vedere că Israelul a rămas fără rege, David cere călăuzire de la Domnul și i se spune să se ducă la Hebron, una din cetățile din Iuda. Acolo bărbații din Iuda l-au uns ca rege al lor. Când aceștia l-au informat că oamenii din Iabeș Ghilead i-au făcut lui Saul o înmormântare cum se cuvenea, David le-a transmis numaidecât un mesaj de mulțumire, invitându-i, indirect, să-l recunoască de rege, cum făcuseră și oamenii din Iuda.

C. Conflictul cu casa lui Saul (2:8–4:12)

2:8-11 Dar nu toate semințiile lui Israel au fost pregătite să-l recunoască pe David de monarh. Astfel Abner, comandantul șef sub domnia răposatului Saul și unchiul acestuia, l-a luat pe singurul fiu supraviețuitor al lui Saul, Ișboșet, și l-a proclamat rege. Timp de șapte ani și șase luni David a domnit doar peste tribul lui Iuda, stabilindu-și capitala la Hebron. Însă Ișboșet a domnit doar doi din acești ani peste celelalte unsprezece triburi. Asta deoarece lui Abner i-a trebuit probabil cinci ani ca să-i alunge pe filisteni din țară și să-l consolideze pe Ișboșet pe tronul tatălui său.

David nu-și afirmase niciodată în trecut dreptul la tron, după cum n-o face nici acum. Mai degrabă el a preferat să lase întreaga chestiune în mâinile Domnului. Dacă Iehova l-a uns ca rege, Iehova îi va învinge pe dușmanii săi și-l va ajuta să ia în stăpânire împărăția. Tot așa și Domnul Isus așteaptă momentul stabilit de Tatăl ceresc pentru ca să domnească peste întreaga planetă. Stăpânirea Sa este recunoscută în prezent doar de o minoritate a locuitorilor pământului, dar a fost rânduită o zi în care orice genunchi se va pleca și orice limbă va mărturisi că Isus Cristos este Domn (Filipeni 2:10, 11).

2:12-17 După un timp Abner, fiul lui Ner, comandantul oștirii Israelului (adică al celor unsprezece seminții peste care încă nu domnea David) s-a întâlnit cu Ioab, fiul Țeruiei, liderul militar al ostașilor aflați sub conducerea lui David, la Ghibeon. Acolo, la marginea unui bazin, ei s-au hotărât să le ceară câtorva tineri din ambele tabere să se angajeze într-o competiție, care să stabilească superioritatea militară a unuia sau a altuia dintre ei. Când Abner a făcut această propunere, el nu s-a așteptat ca să fie doar o joacă, ci o confruntare militară adevărată. Cei doisprezece beniamiți au luptat împotriva a doisprezece bărbați din Iuda, urmarea fiind că aceștia s-au ucis unii pe alții. Rezultatul primei confruntări fiind neconcludent, a izbucnit o cruntă bătălie între restul bărbaților, urmarea fiind că oamenii lui Abner au fost învinși și au rupt-o la fugă, dezorientați.

2:18-23 Unul din frații lui Ioab, Asahel, cel iute de picior, l-a urmărit pe Abner, cu intenția de a-l ucide. La început Abner a încercat să-l înduplece pe Asahel să se mulțumească cu prinderea unuia dintre tineri. Se pare că Abner și-a dat seama că îi va fi ușor să-l ucidă pe Asahel, dar nu dorea să facă acest lucru, pentru a nu-l întărâta și mai mult pe Ioab. Când Asahel a refuzat să ia seama la al doilea apel al lui Abner, să înceteze urmărirea, Abner s-a întors spre acesta și, într-un gest de autoapărare, l-a ucis cu capătul de jos al suliței.

2:24-32 Ioab și celălalt frate al său, Abișai, au continuat urmărirea, până când au ajuns pe dealul Ama. Acolo Abner s-a rugat de Ioab să înceteze acest război inutil. Răspunsul lui Ioab ar putea avea două înțelesuri. Mai întâi s-ar putea înțelege că dacă Abner nu ar fi lansat provocarea inițială din versetul 14, tinerii s-ar fi întors acasă în pace. Sau ar putea fi interpretată, în varianta propusă de traducerea NIV, că dacă Abner nu ar fi solicitat un armistițiu, tinerii ar fi continuat să-i urmărească pe frații lor pînă a doua zi dimineața. În orice caz, Ioab a convenit să înceteze lupta. Abner și oamenii lui au traversat râul Iordan, ajungând la Mahanaim, situat pe malul de răsărit al Iordanului, unde Ișboșet își stabilise capitala. Abner a pierdut trei sute șaizeci de oameni. Iar Ioab

și oamenii lui s-au întors la Hebron, suferind o pierdere de numai nouăsprezece oameni.

3:1-5 În timpul celor șapte ani și jumătate petrecuți de David la Hebron, regatul său s-a întărit tot mai mult, în timp ce casa lui Saul, condusă de Ișboșet, a slăbit tot mai mult. Totodată a crescut și familia lui David. La sosirea în Hebron el avea două neveste, Ahinoam și Abigail. Contrar voii lui Dumnezeu, el și-a mai luat alte patru neveste: Maaca, Haghit, Abital și Egla. Aceste șase soții i-au dăruit lui David șase fii în total, trei dintre aceștia urmând să-i aducă multă întristare: Amnon, Absalom și Adonia. (Ulterior David a avut și alți fii.)

3:6-11 Deși pe față spunea că-l slujește pe Ișboșet, în realitate Abner își consolida propria sa poziție politică, văzând că balanța puterii înclină tot mai mult în favoarea lui David. Ișboșet l-a acuzat pe Abner că întreține relații cu Rițpa, ce fusese o concubină a lui Saul, interpretând acest fapt ca pe o dovadă că Abner dorește să preia controlul asupra celor unsprezece seminții. Nu știm dacă Abner era într-adevăr vinovat de acuzația ce i s-a adus. De fapt el a dezmințit-o cu mult patos și pe un ton lipsit de respect, declarând că va acorda loialitatea sa și a semințiilor Israelului lui David. Ișboșet a fost total neputincios în fața acestei desfășurări. Sintagma: **„Oare sunt eu un cap de câine ce aparține lui Iuda?"** înseamnă: „Sunt eu oare un trădător nenorocit și vrednic de dispreț, care a fost în trecut loial față de Iuda?"

3:12-16 Apoi Abner a trimis o solie la David, prin care se oferea să înduplece tot Israelul să accepte domnia sa. Înainte ca David să accepte propunerea lui Abner, a cerut ca Mical, fiica lui Saul, să-i fie returnată, sperând prin aceasta să-și întărească pretenția la tronul împărăției lui Saul. Într-un gest de supunșenie, Ișboșet a consimțit și Mical i-a fost adusă lui David – spre întristarea soțului ei, Paltiel. În felul acesta, viața lui David se complica și mai mult, în biografia sa înscriindu-se un alt capitol întunecos.

3:17-21 După asta Abner s-a deplasat în Beniamin și în celelalte seminții care îl urmaseră pe Ișboșet, spunându-le că David era mijlocul prin care Dumnezeu a promis că-i va izbăvi de asuprirea filistenilor. Întrucât, după câte se pare, răspunsul lor a fost favorabil, el l-a vizitat pe David, exprimându-și disponibilitatea de a strânge întreg Israelul pentru ca oamenii, cu mic cu mare, să-și exprime loialitatea față de el.

3:22-30 Pe când Abner ieșea din prezența lui David, pentru a aduce la îndeplinire planul propus, Ioab a revenit la reședința regală și a aflat ce se petrecuse în ziua aceea. După ce l-a mustrat pe rege pentru că, în opinia sa, ar fi procedat nechibzuit, primind un spion, Ioab a trimis în ascuns soldați care să-l aducă înapoi pe Abner. De îndată ce Abner s-a întors la Hebron, Ioab s-a prefăcut că vrea să stea de vorbă cu el în particular, lângă poartă, în realitate intenția lui fiind de a-l ucide pe Abner, într-un gest de răzbunare. Și astfel l-a înjunghiat în stomac, răzbunând moartea fratelui său, Asahel și eliminând un potențial rival la funcția de comandant șef al forțelor armate ale Israelului. Se pare că lui Ioab nu i-a păsat că Hebron era o cetate de refugiu, în care lui Abner i s-ar fi cuvenit să i se acorde cel puțin un proces, în care justiția să-și spună cuvântul (Nu. 35:22-25). Sintagma: **„care să se rezeme de un toiag"** (v. 29, în românește „cârjă") ar putea să se refere la un ciung. În versiunea NASB se spune: „care ia o furcă de tors", deci un efeminat. Traducerea RSV redă textul în mod similar, „unul care ține un fus", adică se ocupă de treburi femeiești, nefiind apt pentru război sau pentru munci grele, rezervate bărbaților.

3:31-39 David a proclamat o perioadă de doliu pentru Abner, dar nu a luat nici o măsură împotriva lui Ioab pentru asasinarea lui Abner. Regele a fost profund mâhnit de faptul că Abner a fost ucis mișelește, când un om de talia lui, care a dat dovadă de atâta curaj, în fruntea oștirii, ar fi meritat o moarte mult mai onorabilă. Gândul exprimat de versetul 33 ar putea fi următorul: „A murit oare Abner ca un om nepriceput, care n-a știut cum să se apere?", întrebare căreia trebuie să i se răspundă cu cuvintele: „Nu, ci el a căzut răpus în urma unui act mișelesc, a unei conspirații

cumplite."[2] Oamenii şi-au dat seama din atitudinea de întristare a regelui pentru faptul că Ioab a procedat de unul singur când l-a asasinat pe Abner. De fapt, David îşi exprimase public dezaprobarea faţă de cruzimea fiilor Ţeruiei (Ioab şi Abişai), cerând ca Domnul să-i pedepsească. În capitolul 3 am văzut cum Dumnezeu S-a folosit de păcatul şi intrigile oamenilor pentru a-i dărui lui David întreaga împărăţie. El face ca până şi mânia oamenilor să-L laude pe El (Ps. 76:10).

4:1-7 Moartea lui Abner a slăbit şi mai mult împărăţia lui Işboşet. De îndată ce armata şi-a pierdut puternicul ei lider, doi rebeli, Baana şi Rehab, s-au ridicat şi l-au asasinat pe rege. Ei au putut face acest lucru pătrunzând în casă pe când Işboşet îşi făcea siesta, prefăcându-se că vin să ia nişte grâu. Urmând exemplul Septuagintei, RSV traduce versetul 6 astfel: „Şi iată, păzitoarea casei curăţase grâu, dar i s-a făcut somn şi a adormit. Prin urmare, Rehab şi fratele său, Baana, s-au strecurat înăuntru." Prin fapta celor doi s-a ajuns să nu mai existe decât un singur moştenitor de parte bărbătească la tronul lui Saul: infirmul Mefiboşet.

4:8-12 Rehab şi Baana i-au adus lui David capul lui Işboşet, sperând că vor fi răsplătiţi pentru aceasta. Oamenii aceştia ticăloşi au încercat să sugereze că Domnul i-ar fi îndemnat să facă ce au făcut. Numai că David nu avea cum să cadă victimă unei atari înşelăciuni! El ştia că Dumnezeu nu-i poate face pe oameni să calce legea Sa pentru a-l înscăuna pe el ca rege. Dumnezeu era întru totul capabil să-Şi împlinească promisiunile făcute faţă de David fără să fie nevoie să recurgă la asistenţa unor ucigaşi. Şi astfel David le spune celor doi că sunt mai vinovaţi decât cel care afirmase că l-a ucis pe Saul, drept care porunceşte imediat ca aceştia să fie omorâţi. Trupurile lor neînsufleţite au fost expuse în public, în semn de ocară, pe când capul lui Işboşet a fost îngropat cu toată cinstea în mormântul lui Abner.

D. Încoronarea lui David ca rege peste întregul Israel (cap. 5)

5:1-5 Cu cuvinte de loialitate şi supunere, cele unsprezece triburi ale Israelului s-au alăturat celui de-al doisprezecelea, Iuda, recunoscându-l pe David ca rege de drept. Cei care s-au prezentat la această ceremonie sunt enumeraţi la 1 Cronici 12:23-40). Şi astfel peste naţiunea unită a început o domnie de treizeci şi trei de ani. Socotind şi cei şapte ani şi jumătate cât a domnit de la Hebron, David a domnit în total patruzeci de ani.

Versetul 3 consemnează a treia ungere a lui David. Prima oară el a fost uns de profetul Samuel (1 Sam. 16:13). Apoi a fost uns ca rege peste casa lui Iuda la Hebron (2:4). Şi, în fine, acum este uns ca rege de drept peste întreaga naţiune Israel.

5:6-10 Una din primele acţiuni militare întreprinse de Regele David a fost capturarea fortăreţei de pe Muntele Sion din mâinile iebusiţilor. Aceşti războinici păgâni credeau că cetatea lor este atât de puternic fortificată încât ar putea fi apărată chiar şi de şchiopi şi de orbi. David a detectat un punct slab în sistemul de alimentare cu apă al cetăţii. El a poruncit oamenilor săi să pătrundă prin ţevile subterane folosite de iebusiţi pentru aducţiunea apei de la o fântână din apropiere. Strategia s-a dovedit foarte bună şi astfel cetatea Iebus a fost cucerită, devenind Ierusalim sau Cetatea lui David, capitala naţiunii Israel. Ultima parte a versetului 8 se referă la batjocura lansată de iebusiţi în versetul 6, care a devenit ulterior o zicătoare: „Orbii şi şchiopii nu vor intra în casă." Milo era denumirea aplicată unei secţiuni din fortificaţiile străvechi ale cetăţii. (Din relatarea paralelă de la 1 Cronici 11 reiese că Ioab este cel care a condus ostaşii în operaţiunea de cucerire a cetăţii, asigurându-şi astfel funcţia de comandant al forţelor lui David.)

5:11-16 Hiram, regele neevreu al Hiramului, a trimis materiale şi lucrători care să-i construiască lui David un palat la Ierusalim. David şi-a luat alte concubine şi neveste cât a stat la Ierusalim, încălcând porunca de la Deuteronom 17:17, şi i s-au născut fii şi fiice. Spiţa regală a lui Mesia îl cuprinde şi pe Solomon. Există alte două liste ale fiilor născuţi lui David la Ierusalim (1 Cro. 3:5-18; 14:3-7), existând uşoare

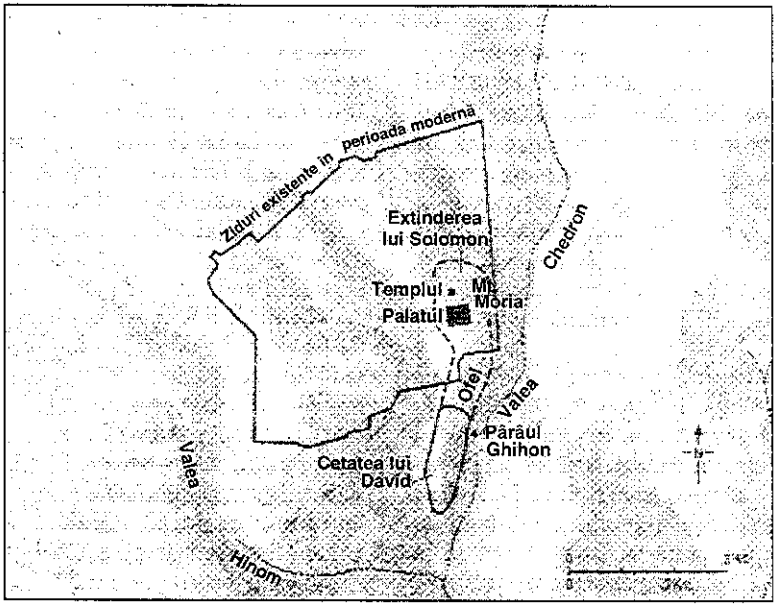

Ierusalim: Cetatea lui David. David a cucerit fortăreața numită Iebus, schimbându-i numele în „Cetatea lui David," consolidându-și astfel domnia pe plan militar și politic. Apoi a consolidat conducerea religioasă, mutând chivotul legământului în Cetatea lui David. Ulterior Solomon a lărgit hotarele cetății spre nord, până la Muntele Moria, zidind templul și palatul regal.

deosebiri (majoritatea ținând de ortografiere) între cele trei liste.

5:17-21 Tulburați la auzul veștii privitoare la unitatea Israelului și la existența unui guvern central, filistenii s-au decis să lanseze un atac. Astfel ei și-au strâns forțele în Valea Refaim, la sud de Ierusalim. Fiind asigurat de Domnul că va avea parte de biruință, David a atacat dușmanul, înfrângându-l. Apoi a dat locului aceluia denumirea de Baal Perazim, adică „Baal este frânt" sau „stăpânul brеșei" (text marginal NASB și NKJV). Domnul făcuse breșă în rândurile dușmanului cu acea ocazie. Chipurile pe care le-au abandonat filistenii au fost capturate de David (v. 21) și arse (1 Cron. 14:12) pentru ca nu cumva să devină pietre de poticnire pentru generațiile viitoare.

5:22-25 După un timp, filistenii au revenit în Valea Refaim, amenințând din nou Israelul. De data aceasta, Domnul i-a spus lui David să încercuiască pe la spate forțele inamice, în dreptul duzilor. Când va auzi, din vârful duzilor, vuiet de pași în vârful duzilor, va ști că Domnul a pornit împotriva filistenilor. Prin urmare, David a nimicit inamicul de la Gheba la Ghezer. Probabil că în loc de Gheba ar trebui citit Ghibeon (text marginal NKJV, LXX și 1 Cron. 14:16)[3] Observați că David nu a luat ca de la sine înțeles faptul că dacă Dumnezeu i-a călăuzit în prima bătălie (v. 19) va face la fel și-ntr-a doua (v. 23). Avem datoria să căutăm voia lui Dumnezeu tot timpul și în toate lucrurile. Dacă în prima bătălie Dumnezeu i-a spus lui David să folosească strategia atacului direct, în a doua i-a spus să recurgă la ambuscadă.

E. Aducerea chivotului la Ierusalim (v. 6)

Evenimentele din capitolul 6 nu au avut loc la rând, imediat după cele consemnate în capitolul 5. Doi Samuel nu prezintă evenimentele întotdeauna în origine strict cronologică.

6:1-7 Ultima oară când ni s-a vorbit despre chivot a fost la 1 Samuel 7:1, 2, când fusese trimis înapoi de către filisteni, fiind așezat în casa lui Abinadab din Chiriat Jearim. De atunci au trecut mulți ani. Acum vedem cum David s-a decis să aducă chivotul la Ierusalim, pentru ca cetatea să fie capitala nu numai politică, ci

și religioasă a națiunii. Astfel el a plecat împreună cu treizeci de mii de bărbați din Israel la Baale Iuda (Chiriat Jearim) ca să aducă chivotul. Dumnezeu dăduse instrucțiuni ca chivotul să fie purtat cu ajutorul unor drugi, care să se sprijine pe umerii cohatiților (Num. 7:9). Iată însă că aici îl vedem pe David confecționând un car în care a fost dus cu mare bucurie chivotul la aria lui Nachon (numit Chidon la 1 Cron. 13:9). Acolo boii s-au împiedicat și chivotul era în pericol să cadă jos din căruță. Uza, fiul lui Abinadab, a încercat să susțină chivotul cu mâna. Numai că nici măcar preoților nu li se permitea să se atingă de chivot (Num. 4:15); Uza a fost lovit pe loc, fiind omorât de Domnul.

De multe ori s-a ridicat întrebarea: de ce l-a lovit Domnul pe Uza pentru că s-a atins de chivot, când și filistenii s-au atins de el și nu au fost nimiciți. Răspunsul pare să fie următorul: „cu cât este cineva mai aproape de Dumnezeu, cu atât mai solemn și mai rapid va fi judecat pentru orice faptă rea comisă de el." Judecata trebuie să înceapă de la casa lui Dumnezeu.

A fost oare acțiunea lui Dumnezeu prea severă? Noi ne permitem cu ușurință să-L criticăm pe Dumnezeu pentru că nu ne dăm seama de sfințenia și maiestatea Sa. Chivotul era cea mai apropiată reprezentare vizibilă a lui Dumnezeu Însuși până la venirea lui Isus pe pământ. Uza a nesocotit însă acest lucru. Moartea sa a fost o lecție usturătoare pentru israeliți să ia în serios gloria lui Dumnezeu. Demonstrează oare limbajul și acțiunile noastre realitatea cuvintelor noastre când spunem: „Sfințească-Se Numele Tău!"? (*Daily Notes of the Scripture Union*).

6:8-11 David a protestat în fața Domnului împotriva acestei judecăți solemne și pentru un timp a renunțat la ideea de a aduce chivotul în Cetate, plasându-l în casa lui Obed-Edom, probabil în apropiere de Ierusalim.

Domnul a binecuvântat mult familia lui Obed-Edom în timpul celor trei luni cât s-a aflat chivotul în casa lui.

6:12-15 Aflând despre binecuvântarea aceasta, Regele David s-a hotărât să aducă chivotul lui Dumnezeu la Ierusalim. Relatarea din 1 Cronici 15:13-15 ne oferă amănuntele suplimentare, conform cărora în aceste trei luni David a cercetat Scripturile ca să vadă cum trebuia să se facă transportarea chivotului. Astfel s-a renunțat la noul car și leviții au transportat chivotul cu ajutorul drugilor care s-au sprijinit pe umerii lor. După ce purtătorii au înaintat cu mare atenție șase pași, ca să se asigure că Domnul nu este nemulțumit de acțiunea lor, David a jertfit boi și oi îngrășate. Apoi, în timp ce poporul dansa de bucurie pe ulițe, chivotul a fost plasat într-un cort temporar în Cetatea lui David. (Este probabil ca Psalmul 68 să fi fost compus cu această ocazie.) Regele însuși a fost atât de mișcat încât a dansat înaintea Domnului cu toată râvna. David purta un efod de in, în locul veșmintelor sale regale.

6:16-23 Soția sa, Mical, l-a privit pe fereastră și l-a văzut îmbrăcat cu efodul, purtându-se într-o manieră pe care ea a considerat-o nedemnă de un rege. Când a venit David acasă, ea l-a acuzat, fără temei, că s-ar fi expus la un act indecent, dansând în public. („Dezvelirea" din versetul 20 trebuie înțeleasă în lumina versetului 14.) El a răspuns că prin dans și-a exprimat bucuria în Domnul și a lăsat să se înțeleagă că nu intenționează să-și curme râvna pentru lucrurile lui Dumnezeu. El avea să se lase să fie și mai disprețuit de oameni și smerit în ochii lor, dar avea să fie cinstit de „servitoarele" la care s-a referit Mical. Din pricina atitudinii de critică la adresa lui David, Mical a suferit ocara de a nu naște copii până în ziua morții ei. Este o atenționare demnă de luat în seamă că spiritul de critică înăbușă rodnicia.

F. Legământul lui Dumnezeu cu David (cap. 7)

7:1-5 David a socotit că nu este potrivit ca el să locuiască într-o casă frumoasă, câtă vreme chivotul lui Dumnezeu era păstrat în interiorul perdelelor cortului. Și astfel l-a înștiințat pe profetul Natan cu privire la intenția sa de a clădi o casă pentru chivot. La început Natan a aprobat intenția lui David, poate pentru că nu L-a consultat pe Domnul mai întâi. Dar apoi Cuvântul Domnului l-a informat că lui

David nu i se va permite să clădească un templu pentru Iehova.

7:6-11 Domnul i-a amintit lui Natan că locuise într-un cort în toată perioada scursă de la ieşirea din Egipt. Cortul fusese o locuinţă potrivită pentru israeliţi, atâta timp cât s-au deplasat. Dar acum a sosit timpul pentru ctitorirea unui templu propriu-zis.

7:12-15 Apoi Domnul i-a revelat lui Natan un legământ necondiţionat pe care El avea să-L încheie cu David. Legământul îi promitea lui David că va avea un fiu (Solomon), care va înălţa templul; şi că tronul acestui fiu va fi statornicit pe veci; că atunci când va păcătui, Dumnezeu îl va îndrepta, dar că îndurarea Sa nu se va sfârşi.

7:16, 17 Mai mult – i se promitea lui David – casa lui, regatul şi tronul său vor fi statornicite pe vecie iar tronul Israelului va fi ocupat doar de descendenţi ai săi. Dinastia lui David este în prezent întreruptă, de la captivitatea babiloneană, dar ea va fi restabilită când Cristos, descendentul lui David, va reveni pentru a domni peste întreg pământul, cum arată şi Jensen:

> David a voit să zidească un templu pentru Dumnezeu, dar privilegiul acesta i-a fost acordat, în schimb, lui Solomon. Negreşit elementul care a dominat viaţa întreagă de slujire a lui David faţă de Dumnezeu a fost însă lupta, iar nu activitatea edilitară. Dar chiar şi prin această luptă el pregătea terenul pentru ca altul să pună temelia casei de închinăciune pe care inima sa ardea de dor s-o construiască. După ce s-au terminat războaiele, Solomon a ridicat un templu din materialele pregătite dinainte de David. David Îl reprezintă pe Cristos în gloria Sa, după ce se vor fi sfârşit conflictele şi suferinţele. Biserica, templul adevărat al lui Dumnezeu, având-L pe Cristos ca piatră unghiulară, se va manifesta în zilele de pe urmă. Acum, în zilele pline de suferinţe şi conflicte ale bisericii, se pregătesc materialele pentru această glorioasă clădire pentru Dumnezeu.[4]

7:18-29 Profund mişcat de legământul de har încheiat de Dumnezeu cu el, David a intrat în cortul provizoriu şi a rostit rugăciunea de mulţumire consemnată aici. În ea, arată Blaikie,

> El îşi exprimă mirarea pentru trecut, prin faptul că Dumnezeu a ales un om atât de obscur în cadrul familiei şi obscur ca persoană. Apoi se miră cu privire la prezent – „M-ai călăuzit, Doamne, până în prezent" – şi apoi se miră cu privire la viitor, prin purtarea de grijă pentru stabilitatea casei sale, în zilele ce vor veni.[5]

„Şi acesta este obiceiul („legea" în textul marginal) omului, o, Doamne Dumnezeule" (v. 19b NASB) – înseamnă că Dumnezeu îl tratase pe David cu aceeaşi dragoste şi mărinimie pe care poruncise Dumnezeu să o aibă oamenii unii faţă de alţii.

G. Înfrângerea duşmanilor lui Israel (cap. 8)

8:1, 2 Politica lui David în timpul domniei sale a fost să-i elimine din regat pe locuitorii păgâni care s-au răzvrătit împotriva domniei sale. Politica aceasta a dus la lărgirea teritoriului Israelului.

De exemplu, el i-a înfrânt pe filisteni, cucerind Meteg Ama – adică Gat (1 Cro. 18:1). Odinioară făcuse pe nebunul în Gat (1 Sam. 21:10-15). Acum i-a cucerit pe moabiţi, folosind o linie de măsurat pentru a selecta două treimi dintre ei care să fie omorâţi. Moab trebuie să se fi purtat negreşit cu violenţe faţă de Israel.

8:3-8 Următoarea victorie repurtată de David a fost în zona Siriei, unde l-a înfrânt pe Hadadezer, regele unei ţări numite Zoba, situată între Hamat şi Damasc, capturând o mie de care, şapte sute de călăreţi şi douăzeci de mii de infanterişti.

De asemenea David a tăiat tendoanele de la genunchii cailor de trăsură, nepăstrând decât cai pentru o sută de care.[6] Astfel caii au fost făcuţi inapţi de luptă. Când sirienii din Damasc au venit să-l ajute pe Hadadezer... David a nimicit douăzeci de mii dintre ei, făcându-i pe sirieni vasalii săi. Apoi David a revenit la Ierusalim, cu bronzul şi scuturile de aur pe care le-a capturat de la Hadadezer.

8:9-12 Toi, regele vecin din Hamat, l-a felicitat pe David pentru triumful său militar asupra lui Hadadezer, trimiţându-i daruri de argint, aur şi bronz. Aceste metale preţioase,

împreună cu tot argintul și aurul câștigat de David în cursul războaielor pe care le-a purtat, au fost dedicate Domnului și folosite ulterior la construirea templului.

8:13 Se ridică întrebarea dacă David a omorât edomiți sau sirieni în Valea Sării. La 1 Cronici 18:12 se spune că Abișai a omorât optsprezece mii de edomiți. Unele manuscrise ebraice, precum și Septuaginta și traducerile în limba siriacă, acceptă varianta „edomiți". Dar unele versiuni în limba engleză se pronunță pentru varianta „sirieni." Pentru comentarii suplimentare legate de această deosebire de vederi, vezi nota finală 7.

Dar faptul că David și-a făcut un renume din victoria consemnată în 2 Samuel, pe când la 1 Cronici meritul pentru această victorie îi este atribuit lui Abișai este fără îndoială neobișnuit. Întâi Cronici este de obicei foarte elogioasă la adresa lui David. Poate că, așa cum se întâmplă de atâtea ori în război, „conducerea superioară" (în cazul acesta David) primește credit pentru victoria obținută de ostași, în virtutea faptului că este „comandantul suprem al forțelor armate". Dar cel care a condus efectiv bătălia a fost Abișai și chiar și cronicarul, care caută să sublinieze spița lui David, a fost călăuzit de Duhul Sfânt să atragă atenția cititorului asupra conducătorului de pe câmpul de bătălie. Și, pentru a complica și mai mult lucrurile, textul din titlul Psalmului 60 afirmă că „Ioab (fratele lui Abișai) a omorât douăsprezece mii de edomiți în Valea Sării."[8]

Eugene Merrill propune următoarea soluție:

> Poate că diferența se poate explica prin observația că întreaga campanie s-a desfășurat sub comanda directă a lui Abișai și că Ioab a fost răspunzător (împreună cu soldații din contingentul său) de omorârea a două treimi din edomiți.9

8:14 Faptul că David a stabilit garnizoane în tot Edomul și i-a făcut pe edomiți slujitorii săi este sprijinit, probabil, și de textul marginal „edomiții" din versetul 13 și din toate manuscrisele pasajului paralel de la Cronici.

8:15-18 Și astfel împărăția și puterea lui David au fost mult sporite, el domnind cu dreptate și echitate. Unii din oamenii de seamă din jurul său sunt enumerați în versetele 16-18: Ioab, comandantul șef al armatei; Iosafat – cronicarul; Țadoc și Ahimelec (poate o greșeală de copiere pentru Abiatar, vezi mai jos) – preoți; Seraia – secretar; Benaia – mai mare peste gărzile de corp ale lui David; fiii lui David – mari demnitari. În versetul 17 avem o problemă textuală. Acolo și la 1 Cronici 18:16 și 24:6 Ahimelec este enumerat ca fiu al lui Abiatar, dar la 1 Samuel 22:20 se spune că Abiatar a fost „fiul lui Ahimelec". Cea mai simplă explicație ar fi că în versetele care îl listează pe Ahimelec ca fiu al lui Abiatar un copist va fi inversat numele.

Dar mai există o posibilitate, bazată pe obiceiul Vechiului Testament de a atribui același nume și generațiilor ulterioare. Cu alte cuvinte, nepoții purtau numele bunicilor. Astfel în orice moment colegul de preoție al lui Țadoc era fie Abiatar, fie Ahimelec. Abiatar și Ahimelec au funcționat ca preoți colegi în același fel în care se pare că au funcționat Ana și Caiafa în vremea Domnului nostru (Luca 3:2).

Când Saul l-a omorât pe Ahimelec și pe fiii acestuia la Nob, Abiatar a fost singurul supraviețuitor. Când David a devenit rege, l-a numit pe Abiatar mare preot, dar nu l-a caterisit pe Țadoc.

H. Compasiunea manifestată față de Mefiboșet (cap. 9)

9:1-13 David și-a adus aminte de legământul încheiat cu Ionatan (1 Sam. 20:14-17) că-i va arăta bunătate și astfel s-a grăbit să-l aducă la îndeplinire. Ziba, un servitor al răposatului rege Saul, i-a raportat lui David că un fiu schilod al lui Ionatan trăia la Lo Debar, pe malul de răsărit al râului Iordan. David a dat ordin să fie adus acesta la Ierusalim și să i se restituie bunurile familiei. De asemenea a poruncit ca Mefiboșet să fie lăsat să mănânce la masa regelui. Ziba și fiii săi au fost desemnați să-l slujească pe Mefiboșet.

Mefiboșet este întruchiparea sufletului neconvertit care trăiește într-un pământ secetos (Lo Debar ar putea să însemne: „nu e pășune"[10]) și este vândut păcatului.

(Machir înseamnă vândut – v. 4). El era un supraviețuitor proscris al familiei decăzute a lui Saul. Nu putuse să vină la David să-i cerșească îndurare, deoarece era olog de ambele picioare. Dar milostivul suveran l-a căutat el însuși, scoțându-l la lumină pentru a-l binecuvânta. Odată găsit, Mefiboșet a primit multe bogății și un loc de părtășie la masa regelui. Sunt evidente astfel paralelele cu mântuirea de care am avut și noi parte. Aidoma lui Mefiboșet, și noi eram neputincioși (neputând veni la Dumnezeu); starea noastră era deznădăjduită (prin faptul că ne-am născut în omenirea decăzută). Dar prin har am devenit obiecte ale îndurării divine. Am fost elevați la un loc de cinste în cadrul familiei lui Dumnezeu, fiind făcuți comoștenitori cu Cristos.

O iubire atât de uimitoare, de divină
Reclamă inima mea, viața mea, tot ce am!
–Isaac Watts

I. Alte cuceriri (cap. 10)

10:1-5 Se pare că Nahaș, regele amoniților, îi făcuse la un moment dat un favor regelui. Este același Nahaș pe care Saul îl învinsese la începutul domniei sale (1 Sam. 11). Poate că Nahaș l-a ajutat pe David când fugea de Saul, așa încât, pentru o vreme, Saul a fost adversarul lor comun. Acum David a dorit să-l recompenseze pe Nahaș pentru loialitatea sa. Prin urmare, a trimis soli la Hanun, fiul lui Nahaș, care a fost încoronat rege după moartea tatălui său. Prinții lui Amon i-au suspectat însă pe oamenii lui David de a fi spioni și astfel Hanun i-a supus la ocări și fapte degradante. David s-a aprins de mânie când a văzut la ce umilințe au fost supuși solii săi.

10:6-8 De îndată ce amoniții au aflat de mânia lui David, s-au pregătit pentru război împotriva Israelului, angajând ajutorul mercenar al sirienilor din nord (vezi 1 Cro. 19). Astfel oamenii lui David, sub conducerea lui Ioab, au fost confruntați cu două oștiri: a sirienilor și a amoniților.

John Haley ne oferă următoarea explicație cu privire la inconsecvențele dintre versetul 6 și 1 Cronici 19:6, 7.

Betrehob era una din împărățiile mici din Mesopotamia, după cum erau Maaca, Zoba (Țoba) și Tob, monarhi lipsiți de importanță ai Siriei. Astfel se poate stabili o armonizare între nume și numere după cum urmează:[11]

2 Samuel	
Sirienii lui Bet Rehob și Zoba	20.000
Sirenii lui Tob	12.000
Sirienii lui Maaca	1.000
TOTAL	33.000

1 Cronici		
Sirienii de la Zoba, etc.	32.000	
Sirienii lui Maaca (nu se precizează numărul)	(1.000)	
TOTAL		33.000

10:9-14 Ioab și-a împărțit oamenii în două grupe. El însuși a fost comandant peste unii din cei mai buni soldați, în campania împotriva sirienilor. Fratele său Abișai a condus restul israeliților împotriva lui Amon. Ambii generali au convenit să trimită ajutor celuilalt dacă va fi amenințat. Sirienii au fugit când Ioab și oamenii săi au atacat pe câmp deschis. Apoi amoniții înfricați s-au retras în cetatea lor (probabil Raba).

10:15-19 La scurt timp după aceea, sirienii și-au reorganizat forțele, solicitând ajutor de la alte state siriene. Ei au mărșăluit până la Helam, la est de Iordan (nu se cunoaște locul exact), unde armata lui David i-a înfruntat și învins. Israeliții au distrus șase sute de cai de trăsură și patruzeci de mii de călăreți. La 1 Cron. 19:18 se spune că pierderile au fost de „șapte mii de cai de trăsură și patruzeci de infanteriști." Williams sugerează că a fost o brigadă de cavalerie de 40.000 de oameni cu 700 de care ușoare și o brigadă de infanteriști de 40.000 de oameni cu 700 de care grele.)[12] Bătălia aceasta i-a convins pe sirieni cu privire la forța lui David și astfel ei au încheiat pacea cu Israelul, refuzând să-i mai ajute pe amoniți.

II. CĂDEREA LUI DAVID (cap. 11, 12)

A. Crimele comise împotriva lui Batșeba și Urie (cap. 11)

11:1-5 Notabila cădere morală a lui David a fost prilejuită, scrie venerabilul

comentator Matthew Henry, de trei lucruri: (1) „Neglijarea îndatoririlor sale"; (2) „Iubirea confortului și tendința spre un trai tihnit"; (3) „Un ochi neastâmpărat."[13] În loc să se ducă pe câmpul de bătălie, să lupte alături de oștenii săi împotriva amoniților, în primăvara acelui an, David l-a trimis în schimb pe Ioab, el rămânând acasă fără ocupație. Momentele de inactivitate sunt adesea ușa prin care pătrund cele mai mari ispite. Într-o seară, pe când privea de pe acoperișul palatului său, a văzut o femeie frumoasă îmbăindu-se. După cercetările de rigoare, a aflat că este soția lui Urie, unul din vitejii lui David. Regele a trimis îndată să-i fie adusă această femeie, cu care a comis adulter. După ce s-a curățit de întinarea ei ceremonială, femeia s-a întors acasă. Dar de îndată ce a constatat că a rămas gravidă, i-a dat de veste lui David.

11:6-13 Confruntat cu acest deznodământ, regele David a urzit un plan prin care să-și mușamalizeze păcatul. Mai întâi l-a chemat pe Urie de pe front, prefăcându-se că dorește să afle cum merg lucrurile cu Ioab și oștirea sa. După ce a primit răspunsurile solicitate din gura lui Urie, David l-a îndrumat pe acesta să se ducă acasă, sperând că va avea relații sexuale cu Batșeba și astfel, când se va naște copilul, Urie va crede că este al său. Numai că Urie a dat peste cap planurile lui David. În loc să meargă acasă, el s-a culcat în pragul casei regale, deoarece nu a considerat că are dreptul să se bucure de căldura căminului său, atâta timp cât națiunea se afla în război, locul său fiind alături de camarazii săi. În disperare de cauză, David l-a îmbătat pe Urie, dar acesta, fiind soldat credincios, tot n-a putut fi înduplecat să meargă acasă. Loialitatea lui Urie contrastează puternic cu perfidia regelui.

11:14-17 În continuare, David a comis cea mai josnică și mai infamă faptă din viața sa. I-a poruncit lui Urie să-i transmită lui Ioab o scrisoare ce conținea însăși sentința sa de moarte. Asta pentru că regele i-a poruncit lui Ioab să-l repartizeze pe Urie în linia întâi a frontului, unde era bătălia mai aprigă, asigurându-se astfel că acesta va fi ucis. În felul acesta Urie nu va mai fi în viață, ca să poată contesta că odrasla născută de Batșeba ar fi copilul său. La rândul său, Ioab a condus bătălia în așa fel încât moartea lui Urie să fie un fapt împlinit, ordonând trupelor să înainteze, iar apoi cerându-le celor de pe flancuri să se retragă. Când Urie și oamenii săi, ocupând poziția de mijloc, au înaintat, s-au expus atacului amoniților de pe metereze. Desigur, a fost o tactică militară fără sens, dar pe plan practic a reușit să-l elimine pe Urie și pe mulți alți slujitori loiali ai lui David.

11:18-21 Când Ioab i-a trimis vești lui David, a știut că regele se va mânia să afle că armata sa a suferit o înfrângere și va întreba: „De ce te-ai apropiat atât de mult de cetate? Nu ți-ai adus aminte de Abimelec, fiul lui Ghedeon (Ierubeșet), care a murit pentru că a procedat exact așa?" (vezi Jud. 9:50-55). Prin urmare Ioab l-a instruit pe sol să domolească mânia regelui adăugând următorul mesaj: „A murit și robul tău Urie," în felul acesta David fiind ajutat să treacă cu vederea înfrângerea suferită în acea zi.

11:22-25 Solul i-a raportat lui David exact așa cum fusese instruit, după care i s-a spus să-i transmită lui Ioab răspunsul regelui, prin care acesta afirma că înfrângerile militare sunt inevitabile și că nu trebuie să se întristeze prea mult din pricina morții lui Urie, deoarece – nu-i așa? – sabia lovește fără părtinire, când pe unul, când pe altul. În felul acesta, dând dovadă de o cumplită fățărnicie, David a încercat să-și ascundă profunda vinovăție „prin comentariul cu nuanțe fataliste, despre natura inevitabilă și capricioasă a morții."

După timpul cuvenit de doliu, David a trimis să-i fie adusă Batșeba, care i-a devenit soție. Și nu după mult timp acesteia i s-a născut un copil.

Faptul că Scripturile relatează acest incident din viața lui David este un indiciu grăitor al consecvenței și trăiniciei lor. Ele ne oferă astfel o imagine neretușată, de mare franchețe, asupra oamenilor lui Dumnezeu, exact așa cum au fost aceștia, cu toate sechelele pe care le-au avut (*Daily Notes of the Scripture Union*).

B. Mărturisirea făcută de David înaintea Domnului (cap. 12)

12:1-9 Majoritatea cercetătorilor sunt de părere că între capitolul 11 și 12 există un interval de un an, timp în care mâna Domnului a apăsat greu asupra lui David; lupta sa spirituală este descrisă în Psalmii 32 și 51. Profetul Natan a venit la David, spunându-i o parabolă și cerându-i să se pronunțe asupra verdictului care se cerea: „Un om bogat, cu multe oi, n-a vrut cu nici un chip să ia un miel din turma sa când i-a venit un oaspete, ci s-a dus la săracul din sat, luându-i cu forța și înjunghiind tocmai oița pe care acesta o iubea atât de mult încât ea mânca din aceeași bucată de pâine cu el, bea din același pahar cu el, dormea la sânul lui și o privea ca pe fiica lui." Fiind mult mai priceput în a judeca păcatul din viața altora, David a spus numaidecât, cu indignare, că bogatul va trebui să restituie de patru ori ce a luat și că, de fapt, merita să moară pentru mârșăvia comisă. În clipa aceea, Natan l-a informat pe David că el este omul acela: „Dumnezeu s-a purtat cu tine plin de har – îi va fi spus Natan lui David – făcându-te rege, dându-ți bogății și tot ce ți-a dorit inima. Dar tu ai luat-o pe Batșeba de lângă soțul ei, după care l-ai omorât pe acesta pentru a-ți ascunde crima."

12:10-14 Apoi a fost pronunțată o sentință solemnă asupra regelui: copiii lui îi vor aduce întristare. Familia lui va fi sfâșiată de conflicte. Nevestele lui îi vor fi furate și violate în public (vezi 2 Sam. 16:22). Fapta lui păcătoasă va fi adusă la cunoștința tuturor. După aceea, David s-a pocăit și și-a mărturisit păcatul, recunoscând că acesta a fost comis împotriva Domnului, cum comentează și Morgan:

> Observați cuvintele „de asemenea" din versetul 13. Un om îndepărtează de la el păcatul comis când și-l mărturisește, făcând posibil ca și Dumnezeu să-l îndepărteze.[14]

Imediat Natan la asigurat că pedeapsa pentru păcatul său a fost ispășită și că David nu va muri. Dar consecințele păcatului său nu vor întârzia să se arate. De fapt el va trebui să restituie de patru ori (Ex. 22:1), așa cum decretase chiar el însuși în parabola cu bogatul: copilul va muri; Amnon va fi asasinat (cap. 13); Absalom va fi ucis (cap. 18); Adonia va fi executat (1 Regi 2).

12:15-23 Când copilul a căzut greu bolnav, David s-a prosternut în rugăciune și post, fiind adânc îndurerat. Dar când a aflat că copilul a decedat, s-a sculat și a mâncat, explicând că acesta nu se mai poate întoarce, dar că David se va întâlni într-o zi cu el, când va muri la rându-i. Versetul 23 a fost un izvor de mângâiere pentru părinții credincioși care și-au pierdut prunci sau copii în frageda lor copilărie. Iată ce spune Matthew Henry pe această temă:

> Părinții evlavioși au multe motive să nădăjduiască privitor la copiii lor care mor în pruncie că sufletul lor va fi în siguranță pe lumea cealaltă; asta pentru că promisiunea este pentru noi și pentru sămânța noastră, care se va împlini în cazul celor care nu-și baricadează ușa, după cum nici pruncii nu se închid în ei înșiși.[15]

Putem avea încredere că acei copii care mor înainte de a atinge vârsta responsabilității merg în rai, pentru că Isus a spus: „A unora ca aceștia este împărăția cerurilor" (Mat. 19:14).

Faptul că David era înzestrat cu o adâncă înțelegere a caracterului lui Dumnezeu reiese clar din modul în care a răspuns la judecata lui Dumnezeu. Înainte de a se fi abătut năpasta, el s-a rugat, conștient că Iehova este *un Dumnezeu al îndurării*. După ce s-a abătut năpasta, el s-a închinat, conștient că Iehova este *un Dumnezeu al neprihănirii*. El a dat uitării lucrurile din trecut, a acceptat disciplina divină și și-a îndreptat privirile spre viitor. David nu s-a lăsat pradă disperării, pentru că știa că Dumnezeu încă avea să-l binecuvânteze. Și istoria a demonstrat că David nu s-a înșelat.

12:24, 25 Batșeba a născut încă un fiu, pe nume Solomon, care era destinat să-i succeadă tatălui său pe tronul lui Israel. Prin profetul Natan, Dumnezeu i-a dat copilului și numele de **Iedidia** (*preaiubit de Iehova*).

12:26-30 Acum firul narațiunii reia atacul militar împotriva cetății Raba, întrerupt la 11:1 de păcatul lui David. Se pare că Ioab capturase toată cetatea, cu excepția

unei mici porțiuni, probabil cetățuia din vârful dealului. (Josephus[16] și NKJV spun că Ioab a capturat sistemul de aprovizionare cu apă al cetății, forțându-i astfel pe locuitorii ei să se predea.) Apoi Ioab l-a chemat pe David să vină și să desăvârșească actul cuceririi, pentru ca lui să-i revină meritul acestei victorii militare – un remarcabil gest de altruism din partea lui Ioab! Acțiunea s-a înscris perfect în caracterul imprevizibil al lui Ioab, care uneori a dat dovadă de o admirabilă tărie de caracter, pe ansamblu însă el având comportamentul unui abil și viclean urzitor, care nu se dădea în lături de la nici o faptă, oricât de reprobabilă, pentru a-și împlini scopurile. David a reușit să cucerească Raba, fiind recompensat cu o cunună de aur cântărind un talant, pe lângă bogata pradă de război de care a avut parte.

12:31 Există deosebiri de vederi în rândul cercetătorilor Bibliei cu privire la adevăratul sens al ultimului verset din capitolul 12, respectiv dacă acesta descrie nemiloasa pedeapsă la care i-ar fi supus David pe locuitorii din Amon (cum reiese din KJV)[17] sau dacă, nu cumva, textul se referă la muncile agricole, considerate de unii „muncă de jos" sau la muncă forțată. Această variantă pare mai verosimilă, având în vedere modul în care își trata de obicei David dușmanii.

III. NECAZURILE LUI DAVID (cap. 13–20)

A. Violarea lui Tamar de către Amnon (13:1-19)

13:1-14 Absalom a fost fiul dăruit lui David de Maaca, pe când Amnon era băiatul pe care i l-a născut Ahinoam; deci cei doi erau frați vitregi. Amnon a poftit-o pe Tamar, frumoasa soră bună a lui Absalom și sora vitregă a lui Amnon. El nu știa cum să se poată apropia de Tamar, deoarece aceasta ducea o viață retrasă de puritate. Soluția a fost oferită de Ionadab (nepotul lui David – v. 3). Prefăcându-se că e bolnav, Amnon a ademenit-o pe Tamar să vină la patul său, chipurile ca să-i ofere îngrijire medicală, numai că odată sosită, Amnon a siluit-o.

13:15-19 După ce a comis această faptă mârșavă, a urât-o mai mult decât o iubise înainte, cum se întâmplă de cele mai multe ori când cineva comite o asemenea faptă. Pofta și ura sunt intrinsec legate între ele. Amnon a încercat să se descotorosească de ea, numai că Tamar nu voia să plece. Prin urmare, a dat-o afară cu forța, sperând că „ochii care nu se văd se uită". Tamar s-a îmbrăcat în doliu, fapt care a atras atenția lui Absalom la ceea ce s-a întâmplat.

B. Răzbunarea lui Absalom împotriva lui Amnon; fuga lui Absalom (13:20-39)

13:20 Absalom a mângâiat-o pe Tamar, într-o manieră din care nu reieșea că el realiza gravitatea faptei comise, asta pentru că inima și mintea lui erau absorbite deja de gândul răzbunării împotriva lui Amnon.

Dizgrațiată și întinată, cu neputință de a mai fi luată în căsătorie, fără ca ea să fi contribuit cu ceva la acest deznodământ, **Tamar a rămas nemângâiată în casa fratelui ei Absalom**, aceasta însemnând probabil că a rămas necăsătorită toată viața. Pofta aduce vătămare nu numai părții vinovate, ci și celei nevinovate.

13:21 Deși David s-a mâniat când a aflat despre fapta lui Amnon, nu l-a pedepsit cum s-ar fi cuvenit, poate pentru că propriul său păcat similar mai stăruia încă în amintirea sa.

> El știa ce trebuie să facă, dar avea mâinile legate. Iată ce face păcatul comis cu voia: ne răpește libertatea morală, libertatea cuvântului și a mărturiei (*Daily Notes of the Scripture Union*).

Faptul că Amnon era întâiul născut (1 Cron. 2:1) și, deci, succesorul natural la tron, va fi contribuit, negreșit, la decizia lui David.

13:22-29 Absalom a așteptat doi ani până când, în sfârșit, s-a ivit prilejul de a se răzbuna. Conform obiceiului, când venea vremea tunsului oilor, se organiza o mare petrecere în apropiere de Betel. David nu a răspuns la invitația stăruitoare a fiului său Absalom de a participa la petrecere, poate pentru a nu-l pune pe acesta la o cheltuială mare. Invitația i-a reunit însă pe toți fiii regelui, între care, desigur, și Amnon, fiul

cel mare, care-l reprezenta pe tatăl lor. La un semnal dinainte stabilit, slujitorii lui Absalom l-au ucis pe Amnon. Cuprinși de panică, ceilalți prinți s-au întors în grabă la Ierusalim.

13:30-36 Între timp, David a aflat că Absalom i-a ucis pe toți fiii săi! Din nou David a fost cuprins de o mare jale. Ionadab a corectat știrea falsă, precizând că doar Amnon a murit și că Absalom complotase uciderea sa încă din ziua în care a fost violată Tamar. La scurt timp după aceea, fiii lui David au revenit la Ierusalim, cuprinși de mare jale, confirmând știrea lui Ionadab că nu muriseră.

13:37-39 Ca să scape cu viață, Absalom a fugit în Gheșur, în Siria, unde Talmai, bunicul său dinspre mamă, era rege. Absalom a trăit în Gheșur timp de trei ani. Amnon era mai în vârstă decât Absalom și până la moartea sa fusese succesor legal la tron. După moartea lui Amnon, în inima lui Absalom a încolțit ambiția de a deveni rege. Regele David se topea de dor să-l vadă din nou pe Absalom, după ce i-a trecut, cu timpul, întristarea pricinuită de moartea lui Amnon.

C. Revenirea lui Absalom la Ierusalim (cap. 14)

14:1 Ioab și-a dat seama că regele dorea din toată inima să-l vadă pe Absalom revenit la Ierusalim. Dar poporul știa că Absalom se făcuse vinovat de omor și, prin urmare, trebuie să fie executat. Și astfel teama de dezaprobarea publicului l-a împiedicat pe David să-l readucă pe Absalom acasă.

14:2-7 Prin urmare Ioab a trimis o femeie din Tecoa (localitate din apropiere de Betleem) la David să-i descrie o situație similară cu cea în care se găsea David. Prefăcându-se că este în doliu mare, femeia i-a spus cum unul din fiii ei l-a omorât pe fratele său. Prin urmare familia a cerut moartea singurului ei moștenitor. Dar aceasta ar fi însemnat ștergerea numelui familiei de pe fața pământului.

14:8-13 La început regele i-a spus să revină acasă și să aștepte răspunsul, sperând să poată evita vinovăția pe care o presupunea exonerarea ucigașului. Dar femeia a insistat să i se dea răspunsul pe loc, ca să-l poată prinde pe David în propria sa cursă, creată de decizia sa. Și apoi s-a oferit să-și asume orice răspundere pe care ar presupune-o această decizie. Regele David a făcut o altă afirmație cu caracter general, promițându-i că nu i se va întâmpla nimic. Apoi femeia l-a rugat, deschis, să-i promită că fiul ei nu va fi omorât. De îndată ce a David a făcut această promisiune, a fost prins în cursă. Pentru că, dacă regele era dispus să-i acorde iertare pentru fiul femeii, oare ce-l împiedica să-l recupereze pe propriul său fiu exilat, Absalom?

Situația simulată de femeie este, în mare, similară cu cea a lui David. Un fiu a murit iar rudele cer pedepsirea cu moartea a celui vinovat de omorârea sa, în semn de răzbunare (v. 7). Decizia lui David denotă îndurare, anulând obișnuita vărsare de sânge în semn de răzbunare, care în Orientul Mijlociu dăinuie timp de mai multe generații. Dar femeia insistă, arătând că situația descrisă de ea se aplică de fapt la cazul lui David și Absalom. Și astfel, cum se mai întâmplase în cazul lui Natan, David este prins în plasa propriei sale înțelepciuni morale, fiind obligat să-l readucă, sub protecție, pe fiul său exilat și cuprins de frică, Absalom. (*Daily Notes of the Scripture Union.*)

14:14 Ceea ce pare să spună femeia în acest verset este că, asemenea apei vărsate pe pământ, trecutul (adică moartea lui Amnon) nu mai poate fi adunat, prin urmare, ce rost mai are să se insiste asupra sa. De asemenea cuvintele ei ar mai putea însemna că viața este mult prea scurtă ca să fie irosită în certuri nesfârșite.[18] Ultima parte a versetului 14 pare să însemne că Dumnezeu nu-l nimicește imediat pe un infractor (cum bine știa David), ci concepe mijloace [în ediția română: dorește n.tr.] prin care un păcătos să poată fi iertat și restaurat. Dacă Dumnezeu acționează în felul acesta, oare de ce nu ar proceda regele la fel?

14:15-23 Femeia a spus că a venit la rege cu deplina încredințare că va dobândi de la el o atare clemență, aidoma celei oferite de Dumnezeu. Întrucât a obținut-o

pentru fiul ei, acum ea pleda pentru fiul regelui. David a bănuit însă că Ioab a pus la cale toată urzeala aceasta, femeia confirmând că așa stau lucrurile. Apoi regele David, slăbit de tot ce s-a întâmplat, i-a poruncit lui Ioab să-l readucă pe Absalom la Ierusalim, în pofida absenței unor semne de pocăință din partea acestuia. A fost o faptă cât se poate de nedreaptă din partea lui David, pentru care avea să plătească cu vârf și îndesat.

14:24-33 Timp de doi ani împliniți... Absalom a locuit la Ierusalim fără să i se permită să se înfățișeze înaintea regelui. (Frumusețea sa naturală și părul său bogat sunt menționate ca fapte care l-au ajutat să fure inimile israeliților, determinându-i să treacă de partea sa.) După doi ani, Absalom a încercat să ia legătura cu Ioab, pentru a-i permite să se prezinte înaintea regelui. Ioab a refuzat să vină la el de două ori, drept care Absalom a poruncit oamenilor săi să pună foc ogorului său de orz. Acțiunea l-a determinat imediat pe Ioab să se prezinte în fața lui Absalom, aprobând cererea sa de a fi primit în audiență de tatăl său. Și astfel tatăl și fiul s-au văzut din nou.

Trecuseră șapte ani de când Tamar fusese siluită și cinci ani de la uciderea lui Amnon. Timp de cinci ani Absalom nu-și mai văzuse tatăl. Deși David îl iertase și-l adusese înapoi la Ierusalim, în loc să-l execute, el n-a uitat ce s-a întâmplat. Dar când cei doi bărbați s-au întâlnit în cele din urmă, Absalom a primit iertare deplină din partea regelui. Apoi, înarmat cu bunăvoința pe care i-a arătat-o tatăl său, Absalom a lansat de pe această platformă o adevărată revoluție (capitolele 15-18). David a cruțat viața fiului său, dar Absalom a răspuns la acest gest de mărinimie printr-un complot îndreptat împotriva vieții tatălui său.

Acțiunile întreprinse de Ioab în toate evenimentele legate de această situație par menite să-i asigure bunăvoința lui David, dar și pe aceea a lui Absalom, care era succesorul lui David la tron.

D. Răscoala lui Absalom și fuga lui David (15:1-18)

15:1-6 Până în acest punct Absalom nu-și mărturisise ambiția ocupării tronului. Dar iată că acum el începe să cutreiere țara, înconjurat de un anturaj impresionant. De asemenea s-a dus semeț la porțile cetății (unde se soluționau chestiunile de ordin juridic), purtându-se de parcă ar fi fost singurul din Israel care era cu adevărat interesat de soarta poporului. Practic l-a acuzat pe tatăl său de eșecul de a oferi asistență juridică adecvată, spunând că dacă el ar fi rege, oamenilor li s-ar face dreptatea pe care o merită. Și astfel a căutat să obțină cu tot dinadinsul bunăvoința oamenilor din diverse cetăți ale Israelului.

15:7-12 După patru ani[19] (cum reiese din manuscrisele Septuagintei, precum și din textul marginal al versiunilor siriacă NKJ și Josephus, Absalom a primit permisiunea de a se duce la Hebron, chipurile pentru a-și împlini juruința pe care a făcut-o pe când era în exil. Hebron nu mai ocupa probabil locul de primă importanță ce-l ocupase anterior, deoarece David și-a mutat capitala din acea cetate la Ierusalim. De asemenea, Hebron era locul de naștere al lui Absalom. Cei două sute de oameni care l-au însoțit pe David nu știau că scopul său adevărat era de a anunța formarea unui nou guvern, în fruntea căruia să se afle Absalom ca rege! Ahitofel, unul din sfetnicii lui David și bunicul Batșebei (cf. 11:13 cu 23:34), a trecut de partea lui Absalom și mulți oameni din popor i s-au alăturat lui Absalom în complotul său de uzurpare a tronului. Poate că Ahitofel dorea să se răzbune pe David pentru păcatul săvârșit de acesta cu nepoata sa.

15:13-18 Aflând știrea, David și-a dat seama că situația este gravă și că trebuie să plece din Ierusalim. Prin urmare, și-a luat cu sine familia și cei din casa sa, refugiindu-se la marginea cetății. Dar regele a lăsat în urmă zece concubine care să aibă grijă de casă.

E. Prietenii și dușmanii lui David (15:19–16:14)

15:19-22 Printre cei care l-au însoțit pe David au fost și filistenii ce ieșiseră din Gat împreună cu el. Unul dintre aceștia a fost Itai din Gat. Dar când l-a văzut că vine cu el, David l-a îndemnat să se întoarcă,

întrucât acesta nu era evreu, ci exilat, care i se alăturase de curând. În plus, nu se putea întrevedea ce se va întâmpla cu David. Dar Itai nu s-a lăsat înduplecat, ci a ținut morțiș să-l însoțească pe rege, indiferent cât l-ar fi costat acest lucru. David a răsplătit loialitatea acestui neevreu, permițându-i lui și camarazilor săi să-l însoțească în exil. **Itai... a zis: „...în locul unde va fi domnul meu regele, fie ca să moară, fie ca să trăiască, acolo va fi și slujitorul tău."** Credincioșii ar trebui să aibă același devotament față de Regele regilor în perioada actuală, când El este respins, pe care l-a avut și Itai față de David în surghiunul său.

15:23 David împreună cu cei ce-l însoțeau au traversat pârâul Chedron, la est de Ierusalim, îndreptându-se spre valea Iordanului. La aproape o mie de ani după aceasta, Fiul mai Mare al lui David avea să parcurgă același traseu, El Însuși fiind un Rege respins (Ioan 18.1). David a traversat Chedronul, fugind ca să-și scape viața. Isus a traversat valea, rugându-se în grădina Ghetsimane, în drumul său spre locul unde avea să-Și dea viața ca preț de răscumpărare pentru mulți.

15:24-29 Preoții Țadoc și Abiatar au ieșit din cetate cu chivotul legământului, intenționând să-l urmeze pe David în exil. Dar el i-a trimis înapoi, în nădejdea că Domnul îi va îngădui și lui să se întoarcă. De asemenea, le-a spus preoților că-i vor fi de mai mare folos rămânând în Ierusalim (ca un fel de a cincea coloană în cadrul efectivelor lui Absalom). Cât despre David, el se va duce până la malul de vest al Iordanului, așteptând să primească vești de la ei cu privire la felul în care va decurge rebeliunea lui Absalom.

Departe de a se umple de amărăciune în împrejurările vitrege pe care le presupunea acest exil nedorit, David s-a supus fără murmur voii lui Dumnezeu, care a îngăduit să se întâmple aceste lucruri. Din titlul Psalmului 3 aflăm că acesta a fost compus tocmai în perioada de care ne ocupăm. În psalmul acesta aflăm că încrederea lui David în Domnul a rămas neclintită, chiar în mijlocul furtunii care l-a cuprins.

15:30-37 Adânc mâhnit, David s-a suit pe Muntele Măslinilor împreună cu însoțitorii săi, rugându-se ca Dumnezeu să zădărnicească toate sfaturile pe care Ahitofel i le-ar putea da lui Absalom. Ajungând în vârful Muntelui Măslinilor, regele a fost întâmpinat de Hușai Architul, pe care David l-a rugat să se întoarcă la Ierusalim și să mimeze loialitate față de Absalom. În felul acesta el va putea contracara sfaturile pe care i le dădea Ahitofel, putându-i înștiința pe preoții Țadoc și Abiatar de tot ce se întâmplă, aceștia trimițându-i pe cei doi fii ai lor la David, cu mesajele respective. Hușai a ajuns în Ierusalim tocmai pe când Absalom își făcea intrarea, pentru a prelua conducerea.

16:1-4 După ce David a trecut de culmea Muntelui Măslinilor, Țiba, slujitorul lui Mefiboșet... l-a întâmpinat, punându-i la dispoziție o mare cantitate de alimente și vin, precum și doi măgari. Țiba făcuse afirmația neadevărată (vezi 19:27) că fiul lui Ionatan ar fi rămas în Ierusalim în speranța că împărăția va fi redată casei lui Saul, în felul acesta el, urmașul de drept, putând ocupa tronul Israelului. David a crezut însă această relatare falsă, poruncind ca averea lui Mefiboșet să-i fie dată lui Țiba.

16:5-14 La **Bahurim**, pe drumul spre Ierihon, un descendent al lui Saul pe nume Șimei a ieșit afară și a început să-l blesteme cu năduf pe David, învinuindu-l că a vărsat sângele casei lui Saul. Abișai, unul din membrii gărzii lui David, a vrut să-l ucidă pe Șimei pe loc, dar regele nu i-a permis, sugerând că poate Domnul l-a pus pe Șimei să blesteme. Și apoi a adăugat că un membru al casei lui Saul avea mai mult temei să dorească să-i ia viața, decât avea propriul său fiu, Absalom. În plus, David și-a amintit probabil de moartea lui Urie, dându-și seama că acuzațiile lui Șimei nu erau cu totul lipsite de temei. De asemenea David spera că ostilitatea virulentă a lui Șimei ar putea să-L determine pe Dumnezeu să se îndure de David. Pe când regele se îndrepta spre Iordan, împreună cu anturajul său, Șimei se ținea scai de ei, blestemând și aruncând cu țărână și pietre. În cele din urmă, regele exilat a ajuns la râu, unde atât el, cât și însoțitorii s-au răcorit.

F. Sfetnicii lui Absalom (16:15–17:23)

16:15-19 Scena se mută acum înapoi la Ierusalim, unde tocmai a sosit Absalom. Huşai a făcut o etalare zgomotoasă şi energică a loialităţii sale faţă de Absalom. La început aceasta a fost primită cu suspiciune, dar ulterior uzurpatorul a luat-o de bună.

16:20-23 Primul sfat pe care i l-a dat Ahitofel lui Absalom a fost să intre la cele zece concubine pe care le lăsase David în Ierusalim. Un atare gest, dizgraţios în sine, era o insultă fără egal la adresa lui David, tăind posibilitatea oricărei împăcări şi constituind o pretenţie fără înconjur la tronul împărăţiei. Absalom a acceptat sfatul, intrând în haremul împărătesc, **în văzul întregului Israel**, împlinind astfel profeţia lui Natan de la 12:11, 12.

Sfaturile lui Ahitofel erau foarte mult respectate pe vremea aceea. Prin urmare, Absalom n-a şăvoit deloc să facă ce-i spusese Ahitofel, ascultând de el cum făcuse şi tatăl său. Dar când ne amintim că Ahitofel era bunicul lui Batşeba, nu putem să nu observăm că dorinţa de răzbunare a colorat în bună parte sfatul acesta pe care i l-a dat lui Absalom.

17:1-4 După ce i-a fost ascultat primul sfat, Ahitofel i-a propus în continuare lui Absalom să-i dea voie să strângă douăsprezece mii de bărbaţi, să pornească în urmărirea lui David şi să-l ia prin surprindere, ucigându-l şi aducându-i pe însoţitorii lui înapoi la Ierusalim.

17:5-14 Absalom a fost încântat, dar s-a decis să ceară sfatul lui Huşai. Era exact prilejul aşteptat cu ardoare de Huşai, care a spus că acest al doilea sfat al lui Ahitofel nu era bun „în acest moment". La urma urmelor David şi oamenii lui erau furioşi din pricina insurecţiei lansate de Absalom, drept care ar fi luptat cu vitejie. Iar David era mult prea înţelept ca să rămână în cursul nopţii alături de trupele sale, preferând probabil să se ascundă în vreo peşteră. Dacă primul atac al lui Ahitofel ar fi dat greş, întreaga naţiune ar fi fost cuprinsă de panică, cauza lui fiind definitiv pierdută. Mult mai bine, a argumentat Huşai, era ca Absalom să dea curs planului său – care părea să indice loialitatea sa faţă de uzurpator, dar care, în realitate, avea menirea să-i pună lui David la dispoziţie timp suplimentar ca să poată scăpa, timp în care ar putea surveni moartea lui Absalom. Şi astfel Huşai a propus să se dea ordinul unei mobilizări generale a tuturor oştirilor Israelului, sub conducerea lui Absalom. Armata astfel constituită nu putea avea egal. Confruntat cu un asemenea atac, David nu mai putea scăpa. Absalom a decis că planul lui Huşai este mai bun, respingând planul lui Ahitofel, exact aşa cum se rugase David să se întâmple (15:31).

17:15-17 În acest moment, Huşai a trimis imediat un mesaj preoţilor Ţadoc şi Abiatar, rugându-i să-i dea de ştire lui David să traverseze Iordanul pentru a scăpa cu viaţă. Preoţii au transmis, printr-o mesageră, mesajul fiilor lor care aşteptau la En Roguel, la periferia cetăţii.

17:18-22 Dar un tânăr a observat această întrevedere secretă, raportându-i lui Absalom. Prin urmare, cei doi fii ai preoţilor, Ionatan şi Ahimaaz, s-au ascuns într-o fântână (un puţ secat) de la Bahurim, până când au plecat urmăritorii. Apoi s-au dus în grabă la David, transmiţându-i mesajul. David a traversat Iordanul, forţele sale fiind astfel la adăpost, printr-o barieră naturală, de forţele lui Absalom. Apoi David s-a deplasat în Mahanaim, o cetate din Ghilead [Galaad].

17:23 Ahitofel a căzut într-o neagră disperare, pentru că sfatul său nu a fost urmat şi pentru că şi-a dat seama că David va ieşi învingător din această confruntare. Prin urmare, s-a dus acasă, şi-a pus casa în ordine şi s-a spânzurat. Atât prin viaţa, cât şi prin moartea sa, el a fost un „tip" al lui Iuda Iscarioteanul.

G. Moartea lui Absalom şi jelirea sa de către David (17:24–19:8)

17:24-26 Absalom l-a urmărit pe tatăl său, trecând de partea cealaltă a Iordanului, până în Ghilead, după ce l-a numit pe Amasa comandant al forţelor sale. Tatăl lui Amasa era ismaelit din naştere (1 Cro. 2:17) dar israelit prin religia sa. Ioab era văr primar cu el iar David era unchiul său.

17:27-29 Pe când David era cantonat la

Mahanaim, trei oameni, pe nume Șobi, Machir și Barzilai, au venit la el, aducându-i lui și celor care-l însoțeau provizii de hrană neperisabilă.

Șobi era un fiu al lui Nahaș, regele decedat al amoniților. Fratele său Hanun respinsese gestul de bunăvoință al lui David, faptă pentru care suferise (cap. 10). Dar Șobi, deși provenea din alt neam, avea mai multă considerație pentru regele Israelului decât aveau cei mai mulți evrei. Tot așa și Domnul Isus a fost primit de mai multe Neamuri, fiind respins de către „ai Săi" (Ioan 1:11).

Machir avusese grijă de Mefiboșet ani de zile, până când David l-a adus la Ierusalim (9:3-5). Machir i-a slujit pe cei aflați la ananghie, fie că era vorba de un prinț șchiop, fie de un rege detronat. Cei care dau din avutul lor pentru propășirea cauzei lui Cristos, prin gesturi de omenie și ospitalitate, vor avea parte de o răsplată însutită când Se va întoarce Domnul în slavă.

Barzilai a contribuit la întreținerea lui David pe toată perioada cât a stat el la **Mahanaim**. El era un om foarte bogat și ajutorul său a fost de mare folos pentru rege (19:31-39). Mai târziu, când se afla pe patul de moarte, David i-a spus lui Solomon să-i înalțe pe fiii lui Barzilai la poziții cu vază la curtea regală (1 Regi 2:7). Cristos nu-i va uita pe cei care L-au slujit, dându-le într-o zi poziții de onoare în împărăția Sa.

18:1-5 David a împărțit armata sa în trei cete, conduse fiecare de unul din cei trei generali ai săi, respectiv Ioab, Abișai și Itai. Chiar regele însuși a dorit să ia parte la luptă, dar poporul l-a înduplecat să rămână în cetate și să trimită, la nevoie, ajutoare suplimentare. Când au ieșit oștenii afară din cetate, David a emis ordine publice generalilor săi să se poarte cu blândețe cu Absalom, din pricina dragostei pe care o au pentru el.

18:6-9 Bătălia s-a dat în pădurea lui Efraim, la est de râul Iordan în apropiere de Mahanaim. În ziua aceea au căzut douăzeci de mii de oameni din trupele lui Absalom, în cea mai mare parte din pricina condițiilor inadecvate de luptă în acea pădure deasă. Oastea lui David a avut izbândă. Pe când fugea Absalom prin pădure, capul lui s-a prins de un stejar iar catârul care era sub el a continuat să meargă, lăsându-l pe Absalom spânzurat între cer și pământ. În felul acesta, justiția divină a făcut ca tocmai acea parte a trupului său de care era cel mai mândru să-i aducă prăbușirea.

18:10-15 Solul care i-a transmis lui Ioab vestea despre situația disperată în care se afla Absalom a fost mustrat pentru faptul că nu l-a omorât pe rebel. Dar acesta a replicat că oricâți bani i s-ar da nu va încălca instrucțiunile precise emise de rege. În plus, dacă l-ar ucide pe Absalom, fapta ar ajunge la urechile regelui și în acest caz Ioab nu i-ar mai lua apărarea. Toate aceste argumente au fost ignorate de Ioab, care a luat trei săgeți și le-a înfipt în inima lui Absalom, care era încă viu în mijlocul stejarului. Apoi i-a lăsat pe purtătorii săi de arme să-i aplice lovitura de grație, omorându-l pe Absalom. Toate acestea erau, desigur, contrare poruncii regelui, dar în interesul împărăției, în contextul în care David refuzase cu încăpățânare să-și pedepsească fiii pentru crimele comise, drept care altuia i-a revenit sarcina de a face acest lucru.

18:16-18 De îndată ce a fost omorât Absalom, Ioab a procedat înțelept, anunțând încetarea luptelor, deoarece obiectivul primordial fusese atins. Trupul lui Absalom a fost aruncat într-o groapă mare și acoperit cu o grămadă foarte mare de pietre. Ce contrast între această grămadă de pietre și monumentul pe care și-l înălțase Absalom în Valea Regelui, probabil în apropiere de Ierusalim! Absalom a avut trei fii (14:27), dar aceștia au murit probabil la o vârstă fragedă, așa încât el a rămas fără moștenitori. În consecință, el își înălțase „Monumentul lui Absalom" pentru perpetuarea numelui său.

18:19-23 Ahimaaz a dorit să se ducă să-l înștiințeze pe David, dar Ioab nu l-a lăsat. Se pare că Ahimaaz avea reputația de om care aduce vești bune (v. 27b) și, prin urmare, ar fi fost nepotrivit ca el să-i aducă regelui vestea despre moartea lui Absalom. Așadar Ioab l-a desemnat pe un cușit să fie

solul oficial. Dar după ce a plecat acesta, Ahimaaz l-a înduplecat pe Ioab să-l lase şi pe el să se ducă, chiar dacă nu va primi nici o recompensă pentru mesajul său. Fiind probabil mai iute de picior, a reuşit să-l întreacă pe cuşit, urmând un traseu mai direct.

18:24-30 David aştepta să primească veşti de pe câmpul de luptă. Străjerul l-a anunţat că se apropie un alergător, urmat de altul. Când a auzit David că primul seamănă cu Ahimaaz, s-a aşteptat să primească veşti bune, deoarece Ahimaaz îi adusese întotdeauna mesaje de bine. Apropiindu-se, Ahimaaz a anunţat pe un ton ceremonios că Domnul a lovit armata rebelului. Dar când David a vrut să afle despre Absalom, Ahimaaz şi-a pierdut curajul, dându-i lui David un răspuns vag, despre „o mare învălmăşeală", pretinzând că nu cunoaşte detaliile.

18:31-33 Între timp a sosit şi solul cuşit, care a anunţat că duşmanii lui David au fost învinşi. La inevitabila întrebare pusă de rege în legătură cu Absalom cuşitul a răspuns fără menajamente că toţi duşmanii lui David ar trebui să fie ca tânărul acela – cu alte cuvinte, *morţi*. Vestea aceasta l-a copleşit de mâhnire pe David. Patetica sa lamentaţie este consemnată în versetul 33. A fost unul din cele mai triste momente din viaţa sa şi ne îndoim că David l-a iertat vreodată pe Ioab pentru aceasta.

19:1-8 Atât de mare a fost întristarea regelui încât oamenii s-au simţit ruşinaţi şi vinovaţi, purtându-se ca nişte victime, mai degrabă decât ca nişte învingători. Ioab nu a avut răbdare să asculte toate acestea, lansându-se într-o aspră mustrare la adresa regelui. Ioab s-a plâns că David părea mai interesat de duşmanii săi, decât de adepţii săi fideli şi că era ingrat faţă de cei care i-au salvat viaţa. Apoi l-a avertizat pe David că dacă nu începe imediat să se apropie de popor, acesta îl va da uitării chiar în noaptea aceea. David a primit mustrarea, ducându-se la poartea cetăţii, pentru a putea sta de vorbă cu oamenii.

H. Revenirea lui David din exil (19:9-43)

19:9, 10 Între timp în Israel domnea o stare de confuzie. Toţi oamenii se certau unii cu alţii. Regele David, care îi salvase de filisteni, se afla în exil, păreau să spună ei, iar Absalom, cel care se erijase în conducător al lor, nu mai era în viaţă. Şi astfel s-au pus bazele unei mişcări de restabilire a lui David pe tronul Israelului. Întrebarea **„De ce nu pomeneşti nimic despre readucerea regelui?"** este o întrebare cât se poate de nimerită pentru biserica dormitândă din zilele noastre.

19:11-15 Când a auzit David că cele zece triburi israelite discutau despre felul în care ar putea să-l readucă pe tron, a trimis doi preoţi la bătrânii lui Iuda, ca să-i întrebe de ce ei, care erau rudele sale de sânge, se aflau printre ultimii în ce priveşte readucerea sa pe tronul Israelului. Iuda îl sprijinise intens pe Absalom în timpul răscoalei acestuia. Prin urmare, în rândurile acestui trib mai persistau resentimente şi temeri.

David s-a decis să-l îndepărteze pe Ioab din funcţia de comandant al oştirilor sale (probabil pe motiv că acesta l-a omorât pe Absalom), numindu-l în locul său pe Amasa. Amasa, nepot al lui David, fusese însă cu puţin timp înainte general în oastea lui Absalom. În ochii unor observatori neavizaţi, se părea astfel că David îi pedepseşte pe cei fideli şi-i răsplăteşte pe cei răzvrătiţi – măsură considerată lipsită de prudenţă, pe plan politic, nefiind de natură să promoveze stabilitatea. S-a dovedit însă că măsura luată de regele David a câştigat inimile tuturor oamenilor din Iuda, determinându-i să treacă de partea sa. De fapt ei i-au transmis chiar un mesaj de bun venit acasă.

19:16-23 Şimei, care îl blestemase pe David cu puţin timp înainte, şi Ţiba, care îl defăimase pe Mefiboşet, s-au pregătit să-l întâmpine pe monarhul revenit din exil pe malul râului Iordan. Scuzele excesive prezentate de Şimei nu păreau prea sincere, fiind motivate probabil de dorinţa de a nu fi pedepsit de David, după ce acesta revenise la putere. În entuziasmul acelor momente, regele s-a opus dorinţei exprimate de Abişai de a-l ucide pe Şimei, acordându-i acestuia amnistie. Dar David

n-a uitat blestemele lui Șimei. Astfel citim la 1 Regi 2:8, 9 cum i-a poruncit lui Solomon să se poarte fără milă cu acest beniamit cu limba nestăpânită.

19:24-30 Mefiboșet a venit și el să-l întâmpine pe rege. Din înfățișarea sa se vedea bine că fusese întristat de exilarea lui David încă din prima zi. Mefiboșet rămăsese fidel regelui, în pofida falselor acuze ce i le adusese Țiba. Regele i-a vorbit destul de aspru pentru faptul că nu l-a însoțit în exilul său, dar Mefiboșet i-a explicat că l-a rugat pe servitorul său Țiba să-i înșeueze un catâr, dar acesta nu s-a conformat, drept care Mefiboșet, olog cum era, n-a mai putut face nimic. Mefiboșet a adăugat că Țiba l-a defăimat, dar că nedreptatea aceasta nu mai conta, de vreme ce regele a revenit. Când David a dispus, fără prea multă dreptate, ca Țiba și Mefiboșet să împartă între ei pământul, fiul olog al lui Ionatan și-a dezvăluit adevărata loialitate din inima sa: **„Mai bine să ia el totul, întrucât domnul meu regele s-a întors acasă în pace în casa sa."**

19:31-39 Barzilai, Galaaditul în vârstă de optzeci de ani, a fost un alt prieten fidel al lui David. Acesta îi pusese regelui la dispoziție provizii pe când se afla la Mahanaim. Acum Barzilai l-a însoțit pe David până la râul Iordan. David l-a invitat să vină cu el la Ierusalim, promițându-i că nu va duce lipsă de nimic. Dar Barzilai a refuzat să meargă, pe considerentul că nu va mai trăi mult, că nu mai e în stare să discearnă între ceea ce este plăcut și neplăcut, spunând că și-a pierdut gustul și că nu mai aude. În acest context, el ar fi o povară în plus pentru rege. Așadar s-a învoit să-l însoțească pe David o bucată de drum, de partea cealaltă a Iordanului, după care va reveni în cetatea sa. Propunerea sa ca Chimham (probabil fiul său) să-l însoțească pe David a fost primită pe loc.

19:40-43 Între timp ceata celor care-l însoțeau pe David s-a îngroșat, căpătând proporțiile unei adevărate procesiuni – toți oamenii din Iuda și jumătate din oamenii celorlalte triburi – cu toții hotărâți să-l readucă pe rege la Ierusalim.

În continuare au izbucnit niște lupte interne, generate de faptul că Iuda ocupase un rol atât de proeminent în restabilirea regelui pe tronul său (adică readucerea sa de pe celălalt mal al Iordanului), fără să fi invitat cele zece triburi să participe la acest eveniment. Oamenii din Iuda au explicat că David este ruda lor apropiată și că nu au profitat în nici un fel de pe urma acestui gest de preluare a inițiativei, față de celelalte triburi. Cele zece triburi au susținut însă că ele au de zece ori mai mult dreptul de a participa decât Iuda. Tonul incisiv al cuvintelor membrilor tribului Iuda a fost un semn rău prevestitor al gravelor probleme ce aveau să se ivească nu după mult timp.

I. Răscoala lui Șeba și moartea sa (cap. 20)

20:1, 2 Un om de nimic, un rebel pe nume Șeba, din tribul Beniamin (înrudit probabil cu Saul), a luat cuvintele rostite de tribul Iuda (19:42) ca pretext pentru lansarea unei revolte. Cu alte cuvinte, faptul că oamenii din Iuda și-l arogaseră pe David ca fiind exclusiv al lor. Șeba a anunțat acum pe un ton sfidător că cele zece triburi n-au nici o parte cu David și, prin urmare, se seced. Numai tribul Iuda i-a mai rămas lui David. Din evenimentele ulterioare a reieșit că Șeba nu avea prea mulți adepți. Sintagma: **„toți bărbații lui Israel"** trebuie interpretată în sens restrictiv, cu referire doar la disidenții din rândurile celor zece triburi.

20:3 Ajungând la Ierusalim, regele le-a găsit pe cele zece concubine lăsate de el, despre care știm că au fost necinstite de Absalom. David a dat dispoziții ca ele să fie ținute într-o casă separată, rămânând izolate tot restul vieții lor, ca și când ar fi fost văduve.

20:4-7 Așa cum am văzut, Ioab a fost demis, Amasa preluând funcția de comandant al oștirii lui David. Regele i-a poruncit acestuia să strângă oștenii lui Iuda în decurs de trei zile și să pornească în urmărirea și capturarea liderului rebel Șeba. Nu se știe din ce motive Amasa nu s-a achitat de sarcina încredințată în timpul prescris. Prin urmare David i-a ordonat lui Abișai să preia comanda și să pornească în fruntea oamenilor selectați în acest scop

pentru a-l împiedica pe Șeba să se stabilească în cetățile fortificate. Ioab s-a aflat printre cei care au plecat sub conducerea lui Abișai.

20:8-10a Când au ajuns la borna din Gabaon (Ghibeon), Amasa a ieșit să-i întâmpine pe oamenii lui Ioab. Îmbrăcat în armătura de război, Ioab a venit în întâmpinarea lui Amasa, dar i-a alunecat sabia. Se pare însă că aceasta nu a alunecat de la sine, ci Ioab a făcut-o să cadă. Apoi, luând sabia în mână, a pornit spre vărul său, care nu bănuia ce are de gând să facă Ioab. Cu prefăcută afecțiune, Ioab l-a apucat pe Amasa de barbă, ca și când ar fi dorit să-l sărute, și l-a ucis cu o lovitură de sabie.

20:10b-13 Când Ioab și Abișai au pornit în urmărirea lui Șeba, oamenii lor au rămas țintuiți locului, la vederea lui Amasa care se zvârcolea în propriu-i sânge pe drum. Abia după ce a fost luat Amasa din drum au consimțit oamenii lui Ioab să-și urmeze liderul.

20:14-22 Urmărirea lui Șeba i-a purtat pe oameni până în nordul îndepărtat al țării, la cetatea Abel din Bet-Maaca, la nord de apele Merom. Cetății acesteia i se dusese vestea că în ea locuiesc oameni înțelepți. Pe când o împresura Ioab, o femeie înțeleaptă i-a strigat de pe metereze, întrebându-l cum se face că e gata să nimicească o cetate liniștită și credincioasă din Israel, care este mamă în Israel (adică ocupă un loc foarte important), care fusese cunoscută de multă vreme pentru proverbiala-i înțelepciune. Când Ioab a explicat că nu-l urmărește decât pe liderul rebel Șeba, care se ascundea în cetate, ea a înduplecat locuitorii cetății să-i taie capul lui Șeba, fiul lui Bicri, aruncându-i-l lui Ioab peste zid, ca dovadă că este mort de-acum. Îndată după aceea, misiunea fiind încheiată, Ioab a sunat din trompetă și a revenit la Ierusalim. Probabil în total rebeliunea lui Șeba nu a durat mai mult de o săptămână.

20:23-26 David îl demisese deja pe Ioab, numindu-l inițial în locul lui pe Amasa (19:13), iar apoi pe Abișai (20:6). Dar Ioab și-a recâștigat postul de comandant șef al armatei.

Lista din versetele 23-26, cu oficialii de rang înalt de la curtea regelui, este în mare aceeași cu cea de la 8:15-18. Ioab era în fruntea armatei; Benaia supraveghea garda personală a regelui David; Iosafat era secretar sau grefier; Șeva (identic cu Seraia) era scrib și secretar; Țadoc și Abiatar erau preoții. (În lista precedentă Țadoc și Ahimelec erau preoții.) Singurele diferențe constau în faptul că Adoram răspundea de strângerea veniturilor iar Ira Iairitul era preotul lui David (echivalent cu un șef de cabinet), pe când fiii lui David fuseseră menționați în capitolul 8.

IV. APENDICE (cap. 21-24)

Restul cărții 2 Samuel este un apendice al momentelor mai importante din timpul domniei lui David, care nu sunt însă redate în ordine cronologică. (Ordinea cronologică este însă reluată în 1 Regi 1.)

A. Foametea și încheierea acesteia (cap. 21)

21:1 Primul eveniment a fost foametea, care a durat trei ani. Când David L-a întrebat pe Domnul care este cauza ei, i s-a spus că a fost din pricina faptului că Saul a încălcat legământul încheiat de Israel cu ghibeoniții [gabaoniții]. Acești locuitori păgâni ai țării îl păcăliseră pe Iosua să încheie legământ cu ei. Saul însă a încălcat legământul, încercând să-i distrugă pe ghibeoniți, fapt ce nu mai fusese menționat în nici un alt loc din Vechiul Testament. Termenul **„casă setoasă de sânge"** ar putea însemna că descendenții lui Saul participaseră activ la măcelărirea ghibeoniților, în care caz pedepsirea lor a fost justificată (v. 2-9). S-ar putea să ni se pară prea aspru faptul că națiunea a trebuit să sufere pentru o crimă comisă de un om care nu mai era în viață, dar cu secole în urmă Israel rostise față de ghibeoniți un jurământ solemn (Ios. 9:19, 20) și foametea care s-a abătut acum s-a datorat faptului că legământul respectiv a fost încălcat. Timpul nu încețoșează cu nimic memoria lui Dumnezeu sau simțul Său de dreptate.

21:2-9 David s-a apropiat de ghibeoniți pentru a afla ce pretenție au pentru ofensa adusă de Saul. Ei au explicat că nu vor argintul sau aurul lui Saul și că nu au drep-

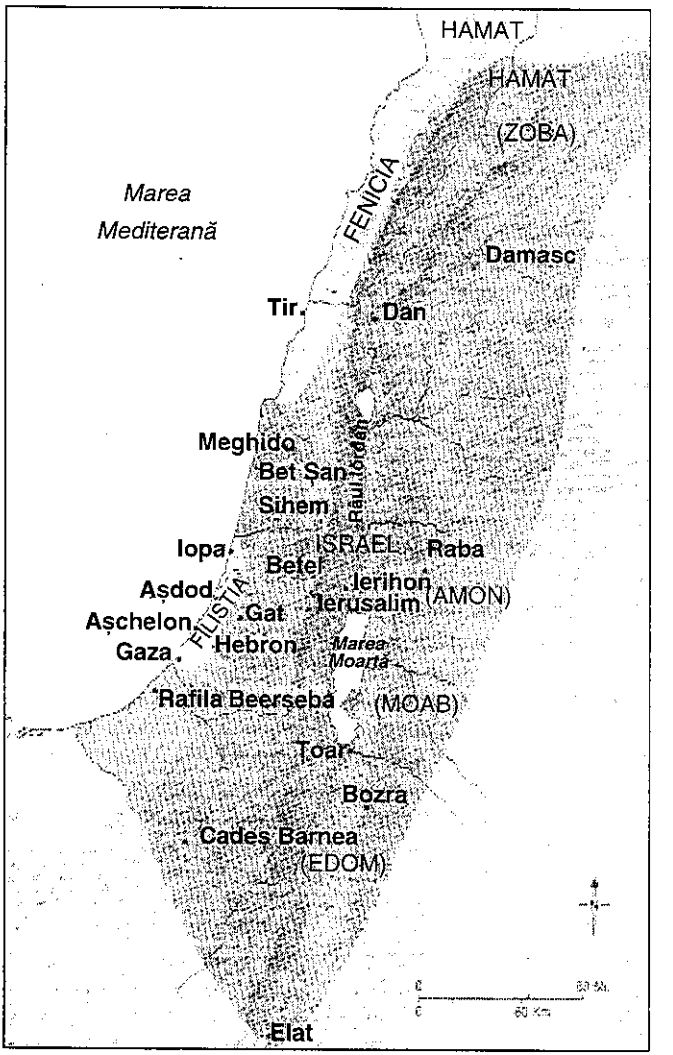

Regatul lui David. În urma campaniilor militare ale lui David, regatul său a cucerit forțele Edomului, Moabului, Amonului și Zobei.

tul să dea la moarte vreun om din Israel. Singurul mod în care ar putea fi satisfăcuți ar fi executarea a șapte descendenți de parte bărbătească ai lui Saul. David a încuviințat cererea lor. Cei șapte fii au fost cei doi fii ai lui Rițpa – Armoni și Mefiboșet (dar nu Mefiboșet care era fiul lui Ionatan) – și cei cinci fii ai fiicei lui Saul, Merab (v. 8, text marginal NKJV). Două sunt motivele pentru care nu se poate accepta versiunea **„Mical"** aici: Mical era căsătorită cu Palti, nu cu Adriel (vezi 1 Sam. 25:44) și, în plus, era infertilă (2 Sam. 6:23). Barzilai cel menționat aici nu este același bărbat care mai târziu l-a ajutat pe David când a fugit de Absalom (17:27).

21:10 Rițpa, concubina loială a lui Saul, a făcut de strajă lângă trupurile neînsufletite ale celor șapte ca să nu se atingă fiarele sălbatice de ele. Ea a continuat să le păzească de la începutul seceratului până când Dumnezeu a trimis ploaie, punând astfel capăt foametei care cauzase moartea acestor oameni.

21:11-14 Când David a auzit despre devotamentul ei, a luat măsuri să fie îngropate cum se cuvine trupurile acestor șapte oameni, precum și osemintele lui

Saul şi ale lui Ionatan, care fuseseră îngropate iniţial în Iabeş Ghilead. Osemintele lui Saul şi ale lui Ionatan au fost înhumate în mormântul lui Chiş din Beniamin.

21:15-22 Pasajul acesta descrie diversele bătălii purtate împotriva filistenilor uriaşi. În prima dintre ele, David a fost cât pe aci să fie ucis de Işbi-Benob, fiind scăpat de la moarte de Abişai, care l-a ucis pe filistean. Din acel moment poporul nu l-a mai lăsat pe David să iasă cu ei la luptă. În a doua bătălie, la Gob (sau Ghezer), un alt fiu al unui uriaş a fost ucis de Sibechai. În a treia bătălie Elhanan l-a ucis pe fratele uriaşului Goliat din Gat, numit Lahmi – cf. 1 Cron. 20:5. A patra bătălie a dus la moartea uriaşului care avea şase degete la fiecare mână şi şase degete la fiecare picior. Pliniu se referă la existenţa unor romani cu şase degete (*sedigiti*), această particularitate fiind ereditară în unele familii.[20]

B. Psalmul de mulţumire al lui David (cap. 22)

22:1-51 Prin cuvintele acestui psalm David Îl laudă pe Domnul pentru izbăvirea de duşmanii săi şi pentru nenumăratele binecuvântări pe care Domnul le-a revărsat peste el. Psalmul a fost compus probabil după ce David şi-a consolidat tronul. Saul murise, regatul era unit sub conducerea sa iar vrăjmaşii Israelului fuseseră respinşi. Cuvintele acestea se reîntâlnesc, cu unele variaţiuni, în Psalmul 18, fiind citate în Noul Testament ca având aplicaţie la Mesia (v. 3, „în care îmi voi pune încrederea", cf. Evr. 2:13; v. 50, cf. Rom. 15:9).

Privindu-l ca pe un psalm mesianic, putem schiţa următoarele idei:

1. Laudă adusă lui Dumnezeu pentru că aude şi răspunde la rugăciune (v. 2-4).

2. Moartea care-L încolţea pe Mântuitorul (v. 5-7a).

3. Dumnezeu războindu-Se cu oştirile iadului, în timp ce acestea se luptă, în zadar, să împiedice Învierea (v. 7b-20).

4. Motivele pentru care Dumnezeu L-a înviat pe Mesia dintre cei morţi (v. 21-30).

5. A doua venire a lui Mesia, în cursul căreia Îşi va distruge duşmanii (v. 31-43).

6. Slăvita împărăţie a lui Mesia (v. 44-51).

Pentru o expunere detaliată consultaţi comentariul asupra Psalmului 18.

C. Vitejii lui David (cap. 23)

23:1-7 Primele şapte versete redau minunatele ultime cuvinte rostite de David – adică ultima rostire inspirată prin versurile cântării. El Îl descrie pe dregătorul ideal, Mesia, a cărui domnie va fi slăvită, ca zorile, o dimineaţă fără nori, după o noapte furtunoasă.[21] David şi-a dat seama că nu corespundea acestei descrieri, dar s-a mângâiat la gândul că legământul încheiat de Dumnezeu cu el îl asigura că Mesia va descinde din el. Versetele 6 şi 7 descriu judecata lui Cristos asupra fiilor răzvrătirii, când va reveni să-Şi stabilească împărăţia.

23:8-12 În versetele 8-39 ni se oferă o listă a vitejilor lui David. Este semnificativ că Ioab nu se bucură de onoarea de a fi inclus în listă, probabil pentru faptul că l-a ucis pe Absalom (ca să nu mai spunem nimic despre Abner şi Amasa, pe care de asemenea i-a ucis!). Registrul acesta a fost întocmit către sfârşitul domniei lui David, pe când lista paralelă de la 1 Cronici 11:1-47 este întocmită la începutul ei. Deşi nu sunt identice, cele două liste prezintă asemănări semnificative. Informaţii suplimentare despre bărbaţii aceştia şi faptele lor de vitejie pot fi găsite în comentariul asupra textului de la 1 Cronici 11.

Primii trei viteji au fost:

1. Ioşeb-Başşebet, numit şi Adino Eznitul – care a ucis opt sute de oameni dintr-o dată. (1 Cron. spune trei sute, dar cifra aceea este probabil o greşeală de copiere.)

2. Eleazar – care s-a luptat cu filistenii, când camarazii săi se retrăseseră. Ei au venit doar la urmă, ca să culeagă prada. Când bătălia s-a încheiat, mâna lui a fost atât de slăbită (probabil înţepenită) încât nu a putut să desprindă degetele de pe mânerul sabiei.

3. Şama – cel care a rezistat singur împotriva filistenilor când bărbaţii

Israelului fugiseră. Stând într-un ogor de linte, el a respins atacul dușmanului și s-a acoperit de glorie, câștigând o mare biruință.

23:13-17 Cei trei bărbați anonimi despre care amintește aici textul biblic au venit la David pe când acesta se afla în peștera Adulam și când Betleemul se afla în mâinile filistenilor. David și-a exprimat dorința de a bea apă din fântâna Betleemului. Cu riscul de a-și pierde viața, oamenii aceștia au străbătut liniile de luptă ale filistenilor, aducându-i lui David apă. Atât de mișcat a fost David de gestul lor jertfitor încât a vărsat apa, ca jertfă adusă Domnului, neputând să-și îngăduie s-o bea. Williams comentează pe această temă:

> Cei care trăiesc aproape de Isus aud dorul inimii Lui după o gură de apă din Africa și din India și din China; și, asemenea acestor viteji, ei întorc spatele familiilor și averilor lor, riscându-și sau chiar sacrificându-și viața pentru a câștiga pentru Cristos afecțiunea și slujirea unor membri ai unor națiuni prinse tot atât de crâncen în strânsoarea Satanei pe cât era fântâna Betleemului în mâna filistenilor.[22]

23:18-23 Încă doi dintre eroii lui David au fost:

1. Abișai – cel care a omorât trei sute de oameni și a fost comandantul celor trei menționați în versetul 16, dar nu unul dintre ei.

2. Benaia – cel care a omorât doi viteji din Moab, care erau ca doi lei. De asemenea a omorât un leu într-o groapă într-o zi în care căzuse zăpada, și pe un egiptean care era mai bine înarmat decât el.

23:24-39 În versetele 24-39 sunt enumerați ultimii treizeci (sau treizeci și șapte) de viteji ai lui David.

Unele cifre din acest capitol necesită o explicație, cum ar fi cele treizeci de căpetenii (v. 13, 24), cei treizeci și șapte din versetul 29 ș.a.m.d. Cifra treizeci se referă probabil la un grup militar de elită, dar prin numărarea tuturor celor care slujiseră în această unitate de elită se ajunge la cifra de treizeci și șapte. În prima grupă erau trei: Ioșeb-Bașșebet (sau Adino), Eleazar și Șama (v. 8-12). În grupa a doua erau doi: Abișai și Benaia (v. 18-23). În grupa a treia (v. 24-39), cifra de treizeci era termenul generic, cum și ucenicilor li se spunea „cei doisprezece", chiar dacă uneori dintre ei lipsea unul sau mai mulți. Dar s-ar putea ca cifra să se refere și la numărul exact, în sens literal, cei menționați peste cifra de treizeci fiind suplinitorii celor care au murit în bătălie, cum este cazul lui Urie Hititul, ultimul viteaz de pe listă și soțul Batșebei.

Domnul Isus Își are și El vitejii (și vitezele) Sale. El ține cont de ei cu scumpătate, după cum și David a ținut cont de cei care l-au slujit cu vitejie. Indiferent de rangul nostru, să luptăm lupta cea bună a credinței!

Ostași ai lui Cristos, ridicați-vă
Și îmbrăcați-vă cu armura voastră,
În puterea deplină pe care v-o dă
Dumnezeu,
Prin eternul Său Fiu.

Stați, dar, tari în puterea Sa măreață,
Înzestrați cu toată forța Sa;
Dar luați, pentru a putea face față bătăliei,
Toată armura lui Dumnezeu.

–Charles Wesley

D. Recensământul efectuat de David și consecințele sale (cap. 24)

William D. Crockett sugerează că evenimentele consemnate aici au avut loc la câtva timp după ce David a capturat Ierusalimul (cap. 5), dar înainte să fi fost adus chivotul în cetatea sfântă (cap. 6).[23]

24:1 S-ar părea că Dumnezeu, în mânia Sa, i-a spus lui David să facă un recensământ al lui Israel și Iuda. Dar aflăm de la 1 Cronici 21:1 că *Satan* este cel care l-a împins pe David să facă aceasta. Satan l-a *precipitat*, David l-a *efectuat* (din pricina mândriei din inima sa) iar Dumnezeu l-a *îngăduit*. Septuaginta redă versetul 1 astfel: „și Satan l-a mânat pe David" în loc de **„și El l-a mânat pe David"**.

24:2-9 Când regele i-a ordonat lui Ioab să înceapă numărătoarea, comandantul

militar al lui David a dat dovadă de mai multă pricepere decât regele. El şi-a dat seama că scopul recensământului nu era altul decât să gâdile mândria lui David, drept care a încercat să-l convingă să nu dea curs intenţiei, dar totul a fost în zadar. Supunându-se lui David, Ioab şi oamenii săi au străbătut ţara în lung şi-n lat, numărând poporul. La sfârşit au constatat că erau opt sute de mii de soldaţi în Israel şi cinci sute de mii în Iuda.

La Exod 30:12, 13 se poruncea ca să se colecteze o jumătate de siclu ca preţ de răscumpărare când se făcea recensământul. Nu există nici o consemnare însă că David ar fi procedat astfel. Mândria l-a motivat să facă numărătoarea poporului. Pentru că, văzând rezultatele recensământului, ar fi fost tentat să se bizuie pe oştirea sa numeroasă, iar nu pe braţul Domnului.

24:10-14 După terminarea recensământului, regele s-a simţit mustrat pentru păcatul comis şi a strigat către Domnul, cerând iertare. Dumnezeu l-a trimis la el pe profetul Gad, oferindu-i şansa să aleagă una din trei pedepse: (1) şapte ani de foamete în ţară; (2) trei luni în care să fie urmărit de duşmanii săi; (3) trei zile în care să bântuie ciuma în ţară. David a preferat să cadă în mâna Domnului, mai degrabă decât în a omului.

24:15-25 Domnul a trimis ciuma, care timp de trei zile a omorât şaptezeci de mii de oameni. Îngerul nimicirii se pregătea tocmai să distrugă cetatea Ierusalimului, când Dumnezeu l-a oprit pe aria lui Arauna (numit şi Ornan). David L-a întrebat pe Domnul de ce nimicea poporul Israel, când David şi casa lui purtau vina. Răspunsul lui Dumnezeu, dat prin gura proorocului Gad, a fost ca David să ridice un altar pe aria lui Arauna. Prin urmare, David a aranjat imediat cu Iebusitul Arauna să cumpere de la acesta terenul în cauză. Deşi era neevreu, Arauna i-a oferit lui David nu numai aria, fără să pretindă nici un ban, ci şi sculele de treierat ca lemn de foc. La care regele a răspuns plin de noblețe: **„nu voi aduce Domnului, Dumnezeului meu, arderi-de-tot care să nu mă coste nimic."**

În cele din urmă, David a cumpărat aria şi boii contra sumei de cincizeci de sicli de argint. (1 Cro. 21:25 spune că David a plătit 600 de sicli de aur pentru terenul respectiv, dar aici a fost cuprinsă negreşit şi zona din jurul ariei.) Ciuma a încetat când au fost aduse arderile-de-tot pe altar (v. 25).

Aria lui Arauna de pe Muntele Moria a fost probabil chiar locul în care Avraam l-a adus pe Isaac să fie jertfit. Ulterior a devenit locul pe care s-a ridicat templul lui Solomon şi mai târziu templul lui Irod din vremea lui Cristos. Astăzi este ocupat de o moschee islamică, Domul Stâncii. Este probabil locul pe care se va afla templul din timpul Marii Strâmtorări şi, în final, templul din timpul Mileniului.

Scripturile dau dovadă de o totală franchețe în tratarea eroilor credinţei. David a avut *greşelile* sale, care sunt menţionate alături de *credinţa* lui. L-am urmărit pe David de-a lungul traseului parcurs începând de la stână, apoi în exilul său, ca în cele din urmă să vedem înălţarea sa. Puţini oameni au umblat mai aproape de Dumnezeu; puţini oameni au căzut mai adânc în păcat. Dar prin toate David a fost susţinut de Domnul. Am beneficiat cu toţii de pe urma experienţelor prin care a trecut David, deoarece pe acestea el le-a consemnat în psalmii săi.

Matthew Henry se referă la modul în care se prezintă David în cartea Samuel şi cum se prezintă el în Psalmi:

> Multe lucruri din istoria sa conţin învăţăminte preţioase; dar pentru eroul care formează subiectul lor, deşi în multe situaţii el pare foarte măreţ şi foarte bun, fiind considerat favoritul cerului, totuşi trebuie să mărturisim că onoarea sa străluceşte mai luminos în Psalmii săi, decât în Cronicile sale.[24]

Cuvintele Psalmului 40 rezumă admirabil viaţa lui David:

> L-am aşteptat în răbdare pe Domnul şi El S-a plecat spre mine, mi-a ascultat strigătul. M-a scos din groapa pierzării, din fundul mocirlei; mi-a aşezat picioarele pe stâncă şi mi-a întărit paşii. Mi-a pus în gură o cântare nouă, o laudă pentru Dumnezeul nostru. Mulţi vor vedea lucrul acesta, se vor teme şi se vor încrede în Domnul (Ps. 40:1-3).

NOTE FINALE

[1](1:17, 18) Citat din Keil şi Delitzsch, „The Books of Samuel," în *Biblical Commentary on the Old Testament,"* VII:286, 87.

[2](3:31-39) William Hoste şi William Rodgers, *Bible Problems and Answers*, p. 214.

[3](5:22-25) Keil şi Delitzsch susţin că Ghibeon „este fără discuţie versiunea corectă şi că *Gheba* ar constitui o eroare de redactare," deoarece Gheba este în locul greşit pentru această relatare („Samuel", VII:326).

[4](7:16, 17) Irving L. Jensen, *I and II Samuel*, p. 92.

[5](7:18-29) William Garden Blaikie, „The Second Book of Samuel," în *Expositor's Bible*, p. 105.

[6](8:3-8) Se nasc unele confuzii când comparăm v. 4 cu 1 Cronici 18. Versetul 4 spune o mie de care (termenul *care* a fost furnizat de traducători), şapte *sute* de călăreţi au fost capturaţi, pe când 1 Cronici 18:4 spune că şapte *mii* de călăreţi au fost capturaţi. Cifra din 2 Samuel se referă poate la o bătălie, pe când cifra din 1 Cronici ar putea fi totalul rezultat în urma întregului conflict. Sau poate că e o greşeală de copiere.

[7](8:13) Dacă „sirienii" (în ebr. Aram) de aici este termenul corect, atunci ar putea însemna că edomiţii (în ebr. Edom) au solicitat ajutor de la ei. Dar întrucât *Aram* şi *Edom* sunt ortografiaţi aproape identic în textul consonantic ebraic („r" şi „d" fiind adesea confundate una cu alta la copiere), înclinăm să credem că este vorba de o greşeală de copiere.

[8](8:13) Nu toţi comentatorii de orientare conservatoare acceptă textul din titlul Psalmilor ca făcând parte din textul original, dar autorul şi editorul *Comentariului Biblic al Credinciosului* cred acest lucru.

[9](8:13) Eugene H. Merrill, „2 Chronicles," în *The Bible Knowledge Commentary*, p. 608.

[10](9:1-13) Dar în timp ce „Lo" înseamnă în mod cert „nu", vocalele standard pentru „păşune" sunt *d*ober, nu *d*ebar. Consoanele *dbr* pot să aibă în ebraică fie sensul de „cuvânt", fie de „lucru". Astfel textul ar putea fi redat „nici un lucru" sau „nimic".

[11](10:6-8) John Haley, *Alleged Discrepancies of the Bible*, p. 321.

[12](10:15-19) George Williams, *The Student's Commentary on the Holy Scriptures*, p. 166.

[13](11:1-5) Matthew Henry, „The Books of Samuel", *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, II:494.

[14](12:10-14) G. Campbell Morgan, *Searchlights from the Word*, p. 91.

[15](12:15-23) Henry, „Samuel," II:504.

[16](12:26-30) Flavius Josephus, *The Works of Josephus*, Peabody, MA:Hendrickson Publishers, 1987, p. 193.

[17](12:31) Keil şi Delitzsch cred că sensul subliniind un grad mai mare de cruzime este cel avut în vedere şi că faptele nu trebuie îndulcite printr-o retraducere. Dar ei consideră că pedeapsa a fost aplicată fie doar asupra luptătorilor luaţi prizonieri fie că se referă „la majoritatea populaţiei de parte bărbătească de pe acropolele de la Raba" („Samuel", VII:396).

[18](14:14) Hoste şi Rodgers, *Bible Problems*, p. 215.

[19](15:7-12) Întrucât *întreaga domnie* a lui David a fost de patruzeci de ani, varianta tradiţională de aici (*patruzeci*) este, evident, o greşeală de copiere. Cifrele au fost cel mai greu de copiat fără greşeli în manuscrisele ebraice străvechi.

[20](21:15-22) Citat de Keil şi Delitzsch, „Samuel", VII:446.

[21](23:1-7) Pentru versetele 3b şi 4 s-a compus un minunat aranjament muzical de către unul din compozitorii din perioada timpurie a naţiunii americane, Richard Billings.

[22](23:13-17) Williams, *Student's Commentary*, p. 309.

[23](Cap. 24. Intro) William D. Crocket, *A Harmony of Samuel, Kings and Chronicles*, p. 138-40.

[24](24:15-25) Henry, „Samuel", II:446.

BIBLIOGRAFIE

Pentru Bibliografie consultaţi 1 Samuel.

ÎNTÂI REGI

Introducere

„[În această carte] este consemnată istoria națiunii, de la încheierea domniei lui David până la mijlocul domniei lui Ahazia. În punctul de maximă glorie atins sub domnia lui Solomon, regatul întruchipează și anticipează împărăția de o mie de ani a Domnului nostru. Prosperitatea națiunii urcă și coboară, în funcție de caracterul domnitorului și al poporului, ilustrând pentru noi principiul de mare însemnătate conform căruia ascultarea este condiția binecuvântării."

– F. B. Meyer

I. Locul unic în Canon

Importanța cărților [1 și 2] Regi, care au constituit inițial o singură carte, se poate observa din perspectiva istorică prin faptul că acoperă o perioadă de 400 de ani din istoria Israelului, de la domnia lui Solomon până la Captivitatea Babiloneană. Ea consemnează domniile nu doar ale regilor din Iuda (cum procedează Cronici), ci și domniile regilor națiunii apostate, numite „Israel" sau „Efraim" din nord. Dar nu este doar o simplă carte de istorie, ci ne oferă o analiză spirituală a regilor din prisma faptului dacă L-au slujit pe Domnul sau au slujit idolilor – sau dacă au fost cu inima împărțită în privința loialității lor față de Domnul.

Poate că de cel mai mare folos pentru cititorii Bibliei este emoționanta dar și edificatoarea relatare a slujirii profeților Ilie și a succesorului său, Elisei.

Unul din învățămintele importante pe care le desprindem din cartea Regi este faptul că Dumnezeu răsplătește loialitatea, dar pedepsește apostazia. Ezechia și Iosia sunt pildele cele mai strălucite în privința loialității (2 Regi 18:3; 22:2). Cât privește apostazia, exemplul cel mai concludent îl constituie, la scară națională exilații, mai întâi cei din Regatul de Nord (722 î.Cr.) și apoi din Regatul de Sud (586 î.Cr.).

II. Paternitatea

Autorul uman al cărții Regi nu se cunoaște. O mare parte din conținutul cărții pare să fi fost alcătuit din arhive și cronici, dar sub călăuzirea Duhului Sfânt. Unii au sugerat că redactarea s-a făcut de către un preot, numai că imediat se ridică întrebarea dacă vor fi existat preoți scriitori în regatul apostat de nord, care să corespundă din punct de vedere spiritual pentru o asemenea lucrare. Mult mai probabil este că lucrarea a fost redactată de unul din profeți, editorul ei final fiind Ezra, dacă a fost preot, și Ezechiel sau Ieremia, dacă autorul a fost un profet.

III. Data

Doi Regi se încheie cu nota pozitivă conciliatoare a regelui babilonean Evil-Merodach care se poartă cu bunăvoință față de regele Iehoiachin al lui Iuda, schimbând în bine statutul său după treizeci și șapte de ani de temniță (cca. 560 î.Cr.). Un eveniment istoric și mai încurajator, remarcabil prin *absența* sa, este începutul revenirii evreilor în Palestina (536 î.Cr.). Întrucât este improbabil ca un scriitor atât de patriotic precum este autorul cărții Regi ar fi neglijat să menționeze această revenire dacă aceasta ar fi început cu adevărat, se pare că data încheierii redactării cărții Regi se situează între 560 și 536 î.Cr.

IV. Fondul și tema cărții

Cele două grupuri proeminente menționate în Regi sunt regii și profeții. Judecata aplicată unui rege decurgea direct din ascultarea sau neascultarea acestuia de Domnul. Slujba profetului era întotdeauna una de chemare a națiunii abătute de la calea dreaptă înapoi la Iehova.

O. J. Gibson rezumă conținutul cărții după cum urmează:

Două spițe cronologice de regi sunt întrețesute în cuprinsul relatării. Israel, cu cele zece triburi, este numit uneori regatul de nord, deoarece teritoriul ocupat de aceste triburi era situat la nord de Ierusalim. De la primul său domnitor, Ieroboam, până la distrugerea și ducerea în captivitate de către Asiria, acest regat a fost în permanență într-o stare de neascultare și idolatrie înaintea lui Dumnezeu. Așa-numitul regat de sud al lui Iuda, având centrul la Ierusalim, nu a fost cu mult mai credincios față de Domnul, dar a menținut un simulacru de ascultare în rândul unei minorități credincioase. Cea mai glorioasă perioadă pe care au cunoscut-o evreii a fost sub domnia lui Solomon. Construirii Templului și dedicării sale li se acordă un spațiu mai mare decât cel acordat oricărei alte perioade, indicându-se prin aceasta importanța pe care o ocupă în ochii lui Dumnezeu. Domnia lui Solomon, ce se încheie cu o despărțire și o judecată, constituie un avertisment solemn despre ceea ce se va întâmpla atunci când oamenii abuzează de privilegiile divine și onoarea pe care o acordă Dumnezeu, când aceștia calcă în picioare Cuvântul Său. Numai atunci când s-au epuizat toate apelurile harului divin, confruntate cu persistentă neascultare, a distrus Dumnezeu, iar nu păgânătatea, mai întâi regatul de nord, apoi regatul de sud.[1]

SCHIȚA

I. ULTIMELE ZILE ALE LUI DAVID (1:1–2:11)

- A. Tentativa lui Adonia de a pune mâna pe tron (1:1-38)
- B. Ungerea lui Solomon la Ghihon (1:39-53)
- C. Ultimele instrucțiuni pe care i le dă David lui Solomon (2:1-11)

II. DOMNIA DE AUR A REGELUI SOLOMON (2:12–11:43)

- A. Epurarea opoziției de către Solomon (2:12-46)
- B. Înțelepciunea lui Solomon (cap. 3)
- C. Administratorii lui Solomon (4:1-19)
- D. Solomon în toată splendoarea sa (4:20-34)
- E. Templul lui Solomon (cap. 5–7)
  1. Acordul încheiat de Solomon cu regele Hiram (cap. 5)
  2. Descrierea și construirea templului (cap. 6)
  3. Construirea celorlalte clădiri (7:1-12)
  4. Mobilierul templului (7:13-51)
- F. Dedicarea templului (cap. 8)
- G. Faima lui Solomon (cap. 9, 10)
  1. Legământul său de la Dumnezeu (9:1-9)
  2. Darurile pe care i le-a dat lui Hiram (9:10-14)
  3. Supușii săi și jertfele (9:15-25)
  4. Flota sa (9:26-28)
  5. Vizita pe care i-a făcut-o Regina din Șeba (10:1-13)
  6. Bogățiile sale (10:14-29)
- H. Eșecurile lui Solomon și moartea sa (cap. 11)

III. REGATUL DIVIZAT (cap. 12–22)

- A. Regele Roboam al regatului Iuda (12:1-24)
- B. Regele Ieroboam al Israelului (12:25–14:20)
  1. Centrele de religie falsă ale lui Ieroboam (12:25-33)
  2. Ieroboam și omul lui Dumnezeu (13:1-32)
  3. Preoția falsă a lui Ieroboam (113:33, 34)
  4. Moartea fiului lui Ieroboam (14.1-20)
- C. Regele Roboam al lui Iuda (continuare) (14:21-31)
- D. Regele Abiiam al lui Iuda (15:1-8)

E. Regele Asa a lui Iuda (15:9-24)

F. Regele Nadab al lui Israel (15:25-27)

G. Regele Baeșa al lui Israel (15:28–16:7)

H. Regele Ela al lui Israel (16:8-10)

I. Regele Zimri al lui Israel (16:11-20)

J. Regele Tibni al lui Israel (16:21, 22)

K. Regele Omri al lui Israel (16:23-28)

L. Regele Ahab al lui Israel și profetul Ilie (16:29–22:40)

1. Păcatele lui Ahab (16:29-34)
2. Ilie și seceta (17:1-7)
3. Ilie și văduva din Sarepta (17:8-24)
4. Provocarea lansată de Ilie preoților lui Baal (18:11-19)
5. Victoria lui Ilie asupra preoților lui Baal (18:20-40)
6. Ilie se roagă să plouă (18:41-46)
7. Fuga lui Ilie la Horeb (19:1-18)
8. Ilie îl numește pe Elisei ca succesor (19:19-21)
9. Prima victorie a lui Ahab asupra Siriei (20:1-22)
10. A doua victorie a lui Ahab asupra Siriei (20:23-34)
11. Neascultarea lui Ahab (20:35-43)
12. Crimele comise de Ahab împotriva lui Nabot (cap. 21)
13. Ultima bătălie a lui Ahab (22:1-40)

M. Regele Iosafat al lui Iuda (22:41-50)

N. Regele Ahazia al lui Israel (22:51-53)

COMENTARIU

I. ULTIMELE ZILE ALE LUI DAVID (1:1–2:11)

A. Tentativa lui Adonia de a pune mâna pe tron (1:1-38)

1:1-4 David era acum în vârstă de șaptezeci de ani, cu sănătatea șubrezită. Era pe punctul de a ieși de pe scena istoriei. Propunerea servitorilor lor poate părea la prima vedere intrigantă și șocantă. Dar această practică era la ordinea zilei în cazul unei persoane bolnave cum era David. Nu era un act de moralitate îndoielnică și nu risca să ducă la izbucnirea unui scandal public. De un lucru putem fi siguri: că David nu a cunoscut-o pe Abișag (adică nu a avut relații sexuale cu ea, v. 4b). Mai mult, din capitolul 2 se pare că era considerată o soție legitimă a lui David deoarece Solomon a interpretat cererea ulterioară a lui Adonia ca s-o aibă drept o pretenție la tronul țării (2:21, 22).

1:5-10 Adonia se pare că era cel mai vârstnic dintre fiii lui David încă aflați în viață (2:22), drept care se considera îndreptățit să-i urmeze lui David la tron. Amnon și Absalom muriseră amândoi. Chileab era probabil și el mort (2 Sam. 3:2-4). Încă înainte de a fi murit tatăl său, Adonia s-a proclamat rege, pregătindu-și în acest sens un mare anturaj și obținând sprijinul lui Ioab și Abiatar. Fiind un om foarte frumos, nu i-a fost greu să-și strângă adepți. Din versetul 6a reiese că David a fost un tată indulgent iar Adonia un fiu răsfățat. Când Adonia a sacrificat multe animale în apropiere de En Roghel, el a invitat la acest praznic pe toți, cu excepția celor despre care știa că sunt loiali tatălui său – adică profetul Natan, Benaia, vitejii lui David și Solomon.

1:11-38 Dumnezeu îi spusese lui David înainte de a i se fi născut Solomon că Solomon va fi următorul rege al Israelului (1 Cro. 22:9, 10) Natan dorea să vadă împlinirea Cuvântului Domnului. Fiind îngrijorat cu privire la amenințarea pe care o prezenta

Adonia, profetul s-a prezentat cu mult tact înaintea regelui, aducând chestiunea în atenția sa. Fiind instruită de Natan, Batșeba s-a înfățișat înaintea regelui suferind, aducându-i la cunoștință complotul ce se punea la cale. De asemenea i-a amintit de o promisiune (neconsemnată de textul sacru) pe care i-o făcuse anterior că Solomon, fiul ei, va fi următorul rege. Nici nu a terminat ea bine de a fi formulat această cerere, că imediat a sosit Natan, după care Batșeba s-a retras. Natan a repetat vestea cu privire la complotul lui Adonia de a pune mâna pe împărăție și a întrebat dacă aceasta este dorința regelui. Apoi, când a chemat-o David pe Batșeba, a fost rândul lui Natan să se retragă. David a asigurat-o pe Batșeba că Solomon va fi într-adevăr succesorul său la tron, după care l-a instruit pe preotul Țadoc, pe preotul Natan și pe Benaia să-l ducă pe Solomon la Ghihon, un izvor situat în afara cetății, pe catârul regelui și să-l ungă ca rege.

B. Ungerea lui Solomon la Ghihon 1:39-53)

Întrucât mulți susțin că Solomon a fost timp de doi ani co-regent cu tatăl său, drept care trebuie să fi fost uns, aceasta este a doua ungere prin care era recunoscut ca domnitor unic. Acest ceremonial de ungere în public a lui Solomon de către preotul Țadoc a produs multă bucurie în rândurile adepților lui David, însă multă consternare în tabăra lui Adonia și a celor care benchetuiau împreună cu el. Când a auzit Adonia că Solomon ocupă deja tronul regal și că David își manifesta recunoștința față de Domnul pentru aceasta, și-a dat seama că complotul său a eșuat. Adonia s-a refugiat în cortul întâlnirii, apucând coarnele altarului, gest care avea menirea de a-i asigura scutirea de pedeapsă. Solomon a decretat că Adonia va fi cruțat dacă va fi găsit vrednic, dar că va fi pedepsit dacă va fi prins în viitor că a comis o nouă faptă rea, după care l-a trimis pe Adonia acasă.

C. Ultimele instrucțiuni pe care i le dă David lui Solomon (2:1-11)

Dacă David în exil Îl întruchipează pe Cristos în respingerea Sa din timpul actualei epoci a harului, atunci Solomon Îl întruchipează ca Rege care va domni în slava Sa, în Mileniu. Când va reveni ca să-și stabilească împărăția, primul Său act va fi distrugerea dușmanilor Săi și epurarea împărăției Sale de tot ce ofensează. Vedem o întruchipare a acestei acțiuni în capitolul 2.

Cu puțin timp înainte de a muri, David i-a dat o instrucțiune solemnă lui Solomon, îndemnându-l să fie ascultător de Domnul și îndrumându-l să ia măsurile ce se cuvin cu privire la anumiți oameni: despre Ioab i s-a spus că acesta trebuie să moară pentru asasinarea lui Abner și a lui Amasa. Apoi față de fiii lui Barzilai va trebui să se poarte cu bunătate, din pricina bunătății tatălui lor față de David când acesta fugea de Absalom. Iar Șimei va trebui, în cele din urmă, să moară pentru că l-a blestemat pe David, dar de amănunte se va ocupa Solomon. Sintagma: **„a vărsat sângele războiului pe timp de pace"** (v. 5b) este redată în NIV astfel: „vărsând sângele lor în timp de pace ca și în timpul bătăliei."

După o domnie de patruzeci de ani, David a murit, fiind îngropat la Ierusalim

II. DOMNIA DE AUR A REGELUI SOLOMON (2:12–11:43)

A. Epurarea opoziției de către Solomon (2:12-46)

2:12-25 Solomon s-a așezat pe tronul tatălui său David, regatul său fiind puternic consolidat. Adonia s-a mâhnit pentru că i se refuzase tronul, deși a trebuit să recunoască că i se cuvenea lui Solomon, prin voia lui Dumnezeu (v. 15b). Nu se știe dacă din nepricepere, sau în mod insidios, el i-a solicitat lui Solomon, prin intermediul Batșebei, ca Abișag, bona lui David, să-i fie dată de soție. Solomon a privit această solicitare ca pe un preludiu la cererea de a i se da chiar împărăția, drept care i-a ordonat lui Benaia să-l execute pe Adonia.

2:26-34 De asemenea, regele l-a exclus pe Abiatar de la preoție, negreșit pentru faptul că îl susținuse pe Adonia în complotul său eșuat. Aceasta a împlinit parțial judecata lui Dumnezeu asupra casei lui Eli (vezi 1 Sam. 2:31-35). Când Ioab a aflat despre excluderea lui Abiatar, a căutat imediat scăpare la coarnele altarului. Benaia i-a poruncit să plece de la altar, dar Ioab a refuzat, exprimându-și determinarea

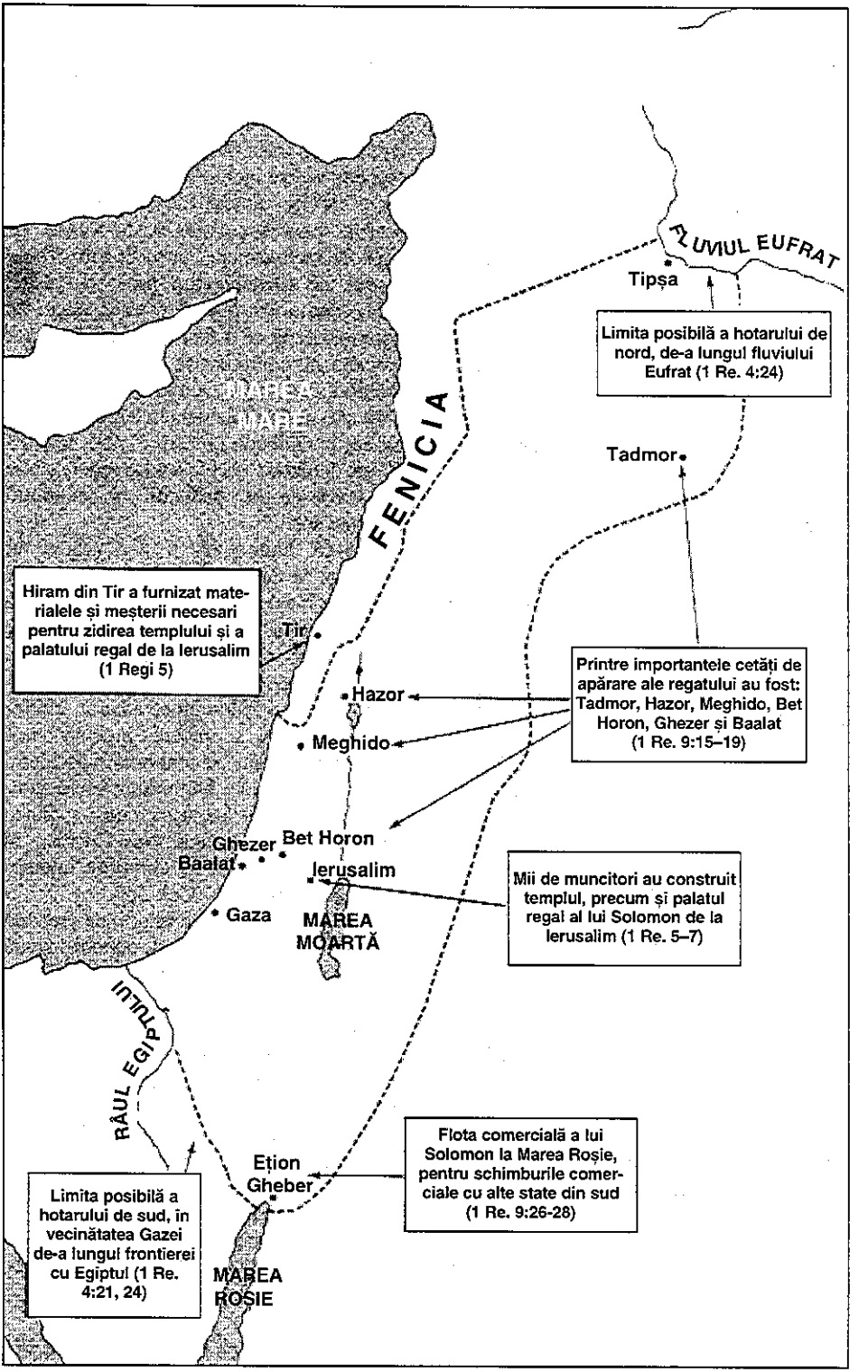

Imperiul lui Solomon: cele douăsprezece districte

de a muri acolo. Benaia l-a executat rapid, ordonând să fie îngropat în casa sa din pustiu. În sfârşit erau răzbunate moartea lui Abner şi cea a lui Amasa. Altarul lui Dumnezeu nu oferea protecţie nici unei persoane care călca legea lui Dumnezeu.

2:35 Benaia a fost numit apoi în funcţia de comandant al armatei iar Ţadoc a preluat funcţia de preot deţinută anterior de Abiatar. Benaia îl slujise pe David încă din zilele lui Saul. A fost un om de mare curaj şi căpitanul gărzii personale a lui David (2 Sam. 20:23). Curajul său neînfricat a fost depăşit doar de loialitatea sa neclintită faţă de casa lui David. Curajul şi loialitatea ar trebui să-i caracterizeze de asemenea pe cei care Îl slujesc pe Fiul mai mare al lui David, Domnul Isus Cristos.

2:36-46 Solomon nu a ordonat imediat executarea lui Şimei. Mai degrabă, l-a pus pe acesta sub un gen de arest la domiciliu, interzicându-i să părăsească cetatea. După trei ani, Şimei a plecat din Ierusalim, în căutarea a doi sclavi ce evadaseră şi se stabiliseră în Gat. Numai că procedând astfel Şimei a încălcat jurământul pe care îl obligase Solomon să-l rostească anterior, dovedind că nu era mai credincios faţă de Solomon decât fusese faţă de David. Când s-a întors acasă, regele i-a poruncit lui Benaia să-l omoare.

Astfel Solomon şi-a consolidat împărăţia prin eliminarea agresivă a tuturor celor ale căror inimi nu erau alături de el. Ce a urmat a fost o domnie a păcii. Creştinul va cunoaşte pacea lui Dumnezeu în măsura în care va elimina din viaţa sa lucrurile care se opun domniei lui Cristos dinăuntru.

B. Înţelepciunea lui Solomon (cap. 3)

3:1 Solomon s-a căsătorit cu fiica Faraonului care conducea pe vremea aceea Egiptul. Căsătoria aceasta ar putea fi interpretată ca un gest de încredere din partea lui Solomon în eficacitatea aliaţelor politice. Dar această căsnicie, deşi avea valoarea sa pe plan politic, s-a dovedit dezastruoasă pe plan spiritual şi, bineînţeles, a fost contrară legii poporului lui Dumnezeu. Din acest moment haremul lui Solomon a crescut, până când a ajuns să cuprindă sute de femei străine. Şi astfel Solomon a stabilit relaţii politice cu multe puteri străine, dar s-a înstrăinat de Domnul (11:1-8).

3:2-4 Înălţimile din aceste versete erau locuri în care oamenii se închinau Domnului. Însă şi aici găsim o îndepărtare de la lege, căci Dumnezeu rânduise ca oamenii să I se închine doar în locurile stabilite de El. Totuşi neconcordanţa este scuzată, pe motiv că nu exista o casă oficială de închinăciune, întrucât Şilo fusese distrus de filisteni cam prin anul 1050 î.Cr., când a fost luat chivotul (1 Sam. 4). Ulterior, după ce a fost construit templul, oamenii au continuat să se închine de pe înălţimi, dar nu lui Dumnezeu, ci idolilor. Deşi chivotul se afla deja la Ierusalim, cortul era la Ghibeon (1 Cro. 21:29), la circa 10 km depărtare. Acolo a adus regele o mie de arderi-de-tot, probabil la începutul domniei sale.

3:5-15 Dumnezeu i S-a arătat lui Solomon la Ghibeon (Gabaon), întrebându-l care îi este dorinţa supremă. Regele a cerut o inimă pricepută ca să poată face faţă dificilei sarcini de a judeca şi guverna poporul Israel. Cererea a plăcut Domnului, care i-a dat lui Solomon ce a cerut, împreună cu bogăţii şi onoare, precum viaţă îndelungată, numai să umble el în ascultare de Domnul. Astăzi Dumnezeu oferă tuturor darul cel mai măreţ pe care l-ar putea cere cineva: pe Domnul Isus Cristos, „în care sunt ascunse toate comorile înţelepciunii şi cunoştinţei" (Col. 2.3).

3:16-28 Restul capitolului 3 ne prezintă o ilustrare a înţelepciunii regelui. Două prostituate s-au certat pentru a stabili care din ele este mama copilului rămas în viaţă, după ce copilul uneia dintre ele murise strivit de mama sa. Când Solomon a poruncit să fie tăiat cu sabia copilul în două părţi egale, mama adevărată a pruncului şi-a exprimat dorinţa ca acesta să fie cruţat, chiar dacă ea nu va avea parte de el, pe când celeilalte femei nu i-a păsat, zicând: „Să nu fie nici al meu, nici al tău; tăiaţi-l!" Înţelepciunea etalată de Solomon în acest incident a ajuns la urechile întregului Israel, care s-a temut şi l-a respectat pe rege.

C. Administratorii lui Solomon (4:1-19)

4:1-6 Versetele acestea ne prezintă lista

slujbaşilor de rang înalt de la curtea lui Solomon, echivalentul unui cabinet din vremea noastră: Azaria, nepotul lui Ţadoc, care se pare că i-a succedat în funcţia de mare preot; Elihoref şi Ahia, secretari de stat; Iosafat, arhivarul sau cronicarul; Benaia, comandatul oştirii; Ţadoc şi Abiatar, preoţii; Azaria, mai mare peste administratori; Zabud, prietenul lui Solomon; Ahişar, mai mare peste palat. Adoniram, mai mare peste taxe (forţa de muncă). Numele **„Abiatar"** din versetul 4 ne prezintă o problemă, dacă este acelaşi cu omul pe care l-a demis Solomon în 2:27. Poate că a fost destituit după această perioadă. Sau poate că şi-a păstrat titlul de preot, fără să-şi mai exercite atribuţiile preoţeşti. S-ar putea totuşi să fi fost un alt Abiatar (vezi 2 Sam. 8:15-18). Matthew Poole comentează:

Unii spun că aici sunt menţionaţi toţi slujbaşii de frunte ai lui Solomon, atât cei care erau la data aceea în funcţie, cât şi cei ce slujiseră anterior şi cei ce au venit după aceea, ei deducând acest lucru din versetele 11 şi 15, unde sunt menţionaţi doi oameni care s-au căsătorit cu două din fiicele lui Solomon, deşi acest lucru s-a petrecut mult mai târziu decât momentul descris acum.[2]

4:7-19 Solomon a împărţit teritoriul Israelului în douăsprezece secţiuni, punând câte un guvernator peste fiecare din ele, care să strângă alimentele pentru populaţie. Fiecare district teritorial, în frunte cu slujbaşul său, avea datoria de a furniza curţii proviziile necesare timp de o lună din an. Iuda nu este menţionată.

D. Solomon în toată splendoarea sa (4:20-34)

4:20, 21 Sub Solomon regatul se întindea până la fluviul Eufrat, până în ţara filistenilor şi până la frontiera cu Egiptul (v. 21, 24). O mare parte a acestui teritoriu era formată din regate care plăteau tribut lui Solomon, nefiind considerate parte din Israel. Prin urmare, regatul lui Solomon nu a constituit împlinirea deplină a legământului palestinian (Gen. 15:18-21).

4:22-28 În continuare este descrisă splendoarea domniei lui Solomon: vastele sale provizii de alimente, miile de cai etc. Dar să nu uităm că pentru a putea întreţine acest huzur nemaipomenit, oamenii de rând trebuiau să muncească din greu, plătind impozite grele. De asemenea să nu uităm că numărul mare de cai strâns de Solomon a constituit o încălcare a poruncii lui Dumnezeu (Deut. 17:16). (Cu privire la aparenta contradicţie dintre versetul 26 de aici şi 2 Cro. 9:25, vezi notele pertinente de la acel capitol.)

4:29-34 Înţelepciunea regelui este menţionată din nou. Solomon i-a întrecut pe toţi în înţelepciune. Înţelepţii menţionaţi în versetul 31 erau fiii lui Zerah (1 Cro. 2:6), Mahol (*dansator*) fiind pur şi simplu un apelativ. Etan a fost autorul Psalmului 89, Heman a scris Psalmul 88. Nu ştim nimic despre ceilalţi oameni. Solomon a rostit trei mii de proverbe, dintre care doar o parte s-au păstrat în cartea Proverbe. Numărul cântecelor compuse de el s-a ridicat la o mie cinci, cel mai frumos fiind Cântarea Cântărilor. Din versetul 33 reiese că vastele sale cunoştinţe din diverse discipline i-au permis să aplice învăţăminte din natură în prezentarea înţelepciunii sale. Oameni de departe veneau să-l asculte.

E. Templul lui Solomon (cap. 5–7)

1. Acordul încheiat de Solomon cu regele Hiram (cap. 5)

5:1-12 Hiram era regele neevreu al Tirului, calitate care îi conferea controlul asupra vastelor resurse de lemn din Liban. Fusese prieten cu David şi acum dorea să-şi arate aceeaşi prietenie faţă de Solomon. Prin urmare s-a decis ca el să-i furnizeze lui Solomon lemnul pentru construirea unui templu al Domnului. Solomon trimitea lucrători în Liban, la nord de Israel, care să lucreze la exploatările forestiere. Buştenii erau transportaţi până la Marea Mediterană, de unde sub formă de plute ajungeau în portul Iopa, urmând ca de acolo să fie cărati până la Ierusalim. Ca plată pentru cheresteaua furnizată, Solomon îi asigura casei lui Hiram alimentele necesare an de an.

5:13-18 Pentru a obţine braţele de muncă necesare pentru o operaţie de asemenea amploare cum era tăierea copacilor, Solomon a înrolat la corvoadă treizeci de mii de bărbaţi din Israel, cerân-

du-le să se ducă în Liban în schimburi de câte zece mii pe lună. Pe lângă oamenii aceştia, regele mai avea optzeci de mii de sclavi canaaniţi (Ghebaliţi) care lucrau în carierele de piatră din Israel, pregătind piatra pentru templu (cf. v. 15; 2 Cro. 2;17, 18). De asemenea avea şaptezeci de mii care cărau poveri.

Masivele operaţiuni de construcţie ale lui Solomon presupuneau folosirea din plin a muncii sclavilor (cf. 9:15-22). Dar chiar şi atunci braţele de muncă s-au dovedit insuficiente, Solomon fiind nevoit să înroleze în aceste munci pe israeliţii nativi (probabil nu şi pe cei din tribul lui Iuda), dar nu ca sclavi, ci ca muncitori obligaţi să participe la această corvoadă. Israeliţii, înzestraţi cu ascuţitul lor simţ de independenţă, şi-au exprimat resentimentele energice faţă de această obligativitate, întreaga chestiune ducând la acute dezbinări în cadrul împărăţiei (12:4). Cât de necesar este să avem înţelepciune divină în toate chestiunile şi să nu trecem cu brutalitate peste sensibilităţile şi bunăstarea altora! (*Daily Notes of the Scripture Union*).

(Vezi notele pe marginea problemelor, în comentariul asupra textului 2 Cronici, unde este oferită o explicaţie a discrepanţelor numerice între aceste două capitole.)

2. Descrierea şi construirea templului (cap. 6)

6:1 În versetul 1, se spune că lucrarea de zidire a templului a început la 480 de ani după ieşirea din Egipt. Dacă Solomon a început să construiască în 967/66 î.Cr., atunci anul exodului a fost 1446/47 î.Cr. Totuşi datele acestea nu pot fi stabilite cu precizie. Există multe puncte de vedere divergente între cărturari pe această temă, dar 1446 î.Cr. este foarte aproape de data timpurie a exodului.

6:2-6 Detaliile privitoare la planul templului, prezentate în capitolul 6, au uneori un caracter tehnic de mare complexitate, cititorului fiindu-i greu să-şi formeze o imagine exactă a edificiului. Dar în mare ştim că templul a fost construit după următorii parametri: Lungimea de 90 de picioare (27 metri), lăţimea de 30 de picioare (9 metri) şi înălţimea de 45 de picioare (respectiv 13,7 metri). Templul era împărţit în două încăperi. Prima era sanctuarul (sfântul lăcaş), cu dimensiunile de 60 de picioare lungime, 30 de picioare lăţime şi 45 de picioare înălţime (v. 2, 17). Ferestrele prevăzute cu zăbrele, situate probabil în partea superioară a zidului, asigurau lumina templului şi gurile de aerisire (v. 4). A doua cameră era sanctuarul dinăuntru, de 30 de picioare lungime, 30 picioare lăţime şi 30 de picioare înălţime. Pridvorul adăuga încă 30 de picioare la lungimea templului în partea de est sau în faţă, fiind ridicat cu 15 picioare deasupra terenului. În partea de nord, vest şi sud erau trei nivele de camere pentru preoţi. Acestea înconjurau zidurile templului, dar nu făcea parte integrantă din el.

6:7-10 Tot lemnul şi piatra pentru templu au fost prelucrate conform specificaţiilor exacte la cariera de piatră, fiind apoi transportate la Ierusalim unde erau asamblate element cu element fără să se recurgă la scule de fier (v. 7). Astfel templul a fost ridicat în tăcere, exact aşa cum este înălţat astăzi templul viu al lui Dumnezeu. Versetele 8 şi 10 descriu intrarea în camerele laterale şi înălţimea fiecărui cat (7,5 picioare). Versetul 9 descrie acoperişul întregului templu.

6:11-22 Cuvântul Domnului a venit cu mult har la Solomon în timpul construcţiei, promiţându-i confirmarea legământului davidic şi faptul că Dumnezeu va locui în templu printre copiii lui Israel, dacă regele va fi ascultător (v. 11-13). Interiorul edificiului era căptuşit cu scânduri de cedru, îmbrăcate în aur curat. Nici o piatră nu putea fi văzută. Pietrele, tăiate cu atâta măiestrie şi precizie, nu puteau fi văzute deloc. Spurgeon face o aplicaţie spirituală pe această temă:

Până şi pietrele de temelie nu erau aspre şi brute, ci cioplite atent şi de mare preţ. Dumnezeu pretinde ca tot ce se face pentru El să fie făcut bine. Lui nu-i pasă atât de mult de ceea ce place ochiului omenesc, pe cât îşi găseşte desfătarea în frumuseţea acelor pietre vii din templul Său spiritual, care sunt ascunse de privirile observatorilor.[3]

6:23-28 De o parte şi de alta a chivotului, în sanctuarul dinăuntru, erau doi heru-

vimi sculptați, poleiți cu aur. Aripile lor întinse făceau atingere în vârful lor. Aceștia nu sunt identici cu heruvimii de pe scaunul îndurării (Ex. 25:18; 37:9).

6:29, 30 În tot templul nu se vedea decât aur.

6:31-35 Ușile rabatabile ce conduceau la sanctuarul interior sunt descrise în versetele 31 și 32. Camerele erau despărțite de asemenea de o catapeteasmă care acoperea partea din interior a ușilor sanctuarului dinăuntru – 2 Cro. 3:14. Ușile principale care conduceau în sanctuar sunt descrise în versetele 33-35.

6:36 În fața templului se afla curtea interioară a preoților. Exista un zid scund între ea și curtea exterioară. Acest zid era alcătuit din trei rânduri de piatră cioplită și un rând de grinzi de cedru.

În curtea interioară se afla un altar uriaș de bronz pentru jertfe, un lighean uriaș folosit de preoți pentru curățire și zece lighene mai mici (cap. 7). Curtea exterioară era destinată poporului Israel.

6:37, 38 Construcția templului a început în anul al patrulea al domniei lui Solomon și a fost terminată șapte ani mai târziu.

3. Construirea celorlalte clădiri (7:1-12)

7:1 Firul narativ ne prezintă în continuare construirea casei lui Solomon și a celorlalte clădiri regale, incluse în curtea mare.

Construirea casei lui Solomon sau a palatului regal a durat treisprezece ani. El a fost amplasat în partea de sud-est a templului, în afara zidului curții interioare. Unii cred că faptul că a durat cu șase ani mai mult pentru construirea palatului decât a templului ar sugera o mai mare preocupare din partea lui Solomon pentru sine decât pentru slava lui Dumnezeu. Pe de altă parte, poate că zidirea templului a durat doar șapte ani din pricina râvnei lui Solomon ca Dumnezeu să aibă un loc al Său și, prin urmare, miile de muncitori ai săi au ridicat „un templu sfânt" (pentru Domnul) într-un ritm mult mai rapid.

7:2-12 Casa Pădurii din Liban (v. 2-5) se afla în porțiunea de sud a curții mari. Trăsătura ei principală consta în numărul mare de stâlpi de cedru din interiorul ei. Poate de aceea a primit denumirea aceasta neobișnuită. Nu știm precis care era funcția acestui edificiu, dar deducem de la 1 Regi 10:17 că era o casă a armelor. În imediata vecinătate a Casei Pădurii Libanului, la nord, se afla Pridvorul Coloanelor (v. 6). Era probabil intrarea în Sala Judecății și sala tronului (v. 7). Lipit de palatul regal se afla casa fiicei lui Faraon, unde se presupune că se afla și haremul regal (v. 8). Toate clădirile erau din blocuri costisitoare de piatră tăiate la dimensiune. De asemenea, zidul din jurul curții mari era alcătuit din trei rânduri de blocuri de piatră acoperite cu grinzi de cedru.

O altă perspectivă a acestor versete vede Casa Pădurii din Liban, Sala Stâlpilor și Sala Tronului (Sala Judecății) ca făcând parte din palat. Sala creată pentru fiica lui Faraon era lipită de reședința regală.

4. Mobilierul templului (7:13-51)

7:13, 14 Huram de aici (ortografiat Hiram în Evrei și în KJV) nu trebuie confundat cu regele Tirului, cu același nume. Personajul de aici era un meșter cu descendență evreiască ce locuia în Tir.

7:15-22 În continuare sunt descriși cei doi stâlpi uriași de bronz care stăteau la intrarea în templu. Unul se numea Iachin (El va stabili) celălalt Boaz (în El este tărie). În vârful fiecărui stâlp era un capitel frumos lucrat. Deși detaliile fizice ale acestor stâlpi sunt date în textul biblic, nu ni se spune care a fost semnificația spirituală ce stătea în spatele lor. Cineva a remarcat că stâlpii din templul viu al lui Dumnezeu din zilele noastre sunt credincioșii cu un caracter sfânt (Gal. 2:9). Textul de la Apocalipsa 3:12 este promisiunea lui Dumnezeu că cei care vor birui vor fi făcuți stâlpi în templul Său ceresc pentru toată veșnicia.

7:23-26 Marea de bronz turnat era un lighean uriaș amplasat în curtea interioară. Sau un bazin foarte mare, susținut de boi de bronz și situat între templu și altar, dar către sud (2 Cro. 4:10). Ea asigura apa cu care să-și spele preoții mâinile și picioarele.

7:27-39 Pe lângă ligheanul mare mai erau zece lighene mai mici, susținute de cărucioare cu patru roți sau stative. Nu se spune nimic despre altarul de bronz decât

când ajungem la 8:64, deşi şi acesta se afla în curtea interioară.

7:40-47 Huram a supravegheat construirea tuturor pieselor din bronz lustruit ce se foloseau la templu, inclusiv căldările, lopeţile şi oalele din templul propriu-zis. Articolele din bronz au fost turnate în matriţe de lut, într-o manieră similară cu tehnica din zilele noastre (v. 46).

7:48-50 Mobilierul şi toate uneltele din templul sfânt au cuprins şi altarul de aur al tămâierii, masa de aur, cele zece mese aurite cu pâinea punerii înainte (2 Cro. 4:8), cele zece sfeşnice de aur curat şi toate sculele de aur.

7:51 David făcuse din timp pregătiri minuţioase pentru templul căruia nu i s-a permis să-l construiască. Solomon a adus aceste comori în templu pentru a putea fi folosite şi păstrate în siguranţă.

Diferenţele dintre acest capitol şi 2 Cronici 2–4 sunt discutate în notele asupra cărţii 2 Cronici.

F. Dedicarea templului (cap. 8)

8:1-5 Odată terminat templul, pasul următor a fost să se aducă chivotul legământului dintr-un sector al Ierusalimului cunoscut sub denumirea de Cetatea lui David sau Sion în templul de pe muntele Moria. Acest lucru s-a petrecut la aproape un an după terminarea lucrărilor de construcţie (cf. v. 2 cu 1 Regi 6:37, 38).

Cu puţin timp înainte de Sărbătoarea Corturilor a avut loc o sărbătoare naţională şi chivotul, cortul şi ustensilele sfinte au fost aduse în templu de preoţi şi leviţi. Apoi au fost aduse ca jertfă multe oi şi mulţi boi.

8:6-9 Chivotul a fost aşezat în Locul Preasfânt. Într-o privinţă pe care n-o înţelegem, capetele drugilor se puteau vedea din locul sfânt, dar nu puteau fi văzute de afară, de pe pridvor. Drugii nu au fost scoşi, aşa cum se spune în versiunea KJV (v. 8). În această perioadă singurele lucruri care se mai găseau în chivot erau cele două table de piatră cu cele Zece Porunci. Nu ni se spune ce s-a întâmplat cu vasul cu mană sau cu toiagul lui Aaron care a înflorit (Ev. 9:4).

8:10, 11 De îndată ce chivotul (care Îl întruchipează pe Cristos) a primit locul ce i se cuvenea, norul de slavă, semnificând Prezenţa divină, a umplut templul. Preoţii nu au putut să-şi îndeplinească atribuţiile din pricina faptului că slava Domnului a umplut templul.

8:12, 13 Când s-a terminat totul, Solomon I s-a adresat Domnului. Dumnezeu spusese că El va locui în întuneric dens. Acum Solomon I-a zidit o casă strălucită, cu Locul preasfânt în care nu exista nici o sursă de lumină decât slava lui Dumnezeu Însuşi.

Cu obişnuitul său spirit pătrunzător, Matthew Henry comentează:

> El S-a arătat gata să asculte rugăciunea pe care se pregătea s-o facă Solomon. Dar nu numai atât, ci El chiar Şi-a stabilit reşedinţa în această casă, pentru ca toţi oamenii rugativi să fie încurajaţi să-I prezinte cererile lor. Dar slava lui Dumnezeu a apărut într-un nor, un nor întunecat, care semnifica: (1) Întunericul acelei dispensaţii în comparaţie cu lumina evangheliei, prin care, cu faţa deschisă, noi privim, ca într-o oglindă, slava Domnului. (2) Întunericul actualei noastre stări în comparaţie cu clipa în care Îl vom vedea pe Dumnezeu şi vom fi umpluţi de bucuria cerului, când se va dezvălui slava divină. Acum nu vedem decât ceea ce nu este El, dar atunci Îl vom vedea aşa cum este.[4]

8:14-21 În continuare regele s-a îndreptat spre popor ca să-l binecuvânteze. El a relevat împlinirea promisiunii pe care i-a făcut-o Dumnezeu lui David cu privire la templu şi şi-a exprimat satisfacţia că chivotul legământului avea acum un loc binestabilit.

8:22-26 Rugăciunea de dedicare este consemnată în versetele 22-53. După ce a preamărit pe Dumnezeu pentru că Şi-a ţinut legământul încheiat cu David cu privire la templu, L-a rugat pe Domnul să împlinească un alt legământ pe care l-a încheiat cu David – promisiunea că nu va înceta să existe un urmaş al lui David care să ocupe tronul Israelului.

8:27-30 Deşi Solomon şi-a dat seama că nici un templu de pe pământ nu e adecvat să-L poată cuprinde pe Dumnezeu cel Atotputernic, totuşi el s-a rugat ca Domnul să recunoască acest templu şi ca ori de câte ori el sau vreunul din poporul Israel I se va adresa lui Dumnezeu acolo, El să audă şi să ierte.

8:31-53 Apoi regele a enumerat cazuri concrete în care era deosebită nevoie de răspunsul Domnului.

1. În procese în care se făceau jurăminte, probabil pentru faptul că nu existau probe concrete, Dumnezeu era rugat să pedepsească pe vinovat şi să răsplătească pe cel nevinovat (v. 31, 32).

2. Când armata lui Israel va avea parte de înfrângere din pricina păcatului, Dumnezeu era rugat să ierte şi să-i readucă pe israeliţi în ţară, după ce şi-au mărturisit păcatul (v. 33, 34).

3. În vremuri de secetă, Dumnezeu era rugat să trimită ploaie când oamenii se vor fi smerit înaintea Lui cu pocăinţă (v. 35, 36).

4. Dacă foametea, ciuma, rugina, mălura, lăcustele şi omizile sau orice altă calamitate ar cădea peste ei, Dumnezeu era rugat să onoreze rugăciunile făcute către El, cu faţa spre templu, şi să ierte ţara (v. 27-40).

5. Dacă un străin (neevreu), care s-a convertit la iudaism, se va ruga lui Dumnezeu, atunci Dumnezeu este rugat să răspundă la rugăciunea unui atare prozelit (v. 41-43).

6. Rugăciunile pentru ca să li se dea izbândă în luptă au fost anticipate de Solomon, el rugându-L pe Domnul să ia aminte la asemenea cereri (v. 44, 45).

7. Vorbind în termeni profetici, Solomon a prevăzut apoi timpul când Israel ar putea fi dus în captivitate din pricina păcatului. El L-a rugat pe Domnul să asculte rugăciunea de pocăinţă şi să-i facă pe asupritori să se poarte cu îndurare faţă de ei. Oare nu erau israeliţii poporul Său, pe care El l-a izbăvit din Egipt? Versetele acestea şi-au găsit împlinirea în captivitatea babiloneană şi mai târziu în repatrierea ce a urmat sub decretul lui Cirus (v. 46-53).

8:54-61 După ce s-a rugat lui Dumnezeu, Solomon a binecuvântat poporul, făcând o cerere fierbinte ca să aibă parte de prezenţa lui Dumnezeu şi să fie învredniciţi să-I rămână credincioşi şi să fie martorii Săi printre naţiunile pământului.

Benedicţia lui Solomon, ca de altfel întreaga lui rugăciune, denotă o imensă apreciere a marilor adevăruri spirituale: 1. *Dumnezeu este întru totul demn de încredere.* „Nici un cuvânt nu a rămas neîmplinit" (56) – Ce mărturie! 2. *Trecutul este chezăşia viitorului* (57). Întrucât Dumnezeu nu se schimbă (cf. Ev. 13:8), putem să ne bizuim pe faptul că aşa cum S-a arătat El pe sine a fi în trecut aşa va fi El faţă de noi în prezent şi în viitor (cf. Ios. 1:5). 3. *Omul are nevoie de Dumnezeu în viaţa de ucenicie* (58), adevăr pe care Ieremia l-a cunoscut şi pentru care a dat seama (vezi Ier. 10:23; 17:9). Chiar imboldul voinţei libere a omului provine tot de la Dumnezeu – ceea ce trebuie să fie unul din cele mai mari paradoxuri! Comparaţi activitatea Duhului Sfânt în Ioan 16:8-11. 4. *Noi avem trebuinţă în fiecare zi de ajutorul lui Dumnezeu* („cum va cere fiecare zi," 59). Şi asta pentru că El nici nu dormitează, nici nu doarme (Ps. 121:4)! 5. *Grija manifestată de Dumnezeu pentru copiii Săi nu are niciodată scopul de a le oferi satisfacţie egoistă, ci se arată pentru ca alţii să poată ajunge să-L cunoască pe El* (60). 6. Având în vedere toate acestea, *mai este posibil să nu-I acordăm Lui loialitatea şi ascultarea noastră absolută* (61)? (*Daily Notes of the Scripture Union*)

Rugăciunea aceasta e consemnată şi la 2 Cronici 6 (vezi notele aferente), cu următoarele deosebiri: La 2 Cronici Solomon şi-a încheiat rugăciunea cu trei cereri (2 Cro. 6:40-42), pe care textul din 1 Regi le omite; la 1 Regi Solomon a binecuvântat poporul (v. 54-61), dar 2 Cronici nu menţionează acest lucru.

8:62-65 Din numeroasele animale care au fost jertfite, unele au fost întrebuinţate ca hrană pentru mulţimea mare de oameni care s-a strâns (v. 65). Întrucât altarul de bronz nu era suficient de încăpător pentru a primi toate arderile-de-tot, Solomon a consacrat un loc în mijlocul curţii unde au putut fi aduse Domnului celelalte ofrande. Această măreaţă celebrare a fost marcată de bucurie, închinăciune şi mulţumiri aduse Domnului. Dintre miile de animale înjunghiate, nici unul nu a fost adus ca jertfă pentru păcat sau pentru fărădelege.

În acest timp Solomon a ţinut Sărbătoarea Corturilor, împreună cu israeliţii, unii dintre ei venind de departe din nord, de la intrarea în Hamat, în apropiere de teritoriul tribului Dan, şi din sud, de la Pârâul Egiptului. Sărbătoarea Dedicării şi Sărbătoarea Corturilor au durat împreună paisprezece zile.

8:66 Apoi israeliții s-au întors la casele lor, plini de bucurie în inimile lor. 2 Cronici 7:9 spune că s-a ținut o adunare solemnă în „ziua a opta," pe când versetul 66 spune că oamenii au fost trimiși acasă în „ziua a opta." John Haley armonizează aceste două variante după cum urmează:

> Sărbătoarea corturilor începea în ziua a cincisprezecea a lunii și se sfârșea în ziua a douăzeci și doua, încheindu-se cu o „convocare sfântă" în „ziua a opta" (Lev. 23:33-39), când, la sfârșitul ei, Solomon a trimis poporul acasă, această trimitere intrând în vigoare a doua zi dimineața, adică în a douăzeci și treia zi (2 Cro. 7:10).[5]

G. Faima lui Solomon (cap. 9, 10)

1. Legământul său de la Dumnezeu (9:1-9)

9:1-5 Dumnezeu a răspuns la rugăciunea lui Solomon, spunându-i că va accepta templul, considerându-l o casă a Sa și că va așeza numele Său acolo pe veci. Deși templul lui Solomon nu mai există de multă vreme, Dumnezeu încă va locui într-un templu la Ierusalim, când Se va întoarce Domnul Isus ca să-Și stabilească împărăția Sa mondială. Între timp, Dumnezeu locuiește în templul trupului credinciosului și al bisericii.

9:6-9 Cât despre familia lui Solomon, Dumnezeu a promis că descendenți ai lui Solomon și ai fiilor săi vor sta întotdeauna pe tronul Israelului, dacă vor asculta de Domnul. Dar dacă se vor îndepărta de Dumnezeul cel viu și vor cădea în idolatrie, atunci El îi va trimite în exil, va distruge templul și va face Israelul de râs și de pomină printre toate celelalte popoare [printre Neamuri]. Templul se va preface într-un morman de ruine, uimindu-i pe cei ce vor vedea pustiirea sa.

2. Darurile pe care i le-a dat lui Hiram (9:10-14)

În legătură cu acest paragraf, unii comentatori sunt de părere că Solomon a luat cu împrumut de la Hiram suma de o sută douăzeci de talanți de aur (v. 14) pentru finanțarea cuprinzătorului său program edilitar și că i-ar fi dat lui Hiram, drept gaj, douăzeci de cetăți din Galileea. Ajutorul pe care i l-a acordat Hiram anterior (v. 11a) l-a determinat pe Solomon să îndrăznească să-i solicite acest împrumut. Dar când Hiram a văzut cetățile respective, a fost dezamăgit, numindu-le „Țara Cabul" (adică *nesatisfăcătoare, murdare* sau *gunoi;* textual: *bune de nimic*, text marginal NKJV). Din 2 Cronici 8:2 reiese că Solomon ar fi răscumpărat aceste cetăți prin rambursarea datoriei.

3. Supușii săi și jertfele (9:15-25)

9:15-23 Versetele 15-22 ne oferă o relatare (iar nu **„motivul"** cum se spune în versiunile KJV și NKJV) cu privire la munca forțată utilizată de Solomon în programul său edilitar. Hazor, Meghido și Ghezer erau trei cetăți pe care Solomon le-a fortificat în scopul apărării. Hazor, situată în nord, asigura apărarea flancului de nord al Palestinei. Meghido era:

> ...o cetate importantă din centrul și nordul Palestinei, situată cu fața spre câmpia Esdraelon, la intersecția unor importante rute comerciale, având rol cheie în asigurarea apărării Văii Iordanului (dinspre sud) și a Câmpiei Centrale (dinspre nord).[6]

Ghezer era situată la vest de Ierusalim pe ruta comercială principală stabilind legătura între interiorul țării și regiunile de coastă ale Filistiei. Toți captivii neevrei din versetul 20 făceau parte din brațele de muncă forțată. Copiii lui Israel nu intrau însă în această categorie, ei nefiind robi. Pentru buna desfășurare a lucrării lui Solomon existau cinci sute cincizeci de supraveghetori.

9:24 „Milo" pe care l-a construit Solomon a fost un gen de fortificație a Ierusalimului, de care s-a ocupat după ce s-a încheiat construirea palatului fiicei lui Faraon.

9:25 Solomon a adus jertfe Domnului de trei ori pe an, în cadrul a trei sărbători principale: Pâinea Nedospită, Săptămânile (Rusaliile) și Corturile (2 Cro. 8:13).

4. Flota sa (9:26-28)

Regele Solomon avea o flotă de corăbii la Ețion Gheber, port la Golful Aqaba, în apropiere de Elat. Împreună cu corăbiile acestea Hiram a trimis câțiva servitori de-ai săi la Ofir (nu se cunoaște locul exact – unii spun că era în sudul Arabiei, unii în India iar alții susțin că era în Africa).

Aceştia i-au adus regelui Solomon patru sute douăzeci de talanţi de aur.

5. Vizita pe care i-a făcut-o Regina din Şeba (10:1-13)

Scopul urmărit în capitolul 10 este etalarea gloriei lui Solomon. De la vasele pentru băut la vasele pentru navigat, de la tronul de fildeş la carele sculptate, Solomon avea tot ce-şi putea dori inima omenească, în cantităţi ameţitoare. Regina din Şeba, acea fiică a opulenţei, a fost copleşită peste măsură de înţelepciunea lui Solomon şi de splendoarea împărăţiei sale. Acest lucru a împlinit promisiunea Domnului, care stătea la baza a tot ce poseda Solomon (3:11-13).

Regina din Şeba (probabil Saba, din sudul peninsulei Arabia) a venit să pună la încercare înţelepciunea lui Solomon, punându-i întrebări dificile, la toate acestea Solomon răspunzând (v. 3a). Când a văzut ea strălucirea împărăţiei sale, a trebuit să recunoască faptul că deşi tot ce auzise despre Solomon era minunat, nu i se spusese nici pe jumătate. Regina din Şeba i-a dat regelui Solomon în dar aur şi abundenţă de mirodenii. Apoi, după ce a primit ea însăşi daruri din partea regelui Solomon, s-a întors în ţara ei.

6. Bogăţiile sale (10:14-29)

10:14, 15 Ajutorul acordat de Hiram lui Solomon a constat nu numai din aurul de Orfir, ci şi din mari cantităţi de lemn de santal şi pietre preţioase. Solomon şi-a etalat geniul şi pe planul schimburilor comerciale.

10:16-22 Aurul era atât de răspândit, încât Solomon l-a folosit chiar la confecţionarea unor scuturi pe care le-a atârnat în Casa Pădurii din Liban. Tronul său de fildeş era acoperit cu aur curat. De o parte şi de alta a tronului se afla câte un leu sculptat. De asemenea de o parte şi de alta a celor şase trepte din faţa tronului era câte un leu. Argintul era considerat în vremea lui Solomon drept un metal de valoare relativ mică. Vasele comerciale ale lui Solomon aduceau nu doar aur şi argint, ci şi articole exotice de import cum ar fi fildeş, maimuţe şi păuni.[7]

10:23-25 Bogăţiile şi înţelepciunea lui Solomon i-au adus o faimă mondială. Din toate părţile primea daruri de la admiratorii care veneau în vizită.

10:26-29 Se aminteşte în textul sacru că Solomon a făcut investiţii uriaşe în cai şi care de luptă. **Keveh**[8] (din textul englez, n.tr.), însemnând probabil Cilicia, era vestită pentru caii săi. Solomon nu s-a mulţumit doar să achiziţioneze care şi călăreţi, precum şi caii pentru apărarea ţării, ci i-a şi exportat în alte ţări.

Deşi nu se menţionează aici, luxul şi extravaganţa care a marcat domnia lui Solomon au fost posibile doar printr-o fiscalitate excesiv de mare, ceea ce a dus ulterior la mari disensiuni în cadrul regatului (12:3-15).

„Fiscalitatea," scrie J. R. Lumby, „trebuie să fi fost zdrobitor de mare, aşa încât toată splendoarea şi luxul acesta oriental era găunos pe dinăuntru. Solomon a fost pentru evrei echivalentul lui Ludovic al paisprezecelea."[9]

Această acumulare de bogăţii şi cai a constituit o încălcare a Cuvântului lui Dumnezeu (Deut. 17:16, 17).

H. Eşecurile lui Solomon şi moartea sa (cap. 11)

11:1-3 Deuteronom 17:17 îi interzicea regelui Israelului să se căsătorească cu soţii păgâne. Gradul în care Solomon a nesocotit această poruncă importantă este de-a dreptul şocant. Consecinţa a fost exact cea prezisă: Soţiile sale l-au abătut, făcându-l să se dedea la idolatrie.

11:4-8 Versetul 4 înseamnă că inima regelui David fusese cu totul a Domnului Dumnezeului său, în ce priveşte păzirea sa de idolatrie, dar Solomon nu a păşit pe urmele tatălui său în această privinţă. El a zidit altare idolatre pe Muntele Măslinilor, în partea de est a Ierusalimului.

11:9-13 Dumnezeu i s-a arătat lui Solomon de două ori până acum – în Ghibeon (3:5) şi în Ierusalim cu prilejul dedicării templului (9:2). Acum Dumnezeu spune că, din pricina idolatriei lui Solomon, regatul va fi smuls din mâinile lui şi dat unuia din servitorii lui. Dar acest lucru nu se va întâmpla în timpul vieţii lui Solomon, după cum nu toate triburile vor

Diagrama regilor și profeților lui Israel și Iuda

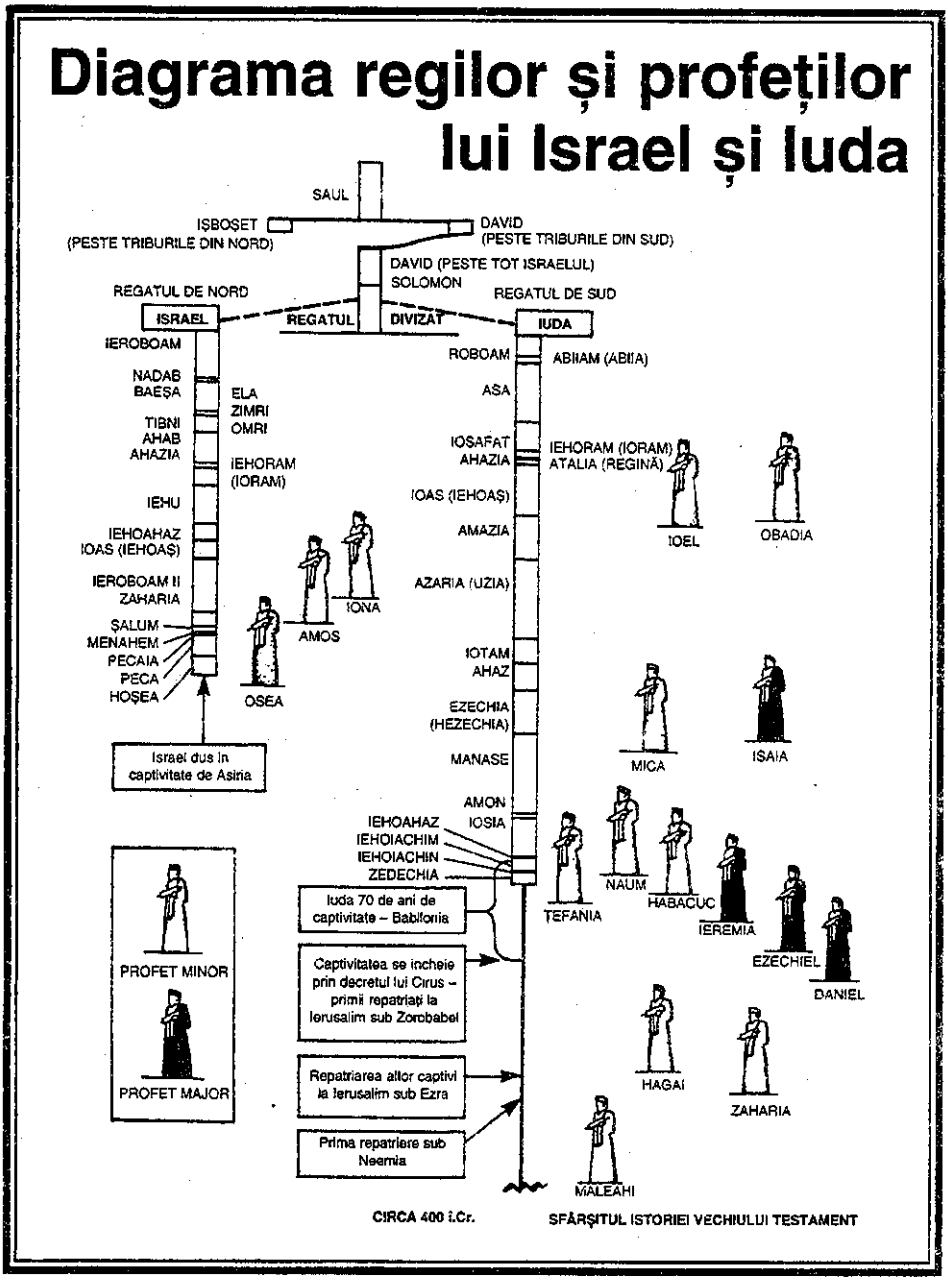

Regii și Profeții lui Israel și Iuda

fi îndepărtate din casa lui David. Un trib (Beniamin, Iuda rămânând de la sine înțeles – 12:23) va fi dat fiului lui Solomon.

11:14-22 În continuare sunt prezentați trei din adversarii lui Solomon. Primul a fost **Hadad**, un prinț edomit, care se refugiase în Egipt când Ioab a omorât toți edomiții de parte bărbătească. El a fost tratat omenos de Faraon, care i-a și dat-o de nevastă pe sora reginei Tahpenes. Când a auzit Hadad că David și Ioab au murit, a obținut, cu greu, permisiunea lui Faraon să revină în Edom. De acolo el a lansat operațiuni militare împotriva lui Solomon, atacând din sud.

11:23-25 Al doilea adversar a fost **Rezon**, care scăpase cu viață când David i-a omorât pe cei din Zoba. El a devenit apoi liderul unei bande de luptători care atacau prin surprindere. Ulterior el a înființat un regat independent la Damasc, devenind o puternică amenințare militară din nord pentru Solomon. Damasc purtase jugul lui Israel de când David capturase această cetate și staționase trupe acolo (2 Sam. 8:5, 6).

Pierderea Damascului, principalul oraș-stat al Siriei, a fost deosebit de mare, deoarece regatul Siriei s-a dovedit un țepuș în coasta Israelului în veacurile următoare.

11:26-28 Al treilea adversar a fost **servitorul** menționat de Dumnezeu în versetul 11: **Ieroboam fiul lui Nebat**, din tribul lui Efraim. **Solomon** îi încredințase o funcție de răspundere în construirea lui **Milo**. E de conceput că puterea primită de Ieroboam a trezit în el dorința de a domni peste întreg Israelul.

11:29-39 Într-o zi Ieroboam s-a întâlnit cu un profet pe nume Ahiia. Pe când cei doi era singuri pe câmp, Ahiia a apucat haina nouă a lui Ieroboam și a sfâșiat-o în douăsprezece părți. Apoi i-a dat lui Ieroboam zece părți, ca semn al faptului că Dumnezeu îi va dărui stăpânirea peste zece triburi ale Israelului. De asemenea i-a explicat că un trib (Beniamin) va fi lăsat fiului lui Solomon (Iuda fiind de la sine înțeles că va aparține fiului lui Solomon – 12:23) și că împărăția nu va fi divizată decât după moartea lui Solomon. Dacă Ieroboam va asculta de Domnul, va avea asigurate binecuvântarea și ajutorul Domnului. Observați limitele pe care le-a impus Dumnezeu asupra lui Ieroboam: el urma să primească **zece triburi, *nu* întreaga împărăție**; el urma să preia puterea *abia după moartea lui Solomon;* Dumnezeu va asigura trăinicia casei lui Ieroboam *numai dacă* acesta va asculta de Domnul și-L va urma întru totul.

11:40 Se pare că Ieroboam s-a răzvrătit pe când Solomon mai era în viață, drept care a fost nevoit să fugă în Egipt ca să scape de mânia regelui, rămânând acolo până la moartea lui Solomon. În loc să recunoască păcatul său și să se pocăiască, Solomon a încercat să zădărnicească Cuvântul lui Dumnezeu prin tentativa de eliminare a lui Ieroboam. Dar orice luptă împotriva lui Ieroboam era o dovadă de nechibzuință zadarnică, din start, deoarece acesta era de acum moștenitorul uns de Dumnezeu al triburilor din nord. După cum Saul nu reușise în încercarea de a-l ucide pe succesorul său, David, tot așa Solomon nu a izbutit să-l omoare pe Ieroboam.

Triburile peste care avea să domnească Ieroboam au fost următoarele: Ruben, Dan, Neftali, Gad, Așer, Isahar, Zabulon, Efrain, Manase și porțiuni din triburile Levi și Simeon. Triburile peste care avea să domnească fiul lui Solomon erau: Iuda, Beniamin și porțiuni din triburile Levi și Simeon. În cea mai mare parte, Levi (2 Cro. 11:13-16) și Simeon au fost loiale lui Iuda.

11:41 Cartea faptelor lui Solomon a fost probabil cronica oficială a domniei sale, dar cu siguranță nu s-a înscris în textul sacru al Scripturii.

11:42, 43 După o domnie de patruzeci de ani, Solomon a murit, fiind îngropat la Ierusalim. A fost urmat la tron de fiul său Roboam. Începutul lui Solomon a fost mai bun decât sfârșitul său, de unde se vede că un start bun nu poate garanta că și sfârșitul va fi bun. Deși Solomon fusese înălțat pe culmile gloriei, el s-a cufundat apoi într-un abis de degradare morală și idolatrie. O, dacă ar fi practicat regele ceea ce predicase în Eclesiastul 12:13, 14:

Să ascultăm încheierea tuturor învățăturilor: Teme-te de Dumnezeu și păzește poruncile Lui. Aceasta este datoria oricărui om. Căci

Dumnezeu va aduce orice faptă la judecată, împreună cu orice lucru ascuns, fie bun, fie rău.

III. REGATUL DIVIZAT (cap. 12–22)

A. Regele Roboam al regatului Iuda (12:1-24)

Roboam fiul lui Solomon a domnit în Iuda șaptesprezece ani (931/30-913 î.Cr.; 1 Re. 12:20-24; 2 Cro. 11 și 12).

12:1-11 Roboam s-a dus la Sihem ca să primească recunoașterea de rege. Când a auzit că Solomon a murit, Ieroboam a revenit din Egipt, ducându-se și el, împreună cu întreaga adunare a bărbaților Israelului, la Sihem. Israeliții i-au dat un ultimatum lui Roboam – **„Acum tu ușurează această aspră robie și jugul greu pe care tatăl tău l-a pus peste noi. Și îți vom sluji."** Pentru a putea întreține opulența de stil oriental de la curtea sa, Solomon a recurs la munca forțată, impunând impozite grele asupra poporului. Prin urmare, oamenii au spus, de fapt: „Redu impozitele cu care ne-a asuprit tatăl tău, și-ți vom sluji. Altminteri ne vom revolta." Roboam a cerut trei zile timp de gândire, interval în care a consultat sfetnicii mai vârstnici. Aceștia l-au sfătuit să se poarte cu omenie față de oameni și să le fie slujitor. Dar când i-a întrebat pe sfetnicii săi tineri, aceștia i-au dat un sfat diametral opus, spunând-i să-i amenințe pe oameni cu obligații *și mai apăsătoare!* Într-o privință, degetul mic al lui Roboam avea să fie mai gros decât mijlocul lui Solomon. Dacă Solomon i-a bătut cu bice, Roboam a fost sfătuit să-i bată cu scorpioni (sau bice cu ținte ascuțite).

12:12-20 Când Ieroboam și adunarea Israelului au revenit a treia zi ca să li se spună ce a decis Ieroboam, au primit sfatul dat de tineri. Versetul 15 subliniază că acest curs al evenimentelor era de la Domnul, pentru ca El să-Și împlinească cuvântul rostit prin Ahiia Șilonitul (11:30-39). În acest moment israeliții s-au răsculat împotriva lui Roboam, deși unii dintre ei mai locuiau pe teritoriul lui Iuda. Roboam l-a trimis pe Adoram, nesuferitul dregător ce răspundea de munca forțată, ca să-i aducă înapoi la supunere pe acești israeliți din urmă, dar ei l-au omorât cu pietre pe Adoram. Apoi poporul Israel l-a făcut pe Ieroboam rege. Deși se spune în versetul 20 că numai tribul lui Iuda l-a urmat pe Roboam, e important să reținem că Beniamin (v. 21), Simeon (Ios. 19:1b) și cea mai mare parte a tribului lui Levi *aparțineau lui* Iuda.

12:21-24 Roboam și-a propus să zădărnicească acest lucru, declarând război împotriva Israelului, dar, în urma poruncii divine pe care a primit-o, a renunțat la acest plan. Dacă anterior ignorase sfatul bătrânilor, Roboam ascultă acum de sfatul Domnului, cruțând viața multor israeliți. Cuvântul Domnului este cel care a decretat scindarea împărăției și tot cuvântul Domnului a avut grijă ca ea să se facă fără vărsare de sânge.

Divizarea regatului

Istoria regatului divizat începe aici și continuă în 2 Regi. Ieroboam a domnit peste cele zece triburi din nord, cunoscute îndeobște ca „Israel" iar în scrierile profeților sub denumirea de „Efraim." Regatul acesta a avut o succesiune de *nouă* dinastii și *toți* regii din cadrul lor au fost răi.

Roboam a domnit peste regatul de sud, cunoscut sub denumirea de „Iuda." Regatul acesta a avut o *singură* dinastie.

Regii lui Israel și Iuda

Dinastia	Israel	Dinastia	Iuda
1	Ieroboam	1	Roboam
	Nadab		Abiam (Abiia)
			Asa
2	Baeșa		[bun]
	Ela		Iehosafat [bun]
	Zimri		Iehoram (Ioram)
4	Omri-Tibni		Ahazia
	Ahab		Atalia – uzurpatoare
	Ahazia		Iehoaș (Ioaș) [bun]
	Ioram		Amazia
	(Iehoram)		[bun]
5	Iehu		Uzia (Azaria)
			[bun]
	Iehoahaz		Iotam [bun]
	Ioaș		Ahaz
	(Iehoaș)		
	Ieroboam II		Ezechia [bun]
	Zaharia		Manase
6	Șalum		Amon
7	Menahem		Iosia [bun]
	Pecaia		Iehoahaz
			(Șalum)
8	Peca		Iehoiachim
			(Eliachim)
9	Hoșea		Iehoiachin
			(Ieconia, Conia)
			Zedechia (Matania)

Fiecare rege a fost un descendent al lui David. Prin acest regat este stabilit dreptul legal al lui Cristos la tronul lui David, prin filiera lui Iosif, tatăl Său vitreg (vezi genealogia de la Matei 1). Fizic El a fost un Fiu al lui David prin Fecioara Maria, care a fost ea însăşi o descendentă a fiului lui David, Natan (vezi genealogia de la Luca 3). Câţiva din aceşti regi au fost reformatori de marcă, deşi cei mai mulţi dintre ei au fost răi.

Istoria regatului divizat se poate împărţi în patru etape. *Prima*, în care a existat o perioadă de conflict deschis, de la Ieroboam (1 Regi 12:1 până la Omri (1 Regi 16:28). *A doua*, când cele două regate s-au stabilizat, între ele existând o perioadă de destindere, de la Omri (1 Regi 16:29) la Iehu (2 Regi 9). *A treia fază*, de la Iehu la luarea în captivitate a Israelului de către Asiria (722 î.Cr.), a fost o perioadă de relativă independenţă (2 Regi 9–17). *În fine*, Iuda a rămas singurul regat supravieţuitor, până când a fost dusă şi ea în captivitate de către babilonieni în anul 586 î.Cr. (2 Regi 18–25).

Regatul Israel nu a mai revenit niciodată în ţară ca naţiune. Iuda a rămas în captivitate timp de şaptezeci de ani, după care, în diverse grupe, a revenit la Ierusalim în număr destul de mare, cum se arată în cărţile Ezra şi Neemia. Triburile din sud au devenit astfel iarăşi o ţară, sub stăpânirea Neamurilor, timp de circa 500 de ani înainte de naşterea lui Cristos.

La încheierea istoriei Vechiului Testament evreii din ţară au fost supuşi regelui Persiei. Ulterior Persia a fost cucerită de Grecia iar evreii au fost sub stăpânirea acestei puteri mondiale. În fine, grecii au fost subjugaţi de imperiul roman, acesta fiind imperiul aflat la putere când Şi-a făcut Domnul intrarea pe scena lumii.

În studierea regatului divizat, studentul dă adesea peste aparente contradicţii ce pot fi explicate prin faptul că s-a recurs la metode diferite de calculare a duratei domniilor regilor Israelului şi Iudei. Un alt fapt important de care trebuie să se ţină seama este că adesea doi regi au domnit simultan, fiind coregenţi pentru o perioadă. Întregul subiect al cronologiei regilor a fost tratat expert şi amănunţit de Edwin R. Thiele în lucrarea sa *The Mysterious Numbers of the Hebrew Kings*.[10]

Vom studia regatul divizat în ordinea în care sunt enumeraţi regii, redând evenimentele semnificative din domnia fiecăruia. Datele sunt luate din cartea lui Thiele pe care tocmai am menţionat-o.‡

B. Regele Ieroboam al Israelului (12:25–14:20)

Ieroboam fiul lui Nebat, din tribul lui Efraim, a fost regele Israelului timp de douăzeci de ani (931/30–910/09 î.Cr.).

1. Centrele de religie falsă ale lui Ieroboam (12:25-33)

12:25-30 Primul rege al Israelului şi-a stabilit de la început capitala la Sihem, apoi a zidit cetatea Penuel, de partea cealaltă a Iordanului. Temându-se că poporul Israel va reveni la Ierusalim ca să se închine acolo în zilele când cădeau sărbătorile, alipindu-se din nou regelui regatului Iuda, el a stabilit propriul său sistem religios. Astfel a decretat că noile centre religioase în care să se închine oamenii vor fi Dan şi Betel, în fiecare din acestea înălţând un viţel de aur şi declarând aceşti idoli drept dumnezeii care au izbăvit Israelul din ţara Egiptului!

12:31-33 Ieroboam a înălţat de asemenea altare idolatre pe înălţimi. Apoi a iniţiat o nouă preoţie, cu participanţi din tot poporul, nu numai din tribul lui Levi, cum rânduise Domnul. A înfiinţat de asemenea un nou calendar religios, în cadrul căruia o mare sărbătoare era în ziua a cincisprezecea a lunii a opta, înlocuind astfel Sărbătoarea Corturilor, care cădea în luna a şaptea. El însuşi a uzurpat funcţia de preot, aducând jertfe pe altarul pe care l-a făcut la Betel.

Faptul că atâţia israeliţi au acceptat aceste schimbări radicale denotă că inimile lor erau departe de Domnul. Părinţii lor se închinaseră la un viţel de aur şi fuseseră pedepsiţi pentru asta (Ex. 32). Solomon stabilise de asemenea locuri de închinăciune pe înălţimi şi plătise pentru asta prin pierderea împărăţiei (cap. 11). Core şi a-

deptii săi încercaseră să uzurpe preoția și plătiseră cu viața pentru această faptă (Num. 16). Aceste inovații prin care Ieroboam încercase să-și consolideze împărăția nu au făcut altceva decât să-i asigure, în final, pierzarea. Cei a căror inimă bătea pentru Dumnezeu au fugit în Iuda (2 Cro. 11:14-16), lăsându-și frații să-și facă de cap, culegând apoi consecințele practicării unei religii înființate de om. Bine a spus cineva că „Ieroboam nu a meritat un post atât de bun [ca acela de rege], dar Israel a meritat un prinț atât de rău!"

2. Ieroboam și omul lui Dumnezeu (13:1-32)

13:1-3 Pe când Ieroboam aducea tămâie pe altarul din Betel, a fost trimis un om al lui Dumnezeu din Iuda să denunțe altarul idolatru. Acesta a prezis că un rege pe nume Iosia se va ridica în Iuda și va arde pe altar preoții idolatri. Împlinirea preoției din versetul 2 se găsește în 2 Regi 23:15, 16. Peste 300 de ani au trecut de la rostirea profeției până la împlinirea ei. Ca semn al certitudinii profeției, el a precizat că altarul se va crăpa în două și cenușa se va vărsa.

13:4-6 Când Ieroboam a întins mâna către profet, ordonând prinderea sa, mâna regelui s-a uscat. De asemenea altarul s-a despicat în două și cenușa s-a vărsat – semn prin care se prevestea condamnarea și pierzarea religiei lui Ieroboam. Ca urmare a rugăciunii pe care profetul a binevoit s-o facă, mâna regelui a revenit la normal.

13:7-10 Dacă regele nu a putut să-l reducă la tăcere pe profet prin amenințări, în continuare a încercat s-o facă prin câștigarea părtășiei sale. Dumnezeu dăduse instrucțiuni stricte profetului ca nu cumva preotul să arate prin vreun gest al său că domnia rea a lui Ieroboam era câtuși de puțin tolerată. Astfel, în conformitate cu instrucțiunile Domnului, profetul a refuzat să mănânce sau să bea cu Ieroboam. De asemenea la întoarcere, plecând de la Betel, a urmat un traseu diferit.

13:11-19 Pe drum a fost interceptat de un profet bătrân din Betel. La început omul lui Dumnezeu a refuzat ospitalitatea oferită de profetul vârstnic, pentru ca nu cumva prin aceasta să-și arate în vreun fel simpatia pentru ceea ce se petrecea la Betel. Dar apoi bătrânul a afirmat că un înger i-a spus să-l omenească pe omul lui Dumnezeu și această minciună a reușit să-l convingă pe omul lui Dumnezeu să accepte ospitalitatea ce i se oferea.

13:20-25 Pe când mâncau ei împreună, Domnul i-a vorbit profetului bătrân din Betel, care i-a transmis apoi omului lui Dumnezeu mesajul primit de la Domnul. Din pricina neascultării sale, omul lui Dumnezeu va muri și nu va fi îngropat împreună cu familia sa. Dacă această pedeapsă ni se pare cumva severă, să ne amintim că Dumnezeu se poartă mai aspru cu cei pe care îi iubește, cu cei care sunt purtătorii Săi de cuvânt și cu cei care au avut parte de mari privilegii. Pe când se întorcea acasă, omul lui Dumnezeu a fost omorât de un leu. Contrar tuturor legilor naturii, leul și catârul profetului au stat împreună de veghe asupra trupului neînsuflețit al profetului, ce zăcea pe drum.

13:26-32 Când a auzit profetul bătrân vestea, imediat și-a dat seama că aceasta a fost judecata lui Dumnezeu pentru neascultarea omului lui Dumnezeu. S-a dus la locul tragediei, a transportat trupul său la Betel și l-a îngropat în propriul său mormânt. Apoi le-a spus fiilor săi că dorește să fie îngropat alături de omul lui Dumnezeu, demonstrând astfel că-și dădea seama că sistemul idolatru din care făcea parte era sortit de Dumnezeu nimicirii.

3. Preoția falsă a lui Ieroboam (13:33, 34)

Regele Ieroboam a persistat în răutatea sa, făcând preoți din toate categoriile de oameni și slujind el însuși ca preot. Acest păcat a fost în cele din urmă cauza distrugerii dinastiei lui Ieroboam, după cum relevă și Irving L. Jensen:

> Regele Ieroboam trebuia să fi văzut cum arată și care-i va fi soarta dacă nu se pocăiește privind soarta profetului din Iuda. Ieroboam, asemenea profetului, fusese ales de Dumnezeu pentru a ocupa un post important. Și iarăși, asemenea profetului, el știa prea bine ce dorea Dumnezeu din partea lui. Dar, ca profetul, el a nesocotit cuvântul lui Dumnezeu.[11]

4. Moartea fiului lui Ieroboam (14:1-20)

14:1-4 Când Abiia, fiul lui Ieroboam, s-a îmbolnăvit, regele şi-a trimis soţia la profetul Ahiia – omul lui Dumnezeu care îi spusese lui Ieroboam că va fi rege peste cele zece triburi din nord.

Regina s-a deghizat, procedând aşa din mai multe motive posibile. Mai întâi, ca să-l viziteze pe omul lui Dumnezeu pe faţă trăda o lipsă de credinţă în idolii de la Dan şi Betel. În al doilea rând, Ieroboam şi-a dat seama că Ahiia se opunea idolatriei şi că nu-i va spune soţiei sale lucruri favorabile dacă va şti cine e. În al treilea rând, poate că regele credea că păcălindu-l pe profet – mai ştii? – poate va reuşi să-l păcălească chiar pe Domnul!

14:5-13 Domnul l-a înştiinţat însă în prealabil pe profetul orb despre venirea reginei. De îndată ce a sosit aceasta, profetul i-a demascat deghizarea şi i-a dat în vileag adevărata identitate, trimiţând-o înapoi la Ieroboam cu un mesaj de pierzare. Din pricina neascultării regelui şi a idolatriei practicate de el, Domnul va nimici orice bărbat care este al lui Ieroboam, fie rob, fie om liber în Israel şi va mistui cu desăvârşire casa lui. Nici un membru al familiei sale nu va avea parte de o înmormântare cum se cuvine, cu excepţia fiului său bolnav, Abiia, care va muri de îndată ce regina va intra în cetate.

14:14-16 Dumnezeu va ridica un alt rege (Baeşa), care va distruge familia lui Ieroboam. În cele din urmă naţiunea Israel va fi dusă în captivitate din pricina faptului că Ieroboam a inaugurat închinarea la Aşerimi (sau *aşere*).[12] Aşerimii erau chipuri cioplite în lemn ce simbolizau fertilitatea.

14:17, 18 Din versetul 17 reiese că Tirţa era în acest timp capitala Israelului. De îndată ce regina a revenit acolo, fiul ei a murit. Israel l-a îngropat şi l-a jelit, exact aşa cum prezisese profetul.

14:19, 20 După ce a domnit douăzeci de ani, Ieroboam a murit, fiind urmat la tron de fiul său, Nadab. Cartea cronicilor regilor lui Israel nu se referă la cartea Cronici din Biblie, ci la hrisoavele oficiale ale regilor care erau păstrate în analele publice ale naţiunii.

Scena se mută acum în regatul de sud Iuda.

C. Regele Roboam al lui Iuda (continuare) (14:21-31)

14:21-24 Am studiat deja prima parte a domniei lui Roboam în capitolul 12. Secţiunea aceasta face un rezumat al trăsăturilor definitorii ale domniei sale. Faptul că se afirmă de două ori despre regina mamă că era amonită (v. 21, 31) ar putea avea darul de a-i atrage atenţia cititorului la motivul real al decăderii domniei lui Roboam – tatăl său, Solomon, se căsătorise cu femei străine, care l-au atras apoi pe el şi familia lui în idolatrie. Idolatria era foarte răspândită în Iuda iar bărbaţii care practicau prostituţia cultică (**persoanele pervertite**) se dedau la tot felul de practici abominabile la aceste locuri de închinăciune idolatră.

14:25-28 Ierusalimul a fost atacat şi prădat de **Şişac**, regele Egiptului. Au fost furate din templu şi din palatul regal comorile de preţ. Roboam a ordonat să se confecţioneze scuturi din bronz care să le înlocuiască pe cele de aur, ce fuseseră furate.

Ce ironie să constatăm că Solomon căutase protecţia Egiptului, prin căsătoria cu fiica lui Faraon, pentru ca la foarte scurt timp de la moartea sa, Şişac al Egiptului să jefuiască mai toate bogăţiile oraşului de aur al lui Solomon!

14:29-31 A urmat apoi o perioadă de lupte între Iuda şi Israel, care a continuat cincizeci şi şapte de ani, până în timpul domniilor lui Asa din Iuda şi a lui Omri din Israel. Domnul a împiedicat însă izbucnirea unui război în toată regula între Iuda şi Israel (12:24), dar cele două regate surori s-au războit în permanenţă unul cu altul. Roboam a murit la vârsta de cincizeci şi şapte de ani iar fiul său Abiiam a devenit rege în locul lui.

D. Regele Abiiam al lui Iuda (15:1-8)

Abiiam fiul lui Roboam a fost rege în Iuda trei ani (913–911/10 î.Cr.; 2 Cro. 13:1–14:1a).

15:1 Versetul 1 conţine o formulă care se repetă frecvent pe paginile cărţilor Regilor. Formula descrie începutul unei domnii prin numirea regelui care domnea în celălalt regat şi precizarea numărului de

ani cât a domnit. Astfel versetul acesta arată că Abiiam a început să domnească peste Iuda în timpul celui de-al optsprezecelea an al domniei lui Ieroboam peste Israel. El este numit și Abiia (1 Cro. 3:10; 2 Cro. 12:16).

15:2 Aici despre mama lui Abiiam se spune că a fost Maaca nepoata lui Abișalom; la 2 Cronici 11:12 este Maaca fiica lui Absalom; la 2 Cronici 13:2 este Michaia fiica lui Uriel. Se poate ca mama lui să fi avut două nume și să fi fost fiica lui Uriel și **nepoata** lui Absalom (identic cu **Abișalom**). („Fiu" sau „fiică" adesea semnifică pur și simplu un *descendent* în uzanța biblică.)

15:3-8 Abiiam a călcat pe urmele tatălui său, practicând idolatria și refuzând să urmeze exemplul lui David, care a fost loial în sensul că s-a abținut de la închinarea la aceste chipuri cioplite. Din versetele 4 și 5 reiese că Dumnezeu ar fi distrus casa lui Abiiam, dacă nu ar fi fost la mijloc legământul pe care îl încheiase cu David. Observați la sfârșitul versetului 5 cum o viață, altminteri exemplară, poate fi pătată printr-o singură clipă de cădere într-o patimă! Războiul cu Israel care a început în timpul domniei lui Roboam a continuat și în timpul domniei lui Abiiam. În versetul 5 Roboam și Ieroboam reprezintă Iuda și, respectiv, Israel. Între aceste

Un regat divizat

două regate a existat război în tot timpul vieții lui Abiiam. El a încercat să readucă Israelul la calea dreaptă, atât prin puterea convingerii, cât și prin forța armată, omorând 500.000 de israeliți în cursul acestor eforturi (2 Cro. 13:1-20).

E. Regele Asa al lui Iuda (15:9-24)

Asa, fiul lui Abiiam, a fost rege în Iuda patruzeci și unu de ani (911/10–870/69 î.Cr..; cf. 2 Cro. 14:1b–16:14).

15:9-15 Asa a fost unul din puținii regi buni ai lui **Iuda**. El i-a alungat din țară pe sodomiți (homosexualii idolatri), distrugând toți idolii pe care-i făcuse tatăl său (v. 12; cf. 2 Cro. 14:3-5). A detronat-o pe Maaca, bunica sa, și a distrus **chipul obscen**, dar nu și toate înălțimile asociate cu acest idol. Apoi a refăcut tezaurul templului prin darurile făcute de tatăl său și de el însuși.

15:16-22 Când regele Baeșa al Israelului a început să întărească cetatea Rama, situată la câțiva kilometri în nordul Ierusalimului, Asa și-a dat seama că cetatea sa de scaun este în pericol. Dar în loc să se îndrepte spre Domnul, el a solicitat ajutor de la Ben-Hadad, regele Siriei. Prin plătirea unei sume generoase către acest monarh străin, el l-a convins să atace Israelul dinspre nord, în regiunea Galileii. În felul acesta forțele lui Baeșa au fost atrase în nord, Asa reușind să strice fortificațiile cetății Rama și să construiască cetățile întărite Gheba și Mițpa situate la granița de nord a regatului Iuda cu Israel.

Argintul și aurul pe care le-a adus Asa în templu fuseseră dăruite de Domnul. Dar când Baeșa i-a amenințat împărăția, Asa a luat toate aceste comori și le-a dat unui rege păgân, fraudându-L pe Dumnezeu și îmbogățind Siria. Creștinii trebuie să ia seama să nu înstrăineze lucrurile lui Dumnezeu (timpul, banii și alte resurse), să nu dea altcuiva ceea ce aparține lui Dumnezeu.

15:23, 24 Faptul că a fost afectat de o boală la picioare este menționat probabil pentru a se arăta nemulțumirea lui Dumnezeu pentru faptul că Asa s-a bizuit pe regele Siriei, așteptându-se ca acesta să-l izbăvească. În timpul ultimilor trei sau patru ani, fiul lui Asa, Iosafat, a domnit, probabil, în paralel cu Asa.

F. Regele Nadab al lui Israel (15:25-27)

Nadab, fiul lui Ieroboam, din tribul lui Efraim, a fost rege în Israel timp de doi ani (910/09–909/08 î.Cr.).

Nadab a călcat pe urmele tatălui său, practicând idolatria. Unul din supușii săi, Baeșa, a urzit un complot împotriva sa, omorându-l. În același timp, Baeșa i-a omorât pe toți membrii casei lui Ieroboam care au mai rămas în viață, împlinind astfel profeția lui Ahiia (14:10, 14).

G. Regele Baeșa al lui Israel (15:28–16:7)

Baeșa, fiul lui Ahiia, din tribul lui Isahar, a fost rege în Israel douăzeci și patru de ani (909/08–886/85 î.Cr.).

15:28-34 Domnia lui Baeșa marchează începutul celei de-a doua dinastii a regatului Israel. Conflictul dintre Iuda și Israel a continuat în timpul domniei lui Baeșa. Având capitala la Tirța, el a continuat să practice închinarea la idoli pe care o instituise Ieroboam.

16:1-7 Un profet pe nume Iehu l-a înștiințat pe Baeșa că, din pricina faptului că a urmat exemplul lui Ieroboam, practicând idolatria, urmașii lui vor suferi o soartă similară; că nu vor avea parte de moarte bună, ci vor fi mâncați de câini sau de păsări. Un alt motiv pentru pierzarea lui Baeșa ne este oferit la sfârșitul versetului 7: el a omorât casa lui Ieroboam – afirmație care poate fi înțeleasă fie în sensul că nu de El intenționase să se folosească Dumnezeu în această operațiune, fie că executase această misiune într-o manieră plină de cruzime și răzbunare, contrar voii lui Dumnezeu.

H. Regele Ela al Israelului (16:8-14)

Ela, fiul lui Baeșa, din tribul lui Isahar, a fost rege peste Israel doi ani (886/85–885/84 î.Cr.).

Ela a fost un rege rău, dedat la idolatrie și beție. După ce a domnit doi ani, a fost asasinat de Zimri, comandantul unei jumătăți din carele lui. Au mai fost uciși și ceilalți membri ai familiei lui Baeșa, întru împlinirea profeției lui Iehu (16:3). Moartea lui Ela a pus capăt celei de-a doua dinastii a lui Israel.

I. Regele Zimri al Israelului (16:15-20)

Zimri a fost rege în Israel şapte zile (885/84 î.Cr.).

Domnia rea a lui Zimri a fost cea mai scurtă dintre toate domniile regilor Israelului, durând doar şapte zile. Când a uzurpat tronul, armata Israelului era angajată în încercarea de a captura cetatea Ghibeon din mâna filistenilor. Armata l-a proclamat pe Omri să fie rege. Acesta a pornit îndată la atac împotriva capitalei, Tirţa, pentru a prelua pârghiile puterii. Zimri s-a retras în citadela palatului regal, dându-i foc şi pierind astfel.

J. Regele Tibni al Israelului (16:21, 22)

Tibni, fiul lui Ghinat, a fost rege peste Israel timp de patru ani (885/85–881/80 î.Cr.).

Deşi Israel l-a făcut rege pe Omri, comandantul armatei (v. 16), Tibni i-a fost rival, drept care Israelul a fost măcinat de război civil timp de patru-cinci ani (cf. v. 15 cu v. 23). Jumătate din Regatul de Nord a fost loial lui Tibni până la moartea acestuia.

K. Regele Omri al Israelului (16:23-28)

Omri a fost rege al Israelului doisprezece ani (885/84–874/73 î.Cr.).

Domnia lui Omri a marcat începutul celei de-a patra dinastii a regatului de nord. Tibni a fost înfrânt în anul 880 î.Cr. iar Omri a devenit rege fără rival. Timp de şase ani el a domnit de la Tirţa. Apoi a cumpărat dealul Samariei, contra sumei de doi talanţi de argint, mutându-şi capitala acolo. Caracterul rău al domniei sale este subliniat în versetele 25 şi 26.

Cronologia lui Omri este destul de complexă. El a fost proclamat rege în al douăzeci şi şaptelea an al lui Asa (având doar jumătate din supuşi de partea sa), după moartea lui Zimri (v. 15). După patru ani de război civil, el a devenit regele indiscutabil al regatului de nord în al treizeci şi unulea an al domniei lui Asa [din sud] (v. 29). Astfel el a avut parte de circa patru ani de lupte interne şi de opt ani de relativă pace.

Omri a fost un rege progresist, care a adus Israelului un anumit grad de pace şi prosperitate. Surse extrabiblice îl identifică pe Omri drept cuceritor al Moabului. Atât de proeminent a fost el în ochii asirienilor încât aceştia au numit Israelul „Casa lui Omri" sau „Ţara lui Omri." Arheologii sunt de părere că au descoperit ruinele palatului lui Omri din Samaria.

L. Regele Ahab al Israelului şi profetul Ilie (16:29–22:40)

Ahab fiul lui Omri a fost rege al Israelului douăzeci de ani (874/73-853 î.Cr.).

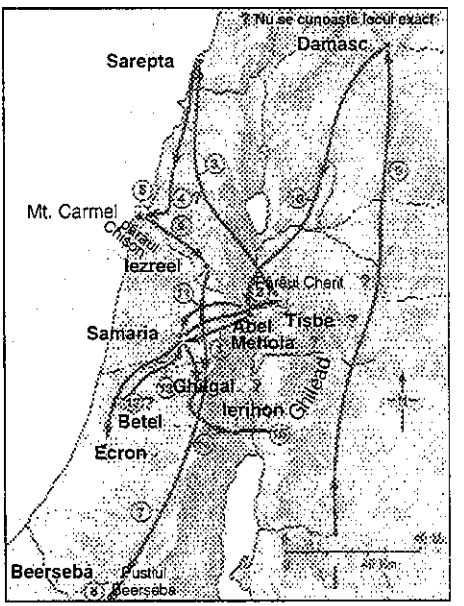

Viaţa lui Ilie

1. Ilie Tişbitul îi proorocește lui Ahab.
2. Ilie se ascunde la pârâul Cherit.
3. Ilie se duce la Sarepta.
4. În drum spre Ahab, Ilie se întâlnește cu Obadia.
5. Ahab consimte să-i întâlnească pe Ilie pe Muntele Carmel.
6. Ilie o ia înaintea lui Ahab sosind primul la Iezreel.
7. Temându-se de Izabela, Ilie se duce la Beerşeba.
8. Ilie pleacă spre pustiul Beerşeba; de acolo se duce în sud până la Muntele Sinai.
9. Ilie porneşte spre Damasc, trecând prin deşert, pentru a-l unge pe Hazael Rege al Siriei.
10. Ilie îl găseşte pe Elisei.
11. Ilie condamnă uciderea lui Nabot de către Ahab.
12. Ilie îi confruntă pe slujitorii lui Ahazia în drum spre Ecron.
13. Ilie proorocește moartea lui Ahazia.
14. Ultima călătorie a lui Ilie împreună cu Elisei.
15. Ilie este răpit la cer într-un vârtej.

1. Păcatele lui Ahab (16:29-34)

Ahab a fost un rege din cale-afară de rău, nu doar din pricina faptului că a mers pe urmele lui Ieroboam, practicând idolatria, ci și pentru că s-a căsătorit cu Izabela, fiica regelui sidoniților. Această femeie depravată a fost o închinătoare a zeului Baal, care a reușit să-l convingă pe Ahab să promoveze închinarea la Baal în Israel, construind în acest sens un templu, un altar și un chip de lemn. Că nu era nici o frică de Dumnezeu în aceste vremuri se vede și din încercarea lui Hiel din Betel de a reclădi Ierihonul, sfidând astfel blestemul rostit de Dumnezeu asupra oricărui om care va încerca să facă acest lucru (Ios. 6:26). Când a pus temelia, fiul său cel mare, Abiram, a murit. Iar când au fost ridicate porțile, fiul său cel mai tânăr, Segub, a murit.

2. Ilie și seceta (17:1-7)

17:1 În capitolul 17 facem cunoștință cu profetul Ilie, a cărui misiune continuă în 2 Regi până la 2:11. Dumnezeu a vorbit poporului Său prin profeți, în perioade dominate de păcat și decădere spirituală. Profeții aceștia au fost adevărate guri prin care vorbea Iehova, ridicându-și glasul fără frică împotriva idolatriei, imoralității și tuturor celorlalte forme de fărădelege. Ei i-au îndemnat pe israeliți să se întoarcă la Domnul, avertizându-i de groaznicele consecințe care vor urma dacă nu vor face așa. Unii profeți au slujit mai mult în Israel, alții în Iuda, iar o a treia categorie și într-un regat, și în celălalt. Întrucât Israel a fost cel mai rău dintre cele două regate, Dumnezeu a însoțit mesajele rostite de profeți la adresa Israelului de semne și minuni, în felul acesta Israelul nemaiputând avea nici o scuză.

Ilie este menționat în Evanghelii în legătură cu misiunea lui Ioan Botezătorul. Ioan a venit în duhul și în puterea lui Ilie (Luca 1:17).

Ilie provenea din Tișbe, o localitate din Ghilead (Galaad), situată la est de râul Iordan, de unde și denumirea sa de „Ilie Tișbitul". Istoria sa este consemnată doar în cărțile Regi. Nu ni se oferă nici un amănunt privitor la viața sa anterioară, la familia sa ori la modul în care a primit chemarea să fie profet. Cu toate acestea nimeni nu se poate îndoi de faptul că a fost un om trimis de Dumnezeu, instrumentul Său prin care a înfruntat un Israel adulter și arogant. Rugăciunile sale au fost în măsură să aducă binecuvântări (ploaia) sau urgii (seceta și focul). El a slujit generația sa cu un spirit neînfricat, fiind întruchiparea conștiinței acesteia. Primul act profetic consemnat de textul sacru a fost anunțul dat lui Ahab că țara va suferi o perioadă de secetă – negreșit ca urmare a judecății divine împotriva idolatriei. Dumnezeu a găsit cu cale să recurgă la o secetă cumplită pentru a trezi atenția poporului. Deși israeliților nu le păsa că idolatria lor a adus o secetă spirituală peste țară, când s-a abătut seceta fizică – ce tipiza seceta spirituală – pe aceasta n-au mai putut s-o ignore.

17:2-7 Ascultând de porunca Domnului, Ilie s-a deplasat din Samaria la pârâul Cherit, situat pe malul de răsărit al Iordanului. Acolo a fost întreținut cu apă din izvor și cu hrana pe care i-o aduceau corbii, în chip miraculos, dimineața și seara. După o vreme însă, din pricina secetei, pârâul a secat.

3. Ilie și văduva din Sarepta (17:8-24)

17:8-16 Ascultând de cuvântul Domnului, Ilie s-a deplasat în localitatea Sarepta, situată pe coasta Mării Mediterane între Tir și Sidon. Acolo Dumnezeu pregătise terenul ca o femeie dintre Neamuri să-l hrănească. La început ea a ezitat, întrucât nu avea decât atâta făină cât să ajungă fiului ei și ei înșăși. Dar profetul i-a poruncit să-i pregătească mai întâi lui o mică turtă – prin aceasta ea dovedind că-I acorda lui Dumnezeu întâietatea. Iar când a trecut la împlinirea poruncii, a învățat lecția de mare preț că cei care îi acordă lui Dumnezeu locul întâi în viața lor niciodată nu vor duce lipsă de cele trebuincioase vieții. Și astfel făina din oală și untdelemnul din ulcior n-au lipsit nici o clipă. Isus remarcă faptul că Ilie a fost trimis la o văduvă *dintre Neamuri*, și nu la vreuna din numeroasele văduve *israelite* (Luca 4:26).

În timpul secetei Iehova a avut grijă de profetul său, împlinindu-i nevoile, în cele mai umilitoare modalități: mai întâi, prin intermediul unor păsări necurate și apoi

printr-o femeie dintre Neamuri, care pe deasupra mai era și săracă, și văduvă! Regele în palatul său nu o ducea deloc bine, dar lui Ilie nu-i lipsea nici un lucru de trebuință. Omului lui Dumnezeu, care ascultă de glasul lui Dumnezeu, întotdeauna îi vor fi împlinite nevoile, în pofida condițiilor prevalente în jurul său.

17:17-24 Ulterior, fiul femeii din Sarepta a fost lovit de o boală gravă, care i-a pricinuit moartea. Imediat mama sa a intrat la bănuieli, că Ilie ar fi ordonat moartea fiului ei, din pricina vreunui păcat pe care l-ar fi comis ea. Profetul l-a dus însă pe tânăr în odaia de sus unde dormea el, s-a întins peste copil de trei ori și a strigat cu glas tare către Domnul. Băiatul a înviat, fiind redat mamei sale, însănătoșit. Asta a convins-o pe femeie că Ilie este un om al lui Dumnezeu, cuvântul Său fiind adevărat. Deși era dintre Neamuri, ea a dovedit că are credință în Dumnezeul lui Israel.

4. Provocarea lansată de Ilie preoților lui Baal (18:1-19)

18:1-6 La trei ani după ce Ilie părăsise Israelul și la trei ani și jumătate după ce se abătuse seceta (Luca 4:25), profetul a fost instruit să se înfățișeze înaintea lui Ahab – acțiune care, din punct de vedere omenesc, era extrem de periculoasă. Atât de cumplită era seceta, încât Ahab și ispravnicul său Obadia (un alt Obadia, nu cel care a scris cartea cu același nume) au cutreierat țara în căutarea unor petece de iarbă cu care să hrănească animalele. (Acesta a fost Obadia care salvase o sută de profeți ai Domnului, când Izabela îi omorâse pe unii dintre ei, căutând să-i extermine pe ceilalți.)

18:7-15 Pe când Obadia căuta iarbă, Ilie l-a întâlnit, ordonându-i să-i dea de știre lui Ahab unde se află. Obadia s-a temut că asta îi va aduce moartea, întrucât Ahab îl căutase cu înfrigurare pe Ilie, ca să-l reducă la tăcere odată pentru totdeauna. Or, dacă Obadia îi va dezvălui unde se află profetul, regele va purcede numaidecât la acțiune împotriva sa. Numai că, și-a zis Obadia, între timp Duhul Domnului l-ar răpi pe Ilie iar Ahab, negăsindu-l pe profet, l-ar ucide pe Obadia, pentru zvonul fals care l-a răspândit! Dar chiar și trecând peste toate aceste considerente, poziția lui Obadia la curtea regelui era deja precară, pentru că îi protejase pe profeții Domnului. Ilie a promis însă că nu se va mișca din acel loc și astfel s-a aranjat o întâlnire.

18:16-19 Regele Ahab s-a dus să se întâlnească cu Ilie, acuzându-l că este cel care tulbură Israelul, de orbit ce era nerealizând că de fapt Ilie era cel mai bun prieten pe care l-a avut Israelul vreodată. Netemându-se pentru propria-i viață, Ilie i-a răspuns lui Ahab pe un ton curajos și acuzator, învinuindu-l pe rege că a alterat închinarea la Iehova cu închinarea la Baal și lansându-i o provocare: să convoace profeții săi idolatri pe Muntele Carmel, ca să se stabilească cine era Dumnezeul adevărat. (Cei patru sute cincizeci de profeți ai lui Baal s-au suit pe Muntele Carmel, nu însă și cei patru sute de profeți ai Așerei; cf. v. 19, 22.)

5. Victoria lui Ilie asupra preoților lui Baal (18:20-40)

18:20-25 Adresându-se reprezentanților lui Israel, reuniți pe Muntele Carmel, Ilie i-a acuzat că șovăie între două păreri, când, de fapt, ar trebui să aleagă fie pe Domnul, fie pe Baal. Acestea fiind zise, a început înfruntarea. S-a stabilit să fie înjunghiați doi tauri și așezați pe lemnele care urmau să fie aprinse. Ilie Îl va reprezenta pe Domnul, iar cei patru sute cincizeci de profeți ai lui Ahab îl vor reprezenta pe Baal. Dumnezeul care va răspunde prin foc va fi recunoscut drept Dumnezeul cel adevărat.

18:26-29 Profeții lui Baal au chemat numele dumnezeului lor, Baal, țopăind în jurul altarului de dimineața până la amiază. Ilie și-a bătut joc de ei, sugerând, plin de solicitudine, diverse scuze care l-ar fi împiedicat pe Baal să răspundă. „Poate că este un dumnezeu atât de mic și slab încât nu poate face două lucruri deodată." În disperarea lor, profeții lui Baal și-au făcut (potrivit obiceiului) tăieturi cu cuțitele și cu sulițele, aiurind până la jertfa de seară. Dar totul a fost în zadar, căci nimeni n-a răspuns, nici unul nu a luat seama.

18:30-35 Atunci Ilie a înălțat un altar din douăsprezece pietre în numele Domnului, pietrele reprezentând cele douăsprezece triburi ale lui Israel. Iar apoi, pentru a elimi-

na orice posibilitate ca altarul să poată fi aprins în orice altă modalitate decât printr-un miracol divin, a turnat peste boi și peste lemne douăsprezece butoaie de apă (patru vase de apă vărsate de trei ori).

Unii se întreabă de unde a făcut Ilie rost de atâta apă în timpul secetei. Nu este nici o dificultate aici, douăsprezece butoaie cu apă nefiind o cantitate neverosimilă, dacă ne gândim că seceta a afectat terenul arabil, oamenii având însă asigurată o sursă de apă potabilă. Altminteri ar fi murit cu toții. O altă explicație ar putea fi că apa respectivă a fost luată din Marea Mediterană, care se întindea la câțiva kilometri de locul unde se aflau ei. Iată ce spune Williams în legătură cu aceasta:

> Chison [Kișon] (v. 40), marea (v. 43), precum și o fântână care mai exista ar fi putut asigura fie separat, fie global apa necesară umplerii șanțului [din jurul altarului] (v. 35).[13]

18:36-40 La ora la care se aducea jertfa de seară Ilie s-a rugat ca Dumnezeu să Se descopere, trimițând foc din cer. Imediat a căzut foc din cer, care a mistuit nu numai jertfa, ci și lemnul și pietrele și țărâna, precum și apa din șanțul din jurul altarului. Oamenii au fost astfel nevoiți să-L recunoască pe Domnul ca pe Dumnezeul cel adevărat. Apoi au ascultat de porunca lui Ilie, omorându-i pe profeții răi ai lui Baal. Numai după ce oamenii *au recunoscut* că Iehova este Dumnezeu și i-au *executat* pe profeții lui Baal a putut ploaia să vină. Mărturisirea păcatului și ascultarea de Cuvântul lui Dumnezeu sunt pași esențiali prealabili primirii binecuvântării.

6. Ilie se roagă să plouă (18:41-46)

Profetul l-a sfătuit pe Ahab să mănânce deoarece în curând va trebui să părăsească Muntele Carmel, pentru a se adăposti de ploaia ce va veni. Când Ahab s-a așezat jos să mănânce, Ilie s-a ridicat în picioare ca să se roage. El s-a suit în vârful Muntelui Carmel, s-a plecat la pământ, cu fața între genunchi și L-a rugat fierbinte pe Dumnezeu să-Și împlinească cuvântul, trimițând ploaie. Și a stăruit așa în rugăciune, până când slujitorul său l-a anunțat că la orizont a apărut un nor mititel. Asta a fost de ajuns pentru Ilie. Imediat i-a trimis vorbă lui Ahab să alerge în cetatea Izreel (Iezreel) din Isahar, unde locuia familia sa în vremea aceea (21:1). Ca supus loial și slujitor credincios, profetul a alergat înaintea carului lui Ahab, pe o ploaie torențială, parcurgând astfel cei treizeci și șase de kilometri până la cetatea Izreel.

7. Fuga lui Ilie la Horeb (19:1-18)

19:1-4 Când Ahab i-a spus Izabelei despre înfrângerea suferită și despre moartea profeților lui Baal pe Muntele Carmel, ea a jurat că îl va ucide pe Ilie în decurs de o zi. Apoi profetul prin a cărui credință se obținuse o izbândă atât de măreață, doar cu o zi mai înainte, și-a pierdut curajul. Și, ca să-și scape viața, a fugit din Iezreel în sud, traversând țara și ajungând la Beerșeba, situată la circa 160 de kilometri depărtare, la frontiera de sud a regatului Iuda. Lăsându-și servitorul la Berșeeba, Ilie s-a dus mai departe spre sud, cale de o zi, ajungând în pustiu. În cele din urmă, s-a odihnit sub un ienupăr, descurajat, înfrânt și deprimat.

19:5-8 Este interesant de notat tratamentul pe care i-l aplică Dumnezeu omului Său care suferea de o formă acută de deprimare: odihnă, alimente și apă de băut, urmate de odihnă suplimentară, hrană și apă de băut. Astfel întărit, profetul a străbătut, cu tăria asigurată de aceste alimente, 360 de kilometri în patruzeci de zile și patruzeci de nopți, până la Muntele Horeb (Sinai), unde Dumnezeu îi dăduse lui Moise Legea.

19:9-14 Acolo, într-o peșteră, s-a ocupat Dumnezeu de el. Animat de un duh de neprihănire proprie, Ilie și-a afirmat credincioșia sa, înfierându-i pe copiii lui Israel, afirmând, de fapt, că este singurul care a mai rămas credincios Domnului. Apoi Dumnezeu i-a poruncit să stea pe muntele legii, dar Ilie nu s-a supus. Știm asta deoarece mai târziu (v. 13) s-a dus și a stat la gura peșterii. Succedându-se cu rapiditate, munții au fost cercetați de un vânt puternic, un cutremur și un foc. Aceste furtuni devastatoare i-au amintit probabil lui Ilie despre duhul său aspru și neîndurător. Nici unul dintre aceste fenomene nu l-a scos din peșteră. În cele din urmă, după ce a trecut focul, profetul a auzit

un susur blând și subțire. Era glasul duios al Domnului care l-a dus la gura peșterii. Acolo Ilie s-a preamărit din nou pe sine, zicând că este singurul martor al lui Dumnezeu care a mai rămas. George Williams comentează pe această temă:

Dacă inima lui n-ar fi fost preocupată cu eul său, ar fi învățat că furtunile, cutremurele și focurile nu pot realiza ceea ce poate înfăptui susurul blând și subțire, vocea tandră a iubirii. S-ar fi cuvenit ca el să-și dea seama că inima lui nu se deosebea cu nimic de aceea a națiunii [din care făcea parte]. Și că, după cum coerciția nu l-a putut determina să părăsească peștera, tot așa ea a eșuat – și trebuie să eșueze! – în a-i forța pe oameni să se lase de păcatele lor.[14]

19:15-18 Se pare că utilitatea lui Ilie ca slujitor a lui Dumnezeu a suferit o diminuare, când și-a asumat o atitudine de importanță de sine. Dumnezeu i-a spus să revină în Pustiul Damascului, unde va înfăptui trei ungeri: (1) Îl va unge pe Hazael rege peste Siria. Națiunea neascultătoare Israel va fi pedepsită de acest rege. (2) Apoi Ilie îl va unge pe Iehu rege peste Israel. Iehu va executa judecata lui Dumnezeu peste casa lui Ahab. (3) Și, în fine, Ilie îl va unge pe Elisei ca succesor al său.[15] Prin aceasta el va învăța că nu este indispensabil. Acești trei oameni vor executa judecata lui Dumnezeu peste închinătorii la idoli din Israel (v. 17), dar Domnul Și-a păstrat șapte mii care nu și-au plecat genunchiul înaintea lui Baal și a căror gură nu l-au sărutat.

8. Ilie îl numește pe Elisei ca succesor (19:19-21)

19:19 Ilie s-a deplasat în nord, ajungând în Abel Behola, localitate situată în Valea Iordanului, în apropiere de Bet Șean. Acolo l-a găsit pe Elisei, un agricultor care își ara pământul. Faptul că Elisei avea douăsprezece perechi de boi dovedește că era un om înstărit. Se pare că el ara cu o pereche de boi, în timp ce slujitorii săi arau cu celelalte unsprezece. Ilie și-a aruncat mantaua peste Elisei, ca semn al faptului că acesta va fi succesorul său.

19:20, 21 Elisei a cerut permisiunea să se întoarcă acasă, pentru a-și lua rămas bun de la familie, printr-o masă festivă. Ilie și-a dat consimțământul, dar l-a avertizat să nu uite ceea ce tocmai i s-a întâmplat, adică ungerea sa de către Ilie. După o masă îmbelșugată, Elisei s-a ridicat, a pornit după Ilie și a devenit slujitorul său personal.

Cererea lui Elisei de a-și lua rămas bun de la părinți este periculos de similară cu aceea din Luca 9:61, 62, în care unul care voia să fie ucenic al Domnului Isus a procedat la fel, fiind declarat de El nevrednic de a-L urma. Singura deosebire constă în faptul că Elisei, deși a dorit să-și mai vadă o dată familia, a primit chemarea pe dată, fiind hotărât să rupă relațiile cu ai săi și să-și urmeze stăpânul, pe când în evanghelia după Luca omul cu pricina nu se hotărâse cu adevărat să-L urmeze pe Domnul și invocarea necesității de a se duce acasă era doar un pretext menit să mascheze șovăiala sa, să temporizeze luarea unei decizii adevărate.

9. Prima victorie a lui Ahab asupra Siriei (20:1-22)

20:1-6 Despre **Ben-Hadad, regele Siriei,** se credea că a fost fiul lui Ben-Hadad cel menționat la 15:18, 20. Dar în urma cercetărilor ulterioare a rezultat că ar putea fi una și aceeași persoană. Acest rege a format o alianță de treizeci și doi de regi arameeni, pornind la atac împotriva Samariei cu cai și care de luptă. Apoi, pe când cetatea era asediată, i-a trimis lui Ahab un ultimatum, specificând condițiile predării – **„argintul tău... aurul tău... soțiile cele mai frumoase și copiii cei mai frumoși ai tăi."** Copleșit de neputință, fără să schițeze nici o împotrivire, Ahab a consimțit. Ulterior, nemulțumit de capitularea lui Ahab în termenii impuși prima oară, Ben-Hadad a pretins ca servitorii săi să fie lăsați să intre în cetate și să ia tot ce-și vor dori.

20:7-12 Bătrânii Israelului au fost indignați de această nouă cerere, sfătuindu-l pe rege să nu-i dea curs. Când Ben-Hadad a fost înștiințat de refuzul Israelului, s-a mâniat foc, fălindu-se că va prăda Samaria până într-atât încât nu va mai rămâne nici o mână de praf pentru nici unul din soldații săi. La care Ahab a răspuns că un soldat care-și pune armura

nu trebuie să se laude ca și când ar fi câștigat deja biruința. Sirienii petrecăreți și aliații lor au fost întărâtați de aceste cuvinte provocatoare, trecând la acțiune.

20:13-15 În acest punct un profet al Domnului i s-a arătat lui Ahab, asigurându-l de victorie asupra inamicului. Dumnezeu S-a folosit de o forță numeric inferioară, de numai două sute treizeci și doi de slujitori ai guvernatorilor districtuali, însoțiți de șapte mii de israeliți, pentru a înfrânge confederația de oștiri din nord. Sintagma: **„toți copiii lui Israel"** (v. 15b) înseamnă toți soldații din Samaria. La începutul bătăliei a fost selectat un număr mic de slujitori tineri, pentru a se sublinia că biruința era *de la Domnul* și nu depindea de brațul de carne al omului.

20:16-22 Ahab a lansat atacul la amiază, când Beh-Hadad și aliații săi tocmai se îmbătau. Când a auzit Ben-Hadad că 232 de bărbați ai Israelului înaintează spre ei, a poruncit să fie luați vii, această decizie fiind, desigur, un avantaj pentru israeliți, cărora li s-a dăruit o victorie asupra sirienilor, pe care i-au măcelărit. Cei rămași în viață au plecat acasă. Profetul Domnului l-a avertizat pe Ahab că armata sirienilor va reveni în primăvară.

10. A doua victorie repurtată de Ahab asupra Siriei (20:23-34)

20:23-25 Slujitorii lui Ben-Hadad au pus rușinoasa lor înfrângere pe seama a doi factori: (1) Faptul că bătălia s-a desfășurat pe teren muntos, unde israeliții au deținut avantajul, știindu-se că dumnezeii lor ar fi fost dumnezei ai munților. Mutarea bătăliei la șes i-ar face, prin urmare, pe israeliți neputincioși. (2) Cei treizeci și doi de regi care au luptat împotriva lui Ahab s-au dovedit a fi incapabili de luptă, slujitorii lui Ben-Hadad propunând ca aceștia să fie înlocuiți cu căpitani având o pregătire militară adecvată.

20:26-30a În primăvara anului următor, Ben-Hadad a lansat o nouă campanie împotriva Israelului. Armata Israelului arăta ca două turme mici de capre, pe lângă falnica oștire a Siriei. Un om al lui Dumnezeu i-a spus lui Ahab că Domnul îi va arăta lui Ben-Hadad că El este un Dumnezeu al văilor, dar și al munților. În cursul bătăliei ce a urmat, Israel a omorât o sută de mii de infanteriști. Sirienii care au încercat să fugă s-au postat pe zidurile cetății Afec, dar acestea s-au prăbușit, omorând douăzeci și șapte de mii dintre ei.

20:30b-34 Ben-Hadad s-a ascuns în odaia dinăuntrul cetății Afec. Slujitorii săi l-au convins să-i lase să se ducă la Ahab, îmbrăcați în straie de învinși, purtând semne de doliu, pentru a-i cere îndurare. În timpul întrevederii ce a urmat, dând dovadă de nechibzuință, Ahab l-a numit pe Ben-Hadad „fratele" său, cuvânt de care sirienii s-au agățat imediat, spunând: „Da, fratele tău Ben-Hadad!" Apoi Ahab a poruncit să-i fie adus regele Siriei. Ben-Hadad a promis că-i va returna cetățile pe care acesta le luase de la predecesorul lui Ahab (15:20) și că va permite Israelului să deschidă piețe în Damasc (v. 34). Ahab a încheiat un tratat, pe baza acestor condiții, lăsându-l pe Ben-Hadad să scape cu viață, în loc să-l fi executat, cum s-ar fi cuvenit.

11. Neascultarea lui Ahab (20:35-43)

20:35, 36 Ahab își dorea o Sirie puternică, situată ca stat-tampon între regatul său Israel și amenințarea tot mai mare pe care o prezenta Asiria. Incidentul următor a constituit o lecție practică, desfășurată de profet pentru a ilustra nebunia acțiunii lui Ahab.

Unul din fiii profeților i-a poruncit unui coleg, prin cuvântul Domnului, să-l lovească. Dar acesta a refuzat, prin asta nesocotind cuvântul Domnului. Neascultarea de glasul Domnului l-a costat, fiind omorât de un leu.

Dacă un profet bun a fost astfel pedepsit pentru că și-a cruțat prietenul său și al Domnului, când Domnul spusese: *Lovește!*, de o cât mai severă pedeapsă va avea parte un rege rău, care și-a cruțat dușmanul său și al Domnului, când Domnul a spus: *Lovește!*[16]

20:37-43 Profetul a găsit un alt om, care l-a ascultat, lovindu-l și rănindu-l. Apoi profetul s-a deghizat cu un turban peste ochi, așteptându-l pe regele Ahab. Când a trecut regele pe acolo, profetul i-a povestit că era în mijlocul luptei, având datoria de a păzi un prizonier al inamicului. El fusese

avertizat că dacă prizonierul va evada, va trebui să plătească fie cu viața sa, fie prin achitarea exorbitantei sume de un talant de argint. Profetul deghizat a spus în continuare că fiind prins cu alte treburi, n-a băgat de seamă când prizonierul a evadat. Regele a afirmat imediat că nu i se va acorda nici o clemență, ci că termenii acordului inițial vor trebui respectați întocmai. În acest moment, profetul l-a prins pe rege în cursă. Scoțându-și turbanul, și-a dezvăluit identitatea, iar Ahab l-a recunoscut pe profet. Ahab a avut și el în custodia sa un prizonier al inamicului, pe Ben-Hadad. Ascultarea de Domnul cerea ca regele acesta sirian să fie omorât, dar Ahab nu a făcut acest lucru. Prin urmare, pentru neascultarea sa, Ahab va plăti cu viața. Campbell Morgan explică:

> Tâlcul parabolei a fost următorul: Ahab primise de la Domnul porunca de a face un singur lucru, pe care el, prins cu sute de alte treburi, a neglijat să-l ducă la îndeplinire. Cât de limpede ni se arată aici motivul invariabil și modul în care suferim înfrângere! Dumnezeu ne încredințează o responsabilitate, o lucrare centrală, binepreczată pe care trebuie s-o ducem la îndeplinire. Animați de cele mai bune intenții, noi începem s-o înfăptuim, dar apoi intervin în viața noastră alte lucrări, nu neapărat regale în sine. Și astfel noi suntem prinși cu o sumedenie de treburi, „făcând și una și alta", dar neglijând aducerea la îndeplinire a acelei lucrări centrale pe care ne-a încredințat-o Dumnezeu![17]

Cum făcuse și regele David odinioară, Ahab s-a condamnat pe el însuși, prin cuvintele pe care le-a rostit. Dar, spre deosebire de David, care s-a pocăit, Ahab s-a bosumflat, întorcându-se îmbufnat la palatul său. În loc să-I ceară Domnului îndurare, a continuat să-L întărâte pe Domnul la mânie, cum citim în restul capitolelor din cartea 1 Regi.

12. Crimele comise de Ahab împotriva lui Nabot (cap. 21)

21:1-4 Capitolul 21 parcurge firul narativ al evenimentelor care au culminat cu moartea lui Ahab. Locul unde se desfășoară aceste evenimente este Iezreel, unde Ahab și Izabela își aveau palatul. În imediata sa apropiere se afla via izreelitului Nabot. Ahab dorea să anexeze această vie, pentru a sădi acolo o grădină cu legume. Dar Nabot refuza să-i vândă proprietatea sau să primească un alt teren în schimbul ei, deoarece legea Israelului prevedea că proprietatea trebuie să rămână în mâinile familiei căreia i s-a repartizat inițial (Lev. 25:23-28; Num. 36:7; Ez. 46:18).

21:5-16 Când l-a văzut Izabela pe soțul ei supărat și frustrat, pentru faptul că Nabot refuza să-i vândă via, l-a asigurat că nu peste mult timp dorința îi va fi împlinită și va avea parte de ea. Apoi a ordonat să se țină un post și să se organizeze o comisie de anchetă. Au fost tocmiți apoi doi oameni răi care să depună mărturie mincinoasă, acuzându-l pe Nabot că ar fi proferat blasfemii împotriva lui Dumnezeu și a regelui. În consecință, Nabot a fost scos în afara cetății și ucis cu pietre.

Și astfel perfida Izabela i-a intentat lui Nabot un proces fals, ca toată lumea să creadă că acesta a fost executat pentru că a călcat legea lui Iehova. Și fiindcă știa că fiii lui Nabot ar fi moștenit via după moartea tatălui lor, Izabela a poruncit ca și aceștia să fie uciși (2 Regi 9:26). Acestei regine ticăloase nu-i scăpa nimic, dovedindu-și din plin răutatea-i nespus de mare.

21:17-26 Pe când Ahab se ducea să ia în primire via, Ilie i-a ieșit în cale și l-a condamnat pentru crima și jaful comis, prezicând că Ahab va fi și el omorât, cum vor fi descendenții săi de parte bărbătească, punându-se astfel capăt dinastiei lui. De asemenea Ilie a prezis că Izabela va fi mâncată de câini la Iezreel și că urmașii lui Ahab nu vor fi îngropați cum se cuvine (24). Asprimea pedepsei aplicate lui Ahab e justificată, având în vedere adâncimile de idolatrie în care s-a coborât – **„n-a fost nimeni care să se fi vândut pe sine însuși ca să facă ce este rău înaintea Domnului ca Ahab."**

21:27-29 Când a auzit Ahab despre pierzarea sa, s-a smerit înaintea Domnului. Din pricina aceasta Domnul a decretat ca judecățile rostite împotriva soției lui și a familiei să nu fie aduse la îndeplinire decât după moartea lui Ahab.

Dacă e ceva de învățat din aceste versete este că Dumnezeu este un Dumnezeu al harului și al îndurării. „«Viu sunt Eu,» zice Domnul Dumnezeu, «că nu doresc moartea păcătosului, ci mai degrabă să se întoarcă de la calea lui și să trăiască. Întoarceți-vă de la calea voastră cea rea! De ce vreți să muriți?»" (Ez. 33:11). Chiar și pocăința superficială a lui Ahab a avut drept urmare o ameliorare a pedepsei. Dar din capitolul următor vedem că inima lui nu s-a schimbat. La harul dăruit de Domnul el a răspuns cu mândrie, drept care Domnul l-a dat pe Ahab pe mâna îngerului morții, numindu-l pe Iehu în locul lui, ca să aducă la îndeplinire decretul pronunțat împotriva celorlalți membri ai casei sale, potrivit cu profeția rostită de Ilie (2 Regi 9, 10).

13. Ultima bătălie a lui Ahab (22:1-40)

22:1-6 După trei ani de pace între Siria și Israel, lui Ahab i s-a părut nimerit să recucerească cetatea Ramot Ghilead, situată pe malul de răsărit al Iordanului, din mâna sirienilor. Când a fost amnistiat de Ahab, Ben-Hadad a promis că va retroceda Israelului toate cetățile sale (20:34), dar se pare că nu s-a ținut de cuvânt. În acest timp, regele Iosafat din Iuda, care era în vizită la Ahab, și-a exprimat disponibilitatea de a coopera cu el pe plan militar. Dar Iosafat a propus mai întâi ca ei să-L întrebe pe Domnul, prin intermediul profeților. Patru sute de profeți de la curtea lui Ahab s-au pronunțat în favoarea planului, promițându-le că vor învinge. Poate că au fost cei 400 de profeți care nu s-au suit pe Muntele Carmel, în confruntarea cu Ilie (18:19, 22).

22:7-12 Probabil Iosafat n-a fost prea încântat de sfatul celor 400, deoarece a întrebat dacă nu este și un profet al Domnului care să poată fi consultat. Și astfel a fost adus Micaia („Mica" în versiunea românească, n.tr.), profetul neînfricat pe care Ahab îl ura, din pricina atitudinii sale necompromițătoare, pentru că întotdeauna vestea mesajele adevărate pe care le primea de la Domnul, chiar dacă nu plăceau regelui. Când a fost adus Micaia, cei 400 de profeți au susținut într-un singur glas ca regii lui Israel și Iuda să atace Siria. Unul din ei, Zedechia, a făcut niște coarne de fier ca simbol al presupusei puteri de neînvins a lui Ahab și Iosafat în confruntarea cu sirienii.

22:13-17 Lui Micaia i s-a atras atenția ca mesajul pe care-l va transmite să corespundă cu cel rostit de ceilalți profeți, dar el nu a ținut seama de acest avertisment. Când Ahab l-a întrebat dacă trebuie să lanseze campania militară împotriva lui Ramot Ghilead, Micaia a răspuns, prima dată, la fel ca ceilalți profeți: **„Suie-te, învinge și Domnul o va da în mâna regelui!"** Numai că aceste cuvinte au fost probabil rostite în batjocură, pe un ton plin de ironie și sarcasm.

Ahab și-a dat seama de adevăratul mesaj care se ascundea îndărătul cuvintelor aparent favorabile rostite de Micaia, drept care l-a obligat pe profet să spună adevărul, sub prestare de jurământ (Lev. 5:1). Atunci profetul a relatat o viziune în care văzuse Israelul împrăștiat, pentru că nu avea păstor – ceea ce nu putea însemna altceva decât că Ahab va fi omorât iar armata lui împrăștiată.

22:18-23 Atunci regele Ahab i-a spus lui Iosafat că afirmația sa, potrivit căreia Micaia nu-i oferă niciodată decât mesaje rău-prevestitoare, s-a adeverit. După care profetul a luat din nou cuvântul, relatând că un duh mincinos, care s-a înfățișat înaintea Domnului, s-a învoit să-l inducă în eroare pe Ahab, convingându-l să atace Ramot-Ghileadul, pentru ca astfel să-și piardă viața. Duhul mincinos va pune acest sfat în gura tuturor profeților regelui. Vedem din acest text cum Dumnezeu, deși nu este autorul răului, Se poate folosi de acesta pentru a-Și realiza scopurile Sale supreme. El a trimis duhul mincinos doar în sensul că a îngăduit acest lucru.

22:24, 25 Zedechia a înțeles imediat tâlcul parabolei, din care se deducea că el și ceilalți profeți sunt acuzați de minciună, drept care l-a lovit pe Micaia, întrebând: **„Pe unde a ieșit Duhul Domnului din mine ca să-ți vorbească ție?"** Cu alte cuvinte, Zedechia spunea:

Eu am vorbit prin Duhul lui Dumnezeu când

l-am sfătuit pe Ahab să lanseze un atac împotriva lui Ramot Ghilead. Dar iată că acum tu pretinzi că vorbești prin Duhul, și totuși uite că sfatul tău este diametral opus de al meu! Cum a trecut Duhul de la mine la tine?

Pe un ton calm, Micaia i-a răspuns lui Zedechia că va cunoaște adevărul când se va ascunde îngrozit într-un loc tainic – adică atunci când moartea lui Ahab îl va demasca pe Zedechia, demonstrând că este un profet fals.

22:26-30 Înfuriat, regele a poruncit ca Micaia să fie aruncat în temniță și hrănit cu pâine și sare („cu pâinea întristării și cu apa întristării"), până când Ahab se va întoarce în pace din campania împotriva cetății Ramot Ghilead. Cuvintele de despărțire rostite de Micaia au fost: **„Dacă te vei întoarce în pace, Domnul n-a vorbit prin mine."** Ahab s-a decis să se deghizeze înainte de a porni la luptă, sperând în felul acesta să evite dezastrul prevestit de Micaia. În schimb, Iosafat va purta straiele împărătești, expunându-se astfel exact genului de pericol pe care Ahab spera să-l poată evita. În felul acesta, Ahab a încercat să-L păcălească pe Domnul și pe regele Siriei, numai că „Dumnezeu nu se lasă batjocorit, căci ce seamănă omul, aceea va și culege" (Gal. 6:7). Ahab a fost *ucis*, dar Iosafat a fost *salvat*.

22:31-36 Sirienilor li se dăduse ordin să-l ucidă pe regele Israelului, aceștia fiind obiectivul lor principal. La început ei l-au luat pe Iosafat drept Ahab. Însă regele lui Iuda a strigat cuprins de groază, în felul acesta probabil dezvăluindu-și identitatea. Apoi un om a tras la întâmplare cu arcul și l-a lovit pe regele Israelului la încheietura platoșei. Imediat regele a fost scos din luptă, dar a fost așezat în carul său de război, pentru ca să nu scadă moralul soldaților săi. În amurg Ahab a murit, vestea răspândindu-se în tabăra Israelului și provocând retragerea trupelor.

22:37-40 Trupul lui Ahab a fost dus apoi în Samaria, unde a fost îngropat. Iar carul său a fost spălat de petele de sânge în iazul Samariei, unde se scăldau prostituatele. Aceasta a fost doar o împlinire parțială a profeției lui Ilie (21:19), care a avut loc în Samaria, nu în Izreel. Pentru că Ahab s-a smerit (21:29), Dumnezeu, în îndurarea Sa, a amânat împlinirea completă a profeției de judecată, până în timpul fiului său Ioram (2 Regi 9:25, 26).

Ahab a primit trei avertismente profetice separate despre moartea sa. Unul i-a fost dat de un profet al cărui nume e neprecizat, când Ahab a cruțat viața lui Ben-Hadad (20:42); altul i-a parvenit prin intermediul lui Ilie când Ahab a luat cu japca via lui Nabot (21:19); iar a treia profeție a fost rostită de Micaia în ajunul bătăliei de pomină (v. 18-23).

M. Regele Iosafat al lui Iuda (22:41-50)

Regele Iosafat, fiul lui Asa, a domnit peste Iuda douăzeci și cinci de ani (873/72-848 î.Cr.).

În primii doi-trei ani, Iosafat a fost coregent împreună cu tatăl său Asa. Iosafat ne-a fost prezentat deja în versetele 2-4, unde aflăm că a încheiat o alianță rușinoasă cu regele rău al Israelului, drept care a fost cât pe aci să-și piardă viața. În general însă domnia lui a fost bună. Redăm mai jos câteva din trăsăturile principale ale administrației sale:

1. El a urmat pilda lăsată de tatăl său, combătând idolatria, deși nu a reușit s-o eradicheze (v. 43).
2. El a domnit un timp alături de tatăl său Asa.
3. A încheiat un acord de pace cu Ahab, regele Israelului (v. 44).
4. A expulzat din țară bărbații care practicau prostituția în legătură cu ritualuri păgâne (v. 46).
5. Regatul său a cuprins și Edomul (2 Sam. 8:14), unde era reprezentat de un locțiitor (v. 47). Ulterior fiul său Ioram a pierdut Edomul în cursul unei revoluții (2 Regi 8:20).
6. S-a aliat cu Azaria, fiul lui Ahab, într-un proiect de construcții navale la Ețion Gheber (2 Cro. 20:35, 36). Ei intenționau să trimită corăbii în Ofir de unde urmau să aducă aur. Dar vasele au fost naufragiate încă înainte de a pleca din port (v. 48), în urma unei furtuni puternice. Profetul Eliezer i-a spus lui Iosafat că asta

s-a întâmplat din pricina alianței contrare voii lui Dumnezeu pe care a încheiat-o cu Azaria (2 Cro. 20:37). Când Azaria a propus reluarea proiectului, Iosafat n-a mai fost de acord (v. 49).

N. Regele Azaria al lui Israel (22:51-53)

Regele Azaria, fiul lui Ahab, a domnit peste Israel doi ani (853-852 î.Cr.; cf. 2 Re. 1:1-18).

Domnia lui Azaria a fost dominată de idolatrie crasă și răutate. Mama sa, Izabela, negreșit l-a îndemnat la rele, întocmai cum procedase și în cazul tatălui său. Azaria s-a închinat la Baal, provocându-L pe Domnul Dumnezeul lui Israel la mânie. Cum a fost tatăl, așa și fiul! Cartea 1 Regi nu are o încheiere formală, deoarece 1 și 2 Regi au constituit în trecut o singură carte, împărțirea ei în două făcându-se din rațiuni de convenienţă. Doi Regi continuă firul narațiunii din acest punct.

NOTE FINALE

[1](Intro) O. J. Gibson, note nepublicate.

[2](4:1-6) Matthew Poole, *Matthew Poole's Commentary on the Holy Bible*, p. 657.

[3](6:11-22) C. H. Spurgeon, *Spurgeon's Devotional Bible*, p. 305.

[4](8:12, 13) Matthew Henry, „1 Regi," în *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, II:614.

[5](8:66) John Haley, *Alleged Discrepancies of the Bible*, p. 223.

[6](9:15-23) *Baker's Bible Atlas*, p. 309.

[7](10:16-22) Termenul din original redat prin „păuni" în KJV este în general tradus acum prin *maimuțe* (NKJV) sau *babuni* (NIV). Regii din vechime aveau de fapt păuni, ceea ce l-a determinat probabil pe Ieronim să aleagă termenul „păuni" în Vulgata, traducerea sa în limba latină.

[8](10:26-29) *Keveh* (transliterat și prin *Kue*) a fost tradus prin „țesătură de in" în KJV deoarece în secolul al șaisprezecelea când s-a făcut traducerea, nu se știa că este numele unei localități.

[9](10:26-29) J. R. Lumby, *The Cambridge Bible for Schools and Colleges, The First Book of the Kings*, p. 114.

[10](Eseu) Pentru amănunte, vezi Biografia.

[11](13:33, 34) Irving L. Jensen, *I Kings with Chronicles*, p. 80-81.

[12](14:14-16) Termenul tradus *groves* (livezi) în KJV este în originalul ebraic un cuvânt a cărui transliterare corectă e *Așerim*.

[13](18:30-35) George Williams, *The Student's Commentary on the Holy Scriptures*, p. 195.

[14](19:9-14) *Ibid.*, p. 196.

[15](19:15-18) Aproape sigur Ilie l-a instruit pe succesorul său Elisei să împlinească porunca Domnului de a-i unge pe Hazael și Iehu, întrucât aceste ungeri au avut loc după chemarea lui Ilie acasă (2 Regi 8:7ff; 9:1ff). Elisei a fost singurul dintre cei trei pe care Ilie l-a uns personal.

[16](20:35, 36) Henry, "1 Regi," II:692-93.

[17](20:37-43) G. Campbell Morgan, *Searchlights from the Word*, p. 100.

BIBLIOGRAFIE

Gates, John T. "1 Kings." În *The Wyclife Bible Commentary*. Chicago: Moody Press, 1962.

Henry, Matthew. "1 and 2 Kings." În *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*. Vol. 2

Jamieson, Robert. "I and 11 Kings." În *A Commentary, Critical, Experimental and Practical on the Old and New Testaments*. Ediția a treia. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1983.

Jensen, Irving L. I Kings with Chronicles. Chicago: Moody Press, 1968.

Keil, C. F. "The Books of Kings." În *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vol. 8. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co,, 1971.

Lumby, J. R. *The Cambridge Bible for Schools and Colleges, The First Book of the Kings*. Londra: C. J. Clay and Sons, 1890.

McNeely, Richard I. *First & Second Kings. Everyman's Bible Commentary*. Chicago: Moody Press, 1978.

Stigers, Harold. "II Kings." În *The Wycliffe Bible Commentary*. Chicago: Moody Press, 1962.

Thiele, Edwin R. *A Chronology of the He-*

brew Kings. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1977.
___. *The Mysterious Numbers of the Hebrew Kings*. Ediție revizuită. Chicago: University of Chicago Press, 1983,
Whitcomb, J. C., Jr. *Solomon to the Exile*. Grand Rapids: Baker Books House, 1975.

DOI REGI

Introducere

„Istoria cărții Regi urmează o traiectorie descendentă, lucrurile luând o turnură tot mai sumbră, până când nu a mai existat nici un remediu.... Mai întâi cele zece triburi sunt duse în captivitate, fiind apoi urmate de celelalte două."
– Samuel Ridout

Pentru introducerea la această carte, consultați 1 Regi.

SCHIȚA

I. REGATUL DIVIZAT (continuarea de la 1 Regi) (cap. 1–17)

A. Regele Ahazia al Israelului și misiunea lui Ilie (cap. 1)
B. Strămutarea lui Ilie (2:1-12a)
C. Începutul misiunii lui Elisei (2:12b-25)
D. Regele Iehoram (Ioram) al Israelului (cap. 3)
E. Misiunea miraculoasă a lui Elisei (4:1–8:15)
1. Miraculoasa înmulțire a untdelemnului (4:1-7)
2. Nașterea miraculoasă (4:8-17)
3. Învierea fiului șunamitei (4:18-37)
4. Detoxificarea ciorbei otrăvite (4:38-41)
5. Miraculoasa înmulțire a pâinii (4:42-44)
6. Miraculoasa curățire a leprosului Naaman (5:1-19)
7. Lăcomia lui Ghehazi (5:20-27)
8. Miraculoasa recuperare a fierului de la secure (6:1-7)
9. Miraculoasele manevre militare (6:8-23)
10. Foametea din Samaria (6:24–7:20)
11. Restaurarea proprietății șunamitei (8:1-6)
12. Profeția lui Elisei despre domnia lui Hazael (8:7-15)
F. Regele Iehoram (Ioram) al lui Iuda (8:16-24)
G. Regele Ahazia al lui Iuda (8:25-29)
H. Regele Iehu al lui Israel și misiunea lui Elisei (cap. 9, 10)
1. Ungerea lui Iehu (9:1-10)
2. Execuțiile lui Iehu (9:11–10:17)
3. Iehu epurează închinătorii la zeul Baal (10:18-36)
I. Uzurparea tronului regatului Iuda de către regina Atalia (cap. 11)
J. Regele Iehoaș (Ioaș) al lui Iuda (cap. 12)
K. Regele Ioahaz al lui Israel (13:1-9)
L. Regele Iehoaș (Ioaș) al Israelului (13:10-13)
M. Încheierea misiunii lui Elisei (13:14-25)
N. Regele Amazia al lui Iuda (14:1-20)
O. Regele Azaria (Uzia) al lui Iuda (14:21, 22)
P. Regele Ieroboam II al lui Israel (14:23-29)
Q. Regele Azaria (Uzia) al lui Iuda, continuare (15:1-7)
R. Regele Zaharia al lui Israel (15:8-12)

S. Regele Şalum al lui Israel (15.13-15)
T. Regele Menahem al lui Israel (15:16-22)
U. Regele Pecaia al lui Israel (15:23-26)
V. Regele Peca al lui Israel (15:27-31)
W. Regele Iotam al lui Iuda (15:32-38)
X. Regele Ahaz al lui Iuda (cap. 16)
Y. Regele Hoşea al lui Israel (17:1-6)
Z. Căderea regatului de nord (17:7-41)

II. REGATUL IUDA PÂNĂ LA CAPTIVITATE (cap. 18–25)

A. Regele Ezechia (cap. 18–20)
1. Domnia neprihănită a lui Ezechia (18:1-8)
2. Capturarea Samariei (18:9-12)
3. Prima invadare a regatului Iuda de către Senaherib (18:13-16)
4. A doua invadare a regatului Iuda de către Senaherib (18:17–19:34)
5. Înfrângerea lui Senaherib şi moartea sa (19:35-37)
6. Boala şi însănătoşirea lui Ezechia (20:1-11)
7. Mândria prostească a lui Ezechia (20:12-21)

B. Regele Manase (21:1-18)
C. Regele Amon (21:19-26)
D. Regele Iosia (22:1–23:30)
1. Iosia repară Templul (22.1-7)
2. Iosia recuperează Cartea Legii (22:8-20)
3. Iosia reînnoieşte Legământul (23:1-3)
4. Reformele lui Iosia (23:4-30)

E. Regele Iehoahaz (23:31-33)
F. Regele Iehoachim (23:34–24:7)
G. Regele Iehoachin (24:8-16)
H. Regele Zedechia (24:17–25:7)
I. Căderea Ierusalimului (25:8-21)
J. Iuda sub guvernarea lui Ghedalia (25:22-26)
K. Regele Iehoiachin (25:27-30)

COMENTARIU

I. REGATUL DIVIZAT (continuare de la 1 Regi) (cap. 1–17)

A. Regele Ahazia al Israelului şi misiunea lui Ilie (cap. 1)

1:1 Moab fusese subjugat de David (2 Sam. 8:2). Când împărăţia lui Solomon a fost împărţită în două regate, Israel şi Iuda, Moab a intrat sub stăpânirea Israelului. După moartea lui Ahab, moabiţii s-au răsculat, câştigându-şi independenţa.

1:2 Regele Ahazia a căzut prin zăbrelele camerei lui de sus din Samaria, fiind grav rănit. În loc să ceară de la Dumnezeu vindecare, el a trimis soli la Baal-Zebub, zeul Ecronului, ca să afle dacă se va face bine. John C. Whitcomb identifică acest zeu păgân după cum urmează:

> Numele real al zeităţii siriene a fost Baal-zebul („Domnul vieţii"), dar evreii i-au spus, în batjocură: Baal-zebub („Domnul muştelor"). Deja în vremea lui Cristos această zeitate a devenit simbol al Satanei.[1]

Ce jalnic să vedem cum un rege al cărui nume înseamnă „cel pe care-l susţine Iehova" a solicitat zeului Baal vindecare!

1:3-8 Ilie, un om îmbrăcat cu o manta de păr, încins cu o curea de piele, i-a întâlnit pe soli şi i-a trimis înapoi la Ahazia, să-i transmită o aspră mustrare pentru faptul că a consultat zeul Baal-Zebub şi să-l înştiinţeze că boala sa nu va avea leac.

1:9-12 Ahazia a răspuns trimiţând un căpitan cu cincizeci de oameni în subordinea sa, ca să-i ordone lui Ilie să se

înfățișeze înaintea sa. Când căpitanul i-a transmis lui Ilie insultătoarea poruncă, Dumnezeu l-a răzbunat pe Ilie, făcând să se coboare foc din cer, care l-a distrus pe căpitan și soldații săi. Un al doilea căpitan cu alți cincizeci de oameni i-a ordonat lui Ilie să se prezinte numaidecât în fața regelui; dar și aceștia au avut parte de aceeași soartă. Cu foc din cer Dumnezeu îi discreditase anterior pe preoții lui Baal (1 Regi 18). Acum aceeași flacără cerească i-a distrus pe soldații lui Baal care au încercat să pună mâinile lor păcătoase asupra lui Ilie. Profetul nu asculta decât de ordinele adevăratului Rege al Israelului, iar nu de un uzurpator idolatru. Nu ni se spune concret de ce au fost uciși cei doi căpitani și oamenii lor. Poate că au împărtășit zelul lui Ahazia de a-l distruge pe Ilie.

1:13-16 Numai când al treilea căpitan a recunoscut umil puterea lui Ilie, cerând îndurare, a fost instruit profetul de îngerul Domnului (Cristos într-o apariție anterioară întrupării) să se ducă și să stea de vorbă cu Ahazia. Fără să se teamă deloc, Ilie i-a spus regelui că nu se va însănătoși, deoarece L-a tratat cu dispreț pe Domnul, prin consultarea lui Baal-Zebub.

1:17, 18 Ahazia a murit, fiind urmat la tron de fratele său, Iehoram (căruia i se spune ulterior Ioram), deoarece Ahazia nu avusese nici un fiu care să ocupe tronul. În timpul acesta în Iuda guvernarea era asigurată de Iosafat și de fiul său, un co-regent care se numea tot Iehoram (3:1).

B. Strămutarea lui Ilie (2:1-12a)

Capitolul acesta începe cu răpirea la cer a cucernicului Ilie (v. 1-11) și se încheie cu sfâșierea huliganilor din Betel (v. 23-25).

2:1-6 Între timp sosise momentul ca Ilie să-și încheie misiunea și să fie succedat de Elisei. Dar mai întâi Ilie trebuia să viziteze Betelul, Ierihonul și Iordanul. Dând dovadă de credincioșie, Elisei a ținut să-l însoțească pe Ilie în vizitarea acestor locuri. La Betel și Ierihon, fiii profeților i-au spus lui Elisei că Domnul îl va răpi în chiar ziua aceea pe stăpânul său deasupra capului. Sintagma se referă la practica unui discipol de a sta la picioarele dascălului său. În această postură, dascălul era, evident, deasupra capului discipolului. Elisei știa deja acest lucru, drept care le-a spus profeților să păstreze tăcere, deoarece chestiunea era prea tristă și prea sacră ca să poată fi discutată.

2:7-9 De la Ierihon Ilie și Elisei s-au coborât la râul Iordan, urmați de la distanță de cincizeci din profeți. Când Ilie a lovit Iordanul cu mantia, apele s-au despărțit în două, cei doi putând trece de partea cealaltă, ca pe uscat. Ilie venise din Ghilead, localitate situată pe malul de răsărit al Iordanului, în timpul domniei lui Ahab, pentru a-și începe lucrarea profetică (1 Regi 17:1). Acum la încheierea misiunii sale el a trecut de cealaltă parte a Iordanului, pentru a putea fi răpit la cer. Încurajat de profetul care urma să fie luat de la el să formuleze o cerere, Elisei a cerut ca o măsură dublă a duhului lui Ilie să-i fie dăruită lui. Această porțiune dublă este dreptul întâiului născut și ar putea însemna pur și simplu că Elisei dorea să fie un succesor demn de înaintașul său. George Williams spune că împlinirea cererii reiese din faptul că, în timp ce despre Ilie se consemnează că a făcut opt minuni, despre Elisei se spune că a făcut șaisprezece.[2]

2:10-12a Elisei a spus că nu stă în puterea sa să acorde cererea, adăugând condiția că dacă Elisei îl va vedea când va fi luat de la el, atunci cererea îi va fi satisfăcută. Cum mergeau ei, stând de vorbă, deodată au fost despărțiți de un car de foc, tras de cai de foc. Apoi un vârtej l-a ridicat pe Ilie la cer, sub privirile lui Elisei, care a strigat: „Părinte, părinte, carul lui Israel și călăreții săi!" Asta ar putea să însemne că Ilie a fost cea mai eficace armă a puterii lui Dumnezeu și apărarea cea mai puternică a Israelului.

C. Începutul misiunii lui Elisei (2:12b-25)

2:12b-14 După ce și-a sfâșiat hainele, cuprins de mâhnire, Elisei a revenit pe malul de est al Iordanului, lovind apa cu mantaua și spunând: „Unde este Domnul Dumnezeul lui Ilie?" Întrebarea aceasta nu a exprimat îndoială sau necredință, ci doar I-a dat lui Dumnezeu prilejul să arate că este cu Elisei, cum fusese cu Ilie. Apele

s-au despicat, permițându-i profetului să revină pe malul de vest al râului, unde cei cincizeci de fii ai profeților așteptaseră și priviseră.

2:15-18 După ce au văzut despicarea apelor Iordanului, ei au recunoscut că Elisei este cu adevărat succesorul lui Ilie. Neascultând de sfatul lui Elisei, ei au trimis un grup dintre ei să-l caute pe Ilie, dar, bineînțeles, așa cum spusese Elisei, nu l-au găsit. Fie că ei nu văzuseră scena strămutării lui Ilie, fie dacă o văzuseră, crezuseră că este temporară.

2:19-22 Misiunea lui Elisei din acest punct până la 13:20 este alcătuită dintr-o serie de minuni menite să abată națiunea Israel de la idolatrie și s-o readucă la Dumnezeul cel adevărat și viu. Incidentele nu sunt relatate neapărat în ordine cronologică. Prima din aceste minuni a avut loc când Elisei a aruncat sare în apa sălcie dintr-o fântână de la Ierihon, după care aceasta nu a mai cauzat moartea sau infertilitatea.

2:23, 24 În călătoria sa de la Ierihon la Betel, unul din centrele de închinare la viței, Elisei a fost confruntat cu o ceată de tineri care l-au batjocorit, făcând haz de chelia sa și spunându-i să se suie la cer cum făcuse Ilie. După ce i-a blestemat în numele Domnului, două ursoaice au ieșit din pădure și i-au sfâșiat pe toți cei patruzeci și doi de tineri. Orice insultă adusă emisarului lui Dumnezeu este o insultă adusă Lui Însuși!

2:25 Elisei a urmat apoi traseul de odinioară al lui Ilie, vizitând școlile profeților din Ierihon și Betel, după care s-a suit pe Muntele Carmel și a vizitat Samaria. Locuitorii Ierihonului l-au tratat respectuos, primind o binecuvântare, în contrast cu tinerii din Betel, care l-au supus unui tratament rușinos, primind ca răsplată un blestem.

Regele Iehoram (Ioram) al Israelului (cap. 3)

Ioram, fiul lui Ahab, a domnit ca rege peste Israel doisprezece ani (852-841 î.Cr.; 2 Regi 3:1–9:29).

3:1-3 Când regele Ioram, fiul lui Ahab, a început să domnească peste Israel, în Iuda domnea Iosafat, având-l drept coregent pe fiul său Ioram. Așa se explică de ce Ioram, regele Israelului, și-a început domnia în al optsprezecelea an al lui Iosafat și în al doilea an al lui Ioram, regele regatului Iuda (2 Regi 1:17).

Ioram (Iehoram) nu a fost atât de rău pe cât au fost părinții săi. El a îndepărtat stâlpul lui Baal pe care-l ridicase Ahab. Dar nu s-a lepădat de închinarea la vițelul de aur, pe care o instituise Ieroboam, fiul lui Nebat.

3:4-9 Sub domnia lui Ahab regele Moabului fusese obligat să plătească tribut Israelului. Dar după moartea lui Ahab, regele Meeșa al Moabului a considerat că a venit timpul nimerit să scuture jugul asupririi. Renumita Piatră Moabită, descoperită de un misionar german în 1868, menționează subjugarea de către Israel a Moabului și revolta reușită a lui Meeșa.[3]

Ahazia nu luase nici o măsură în urma revoltei Moabului. Dar când succesorul său Ioram a venit la putere, imediat a căutat să readucă Moabul sub stăpânirea sa, nedorind să piardă un tribut atât de mare. Ioram l-a rugat pe Iosafat să i se alăture în lupta împotriva Moabului și din nou, dând dovadă de nechibzuință, Iosafat a consimțit. (Vezi 1 Regi 22, unde Iosafat a fost cât pe aci să-și piardă viața prin alianța încheiată cu Israel.) Cei doi regi au convenit să meargă pe malul de vest al Mării Moarte, apoi urmând direcția est să pătrundă în Edom iar de acolo să se deplaseze spre nord, ajungând în Moab. Întrucât regele Edomului era în acest timp vasalul regelui Iosafat al Iudei, automat și Edomul a fost inclus în campania militară împotriva Moabului.

3:10-12 Pe când se apropiau de Moab, armata a rămas fără apă. Când Ioram a dat dovadă de nerușinare, punând vina pe Domnul pentru că nu aveau apă, Iosafat a propus să fie consultat un profet al Domnului. Iar când s-a aflat că Elisei, slujitorul lui Ilie, se află prin apropiere, cei trei regi s-au dus la acesta.

3:13-19 La început Elisei au protestat, spunând că nu vrea să aibă nimic de a face cu regele Israelului, căruia i-a spus să se ducă la profeții idolatri ai tatălui său. Din

răspunsul lui Ioram s-ar putea deduce că acesta Îl făcea pe Domnul responsabil pentru lipsa de apă, iar nu pe idoli. Dar pentru că avea considerație pentru Iosafat, Elisei a convenit să-L întrebe pe Domnul și astfel, după ce a cântat un muzician, puterea lui Dumnezeu s-a coborât peste Elisei, care a prezis că valea se va umple de apă, dar nu de ploaie, și că moabiții vor fi înfrânți.

3:20-25 A doua zi dimineața valea s-a umplut de apă, care venea din direcția Edomului. Sub razele soarelui de dimineață, moabiților li s-a părut că apa este sânge, drept care au conchis că regii Israelului, Iudei și Edomului s-au luptat între ei. Și astfel ei au pornit numaidecât spre tabăra Israelului, crezând că o vor putea prăda, dar când au ajuns, au devenit ținta unui atac devastator. Israeliții au umplut terenul arabil al moabiților cu pietre, au astupat fântânile și au tăiat toți pomii cei buni.

3:26, 27 Mâniat pe foștii săi aliați, edomiții, și presupunând că regele lor nu va lupta cu aceeași tragere de inimă ca Israel și Iuda, regele Moabului a încercat să străpungă liniile de luptă ale Edomului. Când și această stratagemă a dat greș, regele Moabului și-a adus jertfă, deasupra zidului, pe fiul său cel mare în încercarea de a aplana mânia zeilor săi, și din dorința de a-i atâța pe soldații săi să lupte mai cu râvnă precum și cu scopul de a-și îngrozi inamicul. Israel a rămas înmărmurit în fața acestei jertfe umane, care, desigur, a fost o faptă abominabilă. Mustrați de Dumnezeu sau de conștiința lor, israeliții s-au retras fără să-i fi supus pe moabiți. Harold Stigers comentează:

> Autorul pare să se întrebe: Dacă Israelul a fost atât de mișcat de cazul acesta, oare de ce n-a fost șocat și în privința idolatriei sale, lăsându-se de ea? Din păcate, atât Israel, cât și Iuda au continuat să practice idolatria.[4]

E. Misiunea miraculoasă a lui Elisei (4:1–8:15)

1. Miraculoasa înmulțire a untdelemnului (4.1-7)

O văduvă săracă a unuia dintre profeți a fost în pericol de a-și pierde fiii, ce urmau să fie luați în robie din cauza neputinței ei de a-și achita datoriile. Dar iată că Dumnezeu a făcut prin Elisei o minune, înmulțind untdelemnul în vasele pe care le-a împrumutat de la vecini. Untdelemnul a încetat doar în clipa în care nu a mai avut vase în care să-l depoziteze. Profetul i-a spus să vândă untdelemnul și să achite datoria cu banii obținuți, iar din ce va rămâne să-și întrețină familia. Cazul ilustrează harul acordat datornicului, pentru ca acesta să poată face față nevoilor actuale și să aibă de ajuns pentru a se întreține în continuare. Harul lui Dumnezeu pentru păcătoșii nevoiași ne eliberează de datorie și robie, asigurându-ne tot ce ne lipsește pentru ca să putem trăi o viață nouă.

2. Nașterea miraculoasă (4:8-17)

O femeie cu vază din Șunem se purtase deosebit de mărinimos față de Elisei, mergând până acolo încât împreună cu soțul i-au pus la dispoziție o odaie în catul de sus, în care acesta să poată sta când trecea pe acolo. Când i s-a oferit o poziție suspusă sau un favor din partea regelui, în urma intermedierii lui Elisei, dând dovadă de modestie, s-a declarat mulțumită să trăiască o viață simplă în mijlocul concetățenilor ei. Slujitorul profetului, Ghehazi, a sugerat că poate că și-ar dori un fiu și această sugestie s-a transformat în realitate, la cuvântul profetului. În primăvara anului viitor ea a născut un fiu. Din moarte (pântecele infertil) Domnul a adus viață, o imagine a nașterii spirituale a fiecărui copil al lui Dumnezeu (Ef. 2:1-10).

3. Învierea fiului șunamitei (4:18-37)

4:18-25a După mai mulți ani, când s-a făcut mare, fiul șunamitei a suferit un atac neprecizat, pe când era la câmp împreună cu tatăl său. Acesta l-a adus mamei sale, dar el a murit în brațele ei la amiază. Apoi ea l-a așezat în camera profetului. În continuare, fără să dezvăluie motivul, i-a spus soțului ei că dorește să-i facă o vizită omului lui Dumnezeu pe Muntele Carmel. Deși i s-a părut ciudat momentul ales de ea să-l viziteze pe profet, nefiind nici o sărbătoare religioasă, el a făcut totuși pregătirile necesare pentru călătoria ei. Nemaizăbovind

nici o clipă, şunamita s-a dus degrabă la Muntele Carmel, din câmpia Esdraelon.

4:25b-28 Văzând-o că se apropie, Elisei l-a trimis pe Ghehazi în întâmpinarea ei, ca s-o întrebe cum îi merge. Ea nu i-a spus însă lui Ghehazi motivul vizitei, ci l-a indus în eroare, spunând că toate sunt bune, cu ea, cu soţul şi cu fiul ei. Asta deoarece a preferat să-şi prezinte cazul direct în faţa profetului. Femeia l-a întâmpinat pe Elisei cu o izbucnire emotivă şi negreşit Ghehazi ar fi expediat-o, dacă Elisei n-ar fi perceput marea întristare care o încerca, lăsând-o să-şi spună păsul. Domnul nu-i dezvăluise lui Elisei scopul vizitei femeii, după cum nici aceasta nu a spus lămurit de ce a venit, preferând să facă o aluzie, spunând: **„Am cerut eu un fiu domnului meu? N-am zis eu: «Nu mă amăgi»?"** Cu alte cuvinte, ea n-a dorit să aibă un copil, pentru ca mai târziu acesta să-i fie luat. Poate că Elisei va fi crezut că fiul s-a îmbolnăvit grav.

4:29-31 La început profetul l-a trimis pe Ghehazi să aşeze toiagul său peste copilul mort, spunându-i să nu zăbovească pe drum dând binețe cum se obişnuia în Orient. Femeia şi-a dat seama că problema nu-i va fi rezolvată de Ghehazi, drept care a insistat ca însuşi Elisei să vină cu ea. Pe când se apropiau de Şunem, Ghehazi le-a ieşit în cale, spunându-le că tânărul nu s-a trezit.

4:32-37 Elisei a intrat apoi în încăperea unde se afla trupul neînsufleţit al fiului ei, a închis uşa şi s-a rugat, întinzându-se peste copil, gură peste gură, ochi peste ochi şi mâini peste mâini. Profetul s-a ridicat apoi, păşind prin cameră, după care din nou s-a aşezat peste băiat. De data aceasta tânărul a strănutat de şapte ori şi a deschis ochii. Copleşită de recunoştinţă, mama şi-a primit copilul înviat din morţi. Înviindu-l, Elisei s-a identificat pe sine cu tânărul mort: gură către gură, ochi către ochi, mână către mână. Toiagul său nu avusese nici un efect, dar când el însuşi s-a aşezat peste copil, insuflându-i viaţa sa, tânărul a înviat.

4. Detoxificarea ciorbei otrăvite (4:38-41)

Următoarea minune consemnată de textul sacru a avut loc la Ghilgal. Într-o perioadă de secetă (probabil seceta de şapte ani menţionată în capitolul 8), Elisei i-a poruncit servitorului său să pregătească o ciorbă pentru fiii profeţilor. Din greşeală au fost introduse în oală nişte curcubete otrăvitoare. Când a fost depistată greşeala, Elisei a presărat făină în ciorbă, anulând astfel efectul otrăvii şi făcând-o comestibilă.

5. Miraculoasa înmulţire a pâinii (4.42-44)

Cu altă ocazie, Elisei a hrănit o sută de oameni cu doar douăzeci de pâini de orz şi câteva spice de grâu. Mâncarea s-a ajuns la toţi, aşa cum promisese Domnul. Dând dovadă de altruism, Elisei a dăruit altora ceea ce era de drept al său. Când împărţim cu alţii ceea ce avem, lăsând consecinţele pe seama lui Dumnezeu, El este în stare să împlinească nevoile noastre dar şi pe ale altora, făcând să rămână şi în plus (Prov. 11:24, 25).

6. Miraculoasa curăţire a leprosului Naaman (5:1-19)

5:1-4 Capacitatea lui Elisei de a face minuni s-a extins chiar şi în rândurile armatei sirienilor. O fată din poporul evreu fusese luată prizonieră de către sirieni, ajungând slujnică în casa comandantului armatei siriene, Naaman. Ea l-a îndemnat pe stăpânul ei să se ducă la profetul Elisei, deoarece acesta îl va putea vindeca. Exemplul ilustrează modul în care o persoană lipsită de importanţă în ochii lumii, dar care se află la locul cheie, fiind credincioasă lui Dumnezeu, poate fi folosită de El pentru a influenţa mersul istoriei mântuirii. D. L. Moody comentează pe această temă:

> O biată slujnică a rostit câteva cuvinte care au produs un efect nebănuit de mare în două împărăţii. Dumnezeu a onorat credinţa ei, făcând pentru idolatrul Naaman ceea ce nu făcuse pentru nici un israelit. Vezi Luca 4:24. De câte ori nu a arătat degetul copiilor calea pe care trebuiau să meargă adulţii! Slujnica s-a lăudat cu ce poate face Dumnezeu pentru Naaman, chiar dacă nu făcuse aşa pentru nici un israelit; şi Dumnezeu a onorat credinţa ei.[5]

5:5-7 Naaman a obținut din partea regelui Hadad al Siriei o scrisoare de recomandare, adresată regelui Ioram al Israelului, însoțită de daruri în bani și haine. Se pare că scrisoarea nu pomenea nimic despre Elisei, ci doar solicita vindecarea lui Naaman. Regele Israelului s-a înfuriat când a primit o cerere atât de nerezonabilă, presupunând că regele Siriei căuta un pretext de a ataca Israelul.

5:8-12 Elisei a aflat despre încurcătura în care se afla regele, cerând ca Naaman să fie trimis la el. Asta pentru că la palat nu era nici o putere, întrucât toți cei de acolo erau închinători la idoli. Dar era în Israel un profet al lui Dumnezeu, care avea puterea să vindece un om și să-l întregească. Elisei nu a discutat personal cu Naaman. Pus în practică prin credință, cuvântul său era de ajuns. Elisei i-a trimis vorbă lui Naaman să se scalde în râul Iordan de șapte ori. Naaman se așteptase să aibă parte de o vindecare mult mai spectaculoasă, drept care a protestat, indignat, spunând că apele din orașul său natal Damasc erau cu mult mai bune decât Iordanul.

5:13, 14 D. L. Moody a analizat problema cu acuratețe:

> Naaman suferea de două maladii: de mândrie și de lepră. Și avea trebuință să fie vindecat de una, ca și de cealaltă. Naaman a trebuit să coboare din carul mândriei sale, pentru ca apoi să se spele conform metodei prescrise.[6]

În cele din urmă, servitorii săi l-au convins să se supună profetului, făcând acel lucru ușor pe care i l-a cerut, și astfel a fost vindecat. După cum bine s-a spus, „El și-a călcat pe mândrie și a scăpat de lepră."

5:15-19 Naaman s-a convertit la credința în Dumnezeul Israelului, încercând apoi să-și arate față de Elisei recunoștința, dar profetul a refuzat să primească vreo recompensă din partea lui. Generalul sirian a obținut apoi permisiunea să ducă înapoi în patrie pământ cât pot duce doi catâri, pentru ca să se poată închina adevăratului Dumnezeu pe sol străinutat din Israel. El a explicat că atribuțiile sale oficiale l-ar putea obliga să se ducă la templul idolului din Rimon împreună cu stăpânul său, ba chiar să se plece înaintea acestuia, exprimându-și însă speranța că Domnul îl va ierta pentru asta. Elisei nici nu a aprobat, nici nu a dezaprobat acest lucru, ci, pur și simplu, i-a dat drumul să se întoarcă acasă.

În istoria lui Naaman găsim o ilustrare clasică a evangheliei harului. El era un *vrăjmaș* al lui Dumnezeu, fiind căpitanul armatei siriene. Omenește vorbind, condiția sa era total *neputincioasă* și *deznădăjduită*, întrucât era lepros (cf. Rom. 5:6-10). Fiind dintre Neamuri, era *străin* față de promisiunile și legămintele lui Dumnezeu și nu putea pretinde nici una din binecuvântările Sale (Ef. 2:11, 12). Dar harul lui Dumnezeu s-a coborât până la el, alinând suferința umană. Tot ce avea Naaman de făcut era să se smerească și să asculte de cuvântul Domnului. În cele din urmă, el s-a spălat în Iordan, în conformitate cu cuvântul lui Dumnezeu, ieșind din apă un om nou, cu o piele nouă și cu o inimă nouă.

> Minunatul har al scumpului nostru Domn,
> Har ce depășește cu mult păcatul și vinovăția noastră,
> Acolo pe crucea de la Calvar a fost vărsat,
> Unde s-a vărsat sângele Mielului.
>
> *–Julia H. Johnston*

7. Lăcomia lui Ghehazi (5:20-27)

Dar Ghehazi a jinduit darurile aduse de Naaman, pe care Elisei tocmai le refuzase. Alergând după Naaman, el i-a spus că Elisei l-ar fi trimis să primească daruri de la acesta pentru doi profeți tineri care tocmai veniseră la el din munții Efraimului. Naaman i-a dat nu doar un talant, cât ceruse Ghehazi, ci a stăruit ca acesta să primească doi talanți de argint împreună cu două schimburi de haine. Ghehazi le-a dus toate acestea acasă la el. Fiind însă profet, Elisei adesea primea de la Domnul revelații speciale. El a fost astfel informat cu privire la fapta lui Ghehazi, confruntându-l pe acesta când s-a întors. Elisei i-a spus că nu e timpul să primească bani și haine sau alte lucruri ce se pot cumpăra cu bani și că lepra care l-a părăsit pe Naaman va trece acum asupra sa. Ghehazi a păcătuit grav, dând sirienilor prilejul să creadă că darul fără plată al harului lui Dumnezeu nu ar fi,

la urma urmelor, fără plată.

8. Miraculoasa recuperare a fierului de secure (6:1-7)

Unii din fiii profeților și-au exprimat nemulțumirea față de spațiul restrâns în care locuiau împreună cu Elisei, probabil la Ierihon sau la Ghilgal. Prin urmare, au obținut permisiunea profetului de a se muta lângă Iordan, construind acolo o locuință. În timpul lucrărilor, unul dintre oameni a pierdut fierul unei securi împrumutate, care căzuse în râul Iordan. Elisei a răspuns la chemarea de ajutor aruncând un băț pe apă și îndată capul de secure a plutit la suprafață, fiind recuperat de constructorul recunoscător.

9. Miraculoasele manevre militare (6:8-23)

O altă dovadă a puterilor miraculoase deținute de Elisei reiese din cunoștințele sale despre manevrele militare cu un caracter strict confidențial din **tabăra** inamicului. Regele sirian a fost dezorientat când a constatat că planurile sale secrete au ajuns să fie cunoscute nu o dată de regele Israelului și l-a bănuit pe unul din supușii săi că ar fi spion în solda Israelului. Când a aflat că profetul Elisei îi dezvăluia regelui Israelului planurile sale, s-a hotărât să-l prindă pe Elisei cu orice chip. Aflând că profetul se afla la Dotan, o cetate situată la mică distanță de Samaria, regele Siriei a dat poruncă unor soldați să înconjoare cetatea în timpul nopții. Dimineața slujitorul lui Elisei s-a îngrozit când a văzut cetatea înconjurată de o mulțime de ostași ai inamicului. Dar, ca răspuns la rugăciunea profetului, slujitorul a primit capacitatea miraculoasă de a vedea oștirea de cai și care de foc trimisă de Dumnezeu în apărarea poporului Său.

Elisei L-a rugat pe Domnul să-i lovească pe sirieni cu orbire. Apoi profetul a putut să-i îndepărteze de Dotan, conducându-i la Samaria, fără să fie nevoie de nici o luptă. Când regele Israelului a propus ca acești soldați inamici să fie uciși, Elisei i-a amintit că el n-a vrut să-i ucidă pe cei pe care i-a luat prizonieri cu sabia și arcul. Prin urmare, de ce să-i ucidă pe cei ce au fost predați în mâna lui fără ca el să fi depus vreun efort? Dimpotrivă, regelui i s-a poruncit să-i hrănească și să-i trimită acasă. Prin acest tratament omenos el a biruit astfel răul prin bine.

Versetul 16 ne amintește de 1 Ioan 4:4b – „...Cel care este în voi este mai mare decât cel ce este în lume." În bătălia noastră spirituală cu forțele răului, noi beneficiem de protecție și de puterea pe care ne-o dăruiește atotputernicul nostru Aliat. Prin rugăciunea credinței, Domnul poate să deschidă ochii inimii noastre, pentru a putea fi asigurați de realitatea faptului că El ne apără și zădărnicește intențiile distructive ale Satanei.

10. Foametea din Samaria (6:24–7:20)

6:24-31 Incidentul cu care continuă textul sacru nu este neapărat în ordine cronologică. Ben-Hadad, regele Siriei, a împresurat Samaria atât de strașnic încât toată cetatea a suferit de pe urma unei cumplite foamete. (Dacă asediul a avut loc *după* foamea de șapte ani menționată la 8:1-2, cum susțin unii, putem să ne dăm seama cât de gravă a fost situația.) Oamenii erau nevoiți să plătească prețuri exorbitante pentru alimente necurate din punct de vedere ceremonial (un cap de măgar), pentru plante și grâu. **„Găinațul de porumbel"** era o plantă cu bulbul comestibil. Planta se numește astăzi „Steaua Betleemului". Regele Israelului a recunoscut că numai Domnul îi mai poate ajuta, și s-a întristat peste măsură când a aflat că poporul căzuse în canibalism. Dând vina pe Elisei pentru aceste condiții cumplite și pentru eșecul de a face ceva pentru a remedia situația, el a jurat că-l va ucide pe acesta până la sfârșitul zilei.

6:32, 33 Dar Elisei a fost informat de către Dumnezeu despre intențiile regelui, drept care le-a spus bătrânilor că un sol al regelui se îndreaptă spre ei, urmat chiar de rege și le-a poruncit să nu-l lase pe emisar să intre până când nu va sosi chiar regele. Imediat după aceea a sosit solul, urmat de rege, care a crezut că nu mai e nimic de făcut decât să se predea Siriei. **Atunci regele a zis: „Negreșit, nenorocirea aceasta este de la Domnul. Ce rost mai**

are să-L aştept pe Domnul?" Incidentul ne aminteşte de textul de la Proverbe 21:1: „Inima regelui este în mâna Domnului, ca râuri de apă; El o îndreaptă încotro vrea" (Prov. 21:1).

Regele Israelului nu este pomenit pe nume aici. De fapt, nu ni se oferă numele regelui în nici unul din incidentele consemnate în capitolele 4–8. Mulţi comentatori susţin că în timpul asediului descris aici pe tronul Israelului stătea Iehoram (Ioram), dar nu putem şti cu certitudine dacă aşa stau lucrurile, întrucât misiunea lui Elisei, care a acoperit jumătate de secol, sub domniile a patru regi, nu este consemnată în ordine cronologică.

7:1, 2 Elisei i-a făcut apoi regelui o remarcabilă prezicere, promiţând că a doua zi se va vinde floare de făină şi orz la poarta Samariei, la preţuri derizorii. Când slujitorul regelui a pus la îndoială posibilitatea unei atari evoluţii, Elisei a adăugat că acest om va vedea cu ochii săi, dar nu va apuca să mănânce din acest belşug. „Dacă doreşti să crezi cu adevărat," scrie Moody, „atunci trebuie să răstigneşti întrebarea: «cum?»"[8] (cf. ucenicii Domnului nostru înaintea hrănirii celor 4000 din Marcu 8:4).

7:3-7 În seara acelei zile patru leproşi care stăteau la poarta Samariei s-au decis, în disperare de cauză, să dezerteze în tabăra sirienilor, sperând că vor primi de mâncare. Dar când au ajuns la locul taberei siriene, au găsit-o abandonată, deoarece Domnul făcuse ca forţele inamice să audă un vuiet mare, ca al unei oştiri falnice. Crezând că este vorba despre hitiţi sau egipteni pe care regele Israelului i-a tocmit să lupte împotriva lor, sirienii s-au retras cuprinşi de groază. Matthew Henry comentează:

> Sirienilor care asediaseră Dotanul li s-a impus o anumită *vedere*, 4:18. Acum sirienilor din acest text li se impune un anumit *auz*... Nu putem şti dacă zgomotul auzit de ei a fost produs realmente în văzduh de către îngeri sau dacă s-a auzit doar în urechile lor. Cert e că el a provenit de la Dumnezeu.[9]

7:8-16 La început leproşii s-au înfruptat după bunul plac din belşugul de hrană, bani şi alimente găsite în tabăra sirienilor, dar mai târziu, realizând că israeliţii vor afla curând că sirienii au plecat şi-i vor pedepsi pe ei pentru că nu le-au dat de ştire, leproşii s-au decis să-l înştiinţeze pe rege. Acesta a bănuit însă că sirienii i-au întins o cursă, ca să-i atragă într-o ambuscadă. Dar un slujitor al său a propus să fie trimis un grup de cercetaşi să verifice cum stau lucruri. Pentru că oricum, chiar dacă nu vor fi omorâţi de sirieni, vor pieri de foame ca şi ceilalţi israeliţi. Cercetaşii au constatat că într-adevăr sirienii au fugit, lăsând în urmă o pradă foarte bogată. Aşadar israeliţii au prădat corturile sirienilor, punând capăt foametei.

7:17-20 Potrivit profeţiei rostite de Elisei, făină de calitate superioară şi orz s-au vândut în ziua aceea la preţuri foarte scăzute. Slujitorul regelui care-şi manifestase scepticismul faţă de această profeţie a văzut lucrul acesta, dar nu s-a bucurat de el, deoarece a murit călcat în picioare de mulţimea entuziastă de la poarta cetăţii. Versetele 18-20 subliniază din nou că omul respectiv a murit potrivit cu cuvântul Domnului, din pricina necredinţei sale. Necredinţa văduveşte victimele sale de binecuvântare, răsplătindu-le cu moartea.

Memorabilele cuvinte rostite de leproşi: **„Nu facem bine! Ziua aceasta este o zi de veşti bune şi noi tăcem"** (v. 9), sunt un imbold necurmat pentru aceia dintre noi cărora ni s-a încredinţat evanghelia harului răscumpărător.

11. Restaurarea proprietăţii şunamitei (8:1-6)

Înainte de a se fi abătut foametea asupra ţării (probabil foametea de la 4:38), Elisei a avertizat-o pe şunamita din capitolul 4 să plece împreună cu familia, inclusiv fiul pe care l-a înviat. Şi astfel ea s-a dus în ţara filistenilor, de unde a revenit după ce a trecut foametea. În acest timp Ghehazi era la curtea regelui Israelului, unde de obicei unui lepros îi era interzis accesul. Chiar pe când îi povestea el regelui cum îi redase Elisei viaţa băiatului şunamitei, iată că vine chiar femeia aceasta, solicitând să-i fie redată proprietatea. Regele a poruncit să-i fie re-

dată nu numai averea, ci și roadele produse în cei șapte ani cât a lipsit ea din țară.

12. Profeția lui Elisei despre domnia lui Hazael (8:7-15)

8:7-12 Când a auzit Ben-Hadad, regele Siriei, care era bolnav, că Elisei a sosit la Damasc, a trimis un ofițer, pe nume Hazael, să se prezinte la profet cu un dar substanțial, și să-l întrebe dacă se va vindeca. Întrucât Naaman era comandantul armatei siriene sub domnia lui Ben-Hadad, e de presupus că Ben-Hadad avea cunoștință despre puterile vindecătoare pe care le poseda Elisei (cap. 5). Poate că profetul îl va vindeca și pe el. Iată răspunsul vag pe care l-a dat profetul lui Hazael: **„Du-te și spune-i: «Te vei vindeca, fără îndoială,» dar Domnul mi-a descoperit că va muri."** Cu alte cuvinte, boala lui nu era neapărat incurabilă, dar Ben-Hadad nu se va scula din pat, deoarece Hazael îl va asasina. Elisei s-a uitat țintă în ochii lui Hazael cu atâta intensitate, încât acesta s-a rușinat. Elisei a prevăzut că Hazael va aduce peste copiii lui Israel o cumplită suferință și pierderi incalculabil de mari, fapt care l-a făcut pe profet să plângă.

8:13-15 Hazael a răspuns că el nu e decât un câine. Or, cum s-ar putea ca el să facă aceste fapte îngrozitoare? Williams parafrazează:

> Se poate oare ca eu, care nu sunt decât un câine, să mă sui pe tronul Siriei, realizând fapte atât de mărețe?![10]

Dar Elisei fusese înștiințat de Domnul că Hazael va fi următorul rege al Siriei. Apoi, în urma acestui anunț, Hazael s-a întors la stăpânul său, Ben-Hadad, spunându-i că se va vindeca, după care l-a ucis mișelește, asfixiindu-l cu o cârpă groasă înmuiată în apă.

Următorul citat rezumă succint acuratețea profeției lui Elisei:

> Curând după aceea [adică după asasinarea lui Ben-Hadad], Hazael a luptat împotriva forțelor reunite ale lui Ioram și Ahazia, la Ramot-Ghilead (8:28, 29; 9:14, 15). Acest rege l-a învins de multe ori pe Iehu pe câmpul de bătălie, devastându-i întreaga țară, de la malul de răsărit al Iordanului, de la Arnon, în sudul țării, și până la Bașan, în nord (10:32, 33). În timpul domniei lui Ioahaz, succesorul lui Iehu, Hazael a făcut numeroase incursiuni în teritoriul Israelului, care nu a fost nimicit cu desăvârșire doar din pricina îndurării lui Dumnezeu (13:3, 22, 23). Hazael a pătruns și în sud-vestul Palestinei, cucerind cetatea Gat. Apoi l-a constrâns pe regele lui Iuda să-i plătească o mită substanțială în schimbul cruțării Ierusalimului (12:17, 18; 2 Cron. 24:23, 24). Abia după moartea lui Hazael a reușit Israelul să curme agresiunea Siriei, în timpul domniei lui Ben-Hadad III, fiul lui Hazael (2 Regi 13:24, 25).[11]

F. Regele Iehoram (Ioram) al lui Iuda (8:16-24)

Iehoram (Ioram) fiul lui Iosafat a fost rege peste Iuda timp de opt ani (853-841 î.Cr.; cf. 2 Cro. 21:4-20).

8:16, 17 Cronologia din versetul 16 trebuie reconciliată cu aceea de la 1 Regi 22:42, 51; 2 Regi 3:1; și 2 Regi 8:25. Aparenta neconcordanță s-ar putea explica prin faptul că Iehoram a domnit cinci ani alături de tatăl său, fiind co-regent. Sau s-ar putea ca Iosafat să fi împărțit puterea, o perioadă din domnia sa, cu Asa și că domniile lui Ahazia și Iehoram sunt datate de la începutul domniei unice a lui Iehoram.

8:18, 19 Iehoram se căsătorise cu Atalia, fiica lui Ahab și Izabela. Căsătoria aceasta a fost pusă la cale negreșit de către tatăl său, Iosafat, din rațiuni politice, de reconciliere cu Israelul. Dar urmarea ei pe plan spiritual a fost aceea că regatul Iuda a fost târât și mai adânc în idolatria practicată de regatul de nord. Din pricina apostaziei sale, Domnul ar fi distrus Iuda, dacă nu ar fi fost la mijloc promisiunea pe care i-o făcuse lui David (2 Sam. 7:12-16).

8:20-24 În timpul domniei lui Ioram, Edom s-a răsculat împotriva sa. Ioram a luat măsuri pentru înăbușirea răscoalei, pornind cu trupele sale împotriva Țairului (Edom), cetate situată la sud de Marea Moartă. Edomiții l-au înconjurat însă, Ioram reușind să scape doar printr-o străpungere a frontului, armata sa retrăgându-se. Începând de atunci Edomul nu a mai

fost complet supus regatului Iuda. E probabil ca profetul Obadia să fi rostit oracolul său împotriva Edomului în timpul domniei lui Iehoram.

Se spune în textul biblic că şi Libna, situată în apropiere de Filistia, s-a revoltat, aceasta denotând slăbiciunea inerentă a regatului lui Iuda în timpul domniei lui Ioram. Libna era o cetate levitică. Motivul revoltei îl găsim la 2 Cronici 21:10, 11. Evident, ulterior Iuda a recâştigat controlul asupra acestei cetăţi (19:8).

G. Regele Ahazia al lui Iuda (8:16-24)

Ahazia fiul lui Iehoram a fost rege peste Iuda timp de un an (841 î.Cr., cf. 2 Cro. 22:1-9).

8:25-27 În versetul 26 se spune despre Ahazia că a fost fiul Ataliei, nepoata lui Omri. Ahazia este identic cu Iehoahaz de la 2 Cro. 22:6. Ioram, regele Israelului, a fost unchiul lui Ahazia. Mama lui Ahazia, Atalia, a fost fiica lui Ahab şi sora lui Ioram, regele *Israelului*. În acest punct din naraţiunea biblică numele diverşilor regi ai Israelului şi ai lui Iuda sunt destul de greu de urmărit. Ahab, regele Israelului, avea doi fii, care au ocupat tronul unul după altul, respectiv Ahazia şi Iehoram (Ioram). Iosafat, regele regatului Iuda, a avut un fiu pe nume Iehoram, care a domnit după el. Acest **Iehoram** a fost urmat la tron de fiul său, Ahazia. Astfel Ahazia şi Iehoram au domnit în Israel în timp ce **Iehoram** şi **Ahazia** au domnit în Iuda.

ISRAEL	*IUDA*
Ahazia	*Iehoram*
Iehoram	*Ahazia*

Aici se spune despre **Ahazia... regele lui Iuda** că avut douăzeci şi doi de ani când a început să domnească; la 2 Cronici 22:2 se spune că a avut patruzeci şi doi de ani. Din marea majoritate a indiciilor existente rezultă că vârsta corectă a fost de douăzeci şi doi de ani, cealaltă cifră fiind, probabil, o greşeală de copiere.

8:28, 29 Ahazia s-a unit cu unchiul său, Ioram, regele Israelului, pornind la război împotriva Siriei, la Ramot Ghilead. Regele Ioram a fost rănit în luptă şi transportat la Iezreel pentru a se reface. Ahazia l-a vizitat acolo, pe când era în convalescenţă. Tatăl lui Ioram, Ahab, şi-a pierdut viaţa la Ramot Ghilead (1 Regi 22). Bunicul lui Ahazia, Iosafat, procedase nechibzuit, unindu-se cu Ahab în acel loc şi fiind, în consecinţă, omorât. Dar iată că Ahazia nu a învăţat nimic din istorie, neluând în seamă avertismentul de a nu se uni cu Israelul. Prin urmare, a fost şi el omorât, mai târziu (cap. 9).

H. Regele Iehu al lui Israel şi misiunea lui Elisei (cap. 9, 10)

1. Ungerea lui Iehu (9:1-10)

Elisei i-a poruncit unuia din fiii profeţilor să se ducă la Ramot Ghilead şi să-l ungă în taină pe Iehu ca rege al Israelului, înlocuindu-l pe Ioram. Iehu era fiul lui Iosafat, fiul lui Nimşi (v. 2), *nu* fiul lui Iosafat regele lui Iuda. Iehu a fost comandantul armatei lui Ioram şi în această calitate fusese staţionat la Ramot Ghilead, pentru a nu-i lăsa pe sirieni să lanseze atacuri împotriva regatului. Când l-a uns, profetul i-a dat de asemenea împuternicirea de a distruge casa lui Ahab, potrivit cu cuvântul profeţiei lui Elisei (1 Regi 21:21-24). Sarcina de a-l unge pe Iehu îi fusese încredinţată lui Ilie (1 Re. 19:16), dar se pare că el a transmis-o succesorului său, Elisei, care, la rându-i, a trimis un profet necunoscut la Ramot Ghilead să-l ungă pe Iehu în ascuns. Modul în care s-a făcut ungerea i-a conferit lui Iehu avantajul luării prin surprindere, pe care l-a folosit cu dibăcie în preluarea tronului.

2. Execuţiile lui Iehu (9:11–10:17)

9:11-13 Când a ieşit Iehu din încăperea dinăuntru, camarazii lui au dorit să ştie ce i-a spus „nebunul acela de profet". Mai întâi Iehu a încercat să evite răspunsul la întrebarea lor, sugerând că ei deja ştiau ce a spus profetul. Poate credea că ei l-au trimis pe profet să-l ungă, pentru ca să-l răstoarne pe Ioram. Dar la insistenţele lor, Iehu le-a dezvăluit că tocmai fusese uns ca rege. Atunci, în mare grabă, ei şi-au aşternut hainele pe trepte, proclamându-l în public ca rege al Israelului.

Iehu fiul lui Iosafat a fost rege al Israelului douăzeci și opt de ani (841-814/12 î.Cr.; 2 Re. 9:14–10:36).

9:14-26 Odată cu domnia lui Iehu este inaugurată a cincea dinastie a regatului nordic Israel. Înainte ca vestea despre ungerea sa să ajungă la Iezreel, Iehu s-a grăbit să-l ucidă pe Ioram. Un străjer a văzut cum Iehu și cei ce-l însoțeau se apropie de cetate și l-a înștiințat pe Ioram. Drept care au fost trimiși, în două rânduri, soli în întâmpinarea sa, pentru a afla identitatea celor care se apropiau. Dar Iehu i-a împiedicat pe soli să revină la Ioram. Între timp străjerii l-au înștiințat pe rege că după felul în care mâna carul cel ce se situa în fruntea cetei se părea că este Iehu, „fiul" (nepotul) lui Nimși. Ioram a ieșit apoi în întâmpinarea lui, cu carul regal, însoțit de nepotul său, Ahazia, regele regatului Iuda, crezând că Iehu îi aduce vești importante de la Ramot Ghilead. Apropriindu-se de Iehu, l-a salutat cu cuvintele: „Este pace (*șalom*), Iehu?", dar i s-a răspuns cu cuvinte belicoase. Simțind că este vorba de trădare, Ioram a încercat să fugă, dar a fost omorât de săgeata trasă de Iehu, astfel împlinindu-se literalmente profeția rostită de Ilie (1 Regi 21:19), trupul lui Ioram fiind aruncat în via lui Nabot.

9:27-29 Ahazia a încercat și el să scape, dar a fost de asemenea lovit de o săgeată, murind apoi la Meghido. În urma actului de fraternizare cu casa lui Ahab, el a căzut sub blestemul divin pe care Iehu fusese împuternicit să-l aducă la îndeplinire. Trupul său a fost readus la Ierusalim, pentru înhumare. La 2 Cronici 22:9 se spune că el a murit în Samaria, dar asta ar putea să fie o referire la regatul Samariei sau la regiunea respectivă. Versetul 29 nu este încadrat în ordinea cronologică, ci este o repetare a textului de la 8:25. Discrepanța de ani menționată aici (al unsprezecelea față de al doisprezecelea) este probabil cauzată de metode diferite de calcul.

9:30-37 Când Iehu a ajuns în cetatea propriu-zisă Iezreel, Izabela i-a strigat în batjocură: **„Este pace, Zimri, ucigașul stăpânului tău?"** Și Zimri devenise rege al Israelului prin asasinarea stăpânului său, dar numai de pace nu a avut parte! Tentativa sa de *lovitură de stat* a durat doar șapte zile (1 Re. 16.9-19). Ceea ce voia de fapt Izabela să-i spună lui Iehu era că acesta nu va propăși în rebeliunea sa. Doi eunuci de la curte și-au dovedit loialitatea față de Iehu, aruncând-o pe Izabela pe fereastră. Sângele ei a împroșcat zidul și trupul cailor, iar trupul i-a fost mâncat de câini, împlinindu-se astfel profeția de la 1 Regi 21:23. Nu a mai rămas din ea nimic decât craniul, picioarele și palmele mâinilor. Campbell Morgan remarcă următoarele în legătură cu aceasta:

> Până și câinii s-au ferit de căpățâna și mâinile și picioarele care puseseră la cale și executaseră atâtea abominații; și nici un mormânt nu a rămas în urma ei, care să-i perpetueze memoria. A dăinuit doar infamia ei.[12]

10:1-11 În continuare Iehu i-a ucis pe cei șaptezeci de descendenți („fii") ai lui Ahab, care locuiau în Samaria. Mai întâi el le-a dat păzitorilor lor un ultimatum, cerând să aleagă cei mai calificați dintre urmașii lui Ahab ca regi care să lupte împotriva lui Iehu și a oamenilor săi. Dar ei și-au adus aminte cum doi regi (Ioram și Ahazia) se dovediseră neputincioși față de Iehu la Iezreel, și astfel au trimis vorbă că nu vor fi slujitori ascultători. El le-a scris din nou, că-și pot dovedi loialitatea față de el dacă îi predau capetele celor șaptezeci de descendenți de parte bărbătească ai lui Ahab, a doua zi la Iezreel. Păzitorii au convenit să facă așa. Dimineața Iehu a ieșit să vadă capetele care stăteau adunate în două grămezi la intrarea porții. Poate că oamenii ce s-au strâns la fața locului se așteptau ca Iehu să se mânie pentru acest act de ucidere în masă, deoarece nu știau că el poruncise acest măcel. Dar Iehu i-a liniștit numaidecât, spunându-le, de fapt:

> Voi sunteți nevinovați de această faptă, după cum și eu sunt nevinovat. E adevărat că l-am ucis pe stăpânul meu Ioram, dar cine i-a ucis pe aceștia? Probabil că Dumnezeu, care a împlinit ceea ce prezisese prin slujitorul său Ilie.

Și, continuând să împlinească profeția lui Ilie, Iehu a trecut apoi la uciderea tuturor rudelor lui Ahab, oameni mari, cunoștințe

apropiate și preoții săi din Iezreel.

10:12-14 În drum spre capitală, Samaria, Iehu s-a întâlnit cu patruzeci și două din rudele lui Ahab. Termenul „frați" din versetul 13 înseamnă de fapt veri, nepoți, etc., întrucât frații lui Ahazia fuseseră uciși (2 Cron. 21:17). Oamenii aceștia veniseră din Iuda să viziteze familia regală a Israelului. Dându-și seama că aveau legături cu casa lui Ahab, Iehu a ordonat uciderea lor la fântâna Bet Eked.

10:15-17 De asemenea Iehu l-a întâlnit pe Iehonadab (numit și Ionadab), un rehabit. Primind asigurări că Iehonadab îi era fidel, Iehu l-a invitat să urce în car alături de el, pentru ca, ajungând la Samaria, să vadă apoi râvna lui Iehu pentru Domnul. La Ieremia 35 ni se dau amănunte suplimentare despre Iehonadab, care a ordonat descendenților săi să revină la vechiul stil de viață pe care îl avusese Israel sub conducerea lui Moise și a lui Iosua, în încercarea de a-i preveni pe israeliți de a merge pe urmele regilor lor, care au adus regatul la apostazie – păcatul principal al regatului de nord. Aflând despre epurarea înfăptuită de Iehu, Iehonadab s-a dus împreună cu noul rege, care l-a primit cu bucurie ca pe un aliat de nădejde în lupta împotriva eradicării baalismului, acestei închinări la idolul Baal. În Samaria Iehu a ucis celelalte rude ale lui Ahab. Morgan atenționează:

> Iehu era mândru de propria sa râvnă. Cât de insidioasă era această primejdie! Căci primejdie este. Ori de câte ori își face apariția, ea duce la alte lucruri rele. Pe când omul acesta ducea la îndeplinire judecățile lui Dumnezeu împotriva Israelului, în viața sa proprie era un om corupt.[13]

3. Iehu epurează închinătorii la zeul Baal (10:18-36)

10:18-28 După aceasta noul rege a lansat un atac împotriva închinătorilor lui Baal. Pentru a-i putea identifica, el a ordonat să se organizeze o mare sărbătoare în cinstea lui Baal. Templul lui Baal s-a umplut astfel de închinătorii săi din toate colțurile Israelului, care erau îmbrăcați cu veșminte speciale, ce-i deosebeau de restul israeliților. S-au luat măsuri ca nici un închinător al lui Iehova să nu fie de față. De îndată ce Iehu a adus jertfa de ardere de tot, a dat semnal gărzii sale și căpitanilor să-i ucidă pe toți idolatrii. Optzeci de bărbați au fost postați afară, ca să nu lase pe nimeni să scape. Oamenii lui Iehu au pătruns în încăperea dinăuntrul templului lui Baal, au îndepărtat stâlpii sacri de acolo și i-au ars. Au dărâmat templul lui Baal, transformându-l într-o latrină sau într-o groapă cu gunoi.

10:29, 30 În multe privințe Iehu a fost unul dintre cei mai buni, poate chiar cel mai bun dintre regii Israelului, întrucât a executat judecata lui Dumnezeu asupra casei lui Ahab, epurând țara de închinătorii la Baal. Domnul a răsplătit tot ce fusese demn de a fi răsplătit, făgăduindu-i lui Iehu că dinastia lui va dăinui până la a patra generație (adică Iehoahaz, Ioaș (în românește *Ioas*), Ieroboam II și Zaharia).

10:31-36 Dar Iehu a continuat să promoveze închinarea la viteii de aur, pe care o inaugurase Ieroboam. De asemenea, el este condamnat la Osea 1:4 pentru cruzimea nespus de mare de care a dat dovadă în exterminarea casei lui Ahab. Ca urmare a eșecurilor sale, Domnul a început să taie câte o bucată din teritoriul Israelului. Hazael, regele Siriei, a capturat teritoriul de pe malul de est al Iordanului ce fusese inițial ocupat de triburile Ruben și Gad și de jumătate din tribul Manase. Elisei prezisese că Hazael va proceda astfel (8:12). Acest rege sirian executa judecata rostită de Domnul asupra casei lui Ahab. În spatele activității acestor regi răi ochiul spiritual poate vedea mâna suverană a lui Iehova, care face ca mânia omului să îndeplinească planurile Sale.

I. Uzurparea tronului regatului Iuda de către regina Atalia (cap. 11)

Atalia, fiica lui Ahab, a fost regină în Iuda **șase ani** (841-835 î.Cr.; 2 Cro. 2:10–23:21).

11:1 Scena se mută acum din Israel în Iuda. Atalia a preluat puterea când fiul ei, Ahazia, a fost ucis de Iehu. Pentru a preîntâmpina orice amenințare la adresa domniei sale, ea a ordonat uciderea tuturor (cel puțin așa credea ea) fiilor lui Ahazia.

Faptul că Atalia a putut porunci uciderea cu sânge rege a propriilor săi nepoți demonstrează ce mult semăna ea cu mama sa, Izabela. Deși nu știa, ea ducea la îndeplinire blestemul rostit asupra descendenților tatălui ei, Ahab (1 Regi 21:21, 22).

11:2, 3 Dând dovadă de mare curaj, Ioșeba (în textul englez: Iehoșeba), soția lui Iehoiada (2 Cro. 22:11) și o mătușă a fiilor sortiți pierzării, a pătruns în casa regală, furându-l pe tânărul Ioaș (identic cu Iehoaș) dintre fiii care erau uciși. Atalia ar fi curmat definitiv spița regală, dar Domnul l-a păstrat în viață pe Ioaș, din pricina legământului pe care îl încheiase cu David. Consecințele de lungă durată ale tentativei Ataliei sunt de-a dreptul uluitoare, căci la mijloc a fost încercarea din partea Satanei de a întrerupe spița mesianică. Ioaș a fost ascuns împreună cu bona sa în dormitorul din templul neutilizat, unde a rămas tip de șase ani, cât s-a aflat Atalia pe tronul regatului Iuda.

11:4-11 În anul al șaptelea, marele preot Iehoiada i-a chemat pe căpitanii peste sute, dintre gărzile de corp și escorte, și le-a arătat pe moștenitorul tronului, încheind cu ei un legământ că o vor înlătura pe Atalia de la putere și-l vor încorona pe Ioaș ca rege. Iată ce afirmă Williams în legătură cu aceasta:

> Măsurile luate de Iehoiada pentru lansarea revoluției regale (v. 4-11) ar putea fi parafrazate în felul următor: Mai întâi i-a chemat pe ofițerii gărzii regale. Un regiment a primit ordinul de a înconjura casa regelui iar celelalte două regimente au avut sarcina de a defila în fața templului. Orice persoană care încerca să străpungă coloana gărzii urma să fie omorâtă. Membrii gărzii care și-au terminat schimbul în dimineața aceea (v. 9) nu se puteau întoarce în cazarmă, ci trebuiau să se alăture gărzii care începea patrularea în dimineața acelei zile, alăturându-se corpului principal de apărători ai regelui.[14]

11:12 Apoi Ioaș a fost adus în fața poporului. I s-a așezat o coroană pe cap și i s-a înmânat un exemplar al Mărturiei (legea). După care poporul a izbucnit în urale, strigând: „Trăiască regele!"

11:13-16 Voind să afle de unde vine zgomotul pe care-l auzea, Atalia a ieșit în curtea templului și, când a văzut ce se întâmplă, a strigat: **„Trădare! Trădare!"** Întrucât Iehoiada nu voia ca Atalia să fie ucisă în împrejurimile templului, a ordonat să fie dusă afară, încadrată de soldați. Și astfel a fost omorâtă la intrarea cailor.

11:17-21 Apoi a fost încheiat un legământ între Domnul, noul rege și popor, prin care oamenii s-au angajat să-L slujească pe Domnul. Și, pentru a demonstra că vor face așa, oamenii au devastat templul lui Baal, pe care Atalia îl promovase, omorându-l pe Matan, preotul lui Baal. Regele a fost apoi escortat la palatul regal, în cadrul unei procesiuni solemne. Locuitorii țării s-au bucurat iar cetatea a avut pace după ce Atalia a fost executată.

J. Regele Iehoaș (Ioaș) al lui Israel (Cap. 12)

Iehoaș (Ioaș), fiul lui Ahazia, regele lui Iuda, a domnit patruzeci de ani (835-796 î.Cr.; cf. 2 Cro. 23:–24:27).

12:1-5 John C. Whitcomb comentează pe marginea domniei lui Iehoaș:

> Cei patruzeci de ani ai domniei lui Ioaș ar putea fi împărțiți în două părți: înainte și după moartea marelui său mentor, Iehoiada. Afirmația potrivit căreia „Ioaș a făcut ceea ce a fost bine în ochii lui Iehova *în toate zilele preotului Iehoiada*" este de rău augur. Fără curajul moral și spiritual al acestui mare preot, Ioaș a fost un om la fel de instabil ca și Lot când n-a mai fost Avram alături de el. Prin urmare, Dumnezeu Și-a arătat îndurarea față de poporul Iuda prin faptul că a prelungit viața lui Iehoiada, dăruindu-i acestuia uimitoarea vârstă de 130 de ani (2 Cro. 24:15)! Astfel Iehoiada a trăit mai mult decât orice persoană a cărei vârstă este consemnată în intervalul de o mie de ani de la Amram, acel strămoș al lui Moise, care a murit la vârsta de 137 de ani (Ex. 6:20).[15]

În general, domnia lui Iehoaș a fost demnă de laudă. Dar el nu i-a oprit pe oameni să se închine pe înălțimi. Principala sa contribuție a constituit-o operațiunea de reparare a templului. În acest scop el a dat instrucțiuni preoților ca să fie puse deoparte anumite fonduri pen-

tru refacerea casei Domnului. Potrivit lui Williams, acestea au fost fondurile puse deoparte: (1) banii tuturor celor înregistrați în cadrul recensământului (vezi Exod 30:12; (2) banii la care e evaluat fiecare om – adică banii de evaluare (Levitic 27); (3) toți banii pe care un om dorea să-i dăruiască – adică ofrandele de bunăvoie legiferate în Levitic.[16]

12:6-16 Când nici în al douăzeci și treilea an al domniei Regelui Iehoaș nu s-au făcut încă nici un fel de reparații, regele l-a chemat pe Iehoiada și pe ceilalți preoți, spunându-le despre un nou plan de colectare a fondurilor și de reparare a templului. Preoții nu vor mai colecta de acum încolo banii direct, după cum nu vor mai supraveghea reparațiile aduse templului (v. 7), ci se va așeza o cutie cu un orificiu în capacul ei, în dreapta altarului, în care să se strângă banii primiți pentru refacerea templului. Scribul regelui și marele preot au făcut totalul banilor pe care i-au distribuit apoi lucrătorilor. Supraveghetorii au fost cinstiți, drept care nu a fost nevoie să se ceară o contabilizare publică a fondurilor. Versetul 13 pare să contrazică textul de la 2 Cronici 24:14; dar din versetul 13 reiese că fondurile nu au fost utilizate pentru cumpărarea ustensilelor templului în timp ce era acesta în curs de restaurare, pe când de la 2 Cronici 12:14 reiese că după ce s-a încheiat lucrarea de reparație, fondurile excedentare au fost utilizate în acest scop. Dând dovadă de ascultare față de Cuvântul lui Dumnezeu (Lev. 5:16; Num. 5:8, 9), oamenii au continuat să le dea preoților banii pentru ofrandele de păcat și pentru jertfa de fărădelege.

12:17, 18 În acest timp, Hazael, regele Siriei, a capturat cetatea Gat, pornind cu oastea spre Ierusalim. Iehoaș i-a dat lucruri sfinte din templu și din casa regelui, pentru a-l convinge să nu atace capitala statului Iuda.

12:19-21 După moartea lui Iehoiada, prinții lui Iuda l-au abătut pe regele lor de la calea dreaptă, făcându-l să cadă în idolatrie. Când Zaharia, un fiu (sau un nepot) al marelui preot, a încercat să cheme poporul înapoi la închinarea la Iehova, Regele Iehoaș a ordonat omorârea sa cu pietre (2 Cro. 24).

Proprii servitori ai lui Iehoaș au uneltit împotriva sa, omorându-l în casa lui Milo. Aceasta a fost judecata trimisă de Dumnezeu împotriva sa pentru uciderea lui Zaharia.

Isus S-a referit la moartea lui Zaharia când i-a mustrat pe învățătorii legii (Luca 11:51), spunând că sângele tuturor profeților, de la sângele lui Abel la cel al lui Zaharia, va fi cerut din mâna acelei generații. Astfel el a inclus sângele tuturor martirilor din perioada Vechiului Testament, de la Abel din Geneza la cel al lui Zaharia de aici și din 2 Cronici, ultima carte a Bibliei ebraice. (Biblia ebraică conține aceleași cărți ca și Vechiul Testament folosit de noi, dar în altă ordine.)

Iehoiada a fost un om evlavios care s-a consacrat slujirii în împărăție și în templu. El a primit în schimb două binecuvântări: Fiul său Zaharia i-a urmat exemplul, călcând pe urmele sale, și a fost îngropat alături de regii lui Iuda, o onoare mare pentru cineva care nu s-a născut în familia regală. Pe de altă parte, Ioaș a decăzut tot mai mult după moartea lui Iehoiada. El a prădat templul pe care-l reparase cândva și a jefuit trezoreria regală, pentru a cumpăra bunăvoința sirienilor. El nu a fost îngropat în mormântul regilor, deoarece a murit sub judecata divină, pentru asasinarea lui Zaharia. Este de o importanță vitală să perseverăm în evlavie, pentru ca nu cumva să fim o piedică în calea împărăției lui Dumnezeu. Iehoiada: un exemplu strălucitor! Ioaș: un avertisment solemn!

K. Regele Ioahaz al lui Israel (13:1-9)

Ioahaz (Iehoahaz) fiul lui Iehu a fost rege al Israelului șaptesprezece ani (814/13-798 î.Cr.).

Iehoahaz a mers pe urmele lui Ieroboam, practicând o închinare dublă: și în fața lui Iehova, și a Așerei (v. 6). Dumnezeu l-a pedepsit, trimițându-i pe sirieni împotriva Israelului. Aceștia au redus forțele lui Iehoahaz la numai cincizeci de călăreți, zece care și zece mii de infanteriști. Când Iehoahaz a strigat către Domnul, El a ridicat un izbăvitor, care a salvat Israelul din mâna sirienilor. E posibil ca acest izbăvitor să fi fost Adadnirari

III, regele Asiriei, care către sfârșitul domniei lui Iehoahaz a provocat tot mai multe necazuri Siriei, astfel nelăsându-i prea mult timp să facă rău Israelului. Unii comentatori sugerează că Elisei a fost izbăvitorul. Alții spun că versetul 5 se referă fie la Iehoaș (v. 25) fie la Ieroboam II (14:26, 27). Versetul 23 explică de ce Dumnezeu a răspuns la rugăciunea lui Iehoahaz: din pricina legământului pe care l-a încheiat cu Avraam, Isaac și Iacob.

Observați că versetele 5 și 6 sunt o paranteză. Este o paranteză a harului. Până la finele acelui veac Israelul avea să fie măturat din pământul făgăduinței din pricina persistării sale în păcatele lui Ieroboam. Dându-i națiunii un izbăvitor, Domnul căuta s-o abată de la calea pierzării spre care se îndrepta, înainte de a fi fost prea târziu, când, în cele din urmă, s-a abătut judecata divină. Dar ei n-au voit să se îndepărteze de păcatele casei lui Ieroboam... ci au umblat în ele.

L. Regele Iehoaș (Ioaș) al Israelului (13:10-13)

Iehoaș (Ioaș) fiul lui Iehoahaz a fost rege al Israelului timp de șaisprezece ani (798-782/81 î.Cr.; 2 Re. 13:10–14:16).

13:10-13 Trebuie să facem distincție între acest rege Iehoaș (Ioaș) și regele lui Iuda cu același nume, care domnea concomitent. Domnia acestui Iehoaș a fost rea, după calapodul domniei lui Ieroboam fiul lui Nebat. Versetele acestea ne oferă un rezumat condensat al domniei sale: El a devenit rege; a făcut ce este rău în ochii Domnului; s-a odihnit alături de părinții săi. Relațiile cu Amazia, regele lui Iuda, sunt consemnate în 14:8-16.

M. Încheierea misiunii lui Elisei (13:14-25)

13:14-19 Versetele 14-25 ne spun despre profeția și moartea lui Elisei, care au avut loc în timpul domniei lui Iehoaș. Pe când profetul Elisei se afla pe patul de moarte, Ioaș (Iehoaș) l-a vizitat și l-a plâns, spunând: „O părinte, părinte, carele lui Israel și călăreții săi!" Prin asta a vrut să spună că oameni de calibrul lui Elisei au fost cea mai autentică și mai bună apărare pentru poporul Israel. Elisei rostise aceleași cuvinte cu ocazia trecerii la cele veșnice a lui Ilie (2:12). El și-a dat seama că moartea profetului avea să constituie o mare pierdere pentru regat. De pe patul de moarte, Elisei i-a spus lui Ioaș să ia un arc cu săgeți și să lovească pământul cu săgețile. Săgeata trasă spre răsărit semnifica biruință asupra sirienilor, care ocupaseră teritoriul israelit situat la est de Iordan. Întrucât Ioaș a lovit pământul doar de trei ori, el avea să lovească Siria doar de trei ori. Dacă ar fi lovit pământul de cinci sau șase ori, Siria ar fi fost eliminată în întregime. Dar lui Ioaș îi lipsea spiritul de perseverență și răbdare. Biruința asupra dușmanilor depinde de gradul de ascultare de care dă cineva dovadă. Precis Ioaș a cunoscut semnificația actului pe care-l săvârșea, altminteri nu ar fi fost făcut răspunzător pentru eșecul de a lovi de cinci sau șase ori pământul. Moartea lui Elisei nu a fost de bun augur pentru regatul de nord.

13:20, 21 În primăvara fiecărui an, bande de moabiți invadau țara. Într-o zi, câțiva oameni din Israel se duceau la cimitir să îngroape un mort, când au văzut una din aceste bande apropiindu-se. Precipitați, au deschis mormântul lui Elisei, aruncând trupul neînsuflețit cu care veniseră peste cel al lui Elisei. De îndată ce mortul s-a atins de oasele lui Elisei, a înviat, stând în picioare.

13:22-25 Scriptura nu ne spune nimic despre ultimii patruzeci și cinci de ani ai misiunii lui Elisei, de la ungerea lui Iehu, din anul 841 î.Cr. (cap. 9), până la moartea sa prin anul 795 î.Cr. Ultima sa profeție (rostită pe patul morții) a fost una de biruință (v. 17). Ultima sa minune (săvârșită la mult timp după moartea sa – v. 21) a constituit o validare a mesajului și misiunii sale de slujire a Israelului și a regelui său. Împlinind profeția lui Elisei, Iehoaș a recapturat cetățile pe care Hazael le luase de la Israel. Acest lucru s-a realizat prin trei victorii succesive.

N. Regele Amazia al lui Iuda (14:1-20)

Amazia fiul lui Ioaș a fost rege al lui Iuda douăzeci și nouă de ani (796-767 î.Cr.; 2 Cro. 25).

14:1-7 Domnia lui Amazia, deşi bună, a fost lipsită de strălucirea domniei lui David. Mai degrabă s-a asemănat cu aceea a tatălui său (Ioaş) prin faptul că nici unul nu a abolit închinarea pe înălţimi. Una din primele fapte săvârşite de Amazia a fost de a-i ucide pe complotiştii care i-au asasinat tatăl (12:20, 21). Dar pe copiii acestora i-a cruţat, dând astfel dovadă de ascultare de textul de la Deuteronom 24:26. De asemenea, a condus o campanie strălucită împotriva Edomului, omorând zece mii dintre locuitorii săi şi capturând cetatea de piatră Sela (Probabil Petra). Din nefericire, a adus în ţară zeii edomiţi şi a început să se li se închine (2 Cro. 25:14).

14:8-14 Umflându-se de mândrie, plin de nechibzuinţă, Amazia l-a invitat pe Iehoaş, regele Israelului, la o confruntare. Iehoaş a răspuns printr-o parabolă, în care se făcea că spinele (Iuda) i-a spus cedrului (Israelul): „Dă-i fiului meu pe fiica ta în căsătorie" (cu alte cuvinte o buruiană care face o cerere impertinentă unui copac falnic). O fiară sălbatică (armata Israelului) a călcat în picioare spinele (Iuda). Lui Amazia ar trebui să-i fie de ajuns că a obţinut o victorie împotriva Edomului, şi să nu se joace cu focul, antagonizând Israelul. Când Amazia a refuzat să asculte, Iehoaş a pornit la luptă împotriva Iudei, dărâmând zidul Ierusalimului şi luând cu el o parte din comorile sale.

14:15-20 Antagonismul dintre Iuda şi Israel, care a început în acest timp, a continuat până la căderea Israelului în anul 722 î.Cr. Amazia a fugit în Lachiş, ca să scape de o conspiraţie, dar a fost urmărit şi omorât acolo.

O. Regele Azaria (Uzia) al lui Iuda (14:21, 22)

Azaria (identic cu Uzia), fiul lui Amazia, a fost rege al lui Iuda cincizeci şi doi de ani (792/91-740/39 î.Cr.; cf. 15:1-7; 2 Cro. 26).

Misiunea lui Isaia, a lui Amos şi a lui Osea au început în această perioadă din istoria Vechiului Testament (Isa. 1:1; Os. 1:1; Amos 1:1). Cărţile Amos şi Osea ne dezvăluie condiţiile sociale şi religioase care domneau în Israel în acest timp. Prin aceşti profeţi Domnul în permanenţă îi avertiza pe israeliţi despre dezastrul care se apropia, încercând să-Şi abată poporul din drumul său către muchea prăpastiei întruchipat de judecata ce avea să vină peste ei.

Azaria a fost co-regent cu tatăl său în primii douăzeci şi patru de ani ai domniei sale. El a zidit Elatul, la nord de Golful Aqaba. O consemnare mai detaliată a domniei sale ne este prezentată în capitolul 15 şi la 2 Cronici 26.

P. Regele Ieroboam II al lui Israel (14:23-29)

Ieroboam II, fiul lui Iehoaş, a fost rege al Israelului patruzeci şi unu de ani (793/92-753 î.Cr.).

Primii doisprezece ani ai domniei lui Ieroboam coincid cu cei ai tatălui său, Ioaş (Iehoaş). Cât priveşte politica sa pe plan religios, regele acesta a călcat pe urmele idolatrului Ieroboam, fiul lui Nebat. Pe plan politic, el a redat Israelului teritoriile de la intrarea Hamatului (Galileea) până la Marea Araba (Transiordania), cum profeţise **Iona**. Această profeţie nu este consemnată în Scriptură. (Versetul 25 stabileşte cu exactitate timpul misiunii lui Iona, fapt de mare însemnătate când studiem cartea ce-i poartă numele. Este uimitor să ne dăm seama că asirienii au dus Israelul în captivitate la numai patruzeci până la şaptezeci de ani după ce Ninive s-a pocăit, ca urmare a predicării lui Iona!) Ieroboam II ar putea să fi fost izbăvitorul menţionat la 13:5 (cf. 14:26, 27). Versetele 26 şi 27 ne oferă prilejul de a lua cunoştinţă de profunda şi duioasa dragoste şi răbdare a Domnului. Versetul 27 trebuie înţeles în contextul său. Israel, şi mai târziu Iuda, au fost ulterior şterse, dar, potrivit făgăduinţei date de Dumnezeu părinţilor naţiunii ebraice, evreii vor fi reuniţi şi sădiţi din nou în ţara lor.

Q. Regele Azaria (Uzia) al lui Iuda, continuare (15:1-7)

În general, **Azaria** a fost un rege bun. La capitolul minusuri se înscrie faptul că a permis existenţa în continuare a înălţimilor în Iuda. Când s-a amestecat în treburile ce ţineau de funcţiile preoţeşti, aducând tămâie în templu, deşi a fost avertizat de preoţi să nu facă acest lucru, Azaria a fost

lovit cu lepră și a trebuit să locuiască izolat într-o casă separată până în ziua morții sale (cf. 2 Cro. 26:16-21).

Misiunea lui Amos s-a încheiat în această perioadă.

R. Regele Zaharia al lui Israel (15:8-12)

Zaharia fiul lui Ieroboam II a domnit peste Israel șase luni (753-752 î.Cr.).

Asemenea predecesorilor săi, Zaharia a călcat pe urmele lui Ieroboam Întâiul, închinându-se la viteii de aur din Dan și Betel. După o scurtă domnie de numai șase luni, Zaharia a fost asasinat de către Șalum. Traducerea RSV, urmând exemplul Septuagintei, spune că a fost ucis la Ibleam, un oraș din Valea Iezreel, în apropiere de locul unde fusese ucis Ahazia de către Iehu (9:27). Moartea lui Zaharia a marcat sfârșitul dinastiei lui Iehu, Zaharia fiind reprezentantul generației a patra, așa cum promisese Dumnezeu că Iehu și urmașii săi vor ocupa tronul Israelului timp de patru generații (v. 12; cf. 10:30).

S. Regele Șalum al Israelului (15:13-15)

Șalum fiul lui Iabeș a fost rege al Israelului o lună (752 î.Cr.).

Puține lucruri au fost consemnate în legătură cu acest rege. Domnia lui Șalum a fost singura din dinastia a șasea a celor zece triburi din nord. Șalum obținuse tronul prin asasinat, drept care l-a și pierdut în acest fel, o lună mai târziu, fiind asasinat de Menahem.

T. Regele Mehanem al Israelului (15:16-22)

Menahem fiul lui Gadi a fost rege al Israelului zece ani (752-742/41 î.Cr.).

Menahem a prădat cetatea Tifsa – dar nu cetatea cu același nume Tifsa de pe malul fluviului Eufrat, ci cea din apropiere de Tirzah. Când cetatea a refuzat să se predea, Menahem i-a masacrat cu cruzime pe locuitorii săi, inclusiv femeile însărcinate.

Între timp, regatul sirian decăzuse iar Asiria devenise principalul inamic al Israelului. Pul, regele Asiriei, a invadat Israelul. Menahem i-a dat o mie de talanți de argint, pentru a-i potoli mânia și a obține sprijinul său în efortul de consolidare a șubredului tron al lui Menahem. Regele Israelului a strâns aceste fonduri impunând asupra bogaților un impozit de cincizeci de sicli de argint de persoană (v. 20). Prețul unui sclav în Asiria era pe vremea aceea cincizeci de sicli de argint. Menahem s-a supus de bună voie jugului Asiriei deoarece a considerat că este în avantajul său să procedeze astfel. Cei mai mulți cercetători cred că Pul este identic cu Tiglat-Pileser III (v. 29).

U. Regele Pecaia al lui Israel (15:23-26)

Pecaia fiul lui Menahem a fost rege al Israelului doi ani (742/41-740/39 î.Cr.).

Tot ce știm despre acest rege este că domnia sa a fost rea și că a fost ucis de Peca și cincizeci de ghileadiți în Samaria. Domnia sa a pus capăt celei de-a șaptea dinastii a Israelului. Pecaia a fost singurul dintre regii târzii ai Israelului care nu a obținut tronul prin forță, dar nu după mult timp i-a fost smuls cu forța de către unul din slujbașii săi.

V. Regele Peca al lui Israel (15:27-31)

Peca fiul lui Remalia a fost rege al Israelului douăzeci de ani (752-732/31 î.Cr.)

Peca a fost căpitan în domnia lui Pecaia, pe care l-a ucis. Din alte texte din Scriptură aflăm că Peca a invadat Iuda, tocmind sirienii să lupte împotriva lui Iuda. Dar Ahaz, regele lui Iuda, a apelat la ajutorul Asiriei. Mai întâi regele Asiriei l-a ucis pe Rezin, regele Siriei, după care a atacat Israelul. Apoi a cucerit cele două triburi și jumătate situate pe malul de est al Iordanului, precum și teritoriul Galileii, ducând locuitorii acestor ținuturi în robie. Aceasta a constituit prima etapă a captivității asiriene. Guvernarea lui Peca în calitate de căpitan a coincis cu cei zece ani ai domniei lui Menahem și cu cei doi ani ai domniei lui Pecaia. Susținut de Asiria, Hoșea a smuls tronul Israelului, uneltind împotriva lui Peca și omorându-l, aceasta punând capăt celei de-a opta dinastii a Israelului.

W. Regele Iotam al lui Iuda (15:32-38)

Iotam fiul lui Uzia a fost rege al lui Iuda în total douăzeci de ani, inclusiv patru ani

cât a fost coregent alături de Uzia (750-732/31 î.Cr.; cf. 2 Cro. 27).

Prima parte a domniei lui Iotam a fost coregentă cu domnia tatălui său Uzia (în unele ediții românești „Ozia", n.tr.) iar ultima parte a domniei sale a fost coregentă cu cea a lui Ahaz. Domnia sa oficială a durat șaisprezece ani. Iotam a fost unul din regii mai buni ai lui Iuda, deși nici el nu a abolit înălțimile. Iotam a zidit Poarta de Sus a casei Domnului și a sponsorizat alte lucrări de construcție în țară. Cu puțin timp înainte de a muri, Rezin și Peca au început atacul lor comun împotriva lui Iuda. Profetul Mica și-a început misiunea în timpul domniei lui Iotam.

La 2 Cronici 27:6 găsim acest comentariu editorial laudativ la adresa lui Iotam: „Așadar Iotam a devenit puternic, pentru că și-a pregătit calea înaintea Domnului Dumnezeului său." Este un contrast izbitor cu ce s-a spus despre regii Israelului, care s-au conformat căilor lui Ieroboam.

Josephus se referă și el la evlavia lui Iotam.[17]

X. Regele Ahaz al lui Iuda (cap. 16)

Ahaz fiul lui Iotam a fost rege al lui Iuda douăzeci de ani (735-716/15 î.Cr.; cf. 2 Cro. 28).

16:1-4 Ahaz a fost coregent cu tatăl său probabil pe parcursul a doisprezece ani. Numele Ahaz este forma prescurtată a lui Iehoahaz. În inscripțiile asiriene așa apare Ahaz, cu forma lungă. Prefixul „Ieho-" se referă, desigur, la Iehova și în mod cert Duhul Sfânt a dispus ca acest prefix să fie omis, întrucât Ahaz a fost un apostat. El a mers pe urmele regilor lui Israel, practicând idolatria, până acolo încât și-a trecut propriul fiu prin foc. În cadrul închinării la zeul Moloc, se crede că copiii erau trecuți printre brațele încinse ale idolului de aramă, acest gest semnificând curățirea de ce este rău și, în același timp, un act de devoțiune față de zeu. Uneori copiii erau chiar omorâți și arși de vii (Ier. 7:31; Ez. 16:21).

16:5-9 Pentru a o determina pe Iuda să li se alăture în lupta împotriva Asiriei și pentru a instala un rege vasal pe tronul lui Iuda (Is. 7:6), Siria și Israel s-au unit în atacul dezlănțuit împotriva Ierusalimului. În același timp, Siria a capturat Elatul, înființând acolo o colonie de sirieni. În disperarea sa, Ahaz a apelat la Asiria, însoțind apelul de un dar de argint și aur, luat din templu și de la palat. Tiglat-Pileser a consimțit să-l ajute și astfel a capturat Damascul, omorându-l pe regele Siriei – aceasta împlinind profeția lui Isaia. Dar Dumnezeu avea să-i facă pe asirieni un blestem pentru Iuda (Isa. 7:17-25).

16:10-16 În timpul unei călătorii la Damasc, pentru a-l vizita pe Tiglat-Pileser, Ahaz a văzut un altar păgân și îndată s-a decis să clădească și el unu similar la Ierusalim. Prin urmare, a trimis modelul altarului la preotul Uriia, după care acesta l-a zidit în fața regelui Ahaz, la întoarcerea sa. Ahaz a adus diverse ofrande pe noul său altar (tot felul de jertfe, deși numai jertfe pentru păcat și fărădelege nu a adus), după care i-a poruncit lui Uriia să-l folosească din acel moment, în locul altarului de bronz. Ultima frază din versetul 15 pare să sugereze că Ahaz folosea altarul de bronz la ghicit. Dar cuvintele ar putea fi interpretate și în felul următor: „Cât despre altarul de bronz, va fi la latitudinea mea să decid ce voi face cu el."[18] Preotul Uriia nu a ținut cont de faptul că era păcat să procedeze astfel și s-a conformat poruncii regelui Ahaz, săvârșind un sacrilegiu, în loc să-l mustre fără teamă pe rege. Uria (identic cu Uriia) este menționat în termeni favorabili la Isaia 8:2, dar asta s-a întâmplat înainte de a fi avut loc atacul asupra Ierusalimului. Păcatul de care s-a făcut vinovat, ascultând de porunca nelegiuită a regelui Ahaz, a avut loc la o dată ulterioară.

16:17-20 Ahaz a scos afară din zona templului anumite obiecte, poate de frică să nu-i fie luate de regele Asiriei, în cazul în care acesta ar fi cucerit cetatea regală. Unii cred că Ahaz a plătit tribut cu aceste obiecte. 2 Cronici 28:24 ne spune că Ahaz a închis templul definitiv către sfârșitul domniei sale. Asemenea altor regi apostați dinaintea sa, Ahaz nu a fost înhumat în mormintele casei împărătești (2 Cro. 28:27), ci împreună cu părinții săi în Cetatea lui David.

Y. Regele Hoșea al lui Israel (17:1-6)

Hoșea fiul lui Ela a fost rege al Israelului nouă ani (732/31-723/22 î.Cr.).

17:1, 2 Am ajuns acum la ultimul rege din cea de-a noua și ultima dintre dinastiile Israelului. Hoșea l-a ucis pe Peca, preluând frânele puterii (cf. 15:30), probabil din cauza neputinței acestuia de a se împotrivi năvălirilor Asiriei în Israel. Hoșea nu a fost chiar atât de rău ca predecesorii săi, dar națiunea Israel se degradase într-atât încât orice îmbunătățiri de ultimul moment erau mult prea tardive pentru a aduce rezultate permanente.

17:3-6 Șalmaneser, regele Asiriei, a pornit la atac împotriva Samariei, obligându-l pe Hoșea să-i plătească tribut. Hoșea a uneltit împreună cu regele Egiptului împotriva Asiriei, încetând să mai plătească tribut. Prin urmare, regele Asiriei (fie Șalmaneser, fie succesorul acestuia, Sargon) l-a întemnițat pe Hoșea, a asediat Samaria timp de trei ani și a dus o parte din locuitori în robie. Nu ni se spune de ce soartă a avut parte Hoșea. Doar atât știm că a dispărut într-o închisoare asiriană, lăsând Samaria fără rege în ultimele zile ale existenței sale ca stat. Căderea finală a Israelului a avut loc în anul 723 sau 722 î.Cr.

Z. Căderea regatului de nord (17:7-41)

17:7-23 Versetele acestea explică motivele care au stat la baza nemulțumirii lui Dumnezeu față de Israel și a faptului că El a permis ca această națiune să fie cucerită, poporul ei fiind dus în captivitate. **Aceasta s-a întâmplat pentru că fiii lui Israel au păcătuit împotriva Domnului Dumnezeului lor... s-au temut de alți dumnezei... au urmat rânduielile popoarelor... au făcut pe ascuns împotriva Domnului Dumnezeului lor lucruri care nu erau drepte. Și-au zidit înălțimi în toate cetățile lor... și-au ridicat stâlpi idolești și așere** (stâlpi de lemn închinați idolilor) **pe orice deal și sub orice copac verde**, dând frâu liber idolatriei lor. Au refuzat să asculte de **profeții Lui... și-au înțepenit gâtul**, refuzând să creadă cuvântul **Domnului Dumnezeului lor**. Au întors spatele **poruncilor** lui Dumnezeu, adoptând religia de sorginte omenească a vecinilor lor. Au urmărit cu ardoare răul, aducându-și chiar fiii și fiicele ca jertfă zeilor falși.

17:24, 25 Regele Asiriei a strămutat cele zece triburi din nord, cunoscute sub denumirea de Israel, în Mesopotamia și în Media. În locul lor, el a adus locuitori din alte națiuni pe care le cucerise, așezându-i în teritoriul ce aparținuse Israelului. Anterior, când Israel încă asculta de Domnul, El izgonise, prin mâna lui Iosua, națiunile păgâne din Canaan, așezând poporul Său în locul lor. Dar când ei au încetat să mai asculte de Iehova, El i-a izgonit, readucând vechile națiuni, prin mâna regelui Asiriei. Aceste popoare păgâne se închinau zeităților lor păgâne și astfel nu erau și nu puteau fi plăcute lui Dumnezeu, atrăgând mânia Sa, mai cu seamă dacă luăm în considerare că acum ele trăiau în țara lui Emanuel. Mânia lui Dumnezeu s-a descoperit față de ei atunci când a trimis lei în mijlocul lor, care au cutreierat țara, omorând pe unii dintre oameni.

17:26-28 Cineva l-a informat pe regele Asiriei că nenorocirea cu leii a fost pricinuită de prezența acestor străini care nu cunoșteau legea Dumnezeului lui Israel. Prin urmare, regele Asiriei a poruncit ca un preot israelit să fie adus înapoi din captivitate, pentru a-i instrui pe coloniștii păgâni cum să se teamă de Domnul. Numai că preotul readus în Israel a fost probabil unul din preoții idolatri ai regatului de nord, și nu un preot adevărat al lui Iehova. Acesta s-a dus la Betel, sediul închinării la viței (cu toate că vițelul nu se mai afla acolo) și i-a învățat pe locuitorii strămutați în Israel să practice religia pervertită a lui Ieroboam, care cuprindea dar nu se mărginea la închinarea la Iehova. Acești coloni străini s-au căsătorit cu fiii și fiicele israeliților din țară, din ei rezultând în final poporul cunoscut sub denumirea de samariteni – un grup etnic eterogen cu propria sa religie și obiceiuri.

17:29-34a Versetele acestea par să descrie colonii străini cu care a fost populat teritoriul Israelului. Fiecare neam își avea zeii săi, numindu-și preoții din rândul

locuitorilor. Pe lângă aceasta, au adoptat și închinarea la Iehova, rezultatul fiind o religie mixtă, cu mult mai periculoasă decât păgânismul nealterat.[19]

17:34b-40 Secțiunea de la versetul 34b (**„nu se tem de Domnul..."**) până la versetul 40 pare să-i descrie pe israeliții care au rămas în țară. Aceștia nu au ținut cont de repetatele avertismente date de Domnul împotriva idolatriei, ci au continuat să se închine la viteii de aur.

17:41 Cu acest verset se revine la colonii străini din Israel, care păreau mai puțin vinovați decât israeliții. Cu puțina lumină ce o posedau, ei se temeau totuși de Domnul, în felul lor. Dar cele zece triburi, cu toată lumina pe care o aveau, nu s-au temut de Domnul (v. 34b).

După câte știm cele zece triburi n-au mai revenit niciodată în țară,[20] ci au fost împrăștiate în toată lumea. Poate că între ele se numără evreii de culoare Falașa, din Etiopia, evreii chinezi din Kaifeng-Fu și evreii Cochin din India. Identitatea lor nu e, desigur, necunoscută de Dumnezeu și El îi va aduce înapoi în Israel, într-o bună zi.

Misiunea profetului Osea (Hosea, în engleză, n.tr.) a luat probabil sfârșit în această perioadă – adică odată cu căderea Samariei și începutul captivității Israelului.

II. REGATUL IUDA PÂNĂ LA CAPTIVITATE (cap. 18–25)

A. Regele Ezechia (cap. 18–20)

Ezechia fiul lui Ahaz a fost rege al lui Iuda douăzeci și nouă de ani (716/15-687/86 î.Cr.; cf. 2 Cro. 29–32; Isa. 36–39). Se crede că înainte de această perioadă a fost coregent cu Ahaz, din 729/28 până în 716/15.

1. Domnia neprihănită a lui Ezechia (18:1-8)

18:1-6 Lui Ezechia (în engleză: „Hezechia", n.tr.) i se acordă în Scriptură un spațiu cu mult mai mare decât oricărui alt rege din intervalul scurs de la domnia lui Solomon. Relatările paralele de la 2 Cronici 29–32 și Isaia 36–39 trebuie citite, pentru a se înțelege mai bine victoriile spirituale și politice obținute de Ezechia datorită credinței sale în Dumnezeu.

Când a preluat Ezechia puterea, Iuda era, practic, un stat vasal al Asiriei. Domnia lui Ezechia a fost marcată de o mare reformă. El a lansat o campanie de eradicare a tuturor formelor de idolatrie, distrugând chiar înălțimile și șarpele de bronz menționat la Numeri 21 (deoarece copiii lui Israel ardeau tămâie în cinstea lui). El l-a numit Netuștan, care înseamnă textual: *„un lucru de bronz"* (text marginal ediția NKJV). Cât privește încrederea sa în Domnul Dumnezeu, Ezechia a fost cel mai mare dintre regii lui Iuda. Iosia a fost cel mai mare în ce privește minuțiozitatea cu care i-a expulzat din țară pe răufăcători (23:24, 25).

18:7, 8 În cele din urmă Ezechia s-a răzvrătit împotriva Asiriei, încercând să scuture jugul asupririi acesteia, probabil datorită curajului agonisit în urma izbânzilor militare obținute în alungarea filistenilor din țară, de la turnul de veghe (localități rurale) la cetatea întărită (zone cu populație mare, cetăți bine apărate).

2. Capturarea Samariei (18:9-12)

Paragraful acesta trece în revistă capturarea Samariei de către asirieni, fiind prezentat în acest loc probabil cu scopul de a sublinia gravitatea amenințării cu care era confruntat Ezechia în acest timp. Aparenta contradicție dintre datele din versetul 9 și cele din versetul 10 este explicată prin faptul că evreii socoteau un fragment dintr-un an ca un an întreg. Asediul Samariei a început în ultima parte a anului al patrulea al domniei lui Ezechia, continuând în anul al cincilea și sfârșindu-se în prima parte a anului al șaselea – durând astfel **„trei ani."** Adică intervalul 725-722 î.Cr., în timpul coregenței menționate mai sus.

3. Prima invadare a regatului Iuda de către Senaherib (18:13-16)

În acest timp Asiria avusese propriile sale probleme. Sargon II murise iar Babilonul se răzvrătise. Abia în anul 701 î.Cr. succesorul lui Sargon, Senaherib, a putut lansa un atac împotriva Palestinei și a Feniciei. În analele sale Senaherib pretinde că a cucerit patruzeci și șase de cetăți întărite și că a luat din Iuda 200.000 de captivi. Ezechia i-a trimis un mesaj plin

de supuşenie, în care a recunoscut că a greşit când s-a răzvrătit împotriva sa. Dând dovadă de şi mai multă supuşenie, Ezechia i-a plătit lui Senaherib un tribut de trei sute de talanţi de argint şi treizeci de talanţi de aur (o sumă uriaşă), în efortul de a preîntâmpina un atac împotriva Ierusalimului. În acest timp, Senaherib se afla în Lachiş, la sud-vest de Ierusalim, îndreptându-se spre Egipt.

4. A doua invadare a regatului Iuda de către Senaherib (18:17–19:34)

18:17-19 Apoi Ezechia a început să fortifice Ierusalimul (2 Cro. 32:5). Poate că aflând despre aceste fortificaţii s-a decis regele Asiriei să trimită ulterior înalţi oficiali din armata sa la Ierusalim, pentru a-i cere lui Ezechia să se predea necondiţionat. Trei oficiali evrei au ieşit în întâmpinarea emisarilor asirieni, pentru a primi din partea acestora mesajul regelui Asiriei. Ediţia NIV redă funcţiile acestor demnitari prin următorii termeni: „comandant suprem," „ofiţer superior," şi „comandant de teren." Traducerea NKJV îi defineşte pe aceşti oficiali prin titlurile militare prezente în textul original: **Tartan, Rabsaris şi Rabşache**. Aceşti termeni nu sunt nume proprii.[21]

18:20-25 Rabşache li s-a adresat în limba lor proprie, ebraica (textual: „iudaica"), pe un ton insultător. Mai întâi el şi-a bătut joc de încrederea lui Ezechia în fortificaţiile Ierusalimului. Apoi a lăsat să se înţeleagă că ştie de încercarea lui Ezechia de a fi obţinut ajutor de la Egipt, împotriva Asiriei şi a luat în râs Egiptul, numindu-l o trestie frântă (v. 21). În al treilea rând, a spus că Iuda nu poate să se încreadă în Domnul, deoarece Ezechia a distrus toate înălţimile şi altarele. Rabşache nu-şi dădea seama că toate acestea au fost simboluri ale închinării *păgâne*, iar nu locuri destinate închinării la Domnul! În continuare Rabşache a propus un rămăşag: el va dărui Iudei două mii de cai, cu condiţia ca Ezechia să găsească suficienţi călăreţi pentru aceşti cai. Cavaleria lui Iuda nu dispunea nici măcar de atâţia călăreţi – a spus el în batjocură –, drept care era nevoită să se bizuie pe carele şi călăreţii Egiptului. În fine, Rabşache a pretins că Domnul ar fi trimis Asiria s-o nimicească pe Iuda.

18:26, 27 Oficialii evrei s-au grăbit să-i propună lui Rabşache ca din acel moment toate convorbirile să se desfăşoare în aramaică, limba diplomaţiei, iar nu în ebraică. Asta deoarece se temeau că aceste cuvinte pline de aroganţă rostite de Rabşache ar putea slăbi moralul evreilor de pe ziduri, care audiau conversaţia. Dar Rabşache a ripostat că ţine morţiş ca locuitorii să audă şi să înţeleagă ce nenorocire îi paşte, când va veni peste ei foametea.

18:28-37 Adresându-se apoi direct poporului, Rabşache i-a avertizat pe evrei să nu se lase amăgiţi de Ezechia, care le spunea să se încreadă în izbăvirea pe care ar aduce-o Domnul. Dacă se vor preda, le-a spus el, vor primi privilegiul de a locui, provizoriu, la Ierusalim, urmând ca după aceea, la revenirea regelui Asiriei din campania în Egipt, să fie duşi de acesta în Asiria, **„o ţară ca a voastră"**. În plus, a spus el, nici una din zeităţile tribale nu fusese în stare să izbăvească alte naţiuni din mâna Asiriei. Atunci cum îşi închipuiau evreii că vor fi izbăviţi de către Dumnezeu? Oamenii de pe metereze au tăcut, în timp ce cei trei oficiali evrei s-au înfăţişat la regele Ezechia, total demoralizaţi.

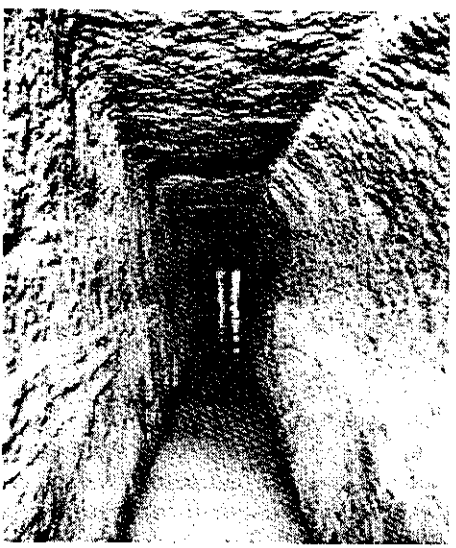

Tunelul lui Ezechia a fost săpat în stâncă de la Bazinul Siloam la Ierusalim, pentru a asigura alimentarea cu apă a cetăţii în cazul unui atac din partea asirienilor.

19:1-7 Ezechia a fost tare amărât când a aflat de toate batjocurile cu care i-a acoperit Rabșache. Îndată după aceea a trimis soli la profetul Isaia, spunând că Iuda este neputincioasă, într-un moment când are mai mare nevoie de putere. Isaia i-a trimis vorbă lui Ezechia că n-are de ce să se teamă de regele Asiriei, întrucât Dumnezeu va face să vină peste acesta un duh de frică, ce-l va determina să audă un zvon și să se întoarcă în țara sa, unde va fi ucis.

19:8-13 Când s-a întors Rabșache la Lachiș, a constatat că Senaherib s-a decis între timp să atace fortăreața Libna din apropiere.

Senaherib a auzit că Tirhaca, regele Etiopiei din Egiptul superior (adică sudul Egiptului) pornise spre el cu gând să-l atace. Imediat el a încercat să bage groaza în Ierusalim, pentru a-l determina să se predea cât mai repede, trimițând în acest sens o scrisoare plină de blasfemii. Unii cercetători cred că zvonul menționat în versetul 7 este explicat în versetul 9, prin zvonul privitor la oastea egipteană care se apropia. Alții susțin că s-ar fi răspândit vestea despre o revoltă a babilonienilor.

19:14-20 Plin de înțelepciune, Ezechia a dus scrisoarea în templu și a așternut-o înaintea Domnului. Rugăciunea sa a dezvăluit adânca sa încredere în Iehova. Răspunzând la rugăciunea sa, Dumnezeu i-a trimis un mesaj alcătuit din două puncte, prin profetul Isaia.

19:21-28 Versetele 21-28 sunt adresate lui Senaherib. Versetele 29-34 sunt adresate lui Ezechia. Profeția lui Isaia este o cântare de sfidare la adresa Asiriei, în care Ierusalimul este prezentat ca fecioara, fiica Sionului, care râde de amenințările Asiriei. În ea Senaherib este denunțat pentru că a blasfemiat numele sfânt al lui Dumnezeu și pentru că s-a lăudat că va invada Iuda (**Libanul**), că-i va nimici dregătorii și oamenii cu vază (**cedrii înalți și... chiparoșii**) și că va intra în palatele de pe Muntele Sion (locuința și **pădurea**). Senaherib s-a mai lăudat cu cuceririle sale militare pe plan extern, inclusiv cu victoria obținută asupra Egiptului. Ceea ce nu a realizat el însă a fost că tot ce făcuse fusese rânduit mai dinainte de către Dumnezeu. Domnul îl cunoștea în profunzime și avea să-i frângă aroganța fără margini, trimițând înapoi în Asiria ce avea să mai rămână din oștirea lui sfărâmată.

19:29-34 Apoi, adresându-Se lui Ezechia, Domnul i-a dat un semn conform căruia Asiria nu va cuceri Ierusalimul. Doi

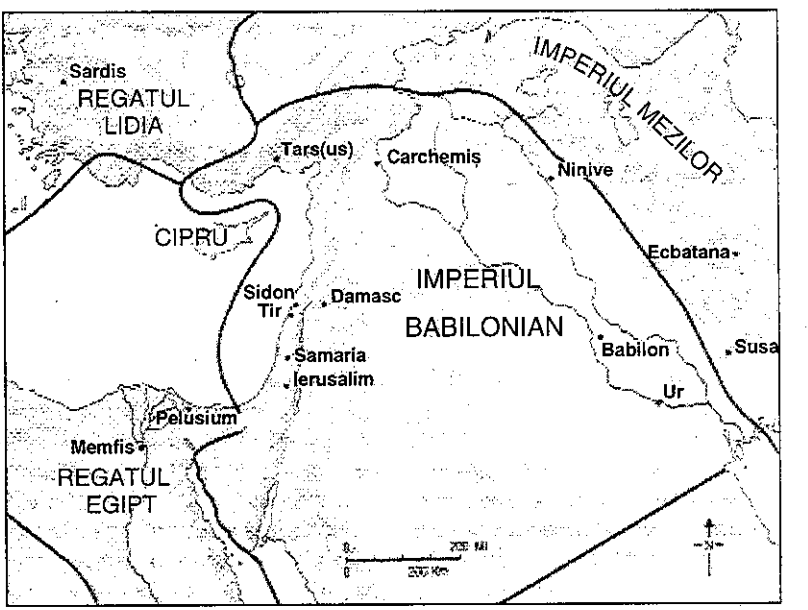

Imperiul Babilonian, cca. 560 î.Cr.

ani de zile locuitorii lui Iuda nu vor putea culege roadele obișnuite, din pricina prezenței asiriene, ci vor mânca recoltele ce se vor crește de la sine. Abia în al treilea an, ei vor trăi în condiții de suficientă siguranță pentru a-și putea relua activitățile obișnuite. Nu numai că locuitorii Ierusalimului vor supraviețui, dar regelui Asiriei nu i se va permite nici măcar să pătrundă în cetate, necum să tragă vreo săgeată acolo.

5. Înfrângerea lui Senaherib și moartea sa (19:35-37)

În noaptea aceea, îngerul Domnului[22] a vizitat tabăra Asiriei, omorând o sută optzeci și cinci de mii de soldați. A doua zi când s-au sculat, asirienii au văzut pretutindeni în jurul lor trupurile neînsuflețite ale camarazilor lor.

Senaherib a revenit în capitala sa, Ninive, unde a fost ucis douăzeci de ani mai târziu (681 î.Cr.). (De fapt el a mai trăit cinci ani după moartea lui Ezechia.) Profeția lui Isaia (v. 7) s-a împlinit când doi din proprii fii ai lui Senaherib l-au asasinat iar al treilea, Esarhadon, a domnit în locul său.

6. Boala și însănătoșirea lui Ezechia (20:1-11)

20:1-7 În general se crede că evenimentele din capitolul 20 au avut loc mai înainte, probabil în prima parte a capitolului 18, în timpul primei invazii a lui Senaherib (vezi v. 6). Când Ezechia s-a îmbolnăvit grav, Isaia i-a spus să-și pună casa în ordine deoarece avea să moară în curând. Regele s-a rugat fierbinte să se facă bine și a primit un răgaz de cincisprezece ani. Whitcomb comentează în legătură cu aceasta:

> Ce aș face eu oare cu restul vieții mele, dacă Dumnezeu mi-ar spune că mai am doar cincisprezece ani de trăit? Ce a făcut Ezechia cu acești ani? Biblia nu ne spune, deoarece ultimul eveniment al domniei sale care este consemnat a fost distrugerea armatei lui Senaherib, în anul 701 î.Cr. (care a avut probabil loc cu mai puțin de un an înainte de boala sa). Unii au sugerat că motivul pentru care Dumnezeu i-a prelungit viața a fost faptul că nu avea până la acea dată nici un moștenitor de parte bărbătească la tron (2 Regi 21:1 spune că Manase avea doar doisprezece ani când a început să domnească). S-ar putea însă ca Manase să fi fost coregent cu tatăl său timp de aproape zece ani, deoarece altminteri ar fi fost imposibil ca cei 55 de ani ai domniei sale să fie cuprinși în durata istoriei regatului Iuda, calculând anii înapoi de la datele cunoscute ale captivității babiloniene.[23]

20:8-11 Ca semn că Ezechia va fi vindecat și se va întoarce în templu ca să se închine, Dumnezeu a făcut ca umbra de pe cadranul solar (sau „treptele" din versiunea NASB) al lui Ahab să meargă îndărăt zece grade. (Cronologic, versetul 8 vine după versetele 8-11.)

Din 2 Cronici 32:31 conchidem că acesta a fost un eveniment supranatural, căruia i s-a dus vestea până hăt-departe, ajungând chiar la Babilon. Babilonienii se închinau aștrilor cerești, drept care nu le-ar fi scăpat orice abatere de la cursul obișnuit al planetelor. Curând s-a răspândit cu iuțeala focului vestea că această minune a avut loc în folosul lui Ezechia.

7. Mândria prostească a lui Ezechia (20:12-21)

20:12-18 Regele Babilonului, Berodah-Baladan, i-a trimis lui Ezechia felicitări pentru însănătoșirea sa. Negreșit scopul urmărit de el era cimentarea relațiilor cu Iuda, într-un fel de alianță împotriva Asiriei. Dând dovadă de mare nechibzuință, Ezechia le-a arătat solilor de la Babilon toate comorile sale. (Din 2 Cronici 32:31 aflăm că Dumnezeu l-a pus la încercare pe Ezechia prin această situație, pentru a ști ce era în inima lui. Răspunsul: MÂNDRIE!) Isaia l-a mustrat pentru acest act necugetat și a profețit că Iuda va fi dusă în captivitate de către Babilon și că unii din proprii fii ai lui Ezechia vor fi eunuci (oficiali, NASB) la curtea regelui babilonean. Înainte ca aceste comori să sfârșească prin a fi duse în Babilon, multe din ele au luat mai întâi calea Asiriei, ca parte din tributul plătit de Ezechia lui Senaherib, când asirienii au invadat Palestina, la scurt timp după însănătoșirea lui Ezechia (18:13-16).

20:19 Ezechia s-a supus în fața decretului lui Dumnezeu și a recunoscut blândețea acestuia față de el. „Căci a zis el: «De ce nu, dacă va fi pace și siguranță în zilele mele?»" (RSV).

20:20, 21 Ezechia a zidit un rezervor de apă și un tunel (apeduct) care a transportat în Ierusalim apa de la o fântână din afara cetății. O atare sursă secretă de apă era deosebit de utilă în vremuri de restriște când cetatea era asediată. Și astăzi se poate parcurge tunelul lui Ezechia de la izvorul Ghihon până la Scăldătoarea Siloam.

În 1880 a fost descoperită o inscripție făcută de muncitorii lui Ezechia, în scrierea semitică caracteristică. Inscripția a fost decupată și depusă la un muzeu din Turcia, țară care administra pe vremea aceea Palestina, ce făcea parte din Imperiul Otoman.[24]

Misiunea profetului Mica a luat sfârșit în acest timp.

B. Regele Manase (21:1-18)

Manase fiul lui Ezechia a fost rege peste Iuda cincizeci și cinci de ani (697/96-643/42 î.Cr.; cf. 2 Cro. 33:1-20).

21:1-9 Domnia lui Manase a fost cea mai lungă și mai rea dintre domniile tuturor regilor regatului Iuda. Iată doar câteva din petele mari din activitatea sa: Manase a reintrodus închinarea la Baal, la Așera, și la stele. A profanat templul, zidind altare pentru închinarea la stele în interiorul său. I-a făcut pe fiii săi să treacă prin foc. A practicat vrăjitoria. A consultat spiritiștii și mediile. A așezat chipul cioplit al Așerei (după câte se pare un simbol cu conotații sexuale obscene) în templul lui Dumnezeu. Duhul lui Dumnezeu zăbovește asupra acestei fapte, recapitulând făgăduința făcută de Dumnezeu poporului Său în legătură cu templul (1 Re. 8:29; 9:3).

21:10-15 Manase a condus poporul la urâciuni mai mari decât cele comise de amoriți. În consecință, Dumnezeu a spus că o va pedepsi pe Iuda cum a pedepsit-o pe Samaria și pe casa lui Ahab. Frânghia de măsurat și firul cu plumb (v. 13) simbolizează judecata. De asemenea, El avea să golească Ierusalimul cum golește cineva un blid, întorcându-l cu fața în jos și ștergându-l. Poporul Său va fi dus în captivitate, pentru că L-a provocat pe Domnul atât de tare.

21:16-18 Pe lângă idolatria sa, Manase a vărsat foarte mult sânge nevinovat. Potrivit unei lucrări necanonice, intitulate *„Înălțarea lui Isaia,"* Manase a poruncit ca profetul Isaia să fie tăiat în două cu ferestrăul (cf. Ev. 11:37).

Din 2 Cronici 33 aflăm că Manase a fost dus în captivitate la Babilon de către regele Asiriei (Asurbanipal). Acolo, pe când se afla în închisoare, s-a pocăit, întorcându-se la Domnul. După asta i s-a permis să revină la Ierusalim și să-și reia domnia – un semn grăitor al harului, iubirii și îndurării Domnului. Apoi a încercat să dreagă relele săvârșite anterior, dar a fost prea târziu. Poporul, inclusiv propriul său fiu, au urmat pilda pe care le-o lăsase el anterior (2 Cro. 33:14-23).

C. Regele Amon (21:19-26)

Amon fiul lui Manase a fost rege al lui Iuda doi ani (642-639 î.Cr.; cf. 2 Cro. 33:21-25).

E de notorietate idolatria practicată de Amon și modul în care L-a dat uitării pe adevăratul Dumnezeu. Unii din slujitorii săi au uneltit împotriva sa, omorându-l după o scurtă domnie de numai doi ani. Oamenii i-au executat pe asasinii vinovați de omorârea lui Amon și l-au făcut rege pe Iosia în locul său. Nici Amon, nici tatăl său nu a fost înhumat în mormintele regilor lui Iuda.

D. Regele Iosia (22:1–23:30)

Iosia fiul lui Amon a fost rege al regatului Iuda treizeci și unu de ani (641-609 î.Cr.; cf. 2 Cro. 34–35).

1. Iosia repară Templul (22:1-7)

Țefania (Țef. 1:1) și Ieremia (Ier. 25:3) și-au început misiunea de profeți cam în această perioadă. Habacuc a slujit probabil și el ca profet către sfârșitul perioadei lui Iosia. Domnia lui Iosia a fost ultima perioadă reformatoare din istoria regatului Iuda. El a întreprins acțiuni energice împotriva idolatriei, încurajându-și supușii să se întoarcă la Domnul. În al optspreze-

celea an al domniei sale, pe când Iosia avea doar douăzeci şi cinci de ani, el a iniţiat un program de lucrări pentru repararea templului. Banii care se strânseseră la templu au fost predaţi lucrătorilor pentru a acoperi cheltuielile de manoperă şi materiale. Întrucât aceştia au fost cinstiţi, nu li s-a cerut nici o contabilizare a banilor încredinţaţi.

2. Iosia recuperează Cartea Legii (22:8-20)

22:8-10 Pe când lucrările de reparaţie înaintau, marele preot Hilchia a găsit un exemplar al Cărţii Legii, probabil întregul Pentateuh sau doar cartea Deuteronom. Cartea a fost adusă la regele Iosia şi s-a citit din ea.

22:11-13 Când a auzit regele Cuvântul lui Dumnezeu şi şi-a dat seama cât de mult s-a abătut naţiunea de la El, şi-a sfâşiat veşmintele, într-un gest de adâncă penitenţă. Apoi a trimis cinci din slujbaşii săi să întrebe pe Domnul, realizând că asupra lui Iuda plana probabil mânia lui Dumnezeu pentru păcatele săvârşite.

22:14-20 Oficialii s-au dus la profetesa Hulda, care locuia la Ierusalim în al Doilea Cartier, un district sau o suburbie a cetăţii. Interesant e că nu s-au dus direct la Ieremia sau la Ţefania, ci la Hulda, care era probabil mătuşa lui Ieremia (v. 14; cf. Ier. 32:7). Hulda a confirmat temerile lui Iosia că Dumnezeu avea s-o pedepsească pe Iuda în curând, pentru coruperea poporului. Dar ea a adăugat că asta nu se va întâmpla în timpul vieţii lui Iosia, deoarece el s-a smerit şi s-a pocăit.

Faptul că Iosia a murit ulterior pe câmpul de luptă (23:29) nu contrazice versetul 20. **„Vei fi adăugat în pace în mormântul tău"** ar putea însemna „înainte de a cădea nenorocirea promisă, respectiv captivitatea babiloneană." Sau ar putea însemna că Iosia va muri în pace cu Dumnezeu (deoarece cu omul nu a murit în pace).

3. Iosia reînnoieşte Legământul (23:1-3)

Regele a convocat o adunare sfântă la templu, în cadrul căreia a citit cuvintele Cărţii Legământului în auzul întregului popor. Stând lângă stâlp, el a încheiat un legământ, prin care se angaja să asculte de toate cuvintele legii. La rândul lor, şi oamenii au încheiat un legământ cu Domnul.

4. Reformele lui Iosia (23:4-30)

23:4-9 În continuare este prezentată lista numeroaselor reforme iniţiate de Iosia. El a curăţat templul de toate articolele folosite în cadrul închinării la idoli. Le-a ars şi a dus cenuşa la Betel (pentru a întina altarul de acolo). I-a destituit şi probabil ucis pe preoţii idolatri. A scos-o din templu pe Aşera (chipul idolesc din lemn), a ars-o şi a împrăştiat cenuşa pe mormintele fiilor poporului. A dărâmat cabinele cultului bărbaţilor prostituaţi (ale sodomiţilor sau homosexualilor) din zona templului, unde femeile au împletit perdele pentru Aşera. A pângărit înălţimile, adică le-a întinat în aşa fel încât acestea nu au mai putut fi folosite din nou. I-a scos afară dn cetăţile lui Iuda pe toţi preoţii, din locurile în care aduceau jertfe lui Iehova pe înălţimi. Asta deoarece Dumnezeu decretase ca jertfele să fie aduse numai la Ierusalim. Iosia le-a interzis acestor preoţi să mai slujească la templu, dându-le în schimb o parte din pâinea nedospită (azimi).

23:10-12 A pângărit şi ruinat Tofet, altarul păgân din valea fiului lui Hinom, unde i se aduseseră zeului Moloc drept jertfă copilaşi. A îndepărtat de la intrarea casei Domnului caii pe care regii lui Iuda îi închinaseră soarelui; a ars carele soarelui... pe care regii lui Iuda le foloseau în legătură cu închinarea la soare. A distrus altarele idolatre ridicate de Ahaz şi Manase. Chiar Manase îndepărtase aceste altare după convertirea sa (2 Cro. 33:15), dar negreşit ele au fost folosite iarăşi de idolatrul Amon. Iosia a avut grijă să facă totul pentru ca de atunci încolo să nu mai poată fi folosite.

23:13, 14 A întinat înălţimile dinspre versantul de sud al Muntelui Măslinilor (Muntele Corupţiei), datând din vremea lui Solomon. A sfărâmat stâlpii sacri închinaţi idolilor şi a tăiat în bucăţi aşerele (chipurile idoleşti din lemn) şi apoi a întinat locurile unde fuseseră amplasate acestea, presărând oseminte omeneşti.

23:15-18 A distrus altarul ce fusese la Betel și a ars locul înalt. Apoi a luat oasele din mormintele din preajmă și le-a ars pe ruinele altarului. („Atât israeliții, cât și păgânii considerau osemintele morților drept o întinare veșnică."[25]) Toate acestea au împlinit profeția rostită cu 300 de ani mai înainte de un om al lui Dumnezeu către Ieroboam. Iosia este unul dintre puținii oameni din Scriptură numiți înainte de a se fi născut (1 Re. 13:2). El a fost un vas ales, rânduit mai dinainte ca să împlinească oracolul profetului anonim împotriva altarului de la Betel.

Când regele Iosia a văzut piatra funerară a omului lui Dumnezeu care mărturisise împotriva altarului de la Betel, a poruncit ca nimeni să nu se atingă de oasele profetului. Așadar osemintele sale au fost lăsate acolo, împreună cu osemintele profetului anonim care venise din Samaria (cf. 1 Re. 13:30, 31).

23:19, 20 Reformele regelui s-au extins chiar în afara hotarelor regatului Iuda, ajungând în Samaria. Se pare că regele obținuse controlul asupra acestui teritoriu, în mare parte datorită declinului puterii imperiului asirian. Iosia a distrus înălțimile și i-a executat pe preoții idolatri pe altarele pe care aceștia aduseseră jertfe. De asemenea a întinat aceste locuri, cu cenușa oaselor umane.

23:21-23 La revenirea sa la Ierusalim, Iosia a reinstituit Paștele, potrivit Cuvântului Domnului pe care-l citise (vezi 2 Cro. 35:1-19 pentru detalii suplimentare). A fost cea mai mare sărbătorire a Paștelui din zilele judecătorilor. Alte Paște fuseseră desigur mai somptuoase și atrăseseră participarea unui număr mai mare de închinători, dar Paștele acesta celebrat de Iosia a fost deosebit de plăcut în ochii Domnului. Scriptura menționează doar trei Paște în perioada regatului: cel al lui Solomon (2 Cro. 8), al lui Ezechia (2 Cro. 30) și al lui Iosia.

23:25-27 Cât privește temeinicia reformelor sale, Iosia a fost cel mai mare dintre regii lui Iuda. Ezechia deținuse aceeași distincție în ce privește încrederea sa în Dumnezeu (18:5, 6). Și totuși, în pofida domniei drepte a lui Iosia, Domnul nu Și-a modificat planul de a o pedepsi pe Iuda, trimițând poporul ei în captivitate și distrugând Ierusalimul.

23:28-30 În anul 609 î.Cr. Faraon Neco, regele Egiptului, a pornit de-a lungul coastei Palestinei, pentru a veni în ajutorul asirienilor în lupta acestora împotriva Babilonului. Din rațiuni politice, Iosia s-a decis să țină piept înaintării Faraonului Neco, drept care a fost rănit mortal la Meghido. Slujitorii săi l-au transportat la Ierusalim, unde Iosia a murit și a fost înhumat (cf. 2 Cro. 35:20-24). Neco a înaintat până la fluviul Eufrat, unde, patru ani mai târziu, babilonienii l-au înfrânt în bătălia de la Carchemiș (Ier. 46:2).

E. Regele Iehoahaz (23:31-33)

Iehoahaz (numit și Șalum) fiul lui Iosia a fost rege al regatului Iuda doar trei luni (609 î.Cr.; cf. 2 Cro. 36:1-4).

Iehoahaz a nesocotit reformele înfăptuite de tatăl său, permițându-le oamenilor să se dedea din nou la idolatrie. Faraon Neco, regele Egiptului, l-a obligat să se prezinte la Ribla, în Hamat, o regiune din Siria, unde își aveau egiptenii tabăra, și acolo a obligat Iuda să plătească tribut. Ulterior l-a dus pe Iehoahaz în Egipt, unde acesta a și murit (Ier. 22:11, 12).

F. Regele Iehoiachim (23:34–24:7)

Iehoiachim fiul lui Iosia a fost rege al lui Iuda unsprezece ani (609-598 î.Cr.; cf. 2 Cro. 36:5-8; Ier. 22:18, 19; 26:21-23; 36:9-32).

23:34-37 Faraon Neco l-a pus pe fratele lui Iehoahaz, Eliachim, rege în locul său și i-a schimbat numele în Iehoiachim. Iehoiachim a fost cel mai în vârstă dintre fiii lui Iosia rămași în viață (cf. 31, 36), dar inițial oamenii îl suiseră pe tron pe Iehoahaz în locul care normal i s-ar fi cuvenit acestuia. Neco a inversat ordinea, numindu-l pe Iehoiachim rege vasal. Dar Iehoiachim a fost mai fidel față de Faraon, decât față de Iehova.

24:1-4 Egiptul a fost înfrânt de către Babilon prin bătălia de la Carchemiș în anul 605 înainte de Cristos, iar Iuda a intrat acum sub controlul babilonienilor.

Iehoiachim l-a omorât pe profetul Uriia (Ier. 26:23) şi a ars Cuvântul lui Dumnezeu pe care Ieremia îl scrisese cu privire la Iuda şi Israel (Ier. 36:23). El a încercat să-l aresteze pe Ieremia şi pe scribul său, Baruh, dar Domnul i-a ascuns (Ier. 36:26). În al treilea an al domniei lui Iehoiachim, **Nebucadneţar** a venit împotriva Ierusalimului (v. 1), ducând o parte din locuitori (inclusiv pe Daniel) în robie la Babilon. De asemenea a luat o parte din vesela de la templu (2 Cro. 37:7; Dan. 1:1, 2). Pe Iehoiachim l-a legat cu lanţuri, ca să-l ducă în Babilon. Dar fie că s-a răzgândit ulterior, fie că Iehoiachim a revenit mai târziu la Ierusalim, deoarece aflăm că după asta Iehoiachim s-a răsculat împotriva babilonienilor (24:1). Whitcomb descrie situaţia în felul următor:

> Cronicarul spune că Nebucadneţar „l-a legat cu lanţuri de bronz, ca să-l ducă la Babilon" (2 Cro. 26:6); dar înainte ca planul să fi fost dus la îndeplinire, s-a întâmplat negreşit un fapt de mare urgenţă, care l-a făcut pe Nebucadneţar să se răzgândească. El a primit vestea conform căreia tatăl său Nabopolasar a murit pe data de 15 august la Babilon. Realizând că tronul său era acum în pericol, l-a forţat pe Iehoiachim să-i jure vasalitate, după care a luat-o pe drumul cel mai scurt spre Babilon, traversând deşertul Arabiei.[26]

Dumnezeu a trimis oştiri invadatoare din patru naţiuni împotriva lui Iuda, din pricina păcatelor săvârşite de Manase.

24:5-7 Domnul a decretat că regele va fi îngropat ca un catâr, adică trupul său va fi scos afară din cetate şi lăsat în voia intemperiilor şi a animalelor de pradă (Ier. 22:19). Nu ni se oferă detalii în legătură cu aceasta.

G. Regele Iehoiachin (24:8-16)

Iehoiachin, numit şi Ieconia şi Conia, fiul lui Iehoiachim, a fost rege al lui Iuda trei luni (598-597 î.Cr.; cf. 25:27-30, 2 Cro. 36:9, 10).

În scurta domnie a acestui rege rău, Nebucadneţar a asediat cetatea Ierusalim, ducând în Babilon al doilea grup de captivi. Ezechiel a fost dus la Babilon în cursul acestei deportări. Printre deportaţi s-au aflat şi membrii familiei regale, 7000 de soldaţi şi meşteşugari cu pregătire înaltă. De fapt, au mai fost lăsaţi în Palestina doar oamenii cei mai săraci ai ţării. Nebucadneţar a luat de asemenea şi comorile din templu şi din palatul regelui. Versetul 14 spune că au fost zece mii de captivi în total. Ieremia spune că au fost duşi 4 600 de captivi (Ier. 52:28-30). Cifra din Regi ar putea cuprinde şi captivii duşi în alte ocazii. După ce Iehoiachin a petrecut treizeci şi şapte de ani în captivitate, Evil-Merodah, regele Babilonului, l-a eliberat din închisoare, i-a acordat o funcţie de onoare la curte şi a avut grijă să nu-i lipsească nimic (25:27-30).

Profetul Ezechiel şi-a început misiunea în această perioadă.

H. Regele Zedechia (24:17–25:7)

Zedechia, unchiul lui Iehoiachin, a fost rege în Iuda unsprezece ani (597-586 î.Cr.; cf. 2 Cro. 36:11-21; Ier. 52:1-30).

24:17-20 Regele Babilonului l-a numit pe Matania, un unchi al lui Iehoiachin, ca rege în locul său. Regele Babilonului a schimbat numele lui Matania în Zedechia. Zedechia a încheiat un tratat cu Nebucadneţar, consimţind să-i fie un fel de marionetă. Dar mai apoi şi-a călcat cuvântul, răzvrătindu-se împotriva regelui Babilonului şi solicitând ajutorul Egiptului. Perfidia lui Zedechia, dovedită prin călcarea jurământului, şi judecata lui Dumnezeu care s-a abătut apoi asupra sa, sunt consemnate la Ezechiel 17:11-21.

25:1-7 Intrigile ţesute de Zedechia în relaţiile cu Egiptul au făcut ca peste Ierusalim să se abată lovitura finală. Nebucadneţar a asediat cetatea timp de optsprezece luni, provocând apariţia unor condiţii de foamete acută între zidurile ei. Zedechia şi războinicii săi au încercat să fugă din cetate, în timpul nopţii, pentru a se refugia în pustiul din apropierea Mării Moarte. Dar caldeenii l-au prins pe rege, aducându-l la Nebucadneţar la Ribla (în Hamat din Siria). După ce i-a ucis fiii în faţa sa, regele Babilonului a ordonat să-i fie scoşi ochii lui Zedechia şi să fie transportat în lanţuri de bronz la Babilon. Acest lucru a împlinit două profeţii remarcabile:

Ieremia prezisese că Zedechia îl va vedea pe regele Babilonului față în față (Ier. 32:4; 34:3). Lucrul acesta s-a împlinit la Ribla. Ezechiel a mai profețit că Zedechia va fi dus în Babilon, dar că nu va vedea și că va muri acolo (Ez. 12:13). Lui Zedechia i-au fost scoși ochii înainte de a fi ajuns la Babilon, unde a murit.

I. Căderea Ierusalimului (25:8-21)

25:8-12 Distrugerea finală a Ierusalimului a avut loc în anul 586 î.Cr., sub mâna lui Nebuzaradan, căpitanul gărzii babiloniene. Acesta a incendiat templul, palatul regal și toate clădirile principale. A dărâmat zidurile și a dus în exil pe toți locuitorii, cu excepția celor mai săraci.

25:13-17 Aceste versete descriu jefuirea și prădarea comorilor din templu. Obiectele prea mari pentru a fi transportate au fost secționate în bucăți mai mici. Atât de mult bronz s-a strâns încât nu a mai fost cântărit. În plus, caldeenii au luat tot aurul solid și tot argintul solid pe care l-au putut găsi.

25:18-21 Nebuzaradan a luat circa șaptezeci și doi dintre cetățenii cu vază ai

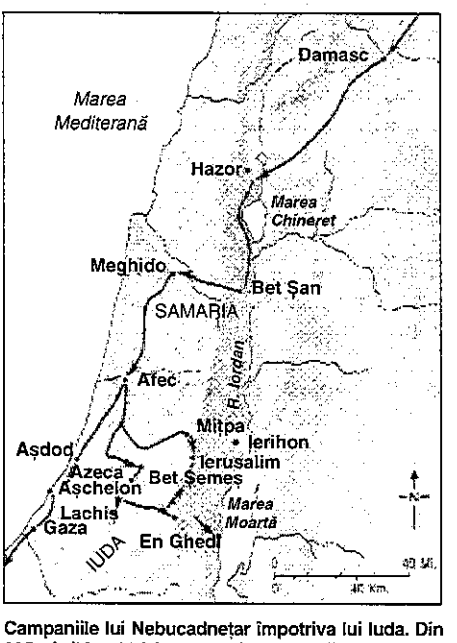

Campaniile lui Nebucadnețar împotriva lui Iuda. Din 605 până în 586 î.Cr. Iuda a fost supusă la mai multe invazii babiloniene. Lovitura finală a survenit prin atacul dinspre sud împotriva Ierusalimului.

Ierusalimului, ducându-i la regele Nebucadnețar la Ribla, unde au fost executați sumar.[27]

J. Iuda sub guvernarea lui Ghedalia (25:22-26)

Regele Babilonului l-a numit pe Ghedalia guvernator peste oamenii care au rămas în Iuda. Când au auzit despre aceasta patru căpitani din armată, au venit la el la Mițpa, probabil ca să-i convingă pe oameni să fugă în Egipt. Ghedalia i-a sfătuit să se supună jugului babilonean și astfel totul va fi bine. Ulterior Ișmael, un membru al familiei regale, l-a atacat și l-a omorât pe Ghedalia și pe asociații săi. Oamenii au rămas astfel fără nici un guvern legal constituit, drept care au fugit în Egipt.

K. Regele Iehoiachin (25:27-30)

Cartea se încheie pe o notă încurajatoare. Cărțile Doi Regi și Ieremia se încheie cu cuvinte identice (cf. 25:27-30; Ier. 52:31-34). În cel de-al treizeci și șaptelea an al exilului său, Iehoiachin a primit un tratament onorabil din partea regelui Babilon. Această schimbare promitea că rigorile exilului vor fi îndulcite și că ulterior însuși exilul va înceta.

Întâi Regi începe cu moartea lui David iar 2 Regi se încheie cu distrugerea regatului Iuda. Națiunea greșise sub conducerea lui Moise, greșise sub judecători și acum iată că greșise din nou sub regi. Oamenii au refuzat să asculte de Cuvântul lui Dumnezeu. Au refuzat să se lase mișcați de lacrimile profeților. Și-au împietrit inimile și și-au înțepenit gâtul până când Dumnezeu a recurs la asirieni și babilonieni, de care S-a folosit pentru a-i învăța că plata păcatului este moartea. Captivitatea și-a slujit bine scopul, prin faptul că a eradicat idolatria din inima poporului ales al lui Dumnezeu.

NOTE FINALE

[1](1:2) John C. Whitcomb, Jr., *Solomon to the Exile*, p. 64. *Baal-zebul* este tradus „Baal cel preamărit" de mulți cărturari.

[2](2:7-9) George Williams, *The*

Student's Commentary on the Holy Scriptures, p. 200.

3(3:4-9) Vezi *Unger's Bible Dictionary*, p. 217, 226, 227.

4(3:26, 27) Harold Stigers, "II Kings," în *The Wycliffe Bible Commentary*, p. 344.

5(5:1-4) D. L. Moody, *Notes from My Bible*, p. 58.

6(5:13, 14) *Ibid.*

7(6:24-31) Unii cred că ar fi fost vorba literalmente de excremente de pasăre, folosite ca și combustibil.

8(7:1, 2) Moody, *Notes*, p. 58.

9(7:3-7) Matthew Henry, "2 Kings," în *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, II:745, 746.

10(8:13-15) Williams, *Commentary*, p. 207.

11(8:13-15) Merrill C. Tenney, *The Zondervan Pictorial Encyclopedia of the Bible*, III:49.

12(9:30-37) G. Campbell Morgan, *Searchlights from the Word*, p. 209.

13(10:15-17) *Ibid.*, p. 104.

14(11:4-11) Williams, *Commentary*, p. 210.

15(12:1-5) Whitcomb, *Solomon*, p. 103.

16(12:1-5) Williams, *Commentary*, p. 211.

17(15:32-38) de Matthew Henry, Flavius Josephus, rezumat de Matthew Henry, "2 Kings," *Matthew Henry's Commentary*, II:785.

18(16:10-16) F. C. Cook, ed., *Barnes' Notes on the Old and New Testaments, I Samuel–Esther*, p. 273.

19(17:29-34a) Această religie eterogenă se numește „sincretistă."

20(17:41) Dar Luca 2:36 menționează că profetesa Ana era din „tribul lui Așer," unul din cele zece triburi. Se pare că unii membri ai acestui trib au revenit. De asemenea, Iacov și-a adresat epistola „celor douăsprezece seminții care sunt împrăștiate" (1:1); prin urmare, cele zece triburi nu sunt total „pierdute" din vedere, chiar în era creștină.

21(18:17-19) Prin omiterea articolelor hotărâte, traducerea KJV dă impresia că acestea ar fi nume proprii.

22(19:35-37) Se crede că aici ar fi Cristos în starea Sa de dinainte de întrupare (Nota de subsol din traducerea NKJV, în care *Angel* este redat cu majusculă, sugerează această părere).

23(20:1-7) Whitcomb, *Solomon*, p. 127.

24(20:20, 21) Textul inscripției se găsește în *Unger's Bible Dictionary*, p. 481, 482 și în *First and Second Kings*, de Richard I. McNeeley, p. 145.

25(23:15-18) Williams, *Commentary*, p. 221.

26(24:1-4) Whitcomb, *Solomon*, p. 146.

27(25:18-21) Există trei probleme numerice în capitolul 25, toate fiind probabil greșeli de copiere, fie aici la 2 Regi, fie în versetele corespunzătoare din 1 Regi și Ieremia. Copierea exactă a cifrelor în manuscrisele străvechi ridica probleme speciale. (Vezi 2 Cronici pentru detalii suplimentare asupra acestui gen de probleme.) Dificultățile sunt următoarele: data incendierii Ierusalimului (v. 8 spune ziua a șaptea a lunii, pe când Ier. 52:12 spune a zecea), înălțimea capitoliilor de pe stâlpi (v. 17 spune că era de trei coți, dar 1 Regi 7:16 spune cinci coți); numărul sfetnicilor uciși (versetele 19-21 spun că au fost uciși cinci; Ier. 52:25 spune că au fost omorâți șapte).

BIBLIOGRAFIE

Vezi Bibliografia de la sfârșitul cărții 1 Regi.

ÎNTÂI CRONICI

Introducere

„Cronici e înzestrată cu un caracter aparte, având o frumusețe rară, de un simț al proprietății morale dincolo de orice alt standard, pentru că abordează și demonsrează tema potrivit căreia chiar în adâncimile ruinei, planul lui Dumnezeu rămâne neclintit. Aceasta ne este mângâierea în epoca actuală. Da, creștinătatea a ajuns într-o stare ruinată, dar planurile lui Dumnezeu nu vor da greș. Și toți cei ce au credință se reazemă și-și găsesc mângâierea în realitatea de neclintit a planurilor lui Dumnezeu."

– William Kelly

I. Locul unic în Canon

Cronici, inițial o singură carte de proporții, ocupă locul ultim în Biblia Ebraică.[1] Titlul în limba ebraică are sensul de „Jurnale" sau mai precis „Cuvintele Zilelor." Titlul în traducerea greacă a Bibliei (LXX, Septuaginta) este „Omisiuni" (*Paralipomena*), un titlu nefericit și derutant.[2] Excelentul nostru titlu din limba engleză (și română, n.tr.) provine din Vulgata lui Ieronim, traducerea în limba latină realizată de acest cărturar.

Întrucât la prima vedere 1 Cronici pare să repete materialul din 1 și 2 Samuel, iar 2 Cronici pare să acopere același material ca și 1 și 2 Regi, se ridică întrebarea: care este contribuția unică a cărții Cronici? Răspunsul: Cartea Cronici prezintă o serie de deosebiri marcante față de Samuel și Regi. Cărțile acestea subliniază latura *istorică* a lucrurilor, pe când Cronici subliniază latura *spirituală*. Astfel Cronici se concentrează asupra domniei lui David și a succesorilor săi, precum și asupra templului și a închinării de acolo, oferindu-ne detalii nemaiîntâlnite, privitoare la preoți, la leviți, la muzicieni, la cântăreți și la ușieri. Cronici dezvoltă mai pe larg transportarea chivotului la Ierusalim, pregătirea pentru construirea templului și reformele inițiate de unii dintre regii buni ai lui Iuda. Regatul de nord este menționat doar în măsura în care a avut de a face cu dinastia lui David. Cronicarul sare chiar peste tragicele istorii ale lui Amnon, Absalom și Adoniia, precum și peste necredincioșia lui Solomon. Astfel cărțile 1 și 2 Cronici nu sunt nicidecum o repetiție fără rost. Mai degrabă, ele sunt o interpretare spirituală a istoriei din cărțile precedente.

Afacerile domniei fiecărui rege au fost consemnate în mod regulat într-o carte (1 Regi 14:29; 15:7; etc.). Fără îndoială din această sursă comună au provenit pasajele din Samuel și Regi care sunt identice cu cele din Cronici.

Unii au criticat cartea Cronici pentru faptul că, în opinia lor, nu ar fi suficient de bogată, conținutul nefiind suficient de bine rotunjit, ea omițând evenimente importante din istoria parcursă.[3] Dar, cu obișnuita-i percepție spirituală, William Kelly arată că Cronici, ca toate cărțile inspirate, reflectă doar ceea ce dorește Duhul Sfânt:

> Acele colecții de mărturii ale lui Dumnezeu care sunt înmănuncheate în cărțile Cronici... sunt fragmentare – fragmentare în mod intenționat. Dumnezeu ar fi putut să ni le ofere, dacă ar fi dorit, într-o formă foarte completă, dar aceasta nu ar fi corespuns cu ordinea Sa. Dumnezeu Însuși a rânduit și a găsit cu cale să ne prezinte felul în care percepe El ruina Israelului, dându-ne doar fragmente de informații de ici și colo. Nimic nu este cu adevărat complet. Cărțile Cronici ilustrează foarte bine acest principiu. Dar asta îi pune într-o stare de mare perplexitate pe învățații lumii, deoarece aceștia, fiindcă privesc doar cu ochiul natural, nu pot pricepe, de unde o caracterizează drept o carte coruptă în întregime. Nimic nu poate fi însă mai departe de adevăr în această evaluare. Pentru că Cronici a

fost scrisă, în mod judicios și deliberat în felul acesta, de Duhul lui Dumnezeu.[4]

Kelly face o aplicare pertinentă la situația din Israel la actuala stare haotică și dezbinată a creștinismului autodeclarat al zilelor noastre:

Tot așa, sunt convins, asigurarea harului lui Dumnezeu pentru ai Săi în epoca actuală pare foarte anemică, părând dezordonată, unui om care privește cu ochiul natural; dar când privești cu adevărat la această stare, vei descoperi că este conformă minții lui Dumnezeu și că dacă am pretinde ca totul să fie complet, am fi excluși de la comuniunea cu mintea Sa – ne-am mulțumi cu noi înșine, în loc să simțim împreună cu El starea de decădere a Bisericii Sale.[5]

Întâi și Doi Cronici nu sunt niște cărți plictisitoare de istorie, ci reprezintă interpretarea preoțească a istoriei sacre de la Adam până la revenirea Israelului din Captivitatea Babiloneană. Ele sunt scrise pentru noi, credincioșii, și se aplică la viața noastră de zi cu zi.

II. Paternitatea

Majoritatea comentatorilor sugerează că Ezra ar fi autorul sau compilatorul Cronicilor. Ultimele două versete din 2 Cronici sunt identice cu primele două versete din cartea Ezra, între cele două cărți existând și o mulțime de asemănări de ordin stilistic. Editorul inspirat a apelat la o serie de lucrări contemporane lui, din care și-a extras informațiile necesare, cum se vede din următoarea listă de lucrări de referință pe care o menționează el:

1. Cartea văzătorului Samuel (1 Cro. 29:29)
2. Cartea profetului Natan (1 Cro. 29:29)
3. Cartea văzătorului Gad (1 Cro. 29:29)
4. Profeția lui Ahiia, șilonitul (2 Cro. 9:2)
5. Vedeniile văzătorului Ido (2 Cro. 9:29)
6. Cartea profetului Șemaia (2 Cro. 12:15)
7. Cartea văzătorului Ido (2 Cro. 12.15)
8. Analele profetului Ido (2 Cro. 13:22)
9. Cartea regilor lui Israel și ai lui Iuda (2 Cro. 20:34, 27:7; 32:32)
10. Istoria cărții regilor (2 Cro. 24:27)
11. Vedenia profetului Isaia (2 Cro. 26:22; 32:32)
12. Cuvintele lui Hozai[6] (2 Cro. 33:19)

II. Data

Cronici a fost scrisă după captivitate (2 Cro. 36:22, 23). Prin recurgerea la genealogii, putem preciza mai exact data apariției cărții. Ultima persoană din genealogia davidică, Anani (1 Cro. 3:24), se află la distanță de opt generații mai târziu față de Regele Iehoiachin (numit și Ieconia [v. 17] sau Conia [v. 17, text marg. NKJV.]). Asta era prin anul 600 î.Cr. Luând ca vârstă medie pentru o generație cifra de douăzeci și cinci de ani, înseamnă că cel mai devreme ajungem la anul 400 î.Cr. E foarte greu de conceput că Cronici ar fi apărut la o dată *ulterioară* acestei date, întrucât un cronicar atât de dedicat față de spița lui David ar fi inclus, în acest caz, orice alți descendenți ai regelui apăruți după aceea.

Astfel vedem că Cronici este una dintre ultimele cărți din Vechiul Testament în ordinea redactării, cam pe vremea lui Maleahi.

IV. Fondul și tema cărții

Data târzie a apariției cărții Cronici ne ajută de asemenea să înțelegem pe ce anume pune ea accent. Monarhia nu mai există, dar spița regală a fost urmărită până în punctul maxim, în pregătirea Fiului lui David, Mesia, care avea să vină.

Deși monarhia nu mai există, slujbele de la templu continuă să ocupe un loc central în viața spirituală a națiunii. W. Graham Scroggie scrie în această privință:

Și iarăși, tot ce ține de închinare este subliniat aici. Templul și slujbele din el, preoții, leviții, cântăreții, precum și caracterul abominabil al idolatriei. Se arată că necazurile națiunii s-au

datorat nesocotirii pretențiilor lui Iehova iar prosperitatea israeliților a depins de întoarcerea lor la El. Cărțile REGI sunt de factură politică și regală, pe când CRONICILE sunt sacre și ecleziastice.[7]

Pare demn de remarcat că ambele teme – Mesia și închinarea – sunt fundamentale și pentru credincioșii din vremea de acum.

Doi Cronici continuă din punctul în care s-a încheiat 1 Cronici. În 1 Cronici 29 David l-a instalat pe Solomon ca succesor al său. Doi Cronici urmărește spița lui David de la Solomon la întoarcerea rămășiței de evrei din Captivitatea Babiloneană. Întâi și Doi Regi parcurg, în esență, aceeași perioadă de timp, dar accentul în Regi cade mai mult asupra Israelului, pe când în Cronici accentul este pus cu precădere asupra regatului Iuda, cum am arătat deja. Deși o mare parte a materialului este aceeași în ambele cărți, Cronici uneori conține detalii neîntâlnite în Regi, întrucât Cronici a fost scrisă la o dată ulterioară și cu un scop diferit. Vom comenta asupra unora dintre aceste deosebiri, dar ne va fi imposibil să le discutăm aprofundat pe toate. Alte cărți au fost scrise în acest scop.

SCHIȚA

I. GENEALOGIILE (cap. 1–9)

- A. De la Adam la Avraam (1:1-27)
- B. De la Avraam la Israel (1:28-54)
- C. Descendenții lui Israel (cap. 2–8)
  1. Iuda (2:1–4:23)
  2. Simeon (4:24-43)
  3. Ruben, Gad și jumătate din tribul Manase pe malul de est al Iordanului (cap. 5.
  4. Levi (cap. 6)
  5. Isahar (7:1-5)
  6. Beniamin (7:6-12)
  7. Neftali (7:13)
  8. Jumătatea tribului Manase pe malul de vest al Iordanului (7:14-19)
  9. Efraim (7:20-29)
  10. Așer (7:30-40)
  11. Beniamin (cap. 8)
- D. Cei reveniți din Captivitate (9:1-34)
- E. Genealogia lui Saul (9:35-44)

II. MOARTEA LUI SAUL (cap. 10)

III. DOMNIA LUI DAVID (cap. 11–29)

- A. Oștirea lui David (cap. 11, 12)
  1. Vitejii lui David (cap. 11)
  2. Adepții loiali ai lui David (cap. 12)
- B. David aduce chivotul la Ierusalim (cap. 13–16)
- C. Dorința lui David de a construi Templul și răspunsul lui Dumnezeu (cap.17)
- D. Victoriile lui David (cap. 18–20)
- E. Recensământul și ciuma (cap. 21)
- F. Pregătirile pentru Templu (cap. 22–26)
  1. Materialele, oamenii și motivația (cap. 22)
  2. Diviziile și atribuțiile leviților (cap. 23–26)
- G. Liderii militari și guvernamentali (cap. 27)
- H. Ultimele zile ale lui David (cap. 28, 29)

COMENTARIU

I. GENEALOGIILE (cap. 1–9)

Primele nouă capitole din 1 Cronici conțin liste de genealogii sau „arbori genealogici", cum se mai numesc. Genealogiile erau foarte importante pentru evrei, în efortul lor de a menține caracteristicile proprii apartenenței la tribul fiecăruia. După starea de confuzie creată de Captivitate, a devenit important să se stabilească din nou spițele regale și preoțești.

Există câteva situații în capitolele de față în care numele diferă de varianta în care sunt prezentate în alte părți ale Bibliei. Există o varietate de motive pentru aceste aparente inconsecvențe. Uneori o persoană avea mai multe nume. Nu trebuie să ne mire faptul că ortografierea unor nume s-a modificat de-a lungul veacurilor. La urma urmelor, uneori avem un interval de un mileniu între unele din genealogiile din Geneza și corespondentul lor din Cronici (1400-400 î.Cr.). Multe din aceste inconsecvențe sunt rezultatul unor erori comise de copiști. O scurtă privire la limba ebraică ne va arăta cât de ușor se puteau comite aceste erori. Aceste „discrepanțe" nu-l clatină însă pe cercetătorul serios al Bibliei, deoarece erorile nu au existat în textul original și oricum nu afectează în nici un fel vreo doctrină majoră a credinței.[8]

A. De la Adam la Avraam (1:1-27)

Cartea Geneza pare să fi fost sursa acestor genealogii. Versetele 1-4 ne aduc înapoi la Geneza 5 (**Adam** la **Noe**). Versetele 5-23 ni-i prezintă pe descendenții lui Noe, așa cum sunt aceștia consemnați la Geneza 10. Iar de la la Geneza 11 urmează genealogia lui **Avraam** (v. 24-27).

B. De la Avraam la Israel (1:28-54)

Descendenții biologici ai lui Avraam, enumerați la Geneza 25, sunt prezentați în versetele 28-33. Descendenții lui Isaac, fiul făgăduinței, sunt prezentați în continuare. Esau, de la Geneza 36, este menționat în versetele 35-54, pregătind astfel terenul pentru descendenții lui Iacob (Israel). Capitolele 2 la 9 prezintă urmașii lui Israel.

Aici, în primul capitol, cronicarul îngustează optica de la Adam, tatăl omenirii, la Iacob, tatăl celor douăsprezece triburi ale lui Israel. Apoi el eliberează scena de orice alte elemente, pentru a se ocupa exclusiv de poporul ales. Tot aici avem obârșia spiței mesianice (cf. Luca 3:34-38).

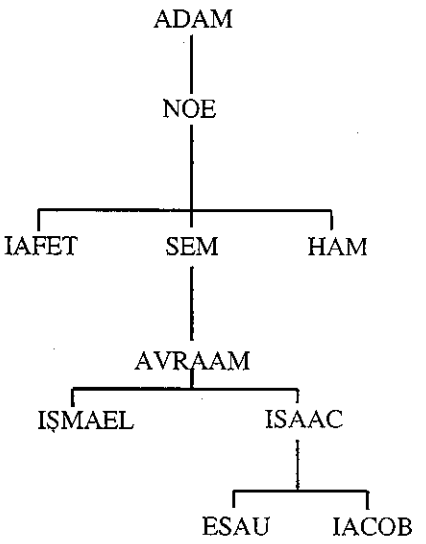

C. Descendenții lui Israel (cap. 2-8)

1. Iuda (2:1–4:23)

Iuda a fost căpetenia celui mai mare dintre triburile lui Israel, asupra căruia au fost îndreptate cele mai multe binecuvântări și făgăduințe, ceea ce explică faptul că e prima din lista genealogiilor, în ordinea tratării (2:3–4:23). Genealogiile a doi dintre descendenții lui **Iuda** sunt tratate mai pe larg – Caleb: 2.18-20, 42-55 (acesta nu e Caleb de la Numeri 13; vezi 4.15), și **David**: 3:1-24.

De-a lungul genealogiilor găsim presărate mai multe note istorice, acestea fiind momente de interes din vederea panoramică a istoriei poporului Israel asupra cărora Duhul Sfânt a dorit să ne atragă atenția. În genealogiile lui Iuda, relațiile lui Dumnezeu cu doi oameni răi și binecuvântările revărsate de El asupra unui

om neprihănit sunt de asemenea scoase în evidență pentru noi.

„Er, întâiul născut al lui Iuda, a fost rău în ochii Domnului, drept care El l-a omorât" (2:3). Er a fost odrasla rezultată din căsătoria lui Iuda cu canaanita Șua (Gen. 38:1-10). Nu ni se spune ce a făcut acesta, decât că a fost rău **în ochii Domnului**. Răutatea lui l-a costat privilegiile ce i s-ar fi cuvenit, în mod normal, ca întâi-născut, el pierzând și locul în spița mesianică și, în cele din urmă, chiar viața. Numele său a devenit o pată asupra arborelui genealogic al tuturor generațiilor familiei. Bine ar fi ca oamenii să ia aminte cu toată seriozitatea la consecințele răului, înainte de a fi prea târziu. „Fiindcă făcătorii de rele vor fi nimiciți, dar cei ce nădăjduiesc în Domnul vor stăpâni pământul" (Ps. 37:9).

Istoria lui **Acar** (Acan) (2:7) se găsește la Iosua 7. Acesta „a văzut," „a lăcomit," și „a luat" (Ios. 7:21) lucrurile interzise din cetatea Ierihon. El a adus necaz Israelului, deoarece din cauza păcatului său, treizeci și șase de bărbați au murit în atacul eșuat asupra cetății Ai. El a fost singularizat de Domnul, atât el, cât și familia sa fiind executați.

„Iabez a fost mai onorabil decât frații săi" (4:9). Iată un om care avea o concepție mai cuprinzătoare despre Dumnezeu, care L-a onorat, căutând binecuvântarea Sa. Iabez a fost un om al credinței și Domnul a luat act de acest lucru. „Fără credință este cu neputință să-I fim plăcuți, căci cel care vine la Dumnezeu trebuie să creadă că El este și că răsplătește pe cei care-L caută cu sârguință" (Ev. 11:16). Ironside comentează pe această temă:

> Rugăciunea sa e alcătuită din patru puncte. „Binecuvântează-mă, într-adevăr." Adică: „Dăruiește-mi fericirea adevărată." Aceasta poate fi găsită doar în măsura în care cineva ajunge să umble cu Dumnezeu. „Lărgește-mi hotarele." El nu s-a mulțumit cu ceea ce a avut, ci a dorit să se bucure într-o măsură mai mare de moștenirea Domnului. „Mâna Ta să fie cu mine!" El s-a bizuit pe Domnul, crezând că El îl va ocroti cu mâna Sa. Și, în fine, Iabez s-a rugat: „Ferește-mă de rău, pentru ca să nu mă întristeze." Păcatul este singurul lucru care-l văduvește pe copilul lui Dumnezeu de bucuria sa în Domnul.[9]

Iabez a căutat și căutarea i-a fost răsplătită. Întărească-ne Domnul și pe noi, ca să-i urmăm exemplul!

Bitia (4:18) este una din puținele femei menționată în cadrul genealogiilor. Ea a fost **fiica lui Faraon**, dar iată că acum trăia în mijlocul poporului ales. Numele ei înseamnă *fiica lui Iehova.*

Înainte de a merge mai departe, trebuie să menționăm o discrepanță. La 2:15 **David** este numit fiul **al șaptelea** al lui Iese, pe când la 1 Samuel 16:10, 11 și la 17:12 se spune că a fost al optulea fiu al tatălui său. Probabil că unul din fiii lui Iese (Isai) a murit fără să fi avut copii sau înainte de a se fi căsătorit, drept care nu este inclus de cronicar în genealogie.

2. Simeon (4:24–43)

4:24-43 Simeon, al doilea fiu al lui Iacob în ordinea nașterii este prezentat în continuare, probabil din pricina relațiilor apropiate pe care le-a avut cu tribul Iuda. Partea primită de Simeon în Pământul Făgăduinței a fost amplasată în interiorul teritoriului lui Iuda (Ios. 19:9). **Cetățile** enumerate la 4:28-33 au fost moștenirea lor. Dar, mai târziu, în cursul istoriei poporului ales, tribul Simeon a obținut teritorii suplimentare, în urma unor misiuni militare de cucerire.

3. Ruben, Gad și jumătate din tribul Manase pe malul de est al Iordanului (cap. 5)

Capitolul 5 se ocupă de triburile cisiordaniene **Ruben, Gad** și jumătatea tribului **Manase**. Foarte puțin spațiu le este acordat acestor triburi. Ele au fost primele care au fost duse în captivitate (5:26).

Versetele 1 și 2 explică de ce au fost date binecuvântarea și dreptul de întâi-născut altor triburi, iar nu rubeniților. Când Iacob i-a binecuvântat pe copiii săi înainte de a muri (Gen. 49), a remarcat răutatea lui Ruben (Gen. 35:22) și l-a deposedat de preeminența ce i s-ar fi cuvenit în virtutea faptului că era întâiul-născut. Astfel partea dublă de moștenire ce se cuvenea întâiului-născut a fost dată lui Iosif (respectiv fiilor

săi, Efraim şi Manase), iar în ce priveşte rolul de conducător, partea dublă a fost acordată lui **Iuda.**

Gadiţii sunt enumeraţi în versetele 11-17 iar liderii **jumătăţii de trib a lui Manase** sunt redaţi în versetele 23 şi 24.

Restul capitolului 5 ne oferă o scurtă relatare despre soarta acestor triburi. Împreună ele au reuşit să-i învingă pe **Hagariţi** (işmaeliţi) (v. 10, 19-22). Cu o armată relativ mică de numai 44 760 de oameni, ei au învins forţele inamice numeric superioare. Ei s-au încrezut în Dumnezeul lor (v. 20) şi El le-a dăruit biruinţă şi pradă bogată (v. 21).

Fiind în permanenţă expuşi influenţei popoarelor idolatre din jurul lor, curând ei au început să se dedea la idolatrie, curvind cu zeii popoarelor din partea locului, pe care Dumnezeu îi nimicise dinaintea lor (v. 25). Ei s-au îndreptat către dumnezeii care n-au fost în stare să-i salveze pe işmaeliţi, dând uitării pe adevăratul Dumnezeu în a cărui tărie obţinuseră ei victoriile lor militare. Prin urmare, Dumnezeu i-a dat în mâna regelui asirienilor, care i-a dus în captivitate.

4. Levi (cap. 6)

6:1-51 Capitolul acesta se ocupă de **fiii lui Levi**, descendenţii celui de-al treilea fiu al lui Iacob, în ordinea naşterii. Versetele 1-15 şi 49-53 se ocupă de cea mai renumită familie din acest trib: familia lui **Aaron**. Funcţia de mare preot fusese încredinţată lui Aaron şi fiilor săi, de unde şi importanţa stabilirii unei genealogii exacte a acestei familii, de la **Aaron** la **captivitate**.

Samuel (v. 28) fiul lui **Elcana** (v. 27) a fost un mare profet şi ultimul judecător în Israel înainte ca Saul să devină primul rege al său. Slujba sa este descrisă în cartea 1 Samuel.

Levi a avut trei fii: **Gherşom, Cohat (Chehat) şi Merari**. Genealogiile lor sunt prezentate în versetele 16-30. Versetele 31-48 conţin trei genealogii: **Heman**, un cohatit (v. 33-38); **Asaf**, un gherşomit (v. 39-43); şi **Etan**, un merarit (v. 44-47). Aceştia au fost „maeştrii muzicieni" **pe care David i-a numit** să slujească înaintea **Domnului** (v. 31, 32).

Probabil **Heman** a fost autorul Psalmului 88. El era descendent al profetului **Samuel**. Unii psalmi poartă numele lui Asaf. De pildă, Psalmul 50 şi psalmii 73-83. S-ar putea ca **Etan** să fi fost autorul Psalmului 89.

6:54-81 Restul capitolului este o enumerare a cetăţilor şi terenurilor publice date leviţilor de către celelalte triburi. Asta s-a făcut în conformitate cu porunca dată de Dumnezeu prin Moise (Num. 35:1-8). Porunca a fost adusă la îndeplinire sub supravegherea lui Iosua (Ios. 21).

5. Isahar (7:1-5)

Şase triburi sunt menţionate în capitolul 7:

Isahar (v. 1-5)
Beniamin (v. 6-12)
Jumătate din tribul **Manase** (situat la vest de râul Iordan) (v. 14-19)
Efraim (v. 20-29)
Aşer (v. 30-40)

Aceste genealogii nu sunt chiar atât de complete ca cele ale lui Iuda sau Levi, poate pentru că în cazul lor nu avem de a face nici cu tronul, nici cu preoţia.

6. Beniamin (7:6-12)

Deşi tribul Beniamin fusese redus cândva la doar 600 de bărbaţi, din pricina marii nechibzuinţe de care a dat dovadă (Jud. 20), se pare că el s-a refăcut atât demografic, cât şi geografic. Descendenţii lui Beniamin sunt enumeraţi din nou în capitolul 8. Aici în capitolul 7 accentul cade pe Beniamin în relaţie cu poporul, pe când în capitolul următor accentul cade pe Beniamin în relaţie cu Saul şi Ierusalim.

7. Neftali (7:13)

Cei patru fii ai lui Neftali sunt numiţi **fiii Bilhei** deoarece ea a fost mama lui Neftali. Se trece apoi peste ceilalţi descendenţi.[10]

8. Jumătatea tribului Manase pe malul de vest al Iordanului (7:14-19)

Descendenţii lui Manase care trăiau pe malul de est al Iordanului, în Ghilead şi Başan, au fost consemnaţi în 5:23, 24. Pasajul de faţă se ocupă de jumătatea tribului Manase care s-a stabilit în Canaan, pe

malul de vest al râului Iordan.

Un descendent al lui Manase care iese în evidență în cadrul genealogiei este Țelofhad (Zelofhad), care a avut doar fiice. Ele sunt numite la Iosua 17:3 și pomenite pentru că au avut curajul să reclame moștenirea pe care Domnul o promisese femeilor în cazuri de acest fel (vezi Num. 27:1-11). Evreicele dețineau drepturi, într-o perioadă în care cele mai multe femei păgâne nu aveau aproape nici un drept.

9. Efraim (7:20-29)

Scriitorul se ocupă apoi mai pe larg de tribul **Efraim**, pentru a urmări spița lui **Iosua**, cel mai renumit efraimit în istoria antică. Oamenii care săvârșesc fapte de vitejie pentru Dumnezeu aduc cinste familiilor lor, fiind pomeniți și reliefați ca pilde vrednice de urmat pentru generațiile viitoare.

10. Așer (7:30-40)

Cei patru fii ai lui Așer și sora lor Sera coincid cu lista din Geneza 46:17. Descendenții lor au fost oameni aleși, oameni viteji, lideri cu vază.

11. Beniamin (cap. 8)

8:1-28 Beniamin, Iuda și câțiva locuitori din triburile lui Simeon și Levi au alcătuit regatul de sud, care a fost dus în captivitatea babiloneană. Cei mai mulți israeliți care au revenit în Iuda sub conducerea lui Neemia proveneau din aceste triburi, de unde și spațiul mai mare ce li se acordă în cadrul acestor genealogii.

Beniamiții sunt discutați aici mai aprofundat decât la 7:6-12. Când comparăm cele două liste, precum și cele de la Geneza 46:21 și Numeri 26:38-41, trebuie să ținem seama de următoarele principii, pentru a înțelege aparentele discrepanțe:

1. Unii oameni au avut mai multe nume.
2. Ortografia unora dintre nume s-a modificat în decursul anilor.
3. Unele nume sunt omise deoarece oamenii au murit de timpuriu sau nu au avut copii.
4. Cuvântul tradus prin *fiu (ben)* poate însemna: fiu, nepot, strănepot, etc.
5. Unele nume sunt omise deoarece nu slujesc scopurile cronicarului.

8:29-40 Saul, un beniamit, a fost primul rege al Israelului. Genealogia sa este prezentată aici și la 9:35-44. Numai descendenții fiului său Ionatan, prietenul lui David, sunt menționați aici. Merib-Baal (v. 34) este un alt nume pe care l-a avut Mefiboșet.[11]

Genealogiile lui Dan și Zabulon nu sunt prezentate. (Dan e omis și din alte porțiuni ale Scripturii – mai ales din Apocalipsa 7.)

D. Cei reveniți din Captivitate (9:1-34)

Versetele 2-9 menționează în treacăt pe unii dintre fiii lui Iuda și Beniamin care au revenit la Ierusalim, fruntași în casa tatălui lor (v. 9). Versetele 10-13 îi menționează pe preoți, pe când versetele 14-34 îi menționează pe alți leviți care au revenit din captivitate, descriind totodată și unele din atribuțiile lor. O altă listă a celor care au revenit din Exil se găsește în cartea Neemia la capitolul 11.

E. Genealogia lui Saul (9:35-44)

Ultimele zece versete din capitolul 9, care sunt, practic, identice cu 8:29-40, ne prezintă spița lui Saul și pregătesc scena pentru partea istorică din cuprinsul cărții 1 Cronici (cap. 10–29). Istoria lui Saul este consemnată la 1 Samuel 9–31).

II. MOARTEA LUI SAUL (cap. 10)

10:1-5 O relatare paralelă a morții lui Saul și a fiilor săi se găsește la 1 Samuel 31:1-13.

C. H. Spurgeon comentează pe marginea versetului 5:

> Deși condamnăm vehement actul de sinucidere, nu putem să nu admirăm credincioșia purtătorului de arme al lui Saul, care a rămas credincios până la moarte. El nu putut concepe să supraviețuiască stăpânului său. Va trăi sau va muri omul acesta pentru Saul? Îl vom trăda noi oare pe stăpânul nostru regal, Isus Domnul?[12]

10:6-10 În legătură cu moartea lui Saul, trebuie să remarcăm câteva lucruri. **„Toată casa lui a murit împreună"** (v. 6)

se referă doar la cei care au luptat alături de Saul (1 Sam. 31:6). Saul a avut şi alţi fii care nu au fost ucişi de filisteni (v. 13, 14; 2 Sam. 2:8; 21:1-9). Dar chiar şi aceştia nu au scăpat în cele din urmă de soarta ce se abătuse asupra tatălui lor (2 Sam. 21.1-8).

10:11, 12 La auzul veştii despre moartea lui Saul şi a fiilor săi, vitejii din Iabeş Ghilead au mers toată noaptea în pas de marş, pentru a recupera trupurile lor neînsufleţite de la filisteni, înhumându-le apoi osemintele şi postind şapte zile. Anterior Saul salvase cetatea lor de Amonitul Nahaş (1 Sam. 11); vitejii aceştia nu au uitat această faptă de mărinimie săvârşită de Saul.

10:13, 14 Versetele acestea ne oferă două motive pentru moartea lui Saul: El nu a păzit cuvântul Domnului (vezi 1 Sam. 13 şi 15) şi a consultat pe cei care cheamă morţii (vezi 1 Sam. 28).

Această succintă relatare despre Saul pregăteşte terenul pentru istoria lui David, cel ales de Dumnezeu pentru a domni peste poporul Său, Israel.

III. DOMNIA LUI DAVID (cap. 11–29)

A. Oştirea lui David (cap. 11, 12)

1. Vitejii lui David (cap. 11)

11:1-3 Cronici nu menţionează scurta şi nereuşita domnie a lui Işboşet (2 Sam. 2–4), ci trece direct la încoronarea lui David la Hebron (cf. 2 Sam. 5).

11:4-9 Prima măsură luată de David a fost să-şi asigure o capitală. Versetele acestea ne spun cum a fost cucerit Ierusalimul (cf. 2 Sam. 5:6-10).

Nepotul lui David, Ioab, fiul Ţeruiei, era de asemenea comandantul oştirii sale. Ioab a dat dovadă de mare curaj şi iniţiativă în capturarea cetăţii Ierusalim. Potrivit promisiunii lui David, el a fost făcut şeful oştirilor Israelului. Deşi era un luptător neînfricat, Ioab a fost un om necruţător, al cărui nume nu este pomenit în lista vitejilor lui David, poate din pricina caracterului său lipsit de scrupule.

11:10 Lista aceasta cu luptătorii lui David este aşezată la începutul domniei sale. La 2 Samuel 23 găsim o listă similară, dar plasată la sfârşitul domniei sale. Aceşti viteji i s-au alăturat lui David în diverse momente din cariera sa. Unii i s-au alăturat când David s-a ascuns în peştera Adulam (v. 15-19). Alţii i s-au alăturat când era la Ţiclag (12:1-22). Şi în sfârşit alţii au venit la el când s-a aflat la Hebron (12:23-40).

În continuare ne este prezentată o listă cu unii din vitejii lui David şi câteva dintre faptele lor de vitejie.

11:11 Iaşobeam: Acest viteaz a înfrânt, de unul singur, trei sute de oameni, doar cu o suliţă. Dumnezeu i-a dăruit o biruinţă supranaturală împotriva duşmanilor Israelului. Oameni viteji pot înfăptui şi astăzi fapte ieşite din comun pentru Dumnezeu, când se încred în El şi nu cad de oboseală în lupta împotriva vrăjmaşului sufletelor omeneşti.

11:12-14 Eleazar fiul lui Dodo: Notaţi mai întâi că acesta era „cu David", adică îi era fidel lui David, rămânând cu el când toţi ceilalţi fugiseră. Şi pentru ce şi-a pus viaţa în joc? Pentru un ogor de orz! Ceea ce era în joc era principiul, nu proprietatea! Pământul era al lui Israel, în temeiul făgăduinţei, iar filistenii nu trebuiau să primească nici o palmă din acest pământ! Astăzi creştinii trebuie să-şi dea seama că sunt ai lui Dumnezeu şi să nu permită Satanei nici un punct de sprijin în viaţa lor, chiar în chestiuni aparent lipsite de importanţă.

11:15-19 Cei trei oameni de la Adulam: Aceştia au stat alături de David în marea lui strâmtorare, ştiind care este dorul inimii lui. Ei şi-au riscat viaţa pentru a-i aduce lui David apă de la fântâna Betleemului, pentru ca David să-şi răcorească duhul. Au făcut asta nu pentru onoarea pe care ar fi primit-o, deoarece numele lor nu sunt pomenite, ci pentru plăcerea pe care ştiau că i-o vor face lui David. Unde sunt bărbaţii şi femeile din vremea de acum care stau atât de aproape de Domnul Isus încât Îi cunosc dorul inimii? Unde sunt bărbaţii şi femeile care vor risca totul pentru a-I răcori sufletul, aducându-I o gură de apă de pe vreun câmp de misiune nevoiaş? Cei care fac acest lucru vor fi negreşit înregistraţi printre vitejii Săi.

11:20, 21 Abişai, fratele lui Ioab, a fost cel mai onorabil dintre cei trei fraţi.[13]

Scriptura ne spune că Abișai a fost un om cu totul devotat lui David. A pătruns alături de David în tabăra lui Saul (1 Sam. 26), a stat alături de el când David a fugit din Ierusalim, în timpul revoltei lui Absalom (2 Sam. 16), a înăbușit revolta lui Șeba (2 Sam. 20), l-a salvat pe David de uriașul Iși-Benob (2 Sam. 21) și în multe alte aspecte l-a slujit pe rege cu credincioșie (2 Sam. 10, 18; 1 Cron. 18). Vitejia pornită din altruism, însoțită de slujire plină de credincioșie au darul de a face din oricine posedă aceste calități un prieten de nădejde și un slujitor încercat al Regelui regilor.

11:22-25 Benaia: Tatăl său era preot (1 Cro. 27:5) și om viteaz. El a fost căpetenia gărzii personale a lui David. Puține din faptele sale de vitejie sunt enumerate aici. Ulterior l-a înlocuit pe Ioab în funcția de comandant al oștirilor Israelului (1 Re. 2:34, 35). În victoriile sale vedem o întruchipare a vieții de biruință, în care lumea (uriașul egiptean), firea veche (Moab) și diavolul (leul care rage) sunt cu toții confruntați și învinși.

11:26-47 Deși nu se pomenesc nici un fel de fapte în versetele 26-47, numele celor care l-au slujit pe David cu eroism sunt menționate, cum se cuvine. Unele dintre nume sunt foarte interesante. De exemplu:

Țelec, Amonitul (v. 39) și Itma, Moabitul (v. 46): din naștere, aceștia erau dușmani ai Israelului. Dar aici îi găsim în slujba regelui Israelului. Cu toții ne naștem dușmani ai lui Dumnezeu, dar prin harul Său și noi putem să ne găsim locul în oștirea Regelui.

Urie Hititul (v. 41): Provenea dintr-un popor pe care israeliții ar fi trebuit să-l extermine, când au cucerit Țara Promisă (Deut. 7:1, 2). Iată-l însă în rândul vitejilor lui David! Numai că David s-a dovedit nedemn de loialitatea acestui viteaz supus al său, când a ordonat asasinarea lui Urie, pentru ca David s-o aibă pe soția sa, Batșeba (2 Sam. 11).

2. Adepții loiali ai lui David (cap. 12)

Capitolul 11 s-a ocupat de acei indivizi care s-au remarcat în slujba lui David. Capitolul de față se ocupă în principal de triburile și de căpeteniile triburilor care s-au aliat cu David. Fiecare trib este enumerat aici în capitolul 12, de la cele care au venit la David pe când el se ascundea (v. 1-22) la cele care au venit... la Hebron după moartea lui Ișboșet (v. 23-40). „....și toți ceilalți din Israel erau cu o inimă, ca să-l facă rege pe David... căci era bucurie în Israel" (v. 38).

Mulți dintre cei ce erau la strâmtoare sau în diverse probleme au venit la David, pentru a găsi ocrotire (1 Sam. 22:1, 2). Dar acum oamenii aceștia au venit pentru a-l sluji pe David și a-l ajuta să obțină tronul ce-i fusese dăruit prin decret divin. Astăzi împărăția lui Dumnezeu are nevoie de bărbați și femei echipați de Dumnezeu (v. 2), pregătiți de El, înzestrați cu picioare iuți (v. 8), puternici în credință, în stare să învingă în fața unor sorți potrivnici și să pună dușmanul pe fugă (v. 14, 15), plini de Duhul și dedicați Domnului Isus, dintr-un spirit altruist (v. 32) – oameni cu inima întreagă (v. 33)!

Pe drept cuvânt David i-a chestionat pe fiii lui Beniamin și Iuda (v. 17) deoarece anterior el fusese trădat de unii dintre aceștia (1 Sam. 23).

Evenimentele istorice la care se referă versetele 19-22 se găsesc la 1 Samuel 29 și 30. Dumnezeu l-a împiedicat pe David să lupte împotriva Israelului pe când se afla printre filisteni. De asemenea i-a dăruit biruință asupra amaleciților, care prădaseră Țiclagul și-i capturaseră familia.

Triburile din est au venit în număr mare (v. 37), pe când cele din apropierea Hebronului au fost reprezentate de un număr mai mic de forțe – de ex. Iuda, Simeon, etc. (v. 24, 25 ff.).

Acum, când Israelul a ajuns în sfârșit să fie unit sub regele lor cu ungere divină, oamenii s-au bucurat nespus, au petrecut, în condiții de binecuvântare (v. 40). Dezbinările și certurile provocate de neascultarea lui Saul erau acum din domeniul trecutului. Israel va cunoaște din acest moment o nouă eră de prosperitate, sub oblăduirea evlaviosului său rege-păstor.

B. David aduce chivotul la Ierusalim (cap. 13–16)

13:1-8 Capitolul 13 consemnează

prima încercare a lui David de a aduce chivotul în cetatea regală pe care David tocmai şi-a asigurat-o.

Chivotul fusese neglijat în timpul domniei lui Saul. Filistenii îl capturaseră şi-l deţinuseră timp de şapte luni, după care l-au înapoiat la Chiriat-Jearim, unde a fost păstrat în casa lui Abinadab, un levit (1 Sam. 4–7). Acum, la îndemnul lui David, Uza şi Ahio aşează chivotul într-un car nou, ca să fie dus la Ierusalim. Şihor din Egipt este probabil o referire la Pârâul Egiptului (Wadi el Arîş).

13:9-12 Când boii s-au poticnit, Uza a întins mâna să sprijine carul. Imediat Dumnezeu l-a ucis pe loc. Legea îi interzicea oricărui om să se atingă de chivot, interdicţie aplicată chiar şi preoţilor (Num. 4:15). Când cohatiţii transportau chivotul, aşezau drugii pe care se sprijinea chivotul pe umerii lor, chivotul neintrând în contact cu ei înşişi. De atunci încolo locul s-a numit Perez Uza (ieşirea împotriva lui Uza). David s-a mâniat şi s-a temut să ducă chivotul la Ierusalim.

13:13, 14 Aşadar, chivotul a fost dus în casa ghititului Obed-Edom, unde a rămas timp de trei luni, făcând să se reverse mari binecuvântări peste casa gazdei.

14:1, 2 După ce David a fost consolidat ca rege peste întreg Israelul, Hiram, regele Tirului, a trimis oameni şi materiale ca să-i zidească lui David o casă. Acesta a fost începutul unei prietenii îndelungate şi apropiate care a continuat în timpul domniei lui Solomon.

14:3-7 David a păcătuit împotriva Domnului prin faptul că şi-a înmulţit nevestele. Lucrul acesta fusese însă expres interzis la Deuteronom 17:17. Cronici, deşi consemnează încălcarea comisă, nu menţionează implicaţia păcătoasă. Primii patru copii menţionaţi în versetul 4 au fost fiii Batşebei (1 Cro. 3:5). 2 Samuel 11 consemnează relaţia nepermisă pe care a avut-o David cu ea. Dar chiar şi aici vedem harul lui Dumnezeu la lucru, căci numele a doi dintre copiii rezultaţi din această căsătorie apar în genealogia Domnului nostru: Natan (Luca 3:31), un strămoş al Mariei, şi Solomon (Mat. 1:6), un strămoş al lui Iosif.

14:8-17 Auzind că David a fost făcut rege în Israel, filistenii au pornit la atac împotriva sa. David a întrebat pe Dumnezeu (v. 10) şi astfel a avut o biruinţă strălucită împotriva filistenilor. Idolii, care nu puteau să-i izbăvească pe cei ce li se închinau de Dumnezeul cel viu, au fost îndepărtaţi (2 Sam. 5:21) şi arşi (v. 12). Când filistenii şi-au revenit şi au lansat al doilea atac, David a întrebat din nou pe Domnul. Cu alte cuvinte, nu a presupus că dacă prima oară i-a dat undă verde să lupte împotriva filistenilor, şi a doua oară va face la fel. De data aceasta Dumnezeu a dăruit biruinţă printr-un plan de luptă cu totul diferit.

Aceste victorii au băgat groaza în inimile popoarelor din jur. Observaţi conexiunea dintre versetele 16 şi 17: „Şi David a făcut cum îi poruncise Dumnezeu... Apoi faima lui David s-a răspândit în toate ţările."

15:1-3 La trei luni după tragedia de la Perez Uza (cap. 13), David s-a pregătit din nou să aducă chivotul în capitala sa, Ierusalim. Dar de data aceasta a efectuat mai întâi o cercetare minuţioasă a legii, pentru a vedea cum trebuia să se facă acest lucru, şi abia apoi a trecut la acţiune, conform instrucţiunilor.

De data aceasta a fost pregătit un cort pentru chivot, nu o casă, deoarece aşa prevedea legea. Cortul a fost confecţionat probabil după acelaşi tipar ca cel pe care-l găsim întrebuinţat de Israel în Exod (Ex. 26). Dar chivotul era singurul mobilier din cortul lui David, întrucât cortul întâlnirii (tabernacolul), cu tot ce cuprindea el, s-a aflat la Ghibeon (16:39) până în zilele lui Solomon.

15:4-15 Apoi David a reunit căpeteniile caselor leviţilor. Mai marii preoţilor, Ţadoc şi Abiatar (1 Re. 4:4) au fost de asemenea convocaţi cu această ocazie (v. 11). Chivotul a fost purtat de data aceasta de oamenii autorizaţi să facă asta, şi în maniera corespunzătoare, cum poruncise Moise, potrivit cu cuvântul Domnului (v. 15). Prin urmare, demersul a fost încununat cu succes (16:1).

15:16-29 Dulcele psalmist al Israelului a făcut de asemenea pregătiri minuţioase ca strămutarea chivotului să se facă într-o

atmosferă de bucurie, cu cântece şi acompaniament de instrumente muzicale. David sărea de bucurie şi cânta la instrumente cu coarde şi harpe, şi toată lumea era plină de bucurie. O singură notă discordantă a apărut în această aleasă simfonie: Mical, soţia lui David, a privit cu dispreţ spre ceea ce făcea David (v. 29; cf. 2 Sam. 6:16 ff.).

16:1-3 De îndată ce chivotul a fost aşezat în cort, au fost aduse jertfe. Arderile de tot reprezentau expresia cea mai înaltă de închinare posibilă pe plan ceremonial (cf. Lev. 1). Jertfa era mistuită în întregime de flăcări, aroma ridicându-se spre cer, pentru ca Dumnezeu singur să Se poată bucura de ea.

Au fost aduse şi alte jertfe, printre care şi jertfa de pace. Acestea erau singurele jertfe levitice la care puteau participa toţi israeliţii. Grăsimea şi rinichii erau închinaţi Domnului pe altar, din care o parte era dată preoţilor iar restul aparţinea ofertantului, împărţindu-l cu familia şi prietenii săi înaintea Domnului (cf. Lev. 3). Ofranda de pace întruchipa comuniunea cu Domnul şi împărtăşirea din lucrurile bune pe care le dăruia Domnul. Atât jertfa de pace, cât şi cea de ardere de tot ocupau un loc proeminent în celebrarea sărbătorilor şi momentelor solemne din Israel. Negreşit şi ziua aceasta a fost o asemenea sărbătoare, la care a participat întregul Israel. Toţi au primit o porţie de carne, înainte de a se întoarce acasă (v. 3).

16:4-7 În continuare David a luat măsuri pentru ca starea aceasta de mulţumire şi bucurie să continue înaintea Domnului zi de zi, nu doar în ocazii speciale (cf. v. 37-42). Au fost desemnaţi leviţi care să comemoreze, să mulţumească şi să-L laude pe Domnul... cu... instrumentele muzicale şi cu glasul.

16:8-22 Psalmul consemnat cu această ocazie e alcătuit din două părţi. Versetele 8-22 sunt adresate Israelului iar versetele 23-34 sunt adresate tuturor naţiunilor. Psalmul se încheie cu versetele 35 şi 36. Avem de a face cu un fond comun psalmilor 105:1-15; 96:1-13; 106:1, 47, 48.

În versetele 8-22 israeliţii sunt îndemnaţi să preamărească în cântarea lor măreţia Domnului şi să caute faţa Lui. Să-şi aducă aminte de faptele Sale, de lucrările minunate pe care le-a făcut în trecut şi să-şi aducă aminte de legământul Său, de făgăduinţele necondiţionate pe care le-a făcut strămbunilor lor.

16:23-34 Trecând apoi la o perspectivă mondială, psalmistul îi îndeamnă pe toţi oamenii să vestească slava Domnului. Dumnezeu este un Dumnezeu de temut, deoarece este Domnul creaţiei. Lui i se cuvine slava, ca Dumnezeu al splendorii, tăriei şi maiestăţii. Spre El trebuie să ne îndreptăm cu bucurie, ca spre un Dumnezeu care susţine lumea întreagă, domnind peste ea.

16:35, 36 Această rugăciune de încheiere este aproape identică cu Psalmul 106:47, 48.

16:37.43 David a avut grijă să numească leviţi care să continue să conducă poporul în închinăciune faţă de Iehova, în faţa chivotului la Ierusalim şi de asemenea Ghibeon unde încă se mai aflau tabernacolul şi altarul arderilor de tot. La Ierusalim el a desemnat cântăreţi, uşieri şi trâmbiţaşi, toţi sub conducerea lui Abiatar. Preoţia lui Ţadoc îşi avea sediul la Ghibeon. Accentul principal în acest pasaj cade pe muzicieni. În versetul 38 avem probabil de a face cu doi Obed-Edom. Tot în versetul 38 precum şi în 42 avem doi Iedutuni... Acum după ce chivotul a fost dus cu bine în Sion, toţi oamenii s-au dus la casele lor iar David s-a întors acasă, ca să rostească o binecuvântare.

C. Dorinţa lui David de a construi Templul şi răspunsul lui Dumnezeu (cap. 17)

Capitolul 17 este împărţit în trei părţi: Dorinţa lui David de a-I construi lui Dumnezeu o casă (v. 1, 2), hotărârea lui Dumnezeu de a-i construi lui David o casă (v. 3-15) şi rugăciunea de răspuns a lui David (v. 16-27). O paralelă a acestui pasaj o găsim la 2 Samuel 7.

17:1-4 David i-a spus profetului Natan despre nemulţumirea sa de a trăi într-o locuinţă luxoasă, în timp ce chivotul legământului se afla într-un cort. Dorinţa sa de a-i construi lui Dumnezeu o casă a

fost primită, inițial, cu bucurie de Natan, care s-a pripit. Ulterior, după ce Domnul l-a corectat pe Natan, lui David i s-a spus că nu el este omul potrivit să realizeze această lucrare.

17:5, 6 Chivotul lui Dumnezeu nu stătuse niciodată într-o casă permanentă, ci într-un cort. De fapt până în acest moment, Dumnezeu nici nu poruncise să se construiască o atare casă. Ulterior David i-a dezvăluit fiului său, Solomon, un fapt nemenționat aici: anume că David nu era calificat să zidească templul, întrucât fusese implicat în prea multe vărsări de sânge și acte de violență (22:7, 8). Fiului său – un om al odihnei – îi revenea sarcina de a aduce chivotul Domnului la locul său de odihnă.

17:7-15 După cum Dumnezeu vorbise în harul Său patriarhilor din trecut, tot așa acum El îl alege pe regele-păstor al Israelului ca să primească o binecuvântare nemeritată. Aceste făgăduințe necondiționate sunt cunoscute sub denumirea de legământul davidic. 2 Samuel 7:12-16 și Psalmul 89 de asemenea consemnează legământul. John Walvoord rezumă prevederile sale:

> Prevederile legământului davidic cuprind următoarele: (1) David urmează să aibă un copil, ce încă nu i se născuse, care îi succede la tron și va consolida împărăția sa. (2) Fiul său (Solomon) va zidi templul pe care dorise David să-l construiască. (3) Tronul împărăției sale va fi statornicit pe vecie. (4) Tronul nu va fi smuls din mâna lui (a lui Solomon), chiar dacă păcatele săvârșite de acesta ar fi meritat această pedeapsă. (5) Casa lui David, tronul și împărăția sa vor fi statornicite pe veci.[14]

Legământul acesta, asemenea celorlalte legăminte necondiționate încheiate de Dumnezeu cu diverși oameni, joacă un rol important în relațiile sale cu omenirea. El este menționat în diverse alte locuri din Scriptură (de ex. la Isa. 9; Ier. 23,33; Ez. 37; Zah. 14). Legământul acesta își va găsi împlinirea finală și integrală în Domnul Isus Cristos, Căruia Îi aparțin tronul și împărăția pe veci.

17:16-27 Auzind aceste cuvinte, David s-a prosternut înaintea Domnului, vărsându-și inima în rugăciune fierbinte cu credință. Răspunsul său a demonstrat două dintre trăsăturile de bază ale caracterului lui David: umanitatea sa și încrederea în Domnul. Versetele 16 și 17 au inspirat fostul negustător de sclavi și mai târziu predicator al evangheliei, John Newton, să compună renumitul său imn spiritual „Amazing Grace" (Mărețul Har, în românește). Asemenea lui David și el și-a văzut nevrednicia și micimea ridicate însă pe culmi de nebănuit de mărețul har al lui Dumnezeu.[15]

D. Victoriile lui David (cap. 18–20)

Evenimentele rezumate în următoarele trei capitole (18–20) au avut loc, istoricește vorbind, după ce a fost făcut David rege (cap. 12) și înainte de a fi fost adus chivotul la Ierusalim (cap. 13–17).

Mulți din vecinii ostili ai Israelului au fost aduși acum sub control, așa cum rânduise Dumnezeu inițial. Până în acel moment, păcatul și neascultarea îl ținuseră pe Israel într-o stare de supunere în fața celor pe care ar fi trebui să-i cucerească. Acum însă popoarele din jur au început să plătească tribut Israelului, în semn de recunoaștere a superiorității și puterii sale.

18:1-6 Filistenii, moabiții, sirienii și edomiții au fost cu toții înfrânți deoarece Domnul l-a păzit [l-a „ajutat", NASB] pe David pretutindeni pe unde s-a dus.

Versetul 4 consemnează un alt eșec din partea lui David de a respecta legile privitoare la comportamentul regilor Israelului (Deut. 17:15-17). Mai întâi el și-a înmulțit numărul nevestelor pe care și le-a luat (14:3), după care și-a înmulțit numărul cailor.

18:7-11 În continuare s-au strâns multe bogății. De pildă, toate felurile de articole de aur, argint și bronz au fost consacrate Domnului, urmând să fie ulterior folosite de Solomon la clădirea templului.

18:12, 13 Cei optsprezece mii care au fost omorâți de Abișai sunt atribuiți lui David în pasajul paralel de la 2 Sam. 8:13. A se vedea comentariul de acolo privitor la soluționarea acestei aparente discrepanțe.

18:14-17 Dușmanii lui David au început să-i simtă mânia, dar locuitorii Israelului

s-au bucurat de neprihănire şi dreptate. David a fost nu doar un bun general, ci şi un administrator eficient. Slujbaşii şi ofiţerii lui David sunt enumeraţi aici, precum şi la 2 Samuel 8:16-18. Lui Dumnezeu Îi face plăcere să dea credit, să recunoască slujirea acordată Lui şi liderilor Săi.

19:1-4 Nahaş luptase împotriva Israelului în zilele lui Saul (1 Samuel 11). Evident el făcuse de asemenea unele servicii nemenţionate lui David în timpul domniei lui Saul. Din pricina aceasta, au fost trimişi soli la fiul său, Hanun, ca să-l mângâie pentru pierderea suferită de acesta prin moartea tatălui său. Dar Hanun a dat curs unor sfaturi neînţelepte, tratând ambasadorii lui David ruşinos.

19:5-7 Temându-se de represalii, locuitorii din Amon au angajat serviciile unor mercenari, pregătindu-se pentru război.

19:8-15 Ioab împreună cu fratele său Abişai au înfrânt forţele combinate ale amoniţilor şi sirienilor. Îndemnul lui Ioab din versetul 13 i-a inspirat pe israeliţi, demonstrând că acest lider militar poseda viziunea corectă în materie de lupte militare.

19:16-19 Sirienii... au trimis să le fie aduse rudele lor de dincolo de Râu, plănuind să se răzbune pentru pierderile suferite recent. David şi-a dat seama de pericol, drept care şi-a strâns numaidecât forţele şi a lansat ofensiva. Armata, condusă de Şofac, nu a putut rezista în faţa forţelor israeliene, care i-au făcut pe sirieni slujitorii lui David.

20:1, 2 Ioab fusese trimis de către regele David să atace cetatea Raba (Ammanul din zilele noastre), în timp ce David însuşi a rămas în Ierusalim (2 Sam. 12:1). Asediul a durat probabil doi ani. În acest timp, David s-a încurcat cu Batşeba, soţia lui Urie, unul din cei treizeci de „viteji ai săi." La 2 Samuel 12 ni se spune despre păcatul lui David şi refacerea sa, dar, în ton cu formatul general al cărţii Cronici, păcatul acesta nu este menţionat aici. Ioab l-a chemat pe David când cetatea era pe punctul de a ceda, şi coroana monarhului învins a fost aşezată pe capul lui David.

20:3 Versetul acesta se referă probabil doar la oamenii de război. Întrucât textul ebraic este oarecum dificil de interpretat aici, o posibilă redare oferită de unii comentatori ar fi că oamenii au fost obligaţi să efectueze muncă forţată (vezi notele de la 2 Samuel 12).

20:4-8 Trei uriaşi au fost ucişi în cursul luptelor cu duşmanii de care a avut Israel parte în permanenţă, respectiv filistenii. Sibechai l-a ucis pe Sipai... la Ghezer, Elhana... l-a ucis pe Lahmi (numit Goliat la 2 Sam. 21) iar nepotul lui David, Ionatan (fiul fratelui său)... Şimea, sau Şamma) a doborât un uriaş care avea şase degete la fiecare mână şi şase degete la fiecare picior. Matthew Henry aplică acest verset la noi cei de azi:

> Slujitorii lui David, deşi oameni de statură obişnuită, s-au dovedit prea puternici pentru uriaşii din Gath, în toate confruntările, deoarece aceştia Îl aveau pe Dumnezeu de partea lor.... Nici nouă nu trebuie să ne fie frică de oameni mari care ni se împotrivesc, atâta timp cât Îl avem pe măreţul Dumnezeu de partea noastră. Ce contează un deget în plus la mână sau un deget în plus la picior, în încleştarea cu Cel Atotputernic?[16]

E. Recensământul şi ciuma (cap. 21)

Când comparăm acest capitol cu textul paralel de la 2 Samuel 24, la început nu ne dăm seama ce a stat în spatele păcatului lui David de a efectua numărătoarea poporului. 2 Samuel ne spune că Domnul l-a mânat pe David să numere poporul Israel, deoarece mânia Sa se aprinsese împotriva naţiunii. Aici ni se spune că Satana a fost cel care l-a incitat pe David să facă recensământul. Desigur, ambele afirmaţii sunt adevărate. Dumnezeu i-a permis lui Satan să-l ispitească pe David. Dumnezeu nu este autorul răului, dar El îngăduie răul, făcându-l să slujească scopurile Sale mai dinainte rânduite.

Pentru discrepanţele dintre cifrele oferite în acest capitol şi cele din 2 Samuel 24, vezi Notele finale.[17]

21:1-7 Ioab s-a împotrivit din capul locului ideii recensământului. El a executat ordinele regelui, dar nu cu prea mare

tragere de inimă. Levi nu a fost cuprins în recensământ, poate pentru faptul că acest trib era răspândit peste tot în Israel și Iuda, ceea ce ar fi făcut ca numărătoarea sa să fie foarte dificilă. Probabil Beniamin a fost omis deoarece recensământul a fost suspendat înainte de a se fi ajuns la acest trib (1 Cro. 27:24). În cadrul numărătorii poporului nu s-a strâns nici o răscumpărare, cum se poruncise la Exod 30:12. Neascultarea și mândria lui David au atras după ele grave consecințe.

21:8-15 Deși David a păcătuit nespus de mult, el a fost întotdeauna gata să mărturisească imediat și să se smerească înaintea Domnului. Când i s-a dat prilejul să aleagă pedeapsa pentru fărădelegea comisă, a ales să cadă în mâna Domnului, deoarece știa că El este plin de îndurare. Șaptezeci de mii de oameni au fost uciși înainte de a fi stopată ciuma.

Nouă ni se pare probabil foarte severă această pedeapsă. Avem cu toții slăbiciuni și păcate ce ne dau târcoale. David a fost, în general, un om smerit, dar în această împrejurare a căzut în străvechiul păcat al diavolului: mândria. Matthew Henry aplică acest lucru la noi toți:

> El se simțea mândru de mulțimea supușilor săi, dar Justiția divină a urmat un curs diferit, reducând numărul locuitorilor. Pe bună dreptate ni se iau nouă, celor slăbiți și înciudați, acele lucruri de care suntem cei mai mândri.[18]

21:16, 17 Când și-a ridicat David ochii a văzut o scenă terifiantă: îngerul Domnului cu sabia întinsă deasupra Ierusalimului preaiubit. Răspunsul său a fost mai bun decât cel pe care l-ar da majoritatea credincioșilor, când sunt surprinși în vreun păcat greu sau vreun act major de neascultare. Rezumatul în patru puncte oferit de Henry privitor la modul în care a suportat David mustrarea Domnului s-ar putea dovedi extrem de util pentru noi toți, în special pentru aceia care ocupă un loc de conducere.

> 1. El a făcut o mărturisire plină de căință a păcatului și s-a rugat fierbinte să-i fie iertat, v. 8. A recunoscut că a păcătuit și că a păcătuit rău de tot, că a procedat foarte nechibzuit. Și a cerut cu căință ca indiferent cum va fi el însuși corectat pentru acest păcat, să fie îndepărtată fărădelegea. 2. A acceptat pedeapsa pentru nelegiuirea sa: „Mâna Ta să fie peste mine și peste casa tatălui meu, v. 17. Primesc nuiaua, dar lasă-mă pe mine să sufăr, căci sunt un păcătos. Al meu este capul păcătos asupra căruia trebuie să cadă sabia." 3. El s-a aruncat cu totul asupra îndurării lui Dumnezeu (deși știa că Dumnezeu era supărat pe el) și nu și-a permis să aibă resentimente față de El. Orice ar fi, să cădem în mâinile Domnului, căci îndurările Sale sunt mari, v. 13. Oamenii buni, chiar atunci când Dumnezeu Se încruntă la ei, nu gândesc decât bine despre El. Deși mă va ucide, totuși mă voi încrede în El. 4. El a exprimat o preocupare plină de duioșie față de popor, inima fiindu-i îndurerată la gândul că oamenii vor fi loviți cu ciumă din pricina nelegiuirii sale: „Oile acestea, ce-au făcut ele oare?"[19]

21:18-26 Prin intermediul lui Gad, Domnul l-a îndrumat pe David să achiziționeze aria lui Ornan (*Arauna* la 2 Samuel), un iebusit, și să zidească un altar pe care să aducă jertfe. Ornan i-a oferit însă pământul respectiv lui David în dar, dar regele a insistat că nu va accepta, decât dacă-l lasă să achite costul său. Versetul 24 ilustrează un important principiu spiritual: Slujirea eficace este întotdeauna costisitoare. Această arie a devenit ulterior locul pe care s-a construit templul (2 Cro. 3:1).

21:27-30 Avraam l-a adus pe Isaac să fie jertfit pe muntele Moria (Gen. 22). Aici s-a oprit ciuma și când Domnul a poruncit îngerului, acesta a băgat sabia în teacă, așa cum citim în acest capitol. Aici s-a aflat templul. Și credem că aici, pe același versant, deși nu chiar în locul respectiv, Domnul Isus a murit pe cruce pentru păcatele omenirii.

Realizarea că locația ariei avea să fie noul centru de închinăciune ar putea fi în măsură să explice teama lui David de a se duce la Ghibeon pentru a cere călăuzire.

F. Pregătirile pentru templu (cap. 22–26)

1. Materialele, oamenii și motivația (cap. 22)

22:1-5 David a recunoscut că aria

(21:28) era locul pe care se va construi în viitor templul şi altarul arderilor de tot. Prin urmare, a început să facă pregătiri pentru lucrările de construcţie, deşi ştia că Solomon avea să fie cel care va beneficia de privilegiul de a construi templul. Străinii menţionaţi în versetul 2 erau canaaniţii care au rămas în ţară (1 Re. 9:20, 21). Israel ar fi trebuit să-i nimicească pe aceştia, dar, întrucât nu au făcut lucrul acesta, evreii i-au forţat acum să presteze muncă forţată.

22:6-13 În cadrul unei cuvântări relativ formale adresate lui Solomon, David a reiterat dorinţa sa de a fi construit el însuşi templul, dar a fost descalificat pentru că a fost un om al sângelui şi că Domnul a promis că fiul său, Solomon, va zidi casa lui Dumnezeu. El s-a rugat apoi ca Domnul să fie cu Solomon, să-i dea înţelepciune şi pricepere şi l-a îndemnat pe Solomon să asculte de legea lui Dumnezeu.

22:14-16 În fine, David i-a spus lui Solomon despre toată osteneala pe care şi-a dat-o de a pregăti materialele şi muncitorii pentru sarcina ce-i stătea în faţă lui Solomon. Şi a sfârşit cu sfatul pe care toţi creştinii ar trebui să-l ia în seamă: „Puneţi-vă acum inima... şi ziditi sfântul lăcaş."

2. Diviziile şi atribuţiile leviţilor (cap. 23–26)

23:1-3 Către sfârşitul domniei lui David, s-a efectuat un recensământ al leviţilor de la vârsta de treizeci şi nouă de ani în sus, vârsta la care erau autorizaţi să înceapă serviciul activ.

23:4, 5 Cei treizeci şi opt de mii de bărbaţi au fost împărţiţi apoi în patru grupe generale: douăzeci şi patru de mii – supraveghetori ai templului; şase mii – demnitari şi judecători; patru mii – uşieri şi patru mii muzicieni şi cântăreţi, care să se închine necurmat înaintea Domnului. Aceste instrucţiuni au fost de inspiraţie divină şi i-au fost transmise lui David prin profeţii săi (2 Cro. 29:25).

23:6-24 În versetele 6-23, ne sunt prezentate din nou genealogiile leviţilor: gherşoniţii (v. 7-11), cohatiţii (chehatiţii) (v. 12-20) (inclusiv Moise şi Aaron, cei mai renumiţi dintre toţi leviţii), şi merariţii (v. 21-23).

Anumite funcţii preoţeşti fuseseră încredinţate exclusiv lui Aaron şi fiilor săi pe vecie (v. 13). Tămâierea, slujba adusă Domnului în locul sfânt şi în Sfânta Sfintelor (unde intra doar marele preot), precum şi binecuvântarea în numele lui Iehova (Nu. 6:23-27) – toate acestea erau rezervate exclusiv preoţilor.

23:25-27 Apoi ne sunt prezentate atribuţiile leviţilor. De acum încolo ei nu vor mai duce tabernacolul şi mobilierul său, cum le poruncise Moise, deoarece templul va fi o locuinţă permanentă pentru Dumnezeu. În ultimele sale cuvinte, David a redus vârsta minimă (pentru slujire) de la douăzeci de ani în sus, deoarece era nevoie de braţe de muncă suplimentare în cadrul slujbei de la templu.

23:28-32 Cei 600 de judecători au fost răspândiţi probabil pe întreg teritoriul Israelului, pe când leviţii au slujit în legătură cu templul de la Ierusalim. Cei 24 000 de supraveghetori ai lucrării de la templu urmau să se îngrijească de nevoile preoţilor, în cadrul atribuţiilor enumerate în versetele 28-32.

24:1-19 În capitolul 24 ni se spune cum s-au alcătuit diviziile preoţeşti şi levitice. Erau douăzeci şi patru de case sau divizii de preoţi (v. 1-19) şi douăzeci şi patru de divizii de leviţi (v. 2-31). Fiecare divizie urma să slujească în templu prin rotaţie, pe baza unei programări, pentru ca fiecare să poată sluji circa două săptămâni din an. Zaharia (Luca 1:5) făcea parte din cursul al optulea, respectiv cursul lui Abiia v. 10).

Casele celor doi fii ai lui Aaron care au supravieţuit, Eleazar şi Itamar, cuprindeau preoţia, şaisprezece divizii aparţinând primului din ei iar opt divizii fiind ale celuilalt (v. 4). Tragerea la sorţi s-a făcut în prezenţa lui David, a liderilor Israelului şi a preoţilor Ţadoc şi Ahimelec. Rezultatele au fost consemnate cu multă grijă de scribul Şemaia.

24:20-31 Leviţii au tras şi ei la sorţ înaintea lui David şi a prinţilor. Se pare că prin tragere la sorţi se făcea repartiţia fiecărui om la una din divizii.

25:1-7 În capitolul 25 alţi fii ai lui Levi, cântăreţii şi muzicienii, sunt repartizaţi pe schimburi, pentru a-şi desfăşura slujba

sfântă. Aceştia sunt fiii lui Asaf (v. 2), Iedutun (v. 3), şi Heman (v. 4, 5). Aceşti două sute optzeci şi opt de bărbaţi au fost desemnaţi să cânte în casa Domnului, acompaniaţi de chimvale, instrumente cu coarde şi harpe (v. 6, 7).

25:8-31 Ei au fost împărţiţi pe douăzeci şi patru de schimburi, prin tragere la sorţi, cum reiese din versetele 8-31.

26:1-19 Detaliile privitoare la uşieri şi la porţile pe care au fost desemnaţi prin tragere la sorţi să le păzească sunt prezentate în continuare. Aici îi găsim pe cohatiţi (v. 1), „...datoria lor fiind de a preveni cutezanţa de care s-a făcut vinovat tatăl lor (Num. 16). Aşa sunt căile lui Dumnezeu."[20] Tot aici îl găsim şi pe Obed-Edom, care a găzduit chivotul, după moartea lui Uza (13:14). Dumnezeu nu a uitat credincioşia sa.

Din versetul 18 reiese că erau patru uşieri sau paznici ai templului, la un dig din prelungirea uneia dintre porţi şi alţi doi la celălalt capăt al digului ce ducea la **Parbar**, probabil o curte sau o prelungire spre vest a templului.[21]

26:20-28 Unii leviţi au fost desemnaţi să păzească vistieria templului, vistieria lucrurilor dedicate şi ofrandele de bună voie ce fuseseră consacrate Domnului.

26:29-32 Un al treilea grup de leviţi a fost pus deoparte, aceştia urmând să fie dregători şi judecători, o mie şapte sute... la vest de râul Iordan şi două mii şapte sute pe malul de este al râului Iordan, în Ghilead.

G. Liderii militari şi guvernamentali (cap. 27)

27:1-15 Armata, asemenea leviţilor servea în cadrul unor divizii. În fiecare lună făceau de serviciu douăzeci şi patru de mii de bărbaţi. Toţi comandanţii sunt enumeraţi printre vitejii lui David (cap. 11 şi 2 Sam. 23).

27:16-22 Triburile sunt enumerate în ordinea corespunzătoare. Mai întâi sunt enumeraţi fiii lui Leah, în ordinea naşterii: rubeniţii, simeoniţii, leviţii, Iuda, Isahar şi Zebulon. Apoi fiii Rahelei: Iosif (reprezentat de fiii săi, Efraim şi Manase) şi apoi Beniamin. Copiii Bilhei sunt prezentaţi în continuare (dar nu în ordine cronologică): Neftali şi Dan. Fiii Zilpei (Gad şi Aşer) nu sunt menţionaţi aici.

27:23, 24 Cei de douăzeci de ani şi sub această vârstă nu sunt înregistraţi în recensământul ordonat de David. Recensământul nu s-a încheiat, deoarece mânia Domnului a venit din cer înainte ca Ioab să fi terminat numărătoarea. Ruşinat probabil de păcatul său, David a ordonat ca rezultatele buclucaşului recensământ să nu fie trecute în analele publice.

27:25-34 David avea doisprezece oficiali care răspundeau de chestiunile de ordin intern. De asemenea a avut consilieri şi prieteni apropiaţi, cu care s-a consultat. Trista istorie a lui Ahitofel este prezentată la 2 Samuel 15 şi 17. Asemenea lui Ioab, acesta a fost un om privilegiat, dar cu un caracter nedemn. De un caracter mult mai nobil a dat dovadă Huşai, un slujitor care nu s-a scos pe sine în evidenţă. Fiecare a cules exact ceea ce semănase (vezi 2 Sam. 15–17). Ambii l-au slujit pe rege, dar fiecare a făcut-o din raţiuni diferite. Oportunistul trudeşte pentru a-şi asigura propria sa preamărire, pe când slujitorul o face pentru slava stăpânului său.

H. Ultimele zile ale lui David (cap. 28, 29)

28:1-8 David i-a convocat la Ierusalim pe toţi liderii diverselor divizii şi pe dregătorii triburilor, împreună cu căpitanii. Din nou el le explică dorinţa sa de a construi o casă pentru Domnul, precum şi motivele pentru care nu i s-a îngăduit să facă acest lucru. Totuşi el arată că a fost ales şi confirmat ca rege al Israelului şi că fiul său, Solomon, a fost ales să-i succeadă pe tronul ţării. Întrucât tronul lui David a fost puternic statornicit de Domnul, oamenii aveau acum datoria să asculte de Dumnezeu sub domnia lui Solomon, aşa cum făcuseră sub domnia lui David.

28:9, 10 În continuare David s-a adresat fiului său. Versetul 9 conţine o poruncă, o promisiune şi un avertisment. *Porunca:* **„Cât despre tine, fiul meu Solomon, cunoaşte pe Dumnezeul tatălui tău şi slujeşte-I cu o inimă fidelă şi cu o minte binevoitoare."** *Promisiunea:* **„Dacă-L vei**

căuta, Se va lăsa găsit de tine." *Avertismentul:* **„Dar dacă-L vei părăsi, şi El te va lepăda pe vecie."** Întrucât Domnul l-a desemnat pe Solomon să fie cel care va construi templul, Solomon avea datoria să pornească cu curaj la lucru şi să înfăptuiască această lucrare.

28:11-19 Dar, asemenea lui Moise odinioară, Solomon a fost înştiinţat că va trebui să construiască după modelul ce i-a fost transmis de Duhul Sfânt, probabil printr-un vis. Nu era loc aici imaginaţiei sau ingeniozităţii omeneşti. Asta pentru că templul este un tip al lui Cristos. David i-a dat lui Solomon planurile pe care le întocmise sub inspiraţia Duhului. Ba chiar şi materia primă ce urma să fie folosită la fiecare piesă de mobilier fusese cântărită. (Detalii suplimentare sunt prezentate la 2 Cro. 2–4). Carul, adică heruvimii de aur (v. 18), înseamnă, în opinia lui Unger, „heruvimii drept carul pe care intră Dumnezeu sau este întronat."[22]

28:20, 21 Solomon era acum în posesia planurilor. Materialele fuseseră adunate deja. Slujitorii templului, leviţii, fuseseră repartizaţi deja, fiecare cu atribuţiile sale. Dumnezeu era cu el şi nu avea să-l părăsească. Prin urmare, tatăl său îl îndeamnă din nou pe Solomon: **„Fii tare, curajos şi lucrează!"**

29:1-9 Deşi Regele David dăruise deja atât de mult pentru lucrarea templului, ca o ultimă ofrandă personală şi ca pildă pentru popor, el dedică acum alte cantităţi de argint şi de aur din fondurile sale personale, îndemnându-i pe oameni să dea cu mână largă. Generozitatea cu care au răspuns ei la acest apel a umplut de bucurie, atât inima lor, cât şi a regelui.

29:10-19 Apoi David a rostit o minunată rugăciune de închinare şi mulţumire, lăudându-L pe Domnul, care este vrednic de toată cinstea, **„A Ta este, Doamne, mărirea, puterea şi măreţia, strălucirea şi slava, căci tot ce este în cer şi pe pământ este al Tău; a Ta, Doamne, este împărăţia, căci Tu Te înalţi ca un stăpân mai presus de orice!"** David a recunoscut că nici el, nici poporul nu erau vrednici să-I dea lui Dumnezeu şi că ceea ce au dat ei a venit, oricum, din mâna Domnului. Apoi s-a rugat ca devotamentul dovedit de popor cu acel prilej (o inimă *dreaptă*, v. 17) să devină o trăsătură permanentă de caracter (o inimă *care se reazemă* pe Domnul, v. 18) iar fiul său să aibă o inimă fidelă (v. 19) în lucrarea de zidire a templului.

29:20-22a Când a lansat apoi un apel către israeliţi să binecuvânteze pe Domnul, aceştia s-au plecat şi s-au prosternut înaintea Domnului şi a regelui. A doua zi au jertfit 3000 de animale, mâncând şi bând înaintea Domnului.

29:22b-25 Solomon a fost făcut rege, a doua oară (v. 22; cf. 23:1); apoi, după moartea lui David, el s-a aşezat pe tron, bucurându-se de binecuvântarea Domnului şi de adeziunea poporului. Glorioasa sa împărăţie întruchipează anticipativ splendoarea domniei de o mie de ani a lui Cristos pe întreg pământul.

29:26-30 Întâi Cronici se încheie cu un scurt rezumat al domniei lui David, care a murit sătul de zile (avea şaptezeci de ani), bogăţii şi onoare.

NOTE FINALE

[1](Intro) Astfel când Domnul nostru vorbeşte despre sângele lui Abel (Gen. 4:10, 11) până la sângele lui Zaharia fiul lui Berehia (2 Cro. 24:20, 21), El spune, de fapt, „de la Geneza la Maleahi" (sau Apocalipsa).

[2](Intro) S-ar putea deduce că cronicarul a completat secţiunile netratate de cărţile Samuel şi Regi.

[3](Intro) Dacă cartea Cronici ar fi o paralelă lărgită a cărţilor Samuel şi Regi, atunci negreşit ar fi criticată pe motiv că ar fi redundantă.

[4](Intro) William Kelly, *Lectures on the Books of Chronicles*, p. 13.

[5](Intro) *Ibid.*

[6](Intro) Septuaginta traduce termenul prin *văzători*, termenul ebraic pentru *văzători* fiind apropiat de numele *Hozai*.

[7](Intro) W. Graham Scroggie, *Know Your Bible*, Vol. 1, *The Old Testament*, p. 86.

[8](1:Intro) Traducerea „The New King James Version," pe al cărei text se bazează *Comentariul Biblic al Credinciosului*,

prezintă note de subsol dezvoltate, în majoritatea ediţiilor, dar editorul VT precum şi editorul executiv, traducătorii şi comitetul de revizie – cu toţii aderă la poziţia teologică conform căreia, în forma sa iniţială, în original, Biblia este lipsită de erori.

9(2:1–4:23) H. A. Ironside, *The Continual Burnt Offering*, Lectura pentru 12 martie.

10(7:13) *Iahziel* şi *Şalum* ilustrează nume ce sunt puţin diferite de grafia în care le găsim în Geneza (Iahzeel şi Şillem în Gen. 46:24; cf. nota de subsol a ediţiei NKJV).

11(8:29-40) Vocabula „boşet" din numele lui Mefiboşet (cf. Işboşet) înseamnă *„ruşine."* În loc să menţioneze numele unei zeităţi păgâne (în cazul de faţă Baal), evreii evlavioşi îl înlocuiau cu această expresie de înfierare a idolatriei.

12(10:1-5) C. H. Spurgeon, *Spurgeon's Devotional Bible*, p. 265.

13(11:20, 21) În versiunea siriacă, găsim termenul „treizeci" (vezi nota de subsol a ediţiei NKJV).

14(17:7-15) John Walvoord, citat de J. Dwight Pentecost, *Things to Come*, p. 101, 102.

15(17:16-27) Samuel Willoughby Duffield, *English Hymns: Their Authors and History*, p. 166.

16(20:4-8) Matthew Henry, „1 Chronicles," în *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, II:887.

17(21:Intro) Aparentele discrepanţe din cifrele de la 2 Samuel 24 şi cele de la 1 Cronici 21 se pot reconcilia în felul următor:

2 SAMUEL 24	*1 CRONICI 21*
1. *Cifrele recensământului*	
800 000 de viteji ai Israelului care scoteau sabia (v. 9).	1 100 000 – toţi israeliţii care scoteau sabia (v. 5)
500 000 de oameni ai lui Iuda (v. 9)	470 000 de bărbaţi din Iuda care scoteau sabia (v. 5)
1 300 000 bărbaţi	1 570 000 bărbaţi

A se observa însă clasificările diferite: vitejii Israelului faţă de *tot Israelul*; bărbaţii lui Iuda, faţă de bărbaţii lui Iuda *care scoteau sabia*. Cifrele includ neapărat categorii diferite.

2. *Anii foametei*

şapte ani (v. 13)	trei ani (v. 12)

În aceşti ani ar putea fi incluşi şi cei trei ani de foamete cauzaţi de uciderea de către Saul a ghibeoniţilor (2 Sam. 21:1). Dacă David a ales aceşti trei ani suplimentari, orice parte a unui an intercalat ar conta drept un an întreg şi astfel numărul total de ani cât a ţinut foametea ar fi de şapte.

2. *Preţul achitat lui Arauna (Ornan) pentru teren*

50 de sicli (v. 24)	600 de sicli (v. 25)

Cei cincizeci de sicli au fost pentru arie şi pentru boi. Cei 600 de sicli au fost pentru „locul acestei arii" (v. 22), adică o zonă mai mare, în care se înscria şi aria propriu-zisă.

18(21:8-15) Henry, „1 Chronicles," II:889.

19(21:16, 17) *Ibid.*

20(26:1-19) George Williams, *The Student's Commentary on the Holy Scriptures*, p. 236.

21(28:1-19) Conform altei teorii, *Parbar* a fost o suburbie a Ierusalimului. Nu se cunoaşte sensul exact al termenului.

22(28:11-19) Merrill F. Unger, *Unger's Bible Dictionary*, p. 190.

BIBLIOGRAFIE

Henry, Matthew. "1 Chronicles" şi "2 Chronicles." În *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*. Vol. 2. Retip. McLean, VA: MacDonald Publishing Company, n.d.

Keil, C. F. "The Books of the Chronicles." În *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vol. 9. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.

Kelly, William. *Lectures on the Books of Chronicles*. Oak Park, IL:Bible Truth Publishers, 1963.

Payne, J. Barton, "I and II Chronicles." În *The Wycliffe Bible Commentary*. Chicago:Moody Press, 1962.

Sailhamer, John. *First and Second Chronicles. Everyman's Bible Commentary*. Chicago:Moody Press, 1983.

Zockler, Otto. "The Books of the Chronicles." În *Commentary on the Holy Scriptures, Critical, Doctrinal, and Homiletical*. Vol. 4. Retip. (24 vol. în 12). Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1960.

DOI CRONICI

Introducere

„Cartea 2 Cronici schițează disciplina lui Dumnezeu, bazată pe promisiunile Sale necondiționate. Perioada de 427 de ani pe care o parcurge prezintă domniile a nouăsprezece regi ai regatului Iuda. Șapte au fost buni, fiind asemuiți cu David; zece au fost regi răi, asemuiți cu Israel sau Ieroboam; doi au fost buni, dar s-au transformat în regi răi, respectiv Solomon și Ioaș. Vedem aici disciplina care se transformă în judecată."

– John Heading

Pentru Introducere, a se vedea 1 Cronici.

SCHIȚA

I. ÎMPĂRĂȚIA LUI SOLOMON (cap. 1–9)

- A. Închinăciunea, înțelepciunea și bogăția lui Solomon (cap. 1)
- B. Pregătirea, construirea și dedicarea templului de către Solomon (cap. 2–7)
  Excurs pe tema aparentelor discrepanțe
- C. Solomon în toată splendoarea sa (8:–9:28)
- D. Moartea lui Solomon (9:29-31)

II. DIVIZAREA ÎMĂRĂȚIEI (cap. 10)

III. REGATUL IUDA (11:1–36:19)

- A. Regele Roboam (cap. 11, 12)
- B. Regele Abiia (cap. 13)
- C. Regele Asa (cap. 14–16)
- D. Regele Iehosafat (cap. 17–20)
- E. Regele Iehoram (cap. 21)
- F. Regele Ahazia (22:1-9)
- G. Uzurparea reginei Atalia (22:10–23:21)
- H. Regele Ioaș (cap. 24)
- I. Regele Amazia (cap. 25)
- J. Regele Uzia (cap. 26)
- K. Regele Iotam (cap. 27)
- L. Regele Ahaz (cap. 28)
- M. Regele Ezechia (cap. 29–32)
- N. Regele Manase (33:1-20)
- O. Regele Amon (33:21-25)
- P. Regele Iosia (cap. 34, 35)
- Q. Regele Iehoahaz (36:1-3)
- R. Regele Iehoiachim (36:4-8)
- S. Regele Iehoiachin (36.9, 10)
- T. Regele Zedechia (36:11-19)

IV. CAPTIVITATEA BABILONEANĂ (36:20, 21)

V. DECRETUL LUI CIRUS (36:22, 23)

COMENTARIU

Împărțirea cărții în două părți, 1 și 2 Cronici, s-a făcut din rațiuni de convenienţă. În original ele au format un singur volum. Astfel 2 Cronici continuă cu precizie exact din punctul în care s-a încheiat 1 Cronici. Linia de demarcație a fost însă bine aleasă: între domnia lui David și cea a lui Solomon.

În 1 Cronici 29 David l-a instalat pe Solomon ca succesor al său. 2 Cronici continuă firul spiței davidice de la Solomon la Captivitatea Babiloneană. 1 și 2 Regi parcurg în esență aceeași perioadă de timp, dar la Cronici accentul cade aproape exclusiv pe regatul Iuda. Regii Israelului sunt menționați doar în măsura în care au avut de a face cu istoria regatului Iuda. De asemenea, accentul în cartea Cronici este *spiritual*, pe când în cartea Regi este *istoric*. Deși o mare parte a materialului este identic în ambele cărți, Cronici conține uneori detalii ce nu se regăsesc în Regi, asta pentru că Cronici a fost scrisă la o dată ulterioară și cu un scop diferit. Vom comenta asupra unora dintre deosebirile dintre cele două cărți, dar va fi imposibil să ne referim în profunzime la toate. (Alte cărți au fost scrise în acest scop).

I. ÎMPĂRĂȚIA LUI SOLOMON (cap. 1–9)

A. Închinăciunea, înțelepciunea și bogăția lui Solomon (cap. 1)

1:1-3 1 Regi 1–3 ne spune ce s-a întâmplat între moartea lui David (1 Cro. 29) și timpul când Solomon a fost instalat ca rege. Adoniia și Ioab au fost uciși în cadrul unei lupte pentru putere, când Solomon a consolidat tronul tatălui său în conformitate cu cuvântul Domnului (1 Cro. 22:9, 10).

După ce și-a consolidat împărăția, Solomon și-a convocat subordonații, organizând o procesiune solemnă la Ghibeon, unde se afla tabernacolul.

1:4-6 David mutase chivotul la Ierusalim (1 Cro. 13–15), dar restul mobilierului tabernacolului se afla la Ghibeon, inclusiv altarul de bronz. Pe acest altar Solomon a adus o mie de jertfe arse de tot, un exemplu grăitor al devotamentului și loialității sale față de Iehova, Dumnezeul tatălui său.

1:7-12 Dumnezeu i S-a arătat în aceeași noapte într-un vis, întrebându-l ce-și dorește cel mai mult (v. 7; 1 Re. 3:5). Cererea pe care i-o adresează Solomon lui Dumnezeu să-i dăruiască înțelepciune și cunoștință ca să poată conduce poporul cum se cuvine I-a plăcut atât de mult Domnului încât i-a promis bogății, averi și onoare. Într-o privință, Dumnezeu i se arată fiecărui credincios, întrebându-l ce dorește. Ceea ce ne dorim în viață în mare măsură stabilește ce obținem.

1:13-17 Solomon a revenit la Ierusalim, începând o domnie de mare prosperitate. Versetele acestea se opresc asupra carelor sale, călăreților, orașelor unde stăteau carele, argintului și aurului, precum și lemnului de cedru și cailor săi. Dar însăși prosperitatea aceasta conținea germenii viitoarei căderi, cum adesea se întâmplă în viață.

B. Pregătirea, construirea și dedicarea templului de către Solomon (cap. 2-7)

2:1, 2 Pregătindu-se pentru lucrările propriu-zise de construire a templului, Solomon a ales șaptezeci de mii de bărbați care să care materialele, plus optzeci de mii de cioplitori în piatră și trei mii șase sute de supraveghetori.

2:3-10 Apoi a trimis soli la regele Tirului, Hiram, cel care îi asigurase lui David cedrii pentru construirea palatului regal, solicitându-i ca acum să-l ajute și pe el. După ce a descris semnificația spirituală a proiectului, Solomon a cerut concret să-i fie împrumutați meșteri pricepuți care să lucreze cu artizanul pe care-l angajase David. De asemenea i-a solicitat lui Hiram lemnul necesar. Solomon a promis că va plăti cum se cuvine orice manoperă ce i se va acorda. Se pare că există o discrepanță aici față de suma reală.[1]

Discrepanțe aparente

Comentând pe marginea cărții 2 Cronici.

DOI CRONICI

Introducere

„Cartea 2 Cronici schițează disciplina lui Dumnezeu, bazată pe promisiunile Sale necondiționate. Perioada de 427 de ani pe care o parcurge prezintă domniile a nouăsprezece regi ai regatului Iuda. Șapte au fost buni, fiind asemuiți cu David; zece au fost regi răi, asemuiți cu Israel sau Ieroboam; doi au fost buni, dar s-au transformat în regi răi, respectiv Solomon și Ioaș. Vedem aici disciplina care se transformă în judecată."

– John Heading

Pentru Introducere, a se vedea 1 Cronici.

SCHIȚA

I. ÎMPĂRĂȚIA LUI SOLOMON (cap. 1–9)

- A. Închinăciunea, înțelepciunea și bogăția lui Solomon (cap. 1)
- B. Pregătirea, construirea și dedicarea templului de către Solomon (cap. 2–7)
  Excurs pe tema aparentelor discrepanțe
- C. Solomon în toată splendoarea sa (8:–9:28)
- D. Moartea lui Solomon (9:29-31)

II. DIVIZAREA ÎMĂRĂȚIEI (cap. 10)

III. REGATUL IUDA (11:1–36:19)

- A. Regele Roboam (cap. 11, 12)
- B. Regele Abiia (cap. 13)
- C. Regele Asa (cap. 14–16)
- D. Regele Iehosafat (cap. 17–20)
- E. Regele Iehoram (cap. 21)
- F. Regele Ahazia (22:1-9)
- G. Uzurparea reginei Atalia (22:10–23:21)
- H. Regele Ioaș (cap. 24)
- I. Regele Amazia (cap. 25)
- J. Regele Uzia (cap. 26)
- K. Regele Iotam (cap. 27)
- L. Regele Ahaz (cap. 28)
- M. Regele Ezechia (cap. 29–32)
- N. Regele Manase (33:1-20)
- O. Regele Amon (33:21-25)
- P. Regele Iosia (cap. 34, 35)
- Q. Regele Iehoahaz (36:1-3)
- R. Regele Iehoiachim (36:4-8)
- S. Regele Iehoiachin (36.9, 10)
- T. Regele Zedechia (36:11-19)

IV. CAPTIVITATEA BABILONEANĂ (36:20, 21)

V. DECRETUL LUI CIRUS (36:22, 23)

COMENTARIU

Împărțirea cărții în două părți, 1 și 2 Cronici, s-a făcut din rațiuni de convenienţă. În original ele au format un singur volum. Astfel 2 Cronici continuă cu precizie exact din punctul în care s-a încheiat 1 Cronici. Linia de demarcație a fost însă bine aleasă: între domnia lui David și cea a lui Solomon.

În 1 Cronici 29 David l-a instalat pe Solomon ca succesor al său. 2 Cronici continuă firul spiței davidice de la Solomon la Captivitatea Babiloneană. 1 și 2 Regi parcurg în esență aceeași perioadă de timp, dar la Cronici accentul cade aproape exclusiv pe regatul Iuda. Regii Israelului sunt menționați doar în măsura în care au avut de a face cu istoria regatului Iuda. De asemenea, accentul în cartea Cronici este *spiritual*, pe când în cartea Regi este *istoric*. Deși o mare parte a materialului este identic în ambele cărți, Cronici conține uneori detalii ce nu se regăsesc în Regi, asta pentru că Cronici a fost scrisă la o dată ulterioară și cu un scop diferit. Vom comenta asupra unora dintre deosebirile dintre cele două cărți, dar va fi imposibil să ne referim în profunzime la toate. (Alte cărți au fost scrise în acest scop).

I. ÎMPĂRĂȚIA LUI SOLOMON (cap. 1–9)

A. Închinăciunea, înțelepciunea și bogăția lui Solomon (cap. 1)

1:1-3 1 Regi 1–3 ne spune ce s-a întâmplat între moartea lui David (1 Cro. 29) și timpul când Solomon a fost instalat ca rege. Adoniia și Ioab au fost uciși în cadrul unei lupte pentru putere, când Solomon a consolidat tronul tatălui său în conformitate cu cuvântul Domnului (1 Cro. 22:9, 10).

După ce și-a consolidat împărăția, Solomon și-a convocat subordonații, organizând o procesiune solemnă la Ghibeon, unde se afla tabernacolul.

1:4-6 David mutase chivotul la Ierusalim (1 Cro. 13–15), dar restul mobilierului tabernacolului se afla la Ghibeon, inclusiv altarul de bronz. Pe acest altar Solomon a adus o mie de jertfe arse de tot, un exemplu grăitor al devotamentului și loialității sale față de Iehova, Dumnezeul tatălui său.

1:7-12 Dumnezeu i S-a arătat în aceeași noapte într-un vis, întrebându-l ce-și dorește cel mai mult (v. 7; 1 Re. 3:5). Cererea pe care i-o adresează Solomon lui Dumnezeu să-i dăruiască înțelepciune și cunoștință ca să poată conduce poporul cum se cuvine I-a plăcut atât de mult Domnului încât i-a promis bogății, averi și onoare. Într-o privință, Dumnezeu i se arată fiecărui credincios, întrebându-l ce dorește. Ceea ce ne dorim în viață în mare măsură stabilește ce obținem.

1:13-17 Solomon a revenit la Ierusalim, începând o domnie de mare prosperitate. Versetele acestea se opresc asupra carelor sale, călăreților, orașelor unde stăteau carele, argintului și aurului, precum și lemnului de cedru și cailor săi. Dar însăși prosperitatea aceasta conținea germenii viitoarei căderi, cum adesea se întâmplă în viață.

B. Pregătirea, construirea și dedicarea templului de către Solomon (cap. 2-7)

2:1, 2 Pregătindu-se pentru lucrările propriu-zise de construire a templului, Solomon a ales șaptezeci de mii de bărbați care să care materialele, plus optzeci de mii de cioplitori în piatră și trei mii șase sute de supraveghetori.

2:3-10 Apoi a trimis soli la regele Tirului, Hiram, cel care îi asigurase lui David cedrii pentru construirea palatului regal, solicitându-i ca acum să-l ajute și pe el. După ce a descris semnificația spirituală a proiectului, Solomon a cerut concret să-i fie împrumutați meșteri pricepuți care să lucreze cu artizanul pe care-l angajase David. De asemenea i-a solicitat lui Hiram lemnul necesar. Solomon a promis că va plăti cum se cuvine orice manoperă ce i se va acorda. Se pare că există o discrepanță aici față de suma reală.[1]

Discrepanțe aparente

Comentând pe marginea cărții 2 Cronici.

trebuie să recunoaştem că există unele aparente discrepanţe între cartea aceasta şi relatările paralele din 1 şi 2 Regi. Dacă trecem cu vederea peste aceste deosebiri, vom face un deserviciu cititorilor noştri. Pe de altă parte, dacă subliniem prea mult aceste diferenţe, vom fi în pericol de a submina încrederea în Cuvânt – ceea ce desigur nu dorim să facem. Iată care e soluţia: am hotărât să scoatem la iveală fără înconjur deosebirile principale, chiar dacă nu le vom putea rezolva pe toate. În acelaşi timp, dorim să precizăm că ele nu afectează în nici un fel inspiraţia Scripturilor. Noi credem că Biblia, în forma originală în care a fost dată, este inspirată de Dumnezeu, negreşelnică şi infailibilă.

Am tratat problemele în cadrul notelor finale. În felul acesta discuţiile de natură tehnică asupra amănuntelor aparent contradictorii nu vor dăuna cursivităţii comentariului. Pe de altă parte, avem prilejul de a cerceta aceste probleme pe scurt, dar fără nici un fel de restricţii.

Multe din discrepanţe sunt erori ale copiştilor. Nu trebuie să ne mire faptul că scribii au făcut greşeli minore în copierea şi recopierea Bibliei în de-a lungul atâtor secole. Chiar şi astăzi este imposibil să se publice o carte fără ca cel puţin câteva greşeli tipografice să nu se fi strecurat.

În acest punct poate cineva va întreba: „Dacă Dumnezeu i-a putut călăuzi pe scriitorii iniţiali ai Scripturii ca textul lor să fie fără greşeli, oare de ce nu i-a putut determina şi pe scribi să producă copii lipsite de greşeli?" Răspunsul este, desigur, că El ar fi putut foarte bine s-o facă, dar în înţelepciunea Sa nu a găsit cu cale să procedeze aşa. Ceea ce este important pentru noi este ca, în pofida unor minore greşeli ale scribilor sau copiştilor (majoritatea ţinând de ortografierea numelor şi de redarea cifrelor), Biblia pe care o avem astăzi este Cuvântul lui Dumnezeu. Orice probleme care există au de a face cu detalii minore, nu cu vreo doctrină a Bibliei. Este o mare mângâiere să ne amintim că pe când Domnul Isus S-a aflat pe pământ, El S-a folosit de o ediţie a Vechiului Testament (nu de manuscrisele originale) şi a citat acest text ca fiind Cuvântul lui Dumnezeu. Şi noi cei de azi putem folosi versiuni acceptate ale Bibliei cu aceeaşi încredere ştiind că ele sunt Cuvântul lui Dumnezeu.‡

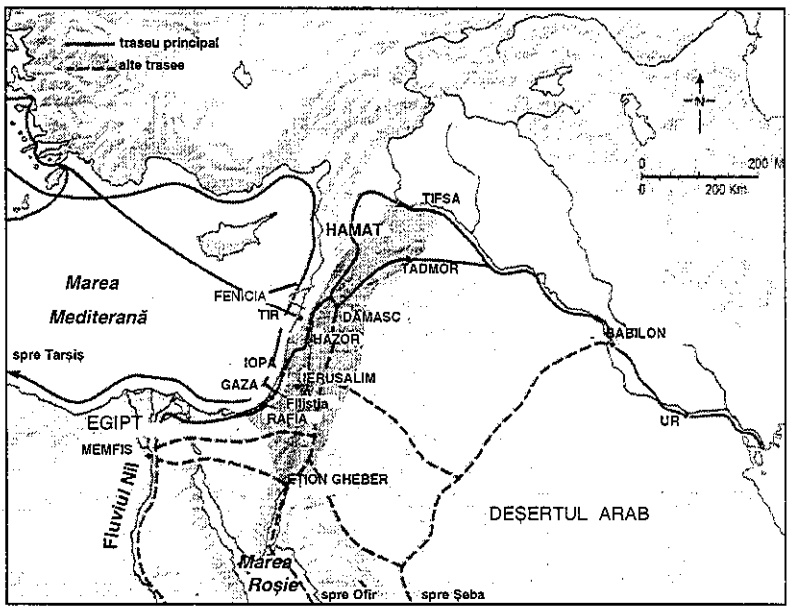

Răspândirea faimei lui Solomon. Influenţa lui Solomon pe plan economic şi politic a beneficiat din plin şi de existenţa unor importante trasee comerciale care străbăteau regatul său.

2:11-16 Răspunsul pe care i l-a trimis Hiram lui Solomon în scris a părut să indice o recunoaștere autentică, spirituală a faptului că această lucrare era de o importanță cu adevărat istorică. El a precizat că-l trimite pe Huram, un meșter cu o pregătire impecabilă.[2] De asemenea a promis că va trimite lemn din Liban, contra grâu, orz, untdelemn și... vin. Lemnul avea să fie transportat pe calea apei, sub formă de plute, pe Marea Mediterană până la Iopa, după care va fi transportat pe căi terestre la Ierusalim.

2:17, 18 Cei 153 000 de străini erau canaaniți pe care israeliții nu-i nimiciseră. Acum ei au fost puși să presteze muncă forțată.[3]

3:1-4 După alcătuirea unor minuțioase planuri și pregătiri, în sfârșit au început lucrările propriu-zise de construcție, în anul al patrulea al domniei lui Solomon. Deși a dispus de peste 150 000 de lucrători, și resurse aproape nelimitate, lui Solomon i-a trebuit totuși peste șapte ani ca să termine uriașul proiect.

Temeliile au fost puse pe Muntele Moria. Templul avea nouăzeci de picioare lungime, treizeci de picioare lățime și patruzeci și cinci de picioare înălțime (vezi 1 Regi 6, unde sunt oferite detalii suplimentare). În mare templul era de două ori mai mare decât tabernacolul, având un pridvor cu lungimea de treizeci de picioare.[4]

3:5-9 Interiorul templului era împărțit în două camere la nivelul principal. Cele două încăperi constituiau așa-numita casă și Locul Preasfânt. Edificiul era din piatră. Interiorul era căptușit cu lemn de chiparos, îmbrăcat în aur curat și frumos decorat cu diverse modele și încrustat cu pietre scumpe. Tot ce se vedea în templu era din aur, simbolul dumnezeirii, înfățișând slava Domnului care avea să umple locul.

3:10-13 Cei doi heruvimi au fost așezați în Locul Preasfânt (pe lângă cei doi heruvimi care formau parte comună cu capacul îndurării de deasupra chivotului). Anvergura aripilor lor corespundea cu lățimea Locului Preasfânt. Chivotul avea să fie așezat ulterior sub heruvimi (5:7). Heruvimii sunt ființe spirituale care apar adesea pe paginile Scripturii. Zidurile (v. 7) și perdeaua (v. 14) au fost împodobite cu

Solomon a construit templul pe Muntele Moria, la nord de străvechea Cetate a lui David. Templul a fost construit după planurile pe care i le-a dat Domnul lui David (1 Cro. 28:11-13, 19). Cele două încăperi principale ale templului, respectiv sanctuarul și sanctuarul interior, corespund locului sfânt și Locului Preasfânt (Sfintei Sfintelor) din cortul întâlnirii.

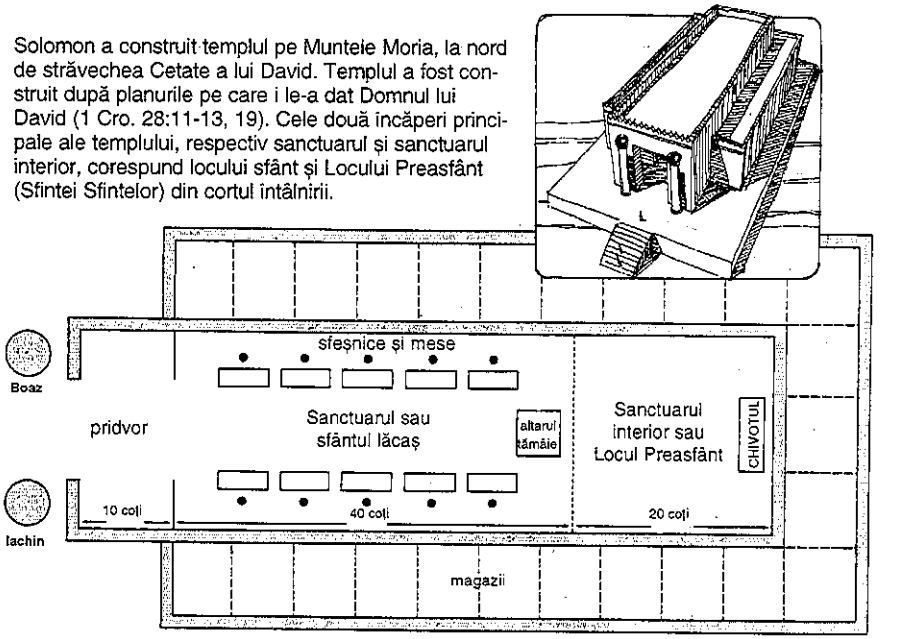

Planul Templului lui Solomon

imagini de heruvimi, simbolizând faptul că ei stau necurmat în prezența lui Dumnezeu. Templul și tabernacolul au fost tipuri ale adevăratei locuințe a lui Dumnezeu – adică, raiul, unde Lui I se închină, zi și noapte, oștiri fără număr (Ev. 8:5). Și ei sunt tipuri ale lui Cristos (Ioan 1:14, verbul „a locuit" este în original „a cortuit"; 2:19).

3:14-17 O perdea separa cele două încăperi, exact așa cum fusese și în tabernacol. Apoi existau uși (v. 7) între încăperile templului. Doi stâlpi cu capiteluri și o sută de rodii ornamentale au fost așezați în fața templului.[5] Stâlpul din dreapta se numea Iachin (El va stabili) iar cel din stânga se numea Boaz (în El este tăria).

4:1-22 Două metale principale au fost utilizate în templu: bronzul și aurul. Capitolul 4 enumeră pe scurt câteva din obiectele confecționate din aceste metale. Bronzul a fost folosit la confecționarea altarului pentru arderile de tot, a mării și a boilor pe care se sprijinea (v. 2-5, 10),[6] precum și a celor zece lighene sau bazine portabile (v. 6). De asemenea cu bronz au fost acoperite porțile pentru curte (v. 9), și diverse ustensile (v. 11, 14-18) și cei doi pilaștri și capitelurile din vârful lor (v. 12, 13). Toate acestea au fost turnate în matrițe de lut între Sucot și Zereda (v. 17).

Solomon a folosit aur la confecționarea celor zece sfeșnice pentru locul sfânt (v. 7, 20), a celor zece mese pentru pâinea punerii înainte (v. 8, 19) și a altarului aurit (v. 19), a diverselor ustensile (v. 8, 21, 22) și pentru acoperirea locului sfânt și a Locului Preasfânt (v. 22). În general s-a folosit aur pentru obiectele din interiorul templului, în timp ce obiectele din bronz erau folosite mai mult afară.

Toate obiectele templului au fost confecționate de Solomon, cu excepția chivotului, care a fost adus din tabernacol.

5:1-10 În sfârșit s-a terminat construirea templului (v. 1; cf. 1 Regi 8). Versetele 2-10 ne spun cum s-a făcut transportarea mobilierului de la cortul întâlnirii la templu. Chivotul a fost așezat în Locul Preasfânt. Poate că celelalte articole, cum ar fi altarul tămâierii și masa pâinii punerii înainte, au fost puse deocamdată în vistierie, întrucât ele nu au fost folosite în templul lui Solomon.

Leviții care au transportat chivotul au fost preoți (v. 4, 7). Ei au așezat chivotul la locul său, sub aripile heruvimilor păzitori (v. 7, 8). Conform textului de la Exod 25:15, drugii trebuiau să rămână atașați de chivot. (Termenul „drew out" din versetul 9 [„scoși"] din versiunea KJV este inexact.) După 1 Regi 8:8, capetele drugilor chivotului se puteau vedea din locul sfânt. Cele două table ale legii se mai aflau la această dată în interiorul chivotului.

5:11-14 Versetul 11b: „toți preoții... fără să mai țină ordinea cetelor" înseamnă că toți preoții care au fost de față în acea zi au participat, nu doar schimbul care era de serviciu.

Când leviții și preoții s-au adunat la capătul de est al altarului, lăudând și mulțumindu-I Domnului pentru bunătatea și îndurarea Sa, slava Domnului a umplut templul, încât preoții nu au mai putut sluji înăuntru.

6:1-11 Înainte de a se adresa Domnului în rugăciunea de dedicare, Solomon a amintit poporului cum, în trecut, Domnul nu alesese o cetate care să fie capitala religioasă a țării sau un om, care să fie dregător. (Este adevărat că Samuel și ceilalți au fost lideri, dar nu au avut prerogativele de suveran.) Dar a venit acum vremea ca Dumnezeu să aleagă Ierusalimul ca cetate a Sa și pe David ca rege peste Israel. David a dorit să construiască un templu, dar bunele sale intenții au fost duse la îndeplinire de unul din fiii săi. Iar acum Solomon era mărturia grăitoare a credincioșiei lui Dumnezeu.

6:12, 13 Mijlocul capitolului 6 îl constituie rugăciunea de dedicare rostită de Solomon (v. 12-42). Este cea mai lungă rugăciune pe care o consemnează Biblia și abundă în expresii de laudă la adresa lui Dumnezeu și cereri pe care I le adresează slujitorul Său. Urcând pe o platformă specială construită în curtea templului, Solomon și-a ridicat mâinile spre cer și s-a rugat. Multe motive avea Solomon să-I *mulțumească* lui Dumnezeu! Sub imboldul harului, Solomon avea, în același timp, multe lucruri să-I *ceară* lui Dumnezeu.

6:14-17 Mai întâi Solomon s-a rugat pentru tronul lui Israel. Până acum Dumnezeu Şi-a ţinut cuvântul, împlinind făgăduinţele pe care i le făcuse lui David. Regele a cerut ca Dumnezeu să-Şi arate şi pe mai departe credincioşia.

6:18-21 Aceste patru fraze cuprind suma şi esenţa întregii rugăciuni. Tot ce urmează este o dezvoltare a gândului simplu exprimat de verbele **ascultă** (textual „auzi") şi **iartă** (v. 21).

6:22, 23 În continuare Solomon cere ca Domnul să asculte şi să judece jurămintele făcute înaintea altarului Său.

6:24, 25 Apoi cere iertare pentru păcatul care l-ar putea face pe Israel să fie înfrânt de duşmanii săi.

6:26, 27 Solomon cere Domnului ploaie, după seceta care s-a abătut în urma păcatului.

6:28-31 El cere izbăvire de foamete sau ciume, pentru ca oamenii să înveţe să se teamă de Domnul.

6:32, 33 El cere ca străinii să poată să-L vadă pe Dumnezeu la lucru, când se apropie şi ei, chemând măreţul Său Nume.

6:34, 35 Solomon cere biruinţă în luptă.

6:36-39 El cere izbăvire din captivitate, de îndată ce poporul s-a pocăit şi şi-a mărturisit răutatea.

6:40-42 Solomon îşi încheie rugăciunea cu trei cereri. El cere ca rugăciunea să-i fie acceptată. Apoi cere ca preoţilor care Îl slujesc pe Dumnezeu în templul Său să li se facă parte de har şi bucurie. Şi în fine cere ca Dumnezeu să fie milostiv cu el însuşi, pe temeiul iubirii mari arătate de Dumnezeu faţă de tatăl său, David.

Pentru ca nu cumva să credem că rugăciunea e alcătuită doar din cereri, să trecem încă o dată prin ea. Multe sunt referirile la atributele lui Dumnezeu. Solomon menţionează: caracterul unic al lui Dumnezeu (v. 14); îndurarea Sa (v. 14); transcendenţa Sa (v. 18); imensitatea Sa (nemărginirea sa) (v. 18); omniprezenţa Sa (v. 18); dreptatea Sa (v. 23), iertarea Sa (v. 25, 27 etc.); atotştiinţa Sa (v. 30); harul Său (v. 33); şi mila Sa (v. 38, 39).

Pe lângă toate acestea, întreaga rugăciune este pătrunsă de conştiinţa atotputerniciei şi sfinţeniei lui Dumnezeu.

7:1-6 De îndată ce a rostit Solomon rugăciunea, s-a pogorât cer din foc şi a mistuit ofranda arsă de tot, precum şi jertfele iar slava Domnului a umplut templul. Oamenii au văzut norul de slavă coborându-se deasupra templului, drept care s-au plecat cu faţa la pământ, închinându-se şi lăudându-L pe Domnul. Apoi Solomon a jertfit împreună cu tot poporul mii de tauri şi oi Domnului.

Preoţii şi-au luat în primire atribuţiile, leviţii au cântat Domnului din instrumentele lor muzicale, pe care David le confecţionase în acest scop. Faţă în faţă cu leviţii, preoţii au sunat din trompete, sub privirile întregului Israel.

Altarul de bronz s-a dovedit neîncăpător pentru numărul enorm de mare de jertfe şi ofrande aduse.

7:8-10 Sărbătoarea dedicării a durat şapte zile, în care este cuprinsă şi Ziua Ispăşirii. Aceasta a fost urmată de Sărbătoarea Corturilor, după care Solomon i-a trimis pe oameni la casele lor.

7:11-16 După ce a terminat Solomon de construit templul şi propriul său palat, Domnul i S-a arătat în timpul nopţii, dându-i făgăduinţe şi avertismente. În eventualitatea că Dumnezeu va trimite secetă, lăcuste sau ciumă peste popor, va trebui ca israeliţii să se smerească, să se roage, să caute faţa Lui şi să se întoarcă de la căile lor rele. Atunci El va ierta păcatul lor şi-i va restaura.

Versetul 14 ar putea fi versetul de aur al întregii cărţi. Deşi iniţial a fost adresat poporului ales Israel, de atunci încoace a fost *aplicat* cu suficient temei tuturor naţiunilor care posedă o moştenire biblică. Este calea sigură de refacere şi înviorare, de trezire sau reviriment în orice împrejurări. Dacă sunt întrunite condiţiile necesare, făgăduinţele se vor împlini negreşit.

J. Barton comentează:

Acest verset minunat – cel mai renumit din toată cartea Cronici – exprimă ca nici un alt verset din Cuvântul lui Dumnezeu, ce cere Dumnezeu pentru ca să poată binecuvânta o naţiune, fie că este vorba de epoca lui Solomon, fie de cea a lui Ezra, fie de vremurile în care trăim noi înşine. Cei care cred trebuie să se le-

pede de păcatele lor, să se lase de o viață egocentrică și să se predea cuvântului și voii lui Dumnezeu. Atunci, și numai atunci, se vor deschide cerurile, revărsând peste noi înviorarea și trezirea spirituală.[7]

7:17-22 Dacă Solomon va trăi în ascultare de Dumnezeu, El îi va consolida tronul, pentru ca acesta să fie ocupat în continuare de urmașii lui. Pe de altă parte, dacă Solomon și toți israeliții Îl vor părăsi pe Domnul, alipindu-se de alți dumnezei, vor fi duși în captivitate și Dumnezeu va respinge templul, până când acesta va deveni un lucru disprețuit, o mărturie pentru popoare că Israel L-a părăsit pe Domnul.

Versetul 16 pare să implice că templul va dăinui în veac. Totuși noi știm că el a fost distrus în anul 586 î.Cr. Desigur, explicația constă în faptul că promisiunea lui Dumnezeu a fost condiționată de credincioșia și ascultarea Israelului. Versetele 19 și 20 sunt un avertisment explicit al faptului că dacă oamenii se vor deda la idolatrie, Dumnezeu va respinge templul.

C. Solomon în toată splendoarea sa (8:1–9:28)

8:1-6 Citim aici despre realizările și succesele lui Solomon în diverse domenii. Mai întâi el a inițiat un vast program de dezvoltare urbanistică, rezidind sau capturând cetățile pentru provizii, cetățile fortificate, cetățile pentru care și așezările.

8:7-10 I-a înrolat cu forța pe canaaniți la munci forțate, în schimb pe israeliți i-a folosit în calitate de luptători, comandanți și demnitari.[8]

8:11 Nu i-a permis soției sale, fiica lui Faraon, să locuiască în palatul regal, pe motiv că acesta era sfânt, având în vedere faptul că acolo se afla chivotul Domnului. Asta nu înseamnă că chivotul fusese literalmente introdus în palatul regal, ci, mai degrabă, că palatul era sfânt în virtutea apropierii de chivotul din templu. Din nefericire, faptul că Solomon i-a interzis accesul la locuința sa specială nu a împiedicat-o pe soția sa să-l abată pe Solomon spre idolatrie (1 Regi 11:1-8).

8:12-16 Regele a avut grijă să respecte cu scrupulozitate jertfele și ofrandele legate de calendarul religios. De asemenea a numit preoți și leviți care să slujească după orarul pregătit de David, tatăl său.

Astfel toată lucrarea lui Solomon a fost încheiată cu tot dichisul, de la început până la sfârșit.

8:17, 18 În cele din urmă, citim despre operațiunile maritime în care s-a angajat Solomon, în colaborare cu Hiram. Corăbiile sale navigau între Ețion-Gheber și Elat, ambele fiind porturi situate în extremitatea estică a acelei fâșii a Mării Roșii ce se numea Golful Aqaba, și Ofir, care se afla în sudul Arabiei, în estul Africii sau în India.

9:1-9 Când a auzit regina din Șeba despre faima lui Solomon, s-a deplasat în fruntea unei caravane mari, încărcată cu daruri, la Ierusalim, pentru a se convinge personal că ceea ce a auzit este adevărat. Ajungând la Ierusalim, a mărturisit că nici pe jumătate nu i s-a spus despre adevărata realitate a ceea ce vedea acum cu ochii ei. Reginei din Șeba n-a putut să-i scape că prosperitatea ce însoțea domnia lui Solomon se datora harului și îndurării lui Dumnezeu față de Solomon.

9:10-12 Versetele 10 și 11 întrerup firul narativ, pentru a explica sursa unora din bogățiile lui Solomon și scopurile nobile în care a folosit el aceste resurse. La plecarea reginei Șeba, Solomon i-a dăruit cadouri mult mai de valoare și în cantități mult mai mari decât cele pe care i le dăduse ea.

9:13-28 Solomon a primit peste șase sute șaizeci de talanți de aur în fiecare an. Cu o parte din acest aur a confecționat scuturi, pahare și veselă. Măreția sa i-a adus cinste și belșug din partea tuturor regilor pământului. Schimburile sale comerciale se întindeau până la Tarșiș, localitate situată probabil în Spania.[10] Solomon a avut un număr uriaș de cai,[11] teritorii întinse, argint și lemn de cedru. Deși el a domnit peste un teritoriu ce se întindea de la Fluviul Eufrat spre vest, aceste teritorii nu au fost încorporate în întregime în hotarele propriu-zise ale împărăției lui Israel, ci unele din teritoriile de la periferie erau de fapt state vasale, care plăteau tribut lui Solomon.

D. Moartea lui Solomon (9:29-31)

Solomon a murit după o domnie de patruzeci de ani, fiind urmat la tron de fiul său Roboam. Cărțile canonice menționate în versetul 29 au fost utilizate probabil de cronicar ca materiale documentare, ele nedăinuind până în vremea noastră.

II. DIVIZAREA ÎMPĂRĂȚIEI (Cap. 10)

10:1-5 Probabil din dorința de conciliere a triburilor nordice, Roboam s-a decis ca inaugurarea sa ca urmaș al tatălui său Solomon pe tronul Israelului să aibă loc la Sihem. Oamenii au promis că-l for sluji dacă le va ușura jugul pe care îl așezase Solomon pe umerii lor. Sintagma „tot Israelul" (v. 3) înseamnă reprezentanții tuturor triburilor din nord. Roboam a solicitat un răgaz de trei zile, ca să cumpănească cererea poporului.

10:6-11 Întâi, regele Roboam s-a consultat cu bătrânii ce-l slujiseră pe tatăl său, Solomon. Aceștia l-au sfătuit să dea curs rugăminții poporului. Apoi Roboam s-a adresat tinerilor din anturajul său, cerându-le și lor sfatul, deoarece nu era dispus să asculte de îndemnul bătrânilor. Tinerii au respins sfatul bătrânilor, spunându-i lui Roboam să le vorbească oamenilor pe un ton aspru și să promită o îngreunare a jugului.

10:12-19 Când s-au întors oamenii după trei zile și au auzit amenințările regelui, s-au răsculat, sub conducerea lui Ieroboam. Apoi regatul a fost rupt în două, împlinindu-se astfel cuvântul Domnului rostit prin gura lui Ahia (1 Regi 11:29ff.). După uciderea perceptorului Hadoram, Roboam s-a retras la Ierusalim, unde a domnit peste Iuda și Beniamin. Williams comentează în această privință:

> Această împlinire a prezicerii lui Ahiia, ca în alte locuri din Scriptură, face ca profețiile să fie împlinite prin dezlănțuirea unor pasiuni umane și în cursul obișnuit al evenimentelor. Oamenii cred că ascultă de voia lor, fiind convinși că-și duc la îndeplinire propriile lor planuri, neștiind că, de fapt, Dumnezeu este stăpân pe situație, îngăduind unui eveniment să se întâmple sau intervenind pentru ca să nu se întâmple, în conformitate cu Cuvântul Său.[12]

III. REGATUL IUDA (11:1–36:19)

A. Regele Roboam (cap. 11, 12)

11:1-4 Când a revenit Roboam la Ierusalim, Domnul a intervenit prin profetul Șemaia, împiedicând izbucnirea unui război civil. El i-a spus lui Roboam să accepte această stare de lucruri, deoarece **„de la Mine s-a întâmplat lucrul acesta."** Anterior Roboam nu ascultase de sfatul bătrânilor, dar acum ascultă. Între cele două regate astfel constituite a existat o stare permanentă de sfadă (12:15), dar s-a evitat un război propriu-zis. Sintagma: **„tot Israelul și Iuda și Beniamin"** (v. 3) se referă la toți cei din regatul de sud care erau fideli dinastiei lui David.

11:5-12 O mare parte din timp regele și l-a pierdut zidind cetăți de apărare pentru Iuda. Cetățile fortificate din sudul Ierusalimului demonstrează că se temea și de un eventual atac din partea Egiptului.

11:13-17 Între timp Ieroboam a târât regatul de nord într-o cumplită și degradantă formă de idolatrie (1 Regi 12), determinându-i pe preoții și pe leviții rămași fideli Domnului să se refugieze în Iuda. Lor li s-au alăturat toți cei ale căror inimi băteau pentru Domnul și în felul acesta regatul lui Roboam a fost întărit. Acești refugiați au plătit un preț ridicat pentru credincioșia lor, deoarece au lăsat în urma lor terenurile publice, averile și prietenii lor.

11:18-23 Roboam a fost un poligam, dar nu pe măsura tatălui său! A avut optsprezece neveste, șaizeci de concubine, douăzeci și opt de fii și șaizeci de fiice. Soțiile pomenite pe nume erau israelite din familia regală, nu femei păgâne.

12:1-4 Dacă 1 Regi 14:22-24 menționează anumite detalii vizând apostazia lui Roboam, Cronici se mulțumește doar să spună că el L-a părăsit pe Domnul și că nu și-a pregătit inima să-L caute pe Domnul (v. 14). Și iată cum la numai cinci ani de la moartea puternicului monarh Solomon, egiptenii erau la poarta Ierusalimului, gata să-i prade comorile. Cetățile întărite ale lui Roboam nu i-au fost de nici un folos. Șișac a învins regatul Iuda, dar nu din pricina

unei presupuse superiorități militare a Egiptului, ci din pricina necredincioșiei lui Iuda față de Iehova.

12:5-8 Când a venit profetul Șemaia la Roboam a doua oară (vezi 11:2), transmițându-i mesajul condamnării, regele și prinții lui Iuda s-au smerit înaintea Domnului, recunoscând că era drept ca El să-i judece. Pe loc îndurarea și harul Domnului s-au manifestat, aducând izbăvire, nu însă fără lecția usturătoare despre deosebirea dintre ce înseamnă să-L slujești pe Iehova și ce înseamnă să slujești asupritorii.

12:9-12 Oamenii au fost cruțați, nu și regatul însă. Roboam a încercat să facă față situației cât a putut. A înlocuit scuturile de aur cu altele din bronz, fără să realizeze adevărata semnificație a gestului, anume că prezența și bunăvoința lui Dumnezeu (întruchipate prin aur) au fost acum înlocuite cu judecata Sa (bronzul).[13]

12:13-16 Istoria lui Roboam se încheie cu afirmația că el a făcut ceea ce a fost rău și că a fost adăugat la părinții săi. Deosebirea dintre Roboam și bunicul său David se remarcă comparând Psalmul 27:8 cu versetul 14 din 1 Cronici 12. David a căutat fața Domnului. Roboam nu a căutat-o.

B. Regele Abiia (cap. 13)

13:1-3 Abiia, a cărui mamă se numea Micaia,[14], a urcat pe tron în continuare, domnind trei ani la Ierusalim. 1 Regi 15 menționează păcatul său, prin faptul că nu l-a căutat pe Domnul și nu a mers pe calea sa, spre deosebire de David. Dar Cronici sare peste toate acestea, rezumând domnia lui Abiia la bătălia în care s-a angajat cu Ieroboam.

13:4-12 În cuvântarea rostită înaintea bătăliei, Abiia i-a amintit lui Ieroboam că Dumnezeu dăruise împărăția lui David și urmașilor săi. Ieroboam se răzvrătise împotriva dinastiei davidice, strângând în jurul lui o adunătură de oameni de nimic împotriva lui Roboam, pe când acesta era, practic, total lipsit de apărare. Israel spera că va învinge din pricina superiorității sale numerice și a **viteilor de aur**. Israel stabilise un sistem preoțesc fals, la care puteau adera oameni fără să fi beneficiat de aprobarea divină. Pe de altă parte, Iuda continua să adere la preoția levitică, membrii acesteia continuând să-L slujească pe Domnul în maniera prestabilită de El. Dumnezeu era Căpitanul armatei lui Iuda iar preoții Săi au sunat din trâmbițe semnalul de alarmă în fața pericolului prezentat de armata regatului nordic Israel. Prin urmare, Abiia a arătat cât de mare era nechibzuința triburilor din nord să încerce să lupte împotriva Domnului Dumnezeu.

13:13-18 În loc să asculte de Abiia, Ieroboam a organizat o ambuscadă. Când Iuda a fost prinsă în cursă, oamenii au strigat către Domnul iar preoții au suflat din trâmbițe. Domnul a răspuns, dăruindu-i regatului Iuda o mare izbândă. Cinci sute de bărbați de frunte din Israel au căzut – un preț considerabil de ridicat pentru păcatul de a fi întors spatele lui Dumnezeu!

13:19-22 Abiia a cucerit teritorii suplimentare, deși nu a reușit să subjuge Israelul în întregime. Pierderea s-a dovedit devastatoare pentru Ieroboam, care a fost lovit ulterior de către Domnul. Dar Abiia s-a întărit și a propășit.

C. Regele Asa (cap. 14–16)

14:1, 2 Următoarele trei capitole ni-l prezintă succint pe regele Asa și domnia sa de patruzeci și unu de ani. Se recomandă citirea în paralel a relatării de la 1 Regi 15:9-24 pentru capitolele ce urmează. Versetul 1 formează o punte de legătură cu capitolul precedent. Textul din Biblia ebraică începe cu capitolul 14 versetul 2.

14:3-8 Sursa păcii care a dominat domnia lui Asa a constituit-o atitudinea inimii sale față de Iehova. Astfel el a îndepărtat multe din păcatele predecesorilor săi, îndemnându-i pe oameni să-L caute pe Domnul și dându-se pe sine pildă demnă de urmat, eradicând cu râvnă idolatria din regatul său.[15]. În timpul domniei sale de pace, Asa a întărit cetățile sale, strângând o armată numeroasă.

14:9-15 Pacea de care s-a bucurat Iuda a fost însă amenințată de armata unui etiopean, de un milion de bărbați, cu trei sute de care, care au pornit împotriva lui Iuda. Forța numeric inferioară a regatului Iuda a obținut totuși biruința, deoarece locuitorii săi s-au încrezut în Iehova. Și astfel

dușmanul a fost pus pe fugă.

Rugăciunea lui Asa din versetul 11 este scurtă și la obiect. Căci în iureșul bătăliei nu e timp de cuvântări elocvente, ci se cer rugăciuni izvorâte din nevoia disperată a celor care se roagă, ele fiind extrem de eficace, dacă persoana respectivă este într-o relație strânsă de părtășie cu Domnul, cum era Asa. Pentru faptul că a mers pe calea trasată de Domnul, în vremurile de pace, acum Asa avea încredințarea că Domnul va purta de grijă și în vremurile de strâmtorare prilejuite de izbucnirea războiului. Lupta a început în localitatea Mareșa, o cetate din Iuda, și s-a sfârșit în preajma cetății Gherar, care aparținea filistenilor. Mulți au fost cei uciși, inclusiv cei ce aveau vite. Și astfel a fost dusă la Ierusalim multă pradă de război și animale.

15:1-6 Asa și oamenii săi n-au mai putut de bucurie, văzând izbânda pe care au repurtat-o în fața unor sorți potrivnici. Întorcându-se la Ierusalim au învățat lecția pe care le-o pregătise Domnul. Mai întâi, Azaria le-a amintit că Domnul era cu ei pentru că L-au urmat și I-au căutat fața. Dar dacă-L vor părăsi, și El îi va părăsi. Or, din istorie vedem că mult mai de multe ori Israelul L-a părăsit pe Domnul Dumnezeul lor. În consecință, ei n-au avut pace, fiind în permanență învinși de dușmanii lor. Dar când națiunea L-a căutat pe Domnul, L-au găsit întotdeauna gata să ierte și să restaureze.

15:7 Întrucât evident Asa Îl căuta pe Iehova, Azaria l-a încurajat să meargă înainte pe drumul acesta bun. Strecurat aproape pe neobservate în firul narațiunii, versetul 7 este demn de a fi memorat: **„Dar voi întăriți-vă și nu lăsați să vă slăbească mâinile, căci faptele voastre vor avea o răsplată."** Paralela pentru credincioșii de astăzi este 1 Corinteni 15:58.

15:8-15 „Oded" (v. 8) se referă probabil la fiul lui Oded, Azaria (vezi nota marginală din NKJV). Regele a răspuns cu entuziasm la cuvântul profetului. Îndată și-a intensificat programul de reforme, îndepărtând și mai mulți idoli (cf. 14.3), nu doar din propria sa țară, ci și din cetățile Efraimului, pe care el le capturase în cursul luptelor. El a refăcut altarul din templu și l-a consacrat, aducând jertfe. A convocat o adunare solemnă la Ierusalim, jertfind Domnului pe altar o parte din prada de război capturată de la etiopieni și legându-i pe oameni printr-un jurământ că vor căuta pe Domnul. Nu a lăsat nici o portiță de scăpare disidenților, ci toți au fost nevoiți să se supună legământului, cei care refuzau fiind executați (v. 13).

15:16-19 Asa a îndepărtat-o pe bunica sa (nu pe **mama** sa[16]) din poziția de regină-mamă pe care o ocupase și a distrus chipul obscen la care ținea aceasta. Pentru comentarii asupra versetului 17, a se vedea nota de la 14:3-8. În loc să fie scoase ca mai înainte comori din templu, ele au început să fie aduse în templu. Râvna i-a fost răsplătită, Domnul promițând prin Azaria că-i va dărui pace.

16:1 Către sfârșitul domniei lui Asa, Baeșa, regele Israelului, a încercat să oprească locuitorii regatului său de nord să fugă în regatul lui Asa, fortificând, în acest sens, cetatea Rama, situată nu departe de Ierusalim.

16:2-6 Asa s-a îndreptat aici spre ajutorul omului, în loc să se bizuie pe brațul Domnului, cum făcuse când fusese invadat de etiopieni. El a trimis vistieria Domnului la regele sirian Ben-Hadad, ca să cumpere cu aceasta ajutorul acestuia. Apoi regele sirian a atacat Israelul dinspre nord, forțându-l pe Baeșa să se retragă din Rama, pentru a-și apăra granița de nord a regatului. Se pare că stratagema lui Asa a reușit, dar Dumnezeu nu a găsit plăcere în fapta sa.

16:7-10 În mod sigur scopul nu scuză mijloacele în ochii lui Iehova, drept care El l-a trimis pe profetul Său Hanani să stea de vorbă cu Asa. Hanani l-a acuzat fără înconjur pe rege că a procedat nechibzuit. Oare nu-l izbăvise Domnul de etiopieni? Nu căuta oare Dumnezeu în permanență oameni prin care să poată lucra? Întrucât Asa alesese să lupte cu armele firii, din acel moment va avea parte de război. Asa s-a aprins de mânie. În loc să asculte de cuvântul Domnului, cum făcuse odinioară (15:8), l-a aruncat pe Hanani în temniță.

16:11-14 Asa s-a decis, la un moment

dat, să procedeze contrar voii lui Dumnezeu, drept care Domnul l-a lovit cu o afecțiune la picioare. Dar Asa nici atunci nu s-a pocăit, continând să întoarcă spatele lui Iehova și solicitând ajutorul medicilor. La scurt timp după aceea a murit. Unii cred că medicii au fost vrăjitori sau spiritiști care vindecau prin formule magice.

În pofida acestui sfârșit tragic, Asa a fost unul dintre cei mai buni regi pe care i-a avut Iuda (15:17). Oamenii au jelit cu multă tristețe moartea sa. În versetul 14 se spune că s-au ars foarte multe mirodenii pentru el, ceea ce înseamnă că trupul său nu a fost incinerat.

D. Regele Iehosafat (cap. 17-20)

17:1-5 Iehosafat i-a urmat tatălui său la tron, domnind douăzeci și cinci de ani (20:31). Acestui rege i se acordă mai mult spațiu la 2 Cronici (cap. 17-20) decât în cartea Regi. Materialul din capitolul 17 este unic, neavând paralelă în 1 Regi.

Suindu-se pe tron, Iehosafat și-a întărit regatul, împotriva lui Israel. A fortificat regatul, dar secretul domniei sale reușite l-a constituit faptul că L-a urmat pe Domnul, cum făcuse și David. Este interesant să observăm cum în permanență se recurge la David ca la un fel de etalon după care se măsoară regii. Când aceștia mergeau pe urmele sale, urmându-i exemplul, prosperau și erau binecuvântați. Când nu-i urmau exemplul, dădeau greș. Țara a avut parte de pace, câtă vreme pe tron s-a aflat Iehosafat, iar dușmanii săi i-au plătit tribut (v. 10-12).

17:6-9 Cuvântul lui Dumnezeu a ocupat un loc prioritar În viața lui Iehosafat, el dându-și toate străduințele să-i urmeze preceptele și găsindu-și desfătarea în a asculta de el. De asemenea el a instituit o regulă în regatul său, în această privință, trimițând o comisie specială de prinți, leviți și preoți care să educe poporul cu privire la căile Domnului, ca astfel oamenii să asculte de poruncile lui Dumnezeu așa cum se găsesc acestea la Deuteronom 6:6ff.

17:10-19 Sub binecuvântarea lui Iehova, Iehosafat a devenit tot mai puternic. Și ce armată și-a strâns! Roboam începuse, cu șase ani mai înainte, de la 180 000 de oameni. Acum forțele regatului Iuda se ridicaseră la 1 600 000 de luptători, în care nu erau incluși cei staționați în cetățile fortificate. Mulți din acești oameni se refugiaseră în Iuda, venind din Israel, pentru că au văzut cum Domnul era cu Iuda. Ce trist însă că Iehosafat nu s-a folosit mai cu dibăcie de forțele acestea, așa cum vom vedea în capitolul 18.

18:1 Până în acest punct între Israel și Iuda existase o stare de ostilitate. Dar iată că fiul lui Iehosafat s-a căsătorit cu fiica lui Ahab (21:5, 6), formând o alianță între cele două regate.

18:2-7 Ahab l-a rugat pe Iehosafat să-l ajute în atacul lansat împotriva Siriei, care deținea o parte din teritoriul său (cf. 1 Regi. 22:3, 4). Iehosafat imediat a consimțit să-l ajute pe Ahab, dar a sugerat ca mai întâi să se ducă să-L întrebe pe Domnul. Prin urmare, Ahab a trimis să-i fie aduși profeții, care într-un glas au prezis că va avea parte de biruință. Probabil că lui Iehosafat, care mai avea încă o anumită doză de discernământ spiritual, profeții aceștia i s-au părut prea încrezători, deoarece el a solicitat să se prezinte și un „profet al Domnului," ca și când voia să spună că cei patru sute de bărbați deja adunați acolo nu ar fi fost în legătură cu Iehova. Se pare că până și Ahab cunoștea diferența dintre profeții săi și un profet adevărat. Dar Micaia (nu Mica, cum apare în unele versiuni românești, n.tr.), singurul prin care puteau ei primi un răspuns de la Dumnezeu, era urât de către Ahab, pentru că niciodată nu profețea decât lucruri rele cu privire la rege.

18:8-11 În timp ce așteptau să vină Micaia, Zedechia a prezis cum sirienii vor fi distruși (poate că cele două coarne pe care și le-a pus îi întruchipau pe cei doi regi evrei), în timp ce toți ceilalți profeți ai regelui au încuviințat cuvântul lui Zedechia. D. L. Moody comentează:

> Ahab își avea predicatorii și profeții săi. Nu este om atât de corupt care să nu găsească pe cineva care să predice pe calapodul său.[18]

18:12, 13 Între timp, Micaia era presat de solul regelui să agreeze mesajul trans-

mis de ceilalți profeți, prin care aceștia susțineau că cei doi regi vor avea parte de o victorie militară, dar Micaia a promis că va transmite numai cuvântul Domnului. Versetul 13 ar trebui să fie motoul fiecărui predicator și al fiecărui creștin: „Viu este Domnul că voi vesti doar ce-mi va spune Dumnezeul meu, aceea voi vorbi."

18:14-17 La început **Micaia** s-a prefăcut că e de acord cu ceilalți, dar îndată a reieșit că nu o făcea decât de formă. Când **Ahab** l-a pus să jure că va spune adevărul, Micaia a profețit despre înfrângerea pe care o va suferi Israelul și despre moartea lui Ahab.

18:18-22 Micaia a explicat apoi de ce-i dădeau profeții lui Ahab informații false: Pentru că erau sub influența unui duh mincinos pe care-l trimisese Domnul din pricina răutății lui Ahab. Așadar Ahab a devenit obiectul judecății, cum profețise odinioară Ilie (1 Regi 21:19-24). Matthew Henry comentează:

> Diavolul nu-i ispitește pe oameni fără permisiunea divină, și chiar prin asta Dumnezeu Își împlinește scopurile Sale.... Astfel Micaia l-a prevenit cu toată bunăvoința pe Ahab, nu numai cu privire la pericolul care-l pândea dacă pornea la război, ci și cu pericolul de a-i crede pe cei care l-au încurajat să meargă înainte.[19]

18:23-26 Micaia a suferit pentru sinceritatea sa. Zedechia... l-a lovit pe obraz iar Ahab l-a întemnițat, dând poruncă să fie hrănit doar cu pâine și apă, probabil crezând că în felul acesta îl va omorî. Ambilor oameni Micaia le-a răspuns, spunând că Domnul va demonstra că ceea ce a spus Micaia a fost adevărat. Scriptura nu ne spune ce s-a întâmplat cu Zedechia, dar despre Ahab știm că a fost ucis în bătălie, potrivit cu cuvântul lui Iehova.

18:27-29 Cuvintele profetului vor fi avut un anumit impact asupra lui Ahab, deoarece el a încercat să se deghizeze pentru a scăpa de judecata lui Dumnezeu. El a sugerat astfel ca Iehosafat să poarte veșmintele sale regale, pe când el (Ahab) va purta uniformă de soldat.

18:30-34 Dar cuvântul Domnului s-a împlinit. Iehosafat a fost izbăvit de sirieni, după ce a învățat lecția amară cu privire la pericolele încheierii unor alianțe cu cei necredincioși (2 Cor. 6:14). Ahab nu a fost izbăvit. Dumnezeu a dirijat o singură săgeată trasă aparent la întâmplare, care a pătruns printr-o crăpătură din zalele sale, lovindu-l pe Ahab, care până la asfințitul soarelui a decedat.

19:1-5 Când Iehu, fiul lui Hanani, văzătorul, care era și el un profet, l-a mustrat pe Iehosafat pentru că a încheiat un tratat de alianță cu Ahab, Iehosafat a răspuns, pocăindu-se de fapta sa.

Relația sa cu idolatrul Ahab dăduse un exemplu rău supușilor săi. Prin urmare, regele a cutreierat regatul, în efortul său de a-i readuce pe oameni la Domnul. De asemenea el a instituit un sistem judiciar, în conformitate cu legea mozaică (Deut. 16:18-20). Astfel, împreună cu cealaltă ocazie anterioară când trimisese învățători în țară, ca să învețe poporul (17:7-9), Iehosafat a demonstrat un respect extraordinar pentru Scripturi. Aceste acțiuni au mai etalat preocuparea sa față de supușii săi și dorința de a se purta cu credincioșie ca regent al lui Iehova.

19:6-11 Îndemnurile regelui au fost luate din textul legii (v. 10). El a reinstituit poruncile inițiale date de Domnul pentru cei care erau judecători în rândul poporului Său. Întrucât ei judecau pe poporul cu care Domnul încheiase un legământ și întrucât El veghea asupra a tot ce se făcea, judecătorii trebuiau să se teamă de Domnul și să ia seama. De asemenea au fost numiți judecători în capitală, la Ierusalim, unde erau judecate cauzele mai dificile. Marele preot Amaria răspundea de cauzele religioase, iar Zebadia, căpetenia tribului lui Iuda, răspundea de cauzele civile. Leviții slujeau în calitate de dregători.

20:1-6 Apoi o armată uriașă de dincolo de Marea Moartă a declarat război Iudei. (În unele manuscrise ebraice în loc de „Edom" avem „Siria" în versetul 2.[20]) Iehosafat a fost pe bună dreptate alarmat. Și astfel el a vestit un post, chemând poporul la templu, unde s-a rugat Domnului. Aceasta este a treia rugăciune a unui rege, în cartea 2 Cronici (vezi și rugăciunea lui Solomon, din capitolul 6, și rugăciunea lui Asa, 14:11).

20:7-13 Iehosafat I-a amintit Domnului

că evreii erau poporul cu care El a încheiat un legământ. Templul, în care se ruga Iehosafat, era lăcașul de închinăciune în care ei se închinau lui Dumnezeu și unde El făgăduise că va auzi și va răspunde la rugăciunile lor. Cei față de care Israel își arătase în trecut mărinimia veneau acum să-l distrugă și să-i ia țara. Iehosafat și-a încheiat apelul său fierbinte și împreună cu toată Iuda, a stat înaintea Domnului, așteptând răspunsul Său.

20:14-17 Duhul Domnului a vorbit prin Iahaziel, risipind frica ce paralizase națiunea. Bătălia era a Domnului. Oamenii nu aveau decât să iasă a doua zi și să vadă lucrarea pe care o săvârșise El pentru ei.

20:18-21 Prin credință oamenii au putut să se bucure, chiar înainte ca să se fi petrecut victoria. A doua zi dimineață, s-au sculat în zori pentru a vedea ce făcuse Domnul. Au ieșit pe câmpul de bătălie, ca și când s-ar fi dus la o sărbătoare, avându-i în față pe cântăreți.

20:22-30 Dumnezeu a semănat o stare de confuzie în rândurile inamicului, când a auzit cum poporul Său cântă cântarea credinței. Și astfel El i-a determinat pe dușmani să se lupte unii cu alții, distrugându-se reciproc. Când a sosit Iuda, singurul lucru pe care a trebuit să-l facă a fost să culeagă prada de război, sarcină care le-a luat oamenilor trei zile. Cu bucurie nespus de mare în inimă, ei L-au lăudat pe Domnul, revenind la Ierusalim în sunetul cântecelor. Țările din jur au luat notă de ce s-a întâmplat iar Iuda s-a bucurat de pace.

20:31-34 Conform modelului anterior din cartea Cronici, este prezentat în continuare un rezumat al domniei lui Iehosafat. În pofida eforturilor sale asidue, el nu a reușit să eradicheze idolatria din țară. Dar în general el a avut o domnie bună, căutând să facă ceea ce este bine. Chiar dacă nu a fost perfect, el s-a străduit, făcând ceea ce a fost drept în ochii lui Dumnezeu.

20:35-37 Avem aici un postscriptum cu privire la parteneriatul dintre Iehosafat și Azaria, regele rău al Israelului. Aceștia au construit corăbii la Ețion Gheber, pentru a se deplasa la Tarșiș, dar Domnul le-a stricat lucrarea, cum vestise prin gura unui profet pe nume Eliezer.

Iehosafat avea șaizeci de ani când a murit. Fiul său, Iehoram, care fusese coregent cu el un timp, i-a urmat la tronul regatului Iuda (21:1).

E. Regele Iehoram (cap. 21)

21:1-3 Începând cu domnia lui Iehoram, istoria consemnată în cartea 2 Cronici începe să intre în declin tot mai mare, până când se va ajunge la calamitate și apoi captivitate.

În versetul 2 sunt enumerați doi Azaria, ca frați ai lui Ioram. Versiunea NKJV recurge la o grafie diferită în cazul unuia dintre ei (Azariahu).

21:4-6 Al cincilea rege al regatului Iuda s-a decis să meargă pe calea regilor Israelului, în loc să urmeze calea lui David. Iehoram a fost un asasin și un idolatru. El a ucis mișelește pe toți frații săi, pentru ca să-și consolideze poziția pe tronul țării. Scriptura nu ne lasă nici un dubiu cu privire la influența rea care l-a determinat pe Iehoram să ducă o viață atât de rea: soția sa era fiica lui Ahab (v. 6). Anterior Iehosafat aranjase această căsătorie între cei doi, prin care cele două regate se uneau printr-un pact de alianță iar acum Iuda a fost infectată de aceeași răutate care infecta Israelul. Atalia, fiica lui Ahab, a fost o unealtă în mâinile Satanei ca să aducă judecată asupra poporului lui Dumnezeu.

21:7 Dar Domnul Și-a adus aminte de legământul davidic și astfel El nu s-a purtat față de Iehoram și față de Iuda atât de aspru pe cât se purtase cu Ahab și Israel. („O lumină" înseamnă un descendent care să-i urmeze la tron.) Totuși Iuda avea să sufere mult de pe urma acestei alianțe cu necredincioșii.

21:8-15 Edomiții, care se temuseră de Iuda în zilele lui Iehosafat (17:10), s-au revoltat acum. Libna, o cetate din Iuda, s-a răsculat și ea. Iehoram a complicat și mai mult lucrurile prin faptul că a târât poporul tot mai adânc în idolatrie. Chiar profeția lui Ilie, cuprinsă într-o scrisoare adresată regelui, nu l-a putut îndupleca să se întoarcă de la calea rea pe care mergea. Desigur că Iehoram cunoștea puternica lucrare desfășurată de profet în regatul Israel, dar el s-a dovedit tot atât de insensibil față de

ea cum fusese și Ahab.

Ilie a fost răpit la cer în timpul domniei lui Iehosafat (2 Regi 2:11). Întrucât Iehoram a domnit împreună cu tatăl său circa cinci ani, e probabil că Ilie mai era încă pe pământ când a fost transmis acest mesaj. Sau poate că profetul a scris scrisoarea respectivă la porunca divină, dându-i-o lui Elisei ca s-o transmită la vremea potrivită.

21:16, 17 Filistenii și arabii au jefuit toate bunurile lui Iehoram, răpindu-i familia, cu excepția lui Iehoahaz, cel mai tânăr dintre fiii săi (numit de obicei Ahazia). Întrucât și el omorâse familia tatălui său, pedeapsa aceasta a părut pe măsura crimei sale.

21:18-20 Iehoram a murit în chinuri cumplite, de o boală incurabilă de intestine. Moartea sa nu a fost deplânsă de nimeni. Întrucât nu umblase în timpul vieții pe urmele celorlalți regi, nici în moarte nu a fost înhumat lângă ei.

F. Regele Ahazia (22:1-9)

22:1-9 Necazurile provocate prin asocierea cu casa lui Ahab au ajuns acum la a treia generație. Ahazia (identic cu Iehoahaz, 21:17 și Azaria, v. 6) a devenit rege după moartea lui Iehoram. El avea doar douăzeci și doi de ani[21] (textul marginal NKJV) la data urcării pe tron.

Mama sa, Atalia, o nepoată a fiicei lui Omri, a continuat să-și exercite influența nefastă în Iuda, și după moartea soțului ei. Ea a fost principalul consilier al fiului ei, îndemnându-l la rău, spre pierzarea acestuia. Ahazia fusese cruțat (v. 1) pentru ca să rămână un fiu (un urmaș) al lui David care să continue succesiunea dinastică, dar el s-a dovedit ingrat, mergând pe urmele tatălui său, făcând aceleași păcate. El s-a unit cu Iehoram (Ioram) în războiul declanșat împotriva Siriei. Iehu și oamenii săi l-au găsit pe Ahazia ascunzându-se în Samaria și l-au ucis. Slujitorii regelui i-au făcut apoi o înmormântare cum se cuvenea (2 Regi 9:28) deoarece el era nepotul evlaviosului Iehosafat. Ahazia nu a lăsat în urmă nici un fiu suficient de vârstnic pentru a urca pe tronul regatului.

G. Uzurparea reginei Atalia (22:10–23:21)

22:10-12 După ce a pierdut soțul iar acum și fiul, Atalia a pus mâna pe tron, ca să domnească de una singură, omorând proprii ei nepoți! Satan era cel care trăgea sforile din umbră, provocând această măcelărire fără milă a familiei regale, încercând astfel să întrerupă spița mesianică, cum încercase s-o facă anterior și cum avea să încerce din nou în viitor. Dar întrucât promisiunea din Geneza 3:15 garanta faptul că Dumnezeu va păzi spița prin care avea să vină Domnul Isus, Iehova a determinat-o pe Iehoșabeat să-l ascundă pe nepotul ei, Ioaș în templu, unde soțul lui Iehoșabeat, preotul Iehoiada, a avut grijă de Ioaș timp de șase ani.

2 Regi 8-11 ne oferă detalii suplimentare în legătură cu aceste evenimente, făcând de asemenea corelarea cu ceea ce se întâmpla în Israel.

23:1-7 Până când a considerat că Ioaș este încă plăpând, Iehoiada a trebuit să stea liniștit, lăsând-o pe uzurpatoare să ocupe tronul lui David. Dar în al șaptelea an el i-a chemat pe prinți și pe leviți, punând la cale răsturnarea de la putere a Ataliei. Curând vestea s-a răspândit în tot regatul și mulți s-au legat prin legământ să facă totul pentru a-l sui pe Ioaș pe tronul împărăției. Cuvintele din versetul 6b „tot poporul să asculte de porunca Domnului" înseamnă că ei trebuiau să respecte legea care interzicea intrarea în templu (vezi v. 6a). Leviții și prinții au primit fiecare sarcini de îndeplinit, după care au ales Sabatul ca zi a deznodământului.

23:8-11 Pe când au venit la templu cetele care urmau să le înlocuiască pe cele din vechiul schimb, au rămas și unele, și altele. Astfel Iehoiada a reușit să strângă un număr mare de oameni fără să atragă vreo bănuială. Oamenii au fost dotați cu armele lui David, care se aflau în templu, și, după ce s-au efectuat toate pregătirile, Ioaș, tânărul de numai șapte ani, a fost scos din templu și încoronat. I s-a dat apoi un exemplar al legii (Mărturia), potrivit cu cuvântul lui Moise (Deut. 17:18-20). Unii cred că acesta a fost chiar exemplarul ori-

ginal al legii ce fusese plasat în chivot (Ex. 25:21; 2 Cro. 5:10).

23:12-15 Când regina Atalia s-a dus la templu ca să vadă ce era cu uralele și strigătele pe care le auzea, s-a întâlnit cu copilul-rival pe care-l credea mort demult, care iată avea acum pe cap coroana regală. Dar ceea ce a speriat-o probabil și mai mult a fost constatarea că poporul este cu totul de partea regelui-copil. Nimeni nu a luat în seamă strigătul ei: „Trădare!" În realitate, ea fusese cea care trădase. Ea era uzurpatoarea, nu Ioaș. Iehoiada a ordonat uciderea ei, dar nu în interiorul templului. Astfel ea a fost dusă la Poarta Cailor, unde a fost omorâtă pentru atrocitățile comise de ea în Iuda.

23:16-19 De îndată ce a fost îndepărtată Atalia, reforma a luat avânt. Iehoiada și poporul s-au legat printr-un legământ să fie ai Domnului. Și ca să-și demonstreze atașamentul, au distrus templul lui Baal și l-au ucis pe Matan, preotul lui Baal. Ca preot, Iehoiada a fost deosebit de atent față de templu și de închinarea divină. Printre primele lucruri înfăptuite de el a fost repunerea în ordine a slujbei la templu, așa cum poruncise Moise și David. Leviților și preoților li s-au repartizat atribuțiile. El a avut grijă ca de acum încolo sfințenia templului să nu mai fie tratată cu ușurință. Ușierii trebuiau să-i țină afară pe oamenii ce nu erau curați din punct de vedere ceremonial. Iehoiada știa că reforma trebuie să înceapă de la casa Domnului.

23:20, 21 Ioaș a fost dus în casa regelui. Oamenii așteptau cu bucurie să trăiască sub conducerea lui Ioaș, mulțumiți că un fiu al lui David ocupa din nou tronul lui Iuda.

H. Regele Ioaș (cap. 24)

24:1-3 Ioaș avea doar șapte ani când a devenit rege și a domnit patruzeci de ani. Ioaș a făcut ce a fost bine, atâta timp cât Iehoiada a fost în viață. Chiar și cele două neveste ale lui Ioaș au fost alese pentru el de acest preot influent al lui Dumnezeu.

24:4-14 Pentru a restaura templul, Ioaș le-a poruncit leviților să grăbească strângerea fondurilor de la tot Israelul. Când leviții nu au făcut acest lucru suficient de rapid, el s-a supărat pe Iehoiada. În cele din urmă s-a așezat o cutie specială în fața templului, și oamenilor li s-a poruncit să depună în ea acest „impozit al templului."[22] Apoi sumele strânse au fost luate și distribuite lucrătorilor, care au restaurat casa lui Dumnezeu, în condiția inițială în care se aflase și au întărit-o din nou.[23]

24:15-19 Când Iehoiada a murit, după o viață îndelungată și rodnică, a fost onorat în mod deosebit, fiind înhumat alături de regi, aceasta fiind o distincție specială, având în vedere că nu era de viță regală. Dar de îndată ce n-a mai fost această influență evlavioasă, Ioaș a început să ceară sfatul idolatrilor, spre ruina împărăției. Iehova a trimis profeți care să-l avertizeze, dar în loc să se pocăiască, liderul regatului Iuda s-a răzvrătit.

24:20-27 Zaharia a rostit avertismentul lansat de Dumnezeu către popor, iar regele a poruncit ca Zaharia să fie omorât cu pietre pentru aceasta. Ioaș nu și-a adus aminte de bunătatea pe care Iehoiada, tatăl (sau bunicul) lui Zaharia,[24] o arătase față de el. Poate ca răspuns la rugăciunea rostită de Zaharia în timp ce murea, Domnul a trimis o mică armată din Siria ca să prade regatul Iuda și să-i ucidă pe dregători și pe prinți. Cei care îl sfătuiseră rău pe Ioaș au murit în acest atac iar Ioaș, fiind el însuși grav rănit, a fost apoi ucis de proprii lui servitori. Asemenea lui Iehoram cel rău înaintea lui, lui Ioaș i s-a refuzat distincția specială de a fi înhumat alături de regii lui Iuda.

Pentru că Ioaș L-a părăsit pe Domnul în ultima parte a vieții sale, nimic nu s-a ales de tot ce făcuse în prima parte a vieții. El reparase templul și îl remobilase, pentru ca apoi să fie nevoit să predea comorile din el sirianului Hazael (2 Regi 12:17, 18). E bine să pornești cum trebuie la drum, dar și mai important este să sfârșești bine. Cunoscând tendința oamenilor de a se lăsa pe tânjală, apostolul Ioan ne avertizează să „priviți la voi înșivă, ca să nu pierdeți lucrurile pentru care ați trudit, ci să primiți o răsplată deplină" (2 Ioan 8).

2 Regi 12 ne oferă detalii suplimentare cu privire la viața și domnia lui Ioaș (numit acolo Iehoaș); vezi comentariul asupra acelui capitol.

I. Regele Amazia (cap. 25)

25:1-10 După ce și-a consolidat tronul și s-a ocupat de asasinii tatălui său, potrivit legii, Amazia și-a îndreptat atenția spre chestiunile de politică externă. Edomiții se răsculaseră împotriva lui Iuda în timpul domniei lui Iehoram (21:10) iar acum se părea că Amazia dorește să-i aducă din nou la supunere. Prin urmare, el a tocmit mercenari din Israel. Dar după ce a fost avertizat de un om al lui Dumnezeu, i-a trimis pe israeliți acasă. Deși era îngrijorat de banii pe care i-a achitat deja mercenarilor, el a acceptat asigurările date de profet că Domnul era în stare să-i dea mult mai mult, ca să-i fie compensată necugetata investiție.

25:11-13 Amazia și oamenii săi au ucis zece mii de edomiți, după care au luat prizonieri alți zece mii, ucigându-i și pe aceștia prin aruncarea în prăpastie. Aceștia au fost probabil victimele unor acte de nespusă cruzime sau poate că Amazia a urmat practica curentă pentru acele zile în privința prizonierilor. Mercenarii pe care Amazia îi trimisese acasă în Efraim au prădat furioși cetățile din Iuda, omorând trei mii de oameni și luând multă pradă.

25:14-21 Când Amazia a început să se închine la idolii pe care i-a adus din Edom, un profet l-a mustrat pentru credința lui că acești zei, care n-au fost de nici un folos pentru poporul său, ar putea să-l ajute pe el. Amazia l-a întrerupt pe profet printr-o amenințare, probabil o aluzie voalată la Zaharia, care își pierduse viața profețind împotriva tatălui lui Amazia (24:20-22). Profetul a răspuns la avertismentul regelui cam în felul următor: „Eu nu voi fi lovit. Pentru că ai refuzat sfatul meu, tu ești cel care vei fi nimicit." Amazia nu a ascultat de sfatul lui Dumnezeu, ci a solicitat sfatul propriilor săi consilieri. Dând dovadă de necugetare, a pornit un război cu Ioaș al Israelului, refuzând să asculte de avertismentul profetului.

25:22-28 Iuda a fost învinsă de Israel iar Amazia a fost umilit și sărăcit. Ierusalimul a fost invadat iar templul prădat. Supușii lui Amazia au uneltit împotriva lui, determinându-l să părăsească Ierusalimul. Amazia a fost asasinat la Lachiș, trupul său fiind adus înapoi la Ierusalim, unde a fost înhumat.

J. Regele Uzia (cap. 26)

26:1-5 Explicația succeselor lui Uzia o găsim încă în prima parte a capitolului: El a făcut ce era drept înaintea Domnului.... și L-a căutat pe Dumnezeu. Zaharia (nu profetul Zaharia) a fost consilierul său evlavios, un om care „pricepea viziunile lui Dumnezeu."

26:6-15 În tot ce făcea Uzia avea binecuvântarea lui Dumnezeu. A avut izbânzi în luptele cu filistenii și cu amoniții, întărind sistemul de apărare al regatului Iuda. A adunat o armată de elită și a pus la dispoziția acesteia un arsenal puternic. De asemenea a zidit cetăți și a promovat dezvoltarea agriculturii (v. 10). „Mașinile" din versetul 15 au fost un gen de catapultă.

26:16-23 Mai târziu însă inima lui Uzia s-a umplut de trufie. A intrat în templu ca să aducă tămâie înaintea Domnului. Or, se știe că doar preoții erau autorizați să facă acest lucru. Azaria, împreună cu alți optzeci de preoți, toți oameni viteji, au intrat și ei în templu. Mustrările preoților l-au înfuriat pe Uzia, dar înainte de a putea să le facă vreun rău, Domnul l-a lovit cu lepră. A fost scos apoi rapid din templu, unde nu a mai intrat niciodată. Din ziua aceea, a fost lepros toată viața, locuind izolat într-o casă separată, conducerea fiind încredințată fiului său Iotam. Uzia nu a fost înhumat în mormintele regești, din pricina leprei sale, ci într-un câmp din apropierea cimitirului regal.

K. Regele Iotam (cap. 27)

27:1-4 Asemenea tatălui său Uzia, Iotam s-a bucurat de pace, drept care a putut efectua o serie de lucrări de construcție și amenajare a capitalei și a cetăților din jur. El a urmat pilda lăsată de tatăl său, în afară de chestiunea legată de păcatul lui Uzia. Totuși înălțimile nu au fost îndepărtate și se pare că Iotam nu a fost un reformator prea zelos, făcând prea puțin pentru a-i abate pe oameni de la căile lor rele.

27:5-9 Amoniții fuseseră supuși de

Uzia (26:8), dar se pare că după moartea sa s-au decis să nu mai plătească tribut lui Iuda. Iotam s-a luptat cu ei, determinându-i din nou să plătească tribut. Țăria lui Iotam a constat în faptul că L-a inclus pe Dumnezeu în tot ceea ce a făcut. În final l-au înhumat pe Iotam în cetatea lui David, tronul regatului Iuda fiind ocupat apoi de fiul său, Ahaz.

L. Regele Ahaz (cap. 28)

28:1-4 Pentru a ne familiariza cu întreaga istorie a regelui Ahaz, trebuie să citim 2 Regi 16 și Isaia 7. A fost cel mai rău rege pe care l-a cunoscut Iuda până în acel punct. A domnit șaisprezece ani la Ierusalim.[25]

Nici nu s-a suit bine pe tron, că Ahaz a și început să se dedea la idolatrie. În loc să urmeze exemplul lui David, Ahaz a ales lucrurile rele ale regatului de nord Israel care să-i fie călăuză în viață. Astfel Ahaz a reintrodus abominabilul ritual al sacrificării copiilor în Valea Fiului lui Hinom, din imediata apropiere a Ierusalimului. Or, închinarea la zeul Moloc, în care se încadra această sacrificare a copiilor, nu se mai practicase încă din vremea lui Solomon (1 Regi 11:7). Acum însă toate genurile de idolatrie și de urâciuni au început să fie din nou practicate și promovate pe scară largă.

28:5-8 Din pricina aceasta, Domnul a adus o mulțime de adversari împotriva lui Iuda. Isaia ne spune că Rezin, regele Siriei, și Peca, regele Israelului, s-au aliat în lupta împotriva Ierusalimului. Nu au reușit să nimicească cetatea de scaun, dar au făcut multe ravagii în Iuda. Israeliții au ucis o sută douăzeci de mii de oameni într-o singură zi, luând în același timp două sute de prizonieri. Mulți nobili au fost uciși cu această ocazie. Tocmai în perioada când Ahaz a fost amenințat de Rezin și de Peca, Dumnezeu, în harul Său, a dăruit casei lui Israel, prin el, promisiunea nașterii din fecioară a lui Emanuel (Is. 7:14).

28:9-15 Israeliții erau porniți să-i înrobească pe frații lor din Iuda, ceea ce, desigur, era interzis în Legea lui Moise. Dar Domnul a trimis un profet, care să-i avertizeze ca nu cumva să facă așa, deoarece îi păștea mânia aprinsă a Domnului. E drept că Israel a fost instrumentul folosit de Dumnezeu pentru a o judeca pe Iuda, dar cruzimea de care a dat dovadă regatul de nord împotriva fraților săi din sud a fost nejustificată. Unele din căpeteniile Efraimului (adică ale Israelului) au avut însă destulă pricepere ca să asculte de cuvintele profetului Oded și să asigure eliberarea captivilor, care au fost apoi echipați și hrăniți din prada de război, după care au fost trimiși acasă.

28:16-27 În acest timp, regele Ahaz a fost atacat și de popoare pe care tatăl său le subjugase, respectiv Edom și Filistia. Dar în loc să se îndrepte spre Domnul în marea lui strâmtorare, Ahaz a solicitat ajutorul regelui Tiglat-Pileser al Asiriei. Asistența militară a asirienilor a cumpărat-o cu aurul din templu și din palatul regal. În consecință, regele Asiriei a atacat Siria, omorându-l pe Rezin la Damasc (2 Regi 16:9). Când s-a dus Ahaz la Damasc, pentru a-l întâlni pe Tiglat-Pileser, a fost captivat de zeii sirienilor (2 Re. 16:8-10). Dar alianța încheiată de Ahaz cu regele Asiriei s-a dovedit foarte costisitoare, deoarece Asiria l-a înșelat, obligându-l să plătească un tribut apăsător. Și mai grav, alipirea lui Ahaz de idolii Siriei s-a dovedit fatală, deoarece a atras mânia aprinsă a lui Iehova. Regele Ahaz a înrădăcinat idolatria atât de adânc în Iuda încât nici măcar Ezechia, fiul său, nu a putut s-o dezrădăcineze cu totul. Când a murit, Ahaz nu a fost îngropat în mormintele regale.[26] Ahaz este numit regele Israelului în versetul 19. Uneori regii lui Iuda au primit acest nume (vezi 2 Cronici 21:2).

M. Regele Ezechia (ca. 29-32)

29:1-11 Biblia acordă câteva capitole bune domniei lui Ezechia. În cartea 2 Regi i se alocă trei capitole (18–20), iar în Isaia patru capitole (36–39). În cartea de față, 2 Cronici, îi sunt rezervate tot patru capitole. 2 Cronici prezintă mai cu seamă demersurile sale de ordin religios, pe când 2 Regi se ocupă în principal de realizările sale pe plan politic și extern. Ambele cărți subliniază însă remarcabilul său caracter și devotamentul față de Domnul.

Ezechia a început reforma sa plecând de

la liderii religioși. I-a chemat pe preoți și pe leviți, poruncindu-le să se consacre pe ei înșiși și templul. Din pricina necredincioșiei părinților lor, mânia Domnului s-a abătut peste țară, drept care mulți oameni au fost deja uciși sau duși în captivitate. Regele a ținut cu tot dinadinsul să se pună în ordine pe el și regatul asupra căruia domnea față de Dumnezeu, lucru pe care i-a îndemnat pe preoți și pe leviți să-l facă și ei.

29:12-24 Leviții menționați pe nume în versetele 12-14 i-au condus pe frații lor la ascultarea de porunca regelui. Astfel ei au curățit (v. 18) curțile timp de opt zile, apoi templul propriu-zis încă opt zile (v. 17). Au dereticat și au pregătit ustensilele pentru slujba din templu, apoi l-au informat pe regele Ezechia că totul s-a făcut după cum poruncise el. Ezechia a adus o jertfă de păcat pentru regat. Sângele jertfelor pentru păcat și al jertfelor mistuite a fost folosit pentru curățirea altarului.

29:25-36 Preoții și leviții au fost repartizați fiecare la locul său, așa cum rânduise David, cântând și intonând melodii cu instrumentele lor sfințite, în timp ce se aduceau jertfe. Toți cei aflați acolo cu acel prilej s-au plecat înaintea Domnului, închinându-I-se împreună cu leviții. Iar cei ce au simțit îndemnul au adus jertfe mistuite și jertfe de mulțumire. Atât de multe daruri de bunăvoie au fost făcute încât leviții au trebuit să dea o mână de ajutor preoților la înjunghierea animalelor de sacrificiu, întrucât nu au fost destui preoți care să se fi sfințit. Oamenii s-au bucurat de această neașteptată stare de trezire spirituală care a venit peste ei, încolțind în ei speranța unui viitor mai bun pentru Iuda. Toate acestea nu au fost însă decât începutul reformelor lui Ezechia.

30:1-5 Capitolul 30 se ocupă în întregime de demersurile lui Ezechia de a reintroduce sărbătoarea Paștelui, ce nu se mai serbase încă din perioada anterioară scindării împărăției (2 Cro. 8:13).

În prima lună regele curățise templul și restabilise serviciile religioase din cadrul acestuia. În luna a doua el a făcut pregătirile pentru sărbătorirea Paștelui și a sărbătorii azimilor. După Numeri 9:11, Paștele se putea serba în luna a doua, dacă cineva se întina în urma unui deces sau dacă se întâmpla să fie plecat într-o călătorie. În cazul lui Ezechia, nu s-a putut serba Paștele în prima lună, când prevedea legea, din pricina numărului mare de preoți care nu s-a consacrat (v. 3). Or, fiind o sărbătoare națională, trebuia invitat tot poporul. Prin urmare, au fost trimiși emisari pe tot cuprinsul regatelor Iuda și Israel, ca să-i cheme pe oameni la Ierusalim În această perioadă, Israelul era o provincie a imperiului asirian, cei mai mulți dintre locuitorii săi fiind deja deportați. Dar Ezechia a reușit să-i invite pe israeliții rămași, fără să întâmpine opoziție din partea asirienilor.

30:6-12 Cei mai mulți dintre israeliți i-au luat în râs pe emisarii care-i chemau să se întoarcă la Domnul. Dar o mică rămășiță s-a pocăit, venind la Ierusalim pentru a serba Paștele în primul an al domniei lui Ezechia, 716-715 î.Cr. (2 Cro. 29:3).

30:13-15 Râvna poporului i-a rușinat pe preoți și pe leviți, determinându-i să-și ia mai în serios îndatoririle. Cetatea a fost curățită de întinarea păgânilor și orice urmă de idolatrie a fost aruncată în **pârâul Chedron.**

30:16-27 Leviții i-au ajutat pe cei ce erau necurați din punct de vedere ceremonial iar Ezechia s-a rugat ca Domnul să treacă cu vederea anumite nereguli, ținând seama însă de atitudinea inimii oamenilor. Domnul i-a ascultat rugăciunea. Sărbătoarea azimilor a fost un prilej de mare bucurie, drept care s-au decis să o serbeze încă șapte zile. Regele și liderii au adus propria lor contribuție la animalele de jertfă pentru această sărbătoare prelungită. Ierusalimul a fost plin de bucurie. Întreaga adunare a fost binecuvântată. Lucrurile reintraseră pe făgașul de odinioară, al epocii de aur a Israelului. Rugăciunile adresate de preoți lui Iehova se auzeau din nou în cer.

31:1 Primul verset din capitolul 31 este legat de ultimul verset al capitolului anterior. Când au plecat de la Ierusalim oamenii din Iuda au nimicit cu desăvârșire idolii și altarele idolești din Iuda, Beniamin, Efraim și Manase, și abia apoi au revenit la locuințele lor.

31:2-10 În continuare, Ezechia le-a

repartizat preoților și leviților atribuțiile lor, asigurându-le întreținerea prin intermediul zeciuielilor. Oamenii au răspuns cu atâta generozitate la apelul său, încât s-a strâns un mare belșug, și încă a mai rămas.

31:11-19 A fost nevoie să fie rezervate mai multe încăperi din templu pentru înmagazinarea excesului de daruri strânse de la popor, în acest sens fiind desemnați oameni pricepuți care să supravegheze întreaga operațiune. Este prezentată lista acestor oameni, fapt ce demonstrează din nou credincioșia lui Dumnezeu, care ține seama de fiecare, neuitând să recunoască serviciul adus de orice persoană cauzei Sale.

Deși în Noul Testament nu ni se poruncește să respectăm principiul zeciuielii (deci dăruirea unui procent de zece la sută din venitul cuiva), ni se poruncește totuși să practicăm dărnicia – sistematic și proporțional cu venitul nostru.

31:20, 21 Capitolul 31 se încheie cu cuvinte de elogiu la adresa lui Ezechia. Tot ce a făcut acesta pentru Dumnezeu a făcut cu toată inima. Nici nu e de mirare că a prosperat!

32:1-8 După ce au dus în captivitate triburile din nord (2 Regi 17), asirienii amenințau acum că vor proceda la fel cu regatul Iuda. Ezechia, care plătise în trecut tribut lui Senaherib (2 Regi 18:13-16), a fost presat de asirieni să se predea, încredințându-le regatul.

Când a invadat Senaherib regatul Iuda, Ezechia a ripostat, întrerupând alimentarea cu apă în exteriorul cetății, rezidind și reparând zidul Ierusalimului, înarmându-i pe dregători și încurajând locuitorii să privească la Iehova, și să nu se teamă de armata asirienilor. G. Campbell Morgan scrie:

> La prima vedere ni s-ar părea ciudat felul în care a răspuns Dumnezeu la credincioșia slujitorului Său, îngăduind ca regatul să-i fie invadat de forțe străine. Pentru a înțelege ce s-a întâmplat în realitate, trebuie să cunoaștem neapărat și alte amănunte, care ne sunt prezentate la 2 Regi 18:7-16. Aici aflăm că Ezechia scuturase jugul regelui Asiriei, pe care tatăl său Ahaz consimțise să-l poarte. Gestul său a atras invadarea Iudei de către Senaherib. Apoi, într-un moment de slăbiciune, Ezechia i-a plătit un tribut apăsător, cedându-i conducerea, ca să-l cumpere. Numai că deznodământul a fost contrar rezultatelor scontate. Acum Senaherib a pretins nici mai mult, nici mai puțin decât însăși predarea necondiționată a lui Ezechia. În ceasul acesta de mare criză, provocat de propria sa șovăire, Ezechia a descoperit în inima sa resurse nebănuite, credința și curajul său reînviind. Și astfel el a trecut imediat la acțiuni decisive de umilire a inamicului, întrerupând alimentarea cu apă, consolidând fortificațiile, mobilizând forțele armate și, în cele din urmă, dând poporului următoarea asigurare: „Mai mare este Cel care e cu noi decât cel care este cu ei."[27]

32:9-19 Pe când asedia cetatea Lachiș, regele Asiriei a lansat o serie de provocări și batjocuri la adresa lui Ezechia și a poporului, lăsând să se înțeleagă că Iehova nu ar fi cu nimic mai puternic decât ceilalți dumnezei pe care îi cucerise el deja și sugerând că singurul lucru înțelept pe care l-ar putea face oamenii ar fi să nu mai asculte de Ezechia, ci să se predea. Versetul 12 arată că până și asirienii auziseră despre reformele lui Ezechia. Dar Senaherib pierduse din vedere două lucruri: loialitatea poporului față de Ezechia și puterea lui Iehova.

32:20-23 După ce Senaherib L-a luat în derâdere pe Domnul, Ezechia și Isaia au început să se roage cu stăruință și Domnul a trimis un înger, care a măcinat armata asiriană. Senaherib s-a întors în patrie umilit, fiind ulterior asasinat de proprii săi fii în templul dumnezeului său.

32:24-26 Boala și vindecarea lui Ezechia au avut, probabil, loc înainte de asediul lui Senaherib. În boala sa, Ezechia L-a chemat pe Domnul, care i-a promis că-i va prelungi viața, confirmând promisiunea printr-un semn, în cadrul căruia s-a părut că soarele a mers înapoi un timp. Când însă Ezechia nu a răspuns cum s-ar fi cuvenit la acest gest de îndurare, Domnul S-a mâniat pe el. Dar pentru că Ezechia s-a smerit, pedeapsa nu a venit peste Iuda decât după moartea sa.

32:27-30 Sunt menționate în mod special bogățiile și cinstea de care a avut parte Ezechia, precum și tunelul pe care l-a construit pentru aducțiunea apei de la un izvor din Valea Chedron la un rezervor din inte-

riorul Ierusalimului. (Vezi 2 Regi 20:20 pentru detalii suplimentare asupra acestui apeduct.)

32:31 Au sosit apoi ambasadori de la Babilon, intrigați de minunea din sferele cerești de care i-a făcut parte Dumnezeu lui Ezechia. Era și normal ca ei să fie foarte interesați de acest fenomen, deoarece se închinau soarelui și stelelor. Dând dovadă de nechibzuință, regele le-a arătat întreg tezaurul său, trezind în ei dorința de a pune mâna pe aceste comori, dorință ce avea să li se împlinească nu după mult timp.

32:32, 33 Celelalte fapte ale lui Ezechia... sunt scrise în... Isaia. Când a murit, Ezechia a fost îngropat, în cadrul unui serviciu funerar de mare ținută, acordându-i-se toate onorurile. Fiul său Manase i-a urmat la tron.

N. Regele Manase (33:1-20)

33:1-11 Deși a avut un tată atât de cucernic, Manase a fost total diferit, domnia sa fiind cea mai rea dintre toți regii lui Iuda. Totodată a fost și cea mai lungă: de cincizeci și cinci de ani. Lungă este și lista păcatelor lui Manase. Astfel el a întinat cetatea lui Dumnezeu și templul, aducând idoli și reintroducând practica incinerării copiilor în cinstea idolului Moloc, în Valea Fiului lui Hinom. Apoi a fost un ucigaș împătimit (2 Regi 21:16); Josephus ne spune că din ordinul său se organizau execuții zilnice. Tradiția ne spune că el l-a omorât pe profetul Isaia, ordonând secționarea trupului acestuia (referirea de la Evrei 11:37 privitoare la faptul că unii eroi ai credinței „au fost tăiați în două cu ferăstrăul" se înscrie probabil în această tradiție). Când Manase a refuzat să asculte de Domnul și să se lepede de răutatea sa, Domnul l-a îmboldit pe regele Asiriei să-l prindă și să-l ducă la Babilon, care se afla pe atunci sub control asirian.

33:12-20 Numai 2 Cronici menționează pocăința lui Manase (menționea din versetul 18 nu este o referire la cărțile canonice 1 și 2 Regi, ci la o cronică seculară ce nu s-a păstrat). După ce a slujit tot felul de idoli detestabili, ani de-a rândul, Manase a aflat, în sfârșit, că Domnul este Dumnezeu, fiind convertit. Imediat a început să facă tot ce a putut pentru a conduce poporul înapoi la credincioșia față de Iehova și pentru a eradica idolatria din regatul său. Înălțimile menționate în versetul 17 erau utilizate pentru aducerea unor jertfe Domnului, în alt loc decât la Ierusalim. Desigur, legea interzicea această practică, dar ea continua totuși.

O. Regele Amon (33:21-25)

După moartea lui Manase, fiul său nu a continuat reformele începute de tatăl său, ci, mai degrabă, a perpetuat păcatele săvârșite de Manase în prima parte a vieții sale. Tânărul rege Amon a domnit doar doi ani, fiind omorât de proprii săi servitori în propria sa casă. Apoi locuitorii țării i-au executat pe ucigașii lui Amon, aducând pe tronul lui Iuda pe fiul acestuia, Iosia.

P. Regele Iosia (cap. 34, 35)

34:1-7 Altarele idolatre pe care le îndepărtase Manase din cetate (33:15) fuseseră readuse înapoi de Amon și de supușii săi. În al optulea an al domniei sale, regele adolescent Iosia... a început să-L caute pe Dumnezeul tatălui său David. Patru ani mai târziu el a inițiat reformele pentru care este cunoscut. Iosia a avut grijă să nu se repete aceeași greșeală pe care o făcuseră înaintașii săi, drept care a distrus complet tot ce ținea de idolatrie, arzând sau făcând praf toate aceste lucruri. El și-a extins reformele până la cele mai îndepărtate colțuri ale Israelului.

34:8-18 Asemenea marilor reformatori dinaintea sa, curând el și-a îndreptat atenția spre repararea templului. Apoi a fost descoperit un exemplar al Cărții Legii, care a fost citit în fața regelui. Toate trezirile spirituale, revirimentele credinței, mai mici sau mai mari, s-au bazat pe redescoperirea învățăturii Cuvântului lui Dumnezeu. Marea Reformă protestantă din veacul al șaisprezecelea a început tot astfel.

34:19-28 Iosia a tratat cu toată seriozitatea avertismentele din Legea Domnului, trimițând soli la profetesa Hulda, ca să întrebe dacă mai era îndurare pentru ei. Cuvintele ei au confirmat că mânia lui Dumnezeu se îndrepta spre ei. Dar i s-a

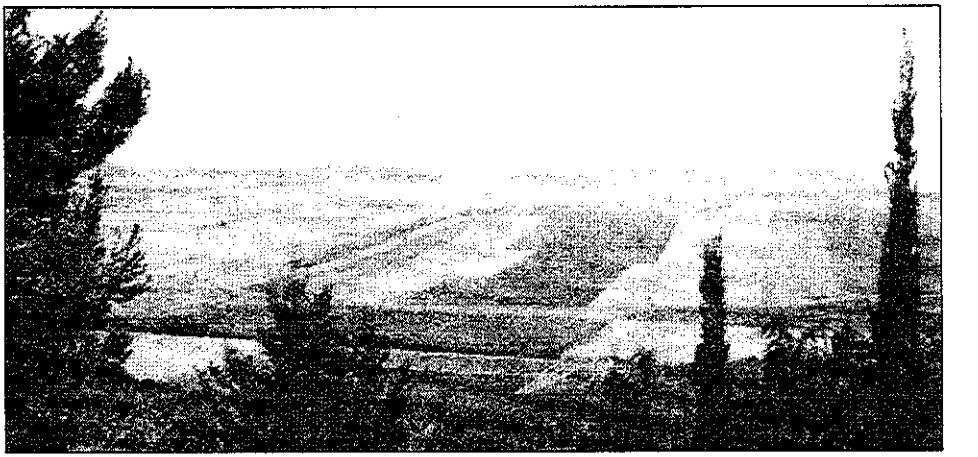

Mănoasa Vale Esdraelon, văzută de pe locul străvechii cetăți Meghido. (Foto Howard Vos)

spus că Iosia va fi cruțat, nefiindu-i dat să vadă nenorocirea care se va abate peste Iuda, asta pentru că inima lui a fost sensibilă și pentru că s-a smerit, crezând Cuvântul Domnului.

34:29-32 Deși știa că judecata era inevitabilă, Iosia a strâns pe toți bătrânii din Iuda și a încheiat cu ei un legământ înaintea Domnului. El a așezat Cuvântul lui Dumnezeu înaintea oamenilor, ca ei să poată înțelege cât de gravă era situația în care se aflau și să simtă nevoia acută de pocăință.

34:33 Din pricina calităților puternice de lider pe care le poseda, Iosia a reușit să promoveze în rândurile oamenilor o atitudine de loialitate față de Domnul, în tot timpul vieții sale. Conținutul versetului 33 este tratat mult mai dezvoltat la 2 Regi 23:4-20. Reforma care a urmat descoperirii cărții legii și încheierea legământului au fost și mai profunde decât prima campanie de eradicare a răului din regatul lui Iosia.

35:1-6 Asemenea predecesorului său, Ezechia, Iosia i-a încurajat pe preoți și pe leviți să-și îndeplinească atribuțiile legate de prestarea serviciilor la timpul rânduit. Astfel ei au avut datoria de a reintroduce chivotul în templu, de a se organiza în cetele sau diviziile corespunzătoare, de a-și ocupa locurile cuvenite în templu și de a se curăți și pregăti pentru serbarea Paștelui. S-au oferit mai multe explicații posibile pentru faptul că chivotul fusese scos din templu, fiind acum readus. E posibil ca preoții să-l fi purtat pe umeri, din loc în loc, pentru a-l proteja de întinare. Manase sau un alt rege idolatru va fi ordonat scoaterea sa din templu. Iosia însuși îl va fi scos din templu, pe timpul cât acesta a fost restaurat.

35:7-19 Întrucât țara era sărăcită de asirieni, Iosia a asigurat cele mai multe din animalele de jertfă pentru această sărbătoare, la aceasta contribuind cu ce-au putut și ceilalți lideri și preoții. Rânduielile mozaice prescrise pentru sărbătorirea Paștelui și a Sărbătorii Azimilor au fost urmat cu strășnicie, în litera și în spiritul legii. În sunetul cântărilor de slavă, regele și tot alaiul său au celebrat cel mai remarcabil Paște de la Samuel încoace. Nu a fost cel mai mare sau mai fastuos, dar a fost cel mai plăcut în ochii lui Iehova, probabil datorită calității închinării. Paștele acesta a fost ținut în același an în care a avut loc restaurarea templului (v. 19; cf. 34:8ff).

35:20-24 Nu se amintește nimic despre următorii treisprezece ani ai domniei lui Iosia. La vârsta de treizeci și nouă de ani, a pornit la luptă împotriva regelui Neco al Egiptului. Armata egipteană se îndrepta spre nord, pentru a lupta alături de asirieni, împotriva babilonienilor (2 Regi 23:29). Iosia nu și-a putut imagina că mâna lui Dumnezeu era în spatele acestor mișcări de trupe și nu a întrebat pe Domnul ca să verifice dacă cuvintele lui Faraon erau adevărate. Deși s-a deghizat, a fost descoperit și omorât în timpul luptei.[28] A fost jelit de

supușii săi, care au deplâns moartea sa, mai ales că cei care credeau în cuvântul Domnului știau că odată cu ieșirea de pe scenă a lui Iosia, judecata divină era de-acum iminentă (34:22-28).

John Whitcomb comentează pe marginea acestor evenimente:

Acum urmează unul din cele mai ciudate episoade din întreaga istorie a Vechiului Testament. Regele păgân Neco II al Egiptului l-a informat pe Iosia: „Dumnezeu mi-a poruncit să mă grăbesc", atrăgându-i atenția că dacă Iosia se va amesteca în planul lui Dumnezeu, Dumnezeu îl va nimici (2 Cro. 35:21). Firește, am fi tentați să respingem numaidecât această afirmație, calificând-o drept propagandă, dacă nu am citi în continuare explicația cronicarului, potrivit căreia: „Iosia nu a ascultat de cuvintele lui Neco venite din gura lui Dumnezeu"! Mai mult, Neco va fi crezut, deoarece Iosia a fost omorât. Ce înseamnă toate acestea? Și-a pierdut Iosia mântuirea din pricina neascultării? Nicidecum, deoarece Hulda afirmase că el va muri „în pace" (2 Cro. 34:28). Să fi fost oare Faraonul Neco un profet al lui Dumnezeu? Nu, deoarece Dumnezeu mai vorbise nemijlocit unor regi păgâni în diverse alte momente ale istoriei, fără ca acest lucru să le fi transformat neapărat inimile (vezi Gen. 12:17-20; 2:3-7). Putem conchide, așadar, că Dumnezeu a dorit ca armata egipteană să se deplaseze la fluviul Eufrat pentru ca Nebucadnețar s-o poată distruge, împreună cu armata asiriană, împlinind astfel avertismentele Sale anterioare că babilonienii vor cuceri și pedepsi Iuda (vezi Ier. 25:8-11).[29]

35:25-27 Ieremia... a deplâns moartea lui Iosia. Cântăreții și-au adus aminte de el chiar și după exilul babilonean. Iosia a fost un om al Cărții; el a trăit călăuzit de Legea Domnului și credincioșia lui este consemnată pe veci în Cuvântul lui Dumnezeu. La Ieremia 22:16 citim: „«El a judecat pricina celui sărac și nevoiaș și era bine. Nu înseamnă oare aceasta a Mă cunoaște pe Mine?» spune Domnul." Iosua a demonstrat prin viața sa că-L cunoștea pe Domnul. El a început încă de timpuriu să-L caute pe Dumnezeu (34:3), având grijă să asculte apoi de toată lumina suplimentară ce i-a fost dăruită. „Înainte de Iosia n-a mai fost nici un împărat ca el care să se întoarcă la Domnul cu toată inima sa, cu tot sufletul său și cu toată tăria sa, după toată Legea lui Moise; nici după el nu s-a ridicat nici unul ca el" (2 Regi 23:25).

Q. Regele Iehoahaz (36:1-3)

Ducerea lui Iuda în captivitatea babiloneană a avut loc în mai multe etape. În anul 605 î.Cr. Nebucadnețar a intrat în Ierusalim, l-a făcut pe regele Iehoiachim vasalul său, și a dus în Babilon o serie de captivi, între care și pe Daniel (2 Regi 24:1). În anul 597 î.Cr., Nebucadnețar a invadat din nou Ierusalimul, deportându-l pe Iehoiachin și luând alți captivi, între care și pe Ezechiel (2 Regi 24:10). În fine, în anul 586 î.Cr., Nebucadnețar a distrus templul, ducând-i în captivitate pe toți, în afară de câțiva dintre cei mai săraci locuitori ai țării (2 Re. 25:1-10).

Iehoahaz... a domnit doar trei luni, fiind detronat de regele Egiptului și obligat să plătească un tribut apăsător. Iehoahaz a fost un om rău, spre deosebire de tatăl său Iosia (cf. 2 Re. 23:31-34). A fost dus în Egipt, unde a murit.

R. Regele Iehoiachim (36:4-8)

Eliachim, numit și **Iehoiachim** era fratele mai vârstnic al lui **Iehoahaz**. El a fost așezat pe tron de către Neco. Domnia sa de unsprezece ani a fost caracterizată de răutate, fiind întreruptă de Nebucadnețar, care a jefuit templul în anul 605 î.Cr. Nebucadnețar voia să-l ducă pe Iehoiachim la Babilon, dar nu a reușit. Deși Cronici nu consemnează acest lucru, știm însă că Iehoiachim a murit lipsit de slavă pe când se afla încă în Ierusalim, așa cum profetise Ieremia (Ier. 22:19; 36:30).

S. Regele Iehoiachin (36:9, 10)

Iehoiachin avea optsprezece ani (text marginal NKJV[30]) când a devenit rege. După o scurtă domnie de trei luni și zece zile, Iehoiachin a capitulat, predând Ierusalimul, petrecându-și următorii treizeci și șapte de ani ai vieții într-o temniță din Babilon. După moartea lui Nebucadnețar, a fost eliberat și așezat într-o poziție de onoare (2 Regi 25:27-30).

T. Regele Zedechia (36:11-19)

Zedechia, care se numea şi Matania, a fost un alt fiu al lui Iosia. Când Iehoiachin şi-a demonstrat infidelitatea faţă de babilonieni, aceştia l-au ales pe Zedechia să ocupe tronul lui Iuda în locul său. Zedechia a făcut ceea ce este rău, refuzând să se smerească înaintea profetului Ieremia. De asemenea şi-a călcat jurământul faţă de Nebucadneţar, răzvrătindu-se. Ierusalimul a trecut apoi printr-un groaznic asediu de un an şi jumătate. Când caldeenii (babilonienii) au cucerit cetatea în anul 586 î.Cr., au distrus-o, împreună cu templul, după care au dus în exil toată populaţia, în afară de locuitorii cei mai săraci ai ţării.

IV. CAPTIVITATEA BABILONEANĂ (36:20, 21)

Timp de 490 de ani, poporul evreu refuzase să ţină anul sabatic. Acum pământul evreilor avea să ţină un sabat impus, de şaptezeci de ani. Referitor la diversele metode de calculare a celor şaptezeci de ani cât a durat Exilul Babilonean, vezi Introducerea la Comentariul asupra cărţii Ezra.

V. DECRETUL LUI CIRUS (36:22, 23)

Pe când locuitorii regatului Iuda s-au aflat în captivitate, Babilonul a fost cucerit de Medo-Persia. La şaptezeci de ani după ce începuse Exilul, Cirus, regele Persiei, a emis o proclamaţie, prin care le permitea evreilor să revină în patria lor.

Este demnă de remarcat ordinea cărţilor în Biblia ebraică, cartea Cronici ocupând locul ultim. Astfel, în loc să se termine „cu un blestem" (Maleahi 4:6), Biblia Ebraică se încheie pe o notă pozitivă, încurajatoare:

> „Aşa vorbeşte Cirus, regele Persiei: Domnul Dumnezeul cerurilor mi-a dat toate împărăţiile pământului. El mi-a poruncit să-I construiesc o casă în Ierusalim, care este în Iuda. Cine dintre voi este din poporul Lui? Domnul Dumnezeul lui să fie cu el şi să se suie!"

NOTE FINALE

[1](2:3-10) Cât i-a plătit Solomon lui Hiram? 1 Regi 5:11 precizează o sumă, pe când la 2 Cro. 2:10 găsim o altă sumă. Întâi Regi se referă la un dar personal acordat casei lui Hiram, pe când versetul 10 se referă la proviziile date lucrătorilor lui Hiram care tăiau lemne pentru Solomon.

[2](2:11-16) Cine a fost mama lui Huram? 2 Cronici 2:14 afirmă că a fost o femeie din tribul Dan, pe când 1 Regi spune că era o văduvă din tribul lui Neftali. Răspunsul e că a fost o femeie din Dan, al cărei soţ era din tribul lui Neftali; de aici rezultă că era o văduvă din Neftali. Al doilea soţ al ei a fost din Tir.

[3](2:17, 18) Câţi supraveghetori au funcţionat la lucrările de la templu: 3 600 (2:18) sau 3 300 (1 Regi 5:16)? Pentru elucidarea acestui fragment trebuie să mai consultăm alte două pasaje importante. 2 Cronici 8:10 spune că Solomon avea 250 de dregători care dirijau muncile. Adăugaţi acest număr la cei 3 600 de supraveghetori (2:18) şi obţineţi cifra de 3 850. Întâi Regi 9:23 spune că dregătorii lui Solomon erau în număr de 550. Adăugaţi această cifră la cei 3 300 de supraveghetori menţionaţi la 1 Regi 5:16 şi obţineţi 3 850. Numărul total de dregători şi supraveghetori este, prin urmare, identic în ambele cărţi; doar defalcarea este diferită. Termenul tradus prin „dregători" se referă la slujbaşi militari sau politici, pe când termenul „supraveghetori" se referă la personalul industrial (echivalent cu supervizori sau maiştri).

[4](3:1-4) Avea pridvorul înălţimea de 120 de coţi (3:4) sau 30 de coţi (1 Regi 6:2)? Uni spun că ar fi vorba aici de o greşeală de copiere. Alţii, ca de pildă Josephus, susţin că înălţimea era chiar de 120 de coţi. Matthew Poole crede că cei 120 de coţi se referă la înălţimea unui foişor [adiacent].

[5](3:14-17) Stâlpii din faţa templului aveau înălţimea de treizeci şi cinci de coţi (3:15) sau optsprezece coţi (1 Regi 7:15; Ier. 52:21)? A se observa că 1 Regi se referă concret la *înălţimea* unui stâlp, pe când textul marginal al versetului 15 spune că stâlpii aveau o *lungime* de treizeci şi

cinci de coți (adică luați împreună). Cu alte cuvinte, treizeci și cinci de coți reprezintă lungimea *totală* a stâlpilor, prin faptul că au fost, probabil, turnați dintr-o singură bucată, fiind apoi secționați în două. Astfel ar rezulta că înălțimea fiecăruia dintre cei doi stâlpi a fost de optsprezece coți (cu rotunjirile de rigoare).

6(4:1-22) Măsurătorile date pentru ligheanul de la 4:2 sunt uneori folosite de critici pentru a încerca să demonstreze că Biblia conține erori. Dacă diametrul era de zece coți (180 țoli), circumferința ar fi de 180 de ori pi (pi = 3,14) sau 565,49 țoli, în loc de treizeci de coți (540 țoli). Dificultatea se rezolvă dacă ținem seama de faptul că ligheanul avea grosimea de o palmă (4 țoli). Versetul 2 ne dă diametrul exterior și circumferința interioară. Diametrul interior ar fi fost de 180 de țoli minus două laturi de palmă (8 țoli) sau 172 de țoli. Înmulțind 172 cu pi (3,14), obținem 540,36 țoli, care, rotunjit la cel mai apropiat țol, ne dă cei treizeci de coți din textul biblic.

Ce capacitate avea ligheanul – 2 000 de bați (1 Regi 7:26) sau 3 000 de bați (4:5)? Răspunsul: și una, și alta. Două mii de bați era probabil capacitatea pe care o cuprindea Marea *în mod normal*, dar dacă se umplea până la buza sa, capacitatea era de 3 000 de bați.

7(7:11-16) J. Barton Payne, "II Chronicles," *The Wycliffe Bible Commentary*, p. 397.

8(8:7-10) Câți dregători lucrau în administrația lui Solomon – 250 (8:10) sau 550 (1 Regi 9:23)? Vezi Notele finale asupra textului de la 2 Cro. 2:17, 18.

9(8:17, 18) A primit Solomon 450 de talanți de aur din Ofir (8:18) sau 420 (1 Regi 9:28)? Cifra 2 în ebraică putea să fie confundată ușor cu cifra 5 de către copiști ulteriori. Unii sugerează că diferența de treizeci de talanți ar reprezenta suma necesară pentru achiziționarea proviziilor și achitarea lefurilor pe durata călătoriei.

10(9:13-28) Denumirea *Tarșiș* e folosită în sens generic, desemnând zonele în care se făcea rafinarea metalelor. Termenul e folosit în Vechiul Testament pentru a desemna o țară îndepărtată bogată în minereuri de metal. „Cei mai mulți cercetători cred că termenul se referă la localitatea Tartessus, din sud-vestul Spaniei, bogată în minereuri de argint, cupru și plumb" (*The Revell Bible Dictionary*, p. 1136). Probabil sintagma „Corăbiile din Tarșiș" se referă la vasele pentru navigația pe mare folosite la transportul metalelor rafinate, și nu neapărat la eventuale relații comerciale cu Spania.

11(9:13-28) A avut Solomon 4 000 de iesle pentru caii săi (v. 25) sau 40 000 (1 Regi 4:26)? Textul marginal din ediția NASB subliniază că într-un manuscris vechi al porțiunii 1 Regi 4:24 se găsește consemnată cifra 4 000. Întrucât nu erau decât 12 000 de călăreți, cifra foarte ridicată (40 000) din 1 Regi pare neverosimilă, fiind, mai degrabă, rezultatul unei erori comise de copiști.

12(10:12-19) George Williams, *The Student's Commentary on the Holy Scriptures*, p. 246.

13(12:9-12) Cei mai mulți cercetători ai Bibliei sunt de acord asupra faptului că aurul în Biblie este un simbol al dumnezeirii iar bronzul (KJV „brass", alamă) reprezintă judecata.

14(13:1-3) Mama lui Abiia, Micaia, era fiica lui Uriel (13:2). Dar 2 Cronici 11:20 spune că mama lui Ahiia era Maaca, fiica lui Absalom. Istoricul evreu Flavius Josephus ne spune că Uriel a fost ginerele lui Absalom și tatăl lui Micaia sau Maaca (ambele nume desemnând una și aceeași persoană). Asta ar însemna că Micaia a fost fiica lui Uriel și nepoata lui Absalom. (În ebraică același cuvânt poate însemna și *fiică*, și *nepoată*.)

15(14:3-8) Doi Cronici 14:3 și 14:5 spun că Asa a îndepărtat înălțimile, dar la 15:7 citim că nu a făcut acest lucru. Care versiune e cea corectă? Ambele sunt adevărate. Unele înălțimi au fost dedicate idolilor, pe când altele erau dedicate lui Iehova (de ex. 1 Regi 3:2). Unii cercetători cred că Asa a distrus doar altarele păgâne.

Keil crede că al doilea dintre texte (15:7) lasă să se înțeleagă că regele nu a reușit să-și ducă la îndeplinire reformele cum ar fi dorit. Rawlinson sugerează că textele de mai sus se referă la perioade

diferite de timp; în prima parte a domniei sale, Asa a combătut idolatria cu mână tare, pe când către sfârșitul vieții, când au apărut fisuri în caracterul său, el nu s-a mai împotrivit idolatriei cu aceeași fervoare, permițând reapariția acesteia. Vezi John Haley, *Alleged Discrepancies of the Bible*, p. 323.

16(15:16-19) În ebraică, în unele contexte, ca cel față, se folosește același cuvânt și pentru *mamă*, și pentru *bunică*.

17(16:1) După 1 Regi 15:33, Baeșa, al treilea rege al regatului Israel, cuprinzând cele zece triburi din nord, a murit în *al douăzeci și șaptelea* an al lui Asa. Dar 2 Cronici 15:19 și 16:1 spun că între Baeșa și Asa a existat o stare de război în al *treizeci și șaselea* an al lui Asa. Thiel, un expert în cronologia regilor evrei, susține că ar fi vorba de al treizeci și șaselea an al istoriei regatului Iuda, iar nu al domniei lui Asa. Al treizeci și cincilea an al regatului Iuda, numărat de la răscoala lui Roboam, ar fi fost, în acest caz, al cincisprezecelea an al domniei lui Asa. Explicația aceasta nu e lipsită de deficiențe și, oricum, este prea detaliată pentru a putea fi dezbătută pe larg în spațiul acesta. Mulți sunt de părere că discrepanța ar proveni dintr-o simplă eroare de copiere.

18(18:8-11) D. L. Moody, *Notes from My Bible*, p. 59.

19(18:18-22) Matthew Henry, "1 Kings," *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, II:703.

20(20:1-6) În ebraică *Siria* are o grafie asemănătoare cu cea a termenului *Edom*, existând posibilitatea și probabilitatea ca să se fi comis o eroare de copiere.

21(22:1-9) Textul masoretic al pasajului 2 Cronici 22:2 spune că Ahazia avea *patruzeci* și doi de ani când a început să domnească. Dar 2 Regi 8:26 spune că avea *douăzeci* și doi de ani. Vârsta mai puțin înaintată pare să fie cea corectă, având în vedere că tatăl său nu avea decât patruzeci de ani el însuși când a murit. Astfel cifra de „patruzeci și doi" este, aproape sigur, o greșeală comisă de copiști.

22(24:4-14) A fost cutia pentru colectarea banilor așezată afară, în fața porții (24:8), sau în interior, lângă altar (2 Regi 12:9)? Unii comentatori cred că au existat două cutii, una afară și alta în interior, lângă altar. Alții cred că a existat doar o singură cutie, care însă a fost așezată când afară, când în interior.

23(24:4-14) Doi Regi 12:13 spune că nu s-au confecționat vase pentru templu cu sumele colectate, dar 2 Cronici 24:14 spune că vasele au fost fabricate din sumele de bani excedentare. Doi Regi se referă la sumele alocate lucrătorilor pentru repararea casei, pe când Cronici se referă la destinația banilor rămași, după achitarea lefurilor lucrătorilor.

24(24:20-27) La 24:20 se spune că Zaharia a fost fiul lui Iehoiada. Domnul nostru îl numește însă pe Zaharia în Matei 23:25 „fiul lui Berehia". Iar despre autorul cărții Zaharia se spune de asemenea că a fost fiul lui Berehia (Zah. 1:1, 7). O explicație plauzibilă ar fi aceea că Zaharia despre care se vorbește la 2 Cronici 24 a fost nepotul lui Iehoiahada și fiul lui Berehia; în limba ebraică *fiu* poate să însemne și *nepot*. Zaharia care a redactat cartea din Biblie ce-i poartă numele a fost de asemenea fiul lui Berehia, dar, desigur, un alt Berehia. „Zaharia" este un nume foarte comun pe paginile Scripturii, aparținând multor perioade din Vechiul Testament.

25(28:1-4) Dacă Ahaz avea treizeci și șase de ani când a murit (28:1), asta înseamnă că a avut doar unsprezece ani când s-a născut Ezechia (29:1) sau, potrivit altei reconstituiri de date, cincisprezece ani. Unii cred că Ahaz ar fi putut, de fapt, procrea un copil la vârsta de unsprezece ani; oricum la cincisprezece ani el a fost în mod sigur capabil să procreeze. Alții sugerează că ar fi vorba de o eroare de copiere. Realitatea este că nu dispunem de suficiente informații pentru a rezolva problema cronologiei lui Ahaz.

26(28:16-27) Doi Regi 16:20 spune că Ahaz a fost îngropat alături de părinții săi, pe când 2 Cronici 28:27 spune că nu a fost înhumat în mormintele regale. Ambele

afirmații sunt adevărate. El a fost adăugat la părinții săi și a fost îngropat cu ei (adică în cetatea Ierusalim), deși nu chiar în mormintele regale.

[27](32:1-8) G. Campbell Morgan, *Searchlights from the Word*, p. 127.

[28](35:20-24) A murit Iosia în Ierusalim (35:24) sau în Meghido (2 Regi 23:29)? El a fost rănit mortal în bătălia de la Meghido și textul din Regi spune că a murit acolo deoarece acolo a suferit trauma care i-a cauzat moartea. În schimb, cartea Cronici precizează că Iosia a murit la Ierusalim. Este exact cum am spune în vremea noastră despre cineva că a murit într-un accident de automobil, deși, în realitate, persoana respectivă a decedat, cum se întâmplă de cele mai multe ori, la puțin timp după aceea, la spital. Astfel se subliniază că accidentul a fost cauza decesului, chiar dacă alta a fost locația unde a avut loc momentul propriu-zis al încetării sale din viață.

[29](35:20-24) John C. Whitcomb, Jr., *Solomon to the Exile*, p. 141.

[30](36:9, 10) Versetul 9 spune că Iehoiachin avea *opt* ani când a devenit rege, pe când 2 Regi 24:8 spune că avea *optsprezece* ani. Negreșit versetul 9 conține o eroare comisă de copiști, deoarece Iehoiachin avea neveste în momentul când s-a predat babilonienilor, la numai câteva luni după ce a urcat pe tron (2 Regi 24:15). Unele manuscrise ebraice, Septuaginta și, de asemenea, câteva versiuni siriace conțin varianta *optsprezece* ani.

BIBLIOGRAFIE

Vezi Bibliografia de la sfârșitul comentariului asupra cărții 1 Cronici.

EZRA

Introducere

„Cartea Ezra este o lucrare de un caracter atât de simplu încât aproape că nu necesită nici o «Introducere»... Este relatarea directă, fără înfloriturl a unuia dintre cele mai importante evenimente din istoria evreilor – revenirea poporului lui Dumnezeu din captivitatea babiloneană... Foarte puține elemente de factură didactică propriu-zisă vom găsi în ea: scriitorul își prezintă relatarea într-o manieră cât se poate de sinceră, lăsând narațiunea să transmită învățămintele cuprinse în ea."

– George Rawlinson

I. Locul unic în Canon

La un moment dat în cadrul istoriei, Ezra și Neemia formau o singură carte în Biblia ebraică, dar defalcarea materialului în cele două cărți (în forma existentă în Biblia din epoca modernă) s-a făcut încă de la o dată timpurie, deoarece Ezra 2 și Neemia 7 sunt, practic, identice. Or, această repetiție nu ar fi permisă în nici o carte.

Ezra este o carte de istorie spirituală sau religioasă, demonstrând că un volum însumând o mulțime de documente provenite din surse laice poate fi cuprins, în urma selectării și aranjării de către Duhul Sfânt a acestor materiale, în textul sacru inspirat.

Cele 280 de versete ale cărții Ezra pot fi împărțite în următoarele categorii, constituind unul din cele mai neobișnuite modele dintre toate cărțile Scripturii.

111	versete: registre
109	versete: narative
44	versete: scrisori
10	versete: rugăciune
3	versete: proclamație
3	versete: diverse
280	versete în total[1]

II. Paternitatea

Deși cartea este anonimă, compilarea inspirată, la persoana întâi, a unor memorii (vezi 7:27--9:15), genealogii și documente este probabil opera lui Ezra. Documentele oficiale, sunt redactate, cum era de așteptat, în aramaică, limba oficială a lumii neevreiești, acea *lingua franca* din vremea lui Ezra și Neemia. Circa 25% din volumul cărții Ezra este redactat în această limbă.[2] *Forma* atât de elegantă a alfabetului căruia i se spune „ebraic" a fost împrumutată de fapt din sora ebraicei, aramaica, ce aparține aceleiași familii de limbi semitice.

III. Data

O comunitate de evrei ce trăia prin veacul al cincilea î.Cr. pe insula Elephantine, de pe cursul mijlociu al Nilului (actualmente acoperită de apele lacului de acumulare al hidrocentralei de la Assuan, Egipt, n.tr.), a transmis posterității papirusuri similare cu cele ale cărților Ezra și Neemia (Unul dintre ele a fost descoperit în 1903, n.tr.) Acest argument vine în sprijinul tradiției conform căreia cărțile respective au fost redactate în secolul cinci î.Cr., contrazicând opinia liberală conform cărora ele ar fi apărut în epoca lui Alexandru cel Mare (prin anul 330 î.Cr.).

Se crede că Ezra a compus cartea ce-i poartă numele în intervalul scurs de la evenimentele prezentate la finele capitolului 10 (456 î.Cr.) și sosirea lui Neemia la Ierusalim (444 î.Cr.). Lista cronologică prezentată mai jos se va dovedi utilă pentru înțelegerea cărților Ezra, Neemia și Estera:

Cronologia cărților Ezra, Neemia și Estera
(datele prezentate sunt aproximative)

538 î.Cr.	Decretul lui Cirus vizând reziditarea templului.
538/7 î.Cr.	Expediția lui Zorobabel la Ierusalim
536 î.Cr.	Punerea temeliei templului.
535 î.Cr.	Întreruperea lucrărilor templului.
520 î.Cr.	Misiunile lui Hagai și Zaharia.
520 î.Cr.	Decretul lui Darius de reluare a lucrărilor la templu.
516 î.Cr.	Încheierea lucrărilor la templu.
486 î.Cr.	Începe domnia lui Ahașveroș (Xerxe).
479/8 î.Cr.	Estera este încoronată regină.
464 î.Cr.	Începe domnia lui Artaxerxes.
458 î.Cr.	Expediția lui Ezra la Ierusalim.
444 î.Cr.	Sosirea lui Neemia la Ierusalim.
444 î.Cr.	S-a încheiat reclădirea zidurilor Ierusalimului.
420 î.Cr.	A doua călătorie a lui Neemia la Ierusalim.

IV. Fondul și tema cărții

La începutul cărții Ezra asistăm la destrămarea imperiului neo-babilonean, în contextul împlinirii profeției lui Ieremia privitoare la repatrierea evreilor (Ier. 29:10-14).

În capitolele 1–6 este prezentată prima expediție de revenire în Palestina, sub conducerea lui Zorobabel. Primul lucru pe care îl fac exilații repatriați este să zidească un altar pentru arderile de tot, după care încep reclădirea casei Domnului – operațiune ce se desfășoară în pofida unei acerbe opoziții din partea vrăjmașilor poporului lui Dumnezeu, dar și ca urmare a încurajărilor date de profeții Hagai și Zaharia.

Între capitolul 6 și 7 există un interval de circa cincizeci și opt de ani, în care se petrece dramatica istorie a Reginei Estera, în cadrul istoriei sacre, iar pe planul istoriei laice au loc bătăliile de la Maraton, Termopile și Salamis.[3]

Capitolele 7–10 relatează călătoria lui Ezra la Ierusalim prin anul 458 î.Cr., în virtutea împuternicirii obținute de la regele Artaxerxes Longimanus. În capitolele acestea ne sunt prezentate amănunțit demersurile întreprinse de Ezra pentru înfăptuirea unei reforme spirituale în viața evreilor.

SCHIȚA

I. REVENIREA CAPTIVILOR LA IERUSALIM SUB ZOROBABEL (cap. 1–6)
- A. Decretul lui Cirus (1:1-4)
- B. Pregătiri și provizii (1:5-11)
- C. Registrul celor care au revenit în patrie (cap. 2)
- D. Construirea altarului și punerea temeliilor templului (cap. 3)
- E. Opoziția manifestată față de rezidirea templului (cap. 4)
  1. În domnia lui Cirus (4:1-5, 24)
  2. În domnia lui Ahașveroș (4:6)
  3. În domnia lui Artaxerxes (4:7-23)
- F. Încurajările lansate de Hagai și Zaharia în vederea rezidirii (5:1, 2)
- G. Opoziția manifestată în domnia lui Darius (5:3-17)
- H. Încheierea rezidirii templului datorită decretului favorabil emis de Darius (cap. 6)

II. REVENIREA CAPTIVILOR LA IERUSALIM SUB EZRA (cap. 7–10)
- A. Generoasa autorizație dată de Artaxerxes (cap. 7)
- B. Registrul celor repatriați (8:1-14)
- C. Relatarea călătoriei la Ierusalim (8:15-36)
- D. Căsătorii mixte și rugăciunea de mărturisire rostită de Ezra (cap. 9)
- E. Legământul prin care evreii s-au legat să se lepede de soțiile și copiii străini (cap. 10)

COMENTARIU

I. REVENIREA CAPTIVILOR LA IERUSALIM SUB ZOROBABEL (cap. 1–6)

A. Decretul lui Cirus (1:1-4)

Primele trei versete sunt identice cu ultimele două versete din 2 Cronici. Dumnezeu S-a folosit de **Cirus, regele Persiei**, pentru a emite **o proclamație** prin care li se permitea evreilor să se repatrieze în Iuda și să-și reclădească templul de la **Ierusalim**. În plus, el a poruncit vecinilor să contribuie cu mână largă, ajutând rămășița de evrei. Cu mulți ani înainte de a se fi născut, Dumnezeu l-a numit pe Cirus și l-a pus deoparte, pentru această lucrare (Isa. 44:28–45:13). Este o minunată ilustrație a adevărului de la Proverbe 21:1: „Inima regelui este în mâna Domnului, ca apa unui râu. El o întoarce încotro dorește."

Decretul a pus capăt celor șaptezeci ani de captivitate a evreilor. Perioada de șaptezeci de ani se poate calcula în două moduri: din anul 605 î.Cr., când a atacat Nebucadnețar Ierusalimul, efectuând prima deportare a evreilor din Iuda, până în anul 535 î.Cr., când a fost pusă temelia templului. Sau de la căderea Ierusalimului, în anul 586 î.Cr. până în anul 516 î.Cr., când s-a încheiat reconstruirea templului.

B. Pregătiri și provizii (1:5-11)

Pe lângă averile donate de vecinii evreilor, regele Cirus a dăruit el însuși cinci sute de vase de aur și argint pe care Nebucadnețar le luase din templul de la Ierusalim. Șeșbazar (v. 8) ar putea fi numele lui Zorobabel în persană, sau ar fi putea fi o cu totul altă persoană. Observați menționarea celor douăzeci și nouă de cuțite din versetul 9. Dacă Dumnezeu ține cont de asemenea detalii, cu cât mai mult se îngrijește și ține cont de tot ce se întâmplă în viața copiilor Săi!

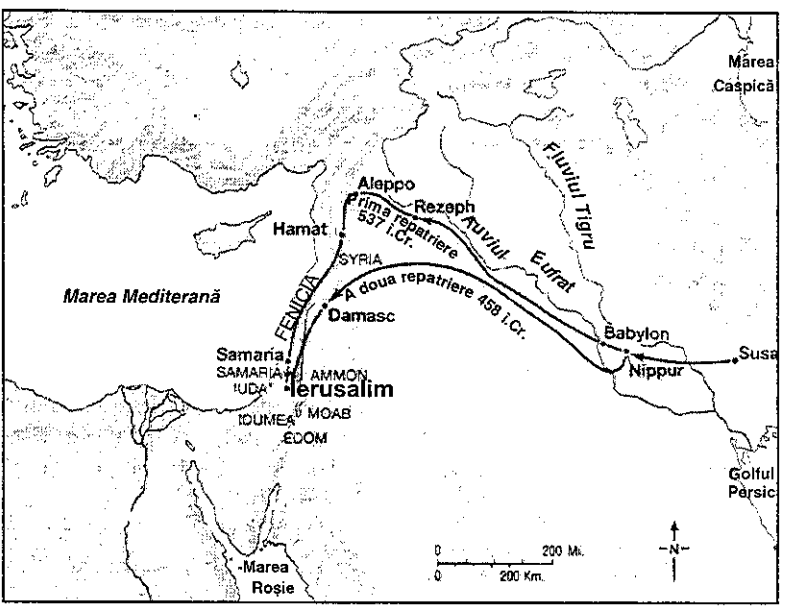

Repatrierea din Exil. Când Cirus Persanul a capturat Babilonul în anul 539 î.Cr., s-a deschis o poartă pentru ca Iuda să se poată repatria. Repatrierea captivilor din Iuda s-a făcut în două expediții principale, în 537 î.Cr. și respectiv 458 î.Cr.

C. Registrul celor care au revenit în patrie (cap. 2)

2:1-58 În versetele 1-61 avem lista celor care au revenit în Iuda sub conducerea lui Zorobabel. Unii sunt consemnați în funcție de părinții lor (v. 3-9) iar alții după orașul de baștină (v. 20-35). Sunt menționați în mod special **preoții** (v. 36-39), **leviții** (v. 40-42) și **Netinimii** sau slujitorii de la templu (v. 43-54). Aceștia vor ocupa roluri importante în templul reconstruit.

2:59-63 Unora din cei care au pretins că sunt preoți dar n-au putut dovedi genealogia li s-a interzis să slujească sau să mănânce din hrana preoților, până când au fost autorizați în urma consultării lui Urim și Tumim (*„lumini și perfecțiuni"*)[4] Guvernatorul (sau Tirșata, text marginal NKJV, v. 63) era Zorobabel.

2:64-67 O listă similară cu cea din acest capitol o găsim în Neemia 7. Deși există unele deosebiri mărunte legate de calcul, ambele prezintă numărul total al evreilor care au revenit în Iuda ca fiind patruzeci și două de mii trei sute și șaizeci plus șapte mii trei sute și treizeci de slujitori. Ezra adaugă 200 de cântăreți iar Neemia adaugă 245. Așadar numărul total al rămășiței care s-a repatriat a fost de circa 50.000 – o sumă infimă din cei care au fost duși în captivitate inițial.

2:68-70 Când evreii au ajuns la Ierusalim, unele din căpeteniile caselor părintești au făcut daruri constând în aur și argint pentru construirea casei lui Dumnezeu, precum și în veșminte pentru preoți. Apoi oamenii s-au stabilit în cetățile lor.

D. Construirea altarului și punerea temeliilor templului (cap. 3)

3:1-7 În luna a șaptea, care a fost începutul războiului civil, evreii repatriați s-au strâns în Ierusalim ca să celebreze sărbătoarea corturilor. Sub conducerea lui Ieșua[5] și a lui Zorobabel, ei au zidit un altar, aducând jertfele arse de tot, cum cerea legea lui Moise. Ei au considerat că onorându-L pe Iehova, se vor ocroti de dușmanii lor. Apoi au început pregătirile pentru construirea templului, recurgând în acest sens la asistența Tirului și Sidonului.

3:8-13 Lucrările propriu-zise de construcție au început la paisprezece luni după repatriere. De îndată ce a fost pusă temelia, preoții și leviții au condus poporul, în slujba dedicării. Dar mulți dintre oamenii în vârstă au plâns când au comparat splendoarea templului lui Solomon cu lipsa de strălucire a templului ce se construia acum (Hag. 2:3). Strigătele lor de întristare s-au amestecat cu strigătele de bucurie și laudă ale altora, așa încât a fost greu să se distingă unele de altele. Toate acestea s-au auzit până departe.

E. Opoziția manifestată față de rezidirea templului (cap. 4)

1. În domnia lui Cirus (4.1-5, 24)

4:1-3 Vrăjmașii lui Iuda și ai lui Beniamin menționați în versetul 1 au fost descendenții colonilor din alte țări pe care i-au așezat asirienii în regatul de nord, după ce pe locuitorii inițiali, respectiv cele zece triburi, i-au dus în captivitate. Între acești coloni și evreii rămași în țară au existat căsătorii mixte, descendenții căpătând denumirea de samariteni. Aceștia au venit la Zorobabel sub pretext că doresc să le dea iudeilor o mână de ajutor la reclădirea templului. Și ei se închinau la Iehova, dar El nu era decât unul dintre numeroșii dumnezei din cadrul sistemului lor religios. Prin urmare, oferta lor a fost refuzată de liderii Israelului.

4:4-5, 24 Atunci samaritenii au adoptat o nouă tactică. Mai întâi au încercat să-i descurajeze pe oamenii lui Iuda. Apoi i-au înfricoșat să nu mai construiască. De asemenea au angajat consilieri care să militeze împotriva Israelului la curtea regală, pentru a le zădărnici iudeilor lucrarea prin tot felul de tertipuri de intimidare. Și astfel lucrarea de reconstruire a templului a încetat.

Versetul 24 urmează, cronologic, versetului 5. Dușmanii lui Iuda au reușit să determine încetarea lucrărilor de la templu până în al doilea an al domniei lui Darius.

2. În domnia lui Ahașveroș (4:6)[6]

Versetul 6 menționează o scrisoare

redactată în timpul domniei lui Ahașveroș, prin care li se aduceau învinuiri iudeilor. Versetele 7-23 se referă la o altă scrisoare, redactată pe vremea lui Artaxerxes, prin care iudeii erau acuzați că zidesc cetatea și zidurile sale ca act de răzvrătire. În consecință regele a poruncit să înceteze lucrarea.

3. În domnia lui Artaxerxes (4:7-23)

Reconstrucția templului a fost încheiată în domnia lui Darius, care a domnit anterior regelui Ahașveroș (v. 6) și regelui Artaxerxes (v. 7). Prin urmare, scrisorile descrise în versetele 6-23 au fost scrise *după* rezidirea templului. Ele se referă la încercările de refacere a zidurilor Ierusalimului, nu a *templului*. Dar ele au fost inserate în acest punct, în afara ordinii cronologice, pentru a ilustra și mai convingător încercările care se făceau de a obstrucționa lucrarea desfășurată de exilații repatriați.

De la 4:6 la 6:8, textul e redactat în limba aramaică,[7] nu în ebraică, deoarece aramaica era limba oficială a decretelor în Persia.

F. Încurajările lansate de Hagai și Zaharia în vederea rezidirii (5:1, 2)

Din Hagai 1:1 și Zaharia 1:1 aflăm că acest capitol se încadrează în anul al doilea al domniei lui Darius (v. 1, cf. 4:24). Acești doi profeți i-au îndemnat pe israeliți să reia lucrările de la templu, iar nu să-și construiască case scumpe pentru ei înșiși (Hag. 1:4). Zorobabel și Iešua au ascultat de Domnul, ordonând reînceperea imediată a lucrărilor. Observați aici că nu prin puterea decretului regelui a fost reluată lucrarea, ci prin puterea *Duhului Sfânt* care a vorbit prin profeții lui Dumnezeu (cf. Zaharia 4:6).

G. Opoziția manifestată în domnia lui Darius (5:3-17)

5:3-5 Opoziția s-a manifestat fără întârziere. Guvernatorul persan și asociații săi au venit la Ierusalim, întrebând cu ce autoritate începuseră iudeii să construiască și cum se numeau oamenii (vezi v. 9, 10). Apoi li s-au dat numele liderilor evrei. Acești dregători persani au fost mai rezonabili decât cei menționați în capitolul 4. Ei nu au oprit lucrările, ci au trimis o scrisoare lui Darius, din dorința de a verifica dacă ceea ce se făcea era legal. Întrucât evreii începuseră să asculte de cuvântul lui Dumnezeu, ochiul Său era peste ei, ca să-i ajute s-o ducă la bun sfârșit.

5:6-17 În scrisoarea sa către Darius, Tatenai și Șetar-Boznai au relatat despre conversația avută cu iudeii și răspunsul acestora. Mai întâi de toate, bătrânii au arătat că dispun de autoritatea divină. Ei erau slujitorii singurului Dumnezeu adevărat, dar fuseseră dați pe mâna babilonienilor din pricina păcatelor lor. Acum, după ce Iehova i-a adus înapoi în patria lor, El aștepta de la ei să reclădească templul Său. Cât privește autoritatea umană, și aici erau acoperiți, având decretul emis de Cirus prin care acesta le dădea voie să rezidească templul. Mai mult, Cirus însuși contribuise prin daruri generoase la lucrările de reconstrucție. Guvernatorul a dispus să se efectueze o verificare pentru a se stabili dacă într-adevăr regele Cirus dăduse un atare decret. De asemenea i-a solicitat lui Darius să-i spună ce trebuie să facă în această situație.

H. Încheierea rezidirii templului datorită decretului favorabil emis de Darius (cap. 6)

6:1-5 După o verificare minuțioasă, s-a găsit decretul lui Cirus, în cetatea care fusese capitala sa, **Ahmeta** (sau Ecbatana, text marginal NKJV). (Textul edictului era mult mai lung decât rezumatul prezentat în capitolul 1.) În decret erau prezentate datele tehnice ale templului, împreună cu ordinul de returnare a tuturor articolelor de aur și de argint luate de Nebucadnețar.

6:6-12 Darius îi precizează apoi lui Tatenai și colegilor săi responsabilitățile care le revin față de evrei. Nu aveau voie să pună piedici lucrării, ci dimpotrivă trebuiau să achite cheltuielile de construcție ale templului din vistieria regală, cu fonduri provenite din impozite. Proviziile necesare pentru slujba de la templu trebuiau asigurate la cererea preoților (v. 9), pentru ca iudeii să găsească har în ochii lui

Dumnezeu și de aici înainte să li se asculte rugăciunile **pentru... rege și** familia sa. Apoi Darius a întărit decretul, adăugând prevederea prin care oricine punea piedici lucrărilor era pasibil de pedeapsa cu moartea. El a apelat la Dumnezeu, rugându-L să se ocupe de oricine, chiar și de regi, care ar îndrăzni să distrugă casa lui Dumnezeu de acum înainte.

6:13-15 Ordinele regelui au fost aduse numaidecât la îndeplinire și lucrarea la templu a prins avânt. Beneficiind de încurajările profeților lui Dumnezeu și de proviziile asigurate de Darius din trezoreria regală, templul a fost terminat la numai patru ani după aceea, dar la nouăsprezece sau douăzeci de ani după ce fusese pusă temelia. De fapt **Artaxerxes** a trăit mai târziu. El a contribuit la întreținerea templului, nu la zidirea sa.

6:16 Israeliții și liderii lor au celebrat cu bucurie dedicarea templului. Dennett remarcă următoarele:

> Era cât se poate de firesc să se bucure în aceste clipe, deoarece casa Dumnezeului lor era expresia tuturor binecuvântărilor legământului în virtutea căruia existau. Iată că, în sfârșit, după ani și ani de dificultăți, dezamăgiri și întristări, vedeau în fața lor templul terminat. Doar pentru asta fuseseră eliberați din Babilon iar dacă vreunii dintre ei au semănat cu lacrimi de întristare, acum secerau cu lacrimi de bucurie.[8]

6:17-22 Apoi au adus jertfe. Prin comparație cu dedicarea de odinioară pe care o făcuse Solomon primului templu – 22 000 de boi și 120 000 de oi, plus boi și oi fără număr jertfite înaintea chivotului (2 Cro. 7:5; 5:6) – evenimentul din Ezra când evreii au dedicat templul reconstruit nu se apropie de amploarea și strălucirea primului. Dar, din fericire, evreii repatriați nu s-au preocupat în legătură cu aceasta.

În vremea noastră în multe biserici, părtășii, confesiuni, școli și chiar în țări întregi din cadrul creștinătății se pune problema unei comparații similare cu declinul epocii lui Ezra față de cea a lui Solomon. Dennett face însă o aplicație încurajatoare, ce merită să fie citată în întregime:

> Dar credința are de a face cu lucruri nevăzute. Prin urmare, ea îi va fi determinat pe evreii aceștia sărmani din cadrul rămășiței să-și aducă aminte că Iehova nu este cu nimic mai puțin atotputernic și cu nimic mai lipsit de îndurare față de ei decât față de Solomon.
>
> O fi fost casa mai puțin slăvită iar ei niște bieți supuși ai unui monarh ne-evreu, dar dacă Dumnezeu era de partea lor, cum negreșit era, resursele aflate la dispoziția credinței erau tot atât de nemărginite cum fuseseră și până atunci. Nu poate fi îndeajuns întipărit în mintea noastră adevărul potrivit căruia Cristos rămâne același pentru ai Săi, și în ziua necazului, ca și în vremurile de propășire. A fi stăpâniți de această putere e de natură să ne înalțe, mai mult decât oricare alt lucru, deasupra împrejurărilor în care trăim, dăruindu-ne curajul de a merge înainte, indiferent ce primejdii ne stau în față.[9]

După aceea au sărbătorit Paștele și Sărbătoarea Azimilor, cu mare bucurie, căci oamenii au văzut limpede că mâna lui Dumnezeu stătea îndărătul bunăvoinței arătate de Darius față de ei. Darius este numit aici regele Asiriei deoarece stăpânea peste vechiul imperiu asirian.

II. REVENIREA CAPTIVILOR LA IERUSALIM SUB EZRA (cap. 7–10)

A. Generoasa autorizație dată de Artaxerxes (cap. 7)

7:1-5 Între capitolul 6 și 7 există un hiat de circa cincizeci și opt de ani. (Vezi planșa: „CRONOLOGIA LUI EZRA, NEEMIA ȘI ESTERA" în Introducere.) Între timp Darius a fost înlocuit cu Ahașveroș (Xerxe). Domnia lui a acoperit evenimentele consemnate în cartea Estera. După el tronul a fost ocupat de Artaxerxe(s) (Longimanus), cel menționat în versetul 1.

În versetele 1-5 ne este prezentată o scurtă genealogie a lui Ezra, pentru a se demonstra că se trăgea din familie de preoți. G. Campbell Morgan comentează:

> Ca emisari ai voii lui Dumnezeu, scribii ocupau locul profeților, cu următoarea deosebire: în loc

să primească noi descoperiri, ei explicau și aplicau revelațiile dăruite până atunci de Dumnezeu. Ezra a fost deopotrivă fondatorul și tipul acestui ordin nou înființat... El era expert în expunerea și aplicarea Legii. Calificările care-l îndreptățeau să desfășoare această lucrare sunt clar expuse în afirmația făcută despre el în versetul al zecelea al acestui capitol. Ezra „își pusese inima să caute... să împlinească... și să învețe."[10]

7:6-10 Pe lângă faptul că descindea dintr-o familie distinsă, **Ezra era un cărturar foarte priceput în Legea lui Moise.** Negreșit Ezra era un om al Cărții, care trăia în viața de toate zilele adevărul primelor trei versete din Psalmul Întâi.[11] Deoarece medita asupra Legii Domnului zi și noapte, izbutea în tot ce căuta să facă pentru Dumnezeu. Încă o dată Iehova a călăuzit inima unui rege păgân pentru a-Și duce la îndeplinire planurile. A fost emis un decret, care a facilitat a doua repatriere la Ierusalim, de data aceasta sub conducerea lui Ezra.

7:11-26 Regele Artaxerxe(s) al Persiei i-a acordat lui Ezra prerogative foarte cuprinzătoare, în scrisoarea consemnată în acest capitol. Toți israeliții care doreau puteau să-l însoțească în călătoria sa la Ierusalim, unde Ezra urma să se intereseze dacă totul se făcea în conformitate cu Legea lui Moise. Atât regele, cât și consilierii săi au făcut daruri generoase. Acestea, împreună cu vasele templului, care încă se mai aflau la Babilon, i-au fost încredințate lui Ezra. Darurile urmau să fie utilizate în scopul asigurării slujbelor de la templu, restul bunurilor urmând să fie alocate de Ezra la discreția sa. Mai mult, argint, grâu, vin, untdelemn și sare urmau să fie asigurate, în funcție de cât va fi nevoie, din trezoreria regală. Ultimele patru articole erau ingrediente esențiale în cadrul sistemului iudaic de jertfe. Cei care slujeau în templu erau scutiți de impozite. În fine, edictul îi acorda lui Ezra prerogativa politică de a numi magistrați și judecători pentru evreii care locuiau pe malul de vest al Eufratului. Judecătorii aceștia trebuiau să-i învețe pe oameni legile lui Dumnezeu și să asigure aplicarea lor.

7:27, 28 În rugăciunea sa de mulțumire. Ezra L-a binecuvântat pe Dumnezeu pentru că a călăuzit inima regelui la această lucrare de înfrumusețare a templului și I-a mulțumit smerit pentru că i-a dăruit tăria necesară de a aduce la îndeplinire o lucrare atât de importantă. Încurajat de mâna Domnului asupra sa, Ezra le-a strâns pe căpeteniile lui Israel ca să se suie împreună cu el la Ierusalim.[12]

B. Registrul celor repatriați (8:1-14)

8:1-14 În acest prim paragraf sunt prezentate listele celor care s-au întors la Ierusalim împreună cu Ezra, din Babilon. Mai mulți membri din aceleași familii se repatriaseră anterior, sub conducerea lui Zorobabel (cap. 2). Aproape 1.500 de bărbați au pornit în această a doua expediție.

C. Relatarea călătoriei la Ierusalim (8:15-36)

8:15-20 În timpul unui popas pe malul râului în apropiere de Ahava (localitate neidentificată), Ezra a observat că printre cei care-l însoțeau nu se găsea nici un levit. Prin urmare a împuternicit unsprezece fruntași din frații săi să se ducă la Casifia, unde evident știa că se stabiliseră niște leviți, ca să-i încurajeze pe acești leviți împreună cu servitorii lor, să li se alăture în călătoria spre Ierusalim. Treizeci și opt de leviți și două sute douăzeci de Netinimi (slujitori) au răspuns la apel.

8:21-23 Înainte de a începe călătoria de 1.500 de kilometri, au întins tabăra la râul Ahava, Ezra vestind acolo un post. El deja îi vestise regelui bunătatea și atotputernicia lui Dumnezeu. Or, a solicita acum o escortă militară ar fi însemnat să tăgăduiască cu fapta ce afirmase cu vorba. Nu, hotărât lucru Ezra nu putea face una ca asta. Drept care și-a pus credința la probă, încrezându-se în Dumnezeul care Se delectează în a-i salva pe cei care se bizuie cu totul pe El. Și Ezra nu a fost înșelat în credința sa. Dumnezeu i-a răspuns la rugăciune.

8:24-34 Banii și ustensilele ce i-au fost încredințate lui Ezra au fost cântărite și repartizate la doisprezece dintre căpeteniile preoților și doisprezece leviți. Întrucât

aceste lucruri erau sfinte (puse deoparte pentru scopuri sacre), ele trebuiau să fie păstrate de oameni sfinți. După o călătorie istovitoare de trei luni și jumătate, întregul alai a ajuns la Ierusalim fără incident. La sosirea în Ierusalim argintul și aurul și articolele au fost cântărite din nou și încredințate celor care răspundeau de templu.

8:35, 36 Primul punct de pe agenda de lucru a exilaților l-a constituit aducerea de jertfe arse de tot și jertfe pentru păcat pe altarul lui Iehova, pentru întregul Israel. După ce și-au îndeplinit obligațiile spirituale, au dus la îndeplinire ordinele regelui, față de dregătorii săi din provinciile din vest, care, la rândul lor, au asigurat toate cele necesare.

D. Căsătorii mixte și rugăciunea de mărturisire rostită de Ezra (cap. 9)

9:1, 2 Abia a ajuns Ezra la Ierusalim, că au și venit la el curând unii din liderii poporului, aducându-i îngrijorătoarea veste că dregătorii și poporul s-au dedat la căsătorii mixte cu păgânii. Or, acesta fusese unul din păcatele pentru care Israel fusese pedepsit odinioară. Legea era limpede, și în această privință (Ex. 34:16; Deut. 7:3); oamenii lui Dumnezeu trebuie să fie **sfinți**. El dorește ca ei să se separe de lume și de orice formă de rău.

9:3, 4 Ezra a rămas înmărmurit când a auzit despre aceste căsătorii mixte. A fost cuprins de o cumplită întristare, până la jertfa de seară. Cu roba sfâșiată și cu smocuri de păr smulse din cap și din barbă, el a stat înaintea Domnului în tăcere, până când, rând pe rând, și alții care se temeau de Domnul s-au strâns în jurul lui.

9:5-15 Pe când se vărsa sângele jertfei de seară înaintea lui Iehova, pentru fărădelegile poporului, Ezra s-a plecat pe genunchi, ridicându-și glasul într-o rugăciune de mărturisire. Luându-și asupra sa păcatul poporului, el a fost umilit de faptul că ei au răspuns atât de mârșav la harul care-i păzise și-i păstrase ca rămășiță de-a lungul tuturor judecăților ce se abătuseră peste acest popor până atunci și le dăduse un adăpost (textual „un cui") în locul Său cel sfânt (v. 8). Acest „cui" simbolizează siguranța oricărei persoane care se bizuie pe Dumnezeu. Unii, printre care și Ironside, cred că, în ultimă instanță, se referă la Însuși Cristos:

> Referirea la „cui" este negreșit o recunoaștere a profeției lui Isaia, despre „cuiul din locul sigur" de care urma să atârne slava lui Iehova, adică, în sens deplin, Însuși Cristos (Isa. 22:21-25).[13]

Profeții arătaseră limpede că aceste căsătorii mixte nu erau îngăduite pentru israeliți. Prin urmare, oamenii nu se puteau scuza, mai ales în lumina recentelor binefaceri pe care le primiseră din mâna Domnului. **„Iată-ne înaintea Ta, cuprinși de vinovăție."** Nu mai e nimic de zis.

E. Legământul prin care evreii s-au legat să se lepede de soțiile și copiii străini (cap. 10)

10:1-5 Rugăciunea de mărturisire rostită de Ezra i-a determinat pe oameni să plângă cu amărăciune. Asumându-și rolul de purtător de cuvânt al lor, Șecania a mărturisit vinovăția lor, dar i-a amintit lui Ezra că încă mai era nădejde, dacă mărturisirea lor va fi însoțită de lepădarea de un jug inegal. El a propus astfel ca Ezra să-i ajute să încheie un legământ, prin care să se lepede de nevestele și de copiii lor străini. Preoții, leviții și tot Israelul au răspuns la acest apel la pocăință națională și astfel au jurat un jurământ.

10:6-8 Toți exilații au fost convocați să se strângă la Ierusalim la o adunare solemnă în cadrul căruia să se mărturisească în public. Cei care refuzau să vină în termen de trei zile și să se confrunte cu aceste probleme erau amenințați cu pierderea proprietății și cu excomunicarea.

10:9-11 Având doar trei zile la dispoziție pentru a da curs convocării, toți bărbații din Iuda și din Beniamin au venit în grabă la Ierusalim de prin cetățile din jur. Vremea nefavorabilă nu i-a putut împiedica să vină, căci problema ce se cerea rezolvată era cât se poate de gravă, ea provocând o consternare mai mare decât vremea ploioasă. Ezra s-a adresat adunării, demascând nelegiuirile comise de ei.

10:12-17 Toată adunarea a recunoscut fără zăbavă că au nesocotit legea lui

Dumnezeu. Dar din pricina ploii torențiale și a numărului mare de cazuri implicate, s-a făcut propunerea ca să fie examinate cazurile individual, pe cetăți. Patru oameni au încercat să se opună acestui plan, dar fără succes. Au fost numiți judecători și în mai puțin de patru săptămâni au început cercetările. În trei luni ancheta s-a terminat.

10:18-44 Cei inculpați sunt enumerați în versetele 18-43: mai întâi **preoți** (v. 18-22), apoi **leviți** (v. 23, 24) și în cele din urmă **ceilalți din Israel** (v. 25-43). Versetul 44 sună astfel: **„Toți aceștia își luaseră soții păgâne iar unii dintre ei aveau neveste cu care avuseseră copii."** Deși nu se spune explicit, se presupune că s-au luat măsurile adecvate pentru întreținerea acestor soții și a acestor copii. Durerea provocată de destrămarea acestor familii trebuie cântărită alături de importanța menținerii solidarității națiunii ce fusese destinată să-L dea omenirii pe Mesia.

Jugul inegal este strict interzis (2 Cor. 6:14-18). Nu ar trebui să aibă nici un loc în rândul copiilor lui Dumnezeu. Dar 1 Corinteni 7:12, 13 constituite regula Noului Testament pentru cei ce sunt deja legați de un necredincios sau necredincioasă în momentul convertirii. Sub domnia harului, credinciosul nu este obligat să renunțe la partenerul necredincios sau la copiii necredincioși. Aceștia din urmă sunt puși deoparte și așezați într-o poziție privilegiată, datorită legăturii lor cu credinciosul.

Cartea Ezra este un studiu al trezirii spirituale. Când oamenii citesc Cuvântul lui Dumnezeu și-i aplică adevărurile la viața lor, când se înalță către Dumnezeu rugăciuni de mijlocire pentru sfinți, și când se mărturisesc și se leapădă păcatele cunoscute, biserica va fi plină de putere, învrednicită să facă lucrări mari pentru Dumnezeu.

NOTE FINALE

[1](Intro) Această defalcare este luată din lucrarea lui W. Graham Scroggie, *Know Your Bible*, vol. I, Vechiul Testament, p. 90. (Totalul său de „880" este negreșit o greșeală de tipografie.)

[2](Intro) 4:8–6:18 și 7:12-26 sunt în limba aramaică.

[3](Intro) Scroggie, *Know Your Bible*, vol. I, p. 91.

[4](2:59-63) Nu știm precis ce erau Urim(ii) și Tumim(ii): „Probabil două pietre prețioase, păstrate într-un săculeț. Erau, după câte se pare, folosite asemenea sorților, pentru a afla voia lui Dumnezeu" (*Ryrie Study Bible*, New King James Version, p. 135). Vezi de asemenea Ex. 28:30; Lev. 8:8; Num. 27:21; Deut. 33:8; 1 Sam. 28:6; Neemia 7:65.

[5](3:1-7) Iețua (sau „Yețua") este forma ebraică a lui *Isus*.

[6](4:6) Cronologic, versetele 6-23 aparțin unui interval ulterior. Vezi planșa „Cronologia lui Ezra, Neemia și Estera."

[7](4:7-23) Cărțile mai vechi în limba engleză numeau această limbă „Chaldee."

[8](6:16) Edward Dennett, *Exposition of the Book of Ezra: Restoration from Babylon*, p. 55.

[9](6:17-22) *Ibid.*, p. 55, 56.

[10](7:1-5) G. Campbell Morgan, *Searchlights from the Word*, p. 131.

[11](7:6-10) Deși Psalmul 1 este anonim, mulți învățați ai Bibliei cred că Ezra este autorul uman (ca de altfel al Psalmului 119, care are ca temă Cuvântul lui Dumnezeu).

[12](7:27, 28) În Biblie, cine merge la Ierusalim întotdeauna „se suie", indiferent din ce direcție vine. Asta se datorează, în parte, amplasării orașului pe înălțimile din munții Iudeii. Probabil sintagma are și o aplicație spirituală: A merge la casa lui *Dumnezeu* te „sui" întotdeauna.

[13](9:5-15) H. A. Ironside, "Notes on the Book of Ezra," în *Notes on Ezra, Nehemiah and Esther*, p. 90.

BIBLIOGRAFIE

Dennett, Edward. *Exposition of the Book of Ezra: Restoration from Babylon*. Oak Park, IL: Bible Truth Publishers, 1956.

Ironside, H. A. "Ezra." În *Notes on Ezra, Neemiah and Esther*. Neptune, NJ: Loizeaux Brothers, 1972.

Jensen, Irving L. *Ezra/Neemiah/Esther.* Chicago: Moody Press, 1970.

Keil, C. F. "Ezra." În *Biblical Commentary on the Old Testament.* Vol. 10. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.

Kidner, Derek. *Ezra and Neemiah.* The Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1979.

Rawlinson, George. "Ezra." În *The Pulpit Commentary.* Vol. 15. Editat de H.D.M. Spence. New York: Funk and Wagnalls, 1909.

NEEMIA

Introducere

„Peste cincizeci la sută din conținutul acestei cărți e alcătuit din însemnări personale, presărate cu «paranteze» și comentarii de mare franchețe, ce le conferă acestor pasaje meritul de a fi cele mai vivace texte din întreaga Biblie. O mare parte din istoria lui Ezra a fost povestită la persoana întâi (Ezra 8:15–9:15), dar Ezra a fost o personalitate mult mai domoală decât formidabilul, pragmaticul Neemia. Prin urmare, Ezra nu «sare din pagină» cum sare acest om."

– Derek Kidner

I. Locul unic în Canon

Dacă ați demarat un program edilitar și ați constatat că nu prea reușiți să-i motivați pe oameni să se implice, Neemia este cartea pe care trebuie s-o citiți, s-o studiați, s-o predați sau s-o predicați. Calitățile de lider ce se cer când trebuie dusă la îndeplinire o lucrare aproape imposibil de realizat sunt exemplificate în acest lider evreu din secolul al cincilea înainte de Cristos. Iată ce scrie Whitcomb despre el:

> Nici un alt fragment din Vechiul Testament nu ne oferă un stimulent mai bun de a munci cu devotament și râvnă plină de pricepere pentru Dumnezeu decât cartea Neemia. De exemplu, pasiunea lui Neemia pentru adevărul Cuvântului lui Dumnezeu – indiferent cât l-ar fi costat și care ar fi fost consecințele – este un exemplu de care avem mare trebuință la ora actuală.[1]

II. Paternitatea

Neemia, al cărui nume se potrivește atât de bine cu semnificația sa, însemnând *Iehova mângâie*, își scrie memoriile la persoana întâi, dar introduce și documente de stat la care a avut acces. Papirusurile descoperite pe insula Elephantine stau mărturie adevărului istoric al cărții, menționându-l pe marele preot Iohanan (vezi Neem. 12:22, 23) și pe fiii neîmpăcatului dușman al lui Neemia, Sanbalat.

Toate acestea vin în sprijinul părerii tradiționale că Neemia, fiul lui Hacaliaa și fratele lui Hanani (1:1, 2) este autorul cărții ce-i poartă numele. Puține știm despre mediul din care provine Neemia, dar suntem îndreptățiți să credem că s-a născut în Persia.

Tactul de care a dat dovadă, dinamismul ce a caracterizat toate acțiunile sale și calitățile de lider pe care le evidențiază în această carte corespund întru totul însușirilor pe care le reclama funcția de paharnic al regelui – funcție de mare răspundere – pe care a ocupat-o Neemia.

III. Data

Neemia și-a redactat cartea probabil la scurt timp după evenimentele consemnate sau în jurul anului 430 î.Cr., adică în timpul domniei lui Artaxerxe(s) I (464-424 î.Cr.)

Josephus spune că Iadua era mare preot când Alexandru cel Mare a trecut prin Palestina. Întrucât Neemia 12:22 îl pomenește pe Iadua, unii profită de această dată pentru a plasa apariția cărții la o dată ulterioară timpului în care a trăit Neemia. S-ar putea ca Iadua să fi fost foarte tânăr în perioada la care se referă Neemia, când îl menționează (deoarece era din spița preoțească), având vreo nouăzeci de ani în vremea lui Alexandru. Sau s-ar fi putut să fie doi mari preoți cu același nume. O a treia posibilitate este ca Josephus, care a mai greșit de atâtea ori în cronologia pe care o stabilește el acestei ere, să fi greșit și de data aceasta!

IV. Fondul şi tema cărţii

Neemia a fost *al treilea* mare lider din cadrul restauraţiei evreieşti. Zorobabel a condus *primul* grup de exilaţi în repatrierea lor la Ierusalim, între anul 538 şi 537 î.Cr. (Ezra 2), supraveghind construirea templului. Cu aproape optzeci de ani mai târziu, scribul Ezra a sosit în Ierusalim cu al *doilea* grup de evrei, iniţiind reforme cuprinzătoare prin vestirea Cuvântului lui Dumnezeu. Dar, cu timpul, lucrurile s-au deteriorat la Ierusalim.

La treisprezece ani după expediţia lui Ezra, Dumnezeu a pus pe inima lui Neemia o povară cu privire la condiţiile ce domneau la Ierusalim. După ce a obţinut permisiunea de a îndrepta această stare de lucruri, Neemia a transpus în practică acel gen de calităţi de lider exemplar de care israeliţii aveau cu disperare nevoie. Ieremia era adânc ancorat în Dumnezeu (observaţi numeroasele referiri la viaţa de rugăciune). Asta l-a învrednicit să reziste valului de opoziţie care l-a împresurat încă de la începutul misiunii sale. Bine a spus cineva că „sunt trei feluri de oameni pe lume: cei care nu ştiu ce se întâmplă, cei care privesc la ceea ce se întâmplă, şi cei care fac să se întâmple lucruri în lume." Neemia a aparţinut negreşit categoriei a treia, a celor care fac să se întâmple lucruri. Dacă Ezra se ocupă cu templul şi închinarea de la templu, Neemia se ocupă cu zidurile şi lucrarea de zi cu zi. Cartea Neemia Îl aduce pe Dumnezeu în chestiunile de zi cu zi ale vieţii.

SCHIŢA

I. PRIMA VIZITĂ A LUI NEEMIA: RESTAURAREA IERUSALIMULUI (cap. 1–12)
   - A. Consternarea la vestea despre starea în care se afla Ierusalimul (cap. 1)
   - B. Autorizaţia de restaurare a Ierusalimului (2:1-8)
   - C. Reconstruirea zidului Ierusalimului (2:9–6:19)
     1. Inspecţia particulară şi opoziţia publică (2:9-20)
     2. Muncitorii şi munca lor (cap. 3)
     3. Piedici externe şi precauţii speciale (cap. 4)
     4. Probleme interne şi reformarea socială (cap. 5, 6)
   - D. Organizarea gărzilor Ierusalimului (7:1-4)
   - E. Înregistrarea populaţiei Ierusalimului (7:5-73)
   - F. Revitalizarea religiei Ierusalimului (cap. 8–10)
   - G. Repopularea cartierelor Ierusalimului (cap. 11)
   - H. Totalul preoţilor şi leviţilor din Ierusalim (12:1-26)
   - I. Dedicarea zidului Ierusalimului (12:27-47)

II. A DOUA VIZITĂ A LUI NEEMIA: REFORMAREA IERUSALIMULUI (cap. 13)
   - A. Expulzarea lui Tobia din templu (13:1-9)
   - B. Restaurarea zeciuielilor pentru leviţi (13:10-14)
   - C. Eliminarea activităţilor ilegale în ziua de sabat (13:15-22)
   - D. Desfacerea căsniciilor inter-rasiale (13:23-31)

COMENTARIU

I. PRIMA VIZITĂ A LUI NEEMIA: RESTAURAREA IERUSALIMULUI (cap. 1–12)

A. Consternarea la vestea despre starea în care se afla Ierusalimul (cap. 1)

1:1-3 Puține sunt elementele din acest prim capitol care ar putea constitui o introducere. Nu ni se spun decât două lucruri în legătură cu Neemia: că tatăl său se numea **Hacalia** și că el însuși a fost paharnicul regelui Artaxerxe(s), ocupând o poziție de mare răspundere. Reacția sa la vestea **privitoare la Ierusalim** demonstrează că era un om cu un caracter spiritual. J. Alec Motyer comentează:

> Asistăm la o perioadă istorică plină de incertitudini, deși se pare că o bună doză din entuziasmul generat de misiunea lui Ezra a luat o turnură politică sau naționalistă; entuziasmul acesta a luat amploare, manifestându-se, în consecință, prin reclădirea neautorizată a zidurilor Ierusalimului. Unii din dușmanii poporului lui Dumnezeu din zonă au făcut imediat un denunț la Artaxerxes, care a poruncit suspendarea lucrărilor. La auzul acestei vești, dușmanii lui Dumnezeu au jubilat, suindu-se la Ierusalim cu mandatul în mână, determinând încetarea lucrării și chiar dărâmând zidurile cetății. Este foarte probabil că acest incident a ajuns la urechile lui Neemia.[2]

1:4-11 Neemia purta pe inimă o povară pentru rămășița lui Iuda. Deși el nu avusese parte de vicisitudinile prin care trecuseră ei, s-a identificat cu ei, refuzându-și luxul de la palat, pentru a posti, a jeli și a se ruga. El a mărturisit păcatele lor ca și când ar fi fost ale lui, rugându-L pe Dumnezeu să-Și aducă aminte de Cuvântul Său și să fie credincios cu privire la revenirea poporului Său, cum fusese și în privința împrăștierii sale. De asemenea L-a rugat pe Domnul să-l facă să capete trecere în ochii regelui, având în vedere planul îndrăzneț de ajutorare a fraților săi ce se contura în mintea lui. Zile întregi el a pledat cazul său în fața Celui Prea Înalt.

Neemia este dat adesea ca exemplu de conducere eficientă. Mai întâi, el a avut o viziune cu privire la țelul urmărit. După ce a analizat problema, s-a decis ce curs de acțiune va iniția pentru a realiza obiectivul propus. Apoi i-a motivat și pe alții, determinându-i să-i împărtășească viziunea și să se implice activ. În continuare, îl vedem delegând-și autoritatea și repartizând sarcinile de îndeplinit, el asumându-și rolul de supraveghetor, care verifică periodic desfășurarea lucrărilor, până la încheierea cu succes a proiectului.

B. Autorizația de restaurare a Ierusalimului (2:1-8)

2:1-3 Toate acestea s-au întâmplat cu trei-patru luni înainte ca credința lui Neemia să-i fie răsplătită în chipul cel mai neașteptat. Într-o zi, pe când îi servea regelui vin, fața sa a trădat durerea din inimă. Întrebarea pe care i-a adresat-o regele a declanșat un val de teamă în inima lui, știut fiind că nu-i era îngăduit nimănui să se înfățișeze cu o mutră posomorâtă în fața regelui (Est. 4:2). George Williams comentează:

> Întrucât monarhii orientali trăiau zilnic cu groaza în suflet că ar putea fi otrăviți, orice semn de agitație pe fața paharnicului său ar fi fost privit cu deosebită suspiciune.[3]

Dar Neemia nu nutrea, desigur, nici un fel de gânduri rele la adresa regelui, nedorindu-i decât binele. Cauza întristării sale a fost pustiirea în care continua să se afle cetatea ancestrală a strămoșilor săi, Ierusalimul.

2:4, 5 Bizuirea lui Neemia și stăruința sa în rugăciune nu au fost în zadar. Nu numai că regele i-a acordat cererea, dar pe deasupra l-a făcut guvernator al lui Iuda (5:14). Decretul lui Artaxerxes a împlinit cuvântul pe care i-l dăduse Domnul lui Daniel (Dan. 9:25), după cum decretul emis anterior de Cirus împlinise profeția lui Ieremia (Ier. 29:10; Ezra 1).

C. Reconstruirea zidului Ierusalimului (2:9–6:19)

1. Inspecția particulară și opoziția publică (2:9-20)

2:9-16 Pe lângă scrisorile oficiale încredințate lui Neemia, regele Artaxerxes a pus la dispoziția paharnicului său o escortă armată care să-l însoțească în călătoria sa. La puțin timp după sosirea la Ierusalim, noul guvernator a făcut un tur de orizont al capitalei sale, pe timp de noapte, pentru a fi cât mai nevăzut cu putință și pentru a nu-și divulga planurile. El știa că pentru supraviețuirea cetății era imperativ ca zidurile să-i fie reparate. Într-un punct din traseul zidului grămada de moloz era atât de mare încât vita pe care călărea n-a avut loc pe unde să treacă.

2:17-20 Ulterior, i-a convocat pe lideri la o consfătuire, spunându-le ce trebuia făcut și încurajându-i când le-a spus cum fusese mâna Domnului cu el până în acel punct și cum i-a vorbit regele. Evreii s-au umplut de bucurie, fiind gata să înceapă lucrările. Dar dușmanii lor, Sanbalat, Tobia și Gheșem, au luat în râs ideea, încercând să pună bețe în roate proiectului edilitar prin lansarea unui zvon fals cum că ei s-ar fi răsculat împotriva regelui. Dar Neemia nu s-a lăsat intimidat. Doar Dumnezeul cerului fusese Cel care le-a făgăduit succes. În plus, oamenii erau uniți, or, aceasta e o condiție absolut necesară dacă se așteaptă binecuvântarea lui Dumnezeu (Ps. 133:1-3).

2. Muncitorii și munca lor (cap. 3)

Preoții au fost primii care s-au angajat în lucrare, reparând **Poarta Oilor**, din colțul de nord-est al cetății, numită astfel deoarece pe aici se introduceau oile destinate jertfelor de pe altar. Porțile cetății sunt enumerate în ordinea contrară acelor de ceasornic: **Poarta Oilor** (v. 1, 2); **Poarta Peștilor** (v. 3-5); **Poarta Veche** (sau Poarta din Colț) (v. 6-12); **Poarta Văii** (v. 13); **Poarta Gunoiului** (v. 14); **Poarta Fântânii** (v. 15-25); **Poarta Apei** (v. 26); **Poarta Cailor** (v. 28); **Poarta de Est** (v. 29); și **Poarta Mifcad** (Poarta Inspecției, NASB) (v. 31). Versetul 32 ne readuce în punctul din care am plecat, la **Poarta Oilor**. În carte sunt menționate alte două porți – Poarta lui Efraim (8:16) și Poarta Închisorii (Poarta Gărzii, NASB) (12:39). În total erau douăsprezece porți, după cum tot douăsprezece vor fi porțile Noului Ierusalim (Apo. 21:12). Este semnificativ că Dumnezeu consemnează cu minuțiozitate pe toți cei care Îl slujesc; lucrul acesta reiese și din această enumerare a tuturor celor care au reparat zidurile și porțile.

Casa Vitejilor (v. 16) se numea așa deoarece inițial fusese sediul vitejilor lui David.

Bărbați și femei, meșteri și muncitori simpli, prinți și oameni de rând lucrau cu toții cot la cot. Doar un singur caz de dezbinare a existat: fruntașii tecoiților s-au eschivat de la îndatoririle lor (v. 5). Unii care și-au terminat porțiunile ce le fuseseră încredințate și-au asumat porțiuni suplimentare (cf. v. 4 și 21; 5 și 27). Dumnezeu le încredințează în vremea de acum credincioșilor lucrări concrete ce diferă de ale altora. El ne-a înzestrat cu o mare varietate de daruri și capacități potrivit cu chemarea noastră și El îi știe pe cei ce stau pe margini, neangajați, precum și pe cei ce muncesc două norme. „Lucrarea fiecăruia va fi dată pe față, întrucât Ziua o va face cunoscută, deoarece se va descoperi prin foc; și focul va testa lucrarea fiecăruia, [ca să se vadă] ce fel de lucrare este" (1 Cor. 3:13).

3. Piedici externe și precauții speciale (cap. 4)

4:1-6 Când Sanbalat și Tobia și-au bătut joc de eforturile preliminare ale evreilor de a reclădi zidul, Neemia a răspuns prin rugăciune, continuând lucrarea. Deși imprecațiile rostite în versetele 4 și 5 erau acceptabile în Dispensația Legii, ele sunt nepotrivite pentru creștinii din epoca harului (Ro. 12:19-21). Curând reconstrucția zidului a atins jumătatea înălțimii proiectate.

4:7-14 Presiunile externe exercitate din partea arabilor, amoniților și așdoditilor nu constituiau singura primejdie. Uneori imensitatea lucrării pe care o executau părea să-i strivească pe evrei pe plan sufletesc. Grămezile de moloz ce păreau

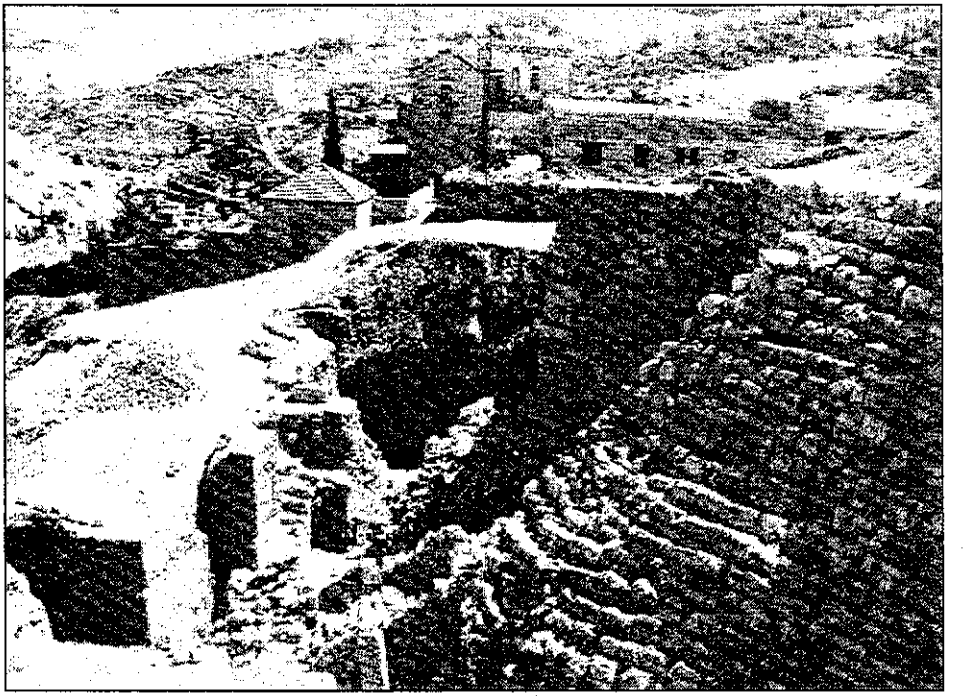

Iată cum arată, în urma săpăturilor arheologice, o porțiune din zidul construit de Neemia după repatrierea evreilor din captivitatea babiloneană.

interminabile au secătuit resursele lor de energie, slăbindu-le moralul (v. 10). Când concetățenii lor ce trăiau în afara zidurilor Ierusalimului au tras un semnal de alarmă cu privire la pericolul unui atac iminent, Neemia i-a postat pe oameni în spatele porțiunilor mai scăzute ale zidului, înarmându-i și încurajându-i să-și aducă aminte de Domnul și să lupte."

4:15-23 Dându-și seama că atacul lor nu-i va lua prin surprindere pe evrei, cum scontaseră ei, dușmanii lui Iuda au renunțat la ideea unui atac frontal. Începând din acel moment, jumătate din evrei lucrau pe șantier, în timp ce cealaltă jumătate făcea de gardă. Chiar și constructorii purtau arme asupra lor. Neemia avea mereu în preajma sa un om care să sune din goarnă în cazul unui atac, pentru a-i aduna pe oamenii răspândiți de-a lungul zidului. Celor care veniseră din zonele situate în afara Ierusalimului li s-a poruncit să înnopteze în Ierusalim, pentru a fi disponibili în caz de atac. Strategia lor era alcătuită din trei elemente: *rugăciunea, vegherea* și *munca*. Oamenii au urmat curajul și tenacitatea de fier a liderului lor. Neemia, împreună cu rudele, servitorii și cu garda persană care l-a însoțit, nu au pregetat nici o clipă, făcând de veghe tot timpul asupra cetății.

4. Probleme interne și reformarea socială (cap. 5, 6)

5:1-7 Pe când lucrările de reconstrucție erau în toi, s-a ivit o neplăcută problemă internă. Alimentele erau, evident, greu de procurat și foarte scumpe. Inflația și fiscalitatea ridicată pe care o impusese regele asupra evreilor i-au dus pe mulți dintre ei la sărăcie, determinându-i să ia cu împrumut bani de la frații lor mai bogați, ipotecându-și, în acest sens, averile. Ba unii dintre ei au fost nevoiți să-și vândă fiii și fiicele în robie. În plus, datorită faptului că pământul trecuse în stăpânirea altora, nu mai dispuneau de mijloacele de răscumpărare a copiilor lor. Când i-au adus lui

Neemia la cunoștință această stare jalnică de lucruri, el i-a convocat pe bogați la o adunare solemnă, mustrându-i.

5:8-10 Nu era oare aceasta o faptă cel puțin contradictorie, ca unii dintre evrei să-și înrobească proprii lor frați, când Neemia și alții îi răscumpăraseră pe ei înșiși din robia față de vecinii lor păgâni? Oare nu era imperativ pentru siguranța lor ca să mențină o relație corectă cu Dumnezeu? Atunci cum își puteau ei permite să-L supere pe Iehova, călcând legea Sa sfântă prin faptul că percepeau camătă la împrumuturile acordate (v. 9, 10; cf. Ex. 22:25)? De vreme ce liderul lor, Neemia, se dăduse pe el însuși pildă refuzând să perceapă dobândă asupra împrumuturilor făcute, oare nu se cuvenea ca și ei să facă la fel?

5:11, 12 După ce Neemia i-a îndemnat pe cei bogați să returneze oamenilor bunurile obținute prin camătă și să dea înapoi dobânda percepută asupra împrumuturilor de bani, cereale, must și untdelemn, aceștia au promis că vor face acest lucru. Au fost chemați apoi preoții, care au pecetluit angajamentul lor printr-un jurământ.

5:13 Apoi a fost dat un avertisment aspru despre ce se va întâmpla oricărei persoane care nu-și va ține promisiunea. Va fi scuturată din țara bună ca praful de pe o haină. Apoi, rostind un amin din toată inima, oamenii au plecat, împlinindu-și promisiunea.

5:14-19 Capitolul 5 se încheie cu o scurtă relatare a mandatului de doisprezece ani al guvernării lui Neemia. Ni se spune că el s-a întreținut singur, refuzând să pretindă oamenilor să-l întrețină. Astfel el nu a profitat de poziția deținută pentru a-și aduna pământuri sau pentru a-și strânge averi din care să trăiască fără griji în viitor. Mai degrabă, și-a dedicat fiecare clipă din timpul său consolidării Ierusalimului, pentru ca frații săi să poată trăi în siguranță, iar nu pentru a strânge averi personale. A pus bucate din belșug pe masa sa, purtându-se cu ospitalitate față de străini. Toate acestea le-a făcut pentru că s-a temut de Dumnezeu. Dacă Dumnezeu ținea seama de jertfele sale, asta îi era de ajuns lui Neemia.

6:1-4 Văzând că n-a reușit să oprească lucrarea evreilor prin alte mijloace, dușmanul a încercat apoi să-l distrugă pe Neemia. De patru ori Sanbalat și Gheșem Arabul au încercat să-l determine pe Neemia să lase lucrul, pentru a se întâlni cu ei în câmpia Ono. Tot de patru ori Neemia a refuzat, știind că în spatele invitației se ascundea un complot împotriva siguranței sale. În plus, lucrarea mare în care era angajat nu putea fi suspendată pentru nici un motiv.

6:5-9 Continuând să pozeze în aliatul său, Sanbalat l-a acuzat pe Neemia într-o scrisoare că ar fi intenționat să se facă rege în Iuda, gestul constituind o rebeliune împotriva regelui Persiei. Sanbalat a spus că dorește să-l ajute pe Neemia să evite necazurile pe care le-ar putea avea cu regele, propunându-i să se întâlnească pentru a discuta chestiunea. Dar Neemia a refuzat, știind prea bine că Sanbalat nu urmărea interesele sale. Și apoi acuzațiile ce i se aduceau erau neadevărate. Loialitatea lui Neemia era limpede ca lumina ochiului, fiind dovedită prin faptele sale.

6:10-14 Toată lumea știa că Neemia este un om cucernic, care se teme de Cuvântul Domnului. În aceste condiții, au fost angajați niște profeți mincinoși, care să încerce să-l determine pe Neemia, prin viclesug, să păcătuiască și să-și atragă mânia lui Dumnezeu. Un evreu, pe nume Șemaia, care era în ascuns un informator al vrăjmașului, l-a avertizat pe Neemia că se punea la cale un complot împotriva vieții sale, drept care ar fi bine ca guvernatorul să intre împreună cu el în templu, ca să fie la adăpost. Dar Neemia a văzut numaidecât viclenia propunerii profetului fals. Potrivit Cuvântului lui Dumnezeu, doar preoții aveau voie să intre în templu. Desigur, Neemia știa acest lucru, drept care a preferat să-și riște viața, decât să calce legea. Și astfel s-a năruit și a treia încercare a lui Sanbalat de a-l prinde în cursă pe Neemia, acesta rămânând nevătămat.

Versetele 9 și 14 constituie exemple a ceea ce s-a numit: „rugăciuni fulger"[4] care au caracterizat viața lui Neemia (vezi și 2:4; 4:9; 5:19;). El și-a făcut un obicei din a se

îndrepta imediat spre Domnul în rugăciune, în orice criză prin care a trecut. Matthew Henry comentează pe această temă:

Vărsându-şi tot amarul cu privire la răutatea lor, la eforturile de a-l înfrica şi de a-i slăbi mâinile, Neemia îşi înalţă inima spre Cer, rostind această rugăciune scurtă: „Acum, Dumnezeule, întăreşte-mi mâinile. De un sprijin nespus de mare şi de o dulce mângâiere au parte oamenii buni când, copleşiţi fiind de greutăţi şi încercări, ei ştiu că au un Dumnezeu, la care se pot duce pentru a primi de la El, prin credinţă şi rugăciune, harul de a reduce la tăcere temerile lor, fiindu-le întărite mâinile când duşmanii lor se luptă din răsputeri să le umple inimile de groază şi să le slăbească mâinile. Când şi noi, în lucrarea şi lupta noastră creştină, păşim pe un teren deosebit de slujire sau de conflicte, bine ar fi să ne rugăm şi noi cu aceste cuvinte: „Am în faţă sarcina cutare de îndeplinit. Iată ispita cu care mă lupt. O, Doamne, întăreşte mâinile mele!"[5]

6:15-19 În pofida continuării opoziţiei, zidul a fost terminat în timpul record de numai cincizeci şi două de zile. Această dovadă a binecuvântării divine a avut un efect demoralizator asupra duşmanilor lui Iuda. Dar în versetele 17-19 vedem cum Neemia a avut parte de încă o întristare. Mulţi din nobilii din Ierusalim au rămas în relaţii amicale cu nemernicul Tobia deoarece erau înrudiţi cu acesta prin legături de căsătorie. (Tobia era guvernatorul amoniţilor – 2:10.) Pe de o parte nobilii îi dădeau raportul lui Tobia despre ce spunea Neemia, iar pe de alta îl lăudau pe Tobia în faţa lui Neemia. Pe Tobia îl reîntâlnim în capitolul 13.

Deşi construirea zidului a durat doar cincizeci şi două de zile, Neemia a avut o sumedenie de alte atribuţii de care a trebuit să se achite, în cei peste doisprezece ani cât a fost guvernator.

D. Organizarea gărzilor Ierusalimului (7:1-4)

7:1, 2 De îndată ce au fost terminate zidurile şi porţile, fiind repartizaţi păzitorii, cântăreţii şi leviţii la posturile lor, Neemia a predat administrarea cetăţii în mâna fratelui său Hanani şi a lui Hanania. Ambii erau oameni cu frică de Dumnezeu, în stare să se achite de sarcinile ce le-au fost încredinţate. Hanania era pătruns de un respect profund faţă de Dumnezeu, fiind în ton, pe plan spiritual, cu Neemia.

7:3, 4 Apoi au fost emise instrucţiuni cu privire la asigurarea securităţii Ierusalimului. Porţile trebuiau să rămână deschise numai în timpul zilei. În jurul cetăţii trebuiau să patruleze gărzi, fiecare la locul lui, înaintea casei sale. Prin credinţă Neemia a construit zidurile conform parametrilor anteriori, deşi zona cuprinsă de aceste ziduri era acum mult prea mare pentru numărul relativ mic de locuitori ai Ierusalimului.

E. Înregistrarea populaţiei Ierusalimului (7:5-73)

7:5, 6 În timp ce se pregătea să repopuleze Ierusalimul cu oameni care puteau dovedi din anale că descind din poporul evreu, Neemia a găsit un registru al celor care reveniseră la Ierusalim şi în Iuda sub conducerea lui Zorobabel.

7:7-65 Lista aceasta din versetele 7-65 este aproape identică cu cea de la Ezra 2. Duplicarea este un argument solid în favoarea teoriei că Ezra şi Neemia au fost iniţial o singură carte, chiar dacă mai târziu ele s-au separat, tradiţia ebraică reunindu-le la un moment dat.

7:66-69 În aceste versete avem o recapitulare a întregii adunări, pe lângă servitori, cântăreţi şi enumerarea animalelor de transport.

7:70-72 E prezentată apoi lista donatorilor şi a contribuţiilor lor la lucrare. Versetele 70-72 diferă radical de Ezra 2:68, 69. Poate că avem relatări paralele despre strângeri de fonduri diferite, care însă s-au suprapus. Planul conceput de guvernator pentru Ierusalim nu este pus în aplicare integral decât în capitolul 11.

7:73 Capitolul se încheie într-o atmosferă de pace, cetăţile copiilor Israelului fiind populate şi trăind în condiţii de siguranţă.

F. Revitalizarea religiei Ierusalimului (cap. 8-10)

8:1-8 Acest capitol important ne in-

formează cu privire la trezirea spirituală ce a avut loc în rândul copiilor lui Dumnezeu prin lectura publică a Scripturilor. Observați vă rog că Neemia este menționat acum la persoana a treia (până la 12:31). Ezra este personajul principal în următoarele capitole.

În prima zi a lunii a șaptea, oamenii au participat la o adunare sfântă, prilejuită de Sărbătoarea trompetelor (Lev. 23:24, 25), care simboliza regruparea Israelului din toate națiunile neevreiești printre care au fost împrăștiați. Stând în picioare pe o platformă specială, flancat de treisprezece leviți, Ezra a citit, preț de câteva ore, din Legea lui Moise. Oamenii au manifestat un respect profund pentru Cuvântul lui Dumnezeu, în contextul în care leviții, menționați în versetul 7, i-au ajutat să înțeleagă (v. 8) ceea ce se citea. Întrucât limba aramaică a înlocuit ebraica după captivitate, oamenilor a trebuit să li se explice înțelesul multor cuvinte din Scripturile ebraice.[6]

Astăzi, cu atâtea secole după evenimentele descrise în cartea Neemia, într-o cultură și în limbi cu totul diferite, predicatorii și învățătorii biblici trebuie să explice oamenilor mult mai mult decât leviții de odinioară. Dr. Donald Campbell subliniază importanța acestei slujbe:

> Ezra și asistenții săi au fost inițiatorii unui șir lung de predicatori expozitivi, care au explicat Biblia. Metoda aceasta de predicare a fost binecuvântată de Dumnezeu de-a lungul veacurilor, continuând să fie un instrument eficace în aducerea creștinilor la o stare de maturitate spirituală. Pe de altă parte, predicarea „pe subiecte" și predicarea textuală se pot dovedi uneori utile și inspiratoare, dar beneficiile spirituale nu se compară cu cele ce decurg dintr-o propovăduire de genul celei îmbrățișate de Ezra. Binecuvântați sunt credincioșii care au privilegiul să stea la picioarele unor predicatori ce folosesc metoda expozitivă (de predicare la rând) a Scripturilor.[7]

8:9-12 Lacrimile oamenilor au demonstrat că mesajul a fost receptat cu toată seriozitatea (v. 9). Bine au făcut că au primit cu toată seriozitatea Cuvântul lui Dumnezeu, dar nu aveau de ce să se lase cuprinși de întristare. În fond, era o sărbătoarea a bucuriei, nu a întristării. Numai o singură ocazie pentru plâns și post s-a găsit printre sărbătorile Israelului: Ziua Ispășirii. Restul sărbătorilor trebuiau celebrate cu bucurie și chiar cu veselie. Roada Duhului trebuia să îmbrace o formă vizibilă: dragostea, concretizată prin împărțirea cu cei mai puțin înstăriți; bucuria, manifestată prin consumarea mâncării și băuturii înaintea Domnului; pacea, exprimată prin aplanarea temerilor lor și aducerea inimilor lor la o stare de odihnă. Tristețea lor s-a transformat în bucurie iar bucuria Domnului a fost tăria lor.

8:13-15 A doua zi s-a organizat un studiu biblic special pentru lideri, preoți și leviți. Cu toții au redescoperit rânduielile privitoare la Sărbătoarea colibelor (corturilor), care trebuia celebrată tot în cursul acelei luni.

8:16-18 Această sărbătoare anticipa și întruchipa acel timp când Israelul va locui în siguranță în Țara Promisă. Evreii au făcut astfel toate pregătirile pentru celebrarea sărbătorii, prima oară când aceasta se sărbătoarea din nou cu întreaga adunare, din zilele lui Iosua. (Primii exilați repatriați la Ierusalim sub Zorobabel celebraseră parțial această sărbătoare – Ezra 3:4). Și astfel au fost ridicate colibe pe acoperișurile caselor, în curți și pe străzi. Inimile oamenilor se umpleau de bucurie pe măsură ce se deschideau zilnic pentru a sorbi cu nesaț Cuvântul lui Dumnezeu. Sărbătoarea a durat de pe data de cincisprezece ale lunii până în a douăzeci și doua zi a lunii.

9:1-3 După încheierea sărbătorii, oamenii s-au strâns în vederea unei impresionante zile de mărturisire națională. Cu acest prilej se s-au despărțit de străinii din mijlocul lor, smerindu-se înaintea Domnului: Cu post și jale, ei au citit Scripturile timp de trei ore. Apoi preț de încă trei ore, au mărturisit și s-au închinat. Mărturisirea este calea ce duce la trezire spirituală.

9:4-38 După aceea leviții menționați în versetele 4 și 5 au condus poporul într-o mare rugăciune de mărturisire (v. 6-37) și dedicare (v. 38). Unii cred că Ezra a con-

dus rugăciunea, deşi numele său nu este menţionat concret. Este una dintre cele mai lungi rugăciuni din Biblie, rădăcinile ei fiind înfipte adânc în istoria sacră.

Tema principală care străbate această rugăciune este credincioşia lui Dumnezeu, în pofida neascultării Israelului. Rugăciunea se poate împărţi în următoarele părţi: Creaţia (v. 6); chemarea lui Avraam şi legământul încheiat de Dumnezeu cu el (v. 7, 8); exodul din Egipt (v. 9-12); darea legii la Muntele Sinai (v. 13, 14); modul miraculos în care a avut Dumnezeu grijă de ei în timpul peregrinărilor lor prin pustiu (v. 15); frecventele răzvrătiri ale Israelului în pustiu, contrastate cu bunătatea fără greş a lui Dumnezeu (v. 16-11); cucerirea Canaanului (v. 22-25); era judecătorilor (v. 26-28); avertismentele nesocotite şi captivitatea care s-a abătut peste ei în consecinţă (v. 29-31); apelul la iertare şi izbăvire de consecinţele captivităţii (v. 32-37); dorinţa oamenilor de a încheia un legământ cu Dumnezeu (v. 38).

Un alt mod de a defalca rugăciunea este de a urma firul ei care străbate cărţile Bibliei: v. 6-8, Geneza; v. 9-13, Exod; v. 14, Levitic; v. 15-20, Numeri (cu excepţia versetului 18); v. 21-23, Numeri şi Deuteronom; v. 24, 25, Iosua; v. 26-29, Judecători; v. 30-37, 1 Samuel la 2 Cronici. Avem aici o rugăciune cu adevărat biblică! Evenimentele sunt văzute din punctul de vedere al lui Dumnezeu. Credincioşia Sa este recunoscută de-a lungul întregii rugăciuni, iar îndurarea şi harul sunt cotate ca singura temelie pe care poate dăinui naţiunea.

În multe privinţe ultimul verset (38) constituie partea ce mai importantă a rugăciunii. Evreii şi-au dat seama că la ei era problema, nu la Domnul, drept care s-au hotărât să facă ceva pentru rezolvarea ei (vezi capitolul 10 pentru detalii asupra legământului). Rugăciunea şi mărturisirea, oricât de importante ar fi, nu pot înlocui ascultarea.

10:1-27 Versetele acestea îi enumeră pe oamenii care au semnat legământul în numele poporului (9:38b). Lista începe cu Neemia (v. 1), apoi urmând preoţii (v. 2-8), leviţii (v. 9-13) şi liderii poporului (v. 14-27).

10:28, 29 Aceste două versete formează un preambul la legământ, afirmând că întreaga populaţie a fost de acord să păzească şi să împlinească toate poruncile Domnului Stăpânului lor, toate orânduirile şi legile Lui.

10:30-38 Mai concret, evreii se obligau să se abţină de la căsătorii mixte cu străinii (v. 30), să respecte ziua de sabat şi anul sabatic (v. 31), să contribuie anual la serviciile din templu (v. 32, 33), să asigure lemnele pentru altarul Domnului (v. 34) şi să aducă banii de răscumpărare pentru întâiul lor născut şi pentru roadele dintâi ale recoltelor lor în templu, pentru întreţinerea preoţilor şi a leviţilor – adică să reintroducă zeciuiala (v. 35-39).

În legământul acesta preocuparea pentru viaţa religioasă ocupa un loc central. Cu excepţia versetelor 30 şi 31, legământul se ocupă exclusiv cu întreţinerea templului şi a slujitorilor săi.

10:39 Cuvintele „nu vom neglija casa Dumnezeului nostru" au exprimat preocuparea profundă a evreilor post-exilici. Din această grijă autentică pentru elementele externe ale credinţei lor avea să se dezvolte sistemul corupt al fariseilor din vremea Domnului Isus, care s-a opus atât de virulent lucrării Sale, deoarece El sublinia elementele de substanţă ale legii – ascultarea, mila, etc. Dar în forma ei nevinovată de la început, această devoţiune trebuie să-I fi făcut mare plăcere lui Iehova.

G. Repopularea cartierelor Ierusalimului (cap. 11)

11:1, 2 Capitolul 11 este strâns legat de ultimul verset din capitolul 7. Neemia era preocupat de populaţia scăzută a Ierusalimului; ar fi trebuit ca să se stabilească în cetate mult mai mulţi oameni, ca să-i asigure apărarea, în cazul unor atacuri. Dar frica i-a împiedicat pe mulţi evrei de a se muta de la ţară. În final, s-a tras la sorţi pentru a aduce la Ierusalim câte unul din zece locuitori ai târguleţelor. Alţii s-au voluntarizat, stabilindu-se de bună voie în cetate.

11:3-36 După ce s-au înscris anterior (cap. 7), familiile care locuiau la Ierusalim sunt enumerate aici (v. 3-24). Erau patru

sute șaizeci și opt de oameni din Iuda, fiecare o căpetenie a unei familii (v. 4-6). Beniamiții erau în număr de nouă sute douăzeci și opt de familii (v. 7, 8); Ioel și Iuda erau supraveghetorii lor (v. 9). Trei divizii de preoți sunt enumerați în versetele 10-14; Zabdiel era liderul lor. Leviții din cetatea sfântă[8] erau în număr de patru sute cincizeci și șase, o sută șaptezeci și doi dintre ei fiind păzitori ai porților (v. 15-19). Slujitorii de la templu, sub conducerea lui Ziha și Ghișpa, trăiau în Ofel, un sector al Ierusalimului în apropiere de templu (v. 21). Un om pe nume Uzi era mai mare peste toți leviții, iar Petahia era agentul regelui în cetate, desigur, sub conducerea lui Neemia (v. 22-24). Restul evreilor locuiau în satele din jur: Iuda trăia în satele enumerate în versetele 25-30 iar Beniamin în satele enumerate în versetele 31-35. Unele divizii de leviți care locuiseră cândva în Iuda s-au mutat între timp în teritoriul tribului Beniamin (v. 36).

H. Totalul preoților și leviților din Ierusalim (12:1-26)

Preoții care s-au repatriat sub Zorobabel sunt enumerați în versetele 1-7. Leviții care s-au repatriat sunt enumerați în versetele 8 și 9. Versetele 10 și 11 îi numesc pe marii preoți de la Ieșua (în zilele lui Zorobabel, v. 1) până la Iadua. În versetele 12-21 ne sunt prezentați preoții care au slujit în zilele lui Ioiachim, al cărui fiu Eliașib a fost mare preot în vremea lui Neemia (3:1). Cei mai mulți dintre ei mai erau probabil în viață. Leviții au fost înregistrați sub marii preoți care s-au succedat de la Eliașib la Iadua. Bărbații menționați pe nume în versetele 24-26 au slujit înainte de și în timpul administrației de guvernator a lui Neemia.

I. Dedicarea zidului Ierusalimului (12:27-47)

12:27-30 Pentru dedicarea zidului, leviții (dar mai ales cântăreții) din zonele învecinate au fost aduși la Ierusalim. Preoții și leviții s-au curățit din punct de vedere ceremonial, împreună cu poporul, cu zidul și cu porțile.

12:31-42 Apoi Neemia i-a adunat pe prinții lui Iuda pe zid, împărțindu-i în două coruri mari. Cele două cete au pornit în direcții opuse de jur împrejurul zidului, cu cântăreții în față și cu poporul venind după lideri, până când cele două cete s-au reîntâlnit la templu.

12:43-46 Au fost aduse o mulțime de jertfe, într-o atmosferă de mare bucurie. În același timp, au fost numiți unii oameni care să supravegheze colectarea ofrandelor, a roadelor dintâi și a zeciuielii pentru întreținerea preoților și a leviților, cum cerea legea. Oamenii au dat cu mână largă și fără părere de rău, deoarece se bucurau că au fost reluate serviciile divine. Preoții și leviții și-au îndeplinit atribuțiile legate de închinare și purificare. Cântăreții și păzitorii porților și-au îndeplinit și ei sarcinile încredințate, sarcini, care cel puțin în cazul cântăreților, puteau fi urmărite pe firul lor înapoi până în vremea lui David și Asaf.

12:47 În zilele lui Zorobabel și Neemia, oamenii au asigurat tot ce era necesar pentru întreținerea cântăreților, păzitorilor porților, leviților și preoților.

A DOUA VIZITĂ A LUI NEEMIA: REFORMAREA IERUSALIMULUI (cap. 13)

A. Expulzarea lui Tobia din templu (13:1-9)

13:1-3 După ce a slujit doisprezece ani în Ierusalim, în anul 433 î.Cr. Neemia a revenit în Babilon pentru o perioadă neprecizată de timp. Apoi a obținut permisiunea de a vizita din nou Ierusalimul, această vizită fiind consacrată îndreptării unor abuzuri. „În ziua aceea" (v. 1) ar putea fi o referire la ultimul capitol sau s-ar putea referi la o altă zi din timpul absenței lui Neemia (v. 6). Indiferent care din variante o acceptăm, este important că s-a citit Cuvântul, inclusiv acea parte care interzicea prezența moabiților și a amoniților în mijlocul adunării. Acești canaaniți nu numai că refuzaseră să le dea pâine și apă copiilor lui Dumnezeu, ci, în plus, angajaseră serviciile lui Balaam ca să-i blesteme pe israeliți. Dar Dumnezeu a transformat blestemul într-o binecuvântare. Ce Dumnezeu minunat este El!

Oamenii au răspuns, separându-se de toți cei amestecați cu străinii în Israel.

13:4, 5 Prin expulzarea străinilor ei nu făceau altceva decât să încheie lucrarea începută la 9:2. Marele preot Eliașib îi pregătise nemernicului de Tobia o locuință în curtea din față a casei lui Dumnezeu, folosind în acest scop o cămară în care ar fi trebuit să se adune zeciuiala pentru leviți și preoți.

13:6-9 La întoarcere, lui Neemia nu i-a trebuit mult ca să remedieze situația. S-au ivit și alte probleme în absența sa, drept care Neemia a purces numaidecât la lucru, lansând o campanie pentru eradicarea acestor racile.

B. Restaurarea zeciuielilor pentru leviți (13:10-14)

Neemia i-a mustrat pe oficialii care răspundeau de aceste chestiuni pentru iresponsabilitatea lor de a-i fi neglijat pe leviți. Leviții care fuseseră obligați să lucreze la munca câmpului au fost readuși la templu și au fost numiți oameni credincioși care să distribuie zeciuiala pentru ei. Pentru această faptă bună, Neemia L-a rugat pe Dumnezeul său să-Și aducă aminte de el (v. 14).

C. Eliminarea activităților ilegale în ziua de sabat (13:15-22)

Neemia a fost nevoit să-i mustre pe dregătorii care au permis oamenilor să lucreze în ziua de sabat. Străinii care locuiau în mijlocul lor au încercat să facă din sabat o zi de piață. Dar sabatul trebuia păstrat sfânt, la nevoie chiar cu forța. Au fost trimiși oameni care să asigure paza porților iar negustorii lacomi ce-și ridicaseră corturile în afara zidurilor cetății au fost alungați, sub amenințarea cu acte de violență. Astfel activităților ilegale li s-a pus capăt brusc. Și pentru acest lucru Neemia cere să fie pomenit (v. 22).

D. Desfacerea căsniciilor inter-rasiale (13:23-31)

Cu câțiva ani mai înainte, la porunca lui Ezra cei ce erau căsătoriți cu femei străine s-au despărțit de ele (Ezra 10). De atunci oamenii au făcut un legământ că se vor separa de păgâni (cap. 10) și într-o anumită măsură făcuseră acest lucru. Dar cu timpul a înflorit din nou la evrei, chiar între preoți, obiceiul de a se căsători cu femei din Așdod, Amon și Moab. Unii dintre călcătorii de lege au fost pedepsiți fizic; alții au fost excomunicați. Un nepot al marelui preot a fost surghiunit.[9] Păgânii au fost alungați și Domnul a fost rugat să Se ocupe de cei care își întinaseră sfintele oficii. Încă o dată Neemia l-a rugat pe Domnul să-Și aducă aminte de el (v. 31).

În biserică nu există nici o interdicție împotriva căsătoriilor între diverse grupuri etnice, deoarece creștinismul este o credință ce îmbrățișează toate popoarele și toate triburile. Dar chiar și în vremurile Vechiului Testament motivul principal pentru care a fost emisă această interdicție a fost fără îndoială existența unor religii false, corupte, de care se făceau vinovate națiunile neevreiești.

Campbell comentează asupra tipului de căsătorii mixte care au un efect nociv asupra creștinismului:

> Noul Testament își spune cu consecvență cuvântul, condamnând căsătoriile între credincioși și necredincioși. Pavel i-a îndrumat pe credincioși să se căsătorească „numai în Domnul" (1 Cor. 7:39). Totuși în vremea noastră, ca în trecut, unii credincioși își fac iluzii, crezând că partenerul nemântuit va fi condus de ei la Domnul – dar rareori se întâmplă acest lucru iar copiii de cele mai multe ori apucă pe calea părintelui nenăscut din nou.[10]

De-a lungul întregii sale administrații, Neemia a fost un om de acțiune. Nicăieri nu iese mai cu pregnanță acest lucru în evidență decât aici, când râvna pentru lucrurile lui Dumnezeu l-a mistuit (Ps. 69:9). Întrucât el nu a ținut cont de fața omului, de mânia lui au avut parte în mod egal toți cei care au călcat legea Domnului. El a avertizat, a mustrat, a atras atenția, s-a luptat, a lovit, a smuls păr și în general le-a făcut o viață grea celor necredincioși! A fost un om curajos și un general tenace pe linia întâi a frontului împotriva răului. A fost un lucrător neobosit și un mare constructor al lui Dumnezeu.

Cu acest capitol se încheie partea de

istorie a Vechiului Testament. Cărțile care urmează după Neemia se situează pe plan cronologic înaintea lui Neemia (cu excepția cărții Maleahi, care a fost contemporan cu Neemia).[11]

Charles Swindoll încheie comentariul său asupra cărții Neemia, intitulat *Hand Me Another Brick* (Mai dă-mi o cărămidă), cu un îndemn pentru noi toți:

Cred că este semnificativ faptul că ultima scenă din cartea lui Neemia îl prezintă pe acesta pe genunchi, rugându-L pe Dumnezeu să-i dea har. Neemia luptase din răsputeri pentru tot ce este drept, dar avusese grijă să rămână cu o inimă fragedă înaintea Domnului. Ce model minunat de conducător! Neemia a fost un om de mare onestitate, cu convingeri ferme și un profund devotament.

Cum stai? Mai reziști la încă o cărămidă?[12]

NOTE FINALE

[1](Intro) John C. Whitcomb, "Nehemiah," *The Wycliffe Bible Commentary*, p. 435.

2(1:1-3) J. Alec Motyer, *Toward the Mark*, vol. 6, Nr. 1, ianuarie-februarie 1977, p. 6.

[3](2:1-3) George Williams, *The Student's Commentary on the Holy Scriptures*, p. 364.

[4](6:10-14) În terminologia devoțiunii, acestea se numesc „rugăciuni fulger" (în engleză „rugăciuni săgeată" n.tr.) deoarece se îndreaptă cu cea mai mare viteză spre tronul lui Dumnezeu.

[5](6:10-14) Matthew Henry, "Neemiah," în *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, II:1087.

[6](8:1-8) Ebraica și aramaica sunt limbi semitice strâns înrudite. Parafrazările orale în limba aramaică ale textului ebraic original au fost redactate ulterior în așa-numitele *Targumuri*.

[7](8:1-8) Donald Campbell, *Neemiah: Man in Charge*, p. 75.

[8](11:3-36) Aici este numit Ierusalimul prima oară „cetatea sfântă."

[9](13:23-31) Josephus spune că rebelul exilat s-a dus în Samaria, unde Sanbalat i-a ridicat un templu, care a devenit un refugiu pentru evreii apostați.

[10](13:23-31) Campbell, *Nehemiah*, p. 116, 117.

[11](13:23-31) Perioada următoare lui Neemia este cunoscută uneori sub denumirea de „Cei patru sute de ani de tăcere", deși termenul acesta nu este întru totul exact. De pildă, Daniel 11 ne oferă o istorie detaliată a epocii elene, cu deosebirea importantă că a fost o istorie scrisă înainte ca evenimentele care au alcătuit-o să se fi întâmplat. A fost de fapt o profeție. În realitate, această secțiune este atât de exactă în amănuntele sale (pentru cei care cunosc istoria ptolemeilor și a seleucizilor) încât cei mai mulți liberali și admiratorii lor susțin că Daniel nu este o profeție în adevăratul sens al cuvântului. Apocrifa VT, deși nu este de inspirație divină, conține informații istorice de mare preț cu privire la această perioadă.

[12](13:23-31) Charles R. Swindoll, *Hand Me Another Brick*, p. 205.

BIBLIOGRAFIE

Campbell, Donald K. *Nehemiah: Man in Charge*, Wheaton, IL: Victor Books, 1979.

Henry, Matthew. "Nehemiah." În *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*. Vol. 2. Joshua to Esther. McLean, VA: MacDonald Publishing Company, n.d.

Ironside, H. A. *Notes on Ezra, Nehemiah, Esther*. Neptune, NJ: Loizeaux Brothers, 1972.

Jensen, Irving L. *Ezra/Neemiah/Esther*. Chicago: Moody Press, 1970.

Keil, C. F. "Nehemiah." În *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vol. 10. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1971.

Swindoll, Charles R. *Hand Me Another Brick*. Nashville: Thomas Nelson Publishers, 1978.

ESTERA

Introducere

„Cartea Estera ne prezintă un segment al istoriei evreilor nemaiîntâlnit în nici o altă parte a Bibliei. De pildă, aici aflăm de unde provine Sărbătoarea Purim, *care, după cum știm cu toții, e celebrată de poporul evreu până în ziua de astăzi.."*

– Carl Armerding

I. Locul unic în Canon

Un evreu sovietic a fost rugat de un occidental să spună ce crede el că s-ar întâmpla dacă URSS și-ar intensifica politica antisemită. Răspunsul: „Probabil s-ar înființa o nouă sărbătoare [evreiască]!" Rugat să explice, evreul a adăugat: „Faraon a încercat să-i șteargă pe evrei de pe fața pământului, urmarea fiind Paștele; Haman a încercat să-i extermine pe conaționalii noștri, și din eforturile sale a rezultat sărbătoarea Purim; Antioh Epifanul a crezut că ne poate veni de hac, dar rezultatul a fost apariția sărbătorii Hanuca!"

Estera explică originea lui Purim, această sărbătoare tipic evreiască, însoțită de manifestări de bucurie, care se serbează și astăzi în sunetul instrumentelor muzicale, ori de câte ori apare numele lui Haman în lectura publică anuală a acestei cărți.

Estera este unică în mai multe privințe. În ea ni se relatează istoria unor evrei ce nu mai țineau rânduielile specifice vieții lor religioase,[1] care au preferat prosperitatea din Persia,[2] neavând tăria de caracter de a îndura rigorile la care s-a supus rămășița de evrei credincioși care s-a repatriat la Ierusalim sub conducerea lui Zorobabel (Ezra 2). Cu excepția celor legate de post, orice alte referiri la religie lipsesc cu desăvârșire din cartea Estera.

O altă trăsătură remarcabilă a cărții este faptul că numele lui Dumnezeu[3] nu apare în textul ei, ceea ce i-a determinat pe unii să pună sub semnul îndoielii amplasarea acestui volumaș în cuprinsul Scripturii. Dar J. Sidlow Baxter scoate în evidență faptul că numele *Iehova* este, de fapt, prezent în textul cărții, dar sub forma încifrată a unui acrostih (1:20; 5:4; 5:13; 7:7), fiecare din aceste patru apariții fiind în puncte de importanță crucială din firul narațiunii. De asemenea numele *Ehyeh* („Eu sunt cel ce sunt") se găsește o dată sub formă de acrostih (7:5). „Or, acest lucru nu poate fi rezultatul întâmplării," scrie Scroggie, „dificultatea compunerii acestui procedeu literar fiind cât se poate de limpede pentru oricine își prinde urechile, încercând să-l compună."[4]

Întrucât puțin sunt creștinii care posedă cunoștințe de limba ebraică, și pentru că acrostihul nu este prea lesne conceput în absența unor texte literare, ne-am permis să citățm două din ingenioasele și reușitele încercări ale lui Arthur T. Pierson de a ilustra acrostihul în cuplete de versuri rimate în limba engleză. În acestea, el utilizează cuvântul DOMNUL pentru YHWH din original. A se observa că, aidoma originalului, în primul exemplu se folosesc *inițialele* unor cuvinte pentru a forma cuvântul LORD, iar în celălalt exemplu se folosesc literele *finale*. De asemenea, în primul exemplu dat de Pierson cuvântul încifrat „L-O-R-D" („Domnul") este scris în ordine inversă (D-R-O-L), pe când în al doilea exemplu el este redat în ordinea normală (L-O-R-D). În felul acesta se creează un paralelism cu acrostihul din textul ebraic original:

Due **R**espect **O**ur **L**adies, all
Shall give their husbands, great and small (i.20).

II**L** t**O** fea**R** decree**D** I find,
Toward me in the monarch's mind (vii.7)[5]

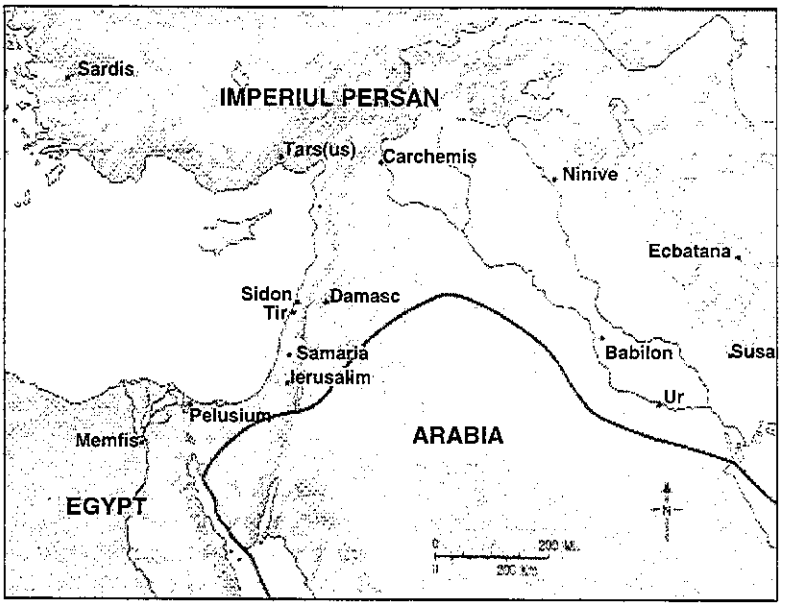

Imperiul Persan, cca. 500 î.Cr.

(Am încercat să redăm în limba română, în chip ilustrativ, un acrostih similar celui creat de Pierson, formând cuvântul DOMN, pe baza textelor folosite de Pierson, fără ca textul românesc să constituie traducerea exactă a acrostihului din engleză, n.tr.):

Neveste, **M**ultă **O**bedienţă **D**atoraţi,
Bărbaţilor voştri, mari şi mici (1:20)

VăD acolO cuM veniN
împotriva-mi regele pregăti. (7:7)

Deşi numele lui Dumnezeu nu se regăseşte explicit, prezenţa şi puterea Lui sunt clar manifestate pe tot cuprinsul cărţii, prin felul în care aduce izbăvire poporului Său printr-o serie de „coincidenţe" programate. Chiar dacă numele lui Iehova nu este explicit asociat cu cei ce au decis să rămână în Babilon, în loc să se repatrieze în cetatea şi în ţara lor, nu avem motive să ne îndoim că Dumnezeu le-a purtat de grijă. Şi în aceste condiţii ei erau poporul Său, drept care El avea să-i ocrotească de antisemitism (mişcare de inspiraţie satanică), prin care se urmărea exterminarea lor. Dumnezeu este Autorul întregii istorii, chiar dacă nu-Şi iscăleşte Numele pe fiecare pagină a sa.

Poezia lui James Russel Lowell este un comentariu adecvat asupra cărţii Estera:

Neglijent mai pare marele răzbunător:
Paginile istoriei consemnează doar
O moarte prinsă-n încleştarea întunericului,
între vechile sisteme şi Cuvântul.
Adevărul de-a pururi pe eşafod,
În schimb răul – mereu întronat!
Numai că eşafodul acela zdruncină viitorul
Şi în spatele marelui necunoscut
Stă Dumnezeu, din umbră veghind
Peste ai Săi scumpi copii.

Estera nu este citată în Noul Testament, şi până în prezent nici un fragment al ei nu s-a găsit între Sulurile de la Marea Moartă. Din această pricină şi din alte motive, unii (chiar câţiva evrei) au pus sub semnul îndoielii canonicitatea cărţii Estera. Dar această carte conţine învăţăminte minunate despre credincioşia lui Dumnezeu, chiar şi atunci când poporul Său este neascultător.

II. Paternitatea

Autorul uman al acestei cărţi a fost negreşit un evreu familiarizat cu obiceiurile şi tradiţiile de la curtea persană. (Arhe-

ologia a confirmat câteva din aceste aspecte.) Autorul scrie din perspectiva unui martor ocular, în ebraica tipică perioadei de după captivitatea babiloneană. Unii au sugerat că Ezra sau Neemia ar fi fost autorul cărții. Tradiția ebraică îl indică însă pe Mardoheu ca autor al lucrării. De fapt nu putem ști cine a scris cartea Estera. Se poate ca autorul uman să fi fost un personaj nesemnificativ pe plan istoric. Indiferent cine a fost, după cum arată *Pulpit Commentary* („Comentariul amvonului"), un lucru e sigur, că „nici un om lipsit de credința în Dumnezeu nu va fi putut compune această carte, după cum nici un credincios în Dumnezeu n-o poate citi fără să nu constate cât de mult i-a fost întărită credința prin lectura ei."

III. Data

Din Estera 10:2 reiese că regele Ahașveroș (Xerxes) nu mai era în viață. Întrucât se știe că acesta a murit în anul 465 î.Cr., rezultă că Estera a fost scrisă după această dată. Detaliile legate de cultura persană, accesul la arhiva palatului, precum și stilul vivace, de martor ocular, al cărții sunt cu toate elemente care susțin teoria potrivit căreia cartea a apărut la scurt timp după moartea lui Xerxes, probabil în timpul domniei lui Artaxerxes I (464-424 î.Cr.). Ca de obicei, criticii necredincioși plasează data apariției cărții mult mai târziu (în secolul trei sau doi î.Cr.).

IV. Fondul și tema cărții

Evenimentele din această carte au avut loc între al șaselea și al șaptelea capitol din cartea Ezra, în timpul domniei regelui Ahașveroș (Xerxes) al Persiei. Cartea ni-i prezintă pe evreii care s-au decis să rămână în Babilon, în loc să se repatrieze la Ierusalim alături de mica rămășiță ce a revenit în patrie sub conducerea lui Zorobabel (Ezra 2). Titlul cărții provine de la numele personajului ei principal, Estera, evreica orfană ce a devenit regină. Estera, care este numele ei persan, înseamnă „stea" și va fi fost probabil derivat de la numele zeiței Ișter. Hadasa, numele ei ebraic, înseamnă „smirnă."

Ahașveroș își avea curtea la Șușan (Susa, NKJV marg.), una din cele trei cetăți principale ale Persiei, celelalte două fiind Achmetha (Ectabana, NASB) și Babilon. Șușan înseamnă în limba ebraică „crin."[6] Profetul Daniel a petrecut un timp în această cetate (Dan. 8). Neemia a îndeplinit acolo funcția de paharnic regal, după vremea Esterei (Neem. 1). De acolo începe firul narațiunii noastre, începând cu anul 483 î.Cr. (Xerxes a urcat pe tron în anul 486 î.Cr. La începutul capitolului 1 ne aflăm în al treilea an a domniei sale – v. 3.)

SCHIȚA

I. DECRETUL PRIVIND EXPULZAREA LUI VAȘTI (cap. 1)

II. CUM S-A REALIZAT ÎNĂLȚAREA ESTEREI (cap. 2)

III. COMPLOTUL DE EXTERMINARE A EVREILOR (cap. 3, 4)

- A. Convorbirea lui Haman cu regele (cap. 3)
- B. Convorbirea lui Haman cu regina (cap. 4)

IV. ZĂDĂRNICIREA EXTERMINĂRII EVREILOR (cap. 5–9)

- A. Rugămintea Esterei și furia lui Haman (cap. 5)
- B. Umilirea lui Haman și cinstirea lui Mardoheu (cap. 6)
- C. Acuzația Esterei și executarea lui Haman (cap. 7)
- D. Promovarea lui Mardoheu și izbăvirea evreilor (cap. 8)
- E. Distrugerea dușmanului și inaugurarea sărbătorii Purim (cap. 9)

V. ÎNĂLȚAREA LUI MARDOHEU (cap. 10)

COMENTARIU

I. DECRETUL PRIVIND EXPULZAREA LUI VAŞTI (cap. 1)

1:1-4 Deşi nu toţi cărturarii sunt de aceeaşi părere în privinţa identităţii lui **Ahaşveroş**, cei mai mulţi comentatori cred că este vorba despre Xerxes (vezi NKJV, marg.), fiul lui Darius cel Mare. Xerxes a domnit din 486 până în 465 î.Cr.

Nu trebuie să credem că primul **ospăţ** a durat, neapărat, *fără întrerupere* timp de **o sută optzeci de zile**. Mai degrabă atâta a durat etalarea **bogăţiilor glorioasei sale împărăţii**. Probabil în acest răstimp s-au perindat pe la palat cete de nobili din diversele puncte ale vastului imperiu.

1:5-8 Al doilea **ospăţ** a durat **şapte zile**, la el având acces toţi oamenii din **Şuşan**. Cu acest prilej a curs din plin vinul împăratului, servit în vasele de aur, în grădina frumos împodobită a palatului regal (versetul 6 este, probabil, cel mai „colorat" verset din Biblie!). Oaspeţilor li s-a îngăduit să bea cât le-a poftit inima.

1:9-12 Aflat în stare de ebrietate, Xerxes a poruncit şambelanilor săi s-o aducă pe regina Vaşti, care găzduia un alt ospăţ pentru doamnele de la palat. Regele voia s-o prezinte participanţilor la acest eveniment public, pentru ca toţi să vadă frumuseţea ei. Dacă ţinem cont de faptul că, potrivit normelor de decenţă din Persia acelor vremuri, femeile nu aveau voie să se prezinte în public cu faţa descoperită, putem trage concluzia că dacă regina ar fi dat curs ordinului regelui, s-ar fi umilit în faţa oamenilor. Şi pentru ce? După câte se pare, doar pentru a satisface capriciul regelui, izvorât din mintea-i aburită de alcool. În aceste condiţii, regina Vaşti a refuzat să fie etalată, atrăgând, în consecinţă, furia regelui.

1:13-20 Când regele s-a consultat cu sfetnicii săi, aceştia i-au spus că purtarea lui Vaşti va constitui un exemplu rău de urmat pentru femeile din toată împărăţia. Drept care **Memucan** a cerut ca Vaşti să fie detronată printr-un edict regal care să fie adus la cunoştinţa locuitorilor întregului imperiu. Conştienţi că legea mezilor şi a perşilor nu putea fi modificată ulterior, sfetnicii aceştia au propus o măsură atât de drastică pentru a se asigura că Vaşti nu va putea reveni la putere şi astfel să-i pedepsească.

1:21, 22 Fără să chibzuiască, regele a promulgat numaidecât legea propusă de ei, ordonând să fie adusă la cunoştinţa tuturor provinciilor, în toate limbile vorbite pe cuprinsul imperiului. Totodată s-a emis şi legea potrivit căreia fiecare bărbat urma să fie stăpân în casa lui, vorbindu-se limba sa. Dr. J. Vernon McGee a sugerat că Memucan s-ar fi aflat sub papucul neveste-si, *acasă la el*, drept care a ţinut morţiş să se aplice decretul cu pricina pentru a se răzbuna pe soţia sa.[7]

II. CUM S-A REALIZAT ÎNĂLŢAREA ESTEREI (cap. 2)

2:1-4 Când regele a început să aibă îndoieli cu privire la ceea ce i-a făcut lui Vaşti, consilierii săi au propus să fie trimişi slujitori care să caute printre toate fecioarele frumoase din imperiu o tânără care să ia locul reginei Vaşti.

2:5-7 Şi astfel, alături de tinerele care au fost duse la Şuşan în cadrul procesului de selecţie, s-a prezentat şi Estera, una din fecioarele din capitala imperiului. Estera fusese adoptată de vărul ei, Mardoheu, după moartea părinţilor ei. Mardoheu era un beniamit, al cărui strămoş, Chiş, fusese dus în captivitate împreună cu Ieconia (2 Re. 24:14-16).

2:8-11 Hegai, paznicul haremului, s-a purtat cu deosebită bunăvoinţă faţă de Estera, punând la dispoziţia ei şi a însoţitoarelor ei cele necesare pentru procesul de înfrumuseţare, pe lângă porţia stabilită. De asemenea, a pus-o împreună cu slujnicele ei, în cea mai bună încăpere din casa femeilor. Ascultând de instrucţiunile lui Mardoheu, ea nu şi-a dat în vileag originea etnică. Deşi Mardoheu nu putea lua direct legătura cu ea, dispunea de suficiente căi pentru a fi la curent cu progresele făcute de ea în fiecare zi.

2:12-14 Acest curs de pregătire a tinerelor pentru a putea fi prezentate înaintea regelui în dormitorul său a durat douăsprezece luni. Mai întâi, tinerele urmau un tratament de curățire, cu alifii, mirodenii și diverse produse cosmetice. Apoi, când îi venea rândul, fiecare dintre ele putea cere să i se pună la dispoziție tot felul de veșminte, podoabe sau bijuterii. În continuare ea petrecea o noapte cu regele, după care nu-l mai vedea, decât dacă acestuia îi plăcea de ea și o chema pe nume.

Pentru creștin, viața aceasta este un timp de pregătire pentru o perioadă din viitor, când va domni. Curând Domnul Își va prezenta biserica fără pată sau zbârcitură sau vreun lucru de felul acestora (Ef. 5:27).

2:15-18 În loc să pretindă tot felul de podoabe exterioare, **Estera** a urmat sfatul lui Hagai. Poate că acesta a îndemnat-o să se bizuie pe frumusețea ei naturală. Nu știm exact ce i-a spus. În orice caz, regele a iubit-o pe Estera mai mult decât pe oricare dintre celelalte tinere, alegând-o să-i fie regină și dând un mare ospăț în onoarea ei. Sărbătoarea care a urmat a cuprins probabil și o amnistie sau o scutire de impozite. De asemenea a împărțit daruri, potrivit cu bogățiile sale.

2:19-23 Apoi a avut loc a doua strângere a fecioarelor, poate cu scopul de a mări haremul regelui. Din nou Estera a tăinuit naționalitatea ei iar Mardoheu s-a postat strategic la poarta palatului regelui. Cu acest prilej a aflat el despre complotul ce se punea la cale pentru a-l asasina pe regele Ahașveroș. Mardoheu i-a spus Esterei despre acest complot iar ea, la rândul ei, i l-a comunicat regelui. Asasinii au fost prinși apoi și spânzurați.

Incidentul a fost consemnat, alături de alte evenimente, în cartea Cronicilor împărăției. Dar Mardoheu nu a fost recompensat imediat pentru această faptă. A trebuit să aștepte, dar răsplata era asigurată. Dumnezeu are grijă să noteze toate lucrurile. Herodot, istoricul grec din antichitate, ne informează că trădătorii și rebelii erau pedepsiți pe vremea aceea în Persia prin spânzurare.[8]

III. COMPLOTUL DE EXTERMINARE A EVREILOR (cap. 3, 4)

A. Convorbirea lui Haman cu regele (cap. 3)

3:1 Cuvintele **„După aceste lucruri"** presupun că între capitolul 2 și 3 este intercalat un interval de cinci ani. Ultimul personaj important din drama Esterei intră acum pe scenă în versetul 1 – **Haman, fiul lui Hamedata**. Nu ni se spune de ce a fost **promovat**, dar evenimentele ulterioare din cadrul istoriei au relevat că în spatele mâinii regelui se afla Satan. Haman era un **agaghit**, deci descendent al regilor amaleciților (Agag era la ei un titlu regal). Domnul declarase un război necontenit împotriva lui Amalec (Ex. 17:8-16). Cartea Estera ne relatează despre ultima bătălie consemnată din cadrul acelui război (vezi și 1 Sam. 15:32; 30:1-10; 1 Cro. 4:43).

3:2-6 Din ordinul regelui, lui Haman trebuia acum să i se aducă omagiu ca unuia ce ocupa al doilea loc după Ahașveroș. Dar Mardoheu a refuzat să se plece în fața unui simplu om, mai ales în fața unui amalecit. Frica de Domnul a învins la el orice frică de oameni. Legea lui Moise nu interzicea evreilor să arate respect față de cei împuterniciți cu autoritate, dar interzicea expres orice formă de închinare adusă oricui în afară de Dumnezeu. Monarhii orientali adesea pretindeau însă supușilor lor să li se închine. Lucrătorii din preajma lui Mardoheu au încercat să se pună bine pe lângă Haman pârându-l pe Mardoheu că refuză să se închine în fața favoritului regelui. Fiind un om plin de trufie, lui Haman nu i-a căzut deloc bine refuzul lui Mardoheu de a i se închina. În loc să se ocupe de Mardoheu în particular, el a pus în mișcare un plan de anihilare a tuturor evreilor din împărăție!

3:7-11 Haman a început prin a trage la sorți, pentru a afla data cea mai nimerită pentru aducerea la îndeplinire a plănuitei execuții în masă a evreilor. Și, în ceea ce s-ar fi putut părea la prima vedere o simplă coincidență, a reieșit că data cea mai indicată ar fi peste un an. După cum s-a exprimat cineva: „Până și superstiția era

legată de spițele roților carului divin." Dumnezeu a intervenit făcând să iasă la soți această dată de un an, care să asigure suficient timp pentru zădărnicirea planului lui Haman. „Se aruncă sorțul în poala hainei, dar orice hotărâre vine de la Domnul" (Pro. 16:33). În continuare, Haman s-a înfățișat înaintea regelui, cu o veste falsă despre pericolul extraordinar de mare pe care l-ar prezenta aceștia pentru împărăție. Apoi l-a rugat pe rege să emită un decret care să pecetluiască exterminarea lor. Potrivit legii mezilor și perșilor, ordinul odată emis nu mai putea fi modificat sau retras. Ca un stimulent suplimentar, Haman s-a oferit să verse în vistieria regală – ce fusese mult secătuită cu prilejul pierderilor suferite de rege în campania din Grecia – suma de zece mii de talanți de argint. Ahașveroș a pecetluit cu propriul său inel mandatul de condamnare la moarte a mii de oameni, femei și copii nevinovați, ce urmau să fie sacrificați pe altarul orgoliului lui Haman. Din versetul 11 s-ar putea deduce că banii strânși de la cei executați ar fi intrat în buzunarul lui Haman.

3:12-15 Porunca, multiplicată în multe exemplare, a fost trimisă în grabă în toate colțurile imperiului, stabilind ziua a treisprezecea a lunii a douăsprezecea pentru aducerea la îndeplinire a acestei atrocități. La palat Ahașveroș împreună cu Haman s-au așezat jos, ca să bea, fără nici o grijă pe lume, dar în cetate s-a lăsat o profundă stare de perplexitate. Irving Jensen comentează pe această temă:

> Este semnificativ ultimul enunț din versetul 3: „Dar cetatea Șușan era perplexă" (KJV). Nu numai evreii, ci și ceilalți locuitori de alte origini etnice au reacționat consternați față de acest exemplu de despotism violent ieșit din matcă. Uneori masele sunt greșite, dar nu întotdeauna. În cazul de față avem de a face cu o situație în care regele și funcționarul său de rangul cel mai înalt constituiau o minoritate infimă, complet greșită, dar învestită cu puteri aproape nemărginite. Dar toți oamenii – atât popoarele, cât și persoanele individuale – trebuie să nu uite că au de a face cu cea mai înaltă Autoritate care există: Dumnezeu. Decretul regelui a fost apoi emis și afișat, dar Regele regilor avea să aibă ultimul cuvânt.[9]

B. Convorbirea lui Mardoheu cu regina (cap. 4)

4:1-3 Populația evreiască a rămas înmărmurită la auzul veștii despre planuitul masacru. Așa e întotdeauna: când răul ajunge să domnească, oamenii sunt cuprinși de întristare. Mardoheu s-a îmbrăcat cu veșminte de jale și a pornit prin cetate lamentându-se, până când a ajuns la poarta palatului regelui, unde a fost oprit, deoarece nu era voie ca cineva care era îmbrăcat în sac să fie lăsat să se înfățișeze înaintea regelui. Mardoheu știa că el era ținta urii lui Haman. Soarta de care urma să aibă parte poporul său fusese, fără voia sa, cauzată de el.

4:4-9 Întrucât obiceiurile locului nu-i permiteau Esterei să părăsească palatul, ea a trimis un slujitor cu haine pentru Mardoheu, pentru ca acesta să renunțe la sac și să nu riște să-și piardă viața, fiind văzut astfel de rege. Dar Mardoheu a refuzat să-și ascundă întristarea. Când Hatac, slujitorul personal al Esterei, a ieșit în stradă ca să vadă de ce Mardoheu continua să jelească, acesta i-a spus tot ce s-a întâmplat. O copie a decretului vestit în Susa i-a fost înmânat reginei, însoțit de rugămintea de a uza de bunele ei oficii și de poziția privilegiată în fața regelui pentru a mijloci pentru poporul ei.

4:10-12 Drept răspuns, **Estera** i-a amintit lui Mardoheu că oricine se înfățișa nechemat înaintea regelui era pasibil de condamnarea la moarte, dacă regele nu-i întindea sceptrul de aur. În plus lucrurile erau și mai complicate prin faptul că Ahașveroș n-o chemase la el de treizeci de zile, ceea ce ar fi putut indica nemulțumirea lui față de Estera.

4:13, 14 Răspunsul pe care i l-a dat Mardoheu Esterei a mers direct la esența problemei: Când vor fi omorâți evreii, nici Estera nu va scăpa, deși este regină. Dacă refuza să intervină în acest punct critic, se va ridica altcineva care va izbăvi poporul Său, dar ea va fi nimicită. Și cine știe dacă nu cumva tocmai pentru a avea prilejul de a-și salva poporul fusese ea elevată la ran-

gul de regină. Cuvintele din versetul 14 ar trebui să constituie un îndemn și o atenționare pentru fiecare dintre noi: **„Și cine știe dacă nu pentru un timp ca acesta ai ajuns la împărăție?"** Deși foarte puțini dintre noi vom ajunge vreodată în poziția Esterei, fiecare credincios are de jucat un rol esențial în tabloul lucrării lui Dumnezeu aflată în continuă desfășurare.

4:15-17 După ce s-a decis ce avea să facă, **Estera** i-a instruit pe toți evreii să postească trei zile alături de ea, urmând ca apoi ea să se înfățișeze înaintea regelui.

Matthew Poole comentează pe marginea memorabilelor și eroicelor cuvinte ale Esterei: **„Dacă va fi să pier, voi pieri"**:

> Deși s-ar putea să mă expun unui mare și evident pericol, având în vedere cât de limpede este legea în privința aceasta și cât de greu e să prezică cineva cum va reacționa regele, luând în considerare și neobișnuita asprime manifestată față de predecesoarea mea Vaști, totuși, în loc să-mi neglijez datoria mea față de Dumnezeu și față de poporul Său, mă voi duce înaintea regelui, bizuindu-mă cu voioșie și deplină încredințare pe mila și îndurarea lui Dumnezeu, crezând că El mă va păzi și-mi va da izbândă.[10]

Atitudinea pe care trebuie s-o aibă creștinul în împrejurări dificile, când trece prin încercări, nu are voie să fie una de fatalism, ci de optimism, în special în apropierea sa de tronul harului pentru a primi ajutor în vremuri de restriște. Nouă ni s-a asigurat un acces liber la tronul de har, de care ne putem apropia cu curaj și încredere deplină. Sceptrul iertării lui Dumnezeu ne-a fost întins la Calvar. „Să ne apropiem deci cu deplină încredere de tronul harului, ca să căpătăm îndurare și să găsim har, ca să ne ajute în vremuri de nevoie" (Ev. 4:16).

IV. ZĂDĂRNICIREA EXTERMINĂRII EVREILOR (cap. 5–9)

Rugămintea Esterei și furia lui Haman (cap. 5)

5:1-3 A treia azi, după ce s-a încheiat ospățul, Estera s-a îmbrăcat cu veșmintele regale și, făcându-și curaj, s-a înfățișat înaintea regelui Ahașveroș neinvitată. Realizând că numai o chestiune extrem de importantă ar fi determinat-o pe regina sa să-și riște viața, **regele i-a întins Esterei spectrul de aur**, garantându-i siguranța. De asemenea a promis că-i va acorda cererea, dându-i până la jumătate din **împărăția** sa (o figură de stil prin care voia să spună că-i va da tot ce a cerut, în anumite limite rezonabile). Cristos întinde sceptrul Său de har oricărui necredincios care vine la El cu pocăință și credință (vezi Ioan 6:37b). Pentru credincios sceptrul de aur este întotdeauna întins (vezi Ev. 10:22).

5:4-8 În acest punct **Estera** nu a făcut altceva decât să-i invite pe rege și pe slujitorul său cel mai apropiat, Haman, la banchet (este al patrulea banchet despre care citim în această carte). În timpul mesei, regele a încercat din nou să afle ce-și dorește regina. Și de data aceasta Estera a temporizat, rugându-i pe Ahașveroș și pe Haman să participe a doua zi la un nou banchet, prilej cu care va da în vileag chestiunea ce o preocupa. Părerile cercetătorilor diferă în privința motivului pentru care Estera a programat aceste două amânări, înainte de a-și face cunoscută cererea: (1) Poate că a dorit să aibă timp suficient ca să intre în grațiile regelui, întrucât se pare că fusese ignorată un timp de acesta (vezi notele asupra fragmentului 4:10-12); (2) în ambele ocazii nu a găsit curajul necesar pentru a-i spune regelui ce o apăsa; (3) ea a vrut să creeze o stare de suspans, pentru a-i putea transmite regelui cât de vitală era pentru ea chestiunea ce urma să i-o prezinte, faptul că nu era doar un capriciu; (4) a dorit să-l determine pe Haman să se îngâmfe, pentru ca acesta să fie luat pe nepregătite, fiind demascat în toată hidoșenia sa de asasin. E posibil ca fragmente din toate elementele prezentate mai sus să fi jucat un rol în strategia Esterei.

5:9-14 Plin de mândrie și bună dispoziție, **Haman** a plecat de la banchet. Dar, când a dat peste Mardoheu la ieșirea din palat, s-a umplut de indignare. Totuși nu a recurs la nici un act de violență. Apoi și-a convocat prietenii și pe soția sa Zereș, enumerând toate lucrurile favorabile care i

s-au întâmplat. Singurul nor care întuneca orizontul său era evreul acesta încăpățânat! Soția sa l-a sfătuit să dea ordin să se construiască o spânzurătoare de cincizeci de coți (aproximativ 22 m) pe care să-l roage pe rege să permită să fie spânzurat Mardoheu. Haman a fost încântat de sfatul soției și imediat a dat ordin să se ridice spânzurătoarea.

B. Umilirea lui Haman și cinstirea lui Mardoheu (cap. 6)

6:1-3 Pe când Haman dormea, Dumnezeu l-a ținut treaz pe Ahașveroș, pentru ca să poată zădărnici odiosul plan. Negăsind altceva mai bun de făcut în timpul insomniei sale, regele a poruncit să i se citească din cronicile domniei sale. Printr-o „coincidență" divină, porțiunea care i-a fost citită conținea relatarea tentativei asasinării sale, ce fusese dată în vileag de Mardoheu. După cercetările de rigoare, s-a constatat că nici o recompensă nu i s-a dat lui Mardoheu pentru această faptă nobilă.

Este bine să observăm ceea ce J. G. Bellet numește:

> ...minunata împletire de împrejurări cu care suntem confruntați în această istorie. Astfel avem un nivel principal al intrigii, străbătut de alte nivele secundare, un fel de „rotițe angrenate în cadrul altor rotițe", circumstanțe care depind de alte circumstanțe, toate funcționând conjugat pentru ducerea la îndeplinire a minunatelor planuri ale lui Dumnezeu.[11]

Domnul este perfect stăpân pe situație.

6:4-11 Se poate deduce din text că în dimineața acelei zile **Haman** s-a prezentat la rege pentru a-i propune să-l spânzure pe Mardoheu. Dar, nu știu cum s-a făcut că tocmai atunci regele a simțit îndemnul de a-l recompensa pe omul care îl salvase de la asasinare. De îndată ce s-a înfățișat Haman înaintea sa, regele i-a pus o întrebare cu caracter general: **„Ce trebuie făcut pentru omul pe care regele dorește să-l cinstească?"** Crezând că a venit, în sfârșit, clipa cea mare *pentru el*, Haman a sugerat să se organizeze cea mai fastuoasă paradă posibilă, în cadrul căreia omul respectiv să fie copleșit de onoruri doar cu puțin mai mici decât cele acordate regelui. În plus, Haman a propus ca un crainic să strige în timp ce alaiul va defila prin cetate: **„Așa se face omului pe care regele dorește să-l cinstească!"** Îndată Ahașveroș i-a poruncit lui Haman să acorde toate aceste onoruri nu asupra lui Haman, ci asupra evreului Mardoheu! Și astfel Haman a ieșit de la rege, pentru a vesti tuturor că cel dușmănit de el, căruia îi dorea moartea, este, de fapt, omul pe care regele ține cu tot dinadinsul să-l onoreze. Mândria merge înaintea pierzării și un duh de trufie înaintea căderii (Pro. 16:18).

În vremea noastră există un Om pe care Regele este încântat să-L onoreze – Domnul Isus Cristos. Dumnezeu a decretat ca orice genunchi să I se plece și orice limbă să-L declare Domn, spre slava lui Dumnezeu Tatăl (Fil. 2:10, 11).

6:12-14 Complet dărâmat în sufletul său, Haman s-a retras la locuința sa, comunicându-le membrilor familiei și prietenilor lucrurile ciudate care i s-au întâmplat. Soția sa și prietenii înțelepți au tălmăcit aceste evoluții ca pe o victorie a evreului Mardoheu și o înfrângere a lui Haman. Între timp însă a sosit timpul ca Haman să se prezinte la banchetul organizat de Estera.

C. Acuzația Esterei și executarea lui Haman (cap. 7)

7:1-4 Al doilea banchet al Esterei s-a dovedit a avea ramificații ce aveau să zguduie întreaga împărăție, începând cu casa lui Haman. La cererea regelui, Estera și-a prezentat, în cele din urmă, doleanța, cerând să fie cruțată viața ei și a poporului ei, ce fusese condamnat la moarte. Dacă decretul ar fi implicat doar vânzarea lor ca robi, a arătat Estera, poate că nu ar fi cerut nimic de la rege, „deoarece necazul nu ar fi fost destul de mare pentru a justifica deranjarea regelui" (v. 4 NASB). Dar situația evreilor era cu mult mai gravă, ceea ce o obliga să acționeze.

7:5-7a Cuprins de indignare, regele a întrebat cine a îndrăznit să pună la cale un complot atât de mârșav împotriva conaționalilor Esterei. Înțeleaptă, regina Estera

avusese grijă să-l invite din timp pe Haman pentru a fi de față tocmai atunci când se va formula această întrebare. Privindu-l în față, Estera a răspuns că vinovatul este **„Haman, răul acesta!"** Și cu aceasta a fost dat în vileag adevăratul caracter al lui Haman. Cuprins de o furie fără margini, Ahașveroș a ieșit în grădina palatului. Se prea poate ca să-l fi mustrat cugetul, când și-a adus aminte că și el a jucat un rol în declanșarea acestui teribil plan de exterminare a evreilor, prin faptul că l-a aprobat. Regele și-a dat seama că situația s-a întors împotriva sa, contrar așteptărilor.

7:7b-10 Tremurând de groază că-și va pierde viața, Haman s-a aruncat înaintea reginei Estera, cerșindu-i viața. Tocmai atunci a revenit în sală regele, care a interpretat gestul ca pe o agresare sexuală a soției sale. Din acea clipă soarta lui Haman a fost pecetluită. Fără ca regele să fi rostit vreun cuvânt, slujitorii săi au acoperit fața lui Haman, semn ce prevestea iminența executării. Unul dintre ei i-a amintit regelui că Haman tocmai înălțase o spânzurătoare, la care regele a poruncit ca Haman să fie spânzurat pe ea. Și astfel Haman a ocupat locul pe care i-l rezervase lui Mardoheu pe spânzurătoare, culegând astfel exact ceea ce semănase. Apoi mânia regelui a fost potolită.

D. Promovarea lui Mardoheu și izbăvirea evreilor (cap. 8)

8:1, 2 Casa lui Haman i-a fost dăruită Esterei, Mardoheu preluând postul pe care-l ocupase acesta.

8:3-8 Haman a fost astfel înlăturat, dar planul său nimicitor își urma neabătut cursul. Din nou Estera s-a înfățișat înaintea regelui neinvitată, nepăsându-i de ce i se va întâmpla, sfidând chiar moartea, pentru a cere, cu lacrimi fierbinți, cruțarea vieților conaționalilor ei. Din nou sceptrul harului i-a fost întins. Versetul 3 ne prezintă esența apelului ei, pe când în versetele 5 și 6 găsim cuvintele propriu-zise rostite de ea. Estera i-a cerut regelui să fie anulat decretul de exterminare a evreilor. Dar, după ce i-a amintit Esterei ce făcuse deja pentru ea, regele a îngăduit ca regina și Mardoheu să redacteze un alt decret prin care *să fie contramandat* primul.

8:9-14 Au fost chemați scribii regelui și Mardoheu le-a dictat textul altui edict prin care evreilor li se dădea dreptul de a se apăra împotriva celor care doreau să le ia viața. Apoi, fără să se mai piardă nici o clipă, noua lege a fost adusă la cunoștința locuitorilor din toate colțurile împărăției, în acest sens fiind trimiși „alergători, călări pe cai și catâri născuți din iepe" (Ediția Azimioară, n.tr.). Cu cât mai important este ca vestea răscumpărării omului de sub puterea răului să fie diseminată pe tot cuprinsul domeniului Satanei, cu toată perseverența și iuțeala de care suntem în stare!

8:15-17 După ce a lepădat îmbrăcămintea din pânză de sac, Mardoheu a părăsit palatul, îmbrăcat în straie alese. Evreii s-au umplut de bucurie când au auzit ce întorsătură au luat evenimentele, pe când ceilalți locuitori s-au umplut de groază. Nevoind să fie considerați dușmani, mulți neevrei s-au convertit la credința iudaică cu acest prilej.

E. Distrugerea dușmanului și inaugurarea sărbătorii Purim (cap. 9)

9:1-5 Când a sosit ziua de pomină, adică a treisprezecea zi a lunii a douăsprezecea, evreii s-au strâns la un loc în cetățile în care locuiau, nimicindu-i pe dușmanii lor. Chiar prinții și dregătorii i-au ajutat pe evrei deoarece s-au temut de Mardoheu, care ocupa acum locul al doilea în ordinea puterii din întreaga împărăție.

9:6-15 Numai în capitala imperiului au fost omorâți cinci sute de oameni, împreună cu cei zece fii ai lui Haman. Când i s-a adus regelui vestea aceasta, el și-a dat seama că în restul împărăției măcelul trebuie să fi fost și mai mare. **Estera** a solicitat ca evreilor să li se dea încă o zi la Șușan pentru a anihila ultimele focare de antisemitism. În consecință, au fost uciși alți trei sute de oameni. De asemenea a cerut ca trupurile celor zece fii ai lui Haman să fie spânzurate în public.

9:16 În provinciile regelui evreii au ucis șaptezeci și cinci de mii, dar nu au luat pradă de la dușmanii lor. Prin asta demonstrau că singurul lucru care îi preocupa era să se apere, nu să profite de împrejurările

favorabile lor pentru a se îmbogăți.

9:17-28 Evreii din provincii au organizat un mare ospăț în a paisprezecea zi a lunii, pe când cei din Șușan au celebrat pe ziua de cincisprezece a lunii. Aceste zile au marcat începutul sărbătorii Purim. Termenul **Purim**[12] provine de la **„Pur"** – sorțul pe care l-a aruncat Haman (3:7). Ulterior Mardoheu a decretat ca atât ziua de paisprezece, cât și cea de cincisprezece să fie respectate de evrei ca sărbătoare. Asemenea marilor sărbători din trecut, noul praznic trebuia celebrat anual, ca prilej de amintire pentru generațiile ulterioare despre felul miraculos în care a fost izbăvit poporul evreu.

9:29-32 Se pare că tuturor evreilor le-au fost adresate două scrisori, în care li se poruncea să celebreze sărbătoarea Purim – prima în versetul 20 și a doua în versetele 29-32. Cartea la care se referă versetul 322 a fost probabil cronica împărăției (cf. 2:23; 6:1; 10:2).

V. ÎNĂLȚAREA LUI MARDOHEU (cap. 10)

10:1, 2 Cartea Estera se încheie cu înălțarea lui Mardoheu. Promovările sale sunt enumerate alături de realizările lui Ahașveroș în cartea cronicilor regilor Mediei și Persiei. Carl Armerding își încheie volumul asupra Esterei cu următoarele cuvinte:

> Faptul că nu ni se spune nimic despre moartea sa este foarte ieșit din comun, deoarece istoria celor mai mulți oameni se încheie cu un fel de necrolog. Dar nu și în cazul lui Mardoheu. Astfel în mintea noastră este sădită impresia unuia care trăiește la nesfârșit. „Cine face voia lui Dumnezeu rămâne în veac" (1 Ioan 2:17).[13]

10:3 Mardoheu a urmărit **binele poporului său.** Spurgeon aplică slujba sa la creștini:

> Mardoheu a fost un patriot adevărat și, fiind înălțat la funcția de rangul cel mai înalt sub Ahașveroș, s-a folosit de această eminență pentru a promova prosperitatea Israelului. În această privință el a fost un tip al lui Isus, care, de pe tronul slavei Sale, nu Își urmărește interesele proprii, ci Își exercită puterea în folosul poporului Său. Ce bine ar fi dacă fiecare creștin ar fi un Mardoheu în biserică, străduindu-se după putința sa să promoveze propășirea ei! Unii au fost așezați în poziții de afluență și putere. Fie ca aceștia să-L onoreze pe Domnul lor în locurile înalte de pe acest pământ, mărturisindu-L pe Isus înaintea oamenilor mari. Alții dispun de un lucru cu mult mai bun, și anume o părtășie strânsă cu Regele regilor. Fie ca aceștia să-i susțină zilnic în rugăciune pe cei slabi din poporul Domnului, pe cei supuși îndoielilor, pe cei încercați de ispite și pe cei nemângâiați.[14]

NOTE FINALE

[1](Intro) Prin evreu nepracticant se definește un om care descinde din poporul evreu, din punct de vedere etnic, dar care nu practică legea mozaică, cum ar fi regulile dietetice și tradițiile specifice poporului evreu.

[2](Intro) Persia se numește astăzi Iran. Limba țării, farsi (=persana) nu este înrudită cu araba, dar folosește o scriere arabă modificată, precum și multe cuvinte împrumutate din religia și cultura musulmană.

[3](Intro) Din dorința de a „remedia" această stare de lucruri, unii evrei au adăugat multe pasaje (în greacă) la textul canonic al cărții Estera, fără să-și dea seama că prin aceasta deteriorează însuși mesajul cărții: faptul că Dumnezeu lucrează din umbră în folosul poporului Său, chiar pentru cei care au decis să locuiască departe de templul de la Ierusalim. Aceste adausuri se găsesc în Apocrifa, având un caracter foarte diferit de cel al originalului ebraic. Au fost astfel adăugate multe activități religioase, precum și texte cu un conținut foarte siropos, în genul unor telenovele din zilele noastre. Evreii și protestanții au respins aceste adausuri apocrife la Cuvântul lui Dumnezeu.

[4](Intro) W. Graham Scroggie, *Know Your Bible, Vol. I, the Old Testament*, p. 96.

[5](Intro) Citat de Scroggie, *ibid.*

[6](Intro) Numele englezești *Susan* și *Susannah* provin din acest termen ebraic, care înseamnă *crin.*

[7](1:13-20) J. Vernon McGee, *Ruth and Esther: Women of Faith*, p. 232, 33.

[8](2:19-23) Citat de Carl Armerding, *Esther: For Such a Time as This*, p. 35.

[9](3:12-15) Irving L. Jensen, *Ezra/Nehemiah/Esther*, p. 88.

[10](4:15-17) Matthew Poole, *Matthew Poole's Commentary on the Holy Bible*, p. 913.

[11](6:1-3) J. G. Bellett, *Witnesses for God in Dark and Evil Times: being Studies and Meditations on the Books of Ezra, Neheemiah, and Esther*, p. 70.

[12](9:17-28) *Purîm* este un substantiv ebraic în forma de plural, însemnând „sorți."

[13](10:1, 2) Armerding, *Esther*, p. 128.

[14](10:3) Charles Haddon Spurgeon, *Morning and Evening*, p. 667, lectura pentru seara zilei de noiembrie 28.

BIBLIOGRAFIE

Armerding, Carl. *Esther: For Such a Time as This*. Chicago: Moody Press, 1955.

Baldwin, Joyce G. *Esther*. Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1984.

Bellett, J. G. *Witnesses for God in Dark and Evil Times: being Studies and Meditations on the Books of Ezra, Nehemiah, and Esther*. Kilmarnock, Scotland: John Ritchie, Editor de literatură creștină, n.d.

Ironside, H. A. „Esther." În *Commentary on the Old Testament in Ten Volumes*. Vol. 10. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1982.

McGee, J. Vernon *Ruth and Esther: Women of Faith*. Nashville: Thomas Nelson Publishers, 1988.

INTRODUCERE LA CĂRȚILE POETICE

„Poezia," a spus cineva, „este ceea ce se pierde prin traducere." Din fericire pentru noi, butada nu este valabilă în cazul Bibliei. În cel mai bun caz, este o exagerare când ne referim la poezia Vechiului Testament. Pe de altă parte, poezia clasică engleză sau franceză, construită pe baza unor elemente prozodice stricte, cu rima, ritmul și metrica atât de riguros respectate, nu este deloc lesne de tradus în alte limbi, rezultatele nefiind întotdeauna acceptabile.

Pe de altă parte, poezia ebraică are, într-o anumită măsură, metrica sa proprie, folosind însă și procedee specifice, cum ar fi aliterația (în definiția cea mai simplă: repetarea aceluiași sunet sau acelorași grupuri de sunete în două sau mai multe cuvinte care se succedă) și altele întâlnite în poezia cu care sunt familiarizați cititorii din epoca modernă.

Deși o mare parte a cărților profetice sunt redactate în versuri, cinci cărți ale VT sunt considerate cărți poetice *par excellance*: Iov, Psalmii, Proverbele, Eclesiastul și Cântarea Cântărilor.[1]

I. Cărțile Poetice

A. Iov

E posibil ca aceasta să fie cea mai veche dintre cărțile Bibliei, întrucât în toate discuțiile despre bine și rău nu se face nici o singură referire la Lege. În dialoguri de un tulburător patetism, mult încercatul dar neprihănitul Iov își susține energic argumentele în fața „prietenilor" săi, căutând să dezlege motivele care au stat la baza suferinței sale, pentru ca în cele din urmă Domnul să-l învețe să accepte voia Lui suverană în tot ce i s-a întâmplat. Este așa-numita „literatură de înțelepciune" în forma ei cea mai sublimă, percepută ca atare chiar de necredincioși, care îi recunosc valorile incontestabile de poezie de cea mai nobilă factură.

B. Psalmii

Cea mai îndrăgită carte din VT pentru creștini este cea a Psalmilor. S-au pus în circulație multe ediții ale Noului Testament conținând la sfârșit Cartea Psalmilor, pentru cei care consideră prea voluminoasă, și prin urmare mai dificil de purtat în călătorie, întreaga Biblie. Dar puțini dintre cei ce au îndrăgit Psalmii știu că ei au fost compuși inițial în versuri.[2]

Psalmii constituie cartea de cântări a Israelului din vechime, fiind compusă din cinci părți scrise de-a lungul unei perioade aproximativ o mie de ani, cuprinsă între anul 1400 î.Cr. (Moise) și cca. 400 î.Cr. (Ezra).

C. Proverbe

A doua carte din VT în ordinea preferinței credincioșilor, lecturată de aceștia în mod regulat, este Cartea Proverbelor. Este o carte plină de sfaturi înțelepte privitoare la modul în care poate cineva trăi o viață frumoasă și reușită din punctul de vedere al lui Dumnezeu (care, în ultimă analiză, este singurul valabil). Este un exemplu superb de „literatură de înțelepciune."

D. Eclesiastul

Este cartea care prezintă cele mai multe probleme pentru majoritatea cititorilor, în privința integrării ei în cadrul general al învățăturilor Bibliei. Cheia înțelegerii Eclesiastului o constituie sintagma: „sub soare," având în vedere faptul că „Predicatorul" își formulează argumentele prin prisma unui om lipsit de re-

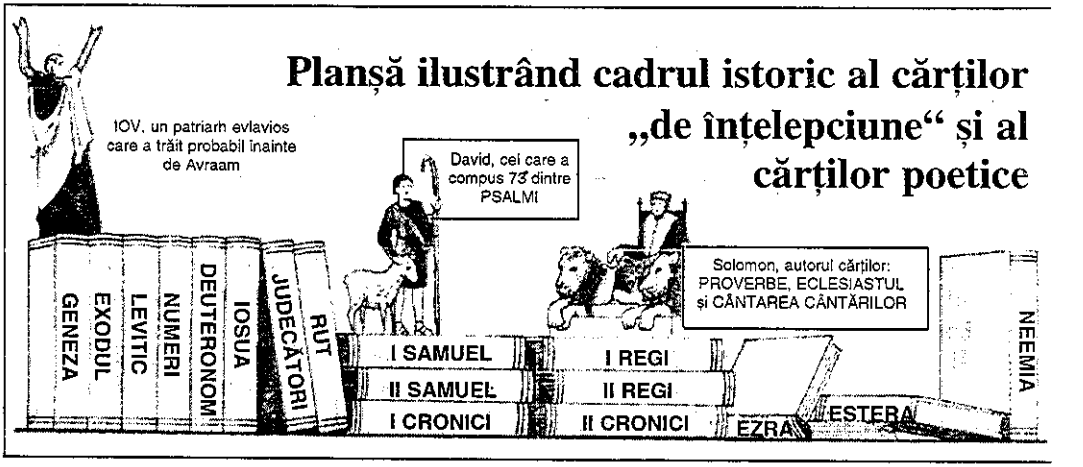

Cadrul istoric al cărților de înțelepciune și al cărților poetice

velația lui Dumnezeu. Și această carte constituie o ilustrație adecvată a literaturii de înțelepciune.

E. Cântarea Cântărilor

Toți cei ce iubesc Biblia sunt de acord că această carte este un încântător poem al iubirii adevărate și pure, deși în privința tălmăcirii sensurilor ei, părerile sunt împărțite. Titlul „Cântarea Cântărilor" este de fapt enunțul prin care se exprimă în ebraică superlativul, traducerea literală fiind: „cea mai superbă cântare." Solomon a compus 1.005 cântări (1 Re. 4:32) dintre care cea de față este cea mai frumoasă dintre toate.

II. Savurarea poeziei VT

Din nefericire, cei mai mulți oameni își pierd gustul pentru poezie încă de pe băncile școlilor, fie pentru că sunt forțați să memoreze versuri pe care nu le îndrăgesc sau nu le înțeleg, fie pentru că au avut parte de dascăli care i-au pus să disece poeziile, întorcându-le pe toate fețele, până li s-a pierdut farmecul și prospețimea. Este aidoma cultivării unui trandafir, îndeletnicire la îndemâna mai tuturor, chiar fără pregătire specială în materie, dar animați de dorința de a se înfrupta din mireasma sa fără egal, de a-i sorbi frumusețea aparte. Pe de altă parte, la o oră de biologie despicarea unui trandafir, petală cu petală, poate fi de un real folos pe plan educațional, dar fără prea mult rost pe plan estetic sau artistic.

Savurarea poeziei Vechiului Testament se situează oarecum la mijlocul distanței dintre cele două extreme: pe de o parte, receptarea intuitivă a frumuseții trandafirului, chiar de către cei lipsiți de orice pregătire în horticultură, iar pe de altă parte supunerea trandafirului la un studiu științific. Veți aprecia mai profund trandafirii dacă veți ști să deosebiți, să spunem, un trandafir sălbatic de unul cultivat, sau trandafirii cu flori galbene de cei cu flori de un roșu intens sau de cei cu petale albe sau roze sau de alte culori.

Tot așa dacă vă veți deprinde cu procedeele stilistice și tehnicile care „dau culoare" poeziei psalmistului sau ale celorlalți poeți biblici, veți aprecia poezia Scripturii la justa ei valoare, acordându-i considerația de care e demnă. Acest principiu e valabil nu doar în cele cinci cărți considerate poetice prin excelență, ci și în restul Vechiului Testament, ca de altfel în Noul Testament.

III. Paralelismul

Tehnica cea mai remarcabilă a poeziei biblice constă în faptul că nu *sunetele* sunt cele care *rimează*, cum este de cele mai multe ori cazul în engleză (și în română, n.tr.), ci *ideile*, adică înmănuncherea a două sau mai multe versuri într-o relație de

coeziune. Trebuie să ne exprimăm recunoștința față de Dumnezeu pentru această trăsătură definitorie a marii majorități a poeziei biblice, deoarece facilitează traducerea lesnicioasă în mai toate limbile pământului, fără pierderi estetice semnificative. Însuși Domnul nostru S-a exprimat frecvent în paralelisme. (Spre exemplu, recitiți cu atenție Matei 5–7 și Ioan 13–17, după ce veți fi studiat notele următoare.)

Am dori să prezentăm în continuare câteva exemple ale principalelor tipuri de paralelism ebraic, pentru ca cititorul să poată găsi de unul singur structuri similare, nu doar în studierea Vechiului Testament cu ajutorul *Comentariului Biblic al Credinciosului*, ci și în lectura zilnică devoțională sau când audiază predici.

1. Paralelism sinonim

După cum sugerează numele, în cadrul acestui tip de paralelism al doilea rând (rândul „paralel") conține același enunț ca în primul rând, dar este subliniat. Cartea Proverbe e plină de asemenea paralelisme sinonime:

Pe cărarea neprihănirii este viață
Și pe drumul ei nu este moarte
(Pro. 12:28).

Eu sunt trandafirul din Șaron
Și crinul văilor (Cânt. 2:1).

2. Paralelism antitetic

Acest tip de paralelism organizează două rânduri în relație adversativă, sub forma unui *contrast:*

Căci Domnul cunoaște calea celor neprihăniți,
Dar calea celor răi va pieri (Ps. 1.6).[3]

Ura stârnește certuri,
Dar dragostea acoperă toate păcatele (Pro. 10:12).

3. Paralelism formal

Aici avem de a face cu un paralelism doar sub aspectul *formei*, în sensul că cele două (sau mai multe) rânduri nu contrastează, nu lărgesc și nu subliniază conținutul. Este o simplă organizare de două versuri care exprimă un gând sau o temă:

Totuși Eu L-am uns pe Regele Meu
Pe muntele Meu sfânt Sion (Ps. 2:6).

4. Paralelism sintetic

Al doilea rând al poeziei întărește (în greacă *sinthesis*, „sinteză"=înmănunchere) gândul din primul rând.

Domnul este păstorul meu;
Nu voi duce lipsă de nimic (Ps. 23:1).

Păzește-ți inima mai presus de orice,
Căci din ea ies izvoarele vieții (Pro. 4:23).

5. Paralelism emblematic

O figură de stil din primul *rând* al poeziei ilustrează conținutul celui de-al doilea rând:

Cum dorește cerbul izvoarele de apă,
Așa Te dorește sufletul meu pe Tine,
Dumnezeule! (Ps. 42:1)

Ca un inel de aur în râtul unui porc,
Așa este femeia frumoasă, dar fără minte
(Pro. 11:22).

IV. Figuri de stil

Pe acestea le folosim în fiecare zi, fără să ne dăm seama. Sintagme precum: „Este un înger (de femeie/fată)" sau „Mănâncă fără maniere, ca un porc" sunt figuri de stil.

1. Comparații

Adesea se fac în Biblie comparații foarte vivace între un lucru și un corespondent al său, în special în cărțile poetice.

a. Similitudinea

Când în cadrul comparației apar cuvintele: *precum, ca și* sau *asemenea lui*, avem de a face cu o similitudine:

Căci Tu, Doamne, îl binecuvântezi pe cel neprihănit
Și-l înconjuri cu bunăvoința Ta,
ca și cu un scut (Ps. 5:12).

Ca un măr între pomii din crâng
Așa este preaiubitul meu între fii
(Cânt. 2:3a).

b. Metafora

Când comparația este directă, un lucru fiind denumit prin celălalt, fără a se recurge la cuvinte cum ar fi *ca și* sau *precum*, ea se numește *metaforă*. Este un procedeu foarte frecvent în literatură:[4]

Căci Domnul Dumnezeu este un soare și un scut;
Domnul dă îndurare și slavă
Și nu lipsește de nici un bine pe cei ce umblă în neprihănire (Ps. 84:11).

O grădină împrejmuită este sora mea, mireasa mea,
Un izvor închis, o fântână pecetluită
(Cânt. 4:12).

2. Aliterația

O înșiruire de cuvinte, aflate în proximitate unele față de altele, care încep cu aceeași literă – de obicei o consoană – ne dau procedeul definit de cineva drept: „apt alliteration's artful aid."[5] (Însăși definiția aliterației a fost redată sub formă de aliterație de către autorul comentariului. În românește am putea spune: „artisticul ajutor al aptei aliterații", n.tr.) De exemplu, versetele cu care începe Cântarea Cântărilor conțin multe cuvinte care, în originalul ebraic, încep cu sunetul „ș" (în ebraică litera *shîn*), inclusiv titlul cărții și forma ebraică a numelui Solomon.

Evident în traducere aliterația nu va mai fi, de fapt nu poate fi identică formelor din original.[6] Totuși traducerile NKJ și NKJV au reușit să păstreze aliterația în surprinzător de multe locuri:

He frustrates the devices of the crafty,
So that their hands cannot carry out their plans.
He catches the wise in their own craftiness,
And the counsel of the cunning comes quickly upon them (Iov 5:12, 13).

(El zădărnicește planurile celor vicleni,
Pentru ca mâinile lor să nu poată promova planurile lor.
El îi prinde pe cei pricepuți în prefăcătoria lor
Și vicleșugul celor vicleni se varsă vajnic peste ei.
(Iov 5:12, 13, adaptare după engleză, n.tr.

Prezentăm în continuare, alte exemple de aliterație, traduse direct din engleză, iar nu redate după Biblia în limba română, unde aliterația nu este prezentă):

Omul, născut din femeie, are zile puține și pline de necaz. Înflorește ca o floare, fiind apoi degrabă ofilit;
El fuge ca o umbră și nu dăinuie (Iov 14:1, 2).

Nota traducătorului: Următoarele exemple citate de autor din Ps. 111:9 nu au corespondent în română, unde, din nou, lipsește aliterația. Prin urmare, le redăm în engleză:

He has sent redeption to His people;
He has commanded His covenant forever:
Holy and awesome is His name (Ps. 119:9).

A present is a precious stone in the eyes of its possessor;
Wherever he turns, he prospers (Pr. 17:7)

The words of a talebearer are like tasty trifles,
And they go down into the inmost body (Pr. 18:8)

3. Antropomorfism

Atribuirea unor însușiri sau forme omenești lui Dumnezeu, care este spirit, El fiind văzut în cadrul acestei figuri de stil, ca având mădulare omenești:

Domnul este în templul Său sfânt;
Tronul Domnului este în cer;
Ochii Săi privesc și
Pleoapele Sale îi pun la încercare pe fiii oamenilor (Ps. 11:4).

4. Zoomorfism

În mod similar, atribute ale lui

Dumnezeu sunt comparate cu *forme animale:*

El te va acoperi cu **penele** Lui,
Și vei avea refugiu sub **aripile** Lui.
Adevărul Său va fi scutul tău și pavăza ta (Ps. 91:4).

5. Personificarea

Un obiect sau o însușire abstractă este tratată ca o persoană:

Să se bucure cerurile și să se înveselească pământul;
Să urle marea și tot ce cuprinde ea!
Să tresalte câmpia cu tot ce este pe ea,
Toți copacii pădurii să cânte de bucurie
Înaintea Domnului! (Ps. 96:11, 12)

Eu, Înțelepciunea, locuiesc împreună cu prudența,
Și scot la iveală cunoștința și priceperea (Pro. 8:12)

6. Acrostihul

Este un procedeu aproape imposibil de redat în traducere,[7] deoarece poemul respectiv se bazează pe alfabetul ebraic, versurile poeziei (rândurile) fiind în ordine alfabetică. Exemple binecunoscute de acrostih găsim în Psalmul 119 și în patru din cele cinci capitole ale cărții Plângerile lui Ieremia. Cartea Proverbe se încheie cu un omagiu în douăzeci și două de versuri, adresat femeii ideale, fiecare rând începând cu o literă a alfabetului ebraic (Pro. 31:10-31).

Mai există și alte figuri de stil, unele dintre ele suprapunându-se, parțial, peste cele prezentate de noi, dar cele descrise aici sunt, credem, suficiente pentru majoritatea credincioșilor.

Dacă cititorul va avea grijă să remarce unele din aceste procedee artistice specifice poeziei, când va studia aceste cinci cărți (precum și restul cărților din Biblie), va recepta textul sacru cu o nouă prospețime, apreciindu-i frumusețea inegalabilă. (Vezi Ecl. 3:11a.)

NOTE FINALE

[1]Aceste trei cărți – Iov, Proverbe și Eclesiastul – se mai numesc „Cărți de înțelepciune." Deși sunt redate în formă poetică, conținutul lor subliniază înțelepciunea sau arta sau deprinderea de a trăi potrivit cu frica de Dumnezeu.

[2]Unul din motivele pentru care ei nu realizează că aceste cărți sunt în original cărți poetice este faptul că de la început în ediția King James Version toate genurile de literatură – fie lege, fie istorie, fie poezie, fie epistole – au fost tipărite în același format. Unele din versiunile din vremea noastră au încercat să prezinte textul într-un format diferit, care să evidențieze structura de poezie.

[3]Întreg conținutul primului psalm este un paralelism antitetic între omul drept și omul rău, o capodoperă a ceea ce în artă se numește: „pată întunecată pe fond de lumină și lumină pe fond de pată întunecată."

[4]Domnul nostru a recurs la metafore când S-a numit pe Sine „Ușa", „Vița," „Pâinea vieții," și „Bunul Păstor."

[5]Păstorii sunt mai cu seamă atrași de acest procedeu, pe care-l folosesc din plin în predicile lor, rezultatul fiind, în cazurile cele mai bune, când nu se abuzează de el, o facilitare a memorării textului respectiv.

[6]În NT cartea Evrei începe cu un mănunchi de cuvinte care, în originalul grec, încep toate cu sunetul „p" (în greacă *pi*).

[7]În traducerea de către Ronald Knox a Bibliei se face un efort impresionant de a se reda totuși acrostihul, prin renunțarea la patru litere mai puțin utilizate din alfabetul englez, care, după cum se știe, conține douăzeci și șase de litere, spre deosebire de cel ebraic, cu numai douăzeci și două de litere.

IOV

Introducere

„Este prima și cea mai veche formulare a eternei probleme: destinul omului și modul în care Se poartă Dumnezeu cu el aici pe pământ... Durerea sublimă, reconcilierea sublimă; cea mai străveche melodie corală ce picură din inima omenirii – atât de dulce, atât de măreață; ca o noapte caldă în miez de vară, aidoma lumii cu mările și aștrii săi! Nu cred să mai fie, în Biblie ori în orice altă scriere, o operă care să-i egaleze măiestria literară."

– Thomas Carlyle

I. Locul unic în Canon

Iov este singura carte de acest fel din tot Cuvântul lui Dumnezeu: un dialog dramatic, de proporții, redat în versuri, inserat asemenea unui diamant cu multe fețe, între un prolog și un epilog ce sunt redactate în proză. Inițial cartea a fost scrisă, în limba ebraică, aproape integral în versuri, cu excepția capitolelor 1, 2, 32:1-6a și 42:7-17. Samuel Ridout comentează pe marginea locului pe care îl ocupă în Sfânta Scriptură:

Judecând după dimensiunile ei și dintr-o scurtă privire asupra conținutului, ne dăm imediat seama că avem în cartea Iov un fragment foarte important din Cuvântul lui Dumnezeu. Și totuși cât de neglijată este, de către cei mai mulți, această parte însemnată a Bibliei! O familiarizare cât de cât aprofundată cu conținutul ei constituie mai degrabă excepția, decât regula.[1]

Maiestuozitatea limbajului este recunoscută chiar (ba uneori în mod special) de către necredincioși. Desigur, raționaliștii nu duc lipsă nici în cazul acestei cărți de teoriile lor privitoare la „surse," „redactări," și „interpolări" – ca de obicei, nefiind în stare să dea în vileag absolut nici un manuscris în sprijinul teoriilor lor distructive.

Marele Reformator Martin Luther, el însuși fiind un talentat scriitor și traducător, a afirmat că Iov este „mai sublimă și mai magnifică decât orice altă carte din Scriptură." Alfred Lord Tennyson, care, în calitatea de poet laureat al Angliei a fost în mod cert în măsură să emită judecăți de valoare asupra poeziei, a calificat cartea Iov drept „cel mai sublim poem din literatura antică sau modernă."

În lumina stilului ei elevat și a spiritului pătrunzător de analiză a condiției umane, nu e de mirare că limbajul nostru cotidian a fost mult îmbogățit prin expresii provenite din conținutul ei. Redăm mai jos câteva din aceste expresii, împrumutate fără îndoială din cartea Iov, cele mai multe fiind citate preluate ca atare, care au pătruns în vorbirea noastră de toate zilele (cu precizarea că aceste expresii sunt proprii limbii engleze, varianta română fiind oarecum diferită, n.tr.):

Tot părul mi s-a zbârlit (4:15b)

Viața mea este doar o suflare (7:7a).

Îmi voi lua viața în mâini (13:14b).

„Mângâietorii lui Iov." (Aceste cuvinte nu figurează *exact în forma aceasta*, dar la 16:2 Iov îi califică pe prietenii săi „mângâietori jalnici.")

Nu este dreptate (19:7)

I have escaped by the skin of my teeth (19:20)
(În românește expresia s-ar traduce prin „am scăpat ca prin urechile acului". În în unele versiuni românești ale Bibliei se

spune însă: „Nu mi-a mai rămas decât pielea de pe dinți," n.tr.)

Rădăcina necazului (19:28b).

Puneți-vă mâna la gură (19:28b).

Pământul celor vii (28:13b)

Orbului îi eram ochi... și șchiopului picior (29:15).

Nu vârsta aduce înțelepciunea (În engleză: „Great men are not always wise", „nu întotdeauna oamenii mari sunt și înțelepți", n.tr.) (32:9).

Cuvinte fără cunoștință (35:16b).

„Până aici să vii, să nu treci mai departe, aici să ți se oprească valurile tale mândre (38:11).

Porțile morții (38:17a).

De departe miroase bătălia (39:25).

Mă pocăiesc în țărână și în cenușă (42:6b).

Expresia „I know that my Redeemer lives" (Știu că Răscumpărătorul meu este viu)... (19:25) este binecunoscută în parte și datorită renumitului oratoriu al lui Handel, *Messiah*.

Expresia „răbdarea lui Iov" (Iacov 5:11, KJV) deși nu apare ca atare în cartea Iov, a intrat în uzul multor limbi (printre care și româna, n.tr.).

Cât privește conținutul cărții, bine s-a spus că întrebările de mare profunzime pe care le formulează Iov cu privire la viață, moarte, suferință și la viața de după moarte. își găsesc cu toate răspunsul în Domnul Isus Cristos.

II. Paternitatea

Cartea Iov este anonimă, deși tradiția ebraică susține că Moise a fost autorul ei. Printre cei cărora li s-a atribuit paternitatea asupra cărții Iov se numără și: Elihu, Solomon, Eezechia, Ezra și un evreu anonim ce a trăit între 500 și 200 î.Cr. De asemenea unii spun că Iov însuși a compus cartea ce-i poartă numele. Întrucât Iov a trăit încă 140 de ani după evenimentele descrise în carte, fiind participant direct la toate evenimentele și convorbirile purtate, suntem îndreptățiți să credem că el a fost autorul cărții Iov.

III. Data

Cât privește evenimentele relatate în carte, este foarte răspândită părerea că Iov a trăit într-o perioadă anterioară nașterii lui Avraam. Astfel evenimentele din cartea Iov s-ar încadra în ultima parte a capitolului 11 din Geneza. Există mai multe motive pentru care cartea Iov a fost plasată în acest segment de timp. Mai întâi, nicăieri în cuprinsul cărții nu se afirmă cu argumente convingătoare că Iov ar fi fost evreu. De asemenea nu se amintește nimic despre Exod sau despre Legea lui Moise. De fapt, reiese clar că Iov a fost preotul pentru propria sa familie (1:5). Or, acest tip de preoție axată pe familie a fost propriu perioadei patriarhale. Tot din epoca patriarhală făcea parte și stilul de viață caracterizat prin averi exprimate prin număr mare de vite și alte animale. Iov a trăit peste două sute de ani, această vârstă înaintată fiind caracteristică erei imediat premergătoare lui Avraam. Cărturarii ne atrag atenția și la instrumentele muzicale (21:12) și la tipul de bani folosiți menționați în cartea Iov (42:11), elemente pe care le plasează, cronologic, în prima parte a cărții Geneza.[2]

Cât privește data redactării cărții, părerile cărturarilor diferă, unii plasând-o în perioada patriarhală (cca. 2100-1900 î.Cr.), la polul opus fiind cei care susțin că data apariției cărții ar fi în secolul al doilea î.Cr.! (Această variantă foarte neverosimilă este susținută de liberalii de orientare extremistă. Dar ea nu are nici un suport, neputând fi armonizată cu textele din cartea Iov găsite în sulurile de la Marea Moartă, despre care se știe că sunt din perioada respectivă.)

Cel mai probabil este că Iov a fost compusă fie în perioada patriarhală, fie în epoca lui Solomon. Oamenilor din epoca moder-

nă li s-ar părea că genul de cuvântări de lungi dimensiuni, cu un conținut complex, cum sunt cele din cartea Iov, se pot păstra și transmite altor generații doar dacă sunt așternute în scris la scurt timp după ce au fost rostite. În realitate transmiterea pe cale orală la popoarele semitice și în general la cele din Orient este cunoscută pentru acuratețea ei remarcabilă.

În sprijinul adoptării teoriei potrivit căreia cartea a fost redactată în epoca lui Solomon avem două argumente principale – conținutul și stilul cărții. Astfel Iov este o operă literară „de înțelepciune" foarte puțin diferită de lucrările regelui Solomon. Cărturari de orientare conservatoare cum ar fi Franz Delitzsch și Merrill F. Unger au susținut că Iov a fost scrisă în această epocă a lui Solomon, după ce ea circulase deja pe cale orală o perioadă îndelungată de timp, păstrându-i-se integritatea. Acest fenomen este înțeles și acceptat în mare măsură în Orient, dar mult mai greu de perceput pentru occidentali.

IV. Fondul și tema cărții

Deși autorul cărții Iov este necunoscut, nu există nici un dubiu cu privire la inspirația sau acuratețea istorică a cărții. Apostolul Pavel citează textul de la Iov 5:13 în fragmentul de la 1 Corinteni 3:19: „El îi prinde pe cei înțelepți în viclenia lor." În Ezechiel 14:14 Iov este prezentat ca un personaj istoric, iar nu ca unul fictiv. De asemenea și apostolul Iacov îl menționează la Iacov 5:11: „Ați auzit de răbdarea lui Iov și ați văzut ce sfârșit i-a dat Domnul, pentru că Domnul este plin de milă și îndurare."

Tema cărții este taina suferinței omului și problema durerii. De ce suferă toți oamenii, unii mai mult, alții mai puțin? Și, în special, de ce suferă cei neprihăniți? În Iov vedem un om care a fost probabil supus la mai multe catastrofe într-o singură zi decât oricare altă persoană care a trăit vreodată, cu excepția Domnului Isus. Domnul a permis tuturor acestor suferințe să vină în viața lui Iov cu scopul de a-i lărgi capacitatea de comuniune cu Dumnezeu. Poate că într-o privință, rolul acestei cărți este și acela de a prefigura suferințele poporului evreu.

Dacă se urmărea a-i convinge pe evrei să accepte un Mesia *care suferă* (în contrast cu genul de Mesia promovat de macabei), atunci trebuia să se arate că suferința nu este neapărat cauzată de păcatele personale. Cristos a suferit pentru noi, El, cel drept, pentru cei nedrepți.

Câteva pasaje din această carte I se pot aplica Domnului Isus:

1. 9:33– „Nici nu este vreun mijlocitor peste noi, care să-și pună mâna peste noi amândoi." (Cristos este Mediatorul, puntea dintre Dumnezeu și om.)
2. 16:9-19– Suferințele lui Iov. Multe din expresiile din acest pasaj se aplică în Psalmi la suferințele lui Mesia.
3. 16:21– „O, dacă ar fi un mijlocitor pentru om înaintea lui Dumnezeu, cum este fiul omului pentru prietenul său!" (Domnul Isus Cristos este Avocatul nostru care pledează cauza noastră înaintea Tatălui.)
4. 19:25, 26– „Dar știu că Răscumpărătorul meu este viu." (Rolurile lui Cristos de Răscumpărător și de Rege care va veni sunt clar descrise aici.)
5. 33:24– „«Salvează-l ca să nu se coboare în groapă; am găsit un preț de răscumpărare.»" (Cuvântul „răscumpărare" de aici este identic cu termenul folosit pentru „ispășire." Prin ispășirea lui Cristos credincioșii sunt izbăviți de groapa iadului.)

Există în Iov câteva afirmații despre care s-a spus că ar denota cunoștințe științifice avansate:

1. Circuitul apei în natură (ciclul evaporare-precipitații, 36:27, 28).
2. Direcția din care suflă vântul și vremea în general (37:9, 17).
3. Alcătuirea corpului omenesc (33:6).
4. Faptul că pământul este o planetă suspendată în spațiu (26:7).
5. Fenomenele de pe fundul oceanelor (38:16).
6. Relația dintre noi și fulgere (37:11).
7. Orbitele urmate de corpurile cerești și influența lor asupra pământului (38:32, 33).

SCHIȚA

I. PROLOG: TESTAREA LUI IOV (cap. 1, 2)

A. Scena I: Țara Uz (1:1-5)
B. Scena II: În cer – în prezența Domnului (1:6-12)
C. Scena III: Țara Uz – Calamitatea care s-a abătut peste averea lui Iov și peste urmașii săi (1:13-22)
D. Scena IV: În cer – din nou în prezența Domnului (2:1-6)
E. Scena V: Uz – calamitatea care s-a abătut asupra persoanei lui Iov (2:7-13)

II. DEZBATEREA DINTRE IOV ȘI PRIETENII SĂI (cap. 3–31)

A. Prima rundă de cuvântări (cap. 3–14)
1. Lamentația de început a lui Iov (cap. 3)
2. Prima cuvântre a lui Elifaz (cap. 4, 5)
3. Răspunsul lui Iov (cap. 6, 7)
4. Prima cuvântare a lui Bildad (cap. 8)
5. Răspunsul lui Iov (cap. 9, 10)
6. Prima cuvântare a lui Țofar (cap. 11)
7. Răspunsul lui Iov (cap. 12–14)

B. A doua rundă de cuvântări (cap. 15–21)
1. A doua cuvântare a lui Elifaz (cap. 15)
2. Răspunsul lui Iov (cap. 16, 17)
3. A doua cuvântare a lui Bildad (cap. 18)
4. Răspunsul lui Iov (cap. 19)
5. A doua cuvântare a lui Țofar (cap. 20)
6. Răspunsul lui Iov (cap. 21)

C. A treia rundă de cuvântări (cap. 22–31)
1. A treia cuvântare a lui Elifaz (cap. 22)
2. Răspunsul lui Iov (cap. 23, 24)
3. A treia cuvântare a lui Bildad (cap. 25)
4. Răspunsul lui Iov (cap. 26)
5. Monologul de încheiere al lui Iov (cap. 27–31)

III. INTERVENȚIA LUI ELIHU (cap. 32–37)

A. Cuvântarea lui Elihu adresată celor trei prieteni ai lui Iov (cap. 32)
B. Cuvântarea lui Elihu adresată lui Iov (cap. 33)
C. Cuvântarea lui Elihu adresată celor trei prieteni ai lui Iov (cap. 34)
D. A doua cuvântare a lui Elihu adresată lui Iov (cap. 35–37)

IV. REVELAȚIA DOMNULUI (38:1–42:6)

A. Prima provocare pe care i-o adresează Domnul lui Iov (38:1–40:2)
1. Introductivă (38:1-3)
2. Provocarea pe baza minunilor creației inanimate (38:4–38)
3. Provocarea pe baza minunilor creației animate (38:39–40:2)

B. Răspunsul lui Iov (40:3-5)

C. A doua provocare pe care i-o adresează Dumnezeu lui Iov (40:6–41:34)
1. Iov este invitat să răspundă ca un bărbat (40:6-14)
2. Iov este invitat să ia aminte la behemot (40:15-24)
3. Iov este invitat să ia aminte la leviatan (cap. 41)

V. EPILOG: TRIUMFUL LUI IOV (42:7-17)

A. Prietenii lui Iov sunt mustrați și refăcuți (42:7-9)

B. Refacerea averii lui Iov (42:10-17)

VI. ÎNCHEIERE: ÎNVĂȚĂMINTE CE SE DESPRIND DIN CARTEA IOV

COMENTARIU

I. PROLOG: TESTAREA LUI IOV (cap. 1, 2)

A. Scena I: Țara Uz (1:1-5)

1:1-3 Iov a fost un om bogat care a trăit în țara Uz. Din cartea Plângerile lui Ieremia 4:21 aflăm că Uz era situată în Edom, în partea de sud-est a Palestinei.[3] Iov, acest om drept și temător de Dumnezeu, avea șapte fii și trei fiice. Atât de vastă era averea sa, alcătuită în principal din oi, vite și cămile, încât i se dusese vestea, fiind considerat „cel mai mare dintre toți fiii Răsăritului."

1:4, 5 Unul din argumentele foarte plauzibile conform căruia evenimentele din cartea Iov au avut loc în era patriarhală este faptul că Iov, ca părinte al familiei, a îndeplinit rolul de preot, aducând jertfe de ardere de tot pentru fiii săi. Întotdeauna există pericolul ca până și oamenii îndeobște evlavioși să spună cuvinte ușuratice sau chiar profanatoare atunci când participă la un ospăț. În meditația de seară pentru ziua de Crăciun, C. H. Spurgeon face o aplicație foarte nimerită a acestui principiu la noi, cei din dispensația creștină:

> Bine ar fi ca, înainte de a se duce deseară la culcare, și credinciosul să facă ceea ce a făcut patriarhul dis-de-dimineață, după festivitățile la care a luat parte familia sa. În mijlocul veseliei ce domină strângerile la un loc ale familiei, este lesne să se alunece în ușurătăți păcătoase și să se uite caracterul creștin ce ne caracterizează. Nu ar trebui să fie așa, dar din păcate ararеori sunt zilele noastre de petrecere zile de bucurie sfântă și prea de multe ori ele degenerează într-o exuberanță neevlavioasă...

B. Scena II: În cer – în prezența Domnului (1:6-12)

Pe măsură ce se desfășoară narațiunea, ni se prezintă scena din cer în care fiii lui Dumnezeu[5] (îngerii) s-au înfățișat înaintea Domnului. Satan (în ebraică se întrebuințează termenul „acuzatorul") a fost și el prezent. Când Dumnezeu i-a atras atenția lui lui Satan asupra neprihănirii robului Său Iov, Satan a lăsat să se înțeleagă că singurul motiv pentru care Iov se temea de Dumnezeu era faptul că Dumnezeu fusese atât de bun cu el. După Satan, dacă Domnul nu l-ar fi înconjurat cu grija și ocrotirea Sa, Iov L-ar fi blestemat pe Creator în față.

C. Scena III: Țara Uz – calamitatea ce s-a abătut peste averea lui Iov și peste urmașii săi (1:13-22)

1:13-19 Prin urmare, Domnul i-a dat lui Satan permisiunea de a-l pune la încercare pe Iov, deposedându-l de toate averile sale. Dar diavolului *nu* i s-a permis să se atingă de persoana lui Iov.

Apoi a urmat o serie de calamități nespus de groaznice, ce s-au succedat cu o repeziciune amețitoare:

1. **Sabeenii au furat cinci sute de perechi de oi și cinci sute de măgărițe, omorând slujitorii care aveau grijă de aceste animale.**
2. **Fulgerul a distrus șapte sute de oi, precum și pe îngrijitorii lor.**
3. **Caldeenii au furat trei mii de cămile, omorându-i pe îngrijitori.**
4. **Un vânt puternic a dărâmat casa în care fiii și fiicele lui Iov mâncau și beau vin, omorându-i pe toți.**

1:20-22 În pofida acestor groaznice pierderi, Iov a fost învrednicit să se închine lui Dumnezeu, zicând: **„Gol am ieșit din pântecele mamei mele și gol mă voi întoarce. Domnul a dat și Domnul a luat; binecuvântat fie Numele Domnului!"**

D. Scena IV: În cer – din nou în prezența lui Dumnezeu (2:1-6)

În capitolul 2 îl vedem pe Satan înfățișându-se din nou înaintea Domnului. De data aceasta Satan a lăsat să se înțeleagă că credincioșia lui Iov se va evapora numaidecât, dacă Domnul îi va permite Satanei să se atingă de trupul lui Iov. Permisiunea i-a fost acordată.

E. Scena V: Uz – Calamitatea care s-a abătut asupra persoanei lui Iov (2:7-13)

2:7-10 În consecință, Iov a fost acoperit cu bube dureroase **„din talpa piciorului până în creștetul capului"**. Atât de mare a fost mizeria lui, încât până și soția sa l-a îndemnat: **„Blestemă pe Dumnezeu și mori!"** Dar Iov i-a răspuns cu cuvintele: **„Ce! Primim de la Dumnezeu binele și să nu primim și răul?"** Cu privire la soția lui Iov, Harold St. John citează următorul paragraf:

> Mă gândesc la toate cuvintele nemiloase și unilaterale pe care comentatorii masculini le-au rostit la adresa soției lui Iov și aproape că mă cuprinde disperarea cu privire la sexul din care aparțin; asta pentru că numai o femeie poate s-o înțeleagă cum se cuvine pe o altă femeie și cred că unei scriitoare (cred că a fost Louise Haughton) i-a fost rezervat meritul de a reliefa faptul că atâta timp cât soția lui Iov a putut lua parte la suferințele sale, ea le-a suportat vitejește, dar de îndată ce Iov pătrunde într-un nou cuptor al suferinței, în care ea nu mai are acces, curajul o părăsește. Pentru ea singura tragedie pe care n-o poate suporta este cea pe care nu are voie s-o împartă cu soțul ei.[6]

2:11-13 La scurt timp după aceasta trei din prietenii lui Iov – **Elifaz, Bildad și Țofar** – află despre nenorocirile care s-au abătut asupra lui și se hotărăsc să-l viziteze pentru a-l mângâia.

Dar când văd starea jalnică și nenorocită în care a ajuns Iov, sunt atât de șocați, încât nu sunt în stare să rostească nici un cuvânt timp de **șapte zile și șapte nopți!**

II. DEZBATEREA DINTRE IOV ȘI PRIETENII SĂI (cap. 3–31)

Capitolul 3 inaugurează o serie de discursuri rostite de Iov și de prietenii săi, aceasta fiind cea mai mare și mai complexă secțiune a cărții, cum arată și Ridout:

> Nu degeaba a fost ea numită *Încâlceala*, deoarece este o masă de polemici, replici tăioase, acuzații, suspiciuni, precum și o mulțime de teorii, unele dintre ele corecte, presărate cu sclipiri de credință și nădejde, toate exprimate într-un limbaj de cea mai înaltă ținută poetică, cu acea bogăție de metafore specifică Orientului. Cititorul mai puțin atent nu va realiza existența nici unei progresii, ba și mai puțin a unui fir conducător în înlănțuirea aceasta de argumente. Și de ce să n-o mărturisim: copiii lui Dumnezeu, în marea lor majoritate, nu au câștigat prea mult de pe urma acestor capitole, decât vreo câteva versete binecunoscute și binecitate.[7]

Aceste discursuri se pot împărți în trei serii: Mai întâi vorbește Iov, apoi unul din prieteni îi răspunde. După care Iov îi răspunde acestuia, pentru ca apoi să primească răspunsul din partea altui prieten. După aceea sărmanul Iov se apără din nou – pentru ca apoi să fie mustrat de al treilea dintre prieteni!

Aceste trei serii de discursuri pot fi dispuse după cum urmează:

Runda întâi
Iov: cap. 3
Elifaz: cap. 4, 5
Iov: cap. 6, 7
Bildad: cap. 8
Iov: cap. 9, 10
Țofar: cap. 11

A doua rundă
Iov: cap. 12-14
Elifaz: cap. 15
Iov: cap. 16, 17
Bildad: cap. 18

Iov: Cap. 19
Ţofar: cap. 20

A treia rundă
Iov: cap. 21
Elifaz: cap. 22
Iov: cap. 23, 24
Bildad: cap. 25
Iov: cap. 26—31
(Ţofar nu mai ia cuvântul.)

Argumentele prezentate de cei trei prieteni pot fi rezumate după cum urmează:

Elifaz subliniază experienţa şi observaţia generală: „Am văzut....“ (4:8, 15; 5:3; 15:7; 22:19).

Bildad este exponentul tradiţiei şi autoritatea antichităţii (8:8). „Discursurile lui abundă în proverbe şi platitudini pioase care, deşi adevărate, sunt arhicunoscute (9:1-3; 13:2).“[8]

Ţofar este adeptul legalismului şi religiozităţii (11:14, 15). „El îşi arogă pretenţia de a şti ce va face Dumnezeu în orice situaţie dată, de ce va face acest lucru şi cum va privi el problema.“[9] Ideile sale sunt întemeiate pe simple presupuneri, pe un dogmatism feroce.

Restul cărţii este consacrat lungii cuvântări rostite de un tânăr pe nume Elihu (cap. 32–37), şi apoi de conversaţia dintre Dumnezeu şi Iov (cap. 38–42). Cartea Iov se încheie apoi cu un epilog în proză, asemenea prologului.

Prima rundă de cuvântări (cap. 3–14)

1. Lamentaţia de început a lui Iov (cap. 3)

3:1-9 Pe bună dreptate capitolul acesta a fost intitulat „Naşterea nefericită,“ deoarece în el îl găsim pe Iov blestemând ziua în care s-a născut, preamărind virtuţile morţii şi plângându-se că nu poate muri! (Prin „naştere nefericită“ autorul comentariului are în vedere binecunoscuta urare din limba engleză la sărbătorirea zilei de naştere a cuiva, „Happy Birthday“, textual: „Naştere fericită“, n.tr.) Iov ar vrea ca întreaga zi în care a fost zămislit un copil de sex masculin să fie acoperită de întuneric.

3:10-12 Iar dacă a fost totuşi conceput şi s-a născut, atunci de ce n-a murit la naştere? (E demn de remarcat că până şi în groaznica sa amărăciune şi întristare, Iov nu sugerează nici avorturile, nici infanticidul, practici criminale foarte răspândite în lumea antică, după cum ele au cunoscut o largă răspândire şi în ziua de astăzi, mai ales în Occident.)

3:13-19 Iov aduce un elogiu morţii, întrucât în moarte cei sleiţi de puteri capătă odihnă, şi cei mari, şi cei mici, moartea aducându-i şi robului eliberarea de stăpânul său.

3:20-26 În continuare Iov se întreabă de ce li se mai dăruieşte celor năpăstuiţi (din a căror categorie făcea şi el parte) lumina vieţii, când aceştia tânjesc după moarte ca după comori ascunse.

Versetul 25 este unul din cele mai cunoscute:

De ceea ce m-am temut, aceea a venit peste mine;
de ce mi-a fost frică, de aceea am avut parte!

Să fie oare acesta un indiciu după care chiar şi în zilele sale de fericire şi prosperitate, Iov s-a temut că va pierde ceea ce a avut? Nu ar fi de mirare, deoarece este una din temerile de predilecţie ale bogaţilor să fie cuprinşi de o teamă obsesivă că-şi vor pierde averile şi vor fi nevoiţi să trăiască în strâmtorare. Bogăţiile nu aduc nimănui siguranţa zilei de mâine. Numai *Dumnezeu* poate să ne-o dea.

2. Prima cuvântare a lui Elifaz (cap. 4, 5)

Capitolul patru inaugurează ciclul de cuvântări rostite de prietenii lui Iov şi răspunsurile date de acesta. Ridout rezumă esenţa mesajului lor, după cum urmează:

> În controversa celor trei prieteni avem o unitate de gândire, bazată pe un principiu comun, anume faptul că toate genurile de suferinţă nu ar avea decât un rol *punitiv*, iar nu instructiv: că ar avea justificarea în dreptatea lui Dumnezeu, mai degrabă decât în dragostea Sa – deşi aceste două elemente sunt inseparabile în toate căile Sale. Un atare principiu neglijează însă cu bună ştiinţă distincţia dintre suferinţele celor neprihăniţi şi cele ale oamenilor răi.[10]

În capitolele 4 și 5 vorbește Elifaz. Elifaz (al cărui nume înseamnă *Dumnezeu este tăria* sau *Dumnezeu este aur curat*) era un om evlavios, cu vază, cu concepții ortodoxe privitoare la măreția lui Dumnezeu, dar lamentabil de lipsit de compasiune. Pe măsură ce înaintează ciclul de cuvântări, tonul său este tot mai tăios. E bine să observăm că pe măsură ce cei trei prieteni ai săi devin *tot mai puțin* înțelegători (în ambele sensuri atribuite acestui termen), Iov devine *tot mai* înțelegător cu privire la căile lui Dumnezeu, până când, după cuvântările rostite de Elihu și adevărata întâlnire cu Iehova, el acceptă voia lui Dumnezeu, cu adâncă și autentică smerenie.

4:1-11 Elifaz spune, de fapt: „Tu ai venit în ajutorul altora («Cuvintele tale i-au păstrat pe oameni pe picioarele lor» 4:4, James Moffatt), dar acum nu ești în stare să-ți fii ție însuți de ajutor." (Aceste cuvinte ne amintesc de batjocurile azvârlite lui Cristos pe cruce: „Pe alții i-a salvat, dar pe Sine nu se poate salva.") Și Elifaz pune această neputință pe seama neprihănirii de sine a lui Iov. „Oare nu ți-a fost evlavia ta încrederea iar desăvârșirea căilor tale nădejdea ta?" (4:6, JND). Întrucât oamenii suferă pentru răutatea lor, urmează că și Iov a păcătuit (v. 7-9).

4:12-21 Apoi Elifaz se referă la o vedenie ce i-a fost dăruită în taină noaptea, în care se făcea că un duh i-a pus întrebarea: **„Poate omul muritor să fie mai drept decât Dumnezeu? Poate un om să fie mai curat decât Cel ce l-a făcut?"** (v. 17). Sensul acestor cuvinte pare să fie că omul nu are dreptul să răspundă în răspăr lui Dumnezeu. Dacă suferă cineva, e din vina sa, nu dintr-a lui Dumnezeu. La urma urmelor, Dumnezeu este atât de măreț, încât nu Se poate încrede nici măcar în slujitorii Săi. Iar când sunt puși alături de El, până și îngerii Lui sunt supuși greșelilor. Și fiindcă așa stau lucrurile, cu cât mai lipsit de încredere și mai greșelnic este omul muritor, care se trece ca molia!

5:1-7 Elifaz îl provoacă pe Iov să cheme oameni sau îngeri (**sfinții**) ca aceștia să demonstreze, dacă pot, că păcatul nu atrage automat judecata. Însuși vorbitorul a observat legătura intrinsecă dintre răutate și pedeapsa care urmează inexorabil. Necazul, în concepția sa, nu este niciodată lipsit de o cauză. Întrucât e păcătos, omul este destinat să aibă necazuri, după cum scânteile se înalță în sus.

5:8-16 Prin urmare, ceea ce trebuie să facă omul este să-L caute pe Dumnezeu și să-I încredințeze cauza sa, pentru că El este atotștiutor și atotputernic. Lucrul acesta se vede din felul în care stăpânește El natura și din modul îndurător și providențial în care se poartă cu omenirea. Versetul 13 este citat de Pavel în 1 Corinteni 3:19 pentru a demasca falsa înțelepciune a lumii acesteia.

5:17-27 Supunându-se disciplinării pe care i-o aplică cel Atotputernic, spune Elifaz, oamenii cunosc izbăvirea divină de foamete, războaie, defăimare, lupte civile, primejdii, secetă, fiare sălbatice și vătămarea recoltelor lor. Ei se bucură de pace pe plan intern, de siguranță, rodnicie și longevitate.

3. Răspunsul lui Iov (cap. 6, 7)

6:1-13 Iov recunoaște că cuvintele sale au fost pripite, dar *nu fără motiv!* Necazul și întristarea sa, năpasta care s-a abătut peste el, sunt mai grele decât nisipul mării iar duhul său soarbe otrava săgeților Celui Atotputernic. În pofida tuturor lucrurilor negative și groaznice care sunt exprimate în această carte, în special de către Iov, ele sunt exprimate cu atâta măiestrie încât cititorul sensibil va sesiza forța lor. Iov protestează că nu s-ar plânge cu atâta năduf, dacă n-ar avea motiv s-o facă, după cum animalele nu mugesc fără pricină. Suferința și plânsul sunt juxtapuse aidoma alimentelor fără gust în comparație cu sarea sau condimentele. Iov ar dori să moară, pentru că nu mai are putere să îndure, pentru că l-au părăsit toate nădejdile cu privire la viitor. Ce rost mai are să-i fie prelungită viața?

6:14-23 Prietenii lui Iov (pe care el îi numește **frați**) l-au dezamăgit, purtându-se lamentabil, când ar fi avut mai mare nevoie de ei. El îi compară cu pâraiele, cu acele *wadi* care seacă complet când ai mai mare trebuință de apa lor. Deși n-a așteptat

nimic de la ei, ei l-au criticat voalat, fără să-i spună cu ce a păcătuit.

6:24-30 Iov își păstrează integritatea în pofida implicațiilor cuvântării lui Elifaz după care Iov ar fi un păcătos în ascuns. El dorește să știe precis *unde* a greșit, cerând să i se demonstreze ce nedreptate s-a găsit pe limba sa. Versetul 27 este o contraacuzație adresată prietenilor săi. Poate că **prietenul** pe care-l subminează ei nu este altul decât Iov!

7:1-10 În continuare Iov se adresează direct Domnului. Pentru Iov este tot atât de firesc să dorească să moară, precum tânjește un rob după odihnă, la capătul unei zile pline de trudă. Decât că în cazul lui Iov ceasurile de noapte nu-i aduc nici o ușurare trupului său chinuit, care se zvârcolește până în zori. Ca suveica țesătorului viața i se scurge fără speranță, risipindu-se ca un nor.

7:11-21 El Îl întreabă pe Domnul de ce acordă atâta atenție unei ființe omenești atât de insignifiante, încolțindu-l și îngrozindu-l în timpul nopții cu coșmare, de-i vine să se gâtuie. Este oare omul atât de mare încât Dumnezeu să dorească să-L facă să sufere încontinuu? Chiar dacă Iov ar fi păcătuit, oare nu este iertare, având în vedere că oricum va muri?

4. Prima cuvântare a lui Bildad (cap. 8)

„Bildad" poate să însemne *fiul sfadei*, un nume cât se poate de adecvat, având în vedere cu câtă ardoare urmărește acest prieten al lui Iov sfada. Ridout îl compară pe Bildad cu Elifaz sub aspectul stilului și al cunoștințelor:

> Se pare că asistăm la mai puțină curtoazie și demnitate decât în cuvântările lui Elifaz, și la un plus de asprime față de Iov, cauzată după câte se pare de amarnica acuză adusă de acesta la adresa lui Dumnezeu. Cu toată ignoranța aceasta privitoare la principiile divine, Bildad este gelos pe onoarea lui Dumnezeu, neputând suferi ca El să fie acuzat. Negreșit el are dreptate aici, dar nu reușește să-l convingă pe Iov din pricina erorii de la rădăcina gândirii de care erau toți stăpâniți, anume că Dumnezeu ar trebui neapărat să pedepsească păcatul și că de bună seamă Iov trebuie să fie un păcătos, devreme ce este pedepsit.[11]

8:1-7 Acuzându-l pe Iov de irresponsabilitate și de rostiri necugetate, Bildad apără dreptatea lui Dumnezeu îl felul în care îi pedepsește pe cei răi și-i recompensează pe cei drepți. Fără nici un menajament el afirmă că fiii lui Iov au fost nimiciți din pricina **fărădelegii** lor. Numai că nu găsim nici o fărâmă de probă în textul biblic că așa ar fi stat lucrurile și chiar dacă el s-ar fi făcut vinovat de fărădelege, a fost un act de mare cruzime să i se arunce în obraz aceste cuvinte, în momentele sale de cea mai cumplită suferință și durere. Dar dacă Iov se va îndrepta cu toată inima spre Dumnezeu, tot va mai fi nădejde de mila divină, spune Bildad.

8:8-22 În continuare el folosește ca argument – în sprijinul existenței unei corelații între răutatea săvârșită de oameni și pedeapsa care se abate peste ei din această cauză – mărturia istoriei. După cum trestia se usucă și piere când nu are apă, tot așa piere și omul nereligios și fățarnicul. (Versetul 16a ar putea fi o aluzie la absorbția clorofilei din lumina soarelui.) Dumnezeu găsește cu cale să-i înlocuiască pe cei răi cu cei fără prihană, asupra acestora revărsându-Și binecuvântările.

5. Răspunsul lui Iov (cap. 9, 10)

9:1-13 Când Iov întreabă: **„Cum poate fi un om neprihănit înaintea lui Dumnezeu?"**, el nu caută să afle calea mântuirii, ci-și exprimă deznădejdea care-l cuprinde de a putea vreodată să-și dovedească nevinovăția înaintea Celui Atotputernic. Este o nebunie să încerce cineva să se lupte cu Dumnezeu, întrucât din o mie de lucruri nu I-ar putea răspunde nici măcar la unul singur. El este suveran, atoateînțelept, atotputernic, după cum se vede din felul în care stăpânește munții, pământul, soarele, stelele, marea și toate minunile fără număr.

9:14-31 Ce șansă ar avea Iov de a se putea apăra? De unde ar ști el că Dumnezeu îl ascultă? Domnul este neîndurător, arbitrar și nedrept – spune Iov – și, prin urmare, este imposibil să aibă parte de o judecată dreaptă. În disperarea lui, Iov Îl acuză pe Dumnezeu că i-ar nimici fără nici o discriminare și pe cei nevinovați, și pe

cei răi la un loc, că ar râde de soarta celor nevinovați și că i-ar face pe judecătorii pământului să se poarte nedrept. El spune: „Sunt nevinovat, dar nu mai îmi pasă. Mi-e lehamite de viață. Nimic nu mai contează; vinovați sau nevinovați, Dumnezeu tot ne va nimici" (v. 21, 22 TEV). Pe măsură ce i se scurge viața, el nu găsește nici o nădejde în încercarea de a uita de sine sau de a se ameliora.

9:32-35 Iov tânjește după un mijlocitor între Dumnezeu și el însuși, dar nu găsește nici unul. Noi știm că Mijlocitorul care putea să împlinească nevoia lui cea mai acută (ca, de altfel, pe a noastră) este Domnul Isus Cristos (1 Tim. 2:5). Matthew Henry comentează pe această temă:

> Iov nu ezită să se ocupe de această problemă, dar din păcate nici o făptură nu s-a găsit care să joace rolul de arbitru și, prin urmare, tot la Dumnezeu trebuie să vină, acceptând verdictul Său. Domnul nostru Isus este binecuvântatul mijlocitor, care a intermediat între cer și pământ, care Și-a pus mâna asupra noastră a amândurora; Lui I-a încredințat Tatăl toată judecata, drept care și noi trebuie să procedăm la fel. Dar această chestiune nu beneficia pe vremea aceea de lumina limpede de care se bucură acum, prin evanghelie, în consecință nemaiexistând loc pentru nici o plângere de felul acesteia.[12]

10:1-7 Exasperat, Iov se plânge cu amărăciune, rugându-L pe Dumnezeu să-Și explice purtarea față de o creatură a Sa, ce o consideră nedreaptă. Se poartă El oare ca un simplu om, judecând neprincipial, deși știe bine că Iov este nevinovat?

10:8-12 Harold St. John comentează pe marginea acestui fragment în felul următor:

> Să nu ne scape acest fragment absolut uimitor, în care Lutul îi face observații Olarului, criticându-L și amintindu-I lui Dumnezeu că atunci când l-a creat pe om Și-a asumat o seamă de responsabilități de care nu se poate eschiva, dacă vrea să-Și păstreze onoarea. 10:8 Mâinile Tale m-au făcut, mi-au dat formă. 10:10 Formarea embrionului fizic. 10:11 Apariția pielii și a cărnii, dezvoltarea oaselor și a tendoanelor. 10:12 (a) Înzestrarea omului cu „sufletul", ce este capabil de o extraordinară multitudine și varietate de simțiri și exprimări ale acestor simțiri și (b) Cercetarea de care are omul parte din partea lui Dumnezeu, cercetare care se săvârșește în cea mai înaltă dintre componentele ființei omenești, „duhul" său, pe care El îl păstrează și-l întreține.[13]

10:13-22 De ce îl lovește Dumnezeu pe Iov cu nenorociri atât de cumplite? Se pare că nu are nici o importanță dacă el este drept sau nedrept, fiindcă oricum viața lui e plină până la refuz de indignarea divină. De ce a îngăduit Dumnezeu să se nască? Oare de ce nu-i dăruiește El puțină mângâiere înainte de a trece în uitare, unde până și lumina este întuneric?

6. Prima cuvântare a lui Țofar (cap. 11)

11:1-12 Țofar naamatitul nu poate suferi ca aceste cuvinte deșarte și arogante să rămână fără replică. Referitor la semnificația numelui celui de-al treilea dintre prietenii lui Iov, Ridout scrie următoarele:

> Țofar [Zofar], „rândunică," provenind din verbul „a ciripi", este forma masculină a numelui Zipora, soția lui Moise. Și asemenea acesteia, el s-a opus fără să-și dea seama judecății lui Dumnezeu asupra trupului lui Iov, deși a condamnat cu râvnă neobosită faptele meșteșugite ale firii lui Iov. Întrucât vehementele sale condamnări au fost cu totul deplasate, le putem considera „ciripeli" la fel de inofensive ca „ciripitul" unei păsări pe care numele ce-l purta o reprezenta.[14]

Dacă Iov ar putea privi lucrurile din punctul de vedere al lui *Dumnezeu*, susține Țofar, și-ar da seama că nu suferă pe cât ar merita! Ignoranța sa cu privire la măreția lui Dumnezeu îl descalifică să pună sub semnul îndoielii dreptatea Sa. Versetul 12 este deosebit de tăios, fiind, evident, un atac nejustificat la adresa lui Iov: **„Căci omul nepriceput va fi înțelept când mânzul unui măgar sălbatic se va naște om."**

11:13-20 Sfatul lui este ca Iov să se depărteze de păcatele sale. Abia atunci

Dumnezeu îi va dărui siguranță, odihnă și mângâiere. În caz contrar, el nu va scăpa de la pierzare.

7. Răspunsul lui Iov (cap. 12–14)

12:1-6 În cuvinte marcate de un pronunțat sarcasm, devenite între timp celebre, **Iov** îi acuză pe prietenii săi de aroganță intelectuală:

> **În adevăr numai voi sunteți oameni,**
> **Și odată cu voi va dispărea înțelepciunea!**

Oricine știe că **Dumnezeu** este înțelept și puternic, dar atunci cum se explică cumplita suferință a unui om care primea cândva răspunsuri la rugăciunile sale, în contrast cu prosperitatea de care au parte cei nelegiuiți? „Voi nu sunteți loviți de nici un necaz, și totuși mă luați în râs, dați într-un om care e gata să cadă" (v. 5 TEV).

12:7-12 Chiar și natura, cu fiarele sălbatice, cu păsările și cu peștii din ea, demonstrează caracterul arbitrar al acțiunilor lui Dumnezeu – par să spună aceste versete – prin faptul că pe unele le distruge, pe când pe altele le apără. Dacă criticii lui Iov și-ar încerca cuvintele cu aceeași atenție cu care gustă alimentele, ar da dreptate celor din vechime, care au fost în unanimitate de acord cu afirmațiile lui Iov.

12:13-25 Acum Iov se lansează într-o maiestuoasă enumerare a suveranității lui Dumnezeu, a înțelepciunii și tăriei sale, precum și a modului în care aceste atribute produc adesea rezultate inexplicabile și paradoxale.

13:1-19 Iov își mustră criticii, care nu i-au spus nici un lucru pe care să nu-l fi știut și el. Cauza lui el dorește s-o aducă în fața lui Dumnezeu, nu în fața acestor făuritori de minciuni și vraci netrebnici. Dacă ar tăcea, ar trece drept înțelepți în fața oamenilor. Desigur modul în care explică ei acțiunile lui Dumnezeu este contrar adevărului, drept care vor da socoteală înaintea Lui pentru asta. Argumentele lor au fost lipsite de substanță și total nefolositoare. Dacă n-ar mai vorbi atâta, Iov ar putea să-și pledeze cauza înaintea lui Dumnezeu, încredințându-I viața. Iov este încredințat că va fi îndreptățit, în cele din urmă, dar chiar dacă ar fi ca Dumnezeu să-l ucidă, el *tot* **se va încrede** în Domnul.

13:20-28 De la 13:20 la 14:22, Iov I se adresează direct lui Dumnezeu. Îl imploră să-i aducă ușurare din suferințele sale, rugându-L să-i explice de ce-l tratează atât de aspru. Căci, spune Iov, se perpelește ca un nenorocit, aidoma unui veșmânt mâncat de molii, nedemn de a fi luat în seamă de Dumnezeu.

Francis Andersen evaluează cuvintele lui Iov după cum urmează:

> Aici Iov se dovedește a fi un observator mai onest, un gânditor mai exuberant decât prietenii săi. Este amețitor de cuprinzătoare concepția sa despre Dumnezeu. În schimb, mica zeitate din teologia lui Elifaz, Bildad și Țofar este lesne de înțeles și lesne de crezut. Dar o credință de calibrul lui Iov pune spiritul uman la grea cazană.[15]

14:1-6 Iov continuă să întrebe de ce se poartă Dumnezeu atât de necruțător cu un om atât de firav, de trecător și de greșelnic. Versetul 1 este unul din cele mai frecvent citate versete, probabil pentru aria largă de întrebuințări:

> **Omul născut din femeie are viață scurtă, dar plină de necazuri.**

Prin urmare, ce bine ar fi dacă Dumnezeu l-ar lăsa să-și trăiască puținele zile ce i-au mai rămas într-o relativă pace.

14:7-12 Mai multă speranță este pentru om pom ce a fost tăiat, decât pentru el. Moartea unui om e marcată de o groaznică finalitate. Un mort este asemenea unui râu secat.

14:13-17 Iov ar dori ca Dumnezeu să-l ascundă într-un mormânt... până se va potoli mânia Lui. Apoi, dacă Cel Atotputernic îl va chema, el se va îndreptăți. Între timp, Dumnezeu ține cont de fiecare păcat al său.

Iov face patru lucruri în acest fragment: (1) Cere să i se descopere care îi sunt păcatele; (2) Arată cât de trecătoare este viața omului; (3) Este cuprins de disperare cu privire la finalitatea morții (și tânjește după un mijlocitor, agățându-se cu dispe-

rare de nădejdea vieții de apoi); (4) Se plânge de starea sa actuală.

Versetul 14a ridică o întrebare cât se poate de importantă: **Dacă un om moare, va trăi el iarăși?** Domnul nostru răspunde la această întrebare în Ioan 11:25, 26:

> Eu sunt învierea și viața. Cine crede în Mine, deși ar muri, va trăi. Și cine trăiește și crede în Mine nu va muri niciodată.

Harold St. John comentează pe marginea versetelor 14 și 15:

> În 14:14, 15 peste întinderea nesfârșită a mării tăcute se revarsă zorii și într-un pasaj de un curaj aproape nemaiîntâlnit, Iov declară că omul nu se rezumă la o simplă alcătuire a materiei; că, deși cerurile vor trece, munții și dealurile din vechime se vor prăbuși, chiar dacă el însuși ar zăcea în strânsoarea mormântului milenii de-a rândul, va veni totuși o zi când Dumnezeu va simți încolțind în inima Sa o foame nepotolită după părtășie cu prietenul său, un dor după lucrarea mâinilor Sale.
>
> Atunci, din adâncul Hadesului, Iov va răspunde și, într-un chip mai trainic decât munții, mai permanent decât cerurile, va fi reunit cu Dumnezeul care a fost copleșit de dorul după slujitorul Său.[16]

14:18-22 La fel de inevitabilă ca eroziunea din natură este deteriorarea omului când e supus la încercări. Trupul îi revine în țărână iar sufletul se întoarce în locul de jale.

Cu aceasta se încheie prima rundă de cuvântări. Logica urmărită de prietenii săi a fost până acum următoarea: Dumnezeu este drept; El îi pedepsește pe cei răi; în consecință, dacă Iov este pedepsit, asta demonstrează că este rău. Dar Iov a susținut cu tărie că *nu* este deloc un om rău.

B. A doua rundă de cuvântări (cap. 15-21)

În a doua rundă de cuvântări, așa-zișii „mângâietori" ai lui Iov nu mai îndeamnă la pocăință, ci adoptă un ton de vehementă condamnare. Iar Iov devine tot mai încăpățânat.

1. A doua cuvântare a lui Elifaz (cap. 15)

15:1-6 A venit acum timpul ca Elifaz Temanitul să-i reproșeze din nou lui Iov că este vanitos și necucernic, că rostește cuvinte care nu ajută la nimic. Într-o suită de întrebări lansate ca din pușcă, Temanitul ridiculizează presupusele cunoștințe ale lui Iov, calificându-le drept deșarte. Deși cuvintele pline de cutezanță ale lui Iov, de un pronunțat ton provocator la adresa lui Dumnezeu, l-au făcut pasibil de acuzația că ar „nimici chiar frica de Dumnezeu," totuși a fost nedrept ca Elifaz să-l acuze că a **ales vorbirea oamenilor vicleni**. Dimpotrivă, Iov a fost mult prea deschis cu sine, dezvăluind o mulțime de lucruri despre el însuși. De orice putea fi acuzat, numai de a fi un fățarnic *nu!* În zadar ar încerca el sau oricine altcineva să facă paradă de neprihănire.

15:7-13 În continuare Elifaz atacă presupusa aroganță a lui Iov manifestată prin părerea prea înaltă pe care susține Elifaz că ar avea-o Iov față de el însuși: **„Ai monopolizat tu înțelepciunea?"** întreabă el. De fapt, tocmai prin faptul că Elifaz definește cuvintele celor trei mângâietori **„mângâierile lui Dumnezeu,"** spunând că ar fi „blânde," el demonstrează o totală lipsă de compasiune în sfaturile pe care dorește să i le ofere lui Iov.

15:14-16 Elifaz repetă afirmațiile făcute la 4:17-19 cu privire la sfințenia lui Dumnezeu și la păcătoșenia omului. Dar prin ce era Iov mai păcătos decât Elifaz? Ridout întreabă:

> De ce îi este atunci aplicată lui Iov, ca și când ar dovedi că *el* e mai păcătos decât toți ceilalți? De bună seamă cuvintele sale [ale lui Elifaz] sunt mai pline de vicleșug decât toate afirmațiile lui Iov, rostite sub presiunea stărilor de tensiune prin care a trecut acesta. Mult mai bine ar fi ca Elifaz să i se alăture lui Iov, mărturisind că și el este „abominabil și murdar." Sărmanul nostru oropsit ar fi răspuns mult mai lesne la o atare atitudine.[17]

15:17-26 Făcând apoi apel la înțelepciunea moștenită de la strămoși, Elifaz

descrie durerea pe care o trăiește un om în viața sa.

15:27-35 Pe cel rău îl năpădesc o sumedenie de necazuri și aceste nenorociri sunt pe măsura vinovăției sale.

2. Răspunsul lui Iov (cap. 16, 17)

16:1-5 Iov respinge analiza făcută de Elifaz situației sale, ripostând energic și calificându-și criticii drept **„mângâietori mizerabili"** (sau „jalnici"). Dacă ei s-ar afla în locul său, Iov ar încerca cel puțin să-i mângâie cu adevărat!

16:6-14 Dar acum Dumnezeu s-a întors împotriva sa, dându-l pe mâna unor oameni răi și prigonindu-l dincolo de putința sa de a îndura, **cu rană după rană.** Toate acestea în pofida faptului că Iov nu s-a făcut vinovat de nici o nedreptate.

16:15-22 Faptul că Iov și-a **cusut** (nu doar s-a *îmbrăcat*) cu **pânză de sac** pe piele e o dovadă elocventă a permanentei sale stări de întristare. Neavând **prieteni** care să-l mângâie sau pe cineva care să-i pledeze cauza, curând Iov se va duce pe cărarea de unde nu se va mai întoarce.

Unele din cuvintele din versetele 9-19 sunt folosite în Psalmi cu referire la Mesia. Prin urmare, suntem justificați să le *aplicăm* la suferințele lui Cristos, chiar dacă nu acesta este înțelesul lor *primar.*

17:1-12 Și astfel, în timp ce Iov, cu duhul zdrobit, stă la marginea mormântului, gata să se prăbușească, prietenii lui îl batjocoresc. Dar el nu dorește ca altcineva să-i judece cazul în afară de Dumnezeu, deoarece criticii lui și-au dovedit netrebnicia. Domnul l-a făcut să fie ținta batjocurilor. Oamenii drepți care vor vedea condiția lui se vor ridica împotriva criticilor săi, în timp ce el va continua să-și apere integritatea. Nici un singur om înțelept nu e în stare să găsească el printre cei trei antagoniști ai săi.

17:13-16 Lui Iov nu i-a mai rămas nimic în afară de mormânt, cu întunericul său, cu putreziciunea și cu viermii săi.

3. A doua cuvântare a lui Bildad (cap. 18)

8:1-4 Bildad Șuahitul îl condamnă pe Iov pentru disprețul cu care a tratat **cuvintele** de înțelepciune rostite de el și de prietenii săi. Un lucru bun pe care-l putem totuși remarca la Bildad este faptul că reproșurile adresate de el lui Iov sunt *mai scurte* decât ale celorlalți doi mângâietori. Poate că tocmai conștiința virtuții ce rezidă în concizie l-a încurajat să-i sugereze lui Iov să pună capăt acestor cuvântări ale sale.

18:5-21 El repetă refrenul devenit între timp arhicunoscut cititorilor, potrivit căruia păcătosul este prins în mreaja propriilor sale păcate, pentru ca apoi să enumere o listă înfricoșătoare a tuturor nenorocirilor care se abat peste casa unui păcătos. Desigur, Bildad *a avut dreptate* când a afirmat că oamenii suferă din pricina păcatelor lor, dar *nu a avut dreptate* când a susținut că aceasta ar fi explicația suferințelor lui *Iov.* Asta pentru că nu toate suferințele sunt urmarea directă a păcatului din viața cuiva.

4. Răspunsul lui Iov (cap. 19)

19:1-22 Iov le spune prietenilor că ar trebui să le fie rușine de felul mârșav în care l-au ponegrit, după ce a avut deja parte de tratament nedrept din partea lui Dumnezeu, a rudelor, a prietenilor și chiar a slujitorilor săi. Trupul său s-a ofilit și abia a scăpat cu viață. Cu toate acestea, prietenii săi I se alătură lui Dumnezeu, atacându-l fără milă.

19:23, 24 El ar dori să-i fie scrise cuvintele de apărare într-o carte și săpate cu o daltă de fier și plumb pe veci în stâncă, pentru ca în viitor să i se poată face dreptate.

19:25-27 Într-un moment de rară iluminare, Iov crede că există un Răscumpărător care îi va face într-o zi dreptate și-l va restaura, chiar dacă între timp ar putea interveni moartea și putreziciunea.

Marele predicator englez Spurgeon, al cărui stil literar nu se deosebește prea mult de cel al cărții Iov, face o excelentă aplicație a versetului 25:

Miezul mângâierii lui Iov constă dintr-un scurt cuvânt: „meu" – „Răscumpărătorul meu" și din faptul că Răscumpărătorul este viu. O, ce nevoie

avem să ne ținem strânși de un Cristos viu! Mai întâi trebuie să ne asigurăm un loc în El, pentru ca apoi să ne putem bucura de El.... Prin urmare, un Răscumpărător care nu mă răscumpără pe *mine*, un răzbunător care nu se va ridica niciodată în apărarea sângelui *meu* – oare de ce folos mi-ar fi? Nu vă lăsați până când, prin credință, nu veți putea spune: „Da, mă arunc cu toată ființa mea asupra Domnului meu Cel viu. El este al meu." Poate că te vei ține de El cu o mână firavă, poate că vei considera drept o mare cutezanță să spui: „El e viu, ca Răscumpărător al *meu*." Totuși nu uita că dacă vei avea credință chiar și cât o sămânță de muștar, acea mică credință te va *îndreptăți* să rostești aceste cuvinte. Dar mai găsim aici un cuvânt ce exprimă puternica încredere a lui Iov: *„Știu."* A spune: „Sper că va fi așa, cred c-o fi" este, desigur, o mângâiere și atâtea mii de oițe din staulul lui Isus nu trec niciodată de stadiul acesta. Dar pentru a atinge esența mângâierii, *trebuie* să spui: „Știu."[18]

Faptul că Iov are credința că-L va vedea pe Dumnezeu în trupul său, după ce pielea i-a fost distrusă, indică cu destul temei că el s-a referit probabil la învierea cu trupul, doctrină nu prea răspândită pe paginile Vechiului Testament, dar acceptată ca normă în vremea Domnului nostru de către evreii ce credeau în Vechiul Testament.

Din nou Spurgeon comentează, în stilul său inconfundabil, pe marginea versetului 26:

Notați evlavia ce marchează așteptarea lui Iov: „Îl voi vedea pe Dumnezeu." El nu spune: „Îi voi vedea pe sfinți" – deși și aceasta va fi o nespusă binecuvântare – ci „Îl voi vedea pe *Dumnezeu*." După cum nu spune: „Voi vedea slăvitele porți, voi privi zidurile de jasp, voi admira cununile de aur," ci „Îl voi vedea pe Dumnezeu." Aceasta este suma totală și esența raiului, în aceasta constă nădejdea fericită a tuturor credincioșilor.[19]

19:28, 29 Având în vedere că Iov va fi astfel îndreptățit în viitor, prietenii lui nu ar trebui să-l prigonească, deoarece prin asta riscă să fie pedepsiți.

5. A doua cuvântare a lui Țofar (cap. 20)

20:1-19 Se pare că mărturisirea de credință a lui Iov a rămas fără ecou. Țofar nu a luat deloc aminte. El spune că istoria omenirii ar demonstra faptul că omul mândru va pieri pe veci. Copiii lui vor cerși de la săraci și vor returna tot ce a fost luat pe nedrept. Ba mai mult, cel rău va fi secerat în floarea vârstei, când e în toată vlaga tinereții. Indiferent cât de luxos a fost traiul său, va pierde dintr-odată tot ce a câștigat prin asuprirea săracilor.

20:20-29 Aproape orice calamitate imaginabilă va veni peste el, inclusiv foamea, strâmtorarea, mizeria, atacurile armate, incendiile și pierderea liniștii. Cerul și pământul vor unelti împotriva sa iar averile lui vor dispărea. Aceasta este moștenirea rânduită de Dumnezeu pentru cei răi.

Iată ce spune G. Campbell Morgan în legătură cu aceasta:

Într-un fragment plin de patetism, Țofar descrie instabilitatea câștigurilor obținute pe căi necinstite. Da, este și un triumf, dar acesta e de scurtă durată. Este o ascendență, dar e urmată de o rapidă dispariție. Există și sentimentul exuberanței pe care o conferă tinerețea, dar aceasta e coborâtă apoi în țărână. Este și o dulceață, dar ea se transformă în remușcare; o înghițire în sec, care se transformă apoi în vomat. Dobândirea unor bunuri fără ca persoana respectivă să se bucure de ele. Dar în ultimă instanță cea mai mare pierdere pentru cel rău este faptul că Însuși Dumnezeu se întoarce împotriva sa, urmărindu-L cu instrumentele judecății. Întunericul îl va învălui. Păcatul său este evidențiat de lumina cerurilor iar pământul se întoarce împotriva sa. Să se examineze cum se cuvine istoria răutății și se va vedea cât de adevărată este.[20]

6. Răspunsul lui Iov (cap. 21)

21:1-22 Acum Iov cere prietenilor săi să-l asculte cu atenție maximă. Plângerea sa nu este îndreptată neapărat împotriva omului, deși jalnica stare în care se află el ar trebui să trezească compasiunea umană. El contracarează argumentele lor cu observația valabilă că cei răi prosperă în toate domeniile vieții și mor fără suferință, chiar dacă pentru Dumnezeu nu găsesc nici un loc în viața lor. De câte ori, întreabă Iov,

seceră cei răi răsplata pentru păcatele lor în viața de acum? De câte ori nu sunt ei măturați ca pleava purtată de vânt!

Voi susțineți că Dumnezeu îl pedepsește pe un copil pentru păcatele tatălui său. Nicidecum! Să-i pedepsească Dumnezeu pe cei care păcătuiesc; să demonstreze că o face din pricina păcatelor lor. Să-și poarte păcătoșii propriile lor păcate; să resimtă mânia Dumnezeului celui Atotputernic. Când viața unui om s-a încheiat, oare îi mai pasă lui dacă copiii lui sunt fericiți? Poate un om să-L învețe pe Dumnezeu, care judecă până și pe cei sus-puși? (v. 19-22 TEV).

21:23-34 Un om moare în pace, în plină tărie și prosper. Altul părăsește această lume cuprins de amărăciune și sărăcie. În moarte toți sunt la fel. Dacă prietenii lui Iov susțin că cei răi sunt întotdeauna pedepsiți în viața de acum, el va apela la cei care călătoresc mult, rugându-i pe aceștia să mărturisească asupra faptului că deși cel rău s-ar putea să fie pedepsit în viața de apoi, în viața actuală el adesea o duce destul de bine. Nimeni nu-l condamnă, nimeni nu-l pedepsește și el moare la fel ca ceilalți. Iar în încheierea pasajului, Iov le mai spune prietenilor săi și aceste cuvinte: „Cât despre voi, mereu încercați să mă mângâiați, dar o faceți cu cuvinte fără sens. Toate răspunsurile pe care mi le dați sunt o minciună!" (v. 34 TEV).

Cu aceste cuvinte, Iov încheie a doua rundă a schimbului de cuvântări cu prietenii săi. Acești așa-ziși „mângâietori" au cam ajuns la capătul sforțărilor lor de a-l găsi pe Iov vinovat de păcat. Dar ei tot nu se lasă, cum vom vedea în următoarea rundă, la care Țofar nu mai participă.

Problema cărții Iov încă nu este rezolvată. De ce suferă cei drepți? Dar Iov a făcut oarecare progrese, în contextul în care câteva raze de lumină au început să străbată prin stratul gros de întuneric ce pare să înconjoare enigma suferințelor sale.

C. A treia rundă de cuvântări (cap. 22–31)

1. A treia cuvântare a lui Elifaz (cap. 22)

În cea de-a treia și ultima dintre runde, Elifaz și Bildad își duc până la capăt pledoariile, repetând multe din afirmațiile anterioare. Țofar nu mai spune nici un cuvânt. Apoi Iov le răspunde, nefiind, după câte se pare, afectat de argumentele lor, întrucât știe că nu este un păcătos sau un fățarnic ascuns, ci, după cum ni se spune în capitolul întâi, un om fără prihană (nu însă și fără păcat sau un om smerit). Ultima cuvântare a lui Elifaz este plină de demnitate și frumusețe literară. De data aceasta se adresează cu un pic mai mult respect față de bietul Iov, deși îl nedreptățește în continuare.

22:1-11 Întrebările lui Elifaz au menirea de a demonstra că Dumnezeu nu are nevoie de Iov sau de vreun lucru al acestuia sau de vreo acțiunea a sa, ba nici măcar de căile sale neprihănite. Apoi se lansează într-o tiradă de proporții în care îl acuză pe Iov de acte grosolane de răutate, cum că chipurile acesta ar fi luat cu japca de la săraci gajul lăsat de aceștia, că ar fi refuzat să dea apă de băut celor trudiți, pâine celor flămânzi, că ar fi deposedat cu forța pe unii de pământul lor și că ar fi asuprit pe văduve și pe orfani. Asta, în opinia lui Elifaz, ar fi explicația dilemei în care se află Iov. Realitatea era însă cu totul alta. Iov dovedise un înalt grad de conștiință socială, de o generozitate exemplară.

22:12-20 Iov este îndemnat să nu creadă că Dumnezeu, din înălțimea cerurilor, nu vede ce se întâmplă. Dacă va continua în păcat, i se atrage atenția, va avea parte de soarta celor din zilele lui Noe, când temeliile pământului au fost zguduite de potop, în care au pierit aceiași oameni peste care înainte Dumnezeu adusese prosperitate. Cei drepți se bucură ori de câte ori cei răi sunt pedepsiți.

22:21-30 În acest ultim apel, Elifaz îi rezervă lui Iov cuvinte de toată frumusețea: **„Fă cunoștință acum cu El și fii în pace"** (v. 21a); **„Atunci Cel Atotputernic va fi aurul tău, argintul tău, bogăția ta"** (v. 25); și **„pe cărările tale va străluci lumina"** (v. 28b). Aceste cuvinte nu sunt doar excepțional de frumoase, dar și *adevărate* – pentru un păcătos pocăit „care se întoarce la Cel

Atotputernic" şi „îşi îndepărtează fărădelegea din corturile sale" (v. 23)! Singura problemă este cea care ţine de aplicaţie: Iov nu a trăit în păcat! Barnes rezumă apelul final adresat de Elifaz lui Iov în termenii următori:

Cel Atotputernic va fi apărătorul său; în Dumnezeu îşi va găsi Iov fericirea; El îi va asculta rugăciunea; lumina va străluci pe cărările sale; iar când alţii vor fi fost smeriţi, el va fi înălţat.[21]

2. Răspunsul lui Iov (cap. 23, 24)

Capitolele 23 şi 24 formează un tot unitar, reprezentând o singură cuvântare, diviziunea dintre capitole fiind rezultatul unei convenţii stabilite de învăţaţii biblici din vechime. Iov dezvoltă trei teme în capitolul 23: dorul său de a putea să-şi prezinte cazul la tronul lui Dumnezeu (v. 1-9); modul în care îşi apără el stilul neprihănit de viaţă (v. 10-12); şi frica sa de Dumnezeu, pe care-L vede ca pe un adversar al său (v. 13-17).

23:1-9 Plângerea lui Iov este amară. O, dacă ar putea el să se apropie de tronul lui Dumnezeu şi să-l găsească! Spurgeon comentează:

Prima sa rugăciune nu este: „O, dacă aş putea fi vindecat de boala care-mi puroiază aproape orice părticică din trupul meu!" după cum nu se roagă nici măcar cu aceste cuvinte: „O, dacă aş putea să-mi văd copiii recuperaţi din ghearele mormântului iar averea mea să fie smulsă din mâinile prădătorului!" ci primul şi cel mai pătrunzător strigăt izvorât din adâncul fiinţei sale este: „O, de-aş şti unde să-L găsesc pe El, care este Dumnezeul meu! De-aş putea să mă apropii de scaunul Său de domnie!" Copiii lui Dumnezeu aleargă acasă, când vine furtuna. Este instinctul de origine cerească sădit în sufletul salvat prin har de a căuta adăpost din toate primejdiile sub aripile lui Iehova.[22]

Iov este convins că dacă s-ar putea apropia de Domnul, El ar fi nevoit să recunoască că Iov este neprihănit şi astfel ar fi izbăvit pe veci de Judecătorul său.

23:10-12 Versetul 10 este citat adesea ca dovadă în sprijinul afirmaţiei că încercările ar avea un efect sfinţitor, dar în contextul nostru Iov are încrederea că va fi găsit nevinovat. Între timp, spune Iov, Dumnezeu acţionează în mod arbitrar iar judecăţile Sale înfricoşătoare îl umplu de groază. Cu toate acestea, Iov crede că dacă ar fi lăsat să-şi prezinte cauza înaintea scaunului de judecată al lui Dumnezeu, ar fi găsit curat ca aurul, constatându-se că a ascultat întotdeauna de cuvintele lui Dumnezeu, pe care le-a strâns ca pe o comoară în sufletul său, mai mult decât hrana de care are trebuinţă trupul său. Minunatele cuvinte din versetul 10 sunt demne de a fi memorate şi rostite de noi în momentele din viaţă când avem cea mai mare trebuinţă de ele:

Dar El ştie calea pe care o urmez;
După ce mă va încerca, voi ieşi curat ca aurul.

23:13-17 Între timp, **unicul** şi aparent arbitrarul Dumnezeu face tot ce doreşte sufletul Său iar Iov se teme de El, ba chiar este îngrozit, pentru că Dumnezeu i-a „slăbit" inima.

24:1-12 Întrucât nimic nu este ascuns de Cel Atotputernic, Iov nu pricepe de ce El nu le dăruieşte celor care Îl cunosc dezlegarea dilemei potrivit căreia cei răi par să prospere în viaţa aceasta. Apoi Iov enumeră în amănunt marile nedreptăţi ce se săvârşesc în lumea aceasta – crimele asupritorilor şi suferinţele celor asupriţi. Ridout comentează pe această temă:

Este un tablou dezolant, bazat pe realităţi arhicunoscute de ei – ca, de altfel, de noi. Cum va putea însă Elifaz să armonizeze aceste realităţi cu teoria sa, după care răul nu rămâne niciodată nepedepsit în viaţa aceasta? Dar vai, cum poate *Dumnezeu* să-Şi închidă ochii faţă de aceste lucruri şi să-l supună la cazne pe un om credincios, iar nu pe răufăcători? Aceasta este marea dilemă cu care se confruntă Iov, la care nu a găsit nici o dezlegare.[23]

Iov se plânge de ceea ce i se pare lui drept eşecul lui Dumnezeu de a guverna lumea (v. 12):

În cetate răsună vaietul celor care mor, și sufletele celor răniți strigă disperat; și totuși Dumnezeu nu-i învinuiește [pe asupritori] pentru aceste mișelii.

24:13-17 În continuare Iov descrie trei tipuri de rebeli: ucigașul, adulterul și tâlharul. Toți trei preferă întunericul nopții ca mediu propice pentru a-și desfășura activitățile. **Dimineața este totuna pentru ei cu umbra morții.**

24:18-25 În pofida faptului că acești păcătoși răi ar trebui să fie blestemați pe pământ și să li se piardă pomenirea, se pare că Dumnezeu le dă siguranță. Iov susține că cei răi nu mor de o moarte mai năprasnică decât alții, spunând că e gata să răspundă oricui încearcă să-i demonstreze că nu e așa.

Întrucât cuvântarea lui Bildad este atât de scurtă, Țofar neluând deloc cuvântul, iar răspunsul lui Iov este atât de lung, unii experți biblici au opinat că versetele 18-25 nu ar fi deloc răspunsul lui Iov. Unele versiuni moderne ale Bibliei merg până acolo încât dispun textul sub altă formă în acest punct (ca și în altele), într-o manieră nejustificată. Andersen, care „nu este convins că Iov ar fi putut rosti aceste cuvinte,"[24] ne arată cum au procedat unii cu aceste texte:

N-ar trebui să ne grăbim a-l deposeda pe Iov de aceste cuvinte cu atâta ușurință, doar pentru că nouă nu ni se par a fi în ton cu cuvintele pe care credem noi că ar trebui să le rostească el. Această decupare s-a operat în trei modalități: mai întâi, unii le-au eliminat în întregime, pe motiv că ar fi o glosă plină de pioșenie care l-ar prezenta pe Iov mai ortodox decât este; alții le-au pus în gura unuia dintre prietenii săi, fie Bildad (NAB), fie Țofar (Pope); iar cei din a treia categorie le-au interpretat ca pe citat al lui Iov despre ceea ce ar spune prietenii săi (RSV, traducere care adaugă cuvintele *You say* („voi spuneți") și susține că versetele 21-24 ar constitui replica lui Iov; în sfârșit, în a patra categorie, Gordis interpretează integral versetele 18-24 ca fiind un citat).[25]

3. A treia cuvântare a lui Bildad (cap. 25)

Ultima dintre cuvântările mângâietorilor lui Iov nu este aceea a lui Țofar, cum ne-am fi așteptat, ci a lui **Bildad Șuahitul**. Se pare că Țofar și-a epuizat arsenalul retoric, Bildad nefiind nici el prea prolific, cuvântarea sa fiind foarte scurtă – cea mai scurtă din cartea Iov:

Judecând după caracterul lapidar al cuvântării lui Bildad și după faptul că nu conține, practic, nimic nou, s-ar părea că prietenii săi și-au epuizat toate argumentele pe care au fost în stare să le formuleze. Și acesta nu este un lucru de șagă, deoarece nu erau oameni de rând, ci gânditori profunzi și lucizi, înzestrați cu o forță expresivă rar întâlnită. Ei se exprimă într-un limbaj elevat, de mare noblețe, în metafore penetrante, de aleasă frumusețe. Cu toate acestea, poziția adoptată de ei și argumentele formulate au fost greșite, înguste și imposibil de reconciliat cu realitatea.[26]

Întrucât Bildad a înțeles, în sfârșit, că mulțimea cuvintelor nu ajută la nimic, el se rezumă acum la două teme: măreția lui Dumnezeu (v. 1-3) și nimicnicia omului (v. 4-6).

25:1-3 Dumnezeu deține stăpânirea și frica, oștirile sale fiind fără număr.

25:4-6 Având în vedere că până și luna și stelele nu sunt curate înaintea lui Dumnezeu, ce speranță mai poate avea omul – care nu este decât un vierme... un viermișor? Cuvintele lui Bildad sunt adevărate și sublim exprimate, dar lipsite de dragoste și mângâiere, nefiind astfel de nici un folos pentru a alina suferințele lui Iov.

4. Răspunsul lui Iov (cap. 26)

26:1-4 Mai întâi Iov contracarează argumentul lui Bildad. Chiar dacă ar fi să admitem că Iov este **lipsit de putere** și **nu are nici o tărie** sau **înțelepciune**, prin ce i-a venit Bildad în ajutor? Mai degrabă, cuvintele sale au fost zadarnice, lipsite de considerație și total incapabile de a răspunde la argumentele formulate de Iov.

26:5-13 Restul capitolului ne prezintă o descriere minunată a puterii lui Dumnezeu manifestată pe tot cuprinsul universului: circuitul apei în natură (prin evaporare și formarea de precipitații); densitatea

norilor; ciclul luminii și întunericului; furtunile care se formează pe mări; precum și stelele și constelațiile cu care Duhul Său a împodobit cerurile.

Dacă Bildad a subliniat gloria lui Dumnezeu în ceruri, Iov se oprește în acest pasaj asupra puterii Sale în adâncimi: **sub ape, în Șeol** și în nimicire.

Iov ne informează – cu secole înainte ca acest adevăr să fi fost predat în școli – că Dumnezeu **ține suspendat pământul pe neant** (o exprimare poetică a poziției planetei noastre în univers și a mișcării în cadrul sistemului solar).

Ce prăpastie incomensurabilă străbat aceste puține, dar superbe cuvinte, situându-se pe o poziție „ca de la cer la pământ" deasupra cosmogoniilor filosofilor păgâni! Avem aici germenii descoperirilor de mai târziu dăruite unor oameni ca Newton sau Keppler. Mare greșeală este a se crede că Scriptura nu ne învață adevăruri științifice! În realitate, ea ne învață tot adevărul de care avem trebuință. Chiar dacă n-o face în limbajul științific la care ne-am aștepta, o face cu acuratețe științifică.[27]

26:14 Dacă aceste minuni **sunt doar marginile căilor Sale** și **numai adierea lor ușoară** ce **ajunge până la noi**, se întreabă Iov, atunci cine ar putea înțelege **tunetul lucrărilor Lui puternice**?

5. Monologul de încheiere al lui Iov (cap. 27-31)

„Mângâietorii" lui Iov n-au reușit să-și susțină teoriile cu argumente convingătoare, după cum nici Iov nu și-a rezolvat problema! Dar el este pe drumul cel bun și pare să crească în credință.

Monologul lui Iov conține trei teme principale: Iov contrastează integritatea sa cu *condamnarea celor răi la pierzare* (cap. 27); el elogiază *valoarea neprețuit de mare a înțelepciunii* (cap. 28); și, în fine, în ultima parte, se ocupă de *el însuși* (cap. 29-31).

27:1-5 Cuvintele cu care începe acest capitol: **„Ba mai mult, Iov și-a continuat discursul, zicând"** sugerează o puternică linie de demarcație, marcând începutul unui segment major. Acum el nu se mai mulțumește doar să-i *răspundă* lui Bildad (26:1), ci se adresează tuturor, „descărcându-se", ca să spunem așa, de o mulțime de lucruri. **Iov** continuă să-și susțină sinceritatea, **integritatea** și **neprihănirea**, refuzând să accepte că criticii săi ar putea totuși avea dreptate când îl acuză că suferința sa i se trage dintr-un păcat ascuns.

27:6-23 Iov nu-i apără pe cei răi, pe cei nelegiuiți sau pe fățarnici. Ei își merită necazurile care se abat asupra lor. El dorește să-i învețe pe cei trei prieteni ai săi despre purtările lui Dumnezeu cu omul nelegiuit – aceste adevăruri nefiindu-le străine, deoarece ei înșiși le-au remarcat. Astfel, asupra celui rău se abate adesea dezastrul (deși nu întotdeauna), lovindu-i familia, averea, casa și persoana sa. El va pieri, pe când cei buni se vor bucura.

28:1-11 Acest capitol minunat este întemeiat pe întrebarea formulată în versetele 12 și 20:

Dar unde se poate găsi înțelepciunea?
Și unde este locuința priceperii?

Omul dă dovadă de multă iscusință și perseverență în săpăturile pe care le face pentru a descoperi metale prețioase și mărgăritare. Aici, în prima secțiune a capitolului, omul cu toată deșteptăciunea sa (evidențiată în procesul mineritului) n-a fost în stare *să găsească înțelepciunea*. În versetele 13-19 bogățiile omenești sunt incapabile *de a cumpăra înțelepciunea*, iar în versetele 21-28 ne este prezentat Dumnezeu ca *singurul dătător de înțelepciune*.

Este fascinantă descrierea modului în care se făcea mineritul în vremurile de demult, deși ea a dat de furcă mai tuturor traducătorilor. Versetul 4 pare să fi fost cel mai dificil de tradus, rezultatul fiind că aproape nici o traducere în limba engleză nu seamănă în acest punct cu celelalte, fiecare înțelegând textul în alt mod. E interesant de reținut ce spune Andersen în această privință, „de parcă nu s-ar fi aflat în fața traducătorilor același text [original] din limba ebraică."[28]

Spre deosebire de Bildad, pentru care

omul nu e decât „un vierme," Iov îi recunoaște ființei umane iscusința la minerit:

Succesele deosebite pe care le-a înregistrat omul ca miner arată ce deștept și inteligent este el; cu toate acestea, el a fost total neputincios în încercarea de a scoate la suprafață înțelepciunea.[29]

28:12-19 Cărarea **înțelepciunii** nu se lasă găsită cu una, cu două. Astfel, n-o vom descoperi pe uscat, nici pe mare, după cum nu se poate cumpăra și nu i se poate stabili un preț adecvat, deoarece valorează cu mai mult decât nestematele. **Aurul din Ofir.... topazul din Etiopia... mărgeanul și cristalul nu sunt nimic pe lângă ea.**

28:20-28 Înțelepciunea și **priceperea** sunt **ascunse de ochii** tuturor ființelor vii. **Pierzarea și moartea** doar au auzit despre ele. Același **Dumnezeu** care a conceput tiparele de neasemuită măiestrie și complexitate este izvorul înțelepciunii, El fiind Acela care a creat-o și a alcătuit-o prin cuvântul Său. **Frica de Domnul** este **înțelepciunea** iar **depărtarea de rău este pricepere.**

Din capitolul acesta am putea desprinde învățătura potrivit căreia trebuie să ne supunem providenței lui Dumnezeu, lucrărilor sale, chiar dacă nu întotdeauna le înțelegem.

29:1-7 Iov ne prezintă în continuare o relatare măiastră, de un pronunțat ton nostalgic, a zilelor de odinioară, marcate de prosperitate și onoare, zile după care tânjește cu ardoare. Pe atunci se bucura de bunăvoința și îndrumarea lui Dumnezeu, avându-i în preajmă pe copiii săi. Trăia o viață de bunăstare, bucurându-se în cetate de respectul tuturor, și al cel celor tineri, și al celor bătrâni. Prinții și nobilii îi dădeau cinste din pricina faptelor sale de caritate, a neprihănirii și dreptății sale.

29:18-25 Iov se aștepta să trăiască până la adânci bătrânețe, pentru ca la urmă să moară în pace **„în cuibul"** său, bucurându-se până atunci de prosperitate, vigoare și tărie, întruchipată prin **roua** care **stătea toată noaptea peste ramurile** sale, **slava** lui înverzind neîncetat, arcul întinerindu-i în mână. Oamenii îi ascultau sfatul, sorbindu-l ca pe ploaia de primăvară. Privirea lui zâmbitoare le reda încrederea. Era printre ei ca un fruntaș, **ca un împărat în mijlocul unei oștiri** și **ca unul care îi mângâie pe cei întristați.** E de neînțeles cum poate pedepsi Dumnezeu pe un astfel de om!

30:1-8 Dar, cu tristețe trebuie s-o spunem, în prezent Iov a ajuns între timp de râsul celor mai tineri decât el, ai căror părinți erau odinioară pleava societății, nedemni nici măcar de a-i păzi turmele, alături de câini; oameni epuizați, slăbănogi și săraci; hămesiți de foame, de se hrăneau din tufele ce cresc sălbatice prin pustiu; **izgoniți din mijlocul oamenilor**; nomazi fără locuință, alungați din țară.

30:9-15 Iată însă că acum tocmai acești oameni de nimic din drojdia societății îl tratează pe Iov cu un dispreț total. Observați efectul de usturătoare ocară realizat de următoarele sintagme: **„cântec zeflemitor," „ei m-au făcut de pomină," „le este lehamite de mine," „mă scuipă în față," „îmi împing picioarele"** (probabil i-au pus piedică), **„Îmi distrug** (sau blochează) **cărarea,"** etc. **Onoarea** și **prosperitatea** lui Iov au dispărut fără urmă.

30:16-23 Iov este muncit de **dureri**, cu fața schimonosită de agonie. A ajuns numai **țărână și cenușă**, gata să moară. Dumnezeu nu-i răspunde la rugăciuni, ba i se împotrivește cu cruzime, îl azvârle într-o parte și-n alta, fiind pe punctul de a-l omorî.

30:24-31 Oare îl va lovi El în mormânt pe cel ce I s-a rugat când a fost pe moarte? Iov s-a purtat milostiv cu alții, dar lui nimeni nu i-a arătat îndurare. Suferințele sale intense sunt acutizate de singurătatea și respingerea de care are parte din partea oamenilor. Condiția sa fizică, dar mai ales cea psihică, sunt sub orice critică. De ce a trebuit oare ca un om neprihănit ca Iov să ajungă **frate cu șacalii și tovarăș cu struții?**

31:1-12 Iov afirmă că nu și-a permis să arunce priviri pline de poftă asupra unei tinere (fecioare). El știe că Dumnezeu vede și pedepsește un atare păcat. Dar Iov nu s-a

purtat cu vicleşug. Dacă ar fi supus la un examen onest, Dumnezeu S-ar convinge că aşa stau lucrurile. Nu, Iov nu s-a depărtat de la cărarea neprihănirii. Dacă ar fi făcut-o, ar fi meritat să-şi piardă **recolta**. Nu a poftit nevasta aproapelui. De-ar fi făcut-o, ar merita ca soţia lui să-i fie dată altuia iar averile şi însăşi viaţa lui să fie nimicite.

31:13-37 Iov s-a purtat cu mărinimie faţă de servitorii săi. A fost milostiv cu săracii, cu văduvele şi cu orfanii. N-a fost încolţit de lăcomia după aur, nici nu s-a lăsat amăgit în taină de idolatrie (nu şi-a sărutat mâna în semn de închinare la soare şi la lună); n-a purtat necaz pe duşmanii lui; a fost primitor faţă de toţi, liber de păcate ascunse, cinstit în tranzacţiile cu proprietăţi imobiliare. Dacă i s-ar putea aduce acuze într-o carte, ar purta-o cu mândrie ca pe o cunună!

31:38-40 La sfârşitul capitolului 31 **cuvintele lui Iov s-au încheiat**. În ce-l priveşte pe Ridout, acesta nu se împacă cu finalul lui Iov:

> Cuvintele lui Iov se vor încheia cu adevărat atunci când el va fi gata să dea cinste şi laudă Celui ce este vrednic să le primească. În ce ne priveşte, suntem bucuroşi să constatăm că Iov şi-a isprăvit cuvintele aşa cum sunt rostite ele în această etapă.[30]

III. INTERVENŢIA LUI ELIHU (cap. 32–37)

A. Cuvântarea lui Elihu adresată celor trei prieteni ai lui Iov (cap. 32)

32:1-6 În acest punct încetează convorbirile dintre **Iov** şi cei **trei** prieteni ai săi. În mod normal, cum am arătat deja, ar fi urmat să ia cuvântul Ţofar, dar din motive neprecizate acesta nu mai vorbeşte.

Un tânăr, pe nume **Elihu, fiul lui Baracheel Buzitul**, ascultase dezbaterea încinsă dintre **Iov** şi cei **trei** critici ai săi. Mulţi cercetători ai Bibliei văd în el o întruchipare a lui Cristos, Mijlocitorul nostru. Elihu pare a fi puntea de legătură nimerită dintre modul în care analizează prietenii lui Iov situaţia sa şi soluţia pe care o aduce Iehova. Pe scurt, el este un intermediar între oameni şi Dumnezeu, un mediator care pregăteşte intrarea în scenă a Domnului.

În schimb, alţi comentatori nu-l privesc într-o lumină prea favorabilă, considerându-l un tânăr înfumurat şi încrezut!

În orice caz, Elihu (al cărui nume înseamnă *Dumnezeul meu este El*) s-a aprins de mânie împotriva lui **Iov**, pentru faptul că acesta s-a îndreptăţit **pe el, mai degrabă decât pe Dumnezeu**. Nici faţă de **cei trei prieteni** ai săi nu a avut prea multă îngăduinţă, reproşându-le că nu i-au dat lui Iov răspunsurile potrivite. În versetele următoare el face un rezumat al discuţiilor din cele douăzeci şi nouă de capitole precedente.

32:7-22 Din raţiuni de respect faţă de vârsta lor înaintată, Elihu a tăcut, mulţumindu-se să asculte cu toată atenţia ce au spus aceştia, dar acum nu se mai poate stăpâni.

Elihu începe cu afirmaţia potrivit căreia **oamenii mari** (sau **oamenii cu număr mare de ani**, NKJV marg.) nu sunt întotdeauna înţelepţi, Dumnezeu putând să-i dea pricepere unui om mai tânăr, cum este, de pildă, el. Criticilor lui Iov le reproşează că n-au avut argumente convingătoare, eşecul lor forţându-l pe Elihu, dinăuntrul fiinţei sale, să ia cuvântul. Dar el promite că vorbirea sa va fi nepărtinitoare şi nemăgulitoare.

B. Cuvântarea lui Elihu adresată lui Iov (cap. 33)

33:1-7 Spunându-i **„te rog"**, Elihu îi solicită lui Iov atenţia maximă, deoarece îi va spune **cuvinte** pline de sinceritate şi adevăr. Iov dorise să aibă prilejul de a se dezvinovăţi înaintea lui Dumnezeu. Acum Elihu, deşi este un muritor făurit din lut asemenea lui Iov, îi va fi purtător de cuvânt înaintea lui Dumnezeu iar Iov va putea să se apere, dacă va dori, fără să-i fie teamă de mânia divină.

33:8-18 Elihu îl mustră pe Iov pentru modul în care a susţinut acesta că este absolut nevinovat şi pentru că L-a învinuit pe Dumnezeu că s-ar fi purtat nedrept cu el. **Dumnezeu este mai mare decât omul şi nu are de dat nimănui socoteală**...

pentru felul în care Se poartă cu omul. E drept însă că **Dumnezeu** vorbește prin visuri și vedenii de noapte, pentru a-i preveni să se ferească de rău și de mândrie și pentru a-i păzi de o moarte năprasnică.

33:19-30 Domnul vorbește și prin intermediul durerii și al maladiilor grave, când până și alimentele gustoase i se par omului respingătoare. Dacă un sol sau un mediator va explica neprihănirea căilor lui Dumnezeu (iar cel suferind va răspunde prin credință), Dumnezeu îl va salva, să nu se coboare în Groapă, în temeiul unui preț acceptabil de răscumpărare. Elihu nu explică în ce constă prețul de răscumpărare, dar noi suntem îndreptățiți să credem că este vorba despre Cel „care S-a dat pe Sine ca preț de răscumpărare pentru toți" (1 Tim. 2:6). Când cineva răspunde la glasul Domnului, spune Elihu, este refăcut și însănătoșit, fizic și spiritual. Cel ce-și mărturisește păcatele este răscumpărat din moartea spirituală și/sau din cea fizică.

33:31-33 Dacă Iov dorește să ia cuvântul, e liber s-o facă. Dacă nu, să asculte în continuare, cu toată atenția, reținându-se de la orice comentarii până când Elihu îl va învăța ce este înțelepciunea.

C. Cuvântarea lui Elihu adresată celor trei prieteni ai lui Iov (cap. 34)

34:1-15 În continuare, **Elihu** se îndreaptă spre cei trei prieteni ai lui Iov, rugându-i să pună la încercare cuvintele sale cum ar gusta alimentele. Apoi citează afirmația lui Dumnezeu conform căreia Dumnezeu ar fi nedrept când îl face pe un om neprihănit ca el să sufere, și că n-are rost să fii evlavios pentru a-I fi plăcut lui Dumnezeu. După care subliniază că **Dumnezeu** nu Se face niciodată vinovat de nedreptate. Dacă S-ar retrage, creaturile Sale ar pieri cu desăvârșire.

34:16-30 Nu se cade să-i spui unui **rege** sau unui nobil că este **rău** sau **nevrednic**. Cu atât mai de neconceput este să-L condamni pe Suveranul universului, care este de o imparțialitate desăvârșită! Nici o răutate nu poate fi ascunsă de Dumnezeu; El îi zdrobește pe cei răi, dar îi izbăvește pe cei asupriți.

34:31-37 Adresându-se, după câte se pare, lui Iov, Elihu îl sfătuiește în continuare să-și mărturisească și să se lepede de păcatul său, încetând de a-I mai cere lui Dumnezeu să facă ce dorește Iov. Elihu spune că acesta a vorbit în necunoștință de cauză, că a rostit cuvinte pline de răutate, că din gura lui s-a revărsat răzvrătirea, păcatul și o sumedenie de cuvinte îndreptate împotriva lui Dumnezeu.

D. A doua cuvântare a lui Elihu adresată lui Iov (cap. 35–37)

35:1-8 Apoi **Elihu** îl mustră pe Iov pentru cutezanța de a fi pretins că se poartă mai neprihănit decât Dumnezeu și pentru afirmația că nu s-ar merita să fii neprihănit. Păcatul omului nu-L vatămă pe Dumnezeul suveran, după cum neprihănirea omului nu-I aduce lui Dumnezeu nici un folos.

35:9-16 Asupritorii mândri strigă disperați când dau de necaz, dar nu-L recunosc pe Dumnezeul care le-a dat înțelepciune mai presus de animale și păsări; drept care, rugăciunile lor nu sunt ascultate. Chiar dacă nu-L vedem, Dumnezeu ne vede *pe noi*, iar noi trebuie să ne încredem în El și să nu fim aroganți.

36:1-12 În a patra sa cuvântare, Elihu pretinde că a făcut apel la adevărurile profunde ale lui Dumnezeu pentru a apăra **dreptatea** lui Dumnezeu și a explica suferința. Domnul dă dovadă de cel mai înalt grad de dreptate în modul în care se poartă deopotrivă, cu cei răi, și cu cei asupriți, precum și cu cei neprihăniți (v. 7-9), fie că sunt regi... ocupând tronul unui regat, fie deținuți în lanțuri. Când oamenii neprihăniți se poartă sfidător, El caută să-i aducă la pocăință, arătându-le păcatele pe care le-au săvârșit. Dacă Îl ascultă și-L slujesc, El îi binecuvântează cu propășire. În caz contrar, ei pier loviți de sabie, fără cunoștința lui Dumnezeu.

36:13-21 Dacă Iov ar fi fost supus și căit, Domnul l-ar fi izbăvit din groaznica sa strâmtorare, dar întrucât a ținut morțiș să-și declare propria lui neprihănire, acum suferă aceeași judecată de care au parte și ipocriții. Elihu îl avertizează că dacă va continua pe calea acesta, va avea parte de o soartă din care nici un preț de răs-

cumpărare, oricât de mare, nu-l va putea izbăvi. (Versetul 18 este un avertisment foarte necesar şi actual pentru păcătoşii de toate vârstele.)

36:22-33 Întrucât Dumnezeu este atoateînţelept, Iov are datoria să-L preamărească. Măreţia lui Dumnezeu se poate vedea şi din stăpânirea Sa asupra ploii, norilor, tunetului şi fulgerelor. Noi nu putem pricepe deplin magnitudinea tuturor aspectelor cuprinse în providenţa Sa, dar ştim că ele vestesc harul pentru copiii Lui. Cu mult timp în urmă, Andreae a scris următoarele cuvinte:

> Aceeaşi furtună care, pe de o parte, este trimisă asupra pământurilor sub formă de pedeapsă, cu rol nimicitor, este, de cealaltă parte, menită să le aducă binecuvântări din belşug, făcându-le să rodească. Astfel chiar şi cele mai severe din judecăţile lui Dumnezeu trebuie privite în acelaşi timp ca pe o sursă din care picură harul divin.[31]

37:1-13 Elihu continuă să exploreze diversele aspecte ale naturii, pentru a demonstra înţelepciunea, puterea şi inimaginabil de complexa maiestate şi splendoare a lui Dumnezeu. Descrierile sale ale unor stări din natură, furtuna cu ploile torenţiale sau vârtejul, zăpada, ploaia binecuvântată, frigul, vânturile de la nord, norii groşi şi cei luminoşi sau lumina strălucitoare a soarelui, sunt de-acum cunoscute pentru frumuseţea lor.

37:14-23 Elihu încheie cu un apel adresat direct lui Iov: **„Ia aminte, Iov, la aceste lucruri! Stai liniştit şi cântăreşte lucrările minunate ale lui Dumnezeu!"** După care pune sub semnul întrebării cunoştinţele lui Iov despre natură: cum sunt echilibraţi norii şi de ce îi este cald când suflă vântul din sud. Aceste provocări sunt o anticipare a unor întrebări similare dar mai sfredelitoare pe care Însuşi Creatorul i le va pune lui Iov în următoarea şi ultima secţiune majoră a cărţii. O putere atât de mare şi minunată depăşeşte cu totul puterea noastră limitată de pricepere. De aceea, cel mai bun lucru pe care îl poate face omul este să se teamă de Domnul şi să se supună disciplinei Sale, spre deosebire de Iov, care L-a învinuit pe Domnul că este nedrept.

37:24 Ultimul verset rostit de Elihu constituie aplicaţia la Iov, o concluzie succintă a întregii chestiuni. Primul rând din versetul 24 este lesne de înţeles; al doilea este dificil în NKJV (şi în alte versiuni). Francis Andersen traduce rândul doi diferit, interpretând termenul negativ din construcţia găsită în originalul ebraic ca pe o afirmaţie, mai degrabă decât ca pe o negaţie:

> De aceea, oamenii se tem de El;
> Negreşit toţi cei cu inima înţeleaptă se tem de El![32]

IV. REVELAŢIA DOMNULUI (38:1–42:6)

A. Prima provocare pe care i-o adresează Domnul lui Iov (38:1–40:2)

1. Introductivă (38:1-3)

Domnul Însuşi îi răspunde acum lui Iov din vârtej, un vehicul de comunicare a lui Dumnezeu cu oamenii destul de frecvent întâlnit în Vechiul Testament. Cuvintele lui Dumnezeu sunt foarte binevenite, după cearta de cuvinte din capitolele precedente. Iov umbrise sfatul cu cuvinte lipsite de pricepere, adică procedase ca un necugetat când pusese la îndoială dreptatea lui Dumnezeu în purtările Sale faţă de el. Acum Domnul va fi Cel care va pune întrebări, iar Iov va trebui să se pregătească să **răspundă** la ele!

În întrebările ce urmează, Dumnezeu nu ne oferă o explicaţie detaliată a tainei suferinţei. Mai degrabă, El cutreieră universul pentru a ne oferi câteva străfulgerări ale maiestăţii, gloriei, înţelepciunii şi puterii Sale. El spune, de fapt: „Înainte de a te apuca să-Mi critici căile, ar trebui să te întrebi dacă ai putea gestiona creaţia cu aceeaşi eficacitate cu care o gestionez Eu." Or, asta nu face altceva decât să-i arate lui Iov cât de neputincios, ignorant, insignifiant, inadecvat, incompetent şi mărginit este.

Cum arată Ridout, aici avem de a face cu vocea Domnului:

> Nu mai asistăm la bâjbâielile minţii naturale, ca

în discursurile prietenilor; nici la țipetele stridente ale credinței rănite, ca în cazul lui Iov; după cum nu mai auzim nici chiar limbajul așezat și logic structurat al lui Elihu. Acum suntem în însăși prezența lui Iehova, El fiind cel care ne vorbește.[33]

Pe măsură ce audiem întrebările Domnului, avem mereu impresia că ele ar putea fi formulate la modul *alegoric*, fiind capabile de înțelesuri spirituale mult mai adânci și că însăși ordinea în care se succed își are semnificația ei. Între timp, vedem ca într-o oglindă, încețoșat.

Unii ar putea interveni aici, spunând că, grație cuceririlor științei din epoca modernă, noi cunoaștem răspunsurile la multe din întrebările puse de Dumnezeu. Drept răspuns la aceasta, Baronul Alexander Humboldt a recunoscut că

> la întrebările la care Iov n-a fost în stare să răspundă nici oamenii de știință încă nu sunt capabili să răspundă. Asta pentru că deși oamenii de știință sunt foarte isteți când e să explice cauzele secundare, atunci când ajung la cauzele primare se împotmolesc de-a binelea. Ei nu pot nicicum să ajungă la marea cauză și nici nu vor [să accepte] marea cauză.[34]

2. Provocarea pe baza minunilor creației inanimate (38:4-38)

38:4-7 Într-un limbaj poetic de neasemuită frumusețe, Domnul Se referă la crearea lumii, când El **a pus temeliile pământului**, stabilindu-i dimensiunile, trasându-i coordonatele și asigurându-i suportul (după cum știm, realizat prin suspendarea planetei în spațiul cosmic) – prilej care le-a determinat pe stelele dimineții să izbucnească în cântări de bucurie și pe toți fiii lui Dumnezeu să scoată chiote de veselie. Apoi Domnul întreabă: **„Unde ai fost tu** când au avut toate acestea loc?"

38:8-11 Trecând apoi de la cosmologie la geografie și oceanografie, Domnul descrie cum a pus El hotar mării, în limitele actualelor țărmuri, neîngăduindu-i să pătrundă mai departe în interiorul uscatului; cum a învești apele ca pe un prunc, cu nori și cu întuneric gros.

38:12-18 În continuare El zugrăvește în culori vii cum stăpânește dimineața – cum zorii dimineții mijesc pe ceruri, revărsându-și lumina binecuvântată în calea lor, demascându-i pe cei răi cărora le place să opereze sub acoperirea întunericului; cum îi scoate lumina la iveală pe aceștia, ca dintr-un ascunziș. Cum pune lumina în evidență relieful pământului, ca o pecete imprimată peste lut; cum este scos la iveală veșmântul de culori al peisajului Terrei. Cum până și întunericul, respectiv „lumina" preferată a răufăcătorilor, le este refuzat acestora, dându-se astfel în vileag uneltirile lor. Să spună Iov ce știe despre adâncimile oceanului – îl provoacă Domnul – despre tărâmul morții și despre întinderea pământului.

38:19-24 În continuare Dumnezeu îl examinează pe Iov cu privire la originea și natura **luminii**. Soarele nu constituie răspunsul suficient, deoarece exista lumină (Gen. 1:3) chiar înainte de a fi fost așezat soarele în spațiu (Gen. 1:16). A fost Iov destul de vârstnic pentru a cunoaște răspunsul? Și apoi ce cunoaște el despre zăpadă, despre grindină, pe care Dumnezeu le canalizează uneori în slujba Sa în vremuri de restriște sau de război? Cum se răspândesc lumina și vântul de răsărit, care par să aibă un punct de origine, peste întreaga suprafață a pământului?

38:25-30 Apoi, la ora de meteorologie, Iov este chestionat în legătură cu căderile de ploaie și fenomenul tunetului, despre modul în care se revarsă apa peste suprafața deșertului, făcând să înflorească și să apară pe el toate tipurile de vegetație; este întrebat apoi în legătură cu sursa ploii, despre felul cum se formează roua, gheața și promoroaca. Cum se face că apa înghețată atât de solid, încât se îngroașă ca piatra peste fața adâncului?

38:31-33 Nici o altă știință nu pare să fi fost calculată să-i demonstreze omului cât de insignifiant este ca știința astronomiei. Iată că Dumnezeu îl chestionează pe Iov cu privire la capacitatea acestuia de a mânui stelele și constelațiile, de a le păstra pe orbitele lor și de a stabili influența lor asupra pământului.

Având în vedere afirmațiile frecvente

pe care le auzim despre presupusa putere extraordinară a omului asupra naturii, prin intermediul ştiinţei, cuvintele lui Spurgeon, bazate pe versetul 31 din textul traducerii KJV, sunt o binevenită contrabalansare:

"Canst thou bind the sweet influences of Pleiades, or loose the bands of Orion?" („Poţi tu să înnozi legăturile Pleiadelor sau să dezlegi frânghiile Orionului?")—Job xxxviii. 31.

Când suntem ispitiţi să ne fălim cu forţele capacităţilor noastre, splendoarea naturii ne-ar putea arăta îndată cât de minusculi suntem. Căci nu putem urni nici măcar pe cea mai mică dintre stelele ce strălucesc pe boltă, după cum nu putem stinge nici măcar una din razele dimineţii. Vorbim despre putere, dar cerurile râd de noi cu poftă. Când Pleiadele strălucesc în anotimpul primăverii cu căldura specifică acestui echinocţiu, noi nu le putem înfrâna acţiunea, iar când Orionul tronează pe înălţimile cereşti, ferecând anul în ale iernii cătuşe, ne este cu neputinţă să slăbim glacialele sale centuri. Anotimpurile îşi urmează cursul ciclic după rânduiala divină şi omenirea toată cu o fărâmă nu le poate clinti din drumul lor. O, Doamne, ce e omul?[35]

38:34-38 E limpede că oricine poate pune sub semnul întrebării înţelepciunea şi puterea lui Dumnezeu trebuie să fie în stare şi să aducă ploaia, strigându-le norilor, sau să poruncească fulgerului şi acesta să i se supună pe dată! Poate oare Iov să-I spună lui Dumnezeu cum funcţionează **mintea**, cum dobândeşte omul înţelepciune şi pricepere în toate aceste domenii?[36] Nici un om nu are înţelepciunea de a număra norii, darămite particulele de apă din care sunt alcătuiţi. Tot aşa nimeni nu poate stabili vremea când ploaia va uda pământul uscat, care, în urma secetei, s-a făcut numai bruşi şi bulgări.

3. Provocarea pe baza minunilor creaţiei animate (38:39–40:2)

38:39-41 În acest punct Dumnezeu trece de la *creaţia inanimată* la cea *animată*. Prin suita de întrebări pe care continuă să i le pună, El îi aminteşte lui Iov despre providenţa Sa – cum Îşi deschide mâna şi potoleşte foamea tuturor fiinţelor vii, de la falnicii lei când stau ghemuiţi în vizuina lor, sau la pândă în culcuşul lor până la corbul nepretenţios, căruia Dumnezeu îi pregăteşte hrana când puii săi strigă către El.

39:1-8 Lui Iov i se aminteşte că nimeni în afară de Dumnezeu nu cunoaşte pe deplin perioadele de gestaţie, cum nasc vieţuitoarele fiecare după felul lor, nici instinctele caprelor sălbatice de munte sau ale căprioarelor. Măgarul sălbatic, care nu poate fi legat, nici ţinut la oraş, sub frâu, ci străbate pustiul şi munţii, în căutare de verdeaţă.

39:9-18 Tot aşa şi bivolul sălbatic respinge orice încercare de a fi prins la jug pentru a ara sau asigura tracţiunea. Dar struţul, cu aripile sale neobişnuite? În unele privinţe s-ar putea spune că ea se poartă nechibzuit, depunându-şi ouăle în locuri descoperite şi tratându-şi puii cu asprime. Şi totuşi, când vine vorba de alergat, râde de calul de cursă cu călăreţul său cu tot!

39:19-25 În continuare Dumnezeu îl întreabă pe Iov dacă el a dăruit calului de război tăria sa sau i-a înveşmântat gâtul cu tunetul (sau cu coama sa, în NKJV marg.). Maiestuos şi viteaz, mâncând pământul, el se avântă în luptă fără să se teamă de glasul ca de tunet al căpeteniilor sau de strigătele de luptă, cu tolba de săgeţi zăngănitoare pe el, cu suliţa şi lancea strălucind.

39:26-30 Oare Iov i-a dat uliului înţelepciunea să migreze spre sud? El l-a învăţat pe vultur să zboare, să-şi facă cuibul pe stânca ameţitoare, de unde zăreşte cu ochii săi ageri prada de la mare distanţă, şi să-şi deprindă puii să-şi caute singuri de-ale mâncării?

40:1, 2 Din nou Domnul îl mustră pe Iov pentru impertinenţa sa, de a-i fi băgat de vină Celui Atotputernic. Dacă e chiar aşa de înţelept şi de puternic, atunci negreşit s-ar cuveni să poată răspunde la întreg catalogul întrebărilor care tocmai i s-au pus!

B. Răspunsul lui Iov (40:3-5)

Domnul îl întreabă pe Iov cu ce drept Îl **corectează** sau Îl mustră pe El în domeniul

providenței, când știe atât de puține despre creația naturală. Cel puțin acum, Iov nu mai face pe grozavul, ci își ocupă locul ce i se cuvine, zicând: **„Iată, eu sunt de nimic. Ce să-ți răspund? Îmi pun mâna la gură."** (**îmi astup gura cu mâna**) Copleșit de-a binelea de vastele cunoștințe ale Domnului, el se hotărăște să nu mai spună nimic.

C. A doua provocare pe care i-o adresează Dumnezeu lui Iov (40:6–41:34)

1. Iov este invitat să răspundă ca un bărbat (40:6-14)

Dar răspunsul lui Iov nu e izvorât numaidecât din pocăință, drept care Domnul continuă să-l dojenească **din mijlocul vârtejului** (**furtunii**) și-l îndeamnă pe Iov să se încingă, vorbind ca un **bărbat**. Oare nu-L acuzase Iov pe Dumnezeu că e nedrept? Nu-L condamnase el, pentru a se scoate pe el nevinovat? Acum a venit rândul ca Iov să îndeplinească rolul dumnezeirii, etalându-și atotputernicia și vorbind cu tunetul. Să ocupe tronul, să îmbrace veșmintele maiestății, splendorii, slavei și frumuseții. Și de va putea înfăptui toate acestea, Domnul îi va recunoaște puterea, de a-și fi sie însuși propriul izbăvitor.

2. Iov este invitat să ia aminte la behemot (40:15-24)

Mai departe, Domnul îl îndeamnă pe Iov să ia aminte la behemot, pe care tot El l-a creat, ca și pe Iov. Aceste cuvinte demolează opinia unor comentatori care afirmă că behemotul și leviatanul ar fi fost niște făpturi *mitologice* binecunoscute în lumea antică. Că ele au fost ființe reale, iar nu închipuiri e limpede din acest text, căci o ființă imaginară, inexistentă nu ar fi putut contracara o ființă creată, cum este omul.

Cuvântul behemot este pluralul unui substantiv obișnuit din limba ebraică, prin care sunt desemnate vitele (*behemah*). Meredith Kline explică:

> Termenul **behemot**, redat la forma de plural intensiv, desemnând „fiara prin excelență," ar putea constitui un epitet, însemnând cununa căilor lui Dumnezeu (v. 19a), după cum și în cazul leviatanului se fac afirmații de factură superlativă (41:33, 34).[37]

Dumnezeu îl prezintă pe **behemot** ca **prima din căile** Sale, adică Exponata Numărul Unu din regnul animal. Deși nu suntem în stare să-l identificăm cu certitudine, știm că este erbivor, amfibiu și peste măsură de puternic. Că se odihnește în tinuturile mlăștinoase, ferite, și că nu se lasă intimidat. Învățământul care se desprinde de aici este că dacă Iov nu poate stăpâni nici măcar acest dobitoc, cum se poate aștepta să stăpânească lumea?

Behemotul a fost uneori identificat cu hipopotamul,[38] iar unii traducători ai Bibliei, printre care și Louis Segond, în versiunea sa franceză, chiar introduc acest termen în textul sacru. Numai că oricât de multă imaginație ai avea, tot n-ai putea califica hipopotamul, „prima din căile Domnului" – mai degrabă ai putea atribui acest calificativ unui elefant, sau unui mamut, dar în nici un caz unui hipopotam! Când copiii vizitează grădina zoologică, pot fi auziți chiuind de încântare când privesc coada scurtă a bietului hipopotam, pe când în behemot ni se spune (40:17) că **își îndoaie coada tare ca un cedru**!

Unii oameni de știință creștini sunt convinși în prezent că behemotul trebuie să fi fost un animal, dispărut între timp, care a trăit probabil în regiunile izolate din jungla africană. De fapt o reptilă de tipul dinozaurului pare să corespundă foarte bine descrierii biblice.[39]

Iov este invitat să ia aminte la leviatan (cap. 41)

Dumnezeu nu a răspuns direct la plângerile formulate de Iov. Mai degrabă, El pare să-i fi spus lui Iov: „S-ar cuveni să ai încredere în înțelepciunea, dragostea și puterea Unuia care este atât de măreț, atât de maiestuos, atât de glorios."

41:1-9 O altă ființă amfibie, de proporții impresionante este **leviatanul**, care ocupă un loc unic în cadrul creațiunii lui Dumnezeu. Poate Iov să-l strunească pe acest animal? – dorește Dumnezeu să știe.

„Atinge-te de el o singură dată, și a doua oară n-o să-ți mai treacă prin gând s-o faci. Niciodată nu vei uita lupta [ce va urma]" (v. 8 TEV). Termenul **leviatan** din literatura străvechilor canaaniți desemna „un balaur marin cu șapte capete," dar, cum arată Andersen, asta „nu demonstrează că leviatanul ar fi totuși monstrul cu însușiri mitologice din acest poem."[40]

În limba engleză folosim curent termeni precum *Thursday* (joi), *January* (ianuarie) și *hell* (iad) fără să exprimăm prin aceasta credința în originile *cuvintelor propriu-zise* în literatura păgână. Uzanța este cea care stabilește în final sensul cuvintelor, iar aici Dumnezeu îl îndeamnă pe Iov să ia aminte la o ființă reală, chiar dacă noi, cei de azi, nu putem identifica cu precizie care din animale este desemnat prin termenul „leviatan." Cel mai frecvent s-a optat pentru crocodilul din apele Nilului, și, într-adevăr, descrierea biblică corespunde foarte mult cu însușirile acestui animal.

Pe când behemotul este în principal o făptură *de uscat*, leviatanul este prin excelență o creatură *acvatică*. Omul nu-l poate prinde cu cârligul și undița; nu-l poate îmblânzi și nu-l poate domestici, ca pe un animal favorit de casă. Învelișul său exterior, ca o platoșă armată, respinge harpoanele și sulițele iar privirea sa îl lecuiește pe om de orice încercare de a se lega de el.

41:10, 11 Dumnezeu întrerupe descrierea pentru a pune o întrebare pertinentă: Dacă oamenii se cutremură în fața unei simple făpturi de genul acesteia, cu cât mai multă frică ar trebui să se poarte ei față de El care a creat făptura respectivă, El, care este etern, Stăpânul și Creatorul a toate? Kline comentează:

> Negreșit aici este miezul fragmentului: Iov trebuie adus în punctul de a recunoaște, pornind de la neputința sa de a învinge până și o făptură creată asemenea lui, cât de mare este nechibzuința de a aspira la tronul Creatorului.[41]

41:12-33 Dar să revenim la leviatan, a cărui structură este de proporții masive, fiind înzestrat cu o forță extraordinară. Pielea lui e extrem de dură, constituind un formidabil strat protector. El nu poate fi înfrânat. Gura și dinții săi sunt ca un clește. Pielea și solzii săi se aseamănă cu o armură de plăci suprapuse. În termeni poetici, Domnul descrie strănutul acestui animal, cu groaza pe care o răspândesc ochii, gura și nările sale, atunci când este provocat. Tăria leviatanului este uriașă iar carnea de pe el bine închegată, compactă. Neînfricat, el umple de frică pe cei cu inimile cele mai curajoase, când se scutură și respinge săgețile inofensive îndreptate împotriva sa. Când se târește prin mâl, lasă în urma sa o dâră de săgeți, ca și când pântecele i-ar fi din cioburi de sticlă. Face să clocotească adâncul ca un cazan, lăsând după el o cărare luminoasă (fosforescentă). Chiar dacă ar fi să ținem cont de tendința literaturii răsăritene de a recurge frecvent la hiperbole, este greu să ne imaginăm cum ar putea, până și cel mai mare crocodil, să fie denumit: **„rege peste toți copiii mândriei."**[42]

Descrierile animalelor sălbatice sau poate ale unor dinozauri din aceste capitole *reflectă* gloria, puterea și maiestatea lui Dumnezeu Însuși. Ele sunt creația Sa și El Se folosește de ele în mod expres pentru a ilustra splendoarea și tăria Sa. De aceea nu trebuie să ne mire că începe cu animale plăpânde cum ar fi căprioara și corbul, pentru ca apoi să treacă treptat la cea mai mare dintre toate creaturile, *behemotul* pe uscat și la regele tuturor animalelor – leviatanul de pe mare, care a avut o reputație incredibil de fioroasă.

D. EPILOG: TRIUMFUL LUI IOV (42:7-17)

A. Prietenii lui Iov sunt mustrați și reabilitați (42:7-9)

Domnul îi mustră apoi pe **Elifaz** și pe cei **doi prieteni** ai săi[46] pentru că L-au reprezentat eronat, susținând că toate suferințele sunt o formă de pedeapsă pentru păcate săvârșite. În cazul lui Iov o atare afirmație nu a putut sta în picioare. Apoi, ascultând de porunca lui Dumnezeu, ei au adus o uriașă jertfă arsă-de-tot (**șapte tauri și șapte berbeci**). Iov a îndeplinit rolul de

mijlocitor, rugându-se **pentru prietenii săi**, urmarea fiind că a fost oprită judecata ce urma să se abată asupra lor, iar Iov a fost acceptat.

B. Refacerea averii lui Iov (42:10-17)

42:10-12 De îndată ce Iov s-a rugat pentru ei, Domnul i-a redat, în ordine inversă, îndoit cât avusese Iov înainte: de două ori mai multe oi, cămile, boi și măgărițe.

42:13-17 De asemenea a primit șapte fii și trei fiice, ceea ce a dublat numărul membrilor familiei sale, devreme ce se presupune că încă îi mai *avea* pe primii zece în cer. **Iov a trăit** încă **o sută patruzeci de ani. Domnul l-a binecuvântat pe Iov în zilele din urmă mai mult decât la început.** Și astfel **Iov a murit, bătrân și sătul de zile.** Și în toate acestea, Iov nu L-a blestemat pe Dumnezeu, cum spusese Satan că va face.

Este o minunată trăsătură a harului lui Dumnezeu că Iov, care fusese atât de hidos desfigurat de boala sa, după refacerea sa, a avut **fiice** de o frumusețe ieșită din comun (e îndeobște cunoscut faptul că tații au înclinația să se laude cu frumusețea fiicelor lor!). Pline de învățăminte sunt și numele fiicelor lui Iov:[47] **Iemima** (*porumbiță*); **Kezia** (*cassia*, o *coajă de scorțișoară* cu aromă plăcută); și **Keren-Hapuc** (*corn de cosmetice pentru ochi*[48]). De asemenea, Iov le-a dat o moștenire împreună cu *frații* lor, aceasta nefiind probabil un obicei curent în era patriarhală.

V. ÎNCHEIERE: ÎNVĂȚĂMINTELE CE SE DESPRIND DIN CARTEA IOV

Dacă stăm să ne gândim, taina suferinței umane tot n-a fost pe deplin elucidată. Sau, cum se exprimă Wesley Baker:

> Când ajungem la capătul cărții Iov, nu găsim scris nici un răspuns. Nimic care să satisfacă mintea logică![49]

Dar putem fi siguri de două fapte imuabile:

Mai întâi de faptul că suferința lui Iov nu a fost urmarea directă a vreunui păcat săvârșit de el. Dumnezeu a depus mărturie despre el că este un om drept (1:8). Dumnezeu a mai afirmat că logica și argumentația celor trei prieteni ai lui Iov – cum că Iov era pedepsit de Dumnezeu din pricina păcatelor sale – nu a rămas în picioare (42:8).

În al doilea rând, deși Iov nu a suferit datorită faptului că ar fi păcătuit, încercările prin care a trecut *au dat totuși în vileag* că în inima lui se găsea mândrie, îndreptățire de sine și animozitate. Iov nu a fost izbăvit până nu a avut o imagine clară a nimicniciei sale pe de o parte, și a măreției lui Dumnezeu pe de alta (42:1-6), și până nu s-a rugat pentru prietenii săi (42:10).

Iată câteva din învățămintele pe care le desprindem din cartea Iov:

1. Cei drepți nu sunt scutiți de suferință.
2. Suferința nu este neapărat urmarea păcatului.
3. Dumnezeu a așezat un gard protector în jurul celor neprihăniți.
4. Dumnezeu nu trimite boală sau suferință. Ele provin de la Satan (Luca 13:16; 2 Cor. 12:7).
5. Satan deține un anumit grad de control pe tărâmul celor răi (sabeenii și caldeenii), în domeniul dezastrelor naturale (focul din cer), în cel al fenomenelor meteorologice (un mare vânt), al maladiilor (bubele cu care a fost acoperit trupul lui Iov) și al morții.
6. Satan poate să aducă aceste lucruri peste credincios *numai cu permisiunea lui Dumnezeu.*
7. Adesea se afirmă că Dumnezeu a făcut cutare sau cutare lucru, când, de fapt, El doar a îngăduit ca acel lucru să se întâmple. „Să acceptăm doar binele de la Dumnezeu și să nu acceptăm și adversitatea?"
8. Trebuie să *privim* lucrurile ca venind de la Dumnezeu, prin permisiunea Sa, iar nu de la Satan. „Domnul a dat, Domnul a luat."
9. Dumnezeu nu explică întotdeauna motivul pentru care suferim.

10. Suferința dezvoltă în noi capacitatea de a îndura.
11. Când îi vizităm pe sfinții aflați în suferință, nu trebuie să avem un spirit de judecată.
12. Vizita noastră să nu fie de lungă durată.
13. Raționamentele și argumentele omenești nu ne sunt de folos. Numai Dumnezeu poate să mângâie în chip desăvârșit.
14. La sfârșitul cărții Iov vedem că „Domnul este plin de milă și îndurare" (Iac. 5:11). De asemenea, aflăm că *uneori*, cel puțin, relele sunt îndreptate în viața aceasta.
15. Răbdarea lui Iov în suferință L-a îndreptățit pe Dumnezeu, I-a dat câștig de cauză.
16. Răbdarea lui Iov l-a dovedit pe Satan ca pârâș fals și mincinos.
17. „Un om este mai mare decât lucrurile care-l înconjoară și indiferent ce s-ar putea abate peste averea sau familia sa, Dumnezeu este tot atât de vrednic de a fi lăudat și de a ne pune încrederea în El ca și mai înainte."
18. Trebuie să ne ferim de a face afirmații generale, atotcuprinzătoare, care nu permit nici o excepție.
19. Satan nu este nici omniprezent, nici omnipotent nici omniscient (nici atotprezent, nici atotputernic, nici atotștiitor).
20. Deși Dumnezeu îngăduie suferința nemeritată, El rămâne un Dumnezeu drept și bun.

Din alte părți ale Bibliei găsim lumină suplimentară asupra motivelor pentru care Dumnezeu le îngăduie sfinților Săi să sufere:

1. Uneori suferința este urmarea unui păcat nejudecat din viața credinciosului (1 Cor. 11:32).
2. Este mijlocul prin care Dumnezeu dezvoltă în noi harurile spirituale, cum ar fi răbdarea, îndelunga răbdare, smerenia (Rom. 5:3, 4; Ioan 15:2).
3. Suferința îndepărtează zgura și impuritățile din viața credinciosului, așa încât Domnul să-Și poată vedea chipul oglindit mai desăvârșit (Isa. 1:25).
4. Suferința îl învrednicește pe copilul lui Dumnezeu să-i mângâie și pe alții cu același gen de mângâiere cu care l-a mângâiat Dumnezeu pe el sau pe ea (2 Cor. 1:4).
5. Suferința îl învrednicește pe sfânt să ia parte la suferințele neispășitoare ale Mântuitorului și astfel să-I fie mai recunoscător (Fil. 3:10).
6. Suferința este o lecție practică în folosul ființelor din cer și de pe pământ (2 Tes. 1:4-6). Ea le arată că Dumnezeu poate fi *iubit doar pentru ceea ce este El Însuși*, iar nu doar pentru binefacerile revărsate de El asupra lor.
7. Suferința este asigurarea că suntem fii, întrucât Dumnezeu nu-i disciplinează decât pe cei pe care-i iubește (Ev. 12:7-11).
8. Suferința îi face pe sfinți să-și pună încrederea numai în Dumnezeu, și nu în forțele lor proprii (2 Cor. 1:9).
9. Suferința îi păstrează pe copiii lui Dumnezeu aproape de El (Ps. 119:67).
10. Suferința este arvuna slavei viitoare (Rom. 8:17, 18).
11. Dumnezeu nu îngăduie niciodată să fim ispitiți peste puterea noastră de a suporta (1 Cor. 10:13).

„Ați auzit de răbdarea lui Iov și ați văzut ce sfârșit i-a dat Domnul, pentru că Domnul este plin de milă și îndurare." (Iacov 5:11b).

NOTE FINALE

[1](Intro) Samuel Ridout, *Job: An Exposition*, p. 5.

[2](Intro) Geneza 1–11 este datat cam de pe la anul 2000 î.Cr. și mult mai devreme, în urmărirea firului genealogiilor.

[3](1:1-3) „Alții susțin o identificare cu regiunea de la est de Edom în nordul Arabiei" (*The Revell Bible Dictionary*, ed. de Lawrence O. Richards, p. 1138).

[4](1:4, 5) Charles Haddon Spurgeon, *Morning and Evening* („Dimineața și seara"), p. 721.

[5](1:6-12) În limbile semitice „fiii lui Dumnezeu" era termenul standard care desemna „îngeri".

[6](2:1-10) Harold St. John, *Job, The Lights and Shadows of Eternity*, p. 9.

[7](Cap. 3–31:Intro) Ridout, *Job*, p. 33.

[8](Cap. 3–31:Intro) *The New Scofield Bible, New King James Version*, p. 595.

[9](Cap. 3–31:Intro) *Ibid.*, p. 598.

[10](Cap. 4, 5:Intro) Ridout, *Job*, p. 43, 44.

[11](Cap. 8:Intro) *Ibid.*, p. 64.

[12](9:32-35) Matthew Henry, "Job," în *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, III:59.

[13](10:8-12) St. John, *Job*, p. 17.

[14](11:1-12) Ridout, *Job*, p. 31.

[15](13:20-28) Francis I. Andersen, *Job: An Introduction and Commentary*, p. 163.

[16](14:13-17) St. John, *Job*, p. 17, 18.

[17](15:14-16) Ridout, *Job*, p. 84.

[18](19:25-27) Spurgeon, *Morning and Evening*, textul devoțional pentru dimineața zilei de 21 aprilie.

[19](19:25-27) *Ibid.*, p. 21.

[20](20:20-29) G. Campbell Morgan, *Searchlights from the Old Testament*, II:3.

[21](22:21-30) Albert Barnes, „Job," în *Notes on the Old Testament*, II:3.

[22](23:1-9) Spurgeon, *Morning and Evening*, textul devoțional pentru seara zilei de 19 noiembrie.

[23](24:1-12) Ridout, *Job*, p. 124.

[24](24:18-25) Andersen, *Job*, p. 213.

[25](24:18-25) *Ibid.*

[26](Cap. 25:Intro) Ridout, *Job*, p. 127.

[27](26:5-13) *Ibid.*, p. 133, 134.

[28](28:1-11) Andersen, *Job*, p. 225.

[29](28:1-11) *Ibid.*

[30](31:38-40) Ridout, *Job*, p. 169.

[31](36:22-33) Citat de Otto Zockler, „The Book of Job," în *Lange's Commentary on the Holy Scriptures*, IV:596.

[32](37:24) Andersen, *Job*, p. 268.

[33](38:1-3) Ridout, *Job*, p. 210, 211.

[34](38:1-3) Citat de William Kelly în *Eleven Lectures on the Book of Job*, p. 278.

[35](38:31-33) Spurgeon, *Morning and Evening*, textul devoțional pentru seara zilei de 21 martie.

[36](38:34-38) Întrucât versetul 36 pare să întrerupă discuția privitoare la fenomenele meteorologice din versetele 34-38, s-au propus multe alte traduceri. Trebuie să recunoaștem că originalul ebraic e dificil în acest punct.

[37](40:15-24) Meredith G. Kline, „Job," în *Wycliffe Bible Commentary*, p. 488.

[38](40:15-24) De exemplu, Barnes a folosit următoarea descriere pentru ca hipopotoam să poată fi integrat în text: „Capul uriaș al animalului, de la proeminența ochilor, gura uriașă și modul unic în care este dispus maxilarul în structura capului, este de o urâțenie aproape grotescă. Când își deschide fălcile, gura enormă și limba, de culoare liliacee și grasă, înzestrat fiind cu colții săi formidabili – toate acestea creează o imagine izbitoare" („Job," II:247, 248). Singura problemă este că deși descrierea pe care o face Barnes *hipopotamului* este bună, colții, limba de culoare liliacee, etc. nu se regăsesc deloc în cartea *Iov!* De asemenea, nici falca, nici capul nici gura behemotului (cap. 40) nu sunt descrise în Scriptură.

[39](40:15-24) Vezi Ken Ham, „What Happened to the Dinosaurs?" (Ce s-a întâmplat cu dinozaurii) *ANSWERS to Some of the Most Asked Questions on Creation/Evolution* (Sunnybank, Australia: Creation Science Foundation Ltd., 1986). Vezi și Henry Morris, *The Remarkable Record of Job* (Grand Rapids: Baker Book House, 1990).

[40](41:1-9) Andersen, *Job*, p. 289.

[41](41:10, 11) Kline, „Job," p. 488.

[42](41:12-34) Descrierea leviatanului din Iov 41 ne amintește de plesiosaur, o reptilă marină de dimensiuni enorme din era dinozaurilor, despre care se crede că a dispărut. Descrierea se mai aseamănă și cu creaturile misterioase despre care se afirmă că ar fi fost zărite în Loch Ness, Scoția.

[43](42:1-6) Este posibil ca Dumnezeu să i se fi arătat lui Iov în cadrul unei *teofanii*, adică o manifestare vizibilă a gloriei lui Dumnezeu.

[44](42:1-6) Și alte persoane biblice și-au dat seama de starea lor nenorocită de păcat în prezența lui Dumnezeu, între care și Moise (Ex. 3:6); Isaia (Isa. 6.5); Petru (Luca 5:8); Pavel (Fapte 9:4), și Ioan (Apo. 1:17).

[45](41:1-6) Moody, *Notes from My Bible*, p. 62.

[46](42:7-9) Este interesant de observat că Elihu, al patrulea om care i s-a adresat lui Iov, nu este mustrat. Mai mult, el nu mai este menționat în cuprinsul cărții după aceasta. Sfatul său a fost, după câte se pare, corect și a jucat probabil rolul de „tranziție" între sfaturile rele ale prietenilor și răspunsul maiestuos dat de Dumnezeu lui Iov. Această explicație este în armonie și cu teoria menționată anterior potrivit căreia Elihu a fost un tip al lui Cristos.

[47](42:13-17) Ridout crede că numele au „semnificație divină... Acestea sunt roadele încercărilor lui Iov. Porumbelul, sugerând gingășia și iubirea unei păsări a întristării. Cassia, amintind de mireasma ce a picurat din zdrobirea sa; și cornul cosmeticei a amintit de «frumusețe în locul cenușii» de care avea acum parte. Iubirea, mireasma, frumusețea – toate acestea provin din suferințe. Cu adevărat putem spune că nu sunt fiice mai frumoase decât acestea" (*Job*, p. 263, 264).

[48](42:13-17) Femeile din vechime își machiau mai degrabă ochii, decât buzele. Toate acestea ilustrează cuvintele lui Solomon: „Nimic nu e nou sub soare"!

[49](Încheiere) Wesley C. Baker, *More Than a Man Can Take: A Study of Job*, p. 128.

BIBLIOGRAFIE

Andersen, Francis I. *Job: An Introduction and Commentary*. London: InterVarsity Press, 1976.

Baker, Wesley C. *More Than a Man Can Take: A Study of Job*. Philadelphia: The Westminster Press, 1966.

Delitzsch, F. "The Book of Job." În *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vol. 9, 10. Reprint. Grand Rapids: Eerdmans Publishing Co., 1971.

Green, William Henry. *The Argument of the Book of Job*. Reprint. Minneapolis, MN: James & Klock Christian Publishers, 1977.

Ham, Ken. "What Happened to the Dinosaurs?" *Answers to Some of the Most Asked Questions on Creation/Evolution*. Sunnybank, Australia: Creation Science Foundation Ltd., 1986.

Kelly, William. *Eleven Lectures on the Book of Job*. Reprint. Denver: Wilson Foundation, n. d.

Kline, Meredith G. "Job." În *Wyclife Bible Commentary*. Chicago: Moody Press, 1962.

Minn, H. R. *The Burden of this Unintelligible World* or *The Mystery of Suffering*. Auckland, New Zealand: Whitcombe & Tombs Limited, 1942.

Morris, Henry. *The Remarkable Record of Job*. Grand Rapids: Baker Book House, 1990.

Ridout, Samuel. *The Book of Job: An Exposition*. Seventh Printing. Neptune, NJ: Loizeaux Brothers, 1976.

St. John, Harold. *Job, The Lights and Shadows of Eternity* (pamphlet). New York: Bible Scholar, n.d.

Zockler, Otto. "The Book of Job." În *Lange's Commentary on the Holy Scriptures*. Vol. 4. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, Retipărire, 1960.

CARTEA PSALMILOR

Introducere

„Pe bună dreptate aș putea intitula această carte anatomia tuturor mădularelor sufletului, deoarece nimeni nu poate resimți nici un imbold al sufletului care să nu se oglindească în ea. Toate întristările, necazurile, temerile, îndoielile, speranțele, durerile, îngrijorările și izbucnirile necontrolate ce încearcă inimile oamenilor au fost înfățișate aici, într-un context cât se poate de realist."

– Jean Calvin

I. Locul unic în Canon

Dacă ar fi să suferiți un naufragiu și să rămâneți izolat pe o insulă, având la dispoziție doar o singură carte a Bibliei, pe care ați alege-o?

Drept să vă spun, sper să nu ajung niciodată în situația aceasta, dar dacă s-ar întâmpla totuși, atunci negreșit aș alege Psalmii! Gama temelor abordate în această carte este atât de cuprinzătoare, încorporând un catalog atât de complet de experiențe de viață, cu un grad așa de înalt de închinăciune, încât m-aș considera bine aprovizionat cu hrană spirituală bogată și combustibil viguros pentru laudă și rugăciune pe o perioadă de timp îndelungată.

Din citatul cu care demarăm comentariul reiese că și Calvin ar fi ales, probabil, tot cartea Psalmi.

Graham Scroggie ar fi optat, probabil, tot pentru cartea Psalmi, căci iată ce a spus el:

> Psalmii aceștia abundă în cuvinte de laudă la adresa lui Dumnezeu! Registrul Creației, precum și cel al Providenței și al Răscumpărării sunt intens explorate de sufletul înflăcărat; iar cerul și pământul, marea și bolta cerească, lucrurile însuflețite, și cele neînsuflețite, sunt chemate cu toate să-L laude pe Domnul.[1]

Când studiem Psalmii pentru prima oară, încercăm probabil un sentiment de frustrare față de neputința noastră de a găsi un fir conducător în unii dintre Psalmi. Uneori avem impresia că se pierde continuitatea, alteori ea pare să lipsească din capul locului. Două observații făcute de Albert Barnes și C. S. Lewis ne pot ajuta în acest sens. Întâi, iată ce a spus Barnes:

> Psalmii sunt, în marea lor majoritate, o operă poetică lirică, respectiv versuri adaptate pentru a putea fi acompaniate de harpă și liră. Deci texte ce se pretează la un tratament muzical, fiind cântate, iar nu citite.[2]

Iar Lewis ne oferă următoarea explicație:

> Nu se poate sublinia îndeajuns că Psalmii trebuie citiți ca poeme; ca versuri lirice, cu toate licențele poetice și aspectele prozodice respective, cu hiperbolele și conexiunile de natură emotivă, mai degrabă decât logică, proprii unei opere în versuri.[3]

Aceste precizări sunt de natură să faciliteze receptarea într-o lumină nouă a Psalmilor, deschizându-ne o fereastră spre adevăratul lor sens.

II. Paternitatea

Psalmii sunt cunoscuți sub denumirea populară de „Psalmii lui David," dar în realitate doar circa cincizeci la sută din ei (șaptezeci și trei) pot fi atribuiți direct „bardului lui Israel." Doisprezece au fost atribuiți lui Asaf, zece fiilor lui Cora, doi lui Solomon și câte unu lui Moise, Etan, Heman și Ezra. Patruzeci și nouă, deci aproape o treime, din psalmi sunt anonimi.

Psalmul	Aspectul	Împlinirea
2:7	Fiul lui Dumnezeu	Mat. 3:17
8:2	Lăudat de copii	Mat. 21:15, 16
8:6	Dregător peste toți	Ev. 2:8
16:10	Înviat din morți	Mat. 28:7
22:1	Părăsit de Dumnezeu	Mat. 27:46
22:7, 8	Luat în derâdere de dușmani	Luca 23:35
22:16	Mâinile și picioarele străpunse	Ioan 20:27
22:18	Tragere la sorți pentru hainele Sale	Mat. 27:35, 36
34:20	Nici un os frânt	Ioan19:32,33,36
35:11	Acuzat de martori mincinoși	Marcu 14:57
35:19	Urât fără pricină	Ioan 15:25
40:7, 8	Își găsește plăcerea în voia lui Dumnezeu	Ev. 10:7
41:9	Trădat de un prieten	Luca 22:47
45:6	Regele etern	Ev. 1:8
68:18	Se înalță la cer	Fapte 1:9-11
69:9	Plin de râvnă pentru casa lui Dumnezeu	Ioan 2:17
69:21	I se dă să bea oțet și fiere amară	Mat. 27:34
109:4	Se roagă pentru dușmani	Luca 23:34
109:8	Înlocuirea vânzătorului Său	Fapte 1:20
110:1	Stăpânește peste dușmanii Săi	Mat. 22:44
110:4	Preot de-a pururea	Ev. 5:6
118:22	Piatra unghiulară a edificiului lui Dumnezeu	Mat. 21:42
118:26	Vine în numele Domnului	Mat. 21:9

Psalmii mesianici

Dar de cele mai multe ori când meditățm asupra Psalmilor îi asociem în mod automat cu David și viața sa. Un autor necunoscut a exprimat foarte bine acest lucru:

Acordurile harpei lui David încă răsună în auzul nostru iar Duhul Sfânt a cristalizat pentru noi rugăciunile și laudele izvorâte din inima fiului lui Iese. Bine a spus cineva că arhitectura este o formă cristalizată a muzicii. Psalmii constituie muzica izvorâtă din inima poetului, uneori de factură melancolică sau tristă, alteori jubilând de bucurie. Uneori sunt marcați de pete de umbră și accente de profundă întristare, alteori curgând ca o apă lină, radiind pacea, fericirea și măiestria muzicii alese ce picură din sufletul lui David. Duhul Sfânt a păstrat toate aceste aspecte pentru ca noi, luând contact cu Psalmii, să prindem curaj, ca mai lesne să ne putem apropia de Dumnezeu.

III. Data

Psalmii au fost scriși de-a lungul unei perioade de aproximativ o mie de ani, începând din vremea lui Moise și până în perioada lui Ezra (circa 1400-400 î.Cr.). Cei mai mulți dintre ei au fost însă redactați în intervalul de trei sute de ani de la David la Ezechia (Hezechia, circa 1000-

700 î.Cr.). Astfel Psaltirea a fost compusă cam în aceeași perioadă în care a fost compus și Vechiul Testament (cu excepția cărții Iov, care are probabil o apariție anterioară epocii lui Moise).

IV. Fondul și temele

Psalmii sunt împărțiți în cinci cărți, fiecare din ele încheindu-se cu o doxologie. În cazul celei de-a cincea cărți, doxologia o formează întregul Psalm 150.

F.W. Grant propune o clasificare a Psalmilor după tema lor.[4] Astfel el rezumă fiecare din cele cinci cărți ale Psalmilor, așa cum se găsesc aceștia în Biblia ebraică, după cum urmează:

1. Cristos în planul lui Dumnezeu,-sursa tuturor binecuvântărilor pentru poporul Său Israel (Ps. 1–41).
2. Decăderea israeliților, dar și răscumpărarea de care vor avea parte în zilele de pe urmă (Ps. 42–72).
3. Sfințenia lui Dumnezeu în relațiile Sale cu poporul Israel (Ps. 73–89).
4. Primul om, eșuat în urma păcatului, înlocuit cu al Doilea și lumea întemeiată sub mâna Lui (Ps. 90-106).
5. Concluzia morală privitoare la căile divine în care Dumnezeu și omul se regăsesc în cele din urmă (Ps. 107-150).

Se poate de asemenea stabili o paralelă între cele cinci secțiuni principale ale cărții Psalmi și cele cinci cărți ale Pentateuhului. De exemplu al doilea segment corespunde cu izbăvirea din Egipt; al treilea este similar cărții Levitic, în care se pune un mare accent pe sfințenie.

Chiar Psalmii înșiși pot fi împărțiți în diverse clasificări, deși anumiți Psalmi pot fi incluși simultan în mai multe categorii:

1. Istorici – având legătură cu vreun eveniment sau evenimente concrete din istoria sau din viața psalmistului.
2. Mesianici – având legătură cu suferințele lui Cristos și gloriile ce vor urma.
3. Profetici sau Milenari – îndreptând privirile cititorilor spre viitoarea strămtorare a Israelului și spre era de pace și prosperitate ce va urma.

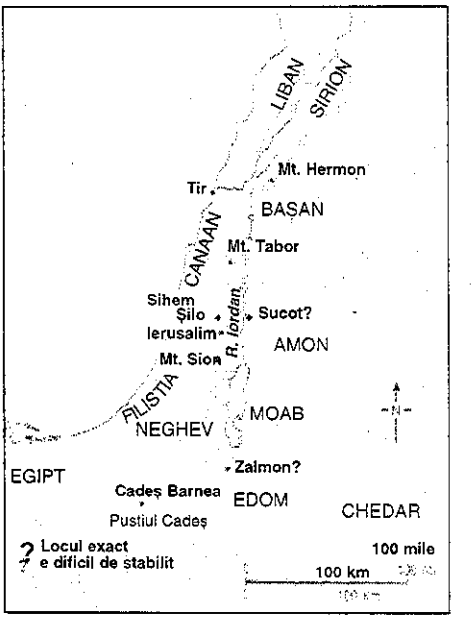

Locuri menționate în Psalmi

4. Penitenți – consemnând profunda întristare a psalmistului față de păcatele sale, pe care le mărturisește din adâncul inimii zdrobite, cerând iertare lui Dumnezeu.
5. Imprecativi – implorându-L pe Dumnezeu să Se răzbune pe dușmanii poporului Său.

Mulți alți Psalmi sunt expresii individuale sau colective de laudă și închinare la adresa lui Dumnezeu, pe când alții sunt narațiuni despre relațiile Domnului cu poporul Său de-a lungul istoriei.

Interpretarea Psalmilor

Distincția dintre Israel și biserică este respectată pe tot cuprinsul Comentariului Biblic al Credinciosului. Mulți dintre Psalmi, în special cei care cheamă să se abată din cer blesteme peste cei răi, au fost cu totul acceptabili pentru evreii care trăiau sub lege, dar, desigur, acest limbaj nu cadrează cu credincioșii din Epoca Bisericii. În era actuală suntem îndemnați să ne iubim vrăjmașii și să le facem bine celor care ne batjocoresc. Dacă nu recunoaștem această importantă distincție ce ține de dispensații, vom întâmpina tot felul de pro-

bleme grave în interpretarea Psalmilor.

Orice cititor atent al Psalmilor va observa numaidecât că există o paralelă strânsă între experiențele psalmistului, ale națiunii Israel și ale lui Domnului Isus Cristos pe de altă parte. Toate trei entitățile acestea au experimentat prigoane, suferințe, întristări, au fost ținta urii, au fost părăsiți, dar au avut parte și de înălțare, glorie și bucurii nespuse. În CBC scoatem mereu în evidență aceste asemănări.

Aplicarea Psalmilor

Deși nu tot ce este scris în Biblie se aplică bisericii, toată Scriptura este de folos pentru biserică. Astfel putem găsi mângâiere, învățătură, mustrare și îndemnuri în Psalmi, văzând propriile noastre experiențe oglindite în cele ale psalmistului.

Noi cei din biserică putem trage învățăminte de mare importanță din aceste învățături destinate în principal evreilor. Templul evreiesc poate fi considerat o preîntruchipare a trupului lui Cristos, alcătuit din toți credincioșii, în care locuiește Duhul Sfânt. Bătăliile din Psalmi ne amintesc de bătălia noastră spirituală împotriva principalităților și stăpânirilor, împotriva forțelor întunericului din locurile cerești. Binecuvântările spirituale ale lui Israel pe pământ ne îndreaptă privirile spre binecuvântările spirituale de care avem noi parte în locurile cerești cu Cristos – și așa mai departe.

Dacă vom utiliza aceste chei, Psalmii ne vor dezvălui bogăția de sensuri și multe din problemele de interpretare vor dispare.

Titlurile Psalmilor

Titlurile Psalmilor provin dintr-o perioadă străveche, făcând, probabil, parte din textul sacru. Dar sensul și scopul multora dintre ele sunt foarte obscure, și din această pricină am omis comentariile asupra celor mai multe dintre ele. Nu ne-ar fi de prea mare folos să tot repetăm: „Nu știm ce înseamnă aceasta!"

SCHIȚA

I. CARTEA 1 (Psalmii 1–41)

II. CARTEA 2 (Psalmii 42–72)

III. CARTEA 3 (Psalmii 73–89)

IV. CARTEA 4 (Psalmii 90–106)

V. CARTEA 5 (Psalmii 107–150)

COMENTARIU

I. CARTEA ÎNTÂI (PSALMII 1–41)

Psalmul 1: Viața bună

Cartea Psalmilor începe prin spulberarea mitului conform căruia o viață de păcat ar fi o viață bună. Zilnic creierele oamenilor sunt spălate, pentru ca ei să creadă că satisfacția deplină și adevărată a vieții s-ar găsi în complacerea în poftele cărnii. Televiziunea, radioul, cinematograful și revistele de tot felul sugerează că permisivitatea ar fi calea ce duce la împlinire. Viața de curăție este respinsă ca pe un lucru nedemn, fiind etichetată drept „puritană" în concepție. Dar psalmistul readuce lucrurile la adevărata lor realitate.

1:1 Persoana cu adevărat binecuvântată este cel care se ține cât mai departe cu putință de stilul de viață al celor răi. În contactele sale cu ei, el evită complicitatea cu ei sau chiar aprobarea tacită a păcatului și batjocurilor lor. Asta nu înseamnă că omul fericit se izolează complet de cei răi. Mai degrabă, el le mărturisește despre „păcat, neprihănire și judecată," căutând să li-L prezinte pe Cristos, singura sursă de plăcere durabilă. Omul fericit este prieten adevărat al celor răi, dar nu și părtaș cu ei la faptele lor.

1:2 Este imposibil să vizualizăm un om

fericit care să nu fie în același timp și un om al Bunei Cărți. El are o foame nepotolită după Cuvântul Domnului. El iubește Biblia și meditează asupra ei zi și noapte. Prin intermediul acestor acțiuni viața lui este înnobilată și îmbogățită, el devenind un canal de binecuvântări cerești către alții.

1:3 Omul care este despărțit de păcat și alipit cu totul de Scripturi posedă calitățile unui pom puternic, sănătos și credincios:

Sădit[5] lângă râuri de apă – el dispune astfel de un izvor necurmat de hrană și apă înviorătoare.

El își dă rodul la timp – adică etalează harurile Duhului iar cuvintele și acțiunile sale sunt întotdeauna cuvenite și făcute la timpul lor.

Frunza lui nu se va usca – viața lui spirituală nu este supusă schimbărilor ciclice, ci este caracterizată de un proces continuu de prefacere interioară. După cum s-a exprimat D. L. Moody: „Toți pomii Domnului sunt pereni, rămânând mereu verzi."[6]

Acest fel de om va prospera în tot ce va face. Motivul îl constituie, desigur, faptul că el trăiește în părtășie cu Domnul și toată slujirea lui este, prin urmare, călăuzită de Duhul Sfânt. Singurul mod în care poate cineva reuși să trăiască o viață creștină biruitoare este să fie condus de Duhul lui Dumnezeu. În schimb, acțiunile impulsionate de eul omului sunt o enormă pierdere de timp, bani și eforturi!

1:4 Nu tot așa sunt cei răi. Adică ei nu sunt nici bine sădiți, nici roditori, nici prosperi sau durabili. Ca pleava, lor le lipsește substanța sau miezul. Când se abat furtunile, instabilitatea lor iese numaidecât la suprafață. Un vânt puternic îi va mătura.

1:5 Cei răi nu vor sta în picioare la judecată. Ci, desigur, se vor înfățișa înaintea lui Dumnezeu în ziua Judecății de la Marele Tron Alb. Dar sensul care se desprinde de aici este că nu vor avea în ziua aceea nici o apărare care să stea în picioare. În limbaj idiomatic, vom spune că nu vor avea pe ce se sprijini în acea zi! Mai mult, ei nu vor putea sta în picioare în adunarea celor neprihăniți; ei vor fi excluși pe veci din compania celor care sunt salvați prin har, prin credința în Domnul Isus Cristos.

1:6 Care este motivul acestei stări de lucruri? Domnul cunoaște calea celor neprihăniți. El nu numai că este conștient de viața lor, ci o și aprobă. Ce contrast cu modul în care se încheie o viață de păcat: moartea veșnică!

Nu putem sublinia îndeajuns însă faptul că destinul unei persoane nu este stabilit de felul în care își trăiește viața. Factorul determinant este dacă s-a născut din nou prin credința în Isus Cristos. Cel neprihănit este cel care și-a mărturisit păcatul și L-a primit pe Domnul Isus Cristos ca Mântuitor personal al său. Viața sa neprihănită este rezultatul noii sale vieți în Cristos. Cel rău este cel care refuză să-și recunoască nevoia și să-și plece genunchiul în fața Domnului Isus. El ține mai mult la păcatul său, decât la Mântuitorul și astfel își pecetluiește pierzarea.

Psalmul 2: Decretul imuabil

Pentru a plasa psalmul acesta în contextul ce-i aparține, trebuie să privim în viitor, spre sfârșitul Marii Strâmtorări, imediat înainte de glorioasa revenire a Domnului Isus Cristos pentru a domni pe acest pământ. În acea perioadă o federație uriașă de dregători și națiuni se va forma și va încerca să-L împiedice pe Cristos de a prelua frânele conducerii acestei lumi, de a-Și întemeia guvernarea Sa unică peste toată lumea.[7]

2:1-3 Dar această federație își va dovedi totala neputință, planurile fiindu-i zădărnicite. „De ce," se întreabă psalmistul, intră națiunile neevreiești și poporul evreu într-o conspirație atât de zadarnică? Cum își pot închipui regii națiunilor și dregătorii evrei că vor putea reuși în rebeliunea lor împotriva autorității Domnului și a Unsului Său?"

2:4-6 Dumnezeu din ceruri va râde de stupida și sfidătoarea lor acțiune. Își va arăta disprețul pentru pumnii lor strânși și lozincile lor sforăitoare. Toată lăudăroșenia și amenințările lor nu sunt altceva decât

chițcăitul unui șoricel în fața unui leu!

În cele din urmă Dumnezeu va sparge tăcerea. Când va lua El cuvântul, mânia și furia Lui vor fi atât de mari, încât dușmanii Lui se vor umple de groază, auzind irevocabila Sa decizie: „L-am instalat pe Regele Meu pe Sfântul Meu Munte Sion." Când Dumnezeu Își va pronunța decizia, împlinirea ei va fi atât de sigură de parcă s-ar fi și întâmplat.

2:7 Apoi Cristos Însuși va adăuga propria Sa mărturie. El va dezvălui faptul că, în conversație particulară cu El, Tatăl I-a spus mai întâi Lui: „Tu ești Fiul Meu, astăzi Te-am născut." Acest decret trebuie înțeles în cel puțin patru feluri: Mai întâi, există un sens real în care Cristos a fost Fiul lui Dumnezeu din toată veșnicia. Apoi la Fapte 13:13 versetul este citat cu referire la Întruparea lui Cristos. În al treilea rând, Cristos a fost născut în cadrul Învierii – „cel întâi născut dintre cei morți" (Col. 1:18). Și, în fine, unii sugerează că „ziua aceea" se referă la o zi din viitor când Cristos va fi încoronat ca Rege.

2:8 Dar Tatăl a adăugat și următoarele cuvinte: „Cere-Mi și-Ți voi da națiunile de moștenire și marginile pământului în stăpânire." Cu alte cuvinte, Dumnezeu Tatăl I-a promis Fiului Său o domnie universală. Tot pământul se va supune autorității Sale iar domnia Sa se va extinde de la un capăt la altul al pământului.

2:9 În fine Dumnezeu I-a dat lui Cristos autoritatea de a Se ocupa de orice act de nesupunere și răzvrătire. El îi va frânge cu un toiag de fier pe cei care se ridică împotriva Sa, sfărâmându-i ca pe un vas al olarului. Din alte texte din Scriptură aflăm că Cristos Își va exercita autoritatea și când va reveni pe pământ, și pe tot parcursul domniei Sale de o mie de ani. Înainte de a fi încoronat ca Rege, El îi va distruge pe cei care nu ascultă de evanghelie. Apoi, în timpul Mileniului, Cristos va domni cu un toiag de fier, pedepsind răzvrătirea oriunde se va manifesta aceasta în toată urâciunea ei.

2:10, 11 În continuare se aude glasul Duhului Sfânt. Într-un mișcător apel evanghelistic, El îi îndeamnă pe regi și pe dregători să-L iubească și să-L slujească pe Domnul. A-L respinge echivalează cu nimicirea, pe când a Te încrede în El înseamnă siguranță și fericire adevărată.

2:12 Pentru om cel mai înțelept, logic și rezonabil lucru pe care-l poate face este să se încreadă în Creatorul său. Pe de altă parte, a nu crede în Cel Atotputernic și a-L înfrunta este cel mai irațional lucru care se poate concepe.

Psalmul 3:
Un studiu al stărilor sufletești

Dacă suntem supuși unor stări sufletești mereu schimbătoare, putem să ne mângâiem, aflând că și David a trecut printr-o situație asemănătoare! În psalmul acesta el străbate întreaga gamă, de la disperarea cumplită la încrederea plină de calm.

3:1, 2 La început David este copleșit de forța numerică superioară a dușmanilor săi. Ce poate face un singur om în fața unei mulțimi atât de mari? Apoi el suferă cumplit de pe urma usturătoarelor înțepături ale lor, când aceștia afirmă că păcatul lui este cel care l-a despărțit de orice nădejde de ajutor divin.

Versetul 2 se încheie cu enigmaticul cuvânt *Sela(h)*. Întrucât aceasta este prima din cele șaptezeci și una de apariții ale acestui termen în Psalmi, vom zăbovi un pic asupra lui, pentru a-l explica. Din nefericire, comentariile noastre vor constitui mai puțin o explicație, și mai mult o mărturisire a ignoranței noastre! Adevărul simplu este că noi nu știm ce înseamnă acest cuvânt. Tot ce putem face este să enumerăm câteva sensuri propuse de unii, lăsându-l pe cititor să decidă care e sensul cel mai adecvat.

Sela înseamnă a intensifica tonul vocii sau acompaniamentul instrumental; adică a cânta mai tare cu vocea sau la instrumente muzicale. „Crescendo" cum am spune în limbaj muzical.

Sela mai poate indica o pauză sau o invitație la reculegere; cu alte cuvinte, „Să stăm și să ne gândim puțin la aceste lucruri."

Termenul acesta este redat în Septuaginta prin *dispsalmos*, care poate însemna fie o ridicare a tonului la instrument, deci un forte, fie, mult mai probabil, un in-

terludiu instrumental."[8]
Unii cred că înseamnă o repetiție, un fel de *da capo*.
De asemenea ar putea însemna sfârșitul unei strofe muzicale.
Sau ar putea să însemne chiar o înclinare a trupului, în semn de reverență sau adânc respect.

3:3 Starea sufletească a psalmistului se schimbă în versetul 3. David nu mai privește la dușmanii săi, ci la Domnul, ceea ce determină o modificare totală a perspectivei sale. Imediat el își dă seama că are în Iehova un scut, o sursă de slavă, că El este Cel care-i înalță capul. Fiindu-i scut, Domnul îi dăruiește ocrotire deplină de atacurile vrăjmașului. Iar la capitolul glorie, Domnul îi dă slavă, demnitate, scoțând la iveală dreptatea cauzei sale, în contrast cu rușinea, ocara și defăimarea de care l-au acoperit dușmanii săi. Fiind Cel ce-i înalță capul, Domnul îl îmbărbătează și-l ridică.

3:4 Inspirat de aceste gânduri mărețe și adevărate despre Dumnezeu, David se prosterne înaintea Domnului în rugăciune, primind imediat asigurarea că cererea i-a fost ascultată și acordată. Dumnezeu răspunde de pe muntele Lui cel sfânt, adică de la templul Său din Ierusalim, lăcașul în care a locuit El în mijlocul poporului Său.

3:5, 6 Asigurat de ocrotirea lui Iehova, psalmistul se întinde, adormind în liniște și experimentând cel mai dulce somn cu putință – darul neprețuit de care le face Dumnezeu parte celor care se încred în El, chiar în mijlocul celor mai stresante împrejurări din viață.

După o noapte binecuvântată de odihnă, David se trezește cu conștiința că Domnul a fost Cel care i-a calmat nervii încordați de teamă și de prevestiri rele. Acum el are curajul de a sta neînfricat în fața dușmanilor săi, chiar dacă este înconjurat de zece mii dintre ei!

3:7 Dar asta nu înseamnă că nu ar mai avea nevoie să se roage. Harul care ne-a susținut în noaptea trecută nu va fi de ajuns pentru ziua de azi. Avem nevoie de o nouă încărcătură a harului lui Dumnezeu pentru fiecare zi ce se deschide în fața noastră. Prin urmare, David se duce din nou înaintea Domnului, cerându-i izbăvire, încredințat că Dumnezeu îi va lovi peste obraz pe dușmanii săi, sfărâmându-le dinții.

3:8 În ce-l privește pe David, Iehova este Singurul care poate să izbăvească pe cineva; mântuirea aparține numai Domnului. Așadar, el Îl roagă pe Dumnezeu să binecuvânteze poporul Său, arătându-Și fața de ei în continuare minunata Sa izbăvire.

Iureșul de emoții ale acestui om al lui Dumnezeu poate fi mai lesne înțeles dacă aruncăm din nou o privire la titlul Psalmului:

„Un Psalm al lui David, când a fugit de fiul său Absalom."

Comandantul dușmanilor săi nu era altul decât propriul său fiu! Destul de rău ar fi fost dacă dușmanii aceștia ar fi fost invadatori străini, dar faptul că erau conduși de fiul rebel al lui David i-a sporit cu mult amărăciunea.

Psalmul 4: Calmantul secret pe care-l oferă Dumnezeu

4:1 Când pătrunde David în prezența Domnului, I se adresează cu cuvintele: Dumnezeul neprihănirii mele. Asta transmite gândul potrivit căruia David se poate bizui pe Domnul, fiind încredințat că Dumnezeul dreptății Își va face dreptate. Oamenii n-au decât să-l defăimeze și să-l ponegrească, dar Dumnezeu cunoaște adevărata față a lucrurilor și va avea grijă ca dreptatea să triumfe!

Apoi David adaugă: „Tu m-ai eliberat în întristarea mea." În Noua Traducere a lui Darby citim următoarele: „Sub presiune, Tu m-ai lărgit." De obicei noi concepem presiunea ca efect de comprimare, de reducere a volumului unui obiect, dar Dumnezeu utilizează presiunea pentru a produce o lărgire spirituală! Prosperitatea nu ne este de prea mare folos; în schimb, adversitatea produce creștere spirituală și maturitate. Spurgeon a spus odată:

Mă tem că tot harul pe care l-am dobândit din anii mei de tihnă și confort, ceasurile mele de

mulțumire sufletească nu valorează nici doi bani. Dar binele pe care l-am primit de pe urma întristărilor și durerilor mele sunt un dar incalculabil de mare. Cât de mult sunt eu dator ciocanului și nicovalei, focului și dălții! Suferința este obiectul cel mai de preț din mobilierul casei mele.[9]

Aducându-și aminte cum Dumnezeu i-a răspuns la rugăciuni în trecut când a fost sub presiune, David are acum libertatea deplină de a-L ruga pe Dumnezeu să-l asculte din nou.

4:2, 3 Prilejul imediat care a determinat apelul lui David poate fi dedus din versetele 2-5. El era vorbit de rău, defăimat de oameni neprincipiali. Acești critici necruțători îi târau numele prin noroi, atentând la caracterul său, pătându-i reputația cu acuzații josnice și lipsite de orice temei.

David îi întreabă câtă vreme vor continua ei să urle ca niște bezmetici împotriva lui, amintindu-le apoi că eforturile lor de a-l răsturna sunt zadarnice, deoarece Dumnezeu Însuși este de partea Lui: „Domnul l-a pus deoparte pentru El pe cel neprihănit." Cei care se încred în Domnul sunt ca „lumina ochilor Săi" (Țef. 2:8). Numele lor sunt săpate în palmele mâinilor Sale (Is. 49:16). El îi aude când strigă și Se grăbește să le vină în ajutor. David anticipează astfel argumentul lui Pavel din Romani 8:31: „Dacă Dumnezeu este de partea noastră, cine ne poate sta împotrivă?"

4:4 Dușmanii lui David trebuie să-și calmeze nervii. Dacă vor totuși să fie mânioși, atunci să fie mânioși pentru o cauză dreaptă. Sintagma **„Mâniați-vă și nu păcătuiți"** este citată la Efeseni 4:26, dar acolo se adresează credincioșilor, amintindu-le că este drept să se mânie *pentru cauza lui Dumnezeu*, dar niciodată pentru ei înșiși. Aici în Psalmul 4, desigur, cuvintele sunt adresate oamenilor răi, pentru a-i preveni să nu lase ca mânia lor să se transforme în fapte violente. Când stau treji în tăcerea nopții, bine ar face să-și cerceteze inima și să-și revină din rătăcirea lor, realizând cât de nechibzuit este să lupte împotriva lui Dumnezeu. Și astfel reflectând la starea lor, ar înceta să mai defăimeze și să urzească planuri rele.

4:5 Într-un apel evanghelistic fierbinte, David îi sfătuiește pe cei răi să îmbine neprihănirea practică cu credința în Domnul. „Faceți din dreptate jertfa voastră" (Gelineau). Dar asta pot să facă doar cei care și-au pus încrederea în Domnul.

4:6 Sunt mulți cei care doresc prosperitate și fericire. Aceștia tânjesc mereu după ceea ce este bine. Numai că ei vor binecuvântarea fără Autorul binecuvântării, și binele în afară de Dumnezeu. Ei vor binefacerile unei vieți pline de Cristos, fără Dătătorul acestor binefaceri.

În contrast cu aceștia, David se duce direct la Izvorul oricărui bine, spunând: **„Doamne, fă să răsară peste noi lumina feței Tale."**

4:7 Bucuria pe care o are el în Domnul întrece cu mult satisfacția resimțită de cei răi când hambarele scârțâie sub povara grânelor iar butoaiele gem de vin. „Nici pe departe n-au putut recoltele îmbelșugate de grâne și de vin să-mi aducă bucuria pe care mi-o torni Tu în inimă" (Knox).

4:8 Asigurat din nou că numai Domnul poate să-i împlinească toate nevoile, neliniștea psalmistului încetează. Acum poate să se culce și să doarmă în pace, știind că Domnul este Cel care-i dă **liniște deplină în locuința** sa. Ce schimbare a produs rugăciunea în doar opt versete!

Psalmul 5: Rugăciunea de dimineață

Subtitlul Psalmului 5 sună astfel:
Către mai marele cântăreților. De cântat cu flaute. Un Psalm al lui David.

Întrucât mulți dintre Psalmi au titluri oarecum asemănătoare cu acesta, trebuie să amintim din nou că, în opinia multor învățați, aceste subtitluri constituie o parte integrantă a textului sacru. În unele versiuni ale Bibliei (care se țin după modelul textului original din ebraică), subtitlurile acestea sunt încorporate în textul psalmului respectiv, ca verset de sine stătător. Unii cercetători cred că subtitlurile ar aparține sfârșitului fiecărui psalm precedent, dar nu există probe concludente în sprijinul acestei teorii. Problema cea mai

mare de care ne lovim la aceste subtitluri constă în dificultatea elucidării sensurilor, care sunt adesea obscure. Așa de pildă subtitlul Psalmului 5 indică un acompaniament muzical, dar în alte cazuri se indică o melodie diferită pe care se poate cânta psalmul respectiv. Psalmul 57, de pildă, conține următorul subtitlu: „De cântat [pe melodia] *Nu nimici!*" La data redactării Psalmului 57 această melodie era probabil binecunoscută, dar nu și în prezent. Uneori sensul este atât de obscur încât traducătorii NKJ au recurs la transliterația termenilor din ebraică. Astfel în Psalmul 16 găsim subtitlul: „Un *Michtam*[10] al lui David." Din fericire, noi putem savura un psalm chiar și fără să-i cunoaștem sensul subtitlului.

Psalmul 5 este o rugăciune de dimineață în care David reflectă pe marginea atitudinilor radical diferite manifestate de Dumnezeu față de cei neprihăniți și față de cei răi.

5:1, 2 De la început el Îl roagă pe Dumnezeu să audă nu doar cuvintele sale, ci și meditația sa. Este o cerere întemeiată, deoarece Duhul Sfânt poate interpreta nu numai cuvintele rostite de noi, ci și meditația inimii noastre.

Psalmistul Îl roagă pe Dumnezeu să audă nu numai meditațiile sale, ci și sunetul strigătului său. Cu alte cuvinte, mai mult decât simplele cuvinte, sugerând faptul că până și intonația vocii, profunzimea timbrului sunt percepute și interpretate corect de Dumnezeu.

Adresându-se lui Dumnezeu cu cuvintele: **„Regele și Dumnezeul meu,"** David relevă relația caldă, personală și intimă pe care a avut-o cu Domnul. În cuvintele: **„Ție mă rog"** psalmistul arată că el se roagă singurului Dumnezeu adevărat – „Ție și numai Ție!" Relația aceasta nu era doar posesivă, ci și exclusivă.

5:3 Rugăciunile lui David nu erau răzlețe, ci regulate. În fiecare dimineață Domnul îi auzea glasul. În fiecare dimineață omul lui Dumnezeu pregătea o jertfă de rugăciune, așteptând ca Domnul să Se reveleze în cursul zilei. Prea de multe ori noi nu așteptăm să primim răspunsurile lui Dumnezeu. „Multe răspunsuri ne scapă," spune F.B. Meyer „deoarece nu mai avem răbdare să așteptăm pe cheiîntoarcerea corăbiilor."

5:4-6 De-a pururea conștient de dușmanii săi, încrederea lui David în rugăciune este întărită când își aduce aminte de sfințenia și neprihănirea lui Dumnezeu. Credincioșii au acces privilegiat la tronul de har. Nu tot așa stau lucrurile cu cei răi. Dumnezeu nu-Și poate găsi plăcerea și nu poate tolera nici o formă de răutate. Răul nu poate înnopta la El în casă. Cei lăudăroși nu beneficiază de nici o audiență la acest Rege. El îi urăște pe toți răufăcătorii – adevăr de natură să răstoarne mitul atât de răspândit că Dumnezeu este numai dragoste și că, prin urmare, ar fi incapabil de a urî! Sfințenia lui Dumnezeu reclamă pedepsirea tuturor mincinoșilor și detestarea tuturor ucigașilor și a înșelătorilor.

5:7 În contrast cu adversarii lui răi, David are acces necontenit în prezența Domnului prin mulțimea de îndurări și har a Domnului. Într-un spirit de profundă reverență, David s-a închinat, ca toți evreii evlavioși, cu fața îndreptată spre templul sfânt. Întrucât templul nu a fost, în realitate, construit decât după moartea lui David, textul de aici se referă probabil la tabernacol (cortul întâlnirii) ca de altfel și referirile de la 1 Samuel 1:9; 3:3 și 2 Samuel 22:7.

5:8 Hărțuit de vrăjmașii lui, David Îl roagă pe Domnul să-Și arate dreptatea, trecându-l cu bine prin pericolele care-l înconjoară și arătându-i limpede calea pe care trebuie să meargă.

5:9 În continuare psalmistul introduce motive puternice pentru care Dumnezeu ar trebui să-l răzbune pe slujitorul său neprihănit, pedepsindu-i pe dușmanii cei răi, în ale căror cuvinte nu te poți încredere deloc! Viața lor lăuntrică, gândurile și motivațiile inimii lor sunt cu totul stricate și înclinate numai spre nimicire. Gâtlejul lor este ca un mormânt deschis, duhnind a corupție, gata să înghită victimele. Sunt niște linguși nesinceri și înrăiți.

5:10 Pierzarea lor este dreaptă. Își merită pedeapsa. Uneltirile lor nemernice ar trebui să se întoarcă asupra lor înșiși ca un

bumerang. Nenumăratele lor fărădelegi cer neapărat izgonirea lor. Păcatul lor de căpetenie este faptul că s-au răzvrătit împotriva Domnului Dumnezeu.

5:11, 12 Dar pe când Dumnezeu Se poartă cu dușmanii Săi prin judecată, fie ca prietenii Săi să aibă întotdeauna motive să se bucure și să strige de bucurie, găsind în El adăpostul lor puternic și sigur! Toți cei ce-L iubesc pe Iehova să-L preamărească, pentru că este Apărătorul lor sigur! Nu există nici o îndoială, Dumnezeu negreșit se poartă cu bunăvoință față de cel neprihănit, înconjurându-l cu harul Său, ca un scut protector.

Psalmul 6: Primejdie dublă

Ca și când n-ar fi fost de ajuns că David zăcea la pat, lovit de o boală grea, chinul lui era sporit de presiunea exercitată de adversarii săi. Poate că aceștia jubilau la gândul că nu mai era scăpare pentru el.

6:1 David a interpretat boala sa ca pe o lovitură dată de Dumnezeu pentru un păcat anumit. Adesea procedăm și noi la fel, acesta fiind primul gând care ne trece prin minte. Și, desigur, de multe ori diagnosticul corespunde cu realitatea, unele boli fiind într-adevăr cauzate de un păcat nemărturisit din viața credinciosului (1 Cor. 11:30). Dar nu întotdeauna stau lucrurile așa. Adesea Dumnezeu îngăduie ca o boală să constituie trambulina de pe care să poată fi lansate puterea și slava Sa (Ioan 9:3; 11:4) sau să fie intermediul prin care să se producă roadă spirituală (Ro. 5:3) sau să prevină un păcat (2 Cor. 12:7) , după cum boala poate fi și rezultatul surmenării (Fil. 2:30) sau al procesului natural al îmbătrânirii (Ecl. 12:3-6).

Ori de câte ori se abate o boală, primul lucru pe care trebuie să-l facem este să ne asigurăm că nu avem în viața noastră nici un păcat nemărturisit. Apoi trebuie să-L rugăm pe Domnul să-Și aducă la îndeplinire planul său prin boala respectivă și să ne vindece. După aceea suntem cu totul îndreptățiți să recurgem la un medic și la medicamente, dar și atunci trebuie să fim cu multă băgare de seamă să ne punem încrederea în Domnul, și nu în mijloacele de care binevoiește El să se folosească (2 Cro. 16:12). Orice vindecare vine numai de la Domnul, fie că este de natură miraculoasă, fie obișnuită. Dacă într-un anumit caz El decide să nu aducă vindecare, atunci El va dărui harul ca bolnavul să-și poată duce suferința sau să moară. În mod obișnuit nu ni se dă harul necesar pentru trecerea Iordanului în viața de dincolo decât în clipa când avem nevoie de acest har.

6:2, 3 Psalmistul a cerut cu mult patos, în cuvinte bine articulate, vindecarea sa, deoarece se usca. Oasele îl chinuiau întruna. Chiar viața sa lăuntrică – emoțiile sale, intelectul și voința – au fost afectate. Dar se pare că răspunsul Domnului a întârziat. Câtă vreme va mai trece până când El va binevoi să aducă vindecare celui suferind?

6:4 David Îl roagă pe Domnul să se întoarcă de la ceea ce i se pare lui a fi o atitudine de indiferență și să-i salveze viața din boală și moarte. Singurul său temei pentru a cere izbăvirea din starea lui nenorocită este îndurarea fără de margini a lui Iehova.

6:5 Ne este prezentat apoi un argument neobișnuit în favoarea vindecării, și anume faptul că dacă David ar fi să moară, asta nu I-ar fi de nici un folos Domnului. Câtă vreme David este în viață, poate să-și aducă aminte de Dumnezeu și să-L laude. Dar dacă va muri, Dumnezeu va fi uitat. Trupul fără spirit nu ar fi capabil să-I aducă mulțumiri.

Argumentul acesta e, într-o măsură, valabil, cât privește trupul, căci un cadavru este incapabil de a-și aminti sau de a lăuda pe Dumnezeu. Dar cât privește spiritul și sufletul, argumentul lui David denotă cunoașterea mărginită pe care o aveau sfinții din Vechiul Testament cu privire la viața de dincolo de mormânt. Grație revelației mult mai cuprinzătoare pe care ne-a adus-o Cristos, noi știm că atunci când moare un credincios, el părăsește trupul său pământesc, ajungând în prezența lui Cristos, care este cu mult mai bine (Fil. 1:23). El este despărțit de trup și acasă la Domnul (2 Cor. 5:8). Așadar credinciosul nu intră într-o stare de adormire a sufletului, ci este conștient în prezența Domnului, lăudându-L și închinându-I-se.

Trebuie să precizăm însă un lucru în favoarea lui David, anume faptul că s-a folosit minunat de lumina pe care a avut-o, întreţesând-o în însăşi fibra rugăciunilor sale. Dacă rugăciunile noastre ar utiliza la fel de frumos lumina superioară de care dispunem, ce imnuri de laudă, ce cereri binecuvântate s-ar îndrepta de pe buzele noastre către El!

6:6, 7 Ne putem face o idee despre profunzimea suferinţei care-l afecta pe psalmist citind cuvintele în care îşi descrie el starea. Era total epuizat de gemetele şi suspinele sale. Toată noaptea îşi uda perna de lacrimile vărsate. Ochii i s-au afundat în orbite, de atâta mâhnire, iar vederea i s-a înceţoşat din pricina asupririi sub care îl ţineau duşmanii. Ba i s-a părut că întreaga sa viaţă este plină până la refuz de necazuri şi că nu mai poate îndura.

6:8-10 Dar rugăciunea aduce schimbări în orice împrejurări. Printr-o comunicare tainică a Duhului, psalmistului i se dă asigurarea că Domnul a auzit plânsul său şi că rugăciunea i-a fost ascultată. Întărit de această asigurare, el le porunceşte duşmanilor săi să se împrăştie. Acum nu mai este timorat de ameninţările lor, deoarece îşi dă seama că ei vor fi înfrânţi şi acoperiţi de ruşine când Domnul Se va ridica să-i pedepsească.

Doamne, ce schimbare produce în noi un singur ceas
Petrecut în dulcea Ta prezenţă!
Ce poveri grele din piept ni se ridică!
Ce ploaie răcoritoare înviorează al nostru pământ uscat!
Îngenunchem şi toate în jurul nostru par să pălească;
Ne ridicăm de pe genunchi şi toate – de departe, şi de aproape –
Prind contur în lumina Ta binecuvântată;
Îngenunchem slăbănogiţi, dar ne ridicăm plini de putere!
Atunci cum se face că ne nedreptăţim pe noi înşine
Şi pe alţii, refuzând să fim umpluţi cu putere,
Lăsându-ne, în schimb, doborâţi de grijuri,
Cu inimi adesea şovăielnice sau împietrite,
Îngrijoraţi sau timoraţi, când la'ndemână ne stau prin rugăciune
Bucuria, tăria şi curajul de care Tu, Doamne, oricând vrei să ne faci parte?

–Richard Chenevix Trench

Psalmul 7: Strigătul celor asupriţi

Titlul din ebraică ni-l prezintă ca pe un *Şigaion* **al lui David, pe care l-au cântat Domnului din cauza beniamitului Cuş.** F.W. Grant scrie că termenul *şigaion* presupune o odă sau un imn de mare intensitate sonoră, cântat cu entuziasm, în care autorul este copleşit de un mare avânt. **Cuş**, subiectul odei, provenea din acelaşi trib din care se trăgea şi Saul, şi a fost probabil unul din slujbaşii lui de rang înalt. În orice caz, el a fost un duşman neîmpăcat al lui David. NKJV traduce termenul *şigaion* prin **meditaţie.**

7:1, 2 În cadrul unui apel înflăcărat, David se roagă să fie izbăvit de cei ce-l urmăreau, fiindcă altminteri va fi ca un miel neajutorat, atacat de un **leu,** târât fără vlagă şi lipsit de viaţă.

7:3-5 Cuş îl acuza pe David de o mulţime de fărădelegi, probabil şi de presupuse tentative de asasinare a lui Saul şi de raiduri împotriva cetăţilor de aprovizionare ale regelui. Dar David îşi susţine nevinovăţia. El nu era vinovat de aceste fapte. Mâinile sale nu au prădat. El nu s-a răzbunat pe rege, chiar atunci când a avut prilejul s-o facă. Dacă ar fi făcut faptele de care este acuzat, atunci s-ar supune consecinţelor, lăsând să fie vânat şi prins, lovit şi ucis.

7:6-8 Dar întrucât el n-a făcut nici unul din aceste lucruri de care este acuzat, se înfăţişează înaintea Domnului, cerându-i cu încredere să Se scoale în mânia Sa şi să-I pedepsească pe duşmani, răzbunându-i pe cei drepţi. El Îl înfăţişează pe Dumnezeu în postura de judecător în faţa căruia se adună o mulţime de oameni. De pe scaunul Său de judecată, Iehova judecă popoarele. Tot ce cere David este să fie judecat după neprihănirea şi integritatea lui. Această atitudine poate părea la prima vedere extrem de trufaşă, dar să nu uităm că David nu susţine că ar fi desăvârşit în neprihănirea lui, în toate compartimentele vieţii sale, ci numai în acele acuzaţii care i

se azvârleau în față.

7:9-11 Versetul 9 dă glas strigătului înălțat de asupriții lui Dumnezeu din toate veacurile. Toate inimile evlavioase tânjesc după ziua când se va pune capăt domniei răului, când cei drepți vor moșteni pământul. Ziua aceea va veni când Cristos va reveni pe pământ, pentru a-Și întemeia împărăția. Între timp, Dumnezeul cel neprihănit, care cunoaște gândurile și motivațiile din inima omului, este scutul și ocrotitorul celor drepți și judecătorul neprihănit care se mânie pe cei răi în fiecare zi.

7:12, 13 Dumnezeu dispune de un arsenal foarte bine dotat. Dacă cel rău nu se pocăiește, El Își va ascuți sabia, Își va încorda arcul și va lansa săgețile de foc. Armele lui Dumnezeu sunt mortale!

7:14-16 La sfârșit, David este încrezător că dușmanul său va culege exact ceea ce a semănat. Păcatul său își va urma cursul, trecând prin obișnuitele etape: concepția, sarcina, nașterea și apoi moartea. Mai întâi dușmanul urzește un complot vizând distrugerea psalmistului. Curând mintea sa e plină de tot felul de planuri care de care mai rele. Apoi el își aduce la îndeplinire monstruoasele planuri. Dar acestea se întorc împotriva sa, el căzând în propria-i cursă. Și tot necazul și violența pe care le-a plănuit pentru psalmist se întorc împotriva capului său printr-o inexplicabilă întorsătură de situație.

7:17 Această mânuire onestă a cumpenei justiției îl îndeamnă pe David să-și înalțe inima plină de mulțumire către Domnul, cântând și lăudând numele Domnului Celui Preaînalt.

Psalmul 8: Ce este omul

Dumnezeu este neînchipuit de mare. Prin contrast, omul este jalnic de neputincios și mic. Cu toate acestea, Dumnezeu i-a conferit omului multă glorie și onoare. Minunăția acestei realități îl face pe David să tresară speriat.

8:1 Maiestatea Domnului se poate vedea în toată creația, doar să aibă omul ochi să vadă! Orice domeniu al științelor naturii abundă în probe ce vestesc înțelepciunea și puterea Creatorului. Gloria lui Dumnezeu este mai presus de ceruri. Planetele, stelele și chiar universul fără margini nu prezintă decât o fărâmă din măreția lui Dumnezeu. Dar oamenii așa-zișisofisticați se fac că nu văd aceste dovezi, ca și când ele n-ar exista.

8:2 Dar pruncii, în credința lor nevinovată, preamăresc măreția lui Dumnezeu în gânguritul lor. Este exact ce a declarat Cristos Însuși: Dumnezeu a ascuns aceste lucruri de cei înțelepți și pricepuți, dar le-a descoperit pruncilor (Mat. 11:25).

Fie că interpretăm cuvântul „prunci" în sens literal, fie că înțelegem prin acesta ucenicii Domnului care posedă o credință de copil în El, adevărul rămâne în picioare că ei alcătuiesc un pilon de nădejde pentru Domnul, din pricina dușmanilor Săi. Adesea ei pot reduce dușmanul lui Dumnezeu la tăcere printr-o simplă întrebare sau o observație naivă. După cum nu e nevoie decât de un ac mic pentru a sparge un balon mare, tot așa acești adepți simpli ai Mielului adesea răstoarnă elevatele argumente ale celor care neagă prezența și directa intervenție a lui Dumnezeu în creație și în providență!

8:3 Nici o ramură a științei nu proclamă mai elocvent măreția lui Dumnezeu, în contrast cu nimicnicia omului decât astronomia. Simplul fapt că distanțele trebuie socotite în ani lumină ilustrează concludent acest adevăr. După cum se știe, viteza luminii este de 300 000 de kilometri pe secundă. Într-un an sunt aproximativ 31,5 milioane de secunde. Prin urmare lumina străbate anual circa 9 450 000 000 000 kilometri pe an! Și totuși unii astri se află la distanțe de miliarde de ani lumină de pământ! Nici nu e de mirare că acestor calcule li se spune că sunt astronomice!

Privind bolta cerească în timpul nopții, gândurile noastre parcă se apropie și mai mult de Dumnezeu, când vedem luna și stelele – lucrarea mâinilor Lui! Când ne gândim la miriadele de stele, la vastele distanțe din univers și la puterea ce ține planetele pe orbitele lor cu precizie matematică, mintea noastră rămâne uluită.

8:4 Într-o privință, planeta pământ nu este decât o fărâmă minusculă în imensitatea universului. Or, dacă așa stau

lucrurile cu pământul, atunci ce este un singur om de pe această planetă? Şi totuşi Dumnezeu este preocupat de fiecare individ în parte! Se interesează personal de orice fiinţă omenească.

8:5 Dumnezeu l-a făcut pe om după chipul şi asemănarea Sa. Deşi mai prejos decât Dumnezeu,[11] omul are o serie de facultăţi comune cu Dumnezeu, pe care nu le posedă nici o altă formă a creaţiei Sale de pe pământ. Tot ce a făcut Dumnezeu a primit calificativul de *bun*, dar verdictul în cazul creării omului a fost „*foarte* bun."

8:6-8 Ca reprezentant al lui Dumnezeu pe pământ, omul a primit stăpânire peste toate felurile de animale, păsări, peşti şi reptile. Totul i-a fost dat în stăpânire.

Dar scriitorul cărţii Evrei ne aminteşte că în prezent omul nu se bucură de o stăpânire absolută asupra pământului (Ev. 2:5-9). Câinii latră la om, şerpii îl muşcă, păsările şi peştii fug de el. Explicaţia rezidă, desigur, în faptul că atunci când păcatul a intrat în lume, prin Adam, omul şi-a pierdut suveranitatea absolută asupra creaţiei inferioare.

Şi totuşi planul lui Dumnezeu rămâne în picioare. El a decretat ca omul să aibă stăpânire şi nimic nu va putea bloca planurile lui Dumnezeu. Prin urmare, deşi observăm că nu toate lucrurile îi sunt supuse omului în prezent, totuşi Îl vedem pe Isus – Cel prin care va fi în cele din urmă refăcută stăpânirea omului. Când Cristos a venit pe pământ, El a devenit pentru un timp mai prejos decât îngerii, pentru ca, în calitate de Om, să poată muri pentru omenire. Acum El este încoronat cu glorie şi onoare la dreapta lui Dumnezeu. Într-o zi Cristos, Fiul omului, va reveni pe pământ, pentru a domni ca Rege al regilor şi Domn al domnilor. În Mileniu, stăpânirea ce fusese zădărnicită prin acţiunea primului Adam va fi restaurată de către Ultimul Adam.

8:9 Atunci poporul răscumpărat al lui Dumnezeu va cânta, pătruns de o nouă înţelegere a cuvintelor: **„O, Doamne, Dumnezeul nostru, cât de minunat este Numele Tău pe tot pământul!"**

Psalmul 9: Ziua răzbunării

Dacă inscripţia din versiunea în limba caldeeană este corectă, **David** celebrează aici victoria sa asupra lui Goliat. Dar e limpede că el priveşte mai departe, dincolo de acest triumf vremelnic, la victoria finală a lui Dumnezeu asupra duşmanilor Săi. Psalmul este un acrostih, bazat pe prima jumătate a literelor alfabetului ebraic.[12]

9:1, 2 Dulcele bard al Israelului este plin de încântare când se gândeşte la lucrările minunate ale lui Dumnezeu. Aici el nu se gândeşte aşa de mult la lucrările Sale în cadrul creaţiei sau răscumpărării, cât la faptele neasemuit de spectaculoase prin care a zdrobit vrăjmaşii Israelului. David Îi dă lui Dumnezeu toată cinstea – neatribuindu-şi nici un merit şi nepunând aceste victorii pe seama armelor sau priceperii omului. Din toate fibrele fiinţei sale el cinsteşte şi preamăreşte numele Celui Preaînalt. Pilda de iubire şi devoţiune manifestată de David faţă de Domnul ar trebui să ne facă pe mulţi dintre noi să ne dăm seama cât de reci şi insensibili la dragostea lui Dumnezeu suntem uneori.

9:3, 4 Apoi psalmistul ne aminteşte despre bătălia plină de vitejie a lui Dumnezeu, pentru noi însă aceste versete având-şi împlinirea deplină doar la a doua venire a Domnului nostru Isus Cristos. E de ajuns să-L vadă duşmanii, că o şi iau la fugă îngroziţi. Ei vor cădea împotmolindu-se, panicaţi şi răpuşi înainte de a putea scăpa cu fuga. Cei neprihăniţi vor fi răzbunaţi în ziua aceea de către Rege, când El va sta pe slăvitul Său tron. Abia atunci pământul se va bucura cu adevărat, cunoscând adevărata judecată şi neprihănire.

9:5, 6 Neamurile asupritoare vor fi aspru mustrate şi toţi duşmanii Israelului vor fi acoperiţi de ocară şi daţi uitării pe veci. Vor fi îngropaţi în ruinele mult trâmbiţatei lor civilizaţii! Oraşe ce par în prezent clădite pentru a dura în veci vor fi complet dărâmate. Nume precum Washingtonul, Moscova sau Ottawa vor fi uitate pe veci.

9:7, 8 Toţi vrăjmaşii vor dispare, dar Domnul va dăinui în veac, la fel de neprihănit şi demn de încredere cum a fost dintotdeauna. În strălucirea Lui fără seamăn, pe tronul Slavei Sale, El va domni peste

întreaga lume cu neprihănire absolută. Tuturor li se va face dreptatea pe care o merită. Pavel a recurs la această parte a versetului 8 în mesajul său adresat locuitorilor Atenei, când a explicat că agentul activ din viitoarea judecată va fi Domnul Isus Cristos cel înviat:

Dumnezeu, deci, trecând cu vederea timpurile de neștiință, poruncește acum tuturor oamenilor de pretutindeni să se pocăiască, pentru că a rânduit o zi în care va judeca după dreptate pământul locuit, prin Omul pe care L-a rânduit și despre care a dat tuturor o dovadă de netăgăduit prin faptul că L-a înviat dintre cei morți (Fapte 17:30, 31).

9:9, 10 Masele de oameni asupriți ai pământului vor găsi în El turnul lor de scăpare și adăpostul lor sigur. Toți cei care Îl cunosc își vor pune încrederea în El, realizând că El nu a înșelat niciodată încrederea și așteptarea copiilor Săi.

9:11, 12 Israel nu numai că va cânta laude Domnului, ci își va împlini rolul misionar ce i s-a încredințat pentru Neamuri, rememorând minunatele izbăviri de care i-a făcut parte Domnul și reliefând că Cel care răzbună sângele poporului Său nu a rămas deloc nepăsător în fața suferințelor îndurate de israeliți, că rugăciunile lor nu au rămas fără răspuns.

9:13, 14 Dar condițiile proprii Mileniului nu au sosit încă. Versetele 13 și 14 ne readuc brusc la neîmbietorul prezent! David are în continuare nevoie de îndurarea lui Dumnezeu, care să-l apere de dușman, pentru ca porțile Sionului să răsune iarăși de cântecele de laudă ale psalmistului.

9:15 Apoi el se avântă din nou spre acea zi viitoare când națiunile antisemite vor cădea în groapa pe care au săpat-o evreilor, fiind prinse în latul pe care l-au întins străvechiului popor al lui Dumnezeu. Nu este altceva decât o repetare a istoriei – un alt caz în care Haman este spânzurat pe însăși spânzurătoarea ce i-o ridicase lui Mardoheu!

9:16 Din nou Domnul Se va dovedi că este Cel ce răsplătește după faptă, făcându-i pe cei răi să culeagă ce-au semănat. Dumnezeu nu Se lasă batjocorit. Sensul termenului **„Sela"** este greu de definit, unul din înțelesuri putând fi acela de intensificator (vezi notele de la Psalmul 3).

9:17 Când David spune că **cei răi vor fi aruncați în iad** (în ebraică *Șeol*), el nu limitează sensul cuvântului la starea ființei umane despărțită de trup sau la mormânt. Aici contextul cere neapărat sensul de **iad**. Aceasta este soarta **tuturor națiunilor care Îl uită pe Dumnezeu.**

9:18 La fel de sigur este faptul că **cei nevoiași nu vor fi întotdeauna dați uitării**. Sau cum traduce Knox: „Răbdarea celor apăsați nu va fi în zadar." Toate speranțele lor se vor împlini în acea zi din Mia de ani.

9:19, 20 Gândurile lui David despre acea zi când neprihănirea va domni stârnesc în credincioși un dor fierbinte după împlinirea cât mai grabnică a acestei promisiuni. Și astfel se naște rugăciunea ca Domnul să Se scoale și să zădărnicească planurile omului, judecând națiunile. Stând în prezența Judecătorului Celui Atotputernic, ele își vor da seama, cuprinse de groază, cât de mici și de neputincioși sunt oamenii muritori.

Psalmul 10: Inamicul public numărul unu

Aici psalmistul recurge din nou la tehnica acrostihului, bazat pe a doua jumătate a literelor alfabetului ebraic[13] pentru a-l descrie pe tâlharul cel mai mare. Întrucât acest „Inamic Public Numărul Unu" pare să fie chiar întruparea păcatului, e normal să ne gândim la „Omul păcatului" care se va ridica la începutul perioadei de șapte ani denumită Tribulația sau Marea Strâmtorare. Acest „fiu al pierzării" se va opune și se va ridica mai presus de orice așa-numit dumnezeu sau obiect de închinare. Instalându-se în templul lui Dumnezeu de la Ierusalim, el se va proclama Dumnezeu (2 Tes. 2:3, 4). Cei care vor refuza să i se închine vor suferi sancțiuni economice, prigoane și chiar moartea.

Tăcerea lui Dumnezeu (10:1)

Încă din primele cuvinte ale Psalmului

dăm de întrebarea de care ne lovim cu toții, mai devreme sau mai târziu: **De ce** tace **Domnul** când cei nevinovați suferă iar cei răi domnesc nestingheriți? Tocmai când dăm peste taine de acest fel credința noastră este chemată să ne vină în ajutor, să ne încurajeze să ne punem încrederea în El, chiar atunci când nu înțelegem, și să îndurăm până la capăt.

Rugăciunea celor asupriți (10:2)

În nesuferita lor aroganță, oamenii răi îi hărțuiesc fără încetare pe sfinții neajutorați. Ce ar putea fi mai potrivit pentru ei decât să sufere chiar soarta pe care le-au dorit-o celor neprihăniți?

Profilul inamicului (10:3-11)

10:3, 4 Cel rău obișnuiește să se laude cu lucrurile pe care intenționează să le facă. În goana lui nebună după avuții, el hulește și-L disprețuiește pe Domnul, deoarece oricine se închină în fața aurului Îl respinge pe Dumnezeu. Stilul său de viață este bazat pe principiul atotsuficienței – el n-are nevoie de nimeni! Nici de Dumnezeu nu are nevoie, ci trăiește ca și când Dumnezeu nu ar exista.

10:5, 6 Toate par să-i meargă după voia sa. Face ce face și scapă de necazurile ce se țin scai de restul omenirii. Principiile călăuzitoare pe care le-a stabilit Dumnezeu pentru ai Săi depășesc cu mult standardele celui rău; acesta nu poate înțelege adevărurile spirituale sau principiile divine. El îi ia în batjocură pe dușmanii săi, pentru care are doar cuvinte de dispreț. Nimic nu-i va tulbura liniștea – pare să-și zică el. Cât va trăi pe acest pământ, se va bucura de o existență lipsită de grijuri.

10:7, 8 Ori de câte ori este prin preajmă, te poți aștepta să se învinețească cerul de atâtea sudalme câte rostește acest om. Dacă se întâmplă să nu-l înșele pe cineva, atunci precis îl ocărește pe altcineva! Niciodată nu pare să discute despre vreun lucru constructiv. Numai despre crime și violență vorbește tot timpul. Aidoma gangsterilor, el stă la pândă în locuri ferite, de unde să se năpustească asupra celor nevinovați. Când trec aceștia pe acolo, el îi doboară cu focuri de armă. Întotdeauna e cu ochii în patru, să-i depisteze pe cei naivi și neajutorați.

10:9-11 Ca un leu în vizuina sa, el stă la pândă, gata să se năpustească asupra prăzii. Ca un vânător își ademenește victima în lațul său, pentru a o șantaja, extorca, mitui, înrobi sau omorî. Sărmana victimă este copleșită de frică – doborâtă de forța enormă a criminalului. În disperarea sa, cel atacat crede că Dumnezeu a uitat de el, că privește în altă parte și că niciodată nu va vedea nenorocirea copilului Său.

Strigătul celor credincioși (10:12-18)

10:12, 13 Dar acum a sosit timpul ca Domnul să treacă la acțiune, ridicând mâna și judecându-l pe asupritor, dar arătându-și îndurarea față de cel asuprit. De ce să li se permită forțelor răului să continue nelegiuirea lor și necinstirea lui Dumnezeu? De ce să fie lăsate să prindă curaj, crezând că Dumnezeu nu le va cere niciodată socoteală pentru crimele lor?

10:14, 15 Dar Dumnezeu *vede!* El ține o evidență foarte exactă a tuturor faptelor de nedreptate și fărădelege, pentru ca să poată răsplăti cu vârf și îndesat într-o zi. Deci nu în zadar își încredințează cel neajutorat soarta în mâna lui Dumnezeu. Oare nu S-a dovedit Dumnezeu că este prietenul orfanilor? Domnul va auzi strigătul celui credincios, frângând brațul celui rău și demascând răutatea sa, pedepsindu-l până la ultima fărâmă a nelegiuirii sale.

10:16 Va veni o zi a răzbunării când împărățiile lumii vor deveni împărăția Domnului nostru și a Cristosului Său. Atunci cei răi și națiunile prigonitoare vor fi pierit, cum a prezis profetul Isaia:

Iată, toți cei ce sunt mâniați pe tine vor fi rușinați și dizgrațiați; cei ce se luptă cu tine vor fi de nimic și vor pieri. Îi vei căuta și nu-i vei mai găsi pe cei ce se certau cu tine; vor fi nimiciți, vor fi pierduți cei ce se războiau cu tine. Căci Eu, Domnul Dumnezeul tău, te iau de mâna dreaptă și-ți zic: „Nu te teme de nimic, viermele lui Iacov și rămășița lui Israel; căci Eu îți vin în ajutor" (Is. 41:11-13).

10:17, 18 Putem fi asigurați pe deplin că Domnul va auzi și va răspunde la rugă-

ciunile celor **smeriți**. Le va acorda har în orice încercare prin care trec și Își va pleca urechea spre ei, ca să facă dreptate orfanului și celui asuprit. Va veni ziua, slavă Domnului, când **omul pământului** nu-i va mai asupri pe cei săraci și lipsiți de apărare!

Psalmul 11: De ce să fugi, când poți să te încrezi în Domnul?

Psalmul 11 este un bun antidot pentru știrile cele mai neliniștitoare ce umplu pagina întâi a cotidianelor. Când știrile conțin doar relatări negative, despre războaie, violențe, crime, corupție și tulburări politice, **David** ne amintește că ne putem ridica deasupra împrejurărilor vieții, ațintindu-ne privirile asupra Domnului.

Se pare că atunci când David s-a dus să deschidă ușa de la intrare, i-a dat buzna în casă un oaspete înfrigurat. Fața-i era palidă, ochii erau gata să-i iasă din orbite și buzele-i tremurau de emoție. Printre sughițuri i-a spus lui David despre pericolul ce-l păștea, sfătuindu-l să fugă în munți. Psalmul de față este răspunsul lui David la sfaturile pesimiste ale vizitatorului, ce prevedea numai disperare și descurajare.

11:1-3 Mai întâi David afirmă cu simplitate încrederea sa în Domnul, adăpostul său: „De ce să *fugi*, când poți să te *încrezi* în Domnul?" Apoi îl mustră pe aducătorul de vești rele pentru tentativa acestuia de a-i tulbura pacea. Observați că textul din versetele 1b la 3 conține cuvintele descurajatorului din toate vremurile, care încep cu sintagma: **„Fugi ca o pasăre în munții tăi."** El îi spusese de fapt lui David: „Ești neputincios și neajutorat ca o pasăre. Nu-ți rămâne altceva de făcut decât să fugi. Ucigașii sunt acum la putere. Înarmați până-n dinți, ei sunt gata să-i doboare pe cetățenii cumsecade, ce respectă legile. Ordinea și legalitatea au dispărut iar temeliile societății se clatină. Întrucât așa stau lucrurile, ce speranță mai crezi că poate avea un om neprihănit ca tine?"

11:4-6 Ce speranță? Păi, desigur speranța în Domnul! **Domnul este în templul Său cel sfânt** și nimic nu poate opri împlinirea planurilor Sale! Tronul Său este în cer, neclintit și imuabil, indiferent câte împărății de pe pământ s-ar ridica. Deși nimic nu poate tulbura liniștea și seninătatea lui Dumnezeu, El este totuși preocupat de treburile **fiilor oamenilor**. El nu numai că vede tot ce se întâmplă, dar în permanență emite judecăți de valoare cu privire la cei neprihăniți și la cei răi. Deși Dumnezeu este dragostea nemărginită, **sufletul Său** îi urăște pe oamenii care practică violența, drept care va aduce peste ei un potop de judecată, va îngrămădi cărbuni de foc și pucioasă și-i va lovi cu un val de căldură pustiitoare.

11:7 După cum Dumnezeu îl urăște pe omul violent, tot așa El îl iubește pe cel neprihănit. Dumnezeu Însuși este **neprihănit** și **iubește neprihănirea**. În ultimă instanță, răsplata celor drepți va fi privilegiul de a sta în prezența lui Dumnezeu.

Prin urmare, nu trebuie să ne îngrijorăm când citim titlurile cotidianelor. Valurile de împrejurări nefavorabile pot părea potrivnice nouă în orice clipă, dar iureșul planului irezistibil al lui Dumnezeu va câștiga negreșit biruința în ultimă instanță.

El iese biruitor pretutindeni și toate lucrurile Îi slujesc tăriei Sale;
Faptele Sale toate sunt binecuvântarea întruchipată, cărarea Sa – lumină neumbrită.
Noi nu-L înțelegem, dar pământul și cerul vestesc cum
Dumnezeu domnește suveran de pe tronul Său,
Atoputernic stăpânitor peste toate.

–Autor anonim

Psalmul 12: Cuvintele Oamenilor – și ale lui Dumnezeu

12:1 Declinul general al credincioșiei în rândurile oamenilor, în special în vorbirea lor, evocă rugăciunea din versetul 1:

Doamne, vino în ajutorul meu, că a dispărut pioșenia. Într-o lume decăzută, puține inimi curate au mai rămas (Knox).

12:2 Apoi trei sunt acuzele concrete ce i se aduc generației necredincioase:

Minciunile – Membrii acestei generații sunt vinovați nu doar de forme flagrante de înșelăciune, ci și de așa-zisele „minciuni

nevinovate," de jumătăți de adevăruri, de exagerări și de promisiuni nerespectate.
Linguşiri – Ei se acopăr unii pe alții de complimente nesincere. A elogia pe cineva nu e totuna cu a-l flata. A flata înseamnă a-i atribui virtuți pe care e limpede că nu le posedă. Or, flatările au totdeauna în spate un scop sinistru sau egoist.
„Cu două fețe" – Una gândesc, și alta spun! Asemenea lui Machiavelli, ei practică duplicitatea și intriga.

12:3, 4 Sfinții din toate veacurile au suspinat și au așteptat ca Domnul Însuși să închidă buzele linguşitoare ale celor răi, să imobilizeze limbile celor care se laudă că principiile lor vor prevala, că ei au libertatea de a spune tot ce doresc, indiferent ce cred alții.

12:5, 6 Ca răspuns la gemetele celor **săraci** și **nevoiași, Domnul** promite că Se va ridica și le va „acorda mântuirea după care însetează" (Gelineau). Și ceea ce El a promis va și înfăptui cu siguranță. Promisiunile Lui sunt **curate..., ca argintul încercat în cuptorul pământului, purificat de șapte ori** – cu alte cuvinte, ca cel mai curat **argint** care se cunoaște. În cuvintele lui Dumnezeu nu este nici o viclenie, nici o flatare, nici un cuvânt cu două înțelesuri, nici o eroare. Sunt cuvinte în care putem avea deplină încredere.

12:7 Prin urmare, credinciosul se îndreaptă instinctiv către Domnul, cerându-I ocrotirea în fața actualei generații – ocrotire nu doar de atacurile ei, ci și de orice formă de compromis sau complicitate la faptele ei.

12:8 Ultimul verset este o descriere a „acestei generații" – generația **rea** a celor ce stau mereu la pândă, preamărind **ticăloșenia** și disprețuind virtutea. Este aceeași generație pe care o găsim descrisă cu lux de amănunte în Proverbe 30:11-14:

Este o generație care blestemă pe tatăl său și nu binecuvântează pe mama sa. Este o generație care se crede curată, și totuși nu este spălată de întinăciunea ei. Este o generație ai cărei ochi sunt trufași și care își țin pleoapele sus; o generație ai cărei dinți sunt niște săbii și ai cărei măsele sunt niște cuțite ca să-l mănânce pe cel nenorocit de pe pământ și pe cei lipsiți dintre oameni.

Psalmul 13: Până când?

De patru ori David exclamă cu înfrigurare: „Până când, Doamne?" Urmărit cu îndârjire de inamic (probabil de Saul), **David** se întreba de ce întârzie carul lui Dumnezeu. Oare nu va mai sosi ajutorul sperat, ca să-l scape de groaznicele sale grijuri ce-l striveau sub povara lor?

El se simțea părăsit de Domnul.
Se considera alungat de la îndurarea Domnului.
Trăia momente de cumplită deprimare sufletească, zi de zi.
Suferea umilința de a fi mereu de partea celor înfrânți.

13:1-4 Dumnezeu este chemat să ia notă de strâmtorarea lui David și să-i trimită degrabă ajutor, pentru ca el să poată evita două dezastre. Primul: moartea lui David iar al doilea: prilejul pe care l-ar oferi astfel dușmanului de a jubila. Dacă Domnul nu va interveni îndată ca să-i înviorеze ochii, curând pleoapele i se vor închide pe veci, în moarte. Dacă Iehova nu va produce o întorsătură, dușmanii se vor putea lăuda în curând că au câștigat biruința și că David a fost înfrânt definitiv.

13:5, 6 Acum nu mai este nici o îndoială cu privire la deznodământul situației. Psalmistul crede că răspunsul nu va întârzia să sosească. Punându-și încrederea în **îndurarea** Domnului, el știe că va trăi zilele în care va vedea izbăvirea de asuprirea dușmanului. În anticiparea **salvării** sale, el cântă de bucurie, lăudându-L pe Domnul pentru bunătatea și îndurarea Sa fără de margini.

Psalmul acesta este asemenea feluritelor încercări pe care le trimite Dumnezeu peste noi: începe cu un suspin, dar se sfârșește cu o cântare!

Psalmul 14: Crezul nebunului

14:1 Crezul nebunului este următorul: **„Nu există Dumnezeu."** De fapt, el nu *dorește* să existe un Dumnezeu, ceea ce-l determină să nege existența lui Dumnezeu.

Este o poziție cât se poate de irațională. Mai întâi de toate, cine spune așa are pretenția că este atotștiutor. El spune: „Știu totul. Nu se poate să existe un Dumnezeu în afara hotarelor cunoașterii mele." În al doilea rând, cine spune că nu există Dumnezeu are pretenția că este omniprezent, căci afirmă, de fapt: „Eu sunt prezent simultan peste tot și nu este posibil ca Dumnezeu să existe fără știrea mea." Din nou, această atitudine ignoră minunățiile lui Dumnezeu dezvăluite în creația Sa – imensitatea universului, mișcarea uluitor de precisă a planetelor, minunata calitate a pământului de a susține viața, modul infinit de complex în care a fost conceput trupul uman, fantastica complexitate a creierului uman și extraordinarele proprietăți ale apei și solului.

Să luăm, de pildă, excelenta capacitate a pământului de a susține viața. Henry Bosch a scos în evidență următoarele ipostaze din care reiese designul minunat și infinit de minuțios al operei lui Dumnezeu:

Pământul se rotește în jurul axei sale cu circa 1000 de mile pe oră. Dacă viteza aceasta ar fi doar de 100 de mile pe oră, durata unei zile și nopți ar fi de zece ori mai mare iar planeta noastre ar trece printr-un ciclu alternativ de căldură sfâșietoare și îngheț cumplit. Dar dacă ar fi de dimensiunile planetelor Jupiter, Saturn sau Uranus, gravitația extremă ar face aproape imposibilă orice mișcare a oamenilor. Dacă am fi tot atât de aproape de soare precum este Venus, căldura ar fi insuportabilă; dacă am fi la aceeași depărtare de soare cum este planeta Marte, am fi acoperiți de zăpadă și gheață în fiecare noapte, chiar și în regiunile cele mai calde ale planetei. Dacă oceanele ar avea jumătate din dimensiunea lor actuală, am beneficia doar de o pătrime din căderile de precipitații de care ne bucurăm în prezent. Dacă oceanele ar fi doar cu o pătrime mai mari, precipitațiile anuale ar crește de patru ori, iar pământul ar deveni o mlaștină vastă, cu neputință de a susține viața.

Apa îngheață la 0 grade Celsius. Ar fi un dezastru dacă oceanele ar îngheța la acea temperatură, întrucât atunci gradul de topire în regiunile polare nu s-ar echilibra iar acumulările de gheață nu s-ar topi secole de-a rândul! Pentru a preveni o atare catastrofă, Domnul a pus sare în mare, pentru a-i modifica punctul de îngheț.[14]

Posibilitatea ca toate acestea să fi apărut la întâmplare este atât de infimă încât nici nu merită să fie luată în considerare. De aceea Biblia spune că ateii sunt nebuni (proști). Sunt nebuni pe plan *moral*. Nu se are în vedere aici coeficientul lor de inteligență, ci cel al moralei lor.

Verdictul lui Dumnezeu pentru acești proști este că sunt corupți în ei înșiși și că se poartă abominabil. Există o strânsă corelație între crezul cuiva și conduita sa. Cu cât este mai coborâtă concepția sa despre Dumnezeu, cu atât mai scăzut va fi și nivelul său moral. Fie pe temeiul cauzei, fie al consecinței, ateismul și agnosticismul sunt intrinsec legate de o viață stricată, cum arată și Barnes:

Concepția că nu există Dumnezeu se întemeiază de obicei pe dorința de a trăi o viață destrăbălată sau este îmbrățișată de cei care trăiesc, în realitate, o asemenea viață, cu dorința de a se menține în depravarea lor și de a evita orice teamă cu privire la o răsplată viitoare.[15]

14:2, 3 Când Domnul privește din înălțimea cerurilor să vadă dacă vreunul din descendenții lui Adam se poartă înțelept, căutându-L pe Dumnezeu, ceea ce găsește nu este deloc pe placul Lui. Dacă ar fi lăsat de capul său, omul niciodată nu L-ar căuta pe Dumnezeu. Doar prin înrâurirea Duhului Sfânt pot oamenii ajunge să-și dea seama de nevoia lor de Dumnezeu și de mântuirea Sa.

Pavel citează din primele trei versete ale Psalmului acesta în Romani 3:10-12 pentru a demonstra că păcatul a afectat întreaga omenire și orice părticică a ființei tuturor. Aici în Psalmul 14 David nu se gândește la întreaga omenire, deși descrierea ar fi valabilă. Mai degrabă, el se gândește la cei ce-L tăgăduiesc pe Dumnezeu în contrast cu cei neprihăniți; la infidelii aceștia care s-au îndepărtat de Dumnezeul Cel Adevărat și Viu, căzând în apostazie. Ei sunt corupți din punct de vedere moral. Dumnezeu Însuși nu poate găsi nici unul care să facă binele, nici unul măcar.

14:4 Ignoranța lor este evidențiată de modul în care îi tratează pe oamenii lui Dumnezeu. Dacă și-ar da seama că Dumnezeu îi apără pe cei săraci și pedepsește păcatul, niciodată nu i-ar sfâșia pe credincioși, ca și când aceasta ar fi o acțiune permisă, la ordinea zilei, asemenea consumului pâinii! Dacă ar cunoaște bunătatea și asprimea lui Dumnezeu, nu ar trece prin viață fără să se roage.

14:5, 6 Când Domnul va lua partea celor nevinovați, cei răi vor fi îngroziți. Căci ei întotdeauna și-au bătut joc de cei săraci, ridiculizând credința lor simplă, dar acum vor vedea că Dumnezeul pe care L-au tăgăduit este refugiul copiilor Săi.

14:7 Măreață va fi ziua când Mesia va ieși din Sion pentru a-i izbăvi pe ai Săi! Bucuria lui Israel va fi fără margini, când sfinții evrei ai lui Cristos vor fi pentru totdeauna și definitiv izbăviți din captivitatea lor, în mijlocul Neamurilor care Îl tăgăduiesc pe singurul Dumnezeu.

Psalmul 15: Omul pe care-l alege Dumnezeu

15:1 Individul pe care Dumnezeu îl alege să-I țină companie este tema Psalmului 15. Deși nu se spune efectiv acest lucru în Psalmul 15, calificarea primordială pentru a intra în împărăția lui Dumnezeu este nașterea din nou. Fără naștere din nou nimeni nu poate vedea sau intra în împărăția lui Dumnezeu. Nașterea aceasta din nou sau de sus este experimentată prin har, prin credință și are loc fără nici o legătură cu faptele meritorii pe care le-ar putea face omul.

Luat ca atare, Psalmul pare să implice că mântuirea ar avea o anumită legătură sau ar depinde de caracterul nobil al cuiva, de faptele sale bune. Dar luat în contextul întregii Scripturi, el poate însemna doar un singur lucru: că cel care salvează este genul de credință care are drept rezultat o viață de sfințenie. Asemenea lui Iacov în epistola sa, David spune aici că credința autentică în Domnul va avea drept rezultat acel gen de fapte bune pe care îl descrie Psalmul de față.

Apropo, Psalmul acesta nu-și propune să ne ofere un catalog complet al virtuților cetățeanului Sionului. Portretul este cât se poate de bine conturat, dar nu exhaustiv.

15:2 Mai întâi de toate, cetățeanul Sionului **umblă** în integritate. Omul integru este omul cu o morală sănătoasă. Este un om complet, bine conturat și echilibrat. În al doilea rând, cetățeanul Sionului face ceea ce este drept și bine. El are grijă să-și mențină un cuget curat. El preferă să facă totul pentru a se duce în rai cu o conștiință curată, decât să rămână pe pământ cu una pătată.

Te poți bizui pe un astfel de om să spună adevărul din inimă. Mai bine ar muri decât să spună o minciună. Este un om care se ține de cuvânt. Da al său e da și nu nu!

15:3 El **nu defăimează cu limba lui**. Nu-l vei găsi bârfindu-i pe alții. Vorbirea de rău și bălăcărirea altora nu-și găsește nici un loc pe buzele sale. El își disciplinează limba pentru a-i edifica pe alții, iar nu pentru a-i asasina cu vorba!

El nu-i face rău aproapelui. Nu dorește altceva decât să ajute, să încurajeze și să învețe pe alții. Când aude o bârfă delicioasă despre un prieten al său, o îngroapă imediat! Te poți bizui pe el să nu răspândească ceea ce a auzit.

15:4 Liniile morale de demarcație nu sunt estompate la acest om. El discerne între păcat și neprihănire, între întuneric și lumină, între rău și bine. El disprețuiește un om ticălos în sensul că se împotrivește cu vehemență prin prezența și mărturia sa oricărei răutăți a acestui om. Pe de altă parte, el se identifică pe față cu toți cei din casa credinței, pe care îi aprobă din toată inima.

Dacă a făcut o promisiune, și-o va respecta, chiar dacă acest lucru îl va costa, soldându-se cu o pierdere financiară. De pildă, să spunem că un credincios se învoiește să-și vândă casa pentru suma de 85 000 de dolari. Dar înainte de a semna actele, constată că ar fi putut s-o vândă cu 90 000 de dolari. Întrucât și-a dat cuvântul primului cumpărător, nu va anula contractul inițial.

15:5 Prietenul lui Dumnezeu nu-și împrumută banii cu dobândă, adică unui alt membru al casei lui Dumnezeu. Sub legea lui Moise, un israelit putea să împru-

mute unuia dintre Neamuri cu dobândă (Deut. 23:19, 20) dar i se interzicea să procedeze astfel cu un alt evreu (Ex. 22:25; Lev. 25:35-37).

Dacă evreii aflați sub stăpânirea legii se călăuzeau după acest principiu, cu atât mai mult ar trebui s-o facă creștinii, care trăiesc sub har!

În fine, omul neprihănit nu primește mită împotriva celui nevinovat. El urăște orice încălcare a dreptății și infirmă zicala că „toate au un preț."

Prin urmare, acesta este tipul de persoană care trăiește pentru Dumnezeu în timp și pentru eternitate. Dacă stăm să ne gândim, nici o altă persoană nu s-ar simți bine în prezența lui Dumnezeu!

Psalmul 16: Cristos a înviat!

Cheia înțelegerii Psalmului 16 ne-o dă Fapte 2:25-28, unde Petru citează versetele 8-11a ca având referire la învierea lui Cristos. Să introducem, prin urmare, cheia în broască și să ascultăm cum se roagă scumpul nostru Mântuitor cu puțin timp înainte de moartea Sa.

16:1, 2 Ca Omul desăvârșit, complet dependent de Dumnezeu, Cristos strigă către Cel care este singurul Său refugiu, ca să-L scape. În toți cei treizeci de ani petrecuți pe pământ, Mântuitorul nu numai că L-a recunoscut pe Dumnezeu ca Domn al Său, ci L-a mărturisit cu bucurie, Dumnezeu reținându-I în întregime interesul vieții Sale. Cuvintele: **„Bunătatea mea nu este nimic fără Tine"** nu știrbesc adevărul potrivit căruia în Mântuitorul nostru nu s-a găsit nici un păcat, ci pur și simplu constituie o mărturie mișcătoare că Cristos Și-a găsit toată împlinirea în Dumnezeu (aici textul din NKJV diferă total de versiunea română, n.tr.). Mărturia aceasta se poate compara cu închinarea din Psalmul 73:25: „Pe cine am eu în cer decât pe Tine? Și nu doresc pe altul pe pământ decât pe Tine."

16:3 Locul central pe care L-a ocupat Dumnezeu în viața lui Mesia nu exclude însă adânca considerație pentru **sfinții** din țară. De fapt, cele două laturi sunt vital interconectate: a-L iubi pe Dumnezeu înseamnă a-i iubi pe ai Săi (1 Ioan 5:1, 2). Domnul Isus îi consideră pe sfinții Săi drept nobilii pământului, cei în care El Își găsește toată plăcerea. Ascultați mărturia similară din partea unui sfânt al lui Dumnezeu de demult:

> Din prima zi când am pornit la drum și până în ceasul de față, am fost copleșit peste măsură de haruri, cât poate un muritor și un păcătos să ducă. Am avut părtășie cu cei de un caracter ales de pe pământ și cu toți cei care s-au străduit din răsputeri să-mi arate bunăvoință din pricina Domnului.[16]

16:4 În contrast cu adevărații închinători ai lui Dumnezeu sunt cei ce se închină **altui dumnezeu**. Idolatria aduce întotdeauna o sumedenie de **dureri** în viețile celor care o practică. Poate că una din cele mai mari judecăți ce se abat asupra idolatrilor este faptul că aceștia devin aidoma obiectului închinării lor. Sfântul Fiu al lui Dumnezeu Se desolidarizează de orice părtășie cu **jertfele lor de sânge**. De fapt, El nici nu va pomeni **numele** lor pentru ca nu cumva prin asta să lase să se înțeleagă că i-a tolerat pe ei sau ritualurile lor păgâne.

16:5, 6 Cât privește viața Sa personală, **Domnul** este **partea** Sa de moștenire și **paharul** Său. Domnul este Cel care păzește hotarele **moștenirii** Sale. Gândindu-Se la modul înțelept și minunat în care Tatăl a plănuit fiecare amănunt al vieții Sale, El o compară cu o moșie **plăcută** într-un cadru minunat și cu o **moștenire** alcătuită integral din lucruri **bune**. Dacă trăim în părtășie cu Dumnezeu, și noi putem să-L lăudăm pentru felul în care a rânduit viețile noastre. Când ne plângem, trădăm o lipsă de încredere în înțelepciunea, dragostea și puterea lui Dumnezeu.

16:7 Aici Cristos Îl laudă pe **Domnul** pentru credincioșia cu care L-a călăuzit și **sfătuit** toată viața. Chiar în ceasurile de nesomn, pe când Se ruga și medita la Cuvântul lui Dumnezeu, **inima** Lui Îl instruia. Departe de a fi risipit, acest timp a fost sfințit pentru confortul și binecuvântarea Sa. De câte ori experiența lui Cristos a fost dublată în viețile copiilor lui Dumnezeu!

Căci mulți rapsozi cu har
Dintre acei fii ai luminii
Vor spune despre cele mai măiastre cântări ale lor:
„În ceasurile nopții le-am învățat."
Tot așa, multe imnuri de slavă
Pe care le înălțăm în casa Tatălui
Fost-au întâi șlefuite și intonate
Într-o umilă odaie, departe de lumina soarelui. –*Autor anonim*

Restul versetelor din Psalmul 16 au fost citate de Petru în ziua de Rusalii ca referire la învierea lui Cristos:

Căci David zice despre El: „Eu aveam totdeauna pe Domnul înaintea Mea, pentru că El este la dreapta Mea, ca să nu fiu clătinat. De aceea, mi se bucură inima și Mi se înveselește limba; chiar și trupul Mi Se va odihni în nădejde, căci nu vei lăsa sufletul Meu în Hades, nici nu vei îngădui ca Sfântul Tău să vadă putrezirea. Mi-ai făcut cunoscute căile vieții și Mă vei umple de bucurie în prezența Ta."

Cât despre patriarhul David, să-mi fie îngăduit, fraților, să vă spun fără sfială că a murit și a fost îngropat; iar mormântul lui este în mijlocul nostru până în ziua de azi. Prin urmare, David fiind profet și știind că Dumnezeu îi făgăduise printr-un jurământ că din rodul trupului său, după trup, Îl va ridica pe Cristos să stea pe tronul său, el, prevăzând aceasta, a vorbit despre învierea lui Cristos, că sufletul Său nu va fi lăsat în Hades iar trupul Său nu va vedea putrezirea. Pe acest Isus Dumnezeu L-a înviat, noi toți fiind martorii acestui lucru. Prin urmare, fiind înălțat la dreapta lui Dumnezeu și după ce a primit de la Tatăl promisiunea Duhului Sfânt, a turnat ceea ce vedeți și auziți acum (Fapte 2:25-33).

Observați acum ideile pe care le subliniază Petru din acest pasaj (care nouă aproape sigur ne-ar fi scăpat):

1. David s-a referit la Cristos (v. 25). David nu putea vorbi despre el însuși, întrucât trupul său încă se află într-un mormânt din Ierusalim.
2. Ca profet, psalmistul știa că Dumnezeu Îl va învia pe Cristos înainte ca El să domnească de pe tronul Său.
3. Prin urmare, David a prezis că Dumnezeu nu va îngădui sufletului lui Cristos să rămână în Hades, după cum nu va permite ca trupul lui Cristos să se descompună.
4. Într-adevăr Dumnezeu L-a înviat pe Cristos și ce s-a întâmplat în Ziua de Rusalii a fost rezultatul glorificării Sale la dreapta lui Dumnezeu.

Ținând cont de această introducere, să analizăm acum ultimele versete ale Psalmului 16.

16:8 Mai întâi, Mesia afirmă fără echivoc că El L-a păstrat pe Domnul întotdeuna înaintea Sa. El a trăit pentru Iehova. Niciodată nu a făcut nici un lucru din voință proprie. Totul a fost făcut în ascultare de voia Tatălui Său.

Pentru că El este la dreapta mea, nu mă voi clătina. În Scriptură **dreapta** reprezintă:

Putere (Ps. 89:13)
Siguranță (Ps. 20:6)
Onoare (Ps. 45:9; 110:1)
Plăcere (Ps. 16:11)
Favoare (Ps. 80:17)
Susținere (Ps. 18:35).

Aici **dreapta** se referă la siguranță, la ocrotire.

16:9, 10 Asigurat de grija și ocrotirea necurmată a lui Dumnezeu, Mântuitorul privește viitorul cu încredere. Inima I se bucură. Sufletul Îi este plin de desfătări veșnice iar trupul Său este în siguranță. El știe că Dumnezeu nu-I va lăsa sufletul în Șeol și nu va îngădui ca trupul Său să vadă putrezirea. Cu alte cuvinte, Cristos va fi înviat din morți.

Referirea la Șeol trebuie explicată, întrucât acesta este termenul utilizat în Vechiul Testament pentru „lumea de jos" și pentru a descrie starea detașată de trup a celor care au murit. Este echivalentul termenului grec „Hades" din Noul Testament. Șeol nu indica atât un loc geografic, cât *starea* celor morți – despărțirea personalității de trup. Termenul a fost utilizat pentru a descrie

condiția tuturor celor morți, credincioși sau necredincioși. Pe de altă parte, echivalentul din NT, Hades, se folosește numai în cazul *necredincioșilor*. Șeol era un termen foarte imprecis, nedefinit, care nu transmitea o imagine clară a vieții de dincolo de mormânt. De fapt, exprima mai multă incertitudine, decât cunoștințe certe.

În NT, lucrurile se schimbă radical. Cristos a dus viața și nemurirea la lumină prin evanghelie (2 Tim. 1:10). Astăzi știm că atunci când un necredincios moare, duhul și sufletul lui sunt într-o stare de suferință numită Hades (Luca 16:23), pe când trupul său se duce în mormânt. În schimb, duhul și sufletul credinciosului se duc în prezența lui Cristos, în cer (2 Cor. 5:8; Fil. 1:23), iar trupul lui se duce în mormânt.

Când a spus Mântuitorul: **„Tu nu vei lăsa sufletul meu în Șeol,"** El a dezvăluit cunoștința prealabilă conform căreia Dumnezeu nu va îngădui ca El să rămână în starea despărțită de trup. Deși *a intrat* în Șeol, El nu a rămas acolo.

Dumnezeu nu a permis procesului natural al descompunerii să aibă loc. Printr-un miracol al conservării, trupul fără viață al lui Cristos a fost împiedicat să putrezească, timp de trei zile și trei nopți.

16:11 În ultimului verset al acestui psalm, binecuvântatul nostru Domn Își exprimă deplina încredințare că Dumnezeu Îi va arăta cărarea vieții – cărarea de revenire din moarte la viață. Cărarea aceasta avea să-L ducă, în cele din urmă, în prezența lui Dumnezeu, unde avea să trăiască **bucurii nespuse și desfătări veșnice.**

Psalmul 17: Veșnica enigmă

Când facem ce este rău și suferim pentru acest lucru, propria noastră conștiință ne spune că ne meritâm pedeapsa. Dar cu totul altceva este suferința noastră când nu are nici o legătură cu vreo faptă rea pe care am săvârșit-o! Acest gen de suferință – „suferința din pricina neprihănirii," cum o numește Petru – constituie o enigmă veșnică pentru copilul lui Dumnezeu.

David a cunoscut partea sa de suferință de acest gen. Dar el a și știut ce să facă în situații de suferință din pricina neprihănirii. El a adus cazul său înaintea Judecătorului cel Drept, încrezător că va avea parte de o judecată dreaptă.

Uneori David ni se pare angajat într-un act de autoapărare, un fel de pronunțată justificare, bazată pe un egoism feroce. El pare să strige în gura mare că este neprihănit, integru și ascultător. Ai zice că a atins starea de desăvârșire și totală nepăcătoșenie. Dar în realitate lucrurile stau cu totul altfel. David nu clamează nevinovăția în *toate* domeniile vieții sale, ci doar *în împrejurările de față*. El spune că nu a făcut nici un lucru prin care să fi provocat ostilitatea manifestată în prezent de dușmanii săi.

Am putea parafraza cazul lui David după cum urmează:

17:1, 2 „Doamne, Te rog ascultă pricina mea, deoarece este dreaptă. Pleacă-Ți cu toată luarea aminte urechea la ceea ce spun, deoarece sunt persecutat pe nedrept. În pledoaria mea pentru obținerea dreptății, eu nu ascund nimic, spun lucrurilor pe nume, exact așa cum s-au petrecut, fără înțelesuri ascunse, fără nici o intenție de inducere în eroare. Înaintea tribunalului Tău, Doamne, solicit achitarea mea. **Fie ca ochii Săi** să vadă toate aspectele cauzei mele și să decidă în favoarea dreptății.

17:3-5 „Dacă îmi vei pune inima la încercare, dacă mă vei verifica în întuneric și la lumină – indiferent cât de minuțios mă vei cerceta – vei constata că opoziția nu are nici un motiv temeinic să mă hărțuiască în acest fel. Spun adevărul, nu mint. Cât privește obișnuita răutate a oamenilor, eu am reușit să mă țin departe de violență prin alipirea de **cuvântul** Tău, Biblia. Nu bizuindu-mă pe propriile mele forțe, ci pe poruncile și promisiunile Tale, eu am umblat pe cărările ascultării de Tine. Pașii nu mi-au alunecat. N-am recurs la acte de violență împotriva dușmanilor mei, deși am avut destule șanse s-o fac!

17:6, 7 „Acum Îți încredințez Ție pricina mea. Fac apel către Tine, Doamne, să-mi faci dreptate, încrezător că mă vei auzi și-mi vei răspunde. Tu ești Mântuitorul celor care caută adăpost de dușmanii lor **la dreapta Ta**. Acum alerg la Tine, Doamne; arată-Ți bunătatea Ta cea minunată, în

mod cu totul spectaculos!

17:8-12 „Apără-mă ca pe lumina ochiului Tău – și prin asta înțeleg pupilele ochiului, acoperite de pleoape, de sprâncene, de orbitele osoase și reflexul de a duce imediat mâna la ochi (F.B. Meyer). **Ascunde-mă** la umbra protectoare și plină de afecțiune a aripilor Tale. Atunci voi fi în siguranță de cei răi, care mă jefuiesc de tot ce am și caută să-mi ia însăși viața. După cum bine știi, Doamne, inimile lor îmbuibate sunt incapabile de milă iar din gurile lor se revarsă cele mai îngrozitoare cuvinte cu care se laudă, arătând ce-mi vor face. Se țin aproape de mine, nu mă scapă din vedere. Iată, acum m-au încolțit, m-au hăituit. Ochii lor sunt deja ațintiți la lovitura de grație. Sălbatici ca leul când își caută flămând prada, șireți ca puiul de leu ce stă la pândă după un tufiș, ei sunt gata să se năpustească asupra mea și să mă sfâșie.

17:13, 14 „Doamne, *trebuie* neapărat să-mi vii în ajutor! Înfruntă-i și răstoarnă-i! Cu sabia Ta, scapă-mă din ghearele celor răi care nu au altă preocupare decât ce pot obține de la viața aceasta. Tu le-ai dăruit, pe plan material, mai mult decât le este necesar. Chiar copiii lor au mai mult decât le trebuie – îndeajuns să poată lăsa moștenire pruncilor lor.

17:15 „N-au decât să și le țină pe toate, mie nu-mi pasă! Pe mine mă interesează comorile spirituale, nu cele materiale. Îmi este de ajuns să Te privesc în față ca unul care am fost declarat neprihănit, iar nu ca un păcătos vinovat. **Voi fi satisfăcut când mă voi trezi în asemănarea Ta.**"

E. Bendor Samuel a remarcat că versetul 15 conține toate elementele de la 1 Ioan 3:2:

Satisfacție supremă:	1 Ioan – Ce vom fi nu s-a arătat încă... dar Ps. – **Mă voi sătura.**
O transformare completă:	1 Ioan – Vom fi ca El. Ps. – Mă voi trezi în chipul Tău.
O vedere lărgită:	1 Ioan – Îl vom vedea așa cum este. Ps. – Voi vedea fața Ta.

Vezi și 1 Corinteni 15:51-55 și Apocalipsa 22:4.

Psalmul 18: Puterea care L-a înviat pe Cristos din morți

Ne dăm seama că psalmul acesta se referă la Domnul Isus Cristos din pricina faptului că versetul 49 este citat în Romani 15:9, unde se arată limpede că despre El este vorba.

> De aceea, Te voi lăuda printre neamuri și voi cânta Numele Tău.

Când cercetăm textul mai îndeaproape, constatăm că nu ne-am înșelat. Psalmul se referă, într-adevăr, la Domnul Isus Cristos, descriind plastic moartea Sa, învierea, înălțarea, a doua Sa venire și glorioasa Lui împărăție.

În nici un alt loc din Biblie nu ni se prezintă o relatare mai vie a extraordinarei bătălii ce a avut loc în lumea nevăzută cu prilejul învierii Mântuitorului. Dar despre asta vom mai vorbi.

18:1-3 Cântarea începe cu cuvinte de laudă la adresa **Domnului** pentru că a auzit și a răspuns la rugăciunile preaiubitului Său Fiu. Observați figurile de stil la care recurge autorul pentru a descrie **tăria**, siguranța, securitatea și **mântuirea** ce se găsesc în **Dumnezeu: tăria mea... stânca mea... fortăreața mea... izbăvitorul meu... scutul meu și cornul mântuirii mele, turnul meu cel înalt.**

18:4-6 Moartea se apropie cu repeziciune de Mântuitorul suferind, încolțindu-L. Într-o suită de imagini ce se succed cu repeziciune, El Se descrie pe Sine ca fiind legat cu funii, copleșit treptat de valuri, prins ca într-o mreajă de „legăturile morții," confruntat cu o sumedenie de **laturi** din care nu poate scăpa. Într-o situație atât de disperată, nu I-a mai rămas decât o singură resursă: rugăciunea către **Dumnezeu**. Cristos nu a cerut să fie izbăvit *de* moarte – adică scutit de ea, deoarece exact pentru scopul acesta venise în lume (Ioan 12:27). Tot ce a cerut El a fost să fie izbăvit *din* moarte. „Care, în zilele petrecute în trupul Său, după ce a oferit cereri și rugăminți către Cel care era în stare să-L salveze din moarte, cu strigăte

puternice şi cu lacrimi..." (Ev. 5:7, JND).

În cumplita Sa **strâmtorare**, Cristos a avut asigurarea deplină că rugăciunea Sa a fost auzită şi ascultată. Restul Psalmului ne arată cum strigătele pline de patos rostite în grădina Ghetsimane şi pe Golgota au mobilizat toate forţele Atotputerniciei în folosul Său. „Glasul este subţire şi solitar," scrie F. B. Meyer, „dar răspunsul zguduie creaţiunea."

18:7-15 Când ajungem la versetele 7-19, avem impresia că a izbucnit războiul. Or, tocmai asta a avut loc la învierea lui Cristos. Bătălia s-a dat între Dumnezeu şi oştile iadului. Satan şi toţi demonii săi au tăbărât în jurul mormântului de la periferia Ierusalimului, hotărâţi să împiedice cu orice preţ învierea Domnului Cristos. Asta pentru ca dacă Domnul învia (cum, desigur, a şi înviat!), din punctul de vedere al Satanei, toate succesele obţinute prin răstignirea Fiului lui Dumnezeu ar fi fost total pierdute. Drept care, aceste oşti s-au postat la mormântul sigilat al Mântuitorului.

Dar apoi Dumnezeu S-a coborât din ceruri cu cea mai mare etalare de forţă pe care a cunoscut-o vreodată lumea. Ulterior apostolul Pavel a descris-o în cuvintele: „lucrarea nemărginitei mărimi a puterii Sale pe care a desfăşurat-o în Cristos când L-a înviat dintre cei morţi" (Ef. 1:19, 20). Mai mare decât forţa ce a creat universul, mai mare decât tăria care a izbăvit Israelul din Egipt, puterea învierii pe care a utilizat-o Dumnezeu în cazul lui Cristos a alungat oştirile de principalităţi, puteri şi duhuri rele în acea primă dimineaţă de Paşte.

La apropierea lui Dumnezeu, **pământul** s-a cutremurat. Mânia Sa este cumplită, înfăţişată prin **fumul** care-I iese din **nări**, prin focul dogorâtor ce se revarsă în şuvoaie din **gura Sa** şi prin cărbunii aprinşi ce se rostogolesc peste duşmanii Săi. Coborându-Se, călare pe un nor sub chipul unui heruvim, lumea este zguduită de o furtună violentă de **întuneric**, tunete, **fulgere** şi **grindină**, toate năpustindu-se asupra duşmanului în cadrul unui atac mai puternic decât orice bombă. Ca în cazul traversării Mării Roşii, apele mării şi ale râurilor se dau înapoi îngrozite de mânia Celui Atotputernic.

18:16-19 În imagini de un simbolism izbitor, Dumnezeu zdrobeşte, răneşte, sfărâmă şi schilodeşte duşmanul, până când acesta se retrage, învins definitiv. Apoi Dumnezeu Se coboară şi-L ridică pe Cristos din mormântul încă sigilat. Aleluia! Cristos a înviat! Nu numai că Dumnezeu Îl învie din morţi, dar Îi şi asigură o înălţare triumfătoare prin domeniul vrăjmaşului, proslăvindu-L la dreapta Sa. Astfel, după cum se exprimă Pavel, „După ce a dezarmat principalităţile şi puterile, le-a făcut de ruşine în public, triumfând asupra lor" (Col. 2:15).

18:20-30 Aici avem raţiunea sau mistica Învierii. A existat o anumită necesitate morală pentru ca Dumnezeu să-L învie pe Domnul Isus. Această necesitate a izvorât din viaţa fără de păcat, lipsită de orice pată a lui Cristos, precum şi din devotamentul Său neabătut faţă de voia Tatălui Său, şi din perfecţiunea lucrării Sale de pe crucea Calvarului. Toate atributele neprihănite ale lui Dumnezeu cereau ca El să-L scoată pe Mântuitor din mormânt, înviindu-L în puterea unei vieţi fără de sfârşit. Asta se înţelege prin maiestuoasa rostire: „Cristos a fost înviat din morţi prin gloria Tatălui" (Ro. 6:4). Gloriosul caracter al lui Dumnezeu a făcut ca Învierea să fie o necesitate morală, răsplata neprihănirii personale desăvârşite a lui Cristos.

Deşi David este cel care a scris versetele 20-30, ele nu se aplică întru totul la el. Mai degrabă, el a vorbit profetic prin inspiraţia Duhului Sfânt despre Cel care avea să fie deopotrivă Fiul şi Domnul său (Mat. 22:41-46).

18:31-42 Aceste versete descriu a Doua Venire a lui Cristos. El va veni din cer „cu îngerii puterii Lui, într-o flacără de foc, răzbunându-Se împotriva celor care nu-L cunosc pe Dumnezeu şi pe cei care nu ascultă de Evanghelia Domnului nostru Isus Cristos" (2 Tes. 1:7, 8). El va fi „îmbrăcat cu o mantie muiată în sânge... Din gura Lui iese o sabie ascuţită, ca să lovească neamurile... şi va călca în picioare teascul vinului mâniei aprinse a lui Dumnezeu Cel Atotputernic" (Apo. 19:13, 15).

Cristos este înfățișat aici, în principal, ca un războinic. Acest text este în deplin acord cu alte versete din Scriptură care ne învață că atunci când va reveni pe pământ, va veni mai întâi de toate „ca să execute judecata împotriva tuturor, să-i condamne pe toți cei nelegiuiți de toate faptele lor nelegiuite pe care le-au săvârșit în mod nelegiuit și de toate cuvintele aspre pe care păcătoșii nelegiuiți le-au rostit împotriva Lui" (Iuda 15).

După ce va fi fost echipat pentru război de către **Dumnezeu** Tatăl (v. 31-37), Cristos îi va urmări și-i va distruge cu desăvârșire pe **dușmanii** Săi (v. 37-42).

18:43-45 După zdrobirea dușmanilor Săi, Cristos Își va întemeia împărăția pe pământ și va domni ca Rege al regilor și Domn al domnilor. Apoi El este **căpetenia** tuturor națiunilor de pe pământ. Atât Israelul răscumpărat, cât și Neamurile răscumpărate vor sluji, supuse, dregătoriei neprihănite a Cristosului glorificat. **Străinii** vor mima ascultarea.

18:46-50 Psalmul se încheie cum a început: cu un imn de laudă la adresa lui **Dumnezeu** pentru minunata îndreptățire și răzbunare a Domnului Isus. El a dăruit regelui Său multe biruințe și Și-a arătat îndurarea față de unsul Său, față de Fiul Său.

Având în vedere ce a făcut, și noi trebuie să-L preamărim între Neamuri, să cântăm laude Numelui Său.

Psalmul 19: Cele două cărți ale lui Dumnezeu

19:1, 2 „Cerurile declară slava lui Dumnezeu, întinderea lor vestește lucrarea mâinilor Sale." Și ce minunat este conținutul acestei vestiri! Gândiți-vă, înainte de toate, ce vor spune acestea despre imensitatea universului! Dacă am călători cu viteza luminii – de 300.000 km pe *secundă* sau aproximativ șase bilioane de mile pe *an* – ne-ar trebui zece miliarde de *ani* ca să ajungem în punctul cel mai îndepărtat ce poate fi observat de un telescop. Dar și atunci tot am fi departe de spațiul cosmic. De fapt, în prezent astronomii cred că spațiul cosmic nu are limite! Pământul nostru nu este decât o fărâmă mică de tot în imensitatea spațiului cosmic!

Gândiți-vă apoi la numărul de stele și alți aștri cerești. Cu ochiul liber nu vedem decât circa cinci mii de stele. Cu un telescop de dimensiuni mici vedem cam două milioane. Dar cu telescopul Palomar putem vedea miliarde de *galaxii*, nu doar stele individuale!

Apoi gândiți-vă la distanțele dintre corpurile cerești și pământ precum și la distanțele dintre ele. Cineva a imaginat aceste distanțe în felul următor: dacă ar costa un cent ca să parcurgi 1000 de mile, o călătorie până la lună ar costa $2,38, o călătorie până la soare ar costa $930, dar o călătorie până la *cea mai apropiată* stea ar costa 260 de milioane de dolari!

Unei raze de lumină de la cea mai îndepărtată dintre stelele ce se pot vedea îi trebuie zece miliarde de ani să ajungă până la pământ. Prin urmare, când privim în spațiul cosmic, privim de fapt în trecut. De pildă, noi nu vedem galaxia Andromeda unde se află ea în prezent, ci unde era în urmă cu două milioane de ani!

Deși stelele ni se par nou destul de aglomerate pe bolta cerească, în realitate distanțele dintre ele sunt atât de mari încât au fost comparate cu niște nave cosmice iluminate, cu o distanță de un milion de mile între ele, plutind pe o mare pustie.

Dacă creația este atât de măreață, cu cât mai măreț este Creatorul! Zi și noapte cerurile vestesc măreția puterii și înțelepciunii Sale. Bolta cerească proclamă fără încetare minunăția lucrării mâinilor Sale. (În accepțiunea biblică, termenul „întinderea lor" sau „firmament" se referă la întinderea cerurilor.) După cum s-a exprimat Isaac Watts, „Natura, ca un tom deschis, de-a pururea vestește slava Sa."

19:3, 4a Fără grai, fără cuvinte, fără nici o voce audibilă, și totuși predica stelelor **străbate tot pământul**, glasul lor răspândindu-se **până la marginile lumii.** Doar privind în sus către ceruri omul poate ști că există Dumnezeu, putând percepe eterna Sa putere (Ro. 1:20). Terifiantele dimensiuni și complexitatea universului confirmă observația Lordului Kelvin, potrivit căreia „dacă vei gândi suficient de asiduu, vei fi obligat de știință să crezi în

Dumnezeu." Iar Kant a scris:

Este imposibil să contemplăm țesătura lumii fără să recunoaștem admirabila ordine sub care este dispusă și manifestarea certă a măinii lui Dumnezeu în perfecțiunea corelațiilor ei. Rațiunea, care a considerat și admirat cândva atâta frumusețe și perfecțiune, resimte o justificată indignare față de nebunia și nerușinarea celor care îndrăznesc să atribuie toate acestea purei întâmplări sau unui accident fortuit. Fără îndoială, cea mai Înaltă înțelepciune a conceput planul iar puterea Infinită l-a dus la îndeplinire.[18]

19:4b-6 Psalmistul vede bolta cerească ca un cort uriaș pe care Dumnezeu l-a pregătit **soarelui**. Când soarele răsare dis-de-dimineață, este ca **un mire ce iese din odaia sa de nuntă**. Soarele se deplasează pe bolta cerească asemenea unui om puternic, care aleargă cu bucurie în cursa sa. Cursa începe în răsărit pentru ca apoi, la capătul drumului să sfârșească prin a apune de cealaltă parte a orizontului. Noi știm, desigur, că în realitate soarele nu răsare și nu apune, ci pământul se deplasează în relație cu soarele, creând o iluzie. Dar în pasajele poetice, Biblia adesea recurge la limbajul aparențelor umane, cum procedăm și noi în vorbirea de toate zilele. Nimic nu este ascuns de căldura soarelui, care se bucură de expunere universală, pătrunzând în cele mai ascunse colțuri ale lumii.

19:7-9 Dar creația nu este decât *unul* din volumele prin care ni se descoperă Dumnezeu. Versetul 7 ne prezintă Volumul Doi al revelației lui Dumnezeu – **„legea Domnului."** Ambele volume Îl slăvesc pe Dumnezeu și îi inspiră pe oamenii cu scaun la cap să se închine lui Dumnezeu. Puțini comentatori ai Psalmilor au putut rezista să nu citeze faimosul dicton al lui Kant:

Cerul înstelat de deasupra mea și legea morală din lăuntrul meu sunt două lucruri care îmi umplu sufletul de o admirație și reverență nespus de mari.[19]

Dar există o diferență între cele două cărți ale lui Dumnezeu. Creația ni-L descoperă pe Dumnezeu Cel Tare, Dumnezeul Puterii. Dar Cuvântul Său ni-L revelează ca pe Cel care încheie un legământ cu poporul Său, stabilește o relație. *Lucrările* lui Dumnezeu ne dezvăluie cunoștința și puterea Sa, dar *Cuvântul* Său ne descoperă dragostea și harul Său. Adevărul științific poate stimula intelectul nostru, dar adevărul spiritual ne convinge și ne mustră inima și conștiința noastră!

În elogiul său la adresa Cuvântului lui Dumnezeu, David îl descrie nu numai ca pe **legea Domnului**, ci și ca pe **mărturia Domnului, legile Domnului, porunca Domnului, frica de Domnul** și **judecățile Domnului.** Psalmistul îi atribuie Cuvântului lui Dumnezeu opt calități excelente. El este perfect, sigur, drept, curat, pur, trainic, adevărat și neprihănit. Apoi el enumeră cinci din lucrările sale minunate: el convertește sufletul, îi face pe cei simpli înțelepți, îmbucură inima, luminează ochii și îl povățuiește pe slujitorul lui Dumnezeu.

19:10 Valorile Cuvântului lui Dumnezeu nu se pot calcula în termenii **aurului**. Dar el are totuși un lucru în comun cu aurul: cine dorește să se înfrupte din comorile sale va trebui să sape pentru a-l descoperi. Multe bogății inimaginabil de mari sunt ascunse pe paginile Cărții lui Dumnezeu, și interesele noastre supreme vor fi servite pe deplin când vom căuta cu stăruință aceste comori.

Slava lui Dumnezeu stă în ascunderea lucrurilor,
Dar slava împăraților stă în cercetarea lucrurilor (Pro. 25:2).

Pot afirma cu certitudine că nici un căutător de minerale și metale prețioase nu este mai încântat când găsește aur, decât sunt eu când găsesc aceste mărgăritare, aceste comori spirituale în Biblie! Oricât de mult mi-ar plăcea mierea, gustul ei nu este nici pe departe atât de dulce cât este Cuvântul cel bun al lui Dumnezeu! Cuvintele nu pot exprima îmbogățirea, înnobilarea și satisfacția pe care le-am găsit în Biblia mea!

Cartea asta veche îmi este călăuză;
Mi-e prieten de nădejde.
Îmi va lumina și călăuzi pașii.
Și cu fiecare făgăduință ce o descopăr
Sunt mai mângâiat, mai luminat în mintea mea,
Citind Cuvântul în fiecare zi și împlinindu-l. –*Edmund Pillifant*

Apropo, găsesc deosebit de expresivă sintagma: **„mai dulci decât mierea, decât picurul din faguri."** Cea mai curată miere este cea care picură din fagur, nu cea care este presată.

19:11 Mai mult, prin ele slujitorul Tău este povățuit. Prin Scripturi credinciosul este învățat să se împotrivească diavolului, să fugă de ispită, să urască păcatul și să evite orice lucru care pare a fi rău. În ascultarea de preceptele Cuvântului, creștinul găsește împlinirea adevărată a vieții. Pe plan spiritual, fizic și mental, el se bucură de cea mai frumoasă și mai bună viață de care poate avea parte! Pe deasupra la toate acestea, el acumulează **răsplata** care-i va fi dăruită la Scaunul de Judecată al lui Cristos. „Evlavia este de folos pentru toate lucrurile, având promisiunea vieții care este acum și a celei viitoare" (1 Tim. 4:8).

19:12 Dar când ne gândim cât de sfântă, dreaptă și desăvârșită este legea Domnului, ne dăm seama ce slăbănogi suntem, ce eșecuri suferim și atunci exclamăm împreună cu David: **„Cine poate să-și înțeleagă greșelile:"** Barnes scrie:

> Având în vedere cât de curată, cât de sfântă și cât de strictă este această lege în cerințele sale – afirmându-și jurisdicția asupra gândurilor, cuvintelor și întregii vieți – cine poate să-și aducă aminte de câte ori s-a îndepărtat de la o asemenea lege? Un sentiment oarecum similar se regăsește în Psalmul 119:96: „Am văzut sfârșitul întregii perfecțiuni; porunca Ta este extrem de cuprinzătoare."[20]

Pe măsură ce Scripturile ne expun, arătându-ne așa cum suntem, convingându-ne de păcate de care anterior nu fuseserăm conștienți, suntem îndemnați să cerem iertare în rugăciune pentru **greșeli secrete** – pentru abateri de care nici noi, nici alții nu am fost conștienți, deși Dumnezeu desigur le-a cunoscut prea bine. Păcatul este păcat, chiar dacă nu suntem conștienți de el. Prin urmare, mărturisirea noastră trebuie să cuprindă întotdeauna și păcatele ascunse.

19:13 Dar psalmul acesta ne învață să ne rugăm nu numai pentru curățirea de păcate necunoscute, dar și păzirea de păcatul mândriei, izvorât din îngâmfare și încrederea în noi înșine. Mândria a fost păcatul din care s-au născut toate celelalte păcate în univers. Mândria este cea care l-a condus inițial pe Lucifer la răzvrătire împotriva lui Dumnezeu. Mai mult decât orice, psalmistul s-a temut de stăpânirea unor astfel de păcate ale mândriei în viața sa. Dacă va putea scăpa de stăpânirea lor, scrie el, atunci va fi nevinovat de un păcat mare – concret, de marele păcat al îndepărtării de Dumnezeu și al răzvrătirii împotriva Lui.

19:14 Elogiul s-a încheiat. David a preamărit cartea creației și cartea revelației. Acum el înalță o rugăciune de încheiere, pentru ca cuvintele și meditația lui să fie bine primite de Domnul, tăria (textual: „Stânca") și Răscumpărătorul său. Când Dumnezeu este înfățișat ca o stâncă, această figură de stil are menirea de a sugera **tărie**, siguranță și mântuire. Ca Răscumpărător al nostru, Dumnezeu în Cristos este Cel care ne răscumpără din păcat, din robie și din rușine.

Psalmul 20:
Numele Dumnezeului lui Iacob

Națiunea este în prag de război. Înainte de a-și conduce trupele în luptă, Regele **David** a venit să aducă jertfe. O mulțime de supuși loiali s-au prezentat să-i ureze succes. În versetele 1-5 îi auzim rugându-se ca Domnul să-l apere pe rege și să-i dea izbândă. Încurajat de rugăciunile poporului său, regele își exprimă încrederea că Iehova va interveni în favoarea sa (v. 6). Încrederea sa se răsfrânge asupra poporului, care se roagă acum cu asigurarea că Dumnezeu va aduce izbăvire (v. 7-9).

Rugăciunea poporului (20:1-5)

20:1 În ajunul bătăliei poporul se îndreaptă spre Domnul, rugându-L să răspundă la rugăciunea regelui și să-i întoarcă înapoi pe dușmani, aducând peste ei o zdrobitoare înfrângere. Când oamenii strigă: **„Să te ocrotească numele Dumnezeului lui Iacov,"** aceste cuvinte ne amintesc că numele lui Dumnezeu reprezintă Însăși Persoana Sa. De trei ori în acest psalm găsim referiri la acest nume minunat:

Să te ocrotească numele Dumnezeului lui Iacov (v. 1).
În numele Dumnezeului nostru vom fluturа steagurile noastre (v. 5).
Ne vom aduce aminte de numele Domnului Dumnezeului nostru (v. 7).

Williams dispune aceste referiri sub forma unor aliterații reușite:

The Defending Name.
The Displayed Name.
The Delivering Name.

(Numele apărător.
Numele desfășurat.
Numele izbăvitor.)

20:2 Este precizată sursa ajutorului cerut. Lăcașul de închinăciune din Sion a fost locuința lui Dumnezeu pe pământ. Prin urmare, a fost normal ca israeliții să se aștepte să primească ajutor și sprijin din lăcașul de închinăciune din Sion.

20:3 Credincioșia și ascultarea de care a dat dovadă regele, prin faptul că a adus ofrande și jertfe de ardere de tot, sunt prezentate ca motiv special pentru care Domul se cuvine să-și aducă aminte de el, cu bunăvoința Sa.

20:4, 5 Regele dorea ca Domnul să încununeze planurile sale și scopul său cu succes. Aici supușii săi se roagă ca într-adevăr acesta să fie deznodământul bătăliei. Ei deja se gândesc la marea sărbătoare pe care o vor organiza după victoria militară, întâmpinând cu strigăte de bucurie vestea biruinței, cu steagurile fluturând în vânt, aducând și ele omagiu numelui lui Dumnezeu.

Se ridică întrebarea dacă cuvintele **„Domnul să împlinească toate cererile tale"** sunt rostite de popor, de preot sau de rege. În orice caz, este o rugăciune demnă.

Răspunsul Regelui (20:6)

Îmbărbătat de interesul manifestat de popor, prin rugăciunile sale, regele se bucură în încredințarea că Domnul va trimite într-adevăr tot ajutorul necesar din cerurile sfințeniei Sale și va interveni cu minunata etalare a nemărginitei Sale puteri.

Rugăciunea plină de încredere a poporului (20:7-9)

20:7, 8 Această încredere este contagioasă. Oamenii aceștia plini de cucernicie, inspirați de asigurarea pe care o văd în liderul lor, nu mai sunt impresionați de forța militară a dușmanului. Acesta n-are decât să se laude cu carele sale de război aparent invulnerabile și cu caii încercați în luptă. Israel se va lăuda cu numele Domnului! Mai bine este să te încrezi în El, decât în arsenalele cele mai puternice! La o privire a Domnului, chiar și cele mai puternice oștiri vor cădea răpuse la pământ! Dar cei care sunt de partea Domnului vor rămâne în picioare chiar și după ce se va fi termina războiul.

20:9 Având pacea minții, oamenii Îl roagă din nou pe Domnul să-i dăruiască regelui biruință, răspunzând la rugăciunile ce I-au fost aduse pentru izbăvire.

Aplicația

Aplicația istorică a acestui psalm o găsim în înfrângerea de către David a amoniților și a sirienilor (2 Sam. 10:14-19).

Dar Psalmul mai poate fi aplicat și la Domnul Isus, ca o rugăciune pentru învierea Sa. Credincioșii Săi se roagă ca Dumnezeu să-Și arate deplina satisfacție pentru jertfa lui Cristos de la Calvar înviindu-L din morți. Angajându-Se în luptă cu Satan și cu oștirile sale, Mesia este sigur de rezultatul luptei. Psalmul 20 anticipează bucuria fără margini din dimineața Învierii.

Psalmul acesta se poate aplica și la misionarii care pătrund în teritoriul Satanei sau la orice creștin care se luptă să câștige teren nou pentru Domnul.

Psalmul 21: Mulțumiri pentru izbândă

Există o legătură strânsă între psalmul acesta și cel precedent. Acolo i-am auzit pe supușii regelui rugându-se ca regele să aibă parte de izbândă, în lupta cu inamicul. Aici rugăciunea a fost ascultată și aceeași oameni rememorează izbânda pe care a dăruit-o Domnul. Mai întâi, ei trec în revistă modul palpitant în care Dumnezeu a dat izbândă (v. 1-7). Apoi anticipează subjugarea finală a tuturor vrăjmașilor regelui (v. 8-12). În cele din urmă, ei preamăresc tăria și puterea lui Iehova (v. 13).

Sentimentul electrizant al biruinței (21:1-7)

21:1-4 Regele se bucură pentru felul în care Domnul Și-a descoperit tăria în bătălia ce a avut loc. Este prea plin de sentimente înalte de recunoștință când se gândește la intervenția lui Iehova la timpul potrivit. Dumnezeu i-a dăruit victoria pe care o dorise, izbânda pentru care se rugase. Iehova i-a ieșit în întâmpinare cu binecuvântări de triumf și prosperitate. Cel Preaînalt i-a așezat pe cap o cunună de aur curat. Drept răspuns la cererea regelui ca Dumnezeu să-l păzească, Domnul i-a dăruit viață – da, viață îndelungată, pe veci de veci. Această sintagmă se referă probabil și la David, care a fost binecuvântat cu zile multe, dar în primul rând se referă la viața nesfârșită a lui Mesia Cel Înviat.

21:5-7 Pasajul acesta capătă o frumusețe și mai mare când realizăm că se referă la Domnul Isus Cristos. Ajutorul și mântuirea pe care le-a adus Dumnezeu au conferit mare cinste numelui Său. Înviindu-L din morți și așezându-L la dreapta Sa, Dumnezeu L-a încununat cu slavă și cinste (Ev. 2:9). Da, Domnul L-a binecuvântat nespus de mult, pe veci de veci, făcându-L o binecuvântare pentru toată lumea! Așezat în locul cel mai înalt de cinste, Cristos este umplut de bucurie în prezența Tatălui Său. Tocmai încrederea Sa neclătinată în Domnul este aceea care L-a dus la acest loc de onoare. Și îndurarea Celui Preaînalt este cea care va asigura veșnica Sa preamărire.

Pierzarea dușmanilor Regelui (21:8-12)

21:8-10 În acest punct poporul se adresează direct regelui. (În secțiunea precedentă oamenii se adresaseră Domnului.) Dacă îi atribuim regelui identitatea lui Mesia, înseamnă că fragmentul descrie pierzarea dușmanilor lui Cristos cu prilejul celei de-a doua veniri a Sa.

Dreapta Sa îi va scoate la iveală pe toți dușmanii Săi. Nici unul din cei care-L urăsc nu va scăpa. Instrumentul distrugerii lor va fi focul. El va fi descoperit din cer „cu îngerii puterii Lui, într-o flacără de foc, răzbunându-Se împotriva celor care nu-L cunosc pe Dumnezeu și pe cei care nu ascultă de Evanghelia Domnului nostru Isus Cristos" (2 Tes. 1:7, 8). De asemenea El îi va distruge și pe descendenții acestora de pe fața pământului, și pe urmașii lor de pe pământ.

21:11, 12 Complotul de a-L opri pe Cristos să-Și preia frânele guvernării Sale universale (descris și în Ps. 2:2, 3) va eșua lamentabil. Rebelii se vor retrage îngroziți, când Dumnezeu îi va lovi năprasnic!

Lăudați pe Domnul! (21:13)

În strofa de încheiere, Domnul este preamărit pentru modul în care Și-a revelat tăria. Cântece de laudă izbucnesc pentru că Dumnezeu Și-a dezvăluit puterea, scăpându-i pe ai Săi și înfrângându-i pe toți dușmanii Săi. Este cântarea rămășiței Israelului, care se roagă pentru preamărirea lui Mesia, ca El să fie recunoscut, în sfârșit, ca Domn al domnilor și Rege al regilor.

Psalmul 22:
Cristos în suferință și în glorie

Părăsit! Mai degrabă Dumnezeu Se putea
separa de esența Sa;
Iar păcatele lui Adam s-au interpus între
neprihănitul Fiu și Tatăl;
Da, dintr-odată, strigătul de orfan al lui
Emanuel a zguduit întregul univers –
S-a ridicat singur, fără ecou, „Dumnezeul
Meu, sunt părăsit!"
S-a înălțat de pe buzele Lui sfinte,
în mijlocul creațiunii Sale pierdute
Pentru ca nici un credincios să nu mai trebuiască
să rostească vreodată acele cuvinte
dezolante.

–Elizabeth Barrett Browning

22:1, 2 Apropie-te de acest Psalm cu toată solemnitatea și reverența, deoarece nu ai stat probabil niciodată pe un teren mai sfânt. Ai ajuns la Golgota, unde Bunul Păstor Își dă viața pentru oi. Preț de trei ore pământul a fost învăluit într-un întuneric adânc. Acum „strigătul de orfan al lui Emanuel" străbate întregul univers: **„Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, de ce M-ai părăsit?"**

Îndărătul pătrunzătoarei întrebări stă cumplita realitate – Mântuitorul suferind *realmente* a fost, total și efectiv, **părăsit** de **Dumnezeu**. Eternul Fiu, ce fusese dintotdeauna desfătarea Tatălui Său, era acum abandonat! Omul Desăvârșit, care făcuse fără greș voia lui Dumnezeu, a trăit acum groaznica și dezolanta realitate de a fi despărțit de Dumnezeu!

Îndată se naște întrebarea: „De ce?" De ce a trebuit să sufere Fiul lui Dumnezeu, cel fără păcat, toată concentrația ororii iadului veșnic, în acele nesfârșite trei ceasuri de întuneric? Scriptura ne dă răspunsul. Mai întâi, Dumnezeu este sfânt, neprihănit și drept, ceea ce înseamnă că trebuie să pedepsească păcatul oriunde îl întâlnește. A trece cu vederea păcatul sau a-l tolera Îi este cu neputință lui Dumnezeu. Asta ne conduce la al doilea punct. Deși Domnul Isus nu a avut nici un păcat propriu, El a luat asupra Sa păcatele noastre. El Și-a asumat de bună voie responsabilitatea de a achita plata tuturor fărădelegilor noastre. Datoria ce trebuia plătită de noi a fost trecută în contul Său, El devenind de bună voie garanția, gajul pentru această datorie. Dar în acest punct ce putea face Dumnezeu? Toate atributele neprihănirii Sale cereau pedepsirea păcatului. Însă acum El privește jos pe pământ și-L vede pe singurul Său fiu născut, care s-a făcut țap ispășitor pentru alții. Fiul iubirii Sale a devenit purtătorul păcatului nostru. Prin urmare, ce va face Dumnezeu când va vedea păcatele noastre așezate asupra preaiubitului Său Fiu?

Nici o clipă nu a existat nici cea mai mică îndoială cu privire la ce va face Dumnezeu! El a declanșat fără ezitare toată furia mâniei Sale neprihănite asupra propriului Său Fiu preaiubit. Șuvoiul înfiorător al judecății divine s-a revărsat peste Victima nevinovată. Din pricina noastră, de dragul nostru, Cristos a fost **părăsit** de **Dumnezeu**, pentru ca noi să nu mai trebuiască să fim *niciodată* părăsiți.

Astfel, când citim despre profunda, cumplita suferință a lui Cristos, întotdeauna trebuie să ne aducem aminte că El a suportat-o în întregime pentru noi, de dragul nostru. Fiecare propoziție ar trebui s-o punctăm, adăugând: *pentru mine*. El a fost părăsit – *pentru mine*. Când Îl aud strigând: **„De ce stai departe de a Mă ajuta, de cuvintele geamătului Meu?"** Eu știu că și aceasta a fost pentru *mine*. Și tot pentru mine au rămas cerurile tăcute în fața Lui, zi și **noapte**.

22:3 Într-o privință, Mântuitorul Și-a explicat părăsirea în cuvintele: **„Dar Tu ești sfânt, Cel care locuiești în mijlocul laudelor lui Israel."** Dragostea lui Dumnezeu cerea ca plata păcatului să fie achitată. Dragostea lui Dumnezeu a asigurat ceea ce cerea sfințenia Sa. El L-a trimis pe Fiul Său ca jertfă înlocuitoare. Acum „aspra justiție nu mai are ce să ceară iar îndurarea poate să-și reverse belșugul."

22:4, 5 Dar ia să ascultăm din nou! Mântuitorul încă Îi vorbește Tatălui Său, amintindu-I că patriarhii niciodată n-au fost părăsiți. Strigătele lor de ajutor, rostite dintr-o inimă credincioasă, n-au rămas niciodată fără răspuns. Nici o singură dată măcar nu au fost ei dezamăgiți, când **au strigat** după izbăvire. În pofida păcatului lor și a abaterilor lor, Dumnezeu nu a avut niciodată de gând să-i părăsească. Asta pentru că sentința *aceea* I-a fost rezervată Mielului fără pată al lui Dumnezeu!

22:6, 7 Nu numai că El a fost părăsit de Dumnezeu, dar a fost și **disprețuit** și respins de popor. Pentru creaturile cărora mâinile Lui le-au dat formă Cristos nu era nici măcar un **om**, ci doar un **vierme**. El a cunoscut amărăciunea batjocurilor și respingerii manifestate chiar de cei pe care venise să-i mântuiască. Chiar pe când atârna pe cruce, gloata L-a ridiculizat și L-a batjocorit pe Eternul Iubitor al sufletelor lor! Oricât de incredibil ni s-ar părea, oamenii aceștia au cântat o cântare de

batjocură în care au râs de aparenta Sa neputință și de prezumtiva zădărnicie de a-Și pune încrederea în Dumnezeu.

22:8 „S-a încrezut în Domnul; să-L scape acum, întrucât Își găsește desfătarea în El!" Exact așa a spus gloata rânjind de ură la cruce (Mat. 27:39, 43).

22:9-11 Dar acum Fiul Omului Se întoarce de la om către Dumnezeu, aducându-Și aminte de Betleem. Dumnezeu este Cel care L-a adus pe lume din pântecele fecioarei. Dumnezeu este Cel care L-a păzit în zilele pline de primejdii ale pruncie Sale. Dumnezeu L-a susținut în copilăria Sa și apoi în tinerețea Sa. Pe temeiul acestei relații de dragoste din partea Tatălui de care a beneficiat în trecut, Cristos Se adresează acum lui Dumnezeu, rugându-L să Se apropie în ceasul acesta de cumplită, zdrobitoare și unică încercare.

22:12, 13 Mulți din cei care alcătuiau gloata plină de ură de la Calvar erau israeliți. Cristos îi compară cu taurii puternici din Basan și cu leul care sfâșie și răcnește. Ținutul Basan, situat pe malul de est al Iordanului, era renumit pentru mănoasele sale pășuni și pentru vitele sale binehrănite. Mai târziu Amos avea să-i numească pe israeliții dedați la o viață de huzur „vaci de Basan" (Amos 4:1). Când Cristos Se referă aici la **taurii din Basan**, El îi are în vedere pe proprii Săi concetățeni, care păndeau ca niște animale să-și sfâșie prada. Ei nu erau doar ca niște **tauri** puși pe împuns, ci ca niște lei ce răcneau și sfâșiau. Mesia al Israelului venise, dar ei se năpusteau asupra Lui ca niște lei asupra unui mielușel!

22:14, 15 Suferințele fizice ale lui Cristos au fost atât de cumplite încât nu se pot descrie. În primul rând, El era sfârșit și sleit de orice puteri, complet epuizat; a fost **vărsat ca apa**. Apoi suferea agonia dislocării încheieturilor, datorită atârnării pe cruce. **Toate oasele** I-au **ieșit din încheieturi.** În organele Sale interne s-au produs perturbații violente; de pildă, **inima** Sa s-a topit ca ceara în pieptul Său. A fost cuprins de o insuportabilă slăbiciune; **puterea** I s-a uscat ca un ciob de vas. Pe deasupra, suferea cumplit de sete; **limba** i se lipea de **cerul gurii**. Toate acestea nu puteau însemna decât un singur lucru: Dumnezeu L-a dus **în țărâna morții.**

22:16, 17 După cum își asemuise torționarii Săi *evrei* cu niște *tauri* și *lei*, acum îi compară pe călăii săi *neevrei* cu niște **câini**. Era la ordinea zilei între evrei să se refere la Neamuri cu apelativul câini (Mat. 15:21-28). Aici termenul este aplicat în special soldaților romani care-L **înconjurau** ca o haită de javre asmuțite, ce-și arătau colții, mârâind. Această adunătură de netrebnici I-a **străpuns mâinile și picioarele**. Holbându-se la trupul Său pe jumătate gol, răufăcătorii aceștia Îi vedeau oasele gata să-I străpungă pielea contractată, scena provocându-le o nesfârșită satisfacție și o perversă plăcere.

22:18 Apoi, într-una din minunatele profeții întâlnite în acest Psalm, Domnul Isus prevede că soldații Îi vor împărți veșmintele între ei, trăgând la sorți pentru hainele Sale. Iată ce s-a întâmplat cu sute de ani mai târziu:

> Apoi ostașii, după ce L-au răstignit pe Isus, I-au luat hainele și le-au făcut patru părți: câte o parte pentru fiecare ostaș. Dar cămașa n-avea nici o cusătură, ci era dintr-o singură țesătură de sus până jos. Și au zis deci unul către altul: „Să n-o sfâșiem, ci să aruncăm sorții pentru ea, a cui să fie; (Ioan 19:23, 24).

22:19-21 Pentru ultima oară în acest Psalm, Mântuitorul imploră prezența și ajutorul lui Dumnezeu. El Se roagă să fie izbăvit de sabie și de puterea câinelui, ambele fiind referiri la Neamuri. Sabia este simbolul puterii guvernământului, al stăpânirii (Rom. 13:4). Aici se referă la guvernul roman cu puterea sa de a impune pedeapsa capitală. **Câinele**, cum am arătat mai sus, se referă la soldații neevrei. Apoi în versetul 21, Cristos cere să fie salvat **din gura leului și din coarnele boilor sălbatici.** După cum am văzut în versetele 12 și 13, asta se referă la poporul Israel, care i-a spus lui Pilat: „Noi avem o lege și potrivit cu legea noastră El trebuie să moară..." (Ioan 19:7).

„Mi-ai răspuns" constituie o tranziție distinctă și triumfală între versetele 21 și

22. Este puntea de legătură dintre cele două secțiuni principale ale Psalmului. Filonul liric ne transportă acum de la tonul pledoariei sfâșietoare la imnul jubilației triumfătoare. Suferințele Domnului Isus sunt de acum pe veci încheiate, aparțin trecutului. Lucrarea Sa răscumpărătoare s-a săvârșit. Crucea a fost înlocuită cu o cunună!

Între aceste două versete psalmistul ne poartă într-o clipă de la Prima venire a lui Cristos la cea de-a Doua Sa venire – de la Calvar la Muntele Măslinilor! Deși Psalmul nu spune acest lucru, noi știm că intervalul dintre aceste două evenimente cuprinde moartea Mântuitorului, Învierea Sa, Înălțarea Sa la cer, precum și întreaga Eră a Bisericii în care ne aflăm noi cei de azi.

22:22 Deja, când am ajuns în acest punct al Psalmului 22, Cristos a revenit pe pământ, ca să guverneze ca Rege. Rămășița credincioasă din cadrul națiunii Israel a intrat în împărăția de o mie de ani, cu toată gloria care va însoți această împărăție. Mesia al Israelului este gata să le mărturisească **fraților** Săi evrei despre credincioșia lui Dumnezeu, manifestată în faptul că I-a răspuns la rugăciuni în prima parte a Psalmului. Acum Cristos Îl laudă pe Dumnezeu **în mijlocul adunării.**

22:23, 24 Următoarele două versete ne dau substanța spuselor pe care le va adresa Cristos Israelului răscumpărat în acea zi când va începe Mia de ani. În cadrul a trei paralelisme maiestuoase, Cristos li se adresează cu cuvintele: **„voi, urmașii lui Iacov,"** și **„voi sămânța lui Israel."** Apoi îi îndeamnă să-L **laude** pe Domnul, **să-L slăvească** și să se **teamă de El.** Motivația acestui răspuns reverențios o constituie faptul că Dumnezeu a auzit și a răspuns la strigătele zguduitoare pe care le-a rostit El la Calvar. Dumnezeu nu a disprețuit suferințele îndurate de Preaiubitul Său Fiu, după cum El nu Și-a ascuns pentru totdeauna fața de El. Mai degrabă, „Dumnezeu L-a înălțat nespus de mult și I-a dat Numele care este mai presus de orice nume, pentru ca în Numele lui Isus să se plece orice genunchi al celor din ceruri, de pe pământ și de sub pământ, și orice limbă să mărturisească, spre slava lui Dumnezeu Tatăl, că Isus Cristos este Domn" (Fil. 2:9-11).

22:25 Dumnezeu este ținta laudei lui Mesia: **„În adunarea cea mare, lauda Mea spre Tine va fi îndreptată..."** În strâmtorarea Sa, Cristos jurase că-L va lăuda pe Domnul în public, iar acum El Își va împlini juruințele înaintea celor care se tem de Domnul.

22:26 În ultimele șase versete ale Psalmului asistăm la o schimbare de vorbitor. Acum vorbește Duhul Sfânt, descriind condițiile ideale care vor domni în timpul celor o mie de ani de pace și prosperitate.

Sărăcia va fi alungată; **cei săraci vor mânca și se vor sătura.**

Pământul va fi plin de **laudă** la adresa lui Dumnezeu. **Toți cei care Îl caută pe Domnul Îl vor lăuda.** Asupra acestor închinători Duhul rostește binecuvântarea: **„Inima voastră să trăiască pe vecie!"**

22:27 Va exista o trezire mondială. **Toate marginile pământului își vor aduce aminte** că Cristos a murit la Calvar **și se vor întoarce la Domnul. Toate familiile și națiunile** se vor uni într-un act măreț de omagiu și **închinăciune.**

22:28, 29 Domnul Însuși Își va exercita domnia și stăpânirea peste tot pământul. Ale Lui sunt drepturile la tron și El va domni **peste națiuni.** Toți oamenii mari ai pământului se vor supune guvernării Sale și orice muritor se va pleca înaintea Lui – **toți cei care se coboară în țărână** și **cei care nu pot să-și păstreze viața.**

22:30, 31 Faima lui Cristos va dăinui. Generație după generație Îl va sluji și va proclama virtuțile, minunația și desăvârșirea Sa. Un mesaj special va fi transmis din generație în generație: faptul că Cristos a împlinit cu neprihănire măreața lucrare de răscumpărare. Psalmul 22 începe cu *al patrulea cuvânt* de pe cruce – strigătul de ispășire. Și se sfârșește cu cuvintele: **„fiindcă El a făcut aceasta,"** care au exact același înțeles cu *al șaptelea cuvânt* de pe cruce: „S-a sfârșit!" (Ioan 19:30). De-a lungul veacurilor vestea bună va fi transmisă din generație în generație, toți minunându-se de faptul că **El a făcut toate acestea.**

Psalmul 23: Marele Păstor

Psalmul al douăzeci şi treilea este, probabil, cel mai îndrăgit poem din toată literatura. Fie că este cântat în cadenţa solemnă Crimond, fie că este recitat în cadrul unui program de şcoala duminicală, acest psalm are un farmec nepieritor şi un mesaj etern. „Binecuvântată să fie ziua în care s-a născut Psalmul 23!" a scris un venerabil teolog.

J. R. Littleproud a realizat o schiţă a acestui plan ce cu greu i s-ar găsi echivalent.

–Secretul unei vieţi fericite – toate nevoile împlinite: **„Domnul e păstorul meu; nu voi duce lipsă de nimic."**

–Secretul unei morţi fericite – toate temerile mi s-au risipit: **„Chiar dacă ar fi să umblu prin valea umbrei morţii, nu mă voi teme de nici un rău, căci Tu eşti cu mine."**

–Secretul unei veşnicii fericite – toate dorinţele împlinite: **„Da, bunătatea şi îndurarea mă vor însoţi în toate zilele vieţii mele şi voi locui în casa Domnului pe veci."**[21]

23:1 În pofida popularităţii de care se bucură în toată lumea, Psalmul acesta nu este pentru toţi, ci se aplică doar la cei care sunt îndreptăţiţi să spună: **„Domnul este Păstorul meu."** E adevărat că Bunul Păstor a murit pentru toţi, dar numai cei care realmente Îl primesc printr-un act conştient al credinţei lor, sunt oile Sale. Lucrarea Sa de mântuire este *suficientă* pentru toţi, dar ea este *efectivă* doar pentru cei care realmente cred în El. Prin urmare, totul depinde de pronumele personal *meu*. Dacă El nu este Păstorul *meu*, atunci restul Psalmului nu-mi aparţine. Pe de altă parte, dacă El este cu adevărat al meu iar eu sunt cu adevărat al Său, atunci eu am totul în El!

23:2 Nu voi duce lipsă de hrană pentru suflet şi trup, pentru că **El mă paşte în păşuni verzi.**

Nu voi duce lipsă nici de înviorare, pentru că **El mă duce la ape de odihnă.**

23:3 Nu voi duce lipsă de vitalitate pentru că **El îmi înviorează sufletul.**

Nu voi duce lipsă de călăuzire pe plan moral, pentru că **El mă călăuzeşte pe cărările neprihănirii din pricina numelui Său.**

Zâmbim când citim despre copilaşul care a intrat în panică atunci când a recitat acest psalm, dându-i o formă puţin diferită: „Domnul este păstorul meu; nu trebuie să mă îngrijorez." Dar el a avut mai multă dreptate decât ne dăm seama! Lui i-au scăpat cuvintele exacte, dar a prins sensul exact. Dacă Domnul este Păstorul nostru, n-avem de ce să ne îngrijorăm!

23:4 Şi n-avem de ce să ne temem de moarte. În **valea umbrei morţii** nu avem de ce să ne **temem**, deoarece Păstorul este **cu** noi. Boldul morţii este păcatul – păcatul nemărturisit şi neiertat. Dar Cristos a deposedat moartea de boldul ei, în ce-l priveşte pe credincios. El a îndepărtat păcatele noastre odată pentru totdeauna. Acum *cel mai rău* lucru pe care poate să ni-l facă moartea este, în realitate, *cel mai bun lucru* care ni s-ar putea întâmpla! Şi astfel putem cânta:

> O moarte, o mormântule, nu mă mai tem de puterea ta;
> Datoria este achitată.
> Asupra lui Isus, în acel sumbru, groaznic ceas,
> Păcatele noastre au fost depuse.
>
> *–Margaret L. Carson*

Este adevărat că creştinii pot avea anumite presimţiri rele cu privire la suferinţa care adesea însoţeşte moartea. După cum a fost auzit un sfânt în vârstă afirmând: „Nu mă supăr că Domnul îmi desface cortul, dar sper că o va face cu multă grijă!"

De asemenea este adevărat că nu ni se dăruieşte harul de care avem nevoie în clipa morţii decât atunci când avem efectiv nevoie de el. Dar faptul rămâne că moartea nu ne mai îngrozeşte, deoarece ştim că a muri înseamnă a fi cu Cristos – şi aceasta este cu mult mai bine. „A muri este câştig."

Toiagul şi **nuiaua** Păstorului sunt surse de **mângâiere**, ocrotire şi călăuzire. Ori de câte ori este necesar, El poate folosi şi **nuiaua**, în scopurile îndreptării. Majoritatea oilor are nevoie, din timp în timp, de această îndreptare.

23:5 Între timp, Păstorul ne pregăteşte o masă în prezenţa duşmanilor noştri. Pe masă sunt desfăşurate toate binecuvân-

tările spirituale pe care ni le-a cumpărat El cu sângele Său scump. Masa înfățișează tot ce avem în Cristos. Deși înconjurați de **dușmani**, noi ne bucurăm de aceste binecuvântări în pace și siguranță. J. H. Jowett ilustrează acest adevăr:

Ospitalitatea orientală îi garantează unui om aflat în vizită un grad mare de confort. „Toate considerațiile sacre ale ospitalității se adună în jurul său, apărându-l. Este condus în cort, i se așează în față bucate din care să se înfrupte, în timp ce urmăritorii săi de care a reușit să scape stau neputincioși la ușa cortului."

De asemenea El ne unge capul **cu untdelemn**. Păstorii ung capetele oilor cu untdelemn pentru a le alina durerile provocate de zgârieturi și julituri. Pentru preoți untdelemnul de ungere reprezintă consacrarea lor în slujba încredințată. Pentru regi untdelemnul cu care sunt unși este asociat cu încoronarea lor. Fiecare credincios este uns cu Duhul Sfânt în momentul în care Îl primește pe Mântuitorul. Ungerea îi garantează slujba de învățător pe care o desfășoară Dumnezeu Duhul Sfânt în viața credinciosului.

Când ne gândim la toate bogățiile harului pe care le avem în Cristos Isus, izbucnim în strigăte de bucurie, spunând împreună cu psalmistul: **„Paharul meu este plin de dă peste el!"**

Dragostea Lui e nemărginită,
Harul lui nu cunoaște măsură,
Puterea Sa nu are nici un hotar,
Căci din bogățiile Sale infinit de mari în Isus
El ne dăruiește mereu, mereu, mereu.

–Annie Johnson Flint

23:6 În fine, pe deasupra la toate, mai avem și taina unei veșnicii fericite. Însoțiți toată viața de bunătatea și îndurarea lui Dumnezeu, în cele din urmă ajungem în casa Tatălui, în locuința noastră eternă. Gândindu-ne la toate acestea, trebuie să-i dăm dreptate lui Guy King, când spune: „Ce cerșetori norocoși suntem!"

Psalmul 24: Cine este Regele slavei?

Psalmul al douăzeci și patrulea ne îndreaptă privirile spre un eveniment din viitor, care va avea loc la sfârșitul Marii Strâmtorări. Tunetele judecăților lui Dumnezeu au încetat, Domnul Isus a revenit pe pământ, Și-a înfrânt dușmanii. Acum Cristos se îndreaptă triumfător spre Ierusalim, pentru a domni de acolo ca Rege al regilor și Domn al domnilor. Este o procesiune triumfală cum lumea nu a mai văzut. După cum spectatorii de odinioară au fost șocați de profunzimea suferinței Mântuitorului, tot așa acum ei vor rămâne muți de uimire în fața splendorii gloriei Sale.

24:1, 2 Pe măsură ce alaiul se apropie de cetatea Ierusalim, crainicii vestesc mesajul potrivit căruia **pământul** și tot ce este pe el aparține lui Dumnezeu. Este declarația dreptului divin de proprietate. Cristos fiind îndreptățit pe de-a-ntregul să domnească. Apoi ni se oferă motivul: Cristos este Cel care a făcut **lumea**. El este Cel care a adunat **apele** la un loc, făcând să apară uscatul. Prin urmare, El vine să-Și ia în primire tot ce este al Său, dar care I-a fost refuzat de veacuri.

24:3-6 Următoarele patru versete descriu genul de oameni care vor intra în împărăție și vor beneficia de domnia de o mie de ani a lui Cristos pe pământ, într-un climat de pace și prosperitate. Aceștia vor fi rămășița credincioasă a Israelului și Neamurile răscumpărate, care se vor sui la templul de la Ierusalim ca să se închine. S-ar părea la prima vedere că acești oameni se califică pentru a intra în împărăție pe baza caracterului lor bun, dar nu așa stau lucrurile. Caracterul lor este *rezultatul* nașterii din nou, de sus, căci dacă nu se naște cineva din nou, nu poate intra în împărăția lui Dumnezeu (Ioan 3:3, 5). Prin urmare, oamenii aceștia sunt sfinții nobili care au trecut prin marea strâmtorare și și-au albit hainele în sângele Mielului.

Patru trăsături de caracter sunt scoase în evidență: Ei au **mâini curate**. Cu alte cuvinte, acțiunile lor sunt neprihănite, fără pată. Apoi ei au **o inimă curată**. Adică motivele lor sunt sincere iar mințile lor necorupte. Ei nu subscriu la nici un act de falsitate. Și, în fine, ei nu pervertesc dreptatea, adică nu depun mărturie mincinoasă, nu spun ceea ce nu este adevărat. **Mâinile** lor, **inima** lor, **sufletul** lor, buzele lor sunt neprihănite.

Aceştia sunt genul de oameni care vor fi supuşii Împărăţiei de o mie de ani a lui Cristos. Deşi în trecut ei au fost ridiculizaţi şi disprețuiți de către cei răi, acum ei vor fi îndreptăţiţi şi răzbunaţi de Dumnezeul mântuirii lor. Da, aceştia vor fi cetăţenii Mileniului – oameni care vor căuta faţa lui Dumnezeu, oameni care au primit har de la Dumnezeul care-i iubeşte pe cei nevrednici.

24:7, 8 Îmi place să cred că alaiul a cântat cuvintele din versetele 1-6 în timp ce traversa Valea Chedron. Dar acum s-au oprit din cântat, la un semnal dat de crainicul din capul procesiunii, care se adresează cu următoarele cuvinte străjerilor de la porţile Ierusalimului: **„Porţi, ridicaţi-vă capetele! Ridicaţi-vă, uşi veşnice, ca să intre Regele slavei.“** Iar santinela de pe zidul cetăţii întreabă cu glas energic: **„Cine este acest Rege al slavei?“** Şi i se răspunde pe un ton maiestuos: **„Domnul cel tare şi puternic, Domnul cel viteaz în luptă.“**

24:9, 10 Între timp, alaiul s-a apropiat mult de cetate, dar porţile tot nu se deschid. Prin urmare, crainicul porunceşte din nou porţilor să se deschidă ca să intre **Regele slavei**. Şi iarăşi este rugat să-L identifice pe Rege. Crainicul răspunde cu cuvintele: **„Domnul oştirilor, El este Regele slavei.“**

Apoi Regele pătrunde în cetate cu supuşii Săi loiali, pentru a lua în mâna Lui străpunsă de cuie sceptrul stăpânirii universale. F. B. Meyer scrie:

> Psalmul acesta se împlineşte în noi când Isus intră în inima noastră ca Rege să domnească, realizarea definitivă urmând să aibă loc atunci când pământul, cu întreaga sa populaţie, Îl va aclama ca Domn al său.[22]

Psalmul 25: Secretul Domnului

Este un psalm acrostih, deşi una din literele alfabetului ebraic este omisă iar alta este folosită de două ori.[23] Este greu de depistat o temă unificatoare. Mai degrabă, psalmul pare să fie un amestec de rugăciuni şi meditaţii, singura legătură aparentă fiind cea alfabetică.

25:1-3 Mai întâi avem rugăciunea pentru ocrotire. Se pare că duşmanii lui David nu sunt niciodată prea departe. Prin urmare, el cere ajutor de la Domnul, recunoscându-L pe Dumnezeu ca singurul în care îşi poate pune încrederea. Ruga dublă a lui David este ca niciodată să nu fie dezamăgit pentru că şi-a pus încrederea în Iehova şi ca duşmanii lui să nu aibă ocazia de a jubila pentru faptul că Dumnezeu l-ar fi dezamăgit pe copilul Său. Este rugăciunea pentru *toţi* care se bizuie pe Domnul. Cât priveşte pe cei care în mod intenţionat comit înşelăciuni, el le doreşte o doză bună de ocară.

25:4, 5 În următoarea secţiune, psalmistul zugrăveşte portretul unui discipol care doreşte să fie învăţat. El vrea să cunoască căile Domnului, să umble pe cărările Sale şi să crească în adevărul Său. Motivaţia sa pare să izvorască din dragostea pentru Dumnezeul mântuirii sale, pentru Cel în care îşi găseşte el toate împlinirile.

25:6, 7 Apoi David este înfăţişat în ipostaza de păcătos care urmăreşte să obţină iertarea. El apelează la îndurările şi bunătatea Domnului, rugându-L pe Domnul să-Şi aducă aminte de harul pe care l-a revărsat în trecut – ca şi când El ar putea uita! Dacă atari cereri trădează din partea lui David o cunoaştere imperfectă a harului lui Dumnezeu, să nu uităm că el a trăit într-o epocă a umbrelor, pe când noi ne bucurăm de lumina deplină a erei evangheliei... **Păcatele tinereţii** lui David îl nelinişteau. Da, ele revin în conştiinţa oamenilor când nici nu se aşteaptă. Psalmistul Îl roagă însă pe Domnul să treacă sub pecetea uitării aceste păcate, aducându-şi în schimb aminte de David după bunătatea şi îndurarea Domnului. O atare rugăciune este irezistibilă... Ce eliberare este în a şti că păcatele noastre se află sub sânge, că au fost îndepărtate, fiind la fel de departe cum este estul de vest, îngropate în marea uitării lui Dumnezeu, pe veci iertate!

25:8-10 Acum David trece de la rugăciune la contemplare. El este plin de admiraţie, gândindu-se la slujba de învăţător pe care o desfăşoară Iehova. Pentru că Domnul este funciarmente bun şi drept, El îi învaţă pe păcătoşi calea adevărului, dreptăţii şi mântuirii. Cea mai importantă calitate de care avem nevoie pentru a putea fi învăţaţi de El este smerenia – noi trebuie să

fim gata să recunoaştem ignoranţa noastră şi necesitatea de a fi învăţaţi. Dacă ne lăsăm învăţaţi, curând vom afla ce este drept şi bine; cu alte cuvinte, vom cunoaşte voia lui Dumnezeu. Contrar opiniei unora, cei care ascultă de Cuvântul lui Dumnezeu nu au de suferit o viaţă neplăcută, ci, dimpotrivă, viaţa lor este plină de semnele palpabile ale iubirii şi credincioşiei statornice a lui Dumnezeu.

25:11 David revine acum pe scurt la rugăciunea pentru iertare. Pe deplin convins de magnitudinea vinovăţiei sale, el îşi întemeiază apelul pe adevărul cuvintelor: **„Pentru Numele Tău, Doamne."** Întrucât numele unei persoane adesea reprezintă persoana respectivă, psalmistul face aici apel la însuşi caracterul lui Dumnezeu – în special la îndurarea şi harul Său – aceasta fiind sigura garanţie că David va fi iertat. Nici un cuvânt nu se pomeneşte despre meritele personale ale lui David!

25:12, 13 Din nou el îşi întrerupe rugăciunea pentru a se angaja într-un monolog spiritual. El îl consideră pe omul care se teme de Domnul ca pe unul care beneficiază de ce are mai bun să ne ofere Dumnezeu. Acest gen de om va experimenta:

Călăuzire sigură – Dumnezeu îi va arăta calea pe care trebuie să meargă.
Prosperitate personală – Dumnezeu îi va purta de grijă, ca să nu ducă lipsă.
Siguranţa familiei – copiii lui vor moşteni pământul.
Părtăşie divină – se va afla într-un cerc intim de prieteni cărora Domnul le descopere voia Sa şi căile Sale, într-o manieră intimă.

25:14 Acesta este negreşit versetul de aur al Psalmului:

Secretul Domnului este cu cei ce se tem de El;
Şi El le va arăta legământul Său.

Lui Daniel, „omul mult preaiubit," i-a dăruit Dumnezeu minunatele vedenii cu privire la guvernele Neamurilor, ce se vor succeda, fiind în cele din urmă înlocuite cu împărăţia finală a Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Cristos. Iar apoi lui Ioan, preaiubitului ucenic care-şi rezema capul pe pieptul lui Isus, i s-a dat minunata revelaţie de pe insula Patmos.

25:15 David se include pe sine în acest grup de oameni temători de Dumnezeu. Ochii lui privesc încontinuu spre cer, cu încredere şi nădejde, David fiind încrezător că Domnul îl va smulge din laţul necazurilor şi suferinţelor în care este prins în acest psalm.

25:16-21 Menţionarea laţului îl face pe David să întrerupă meditaţiile spirituale, şi să rostească o rugăciune pentru situaţia în care se află. Este singuratic şi apăsat. Necazurile inimii sale sunt peste măsură de mari. Prin urmare, el Îl imploră pe Dumnezeu să Se întoarcă spre el cu îndurare, să-i ridice povara inimii şi să-l izbăvească din suferinţele sale; să ţină cont de încercările prin care trece şi să-i ierte toate păcatele. David Îl mai roagă pe Domnul să-l apere de duşmanii săi şi de ura lor neîmpăcată, dovedindu-l nevinovat şi arătând că nu degeaba s-a încrezut în Iehova. Când David se roagă: **„Integritatea şi dreptatea să mă ocrotească,"** el nu se referă la propria sa rectitudine, ci mai degrabă Îl roagă pe Dumnezeu să-i arate neprihănirea Sa, izbăvindu-l pe cel care şi-a pus încrederea în El.

25:22 În ultimul verset, David se identifică pe sine cu Israel şi se roagă pentru răscumpărarea naţiunii. Asta sugerează că un psalm ca acesta va deveni limbajul rămăşiţei evlavioase a Israelului când vor veni zilele Marii Strâmtorări.

Psalmul 26: Un psalm al despărţirii

Când citim Psalmul 26 pentru prima oară am putea conchide că este produsul unui egoist fără margini de încrezut. Dar după o mai atentă examinare, vom vedea că avem de a face cu o descriere faptică a vieţii unui om despărţit de lume şi alipit cu totul de Dumnezeu. Citind printre rânduri, aflăm că David a fost acuzat că ar fi fraternizat cu oameni răi şi că ar fi fost necredincios faţă de Iehova. Aici el face o pledoarie de auto-apărare. Nicăieri nu pretinde că ar fi lipsit de păcat, dar nu acceptă acuzele care i se aduc, faţă de acestea declarându-se nevinovat.

26:1-3 El lasă în cele din urmă cazul

său în mâna Domnului, ca El să-l rezolve și să-i dea câștig de cauză. Contrar acuzelor ce i le aduceau dușmanii săi, David s-a purtat într-adevăr cu integritate morală. Realmente el a avut o umblare consecventă, bizuindu-se mereu pe Domnul. În cuvinte împrumutate din limbajul metalurgiei, el se supune lui Dumnezeu, ca să fie încercat de El pentru a i se dovedi autenticitatea și sinceritatea, pentru a fi încercat în creuzet, dovedindu-se că nu conține zgură. Atât în ce privește **inima** sa (afecțiunile) cât și **mintea** sa (motivele), David a fost încrezător că va fi achitat, întrucât întotdeauna a avut înaintea sa bunătatea Domnului, umblând pe cărările credincioșiei față de Cuvântul lui Dumnezeu.

26:4, 5 A sta cu **muritorii idolatri** înseamnă a-i aproba și a avea părtășie cu ei. Or, David nu a făcut una ca asta. A se însoți **cu ipocriții** înseamnă a fi părtaș de bună voie cu înșelătorii și cu impostorii. David nu a fost vinovat nici de acest lucru. Dimpotrivă, el a urât compania infractorilor și a dat dovadă de râvnă sfântă în evitarea oricărei fraternizări cu cei răi.

26:6-8 Dar integritatea lui David nu a constat doar din *despărțirea de oamenii răi*, ci și din *alipirea de Dumnezeu*. Înainte de a se apropia de **altarul** Domnului, David s-a asigurat că **mâinile** sale sunt curățite de păcat și de întinare. Astfel, luând poziția de închinător curățit, el a cântat din toată inima laudă și mulțumire lui Dumnezeu pentru minunatele Sale lucrări. Pentru el închinarea nu era un ritual rigid, pe care trebuie să-l suporți fiindcă n-ai încotro. Lui David realmente îi plăcea casa Domnului, unde norul de slavă simboliza Prezența slăvită a lui Dumnezeu Însuși.

26:9-11 Pentru că a refuzat să se unească cu cei răi din lumea aceasta, David se roagă să fie cruțat de soarta lor pe lumea cealaltă. El a evitat practicile păcătoșilor, ucigașilor și mituitorilor din viața aceasta. Acum se roagă să scape de compania lor în viața de dincolo de mormânt. Fiindcă el a trăit o viață neprihănită, acum se roagă să fie salvat de soarta celor răi și să fie tratat cu har de către Domnul.

26:12 Stând pe terenul neted al unei istorii nepătate, David jură că Îl va binecuvânta pe Domnul... în adunări.

Se cuvine să remarcăm că mai există un aspect al despărțirii pe care nu-l relevă acest psalm. Deși trebuie să fim despărțiți de păcătoși, evitând să aprobăm chiar prin tăcerea noastră, darămite prin complicitatea noastră faptele rele săvârșite de ei, totuși trebuie subliniat că nu trebuie să ne izolăm de ei când e vorba de a le spune că au nevoie de Cristos. Domnul Isus Însuși a fost un prieten al păcătoșilor; El nu numai că i-a primit la Sine, dar a mâncat și a băut cu ei. Dar El niciodată nu Și-a compromis loialitatea Sa față de Dumnezeu, după cum niciodată nu a ezitat să le spună că sunt păcătoși și că au nevoie de iertare. Când a vizitat casa lui Simon, iată ce ne spune Episcopul Ryle că a făcut Domnul:

> El a dus „treburile Tatălui" cu Sine la masa fariseului. El a mărturisit împotriva păcatului care-l asalta pe fariseu. El i-a explicat fariseului natura iertării gratuite de păcate și secretul adevăratei iubiri a Domnului. El a făcut cunoscută natura mântuitoare a credinței. Dacă creștinii care se pronunță în favoarea unor relații apropiate cu cei neconvertiți vor vizita casele acestora în spiritul Domnului nostru și vor vorbi și se vor comporta cum a vorbit și S-a comportat El, atunci n-au motive să întrerupă această practică. Dar vorbesc ei oare și se comportă ei la mesele cunoștințelor lor neconvertite cum a făcut Isus la masa lui Simon? La această întrebare sunt ei chemați să răspundă.[24]

Este o întrebare la care bine am face dacă am medita cu toții.

Psalmul 27: Arestarea și procesul lui Isus

Psalmul 27 este minunat în orice cadru, dar capătă accente deosebit de frumoase dacă îl concepem ca pe o expresie a gândurilor celor mai lăuntrice ale Domnului în acele ceasuri groaznice de dinaintea Calvarului.

27:1 De pildă, când mai marii preoților, căpitanii templului și bătrânii au venit în Grădina Ghetsimane ca să-L prindă pe Cristos, El le-a spus: „Acesta este ceasul vostru, și puterea întunericului" (Luca

22:53). Dar în acest moment El Se va fi mângâiat cu gândul:

Domnul este lumina mea şi mântuirea mea;
De cine să mă tem?
Domnul este tăria vieţii mele;
De cine să-mi fie teamă?

Dumnezeu a fost **lumina** Lui în timp ce întunericul se lăsa. Dumnezeu a fost **mântuirea** Sa, adică Izbăvitorul Său de duşmanii Săi pământeşti. Dumnezeu a fost cetăţuia vieţii Sale, un refugiu în vreme de furtună. Cu aşa ocrotire, El nu avea de ce să Se teamă de nimeni!

27:2 Când au venit oamenii să-L aresteze pe Domnul Isus, El i-a întrebat: „Pe cine căutaţi?" Ei i-au răspuns: „Pe Isus din Nazaret." De îndată ce a spus: „Eu sunt Acela," ei s-au dat înapoi şi au căzut la pământ (Ioan 18:6). În acel moment Cristos probabil a meditat asupra acestor cuvinte:

Când cei răi au venit împotriva mea
Ca să-mi mănânce carnea
Duşmanii şi prigonitorii mei
s-au împiedicat şi au căzut.

S-au năpustit asupra Lui ca nişte păsări de pradă, dar slava dumnezeirii Sale, a „Marelui EU SUNT" a strălucit prin învelişul Său uman, cei care au venit să-L prindă fiind doborâţi la pământ.

27:3 Ioan ne spune că cei care au venit să-L aresteze pe Isus în Grădina Ghetsimane au fost: un detaşament de ostaşi, câţiva ofiţeri din partea marilor preoţi şi numeroşi farisei. Au venit cu felinare, cu torţe şi cu arme (Ioan 18:3). Când i-a văzut apropiindu-se, El a putut rosti cu deplină stăpânire de Sine:

Chiar dacă o oştire ar tăbărî împotriva mea,
Inima mea tot nu se va teme;
Chiar război de s-ar ridica împotriva mea,
Tot plin de încredere aş fi.

27:4 Sărmanul Petru a încercat să-L apere pe Învăţătorul, tăind urechea robului marelui preot. Dar Isus i-a răspuns lui Petru: „Nu voi bea oare paharul pe care Mi l-a dat Tatăl?" Singura Lui dorinţă a fost de a locui în prezenţa Tatălui şi, întrucât cărarea spre slavă trecea mai întâi pe la cruce, El a fost pregătit să-i îndure suferinţele şi ruşinea. Limbajul Său a fost următorul:

Un lucru am cerut din partea Domnului,
Şi pe acesta îl doresc fierbinte:
Să locuiesc în casa Domnului
Toate zilele vieţii mele,
Să privesc frumuseţea Domnului
Şi să mă mînunez în templul Său.

Oamenii care ştiu ce vor sunt demni de toată admiraţia. Nimic nu poate să le stea în cale, până când şi-au atins scopul.

27:5 În cele din urmă, ceata de soldaţi împreună cu căpitanul şi ofiţerii iudeilor L-au prins pe Isus şi L-au legat (Ioan 18:12). Celor aflaţi la faţa locului li s-a părut că totul s-a sfârşit, cauza Domnului Isus fiind pierdută definitiv. Dar chiar în clipele acelea El va fi rostit cuvintele:

Căci El mă va ocroti în coliba Sa
În ziua necazului,
Mă va ascunde sub acoperişul cortului Său
Şi mă va înălţa pe stâncă.

Inima Sa se odihnea pe făgăduinţa dăruită de Dumnezeu tuturor celor ce-L iubesc.

27:6 Soldaţii L-au dus pe Cristos la marele preot Caiafa (Mat. 26:57). Caiafa fusese cel care îi sfătuise pe iudei că este de folos să moară un singur om pentru popor (18:14). Deşi duşmanii lui Cristos intenţionaseră să-L înalţe pe o cruce între cer şi pământ, Domnul nostru Însuşi anticipa un alt fel de înălţare:

Şi acum capul mi se va înălţa desupra vrăjmaşilor mei care mă înconjoară; de aceea, voi aduce jertfe în cortul Său; voi cânta, da, voi cânta laude Domnului. (traducere după NKJV)

Ciudat optimismul acesta pentru un om aflat la proces, care ştie că verdictul pronunţat împotriva Sa va fi executarea! Şi totuşi, chiar în clipele acestea El Se delecta cu anticiparea gloriei. Oare nu i-a spus El lui Caiafa: „De acum încolo Îl veţi

vedea pe Fiul Omului stând la dreapta Puterii și venind pe norii cerului" (Mat. 26:64)?

27:7, 8 În fața acestui spectacol, marele preot a explodat de furie, acuzându-L de blasfemie. „Ce credeți?" i-a întrebat el pe spectatori. „Merită să moară," au răspuns ei. În acest punct parcă Mi-L imaginez pe Mântuitor rugându-Se în tăcere:

Ascultă-Mi, Doamne, glasul
când Te chem!
Ai milă de mine și răspunde-mi!
Când ai spus: „Caută fața Mea,"
Inima mea Ți-a spus:
"Fața Ta, Doamne, o voi căuta."

27:9 Între timp, ucenicii au uitat de El, părăsindu-L și fugind cu toții (Mat. 26:56). Dar Dumnezeu fusese ajutorul Său în trecut, drept care El Se roagă ca Dumnezeu să nu-L părăsească nici în acest moment crucial:

Nu-Ți ascunde fața de mine;
Nu-l îndepărta cu mânie pe
slujitorul Tău!
Tu ești ajutorul meu; nu mă lăsa și nu
mă părăsi, Dumnezeul mântuirii mele.

27:10 Din câte știm, părinții lui David niciodată nu l-au părăsit pe acesta, după cum nici părinții Domnului nostru nu L-au părăsit pe Isus. J. N. Darby a tradus probabil mai exact versetul acesta, după cum urmează:

Căci dacă tatăl meu și mama mea m-ar fi părăsit, Iehova m-ar fi luat la El.

27:11, 12 La procesul religios al lui Cristos, mai marii preoților și întreg sinedriul au solicitat mărturie mincinoasă împotriva lui Isus, fiind hotărâți să-L omoare cu orice preț. Dar nu au părut a fi în stare să ticluiască nimic în măsură să aducă o condamnare la moarte, până când s-au înfățișat doi martori cu următoarea acuzație: „Omul acesta a zis: «Sunt în stare să distrug templul lui Dumnezeu și să-l zidesc în trei zile»" (Ioan 2:19, 21). În realitate, Isus spusese (referindu-Se la trupul Său): „Distrugeți templul acesta și în trei zile îl voi ridica" (Ioan 2:19, 21). Dar întrucât tot procesul era oricum un simulacru de justiție, mărturia aceasta mincinoasă a fost acceptată. Acum Îl putem auzi pe Mântuitor rugându-Se:

Învață-mă, Doamne, calea Ta
Și condu-mă pe cărarea cea dreaptă,
Din pricina vrăjmașilor mei!
Nu mă lăsa la bunul plac al vrăjmașilor
mei!
Căci împotriva mea se ridică niște mar-
tori mincinoși
Și niște oameni care nu suflă decât vio-
lență.

27:13 În continuare auzim strigătele mulțimii ieșite din minți din fața sălii de judecată a lui Pilat: „Răstignește-L!" (Mat. 27:22, 23). Binecuvântatul Domn Isus a auzit și El aceste strigăte și a știut ce înseamnă. Și, cu toate acestea, El va fi spus în aceste clipe:

Mi-aș fi pierdut cumpătul (textual: ini-
ma), dacă n-aș fi crezut
Că voi vedea bunătatea Domnului
În pământul celor vii.

27:14 Dar ce vom spune despre ultimul verset al psalmului? Cum se integrează în interpretarea noastră? Ei bine, eu cred că versetul acesta reprezintă cuvântul de despărțire pe care-l rostește El către fiecare din noi – un sfat personal din cer, bazat pe propriile experiențe ale Domnului de părtășie cu Tatăl, singurul în care Și-a pus El încrederea!

Nădăjduiește în Domnul (textual: „Așteaptă pe Domnul")!
Fii curajos!
El îți va întări inima;
Nădejduiește, zic, în Domnul!

Psalmul 28: Tăcerea lui Dumnezeu

28:1, 2 Doar către Tine și numai către Tine strig eu, Doamne! Tu ești Stânca mea, cu tot ce implică acest nume – siguranță, tărie și stabilitate. Te rog, Doamne, nu-Ți astupa urechea față de mine, fiindcă dacă vei face așa, va fi totuna cu a mă uni cu cei morți, adică voi fi despărțit definitiv de Tine. Ascultă-mi glasul cererii mele, când mă înfățișez la tronul Tău ca să capăt ajutor – când îmi ridic mâinile spre lăcașul Tău de închinăciune, cel preasfânt.

28:3 Nu mă părăsi niciodată, nu mă lăsa pe mâna celor răi, care uneltesc fără milă, punând la cale planuri rele împotriva altora, care vorbesc atât de mieros şi de paşnic cu semenii lor, urzind în realitate pierzarea lor.

24:4 Doamne, poartă-Te cu ei după meritele lor, ţinând seama de faptele lor şi de răutatea nespus de mare a acţiunilor lor. Răsplăteşte-i după lucrarea mâinilor lor, dându-le ceea ce merită cu vârf şi îndesat!

28:5 Şi nu doar din pricina faptelor *lor*, şi a lucrării mâinilor *lor*, ci din pricina faptului că nu apreciază **lucrările** *Tale* şi **opera mâinilor** *Tale*. De aceea îi vei demola ca pe o clădire ce nu va mai putea fi reclădită.

28:6 Doamne, pe când mă rugam, Duhul Tău cel Sfânt mi-a dăruit minunata asigurare lăuntrică a faptului că **cererile mele** au fost **auzite** şi că li s-a dat răspuns, fapt pentru care Te binecuvântez. Acum sunt gata să cânt o cântare.

28:7, 8 Cineva a parafrazat, în versuri măiastre, aceste versete:

Domnul este Tăria mea; El e scutul meu
Pe El se bizuie inima mea.
Şi astfel sunt ajutat, inima mea
săltând de bucurie,
Spre El se ridică mulţumirile mele.
Pentru toţi aleşii Săi
Singura lor sursă de tărie este El.
Şi pentru Fiul său preaiubit, unsul Său,
Tărie salvatoare va fi El.

28:9 Doamne, întrucât ai promis că mă vei izbăvi, Te mai rog un lucru: **SalveazăŢi poporul. Binecuvântează-l** pe Israel, moştenirea Ta. Tu, păstorul blând şi milostiv, hrăneşte-i pe israeliţi şi poartă-i pe braţele Tale în veci.

Îţi mulţumesc, Doamne!

Psalmul 29: Glasul Domnului

29:1, 2 Te plângi, stimate cititor, câteodată cu privire la vreme? Pe când David privea furtuna însoţită de descărcări electrice, abătându-se cu furie peste pământul Israelului, s-a simţit inspirat să-L laude pe Dumnezeu, mai degrabă decât să se plângă. De fapt el îndeamnă oştile cereşti să se închine Domnului, recunoscându-I puterea, aşa cum se manifestă aceasta în furtună.

O, închinaţi-vă Domnului în splendoarea
sfinţeniei,
Plecaţi-vă înaintea Lui, slava Lui vestiţi-o!
Cu aurul ascultării şi cu tămâia smereniei,
Îngenuncheaţi şi adoraţi-L! Domnul este
Numele Său. –*J.S. B. Monsel*

29:3, 4 Sintagma: **„glasul Domnului"** este utilizată de şapte ori şi pare să se aplice la furtună în general şi la tunet în particular.

La început furtuna este deasupra Mării Mediterane, pătrunzând apoi în interior, deasupra Libanului. Tunetul răsună peste multe ape, ca bubuitul unui tun, vestind o putere extraordinar de mare, o maiestuozitate fără seamăn.

29:5, 6 Acum munţii **Libanului** sunt bombardaţi. **Cedri** înalţi se prăbuşesc loviţi de fulger. Răvăşiţi de rafalele de vânt ce se abat asupra pădurii, copacii se încovoaie ca valurile mării, creând impresia că întreg lanţul muntos al Libanului ar sări **ca un viţel** iar Muntele **Sirion** (Hermonul) ar sălta **ca un zimbru tânăr.**

29:7, 8 Fulgerul străbate bolta cerească din sud. **Pustiul Cadeş** este zguduit de înfiorătoarea putere a naturii dezlănţuite.

29:9 Privind furtuna care se îndreaptă spre sud, David rezumă admiraţia sa sub forma a trei observaţii: Mai întâi, el spune că **glasul Domnului le face pe căprioare să nască**. Este un fapt confirmat de ştiinţă că perturbaţiile atmosferice au o influenţă directă asupra animalelor când acestea sunt pe cale să nască.

Psalmistul vede **pădurile** defoliate. Arborii stau goleşi, deposedaţi de frunzişul lor, în doar câteva clipe.

Apoi dulcele bard al Israelului ne aminteşte că **în templul lui** Dumnezeu **toţi** strigă: **„Slavă!"** Templul Său are aici înţelesul de natură, în special în ipostaza perturbaţiilor provocate de furtună. Săgeţile fulgerului, tunetele trăsnetului, rafalele de vânt cu viteză de uragan, pădurile, pustiul – toate îşi unesc glasul, vestind puterea, **slava** şi maiestatea lui Dumnezeu.

29:10, 11 Furtuna a trecut. **Domnul** însă rămâne. Tronul Său rămâne neclintit în faţa oricăror tulburări violente, chiar în

fața marelui **Potop**. Suveranitatea Sa rămâne neperturbată de nici un cataclism din natură. În toate convulsiile vieții, El este pe deplin capabil de a dărui tărie și pace poporului Său. Dea Domnul să-Și găsească plăcerea în a face așa!

Unii cercetători ai Bibliei cred că psalmul acesta prefigurează o furtună militară care se va abate asupra Israelului dinspre nord, în timpul Marii Strâmtorări (v. 3-9). După acest timp de necaz, Domnul Isus Cristos va domni ca Rege peste tot pământul și-Și va binecuvânta poporul pământesc cu tărie și pace (v. 10, 11). Este un gând demn de toată considerația!

W. E. Vine vede în acest Psalm o întruchipare a lui Cristos la a doua Sa venire, apărând mai întâi la Har-Maghedon (Apo. 16:16), coborând apoi spre pustiul Cadeș, al cărui centru îl constituie Bozra (Is. 62:1).[25] Psalmul descrie astfel, în manieră poetică, totala nimicire a națiunilor care vor fi invadat Israelul la acea dată.

Dar mai avem și aplicația practică a textului pentru zilele noastre, pentru situații din viața de toate zilele. Glasul lui Dumnezeu se aude în furtunile vieții, după cum el se aude și în zilele cu soare. El Își duce la îndeplinire planurile Sale. Nimic nu este dincolo de puterea și de controlul Său. Pentru cei care-L cunosc și-L iubesc, El face ca toate lucrurile să lucreze spre binele lor. Ironside spune:

> Este o imagine minunată a sufletului care și-a făcut exercițiile, care a trecut prin încercările și necazurile sale, dar care a învățat că Dumnezeu este stăpân peste toate și că El este puternic, pe deplin capabil să salveze. Și astfel inima se odihnește în El, fiind cuprinsă de pace.[26]

Psalmul 30: O cântare de tămăduire

Cei mai mulți dintre noi am trăit la un moment dat mângâietoarea experiență a izbăvirii de o boală gravă. Ne-am luat adio de la instrumentele chirurgicale ce ne-au chinuit, la anestezice, la salonul de terapie intensivă, la tuburile intravenoase, la injecțiile hipodermice și la nesfârșitele tablete sau pilule pe care a trebuit să le luăm! Tare mă tem că suntem ispitiți să credem că însănătoșirea noastră s-a datorit „cuceririlor științelor medicale!" Și astfel uităm să cântăm un psalm de mulțumire Celui care este, în ultimă instanță, direct răspunzător de *toate* vindecările noastre!

Dar **David** nu a uitat. S-ar putea ca el să fi trecut cu bine printr-o boală de care a suferit, în acest moment în care-l găsim dedicându-și casa. În orice caz, dedicarea a prilejuit compunerea acestui imn de laudă către Iehova, Tămăduitorul său.

30:1-4 Psalmul ne învață, mai întâi de toate, să-L preamărim pe Domnul, cu mulțumiri lipsite de orice rezervă, pentru că ne-a redat sănătatea. David ajunsese într-o stare foarte amărâtă. Semnele vitale abia dacă mai puteau fi depistate. Dușmanii săi jubilau deja, considerând decesul său un fapt împlinit. Atunci el a strigat către Domnul, în strâmtorarea sa, și Domnul i-a răspuns, readucându-l la viață de pe muchia prăpastiei. A fost cât pe-aci să ajungă în Șeol, gata să se coboare în mormânt.

Psalmul 30 ne învață că nu e de ajuns să-I mulțumim lui Dumnezeu noi înșine, dar că trebuie să împărtășim exuberanța noastră cu alții, invitându-i pe sfinți să ni se alăture, lăudându-L împreună pe Domnul. Și astfel, în loc de un solo, vom avea un cor întreg de închinători care-I cântă cântări de laudă! Dulcele bard al Israelului îi cheamă pe toți copiii lui Dumnezeu să cânte laude Domnului și să aducă mulțumiri numelui Său sfânt.

30:5 Apoi el ne oferă motivația care stă în spatele laudei adresate numelui Sfânt al lui Dumnezeu, sub forma a două contraste minunate, pe care Knox le redă admirabil în traducerea sa:

> O clipă doar ține mânia Sa,
> o viață întreagă iubirea Sa;
> întristarea e doar musafiră de noapte,
> dimineața vine bucuria.

Permiteți-mi să intercalez aici o relatare personală. Odinioară familia MacDonald a fost cufundată în durere adâncă. Prietenii s-au grăbit să transmită condoleanțele lor, dar nimic nu părea să aline durerea familiei. Cuvintele lor erau, desigur, binein-

tenționate, dar inadecvate. Apoi Dr. H. A. Ironside a trimis un bilet, în care a citat Psalmul 30:5:

Plânsul poate ține o noapte,
Dar dimineața vine bucuria.

Mesajul și-a făcut imediat efectul. Legăturile întristării au fost rupte!

De atunci am avut prilejul de a împărtăși acest verset cu mulți alți credincioși care au trecut prin tunelul întunecat al întristării și întotdeauna el a evocat un semn de recunoștință din partea lor.

30:6, 7 Următoarea lecție pe care ne-o transmite Palmul acesta este că nu trebuie să ne odihnim în **prosperitatea** materială, ci numai în Dumnezeu. Înainte de boala sa, David era prosper și se încredea în forțele proprii. Se credea imun față de încercări și necazuri. Părea de neclintit – ca un munte falnic. El se înconjurase de toate formele posibile de protecție și securitate. Se părea că nu are de ce să se teamă.

Dar apoi a intervenit ceva. Dintr-odată, Domnul a părut că-Și ascunde fața. Era ca și când El s-ar fi mâniat și Și-ar fi retras bunăvoința. Viața a devenit un coșmar.

30:8-10 Dar coșmarul a produs o bruscă schimbare în viața de rugăciune a lui David. Când o ducea bine, rugăciunile sale erau șterse, lipsite de viață. Dar acum, în boala sa, el a început să se roage fierbinte și sincer. A dialogat cu Dumnezeu, spunându-I că dacă va muri, asta nu-I va fi de nici un folos Celui Atotputernic. Rămășițele pământești ale psalmistului nu ar putea să-L laude, după cum țărâna nu poate vesti credincioșia lui Dumnezeu.

Ce folos este în sângele meu,
Dacă mă voi coborî în groapă?
Oare țărâna Te va lăuda?
Va vesti ea adevărul Tău?

Nouă acest argument nu ni se pare prea convingător. De fapt, ni se pare de-a dreptul deficitar din punct de vedere doctrinar. Dar trebuie să avem grijă să nu fim prea severi cu sfinții din VT. În multe privințe ei vedeau ca într-o oglindă, în chip cețos. Avem două ilustrații ale acestui adevăr în psalmul de față.

În versetul 5 David interpretase boala sa ca pe un semn al mâniei lui Dumnezeu. Știm că mustrarea și disciplinarea pe care ni le aplică Dumnezeu constituie un semn al iubirii Sale, iar nu al mâniei Sale (Ev. 12:6). Dar chiar și noi alunecăm uneori în gândirea incorectă potrivit căreia boala și suferința ar fi dovezi ale supărării Sale împotriva noastră.

Apoi în versetul 9 David vorbește de parcă moartea ar pune capăt oricăror manifestări de laudă din partea credinciosului la adresa lui Dumnezeu. Desigur, în ce privește lăudarea lui Dumnezeu și mărturia pe care I-o putem aduce pe acest pământ, David are dreptate: când mergem acasă, nu mai putem desfășura aici pe pământ aceste lucrări. Dar știm din învățătura NT că duhul unui credincios părăsește acest pământ, ajungând în prezența lui Cristos în momentul morții credinciosului, pe când trupul său este depus în mormânt (2 Cor. 5:8; Fil. 1:23). Credinciosul însuși se află în prezența conștientă a Domnului, închinându-se Lui într-o manieră în care n-ar fi putut s-o facă nicidecum pe pământ. Sfinții Vechiului Testament nu ar fi avut de unde să știe acest lucru. Cristos este Cel care a adus viața și nemurirea la lumină prin evanghelie (2 Tim. 1:10).

Ceea ce este însă cu adevărat remarcabil este următorul fapt: cu toată cunoștința lor limitată, în multe privințe, mulți dintre sfinții Vechiului Testament par să ne fi întrecut cu mult în credință, în rugăciune, în râvnă și în devotament!

30:11 Să revenim însă la David. Versetele 9 și 10 ne redau rugăciunea înălțată de el către Dumnezeu când s-a aflat în ghearele bolii. Apoi între versetele 10 și 11 găsim răspunsul: David este vindecat de către Domnul. Ultimele două versete ale psalmului celebrează vindecarea sa. Pentru David a fost ca diferența dintre jalea de la un serviciu funerar și bucuria unei nunți. Sau, ca să folosim o altă alegorie, a fost ca un nou costum de haine. Dumnezeu i-a înlocuit straiele din pânză de sac, îmbrăcându-l cu veșmintele bucuriei.

30:12 Unul din rezultatele vindecării lui David a fost faptul că acum putea să-L laude pe Domnul în viață, mai degrabă decât să zacă în tăcere în mormânt. Și exact asta intenționa el să facă! – să-I aducă Domnului mulțumiri în veci. El spune, de fapt: „nu voi putea uita niciodată ce mi-a făcut Domnul și nu voi înceta nicicând să-L laud pentru asta."

Nu știu ce efect a avut acest psalm pentru tine, iubite cititor, dar pe mine mă umple de rușine. Mă gândesc la toate ocaziile când am fost bolnav și la rugăciunile urgente și disperate cu care am asaltat porțile raiului, precum și la răspunsurile pe care mi le-a dat El. Dar apoi prea curând am uitat să vin înaintea Lui cu jertfa de mulțumire și laudă. Am luat vindecarea de-a gata! Am neglijat să-mi exprim recunoștința față de El!

Dumnezeu ne-a dat pilda lui David nu doar ca s-o admirăm, ci și s-o punem în practică!

Psalmul 31: În mâna Ta

Versetul al cincilea din Psalmul 31 ne atrage atenția că este strâns asociat cu suferințele Mielului lui Dumnezeu, care-și dă viața pentru oile Sale, căci aceste cuvinte au fost miezul strigătului Său final de pe cruce:

„Tată, «în mâinile Tale Îmi dau duhul»" (Luca 23:46).

Desigur, faptul că un verset dintr-un psalm e absolut sigur asociat cu Mesia nu reclamă ca și celelalte versete să aibă referire directă la El. Dar în acest psalm fiecare verset pare să aibă o conexiune cu El.

Există însă și o problemă, în analizarea acestui psalm. În loc să urmărească suferința, moartea, îngroparea și învierea Domnului Isus în ordine cronologică, Psalmul alternează între suferință și înviere. Dar să nu uităm, cum a remarcat C. S. Lewis, că „psalmii sunt poezii iar poeziile se pretează a fi cântate. Ei nu sunt tratate doctrinare, nici măcar predici."[27]

Rugăciunea pentru izbăvire (31:1-5a)

31:1 În primele versete Domnul Isus Se roagă de pe cruce Tatălui Său. Ca omul desăvârșit, El a trăit întotdeauna în totală dependență de Dumnezeu, bizuindu-Se întru totul pe El. Acum, în ceasul agoniei Sale supreme, El Își reafirmă **încrederea** în **Domnul**, ca singurul Său sanctuar și loc de refugiu pe de-a-ntregul suficient. El Se roagă să nu fie dat de rușine pentru că S-a bizuit pe Dumnezeu Tatăl. Este o rugăciune foarte puternică, amintindu-I lui Dumnezeu că onoarea numelui Său este inseparabil legată de Învierea Fiului Său. Va fi un act de neprihănire din partea Tatălui să-L învie pe Domnul Isus din morți. Dacă n-ar face așa, Mântuitorul ar fi expus la ocara de a fi considerat o victimă a încrederii greșit canalizate, fiind astfel umilit.

31:2, 3 Într-o elegantă manieră antropomorfică, singuraticul suferind Îl roagă pe Dumnezeu să-Și plece urechea spre Calvar. Apoi Îl roagă pe Dumnezeu să-I asculte ruga fierbinte și să-I vină degrabă în ajutor. În continuare Îl roagă pe Domnul să-I fie stânca Sa de refugiu, scăparea Lui statornică și neclintită, fortăreața în care să se poată adăposti de toate primejdiile.

Desigur Dumnezeu *era* deja **stânca** și **fortăreața** Sa, singura Lui **apărare** și siguranță.

Altă scăpare nu am,
Doar pe Tine se bizuie sufletul meu neputincios.
Nu mă lăsa, Doamne, nu Te depărta de mine!
Fii-mi în continuare ajutorul și mângâierea mea. *–Charles Wesley*

Din nou Cristos Își întemeiază apelul pe faptul că onoarea lui Dumnezeu este în joc. **„Din pricina numelui Tău condu-Mă și călăuzește-Mă!"** Oare nu făgăduise Dumnezeu că-i va izbăvi pe cei neprihăniți? Ba da! Acum Dumnezeu este rugat să-Și onoreze numele, izbăvindu-L pe Domnul Isus Cristos din moarte, înviindu-L și proslăvindu-L.

31:4 Un **laț** al morții fusese întins pentru a-L prinde pe Mântuitorul și a-L ține prins. Aici Cristos strigă către Dumnezeu să-L scoată din laț, să-L izbăvească de mormânt, căci Iehova este refugiul Său puternic și sigur.

31:5a Luca scrie că Isus a citat cuvintele versetului 5a cu *un glas tare*. Nici un om nu I-a luat lui Cristos viața. El Și-a dato de bună voie, în deplinătatea facultăților Sale mentale. Aceste cuvinte au fost repetate de sfinții lui Dumnezeu din toate veacurile, pe patul lor de moarte, de oameni precum Luther, Knox, Hus și mulți alții.

Laudă pentru înviere (31:5b-8)

31:5b, 6 Există o ruptură clară în mijlocul versetului 5, o tranziție de la moarte la Înviere, o schimbare de registru, de la rugăciune la laudă. Fidel Cuvântului Său, Dumnezeu L-a răscumpărat pe Sfântul Său din moarte și din mormânt. A fost o slăvită răzbunare și îndreptățire a Fiului Său, pentru faptul că S-a încrezut în Dumnezeul cel viu; pe când cei care se încred în idolii deșerți nu se aleg cu nimic, decât cu disprețul lui Iehova!

31:7, 8 O cântare de laudă se înalță acum spre cer, pentru iubirea neclintită ce a planat asupra preaiubitului Fiu al lui Dumnezeu în suferința Sa. Aceasta a fost iubirea care a ținut cont de toată **întristarea** Sa, care a refuzat să-L lase pradă forțelor inamicului, care L-a smuls pe Mântuitor din groapă, așezându-I picioarele în locul larg ce se cheamă „terenul Învierii."

Adâncă suferință (31:9-13)

31:9, 10 Dar acum suntem readuși la viața Domnului nostru de dinainte de procesul și Răstignirea Sa. Ni se îngăduie să auzim rugăciunile Omului obișnuit cu suferința, pe când îndura ura aprigă a păcătoșilor. Disprețuit și respins de oameni, El S-a întors spre Iehova în suferința Sa, rugându-L să privească cu îndurare spre El. Ochii Lui erau adânc retrași în orbite, datorită suferinței peste margini de care a avut parte, iar sufletul și trupul I s-au uscat de atâta plâns. A fost copleșit de întristare și epuizat de suspine. Cumplita strâmtorare L-a vlăguit de tot, până într-acolo încât parcă și oasele I-au fost slăbite.

Singurul mod în care cuvintele: **„Mi se duce puterea din cauza fărădelegii mele"** s-ar putea aplica la Mântuitorul fără păcat ar fi dacă **fărădelegea** ar fi *a noastră*, în sensul că El a luat-o asupra Sa, ca Unul care a purtat păcatul nostru. Altminteri versetul nu are conotație mesianică.

31:11-13 În continuare Mântuitorul suferind Se descrie pe Sine ținta batjocurilor **între toți dușmanii** Săi și o privelește groaznică pentru **vecinii** Săi. Aceștia treceau de partea cealaltă a străzii pentru a-L evita sau se retrăgeau într-o uliță lăturalnică dacă-L vedeau venind. Curând a dispărut din memoria lor, lepădat ca un vas spart. El a auzit campania de defăimări dusă împotriva Sa. Zi și noapte era urmărit de teroare, în timp ce oamenii urzeau tot felul de planuri de a-L ucide.

Imaginea aceasta de patos cumplit, de abjectă mâhnire este suficient de tristă pentru orice om. Dar ce vom spune când vom afla că a fost așternută cu scopul de a-L zugrăvi pe Creatorul universului, Domnul vieții și slavei!

Rugăciunea pentru izbăvire (31:14-18)

31:14-17a Întristarea și suspinele fac acum loc rugăciunii pline de credință. Cel respins de oameni Îl mărturisește pe Iehova, despre care afirmă că este Singura Lui Nădejde și Dumnezeul vieții Sale. Găsește mângâieri nespuse în faptul că **zilele Sale sunt în mâna** Tatălui. Mângâierea aceasta a fost împărtășită de credincioșii Domnului din toate timpurile, ei cântând și în zile însorite, și în cele mohorâte:

Zilele noastre sunt în mâna Ta;
Tată, acolo le vrem!
Viața noastră, sufletele noastre, tot ce avem, tot ce suntem
În grija Ta le lăsăm.

–William F. Lloyd

După această afirmare a încrederii depline în Dumnezeu și a totalei supuneri în fața voii Sale, Domnul Isus Se roagă concret ca Dumnezeu să-L **izbăvească din** ghearele **vrăjmașilor** Săi care-L prigonesc. El Se roagă ca Tatăl să privească

asupra Sa cu îndurare. Îl roagă fierbinte să-L salveze din moarte, rugăminte întemeiată pe dragostea statornică a Domnului. Din nou Se roagă ca să nu fie niciodată dezamăgit, prin faptul că privește doar spre Iehova, considerându-L singurul Său izbăvitor. Desigur gândurile sunt exprimate în limbaj retoric, subliniind elementele de stil, în dauna sensului literal. Ar fi fost cu neputință ca Cristos să fi fost dat de rușine pentru faptul că S-a încrezut în Iehova. El știa acest lucru, după cum și noi știm. Dar vom pierde ceva din frumusețea textului, dacă vom insista asupra unei interpretări literale, când citim o rugăciune plină de patos sau un poem liric.

31:17b, 18 Întorcându-Se spre cei răi, Cristos Se roagă ca *ei* să fie cei ce vor fi dați de rușine, ce se vor coborî în Șeol. El Se roagă ca **buzele mincinoase** să fie reduse la tăcere pentru faptul că L-au defăimat pe Sfântul Fiul al lui Dumnezeu. Unii oameni sinceri consideră aceste versete ca fiind sub demnitatea creștină, dar dacă stăm să ne gândim la răutatea și cruzimea criminalilor, a răufăcătorilor de tot felul, la fărădelegile lor nespus de mari, în comparație cu nevinovăția Victimei, suntem obligați să recunoaștem că limbajul nu e deloc prea aspru!

Dumnezeu, Marele Refugiu (31:19, 20)

Din nou Psalmul trece de la întristare la înviorare, de la cerere la laudă. Într-un ritm maiestuos, Domnul Isus Îl preamărește pe Tatăl Său, ca Loc de neasemuit adăpost. Îl înfățișează pe Dumnezeu ca administrator al unei comori inepuizabile de **bunătate** pusă la dispoziția copiilor Săi credincioși. Tuturor celor care caută adăpost în El Domnul este gata să le reverse din belșug aceste comori, în prezența fiilor oamenilor. Prezența lui Dumnezeu este un loc unde sfinții Săi aleși se pot ascunde de **urzelile** răutăcioase **ale omului**. El este adăpostul total adecvat de ceea ce Knox numește „zgomotoasa dezbatere a lumii."

Recunoștință personală (31:21, 22)

Domnul Isus trăise experiența minunatei demonstrații a bunătății lui Dumnezeu când a fost înconjurat de dușmani din toate părțile, ca o cetate împresurată. În neliniștea Sa, I se părea că a fost părăsit cu desăvârșire de Iehova. Dar deși a fost părăsit în acele trei ceasuri groaznice de pe cruce, totuși Dumnezeu a auzit strigătul Său și L-a înviat din morți.

Iubiți pe Domnul! (31:23, 24)

După ce a gustat dragostea lui Dumnezeu, Cristos Îl iubește la rându-I și pe bună dreptate consideră că toți trebuie să-L iubească. Avem toate temeiurile să ne bizuim pe Iehova, fiind pe deplin încredințați că El îi va ocroti pe credincioșii Lui, răsplătindu-i, în schimb, cu pedeapsa ce o merită: răzvrătiții aroganți!

Orice credincios care este confruntat cu sorți potrivnici, cu situații aparent fără ieșire, poate astfel să rămână tare, plin de curaj și de asigurarea deplină că nimeni nu a nădăjuit vreodată în Domnul în zadar, că nici unul din cei care și-au pus încrederea în El nu a fost dezamăgit – nici unul măcar!

Psalmul 32: Iertat!

Fericirea constă în a fi iertat! Este o emoție ce nu se poate descrie. Este sentimentul unei uriașe eliberări, al unei despovărări extraordinare, al anulării datoriei, al cugetului care a dobândit, în sfârșit, odihnă. Vinovăția a fost îndepărtată, conflictul e stins, păcătosul are în sfârșit pace! Pentru David aceasta a însemnat iertarea marii sale fărădelegi, acoperirea păcatului său, neimputarea vinovăției pentru nelegiuirea sa și curățirea duhului său de înșelăciune. Pentru credinciosul din zilele noastre aceasta înseamnă mai mult decât acoperirea păcatului său; acela era conceptul ispășirii în VT. În epoca actuală credinciosul știe că păcatele sale au fost îndepărtate cu desăvârșire și îngropate pe veci în marea iertării lui Dumnezeu.

32:1, 2 La Romani 4:7, 8 apostolul Pavel citează Psalmul 32:1, 2 pentru a demonstra că justificarea s-a făcut prin credință, fără fapte, chiar în perioada Vechiului Testament. Dar dovada constă nu atât în ceea ce spune David, cât în ceea ce *nu* spune. El nu se referă la omul nepri-

hănit care dobândește sau merită mântuirea. El îl are în vedere pe păcătosul care a fost iertat. Și el nu amintește nimic despre fapte, când descrie binecuvântarea omului **iertat**. Prin Duhul Sfânt Pavel deduce din asta că David descrie fericirea celui căruia Dumnezeu îi atribuie neprihănirea cu totul și cu totul în absența faptelor (Ro. 4:6).

32:3, 4 În continuare istoria lui David este redată prin acorduri minore. După ce a săvârșit adulter cu Batșeba, punând la cale uciderea lui Urie, David a refuzat cu încăpățânare să-și mărturisească păcatul. Mai degrabă, a încercat să-l ascundă sub preș. Poate că a încercat să se împace cu gândul că „timpul vindecă toate lucrurile." Dar în refuzul său încăpățânat de a se zdrobi, el lupta de fapt împotriva lui Dumnezeu și împotriva propriilor sale interese supreme. În consecință, a devenit o epavă din punct de vedere fizic, încordarea neeliberată din duhul său răsfrângându-se negativ asupra sănătății sale. El și-a dat seama că **mâna lui Dumnezeu apăsa din greu** asupra sa, blocându-l, zădărnicindu-i acțiunile, frustrându-l la fiecare pas. Nici un lucru nu-i mai ieșea, praful se alegea de toate. Mecanismul vieții sale nu mai funcționa, roțile dințate nu se mai îmbinau. Zilele de altădată când trăia lipsit de griji erau de-acum din domeniul trecutului iar viitorul nu-i surâdea deloc, fiindu-i tot atât de neapetisant cum era pustiul arid.

32:5 După un an petrecut în această stare de nepocăință, David a ajuns în cele din urmă în punctul în care a fost dispus să rostească acele două cuvinte pe care Dumnezeu le aștepta de la el: „Am păcătuit." După care toată povestea sordidă a ieșit la iveală ca un puroi. Acum nu mai era chip de intervenit cu operații cosmetice, cu circumstanțe atenuante sau cu scuze. David ajunge în fine să-i spună păcatului pe nume: **„păcatul meu... fărădelegea mea... nelegiuirile mele."** De îndată ce mărturisește, primește pe loc asigurarea că Domnul i-a iertat nelegiuirea păcatului său.

32:6 Experiența sa din trecut când Domnul i-a răspuns la rugăciuni îi dă curajul de a se ruga ca toți copiii lui Dumnezeu să demonstreze și ei în același fel credincioșia lui Domnului. Cei care trăiesc în părtășie cu Domnul vor fi izbăviți în vremuri de strâmtorare. Șuvoiul de ape adânci nu-i va copleși nicicând.

32:7 Cel care fusese atât de nepocăit acum este plin de căință, cu inima zdrobită. Pătruns de o adâncă recunoștință, el recunoaște că Dumnezeu este locul său de adăpost, ocrotirea în vremuri de necaz și Cel care-l înconjoară cu cântări de izbăvire.

32:8, 9 Se ridică o întrebare în legătură cu versetele 8 și 9, dacă cuvintele exprimate aparțin lui David sau Domnului. Dacă le interpretăm ca făcând parte din limbajul lui David, atunci ele ne amintesc, după cum s-a exprimat Jay Adam, că „răspunsul natural al iertării este de a-i ajuta pe alții, împărtășind propria ta experiență și ajutându-i concret pe alții care trec prin necaz."[28] Dacă adoptăm cealaltă variantă, atunci înseamnă că Domnul răspunde la închinarea lui David cu promisiunea că-l va călăuzi și cu învățământul privitor la necesitatea predării permanente. Este Tatăl care întinde o masă îmbelșugată pentru păcătosul căit, care revine acasă. El oferă călăuzire supravegheată pentru ca acesta să știe pe ce cale s-o apuce în viitor, acordându-i sfaturi personale în privința tuturor deciziilor pe care urmează să le ia în viață. **Nu fiți ca un cal**, adică nerăbdători s-o luați înainte, fără să fi primit comanda de a porni, **sau ca un catâr**, care refuză cu încăpățânare să pornească, chiar atunci când i se poruncește să se urnească din loc. Ambele animale au nevoie de zăbală și de frâu care să le facă supuse și ascultătoare. Credinciosul ar trebui să fie atât de sensibil la călăuzirea Domnului încât să nu trebuiască să i se aplice disciplina mai aspră a vieții, pentru a-l readuce la linia normală.

32:10, 11 Cât privește pe David, omul neprihănit are de toate, în comparație cu cel rău. Nu există nici o comparație între cei doi. **De multe necazuri** are parte cel rău. Dar credinciosul smerit este înconjurat de **îndurarea** Domnului. Prin urmare, este cât se poate de nimerit ca cel **neprihănit** să

se bucure în Domnul şi să strige de bucurie.

Psalmul 33: O cântare nouă

Pare să existe o legătură indubitabilă între primul verset al acestui psalm şi ultimul verset al celui precedent. În ambii psalmi scriitorul îi îndeamnă pe cei drepţi să se bucure în Domnul. Dar psalmul acesta dezvoltă tema, spunându-ne de ce este nimerit pentru cei drepţi să-L laude pe El.

Se cuvine să notăm că nu se pomeneşte aici nimic despre duşmanii activi, despre persecuţii sau strâmtorări. Mai degrabă, avem de a face cu o scenă paşnică, Israelul locuind în siguranţă, iar Domnul fiind recunoscut ca Suveran universal. Astfel Psalmul aparţine începutului împărăţiei lui Cristos, când asuprirea Neamurilor va fi fost sfărâmată iar necazul lui Iacov se va fi sfârşit.

33:1, 2 Chemarea Israelului la închinăciune este lansată în primele şapte versete, după care este adresată Neamurilor în versetul 8. **Lauda** este atât de minunată şi de copleşitoare încât în acest scop se va utiliza cel mai ales şi mai dulce acompaniament instrumental posibil: **harpa** şi **un instrument cu zece coarde.**

33:3 Noua cântare este cântarea de răscumpărare, care survine după iertarea păcatelor (Ps. 32) şi este a tuturor acelora care au fost curăţiţi în sângele scump al lui Cristos. Dar cântarea aceasta va fi intonată într-un mod cu totul şi cu totul deosebit de Israelul răscumpărat la începutul Mileniului (Apo. 14:3).

33:4 Noua cântare celebrează **cuvântul Domnului** şi **toată lucrarea Lui.** Cuvântul Lui este cu desăvârşire adevărat şi drept, neschimbător şi demn de încredere. **Toate lucrările Sale se fac** în credincioşie. Lucrul acesta se poate vedea în cadrul creaţiei – „vremea semănatului şi secerişului, frigul şi căldura, iarna şi vara, ziua şi noaptea" (Gen. 8:22). Apoi se vede în providenţă. „Toate lucrurile lucrează împreună spre binele celor care-L iubesc pe Dumnezeu, al celor care sunt chemaţi după planul Său" (Ro. 8:28). Şi se mai vede în răscumpărare – „Dacă ne mărturisim păcatele, El este credincios şi drept să ne ierte păcatele noastre şi să ne curăţească de orice nelegiuire" (1 Ioan 1:9).

33:5 Dumnezeu nu este doar drept şi credincios, susţinând neprihănirea şi dreptatea, ci, în plus, dovezile bunătăţii Domnului sunt pretutindeni.

33:6, 7 Măreţia lui Dumnezeu se vede în faptul că El a creat cerurile şi oştirea de stele fără să fi cheltuit o energie mai mare decât aceea de rostire a cuvântului energizant. A procedat aşa cu aceeaşi uşurinţă cu care El a mărginit oceanele la hotarele lor rânduite. Unii văd în aceste două rostiri o referire poetică voalată la Israel, ca stelele cerului (Gen. 15:5) şi la naţiunile neevreieşti ca marea zbuciumată, aduse în sfârşit sub control de Domnul Isus la a doua Sa venire.

33:8, 9 În orice caz, Dumnezeu este atât de mare încât întreaga omenire ar trebui să se prosternă cu reverenţă înaintea Sa, manifestând cel mai profund respect faţă de El. Cuvântul Său a fost energia sonoră care a devenit materie. Prin porunca Sa întreaga creaţiune a luat fiinţă.

33:10, 11 De-a lungul întregii istorii, **naţiunile** necredincioase au colaborat pentru a se opune lui Dumnezeu şi a-i ruina pe copiii Săi. Dar, după cum s-a exprimat Burns, „Cele mai bune planuri ale oamenilor şi şoarecilor sunt sortite eşecului din capul locului" sau, cum ne-am exprima noi, adesea o iau razna! Dumnezeu va zădărnici, în cele din urmă, până şi cele mai inteligente planuri urzite de cei ce I se opun. Nimic nu poate stăvili împlinirea planurilor Sale. Întotdeauna El va avea ultimul cuvânt şi tot ce hotărăşte El să facă se va împlini!

33:12 Prin urmare, cărarea care duce la binecuvântare îşi are temelia în cooperarea cu Dumnezeu. Fericită este naţiunea care Îl recunoaşte pe Iehova ca **Dumnezeul** său. Acesta este poporul pe care El l-a ales ca moştenire a sa.

33:13-17 Privind din cer, Domnul are o vedere perfectă asupra întregii omeniri. Nimic nu-I scapă. El vede tot ce se face şi – ceea ce este şi mai important – El cunoaşte gândurile şi intenţiile fiecărei inimi. El îi vede pe unii care luptă cu arme fireşti – şi râde de nechibzuinţa lor. Ei se

bizuie pe armată, pe marina lor militară și pe forțele aeriene, în loc să se bizuie pe Dumnezeul cel viu. Când vor învăța ei oare că nici cea mai grozavă cavalerie nu poate să le aducă biruință?

33:18, 19 Dumnezeu îi vede și pe cei ce se încred în El pentru a fi mântuiți și se bizuie pe **îndurarea** Lui, ca să li se împlinească nevoile. Aceștia sunt cei care Îi sunt plăcuți Lui. El îi privește cu cea mai mare bunăvoință pe aceștia.

33:20-22 Nu există nici o îndoială când e vorba de a stabili din ce categorie fac parte psalmistul și oamenii săi. Ei se încred în Iehova, ca ajutorul și ocrotitorul lor. Ei au găsit adevărata fericire în faptul de a-și pune toată încrederea **în numele Său sfânt**. Tot ce cer aceștia este să poată continua să se bucure de lumina binecuvântată a iubirii Sale statornice, pe măsură ce continuă să se bizuie numai și numai pe El.

Psalmul 34: Psalmul nașterii din nou

Fundalul istoric al psalmului 34 îl constituie textul de la 1 Samuel 21. În fuga sa de Saul, **David** solicitase ocrotirea regelui filistean din Gat, pe nume Achiș **sau Abimelec**, cum reiese din subtitlul psalmului. (Probabil **Abimelec** a fost un titlul al acestui rege, mai degrabă decât numele său.) Temându-se că acest rege inamic ar putea să-l ucidă, David s-a prefăcut că este nebun, scrijelind pe ușile porții și lăsând să-i curgă bale din gură și să se prelingă pe barba sa. Trucul lui David a ținut. Regele nu avea nevoie de încă un nebun, prin urmare, l-a eliberat pe David, care s-a refugiat apoi în peștera Adulam. Episodul nu este unul din cele mai eroice sau strălucite momente din pestrița carieră a psalmistului, dar, privind în urmă, David a văzut și aici mâna Domnului care L-a izbăvit în chip minunat, drept care a scris acest psalm pentru a celebra evenimentul.

Credincioșii din toate veacurile au iubit Psalmul 34 pentru faptul că el exprimă atât de elocvent propria lor mărturie despre modul în care i-a salvat și pe ei Dumnezeu prin har, prin credința în Domnul. Așadar în această lumină să examinăm psalmul!

34:1 Mântuirea de păcat este un dar de o valoare atât de mare încât ar trebui să ne determine să-I mulțumim zi și noapte, din toată inima, Celui care ne-a dat acest dar minunat! Dacă ar fi să-L binecuvântăm pe Domnul tot timpul, tot nu ar fi de ajuns. Dacă lauda Lui ar fi în permanență pe buzele noastre, tot n-am putea epuiza subiectul. Nici o limbă omenească nu va putea să-I mulțumească îndeajuns lui Dumnezeu, de-a lungul întregii veșnicii.

34:2 Cel convertit se laudă în Domnul – nu cu propriul său caracter sau cu realizările sale. Când înțelegem evanghelia harului, ne dăm seama că *noi* suntem cei care am săvârșit toate păcatele, iar *Cristos* este cel care a săvârșit toată mântuirea. Prin urmare, **lauda** noastră trebuie să fie numai în El. Dacă cei care se află încă sub robia păcatului vor auzi și vor lua seama la mărturia noastră despre faptul că mântuirea este disponibilă pentru toți și că este absolut gratuită, se vor trezi și vor constata cu bucurie că și pentru ei mai este nădejde.

34:3 Sufletul binemântuit nu se mulțumește să se bucure de răscumpărare în particular, izolat de alții. Ci, dându-și seama că este un subiect atât de sublim, cheamă întreaga frățietate să-L preamărească pe Domnul împreună cu el și să înalțe împreună numele Său. Unii căsătoriți comandă verighete inscripționate cu acest mesaj.

34:4 Când Duhul lui Dumnezeu începe să cerceteze sufletul păcătosului, îi sădește instinctul divin de a-L căuta pe Domnul. Abia mai târziu își dă seama păcătosul salvat că *Domnul* a fost acela care L-a căutat pe el, și nu invers! După cum se exprimă cântarea:

L-am căutat pe Domnul și după aceea am aflat că
El mi-a îmboldit sufletul să-L caut, tot timpul.
El căutându-mă pe mine;
Nu eu Te-am găsit, iubite Mântuitor,
Ci Tu m-ai găsit pe mine.

–Anonim

Totuși, când Îl căutăm, El răspunde, izbăvindu-ne din toate temerile noastre – din teama de necunoscut, de ce poate să ne aducă ziua de mâine, eliberându-ne de

frica că vom muri cu păcatele nemărturisite şi neiertate, de frica că am putea sta într-o zi înaintea lui Dumnezeu, la judecata de la Marele Tron Alb. Când ne punem încrederea în Cristos ca Domn şi Mântuitor, auzim aceste cuvinte de achitare rostite de El: „Păcatele îţi sunt iertate. Du-te în pace!"

34:5 Dar această mântuire nu este un bun particular, aparţinând exclusiv unei anumite persoane, ci este disponibilă pentru toţi. Toţi cei care privesc la Cristos cu credinţă **se luminează de bucurie** – devin radianţi. Frunţile se descreţesc, încruntările se transformă în zâmbete de bucurie iar deprimarea şi disperarea fac loc desfătării. Nici unul din cei care îşi încredinţează viaţa Domnului nu va fi nicidecum dezamăgit. El nu poate lăsa neîmplinită inima care se încrede în El.

34:6 Noi venim la El în sărăcia noastră, plini de zdrenţe, acoperiţi de ocară şi neputinţă, mărturisindu-ne din toată inima incapacitatea de a ne procura singuri mântuirea. Ne punem toată încrederea în El şi rostim împreună cu poetul:

Vin cu mâna goală,
Agăţându-mă cu toată fiinţa de crucea Ta.

Domnul aude strigătul nostru. Sărăcia noastră apelează la resursele Sale nelimitate. El Se coboară şi ne salvează din toate necazurile noastre – din păienjenişul de păcat pe care l-am ţesut cu propriile noastre mâini.

34:7 Credinciosul nu este doar salvat, ci şi păzit şi ocrotit. **Îngerul Domnului**, adică Domnul Isus Cristos Însuşi, îndeplineşte rolul de garnizoană care îi înconjoară şi-i apără pe cei ce se tem de El, izbăvindu-i din toate primejdiile, văzute şi nevăzute. Nici una din oile Sale nu poate pieri niciodată (Ioan 10:28).

34:8, 9 Cei care-L cunosc pe Mântuitorul doresc cu ardoare să-L împărtăşească şi altora. Asemenea celor patru leproşi din Samaria, ei spun: „Nu procedăm corect. Aceasta e o zi de veşti bune, iar noi tăcem şi nu deschidem gura" (2 Regi 7:9, Biblia Amplificată). Şi astfel evanghelistul exclamă bucuros: **„O, gustaţi şi vedeţi ce bun este Domnul. Binecuvântat este omul care se încrede în El!"**

Aceasta este invitaţia autentică, urgentă pe care o lansăm celor neconvertiţi. Putem veni cu raţionamente, argumente, putem recurge la logică, aducând în sprijinul argumentaţiei noastre probe creştine, dar, în ultimă instanţă, omul respectiv trebuie să se convingă personal, să guste şi să vadă cât este de bun Domnul, cum spune şi G. Campbell Murdoch:

> Putem prezenta argumente despre Dumnezeu, în legătură cu existenţa Sa, adăugând probele externe pe care ni le furnizează universul şi providenţa. Dar abia atunci când dragostea şi prezenţa Sa ne ating inima Îl vom putea cunoaşte cu adevărat, în bunătatea Sa inexprimabil de mare.[29]

Apoi urmează invitaţia adresată celor convertiţi. Este chemarea la viaţa de credinţă. **Sfinţii** sunt invitaţi să umble prin credinţă, nu prin vedere, şi să trăiască în experienţa lor personală promisiunile împlinite ale lui Dumnezeu că le va purta de grijă în chip minunat, miraculos şi abundent. Este exact mesajul textului de la Matei 6:33:

> Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi neprihănirea Lui şi toate aceste lucruri vă vor fi date pe deasupra.

34:10 Deşi **puii de leu**[30] duc uneori lipsă de hrană şi suferă de foame, cei ce-L caută pe Domnul nu vor duce lipsă de nici un lucru bun, căci Domnul nostru Isus Cristos este cel care în chip minunat ne poartă de grijă, ne acoperă nevoile în orice situaţie.

34:11 Harul lui Dumnezeu nu numai că ne salvează, ne păzeşte şi ne acoperă nevoile, ci ne şi învaţă.

> Căci harul lui Dumnezeu care aduce mântuire pentru toţi oamenii s-a arătat şi ne învaţă ca, tăgăduind nelegiuirea şi poftele lumeşti, să trăim în veacul de acum cu cumpătare, dreptate şi evlavie, aşteptând fericita noastră nădejde şi

arătarea slavei marelui nostru Dumnezeu și Mântuitor Isus Cristos. El S-a dat pe Sine Însuși pentru noi ca să ne răscumpere din orice fărădelege și să-Și curățească un popor care să fie al Lui, plin de râvnă pentru fapte bune (Tit 2:11-14).

Așadar aici psalmistul le oferă instrucțiuni practice fiilor săi, să înțeleagă ce constituie **frica de Domnul.**

34:12-15:

1. O **limbă** adusă sub control, ținută în frâu – una care este liberă de răutate și de înșelăciune.

2. O umblare detașată – separată de rău și alipită cu totul de faptele bune.

3. O dispoziție pașnică – cum s-a exprimat apostolul Pavel: „Dacă este posibil, cât atârnă de voi, trăiți în pace cu toți oamenii" (Ro. 12:18).

Petru afirmă la 1 Petru 3:9: „Știind că ați fost chemați la această [binecuvântare a altora], ca să moșteniți o binecuvântare." Apoi el citează versetele 12-16a din Psalmul 34, pentru a ranforsa învățătura sa potrivit căreia nu trebuie să întoarcem rău pentru rău și nu trebuie să batjocorim când suntem batjocoriți, ci mai degrabă trebuie să binecuvântăm. Binecuvântarea este bunăvoința Domnului. Ochii Săi sunt îndreptați asupra celor neprihăniți și urechile Sale sunt deschise la strigătul lor (Ps. 34:15).

34:16 Citând versetul 16, Petru s-a rezumat la prima parte:

Fața Domnului este împotriva celor care fac răul.

El nu a mai citat restul versetului, care spune: **ca să le șteargă amintirea de pe pământ.**

Prima parte a versetului este adevărată și valabilă în orice epocă. A doua parte se va împlini când Domnul Isus Cristos va reveni pe pământ ca Rege al regilor.

34:17 Cei neprihăniți au privilegiul nespus de mare de a fi primiți pe loc, instantaneu, în audiență la Domnul. El îi ascultă de fiecare dată când strigă aceștia și-i izbăvește din toate necazurile. Barnes face aici următorul comentariu: „Nimeni nu a apreciat îndeajuns privilegiul incomensurabil de mare de a ni se permite să ne prezentăm înaintea lui Dumnezeu, prin rugăciune."

Înainte de a părăsi versetul 17, trebuie să observăm că Domnul nu ne izbăvește *de necazuri*, ci ne izbăvește *din necazuri*. Cu alte cuvinte, credincioșii nu sunt imuni la necazuri, dar când trec prin ele, au un Izbăvitor Atotputernic! În asta constă deosebirea esențială.

34:18 Domnul știe cum să Se împotrivească celor mândri, dar nu se poate împotrivi unei inimi frânte și căite. El Se face accesibil celor cu inima zdrobită și e totdeauna gata să-i scape pe cei cu duhul zdrobit.

34:19 Cum am arătat, cei neprihăniți au și ei parte de multe suferințe. Poate că vom constata într-o zi că am avut mai multe suferințe și încercări decât cei necredincioși. Dar cel puțin toate necazurile noastre se mărginesc la viața *aceasta*. Mai mult, noi nu suntem lăsați să purtăm singuri aceste necazuri, deoarece Prietenul nostru etern este mereu lângă noi. Avem asigurarea izbăvirii complete și finale din suferințe prin Învierea Domnului Isus. Pentru că El a înviat din morți, și noi vom învia într-o zi, fiind eliberați pe veci de păcat, de boli, de întristări, de suferință și de moarte!

34:20 Dar chiar și în moarte, Domnul ocrotește trupurile sfinților Săi:

Toate oasele i le păzește;
Nici unul din ele nu este zdrobit.

Versetul acesta a fost împlinit literal la moartea Domnului nostru:

> Când au venit la Isus și au văzut că murise, nu I-au zdrobit fluierele picioarelor.... Acestea s-au întâmplat ca să se împlinească Scriptura: „Nici unul din oasele Lui nu va fi zdrobit." (Ioan 19:33, 36).

În aceasta, desigur, Domnul nostru a fost antitipul perfect al mielului pascal, despre care s-a scris:

Și să nu zdrobiți vreun os (Ex. 12:46).

34:21, 22 Ultimele două versete ale Psalmului depind de cuvântul **condamnat.** Cît privește pe cei răi, nenorocirile îi vor coborî în mormânt. Da, ei vor fi condamnați. Dar slujitorii lui Iehova Îl au pe Cel care le răscumpără sufletul și **nici unul din cei care se încred în El nu va fi condamnat.** Slavă Domnului, nu mai este nici o condamnare pentru cei care sunt în Cristos Isus! (Vezi Ro. 8:1).

Cine ne va mai condamna acum?
Întrucât Cristos a murit și a înviat, fiind acum în cer,
Ca să pledeze cauza noastră la dreapta Iubirii,
Cine ne va mai condamna acum?
–Horatius Bonar

Și astfel credinciosul este mântuit, păzit și pe deplin satisfăcut, în timp și în eternitate. Ce lucru minunat este să fii născut din nou! Acesta este mesajul pe care ni-l transmite Psalmul 34.

Psalmul 35: Prieteni care au devenit trădători

35:1-3 Recurgând la imaginația sa nevinovată, **David** Îl cheamă pe Dumnezeu să Se înarmeze cu o cantitate apreciabilă de arme și să Se ocupe drastic de cei ce s-au declarat prietenii lui David, dar care în cele din urmă s-au dovedit a fi inamicii săi înverșunați. Psalmistul ar dori ca Domnul să ia asupra Sa scutul și pavăza și să treacă la acțiune, azvârlind sulița cu precizie, după care să-i spună lui David: „Voi avea Eu grijă de ei și voi fi Salvatorul tău."

35:4-6 Ar fi un act de dreptate binemeritată dacă acești ucigași ar fi făcuți de rușine și acoperiți de ocară, uneltirile lor fiind zădărnicite și nimicite. Ar fi de asemenea un act perfect drept și legitim ca ei să devină total neputincioși, ca pleava luată de vânt, izgoniți fără încetare de îngerul Domnului (respectiv Domnul Isus Cristos într-una din aparițiile Sale anterioare încarnării). Da, ar fi o răsplată binemeritată ca drumul lor să fie întunecos și alunecos, fiind urmăriți de îngerul Domnului.

35:7, 8 Ei nu au avut nici un motiv legitim de a unelti împotriva psalmistului, de a fi încercat să-l prindă în laț, ca pe un animal sălbatic. Acum se cuvine ca Domnul să-i lovească năprasnic, să-i prindă în lațul întins de ei!

35:9, 10 Atunci David se va bucura în Domnul, celebrând mântuirea Sa. Cu toată ființa va recunoaște pe Domnul ca cel Neasemuit de puternic, ce-i salvează pe cei lipsiți de apărare, când aceștia sunt confruntați cu forțele superioare ale inamicului, da, venind în ajutor neajutoraților și sărmanilor când sunt încolțiți de prădător.

35:11-14 Pentru a înțelege implicarea psalmistului la un nivel emoțional profund, trebuie să ținem cont de faptul că oamenii aceștia care depun acum mărturie împotriva lui au fost cândva prietenii lui. Ei îl ponegresc și-l acuză de lucruri despre care el nu are nici o cunoștință. În pofida bunătății manifestate față de ei, el este tratat de ei cu ură. Nici nu e de mirare că psalmistul se simte dezolat! Când erau ei bolnavi, alta era situația! David fusese întristat din pricina lor și se purtase cu mărinimie, neputând nici mânca din această cauză. Cu capul plecat în semn de întristare, el se rugase pentru ei încontinuu – așa cum s-ar fi rugat pentru oricare alt prieten sau frate intim. Jalea lui fusese adâncă, ca și când ar fi jelit moartea mamei sale.

35:15, 16 Dar când l-a lovit pe David nenorocirea și calamitatea, oamenii aceștia au jubilat de bucurie. S-au ridicat în bloc să-l acuze. Au adus oameni de nimic de pe stradă ca să-l ponegrească încontinuu cu un potop de acuze. Cu multă impertinență, l-au batjocorit în ritm tot mai amețitor, rânjind și arătându-și colții, plini de ură. Experiența psalmistului ne duce cu gândul la acele clipe când Domnul Isus Se afla înaintea lui Pilat din Pont sau a lui Irod; multe din afirmațiile cuprinse în aceste versete se aplică la ceea ce a îndurat El.

35:17, 18 Cât timp va mai putea privi Domnul aici jos pe pământ, văzând cumplita nedreptate, fără să intervină? Da, a venit timpul să sară în apărarea celui nevinovat, scăpându-l din mâna vrăjmașilor săi și salvându-i viața-i scumpă din ghearele acestor lei cu chip uman.

35:19-21 Ce denaturare a justiției ar fi

dacă cei ce-l dușmănesc fără pricină pe David ar fi lăsați să se poată bucura de căderea sa și să-și facă cu ochiul, trăgând concluzia că au triumfat! Ei nu doresc pacea. Tot ce vor este să scornească neadevăruri împotriva cetățenilor cumsecade, ce respectă legile. Ori de câte ori observă cea mai mică scăpare sau alunecare, strigă: **„Aha, aha!** N-am spus noi că așa se va întâmpla? Te-am prins asupra faptei, te-am văzut!"

35:22-25 Dar și Tu, Doamne, ai văzut. Ai observat toată situația aceasta încâlcită. Nu Te îndepărta, Doamne. Nu te retrage. Nu fi departe de mine. Este timpul să Te ridici și să treci la acțiune energică, pentru a mă ocroti și a-mi apăra cauza dreaptă. Tânjesc de dor, Doamne, să văd cum mă vei răzbuna. Căci Tu întotdeauna faci ceea ce este drept și le răstorni planurile prin care încercau să mă ducă la ruină. Nu-i lăsa, Doamne, să triumfe, să poată zice că și-au văzut dorința împlinită, că au reușit să mă sfâșie!

35:26 O, Doamne, ai Tu grijă ca cei ce se bucură să mă vadă căzând să fie făcuți de ocară. Umple-i de rușine și dezonoare pentru obrăznicia cu care s-au purtat față de mine.

35:27, 28 Dar lasă Doamne ca toți ce speră că în final voi fi achitat să aibă motive să strige de bucurie și veselie și să zică neîncetat: „Mărit să fie Domnul." Să poată depune mărturie că Tu ești cu adevărat un Domn minunat, pentru că Îți găsești toată plăcerea în cei ce Te slujesc. Limba mea nu va tăcea, ci va spune tuturor încontinuu despre dreptatea Ta, despre faptul că ești vrednic de laudă, Doamne!

Psalmul 36:
Păcat mare, Dumnezeu și mai mare

36:1-4 Un oracol al inimii lui David ne prezintă o imagine vie a **fărădelegii celor răi**. Păcătosul renunță la orice frică de Dumnezeu pe care ar fi putut-o avea. El se flatează singur, afirmând că infracțiunile sale nu pot fi dovedite, el neputând fi astfel pedepsit. Vorbirea sa este plină până la saturație de răutate și înșelăciune. El disprețuiește viața celui care trăiește onorabil și respectă legile. Când ar trebui să doarmă, stă treaz, uneltind fapte rele, după care trece la acțiune, punându-le intenționat în practică, răspunzând bucuros la îndemnurile celor răi de a li se alătura în comiterea de păcate.

36:5 În contrast marcant cu depravarea unui atare păcătos sunt desăvârșirile Domnului. Îndurarea Lui, de pildă, se înalță până la ceruri. Barnes scrie:

> Este foarte elevată: până la ceruri, mai presus de cel mai înălțător obiect pe care-l poate concepe omul. Ideea avută în vedere aici nu este aceea că îndurarea lui Dumnezeu se manifestă în cer... nu că ar avea obârșia în cer (deși așa este), ci mai degrabă faptul că este de natura cea mai elevată, mai presus de tot ce pot concepe oamenii.[31]

Credincioșia lui Dumnezeu **ajunge până la nori**, adică este nemărginită, incomensurabilă, cum spune și A. W. Pink:

> Ce cuvânt minunat este acesta: „Credincioșia Ta ajunge până la nori." Cu mult mai presus de puterea noastră de a pricepe este credincioșia neschimbătoare a lui Dumnezeu. Tot ce ține de Dumnezeu este măreț, vast, incomensurabil. El nu uită niciodată, nu dă greș niciodată, nu se poticnește, nu-Și calcă nicicând cuvântul. Domnul Și-a împlinit fiecare promisiune pe care a făcut-o, fiecare profeție pe care a rostit-o. El va duce la îndeplinire fiecare din clauzele legământului și fiecare amenințare, pentru că „Dumnezeu nu este om, ca să mintă; nici fiul omului, ca să-I pară rău. Ce a spus, oare nu va face? Ce a promis, oare nu va împlini? (Nu. 23:19). Prin urmare, credinciosul exclamă: „Îndurările Sale nu dau greș; ele se înnoiesc în fiecare dimineață: mare este credincioșia Ta!" (Plângerile lui Ieremia 3:22, 23).[32]

36:6 Neprihănirea lui Dumnezeu este ca munții falnici pe care El i-a creat – stabilă, statornică, de neclintit, total fiabilă. Te poți bizui întotdeauna pe Dumnezeu, fiind încredințat că va face ceea ce este bun și drept. Lucrul acesta a fost demonstrat în chip desăvârșit la cruce. Neprihănirea lui Dumnezeu reclamă ca păcatul să fie

pedepsit. Dar dacă ar fi să fim pedepsiți după păcatele noastre, am pieri pe veci. De aceea, binecuvântatul Fiu al lui Dumnezeu a luat păcatele noastre asupra Sa. Atât de neînduplecată este neprihănirea lui Dumnezeu încât atunci când a văzut El păcatele noastre așezate asupra Fiului Său fără păcat, Și-a revărsat toată judecata Sa asupra Lui. Acum Dumnezeu are temeiul neprihănit de pe care poate să-i salveze pe păcătoșii neconvertiți – plata a fost achitată de un Înlocuitor vrednic.

Neprihănirea desăvârșită a lui Dumnezeu
Se reflectă în sângele Mântuitorului.
În crucea lui Cristos vedem
Neprihănirea lui Dumnezeu, însoțită de harul minunat. *–Albert Midlane*

Judecățile lui Dumnezeu sunt o **mare adâncime.** Asta înseamnă că decretele Sale, deciziile, gândurile și planurile Lui sunt neasemuit de profunde, complexe și înțelepte. Când a contemplat acest atribut al lui Dumnezeu, Pavel a exclamat: „O, adâncul bogăției înțelepciunii și cunoștinței lui Dumnezeu! Cât de nepătrunse sunt judecățile Lui și cât de neînțelese sunt căile Lui! (Ro. 11:33).

„O Doamne, Tu susții și oamenii, și animalele." Aici este vorba despre o salvare vremelnică, adică providența lui Dumnezeu prin ocrotirea pe care o acordă creaturilor Sale. Gândiți-vă la tot ce implică grija Sa pentru atâtea ființe umane și atâtea animale, păsări și pești. Cât despre om, Dumnezeu îi numără chiar și firele de păr din cap. Iar despre vrabia cea neînsemnată ni se spune că nici una nu cade la pământ fără știința Tatălui nostru ceresc!

36:7 Nimic din viața omului nu este mai de preț decât bunătatea lui Dumnezeu. Este eternă, suverană, nemărginită, fără cauză și neschimbătoare. Și nimic nu-l poate despărți pe copilul lui Dumnezeu de ea. În 1743 John Brine scria următoarele:

Nici o limbă nu poate exprima pe deplin nemărginirea dragostei lui Dumnezeu, după cum nici o minte nu poate s-o priceapă, căci ea „întrece orice cunoștință" (Ef. 3:19). Cele mai elevate idei pe care poate să le conceapă mintea mărginită a omului în legătură cu dragostea Divină sunt infinit inferioare adevăratei sale naturi. Nici chiar cerul nu este atât de departe de pământ pe cum este bunătatea lui Dumnezeu mai presus de cele mai avansate concepții pe care noi suntem în stare să le formulăm referitor la ea. Este un ocean ale cărui valuri se înalță mai presus de toți munții opoziției în cei care formează obiectul ei. Este izvorul din care purcede tot binele necesar pentru toți cei ce sunt interesați de ea.[33]

De aceea **copiii oamenilor** găsesc adăpost **la umbra aripilor** Sale. Din nefericire, nu toți oamenii se pot bucura de ocrotirea plină de iubire a lui Dumnezeu. Dar acest privilegiu stă la dispoziția tuturor și oameni din toate națiunile, clasele sociale, și culturile existente au găsit odihnă, înviorare și siguranță sub aceste neasemuite aripi.

36:8 Nu numai că găsim acolo ocrotire, ci și deplina împlinire a tuturor nevoilor. **„Se satură din plin de belșugul casei Tale și-i adăpi din șuvoiul desfătărilor Tale."** Ce bucate s-ar putea compara cu cele din casa Domnului, sub aspectul calității și cantității? Dar al desfătărilor? După cum scoate în evidență F. B. Meyer, Dumnezeu dă întristările cu ceașca, dar desfătările din belșug, ca apele unui fluviu!

36:9 În Cristos se găsește **izvorul vieții.** „În El era viața și viața era lumina oamenilor" (Ioan 1:4). În lumina aceasta vedem noi lumina. După cum lumina naturală pune în evidență lucrurile, dezvăluindu-le adevărata formă, tot așa lumina lui Dumnezeu ne învrednicește să vedem lucrurile așa cum le vede El. Ne ajută să ne formăm impresia corectă despre realitățile spirituale, despre lume, despre alții și despre noi înșine.

Marele peisagist francez Corot a făcut următoarea afirmație: „Când mă găsesc într-unul din locurile pitorești ale Naturii, mă mânii pe tablourile mele." Deși în studio era încântat de ele, artistul se simțea smerit în fața gloriei Naturii. Judecându-ne în lumina lumii, nu ne este prea greu să găsim motive pentru a resimți o satisfacție personală. Dar a ne judeca în lumina Domnului, a ne măsura după standardul

Divin înseamnă a ne face de rușine mândria noastră. (*Spicuiri Alese*)

36:10, 11 După ce a escaladat vârfurile Himalaiene ale perfecțiunilor lui Dumnezeu, fiul lui Isai revine în valea nevoii umane și se roagă să fie ocrotit în continuare de cei răi. Versetul 11 explică versetul 10. Modul în care Îl roagă David pe Dumnezeu să continue să-Și arate bunătatea și izbăvirea este prin oprirea piciorului oamenilor aroganți de a-l mai călca în picioare și stoparea mâinii celor răi de a-l mai izgoni.

36:12 Rugăciunea sa este ascultată. Credința îl învrednicește pe psalmist să vadă căderea celor răi, dar ridicarea celor neputincioși.

Psalmul 37: Adevărata Pace

David a avut de suferit destule în viața sa de pe urma oamenilor răi și lipsiți de scrupule. Acum la bătrânețe, el oferă câteva sfaturi despre modul cel mai adecvat în care trebuie să reacționăm când devenim victima uneltirilor celor răi și a limbii lor pline de venin.

37:1, 2 Mai întâi, **nu** trebuie să ne frământăm din pricina răufăcătorilor. Întotdeauna ne paște pericolul de a nu dormi, gândindu-ne în pat la ce ni s-a întâmplat, parcurgând filmul întregului episod, atât de dureros pentru noi. Mai întâi, ne gândim la tot ce au spus și au făcut ei, apoi analizăm ce le-am răspuns noi, părându-ne rău că nu am găsit niște cuvinte mai dure pe care să le azvârlim împotriva lor. Curând sucurile noastre gastrice s-au transformat în acid sulfuric și uite-așa nu putem închide un ochi toată noaptea, întorcându-ne de pe o parte pe alta! Toată această frământare nu face altceva decât să ne vatăme pe noi înșine, neducând la nimic bun. Singura soluție este să încetăm de a ne mai frământa!

Indiferent ce am mai face, un lucru nu avem voie să-l facem: Nu ne este permis să-i invidiem pe cei răi! Pentru că pământul, viața de aici este singurul rai de care vor avea parte. Curând coasa retribuției îi va secera și toate carierele extraordinare pe care și le-au clădit se vor ofili.

37:3 Până aici a fost latura negativă a lucrurilor – adică ce *nu* trebuie să facem: să nu ne frământăm, să nu ne agităm din pricina lor și să nu jinduim ce au ei, să nu dorim să fim în locul lor. În latura pozitivă, primul lucru pe care trebuie să-l facem este **să ne încredem în Domnul și să facem binele**. Această încredere nu echivalează cu un optimism nefondat, aerian, cum că toate vor reuși de minune! Mai degrabă, este o bizuire profundă și necurmată pe Dumnezeu, Care a promis că-i va pedepsi pe cei răi și-i va răsplăti pe cei neprihăniți. Cuvântul Său nu poate da greș. Cei drepți vor locui cu adevărat în țară și se vor bucura de siguranță. Indiferent cât de aprige ar fi atacurile unor demoni sau ale unor oameni, nici o oiță a lui Cristos nu va pieri niciodată (Ioan 10:27-29). Tuturor celor care se încred în Cristos li se garantează o locuință în casa Tatălui (Ioan 14:1-6).

John Wesley a trimis odată un ajutor financiar unui prieten al său, predicator, pe nume Samuel Bradburn. Pe lângă bancnota de cinci lire, a inserat în plic și un bilețel cu următorul mesaj: „Dragă Sammy: «Încrede-te în Domnul și fă binele; așa vei locui în țară și vei fi hrănit cu adevărat.»" Răspunzând printr-o scrisoare de mulțumire, Bradburn a spus: „Adesea am contemplat frumusețea acestui pasaj din Scriptură, citat în scrisoarea ta, dar trebuie să mărturisesc că niciodată nu mi-a fost dat până acuma să văd o expunere atât de utilă a textului ca cea din nota ta."

37:4 Dar să zicem că ai simțit o mare dorință de a desfășura o anumită slujbă pentru Domnul. Și ești încredințat că El te-a îndemnat să faci acest lucru, singura ta dorință fiind aceea de a-L slăvi. Dar un inamic feroce ți s-a împotrivit la tot pasul, blocând lucrarea ta și căutând s-o zădărnicească prin toate mijloacele. Ce vei face în asemenea caz? Răspunsul este că **te vei desfăta în Domnul**, știind că la timpul rânduit de El **îți va da tot ce-ți dorește inima**. Nu e nevoie să răspunzi la atacuri. „Bătălia nu e a voastră, ci a lui Dumnezeu" (2 Cro. 20:15). „Domnul va lupta pentru voi iar voi veți tăcea" (Ex. 14:14).

37:5, 6 Sau poate că ai fost citat greșit, ai fost acuzat pe nedrept sau defăimat.

Dacă ar fi măcar un sâmbure de adevăr în ele, poate că aceste acuzații nu te-ar durea atât de mult. Dar tu știi că ele sunt total neadevărate, spuse din răutate. Ce vei face? **Încredințează-I** întreaga chestiune **Domnului**. Lasă-I Lui întreaga povară. Dă-I voie să acționeze El în numele tău și în interesul tău și atunci vei fi pe deplin îndreptățit, El apărându-ți cauza, scoțându-te nevinovat în fața tuturor, după cum spune și Barnes:

Dacă ești vorbit de rău, dacă îți este atacat caracterul și pentru o vreme se pare că te afli sub un nor, dacă ai fost acoperit cu reproșuri izvorâte din vicleșugurile celor răi, așa încât nu poți să le dai un răspuns – ei bine, dacă în acest caz Îi vei încredința lui Dumnezeu cazul tău, El îți va proteja caracterul și va face să se risipească norii, tuturor fiindu-le limpede că în legătură cu caracterul tău și cu motivația care a stat la baza conduitei tale situația este la fel de luminoasă ca lumina soarelui pe cerul lipsit de nori.[34]

37:7, 8 După ce I-ai încredințat Domnului calea ta, pasul următor este să te odihnești în El. Întrucât El îți poartă povara, nu mai e nevoie s-o porți și tu. Dar din păcate prea de multe ori procedăm exact așa. Șovăind, depunem grijile noastre la picioarele Sale, pentru ca apoi în clipa următoare să le luăm din nou în spinare.

Voia lui Dumnezeu este ca eu în fiecare zi
Asupra Lui să arunc îngrijorarea mea.
El mă roagă de asemenea să nu-mi părăsesc
Încrederea.
Dar eu sunt atât de nechibzuit, încât
Când sunt luat prin surprindere,
Îmi părăsesc încrederea,
Purtându-mi singur toate grijile.
–T. Baird

„Și așteaptă-L cu răbdare." Observați cum ni se spune de repetate ori că resursa credinciosului este în Domnul:

Încredere în *Domnul (v. 3).*
Găsește-ți desfătarea *în Domnul (v. 4).*
Încredințează-ți calea *Domnului (v. 5).*
Odihnește-te în *Domnul* (v. 7a).
Așteaptă-L cu răbdare pe *El* (v. 7b).

Uneori ne este cel mai greu să facem așa. Suntem cei mai deficitari la capitolul așteptare! Dar credința adevărată așteaptă, încrezătoare că Dumnezeu este în stare să facă ceea ce a promis (Ro. 4:21).

Pentru a doua oară David spune: **„Nu te frământa...."** De ce se repetă îndemnul? Firește, pentru a sublinia această idee. Chiar după ce am luat hotărârea că nu ne vom supăra pentru felul în care am fost tratați, adesea mergem înapoi și scormonim din nou întreaga chestiune, întorcând-o iarăși pe toate fețele în mintea noastră. Numai că o atare acțiune este în detrimentul nostru, ba chiar primejdioasă. Chiar dacă acel om rău **prosperă pe calea sa** – chiar dacă reușește să-și vadă împlinirea planurilor sale rele – creștinul nu trebuie să se lase tulburat, nu are voie să permită emoțiilor sale să se aprindă, nu-i este îngăduit să se mânie, să se umple de resentimente, de răutate sau de ură. Dacă ne vom complace în aceste atitudini, în cele din urmă ele vor conduce la cuvinte și acțiuni tăioase. În acest punct noi înșine vom fi devenit răufăcători.

37:9-11 Va veni ziua când toate nedreptățile pământului vor fi îndreptate. Atunci **răufăcătorii vor fi nimiciți** iar sfinții încrezători în Domnul vor intra în posesia tuturor binecuvântărilor pe care le-a promis El. Nu peste mult timp **cei răi** vor părăsi scena, vor dispare. Dacă-i vei căuta cu băgare de seamă, în locurile unde obișnuiau să stea, nu-i vei mai găsi! În ziua aceea, **cei blânzi vor moșteni pământul** și se vor bucura din plin de o prosperitate fără precedent. Când va veni ziua aceea? Pentru biserică va începe de îndată ce Mântuitorul va coborî pe nori ca să-i răpească pe ai Săi, care Îl așteaptă, și să-i ducă acasă, în căminul lor ceresc. Pentru rămășița credincioasă a Israelului și pentru națiuni această zi va fi atunci când Domnul Isus va reveni pe pământ ca să-Și nimicească dușmanii și să domnească o mie de ani **de pace**. În Predica de pe Munte, Isus a anticipat cu bucurie această glorioasă zi, în cuvintele:

„Binecuvântați sunt cei blânzi, căci ei vor moșteni pământul" (Mat. 5:5).

37:12, 13 Între timp, şarlatanii, extorcatorii şi asupritorii urzesc planurile lor împotriva copiilor lui Dumnezeu şi manifestă cea mai înverşunată ostilitate faţă de cei care-L iubesc pe Domnul. Dar Iehova nu Se agită la auzul dinţilor lor scrâşnitori. El ştie că ziua când vor da socoteală nu e departe. Este bine când îi putem privi pe vrăjmaşii noştri cu aceeaşi nonşalanţă detaşată, când, aşa cum a sugerat cineva, putem lăsa în urma noastră lumea oamenilor mici.

37:14, 15 Uneori ni se pare că „Adevăru-i de-a pururi pe eşafod, în schimb răul e mereu întronat!" **Cei răi** sunt bineînarmaţi şi bineinstruiţi. În comparaţie cu ei, cei neprihăniţi par prost echipaţi şi mereu păcăliţi. Dar există anumite legi inflexibile care acţionează în domeniul moral. Calea nelegiuitului este, în cele din urmă, grea. Păcatele îi vor ajunge negreşit din urmă pe aceşti oameni. Nu e posibil ca cineva să scape nepedepsit, cu păcatele sale. Efectul de bumerang îşi spune întotdeauna cuvântul: **Sabia lor va intra în propria lor inimă.** Când vor avea cea mai mare nevoie de armele lor, vor constata că sunt neputincioase: **arcurile li se vor sfărâma.**

37:16 Puţinele agoniseli ale celor neprihăniţi sunt mai de folos decât bogăţiile enorme ale celor răi, întrucât sfântul Îl are pe Domnul, spre deosebire de cel rău. Scriitorul epistolei către Evrei, după ce documentează toată bogăţia incomensurabil de mare de care beneficiază credinciosul în Cristos, adaugă cu subînţeles: „Mulţumiţi-vă cu ce aveţi, căci El Însuşi a zis: «Nicidecum n-am să te las, cu nici un chip nu te voi părăsi»" (Ev. 13:5).

37:17, 18 Braţele celor răi (adică tăria lor) **vor fi sfărâmate.** Nu însă şi ale celor neprihăniţi. Ele vor fi susţinute de Domnul Cel Atotputernic. El cunoaşte zilele celui drept, tot ce conţin aceste zile şi unde vor duce ele în final. El ştie că moştenirea celor drepţi va dăinui în veac – o moştenire neputrezicioasă, neîntinată şi nepieritoare, pusă deoparte în cer pentru toţi cei care prin puterea lui Dumnezeu sunt păziţi prin credinţă pentru mântuirea gata să fie descoperită în vremea din urmă (1 Pe. 1:4, 5).

37:19 Sfinţii nu se vor ruşina de credinţa lor când vor veni vremuri grele. Ei dispun de resurse spirituale ascunse, de natură să-i ajute să treacă cu bine prin aceste încercări. Când vin zile de sărăcie, ei se bucură de un belşug special. Mai întâi de toate, ei au învăţat să trăiască în chip jertfitor, pentru ca să nu se simtă privaţi când sacul cu făină este pe terminate. Dar ei Îl au de asemenea pe Domnul, care poate să le întindă o masă în pustie. Ei au privilegiul de a vedea cum Dumnezeu le poartă de grijă, le acoperă nevoile, în chip miraculos, mana specială din cer pe care le-o dăruieşte El având acel gust special, de o dulceaţă numai de ei cunoscută.

37:20 Dar cei răi vor pieri. Pe tot parcursul psalmului, sună acest clopot al morţii pentru **vrăjmaşii Domnului**, care sunt numiţi **răi**, făcători de rele, cei care prosperă pe calea lor, oameni ce duc la îndeplinire uneltiri rele, duşmani ai Domnului, cei blestemaţi de Domnul, copiii celor răi şi călcători de lege. Cuvântul „rău" este menţionat de paisprezece ori în acest psalm, constituind unul din elementele principale.

Vrăjmaşii Domnului sunt ca **splendoarea** păşunilor. Azi se lăfăie în mijlocul florilor de pe câmp, în verdeaţa bogată, pentru ca mâine să fie seceraţi de cosaşi sau să se usuce odată cu schimbarea anotimpurilor. Inconsistenţi ca fumul, ei se vor risipi şi vor pieri.

37:21 Cel rău ia cu împrumut şi nu dă înapoi. Asta ar putea însemna că este *neatent* când trebuie să dea înapoi ce a împrumutat *sau că nu e în stare s-o facă*. Dar din tot bănetul său, cum de nu poate **da înapoi**? Răspunsul este că s-a întins mai mult decât îi este pătura. În lăcomia sa de bani, el a recurs la speculă. Şi astfel, când pierde, se împrumută ca să-şi acopere pierderile. E eterna poveste de a te împrumuta de la Petru ca să-i achiţi lui Pavel. El îşi clădeşte imperiul pe credit şi atunci când intervine o răsturnare de situaţie, dă din colţ în colţ, disperat că nu va putea să-şi proptească imperiul ce se prăbuşeşte sub ochii săi. În spatele aparentei prosperităţi din afară zace un haos financiar.

Deși **cei neprihăniți** sunt departe de a trăi în huzur, ei sunt totuși de o generozitate incredibilă, constatând mereu că este mai ferice a da, decât a primi. Ei au demonstrat că dacă un credincios dorește cu adevărat să dea, niciodată nu-i va lipsi mijlocul de a o face. Cum ne-a învățat și Pavel:

> Și Dumnezeu poate să vă umple cu orice har, pentru ca, având totdeauna în toate îndeajuns, să fiți plini de orice faptă bună (2 Cor. 9:8).

37:22 Destinul celor neprihăniți și cel al oamenilor răi depinde de relația lor cu Domnul. Cei care au fost îndreptățiți prin credință sunt **binecuvântați de** Domnul; ei vor intra în posesia țării. Cei care au refuzat oferta de mântuire a lui Dumnezeu s-au așezat în postura de neinvidiat de ținte ale blestemului Său; ei vor fi nimiciți.

37:23, 24 Pașii unui om *bun* sunt rânduiți de Domnul.... Deși cuvântul *bun* nu figurează în textul original, ideea este negreșit prezentă în versetele 23 și 24. Dumnezeu plănuiește și rânduiește cărările omului care trăiește în părtășie cu El. Deși un astfel de om poate cădea în încercări și strâmtorări, el nu va fi nicidecum copleșit de acestea, căci Domnul îl ține în siguranță cu **mâna Sa**. De asemenea este adevărat că dacă un om neprihănit cade în păcat, el nu va fi abandonat de Domnul, deși nu la această cădere se referă versetul de față.

37:25 De-a lungul întregii sale vieți – și David era înaintat în vârstă când a scris aceste cuvinte – el n-a văzut niciodată pe cel neprihănit părăsit sau pe descendenții acestuia cerșind pâine. Dacă cineva va obiecta în acest punct, susținând că el cunoaște cazuri concrete când a văzut totuși întâmplându-se acest lucru, vom face două comentarii: întâi, David s-a referit probabil la faptul că niciodată nu l-a văzut pe cel neprihănit uitat *definitiv*. Iar în al doilea rând, el va fi prezentat principiul general, fără să excludă posibilitatea unor cazuri speciale, izolate. Adesea Scriptura face acest lucru, în cadrul unor declarații cu caracter general, descriind funcționarea normală a legilor spirituale. Excepțiile nu infirmă principiile general valabile.

37:26 Departe de a fi nevoit să-și trimită copiii la cerșit, cel neprihănit este un donator cu mână largă, ce dă adesea cu împrumut. Urmând preceptele Cuvântului lui Dumnezeu, el practică hărnicia, cumpătarea și conservarea. Muncind din greu, fiind atent la cumpărături, eliminând risipa și evitând extravaganța, el a învățat să întindă la maximum fondurile de care dispune, putând astfel să-i ajute pe alții care trec prin nevoi. **Descendenții săi** devin la rândul lor o binecuvântare pentru că și-au însușit temeinic aceste lecții în familie, putând apoi să le pună în practică în propria lor viață, când părăsesc căminul părintesc.

37:27 Acesta e unul din cele câteva versete din Biblie care par să propage învățătura conform căreia mântuirea se capătă prin fapte bune. Noi știm însă din texte cum sunt cele de la Efeseni 2:8-10 și Tit 3:5 că nu așa stau lucrurile. Trebuie să conchidem că dacă un om este mântuit, el va face sau produce fapte **bune** și că acești sfinți credincioși sunt singurii care vor dăinui în veac.

37:28 Domnul iubește dreptatea și în virtutea dreptății Sale, El îi păstrează pe **sfinții Săi** pe veci în siguranță. Nu că sfinții ar merita viața veșnică, ci o face pentru că Cristos a murit să le cumpere această viață veșnică. Or, Dumnezeu trebuie să onoreze termenii acestui contract de cumpărare.

Psalmistului îi place în mod deosebit să mediteze la siguranța credinciosului (vezi versetele 18, 24, 28 și 33). Toți cei care s-au născut din nou prin credința în Domnul Isus Cristos pot ști, pe baza autorității Cuvântului lui Dumnezeu, că sunt salvați pe veci. F. W. Dixon a scris:

> Dacă-ți lipsește asigurarea, nu există decât un singur mod de a o câștiga sau recâștiga: însușește-ți Cuvântul lui Dumnezeu. Ia-l în primire și crede-l! Dumnezeu spune că ești al Său; că ești asigurat, că ești în deplină siguranță și că niciodată nu te va părăsi. Ia o doză sănătoasă din acest [adevăr].[35]

Dar pe când neprihăniții vor **fi păstrați pentru totdeauna**, copiii **celor răi vor fi nimiciți**. Este cutremurător să ne gândim la soarta celor nemântuiți. Ce va însemna să fii

despărțit de Dumnezeu, de Cristos, și de nădejde – nu doar pentru un timp, ci pentru toată veșnicia?

37:29 Nădejdea primordială a Israelului a fost să trăiască **în țară** sub domnia lui Mesia. Evreii cucernici au avut, se pare, și o nădejde cerească (Ev. 11:10), dar în VT accentul se punea pe binecuvântările materiale în țara Israel, în epoca de aur a păcii și prosperității. Când citim că cei neprihăniți vor trăi în țară *pe veci*, trebuie să înțelegem că împărăția pământească a lui Cristos va dura o mie de ani, după care se va contopi în împărăția Sa veșnică. S-ar putea ca în starea eternă Israelul răscumpărat să moștenească un pământ nou menționat la Apocalipsa 21:1. Dacă așa stau lucrurile, atunci promisiunea că vor poseda pământul **pe veci** poate fi luată la modul propriu.

Contrastul dintre cei neprihăniți și cei răi continuă.

37:30, 31 Vorbirea omului drept e plină de **înțelepciune**. Ceea ce spune el este sănătos, scriptural și solid. El rostește **dreptatea** – nu strâmbătatea și viclenia. El meditează necurmat la Cuvântul lui Dumnezeu și-și păzește **pașii** ca să nu alunece în păcat și rușine. După cum a arătat Spurgeon, el are:

lucrul cel mai bun – legea Dumnezeului său,
în locul cel mai bun – în inima sa,
producând rezultatul cel mai bun – pașii săi nu alunecă.

37:32, 33 Cel rău pândește prilejul de a se năpusti asupra celui nevinovat, pentru a-l distruge. Dar Iehova nici nu-l va abandona pe cel nevinovat în mâna dușmanului său, nici nu va îngădui ca el să fie declarat vinovat, dacă i se va intenta un proces. Dumnezeu este Păzitorul sau Avocatul tuturor copiilor Săi.

37:34 Prin urmare, cea mai adecvată modalitate de a trăi este pentru noi să ne *încredem* (**să-L așteptăm pe Domnul**) și să *ascultăm* (**să păzim calea Lui**). Nu e altă cale de a fi fericit în Isus!

Dar lucrurile nu se sfârșesc aici. Pentru a șasea oară psalmistul promite că toți aceștia vor **moșteni țara**. Apoi adaugă încă o asigurare. **Când cei răi** vor fi distruși, singurul mod în care se vor implica credincioșii va fi în calitate de spectatori. Ei nu se vor bucura de acest eveniment groaznic, ci se vor feri de orice formă de judecată.

37:35 David a fost un observator fin și pătrunzător al vieții pământești. Odată el a remarcat un om rău, impunător, care s-a întins ca un copac falnic în pământul său. Se pare că ideea subliniată aici este că arborele acesta nu a suferit niciodată regresul provocat prin transplantare, căci se afla încă în solul său nativ, drept care era viguros și falnic. Omul rău a fost, prin analogie, prosper și puternic.

37:36 Dar când a trecut David din nou prin locul acela, omul dispăruse. L-a căutat, dar nu era de găsit. Omul a prosperat o vreme. Puterea sa a dăinuit pentru un scurt timp, dar apoi s-a dus și împreună cu el duse au fost și prosperitatea și puterea sa.

37:37, 38 Psalmistul ne sfătuiește să observăm contrastul dintre omul drept și cel nelegiuit. Omul păcii are urmași, pe când viitorul celor răi va fi nimicit. *Atât cel neprihănit, cât și cel rău produc spițe lungi de urmași fizici.* Tholuck spune despre omul **păcii**: „În cele din urmă acestui om îi va merge bine." Dar cel rău nu beneficiază de o viitor atât de promițător.

37:39, 40 Cel mai minunat lucru la cei neprihăniți este legătura lor cu Dumnezeu. El este Mântuitorul lor și tăria lor în vreme de necaz. Nici nu e de mirare că creștinii se îndreaptă instinctiv spre El în vremuri de strâmtorare și constată că El îi ajută, îi izbăvește și-i salvează, pentru că ei se bizuie întru totul pe El. Ești cumva într-un necaz, în clipa de față? Puneți încrederea în El și El te va trece cu bine prin acest necaz!

Psalmul 38: Întristarea pentru păcat

Am fi înclinați să credem că psalmul acesta descrie suferințele Mântuitorului, dacă nu am întâlni sintagmele de genul: „păcatul meu" (v. 3), „fărădelegile mele" (v. 4), „nebunia mea" (v. 5) și „rana mea" (v. 11). Am putea aplica cu oarecare justețe restul cuvintelor la Domnul Isus, când a suferit în mâna lui Dumnezeu și a omului, dar interpretarea de bază se referă cu siguranță la David, într-un moment din viața sa când intensa suferință fizică și mentală a avut, după câte se pare, legătură cu vreun

păcat săvârșit de el anterior.

38:1-4 Mai întâi, David crede că suferințele sale sunt **mustrarea** unui Dumnezeu mâniat și pedeapsa **indignării** Sale, drept care Îl roagă pe Domnul să ridice asediul. **Săgețile** Celui Atotputernic au mers la țintă, înfigându-se în mintea și în trupul psalmistului iar **mâna** lui Dumnezeu s-a abătut cu forță zdrobitoare asupra sa. Ca urmare a mâniei divine, tot trupul său este bolnav. Maladia s-a cuibărit adânc, ajungând până și în oasele sale – toate acestea din pricina păcatului său. Nu este nici o scuză pentru fărădelegile sale – el se simte vinovat pentru fiecare din ele. Ca niște valuri uriașe, ele l-au copleșit. Ca o greutate enormă, ele l-au secătuit de energii.

38:5-8 Răni supurânde, cu miros greu s-au întins pe tot corpul său și el știe prea bine care este cauza. Este încovoiat de atâta durere, sleit de forțe – o epavă și o privelițe de compătimit. Trupul îi este chinuit de febră și nici o părticică din anatomia lui nu a rămas neatinsă. Nu mai are nici o fărâmă de voință pentru a trăi. Astfel, total învins, nu mai are nimic de făcut, decât să geamă, pentru a-și exprima sentimentele.

38:9-11 David este mângâiat într-o oarecare măsură cu gândul că Domnul cunoaște amărăciunea inimii sale și emoțiile ce-l zguduie, neputând să le exprime. Dar inima continuă să-i bată puternic în piept, deși puterile îl lasă cu repeziciune și scânteia din ochi se stinge. Cei dragi ai săi și prietenii lui îl evită, ca pe un lepros și până și rudele sale se codesc să-l viziteze.

38:12-14 În tot acest timp cei ce urmăresc să-i ia viața nu s-au lăsat de uneltirile lor, de amenințările și de vrăjmășia lor. Dar David este surd la toate amenințările lor, tăcând în loc să se apere, să se justifice sau să mustre.

38:15-17 Dar, oricât de sumbră ar fi situația în care se află, el nu e fără nădejde. Încă mai are încrederea că Dumnezeu îi va răspunde. El se roagă ca vrăjmașii lui să nu aibă plăcerea de a jubila pentru totala sa ruinare. Dar în aceste momente este chinuit de durere și aproape de limita răbdării omenești.

38:18 Cu o reconfortantă candoare și zdrobire de inimă, fără nici o tentativă de a trece cu vederea păcatul său, David își mărturisește fărădelegea, spunând: „Îmi pare rău!" Oricărui om care iar cu sinceritate această poziție înaintea lui Dumnezeu nu i se va refuza iertarea. Domnul a lăsat să se consemneze declarația Sa potrivit căreia El va acorda îndurare celui care își mărturisește păcatul și se lasă de el (Pro. 28:13). Dacă n-ar fi așa, toți oamenii ar fi pierduți fără nici o speranță.

38:19, 20 Gândurile lui David revin iarăși la **dușmanii** lui. Pe când el este slăbit și suferind, ei sunt **plini de viață și plini de putere**. Apoi el recunoaște justețea disciplinei pe care i-a aplicat-o Dumnezeu, dar protestează că **vrăjmașii** săi nu au nici un temei valabil pentru răutatea lor. El s-a purtat cu mărinimie față de ei, având în schimb parte doar de ură din partea lor. La temelia ostilității lor stă faptul că David este un adept al lui Dumnezeu și al binelui.

38:21, 22 Prin urmare, el apelează la Dumnezeu să nu-l părăsească, rugându-l să-i fie aproape și să-i vină degrabă în ajutor – pentru a fi cu adevărat Domnul și Mântuitorul psalmistului!

Parafrazarea Psalmului 39: Focul lăuntric

39:1-3 „Mă hotărâsem cu toată râvna să mă păzesc de răzvrătire sau de cârtire împotriva Domnului, oricât de cruntă mi-ar fi soarta. Am jurat că voi pune o botniță peste gura mea, atâta timp cât mă voi afla în preajma necredincioșilor. Nu voiam să le dau motive să pună la îndoială providența lui Dumnezeu. Prin urmare, am fost mut; nu am scos nici o vorbă și nu am dat nici o portiță de scăpare emoțiilor mele suprimate. Dar degeaba, că inima mi-a fost aprinsă de indignare și perplexitate. N-am putut pricepe de ce mi-a îngăduit Domnul să îndur o întristare atât de copleșitoare. Cu cât îmi oblojeam mai tare necazul din suflet, cu atât creștea încordarea din mine. În cele din urmă, toate sentimentele mele reprimate au izbucnit într-o rugăciune plină de interogații:

39:4-6 „Doamne, cât o să mai dureze coșmarul acesta? Spune-mi cât mai am de trăit și când or să se sfârșească toate. În

condițiile ideale, durata vieții mele e cât un lat de palmă. Comparată cu veșnicia Ta, lungimea vieții mele nici nu merită să fie adusă în discuție. Toți oamenii suntem inconsistenți ca un abur. Trecem prin viață ca o nălucă. Alergăm prinși în activități febrile – dar la urma urmelor la ce ne ajută asta? Toată viața adunăm bănuț cu bănuț, făcând economii peste economii, pentru ca tot ce-am agonisit să lăsăm moștenire unor ingrați sau proști sau străini!

39:7, 8 „Așadar, ce nădejde am eu, Doamne? Singura mea nădejde este în Tine. Fără Tine n-am nimic. Izbăvește-mă de toate fărădelegile – în special de acele păcate care s-ar fi putut să-mi pricinuiască acest groaznic necaz ce s-a abătut peste viața mea. Nu pot suferi gândul că oamenii proști jubilează din pricina nenorocirii mele.

39:9, 10 „Știi că am tăcut de când m-a lovit năpasta asta – pentru că am știut că a venit numai fiindcă Tu ai îngăduit să vină. Dar acum Te rog ia-Ți de la mine mâna cu care m-ai disciplinat, că m-au dat gata loviturile Tale repetate.

39:11 Doamne, când Tu îl îndrepți pe un om, pentru păcatele săvârșite, prin diverse forme de pedeapsă, el se uzează ca o haină de preț când e mâncată de molii. E limpede că suntem cu toții trecători, ca un abur!

39:12, 13 „Așadar, vin la Tine, Doamne, și Te rog să-mi asculți rugăciunea. Pleacă-Ți urechea și ascultă-mi apelul fierbinte. Nu rămâne nepăsător în fața lacrimilor mele. La urma urmelor, sunt ca un musafir ce petrece o noapte în lumea asta a Ta, un nomad, ca toți strămoșii mei. Tot ce-Ți cer, Doamne, este să nu Te mai încrunți la mine, în judecata Ta și să mă lași să mă bucur de o scurtă perioadă de sănătate și fericire, înainte de a părăsi scena vieții acesteia, după care nu voi mai fi de găsit pe acest pământ."

Psalmul 40: Scăpat!

Binecunoscutele cuvinte: „Jertfă și ofrandă nu ai dorit" (v. 6-8) îi conferă acestui psalm identitatea de psalm mesianic. Cuvintele se aplică la Domnul Isus în Evrei 10:5. Dar Psalmul prezintă o dificultate, prin faptul că prima parte se ocupă de Învierea Lui, pe când ultima pare să revină la agonia Sa de pe cruce. Nu e ușor să găsim o explicație pentru această introversiune. Unii au sugerat că în primele versete Mântuitorul privește cu anticipație spre Învierea Sa, referindu-se la ea ca și când ar fi avut deja loc. Alții aplică rugăciunea plină de agonie de la încheierea psalmului la rămășița credincioasă de evrei din timpul Marii Strâmtorări. În studiul nostru vom aplica întregul Psalm la Domnul Isus – mai întâi la Învierea Sa și apoi la suferințele Sale de pe cruce. Dacă această încălcare a ordinii cronologice va ofensa mințile occidentale, putem să ne mângâiem cu gândul că cei din Orient nu pun totdeauna același preț suprem pe ordinea evenimentelor.

40:1 Vorbitorul este Isus Mesia. El a așteptat cu răbdare pe Domnul, ca să-I asculte rugăciunea și să-L izbăvească din moarte. Chiar binecuvântatul nostru Domn nu a primit instantaneu răspunsuri la rugăciunile Sale. Dar El Și-a dat seama că *întârzierile* nu echivalează neapărat cu *refuzul* lui Dumnezeu de a răspunde la rugăciune. Dumnezeu răspunde la rugăciune la timpul cel mai adecvat pentru împlinirea planurilor Sale în viața noastră.

Ajutorul lui Dumnezeu nu vine prea repede, pentru ca nu cumva să scăpăm din vedere binecuvântarea de a ne încrede chiar și atunci când trecem prin întuneric, după cum ajutorul Său nu vine prea târziu, pentru ca nu cumva să cădem în ispita de a crede că ne-am încrezut degeaba.

40:2 Mântuitorul asemuiește glorioasa Sa izbăvire din moarte cu salvarea dintr-o groapă oribilă și dintr-o mlaștină adâncă. Cine ar putea să-și imagineze ce a însemnat pentru Dătotorul vieții să iasă din mormânt Biruitor asupra păcatului, asupra Satanei, morții și mormântului – viu în vecii vecilor!

Deși izbăvirea lui Cristos a avut un caracter unic, într-un sens minor și noi putem trăi cu toții experiența izbăvirii prin puterea lui Dumnezeu din gropile și mlaștinile vieții. O știm cu toții: viața e plină de aceste gropi adânci. Cel neconvertit care este

mustrat și convins de Duhul Sfânt cu privire la păcatele sale se află într-o groapă inimaginabil de oribilă. Credinciosul ce a alunecat din nou în păcat se găsește și el într-o mlaștină cumplită. Apoi avem mlaștinile bolii, suferinței și întristării. Adesea când cerem călăuzire, ni se pare că ne aflăm într-o carceră întunecoasă. Și desigur uneori ne clătinăm în nisipurile mișcătoare ale pierderii unui membru iubit al familiei, în perioade de singurătate sau descurajare. Acestea sunt experiențe de neuitat, vremuri când ne rugăm și strigăm, gemând îndureraţi, dar parcă nimic nu se întâmplă. Trebuie să învățăm din pilda Mântuitorului nostru să-L așteptăm în răbdare pe Domnul. La vremea rânduită de Dumnezeu și în modul ales de El, Se va apropia de noi, scoțându-ne din groapă, punându-ne picioarele pe stâncă, pentru ca să nu ni se mai clatine pașii.

40:3 Observați că Dumnezeu este *sursa* laudei noastre, precum și *ținta* laudelor noastre. El ne pune o cântare nouă pe buze și aceasta e o cântare de **laudă *pentru Dumnezeul nostru.***

Izbăvirea noastră are drept rezultat nu numai lăudarea lui Dumnezeu, ci și mărturia dată altora: **„Mulți vor vedea lucrul acesta, se vor teme și se vor încrede în Domnul."** Niciodată nu a fost mai valabil principiul acesta decât în cazul Învierii Domnului Isus. Gândiți-vă la șirul nesfârșit de pelerini ai credinței care au fost câștigați pentru Cuvântul Viu prin miracolul mormântului gol!

40:4 Gândindu-Se la cei care au gustat și au văzut cât de bun este Domnul, Răscumpărătorul Înviat rostește unul din cele mai măreţe și mai fundamentale adevăruri din întreaga viață spirituală: **„Binecuvântat este omul care face din Domnul încrederea sa...."** Adevărata fericire și împlinire în viață ne parvin doar prin credința în Dumnezeu. Nici nu ar putea fi altcumva. Am fost creați în așa fel încât nu ne putem împlini destinul decât dacă-L recunoaștem pe Dumnezeu ca Domn și Stăpân al nostru. Bine a spus Pascal: „Există în inima omului un gol, sub forma lui Dumnezeu!" Iar Augustin s-a exprimat în felul următor: „Ne-ai făcut, o Doamne, pentru Tine, și inima noastră nu-și va găsi odihna decât atunci când se va odihni în Tine!"

Omul binecuvântat nu numai că se întoarce *către* Dumnezeu, dar se îndepărtează *de* oamenii **mândri** și de cei care se închină la dumnezei falși. El nu este păcălit de două din cele mai mari iluzii din viață – ideea că onoarea oamenilor mândri este importantă și conceptul potrivit căruia zeii falși ai materialismului, plăcerii și complacerii sexuale pot satisface inima omului. Omul binecuvântat este mai preocupat de aprobarea lui Dumnezeu, decât de aceea a omului, dându-și seama că bucuria se găsește numai în prezența lui Dumnzeu – nu în compania celor care se închină la altarele idolilor.

40:5 Aceasta Îl face pe Mesia să Se gândească cât de multe, fără număr de multe, sunt îndurările lui Dumnezeu. Lucrările și gândurile Sale de har față de poporul Său nu se pot calcula. Cine poate descrie pe deplin detaliile infinit de complexe ale creației Sale? Cine poate epuiza remarcabile intervenții ale providenței Sale? Cine poate înțelege magnitudinea binecuvântărilor Lui spirituale – alegerea, predestinația, justificarea, răscumpărarea, ispășirea, scutirea de pedeapsă, iertarea, mântuirea, nașterea din nou, Duhul Sfânt care locuiește în credincios, pecetea Duhului, arvuna Duhului, ungerea, sfințirea, calitatea de fiu, calitatea de moștenitori, slăvirea – **„dacă aș vrea să le vestesc și să vorbesc despre ele, ele sunt prea multe ca să le pot număra."**

Când toate îndurările Tale, o, Dumnezeul meu,
Sufletul meu înviat le trece în revistă,
Furat de priveliștea ce-mi stă în față,
Mă pierd cuprins de uimire, iubire și laudă!
–Joseph Addison

40:6 După cum s-a arătat, versetele 6-8 ne oferă dovada sigură că Psalmul 40 este un psalm certamente mesianic. La Evrei 10:5-9 aflăm că aceste cuvinte au făcut parte din vocabularul Fiului lui Dumnezeu când a venit în lume. El spunea, de fapt, că deși Dumnezeu este Cel care instituise **jertfa și ofranda** ca rânduială pe care na-

țiunea Israel trebuia s-o respecte, ele nu au constituit intenția finală a lui Dumnezeu. Mai degrabă au fost tipuri și umbre ale unor lucruri mai bune ce aveau să vină. Ca măsuri temporare, ele și-au avut locul lor binestabilit. Dar Dumnezeu nu a fost niciodată pe deplin satisfăcut cu acestea. Pentru El ele erau mai prejos decât idealul avut în vedere de El, pentru că ele nu ofereau soluția finală de rezolvare a problemei păcatului. Recunoscând slăbiciunea inerentă în jertfele arse de tot și în ofrandele pentru păcat, Dumnezeu a deschis, mai degrabă, urechile Preaiubitului Său Fiu. Asta nu înseamnă altceva decât că urechile Mântuitorului au fost deschise să audă și să asculte de voia Tatălui Său. Cu această atitudine de disponibilitate și ascultare fără murmur a venit Cristos în lume.

În textul marginal al traducerii ERV, sintagma: **„Urechile Mi le-ai deschis"** este redată „Urechile mi le-ai săpat (sau străpuns)." Unii interpreți ai Cuvântului lui Dumnezeu cred că aceasta se referă la sclavul evreu din Exod 21:5, 6. Dacă un sclav nu dorea să fie eliberat în al șaptelea an, i se găurea urechea cu o sulă pe stâlpul ușii și astfel el devenea robul stăpânului său pe veci. Cristos, Antitipul, a devenit sclav de bună voie la Întruparea Sa (Fil. 2:7) și va continua să-i slujească pe ai Săi când va reveni (Luca 12:37).

Când este citată sintagma **„Urechile Mi le-ai deschis"** la Evrei 10:5, intervine o schimbare, prin cuvintele: „un trup Tu Mi-ai pregătit." Cât privește autoritatea cu care s-a operat această modificare, răspunsul este că același Duh Sfânt care a inspirat prima oară cuvintele din Psalmul 40 negreșit are dreptul să le expliciteze când le citează în NT. Redarea literală a expresiei din ebraică „a săpa o ureche" este probabil o figură de stil numită sinecdocă, în care o parte (în contextul nostru urechea) reprezintă întregul (în cazul de față trupul). NT lărgește și explicitează sensul, arătând că este o referire la Întruparea Domnului Isus Cristos.

40:7, 8 Când Cristos a devenit Om, acest lucru nu l-a făcut cu o umilă resemnare, ci cu bucurie nespusă, din toată inima. El a spus cu acel prilej: **„Iată eu vin. În sulul cărții este scris despre mine. Desfătarea mea este să fac voia Ta, O Dumnezeul meu, și legea Ta este înăuntrul inimii mele."** De la un capăt la altul al Vechiului Testament, s-a prezis nu numai faptul că Cristos va veni în lume, ci și că va veni cu un duh plin de râvnă, gata să facă voia lui Dumnezeu. **Voia** lui Dumnezeu nu era doar în capul Său, ci era întipărită în însăși **inima** Lui.

40:9, 10 Versetele acestea descriu lucrarea Sa de slujire pe acest pământ. El vestise vestea bună a izbăvirii în marea adunare, adică vestise casei lui Israel. El nu reținuse nimic din ceea ce Dumnezeu Îi dăduse ca să vestească. El nu stocase marile adevăruri ale mântuirii lui Dumnezeu, credincioșiei Sale statornice sau iubirii Sale neschimbătoare.

40:11 Ultimele versete din Psalmul 40 (11–17) par să ne transporte înapoi la cruce. Îl auzim pe Mântuitor exprimând un strigăt sfâșietor. Găsim o strânsă legătură cu ceea ce spusese El în versetul 10. Legătura este următoarea: „Le-am spus oamenilor despre mântuirea Ta, despre credincioșia și iubirea Ta statornică. Acum nu nega mărturia Mea printr-o reținere a acestor **îndurări duioase de la mine. Fie ca ele mereu să mă păzească!"**

40:12 Prilejul imediat al strigătului Său de disperare l-au constituit faptul că torturile cumplite de la Calvar Îl striveau. Aceste **rele fără număr** erau legate de păcate fără număr, conform principiului legăturii dintre cauză și efect. Dar când zice El: **„Fărădelegile Mele..."** nu trebuie să uităm că în realitate au fost fărădelegile *noastre* care L-au apăsat pe Domnul Isus – acele păcate pentru care El S-a angajat să plătească prețul enorm de mare. Atât de intense au fost suferințele Sale, încât inima Lui a început să nu mai funcționeze. Care dintre noi poate să-și imagineze adâncimile agoniei îndurate de El pentru ca noi să putem fi scutiți de pedeapsă și iertați!

40:13 În strâmtorarea Sa cumplită, Cristos a luat cu asalt porțile cerului, solicitând ajutor – un ajutor neîntârziat. Este ca și când ar fi strigat: „Te rog **izbăvește-Mă** și *fă-o cât mai degrabă, chiar acum!*" Acesta este genul de rugăciune care capătă

negreşit răspuns. Atotuputernicia Divină este antrenată printr-o asemenea rugăciune.

40:14, 15 Cât priveşte pe duşmanii Lui, El cere ca pedeapsa lor să fie pe măsura crimelor comise. Pentru atentatele comise împotriva vieţii Sale, El le doreşte să fie acoperiţi de ruşine şi de confuzie. Iar pentru faptul că I-au dorit răul El Îşi exprimă nădejdea că vor fi acoperiţi de ocară şi respinşi. Pentru că au jubilat când El a fost la strâmtoare, El ar dori să-i vadă şocaţi de adâncimile propriei lor umiliri. Dacă cineva va obiecta, spunând că aceste sentimente sunt incompatibile cu un Dumnezeu al iubirii, aş dori să le reamintesc doar atât: că prin respingerea iubirii, omul în mod deliberat îşi alege pedeapsa.

40:16 Cât priveşte pe prietenii lui Dumnezeu, Cristos Se roagă ca ei să-şi găsească de-a pururea bucuria în Domnul. El speră că **toţi cei care** Îl caută pe Dumnezeu se vor bucura şi veseli în El şi că cei ce iubesc mântuirea Lui vor spune neîncetat: **„Mărit să fie Domnul!"**

40:17 Cât despre Sine Însuşi, tăria Lui este mică, dar nevoia Sa este disperat de mare. El Se mângâie însă cu faptul că Domnul Se gândeşte la El. După cum s-a exprimat cineva: „Sărăcia şi nevoia nu constituie o barieră în calea gândurilor lui Dumnezeu."

Cât Îl priveşte pe Dumnezeu Însuşi, El este ajutorul şi izbăvitorul preaiubitului Său Fiu. Şi astfel Domnul Isus rosteşte această rugăciune finală: **„Nu întârzia, Dumnezeul meu."** Răspunsul nu se lasă aşteptat. A treia zi Tatăl Se coboară din Cer şi-L izbăveşte din groapa pustiirii, cum am văzut în prima parte a Psalmului.

Prin urmare, se pare că în acest psalm avem mai întâi *răspunsul* la rugăciune iar apoi *rugăciunea însăşi*. Acest lucru sugerează plastic promisiunea de la Isaia 65:24: „Înainte de a Mă chema, le voi răspunde; în timp ce ei încă vor vorbi, Eu îi voi asculta."

Psalmul 41: Rugăciunea rostită de pe patul de suferinţă

David era bolnav şi duşmanii săi sperau că este o boală gravă. Deja se bucurau de faptul că boala ar putea fi fără vindecare. Pentru David era o întristare în plus faptul că unul dintre trădători fusese cândva un prieten apropiat al său.

41:1-3 Dar pacientul nu este lipsit de mângâieri. Mai întâi el îşi aminteşte că Domnul binecuvântează persoana **care ia aminte la săraci**. Prin „sărac" aici nu se înţelege neapărat cel lipsit de bunuri materiale sau de bani, cât sărac în privinţa sănătăţii sale. sărman, slăbit de boală. David se mângâie cu gândul că el a făcut exact ceea ce a făcut Domnul pentru oamenii aflaţi la strâmtorare – i-a ajutat, i-a mângâiat şi i-a înviorat pe toţi cei ce erau în ghearele bolii. Acum el îşi însuşeşte promisiunea că Domnul îl va izbăvi şi pe el la necaz. Da, Domnul va veghea asupra sa şi-l va ocroti, păstrându-i viaţa. Pentru că David şi-a câştigat o bună reputaţie din pricina faptului că a avut consideraţie pentru cei bolnavi şi suferinzi, el este încrezător că Dumnezeu nu-l va părăsi şi nu-l va lăsa să cadă în mâna acestor duşmani înverşunaţi ai săi. Mai degrabă, El îi va acorda lui David tot harul de care va avea nevoie pentru a putea trece cu bine prin boala sa, după care îi va pune iarăşi pe picioare, refăcându-i sănătatea şi energiile. Domnul este înfăţişat aici ca o soră de caritate, care îl face pe pacient să se simtă cât mai bine.

41:4 Dar psalmistul nu s-a bizuit întru totul pe faptul că în trecut el a avut grijă de cei bolnavi şi neputincioşi. Dând dovadă de înţelepciune, El a adus boala sa înaintea Domnului în rugăciune, mărturisindu-şi păcatul şi cerând de la Domnul vindecarea, ca pe un lucru ce nu-l merita. Nu toate bolile sunt urmarea directă a păcatului din viaţa credinciosului. Aşa, de pildă, multe din metehnele de care sufăr cei vârstnici se înscriu în procesul normal de deteriorare pe care-l provoacă îmbătrânirea. Dar uneori există o legătură directă între păcat şi boală şi ori de câte ori i se pare credinciosului că aşa ar sta lucrurile, el trebuie să alerge la Domnul şi să-şi mărturisească din toată inima păcatul. În toate aceste cazurile, iertarea Marelui Medic trebuie să preceadă remediile oferite de medicul pământesc.

41:5 Între timp, duşmanii psalmistului aşteptau înfrigurăţi să primească de la spi-

tal vestea că David a încetat din viață. **„Când va muri?"** se întrebau ei „și când vom auzi ultima oară pomenindu-se numele acestui om?"

41:6 Uneori câte unul din acești oameni ce-i doreau răul se înfățișa la spital, în orele de vizită, dar nu avea nici o mângâiere să-i ofere, nici un cuvânt de încurajare. Mai degrabă, vorbea ca să se afle în treabă. De fapt, se pare că urmărea să obțină informații pe care să le poată folosi împotriva lui David. După ce pleca, dădea sfoară în țară, prezentând un tablou cât mai sumbru.

41:7, 8 Dușmanii lui David șușoteau împotriva unui om bolnav iar cei dedați la profeții sumbre se întreceau în prevestirea unor calamități, una mai grozavă decât alta, împotriva lui David. Ba mai mult, au răspândit zvonul că o boală fatală l-a lovit și că următorul popas va fi direct la morgă.

41:9 Poate că cea mai usturătoare lovitură a primit-o el din partea celui ce-i fusese prieten apropiat. Dintre toate întristările vieții, aceasta este cea mai amară: să fii trădat de cel cu care ai întreținut relații apropiate de prietenie. Este o întristare de care Mântuitorul a avut parte când a fost trădat de Iuda, această experiență nefiind deloc rară pentru cei care păsesc pe urmele Căpitanului lor.

Domnul Isus a citat versetul 9 în legătură cu Iuda. Este semnificativ însă faptul că El a omis cuvintele: **„chiar prietenul meu de aproape, în care îmi puneam încrederea...."** Știind dinainte că Iuda avea să-L trădeze, Domnul nu S-a încrezut niciodată în el, drept care a spus doar atât: „Cel care mănâncă pâine cu Mine și-a ridicat călcâiul împotriva Mea" (Ioan 13:18).

41:10 David îi întoarce spatele celui care, figurativ vorbind, i-a înfipt cuțitul în spate, așteptând să primească de la Domnul îndurare. Când ceilalți îl părăseau, el aștepta încrezător ca Domnul să rămână lângă el fidel. Apoi David face o cerere ce s-ar putea considera ciudată: **„Și ridică-mă, ca să le răsplătesc."** Dacă la prima vedere ni se pare o cerere nedemnă de un om de talia lui David, să nu uităm că el era dregătorul Israelului, ales de Domnul, unsul Său. Or, un rege avea datoria de a nu lăsa nepedepsit un act de trădare sau uneltire. Chiar dacă pe plan personal el ar fi fost poate înclinat să tolereze această ticăloșie și trădare împotriva sa, ca rege era obligat să suprime orice încercare de răsturnare a guvernului.

41:11, 12 David vede în eșecul dușmanilor săi de a-și duce la îndeplinire uneltirile un semn al îndurării lui Dumnezeu față de el. Apoi adaugă:

Tu mă susții în integritatea mea,
Și mă așezi pe veci înaintea feței Tale.

Dacă preferăm această traducere, atunci am putea fi înclinați să credem că David s-a lăudat excesiv de mult. Dar de fapt el *a fost* cu adevărat un om integru, în pofida păcatelor și scăpărilor sale. Și comparat cu dușmanii săi, putem spune că David a fost un exemplu strălucit de virtute și integritate. S-ar prea putea ca Domnul într-adevăr să-l fi susținut din pricina faptului că a văzut în el sinceritate și neprihănire.

Modul în care traduce Gelineau acest verset prezintă mai puține dificultăți:

Dacă mă vei susține, voi fi nevătămat și așezat în prezența ta pe veci.

În această versiune totul depinde de Domnul, mai degrabă decât de integritatea lui David. Harul susținător al Domnului îi asigură siguranță în viața aceasta și o poziție veșnică în prezența Regelui ceresc.

41:13 Încrezător și senin, psalmistul își înalță acum glasul în cuvintele pline de slavă, cu care se încheie psalmul. Iehova, Dumnezeul lui Israel care-Și ține legământul, este demn de a primi închinare, în veci de veci. De vreme ce David a găsit cu cale să adauge un dublu Amin la omagiul său, tot așa putem proceda și noi!

II. CARTEA A DOUA (PSALMII 42–72)

Psalmul 42: Însetând după Dumnezeu

Unii oameni aud glasul lui David în acest psalm, pe când pribegea el, exilat datorită răscoalei propriului său fiu, Absalom.

Alții recunosc vocea lui Mesia în timpul

respingerii şi suferinţelor Sale.

Iar alţii descifrează aici gemetele rămăşiţei credincioase a Israelului din viitoarea Tribulaţie.

Apoi mai sunt unii care aplică acest psalm la credincios, în ipostaza în care acesta priveşte în urmă la zilele dragostei sale dintâi, tânjind de dor ca să-i fie refăcută acest gen de părtăşie intimă cu Domnul.

Din fericire nu e nevoie să izolăm o singură interpretare, întrucât toate sunt aplicaţii legitime. Este o caracteristică unică a Psalmilor – această versatilitate mare a lor.

42:1 Dorul nostru lăuntric după părtăşie cu **Dumnezeu** se poate asemui cu cerbul care străbate ţinuturile aride, în căutare de apă. Gamaliel Bradford a aplicat acest tablou la el însuşi, când a spus:

Ambiţia mea cea mai arzătoare,
Ce mă animă oriunde mă duc picioarele
Este o nestâmpărată, uluitoare şi acută
Sete după Dumnezeu.

42:2 Setea noastră este îndreptată exclusiv asupra lui Dumnezeu. Nu însetăm după nimic şi nimeni altul. Şi însetăm după Dumnezeul Cel viu – nu după un idol mort. Este o dorinţă ce va fi împlinită doar atunci când ne vom înfăţişa personal înaintea Domnului şi vom avea privilegiul nespus de mare de a-I privi faţa.

Arată-mi Faţa Ta, o clipă doar să privesc
neasemuita frumuseţe divină
Şi niciodată nu voi mai visa la altă iubire decât a Ta;
Toate celelalte lumini vor păli, strălucirea altor glorii se va stinge,
Şi tot ce crezusem până acum că e frumos pe această lume
Îşi va pierde strălucirea pentru mine.
–Autor necunoscut

42:3 Cine poate descrie amărăciunea despărţirii de Domnul? Este ca un potop de lacrimi, ca un chin nesfârşit. Şi, pe deasupra, mai sunt şi batjocurile duşmanilor: **„Unde este Dumnezeul tău?"** Asta a vrut să spună Şimei când i-a aruncat lui David următoarele cuvinte în obraz: „Aşadar acum ai fost prins în propria ta răutate, pentru că eşti un om setos de sânge!" (2 Sam. 16:8). Tot aşa şi mai marii preoţilor asta au vrut să spună când au zis despre Mesia crucificat: „S-a încrezut în Dumnezeu; să-L scape acum, dacă-L vrea pe El..." (Mat. 27:43).

42:4 Apoi mai este şi aducerea aminte a zilelor de altădată, mai bune decât cele prezente. Apoi, când ne aducem aminte ce frumos era să umblăm într-o părtăşie neîntreruptă cu **Dumnezeu,** nu mai putem suporta să trăim în absenţa acestei părtăşii. Knox surprinde cu multă măiestrie această stare prin felul în care traduce versetul 4:

> Sunt năpădit de amintiri care-mi
> înmoaie inima; cum odinioară mă alăturam mulţimii, păşind înaintea lor
> spre casa lui Dumnezeu, în strigătele
> de bucurie şi mulţumire, în atmosfera
> de sărbătoare.

42:5 Gândul la trecutul fericit conduce la depresie spirituală, declanşând o pendulare între pesimism şi credinţă. Sufletul devine apăsat şi neliniştit, dar credinţa risipeşte tensiunea acestei stări apăsătoare a minţii.

Nădăjduieşte în Dumnezeu, căci iarăşi
Îl voi lăuda;
Faţa Lui este mântuirea.

Dacă acesta n-ar fi decât un optimism pios, că „până la urmă totul va fi bine," am avea de a face cu un sentiment ieftin. Dar ceea ce asigură sută la sută valabilitate acestei nădejdi este faptul că se întemeiază pe promisiunea lui Dumnezeu că ai Săi vor vedea faţa Sa (Ps. 17:15; Apo. 22:4).

42:6 Depresia apare şi dispare, pentru a reveni iarăşi cu şi mai mare insistenţă. Dar credinţa ne înconjoară cu certitudinea că ne vom aduce aminte de Dumnezeu din ţara Iordanului şi de pe munţii Hermon şi Mizar. Poate că aceste trei locuri geografice simbolizează trei experienţe spirituale. Nu putem fi siguri cu privire la sensul lor exact. Dar ceea ce pare să se contureze este impresia că avem de a face cu ţara exilului, aflată departe de casa lui

Dumnezeu din Ierusalim. Şi gândul care se înfiripă este că şi dacă nu putem vizita casa lui Dumnezeu, ne putem aduce de Dumnezeul casei!

42:7 Când ajungem la versetul al şaptelea, instinctele noastre spirituale ne spun că, în mod cu totul deosebit, ne aflăm la Calvar, auzind noi înşine strigătele Domnului Isus, în timp ce **valurile şi talazurile** judecăţii lui Dumnezeu Îl copleşeau. Mânia divină s-a revărsat peste El cu zgomot de tunet, în timp ce El purta păcatele noastre în trupul Său pe cruce.

Priveşte sfâşietoarea scenă de la urmă,
Când toate valurile şi talazurile lui Dumnezeu
S-au rostogolit peste El, în timp ce atârna pe cruce,
Ca să-mi salveze sufletul.
Iubire fără seamăn! Nespus de cuprinzătoare şi fără plată!
Isus S-a dat pentru mine.

–J. J. Hopkins

42:8 Şi totuşi, după cum s-a exprimat George Muller, „Încercările sunt hrana cu care se hrăneşte credinţa." Prin urmare, îl auzim pe credinciosul încrezător exclamând:

Ziua Domnul va porunci îndurarea Sa iar noaptea cântarea Lui va fi cu mine, o rugăciune Dumnezeului vieţii mele.

Acesta este răspunsul la succesiunea zi-noapte din versetul 3. Acolo psalmistul spunea: „M-am hrănit cu lacrimi zi şi noapte..." Dar acum ziua şi noaptea sunt pline de cântări şi rugăciuni. Aşadar ziua şi noaptea bunătatea lui Dumnezeu este dovedită.

42:9, 10 Din nou revine descurajarea, de data aceasta din pricina asupririi nemiloase din partea duşmanilor. Se pare că Dumnezeu a uitat de copilul Său. Credinciosul abătut pribegeşte ca un jelitor, spunând: „Cu strigăte ce-mi sfâşie inima, duşmanii mei mă batjocoresc" (Gelineau). După toate aparenţele, s-ar părea că Dumnezeu a uitat de copilul Său, drept care duşmanii îl înţeapă mereu cu întrebarea: **„Unde este Dumnezeul tău?"**

42:11 Dar credinţa are întotdeauna ultimul cuvânt. Nu fi descurajat! Nu fi tulburat! **Nădăjduieşte în Dumnezeu!** Vei fi izbăvit de duşmanii tăi, dar şi de deprimarea în care zaci. Şi-L vei lăuda din nou, ca Mântuitor şi Dumnezeu al tău. După cum s-a exprimat cineva:

Remediul: confruntă-ţi depresia, priveşte în sus şi speră. Viaţa creştină este o viaţă de veghere, de năzuinţă spre culmi, de activitate şi de alergare în cursa vieţii. Nu e o viaţă de ochi lăsaţi în jos, de mâini încrucişate şi de resemnare în faţa înfrângerii.

Psalmul 43: Trimite lumina Ta şi adevărul Tău

Psalmul 43 este frate geamăn cu psalmul 42. Legătura este atât de puternică încât NEB le leagă împreună ca şi când ar forma o singură compoziţie.

43:1, 2 Aici avem continuarea rugăciunii unui exilat care doreşte să se închine în Sion, dar i se împotriveşte o naţiune apostată şi un om nedrept. Este probabil tabloul asupririi rămăşiţei credincioase de evrei din viitoarea Tribulaţie, de către partea necredincioasă a naţiunii Israel şi de către Anticrist.

Mai întâi avem strigătul de ajutor, prin care psalmistul cere să i se facă dreptate, rugându-L pe Dumnezeu să apere cauza copiilor Săi, ce sunt împresuraţi de fraţii lor necredincioşi şi de omul păcatului. Este una din agoniile credinţei să te adăposteşti în Dumnezeu, şi totuşi să te simţi lepădat de El. Este unul din misterele credinţei să fii de partea celor victorioşi, şi totuşi să suferi sub călcâiul duşmanului.

43:3 Apoi urmează rugăciunea pozitivă şi la obiect pentru revenirea în Sion, în cuvinte de o rară frumuseţe:

O, trimite lumina şi adevărul Tău, ca să mă călăuzească şi să mă ducă la muntele Tău cel sfânt şi la cortul Tău.

Psalmistul a dorit să aibă parte de o escortă alcătuită din lumina prezenţei lui Dumnezeu şi din adevărul făgăduinţei lui Dumnezeu. Având-le pe acestea în faţă

iar în spate bunătatea şi îndurarea lui Dumnezeu (Ps. 23:6), el a fost asigurat că va reveni cu bucurie pe muntele cel sfânt al lui Dumnezeu.

43:4 Observaţi progresia din versetele 3 şi 4:

La muntele Tău cel sfânt;
La cortul Tău;
La altarul lui Dumnezeu;
La Dumnezeul, fericirea şi bucuria mea.

Adevăratul închinător nu se mulţumeşte cu nici un loc geografic, cu nici o clădire sau cu un altar. El trebuie să străpungă totul, pentru a ajunge chiar la Dumnezeu!

43:5 Înviorat de perspectiva înfăţişării înaintea lui Dumnezeu, scriitorul se mustră din nou pentru că a căzut pradă întristării şi deprimării. Ai credinţă în Dumnezeu, se îndeamnă el pe sine, şi El negreşit te va duce la limanul dorit.

Stai liniştit, sufletul meu. Prietenul tău cel mai bun, ce locuieşte în cer,
Printre spini te va conduce către sfârşitul fericit! *–Katharina von Schlegel*

Psalmul 44: Oi de tăiat

Durerea înfrângerii este şi mai acută la amintirea izbânzilor de odinioară iar noi nu preţuim mai mult părtăşia cu Dumnezeu decât atunci când faţa Lui pare să fie ascunsă pentru noi.

44:1-3 Istoria lui Israel a fost plină de cazuri însufleţitoare în care Dumnezeu a intervenit de partea lor. I-a izgonit pe păgâni din ţara Canaan, pe care El a dăruit-o copiilor Săi. Supunându-i pe canaaniţi, El a aşezat Israelul în propria sa ţară, ca popor liber. De bună seamă nu pentru superioritatea lor militară au reuşit evreii să ia în stăpânire această ţară plăcută, după cum izbânzile nu s-au datorit propriei lor tării. Ci mâna dreaptă a lui Dumnezeu, braţul Său atotputernic şi iubirea Sa neîncetată le-a asigurat victoria.

44:4-8 Rememorarea a tot ce a făcut Domnul ne inspiră inimile ca să-I aducem laudă. El este marele Rege şi Dumnezeul măreţ care dă biruinţe fiilor nevrednici ai nevredniculuí Iacov. Prin El Israel a fost în stare să străbată rândurile inamicului, triumfând asupra atacatorilor săi. Israel a învăţat că nu trebuie să se încreadă în arcul său, pentru a obţinute biruinţă, după cum sabia nu este suficientă pentru victorie. *Dumnezeu* este Cel care Şi-a izbăvit poporul şi i-a pus pe fugă pe duşmanii săi. Nici nu e de mirare că oamenii se lăudau încontinuu cu legătura lor cu Dumnezeu şi nu conteneau să-L laude şi să-I mulţumească!

44:9-12 Dar între timp a intervenit o schimbare, transformând cântarea de bucurie în strigăt de jale. Se pare că Domnul i-a uitat pe ai Săi şi a îngăduit ca ei să sufere ocară. Oştile au pornit la luptă beneficiind de prezenţa şi ajutorul lui Dumnezeu, dar curând s-au retras cuprinse de panică, bogăţiile Israelului fiind prădate de duşmanii săi. Domnul a lăsat oile Sale pe mâna măcelarilor şi i-a împrăştiat pe supravieţuitori în rândurile naţiunilor. Toate s-au întâmplat ca în cadrul unei tranzacţii în care Dumnezeu Şi-a vândut poporul pe nimica toată. Iar duşmanul, după câte se pare, a scăpat nepedepsit.

44:13-16 Sărmanul Israel a devenit de râsul celorlalte naţiuni, obiectul ridiculizării şi disprețului lor. S-au folosit cuvinte de batjocură la adresa acestor evrei. Poporul străvechi al lui Dumnezeu a devenit ţinta unor glume usturătoare între naţiuni. Israeliţii au fost umpluţi de ocară şi n-au putut să se apere de ruşinea ce i-a acoperit. Feţele le-au roşit încontinuu de reproşurile şi tachinările duşmanilor lor, groaza cuprinzându-i doar la vederea vrăjmaşului lor.

44:17 Surprinzător este faptul că toate aceste înfrângeri şi ocări nu au fost aduse peste ei în urma unei alunecări conştiente a israeliţilor. În alte momente din istoria lor a existat o conexiune clară între suferinţă şi păcat. Dar în acest caz nu a fost aşa. Mai degrabă, se pare că soarta tristă a poporului Israel s-a datorit faptului că este poporul ales al lui Dumnezeu. Cu alte cuvinte, israeliţii au suferit din pricina lui Dumnezeu şi a legământului pe care l-a încheiat El cu ei.

44:18, 19 Calamităţile s-au abătut asupra unui popor care nu şi-a întors

spatele lui Dumnezeu şi n-a călcat legământul Său. Israeliţii nu şi-au părăsit dragostea pentru El, nici cărarea pe care le-a trasat-o El. Şi totuşi Domnul i-a zdrobit în ţara părăsită a şacalilor şi i-a acoperit cu umbra morţii.

44:20-22 Dacă ar fi uitat numele Dumnezeului lor sau s-ar fi închina la idoli, oare n-ar fi ştiut Dumnezeu lucrul acesta? El cunoaşte gândurile cele mai tainice şi motivele cele mai ascunse ce stau în spatele acţiunilor noastre. Aşadar, nu aceasta a fost cauza suferinţelor lor. Israeliţii sufereau din pricina legăturii lor intrinseci cu Iehova. Din pricina Lui îndurau ei, suferind o moarte lentă, alungaţi şi hăituiţi ca animalele sortite tăierii.

Cu multe veacuri mai târziu, apostolul Pavel s-a găsit în exact această situaţie, citând Psalmul 44:22 pentru a descrie suferinţele copiilor lui Dumnezeu din toate veacurile (Ro. 8:36).

44:23-26 Psalmul atinge apogeul în versetul 23, când Domnul este trezit din aparentul Său somn şi rugat să intervină în ajutorul poporului Său. Acest lucru depăşeşte priceperea psalmistului – cum poate Dumnezeu să-Şi ascundă faţa, neglijând şi fiind nepăsător faţă de poporul său, care stă cu faţa prosternută în ţărână. Şi astfel el trage din nou semnalul de deşteptare:

Scoală-Te ca să ne ajuţi!
Răscumpără-ne, pentru bunătatea Ta!

Psalmul 45: Regele regilor

45:1 Psalmistului nu i-a fost greu să scrie acest psalm. De fapt, inima îi dădea ghes să aştearnă în scris poemul pe care l-a compus cu privire la Rege. Cuvintele curgeau cu uşurinţă de pe pana sa. Se simţea transportat el însuşi de şuvoiul cuvintelor pe care le aşternea. Limba îi era ca pana unui scrib iscusit. Şi nu cred că forţăm nota dacă presupunem că scribul este chiar Duhul Sfânt.

45:2 Mai întâi ni se face cunoştinţă cu Însuşi Regele. Frumuseţea Lui este mai presus de a oricui. El este cel mai mare dintre zece mii, nespus de frumos şi plin de farmec. Harul este turnat pe buzele Lui. Cuvintele Îi sunt nespus de dulci. Din pricina caracterului Său excelent, Dumnezeu L-a binecuvântat pe veci.

Cel mai frumos din toată rasa pământenilor,
Desăvârşit în splendoare eşti Tu!
Pline de har Îţi sunt buzele,
Plină de iubire duioasa Ta inimă.
Binecuvântat de Dumnezeu, noi ne plecăm genunchiul înaintea Ta,
Recunoscând că toată plinătatea locuieşte în Tine.

–Autor necunoscut

45:3-5 Apoi, fără nici o paranteză, suntem transportaţi imediat la a doua venire a lui Cristos, în acel timp în care El va reveni pe pământ cu putere şi mare glorie. De data aceasta El va veni ca războinic cuceritor, nu ca umilul tâmplar din Nazaret. Încins pe coapsă cu Sabia Sa, Cel Puternic descinde din slavă şi maiestate. Înveşmântat în splendoare El vine călare, aducând triumful cauzei adevărului, smereniei şi neprihănirii. Mâna Lui dreaptă, străpunsă de cuie, este întru totul capabilă să mânuiască sabia, cu putere înfricoşătoare împotriva duşmanilor Săi. Săgeţile Sale ţintesc în inima duşmanilor Regelui; popoarele se prăbuşesc ca valul înaintea Lui.

45:6, 7a Acum fumul bătăliei s-a risipit iar Regele este aşezat în glorie pe tronul Său de la Ierusalim. Vocea lui Dumnezeu se aude din cer, adresându-I-se ca lui Dumnezeu şi adeverind că domnia Lui este veşnică. Ştim că este vocea lui Dumnezeu deoarece aşa ne spune textul de la Evrei 1:8, 9:

> Pe când despre Fiul zice: „Tronul Tău, O Dumnezeule, este în veci de veci; sceptrul împărăţiei Tale este un sceptru de neprihănire. Tu ai iubit neprihănirea şi ai urât nelegiuirea; de aceea, Dumnezeule, Dumnezeul Tău Te-a uns cu untdelemn de bucurie mai presus de însoţitorii Tăi."

Observaţi că Dumnezeu I S-a adresat Fiului Său cu numele de Dumnezeu – aceasta fiind una din cele mai clare dovezi a dumnezeirii lui Cristos din întreaga Biblie. Este adevărat că unii traducători ai

Psalmului 45:6 redau sintagma: „Tronul Tău divin dăinuieşte pe veci de veci" în loc de „Tronul Tău, O Dumnezeule, este în veci de veci." Dar când citează acest verset la Evrei, el devine: „Tronul Tău, O Dumnezeule, este în veci de veci." Prin urmare, este adevărat nu doar faptul că tronul lui Cristos este divin, ci şi că El Însuşi este Dumnezeu.

Împărăţia lui Cristos va dăinui pe veci. După domnia Sa de o mie de ani pe pământ, împărăţia Lui pământească se va contopi cu „împărăţia veşnică a Domnului şi Mântuitorului Isus Cristos" (2 Pe. 1:11).

Sceptrul regal al lui Cristos este un sceptru de echitate. Un sceptru este un toiag ce simbolizează autoritatea regală. Sensul avut în vedere aici este că Mesia va domni cu dreptate absolută. Iar domnia Sa va fi absolut sfântă, deoarece Regele iubeşte neprihănirea şi urăşte răutatea.

45:7b, 8 Din pricina neprihănirii şi integrităţii Sale, Dumnezeu L-a uns pe Domnul Isus cu untdelemnul bucuriei mai mult decât pe alţi dregători. Untdelemnul bucuriei se referă la untdelemnul sfânt cu care erau unşi preoţii la preluarea funcţiei lor (Ex. 30:22-25). Întrucât Domnul nostru urmează să fie Preot şi Rege, acesta va fi untdelemnul ce se va folosi în cazul Lui. Smirna şi casia erau cele două ingrediente principale din compoziţia acestui untdelemn iar aloe era una din mirodeniile principale menţionate în Cântarea lui Solomon la 4:14. Toate acestea ne vorbesc despre mireasma nespus de încântătoare a Persoanei şi lucrării Domnului nostru. Smirna şi aloe ar putea să se refere în mod special la suferinţele şi la moartea Sa, întrucât din ele s-a alcătuit preparatul pentru ungerea trupului Său la îngropare (Ioan 19:39).

În palatele Sale de fildeş Îl înveselesc instrumentele cu coarde. Este simfonia regală ce vesteşte jubilantul mesaj că ziua întristării şi plânsului omului s-a încheiat şi că, în sfârşit, au venit zorile epocii de aur!

45:9 Regele nu este însă singur în această zi a puterii Sale. Fiicele monarhilor de pe pământ fac parte din alaiul său împărătesc. La dreapta Sa este regina, împodobită cu bijuterii de aur din Ofir. Dar cine este regina? Aici va trebui să ne abţinem de a o identifica cu biserica, întrucât biserica nu formează subiectul revelaţiei Vechiului Testament (Ef. 3:5-9; Col. 1:26). Noi credem că regina este rămăşiţa răscumpărată a poporului Israel (Ez. 16:10-14) şi că alaiul este alcătuit din naţiunile neevreieşti care au fost câştigate la Cristos prin mărturia dată de Israel.

45:10, 11 Regina este sfătuită de o voce neidentificată, poate de glasul Duhului Sfânt, să-şi uite poporul şi casa tatălui ei. Desigur aceasta înseamnă că ea trebuie să întrerupă legăturile cu viaţa ei de dinainte de convertire, fiind cu totul ataşată Regelui, ca Domn al ei. Acest sfat anticipează cuvintele Mântuitorului nostru de la Luca 14:26:

> Dacă vine cineva la Mine şi nu urăşte pe tatăl său, pe mama sa, pe soţia sa, pe copiii săi, pe fraţii săi, pe surorile sale, ba chiar însăşi viaţa sa, nu poate fi ucenicul Meu.

Dragostea noastră pentru Cristos trebuie să fie atât de mare încât orice altă dragoste pe care o avem faţă de alţii să pară ca ură, *prin comparaţie*. Frumuseţea unei inimi pe de-a-ntregul predate Lui Îi este mult plăcută Lui. Întrucât El este Domn, Lui I se cuvin tot ceea ce suntem şi tot ce avem.

45:12 Bogata fiică a Tirului va veni la regină, aducându-i un dar. Da, oamenii cei mai bogaţi din lume se vor deplasa la Ierusalim cu darurile cele mai alese.

45:13 Apoi fiica regală este văzută în palatul ei, împodobită în straiele ei împărăteşti, pregătindu-se să fie înfăţişată Regelui. Deşi odinioară era umbrită de păcat, acum ea este văzută în odaia ei, îmbrăcată cu veşmintele ei cusute cu aur.

45:14, 15 În sfârşit ea este prezentată Regelui, împodobită în hainele ei multicolore şi însoţită de alaiul fecioarelor. Mare este bucuria celor care privesc înaintarea alaiului, care intră apoi în însuşi Palatul Regelui.

Cine ar putea descrie bucuria aceea, bucuria Tatălui şi a Fiului şi a Duhului Sfânt, precum şi a sfinţilor îngeri, ca să nu mai vorbim despre

propria lor bucurie, când intră în bucuria Domnului lor! Frumoasă în toate privințele, plină de har, încântătoare, atrăgătoare, conformată chipului Fiului lui Dumnezeu (citat din sursă necunoscută).

45:16, 17 În ultimele două versete Dumnezeu Tatăl I se adresează lui Cristos Regele, promițându-I fii care vor fi succesori vrednici ai patriarhilor, care vor „împărți lumea între ei în vederea stăpânirii" (Knox).

Cât privește Regele Însuși, numele Lui va fi preamărit în toate generațiile. Nu va exista nici o clipă în care poporul Său să înceteze să-L adore.

Psalmul 46: Dumnezeu cu noi

În primul război mondial, într-o comunitate insulară din munții Scoției, tineri erau înrolați în număr tot mai mare pentru serviciul militar. De fiecare dată când se adunau contingente cu acești tineri în portul de pe insulă, pentru a fi transportați la țărmul Scoției, rudele și prietenii lor cântau această cântare:

Dumnezeu este adăpostul și tăria noastră, un ajutor care nu lipsește niciodată în strâmtorare.
De aceea, chiar de s-ar răsturna pământul, nu ne vom teme:
Chiar dacă s-ar arunca munții în inima mărilor; chiar dacă valurile mării ar urla și ar spumega; chiar dacă munții s-ar cutremura de mările agitate.
Este un râu ale cărui pâraie înveselesc cetatea lui Dumnezeu, locașul cel sfânt al locuințelor Celui-Prea-Înalt.
Dumnezeu este în mijlocul ei; ea nu se va clătina;
Dumnezeu o ajută în revărsatul zorilor.

Stați liniștiți și să știți că Eu sânt Dumnezeu:
Printre păgâni Eu voi fi înălțat; pe pământ Eu voi fi mult înălțat!
Dumnezeul nostru, care este Domnul oștirilor, încă este de partea noastră:
Dumnezeul lui Iacov adăpostul nostru pe veci va rămâne.

–din Psaltirea Scoțiană

Scena este doar una din miile în care sfinții lui Dumnezeu au fost mângâiați de acest psalm în vremuri de restriște. Nimeni nu poate cunoaște inimile celor care au fost ridicați din starea de apăsare, când aceste maiestuoase rânduri au fost citite în saloanele spitalelor, în casele de jale, în celule de persecuție și în odăile de suferință și tragedie. Psalmul acesta a fost cel care l-a condus pe mult încercatul fost călugăr augustinian Martin Luther să compună mărețul imn creștin: „Cetate tare-i Dumnezeu." Mesajul său a străbătut veacurile, oferind îmbărbătare și curaj sfinților lui Dumnezeu.

Există trei secțiuni distincte în acest psalm, pe care G. Campbell Morgan le-a intitulat după cum urmează:

1-3 Nu avem nici un motiv să ne temem. Dumnezeu este cu noi.
Îndemnul la încredere.

4-7 Domnul este întronat la Ierusalim.
Secretul încrederii.

8-11 Pace pe pământ și domnia peste tot pământul.
Îndreptățirea încrederii.

În general cercetătorii sunt de părere că fondul istoric din spatele acestui psalm îl constituie miraculoasa izbăvire a Ierusalimului din asediul lansat de lupul asirian Senacherib (2 Re. 18:13–19:35; Is. 36:1–37:36). Cu acel prilej, locuitorii regatului Iuda au fost conștienți mai mult ca oricând de prezența lui Dumnezeu în mijlocul lor, în chip cu totul unic. Și astfel psalmul de față celebrează laudele adresate Celui care este Emanuel – Dumnezeu cu noi.

46:1-3 Dumnezeu este adăpostul nostru și tăria noastră, un ajutor care nu lipsește niciodată în nevoi. El este totodată „întru totul disponibil să ajute când ne aflăm la strâmtoare" (marg. NASB). Binecuvântați suntem atunci când ne dăm seama că siguranța și protecția noastră nu stau în bogății sau în averi, ci numai și numai în Iehova!

Imaginați-vă scenariul cel mai sumbru posibil! Să zicem că însuși pământul s-ar

topi, prins în șuvoiul de lavă al unui vulcan uriaș. Să spunem că un uriaș cutremur de pământ ar azvârli munții în mijlocul mării. Să ne imaginăm că talazuri gigantice ar năvăli peste uscat iar munții s-ar cutremura, zguduiți de natura dezlănțuită.

Sau să ne închipuim munții ca simboluri ale unor imperii sau cetăți iar apele ca națiunile pământului. Înseși temeliile societății se prăbușesc. Regatele se fărâmițează și se dezintegrează. Națiunile lumii vuiesc, prinse în vârtejul unor convulsii politice, economice și sociale, împresurate de haos, confuzie și necazuri de o intensitate fără precedent.

Dar Dumnezeu...! Chiar și cel mai groaznic lucru ce ni s-ar putea întâmpla tot nu e motiv suficient să ne facă să ne temem. Dumnezeu Însuși rămâne alături de noi!

46:4 El Însuși este râul ale cărui pâraie înveselesc cetatea lui Dumnezeu. În realitate, cetatea Ierusalim nu dispune de nici un râu. Dar tot ce înseamnă un râu pentru o cetate obișnuită estre Dumnezeu pentru sfânta Sa locuință – da, și chiar mai mult, căci El este izvorul vieții și binecuvântărilor, râul îndurării și bunătății!

Da, acolo Domnul este măreț pentru noi:
un loc de râuri, de pâraie largi, unde totuși
nu pătrund corăbii cu vâsle și nu trece
nici un vas puternic (Is. 33:21).

46:5 Tocmai pentru că Dumnezeu este întronat la Ierusalim această cetate nu se va clătina niciodată. Dumnezeu îi va veni în ajutor, ca revărsatul zorilor. Îndelungată a fost noaptea în care a zăcut poporul lui Dumnezeu, dar în curând zorile dimineții vor răsări iar Cristos Își va lua locul ce I se cuvine, arătându-Și tăria pentru ai Săi.

46:6 Națiunile pământului n-au decât să urle cuprinse de furie: regatele se pot prăbuși. Când Dumnezeu vorbește în mânia Sa, pământul se topește, proșternându-I-se la picioare.

46:7 Cuvintele acestea ne transportă în viitor, în perioada Marii Strâmtorări, când pământul va fi zguduit de tulburări fără precedent ale naturii, de convulsii politice, de războaie și ciumi, de suferințe cumplite ce se vor abate peste locuitorii săi. Atunci Domnul Se va arăta din cer, pentru a zdrobi orice act de nesupunere și răzvrătire, după care va domni în neprihănire și pace. Atunci rămășița credincioasă a națiunii Israel va spune: „Domnul oștirilor este cu noi; Dumnezeul lui Iacov este refugiul nostru."

Asigurarea pe care ne-o dăruiește acest verset este inexprimabil de dulce. Domnul oștirilor este cu noi, adică Domnul oștirilor cerului. Dar El este totodată Dumnezeul lui Iacov. Acum Iacov semnifică un „înșelător" și „un înlocuitor". Și totuși Dumnezeu Se intitulează: Dumnezeul lui Iacov. Îmbinând cele două idei aflăm că Dumnezeul oștirilor cerului este totodată Dumnezeul păcătosului nevrednic. Cel care este nemărginit de înălțat este în același timp intim de aproape de noi. El este cu noi în fiecare pas al vieții noastre, refugiul nostru ce nu dă greș în toate furtunile vieții.

46:8 Când ajungem la versetul 8 constatăm că furtunile și cataclismele au încetat. Ziua omului a luat sfârșit. Acum Regele este întronat pe tronul Său de la Ierusalim. Iar noi suntem invitați să ieșim afară, pentru a examina câmpul victoriei Sale. Peste tot în jurul nostru vedem ravagiile săvârșite de El asupra dușmanilor Săi învinși. Oriunde privim vedem dovezile cumplitei Sale judecăți pe care au meritat-o din plin cei din Marea Strâmtorare și din perioada glorioasei Sale arătări.

46:9 Dar acum Prințul păcii este întronat, războaiele au încetat pe întreg pământul. Ceea ce n-au putut realiza toate consiliile și ligile și *summiturile* organizate de-a lungul timpului, Domnul Isus înfăptuiește cu toiagul Său de fier. Dezarmarea s-a transformat dintr-o lungă serie de convorbiri într-o realitate palpabilă. Arsenalele sunt casate iar fondurile cheltuite până acum pentru muniții sunt alocate agriculturii și scopurilor productive.

46:10 Glasul lui Dumnezeu răsună peste toți locuitorii pământului, aducând asigurare și supremație. „Stați liniștiți și să știți că Eu sunt Dumnezeu; Eu voi fi înălțat printre națiuni, Eu voi fi înălțat pe pământ!" Toate temerile sunt aplanate,

toate neliniştile alinate. Cei ai Domnului pot să se destindă. El este Dumnezeu. Cauza Lui a învins. El este suprem printre naţiuni, suprem peste tot pământul.

Tocmai din versetul 10 al Psalmului 46 s-a inspirat Katharina von Schlegel, autoarea imnului creştin „Be Still, My Soul", pe care-l redăm aici în traducere:

Stai liniştit, sufletul meu. Dumnezeul tău este la lucru,
Călăuzindu-te în viitor, cum a făcut-o şi în trecut.
Nădejdea ta, încrederea ta să nu se clatine.
Tot ce zăcea învăluit în mister va străluci acum la lumina zilei.
Stai liniştit, sufletul meu. Vânturile şi valurile cunosc
Glasul Celui care le-a strunit pe când umbla aici jos pe pământ.

46:11 Indiferent ce s-ar întâmpla, oricât de mare ar fi pâcla în care trăim, credinciosul poate spune cu încredere deplină, lipsit de orice teamă: „Domnul oştirilor este cu noi; Dumnezeul lui Iacov este adăpostul nostru." Dacă Cel care conduce oştirile cerului este de partea noastră, cine ar mai putea să ne stea împotrivă? Dumnezeul nevrednicului vierme Iacov este o fortăreaţă în care ne putem cu toţii găsi adăpost de furtunile acestei vieţi pline de incertitudini!

Fii liniştit, căci se arată zorii,
Nu mai e mult din noapte.
Încrede-te în Cristos, lumina ta,
Prietenul tău credincios.
Şi să ştii că El este Dumnezeu,
A cărui voinţă desăvârşită
Lucrează în toate lucrurile să fie spre binele tău:
Priveşte sus – şi fii liniştit.

–Florence Wills

Psalmul 47: Un an nou fericit!

Ierusalim: Primul an nou din epoca de aur a lui Mesia a fost întâmpinat cu bucurie printr-un concert organizat la Sala Naţională de Festivităţi. Programul a fost marcat pe tot cuprinsul de înălţătoarele acorduri ale Psalmului 47, care a căpătat sensuri noi în contextul recentelor evoluţii de pe scena internaţională.

47:1-4 De îndată ce a început Psalmul, auditoriul şi-a dat seama că naţiunile ce au supravieţuit recenta Tribulaţie globală au fost chemate să aplaude şi să strige de bucurie către Dumnezeu, preamărindu-L cu cântări de laudă. Într-o manifestare nemaiîntâlnită de emoţie şi bucurie, corul însuşi a început să bată din palme, conducând întregul auditoriu într-o explozie de bucurie. Când cântăreţii au ajuns la cuvintele: „Căci Domnul Cel Preaînalt este înfricoşător," toţi oamenii s-au ridicat ca la un semn în picioare, aducându-şi aminte de recenta încoronare a Domnului Isus Cristos, când El a fost aclamat public ca „Măreţul Rege peste tot pământul." Oamenii au fost cuprinşi de un sentiment de nemărginită recunoştinţă, aducându-Şi aminte cum a supus El „naţiunile din categoria caprelor" sub picioarele noastre, pe acele naţiuni ce urâseră Israelul cu o ură neîmpăcată în vremea necazului nostru. Ropote de aplauze au cuprins auditoriul, când corul a intonat cântarea:

El ne va alege moştenirea,
Slava lui Iacov pe care-l iubeşte El. Selah.

47:5 Mesia ce S-a coborât aici jos, ca un viteaz, ca să-Şi supună duşmanii, a fost aclamat acum ca unul care S-a suit pe tronul Său de la Ierusalim, în contextul strigătelor de bucurie delirantă ale oamenilor Săi şi al trompetelor ce anunţau victoria Sa copleşitoare.

47:6, 7 Şi ce înălţătoare a fost clipa în care corul a chemat Israelul să cânte laude lui Dumnezeu, să aducă slavă Regelui nostru! Nu a mai existat nici o clipă de ezitare în recunoaşterea faptului că Regele Isus este Dumnezeu şi că mâinile străpunse la Calvar ţin acum frânele guvernării universale! Toţi au realizat că se cuvine să-I dedice un Psalm măiastru – un maschil de înţelegere şi contemplare.

47:8 Corul a continuat să sublinieze dumnezeirea Regelui-Mesia. El este Cel care domneşte acum peste naţiuni, al cărui tron este statornicit în sfinţenie.

47:9 Poate că unii au resimțit o oarecare neliniște, când au fost intonate cuvintele:

Prinții popoarelor s-au adunat împreună...

De atâtea ori în trecut prinții se adunaseră cu scopul de a-l azvârli pe Israel în mare. Dar pe măsură ce se derula imnul intonat de cor, toți și-au dat seama că acum s-au strâns ca poporul Dumnezeului lui Avraam. Ei s-au alăturat israeliților, aducând omagiu Regelui regilor și Domnului domnilor.

Poate că nu toți au înțeles că prin scuturile pământului sunt avuți în vedere dregătorii care au fost numiți ca protectori ai poporului. Acum ei aparțineau cu toții lui Dumnezeu, Care este nespus de înălțat, cu mult mai presus de toți potentații pământului.

La încheierea concertului, criticii au conchis că nu mai fusese un atare Roș Hașana în toată istoria națiunii!

Psalmul 48: Ce au văzut ei?

Un invadator a năvălit în țară, ajungând până la porțile Ierusalimului. Înăuntru oamenii se pregăteau pentru agonia unui asediu îndelungat. Omenește vorbind, perspectivele erau cât se poate de sumbre. Dar Domnul a intervenit, făcând o minune. Dușmanul a văzut ceva care l-a umplut de panică. Și astfel forțele cotropitoare s-au retras cuprinse de groază. Ierusalimul a fost scutit de la pierzare, drept care israeliții au înălțat o cântare de laudă către Dumnezeu. Psalmul 48 redă starea de bucurie copleșitoare pe care au încercat-o ei în fața acestei izbăviri.

48:1, 2 Domnul este inexprimabil de măreț. Este măreț în puterea Sa, în cunoștință, în slavă și în har. Dragostea Lui este măreață, după cum măreață este și îndurarea Sa, mila și compasiunea Sa. Judecățile Sale sunt de nepătruns iar căile Sale nespus de profunde.

Întrucât Dumnezeu este atât de măreț, El este vrednic de toată cinstea și lauda. Lui I se cuvine lauda noastră, pentru că El este Creatorul, marele Susținător, marele Profet, strălucitul Mare Preot, Rege al tuturor regilor, marele Răscumpărător și marele Izbăvitor al poporului Său. Aici în Psalmul 48 întâlnim mai cu seamă măreția Sa ca Mântuitor și Protector al cetății Sale și al poporului Său.

Oamenii asociază cetatea lui Dumnezeu cu numele lui Dumnezeu, căci Dumnezeu a locuit acolo în Sfânta Sfintelor din templu. Pentru israeliți Ierusalimul este cel mai frumos oraș din lume, situat pe culmea muntelui Său cel sfânt. Ca un giuvaier într-o coroană de mare preț, Ierusalimul este minunat în elevația sa – o bijuterie pentru întregul pământ.

Cunoscut uneori sub denumirea de Muntele Sion (după una din înălțimile sale din cetate), Ierusalimul este descris ca fiind „în nordul îndepărtat" sau „pe laturile nordului." Atât Knox, cât și Gelineau traduc această expresie drept „adevăratul pol al pământului." Într-adevăr, așa este Ierusalimul în ochii poporului străvechi al lui Dumnezeu – centrul atracției magnetice, oamenii gravitând spre această capitală religioasă, politică și culturală a lumii. Și, desigur, Ierusalimul este cetatea marelui Rege, viitoarea capitală a Domnului Isus Cristos când va reveni pe pământ spre a domni ca Rege al regilor.

48:3 În interiorul zidurilor sale, Dumnezeu S-a dovedit a fi Apărătorul vrednic de încredere. Toți știu cum a salvat El în chip miraculos cetatea de la nimicire, când totul părea pierdut. Iată ce s-a întâmplat:

48:4 Forțele inamice au fost masate în jurul cetății. Hoardele au ocupat pozițiile de luptă, pregătindu-se pentru atacul final. Din punct de vedere militar, puține erau șansele de supraviețuire ale cetății, în fața unei concentrări atât de mari de trupe.

48:5 Dar la un moment dat atacatorii au **văzut** ceva care i-a descumpănit. Ce anume au văzut ei?

Să fi fost cetatea Ierusalim, cum pare să indice textul? Pare improbabil ca simpla vedere a unei cetăți atât de mici să fi produs o atare panică în rândul ostașilor.

S-ar putea ca perdeaua dintre ei și lumea nevăzută să fi fost trasă, permițân-

du-le să vadă oştirea de îngeri pregătiţi să apere cetatea. Sau să fi fost vorba de muntele plin de cai şi care de foc (vezi 2 Regi 6:17)? Sau vor fi văzut ei pe Îngerul Domnului – adică pe Domnul Isus Cristos într-una din arătările Sale anterioare întrupării? (Vezi Is. 37:36).

48:6, 7 Trebuie să recunoaştem că nu ştim ce anume au văzut trupele inamice. Indiferent ce au văzut ele, efectul a fost atât de terifiant încât aceşti luptători călîţi în focul multor bătălii şi-au pierdut curajul. Tabloul cu care au fost confruntaţi i-a umplut de panică, tabăra fiind cuprinsă de haos. Imediat trupele inamice au început să se retragă, tremurând de groază. Îngrijorarea lor era aidoma femeii în chinurile naşterii. Degringolada inamicului a fost asemănătoare unor corăbii prinse în vârtejul unui uragan.

48:8 În cetate însă populaţia a izbucnit într-un strigăt delirant de bucurie. Ceea ce li se părea un pericol iminent s-a transformat într-o biruinţă fără seamăn. Israeliţii auziseră că Dumnezeu este Întemeietorul şi Apărătorul Ierusalimului. Acum însă au văzut această realitate cu ochii lor. „Am văzut acum că ceea ce ni s-a tot spus s-a adeverit: Dumnezeu este Cel care susţine de-a pururea cetatea Ierusalim" (Knox).

48:9-11 În consecinţă oamenii îşi înalţă glasul cu recunoştinţă, preamărindu-L pe Dumnezeu. Ei au motive ample să mediteze la bunătatea şi îndurarea Domnului, când se suie la templu ca să aducă jertfe de mulţumire. Şi astfel ei oglindesc adevărul după care oriunde numele lui Dumnezeu este cunoscut pe pământ El este lăudat ca Cel a cărui dreaptă este plină de biruinţă neprihănită. Ei cheamă Ierusalimul să celebreze această victorie iar celorlalte cetăţi din Iuda li se spune să se bucure.

48:12-14 Acum, după ce primejdia a trecut, ei înconjoară cetatea în semn de triumf, îndemnându-se unii pe alţii să-i numere turnurile şi să constate că nici unul nu lipseşte. Să privească întăriturile, rămase intacte şi să cerceteze palatele, ce nu au suferit nici o stricăciune de pe urma duşmanului. Toate acestea vor constitui o minunată istorisire pentru copiii şi nepoţii lor, cărora li se va spune cum Dumnezeu a păstrat cetatea neatinsă, în chip miraculos. La rândul lor ei vor spune generaţiei care va veni că Dumnezeul care a înfăptuit această minune este **„Dumnezeul nostru în veci de veci. El va fi călăuza noastră până la moarte."**

Cineva a propus următoarea redare a versetului 14:

> Acesta este Dumnezeul nostru din veşnicie în veşnicie. El va fi călăuza noastră până la moarte, peste moarte şi dincolo de moarte.

Psalmul 49: Cei răi şi bogăţiile lor

Iată una din enigmele vieţii: Cum se face că cei răi par să se bucure de atâtea ori de bunăstare, pe când credincioşii sunt adesea săraci şi lipsiţi de cele materiale. Dar lucrurile nu se opresc aici. Bogăţiile în care îşi pun încrederea cei răi nu le vor fi de nici un folos în ceasul încercării lor supreme, deoarece nu vor putea să-i scape de la moarte. Sunt bogăţii de care se pot bucura doar o vreme, după moarte neputând să-i salveze de la putreziciune. Şi, desigur, ei nu sunt în stare să ia aceste bogăţii cu ei în mormânt, după cum nu se pot întoarce pentru a se bucura de ele. În ultimă instanţă, este o mare prostie să te încrezi în bani, mai degrabă decât să-ţi pui încrederea în Domnul! Acesta e, în esenţă, mesajul Psalmului 49.

49:1-4 Mesajul se adresează tuturor popoarelor şi tuturor indivizilor, şi celor mici, şi celor mari, şi celor bogaţi, şi celor săraci. Este un mesaj de înţelepciune distilată, izvorând din inima plină de pricepere. Fiii lui Core îşi îndreaptă atenţia spre ceea ce pare a fi una din cele mai mari inegalităţi ale vieţii. Însă după ce află răspunsul, îl cântă, în acompaniament de harpe.

49:5-9 În adevăr, copiii lui Dumnezeu n-au nici un motiv să se îngrijoreze în acele zile întunecate când asupritorii îi urmăresc şi prigonitorii urzesc tot felul de comploturi împotriva lor. Duşmanii lor se încred în aur şi în puterea pe care o conferă acesta. Ei se laudă că sunt bogaţi. Dar – şi acest DAR trebuie subliniat şi scris cu majuscule

– toți banii lor sunt neputincioși când vine vorba să-și salveze fratele de la moarte (KJV) sau să se salveze pe ei înșiși. Răscumpărarea vieții unui om este extrem de costisitoare. În zadar ar încerca cineva să amâne ziua morții prin intermediul unor negocieri financiare. Nimeni nu deține puterea de a cumpăra viața veșnică pe pământ sau de a scăpa de mormânt.

După cum indică cele două paranteze între care e încadrat versetul 8, el are caracterul unei paranteze sau intercalări; o apoziție. Dacă citim însă versetele 7 și 9 în continuare, obținem următorul text:

Nici unul dintre ei nu poate nicidecum să răscumpere pe fratele său, nici să-I dea lui Dumnezeu prețul răscumpărării pentru el însuși.... ca să trăiască pe vecie și să nu vadă Groapa.

49:10 Mai devreme sau mai târziu chiar și înțelepții mor. Tot așa și bogatul și omul bogat dar nepriceput mor, lăsându-și averile altora. Observați că nu se spune că *omul înțelept* lasă bogățiile sale altora. Mai degrabă, testamentul său va suna în felul următor:

Ca un om cu mintea întreagă, eu am dispus ca banii mei să fie puși în lucru pentru Domnul încă din timpul vieții mele.

49:11, 12 Este o ciudățenie a vieții că oameni suficient de inteligenți pentru a-și clădi averi aici pe pământ nu par să realizeze că sunt muritori. Gândurile lor lăuntrice le spun că casele lor vor dăinui pe veci, că vor trăi la nesfârșit aici pe pământ. Și astfel ei botează moșii și străzi și orașe cu numele lor. Dar adevărul inexorabil este că omul, cu toată onoarea sa, trebuie să piară. În privința aceasta, el este asemenea dobitoacelor care pier. În alte privințe, desigur, omul este cu totul diferit de animale. De exemplu, deși trupul omului se duce în mormânt, duhul și sufletul său nu pier. Iar trupul său va fi înviat din morți, fie pentru judecata veșnică, fie pentru binecuvântarea veșnică. Omul are o existență fără sfârșit, în contrast cu animalele, care nu au existență eternă.

49:13, 14 Aceasta este soarta celor nepricepuți ce se încred în bogățiile lor, mai degrabă decât în Dumnezeu; care trăiesc ca și când nu vor trebui să moară într-o zi. Dar moartea nu-i cruță și atunci rudele și prietenii lor îi onorează spunând cât de înțelepți au fost. Fiind destinați în final să fie despărțiți de trup, ei sunt ca niște oi duse inexorabil de păstorul morții la mormânt. **„Cei drepți vor stăpâni peste ei dimineața.“** – cu alte cuvinte, va interveni o răsturnare de situație, cum a fost cu Lazăr și bogatul la a cărui poartă a fost așezat acesta pe pământ. Aduceți-vă aminte că Avraam i-a spus bogatului următoarele cuvinte:

Fiule, adu-ți aminte că în viața ta tu ai primit lucrurile bune iar Lazăr pe cele rele; acum însă el este mângâiat, iar tu ești chinuit (Luca 16:25).

Toată splendoarea bogatului s-a veștejit. El a rămas fără casă. Singurul loc pe care-l mai are este Șeolul. Ce contrast cu frumusețea de casă în care trăia odinioară pe pământ!

49:15 Avem aici una din puținele străfulgerări de lumină aruncate asupra învierii în Vechiul Testament. În general, scriitorii VT prezintă imagini foarte puțin revelatoare despre moarte și ceea ce se află dincolo de mormânt. Dar aici psalmistul dă glas încrederii că Dumnezeu îi va răscumpăra sufletul de sub puterea mormântului, adică Dumnezeu îi va izbăvi sufletul din starea dezmembrată și-l va reuni cu trupul său înviat. Când psalmistul spune: **„căci El mă va primi,“** el folosește același cuvânt pe care-l întâlnim în textul ebraic în pasajele în care citim despre Enoh și Ilie că au fost luați de Dumnezeu de pe pământ.

49:16-19 Așadar credinciosul nu are nici un motiv să se tulbure pentru faptul că cel rău se îmbogățește și casa lui este tot mai luxoasă. Pământul acesta este singurul paradis de care va avea el parte! Când va muri, nu va putea duce nici una din bogățiile sale dincolo de mormânt, ci se va duce în groapă cu mâna goală, lipsit de toată splendoarea de odinioară. Câtă vreme este în viață, el crede că nu va putea fi lipsit niciodată de fericirea sa, în contextul admi-

rației de care se bucură în rândul oamenilor pentru felul în care a știut să se chiverniisească. Dar mai devreme sau mai târziu el va muri, asemenea strămoșilor săi, păștind alături de ei în îndelunga noapte.

49:20 Pur și simplu nu există nici o modalitate în care un om să poată reține la nesfârșit bogățiile sale pământești și onoarea sa. Moartea este tot atât de inevitabilă pentru el ca pentru dobitoacele care pier.

Desigur, cineva ar putea formula aici o obiecție, în sensul că nu numai cei răi mor, ci și cei neprihăniți – ceea ce este adevărat. Noi vom muri cu toții, dacă între timp nu vine Domnul. Dar ideea pe care pe care o subliniază psalmul acesta este că cei răi lasă în urma lor toate bogățiile, pe când cei neprihăniți intră în veșnicie cu o răsplată de valoare incalculabil de mare.

Încă o observație cu care vom încheia comentariul asupra Psalmului 49: Adesea în Scriptură un om bogat este sinonim cu un om rău. Această idee ar trebui să ne pună pe gânduri. Deși Biblia nu spune că e păcat să fii bogat, ea condamnă atitudinea celor care își pun încrederea în bogății, mai degrabă decât în Dumnezeul cel viu. Or, este greu să ai bogății și să nu te încrezi în ele! Biblia condamnă iubirea banului, după cum condamnă acumularea de bogății prin mijloace de asuprire și necinste. Totodată Biblia condamnă strângerea de bogății, în cadrul unei atitudini de totală nepăsare față de o lume pierdută și suferindă în care trăim.

Psalmul 50: Judecata lui Dumnezeu în continuă desfășurare

Cadrul acestui psalm îl constituie sala de judecată în care Dumnezeu Însuși este Judecătorul iar Israel acuzatul. Martorii sunt cerul și pământul.

Dar să nu ne imaginăm această sală de judecată ca pe un proces obscur ce va fi avut loc în urmă cu mult timp în istoria Israelului. Mai degrabă, este vorba de o evaluare continuă de către Dumnezeu a sfinților Săi din toată lumea.

Instanța a început deliberările (50:1-6)

50:1 Mai întâi *Îl auzim* pe Judecător chemând tot poporul și toată țara[36] Israelului – de la răsărit la apus – să stea înaintea tribunalului Său. Ceea ce-i conferă autoritate glasului Judecătorului este faptul că El este **Cel Măreț, Dumnezeu Domnul.**

50:2, 3 În continuare Judecătorul este *văzut* părăsind camera Sa de consiliu din Templul de pe Muntele **Sion**, sub forma unui nor slăvit de strălucire și frumusețe neasemuită – Șechina. El nu va mai tăcea cu privire la păcatul poporului Său, ci se va coborî cum a făcut odinioară pe Muntele Sinai, cu un jet de foc înaintea Sa și cu o mare furtună de tunete și fulgere împrejurul Său. Dar de data aceasta El nu vine ca să *prezinte* legea, ci ca să-i *tălmăcească* sensul lăuntric, spiritual.

50:4, 5 Ocupând scaunul de judecată, El cheamă cerurile și pământul să-și ocupe locul în boxa martorilor. Apoi poruncește aghiotanților Săi să-i aducă pe acuzați. Mai întâi îi va judeca pe sfinții națiunii Israel, pe care îi descrie drept cei care au încheiat un legământ cu El prin jertfă. (Asta se referă la legământul legii încheiat pe Muntele Horeb și ratificat prin sângele jertfelor – Ex. 24:3-8.) Judecata credincioșilor Săi se găsește în versetele 7-15. Ulterior El are o judecată aparte pentru cei răi (v. 16-19).

50:6 Cerurile sunt chemate să fie martore la neprihănirea judecăților lui Dumnezeu. Faptul că Dumnezeu Însuși este Judecătorul înseamnă că El este absolut imparțial și că verdictele Sale sunt înțelepte și echitabile.

Păcatul ritualismului (50:7-15)

50:7 Dumnezeu Își asumă acum rolul de procuror, aducând mărturie împotriva poporului Său, Israel. În relațiile umane ar fi de neconceput ca un judecător să servească și în calitate de judecător, și de procuror, dar în acest caz este întru totul adecvat, întrucât Judecătorul este chiar Dumnezeul cel Preaînalt.

50:8 Dumnezeu precizează de la început că Israel nu a rămas în urmă în

privința jertfelor pe care trebuia să I le aducă Lui. Israeliții au fost credincioși în privința jertfelor pe care le-au adus lui Dumnezeu. Problema era însă alta: ei credeau că aceste ritualuri îi eliberau complet de obligațiile lor față de Iehova. Erau ca niște fete care se poartă fără considerație față de mamele lor pe tot parcursul anului, pentru ca de ziua ei s-o copleșească cu daruri. Sau ca fii care niciodată nu se obosesc să le mulțumească tatălui lor pentru tot ce face pentru ei, doar de ziua lui dându-i o cravată în dar.

Așadar Iehova protestează că deși au umplut altarul Său cu animale de jertfă, pe El Însuși L-au neglijat. Cât privește detaliile tehnice ale ofrandelor în sine, israeliții au fost cât se poate de corecți. Dar când vine vorba de o relație personală, caldă cu Domnul Însuși, ei aveau lacune serioase. F. B. Meyer scrie:

> Psalmul acesta este o gravă mustrare adusă fărțarnicului care se mulțumește să asculte doar în chestiunile de suprafață legate de casa lui Dumnezeu, pe când în lăuntrul său e lipsit de dragoste și devotament.[37]

50:9 De aceea Dumnezeu spune că nu va lua nici un taur din casa lor, nici capre din stânele lor. El nu este supus ritualurilor, nu Se mulțumește cu un sistem ceremonial. Când a instituit sistemul jertfelor, Dumnezeu nu a avut deloc în vedere situația în care acțiunile exterioare să servească de paravan îndărătul cărora să se ascundă atitudini interioare greșite.

50:10-13 Dacă ar sta puțin să se gândească oamenii lui Dumnezeu și-ar da seama că oricum Dumnezeu are în posesiune toate creaturile din lume – toate animalele pădurii... vitele de pe o mie de dealuri,... păsările din văzduh și tot ce se mișcă pe câmpie. Atunci ei și-ar da numaidecât seama că Dumnezeu nu are nevoie de nici un lucru din partea oamenilor. El nu suferă de foame iar dacă ar suferi, nu ne-ar cere nouă, întrucât are o cămară plină de alimente! Tot așa El nu se hrănește și nu-i este de nici un folos să aibă carnea taurilor și sângele caprelor. În această privință, Dumnezeu este întru totul suficient Sieși Însuși.

50:14, 15 Atunci ce dorește Dumnezeu de la oamenii Săi? Trei lucruri:

Mulțumire. Nici un dar nu poate înlocui un simplu gest de recunoștință. Prea de multe ori suntem ca familia care a luat de-a gata mama lor nobilă, pentru ca după moartea ei să ispășească pentru lipsa lor de recunoștință îmbrăcând-o într-o rochie Dior de două mii de dolari!

Jurăminte împlinite. **„Împlinește-ți jurămintele făcute Celui Preaînalt"** – jurăminte de dragoste, închinare, slujire și devoțiune.

Părtășie în rugăciune. **„Cheamă-Mă în ziua necazului și eu te voi izbăvi iar tu Mă vei proslăvi."** Avem aici un minunat prilej de a pătrunde în inima lui Dumnezeu. Lui Îi face o plăcere deosebită să-Și audă copiii rugându-se și Își găsește desfătarea în a răspunde la rugăciunile lor. Lui îi este deosebit de plăcută părtășia intimă și duioasă dintre El și poporul Său.

Dar celui rău... (50:16-21)

50:16, 17 Reiese clar că acum Judecătorul se adresează unui alt segment din cadrul națiunii: celor care se laudă că sunt religioși, dar ale căror vieți contrazic pe față adevărul. Dumnezeu le spune acestora că nu au nici un drept să citeze Scriptura cu pioșenie sau să pretindă binecuvântările Legământului. Apoi le adresează o serie de învinuiri.

Ei au urât disciplina. Se pare că s-au considerat mai presus de necesitatea de a fi corectați. În loc să salute sau, cel puțin, să suporte critica constructivă, fățarnicii aceștia se poartă cu vrăjmășie și resentimente, atacându-i pe toți cei care încearcă să le facă o critică constructivă – chiar dacă este vorba de Domnul Însuși.

Ei au tratat Cuvântul lui Dumnezeu cu dispreț. În loc să manifeste o adâncă reverență față de Scriptură, ei aruncă Cuvântul lui Dumnezeu înapoia lor, ca pe un lucru nevrednic.

50:18 *Ei au refuzat să umble pe calea separării.* Fraternizând cu hoții și **adulterii**, ei L-au nesocotit pe Dumnezeu și au

adus ocară Numelui Său.

50:19, 20 *Vorbirea lor a fost rea.* Gurile lor au împroşcat **răutatea** fără nici o reţinere. Ei au devenit experţi mari la minciună şi înşelătorie. Chiar rudele lor cele mai apropiate nu au fost scutite de bârfele lor răutăcioase.

50:21 Întrucât Dumnezeu nu i-a pedepsit imediat, ei au crezut că El e ca ei, că nu-I pasă, fără să-şi dea seama că răbdarea Lui a avut rolul de a le da răgaz să se pocăiască. Dar acum Domnul sparge tăcerea, mustrându-i pentru învinuirile enumerate mai sus.

Avertisment şi promisiune (50:22, 23)

Psalmul se încheie cu un avertisment şi o promisiune. Avertismentul se adresează celor care Îl uită pe Dumnezeul Cel viu, trăind ca şi când El nu ar avea importanţă. Dacă aceştia nu se vor pocăi, Dumnezeu se va năpusti asupra lor ca un leu, nimicindu-i cu desăvârşire. Dar cei care vin la El cu jertfe de mulţumire Îl proslăvesc; toţi cei care umblă pe cărarea aceasta a ascultării vor trăi minunata experienţă a izbăvirii pe care le-o va aduce Dumnezeu în vremuri de primejdii.

Psalmul 51: Miresmele alese ale pocăinţei

Alexandru Maclaren a spus odată: „Alchimia dragostei divine poate extrage miresmele alese ale pocăinţei şi laudei din mlaştina păcatului." Găsim o ilustraţie a acestui adevăr în Psalmul 51. După cum explică titlul, psalmul a fost scris de David după ce profetul Natan l-a demascat cu îndrăzneală pentru adulterul comis cu Batşeba şi pentru omorârea lui Urie. Simţindu-se pe deplin mustrat pentru păcatul comis şi plin de căinţă, David îşi varsă acest torent de pocăinţă izvorât dintr-o inimă zdrobită.

Am putea parafraza mărturisirea sa după cum urmează:

51:1 Îndurare,... o, Dumnezeule! Cer îndurarea Ta! Eu merit să fiu pedepsit. Dar Tu eşti un Dumnezeu al iubirii şi îndurării şi pe acest temei Te rog să nu mă tratezi după cum merit. Îndurările Tale sunt super-abundente şi din pricina aceasta eu îndrăznesc să Te rog să ştergi groaznicele mele încălcări ale legii Tale sfinte.

51:2 Spală-mă cu desăvârşire de orice depărtare de la linia Ta dreaptă şi curăţeşte-mă de groaznicele căi în care nu am nimerit ţinta.

51:3 O, Dumnezeul meu, recunosc în public că am călcat legea Ta. Păcatul meu a fost săvârşit în public şi tot în public trebuie să fie şi pocăinţa mea. Vinovăţia păcatului meu m-a urmărit zi şi noapte, până când am ajuns să n-o mai pot suporta.

51:4 Acum văd limpede că împotriva Ta şi numai a Ta am păcătuit. Dar îmi dau seama că am păcătuit şi împotriva Batşebei şi împotriva soţului ei credincios, Urie; Dumnezeu să mă ierte pentru perfidia comisă de mine împotriva acestui general viteaz. Dar îmi dau seama că tot păcatul meu a fost săvârşit mai întâi de toate împotriva Ta. Legea Ta a fost călcată. Voia Ta a fost nesocotită. Numele Tău a fost necinstit. Prin urmare trec de partea Ta, luând poziţie împotriva sinelui meu. Tu eşti întru totul îndreptăţit să emiţi orice sentinţă se cuvine şi nimeni nu-Ţi va băga de vină pentru deciziile pe care le-ai luat.

51:5 Doamne, nu sunt bun de nimic. Am fost născut în fărădelege şi, mergând chiar mai departe, pot spune că am fost conceput în păcat. Prin asta nu se înţelege însă că arunc ocară asupra mamei mele, după cum nu-mi acord circumstanţe atenuante pentru păcatul săvârşit. Ceea ce vreau să spun este că nu doar comit păcate, ci sunt păcătos prin însăşi natura mea.

51:6 Dar Tu urăşti păcatul şi iubeşti credinciosia în lăuntrul omului. Prin urmare, vin la Tine, rugându-Te să mă înveţi înţelepciunea, s-o imprimi adânc în inima mea.

51:7 Tu ai rânduit ca la curăţirea unui lepros să se folosească isop şi apă (Lev. 14:1-8). Iată, Doamne, acum eu ocup locul unui lepros moral. **Curăţeşte-mă cu isop şi voi fi curat; spală-mă şi voi fi mai alb decât zăpada.**

51:8 Când am păcătuit, a încetat cântarea de pe buzele mele. A trecut atâta timp de când am ştiut ce înseamnă adevărata bucurie şi veselie. Dă-mi, Doamne, prilejul de a cunoaşte din nou muzica

aleasă a bucuriei. În starea mea decăzută, de alunecare în păcat, mi se părea că Tu mi-ai zdrobit oasele, încât nu mai puteam dansa înaintea Ta de sfintele sărbători. Vindecă, Doamne, acum acele fracturi, pentru ca să mă pot alătura din nou poporului Tău, lăudând numele Tău la aceste sărbători.

51:9 O, Dumnezeul meu, Te rog fierbinte să-Ţi întorci faţa să nu mai privească păcatele mele în judecată şi pedeapsă. Şterge orice rămăşiţă a fărădelegilor mele enorme. Ce înţepături resimt ori de câte ori mă gândesc la ele!

51:10 Privind în urmă, îmi dau seama că necazurile mele au început în mintea mea. Gândurile mele au fost poluate. Am adăpostit gânduri rele în mintea mea, care au zămislit apoi păcate. Dar acum Te rog creează în Mine o minte curată. Ştiu că dacă izvorul este curat, şi pârâul care curge din el este curat. Da, Doamne, reînnoieşte întreaga mea fiinţă lăuntrică, pentru ca să fiu statornic, veghind să nu mai fiu invadat din nou de păcat.

51:11 Nu mă părăsi, Doamne, nici nu mă izgoni din prezenţa Ta. Nu pot suporta gândul că aş putea fi despărţit de Tine sau că Duhul Tău cel Sfânt ar putea fi luat de la mine. În epoca în care trăiesc, Tu iei într-adevăr Duhul Tău cel Sfânt de la oamenii care umblă în neascultare de Tine. Aşa ai procedat cu Saul (1 Sam. 16:14) – şi mă îngrozesc la gândul consecinţelor ce ar urma. Te rog, Doamne, cruţă-mă; nu lăsa să mi se întâmple şi mie una ca asta.

51:12 Cum am mai spus, mi-am pierdut cântarea. Nu sufletul, ci cântarea. Nu mântuirea Ta, ci bucuria mântuirii Tale. Acum, după ce am venit la Tine cu pocăinţă, mărturisire şi lepădare de păcat, mă rog ca „acele corzi ce sunt acum rupte să vibreze din nou." Şi nu mă rog doar ca Tu să-mi redai bucuria mântuirii Tale, ci şi să mă susţii cu Duhul Tău generos. Cu alte cuvinte, vreau ca Duhul Tău să mă facă să doresc să ascult de Tine şi să-Ţi fiu plăcut în toate lucrurile. Atunci voi fi menţinut pe cărările neprihănirii.

51:13 Un produs secundar al iertării mele va fi faptul că voi mărturisi cu stăruinţă altor călcători de lege, spunându-le că Tu poţi să-i ierţi şi să le redai pacea. Când aceştia vor auzi ce mi-ai făcut Tu mie, Doamne, vor dori şi ei să se întoarcă la Tine.

51:14 Apoi dacă mă vei izbăvi de vinovăţia de a fi vărsat sânge, o, Dumnezeul meu, întreaga lume va auzi mărturia mea despre felul cum m-ai izbăvit. Vina pentru vărsarea sângelui lui Urie mă apasă greu, Dumnezeul mântuirii mele. Şterge cu buretele păcatul meu şi Te voi lăuda pe veci.

51:15 Buzele mele au rămas încleştate, în urma păcatului. Deschide-le, Doamne, iertându-mi păcatul şi gura mea se va consacra preamăririi numelui Tău, în cuvinte şi în cântări.

51:16, 17 Doamne, nu mă bizui pe ritualuri sau ceremonii de iertare. Ştiu că Tu nu eşti un ritualist. Dacă aş crede că Tu doreşti jertfe animale, Ţi le-aş aduce. Dar arderile-de-tot nu încântă inima Ta. E adevărat că Tu ai instituit jertfele şi ofrandele, dar ele nu au reprezentat niciodată idealul Tău final. Prin urmare, acum vin la Tine cu o inimă zdrobită – căci aceasta este jertfa pe care o ceri Tu. Tu nu disprețuieşti această inimă sfărâmată şi căită pe care Ţi-o aduc.

51:18 Şi acum, Doamne, doresc să mă rog pentru scumpii Tăi copii, ca de altfel pentru mine însumi. Fie ca Tu să-Ţi găseşti plăcerea în a-Ţi revărsa peste ei bunătatea ta. Reclădeşte zidurile Ierusalimului. Negreşit păcatele mele au îngreunat înaintarea lucrării Tale. Am adus ocară numelui Tău. Fie, Doamne, ca acum să înainteze cauza Ta fără alte oprelişti!

51:19 Când umblăm cu toţii în părtăşie cu Tine, mărturisindu-ne păcatele şi lăsându-ne de ele, Tu Îţi găseşti plăcerea în jertfele noastre de neprihănire. Acele ofrande care mărturisesc completa noastră predare Ţie sunt jertfele care Te încântă pe Tine. Vom aduce jertfă tauri pe altarul Tău – în semn de laudă adresată Dumnezeului care iartă păcatul şi şterge fărădelegea.

Psalmul 52: Demascarea trădătorului

Cadrul istoric al acestui psalm îl găsim la 1 Samuel 21, 22. **Edomitul Doeg** era

slujbaşul regelui Saul, ce răspundea de turmele sale. El a fost de faţă când David a fost hrănit şi a primit sabia lui Goliat din mâna preotului Ahimelec. Imediat după aceea el s-a dus şi l-a informat pe Saul despre acestea, fiind răsplătit pentru fapta lui cu permisiunea de a-l omorî pe Ahimelec şi pe alţi optzeci şi patru de preoţi ai Domnului. Ulterior el a masacrat femeile şi copiii de la Nob, distrugând satul şi chiar animalele din el.

Caracterul lui Doeg este creionat în versetele 1-4 iar pierzarea sa în versetele 5-7. Iar în versetele 8 şi 9 ne este prezentat caracterul lui David, în contrast cu cel al lui Doeg.

52:1-4 Prima întrebare pe care i-o adresează David este cum se face că acest trădător s-a făcut cu actele de nespusă răutate pe care le-a comis, pentru faptul că „toată ziua nu înceta să plăsmuiască minciuni sfruntate împotriva slujitorului loial al lui Dumnezeu" (NEB). Acest prototip perfid al lui Anticrist avea o limbă ascuţită, cu care îi făcea ferfeniţă pe oameni, defăimându-i încontinuu. El avea o înclinaţie puternică de a săvârşi răul, mai degrabă decât binele, de a minţi, mai degrabă decât a spune adevărul. Fiind întruchiparea înşelăciunii, el avea o predilecţie deosebită de a ruina vieţile altora.

52:5 Atât justiţia divină, cât şi cea umană sunt întru totul de acord asupra sorţii pe care i-o prezice psalmistul lui Doeg şi omologilor săi din toate veacurile. Cel Preaînalt îl va smulge din cortul său şi-l va smulge din rădăcini, luându-l din lumea celor vii.

52:6, 7 Oamenii temători de Dumnezeu vor ajunge să vadă ziua aceea, vor fi izbiţi de judecata profundă a lui Dumnezeu şi vor afirma, uimiţi de întorsătura de situaţie:

Iată omul care nu lua ca tărie pe Dumnezeu, ci se încredea în mulţimea bogăţiilor lui şi se întărea în răutatea lui.

52:8, 9 Caracterul psalmistului este însă total opus. El se compară cu un măslin verde în casa lui Dumnezeu – un tablou întruchipând prosperitatea şi rodnicia. Măslinul este, după F. W. Grant:

...pomul în care rămâne necurmat acel untdelemn care-L întruchipează pe Duhul lui Dumnezeu, verde în prospeţimea vieţii sale veşnice. El este în casa lui Dumnezeu (în contrast cu) acel „cort" din care este izgonit cel rău.[38]

În contrast cu Doeg, care nu a vrut să-şi găsească refugiul în Dumnezeu, David este hotărât să se încreadă în îndurarea Domnului pe veci de veci.

Un alt lucru pe care-l va face pe veci este de a-I mulţumi Domnului pentru ceea ce a făcut – adică pentru că i-a pedepsit pe cei răi, dar i-a răzbunat pe cei drepţi.

În fine, el va preamări numele Domnului în prezenţa sfinţilor Săi loiali, pentru că numele Său este bun şi tot ce este El e bun.

Psalmul 53: Nebunia ateismului

Principala diferenţă dintre Psalmul 14 şi 53 este faptul că numele lui Dumnezeu se schimbă din Iehova (sau Iahve) în Elohim.[39] În Psalmul 14 nebunul neagă existenţa Dumnezeului care respectă legământul (Iehova, Domnul), care este profund interesat în bunăstarea poporului Său. Aici nebunul neagă existenţa unui Dumnezeu atotputernic şi suveran (Elohim), care susţine şi guvernează universul.

Dumnezeu poate fi tăgăduit în ambele sensuri: unii tăgăduiesc faptul că Creatorul ar fi interesat în mod deosebit de o anumită rasă sau grup de oameni; alţii repudiază însăşi posibilitatea existenţei unui Dumnezeu (*Daily Notes of the Scripture Union*).

53:1 Nebunul nu este neapărat un înapoiat mintal sau prost. El poate fi un intelectual strălucit în ce priveşte educaţia vremii, dar e nebun în sensul că nu doreşte să confrunte dovezile existente cu privire la persoana, puterea şi providenţa lui Dumnezeu. Este ignorant cu bună ştiinţă. Doreşte să rămână ignorant. „Termenul ebraic care defineşte acest tip de om indică un refuz maliţios de a recunoaşte adevărul."

Ateismul este asociat cu depravarea şi degradarea omului, uneori aceasta fiind cauza ateismului, alteori efectul. Prin

urmare, nu e de mirare că cei care spun: **„Nu există nici un** Elohim" **sunt corupți**, săvârșind **fărădelegi abominabile. Nu este nici unul** dintre ei care să facă binele.

53:2 Aici se pare că tema discuției trece de la atei în particular la omenire în general. Pavel citează fragmente din aceste versete la Romani 3, pentru a demonstra totala depravare a întregii omeniri. Și, desigur, învinuirea este întru totul justificată. Când **Dumnezeu privește din cer asupra** omenirii, El nu găsește nici unul care, lăsat de capul lui, să posede înțelepciunea de a se teme de Domnul. Dacă nu ar fi slujba Duhului Sfânt, nimeni nu L-ar căuta pe Dumnezeu.

53:3 Cu toții s-au îndepărtat de Dumnezeul cel viu. Cu toții au devenit depravați. Nici unul nu face binele în sensul unui lucru care ar putea câștiga aprobarea Domnului.

53:4, 5 Din nou, se face o trecere la o anumită categorie de păcătoși, adică la acei apostați care îi persecută pe oamenii lui Dumnezeu. Cum pot fi ei atât de miopi? Ei sunt plini de cruzime și lipsiți de orice duh al rugăciunii. Pentru ei omorârea rămășiței credincioase este totuna cu consumul de pâine. În plus, ei nu resimt niciodată nevoia de a-I vorbi lui Dumnezeu prin intermediul rugăciunii. Ei par total nepăsători față de faptul că într-o zi vor fi cuprinși de o teroare fără precedent. Dumnezeu va împrăștia oasele celor care se războiesc împotriva adepților loiali ai lui Dumnezeu.

53:6 În ultimul verset, David se roagă pentru venirea lui Mesia. El este Izbăvitorul care va veni din Sion (Ro. 11:26) și va salva tot Israelul credincios. În ziua aceea, Israel va fi restaurat, Iacov se va bucura iar Israel se va veseli.

Psalmul 54: Dumnezeu este ajutorul meu

Când David fugea din calea lui Saul, zifiții au dezvăluit în două rânduri regelui locul unde se afla David (1 Sam. 23:19; 26:1). Aceste acte de trădare au format substratul psalmului de față, o rugăciune potrivită pentru copiii lui Dumnezeu din toate veacurile, când suferă în mâna oamenilor.

54:1 Strigând după ajutor, psalmistul cere să aibă parte de mântuire prin numele lui Dumnezeu și prin răzbunarea pe care o poate dărui tăria Sa. Numele Lui reprezintă natura sau caracterul Său, iar tăria Sa înseamnă atotputernicia Lui. Mântuire înseamnă aici o izbăvire vremelnică de dușmani.

54:2, 3 Stringența cu care pune psalmistul lucrurile, spiritul de urgență se văd din rugăciunea sa stăruitoare ca Dumnezeu să asculte cuvintele rostite de el cu răsuflarea întretăiată.

Ce s-a întâmplat de fapt a fost că acești străini au uneltit împotriva lui David, cu intenția de a-l trăda. Oameni setoși de sânge îl urmăreau cu înverșunare – apostați cărora nu le păsa de Dumnezeu.

54:4, 5 Dumnezeu este răspunsul. Domnul este cu cei care susțin viața credinciosului. Într-o zi El va da dușmanilor poporului Său drept răsplată nenorocirea și ruina.

Cunoștința despre ce va face Dumnezeu se transformă îndată în rugăciunea: „Fă acest lucru, Doamne. Ca dovadă a credincioșiei Tale, pune capăt vieților acestor oameni răi."

54:6 Numele salvator din versetul 1 va deveni atunci un nume căruia oamenii i se vor închina. David va aduce o jertfă de bună voie Domnului și va cinsti numele Domnului cu mulțumiri – acest nume scump în care este consfințit tot ce este bun.

54:7 În ultimul verset al psalmului, David vorbește ca și când toate necazurile sale ar fi trecut de-acum și el ar fi asistat deja la pierzarea dușmanilor săi. „Deja", scrie Morgan, „deși poate că tocmai în mijlocul primejdiilor, el cântă cântarea izbăvirii, ca și când aceasta ar fi avut deja loc."[40] Astfel credința „dăruiește substanță speranțelor noastre, asigurându-ne de realități pe care nu le vedem" (Ev. 11:1, NEB).

Psalmul 55: Aruncă-ți povara

Ahitofel a fost unul din consilierii cei mai de încredere ai lui David, care însă s-a situat ulterior în fruntea unei cete de oameni ce s-a alăturat fiului lui David, Absalom, cel care a încercat să-i fure tronul. În psalmul acesta sesizăm zbuciu-

mul profund din inima lui David în fața acestei întorsături cumplite de situație. Putem percepe de asemenea în aceste versete ceva din șuvoiul de emoții care va fi cuprins sufletul Mântuitorului în contextul trădării Sale de către Iuda. Psalmul acesta prefigurează rugăciunea rămășiței credincioase, care va suferi în urma conspirației lui Anticrist.

55:1, 2a Deși este cuprins de o adâncă întristare, sufletul nu e lipsit de varietate și originalitate când trebuie să atragă atenția lui Dumnezeu. În latura pozitivă, găsim rugăciunea ca Domnul să-Și plece urechea. În latura negativă, avem cuvintele: **„nu Te ascunde de cererea mea."** Apoi avem rugămintea fierbinte a psalmistului să i se acorde o audiență: **„Ascultă-mă** și apelul adresat lui Dumnezeu să acționeze: **și răspunde-mi!"**

55:2b-5 Apoi urmează o sfâșietoare enumerare de întristări și nevoi disperate.

Neastâmpăr, manifestat prin văicăreli și plângeri.
Distras de strigătele dușmanului.
Asuprit de cei răi.
Îngropat de ei sub o povară de **necazuri**.
Expus la atacuri furibunde.
O inimă zdrobită de întristare.
Îngrozit de năpasta ce stă se abată.
Chinuit de un **tremur** involuntar.
Copleșit de **groază**.

55: 6-8 Primul său impuls este să fugă departe de toate necazurile sale. Dacă ar avea aripi, și-ar lua zborul spre alte zări, undeva într-un colț liniștit al deșertului. Nu ar mai pierde nici o clipă, ci ar încerca imediat să scape de furtuna care vuiește în jurul lui.

55:9a Dar acum groaza lui face loc unei indignări aprinse. Este atât de revoltat de duplicitatea celor care uneltesc împotriva lui încât Îl roagă pe Domnul să distrugă – fără să precizeze dacă e vorba de oameni sau de planurile acestora. De asemenea Îl roagă pe Dumnezeu să despice limbile lor – o posibilă aluzie la rugăciunea rostită de David cu acest prilej ca Domnul să zădărnicească sfaturile lui Ahitofel, făcându-le să fie nechibzuite (2 Sam. 15:31).

55:9b-11 Privind cetatea Ierusalim, pe care a cucerit-o și a ales-o, fiul lui Iese o vede plină de violență și sfadă. Zi și noapte aceste două rele se țin scai de zidurile sale. Cetatea păcii este acum o cetate a răutății și a necazului. Ruina s-a cuibărit în ea. Asuprirea și frauda nu mai părăsesc piața cetății, unde ar trebui să sălășluiască dreptatea și egalitatea.

55:12-15 În centrul plângerii lui David figurează, desigur, cruda trădare la care a fost supus. Poate că ar fi suportat-o mai ușor, dacă vinovatul ar fi fost un dușman declarat. Dacă batjocurile și insultele ar fi provenit de la un adversar din afară, total opus lui David, atunci psalmistul s-ar fi putut depărta de acesta. Dar trădătorul a fost unul din apropiații săi, un prieten preaiubit, în care a avut încredere – acesta este cel care i-a înfipt cuțitul în spate. A fost unul cu care psalmistul avusese în trecut o dulce părtășie, pe când umblau împreună în curțile cortului întâlnirii. Perfidia acestui om și a adepților lui merită pedepsirea acestora cu o moarte năprasnică, cu trimiterea lor în Șeol, „căci răutatea locuiește în casele lor și în adâncul inimii lor" (Gelineau).

55:16-21 Și totuși, în pofida emoțiilor sale răvășite, David este asigurat că va primi ajutor la rugăciunea sa. Suspinele și hohotele sale de plâns ce se suie la Dumnezeu seara și dimineața, precum și la amiază vor ajunge la urechea Mântuitorului. În pofida superiorității numerice a celor ce i se opun, David va ieși din această luptă cu pacea intactă. Da, Dumnezeu va auzi și-i va lovi, de pe tronul Său etern. Aceasta este condamnarea celor în care nu se produce nici o schimbare – adică nici o pocăință – a celor care nu se tem de Dumnezeu. Aceasta e condamnarea trădătorului – prietenul apropiat care a întins mâna să lovească prietenii săi, și care a călcat legământul prieteniei și loialității. Cuvintele sale i s-au părut mai alunecoase decât untdelemnul, dar au fost niște săbii scoase...

55:22 Culmea de aur a Psalmului 55 este atinsă în versetul 22:

Aruncă-ți sarcina asupra Domnului,
Și El te va sprijini.
El nu va permite niciodată
Ca cel drept să se clatine.

Psalmistul şi-a dat seama că cea mai bună cale de urmat în vremuri de restriste este să nu fugă de necazuri, ci să le arunce asupra Domnului. Dea Domnul să învăţăm şi noi minunata lecţie prezentată de Episcopul Horne: „Cel care a purtat odată povara păcatelor şi întristărilor noastre ne roagă ca acum noi să-I permitem să poarte povara îngrijorărilor noastre."

55:23 Oameni dedaţi la uciderişi trădări au, de obicei, parte de o moarte năprasnică şi prematură. Ahitofel negreşit se înscrie în această categorie (2 Sam. 17:14, 23); tot aşa şi Iuda (Mat. 27:5). Dar oamenii lui Dumnezeu se pot bizui pe Domnul că-i va salva.

Psalmul 56: Dumnezeu este de partea mea!

Amară a fost pilula pe care a trebuit s-o înghită David când a fost nevoit să se refugieze în ţinutul Gat al filistenilor, fugind de proprii săi concetăţeni (1 Sam. 21:10-15; 27:4; 29:2-11). Dar n-a avut încotro, dacă ţinem seama de ostilitatea înverşunată a Regelui Saul . Cel puţin aşa a simţit David. Psalmul 56 descrie câteva din valurile de frică şi credinţă care l-au năpădit pe David în acea perioadă.

56:1, 2 David începe printr-o rugăciune ca Domnul să se îndure de el şi să-i vină în ajutor, în contextul hărţuirii neîncetate din partea urmăritorilor săi. Observaţi cele trei genuri de teroare care îl împresurau în fiecare zi din partea oamenilor ostili:

...mă asupreşte (v. 2)
Vrăjmaşii mei... mă hăituiesc (v. 2)
...îmi răstălmăcesc cuvintele (v. 5)

Duşmanii săi îl atacau cu aroganţă, uneltind în permanenţă tot felul de rele împotriva sa, unindu-şi forţele ca să-l poată lovi mai tare, pândind momentul potrivit când să e năpustească asupra lui, spionându-l din umbră (v. 2, 5, 6). Se părea că este un război inegal.

56:3 Dar credinţa străbate întunericul cu declaraţia plină de încredere: **„Ori de câte ori mă tem, eu mă voi încrede în Tine."** Acest „curaj vesel al unui fugar," cum îl numeşte Dielitzch, se întemeiază pe caracterul lui Dumnezeu şi pe credincioşia făgăduinţelor Sale. El este mai puternic decât toţi vrăjmaşii la un loc. Or, El a promis că ne va apăra de orice rău ce ni s-ar putea întâmpla. Nimic nu poate penetra perdeaua de protecţie cu care ne înconjoară El, decât dacă îngăduie El. De aceea putem avea încredere în Dumnezeu fără teamă.

56:4-6 La îndrăzneaţa provocare: **„Ce-mi poate face omul?"** raţiunea ar putea răspunde: „Multe lucruri. Omul poate să te persecute, să te rănească, să te schilodească, să te împuşte sau să te omoare." Dar realitatea este că un copil al lui Dumnezeu este nemuritor până când nu şi-a încheiat lucrarea. De asemenea noi trebuie să înţelegem spiritul neînfricat al lui David în lumina cuvintelor rostite de Mântuitorul:

> Nu vă temeţi de cei ce ucid trupul, dar nu pot ucide sufletul; ci temeţi-vă mai degrabă de Acela care poate să piardă şi sufletul şi trupul în iad (Mat. 10:28).

56:7 După ce a enumerat toate încercările duşmanilor săi de a-l rade de pe faţa pământului, David Îl cheamă pe Dumnezeu să-i tragă la răspundere pentru violenţa lor, doborându-i în mânia Sa.

56:8 Găsim aici o descriere excelentă a grijii pline de tandreţe cu care se ocupă Domnul în chip personal de noi. El ţine cont de rătăcirile noastre sau de zvârcolirile noastre din timpul nopţii, când ne întoarcem de pe o parte pe alta. Lui Îi pasă atât de mult de detaliile din viaţa noastră, de lacrimile noastre de durere încât le strânge în burduful Său. Se pare că avem aici o aluzie la obiceiul străvechi al jelitorilor, prin care aceştia păstrează lacrimile într-o sticluţă, care este plasată în mormântul prietenilor decedaţi, ca amintire a afecţiunii celor rămaşi în viaţă. În orice caz, Dumnezeu păstrează evidenţa lacrimilor noastre în cartea Sa, după cum Isus ne învaţă că El numără până perii noştri de pe cap.

56:9 Împreună cu David putem fi încrezători că Dumnezeu va pune duşmanii noştri pe fugă, din pricina rugăciunilor noastre, ca răspuns la ele. Iar dacă

Dumnezeu e de partea noastră, cine ar mai putea fi împotriva noastră (Rom. 8:31)?

În ultimă instanță, doar o întrebare are importanță în viață; toate celelalte sunt secundare față de aceasta: „Este Dumnezeu *în favoarea* noastră?" David, *în cele din urmă,* a fost sigur că Dumnezeu era de partea lui. Or, omul care este sigur că de Dumnezeu a depășit frica (11) (*Daily Notes of the Scripture Union*).

56:10, 11 Refrenul versetului 4 se repetă în versetele 10 și 11 dar de data aceasta folosindu-se două nume ale lui Dumnezeu:

În Dumnezeu [Elohim] **(Voi lăuda cuvântul Său),**
în Domnul [IAHWH, Iehova] **(voi lăuda cuvântul Său),**
în Dumnezeu [Elohim] **mi-am pus încrederea;**
nu mă voi teme.
Ce-mi poate face omul?

Psalmistul laudă promisiunea Celui Atotputernic, A Celui care-Și respectă legământul, cu deplină asigurare că ne va purta de grijă, disprețuind capacitatea omului de a-i putea face vreun rău.

56:12, 13 Actuala asigurare că Dumnezeu îl va izbăvi în viitor îl obligă pe David să-și împlinească juruințele pe care le-a făcut față de Domnul și să achite datoria de recunoștință pe care i-o datorează. Deși se află încă pe teritoriul inamic, el se bucură de binecuvântarea mântuirii depline. Viața i-a fost salvată iar picioarele i-au fost păzite să nu alunece, ci să poată continua să umble în prezența lui Dumnezeu în lumină.

Psalmul 57: La umbra aripilor Sale

David se ascundea de Saul într-o peșteră, când a scris acest Psalm – fie în peștera Adulam, fie în cea de la Enghedi. El este confruntat cu două realități mereu prezente: pe de o parte Îl are pe Dumnezeu, cel plin de îndurare, iar pe de alta îl are pe vrăjmașul înverșunat. Psalmul alternează mereu între aceste două realități, dar credința în Dumnezeu este mai mare decât teama de vrăjmaș, David înclinând în această direcție.

Dumnezeul Cel mereu prezent (57:1-3)

Psalmistul nu cere izbăvire, ca și când ar avea dreptul să beneficieze de ea. Ci el cere să aibă parte de ea, ca un gest de milă din partea lui Dumnezeu, ca o binecuvântare nemeritată izvorând din bunătatea Lui. Absent față de condițiile deprimante în care trăia, David se socotește adăpostit la umbra aripilor lui Dumnezeu, ca un pui sub aripile unei cloști. El va rămâne acolo până când vor fi trecut furtunile vieții. Din această poziție privilegiată de apropiere conștientă de Dumnezeu, el strigă către Dumnezeul Cel Preaînalt cu încredere că nimeni și nimic nu poate să-l împiedice pe Dumnezeu să-Și aducă la îndeplinire scopurile în viețile copiilor Săi. Când va sosi răspunsul din cer, acesta va aduce izbăvire pentru inima care se încrede în Dumnezeu și dezonoare pentru cei ce-l hărțuiesc pe cel drept. Va fi o demonstrație de neuitat a iubirii și statorniciei lui Dumnezeu.

Dușmanul cel mereu prezent (57:4)

Dușmanii sunt formidabili – ca niște lei sălbatici, fioroși care sfâșie și devorează tot ce le iese în cale. Acești fii ai oamenilor au dinții ca niște sulițe și săgeți iar limbile ca niște săbii ascuțite. Totuși David se întinde ca să se odihnească în mijlocul acestei primejdii – o demonstrație remarcabilă de credință.

Dumnezeul Cel mereu prezent (57:5)

În cadrul unui refren ce se repetă în versetul 11, David tânjește de dor să vadă slava lui Dumnezeu manifestată în zdrobirea dușmanilor Săi și în răzbunarea cauzei Sale. Nimic nu poate fi de folos, decât slava Sa, care este astrală și globală în dimensiunile sale.

Dușmanul cel mereu prezent (57:6)

Dușmanii au urzit planuri menite să-l prindă pe fiul lui Iese. Sufletul său a fost încovoiat de atâta apăsare. Numai că ei au căzut în însăși groapa pe care i-au săpat-o .

Dumnezeul Cel mereu prezent (57:7-11)

Nici nu e de mirare că inima psalmistului este hotărâtă să cânte fără șovăire o melodie aleasă Domnului! Nici nu e de

mirare că sufletul lui se înalță, că-și strunește lira și harpa. Nici nu e de mirare că este hotărât să întâmpine zorile cu cântări de laudă!

Dar nu va fi o celebrare privată sau provincială. El Îi va mulțumi Domnului între popoare, cântând psalmi printre națiuni, pentru că dragostea lui Dumnezeu este la fel de nemărginită ca cerurile iar adevărul Său nelimitat ca norii.

F. B. Meyer observă că după cum David „s-a ridicat deasupra întristării personale, având în vedere slava lui Dumnezeu," tot așa și noi trebuie să ne subordonăm propriile noastre întristări mărunte dorinței nestăvilite de a-L vedea pe El preamărit.

Psalmul 58: Judecătorii judecați

58:1, 2 Psalmul începe cu un protest viguros împotriva judecătorilor sau dregătorilor nedrepți. Domnitorii puternici ai pământului sunt aduși la lumina reflectorului. Au fost ei drepți în deciziile pe care le-au luat? Au făcut ei dreptate oamenilor de rând? Răspunsul evident este: **„Nu."** În inimile lor au născocit tot felul de strâmbătăți. Apoi mâinile lor au comis violența pe care inima lor o plănuise. Țara s-a umplut de strâmbătate, de cazuri de pervertire a justiției.

58:3 Tema capătă amploare, trecându-se de la magistrați necinstiți la o categorie mai largă de oameni răi din care fac parte ei. Corupția lor nu este de dată recentă, ci se poate urmări încă de la naștere. Fărădelegea și răzvrătirea lor sunt însușiri cu care s-au născut. De îndată ce încep să vorbească, spun numai minciuni.

58:4, 5 Vorbirea lor este plină de defăimare și răutate, ca veninul unui șarpe periculos. Urechile le sunt surde la glasul lui Dumnezeu, ca o cobră ce nu ascultă de glasul îmblânzitorului de șerpi, indiferent cât de măiastră i-ar fi cântarea.

58:6, 7 După cum David s-a inspirat din natură pentru a descrie răutatea lor, tot așa acum el face apel la științele naturii, pentru a găsi metafore potrivite prin care să-i înfiereze. Să fie sfărâmați dinții acestor lei fioroși, să le fie smulși colții! Să piară ca apele pe care le înghite numaidecât pământul sau ca un pârâu care dispare misterios sub pământ!

Ebraica din versetul 7b este greu de descifrat. Ar putea însemna: „Să fie ca niște săgeți cu vârfurile tăiate" – adică nemaiputând să facă rău.

58:8 Apoi este invadată lumea melcilor. Ca melcul care se topește umblând, lăsând în urmă dâra sa de mucoasă, așa să dispară acești criminali dintre oameni! Nu are importanță dacă melcii realmente dispar prin dâra pe care o lasă. Este un amănunt tehnic. Nimeni nu obiectează când spunem că o casă „se evaporă mistuită de foc." Prin urmare, de ce am polemiza pe tema unei expresii figurate din Biblie?

Următoarea imprecație este că acești rău-făcători ar putea muri înainte de vreme, ca un copil născut mort care nu mai apucă să vadă soarele. „Ochii celor răi n-au fost niciodată deschiși," spune Scroggie „iar posibilitățile lor nu s-au derulat niciodată; păcătosul este un avort, o promisiune ce rămasă neîmplinită."[41]

58:9 În fine, psalmistul cere ca ei să fie măturați dintr-odată, ca niște mărăcini mistuiți de foc, împrăștiați de vârtej înainte de a putea fi de vreun folos pentru a întreține focul de sub căldare. Maclaren spune:

> Tabloul care pare să i se înfățișeze psalmistului cuprinde o ceată de călători adunați în jurul focului de tabără, pregătindu-și cina. Astfel ei adună vreascuri și le așează sub ceaunul în care se fierbe mâncarea cu care speră să-și potolească foamea. Dar înainte ca ceaunul să se încălzească și ciorba să dea în clocot, deodată tabăra este cuprinsă de o rafală de vânt, care mătură totul din cale, inclusiv focul și ceaunul.[42]

58:10 Aici textul ebraic este cât se poate de clar, sensul pasajului fiind acela că omul lui Dumnezeu se bucură când cei răi sunt pedepsiți, că el își va spăla picioarele în sângele celor răi. Dacă ni se pare că avem de a face aici cu un ton vindicativ, justificarea o vom găsi, probabil, în afirmația lui J. G. Bellett, conform căreia deși nouă nu ni se permite să ne bucurăm când unii sunt judecați, în această epocă a harului, totuși credincioșii se vor bucura atunci când Domnul Își va apăra gloria divină prin **răzbunare**. Sau să notăm ce spune Morgan: „Este o

dovadă de sentimentalism bolnav când cineva manifestă compasiune pentru asupritorii corupți, în loc să vadă dreptatea mâniei lui Dumnezeu."[43]

58:11 În procesul continuu de judecare a celor răi, oamenii își dau seama că cei drepți sunt răsplătiți și că Dumnezeu îi judecă pe oameni aici pe pământ, în ciuda opiniilor contrare susținute de unii.

Psalmul 59: Dumnezeul care vine în întâmpinarea noastră

Aici **David** ia cu asalt tronul lui Dumnezeu, cu răsuflarea întretăiată, deoarece Saul a trimis oameni să înconjoare casa, ca să-l prindă în laț.

59:1-4 Rugăciunea lui David e rostită ca un torent năvalnic: **Scapă-mă... ocrotește-mă... salvează-mă.** E un limbaj vehement, abrupt, urgent. Oamenii aceștia răi sunt setoși de sânge, chiar de sângele lui. Fără cruțare, ei pândesc momentul potrivit pentru a-l ucide. Își unesc forțele pentru a-l șterge de pe fața pământului, deși nu au nici un motiv să facă acest lucru, căci nu au fost provocați de către David. Psalmistul nu s-a făcut vinovat de trădarea sau neloialitatea de care a fost învinuit de ei. Pregătirile furibunde ale acestor nemernici nu au fost provocate de vreo greșeală comisă de el. Și astfel psalmistul se roagă ca Dumnezeu să ia seama și să vină în ajutorul său.

59:5 Pentru o clipă, fiul lui Iese (Isai) pare să privească dincolo de dușmanii săi imediați către toți vrăjmașii Israelului, rugându-L pe Dumnezeu să-i pedepsească pe măsura răutății lor. El I se adresează aici lui Dumnezeu cu apelativul *Iehova, Elohim Savaot, Elohe Israel*, o reiterare a numelor lui Dumnezeu menită să exprime tot ce este Dumnezeu în ființa Sa esențială, precum și relația specială pe care o are cu **Israel.**

59:6, 7 Ca o haită de câini fără stăpân, ei se năpustesc din nou asupra psalmistului, urlând și dându-i târcoale. Văzduhul răsună de lătratul lor necontenit, de mârâitul lor fioros. În mândria lor, se cred imuni și imposibil de depistat.

59:8, 9 Dar Domnul îi cunoaște și râde de nebunia și nepăsarea lor. Este același Dumnezeu care privește cu detașare și dispreț națiunile arogante de pe pământ. Acest Dumnezeu măreț este Tăria lui David, Cel al cărui ajutor îl solicită David, apărarea sa deplină.

59:10 Cineva ne-a oferit această inubliabilă parafrazare a versetului 10a: „**Dumnezeul meu**, cu dragostea și îndurarea Sa, **va veni să mă întâmpine** la fiecare colț." Ce mângâiere pentru sufletele asaltate de furtună din toate veacurile! Strâns legată de această asigurare este cunoașterea faptului că **Dumnezeu** ne va păzi și ține în viață ca să **vedem** această înfrângere a **dușmanilor** noștri.

59:11-13 Rugăciunea din versetul 11 este unică, în felul ei. David Îl roagă pe Domnul să nu-l ucidă pe vrăjmaș dintr-odată, pentru ca poporul lui Israel să nu trateze cu ușurătate gravitatea păcatului. Dacă pedeapsa va fi treptată, în oameni se va imprima mai lesne asprimea cu care tratează Dumnezeu păcatul. Este limpede însă din cele ce urmează că nimicirea finală face parte din catalogul groaznicelor judecăți pe care le prescrie psalmistul pentru prigonitorii săi. El se roagă ca ei să fie împrăștiați de puterea lui Dumnezeu și doborâți de Domnul care păzește Israelul. El cere ca ei să fie prinși în timp ce-și etalează aroganța nepotolită și să fie trași la răspundere pentru cuvintele lor păcătoase și rele. În fine, el se roagă ca ei să fie nimiciți cu desăvârșire pentru blestemele și minciunile rostite de ei. Abia atunci va cunoaște lumea, de la răsărit la apus, că Dumnezeu este într-adevăr interesat și preocupat de descendenții lui Iacov.

59:14, 15 Între timp, câinii cu glas de om revin în cetate, căutându-l cu înfrigurare pe psalmist, urlând și dând-i târcoale, gata să-l sfâșie, furioși la culme că nu li se împlinește planul.

59:16, 17 Câinii urlă în ajun, dar dimineața psalmistul cântă, preamărind puterea și îndurarea Domnului, pentru că S-a dovedit un apărător și un adăpost în ziua nevoii sale celei mai acute. Pentru toți copiii lui Dumnezeu va răsări dimineața când dușmanii lor vor dispărea iar ei vor cânta încontinuu despre puterea și dragostea Mântuitorului.

Psalmul 60: Nădejdea noastră este în Domnul

Potrivit subtitlului, mediul istoric din spatele acestui psalm îl constituie acel timp când David a luptat împotriva Mesopotamiei şi Siriei lui Zoba, iar Ioab a revenit şi a ucis douăsprezece mii de edomiţi în Valea Sării. Se pare că intervenise un regres temporar în războiul cu Siria şi Edomul (2 Sam. 8:3-14), care l-a determinat pe David să ia cu asalt porţile raiului, cerând cu insistenţă să capete ajutor.

Schiţa psalmului este următoarea:

1. Înfrângerea Israelului este de la Domnul, v. 1-4.
2. Nădejdea Israelului este în Domnul, v. 5.
3. Domnul promite că în cele din urmă Israel va birui, v. 6-8.
4. Israelul are nevoie de Domnul, v. 9-11.
5. Israel se încrede în Domnul, v. 12.

Înfrângerea Israelului este de la Domnul (60:1-4)

60:1-3 Studiind rapoartele primite de pe câmpul de luptă, despre bilanţul victimelor pricinuite de forţele aliate ale Edomului şi Siriei, David consideră acest dezastru un indiciu al faptului că Domnul Şi-a părăsit poporul. Asta nu poate să însemne altceva decât că Dumnezeu a lepădat Israelul. În mânia Sa, El a sfărâmat elementele de apărare ale naţiunii, lăsând-o vulnerabilă atacurilor vrăjmaşului. Oare nu a sosit acum timpul ca Domnul să Se întoarcă spre Israel cu îndurare şi să-i refacă forţele slăbite?

Este ca şi când ţara ar fi fost devastată de un uriaş cutremur de pământ. Temeliile economice, politice şi sociale ale naţiunii au fost năruite. Zidurile societăţii, slăbite de uriaşele fisuri provocate, au început să se surpe. Drept care Domnul este rugat să repare spărturile şi să readucă poporul la o stare de normalitate!

Populaţia a trecut printr-o încercare de foc. Vinul suferinţei şi înfrângerii i-a făcut pe oameni să se clatine ca nişte beţivi.

60:4 Versetul acesta este cam greu de descifrat în textul original. Sensul lui ar putea fi, conform traducerii NKJV, că Domnul desfăşoară o flamură pentru toţi cei ce se tem de El, că acest steag este fluturat din pricina adevărului. Dar textul marginal al traducerii RV ne oferă un sens total diferit:

> Tu ai dăruit o flamură celor care se tem de tine, pentru ca ei să fugă din calea arcului.

În acest caz, înseamnă că David s-ar plânge cu sarcasm nedisimulat că flamura pe care a ridicat-o Dumnezeu pentru Israel nu este cea a biruinţei, ci a înfrângerii, un steag semnificând retragerea din calea forţelor inamicului.

Nădejdea Israelului este în Domnul (60:5)

Rugăciunea se înalţă din cenuşa umilitoarei înfrângeri. Vorbind atât în numele său, cât şi al poporului prin cuvintele: **preaiubiţii Tăi**, psalmistul Îl imploră pe Domnul să le dea izbăvire, victorie şi să fie restabilită părtăşia cu El. „O, vină şi izbăveşte-Ţi prietenii, ajută cu dreapta Ta şi răspunde" (Gelineau).

Domnul promite că în cele din urmă Israel va birui, (60:6-8)

60:6, 7 Versetele 6-8 formează un oracol divin în care glasul lui Dumnezeu, auzit în lăcaşul de închinăciune, exprimă Hotărârea Sa ca ţara Israel să fie reocupată în întregime iar naţiunile inamice să fie cucerite.

Sihemul, Sucotul, Ghileadul, Manase, Efraimul şi Iuda sunt, cu toate, teritorii evreieşti. El va face subdivizarea Sihemului, situat pe malul de vest al Iordanului, precum şi a Văii Sucot, situată pe malul de est al Iordanului. El va lua în stăpânire teritoriul Ghilead (Galaad), de dincolo de Iordan, precum şi cele două teritorii ale lui Manase, situate de o parte şi de alta a Iordanului.

Efraimul, situat în partea centrală a Israelului, este coiful Lui, tribul care se va situa în fruntea forţelor de apărare ale Israelului. Iar Iuda este sceptrul Său; potrivit profeţiei rostite de Iacov pe patul morţii (Gen. 49:10), în Iuda va fi sediul guvernului.

60:8 Apoi, îndreptându-Se spre trei din națiunile din jur, Domnul Își afirmă stăpânirea peste ele. Moabul, situat pe malul de sud-est al Mării Moarte, va fi ligheanul în care Se va spăla El. Peste Edom Își va arunca încălțămintea – aceasta însemnând că poporul respectiv va fi înrobit, în expresie figurând și ideea de dispreț. Filistia va striga de bucurie din pricina judecăților lui Dumnezeu.

Israelul are nevoie de Domnul, (60:9-11)

60:9 Se pare că a intervenit în acest punct o schimbare de vorbitor.[44] Nu putem concepe că ar vorbi în continuare Domnul, deoarece El nu ar avea nevoie de nimeni să-L ducă la cetatea puternică. Așadar credem că acestea sunt cuvintele lui David, care tânjește de dor după ziua în care capitala Edomului (numită când Bozra, când Sela sau Petra) va cădea în mâinile israeliților. Desigur, prin această cetate se are în vedere întreg Edomul. David dorește să fie instrumentul pentru împlinirea intenției lui Dumnezeu de a-Și arunca încălțămintea asupra Edomului.

60:10 Dar aceasta e o speranță deșartă în clipa de față, deoarece Dumnezeu Și-a ascuns fața de poporul Său; i-a lepădat pe israeliți, nemaiînsoțind oștile Israelului, cum făcea odinioară, asigurând biruința.

60:11 Prin urmare, David Îl roagă fierbinte pe Dumnezeu să lupte iarăși în favoarea poporului Său necăjit. Ajutorul divin este indispensabil, pentru că ajutorul omului nu e de nici un folos.

Israel se încrede în Domnul, (60:12)

Psalmul acesta se încheie pe o notă de încredere. Dându-i-se ajutorul lui Dumnezeu, armata Israelului este asigurată de o biruință remarcabilă. Dușmanii săi vor fi zdrobiți sub călcâiul Său.

Aplicația

Dușmanii credinciosului sunt lumea, firea veche și diavolul. El nu posedă în el însuși puterea de a-i cuceri pe acești formidabili inamici. Iar ajutorul oamenilor este insuficient, indiferent cât de bineintenționați ar fi aceștia. Există totuși biruință și aceasta se capătă prin Domnul Isus Cristos. Cei care își pun încrederea în El, crezând că vor fi izbăviți, nu vor fi dezamăgiți cu nici un chip.

Psalmul 60 își va avea împlinirea finală în zilele de pe urmă când rămășița de evrei hărțuiți și descurajați va privi spre Mesia, rugându-L pe El să-i izbăvească și să le dea izbândă. Atunci teritoriul Israelul va fi din nou împărțit triburilor sale iar dușmanii săi vor fi înfrânți.

Psalmul 61: Stânca ce e mai înaltă decât mine

David a avut o relație minunată cu Domnul. Pentru el Dumnezeu a fost:

...o Realitate vie, strălucitoare,
Mai prezentă pentru ochiul ager al credinței
Decât orice obiect ce se poate vedea.
Mai scumpă, mai intimă și mai apropiată
Decât cea mai apropiată relație umană de pe pământ.

–Autor necunoscut

În special în vremuri de primejdie, când situația se părea total deznădăjduită, el a învățat să arunce povara asupra Domnului și s-o lase acolo!

Îl găsim pe psalmist din nou într-una din acele situații aparent fără ieșire. Presiunea împrejurărilor îi smulge din inimă o rugăciune ce arareori a fost întrecută în acuitatea și măiastra ei capacitate de a articula ideile. Ea a devenit limbajul din toate timpurile al miilor de copii ai lui Dumnezeu, când au trecut prin prigoane, dureri sufletești și suferințe, exprimând ceea ce simțeau, dar nu găseau cuvintele proprii prin care să exprime la fel de grăitor aceste simțăminte.

61:1 În sala tronului universului se aude binecunoscutul glas al lui David:

Ascultă, Dumnezeule, strigătul meu; ia aminte la rugăciunea mea!

Inima lui Dumnezeu este încântată. Credința de copil a slujitorului Său îi asigură o primire neîntârziată în audiență la Suveran.

61:2 De la capătul pământului voi

striga către Tine, când inima îmi va fi copleşită.

Psalmistul nu se află, textual, **la capătul pământului**, dar literalmente este la capătul puterilor, simţindu-se departe de siguranţă şi izbăvire, în extremitatea în care încetează viaţa şi începe moartea. Fizic şi emotiv el este epuizat, dar ştie că tronul harului se află lângă el, că e de ajuns să rostească o rugăciune şi va fi adus în faţa sa. Prin urmare, se apropie cu încredere, pentru a primi îndurare şi a găsi har ca să-i fie de ajutor în vremuri de restrişte. „Distanţa," a spus cineva, „nu are nici o importanţă şi nici o extremitate a vieţii nu poate bara calea rugăciunii noastre către El."

Du-mă la stânca ce e mai înaltă decât mine

Un veritabil instinct spiritual îl învaţă pe David că are nevoie de o stâncă pentru a fi ocrotit, că stânca trebuie să fie mai înaltă decât el şi că are nevoie de călăuzire divină pentru a ajunge la ea. Desigur, Domnul este Stânca (2 Sam. 22:32); este o metaforă folosită exclusiv în cazul Domnului în Biblie, nefiind întâlnită niciodată cu aplicaţie la om.[45] Stânca trebuie să fie cineva care este mai mare decât omul, altminteri un om nu şi-ar putea găsi niciodată adăpost în ea. Asta ne conduce la Dumnezeirea lui Cristos. (În plus, trebuie menţionat şi faptul că stânga trebuie să fie despicată, pentru ca cineva să se poată ascunde în ea de furia vrăjmaşului.) În fine, David recunoaşte că nu posedă înţelepciunea sau tăria de a-şi călăuzi singur paşii, drept care Îl roagă pe Domnul să-l conducă la El Însuşi – la Stânca veacurilor.

61:3 Căci Tu ai fost un adăpost pentru mine, un turn tare împotriva vrăjmaşului.

Aceste cuvinte confirmă faptul că Dumnezeu este Stânca. David demonstrase că El este un adăpost în care te poţi încrede şi un turn de tărie la care cei neprihăniţi pot alerga, fiind în siguranţă (Pro. 18:10). Ceea ce a fost El va mai fi.

61:4 Voi locui în cortul Tău pe vecie; Mă voi încrede în scutul aripilor Tale. Sela.

Rugăciuni ca aceasta nu se poate să nu ajungă la tronul lui Dumnezeu! O afecţiune atât de mişcătoare şi o încredere atât de curată şi de simplă nu pot fi refuzate! Nici nu e de mirare că Dumnezeu l-a numit pe David un om după inima Sa (1 Sam. 13:14). Sintagma **„scutul aripilor Tale"** ar putea fi o aluzie la aripile heruvimilor care acopereau scaunul stropit cu sânge al îndurării.

61:5 Căci Tu, Dumnezeule, ai auzit jurămintele mele; Tu mi-ai dat moştenirea celor ce se tem de Numele Tău.

Cuvântul **moştenire** se aplică în VT la ţara Canaan (Ex. 6:8), la poporul Israel (Ps. 119:111), la copiii dintr-o familie (Ps. 127:3), la imunitate faţă de relele ce ar putea veni (Is. 54:17) şi în fine la tabernacol sau la templu (Ier. 12:7). Aici avem probabil de a face cu ultimul termen, întrucât în versetul anterior a fost menţionat cortul lui Dumnezeu şi s-a făcut aluzie la heruvimi. În vremea noastră probabil că prin moştenirea celor care se teme de numele lui Dumnezeu am înţelege viaţa veşnică (Col. 1:12).

61:6, 7 Tu vei prelungi viaţa regelui, iar anii săi vor străbate generaţii după generaţii. El va rămâne pe veci înaintea lui Dumnezeu. Fă ca îndurarea şi adevărul să-l păzească!

Este interesant că în aceste două versete David trece de la persoana întâi la a treia. Interesant – întrucât deşi el s-a referit negreşit la el însuşi şi la legământul pe care l-a încheiat Dumnezeu cu el (2 Sam. 7), cuvintele sale sunt mai nimerite pentru a fi aplicate la alt Rege. Dacă aplicăm cuvintele la David, ele nu pot fi înţelese decât cu sensul că el cere viaţă îndelungată pentru el însuşi şi perpetuarea regatului său. Dar aplicate la Domnul Isus, ele sunt literalmente împlinite:

-Viața Lui a fost prelungită la nesfârșit, în pofida persecuțiilor la care a fost supus (Ev. 7:16).
-Anii Săi vor străbate toate generațiile (Ev. 1:12).
-El va fi întronat pe veci de veci înaintea lui Dumnezeu (Ev. 1:12).
-Dragostea statornică și credincioșia vor veghea asupra Lui, ca niște gărzi de corp (Ps. 91:1-16).

Chiar în comentariul ebraic străvechi din Targum se spune că aici este vorba de Mesia.

61:8 Prin urmare, voi cânta laudă numelui Tău pe veci, ca zi de zi să-mi împlinesc jurămintele.

Și astfel psalmul care a început în condiții extrem de tulburi se încheie într-o deplină seninătate. David a ajuns la Stânca ce e mai înaltă decât el, drept care este atât de recunoscător încât se hotărăște să cânte laude Domnului încontinuu, împlinindu-și jurămintele de închinare, iubire și slujire. El nu va fi ca cei care fac jurăminte extravagante, când sunt la strâmtoare, pentru ca după aceea îndată să uite de ele când criza a trecut. El nu va fi ca unul care „zburdă în rugăciune, dar șchioapătă în laudă."

Psalmul 61 a inspirat acest minunat imn:

Uneori umbrele sunt adânci,
Aspră mai e cărarea spre ținta ce ne stă în față;
Iar necazurile și întristările – ce ne mai împresoară,
Năpustindu-se ca niște furtuni asupra sufletului nostru!

Refren:
La Stâncă voi alerga în acele moment,
La Stânca ce e mai înaltă decât mine;
La Stâncă să alerg,
La Stânca ce e mai înaltă decât mine!

O, cât de lungă mi se poare uneori ziua,
Ce tare mă dor picioarele!
Dar, trudind pe cărarea prăfuită a vieții,
Ce mare alinare simt la umbra Stâncii!

O, lângă Stâncă să rămân mereu,
Binecuvântări sau necazuri de-or veni,
Pe povârnișul abrupt de-aș urca
Sau în valea umbrită de aș umbla!

– *Erastus Johnson*

Psalmul 62: Numai Dumnezeu!

Mesajul Psalmului 62 este că Dumnezeu este singurul refugiu. Repetarea cuvântului **numai** subliniază dreptul Său exclusiv de a primi din partea noastră încrederea deplină și neclintită.

Printre multele căi minunate în care este prezentat El aici se numără și următoarele:

sursa mântuirii noastre (v. 1b, 2a, 6a, 7a)
stânca noastră (v. 2c, 6c)
apărarea noastră (v. 2c, 6c)
temeiul **nădejdii** noastre (v. 5b)
slava noastră (v. 7a)
adăpostul nostru v. 7b, 8b)
sursa **puterii** noastre (v. 11b)
izvorul **îndurării** (v. 12a)

Oricine face din Dumnezeu temeiul încrederii și tăriei sale are următoarele motive de încredere:
nu se va clătina mult (v. 2b)
va avea îndrăzneala de a-și musura vrăjmașii (v. 4)
nu se va clătina (v. 6b)
va dori ca și alții să cunoască bucuria de a se încrede în **Dumnezeu** (v. 8)

Există alte cinci obiecte în care oamenii se încred adesea, dar o atare încredere va conduce negreșit la dezamăgiri. (1) Cei de jos, adică oamenii de rând, sunt tot atât de inconsistenți și de trecători ca un abur (ca o suflare). (2) Cei de sus, fie că sunt dregători, fie oameni bogați, sunt o iluzie, în sensul că doar par să ofere ajutor și siguranță, dar nu te poți bizui pe ei. Pune plebea sau elita pe cântar și vei constata că sunt lipsiți de greutate la capitolul probitate. (3) **Asuprirea** este o metodă nechibzuită pe care ar încerca cineva să se bizuie, întrucât, cum s-a exprimat cineva, „poartă stigmatul blestemului lui Dumnezeu." (4) **Jaful** ar părea o cale rapidă de a pune mâna pe putere și pe averi, dar câștigurile necinstite sunt sortite să intre sub judecata lui Dumnezeu. (5) *Chiar*

bogățiile câștigate prin mijloace cinstite, prin hărnicie, nu trebuie să ocupe locul pe care trebuie să-L acordăm numai lui Dumnezeu în ataşamentul şi slujirea noastră. F. B. Meyer a scris: „De câte ori am căutat în zadar ajutor de la oameni şi de la bani – dar Dumnezeu niciodată nu a dat greş faţă de noi!"

Pare verosimil că Psalmul acesta a fost inspirat de răzvrătirea lui Absalom. Rebelii erau decişi să-l zdrobească pe David, ca şi când acesta ar fi fost un zid ce stă să se prăbuşească şi ca un gard ce se surpă. Ţelul urmărit de ei era să-l doboare de pe poziţia elevată pe care o ocupa, adică de pe tronul său. Pe faţă se prefăceau că-i sunt supuşi, dar în ascuns urzeau comploturi împotriva lui. Regele fugar îşi îndeamnă supuşii loiali să nu-şi părăsească încrederea în Domnul. Duşmanii săi se încredeau în oameni şi în bani, dar în nici unul din aceste elemente nu era mântuirea. Încrederea psalmistului era numai în Domnul. De repetate ori Domnul îl asigurase că El este izvorul puterii şi iubirii; că puterea Lui vine în ajutorul celor credincioşi, ca să-i izbăvească şi să-i pedepsească pe vrăjmaşii lor; că dragostea Lui îi mângâie şi-i binecuvântează pe ai Săi. El va avea grijă ca, în justiţia Sa, să-i pedepsească pe cei ce refuză harul Său.

Comentariul lui John Donne pe tema acestui psalm este demn de reţinut:

El e stânca şi mântuirea mea; apărarea, adăpostul şi slava mea.
Dacă e adăpostul meu, ce duşman m-ar putea urmări?
Dacă e apărarea mea, ce ispită m-ar putea răni?
Dacă e stânca mea, ce furtună m-ar putea lovi?
Dacă e mântuirea mea, ce melancolie m-ar putea întrista?
Dacă e slava mea, ce calomnie m-ar putea defăima?

Psalmul 63: Mai de preţ decât viaţa

Fiind detronat pentru o vreme, David străbate pustiul Iudeii, îndreptându-se spre exilul autoimpus pe malul de răsărit al Iordanului (2 Sam. 15:23-28; 16:2; 17:16). Deşi situaţia politică a regelui este deplorabilă, vitalitatea lui spirituală e la o cotă ridicată.

63:1 Ce minunat este să-l auzim luându-L pe Dumnezeu pe cuvânt, făcând din El Dumnezeul său personal: **„O, Dumnezeule, Tu eşti Dumnezeul meu."** Cuvintele în sine sunt cât se poate de simple, aproape puerile, dar sunt pline de miez duhovnicesc. **Dumnezeul meu** – exprimă o relaţie intimă, personală. **Dumnezeul meu** – o comoară nepieritoare, când toate celelalte s-au dus. **Dumnezeul meu** – un izvor nesecat de resurse în orice criză.

Devotamentul psalmistului faţă de Dumnezeu e de natură să ne facă să ne smerim, mai ales când ne amintim cât de reci şi retraşi suntem uneori. El L-a căutat pe Domnul **devreme – devreme** în viaţa sa şi **devreme** în fiecare zi. Şi L-a căutat cu o fervoare ce nu admitea refuz. Sufletul său era însetat după Dumnezeu – ceea ce înseamnă că întreaga sa fiinţă dorea părtăşia cu Cel Etern. Dorul său era atât de intens ca setea unui drumeţ ce străbate un ţinut arid. Apropo, cred că această descriere se potriveşte de minune cu modul în care se prezintă lumea: un pustiu arid.

63:2 El rememorează clipele când se închina în lăcaşul de închinăciune de la Ierusalim, când contempla plin de încântare şi extaz slava Domnului, când Îl vedea pe Dumnezeu în toată puterea şi slava Sa. Acum sufletul său nu se poate mulţumi cu nimic mai prejos decât cu o nouă descoperire a Domnului în splendoarea şi tăria Sa. Unii au definit-o drept o viziune beatifică – această vedenie a lui Dumnezeu în slava Sa divină. Indiferent cum s-ar numi, este o experienţă de neasemuit, faţă de care orice altă slavă păleşte.

Fii tu viziunea mea, O Domnul inimii mele!
Nimic să-mi fie toate celelalte pe lângă ceea ce eşti Tu:
Tu eşti gândul meu cel mai ales, zi şi noapte –
Fie că sunt treaz, fie că dorm, prezenţa Ta mă luminează.

–Imn irlandez din secolul al optulea
Tradus de Mary E. Byrne
Versificat (în engleză) de Eleanor H. Hill

63:3, 4 Apoi din acest loc neverosimil

care era pustiul Iudeii se ridică una din rapsodiile cele mai mișcătoare de adorație.

Fiindcă bunătatea Ta prețuiește mai mult decât viața, buzele mele Te vor lăuda. Te voi binecuvânta dar toată viața mea și în Numele Tău îmi voi ridica mâinile.

Bunătatea Domnului este mai bună decât orice lucru pe care ni l-ar putea oferi viața. Buzele umane sunt folosite în modul cel mai util când Îl laudă pe El. Toată viața nu este prea lungă pentru a o petrece binecuvântându-L pe El. Mâinile noastre pulsează de încredere când sunt ridicate către El, spre slava Lui, cu rugăciune.

65:5-8 Nici un banchet nu se poate compara cu această sacră comuniune. Sufletele noastre sunt hrănite cu cele mai alese bucate, iar buzele noastre răspund cu un potop de mulțumiri, în timp ce noi răscumpărăm ceasurile de nesomn din timpul nopții meditând la slăvitul nostru Domn. De ce ajutor ne-a fost El nouă – cine va putea măsura vreodată tot ce a făcut El pentru noi? Adăpostiți la umbra aripilor Sale, ne putem înălța glasul în cântece de slavă la adresa Lui. Apoi, rămânând strâns lipiți de El, mereu conștienți că avem nevoie de El, El ne păzește de pericolele văzute și nevăzute, împuternicindu-ne să mergem înainte spre ținta premiului divin.

63:9, 10 Ați spus cumva „dușmani"? „O, da, am dușmani, oameni hotărâți să mă anihileze. Dar ei sunt sortiți pierzării. Ei vor muri de moarte năprasnică și vor suferi ocara de a nu fi îngropați cum se cuvine.

63:11 Dar Eu voi continua să mă bucur în **Dumnezeu**. De fapt, **toți cei care Îi jură credință** vor avea parte la bucurie deplină, în schimb cei obișnuiți cu minciuna vor fi reduși la tăcere."

Psalmul 64: Arcuri și săgeți

În Psalmul 64 avem două concursuri de tragere la țintă cu arcul. Evenimentul care a precedat această scenă este confruntarea dintre cei răi și cei neprihăniți (v. 1-6). Evenimentul principal se petrece între Dumnezeu și cei răi (v. 7-10).

64:1-6 Prima bătălie pare să fie total disproporționată – inegală! Neprihănitului **David** i se opune o mulțime de ticăloși. El nu are săgeți, dar tolbele lor sunt pline. El are însă arma secretă a rugăciunii pe care o folosește din plin pentru a obține sprijinul Prietenului său nevăzut. Mai întâi, el își ridică glasul către Dumnezeu să fie păzit de frică și ocrotit de cursele celor răi, întinse pe furiș. Apoi Îi prezintă lui Dumnezeu un raport cu informații confidențiale despre dușman. Ei își ascut limba ca sabia și aruncă vorbele lor pline de venin, ocările lor lovind ca niște săgeți. Atacurile lor se abat pe neașteptate, ei năpustindu-se din ascunzișurile lor tainice fără să se teamă de vreun contra-atac. Sunt neînduplecați în hotărârea lor de a-i distruge pe cei nevinovați. În complotul lor de a-l prinde pe psalmist în cursă, își imaginează că nu vor fi dați în vileag. „Ei și-au urzit planurile strașnic, fiecare lucrând cu o inimă vicleană, fiecare plin de perfidie" (v. 6, Moffatt).

64:7 Toate par a fi fost de partea tâlharilor până în acest punct. Dar cei neprihăniți se țin strâns de făgăduința: „Domnul Se va lupta pentru voi; dar voi stați liniștiți" (Ex. 14:14). „Lupta nu este a voastră, ci a lui Dumnezeu" (2 Cro. 20:15).

64:8 Și astfel, în cea de-a doua întrecere, Îl vedem pe Dumnezeu încordându-Și arcul și lansând săgeata Lui împotriva lor. Și, desigur, El nu greșește, lovitura Sa mergând la țintă. Iar ei cad la pământ răpuși. Dumnezeu face ca vorbele rostite de ei să se întoarcă împotriva lor, toți spectatorii fugind care încotro, îngroziți.

64:9, 10 În consecință, poporul este cuprins de groază și uimire. Vestea se răspândește cu iuțeala fulgerului, oamenii dându-și seama că neprihănirea a triumfat. Desigur, asta îi face pe cei neprihăniți să se bucure și să se încreadă în Iehova. Toți cei care iubesc neprihănirea vor jubila.

Psalmul 65: Cântarea recoltei din Mileniu

Deși Psalmul 65 este interpretat de obicei ca un cântec clasic al „căminului recoltei," nu există nici un dubiu că interpretarea sa primordială are de a face cu a

Doua Venire a Domnului.

65:1 De-a lungul tuturor veacurilor de înstrăinare a Israelului față de Dumnezeu, **Sion** a fost sterp în privința laudei pe care ar fi trebuit să I-o aducă lui Dumnezeu. Dar când poporul străvechi al lui Dumnezeu va fi readus la părtășia cu El, Sionul va răsuna iarăși de laudă și închinăciune, într-o atmosferă plină de venerație, tăcere, adorare și închinare. Lui Îi vor fi în sfârșit **împlinite jurămintele**. Asta ar putea însemna propriul Său jurământ, conform căruia orice genunchi se va pleca în fața Sa (Is. 45:23), sau ar putea fi o referire la jurământul lui Mesia din Psalmul 22:22; „În mijlocul adunării Te voi lăuda." Sau ar putea însemna jurământul de iubire, închinare și slujire pe care-l va face rămășița persecutată în Marea Strâmtorare.

65:2 Dacă în versetul 1 accentul a căzut pe Israel, tema este mai cuprinzătoare în versetul 2, fiind vorba de omenirea întreagă. Dumnezeu este cunoscut prin nobilul și mărețul apelativ: **„Tu, Cel care auzi rugăciunea."** Națiunile convertite se vor alipi de El prin rugăciune rostită cu credință.

65:3 Este important să observăm schimbarea de vorbitori ce intervine aici. În prima propoziție, Mesia face o trecere în revistă a lucrării Sale ispășitoare de la Golgota, când a fost zdrobit sub povara de păcat. Dar rămășița credincioasă de evrei recunoaște numaidecât că nu a fost vorba de păcatele Sale, ci de **„fărădelegile noastre."** Și astfel acești evrei spun: „El a fost rănit pentru nelegiuirile noastre, zdrobit pentru fărădelegile noastre. Pedeapsa care ne dă pacea era peste El, și prin vânătăile Sale suntem noi vindecați" (Is. 53:5). Și de îndată ce-și vor mărturisi israeliții vina, vor primi asigurarea că fărădelegile le sunt iertate.

65:4 Din nou realizăm că prima parte a versetului vorbește despre Mesia Isus, pe când a doua parte este limbajul Israelului răscumpărat. Binecuvântatul Fiu al lui Dumnezeu este Cel pe care L-a ales Dumnezeu, cum citim la Isaia 42:1: „...Alesul Meu în care sufletul Meu își găsește toată plăcerea." De asemenea El este Cel pe care Dumnezeu L-a făcut să Se apropie de El – un preot pe veci, după rânduiala lui Melhisedec. El va locui în curțile Domnului, în locul de apropiere specială de El.

Apoi rămășița își exprimă încrederea și mulțumirea deplină față de bunătatea casei lui Dumnezeu, adică templul Său. Această referire la templu îi face pe unii să se îndoiască de faptul că David ar fi autorul psalmului de față, întrucât templul a fost construit abia după moartea lui David. Dar dificultatea dispare când ne dăm seama că termenul *templu* a fost uneori aplicat cu referire la cortul întâlnirii (tabernacol) înainte de a fi fost construit templul lui Solomon (1 Sam. 1:9; 3:3; 2 Sam. 22:7).

65:5-7 În continuare tot rămășița are cuvântul. Ca răspuns la rugăciunea sa, Domnul, în dreptatea Sa, îi pedepsește pe dușmanii lor cu judecăți groaznice. Astfel El Se descoperă pe Sine ca Dumnezeul mântuirii lor și încrederea oamenilor de pe tot pământul și de pe mările îndepărtate. Ce Dumnezeu măreț este El! Încins cu atotputernicia Sa, El a pus temeliile ferme ale munților, așezându-i pe fiecare la locul său, printr-un act al puterii Lui supreme. Pentru El e o nimica toată să potolească mările învolburate, să liniștească furia valurilor (pe Marea Galileii, de pildă). Sau – de ce nu? – să suprime furia Neamurilor.

65:8 Nici nu e de mirare că necredincioșii din țările cele mai îndepărtate se tem de semnele și minunile pe care le aduce Dumnezeu peste noi!

65:9 Deși versetele 9-13 descriu ciclul anual complet al recoltei, de la vremea semănatului până la seceriș, ele se aplică în special la Mileniu, când blestemul va fi îndepărtat iar recoltele supra-abundente vor fi la ordinea zilei.

Primăvara este ca un timp de cercetare din partea lui Dumnezeu. El trimite ploile torențiale din râul Său ceresc – norii ce acoperă bolta cerească. Apoi când terenul a fost pregătit, El dăruiește sămânța de semănat.

65:10 În timpul sezonului când se coc roadele, brazda e irigată, ploaia înmoaie bulgării de pământ, păstrând solul moale. Curând recoltele se fac, în cantități îmbelșugate.

65:11-13 Dumnezeu încununează

ciclul coacerii roadelor cu bunătatea Sa. Oriunde au trecut picioarele Sale se fac roade îmbelşugate (Knox). Păşunile dau recolte îmbelşugate pentru vite. Dealurile sunt acoperite cu verdeaţă îmbelşugată, de parcă ar tresări de bucurie. Păşunile sunt îmbrăcate cu straie din lână, de parcă ar fi acoperite de o turmă uriaşă de oi. Grâul cu spicul plin se leagănă armonios pe tot cuprinsul văii. Se pare că întreaga natură sărbătoreşte sosirea epocii lui Mesia.

Psalmul 66: Veniţi, Vedeţi şi Auziţi!

66:1-4 În primele patru versete, psalmistul cheamă întreg pământul să se unească în a-I cânta laude lui Dumnezeu, în ceea ce se cuvine a fi o cântare plină de bucurie, care să preamărească slăvitul Său nume. Lauda trebuie să vie glorioasă, deoarece şi Subiectul este glorios. Ne sunt date chiar cuvintele cântării de închinăciune universală, pe care le-am putea parafraza în felul următor:

> Doamne, realizările Tale sunt extraordinare. Puterea Ta este atât de devastatoare încât duşmanii Tăi tremură înaintea Ta. În sfârşit, întregul pământ se înclină înaintea Ta, închinându-se în faţa Ta. Toţi oamenii de pretutindeni laudă Numele Tău în cântare.

Cântarea aceasta va fi, negreşit, cea îndrăgită de mulţi când va începe împărăţia de o mie de ani.

66:5-7 Frecvenţa cu care revin termenii *noastră* şi *noi* în versetele 5-12 ne face să credem că acestea ar fi sentimentele evanghelice ale rămăşiţei de evrei din zilele de pe urmă, când ei vor chema naţiunile să ia aminte la cutremurătoarele lucrări pe care le-a săvârşit Dumnezeu pentru Israel. Două desfăşurări uimitoare ale tăriei Sale se remarcă în special: Când a croit El un drum uscat prin Marea Roşie şi când, patruzeci de ani mai târziu, israeliţii au ajuns la Râul Iordan, pe care l-au traversat tot pe uscat. Ce strigăte de bucurie s-au înălţat din piepturile israeliţilor cu acel prilej! Oamenii L-au preamărit pe Dumnezeul lor, a cărui stăpânire nu va lua nicicând sfârşit şi ai cărui ochi veghează asupra naţiunilor. Ar fi o mare prostie ca cineva să se răzvrătească împotriva unui aşa Dumnezeu!

66:8-12 Neamurile trebuie de asemenea să-L binecuvânteze pe Dumnezeu pentru felul miraculos în care i-a păzit pe israeliţi. Într-o succesiune rapidă de imagini figurate, Israel este înfăţişat ca:

fiind rafinat ca argintul când este supus la căldură intensă de către topitor (v. 10).
fiind întemniţat ca şi când ar fi într-un laţ (v. 11a).
fiind supus la muncă forţată (v. 11b).
fiind călcat în picioare de oameni ticăloşi (v. 12a).
fiind expus la pericole groaznice, ca şi când ar trece prin foc şi prin apă (v. 12b).

Şi totuşi, Dumnezeu nu i-a lăsat să fie înfrânţi. Mai degrabă, El i-a dus la o împlinire bogată – o referire la prosperitatea supra-abundentă a Israelului în timpul Mileniului. După cum se exprimă Williams:

> În pofida eforturilor necurmate ale Satanei şi ale omului de a-l distruge pe Israel cu desăvârşire, cele douăsprezece triburi ale sale se vor înfăţişa pe Muntele Sion când se vor arăta zorii Mileniului, demonstrând astfel adevărul din versetul nouă. Ei vor mărturisi că pedepsele la care au fost supuşi (v. 10-12) au izvorât din dragoste şi s-au aplicat cu înţelepciune.[46]

66:13-15 În versetele 13-20, pronumele **eu** şi **meu** indică faptul că nu mai audiem cântarea corului, ci un solo. Mai mulţi comentatori cu multă răspundere cred că vorbitorul este Domnul Isus, Regele Israelului şi măreţul Mare Preot. El vine la Dumnezeu cu jertfele de ardere-de-tot ale unei vieţi total consacrate voii Tatălui Său. El împlineşte jurămintele laudei pe care le făgăduise când fusese în strâmtorare. Aceasta ar putea fi o referire la propriile Sale suferinţe pe cruce, sau la suferinţele pe care le-a resimţit pentru ai Săi, căci „În toate necazurile lor, El a fost întristat" (Is. 63:9).

Când citim aici despre arderile-de-tot, despre jertfele de berbeci şi o ofrandă de

tauri şi capre, nu trebuie să le luăm neapărat în sens literal, ci mai degrabă în corelaţie cu propria experienţă a psalmistului. Asociindu-Se cu poporul Său, Mesia foloseşte aceste imagini în mod figurat, preînchipuind închinarea spirituală pe care El şi rămăşiţa de evrei credincioşi o vor aduce. Dar asta nu neagă faptul că un sistem de jertfe, modificat faţă de cel iniţial, ar putea fi reintrodus în Împărăţia de o mie de ani.

66:16-19 În versetul 5, invitaţia a fost: „Veniţi şi vedeţi." Aici în versetul 16 este **„Veniţi şi auziţi."** Lucrările lui **Dumnezeu** în istorie se pot vedea, dar lucrările Sale în legătură cu sufletul se pot auzi. Mesia îi invită pe toţi oamenii temători de Dumnezeu să audă mărturia Sa privitoare la rugăciunea ascultată. El strigase către El, cu cereri şi mulţumiri. Sintagma se referă la zilele când, fiind în trup, El „aducea cereri şi rugăciuni Celui care putea să-L salveze de la moarte, cu strigăte puternice şi cu lacrimi" (Ev. 5:7, JND). Dacă ar fi privit fărădelegea în inima Lui, Domnul nu L-ar fi ascultat. Dar El a fost fără păcat şi astfel a fost ascultat, „din pricina pioşeniei Sale" (Ev. 5:7, JND).

66:20 Şi astfel psalmul se încheie cu această explozie de laudă:

Binecuvântat să fie Dumnezeu,
Care nu mi-a lepădat rugăciunea
Şi n-a îndepărtat bunătatea Sa de la mine!

Psalmul 67: Chemarea misionară a lui Israel

Când Dumnezeu a chemat naţiunea Israel, El a rânduit ca ea să aibă un caracter misionar, urmând să fie deopotrivă martoră şi mărturie în sine pentru popoarele din jur, a doua adevăruri importante:

1. Adevărul despre monoteism – că există un singur Dumnezeu (Ex. 20:2, 3; Deut. 6:4; Is. 43:10-12).
2. Adevărul că un popor care trăieşte în ascultare, sub guvernarea directă a lui Iehova, va fi fericit şi prosper (Lev. 26:3-12; Deut. 33:26-29; 1 Cro. 17:20; Ier. 33:9).

Dumnezeu nu a rânduit ca Israel să fie *terminalul* binecuvântării Sale, ci *canalul* prin care să se reverse aceasta către alte popoare. Există numeroase indicii în Vechiul Testament potrivit cărora mântuirea lui Dumnezeu a fost destinată atât Neamurilor, cât şi evreilor şi că Israel, ca împărăţie de preoţi, trebuia să îndeplinească rolul de mediator între Dumnezeu şi popoarele pământului.

Din nefericire, Israel a eşuat în acest aspect al misiunii sale. Căzând în idolatrie, Israel a tăgăduit însuşi adevărurile pe care a fost chemat să le proclame.

Dar planurile lui Dumnezeu nu sunt înfrânte cu una cu două. Dimpotrivă, ele rămân în picioare şi se împlinesc. În timpul Marii Strâmtorări, o rămăşiţă de evrei credincioşi va vesti evanghelia împărăţiei întregii lumi (Mat. 24:14). Iar în timpul împărăţiei care va urma, Israel va fi canalul prin care se va revărsa binecuvântarea către Neamuri (Is. 61:6; Zah. 8:23).

67:1, 2 Psalmul acesta anticipează acel timp, în care vom auzi evreii credincioşi rugându-se ca Dumnezeu să-i binecuvânteze, pentru ca ei să poată fi mijloacele prin care să fie evanghelizate naţiunile. Când citim cuvintele: **„ca să se cunoască pe pământ calea Ta,"** trebuie să ne aducem aminte că Cristos este calea (Ioan 14:6). Numai prin El pot naţiunile şi persoanele individuale să aibă parte de mântuirea lui Dumnezeu.

67:3, 4 În cadrul unei izbucniri extraordinare de entuziasm, Israel se roagă apoi ca marile şuvoaie de laudă să se înalte către Dumnezeu din partea Neamurilor, ca **naţiunile** să se bucure de un timp de mare sărbătoare, bucurându-se şi beneficiind de domnia dreaptă a lui Cristos, de grija şi păstorirea Sa.

67:5 După cum Israel tânjeşte de dor să-L vadă pe Dumnezeu lăudat de toate popoarele lumii, după cum ne aminteşte F. B. Meyer, tot aşa şi „noi dorim cununi pentru fruntea lui Cristos."

67:6, 7 Ultimele două versete prezintă Mileniul ca şi când ar fi început deja. Re-

coltele au fost strânse, hambarele şi silozurile fiind pline. Această dovadă a binecuvântării revărsate de Dumnezeu peste Israel va constitui o puternică mărturie pentru naţiuni. Cărturarul evreu Franz Delitzsch rezumă astfel acest eveniment: „Căci aceasta este calea lui Dumnezeu, ca tot binele pe care îl manifestă El către Israel să fie spre bunăstarea omenirii."[47]

Psalmul 68: Dumnezeul nostru merge înaintea noastră!

Aceasta este o procesiune solemnă a naţiunii Israel, în cadrul căreia chivotul legământului se deplasează de la Muntele Sinai la Muntele Sion, simbolizând marşul lui Dumnezeu spre victoria finală. În mintea evreilor chivotul reprezintă, pe bună dreptate, prezenţa lui Dumnezeu. Ori de câte ori înainta chivotul înainta şi Dumnezeu.

În general se crede că această cântare a fost compusă pentru a celebra un anumit incident din istoria chivotului – revenirea pe Muntele Sion după capturarea umilitoare de către filisteni, urmată de şederea chivotului în casa lui Obed-Edom (2 Sam. 6:2-18).

Vom putea pătrunde mai adânc în spiritul acestui imn de marş dacă vom realiza că este împărţit în următoarele şapte secţiuni:

1. Imnul introductiv, în care I se aduce slavă şi laudă lui Dumnezeu (v. 1-6).
2. Chivotul părăseşte Muntele Sinai, străbătând pustiul (v. 7, 8).
3. Intrarea în pământul Canaan şi cucerirea acestuia (v. 9-14).
4. Capturarea Ierusalimului de către David (v. 15-18).
5. Cântarea de laudă adresată lui Dumnezeu pentru biruinţa dăruită evreilor în cucerirea iebusiţilor (v. 19-23).
6. Procesiunea în cadrul căreia chivotul este dus în lăcaşul de închinăciune de la Ierusalim (v. 24-27).
7. Mulţimea entuziasmată care anticipează victoria finală a lui Dumnezeu (v. 28-35).

În cadrul său mesianic, Psalmul acesta înfăţişează Întruparea lui Cristos, Biruinţa câştigată de El la Calvar, Înălţarea Sa la cer şi a Doua Sa Venire.

Imnul introductiv (68:1-6)

68:1-3 Primul verset ne arată că deplasările chivotului constituie tema principală. Cuvintele acestea sunt aproape identice cu cele folosite de Moise când a pornit chivotul de la Muntele Sinai (Nu. 10:35). Imaginea deplasării chivotului sacru simbolizează intervenţia lui Dumnezeu. Pentru **vrăjmaşii Săi** aceasta înseamnă o mare nenorocire – împrăştierea lor. Pentru cei neprihăniţi – o mare bucurie. Duşmanii Săi fug care încotro, cuprinşi de panică. Se risipesc ca fumul şi se topesc ca ceara, prăbuşindu-se. Dar pentru cei drepţi acesta e un timp de izbândă, când ei sunt răzbunaţi şi îndreptăţiţi, copleşiţi de bucurie.

68:4-6 Este timpul să-I aducă lui Dumnezeu laude şi să pregătească pentru Domnul o cale în pustiu (MT, vezi textul marginal NKJV, cf. Is. 40:3; 62:10). **Numele Său** este **IAH**, Iehova care Îşi respectă legământul; El este vrednic de laudă pe veci. Deşi este nemărginit de înălţat, totuşi este intim apropiat de cei năpăstuiţi şi lipsiţi de prieteni. Ca **Dumnezeu** al oricărui har, El este **tatăl orfanilor, apărătorul văduvelor**. El asigură căldura şi părtăşia unui cămin fericit celor singuratici, precum şi celor care au fost pe nedrept aruncaţi în temniţă. El îi conduce la prosperitate cu strigăte de bucurie.

Nu tot aşa stau lucrurile cu cei răzvrătiţi. Aceştia sunt alungaţi în pustiul dezolant.

Prin urmare, aceste versete introductive reliefează tema din *Battle Hymn of the Republic:* "Our God is marching on," (Imnul de bătălie al republicii: Dumnezeul nostru merge înaintea noastră") – contrastând rezultatele marşului Său pentru cei drepţi cu rezultatele acestui marş faţă de rebeli.

Deşi acest lucru nu transpare din versiunea engleză, cele şapte nume ale lui Dumnezeu sunt întreţesute în însăşi fibra acestui Psalm: *Elohim* (v. 1), *Iah* (v. 4),

Iehova (v. 10), *El Şadai* (v. 14), *Iah Elohim* (v. 18), *Adonai* (v. 19) şi *Iehova Adonai* (v. 20).

Chivotul părăseşte Muntele Sinai, străbătând pustiul (68:7, 8)

Ce înălţător a fost momentul când israeliţii au strâns tabăra la Muntele Sinai şi au pornit în călătoria lor spre Ţara Promisă, cu chivotul în faţă! Însăşi natura părea să fie părtaşă la acest eveniment plin de înţelesuri. Pământul s-a cutremurat şi cerurile au slobozit ploaia lor, Muntele Sinai cutremurându-se în faţa acestei privelişti înălţătoare.

Intrarea în pământul Canaan şi cucerirea acestuia (68:9-14)

68:9, 10 Când ajungem la versetul 9, Israel este deja în Canaan, în contextul în care Dumnezeu a produs schimbări în clima ţării, pentru ca poporul să aibă **ploaie** din belşug – în contrast cu situaţia pe care o lăsaseră israeliţii în Egipt, unde recoltele depindeau de irigaţie şi, desigur, în contrast cu pustiul prin care a trecut Israel în drum spre Canaan. Acum acest pământ a prins din nou viaţă, fiind bogat în vegetaţie – un teren mănos. Israeliţii au ajuns, în sfârşit, acasă, fiind îngrijiţi de Domnul.

68:11-13 Naraţiunea abordează în acest punct tema cuceririi Canaanului. Domnul **spune un cuvânt**, adică le porunceşte să mărşăluiască împotriva inamicului. Şi în cuvântul Său este implicită asigurarea biruinţei. În continuare o mulţime mare de femei[48] răspândeşte acasă vestea: **„Împăraţii oştirilor fug, fug!"** În cuvinte ce ne amintesc de Cântarea Deborei (Jud. 5), vedem cum aceste femei împart prada de război, deşi ele nu au părăsit staulele de acasă. Îmbrăcându-se cu hainele frumoase, împodobindu-se cu bijuteriile aduse de pe câmpul de bătălie, ele se aseamănă cu **aripile porumbiţei acoperite de argint**, asupra cărora, când razele soarelui cad sub un anumit unghi, produc efectul asemănător **aurului străveziu.**

68:14 Inamicul a suferit o înfrângere cumplită. Dumnezeu i-a împrăştiat pe **regi de parcă ningea în Zalmon.**

Capturarea Ierusalimului de către David (68:15-18)

68:15, 16 Ierusalim continua să fie stăpânit de păgânii iebusiţi. Primul lucru pe care l-a făcut David după ce a fost uns rege peste întreg Israelul a fost să declanşeze un atac împotriva acestei cetăţi. Apărătorii ei manifestau o aroganţă faţă de orice posibilitate de cucerire, socotind cetatea lor atât de formidabilă încât ar fi putut să fie apărată chiar de orbi şi şchiopi. Dar David şi vitejii lui au capturat fortăreaţa, numind-o *Cetatea lui David* (2 Sam. 5:1-9).

Asta ne spune psalmistul în aceste versete. Momentul dezvăluirii Ierusalimului ca cetatea aleasă a lui Dumnezeu este urmărit de piscurile acoperite de nea ale Muntelui Hermon, situat în nordul ţinutului **Basan**, care priveşte cu jind Muntele Sion. Hermon este denumirea dată falnicului masiv din ţinutul de nord, caracterizat prin prezenţa multor piscuri semeţe, dar pe care Dumnezeu l-a trecut în umbră, preferând Muntele Sion, ca locuinţă permanentă a Sa – de unde şi gelozia Hermonului.

68:17 David rememorează capturarea Ierusalimului din mâna iebusiţilor. Dar nu se iluzionează că victoria i s-ar fi cuvenit, sau că datorită meritelor sale ar fi câştigat bătălia. Nu în strategiile sale sau în vitejia ostaşilor săi a constat victoria, ci a depins întru totul de nenumăratele care ale lui Dumnezeu care au luat cu asalt cetatea. Marşul lui Dumnezeu, care începuse la Sinai, a atins acum gloriosul final de la Sion.

68:18 Amintindu-şi cum ostaşii lui au atacat meterezele Ierusalimului, David priveşte dincolo de carne şi sânge, văzând cum Dumnezeu Se suie pe muntele înalt, luând prizonieri şi pradă pentru cei ce erau odinioară rebeli, pentru ca El să locuiască în mijlocul acestor oameni ca Domn şi Mântuitor al lor.

Pavel aplică versetul 18 la Înălţarea lui Cristos la cer (Ef. 4:8-10). Când Cristos S-a suit la cer de pe pământ, **El a luat robia captivă**, adică a triumfat biruitor peste vrăjmaşii Săi, dând daruri oamenilor. Darurile primite de El *printre* oameni ca răsplată pentru lucrarea Sa isprăvită de la cruce (Ps. 68:18) El le-a dăruit, la rându-I,

oamenilor, pentru înființarea și dezvoltarea bisericii Sale (Ef. 4:8).

Cântarea de laudă adresată lui Dumnezeu pentru biruința dăruită evreilor în cucerirea iebusiților (68:19-23)

68:19, 20 Amintirile legate de cucerirea Sionului stârnesc o spontană izbucnire de laudă la adresa lui Dumnezeu. Cântarea Îl înfățișează pe Dumnezeu în postura de Izbăvitor și Nimicitor. Ca Izbăvitor, El „ne poartă poverile, asigurându-ne izbânda" (Knox). El este **Dumnezeul mântuirii noastre**, Cel care poate să ne scape **de la moarte.**

68:21-23 Ca Nimicitor, El Își va drobi dușmanii, pe acei rebeli ale căror plete simbolizează nelegiuirea lor. Acestora El le-a promis că-i va urmări în pustietățile **Basanului** și pe mări, pentru ca Israel să se poată spăla cu sângele lor iar câinii Israelului să se înfrupte din stârvurile lor.

Versetul 22 nu se referă la strângerea Israelului, ci la vânarea dușmanilor săi.

Procesiunea în cadrul căreia chivotul este dus în lăcașul de închinăciune de la Ierusalim (68:24-27)

La scurt timp după ce David a capturat Ierusalimul, a luat măsuri pentru ducerea chivotului în cortul ce fusese ridicat pentru a-l adăposti (2 Sam. 6:12-19). **Procesiunea** care a însoțit acest eveniment este descrisă aici. În timp ce chivotul se îndreaptă spre **lăcașul cel sfânt,** psalmistul spune, în realitate: „Uite-l că vine!."[49] Corul intonează o cântare, orchestra dă glas imnurilor sale iar tinerele cântă din tamburine. Ascultați cuvintele cântării:

Binecuvântați pe Dumnezeu în adunări, pe Domnul, din fântâna Israelului!

Triburile sunt reprezentate aici, de la cele din sud – **micul Beniamin** și **Iuda** – la cele din nord – **Zabulon și Neftali.**

Mulțimea entuziasmată care anticipează victoria finală a lui Dumnezeu (68:28-35)

Chivotul pătrunde astfel în lăcașul cel sfânt, în timp ce afară oamenii rostesc o rugăciune finală (v. 28-31), urmată de o cântare în care tot pământul este îndemnat să-L laude pe Domnul (v. 32-35).

68:28, 29 În rugăciune mai întâi Dumnezeu este chemat să facă apel la tăria Sa, să-Și dovedească puterea în folosul poporului Său, să aducă la bun sfârșit ceea ce a început pentru ei. Rugăciunea aceasta își va găsi răspunsul final în Mileniu când **templul** va constitui gloria **Ierusalimului** iar **regii vor aduce daruri** de aur și tămâie (Is. 60:6) Mărețului Rege.

68:30 Este greu de deslușit sensul versetului 30 în originalul ebraic, dar ideea care pare să se desprindă din el este că oamenii Îl cheamă pe Dumnezeu să mustre fiarele sălbatice și turma de tauri. Fiarele care trăiesc în mijlocul trestiilor, probabil crocodilii și hipopotamii, îi întruchipează pe liderii Egiptului. Taurii îi reprezintă pe ceilalți dregători, care „stăpânesc peste turma pașnică de națiuni" (Knox).

Propoziția: **„până când toți se vor supune cu arginți"** ar putea însemna: „până când acele națiuni se vor pleca înaintea Ta, aducând tribut de argint" sau „înfrângând acele națiuni care au beneficiat de pe urma tributului de argint." Textul permite ambele sensuri. Și, în același ton, rugăciunea continuă: **„Împrăștie popoarele care-și găsesc delectarea în război!"** Aceste cereri își vor primi răspunsul definitiv la a Doua Venirea a lui Cristos, când agresorii și instigatorii la război vor fi nimiciți.

68:31 În ziua aceea, emisari din Egipt vor aduce tribut iar Etiopia își va întinde mâinile, implorând și adorându-L pe Regele întregului pământ.

68:32-35 Ultimele versete ale psalmului cheamă împărățiile pământului să-L recunoască pe Dumnezeul Israelului ca pe Unul care este demn să I se aducă omagiu și laudă. Cuvintele transmit o pronunțată percepție a extraordinarei grandori și măreții a lui Dumnezeu – Cel Transcendent, care **călărește pe cerurile cele veșnice.** El este Dumnezeul revelației, al cărui glas puternic răsună puternic. El, Cel Atotputernic, care-Și arată tăria în folosul Israelului, a cărui putere este dincolo de nori.

Înfricoșător în locurile Sale sfinte, El Se

coboară totuși pentru a da tărie și putere poporului Său.

Doar un lucru mai rămâne de spus: **Binecuvântat să fie Dumnezeu!**

Psalmul 69: Salvează-mă, Doamne!

Suferințele și moartea binecuvântatului nostru Răscumpărător au constituit pentru El o cufundare în oceanul mâniei lui Dumnezeu. El Însuși a comparat, de altfel, patimile care se apropiau cu un botez:

> Am un botez cu care trebuie să fiu botezat și cât de mult doresc să se împlinească! (Luca 12:50).

Iar în Psalmul 42:7 Îl auzim strigând:

Un adânc cheamă un alt adânc la vuietul căderii apelor Tale;
Toate talazurile și valurile Tale au trecut peste mine.

În cumplita Sa moarte, El a sondat adâncimile judecății lui Dumnezeu împotriva păcatului nostru.

69:1-3 Aici în Psalmul 69 avem privilegiul de a auzi cel mai profund zbucium al sufletului Său, când El Se cufundă în moarte. **Apele au pătruns până la gâtul** Său, fiind gata-gata să-L copleșească. El nu mai are nici un sprijin sub picioare, decât **noroiul adânc**. Acum **șuvoaiele** au trecut peste capul Său. Apele sunt adânci – mai adânci decât au fost sau vor fi vreodată pentru cei răscumpărați. Într-un sens real, Dumnezeu a adunat toate **apele** la un loc – la Calvar – iar Fiul iubirii Sale îndură acel ocean de judecată, pentru a achita plata pentru păcatele noastre.

Deasupra pustietății năucitoare de apă răsună strigătul Său fierbinte: **„Scapă-mă, Dumnezeule!"** Se pare că El strigă de o veșnicie întreagă. Gâtul i-a răgușit și I s-a uscat. E epuizat de atâta strigat. Ochii umflați I s-au închis, după ce a scrutat fără încetare orizontul, în speranța unui semn de ajutor de la Dumnezeu. Dar în zadar, că nu e nici un ajutor prin apropiere.

69:4 Gloata înfierbântată roiește în jurul crucii, cuprinsă de furie oarbă, înverșunată la culme. Ce scenă! Creatorul și Susținătorul universului atârnă pe o cruce de criminal! Dar adevărații criminali, ucigașii Săi, s-au strâns în fața Sa. Cine sunt ei? Sunt bărbați și femei care-I datorează însăși suflarea vieții lor. Și totuși, ei Îl urăsc fără temei, fiind decișI să-L nimicească. Îl împroașcă cu minciuni.

De ce? Ce a făcut Domnul meu?
Cum se explică această furie, cumplitul lor venin? El, care le-a redat șchiopilor umblarea si orbilor vederea.
O, sfinte răni!
Și totuși ei nu se mulțumesc cu tot ce I-au pricinuit deja, năpustindu-se furioși împotriva Sa .

–Samuel Crossman

În continuare pe buzele Mântuitorului răsună cuvintele: „Ceea ce n-am furat **trebuie să dau înapoi**." Prin păcatul omului, Dumnezeu a fost jefuit de slujire, închinare, ascultare și slavă iar omul însuși a fost jefuit de viață, de pace, de bucurie și părtășie cu Dumnezeu. Într-un sens foarte real, Cristos a venit să dea înapoi ceea ce nu furase.

El S-a dezbrăcat de slava Sa,
Învăluindu-Și Dumnezeirea în veșmânt de lut
În care măiastra-I iubire Și-a etalat-o,
Redând ceea ce nu luase niciodată.

–Autor necunoscut

În această privință El ne amintește despre jertfa pentru păcat de la Levitic 5. Trăsătura principală a acestei jertfe consta în restituirea pentru orice pierdere pe care o provocase ofertantul, la care se adăuga o cincime. Ca jertfa noastră pentru păcat, Domnul Isus nu numai că a dat înapoi ce se furase prin păcatul omului, ci a adăugat în plus. Căci Dumnezeu a primit mai multă slavă prin lucrarea isprăvită a lui Cristos de la cruce decât dacă păcatul n-ar fi pătruns niciodată în lume. Prin păcat El a *pierdut creaturi;* prin har El *a câștigat fii*. Iar noi o ducem mai bine în Cristos decât am fi dus-o în Adam, chiar dacă el n-ar fi căzut.

În El fiii lui Adam se pot făli
Cu mai multe binecuvântări decât cele pierdute de tatăl lor.

69:5 Trebuie să înțelegem că versetul 5

se referă la **păcatele** *noastre* pe care Isus de bunăvoie Şi le-a asumat. El nu S-a făcut vinovat de nici o nepricepere, de nici o greşeală, şi totuşi „El a luat păcatele şi durerile noastre, însuşindu-Şi-le." Ce dovadă minunată de har ca El să Se identifice atât de mult cu noi, încât să numească păcatele noastre drept păcatele Sale!

69:6 Apoi mintea Sa sfântă este umbrită de teama că unii credincioşi serioşi se vor poticni de faptul că s-ar putea ca Dumnezeu să nu răspundă la rugăciunile Sale. El Se roagă ca acest lucru să nu se întâmple – ca nici unul din cei care îşi pun nădejdea în Dumnezeu să nu fie ruşinaţi din cauza a ceea ce I se întâmplă Lui şi ca nici unul din cei care Îl caută pe Dumnezeul Israelului să nu fie făcut de ocară datorită umilirii şi părăsirii Sale.

69:7, 8 La urma urmelor, datorită ascultării Sale de voia Tatălui a trebuit să poarte El ocara. Tocmai desfătarea Sa de a fi plăcut lui Dumnezeu a făcut ca oamenii să-I acopere faţa cu ocări nespus de josnice şi scuipat. În costul ascultării a intrat şi durerea înstrăinării de copiii propriei Sale mame, prin faptul că fraţii Săi vitregi L-au considerat alienat mintal.

69:9 Domnul Isus a fost mistuit de râvna pentru casa Tatălui. Ori de câte ori i-a auzit pe oameni vorbind pe un ton insultător la adresa lui Dumnezeu, El a considerat aceasta o insultă personală adresată Lui Însuşi. În ziua aceea la Ierusalim când i-a izgonit pe schimbătorii de bani din curţile templului, ucenicii Lui şi-au adus aminte că s-a scris despre El în Psalmul 69: **„Râvna pentru casa Ta Mă mistuie"** (Ioan 2:17).

69:10-12 Se pare că nici unul din lucrurile pe care le-a făcut El aici pe pământ, ca om desăvârşit, nu a fost pe placul criticilor Săi. Dacă Îşi smerea sufletul prin post, Îi băgau de vină, sugerând poate că face asta pentru a încerca să pară pios. Iar când a fost cufundat în cea mai neagră întristare, **a devenit un proverb pentru ei**, iar nu ţinta compătimirii lor. În toate straturile societăţii a fost vorbit de rău, de la dregătorii ce stăteau la poarta cetăţii la beţivii din taverne, care chefuiau şi rosteau cuvinte de batjocură în cântecele de beţie. Ciudat lucru ca Domnul vieţii şi slavei să vină în lumea noastră şi să formeze obiectul cântecelor beţivilor!

69:13-18 Şi astfel din nou El Se retrage în Dumnezeu, singura Lui resursă. Cu câtă ardoare, insistenţă şi importunitate Se roagă El, luând cu asalt bastioanele cerului şi strigând după ajutor! Dar şi atunci Îi rezervă lui Dumnezeu dreptul de a răspunde la timpul potrivit. Afundându-Se în noroi, El Îl imploră pe Dumnezeu să-L scape, dându-I ajutorul său nelipsit în vreme de nevoie, să-L izbăvească de duşmanii Săi şi să-L salveze din apele adânci... din şuvoi şi din groapă. În cumplita Sa strâmtorare, El Îşi întemeiază apelurile pe bunătatea şi credincioşia lui Dumnezeu, pe îndurările Sale bogate. Cererile Sale sunt scurte şi la obiect. **Ascultă-mă... întoarce-Te spre mine... nu Te ascunde** de mine, **apropie-Te** de mine, **răscumpără**-mă şi izbăveşte-mă. **„Scapă-mă din pricina vrăjmaşilor mei!"** înseamnă negreşit „pentru ca aceştia să nu jubileze din pricina nealinatelor mele suferinţe."

69:19, 20 Menţionarea vrăjmaşilor Săi ne aminteşte despre tot ce a suferit El din partea acestor oameni. Cărarea vieţii Sale a fost presărată cu **reproşuri, ruşine** şi **ocară**. Încă din fragedă pruncie, El a fost urmărit de **adversari:** Dumnezeu a ştiut cât de mare a fost numărul acestora. Inima Sa a fost frântă de insultele ce I-au fost aruncate în obraz – acea inimă care doreşte numai bine fiilor oamenilor! Întristarea şi povara tuturor acestor lucruri L-au cufundat în disperare. N-a fost nimeni care să se îndure de El, să-L compătimească pentru durerea şi suferinţa Sa. În zadar a căutat El mângâietori. Chiar şi ucenicii Săi L-au părăsit, fugind. El a fost *complet singur.*

69:21 Apoi, în cadrul uneia din acele uimitoare profeţii rostite de David, dar împlinite numai în Isus, citim următoarele cuvinte:

Mi-au dat fiere de mâncare şi în setea mea mi-au dat să beau oţet.

Împlinirea o găsim la Matei 27:34, 48:

> I-au dat să bea vin amestecat cu fiere. Dar când l-a gustat, n-a vrut să bea... Şi

îndată unul din ei a alergat, a luat un burete, l-a umplut cu oțet, l-a pus într-o trestie și I-a dat să bea.

Fierea era o substanță amară și probabil otrăvitoare, dar care, administrată în doze mici, putea avea efect de sedativ. Domnul n-a vrut s-o bea, deoarece El trebuia să sufere ca Înlocuitor al nostru, rămânând complet treaz și conștient. **Oțetul** a fost un vin acru care va fi avut rolul de a spori setea, mai degrabă decât a I-o potoli.

69:22 În versetul 22 asistăm la o schimbare bruscă de ton, pe parcursul următoarelor șapte versete auzindu-L pe Mântuitor cum Îl imploră pe Dumnezeu să pedepsească națiunea care L-a condamnat să moară. La început faptul ni s-ar putea părea surprinzător, mai ales când ne amintim că Însuși Domnul Isus S-a rugat: „Tată, iartă-i că nu știu ce fac" (Luca 23:34). Realitatea e însă că nu există nici un conflict între cele două rugăciuni. Iertarea era la dispoziția lor, dacă ar fi dorit să se pocăiască. Dar, în absența vreunei schimbări a inimii lor, n-a mai rămas decât judecata descrisă în aceste versete.

Este important să vedem că aceste versete se aplică în mod special la națiunea Israel. Pavel aplică versetele 22 și 23 la Israel în Romani 11:9, 10. De asemenea sintagma „corturile lor," cu sensul de tabără (v. 25), este o aluzie tipic evreiască.

Versetele prezic judecățile care vor veni peste rasa de oameni care L-a respins pe Mesia și a provocat executarea Sa.

Masa lor va deveni **o cursă. Masa** se referă la suma totală a privilegiilor ce au fost conferite Israelului, ca popor ales al lui Dumnezeu aici pe pământ. În loc să fie o binecuvântare, aceste privilegii vor stabili măsura condamnării lor.

Când vor avea parte de prosperitate (*pace*, evr. *șalom*), aceasta se va transforma într-un **laț**. Când oamenii vor crede că toate sunt bune, deodată vor ajunge la strâmtoare.

69:23 Ochii lor vor fi întunecați, pentru ca să nu mai poată vedea. Asta se referă la orbirea justițiară care a afectat întregul popor Israel (2 Cro. 3:14). Pentru că au respins Lumina, li s-a refuzat Lumina.

Coapsele se vor clătina încontinuu. Împrăștiați printre națiuni, nu vor găsi odihnă pentru talpa picioarelor lor, ci Domnul le va da „o inimă fricoasă, ochi obosiți și suflet îndurerat" (Deut. 28:65).

69:24 Indignarea lui Dumnezeu se va revărsa peste ei și mânia Lui îi va copleși. Ne amintim cu adâncă, nespus de adâncă întristare împlinirea acestui verset în pogromurile antisemite, în lagărele de concentrare, în camerele de gazare și în cuptoarele în care au pierit atâția evrei. Deși aceste atrocități au fost săvârșite de oameni răi, nu există nici o îndoială că ele *nu au fost împiedicate* de Dumnezeu să se abată peste descendenții poporului care a zis: „Sângele Lui să cadă peste noi și peste copiii noștri" (Mat. 27:25).

69:25 Locuința lor avea să rămână pustie, nimeni nemailocuind în corturile lor. Aici ne amintim de cuvintele lui Mesia din Matei 23:38: „Iată, vi se lasă casa pustie." Cuvintele acestea s-au împlinit cu prisosință în anul 70 d.Cr., când Titus, în fruntea unei armate romane, a prădat Ierusalimul, distrugând templul.

69:26 Dacă pedeapsa pare severă, să nu uităm crima care a provocat-o.

Căci ei *îl* persecută pe cel lovit de Tine,
Povestesc suferințele celor răniți de Tine.

În parabola viei, viticultorii spun fiului proprietarului: „Iată moștenitorul! Haideți să-l ucidem și să punem mâna pe moștenire" (Mat. 21:38). Ei *știau* că El este Fiul, și totuși L-au omorât. Ultima parte a versetului 26 i-a descris pe acei adepți ai lui Mesia care aveau să fie martirizați.

69:27, 28 Având în vedere acest lucru, nu mai există nici un motiv de a cere scuze pentru cuvintele rostite de Mântuitorul:

Adaugă alte nelegiuiri la nelegiuirile lor
Și să n-aibă parte de neprihănirea Ta.
Să fie șterși din cartea celor vii
Și să nu fie scriși împreună cu cei neprihăniți.

Nu trebuie însă să uităm că și după răstig-

nirea Fiului lui Dumnezeu, Duhul lui Dumnezeu a stăruit pe lângă națiunea Israel să se pocăiască, îndemnându-i pe evrei să se întoarcă spre Isus și să-L accepte ca pe Mesia. Pe tot parcursul cărții Faptele Apostolilor auzim cum bate inima lui Dumnezeu pentru națiunea pe care o iubește fierbinte și o invită cu tandrețe să primească îndurarea și harul Său. Chiar și astăzi evanghelia este adresată deopotrivă evreilor și Neamurilor. Și singurii care vor suferi judecățile descrise în versetele 22-28 vor fi cei care în mod deliberat vor opta pentru această soartă, respingându-L pe Cristos și Dumnezeirea Sa.

69:29 Acum citim ultimele cuvinte rostite de Prietenul păcătosului, aflat pe moarte. Chinuit de dureri inimaginabil de mari, El Se roagă ca mântuirea lui Dumnezeu să-L așeze în siguranță pe înălțimi.

Și exact acest lucru s-a întâmplat. Dumnezeu L-a înviat din morți a treia zi, așezându-L la dreapta Sa, ca Prinț și Mântuitor. Suferințele Sale pentru păcat s-au încheiat de-acum pe veci. Și ce mare este bucuria noastră!

Iehova Dumnezeu nu-L va mai lovi de-acuma
Pe Păstor cu sabia;
Nicicând nu-L vor mai ocărî păcătoșii nemiloși
Pe slăvitul nostru Domn. *–Robert C. Chapman*

Și acum noi cântăm:

Furtuna ce Ți-a aplecat binecuvântatul Cap
De-a pururea s-a potolit,
Asigurându-ne odihnă divină,
Fruntea fiindu-Ți acum acoperită cu slavă.
–H. Rossiter

69:30-33 În ultimele șapte versete ale psalmului, cel care vorbește este Răscumpărătorul înviat. Mai întâi El jură că Îl va preamări pe Dumnezeu pentru că L-a scăpat din moarte și din mormânt. El va lăuda numele lui Dumnezeu cu o cântare și Îl va preamări, aducându-I mulțumiri. Asta va însemna mult mai mult pentru Domnul decât cele mai costisitoare jertfe. Iar oamenii asupriți de pretutindeni vor prinde curaj când își vor da seama că așa cum Domnul a ascultat rugăciunile Mântuitorului și L-a izbăvit, tot așa El îi va auzi pe cei nevoiași și-i va elibera pe deținuții care strigă spre El.

69:34-36 Care va fi însă soarta națiunii Israel? Ultimele trei versete prezic un viitor luminos. Deși a fost dat la o parte pentru o vreme, Israelul va fi restaurat la poziția de binecuvântare. Când evreii Îl vor privi pe Cel pe care L-au străpuns și se vor tângui din pricina Lui cum jelește cineva pentru singurul său fiu, când vor zice: „Binecuvântat este Cel ce vine în numele Domnului," atunci **Dumnezeu va salva Sionul** și va rezidi cetățile lui Iuda. Nemaifiind împrăștiați printre națiuni, **slujitorii Săi** vor locui în țară iar copiii lor o vor stăpâni. Desigur aceste versete ne îndreaptă privirile în viitor, spre Mileniu, când Domnul Isus va domni ca Rege și Mesia iar Israel va locui țară în siguranță.

Psalmul 70: Vino degrabă în ajutor!

În cea mai mare parte Psalmul 70 este o repetare a Psalmului 40:13-17. Titlul ne informează că este un **Psalm al lui David, spre aducere aminte**. Se disting apoi patru mișcări distincte.

Vino degrabă în ajutor! (70:1)

Morgan numește acest apel „rugăciunea fierbinte însoțită de hohote de plâns." Este exact impresia pe care ne-o formăm din versetul 1, unde David Îl roagă pe Dumnezeu să Se grăbească să-l scape.

Pedepsește-i cum se cuvine! (70:2, 3)

Înfrângerea și alungarea vrăjmașilor săi este preocuparea sa principală în clipa de față. El îi învinuiește că vor să-i ia viața, că au o mare predilecție pentru a-l vătăma și a jubila la vederea nenorocirii care s-a abătut peste el. La rândul său, el cere ca ei să fie încurcați, să dea înapoi rușinați și derutați, să fie uluiți de profunzimea rușinării lor.

Preamărit în veci să fie Domnul! (70:4)

Gândul exprimat aici este că ajutorul și izbăvirea dăruite de Dumnezeu psalmistului vor avea drept rezultat un val de recunoștință și laudă la adresa Lui. **Toți cei ce caută** pe Domnul vor avea prilejul de a se bucura mult când vor avea parte de aju-

torul Său, închinându-I-se Dumnezeului minunat al mântuirii.

Vino degrabă în ajutor! (70:5)

Din nou din pieptul celor năpăstuiți se ridică strigătul de ajutor. Deși încrederea lui David nu pare să fie întru totul statornică, credința sa în Domnul, nădejdea că El este ajutorul și izbăvitorul lui sunt neclintite. Or, o atare credință nu va rămâne nerăsplătită.

Psalmul 71: Bătrânețea

Ca și în alte locuri din Scriptură, și aici putem observa o paralelă apropiată între experiențele psalmistului și cele ale națiunii Israel. Astfel, cum subliniază Bellett, psalmul acesta poate fi studiat ca o rugăciune a rămășiței greu încercate în seneciutea Israelului.[50]

71:1-3 Primele trei versete sunt similare cu Psalmul 31:1-3. Domnul este preamărit pentru că este adăpostul, stânca și fortăreața psalmistului, Cel în care se încrede el pentru a fi izbăvit, scăpat și mântuit – stânca și cetățuia sa.

71:4 În continuare observăm că această rugăciune este străbătută de un profund sentiment de recunoștință pentru ajutorul Domnului în trecut și de încredere că El va continua să-Și arate îndurarea față de psalmist și la bătrânețe.

Dacă aplicăm psalmul de față la Israel, omul rău și crud din versetul 4 este Anticrist. Cumplitul său regim dictatorial va pune la grea încercare răbdarea sfinților, smulgând din sufletele lor cele mai stăruitoare strigăte de ajutor.

71:5, 6 Fericit este omul care poate spune că **Dumnezeu** i-a fost **nădejdea** și **încrederea** sa din copilărie. Dacă s-a bizuit pe Iehova încă de la naștere, nu va duce lipsă de sprijin în amurgul vieții sale. Dacă va putea depune mărturie despre minunatul har al lui Dumnezeu încă din clipa nașterii, atunci nu va duce lipsă de prilejuri de a-L slăvi pe Dumnezeu și în anii ulteriori ai vieții sale.

71:7, 8 Psalmistul era de mai mulți ani prilej pentru ca oamenii să se minuneze de profunzimea respingerii și suferinței sale, dar poate și de minunatele izbăviri de care a avut parte. Prin toate vicisitudinile vieții, ale feluritelor împrejurări de care a avut parte, Dumnezeu a fost întotdeauna **refugiul** său puternic. Drept care psalmistul dorește ca fiecare zi să fie plină de laudă și slavă la adresa lui Dumnezeu.

71:9 Nu mă lepăda la vremea bătrâneții; când mi se duc puterile, nu mă părăsi!

Pentru ca să îmbătrânești fără să-ți pierzi frumusețea caracterului ai nevoie de mult mai mult har decât poate să-ți dea natura. Bătrânețea este o lume nouă, plină de conflicte și temeri ciudate; teama de a rămâne singur, teama de a fi o povară pentru cei dragi, teama de a-ți pierde controlul, teama că se va trece peste dorințele și voința ta. Desigur aceste temeri au existat dintotdeauna. Psalmistul dă glas în aceste versete încurajării destinate tuturor celor care sunt la apusul vieții (*Daily Notes of the Scripture Union*).

71:10, 11 Desigur, la toate acestea se adăuga teama psalmistului de dușmanii care îl batjocoreau și căutau să-i ia viața. În concepția lor greșită că Dumnezeu l-ar fi părăsit pe psalmist, ei s-au pregătit să-i dea lovitura de grație, crezând că nimeni nu le va sta împotrivă.

71:12, 13 Criza aceasta a generat un strigăt de ajutor din partea psalmistului, care Îl roagă pe Dumnezeu să-i vină degrabă în ajutor. Fără nici o dificultate, Dumnezeu ar putea foarte ușor să-i acopere pe vrăjmașii săi de rușine, înfrângere, ocară și dezonoare.

71:14-16 Dar teama este curând depășită de speranță, însoțită de un val tot mai mare de laudă la adresa lui Dumnezeu. Poemul înfățișează lucrările drepte ale lui Dumnezeu și nenumăratele strâmtorări din care L-a izbăvit El pe mult încercatul Său copil. Animat de o sfântă hotărâre, psalmistul spune: „Mă voi înfățișa cu o narațiune inepuizabilă a măreților lucrări ale lui Iehova Elohim."[51]

71:17, 18 Din nou, ca în versetele 5-11, el face o retrospectivă a vieții sale, din tinerețe până la bătrânețe (v. 17-21), subliniind că în tot acest timp Dumnezeu nu l-a dezamăgit niciodată, ci l-a învățat încă

din frageda sa pruncie. Ba mai mult, cum subliniază Knox, „și acum pot fi auzit rememorând minunatele Tale lucrări." Acum psalmistul este bătrân și încărunțit, dar nu consideră că și-a încheiat lucrarea, ci solicită timp suplimentar pentru a putea istorisi generației viitoare, celor care vor veni, minunile neasemuit de frumoase săvârșite de Domnul. Rugăciunea aceasta și-a primit, negreșit, răspunsul, prin faptul că a fost inclusă în Sfintele Scripturi.

71:19-21 Dumnezeu este cu adevărat minunat! Puterea și neprihănirea Sa sunt mai presus de ceruri. Pe departe, nimeni nu se poate compara cu El, în special când ne gândim la lucrările Sale mărețe.

Uneori se spune că Dumnezeu a făcut cutare lucru, când, în realitate, El doar a îngăduit acel lucru. Tot așa și aici, El l-a făcut pe psalmist (și pe Israel) să aibă parte de multe și amare necazuri. Pentru Israel aceste necazuri par să însemne Marea Strâmtorare. Dar El este Dumnezeul izbăvirii, care-Și va ridica din nou poporul din necazul său, smulgându-i pe israeliți din ghearele mormântului. Dar lucrurile nu se opresc aici. Domnul îi va încununa cu nespuse binecuvântări, înlocuind ocara lor cu mângâieri cerești.

71:22 Lira va exprima **credincioșia** lui **Dumnezeu**, iar **harpa** Îl va preamări pe **Sfântul lui Israel**. Acest nume al lui Dumnezeu – **Sfântul lui Israel** – apare încă de două ori în Psalmi: la 78:41 și 89:18.

71:23, 24 Da, lira și harpa vor acompania cântarea de laudă exprimată de buzele, sufletul și limba psalmistului. Buzele sale vor fi pline de bucurie. Sufletul său, răscumpărat prin sângele Mielului, își va exprima de asemenea bucuria în cuvintele cântării. Limba sa va istorisi fără încetare că te poți bizui pe Dumnezeu, că El vine într-adevăr în ajutor, că i-a rușinat și acoperit de ocară pe toți vrăjmașii psalmistului.

Psalmul 72:
Glorioasa domnie a lui Mesia

Psalmul acesta începe cu o rugăciune pentru un monarh pământean, probabil **Solomon**, dar curând realizăm că scriitorul privește dincolo de Solomon la gloriile domniei Domnului Isus Cristos – la acel timp minunat de izbăvire pentru zbuciumata lume plină de războaie în care trăim. Era de aur după care tânjește omenirea va fi atunci, în sfârșit, inaugurată. Gemetele creației vor înceta iar prosperitatea va înlocui întristarea.

72:1 În primul verset auzim rugăciunea ce se înalță din adunarea sfântă cu prilejul învestirii regelui. Knox traduce astfel textul respectiv: „Dăruiește-I, Doamne, Regelui propria Ta iscusință în mânuirea judecății; fie ca moștenitorul tronului să fie drept cum drept ești Tu, Doamne!"

Toate acțiunile introduse prin cuvintele: „El va..." din restul Psalmului 72 vor deveni realitate când Răscumpărătorul Își va întemeia strălucita domnie și împărăție.

72:2 El va judeca poporul cu dreptate și pe săraci cu nepărtinire. Corupția, mituirea și asuprirea vor fi încetat. Procesele se vor desfășura în condiții de strictă imparțialitate iar cei săraci nu vor mai fi dezavantajați.

72:3 Munții vor aduce un rod de **pace** iar dreptatea va acoperi **dealurile**. În Scriptură **munții** semnifică adesea autoritățile guvernamentale. Prin urmare, gândul care se desprinde de aici este că supușii împărăției lui Cristos se pot aștepta la echitate și dreptate din partea tuturor instanțelor judecătorești din țară – de la curtea supremă până la ultimul magistrat local.

72:4 De-a lungul veacurilor săracii și nevoiașii au fost asupriți, prost plătiți, persecutați și chiar omorâți. În Mileniu Regele Însuși va fi Avocatul lor. El îi va emancipa o dată pentru totdeauna, pedepsindu-i pe cei care au profitat de ei.

72:5, 6 Supușii Lui Îl vor respecta și se vor teme de El **cât va fi soarele și cât se va arăta luna, din generație în generație**. Prezența Sa se va dovedi benefică și înviorătoare – ca **ploaia pe iarba cosită, ca ploile torențiale ce udă pământul** uscat.

72:7 El va fi adevăratul Melhisedec – Regele neprihănirii și Regele **păcii**. În timpul domniei Sale, dreptatea va înflori iar **pacea** va abunda, **până ce luna nu va mai fi**. Observați că neprihănirea precede **pacea**. „Lucrarea neprihănirii va fi pacea

iar efectul neprihănirii: liniștea și asigurarea pe veci" (Is. 32:17). Prin lucrarea Sa neprihănită săvârșită pentru noi pe cruce, El ne-a lăsat moștenire pacea. Iar prin domnia Sa neprihănită El va aduce într-o zi pace acestei lumi măcinate de războaie.

72:8 Lozinca Regatului Unit era odinioară: „Soarele nu apune în Imperiul Britanic" – pentru faptul că coloniile sale erau presărate în toată lumea, printre toate națiunile. Dar împărăția lui Cristos va fi universală, nemărginindu-se la câteva colonii dispersate. *Toate* națiunile vor fi incluse. **Stăpânirea** Sa se va întinde de la o mare la alta și de la fluviul Eufrat până la marginile pământului.

72:9 Nomazii imposibil de guvernat ai deșertului **își vor pleca genunchii înaintea Lui** în cele din urmă iar **vrăjmașii Lui** vor suferi o cumplită înfrângere. Prin **vor linge țărâna** se înțelege că vor suferi o rușinoasă subjugare.

72:10, 11 Regii blânzi se vor prezenta la Ierusalim cu tribut și cu **daruri** pentru Regele regilor. Va putea fi văzut ba dregătorul Spaniei, ba șefii diverselor state insulare, precum și șeicii Arabiei din sud. Aeroportul va fi înțesat de demnitarii sosiți în vizită, în semn de recunoaștere a domniei Sale, în contextul în care toate națiunile, fără excepție, Îl vor sluji.

„Regii avuțiilor, gândirii și muzicii, fruntașii artei L-au recunoscut și acceptat deja și vor continua s-o facă," a spus Meyer.

72:12-14 Extraordinara compasiune a Regelui pentru nevoiași se vede limpede aici. Săracii, asupriții și declasații vor găsi în El un Mare Izbăvitor. Sărăcia va dispare iar nedreptatea socială va fi din domeniul trecutului. Cei slabi și nevoiași vor avea acces la El, fiind asigurați că li se va asculta păsul și vor fi luate măsuri prompte. El îi va izbăvi de tratament nedrept și crud, arătând lumii cât de scumpe sunt viețile lor înaintea Sa.

72:15 Strigătul „Trăiască Regele!" va izbucni din pieptul loialilor Săi supuși. În recunoștința lor, ei Îi vor dărui **aur** din comorile din **Șeba**. Rugăciuni neîncetate se vor înălța din toată lumea pentru El iar oamenii Îl vor binecuvânta de dimineața până seara.

72:16 Pământul va cunoaște o fertilitate nemaiîntâlnită. Hambarele și silozurile vor geme de cereale. Chiar și în locurile necultivate anterior, ca de pildă pe vârfurile munților, lanurile de grâu vor undui în bătaia vântului, ca pădurile Libanului.

Orașele vor fi pline de locuitori, aidoma câmpiilor pline de iarbă. Va avea loc o explozie demografică de proporții epice, fără ca vreunul să sufere de foame.

72:17 Numele Lui va dăinui pe vecie, fiind iubit și venerat în veci! Cât va ține soarele, faima Lui va dăinui. În conformitate cu făgăduința lui Dumnezeu făcută lui Avraam, toți oamenii se vor binecuvânta în El și toate națiunile Îl vor numi binecuvântat.

72:18, 19 Psalmul se încheie cu o doxologie. Glorioasa domnie a Domnului Isus este opera lui Dumnezeu. El este Cel care produce aceste condiții minunate, pe care nimeni altul nu le-ar putea înfăptui. De aceea, se cuvine ca slăvitul Său nume să fie lăudat pe veci, iar gloria Lui să umple tot pământul!

72:20 Sfârșitul rugăciunilor lui David, fiul lui Isai. Asta nu poate să însemne că rugăciunile lui David s-au încheiat în ce privește Cartea Psalmilor, întrucât multe alte rugăciuni vor mai urma de acum încolo. Mai degrabă, ar putea să însemne sfârșitul rugăciunilor cuprinse în Cartea a Doua a Psalmilor, Psalmul 72 fiind ultimul din această carte. Dar o explicație și mai plauzibilă este că domnia prezisă a Domnului Isus Cristos reprezintă împlinirea supremă a rugăciunilor sale. Împărăția descrisă în versetele precedente a format tema ultimelor sale cuvinte (2 Sam. 23:1-4), fiind evenimentul către care *au condus* **rugăciunile** sale. Când Mesia Se va sui pe tron și va domni, dorințele lui David se vor fi împlinit pe deplin.

III. CARTEA A TREIA (PSALMII 73–89)

Psalmul 73: Dilema credinței

73:1 Asaf este cel care vorbește aici. Dați-mi voie să precizez un lucru de la început. Eu știu sigur că Dumnezeu este

bun cu Israel, cu cei cu inima curată. Adevărul acesta este atât de evident încât nu-ți vine să crezi că cineva l-ar pune la îndoială.

73:2, 3 Dar a existat un timp când realmente începusem să mă întreb. Poziția mea în această privință începuse să se clatine iar credința mea era cât pe aci să se prăbușească. Căci, vedeți, mă apucasem să gândesc cât de bine le merge celor răi – cei care au bani mulți, care trăiesc numai în plăceri și nu par să fie atinși de nici un necaz. Nu după mult timp am dorit să fiu ca ei.

73:4-9 Toate par să le meargă după voia lor. Ei nu au parte de atâta suferință fizică de care au parte credincioșii. Trupurile lor sunt sănătoase și în condiție bună (evident, pentru că își pot permite tot ce este mai bun). Ei sunt scutiți de multe din necazurile și tragediile unor oameni cumsecade ca noi. Și chiar dacă s-ar întâmpla să dea peste ei vreun necaz, ei dispun de asigurări menite să-i protejeze de orice gen de pierdere pe care ar putea-o suferi. Nici nu e de mirare că sunt atât de încrezători în ei înșiși. Sunt trufași ca un păun și necruțători ca un tigru. După cum trupul le este prea încărcat de grăsime, mintea le este plină de planuri și născociri rele. Cât despre aroganța lor, ce să mai vorbim! Își ocărăsc și batjocoresc subalternii, tratându-i ca pe gunoaie, amenințându-i încontinuu. Nici chiar Dumnezeu nu scapă de răutatea lor. Vorbirea le este presărată cu înjurături și blesteme la adresa Lui. Limba lor străbate trufașă tot pământul, de parcă le-ar zice tuturor celor ce le ies în cale: „Da-ți-vă la o parte, că vin eu."

73:10-12 Cei mai mulți oameni de rând au o părere bună despre aceste persoane, în fața cărora se ploconesc, tratându-le cu respect. Orice ar face cei răi, oamenii nu le bagă de vină – ceea ce nu face altceva decât să-i determine pe asupritori să fie și mai aroganți. Ei par să creadă că dacă există totuși un Dumnezeu, El nu știe ce se întâmplă. Prin urmare se consideră la adăpost, pentru a-și continua nestingheriți cariera lor ticăloasă. Uite ce bine le merge, trăind în huzur și îmbogățindu-se la nesfârșit!

73:13, 14 Ei bine, mi-am zis, „La ce mi-a servit să trăiesc o viață cinstită și respectabilă, ca om cumsecade?" Toate ceasurile petrecute în rugăciune! Timpul cheltuit cu meditația la Cuvântul lui Dumnezeu! Distribuirea de fonduri pentru lucrarea Domnului, atât cea publică, cât și cea particulară. Din toate astea m-am ales doar cu o doză de suferință și pedeapsă, până când m-am întrebat dacă viața de credință se merită, având în vedere costul ei!

73:15 Desigur, nu am destăinuit îndoielile și incertitudinile mele nici unui alt credincios. Știam că acest lucru nu se face. Mă gândeam adesea la omul care a zis: „Vorbește-mi despre certitudinile tale, că de incertitudini n-am nevoie. Destule sunt îndoielile ce mă asaltează zi de zi." Prin urmare, nu am dezvăluit îndoielile mele, pentru ca nu cumva să jignesc sau să fac să se poticnească vreun suflet sărman, ce continuă să se încreadă [în Domnul].

73:16 Orice făceam, nu puteam găsi dezlegare pentru această profundă enigmă: cum de prosperă cei răi, în timp ce neprihăniții suferă. Mi se părea atât de încurcată, atât de greu de priceput dilema aceasta. De fapt, am obosit încercând s-o dezleg.

73:17 Dar s-a întâmplat la un moment dat un lucru minunat. Într-o zi am intrat în lăcașul de închinăciune al lui Dumnezeu – nu în templul propriu-zis de la Ierusalim, ci în cel ceresc. Am pătruns acolo prin credință. Pe când mă plângeam Domnului cu privire la prosperitatea celor răi în viața de aici, deodată mi-a trecut prin minte întrebarea: „Bine, bine, dar cum va fi în viața de apoi?" Cu cât mă gândeam mai mult la destinul lor veșnic, cu atât lucrurile începeau să prindă contur, să aibă sens.

73:18-20 Și astfel I-am spus Domnului cam așa: „Doamne, acum îmi dau seama că, în pofida oricăror aparențe, viața celor răi este o existență precară. Ei pășesc pe muchia prăpastiei. Mai curând sau mai târziu, vor cădea în abis, găsindu-și pierzarea. Într-o clipă vor fi secerați, măturați de un val de orori inimaginabil de mari. Ei sunt pentru mine ca un vis când te scoli dimineața și constați că toate lucrurile care te-au tulburat au fost doar un coșmar, că au avut loc doar în imaginația ta.

73:21, 22 Acum văd că lucrurile care mă determinaseră să fiu invidios au fost

doar niște umbre. Ce prostie din partea mea să mă fi amărât și să mă fi agitat din pricina aparentei prosperități a celor răi! Punând la îndoială dreptatea Ta, Doamne, m-am purtat ca un dobitoc, iar nu ca un om. (Scuză-mi purtarea!)

73:23, 24 Și totuși, în pofida purtării mele ignorante, Tu nu m-ai părăsit. Eu sunt necontenit cu Tine și Tu mă susții, cum își ține un tată copilașul de mână. Toată viața mea Tu mă călăuzești cu sfatul Tău, până când, în cele din urmă, mă vei primi în slavă.

73:25, 26 Îmi este de ajuns că Te am pe Tine în cer! Asta mă face inimaginabil de bogat. Și acum, nu mai am altă dorință pe pământ decât să Te am pe Tine, Doamne. Să-și țină cei răi bogățiile lor! Cât despre mine, Tu îmi ești de ajuns. În Tine îmi găsesc toată desfătarea. Trupul meu n-are decât să se ofilească, ba chiar inima poate să dea greș, căci Dumnezeu este tăria vieții mele. El îmi împlinește toate nevoile, acum și în veșnicie.

73:27, 28 Cei care caută să trăiască cât mai departe de Tine vor pieri fără Tine. Și toți cei care Te părăsesc, alipindu-se de dumnezei străini, vor fi nimiciți. În ce mă privește, eu vreau să fiu cât mai aproape cu putință de Tine. Ți-am încredințat viața, convins că Tu mă vei ocroti. Și doresc să vestesc tuturor celor dispuși să asculte toate lucrările Tale minunate."

Psalmul 74: Adu-ți aminte!

Această mișcătoare lamentație ne readuce la nimicirea templului de către babilonieni, sub Nebucadnețar. În același timp, ne transportă la alte trei momente la fel de tragice din istoria ulterioară a Israelului:

Profanarea lăcașului sfânt de la Ierusalim de către Antioh Epifanul (170-168 î.Cr.).

Distrugerea și nivelarea templului de către Titus și legiunile sale romane în anul 70 d.Cr.

Distrugerea încă neîmplinită a templului la o dată viitoare, conform profeției de la Matei 25:15.

Când babilonienii au terminat lucrarea lor de dărâmare, s-a părut că Dumnezeu Și-a părăsit poporul pentru totdeauna. Privind fumul care se ridica dintre dărâmături, oamenii au tras concluzia corectă că acesta a fost un semn al mâniei Sale. Dar chiar și atunci ei I-au amintit Domnului, cu patos, că ei continuă să fie:

oile pășunii Lui (v. 1).
adunarea Lui (v. 2).
tribul moștenirii Lui (v. 2).
sărmana Lui turturică (v. 19).
asupriții (v. 21).
strâmtorații și nevoiașii (v. 21).

De asemenea schimbările sunt grupate în jurul sintagmei: „Adu-Ți aminte":

Adu-Ți aminte de adunarea Ta (v. 2).
Adu-Ți aminte de Muntele Sion (v. 2).
Adu-Ți aminte de batjocurile vrăjmașului (v. 18).
Adu-Ți aminte cum un om nelegiuit batjocorește numele lui Dumnezeu (v. 22).

74:1-4 Ca și când El n-ar ști ce s-a întâmplat, ei Îl cheamă pe Dumnezeu să vină și să vadă cu câtă râvnă au ras soldații chaldeeni clădirile sacre de pe fața pământului. Apoi ei relatează cu precizia unui martor ocular ce s-a întâmplat. Invadatorii străini au luat cu asalt lăcașul sfânt. Au ridicat flamurile lor, adică au introdus rituri străine și idolatre în locul despre care citim în Scriptură că acolo evreii I se închină lui Iehova.

74:5-8 După cum copacii groși sunt doborâți numaidecât sub loviturile dibace ale tăietorilor de lemne, tot așa măiastrele sculpturi în lemn și panourile de lemn ale templului au fost sfărâmate de securile și baroasele păgânilor războinici. De îndată ce locul a fost devastat, invadatorii au dat foc ruinelor, distrugând astfel total sanctuarul lui Dumnezeu. Nelăsându-se până ce nu au ruinat în întregime Israelul și sistemul său de închinare, invadatorii au mistuit toate lăcașurile de întâlnire ale lui Dumnezeu din țară.

74:9 Cumplita strâmtorare a națiunii este rezumată în trei lipsuri și patru între-

bări. Lipsurile sunt după cum urmează:

Nici un **semn**. Miraculoasele intervenții ale lui Dumnezeu pe care Israel le experimentase în trecut au fost cu desăvârșire absente în acest eveniment.

Nici un **profet**. Glasul profetic a amuțit de această dată (Ez. 3:26).

Nici o nădejde de **ușurare**. Nimeni nu știa câtă vreme va dura năpasta.

74:10, 11 Cele patru întrebări sunt, după cum urmează:

Câtă vreme va îngădui Dumnezeu vrăjmașului să-și bată joc?

Va permite Dumnezeu ca numele Său să fie batjocorit la nesfârșit?

De ce Și-a retras El mâna, neintervenind pentru a opri nimicirea?

De ce Își ține El mâna Sa dreaptă ascunsă?

74:12-17 Dar psalmistul găsește nădejde și mângâiere în recapitularea puterii măreție a lui Dumnezeu manifestată în trecut în folosul poporului Său. Ca Rege al Israelului din vechime, El S-a distins prin extraordinarele izbăviri pe care le-a realizat în diverse locuri. De pildă, când a despărțit Marea Roșie prin puterea Sa, cu prilejul fugii Israelului din Egipt. Apoi când șerpii de mare ai Egiptului (adică soldații lui Faraon) au încercat să meargă pe urma evreilor, Dumnezeu a făcut ca apele să revină la normal, înecând oștirea inamicului. El a zdrobit capul Leviatanului, crocodilul monstruos care simboliza puterea Egiptului, iar cadavrele soldaților, aruncate la mal de apele mării, au constituit hrana vulturilor și fiarelor deșertului. El a deschis izvoarele și pâraiele în pustiu și a secat Iordanul, pentru ca israeliții să poată să-l traverseze, intrând în țara promisă. Ziua și noaptea sunt sub stăpânirea lui Dumnezeu iar soarele, luna și stelele slujesc după rânduiala lăsată de El. El este cel care a aranjat geografia și topografia pământului, iar anotimpurile sunt controlate de El.

74:18-21 Psalmistul Îi amintește lui Dumnezeu că și El este implicat în acest dezastru ce s-a abătut asupra națiunii. Căci vrăjmașul a adus ocară numelui Său. Da, un popor nepriceput și vulgar a umplut de ocară numele Său.

Dar soarta poporului este disperată. Israeliții Îl imploră să nu-i părăsească pe ei, turturica Sa, să nu-i lase să cadă în ghearele fiarei babiloniene, să nu-i dea uitării pe veci. Ei Îl imploră să respecte legământul pe care l-a încheiat cu Avraam, acum când locurile întunecate ale țării Israel au adăpostit violența și cruzimea. Ei Îl roagă fierbinte să aducă înapoi poporul asuprit, redându-i onoarea, în locul rușinii, și să le dea din nou prilejul israeliților să-I laude numele pentru că le-a ascultat rugăciunea.

74:22, 23 În ultimă instanță, în joc este însăși cauza lui Dumnezeu! El trebuie să apere onoarea numelui Său, deoarece cei întinați Îl batjocoresc zi de zi. El nu trebuie să uite ocările inamicului ce umplu văzduhul cu provocările sale.

Psalmul 75: Sursa înălțării

Rugăciunea din Psalmul 74 este ascultată în Psalmul 75. Domnul realmente Se va scula, pentru a-Și apăra propria cauză (Ps. 74:22) și pentru a înfrânge orice nesupunere. În ultimă instanță, Psalmul ne transportă în viitor, la acel moment din istorie când Domnul Isus va reveni pe pământ pentru a domni în neprihănire.

75:1 În anticiparea acelui eveniment, Mântuitorul Își conduce poporul în acțiunea de lăudare a lui Dumnezeu, aducându-I mulțumiri. Toate lucrările minunate ale lui Dumnezeu vestesc faptul că El este pe punctul de a-Și izbăvi aleșii și de a-i pedepsi pe vrăjmașii Săi. Toate minunile Sale măreție dovedesc că lui Dumnezeu nu-I este indiferentă soarta poporului Său (LB).

75:2 Același Vorbitor spune: **„Când voi alege timpul propice, voi judeca cu dreptate."** Timpul a fost stabilit de Dumnezeu Tatăl (Marcu 13:32). Când va

sosi acest timp, El va prinde prilejul şi va împlini profeţia lui Isaia: „Un rege va domni în neprihănire" (32:1).

75:3 În acel timp crucial, când temeliile guvernării umane se vor destrăma, El Îşi va stabili o împărăţie ce nu se va clătina. Deşi societatea umană devine tot mai coruptă din punct de vedere spiritual, politic şi moral, stâlpii guvernării Sale sunt solizi şi tari.

75:4, 5 El le spune lăudăroşilor: „Nu vă mai lăudaţi!" iar celor răi: „Cine vă credeţi? Nu fiţi atât de aroganţi, de mândri şi de încrezători în forţele voastre. Nu vă semeţiţi. Nu vă preamăriţi pe voi înşivă!"

75:6, 7 „Adevărata exaltare (preamărire) nu se obţine pe această cale. Ea nu vine de la răsărit sau de la apus sau din pustiul din sud...." Faptul că nu se menţionează aici nordul s-ar putea datora faptului că invadatorul venea de obicei din sud. Or, asta însemna cucerire, mai degrabă decât înălţare. Sau s-ar putea să fie din pricina faptului că nordul este uneori asociat cu locuinţa lui Dumnezeu (Is. 14:13; Ps. 48:2). Şi într-un caz, şi-n altul, gândul care se desprinde este că înălţarea nu provine dintr-o sursă omenească sau pământească, ci numai de la Domnul. El este Dregătorul Suprem, care îl coboară pe unul, şi-l înalţă pe altul.

75:8 În calitate de Coborâtor, El ţine în mână o cupă în care se află vinul judecăţii divine, spumegând, roşu şi gata amestecat. Cu alte cuvinte fierbe fiind gata să se reverse. Când El îl va turna, locuitorii răi ai pământului vor fi forţaţi să-l bea în întregime, până la drojdie.

75:9, 10 În ultimele două versete, vorbitorul continuă să fie Domnul Isus. El va cânta în veac laude Dumnezeului lui Iacov, Dumnezeului care a înălţat poporul Său nevrednic. Coarnele celor răi, adică, tăria şi onoarea lor, El le va tăia, dar puterea şi gloria celor neprihăniţi vor fi sporite.

Psalmul 76:
Mânia omului Îl laudă pe Dumnezeu

În anul 701 î.Cr. armata asiriană condusă de Senaherib ameninţa Ierusalimul cu distrugerea sa. Dar înainte de a se putea apropia măcar de cetate, Îngerul Domnului a vizitat tabără în timpul nopţii, omorând 185.000 de ostaşi.

Acest dezastru asirian este imortalizat în poemul epic „Distrugerea lui Sanherib," care este citat în întregime în comentariul asupra textului Isaia 37:36. Dacă examinăm Psalmul 76 pe acest fundal istoric, el va prinde viaţă, prezentându-ne un text palpitant. Aşadar, e bine să citim ambele texte în paralel.

76:1 Dumnezeu este renumit în Iuda din pricina modului spectaculos în care a răsturnat armata ce ameninţa să distrugă cetatea şi lăcaşul sfânt. Numele Său este ilustru în Israel pentru acest capitol de neuitat din istoria naţiunii.

76:2-4 El a desemnat Ierusalimul, cetatea păcii, să fie capitala Sa, iar muntele Sion locuinţa Sa. Acolo a zdrobit El armele vrăjmaşului – săgeţile strălucitoare, scutul şi sabia de luptă, precum şi toate celelalte arme.

Cetatea aceasta, aşezată pe un munte, este mai maiestuoasă decât munţii de pradă, adică decât marile guverne ale Neamurilor care au prădat-o în decursul timpului. Şi, prin metonimie, înseamnă că Dumnezeul Ierusalimului este mai slăvit decât oricare putere care şi-ar putea ridica mâna împotriva lui Iuda.

76:5, 6 Lucrul acesta se vede şi din ceea ce s-a întâmplat cu armata asiriană. Soldaţii aceia călîţi în lupte deodată au lăsat jos armele, într-o clipă devenind neputincioşi. Un singur cuvânt din partea Dumnezeului lui Iacov şi deopotrivă călăreţii şi caii lor s-au cufundat în somnul morţii.

76:7-9 Ce mare este Dumnezeu! Şi cât de temut este El! Orice opoziţie faţă de El este zadarnică, de îndată ce s-a aprins mânia Sa. De îndată ce a rostit El să se abată din cer judecata, pământul tremură şi înlemneşte de frică – asemenea liniştii dinaintea furtunii. Apoi Dumnezeu porneşte la acţiune, pentru a îndrepta relele de pe pământ şi pentru a-i izbăvi pe cei asupriţi.

76:10 El Se pricepe de minune să facă în aşa fel încât mânia omului să-L laude. Şi cu ceea ce nu vrea să-L laude El se încinge ca şi cu o sabie a unui general învins.

Mânia oamenilor Te va lăuda,
Iar ce a mai rămas Tu vei reține
Și din dezastrele pământului
Vei culege câștig etern.
Scopul inimii rele a omului
Nu face altceva decât să împlinească voia Ta suverană.
Dumnezeul nostru continuă să domnească de pe tronul măririi Sale.
Prin urmare, crede și stai liniștit!
Stai liniștit și ia cunoștință de faptul că Eu sunt Dumnezeu –
Iată mesajul care alungă temerile noastre,
Pe când străbatem această vale a încleștării,
Durerilor și lacrimilor.
Cel care stăpânește peste oștirile cerești
Ține toate în mâna Sa
Și nimeni nu poate spune: „Ce faci?"
După cum nu poate opri brațul Lui.

–Autor anonim

76:11a Având în vedere inexprimabila măreție și glorie a Domnului, locuitorii regatului Iuda sunt îndemnați să facă jurăminte Domnului Dumnezeului lor, și apoi să le împlinească.

76:11b, 12 Iar națiunile neevreiești din jurul Israelului sunt sfătuite să aducă tribut Dregătorului Suprem – acestui Atotputernic care poate să-i pună la punct pe prinții pământului și să facă să li se întâmple lucruri groaznice până și celor mai puternici dregători.

Psalmul 77:
Leacul pentru introspecție

În primele zece versete Asaf trece printr-un masiv atac de introspecție. Pronumele personale *eu*, *mine* și *al meu* se întâlnesc de peste douăzeci de ori, pe când numele lui Dumnezeu apare doar de șapte ori iar pronumele referitoare la Dumnezeu de șapte ori (în ediția engleză, n.tr.). Dar în versetul 10 intervine o schimbare remarcabilă. În ultimele zece versete pronumele personale revin doar de trei ori, pe când substantivele și pronumele referitoare la Dumnezeire apar de peste douăzeci de ori. „Lucrarea de slujire a lui Cristos prin Duhul Sfânt elimină pronumele *eu*, *mine* și *al meu*."

Cineva a descris firul gândurilor din acest text în patru cuvinte:

Suspin (v. 1-6)
Scufundare (v. 7-10)
Cântare (v. 11-15)
Înălțare (v. 16-20)

77:1-3 Mai întâi, Asaf își varsă năduful în fața lui Dumnezeu. Nu se precizează ce necaz s-a abătut asupra casei lui. În strâmtorarea sa, el nu se mai gândește la nimeni și la nimic, decât la el însuși. În pofida rugăciunilor sale neîncetate, el se plânge că nu găsește nici o mângâiere. Se găsește în situația anormală în care gândurile despre Dumnezeu îl fac să geamă, mai degrabă decât să se bucure. Cu cât meditează mai mult, cu atât este mai cuprins de melancolie.

77:4-6 El dă vina pe Dumnezeu pentru insomnia sa. Și nu găsește cuvinte să exprime zbuciumul spiritului său. El caută mângâiere în amintirile despre zilele bune de odinioară, când îi mergea bine. Dar cu cât este mai preocupat cu sine, căutând izbăvirea în lăuntrul său, cu atât începe să se îndoiască de bunătatea Domnului. Este încolțit de îndoieli, care prind contur sub forma a cinci întrebări lipsite de credință.

77:7-10 Prima dă glas înfiorătoarei sugestii că poate Domnul a terminat-o definitiv cu el. În a doua întrebare el se întreabă dacă Dumnezeu a încetat să iubească. Pentru ca apoi să se întrebe dacă Domnul a renunțat să mai onoreze promisiunile Sale. Și din nou îi trece prin minte gândul impertinent că poate Dumnezeu a uitat să fie plin de har. Iar în final se întreabă dacă mânia lui Dumnezeu a curmat șuvoiul îndurărilor Sale. După care răspunde el însuși, spunând că așa stau lucrurile. Dreapta Celui Preaînalt s-a schimbat. Tot necazul său își are originea în faptul că atitudinea lui Dumnezeu față de el s-a schimbat.

77:11-13 Dar în versetul 11 asistăm la o cotitură spirituală comparabilă cu tranziția de la Romani 7 la Romani 8. După ce introspecția l-a cufundat în abisul deznădejdii, Asaf își îndreaptă ochii spre cer, hotărât acum să reflecte la nenumăratele momente din trecut când Dumnezeu a intervenit pentru poporul Său, când israeliții s-au aflat la grea cumpănă. Asta îl face dintr-odată să recunoască faptul că

Dumnezeu este sfânt şi că tot ce face El este desăvârşit, neprihănit şi bun. El nu greşeşte niciodată.

77:14, 15 În mod concret, psalmistul se gândeşte la minunatul, miraculosul mod în care tăria lui Dumnezeu a izbăvit poporul Israel din robia egipteană. De acum Asaf a început să se înalţe pe culmile încrederii. Pronumele personale au dispărut cu totul din vocabularul său. Autocentrismul său a fost înlocuit cu deo-centrism.

77:16-18 Cu superbă măiestrie literară, el înfăţişează apele Mării Roşii ca având privirea îndreptată spre Creatorul lor, drept care se retrag îngrozite. Întreaga natură izbucneşte într-o cumplită furtună. Ploaia torenţială scaldă pământul, cerul e brăzdat de fulgere şi tunete. Toată regiunea este zguduită de această furtună.

77:19, 20 Dumnezeu Însuşi Şi-a croit cale de-a curmezişul mării. El este cel care a pregătit pentru poporul Său un drum prin care să poată traversa de partea cealaltă a mării, pe uscat. Şi totuşi nimeni nu a văzut urmele paşilor Săi. Cum se întâmplă adesea, au existat însă dovezi abundente despre prezenţa şi puterea Sa, deşi El Însuşi era ascuns în umbră.

Psalmul se încheie pe o notă paşnică – Dumnezeu-Păstorul Îşi conduce poporul Israel prin pustiu către Canaan, sub îndrumarea lui Moise şi Aaron. La început Asaf părea numai bun de internat într-o clinică de psihiatrie. Dar iată că la sfârşit este senin şi calm. Şi astfel Psalmul ilustrează binecunoscuta zicală:

Preocuparea cu sine aduce numai necazuri.
Preocuparea cu alţii aduce descurajări;
Dar preocuparea cu Cristos aduce desfătare.

Psalmul 78: O parabolă din istorie

„Căile lui Dumnezeu în har şi căile lui Israel în perversitate" – iată cum rezumă Bellett conţinutul acestui psalm. Este una din marile cântări din istoria Israelului, având menirea de a ne ajuta să învăţăm din istorie, pentru a nu fi condamnaţi s-o repetăm.

Invitaţia psalmistului de a învăţa din istorie (78:1-4)

Psalmistul îndeamnă poporul (şi, desigur, pe noi înşine) să ia aminte, deoarece va vorbi în pilde. Cu alte cuvinte, parabola de faţă are un sens mult mai profund decât cel aparent. Recapitulând diversele capitole din istoria naţiunii sale, psalmistul va scoate la lumină o seamă de învăţăminte pe care le defineşte drept „zicători ascunse din trecut." După cum strămoşii noştri ne-au transmis cronica anilor apuşi, la rândul nostru şi noi avem obligaţia de a pune la dispoziţia generaţiei care vine o relatare a modului în care S-a purtat Domnul cu poporul Său, în har şi în guvernare.

Intenţia plină de iubire de care a fost animat Dumnezeu când a dat legea (78:5-8)

Asaf îşi începe parabola plină de învăţăminte prin descrierea instituţiei legii, pe care Dumnezeu a dat-o Israelului însoţită de instrucţiunea de a o transmite negreşit generaţiilor viitoare. Patru lucruri a urmărit Dumnezeu prin aceasta:

–Ca poporul Său să-şi pună nădejdea în El.
–Ca israeliţii să nu uite slăvitele Sale fapte.
–Ca ei să fie ascultători şi supuşi.
–Ca ei să înveţe din experienţele anterioare, pentru a nu repeta greşelile strămoşilor lor răzvrătiţi.

Neascultarea, răzvrătirea şi ingratitudinea israeliţilor (78:9-11)

Dar ce s-a întâmplat? Sub conducerea tribului Efraim, israeliţii s-au îndepărtat de Domnul. Înarmaţi cu arcuri, ei au fugit de pe câmpul de bătălie, întorcând spatele inamicului. Probabil că asta se referă la ruşinosul episod de la Cadeş Barneea, când au acceptat raportul pesimist prezentat de iscoadele ce fuseseră trimise să evalueze Canaanul, înainte ca poporul să intre în această ţară. Sau s-ar putea să fie o aluzie la eşecul israeliţilor de a-i izgoni cu totul pe canaaniţi din ţară. Dar şi mai probabil este că avem de face cu o descriere generală a modului lor tipic de comportare, ca unii care au călcat legea lui Dumnezeu de nenumărate ori, în mod intenţionat. Încon-

tinuu au uitat toate minunile pe care le-a săvârșit El pentru ei.

Amnezia poporului cu privire la izbăvirea lor din Egipt (78:12-14)

Ei au uitat de Egipt – și de miraculoasa lor izbăvire din sclavia în care fuseseră ținuți și obligați să presteze muncă forțată pe câmpiile Zoanului (*Țoan*, Tanis). Cum de-au uitat ei traversarea Mării Roșii – când apele au stat nemișcate de o parte și de alta a coridorului pe care l-a creat Dumnezeu ca ei să poată trece pe uscat de partea cealaltă a mării? Apoi a urmat minunea norului de slavă care i-a condus ziua și a luminii de foc ce mergea înaintea lor noaptea.

Amnezia poporului cu privire la miraculoasa asigurare a apei în pustiu (78:15, 16)

Numaidecât ei au uitat cum Dumnezeu le-a asigurat apă din belșug, prin scindarea stâncii din pustiu, când apa a țâșnit din piatră ca din fântână. Da, râuri în pustiu, numai că memoria lor s-a scurtat.

Obraznica insistență a poporului să i se dea pâine și carne (78:17-22)

Israeliții au început să-L provoace pe Domnul în chestiunea regimului alimentar. Nemulțumiți încontinuu, ei I-au prezentat Celui Atotputernic o nouă serie de pretenții, insinuând că Dumnezeu i-ar fi condus în pustiu pentru a-i lăsa să moară de foame. Ei s-au îndoit de capacitatea lui Dumnezeu de le purta de grijă. Recunoscând fără entuziasm că într-adevăr le-a dat apă să bea, ei au pus însă la îndoială faptul că El ar fi dispus sau ar putea să le dea pâine și carne.

Domnul S-a înfuriat pentru faptul că poporul Său nu avea încredere în El. Și astfel a făcut să se abată focul mâniei Lui asupra Israelului.

Dumnezeu, în dragostea și îndurarea Sa, le dă mană (78:23-25)

Israeliții voiau cu orice preț să aibă pâine. Dar în pustiu nu se găseau supermagazine. După cum nu existau ingredientele necesare pentru a coace pâine. Drept care Dumnezeu a deschis ușile grânarelor Sale cerești, făcând să plouă cantități abundente de mană. Și astfel oamenii s-au înfruptat cu ceva mult mai bun decât pâinea – cu însăși hrana îngerilor, cu pâinea din cer.

În bunătatea și îndurarea Sa, Dumnezeu le dă prepelițe (78:26-31)

În continuare ei au dorit carne. Dar unde se putea găsi carne pentru a hrăni o mulțime atât de mare de oameni în pustiu? Dumnezeu a rezolvat problema, prin captarea vântului căruia i s-a poruncit să mâne stoluri de prepelițe chiar în centrul taberei israeliților. Desigur, păsările acestea nu erau aclimatizate acestor regiuni aride, ci fuseseră aduse de la mare distanță cu scopul expres de a pune la dispoziția israeliților cantități mari de carne, fără ca pe ei să-i coste vreun ban.

Pe când oamenii încă se înfruptau din carnea acestor păsări, mânia lui Dumnezeu a izbucnit împotriva lor. El a trimis o plagă ce a ucis floarea bărbaților Israelului.

Poporul persistă în păcatele sale, iar Dumnezeu Își arată în continuare îndurarea față de el (78:32-39)

În pofida tuturor dovezilor de iubire pe care li le-a arătat Domnul, inimile israeliților au rămas mai departe necredincioase. Orice făcea Dumnezeu pentru ei, nu le putea intra în voie. În ciuda tuturor minunilor Sale, ei erau într-o stare permanentă de bosumflare și bombăneală. Drept care, din timp în timp, Iehova a cercetat națiunea Israel, aducând moarte și nimicire. Și astfel supraviețuitorii au părut că iau seama pentru o vreme, întorcându-se către Domnul, pocăindu-se de răutatea lor și căutându-L dintr-o inimă sinceră. Ei și-au dat seama ce adăpost le-a fost El, cum i-a răscumpărat din ororile Egiptului. Dar nu după mult timp au început din nou să trăiască în minciună, rostind cuvinte pioase, dar în realitate purtându-se cu îndărătnicie, dovedindu-și din plin nestatornicia și neascultarea.

Domnul S-a purtat însă față de ei cu o extraordinară reținere. Din pricina supraabundentei Sale compasiuni, El le-a iertat persistentele acte de recidivă, nelăsând să se abată nenorocirile pe care le meritau din plin. El Și-a amintit că sunt oameni, aflați vremelnic pe acest pământ, pentru ca în curând să plece din această lume.

Răzvrătirile, provocările și ingratitudinea poporului (78:40, 41)

Psalmistul va face o nouă trecere în revistă a tristei istorii a Israelului în versetele 40-58. Dacă nouă ni se face lehamite să recitim această istorie, imaginați-vă cum I se va fi părut Domnului!

Repetatele lor acte de răzvrătire în pustiu L-au întristat pe Domnul până în adâncul inimii. De nenumărate ori L-au pus la încercare și L-au întristat pe Sfântul lui Israel, mărginindu-L.

Amnezia israeliților cu privire la izbăvirea lor din Egipt (78:42-53)

78:42 Ei nu și-au adus aminte de tăria pe care a dovedit-o Domnul față de ei, izbăvindu-i de vrăjmașii lor. Izbăvirea lor din Egipt a fost cea mai mare etalare a puterii divine din istoria omenirii până în acel punct. Dar ei nu au apreciat-o la justa sa valoare, luând-o de-a gata.

78:43 În versetele 43-53, Egiptul este din nou în centrul atenției, de data aceasta cu referire la șase urgii, în ordinea următoare:
Prima urgie – *râurile transformate în sânge* (v. 44).
A patra urgie – *muștele* (v. 45a).
A doua urgie – *broaștele* (v. 45b).
A opta urgie – *lăcustele* (v. 46).
A șaptea urgie – *grindina* (v. 47, 48).
A zecea urgie – *moartea întâilor născuți* (v. 49-51).

78:44 Dumnezeu a transformat apa râurilor în sânge, așa încât egiptenii n-au mai putut să bea din aceste râuri. Nilul, pe care egiptenii îl considerau sacru, deodată a devenit un râu poluat. Dar rezervele de apă ale israeliților nu au fost contaminate.

78:45 El a trimis roiuri de muște în toate casele egiptenilor. Se știe că ei se închinau la Beelzebub, „domnul muștelor," dar iată că acum zeul acesta s-a întors împotriva lor, devorându-i. E interesant de notat faptul că muștele nu au invadat ținutul Goșen, în care locuiau israeliții.

Apoi Dumnezeu a trimis broaștele în Egipt. Broaștele, care erau venerate de egipteni ca simbol al fertilității, i-au distrus pe oameni, prin faptul că au făcut să înceteze cursul normal al vieții. Dar plaga aceasta, ca și celelalte, i-a afectat doar pe egipteni. Evreii, în schimb, au fost ocrotiți prin mâna lui Dumnezeu.

78:46 Dumnezeu a trimis lăcustele, care au acoperit țara Egiptului. Zeul Serapis ar fi trebuit, în opinia egiptenilor, să-i apere de aceste insecte distrugătoare. Dar Serapis a fost total neputincios. Recoltele egiptenilor au fost distruse, sursa lor de hrană dispărând. În tot acest timp, israeliții n-au văzut nici urmă de omidă sau lăcustă!

78:47, 48 A șaptea urgie a constat din grindină, promoroacă și fulgere. Acestea au provocat mare prăpăd asupra oamenilor, vitelor, turmelor, viței de vie și pomilor. Dar judecata a fost discriminatorie, deoarece „...în ținutul Goșen, unde se aflau copiii lui Israel, nu a căzut grindina" (Ex. 9:26).

78:49 Apoi a venit cea mai mare lovitură din partea lui Dumnezeu – moartea întâilor născuți. Psalmistul o descrie ca pe o revărsare a mâniei aprinse a lui Dumnezeu, a indignării și necazului, lucrarea unei cete de îngeri distrugători. În unele texte din Scriptură ni se spune că Dumnezeu Însuși a trecut prin Egipt, distrugându-i pe întâii născuți (Ex. 11:4; 12:12, 23, 29), dar la Exod 12:23 ni se spune că El S-a folosit de un agent distrugător. Psalmistul sugerează că a fost vorba de o ceată de îngeri distrugători.

78:50-53 El a dat frâu liber mâniei Sale, ca să se reverse fără nici o opreliște. În toate casele egiptenilor, întâiul fiu născut a fost lovit de o urgie neprecizată. Floarea bărbaților Egiptului a pierit în noaptea aceea. Dar casele israeliților au fost ocrotite de sângele mielului pascal, astfel încât nici unul din fiii evreilor nu a fost omorât.

Toate plăgile au avut un caracter atât de discriminatoriu încât nu li se poate găsi nici o explicație naturală. Cum a fost posibil ca evreii să înceteze vreodată să-și manifeste recunoștința față de felul minunat în care a lucrat Dumnezeu în folosul lor?

El i-a scos din Egipt ca pe o turmă de oi, călăuzindu-i prin pustiul nemarcat. „El i-a condus, ocrotindu-i, așa încât n-au avut de ce să se teamă, pe când marea i-a acoperit pe vrăjmașii lor" (Gelineau). A fost o minunată etalare a iubirii și puterii Sale!

Amnezia israeliților cu privire la bunătatea ce le-a arătat-o Dumnezeu ducându-i în Țara Promisă (78:54, 55)

El i-a dus până la hotarul țării sfinte, la lanțul muntos pe care dreapta Sa li l-a asigurat. Desigur, țara era locuită de popoare păgâne, închinătoare la idoli, în acest timp. Prin urmare, el a izgonit aceste popoare, împărțind țara între semințiile Israelului. Nici un alt păstor nu s-a purtat vreodată cu atâta atenție și dragoste față de oile sale cum S-a purtat Iehova pentru ai Săi!

Duplicitatea și idolatria israeliților după ce au intrat în țara promisă (78:56-58)

Au fost ei recunoscători față de Domnul pentru tot ce a făcut El pentru ei? Nicidecum! Dimpotrivă, în perioada Judecătorilor, L-au pus la încercare, până la limitele suportabilității, răzvrătindu-se împotriva Sa și nesocotindu-I poruncile. Li s-a potrivit zicala: „Cum e turcu', și pistolul," prin faptul că s-au dovedit total necredincioși și nestatornici, ca un arc strâmb pe care un arcaș nu se poate bizui. L-au provocat pe Domnul cu locurile de închinăciune idolatră plasate pe înălțimi. I-au stârnit gelozia prin chipurile cioplite pe care și le-au făcut.

Mânia lui Dumnezeu și respingerea de către El a Israelului (78:59-67)

78:59, 60 În limbaj poetic, psalmistul ni-L prezintă pe Dumnezeu ascultând groaznica ingratitudine a israeliților și dând frâu liber mâniei Sale. În realitate, Iehova nu a fost surprins de atitudinea lor, care a constituit ultima picătură în valul de răzvrătiri de care se făcuseră vinovați până la acea dată. Dar de data aceasta El nu a mai tolerat neascultarea lor, intervenind împotriva semințiilor din nord, care erau capii răutăților și provocărilor la răzvrătire pentru tot poporul Israel. Astfel El a abandonat Șilo, acesta nemaifiind locul cortului întâlnirii, adică acel punct de pe pământ în care hotărâse Dumnezeu să locuiască în mijlocul poporului Său.

78:61-64 De data asta Dumnezeu a permis țăriei Sale, adică chivotului legământului, să fie dus în captivitate de către filisteni. Simbolul slavei Sale, poleit cu aur, a încăput astfel pe mâna vrăjmașilor (1 Sam 4:11a). Mare a fost prăpădul pe care l-au făcut dușmanii în rândurile israeliților! Treizeci de mii de infanteriști au pierit în luptă (1 Sam. 4:10). Întrucât atâția tineri au fost răpuși în război, nu s-au mai auzit cântece de căsătorie, nici n-au mai răsunat clopoțeii de nuntă pentru fecioare. Preoții care au căzut răpuși de sabie au fost Hofni și Fineas, fiii corupți ai lui Eli (1 Sam. 4:11b). Văduvele nu au jelit moartea lor, probabil din pricina durerii și mai mari provocate de capturarea chivotului de către filisteni. Israeliții și-au dat seama că slava a părăsit Israelul (1 Sam. 4:19-22).

78:65, 66 Un timp s-a părut că pe Iehova nu-L mai interesează soarta poporului Său. Dar după un interval El S-a ridicat ca un om ce fusese toropit de vin. Și ce mare a fost prăpădul ce s-a abătut peste filisteni! El i-a lovit și i-a pus pe fugă, făcându-i să sufere rușinea înfrângerii (1 Sam. 7:10, 11; 13:3, 4; 4:23).

78:67 Cu toate acestea, Dumnezeu a rămas neclintit în hotărârea Sa de a respinge cortul lui Iosif și n-a vrut să aleagă tribul lui Efraim. Aici prin Iosif și Efraim se înțelege grupul celor zece triburi nordice. După ce Ruben și-a pierdut dreptul de întâi născut, Iosif a moștenit o porție dublă de teritorii, prin fiii săi Efraim și Manase.

Dumnezeu alege Iuda, Muntele Sion și pe David (78:68-72)

78:68, 69 Dar Efraim a fost căpetenia răzvrătirii. Prin urmare, Dumnezeu l-a pus deoparte, preferând să dea cinste tribului lui Iuda. În teritoriul acestei semințiia ales

El Muntele Sion, ca loc în care să fie ridicat lăcașul Său cel sfânt – înalt ca cerurile și de neclintit ca pământul.

78:70, 71 Și tot din Iuda l-a ales El pe David, slujitorul Său. Regele-păstor și-a făcut ucenicia la stână, având grijă de oile cu mielușei și însușindu-și adevărurile spirituale din domeniul naturii. Apoi Iehova l-a ridicat, pentru a păstori pe Iacob, poporul Său, și pe Israel, moștenirea Sa – lucru pe care David l-a înfăptuit magistral.

78:72: Și astfel El i-a păstorit după integritatea inimii Sale și i-a călăuzit după iscusința mâinilor Sale.

Psalmul 78 se încheie pe o notă pastorală, marcată de pace. Înainte de a trece la psalmul următor, să ne amintim că în istoria Israelului găsim oglindită propria noastră istorie. Pentru că, la o adică, noi suntem mult mai culpabili, deoarece privilegiile noastre sunt cu mult mai mari. Trăind în lumina desăvârșită a iubirii Domnului de la Calvar, mai putem noi avea motive să ne plângem, să ne văicărim, să ne răzvrătim sau să-L mărginim pe Domnul sau să-I fim nerecunoscători? Și totuși, de multe ori ne facem vrednici de osândă. L-am provocat pe Sfântul lui Israel de nenumărate ori. L-am întristat printr-o mie de căderi. Am cârtit și am bombănit în pofida binecuvântărilor nesfârșite pe care le-am primit din mâna Lui.

Răbdarea lui Dumnezeu nu este însă inepuizabilă. Vine o vreme când El ne lasă să gustăm amărăciunea neascultării și regresului nostru. Dacă disprețuim harul Său, vom avea parte de guvernarea Sa. Dacă refuzăm să-L slujim cu credincioșie și loialitate, El îi va găsi pe alții care să dea dovadă de aceste calități. În schimb noi vom pierde binecuvântarea și nu vom găsi un stăpân mai bun pe care să-l slujim.

Psalmul 79: Gemetele prizonierilor

Psalmul 79 este o paralelă la Psalmul 74, în care tema principală era distrugerea de către Dumnezeu a templului Său. Deși Psalmul 79 se referă, pe scurt, la dărâmarea templului, tema principală este însă cea a devastării poporului lui Dumnezeu – israeliții. Psalmistul pledează cauza evreilor cu o elocvență fără egal, cerând izbăvire și restaurare.

79:1 Agresorii păgâni au invadat teritoriul Israelului, pătrunzând violent în capitala țării. Lăcașul sfânt a fost pângărit de picioarele lor nesfințite, cetatea sfântă fiind acum transformată într-un morman de ruine.

79:2-4 Ce a urmat a fost un măcel cumplit. Tot orașul duhnea datorită trupurilor intrate în putrefacție. Peste tot se puteau vedea cadavrele evreilor, care au suferit și ocara de a rămâne neîngropați. Vulturii au coborât din înălțimi pentru a se înfrupta din aceste trupuri iar fiarele carnivore s-au năpustit asupra prăzii. Sângele a șiroit ca apa în tot Ierusalimul iar invadatorii nu s-au mai sinchisit să-i înhume pe cei uciși. Vecinii neevrei ai Israelului au jubilat de bucurie din pricina nenorocii care s-a abătut asupra acestei națiuni.

79:5-7 Este un semn evident al furiei aprinse a Domnului și a geloziei Sale, dar câtă vreme va arde gelozia Sa ca focul împotriva lui Israel? Oare n-a sosit timpul ca Domnul să Se întoarcă și împotriva Neamurilor? La urma urmelor, aceste națiuni nu doresc să-L cunoască pe Iehova. Ele se împotrivesc și nu vor să pomenească pentru nimic în lume numele Său. Și acum iată au pus vârf păcatelor lor prin uciderea poporului lui Dumnezeu și pustiirea țării sale.

79:8-10 Până aici tot ce s-a derulat a fost doar introducerea. Psalmistul ajunge acum la miezul chestiunii, recunoscând că păcatul stă la rădăcina nenorocirii ce s-a abătut asupra israeliților. „Nu-ți aduce aminte de fărădelegile strămoșilor noștri și nu le pune în contul nostru!" Și de îndată ce a rostit această mărturisire, el vine cu argumente irezistibile menite să-L determine pe cel Atotputernic să-Și arate îndurarea. Mai întâi, el apelează la compasiunea lui Dumnezeu, de care niciodată nu au avut evreii mai mare trebuință decât acum. Apoi el își întemeiază pledoaria pe slava numelui lui Dumnezeu. Domnul a promis iertare și izbăvire celor cu inima zdrobită și cu duhul căit. Acum însăși onoarea Lui e în joc. Și, în fine, este important să fie reduse la tăcere batjocurile vrăjmașilor, care spun

că Dumnezeul Israelului nu există. Este un prilej minunat de a-Şi dovedi existenţa prin revărsarea răzbunării Sale asupra duşmanilor, pentru a răzbuna sângele loialilor Săi slujitori pe care l-au vărsat inamicii.

79:11, 12 Psalmistul Îl roagă apoi pe Dumnezeu să asculte gemetele jalnice ale celui deţinut şi să-i scape pe cei ce au fost daţi uitării şi sortiţi morţii, printr-o lucrare vrednică de măreaţa Sa putere. Şi Îl mai roagă pe Dumnezeu să facă în aşa fel încât vrăjmaşii să culeagă de şapte ori pe cât au rostit batjocuri şi sacrilegii împotriva Domnului.

79:13 Toate acestea vor însemna pace pentru Israel şi laudă la adresa lui Dumnezeu. Turma Sa iubită nu va înceta să-I aducă mulţumiri. Generaţie după generaţie se va ridica, cântându-I laude.

Psalmul 80:
Omul dreptei lui Dumnezeu

Jalea şi suspinul ce străbate o mare parte din Psalmi se regăsesc şi în cel de faţă. Mai întâi, sub imaginea unei turme, apoi prin simbolul unei viţe de vie, Israel cere să fie iertat şi restaurat.

80:1-3 Apelul este adresat **Păstorului lui Israel**, un nume al lui Dumnezeu care apare în binecuvântarea pe care i-o acordă Iacob lui Iosif – „Păstorul, Piatra lui Israel" (Gen. 49:24). El este cel care l-a condus pe Iosif ca pe o turmă din Egipt în Canaan. El este cel care, în norul de slavă, a fost întronat între heruvimii ce acopereau cu aripile lor scaunul îndurării din sfânta sfintelor. Dar acum se pare că El a părăsit Israelul, iar locul de închinăciune a fost nimicit, drept care se formulează cererea ca rugăciunea ca El să strălucească în îndurare şi favoare înaintea lui Efraim, Beniamin şi Manase. Acestea au fost cele trei triburi din avangardă în procesiunea transportării chivotului de către chehatiţi (cohatiţi). Aici ele reprezintă întregul Israel. Israeliţii doresc cu înflăcărare să stârnească tăria Sa (poate noi am spune să-L determine să-şi exercite muşchii) şi să treacă la acţiune, în sprijinul lor. Ei Îl roagă fierbinte să-i readucă din captivitate. O, dacă ar străluci faţa Sa peste ei, cu îndurare, atunci izbăvirea lor ar fi asigurată!

80:4-7 Între Israel şi Domnul oştirilor (*Iehova Elohim Savaot*) s-a interpus o mare prăpastie. El S-a mâniat nu numai din pricina păcatelor lor, ci şi din pricina rugăciunilor lor. Le-a dat ca hrană plânsul iar ca băutură un şuvoi de lacrimi. I-a făcut o pricină de zavistie şi neînţelegere între vecini. Sunt ţinta unor glume răutăcioase între vrăjmaşii lor. Nu există decât o singură soluţie: ca Dumnezeul oştirilor (*Elohim Savaot*) să privească din înălţime, dăruindu-le har şi mântuire.

80:8-11 Dumnezeu l-a scos pe Israel din Egipt ca pe o viţă de vie fragedă. Pentru a-l sădi în ţara promisă, El i-a izgonit pe canaaniţi. Cum îşi curăţă un gospodar via, pregătind terenul pentru sădirea viţei, tot aşa Domnul a avut multă răbdare cu poporul Său. Transplantarea a fost încununată cu succes. Viţa de vie a prins rădăcini adânci iar populaţia s-a înmulţit mult, umplând ţara. Viţa a crescut frumos, căţărându-se tot mai sus, întărindu-se ca cedrii falnici. Ramurile sale s-au întins până la Marea Mediterană, pe de o parte, iar pe de alta până la Fluviul Eufrat. Sub domnia lui Solomon Israel a ocupat într-adevăr teritoriul cuprins până la fluviul Eufrat, în hotarul de răsărit (1 Re. 4:21, 24), dar numai pentru o scurtă perioadă de timp.

80:12, 13 Dar apoi Dumnezeu a coborât nivelul zidului protector, permiţând naţiunilor cotropitoare să se înfrupte din vie. Mistreţul şi alte animale sălbatice au pătruns în ea, pustiind-o – mai întâi, Egiptul, Asiria şi Babilonia, iar mai târziu Persia, Grecia şi Roma. Prin evocarea imaginii unui mistreţ, psalmistul s-a referit la evenimente ulterioare vremurilor sale, dincolo de cunoştinţa sa, deoarece abia după multe secole a fost Israelul devastat de armata romană, care avea ca însemn militar mistreţul.

80:14, 15 Încă o dată israeliţii Îl imploră pe Dumnezeul oştirilor să revină în mijlocul lor, aducându-le binecuvântare. Ei doresc ca El să privească din înălţimea meterezelor cerului şi să Se îndure de această vie **„pe care dreapta Ta a sădit-o şi spre mlădiţa pe care Tu ai întărit-o."** E interesant de observat că în Targum tex-

tul este redat astfel: „și spre Regele Mesia, pe care Tu l-ai statornicit pentru Tine." În versetul 15 ni se pare mai consecvent să considerăm via și mlădița o referire la Israel. Două versete mai jos Mesia este prezentat fără echivoc.

80:16 Vița a fost tăiată și arsă de armatele invadatoare. Ele își merită pierzarea, Domnul încruntându-Se împotriva lor și condamnându-le.

80:17, 18 „Mâna Ta să fie peste omul dreptei Tale, peste fiul omului *pe care* Ți l-ai întărit." Omul dreptei lui Dumnezeu este Domnul Isus Cristos (Ps. 110:1; Ev. 1:3; 8:1; 10:12). **Fiul Omului** este titlul prin care este El cel mai adesea menționat în evanghelii. Binecuvântarea deplină va veni peste Israel doar atunci când Domnului i se va acorda locul ce I se cuvine. Atunci Israel nu va mai recidiva, nu va mai aluneca în păcat. Restaurați și reînviorați de Domnul, israeliții vor chema numele Domnului.

80:19 Psalmul se încheie cu binecunoscutul refren. Păstorul este îndemnat să-și refacă turma de oițe rătăcite. Un singur zâmbet din partea Domnului Dumnezeului oștirilor și Israel va fi salvat.

Psalmul 81: Sărbătoarea trompetelor

Unger descrie această sărbătoare evreiască în felul următor:

[Sărbătoarea Trompetelor] se celebra ca zi de sărbătoare, în sensul strict al cuvântului, prin odihnă și încetarea oricărei forme de activitate, constituind un prilej de aducere aminte prin suflarea cornului, prin organizarea unei adunări sfinte. În timpurile ulterioare, pe când se turna jertfa de băutură, preoții și leviții intonau Psalmul 29. Pe tot parcursul acestei zile se suna din trompete la Ierusalim, de dimineața până seara... Rabinii credeau că în această zi Dumnezeu judeca toți oamenii și că aceștia treceau prin fața Lui ca o turmă de oi pe dinaintea păstorului.[52]

Sărbătoarea Trompetelor este un tip, întruchipând strângerea din nou a Israelului în patria sa după strângerea și răpirea la cer a Bisericii.

81:1-5a Încă din primele versete, israeliții sunt invitați să cânte, cu mic cu mare, laude lui Dumnezeu, care este sursa tăriei lor și să înalțe strigăte de bucurie Dumnezeului lui Iacob, adică Dumnezeului oricărui har. Leviții sunt invitați să se alăture acestui cor fericit, cu instrumentele lor muzicale, iar preoții marchează sosirea lunii a șaptea, Luna Nouă, sunând din șofar. Este o sărbătoare instituită de Dumnezeu pentru națiunea Israel (Lev. 23:23-25; Nu. 29:1). El a înființat-o în Iosif (aici Iosif reprezintă întregul Israel) când a trecut prin țara Egiptului. Aici sensul pare să fie că Dumnezeu a rânduit această sărbătoare după confruntarea cu Egiptul, după ce poporul Său a ieșit din această țară.

81:5b La sfârșitul versetului 5, citim: **„Am auzit o limbă pe care n-am înțeles-o."** Trebuie să stabilim dacă aici vorbește psalmistul, Israel sau Dumnezeu.

Dacă vorbește psalmistul sau Israel, atunci cuvintele se referă probabil la următoarele:

1. **Limba** străină a egiptenilor (Ps. 114:1).
2. Dumnezeu, care îi vorbește Israelului în timpul răscumpărării din Egipt, dăruindu-le israeliților o nouă revelație despre Dumnezeu în sufletul lor.
3. Oracolul lui Dumnezeu pe care-l regăsim în restul versetelor din acest psalm.

Dacă cel care vorbește este Dumnezeu, atunci ideea ar putea fi următoarea:

Am auzit o limbă (a egiptenilor) pe care n-am cunoscut-o (adică nu am recunoscut-o). După cum se exprimă Williams: „El nu i-a recunoscut pe egipteni ca oi ale Sale."

În favoarea acestei variante avem faptul că pronumele „Eu" din restul psalmului se referă numai la Dumnezeu.

81:6, 7 Dumnezeu i-a eliberat pe israeliți din robia lor față de egipteni. Mâinile lor au fost eliberate, nemaitrebuind să care coșuri umplute cu lut și cărămizi. Din toate necazurile El i-a izbăvit când au strigat către El. Le-a răspuns în locul tainic al tunetului – o referire la norul care i-a

călăuzit şi ocrotit, sau la darea legii pe Muntele Sinai. I-a testat la apele de la Meriba, unde Moise a lovit stânca şi s-a ales cu nemulţumirea lui Dumnezeu.

81:8-10 El îi avertizase că binecuvântarea se poate dobândi doar prin credincioşie şi ascultare de El, singurul Dumnezeu. Interdicţia idolatriei era cât se poate de clară şi severă. După ce le-a amintit cum i-a scos din ţara Egiptului, El a făcut minunata promisiune că dacă vor deschide gura larg, El le-o va umple cu binecuvântări. Promisiunea aceasta a fost uneori greşit interpretată de predicatorii leneşi, pentru a camufla faptul că nu s-au pregătit temeinic pentru predică. Cu alte cuvinte, susţin aceştia, tot ce au de făcut este să deschidă gura şi Domnul le va dărui un mesaj! Dar nu acesta este înţelesul textului! Mai degrabă, ceea ce vrea să spună versetul este că dacă se vor prezenta în faţa lui Dumnezeu cu cereri mari, El le va da ceea ce cer. Nu este vreun lucru bun pe care El să nu-l acorde celor care ascultă de El. Sau, cum se exprimă Gaebelein:

Cine poate să cuprindă sensul deplin al acestei propoziţii! El este Domnul Atotputernic. Nimic nu este prea greu pentru Domnul. Deschide-ţi gura, spune El, cât mai larg, şi Eu ţi-o voi umple. Tot ce cere El este ascultarea de El, predarea inimii şi a voinţei.[53]

81:11-16 Dar copiii lui Dumnezeu şi-au astupat urechile, să nu audă glasul Lui. Israel nu a vrut să asculte de El. Prin urmare, El i-a lăsat de capul lor, pradă mizeriei lor, să dea curs propriilor lor planuri. Dar această abandonare nu a fost fără o profundă durere în inima lui Dumnezeu. El este întristat şi acum pentru continua lor nepricepere şi încăpăţânare. O, dacă ar lua aminte, dacă ar asculta de El, ce repede i-ar înfrânge El pe duşmanii lor! Adversarii lor ar veni atunci tremurând de frică înaintea Lui, iar prosperitatea Israelului nu ar cunoaşte margini (AV)! El Şi-ar hrăni poporul cu grânele cele mai alese – adică cu hrana spirituală şi fizică de cea mai înaltă calitate, şi cu mierea delicioasă culeasă din stupii de pe stâncile Palestinei.

Psalmul 82: Dregătorii pământului la judecată

82:1 Se dă semnalul începerii procesului. Judecătorul s-a aşezat pe scaunul său de judecată. Judecătorul este chiar Dumnezeu. El a convocat o sesiune specială a consiliului divin, pentru a-i mustra pe dregătorii şi judecătorii pământului. Ei sunt numiţi „dumnezei" pentru că sunt reprezentanţii lui Dumnezeu, ordinaţi de El ca slujitori ai Săi pentru a asigura ordinea şi legalitatea în societate. În realitate, ei sunt, desigur, oameni ca noi. Dar din cauza poziţiei pe care o ocupă, sunt unşi de Domnul. Chiar dacă nu-L cunosc personal pe Dumnezeu, sunt, oficial, agenţii lui Dumnezeu şi, prin urmare, primesc aici demnitatea de a fi numiţi „dumnezei." Sensul de bază al sintagmei este „cei tari."

82:2 Mai întâi Dumnezeu îi mustră pentru malversaţiuni comise în posturile lor. Ei s-au făcut vinovaţi de luare de mită şi corupţie. Sub administraţia lor, bogaţilor li s-a făcut parte, în timp ce săracii au fost asupriţi. Infractorii au scăpat nepedepsiţi iar cei nevinovaţi au avut de suferit, fără să li se acorde nici o posibilitate de a-şi apăra pricina. Cumpăna dreptăţii s-a aplecat de atâta asuprire.

82:3, 4 Apoi Judecătorul întregului pământ le reaminteşte încă o dată de responsabilităţile ce le revin pe tărâmul justiţiei sociale. Astfel au datoria de a apăra drepturile săracilor şi ale orfanilor... ale celor năpăstuiţi şi nevoiaşi. Ei trebuie să vină în ajutorul tuturor celor deposedaţi şi călcaţi în picioare de cei mari şi tari.

82:5 Dar, în pofida tuturor avertismentelor lansate de Domnul, nu pare să fie vreo nădejde de îndreptare. Şi, ca o paranteză, El suspină din pricina faptului că nu se poartă după cunoştinţa şi priceperea de care dispun. De vreme ce ei înşişi bâjbâie în întuneric, slabă speranţă există ca ei să-i călăuzească pe alţii care au nevoie de îndrumare. Ca urmare a eşecului lor de a se purta cu neprihănire şi înţelepciune, temeliile societăţii s-au şubrezit de tot. Ordinea şi legalitatea au dispărut aproape integral.

82:6, 7 Deşi au fost înălţaţi la cer în ce priveşte poziţiile lor privilegiate, ei vor fi aruncaţi jos, în semn de pedeapsă. Faptul

că Dumnezeu îi numește „dumnezei" și „copii ai celui Preaînalt" nu-i scutește de pedeapsă, nu-i face imuni la judecată. Ei vor fi supuși aceluiași tratament de care vor avea parte alți oameni, căzând ca unul dintre prinți. De fapt, gradul după care vor fi pedepsiți ei va fi mai mare, tocmai fiindcă au avut parte de privilegii mai mari.

Domnul nostru a citat versetul șase într-una din confruntările Sale cu dușmanii Săi (Ioan 10:34-36), care tocmai Îl acuzaseră de blasfemie pentru faptul că S-a declarat egal cu Dumnezeu.

> Isus le-a răspuns: „Nu este scris în legea voastră: «Eu am spus: „Sunteți dumnezei"»? Dacă El i-a numit dumnezei pe aceia către care a venit cuvântul lui Dumnezeu – și Scriptura nu poate să fie desființată – cum ziceți voi Aceluia pe care Tatăl L-a sfințit și trimis în lume: «Hulești!» pentru că am spus: „Eu sunt Fiul lui Dumnezeu"?"

Pentru mintea vesticilor argumentul s-ar putea să nu pară prea limpede sau convingător, dar pentru ascultătorii inițiali el a avut o forță covârșitoare. Ei au înțeles că Isus folosea argumentația „de la mai mic la mare." Forța argumentului Său a constat în următoarele:

În Psalmul 82, dregătorii și judecătorii sunt numiți de Dumnezeu „dumnezei." De fapt, ei nu sunt divini, ci, din pricina poziției pe care o ocupă ca slujitori ai lui Dumnezeu, sunt învredniciți cu titlul elevat de „dumnezei." Cea mai mare distincție pentru ei e faptul că le-a parvenit cuvântul lui Dumnezeu, adică faptul că au fost ordinați oficial de către Dumnezeu să ocupe dregătorii înalte, în ierarhia de guvernare și administrare a justiției (Ro. 13:1).

Așadar dacă titulatura de „dumnezei" putea fi astfel aplicată în sens larg la oameni ca ei, cu cât mai mult și mai exact I se putea aplica Domnului Isus titlul de Dumnezeu! El a fost sfințit și trimis în lume de Dumnezeu Tatăl. Asta implică faptul că El trăise în prealabil cu Dumnezeu Tatăl în cer, din veșnicia veșniciilor. Apoi Tatăl L-a pus deoparte în vederea unei misiuni pe pământ și L-a trimis să Se nască în Betleem.

Iudeii au înțeles fără nici o dificultate că El Se pretindea a fi egal cu Dumnezeu și, prin urmare, au căutat să-L prindă, dar El a scăpat de ei (Ioan 10:39).

82:8 Dar să revenim la ultimul verset al Psalmului: „Scoală-te, Dumnezeule, și judecă pământul. Căci Tu vei moșteni toate națiunile."

Aici Asaf Îl cheamă pe Domnul să intervină în afacerile oamenilor, aducând neprihănire și dreptate, în locul corupției și inegalității. Rugăciunea își va primi răspuns când Domnul Isus va reveni să domnească peste tot pământul. Atunci, cum au prezis profeții, „dreptatea va locui în pustiu și neprihănirea va rămâne în ogorul mănos" (Is. 32:16). Pământul se va bucura de o perioadă de dreptate socială și eliberare de mită și înșelăciuni.

Psalmul 83:
Psalmul războiului de șase zile

La 28 mai 1967, Gamal Abdel Nasser, președintele Republicii Arabe Unite, a spus: „Intenționăm să lansăm un atac general asupra Israelului. Va fi un război total. Țelul principal urmărit de noi este distrugerea Israelului." Când a izbucnit războiul, la 5 iunie, Republicii Arabe Unite li s-au alăturat: Iordania, Siria, Irakul, Algeria, Sudanul, Kuweitul, Arabia Saudită și Marocul. Încercarea acestei confederații de a arunca Israelul în mare a fost zadarnică. În șase zile războiul a luat sfârșit, Israel ieșind învingător absolut din această confruntare.

Pentru mulți iubitori ai Bibliei, Psalmul 83 a căpătat sensuri noi după Războiul de șase zile. Și s-ar putea ca el să cunoască împliniri mai depline cu privire la pretențiile Israelului asupra țării, înainte ca întreaga chestiune să fie irevocabil rezolvată prin venirea Domnului Isus ca să guverneze ca Rege.

83:1-5 Cuvintele din aceste versete sunt fără îndoială cele ale Israelului împresurat, care Îl cheamă pe Dumnezeu să spargă tăcerea și să intre în acțiune fără preget. Deși israeliții solicită urgent să fie păziți și apărați, ei prezintă situația ca și când ar fi cauza lui Dumnezeu, în egală măsură cu propria lor cauză: **„dușmanii Tăi... cei care Te urăsc... poporul Tău... cei adă-**

postiți de Tine... ei alcătuiesc o confederație împotriva Ta." Ei au grijă să nu-L lase să uite că vrăjmașii Israelului sunt și vrăjmașii Lui.

Detaliile sunt foarte veridice. Dușmanii sunt înfierbântați – o descriere foarte plastică a amenințărilor opoziției. Ei urzesc tot feluri de comploturi – ajutați din umbră de consilieri ai Rusiei Sovietice. Se consultă – în cadrul a ceea ce a ajuns să fie cunoscut sub denumirea de *summituri arabe*. Ei amenință că vor anihila Israelul – cum reiese și din citatul menționat anterior. Ei alcătuiesc o formidabilă federație de națiuni – din care fac parte popoare strâns înrudite cu israeliții.

83:6-8 Când încercăm să identificăm aceste națiuni, stabilind corespondentul lor din epoca contemporană, întâmpinăm o serie de dificultăți. Știm însă că Asiria este echivalentul Irakului din zilele noastre și că ismaeliții, descinși din Avraam și Agar, au fost progenitorii arabilor. De asemenea știm că edomiții și amaleciții au fost descendenții lui Esau iar moabiții și amoniții au descins din Lot, dar ne este aproape imposibil să stabilim cu precizie toate verigile din cadrul lanțului genealogic. Filistenii au locuit în zona cunoscută în prezent sub denumirea de Fâșia Gaza. Orașul Tir era situat în actualul Liban. Ghebal este identic cu Gubla sau Byblos, situat în Fenicia. Potrivit unor izvoare, agariții ar fi descendenți ai lui Agar și, prin urmare, o ramură a ismaeliților – deși acest lucru nu poate fi demonstrat. Întrucât aceste nume sunt învăluite în mister, e bine să nu încercăm să stabilim conexiuni exacte cu popoarele actuale din Orientul Mijlociu, ci, pur și simplu, să le vedem ca reprezentanți ai vrăjmașilor lui Israel din rândurile Neamurilor.

Cum a putut minusculul Israel să țină piept unei confederații atât de mari? Un răspuns îl constituie faptul că poporul lui Dumnezeu, israeliții, sunt „cei adăpostiți de El" (v. 3), „cei ascunși de El" (AV), „scumpii Lui" (LB) sau „cei iubiți de El" (Gelineau). În ceasul primejdiei, El îi ocrotește în chip miraculos și-Și desăvârșește tăria în slăbiciunea lor. Când sorții de izbândă le sunt total potrivnici, El trimite o izbândă care desfide orice explicație omenească.

83:9, 10 Acum israeliții împresurați strigă către Iehova, rugându-L să Se ocupe de amenințarea ce-i paște, cum a făcut cu dușmanii Săi în alte trei împrejurări din trecut..

Iabin, regele Canaanului, și **Sisera**, comandantul suprem al armatei sale, au fost uciși la En Dor după o umilitoare înfrângere de la Pârâul Chișon (Jud. 4). Cadavrele lor au putrezit, constituind îngrășăminte pentru solul Israelului.

83:11, 12 Oreb și Zeeb, doi prinți din Madian, au fost uciși și decapitați (Jud. 7:23-25). Conform textului de la Isaia 10:26, a fost un măcel cumplit.

Doi regi din Madian, Zeba și Zalmuna, amenințaseră cu ocuparea „pășunilor lui Dumnezeu." Ei au reușit să scape din mâna israeliților când au fost uciși Oreb și Zeeb, dar ulterior au fost prinși și executați de Ghedeon (Jud. 8).

83:13-18 În rugăciunea fierbinte adresată lui Dumnezeu să-i judece pe vrăjmașii Săi, Israel nu lasă nici un loc imaginației divine, ci precizează amănunțit toate detaliile pedepsirii lor. Să fie ca țărâna măturată de furia vânturilor sau ca mărăcinii luați de vârtej, cum traduc unii acest pasaj. Să fie ca pleava împrăștiată prin pădure, mistuită de un foc uriaș. Să fie îngroziți de furtuna Domnului. Să fie făcuți de rușine, pentru ca oamenii să-L poată căuta pe Domnul. Să piară dizgrațiați, ca oamenii să învețe că Iehova este singurul Dregător Suveran peste tot pământul!

Veți spune cumva că sunt cuvinte tari? Da, sunt tari, dar nu lipsite de justificare. Când este în joc onoarea lui Dumnezeu, dragostea are voie să fie neîngăduitoare. Morgan explică:

> Acești cântăreți ai străvechiului popor au fost cu toții suprem inspirați și animați de o mistuitoare pasiune pentru onoarea lui Dumnezeu. La ei, ca de altfel la profeți, nu găsim nici urmă de motive egoiste. Căci egoismul nu cântă cântări și nu vede vedenii. Pe de altă parte, o pasiune pentru gloria lui Dumnezeu este capabilă deopotrivă de mare asprime, și de mare tandrețe.[54]

Psalmul 84: Mi-e dor de patria cerească!

Nu există îndoială cu privire la interpretarea principală a Psalmului 84 – tema sa fiind dorul nespus al evreilor exilați de a

putea păși din nou în templul de la Ierusalim.

Dar psalmul mai poate fi, desigur, aplicat și la creștinul din zilele noastre, care este împiedicat în diverse feluri de a participa la adunările grupului de creștini ce se adună într-o localitate în cadrul unei părtășii. El tânjește de dor să poată reveni în mijlocul copiilor lui Dumnezeu, să se închine împreună cu ei Domnului.

Dar aplicația care-mi place mie cel mai mult este aceea a unui pelerin cucernic ce tânjește de dor după patria sa cerească! Să privim Psalmul în această lumină.

84:1, 2 Ce alt loc s-ar putea compara vreodată cu frumusețea locuinței lui Dumnezeu? Este un loc de neasemuită frumusețe, de splendoare fără egal și de glorie de nedescris. Să precizăm însă un lucru: Uneori în Biblie se folosește procedeul stilistic denumit metonimie, prin care locul reprezintă persoana ce locuiește în acel loc. Și astfel, când psalmistul spune: „Sufletul meu tânjește de dor după curțile Domnului," își exprimă dorința fierbinte de a fi în prezența Domnului, cum se precizează în propoziția următoare: „...inima și carnea mea strigă după Dumnezeul cel viu."

84:3 Pelerinul se compară cu o vrabie și cu o rândunică. În alt psalm, vrabia este simbolul singurătății: „...o vrabie singurică în vârful casei" (102:7). Și oricine a urmărit o rândunică știe cât de neastâmpărată este această zglobie creatură, cum aleargă ea de colo-colo, purtată de curenții de aer. Ambele păsări descriu poporul lui Dumnezeu, copiii Săi, călătorind prin pustiul acestei lumi. Ei sunt singuri și nu-și găsesc astâmpărul, nici odihna pe acest pământ. Singurul loc în care găsesc odihnă și siguranță pentru ei și pentru familiile lor este la altarele Domnului.

În tabernacol (cortul întâlnirii) și în templu existau două altare. Unul era altarul de alamă, celălalt altarul de aur. Primul era tipul morții lui Cristos iar al doilea tipul învierii Sale. Luate împreună ele reprezintă lucrarea isprăvită a Mântuitorului nostru. Aici este locul în care sufletul nostru, asemenea rândunicii, se poate odihni; aici putem să ne aducem copiii să se odihnească și ei. „Crede în Domnul Isus Cristos și vei fi mântuit, tu și casa ta" (Fapte 16:31).

84:4 Apoi, într-o izbucnire de gelozie sfântă, ca să spunem așa, exilatul afirmă: „Binecuvântați sunt cei ce locuiesc în casa Ta! Ei Te vor lăuda." Când ne gândim astfel la fericirea celor dragi ce au plecat acasă la Domnul, nu mai putem să ne lăsăm copleșiți de întristare. Pentru noi plecarea lor reprezintă într-adevăr o pierdere, dar pentru ei este un câștig etern. Ei sunt într-o poziție avantajată față de noi.

84:5 În versetele 5-7 trecem din nou de la starea de binecuvântare a celor care sunt deja în cer la binecuvântările mai mici ale celor ce se îndreaptă spre acel loc. Mai multe lucruri se spun despre ei. Astfel, ei sunt „puternici în Domnul și-n tăria puterii Sale" (Ef. 6:10). Apoi în inimile lor sunt drumurile către Sion. Căminul lor nu este pe acest pământ. Deși se află în această lume, nu sunt din această lume! Inima le este ațintită spre patria cerească, spre care se îndreaptă mereu în acest pelerinaj.

84:6, 7 Al treilea lucru care se spune despre ei este că atunci când trec ei prin valea plângerii (căci asta înseamnă termenul Baca), o transformă într-un izvor. Sufletele acestea neînfricate pot să cânte chiar când trec prin suferințe și întristări, lacrimile lor reflectând curcubeul dragostei divine. Ei transformă tragediile în triumfuri și se folosesc de necazurile din viața lor ca de o trambulină care să-i catapulteze spre țeluri și mai mari. Secretul biruinței lor asupra împrejurărilor îl regăsim în următoarea afirmație: „ploaia o acoperă de asemenea cu un iaz." În general ploaia Îl reprezintă în Scriptură pe Duhul Sfânt și aici El este văzut în lucrarea Sa de înviorare, asigurând iazuri de apă curată și rece pentru drumețul istovit ce străbate deșertul. Noi credem că apa reprezintă Cuvântul lui Dumnezeu (cum este cazul la Efeseni 5:26). Așa se explică de ce ei merg din tărie în tărie. În loc să slăbească, pe măsură ce înaintează în călătoria lor, ei prind puteri tot mai mari. Deși natura exterioară se ofilește, natura interioară se reînnoiește pe zi ce trece (2 Cor. 4:16). Apoi urmează o minunată notă de asigurare: Fiecare se înfățișează înaintea lui Dum-

nezeu în Sion. Nu există nici o îndoială asupra faptului că la capătul drumului prin pustiu ei vor fi încununați cu bucuria supremă de a-L vedea pe Rege în toată splendoarea Sa.

84:8 Acum psalmistul izbucnește de bucurie, adresându-I Dumnezeului oștirilor o rugăciune fierbinte. Pentru ca apoi să adauge și cealaltă titulatură a Sa: Dumnezeului lui Iacob. Ca Domn al oștirilor, El este suveran peste marea mulțime de ființe îngerești. Ca Dumnezeu al lui Iacob, El este Dumnezeul celui nevrednic, Dumnezeul înșelătorului. Gândiți-vă numai! Dumnezeul îngerilor fără număr, din adunarea solemnă, este în același timp Dumnezeul viermelui Iacob. Cel care este infinit de înalt și preamărit este, în același timp, aproape de noi, intim nouă. Și acesta este singurul motiv pentru care și tu și eu vom putea păși vreodată în prezența Sa!

84:9 Și pe ce temei putem noi fi primiți în prezența Sa? **O, Dumnezeule, privește scutul nostru** și fața unsului Tău. Singurul nostru temei de primire este Persoana și lucrarea Domnului Isus. Dumnezeu Îl vede pe Mântuitorul meu și apoi mă vede pe mine în Preaiubitul, întru totul acceptat și liber.

84:10 Dar cum este în cer? Răspunsul: o zi în curțile Tale face mai mult decât o mie în altă parte. Ceea ce nu e decât un alt mod de a spune că nu există grad de comparație. Noi pur și simplu nu putem concepe gloria, bucuria și frumusețea, libertatea de a fi acolo unde este Isus. Și bine e că nu putem! Altminteri am fi probabil nemulțumiți că încă ne mai aflăm aici pe pământ și că trebuie să ne ducem la capăt lucrarea.

Mai bine e să fii portar în casa lui Dumnezeu, decât să locuiești în corturile răutății. Sau cum s-a exprimat Spurgeon: „Chiar și nivelul cel mai scăzut la Dumnezeu este cu mult mai bun decât nivelul cel mai ridicat al diavolului." Și nu doar mai bun, ci și mai durabil. Observați contrastul dintre casa lui Dumnezeu și corturile răutății. Una este o locuință permanentă, cealaltă este temporară, o locuință provizorie pentru un timp scurt.

84:11 Domnul Dumnezeu este un soare care asigură lumină în întuneric și un scut de protecție împotriva căldurii aprinse, pe parcursul călătoriei. Domnul va dărui har pentru orice situație în care avem nevoie de har și apoi ne va da glorie la sfârșitul călătoriei, când Își va primi copiii răscumpărați în căminul Său etern. De fapt pelerinul are asigurarea că nu va duce lipsă de nimic pe parcursul călătoriei sale spre cer, deoarece Domnul nu lipsește de nici un bine pe cei ce umblă în integritate. Dacă un lucru ne este de folos, El ni-l va da negreșit; nu ni-l va refuza. Iar dacă îl va refuza, înseamnă că așa e bine pentru noi. Știe El de ce! „El, care n-a cruțat pe Însuși Fiul Său, ci L-a dat pentru noi toți, cum nu ne va da fără plată, împreună cu El, toate?" (Ro. 8:32).

84:12 Nici nu e de mirare că psalmistul încheie cu exclamația izvorâtă din inimă: „O, Domnul oștirilor, binecuvântat este omul care se încrede în Tine!" La care inima noastră răspunde: „Da, Doamne, toată veșnicia voi fi recunoscător că sunt creștin."

Psalmul 85: Însuflețește-ne iarăși!

Rugăciunea aceasta pentru trezire spirituală se poate împărți în patru secțiuni distincte:

O trezire ce a avut loc în Israel cu mult timp în urmă (v. 1-3).
O rugăciune înălțată către Dumnezeu să o facă din nou (v. 4-7).
O pauză, pentru a auzi ce răspuns va da Dumnezeu (v. 8, 9).
O promisiune de restaurare viitoare (v. 10-13).

Este imposibil de precizat la care restaurare a Israelului se face referire aici. Nu poate fi vorba de restaurația de după captivitatea babiloneană, deoarece acesta e un psalm al fiilor lui Core, care, se știe, au trăit cu mult timp înainte de acest eveniment. Dar nu identificarea evenimentului este cea care contează. Ceea ce este cu adevărat important este faptul că Dumnezeu a produs această înviorare. Iar dacă El a făcut acest lucru o dată, desigur poate să producă din nou o trezire.

85:1-3 Trezirea este descrisă ca o perioadă de timp în care Domnul S-ar purtat cu bunăvoință față de țară, restaurând

soarta lui Iacob. Trei sunt acțiunile care au dus la această schimbare: Prima a fost mărturisirea păcatului. Deși acest lucru nu este precizat expres, mărturisirea este o necesitate absolută înainte ca celelalte aspecte să poată avea loc. Al doilea element a fost iertarea fărădelegii poporului Său, iar al treilea prevenirea izbucnirii mâniei lui Dumnezeu.

85:4 Această demonstrație prealabilă a îndurării lui Dumnezeu manifestată prin iertare este temeiul cererii ca El să repete această lucrare. Credința nu se mulțumește cu trecutul, cu ce a fost în istorie, ci vrea să vadă cum lucrează Dumnezeu în împrejurările actuale. Deși psalmistul nu se angajează în mărturisire, ea este prezentă negreșit în conținutul rugăciunii: „Restaurează-ne..." Când Dumnezeu face lucrarea de restaurație, mai întâi El îi conduce pe oameni la pocăință, apoi le iartă păcatele, după care pune capăt pedepsei ce rezultase din indignarea Sa.

85:5 Tot timpul petrecut departe de Domnul pare ca o veșnicie plină de întristare. Dar rugăciunea fierbinte din versetul 5 capătă sensuri deosebite pe buzele națiunii Israel, după veacurile de prigoane și împrăștiere pe care le-a cunoscut: **„În veci Te vei mânia oare pe noi? Îți vei prelungi mânia din generație în generație?"**

85:6 Declinul spiritual duce inevitabil la pierderea bucuriei. Părtășia întreruptă înseamnă dispariția cântării de pe buzele credinciosului. Bucuria nu poate coexista cu păcatul nemărturisit. Tot așa și aici rugăciunea se înalță către cer. **„Nu ne vei însufleți iarăși, pentru ca să se bucure poporul Tău în Tine?"** Reînnoirea spirituală face să răsune din nou clopoțeii bucuriei. Orice trezire mare a fost însoțită de cântare.

85:7 Când Dumnezeu Își restaurează poporul, aceasta constituie o demonstrație plină de iubire a îndurării Sale. Dar nu e cu nimic mai mare decât oricare din celelalte relații ale Sale cu noi. Căci și atunci când ne mustră, când ne disciplinează, ne îndreaptă sau ne aduce înapoi tot dragostea este cea care-L motivează. Și cât de statornică este acea dragoste care ne rabdă prin toate rătăcirile noastre, prin toate alunecările și neascultarea de care dăm dovadă. Nu este iubire ca iubirea Domnului.

Iar trezirea spirituală este acordarea mântuirii din partea Domnului – aici nu salvarea sufletului, ci izbăvirea de toate consecințele necredinciosiei – împrăștierea, captivitatea, strâmtorarea, lipsa de putere și nefericirea.

85:8, 9 După ce și-a adus rugăciunea pentru restaurare înaintea tronului harului, psalmistul așteaptă să primească răspunsul, încrezător că va fi un răspuns de har și că va veni degrabă. Încrederea lui se întemeiază pe faptul că Dumnezeul care Își respectă legământul întotdeauna va avea cuvinte de pace pentru cei ce se întorc la El cu inima și-i scapă pe cei ce se tem de El, și nu se întorc la fapte nesăbuite. Or, rezultatul inevitabil este gloria ce va locui în țară. Prin glorie aici se înțelege *Dumnezeul* **gloriei**, ideea fiind aceea că putem să ne bizuim pe Domnul ca să locuiască în mijlocul poporului Său atunci când copiii Săi sunt în părtășie cu El.

85:10 Răspunsul la rugăciunea pentru trezire este dat în versetele cu care se încheie Psalmul. Ele descriu condițiile idilice care vor prevala când Domnul Isus va domni peste Israelul restaurat în epoca viitoare de slavă. Dar într-un sens poetic mai larg, ele ne spun cum este atunci când flăcările trezirii sunt mereu aprinse.

Îndurarea și adevărul s-au întâlnit. În afacerile pământenilor, aderarea strictă la pretențiile adevărului împiedică de multe ori manifestarea iubirii și îndurării. Dar Dumnezeu poate să-Și reverse iubirea-I nesfârșită peste copiii Săi, deoarece toate pretențiile adevărului au fost întrunite de către Domnul Isus pe cruce. În același sens, neprihănirea și pacea s-au sărutat. Credincioșii se bucură de pace cu Dumnezeu din pricina faptului că toate pretențiile justiției divine au fost îndeplinite prin lucrarea înlocuitoare a Mântuitorului.

Păcatele noastre au fost așezate pe capul lui Isus.
În sângele Său a fost achitată datoria noastră.
Justiție severă nu mai are ce să ceară
Iar îndurarea poate să se reverse acum din plin.
–Albert Midlane

85:11-13 Adevărul sau credincioșia **va țâșni din pământ iar neprihănirea va**

privi din înălțimi. Pe măsură ce credincios**ul** este fidel Iubitului său Etern, cerurile răspund cu multiple binecuvântări. **Domnul**, de-a pururea credincios Cuvântului Său, dăruiește **ce este bun**. El nu refuză nici un lucru bun celor care umblă în neprihănire (Ps. 84:11). Seceta și foametea vor înceta iar pământul va da roade îmbelșugate. Când Domnul Își vizitează țara, El trece prin mijlocul unor oameni ale căror vieți sunt pregătite pe plan moral pentru prezența Sa.

Psalmul 86: Rugăciunea căreia îi sunt anexate o serie de motive

Unul din lucrurile demne de remarcat în acest Psalm este faptul că David motivează aproape tot ceea ce afirmă, fie sub formă de rugăciune, fie adorație. Am putea ilustra acest lucru prin următorul aranjament:

CEREREA	*MOTIVUL*
86:1 Să i se acorde o audiență la **Domnul.**	Neajutorarea și neputința psalmistului.
86:2a Să fie păzit. (Observați recurența titulaturii de „slujitor" în versetele 4 și 16.)	Poziția sa, de persoană **sfântă**.
86:2b Să aibă parte de salvare temporară.	Nu se oferă nici un motiv aici, dar el poate fi implicat în propoziția: **„Tu ești Dumnezeul meu."** Persistența lui David în rugăciune **ziua întreabă**. Nădejdea sa este în **Domnul** și în nimeni altul.
86:3 Să-i fie ascultată rugăciunea cu considerație.	
86:4 Să i se dea bucurie și veselie.	
86:5	Versetul acesta oferă probabil motive suplimentare pentru cererile anterioare. Sau ar putea fi legat de versetul 6. Bunătatea, disponibilitatea de a ierta și îndurarea Domnului sunt turnate peste toți cei care Îl cheamă.
86:6 Să i se acorde o audiență la Domnul	
86:7 Să fie ajutat în ziua necazului său.	Faptul că Dumnezeu aude și va răspunde la rugăciune.

Psalmistul se ocupă de laudă în versetele următoare:

LAUDA	*MOTIVUL*
86:8 Lauda adresată Domnului pentru frumusețea fără seamă a Persoanei Domnului Isus și a lucrării Sale.	
86:9 Pentru vrednicia Sa, ce se cuvine să fie adorată de toate națiunile. (Lucrul acesta se va împlini în Mileniu.)	
86:10	Dumnezeu este mare. Lucrările Sale sunt minunate. Nu există nici un alt Dumnezeu.
CEREREA	*MOTIVUL*
86:11 Pentru ca să fie învățat calea Domnului.	Pentru ca psalmistul să poată umbla în ascultare de adevărul lui Dumnezeu. Pentru o inimă complet dedicată reverenței și ascultării de Domnul.
LAUDA	*MOTIVUL*
86:12, 13 Aici David nu face altceva decât să-și exprime hotărârea de a-L lăuda pe Domnul cu toată ființa sa și de a slăvi numele Lui pe veci.	Pentru îndurarea cea mare a lui Dumnezeu, ca să-l izbăvească din adâncurile Șeolului. Dacă aplicăm Psalmul acesta la Mesia, atunci aceasta este o referire la învierea Sa.

86:14-16 Restul versetelor descriu pericolul iminent în care se afla psalmistul. O gloată de oameni aroganți și violenți au uneltit împotriva vieții sale. Oamenii aceștia nu au timp de Dumnezeu. Dar David Îl cunoaște pe Domnul și în acest moment de răscruce se mângâie cu cunoștința faptului că Dumnezeu este **plin de compasiune, de iubire, îndelung răbdător și bogat în îndurare și adevăr.** Prin urmare, el este încrezător că i se va răspunde când Îl va ruga pe Domnul să se îndrepte spre el cu îndurare, să-l întărească și să-l scape pe fiul roabei lui Dumnezeu. Unii interpretează sintagma **fiul roabei Tale** drept o figură de stil având înțelesul de „proprietatea ta" cum ar fi în situația fiului unei sclave. Cei care interpretează acest psalm ca fiind de natură mesianică văd în această sintagmă o referire la Fecioara Maria.

86:17 În fine, psalmistul se roagă ca Domnul să-i dăruiască un semn clar al bunăvoinței sale. Atunci dușmanii săi vor realiza că s-au aflat de partea greșită când vor vedea cum l-a ajutat Dumnezeu pe David și cum l-a mângâiat.

Am menționat la început că acest Psalm se remarcă prin faptul că oferă motive pentru mai toate rugăciunile și laudele cuprinse în el. Există alte două trăsături unice pe care trebuie să le reliefăm. Mai întâi, David a citat din abundență din alte părți ale Scripturii. De fapt, el pare să se roage și să-L laude pe Dumnezeu folosind aproape exclusiv alte versete din Biblie. În al doilea rând, numele divin „Adonai" este folosit de șapte ori (se traduce prin „Domnul" în versetele 3, 4, 5, 8, 9, 12 și 15). Evreii temători de Dumnezeu adesea foloseau acest titlu, mai degrabă decât Iehova. Soferimii, sau păstrătorii străvechi ai Textului Sacru, au schimbat numele lui Iehova în Adonai de 134 de ori când au citit cu voce tare, datorită reverenței extrem de mari pe care considerau că trebuie s-o aibă față de inefabilul Nume Iehova."[55]

Referitor la unirea inimilor noastre ca să se teamă de numele lui Dumnezeu (v. 11b), F.W. Grant scrie:

> Se constată că acest lucru lipsește în mare măsură în rândurile copiilor lui Dumnezeu. Ce parte însemnată din viața noastră este petrecută dacă nu neapărat în comiterea unor fapte rele, atunci cel puțin risipită și fărâmițată cu o mare diversitate de preocupări mărunte care dăunează mărturiei noastre pentru Dumnezeu! Cât de puțini sunt cei ce pot afirma împreună cu apostolul Pavel: „Un lucru fac!" Suntem pe drum... dar ne oprim ca să prindem fluturi printre flori și astfel nu înaintăm prea mult. Ce mult trebuie să se mire Satan când vede cum ne îndepărtăm de „împărățiile acestei lumi și de slava lor"... și totuși ne dedăm, fără să ne gândim aproape deloc, la tot felul de fleacuri, mai ușoare decât puful de păpădie pentru care copilul se luptă să-l dobândească și de ale cărui eforturi noi râdem. O, dacă ne-am examina viața cu atenție, ce repede ne-am da seama de mulțimea de anxietăți total inutile, de îndatoriri imaginare, de tot felul de comodități pe care ni le permitem, de fleacurile așa-zise „nevinovate," care tot mereu ne abat de la singura îndatorire care ne este cu adevărat de folos! Cât de puțini sunt cei care s-ar supune unui atare examen al istoriei de zi cu zi a vieții lor![56]

Psalmul 87:
Psalmul recensământului regal

Primarul Ierusalimului, Teddy Kollek, și co-autorul său își exprimă mirarea firească față de surprinzătoarea măreție a orașului lor vechi de 4000 de ani:

> Arheologii și istoricii se întreabă de multă vreme de ce a fost înființat Ierusalimul pe locul actual și de ce a devenit un oraș mare. Asta pentru că nu se bucură de nici una din trăsăturile fizice care au favorizat propășirea și înaintarea altor orașe mari ale lumii. Ierusalimul nu este așezat la obârșia nici unui fluviu mare. Nu are deschidere spre nici un port însemnat. Nu beneficiază de nici o șosea însemnată, nici de intersecții importante. Nu este în apropiere de nici un fel de surse abundente de apă, care constituie de obicei motivul principal al înființării unei așezări omenești, deși un izvor natural principal oferea o cantitate modestă de apă. Ierusalimul nu posedă bogății minerale. De fapt a fost plasat departe de principalele rute comerciale. Nu deținea nici o cheie strategică pentru cucerirea unor teritorii vaste râvnite de străvechile imperii războinice. Într-adevăr, orașul nu a fost binecuvântat nici cu virtuți economice speciale, nici cu cele topografice, care să explice de ce a devenit mai mult decât un simplu sătuleț

montan, cu o soartă comună, ca a celor mai multe sate din perioada sa, care între timp au dispărut fără urmă.[57]

87:1-3 Desigur, motivul pentru care Ierusalimul este mare este faptul că a fost ales de Dumnezeu. El l-a înființat pe munții sfinți și-i iubește porțile mai mult decât ale tuturor celorlalte orașe și sate din țară. Și apoi gloria cea mai mare a Ierusalimului este încă în viitor – când va fi capitala Împărăției Mesianice, cetatea regală de scaun a mult-așteptatului Rege. Psalmul acesta ne îndreaptă privirile în viitor, spre acea zi când lucruri slăvite vor fi rostite despre Sion, cetatea lui Dumnezeu.

Într-un sens Ierusalimul va fi locul de naștere al multor națiuni:

> Se va întâmpla în zilele din urmă, că muntele casei Domnului va fi întemeiat ca cel mai înalt munte; se va înălța deasupra dealurilor și toate popoarele se vor îngrămădi spre el. Și multe popoare se vor duce și vor zice: „Veniți să ne suim la muntele Domnului, la casa Dumnezeului lui Iacov, ca să ne învețe căile Lui și să umblăm pe cărările Lui." Căci din Sion va ieși legea și din Ierusalim cuvântul Domnului (Is. 2:2, 3).

87:4 Asta pare să aibă în vedere versetul 4. Sionul este personificat, el afirmând că între acele națiuni care o cunosc în calitate de mamă, ea o poate aminti pe Rahab (adică Egiptul) în sud și Babilonul în nord. De asemenea oamenii vor vorbi despre Filistia, Tir și Etiopia, spunând că acestea s-au născut în Ierusalim. Acestea vor fi printre națiunile care vor recunoaște Sionul ca și capitala spirituală, politică și economică a lumii, suindu-se să se închine acolo și să-I aducă omagiu Marelui Rege (Is. 60:16-19).

87:5 Prin urmare, Sionul va fi socotit locul în care națiunile vor trăi experiența nașterii din nou, deoarece Cel Preaînalt Însuși o va stabili în acel loc de suveranitate universală.

87:6 Iar când Domnul va face recensământul popoarelor, El va nota cu atenție că anumite națiuni și-au dat seama de adevăratul lor destin istoric, devenind cetățenii Sionului. Ele vor vizita capitala:

> nu pentru a-i admira arhitectura sau a admira meterezele sau a invidia tezaurele care se suiseră acolo să se închine în cetatea care este strâns legată, ci pentru a solicita imunitate municipală, pentru a beneficia de protecția ei, pentru a se supune legilor sale, pentru a trăi și iubi în sânul fericitei ei societăți și pentru a avea părtășie sfântă cu slăvitul ei Întemeietor și Păzitor.[58]

Gaebelein scrie:

> Iehova ține evidența, pe măsură ce națiunile, una după alta, sunt introduse în Împărăție prin elevarea și binecuvântarea Sionului. Atunci Sionul va deveni glorioasa metropolă a întregii lumi.[59]

87:7 Va fi un prilej de bucurie și sărbătoare. Cântăreții vor cânta cu gura și cu instrumentele, intonând imnul: **„Toate izvoarele mele sunt în tine."** Ierusalimul nu va mai fi locul lacrimilor și necazului, ci un izvor de binecuvântări, înviorări și căminul spiritual al tuturor națiunilor pământului.

Dar înainte de a trece la următorul psalm, trebuie să facem o aplicație personală: Va veni o vreme când Dumnezeu va începe să-i înregistreze pe oameni. Va fi recensământul locuitorilor cerului. Unicul și decisivul factor îl va constitui nașterea din nou. Numai cei care s-au născut din nou vor vedea împărăția lui Dumnezeu (Ioan 3:3-5). Prin urmare, când Dumnezeu începe să-i înscrie pe oameni, va zice: „Omul acesta s-a născut din nou în cutare loc."

Va putea El oare spune acest lucru și despre tine?

Există un mod în care te poți califica pentru primirea cetățeniei cerești, așa cum îl găsim scris în Ioan 1:12:

> Dar tuturor celor ce L-au primit le-a dat dreptul să devină copii ai lui Dumnezeu, celor care cred în numele Lui.

Psalmul 88: Psalmul cel mai trist

Când ajungem la Psalmul 88, atingem

adâncimea maximă a durerii şi suferinţei umane. Se pare că psalmistul răscoleşte aici vocabularul cel mai sumbru şi mai amar pentru a găsi cuvintele adecvate cu care să descrie soarta sa deznădăjduită. Este un caz de bolnav terminal – cel puţin aşa crede el despre sine. Se simte ca şi când ar fi pe lista celor pe punctul de a muri din salonul de izolare rezervat bolnavilor incurabili. Singurul lucru care i-a mai rămas este morga şi nu va mai trece mult timp până când se va petrece cearşaful peste faţa lui şi va fi luat de acolo.

88:1, 2 Singurul punct luminos din acest psalm este numele lui Dumnezeu cu care începe – „O, Doamne, Dumnezeul mântuirii mele." Gaebelein numeşte aceste cuvinte singura rază de lumină ce străbate cu greu pâcla deasă, steaua ce străpunge bezna de la miezul nopţii.

Dar imediat autorul se lansează într-o descriere plină de jale a stării disperate în care se află. Zi şi noapte plânge înaintea Domnului, dar tot nu are nici o uşurare. Când va sparge Dumnezeu impasul, ascultându-i rugăciunea şi intervenind?

88:3-7 Viaţa sa este o vâltoare clocotitoare, cu o sumedenie de necazuri iar el înaintează fără să se poată opune spre moarte şi spre mormânt. De fapt a fost deja părăsit ca mort – socotit deja ca o pierdere. Orice fărâmă de tărie ce-o mai avea s-a dus. Acum pluteşte fără noimă printre morţi, ca un soldat inconştient pe câmpul de bătălie presărat cu cadavre. El se simte părăsit de Dumnezeu, uitat de El şi rupt de orice nădejde de ajutor divin. Ca un captiv sortit carcerei, aşa se vede el că a fost abandonat de Dumnezeu şi lăsat în groapa cea mai adâncă, în camera ororilor, cea întunecată şi îngrozitoare. Trebuie să fie doar o singură explicaţie, îşi spune el: Dumnezeu S-a mâniat pe el, drept care este copleşit de valurile năprasnice ale judecăţii divine.

88:8, 9 Cunoştinţele sale l-au părăsit, de parcă ar fi lepros. Îl tratează ca şi când ar fi un strigoi sau „ca un blestemat" (Knox). Este zăvorât într-o celulă din care nu are scăpare. Ochii săi, cândva luminoşi şi expresivi, şi-au pierdut vioiciunea. Iar rugăciunea pare să fie zadarnică. Zi de zi strigă către Domnul cu mâinile ridicate spre cer, rugându-se fierbinte, dar nimic nu se întâmplă.

88:10 Apoi, printr-o serie de întrebări, el Îl provoacă pe Dumnezeu, cerându-I să-i spună ce folos va avea din moartea psalmistului. Întrebările relevă cunoaşterea imperfectă pe care o aveau sfinţii din Vechiul Testament cu privire la moarte şi la viaţa de apoi, făcându-ne pe noi cei de azi să fim pe veci recunoscători pentru asigurarea ce o deţinem că a muri înseamnă a fi cu Cristos, ceea ce este cu mult mai bine (Fil. 1:23). Aşadar iată întrebările:

Face Dumnezeu minuni pentru cei ce au murit? Răspunsul implicit este „Nu." Pentru un evreu care trăia sub lege, moartea era o tulburătoare regiune a uitării în care nu se întâmplă nici un lucru constructiv.

Oare umbrele se ridică să-L laude pe El? Cei ce au plecat dintre cei vii sunt priviţi ca nişte strigoi care nu au cum să-L laude pe Domnul.

88:11, 12 Este oare dragostea statornică a lui Dumnezeu vestită în mormânt sau credincioşia Sa în Abadon, locul nimicirii?

Întrucât se credea că nici o acţiune şi nici o vorbire nu putea avea loc în încăperile sumbre ale Şeolului, negreşit era în interesul lui Dumnezeu să-i ţină în viaţă cât mai mult pe cei ale căror laude Îi erau întotdeauna plăcute lui Dumnezeu.[60]

88:13-18 În continuare, aparent cu o intensitate reînnoită, psalmistul îşi pledează cauza înaintea Domnului. În fiecare dimineaţă, fără greş, el îşi rosteşte rugăciunea înflăcărată, exprimându-şi perplexitatea faţă de faptul că Dumnezeu l-a abandonat şi că nu-l mai priveşte cu îndurare sau cu bunăvoinţă. Din tinereţea sa el a trăit încontinuu experienţa tristă a suferinţei şi morţii. Acum în încleştarea terorilor divine, el este strâmtorat, gata să moară. Mânia aprinsă a lui Dumnezeu l-a copleşit ca un val uriaş iar terorile Sale i-au luat piuitul. Este împresurat de valuri necruţătoare, care-l asaltează fără încetare. Este ca şi când Dumnezeu i-ar fi făcut şi pe prieteni, şi pe rude să-l părăsească.

Singurul său tovarăș care i-a mai rămas este întunericul.

Așa se încheie cel mai trist dintre Psalmi. Dacă ne întrebăm ce caută în Biblie, poate n-ar strica să ascultăm mărturia lui J. N. Darby, care a spus că la un moment dat în viața sa acest pasaj din Scriptură a fost singurul care i-a fost de vreun folos, deoarece a văzut că a mai fost cineva care să fi coborât în aceleași adâncimi în care a coborât el. Clarke citează dintr-o sursă anonimă:

„Nu există decât un singur psalm de acest fel în toată Biblia, care să surprindă atât de viu această experiență extrem de rară, dar există unul care să-l asigure pe cel mai cumplit afectat că Dumnezeu nu-l va uita."[61]

Psalmul 89: Legământul lui Dumnezeu cu David

89:1, 2 De la început, Etan își declară desfătarea pe care o găsește în iubirea statornică și în credincioșia lui Iehova, așa cum sunt acestea exprimate în legământul davidic. El este hotărât să cânte îndurările Domnului pe veci, deoarece ele dăinuie în veci.

89:3, 4 Credința îi amintește, cu reverență, lui Dumnezeu că a încheiat un legământ cu David. Pentru că David a fost slujitorul său ales, Dumnezeu a jurat că David nu va duce niciodată lipsă de moștenitori care să ocupe tronul său și că împărăția sa va dăinui de-a lungul tuturor generațiilor. O dinastie neîntreruptă, care să ocupe pe veci tronul!

89:5 Apoi credința recapitulează minunile Domnului care a încheiat legământul. Este ca și cum Etan I-ar aminti Domnului că în joc e însăși onoarea Sa.

89:6-8 El este mai mare decât toate oștirile îngerești din ceruri. Miriadele de ființe cerești sunt chemate să laude minunile Sale și credincioșia Sa. Nici un înger nu se poate compara cu El. El este suprem, mai presus de toate ființele cerești. Chiar și cele mai mari din aceste ființe stau smerite și uimite în fața Sa. Ele recunosc faptul că Dumnezeu este mai mare în toate privințele. Nimeni nu este atât de măreț ca Domnul Dumnezeul oștirilor, splendid în mantiile credincioșiei.

89:9, 10 Dar lucrurile nu se opresc aici. Dumnezeu este mare în creația Sa, în providența și în perfecțiunile Sale morale (v. 9-15). O ipostază dramatică a măreției Sale în cadrul creației este modul în care stăpânește El peste marea înfuriată, potolind valurile. El a făcut acest lucru pe Marea Galileii în urmă cu mulți ani și o face încontinuu în viețile lovite de furtună ale copiilor Săi. Cât despre măreția Sa în cadrul providenței, ce exemplu mai bun am găsi decât cucerirea Egiptului (**Rahab**) cu prilejul exodului? El a zdrobit națiunea aceea mândră cum zdrobește un leu prada. El i-a împrăștiat pe dușmanii Săi ca pe niște frunze purtate de vânt.

89:11-13 Cerurile și **pământul** sunt ale Sale, în virtutea dreptului de creator; **lumea** și tot ce e în ea îi aparțin Lui pentru că El este cel care **le-a întemeiat. Nordul și sudul** Îi datoresc Lui obârșia. Muntele **Tabor** și Muntele **Hermon** își înalță capetele, ca și când L-ar recunoaște cu bucurie ca și Creator al lor. Brațul Lui și mâna Lui sunt tari. Dreapta Sa este mai presus de toți, supremă în lumea puterii.

89:14 Cât despre perfecțiunile Sale morale, tronul Său este întemeiat pe principiul dublu al neprihănirii și justiției. Îndurarea și adevărul se revarsă pretutindeni pe unde merge El.

89:15-18 După ce a relatat toată măreția Dumnezeului legământului, Etan descrie în continuare starea binecuvântată a poporului Său: **„Binecuvântat este poporul care cunoaște strigătul de bucurie!"** Pentru evreul cucernic, **strigătul de bucurie** era concretizat prin chiotele scoase de oameni cu prilejul sărbătorilor Israelului, când oamenii se suiau la Ierusalim în zilele sfinte ale calendarului religios. Pentru noi, el va fi întotdeauna **strigătul de bucurie** al evangheliei. Mai multe lucruri se remarcă cu privire la acești oameni fericiți. Ei umblă... în lumina feței Sale; adică umblă în bunăvoința Sa, fiind călăuziți de prezența Sa. Ei găsesc în El izvorul tuturor bucuriilor lor și nu încetează niciodată să se delecteze în neprihănirea Sa. Ei nu se laudă cu propria

lor putere, ci numai şi numai în a Lui. Numai prin bunăvoinţa Sa este înălţat cornul lor. Cu alte cuvinte, ei sunt întăriţi.

Căci scutul nostru este al Domnului iar regele nostru este Sfântul lui Israel.

89:19 Şi asta îl aduce pe Etan la legământul pe care Iehova l-a încheiat cu David (v. 19-37). Cu mulţi ani înainte, Dumnezeu îi vorbise slujitorului său credincios într-o vedenie. „Sfântul" ar putea fi o referire la Samuel (1 Sam. 16:1-12), la Natan (2 Sam. 7:1-17) sau poate la Slujitorul lui Iehova, Domnul Isus Cristos. El a încheiat un legământ necondiţionat al harului fără plată, aşezând coroana asupra celui puternic şi înălţându-l din mijlocul poporului. În multe din aceste modalităţi de descriere a lui David, aproape instinctiv avem sentimentul că privim de fapt dincolo de David, la Regele-Mesia care avea să vină.

89:20-24 Iehova îl selectase pe **David** dintre fraţii săi şi, prin Samuel, în unsese cu untdelemnul sfânt rezervat pentru cei ce erau unşi ca regi. Legământul garanta că mâna lui Dumnezeu va fi pe veci asupra lui David, păzindu-i şi ocrotindu-i pe moştenitorii tronului, braţul Lui asigurând toată tăria necesară. Duşmanii regelui nu vor putea să-l biruiască, nici cei răi să-i facă vreun rău. Domnul a garantat că-i va zdrobi pe vrăjmaşii săi şi-i va lovi pe cei ce-l urăsc. Credincioşia şi îndurarea Domnului nu-l vor părăsi nicicând iar casa lui David îşi va trage seva şi tăria din El.

89:25 În conformitate cu promisiunea făcută lui Avram (Gen. 15:18), în final hotarele împărăţiei se vor întinde de la Marea Mediterană până la fluviul Eufrat. În Geneza 15, se spune de la râul Egiptului până la râul Eufrat, dar întrucât râul Egiptului se varsă în Mediterană, hotarele sunt aceleaşi.

89:26, 27 David avea să-L recunoască pe Iehova ca Tată al său, Dumnezeul său, şi stânca sa de adăpost. La rândul Său, Dumnezeu îl va face întâiul său născut, cel mai înalt dintre regii pământului. Sintagma: **„întâiul născut"** înseamnă uneori primul în timp, ca în cazul în care Maria L-a născut pe Fiul ei întâi născut (Luca 2:7). Dar în cazul lui David nu poate avea acest sens, deoarece el a fost *ultimul născut* dintre fiii lui Isai. Aici înseamnă primul în ce priveşte rangul sau onoarea, aşa cum explică restul versetului: **„cel mai înalt dintre regii pământului."** Asta vrea şi Pavel să spună când se referă la Domnul Isus ca fiind „întâiul născut peste întreaga creaţiune" (Col. 1:15). Asta nu înseamnă că Isus a fost prima fiinţă creată, cum propovăduiesc unele culte deraiate, ci că El este preeminent *peste întreaga creaţiune*.

89:28, 29 Nimic nu va putea schimba în vreun fel dragostea lui Dumnezeu pentru David şi nimic nu va afecta legământul pe care L-a încheiat El. Întotdeauna va exista un tron al lui David iar spiţa sa regală se va perpetua în veci.

89:30-32 Legământul nu va scuti însă pe fiii lui David de pedeapsă, atunci când aceştia vor păcătui. Orice infracţiune a legii avea să fie tratată cu toată rigoarea. Din punct de vedere istoric, lucrurile s-au întâmplat exact aşa. Descendenţii lui David au fost necredincioşi faţă de Iehova şi El i-a pedepsit cu nuiaua şi cu biciul captivităţii babiloniene.

89:33 Dar legământul a rămas în picioare şi deşi împărăţia a fost eclipsată un timp, şi la Ierusalim nu a domnit nici un rege, totuşi Dumnezeu a păstrat în chip miraculos sămânţa regală, pentru a reinstaura împărăţia la timpul Său.

89:34-37 În cuvinte cât se poate de ferme, Dumnezeu repetă inviolabilitatea legământului şi hotărârea Sa de a-Şi respecta promisiunea făcută lui David. Spiţa lui David va dăinui pe veci iar tronul său va rămâne cât vor fi soarele şi luna pe cer.

89:38, 39 În aparenţă s-ar fi putut crede că Dumnezeu a dat uitării legământul davidic. Iuda a fost invadată de babilonieni, locuitorii ei fiind duşi în exil. Nimeni nu a ocupat tronul lui David de atunci şi până azi. Dar Dumnezeu nu a uitat. În urmă cu aproape două mii de ani, Domnul Isus S-a născut în cetatea regală a lui David. El a fost fiul adoptiv al lui Iosif şi, întrucât Iosif era parte din spiţa de regi ai Iudei, Isus a moştenit dreptul legal la tronul lui David prin el (Mat. 1). Isus a fost fiul real al Mariei şi întrucât Maria era o

descendentă a lui David prin Natan, Domnul nostru este din sămânța lui David (Luca 3:23-38). Astfel legământul este împlinit în Domnul Isus Cristos. Tronul lui David se perpetuează prin El și întrucât El trăiește în puterea unei vieți fără de sfârșit, întotdeauna va fi un descendent al lui David care să ocupe tronul. Într-o zi, poate foarte curând, El Se va întoarce pe pământ ca să-Și ocupe locul de drept pe tronul lui David, pentru a domni ca Fiul cel mai mare al lui David.

Desigur, Etan nu putea să vadă toate acestea. Lui i se părea că legământul a fost anulat. Ascultați cum se plânge că Dumnezeu a lepădat și respins spița regală, că S-a mâniat pe regele pe care l-a uns. Pentru Etan nu exista altă explicație decât că Dumnezeu Și-a călcat promisiunea pe care i-a făcut-o lui David, lăsând coroana lui să fie acoperită de praf. Etan știa însă în adâncul inimii lui că Dumnezeu nu poate să-și calce promisiunea, și totuși, iată că după toate aparențele acest lucru s-a întâmplat.

89:40-45 Zidurile Ierusalimului aveau o mulțime de spărturi în ele iar turnurile de veghe erau sfărâmate. Călătorii de prin partea locului se serveau fără teamă din ce găseau pe acolo iar vecinii neevrei ai Israelului jubilau răutăcioși pentru ce i s-a întâmplat. Armele poporului lui Dumnezeu s-au dovedit zadarnice în luptă. Ostașii n-au putut ține piept inamicului. Regele a fost detronat, tronul său fiind vandalizat. Umilit și acoperit de ocară, el a îmbătrânit înainte de vreme.

89:46-48 Domnul care a încheiat legământul părea că se ascunde acum de poporul Său. Mânia Sa împotriva israeliților era fierbinte ca un foc. Încontinuu se înalță către cer strigătul plin de durere: „Până când?" Etan Îl roagă pe Dumnezeu să-și aducă aminte cât de scurtă a lăsat El să fie viața omului pe pământ, cât de firav este omul și ce lipsit de importanță este. În vremea lui, toți se puteau aștepta să moară. Puterea mormântului îl copleșea până la urmă. Noi cei de azi avem o speranță mai bună decât a lui Etan. Noi știm că nu toți vom muri, ci că toți vom fi schimbați când va reveni Domnul Isus ca să-Și ia biserica acasă, în cer (1 Cor. 15:15; 1 Tes. 4:13-18). Dar toate acestea erau o taină pentru sfinții din Vechiul Testament.

89:49-51 Pledoaria lui Etan este plină de patos și curaj. El întreabă ce s-a întâmplat cu bunătatea și îndurarea pe care Dumnezeu le-a garantat lui David în termenii cei mai fermi cu putință. El este acut conștient de batjocurile adresate de dușmani Israelului, care îl ironizează pe Etan și-l ridiculizează pe regele exilat ori de câte ori îl văd.

89:52 Dar în ultimul verset credința triumfă. Deși Etan nu vede răspunsul la perplexitatea sa, el e în stare să-L binecuvânteze pe Iehova. E ca și când ar spune: „Doamne, nu înțeleg, dar voi continua să am încredere." Și astfel el își încheie rugăciunea pe o notă triumfătoare: **Binecuvântat să fie Domnul în veci de veci! Amin și Amin.**

IV. CARTEA A PATRA (PSALMII 90-106)

Psalmul 90: Dangătul clopotului morții

Permiteți-mi să dau puțin frâu imaginației sfinte în explicarea acestui Psalm. Scena are loc în pustiul Sinai, la mai mulți ani după întoarcerea spionilor din Cadeș-Barneea cu raportul lor pesimist și rău. Acum israeliții continuă să străbată deșertul, fără să aibă însă o țintă precisă. Este o îndeletnicire aparent fără nici o noimă.

În fiecare dimineață se înfățișează în cortul lui Moise un israelit care-i prezintă situația celor decedați. Decese, decese și numai decese. Necrologul pare să fie cea mai citită parte a ziarelor iar deșertul pare să fie un cimitir tot mai mare. De fiecare dată când oamenii ridică tabăra, lasă în urma lor noi morminte.

În ziua de care ne ocupăm Moise, omul lui Dumnezeu, simte că a ajuns la capătul răbdării. Copleșit de numărul tot mai mare al decedaților, el se retrage în cortul său, se aruncă cu fața la pământ și-și varsă inima înaintea lui Dumnezeu în rugăciune.

90:1, 2 Înconjurat peste tot de semnele vremelniciei și ale morții, el găsește

ușurare în caracterul etern al Domnului. Toate pot să treacă și să dispară, Dumnezeu rămâne neschimbat, un cămin și un adăpost pentru copiii Săi. Din veșnicia veșniciilor și până în veșnicia veșniciilor, El este Dumnezeu, „nemărginit și etern, neschimbat în ființa Sa, în înțelepciunea, puterea, sfințenia, dreptatea, bunătatea și adevărul Său."

90:3, 4 În contrast puternic cu absența totală a fenomenului îmbătrânirii la Dumnezeu este scurtimea vieții omenești. Se pare că Dumnezeu emite încontinuu ordinul: „Întoarceți-vă în țărână!" și astfel vedem un șir neîntrerupt de oameni care se îndreaptă spre groapă. Pentru Cel Etern, chiar viața inițială a omului căzut, de circa o mie de ani, nu este altceva decât memoria unei fracțiuni de noapte.

90:5, 6 Chiar pentru Moise, viața umană nu este altceva decât un somn. Te culci, adormi, visezi, te trezești și abia dacă observi scurgerea timpului. Sau, ca să folosim o altă figură de stil, viața e ca iarba – proaspătă și verde dimineața, pentru ca apoi să se ofilească și să se usuce până seara. Sau, cum s-a exprimat Spurgeon, ea este „semănată, crescută, bătută de vânt, tăiată și apoi adunată."

90:7-10 Deși moartea este în întregime rezultatul pătrunderii păcatului, Moise și-a dat seama că ceea ce se petrecea în deșert era rezultatul cercetării speciale lui Dumnezeu. Toți ostașii în vârstă de douăzeci de ani sau mai mult când au părăsit Egiptul urmau să moară înainte de a ajunge în Canaan. Dangătul clopotului morții este un semn că Dumnezeu S-a mâniat pe poporul Său din pricina faptului că israeliții s-au postat de partea iscoadelor necredincioase, în loc să intre în Canaan, cum i-au îndemnat Caleb și Iosua să facă. Fărădelegile și păcatele lor ascunse sunt mereu înaintea Sa, ca pricină de iritare și supărare permanentă. În consecință, israeliții trăiau acum sub norul sumbru al mâniei Lui, copleșiți de valurile mâniei Sale. Da, este adevărat, unii trăiesc timpul alocat de șaptezeci de ani și unii apucă chiar să trăiască optzeci de ani. Dar chiar și în cazul lor, viața e plină de trudă, de boli și de neputințe. Curând pulsul încetează și o altă viață dispare de pe fața pământului.

90:11, 12 Omul lui Dumnezeu se minunează de puterea lui Dumnezeu, care a fost stârnită de mânie. Cine, se întreabă el, poate să-I aducă suficientă reverență, având în vedere imensitatea mâniei Sale? Un lucru e sigur: faptul acesta ar trebui să ne facă să prețuim fiecare zi din viața noastră și s-o cheltuim în ascultare de El, în așa fel încât să conteze pentru veșnicie.

90:13, 14 Moise Îl roagă pe Dumnezeu cu stăruință să revină în mijlocul poporului Său, cu îndurare. Va arde oare mânia Lui pe veci? Nu va avea El oare milă de ei și nu-i va satisface dis-de-dimineață cu îndurarea Sa, ca să-și trăiască restul zilelor într-o anumită măsură de liniște și fericire?

90:15, 16 Acum Moise solicită ceea ce în termeni moderni se numește „timp egal" sau dreptul la replică, adică cere ca Israelul să aibă parte de tot atâția ani de fericire pe cât a avut parte de suferință și necazuri. Israeliții au văzut deja puterea lui Dumnezeu desfășurată în judecățile Sale. Acum el cere ca Domnul să-Și arate cealaltă față, a harului.

90:17 În cele din urmă, mijlocitorul cere ca Domnul să privească cu bunăvoință asupra poporului Său ales de pe acest pământ și să-l facă să rodească și să propășească în tot ce va face: **„Da, întărește lucrarea mâinilor noastre."**

Conform tradiției, Psalmul 90 este de obicei textul preferat din Scriptură la înmormântările creștine, și asta nu fără temei, deoarece ne amintește de scurtimea vieții și de nevoia de a răscumpăra timpul sau de a prinde prilejurile pe care le avem de a-L sluji pe Domnul. Dar Psalmul 90 nu este îmbibat de mângâierea și asigurarea pe care le găsim în epoca Noului Testament. Cristos a adus „viața și nemurirea la lumină prin evanghelie." Noi știm că a muri este un câștig, deoarece înseamnă a fi absent cu trupul de pe acest pământ, dar prezent acasă cu Domnul. Și astfel atmosfera sumbră a Psalmului 90 trebuie înlocuită cu bucuria triumfătoare a nădejdii credinciosului în Cristos, întrucât acum moartea și-a pierdut boldul iar mormântul a fost deposedat de biruința sa. Credinciosul poate să cânte:

Moartea-i înfrântă! Vestiți cu bucurie acest mesaj, credincioșilor!
Unde îți este biruința, mormântule lăudăros?
Isus e viu! Nu-ți mai sunt porțile întunecate.
Isus e viu, Domn puternic, mântuitor.

–Fanny J. Crosby

Psalmul 91: Psalmul meu

În 1922, în Hebridele de Vest, un copilaș de cinci ani era pe punctul să moară, suferind de difterie. O membrană mucoasă se formase în gâtlejul său, făcând respirația tot mai dificilă. Mama sa creștină și-a întors spatele, ca să nu vadă clipa când fiul ei își va da ultima suflare. Chiar în momentul acela s-a auzit o bătaie la ușă. Era cumnatul ei, dintr-un sat învecinat, care a spus: „Tocmai am venit să-ți spun că nu ai de ce să te îngrijorezi cu privire la copil, căci se va însănătoși și într-o zi Dumnezeu îi va salva sufletul." Dar mama a rămas pe gânduri, încă sub starea apăsătoare a iminenței morții copilului, nevenindu-i să creadă ce auzea. „Ce te face să spui asta?" a întrebat ea. Și omul i-a explicat cum stătea lângă foc și citea Psalmul 91, când L-a auzit pe Dumnezeu vorbindu-i clar prin ultimele trei versete:

Pentru că și-a ațintit dragostea asupra mea,
Îl voi salva și-l voi elibera;
Pentru că a cunoscut numele meu măreț,
Îl voi așeza pe înălțime.
Mă va chema și-i voi răspunde;
Voi fi cu el
În necaz și-l voi izbăvi
Și-l voi onora.

Cu o viață lungă pentru mintea lui
Îl voi sătura;
Și voi face ca ochii lui
Să cunoască mântuirea mea.

–din *The Scottish Psalms In Metre*

Băiețelul eram eu. Dumnezeu m-a izbăvit de la moarte în noaptea aceea; El mi-a salvat sufletul cu treisprezece ani mai târziu și m-a săturat cu viață lungă. Prin urmare, sper că veți înțelege de ce numesc Psalmul 91 *Psalmul meu*. De obicei când spun asta adaug, pe un ton glumeț, că sunt dispus să-l împărtășesc cu alții – dar în primul rând acesta este Psalmul *meu!*

Cei mai mulți teologi nu sunt de acord cu mine, afirmând că acesta este un psalm mesianic. Și desigur ei au dreptate. *Interpretarea* primordială Îl privește pe minunatul nostru Domn Isus Cristos. Iar noi îl vom studia din această perspectivă, amintindu-ne însă tot timpul că într-o măsură mai mică, și noi ne putem *însuși* minunatele promisiuni găsite în el:

Toate râurile harului Tău le iau ca pentru mine;
Peste fiecare promisiune îmi scriu numele.

91:1, 2 Isus este Cel care, într-un mod preeminent, a locuit **în locul tainic al Celui Preaînalt** și a stat **sub aripa Celui Atotputernic**. Nu a existat o viață ca a Lui! El a trăit în părtășie absolută, neîntreruptă cu Dumnezeu, Tatăl Lui. El nu a acționat niciodată după voia Sa proprie, ci a făcut doar acele lucruri pentru care a primit îndrumare directă din partea Tatălui. Deși a fost Dumnezeu desăvârșit, a fost totodată și Om desăvârșit și Și-a trăit viața pe pământ în totală bizuire pe Dumnezeu, depinzând întru totul de El. Fără nici o ezitare El a putut privi în sus și spune: **„Adăpostul și cetățuia mea, Dumnezeul meu în care mă încred."**

91:3 Se pare că glasul Duhului Sfânt se aude în versetele 3-13, asigurându-L pe Domnul Isus de siguranța desăvârșită de care avea parte, pentru că trăia o viață de încredere perfectă în Dumnezeu. Care sunt garanțiile siguranței? Sunt nouă la număr:

Izbăvirea de primejdii ascunse. **Lațul** vânătorului de păsări se referă la urzelile celui rău prin care încearcă să-i prindă în laț pe cei neveghetori.

Imunitate de boli fatale. În cazul Domnului, nu avem motive să credem că ar fi fost vreodată bolnav.

91:4 *Scut și **refugiu*** în Cel Atotputernic. Grija personală și plină de tandrețe a lui Dumnezeu este asemănată cu aceea a unei păsări care-și adăpostește puii sub aripi.

Ocrotire în credincioșia lui Dumnezeu. Promisiunile Sale sunt sigure. Ceea ce a spus El va și face. Acestea sunt **scutul și pavăza** credinciosului.

91:5 *Eliberarea de frică.* Sunt menționate patru tipuri de pericole care produc panică:

> Atacurile lansate de vrăjmaș sub acoperirea întunericului sunt cele mai terifiante, deoarece este greu de identificat sursa.
>
> **Săgeata care zboară ziua** poate fi înțeleasă în sens literal, ca o ghiulea sau o rachetă, sau în sens figurat, „comploturi mârșave și defăimările celor răi" (Versiunea Amplificată).

91:6 Ciuma care umblă în întuneric poate fi luată fie la propriu, fie la figurat. După cum boala fizică se dezvoltă acolo unde este ascunsă de razele soarelui, tot așa răul se înmulțește la întuneric.

> **Nenorocirea care pustiește ziua în amiaza mare** nu este precizată și poate că e mai indicat să ne oprim aici, pentru ca promisiunea să aibă o aplicație cât mai largă.

91:7, 8 *Siguranță chiar în mijlocul unui masacru.* Chiar atunci când s-a declanșat un masacru de proporții, Preaiubitul Domn Isus este în siguranță absolută. Când cei răi sunt pedepsiți, El va fi doar spectator, ocrotit de orice vătămare posibilă.

91:9, 10 *Asigurare împotriva calamității.* Pentru că Mântuitorul a făcut din Cel Preaînalt refugiul Său și locuința Sa, nici un dezastru nu-l va lovi, nici o calamitate nu se apropia de El.

91:11, 12 *Păzit de o escortă de îngeri.* Acesta este pasajul pe care I l-a citat Satan Domnului Isus când L-a ispitit să Se arunce de pe streașina templului (Luca 4:10, 11). Isus nu a negat că versetele I se aplică Lui, dar a negat că ele pot fi utilizate ca pretext de a-L ispiti pe Dumnezeu. Dumnezeu nu-I spusese să Se arunce de pe templu. Dacă Mântuitorul ar fi sărit, asta ar fi însemnat să acționeze în afara voii divine, invalidând promisiunea protecției divine.

91:13 *Victorie asupra leului și cobrei.* Este interesant că Satan s-a oprit înainte de a ajunge la acest verset. Dacă l-ar fi citat, și-ar fi descris *propria sa pierzare!* Diavolul este prezentat în Scriptură ca un leu care răcnește (1 Pe. 5:8) și ca șarpele cel bătrân (Apo. 12:9). Ca leu, el este prigonitorul înfiorător ce urlă și recurge la violență fizică. Ca șarpe, el se folosește de stratageme menite să înșele și să distrugă.

Și astfel Duhul Sfânt a dat nouă garanții de trecere sigură Fiului Omului în timpul vieții Sale de perfectă încredere și ascultare pe acest pământ. În acest punct Dumnezeu Tatăl confirmă garanțiile repetând de șase ori: „Voi face." În acestea există probabil o prefigurare a întregii cariere a omului Cristos Isus:

91:14 *Viața sa fără pată trăită pe acest pământ.* **„Fiindcă și-a ațintit dragostea asupra Mea, îl voi izbăvi; Îl voi ridica pe înălțime, pentru că a cunoscut numele Meu."**

91:15 *Suferința Sa pentru păcate.* **„Mă va chema și-i voi răspunde; voi fi cu el în necaz."**

Învierea și înălțarea Sa la cer. **„Îl voi izbăvi și-l voi onora."**

91:16 *Starea Sa actuală la dreapta lui Dumnezeu și împărăția Sa viitoare.* **„Cu viață lungă îl voi sătura și-i voi arăta mântuirea Mea."**

Asta ne spune Psalmul acesta! Dar stați puțin. Probabil vă gândiți și la lucrurile pe care nu le spune, la întrebările capitale la care nu oferă răspunsuri. De pildă, cum vom putea reconcilia toate aceste promisiuni măreț de ocrotire a lui Mesia cu faptul că oamenii L-au omorât, în cele din urmă? Iar dacă aplicăm Psalmul la credincioșii din vremea noastră, cum se împacă aceasta cu faptul că unii dintre ei cad răpuși de boală sau sunt doborâți în bătălie sau mor în accidente aviatice?

O parte a răspunsului la această întrebare constă, cel puțin, în următoarea explicație: Cel care se încrede în Iehova este nemuritor până în clipa în care și-a încheiat lucrarea. Isus a spus, de fapt, acest lucru ucenicilor Săi. Când El a propus să revină în Iudeea, ucenicii au spus:

„Învățătorule," I-au zis ucenicii, „acum, de curând, iudeii căutau să Te ucidă cu pietre și Te întorci acolo?" Isus a răspuns: „Nu sunt douăsprezece ceasuri în zi? Dacă umblă cineva ziua, nu se împiedică, pentru că vede lumina lumii acesteia; dar dacă cineva umblă noaptea, se împiedică, pentru că lumina nu este în el." (Ioan 11:8-10).

Domnul știa că iudeii nu puteau să se atingă de El până ce nu-Și va fi încheiat lucrarea. Și acest lucru este valabil în cazul fiecărui credincios adevărat. El este păzit de puterea lui Dumnezeu prin credință.

Apoi Domnul poate să-i vorbească unui credincios în mod special, personal printr-un verset din acest Psalm. Dacă o face, persoana poate să-și însușească promisiunea respectivă și să se bizuie pe ea. Incidentul personal de la începutul acestei secțiuni ilustrează elocvent principiul respectiv.

Și, în fine, este în general adevărat că cei care se încred în Domnul sunt asigurați de ocrotirea Lui. Noi avem uneori tendința de a sublinia prea mult excepțiile. Regula generală rămâne însă valabilă: există siguranță în Domnul.

PSALMUL 92:
O lecție de botanică spirituală

92:1-5 Nimeni nu poate nega faptul că este bine să aduci mulțumiri Domnului. Este bine în sensul că Domnul este vrednic de o atare atitudine de recunoștință din partea noastră și este bine de asemenea pentru cel care aduce mulțumiri și pentru cei care aud acest lucru. A cânta laude numelui Celui Preaînalt este o activitate cât se poate de vrednică. Și nu ducem lipsă de lucruri pentru care să mulțumim. Dragostea și îndurarea Sa este o temă nesfârșită pentru a aduce mulțumiri dimineața iar credincioșia Sa este suficientă pentru a ocupa ceasurile noastre de seară și chiar de noapte. Apoi putem spori frumusețea cântării acompaniindu-ne la diverse instrumente muzicale cu zece coarde, cu lira și cu harpa, toate producând sunete armonioase. Oricât I-am cânta Domnului pentru minunatele Sale lucrări ale creației, providenței și răscumpărării nu va fi niciodată de ajuns. Doar să ne gândim la tot ce a făcut El și inima noastră va cânta de bucurie. Planurile minunate și de nepătruns ale lui Dumnezeu, conceptele Sale profunde, înțelepciunea Sa – toate acestea înaripează inima noastră, determinând-o să-L laude.

92:6-9 Nu vă așteptați însă ca omul firesc să poată înțelege aceste lucrări ale lui Dumnezeu. El nu le poate pricepe, „deoarece ele se percep în mod spiritual." (1 Cor. 2:14). Cât privește realitățile spirituale, omul firesc este total insensibil și chiar stupid, deși omenește poate fi un intelect strălucit. El nu poate pricepe defel că legile morale imuabile din univers prescriu nimicirea celor răi. Deși aceștia pot propăși o vreme, succesul lor este de scurtă durată, precum iarba. După cum Domnul este întronat pe veci, tot așa dușmanii Săi vor fi împrăștiați și nimiciți.

92:10, 11 Reversul monedei este că Dumnezeu înalță cornul celor neprihăniți ca pe cel al boului sălbatic, adică El dăruiește tărie și onoare copiilor Săi. Iar El îi unge pe cei credincioși cu untdelemn proaspăt, care este tipul lucrării pline de iubire a Duhului Sfânt. Când se va scrie ultimul capitol, sfinții lui Dumnezeu vor fi asistat la moartea vrăjmașilor lor și vor fi auzit vaietul scos de aceștia în pierzarea lor.

92:12-15 Prosperitatea celor neprihăniți se compară cu aceea a unui palmier sau cedru de Liban. Palmierul simbolizează frumusețea și rodnicia, iar cedrul este simbolul tăriei și permanenței. Motivul creșterii și rodniciei credincioșilor îl constituie faptul că ei sunt sădiți în casa Domnului și înfloresc în curțile Dumnezeului nostru. Cu alte cuvinte, ei trăiesc zilnic în părtășie cu Domnul, extrăgându-și seva și viața din El. Îmbătrânirea nu atenuează capacitățile lor de a da rod. Ei continuă să pulseze de viață spirituală (seva) iar mărturia lor rămâne de-a pururea verde. Prosperitatea lor este o dovadă a faptului că Domnul este drept în împlinirea făgăduințelor Sale. Ne putem bizui pe El ca pe stânca cea mai de nădejde. Nici o urmă de

slăbiciune sau nestatornicie nu există la El.

Cei răi sunt însă comparați cu iarba (v. 7), în timp ce neprihăniții se aseamănă cu un arbore peren (v. 14). Cei răi se usucă și se trec, pe când neprihăniții merg din tărie în tărie. Aceasta este ordinea în botanica spirituală.

Psalmul 93: Regele etern și tronul Său etern

93:1, 2 Cântările ce vor fi intonate când va fi încoronat Domnul sunt deja pregătite, aceasta fiind una dintre ele. În ea este anticipată ziua glorioasă când Mesia al Israelului Se va proclama Rege. El va fi înveșmântat în maiestate, în contrast cu harul umil ce a caracterizat prima Sa venire. El Se va îmbrăca pe față cu tăria necesară pentru a domni peste lumea întreagă. Atunci se vor stabili condiții mondiale pe o bază fermă, stabilă, nemaifiind supuse convulsiilor morale și politice de amploare ce caracterizează lumea actuală.

Desigur, tronul lui Iehova există din totdeauna, dar nu s-a manifestat cu pregnanță până acum în maniera în care se va arăta când va începe Mileniul. Regele Însuși este, de asemenea, etern și autoritatea Sa nu cunoaște început, prin urmare, nu va cunoaște nici sfârșit.

93:3, 4 Când psalmistul pomenește de șuvoaie și de valuri puternice, pare limpede că el se referă la națiunile neevreiești care au asuprit poporul Său de-a lungul veacurilor și care vor conspira împotriva Lui când va veni să domnească. Dar eforturile lor vor fi zadarnice și de scurtă durată. Deși își vor înălța glasul, rostind amenințări groaznice și lăudăroșenii incredibile, vor afla că Iehova întronat este mai puternic decât toate federațiile lor, decât toate forțele armate ce le vor putea masa.

93:5 Și astfel se va vedea că într-adevăr Cuvântul lui Dumnezeu este adevărat și că toate promisiunile pe care le-a făcut El cu privire la vrăjmașii Lui și la stabilirea domniei Sale de neprihănire s-au împlinit. Templul de la Ierusalim va fi curățat de tot ce este rău, pentru ca să aibă puritatea ce se cuvine Celui care va locui în el.

> Totul va fi sfânt când va domni El. Și totul se va caracteriza prin sfințenie, cum s-a prezis la Isaia 23:18; Zaharia 14:20, 21; Apocalipsa 4:8.[62]

Psalmul 94: Dumnezeul răzbunării

În splendida sa lucrare *Atributele lui Dumnezeu*, A. W. Pink scrie:

> Ce trist e să constatăm că atâția oameni care-și spun creștini par să desconsidere mânia lui Dumnezeu ca un lucru pentru care trebuie să-și ceară scuze sau, cel puțin, ei sunt de părere că ea n-ar trebui să existe.... Alții se înșeală crezând că mânia lui Dumnezeu nu ar fi consecventă cu bunătatea Sa și astfel ei încearcă s-o alunge din gândurile lor.... Dar lui Dumnezeu nu-I este rușine să facă cunoscut că răzbunarea și furia sunt ale Lui.... Mânia lui Dumnezeu face parte în egală măsură din perfecțiunea Sa divină cât face credincioșia, puterea sau îndurarea Sa.... Însăși natura lui Dumnezeu face ca Iadul să fie o necesitate tot atât de reală precum Cerul.[63]

94:1-3 În Psalmul 94 auzim rămășița credincioasă a Israelului din zilele de pe urmă apelând la Dumnezeul răzbunării să Se descopere pe Sine în ura Sa față de ce este rău. A venit timpul ca **Judecătorul** drept al întregului **pământ** să răzbune crimele comise de dregătorii răi împotriva preaiubitului Său popor. Strigătul: „Câtă vreme mai este?“ va primi în curând răspuns. Jubilația celor **răi** va fi curând redusă la tăcere.

94:4-7 Condamnarea persecutorilor mândri este redată aici în detaliu. „Ascultați obrăznicia lor! Priviți aroganța lor! Cum se mai laudă acești oameni răi!“ (LB) Ei îi sfărâmă sub călcâiul lor pe copiii lui Iehova. Nu încetează să-i hărțuiască pe cei ce sunt moștenirea Sa loială. Victimizează văduva lipsită de apărare, pe oaspeții care nu se așteaptă la nici un atac, pe orfanii neajutorați. Ei sunt dominați de atitudinea conform căreia Dumnezeul lui Iacob nu ar înțelege sau nu I-ar păsa ce se întâmplă.

94:8-11 Ce proşti şi netrebnici sunt, de vreme ce cred că Dumnezeu nu ar fi conştient! Dacă a avut El îndemânarea de a sădi urechea în trupul omului, oare nu are El şi puterea de a auzi ce spun cei răi? Poate oare Creatorul ochiului să fie El Însuşi orb la ceea ce se petrece? Dacă El are puterea de a pedepsi naţiunile, cum demonstrează clar istoria, este oare El incapabil să pedepsească Mafia care îi asupreşte pe preaiubiţii Săi? Cum ar putea El să aibă mai puţine cunoştinţe decât cele pe care le dăruieşte omenirii? Realitatea este însă că Domnul cunoaşte totul, şi ştie ce gândesc aceşti oameni strâmbi; ştie că gândurile lor sunt nişte aburi ai suflării lor deşarte.

94:12-15 Credinţa îl învredniceşte pe psalmistul greu încercat să vadă că necazurile sale fac parte din educaţia pe care i-o dă Dumnezeu. Mare lucru este să fii astfel învăţat de Domnul şi instruit din Legea Lui! Dumnezeu îi dăruieşte odihnă în zilele de adversitate, până când va fi săpată groapa pentru cei răi. El are motive să fie încrezător că Iehova nu-i va da uitării nicicând pe ai Săi, că nu va abandona moştenirea Sa pe care o iubeşte. Inevitabil dreptatea va fi repusă la locul ce i se cuvine iar oamenii cinstiţi o vor arăta-o altora şi vor avea ei înşişi parte de ea.

94:16-19 Au existat momente în care psalmistul s-a întrebat cine îl va apăra în faţa puterii copleşitoare a răufăcătorilor. Dar el nu a fost lăsat niciodată singur. Domnul întotdeauna i-a venit în ajutor. Altminteri el ar fi fost demult redus la tăcere şi îngropat. Ori de câte ori s-a gândit că va cădea înaintea acestui val de oameni, a constatat cu uimire că este susţinut minunat de îndurarea Domnului. Când îngrijorările şi îndoielile i-au asaltat mintea, Domnul i-a mângâiat şi liniştit sufletul cu tot felul de alintări.

94:20-23 Poate exista vreo părtăşie între Iehova şi aceşti dregători răi? Poate fi vreun parteneriat între Cristos şi Anticrist? Poate Domnul să aprobe oameni care promulgă legi prin care sunt legiferate păcate? A pune această întrebare înseamnă a şi răspunde la ea. Dregătorii setoşi de sânge îi omoară pe cei neprihăniţi şi-i condamnă pe nevinovaţi. Dar Domnul este o fortăreaţă pentru ai Săi şi stânca în care se pot adăposti. El va răsplăti celor răi cu vârf şi îndesat pentru fărădelegea lor. Da, domnule, îi va şterge de pe faţa pământului.

Sic semper tyrannis!
(Aşa să li se facă în veci tiranilor!)

Psalmul 95: Închinare şi avertisment

Psalmul acesta începe cu chemarea exuberantă la închinare şi este greu să-l citim fără să fim contaminaţi de entuziasmul scriitorului. (La Evrei 4:7 Psalmul pare să-i fie atribuit lui David, dar sintagma „în David" (JND) ar putea însemna în cartea Psalmi, întrucât atât de mulţi dintre ei au fost scrişi de el.)

95:1, 2 Fără îndoială auzim glasul Duhului Sfânt în aceste versete, chemând Israelul înapoi la închinarea sa către Iehova, la sfârşitul întunecatelor zile ale marii strâmtorări. Dar nu trebuie să scăpăm din vedere şi chemarea pe care ne-o adresează El nouă, să ne dezlipim „de orice idol care ne-ar ţine departe de El."

Este interesant de observat varietatea de expresii prin care este descrisă adevărata închinare. Este o cântare adresată Domnului. A ne închina Lui înseamnă apoi a striga către Stânca mântuirii noastre, adică Stânca de Veacuri ce a fost străpunsă, în care ne găsim noi refugiul etern. Închinarea este să venim în prezenţa Lui, mărturisind cu mulţumire tot ce a făcut El pentru noi. Înseamnă să facem să răsune grinzile de psalmii de laudă pe care îi intonăm la adresa Lui.

95:3-5 Şi după cum există o mare varietate în lauda adresată de noi lui Dumnezeu, tot aşa există o infinitate în conţinutul laudei noastre. Domnul trebuie lăudat pentru că este Dumnezeul cel măreţ (în ebr. *El*, adică Cel Atotputernic). El este un Rege mare, mai presus de toţi zeii idolatri ai păgânilor. Locurile adânci ale pământului sunt în mâinile Sale în sensul că El e stăpânul lor. Piscurile muntoase sunt de asemenea ale Lui, pentru că El le-a plăsmuit. El a creat măreţele oceane şi

mâinile Lui au dat formă continentelor şi insulelor.

95:6, 7a Dar acum răsună o a doua invitaţie de a ne închina, care este mult mai personală şi mai intimă în caracterul ei. Trebuie să ne închinăm şi să îngenunchem înaintea Domnului Făcătorului nostru, pentru că El este Dumnezeul nostru. El este Dumnezeul nostru în virtutea creaţiei şi apoi a răscumpărării. El este Bunul Păstor care Şi-a dat viaţa pentru noi. Acum noi suntem poporul păşunii Lui, oile care sunt călăuzite, conduse şi ocrotite de mâna Sa străpunsă de cuie.

95:7b-9 În mijlocul versetului 7 are loc o schimbare bruscă de la închinare la avertizare. Este vorba de suspinul plin de dor şi atât de grăitor al Duhului Sfânt:

Astăzi dacă auziţi glasul Lui....

În restul versetelor din acest psalm auzim însuşi glasul lui Iehova care îi avertizează pe ai Săi ca nu cumva să aibă o inimă rea de necredinţă. La Meriba, în apropiere de Refidim, israeliţii L-au provocat pe Dumnezeu prin nemulţumirile lor legate de faptul că nu aveau apă (este acelaşi loc numit la Exod 17:7 Masa). Într-alt loc, numit tot Meriba, Moise L-a supărat pe Dumnezeu lovind stânca, în loc să-i vorbească (Nu. 20:10-12). Cele două evenimente, unu la începutul peregrinărilor prin pustiu iar celălalt către sfârşit, formează două puncte terminus semnificative ce exprimă prin însăşi denumirea lor (Meriba **„răzvrătire"**; Masa **„încercare"**) necredincioşia poporului în acea perioadă. Deşi ei văzuseră lucrarea minunată a lui Dumnezeu care i-a izbăvit din Egipt, L-au pus la încercare şi L-au ispitit.

95:10, 11 Această purtare provocatoare s-a manifestat pe tot parcursul celor patruzeci de ani. În cele din urmă, Dumnezeu a zis, cum ar veni: „De ajuns! M-am săturat. Oamenii aceştia au inimi dedate la rătăcire. Sunt hotărâţi să întoarcă spatele cărării pe care le-am trasat-o. Prin urmare, am rostit un jurământ solemn că nu vor intra în odihna pe care le-o plănuisem în Canaan."

Acest apel de mare acuitate, îndreptat odinioară către Israel, este citat la Evrei 3:7-11 şi adresat celor care ar putea fi ispitiţi să-L părăsească pe Cristos, pentru a reveni la lege. Şi el va fi un avertisment adresat Israelului în zilele de pe urmă, atrăgându-le atenţia că necredinţa îi va împiedica să intre în odihna lui Dumnezeu din cadrul Mileniului.

Necredinţa îi exclude pe oameni de la odihna lui Dumnezeu în orice dispensaţie.

Psalmul 96: Vine Regele!

Cel puţin şaptesprezece moduri diferite de a-L lăuda pe Domnul, date sub forma unor scurte porunci, se găsesc în Psalmul 96. Observaţi repetiţia verbelor „a cânta" (v. 1, 2), „a da" (v. 7, 8), şi „a lăsa" (v. 11, 12).

96:1, 2 Noua cântare este imnul care va răsuna când Domnul Isus va reveni pe pământ pentru a-Şi începe glorioasa domnie. Va fi nu doar o *nouă cântare*, ci una *universală*. Oameni de pe întreg pământul îşi vor uni glasurile, cântând această cântare. Pământenii vor binecuvânta numele Domnului şi vor aduce mărturie încontinuu despre puterea Sa de a mântui. „În fiecare zi ei vor spune cuiva că El mântuie" (LB).

96:3-6 Ceea ce vor face ei în viitor noi ar trebui să facem de pe acum, adică să vestim slava Sa între naţiuni şi minunile Sale printre toate popoarele. Domnul este mare, infinit de superior faţă de toţi dumnezeii. Dumnezeii falşi făcuţi din lemn sau piatră sunt total neputincioşi. Adevăratul Dumnezeu este Iehova, care a făcut cerurile. Atributele Sale sunt ca nişte însoţitori inseparabili, ce-L însoţesc pretutindeni. Astfel onoarea şi maiestatea Îl preced, iar tăria şi frumuseţea Îl aşteaptă în curţile Sale. „Onoarea şi frumuseţea sunt escorta Sa; închinarea şi magnificul – însoţitorii lăcaşului Său" (Knox).

96:7-9 Dacă apreciem cu adevărat măreţia şi bunătatea Domnului, vom dori ca şi alţii să-I preamărească numele. Astfel psalmistul cheamă familiile popoarelor să se unească pentru a vesti cât de maiestuos este Domnul, ce măreţ şi puternic este El. Ei trebuie să-I atribuie Lui gloria ce se cuvine numelui Său. Se cuvine ca ei să-I aducă o ofrandă la picioarele Sale. Să I se

închine în frumusețea sfințeniei sau în veșminte sfinte (NASB). Toate lumea trebuie să I se închine și să-I aducă omagiu.

Menționarea veșmintelor sfinte ne amintește că până și hainele pe care le purtăm când ne închinăm Domnului ar trebui să fie adecvate în acest sens. Într-adevăr, deși închinarea este în principal o chestiune ce ține de inimă, tot atât de adevărat este că ne putem exprima reverența față de El și prin ținuta vestimentară. Haine necorespunzătoare la cina Domnului, de pildă, ar denota o atitudine de indiferență de care nu ne-am face însă vinovați la nunți sau la înmormântări.

96:10 Versetul acesta ne arată ce a prilejuit noua cântare: învestirea Regelui Mesia. Domnul Și-a început domnia! Sistemul mondial este pus acum pe o temelie sănătoasă, ca să nu mai fie clătinat de războaie, depresiuni, sărăcie, nedreptate, catastrofe sau alte crize. Sintagma **„nu se va clătina"** trebuie înțeleasă în accepțiunea: „nu se va clătina niciodată în timpul domniei de o mie de ani a lui Cristos." Noi știm că la sfârșitul acelei perioade, cerurile și pământul vor fi distruse prin foc (2 Pe. 3:7-12). Ideea care se desprinde de aici este că Domnul va domni peste popoare cu neprihănire și le va ocroti de influențe nefaste.

95:11-13 Întreaga creație este invitată să ia parte la această sărbătoare a bucuriei, când Domnul (Iehova sau Iahve)[64] va sosi pentru a stăpâni lumea. Cerurile se vor bucura nespus de mult. Pământul va izbucni de bucurie. „Marea cu tot ce este în ea va răsuna de laude la adresa Lui" (Gelineau). Nici o câmpie nu va tăcea și „nici un copac din pădure nu va rămâne fără glas, ci va izbucni de bucurie, salutând venirea Domnului" (Knox). Căci El vine să domnească asupra lumii. El va domni cu neprihănire și onestitate absolută.

„Acum dar, de ce nu spuneți nimic despre întoarcerea regelui?" (2 Sam. 19:10).

Psalmul 97:Lumina este semănată pentru cei neprihăniți!

97:1 În primele cuvinte ale Psalmului, Domnul, Isus Cristos, Și-a ocupat tronul. Ziua încoronării a sosit. Și în toată lumea bucuria e în toi. Insulele de departe și ținuturile de pe coastă n-au cunoscut nicicând o bucurie atât de mare.

97:2 Sosirea Regelui este descrisă în termeni simbolici care ne inspiră la cea mai reverențioasă atitudine. Mai întâi, El este învesmântat în nori și întuneric – o atenționare că Domnul nostru este uneori tainic ascuns de ochii oamenilor și maiestuos de nepătruns în căile Sale. Cât de puțin Îl cunoaștem noi! Apoi neprihănirea și dreptatea sunt temelia tronului Său. Doar El va avea un guvern ideal – acel al unei monarhii benefice, în care nu vor exista cazuri de pervertire a dreptății sau de denaturare a adevărului.

97:3-5 Flăcări mari de foc stau înaintea Sa, mistuindu-i pe cei ce nu-L cunosc pe Dumnezeu și nu ascultă de evanghelia Domnului Isus (2 Tes. 1:8). Fulgerele judecăților Sale luminează țara. Oamenii privesc îngroziți. E timpul despre care a vorbit profetul Isaia, când „orice munte și orice deal va fi coborât" (Is. 40:4). Cu alte cuvinte, timpul când tot ce se ridică împotriva cunoștinței lui Dumnezeu va fi smerit.

97:6a Cerurile vestesc neprihănirea Lui. Când coboară El pe norii cerului (Apo. 1:7) împreună cu sfinții Săi, răscumpărați prin sângele Său (1 Tes. 3:13), lumea vede că El Și-a ținut promisiunea, în neprihănire restaurând Israelul cum făgăduise. De asemenea, cum explică Gaebelein:

> Acei mulți fii pe care îi aduce împreună cu El ia slavă Îi fac cunoscută neprihănirea, respectiv măreața lucrare a neprihănirii de pe crucea de la Calvar prin care cei răscumpărați au fost salvați, fiind acum proslăviți.[65]

97:6b Și toate popoarele văd gloria Sa.

Regele în toată frumusețea Sa
Este văzut, fără să fie acoperit de nici un văl.
A fost o călătorie bine parcursă,
Deși pe parcurs au intervenit șapte morți.
Mielul cu falnica Sa oștire
Stă acum pe Muntele Sion.
Și gloria învăluie
Țara lui Emanuel.

–Anne Ross Cousin

97:7 Ce vor crede idolatrii în acea zi? Vor fi complet năuciți, realizând că s-au închinat la deșertăciuni.

„Închinați-vă Lui, voi toți dumnezeii" (din textul englez al NKJV, n.tr.) este redat în Septuaginta astfel: „Toți îngerii lui Dumnezeu să I se închine," în această formă fiind citat textul și la Evrei 1:6. Termenul ebraic Elohim ce apare aici înseamnă de obicei Dumnezeu, dar se poate referi și la îngeri, judecători, dregători sau chiar dumnezei păgâni sau zeități.

97:8, 9 Cetatea Sion **aude** vestea victoriilor repurtate de Rege împotriva rebelilor și a idolatrilor **și se bucură**. Cătunele din **Iuda** se alătură mulțimii de oameni care jubilează de bucurie. „Vești bune pentru Sion, bucurie pentru târgurile din Iuda, când judecățile Tale, o, Doamne, sunt aduse la cunoștință" (Knox). În sfârșit **Domnul** este văzut așa cum a fost dintotdeauna – **Cel Preaînalt peste tot pământul** și cel **înălțat mai presus de toți** ceilalți potentați, reali sau născociți.

97:10 Voi, cei care Îl iubiți pe Domnul, urâți răul! Aceste două principii morale sunt corelate – *iubirea* pentru Iehova și *ura* față de tot ce este contrar Lui. Cei care trec acest test special sunt ținta grijii și ocrotirii Lui speciale.

97:11 Lumina este semănată pentru cel neprihănit, adică venirea lui Cristos înseamnă răspândirea **luminii** pentru omul care face ceea ce este drept și bucurie nespusă pentru toți cei ale căror inimi sunt oneste și sincere.

97:12 Și astfel se lansează chemarea fericită către toții oamenii neprihăniți ai lui Dumnezeu să se bucure în Domnul și **să aducă mulțumiri în amintirea sfințeniei Sale**. (NKJV margin.). Este surprinzătoare această încheiere a Psalmului 97. Ne-am fi așteptat să se spună: „Mulțumiți în amintirea iubirii – sau îndurării – sau harului – sau gloriei Sale." Dar nu se spune așa, ci pentru **sfințenia Sa**. Cândva **sfințenia Sa** ne excludea din prezența Sa. Dar acum, prin răscumpărarea realizată de Domnul Isus, **sfințenia Sa** este de partea noastră, în loc să fie împotriva noastră. Iar noi ne putem bucura când ne amintim de ea.

Psalmul 98: Noua simfonie a creațiunii

98:1, 2 A doua venire a lui Cristos înseamnă izbăvirea finală a Israelului de asuprirea din partea celorlalte națiuni. Această glorioasă emancipare dă naștere unei cântări noi, prin care se sărbătorește victoria lui Mesia asupra dușmanilor Săi. **„Minunate"** sunt toate lucrările pe care Domnul le-a făcut cu **dreapta** puterii Sale și cu **brațul Său cel sfânt**.

Psalmul înfățișează Împărăția ca și cum aceasta ar fi sosit deja. Victoria Sa este deacum binecunoscută. **Națiunile** au văzut împlinirea fără greș a legământului încheiat de El cu Israel.

Când Isus a venit prima oară, Maria a cântat: „A venit în ajutorul robului Său Israel, ca să-Și aducă aminte de îndurarea Sa, cum făgăduise părinților noștri... și să-Și aducă aminte de sfântul Său legământ" (Luca 1:72).

98:3 Când va veni a doua oară, Israel va cânta:

Și-a adus aminte de bunătatea și credincioșia Sa față de casa lui Israel.
Toate marginile pământului au văzut mântuirea Dumnezeului nostru.

Îndurarea Domnului nostru L-a determinat să facă făgăduințele mărețe pentru Israel și **credincioșia** Sa este aceea care le împlinește acum.

98:4-6 La prima vedere s-ar părea că toată lumea este chemată să se bucure împreună cu Israelul în versetele 4-6. Dar **pământul** din versetul 4 se referă, probabil, la pământul Israelului, cum traduce de fapt F. W. Grant acest text.[66] Israeliții salvați sunt îndemnați să salte de bucurie, cântând cu înflăcărare. Leviții sunt încurajați să se alăture, cu acompaniament de **harpă**. Iar în versetul 6 preoții completează armonia **cu trompete și sunete din corn.**

98:7-9 Apoi natura și națiunile sunt invitate să se alăture simfoniei. **Marea** și puzderia de ființe ce o populează sunt prezentate ca urlând. Râurile și munții sunt îndemnați să bată din palme și să cânte. Lumea și cei ce locuiesc în ea este cuprinsă de acest delir al bucuriei. Dealurile își

ridică capul cuprinse de extaz. Întreaga creație reacționează cu o bucurie de nedescris când Regele vine să guverneze (să judece) pământul – ca să dea acestei lumi sărmane, pline de boli și de tânguiri, o domnie a neprihănirii și echității. Cine ar putea să nu se bucure?

Psalmul 99: Sfânt, sfânt, sfânt

99:1 *Sfințenia* Regelui este acordul triplu ce străbate acest Psalm (v. 3, 5, 9). Psalmistul Îl vede pe Mesia în postura de a-Și fi întemeiat Împărăția. El este întronat „deasupra heruvimilor" (FWG), care înseamnă, probabil, că tronul Său este susținut de heruvimi simbolici. Aceștia sunt ființe îngerești cu trup omenesc, înzestrate cu aripi. Ei au menirea de a răzbuna sfințenia lui Dumnezeu împotriva păcatului omului. Imaginea Monarhului întronat este atât de mișcătoare încât națiunile tremură de frică iar pământul este zguduit de groază.

99:2, 3 Domnul este mare în Sion, înălțat peste popoare, domnind de pe tronul său din Sion. Este Dregătorul elevat mai presus de toate popoarele de pe pământ. Ele trebuie să onoreze numele Său mare și înfricoșător, recunoscând faptul că este impecabil de sfânt.

99:4, 5 Acest Rege puternic este totodată un iubitor al **dreptății** – combinație rar întâlnită în rândurile dregătorilor pământului și în general printre oamenii mari. „Puterea și dreptatea s-au comasat, în cele din urmă" traduce FWG. În împărăția Sa, mita și corupția nu au ce căuta, nu pot fi acceptate. **Echitatea,... justiția și neprihănirea** sunt regula, mai degrabă decât excepția. O, cât de mult ar trebui să-L preamărească copiii Săi, prosternându-se înaintea așternutului picioarelor Sale. În alte texte din Scriptură așternutul picioarelor lui Dumnezeu are o diversitate de alte înțelesuri: chivotul legământului (1 Cro. 28:2), lăcașul sfânt (Ps. 132:7), Sion (Plângeri 2:1), pământul (Is. 66:1) sau chiar dușmanii lui Dumnezeu (Ps. 110:1). Textul de față se referă probabil la lăcașul sfânt din Sion.

99:6, 7 Acesta este același Rege care Și-a călăuzit cu credincioșie poporul în trecut. **Moise și Aaron au fost printre preoții Săi, iar Samuel a fost** unul dintre marii Săi mijlocitori. (Tehnic vorbind, nici Moise, nici Samuel nu au fost preoți, dar amândoi au îndeplinit funcții preoțești, având dispensă specială din partea lui Dumnezeu.) Ideea care se desprinde de aici este că atunci când au strigat către Domnul, **El le-a răspuns**. El a comunicat cu **Moise și Aaron** în **stâlpul** de nor, transmițându-le legea pe Muntele Sinai. Ei au ascultat de glasul Său, cu toate că nu au făcut acest lucru în chip desăvârșit, și au **păzit** legea, deși doar parțial.

99:8 Dar **Dumnezeu... a ascultat** rugăciunile lor atunci și ni se dă implicit asigurarea că va continua s-o facă acum. El a fost **Dumnezeul-care-iartă,** deși nu a trecut cu vederea **faptele** lor rele. Deși au fost iertați de pedeapsă, consecințele abaterilor nu au încetat să se arate în viețile lor. De pildă, harul lui Dumnezeu i-a iertat lui Moise păcatul, la apele de la Meriba, dar legea guvernării lui Dumnezeu l-a împiedicat pe Moise să intre în Țara Promisă.

Suntem îndreptățiți să credem că acești eroi reprezintă partea credincioasă din cadrul națiunii Israel și că ceea ce a fost valabil în cazul lor s-a aplicat în egală măsură la toți credincioșii lui Dumnezeu din cadrul legământului pe care l-a încheiat El cu poporul Israel. Ei au chemat Numele Domnului și au fost mântuiți. Tot așa și azi, oricine Îl cheamă va fi mântuit.

99:9 Referirea triplă la sfințenia lui **Dumnezeu** ne amintește de Isaia 6:3 și de Apocalipsa 4:8. Trebuie amintit, în acest context, și înălțătorul imn al lui Heber:

Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domn Dumnezeu
Atotputernic!
Dis-de-dimineață cântarea noastră se va înălța
spre Tine;
Sfânt, Sfânt, Sfânt, plin de îndurare și atotputernic!
Dumnezeu în trei persoane, Binecuvântată
Trinitate.

–Reginald Heber

Psalmul 100: Bătrânul psalm o sută

Cunoscut sub denumirea afectuoasă de „Bătrânul Psalm o sută," după melodia cu

același nume din Psaltirea de Geneva (1551), Psalmul acesta este o chemare către întregul pământ să se închine lui Iehova. Apelul depășește cadrul strâns al Israelului, fiind lansat către toate țările lumii. Barnes scrie:

Ideea care se desprinde din acest psalm este că datoria de a-L lăuda pe Domnul nu aparține doar unei singure națiuni, că nu doar un singur popor – evreii – trebuie să I se închine, ci că este loc pentru toate popoarele lumii, din toate limbile și stările să se unească în a-L preamări. Temeiul acestei afirmații îl constituie, desigur, faptul că și unii, și alții au fost creați de același Creator (v. 3).[67]

Aflăm din aceste cinci scurte versete că închinarea nu este complicată. Cuvintele cele mai lungi (în engleză, n.tr.) sunt **mulțumire, veșnic** și **generații**. Sunt cuvinte simple, fără înfloriturl. Mai aflăm și faptul că simpla recitare a faptelor legate de Dumnezeu constituie închinare. Dar aceste cuvinte poartă o adâncă încărcătură spirituală. Faptele așa cum se prezintă ele sunt mult mai semnificative decât orice lucrare de ficțiune.

Psalmul 100 este construit după un tipar bine alcătuit, după cum urmează:

Chemarea la închinăciune (v. 1, 2).
De ce trebuie să ne închinăm lui Dumnezeu (v. 3).
Chemarea la închinăciune (v. 4).
De ce trebuie să ne închinăm lui Dumnezeu (v. 5).

Ne sunt oferite șapte elemente ale închinării:

Scoateți un strigă de bucurie! (v. 1).
Slujiți-L pe Domnul cu bucurie (v. 2a).
Veniți înaintea Lui **cu cântări** (v. 2b).
Intrați pe porțile Sale cu mulțumiri (v. 4a).
Pătrundeți în **curțile Sale cu laudă** (v. 4b).
Mulțumiți-I! (v. 4c).
Binecuvântați-I numele! (v. 4d).

Avem datoria să-L lăudăm pentru ceea ce este. El este:

Domnul nostru (v. 1).
Dumnezeul nostru (v. 3a).
Creatorul nostru (v. 3b).
Proprietarul nostru (v. 3c).
Păstorul nostru (v. 3d).

Noi trebuie să-L lăudăm din pricina atributelor Sale:

El **este bun** (v. 5).
Îndurarea lui ține în veac (v. 5)
Adevărul Său din generație în generație (v. 5)

În primele trei versete, lui Dumnezeu I se aduce închinăciune în calitate de Creator. Dar în ultimele trei versete nu e greu de descifrat Calvarul care se împletește în cuvintele textului, deoarece în nici un alt loc nu vedem atât de clar bunătatea Sa, îndurarea Sa și credincioșia Sa.

Toate lumile mărturisesc slăvita Sa putere,
Înțelepciunea Sa o vestesc toate lucrările Sale;
Cât despre dragostea Sa – cine va putea s-o pătrundă îndeajuns?
Domnul nostru Isus pe toate le-a săvârșit în chip minunat! *–Samuel Medley*

Găsim o minunată înlănțuire de idei în versetul 3 pe care nu trebuie s-o scăpăm din vedere. Aflăm astfel că Domnul este Dumnezeu; asta înseamnă că El este mai presus de toți, la o înălțime de care nimeni nu se poate apropia. Dar mai citim și faptul că noi suntem ai Săi. Și asta ne spune că El este în același timp aproape de noi, că se apropie în chip intim de noi. Or, tocmai pentru că este atât de aproape de noi Psalmul acesta ne transmite simțăminte deosebite de bucurie și un duh al cântării, în locul fricii și groazei.

Psalmul este o cântare de bucurie pentru fericitul Dumnezeu, mesajul său fiind preluat de cunoscuta cântare din limba engleză (pe care o redăm în traducere, n.tr.):

Toți oamenii ce populează pământul
Îi cântă Domnului cu veselie;
Îl slujesc cu râvnă, lăudându-I numele!
O, veniți înaintea Lui cu bucurie!

Să știți că Domnul este cu adevărat Dumnezeu,
Cel care fără să aibă ajutor din partea noastră ne-a creat.
Noi suntem turma Lui, fiind hrăniți de El.
El se poartă cu noi ca și cu oițele Sale.

O, intrați pe porțile Sale cu laudă,
Apropiați-vă cu bucurie de curțile Sale,
Al Său nume pe veci lăudați-L, slăviți-L și binecuvântați-L,
Căci nu e altă slujbă mai de preț.

Se cuvine să facem așa, căci bun este Dumnezeul nostru!
Îndurarea Sa pe veci rămâne neclintită.
Adevărul Său a rezistat neclintit în toate veacurile
Și de-a pururea va rămâne în picioare.

–Psaltirea scoțiană

Psalmul 101: Hotărâri regale

Aspirațiile lui David pentru viața sa particulară și publică depășeau realizările sale, care nu erau deloc mici. Dar țelurile pe care și le-a propus pentru casa sa și pentru împărăție vor fi realizate pe deplin de către Domnul Isus când va veni să ocupe tronul lui David. Psalmul acesta este crezul sau manifestul lui David, la începutul domniei sale. David își leagă viitorul de o stea.

101:1 El începe prin preamărirea **îndurării și dreptății**, așa cum sunt acestea exemplificate în Domnul și cum ar dori să se manifeste ele în propria sa viață. Probabil el are în vedere mai cu seamă latura *Dumnezeiască* – **îndurarea** lui Dumnezeu față de Israel și judecățile drepte cu care i-a lovit pe dușmanii Săi – deoarece îl vedem adăugând numaidecât: **„Ție, Doamne, Îți voi cânta laude!"**

101:2 Apoi se ocupă de câteva trăsături pe care ar dori să le vadă rodind în propria-i viață. El este hotărât să se țină cu scumpătate de **calea** neprihănirii, adică să se comporte în așa fel încât să aplice în viață învățăturile Domnului în mod atât de fidel încât să nu existe temeiuri să i se facă reproșuri. Dorințele lui sunt atât de arzătoare și sincere încât el încheie gândul cu un suspin: **„O, când vei veni la mine?"** Aceste cuvinte au fost interpretate în diverse modalități de comentatori:

> el tânjește de dor ca Dumnezeu să vină și să-l găsească trăind o viață neprihănită;
> psalmistului îi este dor să vadă împlinirea legământului pe care Dumnezeu l-a încheiat cu el (2 Samuel 7), respectiv întemeierea definitivă a împărăției lui Dumnezeu pe pământ, în zilele de pe urmă;
> El „simte că hotărârile pe care le-a luat necesită însăși prezența lui Dumnezeu, pentru ca psalmistul să le poată aduce la îndeplinire."[68]

El este hotărât să umble în integritatea **inimii** sale, în **casa** sa. În viața sa de familie, el se va purta cu dreptate și sinceritate, nu cu ascunzișuri și nu cu înșelăciuni!

101:3, 4 Când spune el că nu va așeza înaintea sa nici un lucru rău, prin asta înțelege că nu va privi cu indulgență nici un om rău, plan sau activitate nelegiuită.

Cât privește lucrarea apostaților, el o urăște și e hotărât să nu fie mânjit de aceasta. Cei care se depărtează de la calea adevărului și de la neprihănire nu vor avea nici o părtășie cu el.

O altă caracteristică de care intenționează să se ferească este așa-numita inimă perversă – adică inima înclinată spre falsitate și depravare. El însuși nu se va complace în răutate și nu va permite ca vreunul din consilierii săi să facă parte din această categorie. Vrednica hotărâre: „Nu vreau să cunosc răutatea" se referă la viața sa, după cum poate fi o referire la diverse persoane de la curtea sa. Astfel versiunea KJV traduce versetul în felul următor: „Nu voi cunoaște nici o persoană rea." Termenul „a cunoaște" înseamnă aici a accepta, a privi cu bunăvoință sau a încuraja.

101:5 Oricine își defăimează aproapele va fi șters, ceea ce nu înseamnă că va fi omorât, cum traduce RSV, ci exclus din rândul celor care dețineau funcții importante în administrația regelui sau redus la tăcere (NASB margin.).

Același lucru este valabil în cazul celui snob, care nu va deține funcții la palatul regal.

101:6 Calitatea cea mai de preț care-l va face pe cineva vrednic de a deține o poziție de slujire în cadrul împărăției este integritatea morală și spirituală. **Credincioșii din țară** vor fi consilierii regelui iar cei ce trăiesc o viață curată vor fi slujitorii săi.

101:7, 8 Cât privește hoții și tâlharii, înșelătorii și mincinoșii – aceștia nu vor avea ce căuta la curtea regelui. Sau cum am spune azi: nu se vor afla pe statul său de plată. Cu șarlatanii și cu escrocii nu va avea nimic de a face.

În fine, regele e hotărât să stârpească orice fel de nelegiuire și să se ocupe cu promptitudine și asprime de orice manifestare a fărădelegii. Din nou termenul „a distruge" din acest verset poate însemna că regele îi va pedepsi sau îi va alunga din Ierusalim, **cetatea Domnului**. „Răutatea de orice fel trebuie smulsă din rădăcini și eradicată din țară; toți răufăcătorii trebuie eliminați din cetatea lui Iehova."[69]

Psalmul 102: Trinitatea la Calvar

Cheia înțelegerii acestui psalm constă în sesizarea trecerii de la un vorbitor la altul.

Domnul Isus, atârnând pe cruce, I Se adresează lui Dumnezeu. (v. 1-11).
Tatăl Îi răspunde preaiubitului Său Fiu; aflăm asta din compararea versetului 12 cu Evrei 1:8 (v. 12-15).
Nu se precizează vorbitorul, dar putem deduce cu temei că este Duhul Sfânt, care descrie restaurația de care va avea parte Israel sub conducerea lui Mesia (v. 16-21).
Auzim din nou glasul Mântuitorului, suferind în mâna lui Dumnezeu pentru păcatele noastre (v. 23, 24a).
Din nou, comparând acest fragment cu cel de la Evrei 1:10-12, constatăm că aici Tatăl I Se adresează Fiului (v. 24b-28).

Aici, ca în nici un alt loc din Biblie, suntem învredniciți să audiem conversația ce a avut loc între cele trei Persoane ale Sfintei Treimi, când Domnul Isus ispășea pentru păcatele lumii.

102:1, 2 Citind rugăciunea celui apăsat din versetele 1 și 2, să nu scăpăm nicidecum minunăția faptului că eternul Fiu al lui Dumnezeu S-a smerit atât de mult încât a fost ascultător până la moarte, chiar moartea pe cruce.

Isus, Ajutorul, Vindecătorul și Prietenul meu;
De ce, oare de ce a fost El acolo?

Îl auzim implorându-L pe Domnul să-I asculte rugăciunea, să fie aproape de El în strâmtorarea Sa și să-I răspunde degrabă.

102:3-7 Apoi El descrie câteva din suferințele pe care a fost chemat să le îndure ca Om al Durerii. El era conștient că viața I se scurge. Zilele Sale se risipeau ca fumul. Trupul Său ardea, cuprins de febră. Era ca și când organele Sale vitale se uscau, tăindu-I orice apetit. Tortura la care a fost supus a fost atât de intensă și îndelungată încât trupul Său a ajuns să fie doar piele și oase. Ca o pasăre în pustiu sau ca o bufniță printre ruine, El a fost întruchiparea dezolării și melancoliei. Părăsit de Dumnezeu și de oameni, El a fost singur, ca vrabia pe acoperișul unei case.

102:8-11 Vrăjmașii Lui nu au contenit să-L împroaște cu insulte, pomenindu-I numele în semn de blestem. (Chiar și astăzi numele lui Isus în limba ebraică, *Yeșua* este redat sub forma prescurtată *Yeșu*, care este un blestem însemnând: „Să-i piară numele de pe pământ.") Cenușa durerii a fost pâinea Lui iar băutura a fost diluată de lacrimile întristării.

În toate acestea El Și-a dat seama că suferă din pricina indignării și mâniei lui Dumnezeu față de păcat. Nu că Dumnezeu ar fi fost supărat pe El Însuși, ci mai degrabă pe păcatele noastre, pentru care Mielul lui Dumnezeu ispășea în trupul Său pe lemnul crucii. Părăsit de Dumnezeu, El Se simțea ca și când ar fi fost ridicat și lepădat. Zilele I se stingeau ca niște umbre și viața I se usca precum iarba.

102:12-15 Acum Dumnezeu Îi răspunde Domnului Isus cu cuvinte de asigurare și încurajare. Adresându-I-Se Fiului cu apelativul: Domnul, El Îi amintește că va dăinui pe veci iar Numele Său va rămâne din generație în generație. Deși, e drept, că va muri,

totuşi El Se va înălţa la cer. Apoi El va reveni pe pământ ca Leul din tribul lui Iuda, şi Se va îndura de Sion. Atunci naţiunea care în prezent este pe tuşă va fi restaurată şi i se va arăta din nou îndurare. Între timp, aşteptând această restaurație, israeliţii privesc cu nostalgie şi dor pietrele Sionului, purtându-se cu bunăvoinţă faţă de praful său. Asta se poate vedea, de pildă, din adânca consideraţie ce o au ei pentru Zidul de Vest, denumit în trecut Zidul Plângerii, precum şi din profundul lor ataşament faţă de Ierusalimul vechi. Când Sionul Îşi va reprimi Regele, naţiunile neevreieşti se vor teme de Numele Domnului şi toţi dregătorii pământului Îi vor aduce omagiu.

102:16-22 În versetele 16-22, se renunţă la pronumele personale pentru persoana întâi şi a doua, folosindu-se doar persoana a treia. Şi astfel, cum am menţionat deja, s-ar putea ca aici să fie glasul Duhului Sfânt, care descrie viitoarea restaurare a Israelului sub domnia lui Cristos. Mesia va reveni cu putere şi mare slavă, rezidind Sionul. Atunci rugăciunile poporului Său împrăştiat îşi vor primi răspunsul. Atunci se va vedea că toate rugăciunile lor fierbinţi nu vor fi fost în zadar. Se va vedea că toate cererile lor nu au fost zadarnice. Generaţiile viitoare vor putea citi minunata epopee despre modul în care Domnul a privit din cer, auzind strigătele poporului Său persecutat şi împrăştiat şi aducându-l înapoi în ţara Israel. Când naţiunile se vor aduna la Ierusalim ca să se închine Domnului, ele vor recapitula istorisirea despre modul în care i-a eliberat El pe deţinuţi şi pe cei osândiţi, şi-L vor lăuda pe Domnul pentru minunatele Sale lucrări săvârşite faţă de Israel, pentru modul în care S-a purtat cu israeliţii.

102:23-28 În acest punct al psalmului atenţia ne este din nou îndreptată asupra lui Isus, care Îşi dă viaţa pe cruce. În această perioadă, Isus era un tânăr, cu doar câţiva ani peste treizeci. Dar deja tăria Sa a fost frântă în floarea vieţii. Viaţa era pe punctul de a-I fi curmată înainte de vreme. **„O, Dumnezeul meu, nu mă lua la mijlocul zilelor mele!"**

Răspunsul de la Dumnezeu nu întârzie (v. 24b):

„Doamne, Tu eşti viu în vecii vecilor" (TEV). Ştim că Dumnezeu vorbeşte aici, deoarece cuvintele care urmează Îi sunt atribuite lui Dumnezeu Tatăl la Evrei 1:1-12. Observaţi că Dumnezeu mărturiseşte cu privire la Fiul:

> El a fost Agentul Activ din cadrul creaţiei: El **a pus temeliile pământului şi cerurile sunt lucrarea mâinilor** Sale. Creaţia **va pieri, dar** El **va rămâne în veac.** Creaţia se va uza şi, **ca o haină**, va fi preschimbată cu alta mai bună. Dar Cristos este neschimbător şi etern. Iar eternitatea Sa – nu numai că este sigură, dar tot aşa este şi în cazul alor Săi şi al urmaşilor acestora. **Copiii** slujitorilor Săi vor locui în siguranţă iar **descendenţii lor** vor locui, de asemenea, sub protecţia Sa.

Psalmul 103: Chemare la mulţumire

103:1 Unul din motivele pentru care iubim Psalmii atât de mult este că în ei găsim exprimate atât de minunat idei şi gânduri pe care adesea noi nu suntem în stare să le redăm. Nicăieri nu este acest lucru mai adevărat decât în Psalmul 103. În versurile sale măiastre, abundând în mulţumiri, regăsim propriile noastre sentimente de recunoştinţă. Şi astfel dăm frâu liber sufletului nostru să-L laude pe Domnul – şi, prin sufletul nostru, nu ne referim doar la partea materială a fiinţei noastre, ci la întreaga noastră făptură. Duhul, sufletul şi trupul sunt acordate armonios, pentru a binecuvânta **sfântul nume** al lui Iehova.

103:2 Chemarea la închinăciune răsună a doua oară, cu semnificativul adaos că nu trebuie să uităm nici una din binefacerile Sale. Este un adaos cât se poate de nimerit, deoarece prea de multe ori uităm. Da, uităm să-I mulţumim pentru sănătatea trupului, pentru sănătatea mentală, pentru vedere, auz şi pentru atâtea alte îndurări, pe care le luăm de-a gata, fără să fim recunoscători.

103:3 Dar, mai presus de toate, trebuie să-I mulţumim pentru că ne-a iertat de toate fărădelegile. Este o minune nespus de mare a harului divin faptul că păcatele roşii cum e cârmâzul se pot face mai albe ca neaua. Sunt întru totul de acord cu omul care a

lăsat să i se inscripționeze pe piatra funerară un singur cuvânt: IERTAT. După cum împărtășesc ideea exprimată de irlandezul care a spus: „Domnul Isus m-a iertat de toate păcatele, drept care nu voi conteni să-i mulțumesc pentru asta!" A ști că păcatele noastre au fost îndepărtate pe veci prin scump sângele lui Cristos – ei bine, asta e prea mult pentru mintea noastră. A doua binefacere de care nu trebuie să uităm este vindecarea tuturor bolilor noastre. Înainte de a ne ocupa de problema pe care o ridică acest verset, să notăm că vindecarea are loc după iertare, deoarece latura fizică este strâns legată de cea spirituală. Deși nu *toate* bolile sunt urmarea directă a păcatului, *unele* sunt. Acolo unde există o corelație, iertarea trebuie să preceadă vindecarea.

Dar nu în asta constă problema evidentă cu care suntem confruntați. Versetul spune: ...care îți vindecă toate bolile." Și totuși, în viața de zi cu zi știm că nu toate bolile sunt vindecate, că vom muri în curând, dacă nu va veni Domnul între timp. Atunci ce vrea să spună acest verset? În căutarea răspunsului, am dori să facem următoarele observații:

Mai întâi, orice vindecare autentică vine de la Domnul. Da ai fost bolnav și apoi te-ai însănătoșit, poți să-I mulțumești lui Dumnezeu pentru că te-a vindecat, El fiind sursa oricărei vindecări. Unul din numele lui Dumnezeu în Vechiul Testament este *Iehova Rofi* – Domnul, Vindecătorul tău. În toate cazurile de vindecare autentică El este Cel care a făcut vindecarea.

În al doilea rând, Domnul poate vindeca *toate genurile de boli*. Nu există la El nici o boală așa-zis incurabilă.

În al treilea rând, Domnul poate vindeca prin mijloace naturale, pe parcursul unei perioade de timp, sau El poate vindeca miraculos și instantaneu. Nu putem să impunem limite puterii Sale de a vindeca.

În al patrulea rând, când S-a aflat pe pământ Domnul realmente a vindecat toți bolnavii care i-au fost aduși (Mat. 8:16).

În al cincilea rând, în timpul Mileniului El realmente va vindeca toate bolile (Is. 33:24; Ier. 30:17), cu excepția celor de care vor suferi oamenii ce se vor răzvrăti împotriva Lui (Is. 65:20b).

Dar orice alt sens ar avea acest verset, el nu poate să însemne că un credincios are dreptul să pretindă să fie vindecat de orice boală, deoarece în alte versete din acest psalm ni se amintește de scurtimea vieții și de certitudinea faptului că ea se va sfârși (vezi v. 15, 16). Ceea ce-mi spune mie versetul respectiv este că ori de câte ori un credincios este vindecat, acesta e un semn al îndurării lui Dumnezeu, drept care trebuie să-I mulțumim și să recunoaștem că El a fost cel care a produs vindecarea.

103:4 Nu numai că El vindecă boli, dar ne și **răscumpără** viața din Groapă, sau din **nimicire**. Desigur, asta se poate aplica la faptul că ne salvează de iad, ca să nu ajungem acolo. Dar eu cred că sensul și mai profund al acestui verset este că El ne izbăvește încontinuu de pericole, accidente, tragedii și astfel ne scapă, să nu ne ducem la groapă. Doar atunci când vom ajunge în cer ne vom da seama de câte ori am fost ocrotiți prin intervenția personală a Dumnezeului nostru, care nu ne-a lăsat să murim înainte de vreme.

Al patrulea beneficiu este că El ne încununează cu bunătatea și îndurarea Sa. Este o minunată diademă pentru cei care erau cândva total lipsiți de frumusețe și, pe deasupra, și împovărați de vină. Suntem uimiți cu o iubire eternă și copleșiți zilnic de îndurarea Sa.

103:5 Și, pe lângă toate acestea, El ne satură cu bunătăți toată viața noastră. Textul ebraic din acest punct este puțin cam greu de descifrat. Traducerea literală este: „El îți satisface podoaba cu lucruri bune." Pornind de la acest text, traducătorii au redat în diverse moduri această sintagmă: „floarea vieții tale," „anii tăi" sau „cât vei trăi." Dar chiar dacă nu putem ajunge la un numitor comun asupra sensului exact al versetului, adevărul este că Domnul împlinește dorul inimii noastre și nu le refuză nici un lucru bun celor ce umblă în neprihănire.

Urmarea acestor cinci binefaceri – iertarea, vindecarea, păstrarea vieții noastre, încununarea, și satisfacerea – este că tinerețea noastră ne este refăcută, că întinerim ca vulturii. Boala și violența afectează uneori trupul nostru, dar ele nu

pot să se atingă de duhul nostru. „Deși omul nostru din afară se deteriorează (se descompune), omul nostru dinăuntru se înnoiește zi de zi" (2 Cor. 4:16). Pe pământ nu există nici un izvor de tinerețe eternă pentru trupul nostru, dar duhul poate să înainteze din tărie în tărie.

Cei care așteaptă pe Domnul
    își vor reface tăria;
Se vor avânta pe înălțimi cu aripi de vultur;
Vor alerga și nu vor obosi,
Vor umbla și nu vor cădea de oboseală (Is. 40:31).

Vulturul se bucură de reputația unei longevități deosebite, însoțită de o tărie neobișnuită. Viața sa nu este însă un șir nesfârșit de vitalitate și întinerire, căci și această pasăre îmbătrânește, în cele din urmă, și moare. Dar ceea ce vrea să spună psalmistul este că omul a cărui viață este ancorată în Dumnezeu se bucură de un reviriment continuu și o duce din tărie în tărie, ca vulturul care se înalță din înălțime în înălțime.

103:6 Îndurarea și bunătatea Domnului sunt demonstrate și în felul în care S-a purta cu poporul Său, evreii, în special în modul în care i-a scos din Egipt. Este o purtare pilduitoare pentru modul în care înfăptuiește El răzbunarea și dreptatea pentru toți cei asupriți.

103:7, 8 În lunga călătorie a poporului Său din Egipt spre Țara Promisă, Dumnezeu Și-a dezvăluit căile Sale lui Moise și lucrările Sale mărețe poporului Israel. Lui Moise i-a împărtășit planurile Sale intime, scopurile și intențiile Sale. Poporul Israel a văzut deznodământul în practică al acestor planuri. Deosebirea dintre căile Sale și lucrările Sale constă în faptul că învățăm căile Sale prin intermediul revelației, pe când lucrările Sale pot fi observate.

În toate raporturile Sale cu poporul Său Domnul S-a dovedit a fi plin de îndurare și iubire. El ne călăuzește, ne ocrotește și ne poartă de grijă în fiecare pas din viața noastră. Dar copiii Săi sunt îndărătnici, nemulțumiți, răzvrătiți și neascultători. Și totuși El este îndelung răbdător, mânia Lui aprinzându-se doar într-un târziu, când nu se mai poate aștepta. Iar îndurarea Sa este statornică, în pofida ingratitudinii cu care este tratat.

O, cât de nevrednic sunt, Doamne, de Tine,
Și totuși Tu mereu mă copleșești cu iubirea
    Ta minunată.
Deși uneori mă rătăcesc și mă poticnesc, nefăcând voia Ta,
Dragostea și îndurarea Ta nu mă părăsesc
    nicicând. —*Autor necunoscut*

103:9, 10 Vine o vreme când Domnul trebuie să-Și mustre copiii, dar chiar și atunci disciplina Sa nu durează la nesfârșit. Judecata este lucrarea Sa neobișnuită. Îndurarea Sa se bucură în pofida judecății. Dacă am primi ceea ce meritățm, am fi pe veci aruncați în iad. Dar îndurarea lui Dumnezeu a fost demonstrată prin faptul că El nu ne dă ceea ce meritățm. Pedeapsa pentru **păcatele** noastre a fost suferită de un Altul, pe crucea Golgotei. Când ne încredem în Mântuitorul, Dumnezeu este în măsură să ne ierte, fără să încalce neprihănirea Sa. Iar la El nu poate cineva să fie judecat a doua oară pentru aceeași infracțiune. Cristos a achitat datoria, odată pentru totdeauna și astfel nouă nu ni se va mai cere niciodată s-o achităm.

103:11, 12 Dragostea lui Dumnezeu manifestată prin asigurarea acestui minunat plan de mântuire, este incomensurabil de mare, depășind orice putere de înțelegere omenească. Dacă am putea măsura distanța dintre **cecuri** și **pământ**, abia atunci ne-am putea forma o ideea despre magnitudinea iubirii Sale. Dar nu putem face acest lucru. Nu putem stabili nici măcar dimensiunea universului în care trăim. Cât privește distanțele infinit de mari, Cuvântul lui Dumnezeu ne asigură că atât de mult a îndepărtat El fărădelegile noastre de la noi. După cum „estul e est și vestul e vest, iar cele două nu se vor întâlni niciodată", tot așa credinciosul nu se va mai întâlni niciodată cu păcatele sale. Acele păcate au fost îndepărtate de fața lui Dumnezeu în veci, printr-un miracol al iubirii.

103:13, 14 Bine a zis cineva că: „slăbiciunea omului atrage compasiunea lui Dumnezeu." După cum un tată uman veghează cu dragoste și înțelegere asupra copilașului său, împovărat de cine știe ce greutate ce-l apasă,

tot așa Domnul privește cu milă asupra noastră, în slăbiciunile noastre. El știe ce suntem – că suntem făcuți din țărână – ca suntem slabi și neputincioși. Prea de multe ori uităm că Dumnezeu Își amintește de acest lucru – că suntem țărână. Asta conduce la mândrie, încredere în noi înșine, spirit de independență și, în final, la eșecuri.

103:15, 16 Nu numai că omul este țărână, ci curând se va întoarce în țărână. Edictul primordial: „Țărână ești și în țărână te vei întoarce" funcționează cu o inexorabilă eficiență. Omul se naște, trăind o vreme, după care curând se duce, ca floarea de pe câmp și nu se mai știe nimic de el.

103:17, 18 În schimb, îndurarea lui Dumnezeu ține din veșnicie în veșnicie pentru cei ce se tem de El. Atât ca durată, cât și ca volum, ea este nemărginită. Iar neprihănirea Lui se extinde și asupra copiilor copiilor. Multă mângâiere găsim în acest adevăr. Părinții creștini sunt adesea îngrijorați cu privire la faptul că copiii și nepoții lor cresc într-o lume în care răutatea este în continuă creștere. Dar noi avem prilejul minunat de a-i încredința pe cei dragi ai noștri în mâna Celui a cărui dragoste este nemărginită și a cărui neprihănire este suficientă nu numai pentru noi, ci și pentru generațiile care vor veni după noi. Desigur, aceste făgăduințe sunt însoțite de o condiție. Ele sunt valabile doar în cazul celor care păzesc legământul Său și își aduc aminte de poruncile Sale, pe care să le păzească. E normal să fie așa.

103:19-22 Domnul este Rege. Tronul Său este în ceruri. Autoritatea Sa este universală. Prin urmare, El trebuie să fie ținta laudelor tuturor, a tot ce există. Astfel David urcă pe scena universului pentru a conduce uriașul cor al creației într-o înălțătoare cântare de laudă și închinăciune la adresa lui Dumnezeu. Mai întâi, el face semn îngerilor, puternici și ascultători, să înceapă să cânte imnul lor. Apoi el cheamă toate ființele create care-L slujesc pe Domnul să se alăture corului, intonând melodii armonioase de laudă. În continuare el invită toate lucrările lui Dumnezeu să-și înalțe glasul, slăvind pe Dumnezeu. Și, în timp ce acest măreț cor, ce cântă Aleluia, răsună în tot universul creației lui Dumnezeu, însuși dirijorul își înalță glasul, binecuvântând pe Domnul. Cineva și-a imaginat că David ar fi spus în acest moment:

> „În mijlocul laudelor creației, să-L slăvească glasul meu, aducându-I închinăciune."

Psalmul 104: Creator și susținător

Gândiți-vă ce complexă este sarcina de a gestiona și administra metropole mari ale lumii, cum ar fi New Yorkul, Londra sau Tokyo, cu milioanele de locuitori ale acestor centre urbane. Toate structurile de asigurare a serviciilor utilitare, apă, încălzire, electricitate, spațiu locativ, aprovizionare cu alimente și toate celelalte servicii vitale.

Dar apoi gândiți-vă cu cât mai complexă – infinit de complexă – este sarcina lui Dumnezeu de a gestiona lumea în care trăim. Sarcina aprovizionării creaturilor Sale cu apă. Imensa problemă logistică de a asigura hrana oamenilor, animalelor, păsărilor și peștilor. Apoi nevoia de a le pune la dispoziție un adăpost. Nu putem decât să ne minunăm în fața acestui Creator și Susținător al vastei naturi a Sa.

104:1-3 După ce a chemat fiecare părticică a ființei Sale să-L preamărească pe Domnul, psalmistul (al cărui nume nu e precizat) ne prezintă una din acele mărețe descrieri ale lui Dumnezeu care îl va fi inspirat pe Michelangelo. Ea trebuie înțeleasă la modul figurat, întrucât cum am putea concepe măcar să-L descriem pe Dumnezeul invizibil sau să putem cuprinde nemărginita Sa slavă în mărginitele noastre cuvinte omenești?

Stând și privind minunățiile creației lui Dumnezeu, psalmistul exclamă: **„O, Doamne Dumnezeul meu, Tu ești mare!"** Apoi începe să se contureze marea teofanie (adică o apariție a lui Dumnezeu). Dumnezeu S-a înveșmântat în haine de neasemuită splendoare și maiestate. S-a acoperit cu lumină, un simbol al purității și neprihănirii Sale absolute. El întinde cerurile – atât atmosfera, cât și spațiul cosmic în care se află aștrii cerești – deasupra pământului, ca o perdea – o lucrare a cărei imensitate e amețitor de complexă pentru noi. Apoi perdeaua de nor ce acoperă pământul formează temelia în care sunt așezați stâlpii

cerurilor. Străbătând văzduhul, norii sunt carul lui Iehova, purtat pe aripile vântului.

104:4 Care face din îngerii Săi duhuri, iar din slujitorii Săi o flacără de foc. Întrucât în ebraică se folosește același termen pentru *vânt* și pentru *duh*, iar celălalt termen important al acestui text poate fi tradus atât prin *înger*, cât și prin *sol*, versetul se poate traduce astfel: „Care face din vânturi solii Săi, o flacără de foc slujitorii Săi." Cu această traducere rămânem în tonul general al psalmului, care se referă la natura creată de Dumnezeu, dar modul în care este citat acest verset în contextul versetului Evrei 1:7 reclamă recurgerea la traducerea tradițională. (Limbajul din textul grec al originalului Noului Testament se pretează la același set de înțelesuri paralele, ceea ce înseamnă că dublura se aplică la ambele Testamente în acest caz.)

104:5-9 Parcurgând Psalmul, realizăm că se face o trecere în revistă a zilelor Creației, din Geneza 1, deși unele zile nu sunt la fel de reliefate ca celelalte. Psalmistul rămâne uimit de minunăția providenței lui Dumnezeu în felul Său de a le purta de grijă creaturilor Sale, în special omului.

Mai întâi, el reamintește cititorilor cum a creat Dumnezeu pământul pe **temelii** invizibile, așa încât să asigure un mediu stabil și neclintit în care să poată trăi oamenii și celelalte viețuitoare. La început întreg pământul era acoperit cu apă atât de adâncă încât acoperea munții. În ziua a treia Dumnezeu a zis: „Să se adune apele de sub ceruri într-un loc și să apară uscatul" (Gen. 1:9). Și îndată apele s-au retras. Au apărut munții și văile, în locurile prestabilite de Dumnezeu. Mările și oceanele au luat ființă, cu hotarele lor bine stabilite, ca să nu invadeze uscatul.

104:10-13 Apoi a fost pus în funcțiune minunatul sistem al circuitului apei, conceput și creat de Dumnezeu. Izvoarele au început să pompeze apă din abundență. Pâraiele s-au rostogolit pe pante, îndreptându-se spre văi și ajungând în cele din urmă în mări. Iar animalele și-au potolit de-a pururi setea din aceste izvoare, râuri și lacuri. Păsările și-au făcut cuib în arborii ce cresc în preajma acestor ape. Un alt compartiment al sistemului de aprovizionare cu apă îl constituie ploaia. După cum a subliniat Elihu, Dumnezeu „trage sus picăturile de apă, le preface în abur și dă ploaia, pe care norii o strecoară și o picură din belșug peste mulțimea oamenilor" (Iov 36:27, 28). Și astfel cu aceste stropitori uriașe ale munților, pământul este mulțumit de rezultatele programului de irigație conceput și întreținut de Dumnezeu.

104:14, 15 În continuare ne este descris departamentul de aprovizionare cu alimente. Dumnezeu asigură vegetație din abundență pentru vite și cereale pentru om, ca să-l hrănească pe el și pe animale. Printr-un miracol lent și silențios, hrana purcede din pământ. Sucul strugurilor se transformă în vin printr-un minunat proces chimic, înveselindu-l pe om. Măslina își dăruiește untdelemnul ei auriu, cu multiplele sale întrebuințări, având nu doar un gust plăcut, dar fiind și util pe plan medical. Iar din cereale se pregătește pâinea, elementul de bază al alimentației, ca omul să prindă putere să-și poată desfășura munca sa.

104:16-18 Falnicii copaci ai pădurii absorb tone de apă din sol. Cedrii Libanului cresc natural, fără să fie sădiți. La rândul lor, aceștia asigură un adăpost pentru păsări. Barza, de pildă, își face cuibul în chiparoși. Munții înalți asigură adăpost caprelor sălbatice iar stâncile sunt adăpost pentru iepuri.

104:19-23 Întrucât viața se desfășoară în cicluri și programatic, trebuie să existe o modalitate de măsurare a timpului. Prin urmare, Dumnezeu a lăsat ca luna să măsoare trecerea lunilor iar soarele, ca și când ar fi conștient, **știe** când să apună, marcând astfel sfârșitul zilei. Alternanța aceasta a zilei cu noaptea este providențială, deopotrivă pentru animale și pentru om. Sub acoperișul întunericului, fiarele pădurii pornesc în căutare de hrană. Când vine dimineața, ele revin în vizuinile lor. Dar omul se duce la lucru, utilizând ceasurile de lumină pentru a presta muncă productivă.

104:24-26 Varietatea **lucrărilor** lui Dumnezeu este de-a dreptul uluitoare. „Ce înțelepciune le-a conceput pe toate" (Knox). **Pământul este plin de** creaturile Sale iar El Se îngrijește de fiecare din ele cu o atenție deosebit de mare până în cele mai mici amănunte. Marea mișună de diverse forme de

viață, fiind plină de creaturi mici și mari, de la cel mai mic peștișor până la balene.

Menționarea corăbiilor în versetul 26 ar părea la prima vedere nelalocul ei într-un pasaj în care se vorbește despre creaturile vii. Unii înțeleg prin acest termen monștrii marini (Gen. 1:21), dar noi credem că traducerea corectă este **corăbii**. **Leviatanul** care apare în același verset pare să fie o referire la balene sau alte animale de dimensiuni mari, pentru care marea este locul ideal de joacă, în care acestea practică sporturi acvatice. (Consultați și comentariile și notele finale de la Iov 41.)

104:27-30 Deși poate că nu sunt conștiente de acest lucru, toate organismele vii depind de Dumnezeu pentru a fi hrănite. El le furnizează hrana de toate zilele, după care ele o strâng. El deschide mâna și ele sunt săturate din belșug. În versetul 13 citim că pământul este mulțumit de rezultatele lucrării lui Dumnezeu prin care îi trimite ploaie îndeajuns. Iar în versetul 16 aflăm că pomii sunt plini de sevă. Și astfel toate creaturile sunt săturate.

Există însă și un aspect inexorabil al economiei lui Dumnezeu, constând în faptul că moartea seceră o generație, în locul ei venind alta. Când animalele mor, fie din pricina violenței, fie datorită îmbătrânirii, s-ar părea la prima vedere că Dumnezeu Și-a ascuns fața. Dar în același timp în care acestea cad și se întorc în țărână, Dumnezeu Își trimite Duhul, repopulând pământul cu ceea ce pare a fi o nouă creație. Pe de o parte asistăm la o continuă trecere și ofilire, iar pe de altă parte există un proces constant de reînnoire pe fața pământului.

104:31, 32 După cum Psalmul a început cu creația inițială, tot așa acum se încheie cu o rugăciune fierbinte să vină epoca de aur, în care ravagiile păcatului să fie suprimate iar Domnul să fie onorat și proslăvit în măreția și bunătatea Sa:

Psalmistul tânjește de dor să vadă completa restaurare a propriei sale ființe și a creaturilor lui Dumnezeu, această restaurație încadrându-se în armonia lui Dumnezeu, așa încât să se ivească zorii unui nou sabat al creației, o odihnă a lui Dumnezeu, în care El Se va bucura de lucrările Sale, creaturile bucurându-se, la rândul lor, de El, iar universul devenind un templu plin de imnuri de laudă la adresa Lui.[70]

Cât privește pe Domnul, psalmistul se roagă ca slava Sa să dăinuie în veci, ca El să Se bucure de lucrările Sale – acest Dumnezeu măreț a cărui simplă privire provoacă un cutremur, a cărui atingere face să erupă un vulcan.

104:33-35 Cât îl privește pe el, scriitorul sacru este hotărât să cânte splendoarea Dumnezeului său câtă vreme va trăi. El se roagă ca meditația sa să fie plăcută pentru Iehova în care el își găsește adevărata bucurie.

Cât privește păcătoșii care provoacă daune creației lui Dumnezeu, el consideră că este normal, pe plan moral, ca aceștia să fie alungați de pe pământ. Dumnezeu a decretat deja ca toate acestea să se desfășoare în acest fel și astfel rugăciunea lui este în acord cu voia divină.

În ce ne privește pe noi, cu siguranță putem să cântăm alături de psalmist cuvintele doxologiei:

Binecuvântează pe Domnul, suflete al meu!
Lăudați pe Domnul!

Psalmul 105: Legământul încheiat cu Avraam

În cadrul legământului încheiat cu Avraam, Dumnezeu a promis descendenților săi pământul cuprins între râul Egiptului și fluviul Eufrat (Gen. 15:18-21; Ex. 23:31; Deut. 1 :7, 8; Ios. 1:4). A fost o făgăduință necondiționată, un legământ al harului pur. Totul depindea de Dumnezeu, nimic de om.

Psalmul de față recapitulează cu mult entuziasm tot ce a făcut Dumnezeu. Nu se spune nimic despre păcatele și abaterile Israelului, aceasta fiind situația în cei mai mulți dintre psalmii istorici.

În realitate Israel nu a ocupat încă pe deplin întregul teritoriu ce i s-a promis. Cel mai mult s-a apropiat Israelul de adevărata dimensiune a promisiunii în timpul domniei lui Solomon. Deși el a domnit asupra tuturor regatelor de la Eufrat și până la granița cu Egiptul, locuitorii Iudei și Israelului au ocupat în fapt teritoriul cuprins între Dan, în nord, și Beerșeba, în sud (1 Re. 4:21-25). Dar când Mesia al Israelului va reveni cu

putere și slavă, granițele Israelului se vor extinde, pentru a cuprinde întreg teritoriul pe care Dumnezeu i l-a dat cu titlu de proprietate lui Avraam. Când va sosi acea zi, Israelul credincios va cânta această cântare, cu un nou duh și o nouă înțelegere.

Mulțumiți și lăudați! (105:1-6)

Mulți dintre psalmi încep pe un ton reținut, pentru ca pe parcurs să se înalțe pe culmi de închinare. În schimb, cel de față începe cu o veritabilă explozie de laudă care-l antrenează pe cititor în emoționantul îndemn. Observați varietatea de verbe la modul imperativ prin care cititorii sunt îndemnați să-L adore pe Dumnezeu:
***O, mulțumiți* Domnului,**
***Chemați* numele Său;**
***Faceți cunoscute* faptele Sale printre popoare;**
***Cântați*-I psalmi.**
***Vorbiți* despre toate lucrările Lui minunate!**
***Lăudați-vă* cu numele Său cel sfânt.**
***Să se bucure* inima celor care caută pe Domnul.**
***Căutați* pe Domnul și tăria Sa;**
***Căutați* necurmat fața Lui!**
***Aduceți-vă aminte* de semnele minunate pe care le-a făcut,**
de minunile și de judecățile gurii Lui,
Voi, sămânță a slujitorului Său, Avraam,
Voi, copii ai lui Iacov, aleșii Săi!

Legământul Său cu Avraam (105:7-11)

105:7, 8 Cauza imediată a exaltării psalmistului este **legământul** avraamic (Gen. 12:7; 13:14-17; 15:7, 18-21; 17:8; 22:17, 18; Ex. 32:13). Legământul a fost încheiat de către Domnul Dumnezeul nostru, ale cărui fapte neprihănite se văd pretutindeni pe pământ. El nu-Și va uita niciodată promisiunea, chiar dacă împlinirea ei s-ar face abia după o mie de generații. Orice a făgăduit El este tot atât de sigur ca și când ar fi avut deja loc.

105:9-11 Legământul a fost încheiat inițial cu Avraam (Gen. 12:1-20), fiind confirmat ulterior în cazul lui Isaac (Gen. 26:3, 4) și apoi reconfirmat față de Iacov (Gen. 28:13-15). A fost cuvântul lui Dumnezeu, care nu poate să mintă, prin care El a garantat pământul Canaan ca moștenire a poporului Său pe acest pământ.

În istoria ulterioară a Israelului, vedem cum Dumnezeu a îndepărtat obstacolele și i-a cucerit pe inamici, făcând să se împlinească cuvântul Său.

Copilăria națiunii (105:12-15)

Când au ajuns israeliții în Canaan, venind din Mesopotamia, nu erau decât o ceată de imigranți lipsiți de apărare. Zilele acelea de la început au fost marcate de o mulțime de deplasări, atât în interiorul țării, cât și în afară (Gen. 12:1-13; 20:1-18; 28:1–29:35). Dar Dumnezeu i-a păzit de primejdii și de asuprire, mustrând dregători precum Faraon (Gen. 12:17-20) și Abimelec (Gen. 20:1-18; 26:6-11), spunând, de fapt: „Nu cumva să vă atingeți de aleșii Mei – de acești patriarhi cărora le-am dăruit descoperiri nemijlocite."

Înălțarea lui Iosif în Egipt la o poziție de mare autoritate (105:16-22)

După o vreme, o foamete cumplită s-a abătut asupra țării Canaan. Rezervele de pâine s-au terminat, nemaiexistând mijloacele de întreținere a vieții. Dumnezeu este cel care a chemat foametea și a distrus toată rezervele de pâine, dar numai în sensul că El a permis acestor lucruri să se întâmple. Dumnezeu nu este niciodată inițiatorul răului, dar El permite uneori să existe, după care îl anulează spre slava Sa și spre binele poporului Său. Omul de care S-a folosit Dumnezeu în această situație de criză a fost Iosif. Urât de frații săi, el a fost vândut în Egipt ca sclav. Acolo a fost acuzat pe nedrept de o femeie seducătoare și aruncat în temniță (Gen. 39:20). În versetul 18, intrăm în posesia unor amănunte legate de întemnițarea sa care n-au mai fost consemnate: **„I-au strâns picioarele în butuci, l-au pus în fiare."** În timpul celor doi ani petrecuți în închisoare, **Cuvântul Domnului** a încercat măiestria sa în interpretarea visurilor și în prezicerea viitorului. În cele din urmă Dumnezeu a făcut ca Iosif să atragă atenția lui Faraon, care nu numai că l-a liberat din închisoare, dar l-a și pro-

movat, acordându-i locul numărul doi după el în împărăție. Astfel Iosif a căpătat autoritatea de a lega prinți egipteni, la nevoie, și înțelepciunea de a-i instrui pe oameni mult mai în vârstă decât el.

Migrația lui Iacov și a familiei sale (105:23-25)

În cele din urmă, familia lui Iosif s-a mutat în Egipt și de-a lungul anilor s-a înmulțit, prosperând și întărindu-se pe plan militar. Dar în providența lui Dumnezeu, egiptenilor li s-a permis să devină virulent de antisemiți, să-i asuprească și să-i înșele pe evrei.

Moise și plăgile din Egipt (105:26-36)

105:26, 27 De data aceasta Dumnezeu l-a ridicat pe Moise și pe asistentul acestuia, Aaron, ca să stea înaintea lui Faraon și să ceară eliberarea poporului Său înrobit. Cererile lor au fost însoțite de o serie de plăgi, menite să zdrobească împotrivirea monarhului.

În acest psalm urgiile nu sunt redate în ordine cronologică, două din ele fiind omise – a cincea și a șasea.

105:28 Dumnezeu a trimis întuneric peste toată țara (Urgia nr. 9). Psalmistul adaugă enigmaticul comentariu: **„Și ei nu s-au răzvrătit împotriva cuvântului Său."** Datorită evidentei dificultăți de traducere, redactorii ediției RSV au schimbat textul, redându-l în felul următor: „ei s-au răzvrătit împotriva cuvintelor Sale," dar nu au avut nici un manuscris care să le confere autoritatea de a opera această schimbare. Barnes explică această dificultate în sensul că Moise și Aaron **nu s-au răzvrătit împotriva** cuvintelor Domnului, ci au făcut așa cum le-a poruncit El. Sau înțelesul textului ar putea fi acela că întunericul a fost atât de adânc încât egiptenii nu i s-au putut împotrivi deloc.

105:29-31 Dumnezeu a transformat apele lor în sânge, distrugând peștii (Urgia nr. 1). Evident gradul de poluare a fost neobișnuit de mare.

Următoarea urgie menționată în Psalmul 105 este cea a broaștelor (numărul 2). Broaștele s-au răspândit peste tot – chiar și în cuptoarele de copt pâine și în paturi. Nici măcar iatacurile regale nu au fost scutite de aceste creaturi atât de neatrăgătoare!

Un singur cuvânt din partea Domnului și țara a fost ruinată de roiuri de muște (Urgia nr. 4) și de nori de țânțari supărători sau **păduchi** (Urgia nr. 3).

105:32-36 În loc de ploaie, El a trimis **grindina** distructivă și fulgerele (Urgia nr. 7). Flăcări uriașe de foc au străbătut pământul Egiptului, distrugând vița, smochinii și alți pomi fructiferi. Urgia aceasta a adus nu doar stricăciuni, ci a vătămat și omorât oameni (Ex. 9:25).

Apoi au venit lăcustele, ca o armată invadatoare, mistuind toată vegetația din calea lor, lăsând în urma lor un pustiu (Urgia nr. 8).

Când nici una din aceste urgii nu a reușit să înmoaie inima lui Faraon, Dumnezeu a nimicit toți întâii-născuți din Egipt, atât dintre oameni, cât și dintre animale (Urgia nr. 10). A fost o noapte de pomină – când floarea fiecărei familii egiptene a fost ucisă.

Exodul (105:37, 38)

Evreii au părăsit Egiptul cu mult mai mult argint și aur decât avuseseră când au sosit în această țară. Egiptenii au fost bucuroși să le dea orice, numai să scape de ei (Ex. 12:33-36). Cu toate nenorocirile care s-au abătut asupra egiptenilor, israeliții au rămas neatinși, fiind în condiție bună pentru a porni la drum. Nici unul din ei nu s-a împiedicat și n-a rămas răzleț.

Mare a fost sentimentul de ușurare încercat de egipteni când au plecat israeliții! De pe acum începuseră să aibă coșmare din pricina lor.

Călătoria prin pustiu (105:39-42)

Dumnezeu S-a îngrijit în chip minunat de poporul Său, în călătoria acestuia prin pustiu. Norul respectiv nu numai că îi ajuta să nu se îndepărteze de la drumul bun (Ex. 13:21), ci era și un fel de perdea de fum, care îi ocrotea de inamic (Ex. 14:19, 20). Iar noaptea se transforma în stâlp de foc, asigurând iluminatul pentru ca să poată călători. Când au dorit alimente, El le-a dat ce e mai bun – prepelițe din abundență și mană, respectiv pâine din cer. Când le-a fost sete, a despicat stânca din care a țâșnit apă. După ce au băut pe săturate, încă a mai rămas suficientă apă pentru a forma un

râu prin deșert. Oare de ce S-a străduit Iehova să le împlinească nevoile până în cele mai mici amănunte? Deoarece El n-a putut uita promisiunea sfântă pe care o făcuse slujitorului Său, Avraam.

Sosirea în țară, după toate peripețiile (105:43-45)

A fost o izbăvire măreață, însoțită de bucurii de nedescris și cântări de laudă. Iehova i-a adus în țara Canaan, izgonind din ea Neamurile ce locuiau acolo. Totul era pregătit pentru sosirea israeliților. Ei au cules roadele muncii națiunilor.

Și, desigur, obiectivul urmărit de Dumnezeu a fost ca ei să asculte de El și să păzească legile Sale. De fapt, păstrarea stăpânirii asupra țării depindea de ascultarea lor (Lev. 26:27-33: Deut. 28:63-68; 30:19, 20).

Ultimul verset al Psalmului 105 constituie punctul său culminant, exprimând încununarea întregii lucrări pe care Dumnezeu o desfășurase până în acel punct.

Și, desigur, versetul este valabil și pentru noi. Dumnezeu a făcut și din noi poporul Său, pentru ca noi să putem trăi ceea ce se spune în ultimul verset:

Pentru ca ei să asculte de orânduirile Sale și să păzească legile Sale.
Lăudați pe Domnul!

Psalmul 106: Învățăminte din istorie

Cromwell a pus următoarea întrebare: „Ce este istoria, dacă nu propria manifestare a lui Dumnezeu Însuși?" Psalmistul ar fi fost negreșit de acord cu această afirmație, deoarece în istoria poporului său a văzut cum Iehova S-a manifestat ca Dumnezeu al bunătății, răbdării și iubirii statornice.

Deși nu putem preciza cine a scris acest psalm, știm că a fost un evreu evlavios care a compus în timpul captivității poporului său (v. 47). Psalmul este în primul rând o mărturisire a păcatului național (v. 6-46), deși conține și elemente de laudă (v. 1-3, 48) și cerere (v. 4, 5, 47).

Lauda (106:1-3)

106:1 Apropriindu-se de Dumnezeu, psalmistul începe cu închinăciunea. El intră pe porțile divine cu mulțumiri, și în curțile sacre cu laudă. **„Lăudați pe Domnul,"** cum se traduce termenul ebraic Aleluia, este prima și ultima notă a cântării.

Mulțumiri neîncetate trebuie să-I fie aduse Domnului pentru că a fost atât de bun cu fiecare dintre noi. Îndurarea Lui ține în veac – faptul că am supraviețuit și ne aflăm în continuare în viață constituind dovada acestui adevăr. Dacă ar fi să primim ce meritățm, am fi pierduți pe veci.

106:2, 3 Nici o limbă omenească nu va putea istorisi toate intervențiile miraculoase ale lui Dumnezeu în folosul poporului Său. Nu ne va ajunge toată veșnicia pentru a-L lăuda cum se cuvine pentru tot ce Este și tot ce a făcut.

Doamne, adu-Ți aminte de mine! (106:4, 5)

Lauda este urmată de o cerere personală. În așteptarea restaurării Israelului și a glorioasei domnii a Regelui-Mesia, scriitorul se roagă să poată avea parte de binecuvântarea pe care o va aduce ziua când Dumnezeu Își va manifesta îndurarea față de sfinții Săi răscumpărați. Îi este dor după ziua în care Israel se va bucura de prosperitate și fericire neîntrerupte, după lunga și îndurerata noapte prin care va fi trecut. El dorește să împărtășească gloria străvechiului popor ales de Dumnezeu pe acest pământ. Rugăciunea sa nu se deosebește prea mult de aceea a unuia dintre cei doi tâlhari răstigniți lângă Cristos, care a crezut: „Doamne, adu-Ți aminte de mine când vei veni în Împărăția Ta" (Lu. 23:42).

Revolta de la Marea Roșie (106:6-12)

În acest punct al Psalmului asistăm la o mărturisire, modelată, în mare, după Rugăciunea Tatăl Nostru. Ambele încep cu închinare, trecând apoi la cerere („Dă-ne nouă pâinea noastră cea de toate zilele") și solicitând iertare („Iartă-ne nouă greșelile noastre...").

E un semn de reală maturitate spirituală când un om nu se mulțumește să-și mărturisească propriile sale păcate, ci și pe acelea ale poporului său. Ce greu e să spui din inimă:

Am păcătuit împreună cu părinții noștri,
Am săvârșit nelegiuire, ne-am purtat cu răutate.

Când examinăm păcatele israeliților, să nu privim cu superioritate teologică asupra lor, căci nu suntem cu nimic mai buni decât ei! Dea Domnul ca eșecurile lor să ne amintească de propriile noastre defecte și să ne aducă pe genunchi, pentru a ne pocăi!

Ingratitudinea lor – ei nu au apreciat cum se cuvine **minunile** pe care le-a făcut Dumnezeu în **Egipt**, pentru a-i răscumpăra.
Amnezia lor – nu a trecut mult timp până ce au uitat nenumăratele **îndurări** manifestate de Dumnezeu față de ei.
Răzvrătirea lor – când au ajuns la Marea Roșie, s-au plâns că Dumnezeu i-ar fi scos din Egipt pentru a-i lăsa să moară în pustiu și că ar fi fost mai bine dacă ar fi rămas în țara robiei (Ex. 14:11, 12).

Dar păcatul lor nu a stins dragostea lui Dumnezeu. În răzvrătirea lor El a găsit prilejul de a Se descoperi pe Sine ca Slujitor și Mântuitor al lor. Rămânând fidel numelui Său, El i-a izbăvit – și ce etalare gigantică a puterii Lui a fost această izbăvire! La mustrarea Sa, apele Mării Roșii s-au despărțit în două, făcând loc evreilor să traverseze de cealaltă parte pe teren uscat. Când au ajuns cu bine pe malul de răsărit, teferi și eliberați de dușmanul ce-i urmărise, apele au revenit la loc, înecându-i pe egipteni. Când au văzut această contopire de evenimente, cum ar fi putut evreii să nu creadă în El și să nu-I cânte laude?

Nemulțumirile și văicărelile din deșert (106:13-15)

Dar n-a trecut mult timp și a început un nou ciclu de păcătuire.

Memoria lor scurtă – curând ei au dat uitării minunile săvârșite de El în folosul lor.
Îndărătnicia lor – ei n-au voit să aștepte călăuzirea Lui.
Poftirea lor – și-au pierdut stăpânirea de sine, poftind alimente (Nu. 11:1-35).
Provocarea lor – L-au pus pe Dumnezeu la încercare.

Ei bine, de data asta Dumnezeu le-a dat ce-au cerut, dar a trimis o boală respingătoare în mijlocul lor (Nu. 11:20). Istoria lor ne învață să fim atenți să ne rugăm totdeauna să se facă voia lui Dumnezeu, deoarece, cum a spus Matthew Henry, „Adesea ceea ce cerem cu pasiune ni se dă cu mânie."

Rebelii Datan și Abiram (106:16-18)

Ei au respins conducerea lui Dumnezeu – **Datan și Abiram**, împreună cu Core și On, au fost capii răscoalei organizate împotriva lui **Moise și Aaron** (Nu. 16:1-30). Ei i-au **invidiat** pe acești doi oameni ai lui Dumnezeu. De asemenea, au dorit să pună mâna pe funcția de preot. Răzvrătindu-se împotriva sfinților lui Dumnezeu, adică împotriva unor bărbați puși deoparte ca reprezentanți ai lui Dumnezeu, ei s-au răsculat împotriva dregătoriei lui Dumnezeu. În consecință, pământul s-a deschis și i-a înghițit pe liderii aceștia și familiile acestora. În același timp, a izbucnit focul, care a mistuit două sute cincizeci de alți bărbați ce aduseseră Domnului o ofrandă de tămâie (Nu. 16:31-35).

Vițelul de aur (106:19-23)

Idolatria lor – Înainte ca Moise să se coboare de pe Muntele Sinai cu legea lui Dumnezeu, israeliții au făcut un vițel de aur și i s-au închinat (Ex. 32:4). Ei au preschimbat slava lui Dumnezeu în chipul unui bou care mănâncă iarbă. În loc să-L recunoască pe Dumnezeu ca Mântuitorul care i-a scăpat din Egipt, ei au dat cinste unui vițel lipsit de viață. Dumnezeu i-ar fi distrus într-o clipă, dacă Moise nu ar fi mijlocit. Ca un soldat care se așează la spărtură cu propriul său trup, Moise a stat înaintea Lui la spărtură pentru a potoli mânia lui Dumnezeu.

Raportul rău adus de iscoade (106:24-27)

Necredincioșia manifestată de ei la Cadeș Barneea (Nu. 14:2, 27, 28) – Dumnezeu le promisese o țară plăcută, ideal înzestrată pentru a putea fi locuită în condițiile cele mai bune, pe planul resurselor naturale și al climei. Dar ei n-au crezut promisiunea Lui, făcând nazuri și disprețuind această țară. În loc să meargă înainte, prin credință, ei s-au bosumflat în corturile lor. Prin urmare, Dumnezeu Și-a ridicat mâna, jurând că va distruge acea

generație în pustiu și-i va împrăștia descendenții printre națiunile pământului.

Păcătuirea cu moabiții (106:28-31)

Făcându-se vinovați de păcat grav, s-au închinat lui Baal la Peor – Israeliții nu numai că au curvit cu fiicele lui Moab, ci au participat la jertfele aduse morților și la alte ceremonii păgâne ce implicau închinarea la zeul Baal din Peor (Nu. 25:3-8). Dumnezeu S-a mâniat atât de tare încât a trimis o urgie să-i ucidă pe oameni cu miile. Când Fineas a văzut un israelit ducând o femeie păgână în cortul său, i-a ucis pe amândoi cu sulița. Lucrul acesta a pus capăt plăgii, dar numai după ce douăzeci și patru de mii de oameni au fost omorâți. Această acțiune a fost o dovadă a neprihănirii lui, fiind răsplătită printr-un legământ de pace. Domnul a zis:

> „Iată, îi dau legământul Meu de pace. Acesta va fi pentru el și pentru sămânța lui după el legământul unei preoții continue, pentru că a fost gelos pentru Dumnezeul lui și a făcut ispășire pentru copiii lui Israel (Nu. 25:12, 13).

Necazurile de la Meriba (106:32, 33)

Păcatul lui Moise (Nu. 20:2-13) – **La apele de la** Meriba (**zavistie**), israeliții au dat dovadă de o necredință neobișnuit de mare, acuzându-l pe Moise că i-a condus în pustiu ca să-i lase să moară de sete. În loc să-i vorbească stâncii, cum îi spusese Domnul să facă, Moise a lovit-o de două ori cu toiagul. De asemenea a vorbit aspru împotriva poporului, din pricina răzvrătirii sale. În consecință, Dumnezeu a decretat ca lui Moise să i se refuze privilegiul de a intra în țara promisă, la cârma poporului ales.

În Canaan – același popor, cu aceleași apucături (106:34-39)

Noul mediu al Canaanului nu a schimbat natura israeliților, cum se poate observa din următoarele:

106:34 *Eșecul lor de a-i extermina pe locuitorii păgâni.* Canaaniții decăzuți constituiau un organ atacat de cangrenă pentru restul omenirii. După ce i-a răbdat sute de ani, Dumnezeu a decretat că singura soluție rămasă era amputarea, încredințându-i Israelului sarcina de a efectua operația. Dar israeliții nu au ascultat de porunca Domnului (Jud. 1:27-36).

106:35 *Căsătoriile mixte cu păgânii.* Fraternizând și acceptând căsătoriile mixte cu păgânii, israeliții și-au corupt religia și normele morale.

106:36 *Idolatria lor.* Curând evreii au ajuns să se închine la **idoli**, nu Dumnezeului celui adevărat și viu.

106:37-39 *Jertfele umane.* Deosebit de revoltătoare a fost pentru Domnul jertfirea de către ei a fiilor și fiicelor lor, pentru a aplana mânia demonilor (2 Re. 3:27; 21:6; Ez. 16:20, 21). Fii și fiice din poporul ales al lui Dumnezeu au fost sacrificați idolilor respingători ai Canaanului și astfel țara a ajuns să fie întinată de aceste crime.

Perioada judecătorilor (106:40-46)

„Supărat pe poporul Său," scrie Barnes, „Domnul i-a tratat pe israeliți ca pe o urâciune înaintea Sa." I-a dat pe mâna Neamurilor – a mesopotamienilor, a madianiților, a filistenilor, a moabiților și a altor popoare. Aceste națiuni păgâne i-au asuprit pe evrei, supunându-i la tot felul de persecuții. În pofida necazurilor prin care treceau, ei tot nu s-au lăsat de spiritul lor de răzvrătire, continuând să păcătuiască împotriva lui Iehova. Dar ori de câte ori s-au întors către El cu pocăință, El a privit spre ei cu îndurare. Mereu conștient de legământul pe care l-a încheiat cu ei, El a pus deoparte judecata, manifestându-Și în schimb iubirea Sa neschimbătoare. Chiar în cele mai întunecate ceasuri ale captivității lor, Domnul a făcut să capete îndurare în ochii asupritorilor lor – acesta constituind un exemplu strălucit al îndurării care învinge judecata.

Salvează-ne și regrupează-ne! (106:47)

Psalmistul se roagă acum pentru regruparea poporului său, împrăștiat printre națiunile lumii. Această strângere din nou a evreilor va face să se înalțe multe mulțumiri către sfântul nume al lui Dumnezeu. Poporul Său își va găsi desfătarea în slăvirea și lăudarea numelui Său. Rugăciunea psalmistului anticipează cererile ce vor fi formulate de rămășița credincioasă a Israelului în Marea Strâmtorare, cu puțin

timp înainte de inaugurarea slăvitei împărății a Domnului Isus Cristos.

Doxologia (106:48)

Pe această notă înălțătoare ajungem nu doar la capătul psalmului, ci și la finele celei de-a patra cărți a Psalmilor. Trebuie să nu cădem în ispita de a forța acest psalm, făcându-l să se conformeze dispensațiilor și de a se aplica doar la națiunea neascultătoare a Israelului și scăpând din vedere faptul că în acest psalm găsim și un mesaj adresat nouă, în care se oglindește propria noastră istorie. La 1 Corinteni 10:11 se spune limpede: *„Aceste lucruri li s-au întâmplat ca să ne fie exemple și au fost scrise pentru învățătura noastră, peste care au venit sfârșiturile veacurilor."*

În acest verset suntem preveniți să nu ne facem vinovați de păcatul *ingratitudinii*. Dacă Israel ar fi trebuit să dea dovadă de recunoștință pentru că a fost răscumpărat din Egipt prin brațul puternic al lui Iehova, cu atât mai mult s-ar cuveni să fim recunoscători noi pentru că am fost răscumpărați de păcat și de Satana prin sângele scump al lui Cristos!

De asemenea textul citat ne avertizează *să nu uităm*. Cât de ușor uităm suferințele și moartea Domnului Isus! De câte ori nu ne facem vinovați de „blestemul unui creștinism fără lacrimi."

Apoi ni se atrage atenția *să nu ne plângem*. Asta pentru că văicărelile pot deveni un mod de viață, un fel de a doua natură, deoarece motive de nemulțumire sunt cu duiumul: condiții meteorologice nefavorabile, împrejurări neprielnice de trai, apoi tot felul de mici neajunsuri. Ajungem să ne plângem chiar pentru găluștele ce au ieșit cu boț!

Mai suntem avertizați *să nu fim îndărătnici*, adică să nu punem voia noastră mai presus de voia lui Dumnezeu. „El le-a dat ce au cerut, dar a trimis uscăciune în sufletul lor" (v. 15).

Suntem de asemenea preveniți *să nu criticăm* conducerea lui Dumnezeu, exprimată fie prin autoritățile administrației, fie prin presbiterii din adunare, fie prin părinții în cadrul familiei.

Suntem avertizați și împotriva *idolatriei* – închinării la bani, la case, la automobile, la educație, la plăceri sau succese lumești.

Mai suntem avertizați și cu privire la *necredință* față de promisiunile lui Dumnezeu. Păcatul acesta este cel care l-a determinat pe Israel să rătăcească prin pustiu timp de patruzeci și opt de ani, împiedicându-i pe cei vinovați de a intra în țara promisă.

Suntem avertizați împotriva *imoralității*. Închinarea la idolul Baal din Peor implica groaznice păcate sexuale. Atitudinea lui Dumnezeu față de imoralitate se poate vedea limpede din nenorocirea care s-a abătut peste cei vinovați.

Suntem avertizați împotriva a ceea ce s-ar părea a fi, la prima vedere, drept un caz neînsemnat de *neascultare*. Moise a lovit stânca, în loc să-i vorbească. Poate că nouă nu ni se pare prea grav acest lucru, dar nici o faptă de neascultare nu poate fi considerată lipsită de importanță.

Suntem avertizați împotriva *căsătoriilor cu necredincioșii*. Dumnezeu este un Dumnezeu al separării, al delimitării. Este o urâciune pentru El să vadă corupție în rândul copiilor Săi, prin înjugarea lor la un jug nepotrivit (sau „inegal").

În fine, suntem avertizați *să nu ne sacrificăm copiii*. Prea de puține ori părinții creștini le prezintă copiilor lucrarea Domnului ca mod ideal de a-și petrece restul vieții. Prea de multe ori copiilor noștri li se imprimă, prin educația pe care o primesc, ambiția de a se evidenția pe plan profesional, de a reuși în afaceri. Și astfel îi creștem pentru lume – și pentru iad!

V. CARTEA A CINCEA (PSALMII 107–150)

Psalmul 107: S-o spună cei răscumpărați!

În viețile copiilor lui Dumnezeu se remarcă două genuri tipice de comportament, ilustrate prin cele două serii de contraste:

Păcat	sau	Răzvrătire
Robie		Retribuție
Rugăciune		Pocăință
Salvare		Refacere

Mai întâi, toți oamenii se îndepărtează de Domnul, apucând-o pe căile neascultării de Cuvântul Său. Apoi suferă consecințele amare ale alunecării în păcat. Când își vin în fire, strigă către Domnul, mărturisindu-și păcatul. El le iartă păcatul și-i readuce la starea de binecuvântare în care se găseau odinioară. Este vechea istorioară a fiului risipitor. Putem afirma că nu există o ilustrație mai familiară, mai relevantă și mai veridică pentru viață decât această relatare din Biblie.

Două elemente esențiale se desprind din contemplarea acestui ciclu frecvent repetabil. Unul este înclinația permanentă a inimii umane de a se îndepărta de Dumnezeul cel viu. Cealaltă este aparent inepuizabila milă a Domnului, în virtutea căreia El îi restaurează pe ai Săi când vin la El cu pocăință.

Aici, în Psalmul 107, izbăvirea plină de îndurare a Domnului este prezentată sub patru aspecte diferite:

Salvarea celor pierduți în deșert (v. 4-9).
Eliberarea întemnițaților (v. 10-16).
Însănătoșirea celor grav bolnavi (v. 17-22).
Izbăvirea marinarilor aflați în pericol de înec pe marea înfuriată (v. 23-32).

Introducere (107:1-3)

Mai întâi, să analizăm introducerea psalmului, care ține loc de enunțare a temei: lansarea chemării de a-I aduce mulțumiri Domnului. Două sunt motivele enunțate: Domnul este bun și îndurarea Lui ține în veac. Oricare din aceste motive ar fi mai mult decât suficient pentru a ne determina să-I aducem neîncetat mulțumiri, cu inimi pline de recunoștință.

În continuare este evidențiată o categorie specială de receptori ai bunătății și dragostei Sale, respectiv cei pe care El i-a răscumpărat din persecuții, sclavie, asuprire și necazuri, readucându-i în țara lor, după timpul îndelungat cât au fost împrăștiați printre națiuni. Deși e limpede că psalmistul se referă la Israel, noi nu vom aplica aceste versete exclusiv la acea națiune. Asta pentru că și noi am fost răscumpărați de pe piața de sclavi ai păcatului. Or, ca răscumpărați ai Domnului, avem toată râvna de a cânta împreună cu toți răscumpărații Săi imnul mulțumirii.

Salvarea celor pierduți în deșert (107:4-9)

Primul tablou pare să se refere evident la cei patruzeci de ani de peregrinări ai poporului ales, Israel, prin pustiul dezolant. Oamenii se rătăceau. Flămânzeau. Însetau. Ajungeau într-o stare de deznădejde și descurajare. Apoi strigau către Domnul. Deodată rătăcirea lor înceta. Domnul i-a condus pe un traseu direct spre Câmpiile Moabului. Acesta s-a dovedit a fi trambulina de lansare pentru intrarea în Canaan. Iar acolo au găsit o cetate în care au putut, în sfârșit, să se simtă acasă. O, ce mult ar trebui să-I mulțumească ei (și noi!) Domnului – încontinuu – pentru iubirea Sa nepieritoare și pentru grija minunată cu care îi înconjoară El pe ai Săi. Căci în Țara Promisă El potolește setea și asigură hrana cea mai aleasă pentru cei flămânzi.

Eliberarea întemnițaților (107:10-16)

107:10-12 A doua vinietă din istoria Israelului privește captivitatea babiloneană. Psalmistul compară cei șaptezeci de ani de exil cu o întemnițare. Babilonul a fost ca o carceră întunecată și apăsătoare. Israeliții se simțeau aidoma unor prizonieri înlănțuiți condamnați la muncă forțată (deși condițiile din Babilon nu au fost la fel de aspre cât au fost cele din Egipt). Tocmai datorită răzvrătirii lor împotriva cuvintelor lui Dumnezeu, a nesocotirii Cuvântului Său, au fost duși ei în exil. Zdrobiți și doborâți de munca forțată, ei s-au prăbușit sub poverile grele, neavând pe nimeni care să le vină în ajutor.

107:13-16 Dar ori de câte ori au strigat către Domnul..., El i-a salvat și a frânt lanțurile captivității. Acum singurul lucru civilizat pe care puteau să-l facă era să aducă mulțumiri Domnului pentru iubirea Sa statornică și pentru toate lucrările minunate care le-a făcut pentru ei.

Căci a frânt porțile de bronz
Și a tăiat în două drugii de fier.

Acest verset ne conduce la convingerea că

psalmistul se referă la captivitatea babiloniană. Veriga de legătură cu acest text o găsim la Isaia 45:2, unde Domnul S-a folosit de cuvinte aproape identice pentru a descrie modul în care va pune capăt exilului. Adresându-se lui Cyrus, El a spus:

> Eu voi merge înaintea ta, voi netezi drumurile muntoase, voi sfărâma uşile de bronz şi voi rupe zăvoarele de fier.

Contextul indică clar că El S-a referit la încheierea exilului babilonean.

Însănătoşirea celor grav bolnavi (107:17-22)

107:17-20 Această a treia secţiune se referă, probabil, la naţiunea Israel în vremea primei veniri a lui Cristos, perioadă în care poporul ales era bolnav. Israeliţii tocmai traversaseră zilele dificile ale macabeilor. Unii erau nebuni, suferind judecata lui Dumnezeu din pricina fărădelegilor lor. Aceştia îşi pierduseră pofta de mâncare şi se apropiau rapid de porţile morţii. O rămăşiţă credincioasă a naţiunii se ruga şi aştepta nădejdea Israelului. Dumnezeu a trimis cuvântul Său şi i-a vindecat. Cuvântul Său se referă aici, după câte se pare, la Domnul Isus Cristos, Logos, care a venit aducând slujba tămăduirii casei lui Israel. De câte ori nu citim în evanghelii: „şi i-a vindecat pe toţi." Matei ne aminteşte că vindecându-i pe bolnavi, Mântuitorul a împlinit ceea ce se vestise prin profetul Isaia: „El Însuşi a luat neputinţele noastre şi a purtat bolile noastre" (Mat. 8:17). Dacă cineva va obiecta, spunând că nu toate bolile israeliţilor au fost vindecate, i se va răspunde că, tot aşa, nu toţi au intrat în ţara promisă şi nu toţi s-au întors din captivitatea babiloneană.

107:21, 22 Din nou, psalmistul îi cheamă pe oameni să-L laude pe Domnul pentru bunătatea Sa şi pentru lucrările Sale minunate. Darul Fiului Său este un motiv special de a-I aduce jertfa mulţumirii şi de a rememora faptele Sale măreţe, în cântări de bucurie.

Izbăvirea marinarilor aflaţi în pericol de înec pe marea înfuriată (107:23-32)

107:23-27 Ultimul tablou este cât se poate de plastic, prezentându-ne marinari care au lucrat pe vase oceanice. Ei cunoşteau ceva din puterea Domnului ori de câte ori se abătea peste ei o furtună. Mai întâi vântul începea să bată ca un uragan. Apoi valurile formau munţi uriaşi de apă. Corabia era săltată de valurile uriaşe, trosnind din încheieturi, pentru ca apoi să fie aruncată în depresiunea dintre valuri. Până şi cele mai puternice corăbii erau total neputincioase în faţa acestor forţe dezlănţuite ale naturii. Pe o furtună ca aceasta, până şi cei mai călîţi marinari erau cuprinşi de frică, neputând face altceva decât să se clatine ca un beţiv. În asemenea momente oamenii îşi dădeau seama cât de insignifianţi erau, ce zadarnică le era toată înţelepciunea.

107:28-30 Nu e de mirare că până şi marinarii cei mai puţin înclinaţi spre religie, al căror limbaj este de multe ori presărat cu înjurături, se roagă pe o vreme ca asta! Iar Domnul este plin de îndurare ca să asculte aceste rugăciuni izvorâte din disperarea oamenilor. El potoleşte furtuna şi valurile se liniştesc. Ce eliberare! Ce uşurare! Oamenii pot să-şi continue astfel călătoria pe mare, ajungând la limanul dorit.

107:31, 32 Marinarii astfel izvăbiţi nu trebuie să uite să-I mulţumească Domnului pentru bunătatea Lui cea fără de margini şi pentru minunatele răspunsuri cu care întâmpină rugăciunile lor. Ei trebuie să-şi împlinească jurămintele pe care I le-au făcut, alăturându-se copiilor Săi credincioşi pentru a-L preamări şi lăuda în compania bătrânilor.

Forţăm oare nota, dacă afirmăm că acest tablou înfăţişează furtuna de pe urmă a Israelului, urmată de intrarea sa în împărăţia păcii? Furtuna sugerează Marea Strâmtorare. Marea înfăţişează naţiunile lumii, aflate într-o permanentă agitaţie şi fierbere. Marinarii întruchipează naţiunea Israel, purtată încolo şi-ncoace de naţiuni, în timpul Necazului lui Iacob. O rămăşiţă credincioasă a naţiunii Îl va chema însă pe Domnul. El va interveni personal, venind a doua oară pe pământ, pentru a-Şi întemeia domnia de pace şi prosperitate.

Guvernul şi harul lui Dumnezeu (107:33-43)

107:33-43 Restul versetelor din acest psalm explică cum reacţionează Dumnezeu

când copiii Săi sunt neascultători, și când sunt ascultători. Prin puterea Sa atotputernică, El seacă râurile, făcând din albia lor un teren arid. Pentru El nu e deloc greu să facă ținuturi mănoase să se transforme în pustiuri alcaline, atunci când copiii Săi Îi întorc spatele.

107:35-38 În același timp, El poate inversa procesul și tocmai asta se va întâmpla când Prințul Păcii va reveni pentru a domni timp de o mie de ani peste întreg pământul. Deșertul Neghev va fi presărat cu iazuri de apă. Sahara și Mojave vor fi grădini irigate din belșug. Se vor ridica așezări omenești în locuri ce fuseseră nelocuite secole de-a rândul. Orașe moderne vor fi clădite în toate aceste regiuni. Pustiul va deveni dintr-odată un teren arabil. Cerealele, legumele și fructele vor crește din abundență. Prin binecuvântarea Sa, peste tot se vor face recolte îmbelșugate iar vitele vor fi scutite de orice boală.

107:39-43 Reversul monedei îl constituie modul în care se poartă cu dregătorii răi:

> Tiranii își pierd tăria, fiind umiliți și cuprinși de necazuri și întristări. El îi face de ocară pe prinți și-i lasă să rătăcească printr-un pustiu nemarcat (v. 39, 40, NEB).

Asta a fost soarta lui Faraon, Irod și Hitler și va constitui sfârșitul triumviratului răului din timpul Tribulației.

Dar pe cei nevoiași Dumnezeu îi ridică din necazurile lor și-i binecuvântează cu familii numeroase. Când oamenii de bine văd lucrul acesta, se bucură nespus de mult. În schimb, când cei răi observă acest lucru, nu mai au nici un cuvânt de spus (ceea nu se întâmplă de obicei în cazul lor).

Oricine este înțelept va vedea mâna lui Dumnezeu în schimbările intervenite în soarta oamenilor și a națiunilor și-și va însuși lecțiile istoriei și învățămintele prilejuite de evenimentele actuale. Ei vor urmări cu deosebit interes mai cu seamă dragostea și îndurarea Domnului, manifestate în purtarea Sa față de cei ce ascultă de cuvântul Său.

Psalmul 108: Vino degrabă în ajutor!

Nu trebuie să ne surprindă faptul că psalmul acesta ni se pare familiar. Primele cinci versete sunt aproape identice cu Psalmul 57:7-11 iar ultimele opt versete sunt foarte similare cu Psalmul 60:5-12. Psalmul trece succesiv de la laudă, la rugăciune, la promisiune, la o problemă, la rugăciune, pentru ca apoi să prezinte perspective îmbucurătoare.

Lauda (108:1-5)

108:1, 2 Psalmistul e statornic în hotărârea sa de a-L lăuda pe Domnul pentru dragostea Sa neîncetată, fiind dornic să cânte și să intoneze melodii alese în onoarea Celui Preaînalt. Pe când încă nu s-a luminat de ziuă, el își îndeamnă sufletul să se trezească, chemând alăuta și harpa să rupă tăcerea pentru a întâmpina zorii cu cântări de mulțumire. Nu e deloc rea această idee de a începe ziua cu mulțumiri și expresii de laudă la adresa lui Dumnezeu!

108:3 Psalmistul nu se mărginește să cânte doar în intimitatea casei sale sau în spațiul restrâns al comunității sale. Oriunde se va duce, popoarele îl vor auzi închinându-se Domnului, iar națiunile vor răspunde la imnul său de slavă la adresa Domnului. Și noi ar trebui să fim animați de o atare râvnă.

108:4, 5 Care e explicația acestui entuziasm debordant manifestat de David față de Domnul? Răspunsul: pentru că îndurarea Sa e mai presus de cerurile înalte, în imensitatea ei, iar adevărul Său se ridică până la cer. Lauda ce I se cuvine ar trebui să fie pe potriva măreției Sale. Prin urmare psalmistul spune: **„Înalță-Te peste ceruri, Dumnezeule, și fie slava Ta peste tot pământul!"**

Ascultându-l pe David cum Îl preamărește pe Domnul, în cântări de adorație, înțelegem mai bine motivația care a stat la baza cuvintelor unui autor:

> Lauda este mai divină decât rugăciunea;
> Rugăciunea ne trasează calea fericită spre cer.
> Pe când rugăciunea deja a ajuns în cer.

Rugăciunea (108:6)

În continuare psalmistul își formulează o cerere, în contextul în care țara era amenințată de trupe străine inamice. Situația era disperată. Minunatele victorii supranaturale de care avusese Israel parte în trecut acum păreau total din domeniul trecutului. De aceea, psalmistul Îl imploră pe Domnul să-i izbăvească pe preaiubiții săi, trimițându-le ajutor, ca să poată să-i alunge pe cotropitori.

Promisiunea (108:7-9)

108:7, 8 Neatins de vreo perturbație, splendid în maiestatea Sa, Dumnezeu Își afirmă, din lăcașul Său cel sfânt, drepturile suverane asupra Israelului și asupra națiunilor neevreiești din jur. El promite că stăpânirea lui Mesia se va întinde și peste districtul Sihem, unde se află fântâna lui Iacob; peste valea Sutoc, unde Iacob și-a clădit colibele pentru vitele sale (Gen. 33:17); peste falnicul podiș Ghilead, renumit atât pentru pășunile sale mănoase, cât și pentru balsamul său; și peste Manase, trib al cărui teritoriu cuprindea ambele maluri ale râului Iordan. Efraim va fi coiful Său, acest trib având rolul de apărător al celorlalte triburi. Iuda va fi legiuitorul Său, sediul guvernului lui, conform făgăduinței de la Geneza 49:10.

108:9 Sunt menționate trei națiuni neevreiești – Moabul, Edomul și Filistia – acestea reprezentând teritoriul străin care va fi cuprins în hotarele împărăției. Moabul va fi ligheanul în care Se va spăla El – sintagma exprimând dispreț și semnificând faptul că acest teritoriu va fi adus la supunere. El Își va arunca încălțămintea asupra Edomului, asta implicând că Edomul va fi al Său, într-o stare de servitute și umilire. Dacă Moabul și Edomul vor fi vasali, plătind tribut, Filistia va fi zdrobită. **„Asupra Filistiei voi triumfa."**

Problema (108:10, 11)

Promisiunea biruinței asupra Edomului îl face pe David să nu aibă astâmpăr până când o va vedea împlinită. Sela, capitala acestui teritoriu, cunoscută și sub denumirea de Petra, era renumită, ca cetate de necucerit și inaccesibilă. David ar dori ca cineva să-l conducă la Edom, ca să poată scoate strigăte de biruință asupra sa. Dar există o problemă: Dumnezeu Și-a ascuns fața de Israel! Ajutorul Său nu s-a mai arătat, rezultatele fiind cât se poate de dezastruoase. Oștirile Israelului au pornit la război, dar au fost învinse, deoarece Domnul n-a mai ieșit cu ele.

Rugăciunea (108:12)

Fără Domnul situația este deznădăjduită, căci nimeni altul nu-l poate ajuta pe Israel. David e suficient de matur să-și dea seama că ajutorul omului este total inutil. De aceea, El Îl imploră pe Dumnezeul cel Atotputernic să apere cauza Israelului, dându-i victorie pe câmpul de luptă.

Perspectiva (108:13)

De îndată ce părăsește locul de rugăciune, psalmistul izbucnește în cântece de biruință. **„Cu Dumnezeu vom face fapte mărețe, căci El este cel care va** zdrobi opoziția, dăruindu-le biruință preaiubiților Săi. Este acea atitudine de încredere, izvorâtă din credință, pe care Paul Gerhardt a descris-o atât de elocvent:

E Dumnezeu de partea mea? Nu mă tem,
De s-ar ridica toți oamenii împotriva mea;
Când Îl chem pe Cristos Mântuitorul meu,
Oștirea forțelor rele dă înapoi.
Prietenul Meu, Domnul, cel Atotputernic,
Dumnezeu, cel care mă iubește;
Ce rău ar putea să-mi facă dușmanul,
Chiar de s-ar năpusti asupra mea val-vârtej?

Lumea poate să treacă, ba chiar să piară,
Dar Tu, Dumnezeule, nu Te vei clătina;
Să mă urască diavolii cât vor,
De dragostea Ta în veci nu mă vor despărți;
Nici foamea, nici setea,
Nici grijile, nici lipsurile,
Nici furia celor mari și tari
Nu-mi poate răpi siguranța pe care o am în adăpostul Tău.
Inima-mi tresaltă de bucurie,
Întristarea-i alungată.
Sufletul mi se înalță spre culmi de slavă,
Pe cerul însorit de Isus

Soarele iubirii Mele
Ce cu a Sa dragoste eternă
Mă înconjoară zi de zi,
Ei, izvorul meu nesecat de bucurie,
Înviorare, şi nespusă încântare,
Din sfântul Său lăcaş ceresc.

Psalmul 109: Soarta duşmanilor lui Dumnezeu

Dintre toţi psalmii imprecativi, nici unul n-are şanse să ocupe poziţia neegalată a acestuia în privinţa tonului incisiv. Nici un alt psalm nu face un apel mai fierbinte ca Dumnezeu să-Şi reverse judecata cu mai mult vitriol sau în amănunte atât de vii. E imposibil ca cititorul să nu rămână intrigat şi fascinat de neegalatul grad de ingeniozitate manifestat de psalmist în varietatea de pedepse pe care le invocă la adresa inamicilor săi!

109:1-3 Psalmul începe cu o dezarmantă acalmie. David cere ajutorul Dumnezeului laudei sale, căruia I se închină el. Duşmanii săi l-au atacat cu multă răutate, punându-i în cârcă tot felul de fapte rele pe care el nu le-a comis. Din toate părţile este asaltat de cuvinte pline de ură. Ceea ce face şi mai greu de suportat aceste acuzaţii este faptul că sunt total neadevărate şi nefondate.

109:4, 5 Însă David s-a purtat cu mărinimie faţă de atacatorii săi. Şi totuşi, cu ce s-a ales? Cu un potop de învinuiri! Asta deşi se roagă neîncetat pentru ei. La fiecare faptă de omenie din partea lui, ei răspund cu insulte; dragostea i-o răsplătesc cu ură.

109:6, 7 În acest punct David pare să-şi înmoaie pana în călimara cu acid. De acum încolo din sufletul lui oropsit se revarsă încontinuu numai săgeţi aprinse şi distrugătoare. Din mulţimea de vrăjmaşi prezenţi în versetele 1-5, el îşi concentrează atenţia asupra unuia din ei.

În cele din urmă omul acesta va fi prins şi adus la judecată. Când se va întâmpla lucrul acesta, Domnul să facă în aşa fel încât învinuitorul său să fie un om rău, pârâş să-i fie o persoană satanică. Iar la încheierea procesului să fie neapărat găsit vinovat. Dacă va înainta cumva contestaţie, aceasta să-i fie respinsă de instanţă, adăugându-i-se la pedeapsa deja pronunţată.

109:8-10 Cât despre viaţa sa, să n-aibă zile multe şi altul să-i preia funcţia. Această imprecaţie este citată în legătură cu Iuda şi funcţia sa de casier al cetei de ucenici, la Fapte 1:20: „În adevăr, în cartea Psalmilor este scris: «Locuinţa lui să rămână pustie şi nimeni să nu locuiască în ea.» Iar slujba lui s-o ia altul."

Ne va fi mai uşor să înţelegem tonul extrem de sever al acestui psalm, dacă ne vom aminti că se referă nu numai la David şi inamicul său, ci şi la Mesia şi la vânzătorul său şi, probabil, la Israel şi la Anticrist, în viitor.

Cât despre familia duşmanului, copiii să rămână orfani iar soţia văduvă. Copiii săi să fie de-a pururi vagabonzi şi cerşetori, daţi afară din ruinele casei pe care o ocupau cândva.

109:11-13 Cât despre averea lui, creditorul să vină şi să-i ia tot ce posedă şi tot ce a agonisit să încapă pe mâna străinilor.

Întrucât nu s-a purtat mărinimos cu alţii, nici el să nu aibă parte de milă, iar de copiii lui orfani să nu se îndure nimeni. În mai puţin de o singură generaţie să piară numele familiei. (În cultura orientală, aceasta este una din cele mai ruşinoase pedepse ce i se poate aplica cuiva.)

109:14, 15 Nici predecesorii acestui om nu sunt scutiţi de vină. Domnul să-Şi amintească de fărădelegea părinţilor săi şi păcatul mamei sale să nu fie şters. Nu se precizează natura exactă a delictelor comise de aceştia, dar vinovăţia lor trebuie să fi fost mare, de vreme ce psalmistul cere, în continuare, ca păcatele lor să nu fie uitate niciodată de Domnul, iar lor să li se şteargă pomenirea de pe pământ.

109:16-20 În versetul 16 citim despre groaznicul rechizitoriu ce i se face omului rău. Acesta şi-a făcut un mod de viaţă din a-şi întoarce spatele faţă de orice persoană nevoiaşă. Mai degrabă el i-a urmărit şi persecutat pe cei săraci şi nevoiaşi, băgându-i în mormânt pe cei cu inima zdrobită. Nu ne este greu să-l recunoaştem pe Iuda aici, urmărindu-l cu înverşunare pe Mântuitorul Cel fără de păcat şi împingându-L către cruce.

Dar pe tărâmul moral funcţionează legea retribuţiei. Ce seamănă un om, aceea va culege, pentru că nu va putea scăpa de con-

secințele faptelor sale. Nu te poți juca cu păcatul. Aici psalmistul cere ca legea cauzei și efectului să-și spună pe deplin cuvântul. Acesta era omul căruia îi plăcea să-i blesteme pe alții, dar iată că acum blestemele se întorc împotriva sa. Niciodată n-a dorit ca alții să se bucure de vreo binecuvântare; fie ca acum și el să fie ocolit de binecuvântări. A umblat țanțoș, învești-mântându-se în blesteme; fie ca acum acele blesteme să-i străpungă viața cum este îmbibat buretele de apă. Să-i pătrundă în toate fibrele ființei sale, chiar și în măduva oaselor. Să fie acoperit de blesteme aidoma hainelor cu care este îmbrăcat, „să se țină de el ca o cingătoare de care nu poate scăpa" (Knox).

Așadar iată ce le dorește David acuzatorilor și calomniatorilor săi. Nu prea este vreun amănunt care să-i fi scăpat lui David din acest catalog al judecăților. Cum s-a exprimat cineva: „Sunt rostite împotriva celui rău toate relele posibile pe care ar dori cineva să le vadă aplicate celui mai mare dușman al său."

109:21-25 Psalmistul se încheie cu două rugăciuni și o explozie de laudă. Întâi, se roagă pentru izbăvirea din necazurile sale. El dorește ca Domnul să-i ia partea din pricina numelui Său, de Dumnezeu atotputernic și drept. Luând astfel partea lui David, Domnul va demonstra încă o dată că îndurarea Lui e bună.

Gravă e soarta psalmistului! Nu numai că e sărman și nevoiaș, ci, pe deasupra, inima-i cuprinsă de întristare în lăuntrul său. Viața i se scurge ca o umbră. Este scuturat și smuls din viață cum scapă un om de lăcusta ce i s-a așezat pe mână, lovind-o. De atâta post genunchii i-au slăbit și e atât de slăbit de i se văd oasele gata să-i iasă prin piele. Inamicii îi râd în nas, bucurându-se de răul ce s-a abătut asupra sa, și dând din cap.

109:26-29 În cea de-a doua rugăciune a sa, el Îi cere Domnului să-i facă dreptate înaintea dușmanilor săi. Când Iehova îi va veni în ajutor, scăpându-l, agresorii lui vor ști că aceasta a fost o dovadă a intervenției divine, a mâinii lui Dumnezeu. Ce bine va fi să vadă cum pe măsură ce sporesc blestemele lor, Domnul îl binecuvântează și mai mult! Dușmanii vor fi rușinați, dar psalmistul se va bucura cu acel prilej. Să fie ei acoperiți de ocară și confuzie, învești-mântați în dizgrație!

109:30, 31 În fine îl auzim pe David pregătindu-și lauda ce I-o va adresa Domnului când îi va răspunde la rugăciuni. Și nu-i va mulțumi Domnului oricum, ci din toată inima. N-o va face doar în particular, ci în văzul mulțimii. Tema o va constitui faptul că Iehova stă la dreapta celor săraci, izbăvindu-i de cei ce îi sortiseră pierzării. Ce puternică este încrederea pe care o dobândim când știm că Domnul ne apără, cum s-a exprimat F. B. Meyer:

> Ce curaj prinde pârâtul, când pășește în sala de judecată la brat cu cel mai nobil din toată țara! Cât de zadarnic este să-l condamni pe cineva, când Judecătorul e alături de el, îndreptățindu-l![71]

PSALMII IMPRECATIVI

Până aici despre ceea ce spune Psalmul 109. Nu am fi însă onești pe plan intelectual dacă am merge mai departe, fără să ne ocupăm de problema cu care suntem confruntați implicit în Psalmi: anume modul în care vom putea împăca spiritul vindicativ, de judecată al acestor Psalmi cu spiritul de iertare și iubire de care sunt îndemnați copiii lui Dumnezeu în alte locuri să dea dovadă. Întrucât psalmul 109 este prin excelență un psalm imprecativ, ni s-a părut nimerit să ne oprim aici asupra acestei chestiuni și s-o dezbatem.

Mai întâi, voi enumera câteva dintre explicațiile avansate de unii, care însă mie nu mi se par întru totul convingătoare, pentru ca apoi să-mi prezint propriile explicații despre ceea ce consider eu a fi interpretarea corectă – chiar dacă acest lucru nu se va realiza fără dificultăți.

S-a remarcat că aceste imprecații nu sunt neapărat invocări ale răzbunării sau pedepsei peste cei răi, cât preziceri despre ceea ce li se va întâmpla dușmanilor lui Dumnezeu, cum arată și Unger:

> Blestemele rostite de sfinți împotriva unor persoane individuale nu sunt expresia răzbunării, patimilor sau impacienței lor, ci pre-

ziceri despre ceea ce se va întâmpla şi, prin urmare, nu intră sub incidenţa judecăţii lui Dumnezeu.[72]

Multe din aceste pasaje ar putea fi traduse tot atât de corect la timpul trecut, în loc să fie redate la modul imperativ.

O a doua explicaţie constă în faptul că David vorbea în calitate de uns al Domnului. Datorită poziţiei sale, Îl reprezenta pe Dumnezeu. Prin urmare, i se permitea să rostească aceste judecăţi aspre. (Trebuie făcută aici observaţia că nu toţi psalmii imprecativi au fost scrişi de David.)

Apoi mai sunt unii care consideră aceste pasaje o consemnare cu caracter istoric a ceea ce au simţit aceşti oameni, fără să aprobe asprimea gândurilor exprimate. În legătură cu aceasta, Barnes scrie:

Expresiile acestea constituie simpla consemnare a ceea ce i-a trecut psalmistului prin minte, fiind păstrate pentru noi ca exemplu a ceea ce poate fi natura umană când este doar parţial sfinţită. Potrivit acestei interpretări, Duhul inspiraţiei nu poartă răspunderea pentru aceste sentimente ale psalmistului, după cum nu răspunde de faptele lui David, Avraam, Iacob sau Petru.... Concepţia corectă despre inspiraţie nu ne obligă să susţinem că cei ce au fost inspiraţi au fost neapărat şi lipsiţi de păcat... Conform acestei concepţii, expresiile astfel consemnate nu ne sunt prezentate spre a fi copiate de noi.[73]

Dar mai există şi alte explicaţii. Psalmii imprecativi se justifică prin faptul că ne amintesc că, întrucât Israel este poporul ales al lui Dumnezeu, duşmanii Israelului sunt şi duşmanii lui Dumnezeu. Există în fiecare din noi ceva care ne face să aprobăm, pe bună dreptate, pedeapsa aplicată celor care comit crime. Şi apoi psalmiştii descriu ceea ce merită păcătoşii, fără să exprime vreo dorinţă personală de răzbunare.

Cum spuneam adineaori, mie nu mi se par total convingătoare aceste explicaţii. Mai degrabă, explicaţia pe care o găsesc eu cea mai justificată este aceea că psalmii imprecativi exprimă o stare de spirit ce era îndreptăţită pentru evreii ce trăiau sub lege, dar nu şi pentru creştinii care trăiesc sub har:

...se cuvine să recunoaştem îndată faptul că dispensaţia anterioară era inferioară celei în care trăim noi, că deşi Legea nu este contrară Evangheliei, ea nu este pe măsura ei, că deşi Cristos a venit să împlinească Legea, El a venit s-o transceandă. Trebuie să fim atenţi să nu judecăm acele sintagme din Psaltire care par să preamărească spiritul vindicativ şi răzbunător prin prisma standardelor din epistolele pauline.[74]

Dacă faptul că judecata aplicată unui om se aplica de obicei şi familiei sale ni se pare o măsură extremă, pentru psalmist acest lucru era justificat prin faptul că Dumnezeu spusese că va face să cadă fărădelegea părinţilor asupra copiilor până la a treia şi a patra generaţie (Ex. 20:5; 34:7; Nu. 14:18; Deut. 5:9). Ne place sau nu, există legi în domeniul spiritual în virtutea cărora păcatele îi fac de obicei să sufere şi pe ceilalţi membri ai familiei celui care a păcătuit. Nici un om nu este o insulă, nu poate trăi independent. Consecinţele faptelor sale nu-l ating doar pe el, ci şi pe cei din jurul său.

În prezent trăim în anul de îndurare al Domnului. Dar de îndată ce această epocă se va încheia şi va începe ziua răzbunării lui Dumnezeu, se vor auzi din nou pe buzele copiilor lui Dumnezeu expresii similare Psalmilor imprecativi. De pildă, martirii din Marea Strâmtorare vor afirma: „Până când, Doamne, sfânt şi adevărat, nu vei judeca şi nu vei răzbuna sângele nostru asupra celor ce locuiesc pe pământ?" (Apo. 6:10).

Un ultim gând în legătură cu această temă! Asprimea imprecaţiilor din Psalmi ne pregăteşte inimile, cât de cât, pentru a putea aprecia la justa valoare pe Cel care a îndurat în trupul Său pe cruce toate blestemele, pentru ca noi să putem fi pe veci eliberaţi de blestem şi de ispita de a blestema. Toate pedepsele descrise în Psalmi, adunate la un loc, nu vor fi în stare să descrie decât într-o manieră vagă întreg potopul judecăţii abătute asupra Mântuitorului, care a îndurat toate aceste chinuri în locul nostru.‡

Psalmul 110: Fiul lui David şi Domnul lui David

Acest Psalm al lui David se bucură de meritul de a fi textul din Vechiul Testament cel mai frecvent citat în Noul Testament. Este, fără doar şi poate, un Psalm al lui Mesia – mai întâi, în ipostaza de Proslăvit la dreapta Tatălui, şi apoi ca Rege al slavei, revenind pe pământ pentru a-Şi lua în primire sceptrul guvernării universale, şi, în cele din urmă, ca Preot după ordinul lui Melhisedec.

110:1 În primul verset, David citează cuvintele Domnului spunându-I Domnului său:

„Stai la dreapta Mea până voi face din vrăjmaşii Tăi aşternutul picioarelor Tale."

Cheia înţelegerii acestui text stă în identificarea celor două persoane distincte desemnate prin termenul: „Domn." Mai întâi termenul se referă fără îndoială la Iehova.[75] Celălalt termen tradus prin „Domn" este în originalul ebraic *adon*, care înseamnă „stăpân" sau „dregător." Uneori se folosea cu referire la numele lui Dumnezeu, alteori se aplica la un stăpân uman. Deşi termenul în sine nu desemnează o persoană divină, cuvintele care urmează arată că Domnul lui David (*Adon*) este egal cu Dumnezeu.

Într-o zi, adresându-se fariseilor de la Ierusalim, Isus i-a întrebat ce cred cu privire la identitatea lui Mesia. Din cine avea să descindă Cel Făgăduit? Ei au răspuns, corect, că El va fi fiul lui David. Dar Isus le-a arătat că, potrivit Psalmului 110 (recunoscut de ei ca mesianic), Mesia avea să fie şi Domnul lui David. Dar cum ar putea El să fie simultan fiul lui David şi Domnul lui David? Şi cum ar putea David, regele, să aibă pe pământ pe cineva care să fie Domnul său?

Evident, răspunsul este că Mesia avea să fie şi Dumnezeu, şi om. *Ca Dumnezeu*, El avea să fie *Domnul lui David. Ca om*, El avea să fie *fiul lui David*. Şi Isus Cristos Însuşi, întrunind în Persoana Sa Dumnezeirea şi umanitatea Sa, a fost Stăpânul lui David şi fiul lui David.

Pentru fariseii acesta a fost momentul adevărului. Şi totuşi, în pofida tuturor dovezilor, ei nu au voit să recunoască în Isus pe mult-aşteptatul Mesia. De aceea citim:

> Şi nimeni n-a fost în stare să-I răspundă cu nici un cuvânt, după cum din ziua aceea nimeni n-a mai îndrăznit să-l mai chestioneze (Mat. 22:41-46; cf. Marcu 12:35-37; Luca 20:41-44).

Scriitorii Noului Testament nu lasă nici o îndoială asupra faptului că Cel care este aşezat la dreapta lui Dumnezeu nu este altul decât Isus din Nazaret (Mat. 26:64; Marcu 14:62; 16:19; Luca 22:69; Fapte 2:34, 35; 5:31; 7:55, 56; Rom. 8:34; 1 Cor. 15:24ff; Ef. 1:20; Col. 3:1; Ev 1:3, 13; 8:1; 10:12, 13; 12:2; 1 Pe. 3:22; Apo. 3:21). Prin urmare, versetul 1 ne spune ce **I-a spus** Iehova Domnului Isus în ziua înălţării lui Isus, când S-a aşezat la dreapta lui Dumnezeu. Dar El va sta acolo doar până când duşmanii Lui vor fi fost făcuţi aşternutul picioarelor Sale.

110:2 Între versetele 1 şi 2 avem ceea ce H. A. Ironside a numit „marea paranteză"[76] – adică Era Bisericii care durează de la întronarea lui Cristos până la a doua Sa venire. În versetul 2 Îl vedem pe Iehova trimiţând din Sion toiagul regal al lui Mesia. Cu alte cuvinte, Domnul Îl statorniceşte pe Cristos ca Rege având capitala la Ierusalim, de unde va domni. Sceptrul este simbolul autorităţii regale. Cristos primeşte autoritatea de a domni peste tot pământul, în mijlocul duşmanilor Săi. **„Domneşte în mijlocul duşmanilor Tăi."** Până în acest punct Domnul Isus Îşi va fi nimicit duşmanii Săi nepocăiţi. Aici nu se pune problema distrugerii vrăjmaşilor Săi, cât domnia Sa asupra acelor duşmani care au devenit prietenii Săi, supunându-I-se acum de bună voie domniei Sale.

110:3 Că aşa stau lucrurile ne-o dovedeşte versetul 3. Poporul Său I se va oferi de bună voie, în ziua în care El va urca pe muntele Său cel sfânt, în fruntea oştirii Sale. Sau, cum se exprimă traducerea NKJV:

Ai tăi vor fi voluntari în ziua Puterii Sale; în frumusețile sfințeniei...

Aici un popor atașat Domnului Îl va saluta pe Rege, în straie sfinte. „În viețile lor, și în conduita lor," scrie Barnes, „ei vor da dovadă de toată frumusețea sau farmecul ce rezidă într-un caracter sfânt și curat."

Ultima parte a versetului 3 a dat multe bătăi de cap traducătorilor și comentatorilor. Scroggie o parafrazează după cum urmează: „...după cum roua se naște din maica ei, dimineața, tot așa oștirea Ta va veni la Tine numeroasă, proaspătă, luminoasă și puternică."[77]

110:4 Una din trăsăturile extraordinare ale Împărăției este faptul că Domnul Isus va întruni în persoana Sa două funcții: acea de rege și de **preot**. Este o combinație foarte periculoasă în cazul dregătorilor umani, cum reiese și din îndelungata luptă pentru separația dintre stat și biserică, ce nu e lipsită de merit. Dar combinația este ideală atunci când Diriguitorul este Isus. Regalitatea necoruptă și preoția spirituală vor oferi lumii acea administrație pe care o dorește de multă vreme, dar de care nu a avut parte până acum.

În versetul 4 aflăm patru lucruri cu privire la Mesia:

El a fost făcut **preot** printr-un
jurământ al lui Iehova.
Această numire a fost irevocabilă.
Preoția Sa este eternă.
Ea este **după ordinul lui**
Melhisedec.

Sintagma **„după ordinul lui Melhisedec"** ne este tălmăcită la Evrei 5–7. Acolo preoția lui Melhisedec este comparată și contrastată cu preoție aaronică sau levitică.

Sub lege Dumnezeu a desemnat ca bărbații din tribul Levi și din familia lui Aaron să fie preoți. Preoția lor se transmitea din tată în fiu și lua sfârșit odată cu moartea lor.

Preoția acelui personaj misterios Melhisedec a existat însă prin numire specială din partea lui Dumnezeu și nu s-a moștenit din părinți („fără tată, fără mamă, fără genealogie," Ev. 7:3a). De asemenea, nu se pomenește nicăieri că preoția sa ar fi avut vreun început sau sfârșit („neavând nici început al zilelor, nici sfârșit al vieții," Ev. 7:3b). În aceste privințe și în altele, preoția lui Melhisedec a fost superioară preoției lui Levi. Melhisedec a fost prototipul Domnului Isus. Preoția Domnului nostru nu s-a transmis prin părinți. El provenea din tribul lui Iuda, nu al lui Levi. Preoția Sa a fost stabilită prin decretul suveran și etern al lui Dumnezeu. Și, întrucât El trăiește în puterea unei vieți fără de sfârșit, preoția Sa nu se va sfârși niciodată.

Un alt mod în care Melhisedec L-a întruchipat pe Mesia a fost faptul că el a fost și rege, și preot. Numele și titulatura sa semnifică faptul că a fost rege al neprihănirii și rege al păcii (Ev. 7:2). De asemenea el a fost preot al lui Dumnezeu (Cel Preaînalt, Gen. 14:18).

110:5 Ultimele trei versete ale Psalmului Îl înfățișează pe Domnul Isus în calitate de Mare Cuceritor, eradicând orice fărădelege și răzvrătire, înainte de a-Și inaugura împărăția. Problema identificării personajelor din acest verset se rezolvă în mare parte dacă le separăm pe cele care se adresează lui Iehova de cele ce se adresează lui Mesia-Regele. În felul acesta versetul 5 ar suna astfel:

Domnul (Adonai – aici fiind vorba de Domnul Isus) **este la dreapta Ta** (a lui Iehova); **El** (Mesia) **va executa regi în ziua mâniei Sale.**

110:6 Domnul Isus este Cel care mărșăluiește împotriva națiunilor neevreiești, El duce la îndeplinire judecata **printre națiuni**, presărând terenul cu cadavre. Următoarea afirmație: **„El va executa căpeteniile multor țări"** poate fi tradusă și astfel: „El va lovi peste cap căpetenia peste o mare parte a pământului." Asta ar putea fi o aluzie la pierzarea Omului Păcatului, „pe care Domnul Îl va mistui cu suflarea gurii Lui și-l va distruge cu strălucirea venirii Sale" (2 Tes. 2:8).

107:7 Și astfel, când va începe să se

ocupe de dușmanii Săi, Regele **va bea din izvorul de pe marginea drumului.** Întrucât apa Îl întruchipează adesea pe Duhul Sfânt (Ioan 7:38, 39), înțelegem din acest verset că Domnul va fi înviorat prin slujba Duhului Sfânt, ceea ce explică de ce El Își înalță ulterior **capul** triumfător.

Psalmul 111: Minunatele lucrări ale Domnului

Psalmul 111 este străbătut de trei fire directoare:

lucrările lui Iehova (v. 2-4, 6-7).
cuvintele lui Iehova, sub forma unor termeni sinonimi cum ar fi cel de legământ (v. 5 ,9) și precepte (v. 7).
caracterul etern a tot ceea ce este și face El (v. 3, 5, 8-10).

În ebraică Psalmul acesta este un acrostih. Fiecare din primele opt versete are două rânduri. Ultimele două are câte trei rânduri fiecare. Fiecare din cele douăzeci și două de rânduri începe cu o literă a alfabetului ebraic în ordinea corespunzătoare.

Tema Psalmului este caracterul superb al lui Cristos întronat. Israel cântă laude Aceluia care l-a chemat din întunericul Egiptului și din captivitatea babiloneană la lumina Sa minunată.

111:1 Cântarea începe cu chemarea lansată către cei credincioși să-L **laude** pe Domnul (în ebraică: „Haleluia") și cu propria dorință fierbinte a psalmistului de a-L **lăuda pe Domnul** fără inhibiții sau elemente care să-i distragă atenția. El va face acest lucru în adunări mici de credincioși și în adunări mari de oameni, sau, cum ne-am exprima noi astăzi: și în viața particulară, și în public.

111:2, 3 Cele patru descrieri ale **lucrărilor Domnului** sunt valabile cu privire la tot ce face El, dar „Muntele Everest" al tuturor lucrărilor lui Dumnezeu pentru evreii din VT a fost izbăvirea din Egipt. **Lucrările Domnului sunt măreție**; ele formează un studiu rodnic pentru toți cei ce-și găsesc plăcerea în ele. Sunt manifestări uluitoare ale slavei și maiestății Sale; **iar neprihănirea Sa dăinuie în veac.**

111:4, 5 El a întemeiat Paștele ca prilej veșnic de aducere aminte a izbăvirii Israelului prin sângele mielului, pomenire eternă a harului și îndurării Sale. Prin Cina Domnului El ne-a lăsat un memorial al mântuirii noastre prin sângele unui Miel mai bun, amintirea de neuitat a faptului că El este plin de har și de îndurare. Poate că versetul 5 se referă în special la modul minunat în care Dumnezeu le-a asigurat israeliților hrana (textual: **prada**) în timpul peregrinărilor lor prin pustiu. El n-a uitat nici o clipă că ei erau poporul cu care a încheiat un legământ. Dar *întotdeauna* este adevărat că El este credincios față de promisiunile pe care le-a făcut.

111:6 El le-a dăruit copiilor Săi o altă demonstrație a măreților Sale lucrări prin faptul că a dezrădăcinat națiunile canaanite, ducând în Țara Promisă poporul Său, pe care psalmistul îl numește **„moștenirea națiunilor."**

111:7-9 Toate **lucrările** lui Dumnezeu demonstrează că El este întotdeauna credincios și drept. El Își ține promisiunile în veci și le împlinește în chip onorabil și fidel. **El a trimis poporului Său răscumpărarea** cu prilejul exodului lor din Egipt și mai târziu, când i-a răscumpărat pe israeliți din captivitatea babiloneană. El va face din nou acest lucru când Își va readuce cele douăsprezece triburi în Țara Israel, înainte de a începe domnia Sa glorioasă. Toate acestea se înscriu în **legământul Său**, prin urmare neputând să dea greș. **Numele său** este **sfânt și înfricoșat** sau care îndeamnă la reverență. Da, așa este numele Său, și așa este El!

111:10 Numai omul care I se închină cu adâncă reverență a început să meargă pe calea înțelepciunii. Cu cât ascultăm mai mult de El, cu atât vom primi mai multă lumină din partea Lui. „Ascultarea este organul cunoașterii spirituale."

El e vrednic să fie lăudat **în veci**!

Psalmul 112: Răsplățile celor neprihăniți

112:1 Există o strânsă corelație între Psalmul acesta și cel precedent, atât în ce privește faptul că sunt acrostihi, cât și

bogăția de învățăminte spirituale pe care ambii le conțin. Psalmul 112 continuă din punctul în care se terminase Psalmul 111: cu omul care se teme de Domnul și practică înțelepciunea. O seamă de afirmații făcute la adresa Domnului în 111 se aplică la omul evlavios din 112. În Psalmul 111 Îl vedem pe Soarele Neprihănirii strălucind în toată gloria Sa. Iar în psalmul de față, 112, îl vedem pe credincios, aidoma lunii, reflectând acea slavă. Contemplând frumusețea Domnului, credinciosul este transformat de Duhul Sfânt, dobândind aceeași frumusețe (2 Cor. 3:18).

„Lăudați pe Domnul!" Cuvintele acestea au exprimat adesea sentimentele psalmistului, lăsându-ne un exemplu demn de urmat.

Cine este omul fericit? Este cel care Îl respectă profund pe Domnul și I se predă; este cel care își găsește desfătarea în poruncile Lui, demonstrând aceasta prin ascultarea de aceste porunci și împlinirea lor. El culege beneficiile ce decurg dintr-o viață de evlavie practică, cum ar fi:

112:2 *O posteritate distinsă.* **Descendenții săi vor** ocupa poziții de autoritate și prestigiu; vor fi onorați din pricina moștenirii lor evlavioase. (În tălmăcirea acestor binecuvântări pentru Era Bisericii, vom da dovadă de înțelepciune dacă le vom transfera din domeniul lor material, pământesc în corespondentul lor spiritual.)

112:3 *Prosperitate.* În general este adevărat că ascultarea de Cuvântul lui Dumnezeu îi scutește pe oameni de risipă și de sărăcie. Rezultatele neprihănirii sale, adică onestitatea sa, hărnicia și cumpătarea sa, vor dăinui generații de-a rândul.

112:4 *Asigurarea că va primi lumină.* Nu există nici o garanție că va fi scutit de întuneric, dar se face promisiunea că lumina va străluci în întuneric. În toate momentele întunecate ale vieții Domnul Însuși va fi plin de har și plin de îndurare.

112:5, 6 *Generozitatea.* Lucrurile îi merg mult mai bine celui cu mână largă, ce nu se codește să împrumute celor aflați în nevoi reale. Omul acesta se chivernisește **cu discreție** și dreptate. Viața sa e clădită pe o temelie sigură iar numele său va dăinui multă vreme după ce va fi părăsit această viață.

112:7 *Eliberarea de frică.* El nu va trăi mereu cu frica în sân, temându-se de știri rele, de pierderi în afaceri sau de calamități naturale. El se încrede în Domnul și știe că nimic nu i se poate întâmpla fără voia lui Dumnezeu.

112:8 *Încredere când este atacat.* Nici chiar dușmanii lui nu sunt în stare să-i tulbure calmul și echilibrul interior. El este plin de încredere, chiar atunci când ei par să aibă câștiguri de moment, știind că în cele din urmă prăbușirea lor este sigură iar el va avea câștig de cauză.

112:9 *Rodnicie și onoare trainică.* Pentru că a fost cu mână largă, rezultatele generozității sale față de săraci nu vor înceta să fie pomenite. Nu va avea motive să-și atârne cornul (simbolul tăriei) acoperit de rușine. Mai degrabă, capul îi va fi încununat cu elogii. Pavel citează acest verset la 2 Corinteni 9:9 pentru a demonstra binefacerile trainice ale generozității.

112:10 *Dușmanul celor răi.* Când cei răi vor vedea că oamenii evlavioși sunt, în cele din urmă, îndreptățiți și onorați, nu vor mai putea de ciudă și de invidie. Vor scrâșni din dinți furioși, fiind acoperiți de ocară și nimiciți. Toate lucrurile pentru care au muncit în viață vor dispare odată cu ei. Barnes face următoarea observație:

Asta contrastează puternic cu ceea ce ne spune Psalmul că li se va întâmpla celor neprihăniți, care vor fi fericiți și vor propăși. Vor putea să-și ducă la îndeplinire planurile și vor fi respectați toată viața, iar după moarte vor fi pomeniți. Vor constata că în ceasurile cele mai grele Dumnezeu se interpune între ei și problemele pe care le au. Iar ei vor rămâne calmi și siguri în ziua primejdiei și a necazului. Își vor pune încrederea în Domnul și totul va fi bine. Negreșit este un mare avantaj... să fii prietenul lui Dumnezeu.[78]

Psalmul 113: Atât de mare, și totuși atât de îndurător

113:1-6 Primele cinci versete ni-L prezintă pe Dumnezeu ca fiind Cel care este *mai presus de orice și oricine,* iar ultimele

patru ca pe Cel care este *foarte aproape.*

Dumnezeul nostru este nespus de slăvit și înălțat, drept care I se cuvine să fie preamărit și lăudat.

De cine? De toți **slujitorii** Săi (v. 1)

Cum? Binecuvântându-I **numele**, adică mulțumindu-I pentru tot ce este El (v. 2a).

Cât de des? Necontenit – acum și **în veci de veci** (v. 2b).

Unde? Peste tot – din țările de la răsăritul soarelui până în cele de la apusul soarelui (v. 3a).

Pentru ce? *Pentru măreția Sa.* El este **înălțat mai presus de toate națiunile, slava Lui este mai presus de ceruri** (v. 4).

Pentru că este fără seamăn. Nimeni nu se poate asemui cu El, pe tronul Său din **înălțimi** (v. 5)

Pentru viziunea Sa nemărginită. Nu există nimic în cer sau pe pământ care să fie ascuns privirilor Sale (v. 6). Textul sugerează că El trebuie să Se smerească doar și pentru **a privi lucrurile** din cer!

Dar, slăvit să-I fie numele, Cel care este infinit de sus și preamărit este în același timp și aproape de noi, în mod intim.

113:7-9 Săracii să știe că El îi ridică din țărână.

Cei nevoiași să fie încredințați că El îi înalță din starea lor smerită și-i așează alături de prinți, în compania celor cu vază de pe pământ.

S-o știe și femeia infertilă că El îi dăruiește un cămin și o face să fie aidoma unei mame bucuroase cu copii. La evrei ce infertilitatea era considerată o mare rușine. Iar izbăvirea de acest blestem prilejuia o bucurie nespus de mare, cum se arată în *Prayer Book Commentary* (Comentariul la cartea de rugăciune).

Aplicația

Cândva eram *sărac,* dar prin credința în Cristos am devenit fantastic de bogat în lucruri spirituale.

Cândva eram *nevoiaș,* dar Domnul Isus l-a luat pe acest cerșetor din groapa de gunoi și i-a dăruit frați și surori de credință, în cadrul unei părtășii care întrece tot ce are mai bun lumea asta să ne dăruiască.

Cândva eram *arid și sterp,* în viața mea neexistând roade pentru Domnul. Dar El m-a izbăvit de un trai deșert și plin de risipă, pentru a putea trăi o viață productivă, plină de semnificație.

Nici nu e de mirare că mă alătur psalmistului, spunând ca el: **Slăvit să fie Domnul!**

El umple tronul – mărețul tron de sus,
Îl umple cu dreptate;
Ținta iubirii Tatălui Său,
Tema cântării celor răscumpărați.

Deși e mai presus de oricine și orice, El primește lauda
Pe care I-o aduc oameni de pretutindeni.
Toate strigătele lor, oricât de anemice ar fi,
Sunt auzite de urechea Mântuitorului.

–Thomas Kelly

Psalmul 114: Puternica prezență a Domnului

114:1 Epopeea răscumpărării Israelului din Egipt, a experiențelor sale în peregrinările prin pustiu și sosirea sa în țara făgăduinței alcătuiesc cu toate un tablou măreț al puterii lui Dumnezeu, de la început și până la capăt. De fapt, pentru mintea evreilor aceasta a fost cea mai mare demonstrație a puterii divine.

Ce clipe istorice au trăit israeliții, când au ieșit din Egipt, după atâția ani de robie și asuprire! Cine va putea cuprinde extazul unui popor emancipat și eliberat de egipteni, ca să nu se mai teamă de ce le-ar putea face aceștia? Gata, s-a terminat cu toate sudalmele și amenințările cu care au fost împroșcați, pe deasupra și într-o limbă străină!

114:2 Cu timpul, teritoriul repartizat tribului Iuda a devenit lăcașul sfânt al lui Dumnezeu. Templul a fost ridicat acolo, la Ierusalim. Și întreaga țară a Israelului a devenit domeniul stăpânirii Sale – o zonă asupra căreia El Și-a revărsat grija și ocrotirea Sa neegalate. Ceea ce a fost valabil pe plan geografic cu Iuda și

Israel, odinioară, este adevărat în sens spiritual cu biserica, în zilele noastre.

114:3 Când israeliții au ajuns la Marea Roșie, apele au aruncat o privire și s-au retras îngrozite. Dar să fim înțeleși: nu vederea unei gloate de refugiați îmbrăcați ca vai de ei a provocat groaza mării, ci faptul că a privit și L-a zărit pe Creatorul, după care s-a retras îndată pentru ca Israelul să poată trece pe uscat, fără să-și ude picioarele.

Același lucru s-a întâmplat după patruzeci de ani, când au intrat în Țara Promisă. Râul Iordan și-a întrerupt cursul în dreptul cetății Adam și astfel ultima barieră din calea lor s-a transformat în dig prin care au pătruns în Canaan.

Traversarea Mării Roșii și a Iordanului sunt două puncte terminus ce marchează acest capitol epic din istoria națiunii Israel. Trecerea Mării Roșii întruchipează răscumpărarea noastră din lume, prin puterea lui Dumnezeu, prin identificarea cu Cristos în moartea, îngroparea și învierea Sa. Traversarea Iordanului simbolizează izbăvirea din peregrinările lor prin pustiu și însușirea moștenirii noastre spirituale, de asemenea prin moartea, îngroparea și învierea lui Cristos.

114:4 Între aceste două evenimente au existat, desigur, multe alte exemple mărețe ale atotputerniciei lui Dumnezeu. Unul din cele mai spectaculoase a fost darea Legii, pe Muntele Sinai. Natura a fost atât de convulsionată încât munții au săltat ca berbecii iar deluşoarele ca mieii. Se pare că slava lui Dumnezeu a fost atât de copleşitoare încât întreaga regiune a fost zguduită, ca lovită de un cataclism. Atât de terifiantă a fost scena încât omul lui Dumnezeu, Moise, a exclamat: „Sunt peste măsură de timorat și tremur tot" (Ev. 12:21). Scriitorul Epistolei către Evrei ne aminteşte că noi nu ne-am apropiat de muntele acela înfricoşător al legii, ci de tronul de har.

Grozăviile legii și ale lui Dumnezeu
Nu au nimic de a face cu mine.
Ascultarea Mântuitorului meu și sângele Său
Ascund privirilor toate fărădelegile mele.
–Augustus M. Toplady

114:5, 6 Psalmistul este atât de încântat de aceste manifestări ale puterii lui Dumnezeu încât provoacă marea, Iordanul, munții și deluşoarele să explice de ce au acționat în acest fel. Întrebările se constituie astfel într-o cântare interogatorie, relatând cum câteva dintre cele mai semnificative simboluri ale puterii și stabilității din natură au dat înapoi în fața Domnului.

114:7, 8 De aici decurge constatarea că întregul pământ trebuie să manifeste cea mai profundă reverență și respect pentru un așa Dumnezeu. El este eternul și mărețul EU SUNT și, în același timp, este Dumnezeul lui Iacob, cel nevrednic. El a transformat stânca într-un izvor de apă, cremenea într-o fântână de ape. De fapt acest lucru s-a întâmplat de două ori (Ex. 17:6; Nu. 20:11). Israeliții erau total descurajați fiindcă nu-și puteau potoli setea. Și astfel au început să cârtească, în amărăciunea lor dorind chiar să nu fi părăsit Egiptul. Dumnezeu le-a asigurat însă în chip miraculos un iaz de apă ce a țâșnit din stâncă, mai întâi la Horeb, și apoi la Meriba. Pavel ne spune că *stânca* a fost un tip al lui *Cristos*, care a fost lovit pentru noi la Calvar, din El țâșnind apă dătătoare pentru toți cei care vin la El cu credință (1 Cor. 10:4).

Psalmul 115: Israel renunță la idoli

În acest psalm îi găsim pe evrei întorși din exilul lor babilonean. Sunt din nou în patria lor, acasă. Dar ei nu-și atribuie meritele pentru această realizare, întrucât restaurația a avut loc exclusiv prin voia și puterea lui Iehova. El a făcut acest lucru din pricina iubirii Sale nepieritoare pentru poporul Său și din pricina credincioşiei Sale față de promisiunea pe care o făcuse.

115:1,2 Prea mult timp păgânii și-au bătut joc de israeliți cu cuvintele: **„Unde este Dumnezeul** vostru? Pe El nu pare să-L intereseze soarta voastră, devreme ce vă lasă să vă chinuiți timp de șaptezeci de ani în captivitate!" Dar iată că a sosit momentul ca această ocară să nu mai poată fi rostită la adresa Israelului. Disprețul și batjocurile dușmanilor israeliților au amuțit. Dumnezeu Și-a răzbunat numele.

115:3 A sosit timpul ca lumea întreagă să știe că singurul Dumnezeu adevărat este transcendent – **„Dumnezeul nostru este în cer"** și este suveran – **„El face tot ce dorește."** Prin transcendența lui Dumnezeu se înțelege că El este înălțat mai presus de univers, având ființa independent de acesta. Suveranitatea lui Dumnezeu înseamnă că El este liber să facă tot ce dorește și ceea ce dorește El este întotdeauna bun, drept și înțelept.

115:4-7 Tocmai din pricina idolatriei lor a îngăduit Dumnezeu ca evreii să fie duși în captivitate de către babilonieni. Dar între timp ei au învățat prin propria lor experiență cât de neputincioși și netrebnici sunt idolii, drept care îi tachinează pe păgâni din pricina chipurilor lor cioplite.

Idolii sunt confecționați din argint și aur, valoarea lor fiind astfel stabilită în funcție de condițiile existente la un moment dat pe piață. Sunt confecționați de oameni, fiind astfel inferiori celor care li se închină. Ei au gură, dar nu pot să-i învețe pe oameni sau să prezică viitorul. Au ochi, dar nu văd problemele cu care se confruntă cei ce li se închină. Au urechi, dar nu posedă deloc puterea de a asculta rugăciunile. Au nas, dar nu pot să miroasă tămâia ce li se aduce ca ofrandă. Au mâini, dar nu și puterea de a pipăi, de a simți. Au picioare, dar nu se clatină de pe soclurile lor. Nici măcar un muget răgușit nu pot scoate.

115:8 Cei care îi confecționează sunt ca ei. Este un principiu bine stabilit în domeniul spiritual că oamenii devin aidoma obiectului căruia i se închină. Normele lor morale sunt croite după calapodul dumnezeului lor. Toți cei care își pun încrederea în chipuri [cioplite] devin necurați, anemici, obtuzi și lipsiți de pricepere.

115:9 Numai Iehova este demn de încredere. Iată că acum pășește în față un solist, chemând Israelul la o viață de încredere neclintită în Domnul. Corul răspunde la această chemare cu mărturisirea: El este ajutorul lor și scutul lor.

115:10, 11 În continuare casa preoțească a lui Aaron este îndemnată să-și pună încredrea în Domnul, fără rezerve. Corul răspunde din nou cu refrenul că El este ajutorul lor încercat și dovedit, Apărătorul lor tare. A treia oară crainicul se adresează tuturor celor care se tem de Domnul, inclusiv, după câte se pare, convertiților dintre Neamuri, îndemnându-i să nu uite că El este ajutorul lor, adevăratul lor scut.

115:12-15 Se pare că preoții preiau cântarea, asigurându-i pe oameni că același Domn care a avut grijă de națiune, restaurând-o, este Cel care-i va binecuvânta – pe oameni, pe preoți, pe prozeliți, pe cei de toate vârstele și rangurile, categoriile și condițiile sociale. Ei se roagă ca Dumnezeu să-i binecuvânteze pe oameni și pe descendenții lor cu spor – dorindu-se probabil o creștere numerică a unui popor ale cărui rânduri au fost mult împuținate. Dar rugăciunea ar putea să cuprindă și o seamă de binecuvântări spirituale și materiale. În plus, ei invocă binecuvântarea generală a Domnului, a Celui care a făcut cerul și pământul.

115:16 Dumnezeu a făcut cerurile în care să locuiască, dar pământul l-a desemnat ca locuință pentru oameni. Or, în acest loc omul poate să I se închine și să-L slujească.

115:17, 18 Versetul 17 oglindește părerea răspândită în rândurile sfinților din Vechiul Testament, potrivit căreia moartea pune capăt capacității cuiva de a-L lăuda pe Domnul. În cunoștința lor limitată, morții sunt încremeniți într-o stare de totală mutenie. Noi cei de azi știm însă că cei credincioși care mor intră imediat în prezența Domnului. Deși trupurile lor zac tăcute în mormânt, duhurile lor sunt descătușate, putând să se închine și să-L adore pe Domnul. Dar esența argumentării este valabilă și în cazul nostru, anume că trebuie să-L binecuvântăm pe Domnul cât suntem în viață. Și Psalmul se încheie cu următorul jurământ:

Vom binecuvânta pe Domnul
de acum și până-n veac.
Lăudați pe Domnul!

Psalmul 116: Îl iubesc pe Domnul!

Bucuria și încântarea dimineții Învierii străbat acest Psalm de la un capăt la altul. Mormântul din grădină este gol. Cristos a fost înviat din morți prin gloria Tatălui Său. Drept care El izbucnește acum într-o cântare de mulțumire către Dumnezeu pentru că I-a răspuns la rugăciune în legătură cu Învierea.

116:1-4 Observați cum începe: **„Îl iubesc pe Domnul."** Doar șase silabe, dar sintagma este una din cele mai pure forme de închinare. Pentru sufletele timide care cred, eronat, că se pot apropia de Dumnezeu doar animate de cel mai înălțător și solemn limbaj trebuie să fie un prilej de reală îmbărbătare să știe că cele mai simple declarații de iubire pentru Domnul constituie o autentică formă de închinare.

Dar să nu ne oprim aici. Asemenea Mântuitorului, și noi putem continua, menționând lucrările măreție pe care le-a făcut Dumnezeu pentru noi, căci și aceasta constituie o formă de închinare. Domnul Isus nu a contenit să-I mulțumească Tatălui pentru că I-a ascultat cererile înfrigurate rostite în grădina Ghetsimane și pe Golgota. Când moartea Îl înfășura în legăturile ei iar junghiurile dizolvării fizice îl strângeau ca într-un clește, când îndura o agonie de nedescris, El a strigat către Domnul ca să-L scape. Și Domnul L-a ascultat. Nu L-a salvat ca să nu moară, dar L-a salvat sau izbăvit din moarte.

116:5, 6 Un al treilea element al închinării îl regăsim în istorisirea splendorilor Domnului. Cristosul Înviat enumeră aici câteva din virtuțile lui Dumnezeu ce au fost desfășurate la Învierea Sa. Dumnezeu este plin de îndurare și bunătate. Dumnezeu este neprihănit. Tot ce face El este drept și echitabil. Dumnezeu este milostiv. Este plin de compasiune. Domnul îi păstrează în viață pe cei lipsiți de vicienie, adică, în cazul Domnului Isus pe cruce, asta înseamnă că El i-a păzit pe cei sinceri, lipsiți de vicienie sau neajutorați. Dumnezeu îi salvează pe ai Săi când sunt în primejdie.

116:7 În fine, Dumnezeu se poartă cu nespusă bunătate față de cei ce se încred în El – El Își revarsă cu mână largă binecuvântările. Și astfel Domnul Isus spune: **„Întoarce-te la odihna ta, suflete al meu."** Agitația Sa, chinul Său, agonia Sa au trecut. Dumnezeu L-a auzit și L-a izbăvit. Acum El intră în binemeritata **odihnă.**

116:8-11 Domnul nostru face în continuare o trecere în revistă a ceea ce a realiza Tatăl pentru El. Aflăm de aici că nu trebuie să ne temem că ne vom repeta atunci când ne închinăm Domnului. Dumnezeu nu obosește niciodată ascultând laudele pe care I le aduc copiii Săi. La urma urmei, tema închinării noastre este demnă de a fi repetată la nesfârșit. Inima lui Cristos a fost plină de recunoștință către Tatăl pentru tripla Sa izbăvire: Sufletul Său a fost izbăviți din moarte. Ochii Săi au fost izbăvit din lacrimi. Și picioarele Sale au fost izbăvite din cădere sau din înfrângere. Acum El a umblat înaintea Domnului în țara celor vii – biruitor asupra păcatului, morții, mormântului și Șeolului.

Trebuie să recunoaștem că este greu de urmărit firul gândurilor din versetele 10 și 11. Poate că traducerea TEV reușește cel mai bine să prindă sensul lor:

> Am continuat să cred, chiar și când am spus: „Sunt complet zdrobit;" chiar când m-am temut, am spus: „În nimeni nu te poți încrede."

Credința Lui nu s-a clătinat chiar în clipele celei mai cumplite agonii prin care a trecut sau când oamenii s-au dovedit total nevrednici de încredere. Ceea ce a spus El nu a izvorât din neîncredere, ci dintr-o profundă convingere.

111:12, 13 Acum intervine un ultim element al închinării, exprimat prin întrebarea: **„Ce-I voi da Domnului pentru toate binefacerile sale față de mine?"** În cazul nostru, nu se poate pune problema de a-L răsplăti, deoarece orice gând

de răsplată ar fi o insultă la adresa harului Său. Mai degrabă, există în noi dorința înnăscută de a răspunde la harul Lui într-o manieră corespunzătoare, și anume să luăm paharul mântuirii și să chemăm numele Domnului. A ridica paharul mântuirii înseamnă a exprima mulțumiri la adresa Domnului pentru că ne-a mântuit. A chema numele Domnului înseamnă a înfăptui un act special de devoțiune prin recunoașterea măreției mântuirii Sale.

116:14 Mântuitorul înviat era decis să-Și împlinească juruințele față de Domnul... în prezența tuturor oamenilor Săi. Acestea au fost juruințele de laudă, închinare și mulțumire pe care le-a făcut înaintea și în timpul patimilor Sale. Acum El împlinește aceste juruințe.

116:15 Din nou, firul gândirii pare întrerupt dintr-odată de observația Domnului: **„Scumpă este înaintea Domnului moartea copiilor Săi."** Chiar dacă ne este greu să integrăm această afirmație în contextul versetului, nu putem să nu tresăltăm de bucurie față de acest mesaj de mângâiere, așa izolat cum este de restul textului. Într-adevăr, moartea tuturor **sfinților** este scumpă înaintea Dumnezeului nostru, deoarece asta înseamnă că de-acum ei sunt în prezența Sa slăvită. Și acest adevăr nu a fost niciodată mai valabil decât în cazul Domnului Isus. Moartea Sa a fost **scumpă** pentru Tatăl Său întrucât a asigurat temeiul pe baza căruia El să-i poată justifica pe păcătoșii nelegiuiți.

116:16, 17 În versetul 16 Isus Cel Înviat este, în continuare: „Slujitorul lui Iehova." E ca și când ar spune: „Îl iubesc pe stăpânul meu... prin urmare nu mă voi elibera" (Ex. 21:5). Și astfel El se supune de bună voie să fie slujitor al Său pe veci. Ca **rob** a lui Dumnezeu, El jură că-L va sluji pe Dumnezeu cum a făcut și mama Sa, Maria, pentru că Iehova I-a **dezlegat legăturile.**

116:18, 19 Iarăși El jură că-I va aduce Tatălui jertfa mulțumirii și va chema numele Domnului. În adunarea copiilor lui Dumnezeu, reunită la templul din Ierusalim, Domnul Isus Își va împlini jurămintele, slăvind pe Domnul în osanalele intonate de mărețul cor. Asta se va întâmpla când Domnul, Marele Emanuel, va reveni pe pământ pentru a lua în mâna Lui străpunsă de cuie sceptrul universului.

Psalmul 117: Neamurile Îl slăvesc pe Dumnezeu

În acest capitol – cel mai scurt din Biblie – Neamurile sunt chemate să-L laude pe Domnul... pentru bunătatea și îndurarea Sa, pentru adevărul Lui ce rămâne în veac. Apostolul Pavel i-a prins tâlcul atunci când a citat versetul 1 în textul de la Romani 15:11, pentru a arăta că națiunile se bucură alături de Israel de îndurarea lui Mesia. El a venit nu doar pentru a confirma promisiunile făcute față de patriarhi, ci și pentru ca „Neamurile să-L poată slăvi pe Dumnezeu pentru îndurarea Sa."

În cuvinte pline de farmec, Isaac Watts parafrazează elevatul mesaj al Psalmului 117:

Din inimile tuturor celor ce locuiesc sub bolta cerească
Să se înalțe laude către Creatorul.
Fie numele Răscumpărătorului intonat
În orice țară, de către orice limbă.

Eterne sunt îndurările Tale, Doamne.
Adevărul etern însoțește cuvântul Tău.
Lauda către Tine va răsuna de la un țărm la altul,
Până când sorii nu vor mai răsări.

Psalmul 118: Iată Regele Tău!

Minunatul imn coral din acest psalm se referă la a doua venire a Domnului și Mântuitorului nostru, Isus Cristos. Scena se petrece la Ierusalim, unde mulțimi mari de oameni s-au adunat pentru a sărbători sosirea mult-așteptatului Mesia. În umbra templului, un solist preia microfonul, în fața corului. Peste auditoriu se lasă o tăcere profundă.

118:1 SOLISTUL: **O, aduceți-I mulțumiri Domnului, căci este bun!**
CORUL: **Căci în veac ține îndurarea Lui.**
(Asistența aprobă lucrul acesta, oamenii dând din cap.)

118:2 SOLISTUL: **Să spună acum Israel:**
CORUL: **„Îndurarea Lui ține în veac."**

118:3 SOLISTUL: **Să spună și casa lui Aaron:**
CORUL: **„Îndurarea Lui ține în veac."**
(Din gâtlejurile preoților care stau la ușa templului pot fi auzite „Amin"-uri profunde.)

118:4 SOLISTUL: **Să spună cei ce se tem de Domnul:**
CORUL: **„Îndurarea Lui ține în veac."**
(La auzul acestor cuvinte, o ceată de oameni dintre Neamuri își mușcă buzele, încercând să-și stăpânească lacrimile de recunoștință pentru harul care le-a fost dat de a lua și ei parte la gloria acestei clipe fără egal.)

118:5-9 SOLISTUL: **În strâmtorarea mea L-am chemat pe Domnul**
și Domnul mi-a răspuns și m-a scos la loc larg.
Domnul este de partea mea; nu mă voi teme.
Ce poate să-mi facă omul?
Domnul este de partea mea printre cei ce mă ajută;
De aceea, îmi voi vedea împlinită dorința față de cei ce mă urăsc.
Mai bine este să te încrezi în Domnul
Decât să-ți pui încrederea în om.
Mai bine să te încrezi în Domnul
Decât să-ți pui încrederea în cei mari (în prinți).
(Audiența înțelege că acestea sunt cuvintele rămășiței credincioase a Israelului, care a fost păzită în chip minunat de Dumnezeu în timpul Marii Strâmtorări. Evreii din această categorie au învățat să se încreadă numai și numai în Dumnezeu, ca unii care au încetat să se mai teamă de oameni. În sfârșit ei își dau seama că este **mai bine să te încrezi în Domnul decât** să-ți pui încrederea chiar și în **prinți**, adică în cei mai buni dintre oameni.)

118:10 SOLISTUL: **Toate națiunile m-au înconjurat,**
CORUL: **Dar în numele Domnului le voi distruge.**

118:11 SOLISTUL: **M-au înconjurat, m-au împresurat;**
CORUL: **Dar în numele Domnului le voi distruge.**

118:12 SOLISTUL: **M-au înconjurat ca niște albine;**
Dar au fost stinse ca un foc de spini;
(Se știe ce mare e vâlvătaia unui foc de spini, dar cât de repede se stinge acesta!)
CORUL: **Căci în numele Domnului le voi distruge.**

118:13, 14 SOLISTUL: **M-ai îmbrâncit cu violență, ca să cad, dar Domnul m-a ajutat.**
Domnul este tăria mea și cântarea mea.
Și El a devenit mântuirea mea.
(Solistul se referă în versetul 13 la Anticrist și la tratamentul bestial aplicat de acesta rămășiței, pentru refuzul ei de a ceda pretențiilor sale. La momentul potrivit Domnul a intervenit și l-a aruncat pe mesia cel fals în iazul de foc [Apo. 19:19, 20].)

118:15, 16 SOLISTUL: **Strigăt de biruință și mântuire**
E în corturile celor neprihăniți;
(În tot Israelul răsună strigătele de bucurie prilejuite de triumful lui Mesia. În toate familiile oamenii cântă cântarea biruinței.)

CORUL: **Dreapta Domnului face fapte mari de vitejie.**
Dreapta Domnului este înălțată.
Dreapta Domnului face fapte mari de vitejie.

118:17, 18 SOLISTUL: **Nu voi muri, ci voi trăi**
Și voi vesti lucrările Domnului.
Domnul m-a disciplinat aspru,
Dar nu m-a dat pradă morții.
(Dând acum glas rămășiței, solistul rememorează numeroasele pogromuri dezlănțuite împotriva evreilor, situațiile limită când păreau pe cale de dispariție. Dar Domnul i-a scăpat, în chip miraculos, din gura leului, drept care acum pot privi viitorul cu încredere și siguranță.)

118:19, 20 SOLISTUL: **Deschideți-mi porțile neprihănirii,**
Ca să intru și să laud pe Domnul.
(Israelul răscumpărat solicită harul de a fi primit în curțile templului pentru a aduce jertfe de mulțumire Domnului. Sistemul jertfelor va fi parțial reinstituit în timpul domniei lui Cristos, jertfele îndreptând privirile închinătorilor înapoi, la Calvar. Cu alte cuvinte, jertfele vor avea caracter de comemorare.)

CORUL: **Iată poarta Domnului**
Prin care vor intra cei neprihăniți.
(Sunt cuvintele leviților – ușierii templului. Ei explică că această poartă Îi aparține lui Iehova, fiind destinată celor credincioși, care doresc să se apropie de El.)

SOLISTUL: **Te voi lăuda,**
Căci mi-ai răspuns
Și ai devenit mântuirea mea.
(Israel Îl aclamează pe Domnul Isus Cristos ca Mântuitor al său.)

118:21, 22 CORUL: **Piatra pe care au lepădat-o zidarii**
A devenit piatra unghiulară (sau **a ajuns să fie pusă în capul unghiului**).
(Domnul Isus este **piatra. Zidarii** au fost evreii, și în special liderii lor, care L-au respins la prima Sa venire. Acum israeliții mărturisesc ceea ce Parker definește drept „stupiditatea specialiștilor," când aceștia văd cum disprețuitul Nazarinean este încununat cu slavă și cinste. Piatra respinsă a devenit Piatra de căpetenie a unghiului [ASV]. S-au formulat unele semne de întrebare referitoare la piatra de căpetenie. Este ea:

1. piatra unghiulară a unui edificiu?
2. piatra unghiulară a unui arc de boltă?
3. piatra din vârful unei piramide?

Indiferent care ar fi răspunsul corect, contextul ne obligă să credem că este vorba de cea mai înaltă onoare posibilă.)

118:23 **Domnul a făcut lucrul acesta și este o minunăție înaintea ochilor noștri.**
(Corul îl reprezintă pe Israel în contextul în care recunoaște că Iehova este cel care I-a dăruit Domnului Isus locul cuvenit în inimile și în afecțiunea poporului Său. Mult așteptata zi a încoronării a sosit în sfârșit!)

118:24 **Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul;**
Ne vom bucura și veseli în ea.
(Barnes scrie: „Ca și când ar fi o zi nouă, creată special pentru această ocazie, o zi pe care oamenii nu se așteptau s-o vadă și care, prin urmare, a părut creată în afara cursului obișnuit al lucrurilor, de parcă ar fi fost adăugată la celelalte zile."[79])

118:25 **O, Doamne, mântuiește, Te rog!**
O, Doamne, te rog, trimite prosperitate!
(Acesta e versetul pe care l-au citat locuitorii Ierusalimului cu prilejul așa-numitei intrări „triumfale" a lui Cristos; „Osana" este termenul din textul original tradus prin „Mântuiește" [Mat. 21:9]. Numai că ei degrabă au preschimbat acest salut cu cererea ca El să fie executat. Acum însă Israel îi spune Domnului „bun-venit" în ziua puterii Sale, sentimentele lor fiind de data aceasta sincere și durabile.)

118:26 SOLISTUL: **Binecuvântat este cel ce vine în numele Domnului!**
(Pe măsură ce Domnul se apropie de zona templului, coristul principal intonează melodia prin care se rostește o binecuvântare asupra poporului. Este un moment istoric. Cu veacuri mai devreme Isus avertizase Israelul că nu-L va mai vedea decât atunci când va spune: „Binecuvântat este cel ce vine în numele Domnului" [Mat. 23:39]. Acum în sfârșit ei Îl recunosc cu bucurie ca pe Mesia și Regele lor.)
CORUL: **V-am binecuvântat din casa Domnului.**
(Se poate ca aceasta să fie binecuvântarea preoților care stau la ușa templului.)

118:27 **Dumnezeu este Domnul și El ne-a dat lumină;**
Legați animalul de jertfă cu funii de coarnele altarului.
(Adunarea Israelului se închină acum lui Isus ca Dumnezeu, ca Celui care a adus lumină în inimile lor întunecate. Pe măsură ce procesiunea înaintează spre altarul de alamă, având-U în frunte pe El, se lansează chemarea ca jertfa să fie legată cu funii.)

118:28, 29 SOLISTUL: **Tu ești Dumnezeul meu și eu Te voi lăuda.**
Tu ești Dumnezeul meu, și eu Te voi preamări.
(Un popor care folosea odinioară numele Său ca vorbă de pomină Îl mărturisește acum pe Domnul Isus ca Dumnezeu.)
CORUL: **O, mulțumiți-I Domnului, că este bun.**
Căci îndurarea Lui ține în veac.
(Cântarea a atins între timp un profund crescendo de laudă și închinare. Acordurile răsună pe străzile vechiului Ierusalim. Apoi, pe măsură ce muzica se pierde, oamenii se întorc la locuințele lor, pentru a se bucura de domnia de o mie de ani a slăvitului Domn, care deține toate drepturile de a domni.

Psalmul 119: Totul despre Biblie

S-a spus despre acest psalm că este alfabetul de aur al Bibliei, datorită faptului că este împărțit în douăzeci și două de secțiuni, respectiv câte una pentru fiecare literă a alfabetului ebraic. Fiecare secțiune conține opt versete și fiecare verset dintr-o secțiune începe cu o literă din alfabetul ebraic. Astfel în ebraică fiecare verset din prima secțiune începe cu Alef; în a doua secțiune fiecare verset începe cu litera Bet și așa mai departe.

În traducerea NKJV, în afară de patru, toate versetele din acest Psalm – cel mai lung din cartea Psalmilor – conțin fie un titlu sau fie o descriere a Cuvântului lui Dumnezeu. Cele patru excepții sunt versetele 84, 121, 122 și 132. Iată cuvintele prin care este descris Cuvântul lui Dumnezeu: legea, mărturiile, căile, preceptele, statutele, poruncile, ordonanțele (orânduirile), cuvântul (cuvintele), promisiunea, judecățile, credincioșia, numirea, dreptatea și ordinele.

Folosind alfabetul sub această formă de acrostih, Ridout crede că scriitorul ar fi dorit să transmită ideea potrivit căreia „toate posibilitățile limbajului uman sunt epuizate în prezentarea plinătății și desăvârșirii Cuvântului lui Dumnezeu."[80] În Noul Testament ni se sugerează același lucru: Domnul nostru Se numește pe Sine Alfa și Omega (Apo. 1:8), acestea fiind, desigur, prima și respectiv ultima din literele alfabetului grec. Gândul exprimat aici este că Domnul este toată bunătatea și înțelepciunea ce se pot exprima prin fiecare literă a alfabetului, aranjate în toate combinațiile posibile.

Nu există două versete din acest psalm care să exprime exact același gând. În fiecare există cel puțin o nuanță diferită.

Cu privire la Psalmul 119, iată ce a spus C. S. Lewis:

> Poemul nu este și, desigur, nu pretinde a fi expresia unei inimi care se varsă dintr-odată, cum este, de pildă, Psalmul 18. Ci este un tipar, un goblen realizat cusătură cu cusătură, de-a lungul multor ceasuri, din pură dedicație pentru el și din desfătarea pe care o regăsește cineva în a executa o lucrare artistică, rodul unei munci disciplinate.[81]

Următoarele subtitluri pentru diversele secțiuni ale Psalmului 119 se întemeiază, în principal, pe notele lui F. W. Grant:

v. 1-8	Binecuvântarea de a asculta de Cuvânt
v. 9-16	Curățirea prin Cuvânt
v. 17-24	Discernământul prin Cuvânt
v. 25-32	Sentimentul insuficienței personale prin Cuvânt
v. 33-40	Puterea Cuvântului
v. 41-48	Biruință prin Cuvânt
v. 49-56	Odihnă și mângâiere prin Cuvânt
v. 57-64	Stăruința în Cuvânt
v. 65-72	Valoarea neprețuit de mare a Cuvântului, în vremuri bune și rele
v. 73-80	Lumină interioară dobândită prin Cuvânt
v. 81-88	Cel strâmtorat susținut prin Cuvânt
v. 89-96	Caracterul etern al Cuvântului
v. 97-104	Înțelepciunea prin Cuvânt
v. 105-112	Cuvântul o candelă și o lumină pentru toate împrejurările
v. 113-120	Cei răi și Cuvântul
v. 121-128	Separarea și izbăvirea prin Cuvânt
v. 129-136	Bucuria și comuniunea prin Cuvânt
v. 137-144	Râvna pentru Cuvânt
v. 145-152	Experiența prin Cuvânt
v. 153-160	Mântuirea prin Cuvânt
v. 161-168	Desăvârșirea Cuvântului
v. 169-176	Rugăciunea și lauda prin Cuvânt

În mod cu totul și cu totul strălucit, Psalmul acesta exprimă iubirea pentru Cuvântul lui Dumnezeu pe care Mântuitorul a trăit-o ca Om aici pe pământ. Iar Bellet sugerează că „în caracterul său deplin profetic [Psalmul acesta] va constitui limbajul Israelului când se va întoarce la Dumnezeu și la îndelung neglijatele Sale oracole."[82]

119:1 Binecuvântat sau fericit este omul a cărui viață se conformează Cuvântului Domnului! Chiar dacă păcătuiește și greșește, el găsește în Cuvânt asigurarea mărturisirii și restaurării, care îl păstrează într-o stare neîntinată.

119:2 Ceea ce contează este ascultarea de mărturiile Sale – nu o ascultare silită, cu jumătate de inimă, făcută mai mult de for-

mă, ci o dorință profundă de a-I fi plăcuți cu toată inima!

119:3 În latura negativă, fericirea se află în separarea de orice formă de nelegiuire. În sens pozitiv ea înseamnă să urmăm traseul pe care ni l-a trasat El în Scripturi. Cea mai sigură cale de a ne feri de rău este de a ne ocupa cât mai mult din timpul nostru cu facerea de fapte bune.

119:4 Preceptele lui Dumnezeu nu sunt facultative, ci *porunci* iar ele nu trebuie păzite la întâmplare, ci **cu grijă**.

119:5 Psalmistul trece acum de la ceea ce este adevărat în general la ceea ce dorește a fi adevărat în propria sa viață. Trecând pe nesimțite de la precept la rugăciune, el recunoaște că dorința și puterea de a fi statornici în ascultarea de Domnul trebuie să provină de la El.

119:6 Atâta timp cât el păzește toate statutele Domnului, va fi scutit de rușinea care torturează mintea, de obrajii care roșesc și uneori de tremurul trupului aflat într-o poziție incomodă.

119:7 „De la rugăciune la laudă nu este o cale lungă sau dificilă." Cei care învață să asculte de orânduirile drepte ale lui Dumnezeu au parte de bucurie deplină, ceea ce-i determină să izbucnească în strigăte de adorare.

119:8 Hotărârile ferme sunt corelate cu o stare de smerită dependență de Domnul. Psalmistul este hotărât să calce cu toată stăruința pe urmele Domnului. Dar își dă seama de neputințele sale. Rugăciunea: **„Nu mă părăsi de tot"** nu înseamnă că psalmistul crede neapărat că Domnul l-ar părăsi, ci mai degrabă arată că, dacă n-ar fi îndurarea Domnului, ar merita într-adevăr să fie părăsit!

119:9 Una din problemele cele mai cruciale din viața oricărui tânăr este cum să se păstreze curat. Răspunsul este: prin ascultarea practică de cuvintele Bibliei.

119:10 În chestiunea sfințeniei, găsim o interesantă îmbinare a dorinței omului **(Din toată inima Te-am căutat)** cu învrednicirea divină **(Nu mă lăsa să mă rătăcesc de la poruncile Tale).**

119:11 El nu ne face sfinți împotriva voinței noastre sau în absența cooperării din partea noastră. Înțelept a fost cel care a zis: „Cea mai bună carte din lume este Biblia. Cel mai bun loc în care o putem așeza este în inimă. Cel mai bun motiv pentru a o așeza acolo este că ne salvează de a păcătui împotriva lui Dumnezeu."

119:12 Întrucât Dumnezeu este atât de bun și îndurător, natura reînnoită dorește să învețe statutele Sale și să fie modelată de ele. Dragostea lui Cristos ne constrânge!

119:13 Dorința profundă după comorile aflate în Cuvântul lui Dumnezeu ne conduce inevitabil la dorința de a le împărtăși altora. Este o lege a vieții că atunci când credem cu adevărat într-un lucru, vom dori să-l transmitem mai departe.

119:14 Nici un căutător de comori nu a fost vreodată mai încântat de bulgării de aur decât cel care caută comorile ascunse ale Scripturii.

119:15 Cuvântul lui Dumnezeu asigură un material inepuizabil pentru cea mai satisfăcătoare dintre meditații, dar asta nu trebuie să fie niciodată despărțită de hotărârea de a fi și împlinitori ai Cuvântului.

119:16 „Poruncile Lui nu sunt grele" (1 Ioan 5:3). Oricine este născut din Dumnezeu se va desfăta în statutele (legile) Domnului, fiind hotărât să le păzească și să și le amintească mereu.

119:17 Fără El nu putem face nimic. Avem nevoie de harul Său pentru a trăi și a asculta de Cuvântul Său. Întrucât nevoia noastră e atât de mare, să cerem har din belșug!

119:18 Biblia e plină de tot felul de bunătăți spirituale, ascunse celor care privesc în treacăt. Numai să fie ochii noștri deschiși să le observăm!

119:19 Biblia este harta care îl călăuzește fără greș pe pelerin, ajuntându-l să ajungă la destinație.

119:20 Este bine când setea noastră după Scripturi este enormă și nepotolită. Sufletul psalmistului era mistuit de dorul după Cuvântul lui Dumnezeu și de a purta în piept mereu această dorință fierbinte.

119:21 Istoria e plină de exemple de oameni mândri care au nesocotit poruncile Domnului, fiind apoi doborâți de mâna atotputernică a lui Dumnezeu.

119:22 Credinciosul este ridiculizat și batjocorit de lume. „Ei consideră un lucru

ciudat că voi nu alergați împreună cu ei în același potop de destrăbălare și vă vorbesc de rău" (1 Pe. 4:4). Dar integritatea va fi negreșit răsplătită și „bravo" al Său va compensa cu vârf și îndesat toate ocările și disprețul de care am avut parte aici.

119:23 Chiar și atunci când cei ce dețin poziții de autoritate își dau concursul în batjocorirea creștinului, acesta poate găsi mângâiere și tărie meditând asupra Cuvântului lui Dumnezeu, Biblia, „răspunzând batjocoritorilor săi prin faptul că nu le răspunde deloc."

119:24 Matthew Henry comentează:

> S-a pierdut David cu firea când prinții au vorbit împotriva lui? Legile lui Dumnezeu au fost sfetnicii săi, care l-au sfătuit să rabde în tăcere această ocară și să-și încredințeze lui Dumnezeu cauza.[83]

119:25 Viața își are văile și munții săi. Chiar când suntem doborâți de întristare, putem să strigăm către Domnul, ca să ne învioreze, prin lucrarea de restaurare pe care o face Cuvântul.

119:26 Când Îi vorbim despre căile noastre, cu alte cuvinte când ne mărturisim păcatele, Domnul ne răspunde, iertându-ne. Asta trezește în noi o dorință și mai mare după sfințenie, exprimată în rugăciunea: **„Învață-mă legile Tale!"**

119:27 Trebuie să înțelegem sensul preceptelor lui Dumnezeu și modul în care le putem aplica în mod practic în viața noastră de zi cu zi. Asta ne va determina să medităm asupra minunatelor lucrări ale lui Dumnezeu.

119:28 În clipele de întuneric din viața noastră, când sufletele ni se topesc, scăldate de lacrimi, Dumnezeul oricărei mângâieri Se apleacă spre noi și, adesea printr-un singur verset, ne ridică și ne întărește, ca să putem merge mai departe.

119:29 Prin Duhul lui Dumnezeu și prin Cuvântul lui Dumnezeu putem deosebi adevărul de neadevăr, de greșeală și de rătăcire. Biblia imprimă în noi o ură sfântă pentru orice fel de minciună. De asemenea ne învață că adevărul este ceea ce spune Dumnezeu despre un anumit lucru (Ioan 17:17).

119:30 Nimeni nu dă de sfințenie ca din întâmplare, ci trebuie să alegem în mod deliberat **calea adevărului** așa cum ne este revelată în Scripturi. Spurgeon spune: „Poruncile lui Dumnezeu trebuie așezate înaintea noastră ca țel spre care să tindem, ca model prin care să trăim și ca drum pe care să mergem."

119:31 Psalmistul aderase la **mărturiile** lui Dumnezeu de parcă ar fi fost lipit de ele. Cu toate acestea el își dă seama de tendința sa de a se îndepărta de ele, drept care strigă către Domnul, bizuindu-Se pe El.

119:32 Când Domnul ne dăruiește inimă largă, nu un cap mare – atunci ne grăbim să păzim poruncile Sale. E o chestiune ce ține mai mult de afecțiune, decât de intelect.

119:33 Trebuie să ne rugăm să primim instrucțiuni. Ca elevi în școala lui Dumnezeu trebuie să fim dornici să învățăm cum să transpunem preceptele în practică, fiind hotărâți să ascultăm de Cuvântul Său până la capătul vieții noastre.

119:34 Apoi trebuie să ne rugăm să căpătăm pricepere. Este important să avem concepțiile corecte cu privire la Scripturi, știind ce înseamnă ele și care sunt obligațiile noastre în lumina descoperirilor pe care le-am făcut. Oare cum altfel am putea să mergem pe urmele Sale fără șovăire?

119:35 Trebuie să ne rugăm să primim călăuzire. Duhul este plin de râvnă, dar carnea este slabă. Prin urmare, dorim ca Domnul să ne îndrume pașii pe cărarea voii Sale, întrucât aceasta este singura cale pe care vom găsi fericirea adevărată.

119:36 Trebuie să ne rugăm pentru bogății spirituale, nu materiale. „Evlavia însoțită de mulțumire este un mare câștig" (1 Tim. 6:6). Este un miracol al harului atunci când iubirea de bani a unui om este înlocuită cu iubirea pentru Cuvântul lui Dumnezeu, Biblia.

119:37 Trebuie să ne rugăm pentru a percepe realitățile spirituale, iar nu umbrele. Iată comentariul lui Dumnezeu asupra televizorului: **„Abate-mi ochii de la vederea lucrurilor deșarte."** Televiziunea ne prezintă o lume de basm, care nu există. În schimb, Cuvântul lui Dumnezeu se ocupă cu viața așa cum este ea în realitate.

119:38 Trebuie să ne rugăm ca Dum-

nezeu să-Şi împlinească promisiunea: „Toate râurile harului Tău prin credinţă mi le însuşesc. Deasupra oricărei făgăduinţe mi-am scris numele." Temeiul de pe care putem cere să se împlinească faţă de noi făgăduinţele Sale este faptul că ne temem de El.

119:39 Trebuie să ne rugăm să fim păziţi de orice faptă care aduce ocară, adică de orice lucru care ar putea aduce dezonoare şi ruşine numelui Domnului Isus. Judecăţile Sale sunt bune iar noi trebuie să le urmăm cu străşnicie.

119:40 Trebuie să ne rugăm pentru trezire personală. „Pământul ars se va transforma în iaz şi pământul uscat în izvoare de apă" (Isa. 35:7). Arzând şi fiind mistuiţi de dorul după preceptele Sale, vom fi înviorati şi treziţi de El la neprihănirea Sa.

119:41 Nu trebuie să desconsiderăm îndurările şi mântuirea lui Dumnezeu, deoarece depindem de mila şi protecţia Sa la fel de mult ca şi atunci când am fost mântuiţi. Prin urmare ne însuşim promisiunea pe care a făcut-o El că va avea grijă de noi şi ne va păzi zi de zi.

119:42 Dovezile de netăgăduit că Dumnezeu ne-a răspuns la rugăciuni au darul de a reduce la tăcere reproşurile necredincioşilor. Credinţa noastră este întemeiată pe Cuvântul lui Dumnezeu, care nu poate să dea greş.

119:43 Să nu ne fie niciodată frică sau ruşine de a rosti **cuvântul adevărului.** Dacă ne-am pus nădejdea în orânduirile lui Dumnezeu, El ne va asigura mereu prilejuri de a-L mărturisi.

119:44 Răspunsul nostru la dragostea şi harul Său trebuie să fie hotărârea fermă de a păzi Cuvântul Său câte zile vom avea de trăit pe pământ. „Cum aş putea să mă mulţumesc cu puţin, când pot să-I dau totul, predându-mă Lui pe de-a-ntregul, după tot ce a făcut pentru mine?"

119:45 Cei ce sunt eliberaţi de Fiul lui Dumnezeu sunt liberi cu adevărat (Ioan 8:36). Lumea crede că viaţa creştină este o robie. Dar cei ce caută preceptele Lui sunt cei ce se bucură cu adevărat de libertate.

119:46 Credinţa ne dă ghes să vorbim despre şi pentru Isus în prezenţa regilor. Câţi potentaţi nu au auzit Vestea cea Bună din gura unor umili şi adesea disprețuiţi supuşi ai lor!

119:47 Cei ce iubesc Biblia găsesc desfătări personale de mare preţ pe paginile ei. Scriptura este un izvor de bucurie, un râu de plăcere, o sursă inepuizabilă de satisfacţie.

119:48 Tratăm Biblia cu reverenţă în sensul că ne minunăm de măreţia ei, de profunzimea ei, de puterea ei, de comorile şi de caracterul ei nemărginit. O iubim pentru ceea ce este şi pentru ceea ce a făcut. Şi meditâm asupra ei zi şi noapte.

119:49 Este cu neputinţă ca Dumnezeu să-Şi uite făgăduinţa, dar în cuptorul suferinţei, când credinţa şovăie, ni se îngăduie să ne rugăm: „Doamne, adu-Ţi aminte..." „Nu se poate ca El să ne fi învăţat să ne încredem în numele Său, şi în acelaşi timp, să ne fi lăsat să fim daţi de ruşine."

119:50 Cei ce au experimentat puterea învierii ce rezidă în Cuvânt vor constata că este un izvor nesecat de mângâiere. Cuvintele unor oameni de bine sunt adesea goale şi lipsite de sens, dar Cuvântul lui Dumnezeu este întotdeauna viu, relevant şi eficient.

119:51 Dacă vom fi credincioşi Domnului, ne vom putea aştepta să avem parte de batjocuri şi de ironii, dar când am găsit principiile divine, trebuie să rămânem alipiţi de ele.

119:52 Suntem încurajaţi de amintirea modului în care Domnul a intervenit în favoarea noastră în trecut. Aceeaşi îndurare care ne-a purtat până în acest punct ne va purta cu siguranţă şi pe mai departe, până la capăt. „Dragostea Lui din trecut ne interzice să ne gândim că ne va părăsi cumva în viitor sau că ne va lăsa să cădem în întuneric."

119:53 Credinciosul este umplut de indignare aprinsă când vede cum este dezonorată şi nesocotită legea lui Dumnezeu. Acest lucru a fost valabil în cazul Domnului Isus: „Ocările celor care Te-au ocărât pe Tine au căzut asupra Mea" (Ro. 15:3). Orice dezonoare adusă Tatălui a fost considerată de Fiul ca o insultă personală.

119:54 Graţie minunatului Cuvânt al lui Dumnezeu, pelerinul poate cânta în casa pelerinajului său sau, cum s-a exprimat Knox, „în ţara exilului." Drumul e uneori

aspru, dar nu durează la nesfârșit. Noaptea e neagră, dar Dumnezeu ne înviorează inima cu cântări.

119:55 Aparent interminabilele ceasuri de nesomn din timpul nopții pot fi răscumpărate meditând asupra Domnului, așa cum ni-L descoperă Cuvântul. Cu cât ajungem să-L cunoaștem mai mult, cu atât Îl iubim mai mult și iubindu-L dorim să păzim lege Lui.

119:56 Ascultarea este o binecuvântare. „Evlavia este de folos în toate privințele, întrucât prinde promisiunea pentru viața actuală și pentru cea viitoare" (1 Tim. 4:8).

119:57 Când ne dăm seama ce comoară incomparabilă avem în Domnul, asta ar trebui să ne facă să jurăm că vom păzi cuvintele Lui. El este Cel Atotsuficient. A-L avea pe El înseamnă a fi fabulos de bogați.

119:58 Deși El este Atotsuficient, noi nu suntem. „Suficiența noastră este de la Dumnezeu" (2 Cor. 3:5). Prin urmare, trebuie să fim oameni ai rugăciunii, care să-L rugăm fierbinte pe Dumnezeu să-Și arate îndurarea, conform făgăduinței Sale.

119:59 Călăuzirea este o problemă ce apare mereu. Încotro s-o iau? Ce să fac? Trebuie să recunoaștem că nu dispunem de înțelepciune pentru a găsi singuri răspunsul la aceste întrebări și la altele de acest fel. În consecință, să ne îndreptăm pașii pe cărările trasate de Sfânta Scriptură.

119:60 Trăim în epoca modernă, marcată de fast-food, de servicii extrem de rapide și de tot felul de comodități. Ascultarea instantanee de voia lui Dumnezeu este un lucru la care trebuie să ne gândim serios, fiind gata de a o pune în practică.

119:61 Oamenii răi n-au decât să uneltească tot felul de planuri rele la adresa credinciosului nevinovat, dar asta nu e decât un motiv ca el să-și amintească și mai abitir Cuvântul lui Dumnezeu, care îi poate oferi călăuzire și ocrotire.

119:62 „La miezul nopții Pavel și Sila se rugau și cântau imnuri lui Dumnezeu" (Fapte 16:25). Ei erau maltratați pe nedrept de oameni, dar chiar și în aceste condiții au putut să cânte despre judecățile drepte ale lui Dumnezeu.

119:63 Cei care Îl iubesc pe Dumnezeu îi iubesc și pe copiii Lui. Iar cei care iubesc Biblia îi iubesc și pe cei ce iubesc Biblia. Este o părtășie mondială care transcende barierele de ordin național, social și rasial.

119:64 Dragostea statornică a lui Dumnezeu se poate vedea pretutindeni în lume, dar și mai mult, pământul este plin de ea. Inimile noastre recunoscătoare răspund, spunând: „Doamne, fie ca întotdeauna să mă las învățat de Duhul Tău cel Sfânt."

119:65 De când nu I-am mulțumit Domnului pentru modul minunat în care m-a tratat, după promisiunea cuvântului Său? „Numără-ți binecuvântările, numește-le una câte una, și vei rămâne surprins de ceea ce a făcut Domnul!"

119:66 Cu toții avem nevoie să ne rugăm să căpătăm o bună judecată, însoțită de cunoștință. E posibil să avem cunoștință, dar să fim lipsiți de discernământ și de echilibru. Din Cuvânt și din disciplinele vieții învățăm să recunoaștem și să ne însușim judecata sănătoasă.

119:67 Disciplina pe care ne-o aplică Dumnezeu „aduce roada dătătoare de pace a neprihănirii pentru cei care au fost încercați prin ea" (Ev. 12:11). Amintirea prețului extrem de ridicat ce a trebuit să fie plătit din pricina rătăcirilor noastre poate avea rolul de a ne descuraja de a mai face în viitor această faptă.

119:68 Termenii englezi „God" (Dumnezeu) și **good** (bine, bun) au, probabil, o origine comună. Dumnezeu este **bun** și tot ceea ce face El este **bun.** Pentru a deveni buni, trebuie să luăm asupra noastră jugul Său și să învățăm de la El.

119:69 Când oamenii răi încearcă să ne strice reputația, răspândind tot felul de minciuni despre noi, putem găsi ocrotire în ascultarea credincioasă de Cuvântul lui Dumnezeu, Biblia.

119:70 N-au decât să se lăfăie în huzur și în plăceri cei lumești. Cât despre noi, ne vom găsi desfătarea în instruirea spirituală, mai degrabă decât în complacerea în satisfacerea simțurilor.

119:71 Suferințele țin doar o clipă, pe când binefacerile pe care le conferă suferința sunt veșnice. Oamenii ne persecută cu intenția de a ne face rău, dar Dumnezeu intervine, schimbând răul în bine.

119:72 Biblia este cel mai de preț bun

din lume. Un computer poate să calculeze cifre imens de mari, dar nu poate calcula valoarea Scripturilor.

119:73 Întrucât Dumnezeu ne-a făcut prin intermediul unei iscusințe fără seamăn, nu e normal atunci ca tot El să ne fie și învățător? Se cuvine să căutăm și să găsim scopul pentru care ne-a creat și apoi să-l împlinim până în cele mai mici amănunte.

119:74 Mare este înviorarea pe care o cunoaștem în duhul nostru când întâlnim un creștin ce arde pentru Domnul Isus! Cei ce nădăjduiesc în Cuvântul lui Dumnezeu devin radioactivi cu Duhul Sfânt.

119:75 Boala, suferința și strâmtorările nu vin direct de la Dumnezeu, ci El doar le îngăduie, în anumite împrejurări, făcând ca ele să împlinească scopurile sale. Este un semn de maturitate spirituală când demonstrăm dreptatea și credincioșia Lui prin răbdarea cu care reacționăm la toate acestea.

119:76 Și totuși, în noi înșine, nu suntem decât țărână, drept care avem nevoie de iubirea și îndurarea Lui, care să ne susțină. „De aceea, să ne apropiem cu îndrăzneală de tronul harului, pentru a căpăta îndurare și a găsi har care să ne ajute în vremuri de nevoie" (Ev. 4:16).

119:77 Orice manifestare a îndurărilor pline de duioșie ale lui Dumnezeu este ca o transfuzie nouă de viață pentru sfântul greu încercat. Cei care își găsesc desfătarea în legea Lui au motive să creadă că El le va veni în ajutor.

119:78 Gelineau traduce versetul 78 astfel: „Rușinează-i pe cei mândri, care mă rănesc cu minciunile lor, în timp de meditez la preceptele Tale." Dumnezeu permite păcatului să-și desfășoare lucrarea, aducând consecințe neîntârziate, iar psalmistul nu face altceva aici decât să se roage ca Dumnezeu să facă exact ceea ce a promis că va face.

119:79 Este un instinct spiritual să căutăm părtășia celor care cunosc și iubesc Cuvântul lui Dumnezeu. Dar de câte ori ne rugăm ca Domnul să facă să ni se încrucișeze cărarea cu aceea a celor care se tem de Dumnezeu?

119:80 Multe sunt motivele pentru care trebuie să dorim să fim fără pată în ascultarea de legile Domnului. Dintre acestea psalmistul îl alege pe cel conform căruia trebuie să dorim să fim fără pată pentru ca să evităm rușinea nespus de mare și de umilitoare de a cădea în păcat.

119:81 Credinciosul poate fi lovit, dar nu zdrobit. Copleșit de perplexitate, dar nu împins la disperare. Persecutat, dar nu părăsit. Doborât la pământ, dar nu nimicit (2 Cor. 4:8, 9). Aici el tânjește după ajutorul și izbăvirea lui Dumnezeu, dar nădejdea este în continuare vie.

119:82 Deși ochii i se împăienjenesc de atâta așteptare ca Domnul să-Și împlinească făgăduința că-l va izbăvi, el nu se roagă: „Mă vei mângâia oare Doamne?" ci **„Când mă vei mângâia?"**

119:83 Un burduf atârnat în mijlocul fumului se va usca și se va umple de funingine. Este o comparație cu realitățile spirituale ce se poate observa numaidecât. Credinciosul hărțuit se sfrijește, se perpelește și-și pierde frumusețea exterioară în tot acest timp în care așteaptă în răbdare izbăvirea, dar el nu este fără nădejde atâta timp cât are Cuvântul lui Dumnezeu pe care să se bizuie.

119:84 Chiar și în cele mai bune condiții, viața este foarte scurtă. Zilele suferinței par să ocupe un loc disproporționat de mare în viață. A venit vremea ca Domnul să intervină, pedepsindu-i pe asupritori.

119:85 Mișeii din versetul acesta sunt cei fără Dumnezeu, nelegiuiții, căci aceste trăsături merg mână în mână. Ei uneltesc pierzarea celor neprihăniți și nevinovați – ceea ce e o dovadă că refuză să se conformeze legii lui Dumnezeu.

119:86 Pe nimic nu ne putem bizui la fel de tare ca pe Cuvântul lui Dumnezeu. El a promis că-i va scăpa pe copiii Săi supuși prigoanelor. Așadar, când suntem atacați de pârâși care rostesc minciuni la adresa noastră, putem rosti cu încredere rugăciunea de aur: **„Ajută-mă!"**

119:87 Spurgeon a spus: „Dacă ne vom ține de precepte, vom fi salvați de către promisiuni." Chiar dacă ajungem în punctul în care ne cuprinde disperarea, temându-ne că ne vom pierde viața, să nu șovăim în ascultarea noastră. Ajutorul va veni negreșit. Crede numai!

119:88 Cea mai frumoasă rugăciune izvorăşte dintr-o puternică nevoie lăuntrică. Aici psalmistul se roagă ca Domnul să-i cruţe viaţa, pentru ca el să poată slăvi pe Dumnezeu ascultând de Cuvântul Său.

119:89 Credinţa nu este un salt în gol, ci se întemeiază pe cel mai sigur lucru din univers – Biblia, Cuvântul lui Dumnezeu. Nu există nici un risc în a crede într-un cuvânt ce este ancorat temeinic şi veşnic în cer.

119:90 Credincioşia lui Dumnezeu este desfăşurată nu doar în Cuvântul Său, ci şi în lucrările Sale. El îşi extinde credincioşia Sa peste toate generaţiile, aceasta putându-se vedea în ordinea şi în precizia naturii create de El.

119:91 Cerul şi pământul ascultă de legile Lui. Vremea semănatului şi a secerişului, a frigului şi a căldurii, a verii şi a iernii, a zilei şi a nopţii este stabilită de Dumnezeu. Toate acestea sunt slujitorii Lui. Şi toate sunt reglate şi susţinute de cuvântul puterii Sale.

119:92 Barnes comentează:

„M-aş fi prăbuşit de o mie de ori," mi-a spus un minunat, dar mult încercat om, „dacă nu ar fi fost această declaraţie din Cuvântul lui Dumnezeu: «Dumnezeul cel Etern este refugiul tău iar dedesubt sunt aripile veşnice.»"[84]

119:93 Cei care au experimentat puterea Scripturilor în viaţa lor nu le vor uita cu una, cu două. Am fost „născuţi din nou, nu dintr-o sămânţă putrezicioasă, ci neputrezicioasă, prin cuvântul lui Dumnezeu care trăieşte şi rămâne în veac" (1 Pe.1:23).

119:94 Chiar după ce am fost salvaţi de plata păcatului, încă mai avem nevoie să fim salvaţi zi de zi de întinare şi vătămare. Familiarizarea cu preceptele lui Dumnezeu şi cu însăşi inima noastră ne face conştienţi de nevoia acestei mântuiri actuale, la timpul prezent.

119:95 Singurul mod în care am putea evita atacurile celor **răi** ar fi să trăim o viaţă măruntă, lipsită de semnificaţie. Dar atâta timp cât vieţile noastre sunt eficiente pentru El, ne putem aştepta la opoziţie. Numai că odată cu opoziţia avem încurajarea de a căuta tărie şi mângâiere când luăm **aminte la mărturiile** Sale.

119:96 Chiar cele mai alese lucruri din lumea aceasta nu ating nivelul de **perfecţiune** dorită şi se sfârşesc curând, dar Cuvântul lui Dumnezeu este perfect şi infinit. Cu cât ajugem să cunoaştem Biblia mai temeinic, cu atât mai mult ne dăm seama cât de departe suntem noi înşine de acel nivel de perfecţiune.

119:97 Cei care Îl iubesc pe Domnul vor iubi, negreşit, şi Cuvântul Său. Şi această iubire se va manifesta prin faptul că vom medita asupra Cuvântului lui Dumnezeu ori de câte ori vom avea prilejul. Tocmai în aceste momente de meditaţie descoperim dintr-odată noi frumuseţi, noi minunăţii în Scripturi.

119:98 Credinciosul smerit, echipat cu înţelepciunea Cuvântului, va vedea mai mult când stă pe genunchi decât vor vedea **duşmanii** săi când se ridică pe vârfurile picioarelor.

119:99 Dacă învăţătorul se lasă pe tânjală, culcându-se pe laurii victoriilor anterioare, curând va fi întrecut de un om mai tânăr decât el, care meditează însă necurmat asupra Cuvântului.

119:100 Ceea ce urmează ar putea părea, la prima vedere, un caz de lăudăroşenie iresponsabilă, dar nu este aşa. Nu vârsta unei persoane, nu inteligenţa sa contează, ci ascultarea sa. Prin urmare, tinerii îi pot întrece pe bătrâni, dacă vor poseda un coeficient mai mare de ascultare.

119:101 Aici avem ascultarea în acţiune. Psalmistul îşi păzeşte paşii de cărările păcatului, pentru ca să poată fi ascultător în toate privinţele.

119:102 Influenţa sfinţitoare a Bibliei este deosebit de mare. Fiind **învăţaţi** de Domnul prin Cuvântul Său, cultivăm în noi o ură împotriva păcatului şi o dragoste pentru sfinţenie.

119:103 Dar Biblia mai este şi o sursă de pură desfătare. Nici o altă carte din lume nu poate să ne ofere satisfacţii atât de mari. **Mierea** e **dulce**, dar Cuvântul lui Dumnezeu este **mai dulce.**

119:104 Pentru a putea depista banii falşi, oamenii studiază bancnote autentice. Tot aşa, o bună familiarizare cu adevărul ne va ajuta să depistăm şi să disprețuim **orice cale a minciunii**.

119:105 Cuvântul ne călăuzește și sub aspect negativ, în sensul că interzice anumite tipare de comportament. Iar în latura pozitivă ne călăuzește în sensul că ne arată calea bună. Cât de mult datorăm razelor calde ale acestei **candele**!

119:106 Găsim aici o hotărâre fermă de a asculta de Sfintele Scripturi. Asta e pentru slava lui Dumnezeu, pentru binecuvântarea altora, precum și spre binele nostru.

119:107 Spurgeon spune:

> În versetul precedent psalmistul depusese jurământul de oștean în oastea Domnului, iar în versetul de față este chemat să îndure o seamă de rigori, în virtutea calității ce o posedă. Slujindu-L pe Domnul nu suntem scutiți de încercări, ci, mai degrabă, ni se garantează că vom avea parte de ele.[85]

119:108 Ne înfățișăm înaintea Domnului ca preoți și elevi. Ca preoți, „aducem jertfa laudei către Dumnezeu, adică, rodul buzelor, mulțumind numelui Său" (Ev. 13:15). Ca elevi, ne deschidem inimile și mințile pentru a primi învățătura divină.

119:109 Când viața noastră este mereu în pericol, găsim siguranță și ocrotire amintindu-ne de legea Domnului. Ceea ce trebuie să evităm însă cu tot dinadinsul este să cădem în ispita de a intra în panică, de a deveni isterici și a da uitării Cuvântul lui Dumnezeu.

119:110 Cei ce se instruiesc din Cuvânt nu sunt în necunoștință de planurile Satanei. Prin simpla ascultare de Biblie, ei evită capcanele acestuia.

119:111 Trebuie să alegem Scriptura ca pe o comoară de mare preț, ca pe o moștenire de valoare incomensurabilă. Gândiți-vă la bucuria ce-l cuprinde pe un moștenitor când află că a moștenit o mare avere. Cu cât mai mare ar trebui să fie bucuria noastră, știind că avem la dispoziția noastră Cartea cărților.

119:112 Toți cei care își dau seama de valoarea ei trebuie să se decidă să asculte de ea până la sfârșitul vieții lor. Nu trebuie să existe concedii, vacanțe sau timp liber în școala ascultării.

119:113 Moffat traduce acest verset astfel: „Urăsc oamenii cu inima împărțită. Iubesc legea ta." Oamenii **cu două feluri de a gândi** sunt de partea lui Dumnezeu o clipă, dar în clipa următoare sunt de partea lumii. Ei sunt cu două fețe, una spun, și alta fac, fiind trădători față de **legea** lui Dumnezeu.

119:114 Domnul este **locul** nostru de **adăpost** când suntem urmăriți și **scutul** nostru când suntem atacați frontal. Cei ce **nădăjduiesc** în promisiunile Sale nu vor fi niciodată dezamăgiți, pentru că El nu poate înșela și nu poate fi înșelat.

119:115 Ne despărțim de cei care nu **păzesc poruncile Dumnezeului** nostru. Deși ne separăm de căile lor păcătoase, întreținem totuși legături cu oamenii din lume cu scopul de a le împărtăși Vestea Bună.

119:116 Argumentul din această rugăciune este: „Tu ai promis că mă vei susține. Acum fă cum ai promis. Altfel oamenii vor zice că nu Ți-ai împlinit promisiunea față de mine, în care caz aș fi dezamăgit în **nădejdea** mea."

119:117 Nu suntem cu nimic mai capabili de a ne păzi și ocroti decât am fost capabili de a ne mântui din capul locului. Dacă Dumnezeu ne susține, vom fi în siguranță. Dar partea ce ne revine este să păzim în veci legile Sale.

119:118 Domnului nu-I plac cei ce se depărtează de legile Sale. Deșteptăciunea lor se va dovedi într-o zi că n-a fost altceva decât o mare prostie.

119:119 Cuvântul ne învață limpede că Dumnezeu va îndepărta de pe pământ pe toți oamenii răi, cum un topitor de metale îndepărtează zgura ce se ridică la suprafața metalului topit. Dacă nu S-ar purta drept față de păcat, n-am putea respecta Cuvântul Său scris.

119:120 Când ne gândim la **judecățile** lui Dumnezeu revărsate peste cei răi, asta ne face probabil să tremurăm. Dar, în același timp, cum arată Barnes, suntem „umpluți de uimire și reverență față de strictețea, spiritualitatea și asprimea legii Sale."

119:121 Rugăciunea fierbinte a psalmistului, în care spune că a făcut ceea ce a fost drept și bun trebuie înțeleasă ca fiind regula generală, iar nu interpretată în

sens strict. Viața sa neprihănită a fost rodul mântuirii sale și, prin urmare, temeiul adecvat de pe care să ceară ca Domnul să nu-l dea pe mâna asupritorilor săi.

119:122 Un zălog este cel care se oferă în locul altuia, care îl reprezintă. Cel care a fost zălogul nostru la Calvar pledează cauza noastră cu succes, pe tot parcursul vieții noastre și nu ne dă pe mâna **asupritorilor** noștri.

119:123 Iată omul care a așteptat izbăvirea Domnului până când l-au durut ochii. El a așteptat până la epuizare împlinirea promisiunii neprihănite conform căreia Domnul va interveni în folosul său.

119:124 În pofida a ceea ce ar părea un strigăt după dreptate, în versetul 121, psalmistul se aruncă aici cu totul pe îndurarea sau harul Domnului. O formă pe care o îmbracă această îndurare este minunata Sa slujbă de învățare, de predare. **„Învață-mă legile Tale!"**

119:125 Cu cât un slujitor își cunoaște mai bine stăpânul, cu atât mai util și mai eficace îi va fi. Tot așa și noi avem nevoie de înțelegere pentru a cunoaște voia lui Dumnezeu, așa cum este aceasta revelată în mărturiile Sale.

119:126 Se face aici o întorsătură de o sută optzeci de grade. Slujitorul Îl cheamă, indirect, pe Stăpân să acționeze, deoarece legea Lui a fost călcată. Și acest strigăt este strigătul copiilor lui Dumnezeu, în orice vremuri de întunecime. **„A venit timpul să treci la acțiune, Doamne!"**

119:127 Un indiciu al prețuirii noastre față de Biblie îl va constitui timpul pe care îl petrecem citind-o. Dacă o prețuim mai mult decât **aurul curat**, atunci Biblia noastră va avea coperțile și paginile uzate, dovadă că am folosit-o din plin.

119:128 O altă dovadă a stimei noastre pentru Cartea cărților o va constitui gradul în care ascultăm de ea. Dacă nu facem ce spune ea și nu urâm **toate căile mincinoase**, ne înșelăm singuri.

119:129 Cuvântul lui Dumnezeu este **minunat** și prin faptul că este atemporal. E minunat datorită purității sale, acurateței sale, armoniei sale și relevanței sale universale; puterii și suficienței sale. Se cuvine ca o atare carte să fie citită și pusă în aplicare.

119:130 Dezvăluirea Cuvântului lui Dumnezeu **dă lumină**, fie națiunilor, fie familiilor, fie persoanelor individuale. Prea puțin ne dăm seama de influența sfințitoare pe care o are Cuvântul în toată lumea. El dăruiește pricepere celor care se recunosc pe ei înșiși ca fiind simpli și, prin urmare, având nevoie de ajutor.

119:131 O sete profundă, enormă după Cuvântul lui Dumnezeu – iată de ce avem nevoie cu toții! „Ca niște prunci nou-născuți, să doriți laptele Cuvântului" (1 Pe. 2:2).

119:132 S-ar putea să ne obosească apelurile la îndurare, dar pe psalmist nu l-au obosit, după cum nu l-a obosit Cuvântul. Nu ajungem niciodată în acel punct al vieții în care să nu avem nevoie de harul Său.

119:133 Aici avem cele două fețe ale sfințeniei – să fim păziți pe drumul alipirii permanente de Domnul, în conformitate cu cuvântul Său și să fim izbăviți de puterea păcatului ce sălășluiește în lăuntrul nostru.

119:134 Prima parte a acestei rugăciuni nu e deloc neobișnuită: oricare dintre noi ar dori să fie izbăvit de **asuprirea oamenilor**. Dar observați scopul neobișnuit: **„ca să păzesc preceptele Tale."**

119:135 În slujirea noastră pentru Domnul, Îl rugăm uneori să ne dăruiască un semn al bunăvoinței, prezenței și puterii Sale. El știe cum să trimită aceste „prime" ca să le spunem așa, prin care să ne încurajeze în răspunsul Său la rugăciunile noastre. Iar noi nu trebuie să pierdem niciodată dorința de a fi învățați de El din ce în ce mai mult.

119:136 Lacrimile ce curg ca niște **șiroaie de apă** – o dramatică prezentare a celei mai profunde întristări, a zbuciumului celui mai adânc! Și pentru ce? Pentru nedreptatea făcută psalmistului? Nu, ci pentru nesocotirea de către oameni a **legii** lui Dumnezeu și astfel dezonorarea numelui Său.

Bendetti... autorul lucrării „Stabat Mater," a fost găsit într-o zi plângând și când a fost întrebat care e motivul lacrimilor sale, a răspuns: „Plâng pentru că iubirea rămâne fără să fie iubită la rândul Său."[86]

119:137 Autorul Cărții este **neprihănit**. Prin urmare, nu e de mirare că și Cartea este **neprihănită**. Cei mai mulți dintre noi știm lucrul acesta, dar puțini dintre noi transformă această cunoaștere într-un act de laudă și închinare la adresa Domnului, mulțumindu-I.

119:138 Tot ce spune Dumnezeu este **drept** și **credincios**, iar Cuvântul Său este cu totul vrednic de încredere. A crede Cuvântul lui Dumnezeu nu este deloc o mare ispravă, pentru care să merităm să fim lăudați. Este doar un act rezonabil.

119:139 Barnes comentează cu mult tâlc:

> Este un mare triumf în sufletul omului atunci când, privind purtarea persecutorilor, calomniatorilor și bârfitorilor, este mai întristat de faptul că aceștia calcă legea lui Dumnezeu, decât de răul pe care i-l provoacă lui.[87]

119:140 Biblia a fost supusă la toate încercările posibile. Mii de oameni au testat promisiunile sale, constatând că sunt adevărate. „Ea a supraviețuit ura oamenilor, focurile preoției false, batjocurile necredincioșilor și înțelepciunea carnală a criticilor din epoca modernă" (Scripture Union).

119:141 După socoteala dușmanilor săi, psalmistul era **mic și disprețuit**. Dar disprețul oamenilor nu l-a speriat și nu l-a îndepărtat de Biblie.

119:142 Neprihănirea lui Dumnezeu nu este o stare de dispoziție trecătoare, ci o virtute **veșnică**. Nu e de ajuns să spunem că Biblia conține adevăr; Biblia **este adevărul**. Toate cuvintele rostite de Dumnezeu sunt adevărate.

119:143 Paharul psalmistului era plin de **necazuri și strâmtorări**, dar cu Cuvântul lui Dumnezeu el a putut vedea curcubeul oglindit în lacrimile sale.

119:144 Mărturiile lui Dumnezeu nu sunt adevărate doar pentru vremea de acum, ci pentru toată veșnicia. Cu cât le înțelegem mai mult, cu atât mai mare va fi capacitatea noastră de a ne bucura de viață, acum și în cer.

119:145 Verbul **a striga** este cheia acestui pasaj.[88] Găsim aici un strigăt după ajutor rostit de o inimă încrezătoare. Dumnezeul Atotputernic nu poate rezista la rugăciunile izvorâte dintr-o inimă neîmpărțită, care exprimă dorința de a face voia Sa.

119:146 Când, asemenea lui Petru, începem să ne cufundăm sub valuri, putem în orice moment rosti acea scurtă rugăciune: **„Salvează-mă!"** Domnul ne ridică apoi ca să mergem mai departe și să trăim din nou pentru El.

119:147 Weigle scrie: „Aceasta e descrierea obiceiurilor de devoțiune ale unui om cucernic care se scoală înainte de a se face ziuă, cu meditație și rugăciune pe buze." Motoul nostru ar trebui să fie: „Nu mănânc dimineața dacă nu citesc Biblia."

119:148 Chiar și ceasurile de nesomn din timpul nopții pot fi utilizate pentru meditarea la Cuvântul Domnului. Și nu de puține ori se întâmplă ca tocmai în asemenea clipe Domnul să ne dea „comori învăluite de întuneric."

119:149 Nu trebuie să pierdem niciodată din vedere faptul că avem acces imediat în prezența lui Dumnezeu, prin rugăciune. Aidoma psalmistului, și noi putem cere dragostea, bunătatea și dreptatea lui Dumnezeu, pentru a putea fi ținuți în viață.

119:150 Vrăjmașul este **aproape**. Potrivnicii sunt hotărâți să-i facă rău slujitorului lui Dumnezeu. După ce au refuzat autoritatea lui Dumnezeu asupra vieții lor, ei par acum de nestăvilit, ca unii care nu se dau în lături de la nimic.

119:151 Dar Domnul este aproape și doar unu alături de Dumnezeu constituie o majoritate. „Nici un vrăjmaș nu ne poate face nici un rău, nici o teamă nu ne poate alarma, când suntem de partea victoriei." Cuvântul lui Dumnezeu este adevărat și El nu-i va părăsi nicicând pe ai Săi.

119:152 Ce mare mângâiere este să știm că Cuvântul lui Dumnezeu rămâne în veac! „Stând pe promisiunile ce nu pot da greș, când furtunile de îndoială și frică ne dau târcoale, prin Cuvântul lui Dumnezeu vom învinge; stând pe promisiunile lui Dumnezeu."

119:153 Domnul privește cu adevărat asupra strâmtorării noastre. „În toate durerile ce ne sfâșie inima, Omul obișnuit cu durerea ia parte alături de noi." Și El vine să-i izbăvească pe cei ce rămân alipiți

de El și de Cuvântul Său.

119:154 Scriitorul Îl roagă pe Dumnezeu să-i fie Avocat și Dătătorul său de viață, deoarece i s-au adus grave acuze; el are nevoie de un apărător. A fost persecutat până la epuizare. Are nevoie de o nouă infuzie de viață.

119:155 Dumnezeu nu-i salvează pe oameni împotriva voinței lor. El nu va popula cerul cu oameni care nu doresc să fie acolo. Nu este nici o **mântuire** pentru cei ce refuză să asculte de Cuvântul lui Dumnezeu.

119:156 Nici o limbă omenească nu va putea descrie cum se cuvine îndurarea lui Dumnezeu. Îndurările Sale pline de tandrețe nu vor putea epuiza nicicând cererile noastre. Psalmistul persecutat cere îndurarea vieții, adică izbăvirea de cei ce vor să-i ia viața.

119:157 Multe din aceste versete își găsesc, desigur, împlinirea adevărată în Domnul Isus. Înconjurat de **persecutori și dușmani**, El a rămas în continuare credincios **mărturiilor** Tatălui Său.

119:158 Este un indiciu al maturității spirituale să te întristezi mai mult pentru insultele aduse lui Dumnezeu, decât pentru nedreptățile ce ți s-au făcut ție. O, dea Domnul să fim mistuiți de o așa râvnă pentru El!

119:159 În versetul 153, psalmistul a scris: „Vezi-mi apăsarea," adică apăsarea din pricina preceptelor lui Dumnezeu. De asemenea el cere, pentru a treia oară în această secțiune, să i se păstreze viața (v. 154, 156).

119:160 Cuvântul lui Dumnezeu este adevărul în întregime. Toate promisiunile sale sunt absolut sigure și se vor împlini negreșit. „Cât timp nu va trece cerul și pământul, nu va trece o iotă sau o frântură de literă din Lege, până nu se vor împlini toate" (Mat. 5:18).

119:161 Oamenii aflați în poziții de mare autoritate i-au asuprit adesea pe slujitorii lui Dumnezeu. Dar un profund respect și reverență pentru Cuvântul lui Dumnezeu îi va păzi pe credincios ca nu cumva să-L trădeze pe Domnul.

119:162 Bucuria nespus de mare de a descoperi o comoară ascunsă este trăită de cel care se adâncește în Cuvântul lui Dumnezeu, Biblia, descoperind adevărate bogății spirituale.

119:163 Familiarizarea cu Cuvântul ne va învață să iubim ce iubește Dumnezeu (legea) și să urâm ceea ce urăște Dumnezeu (minciuna), până când vom ajunge să gândim gândurile lui Dumnezeu.

119:164 Întrucât șapte este cifra perfecțiunii sau completeții, înțelegem de aici că psalmistul vrea să spună că Îl lăuda pe Domnul încontinuu și din toată inima pentru orânduirile Sale drepte.

119:165 Cuvântul ne dăruiește pacea, într-o lume plină de zbucium, și siguranță pentru a nu cădea în ispită. Versetul nu înseamnă însă că credincioșii sunt scutiți de întristări sau necazuri, ci mai degrabă că ascultând de legea lui Dumnezeu ei sunt învredniciți să se ferească de cursele păcatului.

119:166 Psalmul 37:3 spune: „Încrede-te în Domnul și fă binele!" Aici psalmistul spune că a urmat acest sfat. Mai întâi este credința, apoi vin faptele, care sunt rodul credinței.

119:167 Oamenilor din vremea lui Maleahi li s-a făcut lehamite de ascultare (Mal. 1:13). Nu tot așa s-a întâmplat însă cu scriitorul. El a ascultat de Cuvântul lui Dumnezeu, ajungând să-l iubească din ce în ce mai mult.

119:168 Aceste ultime trei versete din fragmentul de care ne-am ocupat până acum se referă la ascultarea practică de Biblie. Dacă ni s-ar părea cam forțat să le aplicăm la majoritatea credincioșilor, concepeți-le ca pe cuvintele rostite de Mântuitorul, și orice dificultate dispare.

119:169 Pe măsură ce Psalmul 119 se apropie de sfârșit, se pare că exprimă un punct culminant al cererilor fierbinți. Cuvântul **„să"** e folosit de șapte ori. Mai întâi găsim cererea urgentă de a i se acorda o audiență. Apoi psalmistul cere să i se dăruiască **pricepere** spirituală.

119:170 Dușmanul pare să fie mereu prin preajmă în aceste versete, de unde și rugămintea reiterată de a fi izbăvit, conform promisiunii Cuvântului.

119:171 Sporirea cunoașterii legilor lui Dumnezeu nu trebuie să conducă la o creștere a mândriei sau la o exagerată concepție despre noi înșine, ci la lăudarea și adorarea Domnului.

119:172 În loc să discutăm tot felul de fleacuri și chestiuni lipsite de importanță, ar trebui să ne disciplinăm pentru a vorbi despre lucruri duhovnicești. Toate poruncile lui Dumnezeu sunt neprihănire și extrem de importante.

119:173 Este o imagine minunată aceasta prin care **mâna** străpunsă de cuie a Celui Atotputernic este întinsă din cer pentru a-l scăpa pe un biet om, acesta fiind însă unul care a ales de bună voie preceptele Domnului ca regulă de viață și conduită pentru el.

119:174 Deși ne bucurăm de **mântuirea** sufletului nostru ca fapt împlinit, tânjim de dor să fim salvați de prezența păcatului, când va reveni Isus. Între timp, găsim mari desfătări în citirea Bibliei și ascultarea de ea.

119:175 Nu suntem salvați doar pentru a sluji, ci și mai direct: pentru a-L lăuda pe Dumnezeu. Orice izbăvire de boală sau de accidente trebuie să ne dea ghes să ne închinăm lui Dumnezeu cu și mai multă râvnă, făcând ca rugăciunile noastre de mulțumire și de strigare după ajutor să fie și mai stăruitoare, și mai fierbinți.

119:176 Aceasta este una din putinele mărturisiri ale păcatului din Psalmul 119. „Până și cele mai înălțătoare stări de sfântă comuniune cu Domnul din nefericire coboară din nou la mărturisirea păcatului și recunoașterea nevredniciei noastre."

Psalmul 120: Victima neputincioasă a calomniei

Una din cele mai amare experiențe din viața unui credincios este aceea de a fi victima unor minciuni și calomnii. Abia atunci își dă el seama, neputincios, de adevărul observației făcute de Spurgeon, conform căreia „minciuna va face înconjurul lumii, până să-și pună adevărul încălțămintele." Și astfel credinciosul poate ajunge să fie turtit de umiliri și frustrări.

120:1, 2 Aceasta a fost genul de strâmtorare care l-a trimis pe psalmist urgent la Domnul în această primă **„Cântare a treptelor."**[89] Cererea sa a fost scurtă, simplă și la obiect. El a dorit să fie izbăvit de **buzele mincinoase** ale dușmanilor săi, de **limba vicleană** a păgânilor.

120:3, 4 Apoi, cât ai bate din palme, el își îndreaptă atenția asupra unui anumit vinovat, prezicând că va fi pedepsit aspru. Ce sentință i se va aplica? Săgeți ascuțite lansate din arcul Maestrului Arcaș. Și ce i se va face acelei limbi viclene? Va fi spălată cu săpun? Nu, ci va fi cauterizată cu cărbunii aprinși de ienupăr! Rădăcina acestui arbore ce crește în deșert se folosește pentru a produce cărbuni cunoscuți pentru marea lor capacitate termică.

120:5 Într-o clipă de autocompătimire, psalmistul iubitor de pace se lamentează pentru faptul că este obligat să locuiască în mijlocul triburilor lui Meșec și Chedar. Meșec a fost fiul lui Iafet (Gen. 10:2) iar descendenții săi și-au câștigat faima de oameni sălbatici, necivilizați. Chedar a fost al doilea fiu al lui Ismael (Gen. 25:13) iar descendenții săi au fost de asemenea oameni cunoscuți pentru cruzimea și lipsa lor de omenie. Potrivit enciclopediei *Standard Bible Encyclopedia*, „prin filiera lui Chedar specialiștii în genealogii musulmane au stabilit că Mahomed descinde din Ismael."

120:6, 7 Exilul forțat al psalmistului printre barbarii ce urau pacea a durat mult prea mult pentru el. Eforturile sale de a ajunge la o conviețuire pașnică cu aceștia au fost respinse prin noi acte de război.

Dacă ar fi trăit în perioada Noului Testament, ar fi fost mai bine pregătit pentru a se aștepta la zâzanie și sfadă, putând face mai bine față situației. Ar fi avut atunci exemplul Domnului Isus, care:

> Când a fost insultat, nu a răspuns la insulte; când a suferit, nu a amenințat, ci S-a încredințat în mâinile Celui care judecă drept (1 Pe. 2:23).

Și desigur psalmistul ar avea învățătura lui Petru:

> Dar când suferiți cu răbdare atunci când ați făcut ce este bine, lucrul acesta este demn de laudă înaintea lui Dumnezeu (1 Pe. 2:20b).

> Neîntorcând rău pentru rău, nici batjocură pentru batjocură; dimpotrivă, binecuvântați, căci la aceasta ați fost chemați: să moșteniți binecuvântarea (1 Pe. 3:9).

Şi, în sfârşit, ar fi avut Cuvântul Domnului Isus:

> Binecuvântaţi sunteţi când, din cauza Mea, oamenii vă vor insulta, vă vor prigoni şi vor spune tot felul de lucruri rele şi neadevărate împotriva voastră! Bucuraţi-vă şi săltaţi de veselie, pentru că răsplata voastră este mare în ceruri, căci aşa au prigonit pe profeţii care au fost înainte de voi.

Psalmul 121: Păzit!

121:1, 2 În traducerea KJV, psalmul începe astfel:

> Îmi ridic ochii spre munţi. De unde îmi va veni ajutorul?
> Ajutorul îmi vine de la Domnul, care a făcut cerurile şi pământul.

Ulterior traducătorii au considerat că s-ar fi strecurat un element păgân de erezie aici, respectiv ideea că ajutorul ar veni de la dealuri, mai degrabă decât de la Domnul (Ier. 3:23). Prin urmare, ei au formulat partea a doua versetului 1 ca o întrebare. De pildă traducerea NKJV redă astfel versetul 1:

Îmi voi ridica ochii spre dealuri –
De unde vine ajutorul meu?
Ajutorul meu vine de la Domnul,
care a făcut cerul şi pământul.

Totuşi eu prefer traducerea KJV în acest punct şi am să vă spun de ce: Templul din Ierusalim a fost locuinţa lui Dumnezeu pe pământ. Norul de slavă din Sfânta Sfintelor semnifica prezenţa Domnului în mijlocul copiilor Săi. Cetatea Ierusalim era aşezată pe un munte, fiind înconjurată de munţi. Prin urmare, când un evreu din alte ţinuturi ale Israelului avea nevoie de ajutor, privea spre **dealuri**. Pentru el era totuna cu a privi spre Domnul. Întrucât locuinţa Creatorului era situată pe dealurile din Ierusalim, în sens poetic tot ajutorul venea de la dealuri.

În primele două versete psalmistul este vorbitorul, exprimându-şi totala bizuire pe Făcătorul cerului şi al pământului.

121:3 Începând cu versetul 3, asistăm la o schimbare de vorbitor. În restul versetelor Îl auzim pe Duhul Sfânt garantând siguranţă eternă celor care se încred în Domnul. Nu există nici o garanţie de stabilitate în sensul că nu vor fi atacuri. Piciorul credinciosului va fi păzit de cădere. Întrucât piciorul reprezintă temelia sau rămânerea noastră în picioare, asta înseamnă că Dumnezeu îl va păzi pe copilul Său ce se încrede în El de alunecare sau cădere.

121:4 Avem chezăşia unui Păzitor, care nici nu dormitează, nici nu doarme. Alexandru cel Mare le-a spus soldaţilor săi: „Stau treaz pentru ca voi să puteţi dormi."[90] În ceasurile nopţii când nu mai suntem conştienţi de lumea din jurul nostru, există Unul care este mai mare decât Alexandru, care veghează asupra noastră cu grijă constantă şi neobosită.

121:5, 6 Mai avem şi chezăşia faptului că păzitorul nostru nu e altul decât Însuşi Domnul. Marele Suveran al universului este personal implicat în securitatea tuturor sfinţilor Săi, până la cel mai mic dintre ei.

Avem chezăşia faptului că ne va ocroti de orice influenţă rea. Când se spune că El este **„umbra ta pe mâna ta cea dreaptă,"** asta înseamnă că El e alături de noi, ca o gardă de corp, ca să ne ocrotească de orice rău, zi şi noapte. Criticii din epoca modernă au interpretat sintagma: **Soarele nu te va bate ziua, nici luna noaptea** ca având sensul de insolaţie.[91] Aluzia la lună este tratată adesea ca pe o concesie pe care Biblia ar face-o superstiţiilor şi tradiţiilor din antichitate. Dar pentru cei ce au fost izbăviţi de demonism şi care realizează rolul important pe care îl joacă soarele şi luna pe tărâmul spiritismului, aceste versete promit o binevenită ocrotire şi eliberare de lanţurile posesiunii demonice.

121:7, 8 Avem apoi garanţia izbăvirii de orice rău. Este o realitate de neclintit că nimic nu poate interveni în viaţa unui credincios, decât cu voia lui Dumnezeu, care îngăduie un anumit lucru. Nu există împrejurări care să apară la întâmplare, nici accidente fără noimă, nici tragedii fataliste. Deşi nu El este autorul bolilor, suferinţelor sau morţii, El le anulează şi le captează

pentru a le face să ducă la îndeplinire planurile Sale. Între timp, copilul Său încrezător poate fi sigur că Dumnezeu lucrează în așa fel ca toate lucrurile să fie spre binele celor care-L iubesc, care sunt chemați după planul Său (Ro. 8:28).

În fine, avem garanția că Dumnezeu va avea grijă de noi, în toate clipele cât va ține timpul, și apoi de-a lungul întregii veșnicii. El va păzi plecarea și venirea noastră, de acum și până în veac.

Cuvintele „păzi" și „păzitor" apar de trei ori în spațiul acestor opt versete. Termenul **„preserve"** (tradus în românește tot prin „a păzi," n.tr.) apare de trei ori.[90] Frecvența acestor termeni semnifică faptul că nimeni nu beneficiază de atâta siguranță cât persoana care L-a primit pe Domnul ca singura lui nădejde.

Sufletul care pe Isus s-a rezemat
El niciodată nu-l va lăsa pe mâna
dușmanilor săi.
Sufletul acela, chiar de-ar fi să i se
împotrivească tot iadul,
Domnul niciodată, nicicând nu-l va părăsi!
–Richard Keen (1787)

Psalmul 122: Cetatea păcii

O, ce desfătare să petrec un singur ceas
Înaintea tronului Tău,
Când mă plec pe genunchi în rugăciune,
Având părtășie cu Tine, Doamne, prietenul
meu! *–Fanny J. Crosby*

122:1 David a sesizat ceva din dulceața acestei îndeletniciri, când evrei temători de Dumnezeu l-au înștiințat că a sosit timpul să se suie la Ierusalim, pentru a participa la praznic. David s-a bucurat, aceasta nefiind o îndatorire nesuferită sau un obicei plictisitor. Ducându-se la templu ca să se închine a fost pentru el un prilej de împlinire și bucurie.

122:2 Acum pelerinii credincioși au ajuns în inima cetății. **„Picioarele noastre stau la porțile tale, Ierusalime!"** Ca și când ar poseda un mecanism divin de reperare, ei s-au întors la locul pe care Dumnezeu l-a ales. Ce minunat a fost să se afle în acel loc!

122:3, 4 Ei se dau îndărăt pentru a admira cetatea aureolată în ocrul ei antic, cu structura ei compactă. În interiorul zidurilor ei scăldate de soare, pe o suprafață de o milă pătrată, se aflau case cu acoperișul plat și o mulțime de străduțe înguste. Între acestea se înălța clădirea pentru care evreii aveau o considerație deosebită: Templul Domnului. Nu e o exagerare dacă afirmăm că templul făcea ca cetatea să aibă importanța pe care o deținea în sufletele lor.

Acela era lăcașul spre care triburile Domnului se îndreptau în cadrul pelerinajelor lor. Era locul unic de pe pământ în care decretase Dumnezeu ca poporul său să se adune și să-I aducă mulțumiri numelui Său.

122:5 Desigur, Ierusalim mai era și capitala politică a Israelului. Era sediul casei regale a lui David și, prin urmare, era centrul administrativ și judiciar al țării.

122:6 Deși numele înseamnă **cetatea păcii**, până în prezent el nu s-a adeverit. Puține cetăți au cunoscut luptele, suferințele și vărsările de sânge pe care le-a cunoscut această cetate:

Pietrele Ierusalimului poartă stigmatul sanctității sale iar zidurile îi amintește de crimele comise în ea în numele religiei. David și Faraon, Senaherib și Nebucadnețar, Ptolomeu și Irod, Titus și cruciații lui Godefrey de Bouillon, Tarmerlane și Saracenii lui Saladin – au luptat cu toții și au fost uciși în această cetate.[93]

Atât în cadrul profețiilor, cât și al istoriei, cutremurătorul apel: **„Rugați-vă pentru pacea Ierusalimului!"** este încărcată de profunde semnificații. Zile negre îi stăteau înainte! Străzile sale înguste aveau să răsune de pașii invadatorilor neevrei, până când Prințul Păcii, Mesia al Israelului, se va întoarce ca să preia frânele guvernării (Luca 21:24).

F. B. Meyer remarcă frumoasa aliterație din versetul 6:

Pace în Cetatea Păcii.
Pace peste cei ce o iubesc!
Benedicția păcii se odihnește peste toți cei

ce iubesc cetatea Marelui Rege.

122:7-9 Dragostea aceasta e exprimată în rugăciunea ca între zidurile ei să fie prosperitate iar în turnurile ei siguranță. Ceea ce-i dorea evreul evlavios Ierusalimului ar trebui să-i dorim noi bisericii. O, ce mult ar trebui să ne străduim să păstrăm unitatea Duhului în legătura păcii (Ef. 4:3)! Prin pacea și prosperitatea bisericii se va revărsa binecuvântarea către lume.

Acesta e gândul exprimat de versetul 8. Din pricina rudelor și prietenilor, noi ar trebui să tânjim de dor pentru a vedea vindecarea rănilor interne ale bisericii, tămăduirea certurilor din sânul ei și a dezbinărilor de tot felul. Barnes explică:

> Asta exprimă adevăratele sentimente de pioșenie din toată lumea; este unul din temeiurile puternicei iubiri pe care prietenii lui Dumnezeu le au pentru Biserică – pentru că ei nădăjduiesc și doresc ca prin Biserică cei scumpi ai lor să găsească mântuirea.[94]

Cum am arătat deja, gloria supremă a cetății constă în faptul că acolo se află locuința Domnului. Nu în poziția cetății, nici în clădirile sale nu tocmai arhitectonice, nici măcar în trista ei istorie – ci în faptul central conform căruia Dumnezeu a ales această cetate în care să fie așezat templul Său. Prezența Domnului învăluie într-o aureolă de slavă tot ce atinge El prin harul Său.

Cu secole mai târziu Isus avea să le amintească fariserilor și cărturarilor de acest adevăr. Ei puneau mai mare preț pe aurul din templu, decât pe templul propriuzis, pe darul de pe altar, mai mult decât pe altar! Isus a scos în evidență faptul că templul este cel care îi conferă aurului caracterul sacru, după cum altarul sfințește darul de pe el (Mat. 23:16-22). Și tot așa este Domnul Însuși, care a pus deoparte Ierusalimul, ca cetate aleasă a Sa dintre toate cetățile lumii.

Psalmul 123: Ochii ce caută îndurare

În această **Cântare a treptelor** avem două cuvinte cheie: „ochi" și „îndurare." Primul apare de patru ori, al doilea de trei ori. Scena acțiunii este în țara captivității – un cadru foarte familiar pentru israeliții asupriți. Ei s-au aflat în captivitate în Egipt, în Babilon, în Germania nazistă, în ghetoul din Varșovia și de dată mai recentă în lagărele de muncă forțată din Siberia. Deși nu ni se spune acest lucru, acțiunea se petrece în Babilon.

123:1 Cu privirile ațintite în sus spre ceruri, așteptând vreun semn al îndurării divine, captivii Îl roagă pe Domnul să pună capăt îndelungatei și întunecatei nopți a prigoanelor.

123:2 Ei se compară cu robii care privesc spre mâna stăpânilor lor ca o roabă ce se uită la mâna stăpânei ei. De obicei interpretarea care se dă acestui text este aceea de a fi gata să pricepem și să ascultăm de voia stăpânului. Dar nu despre asta este vorba aici. Mai degrabă, textul se referă la starea de expectativă și de speranță a evreilor care așteaptă ca Iehova să Se îndure de ei. Și în mod concret ei așteaptă ca El să pună capăt exilului lor și să-i readucă în patria lor mult dorită. Ei așteaptă ca mâna Lui să-i salveze din ghearele asupritorilor.

123:3, 4 De două ori strigătul sfâșietor după îndurare se înalță către tronul lui Dumnezeu din pieptul unor oameni care au fost disprețuiți peste măsură de mult. Zi de zi ei se hrănesc cu batjocurile și ura îndreptată împotriva lor de către stăpânii neevrei. De prea multă vreme suferă ei sub jugul arogant al trufașilor lor stăpâni babilonieni (Ier. 50:31, 32). Acum ei au ajuns la capătul răbdării. Nu mai pot! Consideră că au atins punctul maxim de rezistență.

Și astfel își varsă sufletul în această rugăciune fierbinte către Cel care este singurul lor refugiu și loc de scăpare în această lume plină de antisemitism și discriminare – către Prietenul celor asupriți și oropsiți.

Psalmul 124: Mult importantul „*Dacă*"

124:1 „Dacă n-ar fi fost Domnul de partea noastră..."

Totul depinde de acest *dacă*, cuvânt care a constituit diferența dintre izbăvire și dezastru. Dar Domnul *a fost* acolo și în asta a constat toată deosebirea.

Probabil că nici un alt popor nu a avut atâtea situații limită când supraviețuirea lor era pusă sub semnul îndoielii, câte au avut

evreii. Conform legilor naturale, ei ar fi trebuit de mult să dispară. Când ne gândim la toate asediile, masacrele, pogromurile, camerele de gazare, cuptoarele și bombele dezlănțuite împotriva lor, este o minune că au supraviețuit. Dar au supraviețuit – și asta dintr-un motiv extrem de important: Domnul a fost de partea lor.

Din nefericire poporul evreu nu a fost întotdeauna pregătit să recunoască acest fapt. Prea de multe ori evreii au pus victoriile lor pe seama propriei lor deșteptăciuni și puteri. Dar au existat întotdeauna evrei evlavioși, care și-au dat seama că dacă n-ar fi fost Domnul, ar fi fost de mult exterminați.

124:2-5 Psalmistul se gândește la toate împrejurările în care dușmanii lor s-au ridicat furioși împotriva Israelului, fiind mult mai numeroși decât ei și dispunând de arme mult superioare lor. Proviziile de alimente s-au împuținat foarte mult iar medicamentele s-au terminat. Liniile de comunicație au fost întrerupte. Evreii au fost nevoiți să facă față nevoilor acute de alimentație cu ce s-a găsit prin partea locului. Apoi au fost complet încercuiți. Dușmanii lor au amenințat că-i vor arunca în mare. Perspectivele erau cât se poate de sumbre.

124:6, 7 Ca niște fiare sălbatice, dușmanii s-au năpustit să-i înghită de vii. Sau, ca să recurgem la altă figură de stil, evreii au fost cât pe-aci să fie copleșiți de un val uriaș al forțelor militare neevreiești.

Dar apoi s-a întâmplat ceva cu totul neașteptat. Domnul i-a făcut pe inamici să se certe între ei cu privire la strategia ce trebuiau s-o utilizeze împotriva evreilor. Sau le-a trimis informații militare eronate cu privire la evrei. Sau a umplut inimile inamicilor de panică în urma morții unui lider. Sau i-a determinat să semneze un acord de încetare a focului când victoria părea aproape sigură.

Pe de altă parte, e posibil ca Domnul să-i fi condus pe evrei la rezerve ascunse de hrană. Sau la depozite secrete de arme. Sau le va fi trimis ajutor extern dintr-o sursă total neașteptată. În orice caz, concursul de împrejurări a fost atât de minunat încât numai mâna lui Dumnezeu ar fi putut să aranjeze lucrurile în acest fel.

Cei care posedă inteligență spirituală acordă toată slava Domnului pentru izbăvirea lor misterioasă și minunată. Neamurile, aceste fiare sălbatice carnivore, nu au reușit să devoreze Israelul. Poporul lui Dumnezeu a scăpat din cursa ce i-au întins-o Neamurile reunite la *summit*-urile lor. Lațul a fost frânt, cercul de oțel ce-i apăsa pe evrei a fost tăiat și din nou ei au scăpat.

124:8 Iată mărturisirea lor plină de smerenie și recunoștință:

Ajutorul nostru este în numele Domnului,
Care a făcut cerul și pământul.

Dar Israel nu deține monopolul asupra miracolelor lui Dumnezeu. Biserica poate să-și însușească și ea cuvintele nimerite ale acestui Psalm, celebrând ocaziile în care Domnul i-a izbăvit pe creștini „în ultima clipă." Și credincioșii individuali știu că dacă n-ar fi fost Domnul de partea lor, ar fi fost cu totul înfrânți de lume, de firea veche și de diavolul.

Psalmul 125: Calea păcii

125:1 Muntele Sion este una din înălțimile din cetatea Ierusalim, fiind folosit uneori ca figură de stil reprezentând însăși Ierusalimul. Aici Muntele Sion semnifică stabilitatea și tăria supremă, o citadelă ce nu poate fi clătinată.

Așa este omul credinței. Viața sa este clădită pe stânca tare. Când vin ploile torențiale și șuvoaiele, când suflă uraganul, lovind casa lui, aceasta nu va cădea, deoarece a fost construită pe stâncă (Mat. 7:25).

Psalmistul spune că Muntele Sion... rămâne în veac. Cât privește cetatea pământească, lucrul acesta trebuie înțeles în sensul în care li s-a părut credincioșilor la vremea respectivă. Noi știm din Noul Testament că pământul va fi nimicit într-o zi prin forța focului (2 Pe. 3:7, 10, 12). Cu toate acestea și noi folosim expresii similare. Astfel spunem: dealurile eterne și cetatea eternă (Roma).

Ideea care se desprinde de aici este că deși Muntele Sion va fi nimicit într-o zi,

credinciosul în Cristos nu va pieri niciodată. Pentru că poziția sa este ferm ancorată în Cristos, el beneficiază de siguranța maximă pe care i-o poate acorda Dumnezeu.

125:2 Psalmistul a văzut un alt adevăr spiritual în topografia Ierusalimului. Acesta este înconjurat de munți, de pe ale căror înălțimi oștenii pot să vegheze asupra tuturor căilor de acces în cetate. Tot așa și Domnul Însuși formează un inel protector în jurul copiilor Săi, **„de acum și până-n veac."** Acesta este gardul protector la care se referea Satana, când spunea că-l înconjoară pe Iov:

> Nu l-ai înconjurat Tu cu un gard de protecție, pe el, casa lui și tot ce este al lui? (Iov 1:10)

Ceea ce înseamnă, desigur, că nimic nu poate să se atingă de sfântul încrezător, decât ceea ce îngăduie voia lui Dumnezeu.

125:3 O altă afirmație uluitoare se face în versetul 3:

> **Căci sceptrul răutății nu va rămâne pe moștenirea celor drepți, ca nu cumva cei drepți să întindă mâinile spre nelegiuire.**

Unii ar putea obiecta față de prima parte a versetului, scoțând în evidență că teritoriul Israelului a fost adesea invadat și cucerit de oameni răi. Într-adevăr, așa stau lucrurile. Dar versetul trebuie interpretat în contextul său. Psalmul se ocupă de oamenii care se încred în Domnul. Promisiunile sale sunt destinate doar acestor oameni. Numai atunci când Israelul s-a depărtat de Domnul i-au fost violate frontierele și străpunse zidurile. Atâta timp cât evreii au ascultat de Domnul și s-au încrezut în El, **sceptrul răutății**, adică, stăpânirea monarhilor neevrei, nu a fost lăsat să se apropie de ei.

Se oferă un motiv interesant pentru care Dumnezeu i-a ținut pe dușmanii amenințători departe de Israel când cetățenii săi au umblat cu Domnul. Motivul a fost ca nu cumva israeliții **drepți** să fie ispitiți **să întindă mâinile** ca să săvârșească răul. Dumnezeu ne salvează nu numai de dușmanii din afară, ci și de eul nostru lăuntric și de tendința sa de a păcătui, atunci când este tratat nedrept.

125:4 Al patrulea verset trebuie de asemenea înțeles în contextul său: **Fă-le bine, Doamne, celor care sunt buni, și celor care sunt drepți în inimile lor.** Oamenii **buni** de aici sunt cei care au fost salvați prin credință și care umblă în ascultare de Domnul. Dreptatea lor nu este temeiul mântuirii lor , ci rodul încrederii și ascultării lor.

125:5 Sunt unii care se proclamă membri ai familiei lui Dumnezeu, dar care **apucă pe căi sucite. Domnul îi va face să meargă** în captivitate, împrăștiindu-i printre **lucrătorii nelegiuirii.**

Pacea să fie peste Israel! Psalmul însuși ne oferă formula păcii, atât pentru Israel, cât și pentru oricine. Ea se găsește în încrederea în Domnul Isus. Când israeliții se vor întoarce la Cel pe care L-au străpuns și-L vor plânge cum își plânge cineva singurul Fiu, atunci pacea care i-a ocolit de atâtea veacuri va fi, în sfârșit, a lor!

Șalom, Șalom!

Psalmul 126: Cei ce seamănă cu lacrimi vor culege cu bucurie

126:1 Când vestea a ajuns la urechile comunităților de evrei din exil, oamenii au fost cuprinși de o bucurie fără margini. Regele persan Cirus a emis un decret în virtutea căruia captivii se puteau întoarce în patria lor. A fost o veste atât de minunată încât nu le-a venit să creadă că e adevărată. În timpul îndelungaților ani de exil, mulți dintre ei s-au întrebat dacă vor mai vedea vreodată Ierusalimul. Dar iată că acum în sfârșit a sosit acea zi măreață. Și astfel, adunându-și puținele bunuri agonisite, ei au continuat să se poarte ca niște oameni aflați într-o transă.

126:2 Acest popor, care în mod obișnuit este destul de vorbăreț și de expansiv, a început să facă o zarvă de nedescris. Pentru prima oară în șaptezeci de ani, au avut parte de o bucurie autentică – de o veste menită să-i umple de emoție paralizantă. Da, mergeau acasă! Pregătirile lor de drum s-au desfășurat în contextul râsetelor și cântecelor pline de bucurie, de care n-au avut parte înainte.

Evenimentul a constituit o extraordinar de frumoasă mărturie pentru neevrei, care păreau să-şi dea seama că se întâmplă ceva cu totul deosebit cu israeliţii, ce nu putea fi explicat pe bază naturală. Şi astfel aceşti oameni au recunoscut că Dumnezeul evreilor a intervenit în favoarea lor în chip miraculos. Mai presus de celelalte naţiuni ale pământului, Israelul părea să se bucure în mod deosebit de dragostea şi grija lui Iehova.

126:3 Exilaţii plini de recunoştinţă au recunoscut alături de Neamuri că izbăvirea lor a fost cu totul şi cu totul lucrarea lui Dumnezeu.

Domnul a făcut lucruri mari pentru noi iar noi ne bucurăm.

126:4 Dar ei reveneau într-o ţară în număr foarte redus, neavând alte lucruri decât, practic, hainele cu care erau îmbrăcaţi. Ei aveau nevoie de mână de lucru, de finanţe şi de pază bună, ceea ce explică rugăciunea lor:

Adu, Doamne, înapoi pe captivii noştri, ca pe nişte râuri din sud.

Prin sud (ebr. Neghev) se înţelege deşertul din sudul ţării, cu clima sa aridă. În urma unor ploi torenţiale albia uscată a râurilor se umplea de apă, făcând să înflorească pustiul. Tot aşa şi exilaţii care s-au întors în patrie se roagă acum ca mica lor ceată să se transforme într-o mulţime mare, până când toate cele douăsprezece triburi se vor fi întors acasă. Ei se roagă ca Domnul să le asigure mijloacele de a reconstrui şi reface ce-au lăsat în urmă. Şi se mai roagă ca să li se dăruiască toate cele de trebuinţă pentru a putea fi iarăşi un popor fericit şi prosper în patria lor.

126:5, 6 În primul an după revenirea lor lucrurile aveau să fie deosebit de dificile, deoarece nu existau recolte. Ei erau nevoiţi să pornească de la zero, arând şi semănând şi abia după o lungă aşteptare putând să culeagă roadele. Avea să fie o perioadă de austeritate, de drămuire foarte atentă a proviziilor de hrană.

Iar însămânţatul nu se va face fără întristări şi frustrări, în condiţiile în care din puţinul pus deoparte pentru hrana familiei, fermierii trebuiau să-l aloce semănăturilor. Trebuia să decidă dacă păstra mai mult pentru familie, sau dacă folosea cea mai mare cantitate pentru însămânţat, în speranţa unei recolte îmbelşugate. Şi astfel când întindea mâna în şorţ ca să ia seminţe, din ochi îi curgeau lacrimi, gândindu-se la soţia şi la copiii săi, care trebuiau să se mulţumească cu puţin, jertfind pentru ca să poată spera într-o recoltă bună în viitor. Fermierul avea impresia că ia hrana de la gura familiei sale.

Dar din gura exilaţilor se aude un strigăt de biruinţă:

Cei ce seamănă cu lacrimi vor secera cu bucurie. Cel ce umblă plângând se întoarce cu cântec purtând snopii.

Şi astfel ei continuă însămânţatul cu bucurie în suflet, ştiind că actuala lor întristare va fi înlocuită cu bucurie când vor aduce snopii îmbelşugaţi, depozitându-i în hambare.

Principiul se aplică, desigur, şi la domeniul spiritual. Cei ce trăiesc o viaţă de jertfă pentru răspândirea evangheliei sunt supuşi uneori la privaţiuni, dar asta nu e nimic faţă de bucuria de a vedea suflete mântuite în cer, închinându-se Mielului lui Dumnezeu pe veci de veci!

Principiul e valabil şi în domeniul câştigării de suflete. Bine a spus cineva că „cei ce câştigă suflete sunt mai întâi cei ce varsă lacrimi pentru suflete." Prin urmare iată cum trebuie să ne rugăm noi:

Dea Domnul să privesc mulţimea cum a privit-o Domnul,
Până când ochii mi se vor înceţoşa
de lacrimi.
Oile rătăcite să le privesc cu îndurare
Iubindu-le cu iubirea Lui.

–Autor necunoscut

Psalmul 127: Dumnezeu în toate

În engleză avem zicătoarea: „Puţinu-i mult atunci când Dumnezeu e prezent," dar şi reversul ei este adevărat: „Belşugul nu este nimic, dacă Dumnezeu nu e prezent." Acesta e mesajul psalmului 127: dacă activităţile noastre nu sunt ordonate

și conduse de Domnul, constituie o pierdere de vreme și de energie. Noi putem demara proiectele noastre, chiar cele de slujire pe tărâm creștin; putem clădi vaste organizații, putem strânge statistice din care să reiasă cifre impresionante despre succesul nostru, dar dacă aceste proiecte nu sunt vițe sădite de Domnul, ele nu valorează nimic, fiind mai puțin decât nefolositoare. „Omul propune dar Dumnezeu dispune."

Psalmistul alege patru activități comune din viață pentru a-și ilustra ideea: construirea de locuințe, lucrările de inginerie civilă, câmpul brațelor de muncă și întemeierea unei familii.

127:1 Două sunt modalitățile în care se poate construi o **casă**. Unul este să pornești la lucru cu cunoștințele pe care le posezi, îndemânarea și resursele financiare de care dispui, după care să ceri binecuvântarea lui Dumnezeu peste lucrarea încheiată. Celălalt este să aștepți până când vei primi lumină de la **Domnul**, fiind sigur de călăuzirea Sa, pornind apoi lucrările în totală bizuire pe El. În primul caz, proiectul nu depășește nivelul cărnii și sângelui. În al doilea, există bucuria de nedescris de a-L vedea pe Dumnezeu la lucru, asigurând cele de trebuință, aranjând desfășurarea la timpul potrivit a lucrărilor și ordinea evenimentelor și crearea împrejurărilor propice care în alte condiții, naturale, nu s-ar fi întâmplat nicidecum, pe baza legilor întâmplării. Ce mare deosebire este atunci când construiești sub oblăduirea și cu binecuvântarea Domnului!

Cazul al doilea ilustrează zădărnicia eforturilor omenești, lipsite de binecuvântarea lui Dumnezeu și bizuirea pe El, mai ales în domeniul siguranței: **Dacă nu păzește Domnul casa, degeaba veghează cel ce o păzește.** Asta nu înseamnă că trebuie să renunțăm la serviciile poliției sau al altor formațiuni de pază. Mai degrabă, textul ne spune că, în ultimă instanță, siguranța noastră depinde de Domnul; că dacă nu ne bizuim cu adevărat pe El, toate precauțiile noastre nu vor fi suficiente pentru a ne asigura securitatea.

127:2 La locul de muncă, în zadar am munci ore multe, câștigându-ne existența cu trudă și sudoare, dacă n-am fi din capul locului în slujba în care dorește Dumnezeu să fim. Să nu mă înțelegeți greșit: pretutindeni în Biblie ni se spune să lucrăm cu hărnicie pentru a putea acoperi nevoile noastre, ale familiei și ale altora. Psalmul acesta nu le dă *carte blanche* celor leneși, ca să stea toată ziua cu mâinile în sân, bând pepsi-cola și trăind pe spinarea prietenilor. Iată însă care e esența chestiunii: dacă lucrăm independent de Dumnezeu, nu ajungem nicăieri. Hagai descrie foarte plastic această situație:

> Ați semănat mult, și strângeți puțin; mâncați, și tot nu vă săturați; beți, și tot nu vă potoliți setea; vă îmbrăcați, și tot nu vă este cald; și, cine câștigă un salariu îl pune într-o pungă spartă (Hagai 1:6).

Pe de altă parte, dacă suntem cu adevărat călăuziți de Domnul, trăind pentru slava Sa, El ne poate da daruri în timp ce dormim, pe care nu le-am putea dobândi nicicând, oricâte ore îndelungate am munci despărțiți de El. Acesta pare să fie sensul sintagmei: **„Căci El îi dă preaiubitului Său** *pâine ca* **în somn,"** sau cum traduce Moffatt: „Darurile lui Dumnezeu se revarsă asupra lor în timp ce aceștia dorm."

127:3 A patra și ultima ilustrație are de a face cu întemeierea unei familii. Iar copiii sunt unul din darurile de la Dumnezeu. **„Iată copiii sunt o moștenire de la Domnul; rodul pântecelui este o răsplată dată de El."**

Ceea ce se spune despre copii presupune că au fost crescuți într-o familie în care Domnul a fost onorat și ascultat. Ei au fost crescuți în disciplina și învățătura Domnului.

127:4 „Ca săgețile în mâna unui războinic – așa sunt copiii tinereții." Când părinții îmbătrânesc, ei se pot bizui pe copiii lor evlavioși, știind că-i vor apăra vitejește și că le vor asigura cele necesare traiului, cum face vânătorul cu ajutorul arcului și săgeților sale.

127:5 „Fericit este omul care și-a

umplut tolba de săgeți cu ei!" În pofida virulentei propagande desfășurate împotriva ideii de a avea familii numeroase, Dumnezeu rostește o binecuvântare peste omul care își umple tolba de copii. Dar, iarăși, implicația este că aceștia sunt copii credincioși, membri ai casei credinței. Altminteri ei ar fi o mare durere de cap, iar nu o binecuvântare.

„Ei nu vor fi rușinați, ci vor vorbi cu vrăjmașii lor la poartă." F. B. Meyer ne amintește că o confruntare între două armate inamice se petrecea la poartă. Iar aici ideea este că un om care are copii poate fi apărat de aceștia în chestiuni civile sau juridice, pentru a nu suferi pierderi sau vătămări. Copiii aceștia vor avea grijă să se facă dreptatea.

Psalmul constituie o extraordinară desfășurare a Cuvântului Domnului prin gura profetului Zaharia: „Nu prin forță, nu prin tărie, ci prin Duhul Meu, spune Domnul oștirilor" (Zah. 4:6). Există pericolul să ne bizuim pe forța dolarului sau pe ingeniozitatea noastră omenească. Dar voia Domnului nu se va înfăptui în felul acesta. Ci, prin Duhul Lui, vom construi pentru eternitate. Nu ceea ce facem pentru Dumnezeu prin propriile noastre resurse contează, ci ceea ce face El prin noi, folosind măreața Sa putere. Tot ce putem noi produce este lemn, fân și paie. El poate să Se folosească de noi pentru a produce aur, argint, pietre prețioase. Când acționăm cu propriile noastre forțe, nu facem decât să pedalăm în gol. Când Îl rugăm pe Domnul să participe la tot ceea ce facem, viețile noastre devin cu adevărat eficiente. Armele firești nu pot produce decât rezultate firești. În schimb, armele spirituale produc rezultate spirituale.

Psalmul 128: Binecuvântarea Domnului

128:1 Credinciosul care se bucură din plin de viață este cel care Îl recunoaște pe Domnul în toate compartimentele vieții sale, umblând în practică în deplină ascultare de Cuvântul lui Dumnezeu.

Sub legea lui Moise omul acesta era răsplătit cu binecuvântări naturale.

128:2 *Longevitate.* Acest om nu murea prematur, ci trăia până la adânci bătrâneți, putând să se bucure de bogățiile materiale pentru care a trudit.

Fericire. El se bucura de libertatea de a nu fi măcinat de discordii și lupte și de mulțumirea de a ști că fața lui Dumnezeu strălucește asupra sa.

Prosperitate. Lucrurile îi mergeau bine acestui om, el fiind protejat de calamitate, de pecingine, de secetă, de ciumă și de înfrângere.

128:3 *Productivitate.* Ca o viță rodnică de vie, soția sa îi năștea mulți copii. Ce frumos stăteau în jurul mesei, ca niște măslini – plini de sevă, vigoare și vitalitate.

128:4 În Dispensația Harului, credinciosul este deja binecuvântat în Cristos cu tot felul de binecuvântări cerești în locurile cerești (Ef. 1:3). Dar, cum spune Williams, „credința poate spiritualiza binecuvântările materiale din această cântare, făcându-le reale și actuale." Și mai de dorit decât o viață îndelungată pe acest pământ este viața Domnului Isus care să ne umple de energia Sa. Nici o fericire nu se compară cu aceea gustată de sufletul eliberat. Prosperitatea sufletului este cea mai bună prosperitate. Iar reproducerea spirituală întrece bucuriile fertilității fizice.

128:5, 6 Ultimele două versete ale Psalmului ar putea fi citite ca o promisiune sau ca o rugăciune. Adoptând varianta din urmă, constatăm că ei Îi cer Domnului să-Și binecuvânteze credincioșii din locuința Sa în lăcașul de închinăciune din Sion sau de pe tronul Său de la Ierusalim. Ei se roagă ca cei evlavioși să vadă prosperitatea Ierusalimului, câtă vreme vor trăi. Și se roagă ca pacea să fie peste Israel.

Psalmul acesta anticipează cu mult entuziasm binecuvântarea de care vor avea parte evreii pe plan personal și ca națiune când Regele Israelului Se va întoarce și va domni cu neprihănire.

Psalmul 129
Secerișul antisemitismului

Această Cântare a Treptelor recapitulează tratamentul de care a avut parte

Israelul din partea numeroşilor săi inamici, după care Îl roagă pe Domnul să aibă grijă ca agresorii aceştia să nu rămână nepedepsiţi.

129:1, 2 Încă din zorii istoriei naţiunii Israel, evreii au fost greu încercaţi. De pildă, asuprirea lor în Egipt a fost un capitol neuitat de servitute şi suferinţă în tinereţea naţiunii. Cu toate acestea, duşmanul nu a reuşit să-i extermine pe iudei. Poporul lui Dumnezeu a fost întotdeauna izbăvit din captivitate. Supravieţuirea evreilor constituie unul din cele mai mari miracole din istoria omenirii.

129:3 Suferinţele lor au fost profunde şi îndelungate. Stăpânii de sclavi ai Neamurilor i-au călărit şi i-au asuprit ca un fermier ce-şi ară ogorul. Brazdele de pe spinările lor au fost pricinuite de cumplitele lovituri de bici ce le-au fost aplicate.

129:4 Dar Domnul, care este neprihănit, a intervenit la timp, tăind legăturile sau lanţurile cu care erau ţinuţi legaţi copiii Săi de asupritorii lor haini.

129:5-7 Dea Domnul ca antisemiţii să fie de-a pururea dizgraţiaţi şi alungaţi! Să nu aibă parte de nici un seceriş al binecuvântării! Mai degrabă să fie ca nişte bulgări de ţărână cu fire răzleţe de iarbă ce cresc pe acoperişurile plate ale locuinţelor în Orientul Mijlociu! Pentru că nu posedă un sol adânc, aceşti bulgări nu pot să-şi dezvolte rădăcini solide, fiind, prin urmare, arse de arşiţa soarelui. În realitate iarba se usucă înainte de a avea şansa de a se dezvolta. Secerătorul nu va reuşi să strângă nici un mănunchi mai acătării, ca să nu mai vorbim de snopi.

129:8 Iarba de pe acoperişul caselor nu ar putea produce niciodată scena încântătoare a secerişului în cadrul căreia trecătorii le spun secerătorilor: **„Fie binecuvântarea Domnului peste voi!"** la care secerătorii le răspund: **„Vă binecuvântăm în numele Domnului"** (vezi Rut 2:4). Cât despre duşmanii Israelului, să fie privaţi de orice deznodământ fericit, din pricina faptului că au arat atâtea secole de-a rândul înjugându-i pe evrei! Să culeagă ce-au semănat!

Psalmul 130: Din adâncimi

Cineva a afirmat că cea mai bună rugăciune se naşte dintr-o imperioasă necesitate lăuntrică. În vremuri de propăşire şi linişte, rugăciunea stăruitoare este adesea înăbuşită de lipsa oricărei îngrijorări. Dar atunci când suntem purtaţi încolo şi-ncoace de furtunile vieţii, ştim cum să ne apropiem de tronul de har, cu rugăciuni fierbinţi şi insistente.

130:1, 2 Rămân adesea uimit de adâncimile întristării şi suferinţei pe care le poate îndura fiinţa umană. Psalmistul trece aici printr-una din văile întunecate ale vieţii. Ajuns la cel mai de jos nivel, nu mai are unde să meargă decât în sus. Şi astfel strigătul său de ajutor se înalţă din adâncimi către tronul din cer.

El se roagă fierbinte ca să-i fie auzit glasul gâtuit de durere, ca Domnul să-l primească în audienţă. Şi, desigur, rugăciunea îi este ascultată, ca întotdeauna!

În mintea petentului necazurile prin care trecea erau oarecum legate de vreun păcat din viaţa sa – fie că aşa stăteau lucrurile în realitate, fie că nu. În orice caz însă nu e deloc o idee rea să eliminăm orice păcat nemărturisit, ca pe o cauză posibilă a nenorocirii ce s-a abătut peste noi.

130:3, 4 Dacă Domnul ar ţine seama de fărădelegi, adică dacă le-ar contabiliza, făcându-ne pe fiecare dintre noi să achităm la zi contul, atunci situaţia ar fi cu adevărat fără nădejde. Dar, slavă Domnului, putem să-I fim pe veci recunoscători pentru faptul că este o cale prin care putem fi iertaţi. Este iertare pentru păcătosul vinovat şi este iertare pentru sfântul care păcătuieşte.

Prima este iertarea *justiţiară*, adică iertarea acordată de Dumnezeu, Judecătorul şi care se obţine prin credinţa în Domnul Isus Cristos. Această iertare acoperă pedeapsa pentru toate păcatele – trecute, prezente şi viitoare. Ea este posibilă din pricina lucrării încheiate a lui Cristos la Calvar; prin moartea Sa El a achitat plata, a suferit pedeapsa pentru toate păcatele noastre iar acum Dumnezeu poate să ne ierte

fără plată, din pricina faptului că pretențiile Sale neprihănite au fost satisfăcute de Înlocuitorul nostru.

A doua este iertarea *părintească* – iertarea pe care ne-o acordă Dumnezeu, Tatăl nostru. Ea se obține mărturisindu-I păcatele noastre și are ca rezultat restaurarea părtășiei cu Dumnezeu și cu familia Sa. Și această iertare ne-a fost cumpărată prin sângele lui Isus, vărsat pe cruce.

Un rezultat al iertării Sale este ca El să fie de temut. Când mă gândesc cât L-a costat pe El să-mi ierte păcatele, și când îmi dau seama că iertarea Sa este deplină, gratuită și eternă, faptul acesta mă umple de reverență, făcându-mă să-L respect, să mă încred în El, să-L iubesc și să mă închin Lui în veci.

130:5, 6 Deși psalmistul nu a cerut iertare în mod direct, ea este negreșit subînțeleasă în versetele 3 și 4. Dar când spune el în versetul 5 că-L așteaptă pe Domnul, *el nu vrea să spună că așteaptă iertarea*, deoarece este asigurat de ea din clipa în care mărturisește. Mai degrabă, el așteaptă pe Domnul, ca El să-l izbăvească din adâncimi. Uneori Dumnezeu răspunde la rugăciuni imediat. Alteori ne învață să așteptăm.

Dumnezeu răspunde la rugăciune; uneori
când inimile ne sunt slăbite,
El le dăruiește copiilor Săi chiar darurile
cerute de ei,
Dar adesea credința trebuie să învețe să-și
însușească odihna mai profundă
Și să se încreadă în Domnul și când El nu
poate vorbi;
Căci El, ce se cheamă Iubirea, ne va trimite
negreșit ce-i mai bun pentru noi;
Aștrii cerești se pot stinge, lanțurile muntoase
putând și ele dispare,
Dar Dumnezeu este adevărat, promisiunile
Sale fiind sigure
Pentru cei ce le caută.

–Autor necunoscut

Astfel psalmistul a învățat să-L aștepte pe Domnul și să nădăjduiască în cuvântul Său, adică în promisiunea Sa că va auzi și va răspunde. Mai intens decât așteaptă străjerii să se ivească zorii, așa tânjește psalmistul de dor să vadă pe Domnul aducând lumină în ungherul său întunecos.

Dar versetele 5 și 6 au o aplicație mult mai largă, ce nu trebuie să ne scape. Ele exprimă dorința fierbinte a credinciosului din zilele noastre ca să vină mai repede ziua minunată a întoarcerii lui Cristos, când El Își va strămuta biserica în cer. Nădejdea aceasta binecuvântată nu va rămâne nerăsplătită.

130:7, 8 Ultimele două versete ale acestui psalm ar putea fi considerate drept mărturia psalmistului rostită după ce a primit răspuns la rugăciunea sa de izbăvire. După ce a dovedit credincioșia lui Dumnezeu pe cont propriu, acum el dorește ca și alții să aibă parte de această experiență. Și așa este întotdeauna: dacă cineva crede cu adevărat în ceva, nu va putea să nu spună și altora acest lucru.

Prin urmare, Israelul este încurajat să nădăjduiască în Domnul. Trei sunt motivele ce ni se oferă: Mai întâi, îndurarea Sa e neschimbătoare. Apoi răscumpărarea Sa este nespus de bogată. Și, în fine, disponibilitatea Sa de a-L răscumpăra pe Israel din toate fărădelegile sale este asigurată.

Psalmul a început cu scena adâncimilor de întristare, dar se termină cu mișcătoarea chemare la încredere în Dumnezeul pentru care nici o problemă nu e insurmontabilă, nici o dilemă nu-i de nedezlegat.

Psalmul 131: Smerenia intelectuală

Există în viață unele probleme care desfid orice explicație. Taine de nepătruns. Împrejurări ciudate ce derutează până și cele mai agere minți.

De pildă, cine ar putea avea ultimul cuvânt în problema suferinței umane?

Cine ar putea răspunde la toate întrebările ce se ivesc în domeniul rugăciunilor rămase fără răspuns?

Cine va putea reconcilia alegerea suverană a lui Dumnezeu cu voința liberă a omului?

131:1 David n-a avut pretenția că ar cunoaște toate răspunsurile. Inima lui nu s-a semețit ca a unui nesuferit ce pretinde

că le ştie pe toate. Privirile nu i s-au înălţat prea sus, ca şi când ar fi el ar fi egoistul intelectual desăvârşit. El şi-a recunoscut limitele şi nu i-a fost ruşine să spună: „Nu ştiu." El s-a mulţumit cu cunoştinţele pe care le-a dobândit, lăsând tainele în mâna Domnului. De ce să-şi muncească creierul cu lucruri prea mari, prea adânci pentru el? Mai degrabă, el I-a acordat lui Dumnezeu creditul de a înţelege lucrurile ce lui i-ar fi cu neputinţă să le pătrundă.

131:2 Atitudinea aceasta de încredere în înţelepciunea, iubirea şi puterea lui Dumnezeu au adus sufletului său pace şi linişte. A fost ca un copil înţărcat ce este alintat la sânul mamei sale. La început, pruncul ţipă impacientat. Dar apoi vine ora alăptatului, când bebeluşul se linişteşte dintr-odată, relaxându-se în braţele mamei sale. Tot aşa şi noi putem să ne frământăm, căzând pradă tuturor frustrărilor şi neliniştilor, încercând să înţelegem lucruri ce ne depăşesc. Dar de îndată ce lăsăm întrebările fără răspuns pe seama lui Dumnezeu, sufletul nostru este eliberat din încleştarea neliniştii.

131:3 Psalmistul îi recomandă întregului Israel această atitudine de încredere în Domnul, după cum o face şi A. W. Tozer, în cuvintele: „Nu uitaţi că este un privilegiu nespus de mare de a te putea minuna, de a contempla în tăcere, cu profundă încântare, Taina Supremă, şoptind apoi: «O, Doamne Dumnezeu, Tu ştii!»"

Psalmul 132:Rugăciune şi promisiune

Există destul de multe divergenţe în ce priveşte stabilirea identităţii autorului şi evenimentului care a prilejuit acest psalm. Unul din punctele de vedere verosimile susţine că a fost compus de către Solomon, când a adus chivotul legământului la locul ce i se cuvenea în de-curând-construitul templu de la Ierusalim. În acest caz, primele zece versete sunt rugăciunea lui Solomon, ca Domnul să descindă în Şechina (norul de slavă) şi să locuiască deasupra chivotului. Versetele 11 şi 12 reafirmă legământul pe care Dumnezeu l-a încheiat cu David. Iar ultimele şase versete conţin promisiuni concrete din partea lui Dumnezeu ce corespund rugăminţilor specifice formulate de Solomon.

132:1-5 Cererea cu care începe psalmul, ca Domnul să-şi amintească favorabil toate necazurile îndurate de David nu se referă la greutăţile care s-au ţinut scai de el pe tot parcursul vieţii sale, ci la experienţele fizice şi emoţionale de mare intensitate pe care le-a trăit pentru a pune bazele construirii templului, acelui lăcaş în care să locuiască Dumnezeu pe pământ. Că aşa stau lucrurile ni se explică în versetele următoare. Într-o ocazie nemenţionată în alt loc din Scriptură David a încheiat un contract solemn cu Iehova în virtutea căruia el nu va intra în casa lui, nu se va culca în patul lui şi nu va adormi până când nu va fi aranjat ctitorirea unei case pentru Domnul, un loc în care Cel Atotputernic al lui Iacob să poată locui. Jurământul acesta nu trebuie înţeles în sens strict literal, ci mai degrabă ca pe modul figurat al lui David de a spune că nu se va lăsa până ce nu va stabili un loc permanent în care să locuiască chivotul lui Dumnezeu. Ştim că lui David nu i s-a îngăduit să construiască templul, din pricina faptului că a fost un om al războiului, dar a fost învrednicit să facă contribuţii materiale însemnate de care fiul său, Solomon, avea să se folosească pentru a făuri templul. Desigur, Dumnezeu l-a răsplătit pe David pentru dorinţa sfântă de care a fost animat.

132:6 Versetele acestea par să fie o rememorare a acelui timp când chivotul se afla la Kiriat, exprimând hotărârea lui David de a aduce chivotul la Ierusalim. Versetul 6 este deosebit de dificil, întrucât pare să asocieze chivotul cu **Efrata** (Betleem), dar nu găsim nici o consemnare a faptului că chivotul s-ar fi aflat vreodată acolo. Redăm în continuare soluţiile propuse pentru soluţionarea acestui aparent conflict:

1. Regele şi oamenii săi au aflat prima oară unde se află chivotul pe când erau la Betleem, dar l-au găsit în cele din urmă la Iaar, adică Kiriat-Iearim.

2. Efrata ar putea fi în realitate Efraim, referindu-se la reşedinţa chivotului la Şilo.

3. Efrata ar putea însemna Caleb Efrata

(vezi 1 Cro. 2:24), iar nu Betleem. Conform acestei teorii, Caleb Efrata este identic cu Iaar (lemn) din Kiriat-Iearim, care înseamnă „cetatea **pădurilor.**" Dacă așa stau lucrurile, atunci cele două propoziții din versetul 6 formează un paralelism, reprezentând una și aceeași localitate.

Iată, am auzit de el în Efrata, l-am găsit în ogoarele pădurilor.

132:7 În contextul procesiunii de transportare a chivotului sacru la Ierusalim, oamenii se bucurau nespus pentru faptul că se suiau la cortul lui Dumnezeu pentru a se închina la picioarele Sale. Chivotul a fost conceput ca așternut al picioarelor lui Dumnezeu, întrucât El era prezent în norul de slavă de deasupra sa.

132:8-10 În continuare ne este prezentată rugăciunea lui Solomon rostită cu prilejul dedicării templului (v. 8-10; cf. 2 Cron. 6:41, 42). El Îl roagă pe Dumnezeu să vină și să locuiască în Templu, transformând în realitate simbolismul chivotului. De asemenea Solomon solicită o spiță evlavioasă de preoți, pentru un popor copleșit de bucurie și pentru ca Domnul să continue să-Și reverse bunătatea și îndurarea peste rege. Sintagma: **„Unsul Tău"** poate fi înțeleasă ca o referire la Solomon, dar în ultimă instanță și la Mesia.

132:11-13 Domnul îi răspunde la rugăciune, referindu-Se pe scurt la legământul davidic – un legământ necondiționat, în ce-l privea pe David, prin faptul că-i promitea tronul în perpetuitate și că acesta va fi veșnic ocupat de un descendent al său. Dar legământul era condiționat în privința urmașilor lui David, în sensul că depindea de ascultare. Astfel, deși Domnul Isus este descendent al lui David, fizic el nu este descendent al lui Solomon, ci al unui alt fiu al lui David, Natan (Luca 3:31).

132:14-18 Apoi sunt date răspunsuri concrete la cererile lui Solomon, după cum se poate vedea din următoarea comparație:

Scoală-te, Doamne, la locul Tău de odihnă, Tu și chivotul puterii Tale! (v. 8)	**Acesta este locul Meu de odihnă pe vecie; aici voi locui, căci l-am dorit** (v. 14)
Preoții tăi să se îmbrace în neprihănire (v. 9a)	**Îi voi îmbrăca pe preoții ei cu mântuire** (v. 16a)
și sfinții Tăi să strige de bucurie (v. 9b)	**Și sfinții ei vor striga de bucurie** (v. 16b)
Pentru David, slujitorul Tău, nu întoarce fața Unsului Tău! (v. 10)	**Acolo voi face să crească puterea lui David; voi pregăti o candelă pentru Unsul Meu... și coroana Lui va străluci pe El** (v. 17, 18b)

În realitate Domnul răspunde cu prisosință, mult peste ceea ce ceruse Solomon. Remarcăm și promisiunea suplimentară a proviziilor îmbelșugate de hrană și **pâinea** pentru **săraci** (v. 15). Avem apoi promisiunea că preoții vor fi îmbrăcați cu mântuire, nu doar cu neprihănire (v. 16a). Avem promisiunea că sfinții vor striga de bucurie (v. 16b). Și promisiunea că dușmanii vor fi acoperiți de rușine (v. 18a).

Sensul versetului 17 este că în Ierusalim Dumnezeu va face să purceadă din David un Rege puternic (vezi Luca 1:69) și că a pregătit o candelă sau Fiu (vezi 1 Re. 15:4) pentru David, Unsul Său. Aceste promisiuni referitoare la o dinastie necurmată sunt împlinite în Domnul Isus Cristos.

Dușmanii lui Cristos vor fi acoperiți de rușine, dar Capul Său va fi încununat cu slavă și cinste.

Capul ce a fost cândva încununat cu spini
Este acum încununat cu slavă!
Diadema regală a Cerului împodobește
Fruntea marelui nostru Învingător!

–Thomas Kelly

Psalmul 133: Elogiu adus unității

De obicei, lucrurile de mare importanță se prezintă în doze mici. Psalmul acesta e scurt, dar posedă o măreție literară și spirituală aidoma unui giuvaer, care compensează prin calitatea sa ceea ce ar lipsi pe planul cantității.

Psalmistul subliniază patru idei principale: Mai întâi, că este bine și plăcut când frații locuiesc împreună, în unitate. În al doilea rând, că acest lucru este o mireasmă plăcută. În al treilea rând, că este o înviorare. Și, în fine, că este o chezășie a binecuvântării lui Dumnezeu.

133:1 Unitatea între frați este o priveliște încântătoare! Dar unitatea nu pre-

supune că toți trebuie să aibă absolut aceleași vederi, până la cel mai mic amănunt. În chestiuni de importanță fundamentală, ei sunt în deplin acord. În chestiuni de importanță secundară avem libertatea de a îmbrățișa opinii diferite. În toate lucrurile trebuie să fie un spirit de dragoste. Poate exista unitate, fără să trebuiască neapărat să avem și uniformitate. Suntem cu toții diferiți, dar asta nu ne împiedică să conlucrăm împreună. Toate mădularele trupului uman se deosebesc între ele, dar funcționează într-o minunată unitate, ascultând de cap. Poate exista unitate, fără să existe unanimitate. Dumnezeu nu a lăsat ca toți să trebuiască să fie de acord în chestiuni de importanță minoră. Este de ajuns dacă putem conveni asupra chestiunilor de bază. În toate celelalte privințe putem avea deosebiri de vedere, cu condiția ca acestea să nu ducă la dezacorduri, la sciziuni. Adevărații dușmani ai unității sunt gelozia, bârfa, vorbirea de rău (pe la spate), spiritul de cenzură și lipsa de dragoste.

133:2 Unitatea este ca parfumul înmiresmat ce s-a folosit pentru ungerea preotului Aaron (Ex. 30:22-30), care a fost turnat pe capul lui, prelingându-se pe barba sa și apoi pe tivul robei sale. Această mireasmă a fost apreciată nu doar de preot, ci și de toți cei ce aflau în preajma sa. Untdelemnul sfânt pentru ungere reprezintă slujba Duhului Sfânt care coboară ca o mireasmă de miros plăcut asupra copiilor lui Dumnezeu când aceștia trăiesc fericiți împreună, făcând să se răspândească această aromă a mărturiei lor în zonele din jur.

133:3 Unitatea aduce înviorare. **„Este ca roua Hermonului, care descinde asupra munților Sionului."** Psalmistul vede Muntele Hermon ca izvor al umezelii înviorătoare pentru ceilalți munți de aproape și de departe. Iarăși, această imagine este un tip al Duhului Sfânt, care răspândește înviorarea provenită de la frații ce trăiesc în unitate până la marginile pământului. Nimeni nu va fi în stare să măsoare magnitudinea influenței pe care o pot exercita credincioșii ce umblă în părtășie cu Dumnezeu și unii cu alții!

Ultima ideea care se desprinde din acest psalm este că Domnul dăruiește binecuvântare acolo unde frații și surorile locuiesc împreună în unitate. Să luăm ca exemplu situația de la Rusalii. Ucenicii trăiau în armonie și în pace, uniți în rugăciune și așteptând promisiunea Duhului Sfânt. Deodată Duhul lui Dumnezeu a coborât peste ei în toată plinătatea Sa, după care ei au răspândit mireasma și înviorarea evangheliei în Ierusalim, în Iudeea, în Samaria și până la marginile pământului.

Ni se arată că binecuvântarea este **viața pentru veșnicie** – afirmație ce poate fi înțeleasă în două moduri: Mai întâi, când există unitate între copiii lui Dumnezeu, *ei* înșiși se bucură de **viață** în sensul cel mai deplin al cuvântului. Dar lucrurile nu se opresc aici, ci ei devin canale prin care se răspândește **viața** spre *alții*.

Psalmul 134: Veniți să-L binecuvântăm pe Domnul!

134:1, 2 După încheierea programului obișnuit al activităților zilnice de la templul din Ierusalim, oamenii se întorceau la casele lor, dar erau preoți și leviți care vegheau pe tot parcursul nopții (1 Cro. 9:33), arzând tămâie, aducând mulțumiri și lăudându-L pe Domnul (2 Cro. 29:11; 31:2).

S-ar putea ca atunci când oamenii se retrăgeau de la templu, să fi cântat aceste două versete din cântare pentru preoți. Reiese clar că versetele se adresează slujitorilor Domnului ce-și desfășurau slujba la templu pe timp de noapte și că misiunea acestor oameni era de a-L binecuvânta pe Domnul și de a ridica mâinile spre lăcașul de închinăciune, în postură de rugăciune.

134:3 Răspunsul din versetul 3 este binecuvântarea preoților care invocă binecuvântarea lui Dumnezeu peste persoane individuale. Observați patru lucruri în legătură cu binecuvântarea:

Cel care binecuvântează – Domnul, Iehova, Dumnezeul care-Și respectă legământul.
Măreția Sa – El... a făcut cerul și pământul.
Cel Binecuvântat – Să te binecuvânteze Domnul!
Locul în care se află cel ce binecuvântează – în Sion, unde se afla templul.

Psalmul 135: Motivul laudei

135:1, 2 Primele două versete sună ca o

chemare generală ca toți să-L laude pe Domnul și se adresează direct preoților și leviților, dar probabil și israeliților și tuturor celor care se tem de Domnul (vezi v. 19, 20).

135:3 Observați numeroasele motive pentru care trebuie să lăudăm numele Său. El este **bun**. Nici o limbă creată, în timp sau în eternitate, nu va fi vreodată în stare să spună cât de bun este El. Tot ce putem face este să exprimăm realitatea și să-L adorăm.

Numele Său este minunat. Mărețul har este cel care îi salvează pe păcătoșii nenorociți, ducându-i în slava eternă.

135:4 Domnul a ales Israelul să fie poporul Său. Alegerea suverană a lui Dumnezeu îl determină pe sufletul uimit să întrebe mereu: „Cum de te-ai îndurat tocmai de mine, Doamne?" Aceasta face din noi adevărații închinători!

135:5 Domnul este mare. Când Îl contemplăm în ipostaza de Creator, Susținător și Răscumpărător, resimțim îndemnul de a intona cântarea: „O, Doamne mare, când privesc eu..."

Domnul nostru este suprem, mai presus de toți dumnezeii, adică mai presus de toți dregătorii și potentații și mai presus de toți idolii. „Pe mantia Sa și pe coapsă avea scris un nume: *REGE AL REGILOR ȘI DOMN AL DOMNILOR*" (Apo. 19:16).

135:6 El este Suveranul universului (v. 6). El face cum dorește în toate domeniile imaginabile. După cum s-a exprimat Arthur Pink:

> Suveranitatea divină înseamnă că Dumnezeu este Dumnezeu, în fapt și în nume, că El este pe Tronul universului, conducând toate lucrurile, elaborând toate lucrurile „după sfatul voii Sale."[95]

135:7 El deține puterea absolută asupra naturii. Norii, fulgerele și vântul – oricât de formidabile ar fi – sunt supuse mâinii Sale atotputernice. Stephen Charnock spune: „Puterea lui Dumnezeu este ca El Însuși: infinită, eternă, incomprehensibilă, neputând fi nici stăpânită, nici controlată, nici zădărnicită de nici o creatură."

135:8, 9 El a izbăvit Israelul din Egipt. Cea mai mare desfășurare de forță din istoria Israelului a fost zdrobirea lui Faraon prin intermediul plăgilor (care au culminat prin moartea **întâilor născuți**) și prin despărțirea apelor Mării Roșii.

135:10, 11 El a înfrânt dușmanii Israelului. În îndurarea Sa, Dumnezeu a dăruit poporului Său izbândă asupra lui **Sihon, Og** și a națiunilor păgâne ce locuiau în **Canaan.**

135:12 El a dăruit Canaanul Israelului. Țara Canaan a fost dată ca moștenire celor care au scăpat din Egipt.

135:13 El este etern. Numele Său dăinuie în veac. Or, numele Său, desigur, reprezintă tot ce este El.

Faima Sa este veșnică, El fiind pomenit din generație în generație, în veșnicia veșniciilor.

135:14 El este drept și plin de compasiune. Putem să ne bizuim pe faptul că Dumnezeu Își va răzbuna poporul și va avea milă de slujitorii Săi. Moise a cântat această cântare la Deuteronom 32:36, dar ea nu se va încheia niciodată.

135:15-18 El este superior idolilor. Simpla descriere a acestor dumnezei falși este de ajuns pentru a demasca toată deșertăciunea lor. Ei sunt confecționați din argint și aur, fiind, prin urmare, perisabili. Ei sunt creați de către om, fiind, în consecință, inferiori omului. Ei sunt muți, orbi și surzi, total lipsiți de viață. Și, cu tristețe trebuie s-o spunem, cei ce îi confecționează sunt ca ei – orbi din punct de vedere spiritual, surzi, muți și morți.

135:19, 20 O atare contemplare a măreției lui Dumnezeu ne îndeamnă să-L binecuvântăm, adică să-L copleșim cu onoare, laudă, omagiu, închinare și mulțumire. Toată casa lui Israel să-L binecuvânteze! Toți cei ce slujesc ca preoți (casa lui Aaron) să-L binecuvânteze! Toți cei care au reverență pentru Domnul să-L binecuvânteze, ceea ce înseamnă că toate categoriile de oameni trebuie să-L laude. De aceea Israel va cânta când Mesia va reveni în Sion, domnind de la Ierusalim.

135:21 Binecuvântat să fie Domnul din Sion, Care locuiește în Ierusalim! Lăudați pe Domnul!

Asta trebuie să spunem și să facem acum.

Psalmul 136:Marele Hallel!

Ceea ce-i conferă acestui Psalm caracterul unic este că al doilea rând din fiecare din cele douăzeci şi şase de versete ale sale este un răspuns antifonal identic: „Ca şi când un singur VEŞNIC nu ar fi de ajuns," a scris Thomas Goodwin, „avem douăzeci şi şase în acest psalm."

Se ştie că Marele Hallel era cântarea ce se înscria în celebrarea sărbătorilor Pesach şi Roş Haşana, adică la evrei Paştele şi Anul Nou. De asemenea era folosită de evrei în închinarea lor zilnică.

Repetarea unei teme unice nu este deloc obositoare, reamintindu-ne că dragostea statornică a Domnului trebuie să fie mereu înaintea noastră şi că subiectul iubirii noastre nu se va epuiza niciodată. Bunătatea, îndurarea, loialitatea şi fidelitatea Sa nu vor înceta niciodată.

Chemarea la închinăciune (136:1-3)

Introducerea ne cheamă să-I aducem mulţumiri Domnului pentru ceea ce este El şi pentru bunătatea Sa intrinsecă. El este Iehova – Domnul care-Şi respectă legământul. El este Dumnezeul dumnezeilor – suprem peste toţi dregătorii măreţi ai universului. El este Domnul domnilor – suveran peste toţi cei ce deţin poziţii de conducere, fie îngeri, fie fiinţe omeneşti. Dar El nu este doar măreţ, ci şi bun – bun ca şi Creator, Răscumpărător, Îndrumător, Apărător şi Purtător de grijă pentru ai Săi.

Creator (136:4-9)

Bunătatea şi îndurarea Sa se văd mai întâi de toate în marile minunăţii ale creaţiei. Prin înţelepciunea Sa a făcut El minunata întindere a cerurilor. El a dat formă continentelor, ca şi când acestea ar fi nişte uriaşe insule plutitoare. El a aşezat minunaţii luminători pe cer: soarele, care ne dăruieşte lumina zilei, luna şi stelele, cu lumina lor diminuată, potrivită pentru ceasurile de odihnă ale omului.

Răscumpărător (136:10-15)

Marele Creator mai este şi Marele Răscumpărător. Pentru a-Şi scăpa poporul de sub tirania egipteană, El a secerat floarea bărbaţilor Egiptului, după care i-a luat pe copiii Săi de mână şi i-a condus spre libertate. Pentru a realiza acest lucru, El a trebuit să despice Marea Roşie în două, croind o cale prin mijlocul ei, pentru ca Israel să poată trece pe uscat de cealaltă parte. Israel a trecut cu bine de partea cealaltă, dar soldaţii lui Faraon au fost înghiţiţi de apele Mării Roşii care au revenit la loc. A fost o manifestare de neuitat a iubirii statornice a lui Iehova pentru poporul Său.

Îndrumător (136:16)

Timp de patruzeci de ani, Dumnezeu i-a condus pe israeliţi prin pustiul dezolant, în care nu existau nici şosele pavate, nici indicatoare rutiere şi, desigur, nici hărţi. Doar de Domnul au avut nevoie, El fiindu-le Îndrumătorul şi Călăuza lor de neegalat.

Apărătorul (136:17-22)

Ba mai mult, Dumnezeu a luptat în locul lor. Când regele Sihon şi regele Og au blocat înaintarea poporului evreu, Domnul i-a înfrânt cu desăvârşire, dându-i Israelului teritoriul lor.

Ajutor, Mântuitor, Purtător de grijă (136:23-25)

În chip de rezumat, psalmistul Îl preamăreşte pe Iehova pentru că este un aşa minunat Ajutor, Mântuitor şi Purtător de grijă. El Şi-a adus aminte de Israel când poporul era redus la număr, lipsit de apărare şi asuprit. El i-a scăpat pe israeliţi din ghearele duşmanilor lor. El asigură cu credincioşie hrana tuturor fiinţelor vii.

Dumnezeul cerului (136:26)

Prea de multe ori Îl luăm pe Dumnezeu de-a gata, nepreţuindu-L la justa valoare. Dar dacă am fi conştienţi mereu de măreţia Lui personală şi de îndurarea Sa nemărginită, ne-am simţi îndemnaţi să-i mulţumim tot mai mult.

Psalmul 137: De te voi uita, Ierusalime!

În aprilie 1948, sectorul evreu al Ierusalimului era, practic, asediat. Proviziile de alimente erau pe terminate. Oamenii subzistau cu o raţie zilnică de 50 de grame de margarină, 250 de grame de cartofi şi 250 de grame de carne uscată. Apoi s-a primit

vestea că a pornit de la Tel Aviv spre ei un convoi de camioane cu alimente. Sute de oameni au ieşit în întâmpinarea acestor camioane. Cei ce au trăit acele momente nu vor uita nicicând sentimentele ce i-au încercat la vederea binecuvântatelor camioane. Pe tamponul din faţă al unui Ford albastru din capul coloanei cineva a vopsit cu litere mari cuvintele:

De te voi uita, Ierusalime...

Şi astfel, cuvintele acestea din psalmul 137:5 au devenit o chemare la unire pentru poporul evreu de-a lungul zbuciumatei istorii de captivitate şi dispersare.

137:1 Scris după întoarcerea din robia babiloneană, Psalmul acesta priveşte în urmă la amărăciunea condiţiei de exilat, aflat departe de Sion.

Ori de câte ori aveau timp liber, poate în ziua de sabat, ei se adunau pe malurile râurilor Babilonului ca să se roage. Şi erau năpădiţi de amintiri iar din ochi le curgeau lacrimi. Îşi aduceau aminte de Sion. Pentru ei Sionul a fost centrul spiritual al întregului pământ şi centrul vieţii lor. Ei şi-au amintit de bucuria spirituală şi momentele de înălţare pe care le-au resimţit cu prilejul adunărilor sfinte. Dar acum ei nu se mai puteau sui să se închine în Sion, lăcaşurile sfinte aflându-se în mâinile întinate ale păgânilor netăiaţi împrejur. Privind râurile Babilonului, ei au văzut în acestea o imagine a propriilor lor râuri de lacrimi şi întristare. După cum s-a rugat Ieremia: „Şuvoaie de apă îmi curg din ochi, din cauza prăpădului fiicei poporului meu" (Plângeri 3:48). Şi din nou:

O! De mi-ar fi capul plin cu ape, de mi-ar fi ochii un izvor de lacrimi, aş plânge zi şi noapte omorârea fiicei poporului meu! (Ier. 9:1)

137:2 Ei îşi atârnaseră harpele pe ramurile sălciilor sau, cum s-ar spune, le puseseră pe raft. Cum puteau face altfel? Instrumentele muzicale erau acum de prisos. Cel puţin din punct de vedere omenesc, nu mai aveau motive să cânte. Or, fără cântare, instrumentele nu mai aveau ce acompania.

137:3 De multe ori stăpânii lor babilonieni îi rugau să le cânte din melodiile lor populare. Ca şi când ar fi dorit să-i facă să sufere, îi rugau pe evrei să le cânte una din cântările lor fericite pe care le cântau în patria lor!

137:4 Ridicol! Evreii nu voiau să cânte. Nu doar pentru că aveau inimile amărâte, ci şi pentru că nu vedeau nici un rost în a cânta cântarea Domnului în ţara unui popor păgân şi idolatru. Ar fi însemnat să uite Ierusalimul. Pentru ei ar fi fost un gest de imoral să amestece lucrurile Domnului cu lucrurile lumii. „Se constată că ţara străinului şi cântarea Domnului nu au ce căuta împreună," a scris F. G. Meyer.

137:5, 6 Acum, după ce s-a întors în patrie, psalmistul exprimă hotărârea fermă a poporului său de a face din Ierusalim centrul vieţii lor – şi desigur ne vom aminti că Ierusalimul Îl reprezintă pe Domnul, care locuia acolo. Iar de s-ar întâmpla, prin absurd, ca vreodată psalmistul să nu mai aibă acest simţământ profund, instinctiv şi inexplicabil de ataşament faţă de Sion, atunci nu ar merita decât să i se usuce mâna dreaptă şi să nu mai poată mângâia coardele harpei cu ea. Da, dacă s-ar întâmpla ca Ierusalimul să nu mai ocupe locul întâi în inima lui, atunci psalmistul e de acord că limba ar trebui să i se lipească de cerul gurii, pentru ca să nu mai poată cânta străvechile cântări ale Sionului.

137:7 După ce a rostit blestemele de care s-ar cuveni să aibă parte dacă ar uita vreodată Sionul, psalmistul se ocupă în continuare de cei care au avut de a face cu distrugerea Cetăţii Sfinte.

De pildă, fiii lui Edom, care i-au îndemnat pe invadatori să nu lase nimic în picioare, să distrugă cu desăvârşire Ierusalimul. „Radeţi-l!" au strigat ei, „Radeţi-l din temelii!" Să-Şi aducă Domnul aminte de perversa satisfacţie pe care au resimţit-o ei la vederea dărâmării cetăţii!

137:8 A nu se uita Babilonul, acel asupritor plin de cruzime. Deşi naţiunea aceasta a fost instrumentul de care S-a folosit Dumnezeu pentru a-Şi pedepsi poporul, El nu i-a scutit pe babilonieni de răspundere pentru atrocităţile cumplite pe care le-au comis.

Mă mâniasem pe poporul Meu, Îmi pângărisem moştenirea şi-i dădusem în

mâinile tale. Dar tu n-ai avut milă de ei, ci ți-ai apăsat greu jugul asupra bătrânului (Isa. 47:6).

și sunt plin de o mare mânie împotriva popoarelor care stau fără grijă; căci Mă mâniasem numai puțin, dar ele au ajutat spre nenorocire (Zah. 1:15).

În mintea psalmistului nu era nici o îndoială cu privire la faptul că Babilonul va fi distrus, așa cum preziseseră profeții (Is. 13:1-22; Ier. 50:15, 28; 51:6, 36). Cei care au executat nimicirea au avut satisfacția de a fi instrumentele prin care i-a judecat Dumnezeu pe israeliți.

137:9 Ultimul verset al Psalmului este cel care ne pune cel mai mult în încurcătură:

Ferice de cine va apuca pe pruncii tăi și-i va zdrobi de stâncă!

Celor ce au fost crescuți cu învățăturile Noului Testament ce se opun violenței acest verset li se va părea probabil deosebit de aspru, răzbunător și lipsit de iubire. Adică de ce să fie copilașii nevinovați și lipsiți de apărare tratați atât de inuman? Ca răspuns la această întrebare, sugerăm următoarele:

Mai întâi, pornim de la premisa că versetul face parte din Cuvântul lui Dumnezeu, inspirat verbal și plenar. Prin urmare, orice problemă care s-ar ivi rezidă în dificultatea noastră de a înțelege, nu în Cuvântul propriu zis al Domnului. În al doilea rând, distrugerea copilașilor Babilonului a fost prezisă cu claritate de Isaia:

Copiii lor vor fi zdrobiți sub ochii lor, casele le vor fi jefuite și femeile vor fi necinstite (Is. 13:16).

Prin urmare, psalmistul nu face altceva decât să repete ceea ce Dumnezeu prezisese deja (cu excepția fericirii celor care execută sentința dată de Dumnezeu).

De asemenea să nu uităm că de multe ori copilașii nevinovați culegeau roadele păcatelor părinților lor (vezi Ex. 20:5; 34:7; Num. 14:18; Deut. 5:9). Nici un om nu este o insulă. Ceea ce face el va avea înrâurire asupra altora, fie în bine, fie în rău. Unul din efectele negative ale păcatului îl constituie faptul că, dacă e lăsat să-și ducă la capăt lucrarea, îi va prinde și pe alții în mreaja consecințelor sale.

În aceste pasaje imprecative, trebuie să subliniem din nou că purtarea și atitudinile acceptabile pentru cineva care trăia sub legea lui Moise nu sunt însă acceptabile pentru creștinul care trăiește sub har. Domnul Isus a spus de fapt că așa stau lucrurile, în Predica de pe Munte (vezi Mat. 5:21-48).

Indiferent cum interpretăm versetul, aplicația spirituală este clară: Trebuie să ne purtăm cu asprime față de păcatele mici din viața noastră. Aceste lăstare trebuiesc retezate numaidecât, fiindcă dacă nu le distrugem, ne vor distruge ele pe noi. Iată ce sune C. S. Lewis în această privință:

Cunosc în lumea lăuntrică anumite lucruri care sunt ca niște bebeluși; pornirile infantile ale unor mici abateri pe care ni le permitem, ușoare resentimente, care pot deveni mai târziu dipsomanie sau ură înverșunată, dar care ne încântă și ne atrag cu glasul lor plângăreț, părând atât de firave încât nu ne vine să ne împotrivim lor, de parcă a face acest lucru ar echivala cu a ne purta inuman față de animale. Ele încep prin a ni se văicări: „Eu nu cer mult, dar..." sau „sperasem măcar că..." sau „ai datoria să dai dovadă de puțină considerație." Împotriva tuturor copilașilor acestora atât de drăgălași (căprioarele sunt atât de gingașe, nu-i așa?) psalmistul ne dă cel mai bun sfat: Lovește-i fără cruțare! Și binecuvântat este cel ce poate face acest lucru, deoarece una e să spui, și alta să încerci să faci acest lucru.[96]

Psalmul 138: Cuvântul credincios al lui Dumnezeu

David a fost plin de mulțumire pentru răspunsul primit la vreo rugăciune. În această expresie de recunoștință, el ne-a lăsat un exemplu demn de urmat despre felul în care trebuie să răspundem la felul minunat în care ne izbăvește Dumnezeu. Fără îndoială psalmul acesta își va găsi împlinirea deplină când Israel va fi refăcut, în cele din urmă, sub conducerea lui Isus, Mesia.

138:1 Mulțumirile lui David izvorăsc

dintr-o inimă predată pe de-a-ntregul Domnului. Psalmistul nu se joacă cu cuvintele, ci Îl binecuvântează pe Iehova din răsputeri, cu toate fibrele ființei sale.

Iar actul său de închinăciune nu este particular sau anemic, ci el cântă cu îndrăzneală înaintea dumnezeilor, adică înaintea regilor pământului. Termenul „dumnezei" în acest context ar mai putea avea sensul de „îngeri" sau „idoli," dar înțelesul primar este cel de dregători.

138:2 După datina evreilor cucernici, David s-a aplecat spre sfântul cort când s-a închinat (templul nu fusese încă ridicat).[97] Apoi a preamărit numele lui Iehova, pentru dragostea și credincioșia Sa. Dragostea Lui este aceea care Îl determină să ne dea: „Promisiunile Sale scumpe și nespus de mari" și credincioșia Domnului este cea care ne asigură că fiecare din ele se împlinește.

„Căci Tu Ți-ai preamărit cuvântul Tău mai presus de numele Tău." Contextul ne arată că este vorba despre credincioșia cu care Își împlinește Dumnezeu cuvântul, sensul fiind acela că El nu numai că a făcut ceea ce a spus că va face, ci chiar mai mult. De asemenea s-ar putea desprinde ideea că „în împlinirea abundentă a promisiunii Sale (față de David) Dumnezeu depășise toate revelațiile pe care le făcuse în trecut despre Sine."[98] Dacă versetul acesta se aplică la Cuvântul Întrupat, atunci înseamnă, desigur, că Dumnezeu L-a preamărit pe Domnul Isus mai presus de orice altă manifestare a Sa.

138:3 Versetul 3 ne dezvăluie ce anume a prilejuit această izbucnire de laudă a psalmistului la adresa Domnului. Într-o zi când avea nevoie disperată, a strigat către Domnul și a primit imediat răspuns. O mare cantitate de tărie a fost turnată în sufletul său, fiindu-i alungată teama și dându-i-se curajul de a înfrunta pericolul.

138:4-6 Credincioșia lui Dumnezeu prin răspunsul acordat la rugăciunea lui David constituie o mărturie puternică pentru regii pământului. Aceștia știu ce a promis Dumnezeu, putând acum să vadă împlinirea profeției. Prin urmare, și ei recunosc cât de mare este slava lui Iehova. Ei își dau seama că deși Dumnezeu este Cel Preamărit, Lui nu-I este greu să Se coboare și să se intereseze cu toată atenția de oameni umili precum David, ținând însă în contul Său faptele celor răi, precum dușmanii lui David.

138:7 Ce minunat tablou! David înconjurat de vrăjmași de tot felul, de boli și necazuri, de primejdii, și totuși Domnul îl învrednicește să umble în siguranță ca și când toate acestea n-ar exista. Aceeași mână care îi lovește pe adversarii săi îl va păzi de năpastă.

138:8 Cu îndreptățită încredere, David afirmă: **„Domnul va desăvârși ceea ce mă privește."** (în traducerea GBV; „Domnul va sfârși ce a început pentru mine".) Este aceeași încredere pe care a exprimat-o și Pavel la Fil. 1:6: „Sunt încredințat că Acela care a început în voi o bună lucrare o va duce la capăt până în ziua lui Isus Cristos."

Lucrarea pe care a început-o bunătatea Sa,
Brațul tăriei Sale o va termina;
Promisiunea Sa este Da și Amin:
Nici lucrurile viitoare, nici cele de acum,
Nici toate lucrurile de jos, nici cele de sus
Nu pot să-L facă să renunțe la planurile Sale
Sau să despartă sufletele noastre de dragostea Sa.

–August M. Toplady

Da, iubirea Sa statornică dăinuie în veac și deși ni se permite să ne rugăm împreună cu David: **„Nu uita lucrările mâinilor Tale,"** realitatea este că El nu poate uita niciodată, nici nu va uita nicicând.

Psalmul 139
Dumnezeu este atât de mare!

Dumnezeu este atât de mare!
Nu este nici un lucru pe care să nu-l știe El.
Nu e loc unde să nu fie prezent.
Nu e vreun lucru pe care să nu-l poate face.

Dacă oamenii se încăpățânează să fie vrăjmași unui Dumnezeu atât de mare, atunci își merită din plin soarta.

Asta e, în mare, esența meditației lui David din acest Psalm minunat.

139:1, 2 Mai întâi, el începe cu *atotștiința lui Dumnezeu*. Dumnezeu știe totul.

Nu este vreun lucru pe care să nu-l știe El.
Deși nemărginit și slăvit este universul,
El cunoaște istoria eternă a fiecărui bob de nisip.

Dar aici avem cunoștința Sa cu privire la viața individuală a unei persoane. În 1988 s-a estimat că existau circa 5 miliarde de oameni în lume. Și totuși Dumnezeu este familiarizat cu fiecare dintre aceste ființe, în modul cel mai profund. El ne cunoaște în întregime.

El ne-a căutat și ne-a cunoscut! Cuvintele și faptele, gândurile și motivele – nu este vreun lucru legat de noi pe care să nu-l cunoască El. El știe când ne așezăm să ne odihnim și când ne ridicăm să ne apucăm de diverse activități ale vieții. El știe ce gândim, ba chiar știe dinainte ce vom gândi.

139:3 El ne vede când umblăm și când stăm culcați. Cu alte cuvinte, El veghează în permanență asupra noastră. Nici una din căile noastre nu-I este ascunsă.

139:4 El știe ce vom spune, înainte de a rosti cuvintele respective. Viitorul, cât și trecutul Îi sunt complet descoperite.

139:5 „Și nu există nici o făptură care să fie ascunsă de fața Sa, dar toate lucrurile sunt descoperite înaintea celui căruia trebuie să-I dăm socoteală" (Ev. 4:13). Și fiindcă ne cunoaște în mod atât de absolut și total nepătruns pentru noi, El poate să păzească în spate și în față. Întotdeauna, în orice timp mâna Sa este aplecată asupra noastră, ocrotindu-ne.

139:6 Cunoștința infinită a lui Dumnezeu ne uluiește, fiind prea mare pentru ca mintea noastră s-o poată pricepe. Creierul nostru uman este suprasolicitat când este vorba să înțeleagă această complexitate. Este prea înaltă pentru cunoașterea noastră. Dar când ajungem la marginile capacității noastre de a înțelege, nemaiputând înainta, putem să ne plecăm înaintea lui Dumnezeu, închinându-ne în fața imensității cunoașterii Sale!

139:7, 8 Nu numai că Dumnezeu este atotștiutor, *ci și atotprezent!* El este omniprezent, Se află în orice moment în orice loc și în orice timp. Dar omniprezența lui Dumnezeu nu e totuna cu panteismul, acea învățătură conform căreia creația ar fi chiar Dumnezeu! Biblia ne învață că Dumnezeu este o Persoană separată și distinctă de creația Sa. Există vreun loc în care omul să poată să se sustragă prezenței lui Dumnezeu? Să presupunem că omul s-ar sui în cer. Oare ar putea el să-L evite pe Dumnezeu? Desigur că nu! Cerul este tronul lui Dumnezeu (Mat. 5:34). Chiar dacă și-ar face culcușul în Șeol, adică în acea stare lipsită de trup, și acolo L-ar găsi pe Domnul.

139:9, 10 „Dacă voi lua aripile zorilor și mă voi duce să locuiesc la marginile mării, și acolo mâna Ta mă va conduce și dreapta Ta mă va ține." Sintagma „aripile zorilor" este o aluzie la razele soarelui de dimineață care scaldă zarea de la răsărit la apus cu viteza de 300.000 de kilometri pe secundă. Chiar dacă ne-am putea deplasa într-un colț al universului, cu viteza luminii, am constata că și acolo este Domnul, așteptând să ne călăuzească și să ne susțină.

Apropo, versetele 9 și 10 sunt uimitor de armonizate cu epoca zborurilor cu avioane supersonice în care trăim. Nu voi uita niciodată cum mi-a vorbit Domnul prin această minunată promisiune pe când mă pregăteam să încep o lucrare de proporții în anul 1969. Numeroasele avioane cu reacție la bordul cărora am zburat erau ca aripile zorilor, ducându-mă literalmente până la marginile pământului. Dar în tot timpul am avut simțământul prezenței și ocrotirii Domnului, indiferent de viteza cu care călătoream sau distanțele pe care le parcurgeam. Prin urmare, luați pentru dvs. această promisiune, însușiți-v-o și împărtășiți această experiență cu frații și surorile care călătoresc pe calea aerului.

139:11, 12 Dacă cineva ar dori ca întunericul să-l poată ascunde de fața lui Dumnezeu, s-ar înșela, neputând găsi refugiu în beznă. Noaptea nu poate opri prezența lui Dumnezeu. Întunericul nu e întuneric pentru El. **„Noaptea strălucește ca ziua; întunericul și lumina sunt totuna pentru Tine."**

Este cu neputință să poți scăpa de Dumnezeu. După cum s-a exprimat Pascal: „Centrul Său este pretutindeni; circumferința Sa nu e nicăieri."

139:13, 14 Iată dar omniprezența lui Dumnezeu. Acum David se ocupă de *puterea și dibăcia Sa*, alegând din măreția

atotputerniciei divine procesul zămislirii unui prunc în pântecele mamei sale. Într-o fărâmă de materie apoasă, mai mică decât punctul de pe această literă „i" toate trăsăturile cu care va fi înzestrat copilul sunt programate – culoarea pielii, a ochilor şi a părului, fizionomia feţei, capacităţile sale naturale. Tot ce va fi copilaşul pe plan fizic şi mental se află în acest germene din oul fertilizat. Din el se vor dezvolta:

...60 de bilioane de celule, 100 de mii de mile de fibră nervoasă, 60 de mii de mile de vase ce transportă sângele în toate colţurile organismului, 250 de oase, ca să nu mai vorbim de încheieturi, ligamente şi muşchi.[99]

David descrie formarea fătului în cuvinte de mare sensibilitate şi frumuseţe: **„Tu mi-ai întocmit rărunchii; Tu m-ai ţesut în pântecele mamei mele."** Da, Dumnezeu ne-a întocmit rărunchii, fiecare fiind o capodoperă a ingineriei divine. Gândiţi-vă, de pildă, la capacitatea creierului de a înregistra fapte, sunete, mirosuri, imagini, senzaţii tactile, durere; apoi capacitatea sa de a rememora; puterea sa de calcul; aparent infinita sa abilitate de a lua decizii şi de a rezolva probleme.

Şi apoi Psalmul spune că Dumnezeu ne-a ţesut în pântecele mamei noastre. Asta descrie foarte adecvat minunata alcătuire a muşchilor, tendoanelor şi ligamentelor, a nervilor, a vaselor sanguine şi a oaselor corpului uman.

David izbucneşte în exclamaţii de laudă la adresa Domnului. Gândindu-se apoi la om, coroana creaţiunii lui Dumnezeu, psalmistul mărturiseşte că nu are cum să-l descrie decât să spună că a fost făcut **în mod înfricoşător şi admirabil**. Cu cât medităm mai profund la minunăţiile corpului uman, la ordinea şi complexitatea sa, la frumuseţea, la instinctele sale, la factorii genetici – cu atât mai mult ne întrebăm cum este posibil ca o persoană cu pregătire în biologie să nu fie credincioasă în Creatorul nemărginit.

139:15 Din nou, psalmistul revine la perioada zămislirii sale în pântecele mamei lui. Observaţi că acum vorbeşte la persoana întâi singular când se referă la embrion sau făt. Potrivit concepţiei biblice, personalitatea fiinţei umane există înainte de momentul naşterii, drept care, cu excepţia unor cazuri extrem de rare motivate de circumstanţe medicale grave, avortul este o crimă de omucidere.

David a fost conştient de faptul că Dumnezeu l-a cunoscut în întregime, de la bun început. Oasele sale nu au fost ascunse de Dumnezeu când David a fost creat într-un loc tainic, ţesut în chip ciudat, ca în adâncimile pământului. Desigur nu e vorba aici de zonele subterane, deoarece nici o creatură nu ia fiinţă acolo. Mai degrabă, în context sintagma se referă evident la pântecele mamei. Găsim o expresie similară la Efeseni 4:9, unde se spune că Cristos a coborât *în părţile mai de jos ale pământului*. Din nou, în acel context este vorba despre faptul că Domnul a pătruns în lume prin anticamera pântecelui fecioarei, ideea subliniată fiind aceea a Întrupării Sale.

139:16 Când psalmistul se referă la **substanţa** sa **neformată...**, el utilizează un cuvânt care înseamnă învelit sau împachetat. Barnes şi alţi comentatori cred că termenul este o referire la embrion sau făt, „unde toate mădularele organismului sunt înfăşurate sau încă nedezvoltate; adică, înainte de a îmbrăca forma lor distinctă şi proporţiile caracteristice." Chiar şi în acea fază preliminară a existenţei sale, ochii lui Dumnezeu au privit asupra minunatului bard al Israelului.

Şi în cartea lui Dumnezeu toate zilele vieţii lui David au fost consemnate de Arhitectul divin înainte de momentul istoric în care David a anunţat sosirea sa pe lume, scoţând primul scâncet de nou-născut.

139:17, 18a Psalmistul se gândeşte la modul minunat în care Dumnezeu a planificat crearea duhului său, a sufletului şi a trupului său. Ce scumpe sunt gândurile Sale – atenţia deosebită pe care o acordă El până şi celor mai mici amănunte. Andrew Ivy spune: „Aproape fără nici o excepţie, fiecare celulă îşi cunoaşte rolul în transmiterea designului şi scopului ei, pentru bunăstarea întregului organism."

139:18b „Când mă trezesc, sunt tot cu Tine." Mi se pare că psalmistul se referă aici la momentul naşterii sale. În versetele precedente (13-18a) el a evidenţiat

apropierea lui Dumnezeu față de el în timpul celor nouă luni premergătoare nașterii. Dar chiar și după ce s-a născut, imaginea nu se schimbă, Domnul fiind în continuare alături de el, susținându-l, ocrotindu-l și călăuzindu-l. Psalmistul definește nașterea sa ca pe *o trezire* sau cum am spune noi „când a văzut lumina zilei."

139:19-22 După ce a contemplat *atotștiința, omniprezența* și *atotputernicia* lui Dumnezeu, psalmistul se gândește la acei oameni mărunți care îndrăznesc să I se împotrivească și conchide că își merită pedeapsa. Aproape sigur cineva va obiecta față de rugăciunea lui David din versetele 19-22, ca neavând un ton creștin corespunzător. Și va protesta, spunând că psalmistul este stăpânit de un duh de judecată, incompatibil cu dragostea divină. În ce mă privește, eu consider că dragostea lui Dumnezeu a fost subliniată în mod cu totul disproporționat față de sfințenia și neprihănirea lui Dumnezeu. Da, e *adevărat* că Dumnezeu este dragoste, dar prin asta n-am afirmat *întreg* adevărul, dragostea lui Dumnezeu fiind doar unul din atributele Sale. Mai mult, faptul că Dumnezeu este dragoste nu înseamnă că este incapabil de a urî, cum reiese din următoarele texte: „sufletul Său îl urăște pe cel ce iubește violența" (Ps. 11:5); apoi Dumnezeu îi urăște pe toți cei ce fac rău (Ps. 5:5); El urăște ochii trufași, limba mincinoasă, mâinile care varsă sânge nevinovat, inima care concepe planuri rele, picioarele ce se grăbesc să alerge la rău, un martor mincinos, după cum El îl urăște pe omul ce seamănă discordie între frați (Pro. 6:16-19).

Să luăm aminte la atenționarea lui Edward J. Young:

> Înainte de a-l condamna pe David pentru rugăciunea sa, bine ar fi dacă am observa că și noi înșine ne rugăm la fel, ori de câte ori rostim rugăciunea „Tatăl nostru," spunând: „Vie împărăția Ta, facă-se voia Ta."[100]

Venirea împărăției lui Cristos va fi precedată de nimicirea vrăjmașilor Săi. Prin urmare, a ne ruga pentru împlinirea venirii împărăției lui Cristos înseamnă a ne ruga și pentru nimicirea dușmanilor Săi. David nu se sfiește să spună că tânjește de dor după acel timp în care Dumnezeu îi va ucide pe cei răi, în care oamenii setoși de sânge vor fi opriți pentru totdeauna de a-l mai hărțui (v. 19). Aceștia sunt oamenii care Îl sfidează cu nerușinare pe Domnul Dumnezeu, care se semețesc împotriva Sa cu intenții rele.

Ura lui David pentru acești oameni nu a fost o chestiune de râcă personală. Indignarea psalmistului a fost cauzată de faptul că acești oameni Îl urau pe Dumnezeu și se răzvrăteau împotriva Celui Preaînalt. Râvna lui pentru onoarea Domnului l-a determinat să-i urască pe acești oameni cu o ură desăvârșită și să-i socotească drept inamicii săi personali. Prin asta el ne amintește de Domnul Isus, a cărui râvnă pentru casa Tatălui Său l-a determinat să-i izgonească pe schimbătorii de bani din templu. „Coardele harpei lui David au fost coardele inimii lui Isus." Din nou Young explică:

> David a urât, dar ura sa a fost ca ura lui Dumnezeu, izvorând nu din emoții rele, ci din dorința sinceră și fermă ca planurile lui Dumnezeu să fie duse la îndeplinire și răutatea să piară. Dacă David nu ar fi urât, asta ar fi însemnat să dorească înaintarea răului și însăși prăbușirea lui Dumnezeu. Este bine să avem mereu în vedere aceste gânduri, când ne gândim la natura urii lui David.[101]

139:23, 24 Psalmul se încheie cu o rugăciune adecvată pentru copiii lui Dumnezeu din toate timpurile – rugăciune ce nu va pieri atâta timp cât există sfinți păcătoși pe acest pământ. În rugăciune David cere ca Atotputernicul Dumnezeu să-i cerceteze inima cu de-amănuntul și să-i cunoască gândurile și anxietățile. Îl roagă să demaște orice cale rea, pentru ca să poată fi mărturisită și iertată. Și, în fine, Îl roagă să-l conducă pe calea eternă.

Nu este provocarea unei persoane ce-și afirmă nevinovăția sau neprihănirea proprie, ci mărturisirea unuia care se află în prezența Domnului, fiind profund conștient de păcătoșenia sa. El realizează că nu cunoaște toate nelegiuirile sale, drept care dorește ca Domnul să i le indice, pentru ca să se poată ocupa de ele cum se cuvine.

Psalmul 140: Din mâinile celor răi

140:1-3 David începe cu o rugăciune, cerând să fie izbăvit de defăimările vrăjmașului. Oameni răi îl vorbeau de rău, persoane violente urzeau tot felul de planuri mârșave împotriva sa. Ei erau hotărâți să nu se lase până când nu vor stârni un război. Limbile și le-au ascuțit iar de sub buze le picura otravă nimicitoare.

140:4, 5 Dar psalmistul avea nevoie de ocrotire și față de cursele vrăjmașului. Oamenii aceștia răi erau maeștri în arta uneltirilor, pricepându-se de minune să-i întindă capcane ca să-l prindă. Ei au întins o mreajă ca să-l imobilizeze. Apoi au presărat momeli și ademeniri pe tot drumul.

140:6-8 De asemenea, psalmistul avea nevoie de protecție în fața tentativelor lor de asasinare, ceea ce l-a determinat să se apropie de Dumnezeu.

În angajament – „Tu ești Dumnezeul meu."
În rugăciune – **„Ascultă-mi glasul cererilor mele."**
În bizuire pe Domnul – **„O, Doamne Dumnezeu, tăria mântuirii mele."**
În recunoștință – **„Tu mi-ai acoperit capul"** (ca și cu un coif) **„în ziua bătăliei."**
În pledoarie – **„Nu le acorda, Doamne, celor răi dorințele lor; nu lăsa să propășească planurile lor rele."**

Această ultimă rugăminte înseamnă: „Nu-l lăsa pe cel rău să facă ceea ce și-a pus în gând împotriva mea. Nu lăsa, Doamne, să se înțeleagă că ar fi părtaș la acest complot rău împotriva mea, doar prin faptul că ai îngăduit să se petreacă." Știm că Dumnezeu nu ar acorda niciodată ajutor și nu ar avea nimic de a face cu nici o formă de răutate, dar ideea care se desprinde de aici este că simpla tolerare a ei ar putea părea un semn de aprobare din partea Sa.

140:9-11 În continuare psalmistul se roagă să intervină o răsturnare de situație, ca lucrurile pe care le-au plănuit aceștia împotriva sa să se întoarcă împotriva lor, să cadă asupra capetelor lor trufașe, ca peste ei să se abată o ploaie de cărbuni aprinși, să fie aruncați în carcere fără nici o posibilitate de scăpare. El se roagă să-i fugă pământul de sub picioare celui bârfitor, să se abată neîntârziat nenorocirea peste omul violent.

140:12, 13 Psalmul se încheie cu încrederea plină de seninătate în Domnul cel neprihănit. Orice s-ar întâmpla, David știe că cei drepți vor învinge – că Domnul este de partea celor oropsiți și sărmani. Iar cei neprihăniți nu vor duce niciodată lipsă de motive să-I mulțumească Domnului pentru ajutorul Său. Cei drepți vor locui în prezența Sa pe veci și asta va face ca toate suferințele vieții să pară ca niște simple împunsături de ac.

Psalmul 141:
Rugăciunea având valoare de tămâie

141:1 Chiar la începutul psalmului, David se roagă să fie ascultat și bineprimit. În timp ce glasul său plin de jale se ridică spre cer, el cere ca Domnul să-i vină degrabă în ajutor și să ia aminte la rugăciunea sa.

141:2 Versetul acesta este de o frumusețe rară, psalmistul cerând ca rugăciunea sa să fie plăcută înaintea lui Dumnezeu, de o mireasmă aleasă, ca tămâia iar ridicarea mâinilor sale în rugăciune să aibă același impact la Domnul ca jertfa de seară.

141:3, 4 În continuare David trece de la general la concret. Prima sa preocupare este ca să fie păzit de vreo părtășie cu oamenii răi, și în faptă, și în cuvânt. El cere să fie postat un paznic la gura lui, ca să nu-i scape din gură nici un cuvânt rău, ca ușa buzelor sale să fie păzită să nu rostească vorbe ce ar aduce vreo ocară numelui Domnului. Apoi mai cere o inimă eliberată de vreo complacere sau colaborare cu oamenii stricați ce practică fapte rele. El nu vrea să aibă parte de nici unul din avantajele lor, oricât de atrăgătoare sau ispititoare i s-ar părea acestea.

141:5 Sugestiile, criticile și mustrările prietenilor evlavioși sunt primite cu dragă inimă de oamenii cu scaun la cap. Adesea nu ne vedem greșelile cu aceeași claritate cu care ni le văd alții. Numai cei care au o reală simpatie pentru noi, cărora le pasă de noi sunt gata să ne arate defectele și așa-numitele „puncte oarbe." Făcând astfel, ei dau dovadă de bunătate față de noi, cuvenindu-se să le mulțumim ca pentru un medicament bun pe care ni l-au pus la dispoziție.

Căci rugăciunea mea încă este împotriva faptelor celui rău.

Aici asistăm la o trecere bruscă de la tema anterioară, dar sensul pare să fie că

David continuă să se roage ca planurile criminale ale oamenilor răi menționați în versetul 4 să nu izbutească. Darby traduce această propoziție astfel: „căci rugăciunea mea este totuși [pentru ei] în calamitățile lor." Aici ideea pare să fie că el se roagă pentru cei ce-l mustră cu blândețe când se abate peste ei nenorocirea. Unii interpretează versetul în sensul că psalmistul s-ar ruga pentru vrăjmașii săi în calamitățile acestora, dar o atare atitudine creștină plină de mărinimie pare să fie contrazisă de versetul 10.

141:6 Judecătorii lor sunt aruncați de pe versanții stâncii și ei aud cuvintele mele, căci ele sunt dulci.

Prin „judecătorii lor" se înțelege probabil aici capii răutăților, șefii acestei Mafii sinistre. Când aceștia își vor primi plata cuvenită, având parte negreșit de pierzare, restul păcătoșilor își vor da seama că David a grăit adevărul.

141:7 Oasele noastre sunt împrăștiate la gura mormântului, ca atunci când s-a arat peste el.

Aici se pare că asistăm la o trecere de la tema dușmanilor Israelului la israeliții propriu-ziși. Persecuțiile de care au avut ei parte sunt asemănate cu pământul brăzdat. Acum după toate nenorocirile ce s-au abătut peste ei, se pare că n-au mai rămas decât schelete, iar Șeolul și-a deschis larg gura să le devoreze oasele. Asta ne duce cu gândul la viziunea profetului Ezechiel referitoare la oasele uscate, ce reprezintă, desigur, Israelul (Ez. 37:1-14).

141:8-10 În ultimele trei versete, psalmistul se roagă să fie izbăvit iar dușmanii să-și primească răsplata cuvenită. Încrederea sa este numai în Domnul, singurul în care și-a pus nădejdea să fie izbăvit și apărat. Prin urmare, el cere să fie izbăvit de cursele ce i-au fost întinse cu atâta dibăcie de cei răi și ei înșiși să cadă în cursa ce i-au întins-o.

Psalmul 142: Nimănui nu-i pasă

Urmărit de dușmanii săi, părăsit de prieteni, ascuns într-o peșteră – iată unde îl găsim pe David la începutul acestui psalm.

142:1, 2 El se roagă cu glas tare – chiar dacă este singur. Strigătele și apelurile acestui om părăsit răsună cu putere în peștera pustie. David își varsă durerea inimii înaintea Domnului – nu că ar fi mânios sau plin de resentimente, ci dorește să-I spună Domnului tot necazul ce s-a abătut asupra sa, toată amărăciunea ce i-a cuprins inima. Este o mare mângâiere pentru el să știe că atunci când l-au părăsit puterile, Iehova nu l-a uitat, că știe prin ce trece.

142:3, 4 Un factor major în această tristă odisee a psalmistului este primejdia constantă a unui atac din partea vrăjmașilor săi, gata mereu să-i întindă o cursă prin locurile prin care cred ei că va trece David. Când se uită în dreapta, adică spre locul din care speră să-i vină un ajutor, un apărător, constată că nu e nimeni care să-l ajute. Toți par total nepăsători față de nevoia sa disperată. Nimănui nu-i pasă de viața sa. E sfâșietor strigătul acesta: **„Nimănui nu-i pasă de sufletul meu"** – o groaznică înfierare a societății egoiste și depersonalizate și poate împotriva bisericii adormite din zilele noastre.

142:5-7 Dar dacă nu există nici un refugiu pe plan omenesc, el se poate întoarce spre Domnul, găsind un adăpost ce nu dă greș, o binecuvântată **parte pe pământul celor vii**. Așadar David îi cere Domnului să-i vină în ajutor și să-l scape degrabă pentru că se află la capătul puterilor. Cei ce-l urmăresc dețin balanța puterii; prin urmare, el are nevoie ca Domnul să facă să încline balanța în favoarea sa. Când Iehova îl va izbăvi din închisoarea exilului și a necazului, David își va manifesta din plin recunoștința.

De asemenea credincioșii vor face cerc în jurul său, felicitându-l și mulțumind împreună cu el pentru că Domnul s-a îndurat de el. Cum spune Clarke: „Cei ce nu ne pot ocroti în necazul nostru ne pot felicita, ulterior, în triumful nostru."[102]

Psalmul 143: Spectrul larg al rugăciunii

Este uimitor cât de multe teme și stări sufletești poate atinge un psalm de numai douăsprezece versete, în care găsim:

143:1 *O cerere generală să fie primit în*

audiență. **„Ascultă-mi Doamne rugăciunea, pleacă-Ți urechea la cererile mele!"** Nu se constată nici o sfială aici în formularea cererilor, dar observăm o mare varietate. David Îl roagă pe Dumnezeu să-i răspundă în credincioșia Lui (la făgăduințele Sale) și în neprihănirea Sa (adică pentru că e drept ca Dumnezeu să-l apere pe slujitorul Său lipsit de apărare).

143:2 *Penitența.* El nu dorește ca Dumnezeu să se poarte cu el după justiția Sa, deoarece asta ar fi un mare dezastru. Toți suntem păcătoși. Nimeni nu poate să producă de unul singur neprihănirea cerută de Dumnezeu. Prin urmare, omul trebuie să se arunce asupra harului lui Dumnezeu.

Când ne apropiem de El cu pocăință, recunoscându-ne păcatele și acceptându-L pe Cristos ca pe Cel care ne mântuiește de păcat, Dumnezeu ne acordă neprihănirea Sa, ne-o trece în cont iar în Cristos suntem făcuți apți pentru cer.

143:3 *Criză acută.* Situația este disperată. Dușmanul l-a urmărit pe psalmist fără încetare. El se simte doborât la pământ. Torționarii săi l-au obligat să trăiască izolat, în întuneric, să se ascundă, să se ferească de oameni, departe de toți, singur cuc, uitat și părăsit ca un vechi cadavru în cavou.

143:4 *Disperare.* El se teme că va da bir cu fugiții, că nu va mai putea merge mai departe. Duhul său este gata să se dea bătut iar inima îi este amorțită de durere.

143:5 *Reminiscențe.* Psalmistul se duce cu gândul înapoi la zilele când Dumnezeu lucra din plin în viața sa, izvbăvindu-l atât pe el, cât și pe poporul Israel. Unde s-au dus zilele acelea?

143:6 *Stăruință.* Sinceritatea și ardoarea rugăciunii sale reies și din postura sa: cu mâinile ridicate spre cer, implorând mila lui Dumnezeu.

Intensitate. El tânjește de dor după Dumnezeu, ca un pământ uscat ce așteaptă cu ardoare ploaia binecuvântată.

143:7 *Urgență.* Domnul trebuie să-I vină degrabă în ajutor, pentru că altfel nu știe cât va mai rezista.

Solicitarea bunăvoinței divine. Dacă Domnul Și-ar ascunde fața, fie pentru că S-a mâniat pe David, fie pentru că nu l-ar mai interesa persoana sa, asta ar însemna pentru psalmist curată moarte.

143:8 *Rugămintea să aibă parte de mila și îndurarea Domnului.* Psalmistul tânjește de dor să-L audă pe Dumnezeu vorbindu-i cu cuvinte pline de iubire și siguranță. **„Dis-de-dimineață"** – adică fără întârziere.

Rugăciunea pentru călăuzire. Bine a spus cineva că acesta ar putea fi luat de toată lumea ca moto al vieții: **„Fă-mă să aud dis-de-dimineață bunătatea Ta, căci mă încred în Tine; arată-mi calea pe care trebuie să umblu, căci la Tine îmi înalț sufletul."** Este imposibil să ajungem la liman fără călăuzirea divină. Pur și simplu nu cunoaștem calea, nu știm ce este mai bun pentru noi. Numai o viață călăuzită de Dumnezeu poate avea eficacitate și savoare.

143:9 *Cererea de izbăvire.* Amenințarea dușmanilor săi îl face pe David să strige către Domnul să-l scape și să-l izbăvească. El nu s-a bizuit pe nimeni altul, n-a căutat eliberare de la alții, ci numai de la Domnul, drept care această încredere unică în Domnul formează miezul cererii sale.

143:10 *Cere să i se dea învățătură.* Psalmistul nu dorea doar să cunoască voia lui Dumnezeu (v. 8b), ci voia să aibă și o inimă instruită să asculte de acea voie. La urma urmelor, Dumnezeu era Dumnezeul lui și ce poate fi mai nimerit pentru o făptură decât să se supună Creatorului ei?

Rugăciunea pentru o cărare netedă. Toți avem suișurile și coborâșurile noastre în viață, dar se pare că nu toți am avut parte de un drum atât de accidentat ca cel al lui David. Dorința lui în acest punct este ca **bunul Duh** al Domnului să-l conducă printr-un teren mai neted, mai eliberat de formele extreme de pericol și dezastru la care fusese până acum expus.

143:11 *Rugăciunea pentru ocrotire.* Legând propria sa ocrotire de slava lui Dumnezeu (**„Pentru Numele Tău"**), psalmistul recurge la unul din cele mai puternice motive menite să determine intervenția mâinii și inimii Celui Atotputernic. În același mod el citează **dreptatea** lui Dumnezeu ca motiv pentru izbăvirea sa din **necaz**. Este o rugăciune puternică!

143:12 *Dușmanii săi să primească ce*

merită. În fine el Îi cere lui Dumnezeu ca El să-i caute şi să-i distrugă pe duşmanii săi, arătându-şi astfel îndurarea faţă de el. Dacă aceste lucruri – nimicirea şi îndurarea – ni se par elemente ireconciliabile, să nu uităm că:

nimicirea celor răi este un serviciu adus universului, tot aşa după cum arestarea şi pedepsirea unui tâlhar este un act de caritate în folosul societăţii, al omenirii şi după cum orice închisoare este o deopotrivă o manifestare a îndurării, dar şi a justiţiei – îndurare pentru societate în general şi justiţie pentru infractori.[103]

Ultimul apel al lui David se întemeiază pe faptul că este **slujitorul** lui Iehova, că este de partea Domnului, că-L slujeşte pe Domnul. Numai dacă duşmanii lui vor fi îndepărtaţi crede el că va putea continua.

Psalmul 144: Oamenii fericiţi

Deşi Psalmul acesta este, în mare parte, format din extrase luate din alţi Psalmi, însăilarea acestor pasaje nu s-a făcut la întâmplare, ci este marcată de continuitate.

144:1, 2 Mai întâi, **David** Îi dă cinste lui Dumnezeu recunoscând că El este împlinirea tuturor nevoilor sale în bătălia vieţii. Domnul este cel care îi dăruieşte dibăcie şi dexteritate în confruntările sale cu inamicul. Domnul este Stânca lui, binefăcătorul său, cetăţuia sa, Salvatorul său, scutul său, turnul lui de scăpare şi biruinţa sa. Ce i-ar mai lipsi, ce ar mai putea dori?

144:3, 4 În lumina măreţiei lui Dumnezeu, omul este cu totul insignifiant. Este o minune faptul că Dumnezeu îl bagă în seamă pe om, care este la fel de trecător ca o suflare într-o zi geroasă, ca o umbră care trece. Aceasta e realitatea în cazul întregii omeniri, dar poate că David se gândeşte aici în mod special la duşmanii săi.

144:5-8 Asta îl determină pe David să se roage să vină clipa în care Dumnezeul invincibil să pornească la atac împotriva acestor duşmani insignifianţi. Dar cum va putea el descrie sosirea Dumnezeului nevăzut? Singurul mod în care va putea s-o facă este să schiţeze una din acele maiestuoase teofanii în care toată natura este zguduită iar universul este convulsionat. Cerurile se apleacă, când coboară Dumnezeu. El atinge munţii şi aceştia se prefac în vulcani fumegânzi. Fulgerele brăzdează bolta cerească în faţa Celui Atotputernic. Apoi, după ce vrăjmaşul a fost pus pe fugă şi dezorientat, Dumnezeu Se apleacă şi-l scapă pe David din talazurile învolburate ale vieţii, cu necazurile ce-i dau târcoale. Îl izbăveşte din mâna invadatorilor străini ce sunt nişte mincinoşi neruşinaţi, care-şi ridică mâna dreaptă pentru a rosti minciuni, mai degrabă decât pentru a confirma prin acest gest adevărul.

144:9-11 Ca urmare a izbăvirii sale, psalmistul Îi va cânta Domnului o cântare nouă. Cu harpa cu zece coarde el Îl va preamări pe Cel ce l-a scăpat **de sabia ucigaşă** a inamicilor străini – de oamenii aceştia care nu ştiu decât să mintă, chiar când li se cere să spună adevărul sub prestare de jurământ.

144:12 Când regele va fi fost izbăvit de aceste elemente subversive, regatul său va avea parte de condiţiile ideale descrise aici. În fapt aceste condiţii nu-şi vor cunoaşte împlinirea deplină decât atunci când va reveni Domnul, zdrobind orice rebeliune şi stabilindu-Şi Domnia de o Mie de ani.

Mai întâi, se va manifesta binecuvântarea unor familii restaurate, pătrunse de o nouă vitalitate. Fiii vor fi sănătoşi, integri şi frumoşi, ca nişte plante sănătoase şi viguroase. Fetele vor fi frumoase şi prezentabile, ca stâlpii sculptaţi dintr-un palat.

144:13-15 Apoi va exista un mare belşug pe planul agriculturii. Hambarele şi silozurile vor geme de grâne şi alimente. Oile se vor reproduce din plin, iar oamenii vor avea turme de zeci de mii de animale pe câmpii. Vitele vor făta fără pierderi sau poate că boii vor fi încărcaţi de poveri imense. Sintagma: **„nici o pagubă, nici o ieşire, nici un ţipăt pe străzile noastre"** ar putea însemna că ţara va fi liberă de invadatori străini, că nu se vor produce migrări forţate sau exilări, că nu vor avea loc demonstraţii zgomotoase sau tulburări sociale pe străzi.

Avem aici tabloul unei stări de fericire cum nu s-a mai întâlnit, o fericire de care

vor avea parte cei ce-L recunosc pe Iehova ca Dumnezeu al lor.

Psalmul 145: Nun-ul lipsă

Acest „Psalmul de laudă" al lui David este un acrostih, în care fiecare verset începe cu o altă literă, la rând, din alfabetul ebraic. Dar în textul ebraic tradițional (masoretic) litera „nun," ce corespunde literei „n" din alfabetul nostru, ce trebuia să apară între versetele 13 și 14, lipsește. Versiunile din limba greacă, siriacă și latină adaugă următorul text aici:

> „Domnul este credincios în toate cuvintele Sale și plin de îndurare în toate lucrările Sale."

În secolul al douăzecilea acest rând, corespunzând literei „nun" lipsă, a fost găsită și în textul ebraic al Manuscriselor de la Marea Moartă.

145:1-3 Tema Psalmului este măreția Domnului. Psalmistul este mistuit de hotărârea sfântă de a preamări, binecuvânta și lăuda pe Dumnezeul său și pe Regele său, atât în timp (**în fiecare zi**), cât și în eternitate (**în veci de veci**). Esența acestei cântări nesfârșite va fi că Dumnezeu este mare, că măreția Sa este vrednică de laudă necontenită și că măreția Sa este necuprins de mare.

145:4 Faptele și lucrările mărețe ale lui Dumnezeu vor fi preamărite din generație în generație. Cântarea nu va înceta niciodată.

145:5 Plin de recunoștință, psalmistul însuși va medita la splendoarea plină de slavă a maiestății lui Dumnezeu, așa cum este aceasta revelată în minunatele Sale lucrări de izbăvire.

145:6 Oamenii vor reitera încontinuu puterea măreților fapte de judecată săvârșite de Dumnezeu iar David va vesti încontinuu măreția Domnului.

145:7 Oamenii de pretutindeni vor vesti cu entuziasm marea bunătate a Domnului. Iar măreția neprihănirii Sale va fi tema permanentă a cântărilor pline de bucurie.

145:8 Măreția Domnului cuprinde și harul și compasiunea Lui. El este măreț în stăpânirea Sa de Sine, după cum măreț este și în îndurarea Sa.

145:9, 10 Bunătatea Domnului îi cuprinde pe toți, fără discriminare, El fiind plin de îndurare față de toate creaturile Sale, fără excepție.

Toate lucrările Sale Îi aduc mulțumiri, chiar dacă nu o fac cu glas tare. Însăși existența lor demonstrează înțelepciunea și puterea Sa. Iar sfinții Săi se alătură creațiunii, binecuvântând nemărginita sa desăvârșire.

145:11-13 Apoi măreață este și împărăția Sa. A Lui sunt puterea și slava! Oamenii Lui îi comunică omenirii faptele Sale mărețe, perfecțiunile strălucitoare ale domniei Sale. Împărăția este **veșnică**, ținând **în toate generațiile**.

145:14 Domnul este mare în felul în care **îi sprijină pe toți cei ce cad și-i îndreaptă pe toți cei încovoiați**. Îi ridică pe cei ce abătuți și împovărați de greutățile și presiunile vieții.

145:15, 16 Apoi este măreț în felul în care Se îngrijește de toate făpturile Sale, care se bizuie pe El, așteptând îndurarea Sa. Da, El le asigură hrana necesară – o minunată realizare în modul în care se face creșterea ei, pregătirea și distribuirea ei. Fără nici un efort, doar deschizându-Și mâna, El hrănește nenumăratele Sale ființe din tot universul. Ce mare este Dumnezeu!

145:17 El este mare în neprihănirea și în bunătatea Sa. Nici una din faptele Sale nu este greșită sau lipsită de îndurare. Numai în Dumnezeu sunt întrunite în chip desăvârșit aceste virtuți.

145:18 El este mare în condescendența și în disponibilitatea Sa – fiind mereu aproape de cei ce-L caută dintr-o inimă sinceră.

145:19 El este mare în mântuirea Sa. Nici o persoană care se apropie de El cu căință și credință nu va fi izgonită.

145:20 El este mare în grija cu care îi înconjoară pe toți cei ce-L iubesc. El îi îmbie să arunce toate grijile asupra Lui.

În fine, El este mare în mânia Sa. În cele din urmă, toți cei răi vor fi nimiciți.

145:21 Cât despre David, nimic nu-l putea clătina din hotărârea pe care a luat-o, de a-L lăuda pe acest Dumnezeu măreț în veci de veci și de a-i îndemna pe toți să procedeze la fel.

Ceea ce mă îndeamnă să fac următorul

comentariu pe marginea „nun"-ului lipsă: de vreme ce întregul univers Îl laudă pe Domnul, tu să nu lipsești din ceata lor, iubite cititor!

Psalmul 146: Gloriile Dumnezeului lui Iacob

146:1 Primul verset conține două imperative în cadrul cărora psalmistul se îndeamnă pe sine să-L **laude pe Domnul!**

146:2 Al doilea verset conține două declarații, în care el răspunde astfel: **„Voi lăuda pe Domnul cât voi trăi; voi cânta psalmi Dumnezeului meu cât voi fi."** Ce minunat este acest dialog dintre un om și eul lui cel mai bun!

146:3, 4 În restul psalmului ni se explică de ce Dumnezeu, iar nu omul, este vrednic de încrederea noastră deplină și neclintită. Celor mai mulți dintre noi nu ne-a trebuit prea mult să constatăm că nu e înțelept să ne încredem în om – nici măcar **în cei mari** („prinți" în engleză, n.tr.), care s-ar cuveni să fie persoane superioare. Până și cei mai buni oameni sunt, în cel mai bun caz, tot oameni, neputându-se mântui singuri, darămite pe alții! Când inima omului încetează să bată, el moare, fiind îngropat, trupul său întorcându-se în țărâna din care a fost luat. Toate planurile sale, oricât de grandioase, pier în acest moment. Prin urmare, nu greșim dacă afirmăm despre om că este lipsit de probitate, neputincios, muritor și trecător.

146:5 Calea fericirii, ajutorului și speranței este de a ne bizui pe **Dumnezeul lui Iacob**, adică pe Dumnezeul celor lipsiți de merite. Iată câteva din motivele pentru care El este vrednic de toată încrederea noastră:

146:6 *Dumnezeu Atotputernic.* El a făcut cerurile, pământul, marea și toate creaturile din univers. Dacă poate El face toate acestea, oare este vreun lucru pe care să nu-l poată face?

Cel pe care ne putem bizui. **El ține adevărul în veci.** Este cu neputință ca El să mintă sau să-Și calce cuvântul. Nu există nici un risc în a te încrede în El, pentru că El nu poate greși.

146:7 *Apărătorul celor neajutorați.* El are grijă ca cei drepți să fie răzbunați, să li se dea câștig de cauză în cele din urmă. Uneori valurile par să le fie potrivnice, dar până la urmă se va vedea că ei vor triumfa.

Cel ce poartă de grijă. El **dăruiește hrană celor flămânzi**, atât pe plan spiritual, cât și fizic. El ne introduce în lăcașul său de ospăț și ce masă îmbelșugată ne întinde!

Emancipator. El îi eliberează pe captivi – de asuprirea oamenilor, de lanțurile păcatului, de strânsoarea lumii, de robia diavolului și de traiul egoist.

146:8 *Cel ce dăruiește vederea.* **Domnul deschide ochii orbilor**; unii sunt **orbi** fizic, alții pe plan mental și spiritual, alții din naștere, iar alții în urma unui accident, după cum alții sunt orbi fiindcă au dorit să fie orbi. Nici un caz de vindecare nu este prea dificil pentru El.

Cel care înalță. El înalță duhul celor doborâți de întristare sau descurajare, ale celor **încovoiați** de poverile îngrijorării, suferințelor, necazurilor și durerilor.

Cel ce-i iubește pe oamenii buni. Barnes scrie că: „Este o trăsătură caracteristică a lui Dumnezeu, un temei solid pentru a-I aduce veșnic mulțumiri, faptul că El îi iubește pe cei ce păzesc legea, pe cei ce fac binele."

146:9 *Protector al exilaților.* El Se preocupă de bunăstarea **străinilor**, călătorilor și exilaților. Pelerinii găsesc un adevărat paraclet în Iehova.

Prietenul celor îndoliați. El îi susține pe cei fără tată și pe văduve, precum și pe toți cei lipsiți de ajutor din partea oamenilor.

Cel ce judecă răul. El zădărnicește planurile cele mai iscusite ale oamenilor răi, făcând ca drumul celor răi să sfârșească în ruină.

146:10 *Regele Etern.* În contrast cu vremelnicia omului, ce mare binecuvântare este să avem eternitatea lui Dumnezeu! **Domnul va domni în veac – din generație în generație! Lăudați pe Domnul!**

Nu-i așa că te bucuri nespus de faptul că-L cunoști?

Psalmul 147: Ierusalimul restaurat – Lăudați pe Dumnezeu!

În general se crede că acest psalm celebrează restaurarea Ierusalimului, după ce a luat sfârșit exilul babilonean. Dacă s-a cuvenit ca israeliții să aducă mulțumiri prin această cântare adecvată, la vremea când au

fost aşternute aceste rânduri, cu cât mai deplină şi mai plină de miez va fi împlinirea acestui psalm când Regele va reveni şi va reface soarta acestei cetăţi şi a întregii naţiuni pe care o reprezintă!

Iată ideile care stabilesc firul conducător al Psalmului:

Se cuvine să I se aducă laudă lui Dumnezeu (v. 1).
Pentru restaurarea Israelului (v. 2-6).
Pentru că Dumnezeu poartă de grijă în cadrul naturii pe care a creat-o (v. 7-9).
Pentru că-Şi găseşte plăcerea mai degrabă în lucrurile spirituale, decât în cele fizice (v. 10, 11).
Pentru bunătatea arătată faţă de Ierusalim (v. 12-14).
Pentru că este stăpân peste forţele naturii (v. 15-18).
Pentru că Şi-a arătat în mod deosebit îndurarea şi iubirea faţă de Israel (v.19, 20).

147:1 Natura reînnoită a omului îl îndeamnă în mod instinctiv să spună că **este bine să lăudăm pe Domnul. Că este plăcut şi că se cuvine** la modul suprem să-L lăudăm.

147:2-4 El este Dumnezeul care reface, restaurează. În acest psalm I se aduc mulţumiri pentru reconstruirea Ierusalimului, pentru strângerea şi regruparea tuturor emigranţilor israeliţi din captivitatea lor. Faptul că o naţiune sau un individ a eşuat nu înseamnă că Dumnezeu a terminat cu ei. În lucrarea Sa minunată de restaurare, **El îi vindecă pe cei cu inima zdrobită şi le leagă rănile.** Şi întrucât El numără **stelele** şi le **chemă** pe nume pe fiecare din ele, rezultă că îi numără şi pe ai Săi, cunoscându-le în mod intim şi individual nevoile fiecăruia dintre ei.

Modul în care s-a realizat, în versetul 3, juxtapunerea îndurării pline de compasiune a lui Dumnezeu alături de nemărginita Sa cunoaştere l-a făcut pe Archibald G. Brown să exclame:

„Duhule Sfânt, cu smerită reverenţă ne încumetăm să afirmăm că niciodată n-ai adunat şi n-ai alăturat Tu două elemente mai superbe decât [cele cuprinse în cuvintele:] „El îi vindecă pe cei cu inima zdrobită şi cunoaşte numărul stelelor."[104]

Cu o mână tămăduind inima zdrobită,
Iar cu alta sprijinind un astru,
Pentru Dumnezeul nostru minunat
Spaţiul dintre acestea nu e deloc imens.
–M. P. Ferguson

147:5, 6 Mare e Domnul nostru – măreţ în puterea Sa, nemărginit în înţelegere. El îi ridică pe cei apăsaţi şi-i doboară pe cei asupritori.

147:7-9 Apoi se cuvine să-I aducem mulţumiri şi laude lui Dumnezeu pentru felul în care poartă de grijă în mijlocul naturii. E drept să-I cântăm cu recunoştinţă pentru norii ce străbat întinderea cerurilor. Să intonăm melodii armonioase pentru ploaia binefăcătoare pământului însetat. Să-L lăudăm pentru covorul de iarbă ce acoperă văile şi munţii. Câte tomuri nu s-ar putea scrie despre rolurile esenţiale jucate de nori, de ploaie şi de iarbă!

Deşi este atât de mare, El are grijă ca animalele sălbatice să nu rămână flămânde şi răspunde la strigătul puilor de corb ce-şi cer hrana.

147:10, 11 Se cuvine să ne închinăm lui Dumnezeu pentru prioritatea pe care o acordă lucrurilor spirituale, mai presus de cele fizice. Pe El nu-L impresionează caii falnici din unităţile de cavalerie sau de picioarele puternice ale infanteriştilor. Sau, ca să ne exprimăm în alt registru, nu-Şi găseşte plăcerea în caii ce aleargă la curse sau în atleţii ce concurează la Jocurile Olimpice. Dar Domnul Îşi găseşte desfătarea în cei care Îl adoră şi nădăjduiesc în îndurarea Sa.

147:12-14 Lui I se cuvine toată adoraţia şi pentru bunătatea arătată faţă de **Ierusalim**. Patru sunt binecuvântările care se desprind din text:

Siguranţă civilă – El făureşte zăbrele puternice să nu-i lase pe cotropitori să invadeze cetatea.
Pace şi fericire în familie – Locuitorii oraşului se bucură de o viaţă fericită şi împlinită.

Pace și seninătate pe plan național – **El face pace** de-a lungul frontierelor. Prosperitate pe plan agricol – El îi satură pe oameni cu cele mai alese alimente.

147:15-18 Controlul Său asupra forțelor naturii este un alt motiv de a-L slăvi, ce nu trebuie să ne scape. Când emite El ordinele Sale, aceste forțe ascultă de El fără întârziere, producând rezultate dramatice. Pământul este acoperit de nămeții de zăpadă, aidoma unei pături de lână. Bruma o presară ca cenușa. Când azvârle grindina, cine poate rămâne nepăsător, fără să caute adăpost? Apoi El emite alte ordine și zăpada și gheața încep să se topească. Vântul de miază-zi aduce cu el temperaturi ridicate, pornind dezghețul. Și iată cum deodată cumplita iarnă face loc căldurii binecuvântate a naturii reînviate de multașteptata primăvară!

147:19, 20 În fine, lui Dumnezeu I se cuvine toată cinstea și închinăciunea pentru îndurarea și iubirea manifestate față de Israel – singura națiune căreia Dumnezeu i-a încredințat legile și legămintele Sale. Nici un alt popor nu a avut parte de o bunăvoință atât de mare din partea Domnului! Nu Neamurilor le-au fost dăruite regulile și orânduirile Sale, după cum ne amintește Williams:

> Faptul că Dumnezeu a ales Israelul să fie păstrătorul Cuvântului Său și canalul transmiterii acestuia către lume (v. 19 și 20) i-a determinat și pe Moise, și pe Pavel să se minuneze și să se I se închine din adâncul ființei (Deut. 4:8; Rom. 3:2; 11:33).[105]

Psalmul 148: Corul creației

Am avut prilejul să văd și să audiez multe formații corale, dar nici una ca aceasta, alcătuită din întreaga creație, însuflețită și neînsuflețită. Balconul îl constituie întregul univers, cu șirurile sale nesfârșite de ființe ce intonează cântări de laudă la adresa lui Dumnezeu.

148:1-6 În rândul de sus sunt **îngerii**, ce-L laudă pe **Domnul din ceruri**, oștirile de îngeri ce-i cântă osanale lui Iehova. **Soarele, luna** și **stelele** ocupă locul următor, partitura lor fiind muzica înaltelor sfere. Cerurile preaînalte și norii încărcați de ploaie trâmbițează cu ardoare: „Slavă lui Dumnezeu în locurile preaînalte..." Toate Îl cinstesc pe Dumnezeu, Creatorul lor, prin al cărui cuvânt au luat cu toate ființă. El e Cel ce a statornicit și întărit creațiunea Sa, imprimându-i legi și principii imuabile.

148:7, 8 La nivelul următor, în ordine descrescândă, se află **marile creaturi ale mării**, întreaga pleiadă de ființe ce populează oceanele. Și acestea mărturisesc că Mâna divină le-a dat viață. **Focul, grindina, zăpada, norii** și **vânturile aducătoare de furtună** – grabnice să împlinească porunca sa – ne amintesc că Iehova este stăpân peste anotimpuri și peste condițiile climaterice, înhămându-le să facă voia Sa desăvârșită.

148:9, 10 Apoi urmează munții și toate dealurile, ridicându-și capetele în semn de adorație. Toți pomii roditori, alături de arborii ce-i dau omului lemnul de trebuință; cu toții își înalță ramurile spre numele Său. Animalele sălbatice, precum și cele domestice, toate târâtoarele și păsările înaripate slăvesc înțelepciunea și puterea Domnului.

148:11, 12 Ajungând în rândurile din față, zărim marea adunare a omenirii – **regii, prinții** și toți slujbașii statului, alături de oamenii de rând. Băieți și fete, **bătrâni și copii** – cu capul dat pe spate, având gura deschisă, cântând și închinându-I-se lui Iehova.

148:13, 14 Corul acesta vast laudă **numele Domnului**, numele ce este mai presus de orice nume, pe Cel a cărui slavă nu poate fi întrecută. Cât despre tema cântării – aceasta Îl preamărește pe Domnul pentru ceea ce a făcut pentru Israel, cum a ridicat **un corn** pentru **poporul Său**, adică pe Mesia. La a doua venire a Domnului Isus, El le va fi dat sfinților Săi prilejul deosebit de a-L lăuda. Copiii lui Israel, așezați în rândul din față, ocupă un loc aparte, în imediata Sa apropiere. Și astfel, prin națiunea restaurată a Israelului, se revarsă binecuvântarea spre întreaga lume. Drept care, corul își înalță glasul, intonând mărețul Aleluia: **„Lăudați pe Domnul!"**

Psalmul 149: Înălțătoarele laude la adresa lui Dumnezeu

Psalmul acesta are două părți: în prima (v. 1-6a) sfinții cântă. În a doua (v. 6b-9) ei domnesc. Timpul avut în vedere de psalm este cel în care Domnul Isus va reveni pe pământ și va inaugura mult-așteptata Sa împărăție.

149:1-3 Noua cântare pe care o cântă Israelul este cântarea creației, răscumpărării și domniei. Israeliții se bucură în Iehova, Autorul creației lor naturale și spirituale, Monarhul lor slăvit.

Îl laudă nu numai cu cântul, ci și **cu dansul** (în versiunea românească publicată de editura germană GBV: „cu jocuri," n.tr.). Cum vine asta? Credincioși care dansează? Da, dansează în semn de pură și sfântă încântare înaintea Domnului. Ca expresie a adevăratei bucurii spirituale și închinări, **dansul** este acceptabil înaintea lui Dumnezeu. Dar cu totul altceva este ca cineva să se folosească de acest verset pentru a justifica dansul, așa cum este el practicat în vremea noastră. Există o mare deosebire între folosirea sacră a dansului și abuzurile la care este supus de lumea profană. Tot așa este și cu muzica instrumentală. Dacă țimbalele și alăutele ar avea emoții, negreșit ar intona melodii de slavă la adresa lui Dumnezeu. Prea de multe ori ele sunt supuse însă de oameni la tot felul de abuzuri, ca instrumente de satisfacere a senzualismului lor. Așadar, folosite cu evlavie, ele sunt instrumente de folos în exprimarea închinăciunii. Când încap însă pe mâinile unor oameni fără Dumnezeu, rezultatele sunt dezastruoase!

149:4-6a Dar ce a prilejuit această însuflețire? Pentru ce această înălțătoare muzică? Pentru că **Domnul Își găsește plăcere în poporul Său** restaurat; pentru că a încununat rămășița credincioasă cu ghirlandele izbânzii. Marea Strâmtorare a trecut; a răsărit Soarele după ploaie.

Oamenii aceștia au motive întemeiate să se bucure de slava ce le-a fost conferită ca apropiați ai Regelui Gloriei. Sunt îndreptățiți să facă să răsune cerurile de cântarea lor de bucurie, ziua stând pe tronurile lor iar noaptea stând întinși **pe paturile lor** (termenul tradus prin „paturi" poate avea ambele sensuri). Este cu totul nimerit ca din pieptul lor să răsune **înălțătoarele laude la adresa lui Dumnezeu.**

149:6b-8 Cum spuneam psalmul acesta are două părți distincte, la mijlocul versetului 6 intervenind o schimbare bruscă de registru. Începând din acest punct și până la sfârșitul psalmului, Israelul este prezentat în postura de judecător, israeliții fiind cei care fac dreptate, aplică justiția. Este, probabil, o referire la nimicirea vrăjmașilor Israelului, ce va avea loc la întoarcerea lui Mesia. Judecata va fi administrată de către Domnul, dar, la figurat, se poate afirma că și Israelul participă la împărțirea judecății. Pe de altă parte, eu cred că aceste versete se referă la rolul de căpetenie a națiunilor pe care îl va îndeplini Israelul în timpul Mileniului. Domnul Isus va domni cu un toiag de fier în această perioadă (Apo. 2:27). Apostolii vor sta pe tronuri, judecând cele douăsprezece triburi ale Israelului (Mat. 19:28). Iar Israelul propriu-zis va fi părtaș la stăpânirea asupra Neamurilor (Dan. 7:22).

Așadar sfinții au săbii **cu două tăișuri** în mâinile lor, administrând **răzbunarea și pedepsele asupra popoarelor** oriunde va fi nevoie. **Regii** rebeli și **nobilii lor** vor fi legați **cu lanțuri** și **cătușe de fier**. Va fi o domnie a neprihănirii (dreptății) absolute, a unei justiții fără ezitare.

149:9 Acesta va fi rolul de mare cinste pe care îl va îndeplini Israel în acea zi – să aibă grijă ca orice act de nesupunere și subversiune să fie îndată pedepsit.

Tot atât de adevărat este însă că și **sfinții** *Noului Testament* vor lua parte împreună cu Cristos la domnia Sa. Căci așa citim la 1 Corinteni 6:2, 3.

Psalmul 150: Lăudați pe Domnul!

Am ajuns la finalul grandios. Și ce ar putea fi mai adecvat decât să găsim un apel succint și articulat la adresa creației să-și găsească adevăratul destin închinându-se lui Dumnezeu? Psalmul acesta răspunde la patru întrebări capitale pe tema laudei: Unde, Ce, Cât și Cine?

Slava lui Dumnezeu a fost scopul creației. Prin urmare, omul își găsește ra-

țiunea centrală a existenței lăudându-L pe Dumnezeu. Cum se exprimă acest lucru cu maximă economie de cuvinte în *Shorter Catechism:* „Scopul principal al omului este să-L slăvească pe Dumnezeu și să-și găsească desfătarea în El pe veci."

150:1 Dar *unde?* Trebuie să-L lăudăm **în lăcașul Său cel sfânt** și **în mărețul Său firmament**, cu alte cuvinte *pretutindeni* – pe pământ și în ceruri. Nu este nici un loc în care să nu fie nimerit să ne închinăm Lui.

150:2 Și pentru *ce?* **Pentru faptele Sale cele mari** și **după mărimea Sa nemărginită.** Cu alte cuvinte, trebuie să-L lăudăm pentru ceea ce a făcut pentru noi și pentru ceea ce este El. Dar nu numai *pentru* mărimea Lui nemărginită, ci și *după* mărimea Lui nemărginită. Este un păcat să nu răspunzi cu entuziasm la reiterarea strălucirii și desăvârșirii Ceatorului și Răscumpărătorului nostru.

150:3-5 *Cum?* Cu o orchestră alcătuită din toate instrumentele. **Cu sunet de trompetă**, cu sunetele sale maiestuoase ca de marș. **Cu lira și cu harpa. Cu tamburina**, adică pe un ton festiv, fără inhibiții, în acompaniamentul **dansului**. **Cu instrumente cu coarde** de tot felul: violoncel, violă, vioară, mandolină, chitară – cu toate sunetele și notele muzicale din care să răsune lauda noastră la adresa Marelui Rege. Cu instrumente de suflat – flautul, oboiul, clarinetul – să nu lipsească nici un instrument din această superbă orchestră simfonică. Să fie incluse și instrumentele cu percuție, da, fie binecuvântate – în special chimvalele sunătoare, zăngănitoarele chimvale, punctate de puternicele Amin-uri.

150:6 Dar cu aceasta ajungem la ultima întrebare: *Cine?* Și răspunsul e, desigur: **„Tot ce are suflare să laude pe Domnul."** Corul uriaș al tuturor glasurilor de pe pământ primește semnalul să se alăture eternei izbucniri de laudă la adresa lui Dumnezeu. *Aleluia!* **Lăudați pe Domnul!**

NOTE FINALE

[1](Intro) Graham Scroggie, *Daily Notes of the Scripture Union.*

[2](Intro) Albert Barnes, *Notes on the Book of Psalms,* I:xix.

[3](Intro) C. S. Lewis, *Reflections on the Psalms*, p. 10

[4](Intro) F. W. Grant, „Psalms," în *The Numerical Bible (Biblia Numerică)*, III:10.

[5](1:3) Sensul literal al termenului tradus prin „sădit" (*șatul*) este *transplantat* (Koehler-Baumgartner, *Lexicon in Veteris Testamenti Libros*, p. 1015), o imagine foarte adecvată a persoanei născute din nou.

[6](1:3) D. L. Moody, *Notes from My Bible*, p. 64.

[7](2:Intro) La Fapte 4:25-28, Petru și Pavel au asociat Psalmul 2 cu respingerea lui Cristos. Este adevărat că Psalmul a avut o împlinire parțială când Irod, Pilat din Pont, Neamurile și israeliții s-au unit cu toții pentru a-L ucide pe Cristos. Dar împlinirea plenară a acestui psalm este încă la timpul viitor.

[8](3:1, 2) *International Standard Bible Encyclopedia*, III:2096.

[9](4:1) Charles H. Spurgeon, citat în „Choice Gleanings Calendar."

[10](5:Intro) Koehler și Baumgartner susțin că *michtam* ar putea avea legătură cu termenul acadian pentru *acoperire*, de unde sensul lui ar putea fi acela de „psalm de ispășire."

[11](8:5) În ebraică *Elohim* aici; vezi nota de subsol din NKJV.

[12](9:Intro) Psalmul 10 este clădit pe a doua jumătate a alfabetului ebraic, ceea ce i-a determinat pe unii să creadă că Psalmii 9 și 10 au fost inițial un singur psalm.

[13](10:Intro) Vezi nota precedentă.

[14](14:1) Henry Bosch, *Oud Daily Bread.*

[15](14:1) Barnes, *Psalms*, I:114.

[16](16:3) Nu avem la dispoziție altă documentație.

[17](17:15) E. Bendor Samuel, *The Profephetic Character of the Psalms*, p. 26.

[18](19:3, 4a) Immanuel Kant, *General History of Nature (Istoria generală a naturii).* Nu dispunem de alte documente.

[19](19:7-9) Citat din *Kant* de Alexander Wright în *The Psalms of David and the Higher Criticism, Or Was David „The Secret Psalmist of Israel"?*, p. 109.

[20](19:12) Barnes, *Psalms*, I:175.

[21](23:Intro) J. R. Littleproud. Nu dispunem de alte documente.

[22](24:9, 10) F. B. Meyer, *F. B. Meyer on the Psalms*, p. 35.

[23](25:Intro) Litera pentru „r" (*reș*) apare în ambele versete, 18 și 19, deși în versetul 18 ne-am aștepta să vedem litera „q" (*qof*).

[24](26:12) J. C. Ryle, *Expository Thoughts on the Gospels, Luke*, II:239.

[25](29:10, 11) W. E. Vine, *Isaiah*, p. 205.

[26](29:10, 11) H. A. Ironside, *Studies on the Psalms*, p. 173.

[27](31:Intro) Lewis, *Reflections*, pg. 10.

[28](32:8, 10) Jay Adams, *Competent to Counsel*, p. 124.

[29](34:8, 9) G. Campbell Murdoch, *From Grace to Glory*, p. 66.

[30](34:10) Unii cărturari sunt de părere că în loc de „puii de lei" ar trebui să citim „cei ce-L tăgăduiesc pe Dumnezeu," dar sensul versetului rămâne neschimbat.

[31](36:5) Albert Barnes, *The Bible Commentary, Psalms*, Vol. 1, p. 312.

[32](36:5) Arthur W. Pink, *The Attributes of God*, Arthur W. Pink, p. 80.

[33](36:7) John Brine, citat în *The Attributes of God*, Arthur W. Pink, pg. 80.

[34](37:5, 6) Barnes, *Psalms*, pg. 63.

[35](37:28) F. W. Dixon. Nu dispunem de alte documente.

[36](50:1) Același termen ebraic (*ereț*) înseamnă și *pământ*, și *teren*.

[37](50:8) Meyer, *Psalms*, pg. 63.

[38](52:8, 9) Grant, „Psalms," III:212.

[39](53:Intro) În Psalmul 14 numele Iehova este folosit de patru ori iar Elohim de trei ori. Aici numele Elohim se regăsește de șapte ori.

[40](54:7) G. Campbell Morgan, *An Exposition of the Whole Bible*, p. 240.

[41](58:8) W. Graham Scroggie, II:49.

[42](58:9) A. Maclaren, citat în *Psalms* de W. Graham Scroggie, II:49.

[43](58:10) Morgan, *Exposition*, p. 242.

[44](60:9) Editorii traducerii NKJV demonstrează că sunt de acord, prin faptul că încheie versetul 8 cu semnele citării.

[45](61:2) Cu privire la Matei 16:18, G. Campbell Morgan spune: „Nu uitați că El S-a adresat evreilor. Dacă urmărim folosirea figurată a termenului în Scriptura ebraică, constatăm că nu este folosit niciodată în mod simbolic cu referire la om, ci numai la Dumnezeu. Astfel aici în Cezarea lui Filip, nu pe Petru este zidită biserica. Isus nu S-a jucat cu limbajul figurat. El a recurs la o veche ilustrație ebraică – stânca, ce este totdeauna un simbol al Dumnezeirii – spunând: «Pe Dumnezeu Însuși, pe Cristos, Fiul Dumnezeului celui viu, Îmi voi zidi biserica.»" Poate că singura excepție la afirmația lui Morgan o găsim la Deuteronom 32:31: „stânca lor nu e ca Stânca noastră." Dar chiar și acolo „stânca" este un simbol al dumnezeirii (reprezentând un dumnezeu fals).

[46](66:8-12) Williams, *Student's Commentary on the Holy Scriptures*, p. 67.

[47](67:6, 7) Franz Delitzsch, „Psalms," în *Biblical Commentary on the Old Testament*, XII:240.

[48](68:11-13) Termenul ebraic pentru „cei ce au vestit-o" (*hamebasserot*) este feminin plural.

[49](68:24) Lewis, *Reflections*, pg. 45.

[50](71:Intro) John G. Bellet, *Short Meditations on the Psalms*, p. 76.

[51](71:14-16) Williams, *Commentary*, p. 72.

[52](81:Intro) Merrill F. Unger, *Unger's Bible Dictionary*, p. 350.

[53](81:8-10) Gaebelein, *Psalms*, p. 316.

[54](83:13-18) Morgan, *Exposition*, p. 252.

[55](86:17) E. W. Bullinger, *The Companion Bible*, Apendice 32, p. 31.

[56](86:17) Grant, „Psalms," III:330.

[57](87:Intro) Teddy Kollek și Moshe Pearlman, *Jerusalem, A History of Forty Centuries*, p. 12.

[58](87:6) Nu dispunem de documente.

[59](87:6) Gaebelein, *Psalms*, p. 332.

[60](88:11, 12) *The New Bible Commentary* (Noul Comentariu Biblic), p. 474.

[61](88:13-18) Citat de A. G. Clarke, *Analytical Studies in the Psalms*, p. 219.

[62](93:5) Williams, *Student's Commentary*, p. 372.

[63](94:Intro) Pink, *Attributes*, p. 75.

[64](96:11-13) *Iehova* este pronunția tradițională a unei combinații a consoanelor *JHWH (sau IAHVE)* și a

vocalelor din *Adonai* (Domnul). Termenul ebraic se pronunța probabil inițial *Iahve*. De teama ca nu cumva să ia Numele lui Dumnezeu în deșert, evreii rosteau termenul pentru „Domnul" (*Adonai*) ori de câte ori apăreau în text literele sacre YHWH. E demn de remarcat că literele inițiale ale celor patru cuvinte ebraice din prima propoziție a versetului unsprezece redau numele personal al lui Dumnezeu, Iahve (YHWH). Traducerile KJV și NKJV redau numele lui Dumnezeu prin „DOMNUL" deci cu majuscule, dar în general în citatele din Biblie nu se folosesc numai majuscule.

[65](97:6a) Gaebelein, *Psalms*, p. 363.

[66](98:4-6) Vezi F. W. Grant, „Psalms," III:363. Vezi și nota precedentă pe marginea acestui cuvânt. Sintagma a fost găsită și în Sulurile de la Marea Moartă conținând porțiunea Deuteronom 32:43 și Septuaginta. E de conceput că masoreții (adică acei cărturari care au păstrat tradiția ebraică) au omis pasajul tocmai pentru faptul că creștinii se foloseau de el pentru a sprijini dumnezeirea lui Cristos (ca la Ev. 1:6).

[67](100:Intro) Barnes, *Psalms*, III:56.

[68](101:2) Clarke, *Psalms*, p. 247.

[69](101:7, 8) Grant, „Psalms," III:368.

[70](104:31, 32) J. J. Stewart Perowne, *The Book of Psalms*, II:234.

[71](109:30, 31) Meyer, *Psalms*, p. 133.

[72](Eseu) Unger, *Bible Dictionary*, p. 231.

[73](Eseu) Barnes, *Psalms*, I:xxxvii.

[74](Eseu) Unger, Scroggie, *The Psalms*, p. 32.

[75](110:1) În traducerile KJV și NKJV „LORD" („DOMNUL" întotdeauna cu majuscule) se folosește pentru termenul Iehova (=*Iahve*), numele personal folosit de Dumnezeu în cadrul legământului. Vezi nota 64.

[76](110:2) Ironside a folosit această sintagmă ca titlu al unei cărți: *The Great Parenthesis (Marea Paranteză)*, adică actuala dispensație a bisericii creștine.

[77](110:3) Scroggie, *The Psalms*, p. 85.

[78](112:10) Barnes, *Psalms*, III:149.

[79](118:24) *Ibid.*, p. 173, 174.

[80](119:Intro) Samuel Ridout, *How to Study the Bible*, p. 73.

[81](119:Intro) Lewis, *Reflections*, p. 52.

[82](119:(Intro) Bellett, *Short Meditations*, p. 131.

[83](119:24) Matthew Henry, *Commentary in One Volume*, p. 706.

[84](119:92) Barnes, *Psalms*, III:204.

[85](119:107) Charles H. Spurgeon, *The Treasury of David*, VI:244.

[86](119:136) Citat de Moody, *Notes*, p. 79.

[87](119:139) Barnes, *Psalms*, III:217.

[88](119:145) Versetele 145-152 încep cu litera „qof," prima literă din cuvântul ebraic „a plânge."

[89](120:1, 2) Psalmii 120-134 sunt numiți „Cântările treptelor" deoarece pelerinii îi cântau când *se suiau* la Ierusalim cu prilejul sărbătorilor anuale ale Domnului (Paștele, etc.).

[90](121:4) Moody, *Notes*, p. 79.

[91](121:5, 6) A nu se uita că această secțiune a Bibliei este *poezie* și, prin urmare, ambele sensuri s-ar putea să fie valabile. Este ceea ce s-a numit un *merism*. Un alt exemplu este „la plecarea și la venirea ta" (v. 8), adică în tot modul tău de viață.

[92](121:7, 8) Toate aceste forme traduc verbul ebraic *șamar*.

[93](122:6) Collins și Lapierre, *O Jerusalem!*, p. 33.

[94](122:7-9) Barnes, *Psalms*, III:238.

[95](135:6) Pink, *Attributes*, p. 27.

[96](137:9) Lewis, *Reflections*, p. 113, 114.

[97](138:2) Termenul tradus prin *templu* (*hekal*) mai înseamnă și palat sau alt edificiu, inclusiv un cort; nu totdeauna înseamnă templul evreiesc.

[98](138:2) Clarke, *Psalms*, p. 337.

[99](139:13, 14) Radmacher. Nu dispunem de alte documente.

[100](139:19-22) Edward J. Young, *Psalm 139*, p. 95.

[101](139:19-22) *Ibid.*, p. 105.

[102](142:5-7) Clarke, *Psalms*, III:314.

[103](143:12) Barnes, *Psalms*, III:314.

[104](147:2-4) Archibald G. Brown. Nu dispunem de alte documente.

[105](147:19k 20) Williams, *Student's Commentary*, p. 148.

BIBLIOGRAFIE

Alexander, Joseph A. *The Psalms Translated and Explained.* Grand Rapids, Baker Book House, Reprinted from 1873 Edinburgh edition, 1977.

Barnes, Albert. *Notes on the Old Testament, Psalms,* 3 vols. Grand Rapids: Baker Book House, 1973.

Bellett, J. G. *Short Meditations on the Psalms.* Oak Park, IL: Bible Truth Publishers, 1961.

Bridges, Charles. *Psalm 119.* Edinburgh: The Banner of Truth Trust, Reprinted from 1827 edition, 1977.

Clarke, A. G. *Analytical Studies in the Psalms.* Kilmarnock: John Ritchie, Ltd., 1949.

Delitzsch, Franz. "Psalms." In *Biblical Commentary on the Old Testament.* Vols. 11-13. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1970.

Gaebelein, A. C. *The Book of Psalms.* Neptune, N.J.: Loizeaux Bros., 1939.

Grant, F. W "Psalms." In *The Numerical Bible.* New York: Loizeaux Bros., 1897.

Ironside, H. A. *Studies on Book One of the Psalms.* Neptune, N.J.: Loizeaux Bros., 1952.

Kidner, Derek. *Psalms 1-72.* Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1973.

Psalms 73-150. Downers

Grove, IL: InterVarsity Press, 1975.

Lewis, C. S. *Reflections on the Psalms.* London: Collins, Fontana Books, 1969.

Maclaren, A. *The Book of Psalms.* London: Hodder & Stoughton, 1908.

Meyer, E B. *E B. Meyer on the Psalms.* Grand Rapids: Zondervan Publishing House, n.d.

Morgan, G. Campbell. *Notes on the Psalms.* Westwood, N.J.: Revell Co., 1947.

Perowne, J. J. Stewart. *The Book of Psalms. 2 vols.* Grand Rapids: Zondervan Publishing House, Reprinted from 1878 edition, 1966.

Samuel, E. Bendor, *The Prophetic Character of the Psalms.* London: Pickering & Inglis, n.d.

Scroggie, W Graham. *Psalms. Vol. 2.* London: Pickering & Inglis, 1949.

_____. The Psalms. Old Tappan, N.J.: Fleming H. Revell Co., 1948.

Spence, H.D.M. and Exell, Joseph S., Editors. *Pulpit Commentary, Vol.* 8. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1950.

Spurgeon, C. H. *The Treasury of David.* Grand Rapids: Baker Book House, 1983.

Wright, *The Psalms of David and the Higher Criticism, Or Was David "The Sweet Psalmist of Israel"?* Edinburgh and London: Oliphant Anderson & Ferrier, 1900.

Young, E. J. *Psalm 139.* London: The Banner of Truth Trust, 1965.

PROVERBELE

Introducere

„Nu este un album de portrete, nici o carte de maniere, ci o lucrare ce ne oferă a cheie pentru viață. Mostrele de conduită pe care le afișează sunt cu toate evaluate în virtutea unui singur criteriu, ce ar putea fi rezumat succint astfel: «Este aceasta înțelepciune sau nechibzuință?»"

–Derek Kidner

I. Locul unic în Canon

Cartea Proverbelor are aceeași actualitate pentru epoca în care trăim pe care a avut-o și când a fost compusă, întrucât întâlnim în ea probleme cu care fiecare din noi se confruntă în viață.

Dacă vreo carte din Biblie este adecvată mai cu seamă pentru tineri, atunci negreșit aceasta este cartea Proverbelor.

> Când un tânăr i-a spus lui Carlyle că n-a găsit nimic de luat din Cartea Proverbelor, acesta i-a răspuns: „Compune și tu câteva proverbe, și îți vei schimba negreșit părerea despre această carte."[1]

Cartea Proverbe este cea mai aleasă colecție de zicători sacre, pline de înțelepciune practică din lume, destinată în special tinerilor, ca aceștia să nu trebuiască să repete greșelile vârstnicilor.

Scopul Proverbelor este precizat în 1:1-7. Pe scurt, este acela de a da înțelepciune și pricepere unui tânăr, pentru ca acesta să găsească adevărata binecuvântare în viață și să scape de cursele și capcanele păcatului. Versetul cheie este 9:10: „Frica de Domnul este începutul înțelepciunii și cunoașterea Celui Sfânt este pricepere."

Arnot a numit cartea aceasta: „Legi din cer pentru viața pe pământ."[2] Este o descriere foarte adecvată a conținutului ei.

Proverbul este o formulare foarte succintă a unui bob de înțelepciune, adesea într-o manieră meșteșugită, menită să faciliteze memorarea. Cele mai multe dintre proverbe conțin două propoziții, în care sunt prezentate fie similitudini, fie contraste.

Există mai multe varietăți de proverbe, după cum reiese din următoarele:

1. Unele sunt simple afirmații, exprimând un fapt simplu:

> Când Îi sunt plăcute Domnului căile cuiva,
> Îi face să fie în pace cu el chiar și pe vrăjmașii lui (16:7).

2. Unele sunt construite pe tiparul a două propoziții sau fraze în care un lucru este comparat cu altul:

> Ca apa rece pentru un suflet obosit,
> Așa este o veste bună venită dintr-o țară îndepărtată (25:25).

3. Altele sunt clădite pe modelul a două propoziții legate între ele prin conjuncția adversativă *dar*, descriind fapte contrarii, principii opuse:

> Amintirea celui drept este binecuvântată,
> Dar numele celor răi va putrezi (10:7).

Acest tip de proverbe se întâlnește mai cu seamă în capitolele 10-15.

4. Apoi avem proverbe cu două propoziții sau fraze în care același gând se repetă într-o formă puțin modificată:

„Căci o prostituată este o groapă adâncă,
Și o seducătoare este o fântână strâmtă" (23:27).

II. Paternitatea

Cartea aceasta este numită uneori „Proverbele lui Solomon," întrucât cele mai multe dintre ele au fost compuse de acest rege înțelept (1:1; 10:1; 25:1). 1 Regi 4:32 ne spune că Solomon a compus 3.000 de proverbe, dintre care cele câteva sute cuprinse în cartea pe care o studiem au fost inspirate de Duhul lui Dumnezeu să constituie textul sacru al Sfintelor Scripturi.

Suntem informați că în capitolul 30 găsim „cuvintele lui Augur fiul lui Iache" (30:1). Capitolul 31 este prezentat drept: „cuvintele lui Lemuel" (31:1). Nu dispunem în prezent de informații referitoare la identitatea acestor doi oameni. Unii cred că ar fi vorba de alte nume purtate de Solomon.

III. Data

Întrucât Proverbe 25:1 ne spune că oamenii lui Ezechia au copiat o secțiune a Proverbelor lui Solomon, forma finală a cărții trebuie să se fi conturat definitiv cam prin anul 700 î.Cr., bazându-se pe materialul compus inițial de Solomon începând din anul 900 î.Cr. Dacă Augur și Lemuel nu reprezintă alte nume poetice ale lui Solomon, ci persoane distincte, care au trăit anterior anului 900 î.Cr. sau după 700 î.Cr., atunci înseamnă că intervalul în care a fost alcătuită cartea Proverbe a fost chiar mai mare.

IV. Fondul și temele

Scrisă de Solomon și de alți autori, fermecătoarea operă poetică a Proverbelor este un bun manual de educație generală, parcurgând o mare varietate de teme – de la necesitatea disciplinării unui copil la modul cel mai înțelept de a conduce un regat. Ne întrebăm dacă există vreun adevăr care să nu fie cuprins în această cărticică, cel puțin în formă incipientă. Astfel ni se prezintă pericolele consumului de alcool, cumpărăturilor în rate, delicvenței juvenile și problemelor din mișcarea sindicală. Întâlnim apoi tot felul de persoane pe paginile cărții – femeia certăreață, prostul fudul, omul căruia nu-i place să i se arate greșelile și soția ideală. Și, mai presus de toate, Îl întâlnim pe Domnul Isus pe paginile ei, adresându-Se în ipostaza de Înțelepciune Întrupată. „Elementele ideale ale cărții ne vorbesc despre El; defectele prezentate pe paginile ei constituie un strigăt după ajutorul Lui" (citat din Daily Notes).

Nu este deloc ușor să întocmim o schiță a cărții Proverbe, deoarece în loc să ne prezinte o continuitate de idei, aidoma unui film, ne oferă imagini individuale, aidoma unor diapozitive.

Studiind-o veți constata că se aseamănă în multe privințe cu cartea Iacov.

Un alt procedeu menit să-i faciliteze studierea îl constituie găsirea unor ilustrații de proverbe individuale din următoarele surse:

1. Biblia însăși
2. Istorie
3. Biografie
4. Literatură
5. Natură
6. Ziare și publicații periodice
7. Radioul și televiziunea
8. Propria dvs. experiență

E bine să nu uităm că deși unele proverbe sunt formulări de *adevăr absolut*, altele sunt prezentări de adevăr *cu caracter general valabil*, cărora li s-ar putea găsi unele excepții ici și colo. De pildă, deși este întotdeauna adevărat că „numele Domnului este un turn puternic" (18:10), se vor putea găsi excepții la regula potrivit căreia „un prieten iubește întotdeauna" (17:17).

Când studiați *Comentariul Biblic al Credinciosului* este esențial să citiți mai întâi versetul sau versetele corespunzătoare comentate de pasajul respectiv. Multe din explicații ar fi total lipsite de sens în absența lecturării proverbului în cauză.

Clasificarea unora dintre personajele din Cartea Proverbe

Domnul
Binecuvântarea Sa (10:22)
Încrederea în El (3:25, 26)

Creația – opera mâinilor Sale (3:19, 20; 16.4; 20:12; 22:2b; 29:13b)
Disciplinarea noastră de către Domnul (3:11, 12)
Frica de Domnul (1:7, 29; 2:5; 8:13; 9:10; 10:27; 14:26, 27; 15:16, 33; 16:6; 19:23; 22:4; 23:17; 24:21; 28:14)
Călăuzirea noastră de către El (3:5, 6; 16:3, 9)
Judecata și dreptatea făcută de El (15:25a; 17:3; 21:2; 29:26)
Omniprezența Sa (15:11; 16:2)
Răspunsurile pe care le dă El la rugăciunile noastre (15:8, 29).
Ocrotirea noastră de către El (15:25b; 18:10)
Bogatul și săracul (10:15; 13:7, 8; 14:20, 21, 31;15:16; 17:1, 5; 18:23; 19:1, 4, 17; 21:13; 22:2, 7, 16, 22, 23; 28:3, 6, 11, 27; 29:7, 13)
Sursa înțelepciunii (2:6-8)
Suveranitatea și puterea Sa (16:1, 7, 9, 33; 19:21; 20:24; 21:30, 31; 22:12)
Cel în care putem avea încredere (29:25b)

Arta de a fi părinte

Instruire pentru a ști cum să-ți crești copiii (13:24; 19:18; 22:6, 22:15; 23:13, 14; 29:15, 17)
Ascultarea și neascultarea de părinți (1:8, 9; 6:20, 22; 13:1, 19-26; 20:20; 23:22; 30:17)
Sfaturi părintești (1:8-19; 2:1-22; 3:1-35; 4:1-27; 5:1-23; 6:1-35; 7:1-27; 23:19-35; 24:4-22; 31:1-9)

Vorbirea

Cea adecvată (15:23; 25:11)
Vorbirea de rău (25:23)
Subestimarea (11:12a)
Vorbele aspre (27:14)
Vorbele rele (12:13a; 15:28b)
Excesivă („Vorba multă") (10:19a; 13:3b)
Linguşitoare (20:19; 26:28b; 28:23; 29:5)
Nechibzuită (12:23b; 14:3a, 7; 15:2b; 18:6, 7)
Blândă (15:1a, 4a)
Frumoasă (10:20a, 21a; 16:21, 23, 24; 23:16)
Vătămătoare (11:9, 11; 12:18a; 15:4b; 16:27; 18:21; 26:18, 19)
Aspră (15:1b)
Pripită (18:13; 29:20)
Tămăduitoare (12:18b; 15:4a; 16:24; 18:21)
Sinceră (12:19a; 13:5)
Nepotrivită (17:7)
Mincinoasă, înșelătoare (6:17; 10:18a; 12:19b, 22a; 14:25b; 17:4; 26:18, 19, 23-26, 28a)
Perversă (4:24; 10:31b, 32b; 15:4b; 17:20b)
Reținută (10:19b;11:12b, 13b;12:23a; 13:3a; 17:27a, 28; 21:23)
Satisfăcătoare (12:14; 18:20)
Calomniatoare (10:18b; 30:10)
Omul care duce vorba, bârfitorul (11:13a; 16:28;17:9b; 18:8; 20:19; 22:11a; 26:10, 22-26, 28)
Vorbirea chibzuită (15:28a)
Mărturia credincioasă și cea mincinoasă (6:19; 12:17; 14:5, 25; 19:5, 9, 28; 21:28; 25:18)
Vorbirea înțeleaptă (10:31a; 14:3b; 15:2a; 18:4)
Netrebnică (14:23b)

Diverse teme

Urâciuni
–pentru Domnul (3:32; 6:16; 8:7; 11:1, 20; 12:22; 15:8, 9, 26; 16:5; 17:15; 20:10, 23; 21:27; 28:9)
–pentru alții (13:19; 16:12; 24:9; 26:25; 29:27)

Hotarele străbune (22:28; 23:10, 11)
Datul și luatul cu împrumut (22:7b)
Omul harnic (21:5; 22:29; 27:18, 23-27; 28:19a)

Contrast între omul harnic și cel leneș (10:4, 5; 12:24, 27; 13:4)
Vrăjmașul (16:7; 24:17, 18; 25:21; 27:6)
Invidia (3:31; 14:30; 23:17; 24:1, 19; 27:4)
Greutățile și cântarul fals (11:1; 16:11; 20:10, 23)

Prietenii, vecinii și prietenia (3:27-29; 6:1-5; 11:12; 12:26; 14:21; 16:28; 17:9, 17; 18:17, 24; 21:10; 22:24, 25; 24:17, 19; 25:8, 9, 17, 20, 21, 22; 26:18, 19; 27:6, 9, 10, 14, 17; 28:23; 29:5)

Mierea (16:24; 24:13; 25:16, 27; 27:7)
Hărnicia (12:9, 11; 14:4, 23a)
Corelația dintre sănătatea fizică, mentală și spirituală (3:1, 2, 7, 8, 16; 4:10, 22; 9:11;13:12; 14:30; 15:13, 30; 16:24; 17:22; 18:14; 27:9)
Dreptatea și nedreptatea (13:23; 17:15, 26; 18:5; 21:15; 22:8, 16; 24:23, 24)
Regele sau dregătorul (14:28, 35; 16:10, 12-15; 19:12; 20:2, 8, 26, 28; 21:1; 22:11, 29; 23:1; 24:21, 22; 25:2-7, 15; 28:15, 16; 29:2, 4, 12, 14, 26; 30:31; 31:4, 5)
Sorțul (16:33; 18:18)
Bătrânețea (16:31; 17:6; 20:29)
Părtinirea (18:5; 24:23b-25; 28:21)
Mândria și smerenia (3:34b; 8:13; 11:2; 15:33; 16:5,18, 19; 18:12; 22:4; 29:23)
Reputația (10:7; 22:1)
Contrast între omul bun și omul rău (3:32, 33; 10:3, 6, 7, 9, 11, 16, 24, 25, 28, 29-32; 11:3-11, 17-21, 23, 27, 31;12:2, 3, 5-8, 12-14, 20, 21, 26, 28; 13:2, 5, 6, 9, 21, 25; 14:2, 9, 11, 14, 22, 32; 15:8, 9, 26; 24:15, 16; 28:1, 12)
Disprețuitorul sau batjocoritorul (3:34a; 9:7, 8, 12; 13:1; 14:6; 15:12; 19:25; 21:11, 24; 22:10; 24:9; 29:8a)
Slujitorii și sclavii (14:35; 17:2; 19:10; 29:19, 21)
Leneșul (6:6-11; 10:26; 15:19; 18:9;19:15, 24; 20:4, 13; 21:25; 22:13; 24:30-34; 26:13-16)
Câștigarea de suflete (21:30; 24:11, 12)
Certurile și neînțelegerile (10:12; 12:18; 13:20; 15:1-4, 18; 16:27, 28; 18:6-8; 21:9, 19; 28:25)
Garantul, zălogul (6:1-5; 11:15; 17:18; 20:16; 22:26, 27; 27:13)
Calitatea de a te lăsa învățat (disponibilitatea de a primi învățătura și îndreptarea) (1:5; 9:7-9; 10:17; 12:1, 15; 13:1, 10, 18; 15:5, 10, 12, 31, 32; 17:10; 19:20, 25; 21:11; 25:12; 27:5, 6; 28:23; 29:1)
Enervarea și răbdarea (14:17, 29; 15:18; 16:32; 19:11)
Cumpătarea și stăpânirea de sine (23:1-3; 25:28)
Vinul (20:1; 21:17; 23:20, 21, 29-35; 31:4-7)
Înțelepciunea de a cere călăuzire sau sfaturi de la alții (11:14; 12:15; 15:22; 20:18; 24:6)
Înțelepciunea personificată (1:20-33; 8:1-36; 9:1-6; 14:1a; 16:16, 22; 19:23)
Contrast între omul înțelept și cel nechibzuit (3:35; 10:8, 13, 14, 23; 12:15, 16, 23; 13:16; 14:3, 8, 15, 16, 18, 19, 24, 33; 15:7, 14, 20, 21; 17:11, 12, 16, 21, 24, 25, 28; 18:2, 6-8; 29:8, 9, 11)
Cuvântul și ascultarea de el (13:13, 14; 16:20; 19:16; 28:4, 7, 9; 29:18; 30:5, 6)

Bogățiile

Sunt însoțite de necazuri (15:6, 16, 17; 16:8; 17:1)
Te ajută să-ți faci prieteni (19:4, 6)
Dobândite prin mijloace violente (11:16)
Dobândite pe căi necinstite (10:2;13:22b;15:6b; 20:17; 21:6; 22:16; 28:8)
Dobândite în grabă (13:11; 20:21; 28:20b, 22)
Dobândite pe căi cinstite (10:16)
Darurile și mita (15:27; 17:8, 23; 18:16; 19:6; 21:14; 25:14; 29:4)
Moștenite (19:14)
Valoarea limitată a bogățiilor (11:4)
Valorează mai puțin decât înțelepciunea (16:16)
Nu trebuie să ne încredem în ele (11:28)
Cei ce se prefac că sunt bogați (13:7)
Protecția pe care o oferă bogățiile (10:15a; 13:8; 18:11)
Administrarea bogățiilor și generozitatea (3:9, 10, 27, 28; 11:24-26; 19:6; 21:26b; 22:9; 28:27)
Trecătoare (23:4, 5; 27:24)

Femeia rea

Femeia rea sau curva (prostituata) (2:16-19; 5:3-23; 6:24-35; 7:5-27; 9:13-18; 22:14; 23:27, 28; 30:20)

Alte femei

O femeie frumoasă, dar fără minte (11:22)
O femeie gâlcevitoare (19:13; 21:9, 19; 25:24; 27:15, 16)
O soție bună (12:4; 18:22; 31:10-31)
O soție plină de har (11:16)
O soție prudentă (19:14)
O femeie neiubită (30:23)
Soția tinereții cuiva (5:18, 19)

SCHIȚA

I. INTRODUCERE (1:1-7)

II. PROVERBELE LUI SOLOMON PE TEMA ÎNȚELEPCIUNII ȘI A PROSTIEI (1:8–9:18)

A. Îndemnul înțelepciunii (1:8-33)
B. Căile înțelepciunii (cap. 2)
C. Răsplățile înțelepciunii (3:1-10)
D. Înțelepciunea ca premiu (3:11-20)
E. Înțelepciunea pusă în practică (3:21-35)
F. Înțelepciunea ca tezaur de familie (4:1-9)
G. Înțelepciunea și cele două căi (4:10-27)
H. Nebunia imoralității (cap. 5)
I. Nebunia de a te pune garant, lenea și înșelăciunea (6:1-19)
J. Nebunia adulterului și a curviei (6:20–7:27)
K. Înțelepciunea personificată (cap. 8)
L. Invitațiile lansate de înțelepciune și nebunie (9:1-18)

III. PROVERBE ALE LUI SOLOMON PE TEMA MORALEI PRACTICE (10:1–22:16)

A. Contrastul dintre stilul de viață neprihănit și cel rău (10:1–15:33)
B. Preamărirea stilului de viață neprihănit (16:1–22:16)

IV. PROVERBE ALE UNOR OAMENI ÎNȚELEPȚI (22:17–24:34)

A. Cuvintele înțelepților (22:17–24:22)
B. Alte cuvinte rostite de cei înțelepți (24:23-34)

V. PROVERBE ALE LUI SOLOMON COMPILATE DE OAMENII LUI EZECHIA (25:1–29:27)

VI. CUVINTELE LUI AUGUR (cap. 30)

VII. CUVINTELE PRIMITE DE REGELE LEMUEL DE LA MAMA·SA (31:1-9)

VIII. SOȚIA ȘI MAMA IDEALĂ (31:10-31)

COMENTARIU

I. INTRODUCERE (1:1-7)

1:1 Solomon fiul lui David a fost cel mai înțelept, mai bogat și mai onorat dintre regii Israelului (1 Re. 3:12, 13; 4:30, 31). El a compus trei mii de **proverbe**, dar numai o parte din ele au fost consemnate în cartea de față, de la 1:1 la 29:27.

1:2, 3 Versetele 2-6 ne spun de ce a scris el aceste proverbe. Pe scurt, ele asigură o înțelepciune practică pentru viață și un

mod în care cineva poate să-și conducă viața.

În această carte oamenii pot învăța să fie chibzuiți și să primească **învățătura** care să le arate calea în viață. Aici ei pot învăța să priceapă cuvintele de înțelegere, să discearnă între bine și rău, între ce e de folos și ce e nu e, între ce e util și inutil. Aici oamenii sunt instruiți să cunoască ceea ce este înțelept, drept, adecvat și onorabil.

1:4 Luând seama la aceste proverbe, oamenii lipsiți de minte („simpli" în original) pot să-și cultive prudența sau „bunul simț" iar **tinerii** capătă pricepere și înțelegere.

1:5 Cei înțelepți vor deveni și mai înțelepți, ascultând de aceste proverbe iar omul priceput va învăța cum să se călăuzească în viață și ce sfaturi să dea altora. Mi se pare semnificativ faptul că încă de la începutul cărții se face afirmația că **„înțeleptul ascultă."** Aceasta e definiția dată înțeleptului în cartea Proverbe: omul care se lasă învățat, care e dornic să asculte, iar nu să vorbească numai el. Nu e un nesuferit de încrezut.

1:6 Cartea are menirea de a împuternici o persoană să înțeleagă un proverb și o enigmă, adică lecția care se ascunde de multe ori sub aspectul exterior al lucrurilor. Ea îi va ajuta să înțeleagă sensul vorbelor înțelepte și al adevărurilor ce se ascund în ele.

1:7 Am ajuns la versetul cheie al cărții (vezi și 9:10). **Frica de Domnul este începutul înțelepciunii** sau partea principală a **cunoașterii**. Dacă cineva dorește să fie înțelept, va trebui să înceapă prin a se închina și a-L respecta din adâncul ființei pe Dumnezeu, încrezându-se în El și ascultând de El. Ce ar putea fi mai rezonabil pentru o creatură decât să se încreadă în Creatorul ei? Pe de altă parte, ce poate fi mai lipsit de logică pentru un om decât să respingă Cuvântul lui Dumnezeu și să trăiască după propriile sale idei? Înțelept este să te pocăiești de păcate, să te încrezi în Isus Cristos ca Domn și Mântuitor și apoi să trăiești pentru El cu toată ființa, fiindu-I pe de-a-ntregul devotat.

Nebunii (proștii) disprețuiesc înțelepciunea și învățătura. După cum înțelept în cartea aceasta este cel dornic și dispus să învețe, nebunul (sau prostul) este cel căruia nu poți să-i spui nimic, pe care nu ai voie să-i înveți. Este cel implacabil și încrezut, care nu învață decât dacă trece prin mari greutăți, și chiar și atunci nu e sigur că va învăța.

II. PROVERBELE LUI SOLOMON PE TEMA ÎNȚELEPCIUNII ȘI A PROSTIEI (1:8–9:18)

A. Îndemnul înțelepciunii (1:8-33)

1:8 Primele șapte capitole se adresează, în principal, **„fiului meu"** – sintagmă ce apare de 15 ori. În aceste capitole simțim bătaia inimii unui părinte care dorește tot ce e mai bun pentru copilul său. Ascultând de sfaturile părintești, un tânăr sau o tânără va evita cursele vieții și va dobândi experiență de mare preț în chestiunile practice ale vieții de zi cu zi.

O, ce mult datorăm părinților evlavioși și în special mamelor evlavioase, cum ne reamintește Henry Bosch:

> Mulți oameni mari din trecut au fost nespus de binecuvântați prin ceea ce au învățat pe genunchiul mamei lor. Gândiți-vă numai la Moise, Samuel și Timotei. Grija pe care au avut-o mamele acestora de ei, influența evlavioasă exercitată asupra acestor lideri spirituali au dat roade bogate în viețile lor. Gândiți-vă apoi la Augustin, la John Newton și la zeloșii frați Wesley. E posibil ca numele lor să nu fi luminat niciodată paginile istoriei dacă nu ar fi avut mamele evlavioase pe care le-au avut, ce i-au crescut în familii în care legea dragostei și mărturia creștină au fost călăuza și inspirația lor zilnică.[3]

1:9 Când sfaturile părintești sunt urmate, ele devin o ghirlandă plăcută pe cap și un lănțișor de aur la gât – imagini poetice prin care se afirmă că ascultarea aduce onoare și frumusețe morală în viața unui fiu înțelept.

1:10 Adesea când un tânăr își ruinează viața, explicația lui este că „s-a încurcat cu oameni cu care nu trebuia să aibă nimic de a face." Procesul este descris în culori vii în versetele 10-19.

Mai întâi însă se flutură fanionul de avertizare. Viața este plină de ademeniri la rău. Noi însă trebuie să avem curajul și verticalitatea de a spune „nu" de o mie de ori pe săptămână, dacă se cere.

1:11 Aici gașca de la colțul străzii îl invită pe tânărul nostru prieten să ia parte la un act de jaf armat. La nevoie ei îi vor face de petrecanie victimei. Poate că prietenul nostru se simte flatat că tipii aceștia duri l-au inclus în gașca lor. **„Vino cu noi!" spun ei.** Și s-ar putea ca el să cedeze, sub presiunea unor lucruri care i se par atât de palpitante.

1:12-14 Poate că feciorul nostru s-a plictisit de o viață atât de ferită și vrea să facă ceva riscant, care să-i aducă satisfacție. Și uite că s-a găsit o astfel de acțiune! Crima perfectă! Victima va fi lichidată rapid iar dovezile vor fi eliminate cu multă dibăcie. Mobilul este desigur șansa îmbogățirii peste noapte! Prada va fi atât de mare încât toți complicii vor avea de ajuns ca să-și umple casele. Prin urmare, se dă semnalul: „Nu mai stăm pe gânduri. În doi timpi și trei mișcări ne-am îmbogățit. Fiecare primește parte egală. Dintr-o așa afacere n-ai cum să pierzi!"

1:15, 16 Dar un glas lăuntric înțelept îi șoptește tânărului la ureche: **„Fiul meu**, nu fă una ca asta! Stai cât mai departe de ei! Nu avea nimic de a face cu planurile lor de îmbogățire rapidă. N-ai cum să câștigi dacă te înhăitezi cu ei!"

„Trebuie să înțelegi că inșii aceștia trăiesc numai din tâlhării, că nu ezită să tragă în orice clipă. Crimele comise de ei se țin lanț."

1:17, 18 O pasăre are atâta minte să se ferească de lațul pe care-l vede. Dar oamenii aceștia își întind o cursă lor înșiși, după care dau buzna în ea.

1:19 Istoria își are morala ei. Cei ce încearcă să se îmbogățească rapid plătesc scump lăcomia lor, ruinându-și viața. **Așa sunt căile oricărui om care umblă după câștig necinstit, câștig care ia viața celor ce îl au.**

Acest pasaj se ocupă de încercarea unora de a se îmbogăți prin mijloace violente. Dar aplicația sa este mult mai cuprinzătoare. Sunt vizate aici toate tertipurile de îmbogățire rapidă, și jocurile de noroc, și participarea la tombole și loterii, și specula de la bursă.

În continuare auzim două glasuri care îi strigă pe trecători. Unul este glasul Înțelepciunii, celălalt glasul femeii străine. Înțelepciunea, deși este prezentată aici ca femeie, Îl reprezintă de fapt pe Domnul Isus Cristos.[4] Femeia străină este tipul ispitei păcătoase și al lumii ce nu-L cunoaște pe Dumnezeu.

În versetele 20-30 Înțelepciunea stăruie pe lângă cei ce cred în mod eronat că se pot descurca fără ea.

1:20 Observați că **Înțelepciunea** strigă în locurile strategice, pentru ca toți să-i audă mesajul. **Își înalță glasul în piețele** orașelor.

1:21 Iat-o ba la intersecțiile aglomerate, ba la **porțile cetății.** Și astfel Domnul nostru cheamă omenirea peste tot pe unde trece:

Unde se încrucișează căile aglomerate ale vieții,
Unde răsună strigătele clanurilor și triburilor,
Mai presus de zarva sforțărilor egoiste,
Îți auzim glasul, Fiu al Omului!

–Frank Mason North

1:22 Înțelepciunea apelează la oamenii neștiutori, la batjocoritori și la proști. Cei neștiutori sunt oamenii naivi, ușor de impresionat, pe care-i poate păcăli oricine, ce se pretează la tot felul de influențe, și bune, și rele. Aici instabilitatea lor pare să-i conducă în direcția greșită. Batjocoritorii sunt cei ce tratează sfaturile înțelepte cu dispreț: nimic nu e sacru sau serios pentru aceștia. Proștii sunt cei fără minte, care refuză să fie învățați; cei înfumurați și înrădăcinați, pe care nu-i scoți din opiniile lor ignorante.

1:23 Versetul acesta poate fi înțeles în două feluri: Mai întâi, ar putea să însemne:

> Întrucât nu vreți să luați în seamă invitația mea, luați în seamă măcar mustrarea mea. Voi turna duhul meu peste cuvinte, în semn de judecată și vă voi spune ce vă așteaptă.

Potrivit acestei interpretări, versetele 24-27

sunt cuvintele care descriu soarta lor.

Al doilea sens pe care poate să-l aibă versetul este următorul:

> **Întoarceți-vă** și pocăiți-vă când vă mustru. Dacă veți proceda așa, **voi turna duhul meu peste voi** în semn de binecuvântare și vă voi face cunoscute cuvintele mele de înțelepciune.

Termenul **„duhul"** înseamnă probabil în acest context „gândurile" mele. Deși este adevărat că Cristos toarnă Duhul Sfânt peste cei ce răspund la chemarea Sa, adevărul acesta nu le-a fost făcut cunoscut sfinților din VT cu aceeași claritate ca cea a sfinților din NT.

1:24 Una din marile tragedii ale vieții este respingerea brutală a ofertelor pline de dragoste ale Înțelepciunii. Versetul ne amintește de un alt prilej pierdut pe culmea Muntelui Măslinilor: „Am vrut... dar voi n-ați vrut."

1:25 Înțelepciunea e întristată din pricina unor oameni care resping toate sfaturile ei și nu vor să aibă nimic de a face cu criticile ei constructive.

Ceea ce face și mai irațional refuzul încăpățânat al oamenilor este faptul că poruncile și avertismentele lui Dumnezeu sunt spre binele său, nu al lui Dumnezeu, cum reiese din istorioara relatată de D. G. Barnhouse: O fetiță s-a strecurat dincolo de bara de metal ce-i separă pe spectatori de cușca leilor la Grădina Zoologică din Washington. Când bunicul său i-a poruncit să iasă afară, ea a refuzat, râzând și apropiindu-se și mai mult de cușcă. După care un leu a apucat-o și a târât-o în cușcă, luându-i viața. După Barnhouse, lecția ce se desprinde din această întâmplare ar fi următoarea:

> Dumnezeu ne-a dat porunci și principii spre binele nostru. Dumnezeu nu ne dă niciodată o poruncă pentru că ar fi arbitrar sau pentru că nu dorește să ne simțim bine. Dumnezeu spune: „Să nu ai nici un alt fel de dumnezei în afară de Mine" nu pentru că este gelos cu poziția Sa sau prerogativele Sale, ci pentru că știe că dacă punem orice, absolut orice mai presus de El, acel lucru ne va face rău. Dacă vom înțelege principiul care stă la baza acestei realități, vom înțelege și de ce Dumnezeu ne mustră" (Ev. 12:6). El nu vrea ca noi să ne ducem în gura leului, deoarece există un leu – diavolul, care caută pe cine să înghită.[5]

1:26 Dacă cineva va persista în refuzul de a asculta, această respingere îi va aduce negreșit pierzarea și ruinarea. Atunci va veni rândul Înțelepciunii de a râde: **„De aceea și eu voi râde când veți fi în vreo nenorocire; îmi voi bate joc de voi când vă va prinde groaza."**

Să însemne asta oare că Domnul realmente va **râde** când nenorocirea se va abate peste cei răi, cum se sugerează aici și în Psalmul 2:4? Dacă prin râs înțelegem o atitudine de răutate, de spirit vindicativ și cruzime, atunci răspunsul este categoric „Nu." Mai degrabă, trebuie să înțelegem râsul acesta la modul figurat. În limbaj idiomatic, el exprimă ridicolul situației în care un biet om își permite să-L sfideze pe Suveranul Atotputernic, ca un țânțar în fața unui cuptor aprins. În plus, ar mai putea fi vorba și de următorul lucru: Un om poate să râdă de poruncile Înțelepciunii sau să le trateze ca și când ele n-ar exista. Dar când omul acela culege roadele nechibzuinței sale, poruncile rămân neclintite și i se par batjocoritorului ca cei ce râd la urmă, cum se spune în binecunoscuta zicală.

1:27 Va veni negreșit o zi de plată. Judecata de care s-au temut oamenii va veni peste ei ca o furtună. Nenorocirea se va abate cu repeziciune peste ei. Necazul și strâmtorarea îi vor cuprinde dintr-odată și-i va face să dispere.

1:28 Atunci oamenii vor chema Înțelepciunea, dar va fi în zadar. O vor căuta cu disperare, dar n-o vor găsi, dându-și seama că e prea târziu, că nu li se mai dă lumina pe care au respins-o. *N-au voit* să vadă. Prin urmare, acum *nu mai pot* vedea. Duhul lui Dumnezeu nu Se va lupta în permanență cu omul (Gen. 6:3). Tocmai în asta constă urgența mesajului Evangheliei:

> Nu pierde prilejul! Nu pierde prilejul!
> Câtă vreme te cheamă Isus,
> Nu pierde prilejul!
> Dacă mai zăbovești în păcat,

S-ar putea să constați că ușa nu mai e deschisă
Că e prea târziu. De aceea, azi când auzi Glasul,
Nu pierde prilejul!

–Autor necunoscut din veacul al 19-lea

1:29 Condamnarea acestor batjocoritori constă în faptul că au **urât** învățăturile Înțelepciunii și au refuzat cu încăpățânare să se smerească în fața lui Iehova și să-L respecte. Poate că au râs, spunând că evanghelia este bună pentru femei și copii, dar nu pentru ei. „Pretinzându-se înțelepți, au înnebunit" (textual: „au devenit proști," n.tr.) (Rom. 1:22). Urârea înțelepciunii este de asemenea tratată în Ioan 3:19-21.

1:30 Ei nu au avut loc în viețile lor pentru sfaturile bune cuprinse în Cuvântul lui Dumnezeu și au râs când Scripturile au condamnat cuvintele și faptele lor rele. Nu s-au temut de Dumnezeu sau de mustrarea Lui.

1:31 Acum sunt nevoiți să plătească prețul uluitor de mare al încăpățânării lor, fiind năpădiți de roada faptelor lor. Greșeala le aparține în întregime lor. Nu Înțelepciunea este de vină! Pur și simplu, ei nu au voit să asculte.

1:32 „Căci oamenii îndărătnici cad răpuși de propria lor îndărătnicie iar cei nepricepuți sunt nimiciți de propria lor indiferență" (Moffatt). Orice om este liber să ia deciziile pe care le crede de cuviință în viață, dar nu este liber să aleagă *consecințele* opțiunilor sale. Dumnezeu a stabilit anumite principii morale în lume. Aceste principii dictează un anumit set de consecințe pentru alegerea făcută. Nu se poate despărți ceea ce Dumnezeu a unit.

1:33 În latura pozitivă, cel care ia seama la glasul Înțelepciunii va trăi în siguranță, neavând de ce se teme. Cei ce sunt discipolii Înțelepciunii se bucură de o viață frumoasă, scăpând de suferințe, întristări și rușinea ce le atin calea celor îndărătnici și răi.

B. Căile înțelepciunii (cap. 2)

În capitolul 2, Solomon își îndeamnă fiul să umble pe căile înțelepciunii. Primele patru versete ne oferă condițiile pentru a primi cunoștința lui Dumnezeu; o persoană trebuie să fie serioasă și sinceră, căutând-o din toată inima. Restul capitolului promite că înțelepciunea și discernământul vor fi dăruite unei astfel de persoane. Versetul 22 corespunde celor 22 de litere ale alfabetului ebraic.

2:1 Mai întâi, **fiul** este îndemnat să ia aminte la învățătura tatălui său și să păstreze ca pe o comoară poruncile sale. Proverbele au fost date ca să fie strânse ca o comoară sau memorate.

2:2 Apoi omul trebuie să aibă urechile și mintea deschise. Fiul trebuie să fie un ascultător atent, nu un vorbitor neîncetat. Nu i se spune să-și depene problemele, cum se întâmplă la cele mai multe sesiuni de consiliere din vremea noastră, ci să asculte de sfaturile înțelepte ale altora.

2:3, 4 Dacă este serios, atunci să ceară cu stăruință discernământul și să solicite priceperea. Este important să existe o tenacitate, o hotărâre neclintită de a ajunge la țelul dorit. Este o lege a vieții că obținem ceea ce urmărim.

Avem nevoie de aceeași tenacitate pe care o au cei ce fac săpături în industria mineritului, căutând argint sau comori ascunse. Tragedia este că prea de multe ori oamenii dau dovadă de mai multă râvnă pentru obținerea unor bogății materiale decât pentru cele spirituale.

2:5 Dar cei ce caută vor găsi negreșit. Cei ce doresc să intre într-o relație corectă cu Domnul și să-L cunoască cu adevărat pe Dumnezeu nu vor fi dezamăgiți. De aceea unul din părinții bisericii din perioada primară a spus că omul care Îl caută pe Dumnezeu deja L-a găsit. Cristos Îl descoperă pe Tatăl tuturor celor care cred în El. A-L cunoaște pe Cristos înseamnă a-L cunoaște pe Dumnezeu.

2:6 După ce am fost mântuiți prin credința în Cristos, suntem în măsură să ne însușim **înțelepciunea** divină de la **Domnul**. El ne învață cum să gândim corect, cum să cântărim lucrurile, cum să discernem adevărul de neadevăr și cum să învățăm să deosebim lucrurile prin lumina divină.

2:7 El ne pune la dispoziție adevărata înțelepciune a celor drepți și scutul de ocrotire al celor ce umblă în integritate.

2:8 El ocrotește cărările celor ce trăiesc

o viață curată și morală. Sfinții Săi scapă de durerea și amărăciunea pe care o lasă în urmă păcatul. „Teferi și sănătoși vin și pleacă prietenii aleși ai lui Dumnezeu" (Knox).

2:9 Versetul acesta este o paralelă la versetul 5. Ambele încep cu cuvântul: **„atunci,"** enumerând beneficiile căutării cu râvnă a cunoștinței lui Dumnezeu.

Persoana care dorește cu înflăcărare să cunoască și să facă voia lui Dumnezeu va învăța cum să se poarte frumos, cum să acționeze corect și să se comporte principial și onest – pe scurt, să aleagă calea cea bună și cărările neprihănirii în viață.

2:10 Motivul pentru care se întâmplă așa este faptul că înțelepciunea pune stăpânire asupra minții și inimii cuiva, acestei persoane devenindu-i plăcută cunoașterea căilor drepte. Pentru credinciosul adevărat, poruncile lui Dumnezeu nu sunt grele. Jugul lui Cristos este ușor și povara Sa nu este grea.

2:11 **Chibzuința** sau capacitatea de a lua decizii înțelepte îl scutește pe cineva de multe alunecări. Judecata sănătoasă ne izbăvește să nu ne încurcăm cu cei răi sau ne scapă din atari încurcături. Nici unul din noi nu ne dăm seama cât de mult suntem ocrotiți zilnic de primejdiile spirituale, morale și fizice. Creștinul se bucură de o viață în care este ferit de primejdii, după ce a scăpat de stricăciunea care este în lume prin poftă.

2:12 Noi suntem salvați de pârtășia cu *oamenii* **răi** (v. 12-15) și de îmbrățișarea *femeii* ușuratice (v. 16-19).

Mai întâi, suntem salvați de lumea celor răi, fără Dumnezeu, care răstălmăcesc faptele și denaturează adevărul. Nu te poți încrede în cuvintele lor.

2:13-15 Aceștia sunt cei ce părăsesc străzile bine luminate ale dreptății, ca să umble pe căile întunecoase ale crimelor și tâlhăriilor.

Ei își găsesc o plăcere perversă în a face răul și se desfată în căile lor păcătoase, bucurându-se de haosul pe care îl produc.

Ei se duc pe căi întortocheate, comportarea lor fiind șmecheră și perversă.

2:16 Înțelepciunea ne salvează nu doar de compania unor oameni de teapa acestora, ci și de ghearele **femeii imorale**. Putem înțelege prin aceasta o prostituată sau un simbol al religiei false sau al lumii fără Dumnezeu.

Metoda ei de lucru este flatarea: „Nu ești apreciat cum se cuvine acasă. Ești un om așa de frumos, așa de talentat, atât de înzestrat! Ai nevoie de dragoste și de înțelegere, pe care eu ți le pot da din belșug."

2:17 Ea este necredincioasă **tovarășului tinereții ei**, adică soțului ei. Ea **uită de legământul încheiat cu Dumnezeu**, adică de jurămintele făcute când s-a cununat înaintea lui Dumnezeu. Sau „legământul încheiat cu Dumnezeu" ar putea să se refere la Cele Zece Porunci și în special la porunca a șaptea, care interzice adulterul.

2:18 Prima propoziție din versetul 18 ar putea fi tradusă astfel: **„Căci casa ei coboară la moarte"** sau „ea se cufundă în moarte, care este locuința ei" (text marginal RV). Propoziția paralelă din a doua parte a versetului pare să sprijine varianta adoptată de traducerea NKJV. Prin unirea celor două propoziții se conturează următoarea idee: casa ei conduce la moarte și, prin urmare, cei ce îi trec pragul alunecă spre mormânt. Căile ei conduc la moarte și, prin urmare, cei ce merg pe ele curând se vor trezi pe tărâmul duhurilor celor plecați dintre cei vii. Întrucât toți vor muri la un moment dat, nu despre moartea obișnuită este vorba aici, ci moartea morală ce duce la moartea veșnică.

2:19 De îndată ce un bărbat a fost prins în cursa ei, va fi aproape imposibil să mai scape. De fapt versetul pare să excludă speranța vreunei reveniri. Dar multe afirmații din Biblie trebuie luate ca reguli generale, față de care se pot formula unele excepții – exact ideea subliniată de acest verset. De îndată ce un bărbat a fost inițiat în secretele ei, este extrem de dificil să mai poată reveni la calea dreaptă.

2:20 Legați versetul 20 de versetul 11. Înțelepciunea te păzește nu doar de oameni răi și de femeia străină, ci, în latura pozitivă, ea promovează tovărășiile cu cei vrednici și drepți.

2:21, 22 Sub legea lui Moise oameni integri – cei drepți și fără prihană – erau

răsplătiți printr-un loc de siguranță în țara Canaan. Când ajungem în Noul Testament însă aceste binecuvântări materiale în locurile pământești sunt înlocuite cu binecuvântări spirituale în locurile cerești. Dar faptul rămâne că neprihănirea și cumsecădenia sunt recompensate în această viață și în cea viitoare.

Tot atât de adevărat este că cei răi vor fi nimiciți din țara binecuvântării. Cei perfizi nu au parte de o moștenire trainică.

C. Răsplățile înțelepciunii (3:1-10)

3:1 Asemenea tuturor părinților buni, Înțelepciunea le dorește copiilor săi tot ce e mai bun. Ea știe că asta se poate realiza doar prin ascultarea de învățăturile ei, adică ascultarea de Sfintele Scripturi. Prin urmare, ea își roagă aici fiul fierbinte să-și aducă aminte cu mintea și să asculte cu inima.

3:2 În general, cei ce sunt supuși părinților trăiesc mai mult și mai frumos. Cei care se împotrivesc disciplinei părintești se expun bolilor, accidentelor, tragediilor și în cele din urmă decesului prematur. Versetul acesta corespunde poruncii a cincea (Ex. 20:12), care promite viață îndelungată celor care-și cinstesc părinții. Jay Adams scrie:

> Biblia ne învață că pacea minții, care conduce la o viață mai îndelungată și mai fericită, provine din păzirea poruncilor lui Dumnezeu. O conștiință vinovată este o povară ce frânge trupul. Un cuget curat este factorul principal ce conduce la longevitate și sănătate fizică. Și astfel, într-o privință, bunăstarea somatică (trupească) a cuiva izvorăște din bunăstarea sufletului său. Este un principiu bine stabilit pe plan fizic că există o corelație strânsă între comportarea cuiva înaintea lui Dumnezeu și condiția sa fizică.[6]

3:3, 4 **Îndurarea** și **adevărul** trebuie văzute în comportarea externă (**leagă-ți-le la gât**), dar și în viața lăuntrică (**scrie-le pe tăblița inimii tale**).

Astfel vei căpăta trecere și stimă înaltă (sau succes, AV margin) înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Ideea care se desprinde de aici este că o viață satisfăcătoare este aceea care e trăită în centrul voii lui Dumnezeu. Dar aici se ridică întrebarea: „Cum pot cunoaște eu voia lui Dumnezeu în viața mea?" În cele două versete care urmează găsim răspunsul clasic.

3:5 Mai întâi, trebuie să ne predăm pe de-a-ntregul, cu duhul, sufletul și cu trupul, Domnului. Trebuie să ne încredem în El nu doar în privința mântuirii sufletului nostru, ci și în ce privește direcția vieții noastre. Trebuie să fie o predare fără rezerve.

În continuare trebuie să manifestăm o neîncredere sănătoasă față de eul nostru, o recunoaștere a faptului că nu știm să alegem ce-i mai bun pentru noi, că nu suntem capabili să ne călăuzim singuri. Ieremia a exprimat foarte bine acest lucru: „Știu, Doamne, că soarta omului nu este în puterea lui; nici nu stă în puterea omului, când umblă, să-și îndrepte pașii" (Ieremia 10:23).

3:6 În fine, trebuie să existe o recunoaștere a Domniei lui Cristos: **„Recunoaște-L în toate căile tale, și El îți va netezi cărările."** Toate compartimentele vieții noastre trebuie aduse sub controlul Său. Nu trebuie să avem voința noastră proprie, ci doar o singură dorință curată de a cunoaște voia Sa și de a o împlini.

Dacă aceste condiții sunt întrunite, avem promisiunea că Dumnezeu **va netezi** (sau dirija) căile noastre. O poate face prin intermediul Bibliei, prin sfaturile unor creștini evlavioși, prin minunata convergență a împrejurărilor, prin pacea lăuntrică a Duhului sau printr-o combinație a acestor elemente. Dar dacă suntem dispuși să așteptăm, El va face să ni se pară atât de clară călăuzirea încât a o refuza ar echivala cu neascultare față de El.

3:7, 8 Când suntem însă încrezuți și ne bizuim pe noi înșine, suspendăm călăuzirea divină. Când însă ne temem de Domnul și ne depărtăm de rău, suntem „cu toate pânzele sus." Asta va însemna **sănătate** pentru trupul nostru și **tărie** (textual: *băutură* sau *înviorare*) pentru **oasele** noastre. Din nou, suntem confruntați cu legătura strânsă dintre condiția morală și spirituală a omului și starea sănătății sale fizice.

S-a apreciat că frica, întristarea, invidia, resentimentele, ura, sentimentele de culpabilitate și alți factori emotivi de stres consti-

tuie 60% din cauzele îmbolnăvirilor noastre. Să adăugăm la acestea groaznicul preț pe care-l reclamă consumul de alcool (ciroză la ficat); tutunul (emfisema, cancerul, bolile cardiace); imoralitatea (bolile venerice, SIDA). Apoi ne dăm seama că textul „El îți va conduce căile" poate fi tradus mai literal: „El îți va netezi" sau „îndrepta" cărările, dar ideea de călăuzire este negreșit inclusă în promisiune. Prin înțelepciune divină, Solomon a fost cu mult mai avansat decât descoperirile pe care aveau să le facă ulterior științele medicale.

3:9 O modalitate prin care putem **onora** domnia lui Cristos este prin felul în care administrăm **averile** noastre. Tot ce avem este al Lui. Noi nu suntem decât administratori, cărora ni s-a încredințat răspunderea de a avea grijă de aceste lucruri. Este un privilegiu pentru noi să alegem un standard modest de viață pentru noi înșine, să punem tot ce câștigăm pe deasupra în lucrarea lui Dumnezeu și să ne încredem în Dumnezeu cu privire la viitor. Ca David Livingston, și noi trebuie să ne hotărâm să nu considerăm nici unul din lucrurile de care dispunem decât în relație cu Împărăția lui Dumnezeu.

3:10 Evreului din VT care dăruia cu mână largă i se promiteau grânare îmbelșugate și teascuri ce gemeau de must. Deși binecuvântările noastre s-ar putea să fie de natură mai spirituală decât acestea, rămâne totuși adevărul că nu putem să-L întrecem pe Domnul în privința dărniciei.

D. Înțelepciunea ca premiu (3:11-20)

3:11, 12 De asemenea Îl putem recunoaște pe Domnul supunându-ne disciplinei Sale. Prea de multe ori avem tendința să echivalăm disciplina cu pedeapsa, dar în realitate ea include tot ce se cuprinde în educația corectă a unui copil: învățătura, prevenirea, încurajarea, sfătuirea, **îndreptarea (corectarea)** și **mustrarea**. Tot ce îngăduie Dumnezeu să vină în viața noastră are un scop binedefinit și, prin urmare, nu trebuie să disprețuim acel lucru, după cum nu trebuie să dăm înapoi în fața sa sau să ne dăm bătuți. Mai degrabă, trebuie să ne preocupăm ca planul avut în vedere de Dumnezeu să se realizeze prin disciplina respectivă și astfel noi să beneficiem la maximum de pe urma ei. Scopul suprem urmărit de Dumnezeu prin modalitățile în care ne disciplinează în viață este ca noi să fim părtași la sfințenia Sa.

Disciplina este o dovadă a dragostei, iar nu a supărării. **Corectarea** noastră de către El este o dovadă că suntem fii (vezi Ev. 12:6-8).

Iată un gând demn de reținut: Grădinarul curăță vița de vie, iar nu mărăcinii.

3:13 Fericit este acel om care găsește înțelepciunea – acest lucru fiind cu osebire valabil când ne aducem aminte că Înțelepciunea de aici este o prezentare voalată a lui Cristos Însuși. Să introducem, așadar, numele lui Cristos în versetele următoare și să vedem ce se va întâmpla.

3:14 Beneficiul de a-L cunoaște pe Domnul Isus întrece orice **profituri** pe care un om le-ar putea dobândi de la **argint** sau **aur.** El dăruiește ceea ce n-am putea obține niciodată fără El, indiferent câți bani am avea.

Tu, comoară inepuizabilă,
Izvor de sfântă desfătare,
Ce-mi pasă mie de aplauzele lumii
Sau de diamantele ei strălucitoare?
Cu mult mai de preț îmi este, Doamne, un
zâmbet din partea Ta,
Decât tot ce are mai bun pământul să-mi dea,
Căci Îl am pe Isus aici.
Da, Preaiubitul meu e Unul.
Cu ce-aș putea fi mai bogat decât sunt?
Căci tot ce este El și tot ce are –
Ale mele's toate.

–Autor necunoscut

3:15 El este **mai de preț decât mărgăritarele** sau decât orice bijuterii, mai de dorit decât orice premiu pământesc.

3:16 Cu o mână El oferă viață lungă, de fapt, viață veșnică. Cu cealaltă, bogății spirituale și onoare.

3:17 Toate căile Sale sunt căi plăcute și toate cărările Sale sunt pace. „Acolo unde ne călăuzește El, călătoria este plăcută; unde indică El să mergem totul este pace" (Knox, alt.).

3:18 Pentru cei ce se țin de El, Domnul este ca un pom al cărui rod este **viață** ce se

merită trăită. Cei ce rămân aproape de El sunt cei **fericiți**.

3:19-20 Aceste două versete descriu **înțelepciunea** lui Dumnezeu în cadrul creației, al judecății, și al providenței. În creație, El a întemeiat pământul și a stabilit cerurile. Cu pricepere El a deschis fântânile marelui adânc cu prilejul Potopului. Prin providență, El ridică apa de pe suprafața oceanelor, transformând-o în **nori**, după care o distribuie din nou sub formă de ploaie pe pământ.

Și cine este agentul activ al Dumnezeirii în toate acestea? Este Cristos, Înțelepciunea lui Dumnezeu (Ioan 1:3; Col. 1:16; Ev. 1:2).

E. Înțelepciunea pusă în practică (3:21-35)

3:21 Privilegiul de a fi învățați de Înțelepciunea care a creat și susține universul este prea mare ca să ne putem permite să-l ratăm. Nu trebuie să scăpăm nici o clipă din vedere **înțelepciunea sănătoasă și chibzuința**.

3:22-24 Ele ne asigură vitalitate lăuntrică (**viață pentru sufletul tău**) și frumusețe exterioară (**har la gâtul tău**).

Ele ne învrednicesc să umblăm în siguranță pe calea noastră, fără să ne fie teamă că ne vom împiedica sau vom aluneca.

Ele ne garantează că vom dormi bine, fără să ne fie cugetul încărcat de vinovăție sau mintea cuprinsă de teamă.

3:25 Ele îl păzesc pe om de acea teroare ce-l cuprinde dintr-odată pe cel rău. Cei care invidiază aparenta prosperitate a celor nelegiuiți scapă din vedere pericolele de care este plină viața lor – extorcările, furturile, răzbunarea, mita, șantajul, răpirile și uciderile.

3:26 Domnul îi păzește pe cei ce umblă pe căile Sale. El nu va îngădui să ne fie prins piciorul în cursă. Adesea suntem conștienți de minunatele intervenții ale lui Dumnezeu în viața noastră, de felul magistral în care ne izbăvește. Dar acestea sunt doar partea vizibilă a aisbergului. Într-o zi ne vom da seama deplin de ce am fost salvați și la ce am fost salvați.

3:27 Observați negativele din versetele 27-31: **„Nu opri**... nu spune... nu concepe... nu te lupta... nu alege...."

Mai întâi, nu reține niciodată nici un lucru bun de la cei cărora li se cuvine, când ești în măsură să faci acest bine. Asta se referă probabil la achitarea salariului sau a simbriei, la o datorie ajunsă la scadență, la scule ce au fost împrumutate.

Dar în sens mai larg ar putea însemna: „Nu opri niciodată un bine sau o faptă de mărinimie pe care o poți face cuiva ce i se cuvine să aibă parte de ea." Acest îndemn are menirea de a-i preveni pe cei neprihăniți ce sunt atât de preocupați de relația lor corectă cu Dumnezeu încât au ajuns să neglijeze responsabilitatea lor față de alții (vezi Iacov 4:17).

3:28 Nu-l amâna pe aproapele tău până mâine, când poți să-i împlinești astăzi nevoia.

Cine este aproapele meu? Oricine are nevoie de ajutorul meu.

De ce are nevoie aproapele meu? Are nevoie să audă vestea bună a mântuirii.

Dacă Duhul Sfânt îmi pune pe inimă să-i mărturisesc cuiva, atunci trebuie să mă achit de această datorie astăzi. Niciodată să nu refuzați să ascultați de șoapta Duhului.

3:29 Iubirea manifestată față de aproapele nostru ne va împiedica să gândim rău împotriva lui, în timp ce el trăiește în pace și încredere alături de noi, fără să bănuiască nimic. Acest verset exclude toate gesturile de răutate, sarcasm și răzbunare care însoțesc adesea certurile dintre vecini.

3:30 Aici suntem preveniți să nu lăsăm să se ivească nici un conflict cu vreun om care nu ne-a făcut nimic, care nu ne-a provocat. Există și așa suficientă ceartă în lume fără să mai trebuiască să mai adăugăm și noi la ea!

3:31, 32 S-ar părea la prima vedere că asupritorul are succes imediat. Nu avem însă voie să invidiem prosperitatea sa, nici să călcăm pe urmele sale. Domnul urăște, detestă și disprețuiește **persoana perversă**, aceasta fiind o urâciune pentru El, dar celui drept îi destăinuie planurile Sale, purtându-Se cu el ca și cu un prieten intim (vezi Ioan 14:23),

3:33 Condamnare din partea lui Dumnezeu sau dimpotrivă încrederea pe care ne-o acordă El! Blestemul Său sau

binecuvântarea Sa – acestea sunt opțiunile! Un nor negru planează asupra casei celui rău. Soarele bunăvoinței lui Dumnezeu strălucește însă peste casa celui drept.

3:34 Din nou, avem de ales în acest verset între disprețul lui Dumnezeu și harul Său. El îl disprețuiește pe batjocoritor, dar dă har celor smeriți. Importanța acestei opțiuni se poate vedea din faptul că versetul acesta este citat de două ori în Noul Testament, la Iacov 4:6 și la 1 Petru 5:5.

3:35 În fine, mai avem de ales între onoare și dizgrație. Oamenii înțelepți moștenesc gloria; nebunilor li se duce vestea pentru că au căzut în dizgrație.

F. Înțelepciunea ca un tezaur de familie (4:1-9)

4:1 În primele nouă versete, Solomon repetă învățătura sănătoasă pe care i-a transmis-o tatăl său, îndemnându-și copii să nu precupețească nici un efort în dorința de a dobândi priceperea și pătrunderea interioară. Cartea Proverbelor abundă în îndemnuri fierbinți către tineri să asculte de învățătura unui tată înțelept.

4:2 Se merită să cultivăm prietenia unor oameni înțelepți, mai în etate. Multe poți învăța de la ei, de mare folos putând fi experiența acumulată de ei de-a lungul multor ani. **Învățătura** lor este **bună**, drept care nu trebuie desconsiderată.

4:3 Aici Solomon se referă la vremea când era fiu la tatăl său și **„unic"** pentru mama sa. De fapt, Solomon nu a fost singurul fiu al mamei sale, ci sintagma ar putea fi tradusă prin „favoritul mamei" (Knox).

4:4 Tatăl lui Solomon, David, și-a învățat fiul să rețină sfaturile bune pe care i le-a dat, pentru a putea trăi astfel o viață frumoasă, care să aibă înrâurire asupra altora. Un rezumat al instrucțiunilor lui David îl găsim în versetele 4b-9.

4:5, 6 Principala sa preocupare a fost ca fiul său să dobândească **înțelepciune** și **pricepere** – adică să trăiască pentru Domnul. Orice va face Solomon în viață, un lucru nu trebuie să uite: să trăiască pentru Domnul, deoarece doar viața trăită pentru Dumnezeu contează cu adevărat.

4:7 Primul pas în dobândirea înțelepciunii este acela de a fi motivați, de a fi hotărâți. Obținem în viață ceea ce urmărim. Să ne străduim să obținem înțelepciunea cu orice preț și în cursul acestei străduințe să căpătăm pricepere și discernământ. Asta înseamnă, printre altele, că vom învăța să alegem între ceea ce este rău și bine, între bun și cel mai bun, între sufletesc și duhovnicesc, între ce este trecător și ce este etern.

4:8 Dacă-i acordăm Înțelepciunii locul numărul unu în prioritățile noastre, ea ne va promova cum se cuvine. Dacă o îmbrățișăm cu drag, ea ne va sui pe culmile de cinste.

4:9 „Ea te va împodobi și te va încununa cu slavă" (Moffatt). Înțelepciunea conferă frumusețe morală copiilor ei. Gândiți-vă însă la contrastul dintre această stare binecuvântată și viața respingătoare trăită de cei dedați la risipă, desfrâu și imoralitate.

G. Înțelepciunea și cele două cărări (4:10-27)

4:10 După ce a terminat de citat din sfaturile tatălui său, Solomon își reia îndemnurile adresate propriului său fiu. Este o regulă generală, nu fără excepții însă, că o viață curată conduce la o viață îndelungată. Gândiți-vă la legătura strânsă dintre tutun, alcool, droguri și păcate sexuale pe de o parte, și bolile și moartea pe care le provoacă acestea, pe de alta.

4:11, 12 Un tată se poate considera mulțumit când și-a învățat fiul să meargă pe calea înțelepciunii, oferindu-i un bun exemplu în acest sens. Dar învățătura trebuie combinată cu pilda, deoarece acțiunile tatălui sunt mai grăitoare decât cuvintele sale.

Fiul care umblă pe căile bune va umbla fără opreliști și va alerga fără să se poticnească.

În versiunea siriacă se spune: „Cum mergi tu pas cu pas, Eu îți voi deschide calea înaintea ta." Asta ne învață două principii importante: Întâi, Dumnezeu ne călăuzește pas cu pas, mai degrabă decât să ne descopere tot planul încă de la început. În al doilea rând, Dumnezeu îi călăuzește pe oameni când aceștia pornesc la drum,

mergând înainte pentru El. Un vas trebuie să se afle în mișcare înainte de a putea fi cârmuit de căpitan. Tot așa e și cu o bicicletă, pe care o poți dirija doar când este în mișcare. Același lucru este valabil și în relația noastră cu Dumnezeu. El ne călăuzește atunci când ne deplasăm pentru El.

4:13 Trebuie să apucăm bine învățătura sănătoasă și să n-o lăsăm să ne alunece din mâini. Trebuie să păzim înțelepciunea ca pe însăși viața noastră – pentru că ea *este* viața noastră, în special dacă ne gândim că Domnul Isus este Înțelepciunea întrupată.

4:14 Versetele 14-19 ne avertizează să nu ne însoțim cu oamenii răi, stabilind un contrast între calea întunericului și calea luminii.

Aceste îndemnuri prin care suntem preveniți să nu ne asociem cu cei răi nu ne interzic însă să le mărturisim evanghelia, dar ele ne interzic să încheiem orice relații de părtășie cu ei, sau să participăm la planurile lor.

4:15 Găsim o notă de avertisment urgent în aceste porunci scurte și concise. Evită viața de păcat. Nu te opri să cercetezi. Apucă pe alt drum, treci de partea cealaltă. Nu te opri, ci mergi mai departe. S-ar părea că e o întâmplare interesantă, intrigantă și palpitantă, dar în cele din urmă te va distruge.

4:16, 17 Practicanții păcatului nu dorm bine până când nu au mai încheiat un târg necinstit. Ei suferă cumplit de insomnie dacă nu au reușit să mai ademenească pe cineva la ruină și nenorocire.

Regimul lor alimentar este alcătuit din pâinea răutății și vinul violenței. Sau cum am putea spune noi: se hrănesc din răutate, o sorb!

Versetele acestea ne oferă un tablou foarte plastic al naturii păcătoase a omului. Întrucât însăși natura sa este păcat, a păcătui este pentru el un lucru natural, ca mâncarea și băutura. Fragmentul nu se referă doar la infractori (Vezi *Comentariul Biblic al Credinciosului* asupra textului de la Ieremia 17:9).

4:18, 19 Nu tot așa este viața celui neprihănit. Ea este ca lumina strălucitoare a zorilor, ce strălucește tot mai puternic până când atinge luminozitatea maximă a amiezii. Cu alte cuvinte, cărarea celor neprihăniți este tot mai luminoasă și mai frumoasă.

Cei răi se clatină în întunecime, nevăzând de ce se împiedică.

4:20 Solomon continuă să-l roage pe fiul său să ia aminte la învățătura sa despre înțelepciune. Într-un verset ca acesta s-ar cuveni ca și noi să auzim glasul Domnului care ne vorbește.

4:21 E spre binele nostru să nu pierdem din vedere învățăturile Înțelepciunii, ci să le strângem în inimă ca pe o comoară.

4:22 Cuvintele înțelepciunii sunt dătătoare de viață și creatoare. Cum a spus Isus: „Cuvintele pe care vi le spun eu sunt duh și sunt viață" (Ioan 6:63).

Ele sunt în același timp sănătate pentru trup, deoarece te scapă de păcate și de stresul care provoacă atâtea boli.

4:23 Versetele 23-27 sunt corespondentul Vechiului Testament pentru textul de la Romani 12:1, în care suntem îndemnați să ne prezentăm întreaga ființă înaintea lui Dumnezeu – cu inima, cu gura, cu buzele, cu ochii și cu picioarele. Dumnezeu începe cu omul dinăuntru, continuând apoi lucrarea în exterior.

Inima este prima, ea reprezentând viața lăuntrică, mintea, gândurile, motivele, dorințele. Mintea este fântâna din care izvorăsc acțiunile. Dacă fântâna este curată, izvorul ce curge din ea va fi de asemenea curat. Cum gândește un om, așa este! Prin urmare, versetul acesta subliniază importanța unei vieți curate a gândurilor.

4:24, 25 Prin cuvintele **„o gură înșelătoare"** (din textul englez, n.tr.) se înțelege un gen de vorbire nesinceră, înșelătoare. **Buzele viclene** se referă la conversații cu subînțelesuri, cu motive ascunse.

Ochii și **pleoapele** care **privesc drept înainte** sugerează o umblare hotărâtă, o viață cu un țel precis, care nu se abate din drum pentru a păcătui sau pentru a se ocupa de lucruri nefolositoare. În epoca în care trăim, când mass media ne bombardează zilnic cu publicitate menită să trezească apetiturile noastre animalice, va trebui să învățăm să avem ochii ațintiți

mereu asupra lui Isus (Ev. 12:2).

4:26, 27 Dacă vom fi atenți să cumpănim bine cărarea sfințeniei, toate căile noastre vor fi ordonate și lipsite de primejdii.

Peste tot de-a lungul drumului mare, în dreapta și-n stânga sunt o mulțime de străduțe și alei lăturalnice care duc la ascunzătorile păcatului. „Să rămânem fideli lui Isus, chiar dacă o mie de voci ale lumii near chema."

Când suntem ispitiți să ne ducem într-un loc dubios, să ne punem următoarea întrebare: „Aș dori eu oare să fiu găsit acolo la venirea lui Isus?" **Ferește-ți piciorul de rău.**

H. Nebunia imoralității (cap. 5)

5:1, 2 Solomon este dornic să-și avertizeze fiul să nu cadă în nici unul din păcatele ce le dau târcoale tinerilor. Cei care iau aminte la sfaturile înțelepte și învață din experiența altora dezvoltă în ei adevărata pricepere. Pentru că vorbirea le este curată și adevărată, ea va avea darul de a-i păzi de pericole și a nu-i lăsa să dea peste necazuri. Nici un alt lucru în afară de Cuvântul lui Dumnezeu nu constituie o pavăză suficientă împotriva seducției și amăgirii ce face ravagii între oamenii din vremea noastră. Prin urmare, Pavel îl îndeamnă pe Timotei să se țină strâns de Cuvântul lui Dumnezeu când este înconjurat de apostazie (2 Tim. 3:13-17).

5:3 Restul capitolului 5 se ocupă de ceea ce s-a numit drept „cea mai veche profesie din lume" – prostituția. **Femeia imorală** este o prostituată, una care își închiriază trupul în scopul comiterii unor fapte desfrânate. Ea poate fi considerată un simbol al păcatului, al lumii perverse, al religiei false, al idolatriei sau al oricărei alte ispite seducătoare cu care sunt confruntați fiii oamenilor. **Buzele ei strecoară miere** – sunt foarte plăcute, alunecoase și tentante. Este maestră în arta flatării, se pricepe de minune să convingă, folosind un limbaj foarte subtil și ademenitor.

5:4 La început ea pare plăcută și încântătoare, **dar la urmă este amară, amară ca pelinul**. E vechea poveste: păcatul este atrăgător la început, când este privit din afară, dar după ce a fost comis lasă un gust amar, arătându-și adevărata hidoșenie.

Prețul de a te culca cu ea este enorm: o cuget vinovat, remușcare, scandal, boli venerice, distrugerea căsniciei, ruinarea familiei, tulburări mentale și o sumedenie de alte racile.

5:5, 6 Ea își conduce victimele pe o stradă cu sens unic, spre **moarte** și **iad**. Fiind o femeie abandonată, ei nu-i mai pasă de viața morală. Caracterul ei este **instabil** și corupt, în condițiile în care ea nici nu realizează cât de adânc s-a cufundat în păcat. „Drumul mare al Vieții nu este pentru ea, instabile și alunecoase fiind cărările ei" (Moffatt).

5:7 Gândindu-se la tot ce implică această stare de decădere, Solomon le dă copiilor săi o povață solemnă să ia seama la cuvintele sale și să nu se depărteze de ceea ce le va spune.

5:8 O modalitate prin care ne putem feri de păcat este să stăm cât mai departe de ispită, să fugim de ea. Nu are rost să-L rugăm pe Dumnezeu să ne izbăvească, dacă ținem cu tot dinadinsul să ne jucăm cu păcatul, adică să avem de a face cu obiecte sau locuri aflate în directă legătură cu păcatul.

În unele cazuri, este nevoie nu doar să ne ferim de ispită, ci să fugim de ea, cum a făcut Iosif. Deși și-a pierdut haina făcând așa, și-a păstrat curăția și a câștigat o cunună.

Pentru ca să putem să ne conformăm poruncii din versetul 8, s-ar putea să trebuiască să schimbăm locul de muncă, să ne mutăm în altă localitate sau să luăm alte măsuri la fel de drastice.

5:9, 10 Cei ce vizitează casele de toleranță își risipesc energia feciorească, dând anii lor de aur unei ispititoare crude.

În plus, cetățenii „respectabili" care întrețin legături secrete imorale – fie la propriu, fie prin intermediul pornografiei, al filmelor și al casetelor video cu conținut pornografic – adesea cad în cursa de a fi șantajați. Dacă refuză să plătească sumele cerute, sunt amenințați că vor fi demascați și făcuți de rușine în public.

5:11 Sfârșitul unei atari vieți este punctat de un geamăt nesfârșit, trupul fiind chi-

nuit de gonoree, sifilis, orbire, ataxie locomotorie, SIDA și tulburări emotive.

5:12, 13 Apoi la toate acestea se adaugă regrete târzii și profunde remușcări. Epava celui ce s-a complăcut în păcate sexuale își reproșează că nu a ascultat de părinți, de învățătorii de la Școala Duminicală și de prietenii creștini. Ar fi putut evita oceane de mizerie și necaz, dar a fost prea mândru să accepte poveștele, prea încăpățânat să asculte de avertismentele ce i-au fost adresate.

5:14 Și mai există și pericolul de a fi făcut de rușine în public, de a fi dizgrațiat. Cel puțin aceasta pare să fie ideea care se desprinde din acest verset, deși s-ar putea subînțelege că o astfel de persoană este condamnată pentru faptele sale rele.

5:15, 16 În limbaj figurat, Solomon își sfătuiește fiul să-și găsească toată satisfacția sexuală în soția sa, având o căsnicie curată.

Dacă urmăm textul traducerii KJV, versetul acesta descrie binecuvântările unei relații de fidelitate între soți, binecuvântări care se răsfrâng asupra familiei și prietenilor.

Traducerea NKJV modifică versetul, redându-l sub forma unei întrebări: **„Se cuvine oare să fie risipite fântânile tale, să fie aruncate pe străzi izvoarele de apă?"** Este o descriere plastică a cumplitei risipe de energii reproductive ce se petrece când cineva se duce la o prostituată.

Knox traduce astfel versetul acesta: „Prin urmare, să abunde odraslele tale, ca apele din propria ta fântână, ce curg pe străzile publice." Soția este aici fântâna iar apele sunt copiii, care se zbenguie prin casă și se joacă fericiți pe străzi.

5:17 Adevărata căsnicie presupune o relație unică, de intimitate exclusivă, în cadrul căreia copiii se bucură de securitatea pe care le-o conferă sentimentul apartenenței. Astfel versetul acesta ne avertizează cu privire la pericolele copiilor nelegitimi sau al situațiilor penibile în care nu se poate stabili paternitatea copilului născut din relații sexuale promiscue.

5:18 Fântâna din acest verset se referă, din nou, la soția bărbatului, care este îndemnat să-și găsească bucuria și fericirea în compania soției tinereții sale. Uitând toate celelalte persoane, omul constată, cum s-a exprimat Michael Griffiths, că bogățiile ce izvorăsc din această relație exclusivă sunt inepuizabile iar căldura binefăcătoare a unei asemenea căsnicii se răsfrânge asupra celor din jur, binecuvântându-i."[7]

5:19, 20 Bărbatul trebuie să rezerve intimitățile unirii conjugale în exclusivitate pentru soția sa, tratând-o ca pe femeia plină de grație și de iubire ce este. **Sânii ei** să-i aducă satisfacție, **să se îmbete necurmat de dragostea ei.**

La o adică, de ce s-ar lăsa el îmbătat de dezmierdările false ale unei femei imorale? De ce ar îmbrățișa el o femeie seducătoare?

5:21, 22 Chiar dacă nici un ochi omenesc nu-l vede când vizitează o casă de toleranță, când se îndreaptă spre camera de la hotel sau spre locul întâlnirii secrete, Dumnezeu vede tot ce se întâmplă. „Păcatul secret pe pământ este un scandal descoperit în cer."

Nu se poate ca omul să păcătuiască și să scape nepedepsit, să nu-i fie dat în vileag păcatul. E imposibil să scape cineva de consecințele încorporate ale păcatului. Jay Adams ne sfătuiește:

> Obiceiurile păcătoase sunt greu de învins, dar dacă nu le învingem ele îl vor înrobi pe client și mai tare. El este legat fedeleș cu frânghiile propriului său păcat. Și constată că păcatul e ca o spirală care îl împinge tot mai jos, târându-l după el, până când va fi total capturat și legat de legăturile tot mai strânse ale păcatului. Pentru ca, în cele din urmă, el să devină sclavul păcatului.[8]

5:23 Ellicott a definit acest verset scena finală a vieții desfrânatului, a celui care a refuzat să facă uz de stăpânirea de sine. Acum plătește cu viața pentru neascultarea sa. „Pentru că n-a avut minte, moare; totala lui nebunie îl ruinează" (Moffatt).

Poetul Shelley este o grăitoare ilustrare a adevărului din acest verset. În înfumurarea sa, el a luat în derâdere ideea unei căsnicii monogame, ca și când a se căsători cu o singură femeie ar fi însemnat să dezamăgească pe o mie de alte femei. Rezul-

tatele modului său de viață, după Griffiths, au fost despărțiri, sinucideri, copii nelegitimi și gelozie. G. Sampson se întreabă „dacă a mai trăit vreun alt poet care să lase în urma sa un șir atât de lung de dezastre ca cel lăsat de acest «minunat dar neputincios» înger."

I. Nebunia de a te pune zălog, a lenii și a înșelăciunii (6:1-19)

6:1 Primele cinci versete constituie un semnal de alarmă să nu te pui zălog, adică să nu-ți asumi responsabilitatea pentru datoriile cuiva, pentru ca nu cumva acea persoană să ajungă în imposibilitatea de a-și achita datoriile. Să presupunem că **prietenul tău** dorește să cumpere un autoturism în rate, dar nu are suficientă bonitate financiară pentru a i se acorda acest împrumut. Instituția financiară pretinde ca împrumutul să fie garantat prin semnătura altei persoane, care poate să achite împrumutul în cazul în care deponentul nu va putea să facă acest lucru. Vecinul vine și te roagă să cosemnezi o obligație financiară pe care dorește să și-o asume. Asta înseamnă că tu vei fi obligat să o achiți, dacă el n-o va achita.

Prietenul din versetul acesta este vecinul tău. **Străinul** este instituția financiară care acordă împrumutul pentru care tu îți dai girul, pe care vrei să-l garantezi.

6:2 Tu ești prins în cursa întinsă de cuvintele tale. Ești legat de cuvintele gurii tale. Cu alte cuvinte, dacă ai făcut o promisiune pripită, ai căzut în plasă. Ai comis o mare greșeală.

6:3 Cel mai bun lucru pe care-l poți face în situația dată este să te dezlegi de promisiunea pe care ai făcut-o. Încearcă să-l convingi pe **prietenul tău** să facă totul pentru a elimina semnătura ta de pe documentul prin care te-ai angajat să fii garant al împrumutului luat de el. Fă totul pentru a ieși din lațul în care ai căzut punându-ți iscălitura pe acea obligațiune financiară.

6:4, 5 Această problemă este extrem de importantă, drept care nu trebuie să ai odihnă până când nu vei fi dezlegat de această obligație. Nu te lăsa până nu vei scăpa din laț, ca o gazelă ce se eliberează de vânător și ca o pasăre eliberată din mâna păsărarului.

Dar oare de ce ne avertizează Biblia cu atâta asprime împotriva pericolului de a ne pune garanți sau de a fi gaj pe plan financiar pentru cineva? Oare nu ar constitui acesta un gest de bunătate față de un prieten sau vecin? La prima vedere s-ar părea că este un act de mărinimie, dar în realitate nu este așa, pentru următoarele motive:

1. Acceptând să cosemnezi o obligație financiară pe care și-o asumă nu faci uneori altceva decât să-l ajuți să cumpere un obiect care nu e după voia lui Dumnezeu.
2. S-ar putea să-l încurajezi să fie cu mână spartă sau chiar să înceapă să practice jocurile de noroc.
3. Dacă nu-și va achita împrumutul, tu vei fi obligat să plătești pentru un lucru pe care nu-l posezi, ceea ce se va solda cu ruperea prieteniei și vicierea relațiilor.

Mai bine ar fi să-i dai banii pe care vrea să-i ia cu împrumut, dacă într-adevăr are o nevoie legitimă. În orice caz, nu trebuie să te pui garant pentru el.

6:6, 7 Versetele 6-11 constituie un protest împotriva leneviei. Având în vedere hărnicia cu care își strânge furnica hrana, alergând de colo-colo, purtând uneori poveri mult mai mari decât ea, această vietate constituie negreșit un exemplu demn de urmat de la care putem trage învățăminte. Furnica realizează atât de mult, fără să aibă vreun supraveghetor sau șef de echipă. Când privim un mușuroi de furnici, avem impresia că ele se mișcă haotic, în toate direcțiile, dar febrila lor activitate nu este fără rost, ci are un scop precis, chiar dacă nu poate să existe o structură ierarhică de comandă.

6:8 Această minusculă creatură muncește din greu vara, strângându-și provizii în timpul secerișului. Aici nu se pune accentul pe strângerea de provizii pentru ziua de mâine, ci pe hărnicie.

Nu trebuie să ne folosim de acest text ca justificare pentru a ne strânge provizii pentru zile negre. Ni se interzice să ne strân-

gem comori pe pământ (Mat. 6:19). E adevărat că furnicile se asigură pentru ziua de mâine, dar tot atât de adevărat este că creştinii trebuie să aibă grijă de ai lor, asigurându-le cele necesare traiului. Deosebirea constă în faptul că viitorul furnicii este limitat la lumea aceasta, pe când viitorul credinciosului este în cer. Prin urmare, creştinii înţelepţi îşi strâng comorile în cer, nu pe pământ.

6:9 Leneşul pare să dispună de o capacitate nelimitată de a dormi. Filozofia după care se călăuzeşte este următoarea: „Nu e rău să mă scol dimineaţa, dar parcă tot mai bine este să rămân în patul meu cald." Despre deşteptătoare, ce să mai vorbim – pe acestea nu le aude, indiferent cât ar suna ele de tare!

6:10, 11 Când, în sfârşit, se hotărăşte să iasă din culcuşul său cald, mai zăboveşte un pic, zicând: „Să mai dorm puţin, să mai aţipesc, să mai încrucişez puţin mâinile, ca să dorm!"

Nu contează că alţii din casă aşteaptă ca el să se scoale; el doarme imperturbabil! Numai că ziua sărăciei nu aşteaptă. „Şi sărăcia vine peste tine, ca un hoţ, şi lipsa ca un om înarmat."

6:12 Versetele 12-15 sunt descrierea perfectă a unui înşelător, a omului care-i trage pe sfoară pe alţii cu zâmbetul său cuceritor, în spatele căruia se ascunde o inimă vicleană. De pe buzele sale se revarsă numai minciuni.

6:13, 14 El recurge la tot felul de gesturi sugestive şi mişcări sinistre prin care-i face semn complicelui său ori îşi ia victima prin surprindere. „...clipeşte din ochi, dă din picior şi-i cheamă cu degetul pe alţii."

Inima lui e plină de răutate şi perversitate; urzeşte întruna lucruri rele.

6:15 „Oameni de acest fel vor fi năpădiţi dintr-odată de pierzare, zdrobiţi năprasnic fără să mai aibă nici o putinţă de scăpare" (Knox). Dacă veţi citi cu atenţie, veţi găsi probabil suficiente exemple de acest fel în multe din cotidianele tipărite în ziua de azi.

6:16 Lucrurile ce-l caracterizează pe acest om rău (v. 12-15) sunt o urâciune înaintea lui Dumnezeu (v. 16-19), în special faptul că el seamănă discordie (comparaţi v. 14 cu v. 19).

Formula „şase lucruri... urăşte Domnul, ba chiar şapte Îi sunt urâte" ar putea însemna că deşi lista e concretă, nu este exhaustivă. Sau ar putea indica faptul că al şaptelea lucru este cel mai rău dintre toate.[9]

6:17 Ochii trufaşi. Mândria nu este altceva decât ţărâna care se desfide pe ea însăşi. Valetul unui împărat a spus odată:

> Nu pot nega că stăpânul meu a fost trufaş. El ţinea să fie primul în toate, centrul oricărei acţiuni. Dacă se ducea la un botez, ar fi dorit să fie bebeluşul botezat! Dacă se ducea la o nuntă, ar fi dorit să fie mireasa. Dacă se ducea la o înmormântare, ar fi dorit să fie mortul.[10]

O limbă mincinoasă. Limba a fost creată ca să-L slăvească pe Domnul. A minţi înseamnă a perverti scopul pentru care a fost creată limba, a o folosi în scopuri josnice. Există oare situaţii în care i se poate îngădui unui credincios să mintă? Răspunsul este că Dumnezeu nu poate minţi şi, prin urmare, nu poate acorda acest privilegiu nimănui.

Mâinile care varsă sânge nevinovat. Fiecare viaţă omenească este infinit de valoroasă înaintea lui Dumnezeu – fapt demonstrat de El cu prisosinţă prin aceea că a plătit un preţ infinit de mare la Calvar pentru răscumpărarea noastră. Instituţia pedepsei capitale (Gen. 9:6) reflectă atitudinea lui Dumnezeu faţă de omorul intenţionat.

6:18 Inima care urzeşte planuri nelegiuite. Desigur este o referire la cei ce nu se gândesc decât la rău. Domnul Isus a enumerat câteva din aceste închipuiri rele la Marcu 7:21, 22.

Picioarele care aleargă repede la rău. Dumnezeu urăşte nu numai mintea care urzeşte răul, ci şi picioarele ce se grăbesc să ducă la îndeplinire acest rău.

6:19 Martorul fals care spune minciuni. Aici este vorba de cei ce fac depoziţii mincinoase în public, la tribunal. În versetul 17b era mai mult vorba de o chestiune de conversaţie particulară cotidiană.

Şi cel ce seamănă discordie între fraţi. Ceea ce ne izbeşte aici este faptul că Dumnezeu pune semnul egalităţii

între cel ce seamănă discordie între fraţi, pe de o parte, şi cei ucigaşi, mincinoşi şi sperjuri, pe de altă parte!

Câte din cele şapte păcate din lista de mai sus le puteţi identifica la cei de la procesul şi răstignirea Domnului nostru?

J. Nebunia adulterului şi a curviei (6:20–7:27)

6:20 În acest verset este abordată tema adulterului şi a infidelităţii maritale. Frecvenţa referirilor la această temă nu este întâmplătoare. Cuvintele din versetul 20 constituie un fel de formulă utilizată pentru introducerea unor învăţături importante.

6:21 Unii adepţi ai interpretării literale, în sens extremist, din vremea lui Isus, credeau că respectau prevederile cuprinse în acest verset prin faptul că purtau filacterii, adică cutiuţe mici din piele în care se găseau porţiuni din Scriptură. În timpul rugăciunii, iudeii aceştia purtau o filacterie pe braţul stâng (aproape de inimă) iar alta pe cap (aproape de gât). Unii evrei din zilele noastre continuă să practice acest obicei.

Ceea ce vrea însă să ne transmită acest verset este că trebuie să facem din Cuvântul lui Dumnezeu o parte atât de integrantă a vieţii noastre încât să ne însoţească şi să ne călăuzească pretutindeni pe unde mergem. Nu e doar o chestiune de a da cinste Scripturii în exterior, ci de a o asculta şi a i ne supune din lăuntrul inimii noastre.

6:22 Ascultarea de Cuvântul lui Dumnezeu ne aduce următoarele beneficii:

călăuzire – **Ele te vor conduce în mersul tău.**
ocrotire – **Te vor păzi când dormi.**
învăţătură – **Ele îţi vor vorbi la deşteptare.**

6:23 Versetul acesta îl amplifică pe cel precedent:

porunca este o candelă – asigurând călăuzire

legea este o lumină – asigurând ocrotire

îndemnul şi mustrarea sunt calea vieţii – ele ne învaţă.

6:24, 25 Una din slujbele Cuvântului este de a-i salva pe oameni de femeia seducătoare, cu vorbele ei mieroase şi linguşitoare.

Nimeni să nu se lase înşelat de frumuseţea ei naturală, de acel „vino încoace" ce-i scapără din ochii fermecători.

6:26 Felul în care interpretăm acest verset diferă în funcţie de traducerea la care vom apela.

În versiunile NKJV şi NASB se subliniază ideea potrivit căreia un om este adus la sapă de lemn („ajunge de nu mai rămâne decât cu o bucată de pâine" – traducerea GBV) de către o prostituată şi s-ar putea să-şi piardă viaţa scumpă în mâna unei adultere. Dacă te încurci fie cu una, fie cu alta, vei avea de tras numai ponoase, vei plăti scump.

Traducerea RSV redă versetul 26 astfel: „Căci serviciile unei prostituate pot fi cumpărate pentru o pâine, dar o adulteră periclitează însăşi viaţa unui om." Aici se face distincţie între o prostituată, ale cărei servicii pot fi cumpărate, şi o adulteră, care nu se mulţumeşte până când nu-l stăpâneşte în întregime pe un om.

6:27, 28 A avea relaţii ilicite cu nevasta altuia este ca şi când ai lua foc în sân. Orice-ai face n-ai putea evita serioase arsuri. E ca şi când ai călca pe cărbuni aprinşi, arzându-ţi negreşit tălpile. Griffiths ne previne:

> Toţi cei ce comit adulter dau dovadă de o cumplită nebunie, deoarece se vor distruge pe ei înşişi, atrăgându-şi tot felul de răni, dezonoare, dizgraţiere şi mânia nestinsă a părţilor vătămate.[11]

6:29 E cert că bărbatul care va intra la nevasta aproapelui său va fi prins şi pedepsit. Există în universul moral un principiu conform căruia un atare păcat este în general scos la iveală. Chiar dacă s-ar întâmpla totuşi să nu-i fie descoperit păcatul în viaţa aceasta, omul respectiv va trebui să dea socoteală pentru păcatul său în viaţa de apoi.

6:30, 31 Versetele acestea pot fi interpretate în două feluri. Conform traducerilor KJV şi NKJV, oamenii manifestă un anumit grad de îngăduinţă faţă de cel care

fură pentru a se hrăni pe sine și familia sa. Dar chiar și în acest caz, când omul respectiv va fi prins, va trebui să restituie ce a furat, chiar dacă prin aceasta se înțelege că va pierde tot ce posedă.

Traducând versetul 30 sub formă de întrebare, versiunea RSV lasă să se înțeleagă că oamenii îl disprețuiesc pe un hoț, chiar dacă acesta fură pentru a potoli foamea sa și a familiei sale, subliniind că el trebuie să restituie integral tot ceea ce a furat.

Și într-un caz, și-n altul ideea care se desprinde este că hoțul poate restitui ce a furat, pe când adulterul nu va putea șterge niciodată pe deplin răul pe care l-a pricinuit.

6:32 Oricine comite adulter e fără minte, deoarece se distruge pe sine social, spiritual și moral, ba chiar și fizic (Deut. 22:22)

6:33 Pentru o clipă de extaz el se alege cu răni și dezonoare, venite probabil din partea soțului celei cu care a păcătuit. De asemenea va avea parte de rușine și dizgrație, care-l vor urmări pe tot restul vieții sale. (Slavă Domnului că există totuși iertare la Domnul, dacă omul se va pocăi, își va mărturisi și se va lăsa de păcatul său.)

6:34 Aici vedem furia soțului gelos care se întoarce acasă pe neașteptate, găsindu-și soția în brațele altui bărbat. Când va începe să se răzbune, mânia lui nu va putea fi potolită cu nici un fel de rugăminți sau scuze.

6:35 Nici un lucru pe care infractorul l-ar putea oferi drept plată nu ar putea abate mânia soțului înșelat. Nici o mită nu ar fi suficientă pentru o călcare a jurământului marital.

7:1 Capitolul 7 continuă să-i avertizeze pe tineri față de pericolul de a-și ruina viața prin imoralitate. Ei trebuie să țină la aceste sfaturi inspirate, prețuindu-le mai mult decât bogățiile materiale, pământești.

7:2 Ascultarea de Cuvântul lui Dumnezeu este cărarea spre o viață trăită din belșug. Prin urmare, el trebuie păzit ca lumina ochilor. Cu privire la această expresie (mărul ochiului, **the apple of the eye** în engleză, n.tr.) iată ce are de spus *International Standard Bible Encyclopedia*:

> Globul ocular, având în centru pupila, se numește „măr" datorită formei sale rotunde. Marea sa valoare și protecția de care se bucură din partea pleoapelor, care se închid automat când se ivește cel mai mic pericol au făcut să fie considerat emblema a tot ce este mai de valoare și mai strașnic păzit.[12]

7:3 În limbaj poetic, versetul acesta spune că trebuie să lăsăm Cuvântul lui Dumnezeu să controleze tot ceea ce facem (**leagă-le la degete**) și să devină o chestiune de ascultare fără murmur (**scrie-le pe tăblița inimii tale**).

7:4 Se cuvine să tratăm **Înțelepciunea** cu onoarea și respectul datorate unei surori iar din **pricepere** să facem una din rudele noastre cele mai apropiate. În acest pasaj, înțelepciunea este contrastată cu femeia rea, de care trebuie să te ferești cu tot dinadinsul.

7:5 Cei care calcă pe urmele Înțelepciunii, urmându-i sfaturile, sunt păziți de **femeia imorală** și de lingușirile **seducătoarei**. Femeia rea este descrisă aici prin doi termeni. Prin **imorală** se înțelege că este o desfrânată și infidelă față de jurământul de fidelitate pe care l-a rostit față de soțul ei. **Seducătoare** se referă la faptul că este străină și aventurieră.

7:6 Versetele 6-23 ne prezintă un tablou cât se poate de realist al unei prostituate care-și practică meseria și al unui tânăr care-i cade în cursă. Jalnica dramă s-a consumat în timp ce scriitorul a privit prin jaluzelele de la fereastra odăii sale.

7:7 Un tânăr fără minte și debusolat a ieșit în oraș să se distreze. Poate că provine dintr-o familie bună, dar pentru moment a preferat să uite educația bună pe care a primit-o, făcându-și de cap. Poate că este un militar în termen, care nu vrea să se lase mai prejos de colegii săi ce se laudă cu isprăvi mari la acest capitol. El nu e un păcătos înrăit, ci doar un ins neisprăvit dintr-o urbe neînsemnată.

7:8 Iată-l pe tânărul nostru rătăcit printr-un cartier rău-famat. Acum traversează strada lângă colțul locuinței ei, pășind agale ca unul lipsit de griji. Tocmai în aceasta constă problema sa: că nu este ocupat cu treburi constructive, cu activități productive, pentru că dacă ar fi, nu s-ar afla aici. Dacă picioarele sale ar fi încălțate cu

râvna evangheliei păcii, n-ar avea timp de irosit! În viața celui predat pe de-a-ntregul Domnului există o pază care-l ferește de păcat. Pe de altă parte, după cum arată Isaac Watts, „Satana întotdeauna îi găsește de lucru celui ce stă cu brațele încrucișate."

7:9 Tânărul a hoinărit toată seara – de la apus până în amurg și apoi până când s-a întunecat de-a-binelea. „Este aici în imaginea întunericului care se lasă un tâlc simbolic" – scrie Barnes. „Peste viața tânărului se așterne întunericul; e cuprins de tenebre."

Este aidoma unui fluture ce aleargă bezmetic spre flacără. Cumplitul moment se produce atunci când ispita de a păcătui și oportunitatea de a păcătui coincid. Neîncetat trebuie să înălțăm rugăciuni ca aceste două momente să nu se intersecteze niciodată în viața noastră.

7:10 Între timp își face apariția prostituata, îmbrăcată după ultima modă de la Hollywood, machiată din plin și parfumată. Sub acest exterior încântător se ascunde o inimă senzuală, vicleană și subtilă.

7:11, 12 Nici pe departe nu avem de a face aici cu o femeie aleasă, plină de grație. Dimpotrivă, ea este vulgară, zgomotoasă și agresivă. Nu tu gospodină, nu soție ascultătoare! Ci una care trebuie să cutreiere străzile în căutare de clienți.

Femeia aceasta pare să fie peste tot. Uneori a fost afară, alteori în mijlocul pieței, pândind la tot colțul. Așa este și păcatul: ușor de găsit. Ceea ce ar trebui să fie însă ușor de găsit este Evanghelia, dar din nefericire, nu știu cum se întâmplă că nu reușim s-o facem mai disponibilă.

7:13 Primul pas din strategia ei este lansarea unei acțiuni de șoc. Astfel i se aruncă de gât, îmbrățișându-l și acoperindu-l cu sărutări. Vai, și ce efect devastator are această acțiune asupra sa! Cum îl amețește, făcându-l să se clatine, această falsă demonstrație de iubire! Numai că el habar nu are că nu e deloc iubire, ci poftă crasă.

7:14 Urmează masca religiozității, când ea exclamă: **„Am ofrande de pace la mine. Astăzi mi-am împlinit juruințele."** Iar tânărul își aduce aminte de mama sa și de Biblia pe care aceasta o citea întruna, și-și zice: „Tii, dar ce bună femeie am găsit! Uite ce religioasă e! Nu poate fi greșit să mă însoțesc cu una care are ofrande de pace și-și împlinește juruințele." Și uite-așa se strânge funia în jurul gâtului său.

Ofrandele de pace prezintă încă un element de ademenire. Cei care le aduceau trebuiau să le mănânce în ziua aceea sau cel mult a doua zi (Lev. 7:15ff). Iată dar că femeia aceasta poseda multă hrană cu care să-l desfete pe tânăr. Asta pentru că în concepția ei inima unui bărbat se câștigă în primul rând prin stomacul său.

7:15 Apoi se preface că el este cel pe care-l căuta. Ce minciună sfruntată! Când în realitate l-ar fi agățat pe primul bărbat care i-ar fi ieșit în cale! Numai că tânărul nostru este în culmea fericirii la auzul cuvintelor ei, văzând câtă importanță i se acordă, că este apreciat la justa lui valoare, că este cineva care-l prețuiește.

7:16, 17 În continuare ea îi face apropouri foarte transparente cu privire la adevăratul scop urmărit, când îi descrie așternutul ei: **„Mi-am așternut patul cu o tapiserie, cu acoperitori colorate din in egiptean. Mi-am înmiresmat patul cu mir, aloe și scorțișoară."** Întreaga descriere e presărată cu cuvinte având un singur scop: să apeleze la natura lui senzuală. Chiar și simțul său olfactiv trebuie captivat prin parfumuri exotice.

7:18 Dar dintr-odată masca este smulsă de pe figură, când ea îl invită fără înconjur să se culce cu ea. Alegându-și cu grijă cuvintele, ea îi prezintă tânărului un tablou cât se poate de încântător.

7:19, 20 Ea îl dezarmează, explicându-i că soțul ei **nu este acasă** și că nu se va întoarce pentru multă vreme, pentru că a plecat într-o călătorie lungă. Va sta mult în această călătorie, devreme ce și-a luat o mulțime de bani în numerar. Nu se va întoarce până la luna plină (v. 20b NASB). Întunericul descris în versetul 9 indică faptul că nu va fi lună plină multă vreme.

7:21 Și cu cât vorbește ea mai mult, cu atât mai mică este rezistența tânărului. Încă puțină flatare și l-a și făcut să cedeze.

7:22 În acest punct el se decide pe loc s-o urmeze, intrând în casă.

Şi astfel, păşind alături de ea, este ca un bou ce merge la tăiere.

Textul din ebraică al ultimului rând din acest verset este destul de greu de descifrat, după cum se poate observa din diversitatea de forme sub care a fost redată traducerea sa:

„ca un prost ce urmează a fi pus în obezi pentru a fi pedepsit" (KJV, NKJV).
„ca unul prins în fiare ce merge la pedeapsa proştilor" (ASV)
„cum e prins cerbul dintr-odată" (RSV).
„ca un câine ademenit pentru a i se pune botniţa" (Moffatt).
„sau ca un miel fără astâmpăr" (Knos).
„ca un prost în cătuşe, pentru a fi pedepsit" (Berkeley).

Dar sensul general este, în mod limpede, cel al victimei ce se îndreaptă fără nici o putinţă de a se mai împotrivi către cătuşe şi pedeapsă.

7:23 Sintagma: **„până când o săgeată îi străpunge ficatul"** poate avea următoarele sensuri:

1. Metoda prin care este omorât boul din versetul precedent, adică prin străpungerea măruntaielor sale.
2. Aprinderea pasiunilor unui om.
3. Consecinţele imoralităţii în trupul unui om. Tânărul intră în locuinţa curvei cum intră o pasăre în laţ, fără să-şi dea seama cât de mult îl va costa acest gest nesăbuit (de ex., riscul contractării unor boli venerice sau al SIDEI).

7:24, 25 Nici nu e de mirare că scriitorul face acest apel fierbinte către copiii săi, să ia bine seama la învăţătura sa! Ei trebuie să-şi păzească inima, ca nu cumva să dorească să se încurce în nici un fel cu acest gen de femeie. Ei trebuie să-şi păzească picioarele să nu apuce pe căile ei.

7:26, 27 Lungă e lista victimelor ei! Cei ruinaţi sau ucişi de ea sunt cât o armată.

Oricine intră în casa ei se află pe drumul larg ce duce spre iad. Un astfel de om se îndreaptă sigur spre cămările morţii.

K. Înţelepciunea personificată (cap. 8)

8:1 Capitolul 8 contrastează izbitor cu capitolul 7. Acolo adultera îi chema pe fiii oamenilor. Aici **înţelepciunea** este cea care îi invită s-o urmeze, oferind motive bine întemeiate pentru justeţea unei atari acţiuni. Pasajul paralel din NT se află la Ioan 7:37, unde Cristos îi cheamă pe oameni să vină la El şi să bea.

8:2, 3 Versetele acestea ne spun unde se poate găsi Înţelepciunea. Lista locurilor indică faptul că ea se află la dispoziţia omenirii, putând fi găsită în preocupările zilnice ale oamenilor.

8:4, 5 Ea lansează chemarea către toate tipurile de oameni, de la cei de rang înalt până la cei din păturile cele mai de jos. Ea îi cheamă deopotrivă pe naivi şi pe nebuni. Înţelepciunea, spune Kidner, este călăuza tuturor."

8:6-9 În continuare este descris caracterul învăţăturilor Înţelepciunii. Ea vorbeşte despre lucruri mari, despre ceea ce este drept; ea vesteşte adevărul şi neprihănirea. De pe buzele ei nu se aude nici un cuvânt rău, nici o învăţătură strâmbă. Oricine dispune de până şi cel mai mic grad de discernământ şi pricepere va constata că învăţăturile Înţelepciunii sunt drepte şi juste.

8:10, 11 Valoarea învăţăturilor Înţelepciunii este inestimabil de mare. Ele sunt de dorit mai presus de argint, de aurul cel mai ales, de rubine sau de orice ar putea fi cel mai de valoare pentru oameni.

8:12, 13 Înţelepciunea face casă bună cu prudenţa, acestea fiind indisolubil legate între ele, aşa încât dacă cineva posedă Înţelepciune are şi pricepere. Înţelepciunea îi dăruieşte omului cunoştinţele necesare şi discernământul de care are nevoie pentru a-şi administra cum se cuvine treburile vieţii.

Există însă şi lucruri cu care Înţelepciunea *nu* face casă bună. Astfel ea nu se împacă deloc cu toate formele de rău, fie că e vorba de mândrie, fie de aroganţă sau de comportament imoral sau de minciună.

8:14-21 Iată câteva din beneficiile sau recompensele Înţelepciunii:

Sfaturi bune (v. 14a)
Judecată sănătoasă (v. 14b)

Priceperea (v. 14c)
Tăria morală de a face ceea ce este drept și de a te împotrivi răului (v. 14d)
Capacitatea de a fi un bun lider (v. 15a, 16a)
Îndemânare în administrarea justiției (v. 15b, 16b).
Sentimente de afecțiune și de bună tovărășie (vezi Ioan 14:21) (v. 17a)
Acces liber la oamenii de treabă (v. 17b)
Bogății durabile, însoțite de onoare și neprihănire (v. 18)
Un caracter admirabil, care valorează mai mult decât aurul de mare preț sau decât argintul scump (v. 19)
Călăuzire pe cărările neprihănirii și dreptății, încununată cu bogății din belșug (v. 20, 21).

Am menționat deja că pasajele acestea ce se ocupă de Înțelepciune se pot aplica cu deplină siguranță la Domnul Isus, întrucât NT Îl numește Înțelepciunea (Mat. 11:19; Luca 11:49; 1 Cor. 1:24, 30; Col. 2:3). Nicăieri nu este această aplicație mai clară și mai frumoasă decât în versetele următoare. Biserica Creștină dintotdeauna a interpretat acest verset ca referindu-se la Domnul Isus Cristos.

Așadar, ce aflăm despre Cristos în „acest specimen nobil de elocvență sacră?"

8:22 Existența Domnului Isus din veșnicia veșniciilor: **„Domnul mă avea la începutul căilor Lui."** Nu trebuie să înțelegem prin formularea „mă avea" că Cristos ar fi avut vreun început. Dumnezeu nu a existat niciodată fără calitatea sau atributul înțelepciunii, după cum n-a existat fără Persoana Fiului Său. Mai degrabă, sensul din acest verset este identic cu cel din Ioan 1:1: „La început... Cuvântul era cu Dumnezeu...."

8:23 Rânduirea Sa, din veșnicia veșniciilor. Termenul **„așezată"** înseamnă unsă sau rânduită. Cu mult înainte de a fi avut loc creația, El a fost rânduit sau numit să fie Mesia al Israelului și Mântuitorul lumii.

8:24-26 Pre-existența Sa. Cuvintele: **„Am fost adusă"** nu trebuie interpretate în sensul că El ar fi fost creat și, în consecință, că ar fi avut un început. Mai degrabă, avem aici o exprimare poetică a existenței eterne a Fiului și a personalității Sale distincte față de aceea a lui Dumnezeu Tatăl.

Nici cea dintâi fărâmă din pulberea lumii se referă la începuturile lumii.

8:27-29 Prezența Sa la Creație. El S-a aflat acolo când cerurile au fost întinse peste uscat și mare, când au fost făuriți norii și când au început să țâșnească izvoarele adâncului. A fost prezent când au luat ființă temeliile pământului, inclusiv structura internă care susține învelișul exterior al Terrei.

8:30a Activitatea Sa în cadrul creației. Aflăm din acest verset că Domnul Isus a fost Agentul activ în cadrul creației. Traducerea NKJV redă corect prima parte a versetului 30: **„Atunci eu m-am aflat lângă El ca un meșter iscusit...."** Desigur expresia e în deplină concordanță cu textele de la Ioan 1:3, Coloseni 1:16 și Evrei 1:2.

8:30b Poziția Sa de afecțiune și desfătare înaintea lui Dumnezeu. Dragostea eternă și infinită a Tatălui pentru Fiul Său sporește minunația faptului că El L-a trimis pe acest Fiu să moară pentru păcătoși.

8:30c Desfătarea Sa personală înaintea lui Dumnezeu. Aceasta preamărește harul Domnului nostru Isus Cristos – anume faptul că El a binevoit să părăsească acel loc de pură și desăvârșită bucurie pentru a veni în această junglă de rușine, întristare și suferință.

8:31 Faptul că El Și-a găsit bucuria în locuitorii lumii locuite. Este uimitor că din tot universul acesta uriaș, El S-a oprit tocmai asupra acestei planete minuscule, interesându-Se de ea.

Atașamentul Său deosebit față de fiii oamenilor. În fine ne surprinde și ne umple de minunație faptul că El Și-a manifestat dragostea față de omenirea răzvrătită.

William Cowper ne-a lăsat moștenire acest imn de neasemuită frumusețe bazat pe versetele 22-31 din capitolul 9 al cărții Proverbe:

Înainte de a fi creat Domnul munții,
De a fi înălțat dealurile roditoare;
Înainte de a fi săturat munții
ce hrănesc pâraiele clocotitoare;

În Tine, din veșnicii
Minunatule „EU SUNT"
A clocotit iubirea,
Tu, al cărui nume este Înțelepciunea.

Când asemenea unui cort de locuit
El a întins cerurile
Și a pus hotare talazurilor
Falnicelor oceane ale lumii,
El a lucrat cu măsură și cumpănire.
Și Tu, Isuse, ai fost alături de El atunci;
Tu, întreaga desfătare a Tatălui,
Cel ce-Ți găsești desfătarea în fiii oamenilor.

Cum de Ți-ai găsit Tu, Doamne, desfătarea
În ființe cum suntem noi,
Cei care, chiar atunci când Te-am văzut,
Pe cruce Te-am țintuit?
Minunăție nepătrunsă?
Taină divină?
Glasul ce din tunet răsună afirmă:
„Păcătosule, Eu sunt al tău!"

8:32-36 Acest ultim paragraf din capitolul 8 ne prezintă problemele de ordin etern pe care le implică răspunsul dat de om chemării Înțelepciunii. Ea rostește o binecuvântare peste cei ce ascultă de învățăturile ei și pășesc pe cărările ei. Înțelepciunea promite fericire celor care așteaptă zilnic la porțile ei și veghează cu credincioșie la ușile ei. Ea le oferă viață și bunăvoință divină celor care o găsesc. În schimb celor care nu o primesc le aduce pierderi pe plan personal și moarte.

Aplicați aceste ultime două versete la Cristos. Oricine Îl găsește pe El primește viață eternă, fiind așezat în deplină acceptare de către Dumnezeu (vezi Ioan 8:51; 17:3; Ef. 1:6; 1 Ioan 5:12). Dar cei ce refuză să-L primească își fac rău lor înșiși iar cei care Îl urăsc iubesc, în fond, moartea (cf. Ioan 3:36b).

L. Invitațiile lansate de înțelepciune și nebunie (9:1-18)

9:1 Aici Înțelepciunea este prezentată în ipostaza în care Își clădește casa și pregătește un ospăț mare pentru cei ce răspund la invitația ei. Parcă nimic nu reprezintă mai elocvent bucuria, părtășia și satisfacția pe care le asigură ea oaspeților ei decât această imagine a ospățului.

S-au formulat diverse interpretări pentru cei **șapte stâlpi**. Unii comentatori ne îndreaptă atenția spre textul de la Isaia 11:2, unde sunt prezentate cele șapte daruri pe care Duhul Sfânt le-a conferit lui Mesia. Însă numai șase sunt consemnate. O altă interpretare o găsim la Iacov 3:17 unde înțelepciunea de sus este prezentată ca fiind: (1) curată, (2) pașnică, (3) blândă, (4) gata să cedeze (ușor de înduplecat), (5) plină de îndurare și roade bune, (6) fără părtinire și (7) fără ipocrizie.

9:2, 3 La această masă îmbelșugată se servesc bucate și vinuri alese. Amfitrioana regală Își trimite fecioarele să lanseze invitația din locurile cele mai înalte ale cetății. Trimiterea fecioarelor ar trebui să ne îndemne și pe noi, cei care am ajuns să cunoaștem Înțelepciunea lui Dumnezeu, adică pe Domnul Isus, să facem cunoscut și altora această Înțelepciune, invitându-i să vină și să se bucure și ei.

9:4-6 Sunt redate chiar cuvintele ce alcătuiesc invitația lansată către cei **simpli**, adică oamenilor ușor de impresionat și, prin urmare, predispuși la rătăcire, drept care trebuie îndrumați și călăuziți. Invitația nu le este făcută celor înțelepți, deoarece aceștia deja se află înăuntrul palatului.

Cum spuneam, la masă se servesc bucate alese, precum și vin pregătit de Însăși Înțelepciunea.

Cei care acceptă invitația, venind la ospăț, trebuie să se despartă de nebunie și să demonstreze că în viața lor a avut loc o schimbare morală.

9:7-9 Aici pare să intervină o întrerupere a firului narațiunii. Dar poate că aceste versete explică: (1) de ce nu sunt invitați și batjocoritorii și (2) de ce trebuie să-i dea oaspeții Înțelepciunii uitării pe acești oameni.

Dacă-l vei îndrepta pe un batjocoritor, nu te vei alege decât cu ponoase. Dacă-l vei mustra pe un om rău, acesta se va îndrepta împotriva ta, atacându-te.

Modul în care primește un om mustrarea este un barometru exact al caracterului său. Un batjocoritor te va urî, pe când un om înțelept îți va mulțumi. Cum reacționezi tu, stimate cititor, când părin-

tele, dascălul, șeful de la serviciu sau un prieten te dojenește, încercând să-ți îndrepte purtarea?

În loc să se îmbufnеze și să respingă criticile, un om înțelept va pune la inimă ceea ce i se spune, devenind și mai înțelept. Un om drept beneficiază de pe urma îndreptării, sporindu-și bagajul de cunoștințe practice.

9:10 Din nou ni se amintește că punctul de plecare pentru orice înțelepciune adevărată este **frica de Domnul**. „A cunoaște Dumnezeirea – iată ce înseamnă cunoștința" este traducerea oferită de Moffatt. Pentru că-L cunoaște pe Cel Sfânt, credinciosul adevărat poate vedea, de pe genunchi, mai mult decât văd alții când stau pe vârfurile picioarelor.

Sfântul (plural în original) ar putea fi pluralul majestății excelenței și comprehensiunii sau ar putea fi un modificator al lui Elohim (înțeles), termen plural prin care este redat Dumnezeu.

9:11 Înțelepciunea atrage după sine prelungirea zilelor vieții cuiva, adăugarea unor ani la existența sa pe acest pământ. Dar Înțelepciunea nu dăruiește doar viață lungă, ci și împliniri și rodnicie, pentru ca, desigur, la urmă să-i dea omului respectiv o viață ce nu se va sfârși niciodată.

9:12 Este în avantajul său și spre binele lui suprem ca omul să fie înțelept, prin asta el deosebindu-se radical față de alții. Pe de altă parte, dacă va prefera batjocurile, va suferi pierderi și va plăti scump pentru această opțiune, consecințele răsfrângându-se și asupra altora. În cele din urmă, el va fi ori un învingător, ori un învins.

9:13 Cei care resping invitația de a participa la ospățul Înțelepciunii sunt cei mai vulnerabili pentru a fi înfometați de Nebunie. Observați contrastul izbitor dintre eleganta ofertă a Înțelepciunii (v. 1-6) și jalnica propunere a Nebuniei (v. 13-18).

Femeia nebună are gura mare, capul sec și fața nerușinată.

9:14-16 Ea stă în fața casei sale sau în văzul tuturor în mijlocul cetății, dar nu ca o femeie plină de cuviosenie, ci ca o curvă nerușinată, cum și este!

Scopul ei este de a-i prinde pe oameni în cursa ei – adică pe cei naivi și lipsiți de pricepere.

9:17 Refrenul ei constant este următorul: **„Apele de furat sunt dulci și pâinea mâncată pe ascuns este plăcută."** În esență ea spune că relațiile sexuale nelegitime sunt atrăgătoare tocmai prin faptul că sunt interzise, pentru că au în ele un element de intrigă și de taină.

Când naturii umane decăzute i se interzice să facă un anumit lucru, prohibiția respectivă stârnește și mai tare dorința de a face acel lucru (vezi Ro. 7:7, 8). Curva este deosebit de atrăgătoare pentru instinctul depravat din acest om. Ea îi invită să-i calce pragul pe cei naivi și creduli.

9:18 Dar ea nu le prezintă și cealaltă față a monedei, când, după o clipă de plăcere urmează o viață întreagă de remușcări și veșnicia petrecută în fundul iadului.

Chiar și lumea recunoaște uneori adevărul acestui verset. O melodie franceză foarte populară din veacul trecut exprimă foarte exact ce înțelege lumea prin „dragoste":

Plăcerile iubirii țin doar o noapte;
Regretele iubirii – o viață întreagă![13]

III. PROVERBELE LUI SOLOMON PE TEMA MORALEI PRACTICE (10:1–22:16)

Până în acest punct din cartea Proverbe a existat un fir conducător, o legătură certă între versete, temele fiind tratate în cadrul unor paragrafe distincte. Dar acum, de la 10:1 la 22:16 avem 375 de proverbe separate, cu conținutul lor propriu. Cele mai multe dintre ele sunt afirmații contrastante, despărțite de conjuncția adversativă „dar". Probabil nu e o simplă coincidență faptul că în ebraică valoarea numerică a numelui lui Solomon este 375, corespunzătoare numărului de proverbe din secțiunea intitulată: **„Proverbele lui Solomon."**

A. Contrastul dintre stilul de viață neprihănit și cel rău (10:1–15:33)

10:1 Comportamentul unui fiu are o înrâurire directă asupra sănătății mentale a părinților săi. Orice fiu care li se naște unor părinți poate deveni un Pavel (**un fiu înțelept**) ori un Iuda (**un fiu nebun**), cu tot

ce implică asta pe plan emotiv, aducând fie bucurie, fie întristare.

10:2 Bogățiile obținute pe căi ilegale nu au trăinicie, ci se duc cum au venit. Iar în ceasul morții sunt cu totul neputincioase când e vorba să adauge măcar o clipă la viața omului. Pe de altă parte, neprihănirea salvează de la moarte în cel puțin două modalități: îl păzește pe un om de pericolele unei vieți de păcat și, ca dovadă exterioară a nașterii din nou, ea demonstrează că acel om posedă viața veșnică.

10:3 În general se poate afirma că Dumnezeu nu va permite sufletului neprihănit să rămână înfometat. David a spus: „Am fost tânăr și am îmbătrânit, dar n-am văzut pe cel drept părăsit, nici pe urmașii lui cerșindu-și pâinea" (Ps. 37:25). Dar tot atât de adevărat este și faptul că Domnul „zădărnicește pofta celor răi" (RSV). Când aceștia întind mâinile să apuce fericirea și împlinirea, acestea le scapă printre degete.

10:4 Cel leneș și nepăsător nu culege decât sărăcie. Pe când cel harnic și sârguincios propășește.

10:5 Vara se strâng recoltele. E în zadar să trudești, arând, sădind și cultivând pământul, pentru ca mai târziu, când se coc recoltele, „să tragi pe dreapta," dormind. Isus a spus tuturor ucenicilor Săi: „Ridicați-vă ochii și priviți holdele, care sunt albe acum, gata pentru seceriș" (Io. 4:35).

10:6 Legea secerișului spune că vom culege exact ceea ce am semănat. Dacă semănăm pentru o viață corectă, vom primi binecuvântări de la Dumnezeu și ne vom atrage elogiile semenilor noștri. Dacă vom semăna neghina păcatului, gura noastră va fi umplută cu violență. Exact așa s-a întâmplat cu Haman: gura lui a fost acoperită, el fiind omorât printr-o moarte violentă (Est. 7:8-10).

10:7 O viață de sfințenie va avea înrâurire asupra oamenilor mult timp după ce persoana în cauză a plecat dintre cei vii. Numele celor răi evocă însă o duhoare, iar nu o mireasmă. Oamenii continuă să-și numească odraslele Pavel – nu însă și Iuda!

10:8 Omul cu inima înțeleaptă va primi poruncile, în sensul că va fi dispus să asculte sfaturile sănătoase. Din pricina refuzului său de a se lăsa învățat și de a asculta, nebunul va ajunge de râpă.

10:9 Există siguranță și adăpost în viața neprihănită, dar viața clădită pe înșelăciune va fi dată în vileag și demascată.

10:10 Contrastul dintre versetul acesta este și mai limpede dacă vom cita aici versiunea traducerii RSV: „Cine face cu ochiul provoacă multe necazuri, dar cel nu se sfiește să mustre va face pace." A face cu ochiul presupune recurgerea la subterfugii, la viclenie. Când această formă de înșelăciune este mustrată fără cruțare, întristarea e preschimbată în pace.

10:11 Gura unui om neprihănit este un izvor de viață, din care se revarsă cuvinte de edificare, mângâiere și sfătuire. Gura celui rău este redusă la tăcere de violența și răutatea sa.

10:12 Omul dominat de un spirit de ură nu se va mulțumi să ierte și să uite, ci va ține cont de orice frecușuri și certuri, punându-le la dosar. În schimb, inima plină de iubire trage perdeaua uitării peste greșelile și eșecurile altora. Desigur, aceste greșeli și eșecuri trebuie mărturisite și lepădate, dar dragostea nu bârfește cu privire la ele și nu întreține o atmosferă de intrigă.

10:13 Conversația omului inteligent este de folos altora, pe când nebunul nu ajută pe nimeni, reușind doar să-și atragă pedeapsă asupra sa.

10:14 Oamenii înțelepți pun preț pe cunoștințe, înmagazinându-le pentru a le fi de folos la momentul potrivit. „El rezervă ceea ce are de spus pentru momentul, locul și omul potrivit. (cf. Mat. 7:6)," scrie Barnes. În schimb de la cel cu gura spartă niciodată nu știi la ce te poți aștepta să spună. Întotdeauna va aduce necazuri asupra altora și asupra lui însuși.

10:15 Bogații se îmbogățesc mereu, pe când săracii sărăcesc mereu. Cei care au bani știu cum să facă bani. Dar săracul nu mai poate să se ridice, căci sărăcia îl doboară la pământ. Bogații pot să-și procure bunuri de calitate, cu durată îndelungată de folosință, pe când săracilor nu le dă mâna să cumpere decât lucruri uzate, de mâna a doua, care le vor da mult de furcă și pentru care vor fi nevoiți să cheltuiască

o mulțime de bani pentru reparații. Așa se prezintă situația în viață, deși nu ar trebui să fie așa.

10:16 Bogățiile obținute de pe urma unei slujbe respectabile sunt o binecuvântare. Dar profitul obținut din munci necinstite conduce la păcat. Comparați un tâmplar creștin cu un barman necreștin. Venitul unui tâmplar reprezintă o muncă pozitivă și productivă, în scopuri benefice. În schimb, lucrarea unui barman este distructivă în însăși natura ei. Cu cât va munci mai mult, cu atât va păcătui mai mult. Și cu cât va păcătui mai mult, cu atât va face mai mulți bani.

10:17 Cel care-și face obicei din a asculta de învățăturile evlavioase va rămâne pe cărarea vieții. Cel care întoarce spatele sfaturilor sănătoase se rătăcește pe el însuși și pe alții.

10:18 Proverbul acesta pune față în față omul care își disimulează sentimentele de ură rostind cuvinte nesincere cu omul care-și exprimă pe față ura, prin bârfirea semenului său. Primul este un ipocrit, iar al doilea un nebun, între ei neexistând prea mare deosebire. O a treia alternativă, pe care credincioșii trebuie s-o pună în practică, este de a nu aduna nici un pic de ură în inima noastră.

10:19 Cu cât vorbim mai mult, cu atât sporește posibilitatea de a spune ceva greșit, nelalocul lui. Vorbăreții impulsivi trebuie să ia bine seama la acest verset. Pofta de a vorbi la nesfârșit duce adesea la exagerări, la dezvăluirea unor secrete și confidențe ce ți-au fost făcute în particular și la toate celelalte păcate ce însoțesc această slăbiciune. Încercarea de a întrerupe gluma rostită de cineva adesea dă naștere la povestiri deocheate.

Înțelept este omul care dă dovadă de stăpânire de sine în vorbirea sa. El se va cruța pe sine de multe momente penibile, de nevoia de a-și cere scuze și de păcate propriu-zise.

10:20 Ceea ce spune un om bun reflectă ceea ce este acest om. Întrucât posedă un caracter curat și nobil, vorbirea sa va reflecta acest lucru. Pe când, fiindcă inima (sau mintea) omului rău este netrebnică, netrebnică va fi și conversația ce va ieși de pe buzele sale.

10:21 Cineva a parafrazat esența acestui proverb în felul următor: „Binele se hrănește pe sine și pe alții. În schimb, răul nu se poate întreține nici măcar pe el însuși."

Nebunii din acest verset sunt oamenii încăpățânați și neînduplecați.

10:22 Numai binecuvântarea Domnului înnobilează cu adevărat viața cuiva.

Dar este oare adevărat că El nu adaugă întristare la ea? Cum se împacă această afirmație cu faptul că cei mai mulți oameni evlavioși trec în viața aceasta prin momente de adâncă întristare?

Există mai multe explicații posibile pentru a doua parte a acestui proverb:

1. Nu Dumnezeu este Cel care trimite întristarea. Toate întristările, suferințele și bolile vin de la Satana. Dumnezeu adesea le îngăduie să vină în viața copiilor Săi, dar ele nu provin de la El.
2. Întristarea nu e un ingredient al binecuvântării lui Dumnezeu, cât al prosperității realizate când oamenii sunt despărțiți de El.
3. O altă traducere posibilă este următoarea: „și truda nu adaugă nimic la ea" (text marginal al RV și RSV). Ideea din această traducere este că truda oamenilor, când aceștia sunt despărțiți de Dumnezeu, nu adaugă nimic la binecuvântare. Truda este bună, dar dacă nu e îndreptată spre Dumnezeu, nu duce la nimic bun (vezi Ps. 127:1, 2).

10:23 Nebunul se distrează dând mereu de necazuri, intrând mereu la bucluc. Este sportul său favorit. Omul priceput își găsește plăcerea într-o conduită înțeleaptă.

10:24 Nenorocirea de care se teme făcătorul de rele se va întoarce asupra lui însuși. Dorința celor neprihăniți – adică voia lui Dumnezeu în viața de acum și prezența lui Dumnezeu în viața de apoi – va fi împlinită. Iată ce scrie în această privință C. S. Lewis:

În final, Fața aceea care trezește sentimente de bucurie sau de groază în univers se va îndrepta și asupra fiecăruia dintre noi, fie cu aprobare,

fie cu dezaprobare, fie conferindu-ne o glorie inexprimabilă, fie umplându-ne de ruşinea pe care n-o vom putea spăla sau acoperi.[14]

10:25 Când se va abate vârtejul judecăţii lui Dumnezeu, cel rău nu va fi de găsit. Dar omul drept va fi la adăpost în Stânca Veacurilor, neclintit orice-ar veni.

10:26 Oţetul strepezeşte dinţii iar fumul face ochii să usture. Tot aşa şi solul leneş, care zăboveşte pe drum se dovedeşte exasperant, deprimant şi agasant pentru cei care l-au trimis.

10:27 O viaţă devotată aduce cu sine binecuvântarea longevităţii. Oamenii răi sunt seceraţi înainte de timp prin diverse morţi năprasnice, cum ar fi omorul la comandă, omuciderea din răzbunare, pierderea vieţii în urma beţiei, a drogurilor şi a risipei.

10:28 Lucrurile pe care şi le doresc cei neprihăniţi se vor realiza cu bucurie. Nu tot aşa este cu cei răi. Speranţele acestora vor fi năruite, după cum arată G. S. Bowes:

Alexandru cel Mare nu s-a mulţumit nici după ce a cucerit toate naţiunile din vremea aceea. El a plâns fiindcă nu mai avea lumi de cucerit şi a murit la o vârstă timpurie, într-o stare de dezmăţ. Hanibal, care a umplut trei baniţe cu inelele de aur luate de la nobilii pe care i-a măcelărit, s-a sinucis prin otrăvire. Puţini sunt cei ce au marcat plecarea sa pe lumea cealaltă; a părăsit acest pământ fără ca cineva să fi fost îndoliat pentru el. Iulius Cezar, cel despre care s-a spus că şi-a vopsit veşmintele în sângele celor aproximativ un milion de inamici ai săi, a cucerit 800 de cetăţi, pentru ca la urmă să fie înjunghiat de prietenii săi cei mai apropiaţi cu prilejul celebrărilor legate de cea mai mare din izbânzile sale militare. Şi apoi Napoleon, temutul cuceritor, după ce a băgat spaima în Europa, şi-a petrecut ultimele zile din viaţă în izolare şi surghiun.[14]

Negreşit speranţa celor răi va pieri!

10:29 În providenţa Sa, Domnul Se dovedeşte a fi un turn de scăpare pentru cei drepţi, dar o nimicire pentru răufăcători.

10:30 Dumnezeu le garantează celor neprihăniţi o locuinţă, dar cei răi vor fi exilaţi şi vagabonzi.

Captivitatea Israelului este o bună ilustraţie a acestui principiu.

10:31 Gura unui om bun este ca un pom din care înfloreşte înţelepciunea. Dar vorbirea stricată va fi nimicită.

10:32 Te poţi bizui pe un om bun să spună ceea ce este plăcut, pe când gura celor răi denaturează mereu faptele, spunând răutăţi.

11:1 Se ştie că negustorii necinstiţii au două seturi de greutăţi: unul pentru cumpărat şi altul pentru vândut. Greutăţile pentru cumpărat atârnă mai greu la cântar, pentru ca să se aleagă cu o cantitate sporită din produsul achiziţionat decât cea pentru care a plătit. Iar greutăţile pentru vânzare sunt mai uşoare decât etalonul, pentru ca să fie înşelat cumpărătorul, primind mai puţin decât cantitatea cumpărată.

Tot aşa şi astăzi există practici necinstite în lumea afacerilor care se înscriu la acest capitol de **cumpănă înşelătoare**, după cum principiul se aplică şi la alte domenii ale vieţii în şcoală, în societate, acasă şi la biserică.

11:2 Mai întâi vine mândria, care este urmată de cădere. Apoi vine ruşinea legată de acea cădere. Dar cei smeriţi, cu picioarele pe pământ, vor fi păndiţi de mai puţine pericole de a se poticni.

11:3 Cinstea este cea mai bună politică. Integritatea celor drepţi îi va călăuzi şi îndruma pe drumul cel bun, experienţa lui Iosif fiind un exemplu grăitor. În schimb, duplicitatea celor necredincioşi este însăşi căderea lor, viaţa lui Balaam ilustrând acest adevăr cu prisosinţă.

11:4 Bogăţiile nu pot abate mânia lui Dumnezeu, nici în timp, nici în eternitate. Neprihănirea este o pază bună împotriva unei morţi premature, în lumea în care trăim. Şi doar cei ce sunt îmbrăcaţi cu neprihănirea lui Dumnezeu vor scăpa de moartea a doua.

11:5 Omul integru este călăuzit de nevinovăţia sa, neprihănirea fiindu-i călăuză ideală. Cel rău va cădea victimă propriei sale răutăţi.

11:6 Neprihănirea nu numai că-i va călăuzi pe oamenii buni, ci îi va şi izbăvi de pericolele văzute şi nevăzute. Apostaţii de teapa lui Iuda vor fi prinşi în mrejele propriilor pofte şi lăcomii.

11:7 S-a spus că nebunul este omul ale cărui planuri încetează la mormânt. Când i se pune sicriului capacul, toate speranțele sale se vor fi năruit. Lucrurile pentru care a trăit nu-i mai aparțin, pierzând speranța prosperității.

11:8 Dumnezeu îi izbăvește pe cei drepți de necazuri, trimițându-le asupra celor răi. Așa au fost izbăviți cei trei evrei din cuptorul cu foc, pe când cei ce au răspuns de execuția lor au fost mistuiți de flăcări (Dan. 3:22-26).

11:9 Apostatul sau fățarnicul caută să submineze credința aproapelui său, împresurându-l cu îndoieli și tăgăduiri. Cunoașterea adevărului îl învrednicește pe cel neprihănit să depisteze falsul și să se salveze pe el și pe alții de subversiune.

11:10 Două sunt ocaziile când o cetate izbucnește în strigăte de bucurie: când cei neprihăniți prosperă și când cei răi pier.

11:11 Cuvintele: „Binecuvântarea celor drepți" se referă probabil la rugăciunile rostite pentru binele cetății (1 Tim. 2:1, 2) sau la beneficiile pe care le pot aduce prezența și influența lor evlavioasă acestei cetăți (cf. citatul din Matei 5:13 în care Isus Își descrie adepții drept sarea pământului).

Înșelăciunea, promisiunile călcate, frauda și limbajul murdar al celor răi sunt suficiente pentru a duce de râpă orice administrație locală.

11:12 Cel lipsit de înțelepciune își disprețuiește aproapele, dar omul cu pricepere tace (în ediția GBV: **își păstrează pacea**). A-l disprețui pe un om înseamnă a-L insulta pe Dumnezeu, a-i face rău acelui om, a da loc dezbinării, toate acestea nefiind de nici ajutor pentru nimeni. **Omul cu pricepere** știe că e mai bine să nu spună nimic, dacă nu poate elogia sau edifica.

11:13 Cel ce umblă cu defăimări pare să-și găsească o plăcere perversă în a răspândi vestea despre orice scandal, în a-i informa pe alții și a da în vileag secrete. Nimic nu reține omul acesta, ci spune tot ce știe.

Un prieten credincios știe însă să păstreze un secret, să nu dea în vileag confidențele ce i s-au făcut și să fie reținut în vorbire.

11:14 Când poporul duce lipsă de conducători înțelepți și de oameni cu prestanță îl paște pericolul de a da de necaz. Pe de altă parte, este siguranță atunci când ai la îndemână judecata colectivă a multor sfetnici înțelepți.

11:15 A te pune garant pentru un străin înseamnă a garanta achitarea datoriei sale sau a împrumutului pe care l-a luat. Persoana care procedează astfel va suferi pentru asta, adică va plăti o usturătoare penalizare. Dar cel ce se teme să se pună garant se scutește de o mulțime de dureri de cap. Vezi notele asupra textului 6:1-5.

11:16 O femeie plăcută va păstra respectul și cinstea, după cum reiese din cazul lui Abigail (1 Sam. 25). În schimb oamenii fără cruțare, deși s-ar putea să-și păstreze bogățiile, vor pierde bunul nume.

11:17 Dispoziția unui om va afecta starea sănătății sale. Cel bun la inimă va fi păzit de dispepsie, apoplexie, ulcere gastro-intestinale și boli cardiace, pe care omul crud și le va atrage asupra-i. Astfel omul milos își face bine sufletului său.

În revista *British Medical Journal* s-a afirmat la un moment dat că nu există țesut din organismul uman care să fie total separată de spirit. Or, cel ce este plin de cruzime va suferi grave repercusiuni asupra trupului său. Un om stăpânit de un atare temperament **își tulbură însăși carnea lui.**

11:18 Cel rău face o lucrare înșelătoare, dar cel ce seamănă neprihănirea se va alege cu o răsplată sigură. E drept că oamenii răi adesea par să se îmbogățească peste noapte, dar bogăția lor nu aduce satisfacții, nu dăinuie și nu le poate veni în ajutor când au mai mare nevoie de ea. Pe când, răsplățile rezultate în urma unei vieți neprihănite sunt reale și necurmate.

11:19 Orice faptă, orice atitudine ne conduce într-una din două direcții: fie spre viață, fie spre moarte. Totuși, proverbul acesta nu propagă teoria după care mântuirea s-ar căpăta prin săvârșirea de fapte bune. Nimeni nu poate rămâne statornic în neprihănire dacă nu este într-o relație corespunzătoare cu Dumnezeu. Mai întâi acea persoană trebuie să se fi născut din nou. Omul care urmărește răul demon-

strează că nu a fost convertit niciodată.

11:20 Din punctul de vedere al Domnului, inima falsă este plină de ură și de viclenie. Domnului Îi plac oamenii integri. Nici o concepție despre Dumnezeu nu este întreagă dacă nu percepe faptul că El e capabil deopotrivă de ură și de dragoste.

În schimb, inima celui fără vină Îi este plăcută Lui.

11:21 Cuvintele **„Though they join forces"** („Deși își vor uni forțele" – s-a redat aici versiunea din engleză. În românește e cu totul altceva: „Hotărât: cel rău nu va trece drept nevinovat," n.tr.) ar trebui de fapt traduse prin: „hand in hand" (adică „mână în mână," n.tr.) (text marginal din ediția NKJV). S-ar putea ca textul să se refere la două lucruri sigure în această lume nesigură: faptul că cei răi vor fi negreșit pedepsiți și că „sămânța celor drepți va fi scăpată."

11:22 „Un inel de aur în râtul unui porc" este o imagine de mare incongruență. Pe cât de neatrăgător este râtul, pe atât de frumos este inelul. Femeia frumoasă dar fără minte combină astfel în ea cele două trăsături diametral opuse: aspect fizic atrăgător conviețuind însă cu o deficiență pe plan moral.

11:23 Dorința celor drepți este numai bine și de obicei ei îl dobândesc. În schimb cei răi umblă numai după ceea ce este rău, alegându-se cu răul, sub forma mâniei sau a judecății.

Proverbul acesta subliniază importanța de a avea țeluri în viață, deoarece în ultimă instanță vom obține ceea ce am urmărit în viață, după cum a afirmat Emerson: „Remorchează-ți căruța la o stea." Iar un om de stat britanic și-a îndemnat membrii cabinetului ca indiferent ce-ar face, să aibă grijă să cumpere hărți mari.

11:24 Avem aici un paradox de toată frumusețea: Ne vom îmbogăți atunci când vom da dovadă de generozitate, în schimb vom sărăci când ne vom aduna comori aici pe pământ.

Pierdem ceea ce încercăm să salvăm, dar reținem ceea ce dăruim cu mână largă.

Jim Elliot a spus: „Nu e deloc nechibzuit cel ce dăruiește ceea ce oricum nu poate păstra, pentru a dobândi ceea ce oricum nu poate pierde." Iar Dr. Barnhouse a spus că toți oamenii dau zeciuială: fie Domnului, fie medicului, fie dentistului, fie mecanicului auto.

11:25 Persoana generoasă va dobândi câștiguri pe care cel zgârcit nu le va cunoaște niciodată. Tot ce facem pentru alții se va întoarce sub formă de binecuvântare.

Când o profesoară de la Școala Duminicală se pregătește temeinic și predă, oare cine credeți că va beneficia cel mai mult de pe urma acestei pregătiri: elevii sau ea însăși?

11:26 Omul egoist nu scoate pe piață cerealele când este foamete, sperând să obțină un venit mai mare după ce prețurile vor urca. Este un profitor, care se îmbogățește de pe urma sărăcirii și înfometării altora. Nici nu e de mirare că oamenii îl vor blestema, întrucât ei au nevoie de unul care să le împlinească *acum* nevoia lor disperată de alimente.

Lumea piere din lipsa pâinii vieții. Pâinea se dă și se va da pe gratis. Noi avem această pâine, pe care trebuie s-o împărțim cu cei din jurul nostru. Atunci, ce mai așteptăm? Binecuvântarea se va odihni peste cel care vinde cerealele, adică răspândește vestea bună a evangheliei.

11:27 Când motivele din spatele acțiunilor unui om sunt curate și altruiste, el își va atrage stima și prețuirea oamenilor. Dar cel ce ține cu tot dinadinsul să le facă necaz altora va avea parte el însuși de necaz.

11:28 Textul corespondent al acestui verset în Noul Testament se găsește la 1 Timotei 6:17-19. Bogățiile sunt nesigure și, prin urmare, nu trebuie să ne încredem în ele. Încrederea trebuie să ne-o punem doar în Dumnezeul cel viu, care ne dă din belșug toate lucrurile ca să ne bucurăm de ele.

„Lăcomia după aur," a spus Samuel Johnson, „ce-i face pe oameni nesimțitori și nepocăiți, constituie corupția supremă a omului degenerat."

Cei drepți, adică cei ce se încred în Domnul, vor înverzi ca frunzișul, fiind plini de viață și de vitalitate.

11:29 Există mai multe genuri de oameni care își tulbură propria lor casă:

beţivul, nebunul şi adulterul – ar putea fi o primă categorie. Dar aici se are în vedere, după câte se pare, omul lacom după câştig (vezi 15:27) şi cel care pierde din vedere valorile trainice ale vieţii, în goana lui nebună după bogăţii. Un astfel de om va moşteni vântul, adică va fi la urmă cu mâinile goale, lipsit de orice lucru tangibil care să-i satisfacă lăcomia. Pedeapsa pentru o atare cochetare cu nebunia va fi faptul că va deveni servitorul celui ce va proceda mai înţelept.

11:30 O viaţă de neprihănire este ca un pom roditor care-i hrăneşte şi-i înviorează pe cei din jurul său. Cel înţelept îi câştigă pe alţii la o viaţă de înţelepciune şi neprihănire.

Avem aici unul din cele mai superbe texte din toată Biblia pentru câştigătorii de suflete, care ne aminteşte de promisiunea făcută de Isus lui Petru: „de acum încolo vei fi pescar de oameni" (Luca 5:10). Ce privilegiu nespus de mare de a ne lăsa folosiţi de Dumnezeu întru săvârşirea în viaţa oamenilor a unei lucrări ce va avea drept urmare o binecuvântare eternă! Fiecare suflet câştigat pentru Domnul constituie un închinător al Mielului lui Dumnezeu, pe veci de veci!

11:31 Chiar şi cei neprihăniţi îşi primesc în viaţa aceasta răsplata pentru greşelile lor. Astfel citim că lui Moise nu i s-a îngăduit să intre în Ţara Promisă iar David a trebuit să plătească împătrit pentru greşelile sale. Dacă cei neprihăniţi culeg ce au secerat, cu cât mai mult o vor face cei răi! Sau, cum s-a exprimat Petru: „Şi dacă cel drept scapă cu greu, ce se va face cel nelegiuit şi cel păcătos?" (1 Pet. 4:18).

12:1 Oricine este dispus să primească îndreptarea şi învăţătura demonstrează că doreşte cu adevărat să înveţe. Dar omul care nu primeşte nimic, căruia nu poţi să-i spui nici un lucru şi care refuză să se lase îndreptat este **prost.**

12:2 Persoana cu caracter moral şi etic poate conta pe bunăvoinţa Domnului. Cel dominat de intenţii rele poate conta, cu aceeaşi certitudine, pe faptul că va suferi condamnarea Domnului. „Gândiţi-vă numai," a scris Foreman, „Puterea supremă din univers îndreptată împotriva răului comis de un om nelegiuit, hotărâtă să-i strice planurile! Puterea supremă ce-l lasă pe om în plata lui, acoperindu-l cu dispreţuitoarea Sa tăcere."

12:3 Viaţa dominată de **răutate** e lipsită de stabilitate. Este ca sămânţa ce a căzut într-un sol stâncos (Mat. 13:5, 6). Stratul de pământ a fost subţire şi fiindcă plantele n-aveau rădăcini, seminţele s-au uscat numaidecât.

În schimb omul neprihănit îşi înfige adânc rădăcinile în Dumnezeu, rămânând în picioare când suflă furtunile vieţii. Omul acesta este descris în Psalmul 1:3.

12:4 O soţie excelentă aduce bucurie şi veselie soţului ei. Cea care îi aduce dezonoare soţului îl va dezamăgi, producându-i o pagubă asemănătoare putregaiului din oasele lui!

12:5 Ţelurile celui drept sunt onorabile, pe când planurile celui rău sunt înşelătoare. Cu alte cuvinte, scopurile unui om sunt oglinda caracterului său.

12:6 Prin vorbirea lor, păcătoşii întind tot felul de curse celor nevinovaţi şi neveghetori. Oamenii drepţi se izbăvesc pe ei înşişi şi pe alţii prin rostirea adevărului.

12:7 Când dreptatea îi ajunge din urmă pe cei răi, s-a terminat cu ei. Oamenii evlavioşi au în schimb o bună temelie, nefiind clătinaţi de nenorocirile care se abat.

12:8 Oamenii îl vorbesc de bine pe cel ce are pricepere şi se comportă înţelept, dar pentru cel lipsit de principii nu au nici un pic de respect.

12:9 Mai bine să fii într-o stare smerită şi să ai un servitor, decât să pretinzi că eşti cineva şi să n-ai ce mânca. Cu alte cuvinte combinaţia: rang inferior, dar pâine pe masă este preferabilă statutului de om sus-pus, dar pe punct de a fi înfometat.

12:10 Bunătatea unui om se răsfrânge chiar asupra animalelor necuvântătoare, dar omul rău este plin de cruzime, chiar atunci când se crede cel mai blând om din lume.

Deşi Dumnezeu este transcendent, El nu este prea departe de noi pentru a nu avea grijă de animale. El are legi potrivite chiar pentru ele (Ex. 20:10; 23:4, 5). Ba chiar El are legi şi pentru cuibul unei păsări (Deut. 22:6).

12:11 Omul care se angajează într-o muncă pozitivă și constructivă, cum ar fi construirea de case, nu va rămâne cu nevoile descoperite. Dar cel ce-și cheltuiește timpul cu preocupări fără rost nu numai că va avea cămara goală, dar și capul.

12:12 Aplicând principiul metonimiei, vom spune că sintagma „prada celor ticăloși" înseamnă ceea ce s-a prins în lațul răului sau ceea ce este luat cu forța de la alții pe căi necinstite. Cu alte cuvinte, cei răi poftesc ceea ce este al altora.

În contrast cu ei, cei neprihăniți se mulțumesc să-și asigure cele necesare traiului pe căi cinstite, muncind în liniște.

12:13 Oamenii răi sunt adesea prinși în cursa propriilor lor cuvinte. Prin faptul că relatarea lor este plină de inconsecvențe, se încurcă și viclenia le este dată în vileag. Mincinosul e nevoit să aibă o memorie bună, deoarece altminteri relatarea sa nu se va potrivi. Pentru a-și sprijini minciuna, el trebuie să clădească un eșafodaj din alte și alte minciuni.

Cel drept scapă din încurcătură. Dumnezeu nu le promite copiilor Săi că vor fi scutiți de *orice* necazuri, ci mai degrabă că-i va scăpa din orice necazuri.

12:14 Vorbirea înțeleaptă și comportamentul corect își au propria lor răsplată. Cuvintele înțelepte, blânde și curate vor fi recompensate cu dragoste, bunăvoință și respect. Faptele bune se întorc asupra unui om sub formă de binecuvântări.

12:15 Unui nebun nu poți să-i spui nimic, pentru că el le știe pe toate, nefiind dispus să ia seama la sfaturi. Dar omul înțelept va primi sfaturile, recunoscând că este cu neputință ca o singură persoană să cunoască răspunsurile la multitudinea de fațete pe care le prezintă o singură întrebare.

12:16 Nebunul nu se va reține în explozia sa de mânie, ci va izbucni la cea mai mică provocare. Omul prudent știe cum să ignore insultele și să dea dovadă de stăpânire de sine.

12:17 Martorul care spune adevărul la tribunal va face o depoziție conformă adevărului, pe când martorul mincinos va spune neadevăruri.

12:18 Unii oameni se folosesc de limbă ca de sabie, sfâșiindu-i pe alții și provocându-le o mulțime de dureri. Cel înțelept rostește cuvinte pline de sevă, care tămăduiesc rănile pricinuite de bârfitor.

12:19 Adevărul este etern. De ce? Pentru că adevărul reprezintă ceea ce spune Dumnezeu despre un anumit lucru. Prin urmare, putem fi siguri că nu se va schimba niciodată.

12:20 Inima celor ce urzesc planuri rele este plină de viclenie. Dar inima celor ce urmăresc pacea este plină de bucurie.

12:21 În general, e adevărată afirmația că nici un necaz „de proporții" nu li se va întâmpla celor neprihăniți. Dar orice regulă își are excepția. Ceea ce este adevărat, fără nici o excepție, este că cei drepți sunt păziți de consecințele rele care decurg din comportamentul celor răi.

Pe când cei răi se aleg cu o mulțime de necazuri de acest fel.

12:22 Dumnezeu îi urăște pe mincinoși. Cu câtă băgare de seamă trebuie să ne purtăm ca nu cumva să umbrim adevărul, spunând vreuna din acele așa-zise minciuni „nevinovate," exagerări sau jumătăți de adevăr! Calea sigură de a aduce bucurie inimii lui Dumnezeu este de a ne purta cu absolută cinste, fiind total cinstiți și vrednici de încredere.

12:23 Omul prudent nu se dă în vânt, încercând să-i impresioneze pe oameni cu cunoștințele sale. Mai degrabă, el își ascunde cunoștințele. Dar când te afli în prezența nebunilor, nu-ți trebuie mult să descoperi prostia lor.

12:24 În cursul obișnuit al vieții, oamenii harnici și dedicați se ridică la poziții de conducere, după cum se ridică smântâna la suprafață. În schimb lenevia îi aduce pe oameni la sapă de lemn, sărăcia făcând din ei robi.

Oswald Chambers a spus că munca făcută de mântuială este o insultă adusă Duhului Sfânt – această afirmație fiind deopotrivă valabilă și în cazul lenei.

12:25 Anxietatea... provoacă deprimare. Dar un cuvânt bun face minuni când vine vorba să-l ridice pe cineva din starea de apăsare în care a căzut.

12:26 Contrar aparențelor, cel nepri-

hănit o duce mai bine decât vecinul său nedrept. Păcătosului pare să-i meargă totul bine, ceea ce-i face pe oameni să creadă că fructul oprit ar fi mai dulce la gust. Prin urmare, creștinul trebuie să-și aleagă prietenii cu multă grijă.

12:27 Trândavul din acest verset fie că nu vânează, fie că nu frige ceea ce a prins la vânătoare. În primul rând, lui îi lipsește curajul de a ieși din punctul mort, de a porni la drum, învingând inerția. În al doilea rând, îi lipsește hotărârea de a duce la capăt lucrul început.

Textul ebraic din ultima parte a acestui proverb este la fel de greu de descifrat ca prima parte. Totuși sensul pare să fie acela că cel harnic prețuiește ceea ce a agonisit prin muncă, folosindu-l în scopul atingerii celor mai bune scopuri pentru el. Exemplul lui Rut este grăitor în această privință, deoarece citim la Rut 2:17 că a treierat ceea ce culesese. În studiul nostru biblic trebuie să avem grijă să îmbunătățim ceea ce am învățat, putând realiza acest lucru prin meditație, rugăciune și o viață practică de ascultare:

Și astfel ne hrănim din Cuvântul Tău cel Sfânt,
Având viață și crescând în omul dinăuntru.
Să mergem dar înainte, cunoscându-L pe Domnul
Și punând în practică ceea ce ne-am însușit.

12:28 Pe cărarea îngustă a neprihănirii avem viață pe parcurs și viață la capătul drumului. Pe ea nu e moarte, spre deosebire de calea largă ce duce la pierzare. „Viața" din acest verset privește dincolo de mormânt, spre viața veșnică. Iată cum este tradus acest verset în versiunea NIV: „Pe calea neprihănirii este viață, de-a lungul ei este nemurirea."

13:1 Atât în creșterea fizică, cât și în cea spirituală există un proces normal de dezvoltare. De pildă, un prunc trebuie să se târască înainte de a putea merge pe picioare sau a vorbi. Pe tărâm spiritual un convertit trebuie să asculte și să învețe, înainte de a se lansa în slujirea creștină. Un fiu înțelept se va supune disciplinei învățăturii – ceea ce batjocoritorul refuză să facă, crezând că posedă toate răspunsurile, drept care nu acceptă îndreptarea.

13:2 Iată un om a cărui vorbire este edificatoare, încurajatoare și mângâietoare. El însuși este răsplătit când vede urmările benefice ale cuvântului rostit. În contrast cu acesta, omul necredincios urzește planuri rele menite să-i atace pe alții, primindu-și însă răsplata pe măsura faptelor sale.

12:3 Cel ce este cu băgare de seamă la cuvintele pe care le rostește își stăpânește întreaga viață (vezi Iacov 3:2b). Cel ce nu-și stăpânește limba riscă să dea peste tot felul de necazuri. Învățământul care se desprinde de aici este că trebuie să fim cu deosebită băgare de seamă la ceea ce spunem, pentru că poate fi folosit împotriva noastră.

13:4 „Dacă dorințele ar fi cai, cerșetorii ar putea încăleca pe ele" spune un proverb în engleză. Multe sunt dorințele celui leneș, dar nu e de ajuns să dorească. „A dori ceva, fără a depune efortul de a-l obține, este o mare zădărnicie," spune o altă zicătoare în engleză. Omul harnic își dă silințele să-și ducă la bun sfârșit lucrarea începută și să pună pâine pe masa familiei sale. Principiul este valabil și atât în chestiunile vremelnice, cât și în cele spirituale, după cum arată Bosch:

Se spune că lui Adam Clark i-a trebuit 40 de ani să-și scrie comentariul asupra Scripturii. Iar Noah Webster a trudit 36 de ani pentru a-și compune dicționarul ce-i poartă numele. De fapt, a traversat oceanul de două ori, pentru a-și strânge materialele necesare asigurării unui mare grad de acuratețe operei sale. Milton se scula în fiecare dimineață la ora patru pentru a avea suficient răgaz să-și compună și să rescrie versurile, care sunt cotate printre cele mai alese din literatura universală. Gibbon a petrecut 26 de ani cu redactarea monumentalei sale lucrări *The Decline and Fall of the Roman Empire* (Declinul și căderea imperiului roman), care se remarcă printr-o excepțională muncă de cercetare minuțioasă și neobosită consacrare din partea autorului. Bryant și-a rescris una din capodoperele sale poetice de o sută de ori, înainte de a o publica, pentru a se asigura că a realizat gradul maxim posibil de frumusețe și

perfecțiune expresivă. Oamenii aceștia au găsit o plăcere imensă în munca lor, fiecare din ei punând în joc toate energiile în vederea împlinirii scopului avut în vedere, indiferent cât de dificilă a fost lucrarea sa.

Cei mai fericiți și mai productivi oameni sunt cei ce trudesc cu hărnicie în folosul omenirii și pentru slava lui Dumnezeu.[16]

13:5 Cel drept urăște orice fel de necinste, dar cel rău „acționează rușinos și dezgustător" (RSV). J. Allen Blair ilustrează acest adevăr din viața unui mare american:

Se spune că Abraham Lincoln nu accepta nici un caz în care clientul său nu avea de partea sa dreptatea. Odată un om a venit să-i angajeze serviciile. Lincoln și-a ațintit privirea în tavan, ascultând însă cu atenție prezentarea faptelor pertinente cazului. Deodată s-a întors spre prezumtivul său client, spunând:

„Ai destule temeiuri în drept, din motive tehnice, dar cazul dumitale stă foarte șubred pe temeiul echității și justiției. Va trebui să angajezi serviciile altui avocat care să te ajute să câștigi, pentru că eu nu mă pot angaja la una ca asta. În tot timpul cât aș pleda în fața juriului, m-aș gândi: Lincoln, ești un mincinos! Or, nu se știe dacă nu cumva aș uita unde mă aflu și aș rosti aceste cuvinte cu glas tare."

Minciuna și toate formele de vinovăție întristează inima lui Dumnezeu. Nici un creștin nu are voie să mintă sau să înșele, indiferent de consecințele pe care și le-ar atrage printr-o atare acțiune. Dacă va comite totuși aceste păcate, nu va înainta în lucrurile lui Dumnezeu.[17]

13:6 O viață neprihănită este o viață protejată. Dumnezeu Se angajează să-i păzească pe cei integri. Dar păcătosul este pândit mereu de pericole, pentru că răutatea lui îl va doborî mai devreme sau mai târziu.

13:7 Putem privi proverbul acesta în două modalități: mai întâi, omul care nu posedă nimic de natură materială poate crea impresia că este bogat, pe când unul care dispune realmente de o mulțime de bani poate părea că este sărac.

Sau proverbul ar putea însemna următorul lucru: milionarul fără Dumnezeu este în realitate foarte sărac pe plan spiritual, pe când până și cel mai umil credincios, deși este sărac pe plan financiar, este un moștenitor al lui Dumnezeu și co-moștenitor cu Isus Cristos. Morgan ilustrează principiul:

În vremea noastră avem o mulțime de oameni care s-au îmbogățit și totuși nu au nimic. Ei au strâns averi uriașe, dar nu dispun de o putere de cumpărare în privința adevăratelor lucruri ale vieții. Ele nu le pot asigura sănătate, nu le aduc fericire adevărată și adesea distrug până și pacea care o mai au. Pe de altă parte sunt cei care s-au sărăcit pe ei înșiși, devenind, prin asta, bogați în cel mai adevărat sens al cuvântului. Cum se explică asta? Soluția nu se găsește în punerea accentului, în fiecare din aceste declarații contrastante, asupra cuvântului „sine." Este imposibil să judecăm această afirmație la justa ei valoare fără să ne gândim la Cel care a devenit Înțelepciunea întrupată.[18]

13:8 Omul bogat este adesea amenințat de cei care doresc să pună mâna pe banii lui. Este confruntat cu pericolul de a fi prădat, șantajat sau răpit pentru obținerea unui preț de răscumpărare. În plus va trebui să-și păzească viața, angajându-și un serviciu de pază sau cedând la presiunea unor cereri de sume fabuloase pe care unii estorcatori i le vor cere. Pe când cel sărac nu va fi niciodată confruntat cu acest gen de amenințări.

13:9 Mărturia celor drepți este ca o lumină ce strălucește puternic, înveselindu-i pe cei din jur. Viața și speranțele celor răi sunt o lampă ce se va stinge.

13:10 În primul rând avem probabil două idei. Una este că atunci când se ivesc discordii, cauza trebuie totdeauna căutată în prezența mândriei, a orgoliului. Sau cealaltă idee care s-ar putea desprinde din primul rând ar fi cea prinsă de traducerea JND: „prin mândrie nu vine decât discordia." Cu alte cuvinte nimic bun nu rezultă în urma mândriei, ci doar frecușuri și vrăjmășii, cum arată și C. S. Lewis:

Mândria a fost principala cauză care a dus la prăbușirea tuturor națiunilor și tuturor familiilor de la începutul lumii. Alte vicii au uneori darul de a-i apropia pe oameni. De pildă, între beți și între oameni declasați se constată un anumit

spirit de camaraderie, de voie bună – o atmosferă de glume. Dar Mândria înseamnă întotdeauna vrăjmășie – și este dușmănie. Și nu numai dușmănie între om și om, ci dușmănie față de Dumnezeu.[19]

Cei care sunt dispuși să asculte de sfaturile bune sunt oameni înțelepți, care evită mândria și conflictele de personalitate ce însoțesc păcatul mândriei.

13:11 Bogăția câștigată prin necinste se câștigă în timp record și fără prea multe eforturi. Aici sunt incluse câștigurile obținute din jocurile de noroc, din tombole sau din speculații la bursă. Acest gen de avere are însă tendința de a i se strecura printre degetele omului.

Bogăția câștigată prin muncă cinstită se acumulează, în loc să se diminueze.

13:12 Amânarea repetată a speranțelor cuiva are efect descurajator. Dar când dorința este, în cele din urmă, împlinită, ea este o sursă extraordinară de satisfacție. Aplicați acest lucru la venirea Domnului.

13:13 „Cuvântul" din acest verset este Cuvântul lui Dumnezeu. Atitudinea noastră față de el este o chestiune de viață și de moarte. Oricine îl disprețuiește se face pasibil de auto-distrugere. Oricine se încrede și ascultă de **poruncă** va fi **răsplătit** din belșug.

13:14 Sfaturile și învățăturile dăruite de **cel înțelept** sunt **un izvor de viață** și o înviorare pentru cei ce și le însușesc. Ele îl vor scăpa pe cineva de **cursele morții** ce zac de-a lungul cărării vieții.

13:15 O bună pricepere îi va aduce unui om **bunăvoința** lui Dumnezeu și a omului. „Un om cu bun simț va fi apreciat" (LB).

În a doua parte a proverbului, cuvântul tradus prin **„pietroasă"** înseamnă de fapt „permanentă, durabilă sau perenă." Înseamnă o cale aspră, grea. Dacă sensul ei principal este „permanentă", atunci trebuie adăugată și concepția negativă, adică: „calea celor necredincioși nu este permanentă." Poate că cel mai indicat este să rămânem la textul tradițional: **„calea celor necredincioși este grea."** Cotidianele din jurul nostru ne dau zilnic exemple numeroase ale acestui adevăr!

13:16 Conduita unui om dezvăluie caracterul său. Dacă un om este prudent, lucrul acesta se va evidenția prin modul responsabil în care va acționa. Nebunul își etalează nebunia în văzul tuturor.

13:17 Un sol necredincios aduce numai necazuri, tuturor celor implicați. Mai bine e să trimiți un ambasador credincios, care să îndeplinească misiunea spre satisfacția tuturor.

„Așadar noi suntem ambasadori pentru Cristos..." (2 Cor. 5:20).

13:18 Cel care disprețuiește îndreptarea și disciplina se alege cu sărăcie și rușine, datorită încăpățânării sale. În schimb omul care ia seama la mustrare va fi onorat.

13:19 Oamenii buni sunt încântați când își ating țelurile, dar nebunilor nu le place să se lase de păcatul lor. Aici contrastul pare să fie între oamenii buni care urmăresc scopuri nobile și păcătoșii care nu sunt dispuși să se îndepărteze de rău.

13:20 Avem datoria să căutăm tovărășia unor **oameni înțelepți**, care să ne ridice. „Tovărășiile rele corup obiceiurile bune" (1 Cor. 15:33). Adesea omul se cunoaște după cei cu care se însoțește. Un însoțitor al nebunilor va fi dus de râpă.

13:21 Păcătoșii nu mai scapă de tot felul de necazuri, de vătămare fizică, de reputație proastă și de pierderea bunurilor lor. Pe când cel neprihănit se bucură de o bună reputație, de o viață bună și de o răsplată bună.

13:22 Omul bun lasă moștenire nu doar copiilor săi, ci și nepoților săi. În VT, prin asta se înțelegea probabil o moștenire *materială*. Dar creștinul de azi este mult mai câștigat dacă va lăsa urmașilor săi o moștenire *spirituală*.

Bogăția păcătosului este adunată pentru cel neprihănit; „câștigurile ilicite ajung până la urmă în mâna altor oameni, mai buni."

13:23 Oamenii săraci își cultivă pământul intensiv, obținând roade bogate de pe o parcelă mică, folosind astfel puținul ce-l au pentru obținerea unor avantaje maxime.

A doua parte a versetului ar putea însemna următoarele: (1) oamenii bogați, dispunând de terenuri întinse de pământ, adesea ajung la faliment din pricina

nedreptății lor, sau (2) truda celor săraci este adesea zădărnicită de nedreptate.

13:24 Biblia ne învață că pedeapsa corporală își are locul binedefinit în cadrul educației copiilor – indiferent ce cred așa-zișii „experți" din zilele noastre. A nu-l pedepsi pe un copil atunci când merită să fie pedepsit înseamnă a-l încuraja să păcătuiască și a-l împinge astfel pe calea ce duce la ruinare. Părintele care cruță nuiaua crede, probabil, că dă dovadă de dragoste, dar Dumnezeu spune că asta e o formă de ură.

Ani de zile Dr. Benjamin Spock a încurajat părinții să fie îngăduitori cu copiii. Dar după ce a apucat să vadă o generație de copii prost crescuți și îndărătnici, el a recunoscut că a greșit și a făcut următoarea afirmație: „Incapacitatea de a da dovadă de fermitate este, în opinia mea, problema cu care se confruntă cel mai des părinții din America zilelor noastre." El a dat vina, cel puțin parțial, pe experți, adică pe „psihiatrii pentru copii, psihologi, cadre didactice, lucrători sociali și pediatri, ca mine."[20]

Părintele care-și iubește cu adevărat copilul nu va trece cu vederea faptele rele, ci își va disciplina copilul fără întârziere.

13:25 Dumnezeu poartă de grijă, pentru ca nevoile celor neprihăniți să fie acoperite, dar cei răi pot fi tot atât de siguri că stomacul lor va fi gol.

14:1 O soție cumsecade va avea grijă de casa și de familia ei. În schimb, femeia nechibzuită își va neglija soțul și copiii, întrebându-se apoi de ce familia ei se duce de râpă.

E posibil oare ca o femeie să aducă daune familiei sale printr-o activitate religioasă prea intensă?

14:2 Conduita unui om se reflectă în atitudinea sa față de Domnul. Cel drept se călăuzește după ceea ce știe că-I este plăcut lui Dumnezeu. Dar omului pervers nu-i pasă ce crede Dumnezeu, dezvăluindu-și astfel disprețul față de El. Kidner scrie:

> Orice depărtare de la calea lui Dumnezeu este un act de afirmare semeață a voinței omului și o încercare de a impune judecata sa împotriva judecății lui Dumnezeu. Dar disprețul pe care îl presupune o atare acțiune este nespus de irațional.[21]

14:3 În gura nebunului este o nuia pentru mândria lui. Aroganța cuvintelor sale trebuie pedepsită. Pe de altă parte, vorbirea înțeleaptă a unora îi va păzi de o atare pedeapsă.

14:4 Un grajd fără boi poate fi păstrat într-o stare de curățenie, dar oare nu este mai bine ca acesta să fie prăfuit și chiar murdar, știind că de pe urma eforturilor unui bou se va culege o recoltă îmbelșugată? Răsplățile hărniciei compensează orice aspecte dezagreabile implicate în procesul muncii.

Proverbul acesta nu trebuie interpretat drept scuză pentru ca oamenii să fie delăsători și să permită locuințelor sau lăcașurilor lor de cult să cadă în paragină. Mai degrabă, el atrage atenția asupra unei preocupări excesive pentru ordine desăvârșită și curățenie exagerată, în dauna progresului și a productivității.

14:5 C. H. Mackintosh a spus odată că mai bine este să mergi în rai cu un cuget curat, decât să rămâi pe pământ cu un cuget încărcat. Ce mare atenție trebuie să avem ca întotdeauna să fim curați și sinceri!

14:6 Prin refuzul său permanent de a lua aminte, batjocoritorul își pierde capacitatea de a mai auzi. Nu va găsi adevărata înțelepciune atâta timp cât Îl va respinge pe Domnul.

Cel priceput percepe numaidecât ce este bine. „Căci oricui are i se va mai da, pentru ca să aibă din belșug..." (Mat. 13:12).

14:7 Nu cultiva relații de prietenie cu un nebun, „căci nu vei găsi acolo cuvintele cunoștinței" (RSV) sau „nu vei găsi la el nici o vorbă înțeleaptă" (Moffatt).

14:8 Pentru un om prudent înțelepciunea înseamnă a ști cum să se poarte cinstit, conștiincios și ascultător. Ceea ce consideră nebunul drept înțelepciune este, în realitate, nebunie, esența ei fiind înșelarea altora, ce va duce, în final, la autoînșelarea sa.

14:9 Deși textul original ebraic nu este prea deslușit aici, ediția NKJV redă textul cu claritate.

Proștii își râd de păcat, refuzând să creadă.
Dar pe mâneca păcatului e un pumnal.
„Cum este posibil," spun ei, „ca un lucru atât de plăcut și de atrăgător
Să înțepe atât de usturător?"

Ei dovedesc astfel că nu cunosc vraja păcatului,
Ce-i face s-o țină întruna numai cu petreceri și râsete
Până când se trezesc c-au ajuns în iad.
Ia, prin urmare, seama la tine însuți!
Cu păcatul nu te mai juca,
Pentru ca nu cumva Mântuitorul
Ușa în nas să ți-o trântească!

—*John Bunyan*

Cei drepți se bucură de bunăvoința Domnului, fiind liberi de vinovăția și condamnarea păcatului.

14:10 În inima omului sunt întristări și dureri pe care nici o altă ființă omenească nu le poate cunoaște (deși Domnul, desigur, le cunoaște). Tot așa și bucuria din inima omului o cunoaște doar cel în cauză.

14:11 Observați contrastul dintre **casă** și **cort**. Casei îi asociem ideea de permanență, pe când cortul îl considerăm ca pe ceva vremelnic, temporar. Dar cortul celui drept este cel care va dăinui, pe când casa celui rău se va prăbuși.

14:12 Calea ce li se pare dreaptă oamenilor este mântuirea prin fapte bune, prin cultivarea unui caracter nobil. Mult mai mulți oameni se duc în iad munciți de această concepție falsă decât de oricare alta. (Vezi și 16:25.)

Într-un sens mai larg, calea care i se pare omului dreaptă este cea pe care merge el, cărarea voii sale proprii, care disprețuiește călăuzirea divină și sfaturile oamenilor. O atare cale nu poate sfârși decât în dezastru și moarte spirituală.

14:13 În viață nu există bucurii pure, neumbrite de tristețe. Oricât de mare ar fi bucuria, există întotdeauna și un element de întristare, după cum s-a exprimat Knox: „Bucuria se îmbină cu întristarea, râsul cu lacrimile."

14:14 Cel cu inima rătăcită se va sătura de căile lui, dar omul bun va fi săturat de sus. Cel ce se îndepărtează de Domnul va culege consecințele rătăcirii lui. Așa a spus Naomi: „Cel Atotputernic m-a umplut de amărăciune. La plecare eram în belșug, dar acum Domnul mă duce înapoi cu mâinile goale" (Rut 1:20b, 21a). Iar fiul risipitor a spus: „Câți argați ai tatălui meu au belșug de pâine, iar eu mor aici de foame!" (Luca 15:17).

Cel drept e mulțumit de căile sale, deoarece sunt ale Domnului. El poate afirma împreună cu David: „Paharul meu este plin de dă peste el" (Ps. 23:5c) sau cu Pavel: „Am luptat lupta cea bună, am terminat de alergat cursa, am păstrat credința" (2 Tim. 4:7).

14:15 Cel naiv și credul cade ușor pradă oricăror idei sau teorii noi. Cel prudent nu se lasă chiar așa de ușor înduplecat, cântărind bine tot ceea ce i se prezintă, păzindu-și astfel pașii de cădere. Credința insistă întotdeauna să i se prezinte cele mai solide probe, pe care le află în Cuvântul lui Dumnezeu. Credulitatea acceptă ca pe o realitate tot ce spune vremelnicul savant, filozof sau psiholog.

14:16 Omul înțelept se teme, în sensul că este atent și cumpănește bine lucrurile. Desigur, versetul mai subliniază și cealaltă idee, că omul respectiv se teme de Domnul.

Nebunul este arogant și neatent, disprețuind orice înfrânare și dând dovadă de o nemărginită încredere în sine.

14:17 Cine este iute la mânie face prostii. La supărare el comite fapte fără să se oprească pentru a lua în considerare consecințele. Trântește ușa, azvârle tot ce-i stă în cale, urlă, rostește înjurături și insulte, sfărâmă mobilierul, pentru ca în cele din urmă să părăsească scena dezastrului în culmea mâniei. Dar dacă ar fi să alegem, parcă l-am suporta mai ușor pe acest om, decât pe cel dominat de intenții rele. Pe acesta toți îl urăsc din pricina vicleniei și a sângelui rece cu care comite actele sale de duplicitate.

14:18 Cei proști moștenesc nebunia. De vreme ce refuză să ia seama la învățătura sănătoasă, înseamnă că preferă să îmbrățișeze prostia.

Oamenii prudenți sunt onorați și răsplătiți datorită faptului că acumulează încontinuu alte și alte cunoștințe.

14:19 Proverbul acesta ne îndreaptă privirile spre triumful final al binelui asupra răului. Dumnezeu va răzbuna cauza celor drepți. Și pentru Haman a venit ziua în care a trebuit să se plece înaintea lui Mardoheu. Tot așa va veni ziua când orice genunchi se va pleca în univers în fața lui Isus Cristos Regele regilor și Domnul domnilor.

14:20 Săracul este urât până și de aproapele său. N-ar trebui să fie așa, dar este, de multe ori. Mulți oameni leagă prietenii pornind de la interese proprii. Din această pricină ei îi evită pe cei săraci, întreținând relații doar cu cei bogați, în scopul atingerii scopurilor lor egoiste. Dar pe noi ar trebui să ne intereseze oamenii în funcție de ceea ce putem face noi pentru ei, iar nu de ceea ce am putea obține de la ei.

Într-o anumită privință, bogatul are mulți prieteni, dar în alta el nu va ști niciodată câți prieteni adevărați are, cu alte cuvinte prieteni care să-l iubească pentru ceea ce este, iar nu pentru ceea ce posedă.

14:21 Versetul acesta are negreșit legătură cu cel precedent. Este păcat să-i disprețuiești pe săraci, deoarece Dumnezeu i-a ales (Iac. 2:5). Omul care **are milă de cei săraci** este binecuvântat prin înseși actele de milostenie pe care le săvârșește.

Să nu uităm niciodată că Domnul Isus a venit pe lume ca om sărac. Cineva L-a numit: „prietenul meu din Nazareth fără nici un ban în buzunar."

14:22 Cei care urzesc răutăți și pun la cale planuri rele sunt sortiți să se rătăcească. Cei care gândesc bine despre alții sunt răsplătiți cu îndurare și adevăr. Asta înseamnă că Dumnezeu Își arată bunăvoința față de ei și-Și ține promisiunile de a-i ocroti și răsplăti. În plus mai înseamnă că oamenii îi vor răsplăti cu loialitate și credincioșie.

14:23 Orice lucrare vrednică de cinste va fi de folos. În schimb, vorbăria goală nu duce decât la sărăcie. Cunoaștem cu toții oameni care sunt în stare să vorbească ore întregi despre problemele lor, fără însă ca să miște vreun deget pentru a le rezolva. Discută cu înflăcărare despre evanghelizare, dar nu se clintesc din fotoliile lor pentru a da vecinilor vreo mărturie despre Domnul Isus. Cu răsuflarea întretăiată își vor spune despre ce intenționează să realizeze în viitor, dar nu duc niciodată la îndeplinire planurile lor.

14:24 Gloria celor înțelepți stă în bogățiile lor. Ei pot să se laude cu ceva de pe urma înțelepciunii lor – fie că este o valoare spirituală, fie materială. În schimb proștii (nebunii) n-au ce să arate după o viață întreagă de trudă decât prostia lor.

14:25 Un martor care spune adevărul în fața instanței îi va scăpa pe oameni de pericolul de a li se face o înscenare. Dar martorul înșelător denaturează faptele, cu toate consecințele dezastruoase care decurg dintr-o atare înșelăciune.

Cel ce vestește Evanghelia este un martor adevărat, care scapă sufletele de la moartea veșnică. În schimb, „liberalii" și „adepții cultelor deraiate" sunt martori perfizi care spun minciuni și duc sufletele în rătăcire.

14:26 Omul care se teme de Domnul are toate motivele să se încreadă în El, să fie sigur că e la adăpost. Dacă Dumnezeu este pentru el, nimeni nu va putea să-i stea împotrivă, în ultimă instanță (Ro. 8:31). Copiii acelui om vor avea un loc de refugiu la umbra aripilor lui Dumnezeu când vor fi atacați de cei răi.

14:27 Încrederea în Dumnezeu este un izvor de tărie și vitalitate spirituală, care îl învrednicește pe cineva să evite **cursele morții.**

14:28 Cinstea unui rege depinde de dimensiunea loialității poporului, de gradul său de mulțumire. Nu e cine știe ce prestigiu pentru un prinț să dețină un titlu, dacă nu va avea decât un număr mare de supuși sau chiar deloc.

14:29 Omul care dă dovadă de răbdare când este provocat demonstrează un grad ridicat de pricepere și înțelegere. În schimb cel impulsiv promovează prostia, etalând-o în fața tuturor.

14:30 Inima sănătoasă din acest verset înseamnă o minte împăcată, mulțumită. Iată cum traduce Knox proverbul: „Pacea minții înseamnă sănătate pentru trup."

Invidia și patima sunt însă în detrimentul sănătății trupului, fapt confirmat de Dr. Paul Adolph:

Printre cele mai frecvente cauze ale așa-numitor boli de nervi, recunoscute de psihiatri, sunt sentimentul de culpă, resentimentele (refuzul de a ierta), frica, anxietatea, frustrarea, nehotărârea, îndoiala, gelozia, egoismul și plictiseala. Din nefericire, deși au reușit să depisteze cauzele tulburărilor de ordin emotiv, care provoacă boala, au eșuat lamentabil în efortul de tratare a acestor tulburări, pentru simplul fapt că din metoda lor lipsește credința în Dumnezeu.[22]

14:31 Oricine profită de cel sărac Îl insultă pe Creatorul acestuia. George Herbert a spus că omul a fost făcut după chipul lui Dumnezeu, dar, în plus, un sărac reprezintă fidel amprenta lui Cristos.

Al doilea rând al proverbului înseamnă că cei care se îndură de cei nevoiași Îl cinstesc astfel pe Dumnezeu.

14:32 „Când celui rău i se face după cum merită, viața lui încetează. În schimb pentru cel drept până și în pragul morții tot mai este speranță" (Knox). Iuda este o ilustrație adecvată pentru prima parte a proverbului, pe când Pavel e o un exemplu grăitor al adevărului din a ultima parte a versetului.

14:33 Fraza: **„Înțelepciunea se odihnește într-o inimă pricepută"** ar putea însemna: (1) că înțelepciunea se simte în largul ei în inima unui astfel de om sau (2) că omul respectiv nu face paradă inutilă de tot ce știe.

Al doilea rând este mai dificil de interpretat, sensul putând fi (1) că nu-ți va trebui mult până când vei afla ce se află în inima celor nesocotiți; (2) înțelepciunea nu se cunoaște în inima nebunilor (RSV); (3) „înțelepciunea trebuie să dea din coate și să facă gălăgie înainte de a fi recunoscută de nebuni" (Text marginal Berkeley).

14:34 Pentru ca o națiune să fie mare, liderii ei, guvernanții, precum și cei guvernați trebuie să fie oameni drepți, cu un caracter moral, cărora să le meargă vestea pentru neprihănirea lor. În schimb corupția, șpaga, mita, „subterfugiile murdare," scandalurile și toate formele de nelegiuire civilă îi aduc unei țări doar dizgrație.

14:35 Un dregător va privi cu bunăvoință asupra unui slujitor care se comportă înțelept (vezi exemplele lui Iosif, Mardoheu și Daniel). Dar mânia lui se îndreaptă asupra celui ce are o purtare rușinoasă. „Regele își manifestă bunăvoința față de un ministru capabil, dar se aprinde de mânie împotriva unui incompetent" (Moffatt).

15:1 O mare parte a capitolului 15 este consacrată temei vorbirii. Un răspuns blând sau conciliant va preveni izbucnirea sau amplificarea mâniei. Dacă-i vei răspunde unui om cu un cuvânt aspru, asta nu va face altceva decât să alimenteze natura lui păcătoasă, drept care în curând vei fi implicat într-o ceartă aprinsă cu el. Spurgeon ne oferă o pertinentă ilustrație în această privință:

Pe vremuri locuiam într-un cartier în care grădina mea era despărțită de proprietatea vecinului doar printr-un gard viu destul de permeabil. Vecinul avea un câine, care s-a dovedit a fi un grădinar înfiorător de prost, drept care plantele mele n-au dus-o deloc bine. Prin urmare, într-o seară, pe când mă plimbam de unul singur, l-am surprins pe câine provocând stricăciuni grave și, întrucât mă aflam la mare distanță, am aruncat cu băț în direcția lui, spunându-i să plece numaidecât acasă. Dar potaia, în loc să meargă acasă, a luat în gură bățul și s-a înfățișat înaintea mea, dând din coadă fericit. Apoi a lăsat bățul la picioarele mele, privindu-mă în chip tare înduioșător. Ce mai puteam face, decât să-l mângâi și să-i spun că e un câine cuminte și că regret că i-am vorbit atât de aspru cu câteva minute mai înainte.[23]

15:2 De pe limba unui înțelept se preling informații de mare preț. El știe ce, când și cum să vorbească. În schimb, din gura nebunilor țâșnește încontinuu prostia.

15:3 Dumnezeu este omniscient; ochii Săi sunt peste tot. Nimic nu-I este ascuns. El veghează asupra oricărui cuvânt, faptă, gând sau motiv și al celor răi, și al celor buni. Asta l-a determinat pe David să exclame: „O atare cunoștință este prea minunată pentru mine; este înaltă și n-o pot atinge" (Ps. 139:6).

15:4 Limba dulce înviorează, alină și restaurează. În schimb vorbele perverse și malițioase frâng duhul.

15:5 Ne-am mai întâlnit cu acest gen de om nebun, care îl consideră pe tatăl său

drept înapoiat, demodat, incapabil de a-i mai da vreun sfat util. Dar fiul înțelept primește îndreptarea părintească, beneficiind de pe urma ei. El este prudent și pe viitor va fi și mai prudent.

15:6 Cei ce au fost crescuți într-o familie credincioasă pot adeveri adevărul din primul rând al proverbului. Chiar dacă părinții lor nu au fost bogați, le-au lăsat copiilor o moștenire spirituală de o imensă valoare.

Câștigurile necinstite ale celui lipsit de scrupule îi aduc numai necazuri, lui și întregii sale familii. O ilustrație adecvată o găsim în cazul lui Acan (Iosua 7).

15:7 Conversația unui om înțelept este plină de cunoștințe practice. Dar cel nechibzuit nu poate fi de nici un folos pentru alții, deoarece n-are minte.

15:8 Primul rând al proverbului ne învață cât de lipsit de valoare este un ritual din care lipsește realitatea. Omul rău poate să-I aducă Domnului ofrande, dar Dumnezeu le disprețuiește. „Ascultarea este mai bună decât jertfa" (1 Sam. 15:22). Dumnezeu Își găsește plăcerea în rugăciunea smerită a celui drept. „Jertfele plăcute lui Dumnezeu sunt un duh zdrobit; Dumnezeule, Tu nu disprețuiești o inimă zdrobită și mâhnită" (Ps. 51:17).

15:9 Calea celui rău Îi este foarte neplăcută Domnului. Dar El îl iubește pe cel ce trăiește în ascultare de Cuvântul Său.

15:10 Proverbul acesta poate fi examinat din două unghiuri. În primul rând ar putea fi considerat o descriere a doi oameni diferiți – cel rătăcit, care **părăsește cărarea** și cel ce nu vrea să se lase învățat (cel ce **urăște mustrarea**), și a pedepselor pe care le merită: unul este **aspru corectat** iar celălalt moare. Sau e posibil ca proverbul să descrie unul și același om, în ambele segmente. Mai întâi rătăcirea lui îi atrage o aspră corectare. Dar el refuză să învețe din această experiență, drept care își va pierde viața. Structura specifică poeziei ebraice (paralelismul) face ca a doua variantă să fie cea plauzibilă.

15:11 Iadul și Nimicirea (în ebraică: *Șeol* și *Abaddon*; în ediția GBV: „Locuința Morților și Adâncul") simbolizează lumea nevăzută de dincolo de mormânt. Dacă Dumnezeu știe tot ce se întâmplă dincolo de moarte, în viața de apoi, **cu cât mai mult inimile** și gândurile secrete ale **fiilor oamenilor** de pe pământ? „Nici o făptură nu este ascunsă de El, ci totul este gol și descoperit înaintea ochilor Aceluia cu care avem de a face" (Ev. 4:13).

15:12 Cel batjocoritor se zburlește, refuzând să fie corectat, **de aceea nu se duce la cei înțelepți** să primească sfaturi, ci la cel de la care crede că va primi ceea ce dorește să audă. O atare politică este sortită eșecului, nefăcând altceva decât să-l pecetluiască în încăpățânarea lui, lăsându-l în cloaca stagnării.

15:13 O inimă veselă se reflectă prin zâmbetul cuiva, pe când o inimă frântă lasă urme adânci asupra ființei omenești, provocând descurajare și disperare.

15:14 Oamenii cei mai culți nu încetează niciodată efortul de a-și însuși noi cunoștințe. **Dar gura nesocotiților se hrănește din nebunie.** „Înțelepții se înțeleptesc și mai mult, nepricepuții devin tot mai opaci."

15:15 Proverbul pare să contrasteze pesimistul și optimistul. Primul este mereu abătut, timid și negativ, pe când al doilea pare să fie mereu pe înălțimi, bucurându-se din plin de viață.

15:16 Mai bine un credincios sărac decât un bogat care se frământă tot timpul. Bogățiile sunt însoțite de **tulburări**, pe când credința implică o viață fără îngrijorare.

15:17 Un blid de legume într-o atmosferă de iubire face mai mult decât un cotlet delicios într-un mediu marcat de certuri. „Mai bine o mâncare de legume, decât cele mai alese bucate servite pe fond de ură," spune Moffatt.

Un vițel îngrășat este cel crescut în grajd, cu cele mai alese nutreturi, a cărui carne este fragedă și cu gust plă-

cut. Joseph R. Sizoo spune:
Într-un oraş din apropiere am vizitat una din cele mai luxoase moşii pe care le-am văzut vreodată în America. Imobilul era prevăzut cu şemineuri italiene, tapiserii belgiene, covoare orientale şi picturi scumpe. I-am spus unui prieten: „Ce fericiţi trebuie să fi fost cei ce au locuit în acest palat!" „N-au fost deloc fericiţi," mi-a răspuns el. „Deşi au fost milionari, soţul şi soţia nu şi-au vorbit niciodată. Palatul acesta a fost un viespar de ură! Oamenii aceştia n-au avut pic de dragoste pentru Dumnezeu sau unul pentru celălalt." (*Our Daily Bread*)

15:18 Un om iute la mânie mereu va da naştere la certuri. În schimb omul mai înţelept va şti cum să evite **neînţelegerile** sau cum să le aplaneze, după ce au izbucnit.

15:19 Drumul leneşului este presărat cu tot felul de greutăţi. Poate că acestea sunt pretextul de care se foloseşte pentru a sta cu mâinile în sân. **Cărarea celor drepţi** este netezită.

15:20 Fiul înţelept aduce multă bucurie tatălui său. Dar cel îndărătnic îşi tratează mama cu dispreţ, împotrivindu-se voinţei ei şi neavând nici consideraţie pentru lacrimile ei.

15:21 Un prost se lăfăie în prostia lui, căci n-a cunoscut altceva mai bun. Pentru un înţelept bucuria vieţii este să trăiască în cumpătare şi neîntinare de orice lucru imoral.

Unui porc îi place să se tăvălească în noroi, pe când o oaie caută păşunea curată.

15:22 Când oamenii acţionează de capul lor, fără să caute sfatul altora, praful se alege de planurile lor. Mult mai sigur este să culegi o gamă largă de informaţii şi sfaturi. Oamenii cu experienţă te pot preveni cu privire la pericolele ce trebuie evitate, îţi pot sugera metodele cele mai bune, etc.

15:23 Mare este satisfacţia de a putea da un răspuns sincer şi util. De asemenea, un cuvânt rostit la timpul său, pentru împlinirea unei anumite nevoi, este de mare preţ. Vezi Isaia 50:4: „...un cuvânt la timpul său pentru cel obosit." Isus ştie să rostească acel cuvânt.

15:24 Cărarea celui înţelept duce în sus, ajutându-l să evite cărarea ce duce în jos, la moarte şi pierzare. Din nou ni se aminteşte despre cele două drumuri şi două destine ale omenirii.

15:25 Domnul va surpa averea celui arogant şi dur, dar va apăra hotarul micii parcele a văduvei asuprite.

15:26 Domnul detestă planurile rele ale celor lipsiţi de scrupule, dar Îşi găseşte plăcerea în cuvintele celor curaţi.

15:27 Proverbul acesta se referă probabil la un judecător sau alt slujbaş public ce-şi sporeşte conturile bancare prin mita ce o ia. Procedând astfel el încalcă principiile dreptăţii şi se compromite. Dar, ceea ce e şi mai grav, aduce necazuri nesfârşite peste familia sa. Omul care refuză să primească mită este cel ce-şi preţuieşte viaţa.

15:28 Un om bun se gândeşte înainte de a vorbi, cumpănind cum să răspundă. Dar de îndată ce deschide gura cel rău, din ea năvăleşte un şuvoi de cuvinte nepotrivite, murdare şi imorale.

15:29 Domnul Se depărtează de cei răi în sensul că nu are părtăşie cu ei iar ei nu ţin legătura cu El prin rugăciune. Credincioşii au însă acces imediat la Suveranul universului, fiind primiţi în chiar sala tronului cerului, atunci când se roagă. „Ştim că Dumnezeu nu ascultă pe păcătoşi, ci, dacă este cineva temător de Dumnezeu şi face voia Lui, pe acela îl ascultă" (Ioan 9:31).

15:30 Atitudinea de optimism tonifiant a cuiva, manifestată printr-o faţă mereu zâmbitoare, este contagioasă, îmbărbătându-i pe cei cu care intră în contact. De asemenea, veştile bune înviorează fiinţa.

15:31 Cel ce ţine seama de sfatul bun ce duce la adevărata cale a vieţii va ocupa loc printre înţelepţii pământului. Învăţăturile Bibliei în general şi cele ale evangheliei în special sunt dătătoare de viaţă.

15:32 Dacă cineva refuză să asculte

de învățăturile sănătoase, înseamnă că se disprețuiește pe sine și se aruncă în prăpastia pierzării. **Dar cel care ascultă mustrarea** își promovează interesele supreme.

15:33 Frica de Domnul este disciplina ce conduce la **înțelepciune. Smerenia merge înaintea slavei.**

B. Preamărirea stilului de viață neprihănit (16:1–22:16)

16:1 Numele Iehova (Domnul) apare de nouă ori în primele unsprezece versete ale capitolului 16. Omul poate face planuri din timp, dar Domnul este suveran, anulând toate cuvintele omului, întru împlinirea planurilor sale. „Omul propune dar Dumnezeu dispune."

De pildă, Balaam a vrut să-l blesteme pe Israel, dar cuvintele ce i-au ieșit din gură au fost, în realitate, o binecuvântare (Nu. 22:38; 23:7-10).

Sau să luăm exemplul lui Caiafa, care a rostit cuvinte ce au depășit propria sa înțelepciune (Ioan 11:49-52). Irod și Pilat au conspirat pentru a-I face lui Isus ceea ce Dumnezeu deja rânduise să facă (Fapte 4:27, 28).

Proverbul ar mai putea însemna că deși copiii lui Dumnezeu persecutați plănuiesc adesea dinainte ce să spună la procesul lor, Dumnezeu le dăruiește cuvintele adecvate la vremea potrivită (Mat. 10:19).

16:2 Căile unui om sunt acțiunile sale exterioare, după care el se judecă și pe care le declară curate. Dar Dumnezeu vede motivele și intențiile inimii. „Cine poate să-și înțeleagă erorile? Curățește-mă de greșeli secrete" (Ps.19:12).

16:3 Cea mai bună modalitate de a ne asigura că visele și țelurile noastre se vor împlini este să le încredințăm Domnului. J. Allen Blair spune:

> Uneori ne trezim că suntem tulburați și deprimați, chiar atunci când ne străduim să facem lucrarea Domnului. Oare ar putea fi vreun lucru mai potrivnic dorinței lui Dumnezeu față de noi? Dumnezeu nu poate lucra cu inimi pline de neliniște. Ori de câte ori un creștin ajunge în această stare, va trebui să se oprească numaidecât și să se întrebe: „A cui este lucrarea?" Dacă este lucrarea lui Dumnezeu, să nu uiți niciodată că și povara ei Îi aparține tot lui Dumnezeu. Nu tu ești cel important, ci Cristos! El lucrează prin noi. Prin urmare, ce trebuie să facem când lucrurile nu merg cum ar trebui? Să mergem la El! Orice alt lucru va constitui un act de neascultare.[24]
>
> Rugăciune: „Dăruiește-mi ochiul care să-L vadă pe Dumnezeu în toate și mâna care să-L slujească în toate, și inima care să-L binecuvânteze pentru toate" (Daily Notes).

16:4 Versetul acesta nu sugerează că Dumnezeu i-ar fi creat pe unii oameni pentru a fi condamnați. Nicăieri Biblia nu propagă doctrina reprobării. Oamenii sunt condamnați în urma propriilor lor decizii, luate de bună voie, nu prin vreun decret al lui Dumnezeu.

Proverbul ne spune, mai degrabă, că Dumnezeu are un scop, un țel, un plan în toate lucrurile. Pentru orice cauză există un rezultat, pentru fiecare faptă este o răsplată sau o pedeapsă. El a rânduit o zi a necazului sau răului pentru cei răi, după cum a pregătit raiul pentru cei ce-L iubesc. „Tot ce a făcut Domnul își are destinul; iar destinul omului rău este nimicirea" (TEV).

16:5 Domnul urăște orgoliul omului. După cum s-a arătat deja, sintagma: **„deși își vor uni forțele"** înseamnă, textual: „mână în mână." În acest context expresia sugerează, probabil, certitudinea faptului că cel rău va fi pedepsit.

16:6 Doctrina acestui verset trebuie studiată în lumina tuturor celorlalte versete din Scriptură pe această temă. Nicidecum nu se poate interpreta în sensul că omul ar putea fi mântuit prin manifestarea unei atitudini de milostenie și de sinceritate. Mântuirea este numai prin har, prin credința în Domnul. Numai în măsura în care **îndurarea și adevărul** sunt semnele

existenței unei credințe mântuitoare se poate spune că acestea îl curățesc pe un om de fărădelege.

A doua parte a proverbului este clară, cel puțin la prima privire. Încrezându-se în Domnul, oamenii pot scăpa de necazuri și nenorociri.

16:7 Ca atâtea alte proverbe, și aici putem afirma că aceasta e regula generală, dar nu fără excepții. „O viață neprihănită dezarmează opoziția." Sau, după cum s-a exprimat Barnes: „Bunătatea are puterea de a-i încânta și a-i cuceri pentru sine până și pe dușmani."

Stanton l-a tratat pe Lincoln cu un dispreț total, numindu-l: „un clovn de speță joasă" și „gorila primară." Ba mai mult, a spus el, nu e nevoie să te duci în Africa pentru a prinde o gorilă, pentru că ai deja una în Springfield, Illinois. Lincoln nu s-a răzbunat niciodată. Mai degrabă, l-a numit pe Stanton în fruntea ministerului apărării, crezând că era cel mai calificat pentru a ocupa acest post.

După ani și ani, când Lincoln a fost asasinat prin împușcare, Stanton a privit fața lui aspră și a spus, cu lacrimi în ochi: „Aici zace cel mai mare dregător de oameni pe care l-a văzut lumea."

16:8 Mai bine este să ai un venit modest, pe care l-ai câștigat însă pe căi cinstite, decât venituri uriașe, dar în condiții de nedreptate sau de fraudă.

16:9 După cum ni s-a amintit în versetul 1, omul depune eforturi asidue pentru a-și clădi o carieră, dar numai Domnul stabilește care dintre planuri se vor împlini. Saul din Tars și-a făcut planul să-i persecute pe sfinții creștini din Damasc, dar a sfârșit prin a deveni unul dintre ei! Onisim a intenționat să-l părăsească pe Filimon pentru totdeauna, dar Dumnezeu l-a adus înapoi, în condiții mai bune decât ar fi avut dacă n-ar fi plecat.

16:10 Pentru că un rege este reprezentantul lui Dumnezeu (Rom. 13:1), edictele și deciziile sale sunt însoțite de autoritate și de finalitate. Prin urmare, gura lui nu are voie să greșească la judecată.

16:11 La Dumnezeu funcționează un oficiu al standardelor, în cadrul căruia El stabilește cumpăna dreaptă și greutățile de cântărit. Când oamenii se poartă în conformitate cu standardele Sale, El îi aprobă și-i binecuvântează.

16:12 Realmente **este o rușine pentru** *oricine* **să facă rău**, dar în special pentru **regi**. Ei Îl reprezintă pe Dumnezeu în postul pe care îl ocupă și, prin urmare, au o responsabilitate mai mare. **Tronul este întărit** pe temelia faptelor bune.

Trebuie să adăugăm că versetul ar mai putea însemna că **este o rușine** pentru regi ca *supușii lor* **să facă răul**. Un guvern legal și drept trebuie susținut **prin neprihănire.** Acolo unde au fost abandonate normele morale va domni anarhia.

16:13 Regii buni nu-i apreciază pe cei ce flatează sau dau dovadă de fățărnicie în vorbirea lor. În schimb îi prețuiesc pe cei pe al căror cuvânt te poți bizui, pe cei ce sunt oameni sinceri, dintr-o bucată.

16:14 Trebuie să te porți cu mare atenție față de rege, deoarece dacă l-ai ofensat, una-două te condamnă la moarte. Înțeleptul nu-l va provoca pe dregător fără rost, ci va căuta să-l îmbune.

16:15 Când regele e bine dispus, fericirea de pe fața lui răspândește în jurul său bucurie în tot regatul său. Bunăvoința sa are același efect înviorător pe care-l au norii ce aduc ploaia târzie.

16:16 Bogățiile pământești nu se pot compara cu înțelepciunea și cunoașterea. Bogățiile adesea dispar peste noapte, dar înțelepciunea divină dăinuie în veac.

16:17 Cei drepți merg pe calea sfințeniei și nu se abat pe cărările lăturalnice ale păcatului. Cine merge drept înainte pe această cărare își păzește viața de greutăți și necazuri.

16:18 Un arbore înalt atrage fulgerele. Tot așa Dumnezeu îi doboară pe cei trufași. Oamenii încrezuți ajung,

în cele din urmă, să sufere vreo experiență umilitoare, menită să-i dezumfle, să le reteze trufia. În fond, e de ajuns să ai un mic ac, pentru a perfora un balon mare.

Mândria este cea care a provocat căderea lui Lucifer – după cum a descris Marlowe acest eveniment: „mândria lui cutezătoare și obrăznicia sa sunt cauzele pentru care Dumnezeu l-a alungat din fața raiului."

16:19 Mai bine este să ai tu însuți un duh smerit și să te însoțești cu cei de jos, decât să împarți cine știe ce avantaje cu cei mândri.

Dorești cumva să fii cel dintâi? – atunci slujește cu smerenie.
Vrei să te înalți? – atunci coboară.
Dar oricât de jos te-ai coborî,
Cel Preaînalt a coborât mai mult decât tine.
–Autor necunoscut

16:20 Cine cugetă cu înțelepciune la cuvânt va găsi binele și oricine se încrede în Domnul este fericit. Prin urmare, proverbul spune: „Citește Biblia! Cugetă la ceea ce ai citit și încrede-te în Cel care a scris-o."

16:21 Omul cu adevărat înțelept va fi recunoscut pentru discernământul și pătrunderea sa spirituală. În plus, maniera plăcută în care vorbește el îi va determina pe alții să fie mai dispuși de a-l asculta și a învăța. „Cuvintele înțelepte te fac mai convingător" (NASB) (sau cum se spune pe românește: „Vorba dulce mult aduce," n.tr.)

16:22 Priceperea are rolul unui izvor de viață, aducându-i celui ce o posedă multă înviorare, pe când nebunia este un bici pentru nebuni, care sunt pedepsiți prin propria lor prostie. „Nebunia este pedeapsa nebunilor" (Berkeley).

16:23 Vorbirea unui om înțelept este un indiciu pentru ceea ce se află în inima sa. El își etalează cunoștințele prin ceea ce spune. Iar afirmațiile sale sunt dublate de o anumită persuasiune. El vorbește cu autoritate.

16:24 Cuvintele plăcute și blânde au calitățile unui fagure de miere – fiind plăcute la gust și sănătoase pentru oase. Cum se exprimă Kidner: „A spune lucruri frumoase când putem face acest lucru este un bine simplu pe care-l putem face unei persoane, pe plan mental și apoi pentru organismul său."

Watchman Nee a relatat cazul unei femei al cărei soț nu avea niciodată cuvinte de apreciere pentru nici un lucru făcut de ea. Drept care ea era mereu îngrijorată că s-ar fi putut să greșească în datoria ei de soție sau mamă. E posibil ca aceasta să fi declanșat în ea tuberculoza. Pe când se afla pe patul de moarte, soțul i-a spus: „Nu știu ce-o să ne facem fără tine, deoarece tu ai făcut atât de mult și atât de bine." „De ce nu ai spus acest lucru mai devreme?" a întrebat ea. „Vezi, eu m-am blamat tot timpul pe mine, doar pentru că tu niciodată nu mi-ai spus Bravo!"[25]

16:25 Adevărul acesta se găsește și la 14:12, fiind repetat din rațiuni de subliniere. S-ar părea că e la mintea cocoșului că în rai se ajunge fiind bun și făcând ceea ce e bine. Dar realitatea este că singurii care vor ajunge în rai sunt păcătoșii salvați prin har.

16:26 Cine muncește, pentru el muncește, căci foamea lui îl îndeamnă la lucru. El știe că dacă nu muncește, nu va primi salariul. Or, fără bani nu va putea cumpăra alimente de la băcănie. Prin urmare, dacă s-ar întâmpla să se lase la un moment dat de lucru, foamea l-ar îndemna să reia munca.

Principiul este adevărat și în domeniul spiritual. Când ne dăm seama de profunda noastră nevoie spirituală, suntem împinși către Cuvântul lui Dumnezeu și către rugăciune.

16:27 Versetele 27-30 ne oferă diverse fațete ale răutății. Mai întâi vedem omul rău în postura celui care sapă (sau „pregătește") nenorocirea și a cărui vorbire este **ca un foc aprins**, provocând arsuri și răni acute.

16:28 Omul pervers este cel ce denaturează adevărul. Prin minciuni, prin jumătăți de adevăr sau prin pre-

zentarea incompletă a faptelor, el răspândește discordia. Cel ce umblă cu vorba îi va despărți pe prieteni apropiați.

16:29 Omul violent caută să-l ducă în eroare pe aproapele său, încurajându-l să ia parte împreună cu el la diverse infracțiuni (vezi Rom. 1:32)

16:30 Expresia feței poate transmite conotații rele. De pildă, când un om trage cu ochiul asta poate indica colaborare în direcția comiterii unor fapte rele. Buzele strânse pot exprima hotărârea de a duce la capăt un asemenea plan.

16:31 „Dacă" din acest verset trebuie eliminat. Perii albi reprezintă o viață lungă – o cunună de slavă sau de frumusețe, deoarece este considerată în acest context o răsplată pentru o viață dreaptă. Prin urmare, versetul 31 este contrariul versetului 23 din Psalmul 55: „Oamenii setoși de sânge și înșelători nu vor trăi nici jumătate din zilele lor."

16:32 Omul care știe să-și stăpânească nervii este un erou mai mare decât un cuceritor militar. Izbânda în acest domeniu este mai greu de obținut decât cucerirea unei cetăți. Dacă nu mă credeți, nu aveți decât să încercați!

Deși a fost unul din cei mai puternici Țari ai Rusiei, Petru cel Mare a eșuat în acest domeniu. Într-un acces de mânie, l-a lovit pe grădinarul său, care, după câteva zile, a decedat. „Vai," a spus Petru cu tristețe, „am cucerit națiuni, dar n-am fost în stare să mă cuceresc pe mine!"[26]

16:33 În VT și chiar până la Rusalii, tragerea la sorți era o modalitate legitimă de a afla voia lui Dumnezeu. La prima vedere era un proces aleatoriu, dar Domnul a intervenit, arătându-Și călăuzirea.

Astăzi Cuvântul integral al lui Dumnezeu ne oferă o cunoaștere temeinică a voii lui Dumnezeu. Când avem nevoie de călăuzire specială în chestiuni pe care nu le găsim tratate în Cuvânt, putem afla voia Sa așteptând să primim răspuns la rugăciunile noastre. Apoi constatăm că toate deciziile vin de la Domnul.

17:1 O bucată de pâine uscată mâncată într-un cadru liniștit este mai bună decât o masă bogată într-o casă luxoasă, unde se petrece din plin, dar din care se aud certuri și în care oamenii nu sunt fericiți.

17:2 Un slujitor capabil adesea se va ridica mai presus de un fiu care aduce rușine. Astfel, slujitorul lui Solomon, Ieroboam, a obținut controlul asupra a zece din semințiile Israelului, lăsându-i fiului lui Solomon, Roboam, doar două.

Slujitorul are adesea parte de moștenire alături de fii, pe picior de egalitate. În cazul lui Avram, se părea la un moment dat că slujitorul său avea să-i fie singurul moștenitor (Gen. 15:2, 3).

17:3 Dumnezeu poate face ceea ce nici un cuptor nu poate face. În cuptor se încearcă argintul și aurul, dar Domnul poate încerca inima omului. În procesul acestei încercări, El înlătură zgura, purificând viața până când Își vede oglindit chipul în acea viață.

Când cărarea vieții te va duce prin încercări de foc,
Harul Meu îți va fi de ajuns;
Flacăra nu te va vătăma, căci Eu am grijă ca ea
Doar zgura s-o înlăture și aurul să-l lămurească.
–George Keith

17:4 Cel care face rău ascultă cu luare aminte la buzele nelegiuite, găsindu-și plăcerea în minciuni, zvonuri neîntemeiate și acuzații false. La rândul lor, mincinoșilor le place să asculte tot felul de bârfe și relatări izvorâte din maliție. În această privință, genul de cuvinte cu care se hrănește un om este un bun indiciu pentru ceea ce zace în inima sa.

17:5 Deja am văzut la 14:31 că oricine îl batjocorește pe cel sărac Îl insultă de fapt pe Creatorul acestuia (vezi Iacov 5:1-4). Oricine privește fără milă, cu satisfacție în inima sa, la nenorocirea (care aproape întotdeauna îi duce pe cei săraci la și mai mare sărăcie) nu va rămâne nepedepsit de către Domnul. Cartea Obadia rostește sentința de pierzare pentru Edom, pentru faptul că s-a bucurat de căderea Ierusalimului.

17:6 Bătrânilor le face cinste să aibă o mulțime de urmași evlavioși (vezi Ps. 127:3-5; 128:3). Tot așa și copiii pot fi recunoscători pentru tatăl lor. Nu găsim

aici nici o justificare pentru existența așa-numitei prăpastii dintre generații.

17:7 Cuvintele alese și nobile par nelalocul lor în gura unui nebun. Chiar și mai nepotrivite sunt buzele mincinoase în cazul unui prinț. Lumea se așteaptă la mai mult din partea copiilor lui Dumnezeu, întrucât ea ne măsoară după un standard mai înalt decât cel folosit în cazul ei.

17:8 Mita poate părea, la prima vedere, ca un lucru care aduce noroc. Dar oricine recurge la mită va constata că într-adevăr aceasta face minuni pentru el, deschizând uși, obținând favoruri și privilegii sau ajutându-l să iasă din bucluc.

17:9 Omul care refuză să-și aducă aminte de ofensa ce i s-a adus urmărește dragostea și prietenia. Cel care insistă să scoată la iveală supărări din trecut nu face altceva decât să pună ziduri de despărțire între el și prietenii săi.

„Când învățăm să iubim," scrie Adams, „învățăm să acoperim, să uităm și să trecem cu vederea multe greșeli ale altora."

O femeie îi spune alteia: „Nu-ți amintești ce lucruri rele a spus despre tine?"

La care femeia îi răspunde: „Îmi amintesc, dar îmi mai amintesc și faptul că le-am uitat!"

Lui George Washington Carver i s-a refuzat intrarea la colegiu pe motiv că era negru. După mulți ani, când cineva l-a întrebat cum se numea colegiul respectiv, el a răspuns: „Nu are importanță!" Vedeți, dragostea a învins.

17:10 O simplă mustrare produce o impresie mai puternică asupra unui om înțelept decât o bătaie strașnică aplicată unui nebun. De obicei oamenii sensibili nu au nevoie să li se aplice forme drastice de disciplină. Dar cei ce nu iau seama la mustrări au nevoie să fie luați din scurt, pentru că acestor oameni le vine foarte greu să accepte că au greșit vreodată.

17:11 Cel rău nu caută decât răscoală, nefiind dispus să se supună în fața autorităților legitime. Un astfel de om este hotărât să-și facă voia cu orice preț. **Solul fără milă** din acest verset ar putea fi un organ al legii care vine să-l aresteze la porunca regelui sau ar putea fi solul morții, trimis de Dumnezeu.

17:12 Ursoaica jefuită de puii ei este fioroasă, nepufând să i te împotrivești. Dar ea nu e nici pe departe atât de periculoasă cât este nebunul într-un acces de nervi. De îndată ce-i intră în cap o idee, nimic nu-l mai poate opri până nu o vede adusă la îndeplinire.

17:13 Blestemul planează asupra casei celui ce răsplătește un act de bunătate cu unul ostil. David l-a răsplătit pe fidelul său general Urie cu un act de perfidie și, în consecință, a adus nenorocire asupra casei regale (2 Sam. 12:9, 10).

17:14 Când digul este străpuns, apa care năvălește cu viteză mare prin el lărgește numaidecât spărtura. Tot așa este și cu certurile. Mici neînțelegeri se transformă adesea în conflicte de mari proporții. Prin urmare, este mai bine să pui capăt unei certe în faza incipientă. Altminteri s-ar putea să te trezești atras într-un război cumplit.

17:15 Lui Dumnezeu nu-I plac cazurile de încălcare a dreptății. A-l achita pe cel vinovat sau a-l condamna pe cel nevinovat – iată două lucruri care nu-I fac deloc plăcere. Tribunalele noastre sunt pline de aceste cazuri, dar oamenii vor da socoteală pentru aceste nedreptăți când vor sta înaintea lui Dumnezeu. Dictonul: „Dreptate, dreptatea s-o urmărești" răsună de-a lungul coridoarelor istoriei.

17:16 Nechibzuit este omul care cheltuie o mulțime de bani pentru dobândirea multor cunoștințe, fără ca să aplice apoi aceste cunoștințe. Pentru a-ți însuși temeinic aceste cunoștințe se cere să fii animat de motive bine stabilite. Trebuie să posezi „o minte dispusă să învețe" (Moffatt).

Un al doilea sens al proverbului, mult mai plauzibil, pare să fie următorul: nebunul nu trebuie să-și cheltuie banii pentru dobândirea înțelepciunii, când de fapt nu posedă din start capacitatea de a pricepe. „Cum vine asta? Un preț în mâna nebunului, ce dorește să cumpere înțelepciune, când îi lipsește capacitatea de a-și însuși înțelepciunea? (Berkley). El crede că poate cumpăra înțelepciunea, ca și când ar fi o pâine, nerealizând că trebuie să aibă o inimă pricepută.

17:17 Prietenul adevărat iubește oricând – și la bine, și la rău. Adesea e nevoie să vină vremuri grele pentru a se arăta cine sunt prietenii adevărați. În Biblia lui D. L. Moody se găsește această însemnare: „Un prieten adevărat este ca iedera – cu cât este mai mare ruina, cu atât mai strâns se lipește de tine."[27]

Prietenul... în nenorocire ajunge ca un frate. Cu alte cuvinte, unul din cele mai mari privilegii pe care le ai de la un frate este să stea alături de tine când ai mai mare nevoie de el.

Nu putem să nu-L descoperim pe Domnul Isus în acest verset.

Nu e ceas în care El să nu fie aproape de noi,
Nici unul, nici unul!
Nu e noapte atât de neagră încât dragostea Sa pentru noi să n-o străpungă,
Nici una, nici una!

–Johnson Oatman

17:18 Versetul acesta îl modifică pe cel anterior, arătând că dragostea nu trebuie să fie lipsită de discernământ. Ar fi un gest necugetat să te învoiești să garantezi achitarea de către un prieten a datoriilor sale, când acesta ar putea ajunge în imposibilitatea de a și le achita. Orice om care are nevoie de un garant prezintă un grad ridicat de risc pe plan financiar. Atunci de ce să te pui garant pentru o astfel de persoană?

17:19 Cine iubește păcatul iubește certurile și vice-versa. Omul care-și zidește poarta prea înaltă este cel care (1) vorbește cu aroganță (Moffatt); (2) face paradă de bogățiile sale; sau (3) trăiește în huzur și, probabil, se întinde mai mult decât îi este pătura. Un astfel de om se joacă cu viața sa, periclitând-o.

17:20 Cel cu inima prefăcută nu va câștiga niciodată iar limba perversă nu va prospera. Acestea două atrag răul și împiedică fericirea.

17:21 Părintele unui batjocoritor trăiește încolțit de durere. Nu e nici o bucurie în a ști că ești tatăl unui prost.

17:22 Aici aflăm din nou că felul cum arată cineva în exterior depinde în mare măsură cu refacerea sa de pe urma bolii sau a unui accident. Cel bine dispus va favoriza o vindecare mai rapidă. Pe când, un duh frânt și copleșit de întristare va secătui vitalitatea cuiva.

Într-o notă de subsol la acest verset din Versiunea Berkeley se spune: „Terapie adusă la zi, neîntrecută."

Medicii din zilele noastre ne spun că râsul este binefăcător pentru organism. Astfel, arată ei, când râdem, expirăm puternic, provocând o coborâre a diafragmei și o expansiune a plămânilor, soldată cu sporirea cantității de oxigen absorbită de aceste organe. În același timp, prin expansiunea ei laterală, diafragma îi face inimii un ușor masaj ritmic. Iar acest organ nobil reacționează prin intensificarea bătăilor sale, antrenând o accelerare a circuitului sangvin. Ficatul, stomacul, pancreasul, splina și băsica udului sunt astfel puternic stimulate, toate confirmând ceea ce spunea înțeleptul grec Aristotel, referitor la râs: „Este un exercițiu fizic de mare preț pentru menținerea sănătății."[28]

Dar nu toate formele de râs sunt sănătoase, după cum arată Howard Pollis, profesor de psihologie de la Universitatea statului Tennessee. Astfel, când râsul și zâmbetul sunt folosite în mod agresiv – de pildă, pentru a batjocori pe cineva, a-l pune într-o situație jenantă – ele nu mai sunt sănătoase, ci pot provoca mai mult rău celui care râde decât celui asupra căruia este îndreptată batjocura.

Un duh mâhnit usucă oasele – afirmație cu care Blake Clark este întru totul de acord:

Emoțiile te pot îmbolnăvi. Pot să-ți provoace pierderea părului, să declanșeze dureri cumplite de cap, să blocheze căile respiratorii și să declanșeze astma și alergiile; pot cauza o îngustare a gâtului, provocând laringita, după cum pot face să apară tot felul de eczeme, ba chiar pot duce la pierderea dinților. Emoțiile pot vătăma și interiorul unui om, declanșând ulcere și alte boli, iar la femei pot duce la pierderea sarcinii, la impotență pentru bărbat – și multe alte rele. Emoțiile pot ucide.[29]

17:23 Cel rău primește mită pe ascuns pentru a influența decizia judecătorului, făcând să fie în favoarea lui.

17:24 Un om priceput își fixează

înțelepciunea ca țel înaintea ochilor săi, pe care purcede apoi să-l atingă. În schimb nebunul nu are ambiții binedefinite. În loc să caute înțelepciunea, act care ar reclama un grad ridicat de disciplină din partea sa, ochii lui rătăcesc peste tot în lume, hrănindu-se cu tot felul de închipuiri.

17:25 Una din marile întristări de care au parte părinții este să le fie dat un copil ce nu le aduce decât durere și amărăciune.

17:26 Nu este bine să pedepsești pe cel drept, nici să lovești pe nobil din cauza integrității sale. Și totuși, această perversitate are loc în fiecare zi.

17:27 Cel ce are cunoștință își controlează cuvintele și cine are un spirit calm este un om de înțeles. Vorbele necugetate și nervii trădează un caracter defectuos.

17:28 Pe nebun nu-l poți recunoaște după expresia feței, deoarece uneori pare foarte înțelept. „Dacă nu deschide gura, ar putea trece drept înțelept" (Moffatt).

„Uneori," spune James G. Sinclair, „este mai bine să nu-ți deschizi gura, chiar dacă oamenii te vor considera un prost, decât să ți-o deschizi și să dovedești că ești așa cum te consideră ei."

18:1 Dificultatea înțelegerii acestui proverb reiese și din numărul mare de tălmăciri ce i s-au dat.

Un om care se izolează urmărește împlinirea propriei sale dorințe și se revoltă împotriva oricărei judecăți sănătoase. Este neconformistul, care insistă să i se facă pe plac, chiar atunci când opinia lui este în vădită contradicție cu metodele și cunoștințele dovedite în mod clar corecte. El sfidează înțelepciunea sănătoasă prin afirmarea eului său.

Versiunea RSV traduce total diferit acest verset: „Cel ce este înstrăinat caută pretexte pentru a respinge orice judecată sănătoasă." Cu alte cuvinte, cel înstrăinat caută scuze pentru a-și justifica tot felul de purtări iresponsabile.

Traducerea lui Knox este oarecum similară, neavând nevoie de nici o explicație: „Nu e om care să caute mai repede pretexte decât cel ce rupe relațiile cu un prieten. Dar el nu are niciodată dreptate."

Comentatorii evrei cred că acest proverb elogiază viața de separare față de păcat și nechibzuință. Omul care procedează așa urmărește interese proprii superioare, dând dovadă de adevărată înțelepciune. Deși interpretarea aceasta e valabilă în esența ei, nu e plauzibilă în lumina textului.

18:2 Nebunul refuză să asculte de ce-i spun oamenii pricepuți. Pe el nu-l interesează decât să-și exprime propriile sale păreri, decât să dea în vileag adevăratul său caracter.

18:3 Când vine cel rău, vine și disprețul; și, odată cu rușinea, vine și înjosirea. Este un alt mod de a spune că în afară un om va avea parte de rușine și de ocară, când înăuntru a adunat în inima sa răutate și josnicie.

18:4 În general vorbind, cuvintele gurii unui om nu-l trădează. Ele sunt **ape adânci** ce ascund adevăratele sale gânduri și motivații.

În contrast cu aceasta, izvorul de înțelepciune este **ca un șuvoi care curge întruna.** Cu alte cuvinte, mesajul înțelepciunii este limpede, transparent.

După Moffatt cuvintele unui om înțelept sunt ca un izvor adânc, ca un șuvoi năvalnic și ca o fântână a vieții. Adică sunt profunde, nu superficiale; curgătoare, nu stătătoare; înviorătoare, nu insipide.

18:5 Dumnezeu condamnă aici răsturnarea unor valori morale. A te purta părtinitor față de cei răi înseamnă a tolera răutatea lor. A-i deposeda pe cei neprihăniți de dreptate – spune Lowell – e ca și când ai pune Adevărul pe eșafod, întronând în schimb Nedreptatea.

18:6 Nebunul cu gura mare caută zâzanie, umblând după scandal. Bețivul e mare specialist în acest domeniu, alegându-se doar cu cucuie, contuzii și răni.

18:7 Gura nebunului este cea care-i aduce pierzarea. Limbajul său porcos și necugetat îl va duce în cele din urmă de râpă.

18:8 Cuvintele defăimătorului sunt ca prăjiturile – adică sunt devorate cu poftă de către ascultători. Este ca și când ascultătorii ar spune: „Vai, ce gustoase sunt! Mai dă-mi! Spune-mi și alte lucruri de acest fel."

18:9 Leneşul se aseamănă mult cu distrugătorul, întrucât ambii provoacă multe perturbaţii şi necazuri, după cum ne avertizează Griffiths:

Ştim, la ora actuală, că lucrările executate de mântuială la automobile, avioane, clădiri şi alte elemente similare sunt cauza accidentelor mortale. Principiul este valabil şi în unele posturi de conducere din biserică, unde neglijarea responsabilităţii poate duce la o întrerupere a părtăşiei. O biserică se poate dezintegra prin nechibzuinţă şi nepricepere, prin lenevie, ca şi printr-un atac satanic.[30]

18:10 Numele Domnului Îl reprezintă chiar pe Domnul Însuşi. Domnul este un loc de refugiu şi ocrotire pentru cei ce se încred în El. Prin urmare, în clipa când suntem aprig ispitiţi, să chemăm Numele Domnului, şi El ne va păzi să nu păcătuim.

18:11 Bogatul îşi pune încrederea în bogăţiile sale, crezând că acestea îl pot ocroti. **După socoteala lui** el crede că ele vor fi ca un zid înalt, care să-l păzească de pericole de tot felul. Dar bogăţiile sale îl vor dezamăgi, când va avea mai mare nevoie de ele.

Versetul 10 este o realitate; versetul 11 este ficţiune. Omul neprihănit din versetul 10 se încrede în fapte, pe când bogatul din versetul 11 îşi pune încrederea în ficţiune, în închipuiri.

18:12 Mândria poate fi asemănată cu un om ce stă cu un picior în mormânt iar cu celălalt pe o coajă de banană. Smerenia face paşi siguri către onoare. William Law a realizat un contrast izbutit aici: „Nu priviţi mândria doar ca pe o trăsătură neplăcută, nici smerenia doar ca pe o virtute de mare preţ. Prima este în realitate esenţa iadului, pe când a doua este esenţa raiului."

18:13 E bine ca un om să se documenteze, aflând toate faptele pertinente, înainte de a-şi formula o opinie. Altminteri va fi pus într-o situaţie penibilă când vor fi date în vileag toate amănuntele. Orice dispută, orice chestiune are două feţe – fie că e vorba de un divorţ, fie de o ceartă sau altceva de felul acesta. Nu-i da dreptate unei persoane înainte de a fi auzit şi versiunea celeilalte persoane.

18:14 Spiritul unui om poate rezista, poate îndura tot felul de neputinţe fizice, dar un duh frânt este mult mai greu de suportat. Problemele de natură emotivă sunt adesea mai grave decât metehnele fizice.

Dr. Paul Adolph ne oferă exemplul unei paciente vârstnice internate la spital, ce se vindeca destul de bine de pe urma unei luxaţii la şold. La externare, a fost transferată într-un cămin de bătrâni. În câteva ore, pacienta a manifestat o vertiginoasă deteriorare fizică, decedând în mai puţin de o zi. Cauza? „nu o luxaţie de şold, ci o inimă frântă."[31]

Un om care a suportat cu bărbăţie toate ororile lagărului de concentrare a descoperit după eliberare că fiul său a fost cel care l-a denunţat. „Această dezvăluire l-a îngenuncheat şi în curând el a murit. Atacurile vrăjmaşului le-a putut suporta, dar atacul celui iubit de el l-a răpus."

18:15 Cel înţelept nu ajunge niciodată în situaţia în care să nu mai aibă ce învăţa. Mintea lui este mereu deschisă pentru a primi învăţătură iar urechea îi este receptivă, ca să dobândească noi cunoştinţe.

18:16 Mita sau gratuităţile oferite de cineva îl ajută să pătrundă în prezenţa celui pe care doreşte să-l influenţeze în favoarea sa.

Tot atât de adevărat este, conform altei interpretări a proverbului, că darul spiritual pe care-l posedă cineva îi asigură prilejuri de a pune acest dar în slujba lui Dumnezeu. De pildă, dacă ştie să predea sau să predice Cuvântul, va avea o mulţime de ocazii s-o facă. Dar nu acesta este sensul versetului 16.

18:17 Când cineva îţi relatează versiunea sa, aceasta pare convingătoare. Eşti gata-gata să-l crezi. Dar când vine celălalt şi-i pune câteva întrebări cheie, reiese că de fapt nu a avut dreptate.

18:18 Când credincioşii din VT trăgeau la sorţi, ei apelau la Dumnezeu, rugându-L pe El să rezolve chestiuni care pentru ei erau prea greu de rezolvat. Sorţii asigurau reglementarea paşnică a chestiunilor dintre pretendenţi puternici, care, în alte condiţii, s-ar fi luat la harţă.

Şi noi trebuie să-L lăsăm pe Domnul să fie Judecătorul final în situaţii dificile ce se

ivesc în raport cu alții. Lucrul acesta îl putem face însă nu prin tragere la sorți (sau datul cu zarul), ci prin citirea și ascultarea de Cuvântul lui Dumnezeu, Biblia, mărturisindu-ne unii altora greșelile noastre, prin rugăciune și prin mărturia lăuntrică a Duhului.

18:19 Certurile dintre rude apropiate sunt adesea cel mai greu de aplanat. Este mai ușor să cucerești o cetate întărită, decât să împaci doi frați jigniți. Certurile dintre ei sunt ca zăbrelele unui castel – reci, neclintite și implacabile. Războaiele civile sunt adesea cele mai aprige.

18:20 Uneori spunem că cineva este nevoit să-și înghită cuvintele. Dacă au fost cuvinte bune, îi vor aduce satisfacție. El va fi răsplătit în funcție de natura cuvântării sale.

18:21 Limba este înzestrată cu un mare potențial – în bine sau în rău. Cei cărora le place să facă uz excesiv de ea vor fi nevoiți să suporte consecințele.

18:22 Cine găsește o soție bună găsește o comoară. Este un semn al bunăvoinței lui Dumnezeu când un om găsește o mireasă evlavioasă, de mare ajutor.

18:23 Adesea oamenii săraci vorbesc pe un ton reținut, cu smerenie și reverență. În schimb, bogații adesea răspund pe un ton aspru, privindu-i de sus pe cei săraci. Dar nu toți bogații se poartă necivilizat!

18:24 Iată încă un proverb ce se pretează la mai multe interpretări.

Cine are mulți prieteni trebuie să fie el însuși prietenos. Dacă adoptăm varianta edițiilor KJV și NKJV, atunci sensul este că cei prietenoși își vor face prieteni și că unii din acești prieteni sunt mai apropiați decât alții.

Textul marginal din edițiile NASB, ASV, NKJV și JND (și unele ediții românești) arată că un om cu „mulți prieteni va ajunge la ruină, dar este un prieten care ține mai mult la tine decât un frate." Asta înseamnă că este mai bine să ai un singur prieten adevărat, decât o mulțime de prieteni care te vor duce în rătăcire.

În traducerea RSV se spune: „Există prieteni ce se prefac că sunt prieteni, dar există un prieten care ține mai mult la tine decât un frate." Asta ne prezintă contrastul dintre prietenii „doar de zile bune" și cei ce rămân fideli și la bine, și la rău.

Din fericire, cele mai multe traduceri sunt de acord cu rândul al doilea, respectiv că **este un prieten care ține mai mult la tine decât un frate.** G. Campbell Morgan scrie:

> Toate analizele acestui măreț verset ne conduc, în cele din urmă, la un singur loc, la O Singură Persoană. La Cel care este Prietenul păcătoșilor. Acolo comentariile încetează. Să se minuneze inima și să se închine![32]

19:1 Contrastul prezentat aici este între un om sărac, dar cinstit, și un nebun viclean (și, probabil, bogat), care denaturează adevărul. Cel sărac e cu mult deasupra celui nebun, fiind mult mai bun decât el.

19:2 Lipsa cunoștinței este o pagubă pentru suflet. Omul acesta știe ce vrea să facă, dar nu și cum să facă, drept care face lucrurile de mântuială.

Graba nu face decât să-i sporească problemele. El este prea grăbit pentru a mai cere îndrumări sau pentru a le urma, în cazul în care i se dau, drept care nu nimerește pe drumul cel bun, ci se învârte pe loc.

19:3 Când oamenii își ruinează viața, de obicei dau vina pe Domnul. Astfel, Adam a încercat să dea vina pe Dumnezeu, spunând: „Femeia pe care mi-ai dat-o să fie cu mine..." (Gen. 3:12).

De cele mai multe ori, apostazia își are rădăcinile în eșec pe plan moral. Un om cade într-o anumită formă de imoralitate, după care, în loc să mărturisească și să se lase de acel păcat, se îndepărtează de credința creștină, tunând și fulgerând împotriva Domnului. W. F. Adeney spune: „Este un lucru monstruos să dai vina pe providența lui Dumnezeu pentru consecințele unor acțiuni pe care El le-a interzis."

19:4 Faptul că **bogăția aduce un mare număr de prieteni** este o dovadă a egoismului înnăscut din inima omului. **Dar săracul este despărțit de prietenul lui** întrucât acesta din urmă dorește doar acele prietenii care îi vor fi lui de folos.

19:5 Cine depune mărturie mincinoasă sau se angajează în alte fapte necinstite nu va rămâne nepedepsit de Domnul, chiar

dacă nu va fi prins în viața de acum.

19:6 Prin termenul **nobil** se înțelege aici o persoană generoasă sau puternică. Mulți încearcă să câștige prietenia unui astfel de om, în speranța obținerii unor avantaje. Oamenii se împrietenesc de obicei cu cei de la care speră să câștige ceva.

19:7 Rudele unui om sărac îl părăsesc. Iar prietenii săi îl ocolesc și mai mult, întorcându-i spatele. El se roagă însă de ei să-l ajute și să fie binevoitori față de el, dar ei îl părăsesc.

19:8 Este în interesul suprem al cuiva să caute înțelepciunea și bunul simț. Iar a dobândi pricepere și pătrundere interioară este o cale sigură de a propăși.

19:9 Nu trebuie să ne mire frecvența cu care se repetă acest refren. La urma urmelor, una din cele zece porunci se ocupă tocmai de sperjur (Ex. 20:16).

19:10 Luxul nu se potrivește unui nebun. El nu știe cum să se poarte într-o societate cultă și rafinată. După cum nici un sclav nu ar ști cum să se comporte dacă ar fi înălțat la o poziție de autoritate. Aproape sigur și-ar trata foștii stăpâni cu aroganță.

19:11 Omul cu bun simț știe să-și stăpânească nervii, având capacitatea de a trece cu vederea când cineva i-a greșit. Generozitatea cu care s-a purtat David de atâtea ori față de Saul ilustrează foarte bine acest proverb.

19:12 Mânia regelui, asemănătoare răcnetului unui leu, are darul de a-i avertiza pe infractori de pericolul ce-i paște. Dar bunăvoința sa față de supușii ascultători este ca roua de pe iarbă.

Textul de la Romani 13:1-7 prezintă aceste două aspecte ale autorității stăpânirii, atrăgându-ne atenția că „trebuie să fiți supuși nu numai de frica pedepsei, ci și datorită conștiinței" (v. 5),

19:13 Două lucruri care fac viața de familie extrem de grea sunt: un fiu îndărătnic și o soție cicălitoare. Primul aduce întristare tatălui său, pe când a doua este tot atât de supărătoare ca o streașină car picură întruna.

19:14 Poți moșteni proprietăți imobiliare și bani de la părinți, dar numai Domnul poate să-ți dăruiască o soție prevăzătoare. Da, ea este un dar de la Dumnezeu.

Asta ne amintește de căsătoria minunată pe care au avut-o Isaac și Rebeca, despre care se spune: „Lucrul acesta vine de la Domnul" (Gen. 24:50). A fost o căsnicie aranjată în ceruri.

19:15 Lenea este ca un drog ce te cufundă într-un somn adânc. Cel trândav va ajunge la sapă de lemn și va suferi de foame.

Lucrul acesta e valabil și în cazul studierii Bibliei și a rugăciunii.

19:16 Cel care ascultă de porunca Domnului își face, în cele din urmă, un bine suprem, atât pe plan fizic, cât și spiritual. În schimb, cel care-și face de cap va muri.

19:17 A avea milă de săraci înseamnă a-L împrumuta pe Domnul. Dumnezeu nu numai că va achita suma împrumutată, dar va adăuga și dobândă la ea. Chiar un pahar de apă rece dat în numele Său nu va rămâne nerăsplătit (Mat. 10:42), cum arată Henry Bosch:

> Un tată i-a dat odată băiatului său o jumătate de dolar, spunându-i că poate face ce vrea cu el. Ulterior, când l-a întrebat ce a făcut cu suma dăruită, băiețelul a spus să-l împrumut cuiva. „Ai avut grijă să te asiguri că vei primi banii înapoi?" a întrebat tatăl. „Da, am dat jumătatea de dolar unui cerșetor sărac, ce părea înfometat!" „O, ce mare prostie ai făcut. Niciodată n-ai să primești înapoi banii!" „Bine, tată, dar așa m-am asigurat cel mai bine, deoarece Biblia spune că cine dă săracului Îl împrumută pe Domnul!" Cumpănind aceste spuse, tatăl – un bun creștin! – a fost atât de încântat încât i-a dat fiului și cealaltă jumătate de dolar! „Vezi!" a spus băiatul. „Ți-am spus, tată, că voi primi banii înapoi, dar nu credeam că-i voi primi atât de curând!"[33]

> Pierdem ceea ce cheltuim pentru noi înșine
> Dar câștigăm comori nesfârșite
> Când, Doamne, pe Tine Te împrumutăm,
> Căci Tu ne dăruiești totul.
>
> *–Christopher Wordsworth*

19:18 Disciplinează-ți fiul câtă vreme este la o vârstă fragedă și poate fi învățat. Pedeapsa corporală, administrată echitabil

și într-o atmosferă de iubire neprefăcută, nu-i va face rău, ci dimpotrivă îi va face un bine imens.

Al doilea rând al proverbului: **nu dori să-l omori** înseamnă că nu trebuie să permiți ca viața lui să-i fie ruinată prin faptul că ai refuzat să-l pedepsești. Atitudinea de îngăduință și permisivitate echivalează cu un act de cruzime. Desigur, cuvintele mai pot avea și sensul: „Nu te mânia atât de tare, încât să riști să-l pedepsești prea tare."

19:19 Cel iute la mânie va trebui să sufere pedeapsa pentru asta. Chiar dacă-l vei scăpa de consecințele firii lui aprinse, se va întoarce iarăși la nervii săi și va trebui să-l scapi din nou.

19:20 Ascultă de sfaturile sănătoase încă în zorii vieții, pentru ca mai târziu să dai dovadă de înțelepciune. „Înțelepciunea este o investiție pe termen lung."

19:21 Omul face tot felul de planuri, dar scopurile Domnului se vor împlini. „Omul își are răutatea sa, dar Dumnezeu își are calea Sa." (Joc de cuvinte, sensul fiind acela că Dumnezeu face ce vrea, n.tr.) În cele din urmă, omul nu se poate împotrivi adevărului (2 Cor. 13:8).

19:22 Traducerea lui Darby în acest punct este de toată frumusețea: „Farmecul unui om stă în bunătatea sa iar un sărac prețuiește mai mult decât un mincinos." Calitatea care te atrage cel mai mult la un om este bunătatea sa. Asta îl face de dorit ca prieten. Săracul care n-are ce să-ți ofere decât prietenie este mai bun decât bogatul care promite că te va ajuta, dar apoi nu se ține de promisiune.

19:23 Frica de Domnul este cărarea ce duce spre viață. Cel ce posedă această frică are toate motivele să fie mulțumit. El nu va fi copleșit de vreo nenorocire.

19:24 Leneșul își bagă mâna în strachină și n-o duce înapoi la gură. Cu alte cuvinte, întinde mâna în farfurie să ia niște cartofi prăjiți, dar este prea leneș pentru a-i duce la gură, căci se dovedesc a fi prea grei pentru el.

19:25 Chiar dacă-l vei lovi pe un batjocoritor, nu se va schimba. Dar cel puțin ai dat prilejul unor spectatori mai cu scaun la cap să tragă unele învățăminte. Asta ne amintește de 1 Timotei 5:20: „Pe cei ce păcătuiesc mustră-i înaintea tuturor, ca și ceilalți să aibă frică."

Pe cel ce dă dovadă de înțelegere nu ai de ce să-l lovești. O mustrare va fi de ajuns pentru a-l face să se îndrepte și să se lase de greșeala sa, devenind prin această experiență mai înțelept.

19:26 Fiul care își maltratează sau defăimează tatăl (Berkeley) și-și dă mama afară din casă se acoperă de rușine și de ocară, umplând de întristare inima amărâtă a părinților săi. Așa înțelege el să le mulțumească părinților pentru tot ce au făcut pentru el!

19:27 Proverbul acesta este ca un diamant: în orice direcție l-ai întoarce, va străluci, răspândind mereu alte luminozități. Iată cele trei interpretări mai plauzibile:

Sensul traducerii KJV ar fi următorul: „Acestea sunt sfaturi excelente pentru tinerii din școli și facultăți în care Biblia este atacată! Mai bine să renunți la o educație universitară, decât să te supui unui baraj de îndoieli și tăgăduiri."

Iar versiunile RSV și Berkeley spun: „Încetează, fiule, să asculți învățătura, dacă după aceea te vei îndepărta de cuvintele cunoștinței." Cu alte cuvinte, nu are rost să obții învățături bune, dacă nu le vei pune în practică. Pierzi timpul tău și al profesorului și te împovărezi cu un sentiment de și mai mare culpă. „Mai bine este să nu știi, decât știind să nu pui în practică ceea ce știi."

A treia interpretare este un avertisment: **„Încetează să mai asculți de învățătură, fiule, și [ai să vezi că] te vei îndepărta de cunoștință"** (NKJV).

19:28 Un martor netrebnic disprețuiește justiția, pentru care are respect doar atunci când *el însuși* este implicat într-un proces! El devorează cu lăcomie sau răspândește fărădelegea. El corespunde felului în care îl descrie Elifax pe om – sorbind fărădelegea ca pe apă (Iov 15:16).

19:29 Dacă batjocoritorii și nebunii joacă pentru a reține atenția celor din lojele istoriei umane, în culise îi așteaptă pedeapsa și judecățile. De îndată ce cade cortina, se va produce inevitabilul.

20:1 Într-adevăr vinul își bate joc de

oameni, dar ideea avută în vedere de acest verset este că vinul îi face pe oameni să fie batjocoritori. Băuturile tari îi transformă în scandalagii.

Vinul este făcut din struguri, iar băuturile tari din cereale. Ambele îi duc în rătăcire pe oameni. Mai întâi, omul devine ceea ce se numește un băutor social, apoi începe să tragă vârtos la măsea, după care devine alcoolic. Desigur, va încerca să se lase de acest obicei rău, dar nu va putea, de parcă ar fi legat cu lanțuri. Cristos dăruiește puterea de a frânge lanțurile, dar mai întâi omul trebuie să dorească izbăvirea.

20:2 Când un rege se mânie, toți cei de la curtea sa se umplu de groază. Frica aceea este ca răcnetul unui leu, avertizându-i de pericolul ce-i paște. Oricine-l provoacă pe rege la mânie își pune viața în pericol.

Pentru noi învățământul de care trebuie să ținem seama se află la Romani 13:4: „Căci el (adică dregătorul, demnitarul) este slujitorul lui Dumnezeu pentru binele tău. Dar dacă faci răul, teme-te, căci nu degeaba poartă sabia. El este slujitorul lui Dumnezeu, un răzbunător al mâniei asupra celui ce practică răul."

20:3 Omul cu caracter nobil are grijă să se ferească de certuri. În schimb, nebunul nu are liniște până când nu se ceartă cu cineva.

20:4 În Israel aratul se face în lunile noiembrie și decembrie, când vântul bate de obicei dinspre nord. Pentru un leneș vremea rece este un pretext să nu muncească. Dar unde nu se ară nu se poate nici sădi iar dacă nu se sădește nu se poate nici culege. Leneșul va cutreiera ogoarele sale, în căutare de roade, și se va mira de ce nu au crescut.

20:5 Gândurile și intențiile unui om sunt adesea învăluite în mister, în adâncul minții lui. Foarte arareori și le va dezvălui el. Dar o persoană cu discernământ va ști cum să le scoată la iveală, prin formularea unor întrebări înțelepte. De pildă, un bun consilier va ști cum să determine pe un om cu gândirea strâmbă să-și dea în vileag gândurile rele, pentru a putea fi îndreptate.

20:6 Nu e greu să găsești oameni care *spun* că sunt fideli, dar cu totul alta este să găsești oameni care sunt cu adevărat **credincioși**. E o mare diferență între ceea ce sunt oamenii în realitate și ceea ce ar dori să creadă alții că sunt. Este deosebirea dintre „persoană" și „personalitate."

20:7 Omul neprihănit se poartă cinstit și integru. Copiii lui au parte de o moștenire nobilă, beneficiind de pe urma vieții și pildei lăsate de tatăl lor.

20:8 Un rege care stă pe tronul judecății împrăștie orice rău cu privirea. Când Cristos va ocupa tronul Său de judecată, privirea Sa omniscientă, ca o flacără de foc, va da la iveală orice prefăcătorie, va cerne toate probele.

20:9 Nimeni nu se poate curăți de păcat prin propriile sale eforturi. Cine poate spune: „Mi-am curățit inima, sunt curățit de păcatul meu"? Dacă cineva se crede curat, este victima unei auto-înșelări.

Există totuși vindecare prin sângele scump al lui Cristos. Credincioșii adevărați și-au „spălat hainele și le-au albit în sângele Mielului" (Apo. 7:14).

Sângele care ne-a răscumpărat
și ne-a curățit de petele noastre roșii precum cârmâzul
Am dori să provocăm pământul și iadul să ne arate
dacă e vreun păcat pe care nu-l poate curăți.
–Augustus M. Toplady

20:10 Dumnezeu urăște **greutățile** și măsurătorile înșelătoare. În această categorie se înscrie orice dispozitiv menit să-i înșele pe oameni și să-l îmbogățească necinstit pe proprietar. Tot aici se înscrie și trucul măcelarului de a adăuga la greutatea cărnii cântărite apăsând pe taler cu degetul. După cum tot aici se înscrie și practica de a pretinde norme mai stringente din partea altora decât cele la care aderăm noi înșine.

20:11 Natura de bază a unui om se conturează încă de timpuriu în viața sa. Unii copii își dezvăluie firea îndărătnică din primii ani de viață, pe când alții demonstrează că au o dispoziție plăcută. „Copilul este tatăl omului." În procesul maturizării, el poartă caracterul cu care s-a născut – fie unul bun, fie unul rău.

20:12 Domnul a creat urechea care aude și ochiul care vede. Asta înseamnă că acestea sunt ale Lui și, prin urmare, trebuie folosite spre slava Lui.

20:13 Nu-ți permite să dormi mai mult decât se cuvine, pentru ca nu cumva să ajungi la sapă de lemn. Scoală-te și apucă-te de lucru. Astfel vei câștiga destul ca să-ți plătești chiria, să-ți cumperi de-ale mâncării și să dăruiești pentru înaintarea lucrării Domnului.

20:14 Este un truc vechi de când lumea, la care recurg cumpărătorii. De pildă, clientul care dorește să cumpere o mașină *second hand* imediat începe să-i arate vânzătorului toate zgârieturile, pneurile roase, motorul zgomotos și culoarea tipătoare. **„Nu e bună de nimic."** Și vânzătorul, care nu și-a dat seama până atunci ce grămadă de fiare vechi are în față, imediat coboară prețul. Cumpărătorul îi dă banii și apoi se duce la prieteni să se laude ce târg bun a făcut, cum a reușit să ia un autoturism atât de bun pentru un preț de nimic.

20:15 Cineva poate fi împodobit cu bijuterii de aur și pietre nestemate, dar cea mai aleasă podoabă pe care o poate avea este vorbirea înțeleaptă. Iată cu ce trebuie să ne îmbrăcăm!

20:16 Ia-i haina celui care s-a pus garant pentru un străin și ține-o ca gaj atunci când este pentru o seducătoare. Oricine este atât de nepriceput încât să nu-și dea seama că nu trebuie să se pună garant financiar pentru cineva pe care nu-l cunoaște se expune la mari riscuri. Dacă închei vreo tranzacție cu el, ai grijă să te asiguri că a pus la bătaie suficient colateral, pentru ca să fii protejat în eventualitatea în care nu va reuși să achite împrumutul sau va da faliment. Sfatul acesta este cu atât mai actual când străinul respectiv este o persoană imorală.

20:17 Orice bogății câștigate pe căi necinstite pot aduce o satisfacție vremelnică, dar în cele din urmă se vor dovedi amare și supărătoare ca o gură plină de pietriș. Proverbul acesta condamnă activități cum ar fi falsificarea declarațiilor de venit pentru fisc, exagerarea sumelor de pe fișele de decontare, mituirea inspectorilor, etichetarea falsă a produselor și reclama la produse care nici măcar nu există.

20:18 Este de dorit să culegi toate sfaturile posibile, înainte de a întocmi orice planuri. Nici un general nu pornește la război fără a se consulta cu alți experți militari.

20:19 Cine umblă cu defăimări dezvăluie secrete – prin urmare, nu te asocia cu un gură-spartă, pentru că în mod sigur te va vorbi de rău pe la spate.

20:20 Sub legea lui Moise blestemarea părinților era o infracțiune pentru care se prevedea pedeapsa cu moartea (Ex. 21:17). Asta ar trebui să-i facă să se gândească pe tinerii de azi care sunt ostili față de părinți. Căci dacă această ostilitate nu va fi rezolvată, va conduce la obscuritate temporară și la pierzare veșnică.

20:21 Fiul risipitor și-a primit partea de moștenire în grabă, dar a pierdut-o tot atât de repede. Proverbul se ocupă și de stratagemele de îmbogățire rapidă. De obicei asemenea bogății se duc precum au venit.

20:22 Nu căuta să te răzbuni pe dușmanii tăi, căci răzbunarea este a Domnului. El este cel ce va răsplăti. Așteaptă-L pe Domnul. El te va izbăvi și te va răzbuna.

20:23 Adam Clarke era salariat la un negustor de mătase, care i-a spus să întindă pânza când măsura cantitatea cerută de client. Răspunsul lui Adam a fost: „Poate că mătasea dvs. se întinde, dar nu și conștiința mea." Dumnezeu l-a onorat pe Adam Clarke, învrednicindu-l să scrie, mulți ani mai târziu, un foarte uzitat comentariu asupra Bibliei.

20:24 Versetul acesta subliniază suveranitatea omului, nu libertatea de opțiune a omului sau liberul arbitru. Ideea care se desprinde de aici este că El știe ce este mai bun pentru noi. Prin urmare, trebuie să ne lăsăm călăuziți de El, fără să încercăm să fim stăpâni pe soarta noastră sau să ne croim singuri drum în viață, după voia noastră.

20:25 Este o cursă pentru om să facă în pripă o făgăduință sfântă, și abia după ce a făcut juruința să se gândească. Este periculos ca cineva să consacre un lucru Domnului, pentru ca apoi să aibă îndoieli cu privire la ceea ce a făcut.

Înainte de a face o **juruință**, trebuie să se asigure că va putea s-o împlinească și că neapărat intenționează să se țină de cuvânt.

20:26 Un rege înțelept nu-i va tolera pe cei răi, ci va trece cu roata de treierat peste ei, adică îi va despărți de cei drepți, aducându-i pe cei răi la judecată și pedepsindu-i.

20:27 Cei mai mulți comentatori cred că „duhul omului" din acest verset se referă la conștiință, care ne este dată de Domnul ca să ne slujească, având rolul de candelă ce luminează gândurile noastre, motivațiile, afecțiunile și acțiunile noastre. Conștiința noastră aprobă sau dezaprobă gândurile și intențiile cele mai ascunse ale vieții noastre lăuntrice (vezi Ro. 2:14, 15).

20:28 Un lider ce se călăuzește după **îndurare și adevăr** va beneficia de respectul și susținerea supușilor săi. El își păstrează poziția de autoritate prin bunătate și îndurare, nu prin tiranie.

20:29 Slava tinerilor constă în tăria lor, pe când perii cărunți denotă înțelepciune și experiență. În orice biserică este nevoie atât de tărie pentru slujire, cât și de maturitate, adică de oameni vârstnici care să poată da sfaturi înțelepte.

20:30 „Nuiaua care doare înlătură răul și loviturile curăță străfundurile inimii."

Cu alte cuvinte, pedeapsa fizică își are rostul ei, pentru că se ocupă de răul moral. Un copil își va aminti bătaia pe care a primit-o ultima oară de la mama sa când va fi ispitit să fure din poșeta ei.

21:1 După cum un canal dirijează apa, tot așa Domnul aprobă sau dezaprobă gândurile și acțiunile unui rege. Aceste cuvinte ar trebui să fie o mângâiere pentru creștinii care trăiesc sub regimuri totalitare sau pentru misionari care vestesc Evanghelia în țări ostile creștinismului.

21:2 Un om nu este cel mai îndreptățit să-și cântărească propria sa viață și slujire, căci el judecă după înfățișarea exterioară a lucrurilor. Domnul este cel care cântărește gândurile și motivele care animă inima oamenilor.

21:3 Domnului nu-I sunt atât de plăcute arderile de tot și jertfele cum Îi este plăcută ascultarea de glasul Său (1 Sam. 15:22). La Dumnezeu nu sunt importante ritualurile, ci realitatea interioară este cea care contează.

21:4 Proverbul acesta enumeră trei lucruri care sunt un păcat înaintea lui Dumnezeu: o privire trufașă, adică expresia exterioară de îngâmfare; o inimă îngâmfată, adică izvorul din care purced aceste atitudini și aratul celor răi, care poate să însemne prosperitatea lor, fericirea, viața sau nădejdea lor.

21:5 Cei care muncesc cu hărnicie pentru a-și câștiga existența sunt contrastați aici cu cei ce caută să se îmbogățească peste noapte. Cei dintâi sunt asigurați că vor avea din belșug, pe când cei din a doua categorie vor avea parte de sărăcie.

21:6 Despre cei care caută să se îmbogățească prin fraudă și prin minciuni se spune că aleargă după vânt, nereușind niciodată să prindă ceea ce caută și pierzându-și viața în cursul acestei alergări. Poziția lor este asemănătoare călătorului prin deșert care aleargă după un miraj ce se dovedește în cele din urmă o cursă ce-i aduce pierzarea.

21:7 Violența celor răi îi va nimici, pentru că refuză să facă dreptate. Există în univers un principiu moral ce garantează că în mod sigur violența, răutatea și nedreptatea nu vor rămâne nerăsplătite!

21:8 „Strâmbă mai e cărarea celui vinovat, dar pentru cel curat lucrarea sa este dreaptă" (JND). Sentimentul de culpă îl face pe om să mintă, să camufleze lucrurile, să recurgă la mascaradă, să se teamă și să se dedea la tot felul de înșelăciuni. Omul care și-a mărturisit și uitat păcatele nu are nimic de ascuns, drept care își poate permite să umble în lumină.

21:9 În țările biblice casele aveau acoperișuri plate. Proverbul acesta spune că ar fi mai bine să trăiești singur într-un colț de pe un asemenea acoperiș, expus la căldură, frig, ploaie sau zăpadă, vânt sau grindină, decât să trăiești în casă alături de o femeie gâlcevitoare și cicălitoare. Furtunile de afară ar fi mai ușor de suportat decât furtuna dinăuntru.

21:10 Sufletul celui rău mereu urzește alte și alte forme de rău, acest om fiind fără milă față de aproapele său. Astfel păcatul

lui este deliberat și marcat de cruzime. Oricâte scuze i s-ar găsi păcatului în epoca modernă în care trăim, orice explicații de natură sociologică ar fi invocate, păcatul rămâne păcat.

21:11 Chiar dacă un batjocoritor nu învață din pedeapsa ce-i este aplicată, cel naiv va lua aminte la acest avertisment, procedând ca atare. În schimb, înțeleptul n-are trebuință să fie pedepsit, căci va învăța din instruirea ce i se dă.

21:12 Dumnezeul neprihănit ia în considerare cu înțelepciune casa celui rău, răsturnându-i pe cei răi pentru răutatea lor. (S-a tradus din engleză, deoarece ediția română diferă radical de textul englez, n.tr.) Cu alte cuvinte, Dumnezeu urmărește de aproape toate treburile celor răi. La vremea cuvenită El intervine, aducându-le pierzarea.

21:13 Bogatului din Luca 16:19-31 nu-i păsa deloc de nevoile disperate ale cerșetorului de la poarta sa. Dar mai târziu, în viața de apoi, el însuși a cerșit îndurare și izbăvire din chinul său, dar rugămintea nu i-a fost ascultată.

21:14 Biblia adesea prezintă o serie de fapte, fără însă a le aproba. Așa, de pildă, în acest verset se arată că cel furios va putea fi potolit dacă infractorul îi va da un dar, după cum mânia unui om poate fi aplanată când i se strecoară un cadou pe ascuns.

21:15 Este o bucurie pentru cel drept să facă ce este bine, dar este o groază pentru lucrătorii nelegiuirii. Acest adevăr este ilustrat prin a doua venire a lui Cristos – care va fi un prilej de bucurii nespuse pentru cei răscumpărați, dar un timp de groază pentru toți ceilalți (2 Tes. 1:6-9).

21:16 În cartea Proverbe întâlnim tot felul de personaje. Astfel omul care se abate de la calea înțeleaptă este ca un vagabond în Sahara păcatului. Curând îl vei vedea odihnindu-se **în adunarea celor morți.**

21:17 În loc să dea satisfacția și împlinirea pe care le promit, plăcerile și traiul luxos (vinul și untdelemnul) nu fac altceva decât să-l ducă pe om la sapă de lemn. Îl secătuiesc de resursele financiare, sărăcindu-l în același timp și pe plan spiritual.

21:18 La Isaia 43:3, Dumnezeu spune că a dat Egiptul ca preț de răscumpărare pentru poporul Său, Israel. Domnul l-a răsplătit pe Cirus pentru că i-a eliberat pe evrei, permițându-i să cucerească Egiptul și regatele din jur.

În general vorbind, versetul acesta înseamnă că cei răi sunt pedepsiți pentru ca cei drepți să poată fi liberi.

21:19 Iată un exemplu de umor sacru! Scriitorul preferă lipsa de confort, distanța mare și sentimentul de singurătate pe care ți-l creează deșertul traiului alături de o soție cicălitoare și supărăcioasă.

21:20 Aici se stabilește un contrast între coliba celui înțelept, unde se găsește belșug de lucruri bune, și casa nebunului, unde păcatul, risipa și extravaganța conduc la sărăcie.

Ni se amintește despre alcoolicul care obișnuia să vândă mobilă și alte bunuri casnice pentru a-și cumpăra whiskey. După ce s-a convertit la Cristos, cineva i-a spus: „Nu-i așa că nu crezi că Isus a transformat apa în vin?" La care el a răspuns: „Nu mă pot pronunța în legătură cu transformarea apei în vin, dar știu că în casa mea El a transformat whiskey-ul în mobilă!"

21:21 Ideea care se desprinde de aici pare să fie că cel care urmărește neprihănirea și îndurarea se alege cu mai mult decât se aștepta. Pe lângă neprihănire el primește și viață și cinste.

21:22 Creștinul înțelept **cucerește cetatea** nu cu ajutorul artileriei și al bombelor, ci prin credință, rugăciune și Cuvântul lui Dumnezeu (vezi 2 Cor. 10:4). În lupta spirituală înțelepciunea poate realiza ceea ce forța armată nu poate face.

21:23 Oricine știe să-și stăpânească limba se scutește de o mulțime de necazuri. „Tot așa și limba: este un mădular mic și se laudă cu lucruri mari. Iată, un foc mic, ce pădure mare aprinde! Limba este și ea un foc, o lume de nedreptăți. Ea este aceea dintre mădularele noastre care întinează tot trupul și aruncă în foc cursul vieții, fiind aprinsă de focul gheenei" (Iac. 3:5, 6).

21:24 Dacă vei întâlni un om mândru și trufaș, să-i spui: „Batjocoritor," căci acesta îi este numele! Or, numele reprezintă sau

reflectă caracterul acelui om. „Căci așa cum îi este numele, așa este și el" (1 Sam. 25:25).

21:25, 26 Leneșul este sfâșiat de dorințe contrare: pe de o parte ar dori să aibă bogății, dar pe de alta nu ar vrea să miște nici un deget pentru a le obține. Este într-un impas fără nici o ieșire! În timp ce leneșul își cheltuiește timpul într-o lume de vise ireale și speranțe neîmplinite, omul neprihănit muncește din greu, câștigând banii necesari pentru a putea face contribuții generoase în folosul unor cauze onorabile.

21:27 Dumnezeu este nemulțumit de donațiile unor păcătoși nepocăiți, dar ceea ce-I este și mai neplăcut este darul cuiva făcut cu scopul de „a-L cumpăra," ca să spunem așa sau de a-L determina să tolereze, să aprobe sau să binecuvânteze un plan rău.

21:28 „Un martor fals va pieri, dar cuvântul unui om care ascultă va dăinui" (RSV). Martorul fals se jură înaintea lui Dumnezeu că va spune adevărul, dar apoi comite sperjur cu bună știință. Omul care ascultă atent și dă răspunsuri sincere este cel a cărui mărturie nu poate fi clătinată.

21:29 Fața nerușinată a celui rău arată că este înrăit, că persistă în fărădelegea sa. El are o frunte de aramă. În schimb, omul drept, prin faptul că se lasă învățat, este la adăpost, îmbunătățindu-și comportarea.

21:30 Omul este total neputincios în dorința sa de a-L întrece pe Dumnezeu în înțelepciunea, priceperea sau strategia Sa. Nici unul din planurile omului nu va reuși împotriva Domnului. „Toate planurile Domnului se vor împlini" (Ier. 51:29).

21:31 Oamenii fac eforturi disperate pentru a-și asigura izbânda pe câmpul de luptă, dar adevărata biruință în ziua bătăliei vine numai de la Domnul. Mai bine este să te încrezi în El decât în cai – sau în arme nucleare – (vezi Ps. 20:7),

Plumptre rezumă versetele 30 și 31 după cum urmează:

Versetul 30: Nici o faptă de răzvrătire împotriva lui Dumnezeu nu va reuși.

Versetul 31: Nici o faptă fără Dumnezeu nu va reuși.

22:1 Un nume bun înseamnă o reputație bună. Este rodul unui caracter nobil și este mai de preț decât bogățiile, deoarece este mai puternic și mai trainic.

Din aceleași motive, a fi iubit prețuiește mai mult decât argintul și aurul.

22:2 Distincțiile sociale sunt artificiale în sensul că noi toți aparținem aceleiași familii universale de oameni și toți avem același Creator. Distincțiile de clasă care se manifestă în această viață încetează odată cu moartea.

22:3 Omul chibzuit privește înainte, ascunzându-se de judecata viitoare. Așa au procedat israeliții în noaptea de Paște, stropindu-și ușile locuințelor lor cu sânge. Iar noi facem același lucru, adăpostindu-ne în Cristos.

Cei nechibzuiți nu se opresc, ci dau curs nebuniei lor, „plătind pentru asta" (Moffatt).

22.4 Smerenia și frica de Domnul pot părea, la prima vedere, plictisitoare și comune, dar nu trebuie abandonate înainte de a le fi încercat. Cei ce le pun în practică vor fi răsplătiți cu bogății spirituale, cu onoare divină și cu viață din belșug.

22:5 Tot felul de greutăți și necazuri se află pe calea omului pervers. Dar cel ce se păstrează curat le va evita.

22:6 Interpretarea cea mai frecventă a acestui proverb este că dacă-ți vei educa copilul cum trebuie (pe calea pe care trebuie s-o urmeze), îi va merge bine în viață. Desigur, există și excepții, dar regula rămâne în picioare. Henry Beecher face următoarele remarci:

> Nu e greu să faci un copil sau un copac să crească drept, dacă îi îndrumi cum trebuie la o vârstă timpurie. Dar nu e deloc ușor să încerci să-i îndrepți mai târziu, după ce au crescut strâmb.[34]

Susannah Wesley, mama lui Charles, John și 15 alți copii, a aplicat următoarele reguli în creșterea lor: (1) Supune încăpățânarea unui copil și astfel vei colabora cu Dumnezeu în salvarea sufletului său. (2) Învață-l să se roage de îndată ce a învățat să vorbească. (3) Nu-i da nici unul din lucrurile pe care se smiorcăie să le primească, ci numai ceea ce-i este de folos și doar acele lucruri pe care le-a cerut cu-

viincios. (4) Pentru a-l ajuta să nu mintă, nu pedepsi nici o greşeală pe care a mărturisit-o de bună voie. Dar nu permite niciodată ca o faptă păcătoasă sau un act de răzvrătire să treacă neobservate. (5) Elogiază şi răsplăteşte purtarea bună. (6) Împlineşte cu strictețe toate promisiunile pe care i le-ai făcut copilului tău.

Proverbul acesta mai poate fi înțeles şi ca o încurajare pentru părinți, să-şi educe copiii în funcție de talentele naturale cu care au fost înzestrați, mai degrabă decât să-i forțeze să se pregătească pentru profesii sau meserii pentru care nu au nici o înclinație înnăscută. Astfel, în opinia lui Kidner, versetul 6 ne învață să respectăm individualitatea copilului, vocația sa, nu însă şi îndărătnicia sau încăpățânarea sa.

Totodată proverbul ar mai putea constitui un avertisment în sensul că dacă-ți vei creşte copilul pe calea dorită de el, îl vei răsfăța în continuare, făcându-l să devină egoist în anii ce vor veni. Jay Adams scrie:

> Versetul nu constituie o promisiune, ci un avertisment pentru părinți că dacă îi vor permite copilului să se educe singur, ca să spunem aşa, după propriile sale dorințe (deci permisiv), atunci să nu se aştepte ca el să dorească să-şi modifice aceste tipare comportamentale mai târziu în cursul vieții sale. Copii se nasc păcătoşi şi atunci când li se permite să dea curs dorințelor lor proprii, vor deprinde năravuri şi reflexe păcătoase. Ideea de bază din acest verset este că atari tipare comportamentale se înrădăcinează şi mai mult atunci când au fost întipărite în copil la o vârstă fragedă.[35]

22:7 Banii conferă putere, putând fi întrebuințați în scopuri bune sau rele. Din păcate, de cele mai multe ori bogații folosesc banii în scopuri rele, ceea ce explică de ce banii au fost numiți „mamona nelegiuirii."

Cel ce se împrumută este robul creditorului. Datoria este o formă de robie şi presupune achitarea unor sume exorbitante sub formă de dobândă. Această robie îl obligă pe om să muncească din greu, limitându-i libertatea de mişcare şi acțiune, precum şi capacitatea de a profita de oportunitățile ce i se ivesc.

22:8 Cine seamănă fărădelegea nu va câştiga nimic de valoare, nici un lucru trainic. Încercarea de a-i reduce pe oameni la supunere bătându-i sau mâniindu-te pe ei va fi zădărnicită.

22:9 Omul generos este binecuvântat cu darul de a se purta cu bunăvoință față de alții. Prin faptul că-şi împarte bunurile cu cei săraci el se alege cu fericire aici pe pământ şi cu o răsplată cerească în viața de apoi.

22:10 Când un batjocoritor nesocoteşte învățătura, îndreptarea şi mustrarea, pasul următor este excluderea. Alungă-l! Când Ismael a fost alungat de acasă, neînțelegerile, certurile şi abuzurile au încetat (Gen. 21:9, 10).

22:11 Omul care iubeşte curăția inimii şi e atent în vorbire va avea parte de prietenie cu oameni de viță regală. Probabil că „împăratul" din acest verset este Dumnezeu.

> O vorbă spusă cu blândețe,
> Un gest tandru, o lacrimă
> Adesea au tămăduit o inimă zdrobită,
> Cimentând prietenii sincere.
>
> *–Autor necunoscut*

22:12 Domnul păstrează şi perpetuează cunoaşterea adevărului, pentru ca acesta să nu piară de pe pământ, în pofida urii demonilor şi a oamenilor. Acelaşi Domn răstoarnă învățăturile fale şi demască minciunile.

22:13 Când leneşul nu găseşte scuza nimerită pentru a nu se apuca de lucru, o inventează, fără să-i pese că e şubredă şi caraghioasă. El spune că pe străzile orașului umblă un leu. Dar ce să caute leul în oraş? În realitate, leul cu pricina nu e, probabil, decât o pisicuță!

22:14 În cuvintele seducătoare ale unei femei imorale sălăşluieşte o cursă de care cu greu poate scăpa un bărbat. Omul care s-a înstrăinat de Domnul va cădea în această cursă. Asta ne aminteşte de faptul că Dumnezeu adesea îi abandonează pe oameni, lăsându-i să păcătuiască, după ce aceştia au respins cunoştința lui Dumnezeu (vezi Ro. 1:24, 26, 28).

22:15 Răutatea și încăpățânarea sunt înnăscute în inima unui copil, dar prin aplicarea nuielei educației asupra șezutului („scaunului sau sediului educației" în engleză, n.tr.) îl vei putea face să scape de aceste vicii. Matthew Henry ne oferă următoarele sfaturi:

Copiii trebuie să fie corectați și disciplinați de către părinții lor. Cu toții avem nevoie să fim corectați de către Tatăl nostru ceresc (Ev. 12:6, 7); și în cadrul procesului de corectare va trebui să stârpim nebunia, sărutând și lovind cu nuiaua.[36]

22:16 Patronul care se îmbogățește de pe urma economiilor obținute ca urmare a faptului că-și plătește salariații cu un salar de înfometare nu va fi scutit nici el de lipsuri. Tot așa va păți și omul care **dă bogaților**, probabil cu scopul de a obține bunăvoința acestora. Noi trebuie să dăm celor care nu sunt în stare să ne înapoieze ceea ce le-am dat.

IV. PROVERBE ALE UNOR OAMENI ÎNȚELEPȚI (22:17–24:34)

A. Cuvintele înțelepților (22:17–24:22)

22:17 Versetele 17-21 alcătuiesc secțiunea proverbelor cuprinse între 22:22 și 24.22, în care cititorul este invitat să-și plece urechea și să asculte cuvintele înțelepților. Poate că Solomon a cules aceste proverbe de la alții, dar a doua jumătate a versetului arată că unele dintre ele îi aparțin.

22:18 Aceste proverbe trebuie păstrate în minte (pentru a fi memorate și puse în aplicare). De asemenea ele trebuie întipărite pe buze (pentru a putea fi transmise mai departe).

22:19 Motivul pentru care Solomon a făcut cunoscute aceste proverbe a fost ca cititorii să se încreadă în Domnul.

22:20 În traducerea RSV versetul acesta sună astfel: „N-am scris eu oare pentru tine treizeci de zicători de sfaturi și cunoștințe?" Unii cărturari atrag atenția că proverbele ce urmează pot fi împărțite în circa 30 de categorii, după cum urmează:

22:22, 23	23:22-25
24, 25	26-28
26, 27	29-35
28	24:1, 2
29	3, 4
23:1-3	5, 6
23:4, 5	7
6-8	8, 9
9	10
10, 11	24:11, 12
12	13, 14
13, 14	15, 16
23:15, 16	17, 18
17, 18	19, 20
19-21	21, 22

Biblia Berkeley redă versetul astfel: „Oare nu ți-am scris anterior despre sfaturi și cunoștințe...?" Termenul „anterior" este în contrast cu „astăzi" din versetul 19.

22:21 Scriitorul a dorit să împărtășească cititorilor cuvinte de adevăr, pentru ca elevii săi să poată să-i învețe pe alți oameni dornici de a primi sfaturi bune sau pentru ca ei să le poată fi de folos celor care doreau să fie instruiți.

22:22, 23 Aici începe secțiunea ce se termină cu 24:22. Nimeni nu trebuie să profite de cei săraci și neajutorați. Tot așa nimeni nu trebuie să se poarte nedrept cu nenorocitul de la poartă, adică cel aflat la judecată. Asta pentru că Dumnezeu apără cauza săracilor și-l va pedepsi pe asupritor și pe judecătorul nedrept.

22:24, 25 Mare greșeală este să te asociezi cu un om mânios, care nu știe să-și stăpânească nervii. „Spune-mi cu cine te însoțești ca să-ți spun cine ești" – afirmă binecunoscutul proverb. Prin urmare, a te însoți cu un om furios este o cursă, deoarece într-o clipă de neatenție un om poate să-și ruineze viața și mărturia.

22:26, 27 A strânge mâna pentru a promite ceva înseamnă aici a garanta achitarea datoriei cuiva. Este o faptă nechibzuită. Dacă nu-ți poți permite să achiți integral datoria, de ce să riști să ți se ia mobila din casă și să te expui la suferințe și rușine?

22:28 Hotarul cel vechi era alcătuit

din pietre așezate pe linia de demarcație dintre proprietăți. Oamenii necinstiți adesea mutau aceste pietre de la locul lor în timpul nopții, pentru a-și spori terenul arabil pe cheltuiala vecinului.

Pe plan spiritual, **hotarul cel vechi** ar fi „credința care a fost dată sfinților odată pentru totdeauna" (Iuda 3). Nu avem voie să denaturăm doctrinele fundamentale ale creștinismului.

22:29 Cel harnic în lucrul său, cu o prestație de calitate, va fi promovat în posturi de onoare. El nu va servi oameni necunoscuți. Versetul are menirea de a ne aminti că cei buni ies întotdeauna la suprafață. Vedem acest principiu exemplificat în viața lui Iosif, Moise, Daniel și Neemia.

Oamenii mari nu au atins culmi și nu s-au
menținut pe aceste nivele superioare
Dintr-odată sau fără trudă.
Ci pe când alții dormitau,
Ei de zor munceau zi și noapte.

–Longfellow

23:1-3 Aici suntem avertizați cu privire la pericolul lăcomiei și al îmbuibării. Când mâncăm în compania unui om cu influență, trebuie să ținem seama de *cine* ne stă înainte (JND). Apoi trebuie să ne punem un cuțit în gât, adică să fim cât mai reținuți când mâncăm și bem la această masă.

Versetul 3 sugerează posibilitatea ca atunci când cineva ne tratează cu bucate și băuturi alese urmărește, în fapt, să obțină ceva de la noi, să ne influențeze. Deci ospitalitatea ce ni se oferă nu este dezinteresată, ci are un scop ascuns.

23:4, 5 Veșnica luptă după îmbogățire este o formă de „înțelepciune" ce trebuie evitată. Asta pentru că în acest caz ne risipim viața alergând după valori false, punându-ne încrederea în lucruri lipsite de trăinicie. Nu știu cum se face dar bogățiile întotdeauna prind aripi și zboară ca un vultur.

23:6-8 O altă situație socială ce trebuie evitată! Nu fi oaspetele unui om cu ochiul rău, a unui zgârcit care se uită la fiecare bucățică de mâncare pe care o introduci în gură. Contează ce gândește acest om, nu ce spune. Pentru că, în timp ce-ți spune: „Mai servește... mai servește. **Mănâncă și bea!**", în realitate el numără fiecare lingură pe care o duci la gură.

Iată cum redă traducerea Living Bible aceste versete:

Nu te asocia cu oamenii răi; nu te aștepta să primești daruri sau favoruri din partea lor. Bunătatea lor este înșelătoare; în mâna lor nu ești decât un pion. Mâncărurile gustoase pe care ți le servesc ți se vor acri în stomac și le vei vomita. Și astfel vei fi nevoit să-ți retragi cuvintele de apreciere pe care le-ai rostit anterior la adresa așa-zisei lor „amabilități."

23:9 Nu încerca să-l înveți pe un nebun încuiat la cap și prost, căci îți vei pierde timpul și îți va displăcea cuvintele de înțelepciunea pe care le vei rosti.

23:10, 11 Nu lua cu înșelăciune proprietatea cuiva prin mutarea pietrelor ce formează hotarul din vechime. Nu profita de cei neajutorați și nu le fura ogoarele. Căci puternic este răzbunătorul lor. Cu El vei avea de a face dacă vei proceda astfel. El este Cel care va pleda cauza lor împotriva ta.

23:12 Nu există modalitate lesnicioasă de a dobândi învățătură. Oricine dorește să învețe trebuie să dea dovadă de disciplină și de putere de voință. Nu lua în seamă anunțurile publicitare care-ți promit însușirea unui curs în doar „două-trei lecții ușoare."

23:13, 14 Nu dai dovadă de bunătate când îi permiți unui copil să-și facă de cap. Biblia nu aprobă delăsarea și permisivitatea, ci, dimpotrivă, încurajează recurgerea la nuiaua îndreptării, asigurându-ne că copilul astfel disciplinat nu va muri. Înseamnă că, departe de a-i cauza moartea, bătaia îl va salva de la o moarte prematură, de la o moarte năprasnică. Îi va izbăvi sufletul din Șeol.

În loc să-și disciplineze fiii îndărătnici, Eli i-a mustrat cu cuvinte foarte blânde: „De ce faceți asemenea lucruri?" (1 Sam. 2:22-25). Și prin asta a promovat o atitudine de permisivitate care a dus la prăbușirea casei sale, a preoției și, în cele din urmă, a însăși națiunii sale.

David a greșit și el în domeniul edu-

caţiei părinteşti. De pildă, pe Adoniia niciodată n-a îndrăznit să-l supere prin vreo mustrare (1 Re. 1:6). După ce a comis două acte de trădare, încercând să pună mâna pe tron, Adoniia a fost ucis de Solomon.

23:15, 16 Un tată se bucură când fiul are o inimă înţeleaptă şi buze care rostesc adevărul. Tot aşa şi dascălul se bucură când elevul primeşte înţelepciunea şi o transmite mai departe. În acelaşi ton, Pavel spune: „Acum, da, trăim, fiindcă voi staţi tari în Domnul" (1 Tes. 3:8). Iar Ioan a spus: „Eu n-am bucurie mai mare decât să aud despre copiii mei că umblă în adevăr" (3 Ioan 4).

23:17, 18 Avem un lucru mult mai bun de făcut decât să invidiem prosperitatea celor răi şi acela este să trăim în părtăşie necurmată cu Domnul. Preocuparea cu lucrurile rele aduce descurajare. Preocuparea cu Domnul ne aduce desfătare. Prin urmare, învăţătura pe care trebuie să ne-o însuşim este să facem din comuniunea cu Dumnezeu ţelul vieţii noastre. De asemenea, să nu uităm că va veni o zi când cei răi vor da socoteală, pe când cei drepţi au o speranţă care nu înşeală. Ei privesc dincolo de mormânt, la învierea şi veşnicia glorioasă alături de Domnul în cer.

23:19 Facă alţii ce vor, fiul ascultător trebuie să asculte de învăţătura ce i se dă, să fie înţelept şi să-şi călăuzească inima pe drumul cel bun, adică pe cărarea Domnului.

23:20, 21 Există două feluri de beţivi – cei care beau prea mult şi cei care mănâncă prea mult. E greu să trăieşti în compania acestor oameni dacă doreşti să trăieşti o viaţă frumoasă.

Lipsa de stăpânire la mâncare sau băutură se lasă cu consecinţe usturătoare. Beţivul şi lacomul se îndreaptă spre sărăcie. Starea lor de inconştienţă, inculcată de îmbuibare, îl aduce pe om la sapă de lemn, făcând din el un cerşetor zdrenţuit.

23:22 Tinerii trebuie să primească bucuroşi sfaturile tatălui lor şi să nu-şi dispreţuiască mama. Bătrânii au acumulat ani şi ani de experienţă. Prin urmare, tinerii trebuie să recunoască acest lucru şi să încerce să beneficieze cât mai mult de pe urma experienţei lor.

23:23 Trebuie să fim dispuşi să plătim un preţ mare pentru adevăr, dar să nu-l dăm din mână indiferent cât ne-ar costa acest lucru. Acelaşi lucru e valabil în cazul înţelepciunii şi învăţăturii şi priceperii. Nu trebuie să precupeţim nici un efort în încercarea de a le obţine iar după ce le-am dobândit, să nu renunţăm la ele pentru nimic în lume.

23:24, 25 În zilele noastre se obişnuieşte ca tatălui să i se dea drept cadou de „Ziua Tatălui" o cravată iar mamei, de „Ziua Mamei," o cutie cu bomboane de ciocolată. Dar şi mai mare răsplată va fi pentru părinţi fiul care trăieşte cu înţelepciune şi pricepere. **„Să se bucure tatăl tău şi mama ta, să se înveselească cea care te-a născut."**

23:26-28 Mişcătorul îndemn: **„Fiul meu, dă-mi inima ta..."** introduce o serie de avertismente solemne de a ne feri de imoralitate şi beţie. Scriitorul spune: „Ascultă cu atenţie ce-ţi spun şi ia aminte la sfatul pe care ţi-l dau!" O prostituată este ca o groapă adâncă şi camuflată, ca o cursă în care cad cei neatenţi. Este ca o fântână îngustă – în care se cade uşor, dar din care nu ieşi cu una cu două. Ea pândeşte ca un hoţ. Se poate ca să fie animată de o ură patologică împotriva bărbaţilor, drept care se răzbună pe aceştia, încurcându-i în mreaja ei prin înşelăciune, cum se prinde peştele în năvod. Zi de zi ea adaugă alte nume la lista ei de bărbaţi necredincioşi ale căror păcate săvârşite cu ea au dus la dezmembrarea căsătoriilor lor şi la ruinarea familiilor lor.

23:29, 30 Restul capitolului 23 este o descriere clasică a beţivului, care se acoperă de tot felul de necazuri, dând din bucluc în bucluc. Viaţa sa este marcată de certuri, deoarece umblă cu lumânarea după încăierări. Bombăneşte tot timpul şi se vaietă fără încetare, dar niciodată nu i se năzare că de fapt el este cauza tuturor necazurilor sale! E plin de bube şi răni, are ochiul învineţit de pe urma unor ciocniri total inutile, ce puteau fi evitate. Ochii îi sunt injectaţi de sânge şi obosiţi. Stă toată noaptea prin cârciumi, dând pe gât băutură amestecată după băutură.

23:31, 32 El este avertizat să nu se lase fascinat de culoarea aprinsă a vinului roşu când este turnat în pahar. Dar degeaba, că el nu ascultă şi astfel suferă consecinţele, care vor mușca precum un şarpe şi-l vor înţepa cu o înţepătură de viperă veninoasă şi dureroasă.

23:33, 34 Ochii săi vor vedea lucruri ciudate – probabil o referire la starea de delir, la gravele perturbaţii mentale provocate de consumul îndelungat şi masiv de alcool. Limba i se împleticeşte în gură, vorbele care-i ies din gâtlej fiind murdare şi necuviincioase. Se clatină pe picioare, de parcă ar fi purtat de valul mării sau s-ar afla în vârful unui catarg.

23:35 Apoi este bătut măr de cineva, dar îşi revine din starea de inconştienţă, spunând că n-a păţit nimic. L-au maltratat, dar el n-a simţit nimic. De îndată ce s-a trezit de-a-binelea, îşi pune din nou în gând să revină la bar şi să mai comande o cinzeacă.

24:1, 2 Nu e înţelept să-i invidiezi pe oamenii răi pentru succesul lor sau să doreşti compania lor. Oamenii aceştia întotdeauna îi vor reduce pe alţii la nivelul lor. Şi care e nivelul acesta? Minţile lor sunt mereu pline de violenţă iar conversaţia lor e întotdeauna îndreptată spre provocarea unor scandaluri.

24:3, 4 Casa din acest verset se referă probabil la viaţa cuiva. Viaţa unui om cumsecade nu e clădită pe răutate, ci pe înţelepciune de sus. Răutatea distruge viaţa, dar priceperea îi conferă trăinicie. Răutatea goleşte viaţa de sens, dar cunoştinţa adevărată o umple cu lucruri plăcute de mare preţ.

24:5, 6 Un om înţelept poate exercita o forţă mai mare decât aceea a unui om puternic iar omul inteligent este mai tare decât cel cu muşchii dezvoltaţi. Războiul se poate desfăşura prin intermediul unor consilieri înţelepţi. Cu cât vor fi mai numeroşi aceşti consilieri, cu atât va fi mai bine.

24:7 Înţelepciunea pare să-i scape mereu nebunului. El nu e în stare să vorbească niciodată cu autoritate, ca bătrânii de la poarta cetăţii.

24:8, 9 Cel care se foloseşte de facultăţile mentale dăruite de Dumnezeu pentru a inventa noi forme de manifestare a răului dobândeşte titlul de „maestru al intrigilor." A urzi planuri neroade este un păcat iar batjocoritorul arogant, ce nu se ruşinează de răutatea lui, se alege cu disprețul altora.

24:10 Îşi poţi da seama cât valorează un om în funcţie de felul în care se comportă când este la strâmtoare, când este sub presiune. Dacă se dă bătut când drumul e greu, înseamnă că e lipsit de profunzime.

Doamne Isuse Cristoase, dacă paşii mei se vor poticni,
Şi voi fi gata să bat în retragere,
Dacă pustiul cu ai săi mărăcini mă vor face să mă văicăresc,
Doamne, arată-mi picioarele Tale sângerânde, de piroane străpunse.
Da, Isuse al meu, arată-mi picioarele Tale.
O, Dumnezeule, voi avea eu oare curajul
Mâinile şi picioarele mele să Ţi le arăt?

–Amy Carmichael

24:11, 12 Când oameni nevinovaţi sunt conduşi la camerele de gazare sau la alte forme de execuţie; când copii aflaţi încă în pântecele mamelor lor sunt nimiciţi în clinicile de avorturi – nu avem scuze dacă rămâne nepăsători şi nu facem ceva pentru a-i scăpa. Nici nu putem să ne scuzăm că n-am ştiut. După cum s-a exprimat Dante: „Locurile cele mai fierbinţi din iad sunt rezervate pentru cei care, în vremuri de mari crize morale, îşi păstrează neutralitatea."

Ne vorbesc oare aceste cuvinte nouă, celor care suntem credincioşi, cărora ni s-a încredinţat vestea bună a mântuirii? Bărbaţi şi femei pier fără Cristos. „Ridicaţi-vă ochii şi priviţi holdele, care sunt albe acum, gata pentru seceriş" (Ioan 4:35). Vom cuteza noi oare să rămânem neutri?

Nu vezi cum cresc umbrele în jurul nostru?
Curând vor miji zorii zilei;
Putea-vei oare să-i laşi pe cei pierduţi în singurătatea lor?
Cristos vine – cheamă-i dar degrab' acasă!

–Anna Shipton

24:13, 14 Mierea are aici înțelesul de simbol al înțelepciunii. Și una, și alta sunt de folos, cu gust delicios. Tot așa va fi și cunoștința înțelepciunii pentru sufletul tău. Dacă ai găsit-o, există perspective și nădejdea ta nu va fi înșelată. Cu alte cuvinte, cine găsește înțelepciunea este asigurat că va avea parte de un viitor luminos și de împlinirea speranțelor sale.

24:15, 16 Cel fără scrupule este avertizat să nu încerce să-l jefuiască pe un om de casa sa. Poate că acesta din urmă a intrat în greutăți financiare temporare iar răul e gata să se năpustească asupra lui și să-i ia chiar ceea ce i-a mai rămas.

Un om neprihănit poate cădea de șapte ori în necaz sau în nenorociri, dar de fiecare dată se va reface. Cel rău se poticnește în ruina lui la prima cădere.

24:17, 18 Cel cu un caracter nobil nu se va bucura deloc când adversarul său va da de necaz și nu va jubila când acesta se poticnește. Dacă Domnul îl vede pe cineva că jubilează, că e dominat de un spirit de răzbunare, va considera acel spirit mai vrednic de judecată decât însăși culpa vrăjmașului.

24:19, 20 Din nou suntem avertizați să nu ne tulburăm din pricina succesului aparent al răufăcătorilor și să nu-i invidiem pe cei răi. De data aceasta motivul pentru care nu trebuie să facem așa este faptul că perspectivele celor răi sunt foarte rele. Ei nu au motive să privească viitorul cu speranță. N-au nimic bun la care să se aștepte, ci lumina vieții lor se va stinge.

24:21, 22 Proverbul acesta are menirea să întipărească în noi respectul profund și reverența pentru Domnul și pentru rege, ca reprezentant al Său. De asemenea, ne previne să fim atenți la cei ce vor să schimbe instituțiile divine sau să răstoarne guvernele civile. Ambele tipuri de răzvrătire vor face să se abată o mare năpastă și nenorociri inimaginabil de mari asupra celor vinovați.

Creștinul este învățat să se supună guvernului uman, atâta timp cât poate face acest lucru fără a-și compromite loialitatea față de Domnul. Dacă însă guvernul îi va porunci să nu asculte de Domnul, atunci el va trebui să refuze ordinul, preferând să sufere cu smerenie consecințele. Sub nici o formă el nu are voie să se asocieze cu cei ce complotează răsturnarea guvernului.

B. Alte cuvinte rostite de cei înțelepți (24:23-34)

24:23-26 Aici începe o nouă secțiune de zicători ale înțelepților, ce continuă până la versetul 34.

Este un lucru foarte condamnabil să dai dovadă de părtinire când emiți judecăți de valoare între ceea ce e bine și ce e rău. Judecătorul care estompează linia de demarcație dintre aceste două contrarii pe plan moral, achitându-l pe cel vinovat, va fi blestemat de oameni și urât de națiuni. Pe de altă parte, acei judecători care mustră păcatul vor fi răsplătiți de Dumnezeu și binecuvântați de oameni. Cei care dau verdicte corecte și drepte vor fi stimați de popor.

24:27 După cum un om trebuie să defrișeze terenul înainte de a putea construi o casă, tot așa el trebuie să-și pună viața în ordine înainte de a putea întemeia o familie. Astfel proverbul ar putea fi o povață ca cineva să nu se grăbească să se căsătorească și astfel să-și asume o mulțime de responsabilități, înainte de a fi pregătit pe plan spiritual, emotiv și financiar.

24:28, 29 Sub nici o formă nu e voie ca cineva să formuleze acuzații false împotriva aproapelui sau să răspândească minciuni despre el. Chiar dacă vecinul a făcut faptele respective, nu există nici o scuză pentru a întoarce rău pentru rău.

24:30-34 Scriitorul a trecut pe lângă via leneșului și a văzut că aceasta era năpădită de spini și mărăcini. Pretutindeni erau numai scaieți și urzici. Zidul de piatră era prăbușit. Ce învățăminte se pot trage de aici! Când cineva spune să-l lași să mai doarmă puțin, să mai tragă un pui de somn, să mai caște puțin, ei bine, poți fi sigur că sărăcia îl va ajunge din urmă ca un hoț de drumul mare și ca un tâlhar înarmat.

Când ne lăsăm pe tânjală în cele spirituale, viața noastră (adică via) devine infestată cu faptele firii vechi (spinii și mărăcinii). Nu mai facem roade pentru Dumnezeu. Sistemul nostru spiritual de apărare (zidul) este la pământ și diavolul

câştigă un punct de sprijin, un cap de pod. Urmarea este o răcire a temperaturii noastre spirituale şi o decădere în sărăcia sufletului.

V. PROVERBE ALE LUI SOLOMON COMPILATE DE OAMENII LUI EZECHIA (25:1–29:27)

25:1 Proverbele cuprinse în capitolele 25-29 au fost compuse de către Solomon dar copiate după mai mulţi ani de oamenii lui Ezechia, regele lui Iuda. Avem 140 de proverbe ce corespund valorii numerice a numelui lui Ezechia în forma ebraică.

25:2 Slava lui Dumnezeu stă în ascunderea lucrurilor. Gândiţi-vă la toate secretele ascunse în creaţia Sa naturală, în Cuvântul Său scris şi în providenţa Sa! „El n-ar mai fi Dumnezeu," scrie Thomas Cartwright, „dacă sfaturile şi lucrările Sale nu ar transcende inteligenţa umană."

Slava regilor stă în cercetarea lucrurilor. În acest context, cuvintele de mai sus înseamnă probabil că un rege înţelept va avea grijă să fie informat cu privire la evoluţiile importante ce afectează regatul său şi va întreprinde cercetări pentru a putea emite judecăţi corecte şi a formula politici juste.

Aplicaţia pentru noi este că trebuie să ne dăm toate silinţele să căutăm comorile spirituale ce se ascund pe paginile Bibliei.

25:3 Înălţimea cerurilor pare nemărginită iar adâncimea pământului pare de nepătruns. Tot aşa şi inima regilor nobili pare a fi de nepătruns: nimeni nu ştie exact ce gânduri se ascund în ea.

25:4, 5 Când argintul se topeşte în creuzet, zgura sau impurităţile se ridică la suprafaţă. După ce au fost îndepărtate aceste impurităţi, argintarul va fi terminat de topit un metal potrivit pentru confecţionarea de bijuterii. Zgura de aici simbolizează sfetnicii răi de la curtea regelui. Când aceştia au fost îndepărtaţi, regatul se află pe o temelie solidă.

Primul lucru pe care-l va face Cristos când va reveni ca să domnească va fi de a-Şi curăţi împărăţia de orice răzvrătire, nelegiuire şi de orice lucru care întinează.

25:6, 7 Este o politică înţeleaptă să nu te înfigi în faţă la curtea regală şi să nu cauţi un loc de cinste printre celebrităţi. Este mult mai bine să fii invitat la un loc de cinste decât să ţi-l arogi singur, pentru ca apoi să fii umilit în public în prezenţa regelui.

Sfatul acesta ne aduce aminte de Ieremia 45:5: „Şi tu umbli după lucruri mari pentru tine? Nu umbla după ele!" De asemenea ne amintim de cuvintele Domnului de la Luca 14:8-10.

Ultima propoziţie „pe care ţi-l văd ochii" ar putea aparţine versetului următor, cum este cazul în versiunea RSV: „Ceea ce au văzut ochii nu te grăbi să aduci la curte..."

25:8-10 Biblia condamnă spiritul de litigiu, adică dorinţa de a te duce degrabă la tribunal pentru orice plângere. E posibil ca un martor să relateze tot ce a văzut el, şi totuşi să fie ruşinat când depune mărturie vecinul său.

Mai bine este să rezolvi plângerile pe cale particulară (Mat. 18:5) şi să nu le aduci la cunoştinţa altora, după cum ne sfătuieşte acest autor necunoscut:

Se iveşte o mică neînţelegere cu un prieten, dar tu n-ai curajul de a discuta chestiunea doar cu prietenul respectiv, ci te duci să-o discuţi cu altcineva. Principiul expus în Cuvântul lui Dumnezeu este astfel dat uitării şi de aici se ivesc tot felul de probleme. A discuta despre acest lucru cu alţii nu va duce la nimic bun, ci în final va adânci şi mai mult prăpastia dintre tine şi prietenul tău. O, dacă am lua pasajul acesta din Scriptură la adevărata sa valoare, drept călăuză, am renunţa la multe probleme neînsemnate sau pricini de poticnire şi ne-am cruţa de multe tulburări mentale!

Versetul 10 ia în discuţie mustrarea pe care ţi-o adresează terţa parte pentru faptul că nu te-ai dus direct la cel care crezi că ţi-a greşit. În felul acesta te vei alege cu reputaţia de bârfitor sau chiar mai rău!

25:11 Un cuvânt potrivit este ca nişte mere de aur într-un coşuleţ de argint. Cuvântul potrivit este tot atât de adecvat şi de frumos pe plan moral cât este această asociere de metale preţioase.

25:12 Un inel de aur şi o podoabă de aur curat sporesc frumuseţea acelei per-

soane; tot așa cel care mustră cu înțelepciune sporește frumusețea morală a celui care e dispus să învețe.

25:13 În mod obișnuit, zăpada care ar cădea în timpul secerișului ar fi o mare calamitate. Aici însă are sensul de zăpadă adăugată la o băutură de apă dată unui secerător la câmp.

25:14 Oricine promite un dar, pentru ca apoi să nu se țină de cuvânt este aidoma norilor și vântului care-i fac pe oameni să creadă că va ploua, fără însă ca acest lucru să se întâmple.

Deși proverbul acesta nu se ocupă de darurile spirituale, avem totuși o aplicație valabilă. Cineva se poate da mare învățător sau predicator, dar mai apoi ce mare dezamăgire este când se vede că nu poate trăi pe măsura normelor morale enunțate, că nu poate împlini așteptările oamenilor. Indienii aveau o zicătoare pentru asta: „Heap big wind – no rain," adică „Vânt mare, dar fără ploaie."

25:15 Blândețea și răbdarea adesea îl vor convinge pe un prinț mai repede decât dacă te vei aprinde de mânie. Tot așa, o limbă dulce zdrobește oase, adică poate realiza mai mult decât maxilarele și dinții sfărâmători.

25:16 Mierea este bună, atunci când este consumată cu măsură, dar orice lucru de care se abuzează poate să te facă să-l detești. Noi trebuie să mâncăm pentru a trăi, iar nu să trăim pentru a mânca. Larry Christenson ilustrează acest principiu:

> Niște prieteni de-ai noștri au opt copii cărora le place foarte mult înghețata. Într-o zi călduroasă de vară una din fetițe a spus că ce bine ar fi dacă n-ar mânca decât înghețată! Ceilalți copii au fost de acord cu ea și spre surprinderea lor tatăl a zis: „Foarte bine. Mâine veți putea mânca oricâtă înghețată doriți. Nu vi se va da altceva de mâncare!" Copiii au chiuit de bucurie, așteptând cu nerăbdare să vină ziua de mâine. A doua zi dimineața s-au așezat la masă comandând fiecare tipul de înghețată dorit: cu aromă de căpșuni, de ciocolată sau de vanilie. Și li s-a dat ce au cerut – castroane întregi de înghețată. Tot așa și la gustarea dinainte de prânz – iar înghețată! La prânz iar înghețată, de data aceasta în porții mai mici. Când a venit timpul pentru gustarea dintre mese, mama lor tocmai scotea din cuptor niște chifle și aroma acestora a umplut toată casa.
>
> „Vai ce frumos miroase!" a spus micuțul Teddy. „Chifle proaspete, cum îmi plac mie!" și s-a dus la dulapul din bucătărie să ia gemul cu care dorea să mănânce câteva din aceste chifle, dar mama sa l-a oprit.
>
> „Ai uitat? Azi se servește doar înghețată – și numai înghețată."
>
> „Așa e!"
>
> „Vrei să-ți dau o farfurie de înghețată?"
>
> „Nu, mulțumesc. Doar un con de înghețată îmi ajunge."
>
> Când a venit ora cinei, entuziasmul pentru înghețată a dispărut aproape total. Stând în fața farfuriilor cu înghețată, Mary – la a cărei sugestie a început acest experiment – a privit spre tatăl ei și a spus: „Nu am putea face schimb să primim o coajă de pâine în schimbul tuturor farfuriilor de înghețată de pe masă?"[37]

25:17 Cumpătarea se aplică nu numai la miere, ci și la vizitele pe care le facem. Este important să știm când să ne ridicăm de pe scaun și să plecăm. Altfel este ușor să pierdem interesul gazdei.

„Cu cât mai bună este prietenia lui Dumnezeu decât prietenia omului!" spune Cartwright. „Cu cât venim mai des la Dumnezeu, cu atât mai bine primiți vom fi!"

25:18 Iată trei imagini care îl descriu foarte exact pe cel ce face o mărturie mincinoasă împotriva aproapelui său:

un buzdugan – ce zdrobește și sfărâmă
o sabie – cu două tăișuri ascuțite
o săgeată ascuțită – ce străpunge și rănește.

25:19 Dacă se va întâmpla să mușți puternic cu un dinte stricat, vei regreta amarnic. Dacă te vei lăsa cu tot trupul pe un picior luxat, vei cădea. Exact așa este și cu cei ce-și pun încrederea într-un om lipsit de încredere în vremuri de restriște – ei vor avea parte de necazuri și dezamăgiri.

25:20 A cânta cântece unei inimi triste este un gest provocator, agasant și total neavenit. Tot așa de nepotrivit este să iei haina unui om pe vreme răcoroasă sau să torni oțet peste sodă, provocând astfel o mare agitație.

Keith Weston a relatat despre un pastor coleg ce vizita un spital. „El a dat peste un sărman pacient ce avea ambele picioare suspendate deasupra patului, ambele brațe în ghips iar unul din ele era conectat la un furtun de alimentare intravenoasă. Și, cu zâmbetul său evanghelic pe buze, i s-a adresat vorbindu-i din Biblia sa evanghelică mare: «Te bucuri, frate?»" Weston a spus: „Pastorul nu mi-a spus ce a răspuns pacientul, dar se pare că nu au fost cuvinte tocmai amabile."[38]

25:21, 22 Pavel citează aceste versete la Romani 12:20. Noi putem învinge răul cu bine, atunci când pentru orice insultă sau ofensă ce ni se aduce vom răspunde cu bunătate.

O vecină enervată i s-a adresat unui credincios de curând întors la Domnul, tunând și fulgerând împotriva fiicei de cinci ai a acestuia pentru că a călcat niște flori, i-ar spart o fereastră și pentru alte năzbâtii comise de aceasta. Când în sfârșit vecinul s-a oprit din acest potop de acuze, creștinul a rugat-o pe vecină să vină să discute cu el despre această chestiune.

Și, până să sosească vecina, creștinul a pregătit o gustare alcătuită din cafea și fursecuri. „Scuzați-mă," a spus vecina. „Nu știam că aveți oaspeți." „Nu" a răspuns creștinul, „n-am oaspeți, ci am crezut că vom putea discuta despre fiica mea în contextul unei mici gustări." Și apoi creștinul a rostit o rugăciune de mulțumire pentru mâncarea ce urmau s-o consume, cerând înțelepciune de la Domnul. Când a terminat rugăciunea și a deschis ochii, vecina plângea. „Nu fiica dvs. a făcut toate acele stricăciuni, ci fiica mea," a spus vecina, jenată. „Nu știu ce m-a apucat de am strigat la dvs. Pur și simplu nu mai știu ce să fac. Nu mă înțeleg nici cu copiii, nici cu soțul, nici cu ceilalți membri ai familiei!"

De îndată ce vecina a făcut această mărturisire, tânărul credincios a început să-i vestească pe Cristos. Și după șase săptămâni vecina și familia ei au fost născuți din nou.[39]

25:23 Vântul de miazănoapte aduce ploaia; tot așa și **limba defăimătoare** atrage priviri mânioase, care provin de la victimele acestor bârfe și de la ceilalți care le ascultă. Dacă oamenii l-ar mustra pe bârfitor, acesta ar fi scos din funcție cu timpul și nu ar mai avea pe cine să bârfească.

25:24 Versetul acesta este aproape identic cu 21:9, repetiția având darul de a sublinia cât de neplăcut este să trăiești cu o femeie cicălitoare.

25:25 Evanghelia este vestea bună a lui Dumnezeu venită dintr-o țară îndepărtată – adică din cer. Ca apa rece pentru un suflet însetat așa este înviorarea pe care o aduce evanghelia.

25:26 Când oamenii cumsecade se pleacă înaintea celor răi, când se pretează la compromisuri, când cedează sau refuză să ia atitudine în sprijinul dreptății, această stare de lucruri se aseamănă cu un izvor tulburat sau cu fântână poluată. Acolo unde te-ai aștepta să găsești puritate și curățenie rămâi dezamăgit de ceea ce găsești.

25:27 Nu este bine să mănânci prea multă miere. „Dacă depășești limitele impuse de Dumnezeu la mâncare" scrie Kidner, „vei rămâne dezgustat, în loc să găsești desfătarea la care te așteptai."

În rândul al doilea al acestui proverb textul ebraic este greu de descifrat. S-ar putea ca sensul să fie cel din versiunea NKJV: **a căuta gloria proprie nu este glorie** (unde negația provine din rândul întâi) sau „a cerceta chestiuni împovărătoare este în sine o povară" (JND) sau „a cerceta chestiuni profunde este glorie" (text marginal JND). Toate trei variantele sunt valabile.

25:28 Omul care nu a învățat niciodată să-și disciplineze viața este ca o cetate lipsită de apărare, vulnerabilă oricărui gen de atac, expusă oricăror ispite.

26:1 Zăpada este total nepotrivită pentru anotimpul verii, după cum și ploaia este neadecvată pentru sezonul secerișului. Tot atât de nepotrivit și de vătămător este să dai cinste nebunilor. Este o inadvertență morală ce nu face altceva decât să-i încurajeze să dea dovadă de și mai multă nebunie.

26:2 Vrabia și rândunica zboară de colo-colo prin văzduh, fără să se așeze asupra noastră. Tot așa un blestem neme-

ritat nu va cădea niciodată asupra cuiva, indiferent ce superstiții ar exista în această privință. Balaam a încercat să blesteme Israelul, dar n-a reușit (Nu. 23:8; Deut. 23:5).

26:3 După cum este nevoie să faci uz de bici în cazul unui cal și de frâu pentru măgar, tot așa în cazul nebunului se pare că numai o mustrare severă dă rezultate. „Nu fiți ca un cal sau ca un catâr care nu are pricepere, pe care-l strunești cu un frâu și cu o zăbală, deoarece în caz contrar nu se apropie de tine" (Ps. 32:9).

26:4, 5 Aceste două versete par să fie o contradicție. Primul spune că nu trebuie să-i răspunzi unui nebun, pe când al doilea recomandă să-i răspunzi. Care să fie explicația? Ultima parte a fiecăruia dintre cele două versete deține cheia rezolvării misterului.

Nu-i răspunde unui nebun în așa fel încât să devii tu însuți nebun în cadrul acestui răspuns. Nu-ți pierde cumpătul, nu te purta necuviincios și nu da dovadă de nechibzuință.

Răspunde-i totuși unui nebun. Nu-l lăsa să scape cu nebunia lui. Mustră-l și dojenește-l, cum se cuvine, pentru nebunia lui, pentru ca să nu fie înțelept în proprii săi ochi.

26:6 A trimite o solie printr-un nebun înseamnă a-ți dăuna propriilor tale interese supreme. Este ca și când ți-ai tăia picioarele sau ai înghiți otravă. Nebunul nu va transmite mesajul cum se cuvine, ci îți va aduce numai necazuri. A tăia picioarele înseamnă a-ți crea greutăți.

26:7 Picioarele unui olog sunt neputincioase. Tot așa este și un proverb în gura nebunilor. Nu le este de nici un folos, pentru că nu știu când, unde și cum să-l aplice.

26:8 Piatra nu trebuie legată de praștie, ci trebuie să fie liberă să zboare din aceasta. Tot atât de lipsit de sens este să acorzi onoare unui nebun.

O a doua interpretare posibilă ar putea fi că după cum țâșnește piatra din praștie, așa își va demonstra nebunul degrabă nevrednicia când e vorba să primească vreo onoare ce i se acordă.

26:9 Când un bețiv umblă cu spini aceștia sunt un pericol pentru el și pentru cei din jur. Tot așa este și o parabolă în gura nebunilor – ea putând fi interpretată greșit sau denaturată. El s-ar putea să se folosească de ea pentru a-și justifica nebunia și a trage concluzii greșite cu privire la alții.

26:10 Textul ebraic din acest verset este foarte dificil de interpretat, după cum reiese din marea varietate de moduri în care a fost tradus:

„Un stăpân îi muncește aspru pe toți. El tocmește atât nebunul, cât și trecătorii" (JND).

„Ca un arcaș ce îi rănește pe toți este cel ce angajează un nebun aflat prin trecere sau un bețiv" (RSV).

„Legea pune în cele din urmă capăt certurilor. Dar redu-l pe nebun la tăcere și vrajba va înceta" (Knox).

„Un stăpân efectuează tot felul de lucrări, dar cel care angajează un nebun angajează un trecător" (Berkeley).

„Ca un arcaș ce se rănește pe el însuși este cel care angajează un nebun sau care îi angajează pe cei ce trec pe-acolo" (NASB).

„Un patron care angajează pe orice nebun ce trece pe acolo nu face altceva decât să producă pierderi pentru toți cei implicați" (TEV).

„Mărețul Dumnezeu care a plăsmuit toate lucrurile îi dă nebunului slujba și nelegiuitului plata" (NKJV).

Este imposibil să decidem care dintre aceste sensuri este cel corect.

26:11 Un câine nu e mai deranjat de vomitatul său decât e nebunul de nebunia sa. Ambii se întorc la ceea ce este respingător și dezgustător. Versetul acesta se aplică în 2 Petru 2:22 la oameni care au parte de o reformare morală, dar care nu s-au născut niciodată din nou. În cele din urmă ei revin la fostul mod de viață.

26:12 Pe cel îngâmfat nu poți să-l înveți nimic, nu-l poți îndrepta și nici mustra. Este inutil să încerci să-l corectezi. Pe un nebun ignorant poți să-l ajuți uneori, dacă-i tragi o bătaie bună, dar cel îngâmfat este total refractar la orice sfaturi.

26:13-16 Iar ne întâlnim cu lenești și cu

leul imaginar care, chipurile, îl împiedică să se ducă la serviciu. În patul său confortabil, el se întoarce pe partea cealaltă, ca uşa ce se învârte pe balamalele ei. Un timp stă întins pe spate, apoi pe burtă. Şi uite-aşa se întoarce de pe o parte pe cealaltă, mişcându-se de zor, dar fără rost, căci refuză să se ridice din pat. Mai târziu, când stă la masă, îşi duce mâna la farfurie, dar nu pare să posede suficientă energie pentru a duce mâncarea la gură. Chiar şi o activitate plăcută cum este mâncatul este prea istovitoare pentru el. El este mai înţelept în ochii săi decât şapte oameni care pot oferi răspunsul corect; adică chiar dacă şapte oameni inteligenţi i-ar spune că nu are dreptate, el tot n-ar renunţa la opinia sa.

26:17 Trecătorul care se amestecă într-o ceartă ce nu-l priveşte şi-o caută cu lumânarea. E ca şi când ar prinde un câine de urechi: nu îndrăzneşti să-l ţii în continuare, după cum nu îndrăzneşti să-i dai drumul.

26:18, 19 Ca nebunul ce aruncă săgeţi aprinse şi ucigătoare este cel ce se poartă viclean cu aproapele său şi apoi, după ce răul s-a produs, spune: „Am vrut doar să glumesc." Este ca şi când a-i scuza o crimă spunând că a fost doar o glumă. Proverbul acesta s-ar putea aplica la cei care nu sunt responsabili când fac curte sau când se logodesc.

26:20, 21 După cum focul se aprinde şi mai tare dacă adaugi combustibil, tot aşa şi bârfa se întinde când este alimentată. Dacă scandalagiul nu ar adăuga mereu alte şi alte minciuni şi bârfe, cearta ar înceta în curând.

Acum câţiva ani a apărut următorul articol în *Atlanta Journal*:

> Eu sunt mai letală decât ghiuleaua unui tun. Eu câştig fără să omor. Ruinez familii, frâng inimi şi distrug vieţi. Călătoresc pe aripile vântului. Nici o inocenţă nu e de ajuns de puternică pentru a mă intimida. Nici o puritate nu poate să mă înfrice. Nu am nici o consideraţie pentru adevăr, nici un respect pentru justiţie, nici un pic de milă pentru cei neajutoraţi. Victimele mele sunt ca nisipul mării de multe la număr şi adesea nevinovate. Nu uit niciodată şi rareori iert. Numele meu este Bârfa![40]

26:22 Găsim repetat aici versetul 18:8. Natura decăzută a omului iubeşte bârfa, pe care o înghite ca pe cele mai alese prăjituri.

26:23-26 Buzele aprinse dar cu o inimă rea sunt ca un vas de pământ acoperit cu zgură de argint. Cu alte cuvinte, strălucirea de argint ascunde adesea nevrednicia şi banalitatea vasului de pământ ce se ascunde sub acest aspect exterior aparent plăcut. Tot aşa şi buzele arzătoare exprimând o dragoste prefăcută adesea camuflează o inimă plină de ură. O ilustraţie în acest sens o găsim în cazul prefăcutei afecţiuni a trădătorului Iuda.

Omul plin de ură încearcă să-şi camufleze duşmănia cu cuvinte mieroase, în timp ce în lăuntrul său adună încontinuu înşelăciune. Deşi vorbeşte uneori mieros, nu te poţi încrede în el. El ascunde în inimă şapte urâciuni, adică inima îi este plină de răutate şi maliţiozitate. Deşi ura sa poate fi ascunsă o vreme, prin recurgrea la înşelăciune, în cele din urmă răutatea sa va fi descoperită.

26:27 Răul comis de cineva se întoarce împotriva lui însuşi, exact aşa cum s-a întâmplat în cazul lui Louis cel Tare, care a fost rugat să confecţioneze lanţuri menite să-i lege pe cei mai înrăiţi deţinuţi într-unul din războaiele Franţei. Şi astfel el a reuşit să producă nişte lanţuri de oţel cu o rezistenţă fără egal. Numai că, mai târziu Louis cel Tare a fost găsit el însuşi vinovat de trădare şi trimis la închisoare. Ulterior a fost auzit spunând: „Sunt legat cu propriile mele lanţuri! O, dacă aş fi ştiut că mi le fac pentru mine însumi, cu totul altfel le făceam!"

26:28 Proverbul acesta e o condamnare la adresa bârfitorului şi a linguşitorului. Primul îşi urăşte victimele, al doilea **pregăteşte ruina** victimelor sale.

27:1 Nimeni nu e sigur cu privire la ziua de mâine. Prin urmare, nu te lăuda cu ce vei face, cum a procedat bogatul nechibzuit (Luca 12:16-21). Vezi şi Iac. 4:13-15.

27:2 Este un gest de prost gust şi lipsit de eleganţă să te lauzi pe tine însuţi. O persoană cu rafinament va rămâne în umbră, preferând să-i elogieze pe alţii. „Fereşte-te de autobiografii" (text marginal, Berkeley).

27:3 Remarcile persistente și provocatoare ale unui nebun sunt mai greu de suportat decât o mare povară fizică. E de preferat să porți pe umeri un sac de pietre sau de nisip, decât să fii agasat mereu de gura mare a unui nebun.

27:4 Supărarea și mânia sunt copleșitoare, dar chiar și acestea nu durează prea mult. Dar gelozia poate să-l roadă pe cineva până când nu va mai putea suporta. Asta se aplică, de exemplu, în cazul căsniciilor în care a intervenit o terță persoană.

27:5 O mustrare făcută pe față poate fi de folos celui ce o primește, dar nimeni nu se alege cu nimic de pe urma unei iubiri tainice, adică a unei iubiri ce refuză să scoată în evidență greșelile persoanei respective, prefăcându-se că ele nu există.

27:6 Cei mai mulți oameni refuză să fie sinceri cu tine în etalarea greșelilor tale. Asta pentru că se tem să nu te întorci împotriva lor. Dar un prieten adevărat va fi dispus să riște pierderea bunăvoinței tale, din dorința de a te ajuta făcându-ți o critică constructivă.

Săruturile dușmanului sunt înșelătoare sau copleșitoare (RSV).

Iuda a transmis gloatei un semnal prin care l-a identificat pe Isus, separându-l de ucenici. Și, desigur, semnalul a fost un sărut. Simbolul universal al iubirii a fost astfel prostituat și coborât la cele mai josnice niveluri.

Apropriindu-se de Domnul, Iuda a spus: „Salutare, Învățătorule!" după care L-a sărutat mult. În textul de la Matei 26:48, 49 se folosesc doi termeni pentru sărut. Primul, din versetul 48, este cel obișnuit pentru un sărut. Dar în versetul 49 se folosește un termen mai profund, exprimând un sărut pronunțat, repetat.

27:7 Omul sătul nu apreciază la justa lor valoare alimentele cele mai alese. În schimb, cel flămând e recunoscător și pentru cele mai mici firimituri.

Principiul este valabil și în cele materiale, și în cele spirituale.

27:8 Omul care pleacă de acasă o face pentru că este nemulțumit și tulburat. Sau pentru că l-a apucat dorul de ducă. Este ca o pasăre ce se îndepărtează de cuibul ei, abandonându-și responsabilitățile și nemaiconstruind nici un lucru trainic și substanțial.

27:9 Desfătările untdelemnului și parfumului sunt comparate cu mireasma unor sfaturi bune provenite de la un prieten. Ce plăcută și mângâietoare poate fi părtășia unui prieten!

27:10 Prieteniile trebuie cultivate și întreținute. Adesea prietenii cei mai vechi sunt cei mai buni. Prin urmare, nu pierde legătura cu prietenii tăi sau cu prietenii de demult ai familiei.

„Nu intra în casa fratelui tău în ziua necazului tău" – evident textul se referă la casa celui care a fost jignit, care este **departe**. Când vine necazul, mai multă înțelegere și compasiune vei avea din partea unui vecin de nădejde, decât a unei rude apropiate care s-a înstrăinat însă de tine.

27:11 Purtarea unui fiu reflectă învățătura pe care i-a dat-o tatăl său. Un discipol va aduce fie bucurie, fie rușine dascălului său. Ce bine exprimă acest lucru nota de subsol a versiunii Berkeley!

„Unica apărare a învățătorului – succesul elevilor săi."

27:12 Noe a fost un om chibzuit, care s-a ascuns pe sine și familia sa în arcă. Ceilalți oameni și-au văzut mai departe de treabă, total nepăsători la avertismentul divin, suferind amarnic pentru această indiferență. (Vezi notele de la 22:3.)

27:13 În limbaj idiomatic contemporan, primul rând înseamnă că cel ce se pune garanție pentru un străin își va pierde cămașa.

Iar rândul al doilea spune: **„ia-i haina drept gaj când aceasta a fost folosită drept garanție pentru o seducătoare."** Cu alte cuvinte, ai grijă să rămâi cu ceva tangibil din punct de vedere juridic, în cazul oricărei persoane care garantează achitarea unor datorii nechibzuite ale unor străini, deoarece dacă datornicii nu vor putea achita datoria, aceasta trebuie acoperită prin gajul respectiv.

27:14 Omului nu-i plac salutările gălăgioase, lingușitoare, rostite dis-de-dimineață, când încearcă să doarmă.

Acestea sunt mai degrabă supărătoare, decât o binecuvântare.

27:15, 16 O streaşină care picură încontinuu într-o zi de ploaie este totuna cu o femeie cicălitoare şi gâlcevitoare. Ambele sunt în stare să te înnebunească!

Cine o opreşte parcă opreşte vântul şi parcă ţine untdelemnul în mâna dreaptă. Indiferent ce vei spune, ea va fi evazivă, se va scuza şi va da vina pe alţii, continuând cu cicăleala ei.

27:17 Pe vremuri la cină gazda putea fi văzută ascuţind cuţitul prin frecarea de un metal dur. După cum fierul se ascute prin frecare de alt fier, tot aşa schimbul de idei dintre oameni le acutizează capacitatea de a raţiona. Schimbul de opinii duce la lărgirea orizontului. Spiritele se ascut prin formularea unor întrebări. Comunicaţiile dintre prieteni cizelează personalitatea.

27:18 Oricine are grijă de un smochin va fi răsplătit cu o recoltă bogată. Grija şi conştiinciozitatea cu care îţi desfăşori activitatea va avea darul de a-ţi asigura cele necesare traiului.

De asemenea este adevărat că cel ce îşi serveşte cu conştiinciozitate patronul va fi onorat. Isus a spus: „Dacă Îmi slujeşte cineva, Tatăl îl va cinsti" (Ioan 12:26).

27:19 Când priveşti într-un iaz cu apă limpede îţi vezi oglindită faţa. Tot aşa, când studiezi alte persoane, observi multe din lucrurile ce se găsesc în tine însuţi – aceleaşi emoţii, ispite, ambiţii, gânduri, puncte forte şi slăbiciuni.

Aşa se explică de ce atunci când cineva îşi predică lui însuşi va constata că le-a vorbit multor oameni, mesajul său mergându-le la inimă.

27:20 Iadul şi Nimicirea (în ebraică: *Şeol* şi *Abaddon*), moartea şi mormântul nu ajung niciodată în punctul în care să nu mai poată primi alte victime. **Tot aşa nici ochii omului nu se pot sătura** cu nimic din ceea ce le oferă lumea. Arthur G. Gish ilustrează acest principiu:

Tolstoi prezintă cazul unui fermier dornic să acapareze cât mai mult pământ. În cele din urmă, el a aflat că în teritoriul başkirilor s-ar găsi pământ ieftin. Drept care a vândut tot ce avea şi s-a deplasat până acolo, încheind un târg cu ei. Pentru o mie de ruble putea cumpăra cât pământ putea străbate în decurs de o zi. A doua zi dimineaţa omul nostru a pornit într-o direcţie, după care a făcut la stânga. Şi tot aşa a făcut o mulţime de ocoluri pentru a cuprinde cât mai mult pământ de calitate. Numai că, după ce a făcut ultima cotitură, şi-a dat seama că a mers prea departe. Şi astfel a alergat cât a putut, pentru a putea ajunge la punctul de unde plecase până la asfinţitul soarelui. Repede-repede a alergat din toate puterile, ajungând în acel punct tocmai pe când apunea soarele. Şi imediat a decedat, după care l-au înhumat într-o groapă suficient de mare ca să-i acopere nevoia sa de pământ.[41]

Din fericire, setea inimii omului este stâmpărată pe deplin în Cristos:

Da, Cristos e izvorul,
Dragostei divine îndestulătoare!
Destul am băut din pâraiele lumii;
Acum setea mi-o voi stâmpăra din şuvoaiele cerului!
Acolo, în valurile plinătăţii divine
Îndurarea Lui se revarsă.
Şi plină de slavă e
Ţara lui Emanuel.

–Anne Ross Cousin

27:21 Ca tigaia pentru lămurirea argintului şi cuptorul pentru lămurirea aurului, aşa este încercat omul de gura ce îl laudă. Adică omul e pus la încercare prin modul în care reacţionează faţă de elogii. I se urcă acestea la cap? Sau, dimpotrivă, le acceptă cu smerenie şi calm?

Sau proverbul ar mai putea însemna că un om este încercat prin lucrurile cărora le aduce elogii (textul marginal al versiunii ASV). Normele sale sau sistemul său de valori reflectă caracterul său.

Şi încă un înţeles al proverbului ar putea fi cel sugerat de Barnes: „Aşa să fie un om faţă de lauda sa," adică „s-o curăţească de orice amestec de linguşire şi josnicie cu care este probabil contaminată."

27:22 Poate că aţi văzut piua şi pisălogul în unele magazine. Piua (sau piuliţa) este vasul în care se introduc grăunţele iar pisălogul este instrumentul

care le pisează în acest vas.

Chiar dacă ai putea să-l pui pe un nebun în piuă, alături de grăunțele de grâu, și să-i pisezi pe amândoi, n-ai reuși să separi nebunul de nebunia lui. Cu alte cuvinte, poți să separi grâul de pleavă, nu însă și nebunia de nebun.

27:23-27 Paragraful acesta preamărește virtuțile vieții agricole, punând însă accentul pe rolul important pe care îl joacă în agricultură hărnicia agricultorului.

În creșterea vitelor și a turmelor este nevoie de multă trudă și grijă neîncetată. Prosperitatea păstorului se întreține doar prin eforturi constante. Asta se aplică la fel de bine și la păstorirea oilor dintr-o biserică locală.

Bogățiile nu durează iar onorurile acordate de monarhi se veștejesc numaidecât, dacă nu sunt însoțite de eforturi permanente pentru achitarea cu brio de obligațiile ce-i revin cuiva.

Mult se bucură agricultorul când vede că recolta s-a făcut, că semințele au încolțit. **Mieii** îi dau omului lână pentru confecționarea hainelor iar cu banii obținuți din vânzarea caprelor se pot cumpăra alte terenuri de pământ. Și astfel fermierul are belșug de hrană pentru familia sa și pentru servitorii săi.

28:1 Conștiința încărcată a unui om îl face să tresară la cel mai mic zgomot. Dar oamenii cu cugetul curat nu au de ce să se teamă; nu trebuie să privească mereu în oglinda retrovizoare. **Cel drept îndrăznește ca un leu.**

28:2 Când o țară se face vinovată de răscoală pe plan național, suferă datorită schimbărilor frecvente de guvern. Când cel aflat la conducere este un om integru și priceput, țara se bucură de pace și liniște.

Regatul de nord al Israelului a avut 19 regi pe parcursul a 200 de ani, adică în medie zece ani de rege.

28:3 Adesea un om sărac ce ajunge într-un post de mare bogăție și putere este adesea mai asupritor față de săraci decât ar fi oameni proveniți din pături mai înstărite. El este ca **ruperea de nori** care nivelează recoltele și le distruge, în loc să le ajute să se coacă.

28:4 Oamenii care se debarasează de frânele legii lui Dumnezeu și ale legislației civile adesea îi laudă pe cei răi, aceasta făcându-se în încercarea lor de a se justifica.

Cei care păzesc legea se opun călcătorilor de lege și își ridică glasul întru apărarea cauzei celor drepți.

28:5 Oamenii răi nu înțeleg dreptatea; refuzând s-o pună în aplicare, ei pierd capacitatea de a o înțelege.

Cei care caută voia Domnului sunt însă dotați cu capacitatea discernământului. Există o strânsă legătură între morală și pricepere (vezi Ps. 119:100).

28:6 Săracul ce trăiește o viață cinstită este mai bun decât bogatul care umblă pe căi sucite, care pretinde că trăiește o viață frumoasă, pe când, în realitate, el practică înșelăciunea și violența.

28:7 Fiul care respectă legile are pricepere. Cel ce se însoțește cu lacomii și cu bețivii îi face numai rușine tatălui său.

28:8 Sub legea lui Moise, evreilor li se interzicea să perceapă camătă (dobândă) altor evrei. Evreul putea însă să ia dobândă de la un neevreu (Deut. 23:19, 20). Actualmente termenul camătă are înțelesul de rate exorbitante de dobândă.

Cei care se îmbogățesc prin luarea de camătă sau prin alte forme de venituri ilicite își vor pierde câștigurile. Acestea vor fi luate de la ei și date altuia care știe cum să le exploateze cu folos și cum să-i trateze pe săraci cu înțelegere.

28:9 Dacă cineva refuză să asculte de legea lui Dumnezeu și s-o pună în aplicare, Dumnezeu nu-i va asculta rugăciunile. De fapt rugăciunea sa este o urâciune înaintea lui Dumnezeu.

E ca și când aș îngenunchea și m-aș închina
Înaintea unor zei din piatră,
Dacă I-aș aduce Dumnezeului Celui Viu
O rugăciune alcătuită din simple vorbe.

–John Burton

28:10 Oricine îi ispitește pe cei drepți, făcându-i să cadă în păcat va cădea el însuși în groapa pedepsei. Isus ne atrage atenția: „Dar oricui va fi o pricină de cădere pentru unul din acești micuți care cred în Mine ar fi mai de folos să i se

atârne de gât o piatră de moară și să fie afundat în adâncul mării" (Mat. 18:6).

Dar oamenii integri moștenesc fericirea. Prin „integri" se înțelege oameni care îi conduc pe alții pe cărarea sfințeniei, mai degrabă decât pe cea a păcatului. Sau s-ar putea să fie vorba de cei ce refuză să se lase pradă celor care îi ademenesc la păcat.

28:11 Bogatul care se lăfăie cu bogățiile sale se crede foarte deștept. Lăudându-se cu priceperea sa în chestiuni financiare, el este înțelept în propria sa înșelăciune. El face confuzie între bogății și înțelepciune.

Dar cel ce, deși e sărac, posedă înțelepciune, nu se va lăsa înșelat de aceste pretenții. Charles Lamb s-a apropiat odată de unul din acești oameni țanțoși, adresându-i întrebarea: „Scuză-mă, sire, dar ești cumva cu stea în frunte?"

28:12 Când cei drepți sunt înălțați în funcții importante, oamenii se bucură. Dar când triumfă cei răi, oamenii se ascund, cuprinși de frică.

28:13 Există două feluri de iertare: justițiară și părintească. Când ne punem încrederea în Cristos ca Domn și Mântuitor, primim iertarea de pedeapsa ce o meritam pentru păcatele noastre; aceasta este iertarea justițiară. Iar când, în postura de credincioși, ne mărturisim păcatele, primim iertarea părintească (1 Ioan 1:9); aceasta ne ajută să rămânem în părtășie cu Dumnezeu, Tatăl nostru.

Nu e nici o binecuvântare pentru persoana care își acoperă păcatele, adică cea care refuză să le scoată la iveală și să le mărturisească înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor cărora le-a greșit. Dar oricine își mărturisește păcatele și se lasă de ele primește asigurarea că Dumnezeu nu numai că i-a iertat păcatele, dar le-a și dat uitării (Ev. 10:17).

28:14 Una din modalitățile prin care putem fi stăpâniți de o adevărată fericire este să avem o inimă sensibilă, simțitoare înaintea Domnului. Însă cel cu inima împietrită și nepocăită dă peste tot felul de necazuri. Dumnezeu Se împotrivește celor mândri și înfumurați, dar nu poate rezista în fața unei inimi frânte și căite.

28:15 Calitățile de fiară le sunt atribuite unor tirani lipsiți de omenie care-i asupresc pe săraci, pe cei slabi și neajutorați. Un astfel de om este ca un leu care răcnește și ca un urs care se năpustește.

28:16 Se pare că prințul descris în acest verset este cel lipsit de pricepere, în sensul că este hotărât să se îmbogățească cu orice preț. Omul acesta este de asemenea un mare asupritor pentru că îi calcă în picioare pe alții, ca să ajungă în vârf, să se îmbogățească. În schimb, dregătorul care urăște lăcomia, care trăiește o viață altruistă spre binele poporului său va avea parte de o viață lungă.

28:17 Un om a cărui conștiință este încărcată cu sângele altuia fuge până în groapă: nimeni să nu-l ajute! Cel ce ucide cu premeditare este un fugar ce aleargă spre pierzare. Nimeni să nu caute să-l oprească sau să facă în așa fel încât justiția să nu-și urmeze cursul. Dumnezeu a spus: „Dacă cineva varsă sângele omului, și sângele lui să fie vărsat de om" (Gen. 9:6).

28:18 Primul rând al acestui proverb se referă la păzirea de pericolele de vătămare ce ne pasc în această viață, iar nu de mântuirea pentru viața viitoare. Mântuirea veșnică, salvarea de pedeapsa păcatului nu se capătă prin trăirea unei vieți integre, ci prin credința în Domnul Isus Cristos. O viață integră este produsul sau rodul acelei mântuiri, deși trebuie precizat că **oricine umblă în integritate** va fi salvat de multe curse ce-l pasc în viața actuală.

Omul care șovăie, alunecând din rătăcire în rătăcire și din strâmbătate în strâmbătate va cădea dintr-odată.

28:19 Aici se stabilește un contrast între belșugul de hrană și belșugul de sărăcie. Agricultorul harnic are parte de primul belșug, pe când cel ce se implică în activități deșarte, neproductive va avea parte de al doilea fel de belșug.

28:20 Omul credincios de aici este cel marcat de onestitate, care nu lăcomește la bogățiile altora. El va fi copleșit de binecuvântări. Omul care caută să se îmbogățească rapid prin mijloace necinstite va fi pedepsit.

28:21 Este un act de nedreptate

cumplită din partea unui judecător să dea dovadă de parțialitate, și totuși adesea un om va proceda astfel pentru o bucată de pâine, adică pentru considerente dintre cele mai lipsite de temei.

28:22 Omul hapsân și zgârcit aleargă cu limba scoasă după bogății, total inconștient de faptul că în curând va fi copleșit de sărăcie.

28:23 Când te mustră un prieten cu dragoste, pe moment este greu să primești mustrarea, căci intervine mândria, orgoliul rănit. Dar mai târziu îți vei da seama că prietenul tău a fost cu adevărat preocupat de bunăstarea ta, drept care ți-a arătat greșelile. În consecință, îi vei fi recunoscător.

Când ești flatat, simți o satisfacție, dar mai apoi realizezi că persoana respectivă n-a fost sinceră, ci că te-a periat pentru că urmărea să obțină de la tine anumite avantaje. De fapt, poate că pe oricine îi iese în cale îl flatează.

28:24 Fiul care-și jefuiește părinții se va scuza, probabil, spunând că oricum averea ar urma să-i revină, în cele din urmă, sau că a dedicat-o Domnului până atunci (Marcu 7:11). Dar Dumnezeu nu Se lasă înșelat; El plasează această persoană în aceeași categorie cu tâlharii și ucigașii.

28:25 Omul orgolios și hrăpăreț dă naștere la certuri, probabil prin faptul că dă din coate în goana sa nebună și inutilă după bogății sau putere sau faimă (vezi Iac. 4:1). Dar cel ce reușește să găsească pace și satisfacție este omul care se teme de Dumnezeu.

28:26 Cel ce face din propria sa înțelepciune călăuză în viață este un nebun care aruncă ancora în interiorul bărcii. În felul acesta el va fi purtat de valul mării fără putință de scăpare. Cel ce cere călăuzire de la Domnul se poartă cu înțelepciune (vezi Ier. 9:23, 24).

28:27 Dumnezeu îi va răsplăti pe cei ce se poartă cu milostenie față de săraci. Cel ce-și abate ochii de la cazurile reale de sărăcie și nevoie va avea parte de multe necazuri.

28:28 Când ajung cei răi la putere, oamenii de rând se ascund, înfricoșați. Dar cînd cei răi sunt răsturnați de la putere, cei drepți sporesc la număr.

29:1 Cel ce stăruie în păcat, în pofida repetatelor avertismente, va fi nimicit dintr-odată, fără speranță de a mai avea vreun prilej de îndreptare. Oamenii care au trăit înainte de potop au refuzat să ia seama la cuvintele lui Noe. Apoi a venit potopul și i-a nimicit pe toți.

O cunoștință de-a mea care refuzase de nenumărate ori invitația evangheliei s-a întâlnit cu o soră creștină, care se rugase de multe ori pentru el. Doamna respectivă i-a pus următoarea întrebare: „Nu crezi că e timpul să te întorci la Domnul?" La care el a răspuns: „Oare ce a făcut El pentru mine?" La sfârșitul acelei săptămâni viața i-a fost curmată dintr-odată într-o nenorocire bizară. A fost unul din acele accidente despre care nu credeai că se poate întâmpla, dar s-a întâmplat!

29:2 Caracterul conducătorilor unei națiuni afectează moralul acelei țări. Când stăpânesc cei drepți, fiind numeroși și învestiți cu putere reală, oamenii se bucură. În schimb conducătorul rău provoacă multă întristare.

29:3 Fiul care iubește înțelepciunea și trăiește o viață consacrată Domnului, despărțită de lume și de păcat, aduce multă bucurie tatălui său. Dar fiul care trăiește în imoralitate toacă banii tatălui său. Vă amintiți cum a păpat fiul risipitor averea tatălui său, prin traiul său stricat.

29:4 Purtându-se cu dreptate, cu justiție, un rege își întărește țara. Cel care primește mită pentru a face strâmbătate subminează stabilitatea guvernului acelei țări.

29:5 Lingușitorul își pune în pericol aproapele, refuzând să-i spună adevărul sau prin faptul că-l laudă pentru lucruri neadevărate. În plus, îi promovează mândria, despre care se știe că merge înaintea căderii.

29:6 Un om rău este adesea prins în cursa propriului său păcat. Cel drept este însă fericit că n-are nici un motiv să se teamă de consecințele fărădelegii. El cântă și se bucură.

29:7 Oamenii neprihăniți se implică cu tot sufletul în cauza celor săraci. Dar pe cei răi nu-i interesează asemenea lucruri.

29:8 Batjocoritorii dau foc unei

cetăți. Ei provoacă tulburări, incitând spiritele, agitându-i pe oameni și stârnind dezbinări. **Oamenii înțelepți** caută să evite neînțelegerile și să promoveze pacea.

29:9 Proverbul acesta poate avea două sensuri, dar cel mai probabil este următorul: Când un om înțelept încearcă să-l convingă pe unul nechibzuit cum stau lucrurile, acesta nu face altceva decât să se supere și să râdă (NKJV, RSV, Berkeley). El nu se va lăsa înduplecat și, prin urmare, nu va fi pace.

Cealaltă interpretare este că atunci când un om înțelept argumentează cu unul nechibzuit, fie că *înțeleptul* recurge la cuvinte aspre sau la umor, degeaba încearcă, pentru că nu va realiza nimic.

29:10 Și aici avem două interpretări posibile. Una ne este prezentată în traducerea ASV: „Cei setoși de sânge îl urăsc pe cel desăvârșit; iar pentru cel drept ei caută să-i ia viața." Aici setoșii de sânge sunt agresorii ticăloși.

Celălalt înțeles se găsește în versiunile NKJV, JND și Berkeley. În acestea prin cei setoși de sânge se înțelege cei din rândul întâi, care distrug viața, dar cei drepți caută s-o păstreze și s-o ocrotească, în rândul al doilea.

29:11 Nebunul își dezvăluie toate sentimentele, pe când înțeleptul și le reține. Adams ne sfătuiește după cum urmează:

> Ideea de a permite mâniei să se dezlănțuie fără nici o opreliște, spunând sau făcând ce-ți trece prin minte, fără să-ți pese de consecințe, fără să numeri până la zece, fără să încerci s-o ții în frîu și s-o struneșți, fără să auzi până la capăt ce ți se spune, este cu totul greșită.[42]

29:12 Gândul care se desprinde de aici pare să fie că dacă un stăpânitor dorește să fie răsfățat și flatat și să i se aducă numai vești bune, atunci toți slujitorii săi îl vor trata exact așa cum a cerut el, pretându-se la lingușeli și minciuni.

29:13 În societate există uneori o mare prăpastie între cei săraci și asupritori, dar înaintea lui Dumnezeu și unii, și alții sunt pe picior de egalitate. Domnul este Cel care le dăruiește lumină și unora, și altora.

29:14 Când cântărește purtarea unui dregător, Dumnezeu dorește să știe dacă acesta îi tratează pe săraci cu atenție și fără prejudecăți. În caz afirmativ, El promite că va statornici tronul acestui cârmuitor pe veci. Dar noi nu cunoaștem decât un singur Cârmuitor de acest fel. Numele Său este Isus.

29:15 Proverbul acesta contrazice categoric părerea multor așa-zișiexperți din vremea noastră, care propagă ideea unei „democrații permisive." Nuiaua înseamnă, desigur, pedeapsa corporală. Mustrarea este o formă de îndreptare orală. Aceste forme de disciplină părintească sunt de natură să dăruiască înțelepciune. Ele nu inhibă dezvoltarea unui copil, nici nu-i afectează personalitatea, cum susțin acești „experți."

29:16 Când se înmulțesc cei răi la număr și le sporește puterea, rata criminalității este în creștere. Dar cei răi vor ajunge să vadă, în timpul vieții lor, căderea acestora. Desigur, există și excepții, dar acestea nu fac altceva decât să întărească regula.

29:17 Copilului care i se aplică disciplina corespunzătoare va aduce desfătare și odihnă părinților săi, iar nu neliniște și dureri de cap.

29:18 Unde nu este nici o revelație, oamenii sunt fără frâu; dar fericit este cel ce păzește legea. Prin **revelație** aici se înțelege descoperiri *profetice*, deci Cuvântul lui Dumnezeu (vezi 1 Sam. 3:1). Adică atunci când nu se cunoaște Cuvântul lui Dumnezeu și nu i se acordă cinstea cuvenită, oamenii își fac de cap. Cei care păzesc legea, adică Cuvântul lui Dumnezeu, sunt cei cu adevărat binecuvântați.

29:19 Versetul acesta pare să ne prezinte atitudinea încăpățânată și refractară a unui servitor. În acest caz, ordinele transmise pe cale orală nu sunt întotdeauna suficiente. Asta pentru că acești servitori înțeleg probabil instrucțiunile stăpânului, dar nu le aduc totdeauna la îndeplinire, ci rămân tăcuți și bosumflați. Isus a spus: „De ce Îmi ziceți «Doamne, Doamne,» și nu faceți lucrurile pe care vi le spun?" (Luca 6:46).

29:20 Dintre toate temele abordate în cartea Proverbe **cuvintelor** pe care le rostim li se acordă o atenție deosebită. În acest verset aflăm că omul care deschide gura să vorbească înainte de a se gândi ce va spune este mai deznădăjduit decât un nebun. Asta îl așează în aceeași categorie cu cel ce este

înțelept în propria sa închipuire (26:12).

29:21 Dacă-l răsfeți pe un servitor, acesta va uita care-i este locul și în curând va aștepta de la tine să-l tratezi ca pe un fiu. Un grad prea mare de familiaritate în raporturile dintre patron și salariat adesea dă naștere la dispreț.

Cuvântul tradus prin **„fiu"** în rândul al doilea nu poate fi descifrat cu ușurință.

29:22 Cei mai mulți dintre noi am întâlnit aceste două tipuri de oameni, în diverse situații din viață. **Omul mânios stârnește** tot felul de necazuri iar **cel care se înfurie** sau căruia îi sare ușor țandura comite o sumedenie de păcate.

29:23 Omul mândru va fi negreșit coborât, pe când cel smerit va fi înălțat la o poziție de cinste.

Profesorul Smith escalada vârful Weisshorn. Când au ajuns aproape de piscul muntelui, călăuza s-a dat la o parte, pentru a-i permite turistului onoarea de a fi primul care a ajuns în vârf. Amețit de frumusețea priveliștii ce i se deschidea în față, uitând cu totul de rafalele de vânt de la acea înălțime, omul nostru s-a ridicat în picioare, stând semeț pe culme. Îndată călăuza l-a tras în jos, strigând: „Pe genunchi, domnule. Pe genunchi, căci în orice alt fel ai sta ai fi în pericol aici." Culmile vieții – fie că e vorba de cunoștință, fie de iubire sau de succese lumești – sunt pline de pericole. (*Choice Gleanings*)

O, Mielul lui Dumnezeu, ține-mă
Aproape de coasta Ta străpunsă;
Doar acolo sunt în siguranță,
Găsind pace necurmată.

Împresurat de dușmani și de curse,
De poftele și temerile dinlăuntru,
Harul ce m-a căutat și m-a găsit
E singurul ce mă poate păstra curat.

–James G. Deck

29:24 Complicele unui hoț se comportă de parcă și-ar urî viața. Oare de ce? Pentru că atunci când jură că va spune adevărul, adică atunci când judecătorul îi ia o depoziție sub prestare de jurământ, el nu dezvăluie nimic, adică nu mărturisește și astfel comite sperjur. Sub legea lui Moise cel pe care judecătorul îl punea să jure că va spune adevărul și care totuși refuza să depună mărturie era socotit vinovat și pedepsit în consecință (vezi Lev. 5:1). Pe vremea aceea nu exista posibilitatea de „a clama Amendamentul al cincilea" (adică de a refuza să depui mărturie pe considerentul că te-ai putea incrimina pe tine însuți, prevedere sau scutire cuprinsă în al cincilea amendament la Constituția americană, n.tr.).

29:25 Frica de om te face să cedezi la presiunea exercitată de oameni asupra ta, săvârșind fapte rele sau abținându-te de la ceea ce știi că este bine și că trebuie făcut. Ce mulți oameni au ajuns în iad pentru că s-au temut de ce vor spune prietenii lor dacă își vor pune încrederea în Cristos!

Omul care se încrede în Domnul este la adăpost, orice-ar veni. „Ne temem atât de mult de om," a spus William Gurnall, „pentru că ne temem atât de puțin de Dumnezeu."

29:26 Mulți oameni privesc spre un conducător omenesc ca și când el ar constitui rezolvarea tuturor problemelor lor, dar de la Domnul vine dreptatea.

29:27 Nu există nici o legătură între un nedrept și unul drept. Cel drept privește cu dezaprobare spre cel nedrept iar cei răi la rândul lor sunt dezgustați de cei drepți. După cum un băț drept pune în evidență pe unul strâmb, tot așa contrastul dintre o viață curată și una rea este cât se poate de evident.

În acest punct se încheie proverbele lui Solomon.

VI. CUVINTELE LUI AGUR (cap. 30)

30:1 Tot ce știm despre Agur se găsește în acest capitol. El se prezintă sub titulatura de **fiul lui Iache**.

Sintagma: **cuvintele rostite** de el (sau „oracolul" în NIV) poate fi tradusă și prin „ale lui Massa" (RSV), ceea ce înseamnă că Agur ar fi, în acest caz, un descendent al lui Ișmael (Gen. 25:14).

Rândul al doilea ar putea fi tradus și astfel: „Omul a spus: «M-am ostenit, o, Dumnezeule; sunt mistuit»" (text marginal ASV). Această variantă se potrivește de minune cu ceea ce urmează – imposibilitatea cuprinderii cât de cât a Necuprinsului.

30:2 Agur începe cu o mărturisire privitoare la neputința sa de a atinge un grad corespunzător de **înțelegere**. Se pare că e o ati-

tudine de adevărată smerenie – o poziție lăudabilă și recomandabilă pentru toți cei ce caută să priceapă lucrările și căile lui Dumnezeu.

30:3 El nu pretinde că și-ar fi însușit deja înțelepciunea sau că L-ar fi găsit pe Dumnezeu în urma eforturilor omenești de cercetare. El recunoaște că nu posedă în sine capacitatea de a ajunge la **cunoașterea Celui Sfânt.**

30:4 Prin intermediul unei suite de întrebări, el desfășoară un evantai de aspecte ale măreției lui Dumnezeu, așa cum este El revelat în natură.

Prima întrebare Îl descrie pe Dumnezeu ca având acces la înălțimile și adâncimile universului, unde nici un om nu-L poate urma. A doua scoate în evidență controlul exercitat de Dumnezeu asupra forței uriașe a vântului. A treia se referă la puterea Sa extraordinar de mare de a stăpâni apele, fie sub forma norilor de deasupra, fie în oceane. În continuare este descrisă stabilirea de către El a hotarelor uscatului.

Cum se numește El și care este numele Fiului Său? Cu alte cuvinte, „Cine ar putea cunoaște pe deplin o Ființă atât de măreață, atât de incomprehensibilă, atât de tainică, atât de puternică, atât de omniprezentă?" Răspunsul este: „Nimeni nu poate să-L înțeleagă pe deplin." Dar noi știm că numele Său este Domnul (Iehova) și că numele Fiului Său este Domnul Isus Cristos.

Acesta e un text care îi surprinde pe cei mai mulți evrei, care credeau că Dumnezeu niciodată nu a avut un Fiu. Din acest verset credincioșii Vechiului Testament au putut înțelege că Dumnezeu are un Fiu.

30:5 Augur trece acum de la revelația lui Dumnezeu în natură la revelația Sa în Cuvânt. El afirmă infailibilitatea sfintelor Scripturi – **„orice cuvânt al lui Dumnezeu este curat."** Apoi el se referă la siguranța tuturor celor care își pun încrederea în Dumnezeul Bibliei – **„El este un scut pentru cei care se încred în El."**

30:6 În continuare este afirmată suficiența absolută a Scripturilor. Nici un om nu are voie să îndrăznească să adauge gândurile sau speculațiile sale la ceea ce a rostit Dumnezeu.

Versetul acesta condamnă cultele deraiate care acordă scrierilor lor aceeași autoritate ca cea a Bibliei.

30:7-9 Aceste versete conțin singura rugăciune din cartea Proverbe. Rugăciunea este scurtă și la obiect, conținând două cereri – una acoperind viața spirituală, cealaltă viața fizică.

Mai întâi, Agur a dorit ca viața lui să fie vrednică și onestă. El nu a dorit ca viața să-i fie risipită cu fleacuri. El nu a dorit să se ocupe de lucruri minore și nu a vrut să-i înșele pe alții sau să fie el însuși înșelat.

Cât privește partea fizică, el a cerut să fie izbăvit de formele extreme, atât la sărăcie, cât și la bogăție, exprimându-și satisfacția cu asigurarea nevoilor sale zilnice. De fapt el a spus: „Dă-mi astăzi pâinea mea de toate zilele."

El enumeră motivele pentru care a dorit să evite cele două extreme de belșug și de sărăcie. Dacă ar fi sătul, atunci ar putea deveni independent de Domnul, tăgăduindu-L prin faptul că n-ar mai simți nevoia de El. Atunci ar putea fi îndemnat să spună: **„Cine este Domnul?"** – adică, cine este El ca să privesc la El pentru a-mi fi acoperite nevoile sau dorințele?

Pericolul sărăciei ar consta în faptul că în acest caz ar putea fi ispitit să fure și apoi să încerce să camufleze fapta, mințind sub prestare de jurământ.

30:10 În ceea ce pare a fi o trecere bruscă, Agur lansează un avertisment să nu fie defăimat un servitor la stăpânul său. Pedeapsa ar fi că blestemul respectiv rostit de el împotriva ta s-ar împlini, deoarece Dumnezeu este apărătorul celor asupriți.

Noul Testament ne avertizează să nu-i judecăm pe slujitorii Domnului; căci dacă stau în picioare sau cad este treaba stăpânului lor (Ro. 14:4).

30:11 Generația descrisă aici este izbitor de asemănătoare cu generația aflată în viață în epoca actuală și cu cea care va exista în zilele de pe urmă (2 Tim. 3:1-7). Observați următoarele trăsături:

Lipsă de respect față de părinți. Membrii acestei generații îl blestemă pe tatăl lor și nu arată nici o recunoștință față de mama lor, călcând astfel a Cincea Poruncă. Ostilitatea tinerilor față de părinții lor este una din trăsăturile definitorii ale societății decadente în mijlocul căreia trăim.

30:12 *Oameni cu neprihănire proprie.* Oamenii aceştia sunt răi din cale-afară şi necuraţi. Şi totuşi nu au pic de ruşine. În afară par nişte morminte văruite, dar înăuntru sunt plini de oase de morţi.

30:13 *Mândria şi aroganţa.* Ei se aseamănă cu Rabinul Simeon Ben Jochai, care a spus: „Dacă nu sunt decât doi oameni neprihăniţi pe lume, eu şi cu fiul meu suntem aceştia doi. Iar dacă nu e decât unul neprihănit pe lume, atunci eu sunt acela."

30:14 *Asupritori feroce.* În lăcomia lor nepotolită după bogăţii, ei muşcă, sfâşie şi devorează pe săraci, impunând asupra lor ore lungi de muncă, salarii de mizerie şi alte forme de nedreptate socială.

30:15, 16 Lăcomia asupritorilor din versetul precedent conduce la alte exemple de dorinţe ce rămân neîmplinite.

1. **Lipitoarea** sau vampirul (text marginal ASV) este înfăţişată aici ca având **două fiice** care au capacitatea nelimitată de a suge sânge. Ambele se numesc **„Mai dă-mi!"**
2. **Mormântul** nu spune niciodată: „Destul. Nu mai e loc." Moartea nu merge niciodată în concediu iar mormântul nu duce lipsă de loc pentru a-şi primi victimele.
3. **Pântecele infertil** nu e dispus niciodată să accepte infertilitatea, ci speră mereu să poată naşte.
4. Pământul nu se satură de apă; indiferent câtă ploaie ar cădea pe el, întotdeauna va putea să mai absoarbă apă.
5. Focul nu spune niciodată: „Destul". Ci va consuma mereu alte cantităţi de combustibil cu care este alimentat.

Sintagma: „Trei lucruri... da, patru..." este o formulă literară menită să trezească interesul cititorului pentru punctul culminant. Grant sugerează că patru este cifra completeţii pământeşti sau a universalităţii (ca în cele patru colţuri ale lumii) sau a creaturii în contrast cu Creatorul.[43]

30:17 Proverbul acesta pare izolat de restul proverbelor, deşi e similar versetului 11. Astfel ni se spune că un fiu care îşi batjocoreşte tatăl şi nu ascultă de mama sa va muri de o moarte năprasnică şi nu va avea parte de o înmormântare bună. În concepţia evreilor, era o mare tragedie şi ocară ca un trup să rămână neînmormântat. Şi trupul fiului neascultător este devorat de vulturi.

30:18, 19 Agur enumeră **patru** lucruri prea minunate pentru el. Studiindu-le, avem impresia vagă că dedesubt se află o analogie spirituală, dar care este această analogie şi care e firul comun ce le leagă? Cei mai mulţi comentatori sugerează că aceste patru lucruri nu lasă în urma lor nici o urmă. Faptul pare să fie confirmat de modul în care femeia adulteră din versetul 20 reuşeşte să-şi ascundă vinovăţia. Kidner spune că numitorul comun ar fi: „lesnicioasa însuşire de către agentul corespunzător a unor elemente dificil de negociat cum ar fi aerul, stânca, marea – şi tânăra femeie."[44]

1. Calea vulturului pe cer. Aici ni se prezintă minunea zborului, graţia şi iuţeala proverbială a vulturului.
2. Calea şarpelui pe stâncă. Minunea constă aici din deplasarea acestei reptile lipsită de picioare, braţe sau aripi.
3. Calea corăbiei în mijlocul mării. E posibil ca prin termenul „corabie" să se aibă în vedere „peştele" (redat sub formă poetică, a se vedea şi Ps. 104:26) şi că Agur se minunează de capacitatea extraordinară a fiinţelor mării de a naviga.
4. Calea unui bărbat la o fecioară. Cea mai simplă explicaţie a acestei expresii este referirea la actul de a face curte. Pe de altă parte, alţii sunt înclinaţi să adopte o concepţie mai puţin romantică, susţinând că ar fi vorba de seducerea unei fecioare.

30:20 O a cincea minune, adăugată pentru ca impresia generală să fie mai deplină, este modul în care o femeie adulteră poate să-şi satisfacă pofta, după care să se şteargă pe gură şi să susţină sus şi tare că e nevinovată.

30:21-23 În continuare sunt prezentate patru lucruri insuportabile – care tulbură pământul.

1. Un slujitor care împărăţeşte. El devine

arogant și asupritor, îmbătat de puterea noii sale poziții.
2. Un nebun care are pâine din belșug. Prosperitatea sa îl face să atingă culmea obrăzniciei.
3. O femeie plină de ură care, în cele din urmă, reușește să se căsătorească. Te-ai aștepta ca din pricina caracterul ei disprețuitor să nu găsească partener de viață, dar nu știu cum se face că până la urmă își găsește un soț. Apoi devine semeață și înfumurată, înțepându-le pe cele rămase nemăritate.
4. O roabă care moștenește pe stăpâna ei. Ea nu știe cum să se poarte, îi lipsesc rafinamentul și grația, ea dând dovadă de multă vulgaritate.

30:24 În acest punct Agur se ocupă de patru lucruri care sunt peste măsură de înțelepte:

30:25 1. **Furnicile** sunt ființe minuscule și aparent neajutorate. Dar ele știu cum să se ajute reciproc în lunile de vară. Cele mai multe din furnicile obișnuite nu-și asigură cele necesare traiului, deoarece, conform World Book, „Furnicile stau lipite unele de altele, grămadă, petrecându-și iarna într-un fel de hibernare în cuiburile lor." Excepția o constituie furnica culegătoare ce-și înmagazinează hrana pentru anotimpul rece. În aceste text însă accentul se pune asupra hărniciei furnicii în strângerea hranei.

30:26 2. **Bursucul de stâncă** este un animal slab, dar înzestrat cu înțelepciunea de a ști să se ascundă între stânci. (Bursucul de stâncă, purtând și denumirea de „hyrax," nu trebuie confundat cu bursucul obișnuit, care este foarte belicos.) Crăpăturile stâncilor sunt ideale pentru a le asigura acestor animale adăpostul. Aplicația spirituală o găsim în cântarea: „Rock of Ages, cleft for me" (Textual: „Stânca Veacurilor, despicată pentru mine." În românește a fost tradusă prin: „Cel ce Te-ai deschis mie, Stâncă de mântuire..." n.tr.).

30:27 3. **Lăcustele n-au** un conducător vizibil, și totuși ordinea în care înaintează este cu totul remarcabilă.

30:28 4. **Păianjenul** sau șopârla (NASB) este mic, și totuși reușește să pătrundă în **palatele regelui**. Accesul său în locuri importante, unde nu te-ai aștepta să pătrundă, se aseamănă cu cel al credincioșilor de astăzi. Dumnezeu nu Se lasă fără martori, chiar în curțile împărătești.

30:29-31. Ultima serie ne prezintă **patru** exemple de **ținută frumoasă** și de **mers măreț**:

1. Leul, regele animalelor, este maiestuos și falnic, pășind fără teamă în mijlocul celorlalte viețuitoare.
2. Cât privește cel de-al doilea exemplu, există anumite incertitudini. Unii cred că este vorba de cocoșul țanțoș (NIV), alții de un cal de război (textul marginal din ediția JND) sau un ogar. Toate acestea corespund ideii de demnitate, dar poate că traducerea ideală este aceea de ogar.
3. Țapul este simbolic pentru mersul măreț, în fruntea turmei.
4. Și cu privire la al patrulea exemplu există unele neclarități. Este vorba de „un rege, împotriva căruia nu te poți ridica" (KJV), de „un rege ce pășește falnic înaintea supușilor săi" (RSV) sau de „un rege înconjurat de oștenii săi" (NKJV). În orice caz, se înțelege clar că e vorba de un rege ce pășește cu demnitatea conferită de rangul său.

30:32, 33 Capitolul se încheie cu două versete ce par detașate de restul versetelor care le preced. Iată cum le parafrazează Williams:

> Dacă omul neputincios, în nebunia lui, s-a ridicat împotriva lui Dumnezeu sau chiar și-a permis să gândească gânduri rele la adresa Lui, atunci să asculte glasul înțelepciunii și să-și acopere gura cu mâna; altminteri ce va urma va fi aidoma laptelui bătut, nasului strâmbat sau mâniei ieșite din matcă.[45]

VII. CUVINTELE PRIMITE DE REGELE LEMUEL DE LA MAMA SA (31:1-9)

31:1 Nu putem stabili cine a fost **Regele Lemuel**, al cărui nume înseamnă „consacrat lui Dumnezeu" sau „aparținând lui Dumnezeu." Important este că

el a păstrat pentru noi sfaturile înțelepte primite de la **mama sa**.

31:2 Am putea completa ideea din acest verset după cum urmează: „Ce-ți voi spune și **ce** giuvaiere de înțelepciune să-ți transmit, **fiul meu**, tu cel pe care te-am consacrat Domnului?"

31:3 Mai întâi, avem avertismentul să evităm viața de risipă și de alergare după plăceri senzuale. În *Speaker's Commentary* se arată că „ispitele haremului au constituit pe vremea aceea, ca de altfel pe vremea noastră, blestemul tuturor împărățiilor orientale."

31:4-8 În al doilea rând avem îndemnul fierbinte ca regele să se abțină de la consumul excesiv de **vin** și de **băuturi** tari. Pentru regi există pericolul ca atari abuzuri în consumul de alcool să le diminueze capacitatea de a judeca drept. Consumul vinului în scopuri medicinale este însă permisă, ca stimulent pentru cei aflați pe moarte și ca drog anti-depresiv pentru cei cu predispoziție la deprimare. Pentru asemenea oameni este permis să bea și să-și uite nenorocirea și mizeria.

31:9 Regele trebuie să fie un purtător de cuvânt responsabil, pentru toți cei care nu se pot apăra, pledând cauza tuturor lăsați să moară. El are datoria să-și ridice glasul întru apărarea celor nenorociți și lipsiți.

VIII. SOȚIA ȘI MAMA IDEALĂ (31:10-31)

Ultima secțiune a cărții, care se ocupă de soția ideală, este redată sub forma unui acrostih, în cadrul căruia fiecare verset începe cu o literă a alfabetului ebraic în ordinea corespunzătoare. Traducerea lui Knox în limba engleză încearcă să reproducă stilul specific acrostihului original, folosind douăzeci și două din cele douăzeci și șase de litere ale alfabetului englez.

31:10-12 O soție **virtuoasă** (în românește: „cinstită", n.tr.) este o femeie capabilă, harnică, vrednică și bună. Valoarea ei nu se poate măsura, ea fiind mai de preț decât mărgăritarele. Soțul ei poate avea încredere deplină în ea, fără să trebuiască să se teamă că va duce lipsă de câștig cinstit. Ea depune eforturile cele mai asidue pentru a-i fi de ajutor și niciodată nu refuză să coopereze.

31:13-15 Ea caută mereu **lână și in**, pe care le transformă în pânză pentru confecționarea hainelor. Când iese la cumpărături, este ca niște corăbii de negoț ce revin în port cu alimente aduse de departe. De asemenea, ea se scoală dis-de-dimineață, înainte de revărsatul zorilor, pentru a-i pregăti soțului de mâncare. Porția pe care o dă slujnicelor ei se referă probabil nu doar la micul dejun ce-l servește acestora, ci și la sarcinile de lucru pentru ziua respectivă.

31:16-18 Când aude că s-a pus în vânzare un teren de pământ, se duce să-l vadă și constată că este exact ceea ce-i trebuie. Drept care îl cumpără și apoi sădește din rodul mâinilor ei o vie, adică cu banii pe care i-a câștigat. Ea se pregătește pentru sarcinile de lucru cu multă vigoare și entuziasm. Nu se teme de munca grea. În liniște, fără fanfară, ea se bucură smerită de rezultatele muncii ei. După ce ceilalți s-au dus la culcare, adesea ea continuă să lucreze până la orele târzii.

31:19-22 Ea pune mâna pe furcă iar degetele ei țin fusul, adică toarce lâna și inul. Pe lângă toate acestea, ea își face timp să aibă grijă de nevoiași. Cu multă abnegație ea are grijă de cei mai dezavantajați. Ea nu se teme de venirea iernii, pentru că dulapurile îi sunt pline de haine călduroase. **Ea își face învelitori („tapiserii"), are haine de in subțire și de purpură.**

31:23 Soțul ei este un om cu vază în mijlocul comunității din care fac parte. El stă la porți cu bătrânii. El se poate consacra treburilor publice fără să se îngrijoreze cu privire la situația de acasă.

31:24-27 Soția sa face haine din in pe care le vinde la târg. De asemenea câștigă bani din vânzarea de cingători pentru negustori. Încununată de hărnicie și demnitate, ea privește viitorul cu încredere. Instrucțiunile pe care le dă familiei sunt un echilibru desăvârșit între **înțelepciune** și **bunătate**. Ea păstrează contactul nemijlocit cu casa ei, nerisipind timpul cu

activități neproductive, neangajându-se în lucrări ușuratice.

31:28, 29 Copiii ei își dau seama că este o mamă ieșită din comun, neezitând să i-o spună. **Soțul ei o laudă și el**, ca pe o soție ce i-a dăruit-o Dumnezeu. El spune: „Multe soții bune sunt pe lume, dar tu le întreci pe toate."

31:30, 31 Scriitorul adaugă în acest punct propriul său *amin* la ceea ce s-a spus până aici. Da, așa este. O femeie poate avea frumusețe și farmec deosebit, dar să fie în același timp lipsită de simț practic. **Dar o femeie care se teme de Domnul**, conform descrierii de mai sus, este cea mai bună soție. Prin urmare ea trebuie cinstită și onorată pentru hărnicia și caracterul ei nobil. Când se strâng părinții cetății în centrul civic, s-o laude pentru realizările ei cu totul ieșite din comun.

Este demn de remarcat și adecvat ca Proverbele să se încheie pe această notă pozitivă despre femei. Trei femei au fost proeminente în această carte: personificarea *Înțelepciunii*, văzută ca o femeie ce-și invită discipolii la ospăț; femeia imorală sau *seducătoarea*, și, în sfârșit, *„femeia* (sau soția) *de mare preț,"* cum este în textul original la 31:10 (textul marginal al ediției NKJV).

NOTE FINALE

[1](Intro) Citat de D. L. Moody în *Notes from My Bible*, p. 81.

[2](Intro) Folosit de Arnot ca titlu pentru comentariul său asupra Proverbelor (vezi Bibliografia).

[3](1:8) Henry Bosch, ed., *Our Daily Bread* (Pâinea noastră cea de toate zilele)

[4](1:19) Termenul care desemnează în ebraică cuvântul „înțelepciune" (*hokmah*) este un substantiv feminin (ca de altfel în română, n.tr.), de unde și personificarea acestei virtuți sub forma unei femei.

[5](1:25) Donald Grey Barnhouse, *Words Fitly Spoken*, p. 239.

[6](3:2) Jay Adams, *Competent to Counsel*, p. 125.

[7](5:18) Michael Griffiths, *Take My Life*, p. 125.

[8](5:22) Adams, *Counsel*, p. 145.

[9](6:16) Derek Kidner, *The Proverbs: An Introduction and Commentary*, p. 73 Vezi forme similare în 30:15, 18.

[10](6:17) J. Oswald Sanders, *On To Maturity*, p. 63.

[11](6:28) Griffith, *Life*, p. 116.

[12](7:2) *International Standard Bible Encyclopedia*, I:209.

[13](9:18) Iată cum sună textul francez: *Plaisir d'amour ne dure qu'une nuit;* Chagrin d'amour dure toute la vie.

[14](10:24) C. S. Lewis, *Weight of Glory*, edit. de Walter Hooper, p. 13.

[15](10:28) G. S. Bowes, citat în *Our Daily Bread.*

[16](13:4) Bosch, ed., *Daily Bread,*

[17](13:5) J. Allen Blair. Nu dispunem de alte documente.

[18](13:7) G. Campbell Morgan, *Searchlights from the Word*, p. 203.

[19](13:10) C. S. Lewis, *Christianity*, p. 110, 111.

[20](13:24) Benjamin Spock, luat din Tampa Tribune, Tampa, Florida, ianuarie 22, 1974.

[21](14:2) Kidner, *Proverbs*, p. 106.

[22](14:30) Paul Adolph, "God in Medical Practice," în *The Evidence of God in an Expanding Universe* de John Clover Monsma. Paginația nedisponibilă.

[23](15:1) Charles Haddon Spurgeon, citat de A. Naismith în *1200 More Notes, Quotes and Anecdotes*, p. 239.

[24](16:3) J. Allen Blair. Nu dispunem de alte documente.

[25](16:24) Watchman Nee, *Do All to the Glory of God (Fă totul spre slava lui Dumnezeu)*, p. 55.

[26](16:32) Henry Durbanville, *Winsome Christianity*, p. 41.

[27](17:17) Moody, *Notes*, p. 83.

[28](17:22) Paul Brock, *Reader's Digest*, septembrie 1974.

[29](17:22) Blake Clark, *Reader's Digest*, mai 1972.

[30](18:9) Griffith, *Life*, p. 53.

[31](18:14) Adolph, "God in Medical Practice." Paginația nedisponibilă.

[32](18:24) Morga, *Searchlights*, p. 204.

[33](19:17) Henry Bosch, ed., *Our Daily Bread.*

[34](22:6) Citat în *A Treasury of Illus-*

trations, NY: Fleming Revell Co., 1904, p. 11-12.

[35](22:6) Adams, *Counsel*, p. 158.

[36](22:15) Matthew Henry, *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, III:919.

[37](26:16) Larry Christenson, *The Christian Family*, p. 58.

[38](25:20) Keith Weston, *Living in the Light*, p. 122.

[39](25:21, 22) Sarah Anne Jepson, "Preparing Tables of Forgiveness," *Good News Broadcaster*, iunie 1975, p. 13.

[40](26:20, 21) *Atlanta Journal*. Nu dispunem de alte documente.

[41](27:20) Arthur G. Gish, *Beyond the Rat Race*, p. 91.

[42](29:11) Adams, *Counsel*, p. 221.

[43](30:15, 16) F. W. Grant, *The Numerical Bible*, I:15.

[44](30:18, 19) Kidner, *Proverbs*, p. 180.

[45](30:32, 33) George Williams, *The Student's Commentary on the Holy Scriptures*, p. 427.

BIBLIOGRAFIE

Arnot, William. *Laws for Heaven for Life on Earth*. London: James Nisbet & Co., n.d.

Bridges, Charles. *A Commentary on Proverbs*. Retipărire. Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1983.

Delitzsch, Franz. "Proverbs." În *Biblical Commentary on the Old Testament. Vols. 16, 17*. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.

Harris, R. Laird. "Proverbs." În *The Wycliffe Bible Commentary*. Chicago: Moody Press, 1962.

Henry, Matthew. "Proverbs." În *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible. Vol.* 3. McLean, VA: MacDonald Publishing Company, n.d.

Ironside, H. A. *Notes on the Book of Proverbs*. Neptune, N.J.: Loizeaux Brothers, 1964.

Jensen, Irving L. *Proverbs*. Everyman's Bible Commentary. Chicago: Moody Press, 1982.

Kidner, Derek. *The Proverbs: An Introduction and Commentary*. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1964.

MacDonald, William. *Listen, My Son*. Kansas City, KS: Walterick Publishers, 1965.

Plumptre, E. H. "Proverbs." În *Commentary on the Holy Bible* (Speaker's Commentary). London: John Murray, 1873.

Spence, H. D. M., și Joseph S. Exell, editori. "Proverbs." În *The Pulpit Commentary*, Vol. 9. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1909.

Weston, Keith. *Living in the Light*. Bromley, Kent, England: STL Books, 1983.

ECLESIASTUL

Introducere

„Nu cunosc o lucrare mai distinsă, care să prezinte cu mai multă pasiune deopotrivă durerile și plăcerile gustate de muritori, care să aprecieze mai exact eșecurile și succesele lor, care să fie mai sublimă în noblețea tristeții; nici un alt poem care să pledeze cu mai multă ardoare pentru iluminarea spiritului."

–E. C. Stedman

I. Locul unic în Canon

Eclesiastul este singura carte din Biblie a cărei *unicitate*, cel puțin, nu a fost niciodată pusă sub semnul întrebării, deși aproape toate celelalte aspecte legate de ea *au fost* puse la îndoială (spre exemplu, paternitatea ei, data, tema și teologia sa).

Motivul pentru care această carte pare să contrasteze radical cu restul Cuvântului lui Dumnezeu este faptul că prezintă doar modul uman de gândire „sub soare." Sintagma aceasta *sub soare* constituie cheia principală a descifrării Eclesiastului. Faptul că se repetă de douăzeci și nouă de ori indică perspectiva generală a autorului, a cărui căutare se mărginește la sfera pământului, în efortul său de a dezlega enigma vieții. Și toată această căutare se desfășoară în mintea sa, fără ajutorul lui Dumnezeu.

Dacă nu vom ține cont mereu de această cheie: *sub soare*, întreaga carte ne va confrunta cu probleme extraordinar de mari, deoarece va contrazice restul Scripturii, prezentând doctrine străine și promovând o morală de factură cel puțin discutabilă.

Dar dacă ne vom aminti că Eclestiastul este un compendiu de înțelepciune umană, nu divină, atunci vom înțelege de ce unele din concluziile sale sunt adevărate, altele doar pe jumătate adevărate iar altele total neadevărate.

Să dăm câteva exemple: Eclesiastul 12:1 este un sfat bun, valabil și demn de primit pentru tinerii din toate veacurile – cu adevărat, ei trebuie să-și amintească de Creatorul lor în zilele tinereții lor. Versetul 4 din capitolul 1 este doar parțial adevărat; e adevărat că o generație urmează alteia, dar *nu* e adevărat că pământul dăinuie în veac (vezi Ps. 102:25-26 și 2 Pe. 3.7, 10). De asemenea, următoarele afirmații, dacă sunt luate așa cum se prezintă, nu sunt adevărate *deloc:* „Nu este altceva mai bun pentru om decât să mănânce și să bea și să-și înveselească sufletul cu ce este bun din munca lui" (2:24). „Omul nu are nici un avantaj față de animale" (3:19); și „Cei morți nu știu nimic" (9:5).

Totuși, dacă n-am avea revelație de la Dumnezeu, am ajunge, probabil, și noi la aceleași concluzii.

Eclesiastul și chestiunea inspirației

Când spunem că unele din concluziile trase în această carte „sub soare" sunt doar pe jumătate adevărate și că unele sunt de-a dreptul neadevărate, cum se răsfrânge aceasta asupra inspirației Eclesiastului? Răspunsul este că nu afectează chestiunea inspirației nici câtuși de puțin.

Cartea aceasta se înscrie în Cuvântul inspirat al lui Dumnezeu. Este insuflată de Dumnezeu în sensul că Domnul a rânduit ca ea să fie inclusă în canonul Scripturii. Noi susținem inspirația verbală, plenară a Eclesiastului, în același grad în care susținem inspirația celorlalte cărți ale Bibliei. (Vezi Introducerea la Vechiul Testament, de la începutul Comentariului.)

Dar cărțile inspirate ale Bibliei conțin uneori afirmații făcute de Satan sau de oameni care nu sunt adevărate. La Geneza

3:4, de exemplu, Satan i-a spus Evei că nu va muri dacă va mânca din fructul pomului din mijlocul grădinii. Deşi a fost o minciună, afirmaţia a fost citată în Scriptură pentru a ne învăţa că diavolul a fost un mincinos de la început, după cum remarcă şi Dr. Chafer:

Deşi inspiraţia consemnează neadevărul lui Satan (sau al oamenilor), ea nu justifică minciuna, nici nu o sfinţeşte. Ci redă cu exactitate şi fidelitate ceea ce s-a spus – fie bine, fie rău.[1]

Întrebuinţarea greşită a Eclesiastului

Tocmai pentru faptul că prezintă gândirea omenească „sub soare," Eclesiastul este una din cărţile cele mai îndrăgite de sceptici şi de cultele false, fiind citată exhaustiv de aceştia pentru a-şi sprijini doctrinele lor eretice sau lipsite de credinţă referitoare la moarte sau la viaţa de apoi. De pildă, oamenii aceştia smulg versete din contextul lor, pentru a nega nemurirea sufletului şi doctrina pedepsei veşnice.

Dar ei nu introduc niciodată cheia în broască. Nu le spun victimelor lor că Eclesiastul prezintă înţelepciunea omenească sub soare şi, prin urmare, aceasta nu este o sursă valabilă de texte care să demonstreze doctrinele credinţei creştine.

II. Paternitatea

Până în secolul al şaptesprezecelea cei mai mulţi evrei şi creştini credeau că Solomon este cel care a scris cartea Eclesiastul. Cu un secol mai devreme, Martin Luther a respins paternitatea lui Solomon, dar el a fost o excepţie.

Mulţi vor fi surprinşi să afle că astăzi cei mai mulţi cărturari biblici – între care şi unii conservatori – cred că această carte nu a fost scrisă de Solomon, ci a fost prezentată într-un cadru solomonic, nu cu scopul de a induce în eroare, ci din raţiuni literare.

Problema care se iveşte în legătură cu paternitatea lui Solomon

Principalul argument în favoarea respingerii opiniei tradiţionale conform căreia autorul cărţii Eclesiastul ar fi fost Regele Solomon este de ordin *lingvistic*. Cu alte cuvinte mulţi experţi susţin că în carte se află o mulţime de cuvinte şi construcţii gramaticale care nu au existat decât mult mai târziu, în timpul captivităţii babiloniene sau chiar mai târziu.

Pentru majoritatea evanghelicilor, întreaga idee de a pune cuvinte în gura lui Solomon pare a fi un procedeu literar nelegitim, care le sugerează creştinilor occidentali, dacă nu altceva, cel puţin intenţia de a induce în eroare.

Argumentele pro şi contra sunt complexe şi aproape interminabile, drept care nu ne putem permite să le abordăm în cadrul de faţă. Este suficient să spunem că nici una din obiecţiile formulate împotriva paternităţii solomonice nu sunt insurmontabile. Cărturari cu un înalt simţ al răspunderii, precum Gleason Archer, arată că a crede că Solomon este cel care a scris această carte este încă o opţiune valabilă.[2]

Argumentele în favoarea opiniei că Solomon este autorul Eclesiastului

Întrucât teoria tradiţională încă nu a fost infirmată cu destulă justeţe – oricât ar fi de nepopulară la ora actuală – noi considerăm că cel mai prudent este să susţinem paternitatea solomonică.

Între *indiciile indirecte* după care Solomon este cel care a scris cartea se numără şi textul de la 1:1 şi cel de la 1:12, potrivit cărora scriitorul este numit „fiul lui David, regele Ierusalimului." Deşi termenul „fiu" poate să se refere şi la un descendent de mai târziu, aceste referiri, când sunt cuplate cu detaliile directe ce se conformează biografiei cunoscute a Regelui Solomon, conferă greutate acestei păreri.

Întrucât scriitorul afirmă că „a fost" rege, mulţi consideră această afirmaţie drept o dovadă a faptului că scriitorul nu mai era rege la data la care a scris Eclesiastul. În consecinţă, spun ei, nu se poate ca Solomon să fi scris această carte deoarece se ştie că el a fost rege toată viaţa, până la moarte. Dar nu este neapărat nevoie să se tragă această concluzie. Dacă a compus cartea Eclesiastul la bătrâneţe, e normal să se fi exprimat în felul în care s-a exprimat, referindu-se la trecutul îndepărtat.

Referirile istorice directe din cartea Eclesiastul se potrivesc exact faptelor

cunoscute despre Solomon – şi nici unei alte persoane.

Solomon a fost un rege în Ierusalim: (1) cunoscut pentru marea sa *înţelepciune* (1:16); (2) pentru marea sa *bogăţie* (2:8); (3) şi ca unul care nu şi-a refuzat nici o *plăcere* (2:3); (4) de asemenea, ca unul care a avut mulţi *servitori* (2:7); şi (5) ca unul care s-a remarcat datorită programului său impresionant de *construcţii* şi de *înfrumuseţare* (2:4-6).

Tradiţia iudaică[3] îi atribuie lui Solomon redactarea Eclesiastului. Tot aşa au procedat şi cărturarii creştini veacuri de-a rândul până în perioada modernă.

Aceste probe, conjugate cu faptul că argumentele de ordin lingvistic pe care se întemeiază teoria că Eclesiastul ar fi fost scris de o altă persoană decât Solomon, au fost în mare parte infirmate de specialiştii în ebraica clasică, ne fac să optăm pentru concepţia tradiţională, acceptată atât de evrei, cât şi de creştini, ce susţine paternitatea lui Solomon asupra Eclesiastului.

III. Data

Dacă acceptăm că autorul uman al cărţii Eclesiastului a fost Solomon, atunci putem stabili că opera a fost redactată în jurul anului 930 î.Cr., presupunând că a scris la o vârstă înaintată, când era deziluzionat de viaţa consacrată satisfacerii eului pe care o trăise.

Iar dacă respingem faptul că Solomon ar fi „Predicatorul" (*Koheleth*), atunci datele între care se încadrează cartea ar cuprinde un interval de aproape o mie de ani."[4]

Datorită ebraicii de factură relativ târzie în care cred unii cărturari că a fost redactată cartea (deşi Archer preferă să numească limbajul „unic" mai degrabă decât „târziu"), în general învăţaţii au plasat apariţia cărţii în *era post-exilică târzie* (cca. 350-250 î.Cr.). Unii evanghelici preferă însă perioada imediat precedentă, numită *perioada persană târzie* (cca. 450-350 î.Cr.).

Cea mai recentă dată posibilă a apariţiei cărţii Eclesiastul trebuie cuprinsă în intervalul 250-200 î.Cr., deoarece cartea apocrifă Eclesiasticus (datând din jurul anului 190 î.Cr.) a recurs în mod sigur la Eclesiastul iar Sulurile de la Marea Moartă (datând din secolul al doilea î.Cr.) conţin fragmente din Eclesiastul.

IV. Fondul şi tema cărţii

Dacă ne bazăm pe faptul că Solomon este cel care a scris cartea Eclesiastul, atunci ne este uşor să urmărim fundalul istoric şi tema cărţii, cu destulă încredere.

Căutarea lui Solomon

La un moment dat în viaţa sa, Solomon s-a decis să caute sensul adevărat al existenţei umane, fiind hotărât să descopere viaţa ideală. Dotat peste măsură cu înţelepciune şi scutit de privaţiuni (1 Regi 10:14-25; 2 Cro. 9:22-24), Regele Solomon a crezut că dacă era cineva pe lumea aceasta care putea să găsească satisfacţie deplină atunci negreşit el era acea persoană.

Dar Solomon şi-a impus o condiţie după care avea să se desfăşoare această cercetare: el va căuta în modul său propriu, după criteriile stabilite de el. El a sperat că propriul său intelect îl va învrednici să descopere secretul împlinirii în viaţă, fără să apeleze la revelaţia divină. Avea să fie explicaţia unui om fără ajutorul lui Dumnezeu. Solomon va căuta „sub soare" binele suprem în viaţă.

Constatările lui Solomon

Căutarea după sens întreprinsă de Solomon s-a sfârşit cu o concluzie cât se poate de sumbră, conform căreia viaţa este „deşertăciune şi goană după vânt" (1:14). După cât şi-a putut el da seama, viaţa sub soare nu merita efortul investit în ea. El n-a fost în stare să găsească împlinirea sau satisfacţia deplină şi durabilă. În pofida uriaşei sale bogăţii şi înţelepciuni, el n-a fost în stare să descopere viaţa ideală.

Şi, desigur, concluzia trasă de Solomon a fost cea corectă. Dacă cineva nu se ridică *deasupra* soarelui, viaţa este un exerciţiu al zădărniciei. Suma tuturor lucrurilor pe care ţi le poate oferi viaţa nu poate satisface inima omului. Pascal este cel care a afirmat: „În inima omului există un vid pe care Dumnezeu l-a lăsat, pentru a putea fi umplut doar de El." Iar Augustin a remarcat: „Tu ne-ai creat, o, Doamne, pentru Tine şi inima noastră nu va găsi odihnă

până când nu se va odihni în Tine."

Experiența lui Solomon a anticipat adevărul cuprins în cuvintele Domnului Isus: „Oricine bea din această apă va înseta din nou" (Ioan 4:13). Apa acestei lumi nu poate să ne asigure satisfacție durabilă.

Căutarea lui Solomon după realitate a fost doar o etapă temporară, un singur capitol din biografia sa. Nu știm ce vârstă a avut când s-a angajat în această căutare după adevăr, dar se pare că nu mai era tânăr când și-a redactat jurnalul acesta (1:12; 11:9). În cele din urmă, Solomon a reușit să-și ridice privirea mai presus de soare, ceea ce reiese limpede din faptul că, în cea mai mare parte, trei cărți din Biblie i-au fost atribuite. Dar păcatul și decăderea care i-au umbrit ultimii ani din viață ne amintesc cât de grav poate fi regresul unui credincios și cât de nedesăvârșite pot fi chiar și cele mai strălucite tipuri[5] ale Domnului Isus.

Solomon și Dumnezeu

Este evident că Solomon a crezut în Dumnezeu, chiar în timpul în care căuta împlinire. În Eclesiastul el se referă de peste patruzeci de ori la Dumnezeu. Dar asta nu înseamnă că a fost un credincios devotat în acea perioadă. Pe tot cuprinsul cărții el folosește termenul *Elohim* pentru Dumnezeu, nume care ni-L dezvăluie ca pe un Creator Măreț. Nici măcar o singură dată Solomon nu-L menționează pe Dumnezeu cu numele Său de *Iehova* (Domnul, *Iahve*), Dumnezeul care inițiază cu omul o relație bazată pe legământ.

Aceasta este o observație importantă. Omul sub soare poate ști că există Dumnezeu. După cum ne amintește Pavel la Romani 1:20:

> Însușirile nevăzute ale Lui, puterea Lui veșnică și Dumnezeirea Lui se văd lămurit, de la crearea lumii, fiind înțelese de minte, prin lucrurile făcute de El, așa că nu se pot dezvinovăți.

Existența lui Dumnezeu este evidentă, putându-se vedea încă de la creație. Ateismul nu este un apanaj al înțelepciunii, ci al unei orbiri îndărătnice. Solomon, cel mai înțelept om care a trăit vreodată, când bâjbâie în căutarea adevărului, recurgând doar la facultățile sale mentale, recunoaște realitatea Ființei Supreme.

Dar în timp ce oricine poate ști că există un Dumnezeu (*Elohim*) care a creat toate lucrurile, Dumnezeu în ipostaza de *Iehova* poate fi cunoscut doar prin revelație specială. Prin urmare, repetatele referiri la Dumnezeu (*Elohim*) din această carte nu trebuie echivalate cu credința. Tot ce pot demonstra ele este faptul că creația aduce mărturie existenței lui Dumnezeu și că cei ce tăgăduiesc existența Sa sunt niște proști (sau „nebuni," Ps. 14:1; 53:1).

De ce avem nevoie de Eclesiastul?

În mod inevitabil se ridică întrebarea: „De ce a rânduit Dumnezeu ca o carte ce nu se ridică niciodată deasupra soarelui să fie inclusă în Sfânta Scriptură?"

Mai întâi de toate, cartea a fost inclusă pentru ca nimeni să nu mai trebuiască să trăiască dezolanta experiență a lui Solomon de a căuta împlinire și satisfacție acolo unde acestea nu pot fi găsite.

Omul natural (firesc) crede, în mod instinctiv, că poate găsi singur fericirea prin intermediul bunurilor sale, plăcerilor sau voiajurilor sale, pe de o parte, sau prin droguri ilicite, alcool sau o viață de destrăbălare și satisfacere a poftelor sexuale, pe de alta. Dar mesajul acestei cărți este că un om cu mult mai înțelept și mai bogat decât vom ajunge oricare din noi în viața aceasta a încercat să obțină această împlinire și a eșuat amarnic. În consecință, ne putem scuti de toate cheltuielile, eforturile, durerile de inimă, frustrările și dezamăgirile ce însoțesc o atare căutare, privind mai presus de soare la Singurul care ne poate împlini – Domnul Isus Cristos.

Dar mai există încă un câștig pentru cei ce nu sunt încă gata să accepte evanghelia, după cum s-a exprimat W. T. Davison:

> Nu e nevoie să scoatem în evidență, pe larg, contrastul dintre Eclesiastul și Evanghelia lui Cristos. Există probabil nevoia de a insista asupra faptului că apariția noii Evanghelii nu a anulat sau zădărnicit Literatura Înțelepciunii datând dintr-o perioadă anterioară. Căci aceasta și-a făcut lucrarea la vremea ei, continuând să

aibă valabilitate și în ziua de azi. Există momente în viața unui om când el nu este dispus să stea la picioarele lui Isus. Or, în acele momente este mai bine pentru el să se ducă la școala lui Koheleth. Inima trebuie golită înainte de a putea fi umplută. Predicatorul modern adesea trebuie să cimenteze această lecție ce încă nu s-a învechit și nici nu se va învechi. „Teme-te de Dumnezeu și păzește poruncile Sale, căci în asta constă întreaga îndatorire a omului." El trebuie să vină la Cristos pentru a învăța cum să facă acest lucru cu eficiență și să fie învățat aceste lecții mai înalte pentru care aceasta nu este decât o pregătire a terenului.[6]

SCHIȚA

I. PROLOG: TOTUL ESTE DEȘERTĂCIUNE SUB SOARE (1:1-11)

II. TOTUL ESTE DEȘERTĂCIUNE (1:12–6:12)

- A. Deșertăciunea îndeletnicirilor intelectuale (1:12-18)
- B. Deșertăciunea plăcerii, prestigiului și afluenței (cap. 2)
- C. Deșertăciunea ciclului vieții și morții (cap. 3)
- D. Deșertăciunea inegalităților vieții (cap. 4)
- E. Deșertăciunea religiei populare și a domeniului politic (5:1-9)
- F. Deșertăciunea bogățiilor trecătoare (5:10–6:12)

III. SFATURI PENTRU VIAȚA SUB SOARE (7:1–12:8)

- A. Binele și „mai binele" sub soare (cap. 7)
- B. Înțelepciunea sub soare (cap. 8)
- C. Savurarea vieții sub soare (cap. 9)
- D. Cei înțelepți și cei nechibzuiți sub soare (cap. 10)
- E. Răspândirea binelui sub soare (11:1–12:8)

IV. EPILOG: LUCRUL CEL MAI BUN SUB SOARE (12:9-14)

COMENTARIU

I. PROLOG: TOTUL ESTE DEȘERTĂCIUNE SUB SOARE (1:1-11)

1:1 Autorul ni se prezintă sub titulatura de **Predicatorul, fiul lui David, rege în Ierusalim**. Interesant este termenul acesta: *Predicatorul*. Echivalentul în originalul ebraic este *Koheleth*, adică „cel ce cheamă" sau „adună" sau „convoacă." În greacă este *ekklesiastes*, adică „cel ce convoacă o adunare." Pornind de la aceasta, termenul a fost tălmăcit cu sensul de „convocator, adunător, vorbitor, cel care dezbate, purtător de cuvânt și predicator."

Predicatorul a fost **fiul lui David**. Deși e drept că *fiu* ar putea însemna și nepot sau chiar descendent, totuși se pare că primul sens este cel corect. Solomon a fost singurul descendent al lui David care a fost **rege** peste Israel *în Ierusalim* (v. 12). Toți ceilalți au fost regi peste Iuda. Celelalte dinastii de regi peste Israel au avut capitala la Sihem (1 Regi 12:25) sau Samaria (1 Regi 16:24), iar nu la Ierusalim.

1:2 Solomon intră imediat în subiect, fără să ne facă să așteptăm până ce ajungem la ultimul capitol. Rezultatul întregii investigații și cercetări întreprinse de Solomon sub soare este că **totul este deșertăciune**. Viața este trecătoare, vremelnică, inutilă, goală și zadarnică și lipsită de sens. Nici un lucru de pe acest pământ nu-ți oferă un țel demn pentru care se merită să trăiești.

Să fie oare adevărat acest lucru? Da, este absolut adevărat! Dacă viața aceasta doar la atât se rezumă, dacă moartea trage cortina finală peste existența umană, atunci viața nu este decât un abur – lipsită de substanță și trecătoare.

Apostolul Pavel ne amintește că întreaga creație a fost supusă deșertăciunii sau zădărniciei ca urmare a pătrunderii păcatu-

lui în lume (Ro. 8:20). Şi nu e lipsit de semnificaţie faptul că primii părinţi şi-au numit cel de-al doilea fiu Abel, adică „deşertăciune" sau „abur." Solomon are dreptate. **Totul este deşertăciune** sub soare.

1:3 Viaţa omului firav este plină de **trudă** şi activitate, dar cu ce se alege el, la sfârşit? Omul bate pasul pe loc, de parcă s-ar afla pe un aparat sport cu bandă fără sfârşit (treadmill), mişcându-se încontinuu fără să înainteze deloc. Dacă-l întrebi care e scopul muncii sale, îţi va răspunde: „Bineînţeles ca să câştig bani." Dar de ce vrea să aibă bani? Ca să cumpere alimente. Şi de ce are nevoie de alimente? Ca să nu-şi piardă vlaga. Dar de ce nu trebuie să-şi piardă vlaga? Pentru a putea munci. Şi uite-aşa ajunge de unde a plecat. Munceşte pentru a cumpăra alimente, pentru a-şi menţine tăria pentru a putea munci să facă bani ca să cumpere alimente să-şi menţină forţele, şi aşa mai departe, la infinit. După cum a remarcat Henry Thoreau, el trăieşte o viaţă de disperare tăcută.

Văzând o femeie plângând la o staţie de autobuz, un creştin a întrebat-o dacă poate să-i fie cu ceva de folos. „O," a răspuns ea, „sunt obosită şi plictisită. Soţul este un om harnic, care munceşte din greu, dar nu câştigă cât aş dori. Prin urmare, mi-am luat şi eu serviciu. În fiecare zi mă scol dis-de-dimineaţă, pregătesc micul dejun şi apoi iau autobuzul pentru a merge la serviciu. Apoi la sfârşitul zilei de lucru revin acasă unde mă aşteaptă aceeaşi placă, câteva ore de somn, după care urmează o altă zi la fel ca cealaltă. Tot ce pot spune este că mi s-a acrit de această rutină nesfârşită."

H. L. Mencken este cel care a făcut următoarea afirmaţie:

> Realitatea de bază care marchează experienţa umană nu este faptul că e o tragedie, ci că este un plictis. Nu e faptul că e predominant dureroasă, ci că e total lipsită de sens.[7]

1:4 Vremelnicia omului contrastează puternic cu aparenta permanenţă a mediului său natural. Generaţiile se succed una după alta, cu un dinamism irezistibil. Aceasta este viaţa sub soare.

> Fiecare visează că va dăinui,
> Dar cât de repede devine acela unul care nu mai este [printre cei vii]![8]
>
> —*Will H. Houghton*

În absenţa revelaţiei, am putea fi înclinaţi să credem că pământul actual *va* dăinui în veac. Asta e concluzia lui Solomon. Dar Petru ne spune că pământul şi lucrurile din el vor fi arse în Ziua Domnului ce va veni (2 Pe. 3:10).

1:5 Natura se deplasează în cadrul unui ciclu continuu şi inexorabil. De pildă, soarele răsare la est, traversează cerurile pentru ca apoi să apună la vest. Apoi străbate în grabă cealaltă parte a lumii, pentru a răsări din nou la est. Acest tipar aparent nesfârşit, veac după veac, îl face pe om să realizeze că nu e decât o umbră trecătoare.

Dacă se vor găsi unii dispuşi să-l acuze pe Solomon de comiterea unei greşeli elementare de natură ştiinţifică, pentru afirmaţia că soarele se deplasează, când de fapt pământul este cel ce se deplasează în raport cu soarele, ceea ce le spunem este să nu se grăbească să-l critice, deoarece Solomon a descris aceste realităţi după cum par ele a fi pentru om. Soarele *pare* că răsare şi apune. Chiar oamenii de ştiinţă recurg în permanenţă la acest limbaj, deşi toată lumea ştie exact cum stau lucrurile şi nimeni nu cere nici o explicaţie.

1:6 Solomon îşi continuă gândul în versetul 6. Tiparele vântului se modifică cu aceeaşi regularitate cu care se succed anotimpurile anului. Iarna, vântul din nord traversează Israelul, deplasându-se spre Neghev, deşertul din sud. Apoi când vine vara, vânturile dinspre sud poartă pe aripile lor căldura ce e transportată spre nord. Cu o monotonie aproape obositoare, ele îşi urmează circuitul şi, total nepăsătoare faţă de universul omului, părăsesc scena.

1:7 Nu doar pământul, soarele şi vântul, ci şi apa urmează acelaşi curs monoton, an după an, secol după secol. Toate râurile se varsă în mare, dar niciodată asta nu face ca oceanele să dea peste margini, deoarece soarele evaporă cantităţi enorme de apă. Apoi, pe măsură ce temperatura aerului scade, vaporii se condensează, formând norii. La rândul lor, norii străbat bolta

cerească, turnând apă peste uscat sub formă de ploaie, zăpadă sau grindină. Şi pe măsură ce râurile se umplu de surplusul de apă, o transportă înapoi în oceane. Această activitate necontenită a naturii îi aminteşte omului de munca sa fără sfârşit. Poate că la acest verset s-a gândit Kristofferson când a compus următorul text: „Sunt doar un râu ce s-a tot rostogolit, dar la mare n-a mai ajuns."

1:8 Şi astfel viaţa pe acest pământ este plină de istovire. Limbajul uman nu e de ajuns de complex pentru a descrie monotonia, plictiseala şi zădărnicia tuturor lucrurilor. Omul e veşnic nemulţumit. Indiferent cât ar vedea, tot mai vrea să vadă. Iar urechile sale nu ajung niciodată în punctul în care să nu mai voiască să audă nimic nou. Apoi el călătoreşte mereu, într-o frenetică căutare după noi senzaţii, noi privelişti şi noi sunete. El caută ceea ce un sociolog american a numit dorinţa fundamentală după experienţe noi. Dar se întoarce nesatisfăcut şi blazat. Omul e în aşa fel conceput încât toată lumea asta nu e în stare să-i dăruiască inimii sale o fericire trainică. Asta nu înseamnă însă că totul e pierdut pentru el. Tot ce trebuie să facă este să se înalţe mai presus de soare, către Cel care „satisface sufletul ce tânjeşte şi umple sufletul flămând cu bunătate" (Ps. 107:9).

Bucuria lumească-i trecătoare – deşertăciunea întruchipată;
Deşartă-i strălucirea ce-ţi ia ochii, comorile bogate;
Deşarte faima şi gloria; numai Tu poţi dărui
Pace şi satisfacţie în viaţa noastră pe pământ.
O, Doamne, nimeni nu-i ca Tine, nici unul,
Pentru sufletul însetat nu-i nimeni ca Tine.[9]

–Autor necunoscut

1:9 O altă trăsătură a deziluziei lui Solomon a fost descoperirea faptului că nu e nimic nou sub soare. Istoria se repetă încontinuu. El dorea să aibă mereu alte şi alte aventuri, noi desfătări, dar curând constata că totul era şters şi monoton.

1:10 Să fie oare adevărat că nu este nimic nou sub soare? Da, într-un anumit sens. Chiar cele mai moderne descoperiri sunt dezvoltări ale unor principii ce au fost încorporate în creaţie de la început. Multe din realizările cu care se laudă omul îşi au corespondentul în natură. Păsările au zburat cu mult înainte ca omul să fi realizat primul zbor. Nici măcar călătoriile în spaţiul cosmic nu sunt noi. Enoh şi Ilie au fost transportaţi prin spaţiul cosmic fără să fi trebuit să aibă asupra lor tuburi de oxigen! Tot aşa cei care-şi petrec viaţa căutând noutăţi vor fi în mod sigur dezamăgiţi, deoarece **lucrul acela era şi în veacurile dinaintea lor.**

1:11 O altă pilulă amară pe care trebuie s-o înghită omul este viteza cu care uită şi este uitat. Faima nu durează mult, fiind o fata morgana. Multora dintre noi ne-ar fi greu să numim chiar străbunicii noştri. Şi încă şi mai puţini sunt cei care îşi amintesc numele ultimilor patru preşedinţi ai Statelor Unite. În atitudinea noastră de înfumurare, credem că lumea nu se poate descurca fără noi. Şi totuşi, murim şi suntem repede daţi uitării, în timp ce viaţa pe această planetă îşi continuă cursul dintotdeauna.

II. TOTUL ESTE DEŞERTĂCIUNE (1:12–6:12)

A. Deşertăciunea îndeletnicirilor intelectuale (1:12-18)

1:12 Aici se încheie concluziile lui Solomon. În continuare el ne va purta pe firul pelerinajului întreprins de el în căutarea binelui suprem în viaţă – acel *summum bonum*. Solomon ne aminteşte că **a fost rege peste Israel în Ierusalim**, cu tot ce presupune aceasta pe planul bogăţiilor, statutului social şi capacităţilor sale.

Când spune Solomon: **Am fost rege**, nu zice că domnia sa a încetat. El **a fost** şi este rege în clipa redactării cărţii de faţă (v. 1).

1:13 Aici Solomon începe căutarea sa după fericire **sub soare**. Mai întâi, el se decide să parcurgă ruta intelectuală. El crede că ar putea fi fericit dacă ar acumula suficiente cunoştinţe, drept care depune eforturi pentru a-şi însuşi cea mai temeinică educaţie posibilă. Se dedică cercetărilor şi explorărilor, sintezei şi analizei, inducţiei şi deducţiei. Dar curând este descurajat de învăţătură ca scop în sine. De

fapt, el spune că este o îndeletnicire nefericită cu care Dumnezeu le permite oamenilor să se preocupe – respectiv acest impuls lăuntric profund de a găsi sensul vieții.

Malcolm Muggeridge, un înțelept din epoca modernă, a ajuns la concluzii similare:

> Educația, acest idol nemaipomenit și această fraudă de căpetenie a tuturor veacurilor, pretinde că ne dotează ca să știm să trăim și este prescrisă ca remediu universal pentru toate lucrurile, de la delicvența juvenilă la senilitatea prematură. În cea mai mare parte însă, educația nu face altceva decât să mărească stupiditatea, să ne determine să ne umflăm în pene, să sporească credulitatea și să-i pună pe cei ce i se supun la cheremul spălătorilor de creiere ce au la dispoziția lor radioul și televiziunea.[10]

Recent cineva a pictat cu spray, în litere mari, negre, pe peretele unei biblioteci universitare, următorul mesaj: APATIA DOMINĂ. Cineva a descoperit ceea ce Solomon descoperise cu multe secole înainte, anume că educația nu este calea sigură de a găsi împlinirea în viață, ci că, atunci când e abordată izolat, poate fi o mare sursă de plictiseală.

Asta *nu* înseamnă că preocupările intelectuale nu pot juca un rol important în viață. Există, desigur, loc pentru educație în viață, dar acel loc este la picioarele lui Cristos. Educația nu trebuie să fie un scop în sine, ci un mijloc prin care să-L slăvim pe El.

Referirea la Dumnezeu din acest verset nu trebuie considerată o dovadă de profundă credință personală. *Dumnezeu* e ceea ce W. J. Erdman numește numele Său natural – *Elohim*.[11] După cum am arătat în introducere, numele acesta Îl înfățișează ca pe Cel Atotputernic care a creat universul. Dar nicăieri în această carte Solomon nu-L recunoaște ca pe Iehova Cel care Își ține legământul și-Și manifestă harul răscumpărător față de cei care-și pun încrederea în El.

1:14 Nu ne îndoim că Solomon și-a însușit cea mai bună educație ce se putea obține în Israel pe vremea aceea, după cum reiese din afirmația fără înconjur pe care o face el conform căreia a văzut tot ce se face sub soare. Asta înseamnă că s-a specializat în științe, filozofie, istorie, belle arte, științe sociale, literatură, religie, psihologie, etică, limbi străine și alte domenii ale cunoașterii umane.

Dar după ce s-au creat o serie întreagă de grade universitare ce-i poartă numele iar pereții unei încăperi s-au umplut de diplomele sale, Solomon nu a obținut ceea ce căuta. Dimpotrivă, el conchide că totul a fost o goană după vânt.

1:15 Ba mai mult, pe Solomon l-a cuprins frustrarea realizând că toată învățătura nu e în stare să rezolve dilemele vieții. Există lucruri strâmbe ce nu pot fi îndreptate și lucruri lipsă ce nu pot fi numărate, după cum remarcă Robert Laurin:

> Viața e plină de paradoxuri și anomalii nerezolvabile; și, contrar așteptărilor, e lipsită de atâtea lucruri care ar putea să-i confere sens și valoare.[12]

Omul a ajuns pe lună, dar zborul unei albine sfidează toate legile aerodinamicii. Oamenii de știință au pătruns în secretele atomului, dar nu sunt în stare să capteze lumina sau să-i înmagazineze energia. Maladii cum este poliomelita și tuberculoza au fost cucerite; în schimb o boală aparent banală cum este răceala nu poate fi cucerită.

1:16 După ce a dobândit toate distincțiile academice posibile, Solomon a făcut un inventar, constatând că se poate lăuda cu cel mai înalt grad de înțelepciune față de toți cei care au domnit înaintea lui la Ierusalim (1 Regi 4:29-31; 2 Cro. 1:12). Mintea lui și-a însușit un volum uriaș de cunoștințe, dublate de o înțelepciune extraordinară. În plus el a știut cum să aplice cunoștințele sale pe plan practic, în chestiunile vieții cotidiene, putând emite judecăți echitabile și trata pe oameni cu dreptate.

1:17 Solomon își aduce aminte cum s-a disciplinat pe sine pentru a dobândi înțelepciunea, pe de o parte, și cum a cunoscut prostia și nebunia, pe de altă parte. Cu alte cuvinte, el a explorat ambele

extreme ale comportamentului uman, crezând că sensul vieții s-ar putea găsi într-una din aceste extreme sau în ambele. El a explorat întreg spectrul experienței umane, pentru ca la urmă să ajungă la dezolanta concluzie că totul este goană după vânt.

Cu secole mai târziu, un tânăr pe nume Henry Martyn a studiat la Universitatea din Cambridge, unde a obținut titlul râvnit de șef de promoție. Și totuși, în ceasul triumfului său academic, a trebuit să spună: „Am rămas surprins să constat că am alergat după o umbră." A fost o deziluzie binecuvântată, deoarece, după cum arată J. W. Jowett, „Ochii lui priveau acum mai presus de onorurile academice, fiind ațintiți spre premiul pe deplin satisfăcător al înaltei chemări a lui Dumnezeu în Cristos Isus Domnul nostru."

1:18 Dacă intelectualismul ar fi cheia dobândirii sensului vieții, atunci campusurile noastre universitare ar fi Cemeloturi de pace și mulțumire. Dar nu sunt. Mai degrabă constatăm că sunt focare de agitație și convulsie. Binecunoscuta caricatură înfățișând un student având capul înfășurat într-un ștergar, înghițind o aspirină și sorbind dintr-o ceașcă de cafea se potrivește perfect cu concluzia lui Solomon din versetul 18:

> **Căci unde este multă înțelepciune este și mult necaz și cine își înmulțește cunoștința își mărește durerea.**

B. Deșertăciunea plăcerii, prestigiului și afluenței (cap. 2)

2:1 După ce a eșuat în încercarea de a găsi împlinire în preocupările intelectuale, Solomon își îndreaptă acum atenția spre o altă țintă: obținerea **plăcerii.** *Pare la mintea cocoșului că oricine ajunge să guste cât mai multe plăceri va fi, negreșit, fericit* – pare să judece Solomon. Plăcerea, prin definiție, înseamnă o sumă de senzații delectabile ce provin din gratificarea unor dorințe personale. Așadar Solomon s-a decis să trăiască din plin, adică să încerce să experimenteze toate ipostazele în care poate fi stimulată întreaga gamă de simțuri umane. Da, va bea până la fund paharul desfătărilor, până când inima i se va sătura.

Dar căutarea aceasta s-a soldat cu eșec. Solomon conchide că plăcerile de sub soare sunt o **deșertăciune.** Dezamăgirea sa se regăsește în următoarea strofă:

> Doamne am căutat să beau din toate urcioarele sparte,
> Dar vai, apă n-am găsit în ele.
> Când m-am aplecat să sorb din ele,
> Mi-au râs în nas, făcându-mă să plâng.[13]
>
> *–B. E.*

Să însemne oare toate acestea că Dumnezeu nu dorește ca oamenii Săi să guste nici o plăcere? Dimpotrivă, exact reversul este adevărat. Dumnezeu dorește ca ai Săi să se bucure de o viață satisfăcătoare. Dar El vrea să știm că lumea aceasta nu ne poate asigura nici o plăcere adevărată; plăcerile reale se găsesc doar mai presus de soare. „În prezența Ta sunt plăceri pe veci" se spune în Psalmul 16:11. În acest sens, Dumnezeu este cel mai mare hedonist sau iubitor de plăceri dintre toți!

Marea minciună propagată de filme, televiziune și reclame este că omul ar putea să-și creeze propriul său rai aici pe pământ, fără Dumnezeu. Dar Solomon a învățat din propria-i experiență că tot ce ne poate oferi această lume sunt bălți cu apă stătută și urcioare sparte, pe când Dumnezeu ne oferă fântâna vieții.

2:2 Reflectând la râsul lui searbăd, Solomon își dă seama că a fost o nebunie și că din toată distracția sa nu s-a ales cu nimic. Este o constatare pe care au făcut-o mulți alții, că în spatele râsului se ascunde întristarea și că cei angajați în industria divertismentului au adesea primii nevoie de ajutor pentru a face față problemelor de ordin sufletesc ce-i apasă.

În lucrarea sa: *Secretul fericirii* Billy Graham redă cazul unui pacient cu tulburări mentale care s-a dus să consulte un psihiatru, sperând că acesta îl va ajuta să scape de deprimarea sa ce nu putea fi vindecată nicicum. S-a sculat descurajat și abătut, fără ca restul zilei să-i aducă vreo ameliorare. Și iată că acum ajunsese într-un punct în care simțea că nu mai poate continua așa. Înainte de a ieși din cabinetul psi-

hiatrului, acesta i-a spus că în oraș se dă o reprezentație cu un clovn italian, care-i face pe spectatori să se prăpădească de râs, seară de seară. Doctorul i-a recomandat pacientului să vizioneze acest spectacol, promițându-i că va avea un efect terapeutic benefic, întrucât cel puțin pentru două ore va râde, putând astfel să uite de necazurile sale. „Da, vă recomand să-l vedeți pe acest clovn italian! " La care pacientul, arborând o mutră de câine plouat, i-a spus medicului: „Eu sunt clovnul acela!." Cu adevărat și omul acesta putea afirma despre **râs – „Ești o nebunie! iar despre veselie: „La ce folosești?"**

De câte ori nu privim în viață la alții, imaginându-ne că aceștia n-au probleme, că nu sunt împresurați de neliniști, nu-i încearcă tot felul de incertitudini, că nu au o mulțime de nevoi. Dar E. A. Robinson spulberă această iluzie în poemul său intitulat „Richard Cory":

Ori de câte ori Richard Cory se ducea în oraș,
Noi, cei de pe trotuar, îl priveam,
Pentru că din tălpi până în creștet era gentlemanul întruchipat,
Manierat și încântător de suplu.

În plus, știa totdeauna să se îmbrace elegant,
Iar în vorbire se dovedea un om cumsecade.
Cu toate acestea, se perpelea când spunea
„Bună dimineața" și strălucea când umbla.

Pe deasupra mai era și bogat – putred de bogat
Un om desăvârșit de cizelat.
Pe scurt, am zis noi, e tot ce poate întruni un om mai bun,
Tot ce ne-am dori să fim și noi, dac-am putea.

Și uite-așa noi trudeam din greu, lumina așteptând,
Stând la coadă după carnea ce nu se mai da,
Blestemându-ne coaja de pâine ce-o mai aveam;
Pe când Richard Cory, într-un amurg de vară,
Se-ntoarse acasă și cu un glonte creierii-și zbură.[14]

2:3 În continuare Solomon, fiul risipitor al Vechiului Testament, se dedă la vin, pânându-și în gând să devină cel mai mare expert în acest domeniu. Poate că dacă va putea experimenta cele mai alese senzații pentru cerul gurii sale, întreaga ființă va cunoaște o relaxare și satisfacție supremă.

Din fericire, Solomon a avut atâta înțelepciune să impună limite epicurismului său, cum reiese din cuvintele: **în timp ce inima mă va cârmui cu înțelepciune**. Cu alte cuvinte, nu se va deda la băutură peste măsură, nu va cădea în beție. De asemenea, nici nu s-a pus problema ca el să devină *dependent* de băuturi tari, după cum nicăieri în căutarea sa febrilă după realitate nu lasă să se întrevadă că ar fi devenit dependent de droguri. Hotărât Solomon era prea înțelept ca să facă una ca asta!

Un alt lucru pe care-l încearcă Solomon este **nebunia**, adică formele nevinovate și inofensive ale acesteia – cu alte cuvinte, tot felul de nimicuri sau fleacuri fără sens. Cine știe, și-a spus Solomon, dacă înțelepciunea nu deține răspunsul, poate că-l voi găsi în domeniul opus. Uneori oameni fără prea multă inteligență par să fie mai fericiți decât oameni mult mai deștepți decât ei. Și astfel, nedorind să treacă peste acest bolovan, fără să vadă ce se află sub el, Solomon și-a îndreptat atenția, cum spuneam, spre fleacuri, complăcându-se în tot felul de plăceri și amuzamente – toate din dorința febrilă de a descoperi modalitatea cea mai bună în care-și poate petrece omul clipele zilelor sale trecătoare sub soare. Dar nici aici n-a găsit răspunsul.

2:4, 5 Atunci Solomon s-a decis să se angajeze într-un vast program edilitar. Dacă educația, plăcerile, vinul sau nebunia nu dețineau cheia, negreșit răspunsul îl va găsi în averi – și-a spus el. Și astfel și-a construit case luxoase, sădindu-și vii întinse. Pornind de la datele cunoscute despre programul edilitar al lui Solomon, putem afirma că n-a făcut nici o economie la fondurile pe care le-a alocat pentru acest program.

Și-a clădit conace extravagante, cu parcuri și grădini – adevărate paradisuri. Livezi cu tot felul de pomi fructiferi au apărut pe proprietățile sale. Ne imaginăm ce plăcute trebuie să fi fost vizitele pe care i le făceau prietenii, pe care Solomon îi invita să inspecteze toate aceste realizări, umflându-se în pene de mândrie când aceștia îl

elogiau impresionați peste măsură de aceste realizări nemaipomenite.

Probabil că nici unul din oaspeții săi nu avea curajul să-i spună ceea ce i-a spus Samuel Johnson unui milionar ce-l plimba pe cărări similare de gândilare a eului său. După ce a văzut tot luxul și strălucirea averilor milionarului, Johnson a exclamat: „Toate acestea îl fac pe om să-i vină foarte greu să moară."

Lumea nu duce lipsă nici astăzi de cota sa ridicată de milionari deziluzionați, ca regele din basmul lui Andersen, *Hainele împăratului*. Monarhul acesta a ieșit pe străzile cetății, crezând că este îmbrăcat cu veșmintele cele mai alese, pe când un copilaș a remarcat că de fapt era gol.

2:6 Aceste averi imense aveau nevoie de un sistem eficient de irigație în timpul verilor secetoase din regiune, drept care Solomon a construit apeducte, lacuri și iazuri, cu toate canalele necesare pentru aducțiunea apei.

Dacă acumularea de bogății ar putea garanta pacea și fericirea, atunci Solomon s-ar fi putut considera om împlinit. Dar, la fel ca noi toți ceilalți, el a fost nevoit să învețe că adevărata plăcere rezultă în urma unor nobile renunțări, iar nu din frenezia agonisirii cât mai multor bunuri. Solomon își cheltuia banii pentru un lucru care nu era pâine și câștigul muncii pentru ceva care nu satură (Is. 55:2).

2:7 Pentru întreținerea grandioaselor palate și conace ale regelui era nevoie de batalioane de slujitori și slujitoare. Ba mai mult, avea sclavi ce i se născuseră în casă – fapt ce-i atribuia un loc deosebit în rândul oamenilor înstăriți din vremea aceea.

Pentru Solomon, ca de altfel pentru majoritatea oamenilor, a fi mare însemna, în primul rând, să fie servit. A sta la masă era pentru el mai de dorit decât a sluji. Dar a venit apoi în lume Unul mai mare decât Solomon ca Rob al robilor, arătându-ne că adevărata măreție în împărăția Sa constă în a fi tu însuți slujitor (Marcu 10:43-45; 9:24-27).

Cele mai mari cirezi și turme de care dispunea orice locuitor al Ierusalimului păștеau în pășunile lui Solomon. Dacă prestigiul ar fi fost cheia unei vieți fericite, atunci cu siguranță Solomon poseda acea cheie. Dar prestigiul nu era cheia fericirii și Solomon nu deținea această cheie. Bine a spus cineva: „Am cerut toate lucrurile pentru ca să mă pot bucura de viață; mi s-a dat viață ca să mă pot bucura de toate lucrurile."

2:8 Ce vom spune apoi despre toate resursele lui financiare? Avea argint și aur din belșug și comoara regilor și a provinciilor. Aceasta poate fi o referire la impozitele pe care le percepea de la supușii săi ori bogăția strânsă din teritoriile cucerite. Sau ar putea fi o referire la obiectele de artă ce i se aduceau în dar de către demnitarii care-l vizitau, cum a fost Regina din Șeba.

În continuare Solomon s-a ocupat de muzică. Se spune că muzica are darul de a calma, de a-i fermeca pe oameni. Prin urmare, Solomon a chemat cântăreții cei mai buni, bărbați și femei. La Ierusalim Cotidianul Timpul publica probabil pe pagina întâi știri palpitante despre toate concertele susținute. Dar, desigur, regele organiza și concerte particulare – cu participarea unor formații de dimensiuni reduse, a unor ansambluri de muzică de cameră, care să ofere cadrul muzical dineurilor sale somptuoase. Numai că dezamăgirea pe care o va fi încercat-o Solomon și în această privință e magistral surprinsă de Samuel Johnson în a sa *Istorie a lui Rasselas, Prințul Abisiniei (The History of Rasselas, The Prince of Abyssinia):*

> Pot, tot așa de bine, să-l chem pe lăutar și pe cântăreț, dar sunetele ce-mi erau plăcute ieri astăzi mă obosesc, pentru ca mâine să-mi devină de-a dreptul nesuferite. Nu pot detecta în mine nici o capacitate de percepție care să nu fie năpădită de plăcerea ei corespunzătoare, și totuși nu mă simt deloc încântat. Negreșit omul are un simț latent pentru care locul acesta nu-i oferă nici o gratificare, sau are unele dorințe distincte față de simțul ce trebuie satisfăcut înainte ca el să poată fi fericit.[15]

Apoi Solomon a încercat sexul. Cu alte cuvinte, vinul (v. 3) și cântecele (v. 8) n-au fost de ajuns; mai era nevoie de femei. Vin, femei și muzică! Nu se cunoaște sensul exact al termenului tradus în versiunea NKJV prin **instrumente muzicale**, va-

rianta aceasta fiind aleasă de traducători datorită contextului. Versiunea NASB redă ultima propoziție astfel: „plăcerile bărbaților – multe concubine." Biblia ne prezintă faptele, fără să le aprobe, informându-ne că Solomon a avut 300 de concubine (1 Regi 11:3). Să fi crezut oare Solomon că în asta constă fericirea?! Imaginați-vă câtă gelozie, bârfă și mâncătorie trebuie să fi existat într-un asemenea harem!

Și totuși și în societatea noastră bolnavă persistă iluzia că sexul ar fi calea spre atingerea fericirii și împlinirii! În limitele lăsate de Dumnezeu în cadrul căsniciei monogame, acest lucru poate fi adevărat. Dar abuzurile comise pe plan sexual nu duc decât la mizerie și auto-distrugere.

O victimă a curentului de obsedare sexuală din zilele noastre s-a simțit ulterior înșelată, drept care a scris următoarele cuvinte:

Cred că am dorit ca sexul să fie un fel de împlinire psihedelică, să dau lovitura prin el, ca toată lumea să se aprindă ca atunci când ai câștigat la jocurile mecanice. Dar la sfârșit, după ce s-a terminat totul, m-am simțit înșelată, abuzată. Mi-aduc aminte că mi-am spus: „Asta-i totul? Oare la asta să se rezume totul?"[16]

2:9 Și astfel Solomon a devenit mare. A avut satisfacția de a-i fi întrecut pe toți predecesorii săi, situându-se cu mult deasupra lor pe scara prestigiului – asta presupunând că-i va fi adus anumite satisfacții. Iar înțelepciunea sa înnăscută nu l-a părăsit, după toate escapadele și experimentele în care s-a angajat. Capul nu și l-a pierdut.

2:10 În căutarea sa după satisfacție, el a respins orice plafon pentru cheltuielile sale. Dacă vedea un lucru ce și-l dorea, îl cumpăra. Dacă credea că o anumită plăcere îi va aduce satisfacție, se deda îndată la ea. Și astfel a găsit o anumită satisfacție în acest cerc vicios al dobândirii de lucruri și angajării în tot felul de activități. Această bucurie trecătoare i-a fost toată răsplata cu care s-a ales de pe urma febrilelor sale eforturi de a găsi plăcerea și a strânge cât mai multe bogății.

2:11 Apoi a făcut o pauză, pentru a inventaria toate activitățile sale, toată energia cheltuită, și care a fost rezultatul? **Totul era deșertăciune** și zădărnicie, **goană după vânt**. N-a aflat satisfacție durabilă sub soare. A aflat, asemenea lui Luther, că „imperiul lumii întregi nu e decât o coajă de pâine pe care o arunci unui câine." Toate acestea l-au plictisit.

Renumitul caricaturist Ralph Barton a ajuns și el în punctul în care s-a plictisit de toate, drept care a scris:

Am parte de putine greutăți, de mulți prieteni și de mari succese. Am schimbat nevastă după nevastă, casă după casă și am vizitat marile țări ale lumii. Dar m-am săturat de toate artificiile cu care sunt nevoit să-mi umplu cele douăzeci și patru de ceasuri din zi.[17]

Eșecul plăcerii și al bunurilor agonisite de a umple golul din inima omului a fost ilustrat foarte bine și de un personaj fictiv care n-a avut decât o singură dorință, ce i-a fost împlinită pe dată, primind ce și-a dorit:

Și-a dorit o casă și imediat i-a fost acordată, cu servitorii ce-l așteptau supuși la ușă. Și-a dorit un Cadillac, și cât ai bate din palme l-a avut, cu tot cu șofer. La început, a fost încântat peste măsură, dar mai apoi a început să-și piardă interesul pentru toate acestea. La un moment dat i-a spus unui angajat de-al său: „Vreau să ies din toată treaba asta. Vreau să creez ceva, să sufăr ceva. Aș prefera să fiu în iad, mai degrabă decât aici." La care servitorul i-a răspuns: „Dar unde credeți că vă aflați?"[18]

Exact acolo se află societatea din zilele noastre – în iadul materialismului, încercând să satisfacă inima umană cu lucruri ce nu aduc satisfacție durabilă.

2:12 Datorită rezultatelor deplorabile ale tuturor cercetărilor sale, Solomon a început să ia în considerare dacă se merită a fi un înțelept sau un prost. Și s-a decis să investigheze această chestiune. Întrucât viața este o goană după clăbuci de săpun, are oare omul ce trăiește o viață integră vreun avantaj față de cel ce trăiește la polul opus, făcându-și de cap, gustând din plin din nebunie și prostie?

Fiind un monarh absolut și pe deasupra și înțelept și bogat, s-ar fi cuvenit ca lui Solomon să nu-i fie deloc greu să afle răspunsul. Dar dacă nici măcar el nu era în stare să afle răspunsul, ce șanse ar mai fi avut oricare din succesorii săi? Slabe speranțe erau pentru oricare din cei ce aveau să-i urmeze la tron să elucideze acest subiect.

2:13 Concluzia sa generală a fost că **înțelepciunea** este mai bună decât **nebunia** în același grad în care **lumina întrece întunericul.** Înțeleptul umblă în lumină, văzând pericolele ce-i stau în față. Pe de altă parte, nebunul (sau prostul) bâjbâie în întuneric, căzând în toate șanțurile și capcanele ce-i sunt întinse.

2:14 Dar chiar și admițând că înțeleptul posedă acest avantaj, putând vedea pe unde calcă, în final ce diferență există între ei? La urmă și unul, și altul moare și oricâtă înțelepciune ar avea cineva, nu poate întârzia sau anula clipa rânduită pentru întâlnirea cu moartea. Asta e soarta tuturor. (Sau, cum s-a exprimat Coșbuc: „cu o moarte toți suntem datori," n.tr.)

2:15 Când Solomon și-a dat seama că îl așteaptă aceeași soartă ca cea de care va avea parte nebunul, s-a întrebat ce rost a mai avut să pună un preț atât de mare pe înțelepciune în tot cursul vieții sale. Singura virtute răscumpărătoare a înțelepciunii este faptul că îți luminează calea. În rest nu e cu nimic mai bună. Și astfel concluzia e că și înțelepciunea este o mare risipă de efort.

2:16, 17 Solomon continuă ideea aceasta în versetele 16 și 17. După înmormântare, și înțeleptul, și nebunul sunt uitați numaidecât. În curs de o generație sau două, e ca și când n-ar fi trăit niciodată. Numele și fețele ce par atât de importante în prezent se vor șterge în curând, risipindu-se în ceața timpului. Iar cât privește vreo speranță în faimă și renume durabile, înțeleptul nu e mai bun decât nebunul.

Realizarea cutremurătoare că faima este trecătoare și că omul este repede dat uitării l-a făcut pe Solomon să urască viața. În loc să găsească satisfacție și împlinire în activitățile umane de sub soare, Solomon a aflat numai întristare. Mult s-a necăjit când și-a dat seama că totul a fost **deșertăciune și goană după vânt.**

Un fost atlet care a urcat pe culmile gloriei, asigurându-și o faimă binemeritată, a spus:

> Cea mai palpitantă clipă din viața mea a fost aceea în care am marcat golul decisiv într-un meci foarte important și am auzit vuietul fanilor din tribune. Dar în seara acelei zile, pe când stăteam în liniște în camera mea, am fost cuprins de un sentiment de zădărnicie. La urma urmelor, ce rost avea acest lucru? Cu ce m-am ales? Oare nu era scop mai bun pentru care să trăiesc în viață decât să marchez goluri? Aceste gânduri au făcut să încolțească în mine dorul după aflarea adevăratei satisfacții. Știam în inima mea că nimeni nu-mi putea împlini nevoia decât Însuși Dumnezeu. Curând după aceea, am aflat în Cristos ceea ce nu putusem afla în lume.[19]

2:18 Una din nedreptățile care l-au deranjat pe Solomon a fost faptul că nu i s-a îngăduit să se bucure de bogățiile acumulate. Iată ce scrie C. E. Stuart în legătură cu aceasta:

> Moartea este viermele care roade la rădăcina pomului plăcerii, stricându-ți tot cheful și răpindu-ți capacitatea de a te bucura de ea. Asta pentru că moartea îl seceră pe om tocmai când, în sfârșit, după ani și ani de trudă, se pregătește să se înfrupte din rodul muncii sale.[20]

Și unde mai pui că tot ce a agonisit în viață trebuie să lase moștenire celui care vine după el.

2:19 Numai că trebuie să constatăm cu amărăciune că s-ar putea ca moștenitorul său să nu fie înțelept. Dimpotrivă, poate fi risipitor, un prostănac, un om dedat la plăceri, un băiat de bani gata, pus pe căpătuială, un pierde-vară. Și totuși, unui asemenea om i se lasă toată averea. Va risipi o comoară pentru care n-a depus nici un efort, la care n-a contribuit cu nimic.

Asta l-a enervat la culme pe Solomon. Poate că a avut o premoniție că așa se va întâmpla chiar în familia sa. Poate că

Solomon a prevăzut că fiul său, Roboam, va risipi, din prostie, tot ce trudise tatăl său atât de mult pentru ca să acumuleze. Istoria ne spune că Roboam a procedat exact așa. Refuzând să asculte de sfetnicii săi mai vârstnici, el a precipitat scindarea regatului. Când egiptenii au invadat Iuda, Roboam a încercat să se pună bine cu ei, dându-le toate comorile din templu. Scuturile de aur au fost adăugate la bogățiile Egiptului, Roboam fiind nevoit ulterior să le înlocuiască cu scuturi de alamă (vezi 2 Cro. 12:9-10).

2:20 Perspectiva de a fi nevoit să lase tot lucrul său de o viață și toate bogățiile agonisite unui succesor nevrednic l-a cufundat pe Predicator într-o stare de adâncă deprimare, întrucât i se părea atât de lipsit de sens – un uriaș dezacord, făcându-l să i se pară că toate eforturile sale au fost în zadar.

2:21 Întreaga idee l-a exasperat, anume faptul că un om care-și consolidează o poziție financiară solidă, dotându-se cu resurse rezultate din investiții prudente, din decizii chibzuite în afaceri și din strategii bine puse la punct, trebuie să lase toate acestea, la moartea sa, unuia care n-a muncit o oră în toată viața sa, pentru agonisirea acestor lucruri, după cum nu a avut nici o grijă pe cap. Cum poate fi definită această situație altfel decât o enormă absurditate și o mare calamitate?

În pofida acestei sumbre constatări a lui Solomon, părinții din toate lumea continuă să muncească cea mai mare parte a vieții lor pentru a acumula o avere ce va fi lăsată moștenire copiilor lor. Cu mult altruism, ei spun că aceasta e datoria lor morală. Dar Jamieson, Fausset și Brown (în comentariul lor biblic) susțin că: „la rădăcina acestei atitudini de pretinsă jertfire altruistă a părinților lumești de a le asigura copiilor un viitor stă egoismul."[21] Mai întâi de toate ei se gândesc cum să-și asigure cele mai de preț lucruri pentru ei înșiși, când vor ajunge la bătrânețe. În realitate, în primul rând ei se gândesc la ei înșiși. Că urmașii lor vor moșteni ce li se va lăsa este doar urmarea naturală a decesului părinților și a legilor succesiunii.

Din perspectivă creștină, nu există nici un motiv pentru care părinții trebuie să muncească din greu, să se strâmtoreze, să economisească și să facă sacrificii pentru a le lăsa bani copiilor lor. Banii lăsați prin testament adesea au cauzat grave erupții de gelozie și dezbinare în familii ce până atunci au trăit în armonie. Copii au fost ruinați spiritual și moral după ce au devenit dintr-odată moștenitori ai unor mari averi. În asemenea cazuri, apar inevitabil și alte rele.

Abordarea spirituală este de a pune banii noștri în lucrarea pentru Dumnezeu *acum*, nu a-i lăsa copiilor, care sunt uneori nevrednici, ingrați și chiar nemântuiți. Martin Luther a considerat că poate să-și încredințeze familia în mâinile lui Dumnezeu, după cum s-a încredințat pe sine. Iată ce a scris el în testamentul său:

> Doamne Dumnezeule, Îți mulțumesc pentru că ai găsit cu cale să mă faci un sărac și un nevoiaș pe pământ. N-am nici casă, nici pământ, nici bani de lăsat în urma mea. Tu mi-ai dat soție și copii, pe care acum Ți-i dau înapoi. Doamne, hrănește-i, învață-i și păzește-i cum ai făcut și în cazul meu.

2:22 Solomon conchide că **omul** nu dispune de nici un lucru de valoare rezultând **din toată munca lui** și din străduința inimii **lui sub soare**. El se străduiește, trudește, se frământă și se înfurie – pentru ce? Ce importanță mai au toate acestea la cinci minute după moartea sa?

Dacă n-am avea parte de revelație, și noi am trage aceleași concluzii. Dar știm din Cuvântul lui Dumnezeu că viața noastră poate fi trăită pentru Dumnezeu și pentru eternitate. Știm că tot ce se face pentru El va fi răsplătit. Munca noastră nu este în zadar în Domnul (1 Cor. 15:58).

2:23 Pentru omul care nu are nici o nădejde însă este adevărat că zilele sale sunt pline de durere și muncă istovitoare iar nopțile și le petrece agitat, întorcându-se de pe o parte pe alta. Viața este o sumă de frustrări uriașe, plină de îngrijorări și dureri de inimă.

2:24 Așa stând lucrurile, ar fi o filozofie logică a vieții pentru omul a cărui întreagă existență este sub soare să-și găsească plăcerea în a mânca, a bea și a munci. Predicatorul nu promovează lăcomie și beție, ci mai degrabă găsirea plăcerii oriunde este

posibil în lucrurile obișnuite ale vieții. Chiar și aceasta este **din mâna lui Dumnezeu** – ca oamenii să se bucure de îndurările normale ale vieții, să mănânce alimente gustoase, să-și potolească setea cu băuturi răcoritoare și să aibă satisfacții de pe urma unei munci cinstite. Omul nu are capacitatea de a se bucura, decât dacă Dumnezeu i-o dăruiește.

Un alt predicator de mai târziu, Apostolul Pavel, a confirmat concepția lui Solomon, spunând că dacă nu ar fi înviere din morți, atunci cea mai bună politică de urmat ar fi: „să mâncăm, să bem, căci mâine vom muri!" (1 Cor. 15:32).

Capacitatea de a mânca și a găsi satisfacție în alte privințe vine de la Dumnezeu – adaugă Solomon. Fără El, nu am putea să ne bucurăm nici măcar de cele mai elementare plăceri. Depindem de El în ce privește asigurarea hranei, a poftei de mâncare, a digestiei, a vederii, auzului, mirosului, memoriei, sănătății, condițiilor igienice și a tuturor celorlalte aspecte care alcătuiesc experiențe normale și plăcute pentru noi.

2:25 În versetul 25 el adaugă că a putut să se bucure de toate aceste lucruri mai mult decât toți ceilalți.

Deși John D. Rockefeller avea un venit de circa un milion pe săptămână, masa simplă pe care i-au prescris-o medicii nu costa decât vreo câțiva cenți. Unul din biografii săi a spus că Rockefeller a trăit cu un regim alimentar pe care un om sărac l-ar fi disprețuit:

> Ajuns la greutatea de numai cincizeci de kilograme, el gusta din toate (la micul dejun): un strop de cafea, o lingură de cereale, o furculiță de ou și un colț de cotlet de mărimea unui bob de mazăre.[22]

Era cel mai bogat om din lume, dar nu avea capacitatea de a se bucura de mâncare.

2:26 În cele din urmă, Predicatorul a crezut că a reușit să distingă un principiu general în viață conform căruia Dumnezeu răsplătește neprihănirea și pedepsește păcatul. Unui om care-I face plăcere, Dumnezeu îi dăruiește înțelepciune și cunoștință și bucurie. Dar celui care păcătuiește în mod obișnuit, El îi dă povara unei munci din greu, de acumulare de bunuri și strângere de averi, care apoi să-i fie luate de altul care-I face plăcere lui Dumnezeu. Ce ar putea fi mai neroditor și mai deprimant decât asta?

C. Deșertăciunea ciclului vieții și morții (cap. 3)

3:1 Ca unul care a studiat viața și comportamentul uman, Solomon a observat că există un anotimp prestabilit pentru toate și un timp fix pentru orice întâmplare. Asta înseamnă că Dumnezeu a programat toate activitățile într-un computer gigant și, după cum spun hispanicii, *„Que sera, sera"* Ce va fi va fi! De asemenea mai înseamnă că istoria este plină de cicluri care revin cu regularitate matematică. Prin urmare, omul este prins inexorabil într-un tipar de comportament ce este determinat de anumite legi sau principii inflexibile. Este sclavul unui ceas și calendar fatalist.

În versetele 1-8, Predicatorul enumeră douăzeci și opt de activități care au probabil menirea de a simboliza ciclul vieții. Că așa stau lucrurile ne-o sugerează numărul douăzeci și opt, care este numărul lumii (patru) înmulțit cu numărul completeții (șapte).

Lista este alcătuită din termeni contrari. Paisprezece sunt pozitivi și ceilalți paisprezece sunt negativi. În unele privințe, aceste elemente par să se anuleze reciproc, dând rezultatul zero.

3:2 Există un timp în care te naști. Persoana în cauză nu are nici un cuvânt de spus în această privință și chiar părinții săi trebuie să aștepte nouă luni până când se încheie ciclul normal al nașterii.

Există apoi și un timp când trebuie să mori. Timpul alocat omului este de șaptezeci de ani, conform psalmului 90:10, dar chiar dacă nu în toate cazurile se respectă acest interval, se pare că moartea este o întâlnire prestabilită pe care omul n-o poate evita.

Este adevărat că Dumnezeu știe dinainte când se va sfârși viața noastră pe acest pământ, dar pentru creștin acest lucru nu este nici morbid, nici fatalist. Știm că suntem nemuritori până când ne vom fi sfârșit lucrarea. Și deși moartea este o

posibilitate, nu este o certitudine. Nădejdea fericită a revenirii lui Cristos îl inspiră pe credincios să-L aştepte pe Mântuitorul, mai degrabă decât pe antreprenorul de pompe funebre. După cum s-a exprimat foarte plastic Peter Pell: „eu nu-l aştept pe *undertaker*, ci-l aştept pe *uppertaker*!" (Joc de cuvinte, în care *undertaker*, antreprenor de pompe funebre, înseamnă textual „cel care te duce jos" iar *uppertaker*: „cel are te duce sus, n.tr.)

Săditul îşi are timpul lui şi smulgerea celor sădite timpul ei. Cu aceste cuvinte, Solomon pare să acopere întregul domeniu al agriculturii, strâns legat de anotimpurile anului (Gen. 8:22). Eşecul de a respecta timpul potrivit pentru săditşi seceriş are drept consecinţă un dezastru financiar.

3:3 Uciderea îşi are timpul ei şi vindecarea timpul ei. Comentatorii se străduiesc să explice că acest verset nu poate să se refere la asasinat, ci doar la lupta pe câmpul de bătălie, la pedeapsa capitală sau la acte de autoapărare. Dar să nu uităm că observaţiile lui Solomon s-au bazat pe cunoştinţele sale sub soare. Fără revelaţia divină, lui i s-a părut că viaţa este fie o măcelărie, fie un spital, un câmp de luptă sau punct de prim ajutor.

Dărâmarea îşi are timpul ei şi zidirea timpul ei. Mai întâi apare echipa de demolare care dărâmă clădirile vechi ce nu mai pot fi întreţinute, după care vin constructorii, ridicând pe locul viran complexe moderne, reabilitând o zonă ce nu arăta deloc bine înainte.

3:4 Plânsul îşi are timpul lui şi râsul timpul lui. Viaţa pare să alterneze între tragedie şi comedie. O dată poartă masca neagră a tragediei, pentru ca în clipa următoare să se prezinte sub chipul colorat al clovnului.

Bocitul îşi are timpul lui şi dansul timpul lui. Procesiunea funerară înaintează pe stradă, în acordurile muzicii de doliu. Dar nu după mult timp, aceeaşi oameni vor putea fi văzuţi dansând la o nuntă, total transformaţi după recenta întristare.

3:5 Aruncarea cu pietre îşi are timpul ei şi strângerea pietrelor timpul ei. Luate la prima vedere, aceste cuvinte înseamnă că există un timp de curăţare a gliei în vederea cultivării (Is. 5:2), după care vine timpul strângerii pietrelor necesare construirii de locuinţe, ziduri sau alte proiecte. Dacă luăm cuvintele în sens figurat, cum fac majoritatea comentatorilor, atunci avem aici o referire la actul căsătoriei. Astfel TEV parafrazează: „Timpul pentru a avea relaţii sexuale şi timpul pentru a nu le avea."

Îmbrăţişatul îşi are timpul său şi depărtarea de îmbrăţişări timpul ei. În domeniul afecţiunilor, există timp pentru angajare şi un timp pentru retragere. Există un timp când dragostea este pură şi un timp când este ilicită.

3:6 Căutarea îşi are timpul ei şi pierderea timpul ei. Asta ne duce cu gândul la ciclurile de afaceri, cu fluctuaţia profiturilor şi a pierderilor. Mai întâi, preţurile sunt în ascensiune, veniturile cunoscând o creştere. Apoi ele descresc, companiile constatând tot felul de deficituri.

Păstrarea îşi are timpul ei şi lepădarea timpul ei. Cele mai multe gospodine cunosc acest curios tipar. Luni de zile ba chiar ani ele adună tot felul de lucruri prin dulapuri, sertare, subsoluri şi poduri. Apoi într-o zi, când vine peste ele dorinţa de a face curăţenie, toate aceste lucruri sunt îndepărtate din casă, unele fiind donate unor organizaţii de caritate.

3:7 Ruptul îşi are timpul lui şi cusutul timpul lui. Să se fi gândit oare Solomon la veşnicele schimbări intervenite în moda timpului? Unii designeri de marcă dictează un nou curent, şi deodată, peste tot, tivul este lăsat jos sau, dimpotrivă, ridicat. Astăzi moda este foarte îndrăzneaţă, scopul fiind de a atrage atenţia. Mâine se va reveni la stilurile aşazise învechite din vremea bunicilor.

Tăcerea îşi are timpul ei şi vorbirea timpul ei. Trebuie să tăcem când suntem criticaţi pe nedrept, când suntem ispitiţi să-i criticăm pe alţii sau să spunem lucruri neadevărate, lucruri care rănesc sau care nu zidesc. Deoarece Moise a rostit cuvinte neînţelepte cu gura sa, i s-a interzis să intre în ţara promisă (Nu. 20:10; Ps. 106:33).

Timpul vorbitului este atunci când un

principiu de mare preț sau o cauză importantă sunt în joc. Mardoheu a sfătuit-o pe Estera că a sosit timpul să vorbească (Est. 4:13-14). Și ar fi putut spune, împreună cu Dante, „Locurile cele mai fierbinți din iad sunt rezervate pentru cei ce rămân neutri în vremuri de mare criză morală."

3:8 Iubitul își are timpul lui și urâtul timpul lui. Nu trebuie să încercăm să forțăm cuvintele acestea pentru a le face să se potrivească unui context creștin. Solomon nu vorbește în calitate de creștin, ci ca om de lume. Lui i s-a părut că comportarea omenească fluctuează între perioade de iubire și perioade de ură.

Războiul își are timpul lui și pacea timpul ei. Ce este oare istoria, dacă nu consemnarea unui șir aproape neîntrerupt de războaie fără noimă, pline de cruzime, presărate cu scurte perioade de pace?

3:9 Întrebarea care stăruia în mintea lui Solomon era următoarea: „Ce câștig durabil are muncitorul de pe urma trudei sale?" Pentru orice activitate constructivă există una distructivă. Pentru orice plus un minus. Cele paisprezece lucrări pozitive sunt anulate de paisprezece lucrări negative. Prin urmare, formula matematică a vieții este paisprezece minus paisprezece este egal cu zero. Omul nu se alege, la sfârșit, decât cu zero, deci cu nimic.

3:10 Solomon efectuase o trecere în revistă a tuturor activităților, îndeletnicirilor și preocupărilor pe care le-a dăruit Dumnezeu omului ca să-i umple timpul. El ne-a dat un catalog al acestora în versetele 2-8.

3:11 El a conchis că Dumnezeu **a făcut orice lucru frumos la timpul lui**, sau, și mai bine, că există un timp potrivit pentru orice activitate. El nu se gândește aici atât la frumusețea creațiunii lui Dumnezeu, cât la faptul că orice acțiune își are timpul său desemnat și că, făcută la timpul ei, este întru totul adecvată.

De asemenea Dumnezeu a pus în om gândul veșniciei. Deși trăiește într-o lume marcată de timp, omul are străfulgerări despre eternitate. În mod instinctiv el se gândește „vecii vecilor" și deși nu înțelege conceptul veșniciei, își dă seama că dincolo de această viață există posibilitatea unui ocean nețărmurit al timpului.

Și totuși lucrările și căile lui Dumnezeu îi sunt nepătrunse omului. Nu avem cum rezolva misterul creației, al providenței sau al consumării universului în absența revelației. În pofida unor extraordinare cuceriri pe planul sporirii cunoștințelor omenirii, continuăm să vedem ca într-o oglindă întunecat. De multe ori trebuie să mărturisim, suspinând: „Cât de puțin Îl cunoaștem!"

3:12 Întrucât viața omului este guvernată de legi inexorabile și întrucât toate activitățile sale par să-l lase exact de unde a plecat, Solomon consideră că cel mai indicat este să fie fericit și să se bucure de viață cât mai mult posibil.

3:13 Solomon nu vrea să spună prin aceasta că viața trebuie să fie trăită în orgii sau beții, în risipă sau destrăbălare, ci doar că este darul lui Dumnezeu pentru ca omul să se bucure de hrana și de băutura sa și să găsească o anumită plăcere în munca lui zilnică. Este desigur o concepție redusă despre viață și total sub nivelul concepției creștine, dar trebuie să ne amintim mereu în această carte că punctul de vedere al lui Solomon este aici pământesc.

3:14 El a perceput însă corect faptul că decretele lui Dumnezeu sunt imuabile. Ceea ce a decis Dumnezeu va rămâne în picioare, omul neputând să schimbe acest lucru, nici prin adăugare, nici prin scădere. Este o nebunie din partea creaturilor să lupte împotriva aranjamentelor impuse de Creatorul lor. Mult mai înțelept este să-L respecte și să se supună controlului Său.

3:15 Evenimentele actuale nu sunt decât o reeditare a ceea ce s-a întâmplat anterior și nimic nu se va întâmpla în viitor ce nu s-a și întâmplat deja. Dumnezeu aranjează totul pe bază repetitivă, pentru ca lucrurile să se întâmple în cicluri. El readuce în actualitate trecutul și astfel istoria se repetă. Sintagma: **„Dumnezeu cere socoteală de ceea ce este trecut"** este adesea folosită pentru a sublinia faptul că păcătoșii trebuie să dea socoteală pentru păcatele săvârșite în trecut. Deși acest lucru este, desigur, adevărat, nu aceasta e ideea care se desprinde din acest pasaj. Aici Dumnezeu este văzut în ipostaza de rechemare a evenimentelor din trecut pen-

tru a forma încă un ciclu al istoriei. R. C. Sproul o definește drept tema recurenței eterne. „Aici se subliniază faptul că în cadrul timpului infinit există cicluri periodice în care tot ce a fost va mai fi. Drama vieții umane este o piesă cu acte care se repetă la nesfârșit."[23]

3:16 Printre celelalte lucruri care l-au întristat pe Predicator s-au numărat și nedreptatea și răutatea. Astfel el a descoperit strâmbătate în instanțe, unde dreptatea ar fi trebuit să fie regula de bază, și necinste în cercurile conducătoare ale administrației, unde ar fi trebuit să fie practicată neprihănirea.

3:17 Aceste inegalități ale vieții l-au făcut să creadă că există un timp în care Dumnezeu îi va judeca pe oameni, când nedreptățile pământului vor fi îndreptate. Solomon nu spune explicit că acest lucru se va petrece în viața de apoi, dar este un lucru de la sine înțeles, întrucât atâtea inegalități din viața aceasta rămân neatinse. Concluzia sa oglindește o emoție comună din inimile oamenilor neprihăniți. Cumsecădenia și corectitudinea reclamă ca în viitor să existe un timp de reglare a conturilor, când cei drepți vor fi răzbunați.

3:18 În ultimele versete ale capitolului 3, Predicatorul se ocupă de tema morții, pe care o vede în culori sumbre, ca una care strică tot cheful, punând capăt ambițiilor oamenilor, străduințelor și plăcerilor lor. El concepe moartea ca și când noi nu am avea o Biblie care să ne lumineze în această privință.

Observați că își introduce concepțiile prin cuvintele: **„Am zis în inima mea."** Nu se pune problema în termenii a ceea ce i-a descoperit Dumnezeu, ci cum a perceput el acest lucru în mintea sa. Este modul său de a gândi sub soare. Prin urmare, acesta nu e un pasaj din care să putem construi o doctrină adecvată a morții și vieții de apoi. Și totuși exact asta încearcă multe culte false să facă, folosind versetele acestea în sprijinul învățăturilor lor eronate privitoare la un presupus somn al sufletului și o așa-zisă anihilare a morților răi. În realitate dacă vom studia cu atenție pasajul în speță vom constata că Solomon nu a promovat nici una din aceste concepții.

În esență, ceea ce spune Solomon este că Dumnezeu îl încearcă pe om prin viața scurtă a acestuia pe pământ, pentru a-i arăta cât de slab și de trecător este – asemenea animalelor. Dar afirmă oare Solomon că omul nu e mai bun decât animalele?

3:19 Nicidecum. Dimpotrivă, ideea care se desprinde este că omul nu e un animal, ci doar că, *într-o anumită privință*, nu are nici un avantaj față de un animal. După cum animalele au parte de moarte, tot așa are parte și omul. Toate au suflare și în clipa morții acea suflare este tăiată. Prin urmare, viața este la fel de lipsită de conținut pentru om cum este pentru nivelele inferioare ale creației.

3:20 Toți sfârșesc în același fel: în mormânt. Și omul, și animalele se duc în același loc: în țărână. Ambii provin din țărână și ambii se vor întoarce în țărână. Desigur asta presupune că viața omenească s-ar rezuma doar la trup. Dar noi știm că acest lucru nu este adevărat. Trupul nu este decât cortul în care trăiește persoana respectivă. Dar Solomon nu avea de unde să știe adevărul deplin al stării viitoare.

3:21 Ignoranța lui Solomon cu privire la ceea ce se întâmplă în clipa morții reiese cu pregnanță și din întrebarea sa: **„Cine știe dacă suflarea fiilor oamenilor se duce în sus și dacă suflarea animalului se duce în jos, în pământ?"** Aceste cuvinte nu trebuie luate la propriu, ca pe un element de doctrină. Este un mod omenesc de a gândi, de a pune întrebări, nu o certitudine divină.

Știm din Noul Testament că duhul și sufletul credinciosului se duc în prezența lui Cristos, în clipa morții (2 Cor. 5:8; Fil. 1:23) și că trupul său se duce în mormânt (Fapte 8:2). Duhul și sufletul necredinciosului se duc în Hades iar trupul său se duce în mormânt (Luca 16:22b-23). Când va veni Cristos în văzduh, trupurile celor care au murit în credință vor fi înviate, primind o formă glorificată și fiind reunite cu duhul și sufletul lor (Fil. 3:20-21; 1 Tes. 4:16-17). Trupurile morților necredincioși vor fi înviate la Judecata de la Marele Tron Alb, fiind reunite cu duhul și cu trupul lor, după care vor fi aruncate în iazul de foc (Apo. 20:12-14).

La o adică, animalele au și ele trup și suflet, dar nu și duh.[24] Nimic nu ni se spune în Biblie despre animale că ar avea vreo viață după moarte.

3:22 Din ceea ce știa despre moarte, precum și din ceea ce nu știa, Solomon a conchis că cel mai bun lucru pe care-l poate face un om este să se bucure de activitățile sale zilnice. Căci, la urma urmelor, asta este soarta sa în viață, drept care mult mai înțelept este să nu se pună de-a curmezișul inevitabilului. Mai degrabă, să caute satisfacție în acceptarea unor realități pe care nu le poate modifica. Dar, mai presus de toate, el trebuie să se bucure de viața așa cum i-a fost dată, pentru că nici un om nu-i poate spune ce se va întâmpla pe pământ după ce el a părăsit scena.

D. Deșertăciunea inegalităților vieții (cap. 4)

4:1 Robert Burns a spus: „Lipsa de omenie a omului față de om îi face pe mii de oameni să plângă!" Oamenii sensibili din toate veacurile au fost întristați la vederea **asupririi** dezlănțuite de oameni împotriva semenilor lor. Și pe Solomon acest lucru l-a chinuit. A fost întristat să vadă **lacrimile celor asupriți, puterea asupritorilor** lor și faptul că nu s-a găsit nimeni care să vină în ajutorul celor călcați în picioare. Privind lucrurile din această perspectivă, se părea că „Adevărul era de-a pururea pe eșafod, nedreptatea veșnic întronată." El nu vedea că „dincolo de marele necunoscut stă Dumnezeu în mijlocul umbrei, veghind asupra copiilor Săi."[25] (Sau cum spune cântarea românească: „că dincolo de nor e-un soare mai dulce și mai strălucitor," n.tr.)

4:2 Prin urmare, în disperarea sa, Solomon conchide că morții ar avea o soartă mai bună decât cea a viilor. Pentru el moartea este un fel de scăpare de toate persecuțiile și nedreptățile vieții. În acest punct pe Solomon nu-l preocupă implicațiile mai profunde ale morții – faptul că persoana care moare în necredință este condamnată la suferințe cu mult mai groaznice decât cea mai cumplită asuprire de care ar fi putut avea parte aici pe pământ. Întrebarea care se punea pentru el nu era: „Există viață după moarte?" ci „Există viață după naștere?"

4:3 Cinismul lui Solomon a atins punctul cel mai de jos prin observația că deși morții o duc mai bine decât cei vii, cei care nu s-au născut niciodată sunt într-o situație mai de invidiat. Ei nu au trăit niciodată și, în consecință, nu au fost consternați să vadă asupririle ce se petrec **sub soare**. Ei nu au fost nevoiți să îndure „acea cumplită batjocură a fericirii ce se numește viață."

4:4 Încă un lucru l-a exasperat pe Solomon: faptul că activitatea umană și priceperea omului sunt motivate de dorința de a-l întrece pe semenul său. El a văzut că roata vieții se învârte sub forța motrice a spiritului competitiv. Dorința de a avea haine mai frumoase, locuință mai luxoasă – toate acestea i s-au părut atât de deșarte și de nevrednice de omul ce a fost creat după chipul lui Dumnezeu și după asemănarea Sa.

Când Michelangelo și Rafael au primit o comandă de lucru să-și pună talentul lor de artiști în slujba înfrumusețării Vaticanului, un cumplit spirit de rivalitate a izbucnit între ei. „Deși fiecare avea lucrarea lui separată de executat, cei doi au fost atât de afectați de gelozie încât au ajuns să nu-și mai vorbească."[26] Unii sunt mai abili în arta de a-și disimula invidia decât au fost aceste două genii, dar aceeași atitudine de rivalitate stă la baza multora din activitățile din vremea noastră.

Un cinic din epoca contemporană a afirmat: „Am încercat tot ce-mi poate oferi viața, dar tot ce văd este că un om încearcă să-l depășească pe celălalt, să-l întreacă, în încercarea zadarnică de a dobândi fericirea."[27]

4:5 În contrast cu cel motivat și recompensat de invidie este **nebunul** – adică leneșul prostănac și stupid. El **își încrucișează mâinile**, trăind cu puținul de mâncare pe care-l poate dobândi fără să se omoare cu prea multă muncă. Poate că el este mai înțelept decât semenii săi ce se spetesc fără încetare, mânați de invidia și lăcomia lor.

4:6 În timp ce cei din jurul său gâfâie muncind din răsputeri, sub imboldul competiției, nebunul pare să judece cam așa: **Mai bine o mână plină de odihnă, decât**

amândoi pumnii plini de muncă şi goană după vânt. Sau cum a parafrazat H. C. Leupold acest text: „Mai bine să o iau uşurel, chiar dacă nu mă aleg cu cine ştie ce, decât să strâng mai mult, având însă parte şi de toate grijile ce ar însoţi o atare preocupare."

4:7, 8 Mai era o nebunie care l-a exasperat pe Predicator: Incredibila înapoiere a celui ce nu are pe nimeni în viaţă, a celui fără fiu şi fără frate, fără rude apropiate de a munci din răsputeri şi a strânge averi. El are deja mult mai mulţi bani decât i-ar trebui ca să trăiască, şi totuşi se istoveşte zi de zi, refuzându-şi cele mai elementare confort uri şi plăceri ale vieţii. (E un fel de Hagi Tudose al nostru, n.tr.) Acestui om nu-i dă prin cap să se întrebe: **„Pentru cine trudesc eu şi-mi lipsesc sufletul de plăceri?"** Charles Bridges, în comentariul său expozitiv, spune: „Avarul – ce bine i se potriveşte numele! – nenorocitul sclav al mamonei, cel ce a îmbătrânit în mizeria lui, strângând cu amândouă mâinile, adunând bănuţ cu bănuţ!" Numele său este miser (eng. *avar*, mizer) şi în mare mizerie zace, după cum îi este numele. Ce mare deşertăciune! Ce nenorocit trebuie să fie cel ce trăieşte astfel! – îşi spune Solomon!

Negreşit Samuel Johnson a avut dreptate când a afirmat: „Pofta după aur – lipsită de orice simţire, de orice remuşcare – este corupţia supremă a omului degenerat."

4:9 Traiul solitar al zgârcitului îl face pe Solomon să evidenţieze avantajele parteneriatului şi ale părtăşiei. În sprijinul tezei sale, Solomon recurge la patru ilustraţii. Mai întâi, doi lucrători sunt mai buni decât unul, deoarece prin cooperare ei pot produce mai mult şi mai eficient.

4:10 De asemenea, dacă se produce un accident la locul de muncă, unul poate să-l ajute pe celălalt. Dar vai de cel care cade de pe scară când nu e nimeni lângă el să-l ajute!

4:11 Doi în pat pe o noapte friguroasă sunt mai buni decât unul deoarece se încălzesc unul pe altul. Am putea, desigur, încerca să şubrezim acest argument, arătând cât de supărător este partenerul cu picioarele reci sau cel care trage toată plătura pe el sau căldura superior reglată pe care o degajă o pătură electrică. Dar adevărul rămâne că există plăceri şi beneficii dăruite de prietenie şi de relaţiile sociale pe care nu le pot cunoaşte cei ce trăiesc în izolare.

4:12 A treia ilustraţie are de a face cu protecţia faţă de atacuri. Adesea un hoţ poate învinge o victimă, dar doi oameni se pot împotrivi mai bine unui atacant.

În fine, funia împletită în trei este mai puternică decât funia împletită în două sau cea cu un singur fir. De fapt, trei fire împletite sunt de trei ori mai puternice decât trei fire separate.

4:13-16 Nebuniile şi deşertăciunile vieţii nu se rezumă doar la săraci, ci se găsesc chiar printre cei din palatele regale. Solomon descrie un rege care a învins sărăcia şi a reuşit să iasă din închisoare, reuşind să ocupe tronul. Totuşi acum, la bătrâneţe, a devenit un rege fără minte, care nu vrea să asculte de sfetnicii săi. Mai bine ar fi ca tronul să fie ocupat de un tânăr care se lasă învăţat, chiar dacă acesta e sărac. Solomon s-a gândit la toţi oamenii care sunt supuşii regelui şi la cel ce ocupa locul numărul doi, fiind gata să urmeze la tron. Mulţimi de oameni se raliază sub flamura acestuia, pentru că s-au săturat de bătrânul dregător şi pentru că doresc o schimbare, sperând că vor avea parte de o administraţie mai bună. Dar şi cei care vin după aceea nu vor fi mulţumiţi de el.

Această instabilitate şi dorinţă după nou l-a făcut pe Solomon să-şi dea seama că până şi cele mai mari onoruri ale lumii sunt tot o deşertăciune. Şi ele sunt o goană după vânt.

E. Deşertăciunea religiei populare şi a domeniului politic (5:1-9)

Omul este din instinct o fiinţă religioasă, dar acest lucru nu este neapărat bun în sine. De fapt, poate fi chiar foarte rău. Însăşi religiozitatea sa poate să-l orbească, să nu vadă nevoia sa de mântuire, pe care Dumnezeu o dă în dar, prin har. În plus, religia omului este uneori doar o şaradă, un spectacol exterior fără nici o realitate interioară. Deşertăciunea se poate strecura în viaţa religioasă la fel de mult ca în oricare altă sferă, ba chiar mai mult. Prin urmare, în capitolul 5, Solomon oferă sfaturi menite să

prevină apariția formalismului, a formelor exterioare rigide în relațiile cu Creatorul.

5:1 Mai întâi el îi sfătuiește pe oameni să-și păzească piciorul când intră în casa lui Dumnezeu. Deși aceste cuvinte se referă probabil la reverență în general, ni se explică însă că aici înseamnă necesitatea de a fi dispuși mai degrabă să învățăm, decât să deschidem gura, rostind cuvinte pripite. Promisiunile făcute în pripă sunt jertfa nebunilor. Oamenii nechibzuiți fac promisiuni pripite fără să realizeze că acestea constituie o formă a răului.

5:2 Închinătorii trebuie să evite nesăbuința și pripeala în rugăciuni, în promisiuni sau în declarațiile de devoțiune față de Dumnezeu. Prezența Celui Atotputernic ar trebui să-l determine pe om să ia seama că stă pe teren sfânt și că nu poate să dea drumul la vorbe cum îi ies din gură. Faptul că Dumnezeu este infinit mai presus de om, cum cerul este cu mult mai presus de pământ, ar trebui să-l învețe pe om să-și pună frâu gurii sale când se apropie de El.

5:3 După cum o minte hiperactivă adesea dă naștere la vise ciudate, tot așa o gură hiperactivă produce un torent de cuvinte nesăbuite, chiar și în rugăciune. De la Alexander Pope ne-a rămas următorul citat: „Cuvintele sunt ca frunzele. Acolo unde ele abundă, puțină roadă de [bun] simț se ascunde."

Solomon nu a conceput versetul 3 ca pe o explicație științifică bine formulată a originii visurilor, ci, mai degrabă a dorit să scoată în evidență ceea ce i s-a părut lui a fi conexiunea dintre o stare mult prea activă a minții în timpul zilei și visurile agitate din timpul nopții.

5:4 În chestiunea jurămintelor făcute lui Dumnezeu, dacă dorim să fim cinstiți, atunci se impune să le aducem la îndeplinire cât mai curând. Lui Dumnezeu nu-I sunt de nici un folos cei care fac tot felul de promisiuni în gura mare, dar apoi refuză să le transpună în practică. **„De aceea, împlinește jurământul pe care l-ai făcut!"**

5:5 Dacă nu ai de gând să-ți împlinești jurământul, nu-l fă de la bun început!

Ce bine cunoștea Predicatorul propensiunea omului de a încheia un târg cu Dumnezeu când este prins la strâmtoare, când e disperat: „Doamne, dacă mă scoți din acest necaz, Te voi sluji în veci." Pentru ca apoi, când Domnul l-a scăpat, să uite, de obicei, să-și împlinească jurământul.

Chiar în momentele de înălțare spirituală, este ușor să facem un jurământ de consacrare, de celibat sau de sărăcie sau ceva asemănător. În multe cazuri, cum este cel al celibatului, ar fi fost mai bine să nu se facă nici un jurământ. Negreșit jurământul căsniciei este ratificat în cer și nu poate fi călcat fără grave consecințe. Jurămintele făcute înaintea convertirii trebuie de asemenea împlinite, cu excepția cazurilor în care o atare împlinire ar fi contrară Cuvântului lui Dumnezeu.

5:6 Prin urmare, regula generală este să nu-i îngădui gurii să te ducă în păcat, prin jurăminte neîmplinite. Și nu încerca să te scuzi înaintea solului lui Dumnezeu, spunând că a fost o greșeală, că nu ai vorbit serios. Să nu crezi nici aceea că a-I aduce în mod mecanic o jertfă ar putea ispăși călcarea din neglijență a jurămintelor.

Prin **solul lui Dumnezeu** se poate înțelege preotul, întrucât lui trebuia să i se mărturisească păcatul încălcării jurământului (Lev. 5:4-6). Dar asta presupune o cunoaștere a legii mozaice, pe când ceea ce spune Solomon aici este în afara religiei revelate. În consecință, cel mai indicat ar fi să considerăm că el se referă la oricine slujește ca reprezentant al lui **Dumnezeu**.

Ideea de bază este că Dumnezeu este din cale-afară de nemulțumit de lipsa de sinceritate în vorbirea noastră. Prin urmare, de ce să spui lucruri care în mod sigur Îl vor supăra? În mod inevitabil, asta Îl va face să obstrucționeze, să zădărnicească și să distrugă tot ce vei încerca să realizezi.

5:7 După cum în mulțimea de visuri există multă irealitate, tot așa în cuvintele spuse pe negândite există deșertăciune și ruină. Ceea ce trebuie făcut, ne sfătuiește Solomon, este să ne temem de Dumnezeu. Dar asta nu înseamnă o încredere plină de iubire în Iehova, ci groaza de a-L supăra pe Cel Atotputernic. G. Campbell Morgan ne amintește că aceasta e frica unui sclav, nu a unui fiu. Dacă nu remarcăm acest lucru, vom sfârși prin a-i da credit lui Solomon pentru o mai mare pătrundere spirituală decât se poate întrevedea aici.

5:8 În continuare Solomon revine la tema

asupririi celor săraci și a **pervertirii dreptății.** El ne sfătuiește să nu cedăm ispitei de a cădea în disperare totală când vedem aceste rele comise într-o provincie. La urma urmelor, există o ierarhie în structura de administrație și cei aflați în poziții de conducere își urmăresc subordonații cu ochi de vultur.

Așa să fie? Tare mi-e teamă că de multe ori sistemul de „checks and balances" (de controale și contraponderi, n.tr.) nu funcționează totdeauna cum ar trebui și că la fiecare nivel birocratic se petrec lucruri necurate, se dă și se primește mită.

Singura satisfacție pe care o au oamenii neprihăniți este cunoștința că Dumnezeu este mai presus de cele mai sus-puse autorități și că El va avea grijă ca toate conturile să fie reglate într-o zi. Dar e puțin probabil că la asta se referă Solomon aici.

5:9 Versetul 9 este unul din cele mai obscure versete din cartea Eclesiastul, datorită dificultăților de înțelegere a textului ebraic original, așa cum reiese din marea varietate de traduceri diferite ale sale:

JND: Mai mult, pământul este de folos în toate privințele: regele (însuși) depinde de ogor.

NASB: La urma urmelor, un rege care-și cultivă ogorul este un avantaj pentru pământ.

TEV: Chiar și un rege depinde de recoltă.

NKJV: **Mai mult, profitul pământului este pentru toți; chiar regele este servit din roadele ogorului.**

Ideea generală pare a fi că până și oficialul cel mai înalt depinde de roadele pământului și, prin extensie, de providența lui Dumnezeu. Toți dau socoteală lui Dumnezeu.

F. Deșertăciunea bogățiilor trecătoare (5:10–6:12)

5:10 Oamenii care dispun de bani nu sunt niciodată mulțumiți, ci mereu vor să aibă tot mai mulți. Bogățiile nu aduc împliniri. Profiturile, dividendele, plățile rezultate din dobânzi și câștigurile capitale trezesc în oameni dorința de a acumula și mai multe bogății. Dar în toate acestea este multă deșertăciune.

5:11 Când cresc averile cuiva, se pare că sporesc corespunzător și paraziții care trăiesc de pe urma bogățiilor sale, fie că e vorba de consultanți de management, consilieri pentru impozite, contabili, avocați, personalul angajat la sediul celui bogat sau rudele care doresc să se înfrupte din acest belșug.

Un om nu poate purta decât un costum o dată, iar cantitatea de alimente pe care o poate consuma într-o zi este și ea limitată. Prin urmare, principalul beneficiu al bogățiilor sale este că poate să-și privească conturile bancare, acțiunile și obligațiunile financiare, spunând alături de ceilalți bogați nechibzuiți: „Suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea și înveselește-te!" (Luca 12:19).

5:12 Când vine vorba de somn, muncitorul este în avantaj, putând să doarmă mult mai bine. Fie că a mâncat din belșug, fie că a luat doar o gustare, el se poate odihni fără grijă. De cealaltă parte a orașului, bogatul nu poate dormi, fiind muncit de grijuri legate de bursă, de pericolul de a fi prădat sau de delapidări. El trebuie să ia tot felul de medicamente care să-i calmeze nervii de la stomac.

5:13 Solomon a văzut că stocarea bogățiilor atrage după sine consecințe dezastruoase. Iată un om care avea rezerve imense de bogății, dar în loc să le folosească în scopuri constructive, le-a ținut numai pentru el.

5:14 Dintr-odată a intervenit o mare calamitate, cum ar fi căderea bursei, și toți banii săi au dispărut. Deși omul respectiv avea un fiu, n-a putut să-i lase nici o avere, căci devenise falit.

5:15 Cu mâna goală venise din pântecele mamei sale și cu mâna goală se întorcea în țărână. În pofida tuturor banilor pe care reușise să-i strângă în timpul vieții, iată că acum moare sărac de-a binelea.

Cecil Rhodes a petrecut mulți ani exploatând resursele naturale ale Africii de Sud. Pe patul de moarte, iată ce a afirmat, plin de căință:

Multe am dobândit în Africa. Am diamante,

aur și terenuri de pământ, dar acum pe toate trebuie să le las în urma mea. Nici un lucru din cele pe care le-am agonisit nu-l pot lua cu mine. Nu am căutat comorile veșnice. Prin urmare, acum nu mai am absolut nimic.[28]

5:16 Solomon spune că acesta e un mare rău – o groaznică calamitate. Banii ar fi putut fi folosiți în scopuri utile, ce ar fi adus mult bine, timp îndelungat. Iată însă că el pleacă din lumea aceasta gol, cum venise, neavând cu ce să se laude pentru toată munca sa. A muncit pentru vânt.

5:17 Tragedia este și mai mare prin faptul că ultimele zile ale acestui om sunt pline de durere, suferință, boală și mânie. Viața sa a fost ca un revers al Cenușăresei – de la bogății la zdrențe.

Desigur, într-un sens, orice om care moare lasă în urmă totul. Dar aici Predicatorul pare să scoată în evidență nebunia de a aduna bani, când ar putea să-i folosească în scopuri utile, pentru ca apoi să-i piardă pe toți iar la urmă să nu se aleagă cu nimic după o viață de trudă.

5:18 Prin urmare, cea mai bună strategie este să te bucuri de activitățile comune ale vieții cotidiene – să mănânci, să bei și să muncești. Apoi, indiferent ce se va întâmpla, nimic nu-ți poate răpi una din plăcerile pe care deja le-ai gustat. Chiar în cele mai bune condiții, viața este foarte scurtă; așadar de ce să nu te bucuri de viață, cât o mai ai?

5:19 Solomon consideră că este o situație ideală când Dumnezeu îi dăruiește omului avere și bogății și, în același timp, îi dă și capacitatea de a se bucura de ele, de a fi mulțumit cu soarta sa în viață și de a putea aprecia munca sa. Această combinație de împrejurări este un **dar de la Dumnezeu** sau cum am putea spune noi: „asta da viață!"

5:20 Un asemenea om nu mai deplânge scurtimea vieții sau tragediile și inegalitățile ei, deoarece Dumnezeu îi ține mintea ocupată cu bucuria actualelor circumstanțe.

6:1, 2 Există o crudă ironie în viață, ce-i apasă din greu pe oameni. Este vorba de omul căruia Dumnezeu i-a dăruit tot ce-și poate dori inima lui pe planul averilor și al bogățiilor, împreună cu onoare, dar, din nefericire, Dumnezeu nu-i dă și capacitatea de a se bucura de aceste lucruri. Observați că Solomon nu-L blamează pe Dumnezeu pentru faptul că l-a deposedat de capacitatea de a se bucura de bogățiile sale.

Apoi o moarte prematură îl văduvește pe om de capacitatea de a se bucura de bogățiile sale. El lasă toate bunurile sale unui străin, iar nu fiului său ori unei rude apropiate. Desigur toate acestea fac ca viața să pară lipsită de sens sau o maladie malignă.

6:3 Chiar dacă un om are familie numeroasă și trăiește până la adânci bătrâneți, aceste îndurări supreme de la Dumnezeu nu înseamnă nimic dacă nu se poate bucura de viață sau dacă nu are parte de o înmormântare cum se cuvine la sfârșit. De fapt, un copil născut mort este mai de invidiat decât el.

6:4 Nașterea prematură **vine în deșertăciune și se duce în întuneric** sau anonimitate. Numele său este acoperit de obscuritatea celui care nu s-a născut niciodată și nici nu a murit.

6:5 Deși un copil născut mort nu vede niciodată **soarele** și nu știe nimic, totuși el se bucură de mai multă odihnă decât cel zgârcit. El nu trăiește experiența groaznicelor perversități ale vieții.

6:6 Chiar dacă zgârcitul ar trăi de două ori o mie de ani, ce rost ar avea dacă el n-a reușit să se bucure de lucrurile vieții? De fapt el împărtășește aceeași soartă ca și copilul născut mort, în sensul că ambii se coboară în mormânt.

6:7 Motivul principal pentru care muncește omul este ca să cumpere hrană pentru el și pentru familia sa. Ciudat este însă că el nu este niciodată mulțumit. Cu cât crește venitul său, cu atât cresc și dorințele sale. Și astfel mulțumirea devine pentru el o fata morgana.

6:8 Și iată cum, în această căutare zadarnică, înțeleptul nu are nici un avantaj asupra nebunului. Și chiar dacă un sărac ar ști cum să facă față vieții mai bine decât restul oamenilor, el nu e cu nimic mai avantajat.

6:9 Mult mai bine este să te mulțumești

cu mâncarea ce ţi se pune înainte, decât să pofteşti mereu ceva mai bun. Această poftă de a avea totdeauna mai mult este de asemenea o goană după vânt. După cum a spus Leupold, este ca „alergarea poftici-osului de la un lucru la altul, într-o căutare febrilă după adevărata satisfacţie."[29]

6:10, 11 Indiferent ce este omul, bogat sau sărac, înţelept sau nebun, bătrân sau tânăr, deja i s-a dat numele de om. Aici *om* traduce termenul ebraic *adam*, însemnând „lut roşu." Cum poate lutul să se certe cu Creatorul?

6.12 Realitatea simplă, conform Predicatorului, este că nimeni nu ştie ce e mai bine pentru el în această viaţă deşartă a umbrelor. Şi nimeni nu ştie ce se va întâmpla pe pământ după plecarea sa în veşnicie.

III. SFATURI PENTRU VIAŢA SUB SOARE (7:1–12:8)

A. Binele şi „mai binele" sub soare (cap. 7)

7:1 Nota tristă de la sfârşitul capitolului 6 a fost că omul nu poate stabili ce este mai bun pentru el sub soare. Dar Solomon are totuşi câteva idei privitoare la câteva lucruri care sunt bune şi altele care sunt mai bune. Aceasta e tema capitolului 7. De fapt, cuvintele *bun* şi *mai bun* luate împreună apar aici cu o frecvenţă mai mare decât în oricare alt capitol din VT.

Predicatorul spune că **ziua morţii** este mai bună decât **ziua naşterii**. Este una din acele afirmaţii care ne pune pe gânduri. Este ea oare o axiomă generală sau Solomon s-a referit aici doar la un om cu un **nume bun**? Când se aplică la credincioşii adevăraţi, observaţia este, în fapt, adevărată. Dar nu poate să fie adevărată şi în cazul celor care mor cu păcatele nemărturisite şi neiertate.

7:2 În continuare Solomon decide că este mai bine să te duci într-o casă de jale (la o înmormântare), decât să te îndopi la un banchet. Moartea este **sfârşitul tuturor oamenilor** şi când suntem confruntaţi cu ea în cazul altora, facem dintr-odată bilanţul şi ne gândim la propria noastră plecare spre cele veşnice.

Fiecare persoană cu scaun la cap trebuie să ţină seama de realitatea morţii şi să posede o filozofie de viaţă care să-i permită să înfrunte acea clipă inevitabilă cu seninătate. Evanghelia ne vorbeşte despre Mântuitorul, care, prin intermediul morţii, l-a nimicit pe cel ce are puterea morţii, adică pe diavolul, şi care îi izvăbeşte pe toţi cei care, prin frica de moarte, sunt toată viaţa ţinuţi în robie (Ev. 2:14-15).

7:3 Un alt lucru superior: **întristarea este mai bună decât râsul**. Predicatorul era convins că seriozitatea face mai mult decât uşurătatea, întrucât cea dintâi acutizează mintea, ajutând-o să se ocupe de marile probleme ale vieţii, pe când frivolitatea duce la risipă de timp, împiedicându-i pe oameni să trateze lucrurile cu adevărat importante din viaţă.

M-am plimbat o milă cu Plăcerea;
Pe drum, ea o clipă nu tăcu;
Dar după toate cele spuse,
Sunt eu oare mai înţelept?

M-am plimbat o milă cu Întristarea;
Şi tot drumul ea o vorbă nu suflă;
Dar vai, ce învăţăminte scumpe
Îmi fu dat să primesc de la ea!

–Robert Browning Hamilton

Căci prin întristarea feţei inima se face mai bună. Este unul din paradoxurile vieţii faptul că bucuria coabitează cu întristarea. Chiar filosofii păgâni au atribuit calităţi terapeutice suferinţei şi întristării. Dar dacă acest principiu este doar în parte valabil pentru necredincios, el este glorios de adevărat în cazul copilului lui Dumnezeu. Întristările şi suferinţele de aici sunt mijlocul prin care se dezvoltă harurile în viaţa sa. Ele îl ajută să aprecieze cu alţi ochi suferinţele lui Cristos şi să-i poată mângâia pe alţii când trec prin încercări similare. În plus, ele sunt o arvună a slavei viitoare (Ro. 8:17).

7:4 Mintea unei persoane **înţelepte** îşi păstrează echilibrul şi seninătatea în prezenţa morţii. Un astfel de om poate să facă faţă întristării şi presiunii, deoarece are rădăcinile adânc înfipte. **Nebunii** nu pot rezista însă în faţa unor crize de pro-

porții. Ei încearcă să acopere sunetele vieții cu râs și veselie. Ei evită contactul cu spitalul și cu morga deoarece resursele lor superficiale nu-i dotează cu tăria necesară pentru a rămâne în picioare când sunt confruntați cu presiunile vieții.

7:5 Mai este și altceva care este *mai bun*. **„Mai bine să asculți mustrarea înțeleptului decât să asculți cântecul celor fără minte."** Critica constructivă instruiește, corectează și previne. Veselia deșartă a nebunilor nu realizează nimic de valoare perenă.

7:6 „Căci râsul celor fără minte este ca pârâitul spinilor sub căldare" – adică se dă în spectacol și face mult zgomot, dar e neproductiv. Spinii arzând pot pârâi sau sări, dar nu constituie un bun combustibil. Se emană puțină căldură și focul se stinge repede. Este un zgomot fără eficiență, spumă fără substanță.

7:7 Chiar și o persoană înțeleaptă acționează **nechibzuit** când devine un opresor înșelător. El devine ahtiat nebun după putere, pierzându-și simțul echilibrului și al reținerii. Și toți cei ce se complac în corupție și escrocherie nu fac altceva decât să-și corupă propriile minți. Odată ce acceptă șpaga, își pierd capacitatea de a judeca nepărtinitor.

7:8 Lui Solomon i se pare că **„mai bun este sfârșitul unui lucru decât începutul lui."** Probabil că se gândește la extraordinara inerție care trebuie adesea învinsă pentru a începe un proiect și la truda și disciplina de care e nevoie în fazele ei inițiale. Apoi, prin contrast, există simțul realizării și satisfacției care îi însoțește împlinirea.

Dar nu-ți trebuie multă intuiție pentru a realiza că regula nu se respectă totdeauna. Sfârșitul faptelor *neprihănite* este mai bun decât începutul, dar sfârșitul păcatului este mai rău. Ultimele zile ale lui Iov au fost **mai bune decât începutul** vieții lui (Iov 42:12), dar sfârșitul celor răi este inimaginabil de groaznic (Evrei 10:31).

Predicatorul s-a aflat pe teren mai sigur când a zis: „mai bine **cel răbdător în duhul său decât cel mândru în duhul său**." Răbdarea este o virtute atrăgătoare, în timp ce mândria este păcatul originar. Răbdarea îl face pe om potrivit pentru a beneficia de aprobarea lui Dumnezeu (Ro. 5:4), în timp ce mândria îl face numai bun pentru nimicire (Pro.16:18).

7:9 Mai departe, suntem avertizați împotriva tendinței de a scăpa hățurile din mâini, adică a ne enerva. Lipsa stăpânirii de sine dezvăluie o evidentă slăbiciune de caracter. Cineva spunea că poți cântări un om după greutatea care trebuie să-l apese ca să-și piardă cumpătul. Și dacă ținem supărarea, nutrind resentimente, ne dăm în vileag, prezentându-ne ca **nebuni**. Oamenii inteligenți nu-și strică viețile printr-o comportare atât de nesăbuită.

7:10 O altă activitate nechibzuită este să trăiești în trecut. Când îi tot dăm în continuu cu „vremurile bune de altă dată" și am dori să se întoarcă, fiindcă, spunem noi, au fost atât de minunate – ei bine, atunci trăim într-o lume ireală. Mai bine să înfruntăm condițiile așa cum sunt și să trăim victorioși în pofida lor. Mai bine să aprinzi o lumânare decât să blestemi întunericul.

7:11 Gândul lui Solomon cu privire la **înțelepciune** și **moștenire** poate fi înțeles în mai multe feluri. Mai întâi, **„înțelepciunea prețuiește cât o moștenire"** sau cum se spune în versiunile NKJV; și NASB: **înțelepciunea este bună cu o moștenire**; adică ea îl învrednicește pe beneficiar să-și administreze moștenirea cu atenție. În al doilea rând, înțelepciunea este bună ca o moștenire; dacă cineva ar putea alege doar o singură moștenire, înțelepciunea ar fi o alegere bună. În al treilea rând, înțelepciunea este **la fel de bună** ca o moștenire; este o sursă de câștig. De asemenea, este un avantaj pentru **„cei ce văd soarele"**, adică pentru cei care trăiesc pe pământ. Cum se realizează acest lucru ni se explică în versetul 12.

7:12 **Înțelepciunea** se aseamănă cu banii prin faptul că și un element, și altul oferă o oarecare protecție. Cu banii, omul se poate asigura împotriva pierderilor fizice și financiare, în timp ce **înțelepciunea** oferă protecție suplimentară în fața pericolelor de natură morală și spirituală. De aceea înțelepciunea este superioară; ea păstrează viețile posesorilor ei,

nu doar averile lor.

Când ne amintim că Cristos este înțelepciunea lui Dumnezeu și că cei care-L găsesc pe El găsesc viața, atunci realizăm infinita superioritate a înțelepciunii. În El sunt ascunse toate comorile înțelepciunii și cunoașterii (Col. 2:3).

7:13 Un lucru pe care o persoană înțeleaptă îl va face este să ia în considerare controlul suveran al lui Dumnezeu asupra tuturor chestiunilor. **„Cine poate să îndrepte** un lucru, dacă **El** l-a făcut **strâmb?"** Cu alte cuvinte, cine ar reuși în încercarea de a contramanda voința Lui? Decretele Lui sunt imuabile și nesupuse manipulărilor omenești.

7:14 În felul în care a rânduit viețile noastre, Dumnezeu a găsit de cuviință să îngăduie vremuri de prosperitate și vremuri de strâmtorare. Când vine prosperitatea, ar trebui să ne bucurăm și să profităm de ea. **În ziua nenorocirii,** trebuie să realizăm că Dumnezeu trimite și binele și răul, fericirea și necazul, așa încât omul nu știe ce urmează să se întâmple în viitor. Asta poate fi atât un semn al îndurării Sale, cât și o frustrare.

Aici s-ar putea să avem și gândul potrivit căruia Dumnezeu amestecă binele și răul, pentru ca oamenii să nu poată să-I bage de vină.

În oricare caz, concluziile sunt în mod distinct subsolare. Ele nu se ridică deasupra cărnii și sângelui.

7:15 Avem o expresie „Acum am văzut totul" când asistăm la situații neașteptate, paradoxale, la surprize cu totul și cu totul ieșite din comun. Acesta pare să fie sensul celor spuse de Solomon aici. În cursul vieții lui deșarte, el a văzut toate felurile de contradicții. El a văzut oameni drepți murind în tinerețe și pe cei răi ajungând la bătrânețe.

7:16 Deoarece Predicatorul n-a putut depista o relație fixă între neprihănire și binecuvântare pe de o parte și păcat și pedeapsă, pe de altă parte, el a decis că cea mai bună politică este să evite extremele. Această concluzie superficială și nebiblică e cunoscută sub denumirea de „calea de mijloc" sau *aurea mediocritas.*

Prin evitarea neprihănirii extreme și a înțelepciunii excesive, omul poate scăpa de nimicire prematură. Dar această concluzie este, desigur, falsă! Standardul lui Dumnezeu pentru copiii Săi este ca ei să nu păcătuiască (1 Ioan 2:1). Iar garanția pe care le-o dă El copiilor Săi este că sunt nemuritori până când își vor fi încheiat lucrarea.

7:17 Celălalt pericol, după părerea lui Solomon, era răutatea extremă. Omul nesăbuit poate fi răpus și înainte de termen. Prin urmare, calea de mijloc este idealul spre care ar trebui să tindem, spune Predicatorul.

Este clar că acestea sunt raționamente omenești, nu revelații divine. Dumnezeu nu poate trece cu vederea păcatul sub nici o formă. Standardul Lui este întotdeauna perfecțiunea.

7:18 Conform Predicatorului, cea mai bună politică este să înțelegi acest fapt – soarta morții premature a celui exagerat de neprihănit – și să nu lași să-ți scape nici opusul – autodistrugerea celui nesăbuit. Cel ce se teme de Dumnezeu (alegând calea de mijloc) va scăpa de ambele pericole.

Acest sfat Îl pune, în mod eronat, pe Dumnezeu într-o poziție de moderație față de păcat și fărădelege. Dar sfatul a derivat din observațiile pe care le-a făcut Solomon sub soare. Dacă scăpăm acest lucru din vedere, vom rămâne perplecși în fața unei atari filosofii de o evidentă tentă lumească.

7:19 Solomon crede că înțelepciunea oferă mai multă putere și protecție unui om decât oferă zece conducători unei cetăți, ceea ce înseamnă că înțelepciunea este mai mare decât forța armelor. Dumnezeu nu e neapărat de partea celor mai mari batalioane.

7:20 Faptul că acest verset începe cu **fiindcă** demonstrează că este vital legat de cuvintele precedente. Dar, care este legătura? Legătura este că toți avem nevoie de beneficiile înțelepciunii pe care ne-a prezentat-o până acum Predicatorul, fiindcă toți suntem imperfecți. Nu este nici unul care să fie absolut neprihănit în el însuși, care să facă binele tot timpul și care să nu păcătuiască niciodată.

În general se crede că versetul 20 ar propovădui universalitatea păcatului și această aplicație este legitimă. Dar în contextul său, scrie Leupold, versetul ne spune de ce avem nevoie de o alianță mai consistentă cu acel gen de înțelepciune ce tocmai ni s-a prezentat.[30]

7:21 Un sentiment sănătos al propriei noastre imperfecțiuni ne va ajuta să primim criticile fără să ne poticnim. Dacă auzim un slujitor blestemându-ne, deși ne este mult inferior pe scara socială, ne putem întotdeauna bucura că nu ne cunoaște mai bine, fiindcă atunci ar avea mai multe de blestemat!

Când Șimei l-a blestemat pe David, Abișai a vrut să-i taie capul, dar replica lui David a lăsat să se înțeleagă că blestemele proferate de Șimei nu erau întru totul neîntemeiate (2 Sam. 16:5-14).

7:22 Și să nu uităm niciodată că și noi am fost vinovați de același lucru. De multe ori i-am blestemat și noi pe alții în inima noastră. De aceea, nu prea ne putem aștepta ca alții să fie perfecți când noi înșine suntem atât de departe de perfecțiune.

Aceasta este una din frustrările unui perfecționist. El vrea ca totul și toți din jurul lui să fie perfecți, dar trăiește într-o lume a imperfecțiunii și nici el însuși nu poate atinge țelul stabilit pentru alții.

7:23 Predicatorul a făcut uz de extraordinara sa înțelepciune pentru a analiza toate compartimentele vieții. El a vrut să fie suficient de înțelept pentru a dezlega toate tainele și a descâlci toate încurcăturile. Dar pentru că făcea toate aceste cercetări despărțit de Dumnezeu, el a constatat că i-au scăpat răspunsurile supreme. Fără o revelație specială, viața rămâne o enigmă de nedezlegat.

7:24 Explicațiile lucrurilor așa cum există ele sunt îndepărtate, inaccesibile și extrem de adânci. Lumea este plină de enigme. Tărâmul necunoscutului rămâne neexplorat. Suntem frământați de taine și întrebări fără răspuns.

7:25 În pofida eșecului său de a găsi răspunsuri, Solomon a căutat cu înfrigurare și perseverență o înțelepciune superioară și rezolvarea ecuației umane. El a dorit să înțeleagă **răutatea prostiei, chiar a nechibzuinței și nebuniei**, adică, de ce se dedau oamenii la desfrâu și rușine.

7:26 În acest sens, el s-a gândit mai ales la o femeie ușoară sau o prostituată – o femeie a cărei influență este mai amară decât moartea. Mintea ei este plină de șiretlicuri prin care să momească bărbații, iar cei prinși în mrejele ei sunt legați ca-n lanțuri. Orice om a cărui dorință este să-I fie pe plac lui Dumnezeu va scăpa de cursele ei, dar cel ce se joacă cu păcatul va da negreșit de ea și va fi prins în mrejele ei.

Este foarte posibil ca femeia de aici să fie un tip al lumii sau al înțelepciunii lumii (Col. 2:8; Iac. 3:15).

7:27, 28 Versetele 27-29 par să exprime dezamăgirea generală resimțită de Solomon față de semenii săi, adică celelalte ființe umane. Ori de câte ori făcea cunoștință cu cineva, avea mari speranțe, dar după ce ajungea să cunoască mai bine persoana respectivă, speranțele îi erau spulberate. Nimeni nu se ridica la înălțimea idealului său, nici unul nu era pe măsura așteptărilor sale. Poate că întâlnea o persoană atrăgătoare și se gândea. *Trebuie să cunosc persoana respectivă mai îndeaproape. Aș dori să clădesc o prietenie mai intimă cu ea.* Dar cu cât ajungea s-o cunoască mai bine pe această cunoștință, cu atât mai deziluzionat era. El a constatat că nu există nici un străin perfect și că, după cum spune proverbul englez, *Familiarity breeds contempt* (sau, cum am spune pe românește: „Dacă-i dai nas lui Ivan ți se suie pe divan" n.tr.).

Solomon a decis să facă totalul prietenilor în care a găsit o oarecare măsură de satisfacție reală și speranțe împlinite. Dintre toți oamenii pe care i-a cunoscut, pe câți i-a considerat ca adevărați „frați de cruce"?

De nenumărate ori a căutat persoana desăvârșită, dar n-a găsit nici una. Toți cei pe care i-a cunoscut aveau cusururi și slăbiciuni de caracter.

Tot ce a descoperit a fost că oamenii buni se întâlnesc rar iar femeile bune și mai rar. A găsit un om între o mie care să se apropie de idealul său, adică un bărbat loial, pe care să te poți bizui – un prieten

altruist.

Dar n-a găsit nici o femeie la o mie care să-l impresioneze ca o candidată cât de cât apropiată de idealul său de excelență. N-a găsit nici o femeie între toate acestea. O atare izbucnire de șovinism bărbătesc și prejudecată față de femei ne este cu neputință de înțeles și inadmisibil, ba chiar insultător, celor din vremea noastră, dar asta se datorează faptului că sistemul nostru de valori se întemeiază pe principii creștine. În schimb pentru evreul ortodox nu ar fi deloc o expresie șocantă. În definitiv, el mulțumește zilnic lui Dumnezeu că nu s-a născut femeie! Totodată afirmația lui Solomon nu ar fi deloc șocantă pentru unii bărbați aparținând altor culturi, în cadrul cărora femeile sunt privite ca simple obiecte, tratate ca sclavi și considerate proprietate.

Comentatorii se dedau aici la tot felul de exhibiții și jonglerii de interpretare, cu scopul de a mai îndulci nițel efectul tăietor al asprelor cuvinte rostite de Solomon în acest punct. Dar oricât de bineintenționate ar fi eforturile lor, rezultatul este sortit eșecului. Faptul rămâne că Predicatorul a vrut să spune exact ceea ce a spus! Iar concluzia sa e împărtășită și azi de atâția bărbați din toate lumea, a căror concepție este firească și mărginită doar la lumea actuală.

Concepția lui Solomon despre femei a fost groaznic de unilaterală. G. Campbell Morgan a oferit o opinie mai echilibrată când a spus:

> Influența femeilor este cât se poate de decisivă fie în bine, fie în rău. Am auzit odată unul din cei mai fini observatori afirmând că nici o mișcare importantă de ridicare a nivelului omenirii n-a fost generată în istoria omenirii fără contribuția influentă a femeii. Dacă o evaluare atât de superlativă poate fi susținută cu dovezi reale rămâne de văzut. Însă eu cred că există un sâmbure de adevăr în această afirmație. Totuși la fel de adevărată este și afirmația că femeile au jucat un rol înfiorător de mare în coruperea omenirii. Când femeile unei națiuni au un caracter nobil, viața acelei națiuni e sănătoasă. Când însă un popor are parte de femei stricate, puține șanse de supraviețuire i-au rămas. Femeia este ultima fortăreață a binelui sau răului. Compasiunea și cruzimea îmbracă forme extreme la ea.[31]

Ulterior Solomon s-a răscumpărat, compunând unul din cele mai alese omagii aduse femeii – capitolul 31 din cartea Proverbe. În cartea Eclesiastul el scrie din perspectiva pământească a celui dominat de prejudecăți față de femei, dar la Proverbe 31 el scrie de pe culmile elevate ale revelației divine.

Odată cu apariția credinței creștine, femeia a atins piscurile cele mai înalte ale ascendenței ei spre demnitate și respect. Domnul Isus este cel mai fidel Prieten și Emancipator al ei.

7:29 În timp ce Predicatorul medita la nesfârșitele sale dezamăgiri față de oamenii pe care i-a cunoscut, el a tras concluzia corectă că omul a căzut din starea sa inițială. Cât de adevărate sunt aceste cuvinte! **Dumnezeu l-a făcut pe om** după chipul Său și după asemănarea Sa. Dar omul a umblat cu multe **șiretlicuri** păcătoase care au denaturat și ruinat chipul divin din el.

Dar chiar și în starea sa decăzută, omul continuă să manifeste o foame intuitivă de a atinge perfecțiunea. Toată viața și-o petrece căutând partenerul perfect de viață, slujba perfectă, situația și locul perfect în toate. Dar nu poate găsi perfecțiunea nici la alții, nici la el însuși. Necazul este că această căutare a sa după perfecțiune se limitează la sfera de *sub soare*. Numai o singură viață perfectă a fost trăită pe acest pământ și anume viața Domnului Isus Cristos. Dar acum El Se află deasupra soarelui, preamărit la dreapta lui Dumnezeu. Iar Dumnezeu împlinește foamea omului după perfecțiune doar cu Cristos – cu nimeni altul și cu nici un alt lucru.

B. Înțelepciunea sub soare (cap. 8)

8:1 În pofida eșecului înțelepciunii umane de a rezolva problemele sale, Solomon l-a admirat totuși pe **omul înțelept** mai mult decât pe ceilalți. Nimeni altul nu este calificat să cerceteze sensurile ascunse ale lucrurilor. În ce-l privește pe Predicatorul-Rege, **înțelepciunea** se oglindește chiar în înfățișarea fizică a cuiva. Fața sa radiază iar asprimea de pe chip este îndulcită.

8:2 Înțelepciunea te învață cum să te comporți în prezența regelui, fie că prin rege se înțelege Dumnezeu, fie un monarh pământean. Mai întâi de toate, înțelepciunea inculcă supunerea, obediența. Textul original al părții a doua a acestui verset este dificil de înțeles, fiind posibile mai multe variante, după cum rezultă și din următoarele traduceri.

și asta cu privire la jurământul lui Dumnezeu (KJV).
din pricina jurământului înaintea lui Dumnezeu (NASB).
din pricina jurământului tău în fața lui Dumnezeu (NKJV).

Jurământul de aici se referă probabil la jurământul de fidelitate pe care-l face cineva în fața guvernului sau la jurământul de credință făcut în fața lui Dumnezeu prin care El a dat autoritate regilor să domnească (de ex. Ps. 89:35).

8:3 Neclaritatea persistă și în versetul 3. Am putea înțelege din acest verset că se recomandă să ieși din prezența regelui de îndată ce se ivesc probleme. Sau dimpotrivă sfatul ar putea fi că *nu e înțelept* să ieși în grabă din prezența monarhului, fie cuprins de mânie, fie de neascultare, obrăznicie sau pentru că ai refuzat să faci ceea ce ți-a cerut (KJV, NASB, NKJV).

În orice caz ideea subliniată de acest text este că nu e înțelept să te opui unui rege, întrucât are autoritatea de a face **tot ce vrea.**

8:4 Ori de câte ori un rege vorbește, cuvântul lui e sprijinit de forța de care dispune. Este suprem și nu poate fi pus în discuție de supușii săi.

8:5 Cei care ascultă porunca regelui nu au de ce se teme de dezaprobarea majestății sale. Înțelepciunea te învață ce se cuvine să faci, cât și timpul potrivit și procedura în care trebuie să aduci la îndeplinire edictele regale.

8:6 Există un mod corect și unul greșit de a face un lucru, după cum este și un timp corect și unul greșit în care să-l faci. Necazul cel mai mare de care se lovește omul este că nu poate discerne aceste clipe ale destinului.

8:7 Atâtea lucruri el nu știe să le facă, nici cum să le facă. Nu poate ști viitorul – ce se va întâmpla și când.

8:8 El nu poate opri **duhul** său să plece, după cum nu poate stabili clipa **morții** sale. El nu se poate lăsa la vatră din acest război pe care-l poartă moartea fără încetare împotriva lui. Nu poate primi nici o scutire sau amânare sub nici o formă de **răutate** la care se poate deda.

8:9 Există unele lucruri pe care Predicatorul le-a observat pe când studia viața **sub soare**, într-o lume în care un om îl zdrobește pe altul sub călcâi, **în care un om** își exercită autoritatea asupra altuia în dauna sa.

8:10 Atâtea aspecte ale vieții sunt superficiale. Cel rău moare și este îngropat. Cândva făcea pelerinaje la lăcașul de închinăciune. Acum după ce a trecut la cele veșnice, oamenii îl laudă pentru pioșenia sa în însăși cetatea în care își pusese în aplicare planurile sale nelegiuite. Religia poate fi o fațadă în spatele căreia se ascunde necinstea. Este atât de deșartă și lipsită de sens!

8:11 Termenele nesfârșite de amânare la un proces și prelungirea rostirii sentinței și pedepsirii infractorilor nu face altceva decât să încurajeze nerespectarea legii și să creeze o atitudine de dispreț la adresa sistemului juridic. Deși este important să li se garanteze tuturor acuzaților accesul la un proces echitabil în justiție, se poate ajunge în situația nedorită în care „drepturile" răufăcătorului sunt protejate peste măsură, în dauna drepturilor victimei. Administrarea echitabilă, imparțială și grabnică a actului de justiție are un puternic efect de disuasiune și de prevenire a criminalității. Pe de altă parte, amânările interminabile îi încurajează pe infractori să calce legea cu și mai multă impunitate. Acesta e motivul pentru care fie că scapă nepedepsiți, fie se aleg cu o sentință ușoară. Ei își spun că le merge, că vor scăpa basma-curată.

8:12 Deși Solomon a văzut unele excepții de la această regulă, totuși el a fost încredințat că **cei ce se tem de Dumnezeu** o duc mai bine, în cele din urmă. Chiar dacă un răufăcător înrăit ajunge să trăiască până la adânci bătrânețe, excepția aceasta

nu anulează regula potrivit căreia neprihănirea va fi, în cele din urmă, răsplătită, pe când viața celui nelegiuit este aspră.

8:13 Predicatorul era convins că cel rău este, în ultimă instanță, un faliment, că va pierde. Prin eșecul său de a se teme de Dumnezeu, el se condamnă la o viață scurtă. Viața lui e trecătoare ca o umbră.

8:14 Solomon pare să alterneze între regula generală și câteva excepții șocante. Uneori oamenii drepți par să fie pedepsiți ca și când ar fi răi. Iar alteori oamenii răi par să fie răsplătiți ca și când ar fi persoane cumsecade și cetățeni cu o bună reputație. Aceste abateri de la ceea ce credea el că trebuie să fie norma l-au făcut pe Regele-Filozof să rămână profund dezamăgit de deșertăciunea vieții.

8:15 Singura soluție logică, în opinia sa, este să te bucuri de viață cât mai poți. Nu este nimic mai bun sub soare decât să mănânci, să bei și să te distrezi. Asta-i rămâne cuiva din toată truda sa pe parcursul vieții pe care i-o dă Dumnezeu în această lume. Lui Solomon nu-i plac promisiunile unei vieți de apoi. Ce-i acum și aici – asta dorește să aibă el!

8:16 Prin urmare, Predicatorul s-a consacrat sarcinii de a găsi toate răspunsurile. Și-a instruit mintea să studieze filozofia, punându-și în gând să găsească resorturile ascunse ale activităților vieții – sarcină care te face să nu ai somn, nici ziua, nici noaptea.

8:17 Apoi a constatat că Dumnezeu a aranjat lucrurile de așa natură încât omul să nu poată reasambla toate componentele unui tablou din segmente decupate. Indiferent cât de mult s-ar strădui, nu va ieși la liman. Și oricât de strălucit ar fi, nu va putea găsi răspunsuri la toate întrebările.

C. Savurarea vieții sub soare (cap. 9)

9:1 În capitolul 9, Predicatorul a luat toate acestea în considerare, încercând să aibă o perspectivă cât mai cuprinzătoare și mai exhaustivă. A văzut că oamenii buni și oamenii **înțelepți** și tot ce fac aceștia **sunt în mâna lui Dumnezeu**. Dar dacă acest lucru li se întâmplă ca semn al **iubirii** sau **urii** lui Dumnezeu, asta n-o știe nimeni. Întregul viitor este necunoscut și cu neputință de a fi cunoscut; orice se poate întâmpla.

9:2 Ceea ce face ca totul să fie atât de enigmatic este faptul că cei neprihăniți și cei răi, cei buni și cei răi, cei curați și cei necurați, închinătorul și neînchinătorul toți sfârșesc în același loc – în mormânt! Cât privește încercarea de a scăpa din ghearele morții, neprihănitul nu are nici un avantaj asupra celui rău. Cei ce jură sunt în aceeași strâmtorare ca cei ce nu jură.

9:3 Iată marea nenorocire a vieții: faptul că moartea îi atinge în final pe oamenii din toate păturile sociale. Oamenii pot trăi vieți deșănțate, pline de nebunie, pentru ca la urmă să-i aștepte moartea. Oare nu este asta o cumplită nedreptate, ca moartea să pună capăt existenței?

9:4 Cât trăiește omul, mai este nădejde. Adică mai are la ce spera, poate privi cu încredere în viitor. În această privință, un câine viu este mai bun decât un leu mort. Aici câinele e prezentat nu ca cel mai bun prieten al omului, ci ca reprezentant al celor mai josnice forme ale vieții animale.[32] Leul în schimb este regele fiarelor, falnicul și puternicul stăpân peste ele.

9:5 Cel puțin cei vii știu că vor muri, dar morții nu mai știu nimic despre ce se petrece în lume.

Învățătorii falși recurg mereu la acest verset pentru a încerca să demonstreze că sufletul adoarme când omul moare; că acesta n-ar mai fi conștient când își dă duhul. Dar este total lipsit de sens să încerci să clădești o doctrină despre viața de apoi pe baza acestui verset sau a acestei cărți pe care o studiem. După cum s-a subliniat de nenumărate ori, Eclesiastul reprezintă concluziile cele mai avansate ale omului în căutarea de către acesta a răspunsurilor „sub soare." Sunt prezentate aici concluzii bazate pe observații și pe logică, iar nu pe revelația divină. Este gândirea unui om înțelept, dacă n-ar avea o Biblie.

Ce ai crede dacă ai vedea pe cineva murind, urmărind cum trupul îi este coborât în groapă, știind că în cele din urmă se va întoarce în țărână? Poate că ți-ai zice: *Iată, totul s-a sfârșit! Prietenul meu nu mai știe nimic acum. Nu se mai poate bucura de nici o activitate. A uitat totul și în*

*curând el însuși va fi **uitat.***

9:6 Și exact așa stau lucrurile – și-a spus Solomon. După ce a murit cineva, nu mai este nici dragoste, nici ură, nici invidie nici vreo altă emoție umană. Niciodată persoana respectivă nu va mai lua parte la activitățile și experiențele proprii acestei lumi.

9:7 Și astfel din nou Predicatorul revine la concluzia sa de bază: trăiește-ți viața, distrează-te, savurează mâncarea, înveselește-ți inima cu vin. **Dumnezeu deja** a aprobat ceea ce faci și-ți spune că din punctul Lui de vedere totul e în ordine.

9:8 Poartă îmbrăcăminte cu culori vii, nu straie de doliu! Toarnă parfum pe cap, nu cenușă. Unii oameni cred că lumea a fost creată pentru ca doar să ne veselim și să petrecem în ea – printre aceștia numărându-se și Solomon.

9:9 Bucuriile relației de căsnicie trebuie exploatate la maximum, cât mai este posibil. Din moment ce e o viață plină de deșertăciune cea pe care o trăiești, se merită s-o trăiești din plin. Bucură-te de fiecare zi în parte, deoarece cu asta te vei alege din toată truda și necazul tău.

Versetele 7-9 sunt izbitor de similare cu următorul pasaj din epopeea lui Ghilgameș, o străveche operă literară despre nemurire și despre marele diluviu:

De când l-au creat zeii pe om
Moartea i-au rânduit,
Viața în mâinile lor o dețin,
O, tu Ghilgameș, umple-ți pântecele!
Zi și noapte bucură-te,
Ceas de ceas veselește-te.
Hainele să-ți fie luminoase,
Capul ți-l purifică, spală-l cu apă.
Să-ți dorești copiii pe care mâna ta-i posedă.
Iar la sân nevasta ți-o dezmiardă.[33]

Semnificația acestui pasaj nu constă în faptul că un autor ar fi copiat de la celălalt, ci că înțelepciunea omului **sub soare** îl conduce la aceleași concluzii. Cel puțin asta m-a impresionat când am citit prezentarea concisă a umanismului de către Denis Alexander, și ce ne oferă acesta nouă celor din vremea de acum:

Modelul umanist este totuși o pilulă greu de înghițit. Ca reprezentant al generației de la finele secolului al douăzecilea, formată în cea mai mare parte din tineri sub vârsta de treizeci de ani, eu sunt rugat mai întâi să cred că sunt produsul unui proces exclusiv evolutiv. Singurele cerințe prealabile pentru acest proces sunt prezența materiei, timpului și întâmplării. Din pricina faptului că în urma unui ciudat capriciu al sorții eu și alți oameni suntem singurele structuri fizice care ne-am nimerit să fim înzestrați cu conștiința propriei noastre existențe, acum eu trebuie să mă consider pe mine însumi și pe alții mai valoros decât alte structuri fizice, ca de exemplu iepurii, copacii sau pietrele, cu toate că peste o sută de ani atomii trupului meu descompus s-ar putea să nu se mai distingă de ai altora. Mai mult, masa de atomi vibranți din capul meu are, chipurile, mai multă semnificație decât cei din capul unui iepure, de pildă.

În același timp, mi se spune că moartea este sfârșitul, punctul terminus. Raportat la scara timpului evoluției, viața mea este un abur care curând se risipește. Orice sentimente de dreptate sau nedreptate aș avea în această viață, toate strădaniile mele, toate deciziile mele cele mai importante vor fi înghițite în cele din urmă în nesfârșitul marș al timpului. Peste câteva milioane de ani, o simplă minusculă picătură în comparație cu suma totală a istoriei, memoria celei mai frumoase literaturi, arta cea mai măiastră, până și viețile cele mai strălucite vor fi cu toate îngropate în inexorabila descompunere a celei de-a doua legi a termodinamicii. Hitler și Martin Luther King, James Sewell și Francis de Assisi, Președintele Mao și Robert Kennedy – vor fi cu toții șterși și risipiți în hăul lumii necugetătoare.

Prin urmare, mi se spune, trebuie să îndrept cum pot o lucrare prost făcută. Deși mă încearcă puternice sentimente de transcendență, o convingere profundă că nu sunt doar o întâmplare a capriciului orb al evoluției, totuși trebuie să dau uitării aceste întrebări tulburătoare, preocupându-mă în schimb cu problemele reale cum ar fi necesitatea de a trăi în mod responsabil în societate. Deși în meseria mea studiez creierul omului ca pe un mecanism al naturii, asemenea oricărui alt mecanism al naturii, trebuie totuși să cred că omul e înzestrat cu o valoare intrinsecă specială, ce o depășește pe cea

a animalelor, şi deşi emoţiile mele îmi spun că asta s-ar putea să fie adevărat, nu mi se dau alte motive obiective în sprijinul acestor convingeri.[34]

9:10 Maxima din versetul 10, una din cele mai binecunoscute în această carte, este folosită adesea de către credincioşi pentru a-i încuraja pe fraţii lor de credinţă să se lanseze cu râvnă în lucrarea pentru Domnul şi, negreşit, nu e un sfat rău. Dar luat în contextul său, pasajul ne spune că trebuie să gustăm absolut orice plăcere şi delectare posibilă până mai este posibil, pentru că în mormântul unde ne ducem fără putinţă de revenire nu vom mai putea lucra, inventa, gândi sau cunoaşte nici un lucru.

Sfatul dăruit în acest verset este excelent. Ceea ce e greşit este motivul! Şi chiar şi sfatul trebuie limitat neapărat la activităţi legitime, utile şi edificatoare în ele însele.

9:11 Un alt lucru pe care l-a observat Predicatorul este că norocul şi şansa joacă un rol major în viaţă. Nu câştigă cursa întotdeauna cel mai iute alergător. Nu ostaşii cei mai viteji câştigă întotdeauna bătălia. Cei înţelepţi nu au parte de cele mai alese bucate. Cei mai deştepţi nu sunt totdeauna şi cei mai bogaţi. Iar preşedinte nu ajunge totdeauna cel mai capabil. Ghinionul se ţine scai de toţi. Timpul şi întâmplarea sunt factori ce joacă un rol important în succes şi eşec. Când miliardarul J. Paul Getty a fost întrebat care este secretul succesului său, a răspuns: „Unii descoperă zăcăminte de ţiţei, alţii nu."

9:12 Şi astfel nimeni nu ştie când va veni năpasta. Ca peştele prins în mreajă şi ca pasărea în laţ, omul este copleşit de ghinion sau chiar de moarte. Niciodată nu ştie pe care glonte e scris numele său.

9:13-15 O altă durere a inimii în viaţă este faptul că înţelepciunea nu este întotdeauna apreciată la justa ei valoare. Să dăm un exemplu: Era o cetate mică cu câţiva locuitori, ceea ce însemna că nu se putea apăra cum trebuie. Un rege puternic a împresurat-o cu artilerie, pregătindu-se să-i surpe zidurile.

Când situaţia părea disperată, un om sărac, dar foarte înţelept a propus un plan prin care a putut fi salvată cetatea. O clipă omul s-a bucurat de faimă, fiind considerat erou, dar îndată după aceea a fost dat uitării.

9:16 Predicatorul s-a întristat la gândul că deşi înţelepciunea este mai bună decât puterea, sfatul omului sărman a fost curând acoperit de dispreţ. De îndată ce a trecut criza, pe nimeni n-a mai interesat ce a avut el de spus.

Parabola aceasta are un evident ton evanghelistic. Cetatea este ca sufletul unui om – mică şi lipsită de apărare. Formidabilul rege este Satana, hotărât să invadeze şi să nimicească (2 Cor. 4:4; Ef. 2:2). Izbăvitorul este Mântuitorul – sărac (2 Cor. 8:9) şi înţelept (1 Cor. 1:24; Col. 2:3). Deşi El a adus izbăvire, totuşi ce puţin este apreciat şi onorat El! Cei mai mulţi oameni din lume trăiesc ca şi când El nu şi-ar fi dat viaţa, murind pe cruce. Ba chiar şi creştinii sunt uneori nepăsători când vine vorba să-şi aducă aminte de El în felul rânduit de El, la Cina Domnului.

9:17 Totuşi în pofida ingratitudinii şi indiferenţei omului, rămâne valabil şi astăzi faptul că cuvintele înţelepţilor, rostite în surdină, valorează mai mult decât toate strigătele unui domnitor puternic al nebunilor.

9:18 Înţelepciunea este superioară armelor şi muniţiilor. La 2 Samuel 20:14-22 citim despre o femeie înţeleaptă care a izbăvit cetatea Abel din Bet Maachah când Ioab a împresurat-o.

Dar un singur păcătos nechibzuit poate strica mult bine făcut de un înţelept, după cum vulpile mici strică viile.

D. Cei înţelepţi şi cei nechibzuiţi sub soare (cap. 10)

10:1 Când musca e prinsă în **untdelemnul negustorului** şi moare, untdelemnul capătă miros neplăcut. Şi prin aceasta se construieşte o analogie cu purtarea omului. Un om poate să-şi clădească o bună reputaţie de om înţelept şi onorabil, dar toate acestea şi le poate ruina printr-un singur pas greşit. Oamenii îşi vor aminti de o mică indiscreţie, uitând ani şi ani de vrednice realizări. Oricine poate să-şi strice reputaţia rostind doar trei cuvinte nepotri-

vite în public.

10:2 Mâna dreaptă este de obicei considerată mai plină de dexteritate, stânga fiind mai puțin îndemânatică. Un om înțelept știe care e calea dreaptă de a face un lucru. Neînțeleptul este însă un om stângaci, nepriceput.

10:3 Chiar și atunci când un nebun face un lucru simplu, cum ar fi să umble pe drum, trădează o lipsă de bun simț. El arată tuturor că este nebun, ceea ce poate însemna că îi face pe toți proști, ori că-și arată ignoranța prin tot ce face. Probabil că varianta din urmă este cea corectă.

10:4 Dacă un demnitar își iese din fire, mâniindu-se pe tine, cel mai bine este să nu pleci îmbufnat. Mai bine este să fii blând și smerit, ceea ce va avea darul de a-l îmbuna și a-l ajuta să-ți treacă cu vederea infracțiuni mai grave.

10:5, 6 O altă inconsecvență care l-a deranjat pe Solomon în această lume atât de strâmbă în care trăim provenea din deciziile neînțelepte și nedreptățile emanate de la un dregător. Adesea sunt numiți în posturi importante persoane lipsite de calificările necesare, în timp ce oameni capabili își irosesc talentele în posturi mărunte.

10:7 Astfel servitorii adesea călăresc pe cai, în timp ce prinții trebuie să meargă pe jos. Atari inechități există în domeniul politic, în industrie, în serviciile militare și în viața religioasă.

10:8 Cine sapă groapa altuia ca să-i facă rău va fi victima propriei sale răutăți. Vorba proverbului: blestemele se întorc împotriva celui care le rostește.

Oricine dărâmă un zid de pietre, fie pentru ca să pătrundă ilegal pe proprietatea cuiva, fie pentru a muta hotarul se poate aștepta să fie mușcat de un șarpe sau să plătească pentru fapta sa necinstită în altă modalitate neplăcută.

10:9, 10 Chiar activitățile legitime comportă anumite riscuri. Pietrarul de la cariera de piatră riscă să fie rănit de pietrele ce cad iar tăietorul de lemne riscă să fie rănit de secure.

Este bine să se lucreze cu scule bine-ascuțite. Altminteri, lucrarea va dura mai mult decât trebuie. Timpul cheltuit cu ascuțitul securii compensează timpul și efortul economisite prin faptul să se lucrează cu o sculă bună. Înțelepciunea ne învață că trebuie să ne folosim de orice mijloace de reducere a timpului și de ușurare a muncii. După cum redă acest verset Leupold: „Înțelepciunea pregătește calea succesului."[35]

10:11 La ce e bun îmblânzitorul de șerpi dacă reptila înțeapă înainte ca el să-și rostească descântecele? Sau cum am spune noi (în lumea anglo-saxonă, n.tr.) ce rost are să încui grajdul, după ce a fost furat calul? Adesea lucrurile trebuie făcute la timp pentru ca să fie de folos și să-și atingă scopul.

10:12, 13 Cuvintele gurii unui înțelept îi aducă stimă, deoarece sunt pline de har. Cuvintele unui nechibzuit se dovedesc a-i fi pierzarea.

Poate că la început spune o mulțime de prostii nevinovate, dar pe parcurs se ambalează, devenind un nebun nepotolit.

10:14 Nebunul nu știe când să se oprească. Încontinuu toarnă vrute și nevrute. Vorbe cu nemiluita. El debitează volume, ca și când ar avea răspunsul la toate, de parcă ar ști totul. Nesfârșita lui trăncăneală are întotdeauna grijă să se refere și la ce va face el în viitor. Este ca bogatul nechibzuit care a spus: „Iată... ce voi face: îmi voi strica hambarele și voi construi altele mai mari; acolo voi strânge toate recoltele și toate bunătățile mele. Și voi zice sufletului meu: «Suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea și veselește-te!»" (Luca 12:18-19). Dar el nu știe ce se va întâmpla în viitor. Mai bine ar zice: „Dacă va voi Domnul, vom face cutare și cutare lucru" (Iacov 4:15).

10:15 El se istovește muncind în mod ineficient și neproductiv. Nu vede nici măcar lucrurile evidente și nu poate nimeri nici măcar un lucru ce iese ușor în evidență: o cetate. Poate am putea adăuga aici că nici atâta nu știe să intre înăuntru, adăpostindu-se de ploaie. Nepriceperea sa cu privire la chestiuni simple ca acestea face ca orice planuri de viitor ale acestui om să pară cu totul ridicole.

10:16, 17 Vai de țara al cărei domnitor

este lipsit de maturitate și ușor de impresionat ca un copil, ai cărei legislatori chefuiesc de dimineața, în loc să-și vadă de îndatoriri.

Fericită este țara în care regele este un om de caracter și în care ceilalți dregători se poartă cu demnitate și stăpânire de sine, mâncând ca să prindă putere, iar nu pentru ca să se îmbete.

10:18 Persistența în lene și absența oricărei îngrijiri fac să se prăbușească o casă, fie că prin asta se înțelege un guvern sau viața unui om. Orice acoperiș va începe să aibă fisuri prin care pătrunde ploaia, dacă proprietarul nu îl întreține cum se cuvine.

10:19 Ora mesei este privită cu multă satisfacție de mulți. Vinul dă un plus de veselie vieții. Banii sunt soluția la orice problemă.

Să fi crezut oare Solomon că banii sunt cheia oricăror plăceri? Poate că nu a vrut să spună altceva decât că banii îl ajută pe om să cumpere tot ce-și dorește de mâncat și de băut. Sau poate că nu făcea altceva decât să citeze spusele dregătorilor beți din versetul 16 când aceștia au fost avertizați că excesele lor vor duce la dezastre (v. 18). Realitatea e însă că, așa cum a spus cineva, poți cumpăra orice cu bani, numai fericire nu și că prin ei poți ajunge oriunde, dar nu și în cer. Viața unui om nu constă din belșugul de lucruri pe care-l posedă.

10:20 Ai grijă să nu vorbești de rău pe rege sau pe subordonații bogați ai acestuia. Poate crezi că nimeni nu aude, dar până și zidurile au urechi și o pasăre nebănuitoare va duce mesajul la palatul regal. „Indiscrețiile prind aripi."

E. Răspândirea binelui sub soare (11:1—12:8)

11:1 Aici **pâinea** este un simbol al cerealelor din care e făcută. A arunca pâinea pe ape se referă probabil la practica de a semăna în zone inundate sau la comerțul pe mări. În orice caz, gândul care se desprinde de aici este că răspândirea pe scară largă a ceea ce este bun va avea drept urmare o bogată recoltă.

Versetul acesta este o referire valabilă la evanghelie. Poate că nu vedem imediat roadele, când împărțim cu alții pâinea vieții, dar în cele din urmă secerișul nu se va lăsa așteptat.

11:2 A o împărți în șapte și chiar în opt sugerează două lucruri: o generozitate nețărmurită sau o diversificare a întreprinderilor. Dacă e vorba de primul sens, atunci ideea subliniată este că trebuie să ne purtăm cu o bunătate fără prefăcătorie în orice situație, pentru că s-ar putea să vină vreo nenorocire sau vreun necaz, când acest lucru nu va mai putea fi făcut. Cei mai mulți oameni pun deoparte bani pentru zile negre. Dar versetul acesta ne îndeamnă să adoptăm un spirit de larghețe pe planul dărniciei, din pricina incertitudinilor vieții.

Sau înțelesul versetului ar putea fi următorul: Nu pune toate ouăle într-un singur coș. Investește în mai multe întreprinderi, pentru ca dacă una din ele va da faliment, să ai altele care să-ți aducă câștig. Asta se înțelege prin *diversificare*.

11:3 Versetul 3 continuă ideea din cel precedent, în special cu privire la relele care s-ar putea să vină pe neașteptate în această lume. Sugerează că există o anumită inevitabilitate și finalitate în legătură cu calamitățile acestei vieți. Cu aceeași certitudine cu care norii încărcați de ploaie se varsă pe pământ, tot așa necazurile și încercările vor veni negreșit peste oameni. Și după ce un copac a fost doborât, nu mai poate fi ridicat, asemenea unui monarh căzut. Soarta-i este pecetluită.

O altă aplicație mai largă a versetului ne este redată de următoarele versuri:

Cum cade un pom, așa va sta,
Cum trăiește un om, așa va muri,
Cum moare un om, așa va fi,
Toți anii veșniciei.

–John Ray

11:4 Este posibil să fii excesiv de precaut. Dacă vei aștepta până când toate condițiile vor fi prielnice, nu vei mai realiza nimic. Căci întotdeauna va bate puțin vântul și vor fi nori pe cer. Dacă vei aștepta să nu adie deloc vântul, nu vei mai însămânța. Dacă vei zăbovi până nu va mai exista pericolul să ploaie, recoltele vor

putrezi pe câmp şi vor rămâne neculese. Omul care aşteaptă certitudinea va aştepta la nesfârşit.

11:5 Întrucât nu cunoaştem decât în parte, va trebui să ne târâm înainte cum putem, beneficiind la maximum de cunoştinţele de care dispunem. Nu înţelegem deplasările vântului, nici modul în care iau naştere oasele în pântecele unei mame însărcinate. După cum nu înţelegem tot ce face Dumnezeu sau de ce.

11:6 Întrucât nu cunoaştem acest lucru, cel mai înţelept este să umplem fiecare clipă din zi cu tot felul de munci productive. Căci nu avem de unde şti care activităţi vor propăşi. Poate toate vor fi încununate cu succes.

În răspândirea Cuvântului lui Dumnezeu, succesul ne este garantat. Totuşi este adevărat şi aceea că unele metode sunt mai rodnice decât altele. Prin urmare, trebuie să fim neobosiţi, întreprinzători, ingenioşi şi credincioşi în slujirea creştină.

Apoi şi noi trebuie să semănăm în dimineaţa vieţii şi să nu cădem de oboseală înspre seară. Suntem chemaţi la slujire neobosită.

11:7, 8 Prin **lumină** s-ar putea înţelege zilele luminoase ale tinereţii. Ce minunat e să fii tânăr! Să fii sănătos şi plin de viaţă! Dar indiferent câţi ani de vigoare şi prosperitate îi sunt daţi unui om, el trebuie să nu piardă din vedere faptul că **zilele întunericului** vor veni negreşit. Durerile şi neputinţele bătrâneţii sunt inevitabile. Searbădă şi anevoioasă mai e această perioadă a vieţii!

11:9 E greu de ştiut dacă versetul 9 este un sfat sincer, sau expresia cinică a unui bătrân deziluzionat. Fă ce-ţi doreşte inima şi vezi cât mai mult. Dar nu uita că în cele din urmă Dumnezeu te va chema la judecată, adică la judecata bătrâneţii, care i se părea lui Solomon ca o retribuţie divină pentru păcatele comise în tinereţe.

11:10 Cât eşti tânăr trăieşte la maximum clipele de fericire şi redu cât mai mult clipele de întristare şi necaz. (**Răul** de aici se referă probabil la necazuri, nu la păcat.) Copilăria şi tinereţea sunt o deşertăciune, deoarece trec atât de repede.

Nicăieri în literatură nu găsim o descriere mai plastică a bătrâneţii decât în prima jumătate a capitolului 12. Sensul nu e la suprafaţă, ci trebuie căutat cu stăruinţă în adânc, deoarece se prezintă sub formă de alegorie. Dar în curând se conturează imaginea unui bătrân ce-şi târăşte anevoios picioarele, umblând ca un muzeu geriatric ambulant, îndreptându-se încet dar sigur spre mormânt.

12:1 Tristul tablou al bătrâneţii şi senilităţii este un avertisment pentru tineri să-şi aducă aminte de Creatorul lor în zilele tinereţii lor. Observaţi că Solomon nu spune Domnul sau Mântuitorul sau Răscumpărătorul, ci Creatorul lor. Este singurul mod în care L-a putut cunoaşte Solomon pe Dumnezeu din perspectiva sa de sub soare. Dar chiar şi aşa sfaturile sunt bune. Tinerii *trebuie* într-adevăr să-şi aducă aminte de Creatorul lor... înainte de a veni apusul vieţii lor, când zilele vor fi grele şi crude iar anii vor fi total lipsiţi de plăcere şi satisfacţie. Aspiraţia oricărui tânăr trebuie să fie aidoma celei din rândurile următoare:

Doamne, în plinătatea puterilor mele,
Pentru Tine doresc să fiu tare;
Bucurându-mă de toate desfătările,
Spre Tine să se îndrepte totuşi cântarea mea!

Pentru nimic inima nu mi-aş da-o lumii,
Spunând apoi că Te mai iubesc.
N-aş aştepta până m-ar lăsa puterile,
Ca abia atunci să-Ţi dedic slujirea mea.

N-aş zbura pe aripi iuţi,
Treburile lumii să le înfăptuiesc.
N-aş trudi şi asuda,
Până paşii mi-ar slăbi şi încetini.

O, nu, Ţie nu Ţi-aş rezerva dorinţe-mi vlăguite,
Nu Ţi-aş dărui ce-a mai rămas din vigoarea mea.
Nu, Doamne, nu aş aştepta până se stinge focul,
Şi-n inimă cenuşa ar sălăşlui.
Alege-mă, Doamne, în floarea tinereţii,
Când din plin de bucurii am parte!
Ca Ţie, slava vieţii mele de-nceput
Din toată inima să Ţi-o dăruiesc!

–Thomas H. Gill

12:2 Bătrânețea este acel timp când luminile se domolesc, pe plan fizic și emotiv. Zilele sunt apăsătoare iar nopțile lungi. Posomorârea și deprimarea se cuibăresc în suflet.

Chiar și în zilele de mai-nainte, mai cădea din când în când ploaia, adică veneau necazuri și descurajări. Dar apoi soarele minunat străbătea norii și spiritul își recăpăta sprinteneala. Acum se pare că zilele însorite au dispărut cu desăvârșire, și după fiecare ploaie, apar din nou la orizont alți nori, prevestind alte zile ploioase.

Tinerețea este acel timp în care trebuie să ne amintim de Creatorul, pentru că atunci soarele, luna și... stelele nu sunt întunecate, iar norii nu revin după ploaie.

12:3 Acum trupul bătrânului este prezentat alegoric ca o casă. Păzitorii casei sunt brațele și mâinile, ce odinioară erau puternice, dar acum sunt slăbănogite, pline de încrețituri și scârțâind din încheieturi, afectate de boala lui Parkinson.

Oamenii puternici sunt picioarele și coapsele, care nu mai sunt drepte și viguroase ca altă dată, ci încovoiate ca niște paranteze, cedând sub povara corpului.

Cei ce macină încetează, pentru că sunt puțini la număr. Cu alte cuvinte, dinții nu mai pot mesteca, pentru că cei de sus sunt prea puțini ca să mai facă contact cu cei de jos. Sau, cum s-ar exprima dentistul, nu se mai face ocluzia.

Cei ce se uită pe ferestre se întunecă. Ochii au început de mult să slăbească. Mai întâi au nevoie de bifocali, apoi de trifocali și apoi trebuie operați de cataractă. Acum mai pot vedea doar litere foarte mari, și chiar și pe acelea doar cu lupa!

12:4 Ușile ce dau la stradă sunt închise – evident, o referire la urechi. Totul trebuie repetat cu voce tare, de mai multe ori. Zgomotele puternice, cum ar fi râșnitul unei mori, sunt percepute foarte șters și neclar.

Bătrânul suferă de insomnie. Se scoală devreme, odată cu păsările, când începe cocoșul să cânte.

Glasul cântărețelor se aude înăbușit. Corzile vocale s-au deteriorat mult. Vocea este tremurândă și nesigură iar cântatul este exclus definitiv.

12:5 Bătrânii suferă de *acrofobie*, adică se tem de înălțimi, fie că e vorba de scări, fie de priveliștile de pe clădiri înalte sau de zborul cu avionul.

Și se sperie pe drum. Și-au pierdut încrederea în ei înșiși, se tem să se ducă singuri sau să iasă afară pe timp de noapte.

Se crede că prin migdalul care înflorește se înțelege părul alb, la început bogat, dar apoi tot mai rar.

Lăcusta poate fi privită în două feluri. Mai întâi, lăcusta este o povară, adică până și cele mai ușoare obiecte sunt prea grele ca să le mai poată purta un bătrân. Sau lăcusta este privită târându-se anevoios (NASB), o caricatură a bătrânului, încovoiat din spate, înaintând cu pași nesiguri și mișcări necoordonate.

Dorințele trec în sensul că apetiturile naturale scad sau încetează cu totul. Alimentele își pierd gustul și celelalte impulsuri de bază se sting încetul cu încetul. Vigoarea sexuală dispare și ea.

Procesul degenerativ se instalează deoarece omul se duce spre casa lui durabilă a morții și a mormântului. În curând cortegiul funerar străbate sobru străzile.

12:6 Și astfel înțeleptul este sfătuit să-și aducă aminte de Creator înainte de a se rupe funia de argint, înainte de a se sparge vasul de aur sau a se face țăndări urciorul la fântână; înainte de a se strica roata de la fântână. Este destul de greu să găsim sensul corect la toate aceste alegorii.

Ruperea funiei de argint se referă probabil la secționarea acelui fir plăpând al vieții, când duhul este eliberat din strânsoarea trupului. Se pare că așa l-a înțeles poeta nevăzătoare (și autoare a multor imnuri creștine clasice, n.tr.):

Într-o zi funia de argint se va rupe
Și eu nu voi mai cânta
Dar ce bucurie voi trăi când mă voi trezi
În palatul Regelui![35]

–Fanny J. Crosby

S-a spus că vasul de aur reprezintă cutia craniană, spargerea sa fiind o imagine poetică a încetării activității intelectului în clipa morții.

Urciorul spart (găleata) și roata stricată ar putea constitui, luate împreună, o

referire la circuitul sangvin, în contextul căderii presiunii sistolice și diastolice.

12:7 Apoi se instalează *rigor mortis*. Trupul începe să revină la țărână iar duhul se întoarce la Dumnezeu care l-a dat. Sau cel puțin așa i s-a părut lui Solomon. În cazul credinciosului, concluzia lui Solomon este corectă. Dar în cazul unui necredincios, duhul acestuia merge în Hades, urmând să aștepte acolo Judecata de la Marele Tron Alb. Apoi duhul va fi reunit cu trupul și întreaga persoană va fi aruncată în iazul de foc (Apo. 20:12-14).

12:8 Și astfel Predicatorul ajunge înapoi în punctul din care a plecat – la principiul de bază potrivit căruia viața sub soare este **deșertăciune**, lipsă de sens, inutilitate și un mare gol. Pateticul său refren ne amintește de fetița care s-a dus la târg și a stat prea mult.

Doream ca muzica să nu-nceteze niciodată –
Am stat oare, prea mult la târg?
Doream ca paiața să fie mereu inteligentă –
Am stat oare prea mult la târg?
Mi-am cumpărat bentițe albastre să-mi prind părul,
Dar, nimănui nu i-a păsat.
Călușeii și-au încetinit mersul –
Am stat oare prea mult la târg?
Am vrut să locuiesc într-un oraș-carnaval,
cu râsete și dragoste peste tot.
Mi-am dorit ca prietenii mei să fie glumeți și inteligenți.
Aș fi vrut să-i pese cuiva.
Mi-am găsit aceste bentițe lucitoare și noi,
Dar acum nu mai sunt albastre.
Călușeii încep să mă ironizeze –
Am stat oare, prea mult la târg?
N-am pe nimeni de câștigat și nimeni care să se împrietenească cu mine –
Am stat oare, prea mult la târg?[38]
–Billy Barnes

Ajungând la ultima referire pe care o face Solomon la deșertăciunea vieții sub soare, mi-am adus aminte de o povestire relatată de E. Stanley Jones. La bordul unui vapor a văzut un cuplu corpolent. Și soțul, și soția aveau fețe bovine și trăiau doar pentru mâncare, de la o masă la alta. Se pensionaseră în condiții de belșug, și totuși într-o cumplită sărăcie!

Erau nemulțumiți de chelneri că nu le ofereau servicii speciale cum și-ar fi dorit ei. Păreau că le era teamă că vor muri de foame între mese. Apetitul lor fizic părea singurul lucru ce conta pentru ei. Nu i-am văzut niciodată citind o carte sau un ziar. Stăteau și se uitau unul la altul, așteptând să li se dea următoarea masă. Într-o seară, i-am văzut stând astfel și privind în gol, când o idee strălucită îi trecu prin mintea încețoșată a bărbatului. S-a dus la șemineu și a ridicat vazele; s-a uitat în ele și apoi s-a întors spre soție, anunțând: „Sunt goale!" Mai să mă pufnească râsul! Avea dreptate; „Sunt goale!" Dar nu numai vazele, ci sufletele și creierii amândurora erau goale. Aveau mult în pungă, dar nimic în persoana lor; și asta era pedeapsa lor. Aveau siguranța împreună cu plictisul – nici o aventură. Își lărgeau curelele și-și îngustau orizontul.[39]

IV. EPILOG: LUCRUL CEL MAI BUN SUB SOARE (12:9-14)

12:9 Pe lângă faptul că a fost el însuși **înțelept**, **Predicatorul** a împărtășit și altora din **cunoștința** sa. A căutat să transmită înțelepciunea sa sub forma proverbelor, după ce le-a cântărit cu atenție să fie exacte.

12:10 Și-a ales cuvintele cu multă grijă, încercând să combine ceea ce era mângâietor, plăcut și adevărat. A fost aidoma gătirii unei mese bogate, pe care a servit-o după aceea, cu câteva frunzulițe de pătrunjel.

12:11 Învățăturile celor înțelepți sunt ca niște instrumente ascuțite și înțepătoare, simple, directe și convingătoare. Iar culegerea de zicători de la unicul Păstor sunt ca niște cuie bătute bine sau piloni cu care este prins cortul să nu fie luat de vânt. Ele asigură tărie, fiind în același timp cuie de care să-ți atârni gândurile.

Cele mai multe versiuni ale Bibliei redau termenul „păstor" cu inițială majusculă, indicând faptul că traducătorii l-au considerat o referire la Dumnezeu. Dar nu trebuie să uităm că în gândirea orientală regele este considerat un păstor. Homer a spus: „Toți regii sunt păstori de oameni." Prin urmare, Regele Solomon s-a referit probabil la *el însuși* ca **unic păstor**. Această interpretare se potrivește mai bine

cu contextul.

12:12 Nu se sugerează deloc că Solomon şi-ar fi epuizat tema. Dimpotrivă, ar mai fi putut scrie mult şi bine, dar îşi previne cititorii că ar fi ajuns la aceeaşi concluzie. **Dacă ai voi să faci o mulţime de cărţi, să ştii că n-ai mai isprăvi** – cu alte cuvinte, n-ai termina nicicând de publicat cărţi şi te-ai istovi cumplit să te sileşti să le citeşti pe toate. Dar la ce ţi-ar folosi? Nu ţi-ar descoperi altceva decât deşertăciunea vieţii.

12:13 Concluzia lui finală i-ar putea lăsa pe cititori cu impresia că în sfârşit s-a ridicat deasupra soarelui. El spune: **„Teme-te de Dumnezeu şi păzeşte poruncile Lui**, deoarece în asta constă întreaga datorie a oricărui om." Dar să nu scăpăm din vedere că frica de Dumnezeu de aici nu este totuna cu credinţa mântuitoare. Este groaza înrobitoare a creaturii în faţa Creatorului său. Iar **poruncile** nu înseamnă neapărat legea lui Dumnezeu aşa cum este aceasta revelată în VT. Mai degrabă, ar putea însemna orice porunci pe care Dumnezeu le-a imprimat instinctiv în inimile oamenilor.

Cu alte cuvinte, nu se cade să atribuim un grad înalt de pricepere spirituală cuvintelor lui Solomon. S-ar putea ca ele să nu fie altceva decât concluzia pe care ar trage-o o persoană înţeleaptă pe baza intuiţiei naturale şi în urma experienţei practice.

Aceasta este datoria oricărui om – nu doar întreaga datorie, ci şi elementele de bază care pot să-i dăruiască o viaţă deplină şi fericită.

12:14 Motivul invocat aici pentru a te teme de Dumnezeu este certitudinea că va veni judecata. Noi credincioşii avem motive să-I fim recunoscători Mântuitorului o veşnicie întreagă că ne-a izbăvit de acest gen de frică.

„În dragoste nu este frică. Ci dragostea perfectă alungă frica, pentru că frica presupune chin. Dar cine se teme nu a fost desăvârşit în dragoste" (1 Ioan 4:18).

Noi nu ne putem încredere în El şi nu ascultăm de El dintr-un sentiment de frică. Prin lucrarea Sa isprăvită de la Calvar, avem asigurarea că nu vom veni niciodată la judecată, ci am trecut din moarte la viaţă (Ioan 5:24). Acum putem zice şi noi:

Nu e nici o condamnare,
Pentru mine nu mai e iad,
Chinul şi focul
Ochii mei nu le vor vedea nicicând;
Pentru mine nu mai e nici o sentinţă,
Pentru mine nici un bold
Pentru că Domnul care mă iubeşte
Mă vă ocroti cu aripa Sa.

–Paul Gerhardt

NOTE FINALE

[1](Intro) L. S. Chafer, *Systematic Theology*, I:83.

[2](Intro) Vezi Gleason Archer, *A Survey of Old Testament Introduction*, p. 478-88.

[3](Intro) *Megillah 7a; Sabbath 30.*

[4](Intro) W. Graham Scroggie, *Know Your Bible*, I:143.

[5](Intro) Solomon este considerat de foarte mulţi drept un „tip" (sau imagine) a lui Cristos domnind în pace în timpul Împărăţiei de o mie de ani.

[6](Intro) Citat de Scroggie, *Know Your Bible*, I:144.

[7](1:3) H. L. Mencken, citat de Bill Bright, *Revolution Now*, 1969, p. 15.

8(1:4) Will Houghton, "By Life or By Death".

[9](1:8) Autor necunoscut. "Thou Alone, Lord Jesus (Numai Tu, Doamne Isuse)" în *Hymns of Grace and Truth*, nr. 220.

[10](1:13) Malcolm Muggeridge, *Jesus Rediscovered*, p. 11.

[11](1:13) De exemplu, acest nume a fost folosit şi de alte popoare semitice şi chiar în Vechiul Testament Elohim este folosit pentru „dumnezei" falşi. Este discutabil dacă vorbele Satanei din Geneza 3:5 trebuie traduse „Veţi fi ca Dumnezeu" (KJV, NKJV) sau „Veţi fi ca dumnezei" (NEB, Knox).

[12](1:15) Robert Laurin, "Ecclesiastes", în *The Wycliffe Bible Commentary*, p. 587.

[13](2:1) B. E. "None But Christ Can Satisfy!" (Nimeni nu poate sătura în afara lui Cristos!) în *Hymns of Truth and Praise*, nr. 306.

[14](2:2) Din *Selected Poems of Edwin Arlington Robinson*. Londra: The Macmillan Company, 1965, p. 9, 10.

[15](2:8) Samuel Johnson, *The History of Rasselas, The Prince of Abissinia*, ed. J.P.Hardy.

[16](2:8) Citat de David R. Reuben, "Why Wives Cheat on Their Husbands," în *Reader's Digest*, aug. 1973, p. 123.

[17](2:11) Ralph Barton, citat de Denis Alexander, *Beyond Science*, p.123. Folosit cu permisiunea lui Lion Publishing.

18(2:11) E. Stanley Jones, *Growing Spiritually*, p. 4.

[19](2:16, 17) *Choice Gleanings Calendar*. Grand Rapids: Gospel Folio Press.

[20](2:18) C. E. Stuart, *Thoughts on Ecclesiastes*, în Assembly Writers Library, Vol. 5, p. 186.

[21](2:21) Robert Jamieson, A. R. Fausset și David Brown, *Critical and Experimental Commentary on the Old and New Testament*, III:518.

[22](2:25) Jules Abels, *The Rockefeller Billions*, p. 299.

[23]*Table Talk*, Vol. 11, nr. 4, august 1987, p. 3.

[24](3:21) Același termen ebraic pentru *duh* poate însemna și *suflare*.

[25](4:1) James Russell Lowell, "The Present Crisis", în *Complete Poetical Works*, p. 67.

[26](4:4) Citat de Henry G. Bosch, *Our Daily Bread*, 24 mai 1973.

[27](4:4) Citat de Bill Bright, *Revolution Now*, p.37.

[28](5:15) *Choice Gleanings Calendar*.

[29](6:9) H. C. Leupold, *Exposition on Ecclesiastes*, p.141.

BIBLIOGRAFIE

Delitzsch, Franz. "Ecclesiastes." În *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vol. 18. Grand Rapids: Wm B. Eerdmans Publishing Co., 1971.

Eaton, Michael A. *Ecclesiastes*. TheTyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1983.

Erdman, W. J. *Ecclesiastes*. Chicago: B. I. C. A., 1969

Hengstenburg, Ernest W. *A Commentary on Ecclesiastes*. Retipărire. Minneapolis: James and Klock Christian Publishing Co., 1977.

Lange, John Peter, ed. "Ecclesiastes." În *Commentary on the Holy Scriptures*. Vol. 7. Reprint (25 vols. in 12). Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1960.

Laurin, Robert. "Ecclesiastes." În *The Wyclife Bible Commentary*. Chicago: Moody Press, 1962.

Leupold, H. C. *Exposition of Ecclesiastes*. Grand Rapids: Baker Book House, 1952.

MacDonald, William. *Chasing the Wind*. Chicago: Moody Press, 1975.

CÂNTAREA CÂNTĂRILOR

Introducere

„În gloriosul templu al revelației, într-un loc anume ales de Domnul Dumnezeul nostru pentru ca numele Său să locuiască acolo, într-o glorie și mai strălucitoare decât cea din templul lumii materiale, acolo stă această carte, ca unul din lăcașurile din templul de pe Muntele Sion, într-adevăr mică, dar măiastru alcătuită, cu zidurile și tavanul dintr-un material mai bogat decât cedrul, mai ales decât strălucitul fildeș, împodobită cu safire și plină de mostre de adevăr aduse din cer de Duhul Sfânt și depuse aici pentru mângâierea și desfătarea tuturor celor ce iubesc locuința casei lui Dumnezeu și locul în care sălășluiește gloria Sa."

– George Burrowes

I. Locul unic în Canon

Titlul „Cartea Cântărilor" este o expresie idiomatică ce înseamnă în ebraică: *Cea mai aleasă cântare*. Midrașul ebraic o definește drept: „Cea mai demnă de laudă, cea mai aleasă, cea mai prețuită dintre cântări." Cântarea aceasta, numită și *Canticles* (în engleză, n.tr.), este considerată în general cea mai dificil *de înțeles* dintre cărțile Bibliei. Franz Delitzsch spune: „Cântarea este cea mai obscură carte din Vechiul Testament."[1] Nu e însă greu s-o *îndrăgești*, dacă-ți place poezia, iubirea și natura. Dar ce *este* ea și ce *înseamnă*?

Există o multitudine de păreri între cărturari în ce privește definirea conținutului ei: antologie de poeme de dragoste, fără legătură între ele? O mică operă dramatică? Sau „un dialog între îndrăgostiți, redactat într-un limbaj dramatic, marcat de un stil unitar"?[2] În lumina refrenelor care revin cu insistență pe parcursul cărții, precum și a desfășurării narațiunii și a dimensiunii ei mult prea reduse pentru a putea fi considerată o „piesă de teatru" propriu-zisă, ultima definiție ni se pare cea mai exactă.

Și totuși rămâne de stabilit: Cum trebuie *interpretată* această carte? Imaginația cititorilor din toate veacurile a jucat aici un rol hotărâtor. Deși unii evrei și creștini cu un pronunțat simț pudic au evitat această carte, considerând-o „senzuală," unii dintre cei mai evlavioși sfinți din toate timpurile au prețuit-o la justa ei valoare.

II. Paternitatea

Tradiția ebraică susține că Solomon a scris Cântarea Cântărilor în tinerețea sa, după care a redactat Proverbele la maturitate, pentru ca în cele din urmă să dea formă Eclesiastului într-o perioadă când se săturase de lumea aceasta. Există mult temei în această opinie. Întrucât autorul elogiază fidelitatea în căsnicie, unii au sugerat că Solomon ar fi dedicat această carte primei dintre numeroasele sale soții, înainte de a se fi implicat în poligamie și concubinaj. În comentariul nostru, subscriem însă la o cu totul altă opinie.

Șapte versete din Cântare îl menționează pe Solomon direct, pomenindu-i numele (1:1, 5; 3:7, 9, 11; 8:11, 12). Primul dintre acestea îi atribuie, probabil, calitatea de autor (deși versetul s-ar putea traduce și prin „Cântarea Cântărilor care este *despre* Solomon"). Aluzia la natură corespunde intereselor lui Solomon (1 Regi 4:33). De asemenea, referirile la caii regali, care și la palanchin tind să sprijine paternitatea lui Solomon asupra cărții. Referirile geografice sugerează că localitățile se găseau într-un singur regat unit – adică exact așa cum era în timpul domniei lui Solomon.

Astfel, există toate motivele să acceptăm concepția tradițională potrivit căreia Solomon este autorul uman al cărții, neexistând argumente contrarii plauzibile.

III. Data

Probabil că Regele Solomon a scris cea mai strălucită dintre cele 1.005 cântări compuse de el (1 Regi 4:32) în timpul celui de-al patruzecilea an al domniei sale (971-

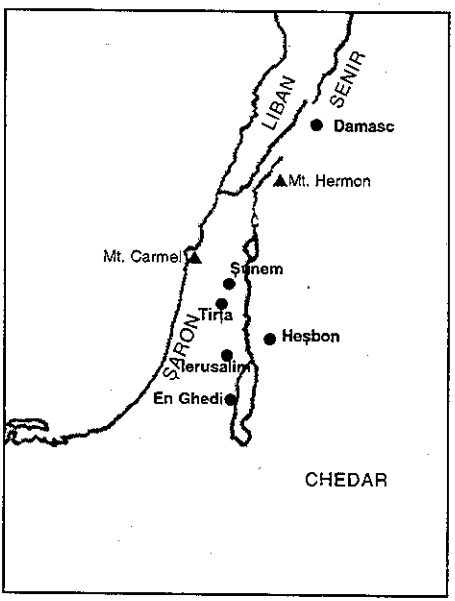

Denumiri geografice în Cântarea Cântărilor

931 î.Cr.). Tradiția conform căreia ar fi scris această carte în tinerețe, pe când nu se încurcase cu prea multe femei, este logică și atrăgătoare.

IV. Fondul și tema cărții

Conform interpretării celor mai mulți creștini, cartea reprezintă dragostea lui Cristos pentru biserica Sa. Această interpretare reiese și din titlurile capitolelor în multe din edițiile sub care a apărut Biblia. Astfel, Solomon este tipul lui Cristos iar Șulamita tipul bisericii. Dar cercetătorul atent al Scripturii își va da seama că aceasta nu poate fi interpretarea primordială a cărții, întrucât biserica a constituit o taină ascunsă de Dumnezeu de la întemeierea lumii, nedezvăluită decât mult mai târziu, apostolilor și profeților Noului Testament (Ro. 16:25, 26; Ef. 3:9). Puțini creștini vor nega faptul că în această cântare avem un minunat tablou al iubirii lui Cristos pentru biserică, dar aceasta e o aplicație, iar nu interpretarea cărții. *Interpretarea* primordială a cărții trebuie să se refere la Iehova și la națiunea Israel.

Conform altei interpretări, am avea de a face cu un protest împotriva infidelității maritale. Solomon, cu multele sale neveste, îi face curte unei tinere fecioare șulamite. Numai că ea are deja un îndrăgostit, un păstor căreia îi este credincioasă, drept care nu cedează dezmierdărilor lui Solomon. De fiecare dată când acesta o flatează, ea începe să discute despre cel pe care îl iubește cu adevărat. La finele cărții ea revine lângă tânărul păstor, fiind copleșită de iubirea sa. Cei ce acceptă această interpretare ne atrag atenția că cele mai multe din referirile la Solomon se fac în contextul orașului și al palatului, pe când referirile la păstor se fac într-un cadru rural. Acest contrast puternic dintre oraș și sat ranforsează ideea potrivit căreia avem două personaje masculine, nu unu. Puțini sunt cei care îmbrățișează această interpretare, deoarece îl pune pe Solomon într-o lumină nefavorabilă.[3] Dar Solomon a avut într-adevăr această latură negativă, în sensul că a practicat poligamia, contrar rânduielii lăsate de Dumnezeu pentru poporul Său, respectiv monogamia. Desigur națiunea Israel fusese necredincioasă față de Iehova, alipindu-se de îndrăgostiți. În această cântare israeliților li se prezintă frumusețea iubirii dintre un bărbat și o fecioară, trăinicia fidelității.

Conform celei de-a treia interpretări, fecioara șulamită este văzută ca rămășița credincioasă a națiunii Israel din vremurile de pe urmă. Iar Solomon este tipul Domnului Isus. Cântarea reprezintă, conform acestui punct de vedere, părtășia minunată de care va avea parte rămășița aceasta de evrei, când aceștia Îl vor privi pe Cel pe care L-au străpuns, jelindu-L ca pe un unic fiu. Faptul că Solomon a fost poligam nu-l împiedică să fie tipul Domnului Isus. Tipul este nedesăvârșit pe când Anti-tipul este desăvârșit.

Un al patrulea punct de vedere – foarte la modă în zilele noastre – consideră Cântarea Cântărilor un îndemn la consolidarea adevăratei iubiri și purități în hotarele căsniciei. Având în vedere actualul curent al lumii de exploatare a relațiilor sexuale în afara cadrului căsniciei, desigur aceasta variantă este o opțiune viabilă, ce corespunde întru totul cu Geneza 1:27 și 2:20-24.

În orice caz, indiferent de varianta pe care o adoptăm, Cântarea Cântărilor a fost folosită de mulți, cu destul temei, ca o călăuză minunată încă de la începutul căsniciei lor, având darul de a-i conferi trăinicie.

SCHIȚA

I. TITLUL (1:1)

II. ȘULAMITA LA CURTEA LUI SOLOMON SE GÂNDEȘTE LA IUBITUL EI PĂSTOR, DE CARE E DESPĂRȚITĂ, VORBINDU-LE DOAMNELOR DE LA CURTE DESPRE EL ȘI DESPRE EA (1:2-8)

III. SOLOMON ÎI FACE CURTE ȘULAMITEI, DAR EA RĂMÂNE RECE LA LAUDELE SALE (1:9–2:6)

IV. SFATUL STĂRUITOR ADRESAT DE FECIOARĂ FIICELOR IERUSALIMULUI (2:7)

V. ȘULAMITA ÎȘI AMINTEȘTE DE VIZITA PE CARE I-A FĂCUT-O IUBITUL EI PĂSTOR, CE A FOST ÎNSĂ ÎNTRERUPTĂ DE ORDINUL FRAȚILOR EI DE A SE ÎNTOARCE LA LUCRU (2:8-17)

VI. FECIOARA VISEAZĂ CĂ A AVUT O ÎNTÂLNIRE CU PREAIUBITUL EI (3:1-4)

VII. REPETAREA SFATULUI ADRESAT FIICELOR IERUSALIMULUI (3:5)

VIII. ALAIUL LUI SOLOMON SOSEȘTE LA IERUSALIM (3:6-11)

IX. DIN NOU SOLOMON ÎNCEARCĂ S-O CUCEREASCĂ PE FECIOARĂ, ACEASTA RĂMÂNÂND NEPĂSĂTOARE LA FARMECELE SALE (4:1-6)

X. ÎNTRE TIMP SOSEȘTE TÂNĂRUL PĂSTOR, RUGÂND-O PE FECIOARĂ SĂ PĂRĂSEASCĂ IERUSALIMUL ȘI SĂ VINĂ ÎN CASA PE CARE ȘI-AU PLĂNUIT-O LA ȚARĂ. ȘULAMITA RĂSPUNDE AFIRMATIV LA RUGĂMINTEA SA (4:7–5:1)

XI. ȘULAMITA ÎȘI AMINTEȘTE DE UN VIS TULBURĂTOR ÎN CARE EA NU L-A VĂZUT DIN PRICINA LETARGIEI EI (5:2-8)

XII. LA ÎNTREBAREA DOAMNELOR DE LA CURTE, EA PREAMĂREȘTE VIRTUȚILE PREAIUBITULUI EI, TREZIND ȘI ÎN ELE DORINȚA DE A-L VEDEA (5:9–6:3)

XIII. SOLOMON ÎȘI REIA ÎNCERCĂRILE DE A O CUCERI PE ȘULAMITĂ (6:4-10)

XIV. ȘULAMITA LE EXPLICĂ DOAMNELOR DE LA CURTE MODUL NEAȘTEPTAT ÎN CARE A FOST ADUSĂ LA PALAT (6:11-13)

XV. ULTIMA ÎNCERCARE A LUI SOLOMON SE DOVEDEȘTE ZADARNICĂ (7:1-10)

XVI. ȘULAMITA CONVERSEAZĂ CU IUBITUL EI, PĂSTORUL, CARE A VENIT S-O IA DE LA PALAT (7:11–8:2)

XVII. ULTIMA ADRESARE A SOLEMNULUI SFAT CĂTRE FIICELE IERUSALIMULUI (8:3, 4)

XVIII. TINERII ÎNDRĂGOSTIȚI SOSESC LA LOCUINȚA LOR DE LA ȚARĂ, DUPĂ CARE ÎȘI JURĂ CREDINCIOȘIE, TRĂIND APOI TOATĂ VIAȚA FERICIȚI (8:5-14)

COMENTARIU

I. TITLUL (1:1)

Cântarea Cântărilor ne este prezentată ca fiind a lui Solomon, deşi titlul s-ar putea traduce şi prin „despre Solomon."

II. ŞULAMITA LA CURTEA LUI SOLOMON SE GÂNDEŞTE LA IUBITUL EI PĂSTOR, DE CARE E DESPĂRŢITĂ, VORBINDU-LE DOAMNELOR DE LA CURTE DESPRE EL ŞI DESPRE EA (1:2-8)

1:2-4 Şulamita tânjeşte de dor după sărutările iubitului ei păstor. Apoi, imaginându-şi că el s-ar afla lângă ea, îi spune că iubirea lui este mai de preţ decât vinul. Comparând virtuţile sale cu balsamul mirositor, ea crede că acesta e motivul pentru care fecioarele o iubesc. Totuşi ea aşteaptă cu înfrigurare ca el să vină şi s-o ia la el. În zadar vor încerca fiicele Ierusalimului să vină şi ele. Regele Solomon a dus-o pe Şulamită în încăperile sale, probabil pentru a face parte din haremul său, împotriva voinţei sale. Când fiicele Ierusalimului îşi însuşesc sentimentele nutrite de ea pentru iubitul ei, Şulamita spune că aprecierea lor faţă de el este întru totul justificată.

1:5, 6 Spre deosebire de tenul lipsit de culoare al domniţelor de la curte, rustica Şulamita a stat mult timp la soare, ca păzitoare a viilor, drept care este arsă de soare şi negricioasă, dar[4] frumoasă.

1:7, 8 Gândul Şulamitei zboară spre iubitul ei. Ea se întreabă unde îşi paşte el turma şi unde se opreşte pentru odihna de la amiază. Ea nu pricepe de ce nu este el alături de ea, de ce trebuie să poarte o maramă pe faţă în prezenţa altor bărbaţi, consideraţi de ea mult mai prejos decât iubitul ei.

Fiicele Ierusalimului[5] sugerează pe un ton sarcastic că-l va găsi, poate, dacă va merge pe urmele oilor sale.

III. SOLOMON ÎI FACE CURTE ŞULAMITEI, DAR EA RĂMÂNE RECE LA LAUDELE SALE (1:9–2:6)

1:9, 10 Solomon începe acum să-i facă curte Şulamitei. El o aseamănă cu un telegar înhămat la carul lui Faraon, căutându-i obrajii aşezaţi între cercei şi gâtul împodobit cu şire de mărgăritare.

1:11 Exprimându-se la persoana întâi plural (pluralul editorial),[6] el promite că va făuri pentru ea lănţişoare aurite, cu picături şi crestături de argint.

1:12-14 Şulamita nu e impresionată de cuvintele de laudă ale regelui la adresa frumuseţii ei, deoarece gândul îi stă doar la iubitul ei. Când regele stă la masă, ea are propria ei sursă de mireasmă: un săculeţ cu nard păstrat ca amintire de la păstorul ei iubit. El este pentru ea ca ciorchinele de ienupăr în viile din En Ghedi.

1:15 Din nou Solomon încearcă s-o cucerească, de data aceasta preamărind frumuseţea sa şi comparându-i ochii cu cei ai unei porumbiţe.

1:16, 17 Dar Şulamita pare să schimbe conversaţia, în mintea ei, spunându-i iubitului ei cât de frumos este. Pentru ea pajiştea de iarbă este patul lor, cedrii acoperiş sălăşluirii iar ca adăpost au chiparoşii. Cu alte cuvinte cadrul iubirii lor este pastoral, iar nu un palat.

2:1 Fecioara se declară lipsită de frumuseţe şi nevrednică de iubirea lui. Când se aseamănă cu trandafirul din Şaron şi cu crinul de prin vâlcele,[7] ea nu se referă, la florile cultivate în înţelesul dat de noi „trandafirilor" sau „crinilor," ci probabil la florile ce cresc sălbatic pe câmp, la anemone sau poate la „narcisul din câmpie."[8]

2:2 Se pare că Solomon a auzit afirmaţiile ei cum că ar fi lipsită de frumuseţe, deoarece o asigură că este ieşit din comun de frumoasă. În comparaţie cu alte fecioare, ea este ca un crin între spini.

2:3 Reluând tema peisajului rural, ea îşi vede iubitul ca un măr cultivat între arborii sălbatici din pădure. Pentru ea fusese o desfătare să se afle în prezenţa sa, părtăşia cu el fiindu-i dulce.

2:4-6 De fapt să stea alături de el a fost aidoma şederii într-o casă de ospăţ, deasupra aflându-se mereu drept steag iubirea lui. Biruită de gândul iubirii sale pentru ea,

Șulamita cere turte cu smochine și mere care s-o întărească. I se pare că el este aievea cu ea, ținând-o în brațe.

IV. SFATUL STĂRUITOR ADRESAT DE FECIOARĂ FIICELOR IERUSALIMULUI (2:7)

Adresându-se în continuare fiicelor Ierusalimului,[9] Șulamita rostește cuvintele ce formează mesajul cheie al cărții, conform căruia există un timp anumit pentru dragoste; nefiind indicat ca ea să fie trezită prin mijloace carnale (cum încerca regele să facă). Ea le jură, pe cerboaice, pe gazelele de pe câmp, să nu trezească dragostea până nu-i va fi voia! Cu alte cuvinte, „dragostea nu e un bun ce se poate cumpăra sau obține cu forța; nu te poți preface că iubești. Dragostea este spontană; este un bun ce se dăruiește de bună voie, cu sinceritate."[10] Dacă Israelul ar fi respectat acest principiu de bază, nu ar fi fost necredincios față de Iehova.

V. ȘULAMITA ÎȘI AMINTEȘTE DE VIZITA PE CARE I-A FĂCUT-O IUBITUL EI PĂSTOR, CE A FOST ÎNSĂ ÎNTRERUPTĂ DE ORDINUL FRAȚILOR EI DE A SE ÎNTOARCE LA LUCRU (2:8-11)

2:8-14 În aceste versete fecioara își amintește de o vizită pe care i-a făcut-o iubitul ei, cum a venit el săltând peste coline, trecând din munte-n munte, ca o gazelă sau ca un pui de cerb. Și iată-l pe prispă, cum se uită printre gratii. I-a auzit glasul. „Vino!" i-a spus el. Iarna a trecut, ploaia a stat. Primăvara și-a făcut simțită prezența, cu smochinii ce-și dezvelesc mugurii și florile de vie ce parfumează văzduhul. „Scoală, draga mea, și vino!" o îndeamnă el. Poate că ea nu a răspuns imediat la invitație, deoarece în continuare el o roagă să vină la fereastră, ca să-i vadă fața și să-i audă glasul. Până aici ea a fost ascunsă de privirile lui, ca o porumbiță în crăpăturile stâncii sau în loc prăpăstios.

2:15 Orice posibilitate de a fi dat curs invitației sale a dispărut în momentul în care s-au ivit frații ei, poruncindu-i ei și însoțitoarelor sale (căci în original se întrebuințează aici un pronume la plural)[11] să prindă vulpile și puii acestora, care stricau via într-o perioadă critică, când aceasta era în floare.[12]

2:16, 17 A fost un moment de dezamăgire pentru Șulamită, dar ea s-a consolat cu faptul că ea și iubitul ei își aparțineau unul altuia. Prin urmare, ea spune, de fapt: „Vino din nou, până nu se răcorește ziua, până nu se-ntinde umbra serii. Vino, dragul meu, săltând ca o căprioară, ca un pui de cerb peste munții Beter" (sau „munții care ne despart)."

VI. FECIOARA VISEAZĂ CĂ A AVUT O ÎNTÂLNIRE CU PREAIUBITUL EI (3:1-4)

Acum fecioara își amintește de un vis în care se făcea că s-a dus la o întâlnire cu iubitul ei. Într-o noapte l-a căutat, dar, negăsindu-l, s-a dus în cetate, cutreierând străzile și piețele, întrebându-i pe toți cei ce-i ieșeau în cale, inclusiv pe străjeri, dacă nu l-au văzut cumva. Apoi dintr-o dată îl găsește, îl îmbrățișează și-l duce în casa părintească.

VII. REPETAREA SFATULUI ADRESAT FIICELOR IERUSALIMULUI (3:5)

Ea își întrerupe narațiunea, pentru a le îndemna din nou pe fiicele Ierusalimului să nu stârnească iubirea până nu-i va fi voia!

VIII. ALAIUL LUI SOLOMON SOSEȘTE LA IERUSALIM (3:6-11)

Aici intervine o schimbare de decor, prezentându-ni-se scena maiestuoasă a sosirii alaiului regal al lui Solomon la Ierusalim. Întrebarea care se subînțelege din context este următoarea: „Cine poate să reziste propunerilor romantice ale unui rege atât de glorios?" La care răspunsul subînțeles este: „Șulamita poate," pentru că ea rămâne fidelă iubitului ei, nevoind să audă nici un alt glas.

Spectatorii situați de-a lungul traseului paradei sunt plini de bucurie la vederea regelui, în atmosfera înmiresmată de smirnă și tămâie. Ei văd palanchinul lui Solomon, păzit de șaizeci de ostași înar-

mați. Înăuntru sunt stâlpii de argint, pereții de aur curat, patul de purpură și covorul țesut cu măiestrie de fiicele Ierusalimului. Cetățenii Sionului sunt chemați să-l întâmpine pe Regele Solomon, care poartă coroana ce i-a dăruit-o mama sa în ziua nunții sale.

IX. DIN NOU SOLOMON ÎNCEARCĂ S-O CUCEREASCĂ PE FECIOARĂ, ACEASTA RĂMÂNÂND NEPĂSĂTOARE LA FARMECELE SALE (4:1-6)

4:1-5 Există deosebiri de vederi în rândul celor care susțin teoria existenței a trei personaje principale în Cartea Cântărilor cu privire la identitatea vorbitorului în aceste versete: este vorba de Solomon sau de păstor? Noi credem că este Solomon, cel cu multe neveste, care tocmai a revenit la Ierusalim și a încercat din nou s-o cucerească pe Șulamita.

El o zugrăvește în culori vii, prezentându-i ochii ca de porumbiță ce-l privesc de după vălul străveziu. Părul ei pare a fi de capre ce coboară de pe Muntele Ghilead (Galaad). Dinții ei albi îi amintesc de oițe tunse, ce ies din scăldătoare făcând două șiruri strânse și neavând nici o știrbitură. Buzele ei sunt ca niște cordelițe purpurii, simetria gurii ei fiind desăvârșită. Obrajii îi sunt ca două jumătăți de rodii. Gâtul e ca turnul lui David – întruchiparea măreției și a demnității. Cei doi sâni ai ei sunt ca doi pui de căprioară, sugerând grație și finețe.

4:6 Șulamita îl întrerupe[13] pe Solomon, spunându-i că rămâne nepăsătoare la flatările sale, gândul fiindu-i îndreptat spre revederea cu iubitul ei. Când se va răcori ziua și se vor întinde umbrele serii, ea va veni la păstorul ei iubit, adică la colina de mirt și la muntele de tămâie.

X. ÎNTRE TIMP SOSEȘTE TÂNĂRUL PĂSTOR, RUGÂND-O PE FECIOARĂ SĂ PĂRĂSEASCĂ IERUSALIMUL ȘI SĂ VINĂ ÎN CASA PE CARE ȘI-AU PLĂNUIT-O LA ȚARĂ. ȘULAMITA RĂSPUNDE AFIRMATIV LA RUGĂMINTEA SA (4:7–5:1)

4:7-15 În acest punct se arată[14] păstorul, îndemnându-și logodnica să vină cu el din Liban și lăudându-i frumusețea, buzele, hainele înmiresmate, adică viața ei curată, castitatea ei. El spune că ea e o grădină încuiată (sau „împrejmuită"), o grădină în care e o fântână, un izvor de apă vie. O grădină cu roade scumpe.

4:16 În limbaj poetic, ea îi spune să intre în grădină și s-o ia în stăpânire.

5:1a Acum păstorul răspunde la invitația pe care i-a adresat-o Șulamita la 4:16, spunând că el intră în grădină pentru a mânca din roadele ei alese, pentru a se hrăni din fagurele de miere, a bea vin și lapte.

5:1b Ultima parte a versetului 1 pare să fie un îndemn anonim adresat de unii spectatori interesați celor doi îndrăgostiți.[15]

XI. ȘULAMITA ÎȘI AMINTEȘTE DE UN VIS TULBURĂTOR ÎN CARE EA NU L-A VĂZUT DIN PRICINA LETARGIEI EI (5:2-8)

5:2-7 Aici fecioara își povestește visul în care se făcea că iubitul ei, cu capul plin de rouă și părul ud de vlaga nopții, bătea la ușă, rugând-o să deschidă. Când însă ea a șovăit, deoarece se îmbăiase deja, pregătindu-se de culcare, el și-a retras mâna de la ușă. În cele din urmă însă ea s-a ridicat să-i deschidă ușa. Din mână mir i-a picurat, mir ce din degete i-a curs pe închizătoarea ușii. Dar iubitul ei a plecat între timp. Ea l-a tot căutat, dar nu l-a găsit. Apoi, străjerii, neînțelegându-i adevăratul caracter, au lovit-o, luându-i vălul.

5:8 Cuprinsă de întristare, ea le roagă pe fiicele Ierusalimului să-i spună dacă-l vor întâlni cumva, că ea încă îl iubește la fel de fierbinte ca mai înainte.

XII. LA ÎNTREBAREA DOAMNELOR DE LA CURTE, EA PREAMĂREȘTE VIRTUȚILE PREAIUBITULUI EI, TREZIND ȘI ÎN ELE DORINȚA DE A-L VEDEA (5:9–6:3)

5:9 Dragostea ei nepieritoare pentru un simplu păstor trezește interesul fiicelor Ierusalimului, care nu pricep cum poate cineva să refuze dragostea lui Solomon, preferând-o pe aceea a unui băiat de la țară, drept care o roagă să le spună ce calități de-

osebite are iubitul ei.

5:10-16 Asta îi dă Şulamitei prilejul ce şi-l dorea de a preamări frumuseţea iubitului ei, ce este „întâiul între zece mii." Recurgând la o abundenţă de metafore şi similutidini pline de măiestrie, ea spune că iubitul ei e alb şi rumen, cu capul ca aurul curat, cu părul ondulat, negru-închis, pană de corb. Ochii lui sunt porumbei, ce în lapte trupu-şi scaldă, la izvor stând mulţumiţi. Pe scurt, totul e fermecător[16] în al ei mire!

6:1 Acum curiozitatea fiicelor Ierusalimului a fost trezită de-a binelea, ele fiind nerăbdătoare să-l vadă pe acest model de virtute şi frumuseţe masculină. „Unde-a plecat al tău iubit, ca să-l căutăm şi noi împreună cu tine?" întreabă ele.[17]

6:2, 3 Răspunsul fecioarei este înadins vag şi evaziv, ea mulţumindu-se să spună că el s-a dus în grădina lui. În definitiv, de ce trebuie să le spună? Oare nu este ea a lui? Nu-i aparţine pe de-a-ntregul, fiind a lui pe veci?

XIII. SOLOMON ÎŞI REIA ÎNCERCĂRILE DE A O CUCERI PE ŞULAMITĂ (6:4-10)

Din nou îşi face apariţia Solomon, încercând s-o cucerească pe Şulamita. În limbaj specific culturii Orientului Mijlociu, în cuvinte pline de farmec, el laudă frumuseţea ei, oprindu-se în special asupra trăsăturilor feţei. În mare se repetă descrierea de la 4:1-3. Pentru Solomon Şulamita le întrece în frumuseţe pe şaizeci de regine şi optzeci de concubine, precum şi fecioare fără număr. Nu numai că ea a fost favorita mamei ei, dar şi reginele şi concubinele i-au cântat osanale, zicând: „Cine-i aceasta... care ca zarea străluceşte şi ca luna-i de frumoasă, ca soarele-i de luminoasă şi ca oastea de război temută?"

XIV. ŞULAMITA LE EXPLICĂ DOAMNELOR DE LA CURTE MODUL NEAŞTEPTAT ÎN CARE A FOST ADUSĂ LA PALAT (6:11-13)

6:11, 12 Şulamita face să devieze propunerile lui Solomon cu ajutorul unei explicaţii obscure, probabil sugerând că ar fi sosit carul regelui pe când se afla la câmp să vadă dacă a dat viţa de vie şi dacă merii au înflorit. Intenţia ulterioară a regelui de a o duce la palatul său de la Ierusalim nu figurase în planurile ei, după cum nu dorise acest lucru.

6:13 Când dă să plece, fie Solomon împreună cu fiicele Ierusalimului, fie prietenii săi o cheamă înapoi, ca să-i admire din nou frumuseţea. Dar ea întreabă cum se face că ei doresc să privească o fată ca ea, care nu se evidenţiază cu nimic. Al doilea rând al versetului este dificil de tradus. Termenul **camps** (din limba engleză, însemnând „tabere", n.tr.) (în ebraică *mahanaim*) la care se referă Şulamita ar putea însemna o horă în care se prind două grupuri de dansatori (vezi ediţia ortodoxă: „ca la hora din Mahanaim"; în această ediţie versetul 13 din capitolul 6 este versetul 1 din capitolul 7, n.tr.)

XV. ULTIMA ÎNCERCARE A LUI SOLOMON SE DOVEDEŞTE ZADARNICĂ (7:1-10)

7:1-9a Solomon continuă s-o coplesească pe Şulamita cu laude, scoţând în evidenţă aspectul fermecător al trupului ei, comparând-o cu locuri renumite din ţinuturi îndepărtate: Heşbon, Bat Rabim, Damasc şi Muntele Carmel. Apoi o înfăţişează sub imaginea unui palmier falnic, exprimându-şi dorinţa de a o îmbrăţişa. Iar când o îmbrăţişează, constată că sânii ei sunt ca nişte ciorchini de struguri iar suflul gurii ei ca mirosul de mere. Sărutarea ei mai dulce ca vinul....

7:9b-10 Fecioara completează propoziţia, spunându-i că vinul ei nu e pentru Solomon, ci pentru iubitul ei. Ea este a lui, a celui drag, iar nu a regelui. Şi pe când rostea acestea cuvinte, ea era conştientă că păstorul tânjea de dor după ea.

XVI. ŞULAMITA CONVERSEAZĂ CU IUBITUL EI, PĂSTORUL, CARE A VENIT S-O IA DE LA PALAT (7:11–8:2)

7:11-13 Între timp păstorul, iubitul Şulamitei, a sosit la Ierusalim, ea putând merge acum pe câmp şi la ţară, împreună cu el. Ea anticipează aceste momente când va păşi alături de el, ieşind în zorii zilei la

vie ca să vadă dacă au înmugurit via şi merii, dacă sunt aproape de-nflorit. În acest cadru pitoresc, unde mandragorele miresme varsă, ea îi va da dezmierdările ei şi toată iubirea pe care i-a păstrat-o.

8:1, 2 Şulamita este cea care vorbeşte şi în aceste versete. Dacă păstorul ar fi doar fratele ei, atunci l-ar fi putut săruta prelung şi nimeni nu ar fi îndrăznit să-i facă vreun reproş. L-ar duce în casa mamei sale şi i-ar da vin bun şi must de rodii.

XVII. ULTIMA ADRESARE A SOLEMNULUI SFAT CĂTRE FIICELE IERUSALIMULUI (8:3, 4)

În cadrul unei paranteze adresate fiicelor Ierusalimului, Şulamita se vede în braţele sale, după care le atrage atenţia să nu stârnească dragostea până ce nu va voi ea.

XVIII. TINERII ÎNDRĂGOSTIŢI SOSESC LA LOCUINŢA LOR DE LA ŢARĂ, DUPĂ CARE ÎŞI JURĂ CREDINCIOŞIE, TRĂIND APOI TOATĂ VIAŢA FERICIŢI (8:5-14)

8:5a În satul ei de baştină, localnicii o văd venind de la Ierusalim şi o întreabă cine este aceea care se suie din pustiu, rezemată de preaiubitul ei?

8:5b Apoi, când îndrăgostiţii se apropie, păstorul se referă la locuri binecunoscute amândurora – sub măr, unde a început să se înfiripe dragostea lor şi unde s-a născut ea.

8:6, 7 Şulamita propune să-şi reînnoiască jurămintele de credincioşie reciprocă. În cuvinte de mare frumuseţe, ce-au fost citate de atâtea ori de-a lungul veacurilor, ea afirmă că nu există nici un rival pentru dragostea ei, care e tare ca moartea, de nestins şi nepreţuită („de-ar da cineva pentru iubire toate comorile casei sale, cu dispreţ ar fi respins acela.")

8:8, 9 Cu ani în urmă, pe când plănuiau viitorul tinerei Şulamita, fraţii ei au luat această decizie. Dacă-şi va dovedi castitatea, puritatea şi credincioşia, îi vor dărui drept zestre o coroană de argint. Dar dacă, dimpotrivă, îşi va dovedi promiscuitatea, fiind accesibilă ca o uşă, o vor ascunde, izolând-o.

8:10, 11 Fecioara îi asigură că, acum la vârsta măritişului, ea a fost demnă de toată cinstea, ca un zid – lucru ştiut de iubitul ei. Ea le spune despre via lui Solomon de la Baal Hamon, cu numeroşii lucrători ce au grijă de ea.

8:12 Dar pe Şulamita n-a interesat-o această vie, deoarece are propria ei vie, adică pe iubitul ei, păstorul. Cât despre ea, Solomon n-are decât să-şi păstreze pentru el averile!

8:13 În prezenţa martorilor, păstorul o roagă să i se dăruiască acum în căsnicie, spunând „Da."

8:14 În limbaj figurat, ea îi spune preaiubitului ei să se grăbească să şi-o însuşească! Şi aşa se încheie cartea, care a fost numită:

Confirmarea de către Vechiul Testament a monogamiei, în contextul celui mai grav caz de poligamie întâlnit pe paginile Scripturii. Este un îndemn fierbinte adresat Israelului din vremea lui Solomon să se întoarcă la idealul de iubire şi căsnicie dăruit de Dumnezeu.[18]

NOTE FINALE

[1](Intro) Franz Delitzsch, "The Song of Songs," în *Biblical Commentary on the Old Testament*, XVI:1.

[2](Intro) Arthur Farstad, "Literary Genre of the Song of Songs," p. 63.

[3](Intro) Comentariul lui Clarke (vezi Bibliografia) prezintă acelaşi punct de vedere ca cel exprimat în *Comentariul Biblic al Credinciosului.*

[4](1:5, 6) Cuvântul ebraic tradus prin „dar" (we) mai poate fi tradus (cu şi este adesea tradus) prin „şi." În acest caz traducerea literală ar fi: „neagră şi frumoasă."

[5](1:7, 8) Traducătorii ediţiei NKJV consideră că versetul 8 reprezintă cuvintele Preaiubitului, în consecinţă ele neavând un ton sarcastic. Preaiubitul şi Solomon sunt consideraţi una şi aceeaşi persoană, mai degrabă decât rivali care se luptă pentru a cuceri iubirea Şulamitei. Trebuie subliniat că titlurile din NKJV, New Scofield sau din oricare altă versiune a Bibliei sunt

adăugate de editori, nefăcând parte din textul original. Dar, după cum reiese din nota de la 1:1 a traducerii NKJV, textul ebraic este mai clar decât cel din engleză, precizând mai bine genul și numărul persoanelor în cauză.

[6](1:11) Traducerea NKJV consideră pronumele „noi" la propriu, drept referire la fiicele Ierusalimului.

[7](2:1) În proză, în poezie și în imnologie, Domnul nostru a fost asemănat cu crinul din vale și cu trandafirul de Șaron. Este o asemănare cât se poate de valabilă, chiar dacă nu acesta este gândul avut în vedere în acest pasaj.

[8](2:1) Farstad, "Literary Genre," p. 79, f.n. 6.

[9](2:7) În traducerea NKJV cuvintele adresate fiicelor încep în versetul 4.

[10](2:7) W. Twyman Williams, "The Song of Solomon," *Moody Monthly*, februarie 1947, p. 398.

[11](2:15) Forma de plural „prindeți" se poate explica prin probabilitatea ca aceste rânduri (extrem de melodioase și ritmate în original) să alcătuiască un cântec al viticultorilor (Delitzsch, "Song of Songs," p. 53). Otto Zöckler scrie că „versetul acesta este cântecul unui viticultor sau cel puțin un fragment dintr-un asemenea cântec" și că toți comentatorii din vremea sa ce nu sunt alegoriști sunt de acord cu opinia sa ("Song of Songs," în *Lange's Commentary on the Holy Scriptures*, V:71).

[12](2:15) Puii de vulpi (termenul se poate referi și la șacali) ies primăvara și distrug viile, săpând gropi sub rădăcini, subminându-le astfel. Vezi Delitzsch: "Song of Songs," p. 54.

[13](4:6) Redactorii traducerii NKJV consideră acest verset parte integrantă din cuvântarea Preaiubitului.

[14](4:7-15 Redactorii traducerii NKJV cred că nu există indicii aici care să justifice opinia că am avea un vorbitor diferit. Mai degrabă, ei consideră versetele acestea ca parte integrantă din vorbirea Preaiubitului.

[15](5:1b) Redactorii traducerii NKJV sunt de acord, numindu-i pe oamenii aceștia „prietenii lui."

[16](5:10-16) Pornind de la interpretarea cristologică a cărții, expresiile „cel mai frumos dintre zece mii" și „ființa lui e plină de farmec" au fost aplicate la Domnul nostru, în predici și în cântări. În special în sens spiritual, aceste aplicații sunt întru totul justificate, chiar dacă contextul original nu le-a avut în vedere.

[17](6:1) În cadrul interpretării cristologice, mărturia dată de mireasă (biserica) frumuseților preaiubitului ei (Cristos) îi determină și pe alții să-L caute.

[18](8:14) Williams, "Song," p. 42.

BIBLIOGRAFIE

Bellett, J. G. *Meditations upon the Canticles*. London: G. Morrish, n.d.

Burrowes, George. *A Commentary on the Song of Solomon*. Philadelphia: William S. & Alfred Martien, 1860.

Clarke, Arthur G. *The Song of Songs*. Kansas City, KS: Walterick Publishers, n.d.

Delitzsch, Franz. "The Song of Songs." În *Biblical Commentary on the Old Testament*, Vol. 16. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1971.

Zockler, Otto. "The Song of Solomon." *Lange's Commentary on the Holy Scriptures*. Vol. 5. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1960.

PERIODICE

Williams, W. Twynman. "The Song of Solomon," *Moody Monthly*, februarie 1947.

Materiale nepublicate

Farstad, Arthur L. "Literary Genre of the Song of Songs." Teză de masterat în teologie, Dallas Theological Seminary, 1967.

INTRODUCERE LA PROFEȚI

Ultima secțiune a Vechiului Testament, de la Isaia la Maleahi, a fost denumită: „Profeții." Isaia, Ieremia, Ezechiel și Daniel sunt Profeții Majori, pe considerentul că aceste cărți ocupă un spațiu mai mare decât al cărților celorlalți profeți. Iar ceilalți doisprezece profeți sunt numiți Profeții Minori.

I. Slujba profeților

În sensul biblic adevărat, profet este cel ce vorbește pentru Dumnezeu. Acești oameni[1] au fost ridicați de El în perioade de păcat și declin, pentru a-i condamna pe oameni pentru păcatele lor și pentru a prezice judecata lui Dumnezeu ce se va abate, dacă nu se vor pocăi.

În VT perioada profetică a început în timpul lui Samuel (prin anul 1100 î.Cr.), când preoția intrase în declin. Profeții și-au continuat slujba până la finele istoriei Vechiului Testament (prin anul 400 î.Cr.), perioadă care a cuprins și revenirea din captivitate și rezidirea Ierusalimului și a templului.

Dar profeții VT care au lăsat în urma lor *scrieri* nu au apărut decât în perioada scindării regatului (circa 930 î.Cr.). Astfel ei se împletesc cu evenimentele consemnate la 1 și 2 Regi precum și la 1 și 2 Cronici, ajungând până la Ezra și Neemia.

II. Metodele profeților

Mulți au scos în evidență faptul că mesajele profeților au cuprins două laturi principale: prezentare și prezicere.

Prin *prezentare* înțelegem că acești profeți au prezentat Cuvântul lui Dumnezeu, într-o manieră conștiincioasă, folosind sintagme de genul: „Așa vorbește Domnul," sau „Cuvântul Domnului a venit la mine" (vezi Ier. 1:9 și Ez. 2:7).

Cât privește *prezicerea*, ei au scrutat viitorul, spunându-le oamenilor care vor fi consecințele ascultării sau neascultării lor. Adesea profeții nu au înțeles ei înșiși mesajul pe care-l transmiteau (Dan. 7:28; 8:15-27; 10:7-15; Apo. 7:13, 14; 17:6). În mod deosebit ei au întâmpinat dificultăți când au făcut profeții cu privire la Mesia ce avea să vină. Când au profețit despre suferințele lui Cristos și slava ce avea să urmeze (1 Pe. 1:10-13), ei n-au priceput cum poate veni Mesia ca Robul suferind al lui Iehova și în același timp ca Rege al regilor care să domnească peste tot pământul. Ei nu au realizat că e vorba de două veniri distincte – venirea Sa la Betleem și revenirea Sa pe Muntele Măslinilor. Ei nu au conștientizat faptul că între aceste două veniri va interveni un interval de timp.

III. Temele profeților

Temele abordate de profeții din Vechiul Testament s-ar putea rezuma în felul următor:

1. Sfințenia lui Dumnezeu.
2. Păcatul și eșecul poporului ales al lui Dumnezeu.
3. Chemarea la pocăință.
4. Judecata lui Dumnezeu ce avea să se abată peste israeliți dacă nu se pocăiau.
5. Judecata lui Dumnezeu asupra națiunilor din jur.
6. Revenirea din captivitate a unei părți din națiunea Israel.
7. Venirea lui Mesia și respingerea Sa.
8. Venirea lui Mesia cu mare putere și slavă.
9. Restaurarea poporului ales al lui Dumnezeu.
10. Domnia universală a lui Cristos.

Trebuie să subliniem în acest punct că biserica nu formează tema profețiilor Vechiului Testament. Nu trebuie să ne așteptăm s-o găsim pe paginile profețiilor, deoarece ni se spune limpede în Noul Testament că ea este o taină ce a fost ținută

ascunsă în Dumnezeu de la întemeierea lumii (Ef. 3:4-6).

Legea dublei referiri este un instrument de mare folos în înțelegerea anumitor pasaje din VT. Legea dublei referiri înseamnă pur și simplu că unele profeții din VT au avut o împlinire imediată și alta parțială, dar că într-o zi ele vor cunoaște o împlinire deplină. De pildă, profeția de la Ioel 2:28-32 a avut o împlinire parțială în Ziua de Rusalii (Fapte 2:7-21), dar își va avea împlinirea deplină când Domnul Isus Se va întoarce pentru a-Și întemeia împărăția pe pământ la sfârșitul perioadei Marii Strâmtorări (Marii Tribulații).

E bine să reținem că în timp ce unele profeții sunt cât se poate de clare de la început, sensul altora nu se deslușește decât atunci când ele au loc.

Trebuie să ne ferim de a supune profețiile la interpretări fanteziste. Multă pagubă s-a produs atunci când s-a afirmat cu tărie că anumiți indivizi sau evenimente ar fi împlinirea cutărei profeții, pentru ca ulterior să se vadă limpede că nu a fost nicidecum o împlinire a respectivei profeții.

IV. Terminologia profeților

Iată o altă serie de termeni cheie meniți să ne ajute să înțelegem Profeții:

1. Denumirea *Israel* se referă de obicei la regatul de nord, adică la cele zece triburi ce s-au desprins de cele două din sud. Dar uneori prin Israel se înțelege întreaga națiune – adică toți descendenții lui Avraam.

2. Pe de altă parte, denumirea *Iuda* se referă la regatul de sud, adică semințiile Iuda și Beniamin.

3. Prin *Efraim* se înțelege, în special în cartea Osea, grupul celor zece triburi sau regatul de nord. Casa lui Iosif se referă la regatul de nord.

4. *Samaria* a fost capitala regatului de nord, termenul având o mare frecvență pe paginile profeților.

5. Pe de altă parte, *Ierusalim* a fost capitala regatului de sud.

6. *Ninive* a fost capitala Asiriei.

7. Cetatea *Babilon* a fost capitala națiunii Babilon (cunoscută și sub denumirea de Babilonia).

8. *Damasc* a fost cetatea principală, cu statut de stat, a Siriei.

În mesajele lor de condamnare a idolatriei, profeții au folosit adesea cuvinte asociate cu idolatria, cum ar fi „chipuri de lemn," „înălțimi," „terebinți" sau „stejari" și „grădini."

Prin „judecată" profeții au înțeles adesea ideea de justiție sau dreptate. Astfel ei au condamnat pervertirea „judecății," adică i-au înfierat pe judecătorii care acceptau mită, neamifăcând astfel dreptate.

Un loc foarte important în scrierile Profeților îl ocupă conceptul de „rămășiță" a Israelului. Cărțile acestea prezic revenirea unei rămășițe credincioase a națiunii la o dată ulterioară, tot așa după cum o rămășiță s-a întors din captivitatea babiloneană.

V. Clasificarea Profeților

Cărțile Profeților se pot clasifica în mai multe moduri. Deja am văzut că o primă clasificare este cea a Profeților Majori și a Profeților Minori. Se mai pot clasifica și după perioada în care au trăit:

Pre-exilici	
Isaia	Iona
Ieremia	Mica
Osea	Naum
Ioel	Habacuc
Amos	Țefania
Obadia	
Exilici	**Post-exilici**
Ezechiel	Hagai
Daniel	Zaharia
	Maleahi

Profeții pre-exilici au fost cei care au slujit înainte ca națiunea să fi fost dusă în captivitate. Profeții exilici au fost cei ce au vorbit pentru Dumnezeu în timpul captivității babiloniene. Profeții post-exilici au revenit împreună cu poporul după captivitate, îndemnându-i pe israeliți să reclădească cetatea și templul și să adopte o reformă morală.

Apoi profeții se mai pot clasifica și după auditoriu, în funcție de persoanele cărora li s-au adresat, în principal:

Lui Israel	Națiunilor
Osea	Naum
Amos	Obadia
Iona	

Lui Iuda

Isaia	Țefania
Ieremia	Ezechiel
Ioel	Daniel
Mica	Hagai
Habacuc	Zaharia
Maleahi	

Slujba unora dintre acești profeți a avut drept țintă mai multe grupe. De pildă, Iona ar putea fi clasificat ca un profet ce a vorbit națiunilor. Mica a profețit și Israelului, dar și regatului Iuda. Naum a vorbit atât lui Iuda (1:15), cât și lui Ninive. Habacuc a avut multe de spus pentru națiuni.

În mai multe cazuri, numele profetului este ascuns în textul profeției. De pildă, numele Isaia înseamnă *Iehova este mântuire*. În Isaia 12:2 citim: „IAH, Domnul a... devenit mântuirea."

Ieremia – *Iehova stabilește* sau *preamărit de Iehova* – 52:31.
Ezechiel – *Dumnezeu întărește* – 34:16.
Ioel – *Iehova este Dumnezeu* – 2:13.
Mica – *cine este ca Iehova?* – 7:18.
Țefania – *ascuns de Iehova* – 2:3.
Maleahi – *Solul Meu* – 3:1.

VI. Cronologia Profeților

Următoarea cronologie îl va ajuta pe cititor să înțeleagă diversele referiri din cadrul cărților Profeților.

Regatul Israel (Triburile din nord)

Siria a fost principalul dușman al Israelului după divizarea Regatului.

Apoi Asiria a devenit o putere mondială, amenințând Israelul. Iată etapele care au dus la cucerirea Israelului de către Asiria:

1. Iehu a plătit tribut lui Șalmaneser, regele Asiriei (842 î.Cr.).
2. Manahem a plătit tribut lui Tiglat-Pileser, care a început să-i ducă pe israeliți în exil.
3. În timpul domniei lui Peca, Tiglat-Pileser a cucerit cetățile seminției Neftali, ducând în captivitate în Asiria locuitorii acestora (2 Regi 15:29). De asemenea el a năvălit în teritoriile de la est de Iordan, deportând cele două triburi și jumătate ce locuiau acolo în Mesopotamia, în anul 740 î.Cr. (1 Cro. 5:26). În urma uneltirilor sale, Peca a fost ucis, tronul fiind ocupat de Hoșea.
4. Hoșea a devenit slujitorul lui Șalmaneser, căruia i-a plătit tribut, dar a uneltit împotriva sa, trimițând daruri Egiptului și solicitând o alianță cu această țară, pentru a scutura jugul asirian (2 Regi 17:3, 4).
5. Șalmaneser a asediat Samaria. Cetatea a fost cucerită în primul an al regelui Sargon, 722 î.Cr. sau 721 î.Cr. O mare parte a populației a fost deportată în Mesopotamia și în Mezia (2 Regi 17:5, 6, 18). Restul locuitorilor au fost obligați să plătească tribut.

Regatul Iuda (Triburile din sud)

După cucerirea regatului de nord, Asiria a început să amenințe Iuda. Dumnezeu i-a asigurat pe iudei că, deși asirienii îi vor amenința, nu vor reuși, ci vor fi distruși. Lucrul acesta s-a întâmplat când Senaherib a pornit împotriva Ierusalimului, în timpul domniei lui Ezechia.

Apoi Babilonul a devenit o mare putere, constituind o amenințare serioasă la adresa lui Iuda. Etapele politice care au dus la cucerirea regatului Iuda de către Babilon au fost următoarele:

1. Iehoiachim a devenit marioneta regelui Egiptului.
2. Babilonul a cucerit Egiptul și Asiria, Iuda intrând sub dominația Babilonului (605 î.Cr.).
3. În anul 605 î.Cr. (al treilea sau al patrulea an al lui Iehoiachim), Nebucadnețar a venit la Ierusalim, a dus o parte din vasele templului în Babilon precum și o parte din familia regală ca robi în Babilon.

Printre aceștia s-a numărat regele (Iehoiachim) și profetul Daniel (2 Re. 24:1-6; 2 Cro. 36:5-8; Ier. 45:1; Dan. 1:1, 2).

4. În anul 597 î.Cr. Nebucadnețar l-a dus în captivitate pe Iehoiachin (Ieconia sau Conia) și pe mulți alții (2 Re. 24:10-16). Ezechiel a fost dus în Babilon cu prilejul acestei deportări.

5. În anul 586 î.Cr. armatele lui Nebucadnețar au incendiat templul, au distrus Ierusalimul și au deportat grosul populației, lăsând în țară doar câțiva dintre cei mai săraci locuitori (2 Re. 25:2-21).

6. Locuitorii lăsați în țară au fost guvernați de un guvernator, Ghedalia. Ieremia s-a aflat printre acești oameni. Apoi Ghedalia a fost asasinat și mulți dintre locuitori au fugit în Egipt, luându-l cu ei pe Ieremia (2 Regi 25:22-26).

Captivitatea de șaptezeci de ani și perioada post-exilică

Imperiul mondial babilonean a durat până în anul 539 î.Cr. când Cirus a cucerit Babilonul. El este cel care a emis decretul prin care li s-a permis captivilor să revină în țara Israel. În anul 538 î.Cr. s-a organizat expediția celor ce au revenit sub conducerea lui Zorobabel. O altă revenire a avut loc sub Ezra, în 458 î.Cr.

Darius Medul a domnit din 538 până în 536 î.Cr.

Imperiul medo-persan a dăinuit până în anul 333 î.Cr., când grecii, sub conducerea lui Alexandru cel Mare, au atins supremația mondială.

Captivitatea de șaptezeci de ani a durat de la căderea Ierusalimului în 586 î.Cr. până la rezidirea templului în 516 î.Cr.

NOTE FINALE

[1]Au fost și câteva profetese, precum Hulda (2 Re. 22:14; 2 Cro. 34:22).

ISAIA

Introducere

„Isaia... este cel mai măreț dintre profeții și oratorii evrei. Splendoarea și preciziunea exprimării sale, bogăția și frumusețea imaginilor, orizontul larg și stilul armonios îi conferă un loc cu totul aparte în rândul profeților. Pe bună dreptate a fost numit «Prințul Profeților din Vechiul Testament.»"

–Merrill F. Unger

I. Locul unic în cadrul Canonului

Cei ce vizitează frumoasa capitală a Irlandei, în căutarea monumentelor de cultură creștină, vor fi adesea călăuziți la o casă particulară în care una din cele mai strălucite compoziții din toată lumea a avut „premiera mondială." Căci la Dublin, în 13 aprilie 1742 s-a susținut[1] prima oară inegalabilul Mesia al lui Handel. Nici o persoană avizată nu a contestat vreodată grandoarea compoziției lui Handel în latura muzicală, dar care este situația cu libretul (textul) celui mai renumit dintre toate oratoriile? Evident, ele sunt extrase în întregime din Cuvântul lui Dumnezeu, în special din profețiile mesianice ale Vechiului Testament. Iar profetul care a contribuit cel mai mult la libretul[2] oratoriului Mesia a fost un scriitor evreu care a trăit cu câteva secole înainte de întruparea lui Mesia al său – și al lui Handel și al tău și al meu. El se numește Isaia, cel care a scris cea mai lungă, mai măiastră și mai mesianică dintre profețiile Vechiului Testament.

II. Paternitatea

Isaia (în ebraică Yeșa'yahu, Iehova este mântuirea sau mântuirea lui Iehova), fiul lui Amoz, a avut o viziune ce formează conținutul cărții Isaia. Datorită teoriilor critice ce „au tăiat-o în două," vom prezenta în cazul acestei cărți o introducere mai amplă decât în cazul oricărei alte cărți.

Unitatea cărții Isaia

Există mai multe teorii ale unor așanumiți „critici superiori" care au fost perpetuate de circa o sută de ani, nu ca ipoteze, ci mai degrabă ca fapte. Sunt teorii acceptate practic fără nici un spirit de discernământ în multe cercuri din societatea contemporană. Iată câteva dintre aceste teorii: Nu Moise ar fi scris Pentateuhul. Nu Daniel ar fi scris cartea Daniel, nu Petru ar fi scris 2 Petru, după cum Pavel probabil nu a scris epistolele pastorale[3]. Tot așa, susțin aceștia, Isaia ar fi scris doar prima parte din cele șaizeci și șase de capitole ce i-au fost atribuite.

Întrucât Isaia este o lucrare atât de importantă, de proporții apreciabile, abundă atât de mult în profeții mesianice (în special în acele segmente pe care criticii le-au atribuit altor autori) și este citată atât de frecvent în Noul Testament încât am considerat că este nevoie să petrecem mai mult timp și să acordăm mai mult spațiu acestei chestiuni a criticii decât am face-o în cazul unei cărți adresate nivelului general al credincioșilor.

Abordarea noastră va lua în considerare argumentele pozitive în favoarea paternității lui Isaia pentru întregul volum ce-i poartă numele, și abia apoi vom răspunde la fiecare din argumentele formulate împotriva acestei unități.

1. Mărturia istoriei și a tradiției

Până prin anii 1700, practic toți cărturarii evrei și creștini au acceptat adevărul potrivit căruia cartea Isaia formează un tot unitar, fiind o profeție de mari dimensiuni, scrisă de un scriitor foarte talentat, Isaia, fiul lui Amoz (în românește: Amoț).

Dar în anul 1795 J. D. Doederlein a susținut că un "al doilea Isaia (numit „Deutero-Isaia") ar fi scris capitolele 40-66. Desigur, deosebirile de conținut și ton dintre Isaia 1–39 și 40–66 fuseseră deja remarcate de toți cititorii atenți ai Scripturii cu secole înainte, dar asta nu i-a condus la concluzia că cele două secțiuni ar fi fost redactate de autori diferiți. În 1892 B. Duhm a negat unitatea capitolelor 40–66, postulând existența unui „al treilea Isaia" (sau „Trito-Isaia") ca autor al capitolelor 55–66. Unii au mers chiar mai departe, dar în general în cercurile liberale se acceptă teoria a doi sau trei „Isaia."

În realitate nici una din tradițiile de la început nu a sugerat niciodată că ar fi existat doi sau mai mulți autori ai cărții Isaia. De fapt, credința în unitatea cărții Isaia se manifestă încă de timpuriu, în mod uniform și necontestat.

2. Mărturia Noului Testament

Isaia este a doua carte din VT în ordinea frecvenței cu care este citată în NT (după Psalmi) și întotdeauna se presupune unitatea ei. Citatele din a doua parte a profeției, ca fiind scrise de Isaia, sunt date de Ioan Botezătorul (Mat. 3:3; Luca 3:4; Ioan 1:23); de Matei (8:17; 12:18-21); de Ioan (12:38-41); și de Pavel (Ro. 9:27-33; 10:16-21). Lucrul acesta este deosebit de remarcabil la Ioan 12:38-41 deoarece aici se face o referire chiar la autor ca persoană, nu doar la cartea sa: „Isaia a spus aceste lucruri când a văzut slava Lui și a vorbit despre El" (v. 41). „Aceste lucruri" sunt cuvintele din Isaia 53:1, care fac parte din partea a doua a cărții (v. 38), iar Isaia 6:10 (unde Isaia a văzut slava lui Cristos) (v. 39-40) provin din prima parte a cărții.

3. Unitatea planului și a dezvoltării

Cartea Isaia ne prezintă un plan coerent și o ordine bine alcătuită – elemente contrare teoriei potrivit căreia am avea de a face cu o colecție de fragmente separate compuse de autori diferiți.

4. Stil poetic elevat

Frumusețea incontestabilă a celei de-a doua părți a cărții face neplauzibilă ideea potrivit căreia un autor atât de talentat, care chipurile a trăit prin anii 500 î.Cr., să fi fost dat complet uitării. La urma urmelor, Profeților Minori, cu scrieri de proporții mult mai reduse, li se atribuie fiecăruia opera, prezicându-li-se numele.

5. Sulurile de la Marea Moartă

În textul cărții Isaia, așa cum a fost găsit acesta între Sulurile de la Marea Moartă (datând din secolul 2 î.Cr.) nu există nici un indiciu că la capitolul 40 ar interveni o sciziune.

Răspunsurile pe care le formulăm la argumentele ce contestă unitatea isaianică

Trei sunt argumentele principale ce s-au formulat împotriva unității cărții: Punctul de vedere istoric, argumentul lingvistic și argumentul teologic.

1. Punctul de vedere istoric

Că Isaia se împarte în două secțiuni principale este un fapt aproape unanim recunoscut (1–39) și 40–66). Capitolele 36–39 sunt un fel de interludiu istoric. Este interesant de observat că în capitolele 1–39 se oglindește Vechiul Testament, pe când capitolele 40–66 constituie o paralelă la Noul Testament, chiar și în privința cifrelor: câte un capitol de fiecare carte din VT și din NT. S-ar putea ca asta să fie însă doar o pură coincidență, deoarece se știe că împărțirea pe capitole a avut loc ulterior scrierii Bibliei, nefăcând parte din textul inspirat.

Punctul de vedere al capitolelor 1–39 este cu siguranță pre-exilic iar cel al capitolelor 40–66 este în mod certa post-exilic. Putea oare Isaia să se proiecteze pe sine în viitor și să scrie din punctul de vedere al viitorului? Mulți critici spun că nu. Și totuși, Ieremia, Daniel și chiar Domnul nostru (Mat. 13) au făcut uneori acest lucru.

Dacă capitolele 40–66 au fost scrise în anii 500 î.Cr., cum se explică tonul palestinian al cărții, nu cel babilonean?

2. Argumentul lingvistic

Stilul lui „Doi Isaia" diferă de cel al

cărții Isaia în întregime, susțin criticii. Toți au observat puternica linie de demarcație de la începutul secțiunii a doua a cărții, introdusă prin cuvintele: „Mângâiați, mângâiați pe poporul Meu" (40:1). Dar aceasta e o dovadă a măiestriei scriitorului. Platon, Milton și Shakespeare și-au dovedit și ei din plin măiestria de stil, prin capacitatea recurgerii la registre noi de exprimare, în funcție de conținut. Minunata mângâiere oferită de Mesia, atât de magistral prezentată în 40–66, e suficientă pentru a justifica diferența de stil.

În plus există multe asemănări de stil între cele două (sau trei) părți ale cărții. Multe detalii indică o cunoaștere temeinică a limbii ebraice, dar una din expresiile întâlnite frecvent pe paginile operei lui Isaia este „Sfântul lui Dumnezeu" – un titlu aplicat divinității.

3. Argumentul teologic

Criticii nu susțin că ar exista vreo contradicție între teologia exprimată de „Întâi" și „Doi Isaia," doar că „Doi Isaia" ar fi mai „avansată." (Asta se potrivește

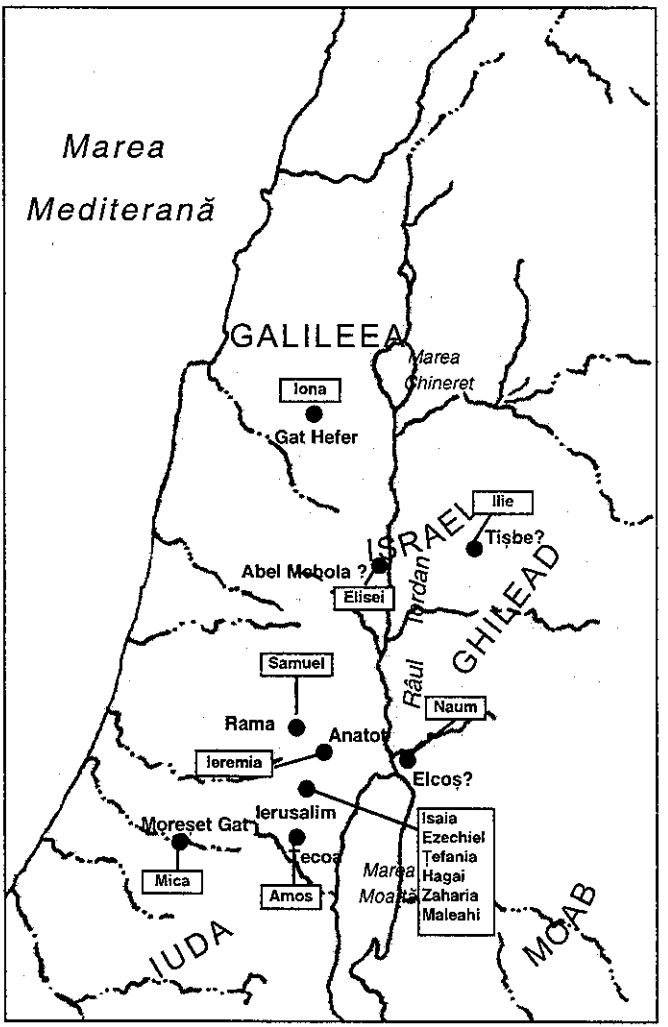

Profeții lui Israel și Iuda

cu teoria total nedemonstrată a evoluției, care, dacă ar fi adevărată, atunci ar trebui să constatăm că funcționează la toate nivelele, nu doar în cel al biologiei. Se spune că Isaia subliniază maiestatea lui Dumnezeu, pe când „Doi Isaia" nemărginirea Sa. În fapt, Mica, un contemporan al lui Isaia, conține idei similare cu prezumtiva „Doi Isaia.")

Argumentul teologic este cel mai șubred dintre toate trei, prezentând însă avantajul că dezvăluie adevăratul motiv pentru care au fost formulate aceste teorii, din capul locului: refuzul de a crede în supranatural.

Isaia îl menționează nominal pe Cirus cu secole înainte ca acesta să se fi născut – dacă acceptăm că Isaia este o singură lucrare, redactată de o singură persoană. Josephus susține în scrierile sale că Cirus însuși ar fi fost influențat în acțiunile sale în urma lecturării pasajului din Isaia 45:4

Multe din pasajele despre care se afirmă că ar fi fost adăugate sunt, în cea mai mare parte, profeții concrete ce s-au împlinit deja. Și aici se remarcă un precumpănitor spirit de prejudecată față de supranatural, prin faptul că se respinge data timpurie a apariției acestor pasaje.

La urma urmelor, dacă Dumnezeu este atotștiutor, atunci înseamnă că pentru El nu este deloc greu să prezică viitorul prin gura profeților Săi, într-o formă cât de detaliată dorește El.

Prin urmare, în pofida tuturor ravagiilor pe care aceste teorii le-au făcut în cercurile așa-zise creștine, poziția evanghelică, nemodificată de-a lungul multor veacuri, este bine fundamentată și întemeiată pe o logică sănătoasă: Întreaga carte a fost scrisă, așa cum se afirmă la 1:1, de către Isaia, fiul lui Amoț.

III. Data

Isaia și-a început misiunea „în anul în care a murit regele Uzia" (6:1; cca. 740 î.Cr.). Îndelungata sa misiune, consacrată în principal regatului Iuda, s-a desfășurat paralel cu domniile a patru regi: Uzia și Iotam, care au fost, în mare, regi buni; Ahaz, un rege rău; Ezechia (în engleză Hezechia, n.tr.), un rege foarte bun și prieten apropiat al profetului. De vreme ce Isaia consemnează moartea lui Senaherib (681 î.Cr.), e probabil că a trăit cel puțin până în anul 680, ceea ce-i asigură un remarcabil record: o slujbă de șaizeci de ani! Potrivit tradiției, Isaia a murit în timpul domniei regelui rău Manase.

IV. Fondul și tema

Sensul numelui lui Isaia împrumută însăși cărții tema sa. Mântuirea este de la Domnul. Cuvântul mântuire apare de douăzeci și două de ori pe cuprinsul acestei profeții, față de cele doar șapte ori cât apare în toate celelalte profeții laolaltă. Această temă ilustrează unitatea cărții: Capitolele 1–39 descriu nevoia imperioasă a omului de mântuire iar capitolele 40–66 gestul plin de îndurare al lui Dumnezeu prin care El dăruiește această mântuire.

Isaia a avertizat Israelul că răutatea sa va fi pedepsită. Și totuși, în pofida acestui lucru, Dumnezeu, în harul Său, avea să asigure în viitor un Mântuitor, atât pentru evrei, cât și pentru Neamuri.

Pe plan politic, supra-puterile între ale căror gheare s-a aflat de atâtea ori minusculul Israel, au fost: Asiria la nord, o putere aflată în plină ascensiune, și Egiptul la sud, o putere intrată deja în declin. Ultima parte a cărții îl proiectează pe profet, în Duhul, cu 200 de ani în viitor, când se va fi ridicat o altă supra-putere: Babilonul.

SCHIȚA

I. PROFEȚII REFERITOARE LA PEDEAPSĂ ȘI BINECUVÂNTARE DIN TIMPUL LUI ISAIA (cap. 1–35)

A. Judecățile asupra lui Iuda și Ierusalim, printre care străbat străfulgerări ale gloriei viitoare (cap. 1–5)

1. Pricina pe care o formulează Dumnezeu împotriva lui Israel (cap. 1)
2. Binecuvântarea de care va avea parte Israel în urma curățirii (cap. 2–4)
3. Pedepsirea Israelului din pricina păcatului său (cap. 5)

B. Chemarea lui Isaia, curățirea și împuternicirea sa (cap. 6)

C. Cartea lui Emanuel (cap. 7–12)

1. Nașterea miraculoasă a lui Mesia (cap. 7)
2. Țara miraculoasă a lui Mesia (cap. 8–10)
3. Domnia de o mie de ani a lui Mesia (cap. 11, 12)

D. Judecata asupra națiunilor (cap. 13–24)

1. Judecata asupra Babilonului (13:1–14:23)
2. Judecata asupra Asiriei (14:24-27)
3. Judecata asupra Filistiei (14:28-32)
4. Judecata asupra Moabului (cap. 15, 16)
5. Judecata asupra Damascului (cap. 17)
6. Judecata asupra unor țări neprecizate din Africa (cap. 18)
7. Judecata asupra Egiptului (cap. 19, 20)
8. Judecata asupra Babilonului (21:1-10)
9. Judecata asupra Dumei (Edomului) (21:11, 12)
10. Judecata asupra Arabiei (21:13-17)
11. Judecata asupra Ierusalimului (cap. 22)
12. Judecata asupra Tirului (cap. 23)
13. Judecata asupra întregului pământ (cap. 24)

E. Cartea cântărilor (cap. 25–27)

1. Cântarea de laudă a Israelului pentru binecuvântările împărăției (cap. 25)
2. Cântarea lui Iuda adresată Stâncii veacurilor (cap. 26)
3. Cântarea lui Dumnezeu pentru Israelul răscumpărat (cap. 27)

F. Căderea și ridicarea Israelului și a Ierusalimului (cap. 28–35)

1. Vai de Efraim/Israel! (cap. 28)
2. Vai de Ariel/Ierusalim! (cap. 29)
3. Vai de alianța cu Egiptul! (cap. 30, 31)
4. Domnia Regelui neprihănit (cap. 32)
5. Vai de prădător/Asiria! (cap. 33)
6. Vai de toate națiunile! (cap. 34)
7. Gloria împărăției viitoare (cap. 35)

II. TRANZIȚIA ISTORICĂ: CARTEA LUI (H)EZECHIA (cap. 36–39)

A. Izbăvirea lui Ezechia de Asiria (cap. 36, 37)

1. Sfidarea manifestată de Asiria față de Dumnezeu (cap. 36)
2. Nimicirea Asiriei de către Dumnezeu (cap. 37)

B. Boala și vindecarea lui Ezechia (cap. 38)

C. Păcatul lui Ezechia (cap. 39)

III. PROFEȚII DE MÂNGÂIERE DIN PERSPECTIVA CAPTIVITĂȚII VIITOARE (cap. 40–66)

A. Mângâierea de care va avea parte Israelul în viitoarea izbăvire (cap. 40–48)

1. Mângâiere datorită iertării și păcii lui Dumnezeu (40:1-11)
2. Mângâiere datorită atributelor lui Dumnezeu (40:12-31)
3. Mângâiere datorită Sfântului lui Israel (cap. 41)
4. Mângâiere datorită Robului Domnului (cap. 42)
5. Mângâiere datorită restaurării Israelului (cap. 43, 44)
6. Mângâiere datorită lui Cirus, unsul lui Dumnezeu (cap. 45)
7. Mângâiere datorită căderii idolilor Babilonului (cap. 46)
8. Mângâiere datorită căderii Babilonului (cap. 47)
9. Mângâiere datorită Revenirii Israelului, în urma mustrării sale (cap. 48)

B. Mesia și respingerea Sa de către Israel (cap. 49–57)

1. Mesia - Robul (cap. 49)
2. Mesia - Ucenicul adevărat (cap. 50)
3. Mesia - Domnitorul drept (51:1–52:12)
4. Mesia - Jertfa purtătoare de păcat (52:13–53:12)
5. Mesia - Răscumpărătorul și Restauratorul (cap. 54)
6. Mesia - Evanghelistul mondial (55:1–56:8)
7. Mesia - Judecătorul celor răi (56:9–57:21)

C. Păcatul Israelului, judecata, pocăința și restaurarea sa (cap. 58–66)

1. Desfătările adevăratei spiritualități (cap. 58)
2. Fărădelegile Israelului (cap. 59)
3. Gloria viitoare a Sionului (cap. 60)
4. Slujbele lui Mesia (cap. 61)
5. Desfătările viitoare ale Ierusalimului (cap. 62)
6. Ziua răzbunării (63:1-6)
7. Rugăciunea rămășiței (63:7–64:12)
8. Răspunsul Domnului la rugăciunea rămășiței (cap. 65)
9. Consumarea: pacea ca un fluviu (cap. 66)

COMENTARIU

I. PROFEȚII REFERITOARE LA PEDEAPSĂ ȘI BINECUVÂNTARE DIN TIMPUL LUI ISAIA (cap. 1–25)

A. Judecățile asupra lui Iuda și Ierusalim, printre care străbat străfulgerări ale gloriei viitoare (cap. 1–5)

1. Pricina pe care o formulează Dumnezeu împotriva lui Israel (cap. 1)

1:1 Versetul întâi din Isaia are valoare de titlu. Referirile istorice au fost tratate de noi în Introducere.

1:2, 3 Întregul univers este chemat să participe la procesul pe care Dumnezeu, Judecătorul, l-a formulat împotriva acuzaților: Iuda și Ierusalim. Capetele de acuzare: ei s-au dovedit a fi niște fii neascultători, ce s-au răsculat împotriva lui Dumnezeu, fiind lipsiți de minimum de recunoștință și devotament pe care până și un animal domestic le manifestă!

1:4-6 Oamenii s-au făcut vinovați de forme agravate de nelegiuire, întorcând spatele Sfântului lui Israel. Pedepsele aplicate de Dumnezeu nu au dat rezultatele scontate, chiar dacă trupul este plin de „răni și vânătăi... nestoarse, nelegate și nealinate cu untdelemn."

1:7-9 Începând cu versetul 7, profetul descrie viitorul ca și când ar fi avut deja loc.[5] Inamicii cotropitori au pustiit Iuda.

Ierusalimul, fiica Sionului, este ca o colibă încropită, ce stă golașă în mijlocul devastării. Dacă n-ar fi fost harul lui Dumnezeu, manifestat prin faptul că a cruțat o mică rămășiță, distrugerea ar fi atins proporțiile Sodomei și Gomorei.

1:10-15 Dregătorii și locuitorii Ierusalimului (Sodomei și Gomorei) trebuie să-și dea seama că Dumnezeu disprețuiește ritualurile lipsite de realitate, jertfele fără ascultare, darurile în care nu sunt implicați dăruitorii. Atâta timp cât oamenii trăiesc în păcat, prezența lor la serviciile de la templu constituie o insultă și o încălcare a principiilor curților sale. Amestecul fărădelegii cu adunarea solemnă este un lucru pe care Dumnezeu îl urăște. El nu va lua seama la mâinile lor întinse, nici la mulțimea rugăciunilor lor.

W. E. Vine îi avertizează pe credincioși cu privire la acest pericol ce-i paște și pe cei din perioada contemporană:

> Simpla exercitare formală a religiei exterioare a fost și va fi întotdeauna o simplă mască sub care se ascunde fărădelegea. Domnul a demascat acest lucru în puternicele denunțuri de la Matei 23. Acest amestec vinovat din cadrul iudaismului și-a făcut loc în rândurile creștinătății. Conștiința unui credincios poate ajunge să fie atât de scrijelată încât o persoană să poată practica religia, în timp ce-și vede nestingherit de trăirea în păcat.[6]

1:16, 17 Ceea ce trebuie să facă ei este să se spele, pocăindu-se și lăsându-se de tot ce e rău, și abia apoi să practice neprihănirea și dreptatea pe plan social.

1:18-20 Dacă vor urma acest raționament divin, vor fi curățați de păcatele lor cele mai mânjite, bucurându-se de bunătățile pe care li le-a rânduit Dumnezeu. Este demn de remarcat faptul că primul capitol din opera acestui profet evanghelic, al cărui nume înseamnă „mântuirea lui Iehova," conține această măreață invitație a evangheliei:

> **„Veniți acum să chibzuim," zice Domnul. „De vor fi păcatele voastre cum e cârmâzul, se vor face albe ca zăpada; de vor fi roșii ca purpura, se vor face ca lâna."**

Rațiunea divină, acceptată prin credință, ne învață că există curățire de păcat, că această curățire se face întru totul detașat de meritele sau eforturile omenești și numai prin răscumpărarea pe care Domnul Isus a realizat-o prin sângele Său vărsat pe cruce. Cine poate cunoaște numărul mulțimilor care au răspuns la invitația din Isaia 1:18? Iar această invitație continuă să răsune și astăzi!

Dar dacă oamenii refuză s-o primească, răzvrătindu-se în schimb, atunci îi paște războiul și nimicirea.

1:21-23 Ierusalimul nu mai este o cetate a credincioșiei, dreptății și neprihănirii, ci a ajuns o cetate prostituată, un adăpost pentru ucigași. Tot ce e mai bun în această cetate a fost corupt iar mai-marii săi sunt niște răzvrătiți și părtași cu hoții. Mita și nedreptatea au pătruns peste tot.

1:24-31 Prin urmare, Dumnezeu Își va vărsa mânia peste toți cei care demonstrează prin păcatul lor că Îi sunt vrăjmași. Judecățile Sale vor epura toată necurăția, aducând Ierusalimul la gloria de odinioară. Neprihănirea Sa va asigura izbăvirea tuturor celor care se pocăiesc.

Acest nume compus al lui Dumnezeu, Domnul oștirilor, asigură inevitabilitatea judecăților descrise.

Dar păcătoșii vor fi distruși. Idolatrii vor fi făcuți de rușine din pricina lăcașurilor lor păgâne de închinăciune (terebinții și grădinile). Ei înșiși vor fi ca un terebint ale cărui frunze se ofilesc și ca o grădină pârjolită de dogoarea soarelui, pe timp de secetă. Conducătorii care se bizuie pe propria lor tărie (cei tari) vor fi ca niște câlți inflamabili, aprinși de scânteia propriilor lor fapte rele.

2. Binecuvântarea de care va avea parte Israelul în urma curățirii (cap. 2–4)

2:1-3 Fiul lui Amoț privește acum dincolo de haosul curent spre glorioasa împărăție a lui Mesia. Atunci Ierusalimul va fi întemeiat ca centrul sau capitala religioasă și politică a lumii. Neamurile, respectiv națiunile neevreiești, vor efectua pelerinaje la Sion pentru a se închina și a primi călăuzire divină.

2:4 Regele va arbitra în chestiuni inter-

naționale și va reglementa disputele ivite între oameni. În consecință, va exista o dezarmare universală.[7] Fondurile cheltuite anterior în scopul înarmării vor fi cheltuite acum pentru achiziționarea de utilaje agricole. Aceste prime versete din capitolul 2 se aseamănă cu textul de la Mica 4:1-3, fie pentru că au fost inspirate de același Duh Sfânt, fie pentru că s-ar putea ca un profet să-l fi citat pe celălalt.

2:5 Glorioasa perspectivă a împărăției lui Cristos îl determină pe Isaia că cheme poporul Iuda la pocăință neîntârziată.

2:6-9 Apoi, adresându-se lui Dumnezeu direct, Isaia recapitulează păcatele ce au făcut să se abată nenorocirea peste această națiune. În loc să privească la Domnul, oamenii au consultat ghicitorii din Răsărit, devenind asemenea ghicitorilor filistenilor. Ei au încheiat alianțe cu păgânii, contrar poruncii lui Dumnezeu care le interzicea acest lucru. Neascultând de legea lui Dumnezeu, și-au strâns comori financiare, cai și care, cu speranța că acestea le vor asigura siguranța. S-au închinat la idolii făcuți de ei înșiși. Acestea sunt motivele pentru care Dumnezeu i-a smerit și nu-i iartă. Expresia: „plini de căile Răsăritului" e o descriere exactă a revirimentului religiei Răsăritului în țările din Occident.

2:10, 11 Întorcându-se acum spre oameni, profetul îi previne să caute să se pună la adăpost față de groaza mâniei lui Dumnezeu ce se va abate peste oamenii îngâmfați.

2:12-18 În acest punct Isaia face un salt brusc la judecățile din ziua Domnului ce vor preceda domnia lui Cristos. Domnul oștirilor se va ocupa de toată aroganța oamenilor, fie pe plan individual (cedrii și stejarii), fie la nivelul guvernelor (munții cei înalți și dealurile), fie din cadrul forțelor militare (turnul și zidul), fie pe plan comercial (corăbiile și frumoasele bărci[8]). Trufia oamenilor va fi plecată și numai DOMNUL va fi înălțat în ziua aceea. Idolii vor fi abandonați.

2:19-22 Oamenii vor căuta adăpost, căutând ascunzișuri. Atunci se va dovedi cu prisosință că omul trecător nu este demn de încredere. Numai Domnul este demn de încrederea nețărmurită a copiilor Săi.

3:1-5 În ziua aceea despre care citim la 2:20, Domnul va lua din Ierusalim și din Iuda pe liderii pe care se bizuise poporul. Pierderea rezervelor de pâine și de apă poate fi o referire la condițiile existente în cadrul unei foamete, dar aici pâinea și apa simbolizează liderii esențiali, cum sugerează versetul următor. Cu alte cuvinte, va exista o lipsă acută de lideri capabili și maturi, în toate domeniile vieții. Va fi o perioadă de asuprire, anarhie, sfidare, lipsă de respect și nesupunere.

3:6-8 Oamenii vor încerca să numească cu forța o rudă care să preia conducerea asupra „acestor ruine," dar acesta din urmă va refuza, întrucât nu are nici alimente, nici haine în casa sa. Și vina nu trebuie dată pe nimeni altul, spune Isaia, decât pe ei înșiși (poporul).

3:9-12 În versetul 9, profetul începe o serie de opt „vai"-uri, două în capitolul de față și șase în capitolul 5. Prima serie condamnă populația pentru spiritul de părtinire și pentru nerușinarea sa. A doua îi mustră pentru răutatea lor, dar rămășiței îi promite binecuvântări. Una din urmările păcatului lor este faptul că sunt conduși de oameni lipsiți de maturitate și experiență (copii), de cei slabi (femei) și de înșelători.

3:13-15 În aceste versete Domnul cheamă Israelul la judecată. Apoi sunt formulate capetele de acuzare. El îi ia la rost pe dregători pentru că s-au îmbogățit pe cheltuiala săracilor (prin mită și extorcare). Iar pentru că sunt găsiți vinovați, se rostește sentința.

3:16-24 În continuare se face o usturătoare condamnare a femeilor din Iuda pentru mândria lor, pentru manierismul lor sugestiv și pentru hainele și bijuteriile lor costisitoare. Fețele lor machiate cu tot felul de cosmetice de mare preț vor fi brăzdate de zbârcituri. Trupurile lor vor fi despuiate de hainele alese. Față de doamnele elegante de odinioară, vor deveni niște refugiate zdrențuite – cu trupurile urât-mirositoare, încinse la mijloc cu o funie, rase în cap, îmbrăcate în pânză de sac, însemnate cu fierul roșu pentru a putea fi identificate.

3:25–4:1 Ca și când toate acestea n-ar fi de ajuns, ele își vor pierde bărbații în

război. Decimarea populației de parte bărbătească va crea situația unică în care șapte femei vor face curte unui singur bărbat, promițându-i întreținerea atâta timp cât acesta va putea să-și perpetueze numele și să le cruțe pe femei de rușinea de a rămâne nemăritate și fără copii.

4:2-6 Restul capitolului 4 privește în viitor spre glorioasa împărăție a lui Cristos. El este Odrasla (în engleză: **Ramura**, n.tr.) din versetul 2, frumoasă și glorioasă. Iată ce spune Matthew Henry în această privință:

> El este *ramura Domnului*, omul ramura; este unul din numele sale profetice, *robul meu ramura* (Zah. iii.8; vi. 12), *ramura neprihănirii* (Ier. xxiii. 5; xxxiii. 15), *un lăstar odrăslit din tulpina lui Isai și o ramură din rădăcinile sale (ch.* xi. 1) și la acest lucru, cred unii, se referă denumirea de *Nazarinean* care i se aplică la Matei ii.23. Aici el este numit *ramura Domnului*, pentru că este sădit de puterea lui și înflorește spre slava lui. Străvechea parafrază chaldeeană glăsuiește astfel în acest punct: *Cristosul, sau Mesia, al Domnului.*[9]

El mai este și rodul țării, cu care se vor mândri israeliții restaurați. Necredincioșii vor fi fost nimiciți de Domnul Isus la a doua Sa venire. Evreii salvați, înregistrați pe viață la Ierusalim, vor fi numiți sfinți. Curățirea din versetul 4 se realizează prin intermediul judecății, iar nu al evangheliei. Muntele Sion va fi acoperit de o calotă de nor ziua și de o flacără de foc noaptea – un simbol al grijii și protecției lui Dumnezeu.

3. Pedepsirea Israelului din pricina păcatului său (cap. 5)

5:1, 2 În cântarea pe care o intonează Isaia pentru Preaiubitul său (Iehova sau Domnul în NKJV), el repetă tema grijii pline de tandrețe cu care Domnul Se poartă față de via Sa. Dumnezeu a ales cea mai bună locație, a cultivat terenul și a sădit cea mai aleasă viță de vie; a protejat-o și a pregătit un teasc, în speranța că se va face o recoltă bună. Dar în loc să culeagă recolta la care Se aștepta (ascultare, mulțumire, dragoste, închinare, slujire), El a găsit doar struguri sălbatici, cu miros neplăcut (neascultare, răzvrătire, idolatrie).

5:3-6 Indignat, Domnul o întreabă pe Iuda ce ar mai fi putut face și care e explicația faptului că a obținut rezultate atât de slabe. Apoi El anunță pedeapsa care se va abate asupra ei. Va îndepărta gardul împrejmuitor de protecție din jurul Iudei. Țara va fi invadată și pustiită și astfel va reveni la starea de spini și pălămidă, suferind de secetă. Toate acestea au o proiecție viitoare, referindu-se la captivitatea ce urma să aibă loc.

5:7 Cauza acestei evoluții este limpede: când Dumnezeu a căutat dreptatea și neprihănirea în Israel și Iuda, nu a văzut decât ucideri; nu a auzit decât gemetele celor asupriți.

5:8-10 În versetele 8-23 avem șase *vaiete* sau *urgii*, urmare din capitolul 3. Vaietele sunt rostite după cum urmează:

Primul vaiet: Proprietari lacomi care se ocupă cu specula de proprietăți imobiliare, creând o criză de locuințe și de terenuri disponibile, în vreme ce ei înșiși trăiesc în huzur. Captivitatea avea să lase însă multe case fără locatari iar pământul urma să-și dea doar o parte din roadele sale. Vița de vie de pe zece pogoane avea să dea doar un bat de vin. Un omer de sămânță nu va produce decât o efă.

5:11-17 *Al doilea vaiet:* Alcoolici inveterați, care se îmbată de dimineața până seara! Benchetuiesc și petrec total nepăsători față de Dumnezeu și lucrările Sale.

Din cauza acestui comportament nechibzuit va veni exilul. Oamenii onorabili și mulțimea vor suferi de foame și apoi de moarte. Nici o categorie socială nu va scăpa de umilire. Dar Dumnezeu Își va dovedi dreptatea prin judecata dreaptă pe care o va aduce când păstorii beduini își vor hrăni turmele pe ruinele Israelului.

5:18, 19 *Al treilea vaiet:* Mincinoși nerușinați și oameni care-L sfidează în față pe Dumnezeu refuză să se lase de păcatele lor, atrăgându-și pedeapsa ce o merită. Ei Îl provoacă pe Dumnezeu, spunându-i parcă să aducă odată pedeapsa cu care îi tot amenință.

5:20 *Al patrulea vaiet:* Cei care șterg orice distincții morale, negând că ar exista

vreo diferență între bine și rău.

5:21 *Al cincilea vaiet:* Oameni înfumurați, care nu primesc să li se spună nimic.

5:22, 23 *Al șaselea vaiet:* Judecători, neîntrecuți când vine vorba de băutură, care judecă strâmb, luând mită.

5:24, 25 Acești oameni răi, care n-au nici un respect pentru Cuvântul lui Dumnezeu, vor fi devorați cum se mistuie iarba în urma focului de pe mirişte. Dumnezeu Se va ocupa de poporul Său la judecată, făcând dealurile să se cutremure și ulițele să fie pline de hoituri. Și încă asta nu e totul!

5:26-30 El le va fluiera babilonienilor să vină. Și atunci să vezi cum se vor apropia trupele lor – în condiție fizică perfectă, cu uniforme de toată frumusețea, înarmate până-n dinți! Caii și carele se vor apropia în mare viteză, plini de furie. Trupele se vor năpusti ca un leu asupra populației, ducându-i pe oameni în exil. Va fi o zi întunecată pentru Iuda!

B. Chemarea lui Isaia, curățirea și împuternicirea sa (cap. 6)

6:1 În anul când a murit regele Uzia,[10] Isaia a avut o vedenie a Regelui regilor. Aflăm de la Ioan 12:39-41 că Regele pe care L-a văzut el nu a fost altul decât Domnul Isus Cristos. F. C. Jennings comentează pe această temă:

> Asemenea lui Ioan pe insula Patmos, el devine „în Duhul" și-L vede pe Adohn (numele lui Dumnezeu ca Domn suprem al tuturor; iar aici, ca la Romani 9:5, „Cristos care este peste toți, Dumnezeu, binecuvântat în veci") înșoțit de tot apanajul splendorii maiestuoase, stând pe Tron, care este, la rându-i, „sus și înălțat," căci „Tronul Său domnește peste toți;" dar pe când El stă pe acest slăvit Tron, poala hainei Sale umple gloriosul templu.[11]

6:2-5 El este însoțit de ființe cerești numite serafimi,[12] cu „patru aripi pentru reverență și două pentru slujire." Aceștia celebrează sfințenia lui Dumnezeu, cerând ca robii lui Dumnezeu să se curețe înainte de a-L sluji.

Vedenia l-a înrâurit puternic pe profet, producând în el sentimentul puternic al prezenței păcatului, ceea ce l-a determinat să-și mărturisească păcătoșenia.

6:6-8 Acest gest a fost urmat imediat de curățire. Abia atunci a auzit Isaia chemarea Domnului. Și astfel s-a predat îndată Domnului, fiind împuternicit să-I execute misiunea.

6:9, 10 Misiunea consta în necesitatea vestirii Cuvântului Domnului unui popor orbit justițiar și împietrit cu inima, datorită respingerii mesajului divin. Versetele 9 și 10 nu descriu *țelul* misiunii lui Isaia, ci *rezultatul* său inevitabil. Versetele acestea sunt citate în Noul Testament cu scopul de a explica respingerea de către Israel a lui Mesia. Vine scrie, în această privință:

> Oamenii își pervertiseră atât de tare căile încât ajunseseră dincolo de orice posibilitate de convertire și vindecare. Un om poate ajunge atât de împietrit, înverșunat și înrădăcinat în tot ce e rău încât condiția lui să fie iremediabilă, și asta datorită judecății cu caracter de retribuție a lui Dumnezeu asupra sa.[13]

6:11-13 Întrebarea **„Până când?"** înseamnă până când vor continua să se abată judecățile lui Dumnezeu asupra poporului Său. Urmează răspunsul: **„Până când cetățile vor fi distruse și lipsite de locuitori; până când nu va mai rămâne nici un om în case și țara va fi devastată; până ce DOMNUL va îndepărta pe oameni și țara va ajunge o mare pustie."** Dumnezeu va cruța însă o rămășiță (**a zecea parte**), dar chiar și rămășița va trebui să treacă printr-o mare strâmtorare. Această sămânță sfântă este ca ciotul care a mai rămas din copacul falnic, ce supraviețuiește după ce restul arborelui a fost distrus.

C. Cartea lui Emanuel (cap. 7–12)

1. Nașterea miraculoasă a lui Mesia (cap. 7)

7:1, 2 Capitolele 7–12 au fost denumite Cartea lui Emanuel din pricina profețiilor fără echivoc referitoare la Cristos.

Între capitolele 6 și 7 Isaia trece peste domnia lui Iotam, reluând firul narațiunii în timpul domniei lui Ahaz, în perioada alianței încheiate între Siria și Israel (**Efra-**

im) împotriva lui Iuda, când aceste țări au amenințat Ierusalimul.

7:3 Isaia și fiul său Șear-Iașub[14] ies în întâmpinarea regelui Ahaz **...la capătul apeductului iazului de sus, pe drumul care duce la ogorul înălbitorului.** Poate că regele se dusese acolo cu scopul de a asigura alimentarea cu apă a cetății. Ogorul înălbitorului era un loc în care se întindeau rufele proaspăt spălate la soare pentru a se albi.

7:4-9 Domnul îl asigură pe Ahaz prin intermediul profetului că nu are motive să se teamă. Regii Siriei și Israelului (Rezin și Peca) nu sunt decât **două cozi de tăciuni care fumegă**, gata să se stingă. Deși confederația intenționează să atace Iuda și să-l instaleze pe tron pe fiul lui Tabel, o marionetă despre care nu se știa nimic, planul lor nu va reuși. (Într-adevăr, Siria și Israel au invadat Iuda, dar apoi s-au retras în momentul în care au înaintat asirienii.) După cum principala cetate a Siriei este Damasc iar căpetenia ei Rezin, tot atât de cert este faptul că Israelul va fi cucerit în termen de șaizeci și cinci de ani. (Vezi împlinirea acestei profeții la 2 Regi 17.) După cum Samaria este capitala Israelului iar căpetenia ei este Peca, tot atât de cert este faptul că Ahaz va fi dezrădăcinat dacă nu va crede în Cuvântul Domnului.

7:10-13 DOMNUL îl instruiește pe Ahaz să ceară un semn, pe pământ sau în cer, potrivit căruia alianța dintre Siria și Israel împotriva lui Iuda nu va izbuti. Nefiind dispus să renunțe la încrederea sa în Asiria, la speranța că aceasta îi va asigura protecția, Ahaz refuză să ceară acest semn, dând dovadă de o falsă pioșenie și smerenie. Deși Domnul este nemulțumit de atitudinea regelui, îi dă totuși regelui un semn. Vine comentează pe această temă:

Întrucât Ahaz a refuzat să ceară un semn, Domnul i-a dat un semn ales de El, care avea să extindă circumstanțele cu mult peste perioada lui Ahaz, făcând să culmineze profețiile și promisiunile referitoare la „casa lui David". Ahaz și oamenii de teapa lui nu vor avea parte de nici una din binecuvântările și gloriile inerente împlinirii semnului.[15]

7:14 Asemenea multor altor profeții, și aceasta pare să fi avut o împlinire parțială timpurie (în zilele lui Ahaz) și una ulterioară, completă (la prima venire a lui Cristos). Versetul 14 îndreaptă fără echivoc privirile spre Cristos – **Fiul fecioarei**[16] al cărui nume arată că este **Emanuel** (*Dumnezeu cu noi*). Din nou îl citățm pe Vine:

„Iată", la Isaia totdeauna introduce un eveniment legat neapărat de circumstanțe viitoare. Este semnificativă și utilizarea cuvântului *almah*, spre deosebire de *bethula* (o fecioară ce trăiește în casa părinților ei, fără perspective imediate de măritiș); *almah* denotă o fecioară matură, gata de a se căsători.[17]

7:15-17 Versete 15 și 16 se referă, probabil, la al doilea fiu al lui Isaia, Maher-Șalal-Haș-Baz, despre care ni se spune la 8:18 că a fost un semn. Acest fiu născut din fecioară va trăi în sărăcie (hrănindu-se cu smântână și miere) până va atinge vârsta responsabilității. Dar înainte de a atinge acea vârstă, Siria și Israel vor fi părăsite de regii lor, praful alegându-se de alianța de care se temuse Iuda. Totuși Dumnezeu o va pedepsi și pe Iuda prin intermediul incursiunilor făcute de regele Asiriei. Cum?

7:18-22 Dumnezeu va fluiera **muștei** (Egiptului) **și albinei** (Asiria), care se vor năpusti împotriva lui Iuda. Asiria va fi **briciul luat cu chirie** de către Dumnezeu, aducând rușine și dizgrație. Jennings face următoarea observație:

Într-adevăr, *săracă* va fi Iuda în ziua aceea, întrucât toată averea unui om va consta într-un viței și două oi, sau capre, dar atât de îmbelșugată va fi pășunea prilejuită de terenurile necultivate încât tocmai aceste trei animale îi vor asigura toată hrana de care va avea nevoie sau pe care o va putea obține.[18]

7:23-25 Pământul ce dădea odinioară recolte îmbelșugate va fi acoperit cu spini și mărăcini. Ajuns în starea de teren nearabil, singura sa întrebuințare va fi ca pășune pentru boi și oi.

2. Țara miraculoasă a lui Mesia (cap. 8–10)

8:1-4 Domnul îl îndrumă pe Isaia să scrie pe o tăbliță cu litere citețe **„Maher-Șalal-Haș-Baz"** și să găsească doi martori, pe Urie preotul și pe Zaharia fiul lui Ieberechia, care să confirme ulterior mesajul. Această denumire înseamnă „grăbește prada, urgentează jaful," indicând distrugerea Siriei și Israelului de către Asiria. Domnul Însuși tălmăcește sensul când îi spune lui Isaia să-i pună fiului său nou-născut acest nume.

8:5-10 Domnul are însă și un cuvânt pentru Israel. Întrucât locuitorii regatului de nord au disprețuit apele din Șiloah, care curg lin, și s-au bucurat de Rezin și de fiul lui Remalia, Domnul va trimite împotriva lor apele puternice și mari ale Fluviului (*Eufrat*). **Șiloah** (numit „Siloam" în Ioan 9:7) a fost sursa secretă de alimentare cu apă a Ierusalimului, aici purtând simbolul Cuvântului lui Dumnezeu, de har sau de încredere în Domnul. Eufratul este un tip al Asiriei, care avea să cucerească Israelul și Siria. Asiria avea să invadeze și regatul Iuda, acoperindu-l în lung și-n lat, dar numai până la gât. Dușmanii lui Iuda vor fi, în cele din urmă, zdrobiți, în pofida planurilor și pregătirilor lor febrile împotriva sa.

8:11-15 Isaia este îndrumat de Iehova să nu se alăture acestui popor care se teme de conspirația urzită împotriva sa, ci să se încreadă numai în Domnul, care va fi un adăpost pentru toți cei ce se bizuie pe El, dar pentru toți ceilalți o piatră de poticnire.

8:16-18 Isaia poruncește discipolilor săi fideli să păstreze cuvântul Domnului până când istoria va consemna împlinirea sa. Profetul Îl va aștepta pe Domnul, care este în prezent înstrăinat de poporul Său, și își va pune nădejdea în El. Isaia (*Iehova salvează*), Șear-Iașub (*o rămășiță care va reveni*) și Maher-Șalal-Haș-Baz (*grăbește prada, urgentează jaful*) sunt, prin însăși semnificația numelor lor, semne și minuni ale îndurării pe care o va arăta, în cele din urmă Dumnezeu lui Israel, și a urgiei cu care îi va judeca pe dușmanii săi.

8:19 Profetul le atrage atenția concetățenilor săi să nu cumva să consulte pe cei ce cheamă morții și pe cei ce prevestesc viitorul. Oamenii trebuie să se îndrepte spre Dumnezeul cel viu, iar nu spre **cei morți pentru cei vii**. Preocuparea celor din epoca modernă pentru ocult nu este un fenomen inedit:

> Înaintea oricărei crize de proporții din istoria omenirii a existat o explozie de spiritism. Așa a fost în Iuda și în Israel înainte de a fi venit perioada captivității. Așa a fost în vremea Întrupării lui Cristos și Morții sale răscumpărătoare. Așa este și astăzi. Dumnezeu ne-a pus la dispoziție tot ce avem nevoie pentru călăuzirea și împlinirea nevoilor noastre spirituale în Scripturile adevărului (2 Tim. 3:16, 17).[19]

8:20-22 Toți învățătorii trebuie testați prin **cuvântul** lui Dumnezeu. Dacă învățătura lor nu concordă cu Scriptura, **„nu este lumină în ei."** (În versiunea engleză NKJV, folosită de autor ca text de bază pentru *Comentariul Biblic al Credinciosului*, versetul 20 diferă considerabil de traducerea românească, drept care traducătorul a considerat că e necesară retraducerea sa: „[Înapoi] la lege și la mărturie. Dacă ei nu vorbesc potrivit cu acest cuvânt, asta se datorește faptului că nu e lumină în ei.") Toți cei care sunt induși astfel în eroare vor rătăci, apăsați și flămânzi, blestemându-L pe Dumnezeul lor și pe regele lor pentru starea lor nenorocită. Vor privi spre cer și spre pământ, căutând ușurare, dar nu vor găsi decât necaz și întuneric, mâhnirea suferinței.

9:1-5 Acum suntem transportați în viitor, la venirea lui Mesia. Teritoriul nordic al Israelului, numit **țara lui Neftali**, ce fusese disprețuit de invadatori, va fi încununat cu slavă. (**Galileea Neamurilor** a fost locul în care Și-a petrecut Mântuitorul copilăria și în care Și-a desfășurat o parte din slujba Sa publică.) Prima venire a lui Cristos a adusă Galileii **lumină**. A doua Sa venire va aduce națiunii **bucurie**, punând capăt sclaviei și războiului.

9:6 Prima venire este descrisă în versetul 6a: **„Căci un Copil ni s-a născut, un Fiu ni s-a dat."** Prima propoziție se referă la umanitatea Sa, a doua la dumnezeirea

Sa. În continuare versetul ne îndreaptă privirile spre a doua Sa venire:

domnia [guvernarea] va fi pe umărul Său – El va domni ca Rege al regilor și Domn al domnilor. Restul versetului descrie gloriile Sale personale:

Îl vor numi Minunat – *numele acesta este un substantiv*, nu un adjectiv, și se referă la Persoana și lucrarea Sa.

Sfetnic – Înțelepciunea de care va da dovadă în actul guvernării.

Dumnezeu puternic – Domnitorul atotputernic și suprem.

Părintele veșniciei – sau „Sursa" eternității. Fiind El Însuși etern, El conferă viața veșnică tuturor celor care cred în El. Vine comentează: „Avem o dublă revelație în aceasta: (1) El umple și posedă veșnicia (57:15); (2) El este un Îndrumător, un Antrenor și un Furnizor plin de dragoste și îndurare, atotînțelept."[20]

Prinț al păcii (*Sar-Șalom*) – Cel care va aduce în cele din urmă pace lumii acesteia zbuciumate.

9:7 Guvernarea Sa va fi cuprinzătoare, pașnică și nesfârșită. Stând pe tronul lui David, El va domni cu judecată și dreptate. Cum se vor înfăptui toate acestea? Grija plină de gelozie a Domnului pentru poporul Său va înfăptui toate acestea.

9:8-12 Din nou profetul revine în trecut la tunetele judecății, împărțindu-și mesajul în patru strofe, fiecare terminându-se cu refrenul: **„Cu toate acestea, mânia Lui nu se potolește și mâna Lui este tot întinsă"** (v. 12, 17, 21, 10:4).

Neafectat de pedeapsa ce i s-a aplicat anterior, în mândria și aroganța sa, **Israel** se fălește că se va reface, devenind mai faimos decât înainte. Dar Domnul declară solemn că israeliții vor fi atacați de sirieni la răsărit și de filisteni la apus.

9:13-17 În continuare El îi avertizează că întreaga populație va fi nimicită, de la bătrânul cel demn de cinste până la profetul care îi învață pe oameni minciuni. Din pricina necinstirii numelui Său, **mânia Domnului nu se potolește iar mâna Lui este tot întinsă** – dar în semn de judecată nu de îndurare.

9:18-21 Din cauza **răutății** atât de răspândite, țara este mistuită de **focul** războiului civil, anarhiei, foametei, jafului și canibalismului.

10:1-4 Se rostește un **Vai** împotriva acelor dregători care îi jefuiesc pe nevoiași, îi asupresc pe săraci și emit decrete nedrepte. Când se va abate judecata lui Dumnezeu, ei își vor pierde toate averile pe care le-au câștigat prin șpagă și extorcare.

10:5-11 Dumnezeu Se va folosi de Asiria pentru a o pedepsi pe Iuda. Dar asirianul are planuri mult mai îndrăznețe! El intenționează să construiască un imperiu mondial prin cuceriri militare. El se laudă că **prinții** săi (sau comandanții) sunt cu toții **regi** și că cetățile din calea sa nu sunt cu nimic mai mari decât cel pe care le-a cucerit deja; că idolii lui Israel și Iuda nu se compară cu cei ai regatelor capturate deja de el sau decât el însuși.

10:12-19 Dar Dumnezeu va pedepsi mândria și aroganța regelui Asiriei. Acesta pune succesele sale pe seama tăriei și înțelepciunii sale. **Nuiaua** și **toiagul** din mâinile Domnului nu trebuie să se laude față de mâna care le ține. O groaznică nenorocire va veni peste vajnicii luptători ai Asiriei, care mai sunt numiți și gloria sa și gloria pădurii sale și a ogorului său rodnic. Lumina lui Israel este Domnul iar spinii și mărăcinii Săi sunt trupele asiriene. Supraviețuitorii acestor trupe vor fi atât de puțini încât până și un copil va putea să-i numere.

10:20-23 În ziua aceea... rămășița lui Israel nu se va mai bizui pe asirian, cum a făcut Ahaz, ci pe Domnul. O mare parte a acestei profeții se referă la a doua venire a Domnului.

10:24-27 Deși regele asirian va mărșălui împotriva Ierusalimului dinspre nord, locuitorii Iudei nu trebuie să se teamă, pentru că Domnul oștirilor va interveni, cum a făcut împotriva lui Madian și a Egiptului. Iuda va fi dezlegată de teama unei dominații asiriene.

10:28-34 În cetățile menționate avem o descriere vie și plastică a traseului urmat de armata asiriană. Peste tot se manifestă groaza și panica, în așteptarea invadatorilor. În cele din urmă iată-i pe asirieni, care pot fi zăriți de pe dealul Ierusalimului. Apoi Domnul intervine și distruge armata, ofițerii și soldații de rând, exact așa cum ar secera o pădure.

3. Domnia de o mie de ani a lui Mesia (cap. 11, 12)

11:1 Isaia 11 este unul din cele mai mărețe pasaje privitoare la Mileniu fie în Vechiul, fie în Noul Testament. În cadrul unei din acele tranziții rapide ce caracterizează multe din scrierile profeților, suntem transportați acum în viitor, la a doua venire a lui Cristos.

Mai întâi vedem spița neamului Fiului lui David, **o Ramură [toiag] din tulpina lui Isai**,[21] care a fost tatăl lui David (1 Sam. 17:12).

11:2 Ungerea lui Mesia cu **duhul Domnului** este exprimată în trei perechi de atribute spirituale. W. E. Vine le explică cu claritate și concizie:

> Prima, **„duhul de înțelepciune și pricepere"**, se referă la puterile [facultățile] minții: înțelepciunea discerne natura lucrurilor, priceperea discerne diferențele dintre ele. A doua, **„duhul de sfat și de tărie"**, se referă la activitatea practică: sfatul este capacitatea de a trage concluziile corecte, tăria este puterea exercitată în aducerea lor la îndeplinire. A treia pereche, **„duhul de cunoștință și de frică de Domnul"**, se referă la părtășia cu Iehova; cunoștința de aici este cunoașterea lui Iehova (ambele elemente ale acestei perechi se acordă cu Iehova); Cristos Însuși a spus: „voi nu L-ați cunoscut (*ginosko*, adică: nu ați început să-L cunoașteți), dar Eu Îl cunosc (*oida*, adică: Eu Îl cunosc intuitiv și deplin)", Ioan 8:55.[22]

11:3-5 În continuare este descrisă **echitatea** domniei lui Cristos în limbaj de înaltă ținută poetică; apoi pedepsirea de către El a celor răi, propria Sa neprihănire și domnia Lui de pace și siguranță.

11:6-9a Chiar animalele sălbatice se vor supune domniei lui Mesia, așa încât **pruncul care suge se va juca la gura scorburii năpârcii**.[23]

11:9b Una din cele mai slăvite făgăduințe din toată Sfânta Scriptură este a doua parte a versetului 9, în care ni se dă motivul pentru care în timpul Domniei de o mie de ani vor predomina condițiile ideale. În engleză Jennings a tradus acest verset în versuri rimate, scoțând în evidență numele poetic al Domnului (Iah):

For full of Iah's knowledge shall the land be,
E'en as the waters cover the sea.

(Căci plin de cunoștința lui Iah fi-va pământul,
Cum e marea de ape toată acoperită.)

11:10-16 Mesia va fi **steagul** ce va atrage **Neamurile** la Sine iar sediul autorității Sale va fi **glorios**. Domnul va readuna rămășița poporului Său din toate colțurile pământului. Iuda și Israel (Efraim) vor trăi împreună în pace, subjugându-și dușmanii – pe filisteni, edomiți, moabiți și amoniți. **Limba mării Egiptului** (Marea Roșie) va seca iar **Fluviul** (Eufratul) va fi împărțit în **șapte pâraie** pentru ca evreii să poată reveni în patrie. **Un drum** va stabili legătura între **Asiria** și **Israel**, pentru a ușura revenirea evreilor din ținuturile nordice.

12:1-6 În acele zile pline de bucurie ale domniei de o mie de ani a lui Cristos pe pământ, Israel va cânta cântări de mulțumire și încredere. Cu bucurie, rămășița de mântuiți își va potoli setea **scoțând cu bucurie apă din izvoarele mântuirii**. De asemenea, Israel va **cânta** în calitate de misionari către națiuni, invitându-le să vină la Cristos să-și găsească împlinirea în El.

D. Judecata asupra națiunilor (cap. 13–24)

1. Judecata asupra Babilonului (13:1–14:23)

13:1-5 Următoarele unsprezece capitole conțin profeții împotriva Națiunilor neevreiești. Prima este Babilonul, puterea mondială care a zdrobit Asiria (prin anul 609 î.Cr.). În capitolul 13, vedem cum

Babilonul este cucerit de mezi și perși (539 î.Cr.). Dar unele dintre profeții ne îndreaptă privirile dincolo evenimentul acesta, spre distrugerea finală a Babilonului la sfârșitul Marii Strâmtorări (Apo. 17, 18).

Dumnezeu strânge armata mezilor și perșilor („**sfinții Mei**"), poruncindu-i să intre pe **porțile nobililor** (Cetatea Babilonului) și **să distrugă întreaga țară**.

(Iarăși versetul 2 în versiunea română GBV, ediția 1989, 1990, diferă radical de versiunea engleză NKJV folosită de autor: „Ridicați un steag pe un munte pleșuv, înălțați glasul spre ei, faceți semne cu mâna, ca să *NU* intre pe porțile celor nobili" – sublinierea traducătorului. Iată cum sună versiunea engleză: "Lift up a banner on the high mountain, raise your voice to them; wave your hand, that they may enter the gates of the nobles" – în traducere: „Ridicați un steag pe muntele înalt, înălțați-vă glasul către ei; faceți-le cu mâna *pentru ca să intre* pe porțile nobililor" – sublinierea traducătorului!)

13:6-13 În continuare sunt descrise ororile acestei invazii – frica și durerea, groaznicele perturbații în sferele cerești și o drastică reducere a populației. Unele din aceste versete ne îndreaptă privirile dincolo de triumful mezilor și perșilor spre **ziua Domnului**, care va afecta întreaga lume și va implica cataclisme de proporții în ceruri.

13:14-22 În Babilon se va produce un exod masiv, prin faptul că străinii vor reveni în patria lor. Cei care vor rămâne vor suferi grozăvii de o inimaginabilă cruzime. Versetele 19-22 au fost deja împlinite parțial,[24] urmând să se împlinească integral în viitor.

Există unele dificultăți legate de profețiile referitoare la distrugerea Babilonului, atât a cetății, cât și a țării (Is. 13:6-22; 14:4-23; 21:2-9; 47:1-11; Ier. 25:12-14; 50; 51). De pildă, capturarea cetății de către mezi (Isa. 13:17) în anul 539 î.cr. nu s-a soldat cu o distrugere similară celei de care a avut parte Sodoma și Gomora (Isa. 13:19); după cum nu a lăsat cetatea nelocuită pe veci (Is. 13:20-22); nu a fost efectuată de o națiune de la nord – căci Medo-Persia s-a aflat la răsărit – (Ier. 50:3); nu a avut drept urmare căutarea de către Israel sau de către o rămășiță din Iuda a lui Dumnezeu sau revenirea în Sion (Ier. 50:4, 5); și nu a implicat dărâmarea zidurilor și incendierea porților (Ier. 51:58).

Cum procedăm când dăm peste o dificultate de acest fel? Mai întâi de toate, noi reafirmăm încrederea noastră nestrămutată în Cuvântul lui Dumnezeu. Dar ținem seama și de faptul că profeții adesea obișnuiau să îmbine viitorul apropiat cu viitorul îndepărtat, fără să indice întotdeauna separarea cronologică printr-un semnal identificabil. Cu alte cuvinte, o profeție ar putea avea o împlinire locală, parțială, dar și o împlinire îndepărtată, completă. Tocmai acest principiu este valabil în cazul Babilonului. Nu toate profețiile s-au împlinit. Unele urmează să se împlinească în viitor.

Babilonul este programat să joace un rol proeminent în timpul Marii Strâmtorări. Dar pierzarea sa este deja zugrăvită în culori vii în Apocalipsa 17 și 18. Înainte de a doua venire a lui Cristos, toate profețiile privitoare la distrugerea Babilonului se vor împlini cu precizie matematică. Ceea ce pentru noi, cei de azi este învăluit în ceață pentru cei ce vor trăi în acel timp va fi absolut limpede.

14:1, 2 Domnul, în îndurarea Sa, va restaura Israelul, aducându-l în țara sa. Națiunile neevreiești își vor da concursul la această revenire și vor trăi în pace cu poporul lui Dumnezeu. Cei ce stăpâneau odinioară peste Israel vor fi acum **slujitorii** săi.

Iacob și casa lui Israel reprezintă evreii din captivitatea babiloneană. Faptul că Domnul îi alege înseamnă că îi izbăvește din țara captivității și-i reașează în propria lor țară. Acei străini care s-au alipit de casa lui Iacob sunt prozeliții din Babilon. Oamenii despre care se spune aici că i-au dus la locul lor ar fi cei ce au avut o atitudine favorabilă față de revenirea evreilor, respectiv Cirus și alții.

14:3-11 Eliberați de persecuții și de cumplita robie, Israel va cânta o cântare de condamnare la adresa regelui Babilonului.

Domnul a zdrobit puterea sa, punând capăt tiraniei sale. Acum pământul se bucură – chiar şi pădurile, care nu mai sunt despuiate de armatele sale. În sfârşit va exista pace! Locuitorii Şeolului îl vor întâmpina, bucurându-se că a fost deposedat de puterea sa. Strălucirea şi faima Babilonului sunt acum din domeniul trecutului. La palat a încetat muzica. Babilonul zace acum pe aşternut de viermi, acoperit de viermi.

14:12-17 În continuarea acestei cântări de condamnare şi batjocură, asistăm la o expandare a temei, trecându-se de la căderea regelui Babilonului la însuşi cel care l-a animat: Satan, (**Lucifer**[25]). Ryrie scrie că aceasta e „evident o referire la Satan, din pricina faptului că şi Cristos îl descrie în mod similar (Luca 10:18) şi datorită faptului că e neverosimil ca expresiile folosite la Isaia 14:13-14 să poată fi rostite de oricine altul decât Satan (cf. 1 Tim. 3:6)."[26] Întrucât această stea a zilei, **fiu al dimineţii**, şi-a afirmat cu semeţie voinţa mai presus de voinţa lui Dumnezeu, a fost izgonit din cer. Versetele 13 şi 14 consemnează notoriile declaraţii ale Satanei, toate începând cu „eu voi", exprimând sfidarea sa la adresa lui Dumnezeu. În cele din urmă el va fi aruncat în Şeol, fiind o pricină de uimire pentru cei de acolo. Locuitorii Şeolului se vor minuna că cel care a exercitat o putere atât de mare a fost înjosit atât de mult.

14:18-21 Revenind la regele Babilonului, cântarea aminteşte de faptul că pe când cei mai mulţi regi zac în morminte împodobite, lui i se refuză o înhumare civilizată. Lui nu i se va ridica nici un monument iar spiţa regală (copiii săi) va fi curmată.

14:22, 23 Cetatea Babilonului va fi pustiită de locuitorii săi şi curăţită cu mătura lui Dumnezeu.

2. Judecata asupra Asiriei (14:24-27)

În acest punct asistăm la o schimbare a temei, fiind descrisă distrugerea asirianului, care stăpânea în acest timp este Babilon. Armatele Asiriei vor fi zdrobite pe munţii Israelului.[27] Împlinirea deplină a acestei profeţii va avea loc în perioada Marii Strâmtorări, când regele nordului va fi înfrânt în urma tentativei sale de a cotropi ţara lui Emanuel.

3. Judecata asupra Filistiei (14:28-32)

14:28-31 Să nu se bucure **Filistia** pentru moartea lui Ahaz, nepotul (numit aici **toiagul**) lui Uzia, care îi lovise pe filisteni (2 Cro. 26:6, 7). Un alt descendent. Ezechia, avea să-i atace ca o viperă şi ca un şarpe zburător înfocat (vezi 2 Regi 18:8). Atunci săracii şi nevoiaşii din poporul Domnului vor fi în siguranţă, dar Domnul îi va lovi pe filisteni cu foamete şi-i va ucide pe supravieţuitori. Asirienii invadatori vor veni dinspre nord ca un nor de fum. Dar poporul lui Dumnezeu va fi în siguranţă la Ierusalim.

14:32 Dacă unii curieri dintre Neamuri vor întreba ce se întâmplă, li se va spune că Domnul Îşi împlineşte promisiunile faţă de Sion şi-i apără pe locuitorii Ierusalimului.

4. Judecata asupra Moabului (cap. 15, 16)

15:1-7 Isaia intonează un cântec de jale pentru pierzarea Moabului. Cele două cetăţi puternic întărite, Ar şi Kir, sunt distruse dintr-odată. Târgurile şi satele sunt năpădite de jale. Chiar Isaia este cuprins de compasiune pentru refugiaţii care părăsesc ţara. Ţinutul este devastat iar oamenii dau năvală peste graniţă, ducând cu ei tot ce au putut salva.

15:8, 9 Ţipetele se aud până la hotarele Moabului. Denumirea oraşului Dibon (tânguire) din versetul 2 devine Dimon în versetul 9 – la mijloc fiind probabil un joc de cuvinte, întrucât Dimon seamănă cu termenul ebraic dam (sânge). Prin urmare, „apele Dimonului vor fi pline de sânge." Chiar cei care vor reuşi să scape vor fi hăituiţi ca de un leu.

16:1, 2 Descrierea devastării Moabului continuă în capitolul 16. Moabiţii care s-au refugiat în Sela (Petra, capitala Edomului) sunt sfătuiţi să trimită mielul de tribut dregătorului ţării (regele lui Iuda) de pe muntele fiicei Sionului (Ierusalim), după cum anterior trimiseseră miei Samariei (2 Re. 3:4). Oamenii sunt neliniştiţi din pricina nenorocirii ce stă să se abată peste ei.

16:3-5 Domnul îl sfătuiește pe Moab să-i ascundă pe evreii ce sunt urmăriți, să-i acopere ziua în amiaza mare cu umbra sa, ca noaptea neagră. Căci apăsarea va înceta, pustiirea se va sfârși și cel ce calcă țara în picioare va pieri. În schimb Domnul va domni de pe tronul lui David, cu îndurare, adevăr, dreptate și neprihănire.

16:6-12 Căderea Moabului se datorește mândriei și aroganței sale. Toată țara e cuprinsă de jale. Ogoarele fertile ale Heșbonului sunt acum sterpe iar frumoasele vii din Sibma sunt ruinate. Din nou profetul însuși plânge pentru devastarea aceasta de mari proporții. Când Moabul se va ruga idolilor săi, nu va primi nici un ajutor.

16:13, 14 La celelalte profeții ale lui Dumnezeu privitoare la căderea Moabului se adaugă și informația conform căreia acest lucru se va întâmpla în decurs de trei ani, după anii unui argat – adică cu nici un minut peste timpul agreat.

5. Judecata asupra Damascului (cap. 17)

17:1-3 Al treilea oracol prevestește nivelarea Damascului, principalul oraș-stat al Siriei, și a cetăților din jurul său. Datorită alianței sale cu Siria, Efraim (Israel) va avea parte de aceeași cădere. Efraim va fi despuiat de sistemele sale de apărare, Damascul va pierde regatul său iar sirienii care vor scăpa cu viață își vor pierde gloria. Damascul a fost distrus de armatele asiriene în 732 î.Cr., iar Samaria a căzut și ea cu zece ani mai târziu.

17:4-6 În ziua judecății sale, Israel va fi dezonorat și înfometat. Va fi despuiat ca niște ogoare de pe care s-a cules recolta în Valea Refaim – doar o mică rămășiță va rămâne.

17:7-11 Atunci oamenii se vor întoarce la adevăratul Dumnezeu, Cel Viu, Făcătorul lor, Sfântul lui Israel și vor renunța la tot ce are de a face cu idolatria. Cetățile întărite vor rămâne pustii, asemenea cetăților hiviților și amoriților după ce israeliții le-au cucerit. Și de ce se vor întâmpla toate acestea? Pentru că poporul lui Dumnezeu L-a uitat pe El, întorcându-se spre „butucii străini," adică spre alianțe străine, religii străine și obiceiuri străine. Acest seceriș va avea consecințe dezastruoase.

17:12-14 Începând cu versetul 12 și continuând până în capitolul 18, ni se prezintă un scurt interludiu cu două secțiuni principale, fiecare începând cu „Vai!". Prima secțiune ne prezintă națiunile neevreiești care atacă Israelul, făcând larmă mare datorită armelor moderne de război. Dar deodată Domnul le întoarce din drum, amenințarea ce-l păștea pe Israel fiind înlăturată dintr-odată, ca în cazul distrugerii armatei asiriene.

6. Judecata asupra unor țări neprecizate din Africa (cap. 18)

Aici nu predomină cuvântul „Vai",[28] cât „Iată", prin care o națiune prietenoasă neidentificată este invitată să-și trimită ambasadori în Israel (v. 2, 7). Expresia „zumzet de aripi" ar putea sugera dorința de a proteja poporul Israel.

În același timp, alte națiuni neevreiești vor prăda poporul lui Dumnezeu, în timp ce El va privi în tăcere. Dar în cele din urmă Dumnezeu le va nimici, lăsând stârvurile lor ca hrană pentru animalele și păsările de pradă.

Israel se va apropia atunci de Muntele Sion ca un dar închinat Domnului. Versetul 7 ar putea fi redat astfel: „În ziua aceea lui Iehova I se va aduce un dar al unui popor împrăștiat și devastat..." (JND) mai degrabă decât „din partea unui popor...." Asta se referă la restaurarea Israelului cu prilejul celei de-a doua veniri a lui Cristos.

7. Judecata asupra Egiptului (cap. 19, 20)

19:1-3 Când Domnul va descinde cu judecata Sa asupra Egiptului, idolii... se vor prăbuși iar oamenii vor fi cuprinși de panică. Va izbucni un război civil iar mințile cele mai strălucite vor recurge în zadar la ajutorul idolilor și al diverselor forme de spiritism („vor întreba pe idoli și pe vrăjitori, pe cei ce cheamă morții și pe ghicitori.")

19:4-10 Țara va fi condusă de un despot nemilos. Rezervele de apă se vor epuiza în urma unei cumplite secete,

provocând compromiterea recoltelor şi distrugerea industriei pescuitului. Se vor închide filaturile şi se vor strica toate păturile sociale, de la cei mari până la oamenii de rând.

19:11-15 Sfetnicii cei mai buni ai lui Faraon, care locuiau în Zoan (Ţoan) şi Nof nu vor dispune de înţelepciunea necesară pentru a face faţă acestei crize. De fapt, sfaturile lor sunt cele care au dus Egiptul de râpă. Prin urmare situaţia în care s-a ajuns este fără ieşire.

Primele cincisprezece versete ale acestei profeţii s-au împlinit deja. După moartea lui Tirhakah, care ocupa tronul Egiptului în perioada profeţiei lui Isaia, ţara a fost măcinată de război civil. Egiptul a fost scindat în douăsprezece regate, toate fiind supuse Asiriei. În cele din urmă, a avut loc unirea acestor regate sub domnia lui Psammetichus, „împăratul fără milă" din versetul 4. Restul capitolului încă nu s-a împlinit.

19:16, 17 Când Dumnezeu Îşi va strânge pumnul, populaţia va tremura de frică. Doar pomenirea numelui lui Iuda va face inimile egiptenilor să se topească de groază.

19:18-20 Dar ţării Egiptului i se promite şi o restaurare. Cinci cetăţi vor deveni centre de închinare la Iehova, inclusiv Heliopolis (Cetatea Soarelui), numită şi Cetatea Nimicirii. Va fi un altar închinat Domnului în mijlocul ţării şi un stâlp închinat Domnului la graniţă, ambele fiind martori ai Domnului. Josephus ne spune că profeţia din versetul 19 s-a împlinit în anul 1 d.Cr., când Onias, marele preot, în fuga sa de la Ierusalim, a primit permisiunea să înalţe un altar în Egipt. Dar sensul deplin al profeţiei este fără îndoială din domeniul Mileniului.

19:21, 22 Judecăţile lui Dumnezeu asupra Egiptului vor reuşi să-i determine pe oameni să I se închine.

19:23 O şosea va stabili legătura între Egipt (trecând prin Israel) şi Asiria, accesul pe această şosea fiind lipsit de restricţii. Naţiunile se vor uni, închinându-se lui Iehova.

19:24, 25 Atunci Israel va fi una din cele trei ţări, alături de Egipt şi Asiria, adică vor forma o alianţă triplă, beneficiind de binecuvântările împărăţiei lui Cristos. Notaţi refrenul: „în ziua aceea" (v. 16, 18, 19, 21, 23, 24).

20:1-6 În anul 711 î.Cr. Tartan, sau comandantul şef al regelui Sargon al Asiriei, a cucerit cetatea filisteană Aşdod. În acelaşi timp, Domnul i-a spus lui Isaia să umble gol (adică îmbrăcat sumar, nu complet gol) şi desculţ, ca semn de înştiinţare pentru Egipt şi pentru Etiopia, când acestea vor fi umilite timp de trei ani de Asiria. Apoi locuitorii Iudei vor vedea cât de mare e nebunia de a se încrede în Egipt şi de a aştepta de la el să-i apere de Asiria. (Unii comentatori sugerează că versetele 5 şi 6 se referă la filisteni sau şi la Iuda, şi la filisteni, adică la întreaga Palestină.)[29]

8. Judecata asupra Babilonului (21:1-10)

21:1-4 Cele trei oracole din capitolul 21 sunt aducătoare de veşti rele pentru Babilon, Edom şi Arabia.

„Pustia mării" este Babilonul, numită probabil aşa datorită ieşirii sale la Golful Persic. Babilonul va fi fi devastat „cum înaintează vijelia de la miazăzi... din pustie" Întrucât el continuă să jefuiască şi să facă prăpăd, va fi, la rându-i, umilit de persani (Elam) şi de mezi (Media). Atunci Babilonul va înceta să-i facă pe alţii să geamă (printre care şi pe captivii evrei). Viziunea este atât de groaznică încât îl umple pe Isaia de o cumplită întristare.

21:5 În timp ce dregătorii benchetuiesc şi petrec în siguranţă, deodată răsună chemarea la luptă („Ungeţi scutul!"). Desigur este o referire la Ospăţul lui Belşaţar (Dan. 5).

21:6-10 Domnul îl instruieşte pe Isaia să numească un străjer care să descrie hoardele invadatoare, în special nenumăratele unităţi de cavalerie. După ce aşteaptă zile şi nopţi, el descrie înaintarea călăreţilor, perechi-perechi. Aceasta ar putea sugera înaintarea mezilor şi a perşilor. Apoi, cu un răcnet de leu, el anunţă căderea Babilonului şi a religiei sale idolatre. Anunţul este un mesaj de mângâiere pentru Israel, o naţiune ce a fost măcinată şi cernută de Babilon. E demn de

reținut faptul că această profeție a fost făcută cu circa două sute de ani înainte de căderea Babilonului.

Și noi putem fi străjeri pentru împărăția lui Dumnezeu:

Străjerul este cel ce participă la sfaturile lui Dumnezeu, știind ce va urma și veghind până în clipa împlinirii evenimentului. Tot așa și în prezent, cel care află din Scripturile de-acum încheiate, ce ne stau la dispoziție, ce a prezis Dumnezeu , putând să discearnă planurile Sale, nu printr-o interpretare speculativă, ci prin compararea unor versete din Scriptură cu alte versete din Scriptură, și care acceptă ceea ce este lămurit acolo, poate să-i avertizeze și să-i îndemne pe alții. El stă în turnul de veghere (versetul 7) în părtășie cu Dumnezeu.[30]

9. Judecata asupra Dumei (Edomului) (21:11, 12)

Duma este Idumeea sau Edomul. Un edomit îngrijorat îl întreabă pe străjer cât mai este din noapte, adică dacă amenințarea asiriană e pe sfârșite. Iată răspunsul:

Noaptea actualei tale tulburări se va sfârși, fiind urmată de o zi nouă. Dar în curând va veni o altă noapte. Dacă vei căuta un răspuns de mângâiere la întrebările tale stăruitoare, va trebui mai întâi să te „întorci", termen care înseamnă și „să te pocăiești". Numai atunci vei găsi răspunsul nădăjduit; noaptea suferințelor tale se va sfârși și vor răsări peste tine zorii dimineții izbăvitoare.[31]

10. Judecata asupra Arabiei (21:13-17)

Și pe Arabia o așteaptă necazuri. Caravanele se vor ascunde în păduri de armata asiriană iar cei ce vor reuși să scape de măcel vor suferi de foame și sete cumplite. Domnul a decretat că slava Arabiei va înceta în decurs de un an și numai câțiva din faimoșii săi luptători vor supraviețui. Sintagma: „anul argatului" înseamnă că nu se va depăși nici cu o zi termenul de un an.

11. Judecata asupra Ierusalimului (cap. 22)

22:1-5 Valea Viziunii se referă la Ierusalim (vezi v. 9-11). Cetatea este asediată. Oamenii s-au suit pe acoperișurile caselor, privind îngrijorați spre inamicul aflat la porțile cetății. Străzile cetății pline odinioară de veselie sunt acum presărate cu trupurile celor răpuși de ciumă. Dregătorii și oamenii de rând ce încearcă să scape din cetate sunt capturați fără nici un efort de către inamic. Însuși Isaia este nemângâiat la vederea judecății pe care Dumnezeu a promis că o va aduce peste Ierusalim.

22:6-11 Elamul și Chirul sunt unitățile de nord și de sud ale armatei babiloniene. Carele lor de luptă, împreună cu cavaleria, umplu văile din jurul cetății. Evreii se pregătesc cu sârguință să facă față asediului. Ei răscolesc Casa Pădurii (depozitul de arme), demolează casele pentru a obține pietrele necesare reparării zidului, și încearcă să pună la punct un sistem improvizat de aprovizionare cu apă. Cu alte cuvinte, fac de toate, numai spre Făcătorul lor nu privesc, când, de fapt, El este cel care a adus peste ei această nenorocire, pe care a plănuit-o cu mult timp în urmă.

22:12-14 Când Domnul i-a chemat la pocăință, ei au trăit în chefuri și petreceri, total nepăsători față de El, drept care nu vor fi iertați pentru acest lucru.

22:15-19 Șebna, administratorul de la palatul lui Ezechia, își pregătește un mormânt împodobit. Dumnezeu îi spune însă prin gura profetului Isaia că toate eforturile sale sunt zadarnice. Domnul îl va duce în captivitate, ca pe un ghem. El va muri într-o țară străină și va fi dat uitării. Poate că Șebna a fost cel care s-a situat în fruntea celor ce au susținut încheierea unei alianțe cu Egiptul.

22:20-24 După demiterea lui Șebna, Eliachim (adică „Dumnezeu va stabili") îi va ocupa locul. Un tip al Domnului Isus, Eliachim va fi un lider responsabil și îndurător, cu autoritate deplină. Lui i se vor înmâna cheile casei lui David,[32] el urmând să aibă controlul asupra încăperilor regale și să aleagă slujitorii în casa regelui. (În Apoc. 3:7 se spune că Domnul Isus deține cheile casei lui David.) Eliachim va fi întărit în postul său, având autoritate completă în sfera sa de atribuții.

22:25 Întrucât Eliachim este neîndoios

„cepul împlântat într-un loc sigur" (v. 23a), îndepărtarea şi căderea sa ar putea fi o referire la captivitatea casei lui Iuda, al cărei reprezentant este el.

12. Judecata asupra Tirului (cap. 23)

23:1-5 Întorcându-se din Tarşiş (care aici înseamnă probabil Spania), marinarii din Tir primesc vestea căderii cetăţii când ajung în Cipru. Întrucât casele le-au fost distruse şi nu mai au nici un port în care să se întoarcă, ei urlă de durere. Negustorii Sidonului stau înmărmuriţi, amintindu-şi cum vecinii lor din Tir traversaseră marea, aducând grâne din regiunea superioară a Nilului (Şihor), cum aceştia fuseseră negustorii naţiunilor. Sidon, cetatea-mamă a Tirului, se ruşinează la vederea talazurilor ce se lovesc de ruinele Tirului, părând să plângă alături de locuitori. Este ca şi când Tirul n-ar fi avut niciodată copii care să locuiască în el! Şi Egiptul este cuprins de agonie la vestea pierderii clientului său cel mai bun.

23:6-9 Tirienilor li se spune să caute adăpost hăt departe, în Spania (Tarşiş). Cândva locuitori ai unei cetăţi ce fusese veacuri de-a rândul prosperă, picioarele lor îi poartă acum prin străinătăţi. Şi cine a adus această grozăvie peste Tir, cetatea cu puterea, bogăţiile şi slava sa? Domnul oştirilor – hotărât să dezonoreze mândria întregii glorii omeneşti.

23:10-17 Văzând cum Tirul a fost atacat de Nebucadneţar, oamenii sunt îndrumaţi să fugă în alte ţări, împrăştiindu-se de-a lungul Râului (adică al Fluviului Eufrat, care traversează multe ţări). Dumnezeu a trezit Babilonul pentru a-l face să distrugă cetatea negustorească (Canaanul). Chiar dacă refugiaţii vor fugi în Cipru, tot nu vor găsi odihnă. Profetul este uimit de faptul că o naţiune atât de neînsemnată, fondată de Asiria, poate duce Tirul de râpă. Tirul va fi dat uitării în timpul celor şaptezeci de ani ai monarhiei caldeene. La sfârşitul acestei perioade, îşi va relua bucuroasă activitatea de prostituare pe plan comercial cu toate regatele lumii.

23:18 „Câştigul Tirului şi plata ei" se referă la a doua venire a lui Cristos, când „fiica Tirului va veni cu un dar" (Ps. 45:12). Comorile ei vor fi o ofrandă sfântă pentru Domnul.

13. Judecata asupra întregului pământ (cap. 24)

24:1-3 Judecăţile lui Dumnezeu par să înceapă cu ţara Israelului, dar apoi cuprind tot pământul şi chiar fiinţele rele din ceruri. „Pământul" mai poate fi tradus aici şi prin „ţara," iar referirea la „preotul" din versetul 2 sugerează că ţara Israelului este avută în vedere în versetele 1-3. Observaţi cum alternează textul între ţară şi popor. Distrugerea are proporţii cataclismice, afectând toate categoriile sociale.

24:4-13 Menţionarea termenului „lumea" în versetul 4 sugerează că teatrul judecăţii s-a lărgit. Cauza poluării mondiale este faptul că oamenii au călcat legământul veşnic. Unii consideră că aceasta se referă la legământul încheiat de Dumnezeu cu Noe (Gen. 9:16), dar acel legământ necondiţonat depindea în întregime de Dumnezeu. Alţii cred că este o referire la legea lui Moise. Numai că aceasta a fost dată doar Israelului şi nu se spune nicăieri că ar fi fost un legământ veşnic. The Bible Knowledge Commentary spune că este „legământul pe care l-au încheiat oamenii implicit cu Dumnezeu de a asculta de Cuvântul Său."[33] „Cetatea confuziei" ar putea însemna Ierusalimul, dar într-un sens mai larg ar putea cuprinde şi întreaga civilizaţie urbană.

24:14-20 În acest punct se aud cântecele rămăşiţei ce a fost păstrată în viaţă, credincioşii aceştia intonând laude la adresa lui Iehova (sau Domnul în NKJV) pentru harul Său salvator.

Apoi profetul deplânge groaznicele orori ale Marii Strâmtorări, acel timp de cumplită perfidie, când orice scăpare va fi imposibilă. Pământul se va clătina ca un beţiv, de parcă ar fi fost atins de un cutremur uriaş. Se va prăbuşi, fără să se mai ridice.

24:21-23 Oştirile forţelor rele din locurile cereşti vor fi şi ele judecate. Aceasta corespunde cu textul de la Apocalipsa 19:19, 20; 20:1-3. Regii pământului care au jucat rol de marionete vor avea şi ei parte de această judecată la a doua

venire a lui Cristos. Slava neîntrecută a Domnului va face ca soarele și luna să pălească.

E. Cartea cântărilor (cap. 25–27)

1. Cântarea de laudă a Israelului pentru binecuvântările împărăției (cap. 25)

25:1-5 Capitolele 25-27 au fost numite „Cartea cântărilor." Aici rămășița de evrei răscumpărați Îl laudă pe Domnul pentru că i-a izbăvit din Marea Strâmtorare. Cetățile inamice (nu neapărat o cetate anume) au fost făcute praf, determinându-le pe Neamuri să recunoască puterea lui Iehova. Dumnezeu a fost pentru poporul Său tot ce i-a trebuit acestuia.

25:6-9 Pe Muntele Sion Domnul întinde un ospăț cu cele mai alese bucate spirituale. El înlătură acoperământul ignoranței, vălul orbirii satanice care a învăluit toate națiunile. El cucerește moartea (prin învierea sfinților din timpul Marii Strâmtorări ce au murit), alungă întristarea și anulează stigmatul ce planase asupra poporului evreu. Rămășița va spune apoi: „Acesta este Dumnezeul nostru; pe El L-am așteptat; ne vom bucura și ne vom veseli în mântuirea Lui."

25:10-12 Dușmanii Israelului, al căror reprezentant este, pare-se, Moabul, va fi făcut de rușine și călcat în picioare. Dumnezeu este asemuit cu un înotător în versetul 11, care-Și întinde mâinile în semn de judecată peste moabiți.

2. Cântarea lui Iuda adresată Stâncii Veacurilor (cap. 26)

26:1-4 Reveniți în patrie, israeliții răscumpărați din cadrul rămășiței celebrează viața de credință și bizuire pe Domnul. Cetatea lui Dumnezeu este în contrast cu cetatea omului (24:10). Națiunea neprihănită (Israelul răscumpărat) se bucură acum de o pace desăvârșită care provine din bizuirea lor pe de-a-ntregul pe Iehova. Referitor la versetul 3, renumitul autor american de imnuri baptiste, Philip P. Bliss, obișnuia să spună: „Iubesc acest verset mai mult decât oricare alt verset din Biblie: «Tu îl vei păstra în pace deplină pe cel al cărui minte se reazemă pe Tine, căci se încrede în Tine.»"[34]

Moody a legat versetul 3 de versetul 4 în următoarele cuvinte: „Pomul păcii își înfige rădăcinile adânc în crăpăturile din Stânca Veacurilor."[35] În sfârșit ei vor realiza că „în IAH, în Domnul (în ebraică IAH este forma abreviată a lui IAHWH) este tărie veșnică" sau „Stânca Veacurilor" (textul marginal din ediția NKJV). Tocmai pornind de la această sintagmă i-a venit lui Augustus Toplady ideea unuia dintre cele mai mărețe imnuri din limba engleză: „Rock of Ages" (tradusă în românește cu cuvintele: „Cel ce Te-ai deschis mie stâncă de mântuire", n.tr.). Căutând adăpost de furtuna năprasnică într-o crăpătură a stâncii, el a scris:

Stâncă a Veacurilor, despicată pentru mine,
Lasă-mă să mă ascund în Tine;
Lasă ca apa și sângele,
Ce au curs din coasta ta străpunsă,
De păcat să-mi fie vindecare,
De-a sa vinovăție și putere să mă izbăvească!

Cât vremelnic mai am suflare pe acest pământ,
Și-apoi când ochii mi se vor închide la moarte,
Când mă voi înălța spre lumi necunoscute,
Văzându-Te pe tronul judecății Tale,
Stâncă de Veacuri, ce pentru mine ai fost lovită,
Ascunde-mă în Tine.

26:5, 6 Aroganta civilizație a omului a coborât până într-acolo încât picioarele săracilor și nevoiașilor calcă orașul, cetatea îngâmfată.

26:7-15 Versetele 7-19 par să repete rugăciunile rostite de rămășiță când trece prin Marea Strâmtorare. Domnul este cel ce le-a netezit cărările, în timp ce ei L-au așteptat cu înfrigurare, ca să-Și arate îndurarea față de ei. Numai atunci când Dumnezeu va acționa în judecata Sa vor învăța cei răi neprihănirea. Mâna lui Dumnezeu s-a înălțat, fiind pregătită să lovească, dar atunci când va coborî în mânia Sa, ei vor fi rușinați iar Israelul va avea pace. Rămășița a fost sub stăpânirea multor stăpâni dintre Neamuri, dar Dumnezeu este singurul și adevăratul lor Domn. Na-

țiunile care au tracasat Israelul nu se vor mai înălța pentru a mai tulbura pe copiii lui Dumnezeu vreodată. Versetul acesta nu neagă învierea cu trupul a celor răi, ci doar promite că marile puteri ale lumii neevreiești nu se vor mai reface niciodată.

26:16-19 Dar după ce Israel va trece prin chinuri similare celor asociate cu nașterea, care nu par să fi dat rezultate, națiunea va beneficia de o înviere. Iehova răspunde la rugăciunea poporului Său cu promisiunea refacerii pe plan național când „roua din iarbă" (Duhul Sfânt) va fi turnată peste țară.

26:20, 21 Între timp, Domnul sfătuiește rămășița credincioasă din poporul Său să se ascundă în cămările tainice, până când El va termina de vărsat mânia Sa peste lumea apostată.

3. Cântarea lui Dumnezeu pentru Israelul răscumpărat (cap. 27)

27:1 Când va veni ziua Domnului, Iehova îl va pedepsi pe Leviatan, șarpele zburător (Asiria), pe Leviatan șarpele înelat (Babilonul) și va ucide reptila din mare (Egiptul). Unii comentatori cred că *toți acești trei* monștri simbolizează Babilonul. Alții consideră că sunt o întruchipare a lui Satan, cel care animă puterile mondiale; el este numit șarpele și balaurul (Gen. 3:1; Apo. 12:3; 13:2; 16:13).

27:2-6 În ziua aceea, Dumnezeu Se va bucura de via Sa răscumpărată cu vin roșu (Israel), izbucnind în cântec. El o va păzi zi și noapte. El nu mai e mâniat acum pe poporul Său. Dacă ar fi să se ridice puterile ostile împotriva rămășiței, El le-ar arde ca pe spini și mărăcini. Mult mai indicat ar fi ca aceste puteri să se îndrepte spre Domnul, cerând protecția și pacea Sa. În Mia de ani Israel va înflori și înmuguri și va umple fața lumii cu rod.

27:7-9 Dumnezeu nu S-a purtat cu Israel în același mod în care S-a purtat cu asupritorii mondiali ai Israelului. Dimpotrivă, El l-a pedepsit pe Israel într-o măsură limitată. I-a izgonit pe israeliți în exil, pentru a-i curăți de idolatrie. Acest obiectiv va fi fost realizat când Israel va fi distrus orice urmă de chipuri cărora li s-a închinat.

27:10, 11 Între timp, Ierusalimul este văzut în ruine, așa cum reiese din imaginea viteilor ce pasc printre tufe și a femeilor care strâng vreascuri de foc. Toate acestea s-au întâmplat pentru că poporul nu a dat dovadă de nici un discernământ spiritual.

27:12, 13 Când va sosi acea zi, Domnul va treiera, despărțind cele adevărate de cele false pe tot cuprinsul țării Israelului. Apoi îi va readuna pe acei evrei care sunt împrăștiați printre națiuni neevreiești cum sunt Asiria și Egiptul. Reveniți în patrie, ei se vor sui la Ierusalim pentru a se închina Domnului.

F. Căderea și ridicarea Israelului și a Ierusalimului (cap. 28–35)

1. Vai de Efraim/Israel! (cap. 28)

28:1-4 Samaria a fost cununa îngâmfată a beților Israelului (Efraim). Cetatea aceasta așezată pe o înălțime a fost ca o cunună ce privea văile mănoase ale oamenilor îmbătați de vin, îmbuibați de plăceri, de materialism și de sex. Cuceritorii asirieni sunt gata să devoreze cetatea, ca și când ar fi o smochină coaptă de iunie.

28:5, 6 Domnul oștirilor va fi cununa nepieritoare de slavă pentru rămășița credincioasă când El Se va întoarce pentru a-Și întemeia împărăția. El îi va împuternici pe lideri să aducă la îndeplinire judecata și să respingă inamicul, forțând-l să se retragă la poarta cetății sale.

28:7, 8 Profetul își îndreaptă acum atenția spre Iuda. Asemenea Israelului, locuitorii iudei sunt îmbătați, bălăcindu-se în voma lor și în murdăria de la mese. Chiar preotul și profetul s-au dedat la destrăbălare.

28:9, 10 Conducătorii religioși își bat joc de Dumnezeu, obiectând că le-ar vorbi ca unor prunci. Crede oare Domnul că are de a face cu niște puști, cărora trebuie să le dea învățăturile pe silabe (în ebraică)?[36]

28:11-13 „Ei bine," spune Dumnezeu, „întrucât nu vreți să ascultați de cuvintele pe care vi le dau în limbaj simplu, lesne de înțeles, vă voi trimite un cotropitor străin (Asiria)." Limba lor străină va fi un semn

al judecății asupra unui popor care L-a respins pe Dumnezeu când El i-a oferit în zadar odihna Sa și capacitatea de a da și altora odihnă. Cât despre Domnul, așa cum arată Jennings, el va

continua să vorbească în limbajul cel mai simplu și limpede; data asta o va face pentru ca întreaga responsabilitate pentru respingere să fie pusă nu pe seama presupusei încifrări a mesajului, ci pe umerii celor care îl resping.[37]

28:14, 15 Dregătorii lui Iuda s-au lăudat cu legământul pe care l-au încheiat cu Egiptul, ca și când i-ar fi pus la adăpost de atacul Asiriei, dar alianța lor va însemna moarte și Șeolul pentru ei. Ei se încredeau în minciuni și falsități. (Desigur, legământul cu moartea și pactul cu Șeolul nu a fost un tratat în sens literal. Mai degrabă ideea care se desprinde de aici este că Iuda se credea în termeni buni cu moartea și cu Șeolul și că n-avea de ce să se teamă, din pricina alianței cu Egiptul. Unii comentatori văd în acest legământ o imagine a unei alianțe viitoare între Israel și Fiară [Dan. 9:27].)

28:16, 17 Dumnezeu L-a stabilit pe Mesia ca singurul vrednic de încredere, o temelie sigură. Cei care se bizuie pe El nu vor avea de ce să se teamă. Sub domnia Sa toate lucrurile vor trebui să treacă testul dreptății și neprihănirii iar judecata va îndepărta orice obiect fals de încredere.

28:18-22 Toate mașinațiile politice ale Iudei vor fi neputincioase în a-i asigura protecție când va fi invadată de cotropitor. Toate incursiunile lansate de inamici vor reuși. Oamenii vor realiza, prea târziu, adevărul spuselor lui Dumnezeu. Patul este prea scurt, învelitoarea prea îngustă, adică legământul nu le asigură mângâierea și protecția scontate. Domnul Dumnezeu se va ridica la judecată împotriva poporului Său cum făcuse odinioară împotriva vrăjmașilor lor – o judecată ce-i fusese cu totul străină înainte. Iar dacă vor avea o atitudine batjocoritoare, asta nu va face decât să sporească robia lor.

28:23-29 După cum subliniază Herbert Vander Lugt, profetul ilustrează modul în care Se poartă Dumnezeu cu copiii Săi, citând trei aspecte din munca câmpului. Mai întâi, el declară că plugarul nu desțelenește pământul la nesfârșit, ci se oprește când vine vremea semănatului (v. 24). Tot așa, încercările noastre sunt curmate de îndată ce și-au realizat scopul pentru care le-a îngăduit El în viața noastră. Apoi profetul spune că agricultorul seamănă sămânța sa cu discernământ, împrăștiind chimenul, dar așezând sămânța de grâu în șiruri ordonate (v. 25, 26). Asta ne asigură că Domnul selectează cu grijă disciplina cea mai adecvată la nevoia noastră. În fine, Isaia îl înfățișează pe lucrător secerându-și recolta. Cu nespusă grijă, el lovește mărarul cu un băț ușor, dar chimenul îl lovește cu un instrument mai puternic. Pentru grâu recurge la o roată nu prea grea, așa încât să nu strivească grăunțele (v. 27, 28). Astfel Cel Atotputernic utilizează cea mai ușoară atingere posibilă potrivită cu starea noastră, neîngăduind niciodată suferinței să fie mai mare decât am putea-o suporta.[38]

2. Vai de Ariel/Ierusalim! (cap. 29)

29:1-4 Ariel este cetatea privilegiată a Ierusalimului în care David și-a avut sediul. Locuitorii săi efectuează an de an ritualurile mecanice ale religiozității lor externe, dar Dumnezeu va duce strâmtorare peste această cetate, până când nu va mai fi decât un Ariel. Numele Ariel are două sensuri: „leul lui Dumnezeu" și „altarul" (vezi Ez. 43:15, 16) unde Ariel este tradus prin vatra altarului). Cetatea ce era odinioară „leul lui Dumnezeu" a ajuns acum să fie altarul aprins. Chiar locuitorii săi sunt victimele de sacrificiu.

29:5-8 Dar Dumnezeu va interveni dintr-odată și dușmanii vor fi alungați, ca pulberea fină și ca pleava. Tocmai când vrăjmașii credeau că vor devora Ierusalimul, atacurile lor vor fi zădărnicite, de parcă s-ar fi trezit dintr-un vis.

29:9-12 Orbirea lor intenționată a adus peste ei orbirea justițiară, drept care acum se clatină ca niște beți. Nu mai pricep cuvântul lui Dumnezeu. Pentru unii el este o carte pecetluită, pentru alții indescifrabil. Fiecare are scuza sa.

29:13-14 Deoarece religia lor este doar o chestiune exterioară și singura lor frică

de Dumnezeu se manifestă sub forma unor crezuri memorate, Dumnezeu va face o lucrare supranaturală de judecată, despuind mințile cele mai ascuțite de înțelepciune și discernământ. „Minunile" din versetul 14 se referă la invadarea țării de către Senaherib. W. E. Vine scrie:

Dregătorii lui Iuda au căutat să se bizuie pe Egipt, crezând că această țară îi va putea ajuta. Acesta a fost însă o înțelepciune de natură politică, din prisma considerentelor pur omenești. Dar din punctul de vedere al lui Dumnezeu a fost un gest de răzvrătire, drept care Dumnezeu a făcut să se aleagă praful de această politică, reducând Iuda la starea de neputință, pentru ca în viitor să se încreadă numai în Dumnezeu.[39]

Astăzi „minunile" se realizează prin evanghelie (vezi 1 Cor. 1:18-25).

29:15, 16 Se rostește în acest punct o urgie (un „vai") împotriva dregătorilor înșelători care complotează împreună cu Egiptul, ca și când Dumnezeu nu i-ar vedea. Toate lucrurile ei le înțeleg pe dos, așezând lutul pe locul olarului și vice versa, și astfel tăgăduind puterea și cunoștința lui Dumnezeu.

29:17-21 Dar va veni ziua izbăvirii când și Dumnezeu va inversa lucrurile. Ceea ce este în prezent o pădure sălbatică (Libanul) va deveni un ogor mănos; și ceea ce e considerat în prezent un ogor mănos va fi privit în acea zi ca o pădure năpădită de buruieni. Atunci surzii vor auzi, orbii vor vedea și cei nenorociți se vor bucura tot mai mult în Domnul și săracii se vor înveseli de Sfântul lui Israel. Asupritorul și batjocoritorul nu vor mai fi – după cum nu vor mai fi nici cei ce tăiau firul în patru, încercând să-i prindă în cursă pe cei neprihăniți!

29:22-24 Ultimele versete ale capitolului descriu rămășița credincioasă, numită aici Iacob. Rușinea și ocara sunt acum de domeniul trecutului. Copiii lui Iacob își vor da seama cum a intervenit Dumnezeu în folosul lor și Îi vor da cinste pentru aceasta. Cei care au judecat greșit și s-au plâns vor fi făcuți maleabili, gata de a cunoaște și de a se lăsa învățați.

3. Vai de alianța cu Egiptul! (cap. 30, 31)

30:1-7 Copiii răzvrătiți sunt politicienii din Iuda care încheie alianțe cu Egiptul împotriva Asiriei. Întrucât nu există nici o cronică despre o atare alianță, suntem înclinați să credem că această profeție încă nu s-a împlinit. Iuda va afla că Egiptul nu e demn de încredere. Se văd caravanele ce transportă tributul din Iuda în Egipt, prin zonele periculoase din Neghev (**sudul**), dar cu toate că emisarii evrei ajung până în **Zoan** și **Hanes**, întregul proiect este sortit eșecului. Dumnezeu numește Egiptul: **„Rahab-Hem-Șebeth"** (*Rahab care stă liniștită*).

30:8-14 Să rămână scris pentru posteritate că tratatul cu Egipt (și toți cei ce-și pun încrederea în lucruri nevrednice de încredere) constituie o crasă respingere a legii Domnului așa cum a fost aceasta transmisă prin profeți. Iuda va vedea că Egiptul este un jalnic zid de apărare. De fapt, zidul înalt se va surpa și se va prăbuși. Va fi zdrobit complet ca un vas de lut, cioburile sale fiind atât de mici încât nu vor putea fi folosite la nimic.

30:15-17 Dumnezeu i-a spus mereu Iudei: „Salvarea ta constă în întoarcerea la Mine și în odihna ta în Mine. Tăria ta stă în încrederea în Mine, mai degrabă decât în fuga frenetică în Egipt." Dar Iuda a spus: **„Nu! Ci vom fugi** împotriva dușmanului." La care Dumnezeu le răspunde: „Da, veți fugi, dar în retragere și cuprinși de panică! Veți fi urmăriți de forțe inferioare, până când veți ajunge ca un jalnic **stâlp pe vârful unui munte și ca un steag pe un deal."**

30:18-25 Totuși **Domnul așteaptă** ca să-Și arate îndurarea. „Dumnezeu așteaptă până când dezastrul cauzat de noi înșine ne va învăța cât de nechibzuită a fost alegerea noastră." Când Iuda se va întoarce la Domnul, El va fi învățătorul lor, călăuza lor, dătătorul de ploaie, fertilitate și prosperitate, Vindecătorul, Stânca și Apărătorul. Poporul Său „își va arunca idolii ca pe niște lucruri întinate ce sunt, strigând, «Ce bine că am scăpat de voi!»"

30:26-33 Lumina intensificată din versetul 26 trebuie înțeleasă ca un simbol al slavei și neprihănirii. Națiunile fără Dum-

nezeu vor fi cernute ca într-o sită a nimicirii. **Asiria va fi zdrobită** de Domnul și fiecare lovitură de pedeapsă va fi însoțită de strigătele de triumf ale lui Iuda. Focurile din Tofet (adică din Iad) sunt gata să-l primească pe regele rău.

31:1-3 Dumnezeu este împotriva celor care se duc în **Egipt** ca să capete ajutor, care se încred în **cai... care... și în călăreți** pentru a obține victoria. El Se va ridica împotriva casei răufăcătorilor (Iuda) și împotriva ajutoarelor (Egiptul) celor care lucrează fărădelegea (Iuda). Ajutorul (Egiptul) se va poticni iar cel ce este ajutat (Iuda) va cădea.

31:4-9 Dumnezeu este ca un leu pe care o mulțime de păstori (Asiria) încearcă să-l alunge strigând ca să-l sperie și să-l determine să fugă. Sau, folosind altă metaforă, El este ca un stol de păsări ce plutesc în zbor deasupra Ierusalimului. El este gata să apere și să izbăvească cetatea. Când Israel se va întoarce înapoi la Dumnezeu, se va debarasa de idolii săi. Asirienii vor pieri prin intervenția directă a Domnului. Distrugerea lui Senaherib nu a epuizat sensul acestor versete, drept care profeția mai are și o împlinire viitoare în timpul Marii Strâmtorări.

4. Domnia Regelui neprihănit (cap. 32)

32:1-8 Primele cinci versete descriu **domnia** de o mie de ani a lui Cristos. El este **regele** care domnește în **neprihănire**; **prinții** ar putea fi cei doisprezece apostoli (vezi Mat. 19:28). **„Un om va fi ca un adăpost de vânt..."** – Omul acela este Domnul Isus, care asigură ocrotire, adăpost, înviorare și umbră. Nu va mai exista orbirea justițiară care să-i afecteze pe oameni, după cum urechile nu vor mai fi închise când vine vorba de ascultare. Cei care în prezent iau decizii **pripite** vor avea atunci discernământ iar cei ce se bâlbâie acum se vor exprima atunci coerent. Distincțiile morale nu vor mai fi estompate. Omul fără minte nu va mai fi ridicat la loc de cinste. Venirea lui Cristos îi va dezvălui pe oameni în adevărata lor lumină. Nebunul și tâlharul vor fi demascați, arătându-li-se adevărata față (și bineînțeles vor fi pedepsiți cum se cuvine). Omul generos va fi de asemenea etalat și binecuvântat. Versetele 6-8 descriu viața așa cum a văzut-o Isaia în vremea sa.

32:9-15 Dar împărăția nu a sosit încă. **Femeile** din Iuda continuă să trăiască în lux, confort, complăcându-se în tot felul de plăceri ilicite. Curând însă va cădea peste ele pedeapsa judecății – manifestată prin compromiterea recoltelor, scăderea populației și pustiire. Necazurile lui Iuda vor continua până când va fi turnat Duhul la a doua venire a lui Cristos. Atunci **pustiul se va preface în pământ roditor** iar ceea ce este considerat în prezent un teren roditor va fi transformat atunci într-o pădure de toată frumusețea.

32:16-20 Dreptatea socială și neprihănirea vor pătrunde atunci în toate sferele vieții, soldându-se cu pace, liniște, siguranță și încredere. Dușmanul (pădurea) va fi nivelată prin căderea grindinei judecății lui Dumnezeu iar cetatea (adică capitala sa) va fi umilită. Va fi un timp de fericire, când oamenii vor putea semăna în siguranță lângă toate apele, când boul și măgarul vor paște alături, fără nici un pericol.

5. Vai de prădător/Asiria! (cap. 33)

33:1-6 Spiritul distrugător și perversitatea asirianului se întoarce acum asupra capului său (v. 1, 2). În ziua aceea copiii lui Dumnezeu se vor ruga Domnului să fie izbăviți în ceasul încercării lor. Când Dumnezeu va trece la acțiune, un vuiet cumplit ca de tunet va cuprinde națiunile de panică. Va fi rândul evreilor să culeagă prada rămasă în urma lor. Cristos este întronat, umplând Sionul cu dreptate și neprihănire, aducând vremuri de stabilitate și îmbogățindu-și poporul cu comori spirituale.

33:7-9 Versetele acestea revin la timpul în care Ezechia a trimis **ambasadori de pace** la Senaherib și i s-a spus să achite o amendă de trei sute de talanți de argint și treizeci de talanți de aur (2 Regi 18:13-16). Dar nici asta nu a reușit să-l înduplece pe asirian să nu pornească la atac împotriva regatului Iuda, acțiune militară care s-a soldat cu imense pierderi și suferințe pentru acesta din urmă.

Solii din Iuda plâng cu amărăciune din

pricina eșecului misiunii lor. Asirianul și-a călcat cuvântul, invadând Iuda. Chiar locurile cele mai alese ale țării au fost pustiite cel mai tare.

33:10-12 La timpul potrivit, când scăparea nu mai părea posibilă, **Domnul** Se ridică, trecând la acțiune și ocupându-Se de inamic. În cuvinte marcate de un acut sarcasm, El spune că asirianul a conceput **pleavă** și a născut **paie**. Cu alte cuvinte, planurile sale au fost date peste cap. Furia cu care s-a năpustit el asupra altora se va întoarce asupra capului său, distrugându-l. **Cuptoarele de var** și **spinii tăiați** indică o judecată nemiloasă, completă.

33:13-16 În continuare se vestește un mesaj către Neamurile fără Dumnezeu (**Voi, cei de departe**) și către evreii apostați din Sion (**voi, cei de aproape**). În focul judecății lui Dumnezeu și al mâniei Sale aprinse, singurii care vor supraviețui sunt **cei ce umblă drept** și se păzesc de orice formă de **rău.**

33:17 Apoi, în condiții de siguranță și mulțumire, rămășița credincioasă **Îl va vedea pe Rege în frumusețea Sa** și **țara** ale cărei hotare au fost acum mult lărgite.

A. J. Gordon a adaptat acest verset la una din cântările sale:

Îl voi vedea pe Rege în frumusețea Sa,
În țara de departe,
Când în sfârșit umbrele se vor fi ridicat,
Iar negura va fi fost înghițită de zorii zilei.

Îl voi vedea în glorie,
Pe Mielul ce fusese cândva junghiat;
Ce bucurie va fi atunci să rememorez
Minunata istorie a răscumpărării cu toți salvați!
Aleluia! Aleluia!
Îi cânt Mielului odinioară junghiat;
Aleluia, Aleluia,
Aleluia Amin!

33:18, 19 Atunci amintirea groaznicelor momente când asirianul cântărea tributul de aur ce i s-a adus, când iscoadele au numărat **turnurile** cetății, pregătindu-se să o atace, când evreii au auzit vorbindu-se în mijlocul lor limba străină a asirienilor – ei bine, toate acestea vor fi doar o amintire ce nu le va mai aduce nici o întristare.

33:20-22 În **Sionul** din timpul Mileniului, se vor ține din nou **sărbătorile rânduite**. Cetatea va fi ca un cort ce nu va mai fi mutat, ai cărui țăruși nu vor mai fi scoși niciodată. **Domnul va fi** pentru Sion tot ce este un râu pentru o cetate – protecție, înviorare și frumusețe. Nici o **galeră** și nici un vas de-al vrăjmașului nu va mai trece pe acolo, deoarece Domnul se va afla în acel loc.

33:23, 24 Există o diversitate de opinii în rândul comentatorilor cu privire la prima parte a versetului 23, dacă se referă la Ierusalim, sau la dușmanii săi. Dacă se referă la dușmanii Sionului, atunci înfățișează soarta oricărei corăbii ce va mai îndrăzni să atace cetatea. Iar dacă se referă la Ierusalim, versetul 23

vorbește despre slăbiciunea și neputința oamenilor, prezentați fie ca incapabili de a conduce destinele cetății, fie – în varianta mai plauzibilă – de a-și aranja cortul ca locuință, cu toate cele necesare: funia, țărușul și pânza de cort.[40]

În împărăție, chiar și **șchiopii** vor fi în stare să **ia prada**. Bolile vor fi încetat iar **fărădelegea** poporului va fi **iertată**.

6. Vai de toate națiunile! (cap. 34)

34:1-4 În capitolul 34 avem indignarea lui Dumnezeu împotriva tuturor națiunilor în general și împotriva Edomului în particular. Acesta din urmă ar putea fi un reprezentant al tuturor celorlalte națiuni. Când Iehova va judeca Neamurile (**națiunile**), văzduhul va duhni de trupurile aflate în descompunere iar munții se vor topi de șuvoiul sângelui lor. Chiar bolta cerească se va cutremura.

34:5-7 Sabia Domnului, „îmbătată de sânge," se va abate cu furie asupra Edomului, lovind și oamenii de rând (**mieii, țapii, berbecii**), și nobilii sau mai-marii poporului (**bivolii, boii taurii**).

34:8 Căci este ziua răzbunării Domnului.

Termenul „răzbunare" este de importanță crucială, sensul lui nefiind acela de a fi chit cu cineva, de a-i face cum ți-a făcut și el, ci se referă la acțiunea prin care Dumnezeu aduce la îndeplinire sentința pe care tot El, ca Judecător a

rostit-o în dreptatea Sa (*Daily Notes of the Scripture Union*).

34:9-17 Pasajul acesta descrie soarta Edomului – ce va deveni o vâlvătaie, o conflagrație, un pustiu nelocuit, peste care vor stăpâni păsări tainice și **fiare sălbatice**. Dumnezeu nu Se va opri până când Edomul nu va deveni un ținut inform și pustiu.[41] Nu va mai fi nici un regat, nici un rege, nici prinți demni de numele ce-l poartă. Ruinele sale vor fi acoperite cu spini, adăpostind ființe ciudate (ce nu pot fi identificate cu certitudine). Fiecare din aceste vietăți ciudate va avea pereche, asigurând astfel reproducerea. Iar Dumnezeu le va dărui ruinele Edomului ca să le ia în stăpânire din generație în generație. **Totdeauna** din versetul 17 înseamnă **din generație în generație**.

7. Gloria împărăției viitoare (cap. 35)

35:1-7 După distrugerea națiunilor rebele, ne este prezentată glorioasa împărăție a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Cristos. Printre trăsăturile principale ale acestei perioade se vor număra și: o sporire a fertilității solului, precum și prezența personală a **Domnului în slavă și strălucire**. Sfinții se vor încuraja reciproc. Toate tipurile de neputințe vor fi îndepărtate și cu mare bucurie se va celebra transformarea **deșertului** în câmpii mănoase, bine udate.

35-8-10 De-a lungul sutelor de kilometri ce-i despart pe exilați de Ierusalim se va croi **Calea Sfințeniei**, urmând a fi folosită exclusiv de către răscumpărații Domnului. Revenirea Israelului din dispersia sa mondială prefigurează **bucuria** și **fericirea** ce vor umple inimile credincioșilor când vor fi strămutați în casa Tatălui, la revenirea lui Isus.

În unele ediții ale Bibliei la începutul unor pasaje din Isaia pot fi citite titluri de genul: „Binecuvântări acordate bisericii" și „Blesteme rostite împotriva Israelului." În realitate aproape toate aceste pasaje au referire directă la Israel – fie că e vorba de binecuvântările prezise, fie de blesteme – iar biserica survine mai târziu sau prin aplicație. Jennings deplânge acest tratament nedrept la care este supus Israelul:

> Pe bună dreptate îi blamăm pe cei care își însușesc toate promisiunile Vechiului Testament, lăsându-l pe bietul evreu doar cu amenințări, căci prin aceasta ei comit o mare greșeală. Totuși există un grăunte de adevăr în argumentul lor, întrucât „toate promisiunile lui Dumnezeu sunt Da și Amin în Cristos Isus." Greșeala lor constă în afirmația că, întrucât Dumnezeu nu ar mai avea nimic de-a face cu Israelul, aceste preziceri mângâietoare s-ar aplica numai la creștini, iar nu și la Israel ca națiune! Slavă Domnului însă că tot ce este de natură spirituală așa se și aplică: binecuvântările materiale de care va avea parte Israelul pe baza noului legământ al harului sunt, în sens spiritual, ale noastre pe baza aceluiași har. Dar asta nu *împlinește* promisiunile acestea care au fost făcute direct Israelului în identificarea sa cu Mesia al său, Isus, și care i-au fost dăruite cu mult înainte de a fi fost revelată Biserica lui Dumnezeu.[42]

II. TRANZIȚIA ISTORICĂ: CARTEA LUI (H)EZECHIA (cap. 36–39)

Capitolele 36 la 39, numite uneori „Cartea lui Ezechia," formează secțiunea istorică a cărții Isaia. Cu excepția pasajului 38:9-20, aceste capitole sunt o copie aproape exactă a textelor de la 2 Regi 18:13, 17-20:19.

A. Izbăvirea lui Ezechia de Asiria (cap. 36, 37)

1. Sfidarea manifestată de Asiria față de Dumnezeu (cap. 36)

36:1-3 În capitolul 36, **Rabșache** (textual: *paharnicul principal*, dar având aici sensul de guvernator sau șef al personalului), un emisar al Regelui Asiriei, se întâlnește cu cei trei delegați trimiși de **Ezechia la apeductul iazului de sus, pe drumul ogorului înălbitorului**. Este locul în care stătuse Ahaz când se încrezuse în Asiria, în loc să se încreadă în Dumnezeu, crezând că Asiria îl va salva de alianța siriano-efraimită (7:3).

36:4-10 Rabșache îi avertizează că nu e prudent să se încreadă în promisiunile Egiptului, deoarece acea împărăție șubredă îi va răni pe toți cei ce se reazemă pe ea. Față de toate declarațiile lor că se încred în Iehova, Rabșache spune că Ezechia a îndepărtat **înălțimile** și **altarele** lui Iehova – afirmația făcută fie din neștiință, fie din

dorința deliberată de a-i induce în eroare. **Ezechia** îndepărtase **înălțimile** idolilor, întărind în schimb închinarea adevărată de la templu, consacrată Domnului. În continuare, pe un ton batjocoritor, Rabșache aduce alte acuze, luând în derâdere posibilitatea ca Regele lui Iuda să poată strânge suficienți **călăreți** pentru două sute de cai pe care i-ar dona Senaherib. Or, din moment ce Iuda duce o lipsă atât de acută de ostași, cum poate spera să-i înfrângă pe asirieni, chiar admițând că ar beneficia de ajutorul Egiptului? În final el minte, când spune că **Domnul** le-ar fi poruncit asirienilor să **distrugă** Iuda.

36:11-20 Emisarii lui Ezechia se tem că lăudăroșenia nerușinată a lui Rabșache și amenințările sale, rostite în limba ebraică, ar putea submina moralul bărbaților din Iuda, drept care îl roagă să vorbească în **aramaică**. Dar acesta nu numai că refuză, ci se lansează într-un nou potop de amenințări și batjocuri, susținând că **Ezechia** i-ar amăgi pe cetățenii lui Iuda, promițându-le o falsă securitate. El promite bărbaților din Iuda că le va da mâncare din belșug, dacă se vor preda, plus o eventuală strămutare în ținuturi mănoase. Apoi enumeră o serie de cetăți cucerite (printre care și **Samaria**), ai căror **dumnezei** nu fuseseră în stare să-i salveze de forța irezistibilă a asirienilor și încheie cu o întrebare provocatoare: ce șanse are **Ierusalimul** având în vedere toate acestea? După care Rabșache trase el singur concluzia arogantă că poporul lui Dumnezeu nu are altă șansă decât să se predea.

36:21, 22 Respectând cu strictețe porunca regelui, oamenii lui Ezechia nu răspund defel la provocările lui Rabșache, mulțumindu-se să revină la palat, transmițându-i regelui conținutul mesajelor.

2. Nimicirea Asiriei de către Dumnezeu (cap. 37)

37:1-4 La auzul cuvintelor lui Rabșache, Ezechia este cuprins de descurajare. După ce se duce mai întâi la templu, trimite o delegație la Isaia, cu următorul mesaj: **„Copiii sunt pe punctul de a se naște, dar nu este putere pentru naștere."** După cum subliniază J. A. Alexander, metafora aceasta „exprimă culmea durerii, iminența pericolului, starea de urgență maximă, totala slăbiciune și bizuirea integrală pe ajutorul altora."[43] Permițând fricii să-i învingă credința, Ezechia sugerează că probabil Iehova a auzit cuvintele de batjocură rostite de Rabșache și, în consecință, îl va mustra pe acesta.

37:5-7 Apoi Domnul îl asigură pe rege prin profetul Isaia că nu are nici un motiv să se teamă de regele Asiriei. Domnul va trimite un duh (probabil o aprehensiune) asupra lui Senaherib, așa încât acesta, auzind un zvon, va reveni în țara sa, unde va fi ucis.

37:8-13 Părăsind Ierusalimul și revenind alături de Senaherib, Rabșache constată că regele a schimbat teatrul luptelor de la Lachiș la Libna, cu 16 kilometri spre nord-vest, în timp ce o parte a armatei continuă asediul Ierusalimului. Apoi, frustrat de zvonul că Tirhaca, etiopeanul ce domnea în Egipt, ar fi declanșat un atac împotriva sa, Senaherib trimite emisari la Ezechia, cu o scrisoare plină de hule, similară batjocurilor rostite anterior de Rabșache. În această scrisoare el spune că ar fi o mare nechibzuință ca Iuda să se încreadă în Iehova, și citează în sprijinul acestei afirmații pomelnicul victoriilor istorice obținute de regii Asiriei.

37:14-20 Ezechia procedează cu înțelepciune, ducând scrisoarea în templu și întinzând-o înaintea Domnului. În cadrul unei rugăciuni scurte, dar emoționante ce face dovada profundei sale credințe, regele Îl roagă pe Dumnezeu să salveze Iuda de regele Asiriei, pentru ca **„toate împărățiile pământului să știe că Tu ești Domnul, numai Tu!"**

37:21-29 Iehova îi răspunde prin Isaia, în cadrul unui poem ce înfățișează mai întâi Ierusalimul ca pe o fecioară ce-l apostrofează pe Senaherib în înfrângerea acestuia. Apoi Iehova îl ia la refec pe asirian pentru că și-a bătut joc chiar de Domnul Însuși, precum și pentru faptul că s-a lăudat ca și când deja ar fi cucerit Iuda și Egiptul. Dumnezeu îi spune lui Senaherib că este doar un pion în mâna lui Iehova, împlinind întru totul ceea ce plănuise El cu mult timp înainte. Același Domn care cunoaște totul despre acest rege rău îl va duce înapoi în

Asiria, ca pe un animal tras de veriga din nările sale.

37:30-32 Apoi, întorcându-se spre Ezechia, Domnul îl asigură că deşi proviziile de alimente vor fi limitate **anul acesta** şi următorul, din pricina incursiunii asiriene, recoltele vor reveni la belşugul de altă dată în al treilea an. Locuitorii Ierusalimului ce stătuseră tupilaţi în cetate de frica invaziei, în zilele cumplite ale asediului, vor ieşi din ascunzători şi vor reveni la viaţa normală. Toate acestea vor fi chezăşuite de **râvna** Domnului.

37:33-35 Domnul îl asigură pe Ezechia că regele Asiriei nu va pătrunde în Ierusalim şi că de fapt nici nu se va apropia ce cetate suficient de mult ca să poată s-o atace. Dumnezeu o va apăra, trimiţându-l pe inamic înapoi de unde a venit.

37:36 Desigur, exact aşa s-a întâmplat. **Îngerul Domnului a ucis o sută optzeci şi cinci de mii de oameni** din armata asiriană în timpul nopţii.

Limba engleză dispune de un poem compus în 1815, care surprinde dramatismul evenimentului. Întrucât mulţi cititori nu au de acces la o bibliotecă cu multe volume, ne permitem să reproducem în întregime acest poem, fără să ne cerem scuze pentru aceasta.

NIMICIREA LUI SENACHERIB

Pîndea ca lupul turma, asirul pe coclaur,
Cu oştile-nmuiate în purpură şi aur,
Cu lănci lucitoare ca stelele pe mare
Cînd valu-n Galileea e-albastru-n înserare.

Ca frunzele pădurii, cînd vara-i încă verde,
În asfinţit stindartul oştirilor se pierde,
Ca frunzele pădurii, cînd toamna se abate,
A doua zi zac toate înfrînte, spulberate.

Al Nimicirii Înger şi-a-ntins aripa-n vînt
Şi a suflat asupra asupra duşmanului înfrînt,
Şi ochii dintr-o dată înceţemeniră, reci,
Şi zvîcnetul din inimi a îngheţat pe veci.
Cu nările răsfrînte,-nfocatul armăsar
Zăcea, lipsit de suflul galopului sprinţar,
Şi spuma rece-a goanei sta risipită-n iarbă
Ca spulberele apei lovind în stînca oarbă;
Zăcea şi călăreţul cu chipul pal, strivit,
Cu fruntea-nrourată, pieptarul ruginit,
Şi suliţele frînte şi trîmbiţa sta mută,
Stindardele stinghere, în tabăra tăcută.

Şi în Asur vădane jelesc, iar pe altar.
În templul Baal, în ţăndări sar idolii de var
Şi vlaga seminţiei ce-a ocolit-o spada,
Sub ochii Celui Veşnic topită-i ca zăpada.

–George Gordon, Lordul Byron (1788-1824) (Traducerea poeziei: Virgil Teodorescu, în volumul Byron: Opere, Editura Univers.)

37:37, 38 Senaherib s-a întors în Ninive, unde a fost ucis de fiii săi Adramelec şi Şarezer în templul idolului său.

B. Boala şi vindecarea lui Ezechia (cap. 38)

38:1-8 Capitolul 38 nu continuă firul cronologic din capitolul 37, deoarece în versetul 6 lui Ezechia i se promite că va fi izbăvit de ameninţarea asiriană, pe când, la sfârşitul capitolului precedent ameninţarea respectivă încetase deja.

Când Ezechia cade la pat, grav bolnav, se roagă să i se prelungească viaţa şi **Dumnezeul lui David tatăl** său îi acordă încă **cincisprezece ani**. Ca **semn** că se va vindeca şi că Senaherib va fi înfrânt, Dumnezeu promite că va face ca umbra de pe **cadranul lui Ahaz** să se **dea înapoi cu zece trepte**. Textul din versetul 8 este redactat într-o ebraică dificil de înţeles. Se pare totuşi că Ahaz construise un obelisc, cu trepte, care să arate ora şi că Dumnezeu a făcut în chip miraculos ca umbra să se dea înapoi cu zece grade, în văzul lui Ezechia.

38:9-15 Pentru a celebra însănătoşirea sa, Ezechia a compus un poem sau un psalm. Acest text constituie partea unică a secţiunii istorice din Isaia, care se regăseşte în textul paralel de la 2 Regi. Poetul începe prin a-şi descrie tristeţea care i-a copleşit sufletul la auzul veştii că va muri în floarea vieţii. El nu-L va vedea pe **IAH**, adică pe Domnul. Cu alte cuvinte, nu va avea parte de bunătatea Domnului, ci viaţa îi va fi luată din mijlocul oamenilor. Viaţa sa, spune poetul, se sfârşeşte aidoma cortului unui păstor ce este strâns. Firul vieţii îi este tăiat

ca de un țesător, care l-ar rupe din țesătura lui. În continuare el descrie starea de deznădejde, amărăciunea de care este cuprins, rugăciunile fierbinți pe care le îndreaptă către Dumnezeu și sentimentul de neajutorare ce-l cuprinde în fața acestei lovituri din partea Sa.

38:16-20 Dar în versetul 16 intervine o schimbare. Ezechia recunoaște că **prin aceste lucruri trăiește omul** și că ele au un efect benefic asupra caracterului său. Acum Dumnezeu l-a izbăvit de moarte, un indiciu al faptului că Domnul a iertat păcatele regelui. Versetul 18 reflectă concepția neclară pe care o aveau sfinții din Vechiul Testament despre starea fără trup a omului după moarte. Acum, pentru că mai este încă în viață, el poate să-I mulțumească Domnului și să le spună copiilor săi despre credincioșia lui Dumnezeu. Ezechia este hotărât să-L laude pe Iehova toate zilele vieții sale.

38:21, 22 Aceste două versete se integrează, cronologic, între versetele 6 și 7. Plasându-le aici, scrie Kelly, „Dumnezeu demonstrează interesul Său pentru ai Săi, indiferent care ar fi neputința de care suferă aceștia, și explică mijloacele la care se recurge, precum și motivul pentru care a fost dat un semn."[45]

Matthew Henry trage două învățături de preț din acest pasaj:

1. Că promisiunile lui Dumnezeu sunt menite nu să înlocuiască, ci să grăbească și să încurajeze folosirea unor mijloace medicale. Ezechia se va vindeca, negreșit, dar va trebui neapărat *să ia o turtă de smochine și s-o întindă peste umflătură*, v. 21. Nu ne încredem în Dumnezeu, ci Îl ispitim, dacă, atunci când ne rugăm să primim ajutor, nu adăugăm la rugăciunile noastre eforturile noastre.... 2. Că scopul principal pe care trebuie să-l avem în vedere când dorim viață și sănătate este să-L putem slăvi pe Dumnezeu și să facem bine, să sporim în cunoștință și în har, și în caracterul adecvat pentru cer.[46]

C. Păcatul lui Ezechia (cap. 39)

39:1-7 Capitolul 39 consemnează greșeala colosală pe care a comis-o Ezechia când a dezvăluit toate resursele sale delegației trimise de **regele Babilonului**, chipurile pentru a-l felicita pentru însănătoșirea sa. Probabil **Ezechia** sperase că babilonienii vor ajuta regatul Iuda să facă față amenințării Asiriei. Când a auzit **Isaia** ce s-a întâmplat, a rostit judecata lui Dumnezeu. Iuda va fi dusă în captivitate de către babilonieni. Fiii regelui vor fi eunuci la palatul din Babilon. Această prezicere a fost făcută cu șaptezeci de ani înainte de a se fi întâmplat evenimentele respective, pe când *Asiria*, nu Babilonul, era forța care amenința securitatea regatului Iuda.

39:8 Răspunsul lui Ezechia: **„Cuvântul Domnului... este bun!"** reflectă predarea sa și sentimentul de ușurare pentru faptul că personal nu va ajunge să vadă această nenorocire.

III. PROFEȚII DE MÂNGÂIERE DIN PERSPECTIVA CAPTIVITĂȚII VIITOARE (cap. 40–66)

Dacă cele treizeci și nouă de capitole precedente corespund cu cărțile Vechiului Testament, atunci următoarele douăzeci și șapte de capitole, cu un bogat conținut de imagini ce-L prezintă pe Isus, Mesia, negreșit corespund cu cărțile Noului Testament.

În secțiunea aceasta din Isaia (capitolele 40–66), profetul privește în viitor, anticipând momentul întoarcerii lui Iuda din captivitatea babiloneană și apoi viitoarea restaurare a întregii națiuni ce va avea loc la a doua venire a lui Cristos.

A. Mângâierea de care va avea parte Israelul în viitoarea izbăvire (cap. 40–48)

1. Mângâiere datorită iertării lui Dumnezeu și păcii (40:1-11)

40:1, 2 Capitolul 40 începe cu un mesaj de mângâiere pentru captivii care se întorc în patrie. Necazurile Ierusalimului au luat sfârșit, **fărădelegea i-a fost iertată, căci ea a primit... de două ori pentru păcatele sale** (adică o măsură plină, după cum merita). Această profeție se va împlini deplin la a doua venire a lui Cristos. Între timp, pentru bătrânul nostru pământ și chiar pentru biserică e nevoie de mângâiere. Fiecare dintre noi poate să-și aducă contribuția la

mângâierea poporului lui Dumnezeu:

Roagă-l pe Dumnezeu să-ți dăruiască iscusința și arta mângâierii;
Ca să fii consacrat și pus deoparte
Pentru o viață de mângâiere a altora.
Căci grea mai e povara cu tot felul de neputințe în inimile tuturor;
Și ce mare nevoie e astăzi de mângâietori cu mână ca a lui Cristos.

–*A. E. Hamilton*

40:3-5 Aici se lansează chemarea de a pregăti calea Domnului. Ioan Botezătorul a îndeplinit rolul de premergător la prima venire a lui Cristos (Mat. 3:3) iar Ilie va îndeplini acest rol la a doua venire a lui Cristos (Mal. 4:5, 6). Pregătirea venirii Sale este de natură morală și spirituală, nu topografică, cum arată Morgan:

Credincioșii din rândurile oamenilor pregătesc calea Lui și Îi îndreaptă calea când i se predau pe de-a-ntregul, fiindu-i întru totul loiali, încrezându-se numai în El.[47]

Munții și dealurile reprezintă oamenii mândri și aroganți, pe când văile se referă la oamenii smeriți. Orice asperitate a caracterului trebuie netezită. Slava Domnului (adică Domnul Însuși) va fi revelată și toată suflarea omenească o va vedea (vezi Apo. 1:7).

40:6-8 Domnul îl instruiește pe profet să strige către oameni, să le spună cât de trecători sunt și cât de permanent, de trainic este Cuvântul Său. Deși aceste versete descriu vremelnicia tuturor oamenilor, ele se referă probabil în mod special la asupritorii Israelului.

„Cuvântul Domnului rămâne în veac" a fost adoptat moto al multor instituții creștine de învățământ, în special în varianta din limba latină: *Verbum Dei manet in aeternam*. William Kelly scrie că:

pe măsură ce se apropie sfârșitul, avem o nevoie tot mai mare de a ne odihni, de a ne bizui cu simplitate pe Cuvântul lui Dumnezeu. Poate constatăm o mulțime de dificultăți în noi înșine, poate ne vine greu să ne bizuim pe Cuvânt în perspectiva eternității, dar adevărul e că el e mai stabil decât cerul sau pământul.[48]

40:9-11 Chiar Sionul ar putea fi purtătoarea unor vești bune despre venirea lui Mesia sau poate că vestea este transmisă Sionului de o crainică (sensul din original este feminin). Versetele 10 și 11 scot în evidență asprimea și bunătatea lui Dumnezeu – asprime pentru cei ce refuză să-L recunoască, dar bunătate pentru turma Sa și mieii Săi împrăștiați până în ziua de azi printre Neamuri. Versetele acestea înfățișează venirea Sa cu putere și slavă.

2. Mângâiere datorită atributelor lui Dumnezeu (40:12-31)

40:12 În acest punct începe pasajul clasic despre măreția lui Dumnezeu în contrast cu totala deșertăciune a idolilor. Iehova a măsurat apele mării cu mâna Lui și a măsurat cerurile cu palma, distanța de la vârful degetului Său mare până la vârful degetului Său mic. El a cuprins țărâna pământului într-o măsură.

40:13, 14 Nimeni nu a **îndrumat** vreodată **Duhul Domnului**. Toate lucrările Sale din cadrul creației și providenței au fost și sunt efectuate fără nici un ajutor din afară.

40:15-17 Națiunile sunt tot atât de nesemnificative înaintea Sa ca o picătură de apă într-o găleată. Pădurile Libanului nu sunt suficiente pentru a asigura combustibilul iar toate animalele sunt insuficiente pentru o jertfă arsă de tot înaintea Lui.

40:18-26 Ce chip făcut după asemănarea omului ar putea să-L înfățișeze vreodată pe un Dumnezeu atât de mare? Bogatul își confecționează idolul cu metale prețioase iar săracul și-l face din lemn. Cât de ridicolă este această îndeletnicire! Oare n-au știut ei, n-au auzit despre măreția Persoanei lui Iehova, despre puterea Sa? Ce chip ar putea capta vreodată mărirea Celui care a făcut stelele? Când le cheamă El să iasă noaptea pe bolta cerească, nici una nu lipsește de la apel.

40:27-31 Dacă vreunul din cetățenii regatului Iuda va fi descurajat sau se va întreba dacă lui Dumnezeu îi mai pasă de el, să-și aducă aminte de faptul că cei ce se bizuie pe Domnul primesc mereu noi asigurări, reînnoindu-și forțele. Este absurd să se

creadă că Lui i-ar putea păsa mai puțin de oamenii Săi decât de stelele pe care le călăuzește cu atâta precizie!

3. Mângâiere datorită Sfântului lui Israel (cap. 41)

41:1 Dumnezeu cheamă națiunile să se confrunte cu El. Ele trebuie să-și reînnoiască forțele, adică să fie în stare să formuleze o pledoarie cât mai solidă.

41:2-4 Iehova descrie mai întâi faptul că l-a chemat pe Cirus, cel din răsărit. Pentru a sublinia certitudinea împlinirii profeției, se folosește timpul trecut pentru a descrie evenimente ce erau din perspectiva lui Isaia încă la timpul viitor. Trebuie subliniat aici că unii comentatori sunt de părere că versetele 2 și 3 se referă la chemarea lui Avraam, dar victoriile militare ale bărbatului descris în aceste versete umbresc cu mult realizările lui Avraam. Omul acesta (Cirus, Regele Persiei) s-a încununat cu o serie neîntreruptă de victorii militare. În calea mașinii sale de război orice rezistență e ca țărâna și pleava. El înaintează cu mare iuțeală în locuri ce-i sunt noi. Cine l-a ridicat pe Cirus și Cine cheamă o generație ca s-o înlocuiască pe cealaltă? Este Iehova – Cel dintâi. Iar cu ultima (adică cu ultima generație) El este Același.

41:5-7 Națiunile sunt îngrozite, la auzul cuceritorului ce se apropie. Oamenii încearcă să se încurajeze unii pe alții, zicându-și că n-au de ce se teme. Apoi își făuresc în grabă un idol ca să-i scape de la pierzare. Dar sărmanul idol trebuie prins cu cuie, ca să nu se prăbușească!

41:8-10 Versetele 8-20 descriu dragostea și grija pe care le manifestă Dumnezeu pentru copiii Săi. Întrebarea care se subînțelege este: „Au avut oare idolii grijă de voi cu atâta tandrețe?" Dumnezeu i-a chemat din Ur din Caldeea ca să fie slujitorul Său; ei sunt asigurați de prezența Sa, de relația specială cu El, de ajutorul Său și de puterea cu care îi susține El în tot timpul, în cadrul unuia din cele mai frumoase versete din preafrumoasa carte Isaia:

> **Nu te teme, căci Eu sunt cu tine; nu te lăsa doborât de întristare, căci Eu sunt Dumnezeul tău. Eu te voi întări, da, Eu te voi ajuta, te voi susține cu dreapta Mea neprihănită.**

41:11-16 Dușmanii lor vor pieri și vor dispare. Dumnezeu este Ajutorul și Răscumpărătorul lor. Domnul Se va folosi de Israel ca de **un instrument de treierat** împotriva națiunilor iar Israel se va bucura numai în Domnul.

41:17-20 Cei săraci și nevoiași vor fi îngrijiți de Domnul. Pământul milenar va avea apă din belșug iar pustia va înflori cu o mare varietate de arbori. Va fi o lecție pentru toți că Domnul realmente are grijă de ai Săi.

41:21-24 În versetul 21, Dumnezeu revine la controversa Sa cu națiunile. El le provoacă, cerându-le să producă idoli care să fie în stare să prezică lucrurile viitoare sau măcar să explice lucrurile existente. Să profețească sau să facă binele sau răul – orice numai să arate că pot face *ceva!* Dar desigur ei sunt total neputincioși. De fapt sunt mai puțin decât nimic – nici măcar în nimic nu excelează![49]

41:25-28 Cirus intră din nou în vizor în versetul 25, de data aceasta în persoana celui ce vine din nord. Inițial el venise din Persia (răsăritul din versetul 2), apoi a cucerit Media (**nordul**), după care s-a încununat cu alte cuceriri militare. Cirus a chemat numele lui Dumnezeu în sensul că a recunoscut faptul că Dumnezeu a fost Cel care l-a călăuzit și l-a împuternicit (Ezra 1:2). Nici un idol nu prezisese venirea lui Cirus. Dumnezeu însă Și-a înștiințat poporul cu mult înainte de a se fi întâmplat. Dar El nu a găsit nici măcar un singur idol care să vorbească cu autoritate. Toți idolii sunt doar o închipuire, o amăgire, total nevrednici de încredere.

41:29 Ultimul verset din capitolul 41 relevă cu claritate contrastul dintre Dumnezeu și netrebnici „idoli turnați". Vine redă plastic acest verset, într-o variantă apropiată de original:

> Uitați-vă la ei toți! Deșertăciune! Producțiile lor sunt nimicnicie; vânt și pustiire sunt chipurile lor turnate.[50]

4. Mângâiere datorită Robului Domnului (cap. 42)

42:1-4 Isaia aplică denumirea **„Robul"** la *Mesia*, la întreaga *națiune Israel*, la *rămășița evlavioasă* a poporului Israel (43:10) și la *Cirus*. De obicei contextul ne ajută să identificăm la care din aceste entități se referă termenul „Robul." În versetele 1-4 e clar că se referă la Domnul Isus – susținut și ales de Dumnezeu și înzestrat cu Duhul Sfânt. El va aduce dreptate Neamurilor. Nu va fi un scandalagiu, nu va zdrobi pe cei ce sunt cu adevărat pocăiți, nu va stinge nici o scânteie de credință, nu va slăbi, nici nu Se va lăsa până când va așeza împărăția Sa neprihănită.

42:5-9 Dumnezeu, mărețul Creator, I se adresează acum lui Mesia, spunându-I ce Și-a propus să realizeze prin Cel pe care L-a chemat... în neprihănire. Dumnezeu nu va împărți gloria Sa cu altcineva și, bineînțeles, nu o va împărți cu chipurile cioplite. Prezicerile făcute de El în trecut s-au împlinit. Acum El face noi dezvăluiri cu privire la evenimentele ce se vor petrece în viitor.

42:10-13 Israel cheamă națiunile cele mai îndepărtate de pe pământ să se alăture celor care Îl slăvesc pe Mesia, în drumul Său spre pământ, **un viteaz**, gata să Se răzbune pe vrăjmașii Săi. În versetul 13 se spune că „satele locuite de Chedar... locuitorii din Sela... să cânte!" (în românește „locuitorii din Sela" a fost tradus în ediția GBV prin „locuitorii stâncilor," n.tr.) Asta înseamnă că și unele voci ale arabilor se vor uni cetei care va cânta **noua cântare.**

42:14-17 Iehova este Cel care vorbește aici. A trecut vremea ca să Se mai rețină. Acum El Își va dezlănțui furia asupra vrăjmașilor Săi, dar se va purta cu îndurare față de rămășița credincioasă a Israelului. Pe toți idolatrii îi va face însă de rușine.

42:18-22 În versetul 19 **robul** nu mai este Mesia, ci Israel, care este **surd** și **orb** față de cuvintele și lucrările lui Iehova. **„Cine este orb ca cel ce e desăvârșit?"** ar putea însemna **desăvârșit** în ce privește privilegiile ce i-au fost acordate sau, cum s-a tradus în ediția JND: „Cine este atât de orb ca cel în care am avut încredere?" sau cum s-a tradus în versiunea NASB: „Cine este atât de orb ca cel ce este în pace cu Mine?" Israel a fost așezat într-o relație specială cu Dumnezeu, pe baza legământului pe care l-a încheiat El cu acest popor. Numai că israeliții nu s-au purtat la înălțimea nobilei lor chemări. Domnul a ridicat la rang înalt **legea**, care a fost **onorabilă** pentru El. Dar Israel a disprețuit-o, neascultând de ea. În consecință, a fost lăsat să aibă parte de jaf, tâlhării și întemnițare.

42:23-25 Profetul Isaia întreabă: **„Cine dintre voi va pleca urechea la asta?... Cine a dat pe Iacob pradă jafului și pe Israel în mâinile jefuitorilor? Oare nu Domnul, împotriva căruia am păcătuit noi?"** Dumnezeu a turnat asupra Israelului furia mâniei Sale și focul bătăliei, dar nimeni nu a părut să-și dea seama de semnificația mustrării Sale sau s-o pună la inimă.

5. Mângâiere datorită restaurării Israelului (cap. 43, 44)

43:1-7 În cuvinte pline de tandrețe și iubire, Iehova Își asigură poporul, spunându-le israeliților să nu se teamă, deoarece Cel care i-a creat, i-a plăsmuit, i-a răscumpărat și i-a chemat va fi cu ei când vor trece prin ape și nu se vor arde când vor merge prin foc. Sfântul lui Israel dă Egiptul ca preț de răscumpărare pentru ei – o profeție ce s-a împlinit după întoarcerea evreilor din captivitate. Vine scrie următoarele în această privință:

> Domnul l-a răsplătit pe monarhul persan Cirus pentru faptul că i-a eliberat pe evrei, permițându-i lui și fiului Său Cambise să posede Egiptul și regatele învecinate. Seba a fost ținutul întins dintre Nilul Alb și Albastru, contiguu cu Etiopia. Stăpânirea asupra acestor ținuturi nu a fost doar un cadou, ci un preț de răscumpărare (un *kopher*, sau un acoperământ), pentru locuitorii acestor teritorii achitându-se o plată și fiind prin asta acoperiți.[51]

Întrucât Israel este de mare preț, onorat și iubit, Dumnezeu va da oameni în schimbul său, adică judecata se va abate asupra Neamurilor din toate părțile pentru ca fiii și fiicele Sale să poată fi readuși în patria lor. Versetele 5-7 descriu acea refacere.

43:8-13 Domnul cheamă acum Israelul și toate națiunile să participe la o probă în

instanță. Să aducă martori care să ateste dacă idolii sunt în stare să prezică viitorul. Altminteri să recunoască că numai Dumnezeu este adevărat. Domnul îi cheamă pe israeliți să-I fie martori;[52] e de datoria lor să mărturisească faptul că numai El este Dumnezeul adevărat, că El este etern și că în afară de El nu este un alt mântuitor și Izbăvitor și că decretele și edictele Sale nu pot fi zădărnicite.

42:14-21 Domnul este hotărât să zdrobească Babilonul din pricina lui Israel. Asta va dovedi că El este Domnul, Sfântul, Creatorul și Regele poporului Său. El este cel care i-a trecut pe israeliți prin Marea Roșie, dar în același timp i-a distrus pe egiptenii ce s-au năpustit după ei. Însă experiența Exodului pălește pe lângă ceea ce urmează să facă El. Domnul va crea un drum prin pustiu pe care poporul Său să poată reveni din captivitate. În pământul reînnoit, locurile pustii vor beneficia de cantități mari de apă, pentru ca ființele pustiului să poată trăi și mulțumi Domnului. Iar copiii lui Dumnezeu vor fi și ei plini de recunoștință, lăudându-I numele.

43:22-24 Versetele acestea revin la perioada de dinainte de captivitatea Israelului. Oamenii încetaseră să se mai roage lui Dumnezeu. Ajunseseră să li se urască cu Dumnezeu. Deși Îi aduceau jertfe, o făceau mecanic, din obișnuință, inimile lor fiind departe de Dumnezeu, încât era ca și când nu ar fi adus deloc jertfe. Ei nu L-au împovărat pe Dumnezeu cu darurile lor – numai cu fărădelegile lor!

43:25-28 Și totuși, în harul Său, El le șterge fărădelegile și le iartă și le uită păcatele. Pot ei să găsească vreun merit în ei înșiși pentru care Dumnezeu S-ar fi simțit obligat să procedeze așa? Nicidecum. Întreaga lor istorie a demonstrat că fără întrerupere au păcătuit și au ținut-o numai în eșecuri – începând de la Adam. De aceea a venit judeca Lui peste ei.

44:1-5 În versetele acestea auzim cum bate inima Domnului pentru poporul Său. Iubirea Lui nu se stinge, în pofida tuturor păcatelor lor. El îi numește **Iacob** (care înseamnă înlocuitor), **Israel** (prinț al lui Dumnezeu) și **Ieșurun** (drept). El, Cel care i-a făcut, i-a întocmit și i-a ales, îi va ajuta. Promisiunea Duhului a fost împlinită parțial la Rusalii, dar va avea completa și finala ei împlinire la a doua venire a lui Cristos. Atunci pământul arid, la propriu și la figurat, va avea parte de o îmbelșugată revărsare de apă. Urmașii Israelului vor înflori și nu le va mai fi rușine să se identifice după numele Israel și după numele lui Iacob și al Domnului. (Sau versetul 5 ar *putea* să însemne că *Neamurile* se vor identifica cu Iehova și cu poporul Său; vezi Ps. 87:4, 5).

44:6-8 Domnul, Regele Israelului, este unic – singurul Dumnezeu adevărat. El îl provoacă pe oricare așa-numit dumnezeu (zeu) să prezică viitorul, așa cum o face El, în special cu privire la străvechiul popor Israel. Ai Săi nu au nici un motiv să se teamă că supremația Sa ar putea fi în vreun fel amenințată. Ei sunt martorii Săi că El a prezis viitorul și că este singurul Dumnezeu. El Însuși nu cunoaște nici o altă Stâncă adevărată. Prin urmare, cum ar putea Israel să cunoască o altă stâncă?

44:9-11 Cei care fac idoli ciopliți sunt sortiți să aibă parte de rușine și dezamăgire. Idolii sunt total neputincioși și netrebnici.

44:12-17 Iată imaginea unui fierar care face un idol la comandă pentru un bogat. El muncește din greu pentru a-i da forma dorită. Dar după un timp trebuie să facă pauză, pentru a mânca, a bea și a se odihni. Dacă cel ce confecționează idolul obosește atât de lesne, ce se poate spune despre chipul fără viață pe care-l creează el?

Sau să luăm imaginea unui meșteșugar, ce făurește un idol de lemn pentru un om mai puțin înstărit. El cioplește de zor în bucata de lemn, până când de sub mâna lui prinde formă un chip de om. Poate că el însuși a sădit copacul din care cioplește acum acest idol. O parte a lemnului o folosește ca combustibil, pentru a se încălzi, iar cu o altă parte din lemn face focul pentru a-și găti mâncarea. Și din ce a rămas confecționează un zeu. Apoi se prosterne înaintea lui, închinându-se acestui zeu creat de el însuși.

44:18-20 Din pricina refuzului lor de a vedea, Dumnezeu le-a închis idolatrilor ochii. Ei nu stau să se gândească că același copac ce este stăpânul lor este în același timp și robul lor, că se închină la o parte din

el, pe când cealaltă parte o întrebuințează pentru treburile de pe lângă casă! Ei se hrănesc cu ceea ce este tot atât de nefolositor pe cât este cenușa. Ei sunt induși în eroare, sunt amăgiți de acești idoli. Nu se pot izbăvi singuri din robia lor și niciodată nu recunosc faptul că zeul pe care îl țin în mână este o minciună.

44:21-23 Israel este chemat să-și aducă aminte că Dumnezeu este creatorul său, cel care nu-i uită niciodată pe israeliți și că ei sunt slujitorii Lui. El le-a șters norul de fărădelegi ce ascundea fața Lui de ei; El i-a readus din robie și-i invită să se întoarcă la El. Întreaga creație este îndemnată să cânte și să strige de bucurie, pentru că Domnul l-a răscumpărat pe Iacob.

44:24-27 Dumnezeu Se prezintă rămășiței credincioase ca **Răscumpărătorul**, Iehova (DOMNUL), Creatorul, Protectorul și Restauratorul. El zădărnicește prezicerilor **bolborositorilor** caldeeni și ale ghicitorilor, îi face pe cei înțelepți să dea înapoi. Însă El confirmă prezicerile profeților Săi conform cărora Ierusalimul și Iuda vor fi restaurați iar copiii Săi se vor întoarce din captivitate în baza decretului lui Cirus.

44:28 Profeția aceasta cu privire la Cirus este remarcabilă prin faptul că îl pomenește *pe nume* cu circa 150-200 de ani înainte ca acesta să se fi născut. De asemenea este uimitor faptul că Dumnezeu îl numește **„păstorul Meu."**

Din nou Cirus este numit drept cel de care Se va folosi Dumnezeu pentru a-Și izbăvi poporul din Babilon și pentru a autoriza rezidirea **templului**. Iată ce a scris în această privință istoricul evreu Josephus:

> Iar Cirus a aflat acest lucru (referitor la clădirea Templului) citind cartea pe care o lăsase Isaia, conținând profețiile sale făcute cu 210 ani mai devreme.... Aceste lucruri Isaia le-a prezis cu 140 de ani înainte de a fi fost distrus Templul. Prin urmare, când Cirus le-a citit și le-a admirat caracterul divin, a fost cuprins de un impuls și o emulație ca să înfăptuiască ce era scris [acolo].[53]

6. Mângâiere datorită lui Cirus, unsul lui Dumnezeu (cap. 45)

45:1-6 DOMNUL îl numește pe **Cirus „unsul"**. Său (în ebraică același termen ca în cazul lui Mesia) deoarece monarhul persan a fost un prototip al lui Mesia. Care avea să dăruiască izbăvire definitivă poporului Său. Iehova promite să-i dăruiască izbânda asupra **națiunilor**, în principal asupra Babilonului; să înlăture toate obstacolele din calea cuceririlor sale și să-i dea cantități uriașe de **bogății ascunse** în **locuri secrete**. Adresându-Se în continuare lui Cirus, DOMNUL Se numește pe Sine singurul **Dumnezeu** adevărat, care îl cheamă pe Cirus **pe nume**, care îl supranumește **unsul** și păstorul (44:28) și care îl înzestrează cu tot ce are nevoie pentru a-și duce la bun sfârșit misiunea. Dumnezeu face toate acestea din pricina poporului Său și pentru ca lumea întreagă să știe că doar El este DOMNUL.

45:7 Versetul 7 nu înseamnă că Dumnezeu creează „răul" moral, cum au susținut unii, bazați pe versiunea King James și pe alte traduceri mai vechi.[54]

Delitzsch scoate în evidență faptul că Marcion, ereticul așa-zis creștin din perioada bisericii primare, precum și Valentinienii eretici și alte secte gnostice, au maltratat acest text, pe baza căruia au răspândit doctrina falsă conform căreia Dumnezeul Vechiului Testament ar fi „o altă ființă față de Dumnezeul Noului [Testament]."[55]

Ocupându-se de problema răului (inclusiv, evident, cea a calamității), Delitzsch continuă: „Negreșit răul ca act nu este lucrarea directă a lui Dumnezeu, ci lucrarea spontană a unei creaturi înzestrate cu libertate."[56]

În contextul actual sunt prezentate contrastele dintre **lumină** și opusul acesteia, **întunericul**; între **pace** și contrariul ei, **calamitatea**. Se spune adesea că Dumnezeu **creează** despre ceea ce, de fapt, El doar îngăduie. Unii cred că **lumina** și **întunericul** se referă la două principii pe care persanii le îmbrățișau cu patos, ca pe doi zei aflați în permanent conflict. (Alții spun că nu există probe din care să reiasă că Cirus ar fi fost urmaș al acestei religii.) Pe măsură ce Cirus înainta în campaniile sale militare, pentru Israel acest lucru însemna **pace**, pe când pentru dușmanii Israelului aceasta era o **calamitate**, în timp

ce Dumnezeu superviza întreaga operație.

45:8 Condițiile ideale de **neprihănire** abundentă (sau izbăvire) descrise aici sunt cele ce rezultă într-o anumită măsură din intervenția lui Cirus în favoarea Israelului. Dar ele își vor cunoaște împlinirea *deplină* în Împărăția de o mie de ani.

45:9-11 Se rostește o altă condamnare, introdusă prin binecunoscutul „vai", asupra tuturor celor care ar îndrăzni să pună la îndoială dreptul lui Iehova de a recurge la serviciile unui străin pentru a o răscumpăra pe Iuda. Este aidoma **lutului** care i-ar întoarce vorba **olarului**, acuzându-l că nu are mâini – respectiv că ar fi neputincios. Versetul 11 ar putea fi citit probabil ca o întrebare: *„Mă întrebați voi pe Mine* ce planuri am întocmit eu în viitor cu privire la fiii Mei, sau *Îmi porunciți voi Mie* cu privire la lucrarea mâinilor Mele?" Cu alte cuvinte, „Cu ce drept Mă chestionați?"

45:12, 13 Același Dumnezeu care l-a creat pe om, a făcut pământul și a întins cerurile cu mâinile Sale este cel care l-a ridicat pe Cirus să-i elibereze pe exilați și să rezidească cetatea Sa, Ierusalimul. Deși rezidirea propriu-zisă a cetății s-a înfăptuit mai târziu, prin decretul lui Artaxerxes (Neem. 2:8b), Cirus a jucat un rol hotărâtor prin faptul că el a fost primul ce a pus bazele demarării acestui proiect, permițându-le evreilor să revină din Babilon.

45:14-17 Foștii dușmani ai Israelului se vor apropia într-o zi de ea (în originalul englez Israel este redat la genul feminin, n.tr.), aducându-i daruri, plătindu-i tribut, recunoscând că Dumnezeul evreilor este adevăratul Dumnezeu și că nu este altul. Promisiunea aceasta, precum și toate lucrările săvârșite de Dumnezeu în folosul lor, îi determină pe cei ce alcătuiesc rămășița salvată să-L laude pe Dumnezeu pentru judecățile și căile Sale de nepătruns. Cei ce confecționează dumnezei falși și li se închină vor fi făcuți de rușine, pe când Israelul, salvat de Domnul, nu va avea niciodată prilejul de a fi rușinat după a doua venire a lui Mesia.

45:18, 19 Când a creat Domnul lumea, aceasta nu a fost un haos sau **în zadar** (*tohu*, același cuvânt folosit la Gen. 1:2). El a întocmit-o pentru a fi locuită de oameni și S-a revelat oamenilor într-un limbaj clar, pe înțelesul tuturor. El nu a creat în chip haotic, după cum nu a comunicat în chip haotic. Mai degrabă, El s-a revelat pe Sine în adevăr și neprihănire, ca Dumnezeu absolut și suprem.

45:20, 21 El cheamă Neamurile, care își adoră idolii, rugându-se unor dumnezei neputincioși, să demonstreze dacă pot că idolii lor pot cu adevărat prezice viitorul, cum a făcut El. Numai El e în stare să facă acest lucru – El fiind singurul Dumnezeu drept și Mântuitor.

45:22-25 El invită Neamurile să vină la El ca să fie mântuite și decretează că orice genunchi I se va pleca și orice limbă Îl va mărturisi (vezi Ro. 14:11; Fil. 2:9-11). Această profeție își va găsi împlinirea în Mileniu. Atunci oamenii Îl vor recunoaște pe Domnul Isus ca singura lor sursă de neprihănire și tărie. Toți dușmanii Săi vor veni la El cu căință, iar Israelul va fi justificat, proslăvindu-se în El, nu în idoli.

7. Mângâiere datorită căderii idolilor Babilonului (cap. 46)

46:1, 2 Idolii Babilonului, Bel și Nebo, sunt dislocați și transportați de către persani. În timp ce animalele de povară se opintesc transportându-i, acești idoli se răstoarnă. Dumnezeii pe care îi reprezintă acești idoli nu pot face nimic pentru a îndrepta situația. Mai degrabă, sunt duși în captivitate.

46:3, 4 În contrast cu idolii ce sunt purtați de oameni, Adevăratul Dumnezeu îi va purta pe ai Săi până la bătrânețe. James Steward rezumă concis acest adevăr:

> De la Isaia încoace, oamenii și-au dat seama că una din deosebirile vitale dintre religia adevărată și cea falsă este faptul că pe când cea din urmă este o povară moartă pe care sufletul se opintește s-o ducă, prima este o putere vie care duce ea însăși sufletul.[57]

46:5-7 Ce chip ar putea reprezenta Dumnezeirea adevărată și absolută? Cu toate acestea, oamenii se lasă amăgiți, continuând să plătească sume mari de bani aurarului ca să le confecționeze un dumnezeu. Ei se prosternează și se închină acestui idol.

purtându-l. Apoi îl așează jos, unde rămâne nemișcat, incapabil de a se deplasa singur. Nu poate auzi rugăciunea închinătorului, după cum nu-l poate salva.

46:8-11 Oricine ar fi înclinat să îmbrățișeze idolatria ar trebui să stea puțin și să-și aducă aminte că numai Dumnezeul adevărat a revelat evenimentele înainte ca acestea să se fi întâmplat, aducându-Și la îndeplinire fără greș toate planurile. El îl va chema pe Cirus (**o pasăre de pradă din răsărit**) ca să-Și salveze poporul de sub robia caldeenilor.

46:12, 13 Cei care refuză cu încăpățânare să privească adevărul în față, cei care ignoră evidențele aud acum despre planul lui Dumnezeu de a pune mântuirea în Sion.

8. Mângâiere datorită căderii Babilonului (cap. 47)

47:1-4 Cetatea Babilon este înfățișată ca o tânără și frumoasă regină fecioară, care este obligată să coboare de pe tronul ei și să devină roabă, să presteze munca de jos și, trecând prin râuri, să ajungă în captivitate. Ea va fi despuiată și făcută de ocară în public. Dumnezeu Se va răzbuna și nu va cruța nici un om, deoarece El este Răscumpărătorul... Sfântul lui Israel.

47:5-15 Babilonul va fi pedepsit pentru patru păcate.

1. Deși Dumnezeu i-a trasat într-adevăr sarcina de a duce poporul Său în exil, El *nu* i-a poruncit să fie crud și nemilos cu acest popor. Acum Babilonul spune: **„Fi-voi pe veci stăpână!"** Dar Dumnezeu spune: **„Nimeni nu te va mai chema stăpâna regatelor."**
2. Ea (Babilonul) a fost mândră și arogantă, presupunând că nimic nu va putea să-i compromită prosperitatea. Dar ea va deveni văduvă și va fi lipsită de copii într-o singură zi și nici una din vrăjitoriile ei nu va putea să prevină această calamitate.
3. Ea s-a considerat imună la posibilitatea de a fi depistată și pedepsită. Dar încrederea ei în forțele proprii și aroganța ei își vor primi răsplata, dezastrul abătându-se peste ea.
4. Ea s-a încrezut în vrăjitorii și astrologii ei. Jennings scrie că: „Iehova o sfătuiește să facă apel la toate aceste puteri, rugându-le să-i vină în ajutor, căci va avea mare nevoie de ele."58 Pedeapsa lui Dumnezeu va fi ca o deflagrație, iar nu ca focul plăcut ce răspândește căldură dintr-un șemineu. Cei care au făcut comerț în Babilon își vor vedea de drum, neputând s-o ajute.

9. Mângâiere datorită Revenirii Israelului, în urma mustrării sale (cap. 48)

48:1, 2 Dumnezeu se adresează aici captivilor din Iuda aflați în Babilon. Cei mai mulți dintre ei erau, probabil, apostați. Doar o mână dintre aceștia au rămas credincioși lui Iehova. El Se plânge că aceștia își zic că sunt israeliți, că poartă numele Israel (care înseamnă prinț al lui Dumnezeu) dar nu sunt în realitate prinți. Ei descind, într-adevăr, din Iuda (care înseamnă laudă) dar nu-L laudă pe Domnul. Ei Îl mărturisesc pe Dumnezeul lui Israel, dar nu-și mărturisesc păcatele. Ei poartă numele cetății sfinte, dar nu sunt sfinți. Ei se bizuiesc pe Dumnezeul lui Israel, dar nu sunt dumnezeiești în purtare.

48:3-5 Iehova prezisese dinainte traiectoria pe care o va urma istoria lor, ceea ce s-a întâmplat întocmai. Cunoscându-le încăpățânarea și împietrirea inimii, Dumnezeu a vestit ce vor face ei, pentru ca nu cumva ei să poată atribui vreun merit idolilor lor când acest lucru se va întâmpla.

48:6-8 Acum El va prezice un lucru nou, respectiv revenirea din captivitate și refacerea de care vor avea parte sub domnia lui Cirus. El face acest lucru pentru ca ei să nu poată zice: „Știam că așa se va întâmpla!"

48:9-11 El va pune capăt exilului lui Iuda, nu din pricina vreunui merit al lor, ci din pricina Sa, pentru Numele Său. El i-a lămurit, nu cum se lămurește argintul într-un foc fizic, ci în cuptorul suferinței (captivitatea babiloneană). Acum El îi va reface, din pricina numelui Său – un nume ce a fost profanat de ei. El nu va împărți meritele pentru această refacere cu idolii lor.

48:12-16 Prezentându-Se pe Sine drept Dumnezeul etern, absolut (Primul și Ultimul), Creatorul și Susținătorul universului, Făuritorul istoriei, El anunță că îl va ridica

pe cel ce-l iubește (pe Cirus) ca să-i înfrângă pe babilonieni și să izbăvească poporul Israel. Observați că toate trei Persoanele Sfintei Treimi sunt prezente în versetul 16 – Domnul Dumnezeu și Duhul Său și Eu (adică Cristos). Aici asistăm la o schimbare aproape imperceptibilă a temei de la Cirus la Anti-tipul său, Domnul Isus, care va izbăvi națiunea, adunându-i pe israeliți din toate colțurile lumii, cu prilejul celei de-a doua Sa veniri.

48:17-19 Din nou Domnul lansează un apel către poporul Israel, în calitate de Răscumpărător al evreilor, Dumnezeul lor, Învățătorul și Călăuza lor. Dacă ar fi ascultat de El, ar fi avut parte de pace, neprihănire, fertilitate și o părtășie neîntreruptă cu El.

48:20-22 El îndeamnă rămășița evlavioasă să iasă din Babilon și să-L proclame cu bucurie pe Domnul ca Răscumpărător al lor (vezi Apo. 18:4). Versetul 21 s-a împlinit cu prilejul Exodului din Egipt. Dacă Iehova a săvârșit această faptă măreață o dată, o va face din nou. Israeliții răi care refuză să asculte de Domnul, separându-se de Babilon și tot ce reprezintă acesta, nu vor putea cunoaște pacea niciodată.

B. Mesia și respingerea Sa de către Israel (cap. 49–57)

1. Mesia – Robul (cap. 49)

În capitolele 49-53, Dumnezeu Se ocupă de poporul Său pentru faptul că L-a respins pe Mesia. Aceasta este cartea Robului suferind al lui Iehova.

49:1-6 Robul lui Iehova din capitolul 49 ar putea părea a fi națiunea Israel în versetele 1-3, dar numai Domnul Isus este cel care corespunde întru totul parametrilor din acest text. În versetul 3 Israelul este menționat pe nume, dar este vorba de Cristos, adevăratul „Prinț al lui Dumnezeu," iar nu de națiunea Israel. În versetele 5 și 6 se face o distincție între Rob și Israel. Restaurările Israelului se contopesc în aceste versete, mai întâi fiind repatrierea sa sub domnia lui Cirus, apoi restaurarea viitoare când Mesia Își va întemeia împărăția.

Robul cheamă locuitorii pământului să ia aminte la cuvintele Sale, prin care El relatează despre nașterea Sa, numele ce I s-a dat înainte de a Se fi născut (Mat. 1:21), despre mesajul Său incisiv și plin de autoritate și despre numirea Sa de către Dumnezeu ca Rob, Prinț al lui Dumnezeu (Israel) în care Iehova avea să fie proslăvit. În continuare El relevă întristarea pe care a încercat-o sufletul Său datorită respingerii Sale de către Israel (vezi Mat. 11:16-24), urmată însă de satisfacția că Dumnezeu Îl va răsplăti (cf. v. 4 cu Mat. 11:25, 26).

Dumnezeu L-a chemat nu doar pentru a efectua renașterea Israelului, ci și pentru a aduce mântuire Neamurilor. Versetul 6b e citat la Fapte 13:47 ca fiind o referire la Cristos.

49:7 La prima Sa venire, Domnul a fost profund disprețuit și renegat de națiunea Israel, acordându-I-se pe treptele sociale un loc chiar inferior celui acordat regilor Neamurilor. Dar la a doua Sa venire, monarhii pământului Îi vor aduce omagiu. Sintagma: **„Slujitorul dregătorilor"** (în GBV: „slujitorul celor puternici") se aplică cu egală justețe la națiunea Israel; vezi cazul lui Iosif, al lui Mardoheu, Ezra, Neemia și al lui Daniel.

49:8-13 Dumnezeu a răspuns la rugăciunea lui Cristos, înviindu-L din morți și apoi încredințându-I sarcina repatrierii Israelului. Robul lui Iehova va chema poporul, rugându-i pe israeliți să se întoarcă în patria lor, în acest sens asigurându-le condiții ideale de călătorit. Ei vor veni din toată lumea, chiar din ținuturile îndepărtate ale Sinimului (probabil China). Va fi o zi de mare bucurie când Israelul va gusta mângâierea și îndurarea Domnului pe parcursul călătoriei sale spre patrie.

49:14-16 Între timp, cetatea Sionului este înfățișată ca una care crede că Domnul a uitat de ea. Răspunsul lui Iehova este că o mamă s-ar putea, la un moment dat, să uite de copilul pe care-l alăptează, dar El nu va uita niciodată de cetatea Sa. Sionul este săpat în palmele mâinilor Sale iar zidurile ei nu lipsesc nici o clipă din gândul Domnului. În mod instinctiv comparăm referirea la palmele mâinilor lui Iehova cu rănile suferite de Cristos din pricina iubirii cu care ne-a iubit. Un mare poet creștin englez a redat în chip măiastru acest gând:

Numele meu din palmele mâinilor Sale
Eternitatea nu-l va șterge;

Pe veci întipărit în inima Sa va rămâne
Prin semnele de neșters ale Harului Său.
–Augustus Toplady

49:17, 18 Copiii lui Israel se grăbesc să revină în Sion, în timp ce pleacă ceata dărâmătorilor. Mulțimile ce se adună, îndreptându-se din toate colțurile spre cetatea Sion, sunt asemuite cu giuvaierele cu care este împodobită o mireasă.

49:19-21 Locurile pustiite și părăsite din Israel vor cunoaște o explozie demografică. Sionul se va minuna de ceata uriașă a israeliților veniți din toate colțurile pământului, după atâta amar de timp cât ea a fost văduvă!

49:22, 23 La un semnal din partea Domnului Dumnezeu, națiunile vor organiza un uriaș pod aerian pentru repatrierea exilaților. Monarhii Neamurilor vor sluji poporul lui Dumnezeu iar Israelul își va da seama, în cele din urmă, că se merită să-L aștepte pe Domnul.

49:24-26 Dacă robii din Babilon se îndoiesc de faptul că ar putea fi eliberați din strânsoarea puternicului tiran, e bine să știe că Iehova Se va lupta cu dușmanii lor și-i va salva pe copiii lor. Când asupritorii vor culege ce-au semănat, lumea va ști că Domnul este Mântuitorul Israelului și Răscumpărătorul israeliților, Puternicul lui Iacob.

2. Mesia – Ucenicul adevărat (cap. 50)

50:1-3 În cadrul unei convorbiri intime cu Israelul, Iehova le amintește israeliților că nu din pricina vreunui capriciu a divorțat El de ei (deși de divorțat a divorțat de ei, Ier. 3:8), după cum nu i-a dat pe mâna caldeilor din pricina vreunei presupuse datorii către această națiune dintre Neamuri. Mai degrabă, cauza a constituit-o fărădelegile și nelegiuirile lor. Nici unui din membrii acestei națiuni nu L-a primit pe El cu brațele deschise, nimeni nu a răspuns la chemarea Sa. Au crezut ei oare că El nu poate să-I salveze? Oare nu secase El Marea Roșie și Râul Iordan pentru ei? Oare nu îmbrăcase El cerurile în straie de doliu?

50:4-9 În continuare cel care vorbește este Mesia. Națiunea care L-a respins pe Iehova în Vechiul Testament este aceeași care L-a respins pe Isus în Noul Testament. El a venit ca Ucenicul Adevărat, învățat de Dumnezeu ca să spună cuvântul potrivit. În fiecare dimineață urechea Sa a fost deschisă să primească instrucțiuni din partea Tatălui Său pentru ziua respectivă. Pentru El a fost o desfătare să facă voia lui Dumnezeu, chiar dacă aceasta a însemnat să meargă la cruce. El nu S-a dat înapoi, ci de bună voie S-a dat pe Sine suferinței și rușinii. Deplin încredințat că Dumnezeu Îl va îndreptăți, El Și-a îndreptat fața cu toată hotărârea, ca de cremene, să meargă spre Ierusalim. Desigur El a fost îndreptățit prin învierea Sa. Acum El îl provoacă pe Satan, ca să mai îndrăznească dacă poate să-L condamne. (Și noi putem face aceeași afirmație îndrăzneață, Ro. 8:31-39.) Toți dușmanii Săi vor îmbătrâni ca o haină mâncată de molii.

50:10 Ultimele două versete descriu două categorii de oameni. În prima sunt cei ce se bizuie pe Domnul în viață. Ei mărturisesc că au nevoie de călăuzire din partea Sa. Domnul îi sfătuiește să se încreadă în numele Domnului și să se bizuie pe Dumnezeul lor și vor fi scăldați de lumina Sa.

50:11 În a doua categorie sunt cei ce-și făuresc propria lor călăuzire, neresimțind nici o nevoie de călăuzire divină. Aceștia pot umbla în lumina propriilor lor scântei, dar Domnul va avea grijă ca ei să zacă în dureri.

3. Mesia – Domnitorul drept (51:1–52:12)

51:1-3 Toți cei din Israel care caută izbăvire sunt îndemnați să-și aducă aminte cum le-a purtat Dumnezeu de grijă în tot timpul scurs de când i-a luat din cariera de piatră (Mesopotamia). Ar trebui să fie încurajați prin rememorarea harului și dragostei cu care S-a purtat Dumnezeu cu Avraam și cu Sara și a faptului că le-a dat acestora un foarte mare număr de urmași. Apoi israeliții trebuie să se îmbărbăteze datorită făgăduinței pe care a făcut-o Domnul că va mângâia Sionul. Observați cele trei chemări la ascultare (v. 1, 4, 7) și cele trei chemări la trezire (51:9, 17; 52:1).

51:4-6 Mesia va domni deopotrivă peste popoarele neevreiești și peste națiunea Israel în Mileniu. Când mia de ani se va sfârși, cerurile și pământul vor fi distruse și toți ne-

credincioșii vor pieri, dar oamenii lui Dumnezeu vor fi păstrați pe veci în siguranță.

51:7, 8 Domnul îndeamnă rămășița să nu se teamă de mânia oamenilor în zilele grele ale Marii Strâmtorări, deoarece pierzarea celor răi este pecetluită după cum izbăvirea poporului Său este asigurată.

51:9-11 La auzul acestor cuvinte, rămășița este îndemnată să-L cheme pe Domnul în ajutor, ca să îi scape de Egipt (Rahab) și de Faraon (șarpele fiind simbolul său), să sece marea pentru ca răscumpărații să poată trece de partea cealaltă. Rememorarea intervenției lui Dumnezeu în trecut îi determină să prevadă întoarcerea robilor în Sion. F. C. Jennings descrie acest eveniment în cuvinte de toată frumusețea:

> Capetele lor sunt încununate cu bucuria și înviorarea pe care în zadar o căutaseră până atunci, dar de care iată acum au în sfârșit parte, în timp ce furtuna prin care au trecut se risipește ca un nor întunecat alungat de vânt, despovărându-i de toate suspinele și lacrimile lor![59]

51:12-16 Iehova rostește un mesaj de mângâiere la adresa celor care se tem de tiran, fie că e vorba de Nebucadnețarul acelor vremuri, fie de omul păcatului ce încă nu s-a arătat. Ei trebuie să se teamă de Domnul, care a întins cerurile și a întemeiat pământul. Procedând așa, le dispare frica de omul cel slab. **În curând cel în lanțuri va fi dezlegat; nu va muri în groapă și nu va duce lipsă de pâine.** Acești robi au fost dezlegați cu acea ocazie de Cirus și vor fi dezlegați de Mesia la arătarea Sa în slavă. Cel care infinit de înalt este de asemenea intim aproape, ascuzându-i pe ai Săi sub aripa mâinii Sale. El pune cuvintele Sale în gura lor pentru ca ei să-I fie misionari în lume. Versetul 16 s-ar putea aplica și la Domnul Isus. Tatăl a pus cuvintele Sale în gura lui Mesia, L-a apărat și echipat ca să poată sădi noile ceruri și noul pământ al perioadei Mileniului și să-i spună Sionului: **„Tu ești poporul Meu!"**

51:17-20 „Trezește-te, trezește-te!" îi spune El Ierusalimului după lunga ei noapte de suferință când nici unul din fiii ei n-a putut s-o călăuzească, când a fost devastată de foamete și de sabie, când bărbații ei au zăcut neputincioși ca o antilopă vlăguită, prinsă în laț.

51:21-23 El va lua paharul mâniei Sale, ce a făcut Ierusalimul să se clatine, și-l va da dușmanilor ei care au depășit măsura ce le-o rânduise Dumnezeu, purtându-se cu cruzime și necruțare față de poporul Israel.

52:1, 2 Din nou Sionul este chemat să se trezească din somnul captivității sale și să se îmbrace cu straiele sale minunate. Căci niciodată nu va mai fi invadat de păgâni. Desigur aceasta e o anticipare a inaugurării împărăției. Abia atunci se va adeveri acest cuvânt.

52:3-6 Israel nu a fost vândut ca sclav pentru un câștig monetar. Tot așa, națiunea Israel va fi răscumpărată fără bani. Israeliții s-au dus mai întâi în Egipt ca oaspeți, dar mai apoi au fost supuși la tot felul de maltratări. Ulterior asirienii i-au asuprit pe israeliți fără temei, dar nu din motive pecuniare. Acum din nou poporul lui Dumnezeu este tiranizat de asupritorii care nu-I achită Domnului nici o plată. Stăpânii sunt încântați iar numele Domnului este hulit. Dar El Își va arăta puterea și măreția în folosul alor Săi iar aceștia vor ști că El este tot ce a promis că va fi pentru ei.

52:7-10 În versetele următoare se înfățișează întoarcerea evreilor din diaspora, adică din împrăștierea lor în toate colțurile lumii. Și, în drumul spre Sion, care trece prin munți, exilații sunt precedați de crainici ce aduc vestea bună despre domnia lui Mesia. Străjerii de pe zidurile Ierusalimului cântă de bucurie, când Îl zăresc pe Domnul ce revine în fruntea unei mulțimi mari. Însuși Ierusalimul este chemat să celebreze măreața izbăvire înfăptuită de Domnul.

52:11, 12 Exilații sunt îndemnați să lase în urma lor întinăciunile țării în care fuseseră ținuți robi, în timp ce readuc la Ierusalim vesela templului. Ei nu vor pleca cuprinși de panică sau frică, întrucât Dumnezeul lui Israel va fi ocrotirea lor, mergând în fața și în urma lor.

4. Mesia – Jertfa purtătoare de păcat (52:13–53:12)

Ultimele versete ale capitolului 52 aparțin, de fapt, capitolului 53. În ele este parcursă istoria Robului lui Iehova începând

cu viața Sa pământească, continuând cu crucea și apoi încheindu-se cu slăvita Sa arătare. Adolph Saphir, el însuși un creștin evreu, izbucnește în osanale de bucurie în legătură cu această neasemuit de frumoasă profeție referitoare la cruce:

Binecuvântat și scump capitol! O câți din poporul străvechi cu care Dumnezeu a încheiat un legământ au fost conduși de tine la piciorul crucii lui Cristos! – acea cruce pe care s-au scris cuvintele: „Isus Cristos, Regele Iudeilor!" Și ce comentariu slăvit se va rosti despre tine când, în zilele de pe urmă, Israelul pocăit și credincios, privindu-L pe cel pe care ei L-au răstignit, va exclama: „Negreșit El a purtat suferințele noastre și durerile noastre le-a luat asupra Lui; iar noi am socotit că este pedepsit, lovit de Dumnezeu și smerit!"[60]

52:13 Robul lui Iehova S-a purtat cu chibzuință pe tot parcursul slujirii Sale pământești. El a fost înălțat la Înviere, ridicat la Înălțarea Sa la cer și așezat în mărire la dreapta lui Dumnezeu.

52:14 La prima Sa venire, mulți au rămas uimiți de adâncimea suferințelor Sale. Fața și trupul I-au fost schimonosite, trăsăturile de om nemaifiind recunoscute.

52:15 Dar când va veni din nou oamenii vor tresări (NKJV marg.)[61] uimiți de magnifica strălucire a gloriei Sale. Regii națiunilor vor amuți când vor vedea splendoarea Sa fără seamăn. Atunci ei vor înțelege că umilul Om de la Calvar este Regele regilor și Domnul domnilor:

Oare Te-a părăsit atunci Dumnezeul Tău,
Și-a ascuns El fața de nevoia Ta profundă?
Pe fața Ta, odinioară crunt lovită și schimonosită,
Deplina lui slavă acum o citim.

–Miss. C. Thompson

53:1 Rămășița pocăită a Israelului își aduce aminte că atunci când s-a vestit prima venire a lui Mesia nu mulți au fost cei ce au crezut. În consecință, puterea Domnului de a mântui nu s-a descoperit către mulți.

53:2 Domnul Isus a crescut sub privirea încântată a lui Iehova ca o plantă exotică, o mlădiță fragedă în mijlocul acestei lumi îmbâcsite de păcat. El a fost ca o rădăcină care iese dintr-un pământ uscat. Israel a fost pământul uscat, un sol cât se poate de nepromițător. Națiunea Israel n-a fost în stare să vadă nici un pic din frumusețea Sa, nimic din înfățișarea Sa care s-o atragă spre El. F. B. Meyer descrie taina umilirii Sale:

Mlădița fragedă; planta ce se opintește să străbată scoarța uscată a pământului; absența oricărei înfățișări naturale plăcute. Această imagine așteaptă și își primește tălmăcirea deplină din Noul Testament, cu istoria părinților țărani ai lui Cristos, cu ieslea în care a fost pus la naștere și cu toate împrejurările umile, cu ucenicii pe care Și i-a ales dintre pescari; cu sărăcia care nu L-a părăsit nici o clipă; însă având-l mereu printre admiratori pe oamenii de rând; iar pe cruce având de-o parte și de alta hoți și răufăcători; iar apoi Biserica Sa alcătuită din oameni umili și săraci. Toate acestea au constituit o umilire, lăsând să se întrevadă abia cu greu înălțimile din care S-a pogorât.[62]

53:3 Disprețuit și respins, El a fost **un Om al durerilor** care a știut ce înseamnă **întristarea**. Pentru oameni a fost respingător, ba nici măcar de Israel nu a fost prețuit.

„Om al durerilor" – ce nume
Pentru Fiul lui Dumnezeu ce a venit
Păcătoșii ruinați să-i răscumpere!
Aleluia! Ce Mântuitor!

Purtând rușinea și cruntele batjocuri,
În locul meu El a stat condamnat;
Iertarea mi-a pecetluit-o prin sângele Său;
Aleluia! Ce Mântuitor!

–Philip P. Bliss

53:4-6 Rămășița știe acum și recunoaște adevărul cu privire la El. Cei din această ceată mărturisesc: „Suferințele *noastre* El le-a purtat, durerile *noastre* le-a luat asupra Sa. Dar noi, când L-am văzut pe cruce, am crezut că este pedepsit de Dumnezeu pentru *propriile* Sale păcate. Dar nu așa au stat lucrurile! Ci pentru fărădelegile noastre, pentru nelegiuirile *noastre*, pentru ca *noi* să avem **pace**, pentru ca noi să fim **tămăduiți** – pentru asta a suferit El. Adevărul este că *noi* am fost cei care ne-am **rătăcit**, apucând pe căi îndărătnice iar Iehova a așezat fărădelegea noastră asupra Sa, El Înlocuitorul

nostru fără de păcat!"

Până când va veni clipa în care rămășița Îl va recunoaște, noi, cei ce suntem creștini, putem rosti următoarea mărturie:

El a fost rănit pentru fărădelegile noastre,
El a purtat păcatele noastre în trupul Său pe lemnul crucii;
În schimbul vinovăției noastre El ne-a dăruit pace,
Din robia noastră ne-a eliberat.
Și prin vânătăile Sale, da, prin vânătăile Sale,
Prin vânătăile Sale sunt tămăduite sufletele noastre.

El a fost numărat printre răufăcători,
Noi L-am considerat uitat și părăsit de Dumnezeu;
Ca jertfă a noastră El a murit,
Pentru ca cerințele legii să fie îndeplinite
Și tot păcatul nostru, tot păcatul nostru
Da, tot păcatul nostru asupra Lui a fost așezat.

Noi ne rătăciserăm, da, ne rătăciserăm cu toții,
Departe de stâna „Păstorului oilor";
Dar El ne-a căutat acolo unde ne găseam,
Pe munții cei crunți și pustii,
Și acasă ne-a dus, acasă ne-a dus,
Da, ne-a dus acasă la Dumnezeu în siguranță.
–Thomas O. Chisolm

Domnul nostru Isus a suferit toate cele cinci genuri de răni cunoscute în medicină: *contuzii* – create de loviturile de nuia; *sfâșieri* – provocate de biciuire; *plăgi (răni pătrunzătoare)* – provocate de cununa de spini; *răni perforate* – provocate de cuie; *răni incisive* – provocate de suliță.

53:7, 8 „Ca un miel pe care-l duci la tăiere și ca o oaie mută înaintea celor care o tund" El a îndurat crucea. El a fost scos în grabă din temniță și I s-a refuzat un proces echitabil (sau varianta cealaltă: **„El a fost luat prin constrângere și judecată"**). Se părea că nu va avea urmași, deoarece a fost **șters de pe pământul celor vii** în floarea vieții, **și lovit pentru păcatele** oamenilor.

53:9 Oameni **răi** au uneltit să-L îngroape la un loc cu criminalii, dar Dumnezeu a intervenit, zădărnicind acest plan și astfel **mormântul Lui a fost cu cel bogat** – adică a fost înhumat în mormântul lui Iosif din Arimateea. Oamenii I-au urzit o îngropare neonorantă, cu toate că **nu făcuse nici o nelegiuire** și nu rostise nici o minciună.

53:10, 11a Și totuși Domnul a găsit cu cale să-L zdrobească, să-l supună suferinței. Dar după ce sufletul Lui a fost făcut o jertfă pentru păcat, El va vedea o sămânță de urmași, adică toți cei care aveau să creadă în El; **va trăi multe zile**, în puterea unei vieți fără de sfârșit. Toate planurile lui Dumnezeu vor fi realizate în El. Văzând mulțimile celor care au fost răscumpărați prin sângele Lui, El va fi pe deplin satisfăcut.

53:11b „Prin cunoștința Lui Slujitorul Meu cel drept va îndreptăți pe mulți." Asta ar putea însemna că **cunoștința Sa** despre voia Tatălui Îl va conduce la cruce și că prin moartea și învierea Sa El îi poate socoti pe credincioși drepți (neprihăniți). Sau un alt sens ar putea fi următorul: „prin **cunoașterea** Sa" adică oamenii sunt îndreptățiți prin cunoașterea Sa (Ioan 17:3). Și într-un caz, și-n altul, numai prin faptul că El a purtat fărădelegile lor a fost posibil ca mulți să fie îndreptățiți.

Ultima strofă din cântarea lui Thomas Chisholm, citată anterior, atinge un crescendo triumfător:

Cine poate număra generația Sa?
Cine va vesti toate biruințele Crucii Sale?
Milioane de morți trăiesc acum din nou,
Mulțimi fără număr vin după El!
Domnul biruitor, Domnul biruitor,
Domnul biruitor și Regele ce va veni!

53:12 O altă urmare a lucrării Sale isprăvite este că Iehova va împărți partea Sa cu cei mari, adică cu sfinții, a căror unică măreție constă în legătura lor cu El. **Și va împărți prada cu cei puternici** – adică cu credincioșii, care sunt slabi în ei înșiși, dar tari în Domnul.

Patru sunt motivele menționate pentru glorioasa Sa izbândă. (1) **Și-a vărsat sufletul la moarte**; (2) **a fost pus în numărul celor fărădelege**, adică cei doi tâlhari răstigniți împreună cu El; (3) **a purtat păcatul multora**; (4) **a mijlocit pentru cei vinovați**. David Baron face următoarele comentarii pe această temă:

Verbul... *iaf'gia'* („a mijlocit") constituie un caz de folosire a viitorului perfect sau nehotărât și exprimă o lucrare începută, dar încă neterminată. Cea mai izbitoare împlinire, observă Delitzsch, a fost rugăciunea Mântuitorului răstignit: „Tată, iartă-i că nu știu ce fac." Dar lucrarea aceasta de mijlocire pe care a început-o pe cruce El o continuă și acum de la dreapta lui Dumnezeu, unde este actualmente așezat, ca Prinț și Salvator, pentru a da pocăință Israelului și iertarea de păcate.[63]

Iată ce spune Moody pe marginea paradoxurilor inerente în acest măreț capitol:

Disprețuit, și totuși acceptat și adorat. Sărac, dar bogat. Să moară, și totuși să trăiască. Rabinii au spus că trebuie să fie să existe o dublură a lui Mesia ca să se poată împlini acest capitol.[64]

5. Mesia - Răscumpărătorul și Restauratorul (cap. 54)

54:1-3 Nu e o coincidență faptul că capitolul 54 începe cu cuvântul **„Cântă!"** Întrucât urmează imediat după capitolul 53, în care ne sunt prezentate moartea, îngroparea, învierea și preamărirea lui Cristos, nici un alt termen nu ar fi mai adecvat.

Primul verset contrastează starea Israelului în captivitate, **neroditor** și **pustiit**, cu viitoarea restaurare a națiunii răscumpărate, în care vor domni din nou bucuria și bunăstarea. Pavel a aplicat versetul acesta Galateni 4:21-31 la Ierusalimul ceresc în opoziție cu cel pământesc. Hotarele țării vor fi considerabil lărgite, pentru a se putea face față exploziei demografice, în contextul în care Israelul va fi liderul **națiunilor** iar oamenii lui Dumnezeu vor locui **cetățile** ce fuseseră părăsite în trecut.

54:4-8 Toată rușinea pe care a presupus-o robia sa în Egipt (**tinerețea**) și captivitatea în Babilon (**văduvia**) vor fi date uitării, deoarece Iehova va reașeza națiunea într-o stare de părtășie cu El. Captivitatea a exprimat **mânia** de o clipă a lui Dumnezeu; restaurația va demonstra compasiunea și îndurarea Sa veșnică.

54:9, 10 După cum Dumnezeu a încheiat un legământ cu **Noe**, tot așa El promite acum că atunci când Israel va intra în Mileniu el nu va mai avea parte de mustrare sau mânie.

54:11, 12 Deși Ierusalimul a fost **întristat** și lovit de furtună, Dumnezeu va reface această națiune, redându-i frumusețea. Pietrele ei scumpe vor fi împodobite cu antimoniu iar temeliile ei vor fi acoperite cu safir. Crestele zidurilor vor fi făcute din rubin, porțile de cristal și toate marginile de pietre scumpe – toate exprimând în mod figurat o neasemuită frumusețe de care va avea parte Israelul. Dean Alford a exprimat această frumusețe de care va avea parte Ierusalimul în următoarele versuri engleze (redate aici în traducere, n.tr.):

Căci dincolo de orizont,
Se ridică turnurile cetății,
Unde locuiește Dumnezeu;
Acel cămin minunat este al nostru!
Străzi pavate cu jasp,
Porți aurite,
Și râul cel îmbucurător
Răspândind nespuse desfătări.

54:13-15 Toți vor beneficia de educație divină iar prosperitatea va fi fără margini. **Neprihănirea** va predomina. Nu va mai fi nici o teamă de invazie, exil sau **asuprire**. Oricine va încerca să prejudicieze Israelul va fi judecat și pedepsit.

54:16, 17 Dumnezeul care l-a creat pe fabricantul de muniții (**fierarul**) și pe cuceritor (**nimicitorul**) va fi pe deplin capabil de a-Și ține sub control creaturile. Iehova a decretat că **nici o armă făurită împotriva** Ierusalimului nu va izbândi și că Israelul însuși îl va condamna pe orice pârâș. Eliberarea de orice condamnare și victoria absolut sigură sunt **moștenirea slujitorilor Domnului**. Așa îi va răzbuna Dumnezeu în epoca de aur a păcii și prosperității.

6. Mesia - Evanghelistul mondial (55:1–56:8)

55:1 Duhul Domnului lansează o invitație evanghelistică Israelului să se întoarcă și în același timp îi îndeamnă pe toți la ospățul evangheliei. Tot ce se cere e să fii conștient de nevoia ta (să însetezi). Binecuvântările sunt **apele** Duhului Sfânt, **vinul** bucuriei și **laptele** Cuvântului cel bun al lui Dumnezeu. Acestea sunt darurile gratuite ale harului, **fără bani și fără plată**.

55:2-5 În starea sa de înstrăinare față de

Dumnezeu, Israel și-a risipit energiile și resursele. Adevărata satisfacție și orice plăcere durabilă se găsesc numai în Domnul. Dacă israeliții se vor întoarce la Domnul, vor primi toate **îndurările sigure** ce i-au fost făgăduite lui David în cadrul **legământului veșnic** pe care l-a încheiat Dumnezeu cu el (vezi Psalmul 89:3, 4, 28, 29). Aceste binecuvântări sunt împlinite în Domnul Isus și în glorioasa Sa domnie. **Națiunile** neevreiești vor beneficia și ele de pe urma împărăției, în contextul în care vor exista relații amicale între Israel și restul națiunilor.

55:6, 7 Calea spre binecuvântare constă în a-L căuta pe Domnul și a te lăsa de păcat. Cei care se întorc astfel la Domnul vor constata că El este plin de **îndurare** și **iertare.**

55:8, 9 Oamenii nu trebuie să-L judece pe Iehova după **gândurile** și **căile** lor. El gândește și acționează în modalități care transcend tot ce-și poate imagina vreodată omul. Acest lucru este prin excelență adevărat în cazul planului de mântuire al evangheliei, care constă în întregime în harul lui Dumnezeu, nemaifiind loc pentru nici un merit propriu al omului, cu care acesta s-ar putea lăuda. William Cowper a exprimat acest adevăr în stilul său caracteristic de înaltă ținută a limbii engleze, într-un poem intitulat „Adevărul":

O ce contrast între lucrările întortocheate ale omului
Și planul simplu, limpede și eficient al Cerului!
Fără dedesubturi meșteșugite,
Fără înfloriturl care i-ar putea estompa mesajul;
Liber de orice ostentație sau slăbiciune,
El ni se prezintă în toată splendoarea ca bolta cerului albastru,
Maiestuos în simplitatea sa.
Înscrise deasupra porții, de departe,
Vizibile ca strălucirea unei stele,
Lizibile doar prin lumina ce-o emană,
Stau aceste cuvinte dătătoare de viață pentru suflet:
CREDE ȘI VEI TRĂI!

55:10, 11 Cuvântul lui Dumnezeu este la fel de irezistibil și eficace precum ploaia și zăpada. Toate armatele din lume nu i se pot împotrivi, Cuvântul Domnului împlinindu-și scopul. Cuvântul lui Dumnezeu *nu eșuează* niciodată în realizarea țelurilor sale:

> **Tot așa și Cuvântul Meu, care iese din gura Mea, nu se întoarce la Mine fără rod, ci va face ce Îmi este plăcut și va împlini lucrul pentru care l-am trimis.**

55:12, 13 Cei care Îl caută pe Domnul vor părăsi țara robiei **cu bucurie**, întorcându-se acasă **cu pace**. Întreaga natură se va bucura de eliberarea ce-i va fi hărăzită. Pământul se va bucura de eliberarea de sub blestem, urmarea fiind o fertilitate nemaipomenită. **În locul spinilor și al mărăcinilor** vor crește **chiparosul** și **mirtul**. Toate aceste binecuvântări din perioada Mileniului Îi vor aduce Domnului un renume și vor constitui un semn veșnic, adică un memorial etern al harului și bunătății Sale.

56:1-8 Ca o anticipare a izbăvirii pe care le-o va aduce Dumnezeu, exilații sunt îndemnați să înceapă să practice **dreptatea** și **neprihănirea** și să țină **Sabatul**. Nici **străinul**, nici **eunucul** nu trebuie să se teamă că vor fi excluși de la vreuna din binefacerile împărăției lui Cristos. În fapt, cei ce ascultă de Cuvântul Domnului vor beneficia de posturi privilegiate. Templul va fi atunci **o casă de rugăciune pentru toate națiunile**, nu doar pentru Israel. Dumnezeu va aduna Neamurile în staulul Său, alături de casa lui Israel.

7. Mesia - Judecătorul celor răi (56:9–57:21)

56:9-12 Versetul 9 ne readuce la zilele de răzvrătire ale Israelului. Națiunile (**fiarele**) sunt chemate să mustre poporul ai căror străjeri nu văd pericolul. Sunt ca niște **câini muți** care nu **latră** ca să-i avertizeze pe oameni. Ei sunt visători ce iubesc **somnul**. Sunt **păstori lacomi**, mercenari și egoiști. Ei își invită prietenii să **bea** și să petreacă, zicând: „Mâine va fi ca astăzi, ba chiar mai lată o vom face" (Ronald Knox).

57:1, 2 Primele două versete ale capitolului 57 sunt legate de versetele 9-12 din capitolul precedent. În mijlocul păcatului și asupririi, **cei neprihăniți** sunt loviți de per-

secuții. Din punct de vedere omenesc, nimănui nu pare să-i pese. Dar lui Dumnezeu Îi pasă – El îi izbăvește pe cei evlavioși de rău și-i duce la **pace** și **odihnă.**

57:3-6 Chiar în exil, unii oamenii continuă practicile idolatre. În acest sens, ei sunt **urmașii** părinților lor necredincioși, **adulterul și prostituata.** Batjocorindu-L pe Domnul, ei sunt **copiii fărădelegii** și ai **falsității.** Ei ard cuprinși de pofte când se închină arborilor, când jertfesc în văi **copii** în cinstea lui Baal și Moloc.

57:7-10 Toate acestea fac parte din relația lor adulteră de închinare la idoli, la lăcașurile lor de pe înălțimi. În loc să scrie legea lui Dumnezeu pe **ușorii... ușilor** (Deut. 6:9; 11:20), ei atârnă simboluri idolatre **în dosul ușilor** și se angajează în orgii sexuale. Ei aduc daruri și ofrande **regelui** (Moloc înseamnă rege) și trimit **soli în Șeol** în căutarea unor noi urâciuni. Chiar când sunt istoviți de acest dezmăț, tot nu renunță la păcatele lor, ci par să capete forțe noi cu care se avântă și mai turbat în gustarea din toate fărădelegile.

57:11-13 Fără nici o teamă de Iehova, ei mint și nici din greșeală nu se gândesc la El. Pentru că El tace, ei își pierd respectul pentru El. Dar El le va demasca neprihănirea lor de sine și idolii lor nu le vor putea veni în ajutor. Dumnezeii lor vor fi total neputincioși, în schimb cei ce se încred în Domnul vor avea parte de binecuvântare.

57:14-19 Celor credincioși din exil Dumnezeu le promite că se va construi o șosea pentru a facilita revenirea lor în patrie și că toate obstacolele vor fi înlăturate. Căci Dumnezeul care locuiește **în locuri înalte și în sfințenie** locuiește și în inima **smerită** și **zdrobită.** El nu Se va lupta pe veci cu sufletele pe care le-a creat, căci altminteri ele ar pieri sub mânia Sa. Da, e drept că Dumnezeu Și-a trimis mânia împotriva poporului său lacom și căzut în păcat, dar mânia Sa are o limită. El îi va restaura pe cei ce se lasă de idolatria lor, pe aceștia făcându-i să-I aducă rodul buzelor lor.

57:20, 21 Frumoasa similitudine făcută de Isaia între cei răi și marea învolburată a fost redată minunat în limba engleză, în formă versificată:

20:Dar cei răi – ei sunt ca marea,
De furtună loviți, neputându-se odihni,
Ale cărei ape sunt mereu frământate,
Aruncând afară noroi și murdărie![65]

Pentru cei drepți va fi pace, dar pentru cei răi nu este pace.

C. Păcatul Israelului, judecata, pocăința și restaurarea sa (cap. 58–66)

Ultimele nouă capitole ale cărții Isaia descriu soarta finală a credincioșilor și a apostaților. Să-l ascultăm pe Alfred Martin:

Secțiunea cu care se încheie cartea [Isaia] descrie glorioasa consumare [împlinire] pe care i-a rezervat-o Dumnezeu Israelului, poporul Robului și canalul de care Se servește Dumnezeu pentru a aduce binecuvântare lumii. Pe tot parcursul acestei secțiuni se arată contrastul puternic dintre cei răzvrătiți și cei credincioși, contrast ce nu lipsește cu desăvârșire din nici un text mai cuprinzător al Cuvântului lui Dumnezeu.[66]

1. Desfătările adevăratei spiritualități (cap. 58)

58:1-5 Profetul trebuie să vestească în gura mare **nelegiuirea** lui Iuda. Se pare că oamenilor le place tare mult să efectueze ritualurile zilnice prescrise, ca și când ar fi o națiune ascultătoare. În realitate însă ei Îl acuză pe Dumnezeu că ar fi nepăsător față de posturile lor și actele lor de smerenie, dar Dumnezeu îi acuză că-și satisfac plăcerile lor, că profită de salariații lor, exploatându-i, că se luptă cu pumnii chiar în toiul posturilor lor. Nu acesta este genul de post pe care pune Dumnezeu preț. Adevăratul post nu ține de postura fizică pe care o adoptă cineva sau de exprimarea exterioară a unei stări de jale.[67]

58:6-8 Dumnezeu dorește postul care să fie însoțit de dezlegarea lanțurilor răutății, de ridicarea jugului de pe grumazul celor asupriți, de hrănirea celor flămânzi, de asigurarea unui adăpost pentru cei săraci, de îmbrăcarea celor goi și de ajutorarea semenului nevoiaș. Cei care astfel practică dreptatea socială vor avea negreșit parte de călăuzire, însănătoșire și escortă ocrotitoare. **„Dreptatea ta"** poate însemna fie sus-menționatele fapte de mărinimie, fie

neprihănirea lui Dumnezeu, care este atribuită celor ce cred. Se cuvine să citäm aici parafrazarea versetelor 5-8 aşa cum apar ele în Psaltirea Scoţiană:

Fie ca cei ce simt povara asupririi
de îndurarea ta plină de tandreţe să aibă parte:
Şi fie ca cei neajutoraţi şi fără adăpost să beneficieze de grija ta deosebită.
Du-te şi urează-i orfanului flămând binecuvântarea belşugului tău;
Invită-l înăuntru pe străinul de la poarta ta şi oferă-i un loc de odihnă.
Iar cel ce lâncezeşte în gerul de afară dă-i prilejul să se încălzească şi să se îmbrace cu haine călduroase;
Asumă-ţi fericita sarcină de a însenina fruntea celui amărât.
Atunci ca zorii strălucitori, în pace şi bucurie, vor fi zilele tale;
Iar slava de la Domnul din înălţime căile tale toate ţi le va lumina.

58:9-12 Cel evlavios este asigurat că ori de câte ori va chema, **Domnul va răspunde... „Iată-Mă."** Dacă va elimina asuprirea, dacă va înceta să mai arate cu degetul, pe un ton acuzator sau batjocoritor, şi dacă va pune capăt împroşcării cu noroi şi bârfelor, dacă va veni în ajutorul celor nevoiaşi, alinând durerile fizice şi spirituale, atunci Dumnezeu promite că noaptea sa se va preface în zi. Va beneficia de călăuzire, de belşug de lucruri bune, de sănătate şi tărie, de frumuseţe şi rodnicie şi de refacere pe plan naţional. „Fiii voştri vor rezidi ruinele părăsite ale cetăţilor voastre şi veţi fi cunoscut drept «Poporul care îşi reclădeşte zidurile şi cetăţile»" (v. 12, LB).

58:13, 14 Dacă oamenii lui Dumnezeu vor respecta **Sabatul**,[68] abţinându-se de la lucrările lor obişnuite sau de la plăcerile egoiste, dacă vor considera o delectare să cinstească ziua sfântă a lui Dumnezeu, atunci îşi vor găsi desfătarea în Domnul care a dăruit ziua; iar El le va dărui o poziţie de conducători pe pământ şi moştenirea pe care Dumnezeu i-a promis-o lui Iacob. Nimic nu va putea împiedica acest lucru, deoarece **gura Domnului a vorbit.**

2. Fărădelegile Israelului (cap. 59)

59:1-8 Păcatul Israelului este cel care Îl opreşte pe Dumnezeu de a-i izbăvi; cu siguranţă vina nu poate să I se impute lui Iehova. Mâinile lor, degetele, buzele şi limba lor sunt cu toate active când vine vorba de a ucide şi de a minţi. Peste tot dreptatea este pervertită, justiţia e călcată în picioare, necinstea fiind preamărită. Oamenii **concep răul şi nasc nelegiuirea**. Activităţile lor sunt la fel de periculoase ca ouăle de viperă şi tot atât de nefolositoare ca pânza de păianjen. Păcatul controlează toate aspectele vieţii lor – ce fac, unde se duc, ce gândesc. Nu le pasă de **pace** nici de **dreptate**, preferând tot ce e strâmb. Ceea ce a fost valabil în cazul Israelului se aplică deopotrivă la întreaga omenire (Ro. 3:15-17).

59:9-15a Adresându-se rămăşiţei credincioase, Isaia mărturiseşte acum păcatul lor de parcă ar fi al său. El recunoaşte nedreptatea lor, absenţa neprihănirii din viaţa lor, orbirea şi starea lor de mortăciune. Ei mârâie nerăbdători şi gem apăsaţi. Nu este pic de dreptate şi nici o izbăvire. Fărădelegile lor s-au înmulţit în ochii lui Dumnezeu, mărturisind împotriva lor. Ei s-au lepădat de Domnul, îndepărtându-se de El. Au vorbit cu cuvintele asupririi, răzvrătirii şi falsităţii. Dreptatea este alungată, neprihănirea ţinută la distanţă iar adevărul cade răpus pe stradă. Integralităţii i se refuză intrarea, adevărul nu se găseşte nicăieri iar cel evlavios este atacat.

59:15b-21 Când Domnul priveşte jos, El este întristat că nu există dreptate. El Se minunează că nu este nici un om (mijlocitor sau mediator) capabil să rezolve situaţia, drept care El intervine, soluţionând El Însuşi problema. Braţul Său (tăria) Îi aduce victoria iar neprihănirea Sa Îl susţine. El Se îmbracă în armură şi porneşte la atac împotriva duşmanilor Săi, în neprihănire, mântuire, răzbunare, râvnă şi furie. El le dă Neamurilor exact ceea ce merită, pentru ca, în sfârşit, toţi oamenii de la răsărit la apus să fie obligaţi să recunoască faptul că El este Domnul, căci El (Mesia) vine ca un torent, mânat de suflarea lui Iehova. El va veni ca Răscumpărător al rămăşiţei evlavioase din Sion. Apoi Dumnezeu va încheia un nou legământ cu casa lui Israel, cum citim şi în Ieremia 31:31-34; Evrei 8:10-12; 10:16, 17.

3. Gloria viitoare a Sionului (cap. 60)

60:1-3 A sosit timpul ca Sionul să se scoale și să strălucească, deoarece slava Domnului, adică Mesia Însuși, S-a arătat. E vremea celei de-a doua veniri a Sa. Lumea este încă în întuneric spiritual și în întunericul Marii Strâmtorări, dar Domnul strălucește asupra Israelului și prin Israel către întreaga lume. Reprezentanții Neamurilor – inclusiv regii – se îndreaptă degrabă spre Ierusalim pentru a aduce omagiu națiunii renăscute.

60:4-7 Ridicându-și ochii, Ierusalimul vede fiii și fiicele ei întorcându-se în patrie. O bucurie fără margini îi umple inima când vede cum Neamurile îi aduc daruri și tribut. Caravane cu cămile de departe și de aproape, vin încărcate cu aur și tămâie, lăudând numele lui Iehova. Turme mari sosesc la Ierusalim pentru a fi folosite la jertfele de la templu, comemorând lucrarea isprăvită a lui Mesia la Calvar. Observați că mirul lipsește în versetul 6, deoarece mirul reprezintă suferința. Suferințele îndurate de Cristos în lucrarea Sa de ispășire s-au încheiat pe veci! La a doua Sa venire nu va mai fi decât aur (glorie) și tămâie (mireasmă).

60:8, 9 Fiii și exilații Ierusalimului se întorc la bordul unui șir neîntrerupt de avioane, ca stoluri de păsări, împreună cu vase mari la bordul cărora sunt transportate marile lor bogății.

60:10 Străinii slujesc în calitate de echipe de constructori iar regii ca slujitori ai poporului lui Dumnezeu. Asta pentru că s-a produs o răsturnare de situație. Dumnezeu Își arată acum îndurarea față de națiunea pe care odinioară a pedepsit-o.

60:11-14 Nu mai e nevoie să se încuie porțile cetății, deoarece a dispărut pericolul. Dimpotrivă, este important ca ele să fie ținute deschise pentru ca regii și caravanele cu bogății să poată sosi, zi și noapte! Nimicirea o paște pe orice națiune care nu va sluji Israelul în ziua aceea. Libanul își trimite cei mai de preț arbori ca să înfrumusețeze zona Templului. Descendenții acelor Neamuri care în trecut au persecutat Israelul acum recunosc Ierusalimul ca fiind Cetatea Domnului, Sionul Sfântului lui Israel.

60:15, 16 În trecut urât și părăsit, acum Sionul a devenit o cetate excelentă, hrănită și susținută de restul lumii. Străvechiul popor al lui Iehova va cunoaște atunci că El este Mântuitorul și Răscumpărătorul său, Puternicul lui Iacob.

60:17-22 Materialele cele mai de preț, aurul și argintul, bronzul și fierul, vor fi folosite în lucrările de construcție ale cetății, pacea îndeplinind rolul de superintendenți iar neprihănirea rolul de forță de poliție. În locul violenței și nimicirii, se vor instala Mântuirea și Lauda. Nu va mai fi nevoie de lumina soarelui și a lunii la Ierusalim, deoarece slava Domnului va asigura toată lumina de care este nevoie. Întunericul va dispare iar jalea Israelului va fi încetat. Un popor neprihănit va moșteni țara, sădit de Dumnezeu pentru slava Sa. Cei mai smeriți dintre oameni vor fi binecuvântați cu număr mare de urmași, deoarece Domnul a decretat acest lucru și Se va grăbi să-l ducă la îndeplinire.

4. Slujbele lui Mesia (cap. 61)

61:1-4 Noi știm că Domnul Isus este cel care vorbește aici deoarece El a citat versetele 1-2a în sinagoga din Nazareth (Luca 4:16-21) și a adăugat: „Astăzi s-a împlinit această Scriptură în auzul vostru" (v. 21). El a fost **uns** cu Duhul Sfânt la botezul Său și misiunea Sa a avut drept scop să ducă vestea bună a mântuirii la săraci, să lege rănile celor cu inima zdrobită, să proclame libertatea pentru captivii păcatului și să deschidă temnița (sau ochii, RSV marg.) celor care erau ținuți legați. Și apoi Domnul a încheiat citatul cu cuvintele: **„să vestesc anul de îndurare al Domnului"** deoarece ceea ce urmează: **„ziua de răzbunare a Dumnezeului nostru,"** nu se va împlini decât la a doua Sa venire. La glorioasa Sa arătare El va vesti **ziua** judecății lui Dumnezeu. Apoi El îi va **mângâia** pe **cei întristați** din Sion, dăruindu-le o ghirlandă a bucuriei, în locul de **cenușă** pe capetele lor, **untdelemnul bucuriei** în locul **plânsului**, **lauda** în locul unui **duh mâhnit**. Poporul Său ales se va numi atunci **„terebinți ai dreptății"**, sădiți de Domnul și aducându-I Lui slavă. Ei vor rezidi cetățile Țării Făgăduinței ce au zăcut într-o stare de ruină.

61:5-9 Străinii îi vor sluji pe israeliți, în calitate de muncitori agricoli, dându-le cin-

stea cuvenită ca **preoți** și **slujitori ai Dumnezeului nostru**. Bogățiile Neamurilor vor fi dăruite evreilor iar ocara ce a planat asupra lor veacuri de-a rândul se va sfârși, poporul Domnului având parte de o măsură dublă de onoare (Formulele de adresare la persoana a doua plural și la a treia plural din versetul 7 se referă la aceleași persoane, evreii.) Amintindu-Și de nedreptatea, jarul și umilirile la care au fost supuși aleșii Săi, Iehova îi va răsplăti și va încheia un legământ veșnic cu ei, pentru ca națiunile să-i recunoască drept binecuvântații Domnului. În general se crede că acesta este noul legământ (Ier. 31:31-34; Ev. 8:8-12).

61:10, 11 Mesia Se situează în fruntea laudelor înălțate de rămășița Sa răscumpărată. El celebrează hainele glorioase ale mântuirii și neprihănirii cu care Dumnezeu i-a împodobit și apariția unei neprihăniri și laude practice în Israel, înaintea națiunilor în timpul Mileniului. (S-a stabilit că identitatea vorbitorului din versetele 10 și 11 ar fi: după unii Isaia, după alții Sionul sau chiar Mesia Însuși. Noi preferăm ultima variantă, adică același vorbitor ca în versetele 1-3.)

5. Desfătările viitoare ale Ierusalimului (cap. 62)

62:1-5 Domnul nu va tăcea și nu Se va odihni până când binecuvântările promise Ierusalimului nu se vor fi realizat. Atunci Neamurile vor vedea Sionul îndreptățit iar Iehova va da cetății un nume nou. El Se va purta cu Sionul cu mare admirație, cum mânuiește un rege o **coroană**. Cetatea ce se numea **Părăsită** se va numi „Desfătarea Mea este în ea" (**Hefzibah**) iar țara ce se numea **„Pustiită"** se va numi acum **„căsătorită"** (**Beulah**). Numele acestea exprimă afecțiunea plină de tandrețe a lui Dumnezeu și desfătarea Sa maritală pentru cetatea Sa și țara Sa. Cetățenii Ierusalimului vor fi căsătoriți cu ea iar Domnul se va bucura de Sion cum se bucură un mire.

62:6-9 Între timp, Iehova a așezat străjeri pe zidurile Ierusalimului și i-a instruit să nu pregete să mijlocească și să nu-I dea odihnă până când Ierusalimul va fi devenit regina cetăților lumii. Niciodată nu vor mai fi confiscate elementele Ierusalimului, ci vor fi puse la dispoziția celor care au muncit din greu.

62:10-12 Acum exilații sunt îndemnați să treacă prin porțile Babilonului și să revină în Israel, parcurgând șoselele bine pavate, cu steagurile fluturând în bătaia vântului. În toată lumea s-a făcut anunțul că **mântuirea** Israelului a venit în Persoana lui Mesia și că El își va **răsplăti** poporul. „Poporul sfânt" și Ierusalimul vor purta de acum denumirea plină de semnificație și demnitate: „Popor sfânt, Răscumpărați ai Domnului" și respectiv „Cetate căutată și nepărăsită." Paragraful acesta anticipează revenirea din Babilon, în cadrul restaurației finale a Israelului la a doua venire a lui Cristos.

6. Ziua răzbunării (63:1-6)

Când Domnul va reveni pentru a-și stabili Împărăția, mai întâi El va trebui să-Și nimicească dușmanii. Distrugerea are loc în mai multe momente diferite și în diverse locuri. Una din etape se va desfășura în Valea Armaghedon (Apo. 16:16), alta în Valea Iehosafat (Ioel 3:12) și alta în **Edom**. Aici în capitolul 63 este vorba despre aceasta din urmă. Mesia înaintează, venind dinspre **Bozrah**, o metropolă a **Edomului**, îmbrăcat în straie glorioase, înroșite de sângele dușmanilor Israelului. Când este întrebat de ce-I sunt veșmintele roșii, Domnul recurge la metafora **teascului** pentru a descrie cum Și-a călcat în picioare dușmanii. A venit vremea ca El să Se răzbune pe ei și să-Și răscumpere poporul. În absența vreunui izbăvitor uman, El a intervenit, câștigând izbânda.

7. Rugăciunea rămășiței (63:7–64:12)

63:7-10 În continuare, profetul, vorbind în numele rămășiței aflate în captivitate, caută să obțină izbăvirea acestor oameni din groaznica loc stare. Mai întâi el recapitulează actele de bunăvoință ale lui Dumnezeu față de națiune în trecut. Iehova S-a purtat numai cu bunătate și îndurare față de israeliți, arătându-Și față de ei marea Sa bunătate. Dumnezeu i-a numit poporul Său. Deși a știut dinainte ce vor face ei, El este prezentat aici în ipostaza de a considera drept un lucru de neconceput ca ei să-L

părăsească vreodată și să se alipească de alți dumnezei. Așadar El a devenit Mântuitorul lor. De asemenea a devenit părtaș cu ei la toate încercările prin care au trecut, în special la toată suferința pe care au îndurat-o în Egipt. **Îngerul** (este același termen ce este tradus și prin *Sol*) **i-a salvat. În dragostea și îndurarea Sa El i-a răscumpărat** din Egipt și le-a purtat de grijă în tot timpul peregrinărilor lor prin pustiu. Dar ei au răspuns la dragostea Sa cu răzvrătire, și astfel El a devenit Adversarul lor.

63:11-13 Dar chiar această rememorare a **zilelor de demult** face să se nască următoarea întrebare: **„Unde este Cel care a trecut** Israelul prin **Marea** Roșie, având-i în frunte pe Moise și Aaron și pe ceilalți păstori? **Unde este Cel care a pus Duhul Său cel Sfânt** în Moise, după care a despicat marea în două ca **Moise** să poată să-i treacă cu bine de partea cealaltă, în felul acesta aducând cinste **veșnică numelui** Său? Unde este Iehova care i-a trecut prin mare, făcând ca israeliții să treacă pe pământ neted, ca pe un platou de-a lungul căruia calul poate merge fără să se poticnească?

63:14 După cum animalul se duce în vale ca să găsească odihnă și înviorare, tot așa Dumnezeu Și-a condus poporul spre o țară de odihnă. Și, procedând așa, El Și-a câștigat un nume glorios. Observați Trinitatea: Iehova Domnul (v. 7); Îngerul lui Iehova (v. 9); **Duhul Domnului** (v. 10, 11, 14).

63:15, 16 Rememorarea tuturor îndurărilor manifestate de Dumnezeu față de poporul Său îl conduce pe profet să privească înainte, spre momentul când Iuda avea să fie dusă în captivitate în Babilon, drept care profetul se simte îndemnat să mijlocească pentru exilați. Se pare că **râvna** Domnului, **tăria** și **îndurările** Sale îi sunt refuzate rămășiței. Isaia pledează însă în favoarea poporului, susținând că Dumnezeu este în continuare Tatăl lor, chiar dacă Avraam și Israel ar fi să-i dezmoștenească.

63:17-19 În versetul 17 rămășița pare să dea bine pe Domnul pentru propria ei cădere în păcat, dar adevărul este că Dumnezeu nu împietrește inimile oamenilor decât după ce aceștia și le-au împietrit ei înșiși. Probabil rămășița vrea să spună: „De ce ai îngăduit să ne depărtăm de căile Tale?" Se spune adesea că Dumnezeu face un anumit lucru, când, de fapt, doar îngăduie să se facă lucrul respectiv. În orice caz, exilații strigă către Iehova să revină alături de ei în îndurarea Sa. Israel avusese stăpânire peste țară doar un timp relativ scurt, în contextul în care acum sfântul lăcaș zace în ruine iar israeliții, poporul lui Dumnezeu, nu o duc cu nimic mai bine decât națiunile ce nu au cunoscut niciodată relația specială ce s-a statornicit între poporul ales și Domnul Dumnezeu în virtutea legământului pe care l-a încheiat El cu ei.

64:1-5 Rugăciunea care a început în 63:15 continuă acum, transformându-se într-o mărturisire. Rămășița Îl imploră pe Dumnezeu să sfâșie cerurile și să se coboare, revărsându-Și mânia asupra dușmanilor Săi. Cei credincioși care au rămas rememorează momentele din trecut când Dumnezeu a intervenit în chip miraculos, demonstrând că este singurul Dumnezeu adevărat, care acționează în folosul celui ce Îl așteaptă pe El. Ei își aduc aminte că Dumnezeu Își arată îndurarea față de cei ce se delectează în a practica neprihănirea. Ei însă și-au atras mânia Sa prin persistarea în păcatele lor și acum se întreabă dacă mai e vreo speranță ca oameni de felul lor să poată fi mântuiți.

64:6, 7 Ei mărturisesc necurăția din viața lor personală, recunoscând că până și faptele lor cele mai bune (**neprihănirea**) sunt ca niște cârpe murdare.[69] Nici nu e de mirare că ei sunt ca niște frunze veștejite, purtate de vântul nelegiuirilor lor. În Israel este multă mortăciune pe plan spiritual. Mijlocitorii nu sunt de găsit, deoarece Iehova i-a abandonat, lăsându-i în plata păcatelor lor.

64:8, 9 Și totuși Domnul încă este Tatăl lor; încă mai este nădejde ca olarul să mai scoată ceva din lutul pe care-l lucrează. Și astfel ei Îl roagă stăruitor să-Și potolească mânia, să ierte și să uite păcatele lor și să-i recunoască din nou ca popor al Său.

64:10-12 Starea de devastare în care se află țara și în special Ierusalimul și templul sunt motive puternice pentru care Dum-

nezeu ar trebui să-Şi potolească mânia şi să intervină decisiv în favoarea poporului Său greu încercat.

8. Răspunsul Domnului la rugăciunea rămăşiţei (cap. 65)

65:1 Aici începe răspunsul lui Dumnezeu la rugăciunea formulată anterior de ei (63:15–64:12).

În context, primul verset se referă la eşecul Israelului de a-L căuta pe Dumnezeu şi refuzul său de a răspunde la chemarea Lui. Dar Pavel aplică acest text în Romani 10:20 la chemarea Neamurilor: „Am fost găsit de cei ce nu Mă căutau; am fost făcut cunoscut celor care nu întrebau de Mine."

65:2-7 Versetele acestea se referă fără îndoială la Israel. Dumnezeu pledează fără încetare, îndemnând poporul ce s-a dedat la fapte abominabile de idolatrie şi păgânism să se pocăiască. Deoarece ei au fost iniţiaţi în ritualurile secrete, se consideră mai sfinţi decât semenii lor. Întrucât sunt o sursă constantă de iritare pentru Cel Preaînalt, El le va plăti cu vârf şi îndesat pentru idolatria şi păcatul lor.

65:8-12 Iehova promisese că va cruţa un **ciorchine** bun de struguri (rămăşiţa credincioasă) în cadrul unei vii altminteri rea (restul naţiunii). Această rămăşiţă pe care o va păstra El va **locui** în ţară. Turme vor păştea în Câmpia **Şaron**, la vest, şi în **Valea lui Acor**, la est, în folosul sfinţilor. Cât despre masa apostaţilor, lucrurile stau cu totul altfel. Ei au dat uitării templul, închinându-se lui **Gad** (însemnând trupă sau noroc) şi lui **Meni** (însemnând **număr** sau destin). Prin urmare Dumnezeu îi va sorti **sabiei**. În loc să răspundă la chemările Domnului, ei au **ales** lucruri care au fost rele şi neplăcute Domnului.

65:13-16 Contrastul dintre soarta adevăraţilor credincioşi şi cea a necredincioşilor este evidenţiat aici. Este deosebirea dintre hrană din belşug şi foame, dintre băutură din belşug şi sete, între bucurie şi ruşine, între cântare şi jale, între blestemul unei adultere (Nu. 5:21-24) şi o binecuvântare. În ziua aceea, când relele pământului vor fi îndreptate, oamenii vor rosti numele **„Dumnezeul adevărului"** când se vor binecuvânta unii pe alţii sau când vor depune un jurământ. Cu alte cuvinte, Dumnezeu va fi recunoscut drept Cel care aduce la îndeplinire planurile Sale, Cel care face exact aşa cum a spus că va face.

65:17 Ultimele versete din capitolul 65 descriu condiţiile care vor prevala în Mileniu. „Noile ceruri" şi „noul pământ" de aici se referă la împărăţia lui Cristos pe pământ; în Apocalipsa 21 ele se referă la starea eternă. În noile ceruri şi noul pământ ale lui Isaia încă mai există păcat şi moarte. În schimb în Apocalipsa 21, acestea vor fi trecut.

65:18-23 Când va veni împărăţia, Domnul Se va bucura pentru Ierusalim şi pentru poporul Israel. Nu se vor mai auzi gemetele de durere şi strâmtorare. Cel ce va muri la vârsta de o sută de ani va fi socotit un copil. Un centenar care va păcătui va fi eliminat. Oamenii vor apuca să se bucure de rodul muncii lor, deoarece durata de viaţă va fi mult mărită în timpul Mileniului în cazul celor credincioşi. Nu va mai exista muncă neproductivă iar tinerii nu vor mai fi seceraţi în floarea vârstei de război sau calamităţi. Părinţii şi copiii se vor bucura de binecuvântarea Domnului.

65:24, 25 Nu vor mai fi piedici în calea rugăciunii. Animalele sălbatice vor fi domesticite iar şerpii veninoşi se vor hrăni cu ţărâna înfrângerii şi umilinţei. Nu va mai exista nici un pericol pe **muntele** cel sfânt al Sionului.

9. Consumarea: pacea ca un fluviu (cap. 66)

66:1, 2 Cuvintele cu care începe ultimul capitol din Isaia au fost scrise pentru poporul nepocăit al Israelului. Să nu creadă israeliţii că în această stare Îi pot fi plăcuţi lui Dumnezeu prin construirea unui templu dedicat Lui. La urma urmelor, El este Creatorul şi Stăpânitorul universului, cel întronat în ceruri, având pământul ca aşternut al picioarelor Sale. Locuinţa pe care o doreşte El este inima smerită şi căită a unei persoane, care tremură la auzul cuvântului Său.

66:3, 4 Cei nepocăiţi Îl ofensează pe Dumnezeu prin însăşi efectuarea mecanică

a ritualurilor religioase. Când sunt lipsite de sfințenie practică, jertfele și ofrandele lor sunt, în realitate, niște crime și urâciuni. Ei pot alege căile lor fățarnice, dar nu pot alege consecințele ce vor urma. Dumnezeu este cel ce va aduce aceste consecințe inevitabile. Cei ce refuză chemarea Sa la pocăință, persistând să umble pe căi urâte de El, vor gusta mânia Sa.

66:5, 6 Acei evrei credincioși și temători de Dumnezeu, care tremură la auzul cuvântului Său vor fi persecutați de proprii lor frați. Persecutorii răi vor crede însă că-I fac lui serviciu Domnului, după cum reiese din cuvintele lor pline de o falsă pioșenie: **„Domnul să fie slăvit, ca să putem vedea bucuria voastră!"** adică bucuria de a fi fost izbăviți în chip miraculos. Dar Domnul va interveni, făcându-i de rușine pe dușmanii lor. Lucrarea de judecată va începe de la templu. Acolo glasul lui Iehova va dezvălui faptul că a sosit clipa recompensării.

66:7-9 În versetul 7 Israel aduce pe lume un copil de parte bărbătească (Mesia) *înainte* de a fi sosit durerile nașterii (Marea Strâmtorare). În versetul 8 ea (națiunea Israel) aduce pe lume fii *după* vremea durerilor ei. Prima naștere a avut loc în urmă cu aproape două mii de ani la Betleem. A doua este renașterea spirituală a Israelului, ce va avea loc în Marea Strâmtorare. Nimic nu-L va împiedica pe Dumnezeu de a-Și aduce la îndeplinire planul.

66:10-17 Ziua restaurării Israelului va fi un timp de mare bucurie la Ierusalim. Toți cei care o iubesc și au plâns cu ea se vor bucura împreună cu ea, plini de o bucurie nespus de mare și încântare pentru acest moment glorios. Îmbogățită de gloria Neamurilor, la rândul ei ea va dărui prosperitate, hrănire, mângâiere și reîntinerire tuturor celor care vin la ea. Atunci va fi clar pentru toată lumea că Iehova este decis să aibă grijă de soarta alor Săi și de pedepsirea dușmanilor Săi. A doua venire a Domnului va însemna dezlănțuirea furioasei Sale indignări împotriva idolatrilor și rebelilor. El îi vede cum își îndeplinesc mecanic ceremonialele, căutând să fie curați din punct de vedere ritualist, pentru ca apoi să se bălăcească în cele mai abominabile practici idolatre.

66:18-21 El le cunoaște faptele și gândurile și atunci când va aduce peste ei judecata, ei vor vedea gloria Sa. El le va da un semn supranatural, pe care nu-l putem identifica în prezent. Cei care vor scăpa se vor duce până la marginile pământului, răspândind vestea despre puterea și faima Domnului. Atunci Neamurile vor pune în mișcare toate mijloacele de transport pentru a facilita revenirea Israelului împrăștiat în patria sa, făcând acest lucru ca și când ar aduce o ofrandă lui Iehova. Dumnezeu va reinstitui preoția și ordinul levitic pentru slujba în templul milenar.

66:22, 23 Israel va beneficia de un statut de permanență și siguranță în fața lui Dumnezeu ca **cerurile noi și ca pământul nou**. Pelerini din toate națiunile vor veni la Ierusalim la vremea potrivită pentru a se închina.

66:24 Cât se vor afla acolo, vor merge în Valea Hinnom și vor vedea cadavrele rebelilor ce vor fi incinerate în crematoriu, în focul perpetuu de la groapa de gunoi a cetății.

E demn de remarcat faptul că Domnul nostru a citat din ultimul verset din Isaia ca avertisment la adresa celor care trăiesc în păcat și îi vatămă pe cei micuți ai lui Cristos. De trei ori[70] la Marcu 9 Isus citează aceste cuvinte solemne din Isaia: **unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge"** (v. 44, 46, 48).

Vestea bună este că oricine poate să scape de aceste focuri veșnice ale iadului, punându-și încrederea în Mântuitorul, Slujitorul Domnului pe care Isaia L-a descris cu atâta măiestrie în multe din profețiile Sale.

Pentru cei mai mulți dintre cititorii noștri, care deja L-au primit pe Cristos ca Mântuitor al lor, cartea Isaia este un volum neasemuit de profeție fără egal și de poezie de înaltă factură – ocupând un loc de cinste printre cele mai frumoase cărți din Vechiul Testament. Dar ar fi păcat dacă ne-am rezuma doar la atâta. Mai rămâne să *aplicăm* această carte la viața noastră de zi cu zi, punând în practică lucrurile care-I sunt plăcute lui Dumnezeu.

Încheiem cu îndemnul practic pe care ni-l oferă cucernicul învățat englez W. E. Vine:

Toate acestea subliniază nebunia, zădărnicia și păcătoșenia ce rezidă în încăpățânarea de a ne face nouă înșine pe plac, de a ne vedea de planurile noastre, apucând-o pe căi ce nu-I pot fi plăcute lui Dumnezeu, în loc să ne bizuim pe El, să așteptăm ajutorul Său, să ascultăm pentru a auzi glasul Său și să ne delectăm în împlinirea voii Lui. Prin umblarea noastră cu Dumnezeu El împlinește și va împlini toate promisiunile cuprinse în Cuvântul Său. El le răspunde celor ce-și pun încrederea în El și-și găsesc desfătarea în El adăugând un Amin la asigurarea ce ne-o dăruiește. Pacea inimii ascultătoare și a duhului ce se încrede în El este pacea ce se bucură de soarele privirii Sale și de calmul comuniunii cu El.[71]

NOTE FINALE

[1](Intro) A fost un spectacol de binefacere „pentru ajutorarea Deținuților din mai multe închisori și pentru sprijinirea lucrării Spitalului Mercer de pe Strada Ștefan, și pentru Infirmeria caritabilă de pe Cheiul Hanului." În lumina mesajului lui Isaia de eliberarea a deținuților și de legare a rănilor celor bolnavi, negreșit putem conchide că lui i-ar fi făcut plăcere să vadă activitatea acestor organizații de binefacere, care au fost adesea asociate cu primele acte de milostenie săvârșite de *Mesia*.

[2](Intro) După Uvertură, chiar începutul celei de-a doua părți din Isaia este cântat pe vocea solistului tenor: „Mângâiați poporul Meu" (40:1). Cine poate citi Isaia 7:14 fără să audă și partitura solistei de contra-alt: „Iată fecioara va rămâne însărcinată," sau Isaia 9:6 fără să audă corul intonând: „Un Copil ni s-a născut, un Fiu ni s-a dat"? „Negreșit El suferințele noastre le-a purtat și durerile noastre le-a luat asupra Lui" este un alt fragment, mai puțin cunoscut, din această operă muzicală bazată pe cuvintele lui Isaia (53:4). De asemenea se regăsesc în oratoriul *Mesia* și aceste cuvinte din Isaia: „O tu care aduci Sionului de veşti bune" (40:9). „Atunci se vor deschide ochii orbilor, se vor deschide urechile surzilor" (35:5); „El Își va paște turma ca un păstor" (40:11); și emoționantele cuvinte: „El a fost disprețuit și respins de către oameni" (53:3).

În comparație cu aceasta puține cuvinte din NT au fost incluse în acest oratoriu, având în vedere faptul că tema sa este Mesia.

[3](Intro) Vezi *Comentariul Biblic al Credinciosului* în Introducerea la cărțile menționate, pentru o apărare a pozițiilor tradiționale și ortodoxe asupra paternității.

[4](Intro) Josephus, *Antichități* XI:1:f.

[5](1:7-9) Atât de sigure sunt profețiile încât uneori sunt exprimate la timpul trecut în ebraică, ce sugerează o activitate deja încheiată.

[6](1:10-15) W. E. Vine, *Isaiah: Prophecies, Promises, Warnings*, p. 14.

[7](2:4) Versetul acesta – minus cuvintele de la început referitoare la Dumnezeu – este inscripționat pe clădirea Națiunilor Unite din New York.

[8](2:12-18) Este vorba de un vas cu un singur catarg.

[9](4:2-6) Matthew Henry, „Isaiah," *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, IV:27.

[10](6:1) Asta s-a întâmplat prin anul 740 î.Cr. Moody scrie: „Domnia lui Uzia a fost un fel de eră victoriană în istoria poporului evreu. După ce această eră a fost acoperită ulterior de rușine și ocară Isaia L-a văzut pe Regele Etern pe tronul Său." *Notes from My Bible*, p. 85.

[11](6:1) F. C. Jennings, *Studies in Isaia*, p. 61.

[12](6:2-5) Termenul *serafim* provine din verbul ebraic *saraf*, „a arde," subliniind sfințenia arzătoare a lui Dumnezeu, ca de exemplu în cuvintele: „Dumnezeul nostru e un foc mistuitor" (Ev. 12:29, cf. Deut. 4:24).

[13](6:9, 10) Vine, *Isaiah*, p. 32.

[14](7:3) Numele fiului său înseamnă *o rămășiță se va întoarce*.

[15](7:10-13) Vine, *Isaia*, p. 25.

[16](7:14) Termenul ebraic tradus prin *fecioară* (*'almah*) în versetul 14 mai poate avea și sensul de „tânără." Profeția va fi avut probabil o împlinire parțială când soția lui Isaia a dat naștere lui Maher-Șalal-Haș-Baz (8:1-4). Dar împlinirea completă și finală a avut loc la nașterea lui Cristos.

Când Matei citează versetul 7, el folosește cuvântul grec *parthenos*, care nu poate însemna decât *fecioară* (Matei 1:23).

17(7:14) Vine, *Isaiah*, p. 35.

18(7:18-22) Jennings, *Isaiah*, p. 90.

19(8:19) *Ibid.*, p. 43.

21(11:1) Minunatul colind german din vechime tradus în engleză prin cuvintele: „Lo, How a Rose E'er Blooming," (O, cum înflorește trandafirul), a surprins foarte bine mesajul exprimat de Isaia aici. În termeni poetici, autorul a ales trandafirul ca plantă ce va încolți din rădăcinile lui Isai.

22(11:2) Vine, *Isaiah*, p. 49.

23(11:6-9a) Artistul autodidact american de religie quaker Edward Hicks îndrăgit atât de mult acest pasaj încât a pictat mai multe tablouri intitulate: „The Peaceable Kingdom" (Împărăția pașnică). Încântătorul său stil a depășit cu mult cunoștințele sale de anatomie animală.

24(13:14-22) Ryrie scrie: „Declinul Babilonului a avut loc în mai multe etape. Deja în anul 20 î.Cr. Strabo l-a definit ca fiind «complet devastat» Chiar și nomadul (*arabul*) îl ocolea deoarece a devenit într timp un semn rău prevestitor" (*Ryrie Study Bible, New King James Version*, p. 1053).

25(14:12-17) „Lucifer" este redarea în latină a „stelei de dimineață", având sensul de „purtător de lumină."

26(14:12-17) Ryrie, *Study Bible*, p. 1054.

27(14:24-27) Ryrie scrie că „împlinirea acestei preziceri a distrugerii Asiriei este consemnată în 37:21-38," *ibid.*, p. 1055.

28(18:1-7) Este termenul obișnuit pentru *vai*, dar aici „e diferit față de ch. xvii. 12, exprimând compasiunea (cf. Isa. 1v.1, Zah. ii.10) mai degrabă decât mânia," Franz Delitzsch, „Isaiah," în *Biblical Commentary on the Old Testament*, XVII:348.

29(20:1-6) Denumirea „Palestina" provine din cuvântul Filistean.

30(21:6-10) Vine, *Isaiah*, p. 62).

31(21:11, 12) Victor Buksbazen, *The Prophet Isaiah*, p. 224.

32(22:20-24) D. L. Moody scrie următoarele: „Evreii spanioli sunt în posesia unei chei de argint ce a aparținut lui David, purtând inscripția «Dumnezeu va deschide, Regele va intra»" (*Note*, p. 85).

33(24:4-13) John A. Martin, „Isaiah," *The Bible Knowledge Commentary, Old Testament*, p. 1072.

34(26:1-4) Citat de Moody în *Notes from My Bible*, p. 86.

35(26:1-4) *Ibid.*

36(28:9, 10) Aceste versete sunt adesea citate în afara contextului lor ca metodă corectă de a preda (de pildă, mergând de la ceea ce se cunoaște la ceea ce nu se cunoaște, puțin câte puțin). Deși este negreșit un sfat bun, nu acesta este însă sensul versetelor în contextul lor propriu.

37(28:11-13) Jennings, *Isaiah*, p. 333.

38(28:23-29) H. Vander Lugt, *Our Daily Bread*, Radio Bible Class. Nu dispunem de altă documentație.

39(29:12-14) Vine, *First Corinthians*, p. 23.

40(33:23, 24) Vine, *Isaiah*, p. 83.

41(34:9-17) Textul ebraic original pentru ideea de „confuzie și deșertăciune" din versetul 11 este identic cu textul tradus prin „gol și fără formă" din Geneza 1:2.

42(35:8-10) Jennings, *Isaiah*, p. 417.

43(37:1-4) J. A. Alexander, *The Prophecies of Isaiah*, p. 289.

44(37:36) Vezi *The Literature of England, An Anthology and a History*, p. 726.

45(38:21, 22) Kelly, *Isaiah*, p. 289.

46(38:21, 22) Henry, „Isaiah," VI:209.

47(40:3-5) G. Campbell Morgan, *Searchlights from the Word*, p. 229.

48(40:6-8) Citat de Jennings, *Isaiah*, p. 467.

49(41:21-24) Jennings, *Isaiah*, p. 486, f.n.

50(41:25-29) Vine, *Isaiah*, p. 105.

51(43:1-7) *Ibid.*, p. 115.

52(43:8-13) Unul din cultele deraiate de nuanță anti-trinitariană recurge la acest pasaj „Voi Îmi sunteți martori, spune Iehova," ca origine a numelui lor. Întrucât ei mărturisesc împotriva atâtor lucruri din adevărul Domnului, tare ne temem că ar trebui să li se spună martori *falși*. Contextul este cu totul altul decât cel în care folosesc ei acest pasaj.

53(44:28) Flavius Josephus, *Antichități*, xi.2.

[54](45:7) Engleza are un lexic mult mai bogat decât ebraica. Termenul din ebraică tradus aici prin „evil" (rău) în KJV şi „calamity" (calamitate) în NKJV poate avea ambele sensuri, ba chiar şi alte sensuri ("dezastru," „răutate," etc.). Este nefericită alegerea de către traducătorii versiunii engleze KJV din 1611 a unui termen ce înseamnă rău *moral* (*evil*). Traducerea termenului ebraic amintit prin *calamitate* este mult mai adecvată în acest context.

[55](45:7) Delitzsch, „Isaiah," în *Biblical Commentary on the Old Testament*, XVIII:220, 21.

[56](45:7) *Ibid.*, p. 221.

[57](46:3, 4) James S. Stewart. Nu dispunem de altă documentaţie.

[58](47:5-15) Jennings, *Isaiah*, p. 556.

[59](51:9-11) *Ibid.*, p. 593.

[60](52:11, 12) Citat de David Baron în *The Servant of Jehovah*, p. 46, 47.

[61](52:15) Expresia paralelă „îşi vor închide gura" sprijină traducerea „startle" (a face să tresară, n.tr.). Dar traducerea tradiţională prin cuvântul „sprinkle" (a stropi) aminteşte de stropirea sângelui jertfei din Levitic şi de vestirea în toată lumea a mesajului răscumpărării. Observând asemănarea (în engleză, n.tr.) dintre termenii „astonish" şi „startle," Vine scrie: „În degradarea şi desfigurarea la care L-a supus omul, mulţi au rămas uimiţi" în manifestarea slavei Sale El va uimi multe naţiuni (adică le va face să sară şi să tremure cuprinse de uimire); «startle» (a face să tresară) este sensul aici, nu «sprinkle» (a stropi, n.tr.) (după cum reiese din forma gramatical folosită)." *Isaiah*, p. 166.

[62](53:2) F. B. Meyer, *Christ in Isaiah*, p. 126.

[63](53:12) David Baron, *The Servant of Jehovah*, p. 140.

[64](53:12) Moody, *Notes*, p. 87.

[65](57:20, 21) Jennings, *Isaiah*, p. 668.

[66](58:Intro) Alfred Martin, *Isaiah*, p. 668.

[67](58:1-5) Postul fizic poate fi de asemenea un bun instrument pentru disciplina spirituală. Deşi NT nu ne *porunceşte* să postim, totuşi Domnul nostru a spus: „*Când* postiţi..." nu „*dacă* postiţi".

[68](58:13, 14) Pentru o discuţie asupra Sabatului şi a modului în care se raportează creştinul la el, vezi *Comentariul Biblic al Credinciosului* Noul Testament, p. 64.

[70](66:24) Din unele manuscrise redactate în limba greacă aceste două versete lipsesc; pentru detalii, vezi *Comentariul Biblic al Credinciosului* Noul Testament, notele finale pentru Marcu 9.

[71](66:24) Vine, *Isaiah*, p. 214, 215.

BIBLIOGRAFIE

Alexander, Joseph A. *The Prophecies of Isaiah.* Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1974.

Archer, Gleason L. "Isaiah" în *The Wycliffe Bible Commentary,* Chicago: Moody Press, 1962.

Baron, David. *The Servant of Jehovah: The Sufferings of the Messiah and the Glory that Should Follow.* Retipărire. Minneapolis: James Family Publishing, 1978.

Buksbazen, Victor. *The Prophet Isaiah.* West Collingswood, N.J.: The Spearhead Press, 1971.

Delitzsch, Franz. "Isaiah" în *Biblical Commentary on the Old Testament.* Vols. 17, 18. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.

Jennings, E C. *Studies in Isaiah.* New York: Loizeaux Bros., 1935.

Henry, Matthew. "Isaiah" în *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, Vol. IV.

Kelly, William. *Exposition of Isaiah.* London: Robert L. Allen, 1916.

Martin, Alfred. *Isaiah: The Salvation of Jehovah.* Chicago: Moody Press, 1967.

Meyer, E B. *Christ in Isaiah.* Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1952.

Vine, W E. *Isaiah-Prophecies, Promises. Warnings.* London: Oliphants, Ltd., 1947.

Young, Edward. *Who Wrote Isaiah?* Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1958.

IEREMIA

Introducere

„Cel mai impresionant dintre toate... este modul în care Isus Cristos a fost asociat în mintea oamenilor de rând cu Ieremia. Când într-un rând Cristos a efectuat un sondaj de opinie în rândurile ucenicilor Săi (Mat. 16:13f), unii dintre ei L-au identificat cu acest personaj profetic de marcă ce a trăit în veacul al șaptelea î.Cr. Prin urmare, nu e deloc surprinzător că unii L-au confundat pe Omul durerilor cu profetul inimii frânte, întrucât atât Ieremia, cât și Cristos au jelit și au plâns pentru contemporanii lor (cf. 9:1 și Luca 19:41).“

–R. K. Harrison

I. Locul unic în Canon

Ieremia este îndeobște cunoscut sub titulatura de „profet al plângerilor.“ Este elementul cheie al scrierilor sale, deoarece dacă vom reține acest lucru și motivul pentru care a plâns el, vom fi în măsură să-i înțelegem mesajul.

Profetul acesta este unic prin faptul că își dezvăluie inima și personalitatea mai mult decât oricare alt profet din Vechiul Testament.[1] De fel era un om sensibil și retras, dar iată că a fost înzestrat cu chemarea divină de a înfiera apostazia din vremea lui. Tensiunile ce se creaseră pe plan internațional între Babilon, Egipt și Asiria, pentru supremație mondială, apoi gravul declin spiritual survenit în Israel după ultima perioadă de reviriment prilejuită de domnia lui Iosia, precum și trista realitate a unui popor ce fusese crescut și hrănit cu Cuvântul lui Dumnezeu, în adevărata religie, dar care se dedase între timp la practici păgâne de cult – iată tot atâtea elemente care ne amintesc de situația uimitor de similară în care se găsește creștinătatea occidentală din zilele noastre.

II. Paternitatea

Profeția a fost scrisă de Ieremia (ebr. *Irmeiahu* sau *Irmeiah*). Acest nume înseamnă probabil *Iehova azvârle* sau *aruncă*, probabil în sensul de a pune o temelie, drept care putem spune că *Ieremia* înseamnă *Iehova stabilește*. Profetul a fost fiul lui Hilchia, preot din Anatot, localitate situată la circa 5 km de Ierusalim în teritoriul tribului Beniamin.

Asemenea celor mai mulți predicatori ce rămân fideli Domnului, fiind dispuși să-și pericliteze poziția și securitatea financiară prin predicarea unui mesaj pe care oamenii nu doresc să-l audă, Ieremia a fost calomniat de dușmanii săi, care i-au răstălmăcit mesajul. Nu există dovezi de nici un fel după care Ieremia ar fi intrat în rândurile preoției.

III. Data

Ieremia ne oferă o sumedenie de note cronologice presărate pe paginile cărții sale. Misiunea și-a început-o prin anul 627 î.Cr. (în al treisprezecelea an al domniei lui Iosia, 1:2). Lucrarea lui Ieremia a acoperit o perioadă îndelungată, până în al unsprezecelea an al domniei lui Zedechia. Ieremia a profețit în timpul ultimilor patruzeci de ani ai regatului Iuda, chiar până în momentul căderii Ierusalimului și al deportării evreilor în Babilon (586 î.Cr.).[2] După căderea Ierusalimului, Ieremia s-a aflat sub protecția guvernatorului Ghedalia. Când Ghedalia a fost asasinat de niște fanatici, profetul s-a dus în Egipt împreună cu unii evrei. Se pare că slujba sa

profetică a continuat chiar până în anul 582 î.Cr. (cap. 40–44)

Studiind cartea Ieremia este bine să reținem că profețiile sale nu sunt prezentate în ordine cronologică.

IV. Fondul și tema

Ieremia și-a început misiunea către Iuda după căderea Regatului de Nord al Israelului în mâna asirienilor și nu cu mulți ani înainte de căderea Regatului Iuda. În timpul profeției sale se ducea o luptă între trei puteri mari din acea vreme: Asiria, Egiptul și Babilonul. Înștiințat de Dumnezeu că Iuda va fi dusă în captivitatea babiloneană, Ieremia și-a ridicat glasul împotriva încheierii unei alianțe cu Egiptul, o națiune ce avea să piardă în această încleștare de forțe. Asiria obligase regatul Iuda să plătească tribut, dar în doar douăzeci de ani Ninive, capitala acestui imperiu, a căzut, în urma unui groaznic asediu. Împăratul Necho al Egiptului a traversat Palestina în marșul său spre nord, ajungând în Haran, unde l-a omorât pe Regele Iosia (609 î.Cr.). Necho împreună cu restul forțelor asiriene au suferit o înfrângere decisivă din partea babilonienilor, în cadrul bătăliei de la Carchemiș. Iuda a trecut automat în mâinile Babilonului. Necho deja îl detronase și înlocuise pe succesorul lui Iosia, Iehoahaz, cu Iehoiachim, în speranța că acesta va fi mai favorabil față de Egipt. O vreme Iuda a fost ignorată de Nebucadnețar, dându-i fără să vrea șansa de a încerca să obțină ajutor din partea Egiptului în efortul câștigării independenței statului Iuda. În anul 598 î.Cr. Nebucadnețar a atacat Ierusalimul, capturându-l pe Iehoiachin, fiul rebel și succesorul său, ducând o parte din populație în captivitate. De asemenea Nebucadnețar l-a adus pe Zedechia pe tronul regatului Iuda.

Probabil Psamtik al doilea, succesorul lui Necho, este cel care a încercat să formeze o alianță împotriva Babilonului. Ieremia a luptat din răsputeri pentru ca Iuda să nu se implice în aceste demersuri (de ex., cap. 28). Ieremia a afirmat răspicat că cei ce propuneau această alianță erau profeți falși.

În urma comploturilor urzite de egipteni, Zedechia a intrat în dizgrația Babilonului, determinându-l pe dregătorul acestui imperiu să asedieze Ierusalimul. Asta s-a petrecut în anul 588. Asediul a fost însă suspendat în urma eforturilor armatelor egiptene. Dar nu după mult timp asediul a fost reluat și în curând s-a dovedit că ceea ce spusese Ieremia referitor la Egipt, cum că este „o trestie frântă" pe care nu te poți bizui, era adevărat. Spre marea lui întristare, Ieremia a văzut cu ochii lui împlinirea profețiilor sale privitoare la distrugerea Ierusalimului și ducerea poporului în robia babiloneană.

Dumnezeu i-a dezvăluit profetului că păcatele lui Iuda aveau să ducă la înrobirea națiunii de către babilonieni și exilarea ei pe o perioadă de șaptezeci de ani. Ieremia a avut misiunea ingrată de a le vesti concetățenilor săi soarta tristă ce-i aștepta și de a-i sfătui să se supună puterii babiloniene. Aceștia l-au acuzat însă că e trădător și au atentat la viața sa.

Când în cele din urmă Ierusalimul a căzut în mâna invadatorilor străini, Ieremia s-a numărat printre cei cărora li s-a îngăduit să rămână în patrie, în timp ce grosul populației a fost dus în captivitate. În acest context, el i-a sfătuit pe oameni să nu fugă în Egipt, în speranța obținerii unui ajutor, dar ei nu i-au urmat sfatul ci, dimpotrivă, l-au obligat să meargă împreună cu ei în Egipt, unde profetul a și murit.

Pe lângă faptul că a prevăzut captivitatea babiloneană, Ieremia a mai prevăzut însăși distrugerea acelui imperiu după șaptezeci de ani și revenirea evreilor în patria lor.

SCHIȚA

I. INTRODUCERE: NUMIREA PROFETULUI IEREMIA ÎN FUNCȚIA DE PROFET ȘI ÎMPUTERNICIREA SA (cap. 1)

II. II. MISIUNEA PUBLICĂ A LUI IEREMIA (cap. 2–10)

A. A. Predica împotriva infidelității și încăpățânării lui Iuda (2:1–3:5)

B. Viitorul lui Iuda – condiționat de pocăință (3:6–6:30)

1. Trecutul pătat de păcat și viitorul acoperit de glorie (3:6-18)
2. Necesitatea pocăinței (3:19–4:4)
3. Mesaje de „vai" în lumina judecății ce va veni dinspre nord (4:5-31)
4. Păcatele lui Iuda vor fi judecate (cap. 5)
5. Prezicerea căderii lui Iuda (cap. 6)

C Misiunea lui Ieremia la poarta templului (cap. 7–10)

1. Religia fățarnică a lui Iuda (cap. 7)
2. Nesimțirea lui Iuda față de păcat (cap. 8)
3. Jalea profetului plângerilor (cap. 9)
4. O satiră de condamnare a idolatriei (10:1-18)
5. Rugăciunea profetului plângerilor (10:19-25)

III. EXPERIENȚELE PERSONALE ALE LUI IEREMIA (cap. 11–19)

A. Ieremia și oamenii din Anatot (cap. 11, 12).

B. Ieremia și brâul degradat (cap. 13)

C. Mijlocirea lui Ieremia cu privire la secetă (cap. 14, 15)

D. Caracterul solitar al misiunii lui Ieremia (16:1-18)

E. Inima statornică a lui Ieremia (16:19–17:18)

F. Predica de sabat a lui Ieremia (17:19-27)

G. Ieremia și casa olarului (cap. 18)

H. Ieremia și vasul de lut (cap. 19)

IV. PROFEȚII ÎMPOTRIVA LIDERILOR CIVILI ȘI RELIGIOȘI AI LUI IUDA (cap. 20–23)

A. Profeție împotriva lui Pașhur (20:1-6)

B. Plângerea adresată de Ieremia lui Dumnezeu (20:7-18)

C. Profeție împotriva regelui Zedechia (21:1–22:9)

D. Profeție împotriva regelui Șalum (22:10-12)

E. Profeție împotriva regelui Iehoiachim (22:13-23)

F. Profeție împotriva regelui Iehoiachin (22:24-30)

G. Profeție despre regele neprihănit (23:1-8)

H. Profeție împotriva profeților falși din Iuda (23:9-40)

V. PROFEȚII PRIVITOARE LA DISTRUGEREA IERUSALIMULUI ȘI LA CAPTIVITATEA BABILONEANĂ (cap. 24–29)
   A. Semnul smochinelor (cap. 24)
   B. Prezicerea celor șaptezeci de ani de captivitate babiloneană (25:1-11)
   C. Stăpânii babilonieni vor fi judecați la rândul lor (25:12-38)
   D. Avertismentele date de Ieremia poporului (cap. 26)
   E. Semnul jugului (cap. 27)
   F. Profeția falsă a lui Hanania și moartea acestuia (cap. 28)
   G. Mesajul lui Ieremia către captivii evrei din Babilon (cap. 29)

VI. PROFEȚII PRIVITOARE LA RESTAURARE (cap. 30–33)
   A. Captivii vor fi adunați iarăși (cap. 30)
   B. Țara va fi restaurată (31:1-30)
   C. Dezvăluirea noului legământ (31:31-40)
   D. Rezidirea cetății (cap. 32)
   E. Recunoașterea legământului (cap. 33)

VII. SECȚIUNEA ISTORICĂ (cap. 34–35)
   A. Căderea regatului Iuda și a Ierusalimului (cap. 34–39)
      1. Prezicerea captivității lui Zedechia (cap. 34)
      2. Răsplătirea ascultării rehabiților (cap. 35)
      3. Regele Iehoiachim arde sulul lui Ieremia (cap. 36)
      4. Ieremia întemnițat și interogat de Zedechia (cap. 37, 38)
      5. Căderea Ierusalimului (cap. 39)
   B. Evenimentele petrecute în Iuda după căderea Ierusalimului (cap. 40–42)
      1. Ieremia locuiește la guvernatorul Ghedalia (cap. 40)
      2. Asasinarea guvernatorului Ghedalia (cap. 41)
      3. Dumnezeu interzice fuga în Egipt (cap. 42)
   C. Ieremia împreună cu rămășița – în Egipt (cap. 43, 44)
   D. Mesajul Domnului către Baruh (cap. 45)

VIII. PROFEȚII ÎMPOTRIVA NAȚIUNILOR NEEVREIEȘTI (cap. 46-51)
   A. Profeții împotriva Egiptului (cap. 46)
   B. Profeții împotriva Filistiei (cap. 47)
   C. Profeții împotriva Moabului (cap. 48)
   D. Profeții împotriva lui Amon (49:1-6)
   E. Profeții împotriva Edomului (49:7-22)
   F. Profeții împotriva Damascului (49:23-27)
   G. Profeții împotriva lui Chedar și a lui Hazor (49:28-33)
   H. Profeții împotriva Elamului (49:34-39)
   I. Profeții împotriva Babilonului (cap. 50, 51)

IX. ÎNCHEIERE: CĂDEREA IERUSALIMULUI (cap. 52)

COMENTARIU

I. INTRODUCERE: NUMIREA PROFETULUI IEREMIA ÎN FUNCȚIA DE PROFET ȘI ÎMPUTERNICIREA SA (cap. 1)

1:1-10 În primul capitol al profeției sale, **Ieremia, fiul lui Hilchia**, este prezentat, chemat și instruit. Tatăl său e descris ca unul din preoții din Anatot, în ținutul Beniamin. El a fost ordinat... ca profet înainte de a se fi născut (v. 5); omenește a avut rețineri în ce privește această funcție (v. 6); a fost împuternicit în mod divin (v. 8, 9) și i s-a încredințat sarcina de a prezice distrugerea și restaurarea (v. 10). William Kelly rezumă foarte bine persoana și lucrarea profetului:

> Caracterul și stilul ce se deosebesc atât de mult în comparație cu Isaia nu vor rămâne neobservate oricărui cititor atent [al Scripturilor.] Avem aici nu derularea magnifică a planurilor lui Dumnezeu pentru acel pământ în centrul căruia s-a aflat Israelul, ci o profeție referitoare la aspectele morale legate de sufletele poporului lui Dumnezeu. Fără îndoială, se rostesc judecăți și asupra păgânilor, dar intenția principală a fost aceea de a afecta conștiința evreului. Or, pentru a face acest lucru vedem cum Duhul Sfânt Se folosește de propria experiență a lui Ieremia. Dintre toți profeții nu găsim nici un altul care să-și analizeze într-o măsură mai mare sentimentele, gândurile, căile și însuși duhul său.[3]

1:11-19 În continuare Iehova (NKJV, Domnul) Își instruiește profetul prin intermediul unor mijloace vizuale, respectiv cel al **migdalului** și al **cazanului clocotind**. Migdalul, ce are meritul de a vesti primul sosirea primăverii, reprezintă apropierea timpului când se va împlini Cuvântul lui Dumnezeu (v. 11, 12). Iar cazanul clocotind, dinspre miazănoapte, reprezintă Babilonul, gata să se reverse peste Iuda, pentru că poporul ales L-a dat uitării pe Dumnezeu, îmbrățișând în schimb idolatria (v. 13-16). Ieremia trebuie să profețească acest mesaj nepopular împotriva regilor lui Iuda, împotriva prinților săi, a preoților și a oamenilor de rând, dar în misiunea sa el va beneficia de ajutor divin. Ei vor lupta împotriva lui, dar Dumnezeu va fi cu el și-l va izbăvi (v. 17-10).

II. MISIUNEA PUBLICĂ A LUI IEREMIA (cap. 2–10)

A. Predica împotriva infidelității și încăpățânării lui Iuda (2:1–3:5)

2:1-3 Capitolele 2 la 19 ne prezintă un mesaj general de condamnare la adresa lui Iuda. Odinioară Iuda Îl iubea cu ardoare pe Iehova, fiind sfântă în ochii Săi. Oricine ar fi îndrăznit să se atingă de ea, ar fi avut parte de mânia Domnului. Dar acum cu totul altfel stau lucrurile, cum subliniază Kyle Yates:

> *Luna de miere s-a încheiat.* Dumnezeu îi amintește Israelului de fervoarea și căldura și puritatea iubirii sale de odinioară, când era îndrăgostită peste măsură de Iubitul ei, când această iubire minunată umplea viața de armonie, bucurie și nădejde. Ea era curată, pură și sfântă. Nici o neloialitate, nici un gând necurat nu întina frumusețea neasemuită a devotamentului ei. Dar imaginea ce ni se înfățișează acum este de-a-dreptul sfâșietoare. Inima lui Dumnezeu este sfâșiată de durere. Israel trăiește acum fără nici o rușine în păcat. Este necredincioasă față de jurământul de credință pe care l-a rostit. Alți dumnezei i-au acaparat afecțiunea. Acum a încetat să-L mai iubească pe Iehova, purtarea ei fiind cumplit de nerușinată.[4]

2:4-19 Acum Domnul întreabă de ce s-a schimbat ea. Oamenii, preoții, dregătorii și profeții au uitat cu toții ce a făcut Dumnezeu pentru ei. Spre deosebire de țări păgâne cum ar fi Ciprul sau Chedarul, care sunt fidele dumnezeilor lor, Iuda L-a uitat pe Domnul Dumnezeul ei, alipindu-se de idolii cei netrebnici. De ce l-au uitat ei pe Domnul, preschimbând libertatea de care se bucurau în robia ce a rezultat în urma alianțelor cu Asiria și Egiptul?

2:20-25 Versetul 20 sună astfel: **„De mult ți-am sfărâmat jugul și ți-am rupt legăturile"** adică Dumnezeu i-a izbăvit pe israeliți din robia egipteană. Sau, conform altei variante de traducere: „De mult ți-ai

sfărâmat jugul, ți-ai rupt legăturile și ai zis: «Nu vreau să slujesc.»" (RSV), în acest caz sensul fiind că Iuda s-a dezbărat de condițiile divine impuse de lege. Și într-un caz, și-n altul pasajul descrie în continuare degradarea în care a ajuns poporul datorită idolatriei. Dumnezeu i-a sădit pe evrei ca o viță nobilă, dar ei au devenit niște mlădițe degenerate ale unei vițe străine. Fărădelegea lor nu mai putea fi spălată cu săpunul. Au ajuns ca dromadera iute de picior sau ca măgarul sălbatic, aprinși de pofte după relații sexuale, alergând cu limba scoasă după străini.

2:26-37 Când păcatul casei lui Israel o va ajunge din urmă și ea va începe să strige după ajutor, cerând să fie izbăvită, dumnezeii ei fără număr vor fi total neputincioși de a o salva. Între timp, Domnul o mustră pentru că nu a răspuns la disciplina pe care i-a aplicat-o, pentru că se poartă fără frâu față de poruncile Domnului, pentru că L-a dat uitării pe Dumnezeu, pentru că i-a distrus pe sărmanii nevinovați, în tot acest timp pretinzându-se însă că ar fi nevinovată. Dumnezeu îi va pedepsi pe israeliți, trimițându-i în exil pentru faptul că s-au încrezut în națiunile pe care Dumnezeu le-a respins.

3:1-5 După Deuteronom 24:1-4, un bărbat nu avea voie să se recăsătorească cu soția sa divorțată, dacă aceasta s-a recăsătorit între timp. Iuda avusese mulți îndrăgostiți, și totuși Domnul o invită să se întoarcă la El. Promiscuitatea ei a adus poluare și secetă asupra țării, dar ea tot nerușinată ca o prostituată a rămas. I-a vorbit lui Dumnezeu ca și când s-ar fi pocăit, dar El i-a cunoscut cuvintele și faptele rele.

B. Viitorul lui Iuda – condiționat de pocăință (3:6–6:30)

1. Trecutul pătat de păcat și viitorul acoperit de glorie (3:6-18)

3:6-14 Regatul de nord, Israel, practicase forme extrem de păcătoase de curvie, refuzând să se întoarcă la Domnul. Iuda a văzut cum a fost dus în captivitate regatul de nord, de către asirieni. Cu toate acestea Iuda nu a încetat să păcătuiască, refuzând și ea să se întoarcă la Domnul. Astfel, deoarece cele zece triburi păcătoase au fost totuși mai neprihănite decât perfida Iuda, Dumnezeu îi invită să se întoarcă la El, pocăindu-se și mărturisindu-și păcatele pentru ca să-i poată readuce în Sion.

Observați în versetul 8 că Dumnezeu a divorțat de Israel și că a procedat așa din pricina adulterului de care a dat dovadă Israelul. Cuvintele Mântuitorului de la Matei 19:9 concordă cu aceasta. Domnul Isus ne spune astfel că divorțul este permis pentru partea nevinovată, atunci când unul din soț s-a făcut vinovat de imoralitate. Când citim la Maleahi 2:16 că Dumnezeu urăște divorțul, acolo este vorba despre divorțul nescriptural, nu toate formele de divorț.

3:15-18 Versetele acestea anticipează Mileniul. Dumnezeu le va da păstori după inima Sa, care vor hrăni oițele cu cunoștință și pricepere. Nu va mai fi nevoie de chivotul legământului, deoarece Însuși Mesia Se va afla acolo. Ierusalimul va fi capitala lumii și se va numi Tronul Domnului. Israel și Iuda vor fi restaurate, prin strângerea tuturor evreilor din diaspora și revenirea lor în patrie.

2. Necesitatea pocăinței (3:19–4:4)

Aici ni se redă dialogul ce se va purta între Iehova și poporul Său. El dorește cu ardoare tot ce este mai bun pentru ai Săi, dar păcatele lor i-au izolat de binecuvântarea Sa. Ei răspund la cercetarea Sa prin plânsete și căință. Încă o dată El îi cheamă să se întoarcă. Ei mărturisesc că idolii sunt o înșelăciune, că Dumnezeu este singura mântuire, că apostazia lor i-a costat foarte scump și că acum sunt acoperiți de rușine și ocară.

3. Mesaje de „vai" în lumina judecății ce va veni dinspre nord (4:5-31)

4:5-13 Pentru cei ce se vor întoarce la Domnul va veni Mesia iar națiunile se vor binecuvânta în El. Domnul îi avertizează acum pe bărbații din Iuda și Ierusalim, îndemnându-i să se căiască de păcatele lor și să renunțe la idolii lor. Altminteri Dumnezeu va trimite invadatorul (Babilonul) ca un leu, va aduce peste ei un vânt uscat, nori, vârtej și vulturi. Versetul 10 exprimă incapacitatea lui Ieremia de a re-

concilia fostele promisiuni ale lui Dumnezeu referitoare la pace cu actualele Sale amenințări că va aduce peste ei judecata. Profetul știa că Dumnezeu este credincios, dar el greșea prin faptul că se îndoia, pe când stătea în întuneric, de ceea ce știa când stătea în lumină. În vremuri de restriște și descurajare, avem tendința de a pune sub semnul întrebării certitudinile noastre. Mult mai util ar fi însă ca noi credincioșii să credem în convingerile noastre și să ne îndoim de îndoielile noastre, mai degrabă decât să ne îndoim de convingerile noastre și să credem în îndoielile noastre.

4:14-18 Iuda trebuie să se grăbească să se lase de răutatea ei, deoarece deja se aud vești despre strâmtorarea care va veni peste ea, din Dan și de pe Muntele Efraim din nord. Asediatorii sunt gata să se năpustească asupra Ierusalimului din pricina păcatelor și răzvrătirii lui Iuda.

4:19-22 Sentimentele de afecțiune manifestate de profet față de poporul său sunt exprimate în versetele 19-21: „O, suflete al meu, suflete al meu!" înseamnă „Întristarea mea, strâmtorarea mea." El este copleșit când se gândește la războiul ce va veni peste poporul său, nimicire după nimicire, și devastare. Domnuul răspunde la întrebarea din versetul 21: **„Până când voi vedea steagul și voi auzi sunetul trompetei?"** în versetul 22, unde spune, de fapt: „Până când oamenii vor refuza să se lase de nebunia și de păcatul lor."

4:23-31 Ieremia descrie viziunea pe care a avut-o cu privire la catastrofa ce se va abate peste Iuda. Domnul avertizează că pustiirea va fi extrem de mare și finală. Aducerea la îndeplinire a planului cu neputință de schimbat al lui Dumnezeu de a-i pedepsi pe israeliți nu poate fi amânată sau împiedicată prin frumusețea cosmetică a Ierusalimului sau prin strigătul ei de durere, ca al unei femei când dă naștere primului ei copil.

4. Păcatele lui Iuda vor fi judecate (cap. 5)

5:1-9 Domnul ar ierta... Ierusalimul dacă s-ar găsi un om drept în el. Nefiind în stare să găsească nici măcar un singur om drept printre oamenii sărmani și nebuni, Ieremia s-a îndreptat spre oamenii cei mari, dar nici aici n-a găsit nici unul. Prin urmare, judecata, înfățișată aici prin acțiunea de sfâșiere a unui leu, a lupului din deșert și a leopardului, este inevitabilă. Cum ar putea Domnul să ierte un popor cu care odinioară încheiase un legământ, dar care acum jura pe numele altor dumnezei și se dădea la adulter?

5:10-13 Dușmanului i se poruncește să invadeze și să nimicească (dar nu totul!) deoarece oamenii Îl tăgăduiau pe Domnul, făcând haz când li se spunea că primejdia stă să se abată peste ei, iar profeții spuneau minciuni.

5:14-19 Cuvintele lui Ieremia au fost ca un foc, mistuindu-i pe oameni, care erau ca lemnul. Babilonienii au venit să sfâșie și să demoleze, dar nu totul. Servitutea lui Iuda într-o țară străină avea să fie plata pentru faptul că a slujit dumnezeilor străini în țara sa.

5:20-31 Dumnezeu Se miră de obtuzitatea poporului Său fără minte. Marea ascultă de El, dar nu și israeliții! Ei nu par să se teamă de Cel care dăruiește ploaie, chiar atunci când nu mai plouă. Cum poate Dumnezeu să nu pedepsească o națiune atât de sfidătoare și de răzvrătită, atât de căzută în păcat? Kelly notează:

> Și cea mai cumplită fază a stării de decădere a întregii națiuni consta în faptul că nu doar un anumit segment al populației se făcuse vinovat, ci „Grozave lucruri, urâcioase lucruri se fac în țară." spune el, „Profeții fac profeții false iar preoții stăpânesc cu ajutorul lor și poporului Meu îi plac aceste lucruri Dar ce veți face la urmă?" (versetele 30, 31).
>
> Astfel toate izvoarele corectitudinii morale au fost poluate; și, prin urmare, era limpede că nu mai putea să vină de la Domnul altceva decât judecata.[5]

5. Prezicerea căderii lui Iuda (cap. 6)

6:1-8 Prin sunetul trâmbiței și prin focul-semnal copiii lui Beniamin sunt preveniți să fugă din Ierusalim, deoarece păstorii babilonieni și turmele lor (liderii militari și soldații) se pregătesc de atac. Se aud discuțiile purtate de caldeeni despre strategia militară la care vor recurge. Dumnezeu

a poruncit ca populația Iudeii să fie dusă în exil datorită asupririi, violenței și jafului la care a fost supus poporul. Chiar în acest ultim ceas Dumnezeu încă Își avertizează poporul să se lase de relele sale.

6:9-15 Domnul oștirilor avertizează că babilonienii vor rade țara, golind-o de tot ce este de valoare, cum culege un viticultor via sa. Ieremia se simte frustrat pentru sarcina ce i s-a încredințat de a-i vorbi unui popor care nu vrea să audă, dar nu are de ales. Iehova îl îndrumă să toarne mesajul despre nenorocirea ce se va abate peste evrei din pricina lăcomiei lor, a falsității profeților și preoților și a nerușinării lor. Una din trăsăturile definitorii ale profeților falși este faptul că promit prosperitate în vremuri de decădere spirituală.

6:16-21 Oamenii resping chemarea pe care le-o adresează Dumnezeu de a umbla pe căile de odinioară ale neprihănirii și refuză să primească avertizarea. Prin urmare, calamitatea se va abate peste ei, în pofida jertfelor plăcut mirositoare pe care le aduc ei. Oamenii se vor poticni și vor pieri.

6:22-26 Invazia dușmanului din țara de la nord va provoca multă frică, jale și amarnice tânguiri.

6:27-30 Domnul îl numește pe Ieremia în funcția de verificator de metale. Locuitorii Iudei sunt metalele cele tari (încăpățânate) ca bronzul și ca fierul, ca plumbul din care nu poate fi îndepărtată zgura, ca argintul respins. Yates comentează:

> Poate că într-o zi vom vedea limpede cât de neatrăgători, cât de respingători și cât de netrebnici sunt oamenii păcătoși în fața unui Dumnezeu sfânt. Cât de mult trebuie să ne privim cu obiectivitate ca să vedem goliciunea mizerabilă ce este atât de evidentă pentru Dumnezeu! Argintul corupt nu merită să fie păstrat, căci și-a pierdut valoarea. Nu cumva Dumnezeu i-a marcat deja pe ca lipsiți de valoare pe mulți din cei ce se consideră valoroși în proprii lor ochi?[6]

C. Misiunea lui Ieremia la poarta templului (cap. 7–10)

1. Religia fățarnică a lui Iuda (cap. 7)

7:1-4 Capitolul 7 a fost numit „Predica din Templu." Oamenii din Iuda se credeau la adăpost, zicând că niciodată nu va distruge Dumnezeu templul. Ce mult greșeau când gândeau astfel! Își puneau încrederea neîntemeiată în templu, în loc să se încreadă în Cel care locuia acolo.

7:5-15 Adevărata lor siguranță putea fi găsită doar în îndepărtarea de păcat și într-un trai neprihănit. Ei credeau că se pot juca cu păcatul, fără să-i coste nimic, atâta timp cât veneau la templu și spuneau: **„Suntem izbăviți."** Domnul nostru Însuși, ale cărui păreri despre religia exterioară, lipsită de realitatea spirituală lăuntrică, erau similare cu cele ale lui Ieremia, a recurs la cuvintele profetului din versetul 11 privitoare la faptul că templul devenise **„o peșteră de tâlhari,"** când a curățit casa Tatălui Său (Mat. 21:13; Marcu 11:17; Luca 19:46). Întrucât Iuda poluase și profanase templul, acesta urma să fie distrus întocmai cum fusese distrus și lăcașul de închinăciune din **Șilo**. (Se crede că Șilo a fost distrus în perioada Judecătorilor sau în perioada de care se ocupă 1 Samuel.)[7]

7:16-26 Ieremia nu trebuie să se roage pentru Iuda – căci tocmai atunci locuitorii ei se închinau reginei cerului[8] și altor dumnezei... pe străzi. Oamenii n-aveau decât să mănânce ofrandele și jertfele lor. Ceea ce dorește Dumnezeu este ascultarea, nu ritualurile. Versetul 22 trebuie citit în lumina versetului 23: jertfa fără angajare nu valorează nimic.

7:27-34 Din pricina refuzului încăpățânat al lui Iuda de a accepta îndreptarea, Ieremia trebuie să plângă. Fiindcă iudeii au poluat templul, aducând jertfe omenești, vor fi supuși unui măcel cumplit iar țara lor va fi pustiită.

2. Nesimțirea lui Iuda față de păcat (cap. 8)

8:1-7 Oasele celor care s-au închinat la oștirea aștrilor cerești vor fi dezgropate de babilonieni și descoperite în fața cerurilor iar cei rămași în viață își vor dori moartea. Spre deosebire de cei ce cad și se ridică iarăși, ce păcătuiesc și apoi se pocăiesc, Iuda a refuzat să se întoarcă la Iehova. Cât privește legea, oamenii erau mai prejos decât barza, turtureaua, rândunica și cocorul, care respectă legile migrației.

8:8-12 Oamenii credeau că sunt înțelepți în ce privește legea Domnului, dar cărturarul, profetul și preotul răstălmăciseră și respinseseră legea. Ei erau lacomi și înșelători, ocupându-se superficial de probleme. Din pricina nerușinării lor urmau să aibă parte de vremea pedepsei.

8:13-17 Dumnezeu îi va mătura ca pe o viță de vie sau ca pe un smochin, pe care nu a mai rămas nici un fruct. Oamenii s-au resemnat că vor pieri în cetate. Armata babilonienilor înaintează ca șerpii și viperele pentru care nu este descântec.

8:18-22 Profetul cu inima sfâșiată pare să-i audă pe iudeii exilați întrebând: „Unde este Dumnezeu?" Dumnezeu răspunde întrebându-i de ce L-au părăsit pe El în schimbul unor chipuri cioplite și al unor idoli străini. Din nou poporul se vaietă pentru faptul că izbăvirea sperată nu a mai venit. Ieremia plânge și nu mai poate fi mângâiat pentru soarta aparent deznădăjduită a poporului. Versetul 22 este sursa binecunoscutului imn creștin: "There Is a Balm in Ghilead" (Este balsam în Ghilead):

Este balsam în Ghilead,
pentru alinarea rănilor;
Este balsam în Ghilead
pentru tămăduirea sufletului bolnav de păcat.

3. Jalea profetului plângerilor (cap. 9)

9:1-11 Vorbitorul din primele două versete este Ieremia. Titlul: „profetul care plânge" este minunat exprimat în versetul 1:

> **O! de mi-ar fi capul plin cu ape, de mi-ar fi ochii un izvor de lacrimi, aș plânge zi și noapte omorârea poporului meu!**

Mulți predicatori și misionari înțeleg pe deplin sentimentele exprimate de Ieremia în versetul 2. Iată ce scrie în această privință Kyle Yates:

Versetul acesta dezvăluie o parte din lăuntrul profetului epuizat, tracasat și descurajat într-unul din cele mai deprimante momente ale vieții sale. S-ar putea numi „o umbră trecătoare asupra unui suflet mare." În ceasul său de cumplită încercare el își imaginează că ar dori să se detașeze de un popor care nu merită să primească nimic din partea sa. Ce mare ușurare trebuie să fie în a fi scutit de orice responsabilitate și de toate sâcâielile! Literalmente lui Ieremia i se făcuse rău de a mai privi acest spectacol golit de sens, lipsit de orice evlavie, cu totul mecanic ce înlocuise religia reală. În toate zilele sale el s-a rugat, a iubit, a predicat și a avertizat, dar cei cărora le-a propovăduit nu au luat deloc seama, nepăsarea lor sângerându-i sufletul.[9]

El lamentează păcătoșenia poporului și pedeapsa de care era urmată această stare. Apoi el citează cuvintele Domnului prin care El inventariază păcatele lor, arătând de ce ei trebuie neapărat pedepsiți. Și totuși Ieremia plânge pentru faptul că Dumnezeu va face din Ierusalim o peșteră de șacali și va pustii cetățile din Iuda.

9:12-22 Nenorocirea este pusă în directă legătură cu idolatria lui Iuda, acesta fiind păcatul pentru care au fost duși locuitorii săi în exil. Domnul cheamă **plângătoarele** (bocitoarele) să plângă pentru groaznicul măcel și cumplita nimicire. E total lipsit de sens ca oamenii să se laude cu înțelepciunea, puterea sau bogățiile lor, când, de fapt, singurul lucru care contează este să-L cunoască pe Domnul.

9:23, 24 Acestea sunt două dintre cele mai renumite versete din cartea Ieremia. După cum subliniază Herbert Livingston, ele sunt

demne de a fi memorate. Oamenii aleargă după înțelepciune, putere și bogății, pe când Dumnezeu Își găsește plăcerea în milă, dreptate și neprihănire. Binecuvântat este cel care Îl înțelege pe Domnul, pentru ca să-și găsească plăcerea în lucrurile ce-I sunt plăcute Lui.[10]

9:25, 26 La paharul amărăciunilor lui Iuda se va adăuga și faptul că va fi pedepsită la un loc cu Neamurile, deoarece Iuda este cu inima netăiată împrejur. Tăierea părului de pe tâmplă [RV și NASB][11] era o practică păgână ce le era interzisă evreilor (Lev. 19:27).

4. O satiră de condamnare a idolatriei (10:1-18)

10:1-5 Capitolul acesta alternează între deşertăciunea idolilor şi măreţia lui Dumnezeu. Oamenii lui Dumnezeu nu au voie să copieze comportarea Neamurilor şi nu li se îngăduie să se ia după idolii lor lipsiţi de viaţă.

Yates comentează pe marginea acestei satire la adresa idolilor:

Ieremia îi şfichiuieşte fără cruţare pe jalnicii şi neputincioşii idoli de care se alipesc oamenii, înlocuindu-L pe Dumnezeu în inima lor cu aceştia. Ei sunt ca nişte bâte fără viaţă ce trebuie să fie decorate pentru a ascunde faptul că sunt nişte bucăţi de lemn fără viaţă. În loc să ducă, ei înşişi trebuie duşi. Trebuie plăsmuiţi, pe când Dumnezeu este Cel care plăsmuieşte. Nici o vorbire, nici o putere, nici o suflare, nici o inteligenţă, nici o valoare, nici o influenţă, nici o permanenţă nu li se pot atribui. În contrast izbitor cu aceştia, Iahve este etern, viu, activ, puternic.[12]

10:6-9 Dumnezeu este mare... Regele naţiunilor, demn de temut. Cei care se închină idolilor sunt proşti şi fără minte, plecându-se în faţa lucrării mâinilor omeneşti.

10:10-16 Domnul este Dumnezeul cel adevărat şi viu. Dumnezeii fabricaţi vor pieri. Iehova este Dumnezeul Creaţiei şi al providenţei. Făcătorii de idoli sunt fără minte, chipurile lor cioplite zadarnice. Dumnezeu (Porţiunea) lui Iacob este Făcătorul, Domnul oştirilor.

10:17, 18 Locuitorilor ţării li se spune să ia cu ei cât pot duce deoarece Domnul îi trimite în exil.

5. Rugăciunea profetului plângerilor (10:19-25)

Vorbind în numele naţiunii, Ieremia deplânge ororile asediului şi ale exilului, mărturiseşte ignoranţa omenească, Îl roagă pe Dumnezeu să-Şi disciplineze poporul şi să-Şi verse mânia asupra duşmanilor pentru că **l-au mâncat pe Iacob** adică pe poporul Său.

III. EXPERIENŢELE PERSONALE ALE LUI IEREMIA (cap. 11–19)

A. Ieremia şi oamenii din Anatot (cap. 11, 12)

11:1-10 Domnul îi porunceşte lui Ieremia să le amintească concetăţenilor săi despre legământul legii pe care l-a încheiat El la Sinai, despre blestemul ce a fost rostit asupra celor care se vor face vinovaţi de neascultare şi de binecuvântările rezervate celor care ascultă. Dar neîncetatele apeluri ale lui Dumnezeu din trecut au fost tratate cu permanentă respingere. Acum oamenii din Iuda sunt înfăţişaţi în ipostaza de complot prin care urmăresc să desfiinţeze legământul, părăsindu-L pe Dumnezeu în favoarea altor dumnezei.

11:11-13 Când se va abate judecata lui Dumnezeu, El nu va mai asculta rugăciunile lor iar dumnezeii nenumăraţi ai lui Iuda nu vor fi în stare să-i salveze.

11:14-17 De trei ori profetului i se spune să nu se roage pentru acest popor (7:16; 11:14; 14:11). Oamenii nu au dreptul să vină la templu cu ofrandele lor, ca şi când prin aceasta ar încerca să-şi ascundă vinovăţia sau să prevină nenorocirea. Numită cândva de Domnul **Măslin verde, gras şi cu roade frumoase şi plăcute**, Iuda este acum sortită să fie arsă datorită idolatriei sale.

11:18-23 Domnul îl informează pe profetul docil şi credul că oamenii din Anatot au urzit comploturi pentru a-l ucide. Când se roagă, profetul primeşte asigurarea că duşmanii săi vor fi pedepsiţi.

12:1-6 Ieremia întreabă de ce îngăduie Dumnezeu, care este neprihănit, ca cei răi – cum sunt şi oamenii din Anatot – să prospere, lăsându-i, în schimb, pe oamenii drepţi, ca el, să sufere. Dumnezeu răspunde că Ieremia va avea parte de o opoziţie şi mai mare decât aceasta, inclusiv de trădare din partea propriilor săi fraţi. Dacă i-a fost greu în condiţii de calm relativ (alergând cu alergătorii), ce va face când vor veni încercări cu adevărat grele (când se va lua la întrecere cu caii)?

12:7-14 Folosind o sumedenie de cuvinte pline de afecţiune faţă de Iuda, Dumnezeu Îşi exprimă întristarea pentru

devastarea pe care Iuda şi-a atras-o prin purtarea ei. O pasăre ce se deosebeşte de celelalte va fi adesea atacată de suratele ei, de unde şi asemănarea lui Iuda cu un vultur pestriţ. Dumnezeu va pedepsi naţiunile neevreieşti şi o va readuce pe Iuda în ţara sa.

12:15-17 Dar ulterior Neamurile vor fi readuse în ţările lor, iar dacă se vor întoarce de la idolii lor, alipindu-se de Dumnezeu, vor avea şi ele parte de binecuvântările Lui în mijlocul poporului Său. Altminteri vor fi rase de pe faţa pământului.

B. Ieremia şi brâul degradat (cap. 13)

13:1-11 Iuda este asemuită cu un brâu purtat pe care Ieremia trebuie să-l ducă la fluviul Eufrat, ascunzându-l acolo. Iuda ocupa odată un loc de mare apropiere şi intimitate la Iehova, dar, asemenea brâului, acum avea să fie dus departe şi „ascuns." Din pricina păcatului ei, Iuda a fost dusă departe, la două sute cincizeci de mile, şi „ascunsă" în apropiere de Eufrat (Babilon) în captivitate. Când Ieremia s-a întors, ca să ridice brâul, l-a găsit stricat, ruinat, nemaifiind bun de nimic. Cât priveşte întrebarea dacă într-adevăr Ieremia s-a deplasat până la fluviul Eufrat, Scofield face următoarele remarci utile în această notă de subsol:

> Unii au pus sub semnul întrebării posibilitatea ca Ieremia să fi îngropat, realmente, brâul sau cureaua respectivă pe malul fluviului Eufrat, având în vedere distanţa mare şi starea de război ce domnea. Dar au existat în timpul misiunii lui Ieremia perioade când a domnit pacea în toată regiunea. Nu este exclus ca Ieremia realmente să fi efectuat o vizită la Babilon şi în acest caz deplasarea la fluviul Eufrat a avut probabil loc în acest timp, îngropând brâul cu prilejul deplasării spre Babilon şi dezgropându-l la întoarcere. De asemenea este posibil să interpretăm termenul din ebraică ca însemnând nu fluviul Eufrat, ci Wadi Farah, un râu situat la câteva mile nord de Ierusalim. În acest caz, el ar fi putut îngropa cureaua oricând înainte de atacul babilonean. Există astfel temeiuri de a presupune că pasajul acesta descrie un eveniment real – nu doar o vedenie sau o poveste imaginară. Brâul stricat al lui Ieremia a servit drept simbol prin care se indica viaţa şi slujirea necorespunzătoare ale Israelului.[13]

13:12-14 Toţi oamenii vor fi umpluţi cu vin – nu cu vin în sens fizic, cum credeau ei, ci cu mânia Dumnezeului Celui Atotputernic; şi vor fi sparţi ca sticlele. Harrison comentează:

> Ieremia subliniază că după cum alcoolul afectează puterea de judecată şi mobilitatea cuiva, tot aşa în criza ce avea să se abată oamenii aveau să se comporte ca nişte beţivi, nemaiputând face deosebire între prieteni şi duşmani, sau să se apere.[14]

13:15-23 Oamenii sunt îndemnaţi să se pocăiască, căci altminteri va urma exilul. Dacă oamenii nu vor să-L slăvească pe Dumnezeu, vor avea parte de întuneric şi de umbra morţii. Regele şi regina mamă vor fi alungaţi de pe tronurile lor iar cetăţile din Sud vor fi asediate. Babilonienii vor pustii ţara – toate acestea datorită nelegiuirii lui Iuda. Iuda e nedespărţită de păcatele ei.

13:24-27 Cuvintele folosite pentru a descrie apostazia lui Iuda – adultere, nechezatul unor oameni cuprinşi de pofte, desfrâul şi curvia – au cu toate conotaţii imorale.

Harrison explică această ilustraţie:

> Aidoma credincioşilor doar cu numele, din toate generaţiile, oamenilor nu le venea să creadă că asemenea nenorociri aveau să se abată peste ei. Dar Ieremia pune fără înconjur vina pe umerii lor, promiţându-le că vor fi făcuţi de ruşine în public, că vor fi acoperiţi de ocară la un loc cu prostituatele.... Ironia acestei situaţii constă în faptul că toate aceste umiliri vor fi impuse asupra lor chiar de cei cărora Iuda le-a făcut cândva curte. Din pricina destrăbălării ei şi lăsării în voia lucrărilor neroditoare ale întunericului, Iuda avea să fie dezgolită în public şi demascată, ca o desfrânată, de către Cel care se căsătorise iniţial cu ea, prin legământul de dragoste încheiat cu ea.[15]

C. Mijlocirea lui Ieremia cu privire la secetă (cap. 14, 15)

14:1-6 Mesajele din capitolele 14-39 au

fost predate înainte de căderea Ierusalimului. Iuda este copleșită de o secetă și o foamete cumplită.

Semnificația secetei în acest timp anume este demnă de remarcat. A fost unul dintre semnele prezise în cadrul Legământului Palestinian (Deut. 28:23-24), și deja avusese loc în timpul domniei lui Ahab (1 Re. 17:1ff.). Întrucât acel semn a fost urmat, deși după un interval mare de timp, de captivitatea asiriană, s-ar fi cuvenit ca Iuda să-l fi luat drept un avertisment cât se poate de solemn.[16]

14:7-16 Profetul, făcând mărturisire în locul poporului, cere îndurare și ușurare, dar Domnul spune că nu va fi nici o ușurare. Mai degrabă, oamenii vor fi nimiciți de sabie și de foamete. Profeții falși promiteau oamenilor că vor fi în siguranță, dar minteau și aveau să fie nimiciți la un loc cu cei cărora le profeteau. Lui Ieremia i s-a poruncit să deplângă groaznica nimicire a lui Iuda în cetate și la țară.

14:17-22 El continuă să Îl roage fierbinte pe Dumnezeu în folosul poporului, amintindu-ne de mijlocirile lui Avraam (Gen. 18:23-33), Moise (Ex. 32:11-13) și Samuel (1 Sam. 7:5-9). El recunoaște răutatea lor și promite că se vor văieta după singurul Dumnezeu care poate face să vină ploaia.

15:1-4 Mijlocirea pentru acești oameni este zadarnică, deoarece ei sunt sortiți morții, sabiei, foametei și captivității. Chiar mijlocitori de frunte, cum ar fi Moise și Samuel, nu ar mai putea împiedica judecata ce se va abate peste ei. Manase a fost cauza acestei decăderi cumplite, căci el a fost cel ce a promovat aceste forme grosolane de idolatrie în Ierusalim, inclusiv închinarea la Moloc (vezi 2 Regi 21:1-16).

15:5-9 Deplorabila condiție a Ierusalimului este urmarea eșecului de a răspunde la mustrarea Domnului. O femeie cu o familie ideală nu va mai apuca să se bucure de copiii ei.

15:10-18 Ieremia este urât de proprii săi concetățeni, dar fără temei. Dumnezeu promite însă că el va fi răzbunat și îndreptățit când dușmanii săi vor veni la el să-i ceară ajutor. Iuda nu va fi în stare să frângă fierul de la nord (caldeenii), ci aceștia vor lua cu ei toate comorile din Iuda. Profetul este nedumerit de persecuțiile și suferințele la care este supus, în lumina faptului că el a fost atât de credincios Domnului. Totuși el găsește resursele necesare de tărie în cuvântul lui Dumnezeu, bucuria și desfătarea inimii lui.

15:19-21 Răspunsul lui Dumnezeu este că profetul a gândit greșit cu privire la El și chiar a exprimat aceste gânduri, din când în când. Or, aceste gânduri trebuie epurate din mintea lui, cum înlătură cineva zgura din metalele prețioase. E posibil ca dușmanii lui să se întoarcă la el, dar el să nu se întoarcă la ei! G. Campbell Morgan comentează:

Să-și curețe el inima de această zgură și să se consacre doar aurului pe care-l reprezintă adevărul despre Dumnezeu. Așa și numai așa va fi el pregătit să reprezinte gura lui Dumnezeu, care să rostească mesajele Sale.[17]

Dumnezeu va face din profet un zid de bronz pe care dușmanii săi nu-l vor putea surpa. El îl va izbăvi și răscumpăra pe slujitorul Său.

D. Caracterul solitar al misiunii lui Ieremia (16:1-18)

16:1-9 Lui Ieremia i se poruncește să nu se căsătorească, din pricina dezastrului ce stă să se abată. El este singurul bărbat din Biblie căruia i s-a poruncit să nu se căsătorească. De asemenea sunt interzise bocitul și veselitul, din pricina faptului că moartea este prezentă pretutindeni și din cauza faptului că nenorocirea a fost adusă peste oameni de Domnul Însuși.

În legătură cu versetul 7, trebuie să subliniem că era obiceiul pe vremea aceea ca rudele și prietenii să se adune în casa celui care a murit, să frângă pâinea împreună, în timp ce elogiau calitățile admirabile ale celui dispărut, bând un pahar de vin. În felul acesta ei îi mângâiau pe cei îndurerați. Kelly arată cum a fost transformată această tradiția iudaică de demult de către Domnul nostru:

Practica de a frânge pâine în legătură cu un deces în familie pare să fie punctul de plecare pentru ceea ce a constituit el ca prilej de aducere aminte a morții Sale. „Nimeni nu va frânge pâinea pentru ei în timpul jelirii, ca să-i mângâie pentru cel mort; și nimeni nu le va da să bea paharul mângâierii pentru tatăl sau pentru mama lor." E clar că aici avem ambele elemente ale Cinei [Domnului]. Acesta era un obicei binecunoscut în rândul evreilor, dar Domnul i-a dat o semnificație cu totul aparte, imprimându-i un nou adevăr. A avut legătură cu Paștele deoarece a fost instituit cu acest prilej. Și stabilirea sa în acest moment, și nu în oricare altul, a avut un rost binepreczizat, deoarece a avut menirea de a marca o radicală schimbare față de marea sărbătoare ce ocupă un loc central și fundamental în viața Israelului. Și anume Domnul a pus acum bazele unei noi și diferite sărbători pentru creștini.[18]

16:10-18 Dacă va fi întrebat care este rațiunea tuturor acestor nenorociri pe care Dumnezeu le-a prezis, lui Ieremia i s-a spus să le amintească oamenilor de neascultarea și idolatria părinților lor și a lor înșiși. Dumnezeu îi va aduce cândva pe oameni înapoi din robia lor, dar mai întâi **pescarii** și **vânătorii** (babilonienii) îi vor urmări și-i vor duce în captivitate, unde Dumnezeu îi va pedepsi pentru fărădelegea și păcatul lor.

E. Inima statornică a lui Ieremia (16:19–17:18)

16:19-21 Profetul prevede ziua în care Neamurile se vor întoarce de la idolii lor, alipindu-se de Dumnezeu. În versetul 21 Domnul exprimă hotărârea Sa fermă de a o face pe Iuda să cunoască puterea Sa prin mustrările de care va avea parte.

17:1-11 Idolatria lui Iuda, adânc întipărită, va duce în cele din urmă la exilarea sa. Muntele lui Dumnezeu este Ierusalimul.... A te încrede în om este un blestem; a te încrede în Domnul îți va aduce binecuvântări. Dumnezeu cunoaște inima nespus de înșelătoare a omului și-l va pedepsi pe omul care obține bogățiile sale pe căi necinstite **„ca o potârniche,**[19] **care clocește niște ouă pe care nu le-a ouat ea,"** după care vede cum îi pleacă puii.

Versetul 9 nu prea este îndrăgit de oameni, dar este adevărat, reprezentând o foarte corectă apreciere despre inima nenăscută din nou a omului. R. K. Harrison comentează pe marginea cuvintelor „deznădăjduit de rea" din traducerea KJV și „grav de bolnavă" din alte versiuni:

> Natura omului nenăscut din nou se află într-o stare disperată, dacă nu intervine harul divin, fiind descrisă drept *grav* de bolnavă în versetul 9 (RSV *disperat de coruptă*, sau *disperat de bolnavă* în ediția NEB), *Cf.* 15:18 și 30:12 unde apare sensul de „incurabilă." Fiecare generație are nevoie de regenerarea sufletului de către Duhul și de harul lui Dumnezeu (*cf.* Ioan 3:5f.; Tit 3:5).[20]

Pentru cei ce cred că Ieremia 17:9 ar fi o înfierare prea aspră a inimii *lor*, vom cita lungul, dar necesarul citat din Matthew Henry:

> Există în inima noastră o răutate de care nu suntem conștienți, pe care nu o bănuim că ar exista. Ba chiar se comite frecvent greșeala între copiii oamenilor că creadă despre ei înșiși, sau cel puțin despre inimile lor, că sunt cu mult mai bune decât în realitate. *Inima*, conștiința omului, în starea sa coruptă și decăzută, *este nespus de înșelătoare*. Este vicleană, subtilă și falsă: este predispusă la *înlocuire* (căci acesta este sensul adevărat al cuvântului); de aici își trage Iacob numele de *înlocuitor*. Ea numește răul bine și binele rău, îmbracă lucrurile în culori false și le urează pace celor cărora nu le aparține pacea. Când oamenii spun în inimile lor (adică le permit inimilor lor să le strecoare șoapta) că nu este Dumnezeu sau că El nu vede sau că nu va cere socoteală sau că vor avea parte de pace, indiferent cum vor trăi; în acestea și în o mie de alte sugestii similare, inima este înșelătoare. Iată dar în ce constă și adevărul potrivit căruia inima este *deznădăjduit de rea:* este mortală, este disperată. Lucrurile au ajuns într-o stare rea și deplorabilă, cu neputință de îndreptat, dacă conștiința, care în mod normal, ar trebui să corecteze erorile altor facultăți, ajunge să fie ea însăși capul răutăților și falsităților. Ce se va alege de un om dacă ceea ce ar trebui să fie în el *candela Domnului*, în realitate răspândește o lumină falsă, dacă locțiitorul lui Dumnezeu în lăuntrul sufletului, căruia i s-a

încredințat sarcina de a-I susține interesele, în realitate I le trădează? Atât de mare e înșelăciunea inimii încât pe bună dreptate putem spune: *Cine o poate cunoaște?* Cine poate descrie cât de rea este inima.[21]

17:12-18 Ieremia se bucură pentru faptul că Iuda găsește siguranță la gloriosul și preamăritul tron al lui Dumnezeu. Apoi el se referă la nechibzuința de a se încrede în oricine altcineva și se roagă pentru nădejdea lui Israel, în numele poporului, pentru izbăvire și vindecare. Oamenii îl întreabă unde este judecata pe care Dumnezeu a promis-o. Ieremia Îi amintește Domnului că nu a încercat să fugă de responsabilitatea de a fi un păstor al lui Dumnezeu, după cum nu a dorit să vină ziua urgiei peste Ierusalim, distrugerea sa. El nu a făcut altceva decât să rostească cuvintele pe care i le-a dat Domnul. El Îl roagă pe Dumnezeu să-l îndreptățească, să-i apere nevinovăția, pedepsindu-i pe cei ce au batjocorit cuvântul lui Dumnezeu.

F. Predica de sabat a lui Ieremia (17:19-27)

Aici regii lui Iuda și toată Iuda, împreună cu toți locuitorii Ierusalimului sunt îndemnați să sfințească Sabatul. Li se promite că vor avea parte de dregători din dinastia lui David și că slujbele de închinăciune de la templu vor continua, dacă vor asculta cu toții, și sunt avertizați cu privire la pericolele ce-i pasc în cazul refuzului de a asculta (distrugerea Ierusalimului).

Irving L. Jensen explică de ce a fost atât de importantă respectarea Sabatului în Israel:

> Adevăratul test al relației inimii cu Dumnezeu este *ascultarea de Cuvântul Său.* Una din legile date Israelului a fost sfințirea Sabatului prin abținerea de la orice muncă în acea zi (17:21-22). Dar presiunile tot mai mari ale materialismului asupra vieții tuturor, inclusiv asupra vieții copiilor lui Dumnezeu, a făcut respectarea acestei interdicții foarte dificilă și din această cauză tocmai această poruncă din cele zece a fost un adevărat test al priorității acordate lucrurilor vremelnice față de cele spirituale în inima închinătorului. A fost oare respectarea Sabatului atât de crucială pentru Iuda? Acțiunea simbolică a lui Ieremia și cuvintele explicite pe care a fost instruit să le rostească ne oferă răspunsul afirmativ la această întrebare.[22]

Principii similare se aplică, în cazul creștinilor, cu privire la Ziua Domnului, care este destinată înviorării spirituale și fizice, pentru ca în această zi să ne aducem aminte de Răscumpărătorul nostru și de răscumpărarea noastră, să ne închinăm Domnului și să comemorăm biruința repurtată de Domnul în prima zi a săptămânii.

G. Ieremia și casa olarului (cap. 18)

18:1-12 Domnul este olarul; Iuda (numită aici Israel) este vasul. Vasul nu s-a stricat din vina lui Dumnezeu, ci a lui Israel. Lutul este în mâna lui Dumnezeu, pentru ca El să facă cu el ce dorește – judecată sau binecuvântare. Dumnezeu amenință că va aduce o nenorocire, dacă oamenii nu se vor pocăi, dar ei se încăpățânează să afirme că vor umbla după propriile lor planuri.

18:13-17 Domnul spune despre purtarea lor că este fără precedent și contrară naturii. Prin idolatria lor ei fac să vină peste ei o nimicire care îi va uimi pe cei ce vor vedea țara pustiită. Probabil că traducerea RSV ne oferă sensul cel mai exact al versetului 14: „Părăsește zăpada Libanului stâncile Sirionului? Sau seacă apele munților, ale șuvoaielor ce vin proaspete de departe?" Da, te poți bizui pe aceste lucruri *din natură,* dar Dumnezeu n-a putut să Se bizuie pe *poporul Său!* „Deși zăpada nu părăsește Libanul, Israel a uitat izvorul de apă vie din care curge apa vieții."[23]

18:18 La auzul acestor cuvinte, locuitorii Ierusalimului au început să urzească comploturi împotriva lui Ieremia, continuând să-și exprime încrederea în proprii lor preoți și profeți și să pună la cale tot felul de vicleșuguri prin care să-l ponegrească.

18:19-23 Ieremia își exprimă regretul pentru faptul că a îndrăznit să-L roage pe Dumnezeu să-i cruțe. O atare rugăciune nu prea s-ar potrivi pentru credincioșii din această epocă a harului.

H. Ieremia și vasul de lut (cap. 19)

19:1-9 Lui Ieremia i se spune să ia un vas de pământ și să-l ducă la groapa cu gunoi a cetății, unde să le vestească regilor lui Iuda și locuitorilor Ierusalimului că Dumnezeu e pe punctul de a zdrobi Iuda din cauza idolatriei sale și a jertfelor omenești pe care le aduce. Valea Fiului lui Hinom (Valea Ben-Hinom) va deveni Valea Măcelului. În timpul asediului Ierusalimului ce va urma se va ajunge să se practice canibalismul.

19:10-15 Prin spargerea vasului profetul înfățișează haosul și nimicirea ce vor fi provocate de babilonieni. Locurile de îngropăciune vor fi tot mai greu de găsit iar casele în care s-a practicat idolatria vor fi profanate. Ieremia se întoarce în curtea templului și repetă faptul că judecata stă să se abată din cauză că poporul refuză să asculte cuvintele lui Dumnezeu și să se pocăiască.

IV: PROFEȚII ÎMPOTRIVA LIDERILOR CIVILI ȘI RELIGIOȘI AI LUI IUDA (cap. 20–23)

A. Profeție împotriva lui Paşhur (20:1-6)

Paşhur, mai marele slujbașilor din casa Domnului, a poruncit ca Ieremia să fie bătut și pus în butuci. A doua zi, când profetul a fost eliberat, i-a vestit lui Paşhur pierzarea sa, a familiei sale și a întregului Ierusalim precum și a lui Iuda. Regele Babilonului avea să-i ducă în captivitate. Numele lui Paşhur a fost schimbat, el numindu-se acum Magor-Misabib („din toate părțile numai groază"), adică exact ceea ce-i va fi dat să trăiască.

B. Plângerea adresată de Ieremia lui Dumnezeu (20:7-18)

În versetele 7-18, Ieremia regretă slujba dificilă și nepopulară ce i s-a încredințat, spunând că Domnul l-ar fi convins (înșelat) ca s-o accepte și că ar dori să înceteze de a mai transmite acest mesaj nepopular despre captivitatea babiloneană, dar că nu poate. Cuvântul Domnului îl ardea în lăuntrul său ca un foc. I-a ajuns la urechi planul unora de a-i face rău, dar el și-a încredințat cauza în mâna Domnului. Uneori este plin de încredere, lăudându-L pe Domnul, pe când alteori ar dori să nu se fi născut.

C. Profeție împotriva regelui Zedechia (21:1–22:9)

21:1-7 Când regele Zedechia i-a trimis... pe Paşhur (o altă persoană decât cea din capitolul 20) și pe Țefania (nu profetul cu același nume) la Ieremia, pentru ca acesta să întrebe pe Domnul cu privire la babilonienii ce se apropiau, Ieremia le-a trimis înapoi mesajul potrivit căruia Domnul avea să-i ajute pe invadatori în acțiunea lor militară împotriva lui Iuda. Regele și poporul care va supraviețui vor fi duși în captivitate. Cu privire la această acțiune întreprinsă împotriva regelui, Kelly comentează:

> Monarhia a fost dintotdeauna ultimul bastion de binecuvântare în istoria Israelului. Dacă regele ar fi avut dreptate, cu toate că poporul și profeții erau atât de rătăciți, Dumnezeu încă ar fi trimis binecuvântare asupra Israelului. Totul depindea de rege, sămânța lui David. Se poate ca Dumnezeu să-i fi mustrat pe profeți, pe preoți și pe popor, dar El ar fi ținut la ei din pricina robului Său David. Însă atunci când nu numai ei înșiși s-au rătăcit, ci și regele însuși a devenit capul răutăților, a devenit imposibil să mai țină cu ei. Or, tocmai aceasta a fost slujba plină de întristare a lui Ieremia de a vesti această hotărâre divină.[24]

21:8-14 Cei care se vor împotrivi vor pieri; cei ce se vor preda babilonienilor (caldeenilor) vor trăi. Casa regală a fost avertizată să pună capăt nedreptății și asupririi. Locuitorii Ierusalimului, locuitorii văii, sunt preveniți cu privire la nimicirea ce-i paște. Termenii **„locuitor al văii, stânca câmpiei"** sunt probabil termeni de batjocură sau dispreț, nefiind după câte se pare o descriere literală a Ierusalimului.

22:1-9 Capitolul 22 se ocupă de ultimii patru regi ai lui Iuda, deși nu în ordine cronologică. Iată ordinea istorică în care s-au succedat ei la tron: Iehoahaz, Iehoiachim, Iehoiachin și Zedechia. Cu alte cuvinte ultimul rege a fost de fapt primul,

pe când ceilalți sunt redați în ordinea cronologică corespunzătoare.

Zedechia, primul rege, este avertizat să facă dreptate și neprihănire. Altminteri Iuda, deși minunată precum Ghileadul și Libanul, va fi despuiată și lipsită de populație. Avertismentul este pus în aplicare prin modul în care s-a desfășurat istoria a trei regi, ce au sfârșit tragic.

D. Profeție împotriva regelui Șalum (22:10-12)

Șalum, al doilea rege, numit și Iehoahaz, a fost fiul lui Iosia. El a fost dus în captivitate în Egipt, unde a și murit fără să-și mai vadă patria.

E. Profeție împotriva regelui Iehoiachim (22:13-23)

22:13-19 Iehoiachim, al treilea rege, și-a clădit palatul cu munca unor muncitori ce nu au fost plătiți, necălcând pe urmele tatălui său (Iosia) și fiind, prin urmare, târât afară din Ierusalim, murind fără să fie jelit. El avea să fie îngropat ca un măgar, adică aruncat într-un șanț.

22:20-23 Populației i se spune să se suie în Liban și Basan și să jelească zdrobirea îndrăgostiților lor (adică a aliaților străini) și a păstorilor lor (dregătorilor) de către Nebucadnețar. Oamenii aceștia vor geme împovărați de durerile captivității.

F. Profeție împotriva regelui Iehoiachin (22:24-30)

Conia (numit și Ieconia și Iehoiachin), al patrulea rege, avea să fie dus în captivitate de către babilonieni, la Babilon, unde avea să moară. Nici unul din descendenții săi nu va mai ședea pe tronul lui David. Nici un vlăstar al lui Ieconia nu l-a urmat la tron. Cel care l-a urmat la tron, Zedechia, ultimul rege, a fost unchiul său. Charles H. Dyer comentează pe marginea acestui fapt:

> Profeția aceasta mai are darul de a explica genealogiile lui Cristos de la Matei 1 și Luca 3. Matei a prezentat spița juridică a lui Cristos, prin tatăl său vitreg, Iosif. Dar spița lui Iosif provenea din filiera lui Șealtiel, care a fost fiul lui Iehoiachin (Ieconia, Mat. 1:12; cf. 1 Cron. 3:17). Dacă Cristos ar fi fost un descendent fizic al lui Iosif și nu S-ar fi născut din fecioară, nu ar fi întrunit calitățile necesare pentru a fi Regele Israelului. Luca a prezentat spița fizică a lui Cristos prin Maria, care descindea din David prin spița fiului său Natan (Luca 3:31). În felul acesta Cristos nu S-a aflat sub „blestemul" lui Iehoiachin.[25]

G. Profeție despre regele neprihănit (23:1-8)

Dregătorii (păstorii) sunt condamnați pentru eșecul de a fi avut grijă de poporul lui Dumnezeu. Dar Dumnezeu va reface o rămășiță a poporului Său, căreia îi va da păstori credincioși. El Îl va ridica pe Mesia, ca să le fie Rege. În acest punct Kelly ne face o atenționare ce nu este pe placul tuturor:

> Este limpede că profeția aceasta ne îndreaptă privirile spre Mesia, Domnul Isus. Dar Mesia este Domnul Isus nu atât în raport cu noi, cât cu Israel. Este foarte important să facem această distincție. Și nu vom pierde dacă vom face acest lucru. Multe persoane au impresia că dacă aceste profeții nu se aplică la creștini și la biserică, vom suferi o pierdere. Dar nu poți să iei ceva de la vecinul tău fără să pierzi cu mult mai mult decât va pierde vecinul. Fără îndoială și el va pierde ceva, dar tu vei pierde cumplit mai mult. Iar dacă acest fapt este valabil în lucrurile naturale, cu atât mai mult este el adevărat în cele spirituale. Nu ne putem permite să-l fraudăm pe Israel nici măcar cu o fărâmă din partea ce i se cuvine, fără ca prin aceasta să nu ne sărăcim pe noi înșine cumplit de mult.[26]

În versetul 5, Mesia este numit **Vlăstarul** (sau Fiul) lui **David**. La Zaharia 3:8 El este „Robul Meu, VLĂSTARUL." La Zaharia 6:12, El este prezentat drept „Omul al cărui nume este Vlăstarul." Iar în Isaia 4:2 El este „Odrasla Domnului." Acestea corespund cu cele patru moduri în care este prezentat Cristos în Evanghelii – ca Rege, Rob, Fiul Omului și Fiul lui Dumnezeu.

„DOMNUL NEPRIHĂNIREA NOASTRĂ" sau *Iehova Tsidkenu* (v. 6) este unul din cele șapte nume compuse ale lui Iehova.[27] M'Cheyne a compus un excelent imn bazat pe aprecierea tot mai mare a Domnului, având ca titlu:

Iehova Tsidkenu –
Domnul Neprihănirea Noastră

Cândva eram un străin față de har și față de Dumnezeu,
Nu știam în ce primejdie mă aflu și nu-mi simțeam povara;
Deși prietenii vorbeau plini de încântare despre Cristos pe cruce,
Iehova Tsidkenu nu însemna nimic pentru mine.

Adesea citeam cu plăcere, pentru mângâiere sau angajare,
furtunoasele texte ale lui Isaia și calmele pagini ale lui Ioan;
Dar chiar și atunci când înfățișau lemnul stropit de sânge,
Iehova Tsidkenu nu însemna nimic pentru mine.

Ca lacrimile șiroind pe obrazul fiicelor Sionului,
Am plâns când apele I-au copleșit sufletul;
Și totuși n-am crezut că păcatele mele au fost cele ce L-au țintuit pe cruce;
Iehova Tsidkenu tot nu însemna nimic pentru mine.

Când harul fără plată m-a trezit, prin lumina de sus,
Ororile legii m-au îngrozit și m-am temut de moarte;

Nici un adăpost n-am mai găsit în eul meu propriu –
Iehova Tsidkenu trebuie neapărat să-mi fie Mântuitor – mi-am zis.

Ororile mele au dispărut dintr-odată în fața acestui nume scump;
Vinovăția mea și teama el le-a alungat, iar eu cu îndrăzneală m-am apropiat
Ca să sorb din izvorul dătător de viață, oferit mie fără plată –
Iehova Tsidkenu îmi este acum totul!

Iehova Tsidkenu! Comoara inimii mele, lauda buzelor mele,
Iehova Tsidkenu! Nicicând nu voi mai fi pierdut!
În Tine voi birui, de-ar veni șuvoaiele sau departe de-aș merge –
Tu, ancora vieții mele, stâlpul care mă susține, platoșa și scutul meu!

Chiar prin valea umbrei morții de-ar fi să trec,
Spre acest nume îmi voi aținti privirile,
Și chiar de-ar fi să șovăi El îmi va fi pavăză,
Căci deși de-ale vieții valuri Domnul m-ar putea scuti,
Iehova Tsidkenu va rămâne de-a pururea cântarea buzelor mele, până la moarte.
–Robert Murray M'Cheyne

Dumnezeu va fi cunoscut drept Cel care a readus poporul în propria sa țară.

H. Profeție împotriva profeților falși din Iuda (23:9-40)

23:9-22 Restul capitolului 23 este o solemnă condamnare a profeților mincinoși, atât ai Israelului, cât și ai Ierusalimului. Aceștia din urmă au continuat să promită pacea, dar dacă ar fi ascultat de Cuvântul lui Dumnezeu, ar fi știut că judecata Sa era inevitabilă și că avea să continue până când aveau să se împlinească planurile divine. Acești profeți vorbeau fără să posede împuternicirea divină.

23:23-29 Dumnezeul omniprezent și atotștiutor îi demască pe profeți pentru visurile lor, care îi duceau pe oameni în rătăcire. Visele lor erau ca pleava, în comparație cu cuvântul lui Dumnezeu, care este ca și grâul hrănitor, dar și ca un foc și ca un ciocan.

23:30-32 Domnul li Se împotrivește acestor profeți mincinoși. Yates îi descrie foarte adecvat:

Ei erau profesioniști care pretindeau că vorbesc cu autoritate divină, dar în realitate rosteau minciuni și înșelăciuni. Ieremia le aduce trei acuze. El spune că erau imorali, că nu-L cunoșteau pe Dumnezeu și că nu aveau nici un mesaj pentru popor. Erau nepăsători față de responsabilitățile sacre și au coborât ștacheta normelor morale ale poporului prin participarea lor activă în păcat. Cunoștințele lor despre Dumnezeu erau la un nivel foarte scăzut. Neînțelegând natura Lui

sfântă, ei credeau și predicau că nu era cu putință ca El să părăsească Israelul.[28]

Dar acești profeți falși nu au existat doar atunci, ci sunt și azi printre noi.

23:33-40 Se pare că oamenii îl batjocoreau pe Ieremia, întrebând: „Care este povara (oracolul)[29] Domnului?" Profetul trebuia să le răspundă că ei înșiși sunt povara și că El se va descotorosi de ei. Dumnezeu le-a interzis să mai folosească termenul „povara" (oracolul) în semn de batjocură. Dacă se vor dovedi neascultători, El îi va pedepsi cu asprime.

V. PROFEȚII PRIVITOARE LA DISTRUGEREA IERUSALIMULUI ȘI LA CAPTIVITATEA BABILONIANĂ (cap. 24–29)

A. Semnul smochinelor (cap. 24)

24:1-7 Domnul i-a arătat lui Ieremia două coșuri cu smochine, puse înaintea templului. Unul din coșuri conținea smochine foarte bune iar celălalt avea smochine foarte rele.

Smochinele bune înfățișau exilații din Babilon, care aveau să fie readuși în patria lor, întrucât ei aveau să se întoarcă la Domnul cu inima întreagă.

24:8-10 Smochinele rele înfățișează oamenii rămași în țară după deportarea din timpul domniei lui Ieconia. Exilații vor fi readuși în patrie, dar ceilalți vor fi împrăștiați și nimiciți de sabie, foamete și ciumă.

B. Prezicerea celor șaptezeci de ani de captivitate babiloniană (25:1-11)

Ieremia îi avertizase pe toți locuitorii Iudei timp de douăzeci și trei de ani; tot așa și alți oameni ai lui Dumnezeu i-au chemat fără încetare la pocăință. Dar pentru că ei au refuzat să asculte, acum aveau să fie duși în robie la Babilon de către robul lui Dumnezeu, Nebucadnețar, unde aveau să rămână timp de șaptezeci de ani.

Motivul pentru care captivitatea a durat șaptezeci de ani, termen care le-a fost comunicat evreilor dinainte de către Dumnezeu, ne este prezentat în 2 Cronici 36:20, 21:

Iar pe cei ce au scăpat de sabie i-a dus în Babilon, unde aceștia au devenit slujitorii lui și ai fiilor lui până în timpul domniei regatului Persiei, pentru ca să fie împlinit cuvântul Domnului rostit prin gura lui Ieremia, până când țara se va fi bucurat de sabatele ei. Cât timp a zăcut devastată, a ținut sabatul, până la împlinirea celor șaptezeci de ani.

Levitic 25:3-5 ne învață că țara trebuia să rămână necultivată tot la al șaptelea an. Oamenii evident nu respectaseră această lege.

C. Stăpânii babilonieni vor fi judecați la rândul lor (25:12-38)

25:12-29 Speranța unei reveniri imediate a fost, prin urmare, o minciună. După șaptezeci de ani, Dumnezeu avea să-Și îndrepte mânia asupra caldeenilor (babilonienilor). Sub simbolul unui pahar de vin, lui Ieremia i se spune să rostească furia lui Dumnezeu asupra lui Iuda și a altor națiuni ce urmează a fi zdrobite de Nebucadnețar și, în cele din urmă, asupra lui Nebucadnețar însuși (regele Șișacului). Prin această rostire profetică, Ieremia a avut sarcina de a le spune acestor națiuni că *trebuie* să bea... paharul mâniei lui Dumnezeu. Dacă Dumnezeu pedepsește mai întâi Ierusalimul, să nu se aștepte națiunile să scape de pedeapsă.

25:30-38 Versetele acestea amplifică terorile paharului mâniei cumplite a lui Dumnezeu, prin recurgerea la termeni adecvați pentru exprimarea acestei mânii, cum ar fi **va răci... va striga.... vuiet.** Liderii turmei evreilor se vor boci din pricina faptului că Domnul a prădat pășunea lor.

D. Avertismentele date de Ieremia poporului (cap. 26)

26:1-11 Lui Ieremia i se spune să stea în curtea templului și să-i avertizeze pe oameni că dacă nu se vor pocăi, Domnul va părăsi templul, cum părăsise și Șilo. (Observați că *promisiunile condiționate* ale lui Dumnezeu sunt supuse schimbării („**căinței**") din partea lui Dumnezeu, în cazul în care omul nu îndeplinește condițiile cerute [versetul 3]. Dar Dumnezeu nu „Se căiește", adică nu Se schimbă în privința *promisiunilor Sale necondiționate.*)

Preoții și profeții falși, împreună cu oamenii de rând s-au umplut de furie împotriva profetului, începând să-l amenințe.

26:12-19 Neînfricat, Ieremia repetă mesajul. Apoi prinții și tot poporul îl apără, iar bătrânii îi amintesc gloatei că Mica profețise cu îndrăzneală în zilele unui rege bun și nu fusese omorât.

26:20-24 Versetele acestea ar putea fi argumentul prezentat de opoziție sau ar putea fi pur și simplu consemnarea faptului că Iehoiachim a ordonat executarea unui profet numit Uriia, care a profețit aceleași lucruri ca și Ieremia. Dar Ahicam fiul lui Șafan reușește să-l izbăvească pe Ieremia de la moarte.

E. Semnul jugului (cap. 27)

27:1-11 Profeția aceasta este plasată în timpul lui Iehoiachim (v. 1), dar restul capitolului arată că a avut loc în timpul domniei lui Zedechia. Explicația unora ar fi că am avea de a face cu o greșeală de copiere. Ambasadorii a cinci regi dintre Neamuri veniseră la Ierusalim, probabil cu scopul de a încheia o alianță împotriva Babilonului. Acestora li se spune, prin intermediul pildei legăturilor și jugurilor, că jugul Babilonului va fi peste ei până când Babilonul va fi cucerit de Medo-Persia și că dacă nu se vor supune jugului, vor fi nimiciți – asta în pofida spuselor profeților falși din aceste națiuni.

27:12-22 Nota lui Ryrie privitoare la o datină din străbuni, aplicată la templul evreiesc, va fi în măsură să aducă lămuriri acestui pasaj:

> De obicei un cuceritor lua idolii unui popor cucerit și-i plasa în templul propriului său dumnezeu. Întrucât iudaismul a fost o religie lipsită de icoane, au fost luate vasele din templu.[30]

Zedechia este rugat de Ieremia să se supună babilonienilor și să nu-i creadă pe profeții mincinoși care preziceau că vasele casei Domnului vor fi în curând readuse din Babilon. Ieremia a sugerat ca profeții să-și dovedească autoritatea rugându-L pe Dumnezeu să prevină transportarea vaselor din Ierusalim la Babilon. Dar în zadar va fi orice efort. Vasele vor fi duse în Babilon, unde vor rămâne până la sfârșitul captivității – respectiv șaptezeci de ani.

F. Profeția falsă a lui Hanania și moartea acestuia (cap. 28)

28:1-9 Hanania fiul profetului Azur face prezicerea falsă potrivit căreia captivitatea babiloneană va lua sfârșit în timp de doi ani. Ieremia răspunde că bine ar fi să fie așa, lăsând însă să se înțeleagă că profeția lui Azur nu se va împlini. Profeții adevărați preziceau cu toții fără deosebire că peste Iuda se va abate o nenorocire, în timp ce profeții falși preziceau că va urma o perioadă de pace.

28:10-17 Hanania a sfărâmat jugul de lemn ce fusese pe grumazul lui Ieremia, și a făcut o profeție mincinoasă. Ieremia a plecat apoi din acel loc (v. 11). Kelly îl elogiază pe profet pentru puterea sa de stăpânire:

> Slujitorul Domnului nu se ceartă. Același om, Ieremia, ce fusese ca un zid de neclintit, care se împotrivise regilor și profeților și preoților față în față, refuză acum să se certe cu profetul Hanania.
>
> Motivul pentru care se poartă așa este simplu. Ieremia a mustrat și a avertizat, câtă vreme mai era nădejde de pocăință sau cât timp harul îndelung răbdător o cerea, dar din clipa în care nu mai funcționa nici o conștiință trează, când nici nu se mai prefăceau că cinstesc numele Domnului, Ieremia își vede de drum, lăsându-L pe Dumnezeu să judece între profet și profet. Dacă Ieremia era un profet autentic, în mod necesar Hanania era un profet fals.[31]

Dar Dumnezeu va pune un jug de fier peste națiuni ca să slujească regelui Nebucadnețar al Babilonului. Hanania este înfierat ca un profet mincinos și i se comunică că va muri chiar în anul acela. Și într-adevăr așa a fost: el a murit peste două luni (cf. v. 1, **luna a cincea** și v. 17 **luna a șaptea**).

G. Mesajul lui Ieremia către captivii evrei din Babilon (cap. 29)

29:1-9 Aceasta e scrisoarea pe care Ieremia... a trimis-o captivilor din Babilon, prin care îi sfătuia să se pregătească să stea acolo vreme îndelungată și-i avertiza să nu asculte de profeții falși și de cei ce se ocu-

pau cu ghicitul.

29:10-14 Domnul promite că robia babiloneană se va sfârși după șaptezeci de ani și că poporul se va întoarce în patrie.

Versetul 13 este o încurajare către toți cei ce L-au căutat pe Domnul, uneori fără să reușească, în aparență, să-L găsească:

> Cuvântul lui Dumnezeu către poporul Său în vremea lui Ieremia este și astăzi același cuvânt sigur al Său pentru oamenii care au păcătuit și au pierdut legătura cu Cel Nemărginit. Nici un gest mecanic, nici o manifestare de formă a interesului pentru El nu poate să ne asigure această comoară neprețuită, mai de preț decât tot aurul din lume. El este întotdeauna la dispoziția noastră, tânjind de dor ca toți oamenii să privească spre El și să trăiască. Brațele Lui sunt deschise totdeauna, invitându-i cu dragoste pe toți cei ce sunt dispuși să se întoarcă la El. Dar tot atât de adevărat este și faptul că cine caută trebuie să caute cu tot dinadinsul, să-și dea toate silințele. Cel ce ajunge să-și dea seama de cât de mult are nevoie de Dumnezeu, că numai darul Lui îl poate mulțumi pe deplin și, prin urmare, pornește în căutarea Lui, va putea fi asigurat de biruință dacă va căuta cu toată inima. Curățirea, pacea, bucuria, biruința vor fi ale sale, ca dar din mâna lui Dumnezeu, Cel care Își găsește desfătarea în a le spune copiilor Săi: „Bine ați venit acasă!"[32]

29:15-32 Contrar celor spuse de profeții falși din Babilon, regele și oamenii rămași în Ierusalim aveau să sufere de sabie, foamete și ciumă, pentru refuzul lor de a asculta de cuvintele lui Dumnezeu. Se vestește pierzarea asupra a doi profeți mincinoși, Ahab fiul lui Colaia, și Zedechia fiul lui Maaseia, și asupra altuia numit Șemaia Nehelamitul, care a scris scrisori prin care l-a mustrat pe preotul de la Ierusalim pentru că nu și-a făcut datoria și nu l-a aruncat pe Ieremia în temniță. Preotul Țefania i-a citit lui Ieremia această scrisoare. Acesta din urmă a profețit atunci că familia lui Șemaia va fi nimicită și că el nu va apuca să vadă sfârșitul captivității babiloniene.

VI. PROFEȚII PRIVITOARE LA RESTAURARE (cap. 30–33)

Capitolele 30–33 conțin mesaje de nădejde și izbăvire, constituind un punct luminos în această carte plină de judecățile lui Dumnezeu. Clyde T. Francisco le-a caracterizat după cum urmează:

> N-au fost scrise pasaje mai mișcătoare decât cele găsite în această secțiune din Ieremia. Deși majoritatea mesajelor sale s-au referit la judecată și condamnare, când a avut visul privitor la viitor, profetul a putut, în sfârșit, să predice așa cum îi dădea ghes inima. Și astfel și-a vărsat toată inima în aceste predici.[33]

Revenirea din captivitate a fost doar împlinirea parțială a acestor capitole. Mesajul vestit în ele ne îndreaptă privirile spre vremurile din urmă și spre restaurația finală.

Este o secțiune foarte importantă, întrucât conține faimosul pasaj despre noul legământ, ce prezice trezirea națiunii Israel. Aceasta poate avea loc doar după „vremea necazului lui Iacob" (Marea Strâmtorare) din 30:4-17. Dumnezeu Își ține legământul, contrar părerilor unora. Lui Ieremia i se spune să cumpere un ogor, prin care să demonstreze certitudinea restaurației.

A. Captivii vor fi adunați iarăși (cap. 30)

30:1-11 Atât Israelul, cât și Iuda vor fi strânse iarăși la un loc. Mai întâi va veni vremea necazului lui Iacob (Marea Strâmtorare), apoi Dumnezeu va frânge puterea Neamurilor pe care o exercitaseră acestea asupra poporului Său. Promisiunea că Dumnezeu li-l va ridica pe David regele lor este interpretată în general ca referindu-se la Domnul Isus, sămânța lui David. Dar unii o interpretează în sensul că s-ar referi la David cel din Vechiul Testament, care ar urma să învie din morți.

30:12-17 Deși suferințele națiunii par în prezent (adică pe vremea lui Ieremia, n.tr.) incurabile, Dumnezeu le va vindeca israeliților rănile și-i va prăda pe dușmanii lor.

30:18-24 Versetele acestea descriu condițiile idilice ce vor domni în timpul Mileniului. Ultimele două versete ale capi-

tolului descriu judecata lui Dumnezeu asupra celor răi, care va precede binecuvântarea Sa asupra Israelului, cum reiese din capitolul următor.

B. Țara va fi restaurată (31:1-30)

31:1-20 În cuvinte pline de tandrețe, Domnul promite că va restaura Israelul, adică cele zece triburi din nord; oamenii se vor întoarce din toate colțurile lumii; vor fi plini de cântece, în loc de jale. **Rahela își plânge fiii** – o expresie figurată prin care se semnifică durerea exilaților. Toată durerea aceasta se va sfârși când Israel se va pocăi și va fi iertat de Dumnezeu. Matei citează versetul 15 în legătură cu masacrarea pruncilor de către Irod (Mat. 2:18). Iată ce spune Kelly pe această temă:

Ce frumos este să vedem că Duhul Sfânt... aplică la acel eveniment pasajul privitor la durere, dar nu cel privitor la bucurie... El nu S-a referit decât la ceea ce s-a împlinit. Mare era durerea în acele clipe, chiar în locul nașterii monarhiei. Domnea un zbucium sfâșietor tocmai în locul unde ar fi trebuit să se audă strigăte de bucurie. Nașterea lui Mesia ar fi trebuit să fie semnalul pentru ca în toată țara Israelului, cu mic cu mare, să izbucnească toți în osanale de bucurie. Și așa ar fi fost, dacă ar fi existat credință în Dumnezeu și în făgăduința Sa, dar n-a existat! Mai mult, întrucât poporul era într-o stare de rușinoasă necredință, pe tronul țării se afla un uzurpator edomit. Prin urmare în țară a domnit violența și înșelăciunea iar Rahela și-a plâns copiii și n-a putut fi mângâiată, deoarece aceștia nu mai erau. Așadar Duhul Sfânt a aplicat prima parte a profeției, dar S-a oprit în acel punct.[34]

31:21, 22 Israelul pocăit se va întoarce pe drumuri marcate cu semne rutiere și borne. Zilele necredincioșiei sale se vor fi terminat, întrucât Domnul a realizat ceva nou – o femeie va îmbrățișa un bărbat. Femeia de aici este Israelul iar bărbatul este Iehova. „Prezicerea," scrie Williams, „este că fecioara Israel va înceta să umble «încolo - și-ncoace, alegând după idoli», căutându-L, în schimb, și alipindu-se de Emanuel."[35]

Kelly, un cucernic învățat de o mare puritate a învățăturilor, explică de ce interpretarea atât de răspândită a părții a doua a versetului 22 nu este cea valabilă:

S-a încetățenit obiceiul printre Părinți, precum și printre cei divini.... să se aplice pasajul acesta la nașterea Domnului din Fecioara Maria, dar profeția nu conține nici cea mai mică referire la ea. O femeie ce îmbrățișează un bărbat nu e totuna cu Fecioara ce îmbrățișează și dă naștere unui fiu. Îmbrățișarea unui bărbat nu are absolut nici o legătură cu nașterea unui copil.[36]

31:23-30 Iuda va fi și ea restaurată iar cetățile ei vor fi rezidite. În acest punct, Ieremia s-a trezit din somnul său plăcut. Atât Iuda, cât și Israelul vor fi din nou populate. Oamenii vor fi pedepsiți pentru propria lor fărădelege, nu pentru păcatul părinților lor.

C. Dezvăluirea noului legământ (31:31-40)

Vor veni zilele când Dumnezeu **va încheia un legământ nou cu... Israel și cu... Iuda, nu** ca legea, ci un legământ al harului. Oamenilor li se va dărui o nouă natură morală, iar cunoștința Domnului va fi universală (Vezi Ev. 8:8-13; 10:15-17).

Dumnezeu a încheiat noul legământ în principal cu Israel și cu Iuda (v. 31). Spre deosebire de legea lui Moise, a fost un legământ necondiționat. A subliniat ce va face Dumnezeu, nu ce trebuie să facă omul; observați de câte ori apar cuvintele „Eu voi" în versetele 33 și 34. Isus este Mediatorul (Mijlocitorul) noului legământ, pentru că prin El sunt asigurate binecuvântările acestui legământ (Ev. 9:15). Legământul a fost ratificat prin sângele Său (Luca 22:20). El nu va intra în vigoare pentru Israel ca națiune decât la a Doua Venire a lui Cristos. Între timp însă credincioșii individuali se bucură de unele din beneficiile sale, de pildă, de faptul că motivația ascultării este harul, nu legea; apoi Dumnezeu este Dumnezeul lor iar ei sunt oamenii Săi; Dumnezeu nu-Și mai amintește de păcatele și fărădelegile lor. Cunoștința universală a Domnului (v. 34a) urmează să se împlinească în timpul Mileniului.

Cei care ar dori să șteargă Israelul de pe fața pământului ar face bine să învețe versetele 35 și 36. Israelul ar înceta să fie o națiune doar atunci când legile soarelui, lunii, stelelor și ale mării ar înceta înaintea lui Dumnezeu. Ierusalimul va fi rezidit în viitor iar zonele în prezent necurate vor fi **„sfinte pentru Domnul."** („închinate Domnului", în versiunea română, n.tr.)

D. Rezidirea cetății (cap. 32)

32:1-5 Babilonienii începuseră între timp asediul asupra cetății. Zedechia îl aruncase pe Ieremia în închisoare... în curtea închisorii pentru faptul că a prezis succesul babilonienilor. În versetul 4 găsim una din cele trei profeții rostite cu privire la Zedechia. Aici se spune că va vedea pe regele Babilonului față în față. În Ezechiel 12:13 citim că nu va vedea Babilonul și că va muri în Babilon. Iată cum s-au împlinit aceste profeții aparent contradictorii: Nebucadnețar i-a scos lui Zedechia ochii la Ribla, în ținutul Hamat (2 Regi 25:7). Apoi Zedechia a fost dus în Babilon, dar nu a văzut Babilonul, deoarece îi fuseseră scoși ochii, și a murit acolo.

32:6-25 Dând dovadă de ascultare față de Domnul, profetul a cumpărat ogorul vărului său Hanamel... din Anatot cu șaptesprezece sicli de argint. (Hanamel se prezentase la el cu această ofertă.) Aceasta a fost asigurarea dată poporului că Dumnezeu îi va readuce în patrie din Babilon. Ambele titluri de proprietate au fost date în grija lui Baruc, spre a fi păstrate de acesta în vase de lut. Văzând cum babilonienii asediază Ierusalimul, Ieremia se va fi întrebat de ce i-a spus Dumnezeu să cumpere ogorul din Anatot.

32:26-44 Răspunsul Domnului către Ieremia este clasic: **„Iată, Eu sunt Domnul, Dumnezeul oricărei făpturi. Este ceva prea greu pentru Mine?"**

Mântuitorul poate rezolva orice problemă,
Ițele încurcate ale vieții le poate descurca.
Nimic nu e prea greu pentru Isus;
Nu e nici un lucru pe care să nu-L poată face El. – *Autor necunoscut*

Deși Dumnezeu va distruge Ierusalimul pentru idolatria oamenilor, totuși mai târziu El îi va aduna pe ai Săi și-i va binecuvânta nespus de mult. Din nou se vor cumpăra și vinde proprietăți iar titlul de proprietate asupra ogorului din Anatot va fi valabil și în acea zi viitoare.

E. Recunoașterea legământului (cap. 33)

33:1-16 Pe când Ieremia încă se mai afla în curtea închisorii, Domnul i-a dăruit alte făgăduințe pline de speranță pentru restaurarea Israelului și a Iudei – țara va fi repopulată cu oameni plini de bucurie; munții vor fi plini de turme; și bucuria supremă va consta în faptul că Mesia, **„Vlăstarul de neprihănire"** descins din **David**, va veni. **Ierusalimul... se va numi DOMNUL NEPRIHĂNIREA NOASTRĂ.** Iehova dăruiește numele Său Israelului restaurat, după cum un bărbat îi dăruiește miresei sale numele și după cum face Cristos cu biserica (1 Cor. 12:12).

33:17-26 Promisiunea lui Dumnezeu privitoare la perpetuarea dinastiei davidice și la preoția levitică este la fel de nestrămutată ca legământul lui Dumnezeu cu ziua și noaptea. Unii din oameni Îl acuzau pe Dumnezeu că Și-ar fi părăsit și uitat cele două case – Israel și Iuda și că astfel i-ar fi disprețuit pe iudei ca fiind niște lepădați, că ar fi ca unii ce au încetat să mai existe ca popor. Domnul răspunde că legământul Său cu poporul Său este tot atât de nestrămutat ca înseși legile naturii. Descendenții lui David vor fi tot atât de nenumărați precum oștirea cerului și nisipul mării.

VII. SECȚIUNEA ISTORICĂ (cap. 34–35)

A. Căderea lui Iuda și a Ierusalimului (cap. 34–39)

1. Prezicerea captivității lui Zedechia (cap. 34)

34:1-7 Pe când babilonienii asediau Ierusalimul, lui Ieremia i s-a poruncit să-i spună regelui Zedechia că va fi dus în exil și că va muri în Babilon, deși... nu de sabie.

34:8-22 La un moment dat, în timpul luptelor, **Regele Zedechia** i-a determinat pe oameni să se învoiască să-i elibereze pe

toți sclavii evrei, probabil cu gândul ca aceștia să poată contribui la apărarea cetății. Ulterior, când dușmanul s-a retras un timp, sub presiunea armatei egiptene (37:1-10), oamenii i-au readus însă pe acești sclavi eliberați la starea de robie! Și astfel ei au profanat numele lui Dumnezeu prin faptul că și-au călcat promisiunea ce au făcut-o înaintea Lui. Prin urmare, Dumnezeu a decretat ca ei să cunoască **„libertatea" sabiei... ciumei și foametei.** Cei ce ratificaseră **legământul** de a-i elibera pe sclavi (v. 15) prin jertfirea unui **miel** în zona templului, după care și-au călcat legământul, vor fi dați pe mâna dușmanilor pentru a fi măcelăriți de aceștia. **Zedechia... și prinții săi** vor fi duși în captivitate. Babilonienii vor reveni și vor arde cetatea cu foc.

2. Răsplătirea ascultării rehabiților (cap. 35)

35:1-11 Ieremia a ascultat de Domnul, invitându-i pe rehabiți în casa Domnului și oferindu-le să bea vin. Rehabiții au refuzat politicos să bea, din pricina instrucțiunilor pe care tatăl lor li le dăduse. De asemenea, ei au refuzat să clădească o casă, să semene sămânță, să sădească o vie sau să posede vii. (Ei fuseseră obligați să locuiască în Ierusalim datorită caldeenilor ce înaintau.) Și astfel ei și-au păstrat caracterul de pelerini. Ce exemplu demn de urmat!

35:12-19 În contrast izbitor cu ei erau oamenii din Iuda, care nu au ascultat de Dumnezeu, drept pentru care aveau să fie pedepsiți. Rehabiții aveau să fie răsplătiți prin faptul că întotdeauna urmau să aibă un om care să stea înaintea lui Dumnezeu. Rehabiții au fost numiți așa după Rehab, al cărui fiu Ionadab a fost plin de râvnă în ajutorul dat lui Iehu la extirparea închinării la Baal în regatul de nord în anul 841 î.Cr. Erau un trib nomadic descins din cheniți (1 Cro. 2:55), care se alipiseră de Iuda și continuaseră să fie asociați cu iudeii, deși nu s-au identificat cu modul lor de viață (*Daily Notes of the Scripture Union*).

Unii sunt de părere că rehabiții au fost asimilați de tribul lui Levi și că astfel se împlinește profeția lui Dumnezeu. Deși nu putem să-i identificăm pe rehabiți în prezent, credem că identitatea lor va fi dezvăluită în timpul Mileniului.

3. Regele Iehoiachim arde sulul lui Ieremia (cap. 36)

36:1-10 În al patrulea an al lui Iehoiachim, Domnul i-a poruncit lui Ieremia să redacteze toate profețiile pe care le-a transmis; acestea i-au fost dictate lui Baruc și citite de acesta în public în templu, după un an. Nu ni se dă nici o explicație cu privire la motivul pentru care Ieremia a fost împiedicat să se deplaseze el însuși la templu. Se știe că în acest timp nu era întemnițat, dar, desigur, continua să se afle sub urmărire.

36:11-19 Când Micaia a auzit profețiile, le-a raportat imediat prinților. La rândul lor, aceștia au cerut să le fie adus Baruc, pe care l-au rugat să le citească profețiile. Apoi i-au spus lui Baruc, ca atât el, cât și Ieremia să se ducă și să se ascundă și să nu știe nimeni unde se află.

36:20-26 Când prinții i-au raportat regelui (Iehoiachim) chestiunea, la curtea regală, acesta a cerut să-i fie adus sulul. Apoi, în timp ce Iehudi îi citea, regele a tăiat porțiuni din sul (adică din Cuvântul lui Dumnezeu) și le-a aruncat în foc, aceasta fiind o imagine plastică a ceea ce fac, de atunci încoace, liberalii și raționaliștii cu Cuvântul lui Dumnezeu! În cele din urmă, tot sulul a fost mistuit, deși nu fără ca mai înainte cei trei prinți să fi protestat împotriva faptei regelui. Regele i-a căutat pe Baruc și pe Ieremia, dar Domnul i-a ascuns.

36:27-32 După ce regele a ars sulul, Ieremia a redactat din nou profețiile, adăugând o secțiune foarte adecvată despre groaznica pierzare a lui Iehoiachim! Faptul că Iehoiachin a fost fiul lui Iehoiachim și succesorul său (2 Regi 24:6) pare să invalideze blestemul din versetul 30a. Explicația oferită de obicei este că Iehoiachin a domnit doar trei luni, timp insuficient pentru a avea vreo semnificație.

4. Ieremia întemnițat și interogat de Zedechia (cap. 37, 38)

37:1-10 Deși Regele Zedechia, domnitorul vasal lui Nebucadnețar, nu a luat

seama la cuvintele lui Ieremia, totuși l-a rugat pe profet să se roage... pentru el și pentru urmașii săi. Când armata egipteană a venit să dea ajutor regatului Iuda, caldeenii (babilonienii) au părăsit Ierusalimul, pentru a respinge acest atac. Ieremia i-a trimis vorbă lui Zedechia că babilonienii vor reveni pentru a distruge Ierusalimul. Chiar dacă Zedechia ar reuși să reducă armata caldeenilor la o mână de oameni răniți, aceștia tot ar fi în stare să incendieze cetatea.

37:11-21 Pe când Ieremia părăsea Ierusalimul, având o problemă personală de rezolvat, a fost arestat și încarcerat sub acuzația de dezertare. După multe zile, Zedechia a cerut să-i fie adus ca să audă ce avea Domnul de spus. Plin de curaj, Ieremia a vestit că babilonienii vor captura cetatea și pe rege. Apoi a cerut să fie eliberat din închisoare, cererea fiindu-i acordată. Și a fost dat în grija celor din curtea închisorii.

38:1-13 Ieremia a fost aruncat într-o carceră plină cu mâl, pentru că a sfătuit locuitorii să părăsească cetatea și să se predea babilonienilor. Zedechia și-a exprimat pe față slăbiciunea, recunoscând că nu poate zădărnici voința prinților, nefiind în stare să-l ocrotească pe profet. Un etiopian a reușit să-l scoată din groapă cu frânghii și cu haine vechi și cârpe, readucându-l în curtea închisorii.

38:14-20 Când Regele Zedechia i-a solicitat lui Ieremia sfaturi, promițându-i imunitate, i s-a spus să se predea în mâna invadatorilor, fiind asigurat că evreii care trecuseră deja de partea inamicului nu-l vor maltrata.

38:21-23 Dacă Zedechia va refuza să treacă de partea invadatorilor, femeile de la palat îl vor batjocori în prezența răpitorilor babilonieni, amintindu-i cum fusese înșelat de prietenii săi intimi și părăsit de aceștia. De asemenea soțiile și copiii regelui, împreună cu el însuși, vor fi duși în robie de către invadatori, iar Ierusalimul va fi ars.

38:24-28 Zedechia l-a rugat pe Ieremia să nu spună ce s-a discutat, ci să zică doar că el este cel ce a cerut să nu fie încarcerat din nou. Într-adevăr prinții au venit să întrebe, dar Ieremia le-a răspuns așa cum fusese rugat de Zedechia. Evident se ridică în acest punct o chestiune de ordin etic în legătură cu răspunsul lui Ieremia. A spus acesta adevărul, o jumătate de adevăr sau un neadevăr total? Ceea ce a spus el a fost probabil adevărat, dar el nu s-a simțit obligat să le spună tot ce știa. **Ieremia a rămas în curtea închisorii** până la căderea **Ierusalimului**.

5. Căderea Ierusalimului (cap. 39)

39:1-10 Când Ierusalimul a fost cucerit de babilonieni (586 î.Cr.), Zedechia, împreună cu fiii săi și cu războinicii săi au încercat să fugă, dar au fost prinși și duși la Ribla. Fiii regelui au fost uciși, regelui i s-au scos ochii iar el însuși a fost dus în captivitate. Cetatea a fost distrusă, în țară rămânând doar oamenii săraci.

39:11-14 Nebucadnețar, regele Babilonului, a emis o serie de instrucțiuni, prin Nebuzaradan, căpitanul gărzii, ca Ieremia să fie tratat omenos. Astfel profetul a fost eliberat din curtea închisorii și dat în grija lui Ghedalia.

39:15-18 Lui Ebed-Melech,[37] eunucul etiopian, Domnul îi făgăduise că va fi în siguranță. Pesemne cu acest prilej el a obținut eliberarea. Cronologic versetele 15-18 urmează versetului 38:13.

B. Evenimentele petrecute în Iuda după căderea Ierusalimului (cap. 40–42)

1. Ieremia locuiește la guvernatorul Ghedalia (cap. 40)

40:1-6 Când Nebuzaradan, căpitanul caldeean al gărzii i-a dat lui Ieremia prilejul să aleagă dacă să se ducă în Babilon sau să rămână în țară sub domnia lui Ghedalia, el a șovăit. Observând nehotărârea sa, căpitanul l-a trimis înapoi la Ghedalia și i-a dat rațiile, precum și un dar pentru drum. Folosirea de către căpitan a numelui: **„Domnul Dumnezeul tău"** a fost probabil rezultatul familiarizării sale cu vocabularul ebraic, sau poate a fost rostit de el sub dictare divină.

40:7-10 Apoi când toți căpitanii armatelor care erau pe câmpuri au auzit că Ghedalia fusese pus responsabil peste unii dintre supraviețuitori, au venit la el la Mițpa, ce devenise între timp capitala

provinciei babiloniene Iuda. El i-a sfătuit să se supună domniei caldeene și să-și reia munca obișnuită, urmând ca el să-i reprezinte în fața caldeenilor.

40:11-16 Alți refugiați evrei s-au întors la Ghedalia, venind din Moab, Amon, Edom și din alte țări, reluându-și activitățile normale. Iohanan și alții l-au avertizat pe Ghedalia că Ișmael a primit din partea lui Maalis, regele amoniților, sarcina de a-l asasina, ba chiar s-au oferit să-l ucidă pe Ișmael în taină. Din nefericire pentru el, Ghedalia s-a mulțumit să-l acuze pe Iohanan că răstălmăcește intențiile lui Ișmael.

2. Asasinarea guvernatorului Ghedalia (cap. 41)

41:1-9 Ișmael și zece din oamenii săi l-au lovit pe Ghedalia și pe însoțitorii săi, poate pentru că nu au fost de acord cu negocierile purtate de acesta cu babilonienii sau poate pentru că doreau să ajungă ei la conducere, întrucât Ișmael se trăgea din familia regală. Ișmael, prefăcându-se că deplânge ce s-a întâmplat, a mai ucis șaptezeci de îndoliați ce veneau din Sihem să se închine la locul templului distrus, după care a aruncat trupurile neînsuflețite ale acestora într-o groapă. Dar i-a cruțat pe zece dintre ei, care adunaseră provizii de alimente, pe care le-au predat în schimbul vieții lor.

41:10-18 Alții, inclusiv fiicele regelui, ce fuseseră duși în captivitate, au fost salvați de Iohanan și de luptătorii acestuia și au fugit în Betleem, intenționând să fugă de acolo în Egipt, temându-se de represaliile caldeenilor. Ișmael și opt din oamenii săi au reușit să fugă în Amon.

3. Dumnezeu interzice fuga în Egipt (cap. 42)

42:1-6 Plini de frică, Iohanan și cei ce-l însoțeau l-au rugat pe Ieremia să afle de la Domnul ce trebuie să facă. Când profetul s-a învoit, ei au promis că vor asculta, indiferent ce călăuzire vor primi.

42:7-22 Răspunsul a sosit după zece zile: Nu fugiți în Egipt, ci rămâneți în țară. Dacă veți rămâne, Dumnezeu vă va da propășire. Dar dacă veți fugi, toate primejdiile de care v-ați temut în Iuda vă vor ajunge din urmă în Egipt. Dar se pare că oamenii deja *se hotărâseră* să fugă în Egipt, așa că Ieremia le-a spus fără înconjur că vor avea parte de nenorociri acolo.

Și creștinii din vremea noastră procedează uneori la fel: Îl roagă pe Dumnezeu să le dea călăuzire – și de multe ori solicită sfatul părinților, al învățătorilor de la Școala Duminicală, al presbiterilor, al pastorilor și al altor persoane – deși ei deja s-au hotărât ce vor face. Din nefericire toate aceste eforturi de a obține sfaturi nu sunt decât o operație cosmetică fără profunzime.

C. Ieremia împreună cu rămășița – în Egipt (cap. 43, 44)

43:1-7 Acuzându-l pe Ieremia de a fi mințit și de a fi fost indus în eroare de Baruc, Iohanan i-a luat pe toți oamenii, împreună cu Ieremia și cu Baruc, și a plecat în țara Egiptului.

43:8-13 În Tahpanes, în Egipt, Domnul i-a poruncit lui Ieremia să ascundă niște pietre mari... în lutul cuptorului de cărămizi de la intrarea în palatul lui Faraon. Apoi a prezis că Nebucadnețar va invada Egiptul și-și va așeza tronul deasupra pietrelor ascunse. Cei ce nu vor muri de foamete, ciumă sau sabie vor fi duși în captivitate. Dumnezeii Egiptului vor fi nimiciți în foc.

44:1-14 Capitolul 44 este ultima consemnare pe care o avem despre Ieremia în Egipt. Se presupune că el a murit acolo.

Ieremia le-a reamintit concetățenilor săi că toată această calamitate a venit din pricina idolatriei. Și cu toate acestea ei continuau să se închine la dumnezeii falși din Egipt. În consecință, ei vor fi distruși cu desăvârșire. Nici unul nu se va întoarce în Iuda, decât vreo câțiva refugiați.

44:15-30 Dar oamenii au refuzat să asculte de Ieremia, susținând că propășeau mai mult când slujeau reginei cerului. Atât bărbații erau implicați în această închinare falsă, cât și femeile. Din nou profetul le-a spus că idolatria a fost cauza necazurilor lor și că, prin păcatul lor, și-au pierdut dreptul de a chema **Numele Domnului**. Ce judecată groaznică! Ei aveau să fie pedepsiți cumplit iar **regele Egiptului** în care s-au încrezut avea să fie răsturnat.

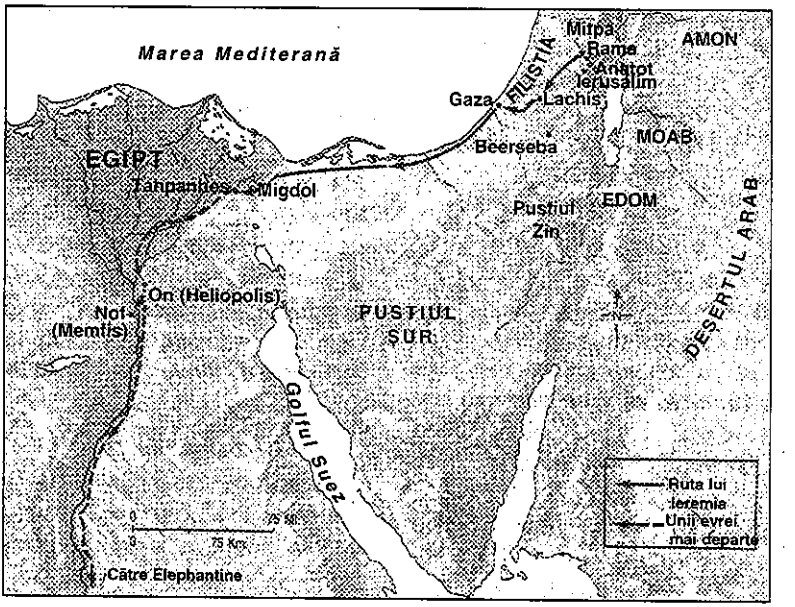

Călătoria lui Ieremia în Egipt

D. Mesajul Domnului către Baruc (cap. 45)

Capitolul acesta a fost scris în timpul domniei lui Iehoiachim și astfel, cronologic, precede capitolul 44. Poate că locul său ar fi după 36:1-8. Este un mesaj de mângâiere pentru **Baruc**, ce era evident descurajat din pricina judecăților cu care era amenințată Iuda. Poate că era de asemenea frustrat că aspirațiile sale de a ocupa o funcție mai înaltă nu s-au împlinit. Dumnezeu are dreptul de a zidi și de a dărâma. Baruc nu trebuia să umble după lucruri mari pentru el însuși sau pentru Iuda, ci să se mulțumească cu faptul că va scăpa cu viață și să aducă la îndeplinire toate sarcinile ce i se vor încredința, indiferent cât de umile ar fi acestea. Kelly comentează:

Marea lecție pentru Baruc a constat în faptul că, într-o zi a judecății, se cuvine ca un sfânt și un slujitor al lui Dumnezeu să fie lipsit de ambiții personale, de încercarea de a-și satisface eul propriu... Starea smerită a minții i se potrivește întotdeauna sfântului, dar în ziua cea rea, este singura lui siguranță. Smerenia este întotdeauna poziția corectă pe care trebuie s-o adoptăm pe plan moral, dar mai este și singurul lucru care te păzește de judecată. Mă refer acum nu la judecata finală a lui Dumnezeu, ci la cea care este dusă la îndeplinire în lumea aceasta. Acum mi se pare limpede că Baruc nu-și însușise această lecție. Prin urmare, acum a trebuit să învețe această lecție. Acesta a fost cuvântul pe care i l-a adresat profetul anterior – în al patrulea an al lui Iehoiachim.[38]

VIII. PROFEȚII ÎMPOTRIVA NAȚIUNILOR NEEVREIEȘTI (cap. 46-51)

În această secțiune Ieremia transmite mesaje referitoare la nimicire și judecată – în termeni poetici, de mare frumusețe. El profețește împotriva a nouă națiuni: Egiptul, Filistia, Moabul, Amonul, Edomul, Damascul, Arabia (Chedar și Hazor), Elamul și Babilonul. Națiunile sunt enumerate în ordine geografică, adică de la est la vest. Locul acestor profeții ar fi după 25:13. Ele au fost împlinite după nimicirea Ierusalimului. Babilonul va fi distrus și pustiit, în timp ce Israelul va fi răscumpărat. Profeția despre Babilon este probabil deja împlinită, deși unii învățați întrevăd o rezidire[39] și răsturnare ulterioară a acestuia. Preluarea puterii de către Mezi este abordată în 51:1-24.

A. Profeții împotriva Egiptului (cap. 46)

46:1-12 Capitolul 46, o cântare având ca temă Egiptul, începe o serie de profeții privitoare la națiunile neevreiești. Se vede cum o armată se pregătește de bătălie, după care se retrage în grabă. Este armata Egiptului, dar e alcătuită în principal din mercenari – etiopieni, libieni și lidieni. Înfrângerea ei a avut loc la Carchemiș, în anul 605 î.Cr.

46:13-19 În continuare Egiptul este prevenit să se pregătească pentru invazia ce va avea loc și exilul ce va urma. Când Nebucadnețar va invada Egiptul, vitejii soldați mercenari se vor prăbuși unii asupra altora, după care se vor hotărî să se întoarcă acasă. Faraon va fi poreclit „Sunet gol" deoarece este fără substanță. Prezența impunătoare a caldeanului, ca Tabor și Carmel, va însemna captivitate pentru egipteni.

42:20-24 Bărzăunul babilonean va înțepa juncană frumoasă a Egiptului; mercenarii ei, tauri grași și nedisciplinați, se vor retrage în vălmășeală. Sunetul Egiptului care „aleargă din calea dușmanului este ca fâșâitul unui șarpe scăpat" (Versiunea Amplificată). Invadatorii se apropie cu topoarele de luptă. Ei îi seceră pe egipteni de parcă aceștia ar fi o pădure deasă. Ei sunt mai numeroși decât un roi de lăcuste. Egiptul este făcut de ocară.

46:25-28 Domnul îl va pedepsi pe **Amon din No** (dumnezeul soarelui din străvechea Tebă), pe Faraon și Egiptul împreună cu dumnezeii și cu regii lor. Dar după aceea ei vor fi locuiți din nou. Și Israelul va fi restaurat și reașezat în țara sa, bucurându-se de liniște și de tihnă.

B. Profeții împotriva Filistiei (cap. 47)

Filistenii vor fi zdrobiți de invazia babiloneană din nord. Vor fi tăiați din Tir și Sidon iar marile cetăți Gaza și Așchelon vor fi cuprinse de jale, fiind lovite de sabia Domnului.

C. Profeții împotriva Moabului (cap. 48)

48:1-10 Și Moabul este pe lista țărilor ce urmează să fie invadate de Babilon. Orașele ei vor fi distruse. Strigătul nimicirii se aude în toată țara. Oamenii sunt sfătuiți să fugă de nimicitor. Ei s-au încrezut în lucrările și comorile lor în zadar. Acum dumnezeul lor național Chemoș va merge în robie împreună cu ei. Versetul 10 este un blestem asupra invadatorului, în cazul în care nu-și va efectua lucrarea cum trebuie. De asemenea poate constitui un avertisment la adresa noastră, ca nu cumva să executăm lucrarea Domnului cu nebăgare de seamă. Suntem preveniți să nu dăm greș în vestirea întregii lucrări a lui Dumnezeu, indiferent cât de nepopulară s-ar dovedi aceasta.

48:11-17 Moabul avusese parte de o istorie lipsită de perturbații și aceasta nu a avut darul de a contribui la formarea unui caracter puternic. Era ca un vin nou ce nu fusese pitrocit din vas în vas, pentru a fi eliberat de drojdie. Prin urmare, nu era bun de băut. Acum caldeenii vor distruge toate lucrurile în care s-a încrezut națiunea. Moabul va fi făcut de rușine din pricina lui Chemoș, după cum Israelul a fost făcut de rușine din pricina vițelului de aur de la Betel. Lăudăroșeniile deșarte se vor preface în cântece de jale. Fortărețele sunt distruse iar oamenii fug care încotro, în timp ce țara le este pustiită. Cetățuile din câmpie sunt transformate în mormane de ruine. Pentru că Moabul și-a bătut joc de Israel, va fi îmbătat cu furia lui Dumnezeu.

48:28-39 Poporul atât de mândru odinioară este îndemnat să fugă și să se ascundă în locuri retrase. Semeția și aroganța lor erau binecunoscute, dar acum Dumnezeu plânge sincer pentru recoltele lor ruinate, pentru pierderea bucuriei și veseliei. Un strigăt de disperare se ridică din Moab, în timp ce Dumnezeu amenință că va pune capăt acestei națiuni idolatre. Din nou Domnul plânge pentru oamenii din Chir Heres, care și-au pierdut averile. Întregul popor al Moabului plânge.

48:40-47 Babilonul se va năpusti ca un vultur, răspândind teroarea și nimicirea. Nu va fi chip de scăpare. Deși oamenii se vor duce în exil, în zilele de pe urmă vor fi restaurați.

D. Profeții împotriva lui Amon (49:1-6)

Amoniții au pus mâna pe teritoriile lui Ruben și Gad, după ce aceste triburi au fost

duse în robie. Ele vor fi pedepsite pentru mândria lor şi pentru aroganţa lor, dar naţiunea nu va fi exterminată.

E. Profeţii împotriva Edomului (49:7-22)

Edomul s-a făli cu înţelepciunea sa şi cu poziţia de necucerit (în crăpăturile stâncii), dar Dumnezeu a decretat că va fi lăsat fără locuitori. Williams comentează: „Prima parte a versetului 12 se aplică la Israel; a doua parte la Edom. Dacă copiii lui Dumnezeu vor fi pedepsiţi pentru păcat, cu cât mai mult vor fi pedepsiţi cei ce nu sunt copiii Lui!"[40] Nici o promisiune de restaurare nu i se face Edomului.

F. Profeţii împotriva Damascului (49:23-27)

Damascul (Siria) se află de asemenea pe lista nimicirii. Tinerii ei vor cădea pe străzi, toţi soldaţii ei vor fi nimiciţi iar Damascul va fi ars. Versetul 25 ar putea conţine cuvintele unui cetăţean din cadrul unui citat al Domnului, mai degrabă decât cuvintele propriu-zise rostite de El, după cum reiese din folosirea majusculei „M" din ediţia NKJV.[41]

G. Profeţii împotriva lui Chedar şi a lui Hazor (49:28-33)

49:28, 29 Membrii acestui popor nomadic Chedar (arabii) vor fi înfrânţi de babilonieni.

49:30-33 Lipsit de apărare, **Hazor** va fi invadat de **Nebucadneţar**, îi vor fi prădate comorile şi va fi lăsat în paragină.

H. Profeţii împotriva Elamului (49:34-39)

Elamiţii (perşii) vor fi împrăştiaţi peste tot pământul, dar Domnul îi va aduce înapoi... în zilele de pe urmă. Dumnezeu Îşi va aşeza tronul în Elam în sensul că va aduce judecata peste acel loc.

I. Profeţii împotriva Babilonului (cap. 50, 51)

50:1-16 Capitolul de faţă şi următorul se ocupă de judecata lui Dumnezeu împotriva Babilonului. Profeţiile se referă în parte la capturarea Babilonului de către mezi. Dar deplina lor împlinire va avea loc în viitor.

Babilonul este menţionat de 164 de ori în cartea Ieremia, mai mult decât în toate celelalte cărţi ale Bibliei luate la un loc. Ţara aceasta va fi cucerită **dinspre nord**. De şase ori, după ce profetul vorbeşte despre Babilon, el prezice binecuvântarea pentru Israel şi Iuda; versetele 4-7 se referă la întoarcerea lui Iuda şi Israel. Evreilor din exil li se spune să-i conducă pe exilaţi spre ţările lor de baştină, deoarece Babilonul va fi prădat. Armata cuceritoare va fi alcătuită din mai multe naţiuni. Versetul 11 se adresează armatei caldeenilor. Prin cuvintele **„mama ta"** se înţelege naţiunea însăşi. Vezi textul din *Comentariul Biblic al Credinciosului* referitor la Isaia 13:14-22, pentru o discuţie asupra anumitor probleme legate de distrugerea Babilonului.

50:17-34 Oile risipite ale Israelului vor fi reaşezate într-o ţară mănoasă şi iertate. Mânia lui Dumnezeu împotriva Babilonului este descrisă în versetele 21-32, după care El Îşi aduce aminte de Israel şi Iuda.

50:35-46 Pe locuitorii Babilonului îi paşte nimicirea sub ascuţişul sabiei. Invadatorul va lăsa cetatea pustie iar vestea despre căderea sa se va auzi printre naţiuni. Versetele 41-43 şi 44-46, aplicate anterior la Iuda şi Edom (6:22-24; 49:19-21) sunt aplicate aici la Babilon.

51:1-19 Dumnezeu va trimite un nimicitor în Babilon (*Leb Kamai* este cuvântul cod cu sensul: „Inima [sau mijlocul] celor care se ridică împotriva mea.") care nu va cruţa; aceasta va fi o dovadă că El nu a părăsit Israelul şi Iuda. Dumnezeu S-a folosit de Babilon ca de o cupă de aur a judecăţii pentru a face naţiunile să se clatine; acum Babilonul va gusta răzbunarea Domnului. Exilaţii evrei din Babilon sunt cei ce vorbesc în versetele 9 şi 10 în numele tuturor naţiunilor ce fuseseră cucerite de către Babilon. Măreţia lui Dumnezeu este contrastată cu idolii; Dumnezeul adevărat este Dumnezeul lui Israel şi Iuda.

51:20-37 Versetele 20-23 se adresează mezilor; versetul 24 este destinat, probabil, lui Iuda. Apoi versetul 25 revine din nou la Babilon („muntele nimicitor"). Acesta este sortit să rămână de-a-pururi un pustiu, fără nici un locuitor, un morman de ruine, un

ascunziș pentru animalele sălbatice. Locuitorii lui Iuda și Ierusalim sunt cei care vorbesc în versetele 34 și 35.

51:38-44 Versetele acestea au avut deja o împlinire parțială în anul 539 î.Cr. Mezii au cucerit Babilonul în timp ce Belșațar și curtea sa regală benchetuiau și se desfătau cu băutură (Dan. 5). Dar cetatea nu a fost prădată cu acest prilej. Cuvântul **marea** se referă la invadatori din viitor.

51:45-51 Captivii iudei au fost preveniți din timp să părăsească cetatea înainte de a se fi declanșat atacul, fiind sfătuiți să revină la Ierusalim cât mai curând posibil.

51:52-58 Orgolioasa cetate se va prăbuși, chipurile ei cioplite vor fi distruse, lăudăroșeniile ei vor înceta, liderii ei vor fi uciși iar zidurile sale vor fi surpate.

51:59-64 Ieremia îi poruncește lui **Seraia** să ducă cu el aceste profeții scrise împotriva Babilonului în captivitate. După ce le-a citit, el trebuie să le cufunde în Eufrat – prin acest lucru înfățișându-se pierzarea Babilonului. Cronologic, locul acestor versete este în capitolul 29.

IX. ÎNCHEIERE: CĂDEREA IERUSALIMULUI (cap. 52)

Ultimul capitol din Ieremia are un conținut istoric, prin faptul că ni se relatează capturarea Ierusalimului și exilarea locuitorilor săi.

52:1-16 Relatarea ultimelor zile ale domniei lui Zedechia se repetă în versetele 1-11. Nimicirea **Ierusalimului** se repetă în versetele 12-16.

52:17-23 Apoi se face un inventar detaliat al **articolelor** din templu care au fost capturate de babilonieni și duse cu ei.

52:24-27 Căpitanul gărzii a dus șaptezeci și patru de bărbați din Ierusalim la Regele Babilonului, care i-a ucis la Ribla.

52:28-34 Alții au fost duși în captivitate, cu prilejul celor trei deportări. În anul al treizeci și șaptelea al captivității sale, Regele Iehoiachin a fost scos din închisoare de către regele Babilonului și îngrijit cu atenție până în ziua morții sale.

Și astfel o carte profetică, îmbibată de judecată și lacrimi, se încheie pe o notă de mărinimie.

Nu trebuie să concepem această carte doar ca pe un volum de „istorie ebraică" redactată înainte ca evenimentele să fi avut loc, sub formă de profeție în multe locuri. Desigur, ea *este* un atare volum, dar nu numai atât! Cartea Ieremia face parte din Cuvântul lui Dumnezeu, cel veșnic proaspăt, veșnic relevant. Cu aproape trei secole în urmă comentatorul englez Matthew Henry a făcut un sumar al învățămintelor spirituale pe care ni le oferă Ieremia:

Și acum, asupra întregii chestiuni, comparând profeția cu istoria redată de conținutul acestei cărți, ne putem însuși următoarele învățăminte generale:

(1) Că nu e nici o noutate atunci când biserici și persoane cu mare reputație degenerează, ajungând să decadă.

(2) Că fărădelegea tinde să-i ruineze pe cei ce se alipesc de ea; și că, dacă nu se vor pocăi și lăsa de ea, vor sfârși negreșit în ruină.

(3) Că simpla mărturisire cu gura [lipsită de realitatea spirituală], efectuarea unor ritualuri exterioare nu numai că va echivala cu o scuză pentru a păcătui și scutire de ruină, ci va constitui o agravare a ambelor.

(4) Că nici un cuvânt al lui Dumnezeu nu va cădea pe pământ, ci orice prezicere se va împlini; iar necredința omului nu va fi în stare să anuleze amenințările lui Dumnezeu, ca de altfel făgăduințele Sale. Dreptatea și adevărul lui Dumnezeu sunt scrise aici cu litere însângerate, pentru condamnarea sau zădărnicirea tuturor celor care iau în râs amenințările Sale. Să *nu se înșele aceștia, Dumnezeu nu Se lasă batjocorit.*![42]

NOTE FINALE

[1](Intro) Vezi, de ex. 10:23, 24; 11:18–12:6; 15:10-21; 17:14-18; 18:18-23; 20:7-18.

[2](Intro) Asta înseamnă că el a slujit în timpul domniilor a cinci regi: Iosia, Iehoahaz, Iehoiachim, Iehoiachin (numit și Ieconia și Conia), și regele-marionetă Zedechia.

[3](1:1-10)William Kelly, *Jeremiah: The Tender-Hearted Prophet of the Nations*, p.9.

[4](2:1-3) Kyle M. Yates, *Preaching from the Prophets*, p. 139.

[5](5:20-31) Kelly, *Jeremiah*, p. 20.

[6](6:27-30) Yates, *Preaching*, p. 141.

[7](7:5-15) „Săpăturile arheologice relevă că Şilo a fost distrus prin anul 1050 î.Cr., adică în perioada în care filistenii au capturat chivotul (1 Sam. 4:11)" (*The Wesley Bible*, New King James Version, ed. Albert F. Harper, et al., p. 1095). Tabernacolul (cortul) mozaic a supravieţuit distrugerii lui Şilo, fiind localizat ulterior în Ghibeon (2 Cron. 1:2, 3).

[8](7:16-26) După ce creştinismul a devenit religie de stat a imperiului roman, hoarde de păgâni neconvertiţi au năvălit în biserici, aducând cu ele ideile lor păgâne. Aplicarea acestui titlu păgân „regina cerului" la mama fecioară a Domnului, în pofida faptului că este, negreşit, considerată drept un titlu de mare onoare, ar fi total respinsă de către umila „roabă a Domnului" (Luca 1:38).

[9](9:1-11) Yates, *Preaching*, p. 143.

[10](9:23, 24) G. Herbert Livingston, "Jeremiah," *Wesley Bible*, p. 1100.

[11](9:25, 26) Este o altă traducere a expresiei „toţi cei ce se află în colţurile cele mai îndepărtate."

[12](10:1-5) Yates, *Preaching*, P. 144.

[13](13:1-11) *New Scofield Reference Bible, New King James Version*, p. 784, 785.

[14](13:12-14) R. K. Harrison, *Jeremiah and Lamentations*, p. 99, 100.

[15](13:24-27) *Ibid.*, p. 101.

[16](14:1-6) *New Scofield, NKJV*, p. 785.

[17](15:19-21) G. Campbell Morgan, *Searchlights from the Word*, p. 243.

[18](16:1-9) Kelly, *Jeremiah*, p. 43, 44.

[19](17:1-11) „Referirea la *potârniche* are de a face cu credinţa răspândită în popor conform căreia această pasăre ar cloci ouăle altor păsări" (Harrison, *Jeremiah*, p. 107). Dar într-o notă de la subsolul aceleiaşi pagini, Harrison spune că ar „putea să se refere la o specie de găinuşă de munte."

[20](17:1-11) *Ibid.*, p. 106.

[21](17:1-11) Matthew Henry, "Jeremiah," în *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, IV:519, 520.

[22](17:19-27) Irving L. Jensen, *Jeremiah, Prophet of Judgment*, p. 59.

[23](18:13-17) C. F. Keil. "Jeremiah," în *Biblical Commentary on the Old Testament*, XIX:300.

[24](21:1-7) Kelly, *Jeremiah*, p. 47.

[25](22:24-30) Charles H. Dyer, "Jeremiah," în *Bible Knowledge Commentary*, I:1158.

[26](23:1-8) Kelly, *Jeremiah*, p. 48, 49.

[27](23:1-8) Celelalte sunt: *Iehova-Jire* (Domnul va purta de grijă – Gen. 22:13, 14); *Iehova-Rofeca* (Domnul care te vindecă – Ex. 15:26); *Iehova-Nisi* (Domnul, steagul meu – Ex. 17:8-15); *Iehova-Şalom* (Domnul *este* pace – Jud. 6:24); *Iehova-Ro'i* (Domnul, păstorul meu – Ps. 23:1; şi *Iehova-Şama* (DOMNUL *ESTE* ACOLO – Ezec. 48:35).

[28](23:30-32) Yates, *Preaching*, p. 146.

[29](23:33-40) Acelaşi cuvânt ebraic (*massa*) poate însemna fie „povară", fie „oracol." Ryrie îl numeşte „un termen obişnuit pentru un mesaj profetic greu" (cf. Naum 1:1; Hab. 1:1) în *Ryrie Study Bible, New King James Version*, p. 1182.

[30](27:12-22) Charles C. Ryrie, ed., *The Ryrie Study Bible, New King James Version*, p. 1187.

[31](28:10-17) Kelly, *Jeremiah*, p. 67.

[32](29:10-14) Yates, *Preaching*, p. 146, 147.

[33](Cap. 30–33:Intro) Clyde T. Francisco, *Studies in Jeremiah*, p. 107.

[34](31:1-20) Kelly, *Jeremiah*, p. 75, 76.

[35](31:21, 22) George Williams, *The Student's Commentary on the Holy Scriptures*, p. 552.

[36](31:21, 22) Kelly, *Jeremiah*, p. 77.

[37](39:15-18) Numele său înseamnă „slujitorul regelui".

[38](Cap. 45) Kelly, *Jeremiah*, p. 94.

[39](Cap. 46–51:Intro) Cu prilejul unei revizuiri majore a acestui comentariu (1990), Irakul, pe al cărui teritoriu s-a aflat Babilonul, începuse rezidirea Babilonului din ordinul lui Saddam Hussein. În prezent (1991) operaţiile de reconstrucţie au fost întrerupte datorită bombardamentelor forţelor aliate din cadrul misiunii de eliberare a Kuwaitului, sponsorizată de Naţiunile Unite.

[40](49:7-22) Williams, *Student's Commentary*, p. 563.

[41](49:23-27) Întrucât în scrierea ebraică nu există litere majuscule şi minuscule, este la latitudinea traducătorilor de limba

engleză să decidă care cuvinte vor fi scrise cu litere majuscule.

[42](52:28-34) Henry, "Jeremiah," IV:711.

BIBLIOGRAFIE

Dyer, Charles A. "Jeremiah" and "Lamentations." În *The Bible Knowledge Commentary. Old Testament.* Wheaton, IL: Victor Books, 1985.

Feinberg, Charles L. *Jeremiah: A Commentary.* Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1982.

Francisco, Clyde T *Studies* în *Jeremiah.* Nashville: Convention Press, 1961.

Harrison, R. K. *Jeremiah and Lamentations.* The Tyndale Old Testament

Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1973.

Henry, Matthew. "Jeremiah." În *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible.* Vol. 4. McLean, VA: MacDonald Publishing Company, n.d.

Jensen, Irving L. "Jeremiah and Lamentations." În *Everyman's Bible Commentary.* Chicago: Moody Press, 1974.

Keil, C. E "Jeremiah-Lamentations." În *Biblical Commentary on the Old Testament. Vols.* 19, 20. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1971.

Kelly, William. *Jeremiah: The Tender-Hearted Prophet of the Nations.* Charlotte: Books for Christians, n. d.

von Orelli, Hans Conrad. *The Prophecies of Jeremiah.* Retipărire. Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1977.

PLÂNGERILE LUI IEREMIA

Introducere

„Ne amintește în surdină că, în pofida tuturor ademenirilor și aurei de aparentă strălucire, păcatul atrage după sine poveri grele de durere, întristare, mizerie, sterilitate și suferință. Este reversul monedei: «să mâncăm, să bem și să ne veselim»"

– Charles R. Swindoll

I. Locul unic în Canon

Această cărticică se numește „Plângerile" în greacă, latină și engleză. Evreii o definesc în funcție de primul cuvânt în limba ebraică cu care încep capitolele 1, 2 și 4, ce se poate traduce prin „Cum" sau „Vai". Cartea constă din cinci poeme separate având *tema* comună a distrugerii Ierusalimului de către Nebucadnețar în anul 586 î.Cr. și *structura* unică de acrostih a primelor patru capitole.

Probabil pentru a înlesni memorarea, rândurile poemului se succed în ordinea alfabetului ebraic, fiecare verset începând cu o nouă literă, cu excepția capitolului 3, unde fiecărei litere îi sunt repartizate trei versete în șir, începând cu aceeași literă. Capitolul 5 are același număr de versete ca alfabetul ebraic (douăzeci și două) dar nu se prezintă sub formă de acrostih.

În pofida dificultății respectării acestei prozodii sofisticate, cartea reușește să transmită sentimente pătrunzătoare de patriotism și profundă durere a inimii.

II. Paternitatea

Nu găsim menționat autorul în textul propriu-zis al cărții Plângeri, dar tradiția conform căreia Ieremia este cel ce a compus-o a rămas în picioare până în veacul al optsprezecelea, când a fost atacată de criticii moderni.

Traducerea în greacă (Septuaginta) a cărții Plângeri este însoțită de o prefață al cărei stil pare să indice un original ebraic: „Și s-a întâmplat că după ce Israel a fost dus în captivitate iar Ierusalimul a fost pustiit, Ieremia a șezut jos și a plâns cu jale mare pentru Ierusalim, zicând..." (Aici începe capitolul întâi).

Stilul cărții sugerează că a fost într-adevăr scrisă de „profetul plângător" iar 2 Cronici 35:25 de asemenea afirmă că Ieremia a compus cântări de jale sau plângeri. Faptul că autorul a fost martor ocular al evenimentelor descrise și că nu există nici un alt candidat logic la funcția de autor al ei este de natură să susțină tradiția ebraică și opinia creștină conform cărora Ieremia este cel ce a compus cartea Plângeri.

III. Data

Descrierile nemijlocite ale devastării Sionului sunt atât de vii și de copleșitoare încât denotă că au fost așternute în scris la scurtă vreme după consumarea evenimentului (prin anul 586 sau 585 î.Cr.), înainte ca Ieremia să fi fost dus în Egipt.

IV. Fondul și tema

Căderea Ierusalimului a fost o perioadă de groaznică suferință și cumplite dureri. Or, tocmai această mare nenorocire a determinat compunerea cărții Plângeri, izvorâtă, credem noi, din însăși inima îndurerată a profetului Ieremia.

Cartea aceasta formează un fel de anexă la profețiile lui Ieremia, descriind profunda întristare a profetului în fața distrugerii Ierusalimului și a templului. În loc să se bucure pentru faptul că profețiile sale s-au împlinit, el a plâns cu amărăciune pentru suferințele îndurate de popor.

Pe lângă faptul că Plângerile redau înseși cuvintele lui Ieremia, am mai putea afirma că în această carte sunt exprimate următoarele teme majore:

1. Întristarea rămășiței de evrei, al căror purtător de cuvânt era Ieremia, de a fi văzut cu ochii lor invazia babiloneană.

2. Cumplita suferință îndurată de Mesia când a venit să sufere, să sângereze și să moară pe crucea Golgotei (vezi, de pildă, 1:12).

3. Durerile și întristările pe care le va resimți rămășița de evrei când vor fi chemați să îndure perioada Marii Strâmtorări, („Necazul lui Iacov," „Marea Tribulație").

Păcat ⇨ Suferință (1:8)
Întristare ⇨ Pocăință (1:20)
Rugăciune ⇨ Nădejde (3:19-24)
Credință ⇨ Restaurare (5:21)

Calea spre reînnoire

SCHIȚA

I. GROAZNICA PUSTIIRE A IERUSALIMULUI (1:1-11)

II. JALNICELE STRIGĂTE, MĂRTURISIRI ȘI RUGĂCIUNI ALE POPORULUI (1:12-22)

A. Strigătul (1:12-17)

B. Mărturisirea (1:18, 19)

C. Rugăciunea (1:20-22)

III. DOMNUL VĂZUT ÎN POSTURA CELUI CARE A PEDEPSIT IERUSALIMUL (cap. 2)

A. Efectele mâniei lui Dumnezeu (2:1-13)

B. Cauza mâniei lui Dumnezeu – eșecul profeților falși de a avertiza poporul (2:14)

C. Ridiculizarea spectatorilor (2:15, 16)

D. Împlinirea amenințărilor lansate de Dumnezeu (2:17)

E. Chemarea la pocăință (2:18, 19)

F. Rugăciunea pentru îndurarea lui Dumnezeu (2:20-22)

IV. PROFETUL DĂ GLAS DURERII ȘI MĂRTURISII RĂMĂȘIȚEI (cap. 3)

A. Judecățile lui Dumnezeu (3:1-18)

B. Îndurările Domnului (3:19-39)

C. Chemarea la reînnoire spirituală (3:40-42)

D. Durerea resimțită de Ieremia pentru Ierusalim (3:43-51)

E. Rugăciunea profetului ca să fie izbăvit de vrăjmașii lui (3:52-66)

V. CONTRAST ÎNTRE TRECUTUL ȘI PREZENTUL ISRAELULUI (4:1-20)

VI. PERSPECTIVA VIITORULUI – EDOMUL VA FI DISTRUS IAR IUDA VA FI RESTAURATĂ (4:21, 22)

VII. RĂMĂȘIȚA APELEAZĂ LA ÎNDURAREA LUI DUMNEZEU, RUGÂNDU-L SĂ ADUCĂ REFACERE (cap. 5)

COMENTARIU

I. GROAZNICA PUSTIIRE A IERUSALIMULUI (1:1-11)

Vedem aici completa nimicire a Ierusalimului. Versetele 1-11 sunt comentariul unui spectator. Cetatea ce era odinioară plină de oameni este acum o văduvă întristată; prințesa a devenit o sclavă, uitată și părăsită de idolii ei, trădată de aliații ei (v. 1, 2). Oamenii s-au dus în captivitate din pricina păcatului lor. Nu mai vin pelerinii să se închine în Sion (v. 3-9). Prețioasele vase ale sanctuarului au fost duse de cuceritori în Babilon (v. 10) iar oamenii suferă de foame (v. 11).

II. JALNICELE STRIGĂTE, MĂRTURISIRI ȘI RUGĂCIUNI ALE POPORULUI (1:12-22)

A. Strigătul (1:12-17)

Pasajul acesta descrie durerea fără egal a Ierusalimului. Versetul 12 a devenit „o expresie clasică a întristării"[1], reamintindu-ne de momentul în care Domnul nostru a plâns și El pentru această cetate și pentru faptul că locuitorii săi îndărătnici L-au respins. Limbajul acestor versete corespunde de asemenea cu condiția lui Cristos pe cruce, înconjurat de soldații nemiloși, de liderii religioși ai națiunii și de mulțimea de oameni – toți urmărind suferințele Sale ca pe un spectacol public.

Evreii recunosc că Domnul (v. 15) este Cel care a adus această nenorocire peste ei și deși Sionul cere îndurare cu mâinile întinse, nu se găsește nimeni care s-o mângâie; ea a devenit un lucru necurat (v. 17).

B. Mărturisirea (1:18, 19)

În mărturisirea lor, evreii recunosc că Domnul a dat dovadă de neprihănire când i-a trimis în captivitate și că ei s-au răsculat împotriva poruncii Sale, precum și faptul că ibovnicii ei păgâni – adică națiunile – au înșelat-o.

C. Rugăciunea (1:20-22)

Iudeea se roagă ca Dumnezeu să-i pedepsească pe dușmanii ei, ce s-au bucurat de suferința sa, recunoscând în același timp, printre suspine, fărădelegile sale.

III. DOMNUL VĂZUT ÎN POSTURA CELUI CARE A PEDEPSIT IERUSALIMUL (cap. 2)

A. Efectele mâniei lui Dumnezeu (2:1-13)

2:1-7 Versetele arată ce i-a făcut Dumnezeu lui Iuda – cum i-a distrus templul (**așternutul picioarelor**) (v. 1), cum i-a înghițit cetățile (v. 2), cum a refuzat să-l rețină pe dușman, purtându-se de parcă El Însuși ar fi fost vrăjmașul lui Iuda (v. 3-5), tratând templul ca pe o simplă grădină, cauzând încetarea sistemul jertfelor și înlăturarea atât a regelui, cât și a preotului (v. 6, 7).

2:8-13 El a ruinat cetatea, dregătorii ei fiind acum în exil iar profeții nemaibeneficiind de nici un mesaj din partea Domnului, în contextul în care bătrânii plâng iar fecioarele stau cu capul acoperit de rușine (v. 8-10). Copiii cad răpuși de

foame (v. 11, 12). Calamitatea ce s-a abătut peste oameni este mai mare decât şi-a putut imagina profetul, negăsind mângâiere pentru ea (v. 13). **„Fiica fecioară a Sionului"** este starea în care *ar fi trebuit* să fie oamenii – cu totul altceva decât ceea ce *sunt* în realitate.

B. Cauza mâniei lui Dumnezeu – eşecul profeţilor falşi de a avertiza poporul (2:14)

Profeţii lui Iuda avuseseră vedenii false şi înşelătoare. În loc să demaşte fărădelegea poporului, ei au născocit tot felul de profeţii false şi cumplite aiureli.

C. Ridiculizarea spectatorilor (2:15, 16)

Vecinii lui Iuda jubilează în faţa prăbuşirii Ierusalimului, bătând din palme, şuierând printre dinţi şi zicând cu satisfacţie sadică: **„Aceasta e ziua pe care am aşteptat-o; am găsit-o, am văzut-o!"**

D. Împlinirea ameninţărilor lansate de Dumnezeu (2:17)

Domnul Şi-a împlinit cuvântul. Şi-a doborât propriul Său popor, înălţând puterea („cornul" în original) vrăjmaşilor lui Iuda.

E. Chemarea la pocăinţă (2:18, 19)

Părinţii sunt îndemnaţi să plângă înaintea Domnului fără încetare pentru tinerii lor copii care leşină de foame pe la colţurile ulielor.

F. Rugăciunea pentru îndurarea lui Dumnezeu (2:20-22)

Femeile îşi mănâncă proprii lor copii din pricina foametei. Străzile sunt pline de cei ucişi din pricina faptului că Dumnezeu i-a invitat pe babilonieni să vină la ospăţ.

IV. PROFETUL DĂ GLAS DURERII ŞI MĂRTURISII RĂMĂŞIŢEI (cap. 3)

A. Judecăţile lui Dumnezeu (3:1-18)

Alternând între persoana întâi singular şi persoana întâi plural, profetul face o paralelă între propriile sale experienţe şi cele ale concetăţenilor săi. Mânia lui Dumnezeu este descrisă sub forma întunericului, a loviturilor neîncetate ale mâinii Sale (v. 1-3); ei sunt înfăţişaţi ca nişte oameni îmbătrâniţi înainte de vreme, oase frânte, morţi aflaţi încă în viaţă (v. 4-6); ca unii ce sunt sortiţi unei temniţe din care nu pot să scape, ca unii cărora nu li se răspunde la rugăciune (v. 7-9); ca nişte animale hăituire, în care să se tragă cu săgeata (v. 10-12); ca nişte răni adânci, ca unii vrednici de dispreţ, ce se hrănesc cu amărăciunea (v. 13-15); ca nişte dinţi zdrobiţi, ca cenuşa (v. 16); ca unii ce şi-au pierdut memoria, pacea şi prosperitatea, precum şi ca unii ce au pierdut orice nădejde de ajutor divin (v. 17, 18).

B. Îndurările Domnului (3:19-39)

Rugându-se ca Dumnezeu să-Şi aducă aminte de soarta lui amară, profund deprimat din cauza nenorocirii sale (v. 19, 20), profetul reuşeşte să-şi ia ochii de la sine şi să privească, în schimb, spre Domnul. Nădejdea reînvie când profetul îşi aduce aminte că **bunătăţile şi îndurările Domnului se reînnoiesc în fiecare dimineaţă** (v. 21-24) iar credincioşia Lui este mare[2] (v. 21-24). El enumeră învăţămintele pe care şi le-a însuşit în şcoala suferinţei: este bine să aştepţi în tăcere ajutorul Domnului, izbăvirea Sa; este bine să te supui jugului Său încă din tinereţe (v. 25-27); să accepţi disciplina pe care ţi-o aplică Domnul şi loviturile şi insultele cu care te împroaşcă lumea fără să răspunzi cu aceeaşi monedă (v. 28-30); repudierea lor de către Dumnezeu nu este finală, după cum nu este lipsită de temei; bunătăţile Sale şi îndurările Sale nu vor lipsi niciodată (v. 31-33); Domnul nu aprobă asuprirea, nedreptatea sau refuzarea drepturilor (v. 34-36); El este suveran, cuvântul Său predomină, toate lucrurile slujesc voii Sale; a te plânge pentru faptul că El pedepseşte păcatul este lipsit de sens (v. 37-39).

C. Chemarea la reînnoire spirituală (3:40-42)

Calea binecuvântării se găseşte în cercetarea de sine şi întoarcerea la Domnul. Păcatul nemărturisit rămâne neiertat.

D. Durerea resimțită de Ieremia pentru Ierusalim (3:43-51)

Asistăm în acest punct la o revenire la tema suferințelor lui Ieremia și ale poporului. Dumnezeu îi urmărise și-i ucisese fără milă, Se izolase de rugăciunile lor și-i făcuse de ocară în fața întregii lumi (v. 43-45). Toți dușmanii lor și-au bătut joc, în timp ce poporul lui Dumnezeu a avut parte de frică, pericole și nimicire. Pustiirea poporului său l-a făcut pe profet să plângă fără încetare (v. 46-51).

E. Rugăciunea profetului ca să fie izbăvit de vrăjmașii lui (3:52-66)

Hăituit ca o pasăre, lovit cu pietre și aruncat într-o groapă, profetul a crezut că a sosit sfârșitul (v. 52-54). El s-a rugat fierbinte din adâncuri iar Dumnezeu i-a răspuns, spunându-i să nu se teamă (v. 55-57). Acum el Îl roagă pe Domnul să vadă cum a fost el maltratat – răzbunarea, stratagemele, ocările, insultele, bârfa și batjocurile la care a fost supus – și să judece cauza lui. Neprihănirea cere pedepsirea, blestemarea, urmărirea și nimicirea dușmanilor (v. 58-66). „O inimă acoperită cu un văl" (v. 65), ca în textul de la 2 Cor. 3:15 unde se spune: „Când se citește Moise, un văl le acoperă [evreilor] inima," nu se referă probabil la „împietrire, ci la legarea inimii, care aruncă în pierzare."3

V. CONTRAST ÎNTRE TRECUTUL ȘI PREZENTUL ISRAELULUI (4:1-20)

Profetul compară gloria de odinioară cu starea jalnică a Ierusalimului din acele zile. Templul este distrus, mamele își părăsesc copiii (v. 3, 4), oamenii mor de foame (v. 5), pedeapsa se prelungește (v. 6), prinții nu se mai recunosc pe străzi (v. 7, 8), canibalismul predomină chiar între femeile milostive (v. 10) iar cetatea ce fusese considerată cândva de necucerit acum a căzut (v. 12). Toate acestea au fost cauzate de păcatele profeților ei... preoților și poporului (v. 13-16). În zadar au așteptat ajutor de la Egipt (v. 17). Babilonienii i-au împresurat dintr-odată (v. 18, 19) iar Regele Zedechia, unsul Domnului, a fost prins (v. 20).

VI. PERSPECTIVA VIITORULUI – EDOMUL VA FI DISTRUS IAR IUDA VA FI RESTAURATĂ (4:21, 22)

Fiica Edomului s-a bucurat de căderea Ierusalimului, dar ea va fi pedepsită aspru iar păcatele i se vor da în vileag. Sionul va fi răscumpărat.

VII. RĂMĂȘIȚA APELEAZĂ LA ÎNDURAREA LUI DUMNEZEU, RUGÂNDU-L SĂ ADUCĂ REFACERE (cap. 5)

5:1-14 În aceste versete oamenii deplâng condițiile groaznice care s-au abătut asupra lor – costul ridicat al existenței (v. 4); munca forțată (v. 5); asuprirea (v. 8); foametea și pericolele (v. 9, 10); atrocitățile comise împotriva fecioarelor, prinților și bătrânilor (v. 11, 12); greutățile cu care sunt confruntați tinerii, băieții și bătrânii (v. 13, 14).

5:15-18 Din pricina tuturor acestor orori, bucuria lui Iuda a încetat, dansul s-a transformat în jale, cununa a căzut de pe capul ei iar Muntele Sion zace pustiu.

Motivul pentru toate acestea este mărturisit: „Vai de noi, căci am păcătuit!"

5:19-22 În fine oamenii Îl roagă pe Domnul să-i readucă la El Însuși, pentru ca să poată fi restaurați și reînnoiți. Este interesant că în multe manuscrise ebraice versetul 21 se repetă după versetul 22, după câte se pare pentru ca astfel cartea să se încheie pe o notă de speranță, iar nu de întristare.4 De fapt, cum remarcă Keil, o înțelegere corectă a versetului 22 face inutilă această repetare:

> Această concluzie este în deplină concordanță cu tonul întregii cărți Plângeri, în care plângerea și rugămintea trebuie să continue până la capăt – dar nu fără un element de speranță, deși acesta nu se ridică la nivelul biruinței înaripate, ci, cum se exprimă Gerlach, „abia pâlpâie de departe, ca luceafărul de dimineață printre nori, care nu risipește el însuși umbrele nopții, deși vestește apropierea soarelui ce stă să răsară și faptul că acestuia îi va aparține biruința."5

NOTE FINALE

[1](1:12-17) R. K. Harrison, *Jeremiah and Lamentations*, p. 210.

[2](3:19-39) Să-i fie îngăduit editorului să împărtășească cititorului o amintire personală. Versetele 22 și 23 au un înțeles deosebit pentru mine. Tatălui meu îi plăcea să citeze versetul 22: „Prin îndurările Domnului nu suntem noi mistuiți" (v. 22) iar cântarea favorită a mamei mele, „Great Is Thy Faithfulness" (Mare este credincioșia Ta) se bazează pe versetul 23. Abia după ce amândoi au plecat acasă la Domnul ne-am dat noi seama că sentimentele lor – fiecare oglindind personalitatea sa – se potriveau de minune, unul lângă altul, ca în capitolul 3 din Plângeri.

[3](3:52-66) C. F. Keil, "Lamentations," în *Biblical Commentary on the Old Testament*, XX:455.

[4](5:19-22) O repetare similară pentru lecturi mai adecvate din sinagogă se întâlnește la sfârșitul cărților Eclesiastul, Isaia și Maleahi.

[5](5:19-22) Keil, "Lamentations," XX:455.

BIBLIOGRAFIE

Pentru *Bibliografie* a se consulta Bibliografia de la comentariul asupra cărții Ieremia.

EZECHIEL

Introducere

„De la primul până la ultimul său capitol, cartea Ezechiel e străbătută de gândul suprem al suveranității și gloriei Domnului Dumnezeu. El este suveran în Israel și în treburile națiunilor lumii – în pofida faptului că pretențiile zgomotoase și lăudăroase ale oamenilor par să fi estompat acest adevăr. În voia Sa suverană, Dumnezeu a rânduit ca noi să-L slăvim prin viața și mărturia noastră până la marginile pământului."

–Charles Lee Feinberg

I. Locul unic în Canon

Grație renumitelor cântece americane gen „spiritual" cum ar fi „Ezekiel Saw the Wheel" (Ezechiel a văzut roata) și „Dry Bones" (oasele uscate), personajul biblic Ezechiel este cunoscut de milioane de oameni. Din nefericire, nivelul de cunoaștere a acestei cărți dificile din Biblie nu depășește acest prag. Desigur Ezechiel nu este prima carte pe care creștinii ar trebui s-o citească îndată după convertire, deși cel puțin unii literați au îndrăgit Biblia prin intermediul stilului remarcabil al acestui profet.

Ceea ce-l deosebește pe Ezechiel de Ieremia și într-o anumită măsură de Isaia și de majoritatea profeților minori este accentul pe care îl pune el nu asupra judecății, cât a *mângâierii* copiilor lui Dumnezeu. De la canalul Chebar, ce va fi fost probabil în timpurile străvechi un fel de lagăr de concentrare în apropiere de Babilon, Ezechiel și-a scris profețiile cu scopul de a-i încuraja pe exilații evrei.

II. Paternitatea

Ezechiel, al cărui nume înseamnă „Dumnezeu întărește" sau „întărit de Dumnezeu," a făcut parte din al doilea grup de evrei duși în captivitate în Babilon cu unsprezece ani înainte de a fi avut loc distrugerea Ierusalimului.

Până prin anii 1920, profețiile lui Ezechiel scăpaseră aproape neatinse de „foarfecele" criticilor raționaliști – situație deplânsă de liberali, care s-au grăbit să „remedieze" din punctul lor de vedere situația, elaborând numaidecât teorii prin care au negat unitatea și paternitatea lui Ezechiel asupra cărții ce-i poartă numele, punând sub semnul îndoielii până și data la care tradiția spune că a fost redactată cartea.

În realitate însă, punctul de vedere iudeo-creștin din toate timpurile și de pretutindeni, conform căruia cartea a fost scrisă de un profet poetic, „preotul Ezechiel, fiul lui Buzi" este ușor de susținut, prin argumente convingătoare de natură să infirme atacurile criticilor.[1]

Redăm mai jos cele șase argumente ale lui John B. Taylor în favoarea unității cărții, așa cum au fost ele formulate de un alt autor:

1. Cartea are *continuitate*, de la început până la sfârșit, producând un efect binedefinit.
2. Cartea are un *mesaj consecvent*: căderea Ierusalimului și distrugerea templului.
3. *Stilul și limbajul* sunt de o remarcabilă unitate, pe întreg parcursul cărții repetându-se o serie de expresii și sintagme cum ar fi: „fiul omului," „cuvân-

tul Domnului a venit la mine," „vor ști că Eu sunt Domnul" și „slava Domnului").

4. Ezechiel are o *succesiune cronologică* unică în rândul Profeților Majori (vezi Isaia și Ieremia).
5. Folosirea cu precădere a persoanei întâi singular imprimă cărții un caracter autobiografic prin excelență. Scriitorul se identifică pe sine, precizând că este Ezechiel, la 1:3 și 24:24.
6. *Personalitatea și caracterul* lui Ezechiel sunt de o consecvență remarcabilă pe tot cuprinsul cărții, cum reiese din seriozitatea sa, predilecția pentru simbolism, preocuparea față de detalii și respectul profund, uimirea și încântarea cu care privește gloria și transcendența lui Dumnezeu.[2]

III. Data

Ezechiel și-a datat cu precizie profețiile. Prima sa profeție (1:2) a survenit în al cincilea an al exilului lui Iehoiachin (593 î.Cr.); ultima sa profeție datată a avut loc în anul 571 î.Cr. (29:17). Rezultă că slujba sa a durat cel puțin douăzeci și doi de ani. Dacă, preot fiind, și-a început slujba la vârsta de treizeci de ani, înseamnă că la finele profețiilor sale va fi avut peste cincizeci de ani.

IV. Fondul și temele

Ezechiel și-a slujit tovarășii în perioada imediat premergătoare și în timpul primilor circa douăzeci de ani de captivitate. Animați de o nădejde deșartă, exilații credeau că se vor întoarce în curând la Ierusalim, dar Ezechiel i-a învățat că mai întâi trebuie să se întoarcă la Domnul.

Profeția lui Ezechiel se împarte în trei părți. În prima, el face o recapitulare a păcatelor lui Iuda, avertizându-i pe evrei cu privire la judecata lui Dumnezeu ce sta să se abată peste ei prin ducerea lor în captivitate și prin distrugerea capitalei lor. Toate aceste sunt vestite cu lux de amănunte prin intermediul unor vedenii neobișnuite și a unor fapte simbolice. Astfel profetul a văzut un nor de o strălucire nemaipomenită, simbolizând prezența lui Dumnezeu, care stăruia deasupra templului, după care a părăsit cu părere de rău această zonă – semnificația fiind că Dumnezeu nu mai putea locui în mijlocul poporului Său, datorită păcatului său, în consecință sabia judecății Sale urmând să se abată curând asupra templului întinat. Slava Domnului este unul din gândurile cheie care străbat cartea Ezechiel.

În partea a doua, vecinii Iudei sunt condamnați din pricina idolatriei lor și a cruzimii cu care i-au tratat pe copiii lui Dumnezeu. Este vorba de amoniți, moabiți, edomiți, filisteni, tirieni, sidonieni și egipteni.

În fine în ultima secțiune Ezechiel vorbește despre refacerea și readunarea întregii națiuni – atât a Israelului, cât și a Iudei. Când oamenii se vor pocăi de păcatele lor, Dumnezeu îi va umple din nou cu Duhul Său cel Sfânt. Mesia va veni la poporul Său și-i va nimici pe ultimii săi vrăjmași. Templul va fi rezidit, în el întorcându-se din nou slava Domnului. Aceste profeții încă nu s-au împlinit, ele având de a face cu domnia de o mie de ani a lui Cristos pe pământ – Mileniul.

Asemenea multor altor cărți profetice, Ezechiel nu respectă întru totul succesiunea cronologică a evenimentelor, deși o face într-o măsură mai mare decât profețiile lui Isaia și Ieremia. Va trebui să notăm datele sau perioadele de timp precizate la începutul multor capitole. Albert Barnes a așezat profețiile în succesiunea lor cronologică, după cum urmează:

Profețiile sunt împărțite pe grupe în funcție de date corelate cu diverse capitole, în contextul în care putem presupune că acele profeții ce nu sunt datate au fost transmise la aceeași dată la care au fost transmise cele a căror dată este precizată sau că, în orice caz, au urmat la scurt timp după aceea.

1. Al cincilea an al captivității lui Iehoiachin.
   Cap. 1–7. Chemarea lui Ezechiel, prezicerea asedierii Ierusalimului.
2. Anul al șaselea.
   Cap. 8–19. Trecerea în revistă a stării în care se afla poporul, însoțită de preziceri referitoare la pedeapsa ce se va abate peste ei.

3. Anul al şaptelea.
   Cap. 20–23. Noi mustrări şi noi preziceri despre nenorocirea ce va veni peste ei.
4. Anul al nouălea.
   Cap. 24. Anul în care a început asediul. Declaraţiile conform cărora cetatea va fi înfrântă.
5. Acelaşi an.
   Cap. 25. Profeţii împotriva lui Moab, Amon şi împotriva filistenilor.
6. Anul al unsprezecelea.
   Cap. 26–28. Profeţii împotriva Tirului.
   În anul acesta Ierusalimul a fost cucerit, după un asediu de un an şi jumătate, urmat de distrugerea templului.
7. Anul al zecelea.
   Cap. 29:1-16. Profeţie împotriva Egiptului.
8. Anul al douăzeci şi şaptelea.
   Cap. 29:17–30:19. Profeţie împotriva Egiptului.
9. Anul al unsprezecelea.
   Cap. 30:20–31:18. Profeţie împotriva Egiptului.
10. Anul al doisprezecelea.
    Cap. 32. Profeţie împotriva Egiptului.
11. Acelaşi an.
    Cap. 33–34. Mustrare adresată dregătorilor infideli.
12. Acelaşi an sau un alt an situat între al doisprezecelea şi al douăzeci şi cincilea an.
    Cap. 35. Judecata de la Muntele Seir.
13. Acelaşi an.
    Cap. 36–39. Vedenii de mângâiere. Înfrângerea lui Gog.
14. Anul al douăzeci şi cincilea.
    Cap. 40–48. Vedenia templului.[3]

Referitor la capacitatea lui Ezechiel de a transmite Cuvântul lui Dumnezeu peste spaţiul uriaş ce despărţea Babilonia de Iudeea, iată ce găsim scris în însemnările din lucrarea *Daily Notes of the Scripture Union*:

Una din problemele pe care le întâmpinăm în această carte este slujba desfăşurată de Ezechiel în exilul său babilonean către concetăţenii săi din îndepărtatul Ierusalim. Se impune concluzia că cei ce fuseseră deportaţi aveau libertatea de a comunica cu cei rămaşi în patrie. În fapt, având în vedere faptul că întreg teritoriul dintre cele două puncte geografice extreme fusese unit şi pacificat de Babilon, comunicaţiile se puteau întreţine acum cu mai multă uşurinţă decât în trecut. Era acum mai simplu pentru un sol să descrie în propriile sale cuvinte o faptă simbolică a lui Ezechiel decât să fie purtătorul unui mesaj verbal care ar fi putut suferi diminuări datorate lipsei de ţinere de minte a acestuia sau a unui mesaj scris, care ar fi putut atrage atenţia autorităţilor babiloniene.

SCHIŢA

I. CHEMAREA ŞI ÎMPUTERNICIREA LUI EZECHIEL (1:1–3:21)
   A. Circumstanţele lui Ezechiel (1:1-3)
   B. Vedenia lui Ezechiel despre slava lui Dumnezeu pe tronul de pe car (1:4-28a)
   C. Lui Ezechiel i se încredinţează sarcina de a rosti profeţii pentru poporul Israel 1:28b–3:21)
      1. Caracterul poporului – răzvrătit (1:28b–2:7)
      2. Natura mesajului – judecata, reliefată de sul (2:8–3:3)
      3. Caracterul poporului – neruşinat şi împietrit (3:4-11)
      4. Rolul profetului – străjer (veghetor) 3:12-21)

II. DESCRIEREA JUDECĂŢII LA CARE AU FOST SUPUSE IUDA ŞI IERUSALIMUL (3:22–24:27)
   A. Mijloace vizuale prin care este ilustrată judecata viitoare (3:22–5:17)
      1. Lui Ezechiel i se porunceşte să mimeze că e mut până când îi va spune Dumnezeu să vorbească (3:22-27)
      2. Asediul Ierusalimului prefigurat prin imaginea cărămizii (cap. 4)
      3. Soarta poporului prezisă prin recurgerea la imaginea unei săbii ascuţite şi a părului (cap. 5)

B. Distrugerea idolatriei și păstrarea unei rămășițe a poporului (cap. 6)

C. Iminența și asprimea invaziei babiloniene (cap. 7)

D. Vedenia groaznicei idolatrii din templu (cap. 8)

E. Îndepărtarea prezenței lui Dumnezeu, urmată de distrugerea închinătorilor la idoli (cap. 9)

F. Vedenia slavei lui Dumnezeu care se abate asupra Ierusalimului cu judecată (cap. 10)

G. Repudierea sfatului prinților răi (11:1-13)

H. Păstrarea rămășiței, conform făgăduinței (11:14-21)

I. Strămutarea norului de slavă pe Muntele Măslinilor (11:22-25)

J. Semnele lui Ezechiel privind exilul ce urma (cap. 12)

1. Bagajul său (12:1-16)
2. Tremuratul său (12:17-28)

K. Pierzarea profeteselor și profeților falși (cap. 13)

L. Amenințarea adresată de Dumnezeu bătrânilor idolatri (cap. 14)

M. Parabola viței de vie neroditoare (cap. 15)

N. Parabola căsătoriei Ierusalimului (cap. 16)

O. Parabola celor doi vulturi (cap. 17)

P. Repudierea parabolei strugurilor acri (cap. 18)

Q. Lamentația pentru ultimii regi ai lui Iuda (cap. 19)

R. Îndreptățirea relațiilor lui Dumnezeu cu Israel (20:1-32)

1. Idolatria în Egipt (20:1-9)
2. Întinarea sabatelor lui Dumnezeu (20:10-17)
3. Răzvrătirea în pustiu (20:18-26)
4. Idolatria (20:27-32)

S. Promisiunea lui Dumnezeu privitoare la o viitoare restaurare (20:33-44)

T. Imagini ale iminentei invazii (20:45–21:32)

1. Semnul incendiului din pădure (20:45-49)
2. Semnul săbiei scoase din teacă (21:1-17)
3. Semnul bifurcării drumului (21:18-32)

U. Trei oracole despre întinarea Ierusalimului (cap. 22)

V. Parabola celor două surori prostituate (cap. 23)

1. Ohola (23:1-10)
2. Oholiba (23:11-21)
3. Invazia babilonienilor (23:22-35)
4. Judecarea celor două surori: Ohola și Oholiba (23:36-49)

W. Parabola cazanului ce fierbe (24:1-14)

X. Semnul morții soției lui Ezechiel (24:15-27)

III. PROFEȚII ÎMPOTRIVA A ȘAPTE NAȚIUNI NEEVREIEȘTI (cap. 25–32)

A. Profeție împotriva lui Amon (25:1-7)

B. Profeție împotriva lui Moab (25:8-11)

C. Profeție împotriva lui Edom (25:12-14)

D. Profeție împotriva Filistiei (25:15-17)

E. Profeție împotriva Tirului (26:1–28:19)

1. Distrugerea Tirului (cap. 26)
2. Cântarea de jale asupra Tirului (cap. 27)
3. Prăbușirea prințului Tirului (28:1-19)

F. Profeție împotriva Sidonului (28:20-26)

G. Profeție împotriva Egiptului (cap. 29–32)

1. Amenințare cu caracter general împotriva lui Faraon și a poporului său (cap. 29)
2. Lamentație pentru căderea Egipului (30:1-19)
3. Prăbușirea lui Faraon (30:20–31:18)
4. Lamentația pentru Faraon și Egipt (cap. 32)

IV. RESTAURAREA ISRAELULUI ȘI PEDEPSIREA DUȘMANILOR SĂI (cap. 33–39)

A. Profetul primește o nouă împuternicire ca străjer (cap. 33)

B. Păstorii falși și păstorul cel bun (cap. 34)

C. Pierzarea Edomului (cap. 35)

D. Restaurarea țării și a poporului (cap. 36)

E. Vedenia văii oaselor uscate (37:1-14)

F. Reunificarea celor două regate Israel și Iuda (37:15-28)

G. Distrugerea dușmanilor viitori ai Israelului (cap. 38, 39)

V. SCENE DIN MILENIU (cap. 40–48)

A. Templul din Mileniu la Ierusalim (cap. 40–42

1. Omul cu trestia de măsurat (40:1-4)
2. Poarta de răsărit a curții exterioare (40:5-16)
3. Curtea exterioară (40:17-19)
4. Celelalte două porți ale curții exterioare (40:20-27)
5. Cele trei porți ale curții interioare (40:28-37)
6. Echipamentul pentru jertfe (40:38-43)
7. Camerele pentru preoți (40:44-47)
8. Porticul templului (40:48, 49)
9. Templul și Locul Preasfânt (41:1-4)
10. Camerele laterale (41:5-11)
11. O clădire la vest de templu (41:12)
12. Măsurătorile templului (41:13-15a)
13. Decorul interior și mobilierul templului (41:15b-26)
14. Camerele de locuit ale preoților (42:1-14)
15. Măsurătorile curții exterioare (42:15-20)

B. Închinarea în timpul Mileniului (cap. 43, 44)

C. Administrația în timpul Mileniului (cap. 45, 46)

D. Țara în timpul Mileniului (cap. 47, 48)

1. Vindecarea apelor (47:1-12)
2. Hotarele țării (47:13-23)
3. Împărțirea țării (cap. 48)

Comentariu

I. CHEMAREA ȘI ÎMPUTERNICIREA LUI EZECHIEL (1:1–3:21)

A. Circumstanțele lui Ezechiel (1:1-3)

Cartea începe cu Ezechiel aflându-se deja în captivitate, unde fusese dus cu prilejul unei deportări anterioare. Dar el a profețit despre distrugerea Ierusalimului cu circa șase sau șapte ani înainte ca aceasta să fi avut loc. Ezechiel avea probabil treizeci de ani în acest punct („**în al treizecilea an**"). Primele douăzeci de capitole au fost scrise *înainte* de căderea Ierusalimului, dar *după* primele deportări.

B. Vedenia lui Ezechiel despre slava lui Dumnezeu pe tronul de pe car (1:4-28a)

Primul capitol se ocupă de vedenia slavei lui Dumnezeu printre captivi. Ezechiel a văzut mai întâi un vânt năprasnic ce venea din nord. Apoi a văzut patru făpturi vii, fiecare având patru fețe (leu, bou, vultur, om)[4] patru aripi, picioare drepte și mâini sub aripile sale. Făpturile simbolizează acele atribute ale lui Dumnezeu care se văd în cadrul creațiunii: maiestatea Sa, puterea, iuțeala și înțelepciunea Sa. Multe națiuni Îl dau uitării pe Dumnezeul ce tronează deasupra norilor. Ele se închină atributelor Sale, în loc să I se închine Creatorului Însuși.

Deasupra firmamentului se afla un tron, pe care ședea Domnul slavei. Lângă fiecare din făpturile vii era o roată sau mai degrabă o roată în interiorul unei roți (sau poate o roată era dispusă la nouăzeci de grade față de cealaltă roată, ca un giroscop). Astfel viziunea pare să reprezinte un car pe care stă așezat tronul, cu **roți... pe pământ**, cu cele patru făpturi vii susținând o platformă, deasupra aflându-se tronul lui Dumnezeu. Or, tocmai această vedenie a slavei lui Dumnezeu a precedat chemarea lui Ezechiel la slujba de profet.

Pasajul acesta evocă răspunsul din superbul imn compus de Faber:

Dumnezeul Meu, ce minunat ești Tu!
Ce strălucită-Ți este maiestatea!
Ce frumos e scaunul Tău de îndurare,
În adâncimile lumii arzătoare!

Ce înfricoșători sunt anii Tăi eterni,
O, Domn al veșniciei,
Clipă de clipă, neîncetat,
De îngeri prosternați înaintea Ta adorat!

Tatăl lui Isus, răsplată a iubirii,
Ce nespusă încântare va fi,
Când prosternut 'naintea tronului Tău
Te voi privi fără 'ncetare.

–Frederick William Faber

Ezechiel explică la 43:3 că ceea ce a privit a fost vedenia pe care a văzut-o când El[5] [NKJV marg.] a venit să distrugă cetatea. Cu alte cuvinte, vedenia L-a descris pe Dumnezeu în slava Sa venind din nord cu judecată asupra Ierusalimului, babilonienii fiind agenții prin care Și-a adus El la îndeplinire judecata.

C. Lui Ezechiel i se încredințează sarcina de a rosti profețiile pentru poporul Israel (1:28b–3:21)

1. Caracterul poporului – răzvrătit (1:28b–2:7)

Duhul a intrat în Ezechiel, l-a pus pe picioare și i-a spus să profețească unei națiuni răzvrătite, Iuda, cu privire la consecințele răzvrătirii sale. Ezechiel trebuia să fie neînfricat și ascultător.

Domnul l-a împuternicit pe Ezechiel, pe care îl numește **„fiul omului"**.[6] Această expresie importantă apare de nouăzeci de

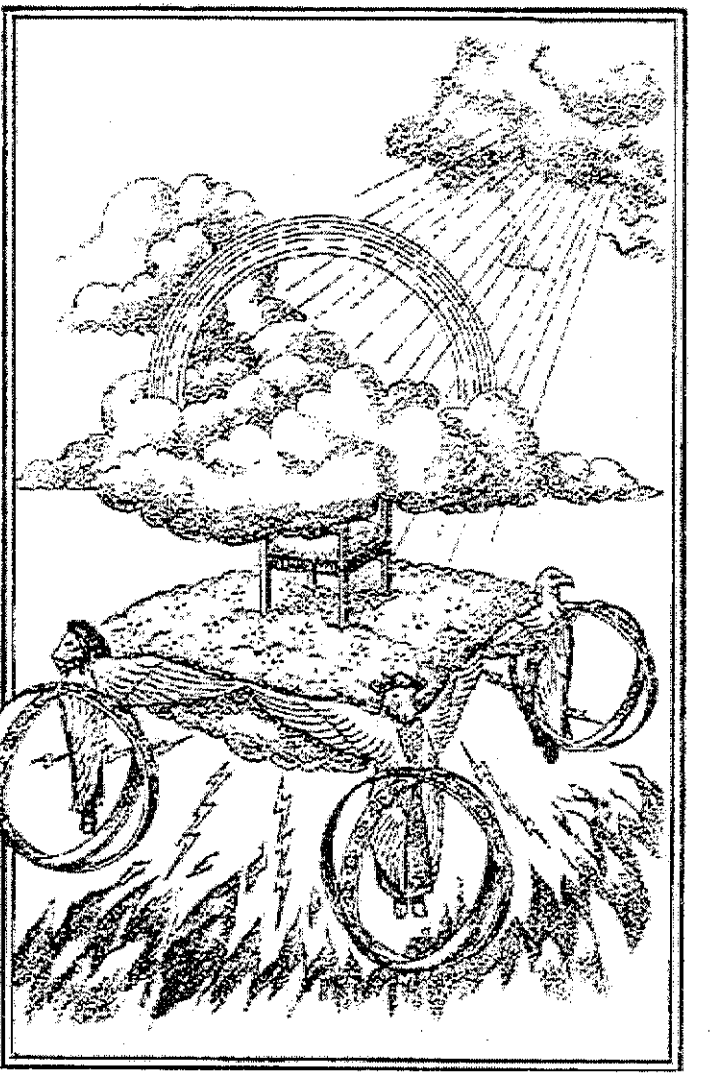

Viziunea lui Ezechiel cu tronul așezat pe un car. Desenul reprezintă modul în care a conceput autorul carul cu tron din Ezechiel 1. Într-o privință se deosebește de descrierea din text, prin faptul că *fiecare* din cele făpturi are *patru* fețe, pe când în ilustrație, în scopul simplificării, fiecare făptură prezintă doar o față.

ori în cartea Ezechiel. Taylor explică modul în care este folosită:

Primele cuvinte pe care i le adresează Dumnezeu lui Ezechiel îl așează pe profet la locul cuvenit înaintea maiestății pe care a văzut-o în vedenia sa. Expresia *fiul omului* este un ebraism ce subliniază insignifianța lui Ezechiel, faptul că nu era decât un om. „Fiul lui" subliniază ideea de „a fi părtaș al firii" lui... și astfel când o combinăm cu *adam*, adică „om", sensul obținut este acela de „ființă omenească." La plural este o expresie frecventă prin care este desemnată „omenirea".[7]

Deja când ajungem la Daniel (7:13, 14) acest titlu capătă implicații aproape mesianice iar în veacul întâi termenul Îi este aplicat lui Mesia:

Modul în care utilizează Domnul nostru acest titlu pare să profite de ambiguitatea dintre sensul său simplu și cel tehnic, așa încât, într-o privință, El nu putea fi acuzat de a fi pretins pe

față că este Mesia, pe când în altă privință El nu i-a oprit pe cei înzestrați cu înțelegerea spirituală corespunzătoare de a accepta semnificația mai deplină a persoanei Sale.[8]

2. Natura mesajului – judecata, reliefată de sul (2:8–3:3)

2:8-10 Apoi lui Ezechiel i se poruncește să mănânce un sul pe care erau scrise cumplitele judecăți ce aveau să se abată peste națiune.

Ezechiel a fost prevenit să nu se aștepte ca mesajul său să fie îndrăgit de oameni. Și noi suntem preveniți că orice vestire fidelă a evangheliei va trezi împotrivire în rândurile celor nemântuiți. Este ceea ce se numește ocara crucii. Pentru unii oameni noi suntem mireasma morții.

3:1-3 Ezechiel a mâncat sulul, cum i s-a poruncit. Un profet ulterior lui, „Ioan Dezvăluitorul," avea să facă același lucru (Apo. 10:8-10). Orice profet sau predicator trebuie să interiorizeze mesajul, făcându-l o parte integrantă a vieții sale (cf. 3:10).

3. Caracterul poporului – nerușinat și împietrit (3:4-11)

Apoi Dumnezeu a repetat că Ezechiel este trimis la un popor care nu va asculta (Iuda este numită aici Israel). Obstacolele lingvistice pot fi învinse, după cum ne spun misionarii. Dar obstacolul unei inimi răzvrătite nu poate fi biruit. Ezechiel trebuia să dea dovadă de curaj în cuvântările sale către evreii din țară și către cei din captivitate.

Adevărații slujitori ai lui Cristos trebuie să fie cu mintea ascuțită, dar nu și cu inima împietrită.

4. Rolul profetului – străjer (veghetor) 3:12-21)

3:12-15 Apoi Domnul l-a dus pe Ezechiel la captivii de la râul Chebar, unde profetul a stat cu ei în tăcere timp de șapte zile. Kyle Yates descrie situația lui Ezechiel:

> Chemarea lui Ezechiel de a-și părăsi căminul confortabil și de a se duce să le predice captivilor de la Tel-Abib a venit ca o întrerupere neplăcută. El a simțit mâna lui Dumnezeu asupra sa și a conștientizat o chemare divină, o obligativitate căreia nu putea să i se opună. Cu toate acestea el a plecat să-și ia în primire această sarcină ingrată sub imperiul unui duh plin de amărăciune. Din fericire pentru el și pentru popor el nu a început să predice imediat, ci a stat jos alături de acești oameni necăjiți o săptămână întreagă. Experiența aceasta i-a dăruit o înțelegere clară a problemelor lor, a necazurilor prin care treceau și a nevoilor acute ce-i frământau. Predicatorul care reușește să vadă viața prin prisma enoriașilor săi va putea să le vină în ajutor, asigurându-le conducerea de care au atâta trebuință.[9]

3:16-21 Ezechiel a fost numit în postul de **străjer**, având responsabilitatea de a vesti Cuvântul lui Dumnezeu și de a-i avertiza pe oameni cu toată solemnitatea. Faptul solemn al vinovăției de sânge ne este predat nu doar în Vechiul Testament (v. 18-20), ci și în Noul Testament (Fapte 20:26). Oricât de mare ar fi responsabilitatea solului lui Dumnezeu, creștinii nu trebuie să interpreteze aceasta în sensul că li s-ar cere să vâre Evanghelia cu forța pe gâtul oricărei persoane ce le iese în cale sau să mărturisească în absolut orice loc, de pildă în lifturi. În pofida acestei mari responsabilități, Dumnezeu i-a închis gura lui Ezechiel, el trebuind să aștepte prilejurile nimerite hărăzite de Dumnezeu. La rândul nostru, și noi trebuie să fim sensibili la călăuzirea Sa în lucrarea de mărturisire. *Uneori* trebuie să tăcem. Trist e însă că cei mai mulți dintre noi tăcem când ar trebui să vorbim, mărturisindu-L.

II. DESCRIEREA JUDECĂȚII LA CARE AU FOST SUPUSE IUDA ȘI IERUSALIMUL (3:22–24:27)

A. Mijloace vizuale prin care este ilustrată judecata viitoare (3:22–5:17)

Judecata, ne spune apostolul Petru, trebuie să înceapă de la casa lui Dumnezeu (1 Pe. 4:17). Și astfel Dumnezeu începe cu centrul religiei revelate: templul din Ierusalim.

1. Lui Ezechiel i se porunceşte să mimeze că e mut până când îi va spune Dumnezeu să vorbească (3:22-27)

Mai întâi Ezechiel a ieşit în câmpie unde a privit slava Domnului. Apoi i s-a poruncit să se ducă acasă, unde va fi legat şi mut până când Dumnezeu îi va dezvălui ce trebuie să spună.

2. Asediul Ierusalimului prefigurat prin imaginea cărămizii (cap. 4)

4:1-8 Ierusalimul a fost clădit cu pietre pe o temelie de stâncă. Cărămida (făcută din lut, aidoma ţiglei) este un simbol al Babilonului (cf. Gen. 11:3, 9). Acum Ierusalimul a devenit mai rău chiar decât Babilonul în imoralitatea şi idolatria sa (vezi 5:7). Prin urmare, Dumnezeu i-a poruncit lui Ezechiel să înfăţişeze asediul Ierusalimului, folosind o tăblie din lut (o ţiglă) care să reprezinte cetatea şi o farfurie din fier (sau tigaie) care să înfăţişeze **zidul de fier** care avea să taie cetatea, izolând-o de orice ajutor. De aici reiese că Însuşi Dumnezeu era Cel care asedia Ierusalimul. Lui Ezechiel i s-a spus să stea culcat pe partea stângă timp de trei sute nouăzeci de zile pentru Israel şi respectiv pe partea dreaptă patruzeci de zile pentru Iuda.

Fiecare zi reprezenta un an, dar nici o explicaţie nu e în măsură să ofere o soluţie complet satisfăcătoare. Septuaginta încearcă să rezolve problema făcând din „390" „190", dar această modificare nu-şi găseşte suport în manuscrisul ebraic. O altă întrebare căreia nu i se dă răspuns este dacă Ezechiel realmente a stat culcat pe o parte şi pe alta, zi şi noapte, aceste două perioade de timp. Mulţi comentatori sugerează că a stat culcat doar o parte din zi, cât a putut fi *văzut* de public, deoarece acesta era un mijloc vizual de predare.

4:9-17 Aceste versete se referă la foametea pe care a generat-o asediul, când s-a trecut la raţionalizarea alimentelor şi apei. La început fecalele umane trebuiau folosite drept combustibil pentru cuptorul de copt, deşi ulterior s-a trecut la situaţia mai obişnuită a utilizării gunoiului de vaci. Capitolul este o descriere plastică a asediului, cu toate neplăcerile, foamea şi întinarea ce l-au însoţit – toate fiind consecinţa păcatului lui Iuda şi a îndepărtării sale de Dumnezeu.

3. Soarta poporului prezisă prin recurgerea la imaginea unei săbii ascuţite şi a părului (cap. 5)

5:1-9 În cadrul unei lecţii practice, Ezechiel a arătat că o treime din cetate avea să moară mistuită de foc sau foamete (v. 2), o treime avea să cadă răpusă de sabie (cuţitul) iar ultima treime avea să fie împrăştiată în alte ţări (comparaţi v. 2 cu v. 12). O rămăşiţă avea să fie cruţată, dar chiar şi unii din această categorie aveau să piară ulterior (v. 3, 4), aceasta fiind probabil o referire la cei ce au fost ucişi când Ismael l-a asasinat pe Ghedalia. Aceste nenorociri aveau să se abată peste **Ierusalim** din pricina faptului că oamenii s-au purtat mai rău decât naţiunile din jur, în pofida privilegiilor nespus de mari de care au avut parte.

Cât despre noi, creştinii, nouă ne-au fost încredinţate privilegii şi mai mari decât ale evreilor. Domnul să ne dăruiască harul de a nu le da o întrebuinţare greşită, pentru ca nu cumva să ne atragem astfel o judecată vremelnică şi pierderea răsplăţilor eterne!

5:10-17 Canibalismul avea să se practice pe scară largă (v. 10). Din pricina faptului că templul a fost întinat, Dumnezeu nu va avea milă (v. 11-13). Evreii aveau să fie dispreţuiţi printre naţiuni, fiind supuşi la acte de violenţă şi nimicire (v. 14-17).

B. Distrugerea idolatriei şi păstrarea unei rămăşiţe a poporului (cap. 6)

6:1-7 „Munţii Israelului" din aceste versete se referă la idolatrie, întrucât altarele idoleşti (**înălţimile**) erau construite de obicei în vârful munţilor. Ţara avea să fie pedepsită din pricina idolatriei sale.

6:8-14 O rămăşiţă avea să fie cruţată; oamenii aceştia aveau să-şi aducă aminte de Domnul în captivitatea lor, făcându-li-se silă de ei înşişi pentru urâciunile comise (v. 8-10). Idolatria avea să fie pedepsită prin ciumă, război şi foamete (v. 11-14).

În toate veacurile Dumnezeu Îşi păstrează o rămăşiţă care Îl mărturiseşte – nu majoritatea morală, ci *minoritatea dispreţuită*.

C. Iminența și asprimea invaziei babiloniene (cap. 7)

7:1-18 A venit vremea judecății lui Dumnezeu și se va ști cu siguranță că Domnul este Cel care a lovit (v. 1-13). Nimeni nu va răspunde chemării la bătălie; curajul și tăria vor păli datorită cumplitei distrugeri (v. 14-18).

7:19-22 Averile materiale nu vor fi de nici un folos (v. 19). Întrucât templul („**frumusețea podoabelor sale**") a fost întinat cu idoli, acum avea să fie dat străinilor – babilonienii, care îl vor prăda și întina (v. 20-22).

7:23-27 Toate categoriile sociale aveau să fie afectate de pustiire – de la rege, prinți, profeți, preoți și bătrâni până la oamenii de rând. Oamenii de rând ar fi trebuit să fie o mărturie pentru Dumnezeu, dar ei au eșuat lamentabil. Singura mărturie pe care o pot da ei acum lui Dumnezeu este prin judecată. Ce gând solemn! Judecata este completă acum, cuprinzând toate categoriile de oameni și întreaga țară. Orice națiune care respinge cunoștința lui Dumnezeu își pierde fibra morală și astfel nu mai dispune de nici un mijloc de sprijin când se abat necazurile. Principiul e valabil și în cazul persoanelor individuale.

D. Vedenia groaznicei idolatrii din templu (cap. 8)

8:1-6 Bătrânii au fost nevoiți să asiste la judecata pe care ar fi trebuit să încerce s-o stăvilească. Cam așa stau lucrurile și în ziua de astăzi. Domnul l-a transportat pe Ezechiel din Babilon la Ierusalim... în vedenii. Acolo a văzut câteva exemple cumplite de idolatrie a poporului. El a văzut un chip de o abominabilă idolatrie... la intrarea în templu – care a stârnit gelozia Domnului.

8:7-15 Al doilea lucru pe care l-a văzut profetul a fost în curtea templului. Bătrânii lui Iuda erau adunați acolo, fiecare având în mână o cădelniță, închinându-se la imaginile murdare înfățișate pe pereți de jur împrejur.

A treia vedenie a fost la poarta de nord – unde femeile îl plângeau pe Tamuz, o zeitate babiloneană. Se credea că la moartea sa se veștejeau legumele.

8:16-18 Al patrulea caz de idolatrie s-a aflat în curtea interioară a templului, unde circa douăzeci și cinci de bărbați, reprezentându-i pe preoți, se închinau soarelui, luând parte la practicile deșănțate asociate cu acel cult. Referirea la „ramura" din versetul 17 este greu de descifrat. A-și apropia ramura de nas însemna probabil dispreț la adresa lui Dumnezeu. E posibil ca această ramură să fi fost un simbol obscen de falus.

Adesea se întâmplă ca liderii religioși nemântuiți să rețină spațiile centrale ale primelor pagini ale ziarelor prin comportamentul lor necreștin și ereziile lor cumplite; dar Dumnezeu vede și va avea ultimul cuvânt.

E. Îndepărtarea prezenței lui Dumnezeu, urmată de distrugerea închinătorilor la idoli (cap. 9)

9:1, 2 În capitolul acesta se văd șase călăi ce vin dinspre nord (direcția din care aveau să vină babilonienii) ca să-i distrugă pe idolatrii din capitolul precedent. Omul îmbrăcat în haine de in ar putea simboliza harul.

9:3 Norul de slavă (simbolul prezenței lui Dumnezeu) părăsește sfânta sfintelor din templu, întristat de idolatria poporului. Norul de slavă se deplasează în pragul templului unde strălucirea sa umple curtea.

9:4 Acei evrei credincioși care s-au opus idolatriei au fost pecetluiți printr-un semn pe frunțile lor, ca să nu fie uciși. Cum reacționăm noi dacă unii nu-L urmează pe Domnul? Ne vom uni oare cu ei? Ne vom lăsa influențați de ei? Îi vom justifica? Vom fi nepăsători? Acești credincioși – bărbați și femei – suspinau și plângeau; reacția aceasta a demonstrat ce era în inima lor și i-a păzit de judecată.

Semnul de pe frunte a fost ultima literă din alfabetul ebraic (*tau*), despre care rabinii spun că ar reprezenta completetea. Este în același timp și prima literă din *tora* (legea). Feinberg observă o „remarcabilă asemănare între ceea ce se spune aici și la Apocalipsa 7:1-3."[10] El adaugă o paralelă fascinantă din vremurile mult mai apropiate de epoca noastră:

Tălmacii creştini au văzut aici o aluzie profetică la semnul crucii. În manuscrisul anterior ultima literă a alfabetului ebraic (*taw*) avea forma unei cruci. Desigur Ezechiel nu putea să se fi gândit la simbolismul creştin, după cum acest pasaj nu este o prezicere directă a crucii lui Cristos. Totuşi trebuie subliniat că avem de a face cu o remarcabilă coincidenţă.[11]

9:5-7 Apoi călăii au început să-i ucidă pe idolatri, începând cu bătrânii. **„Nu vă apropiaţi de nici unul care poartă semnul,"** spune Dumnezeu. Nu ştim dacă erau conştienţi de semn, dar credincioşii din vremea noastră pot fi siguri, pe temeiul Cuvântului, că sunt la adăpost faţă de judecată. Ce înfricoşător poate fi să nu ai această asigurare!

9:8-11 Când Ezechiel a mijlocit pentru popor, Domnul a spus că nu va cruţa şi nu va avea milă. Oamenii spuneau că întrucât Domnul Dumnezeu i-a părăsit şi nu a mai privit la jalnica lor stare, de-acum ei nu-I mai datorau nici o loialitate. **„Domnul nu vede"** sună foarte aproape de un citat contemporan!

Judecând după aceasta şi după alte texte (cf. Noe şi arca sa, de ex.), se pare că Dumnezeu întotdeauna îi izbăveşte pe credincioşii adevăraţi înainte de a-Şi revărsa judecata asupra celor nelegiuiţi.

F. Vedenia slavei lui Dumnezeu care se abate asupra Ierusalimului cu judecată (cap. 10)

Capitolul 10 se află în strânsă legătură cu capitolul 1, oferindu-ne informaţii suplimentare despre carul-tron, despre făpturile vii (a căror identitate este dezvăluită – heruvimi) şi despre slava Domnului. Dar capitolul 1 s-a adresat exilaţilor, pe când capitolul 10 se adresează rebelilor din Ierusalim.

10:1, 2 Domnul i-a poruncit bărbatului îmbrăcat în in să ia cărbunii aprinşi dintre heruvimi şi să-i împrăştie deasupra Ierusalimului. Aceasta a însemnat judecata lui Dumnezeu care urma să fie vărsată peste cetate.

10:3-5 Aceste versete sunt o paranteză, în care se reia tema strămutării norului de slavă de la 9:3.

10:6-17 În aceste versete ni se oferă o descriere detaliată a heruvimilor şi a roţilor carului-tron, despre care tot ce putem spune este că e greu de vizualizat. Faţa heruvimului din versetul 14 ar putea fi aceeaşi cu faţa boului din 1:10.

10:18, 19 În continuare norul de slavă se deplasează de la prag la poarta de est a casei Domnului.

10:20-22 Apoi Ezechiel subliniază că heruvimii au fost identici cu făptura vie pe care a văzut-o lângă râul Chebar în capitolul 1.

Vedenia aceasta ne învaţă să nu pierdem niciodată din vedere simţământul cutremurătoarei puteri, înţelepciuni şi maiestăţi a Dumnezeului nostru.

G. Repudierea sfatului prinţilor răi (11:1-13)

11:1-3 Cei douăzeci şi cinci de bărbaţi (reprezentând prinţii) îi sfătuiau pe oamenii cetăţii că n-aveau de ce se teme. Şi le-au spus că pot continua cu proiectele lor obişnuite de construcţii. Că erau în siguranţă, ca şi carnea din ceaunul de fier. Astfel cei douăzeci şi cinci de bărbaţi au contrazis pe faţă cuvântul Domnului, care a spus: „Nu este încă timpul potrivit ca să zidim..." Dumnezeu dăduse ordine prin Ieremia (Ier. 29:4011) pentru construirea de către captivi a unor case în Babilon, deoarece Ierusalimul avea să cadă. **Oamenii care fac planuri nelegiuite** au încercat să trezească speranţe false în rândurile captivilor prin intermediul unor scrisori. În pofida focului judecăţii lui Dumnezeu, prinţii din Ierusalim s-au simţit în totală siguranţă acolo.

În acelaşi timp, mulţi creştini nominali se simt în siguranţă faţă de judecata lui Dumnezeu, în ciuda păcatului din viaţa lor, dar Domnul le va spune: „Niciodată nu v-am cunoscut."

11:4-12 Lui Ezechiel i s-a spus să reinterpreteze simbolismul lor în mod cu totul diferit! Cetatea Ierusalimului era cazanul iar oamenii ucişi carnea din el! Ei înşişi aveau să fie scoşi afară din cetate şi judecaţi la graniţa cu Israelul (vezi 2 Regi 25:18-21; Ier. 5:24-27).

11:13 Când Pelatia (probabil liderul celor douăzeci şi cinci de bărbaţi) a căzut

mort, după câte se pare ca urmare a sfatului rău pe care l-a dat, Ezechiel a mijlocit pe lângă Dumnezeu pentru poporul său.

H. Păstrarea rămășiței, conform făgăduinței (11:14-21)

11:14, 15 Domnul a răspuns, spunându-i profetului ce ziseseră locuitorii Ierusalimului, anume că exilații se rătăciseră, îndepărtându-se de Domnul și că țara aparținea celor care rămâneau în Iuda și în Ierusalim.

11:16-21 Dar Domnul Dumnezeu a promis că va fi un mic sanctuar pentru exilați și că îi va strânge din nou în țara Israelului, curățată complet de idolatrie și cu o singură inimă gata să asculte de Domnul. Yates comentează:

> Ezechiel merge pe urmele lui Ieremia când îndeamnă poporul la o religie spirituală. Fără îndoială ceea ce dorește Dumnezeu este o religie bazată pe închinare din inimă. Inima este însă atât de stricată încât nu poate fi reparată, drept care trebuie asigurată o altă inimă nouă. Formalismul trebuie lepădat. Noua subliniere a lucrurilor spirituale îi va pune din nou în legătură cu Iahve, care le va transforma gândirea, închinarea, conduita și loialitatea. Un duh nou va fi darul lor special din partea Dumnezeului lor (Cf. 18:31; 36:26f).[12]

Adevărata nădejde a exilaților se bazează pe promisiunea Domnului. Promisiunea unei inimi integre (una de carne) și a unui duh nou sunt necondiționate; ele încă nu s-au împlinit, urmând să se împlinească în Noul Legământ.

> Isuse, înaintea feței Tale ne prosternem –
> Domnul nostru, viața noastră, nădejdea noastră, tot ce este al nostru!
> Căci nu avem alt loc în care să alergăm –
> Nici un sanctuar, Doamne, decât în Tine!
>
> *–Samuel Medley*

I. Strămutarea norului de slavă pe Muntele Măslinilor (11:22-25)

La sfârșitul capitolului, norul de slavă se ridică din cetate și se deplasează pe Muntele Măslinilor, în partea de răsărit a Ierusalimului. George Williams comentează pe această temă:

> S-a retras, dar nu de bunăvoie. Tronul său era Locul Preasfânt, 8:4; apoi s-a retras la pragul templului, 9:3; apoi deasupra pragului, 10:4; apoi s-a retras la Poarta de Răsărit, 10:19; și, în fine, pe muntele din partea de răsărit a cetății, 11:23. Astfel Dumnezeul Israelului, în iubirea Sa ce nu se stinsese încă, Și-a părăsit cetatea și templul, nemairevenind decât în 43:2 (eveniment plasat în viitor).[13]

J. Semnele lui Ezechiel privind exilul ce urma (cap. 12)

1. Bagajul său (12:1-16)

12:1-12 Lui Ezechiel i s-a poruncit să se mute împreună cu bunurile sale din loc în loc, ca semn al faptului că evreii aveau să fie duși în captivitate. Făcând o spărtură în zid, noaptea, cu ochii acoperiți, el a prezis că Zedechia (prințul) va fugi din cetate în amurg (când nu va putea vedea pământul).

12:13-16 Dar el va fi prins și dus în Babilon, deși nu îl va vedea cu ochii săi (v. 13). Exact așa s-a și întâmplat. Zedechia a fost prins pe când fugea din Ierusalim. La Ribla i-au fost scoși ochii și apoi a fost dus în Caldeea (2 Regi 25:7). Oamenii aveau să fie împrăștiați printre națiuni, mulți dintre ei murind de sabie, foamete și ciumă.

2. Tremuratul său (12:17-28)

12:17-20 După ce Ezechiel a mâncat și a băut, tremurând... cu neliniște și groază, el a prezentat un fel de avanpremieră a fricii și neliniștii care aveau să preceadă exilul.

12:21-28 Între oameni circula proverbul conform căruia profețiile de pierzare lansate de Dumnezeu nu s-au împlinit niciodată. Dumnezeu le-a dat un alt proverb, anunțând că ziua împlinirii se apropia și că orice profeție (vedenie) se va împlini. Cei ce ziceau că împlinirea era încă departe, în viitor, aveau să vadă evenimentul împlinindu-se într-o singură zi.

Tendința oamenilor de a desființa profețiile prin explicații meșteșugite sau de a le aplica la generațiile viitoare persistă și în zilele noastre. Când Dumnezeu ne vorbește nouă printr-un mesaj sau printr-o carte, nu știu cum se face dar îndată vom vedea modul în care fratele nostru sau sora noastră trebuie să aplice acest mesaj la viața lor,

schimbându-şi purtarea. Este o tendinţă rea şi distructivă să aplicăm Cuvântul lui Dumnezeu la alţii, şi nu la propriile noastre vieţi.

De asemenea trebuie să fim cu deosebită băgare de seamă la formulele noastre stereotipe la care ţinem atât de mult, dar care contrazic Cuvântul lui Dumnezeu sau amână intervenţia Sa.

K. Pierzarea profeteselor şi profeţilor falşi (cap. 13)

13:1-3 Tema pasajului o constituie profeţii falşi (v. 1-16) şi profetesele false (v. 17-23). Primii inventau profeţii, născocite din inima lor – profeţii care îi lăsau pe oameni de izbeliste când aveau mai mare nevoie de ajutor. Profeţii aceştia falşi rosteau formula: „Aşa vorbeşte Domnul," dar în gura lor aceste cuvinte erau o minciună, profeţiile lor fiind false.

În vremea noastră avem nevoie de predicatori care să nu ne prezinte propriile lor gânduri şi opinii, ci să primească mesaje directe din Cuvântul lui Dumnezeu, în cămăruţa lor tainică.

Denis Lane ne prezintă următoarele trăsături ale predicării în vremea lui Ezechiel:

> Predicarea lor nu se ridica niciodată mai presus de nivelul propriilor lor minţi, pretinzând în mod eronat că ar fi fost cuvântul lui Dumnezeu. Predicarea lor nu avea nici un efect practic sau util. Căci oferea un har ieftin şi o pace falsă. Nu era altceva decât o aprobare a ultimei opinii la modă în lume.[14]

13:4-7 Liderii religioşi falşi, asemenea vulpilor în mijlocul dărâmăturilor, mereu caută pradă în mijlocul devastării, satisfăcându-şi propriile nevoi şi dorinţe. Într-o situaţia ca aceasta, predicatorul are datoria de a sta la spărtură pentru a mijloci şi a repara zidul, conducându-i pe oameni la pocăinţă şi la o viaţă sfântă. Acest lucru se realizează prin predicarea Cuvântului lui Dumnezeu.

13:8-16 Ei aveau să fie distruşi, pentru că au predicat pacea, când nu era pace; pentru că au văruit un zid ce era gata să se prăbuşească (l-au tencuit cu mortar necălit). Zidul reprezenta eforturile conducătorilor de a împiedica judecata divină. Davidson explică semnificaţia acestei ilustraţii:

> Această metaforă descrie în spirit incisiv proiectele viitoare în care se vor angaja oamenii şi flatările nesincere ale profeţilor, consimţământul dat de aceştia. Când un om slab nu poate să găsească nici un lucru de valoare care să provină din el însuşi, el dobândeşte o anumită doză de credit (cel puţin în ochii săi) din puternicele încurajări şi aprobări pe care le obţine cu vicleşug de la alţii, care spun: Excelent! Îmi dau tot acordul, aprob cu entuziasm această acţiune. De fapt, eu însumi mă gândisem s-o propun. Ceea ce i-a făcut pe profeţi să văruiască zidul construit de oameni a fost, în parte, sentimentul că, de la înălţimea poziţiei ocupate de ei, era de datoria lor să facă ceva ca să-şi păstreze creditul de care se bucurau ca lideri, chiar atunci când nu mai conduceau, ci se lăsau conduşi. Şi în parte izvora şi din faptul că, neavând înţelepciune proprie, neridicându-se peste nivelul maselor, îşi dădeau consimţământul pentru tot ce făceau acestea. Fiind părtaşi cu ele în spiritul vremurilor, ei consimţeau numaidecât la afacerile lor.[15]

Exact aşa procedează şi liderii religioşi apostaţi din vremea noastră – nişte pereţi văruiţi![16]

13:17-23 Profetesele practicau vrăjitoria, cosând perne magice pentru subsuori şi voaluri pentru capetele oamenilor, ca să-i prindă în magie. Pe unii oameni îi duceau la pierzare prin descântecele lor, pe când pe alţii îi păstrau în viaţă. Dumnezeu avea să-i izbăvească pe ai Săi, distrugându-le pe aceste profetese false. Traducerea Living Bible parafrazează versetele 17-19 după cum urmează:

> Fiu al ţărânii, ridică-ţi glasul şi împotriva profeteselor care pretind că Domnul le-a dat mesajele sale. Spune-le că Domnul zice: Vai de aceste femei care pierd sufletele oamenilor, şi tineri, şi bătrâni, legând talismane vrăjite la încheietura mâinii şi îmbrăcându-i cu voaluri magice şi vânzându-le indulgenţe. Ele refuză chiar să dea o mână de ajutor, dacă nu se aleg cu profit din asta. Pentru câţiva pumni amărâţi de orz sau

o bucată de pâine, veți rătăci voi poporul meu de la mine? I-ați dus la moarte pe cei ce nu trebuiau să moară! Și le-ați promis viață celor care nu trebuia să rămână în viață, mințind poporul meu – și cu câtă plăcere!

L. Amenințarea adresată de Dumnezeu bătrânilor idolatri (cap. 14)

14:1-11 Când unii dintre bătrânii Israelului, oameni idolatri în inima lor, l-au vizitat pe Ezechiel ca să primească sfaturi din partea Domnului, Domnul a anunțat că le va răspunde El însuși idolatrilor, nu prin intermediul unui profet. Dacă un profet le-ar fi răspuns idolatrilor, el ar fi fost înșelat și astfel ar fi fost pedepsit la un loc cu solicitanții de sfaturi.

14:12-20 Chiar dacă trei oameni neprihăniți, precum Noe, Daniel și Iov s-ar afla în țară, Dumnezeu nu i-ar asculta, ci ar trimite foamete, fiare sălbatice, sabia și ciuma asupra țării. Daniel trăia în vremea aceasta când scrie Ezechiel, la curtea lui Nebucadnețar, și totuși iată că Dumnezeu îl trece în rândul oamenilor neprihăniți din vechime! Nu este adevărat că nu mai sunt printre noi eroi și eroine ale credinței ca cei din vechime. Nu vrei să fii unul dintre acești eroi?

14:21-23 Dacă El va judeca aspru orice țară, cu cât mai mult va judeca Ierusalimul, unde se afla templul Său! Dar o rămășiță avea să fie lăsată ca să mărturisească faptul că Domnul a fost întru totul îndreptățit să procedeze cum a procedat.

Vinovăția lui Iuda era prea mare pentru a mai putea fi iertată, chiar prin mijlocirea lui Noe, Daniel și Iov. Dar cu societatea noastră de astăzi, cu infracțiunile sale, crimele, violența, avorturile, imoralitatea, idolatria, drogurile și umanismul său secular cum stăm?

M. Parabola viței de vie neroditoare (cap. 15)

O viță de vie este bună doar dacă aduce rod, căci nu e de nici un folos pentru confecționarea de mobilă, ba nici măcar un cui într-un cuier nu poate fi făcut din ea. Iar dacă a fost carbonizată de un incendiu, este cu atât mai nefolositoare. Într-o privință, vița de vie este chiar poporul Ierusalimului (v. 6). Întrucât nu I-au adus lui Dumnezeu rod, locuitorii Ierusalimului au fost carbonizați de incendiul invaziei babiloniene. Dar într-un sens mai cuprinzător, vița reprezintă întreaga națiune, Israelul și Iuda (v. 4). Capătul de nord al viței a fost carbonizat de asirieni. Capătul de sud a fost carbonizat de egipteni. Iar acum mijlocul viței (Ierusalim) avea să fie carbonizat de către babilonieni (vezi 2 Re. 25:9). Al doilea foc din versetul 7 înfățișează captivitatea celor care au reușit să fugă. Dumnezeu a hotărât ca țara să fie pustiită (v. 8).

Ca credincioși avem parte de privilegii foarte mari, dar și de responsabilitatea de a produce rod pentru slava lui Dumnezeu. Dacă nu-L slăvim cu viața noastră, existența noastră este zadarnică și inutilă. Este ca vița fără rod și astfel și mărturia noastră va fi distrusă (cf. Ioan 15:6). Ca ramuri în Cristos, Vița Adevărată, principala noastră funcție este de a rodi pentru Dumnezeu. Asta înseamnă în principal dezvoltarea caracterului creștin, așa cum se oglindește acesta în roada Duhului.

N. Parabola căsătoriei Ierusalimului (cap. 16)

16:1-7 Aici Domnul urmărește firul istoriei Ierusalimului, tipul poporului. Acesta a început ca o copilă găsită, nespălată și nedorită. Domnul s-a îndurat de ea, îngrijind-o cu tandrețe, până când a crescut, s-a maturizat și a devenit foarte frumoasă.

16:8-22 Când a ajuns fecioară gata de măritat, Iehova (NKJV: Domnul) S-a logodit cu ea, a purificat-o în vederea căsătoriei, a copleșit-o cu toate bunătățile și a împodobit-o. Dar pentru că s-a încrezut în propria ei frumusețe, s-a îndepărtat de El, alipindu-se de idoli, devenind o curvă... pentru toți trecătorii.

16:23-34 În loc să se încreadă în Domnul, ea a făcut prostituție printre Neamuri cum ar fi egiptenii, asirienii și negustorii din Caldeea. După cum s-a exprimat cineva: „A fost mai păgână decât păgânii." S-a deosebit de prostituatele obișnuite, în sensul că ea a fost cea care i-a plătit pe alții ca să păcătuiască cu ea! Cine ar fi în stare să facă una ca asta? Plătește oare o prostituată

pe un om? Adică să dea ea din mână toate lucrurile ei de preț? Și totuși mulți din cei ce spun că merg pe urmele Domnului renunță la nespus de mărețele lor răsplăți și moștenirea incomensurabil de mare ce-i așteaptă în cer, pentru gunoaiele de aici jos, cheltuindu-și banii și timpul pe plăcerile lumești, în loc să-și adune comori în cer. Ei fac compromisuri cu lumea și-și pierd răsplățile și binecuvântările lor cerești. Acesta este adulterul spiritual și oricine se lasă prins de el va plăti un preț nespus de mare.

16:35-43 Judecata ce s-a abătut asupra ei pentru murdăria ei a constat în faptul că a fost nimicită de neamurile păgâne pe care ea le-a ademenit ca ibovnici ai ei, ca oameni plătiți de ea pentru ca să păcătuiască cu ei. Cei care se îndepărtează de Dumnezeu, purtându-se ca un iubit infidel, făcând compromisuri cu lumea, vor fi nimiciți de lumea cu care au ținut cu orice chip să se împrietenească! Este un avertisment cât se poate de solemn ce ne este adresat (cf. Iac. 4:4-10).

16:44-52 Urâciunile săvârșite de Ierusalim (Iuda) au fost mult mai grave decât cele comise de predecesorii săi păgâni, hitiții, amoriții, Samaria sau Sodoma. Perversiunea sexuală n-a fost decât unul dintre păcatele Sodomei. Fărădelegea Sodomei a constat și din abundența de alimente și belșugul de timp liber de care a dispus. Este, iarăși, o descriere cât se poate de fidelă a epocii moderne a creștinătății! Feinberg comentează:

> Observați cum mândria este scoasă în evidență ca fiind păcatul de bază al Sodomei, aflat la rădăcina relelor, de aici trăgându-se toate urâciunile ei. Dumnezeu a binecuvântat-o din plin cu mare belșug de pâine (Gen. 13:10), dar ea a monopolizat aceste binecuvântări pentru ea însăși, ca să-și poată satisface plăcerile și să se poată lăfăi în huzur. Asigurându-și propriile nevoi, ea a uitat de nevoile altora; n-a fost pătrunsă de o conștiință socială. Apoi a comis urâciunile și enormitățile de care se leagă pe veci numele ei. Dumnezeu a luat-o apoi, printr-o năprasnică lovitură finală când a văzut-o (Gen. 18:21).[17]

16:53-58 În harul Său, Dumnezeu va restaura Sodoma, Samaria și Ierusalimul la o dată viitoare. Versetul 53 descrie restaurarea cetăților, dar nicidecum nu sugerează o viitoare salvare a celor răi care au murit în aceste cetăți.

16:59-63 El va încheia un legământ veșnic cu poporul Său, iar Iuda se va rușina pentru că L-a părăsit și uitat pe Domnul, alipindu-se de idoli. Acesta este legământul necondiționat de binecuvântare pe care l-a încheiat Domnul cu patriarhii ce se va împlini în viitor.

John Newton a avut dreptate când a scris că gloriile strălucite ale harului lui Dumnezeu de sus întrec în strălucire celelalte minunății ale Sale.

O. Parabola celor doi vulturi (cap. 17)

17:1-6 Domnul i-a spus lui Ezechiel să-i spună casei lui Israel o ghicitoare. Un vultur mare... cu aripile întinse... a venit în Liban și a luat ramura cea mai de sus a unui cedru. A rupt mlădița cea mai înaltă a lui, a dus-o într-o țară străină. De asemenea a dus sămânța țării și a sădit-o într-un sol fertil. Acolo ea a crescut, devenind un butuc de viță întinsă.

17:7-10 Apoi vița a început să crească, întinzându-se spre un alt vultur mare, dar nu i-a mai mers bine.

17:11-21 Domnul Însuși este cel ce tălmăcește înțelesul acestei alegorii. Primul vultur a fost Nebucadnețar, regele Babilonului (v. 12). Acesta l-a dus pe Iehoiachin, regele lui Iuda („ramura cea mai de sus") de la Ierusalim (Liban) în Babilon (țara traficului) și în Babilon (cetatea negustătorilor). De asemenea l-a dus pe Zedechia, vlăstarul de neam împărătesc, și l-a instaurat ca rege vasal al său în Iuda (v. 13). Un timp Zedechia, vița nu prea înaltă, a înflorit în patria sa, dar mai târziu a apelat la regele Egiptului (un alt vultur mare), cerând să-l izbăvească de Babilon. Când Zedechia a călcat legământul cu Nebucadnețar (2 Cron. 36:13), asta a echivalat cu călcarea legământului cu Dumnezeu (v. 19). În consecință, Zedechia avea să fie și el dus în Babilon, murind acolo; Faraonul Hofra nu mai putea să-l ajute (v. 16-21).

17:22-24 În aceste treisprezece versete este promisă venirea lui Mesia („mlădița fragedă"); El avea să descindă din casa lui

David. Avea să fie un pom roditor şi să aducă siguranţă poporului (v. 23). Dumnezeul nădejdii nu-i lasă fără nădejde, ci le îndreaptă ochii spre Mesia. Şi noi trebuie să avem în vedere viitorul şi să ne mângâiem unii pe alţii cu aceste adevăruri. Carl F. Keil dezvoltă ideea:

> Cedrul,... înălţându-se deasupra celorlalţi arbori, este casa regală a lui David, iar mlădiţa fragedă pe care o rupe Iehova şi o sădeşte nu este împărăţia sau suveranitatea mesianică... ci Mesia Însuşi.... Muntele înalt, descris în versetul 23 drept muntele înalt al Israelului, este Sionul, privit ca scaun şi centru al împărăţiei lui Dumnezeu, care urmează să fie înălţat de către Mesia mai presus de toţi munţii pământului (Isa. ii. 2, etc.). Mlădiţa sădită de Domnul va creşte, devenind un cedru slăvit, sub care toate păsările îşi vor găsi adăpost. Mesia devine un cedru în împărăţia întemeiată de El, în care toţi locuitorii pământului îşi vor găsi atât hrana (din roadele pomului), cât şi ocrotirea (la umbra sa).[18]

Problemele cu care se confruntă lumea nu pot fi rezolvate prin mijloace politice, care eşuează întotdeauna. Numai întoarcerea lui Cristos oferă vreo speranţă acestei lumi drogate de păcat.

P. Repudierea parabolei strugurilor acri (cap. 18)

18:1-4 Locuitorii regatului Iuda aveau un proverb care dădea vina păcatelor lor pe eşecul strămoşilor lor:

> **„Părinţii au mâncat aguridă şi copiilor li s-au strepezit dinţii."**

Dumnezeu răstoarnă proverbul, spunând că persoanele individuale sunt responsabile pentru propriile lor păcate.

18:5-24 Apoi El le dă câteva exemple cu principiile la care recurge El în judecată:

1. Un om care se fereşte de păcat şi trăieşte o viaţă neprihănită va trăi negreşit (v. 5-9).
2. Fiul rău al unui om neprihănit va muri negreşit (v. 10-13). Evreii din timpul captivităţii precum şi cei din timpul Domnului Isus se lăudau că îl au pe Avraam de tată (Luca 3:8; Ioan 8:39). Dumnezeu scoate însă în evidenţă faptul că nu va fi de nici un folos să aibă un tată neprihănit, dacă viaţa lor este rea. Şi noi avem tendinţa de a ne bizui pe spiritualitatea altora. Dar viaţa neprihănită şi sfântă a părinţilor noştri şi a liderilor evlavioşi trebuie să devină o realitate în propria noastră viaţă.
3. Fiul neprihănit al unui om rău va trăi negreşit (v. 14-17), dar tatăl rău... va muri pentru nelegiuirile sale (v. 18).
4. Un om rău care se pocăieşte şi se lasă de păcatele sale va trăi (v. 21-23).
5. Un om neprihănit care se îndepărtează de neprihănirea sa şi comite fărădelege... va muri (v. 24).

Nu există nici o contradicţie între versetul 20 şi Exod 20:5. E drept că, aşa cum ni se arată în Exod, copiii sunt în general implicaţi în consecinţele faptelor rele ale părinţilor lor. Drept e şi faptul că, aşa cum ni se arată aici, fiecare este răspunzător pentru acţiunile sale.

În versetul 20, pedeapsa este vremelnică, nu eternă. Este moartea fizică din pricina păcatului săvârşit acum. Principiile afirmate în versetele 5-24 nu au de a face cu viaţa veşnică; altminteri am fi nevoiţi să conchidem că mântuirea se capătă prin fapte (v. 5-9) şi că omul neprihănit ar putea, până la urmă, să se piardă – două doctrine clar dezminţite de Domnul nostru în Noul Testament (de ex., Ef. 2:8, 9; Ioan 10:28).

18:25-32 Oamenii au continuat să-L acuze pe Dumnezeu că ar fi nedrept, dar El arată că nu este nici o nedreptate la mijloc pentru că până şi un om rău poate fi mântuit dacă se lasă de păcatele sale şi negreşit asta doreşte Domnul să facă ei.

Când Dumnezeu iartă, El şi uită (v. 22). Asta nu presupune o memorie defectuoasă din partea Sa, ci perfecta împlinire a dreptăţii Sale prin lucrarea de ispăşire a lui Cristos. Pentru credincios dosarul este închis.

Q. Lamentaţia pentru ultimii regi ai lui Iuda (cap. 19)

19:1-9 Avem aici o lamentaţie pentru ultimii regi ai lui Iuda. Nu toţi sunt de acord cu privire la identitatea regilor, dar proba-

bil că este vorba de: Iehoahaz, Iehoiachin și Zedechia. Iuda este leoaica. Celelalte națiuni sunt leii iar dregătorii lor sunt puii de leu (v. 2). Puiul care a devenit un leu tânăr (v. 3) este, probabil, Iehoahaz, care a fost capturat și dus în Egipt (v. 4). Celălalt pui (v. 5) ar putea fi Iehoiachin. Iuda nu s-a deosebit de celelalte națiuni, o leoaică între legi. Liderii națiunilor sunt fioroși și egoiști, „dar între voi să nu fie așa." Domnul așteaptă de la copiii Săi să fie diferiți. În caz contrar, ei își vor atrage judecata Sa.

19:10-14 „Mama ta" (v. 10) este Iuda sau Ierusalim, o viță roditoare și încărcată de mlădițe. Cândva ea avusese regi puternici („ramurile tari"), dar acum era gata de a fi nimicită de Babilon („vântul de răsărit"), locuitorii săi fiind duși în captivitate („pustia", v. 11-13). Zedechia, focul din versetul 14, este considerat un uzurpator și ruinarea poporului său.

Israel dorise să aibă un rege ca celelalte națiuni. Aici Ezechiel trage cortina peste ultimul act din cadrul monarhiei lor. Dumnezeu dorește ca ai Săi să fie diferiți de lume, să fie un popor sfânt pentru El Însuși, și să-L recunoască pe *El* ca Rege.

R. Îndreptățirea relațiilor lui Dumnezeu cu Israel (20:1-32)

1. Idolatria în Egipt (20:1-9)

Când **bătrânii au venit** la Ezechiel să întrebe pe Domnul, El a refuzat să Se lase întrebat de ei. Mai degrabă, El le-a arătat de câte ori s-au răzvrătit împotriva Sa. Bătrânii aceștia au fost conservatori și drept-credincioși, căci iată, au întrebat pe Domnul, dar inimile lor erau departe de El. Idolii ne împiedică să primim răspunsurile lui Dumnezeu la întrebările noastre. Când Dumnezeu enumeră păcatele noastre și ne arată harul Său, conducându-ne la pocăință, mulți dintre noi ne plictisim, spunând: „Am tot auzit despre asta. Mi s-a spus de atâtea ori" sau „Biblia e plină de interdicții" sau „Oare nu se găsește altceva în ea decât judecată?" Și astfel, în loc să reacționăm cum se cuvine față de Cuvântul lui Dumnezeu, suntem în pericol de a rămâne în această stare de „căldicel."

În pofida idolatriei de care au dat dovadă **în țara Egiptului** (v. 4-8a), Dumnezeu nu i-a pedepsit, pentru ca **Neamurile** să nu poată să-și bată joc (v. 8b-9).

2. Profanarea sabatelor lui Dumnezeu (20:10-17)

Israel a profanat **Sabatele** lui Dumnezeu în pustiu (v. 10-13b). Din nou Domnul Și-a reținut mânia și nu i-a nimicit, pentru ca păgânii să nu râdă de ei (v. 13b-17).

3. Răzvrătirea din pustiu (20:18-26)

Răzvrătirea copiilor generației inițiale pe când umblau prin pustiu este rememorată aici (v. 18-21a); din nou Dumnezeu Și-a reținut mânia pe care urma s-o dezlănțuie împotriva lor (v. 21b-26).

4. Idolatria (20:27-32)

Groaznica lor idolatrie din țara promisiunii a cuprins, printre altele, și trecerea fiilor lor prin foc, adică aducerea lor ca jertfă umană pentru idoli.

S. Promisiunea lui Dumnezeu privitoare la o viitoare restaurare (20:33-44)

20:33-38 În pofida eforturilor lor, Dumnezeu nu-i va lăsa niciodată să devină *în perpetuitate* ca Neamurile, care slujesc lemnul și piatra (v. 32). El îi va strânge dintre popoarele captivității, îi va aduce la judecată înaintea Sa, îi va primi pe cei neprihăniți (v. 37) și-i va epura pe cei răzvrătiți din mijlocul lor (v. 38).

20:39-44 Când națiunea va fi readusă și restaurată în țara Israelului, evreii nu se vor mai închina la idoli, ci se vor închina Domnului în sfințenie (v. 39-44).

Îndemnul apostolului Ioan este actual pentru toate timpurile: „Copilașilor, păziți-vă de idoli."

T. Imagini ale iminentei invazii (20:45–21:32)

1. Semnul incendiului din pădure (20:45-49)

Versetul 45 marchează începutul capitolului 21 în Biblia ebraică, acesta fiind un punct mult mai logic pentru începutul unei

noi secțiuni, așa cum reiese și din schița noastră. În versetele 45-49, avem o profeție împotriva **sudului** (în ebraică: *Neghev*, ținut ce făcea parte din teritoriul lui Iuda); acest ținut va fi distrus de un incendiu forestier (invazia babiloneană).

2. Semnul sabiei scoase din teacă (21:1-17)

21:1-7 Dumnezeu Își exprimă hotărârea de a pustii Iuda și **Ierusalimul** cu **sabia** Sa ascuțită. Suspinele lui Ezechiel au avut rolul de a-i avertiza pe oameni cu privire la înfricoșata judecată a lui Dumnezeu ce avea să se abată peste ei.

21:8-17 Sabia Babilonului se pregătește de măcel (v. 8-13), urmând ca ea să potolească mânia lui Iehova (v. 14-17). Versetele 10c și 13 sunt deosebit de dificile. Gândul care s-ar putea desprinde din ele ar putea fi următorul: Nu era timpul ca Iuda să se veselească. Cu alte cuvinte, ei au disprețuit toate celelalte arme având menirea să-i smerească, despre care ediția NKJV spune că erau făcute din **lemn**. Acum ei urmau să aibă parte de o **sabie** făcută din oțel, existând posibilitatea ca **sceptrul** disprețuitor, adică Iuda, să-și înceteze existența.

3. Semnul bifurcării drumului (21:18-32)

21:18-24 În continuare, **regele Babilonului** este înfățișat mărșăluind spre țara Israelului. El ajunge la o bifurcație pe șosea, un drum ducând la Ierusalim iar celălalt la Raba (capitala Amonului). Care dintre cetăți o va ataca el mai întâi? Pentru a găsi răspunsul el recurge la trei metode: (1) El marchează câte o săgeată pentru Ierusalim și pentru Raba; (2) se consultă cu zeii săi; (3) cercetează ficatul unui animal sacrificat. Decizia la care ajunge este: Atacă **Ierusalimul** *mai întâi!*

21:25-27 Zedechia este **prințul întinat... a cărui nelegiuire este la culme** din versetul 25. El este răsturnat de pe tronul său, el fiind ultimul domnitor peste poporul lui Dumnezeu până când va veni Mesia, **care are dreptul** să domnească. Matthew Henry face în această privință următoarele comentarii:

> *Nu vor mai fi regi* ai casei lui David după Zedechia până la venirea lui Cristos, *căruia îi aparține de drept împărăția*, El cel din semințta lui David prin care urma să-și găsească făgăduința deplina ei împlinire, El despre care Domnul spune: *Lui Îi voi da împărăția*. El va domni pe *tronul tatălui Său David*, Luca i.32.... Și, având acest drept, El va dobândi, la timpul potrivit, și stăpânirea în adevăratul sens al cuvântului: *I-o voi da Lui;* și se va produce o răsturnare a tuturor lucrurilor. dreptul Său nefiind în nici un fel îngrădit. De asemenea, vor fi răsturnați cei ce I se opun și-I stau în cale, Daniel ii.45; 1 Cor. xv.25. Lucrurile acestea sunt menționate aici pentru mângâierea celor care se temeau că făgăduința făcută lui David nu se va mai împlini niciodată. „Ba nu," spune Dumnezeu, „făgăduința aceea este sigură, căci împărăția lui Mesia va dăinui pe veci."[19]

21:28-32 În continuare regele Babilonului îi va ataca pe amoniți, care vor fi nimiciți cu desăvârșire.

Istoria și evenimentele actuale sunt pline de cazuri în care vedem cum Dumnezeu răstoarnă guverne umane, până când va veni Cristos, Cel care are dreptul de a domni.

U. Trei oracole despre întinarea Ierusalimului (cap. 22)

22:1-12 Aici ni se prezintă un catalog al păcatelor Ierusalimului – **vărsări de sânge** (v. 9) (în context, fiind probabil o referire la jertfele umane) și idolatrie (v. 3, 4); ucideri (v. 6); dispreț față de părinți, asuprirea străinilor, orfanilor și văduvelor (v. 7); profanarea templului și călcarea **Sabatelor** (v. 8); imoralitate (v. 10); adulter, incest (v. 11); mituire, **camătă, extorcare** și nepăsare față de **Domnul Dumnezeu** (v. 12).

22:13-22 Din pricina acestor păcate de **câștig necinstit** și **vărsări de sânge** ei vor fi risipiți printre **națiuni** (v. 13-16). Ierusalimul va fi ca un cuptor al topitorului, în care oamenii, ca zgura fără valoare, vor fi topiți (v. 17-22).

22:23, 24 Domnul îi spune lui Ezechiel să înștiințeze cetatea că se află într-o stare jalnică. Taylor explică ce înseamnă acest lucru pentru cetate:

Țara este descrisă în cadrul acestui oracol ca fiind privată de binecuvântările ploii. Cei mai mulți comentatori preferă să se ia după textul Septuagintei în privința versetului 24, unde termenul „necurățită" este tradus prin „neplouată": și astfel „țara va fi fără ploi."[20]

22:25-31 Toate categoriile sociale s-au făcut vinovate înaintea Domnului – dregătorii (v. 25) [termenul **profeții** din KJV și NKJV este tradus în Septuaginta prin „prinții"];[21] **preoții** (v. 26); magistrații (v. 27); **profeții** (v. 28); **oamenii** (v. 29). Nu s-a găsit nici un om drept, nici un reformator, nici un mijlocitor care să **stea** pentru Dumnezeu (v. 30, 31).

Dumnezeu nu vrea să vadă la noi metode noi, programe noi, ci întotdeauna caută să găsească pe cineva care să stea la spărtură. O singură persoană poare avea rolul hotărâtor.

V. Parabola celor două surori prostituate (cap. 23)

1. Ohola (23:1-10)

23:1-4 Avem aici parabola celor două surori prostituate: Ohola, cea mai mare, și Oholiba, sora ei. Ohola a fost Samaria iar Oholiba a fost Ierusalimul.

23:5-10 Ohola înseamnă *[ea are] propriul ei cort.* Samaria își înființase sistemul propriu de închinare, stabilindu-se ca centru al acestei închinări. Dar templul lui Dumnezeu se afla la Ierusalim.[22] **Ohola s-a prostituat** față de **călăreții** arătoși și falnici ai Asiriei; prin urmare, ea a fost abandonată de Dumnezeu și lăsată în voia amanților ei, care au dezgolit-o și au ucis-o cu sabia.

2. Oholiba (23:11-21)

Oholiba (cortul meu este în ea) a mers chiar mai departe în **prostituția** ei idolatră și imoralitatea ei. Mai întâi, i-a poftit pe asirieni, exact așa cum făcuse și Israelul (v. 12, 13). Apoi i s-au scurs ochii după chipurile oamenilor din Babilon, pictate cu măiestrie pe zidurile cetății. I-a poftit și le-a trimis soli, invitându-i în țara sa (2 Regi 16:7). Aducându-și aminte de păcatele ei din tinerețe, comise în țara Egiptului, i-a și-a înmulțit prostituția, dăruindu-se babilonienilor și săvârșind acte cumplite de imoralitate.

3. Invazia babilonienilor (23:22-35)

Prin urmare, Dumnezeu avea s-o distrugă pe Oholiba chiar prin mâna amanților săi babilonieni. Acei tineri chipeși pe care i-a poftit ea o vor trata cu ură. Ea a încercat să găsească satisfacție în lumea simțurilor și a poftelor trupului, despărțită de Dumnezeu. Acum păcatele ei trebuie să fie judecate. Versetele 33 și 34 descriu simptomele deprimării și disperării, de care ne lovim la tot pasul în zilele noastre. Numai dacă bem din apa vie a lui Dumnezeu suntem asigurați că nu vom mai înseta niciodată!

4. Judecarea celor două surori: Ohola și Oholiba (23:36-49)

Ambele surori s-au făcut vinovate de aceleași păcate: **adulter** (literal și spiritual), ucidere, aducerea de jertfe omenești (v. 37); profanarea templului, călcarea sabatului (v. 38); imixtiunea idolatriei în închinarea la Dumnezeu (v. 39); comiterea adulterului spiritual cu națiunile străine (v. 40-44). **Oamenii neprihăniți** (națiunile alese de Dumnezeu) aveau să le plătească surorilor acestora pentru desfrâul lor, aducând peste ele binemeritata distrugere (v. 45-49).

Religia lui Iuda era marcată de sincretism, adică în închinarea la Iehova pătrunseseră și elemente de idolatrie și păgânism. O mare parte a creștinismului din zilele noastre combină, din păcate, elemente biblice cu iudaism, păgânism, religii orientale, umanism și psihologie.

W. Parabola cazanului ce fierbe (24:1-14)

În ziua în care a început asediul Ierusalimului Ezechiel a relatat parabola cazanului care fierbe. Cazanul era Ierusalimul; bucățile de carne erau locuitorii săi. Cazanul era gata să dea în clocot, fiind plin de scursuri (sau rugină) – adică de desfrâu și idolatrie. Abia după ce cazanul va fi fost golit de tot, urma să fie ars și curățit cu desăvârșire de zgură. Așa Își va curăți Domnul poporul Său de idolatrie!

X. Semnul morții soției lui Ezechiel (24:15-27)

24:15-18 Ezechiel a fost înștiințat că „dorința ochilor săi", adică soția sa, va muri. Ea a murit în seara acelei zile și, contrar așteptărilor, lui Ezechiel i s-a spus să n-o jelească.

24:19-24 Când oamenii au întrebat care să fie semnificația acestui purtări stranii, el le-a spus că atunci când **dorința ochilor** *lor* (adică templul) avea să fie distrusă iar fiii și fiicele lor aveau să fie uciși, nici ei nu aveau voie să jelească.

Unul din scopurile profețiilor împlinite este de a le da oamenilor posibilitatea să cunoască cine este **Domnul Dumnezeu** (v. 24).

24:25-27 Ezechiel a primit înștiințarea de a înceta să mai rostească profeții către Iuda până când un fugar va fi adus vestea că cetatea lor a căzut. Evenimentul este consemnat la 33:21, 33. Capitolele intercalate, 25–32, se adresează națiunilor *neevreiești*, nu lui Iuda.

III. PROFEȚII ÎMPOTRIVA A ȘAPTE NAȚIUNI NEEVREIEȘTI (cap. 25-32)

În aceste capitole citim despre judecata lui Dumnezeu asupra a șapte națiuni păgâne. Aceste națiuni sunt judecate pentru diverse forme de răzvrătire împotriva lui Dumnezeu. Ele au avut contacte cu poporul lui Dumnezeu, au avut cunoștințe despre El, dar n-au vrut să se întoarcă la El. Să luăm aminte la aceste capitole, căci căile lui Dumnezeu întotdeauna ne dezvăluie gândurile Sale, fie sub formă de judecată, fie în har.

A. Profeție împotriva lui Amon (25:1-7)

Prima națiune peste care este rostită judecata este Amon. Din pricina faptului că amoniții s-au bucurat de prăbușirea lăcașului de închinăciune al lui Dumnezeu, Israelul și Iuda, precum și de captivitatea babiloneană, ei vor fi distruși de babilonieni (**oamenii din răsărit**). **Raba** va deveni **un grajd de cămile iar Amon un popas pentru turme.**

B. Profeție împotriva lui Moab (25:8-11)

A doua națiune este **Moab**, care împreună cu **Seir** avea o atitudine ostilă față de **Iuda**. Țara lui Moab avea să fie descoperită și prădată de babilonieni, având aceeași soartă ca și Amon. Teritoriul ei va fi văduvit de cetățile sale iar Moabul va cunoaște că Dumnezeu este Domnul.

C. Profeție împotriva lui Edom (25:12-14)

A treia națiune este **Edom**. Din pricina faptului că s-a răzbunat împotriva **casei lui Iuda, Domnul Dumnezeu** a spus că va cunoaște și ea **răzbunarea** *Sa.*

D. Profeție împotriva Filistiei (25:15-17)

Filistenii sunt cea de-a patra națiune. Ura lor înverșunată și nepotolită împotriva lui Iuda va aduce peste ei **răzbunarea Domnului.**

După cum aceste națiuni vor cunoaște că dacă se atinge cineva de poporul lui Dumnezeu se atinge de El, tot așa cei ce se angrenează în zilele noastre în prigoane și hărțuieli împotriva creștinilor vor afla într-o zi că acești credincioși sunt lumina ochilor lui Dumnezeu. Lucrul acesta este valabil chiar atunci când copiii lui Dumnezeu cad în păcat și sunt judecați pentru asta. Noi trebuie să fim atenți să nu ne bucurăm de căderea nimănui, să nu jubilăm și să nu fim stăpâniți de gânduri de răzbunare. Mai degrabă, ca Ezechiel, trebuie să plângem, să mijlocim și să mărturisim păcatele altor credincioși și, desigur, propriile noastre păcate.

E. Profeție împotriva Tirului (26:1-28:19)

1. Distrugerea Tirului (cap. 26)

26:1, 2 Al cincilea obiect al judecății lui Dumnezeu este cetatea de coastă **Tir**. Cu pedepsirea ei se ocupă textul de la 26:1 până la 28:19. Tirul, acest centru înfloritor al comerțului, s-a bucurat când a auzit că rivalul său **Ierusalim** a căzut, crezând că va beneficia de pe urma acestei căderi, preluând *toate* schimburile sale comerciale! Anterior, Ierusalim deținuse controlul asupra tuturor traseelor comerciale terestre

dar odată cu căderea sa, au crescut schimburile comerciale dintre Tir și Egipt precum și alte țări din sud.

26:3-11 Dumnezeu Se va folosi de multe națiuni pentru a pedepsi acest oraș-stat. Prezicerile din versetele 4-6 s-au împlinit literal. Mai întâi, **Nebucadnețar**, regele Babilonului, **rege al regilor**,[23] a mărșăluit împotriva Tirului venind din nord și atacându-l (v. 7-11). Asediul a fost extrem de lung – din aproximativ 587 î.Cr. până în 574 î.Cr. Feinberg ne prezintă o imagine vie a asedierii renumitului oraș:

Forturile, movila și pavăza au fost metodele cele mai uzitate în cazul asediilor. Pavăza sau *testudo* sau acoperișul de scuturi cum s-a mai numit această metodă a avut drept rol protejarea de proiectilele aruncate de pe metereze. Pentru spargerea zidurilor se foloseau așa-numiții berbeci. Axele sau săbiile se foloseau în chip simbolic pentru toate armele de luptă. Unii au considerat prima parte a versetului 10 cu valoare de hiperbolă, dar nu e exclusă împlinirea ei literală. Din pricina mulțimii de luptători de cavalerie ai inamicului, praful era atât de mare încât acoperea întreaga cetate, în același timp făcând să se clatine zidurile datorită vuietului mare al călăreților și carelor de luptă. Fiecare stradă trebuia cucerită iar locuitorii săi uciși cu sabia. Stâlpii de care se vorbește în text au fost de fapt obeliscuri, fiind probabil identici cu cei menționați de istoricul Herodot despre care acesta afirmă că se aflau în templul lui Heracle din Tir. Unul era din aur, celălalt din smarald și erau închinați lui Melkart, zeul lui Tir (cf. 1 Regi 7:15). Acești stâlpi impresionanți aveau să fie demolați de invadatori.[24]

26:12-14 Dar oamenii s-au refugiat împreună cu bunurile lor pe o insulă din largul mării, numită de asemenea Tir. Ei au rămas acolo în siguranță timp de 250 de ani. Apoi Alexandru cel Mare a construit un dig de legătură cu insula respectivă, prin raderea de pe fața pământului a cetății inițiale și aruncarea dărâmăturilor în mare. Această acțiune a soldaților lui Alexandru (332 î.Cr.) este descrisă în acest paragraf. În urmă cu o sută de ani un călător abătut prin partea locului a descris ruinele Tirului în termeni identici cu cei ai profeției:

Insula, ca atare, nu depășește o milă în lungime. Partea proeminentă ce iese în afara istmului este probabil de circa o pătrime de milă lățime, cu teren stâncos și denivelat. În prezent este nelocuită, cu excepția unor pescari, care o folosesc ca „loc în care să-și întindă plasele de pescuit."[25]

26:15-21 Vestea despre căderea Tirului avea să umple de consternare celelalte națiuni. Toată frumusețea sa, pe care ele au admirat-o, avea să fie nimicită. Dar Dumnezeu Își va întemeia slava veșnică în țara celor vii, ce face parte din aceeași împărăție căreia îi aparținem și noi.

Tirul nu a fost reclădit niciodată – din nou o împlinire a versetului 21. În cartea sa *Science Speaks* („Știința vorbește") Peter Stone spune că întreaga profeție despre Tir, împreună cu toate detaliile, ar avea, conform legilor probabilităților, cam o șansă în patru sute de milioane de a se împlini.[26]

2. Cântarea de jale asupra Tirului (cap. 27)

27:1-9 Tirul este asemuit cu o corabie frumoasă, minunat construită, cu materiale aduse de prin toată lumea. Tirul nu a fost o forță militară care să fi cucerit lumea. Ci forța Tirului a constat în deprinderile extraordinar de bune de comercianți ale locuitorilor săi. Tot felul de produse de comerț precum și expertiză au adus un venit excepțional de mare acestor negustori. Se știe că toată frumusețea și cunoștința fără Dumnezeu sunt cu totul deșarte. Dacă ai câștiga lumea întreagă și ți-ai pierde sufletul, ce ai da în schimbul sufletului tău?

27:10-36 Armata Tirului, ce cuprindea militari din Persia, Lidia și Libia, este descrisă în versetele 10 și 11. Dimensiunile extraordinar de mari ale acestui imperiu comercial înțesat de bunuri de lux sunt prezentate în versetele 12-27a. Dar tot acest imperiu avea să fie măturat de vântul de la răsărit (babilonienii, v. 26b, 27). Celelalte națiuni aveau să fie umplute de consternare la auzul veștii despre căderea cetății (v. 28-36).

3. Prăbușirea prințului Tirului (28:1-19)

28:1-10 Mândria, înțelepciunea și bo-

găția prințului Tirului sunt descrise în versetele 1-6, iar apoi ne este prezentată distrugerea pricinuită de babilonieni (v. 7-10). Fără îndoială prințul acesta este o prefigurare a lui Anticrist.

28:11-19 În versetul 11 i se face trecerea de la prințul Tirului la **regele Tirului**. Acesta din urmă este spiritul care îl anima pe prinț. Regele Tirului este renumit pentru **frumusețea** sa, dar mândria sa l-a dus la pierzare.

Descrierea regelui Tirului ca **pecete a perfecțiunii, plin de înțelepciune și desăvârșit în frumusețe**, avându-și originea în Eden, grădina lui Dumnezeu, fiind acoperit cu toate pietrele prețioase, ca heruvim uns, și ca unul care s-a aflat pe muntele sfânt al lui Dumnezeu – ei bine, toate aceste atribute sunt prea impresionante pentru *oricare* dintre dregătorii pământeni, chiar admițând că ar putea fi vorba de un limbaj figurat, de licențe poetice și de mijloace stilistice, precum hiperbola.

Din această pricină mulți cercetători ai Bibliei văd în versetele 11-19 o descriere a Satanei și a căderii sale din cer. Feinberg explică:

> Ezechiel avea, după câte se pare, în vedere situația existentă în zilele sale, atenția tuturor fiind îndreptată asupra dregătorului Tirului, întruchiparea mândriei și fărădelegii oamenilor. Dar pe măsură ce a cumpănit gândurile sale și căile acelui monarh, e limpede că a văzut dincolo de el forța motrice și personalitatea celui ce-i stătea împotrivă, prin opoziția sa față de Dumnezeu. Pe scurt, el a văzut lucrarea și activitatea lui Satan, pe care regele Tirului îl emula în atâtea privințe. Amintiți-vă de incidentul de la Matei 16:21-23 unde Petru a fost mustrat de Domnul nostru Isus. Nu mai fuseseră rostite cuvinte atât de aspre către nici o altă persoană în tot timpul lucrării lui Cristos pe pământ. Dar Domnul nu a vrut să spună că Petru însuși devenise într-o oarecare măsură Satana însuși, ci El a vrut să arate că motivația din spatele opoziției manifestate de Petru față de ideea ca Domnul să Se ducă să moară pe cruce nu era alta decât cea a lui însuși Satana, prințul demonilor. Aici se pare că avem de a face cu o situație similară în sensul că Ezechiel a avut, probabil, în vedere un spirit sau geniu al Tirului comparabil cu puterile îngerești și prinții din cartea Daniel care dirijează de fapt afacerile națiunilor.[27]

Dacă mândria este atât de periculoasă și de mortală încât poate distruge până și pe cei mai puternici și mai înțelepți, cu cât mai mult trebuie să ia seama muritorii de rând ca noi ca nu cumva să umble despărțiți de Domnul, în neatârnare de El!

F. Profeție împotriva Sidonului (28:20-26)

28:20-23 Al șaselea obiect al judecății lui Dumnezeu este **Sidonul**, orașul de pe coastă aflat în vecinătatea Tirului. Dumnezeu a avertizat că acest oraș va fi supus **ciumii și sabiei**, dar n-a spus că va fi nimicit pe veci. Sidon există și în zilele noastre, ca oraș din Liban, deși Tirul despre care vorbește Biblia a fost ras cu desăvârșire de pe fața pământului (vezi 26:21).

28:24-26 Versetele acestea prezic restaurarea Israelului când **Domnul Dumnezeu** Își va întemeia împărăția pe pământ.

G. Profeție împotriva Egipului (cap. 29-32)

A șaptea și ultima națiune din această listă a judecăților este Egiptul (cap. 29–32). Acestea par să fie cele mai necruțătoare judecăți dintre toate. Fără fluviul Nil Egiptul ar fi ca mort și ne-am aștepta ca locuitorii săi să iubească viața. Dar nu așa este. Egiptul este țara morții. Cartea sa cea mai renumită este *Cartea Morților*. Monumentele sale cele mai renumite sunt piramidele, care sunt în realitate adevărate *morminte*. Regii săi au construit palate mici, dar *morminte* uriașe și au fost îmbălsămați pentru a avea parte de un timp minunat în *mormânt!* Inima egipteanului rămâne nepăsătoare în fața morții, plină de afirmare de sine. Prin urmare, judecata a trebuit să se abată și peste Egipt, care în Biblie este o întruchipare a lumii, în special a lumii fără Dumnezeu.

1. Amenințare cu caracter general împotriva lui Faraon și a poporului său (cap. 29)

29:1-12 În versetele 1-5, **Faraon** este comparat cu fluviul Nil. Crocodilul acesta

este mândru, dar miop. **Peștii** sunt locuitorii Egiptului. Toți urmează să fie pedepsiți de către Dumnezeu. Solicitând ajutor Egiptului, Israel s-a rezemat pe o trestie frântă (v. 6-9a). Egiptul are parte de cea mai aspră pedeapsă din pricina faptului că era nestatornic și nevrednic de încredere. Dacă noi, credincioșii, avem acest defect de caracter, cu ajutorul Domnului trebuie să ne schimbăm. În fond, cu asta Se ocupă El: cu schimbarea caracterului.

Din pricina mândriei lui Faraon, țara Egiptului va fi pustie timp de patruzeci de ani (v. 9b-12).

29:13-21 Apoi Dumnezeu îi va strânge pe oameni, dar Egiptul nu va mai fi niciodată o împărăție mare iar Israelul nu-i va mai solicita ajutorul (v. 13-16). **Nebucadnețar** muncise din greu la asediul Tirului, dar nu primise nici o răsplată pentru asta (din pricina faptului că locuitorii săi s-au refugiat pe insula-fortăreață împreună cu averile lor). Prin urmare, Dumnezeu îi va da ca răsplată Egiptul (v. 17-20). În ziua în care Nebucadnețar a primit Egiptul ca plată, Dumnezeu a făcut în așa fel încât cornul casei lui Israel să înflorească (adică să aibă loc un reviriment de putere despre care nu găsim nici o mențiune în nici un alt loc) iar Ezechiel a vestit mesajul lui Dumnezeu către popor (v. 21).

2. Lamentație pentru căderea Egiptului (30:1-19)

30:1-12 Egiptul și toți aliații săi – Etiopia, Libia și Lidia – vor cădea răpuși de sabia babilonienilor (v. 1-9). Nebucadnețar, regele Babilonului, este menționat aici ca cel care va distruge țara (v. 10-12).

30:13-19 Cetățile principale ale Egiptului sunt menționate aici ca fiind sortite distrugerii împreună cu **idolii** și **imaginile: Nof** (Memfis), **Patros** (probabil situat în partea superioară a jumătății de sud a Egiptului), **Zoan** (Tanis), **No** (Teba), **Sin** (Pelusium), **Aven** (Heliopolis), **Pi Beseth** (probabil străvechea cetate Dafne, v. 13-19). Profeția conform căreia nu vor mai fi prinți din țara Egiptului (v. 13) s-a împlinit literalmente. Nici un egiptean pur-sânge din familia regală nu a mai domnit în Egipt începând din acel moment. Regele Faruk a aparținut unei dinastii ce a fost întemeiată de un albanez de pe la începutul anilor 1800. Faruk a fost primul membru al dinastiei care a știut bine limba arabă!

3. Prăbușirea lui Faraon (30:20–31:18)

30:20-26 Aici prăbușirea Egiptului este văzută în două etape. Unul din brațele lui Faraon a fost frânt, în mod figurat, când el a fost înfrânt în cadrul bătăliei de la Carchemiș din anul 605 î.Cr. Celălalt a fost frânt când babilonienii au invadat Egiptul, cucerindu-l.

31:1-9 Cu cine s-a asemănat Faraon în măreția sa? A fost asemenea regelui Asiriei, un cedru falnic. Regele acela a crescut mult, așa încât a ajuns ca nimeni altul, un arbore uriaș sub a cărui umbră toate națiunile pământului s-au adăpostit.

31:10-14 Dar din pricina faptului că inima lui i s-a umplut de aroganță, Dumnezeu l-a dat pe mâna babilonienilor.

31:15-18 Asirianul a fost zdrobit și aruncat în iad (ebr.: *Șeol*), pe când alte națiuni au privit cum se desfășoară acest lucru (v. 15-17). Națiunile s-au mângâiat (v. 16) în sensul că au fost satisfăcute să vadă umilirea Asiriei, națiunea care îi asuprise și-i disprețuise. Faraon este ca asirianul prin faptul că, deși a devenit mare, și el va fi aruncat în adâncimile Gropii (v. 18).

4. Lamentația pentru Faraon și Egipt (cap. 32)

32:1-16 Faraon s-a crezut un pui de leu, dar Dumnezeu l-a considerat un monstru, pe care avea să-l prindă în plasa Lui și să-l ucidă. Regele Babilonului avea să reducă la zero toată fala Egiptului, țara urmând să fie pustiită și redusă la tăcere. Națiunile au jelit acest lucru, vărsând lacrimi. Domnul i-a poruncit lui Ezechiel să rostească o lamentație pentru Egipt, pentru toată mulțimea sa.

Și Domnul Isus a vărsat lacrimi pentru o cetate de ucigași ce nu a vrut să-L primească și să se adăpostească sub aripile Sale. Lui Dumnezeu Îi pasă de creaturile Sale și nu-Și găsește plăcerea în judecata

pe care trebuie s-o aducă peste ele. O, Doamne, dăruieşte-ne lacrimi de compasiune pentru cei pierduţi!

32:17-32 În versetele 17-31 avem o imagine a Şeolului (**Groapa**) unde este aruncat **Egiptul**. Acolo se află şi **Asiria** (v. 22, 23) şi **Elamul** (v. 24, 25), **Meşec şi Tubal** (v. 26, 27), **Edomul** (v. 29) şi **sidonienii** (v. 30). Egiptul fusese o forţă formidabilă în lume, dar în Şeol ea este redusă la aceeaşi poziţie de umilire şi ruşine ca şi celelalte naţiuni (v. 28, 31, 32). Cu aceasta se încheie oracolele lui Ezechiel împotriva a şapte naţiuni (şi oraşe-state).

IV. RESTAURAREA ISRAELULUI ŞI PEDEPSIREA DUŞMANILOR SĂI (cap. 33-39)

De la capitolul 33 până la sfârşitul cărţii, Ezechiel se ocupă în principal de restaurarea Israelului şi de rezidirea templului.

A. Profetul primeşte o nouă împuternicire ca străjer (cap. 33)

33:1-9 În capitolul acesta Ezechiel este comparat cu un **străjer**. Dacă îi va avertiza pe **oameni**, făcându-şi datoria în această privinţă, dar ei vor refuza să ia seama, atunci vor purta răspunderea pentru propria lor nimicire. Pe de altă parte, dacă nu-i va avertiza pe oameni şi aceştia vor pieri, Dumnezeu va cere sângele lor din **mâna** străjerului.

Dumnezeu l-a făcut pe Ezechiel răspunzător pentru **casa lui Israel**. Întrebarea se ridică în cazul fiecărui credincios: Pentru cine ne va face Dumnezeu răspunzători? Căror persoane trebuie să le dăm mărturie? Pe cine să avertizăm? Rudele noastre, colegii de serviciu, vecinii, prietenii? Este o răspundere cât se poate de solemnă şi ne vom pricinui daune sufletului nostru dacă nu ne-o vom duce la îndeplinire cu credincioşie.

33:10-20 Oamenii întreabă disperaţi: **„Atunci cum să trăim?"** O, cât de mulţi oameni nu şi-au pierdut în vremea de acum orice nădejde, fiind cuprinşi de disperare şi deprimare! Răspunsul Domnului este: Pocăiţi-vă! Există speranţă chiar şi pentru cel mai rău păcătos, dar singura nădejde este în îndepărtarea de păcat, iar nu în tolerarea sa. Oamenii se plângeau că Dumnezeu nu S-ar fi purtat drept cu ei, dar El neagă acest lucru, amintindu-le că El îl va ierta pe omul rău care îşi mărturiseşte păcatul şi se lasă de el. Tot aşa, El îl va pedepsi pe un om drept care se întoarce înapoi la fărădelege.

33:21, 22 Gura lui Ezechiel a fost deschisă, el nemaifiind mut când un om care a reuşit să evadeze din Ierusalim a venit şi a anunţat: **„Cetatea a fost capturată!"** (vezi 24:27).

33:23-29 După câte se pare, versetele acestea se referă la puţinii evrei ce au fost lăsaţi să locuiască mai departe în ţara Israelului după căderea Ierusalimului. Ei au argumentat că dacă un **singur** om – **Avraam – a moştenit ţara**, cu cât mai mare este dreptul unui grup ca al lor s-o moştenească. Dar pe Dumnezeu Îl interesa calitatea, nu cantitatea. Chiar în acel timp ei comiteau tot felul de păcate de idolatrie, ţara urmând să fie curăţită de aceste urâciuni, care mărturiseau împotriva lor. Ei nu erau descendenţi adevăraţi (spirituali) ai lui Avraam. Mărturisirea lor exterioară, doar cu gura, nu i-a salvat de judecată, deoarece pe Dumnezeu nu-L interesează doar vorbele rostite de cineva, ci şi viaţa acelui om (cf. Iacov 2:14).

33:30-33 Oamenilor le plăcea *să asculte* pe Ezechiel vorbindu-le, dar nu aveau de gând *să pună în aplicare* **cuvintele** sale! Când profeţiile sale aveau să se împlinească, ei aveau să ştie că în mijlocul lor s-a aflat un profet.

Noi trebuie să ne apropiem de Cuvântul lui Dumnezeu cu intenţia de a-l pune în aplicare în viaţa noastră şi de a ne verifica mereu inimile, ca nu cumva să nu aplicăm ceea ce am auzit. Cel mai bun răspuns la o predică nu este: „O, ce predică frumoasă a fost!" ci „Dumnezeu mi-a vorbit, acum trebuie neapărat să fac ceva."

B. Păstorii falşi şi păstorul cel bun (cap. 34)

34:1-6 Păstorii (dregătorii) erau interesaţi doar pentru binele lor, iar nu şi pentru binele oilor (oamenii). Ei domneau cu

asprime iar oile s-au risipit.

Până în ziua de azi mulți conducători religioși nu au învățat lecția că trebuie *să slujească* oile pe care le păstoresc. Ei confundă „serviciul" cu un mijloc de *câștig*. Putem da slavă lui Dumnezeu pentru lideri care slujesc cu evlavie, dându-se exemple pe ei înșiși în fața turmei.

Domnul a permis risipirea turmei în primul rând pentru a împiedica provocarea unor daune și mai mari (v. 10). Yates descrie situația foarte bine:

Ni se înfățișează un tablou sfâșietor al predicatorilor necredincioși din vremea lui Ezechiel. Turma este risipită, neglijată și flămândă, în timp ce păstorii egoiști se lăfăie în huzur, benchetuind fără să le pese de responsabilitățile ce le revin. Ei au grijă să-și procure mâncarea lor, hainele lor și toate conforturile, dar de alții nu le pasă nici o clipă.[29]

34:7-10 Prin urmare, Dumnezeu este hotărât să-Și salveze oile din mâna acestor păstori falși. Dar tot timpul El are în vedere binecuvântarea și astfel va strânge oile și va purta de grijă, ocupându-Se de nevoile individuale ale persoanelor. Cea mai mare binecuvântare va consta în relația dintre Domnul și oile Sale, o părtășie intimă între Dumnezeu și om.

34:11-16 El va fi Păstorul lor și-i va duce în țara lor, domnind peste ei (în timpul Mileniului). Evanghelistul D. L. Moody reliefează minunat slujba lui Dumnezeu față de oile Sale:

Observați această serie de afirmații care încep toate cu promisiunea Domnului: „voi face cutare și cutare lucru":

Păstorul și oile –
v. 11. Le voi căuta cu stăruință.
v. 12. Le voi izbăvi.
v. 13. Le voi scoate afară.
v. 13. Le voi aduna.
v. 13. Le voi aduce înăuntru.
v. 14. Le voi hrăni.
v. 15. Le voi duce la odihnă.
v. 16. Le voi lega pe cele rănite.
v. 16. Le voi întări pe cele slabe.
Există multe oi slabe în stâna lui Dumnezeu, dar nici una în pășunea Lui.[30]

Unii oameni, inclusiv un anumit tip de predicatori, încearcă să sugereze că Dumnezeul Vechiului Testament ar fi o Zeitate aspră și neiubitoare, în contrast cu Dumnezeul prezentat în Noul Testament.[31] John Taylor reunește minunat revelațiile despre Dumnezeu ca păstor în Vechiul și Noul Testament:

Imaginea păstorului care caută pe cel rătăcit din versetul 12 este o remarcabilă anticipare a pildei oii pierdute (Luca 15:4ff.), pe care negreșit Domnul nostru și-a întemeiat-o având ca punct de plecare acest pasaj din Ezechiel. În el sunt ilustrate cât se poate de limpede calitățile pline de duioșie și de iubire ale Dumnezeului Vechiului Testament, dându-se o lovitură de moarte celor care încearcă să introducă o linie de demarcație între Iahve, Dumnezeul Israelului, și Dumnezeul și Tatăl Domnului nostru Isus Cristos. De altfel, acesta nu e singurul pasaj [din Vechiul Testament] care vorbește despre păstorul plin de dragoste și tandrețe (*cf.* Ps. 78:52f.; 79:13; 80:1; Is. 40:11; 49:9f.; Ier. 31:10).[32]

34:17-24 Domnul Dumnezeu Își va salva de asemenea oile Sale adevărate de păstorii falși, care sunt plini de egoism și cruzime. **„Robul meu David"** din versetele 23 și 24 se referă la Domnul Isus, care este descendent al lui David. Evreul creștin David Baron explică:

Chiar și evreii au explicat numele „David" din aceste pasaje ca o referire la Mesia – marele Fiu al lui David în care își găsesc împlinirea toate promisiunile făcute către casa lui David. Astfel Kimchi, în comentariul său asupra textului de la Ezechiel 34:23, spune: „Robul Meu David – adică, Mesia care va ieși din sămânța sa în vremea mântuirii": iar în versetul 24 din capitolul 37 el face următoarea observație: „Regele Mesia – numele Său se va numi David deoarece El va fi din sămânța lui David." Și tot așa procedează, practic, toți comentatorii.[33]

34:25-31 Sunt descrise aici siguranța și prosperitatea turmei lui Dumnezeu în timpul viitoarei domnii a lui Cristos. În cadrul unui legământ de pace (v. 25) vor fi șuvoaie de binecuvântare (v. 26) și o grădină renumită (v. 29).

Forma *ideală* de guvernământ este o

monarhie benefică și absolută, având-L pe Cristos ca Rege.

C. Pierzarea Edomului (cap. 35)

35:1-7 Muntele Seir este **Edom.** Acea țară este înfierată aici de Domnul din pricina **urii** nepotolite pe care a avut în permanență față de evrei, pentru că s-a bucurat de căderea Ierusalimului, s-a purtat cu cruzime față de fugari și pentru că a complotat să pună mâna pe țara Israelului. Edomul dorea *binecuvântarea* dar pe *Domnul* nu-L dorea. Despărțiți de Domnul Isus nu putem fi binecuvântați, adevăr valabil și în zilele noastre. Edom este sortit veșnicei pustiiri și pierderii oricăror legături comerciale (v. 7).

35:8-15 Edomul i-a blasfemiat pe evrei, tratându-i ca pe niște dușmani. Dar Domnul încă Se identifică pe Sine cu poporul Său. Copiii Lui au fost disciplinați de El, dar nu și respinși. Edomul a făcut greșeala mare de a nu fi observat această importantă distincție.

După cum s-a bucurat Edomul de pustiirea Israelului, tot așa se va bucura întregul pământ de nimicirea Edomului.

Lui Dumnezeu nu-I face plăcere când credincioșii se bucură în taină de căderea dușmanilor credinței. Dragostea adevărată nu simte nici o satisfacție, nici măcar în taină, când alții sunt copleșiți de durere – fie prieteni, fie dușmani.

D. Restaurarea țării și a poporului (cap. 36)

Capitolul 36 a fost numit „Evanghelia după Ezechiel," în mare măsură datorită versetelor 25-30.

36:1-7 Națiunile care au luat cu japca țara Israelului, bătându-și joc de poporul lui Dumnezeu, în special națiunea Edom, vor fi pedepsite de Iehova.

36:8-15 Cetățile Israelului și târgurile sale vor fi locuite, țara urmând să fie mai mănoasă și mai prosperă decât în orice perioadă anterioară; iar celelalte națiuni nu vor mai lovi Israelul cu tot felul de împunsături răutăcioase.

36:16-21 Dar nu numai țara va fi restaurată, ci și oamenii, fiind repatriați. Iată motivele pentru care au fost exilați: vărsările de sânge și idolatria; ei au făcut să fie vorbit de rău numele lui Dumnezeu printre națiunile în mijlocul cărora au umblat.

36:22, 23 Pavel citează versetul 22 la Romani 2:24, când face un rechizitoriu aspru la adresa inconsecvenței evreilor în raport cu Neamurile și cu legea. Pentru a-Și răzbuna numele, iar nu de dragul lui Israel, îi va readuce Dumnezeu pe israeliți înapoi în patria lor.

36:24-29a Versetele 24-29 descriu regenerarea spirituală a Israelului. Dumnezeu îi va curăți, le va dărui o inimă nouă și un duh nou (nașterea din nou) și-i va salva de necurăție. Keil comentează pe marginea acestui important pasaj:

> Curățirea de păcate, care corespunde cu îndreptățirea, și nu trebuie confundată cu sfințirea..., este urmată de reînnoirea cu Duhul Sfânt, care îndepărtează inima veche de piatră, punând în locul ei o inimă nouă de carne, pentru ca omul să poată aduce la îndeplinire poruncile lui Dumnezeu și să umble în noua viață.34

Când Domnul nostru S-a minunat de ignoranța lui Nicodim cu privire la nașterea din nou, negreșit El Se va fi așteptat ca acest pasaj din Ezechiel să-i fie cunoscut acestui învățător al Israelului (Ioan 3:10).

36:29b, 30 Se va produce o creștere substanțială a recoltelor de grâne și de fructe, israeliții nemaisuferind niciodată de foame. Toate acestea le va realiza Domnul, nu pentru meritele lor, ci pentru a-Și da cinste Numelui Său.

36:31-38 Națiunile din jur vor cunoaște că Dumnezeu a repopulat și resădit țara. Oamenii vor fi din nou numeroși ca turmele de animale în Ierusalim în zilele de sărbătoare. Aceste profeții au cunoscut o împlinire parțială când s-au întors evreii din exilul babilonean, dar împlinirea lor deplină este încă în viitor, în timpul domniei viitoare a lui Cristos.

Israelul modern a dobândit statutul de stat independent în anul 1948. Evreii se întorc chiar în prezent, în număr destul de mic în țara lor, cuprinși de necredință. Prin urmare acesta este un indiciu al faptului că se apropie venirea Domnului.

E. Vedenia văii oaselor uscate (37:1-14)

37:1-8 În vedenia din versetele 1 și 2, Ezechiel a văzut **oasele uscate** ale lui Israel și Iuda, într-o vale. I s-a poruncit să proorocească oaselor să învie. Yates aplică acest lucru la propria noastră nevoie din zilele noastre de a avea suflarea vieții:

Într-o manieră neobișnuită, stranie și dramatică, profetul aduce vestea plină de bucurie conform căreia mai este nădejde pentru Israel. Da, încă mai e loc pentru o trezire! Chiar oasele uscate, fără tendoane, lipsite de carne și sânge, pot învia. Venirea Duhului lui Dumnezeu aduce viață. Același adevăr extraordinar este necesar și astăzi într-o lume plină de oase uscate. Avem nevoie să vină Duhul Sfânt cu puterea Sa dătătoare de viață, pentru ca o trezire adevărată să cuprindă întregul pământ. (Cf. și Gen. 2:7; Apo. 11:11).[35]

Prima oară când a rostit Cuvântul lui Dumnezeu oasele au fost acoperite de tendoane, carne și piele.

37:9-14 În continuare el a prorocit vântului sau suflării și trupurile au fost pătrunse de suflare. Lucrul acesta își găsește împlinirea în restaurarea națională a Israelului (v. 11-14), mai întâi restaurarea unui popor mort din punct de vedere spiritual, și apoi regenerarea lor.

Să nu ne scape paralela cu propria noastră regenerare. Trebuie să fie prezent Cuvântul Domnului (v. 4) și Spiritul (suflarea) lui Dumnezeu (v. 9).

F. Reunificarea celor două regate Israel și Iuda (37:15-28)

37:15-23 Ezechiel primește în continuare porunca de a lua două bețe, unul reprezentând pe Iuda și celălalt pe Israel (Iosif și Efraim). Punându-le cap la cap, el a făcut din ele un singur băț. Asta înseamnă că cele două regate, rupte în două în timpul domniei lui Roboam, vor fi reunite. Un singur rege (Mesia) va domni peste ele. Ele vor fi salvate, curățite și restaurate.

37:24-28 David (aici Domnul Isus) va fi regele iar oamenii Îl vor asculta implicit. Dumnezeu va încheia un legământ veșnic de pace cu ei iar templul va fi stabilit în mijlocul lor. Această profeție încă nu s-a împlinit.

Capitolul de față împreună cu următorul prezic nimicirea viitoare a vrăjmașilor lui Israel. Gog este în fruntea acestor dușmani iar Magog este țara acestuia. Nu există un acord de păreri în rândurile cercetătorilor Bibliei asupra identității lui Gog. Se pare că timpul desfășurării evenimentelor descrise aici va fi după revenirea Israelului în țară, dar înainte de a începe Mia de ani (Mileniul). Gogul și Magogul despre care vorbește Apocalipsa 20:8 aparțin însă perioadei *de după* Mileniu.

G. Distrugerea dușmanilor viitori ai Israelului (cap. 38, 39)

38:1-16 Dumnezeu va ademeni pe **Gog** și pe aliații săi ca să-și strângă trupele (v. 1-6). Despre Gog se spune că este **prințul Roșului,**[38] **Meșecului și Tubalului**, denumiri pe care unii le-au interpretat ca fiind termenii din care provin Rusia, Moscova și Tobolsk. Este o posibilitate fascinantă, dar nici pe departe dovedită. Aceștia se vor deplasa în sud, atacând Israelul. Evreii vor locui în acest timp în siguranță, în sate fără ziduri. Dumnezeu cunoaște planurile dușmanului chiar cu mii de ani înainte. El are un plan pentru izbăvirea poporului Său, ceea ce-i umple de mângâiere pe credincioși.

38:17-23 Apoi forțele lui **Gog** se vor năpusti asupra țării. Dar vor fi întâmpinate de **mânia** și **gelozia** lui Dumnezeu. Țara va fi groaznic zguduită de un **mare cutremur**; oamenii lui Gog vor fi îngroziți de **ciumă, sânge, ploi torențiale, grindină, foc și pucioasă** (v. 17-23).

Distrugerea dușmanilor lui Dumnezeu ne amintește de promisiunea lui Dumnezeu din Isaia 54:17: „Nici o armă făurită împotriva ta nu va propăși.... Aceasta este moștenirea slujitorilor Domnului."

39:1-6 Hoardele lui **Gog** vor fi total nimicite pe **munții lui Israel**. Menționarea **arcurilor și săgeților** din versetul 3 nu înseamnă neapărat că aceste armate din viitor vor recurge la tipul acesta de arme primitive, deși nu este exclus să se întâmple așa. Dar de ce ar proceda vreo națiune în felul acesta? – s-ar putea cineva întreba.

O explicație posibilă ar fi faptul că de ani de zile diverse puteri militare lucrează de zor, încercând să inventeze arme care să facă total inutile orice arme mecanice, cum ar fi tancul, avionul etc. Dacă această invenție va reuși, atunci va fi nevoie din nou să se revină la cai și la arme nemecanice în cursul războaielor.

Pe de altă parte, S. Maxwell Coder susține că termenii din originalul ebraic sunt suficient de labili pentru a permite existența unor armamente moderne, sofisticate. Astfel arcurile și săgețile ar putea însemna dispozitive de lansare și proiectile. „Caii" de la 38:4 (textual „săritorii") ar putea fi vehicule autopropulsate ca de exemplu tancuri sau elicoptere. Armele de la 39:9, 10 nu sunt neapărat făcute din lemn. Termenul din original ar putea însemna, conform multor comentatori, echipament militar cum ar fi carburant sau propulsoare de rachete.[37]

39:7, 8 Domnul Își va răzbuna **numele** Său cel **sfânt** în **ziua** aceea.

39:9, 10 Armele lui Gog, împrăștiate pe munți, vor asigura combustibil pe o perioadă de **șapte ani**. Faptul că nu vor avea nevoie de **lemne de pe câmp** sau din **pădure** cu care să facă focuri de tabără ar părea să vină în sprijinul părerii că abundentele arme abandonate vor fi totuși confecționate din lemn.

39:11-16 Îngroparea trupurilor moarte va avea loc în **Valea lui Hamon Gog** (Mulțimea lui Gog), **la răsărit de Marea** Moartă. Această operație va dura **șapte luni.**

39:17-20 Trupurile moarte ale **cailor și călăreților** vor asigura un **mare** ospăț pentru păsările și animalele de pradă.

39:21-24 În ziua aceea, **Neamurile vor ști că** robia Israelului s-a datorat nu faptului că Dumnezeu ar fi fost neputincios în a o *împiedica* să se întâmple, ci din pricina faptului că **necurăția** și **fărădelegile** poporului lui Dumnezeu *au reclamat* acest lucru.

39:25-29 Restaurarea lui Israel va fi astfel completă. Israeliții vor uita **rușinea lor** și-L vor recunoaște pe **Domnul**, care Își va revărsa **Duhul** Său **peste casa lui Israel.**

V. SCENE DIN MILENIU (cap. 40–48)

A. Templul din Mileniu la Ierusalim (cap. 40–42)

Capitolul de față și următoarele două ne oferă detaliile privitoare la templul care va fi construit la Ierusalim. Multe din descrierile aflate în aceste texte sunt într-adevăr greu de înțeles, dar nu este imposibil să ne facem o idee globală despre ceea ce ni se prezintă. Paul Lee Tan scrie:

Adepții interpretării neliterale susțin că această profeție ar fi un simbol al bisericii creștine. Dar această profeție majoră din cartea Ezechiel conține descrieri, specificații și măsurători ale templului din timpul Mileniului care sunt atât de exhaustive încât se poate chiar întocmi o schiță după ele, după cum se putea face și în cazul istoricului templu al lui Solomon. De fapt, F. Gardiner în comentariul lui Ellicott asupra întregii Biblii (*Commentary on the Whole Bible*) reușește să schițeze alcătuirea templului din Mileniu – deși susține că nu este posibil. Asta l-a determinat pe Alva J. McClain să comenteze că „dacă un comentator neinspirat poate să dea de capăt planului arhitectural, negreșit constructorii viitori, ce vor lucra sub călăuzirea divină, nu vor avea nici o problemă în a ridica acest edificiu."[38]

1. Omul cu trestia de măsurat (40:1-4)

Încă de la primele versete aflăm că lui Ezechiel i s-a dăruit o vedenie a **cetății** Ierusalim și a templului din timpul Mileniului. **În al paisprezecelea an după** ce a fost capturat Ierusalimul, Ezechiel a fost răpit în cadrul unor vedenii și așezat pe un munte foarte înalt. I s-a arătat o vedenie a cetății Ierusalim și a templului milenar de către un om a cărui înfățișare era ca de bronz. Profetului i s-a poruncit să-și fixeze în minte tot ce a văzut și să facă cunoscut casei lui Israel. Exact acest lucru îl face el în capitolele ce urmează.

2. Poarta de răsărit a curții exterioare (40:5-16)

Întrucât templul era dispus de la est la vest, intrarea naturală a fost **poarta de est**, și tocmai cu acest amănunt arhitectural începe descrierea. Mai întâi, **zidul din jurul exteriorului templului** este măsurat (v. 5). Apoi este descrisă **poarta de est** a

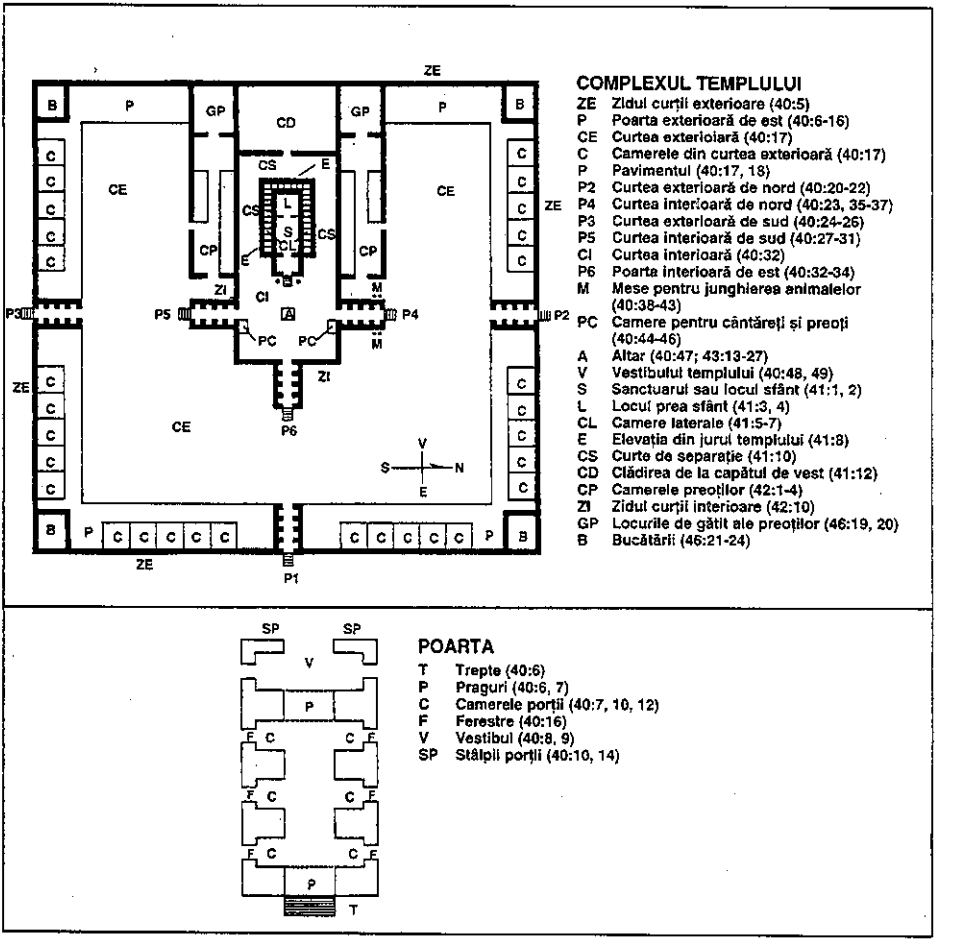

Templul lui Ezechiel

acestei curți exterioare (v. 6-16).

3. Curtea exterioară (40:17-19)

În fața **pavimentului**, care ar putea fi un fel de mozaic, ca la 2 Cronici 7:3 și Estera 1:6, urmează să se afle **treizeci de cămăruțe.**

4. Celelalte două porți ale curții exterioare (40:20-27)

Poarta îndreptată spre nord urmează să fie ca cea de est, cu bolți și palmieri. Poarta de sud are aceleași dimensiuni și aceeași structură. Spre vest nu există nici o poartă.

5. Cele trei porți ale curții interioare (40:28-37)

Curtea interioară are de asemenea trei porți: **poarta de sud** (v. 28-31); o a doua poartă spre est (v. 32-34); și o poartă spre nord (v. 35-37).

6. Echipamentul pentru jertfe (40:38-43)

Opt mese din **portic** vor fi la poarta de nord pentru animalele de jertfă. De asemenea, **patru mese din piatră cioplită** vor fi folosite pentru arderile-de-tot. Vor exista instrumente pentru sacrificarea animalelor și cârlige de un lat de palmă.

7. Camerele pentru preoți (40:44-47)

Vor fi camere pentru cântăreți, una spre sud și alta spre nord. Prima va fi pentru preoții care au în grija lor templul; cealaltă dinspre nord este pentru preoții care au în grija lor altarul (fiii lui Țadoc).

8. Porticul templului (40:48, 49)

Porticul sau pridvorul **templului** pare să fie proiectat ca cel din templul lui Solomon. Stâlpii ne amintesc de cei numiți Iachin și Boaz din templul lui Solomon (1 Regi 7:21).

Capitolul 40 se ocupă în principal de zona din jurul templului; capitolul 41 descrie templul propriu-zis.

Măsurătorile detaliate din capitolele 40–43 ne amintesc că în toată slujirea noastră trebuie să construim conform datelor prescrise de Dumnezeu (vezi Ex. 25:40). Aceste măsurători precise nu ar avea nici un sens, dacă nu am avea de a face cu o clădire în sens literal. O clădire alegorică sau simbolică nu ar fi prezentată cu atâtea detalii arhitectonice. De asemenea, nimeni nu a putut să ofere o explicație satisfăcătoare a diverselor componente, dacă într-adevăr acestea ar fi doar simbolice, cum susțin unii.

9. Templul și Locul Preasfânt (41:1-4)

Măsurătorile lăcașului de închinăciune urmează a fi exact ca cele din templul lui Solomon și de două ori mai mari decât cortul (tabernacolul) din pustie. Omul cu înfățișare de bronz l-a dus pe Ezechiel în lăcașul de închinăciune (sanctuar), dar numai el singur a intrat în Locul Preasfânt, amintindu-ne din nou despre restricțiile ce guvernau templul din vechime și din cortul întâlnirii cu privire la intrarea în Sfânta Sfintelor (vezi Ev. 9:8, 12; 10:19). Aceeași divizare dublă a templului străvechi se pare că va continua și în templul din timpul Mileniului.

10. Camerele laterale (41:5-11)

Templul va fi foarte masiv și încăpător; va avea trei caturi cu treizeci de camere la fiecare cat. Pe linie ascendentă ele vor crește în mărime, probabil printr-o pătrundere mai mare în interiorul structurii propriu-zise, în gen de scară (v. 7).

11. O clădire la vest de templu (41:12)

În fața laturii de vest a complexului templului se va afla o clădire separată de **șaptezeci de coți** pe **nouăzeci de coți.** Nu se precizează scopul acestei clădiri.

12. Măsurătorile templului (41:13-15a)

Călăuza lui Ezechiel la templu l-a măsurat și a constatat că are **o sută de coți lungime** și **o sută de coți** lățime.

13. Decorul interior și mobilierul templului (41:15b-26)

Interiorul templului urmează să fie prevăzut cu **galerii** de ambele părți, **stâlpi ai ușilor** și **cadre de ferestre teșite.**

Heruvimi și **palmieri** vor avea rol decorativ, alternând de jur împrejurul clădirii. Heruvimii, care ne amintesc de sfințenia lui Dumnezeu (vezi Geneza 3) vor avea o față de pui leu întoarsă către un palmier și o față de om către celălalt palmier. Palmierii simbolizează victoria și neprihănirea în Scriptură.

Altarul, ce trebuie să fie din **lemn**, este numit de călăuza lui Ezechiel: **„masa ce este în fața Domnului."**

Templul urmează să fie prevăzut cu **două uși** din câte **două panouri** fiecare, de asemenea **sculptate** cu **heruvimi** și **palmieri.**

Porticul din afară va fi acoperit cu un coviltir de lemn.

Nu se spune nimic despre vreo catapeteasmă, sau despre chivot sau despre vreun mare preot. Catapeteasma a fost sfâșiată în două la Calvar. Simbolismul chivotului este împlinit de Cristos iar acolo El va fi Slăvitul Mare Preot.

14. Camerele de locuit ale preoților (42:1-14)

Preoții vor locui în partea de nord și de sud a templului. În aceste zone preoții vor mânca jertfele prea sfinte și-și vor întreține veșmintele sacre pentru slujbă.

15. Măsurătorile curții exterioare (42:15-20)

Măsurătorile curții exterioare vor fi de **cinci sute de trestii** de fiecare din cele patru laturi. Distincția dintre **sfânt** și **cel nesfânt** (sau comun) din versetul 20 este deosebirea dintre ceea ce noi am numi *sacru* și *secular*. Este deosebirea dintre închinare și treburile obișnuite de fiecare zi.

B. Închinarea în timpul Mileniului (cap. 43, 44)

43:1-5 Anterior în cuprinsul cărții Ezechiel (11:23) am văzut norul de slavă părăsind cu reticență templul din Ierusalim. Dar **slava Dumnezeului lui Israel** se va întoarce în Persoana Domnului Isus, când El va veni să domnească.

43:6-9 El va locui pe veci în mijlocul poporului Său; nu se va mai practica desfrâul (idolatria) și toate urâciunile ce însoțesc această practică la umbra templului.

43:10-12 Când **Casa lui Israel** se va **rușina de tot ce au făcut**, vor vedea **tiparul, proiectul** și **aranjamentul** noului **templu.** De îndată ce se vor pocăi, Dumnezeu le va dărui o nouă speranță. (Și noi ar trebui să reacționăm în felul acesta când se pocăiește cineva.) Oamenilor a trebuit să li se spună că **întreaga zonă din jurul vârfului muntelui** pe care se va clădi **templul** va fi **preasfântă**.

Adevărata vedere a slavei Domnului ne face să ne rușinăm de nelegiuirile noastre (v. 10):

Privirea ce l-a topit pe Petru,
Fața ce Ștefan a văzut-o,
Inima ce a plâns cu Maria
E singura ce de idoli ne poate îndepărta.

–Autor anonim

43:13-17 În continuare sunt date **măsurătorile altarului**, care se pare că este ca o platformă terasată. Vatra altarului este chiar suprafața altarului, unde se face focul. Altarul va avea patru coarne ce se ridică din vatră. O trăsătură neobișnuită a acestui altar va fi faptul că va avea patru trepte ce vor conduce la el; or, acest lucru fusese interzis în cadrul primului templu. Acesta va fi însă atât de înalt încât va fi nevoie de o modalitate de a se ajunge până sus.

43:18-27 În continuare se prescrie ritualul ce va trebui respectat pentru consacrarea altarului prin sânge. Asta va dura șapte zile și importanța sa în închinarea publică a Israelului se poate vedea din mai multe texte din Vechiul Testament: Exod 29:37; Levitic 8:11, 15, 19, 33; 1 Regi 8:62-65; și 2 Cronici 7:4-10. După toate aceste rituri, în ziua a opta vor începe jertfele regulate.

Capitolul se încheie pe o notă de îmbărbătare: nu numai că Dumnezeu va accepta ofrandele oamenilor, ci **„Eu vă voi accepta," spune Domnul Dumnezeu.**

Observați că **preoții** în ziua aceea vor fi fiii lui **Țadoc** (v. 19), o onoare ce va izvorî probabil din loialitatea neclintită a lui Țadoc față de David și Solomon.

44:1-3 Poarta de est a curții **exterioare** trebuie să stea în permanență închisă deoarece odată ce **Domnul** va reveni în templu, nu va mai pleca niciodată. Doar **prințul** va putea sta în **porticul** porții și mânca jertfa acolo. Unii cred că prințul este Mesia Însuși, alții că este un descendent al lui David care va sluji de vice-regent sub Cristos, Regele. Dar F. W. Grant scoate în evidență faptul că el nu poate fi Mesia, deoarece are fii (46:16) și aduce o jertfă de păcat pentru el însuși (45:22).[39]

44:4-9 Când Domnul l-a adus pe Ezechiel în partea din față a templului, profetul a fost izbit de gloria Domnului, în timp ce aceasta a umplut casa. Versetul 4 ar trebui să genereze o dorință aprinsă de a avea adunări de închinăciune în care slava Domnului să fie atât de evidentă încât închinătorii să se prosternă înaintea Lui.

Domnul l-a instruit să ia aminte îndeaproape la noile rânduieli privitoare la templu, la intrarea și ieșirile sale (v. 5), și să-i prevină pe oameni că trebuie să înceteze folosirea oricărui **străin** în cadrul slujbei de la templu (v. 6-9).

44:10-16 De aici înainte lucrările de corvoadă vor fi repartizate leviților, care căzuseră odată în idolatrie. Numai fiii lui Țadoc vor putea sluji ca preoți, apropiindu-se și slujind lui Dumnezeu. Fiii lui Țadoc au fost credincioși în vremurile de necaz prin care a trecut David (2 Sam. 15:24; 1 Regi 1:32 etc.; 2:26, 27, 35). S-ar putea ca leviții să fie suspendați din slujba lor preoțească din pricina blestemului rostit împotriva familiei lui Eli, datorită necredincioșiei sale din perioada regilor. Aflăm din toate acestea că păcatul are adesea consecințe amare și că credincioșia va fi răsplătită.

44:17-19 Preoții vor fi obligați să poarte **haine de in**, nu de lână. Expresia

„în hainele lor sfinte ei nu vor sfinți poporul" (v. 19b) se referă la o sfințenie ritualistă rezervată doar pentru slujba sanctuarului, nu pentru îndatoririle obișnuite ale preoților (Ex. 29:37; 30:29; Lev. 6:18, 27; Hag. 2:10-12).

44:20-22 Se dau reguli pentru tunsori corecte, cu privire la vin și la căsătoriile corespunzătoare pentru preoți.

44:23, 24 Fiii lui Țadoc vor sluji și în rolul de învățători și **judecători**, făcându-i pe copiii lui Dumnezeu să discearnă între ceea ce e sfânt și curat pe de o parte și ceea ce e nesfânt și necurat, pe de altă parte.

44:25-27 Contactul necesar cu un mort va necesita anumite ritualuri de curățire.

44:28-31 Ei vor fi întreținuți din lucrurile închinate Domnului. Domnul vrea să fie moștenirea lor, iar ei nu vor avea nimic pe pământ. Acest lucru este valabil în cazul slujitorilor lui Dumnezeu astăzi; El dorește să ne găsim desfătarea deplină în El, și astfel să putem fi liberi să slujim și neîmpovărați de atașamente lumești. Ca Pavel și noi putem învăța să fim mulțumiți în orice stare ne-am afla (Fil. 4:11), dar este un lucru pe care trebuie să ne deprindem să-l învățăm, deoarece nu se obține de la sine. Un om frânt poate spune „Nu doresc pe nimeni pe pământ în afară de Tine.... Dumnezeu este tăria inimii mele și porțiunea mea pe veci" (Ps. 73:25, 26).

C. Administrația în timpul Mileniului (cap. 45, 46)

45:1 În centrul țării Israelului, se va pune deoparte o porțiune de teren ca district sfânt pentru Domnul. Acest teren va fi de **douăzeci și cinci de mii de coți** pe **zece mii.**

45:2-5 Va fi împărțit în două fâșii. Jumătatea de sus va conține **sanctuarul** și va fi în același timp pentru preoți. Jumătatea de jos va fi pentru **leviți.**

45:6 În partea de jos a pătratului va fi o a treia fâșie, un loc comun, care va cuprinde **cetatea** Ierusalim.

45:7, 8 Tot terenul din partea de est și de vest a acestui pătrat, până la hotarele țării, va aparține **prințului.**

45:9-12 Prinții Israelului trebuie să aplice dreptatea în toate relațiile lor cu oamenii (v. 9), folosind balanțe și măsurători drepte.

45:13-17 În aceste versete tuturor oamenilor li se cere să aducă un anumit procent din recoltele lor prințului din Israel, pentru ca din aceste ofrande să se aducă jertfele obișnuite, la timpurile prevăzute.

45:18-20 În prima zi a lunii întâi, sanctuarul urmează să fie curățit iar **în a șaptea zi a** aceleași **luni**, oamenii urmează să fie curățiți de păcatele comise **neintenționat sau din ignoranță.**

45:21-25 Paștele trebuie serbat în ziua a paisprezecea a lunii întâi iar Sărbătoarea Corturilor în ziua a cincisprezecea a lunii a șaptea.

Nu se menționează Sărbătoarea Rusaliilor, Sărbătoarea Trâmbițelor sau Ziua Ispășirii.

În lumina tuturor acestor ritualuri și zile sfinte, ce recunoscători trebuie să fim noi pentru lucrarea înlocuitoare adusă odată pentru totdeauna de Cristos pentru noi!

Jertfele din timpul Mileniului

În Ezechiel 43:20, 26; 45:15, 17 despre unele din jertfe ce vor fi aduse în timpul Mileniului se spune clar că vor fi în scopul ispășirii. Cum putem reconcilia atunci acest text cu cel de la Evrei 10:12: „Dar Omul acesta, după ce a adus o singură jertfă pentru păcate pe veci, S-a așezat la dreapta lui Dumnezeu." Sau Evrei 10:18: „Dar acolo unde este iertare de păcate, nu mai este jertfă pentru păcat."?

În sensul pe care-l are în VT, termenul „ispășire" (textual „acoperire") nu înseamnă niciodată îndepărtare a păcatelor. Evrei 10:4 ne amintește că „...nu este posibil ca sângele taurilor și al caprelor să îndepărteze păcatele." Mai degrabă jertfele au fost o amintire anuală a păcatelor (Ev. 10:3). Ce a însemnat atunci *atonement (ispășire)*? A însemnat că jertfele produceau o curăție exterioară, ceremonială. Ele le confereau oamenilor o purificare rituală, învrednicindu-i să se apropie ca închinători în părtășie cu Dumnezeu. Jertfele făceau ispășire chiar pentru lucruri inanimate, cum ar fi altarul (Ex. 29:37), unde nu se punea problema iertării de păcate. Tot

ce înseamnă este că altarul era curățit din punct de vedere ceremonial și astfel devenea potrivit pentru lucrarea lui Dumnezeu.

Când citim despre iertarea de păcatul neintenționat în legătură cu ispășirea (Lev. 4:20), aceasta nu poate să însemne decât îndepărtarea întinării ceremoniale, pentru ca persoana să se poată apropia la închinare.

În zilele noastre termenul *atonement (ispășire)* a căpătat un sens mult mai larg și mai profund. Este folosit, de pildă, pentru a descrie lucrarea jertfitoare a lui Cristos prin care păcatele noastre sunt îndepărtate iar noi suntem împăcați cu Dumnezeu. Dar nu are niciodată sensul acesta în Biblie. (La Romani 5:11 în traducerea KJV, termenul *atonement (ispășire)* ar fi trebuit să fie înlocuit cu *reconciliation (împăcare)*,[40] ca în NKJV și în alte versiuni.)

Jertfele în istoria Israelului îndreptau privirile spre jertfa perfectă și completă a lui Cristos. Jertfele din timpul Mileniului vor comemora lucrarea Sa de pe Calvar. Ele vor fi memoriale pentru Israel cum este Cina Domnului pentru noi.

Pasajele din Evrei nu exclud nici o ceremonie de aducere de jertfe în viitor. Dar ele insistă că nici un fel de jertfe viitoare nu vor putea fi în stare să se ocupe în mod eficace de păcate, după cum n-au putut să o facă nici în trecut.‡

46:1-8 Versetele 1-8 ne spun cum prințul urmează să stea la poarta de est a curții interioare pentru a se închina când își aduce jertfele pentru Sărbătoarea Sabatului și cea a Lunii Noi (v. 6). El nu poate intra în curtea interioară. Oamenii trebuie să stea în spatele prințului și să se închine în timp ce preoții aduc jertfa. Nici prințul, nici oamenii nu au voie să intre în curtea interioară.

În Mileniu, Israel Îl va vedea pe Cristos în jertfe, ceea ce națiunea integrală n-a făcut în trecut.

46:9, 10 Oamenii trebuie să iasă din curtea exterioară prin poartă opusă celei prin care au intrat. Ei trebuie să urmărească mișcările prințului.

46:11-18 În versetele 11 și 12 sunt descrise jertfele de bunăvoie ale prințului. În versetele 13-15 jertfele zilnice. Legi privitoare la averea prințului îl împiedică de a o pierde pentru totdeauna sau de a și-o mări pe căi necinstite.

46:19-24 Sunt prevăzute bucătării pentru preoți și pentru popor.

D. Țara în timpul Mileniului (cap. 47, 48)

1. Vindecarea apelor (47:1-12)

Ezechiel a văzut o vedenie a unui râu care curgea de la ușa templului, curgând pe lângă altar și ajungând la zidul de sud al porții de est, după care se vărsa în Marea Moartă. Apele mării... vor fi vindecate și vor fi pline de pești. Yates scrie:

> Apa vieții este un simbol folosit cu precădere în Vechiul Testament. Zonele aride au nevoie de apă ca să întrețină viața. Ezechiel vede curgând din Templu un pârâu care trece prin zonele aride din Arabah. Crescând în volum, pârâul acesta aduce viață și sănătate și rodnicie pretutindeni pe unde trece. Este singurul remediu de care este nevoie. Isus S-a folosit de acest simbol ca punct de plecare pentru predica ținută femeii de la fântână. (Cf. și Ps. 1:3; 46:4; Ioel 3:18; Zah. 14:8; Ioan 4:7-15; 7:38; Apo. 22:1, 2)[41]

Acest pârâu (sau râu în adevărat sens geografic) este un minunat simbol al binecuvântării, larg răspândite, dar incomplete (v. 11) ce se va revărsa în timpul Domniei lui Cristos din Mileniu. Dumnezeu va locui în templu și, prin urmare, va fi un râu de binecuvântare, crescând mereu, care se va întinde și spre alte locuri. Astăzi Dumnezeu locuiește în trupurile noastre (1 Cor. 6:19) și prin urmare ar fi normal ca un râu de binecuvântare să se reverse de la noi spre alții din jurul nostru (Ioan 7:37, 38). „Dacă un om este umplut cu Duhul Sfânt și viața lui atinge alte vieți, se vor produce numai-decât lucruri semnificative pentru Dumnezeu." Ce provocare pentru noi să îndeplinim condițiile care să poată produce binecuvântarea!

Râul va aduce viață pretutindeni pe unde va trece – o imagine vie a lucrării dătătoare de viață a Duhului Sfânt.

2. Hotarele țării (47:13-23)

47:13-20 Hotarele viitoare și diviziunile țării sunt prezentate în continuare. Aici sunt descrise hotarele.

Menționarea de către Ezechiel a râului Iordan ca hotar al țării (v. 18) nu poate fi o greșeală. Negreșit el știa că țara se va întinde spre răsărit până la Eufrat (Gen. 15:18). Probabil că aici el se referă la ocuparea preliminară a Palestinei însăși. Sau ar putea fi un indiciu al faptului că Iordanul forma odinioară doar *o parte* din hotarul de răsărit, pe când restul teritoriului mergea mai departe, spre nord, nord-est până la Eufrat. A doua explicație este mai puțin populară, dar întrucât descrierea dată de Ezechiel este atât de detaliată și el nu menționează deloc Eufratul, merită să fie luată în considerare.

47:21-23 În cadrul porțiunii alocate fiecărui trib în parte, terenurile vor fi împărțite prin tragere la sorți, potrivit cu semințiile lui Israel, dar străinii nu vor fi excluși de la o moștenire.

3. Împărțirea țării (cap. 48)

48:1-7 Se pare că țara va fi împărțită în fâșii orizontale, de la Marea Mediterană spre hotarul de răsărit al țării. Fâșia cea mai de nord va fi alocată tribului lui Dan (v. 1). Apoi sub ea va fi cea a lui Așer (v. 2), pentru Neftali (v. 3), pentru Manase (v. 4), pentru Efraim (v. 5), pentru Ruben (v. 6) și pentru Iuda (v. 7).

48:8-22 La sud de Iuda va fi porțiunea deja repartizată prințului, ce va cuprinde sanctuarul și cetatea Ierusalim. Acest **„district sfânt"** va fi un pătrat mare ce se va învecina cu partea de nord a Mării Moarte. Va fi împărțit în trei fâșii orizontale, partea cea mai de nord aparținând preoților și având templul milenar în centru. Fâșia din mijloc va fi pentru leviți, iar fâșia de sud pentru oamenii de rând, având în centru Ierusalimul. Restul teritoriului la est și vest de pătrat va aparține prințului.

48:23-27 Apoi la sud de acest district vor fi secțiuni pentru triburile Beniamin (v. 23), Simeon (v. 24), Isahar (v. 25), Zebulon (v. 26) și Gad (v. 27).

48:28-35 Cetatea Noul Ierusalim va avea douăsprezece **porți**, câte trei de fiecare latură, una pentru fiecare din cele douăsprezece triburi ale Israelului. Numele cetății va fi: *Iehova Șamah* – **DOMNUL ESTE ACOLO.**

Numele acesta ne amintește de ceea ce a fost întotdeauna în inima lui Dumnezeu: El Își iubește creaturile atât de mult încât dintotdeauna a intenționat să le aibă în apropiere de El. El caută mereu, întrebând: „Unde ești?", chemând la pocăință și credință. Ca Fiu al lui Dumnezeu El s-a coborât chiar aici jos pe pământ ca să moară pentru noi. Dorința Lui va fi împlinită: omul va fi aproape de inima Lui. Noi ne putem angrena și participa alături de El în căutarea de suflete pierdute chiar acum în timp ce trăim aproape de inima Lui aici pe pământ. Asta dorește Dumnezeu pentru noi.

Încheiem comentariul asupra cărții Ezechiel cu un rezumat alcătuit de cărturarul creștin evreu în materie de Vechiul Testament Charles L. Feinberg:

> Această profeție fără egal a început cu o vedenie a slavei lui Dumnezeu și se încheie cu o descriere a slavei Domnului în cetatea proslăvită Ierusalimul. Ezechiel încheie, asemenea lui Ioan în Apocalipsa, cu Dumnezeu locuind cu omul în sfințenie și slavă. Dincolo de asta nu mai există nici un țel mai mare al istoriei și al relațiilor lui Dumnezeu cu omul.[42]

NOTE FINALE

[1](Intro) De ex., de Gleason Archer, în *A Survey of Old Testament Introduction,* sub "Ezekiel."

[2](Intro) John B. Taylor, *Ezekiel: An Introduction and Commentary,* Tyndale Old Testament Commentaries, p. 14-16.

[3](Intro) Albert Barnes, *The Bible Commentary, Proverbs-Ezekiel,* p. 302.

[4](1:4-28a) Aceste patru fețe au fost de obicei asociate cu cele patru portrete ale Domnului în Evanghelii: Matei – leul (Cristos ca Rege); Marcu – boul (Cristos ca rob, slujitor); Luca – omul (Cristos ca Omul desăvârșit); Ioan – vulturul (Cristos ca Fiul lui Dumnezeu). A se vedea *Comentariul Credinciosului asupra Noului Testament,* Introducerea la Evanghelii, p. 13.

[5](1:4-28a) Traducerea NKJV, urmând textul masoretic, spune: „Când am venit." Nota din ediția The New Scofield asupra acestei probleme textuale sună astfel: „Evident nu Ezechiel a fost cel care a venit să distrugă cetatea Ierusalim din pricina păcatelor sale, ci Domnul Însuși. Pe baza cerințelor contextului, după consultarea a șase manuscrise, a versiunii lui Theodotion precum și a Vulgatei, cea mai bună variantă la care se poate ajunge este «Când El a venit să distrugă cetatea.»" O redare posibilă și probabil de preferat ar fi să citim ultima literă din cuvântul controversat drept o abreviere des folosită a termenului „Domnul". În acest caz am avea varianta: «când Domnul a venit să distrugă cetatea.»" *The New Scofield Study Bible, New King James Version*, p. 995.

[6](1:28b-2:7) Traducerea NRSV parafrazează sintagma „fiu al omului", spunând „muritor" pentru a evita folosirea unor termeni pe care-i numește „cu orientare masculină", adică *fiu* și *om*; dar asta estompează legătura cu Daniel și cu modul în care folosește Domnul nostru acest text.

[7](1:28b-2:7) Taylor, *Ezekiel*, p. 60.

[8](1:28b-2:7) *Ibid.*

[9](3:12-15) Kyle M. Yates, *Preaching from the Prophets*, p. 181.

[10](9:4) Charles Lee Feinberg, *The Prophecy of Ezekiel: The Glory of the Lord*, p. 56.

[11](9:4) *Ibid.*

[12](11:16-21) Yates, *Prophets*, p. 182.

[13](11:22-25) George Williams, *The Student's Commentary on the Holy Scriptures*, p. 579.

[14](13:1-3) Denis Lane, *The Cloud and the Silver Lining*, p. 53-62.

[15](13:8-16) A. B. Davidson, *The Book of the Prophet Ezekiel*, p. 88.

[16](13:8-16) Domnul nostru îi definește pe farisei cu un cuvânt similar (dar mult mai aspru!): „morminte văruite" (Mat. 23:27).

[17](16:44-52) Feinberg, *Ezekiel*, p. 91.

[18](17:22-24) Carl F. Keil, "Ezekiel," în *Biblical Commentary on the Old Testament*, XXI:244, 255.

[19](21:25-27) Matthew Henry, "Ezekiel," în *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, IV:878, 879.

[20](22:23, 24) Taylor, *Ezekiel*, p. 168, 169.

[21](22:25-31) *Ibid.*, p. 169. Această străveche versiune greacă uneori păstrează varianta din originalul ebraic, în afară de cele din textul ebraic tradițional (masoretic). Notele de subsol pentru versetele 24 și 25 din NKJV dau două exemple, precum și variante din alte versiuni străvechi.

[22](23:5-10) Un centru rival de închinăciune falsă a continuat să existe. Femeia samariteancă pare să facă la Ioan 4:20 apologia sistemului lor de închinăciune, scoțând în evidență „diferențele dintre cele două denominații," cum ne-am exprima noi în zilele noastre.

[23](26:3-11) Nebucadnețar a primit acest titlu din pricina faptului că a obligat mulți alți regi să se supună domniei sale.

[24](26:3-11) Feinberg, *Ezekiel*, p. 149

[25](26:12-14) Citat de W. M. Thomson în *The Land and the Book*, p. 155n.

[26](11:22-25) Peter Stoner, *Science Speaks*, p. 76.

[27](28:11-19) Feinberg, *Ezekiel*, p. 161, 162.

[28](30:13-19) Aceasta e binecunoscuta cetate de frontieră în care a fost strămutat Ieremia după asasinarea guvernatorului Ghedalia (Ier. 43:7; cf. 44:1)

[29](34:1-6) Yates, *Preaching*, p. 183.

[30](34:11-16) D. L. Moody, *Notes from My Bible*, p. 90.

[31](34:11-16) Un așa-zis „episcop" protestant liberal din Washington, D.C. L-a blasfemiat în anii 1950 pe Dumnezeul Vechiului Testament, numindu-L un „bully" (ceea ce s-ar putea traduce prin „tiran." n.tr.).

[32](34:11-16) Taylor, *Ezekiel*, p. 220, 221.

[33](34:17-24) David Baron, *The Shepherd of Israel*, p. 8, 9.

[34](36:24-29a) Keil, "Ezekiel," p. 110.

[35](37:1-8) Yates, *Preaching*, p. 184.

[36](38:1-16) Versiunea KJV, care redă termenul ebraic *roș* ca adjectiv cu sensul de „principal" modificând sensul lui „prinț", se bazează pe textul latin al traducerii Vulgata și pe Targum, și nu este o redare exactă. Surprinzător este faptul că

tocmai această variantă a fost adoptată de traducerea NIV, poate de teamă ca nu cumva oamenii să interpreteze termenul *Roș* drept Rusia. Dar interpretarea lui Roș ca nume propriu nu rezolvă problema, neputând stabili la ce domeniu se aplică termenul. S-ar putea, într-adevăr, referi la Rusia, dar nu este deloc cert. Cei mai mulți istorici și geografi precizează că Meșec și Tubal ar fi regiuni din zona centrală a Turciei actuale.

[37](39:1-6) S. Maxwell Coder, "That Bow and Arrow War," *Moody Monthly*, aprilie 1974, p. 37.

[38](40:Intro) Paul Lee Tan, *The Interpretation of Prophecy*, p. 161.

[39](44:1-3) F. W. Grant, "Ezekiel," în *The Numerical Bible*, IV:273.

[40](Eseu) În 1611 *atonement (ispășire)* era „at-one-ment" și *însemna* „reconciliere." La vremea respectivă a fost traducerea corectă, dar limba noastră (engleza, n.tr.) s-a modificat foarte mult în intervalul scurs de la anii 1600 și până în prezent.

[41](47:1-12) Yates, *Preaching*, p. 184.

[42](48:28-35) Feinberg, *Ezekiel*, p. 239.

BIBLIOGRAFIE

Alexander, Ralph. *Ezekiel.* Everyman's Bible Commentary. Chicago: Moody Press, 1976.

Davidson, A. B. *The Book of the Prophet Ezekiel. The Cambridge Bible for Schools and Colleges.* Cambridge: The University Press, 1900.

Feinberg, Charles Lee. *The Prophecy of Ezekiel: The Glory of the Lord.* Chicago: Moody Press, 1969.

Grant, E W "Ezekiel." În *Numerical Bible.* Vol. 4. Neptune, N.J.: Loizeaux Bros., 1977.

Henry, Matthew. "Ezekiel." În *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, Vol. IV McLean, VA: MacDonald Publishing Company, n.d.

Keil, C. E "Ezekiel." În *Biblical Commentary on the Old Testament.* Vols. 22, 23. Retipărire. Grand Rapids:Wm. B. Eerdmans Publishing Co. 1971.

Mills, Montague S. *Ezekiel: An Overview.* Dallas: 3E Ministries, n.d.

Tatford, Frederick A. *Dead Bones Live: An Exposition of the Prophecy of Ezekiel.* Eastbourne, East Sussex: Prophetic Witness Publishing House, 1977.

Taylor, John B. *Ezekiel: An Introduction and Commentary.* The Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1969.

DANIEL

Introducere

„Doresc să subliniez... că nici unul dintre profeți nu a vorbit cu atâta claritate despre Cristos cum a vorbit acest profet, Daniel, care nu doar a afirmat că El va veni – o prezicere frecvent întâlnită și la alți profeți – dar a precizat chiar timpul când va veni. Mai mult, a prezentat în ordine cronologică, cu numărul real de ani, succesiunea regilor și a vestit dinainte cu maximă claritate semnele evenimentelor ce aveau să se succeadă."

–Ieronim (347-420 d.Cr.)

I. Locul unic în Canon

Daniel este una din cele mai fascinante și, în același timp, cruciale cărți din Vechiul Testament. Evident datorită prezicerilor de mare precizie pe care le face, profețiilor mesianice și exemplului de mare inspirație pe care l-a dat cu privire la neta separare de religia mondială apostată, Daniel a devenit ținta unor cercetători raționaliști și lipsiți de credință. Nici nu e de mirare că cercetătorul biblic conservator Sir Robert Anderson și-a intitulat una din cărțile sale *Daniel in the Critics' Den (Daniel în groapa cu critici*, n.tr.).

Atacurile privesc în special un aspect: anume dacă această carte a fost realmente scrisă de un *profet* pe nume Daniel în secolul șase î.Cr., cum au susținut dintotdeauna evreii și creștinii de orientare conservatoare, sau de către un autor necunoscut din secolul al doilea, care a redactat un volum de *istorie* (în special capitolul 11) *ca și când ar fi fost o profeție.*

II. Paternitatea

Întrucât paternitatea tradițională a lui Daniel este atât de vehement respinsă și având în vedere că este foarte important pentru un credincios să fie bine ancorat în această carte, vom trata acest subiect mai pe larg decât am procedat în cazul altor cărți.

Primul atac la adresa poziției drept-credincioase (ortodoxe) conform căreia Daniel a fost cu adevărat un profet real căruia i s-au încredințat în chip divin vedenii detaliate cu privire la imperiile mondiale ce aveau să se succeadă în lume și cu privire la venirea lui Mesia a fost lansat în al treilea veac d.Cr. de filozoful anti-creștin Porfiriu.

Ideile sale au fost ulterior preluate de mai mulți evrei din veacul al șaptesprezecelea și apoi de unii din creștinătate în veacul al optsprezecelea și în următoarele. Odată cu răspândirea raționalismului, ideile acestea s-au extins, bucurându-se de o mai largă acceptare în rândurile liberalilor și semi-liberalilor.

Iată ce spune Merrill F. Unger în această privință:

> Critica modernă consideră stabilirea unei date [a apariției cărții] în timpul perioadei macabee (circa 167 î.Cr.) și a respingerii paternității tradiționale a lui Daniel asupra cărții ce-i poartă numele drept una din realizările sale certe. Aceste concepții sunt clădite însă pe o serie de erori ușor de demonstrat și pe presupuneri nefondate.[1]

Înainte de a examina principalele obiecții formulate *împotriva* paternității danielice, să luăm în considerare câteva dovezi pozitive *în favoarea* acestei poziții:

1. Domnul nostru Isus Cristos în mod concret citează cartea ca fiind scrisă de

Daniel (Mat. 24:15). Or, această probă e de ajuns pentru un creştin cucernic.

2. Cartea abundă în referiri la obiceiuri şi tradiţii locale ale străvechiului Babilon şi imperiului medo-persan, întregul colorit fiind cel aparţinător acestor imperii, iar nu Palestinei din era macabee.
3. Evreii şi creştinii au fost edificaţi şi binecuvântaţi veacuri de-a rândul prin această carte. Deşi e adevărat în cazul mai multor scrieri neinspirate, puterea de iluminare a Duhului Sfânt în cartea Daniel nu poate fi deloc ignorată şi nu este posibil ca această carte să fie trecută în rândul unor falsuri.
4. Se crede că un manuscris al cărţii Daniel descoperit în Peştera nr. 1 de la Qumran a fost copiat în timpul sau anterior erei macabee, ceea ce înseamnă că originalul trebuie să dateze dintr-o perioadă mult mai veche.

Argumentele formulate împotriva autenticităţii lui Daniel se împart în trei categorii: lingvistice, istorice şi teologice.

Argumentul lingvistic este că Daniel *nu* putea să fi fost scrisă în veacul al şaselea î.Cr. deoarece cartea conţine termeni persani şi chiar greceşti iar aramaica folosită în cuprinsul cărţii ar fi, chipurile, de o provenienţă ulterioară.

Dar întrucât viaţa şi activitatea lui Daniel s-a extins până în perioada medo-*persană* (anii 530 î.Cr.), prezenţa unor termeni persani indică exact contrariul punctului de vedere liberal. Şansele ca lucrarea să fi fost opera unui falsificator din veacul al doilea în Palestina, care să fi cunoscut limba persană, sunt astfel extrem de şubrezi.

Cât priveşte termenii *greceşti*, cei mai mulţi cercetători ai Bibliei sunt şocaţi când constată că în realitate sunt doar *trei* la număr – şi toate acestea sunt denumiri ale unor instrumente muzicale! Este binecunoscut faptul că numele *obiectelor* dintr-o cultură sunt adesea asimilate de o altă limbă înainte de a se fi petrecut puternice schimburi culturale inter-culturale. Deşi *imperiul* grec era încă în viitor din perspectiva timpului în care Daniel şi-a redactat cartea, cultura greacă şi inventivitatea grecilor se răspândeau deja în lumea antică.

Cât priveşte limba *aramaică*, Kitchen şi Kutscher au demonstrat că este întru totul în acord cu perioada imperială în care a trăit Daniel.

Argumentele istorice formulate împotriva poziţiei ortodoxe asupra paternităţii lui Daniel asupra cărţii cuprind şi observaţia că evreii au plasat cartea Daniel în secţiunea a treia a Vechiului Testament (în categoria denumită „Scrierile"), iar nu în rândurile Profeţilor, deoarece acea secţiune a canonului era deja încheiată la data când a scris „Daniel". Este însă mult mai simplu să realizăm că Daniel a fost un profet, dar nu în virtutea chemării, ci a slujbei. Ca vocaţie el a fost un om de stat. Prin urmare, nu a fost trecut în rândurile profeţilor profesionişti, ca să spunem aşa, cum sunt Isaia, Ieremia, etc.

S-au formulat o seamă de obiecţii legate de presupuse probleme de ordin istoric în legătură cu contestarea paternităţii danielice a cărţii – dar la toate s-a găsit un răspuns inteligent din partea unor cercetători conservatori de indiscutabilă integritate. Pentru cei ce doresc să abordeze această temă, recomandăm următorii autori în ordine cronologică: Robert Dick Wilson, Charles Boutflower, John F. Walvoord, R. K. Harrison şi Gleason Archer.

Argumentul teologic împotriva lui Daniel constă în afirmaţia că această carte ar da dovadă de o concepţie mult prea „avansată" în chestiunea îngerilor, a vieţii de apoi (învierea) şi a lui Mesia. Această noţiune este rezultatul direct al aplicării teoriei evoluţiei la domeniul religiei. *Adevăratul* motiv pentru care o mână de cărturari liberali, printre care şi R. Pfeiffer (*Old Testament Introduction*, p. 755) care a dat dovadă de o remarcabilă sinceritate, protestează împotriva paternităţii lui Daniel este prejudecata acestora în privinţa supranaturalului. Prea multe miracole sunt redate în carte, prea multe preziceri extrem de precise întâlnim în cartea Daniel, pentru ca să poată fi pe placul criticii raţionaliste. După cum profetul Daniel a scăpat nevătămat din groapa cu lei, tot aşa profeţia lui Daniel scapă din

„groapa criticilor" în mințile și inimile credincioșilor inteligenți.

III. Data

În ce privește datarea cărții Daniel opiniile variază de-a lungul unui spectru foarte cuprinzător, începând cu secolul al șaselea și până în secolul al doilea înainte de Cristos. Liberalii și adepții acestora sunt aproape unanimi în opinia că textul cărții Daniel în forma actuală ar data din perioada macabee. Ei consideră că scopul general al cărții ar fi fost de a-i încuraja pe evreii în timpul groaznicelor excese antisemite comise de Antioh Epifanul.

Cei ce cred că Dumnezeu poate inspira nu doar profețiile generale cu privire la împărății ce încă nu se cunoșteau la acea dată (imperiul grec și cel roman), dar poate inspira profeții să redea detalii legate de perioada greacă ce avea să apară pe scena istoriei abia după vreo câteva secole (cap. 11) – ei bine, aceștia nu au nici o problemă în a accepta învățătura conservatoare potrivit căreia Daniel a scris profeția ce-i poartă numele în secolul al șaselea, probabil prin anul 530 î.Cr.

Chiar îmbrățișând această dată „târzie", cum observă Unger, criticii nu pot scăpa de capacitatea Dumnezeului atotștiutor de a străpunge și scruta viitorul:

> Să nu se uite faptul că și dacă data cea mai târzie la care susțin unii că a fost compusă cartea Daniel s-ar dovedi corectă, profeția etalează totuși cunoștințe despre viitor ce nu pot fi atribuite decât inspirației divine.[2]

IV. Fondul și tema

Acceptând, așadar, punctul de vedere drept-credincios asupra paternității și datei apariției cărții, noi credem că Daniel a fost unul din tinerii evrei inteligenți și atrăgători duși de Nebucadnețar în captivitate la Babilon în timpul domniei lui Iehoiachim, rege al lui Iuda (adică prin anul 604 î.Cr.). Numele său înseamnă „Dumnezeu este Judecătorul meu." Caracterul și comportamentul său demonstrează că el a trăit în lumina acestei realități.

Cât privește funcția ocupată de Daniel, el a fost un om de stat cu rang înalt ce a servit în administrația lui Nebucadnețar, precum și la curtea lui Belșațar. Când medo-perșii au cucerit Babilonul, Daniel a fost promovat la rangul de fruntaș peste trei președinți ce funcționau sub autoritatea lui Darius. Mai mult, Daniel a servit și în timpul domniei lui Cirus. Cum s-a arătat, acesta este probabil motivul pentru care Vechiul Testament ebraic plasează cartea Daniel în secțiunea cunoscută sub denumirea de „Scrierile", iar nu în cea intitulată „Profeții," cum este cazul în edițiile englezești ale Bibliei.

Slujba lui Daniel a fost însă cea a unui profet, cum a și etichetat-o Domnul nostru (Mat. 24:15 și Marcu 13:14). Situația lui Daniel a fost în multe privințe similară celor care dețin o slujbă în domeniul „secular", dar își fac timp suficient pentru a studia Biblia și a predica. De exemplu, Sir Robert Anderson, el însuși un cărturar pe tema profeției lui Daniel, a fost în viața de toate zilele șeful Direcției de Anchete Penale de la Scotland Yard până către sfârșitul erei victoriene, și totuși a avut o slujbă biblică mult binecuvântată.[3]

Întrucât o parte atât de însemnată a cărții are de a face cu puterile mondiale neevreiești, nu trebuie să ne surprindă faptul că de la Daniel 2:4 până la capitolul 7 a fost redactată în limba aramaică. Este o limbă semitică înrudită cu ebraica și folosită intens în relațiile internaționale din vremea lui Daniel, cam în același mod în care engleza este un fel de *lingua franca* a zilelor noastre. Unii învățați reliefează structura profeției lui Daniel în funcție de aceste schimbări lingvistice.

Cât privește contextul, primele șase capitole ale cărții Daniel sunt în mare măsură o *narațiune* în care temele profetice sunt subordonate. Ultimele șase capitole ale cărții sunt însă în mare măsură de natură *profetică*, firul narativ fiind aici subordonat temei profetice.

SCHIȚA

I. FIDELITATEA STATORNICĂ A LUI DANIEL ȘI A COLEGILOR SĂI (cap. 1)

II. VEDENIA LUI NEBUCADNEȚAR DESPRE IMAGINEA ALCĂTUITĂ DIN PATRU METALE (cap. 2)

III. IDOLUL DE AUR AL LUI NEBUCADNEȚAR ȘI CUPTORUL DE FOC (cap. 3)

IV. VISUL LUI NEBUCADNEȚAR DESPRE ARBORELE RUINAT ȘI SEMNIFICAȚIA SA (cap. 4)

V. CĂDEREA LUI BELȘAȚAR VESTITĂ DE MÂNA CARE A SCRIS PE PERETE

VI. DECRETUL LUI DARIUS ȘI GROAPA CU LEI (cap. 6).

VII. VISUL LUI DANIEL DESPRE CELE PATRU FIARE CE ÎNFĂȚIȘEAZĂ PATRU IMPERII MONDIALE (cap. 7)

VIII. VEDENIA LUI DANIEL DESPRE NAȚIUNILE BERBEC ȘI CAPRĂ (cap. 8)

IX. VEDENIA LUI DANIEL CU PRIVIRE LA CELE ȘAPTEZECI DE SĂPTĂMÂNI ALE SUPREMAȚIEI NEEVREILOR (cap. 9)

X. VEDENIA SLAVEI LUI DUMNEZEU – O SCHIȚĂ A EVENIMENTELOR VIITOARE (cap. 10)

XI. PROFEȚII PRIVITOARE LA VIITORUL IMEDIAT (11:1-35)

A. Cucerirea de către Grecia a Medo-Persiei (11:1-13)

B. Decăderea imperiului grec (11:4-35)

1. Războaiele dintre Egipt și Siria (11:4-20)
2. Domnia maleficului Antioh Epifanul (11:21-35)

XII. PROFEȚII PRIVITOARE LA VIITORUL ÎNDEPĂRTAT (11:36–12:13)

A. Anticrist (11:36-45)

B. Marea Tribulație (cap. 12)

Comentariu

I. FIDELITATEA STATORNICĂ A LUI DANIEL ȘI A COLEGILOR SĂI (cap. 1)

1:1-7 Scena pe care se desfășoară acțiunea din acest capitol este curtea împăratului **Nebucadnețar** din **Babilon** la câtva timp după atacul dezlănțuit împotriva Ierusalimului în al treilea an al domniei lui I[eh]oiachim. Nebucadnețar a dat poruncă să i se aducă vreo câțiva tineri evrei **„fără vreun defect, frumoși la înfățișare și instruiți în toată înțelepciunea, având cunoștințe și înțelegere în știință"** care să-l slujească în palatul său. Printre aceștia s-au numărat și **Daniel, Hanania, Mișael și Azaria** cărora li s-a dat ulterior nume caldeene, **Belșațar, Șadrac, Meșac** și **Abed-Nego**. Ca parte din pregătirea lor ei trebuiau să se hrănească din bucatele alese ale împăratului și să bea vinul său. Între aceste alimente se găseau probabil și unele cărnuri de animale necurate din punctul de vedere al legilor Vechiului Testament sau aveau legătură cu închinarea la idoli.

S-ar părea că există o discrepanță între Daniel 1:1 și Ieremia 25:1. La Daniel se spune că Nebucadnețar a asediat Ierusalimul în anul al treilea al domniei lui Ioiachim, pe când în textul din Ieremia se precizează că anul al patrulea al lui

Ioiachim a corespuns cu primul an al lui Nebucadneţar. Explicaţia rezidă în deosebirile dintre sistemul evreiesc şi cel babilonean de calculare a anilor.

1:8-12 Dând dovadă de multă noblețe, **Daniel** a refuzat să se hrănească din aceste alimente, cerând permisiunea ca atât el, cât şi prietenii săi să poată consuma legume şi să bea apă. Aşpenaz, **căpetenia famenilor** (care evident nu avea cunoştinţe despre obiceiurile evreilor, nici despre Dumnezeul lor), a fost îngrozit când a auzit una ca asta, spunând că, întrucât el răspundea de ei, era în pericol să-şi piardă capul, dacă planul lor nu va reuşi.

1:13-21 Totuşi cererea lui Daniel a fost satisfăcută. La sfârşitul perioadei de încercare de **zece zile**, ei s-au înfăţişat înaintea **împăratului**, arătând **mai bine la faţă şi mai graşi decât toţi tinerii care mâncau din alimentele alese ale împăratului.** Şi astfel ei au fost primiţi de împărat. **Dumnezeu** le-a dăruit acestor tineri **cunoştinţă şi pricepere în tot felul de scrieri şi în înţelepciune** iar lui **Daniel** i-a dăruit **pricepere în toate vedeniile şi visele sale.**

II. VEDENIA LUI NEBUCADNEŢAR DESPRE IMAGINEA ALCĂTUITĂ DIN PATRU METALE (cap. 2)

2:1-13 Nebucadneţar a avut un vis pentru care a cerut să i se dea nu numai tălmăcirea, ci şi conţinutul propriu-zis al visului – lucru nemaipomenit de dificil, ca să nu spunem de-a dreptul imposibil de realizat. Proprii săi înţelepţi, **caldeenii**, nu au fost în stare să-i redea **visul** sau semnificaţia sa, drept care împăratul a luat o hotărâre cât se poate de aspră conform căreia toţi înţelepţii (inclusiv **Daniel** şi toţi tovarăşii săi) să fie nimiciţi!

2:14-30 Ca răspuns la rugăciune, **Daniel** a aflat de la Domnul în timpul unei **vedenii de noapte** natura visului şi tălmăcirea sa. Mulţumindu-I pentru bunătatea şi îndurarea Sa, Daniel l-a binecuvântat pe Dumnezeul cerului compunând o minunată rugăciune de laudă. Apoi s-a dus la Arioc ca să preîntâmpine omorârea înţelepţilor Babilonului. După ce a fost dus de Arioc în prezenţa împăratului, Daniel a dezvăluit sursa secretului său de provenienţă divină.

2:31-35 Daniel a făcut cunoscut faptul că împăratul a văzut un chip mare, splendid şi înfricoşător. Capul acestei imagini era din aur curat, pieptul şi braţele din argint, pântecele şi coapsele din bronz, fluierele picioarelor din fier iar picioarele de fier şi de lut. Nebucadneţar a văzut, în visul său, cum o piatră s-a dezlipit fără ajutorul vreunei mâini, a izbit picioarele de fier şi de lut ale chipului şi le-a făcut ţăndări. Piatra care lovise chipul s-a făcut un munte mare ce a umplut tot pământul.

2:36-45 Chipul acesta reprezenta cele patru puteri mondiale ale Neamurilor care aveau să domine lumea, stăpânind şi peste poporul evreu. Nebucadneţar, monarhul absolut (Babilonul), a fost **capul de aur** (v. 38). Persia a fost reprezentată prin braţele de argint, un braţ fiind Media, celălalt Persia. Grecia, a treia împărăţie, a fost **pântecele şi coapsele de bronz**. Imperiul roman a fost reprezentat de cele două fluiere ale picioarelor şi de picioarele de **fier**, fluierele picioarelor fiind aripile de est şi respectiv de vest ale **împărăţiei. Picioarele de fier** şi **de lut** reprezintă imperiul roman, trezit din starea sa de latenţă, iar degetele de la picioare reprezintă zece regate. Observaţi valoarea descrescătoare a metalelor, în paralel cu sporirea puterii (cu excepţia picioarelor din fier şi lut). Observaţi de asemenea că omul îşi înfăţişează imperiile sub forma unor metale preţioase, pe când Dumnezeu prezintă aceste împărăţii în chip de fiare sălbatice (cap. 7). Domnul Isus este **piatra... tăiată... fără ajutorul mâinilor.** El va distruge cele patru împărăţii şi va domni peste întregul pământ, **împărăţia** Sa rămânând veşnic în picioare.

2:46-49 Când a auzit împăratul Nebucadneţar înţelepciunea lui Daniel, l-a făcut dregător peste întreaga provincie a Babilonului şi administrator şef peste toţi înţelepţii din Babilon. Iar cei trei tineri evrei [prieteni ai lui Daniel] au primit posturi de adjuncţi sau asistenţi ai săi.

III. IDOLUL DE AUR AL LUI NEBUCADNEŢAR ŞI CUPTORUL DE FOC (CAP. 3)

3:1-7 Nebucadneţar... a făcut un chip

idolatru din aur sau o statuie, cu înălțimea de șaizeci de coți, plasând-o în câmpia Dura. Apoi a dat poruncă tuturor oamenilor, ca la auzul sunetului trâmbiței, cavalului, chitarei, lirei, psaltirii, cimpoiului și a tot felul de instrumente de muzică, toți să se prostearnă și să se închine acestei imagini, cei care vor îndrăzni să nu se închine urmând să fie aruncați într-un cuptor aprins.

3:8-12 Șadrac, Meșac și Abed-Nego, fiind evrei credincioși, au refuzat să se închine idolului, drept care au fost pârâți de unii caldeeni la împărat.

3:13-21 Acesta le-a dat șansa să se răzgândească, dar ei nu s-au clintit din hotărârea lor. Ce minunată a fost încrederea lor că vor fi izbăviți! Dar chiar și dacă nu vor fi izbăviți, ei au precizat că vor rămâne fideli Domnului. Prin urmare, împăratul a poruncit să fie încălzit cuptorul aprins de șapte ori mai tare ca de obicei și apoi a poruncit ca cei trei tineri evrei să fie aruncați în el îmbrăcați.

3:22-25 Cuptorul a fost atât de încălzit încât oamenii care i-au aruncat pe cei tineri în el au fost omorâți. Dar când a privit Nebucadnețar plin de uimire în cuptor, a văzut patru bărbați, respectiv cei trei tineri evrei și al patrulea, al cărui chip era ca al Fiului lui Dumnezeu (NKJV) sau ca a *unui fiu de dumnezei* (text marginal din ediția NKJV). Noi credem că a fost într-adevăr **Fiul lui Dumnezeu**, indiferent de ce a crezut împăratul. Domnul procedează în felul următor cu noi: fie ne izbăvește din necazuri, fie este alături de noi când trecem prin necazuri.

3:26-30 Tinerii evrei au fost total nevătămați. **Focul** a ars doar legăturile cu care erau legați. Suferințele nu fac altceva decât să ne elibereze de lucrurile ce ne țin legați. **Regele** a fost atât de impresionat încât a interzis să se vorbească împotriva Dumnezeului evreilor, promovându-i pe cei trei tineri în provincia Babilon. Toate acestea în pofida faptului că aceștia nesocotiseră cuvântul său!

IV. VISUL LUI NEBUCADNEȚAR DESPRE ARBORELE RUINAT ȘI SEMNIFICAȚIA SA (cap. 4)

4:1-9 Aici regele Nebucadnețar asistă la măreția Dumnezeului Celui Preaînalt și trece printr-o experiență care îl conduce la convertire (v. 1-3). El a visat un vis pe care înțelepții săi nu au reușit să-l dezlege, drept care a trimis după Daniel și i-a istorisit visul.

4:10-15b În visul său Nebucadnețar a văzut un copac foarte înalt, frumos și plin de rod. Copacul acesta a crescut foarte mult, vârful său înălțându-se până la cer și întinzându-se până la marginile pământului. Un paznic sfânt din cer a poruncit ca acest copac să fie tăiat și despuiat de frunze, până când va rămâne doar un ciot cu rădăcinile sale în pământ.

4:15c-18 Apoi sfântul a făcut portretul unui om care și-a pierdut mințile și a devenit aidoma unui animal sălbatic al pământului timp de șapte ani.

4:19-26 Daniel i-a spus împăratului că acest copac îl înfățișa pe el și imperiul său mondial. El avea să-și piardă tronul, devenind nebun timp de șapte ani, trăind ca un animal de pe câmp. (Termenul medical ce definește această stare este boantropie.[4]) Dar ciotul a însemnat că Nebucadnețar nu va fi nimicit, ci restaurat.

4:27-37 Daniel l-a sfătuit pe împărat să-și schimbe purtarea. Dar după **douăsprezece luni** în care împăratul n-a dat dovadă de nici o pocăință, vedenia s-a împlinit. Timp de șapte ani el a trăit ca un animal sălbatic. La sfârșitul acestei perioade de timp, el s-a întors la Dumnezeu și a recunoscut că El este Cel Preaînalt.... care trăiește în veac. Apoi împăratul a fost restaurat la gloria de odinioară a împărăției sale.

V. CĂDEREA LUI BELȘAȚAR VESTITĂ DE MÂNA CARE A SCRIS PE PERETE (cap. 5)

5:1-4 Belșațar a fost fiul lui Nabonidus și nepotul lui **Nebucadnețar** („**tatăl**" din v. 2 poate avea și sensul de „bunic"). Belșațar a dat un mare ospăț, la care a folosit vasele sacre de aur și argint pe care Nebucadnețar le furase din templul din Ierusalim pentru această petrecere idolatră. Regele și anturajul său s-au îmbătat cu vin, elogiindu-și dumnezeii de aur și argint, de bronz și de fier, de lemn și de piatră.

5:5-9 În timp ce împăratul și dregătorii

aflați sub conducerea sa benchetuiau, deodată au apărut degetele unei mâini de om, care au scris pe perete. Îngrozit, împăratul a oferit roba sa de purpură, un lanț de aur și promovarea în unul din cele trei posturi de conducători (probabil împreună cu Nabonidus și Belșațar) oricărui om care va putea tălmăci scrisul.

5:10-16 La sugestia reginei, a fost adus Daniel și rugat să interpreteze semnificația scrisului.[5] Chiar după scurgerea unui număr apreciabil de ani și după schimbările intervenite în guvernul împărăției, cineva și-a amintit de **excelenta înțelepciune** și spiritualitate a lui Daniel. Prin urmare, Daniel a fost dus în fața împăratului.

5:17-24 După ce a trecut în revistă experiența lui **Nebucadnețar** și l-a mustrat aspru pe **Belșațar** pentru profanarea vaselor din templu, prin folosirea lor în cadrul unui ospăț idolatru însoțit de beție, Daniel a trecut la descoperirea **scrisului** și a semnificației sale.

5:25-31 Cuvintele scrise de mână au fost: **MENE, MENE, TECHEL, UPHARSIN. MENE** înseamnă **„numărat." Dumnezeu** a numărat imperiul babilonean și **i-a pus capăt. TECHEL**[6] înseamnă **„cântărit."** Belșațar a fost **cântărit în balanță și găsit ușor. UPHARSIN** înseamnă **„împărțit"** sau divizii. (PHARSIN este pluralul lui **PERES**. Iar particula „U" înseamnă „și".) Împărăția lui Belșațar a fost împărțită și dată mezilor și perșilor. Chiar în noaptea aceea, armatele medo-persane au mărșăluit în Babilon, ucigându-l pe Belșațar și preluând conducerea asupra acestui imperiu mondial. Noul împărat a fost **Darius Medul**.

VI. DECRETUL LUI DARIUS ȘI GROAPA CU LEI (cap. 6)

6:1-3 În acest capitol, unul din cele mai cunoscute capitole din întreaga Biblie, Daniel trăiește sub domnia persană. El a fost promovat de împăratul **Darius**, devenind unul din cei trei guvernatori având în subordine o sută douăzeci de satrapi. Datorită excelentului spirit de care era animat Daniel, Darius s-a gândit să-l facă mai mare peste întregul domeniu.

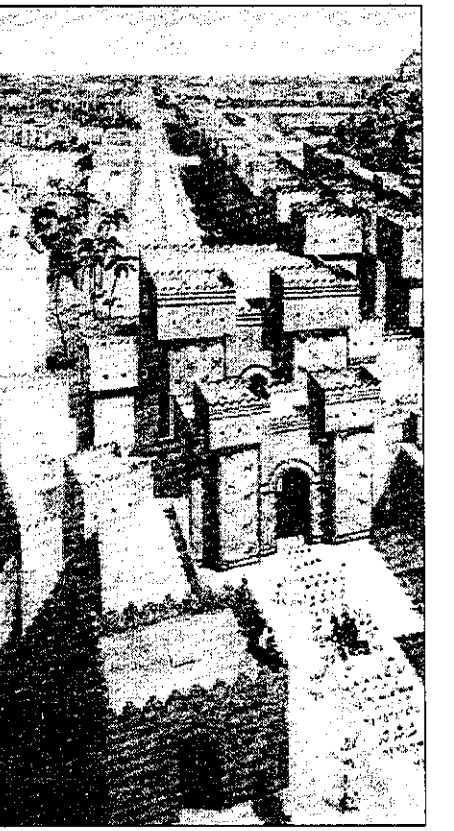

Poarta Ișstar. O procesiune înaintează pe Calea lui Marduc, intrând în palatul lui Nebucadnețar prin masiva Poartă Ișstar, în această pictură de Maurice Bardin. Faimoasele grădini suspendate sunt înfățișate în colțul din dreapta sus, iar turnul Zigurat al cetății se poate vedea în spatele lor.

6:4-8 Slujbași geloși pe Daniel, care știau că nu vor găsi niciodată vreun lucru care să constituie o infracțiune reală din partea lui, au reușit să-l convingă pe împărat să adopte o lege prin care să se interzică orice rugăciune în afară de cele adresate împăratului, timp de treizeci de zile. După ce decretul devenea lege, nu mai putea fi schimbat. Ce exemplu minunat și vrednic de urmat este statornicia lui Daniel! (1 Pe. 3.13-17).

6:9-13 Împăratul Darius a semnat decretul scris, dar **Daniel** a continuat să se roage lui **Dumnezeu... de trei ori** pe zi, drept care dușmanii lui l-au pârât la împărat.[7]

6:14-17 Darius s-a chinuit până la asfințitul soarelui în încercarea de a-l face

scăpat pe Daniel, dar decretul nu putea fi schimbat cu nici un chip. Prin urmare, a fost nevoit să dea curs lucrurilor, Daniel urmând să fie aruncat în groapa cu lei. Totuşi regele acesta păgân l-a încurajat pe Daniel, spunând că Dumnezeul pe care Daniel Îl slujea necontenit îl va izbăvi. Ce minunat e să observăm cum până şi necredincioşii scot în evidenţă uneori credinţa şi morala unor credincioşi consecvenţi pe care au avut prilejul să-i urmărească îndeaproape. Numai că, din nefericire, adesea creştinii îşi dezamăgesc prietenii şi rudele necredincioase prin faptul că *nu* dau dovadă de înaltele norme de credinţă şi trăire creştină pe care lumea se aşteaptă să le vadă etalate de copiii lui Dumnezeu.

6:18-28 Renunţând la obişnuitele sale distracţii nocturne, Darius a petrecut noaptea în post. Dis-de-dimineaţă, plin de îngrijorare, împăratul s-a dus în grabă la groapa cu lei, unde l-a găsit pe profetul evreu nevătămat de aceştia.

În maniera sa obişnuită, cucernicul profet I-a dat lui Dumnezeu toată slava: **„Dumnezeul meu Şi-a trimis îngerul şi a închis gura leilor, aşa încât aceştia nu mi-au făcut nici un rău."**

Apoi pârâşii lui Daniel au fost aruncaţi în groapa cu lei, fiind sfâşiaţi de aceştia. În consecinţă **împăratul Darius** a emis un decret către toate popoarele, naţiunile şi limbile ca să dea cinste **Dumnezeului lui Daniel.**

VII. VISUL LUI DANIEL DESPRE CELE PATRU FIARE CE ÎNFĂŢIŞEAZĂ PATRU IMPERII MONDIALE (cap. 7)

Primele şase capitole din Daniel sunt în principal de natură istorică; următoarele şase sunt profetice. Visul lui Daniel şi vedeniile sale din capitolele 7 şi 8 au avut loc în timpul domniei lui Belşaţar, împăratul Babilonului, înainte de venirea la putere a mezilor şi perşilor.

7:1-4 În capitolul 7, avem vedenia lui Daniel despre cele patru fiare mari ce au ieşit din mare. (**Marea Mare** este Mediterana.) Acestea reprezintă patru imperii mondiale.

Leul reprezintă *Babilonul.* **Aripile de vultur** sugerează iuţeala cuceririi.[8] **Aripile... smulse** se referă probabil la alienarea mintală a lui Nebucadneţar iar restul versetului 4 la refacerea şi convertirea lui.

7:5 Ursul reprezintă *Medo-Persia.* Latura persană a fost elevată la o poziţie superioară faţă de cea a mezilor. Cele trei coaste pe care le ţinea în gură reprezintă probabil trei sectoare ale imperiului babilonean ce au fost prădate de mezi şi perşi sub domnia lui Cirus –Babilon în est; Egipt în sud; şi regatul Lidian în Asia Mică.

7:6 Leopardul este tipul *Greciei.* Cele patru aripi de pasăre ale sale se referă la rapida expansiune a imperiului grec. Cifra **patru** reprezintă lumea, pe când termenul **aripi** se referă la iuţeală. În decurs de numai treisprezece ani, Alexandru a cucerit lumea, mărşăluind până în India. Apoi el a murit la vârsta de treizeci şi trei de ani – ducându-se în mormânt cu mâinile goale. Cele **patru capete** ale leopardului au iniţiat după câte se pare divizarea imperiului în patru părţi, conduse de patru generali ai lui Alexandru, după moartea acestuia.

7:7, 8 A patra fiară, puternică şi distructivă, s-a deosebit de celelalte, dar a fost dominată de aceleaşi trăsături de fiară. Este descrisă drept **nespus de înspăimântătoare şi de puternică**, cu **dinţi mari de fier** – toate acestea fiind o referire la *imperiul roman,* ce avea să succeadă imperiului grec, după care avea să înceteze. Apoi, după o perioadă considerabilă de timp, avea să fie reanimat. În forma sa reanimată, urmează să aibă **zece coarne**, adică zece regi şi **un corn mic**, adică viitoarea căpetenie a imperiului roman reanimat – Anticrist.

7:9-14 În versetul 9, Daniel zugrăveşte al cincilea şi ultimul imperiu mondial – glorioasa împărăţie a Domnului Isus Cristos. Lui I se va da domnia universală. Descrierea **Celui Bătrân de Zile** din aceste versete se aseamănă cu cea a lui Cristos de la Apocalipsa 1. Dar această identificare e mai estompată în versetul 13 prin expresia **Unul ca Fiul Omului venind** înainte de **Cel Bătrân de Zile.** În acest caz ar însemna că Cristos ar veni înainte de El însuşi. Poate că e mai bine să considerăm

aici varianta că **Cel Bătrân de Zile** este **Dumnezeu** Tatăl. **Unul ca Fiul Omului** ar fi în acest caz Domnul Isus, care vine înainte de Tatăl pentru a I se încredința împărăția.

Cel Bătrân de Zile ocupă scaunul de Judecător la curte (v. 10, 26). Cornul mic și imperiul său sunt distruse (v. 11). Celelalte imperii mondiale își încetează de asemenea existența, dar națiunile și populația acestora își continuă existența (v. 12). Domnului Isus i se acordă **stăpânire, slavă și o împărăție** care nu va fi înlocuită niciodată (v. 14).

7:15-18 Când Daniel și-a exprimat nedumerirea și neliniștea, un tălmăcitor neidentificat a explicat că cele patru fiare mari reprezintă patru domnitori mondiali care se vor ridica din pământ, dar vor fi înlocuiți de împărăția Celui Preaînalt și a sfinților Săi. Pe când împărățiile acestei lumi vor trece cu toate, sfinții celui Preaînalt vor avea o împărăție veșnică. În versetul 3 fiarele ies din mare, care este în general simbolul națiunilor neevreiești. Aici în versetul 17 ele ies din pământ, fiind probabil o referire la caracterul lor nespiritual și la concepția lor morală legată doar de pământ.

7:19-22 Daniel a fost dornic să cunoască amănunte legate în special de **fiara a patra**, care le-a întrecut pe celelalte în privința cruzimii și ferocității. De asemenea a dorit să cunoască adevărul și despre **cele zece coarne** și despre **celălalt corn, înaintea cărora căzuseră trei**. El a văzut cum **cornul** cel mic a făcut **război** sfinților din timpul Tribulației, până când a venit **Cel Bătrân de Zile**, punând capăt suferințelor lor și dându-le **împărăția**.

7:23-28 Tălmăcitorul neidentificat a dat explicațiile necesare în legătură cu fiara a patra, cu cele zece coarne și cu înfumuratul corn mic. Acesta va huli pe Cel Preaînalt, îi va persecuta pe sfinți și va încerca să modifice calendarul ebraic timp de trei ani și jumătate. (Aceasta este Marea Tribulație sau Marele Necaz descris de Domnul Isus la Matei 24:21). Dar va fi deposedat de puterea sa și împărăția veșnică a Domnului nostru va fi inaugurată. Daniel a răspuns cu uimire și consternare.

VIII. VEDENIA LUI DANIEL DESPRE NAȚIUNILE BERBEC ȘI CAPRĂ (CAP. 8)

8:1-4 Peste doi ani Daniel a avut o vedenie a unui berbece și a unui țap. Berbecul a fost Persia iar cele două coarne doi regi: al Mediei și al Persiei. Un corn a fost mai înalt decât celălalt, căci regele persan a fost mai puternic. Berbecul a fost pornit pe cuceriri militare, spre vest, spre nord și spre sud, părând de neînvins.

8:5-8 Apoi un țap (Grecia) a venit din vest și a făcut cuceriri extraordinare. La moartea lui Alexandru, împărăția sa a fost divizată în patru părți, descrise prin cele patru coarne de seamă, care au venit spre cele patru vânturi din cer.

8:9-14 Unul din aceștia a fost ulterior condus de cornul mic (Antioh Epifanul), ale cărui succese militare l-au purtat în sud, în est și în Palestina (Țara Slăvită). Versetul 10 descrie persecuțiile lansate de el împotriva evreilor.[9] El a rostit blasfemii la adresa Domnului, a făcut să înceteze jertfele la Ierusalim și a profanat templul (v. 11, 12). Daniel a aflat că această profanare va dura două mii trei sute de zile. Lucrul acesta s-a întâmplat între 171 î.Cr. și 165 î.Cr.

8:15-17 Lui Gabriel i s-a poruncit să-i explice lui Daniel ce însemna vedenia.

8:18-26 Deși era un om curajos și evlavios, totuși Daniel a fost atât de copleșit de frică în prezența îngerului încât a căzut cu fața înainte într-un somn adânc. Poate prin asta s-a subliniat puterea și sfințenia lui Dumnezeu care se simt chiar și în prezența îngerilor Săi. Explicația vedeniei începe în versetele 19-22, dar la versetul 23 se pare că ni se oferă o imagine ce transcende perioada lui Antioh Epifanul, ducându-ne la viitorul său omolog – un rege cu trăsături fioroase care îl va prigoni fără milă pe poporul sfânt în timpul Marii Strâmtorări. El va fi plin de viclenie, mândrie și înșelăciune și se va semeți chiar și împotriva Prințului prinților (Domnul Isus Cristos), dar va fi nimicit prin intervenție divină. Lui Daniel i s-a spus că vedenia se referă la viitor.

8:27 Daniel s-a îmbolnăvit, suferind mai multe zile și rămânând perplex și uluit.

IX. VEDENIA LUI DANIEL CU PRIVIRE LA CELE ŞAPTEZECI DE SĂPTĂMÂNI ALE SUPREMAŢIEI NEEVREILOR (cap. 9)

9:1, 2 Acţiunea din acest capitol are loc în timpul domniei lui Darius Medul. Studiind cartea Ieremia, Daniel şi-a dat seama că cei şaptezeci de ani de captivitate sunt pe punctul de a se încheia.

9:3-19 El a mărturisit propriile sale păcate şi pe cele ale poporului său (vorbind la persoana întâi plural) şi rugându-L pe Domnul să-Şi împlinească promisiunile cu privire la Ierusalim şi la poporul Iuda. Ca răspuns la rugăciunile sale, Dumnezeu i-a dăruit profetului extrem de importanta revelaţie cu privire la cele „şaptezeci de săptămâni," revelaţie ce a fost denumită „coloana vertebrală a profeţiilor din Biblie."

Cererile lui Daniel s-au întemeiat pe caracterul lui Dumnezeu (măreţia Sa, caracterul Lui neasemuit de mare şi de nepătruns, credincioşia Sa, neprihănirea, iertarea şi îndurările Sale) şi pe interesele Sale (poporul Tău, cetatea Ta, sfântul Tău munte, lăcaşul Tău de închinăciune).

9:20-23 Pe când se ruga Daniel, Gabriel, zburând repede, a ajuns la el cam la ceasul jertfei de seară, spunându-i că este mult preaiubit – un tribut extraordinar, având în vedere că venea direct din partea lui Dumnezeu. Apoi i-a prezentat lui Daniel o privire de ansamblu a istoriei viitoare a poporului evreu sub semnul celor şaptezeci de săptămâni. Fiecare „săptămână"[10] reprezintă şapte ani. Întrucât această profeţie este atât de crucială pentru înţelegerea programului lui Dumnezeu, o vom examina etapă cu etapă.

9:24 Şaptezeci de săptămâni au fost decretate **pentru poporul tău** (Israel) **şi pentru cetatea ta sfântă** (Ierusalim). Împlinirea în istorie a primei părţi a profeţiei arată că săptămânile sunt serii de şapte sau săptămâni de câte şapte ani. Astfel şaptezeci de săptămâni echivalează cu 490 de ani. Vom vedea că cele şaptezeci de săptămâni se împart în şapte săptămâni plus şaizeci şi două de săptămâni iar apoi, după un hiat, ultima săptămână din cele 70. La sfârşitul celor şaptezeci de săptămâni, se vor întâmpla următoarele şase lucruri:

Ca să pună capăt fărădelegii, să curme păcatele. Deşi aceasta se referă probabil în sens general la toate căile păcătoase ale Israelului, ea are referire specială la respingerea de către naţiunea Israel a lui Mesia. La a doua venire a lui Cristos, o rămăşiţă se va întoarce la El cu credinţă şi fărădelegile şi păcatele naţiunii vor fi iertate.

Ca să facă împăcare pentru nelegiuire. Temelia **împăcării** a fost pusă la Calvar, dar aici avem o referire la acea perioadă de timp, situată în viitor, când porţiunea credincioasă a naţiunii Israel va beneficia şi se va bucura de lucrarea isprăvită a lui Cristos.

Ca să introducă neprihănirea veşnică. Şi aceasta ne trimite în viitor la A Doua Venire şi Mileniu, când Regele va domni în neprihănire. Este neprihănire veşnică în sensul că va continua şi după cei o mie de ani, intrând în eternitate.

Ca să pecetluiască vedenia şi profeţia. Corpul principal de profeţii ale Vechiului Testament se concentrează pe glorioasa revenire a lui Cristos pe pământ, şi pe domnia Sa ce va începe atunci. Prin urmare, corpul principal de profeţii se vor împlini la sfârşitul celor şaptezeci de săptămâni.

Şi să ungă locul Preasfânt. La începutul domniei de o mie de ani, templul descris la Ezechiel 40–44 va fi uns şi consacrat la Ierusalim. Gloria va reveni în Persoana Domnului (Ez. 43:1-5).

9:25 Pentru ca **să ştii şi să înţelegi că de la** darea poruncii de restaurare şi rezidire a Ierusalimului. Aici este vorba despre decretul lui Artaxerxes din 445 î.Cr. (Neemia 2:1-8).

Până când Mesia Prinţul. Asta se referă nu doar la Prima Venire a lui Cristos, ci mai cu seamă la moartea Sa (vezi v. 26a).

Vor fi şapte săptămâni, (patruzeci şi nouă de ani) şi 62 săptămâni (434 ani). Cele şaizeci şi nouă de săptămâni sunt împărţite în două perioade: **şapte săptămâni şi şaizeci şi două de săptămâni.**

Cetatea **va fi rezidită**, cu piaţa şi cu canalul de apărare, chiar în vremuri de restriştе. Ierusalim avea să fie rezidit (în timpul primei perioade de şapte săptămâni) cu o piaţă publică şi cu un canal

protector, dar nu fără opoziție și tulburări.

9:26 Apoi după cele șaizeci și două de săptămâni – adică după partea a doua din intervalul de șaizeci și nouă de săptămâni, respectiv porțiunea de șaizeci și două de săptămâni, care coincide cu sfârșitul celei de-a șaizeci și noua săptămâni, Mesia va fi tăiat. Aici avem o referire neîndoioasă la moartea Mântuitorului pe cruce.

Cu un secol în urmă în cartea sa intitulată *The Coming Prince (Prințul care va veni)*, Sir Robert Anderson a oferit calcule exacte cu privire la cele șaizeci și nouă de săptămâni, folosind „anii profetici," ținând cont de anii bisecți, precum și de erorile care s-au strecurat în calendar, de tranziția de la perioada premergătoare lui Cristos și la cea de după Cristos, etc., și a constatat că cele șaizeci și nouă de săptămâni au luat sfârșit exact în ziua triumfătoarei intrări a lui Isus în Ierusalim, cu cinci zile înainte de moartea Sa.[11]

Dar nu pentru El Însuși, sau, textual, *și nu are nimic*. Asta ar putea să însemne că El nu a primit nimic de la națiunea Israel, la care venise El. Sau ar putea însemna că El a murit fără să lase moștenitori aparenți (Isa. 53.8). Sau ar putea fi o afirmație cu caracter general despre sărăcia Sa lucie, ca unul care nu a lăsat în urmă decât hainele cu care era îmbrăcat.

Și poporul prințului care va veni. Acest prinț care va veni este căpetenia imperiului roman reanimat, despre care unii cred că este Anticrist. El va pune mâna pe putere în timpul Tribulației. Prin poporul său se înțelege, desigur, romanii.

Va distruge cetatea și lăcașul de închinăciune. Romanii, sub Titus, au distrus Ierusalimul și minunatul templu de marmură, împodobit cu aur în anul 70 d.Cr.

Sfârșitul va fi cu un potop. Cetatea a fost nivelată ca de un potop. Nici o piatră din templu, de pildă, nu a mai rămas deasupra celeilalte. Titus a interzis soldaților aflați sub comanda sa să incendieze templul lui Irod, dar pentru că doreau să pună mâna pe aur, aceștia au nesocotit porunca sa, rezultatul fiind topirea aurului. Pentru a putea recupera aurul ce se scursese printre pietre, soldații au fost nevoiți să desprindă cu ranga pietrele una de alta, astfel împlinind cuvintele lui Cristos de la Matei 24:1, 2, precum și profeția lui Daniel.

Și până la sfârșitul războiului sunt stabilite pustiiri. De atunci încolo, istoria cetății avea să fie una plină de războaie și nimiciri. Sfârșitul de aici înseamnă sfârșitul vremurilor Neamurilor.

9:27 Am ajuns acum la săptămâna a șaptezecea. Cum am arătat deja, există un hiat între săptămâna a șaizeci și noua și săptămâna a șaptezecea. Această perioadă parantetică este Epoca Bisericii, care durează de la Rusalii până la Răpire. Ea nu este menționată expres în Vechiul Testament, căci a fost o taină ascunsă de Dumnezeu de la întemeierea lumii, dar descoperită de apostolii și profeții din perioada Noului Testament. Dar principiul unui hiat este minunat ilustrat de Domnul nostru în sinagoga din Nazaret (Luca 4:18, 19). Isus a citat textul de la Isaia 61:1, 2a, dar s-a oprit imediat după cuvintele „anul de îndurare al Domnului" (Prima Sa venire), omițând judecata ce va avea loc la A Doua Sa venire, reprezentată prin restul cuvintelor din textul citat: „și ziua de răzbunare a Dumnezeului nostru" (Is. 61:2b). Între „anul de îndurare al Domnului" și „ziua răzbunării Dumnezeului nostru" urma să se deruleze Epoca Bisericii.

Apoi el (prințul roman) va confirma un legământ cu mulți (adică cei mai mulți membri necredincioși din cadrul națiunii Israel) pe timp de o săptămână (perioada de șapte ani a Tribulației). Acest legământ ar putea îmbrăca forma unui tratat de pace, tratat de neagresiune sau a unei garanții de asistență militară în cazul unui atac din partea unei națiuni împotriva Israelului.

Dar la mijlocul săptămânii el va pune capăt jertfei și ofrandei. Prințul roman va deveni ostil față de Israel, interzicând continuarea jertfelor și ofrandelor aduse în cinstea lui Iehova.

Și pe aripa urâciunilor. Aflăm de la Matei 24:15 că el va ridica o imagine idolatră abominabilă în templu și va obliga pe toți să i se închine. Unii cred că **aripa** de aici se referă la o aripă a templului.

Va fi cel care pustiește. El va persecuta și distruge pe cei ce refuză să se închine

chipului ridicat de el.

Chiar până consumarea, care este stabilită, va fi turnată peste pustiire. Groaznicele persecuții îndreptate împotriva evreilor vor continua pe toată perioada celei de-a doua jumătăți a Tribulației, de trei ani și jumătate a săptămânii a șaptezecea, o perioadă cunoscută sub denumirea de Marea Tribulație sau Marea Strâmtorare. Apoi prințul roman, „cel ce face pustiirea," va fi el însuși nimicit, cum a decretat Dumnezeu, fiind aruncat în iazul de foc (Apo. 19:20).

X. VEDENIA SLAVEI LUI DUMNEZEU – O SCHIȚĂ A EVENIMENTELOR VIITOARE (cap. 10)

10:1-9 Evenimentele din acest capitol au avut loc în al treilea an al lui Cirus, regele Persiei. Unii captivi se întorseseră deja la Ierusalim, în baza permisiunii oferite de decretul lui Cirus, dar Daniel rămăsese în exil. După ce a jelit timp de trei săptămâni, poate din pricina relatărilor descurajatoare primite din partea celor care reveniseră în patrie (lucrarea la templu încetase între timp), poate din cauza stării spirituale necorespunzătoare a celor aflați în continuare în exil, sau poate fiindcă dorea să cunoască viitorul poporului său, Daniel a stat pe malurile fluviului Tigru (ebr. *Hiddekel*). Acolo a văzut o vedenie a unui om glorios îmbrăcat în haine de in. Această descriere se aseamănă cu cea a Domnului Isus din Apocalipsa 1:13-16.

10:10-14 Apoi un glas i-a explicat lui Daniel de ce a întârziat răspunsul la rugăciunile sale. **Prințul împărăției Persiei** se opusese timp de **douăzeci și unu de zile**. Cine este acest **prinț** (sau căpetenie sau dregător), care s-a pus de-a curmezișul rugăciunii lui Daniel atâta timp? Având în vedere că arhanghelul Mihael, protectorul Israelului, este chemat să intervină, trebuie să conchidem că este vreo putere îngerească malefică, în orice caz cineva mai puternic decât un simplu „prinț" uman. În excelentul său comentariu asupra cărții Daniel, Leon Wood oferă următoarea explicație:

> Întrucât și Greciei avea să i se repartizeze un „prinț" similar, la timpul cuvenit (cf. v. 20), iar poporul lui Dumnezeu se va afla sub jurisdicția Greciei, după căderea Persiei și cucerirea ei de către Grecia, pare justificată concluzia că Satana adesea repartizează emisari speciali care să influențeze guvernele împotriva poporului lui Dumnezeu. Negreșit acest capitol aduce o

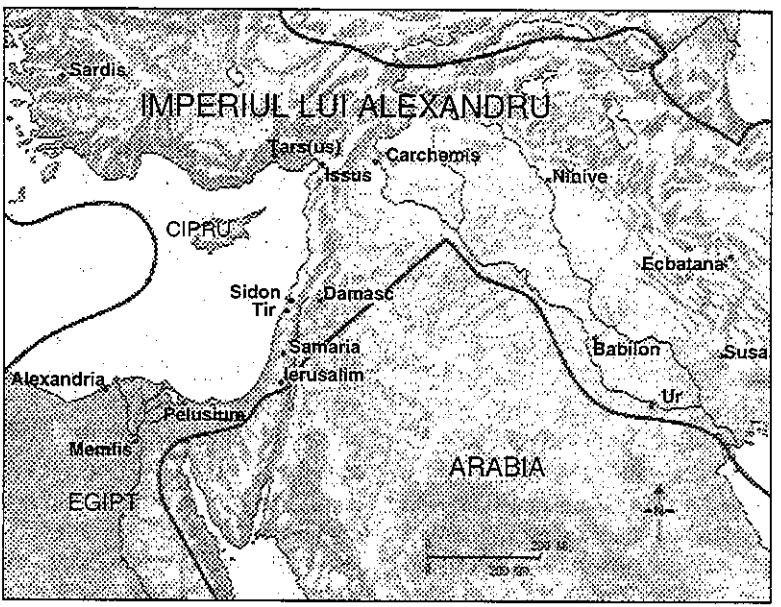

Imperiul Grec al lui Alexandru Macedon

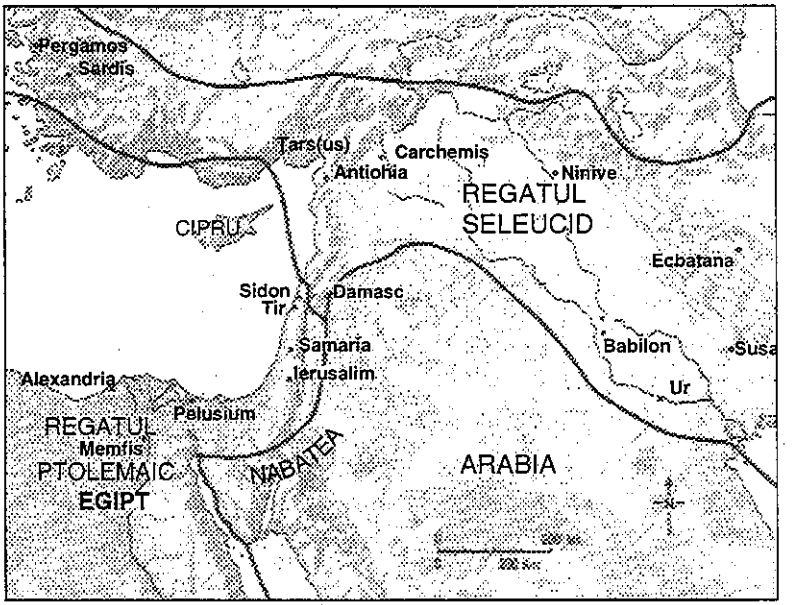

Controlul Ptolemaic asupra Palestinei

contribuție însemnată cu privire la elucidarea naturii luptelor dintre puterile superioare cu referire la programul lui Dumnezeu de pe pământ (cf. Ef. 6.11, 12).[12]

Dar cum a putut oare Prințul Persiei să reușească să I se împotrivească Domnului timp de douăzeci de zile și cum de a avut Domnul atotputernic nevoie de ajutorul lui Mihael (v. 13)?[13] O soluție ar fi că „un anume om" din versetele 5 și 6 *nu* este Domnul, ci o ființă angelică, poate Gabriel.

Și într-un caz, și-n altul, glasul a explicat de ce rugăciunile lui Daniel au fost împiedicate. După cum s-a arătat deja, **prințul împărăției Persiei** a fost cel răspunzător de această întârziere. Glasul a promis de asemenea că va dezvălui lucrurile ce se vor întâmpla poporului lui Daniel, evreii, în zilele de pe urmă. Această explicație se face în capitolele 11 și 12.

10:15-19 Se ridică întrebarea dacă glasul a fost cel al omului îmbrăcat în haine de in sau glasul solului îngeresc. Lui Daniel i-au sleit puterile, rămânând mut în urma acestei experiențe, dar a fost întărit de cineva având înfățișare de om.

10:20, 21 Apoi acesta căruia Daniel i s-a adresat cu termenul „domnul meu" a spus că va trebui să se lupte cu prințul Persiei, după care îl va înfrunta pe prințul Greciei. În continuare el îi va dezvălui lui Daniel ce este scris în **Scriptura Adevărului**. **Mihael, prințul „tău"** (al lui Daniel și al poporului său), a fost cel care a stat puternic alături de el în aceste bătălii.

XI. PROFEȚII PRIVITOARE LA VIITORUL IMEDIAT (11:1-35)

A. Cucerirea de către Grecia a Medo-Persiei (11:1-3)

Deși la data când au fost scrise se refereau la viitor, versetele 1-35 sunt acum parte din istorie. Versetele 36 și 45 se referă la evenimente viitoare. **El** din versetul 1 s-ar putea referi la Mihael, menționat în versetul precedent, sau la **Darius**. Versetul 2 vorbește despre puterea a patru **regi** ai Persiei și opoziția celui din urmă față de **Grecia**. Cei patru **regi** au fost Cambyses, Pseudo-Smerdis, Darius I (Hystaspes), și Xerxes I (Ahașveroș). Alexandru cel Mare a fost **mărețul rege** care a smuls puterea mondială din mâinile Persiei, transferând-o în mâinile Greciei.

B. Decăderea imperiului grec (11:4-35)

1. Războaiele dintre Egipt și Siria (11:4-20)

11:4 Când Alexandru a murit, împărăția

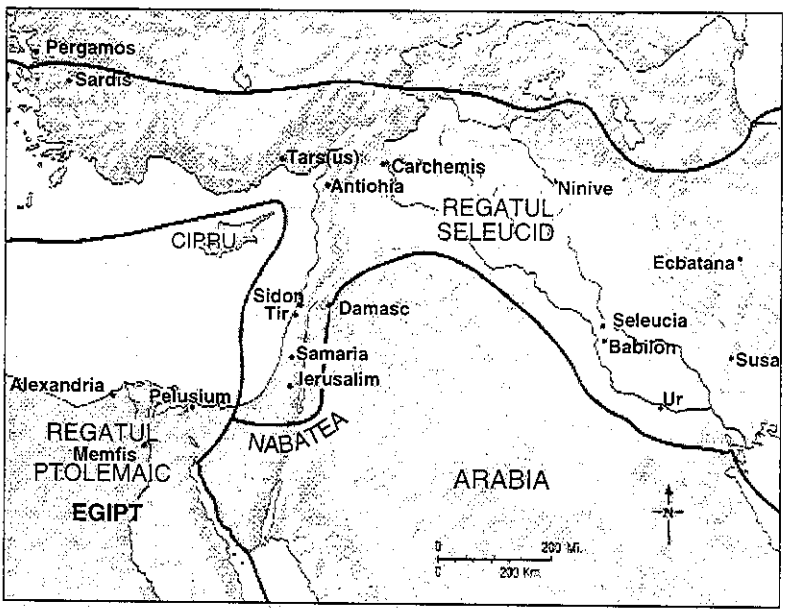

Controlul Seleucid asupra Palestinei, cca. 190 î.Cr.

lui a fost divizată în patru părți – Egipt, Siria-Babilon, Asia Mică și Grecia. Dregătorul Egiptului a fost regele sudului, pe când dregătorul Siriei-Babilon a fost regele nordului. Nici unul din succesorii lui Alexandru nu au fost urmași ai săi, ci foști generali din armata sa.

11:5, 6 Versetele 5-35 descriu războaiele ce au durat circa două secole între aceste două regate din urmă. *Primul* **rege al Sudului** a fost Ptolemeu I, și cel ce avea să câștige supremația asupra sa a fost Seleuc I al Siriei. Aceștia au fost la început aliați, dar apoi au devenit adversari.[14]

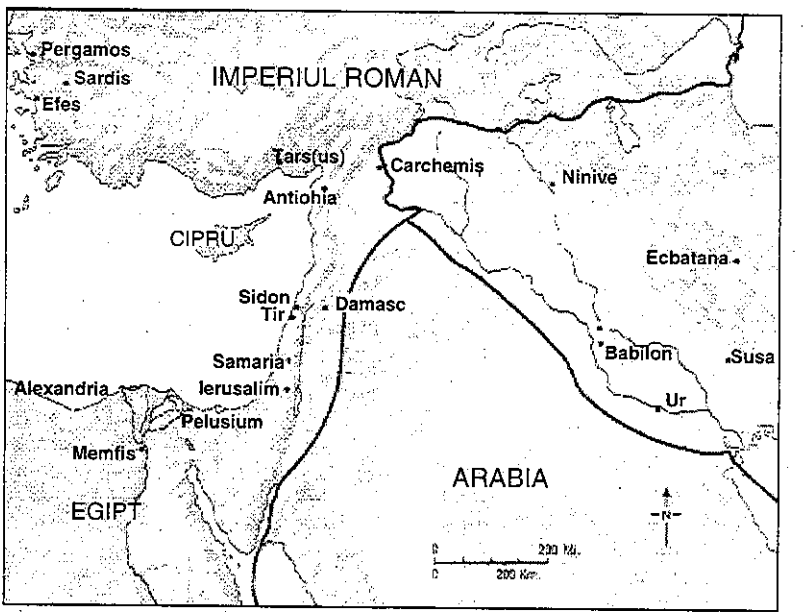

Palestina sub Romani

Ulterior Berenice, **fiica** lui Ptolemeu II, s-a căsătorit cu Antioh II; regele Siriei, cu scopul de a realiza o împăcare între cele două națiuni, dar stratagema a eșuat, dând naștere la alte intrigi și asasinate.

11:7-9 Ptolemeu III, un frate ale lui Berenice, a reușit în atacul său împotriva domeniului lui Seleuc Callinicus, întorcându-se în Egipt cu prizonieri și multă pradă de război. Doi ani mai târziu Seleuc a lansat un atac nereușit împotriva Egiptului.

11:10-17 Fiii lui s-au dovedit mai victorioși, în special Antioh III. Versetele 10-20 descriu modul în care cumpăna izbânzii a alternat între Nord și Sud. Versetul 17b ne arată cum Anthioh III a încheiat un pact cu Egiptul, dându-i pe fiica sa Cleopatra (nu renumita sau mult trâmbițata regină a Egiptului) de nevastă lui Ptolemeu V, dar ea a fugit, trecând de partea Egiptului.

11:18-20 Când Anthioh III a încercat să cucerească Grecia, a fost înfrânt de romani la Termopile și Magnesia, revenind în patria sa unde a murit în urma unei insurecții. Succesorul său, Seleuc Filopater, și-a atras oprobriul prin impunerea unor impozite apăsătoare asupra slăvitei împărății, Israelul. El a murit în condiții neelucidate, probabil fiind otrăvit.

2. Domnia maleficului Antioh Epifanul (11:21-35)

11:21, 22 Versetul 21 ne aduce până în punctul înălțării lui Antioh Epifanul, „micul corn" din Daniel 8. Această persoană malefică a obținut prin intrigi tronul ce aparținea de drept nepotului său. Regatele au fost copleșite de forța sa militară iar marele preot evreu, Onias, **prințul legământului**, a fost asasinat.

11:23, 24 Antioh a încheiat tratate cu diverse națiuni, în special cu Egiptul, dar totdeauna numai în avantajul său. Când prăda și cucerea **o provincie**, se folosea de bogățiile obținute pentru a-și extinde propria sa putere.

11:25, 26 Campania sa dezlănțuită împotriva Egiptului se bucură de mențiune specială. Regele Sudului nu a putut să-i țină piept, în parte datorită duplicității adepților săi.

11:27, 28 Ulterior atât regele Siriei, cât și al Egiptului au făcut tot felul de înțelegeri ipocrite și perfide. Pe când Antioh se întorcea în țara sa, a început să-și îndrepte ostilitatea împotriva Israelului, făcând o mulțime de victime și multe pagube materiale.

11:29-31 Când Antioh a pornit la un nou atac împotriva Egiptului, a primit ripostă din partea romanilor (**vasele** din **Cipru**) în apropiere de Alexandria. La întoarcere, trecând prin Palestina, și-a vărsat mânia împotriva Israelului. Unii evrei apostați au colaborat cu el. El a întrerupt jertfele zilnice, ordonând să se înalțe în lăcașul de închinăciune un idol. Din istoria laică aflăm că a poluat templul, aducând ca jertfă pe altar un porc. **Sfântul legământ** (v. 28, 30, 32) se referă la credința evreiască, cu accent special asupra sistemului de jertfe.

11:32-35 Aceste nemaipomenite acte de sacrilegiu au dus la izbucnirea revoltei macabeilor, condusă de Iuda Macabeu („ciocanul") și de membrii familiei acestuia. Evreii apostați s-au dat de partea lui Antioh, dar cei credincioși au fost puternici și au realizat mari fapte de vitejie. A fost un timp de groaznice măceluri pe de o parte, dar de mare forță spirituală și revirriment, pe de altă parte.

XII. PROFEȚII PRIVITOARE LA VIITORUL ÎNDEPĂRTAT (11:36–12:13)

A. Anticrist (11:36-45)

11:36-39 După cum am arătat deja, versetele 36-45 se referă la viitor, ele nefiind încă împlinite. Versetul 36 îl prezintă pe **regele** înverșunat, a cărui descriere ne duce cu gândul la Anticrist. El va propăși până când mânia lui Dumnezeu împotriva lui Israel se va fi împlinit. Mulți cred că el va fi un evreu, în lumina unor sintagme precum: **„Dumnezeul părinților săi"** și **„dorința femeilor"** (adică Mesia). Cu greu s-ar lăsa evreii înșelați de un mesia dintre neevrei! În orice caz, el își va extinde mult stăpânirea prin acțiuni militare agresive.

11:40-45 Avem o problemă în versetele 40-45 în identificarea subiectului desemnat prin pronumele „el". **Regele din Sud**

se confruntă cu acest rege înverşunat pe câmpul de bătălie. **Regele din Nord** cotropeşte apoi Palestina şi Egiptul. Dar veştile rele primite din nord îl fac să revină în Palestina, unde îşi ridică tabăra între **mări** (adică între Marea Mediterană şi Marea Moartă) şi Ierusalim. El va fi nimicit, fără să-i vină nimeni în ajutor.

B. Marea Tribulaţie (cap. 12)

12:1-3 Versetul 1 descrie Marea Tribulaţie (Marea Strâmtorare), adică cei trei ani şi jumătate ce preced a doua venire a lui Cristos. Unii vor fi înviaţi, pentru a intra în Mileniu împreună cu Cristos; morţii răi vor fi înviaţi la sfârşitul Mileniului (v. 2; vezi Apo. 20:5). Acei sfinţi din timpul Tribulaţiei care s-au dovedit înţelepţi, ascultând de Domnul şi conducându-i pe alţii la credinţă şi neprihănire, vor străluci în gloria eternă.

Unii comentatori văd versetul 2 ca pe o referire nu la *învierea fizică*, ci la *revirimentul moral şi naţional* al lui Israel. După ce străvechiul popor al lui Dumnezeu este readus în ţara sa, în necredinţă, o rămăşiţă va răspunde la chemarea evangheliei şi va intra în Mileniu. Aceştia sunt cei ce se vor trezi **la viaţă veşnică**. Toţi ceilalţi, care se închină lui Anticrist, vor fi condamnaţi să aibă parte de **ruşine şi dispreţ veşnic.** După ce a fost îngropat printre Neamuri atâtea secole, Israelul va fi restaurat pe plan naţional şi apoi rămăşiţa credincioasă va trăi experienţa învierii spirituale descrise în Isaia 26:19 şi Ezechiel 37.

12:4 Lui **Daniel** i s-au dat instrucţiuni să păstreze profeţiile într-o **carte**. În general se crede că partea a doua a versetului 4 s-ar referi la progresele realizate în domeniul transporturilor şi al cunoştinţelor ştiinţifice. Dar probabil că altul este sensul său. Iată cum traduce Darby: „mulţi vor cerceta cu sârguinţă." Tregelles îl redă astfel: „mulţi vor cerceta îndeaproape cartea de la cap la cap."[15] Versetul ne învaţă că mulţi vor studia Cuvântul profetic şi **cunoaşterea** despre el **va creşte** în Marea Strâmtorare.

12:5-10 Aceste versete consemnează discuţia ce a avut loc între doi indivizi neidentificaţi şi un om îmbrăcat în [haine de] in cu privire la cât timp se va scurge până la sfârşit. Timpul dat este trei ani şi jumătate (**un timp, timpi şi jumătate de timp**). Când îşi exprimă în continuare nedumerirea şi neputinţa de a înţelege, i se spune că vedenia nu va fi întru totul limpede până când se va împlini. Dar el poate rămâne liniştit şi asigurat de faptul că cei neprihăniţi vor fi curăţiţi, cei răi se vor arăta pe faţă ca atare şi numai cei înţelepţi vor înţelege. De la începutul Marii Tribulaţii şi până la sfârşit va fi **un timp, timpi şi jumătate de timp** (trei ani şi jumătate sau 1.260 de zile).

12:11 Probabil **urâciunea pustiirii** va fi stabilită în templul de la Ierusalim cu treizeci de zile înainte de începerea Marii Tribulaţii, asta ar explica cifra de **o mie două sute nouăzeci de zile** prezentată în acest verset.

12:12 Cât despre cele **o mie trei sute treizeci şi cinci de zile**, explicaţia oferită este că prin aceasta suntem transportaţi dincolo de Venirea lui Cristos şi de judecarea duşmanilor Săi până la începutul domniei Sale.

12:13 Lui Daniel i se spune că se va **odihni** (adică va muri) şi se va **ridica** la înviere pentru a se bucura de **moştenirea** sa – adică de binecuvântările din timpul Mileniului cu Mesia al său, Domnul Isus Cristos.

NOTE FINALE

[1](Intro) Merrill F. Unger, *Introductory Guide to the Old Testament*, p. 936.

[2](Intro) *Ibid.*, p. 399.

[3](Intro) Anderson a fost primul care a elaborat minuţios detaliata sa cronologie a celor Şaptezeci de Săptămâni ale lui Daniel în clasica sa lucrare: *The Coming Prince (Prinţul care va veni).*

[4](4:19-26) *Boantropie* (om-bou) este o formă rar întâlnită de *monomanie*. Dr. R. K. Harrison relatează pe larg un astfel de caz pe care l-a întâlnit la un spital de boli mintale din Londra (*Introduction in the Old Testament*, p. 1114-17).

[5](5:10-16) Asta se referă probabil nu la soţia lui Belşaţar, ci la ceea ce noi am numi *regina mamă*.

[6](5:25-31) *Techel* este înrudit cu termenul ebraic *şechel*. *Cuvintele* sunt în limba celor prezenţi la acel ospăţ (ara-

maica), dar înțelesul a fost atât de încriptat încât ei n-au putut înțelege *mesajul.* În plus, se poate ca textul să fi fost prezentat în altă scriere decât cea folosită curent în limba aramaică.

[7](6:9-13) În Estera, regele Ahașveroș a fost și el înduplecat de *supușii săi* să scoată o lege cu neputință de modificat prin care să fie condamnat poporul lui Dumnezeu. Daniel, amenințat în groapa cu lei, și Estera, înfruntându-l pe Ahașveroș, au fost în pericol de a-și pierde viața. Ambii s-au bizuit însă pe Dumnezeu ca să-i salveze, înfruntând primejdia cu mult eroism. Ambii au fost străini în imperiul persan. În fiecare din cele două cazuri, un rege persan a regretat că a semnat un decret ce a devenit o lege irevocabilă. În ambele relatări, poporul lui Dumnezeu a fost salvat de dușmanii săi.

[8](7:1-4) Leul înaripat a fost simbolul Babilonului, după cum leul apare și în emblema Regatului Unit iar vulturul face parte din emblema Statelor Unite.

[9](8:9-14) Antioh se înscrie în lungul șir al celor ce i-au urât pe evrei, din care fac parte și Haman și Adolf Hitler. Antioh este un tip al lui Anticrist ce va veni. Lui Antioh îi plăcea să i se spună Epifanes (Ilustrul), dar evreii l-au poreclit altfel: Epimanes (Nebunul)! Istoria sa este redată în cărțile apocrife Macabei.

[10](9:20-23) Termenul ebraic pentru *săptămână* înseamnă pur și simplu un set de șapte, o unitate septimală și astfel unii preferă să-l traducă prin *heptadă,* termen de proveniență greacă, însemnând *șapte.*

[11](9:26) Aprilie 6, anul 32 d.Cr., potrivit lui Anderson. În vremurile noastre, Dr. Harold Hoehner, pornind de la dăți diferite de plecare (anul 444 î.Cr.) și sosire (33 d.Cr.), a elaborat de asemenea un set perfect de date pentru această profeție. A se consulta *Bibliotheca Sacra,* ianuarie-martie 1975, p. 62-64.

[12](10:10-14) Leon Wood, *A Commentary on Daniel,* p. 272, 273.

[13](10:10-14) Unii, ca de exemplu William Kelly, răspund la aceste obiecții sugerând că vorbitorul din versetul 13 ar fi o altă persoană decât Domnul.

[14](11:5, 6) Este important să recunoaștem că titlurile „regele Nordului" și „regele Sudului" se referă la liderii Siriei și Egiptului ce se aflau pe tron în timpul evenimentelor descrise în orice verset, și nu același set de domnitori de pe parcursul întregului text.

[15](12:4) S. P. Tregelles, *The Prophetic Visions in the Book of Daniel,* p. 158.

BIBLIOGRAFIE

Anderson, Sir Robert. *The Coming Prince.* London: Hodder & Stoughton, 1881. Ediție nouă. Grand Rapids: Kregel Publications, 1975.

Baldwin, Joyce G. *Daniel: An Introduction and Commentary.* The Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1978.

Campbell, Donald K. *Daniel: Decoder of Dreams.* Wheaton, IL: SP Publications, Victor Books, 1977.

Dennett, Edward. *Daniel the Prophet: And the Times of the Gentiles.* Reprint. Denver: Wilson Foundation, 1967.

Gaebelein, Arno C. *The Prophet Daniel. A Key to the Visions and Prophecies of the Book of Daniel.* New York: "Our Hope," 1911.

Keil, C. E *Biblical Commentary on the Old Testament.* Vol. 24. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1971.

Luck, G. Coleman. *Daniel.* Chicago: Moody Press, 1958.

Pentecost, J. Dwight. "Daniel." În *The Bible Knowledge Commentary.* Wheaton: Victor Books, 1985.

Tregelles, S. P. *The Prophetic Visions in the Book of Daniel.* London: Samuel Bagster & Sons, 1864.

Walvoord, John E Daniel: *The Key to Prophetic Revelation.* Chicago: Moody Press, 1971.

Wilson, Robert Dick. *Studies in the Book of Daniel.* Grand Rapids: Baker Book House, 1979.

Wiseman, D. J., et. al. *Notes on Some Problems in the Book of Daniel.* Londra: Tyndale Press, 1965.

Wood, Leon. *A Commentary on Daniel.* Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1973.

OSEA

Introducere

„Avem în Cartea Osea una din cele mai cutremurătoare revelații ale naturii reale a păcatului și una din cele mai limpezi interpretări a tăriei iubirii Divine. Nimeni nu poate citi istoria lui Osea fără să realizeze agonia din inima sa. Apoi, înalță omenescul la nivelul Nemărginitului și află că păcatul rănește inima lui Dumnezeu."

—G. Campbell Morgan

I. Locul unic în Canon

Deși cartea Osea nu este o narațiune în sensul propriu-zis al cuvântului, ea conține totuși o parte narativă, care se împletește totuși cu textul profeției.[1] Pe scurt se relatează că Osea s-a căsătorit cu Gomer, care i-a născut trei copii. Iezreel, Lo-Ruhama și Lo-Ami. Gomer a fost infidelă, dar în pofida acestui fapt, plin de iubire față de ea, Osea a căutat-o și a adus-o înapoi, răscumpărând-o din sclavie și degradare.

Din traducerile tradiționale ale versetului 1 din capitolul 2 al cărții Osea reiese că Dumnezeu i-ar fi poruncit profetului să se căsătorească cu o femeie ce era deja o prostituată.[2]

Mulți cititori ai Bibliei sunt confruntați în acest punct cu o problemă de natură morală. Oare ar putea un Dumnezeu sfânt să-i ceară unuia din profeții Săi să se căsătorească cu „o femeie prostituată"? Și apoi un profet atent la chestiunile de ordin moral s-ar conforma el acestui ordin? Cel puțin trei soluții au fost propuse:

1. Prima susține că am avea de a face cu o *parabolă* prin care se ilustrează dragostea lui Dumnezeu pentru Israelul păcătos, și că relatarea nu trebuie luată la propriu. Dar stilul acestei relatări este *narativ*, aidoma celui de la Isaia 7:3 și Ieremia 13:11, unde avem de asemenea porunci directe din partea lui Dumnezeu adresate unor profeți – și nimeni nu s-a gândit să le atribuie acestor texte rolul de simple parabole. Adevărul care trebuie subliniat la această soluție este că narațiunea ilustrează într-adevăr în chip minunat dragostea lui Dumnezeu pentru Israelul păcătos; însă eroarea constă în susținerea că ar fi doar o poveste.

2. O a doua concepție susține că, într-adevăr, Dumnezeu i-a poruncit lui Osea să facă acest lucru și că el s-a supus. Desigur, aceasta pare să fie interpretarea normală ce se desprinde din text. (A nu se uita însă nota finală numărul 2.) Scopul urmărit – în cazul acesta: mântuirea – a justificat mijlocul trist pe care Osea trebuia să-l trăiască în viața sa.

Contra acestei concepții se invocă faptul că dacă Gomer a fost o prostituată *înainte* de căsătorie, atunci am avea de a face cu un tip șubred care să-l simbolizeze pe Israel.

3. O a treia soluție susține că Osea s-a căsătorit cu o femeie curată, care *ulterior* a devenit o adulteră. Această concepție se armonizează deplin cu profetul și soția sa ca tipuri reprezentându-i pe Iehova și pe soția sa necredincioasă Israel. De asemenea este în acord cu înaltul ideal al profetului (și al Bibliei) referitor la căsătorie. Celor care aderă la această concepție le vine greu să înțeleagă de ce a suferit Osea atât de mult pentru destrămarea căsniciei sale, de vreme ce Gomer a fost *de la bun început* o femeie imorală.

Un argument puternic împotriva acestei concepții este faptul că Osea 1:2 o numește

„o soție din prostituție" în chiar textul prin care i se poruncește profetului s-o ia de nevastă!

Poate că însăși faptul că ne repugnă ideea că un profet s-ar putea căsători cu o femeie imorală este încă o ilustrație a harului lui Dumnezeu manifestat prin faptul că a tolerat păcatele Israelului (și ale bisericii!) în timp ce El este cu mult mai sfânt decât ar putea fi oricare profet sau predicator.

Indiferent care variantă o adoptăm, narațiunea din fundalul profeției ilustrează viu, mult mai pregnant decât ar putea-o face cuvintele în sine, uimitorul har al lui Dumnezeu față de Israelul păcătos și rătăcit și, prin aplicație, față de toți păcătoșii care se întorc de la căile lor rele la un Dumnezeu al iubirii.

II. Paternitatea

Osea a fost fiul lui Beeri. Numele său înseamnă *salvare* și este în esență identic cu numele *Iosua* și cu forma sa greacă *Isus*. Trăind la înălțimea frumosului nume ce-l purta, Osea a profețit despre mântuirea lui Iehova ce va fi adusă când Cristos Se va întoarce să-Și stabilească împărăția. Osea a fost în principal un profet pentru Israel, dar există pasaje care reflectă și interesul său față de Iuda.

III. Data

Osea a profețit pe vremea când Ieroboam II, fiul lui Ioaș, a fost rege al Israelului, și pe când Uzia, Iotam, Ahaz și Ezechia au fost regi ai regatului Iuda. Asta înseamnă că a profețit mai multe decenii în secolul al optulea î.Cr. R. K. Harrison crede că slujba lui Osea „a durat de prin anul 753 î.Cr. până la un punct cu scurt timp înainte de căderea Samariei în anul 722 î.Cr."[3]

IV. Fondul și tema

Osea a prezis invadarea regatului de nord de către Asiria și căderea Samariei.

Când soția sa Gomer l-a părăsit, trăind în rușine și păcat, Dumnezeu l-a instruit pe slujitorul Său să o răscumpere pe piața publică și s-o aducă înapoi în binecuvântare. Scopul acestei acțiuni a fost, desigur, să constituie o imagine a relației lui Dumnezeu cu Israel și cu Samaria). Națiunea s-a dovedit necredincioasă, trăind în idolatrie și răutate, pe plan moral. Mulți ani de zile avea să fie fără rege, fără jertfe și fără idoli. Aceasta este situația sa actuală.

Dar în viitor, când Israel se va întoarce la Domnul, cu pocăință, El va avea îndurare. Efraim va fi atunci pe veci lecuit de alunecarea sa în păcat și idolatrie și convertit la Dumnezeu. Henry Gehman scrie:

> Osea prezintă îndurarea inepuizabilă a lui Dumnezeu, pe care nici un păcat al nici unui om nu o va putea epuiza vreodată. Firul călăuzitor ce străbate mesajul lui Osea este că dragostea măreață și de nestins a lui Dumnezeu pentru Israel nu se va lăsa până când nu-l va fi adus pe întregul Israel la armonie cu ea.[4]

În spatele disciplinării ce i-o aplică Dumnezeu, cum arată G. Campbell Morgan, este un Dumnezeu al dragostei:

> Faptul suprem în fiecare din profeții este că Dumnezeul cu Care acești oameni erau intimi le era cunoscut lor ca un Dumnezeu al iubirii pline de tandrețe, de nemărginită compasiune, mânios din pricina iubirii Sale, dar purtându-se în mânia Sa pe temeiul iubirii Sale și înfăptuind prin intermediul judecății scopul suprem al inimii Sale. Este însăși bătaia inimii lui Dumnezeu care străbate aceste pasaje.[5]

SCHIȚA

I. RESPINGEREA LUI ISRAEL, ILUSTRATĂ PRIN NUMELE CELOR TREI COPII AI LUI OSEA (1:1-9)

II. RESTAURAREA ISRAELULUI PROMISĂ (1:10–2:1)

III. AVERTISMENTUL LUI DUMNEZEU LA ADRESA NECREDINCIOȘIEI LUI ISRAEL ȘI AMENINȚAREA JUDECĂȚII (2:2-13)

IV. PREZICEREA UNUI VIITOR BINECUVÂNTAT PENTRU ISRAEL (2:14-23)

V. RĂSCUMPĂRAREA SOȚIEI LUI OSEA – UN TIP AL ÎNTOARCERII ISRAELULUI LA IEHOVA, ÎN ULTIMĂ INSTANȚĂ (cap. 3)

VI. CONTROVERSA LUI DUMNEZEU CU POPORUL SĂU (cap. 4–10)

A. Păcatele poporului (4:1-6)

B. Păcatele preoților (4:7-11)

C. Idolatria poporului (4:12-14)

D. Un apel special adresat către Iuda (4:15-19)

E. Comportarea rea a preoților, a poporului și a familiei regale (5:1-7)

F. Promisiunea judecării lui Israel și Iuda și intenția lui Dumnezeu de a aștepta până când ele se vor pocăi (5:8-15)

G. Apel adresat Israelului să se pocăiască (6:1-3)

H. Păcătoșenia ambelor regate: Israel și Iuda (6:4-11)

I. Răutatea lui Israel dezvăluită (cap. 7)

J. Avertisment să se pregătească de invazia unor forțe străine ca urmare a idolatriei și aliațelor încheiate cu forțe străine (cap. 8)

K. Prezicerea captivității lui Israel ca urmare a nelegiuirii sale (9:1–10:15)

VII. CHIAR ÎN MÂNIE, DUMNEZEU ÎȘI ADUCE AMINTE DE ÎNDURAREA SA (cap. 11–13)

VIII. ISRAEL ESTE ÎNDEMNAT SĂ SE POCĂIASCĂ ȘI SĂ SE BUCURE DE BINECUVÂNTAREA LUI DUMNEZEU (cap. 14)

Comentariu

I. RESPINGEREA LUI ISRAEL, ILUSTRATĂ PRIN NUMELE CELOR TREI COPII AI LUI OSEA (1:1-9)

1:1-5 Domnul l-a îndrumat pe profetul Osea, fiul lui Beeri, să se căsătorească cu o femeie infidelă. (Vezi Introducerea, „Locul unic în Canon," pentru o discuție a chestiunii etice implicate într-o atare căsnicie.) El s-a căsătorit cu Gomer, fiica lui Diblaim.

Primul lor copil a fost numit **Iezreel** (Dumnezeu va împrăștia), un indiciu a ceea ce urma să facă Domnul națiunii Israel. Armata asiriană avea să frângă puterea Israelului în valea Iezreel.

1:6, 7 Al doilea copil a fost numit **Lo-Ruhama** (necompătimit). Asta semnifica faptul că Israel nu va mai fi compătimit, ci trimis în captivitate, pe când Iuda va fi cruțată de atacurile asirienilor.

1:8, 9 Al treilea copil a fost numit **Lo-Ami (nu poporul Meu). Dumnezeu** nu-l mai recunoștea pe Israel ca popor al Său. Unii cred că profetul punea sub semnul întrebării dacă acest copil era al său sau nu.

II. RESTAURAREA ISRAELULUI PROMISĂ (1:10–2:1)

1:10, 11 Dar această judecată asupra lui Israel a fost doar temporară. Dumnezeu avea să strângă din nou Israelul și Iuda, recunoscându-i ca fiind ai Săi. Asta va avea loc la A Doua Venire a lui Cristos.

În context, ultima parte a versetului 10

se aplică în mod sigur la *Israel*. Dar Pavel citează aceste cuvinte la Romani 9:26 şi le aplică la chemarea *Neamurilor*. Asta ilustrează adevărul potrivit căruia când Duhul Sfânt citează versete din VT în NT, El este liber să le folosească cum crede de cuviinţă.

2:1 În capitolul 2 lui Osea i se spune să vorbească rămăşiţei credincioase a naţiunii. Despre aceşti fraţi se spune că sunt Ami (**poporul Meu**) şi Ruhama (cea care a căpătat **îndurare**).

III. AVERTISMENTUL LUI DUMNEZEU LA ADRESA NECREDINCIOŞIEI LUI ISRAEL ŞI AMENINŢAREA JUDECĂŢII (2:2-13)

2:2, 3 Rămăşiţa credincioasă trebuie să îndemne grosul populaţiei naţiunii Israel să îndepărteze idolatria şi **curviile** sale, deoarece în caz contrar Dumnezeu o va despuia şi va aduce secetă peste ea.

2:4, 5 Copiii naţiunii păcătoase vor rămâne de asemenea necompătimiţi pentru că sunt copiii unei prostituate care s-a dus după dumnezei falşi şi le-a acordat acestor idoli creditul, spunând că ei i-au dat hrana, îmbrăcămintea şi obiectele de lux.

2:6, 7 Dumnezeu va pune tot felul de obstacole în calea ei, separând-o de idolii ei, până când se va hotărî să se întoarcă la El (primul ei soţ).

2:8 Ea nu i-a dat lui Dumnezeu creditul pentru tot ce i-a pus El la dispoziţie, cele necesare traiului, precum şi obiectele de lux, între care şi aur şi argint pe care le-a folosit însă la confecţionarea unui idol al lui Baal.

2:9, 10 Prin urmare, Dumnezeu va îndepărta de la ea hrana şi îmbrăcămintea, descoperindu-i ruşinea înaintea amanţilor ei.

2:11-13 Veselia ei şi sărbătorile religioase rânduite vor fi anulate iar viile şi smochinii ei vor fi distruse (ea crezuse că acestea sunt plata ce i se cuvine din partea amanţilor ei) iar ea va fi pedepsită pentru toate zilele cât l-a slujit pe Baal.

IV. PREZICEREA UNUI VIITOR BINECUVÂNTAT PENTRU ISRAEL (2:14-23)

2:14-17 După asta, El va restaura şi va mângâia Israelul. Dumnezeu îi va da vii iar ca va cânta ca pe vremea când se suia din ţara Egiptului. Atunci ea Îl va numi *Işi* (**soţul meu**), nu *Baali* (**Stăpânul meu**). Oamenii vor fi curăţiţi de închinarea lor la Baal, chiar până acolo încât vor uita numele baalilor.

2:18-20 Naţiunea va locui în siguranţă şi pace din pricina legământului pe care-l va face Dumnezeu cu fiarele câmpului şi cu alte animale, care nu vor mai vătăma. De asemenea va înceta războiul. Israel se va căsători cu Domnul pe veci, în termenii neprihănirii şi dreptăţii, în dragoste şi îndurare, legaţi de credincioşia lui Dumnezeu.

2:21-23 În ziua aceea, Iezreel (Israel) nu va mai însemna *împrăştiat*, ci *semănat*. Oamenii vor fi semănaţi în propria lor ţară. Cerul şi pământul se vor uni în a-i binecuvânta şi a-i face roditori. Williams explică paragraful cu multă pricepere, după cum urmează:

> Iezreel (Israel), ca semănat de Dumnezeu în patrie (v. 23), va striga grâului, vinului şi untdelemnului să-i acopere nevoile. Ei vor striga pământului să le dea roadele. Pământul va striga cerurilor să-şi dea ploaia necesară, ca să se coacă roadele. Iar cerurile vor striga către Iehova să le umple cu apa necesară şi de acolo nu se va mai face nici un apel, căci El este Marea Cauză Primară! Ca răspuns la apel El va umple cerurile cu umezeală, iar acestea o vor vărsa pe pământ. Pământul va produce grânele, vinul şi untdelemnul, iar Israel va avea provizii de hrană din belşug, legate printr-o legătură a dragostei. Apoi Dumnezeu va avea milă de Israel, o va recunoaşte ca popor al Său iar Israel Îl va recunoaşte ca Dumnezeu al ei.[6]

V. RĂSCUMPĂRAREA SOŢIEI LUI OSEA – UN TIP AL ÎNTOARCERII ISRAELULUI LA IEHOVA, ÎN ULTIMĂ INSTANŢĂ (cap. 3)

3:1-3 Apoi Domnul i-a spus lui Osea să se ducă în piaţa publică şi să o răscumpere pe soţia lui infidelă din păcatul ei. Preţul de cumpărare, **cincisprezece sicli de argint** şi **un omer şi jumătate de orz**, era cel pentru o sclavă. Multe zile după aceea, cei doi nu au avut relaţii conjugale. Mai târziu ea

a fost restaurată la statutul deplin de căsnicie. Asta ilustrează trecutul, prezentul și viitorul națiunii Israel. Necredincioasă față de Iehova (NKJV, Domnul) ea a alergat după amanți (idolii). Dar Dumnezeu a adus-o înapoi.

3:4, 5 Condiția ei actuală este redată în versetul 4 – fără rege, fără prinț (sau familie regală), fără jertfă (adică jertfele levitice au fost suspendate), fără stâlpul sacru (idolul), fără un efod (simbolul preoției levitice) și fără terafimi (dumnezeii casnici). Viitorul Israelului este redat în versetul 5 – ea se va întoarce la Domnul, Îl va iubi și se va teme de El, rămânându-I credincioasă.

VI. CONTROVERSA LUI DUMNEZEU CU POPORUL SĂU (cap. 4–10)

A. Păcatele poporului (4:1-6)

4:1-3 Dumnezeu are o dispută cu Israel din pricina infidelității poporului, a lipsei de omenie, a dezinteresului față de religie, a înjurăturilor, minciunilor, uciderilor, furturilor, adulterului și asasinatelor. Cinci dintre Cele Zece Porunci sunt rezumate în versetul 2. Încălcările acestor porunci au fost motivele pentru care s-a ajuns la starea ce domnea în țară. Chiar și animalele sălbatice se pierd din pricina judecății care va veni.

4:4-6 Atât preotul, cât și profetul sunt învinuiți din pricina intenționatei lor lipse de cunoștință. Poporul lui Dumnezeu a fost nimicit din pricina lipsei de cunoștință; ei au uitat legea Dumnezeului lor.

B. Păcatele preoților (4:7-11)

Cu cât păcătuiau mai mult oamenii, cu atât mai lacomi primeau preoții jertfele pentru păcat. Și astfel s-a ajuns la situația: Cum sunt oamenii, așa este și preotul – corupți și unii, și alții. Pedeapsa lor va fi înrobirea lor de către desfrâu, vin și must, desfătându-se în tot felul de plăceri și nesăturându-se niciodată.

C. Idolatria poporului (4:12-14)

În continuare este descrisă idolatria poporului. Oamenii căutau să obțină călăuzire de la idolii de lemn. Ei se închinau la locurile de pe înălțimi, la umbra copacilor. Bărbații dădeau tonul, iar femeile le călcau pe urme.

D. Un apel special adresat către Iuda (4:15-19)

Iuda este avertizată să nu o ia pe urmele Israelului și să nu urmeze exemplul său rău. Dar Iuda este încăpățânată, refuzând să se despartă de idolii săi, iubind mai mult rușinea, decât slava. În ediția RSV versetul 16 sună astfel: „Ca o junincă încăpățânată, Israel este încăpățânat; poate oare acum Domnul să-i hrănească precum hrănește un miel în pășunea întinsă?"

E. Comportarea rea a preoților, a poporului și a familiei regale (5:1-7)

Preoții, oamenii de rând și **regele** sunt deopotrivă vinovați de idolatrie iar **Israel este întinat. Efraim** a devenit o prostituată. Atât Israel, cât și Iuda vor fi pedepsite pentru vinovăția lor, pentru că s-au purtat viclean cu Domnul. Ele vor lua turme de oi și de vite ca ofrande pentru Domnul, dar nu vor izbuti să le găsească.

F. Promisiunea judecării lui Israel și Iuda și intenția lui Dumnezeu de a aștepta până când ele se vor pocăi (5:8-15)

5:8-12 Cadrul istoric pentru acest text îl găsim la 2 Regi 16. Israel (**Efraim**) și Siria invadaseră Iuda. Cu ajutorul Asiriei, Iuda lansase un contra-atac și capturase teritorii. Aceste cetăți ale lui Beniamin sunt avertizate să se pregătească pentru pedeapsa ce va urma, cu cuvintele: **„Sunați din cornul de berbec** în Ghibea, trâmbița lui Rama! Strigați cu glas tare către Bet Aven (v. 8). Dumnezeu va fi ca o molie pentru Israel și ca o putreziciune *a dinților* pentru casa lui Iuda."

5:13-15 Când Efraim a văzut boala sa, a căutat ajutor de la Asiria. Dar el nu a fost vindecat, pentru că Asiria a fost tocmită de Iuda (și utilizată de Dumnezeu) ca să lupte împotriva sa. Dumnezeu S-a hotărât să Se întoarcă în palatul Său și să aștepte ca Israel și Iuda să-și mărturisească păcatele și să caute fața Sa.

G. Apel adresat Israelului să se pocăiască (6:1-3)

Versetele 1-3 constituie răspunsul lui Israel la chemarea lui Dumnezeu să se pocăiască (5:15). La început pare o pocăință sinceră și din inimă, dar când este privită mai de aproape, se constată că nici un păcat nu a fost mărturisit pe nume. Pocăința este de suprafață, nesinceră. Lucrul acesta reiese din continuarea mustrărilor adresate de Dumnezeu națiunii în restul capitolului. Adevărata pocăință nu va veni decât în ultimul capitol. Acolo națiunea renunță la idolatria ei și recunoaște că are nevoie de harul lui Dumnezeu.

Versetul 2 ar putea conține o aluzie la învierea lui Cristos, care a avut loc după două zile și a treia zi. Dacă așa stau lucrurile, restaurarea națională a Israelului este întemeiată și prefigurată de învierea lui Cristos. Sau ar putea fi o referire la ultimele trei „zile" ale Perioadei Marii Strâmtorări. Pocăința Israelului și jalea sa depășesc cadrul primelor două zile. Apoi națiunea este renăscută a treia zi și Mesia Își face apariția.

H. Păcătoșenia ambelor regate: Israel și Iuda (6:4-11)

6:4-6 Din pricina faptului că Israel și **Iuda** au fost necredincioase, Dumnezeu le-a condamnat prin gura profeților. El a dorit dragostea, mai degrabă decât jertfa, și ca oamenii să-L cunoască pe El, mai mult decât arderile-de-tot.

6:7-11 „Dar ei, ca Adam (RV),7 au călcat legământul." Răutatea lui Israel este înfățișată în versetele 7-10 ca o cetate de răufăcători, bande de tâlhari, și o ceată ucigașă de preoți. Și Iuda este rânduită să culeagă roadele suferinței (v. 11) înainte ca Dumnezeu să-Și refacă poporul Său. (Unii cred că secerișul de aici este unul de binecuvântare, nu de judecată.)

I. Răutatea lui Israel dezvăluită (cap. 7)

7:1-7 Corupția lui **Efraim** era mare, inclusiv **frauda**, tâlhăriile, **minciunile**, faptele rele, adulterul și beția. Oamenii și prinții de viță regală s-au aprins de pofte.

7:8-10 Ei s-au amestecat cu străinii, irosindu-și vlaga și n-au luat aminte la mustrare. Metafora lui Israel care este o ca o turtă neîntoarsă sugerează absența echilibrului. Pe de o parte turta este arsă, iar pe de alta este numai aluat necopt. Pe scurt, Efraim este complet stricată.

7:11, 12 Efraim a zburat ca un porumbel fără minte în Egipt și în Asiria, cerându-le ajutor, dar Dumnezeu va prinde porumbelul în laț și-i va pedepsi pe oameni.

7:13, 14 Ei au fugit de Domnul, nedând dovadă de pocăință autentică. Ei s-au văitat înaintea lui Dumnezeu cu glasul lor, dar nu și cu inima. Nu au fost suspinele tandre ale pocăinței, ci urletele de durere ale unui animal rănit.

7:15, 16 Domnul i-a învățat să repurteze victorii, fiind disciplinați și întăriți. Dar ei s-au încrezut în idoli și astfel vor avea parte de înfrângere și de dispreț.

J. Avertisment să se pregătească de invazia unor forțe străine ca urmare a idolatriei și aliațelor încheiate cu forțe străine (cap. 8)

8:1-3 Invadatorul asirian este asemuit cu un vultur care planează deasupra Israelului. Oamenii au călcat legea și astfel pierzarea lor se apropia. Deși spuneau cu gura că-L cunosc pe Domnul, în realitate I-au întors spatele.

8:4-6 Divizarea împărăției în cele două regate Israel și Iuda s-a făcut fără aprobarea Lui. Idolatria lor a făcut să ardă mânia lui Dumnezeu. Dumnezeu întreabă: **„Cât timp va mai trece până vor căpăta nevinovăție?"** sau în limbaj contemporan, „Când au să învețe odată?"

8:7-10 Recoltele lor de cereale nu se vor face, iar națiunea va fi împrăștiată printre Neamuri. Pentru că Efraim a solicitat ajutor Asiriei și aliaților săi dintre națiuni, Dumnezeu îl va pedepsi. Acest lucru este exprimat poetic prin sintagma: **„se vor întrista puțin"** (sau „vor începe să scadă," NKJV marg.).

8:11-14 Idolatria lui Israel și încrederea lui Iuda în mulțimea de cetăți întărite va aduce doar suferință și nimicire.

K. Prezicerea captivității lui Israel ca urmare a nelegiuirii sale (9:1–10:15)

9:1, 2 Să nu se bucure Israel. Idolii săi nu le vor da recoltele bogate la care se așteaptă. Idolatria este *adulter spiritual.* Francis Shaeffer explică:

Observați forma de adresare la care recurge Dumnezeu. O femeie este la câmp, culegând recolta și este în libertate în mijlocul secerișului. Ea primește un dar în bani de la un om ca să se culce cu el pe arie în mijlocul secerișului. Asta au devenit cei ce fuseseră poporul lui Dumnezeu! Asta este soția Dumnezeului celui viu în apostazia ei.[8]

9:3, 4 Din pricina adulterului lor, oamenii vor merge în robie – nu în mod literal în Egipt, ci în robie în Asiria, similară robiei din Egipt. Închinarea lor era o amestecătură. Existau și elemente de închinare la Iehova, dar multă idolatrie, astfel că nu-I erau plăcuți nici Lui, nici lor înșiși.

9:5-9 Ei nu se vor mai afla în țară ca să țină sărbătorile rânduite. Mai degrabă, vor fi duși în captivitate. Corturile lui Efraim vor fi locuite de urzici și spini, în loc de oameni. Exilul se apropia, precum și pierzarea profeților falși.

9:10-17 Israel fusese atât de promițător la început, ca roadele dintâi ale smochinului, dar apoi a alunecat într-o groaznică idolatrie și astfel este rânduit acum să aibă parte de nerodnicie și să nu aibă copii. Expresia **„până la cel din urmă bărbat"** (v. 12) trebuie înțeleasă în sens relativ nu absolut (vezi v. 17c). Populația de parte bărbătească va fi drastic redusă. Pentru că a preschimbat gloria cu urâciunea, Efraim a primit sentința: **„Nici o naștere, nici o sarcină, nici o concepere!"**

10:1, 2 Israel, cândva o **viță mănoasă**, este acum sterp, deoarece s-a folosit de prosperitatea sa doar în scopul sporirii idolatriei sale. Acum Dumnezeu îi acuză pe israeliți că sunt cu **inima împărțită**, fapt pentru care sunt **găsiți vinovați**.

10:3, 4 Oamenii se făleau că nu au nevoie de Dumnezeu sau de rege. În asta vedem cât de departe a rătăcit națiunea Israel, de ce mare cădere a avut parte. Inițial pe Muntele Sinai israeliții au făgăduit să se lase conduși de Dumnezeu prin intermediul lui Moise și Aaron. După aceea a urmat o îndelungată, continuă și tot mai adâncă cădere în jos, o apostazie, ce a ajuns în punctul în care ei n-au mai acceptat nici măcar un rege să domnească peste ei. Această înaintare a declinului lor spiritual se vede prin formele succesive de guvernământ împotriva cărora s-au răsculat: (1) împotriva lui Dumnezeu (adică a teocrației); (2) împotriva lui Moise (profetul și dătătorul legii); (3) împotriva lui Iosua (general militar și spiritual); (4) împotriva judecătorilor (guvernul judiciar); (5) împotriva regilor (monarhiei); (6) și în fine nu au mai vrut să aibă nici un rege (anarhie – absența oricărui guvern). Ei au încheiat legăminte prin jurăminte lipsite de conținut; prin urmare, judecata va acoperi țara ca buruiana otrăvitoare.

10:5-8 Vițelul de aur de la Bet Aven (Betel)[9] va fi capturat și dus cu ei de asirieni. În loc să-L iubească pe Dumnezeul lor, care i-a salvat de atâtea ori, următoarele cuvinte sugerează, cu sarcasm divin, că Israel era îndrăgostit de vițelul de aur: **„Din pricina vițelului... oamenii săi îl vor jeli... și preoții săi vor țipa pentru el – pentru că gloria sa s-a depărtat."** Nu e de mirare că Dumnezeu era pe punctul de a-i pedepsi! Regele Samariei va fi nimicit iar oamenii vor striga munților și dealurilor să cadă peste ei.

10:9, 10 La Ghibea triburile s-au unit pentru a pedepsi tribul Beniamin pentru păcatul comis de acesta (Judecători 20). Dar de atunci istoria Israelului a fost un șir neîntrerupt de păcate. Acum Dumnezeu Se va folosi de națiuni pentru a disciplina un popor unit la rău.

10:11 Efraim era odinioară o juncă învățată la jug, căreia i se rezervase sarcina ușoară de a treiera grâul. Dar acum va fi pusă în jugul captivității iar Iuda de asemenea va fi pusă la munci grele.

10:12-15 Singura lor speranță de scăpare va fi în pocăință și în căutarea feței Domnului. Dar Israel va trebui să culeagă roadele dependenței sale păcătoase de care și de soldați, bizuirii sale pe acestea. Țara

va fi cuprinsă de război, toate fortărețele sale vor fi prădate, Samaria va fi distrusă iar regele ucis. Șalman (v. 14) este Șalmaneser III, deși unii cred că numele s-ar referi la un rege al Moabului numit Salamanu.

VII. CHIAR ÎN MÂNIE, DUMNEZEU ÎȘI ADUCE AMINTE DE ÎNDURAREA SA (cap. 11–13)

Ne este de folos să distingem cine sunt vorbitorii în următoarele patru capitole – Domnul sau Osea.

Domnul:	11:1–12:1
Osea:	12:2-6
Domnul:	12:7-11
Osea:	12 :12–13:1
Domnul:	13:2-14
Osea:	13:15–14:3
Domnul:	14:4-8

11:1-4 În dragostea Sa, Dumnezeu a chemat Israelul din Egipt (Ex. 12). (Asta se aplică și la Domnul Isus în Matei 2:15). Cu cât a chemat mai mult, cu atât s-au dus ei mai abitir după idoli. El S-a purtat cu tandrețe și cu dragoste cu Efraim, dar acesta nu știa că Domnul îl vindecase.

11:5-8 Din pricina îndepărtării lor de Dumnezeu, poporul Său nu va fi trimis în Egipt, ci va fi exila în Asiria. Inima lui Dumnezeu fierbea, gândindu-se să facă Israelul la fel de pustiu ca cetățile din câmpie, Adma și Țeboim.

11:9-12 Aceste versete se referă la viitor. Dumnezeu a plănuit restaurarea și binecuvântarea pentru poporul Său, și El nu-l va mai nimici pe Efraim. În Biblia ebraică, versetul 12 este primul verset din capitolul 12. Asta ar putea însemna, ca în KJV și NKJV, că deși Israel era plin de minciuni și înșelăciune, Iuda încă se mai încredea în Domnul în vremea lui Osea. Sau ar putea însemna, ca în NASB, că Iuda se asemăna cu Israel în răzvrătirea sa.

12:1, 2 Efraim se hrănește cu vântul în sensul că se bizuie, ca să supraviețuiască, pe tratatele încheiate cu asirienii și cu Egiptul. Dumnezeu are o controversă cu Iuda, și deși păcatul lui Efraim era mai mare, El îl va pedepsi și pe Iacob.

12:3 Patriarhul Iacob este cel vizat aici. Deși în unele locuri el este văzut în lumină nefavorabilă, aici el este dat ca exemplu al unuia care a câștigat biruințe prin faptul că s-a îndreptat spre Dumnezeu.

12:4-6 Îngerul din versetul 4 este identificat drept **Domnul Dumnezeul oștirilor** și **Domnul** în versetul 5. El este același ca și îngerul Domnului care i s-a arătat lui Agar (Gen. 16:7-11); Avraam (Gen. 18:1-33; 22:11, 15, 16); și Iacob (Gen. 31:11-13; 48:16). Vezi și Exod 3:2, 6-15 și Numeri 22:22-35. Evanghelicii în general cred că El este a Doua Persoană a Sfintei Treimi într-o apariție de dinainte de întrupare.

Efraim este îndemnat să-l imite pe Iacob, bizuindu-se pe tăria lui Dumnezeu, mai degrabă decât pe a sa proprie (vezi Gen. 32:28).

12:7, 8 Dar Efraim este un canaanit viclean[10] (un negustor), un trișor, un lăudăros ce se bizuie pe el însuși, unul care a crezut că nu poate fi depistat.

12:9 Domnul îi amintește că toată prosperitatea sa o datorează Celui care l-a scos din Egipt. Dacă va asculta numai, Dumnezeu îl va face să locuiască în corturi, ca în zilele... Sărbătorii (corturilor).

12:10-12 Iehova vorbise de repetate ori prin profeți, dar în zadar. Ghilead (Galaad) și Ghilgal, cele două părți ale regatului de nord, despărțite de râul Iordan, vor fi reduse la zero din pricina idolatriei lor. Strămoșul națiunii, Iacob, a fost fugar în Siria și un umil păstor de oi în Mesopotamia.

12:13 Dar Dumnezeu în îndurarea Sa i-a călăuzit pe descendenții săi, izbăvindu-i din sclavia lor în Egipt prin intermediul profetului Moise.

12:14 Neținând cont de asta, Efraim L-a provocat pe Domnul la mânie prin idolatria sa și și-a atras vinovăția vărsărilor sale de sânge. Dumnezeu va aduce peste el rușinea și ocara lui.

13:1 Înainte de a se fi încurcat cu idolii, Efraim era înălțat în mijlocul Israelului, dar după ce s-a dedat la închinarea la Baal, a murit.

13:2, 3 Acum oamenii se cufundă tot mai adânc în idolatrie, spunându-le bărbaților să sărute vițelul. Pentru aceasta ei

vor fi la fel de trecători ca norul de dimineață sau ca roua din zori. Vor fi duși de vânt ca pleava sau ca fumul ce iese dintr-un coș.

13:4-8 Domnul este Cel care i-a salvat din Egipt și le-a purtat de grijă prin pustiu. Dar ei L-au dat uitării, alipindu-se de idoli. Acum Dumnezeu se va năpusti asupra lor ca o fiară sălbatică.

13:9-13 Când Domnul va face acest lucru, cine-i va salva? Păcatul lui Efraim este legat și păstrat pentru ziua judecății. Durerile nașterii vor veni peste el, dar el nu s-a înfățișat acolo unde se nasc copii, adică la ieșirea din pântece, pentru naștere. Asta înseamnă că Efraim nu s-a pocăit, în pofida judecăților lui Dumnezeu.

13:14 RSV traduce prima parte a versetului acesta sub formă de întrebări: „Să-i scap Eu de sub puterea Șeolului? Să-i răscumpăr Eu de la moarte?" Răspunsul subînțeles este: „Nicidecum." Mai degrabă El va chema **Mormântul** (Șeol) ca să distrugă, deoarece mila este ascunsă de ochii Săi. Versetul acesta este însă citat într-o manieră diferită la 1 Corinteni 15:55.

13:15, 16 Groaznica distrugere a Israelului și Samariei de către cruzii asirieni (**„un vânt din răsărit"**) este prezisă în continuare.

VIII. ISRAEL ESTE ÎNDEMNAT SĂ SE POCĂIASCĂ ȘI SĂ SE BUCURE DE BINECUVÂNTAREA LUI DUMNEZEU (cap. 14)

14:1-3 Israel este chemat la pocăință și i se dau chiar cuvintele mărturisirii pe care să le folosească în acea zi din viitor. Bizuirea pe Asiria, încrederea în caii Egiptului și idolatria sunt păcatele menționate. Ei recunosc că Dumnezeu este singura lor speranță.

14:4-7 În cadrul unui limbaj poetic minunat, Domnul promite vindecare, dragoste, înviorare, aspect atrăgător, trezire și dezvoltare.

14:8 În versetul 8 tot Domnul este Cel care vorbește.[1] El dorește ca idolii poporului Său să fie de-acum din domeniul trecutului. El le amintește că El este Ocrotitorul și Purtătorul lor de grijă.

14:9 Profetul Osea își încheie profeția prin sublinierea faptului că înțelepciunea și cumpătarea se află în ascultarea de **căile Domnului**.

NOTE FINALE

[1](Intro) Iona este singura profeție sub formă de narațiune.

[2](Intro) Morgan, luându-se după Ewald și după textul marginal din ERV și ASV, traduce: „Când Iehova a vorbit la început cu (nu „prin") Osea." El susține că profetul privea în urmă la comuniunea sa anterioară *cu* Dumnezeu. Osea spunea, de fapt: „Când pe vremea aceea a început misiunea mea, când, înainte de a fi venit tragedia în viața mea, Iehova a vorbit cu mine și El mi-a poruncit să mă căsătoresc cu Gomer. Afirmația spune fără echivoc că ea a fost o femeie din prostituție, dar nu ne spune că era în acel timp așa. Cu siguranță înseamnă că Dumnezeu a cunoscut posibilitățile din inima lui Gomer și că acestea se vor manifesta numaidecât în purtarea ei, și știind, i-a poruncit lui Osea să se căsătorească cu ea, știind însă și aceea că experiența prin care va trece el îi va face bine în lucrarea sa profetică. Când Osea s-a căsătorit cu Gomer, ea nu era pe față o femeie păcătoasă iar copiii au precedat perioada ei de infidelitate" (G. Campbell Morgan, *Hosea: The Heart and Holiness of God*, p. 9).

[3](Intro) R. K. Harrison, *Introduction to the Old Testament*, p. 860.

[4](Intro) Henry Snyder Gehman, Editor, *The New Westminster Dictionary of the Bible*, p. 410.

[5](Intro) G. Campbell Morgan, *The Minor Prophets*, p. 6.

[6](2:21-23) George Williams, *The Student's Commentary on the Whole Scriptures*, p. 633.

[7](6:7-11) În ebraică aceleași litere redau cuvântul *bărbat* și *Adam*.

[8](9:1, 2) Francis A. Schaeffer, *The Church at the End of the 20th Century*, p. 124.

[9](10:5-8) *Betel* înseamnă *casa lui Dumnezeu;* numele *Beth Aven* este o parodie a acsestui nume, însemnând *casa răutății.*

[10](12:7, 8) Canaaniții erau „traficanți" atât de pasionați (ERS, ASV) încât numele lor a devenit sinonim cu bișnița.

[11](14:8) Punctuația nu face parte din original, dar cele mai multe traduceri sunt de acord asupra acestui punct.

BIBLIOGRAFIE

Feinberg, Charles Lee. *The Minor Prophets*. Chicago: Moody Press, 1976.

Keil, C. E "Hosea." În *Commentary on the Old Testament*. Vol. 25. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.

Kelly, William. *Lectures Introductory to the Study of the Minor Prophets*. London: C. A. Hammond Trust Bible Depot, n.d.

Kidner, Derek. *Love to the Loveless: The Message of Hosea*. The Bible Speaks Today. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1981.

Logsdon, S. Franklin. *Hosea: People Who Forgot God*. Chicago: Moody Press, 1959.

Morgan, G. Campbell. *The Heart and Holiness of God*. Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell, 1967.

_____. *The Minor Prophets*. Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell Company, 1960.

Pfeiffer, Charles E "Hosea" în *The Wycliffe Bible Commentary*. Chicago: Moody Press, 1962.

Stevenson, Herbert F. *Three Prophetic Voices: Studies in Joel, Amos and Hosea*. Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell, 1971.

Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets*. Vol. 1. Retipărire (3 vol.). Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.

IOEL

Introducere

„Ioel... a fost probabil primul dintre așa-numiții profeți scriitori; prin urmare, cartea aceasta ne oferă o imagine pătrunzătoare în istoria profeției, în special în modul în care ne asigură un cadru pentru vremurile de pe urmă, cadru respectat cu fidelitate de toată Scriptura ulterioară. Dumnezeu a început o nouă lucrare cu scrierea lui Ioel, respectiv aceea de pregătire a omenirii pentru sfârșitul acestei ere provizorii, și astfel ne-a dat o schemă a întregului Său plan. Profeții ulteriori, inclusiv Domnul nostru, nu au făcut decât să completeze detaliile acestui plan, dar în conformitate cu natura divină a adevăratei Scripturi, niciodată n-au găsit de cuviință să se abată de la această revelație inițială."

—Montague S. Mills

I. Locul unic în Canon

Profeția lui Ioel este scurtă dar nicidecum lipsită de frumusețe sau interes. Profetul recurge la multe procedee literare pentru a realiza un stil de deosebită prospețime: aliterația, metafore, similitudini și paralelisme sinonime și contrastive (vezi Introducerea la Psalmi, unde se discută paralelismul). W. Graham Scroggie elogiază impactul literar al lui Ioel după cum urmează:

> Stilul este elegant, clar și înflăcărat, acordându-i astfel un loc de frunte în literatura ebraică.[1]

O trăsătură cât se poate de neobișnuită a cărții Ioel este plaga lăcustelor (cap. 1). Vom interpreta aceste lăcuste în mod literal, sau doar ca simbol al armatelor cotropitoare? Probabil și una, și alta. Cândva în timpul vieții profetului – și asupra acestei date există multe controverse – a avut loc o copleșitoare plagă a lăcustelor ce au invadat Iuda, făcând prăpăd în toată țara. Acest fenomen natural este o imagine vie a invaziei trupelor străine și a măreției și înfricoșătoarei Zile a Domnului.

O a treia trăsătură remarcabilă a profeției lui Ioel este prezicerea revărsării Duhului lui Dumnezeu peste orice făptură (2:28-32) și a minunilor ce vor urma. Întrucât Petru citează acest pasaj în predica sa din Fapte 2, Ioel a devenit de asemenea cunoscut sub denumirea de „profetul Rusaliilor."

II. Paternitatea

Ioel este prezentat drept fiul lui Pethuel. În afară de asta, puține lucruri se cunosc despre el. Numele lui înseamnă *Iehova este Dumnezeu*. El a fost supranumit Ioan Botezătorul Vechiului Testament.

III. Data

Ioel nu menționează nici un rege și puține indicii de ordin cronologic găsim în scurta sa profeție, care să ne ajute să-i plasăm cartea în cadrul cronologic corespunzător. S-au propus o sumedenie de date, cuprinse între secolul al zecelea și secolul al cincilea î.Cr. Poziția lui Ioel în „Cartea Celor Doisprezece," cum au intitulat evreii scrierile profeților minori, arată că tradiția ebraică l-a considerat pe Ioel un profet timpuriu. Stilul său cadrează cu perioada clasică timpurie din care fac parte Hagai, Zaharia și Maleahi. Faptul că nu se menționează nici un rege s-ar putea datora faptului că lucrarea a fost redactată pe vremea când marele preot Iehoiada era regent (în anii copilăriei lui Ioaș, care a domnit

între 835 şi 796 î.Cr.). De asemenea, duşmanii lui Iuda sunt fenicienii şi filistenii (3:4) precum şi egiptenii şi edomiţii (3:19), nu duşmanii săi de mai târziu – sirienii, asirienii şi babilonienii.

IV. Fondul şi tema

Dacă acceptăm data timpurie, înseamnă că Ioel s-a adresat naţiunii Iuda din timpul domniei lui Ioaş până în timpul domniei lui Ahaz. Asta ar însemna că a fost cel mai timpuriu dintre profeţii *scriitori*.

Expresia cheie a cărţii este „Ziua Domnului," care apare de cinci ori în cuprinsul cărţii (1:15; 2:1, 11, 31; 3:14).

La 2:18 avem o delimitare netă sau un punct de cotitură. Până la acel verset Ioel a vorbit despre *pustiirea* ce avea să vină peste Iuda. Din acel punct până la sfârşit Dumnezeu vorbeşte despre *izbăvirea* pe care o va aduce naţiunii.

SCHIŢA

I. DESCRIEREA PLĂGII LĂCUSTELOR (Cap. 1)

A. Gravitatea ei fără precedent (1:1-4)

B. Efectul ei asupra:

1. Beţivilor (1:5-7)
2. Preoţilor (1:8-10, 13-16)
3. Fermierilor (1:11, 12, 17, 18)
4. Profetului Ioel (1:19, 20)

II. DESCRIEREA INVAZIEI DUŞMANULUI (2:1-11)

III. APELUL DIVIN LANSAT CĂTRE IUDA SĂ SE POCĂIASCĂ (2:12-14)

IV. VESTIREA UNUI POST (2:15-17)

V. PROMISIUNEA IZBĂVIRII DIVINE (2:18—3.21)

A. Prosperitate materială (2:18, 19, 21-27)

B. Nimicirea duşmanului (2:20)

C. Revărsarea Duhului lui Dumnezeu (2.28, 29)

D. Semnele care vor preceda a doua venire a lui Cristos (2:30-32

E. Judecata naţiunilor neevreieşti (3:1-16a)

F. Restaurarea şi binecuvântarea viitoare a evreilor (3:16b-21)

Comentariu

I. DESCRIEREA PLĂGII LĂCUSTELOR (Cap. 1)

A. Gravitatea ei fără precedent (1:1-4)

1:1-4 Sub simbolul unei plăgi a lăcustelor, **Ioel fiul lui Petuel** descrie aici invazia ce sta să se abată peste Iuda din partea unei armate din nord. Această profeţie a fost împlinită parţial prin invazia babiloneană, dar în viitor invadatorul va fi regele din nord (Asiria).

Severitatea plăgii lăcustelor a fost atât de mare încât bătrânii poporului nu şi-au amintit una ca asta. Plaga a venit în patru etape, adică în cele patru etape ale dezvoltării lăcustei: **lăcusta rumegătoare, lăcusta roitoare, lăcusta târâtoare** şi **lăcusta mistuitoare**.[2] (În ediţia Cornilescu:„lăcusta Gazam... lăcusta Arbeh... Lăcusta Ielec... lăcusta Hasil", n.tr.) Aceste lăcuste s-ar putea referi la patru imperii mondiale care

au stăpânit peste poporul lui Dumnezeu: Babilon, Medo-Persia, Grecia și Roma.

B. Efectul ei asupra:

1. Beților (1:5-7)

2. Preoților (1:8-10, 13-16)

3. Fermierilor (1:11, 12, 17, 18)

4. Profetului Ioel (1:19, 20)

Națiunea este chemată să se pocăiască, să postească și să se roage – de la beți până la agricultori (v. 11, 12, 17, 18) și preoți (v. 8-10, 13-16).

Lăcustele au devastat terenurile agricole până acolo încât nu a mai rămas nimic pentru ca oamenii să aducă ofrande sau jertfe Domnului (v. 8-10)

Profetul a văzut în asta **ziua Domnului și nimicirea din partea Celui Atotputernic** (v. 15). Această sintagmă se referă la acel timp când Dumnezeu va sta la judecată, răsturnând orice rău și orice răzvrătire și triumfând glorios. În viitor, Ziua Domnului va include și Perioada Marii Strâmtorări, a Doua Venire, Domnia de o mie de ani a lui Cristos și distrugerea finală a cerurilor și pământului prin intermediul focului.

Vorbind în numele poporului, profetul strigă către Domnul, cerând îndurare, deoarece focul a devorat și pășunile, și pomii. Chiar și fiarele de pe câmp strigă către Dumnezeu deoarece pâraiele au secat.

II. DESCRIEREA INVAZIEI DUȘMANULUI (2:1-11)

2:1-3 Oamenii sunt chemați la luptă prin sunetul de alarmă al trâmbiței, pentru că ziua Domnului... este aproape. În primă instanță, acest verset s-a referit la captivitatea babiloneană, ce a urmat la scurt timp după asta, dar împlinirea deplină a acestei profeții va avea loc în viitor. Înainte de a fi venit năvălitorii, țara lui Iuda era aidoma Grădinii Eden; după aceea ea devenit ca un pustiu sterp.

2:4-11 Compararea lăcustelor cu cai iuți, care aleargă purtându-i pe războinici în formație de luptă, pătrunzând peste tot ca un hoț și înnegrind cerurile cu numărul lor imens de mare constituie una din cele mai plastice și mai poetice descrieri din toate scrierile profetice.

Această invazie insuportabilă este întru totul sub controlul Domnului, a cărui tabără este foarte mare.

III. APELUL DIVIN LANSAT CĂTRE IUDA SĂ SE POCĂIASCĂ (2:12-14)

Chiar acum Domnul îi cheamă pe oameni la pocăință. Nu e prea târziu să se întoarcă la El. Dar întoarcerea trebuie să fie sinceră, nu doar îndeplinirea unui ritual exterior. Ei trebuiau să se întoarcă la Domnul cu toată inima, cu post, cu plâns și cu jale mare.

IV. VESTIREA UNUI POST (2:15-17)

Toate categoriile sociale de oameni sunt chemate la o adunare sacră pentru a se vesti un post. Într-o zi din viitor preoții vor striga către Domnul, alături de întreaga adunare pocăită.

V. PROMISIUNEA IZBĂVIRII DIVINE (2:18—3.21)

A. Prosperitate materială (2:18, 19, 21-27)

Atunci Domnul va fi plin de râvnă pentru țara Sa și va avea milă de poporul Său. El va trimite grâu, must și untdelemn din belșug. În plus va îndepărta ocara dintre națiuni. Țara va fi restaurată, redându-i-se fertilitatea și productivitatea. Ploile abundente le vor aduce recolte îmbelșugate. Oamenii vor fi refăcuți și nu vor mai fi rușinați niciodată. Toți anii pe care i-au mâncat lăcusta roitoare vor fi de asemenea restaurați (2:25).

B. Nimicirea dușmanului (2:20)

În restul cărții Ioel, Domnul spune ce va face pentru Iuda. Va distruge armata din nord (asirienii) de la marea de răsărit (Marea Moartă) până la marea de apus (Mediterana).

C. Revărsarea Duhului lui Dumnezeu (2.28, 29)

Dumnezeu Își va revărsa Duhul Său peste toate făpturile în ziua aceea. Generația celor tineri va profeți și va avea vedenii, iar bătrânii vor visa visuri.

Această profeție a fost împlinită parțial la Fapte 2:16-21, dar Rusaliile nu au văzut împlinirea ei totală. Deplina ei împlinire va avea loc la începutul domniei de o mie de ani a lui Cristos.

D. Semnele care vor preceda a doua venire a lui Cristos (2:30-32)

Revărsarea Duhului va fi precedată de **semne în ceruri.** Unele din aceste semne prezise sunt: sânge, foc, stâlpi de fum, soarele prefăcut în întuneric și luna în sânge. Toți cei ce se întorc la Isus ca Mesia, chemând numele Său, vor fi mântuiți și vor intra în Mileniu împreună cu El.

E. Judecata națiunilor neevreiești (3:1-16a)

3:1-8[3] Dumnezeu va strânge națiunile neevreiești în **Valea lui Iosafat** și le va judeca în funcție de modul în care i-au tratat pe evrei. Tirul și Sidonul, precum și Filistia vor primi cu vârf și îndesat pentru că au prădat și au înrobit poporul lui Dumnezeu. Oamenii din aceste cetăți vor fi, la rândul lor, vânduți ca robi – o pedeapsă potrivită cu faptele lor.

3:9-16a Neamurilor li se spune să se pregătească de război, căci Domnul Se va lupta cu ele în valea deciziei. În Valea lui Iosafat Domnul va judeca toate națiunile din jur. Dumnezeul suveran îi încearcă în prezent pe toți oamenii și pe toate națiunile, indiferent cât de „ne-la-modă" i s-ar părea lumii această idee. Stevenson face următoarea remarcă:

> Oamenii resping învățătura biblică despre judecata ce va veni, atât pentru persoane individuale, cât și pentru națiuni, ca pe un concept demodat. Dar oamenii lui Dumnezeu s-au ținut neclintiți de această asigurare, de-a lungul veacurilor, pe deplin convinși că în „ziua Domnului" Judecătorul întregului pământ va face dreptate. Aceasta e încrederea noastră, bazată pe stânca Sfintei Scripturi.[4]

F. Restaurarea și binecuvântarea viitoare a evreilor (3:16b-21)

Dar Domnul va binecuvânta poporul Său cu izbăvire, siguranță și ocrotire de invadatori și cu provizii abundente de hrană. Țara Israel va deveni un pământ roditor și bine-udat: din munți va picura must și va curge lapte din dealuri, toate pâraiele lui Iuda vor fi pline de apă. Un izvor va ieși de asemenea din Casa Domnului și va uda valea Sitim. Egiptul... și Edomul vor deveni o pustie stearpă... dar Iuda va fi locuită pe veci. Dumnezeu o va achita de vinovăția vărsării de sânge.

Cartea se încheie pe o notă de siguranță, din pricina unui singur motiv: **Căci Domnul locuiește în Sion.**

NOTE FINALE

[1](Intro) W. Graham Scroggie, *Know Your Bible*, Vol. I, p. 155.

[2](1:1-4) Varianta din KJV: "palmerworm, locust, cankerworm, and caterpillar (în românește: «omida păroasă, omida *Geometra brumata*, lăcusta și omida», n.tr.)" ar sugera patru specii diferite de insecte. Or, acesta e un sens foar improbabil al originalului.

[3](3:1-8) În Biblia ebraică, 2:28-32 constituie capitolul 3 iar ceea ce în edițiile noastre este capitolul 3 devine capitolul 4.

[4](3:9-16a) Herbert F. Stevenson, *Three Prophetic Voices. Studies in Joel, Amos and Hosea*, p. 40.

BIBLIOGRAFIE

Feinberg, Charles Lee. *The Minor Prophets.* Chicago: Moody Press, 1976.

Keil, C. E "Joel." În *Commentary on the Old Testament. Vol.* 25, 26. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.

Kelly, William. *Lectures Introductory to the Study of the Minor Prophets.* London: C. A. Hammond Trust Bible Depot, n.d.

Morgan, G. Campbell. *The Minor Prophets.* Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell Company, 1960.

Stevenson, Herbert E *Three Prophetic Voices. Studies in Joel, Amos and Hosea.* Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell Company, 1971.

Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets. Vol. 1.* Reprint (3 vols.). Minneapolis: Klock & Mock Christian Publishers, 1982.

AMOS

Introducere

„Spre deosebire de alți profeți, Amos nu a fost un om a cărui viață să fie devotată ascultării și vestirii Cuvântului Domnului. El nu a fost produsul «școlilor de profeți,» după cum nu a fost un «văzător.» El și-a părăsit turma pentru o perioadă limitată de timp, la porunca lui Dumnezeu, pentru a transmite un mesaj concret la Betel. De îndată ce a făcut acest lucru, se presupune că a revenit la Tecoa, reluându-și îndeletnicirea de păstor de oi."

–Herbert F. Stevenson

I. Locul unic în Canon

Cartea Amos e redactată într-un stil ce se situează printre cele mai alese din toate scrierile de limbă ebraică ale Vechiului Testament. Amos a fost un crescător de oi și culegător de smochine. Poate că el ilustrează cel mai bine principiul conform căruia de-a lungul istoriei, oameni ordinați de Dumnezeu au vorbit cu putere și chiar măiestrie pentru Domnul fără să fi avut studii la tradiționalele „școli de profeți" atât de râvnite în zilele noastre, ba nici măcar studii de bază.

II. Paternitatea

Amos, al cărui nume înseamnă *povară*, nu ne oferă nici o spiță a familiei, de unde se poate deduce că nu a fost de viță nobilă sau om cu vază, cum este cazul lui Isaia și al lui Țefania. Prea de multe ori predicatorii au accentuat fondul rural, de „țăran" al lui Amos. Termenul folosit în original pentru a desemna ocupația lui Amos nu este cuvântul folosit de obicei pentru „păstor," ci un alt termen utilizat doar în legătură cu regele Meșa, care avea o reușită crescătorie de oi (2 Regi 3:4).[1] Deși Amos aparținea regatului de sud Iuda, a primit însărcinarea de a se duce în nord, la Samaria, pentru a proroci împotriva regatului Israel. Amos a fost un profet aspru al neprihănirii și al justiției, care nu a admis nici un compromis.

III. Data

Amos a slujit în timpul domniilor lui Uzia (Ozia în românește) al regatului Iuda (790-839 î.Cr.) și al lui Ieroboam al II-lea al regatului Israel (793-753), într-o perioadă de bunăstare și lux, dar de o morală decăzută, ce a caracterizat în special regatul de nord. Amos menționează că aceasta a fost „cu doi ani înainte de cutremur." Asta nu precizează neapărat data, dar arheologii au scos la iveală dovezi că într-adevăr a avut loc un groaznic cutremur de pământ prin anul 760 î.Cr., care ar putea corespunde cu datele regilor amintiți de Amos.

IV. Fondul și tema cărții

Asiria, sub domnia lui Adad-nirari III, învinsese confederația siriană, permițând astfel lui Iehoaș (Ioaș) și Ieroboam II să dobândească noi teritorii. Israel a obținut câștiguri enorm de mari, în contextul în care Samaria a devenit un centru comercial și popas de-a lungul unui traseu folosit de caravanele negustorilor. S-au construit palate de fildeș și oamenii de afaceri au manifestat iritare față de restricțiile impuse asupra lucrărilor de construcție datorită necesității respectării Sabatului. Bogații erau asupritori și corupți; curțile de justiție făceau judecată strâmbă; slujbele religioase erau ținute doar de formă sau, ceea ce era și mai grav, fuseseră profanate prin introducerea unor elemente de idolatrie. Superstițiile și imoralitatea se puteau întâlni la tot pasul. Amos a văzut că aceste groaznice condiții nu puteau dăinui la nesfârșit, că la orizont se adunau norii judecății. În acest context, el a primit sarcina de a se deplasa în nord, la Samaria, pentru a înfiera regatul rival Israel, ce era un coș cu fructe de vară a cărui judecată se apropia.

SCHIȚA

I. AMENINȚAREA JUDECĂȚII PESTE OPT NAȚIUNI (cap. 1–2)
- A. Partea introductivă (1:1, 2)
- B. Damasc (1:3-5)
- C. Gaza (1:6-8)
- D. Tir (1:9, 10)
- E. Edom (1:11, 12)
- F. Amon (1:13-15)
- G. Moab (2:1-3)
- H. Iuda (2:4, 5)
- I. Israel (2:6-16)

II. VINOVĂȚIA ȘI PEDEPSIREA ISRAELULUI (cap. 3–6)
- A. Prima chemare de a asculta (cap. 3)
- B. A doua chemare de a asculta (cap. 4)
- C. A treia chemare de a asculta (5:1-17)
- D. Primul „Vai" (5:18-27)
- E. Al doilea „Vai" (cap. 6)

III. SIMBOLURILE APROPIATEI JUDECĂȚI (7:1–9:10)
- A. Plaga lăcustelor (7:1-3)
- B. Focul mistuitor (7:4-6)
- C. Cumpăna (firul cu plumb) (7:7-9)
- D. Paranteză: refuzul lui Amos de a se lăsa intimidat (7:10-17)
- E. Coșul cu fructe de vară (cap. 8)
- F. Lovirea pragului de sus (9:1-10)

IV. VIITOAREA RESTAURARE A ISRAELULUI (9:11-15)

COMENTARIU

I. AMENINȚAREA JUDECĂȚII PESTE OPT NAȚIUNI (cap. 1–2)

A. Partea introductivă (1:1, 2)

În primele două capitole Amos rostește judecata împotriva a opt națiuni.

Fiecare rostire a judecății este introdusă prin cuvintele: „Pentru trei nelegiuiri... ba pentru patru." J. Sidlow Baxter ne explică ce înseamnă acest idiom ebraic:

> Expresia nu trebuie luată în sens strict aritmetic, adică trei sau patru, ci idiomatic, însemnând că s-a umplut măsura, ba chiar a depășit măsura. Păcatul acestor oameni se întrecuse pe sine însuși în adâncimea și cantitatea sa. Sau, ca să ne exprimăm mai aproape de limbajul actual, „au făcut-o prea de tot," „au depășit orice măsură."[2]

B. Damasc (1:3-5)

Prima amenințare este adresată Damascului, orașul principal al Siriei, cu statut de oraș-stat. Sirienii luptaseră împotriva celor două seminții și jumătate situate în partea de est a Iordanului în ținutul numit **Galaad** și, după câte se pare, dăduseră dovadă de o cruzime neobișnuit de mare (sugerată prin

prezența instrumentelor de fier). Pedeapsa împotriva locuitorilor Siriei urma să îmbrace forma unei captivități în Chir.

C. Gaza (1:6-8)

A doua amenințare este îndreptată împotriva Gazei, unde filistenii îi dăduseră pe robii israeliți în mâna cruzilor edomiți. Alte centre filistene ce urmau să fie pedepsite sunt: **Așdod, Așchelon** și **Ecron**. Urmarea: **rămășița filistenilor va pieri!**

D. Tir (1:9, 10)

A treia a fost îndreptată împotriva Tirului. Și tirienii s-au făcut vinovați de a-i fi predat pe captivi în mâna **Edomului**, călcând astfel tratatul de **frăție** cu Israelul. De asemenea se prevestește **foc** pentru **palatele** Tirului.

E. Edom (1:11, 12)

A patra amenințare este lansată împotriva **Edomului**. Edomiții au fost în permanență dușmani cruzi și neînduplecați ai fraților lor (Esau a fost **fratele** lui Iacob). Din pricina purtării lor neomenoase și a urii neîmpăcate, pedeapsa urma să se abată peste cetățile **Teman** și **Bozra.**

F. Amon (1:13-15)

A cincea amenințare este rostită împotriva lui **Amon**. Amoniții au săvârșit groaznice atrocități în cursul unor incursiuni în teritoriul **Galaadului** din care au rupt însemnate porțiuni. Ei nu s-au sfiit chiar să sfâșie pântecele unor femei gravide din Galaad, în setea lor de a vărsa sânge. Atât regele, cât și prinții erau sortiți robiei, focului și bătăliei ucigătoare.

G. Moab (2:1-3)

A șasea judecată este rostită împotriva **Moabului**, care a refuzat să-i facă **regelui Edomului** o înmormântare onorabilă (Vezi 2 Regi 3:26, 27, unde „fiul său întâi născut" se referă probabil la întâiul născut al regelui Edomului, nu al Moabului).

H. Iuda (2:4, 5)

Acum Domnul se apropie de poporul Său: Următoarele două națiuni ce urmează să fie judecate sunt **Iuda** și Israel. E uimitor să vedem cum ele sunt enumerate împreună cu șase națiuni neevreiești. Acesta trebuie să fi fost extrem de umilitor pentru evreii din timpul lui Amos! Dar Dumnezeu scoate în evidență prin aceasta păcatul lor, faptul că Iuda și Israel își pierduseră dreptul de a se bucura de o recunoaștere specială din partea lui Iehova (NKJV Domnul). Iuda avea să fie pedepsită pentru că locuitorii săi au disprețuit legea Domnului și n-au păzit poruncile Sale, lăsându-se seduși de idolii lor mincinoși.

I. Israel (2:6-16)

2:6-8 Până în acest punct locuitorii Israelului au aplaudat condamnările rostite de Amos. Dar de îndată ce el începe să se ocupe de ei, entuziasmul lor se transformă în vrăjmășie. Israel urma să fie pedepsit pentru faptul că locuitorii săi i-au asuprit pe cei drepți și săraci, săvârșind o mulțime de fapte reprobabile, de o cumplită imoralitate. Ei au păstrat peste noapte hainele date zălog,[3] și s-au îmbătat în templu cu vin cumpărat cu bani obținuți de pe urma extorcării și a mituirii.

2:9-12 În continuare Dumnezeu face o trecere în revistă a îndurărilor manifestate de El în trecut față de Israel – cum i-a nimicit El pe amoriți, care trăiau ca niște

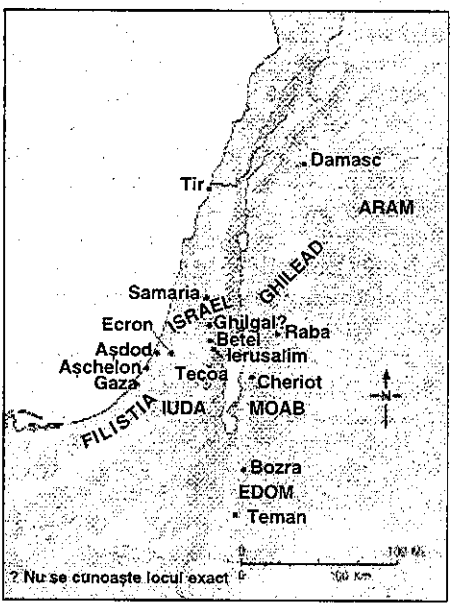

Amos: Locurile judecate de Dumnezeu

cedri și **stejari** în țara Canaan. El a izbăvit Israelul din Egipt, ridicându-i pe **nazirei**, care să fie pilde vii de vieți sfinte, despărțite de păcat. Dar israeliții i-au corupt pe nazirei, poruncindu-le proorocilor să nu profeteasca.

2:13-16 În consecință, Dumnezeu avea să-i zdrobească, retezându-le orice cale de scăpare și lăsându-i să fie învinși de asirieni. Chiar vitejii aveau să fie neputincioși, neputându-se salva nici pe ei înșiși, luând-o la fugă.

II. VINOVĂȚIA ȘI PEDEPSIREA ISRAELULUI (cap. 3–6)

A. Prima chemare de a asculta (cap. 3)

3:1, 2 Din nou Domnul amenință că va aduce judecata peste copiii lui Israel. Din pricina faptului că ei ocupau o relație unică, de mare apropiere față de Iehova, ca nici un alt popor, păcatul lor era cu atât mai grav, în consecință și pedeapsa lor urmând să fie mai aspră. Prin urmare, El avea să-i pedepsească pentru toate fărădelegile lor.

3:3-8 Judecata nu avea să se abată însă din senin, fără un motiv bine precizat, căci orice efect își are cauza. Amos formulează șapte întrebări de tipul „cauză-efect," culminând cu calamitatea urbană provocată de Domnul. Asta n-ar trebui să ne mire, deoarece Dumnezeu descoperise în prealabil, prin profeții Săi, că va proceda astfel.

3:9-12 Așdod (Filistia) și Egiptul sunt invitate să fie martore la asuprirea, nedreptatea, violența și jafurile din Samaria. Aceste păcate aveau să atragă după ele pedeapsa din partea lui Dumnezeu, manifestată prin invadarea țării de către asirieni. Doar o mică rămășiță, ilustrată aici elocvent prin ce a mai rămas dintr-o oaie sfâșiată, va mai dăinui!

3:13-15 Altarele de la Betel, unde israeliții se închinau la vițelul de aur, aveau să fie nimicite cu desăvârșite. Iar vițelul avea să fie dus în Asiria (Osea 10:5, 6). Impunătoarele case ale celor bogați aveau să fie distruse.

B. A doua chemare de a asculta (cap. 4)

4:1-3 Femeile bogate din Samaria sunt asemuite cu **vacile din Baasan**, hrănite bine, dar greu de strunit. Ele erau vinovate pentru că i-au asuprit pe cei săraci și au trăit în huzur. Din pricina acestui fapt aveau să fie duse în captivitate în Asiria, lăsând în urma lor o stare de confuzie și panică. Urmașele lor sunt înfățișate ca fiind duse în robie, iar ele sunt prinse cu cârlige și cu undițe de pescari, ieșind printre spărturi.

În loc să redea termenul **Harmon** ca nume de localitate (RSV, NASB, NKJV), unele versiuni ale Bibliei, printre care și KJV, îl traduc prin „palat." Darby remarcă:

> Unele versiuni traduc acest termen prin cuvintele: „spre munți," pe când altele îl traduc prin „către fortăreața (vrăjmașului)" sau „către palat" [KJV], ca la 1:4, sensul nefiind clar precizat.

4:4-13 Dumnezeu îi invită, cu ironie, să continue să se închine la idolii lor, să aducă mai departe jertfe la Betel. El nu avea nimic de a face cu toate acestea. Ei deja suferiseră de foame, neavând destulă pâine (v. 6), de secetă (v. 7, 8), de rugină în grâu și de tăciune, de grindine și de prăpădul lăcustelor (v. 9), fiind loviți de catastrofe (v. 11). Întrucât nici unul din aceste lucruri nu a reușit să-i înduplece să se pocăiască, acum a sosit timpul ca Israel să se pregătească să-L întâmpine pe Dumnezeu Însuși – Domnul Dumnezeul oștirilor. Versetul 12 nu este un mesaj de chemare al evangheliei, ci mai degrabă unul de judecată![4]

C. A treia chemare de a asculta (5:1-17)

5:1-7 Profetul se lamentează din pricina căderii Israelului; numai un singur ostaș din zece avea să fie cruțat. Dar chiar și așa, oamenii au fost îndemnați să nu caute cetățile în care se aflau altarele idolești (**Betel, Beer-șeba, Ghilgal**), ci mai degrabă să-L caute pe Domnul și să trăiască!

5:8-13 Altminteri Domnul care a făcut constelațiile Cloșca cu pui și Orionul, Cel care domnește peste întreg universul, Își va revărsa mânia peste ei pentru nedreptățile și nelegiuirile comise de ei. Păcătoșii din Israel îl urau pe cel drept care îi mustra, manifestându-și disprețul față de un om cinstit. Din pricina faptului că s-au îmbogățit pe căi

necinstite, erau sortiți să nu se bucure de bogățiile lor.

5:14-17 Se lansează chemarea la neprihănire și dreptate socială: **„Căutați binele și nu răul... faceți să domnească dreptatea la poarta cetății."** Dar, după cum reiese din brusca schimbare de registru – **„În toate piețele se vor boci"** – oamenii nu erau dispuși să asculte, atrăgându-și prin urmare pedeapsa.

D. Primul „Vai" (5:18-27)

5:18-20 Oamenilor li se spune să nu ceară să vină **ziua Domnului**, deoarece aceasta va fi o zi de întuneric și nenorocire, în care rău după rău se va abate asupra lor.

5:21-27 Israel aducea jertfe și ofrande Domnului în zilele de sărbătoare, dar viețile israeliților erau pline de corupție, drept care ofrandele lor n-au fost primite de Dumnezeu. Pentru El era mai importantă neprihănirea decât ritualurile. Chiar în pustie, când declarau că se închină la Iehova, ei au practicat idolatria, închinându-se la Moloc și la alți idoli, cum ar fi Sikut și Chiun.

E. Al doilea „Vai" (cap. 6)

6:1-8 Luxul lor, viața de huzur și complacere, siguranța lor – ei bine, toate acestea aveau să fie zguduite de violență. Se rostește un „vai" asupra tuturor celor care stau culcați, lenevind pe paturi de fildeș, întinzându-se în așternutul lor, mâncând tot ce le poftește inima, aiurind în sunetul alăutei, crezându-se iscusiți ca David în instrumentele muzicale, bând cantități mari de vin din pahare largi, ungându-se cu cele mai scumpe parfumuri și ape de colonie, stând culcați la banchete. Iată reacția lui Dumnezeu față de atitudinea lor de nepăsare și complacere: **„Mi-e scârbă de mândria lui Iacov și-i urăsc palatele."** Așadar Samaria avea să fie predată asirienilor.

6:9, 10 Aceste versete pline de tragism au fost admirabil descrise de Page H. Kelly:

> În atmosfera pestilențială ce avea să cuprindă țara vor fi atât de multe victime încât va trebui să se renunțe la practicile normale de îngropăciune, recurgându-se la procedura neobișnuită de ardere a cadavrelor. Când o rudă a unui decedat va intra în casă să ducă trupul pentru a fi incinerat, va descoperi un supraviețuitor singuratic, ascuns în vreun ungher al casei. Când ruda îl va chema, el va răspunde prin interjecția ebraică tradusă prin „Taci!" și va adăuga: „Nu trebuie să pomenim numele Domnului." Acești oameni au profanat numele lui Dumnezeu în trecut, dar acum nu îndrăznesc să-l rostească, pentru ca nu cumva să-și atragă un nou val de mânie din partea Sa. Este semnificativ că până în ziua de azi evreul ortodox refuză să rostească numele prin care Dumnezeu a încheiat un legământ cu Israel.[5]

6:11-14 Comportamentul lor era nechibzuit și zadarnic, fiind asemuit cu boii care trag la plug pe stânci. Ei au pervertit dreptatea și și-au bătut joc de neprihănire. S-au făli cu tăria lor militară, cu toate că victoriile obținute la **Lo Debar** și **Carnaim** au fost victorii neînsemnate. Asirienii aveau să lovească țara de la intrarea Hamatului, în nord, până la hotarul de sud, Valea Araba.

III. SIMBOLURILE APROPIATEI JUDECĂȚI (7:1–9:10)

A. Plaga lăcustelor (7:1-3)

În versetele 1-9, Amos mijlocește pentru poporul său. Sunt descrise trei amenințări proferate la adresa Israelului. Prima ar putea simboliza atacul lui Pul, regele Asiriei, înfățișat prin lăcusta care face prăpăd. Ca răspuns la rugăciunea lui Amos, judecata a fost prevenită.

A. Focul mistuitor (7:4-6)

A doua amenințare a constat din invadarea țării de către Tiglat-Pileser, sub simbolul unui foc mistuitor. Din nou rugăciunea pentru micul Iacob a făcut să nu se abată nenorocirea.

C. Cumpăna (7:7-9)

A treia amenințare se referă probabil la nimicirea Samariei de către Șalmaneser. Cumpăna simbolizează dreptatea absolută a judecății. Dumnezeu a anunțat că nu va mai cruța Israelul în mila Sa.

D. Paranteză: refuzul lui Amos de a se lăsa intimidat (7:10-17)

7:10-13 Amazia, un preot idolatru de la Betel, i-a interzis lui Amos să proorocească împotriva lăcașului de închinăciune al regelui, de la Betel, spunându-i să se întoarcă acasă în Iuda și să-și câștige pâinea acolo.

7:14-17 Amos a răspuns că Dumnezeu este Cel care i-a încredințat slujba, drept care nu se va conforma poruncii lor. Tehnic vorbind, Amos nu era profet, nici fiul unui profet, dar avea totuși datoria de a rosti cuvântul Domnului. Prin urmare, i-a spus lui Amazia despre groaznica soartă de care va avea parte, împreună cu soția, fiii și fiicele sale, și cu însăși țara sa.

E. Coșul cu fructe de vară (cap. 8)

8:1-6 Coșul cu fructe de vară însemna că Israel era copt pentru judecată. Dumnezeu nu va mai trece cu vederea păcatul lor, în mila Sa. Bogații îi asupreau pe cei săraci. Practicile lor de lucru în afaceri și în comerț erau corupte, căci se făcuseră vinovați de falsificarea cântarelor.

8:7-12 Pentru toate acestea, Domnul va pedepsi țara cu o serie de cutremure înfricoșătoare. Întunericul va acoperi pământul în timpul zilei și peste toate casele se va abate doliul. Oamenii vor tânji să audă cuvântul Domnului, dar acesta nu li se va da. Foametea și seceta (după cuvântul lui Dumnezeu) vor predomina.

8:13, 14 Idolatria va atrage după sine o groaznică secetă peste cei mai atrăgători dintre tinerii Israelului, aducând nimicirea peste cei ce jură pe dumnezeii falși. Oamenii vor căuta să capete un mesaj de la idolii lor, dar nu-l vor primi.

F. Lovirea pragului de sus (9:1-10)

9:1-4 Domnul este văzut cum Își începe judecata de la altar, poate de la altarul fals de la Betel. Oamenii nu găsesc nici o portiță de scăpare; sabia îi urmărește pretutindeni pe unde încearcă să scape prin fugă. Ba chiar locurile ipotetice de „refugiu" îi vor ocoli: iadul, cerul, vârful muntelui Carmel, fundul mării, robia în mâna dușmanilor lor. Urgia mâniei lui Dumnezeu împotriva lor reiese și din cuvintele: **„Voi pune astfel ochii pe ei ca să le fac rău, nu bine."** Astfel israeliților li se spune fără ocolișuri că au dat de bucluc!

9:5-10 Cine se poate împotrivi Domnului Dumnezeului oștirilor, cine se poate pune de-a curmezișul atotputerniciei Sale? Toate straturile atmosferei pământului și straturile de rocă ale pământului au fost zidite și întemeiate de același Domn. Israel este comparat aici cu păgâna Etiopie, fiind numit „păcătoasa împărăție" chiar de Dumnezeu Însuși! Grele sunt cuvintele acestea! Ei și-au ratat orice drept de a pretinde un loc special și privilegiat înaintea lui Dumnezeu. El îi va pedepsi pe păcătoși, dar îi va salva pe membrii unei rămășițe, cum se cern grăunțele într-o sită. Cu toate acestea nici un bob nu va cădea pe pământ. Deși cei mai mulți vor fi nimiciți, cei găsiți vrednici de Cel Atotputernic vor fi cruțați.

IV. VIITOAREA RESTAURARE A ISRAELULUI (9:11-15)

9:11, 12[1] Restaurarea Israelului este descrisă în versetele 11-15. Promisiunile pe care i le-a făcut Dumnezeu lui David se vor împlini. Deșii unii, pornind de la versetul 11, susțin că Israelul și biserica ar fi una și aceeași entitate și că biserica actuală ar fi **cortul** „reparat" (textual: „colibă", adică o metaforă reprezentând o dinastie detronată, NKJV marg.), contextul arată clar că este vorba de Israel și **toate Neamurile** în împărăția de o mie de ani a lui Cristos, după cum arată și Scofield:

> Monarhia davidică, înfățișată printr-un cort.... era într-o stare de degradare. A se compara cu Isaia 11:1. Pornind de la acest verset, rabinii talmudici L-au numit pe Mesia *Bar Nafli* („fiul celui căzut"). Dar El Se va ridica (Mal. 4:2).[6]

9:13-15 Recolte cum ar fi cele de struguri, vin, grâu, măsline și fructe vor crește cu iuțeală uimitoare, cetățile vor fi reconstruite și repopulate iar Dumnezeu îi va sădi pe oameni (pe evrei), care nu vor mai fi alungați niciodată din țara lor.

NOTE FINALE

[1](Intro) Cuvântul pentru păstor este *ro'eh*; cuvântul pentru un crescător de oi este *noged*.

[2](1:3-5) J. Sidlow Baxter, *Explore the Book*, p. 130.

[3](2:6-8) O haină dată ca zălog, garantând plata unei datorii, nu avea voie să fie păstrată peste noapte, întrucât putea fi singura îmbrăcăminte cu care să se acopere o persoană săracă (Deut. 24:12, 13).

[4](4:4-13) Dar, aplicând aceste versete în predicarea noastră, constatăm că ele pot constitui un puternic avertisment în evanghelizare. Astfel evanghelistul D. L. Moody a găsit „patru lucruri în acest text: – *a.* Există un singur Dumnezeu. *b.* Noi suntem răspunzători în fața Lui. *c.* Va trebui să ne întâlnim cu El. *d.* Trebuie să ne pregătim în vederea acestei întâlniri" (*Notes from My Bible*, p. 92).

[5](6:9, 10) Page H. Kelly, *Amos, Prophet of Social Justice*, p. 97.

[6](9:11, 12) *The New Scofield Study Bible. New King James Version*, p. 1056.

BIBLIOGRAFIE

Feinberg, Charles. *The Minor Prophets.* Chicago: Moody Press, 1976.

Kelly, Page H. *Amos, Prophet of Social Justice.* Grand Rapids: Baker Book House, 1966.

Mills, Montague S. *The Minor Prophets. A Survey.* Dallas: 3E Ministries, n.d.

Stevenson, Herbert F. *Three Prophetic Voices. Studies in Joel, Amos and Hosea.* Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell Company, 1971.

Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets.* Vol. I. Retipărire (3 vol.). Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.

OBADIA

Introducere

„Profeția lui Obadia este unică în caracterul conținutului său. Este o carte de o nepotolită condamnare, total lipsită de orice sugestie de compasiune sau speranță."

– Frederick A. Tatford

I. Locul unic în Canon

„Vedenia lui Obadia" (1:1) este cea mai scurtă carte din Biblie, având doar o singură temă: nimicirea descendenților fratelui geamăn al lui Iacob, Esau. De-a lungul istoriei edomiții au luptat fără încetare împotriva Israelului, demonstrându-și disprețul pentru poporul ales.

II. Paternitatea

Există circa doisprezece bărbați în Vechiul Testament numiți Obadia (slujitorul lui Iehova), dar nici unul nu se poate identifica cu precizie cu acest profet. În realitate, nu cunoaștem aproape nimic despre scriitorul cărții, în afară de ceea ce ne descoperă cuvintele sale.

III. Data

Întrucât nu cunoaștem nimic despre autor, data trebuie stabilită în funcție de considerațiile interne.

În general liberalii și mulți conservatori preferă o dată târzie, la scurt timp după anul 586 î.Cr., când Ierusalimul a fost distrus. Deși anumite asemănări cu Ieremia, cu Plângerile lui Ieremia, cu Psalmul 137 și vocabularul său de o anumită factură[1] sugerează o dată târzie, faptul că totala distrugere a cetății și a templului nu sunt menționate ne face să înclinăm în favoarea unei date mai timpurii.

Datele timpurii sugerate sunt în timpul domniei lui Ioram (848-841 î.Cr.) sau a lui Ahaz (731-715 î.Cr.). Puțini sunt cei ce aderă la această ultimă perioadă, dar cei care o fac își întemeiază argumentul pe textul de la 2 Cronici 28:17, care vorbește despre edomiții ce au atacat Ierusalimul și au luat prizonieri.

Dacă data cea mai timpurie este cea corectă, Obadia este chiar primul dintre profeții *scriitori* și în același timp contemporan cu Elisei. Pe lângă faptul că profeția nu sugerează totala distrugere ce a avut, după cum se știe, loc în anul 586 î.Cr., Obadia versetele 12-14 pare să fie un avertisment la adresa edomiților să nu *repete* ceea ce făcuseră în trecut. Dacă Ierusalimul era în cenușă, o atare avertizare nu ar avea nici un sens.

Un creștin credincios în Biblie poate adera la oricare din aceste trei concepții, fără ca prin aceasta să-și compromită înalta părere despre inspirație. Dar anul 840 î.Cr. pare să fie cel mai adecvat pentru apariția cărții.

IV. Fondul și tema

Profeția este adresată împotriva edomiților, care au fost descendenții lui Esau și vrăjmași înverșunați ai poporului Israel. Ei sunt înfățișați ca unii care s-au bucurat de căderea Ierusalimului. Matthew Henry reliefează puternicele emoții ce formează fundalul pe care se prefigurează scurta profeție a lui Obadia:

Unii au remarcat, pe bună dreptate, că pentru poporul Israel a fost o mare ispită, când israeliții – care erau copiii preaiubitului Iacob – s-au văzut la strâmtoare, pe când edomiții, sămânța detestatului Esau, nu numai că prosperau, ci și triumfau asupra israeliților, ce treceau prin necazuri; și astfel Dumnezeu le oferă o perspectivă asupra nimicirii lui Edom, care urma să fie absolută și definitivă, precum și o privire asupra rezultatului fericit pe care avea să-l aibă pentru israeliți îndreptarea lor.[2]

După cum am arătat, cercetătorii Bibliei nu au ajuns la un numitor comun, neputând stabili dacă asta se referă la distrugerea de către Nebucadnețar sau la o prăbușire anterioară a cetății.

În Noul Testament, Edom este cunoscut sub denumirea de Idumeea. Ruinați pe plan economic de către arabi și ulterior cuceriți de către romani, edomiții au dispărut de pe paginile istoriei cam prin anul 70 d.Cr.

SCHIȚA

I. MÂNDRIA EDOMULUI URMEAZĂ SĂ FIE SMERITĂ (v. 1-4)

II. NIMICIREA EDOMULUI (v. 5-9)

A. Prădarea va fi completă (v. 5, 6)

B. Trădare din partea aliaților Edomului (v. 7)

C. Nimicirea liderilor Edomului (v. 8, 9)

III. MOTIVELE PRĂBUȘIRII EDOMULUI (v. 10-14)

IV. JUDECAREA EDOMULUI ESTE RETRIBUTIVĂ (v. 15, 16)

V. RESTAURAREA LUI ISRAEL ȘI IUDA ȘI DISPARIȚIA LUI EDOM (v. 17-21)

Comentariu

I. MÂNDRIA EDOMULUI URMEAZĂ SĂ FIE SMERITĂ (v. 1-4)

Obadia își începe profeția cu prezicerea prăbușirii lui Edom prin invazia unor forțe străine, datorită mândriei sale. Ne este înfățișat un trimis care incită națiunile să pornească la război împotriva Edomului. Cetatea sa principală Sela sau Petra a fost construită direct în versantul unui munte, cioplindu-se în stâncile roșiatice din regiunea de la sud de Marea Moartă. Era considerată imposibil de cucerit și apărată de orice atac. Dar Domnul avea să-i doboare pe edomiți de pe înălțimile lor de vultur și din cuibul lor clădit printre stele.

II. NIMICIREA EDOMULUI (v. 5-9)

A. Prădarea va fi completă (v. 5, 6)

Nimicirea lui Edom nu se poate explica prin prisma lucrăturii unor hoți și tâlhari, deoarece aceștia ar fi luat doar atât cât le-ar fi trebuit. Chiar bandele jefuitoare ar fi lăsat ceva în urma lor și nu ar fi deposedat-o de absolut tot ce avea. Dar chiar și comorile ascunse ale Edomului vor fi căutate!

B. Trădare din partea aliaților Edomului (v. 7)

Toți bărbații din cadrul confederației lui Edom o vor trăda și îi vor întinde o cursă.

C. Nimicirea liderilor lui Edom (v. 8, 9)

Înțelepții ei și vitejii ei, cu care s-a făli, vor pieri măcelăriți.

III. MOTIVELE PRĂBUȘIRII EDOMULUI (v. 10-14)

Edomiții nu ar fi trebuit să se bucure când au văzut Ierusalimul atacat. Nu se cădea să jubileze sau să vorbească cu atâta îngâmfare sau să contribuie și ei la prădarea cetății, după cum nu trebuiau să-i omoare pe evreii care încercau să-și scape viața, nici să-i predea în mâna vrăjmașului pe cei rămași în viață.

Imaginea ce ni se prezintă este una de totală lipsă de reținere și răceală de inimă din partea edomiților, care s-au purtat cu cruzime față de poporul lui Dumnezeu. Edomul nu a dat dovadă de nici cel mai elementar simț de omenie față de fratele său Iacob, nu i-a arătat nici un pic de milă. Poate că trădarea acestei elementare relații intime de familie a fost motivul pentru care „pierzarea" sa a fost atât de definitivă.

IV. JUDECAREA EDOMULUI ESTE RETRIBUTIVĂ (v. 15, 16)

Ziua mâniei lui Dumnezeu asupra națiunilor se apropia, Edomul urmând să fie pedepsit pentru felul în care a tratat-o pe Iuda. Reprimările edomiților aveau să se întoarcă asupra lor înșiși. G. Herbert Livingston explică ilustrația legată de băutură în felul următor:

> Întristarea care însoțește pedeapsa este adesea descrisă de profeți ca ceva asemănător consumului de vin tare. A se vedea Ieremia 25:15-28 pentru o aplicație expandată a acestei analogii. Dumnezeu nu numai că a ales Edomul ca să dea un exemplu, dar avea să judece la fel toate națiunile pentru păcatele lor.[3]

V. RESTAURAREA LUI ISRAEL ȘI IUDA ȘI DISPARIȚIA LUI EDOM (v. 17-21)

v. 17, 18 În ultima secțiune din Obadia este prezisă viitoarea izvăbire a Israelului. Israel și Iuda vor fi o flacără ce va devora casa lui Esau, mistuind-o de tot. Tatford rezumă istoria dispariției Edomului:

> Edomiții au fost expulzați din țara lor de către Nabateeni, după care s-au stabilit în Neghev, punând stăpânire pe acest teren, ce a ajuns să fie cunoscut sub denumirea de Idumeea. Totodată edomiții au ocupat o perioadă de timp chiar și sudul regatului Iuda, până când au fost alungați de Iuda Macabeu în anul 185 î.Cr. Simon din Gherasa a pustiit ulterior Idumeea iar edomiții ce locuiau acolo par să fi dispărut cu totul în primul veac după Cristos. E drept că Petra a devenit sediul patriarhiei creștine din acea țară până în secolul al șaptelea d.Cr., când a fost cucerită de mahomedani. Astăzi nu mai există nici o urmă de edomiți, nici o persoană care să se poată identifica cu această naționalitate. Astfel prezicerea lui Obadia că nu va mai rămâne nici un supraviețuitor din Edom s-a împlinit.[4]

v. 19-21 Ținutul Edomului va fi dat israeliților care locuiesc în sud (în Neghev). Cei din ținuturile de coastă (*Șepelah;* **Ținuturile de jos**) vor primi teritoriile filistenilor. Captivii vor poseda din nou porțiuni din țara canaaniților. **Salvatorii**[5] (sau izbăvitorii) vor stăpâni munții lui Esau, iar Domnul va domni peste întreaga împărăție

NOTE FINALE

[1](Intro) Cum ar fi cuvântul ebraic tradus prin *captivi* în versetul 20.

[2](Intro) Matthew Henry, "Obadiah," *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, IV:1271.

[3](v. 15, 16) G. Herbert Livingston, "Obadiah," *The Wycliffe Bible Commentary*, p. 841.

[4](v. 17, 18) Frederick A. Tatford, *Prophet of Edom's Doom*, p. 55.

[5](v. 19-21) Izbăvitorii sau salvatorii din versetul 21 ar putea fi sfinții care vor domni cu Cristos.

BIBLIOGRAFIE

Feinberg, Charles Lee. *Joel, Amos and Obadiah.* New York: American Board of Missions to the Jews, 1948.

Henry, Matthew. "Obadiah." În *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible. Vol. IV* McLean, VA: MacDonald Publishing Company, n.d.

Livingston, G. Herbert. "Obadiah." În *The Wycliffe Bible Commentary.* Chicago: Moody Press, 1962.

Mills, Montague S. "Obadiah." În *The Minor Prophets: A Survey.* Dallas: 3E Ministries, n.d.

Tatford, Frederick A. *Prophet of Edom's Doom.* Eastbourne, England: Prophetic Witness Publishing House, 1973.

IONA

Introducere

„Cartea este unică în sensul că se ocupă mai mult de profetul în sine, decât de profeția sa. Condiția sufletului său și disciplina plină de iubire pe care i-o aplică Dumnezeu, îl instruiesc și-l smeresc pe cititor."

—George Williams

I. Locul unic în Canon

Iona (în ebraică înseamnă *porumbel*) este singurul dintre profeți a cărui profeție nu constă în ceea ce a spus el, ci mai degrabă în propria sa viață și experiență. Experiența sa înfățișează trecutul, prezentul și viitorul națiunii Israel, după cum urmează:

1. Israelul a avut menirea de a fi un martor al lui Dumnezeu pentru Neamuri.
2. Gelos pentru faptul că mesajul harului s-a extins și la Neamuri.
3. Aruncat în mare (adică în lumea Neamurilor) și înghițit de națiuni, totuși rămânând neasimilat de acestea.
4. Aruncat pe uscat (restaurat în țara Israel) și făcut o binecuvântare pentru națiuni.

Singura parte a experienței sale ce nu pare să se potrivească o găsim în capitolul 4. Nicăieri în Biblie nu se sugerează vreodată că Israelul se va îmbufna când binecuvântările milenare se vor revărsa către Neamuri!

II. Paternitatea

Numai capitolul 2, respectiv „psalmul" foarte personal al lui Iona rostit din pântecele marelui pește, este redactat la persoana întâi singular (eu, pe mine, al meu, etc.). Faptul că celelalte trei capitole vorbesc *despre* Iona și utilizează persoana a treia singular (el, pe el, al lui, etc.) nu exclud posibilitatea ca el să fi redactat întreaga carte ce-i poartă numele (aceasta fiind și concepția tradițională.). Alți scriitori din Biblie, inclusiv Moise, au recurs la același procedeu din când în când. Paternitatea acestei cărți nu trebuie însă să fie un test de ortodoxie, întrucât, tehnic vorbind, este anonimă.

III. Data

Misiunea lui Iona către Ninive a avut loc în timpul domniei celui mai puternic monarh al regatului de nord, Ieroboam II (2 Regi 14:23), care a domnit de prin anul 793 până în 753 î.Cr. Deși inscripțiile asiriene nu menționează un mare reviriment în această perioadă, mai multe evenimente vin însă să confirme cu precizie profeția lui Iona. Se știe foarte bine că păgânii din vechime considerau foametea și eclipsele ca prevestiri ale unor groaznice nenorociri viitoare. E posibil ca Domnul să Se fi folosit de foametea ce a avut loc în Asiria în 765 și respectiv în 759 î.Cr. și de eclipsa din iunie 15, 783 î.Cr. ca să pregătească inimile ninivenilor pentru mesajul evanghelistic al lui Iona. O scurtă trecere la monoteism în timpul domniei reginei Semiramis și a fiului ei co-regent Adad-Nirari III (810-782 î.Cr.) a constituit probabil o pregătire pentru slujba lui Iona.

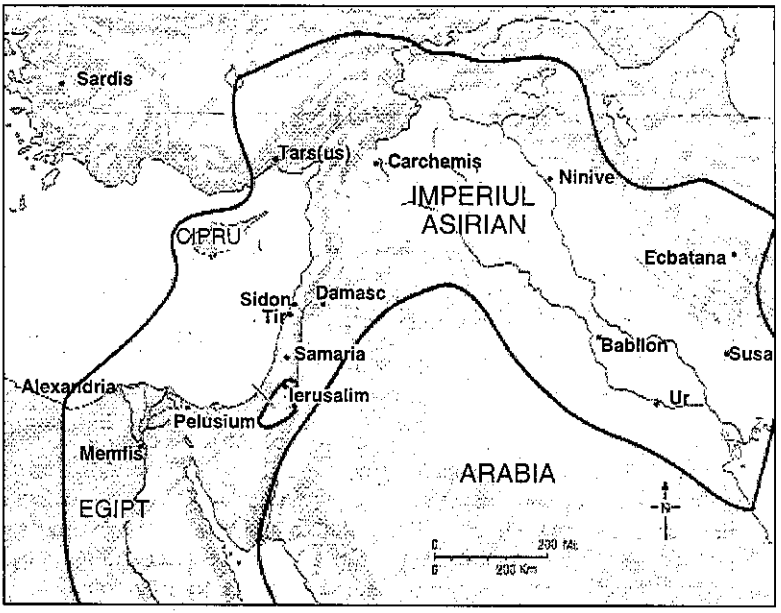

Imperiul Asirian, cca. 650 î.Cr.

IV. Fondul şi tema

Iona a fost fiul lui Amitai (fidel [lui Dumnezeu]). De la 2 Regi 14:25 aflăm că era de loc din Gath Hefer, în Galileea.

El a profeţit în perioada în care Asiria ameninţa regatul de nord, Israel. Dumnezeu l-a trimis pe Iona să predice pocăinţa capitalei Asiriei, Ninive. Dar profetul s-a codit, temându-se că cetatea se va pocăi şi astfel va fi cruţată. Asiria a fost o naţiune extrem de crudă. Dacă e să dăm crezare inscripţiilor sale, asirienii aveau obiceiul de a-i jupui de vii pe duşmanii lor, făcând mormane cu capetele lor şi angajându-se în alte practici de o neasemuită cruzime şi sălbăticie. Arogantele şi blasfemiatoarele cuvinte rostite de Rabşache, purtătorul de cuvânt al regelui asirian Senacherib, sunt consemnate la 2 Regi 18:19ff.

Prin urmare, Iona a fugit în partea opusă, îmbarcându-se pe o corabie cu destinaţia Tarşiş, dar în timpul călătoriei a fost înghiţit de un peşte mare. După eliberarea sa, a ascultat de porunca Domnului, predicând locuitorilor oraşului Ninive. Cetatea s-a pocăit şi a fost cruţată – spre marea dezamăgire a lui Iona!

Domnul Isus a menţionat cazul lui Iona ca semn al morţii, îngropării şi învierii Sale (Mat. 12:40; 16:4).

Cartea este un comentariu asupra textului de la Romani 3:29:

> Sau este El doar Dumnezeul iudeilor? Oare nu este El şi Dumnezeul Neamurilor? Ba da, şi al Neamurilor.

Este de asemenea o ilustraţie a textului de la Romani 11:12, 15. Când Iona a fost aruncat în mare, urmarea a fost salvarea tuturor neevreilor aflaţi la bordul unei corăbii. Dar când a fost aruncat pe uscat, a avut drept urmare salvarea unei cetăţi. Aşadar căderea Israelului a avut drept urmare bogăţii pentru lumea neevreilor, dar cu cât mai multe binecuvântări se vor revărsa către lume prin restaurarea Israelului!

SCHIȚA

I. NEASCULTAREA PROFETULUI (cap. 1)
   A. Chemarea misionară a lui Iona (1:1, 2)
   B. Fuga lui Iona în Tarșiș (1:3)
   C. Furtuna pe mare (1:4-10)
   D. Iona aruncat în mare și înghițit de un pește mare (1:11-17)

II. IZBĂVIREA PROFETULUI (cap. 2)
   A. Rugăciunea lui Iona (2:1-9)
   B. Răspunsul lui Dumnezeu (2:10)

III. VESTIREA MESAJULUI LUI DUMNEZEU PRIN INTERMEDIUL PROFETULUI (cap. 3)
   A. Amenințarea cu judecata (3:1-4)
   B. Pocăință la nivelul întregii cetăți (3:5-9)
   C. Judecata este oprită (3:10)

IV. NEMULȚUMIREA PROFETULUI (cap. 4)
   A. Rugăciunea supărăciosului Iona (4:1-3)
   B. Întrebarea pătrunzătoare a lui Dumnezeu (4:4)
   C. Iona stă îmbufnat în afara cetății (4:5)
   D. Lecție practică despre îndurarea suverană a lui Dumnezeu (4:6-11)

Comentariu

I. NEASCULTAREA PROFETULUI (cap. 1)

A. Chemarea misionară a lui Iona (1:1, 2)

Dumnezeu l-a trimis pe Iona să predice în cetatea Ninive, capitala principalului dușman al Israelului: Asiria. Privind lucrurile omenește, e de înțeles atitudinea de groază ce l-a cuprins pe profet la ideea de a se duce acolo (vezi Fondul și Tema de mai sus).

B. Fuga lui Iona în Tarșiș (1:3)

Iona s-a îmbarcat pe o corabie cu direcția Tarșiș (localitate situată probabil pe coasta de sud a Spaniei). H. C. Woodring comentează pe marginea răzvrătirii profetului și a refuzului său de a-și duce la îndeplinire misiunea: Dumnezeu a dorit ca el să se ducă la Ninive, oraș situat la 800 km nord-est de Palestina. În loc să se ducă spre est, Iona a mers 3.200 km spre vest. Dumnezeu a dorit ca Iona să efectueze o călătorie pe uscat, traversând regiunea cunoscută sub denumirea de Semiluna Fertilă. În schimb, Iona a pornit în indezirabilul său voiaj pe mare (se știe că evreii detestau marea). Dumnezeu l-a trimis la cea mai mare metropolă din vremea aceea. În schimb Iona a pornit-o spre un minuscul punct comercial situat la periferia lumii civilizate. Domnul a dorit să meargă împreună cu profetul Său. În schimb Iona a încercat să fugă de prezența și puterea lui Dumnezeu.[1]

C. Furtuna pe mare (1:4-10)

Domnul a trimis (textual: a azvârlit) **un vânt mare... și o furtună puternică** ce a periclitat **corabia** și pe cei aflați la bordul

ei. Marinarii păgâni, probabili fenicieni, au tras la sorți ca să vadă cine era răspunzător de acest necaz ce venise peste ei. A reieșit că evreul Iona era vinovatul – el, care fugea de prezența Domnului.

D. Iona aruncat în mare și înghițit de un pește mare (1:11-17)

1:11-16 Întrebarea: **„Ce să-ți facem ca marea să se liniștească pentru noi"** demonstrează atitudinea pe care o are de obicei omul, de a-și salva pielea cu orice preț. Dar așa păgâni cum erau marinarii, au dat dovadă de multă echitate sau „fair play," refuzând să se atingă de el și vâslind din greu să ajungă la mal. Dar în cele din urmă ei au fost nevoiți să recurgă la această măsură de ultimă instanță, respectiv să-l arunce în apă, deoarece furtuna era tot mai vijelioasă.

1:17 Un pește mare, pregătit de **Domnul** l-a înghițit pe Iona și l-a ținut prizonier trei zile și trei nopți. (Miracolul nu a constat în faptul că un pește a putut înghiți un om, ci că omul nu a fost digerat.)

II. IZBĂVIREA PROFETULUI (cap. 2)

A. Rugăciunea lui Iona (2:1-9)

Rugăciunea lui Iona către Dumnezeu din stomacul peștelui celebrează izbăvirea sa de la înec, nu salvarea sa din stomacul peștelui. Scăparea a venit după ce profetul s-a rugat. Rugăciunea sa este remarcabilă în sensul că încorporează fragmente din cartea Psalmilor. J. Sidlow Baxter analizează rugăciunea după cum urmează:

> Nu găsim nici o petiție în rugăciunea lui Iona, ci numai mulțumiri (versetele 2-6), căință (versetele 7, 8) și rededicare a vieții sale (versetul 9). Este cu adevărat un psalm de laudă, un „Te Deum," o „doxologie." Cunosc un om care a cântat odată Doxologia cu capul afundat în butoiul gol de făină, în semn de credință în faptul că Dumnezeu va trimite noi provizii de făină! Dar această atitudine inedită de a cânta o doxologie cu capul – și cu tot trupul tău – în interiorul unui pește mare în mijlocul oceanului, ei bine, asta este absolut fără egal![2]

Rugăciunea lui Iona prefigurează viitoarea pocăință a lui Israel. Când națiunea Îl va recunoaște pe Mesia ca Mântuitor, va fi reașezată la locul de binecuvântare sub conducerea Sa.

Menționarea **pântecului Șeolului** în versetul 2 i-a determinat pe unii să creadă că de fapt Iona ar fi *murit* în interiorul peștelui, fiind ulterior înviat. Dar cuvântul ebraic *Șeol* poate însemna *mormânt, viața de apoi* și alte lucruri. Aici probabil este folosit în sens poetic, cum am spune astăzi că a căzut rău de tot.

Deși este foarte puțin probabil ca Iona să fi murit cu adevărat, și apoi să fi fost înviat din morți, Domnul nostru Însuși îl citează pe Iona ca simbol al morții, îngropării Sale timp de trei zile și nopți, și apoi a învierii Sale glorioase (Mat. 12:40). Apropo, asta demonstrează fără echivoc că pentru Cristos Iona a fost un personaj istoric, ce a trăit în carne și oase, iar nu doar o „parabolă" cum susțin unii predicatori din vremea noastră.

B. Răspunsul lui Dumnezeu (2.10)

De îndată ce Iona a recunoscut că salvarea este de la Domnul, **peștele... l-a vărsat pe Iona,** depunându-l pe uscat.

III. VESTIREA MESAJULUI LUI DUMNEZEU PRIN INTERMEDIUL PROFETULUI (cap. 3)

A. Amenințarea cu judecata (3:1-4)

Domnul i-a dat lui **Iona** o nouă împuternicire să se ducă la **Ninive,**[3] și de data asta el a ascultat de Domnul. După ce a intrat în marea cetate, a vestit că va fi nimicită după patruzeci de zile.

B. Pocăință la nivelul întregii cetăți (3:5-9)

Ninivenii, care se închinau la dumnezeul lor cu chip de pește, Dagon, se pare că știau ce i se întâmplase lui Iona. Mai sunt și alți oameni care au supraviețuit experiențe similare în istorie, alegându-se cu o coloratură aparte a pielii, cu pete pe tot corpul, rezultate în urma acțiunii

sucurilor gastrice. Şi astfel Iona a avut o înfăţişare care l-a diferenţiat imediat de restul oamenilor. A fost un semn pentru niniveni. Întreaga cetate s-a pocăit şi a crezut în Dumnezeu, de la cel mai mare la cel mai mic. A fost vestit un post, pentru oameni şi animale, acoperindu-se cu saci, de la rege la vite.

C. Judecata este oprită (3:10)

În consecinţă, Ninive a fost cruţată de nenorocirea ce stătea să se abată asupra sa. Ştim însă din istorie că asirienii au revenit la vechile lor obiceiuri rele şi după încă 150 de ani de har, capitala lor a fost distrusă.

VI. NEMULŢUMIREA PROFETULUI (cap. 4)

A. Rugăciunea supărăciosului Iona (4:1-3)

Iona era supărat pentru faptul că duşmanul acesta păgân al Israelului fusese cruţat. Cuprins de disperare, el a cerut să i se ia viaţa, temându-se poate că Asiria ar putea ameninţa din nou Israelul.

Cu cei mai mulţi din duşmanii Israelului Dumnezeu S-a purtat aspru şi israeliţii se aşteptau ca inamicii lor să piară, nu să fie salvaţi. Deşi Iona, ca predicator, a înţeles că Dumnezeu este plin de har şi îndurare, el mai ştia că ţări precum Asiria erau de obicei puse deoparte ca să fie anihilate de Dumnezeu. Ca Dumnezeu să-Şi arate îndurarea faţă de Asiria (unul din cei mai de temut duşmani ai Israelului în economia VT) li s-ar fi părut cu totul greşit celor mai mulţi israeliţi.

B. Întrebarea pătrunzătoare a lui Dumnezeu (4:4)

Domnul a mustrat conştiinţa profetului prin următoarea întrebare pătrunzătoare: **„Este drept pentru tine să te mânii?"**

C. Iona stă îmbufnat în afara cetăţii (4:5)

Drept răspuns, **Iona** a traversat cetatea Ninive şi s-a aşezat jos, în partea de răsărit a cetăţii să vadă ce i se va întâmpla.

D. Lecţie practică despre îndurarea suverană a lui Dumnezeu (4:6-11)

4:6-8 Acolo **Domnul Dumnezeu a pregătit** o plantă mare ca să-l apere pe Iona de bătaia soarelui.[4] Iona a fost încântat de acest lucru. A doua zi însă Dumnezeu a pregătit un vierme care a făcut planta să se usuce. De asemenea Dumnezeu a pregătit un vânt de răsărit care, împreună cu soarele dogorâtor, l-a făcut pe profet să leşine şi să-şi dorească moartea.

4:9-11 Apoi Dumnezeu i-a amintit profetului Său că dacă el a avut milă de plantă, cu cât mai îndreptăţit era Domnul să aibă milă de o cetate cu o populaţie numeroasă, având peste o sută douăzeci de mii doar la categoria copii, ca să nu mai spunem nimic despre numărul mare de vite.

Lecţia acestei mici cărţi este că Dumnezeu iubeşte *lumea* – nu doar pe evrei, ci şi pe neevrei!

NOTE FINALE

[1](1:3) H. Chester Woodring, "Easter Challenge" Lectures on Jonah (Prelegeri despre Iona), Emmaus Bible School (acum Colegiu), 1960.

[2](2:1-9) J. Sidlow Baxter, *Explore the Book*, p. 169.

[3](3:1-4) „Ninive... era înconjurată de un complex de oraşe mai mici şi sate; prin urmare, întreaga zonă metropolitană este corect descrisă ca fiind atât de întinsă încât ţi-ar fi trebuit trei zile s-o străbaţi (80-90 km)." Montague S. Mills, *The Minor Prophets, A Survey*, p. 55.

[4](4:6-8) Domnul *a pregătit* patru lucruri pentru profetul său nesupus: (1) un peşte mare (1:17); (2) planta (4:6); (3) un vierme (4:7); şi (4) un puternic vânt dinspre răsărit (4:8).

BIBLIOGRAFIE

Banks, William L. *Jonah, the Reluctant Prophet.* Chicago: Moody Press, 1966.

Blair, J. Allen. *Living Obediently: A Devotional Study of the Book of Jonah.* Neptune, N.J.: Loizeaux Brothers, 1963.

Draper, James T., Jr. *Jonah: Living in Rebellion.* Wheaton, IL: Tyndale House Publishers, 1971.

Feinberg, Charles L. *Jonah, Micah, and Nahum.* New York: American Board of Missions to the Jews, 1951.

Gaebelein, Frank E. *Four Minor Prophets: Obadiah, Jonah, Habakkuk, and Haggai.* Chicago: Moody Press, 1977.

Keil, C. E "Jonah." În *Commentary on the Old Testament. Vol. 25.* Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.

Kleinert, Paul. "The Book of Jonah." În *Lange's Commentary on the Holy Scriptures.* Ediție nouă *(24 vols.* in *12).* Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1960.

Mills, Montague S. "Jonah." În *The Minor Prophets: A Survey.* Dallas: 3E Ministries, n.d.

Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets. Vol.* 2. Reprint (3 vol.). Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.

Materiale nepublicate

Woodring, H. Chester. "Easter Challenge" Lectures on Jonah. Emmaus Bible School (now College), 1960.

MICA

Introducere

„E bine să găsim un apărător vrednic al celor săraci care are curajul și puterea de a transmite un mesaj eficace. Cunoscându-și concetățenii atât de intim, Mica a fost în stare să prezinte în culori vii provocarea adusă dreptății și considerației. Profunda sa compasiune pentru cei oprimați s-a reliefat în cuvinte de neuitat. Duhul său ardea de o neprihănită indignare la vederea crasei nedreptăți practicate împotriva vecinilor și prietenilor săi. Sărmanii țărani din Iuda aveau un puternic apărător în persoana acestui puternic predicator tânăr de la țară."

—Kyle M. Yates

I. Locul unic în Canon

Mica este a patra profeție în ordinea mărimii din categoria profeților minori. Este citată de cinci ori în Noul Testament, o dată de Domnul nostru. Cel mai renumit citat (Mat. 2:6) este din 5:2, versetul care prezice că Mesia se va naște în Betleemul Efrata (mai era un Betleem situat mai la nord).

O altă trăsătură fascinantă a lui Mica este predilecția profetului pentru ceea ce s-a numit „paranomasia" sau mai pe înțelesul tuturor „jocurile de cuvinte." Multor oameni le place să compună jocuri de cuvinte. În cultura popoarelor de limbă engleză această îndeletnicire nu este considerată un gen literar (deși Shakespeare a recurs adesea la acest procedeu). Dar în ebraică se întâlnesc jocuri de cuvinte în scrieri de o înaltă ținută cum sunt scrierile Vechiului Testament. Mica prezintă la 1:10-15 o mostră renumită pe care unii au comparat-o cu stilul oratoric al poetului latin Cicero. Din nefericire acest gen literar este cât se poate de dificil de tradus, întrucât nu s-au găsit până acum două limbi care să aibă seturi identice de cuvinte cu aceleași înțelesuri duble. (Vezi notele de subsol din traducerile NKJV și Moffatt, citate mai jos ca încercări de exprimare a acestor jocuri de cuvinte în engleză.)

II. Paternitatea

Numele Mica – o formă prescurtată a lui *Mîkayah și Mîkayahu* – (având semnificația: care este ca Iehova) proclamă faptul că profetul era un slujitor al adevăratului Dumnezeu, Dumnezeul lui Israel. Ca atâția profeți numele său a avut în componența sa numele lui Dumnezeu (*-el*) sau Iehova (*-yah*). Probabil Mica realizează un joc de cuvinte pe marginea propriului său nume la 7:18 când întreabă: „Cine este un Dumnezeu ca Tine?"

Mica a fost contemporan cu Isaia, provenind însă dintr-o categorie socială mai umilă. Se trăgea din Moreșet, în apropiere de Gath, localitate situată la circa 40 de km sud-vest de Ierusalim.

III. Data

Mica a profețit de prin anul 740 până în anul 687 î.Cr., în timpul domniilor lui Iotam, Ahaz și Ezechia. Deși mesajul său principal a fost adresat lui Iuda, Mica a prezis totuși captivitatea regatului de nord, ce a avut loc în anul 722/21 î.Cr. Datele transmiterii mesajelor ce compun scurta sa profeție s-ar putea să fi precedat data redactării lor.

IV. Fondul și tema

Deja prin secolul al optulea î.Cr. ve-

chiul sistem agricol din Israel şi Iuda, în care avutul era distribuit într-o manieră destul de egalitară, a fost înlocuit treptat cu un sistem lacom, materialist şi aspru, în cadrul căruia societatea se împărţea în două categorii distincte: cei avuţi şi cei neavuţi. Latifundiarii bogaţi se îmbogăţeau încontinuu, pe când fermierii săraci deveneau tot mai săraci. Aceştia din urmă au migrat la oraş, unde domneau condiţiile de sărăcie şi vicii de tot felul, alături de luxul păturilor de sus şi de cruzimea pe care o manifestau faţă de cei săraci.

Schimburile comerciale cu naţiunile păgâne au introdus totodată culte religioase false şi au dus la coborârea ştachetei pe plan moral.

Pe scurt, situaţia era în multe privinţe similară cu cea din epoca actuală a creştinătăţii din occident.

Pe acest fundal întunecat şi lumesc şi-a scris Mica profeţia, concentrându-se asupra a trei cetăţi principale: Samaria, Ierusalim şi Betleem.

SCHIŢA

I. PREZICEREA MÂNIEI CE SE VA ABATE PESTE ISRAEL ŞI IUDA (cap. 1)

II. PIERZAREA ASUPRITORILOR BOGAŢI (2:1-11)

III. PROMISIUNEA RESTAURĂRII (2:12, 13)

IV. ÎNFIERAREA DREGĂTORILOR, A PROFEŢILOR FALŞI ŞI A PREOŢILOR (cap. 3)

V. GLORIA DOMNIEI MILENIALE A LUI CRISTOS (cap. 4)

VI. PROMISIUNEA VENIRII LUI MESIA (cap. 5)

VII. ISRAEL LA JUDECATĂ (cap. 6)

VIII. NAŢIUNEA DEPLÂNGE JALNICA EI STARE (7:1-10)

IX. BINECUVÂNTAREA VIITOARE PENTRU ISRAEL (7:11-20)

Comentariu

I. PREZICEREA MÂNIEI CE SE VA ABATE PESTE ISRAEL ŞI IUDA (cap. 1)

1:1-3 Popoarele sunt chemate de **Domnul Dumnezeu** să audă mesajul Său de judecată, în timp ce El părăseşte **templul Său cel sfânt**, **locul** binecuvântării, pentru a fi **martor** împotriva lor.

1:4-7 Pedeapsa Lui va fi aspră la adresa Samariei şi Ierusalimului, din pricina faptului că aceste cetăţi deveniseră centre ale idolatriei. Când va sosi El cu judecata, munţii se vor topi sub El, valea se va despica precum ceara... înaintea focului, Samaria va deveni o grămadă de ruine, toţi idolii ei vor fi pisaţi mărunt iar rănile ei vor fi nevindecabile.

1:8, 9 Lamentaţia lui Mica că el se va văieta şi va urla, ca şacalii singuratici şi nocturni, umblând despuiat de haine, constituie expresia de maximă întristare şi jale.

1:10-14 Versetele 10-16 sunt o lamentaţie iscusită, descriind invadarea ţării de către armata asiriană. Diverse cetăţi din Israel şi Iuda sunt avute în vedere în cadrul ei: Gat, Bet Afra, Şafir, Zaanan, Bet Ezel, Marot, Ierusalim, Lachiş, Moreşet Gat, Aczib, Mareşa şi Adulam ca ţinte posibile ale invaziei asiriene. În acest fragment în original sunt o sumedenie de jocuri de

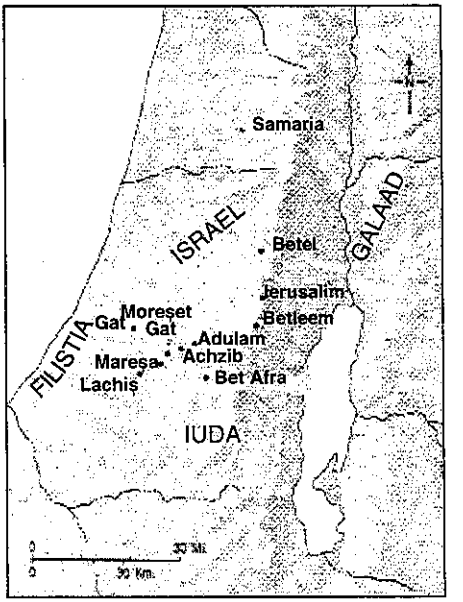

Denumirile geografice pe care s-au bazat jocurile de cuvinte în Mica

cuvinte. Moffat a tradus pasajul în felul următor (pasaj pe care-l redăm la rândul nostru în română, n.tr.):

Vărsaţi lacrimi pentru Oraşul dărâmăturilor (Bochim), târâţi-vă în ţărână în Târgul prăfuit (Bet-ofra), mergi despuiat, Târg Frumos (Safir)!
Târg zguduit (Zaanan) să nu te clatini,
Bet-esel... şi Marot în zadar speră;
căci de la Cel Etern se coboară judecata, ce va ajunge până la porţile Ierusalimului.

Încalecă şi fugi, o, Târg al cailor (Lachiş),
O, sursă a păcatului Sionului,
în care domină fărădelegile Israelului!
O, Sionule, fecioară, trebuie să te lipseşti de Moreşet din Gat;
iar regii Israelului de-a pururea se vor poticni la Târgul Poticnelii (Aczib).[2]

1:15, 16 Un cuceritor se va abate asupra Israelului şi oamenii vor fugi în Adulam. Israel ar fi trebuit să se radă în cap în semn de doliu, din pricina scumpilor săi copii, adică a tuturor cetăţenilor ce vor fi duşi în robie.

II. PIERZAREA ASUPRITORILOR BOGAŢI (2:1-11)

2:1-5 Aici sunt enumerate motivele pentru care s-a abătut judecata. Bogaţii îi jefuiau pe săraci de casele şi de pământurile lor prin acte de violenţă. În consecinţă, şi săracilor li se vor lua averile de către un invadator străin şi astfel nu vor mai rămâne cu nimic.

2:6, 7 Oamenii i-au spus lui Mica să nu profeţească fapte atât de tulburătoare, deoarece nu vor fi daţi de ruşine. Dar Mica a răspuns că nu se cuvine ca ei să spună: **„Este Duhul Domnului îngrădit? Sunt aceste** lucrări ale judecăţii **lucrarea Sa? Oare nu-i fac bine cuvintele Sale celui ce este drept?"**

2:8-11 Prin păcatele lor, copiii lui Dumnezeu au devenit ca un duşman al lui Iehova – jefuindu-i pe cei paşnici de hainele lor şi alungându-le pe femei şi copii din casele lor. Acum trebuie să se scoale şi să plece în exil, deoarece ţara pe care au poluat-o ei îi va nimici. Orice profet fals care a propus vin şi băuturi tari ar fi numaidecât acceptat de popor.

III. PROMISIUNEA RESTAURĂRII (2:12, 13)

După judecată, Dumnezeu va aduna rămăşiţa Israelului, readucând-o din exil în patria sa. Un spărgător (**Domnul**) va sparge orice lucru care va sta în calea restaurării înfăptuite de El.

IV. ÎNFIERAREA DREGĂTORILOR, A PROFEŢILOR FALŞI ŞI A PREOŢILOR (cap. 3)

3:1-4 Dregătorii casei lui Israel sunt condamnaţi pentru nedreptatea lor, pentru păcatele lor şi pentru lăcomia lor. Ei s-au purtat cât se poate de neomenos faţă de săraci. Au urât binele, iubind în schimb răul. În loc să fie păstori ai oilor, cum ar trebui să fie dregătorii, aceşti politicieni au fost în realitate nişte lupi, care au făcut din oi carne pentru oala de pe foc şi hrană pentru cazan. Ei au fost exact contrariul lui David, un păstor în sensul adevărat al cuvântului, la propriu şi la figurat, care a păstorit naţiunea (1 Sam. 17:15; 2 Sam. 5:2, 7:7). Când se va abate nenorocirea, Dumnezeu nu va auzi strigătele de ajutor.

3:5-7 Profeţii falşi ar scanda, „Pace" celor care i-ar plăti bine să spună aşa, dar

ar prezice război celor care ar refuza să-i plătească. Prin urmare Dumnezeu nu le va descoperi voia Sa. Nu vor primi nici un răspuns de la Dumnezeu.

3:8-12 În contrast cu aceştia, Mica a fost împuternicit de Duhul Domnului să vestească mesajul lui Dumnezeu către Israel şi Iuda (**Iacob**). Dregătorii mercenari, **preoţii** şi **profeţii** se credeau la adăpost, dar Mica a anunţat că Ierusalimul va fi transformat într-un morman de dărâmături.

V. GLORIA DOMNIEI MILENIALE A LUI CRISTOS (cap. 4)

4:1-4 Primele opt versete ne vorbesc despre binecuvântările domniei milenare a lui Cristos. Ierusalimul va fi înălţat, iar naţiunile neevreieşti vor veni acolo ca să înveţe despre Domnul. El va domni peste toate naţiunile. Dezarmarea totală ce va avea loc pe tot pământul este viu şi concret înfăţişată în renumitele cuvinte: **„Din săbiile lor îşi vor făuri fiare de plug şi din sulițele lor cosoare."**[3] Pacea şi securitatea vor predomina iar Domnul va fi recunoscut de toţi cei ce sunt ai Săi.

4:5-8 Versetul 5 contrastează idolatria ce se practica în vremea lui Mica cu închinarea curată ce va predomina în Împărăţia de o mie de ani. Oamenii ce fuseseră schilodiţi de captivitate vor fi repatriaţi („Eu îi voi strânge pe cei răzleţiţi," v. 6. Moffatt). Domnul va domni ca Rege peste ei. „Vechea stăpânire" (v. 8) înseamnă cea mai înaltă formă de guvernare pe pământ: domnia Regelui Mesia.

4:9-13 Între timp, Iuda va trebui să meargă în captivitate în Babilon. De asemenea, înainte de a avea loc restaurația, Domnul va aduna naţiunile neevreieşti la un loc şi le va judeca. Israel va fi instrumentul de care Se va folosi El pentru a le pedepsi şi bogăţiile lor vor fi închinate **Domnului întregului pământ.**

VI. PROMISIUNEA VENIRII LUI MESIA (cap. 5)

5:1 Se pare că versetul 1 descrie statutul naţiunii în perioada în care îşi redacta Mica lucrarea ce-i poartă numele. Lui **Israel**, ternen prin care aici se are în vedere Iuda, i se spune să se pregătească de **asediul** pe care-l vor organiza babilonienii, care se vor purta fără menajamente cu regele şi-l vor insulta. Asta s-ar putea să se refere la batjocurile adresate de Senacherib lui Ezechia sau la modul în care a fost umilit Zedechia de către Nebucadneţar.

5:2 Versetul 2 priveşte peste veacuri la clipa naşterii **Celui** care avea să fie **Căpetenia lui Iuda... a cărui obârşie se suie până în vremuri străvechi, până în zilele veşniciei.** Aceste cuvinte indică eternitatea lui Mesia şi, prin urmare, dumnezeirea Sa. Întrucât în Ţara Sfântă existau două Betleemuri, Mica precizează că este vorba despre **Betleem Efrata**, situat la circa zece km sud de Ierusalim. Acest verset are menirea de a stabili un contrast cu versetul 1. Deşi situaţia de atunci a Israelului era descurajantă, toate aveau să se schimbe la venirea lui Mesia.

5:3 Trei etape din istoria Israelului sunt descrise aici: (1) Din pricina faptului că L-a respins pe Domnul Isus, Israelul este lepădat. Asta descrie situaţia actuală în Epoca Harului. (2) Următoarea fază presupune un timp de mare necaz pentru naţiunea Israel, respectiv Tribulaţia. (3) După aceste dureri cumplite ale naşterii, Israel va naşte. Asta se referă la „rămăşiţa credincioasă din restul naţiunii aflate încă în stare de necredinţă" (Scofield). Rămăşiţa Israelului va fi readusă în ţară şi Cristos va domni peste poporul Său.

5:4-6 Grija de păstor a lui Cristos pentru Israel şi domnia Sa universală sunt prezentate în versetul 4. Când în viitor armata asiriană va ataca Ierusalimul, Mesia va ridica suficienţi lideri capabili care să o respingă. Sintagma: **„şapte păstori şi opt oameni căpetenii"** nu trebuie interpretată în sens literal, însemnând că vor fi ridicaţi doar cincisprezece lideri care să-i stea împotrivă **„asirianului."** Când un număr este urmat de numărul imediat superior lui într-un cadru poetic,[4] sensul este că există un număr suficient de mare sau adecvat pentru context.

5:7-9 Atunci Israel va fi un canal prin care se va scurge binecuvântarea către toţi. Naţiunea va fi ca un leu, de neînvins – cu totul în stare să-i zdrobească pe duşmanii lui Dumnezeu.

5:10-15 În ziua aceea, Israel va fi fost curățit. Nu se va mai încrede în cai și care sau în cetăți întărite. Vrăjitorii și cei ce se ocupă cu descântece vor fi aboliți. Chipurile cioplite și stâlpii sacri – adică obiecte din cadrul cultelor păgâne – vor fi nimiciți. Națiunile vrăjmașe vor fi pedepsite cu răzbunarea lui Dumnezeu.

VII. ISRAEL LA JUDECATĂ (cap. 6)

6:1-5 Munții sunt chemați să fie judecători, în timp ce **Domnul** (Procurorul) își prezintă argumentele împotriva lui **Israel** (acuzatul). El rememorează bunătatea pe care le-a arătat-o – izbăvindu-i din Egipt și împiedicând pe Balac și Balaam să-i blesteme.

6:6-8 Ce cere cel Preaînalt în schimbul acestora? Nu niște jertfe animale extravagante! Și cu siguranță nicidecum jertfe *umane*! Ci dreptate și **îndurare** și smerenie. Versetul 8 descrie ce cere Dumnezeu. Ca să poată asculta, ca să poată pune în practică acest lucru, o persoană trebuie să aibă o viață divină. O persoană neconvertită este cu totul incapabilă de a produce acest fel de neprihănire.

6:9-12 Glasul Domnului îi strigă cetății, înșirând păcatele sale, care sunt cauza nenorocirii. Locuitorii au practicat folosirea unor unități false de cântărit și de măsurat, s-au dedat la acte de violență și au rostit minciuni.

6:13-16 Păcatul aduce cu sine nimicirea iar păcatele bogaților violenți vor atrage după ele boală, deziluzii, **foame**, insatisfacții și frustrări. Nu li se va îngădui să se bucure de lucrurile pe care le-au obținut pe căi necinstite. **Statutele lui Omri** (v. 16) se referă probabil la idolatria pe care a promovat-o **Omri** (1 Regi 16.25, 26).

VIII. NAȚIUNEA DEPLÂNGE JALNICA EI STARE (7:1-10)

7:1, 2 Mica se alătură aici națiunii, mijlocind înaintea lui Dumnezeu. Cetatea fusese deposedată de oamenii fideli și integri. Acum abundă violențele și uciderile. Jalnica situație este comparată cu strângerea bobițelor după culesul strugurilor, când se constată că nu mai este nici un strugure de mâncare.

7:3-6 Dregătorii și judecătorii pretind mită; pedeapsa lor se apropie. Nimeni nu se poate bizui pe ei. Prietenii, vecinii, ba chiar și rudele se trădează unii pe alții.

7:7-10 Numai Domnul este vrednic de încredere. Rămășița credincioasă a națiunii îl avertizează pe dușman să nu se bucure de nenorocire, aceasta fiind urmarea păcatelor oamenilor, dar Domnul îi va restaura pe ai Săi, spre dezamăgirea dușmanilor lor.

IX. BINECUVÂNTAREA VIITOARE PENTRU ISRAEL (7:11-20)

7:11-12 În continuare mesajul cărții se ocupă de Ierusalim. Zidurile sale vor fi rezidite iar hotarele îi vor fi mult lărgite. Exilații se vor întoarce din țările unde au fost ținuți în captivitate iar lumea păgână va fi pedepsită pentru răutatea ei.

7:13 Versetul acesta pare ciudat la prima lectură. Pustiirea țării se referă probabil la rezultatele judecării Neamurilor pentru rodul faptelor lor. Asta are loc cu puțin înainte de restaurația promisă. Trebuie notat că termenul ebraic tradus prin „țară" (*eretz*) poate însemna și „pământ."[5] Moffatt parafrazează în același registru: „deși toată lumea zace pustiită ca răsplată pentru căile sale păgâne."

7:14-17 Versetul 14 este o rugăciune adresată Domnului, pentru hrană și grijă păstorească. Domnul Își asigură poporul că va face fapte atât de minunate pentru ai Săi încât națiunile neevreiești se vor închina până la pământ înaintea Lui.

7:18-20 Mica își încheie profeția cu o cântare de laudă către **Dumnezeu**, preamărind **îndurarea** Sa, iertarea, **compasiunea**, credincioșia și iubirea Lui statornică.

NOTE FINALE

[1](1:10-14) Vezi traducerea literală în textul marginal din NKJV.

[2](1:10-14) *The Bible: A New Translation*, de James Moffatt, Mica 1:10-14.

[3](4:1-4) Deși aceste cuvinte sunt inscripționate pe clădirea Națiunilor Unite din New York (din textul paralel din Isaia

2:2-4 – a se vedea comentariul asupra acestui text în volumul de față), întrucât Prințul Păcii este lăsat afară, lumea nu se poate aștepta la nici o pace durabilă înainte de venirea Sa.

[4](5:4-6) Această uzanță în privința numerelor nu este deloc neobișnuită în VT. Vezi, de ex., Iov 5:19, Ps. 62:11, 12; Amos 1:3.

[5](7:13) Așa traduce NIV aici.

BIBLIOGRAFIE

Carlson, E. Leslie. "Micah." În *The Wycliffe Bible Commentary*. Chicago: Moody Press, 1968.

Feinberg, Charles L. *The Minor Prophets*. Chicago: Moody Press, 1976.

Keil, C. E "Micah." În *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vol. 24. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.

Mills, Montague S. *The Minor Prophets: A Survey*. Dallas: 3E Ministries, n.d.

Morgan, G. Campbell. *The Minor Prophets*. Old Tappan, NJ: Fleeting H. Revell Company, 1960.

Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets*. Vol. 2. Ediție nouă (3 vol.). Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.

NAUM

Introducere

„Tablourile zugrăvite de Naum sunt de o neasemuită frumusețe și vivacitate, cartea meritându-și locul printre cele mai alese texte de literatură din Vechiul Testament."

—C. H. H. Wright

I. Locul unic în Canon

Mica profeție a lui Naum, deși este scrisă de un evreu, împotriva capitalei unei puteri dintre Neamuri (Ninive), nu este un tratat de factură naționalistă, ci o denunțare a militarismului și tiraniei nespus de mari, în special în modul în care îi afectează pe copiii lui Dumnezeu. Deși Dumnezeu Se folosește de păgâni pentru a pedepsi apostazia și păcatul poporului Său, și instrumentul prin care se face pedepsirea devine pasibil de pedeapsă.

După cum s-a exprimat R. K. Harrison:

În această mică profeție plină de preziceri de pierzare, autorul a demonstrat, într-un limbaj viguros și memorabil, că Dumnezeul națiunii pe care asirienii L-au disprețuit a fost de fapt cel care controlează și dirijează destinele întregii omeniri. Până și cele mai puternice puteri mondiale trebuie să se supună smerite și rușinate în fața justiției Sale.[1]

II. Paternitatea

Naum provenea din Elcoș, a cărei locație nu se cunoaște cu precizie, dar de multe ori este identificată cu Capernaum (în ebraică: *Kaphar Nahum*, orașul lui Naum), în apropiere de Marea Galileii. Numele profetului înseamnă „Consolator."

III. Data

Deși nu ni se oferă nici o dată, este posibil să delimităm perioada în care a fost redactată profeția în interval de circa jumătate de veac. Profeția a fost neapărat scrisă *după* cucerirea cetății No-Amon (Teba) în anul 663 î.Cr., deoarece Naum menționează acest eveniment (3:8). Apoi trebuie neapărat să fi fost scrisă *înainte* de anul 612 î.Cr., când a fost distrusă cetatea Ninive. Asta înseamnă că lucrarea a fost compusă în timpul îndelungatei domnii a regelui Manase (696-642), probabil între 663 și 654 î.Cr.

IV. Fondul și tema

Naum Elcoșitul a avut un mesaj de consolare pentru Iuda, întrucât el a prezis pierzarea asirienilor și restaurarea poporului lui Dumnezeu. Profeția sa suplinește cartea Iona. La Iona asistăm la pocăința ninivenilor, pe când în Naum aceștia au revenit la apucăturile lor de odinioară, atrăgându-și mânia lui Dumnezeu. Domnul nostru îi compară favorabil pe niniveni, în starea lor de pocăință, cu fariseii nepocăiți (Mat. 12:41).

Această cărticică este o mustrare aspră la adresa militarismului. Asirienii au fost, după cum se știe, necruțători cu inamicii lor. Inscripțiile lor despre victoriile militare abundă în descrieri triumfaliste despre acoperirea corturilor lor și a pereților cu pieile dușmanilor lor înfrânți. Indiferent dacă acest sadism era practicat sau nu pe scară largă, el relevă mentalitatea lor.

Totodată ei Îl disprețuiau pe Dumnezeul Israelului, pe Dumnezeul care deține

controlul asupra tuturor lucrurilor – inclusiv asupra căderii lui Ninive.

Naum prezice distrugerea lui Ninive, capitala Asiriei și cel mai mare oraș din lume la acea dată. În sens literal, profeția s-a împlinit, dar în alt sens ne îndreaptă privirile spre asirianul din viitor care va amenința poporul lui Dumnezeu.

SCHIȚA

I. CARACTERUL LUI DUMNEZEU, JUDECĂTORUL (1:1-8)

II. CERTITUDINEA PIERZĂRII LUI NINIVE (1:9-15)

III. DESCRIEREA ASEDIULUI CETĂȚII NINIVE (2:1-12)

IV. HOTĂRÂREA LUI DUMNEZEU DE A DISTRUGE CETATEA (2:12–3:19)

Comentariu

I. CARACTERUL LUI DUMNEZEU, JUDECĂTORUL (1:1-8)

1:1-5 Este descris caracterul lui Dumnezeu, El fiind prezentat drept gelos, răzbunător și mânios, pe de o parte, și totuși **încet la mânie** și **măreț în puterea** Sa, pe de altă parte. El deține controlul asupra universului și asupra tuturor locuitorilor săi. Gelozia Lui este gelozia neprihănită a unui soț pentru soția iubită, iar nu invidia cuiva pentru fericirea altora. Israel este „soția" lui Iehova (NKJV: Domnului; vezi Osea).

1:6-8 Când pedepsește El, nimeni nu I se poate împotrivi. Totuși El este bun față de cei ce se încred în El. Judecata Lui va face ravagii ca un potop peste toată Asiria, distrugându-i capitala, Ninive.

II. CERTITUDINEA PIERZĂRII CETĂȚII NINIVE (1:9-15)

1:9-11 Aceste cuvinte le sunt adresate asirienilor. Dumnezeu era pe punctul de a-i nimici. Cel ce a urzit rele împotriva Domnului va cădea. Asta se referă probabil la Senacherib sau la nerușinatul de Rabșache.

1:12, 13 Deși asirienii sunt acum în siguranță (în momentul scrierii profeției, n.tr.), ei vor fi nimiciți. Deși Israel a fost asuprit, acest lucru nu va mai continua, căci Dumnezeu va scutura jugul asirienilor de pe grumazul poporului Său.

1:14 În continuare Domnul se adresează direct regelui Asiriei. Numele său va fi dat uitării, templul său idolesc va fi devastat iar Domnul îi va săpa mormântul, din pricina răutății de care a dat dovadă.

1:15 Versetul acesta îl prezintă pe solul care aduce vești bune despre distrugerea Asiriei și pacea ce a urmat în Iuda. Pavel citează cuvinte similare la Romani 10:15, dar acolo sunt folosite în contextul *evangheliei* (Isa. 52:7).

III. DESCRIEREA ASEDIULUI CETĂȚII NINIVE (2:1-12)

2:1 Primele zece versete se ocupă de asediul cetății Ninive de către babilonieni. **„Cel care împrăștie"** se referă probabil la Domnul sau la babilonieni. Locuitorilor înfricați ai cetății li se spune, batjocoritor, să se pregătească de bătălie, dându-li-se patru porunci: **„Păziți cetatea!" „Urmăriți drumul!" „Întăriți flancurile!"** și **„Fortificați-vă puterea cu toate eforturile."**

2:2 Domnul Își va restaura poporul. Se va reface o parte a strălucirii Israeluiui, dar nu se va întâmpla prea curând. Regatul de sud nu fusese deportat, ci în această perioadă plătea tribut.

Un alt sens total diferit al acestui text se poate desprinde dintr-o traducere alternativă. În comentariul său de aproape 400 de pagini asupra scurtei profeții a lui Naum, Walter A. Maier traduce verbul „a restaura" printr-un termen cu sens opus, „a reteza" și redă „strălucirea" prin traducerea cea mai frecventă, respectiv „mândrie." Iată ce scrie el:

Afirmația „Iahve a tăiat mândria lui Iacob" descrie pedepsirea care a avut loc în trecutul istoric, pe care Iahve i-a aplicat-o lui Iuda, patria profetului, din pricina faptului că L-a respins cu înfumurare pe Cel Atotputernic. Naum se gândește probabil la ravagiile provocate de Senacherib, care s-a lăudat că a făcut ravagii în Iuda.[2]

Referirea la Israel ca o vie ruinată și goală se potrivește cu mai multe imagini din VT (Ps. 80:12ff; Is. 5:5, 6; Ier. 12:10; Os. 10:1).

2:3-6 Soldații babilonieni sunt înfățișați în versetele 3 și 4, îmbrăcați în culorile lor preferate: babilonienii în roșu iar aliații lor, mezii, în tunici stacojii (culoarea forțelor militare asiriene era albastrul). Ofițerii din versetul 5 care se poticnesc au fost considerați a fi apărătorii asirieni, dar contextul arată că ar fi mai degrabă vorba de invadatorii babilonieni. Șuvoaiele inundă cetatea, șubrezindu-i temeliile și făcând să se prăbușească palatul.

2:7-10 Regina este dusă în captivitate. Oamenii fug din cetate, nesocotind ordinul de a se opri. Bogățiile și comorile cetății Ninive sunt prădate – prada de argint și prada de aur. Cetatea este acum pustiită. Groaza se poate citi pe toate fețele.

2:11, 12 Versetele acestea vor fi apreciate mai la justa lor valoare când ne vom aminti că, așa cum Marea Britanie a adoptat leul ca emblemă, iar Statele Unite vulturul, asirienii erau de-a dreptul obsedați de lei. Capete de oameni pe trupuri de leu (sau vice-versa) apar frecvent în arta asiriană, în sculpturile acestei culturi. Fără îndoială ei se credeau lei și încercau să se poarte în consecință.

Comparând Ninive cu vizuina unui leu, Naum înfige fără cruțare cuțitul ironiei, rănind adânc aroganța niniveană, prin folosirea unor cuvinte ca **lei, leu tânăr, leoaică, pui de leu** – de șapte ori în două versete!

IV. HOTĂRÂREA LUI DUMNEZEU DE A DISTRUGE CETATEA (2:13—3:19)

2:13 Domnul oștirilor a decretat totala nimicire a lui Ninive. Întrucât Domnul S-a făcut pe El însuși dușman al său, cetatea nu are nici o șansă. Carele ei vor fi arse iar leii săi tineri (războinicii) vor fi tăiați cu sabia. Sunetul oștirilor sale nu se va mai auzi și ea nu va mai face victime.

3:1-3 Capitolul 3 continuă imaginea căderii cetății Ninive și arată care au fost motivele ce au stat la bază: este o cetate setoasă de sânge și plină de minciuni și jaf, care a smuls pradă de la afâția. Acum călăreții babilonieni o atacă cu sabia strălucitoare iar străzile sunt pline de cadavre fără număr.

3:4-7 Națiunea este judecată pentru **curviile** și **vrăjitoriile ei**, pentru că i-a corupt pe alții cu idolatria și comerțul ei. Iehova va da în vileag păcătoșenia ei și o va acoperi de ocară, o pedeapsă cât se poate de nimerită pentru o **curvă seducătoare.**

3:8-10 Ea nu va scăpa după cum n-a scăpat nici **No Amon** (Teba)[3], marea cetate care simboliza puterea Etiopiei și Egiptului.

Ca aliați sau ajutoare, Teba s-a bizuit și pe Put și Lubim – care sunt considerate în general a fi Libia,[4] deși nu putem afirma cu certitudine că așa stau lucrurile. E posibil ca Put să fi fost situată mult mai spre sud, în Somalia actuală.[5]

3:11-13 Și Ninive va fi amețită de băutura mâniei lui Dumnezeu. Ca niște smochine ce se coc, ea a fost numai bună de judecată. Întăriturile ei vor cădea când porțile țării sale vor fi deschise larg pentru ca să intre pe ele dușmanii ei.

3:14-17 În pofida celor mai minuțioase pregătiri din partea lui Ninive, pentru asediul ce se punea la cale – făcând rost de cantități suplimentare de apă și consolidându-și meterezele cu noi cărămizi din lut, acolo unde se cerea – ea va cădea. Deși

negustorii, comandanții și generalii erau ca stelele de pe cer de numeroși, ei vor părăsi cetatea ca niște roiuri de lăcuste, ce fug la răsăritul soarelui.

3:18, 19 Păstorii (liderii) Asiriei dorm acum somnul morții. Națiunea a suferit o lovitură de moarte. Vestea căderii ei va provoca multă bucurie, deoarece mulți au suferit de pe urma ei. Ninive a căzut în anul 612 î.Cr.

Atât de minuțios s-a împlinit profeția lui Naum, încât, ulterior, armate cum ar fi acelea ale lui Xenofon și Alexandru cel Mare, habar nu au avut că mărșăluiau în apropiere sau chiar peste ruinele marii cetăți Ninive.

Abia în secolul al nouăsprezecelea s-a stabilit cu precizie unde se află locul pe care se înălța odinioară Ninive.[6]

NOTE FINALE

[1](Intro) R. K. Harrison, *Introduction to the Old Testament*, p. 930.

[2](2:2) Walter A. Maier, *The Book of Nahum, A Commentary*, p. 228.

[3](3:8-10) Targum și Vulgata redau aici textul: „Alexandria cea cu mare populație."

[4](3:8-10) Termenul modern „Libia" derivă probabil din „Lubim."

[5](3:8-10) „Put" ar putea fi „Put" în egipteană, o țară situată pe coasta Mării Roșii probabil în Somalia de azi. Vezi Maier, *Nahum*, p. 321, 322.

[6](3:18, 19) Paul Emile Botta, Austen Henry Layard și George Smith au fost pionieri în domeniul arheologiei în ce privește descoperirea renumitelor ruine ale cetății Ninive (începând din anii 1840 până în anii 1870).

BIBLIOGRAFIE

Feinberg, Charles Lee. *The Minor Prophets*. Chicago: Moody Press, 1976.

Keil, C. E "Nahum." În *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vol. 25. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.

Maier, Walter A. *The Book of Nahum. A Commentary*. Reprint. Minneapolis: James Family, 1977.

Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets*. Vol. 1. Reprint (3 vols.) . Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.

HABACUC

Introducere

„Habacuc nu a fost o persoană egocentrică, preocupată doar de confortul și siguranța sa și a familiei sale. Ca un autentic patriot, el a fost profund tulburat de condițiile morale și spirituale din jurul său. Și-a iubit națiunea și a fost conștient că se apropia tot mai mult de prăpastia nimicirii, prin faptul că persista în călcarea legilor lui Dumnezeu. Prin urmare, de pe buzele sale se aud două întrebări chinuitoare: Până când? și De ce?"

—Richard W. De Haan

I. Locul unic în Canon

Habacuc 2:4 se bucură de distincția de a fi citat de trei ori în NT (vezi mai jos). La Fapte 13:40, 41 apostolul Pavel și-a încheiat predica rostită în sinagoga din Antiohia din Pisidia, citând Habacuc 1:5 – o altă ilustrație a modului în care o aparent obscură și scurtă carte din VT poate avea o bogăție de conținut doctrinar. De asemenea, comparați Habacuc 3:17, 18 cu Filipeni 4:4, 10-19. Atât profetul, cât și apostolul se puteau bucura în Dumnezeul lor, indiferent de împrejurările exterioare ale vieții.

Cât privește stilul, cărturarul creștin evreu Charles Feinberg scrie următoarele:

Toți îi acordă lui Habacuc un loc foarte elevat între profeții evrei. Poezia din capitolul 3 a fost pe bună dreptate elogiată în multe cercuri, drept cea mai strălucită mostră de poezie ebraică. Limbajul cărții este de o neasemuită frumusețe.[1]

II. Paternitatea

Nu cunoaștem practic nimic despre profet. Numele Habacuc[2] ar putea fi tradus prin *îmbrățișează* sau *se luptă*.

Întrucât el este unul dintre foarte puținii care se intitulează profeți, unii cărturari cred că el nu numai că a avut *darul* profeției, ci și al *funcției* de preot. (Daniel, de pildă, a fost un om de stat, prin chemarea sa, dar un profet prin darul ce i s-a dat.) Întrucât Habacuc se referă la instrumente muzicale în capitolul 3, s-a sugerat că el a fost implicat în corul de la templu, deși aceasta e doar o speculație.

III. Data

Întrucât Habacuc nu menționează nici un rege, profeția sa e dificil de datat. Totuși ea provine din anii 600 î.Cr., deși, cum era de așteptat, unii critici raționaliști plasează data apariției sale mult mai târziu, din motive numai de ei știute. În general cărturarii conservatori plasează profetul fie în timpul domniei lui Manase, sau a lui Iosia, fie în timpul domniei lui Iehoiachim, toți regi din secolul șapte î.Cr. Probabil cea mai acceptabilă dată pentru apariția cărții este în timpul domniei ultimului rege menționat, adică în jurul anului când a avut loc bătălia de la Carchemiș (605 î.Cr.), câștigată de Babilon.

IV. Fondul și tema

Revirimentul religios survenit în timpul domniei lui Iosia nu a durat multă vreme. Morala publică, ajunsă din nou sub influența cultelor licențioase ale lui Baal și Astarteea, a cunoscut iarăși noi cote de decădere. Nedreptatea era foarte răspândită. Acestea erau așadar condițiile deplorabile cu care a trebuit să opereze Habacuc.

Profetul acesta a adresat mesaje către Iuda anterior captivității babiloniene (586

î.Cr.). Întrucât numele său ar putea fi tradus prin „luptătorul", este adecvat în sensul că s-a luptat cu Iehova din pricina păcatului și pedepsirii locuitorilor lui Iuda.

Preferând traducerea „a îmbrățișa", Feinberg îl citează pe Martin Luther, în favoarea sa, după cum urmează:

Habacuc semnifică un îmbrățișător sau unul care îl îmbrățișează pe altul, îl ia în brațe. El își îmbrățișează poporul, îi ia pe concetățeni în brațe, adică îi mângâie și-i susține, cum ai îmbrățișa un copil ce plânge, pentru a-l face să nu mai plângă, dându-i asigurarea că, dacă Dumnezeu va voi, în curând lucrurile se vor îndrepta.[3]

SCHIȚA

I. PROFETUL RĂMÂNE PERPLEX PENTRU FAPTUL CĂ DUMNEZEU NU VA PEDEPSI NELEGIUIREA LUI IUDA (1:1-4)

II. DOMNUL RĂSPUNDE CĂ SE VA FOLOSI DE BABILONIENI PENTRU A O PEDEPSI PE IUDA (1:5-11)

III. HABACUC PUNE SUB SEMNUL ÎNTREBĂRII DECIZIA LUI DUMNEZEU DE A RECURGE LA O NAȚIUNE ȘI MAI REA PENTRU A O PEDEPSI PE IUDA (1:12-17)

IV. RĂSPUNSUL LUI DUMNEZEU ESTE CĂ CEI DREPȚI DIN CADRUL NAȚIUNII IUDA VOR SUPRAVIEȚUI, DAR CALDEENII NEDREPȚI VOR FI NIMICIȚI (cap. 2)

A. Habacuc așteaptă răspunsul lui Dumnezeu (2:1)

B. Instrucțiunile ce i se dau să consemneze răspunsul și să aștepte împlinirea sa (2:2, 3)

C. Cel drept va trăi prin credință iar caldeenii nedrepți vor muri (2:4)

D. Înșirarea păcatelor caldeenilor (2:5-19)

1. Pofta lor nestăvilită de a cuceri (2:5-8)
2. Lăcomia și mândria lor (2:9-11)
3. Îmbogățirea lor prin vărsări de sânge (2:12-14)
4. Coruperea vecinilor lor (2:15-17)
5. Idolatria lor (2:18, 19)

E. Liniștea de care se bucură înainte de a se abate furtuna judecății lui Dumnezeu (2:20)

V. HABACUC SE ROAGĂ ȘI SE ÎNCREDE (cap. 3)

A. El face apel la Dumnezeu să intervină în favoarea poporului Său (3:1, 2)

B. El trece în revistă grija pe care i-a purtat-o El lui Israel, din Egipt până în Canaan (3:3-15)

C. El așteaptă ca dușmanul să fie pedepsit (3.16)

D. Indiferent ce se va întâmpla, el se va încrede în Dumnezeu, tăria sa (3:17-19)

Comentariu

I. PROFETUL RĂMÂNE PERPLEX PENTRU FAPTUL CĂ DUMNEZEU NU VA PEDEPSI NELEGIUIREA LUI IUDA (1:1-4)

Povara (sau **oracolul**, NKJV marg.; **Prorocia** în ediţiile româneşti, n.tr) **pe care a văzut-o profetul Habacuc** este probabil titlul întregii cărţi. În versetele 2-4, el s-a plâns Domnului pentru cumplita violenţă, nelegiuire, jaf şi sfadă, pentru toate nedreptăţile ce se făceau în Iuda. El Îl întreabă pe Domnul cât va îngădui să rămână Iuda nepedepsită. Din pricina acestei întrebări şi a altora asemănătoare ei, pe care I le pune lui Dumnezeu, Habacuc a fost uneori numit „îndoielnicul Toma al Vechiului Testament."

Primele unsprezece versete ale profeţiei sunt un dialog între Habacuc şi Domnul.

II.DOMNUL RĂSPUNDE CĂ SE VA FOLOSI DE BABILONIENI PENTRU A O PEDEPSI PE IUDA (1:5-11)

Răspunsul lui Dumnezeu este redat în versetele 5-11. El va ridica oştirea caldeeană ca să o pedepsească pe Iuda. Duşmanul va fi grăbit, amarnic, avar, violent, înfricoşător şi trufaş. Babilonienii erau renumiţi pentru cavaleria lor rapidă, ce repurta succese mari pe planul cuceririlor, fiind mai fioroşi decât **lupii de seară**. Ei râdeau de **regii şi prinţii** prizonieri şi din tăria lor făcuseră **dumnezeul** lor. Feinberg comentează:

> Succesul caldeului va fi înmulţit; el va răpi tot ce-i stă în cale, cum mătură vântul întinderi mari de teren. Procedând astfel, cuceritorul caldeu îşi adună vinovăţie înainte lui Dumnezeu din pricina ambiţiilor sale nelegiuite şi a faptului că a subjugat atâtea popoare neajutorate.[4]

III. HABACUC PUNE ACUM SUB SEMNUL ÎNTREBĂRII DECIZIA LUI DUMNEZEU DE A RECURGE LA O NAŢIUNE ŞI MAI REA PENTRU A O PEDEPSI PE IUDA (1:12-17)

Când a auzit Habacuc una ca asta, s-a tulburat şi agitaţia lui l-a condus la al doilea dialog (1:12–2.20). Cum a putut Dumnezeu s-o pedepsească pe Iuda prin intermediul unei naţiuni mai rele decât ea? El polemizează cu Dumnezeu pe temeiul convingerii că ochii Săi **sunt aşa de curaţi încât nu pot privi nelegiuirea**. Or, babilonienii erau din cale afară de răi! Dar Iuda le întrecea răutatea, întrucât evreii păcătuiau ca unii ce aveau parte de o lumină net superioară babilonienilor. Cum putea privi Dumnezeu asupra răutăţii babilonienilor, văzând cum aceştia îi prindeau pe oameni în plasă, ba chiar cu cârligul? Ei aduceau jertfe idolilor şi se îngrăşau. Oare nu se va pune capăt acestui măcel cu care loveau ei naţiunile? J. E. Evans explică:

> S-a recurs la analogia cu viaţa pescarilor. Oamenii erau ca peştii pe care pescarul îi adună în plasă, după care aduce omagii divine plasei prin intermediul căreia s-a îmbogăţit. Plecând de la această analogie, lumea era marea; naţiunea era peştii; Nebucadneţar era pescarul. Plasa a fost forţa militară a caldeului prin care acesta a putut să se îmbogăţească atât de mult de pe urma cuceririlor sale.[5]

IV. RĂSPUNSUL LUI DUMNEZEU ESTE CĂ CEI DREPŢI DIN CADRUL NAŢIUNII IUDA VOR SUPRAVIEŢUI, DAR CALDEENII NEDREPŢI VOR FI NIMICIŢI (cap. 2)

A. Habacuc aşteaptă răspunsul lui Dumnezeu (2:1)

Habacuc s-a retras în turnul său de veghere, aşteptând să vadă cum îi va răspunde Domnul. El a dorit să fie singur pentru a putea să-şi facă o imagine a modului în care vede Dumnezeu lucrurile. Acesta este un principiu cât se poate de important şi pentru credincioşii din zilele noastre. Fie că-l numim „timp de meditaţie," fie „devoţiuni" sau în orice alt fel, comuniunea zilnică cu Dumnezeu este de o importanţă crucială pentru orice creştin.

B. Instrucţiunile ce i se dau să consemneze răspunsul şi să aştepte împlinirea sa (2:2, 3)

2:2 Domnul i-a poruncit profetului:

„Așterne în scris vedenia" (răspunsul Său la întrebarea lui Habacuc) pentru ca cel ce o citește să alerge, ducând vestea (căderii Babilonului și restaurării lui Iuda).

2:3 A. J. Pollock spune că versetul acesta se referă la nădejdea evreului – venirea lui Cristos pe pământ ca să-Și înfrângă dușmanii, să elimine din împărăția Sa toate lucrurile care produc nelegiuire și să-Și întemeieze glorioasa domnie, făcând din Israel căpetenia națiunilor, deoarece El se va afla în fruntea națiunii evreiești.[6] Când versetul 3 este citat la Evrei 10:37, pronumele neutru (referitor la vedenie) devine „El" (adică Domnul), care va veni negreșit și nu va întârzia. Contextul NT se referă la nădejdea creștinului – Răpirea bisericii.

C. Cel drept va trăi prin credință iar caldeenii nedrepți vor muri (2:4)

Pentru că **sufletul** regelui Babilonului s-a semețit, plin de mândrie, el va muri, dar rămășița credincioasă a Israelului va **trăi prin... credință**. Versetul 4c este citat de trei ori în Noul Testament. Cele trei părți ale versetului, – cel drept – va trăi – prin credință, se armonizează bine cu accentele celor trei contexte în cadrul cărora se situează ele. Romani 1:17 subliniază elementul „cel drept"; Galateni 3:11 subliniază „credința"; Evrei 10:38 subliniază „va trăi." Redarea literală în contextul din Habacuc este: „Prin credința sa, cel drept va trăi." De asemenea am putea parafraza: „cel îndreptățit prin credință va trăi."

D. Înșirarea păcatelor caldeenilor (2:5-19)

1. Pofta lor nestăvilită de a cuceri (2:5-8)

2:5 Consumul de vin a fost păcatul național al Babilonului și, negreșit, al lui Nebucadnețar. Keil scrie că această dependență „este atestată de scriitori antici..., și se știe din Daniel [cap., versetul] că Babilonul a fost cucerit pe când Belșațar și maimarii împărăției benchetuiau și se distrau cu nepăsare."[7] În plus, Babilonul mai avea și o nestăvilită poftă de cuceriri.

2:6-8 Versetul 6 începe cu o cântare zeflemisitoare, conținând cinci „vai"-uri împotriva Babilonului. Primul **vai** condamnă pofta sa de cuceriri militare, de a-și clădi imperii sau agresiunea sa. **Multele națiuni** pe care Nebucadnețar le-a cucerit îl vor zeflemisi pentru câștigurile sale necinstite și vor asupri și prăda Babilonul, cum le-a făcut și el lor.

2. Lăcomia și mândria lor (2:9-11)

Se rostește un al doilea **vai** împotriva lui Nebucadnețar pentru lăcomia și mândria sa. El a încercat să-și pună dinastia sa la adăpost de dezastre, dar câștigurile sale necinstite și cruzimea sa îl acuză acum.

3. Îmbogățirea lor prin vărsări de sânge (2:12-14)

Al treilea **vai** împotriva regelui a fost rostit din pricina poftei sale de a fi magnific și pentru tacticile sale de vărsare de sânge. Cetățile Babilonului, construite cu munca sclavilor, nu vor face altceva decât să hrănească focul nepotolit, iar pământul Îl va recunoaște pe Iehova ca pe Dumnezeul adevărat.

Dar va veni ziua în care adevăratul Dumnezeu va fi recunoscut pe plan global. Acest timp glorios este prezis într-un cadru poetic de aceeași factură măreață: **„Căci pământul va fi plin de cunoștința slavei Domnului, ca fundul mării de apele care-l acoperă"** (2:14).

4. Coruperea vecinilor lor (2:15-17)

Al patrulea **vai** este rostit împotriva lui Nebucadnețar pentru că s-a bucurat nespus de mult că a putut să corupă celelalte națiuni din jur, pentru nerușinarea sa și pentru faptul că a distrus Ierusalimul și Iuda. Pe scurt, Nebucadnețar s-a făcut vinovat de promovarea a două ingrediente principale din conținutul programelor de televiziune, filmelor și „literaturii" – stiluri de viață de o deșănțată și nerușinare prezentare a sexului (inclusiv formele de perversiune), alături de nesfârșite acte de violență fără noimă.

5. Idolatria lor (2:18, 19)

Al cincilea și ultimul **vai** îl condamnă pe rege pentru idolatria Babilonului în rânduri de un șfichiuitor sarcasm. Ce folos să ai un idol poleit cu aur sau argint, dacă nu

are suflare de viață în el?

E. Liniștea de care se bucură înainte de a se abate furtuna judecății lui Dumnezeu (2:20)

Acest verset a fost pus pe note, întregul aranjament muzical fiind folosit în unele biserici pentru a determina adunarea să intre în atmosfera de contemplare și pregătire dinaintea predicii. Din nefericire, deși cuvintele sunt adecvate, contextul este că Domnul e pe punctul de a-Și demonstra puterea în cadrul *judecății*. Din această pricină tot pământul trebuie să tacă înaintea Lui.

V. HABACUC SE ROAGĂ ȘI SE ÎNCREDE (cap. 3)[8]

A. El face apel la Dumnezeu să intervină în favoarea poporului Său (3:1, 2)

Habacuc se roagă acum **Domnului**. El auzise despre modul în care Se purtase El în trecut cu dușmanii poporului Său; acum el Îl roagă să-Și reactualizeze lucrarea, pedepsindu-i pe dușmanii Săi și salvându-Și poporul.

B. El trece în revistă grija pe care i-a purtat-o El lui Israel, din Egipt până în Canaan (3:3-15)

3:3-7 În cadrul unei splendide vedenii a suveranității lui Dumnezeu pe care Scroggie o numește o „odă teofanică"[9] (adică o cântare despre manifestarea lui Dumnezeu), Habacuc Îl înfățișează pe **Dumnezeu** mărșăluind împotriva dușmanilor Săi, zdrobindu-i cu puterea Sa și triumfând glorios. El face aluzii frecvente la ocaziile din trecut când Domnul i-a pedepsit pe dușmanii lui Israel – judecata împotriva Egiptului cu prilejul Exodului, apoi judecarea țărilor care s-au împotrivit Israelului în călătoria acestuia spre țara promisă și a națiunilor ce a trebuit să le alunge Iosua din Canaan.

În prima secțiune a rugăciunii gloria și strălucirea lui Dumnezeu sunt văzute atât în ceruri, cât și pe pământ.

Detaliile de ordin geografic – **Teman, Muntele Paran, Cușan** și **Madian** – se referă cu toate la dușmani ai Israelului. De pildă, Teman, o cetate însemnată din Edom, reprezintă întreaga Idumee, iar Cușan este probabil identic cu „Cuș" sau Etiopia.

3:8-11 Puterea lui Dumnezeu este subliniată în aceste cuvinte, în special în manifestările sale asupra **râurilor, mărilor** și **munților**.

Versetul 11 se referă la faimosul eveniment de la Ghibeon în cadrul căruia Domnul a făcut o măreață minune în văzduh, ca să-l ajute pe Iosua să câștige bătălia (Ios. 10:12).

3:12-15 Aici Dumnezeu este văzut mărșăluind prin țară în sprijinul Israelului, călcându-Și în picioare dușmanii, în furia Sa.

În versetul 15 avem o referire la traversarea Mării Roșii (Exod 14), unde de o parte și de alta s-au adunat apele ca două ziduri mari, pentru ca poporul lui Dumnezeu să poată trece de partea cealaltă ca pe uscat. Habacuc Îl vede pe Dumnezeu ca și când ar traversa marea cu caii Săi.

C. El așteaptă ca dușmanul să fie pedepsit (3:16)

Când profetul a auzit despre judecarea invadatorilor babilonieni, el s-a cutremurat și s-a decis să aștepte în tăcere desfășurarea evenimentului.

D. Indiferent ce se va întâmpla, el se va încrede în Dumnezeu, tăria sa (3:17-19)

Între timp, indiferent prin ce încercări ar putea fi chemați să treacă profetul Habacuc și poporul său – **Chiar dacă smochinul nu va înflori, vița nu va da nici un rod, lucrarea măslinului va lipsi și câmpiile nu vor da hrană, turmele vor pieri din staule și nu vor mai fi cirezi în grajduri** – el totuși se **va bucura în Domnul** și în **Dumnezeul mântuirii** sale. Baxter exclamă:

Traducerea literală este: „Voi sări de bucurie pentru Domnul; voi face tumbe din pricina desfătării mele în Dumnezeu." Iată așadar cât de hilară poate fi credința! – bucurie de cea mai înaltă factură în împrejurările cele mai nepriel-

nice! Ce biruință! Să ne-o dea Domnul și nouă![10]

NOTE FINALE

[1](Intro) Charles Lee Feinberg, *Habakkuk, Zepaniah, Haggai and Malachi*, p. 12.

[2](Intro) Cei mai mulți oameni pun accentul la acest nume pe prima silabă, dar accentuarea celei de-a doua silabe este preferată în limba engleză. În ebraică (ca, de altfel, în română, n.tr.) ultima silabă este cea accentuată (*Ha-ba-CUC*).

[3](Intro) Feinberg, *Habakkuk*, p. 11.

[4](1:5-11) *Ibid.*, p. 17.

[5](1:12-1) J. E. Evans, alte documente neexistând.

[6](2:3) A. J. Pollock, alte documente neexistând.

[7](2:5) C. F. Keil, "Habakkuk," în *Biblical Commentary on the Old Testament*, Vol. 25, p. 74, 75.

[8](cap. 3) Acest minunat capitol a fost pus pe note de evrei și se folosește în serviciul de închinăciune.

[9](3:3-7) Scroggie, "Habakkuk," în *Know Your Bible*, Vol. 1, Vechiul Testament, p. 196.

[10](3:17-19) J. Sidlow Baxter, *Explore the Book*, p. 212.

BIBLIOGRAFIE

De Haan, Richard W *Song in the Night.* Grand Rapids: Radio Bible Class (cărticică), 1969.

Feinberg, Charles Lee. *Habakkuk, Zephaniah, Haggai and Malachi.* New York: American Board of Missions to the Jews, 1951.

Kelly, William. *Lectures Introductory to the Study of the Minor Prophets.* London: C. A. Hammond Trust Bible Depot, n.d.

Keil, C. E "Habakkuk." În *Biblical Commentary on the Old Testament.* Vol. 25. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1971.

Scroggie, W. Graham. "Habakkuk." În *Know Your Bible.* Vol. 1. The Old Testament. London: Pickering & Inglis Ltd., n.d.

Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets.* Vol. 3. Ediție nouă (3 vol.). Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.

ȚEFANIA

Introducere

„Dacă cineva dorește ca toate oracolele secrete ale profeților să fie redate sub forma unui scurt compendium, să citească de la un capăt la altul scurta carte Țefania."

– Martin Bucer (1528)

I. Locul unic în Canon

Multor oameni le place să privească viețile persoanelor de viță regală și să-i urmărească îndeaproape pe nobili. Ca strănepot al bunului rege Ezechia,[1] și astfel un văr îndepărtat al evlaviosului rege Iosia, ce domnea în acea perioadă, e posibil ca Țefania să fi făcut parte din această societate. Ce jalnic e să amintim că între domniile acestor doi regi neprihăniți a existat domnia malefică de peste jumătate de veac a lui Amon și a lui Manase. Probabil Țefania a avut acces la curtea regală din capitala regatului de sud, Iuda.

II. Paternitatea

Cunoaștem foarte puține despre Țefania fiul lui Cuși. Numele său înseamnă *Iehova ascunde*, adică „ocrotește" sau „prețuiește." Cum am arătat, genealogia sa descinde din viță regală. Lui Țefania i-a plăcut să juxtapună întunericul peste lumină și lumina peste întuneric, zugrăvind o prefigurare foarte luminoasă a slavei viitoare a lui Israel și a convertirii Neamurilor la Domnul. După cum scoate Hewitt în evidență, profetul Țefania nu s-a jucat cu cuvintele, nu a scris cu menajamente:

> Nu găsim nici un compromis în limbajul folosit de profet. El denunță păcatul și vestește judecata cu un spirit total neînfricat, încheindu-și cartea cu o cântare plină de inspirație și nădejde, anticipând inaugurarea Împărăției de o mie de ani.[2]

III. Data

Țefania a slujit în timpul domniei lui Iosia (640-609 î.Cr.). Cărturarii credincioși se împart în două categorii: cei care cred că și-a redactat lucrarea înainte de marea trezire din anul 621 î.Cr. și cei care susțin că profeția a fost scrisă după acest an. Dacă a fost scrisă înainte, atunci negreșit profeția a contribuit la trezirea spirituală. Dar o seamă de detalii, cum ar fi citarea legii redescoperite, ar sugera ca dată a apariției un an ulterior lui 621. Întrucât Țefania 2:13 arată că Ninive era încă în picioare, se impune o dată anterioară distrugerii acelui oraș din anul 612 î.Cr. Rezultă, prin urmare, că profeția a fost scrisă probabil între 621 și 612 î.Cr.

IV. Fondul și tema

Țefania a profețit probabil de la Ierusalim („locul acesta," 1:4). Fondul istoric al profeției sale se găsește la 2 Regi 21-23 și în primele capitole din Ieremia:

> Țefania a văzut hoardele amenințătoare de sciți, care se iveau la orizont, iuți și înfricoșători în mișcările lor.... Poziția lui Iuda era delicată și dificilă, deoarece cu resursele sale limitate nu putea spera să biruie asupra acestor forțe puternice. Când națiunile mai mari din nordul și sudul lui Iuda s-au luptat pentru supremația lumii, națiunile mai slabe ce se aflau între ele s-au implicat în aceste lupte și au fost adesea răvășite. Conștient de tulburările și tensiunile din jur, Țefania a devenit un predicator al nepri-

hănirii, denunțând regele epocii sale în termeni lipsiți de menajamente.[3]

El folosește expresia „Ziua Domnului" de șapte ori în mica sa carte. Asta îi conferă cărții tema sa: Judecata lui Dumnezeu va veni în curând peste Iuda din pricina neascultării. Alte expresii cheie întâlnite în cuprinsul cărții sunt: „gelozie" și „în mijlocul." Dumnezeu este gelos în sensul că nu poate suferi idolatria poporului Său. El este „în mijloc" mai întâi ca Judecător neprihănit (3:5) și apoi ca și Cuceritor al dușmanilor copiilor Săi (3:15).

SCHIȚA

I. HOTĂRÂREA LUI DUMNEZEU DE A ADUCE LA ÎNDEPLINIRE JUDECATA (cap. 1)
   A. Asupra întregului pământ (1:1-3)
   B. Asupra lui Iuda și Ierusalim din pricina idolatriei (1:4-6)
   C. Ziua Domnului sub simbolul unei jertfe (1:7-13)
      1. Oaspeții – dușmanii lui Iuda (1:7)
      2. Victimele – oamenii răi din Iuda (1:8-13)
   D. Groaza Zilei Domnului (1:14-18)

II. IUDA ESTE CHEMATĂ SĂ SE POCĂIASCĂ (2:1-3)

III. PIERZAREA NAȚIUNILOR NEEVREIEȘTI (2:4-15)
   A. Filistenii (2:4-7)
   B. Moabiții și amoniții (2:8-11)
   C. Etiopienii (2:12)
   D. Asirienii și în special cetatea Ninive (2:13-15)

IV. UN VAI ROSTIT ÎMPOTRIVA IERUSALIMULUI (3:1-7)
   A. Neascultare, absența oricărei reacții, necredință, lipsă de pocăință (3:1, 2)
   B. Lăcomia prinților și a judecătorilor (3:3)
   C. Ușurătatea și perfidia profeților și sacrilegiul preoților (3:4)
   D. Prezența Domnului la judecată (3:5-7)

V. MESAJUL DE MÂNGÂIERE CĂTRE RĂMĂȘIȚA CREDINCIOASĂ (3:8-20)
   A. Nimicirea neevreilor răi (3:8)
   B. Convertirea națiunilor rămase (3:9)
   C. Restaurarea Israelului împrăștiat (3:10-13)
   D. Bucuria venirii a doua a lui Cristos (3:14-17)
   E. Ce va face Dumnezeu pentru poporul Său (3:18-20)

Comentariu

I. HOTĂRÂREA LUI DUMNEZEU DE A ADUCE LA ÎNDEPLINIRE JUDECATA (cap. 1)

A. Asupra întregului pământ (1:1-3)

Profeții au obiceiul de a-și numi tatăl și uneori bunicul – asta datorită preocupării evreilor de a-și cunoaște „rădăcinile" din care provin, cum am putea spune noi cei de astăzi. Dar **Țefania fiul lui Cuși** merge pe firul a patru generații de strămoși, negreșit pentru a ne informa că descinde din regele **Ezechia.**

În mare, capitolul descrie distrugerea întregii țări, apoi mai la obiect a Ierusalimului și a regatului Iuda. Dumnezeu va pustii întreaga țară.

B. Asupra lui Iuda și Ierusalim din pricina idolatriei (1.4-6)

Locuitorii din Iuda vor fi pedepsiți pentru idolatria lor – închinarea la **Baal,** închinarea față de stele și închinarea la **Milcom,** dumnezeul amoniților.

C. Ziua Domnului sub simbolul unei jertfe (1:7-13)

1. Oaspeții – dușmanii lui Iuda (1:7)

Domnul a pregătit o jertfă; Iuda este victima iar babilonienii sunt **oaspeții.**

2. Victimele – oamenii răi din Iuda (1:8-13)

Dumnezeu o va pedepsi pe Iuda pentru îmbrăcămintea ei idolatră și practicile ei idolatre, precum și pentru violență și înșelăciune. Din diverse sectoare ale orașului, cum ar fi Poarta peștilor, Cartierul al Doilea și de pe dealuri, se vor auzi urlete de groază, când invadatorii îi vor măcelări pe locuitori și vor prăda cetatea.

D. Groaza Zilei Domnului (1:14-18)

Aici este redată cea mai vie imagine din toată Biblia a **zilei Domnului.** Este ziua mâniei lui Dumnezeu asupra oamenilor din pricina răutății lor, în special asupra oamenilor din Iuda. E o zi de război, strâmtorare și măcel. Un clasic imn latin se întemeiază pe versetele 15 și 16: Thomas din Celano a compus în anul 1250 faimosul său imn al judecății pornind de la versetul 15, *Dies irae, dies illa,* însemnând „Ziua aceea este o zi a mâniei." Este o zi a mâniei, necazului, strâmtorării, pustiirii, devastării (cuvintele ebraice pentru pustiire și devastare – *șo'ah* și *umeșo'ah* – sunt asemănătoare pe plan onomatopeic, sugerând monotonia nimicirii), o zi a întunecimii, posomorârii, înnorării, întunericului de nepătruns, trâmbiței, alarmei împotriva cetăților întărite și turnurilor înalte.[4]

Dumnezeu dorește cu gelozie afecțiunea poporului Său și-i va pedepsi pe toți rivalii Săi.

II. IUDA ESTE CHEMATĂ SĂ SE POCĂIASCĂ (2:1-3)

Dumnezeu cheamă națiunea **indezirabilă** (sau „nerușinată", NKJV marg.) să se pocăiască. Versetul 3 pare să indice o rămășiță de evrei neprihăniți. Dacă aceștia Îl vor căuta pe Domnul, vor fi ascunși în ziua mâniei Sale aprinse.

III. PIERZAREA NAȚIUNILOR NEEVREIEȘTI (2:4-15)

A. Filistenii (2:4-7)

Versetele 4-15 prezic judecata ce se va abate asupra națiunilor din jur, adică din vest, din est, din sud și din nord. Mai întâi sunt filistenii, care mai sunt identificați și după un alt nume: Cheretiții. Cetățile lor – Gaza, Așchelon, Așdod – vor fi date uitării și lăsate în paragină. Vor fi distruse iar teritoriile lor vor fi date în folosința Iudei, ca pășune.

B. Moabiții și amoniții (2:8-11)

În continuare sunt judecați Moab și Amon. Dumnezeu a auzit cuvintele lor pline de obrăznicie și lăudăroșeniile lor împotriva poporului Său. Ei vor fi pustiiți iar rămășița poporului lui Dumnezeu va locui acolo. Versetul 11 anticipează condițiile ce vor domni în Mileniu, când Domnul îi va fi redus la zero pe toți dumnezeii pământului.

C. Etiopienii (2:12)

Etiopia va fi pedepsită prin sabia lui Dumnezeu (regele Babilonului). Unii, printre care și Feinberg, stabilesc aici o conexiune între **„Etiopieni"** și Egipt:

Fericirea Etiopiei depindea de cea a Egiptului care era supus dinastiilor etiopene. Notați textul de la Ieremia 46:9 și cel de la Ezechiel 30:5, 9. Există temeiuri să credem că prin termenul Etiopieni se înțelege de fapt Egiptul.[5]

D. Asirienii și în special cetatea Ninive (2:13-15)

Nebucadnețar va distruge și Asiria. Ninive va fi un loc de adăpost pentru animale și păsări și toți cei ce vor trece prin ea vor șuiera, arătând pumnii.

IV. UN VAI ROSTIT ÎMPOTRIVA IERUSALIMULUI (3:1-7)

A. Neascultare, absența oricărei reacții, necredință, lipsă de pocăință (3:1, 2)

Cetatea Ierusalim, personificată sub forma unei femei, este condamnată pentru că este răzvrătită, întinată și asupritoare. Ea a fost neascultătoare și nu s-a încrezut în Domnul, nici nu s-a apropiat de Dumnezeul ei.

B. Lăcomia prinților și a judecătorilor (3:3)

Prinții ei sunt ca niște lei care răcnesc iar judecătorii ei sunt lacomi ca lupii de seară.

C. Ușurătatea și perfidia profeților și sacrilegiul preoților (3:4)

Profeții ei sunt necredincioși iar preoții ei profani. Feinberg comentează pe această temă:

În versetul 4 avem singura condamnare a profeților în această carte. Ei erau vinovați de ușurătate și de tratarea neglijentă a chestiunilor de cea mai mare importanță. Nu era nici o gravitate sau statornicie în viața sau în propovăduirea lor. Erau perfizi, pentru că erau infideli față de El pe care pretindeau că-L reprezintă, mai degrabă încurajându-i pe oameni în apostazia lor față de Domnul. Prin faptele lor rele ei profanau lăcașul de închinăciune; tot ce era sacru se prefăcea în profan în mâinile lor. Ei violentau legea prin faptul că denaturau sensul ei clar și intenția ei nedisimulată când o predau poporului.[6]

D. Prezența Domnului la judecată (3:5-7)

În pofida tuturor acestor păcate și corupții, Domnul este în mijlocul ei ca să judece cu dreptate. El pedepsise alte națiuni, crezând că acest lucru negreșit o va face pe Iuda să se teamă de El, dar oamenii au devenit și mai stricați.

V. MESAJUL DE MÂNGÂIERE CĂTRE RĂMĂȘIȚA CREDINCIOASĂ (3:8-20)

A. Nimicirea neevreilor răi (3:8)

Rămășița credincioasă a lui Iuda este îndemnată să aștepte pe Dumnezeul ei până când El îi va distruge pe toți dușmanii Săi cu focul geloziei Sale.[7]

B. Convertirea națiunilor rămase (3:9)

Limbajul pur din versetul 9 nu se referă, probabil, la o limbă unică, universală, ci la buze ce nu sunt întinate de idolatrie sau la un limbaj curat, plin de laudă la adresa lui Iehova. **Toate popoarele Îl vor sluji pe El cu un singur gând.**

C. Restaurarea Israelului împrăștiat (3:10-13)

În acea zi milenară Neamurile îi vor aduce pe evreii împrăștiați înapoi în țara lor, ca ofrandă închinată Domnului. Oamenii răi din Iuda, care se bucură în mândria lor, vor fi distruși și, prin urmare, nu vor mai face rămășița lui Israel să se teamă. Cei care vor rămâne vor fi smeriți și blânzi, punându-Și încrederea în Domnul și trăind o viață neprihănită.

D. Bucuria venirii a doua a lui Cristos (3:14-17)

Versetele 14-20 redau cântarea Israelului restaurat, prin care acesta Îl laudă pe Iehova (NKJV, „pe Domnul") pentru măreața izbăvire ce le-a dat-o, celebrând dragostea Sa pentru ai Săi. Fiica Sionului are multe motive să cânte, să strige și să se

veleească! Nu numai că dușmanii săi au fost izgoniți, dar Mesia-Regele, Domnul Însuși, este chiar în mijlocul său. Nu mai e nevoie să se fie slabă sau să teamă, pentru că Dumnezeu cel Puternic o va liniști cu iubirea Sa.

E. Ce va face Dumnezeu pentru poporul Său (3:18-20)

Întrucât judecata urma să se abată în curând asupra poporului, Domnul încheie profeția cu o puternică promisiune a unei întorsături radicale pentru rămășița credincioasă. În loc de ocară și întristare pentru că duc dorul adunării rânduite, exilații vor avea parte de laudă și faimă în toate țările pe unde au fost făcuți de rușine.

NOTE FINALE

[1](Intro) „Hizkiah" din 1:1 în ediția KJV este exact aceeași ortografie ca pentru Ezechia în originalul ebraic.

[2](Intro) J. B. Hewitt, *Outline Studies in the Minor Prophets*, p. 45.

[3](Intro) *Ibid.*, p. 44.

[4](1:14-18) Charles Lee Feinberg, *Habakkuk, Zephaniah, Haggai, Malachi*, p. 50.

[5](2:12) *Ibid.*, p. 59.

[6](3:4) *Ibid.*, p. 64.

[7](3:8) Țefania 3:8 este singurul verset din textul original al VT care conține toate literele alfabetului ebraic.

BIBLIOGRAFIE

Feinberg, Charles Lee. *Habakkuk, Zephaniah, Haggai and Malachi.* New York: American Board of Missions to the Jews, Inc., 1951.

_____. *The Minor Prophets.* Chicago: Moody Press, 1976.

Hewitt, J. B. *Outline Studies in the Minor Prophets.* West Glamorgan, UK.: Precious Seed Publications, n.d.

Keil, C. E "Zephaniah." În *Biblical Commentary on the Old Testament.* Vol. 26. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.

Kelly, William. *Lectures Introductory to the Study of the Minor Prophets.* London: C. A. Hammond Trust Bible Depot, n. d.

Morgan, G. Campbell. *The Minor Prophets.* Old Tappan, N.J.: Fleming H. Revell Company, 1960.

Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets.* Vol. 3. Ediție nouă (3 vols.). Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.

HAGAI

Introducere

„Puțini profeți au reușit să comprime într-un spațiu atât de mic atâta învățătură spirituală cât a reușit Hagai să comprime."

—Frank E. Gaebelein

I. Locul unic în Canon

Mesajul neechivoc al celei de-a doua cărți din VT sub raportul scurtimii este simplu: Reziditi templul! Rămășița care s-a întors în Palestina pentru a rezidi lăsase lucrările să stagneze timp de șaisprezece ani. Prin urmare Hagai a primit împuternicirea de a-i îndemna pe delăsătorii evrei să se apuce de lucru. Hagai lărgește cadrul mesajului său, referindu-se și la judecarea națiunilor nelegiuite, precum și la viitoarea slavă a poporului lui Dumnezeu.

II. Paternitatea

Hagai s-a născut probabil într-o sărbătoarea evreiască, întrucât numele său înseamnă „festiv" sau „sărbătoresc." El este singurul personaj din VT care poartă acest nume. Sau, poate că a fost numit așa de către părinți credincioși în speranța unei viitoare și fericite restaurații, întrucât, după câte se pare, s-a născut în exil.

Hagai este primul dintre trei profeți care au slujit după întoarcerea din Babilon, alături de Zaharia și Maleahi. Ezra menționează Hagai 5:1 și 6:14, dar cunoștințele noastre despre viața sa sunt practic nule. Asta scoate în evidență importanța mesajului și a *Dumnezeului* care-l împuternicește pe profet, spre deosebire de tendința din perioada modernă (de fapt de când e lumea) de a-l proslăvi pe predicator.[1]

III. Data

Hagai se poate data cu precizie în anul 520 î.Cr. – „anul al doilea al regelui Darius" (Darius I).

IV. Fondul și tema

Ca profet post-exilic, Hagai s-a repatriat cu prilejul primului grup de exilați ce au revenit din Babilon în Israel sub conducerea lui Zorobabel. Slujba sa a fost de a-i încuraja pe oameni să rezidească templul (Ezra 5:1).

Expresia cheie a cărții este: „Eu sunt cu tine, zice Domnul" (1:13; 2:4). Alte expresii semnificative sunt: „Uitați-vă cu băgare de seamă la căile voastre" (1:5, 7; 2:15, 18) și „Fii tare" (2:4).

SCHIȚA

I. PRIMA PROFEȚIE – PRIMA ZI A LUNII A ȘASEA (cap. 1)

A. Mustrare pentru neglijarea rezidirii templului (1:1-4)

B. Eșecul de a rezidi a avut drept urmare sărăcie și secetă (1:5-11)

C. Îmbărbătați de Hagai, oamenii au reluat lucrul la templu (1:12-15)

II. A DOUA PROFEȚIE – ZIUA A DOUĂZECI ȘI UNA A LUNII A ȘAPTEA (2:1-9)

A. Profetul îi îmbărbătează din nou pe oameni, asigurându-i de prezența Domnului (2:1-5)

B. Gloria templului viitor o va întrece pe cea a fostului templu (2:6-9)

III. A TREIA PROFEȚIE – ZIUA A DOUĂZECI ȘI PATRA A LUNII A NOUA (2:10-19)

A. Jertfele aduse pe altar erau necurate, atâta timp cât templul zăcea în ruine (2:10-14)

B. Înainte de punerea temeliei templului, oamenii sufereau de pe urma sărăciei (2:15-17)

C. Dacă vor relua lucrul la templu, Domnul îi va binecuvânta (2:18, 19)

IV. A PATRA PROFEȚIE – ZIUA A DOUĂZECI ȘI PATRA A LUNII A NOUA (2:20-23)

Oamenii sunt încurajați de promisiunea răsturnării împărăției neevreilor și întemeierea domniei lui Mesia

Comentariu

I. PRIMA PROFEȚIE – PRIMA ZI A LUNII A ȘASEA (cap. 1)

A. Mustrare pentru neglijarea rezidirii templului (1:1-4)

Această profeție este datată ca provenind din anul al doilea al regelui Darius, medo-persanul. Domnul i-a mustrat pe evreii din Iuda pentru delăsarea lor în munca de reconstruire a templului, în timp ce ei înșiși trăiau în condiții de mare confort, în case căptușite.

B. Eșecul de a rezidi a avut drept urmare sărăcie și secetă (1:5-11)

Ei ar fi trebuit să țină seama de istoria recentă, trăgând învățăminte din avertismentele primite. Când au neglijat casa Domnului, au suferit de foame, de sete și de sărăcie. Acum Domnul le-a poruncit să înceapă munca la templu. Atâta timp cât casa lui Dumnezeu zăcea în ruine, nu se puteau aștepta la nimic decât la secetă.

C. Îmbărbătați de Hagai, oamenii au reluat lucrul la templu (1:12-15)

Zorobabel, guvernatorul lui Iuda, și Iosua... marele preot, împreună cu toată rămășița poporului, au ascultat de Cuvântul Domnului și au început să rezidească la douăzeci și trei de zile după darea poruncii de rezidire.

II. A DOUA PROFEȚIE – ZIUA A DOUĂZECI ȘI UNA A LUNII A ȘAPTEA (2:1-9)

A. Profetul îi îmbărbătează din nou pe oameni, asigurându-i de prezența Domnului (2:1-5)

Cam după o lună, **în luna a șaptea**, oamenii s-au descurajat, slăbind eforturile de reconstrucție, mai ales când s-au gândit la gloria templului de odinioară. Conducătorilor lor li s-a spus să fie tari și să nu se teamă, deoarece Duhul lui Dumnezeu a rămas între ei.

B. Gloria templului viitor o va întrece pe cea a fostului templu (2:6-9)

Dumnezeu i-a încurajat pe lideri, dându-le asigurarea că **slava templului** viitor (cel din timpul Mileniului) va fi mai mare decât a oricărui templu anterior. **„Dorința tuturor națiunilor"** este considerată de obicei drept o referire la Mesia și la revenirea Sa în templu. Dar contextul

sugerează că ar putea să se refere la *comorile naţiunilor* (NKJV marg.).[2] Argintul şi aurul lor aveau să se îndrepte spre Ierusalim, pentru a înfrumuseţa templul. Versetul 9a sună astfel: **„Slava acestei Case din urmă va fi mai mare decât a celei dintâi..."** Cele două temple au fost considerate ca o singură casă. Pe lângă slavă, se face şi promisiunea păcii pentru viitor.

III. A TREIA PROFEŢIE – ZIUA A DOUĂZECI ŞI PATRA A LUNII A NOUA (2:10-19)

A. Jertfele aduse pe altar erau necurate, atâta timp cât templul zăcea în ruine (2:10-14)

A treia profeţie a fost dată în ziua a douăzeci şi patra a lunii a noua. Oamenilor li s-a spus să le pună preoţilor două întrebări: (1) Dacă poartă cineva în poala hainei sale carne sfinţită, şi atinge cu haina lui pâine, bucate fierte, vin, untdelemn sau o mâncare oarecare, lucrurile acestea vor fi sfinţite?" Preoţii au răspuns, corect, „Nu!" (2) Dacă cineva care a devenit necurat prin faptul că s-a atins de un mort, se va atinge de aceste bucate, vor deveni ele necurate? Din nou, preoţii au răspuns, corect: „Da."

Cu alte cuvinte, iată ce s-a înţeles: „Cel ce e sfânt nu împarte sfinţenie nici unui alt lucru, dar cel ce este el însuşi întinat transmite întinarea."[3] Sau, să ne exprimăm altfel: „Lucrarea şi închinarea nu sfinţesc păcatul, dar păcatul contaminează lucrarea şi închinarea."[4] Aceasta a fost o atenţionare la adresa poporului, ca oamenii să ştie că ofrandele aduse de ei lui Dumnezeu erau întinate şi că ei înşişi erau necuraţi atâta timp cât templul zăcea în ruine.

B. Înainte de punerea temeliei templului, oamenii sufereau de pe urma sărăciei (2:15-17)

Înainte de a începe să construiască templul, ei avuseseră parte de lipsuri de grâne şi de vin, iar recoltele lor fuseseră atacate de tăciune şi de mucegai, precum şi de grindină. Dar chiar şi de atunci încoace, interminabilele lor întârzieri cu privire la lucrările de rezidire au adus peste ei discipplina din partea lui Dumnezeu, manifestată prin greutăţi şi lipsuri.

C. Dacă vor relua lucrul la templu, Domnul îi va binecuvânta (2:18, 19)

Dar din ziua în care aveau să pună temelia templului Domnului, Dumnezeu avea să-i binecuvânteze.

IV. A PATRA PROFEŢIE – ZIUA A DOUĂZECI ŞI PATRA A LUNII A NOUA (2:20-23)

Oamenii sunt încurajaţi de promisiunea răsturnării împărăţiei neevreilor şi întemeierea domniei lui Mesia

Zorobabel este aici tipul Domnului Isus Cristos. Dumnezeu va răsturna şi nimici împărăţiile neevreieşti ale acestei lumi, întemeind împărăţia de o mie de ani a lui Cristos. Inelul cu pecete indică faptul că autoritatea divină de a guverna este încredinţată lui Mesia.

NOTE FINALE

[1](Intro) Dr. Howard Hendricks are o expresie colorată pentru această dispoziţie atât de des întâlnită de a manifesta entuziasm ieşit din comun faţă de câte un predicator după ce acesta a rostit o predică reuşită: „Ceremonia glorificării viermelui."

[2](2:6-9) Folosirea majusculelor în NKJV e în ton cu interpretarea tradiţională, dar redarea cu iniţiale mici a expresiei „dorinţa tuturor naţiunilor" din textul marginal sugerează o variantă alternativă.

[3](2:10-14) William Kelly, *Lectures Introductory to the Study of the Minor Prophets*, p. 427.

[4](2:10-14) Donald Campbell, alte documente neexistând.

BIBLIOGRAFIE

Baldwin, Joyce G. *Haggai, Zechariah, Malachi: An Introduction and Commentary.* The Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1972.

Feinberg, Charles Lee. *The Minor Prophets.* Chicago: Moody Press, 1976.

Kelly, William. *Lectures Introductory to the Study of the Minor Prophets.* London: C. A. Hammond Trust Bible Depot, n.d.

Keil, C. E "Haggai." În *Biblical Commentary on the Old Testament. Vol.* 26. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.

Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets.* Vol. 3. Ediție nouă (3 vol.). Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.

ZAHARIA

Introducere

„Profeția lui Zaharia este de mare preț pentru creștin, datorită accentului de o unică factură mesianică și desfășurării panoramice a evenimentelor legate de prima și în special de a doua venire a lui Cristos și de restaurarea națiunii Israel, ce va urma în timpul Mileniului ca o consecință a venirii Sale."

–Merrill F. Unger

I. Locul unic în Canon

Geneza, Psalmii și Isaia sunt cele mai citate cărți din NT, ceea ce nu ne surprinde, având în vedere dimensiunea și conținutul lor de o crucială importanță. Cei mai mulți oameni vor fi însă uimiți să afle că Zaharia, cu doar paisprezece capitole, este citată de circa patruzeci de ori în NT. Fără îndoială lucrul acesta se datorează în special conținutului mesianic al cărții – neîndoios ea fiind cea mai cristo-centrică dintre scrierile Profeților Minori.

Fascinantele vedenii de un simbolism cuceritor pe care le prezintă Zaharia în cartea sa, plus mesajele și revelațiile sale – iată tot atâtea elemente care sporesc importanța și interesul acestei cărți post-exilice.

II. Paternitatea

Există circa treizeci de bărbați în VT numiți Zaharia (care înseamnă „Iehova Își aduce aminte"), același nume transcris în greaca NT sub forma Zacharias iar în engleză Zachary (și, desigur, în românește „Zaharia", n.tr.).

Acest profet și preot s-a născut probabil în Babilon, în timpul exilului. Neemia menționează sosirea sa la Ierusalim (12:4, 16) iar Ezra amintește slujba sa (5:1; 6:14). Zaharia a preluat scurta slujbă publică a seniorului Hagai, de a încuraja rămășița.

Zaharia a avut o lucrare îndelungată și și-a redactat capitolele 9-14 probabil mult mai târziu decât secțiunile datate.

III. Data

Zaharia și-a început profețiile în anul 520 î.Cr., același an în care a slujit Hagai, dar a continuat timp de cel puțin trei ani.

IV. Fondul și tema

Zaharia a fost fiul lui Berechia. Asemenea lui Hagai, el a fost profet pentru locuitorii lui Iuda care au revenit în patrie după captivitate. El i s-a alăturat lui Hagai în a-i încuraja să rezidească templul (Ezra 5:1). Profeția lui Zaharia a început la jumătatea distanței dintre mesajul al doilea și al treilea al lui Hagai.

În cadrul a opt vedenii, folosind un limbaj simbolic, el a prezis prăbușirea puterilor mondiale ale Neamurilor; judecarea evreilor apostați din pricina respingerii de către aceștia a lui Cristos; curățirea, restaurarea și gloria rămășiței; și viitoarea prosperitate a Ierusalimului. Primele cinci vedenii sunt mesaje de har; ultimele trei – de judecată.

Remarcabilele profeții ale lui Zaharia privitoare la Mesia prezic intrarea Sa în Ierusalim (9:9); trădarea Sa pentru treizeci de arginți (11:12, 13); moartea Sa, sub forma Păstorului lovit (13:7); venirea Sa din nou pe Muntele Măslinilor (14:4); și domnia Sa de o mie de ani ca Mare Preot și Rege (14:9).

Deși multe din profeții au avut deja o aplicație sau împlinire parțială în timpul lui Zaharia, multe urmează să se împlinească în viitor.

SCHIȚA

I. ÎNDEMNUL LA POCĂINȚĂ ȘI ASCULTARE ȘI AVERTISMENTUL DE A ÎNVĂȚA DIN GREȘELILE STRĂMOȘILOR LOR (1:1-6)

II. SERII DE CÂTE OPT VEDENII, MENITE SĂ-I ÎNCURAJEZE PE OAMENI SĂ REZIDEASCĂ TEMPLUL (1:7–6:8)

A. Omul călare pe calul roșu (1:7-17)

B. Patru coarne și patru meșteri (1:18-21)

C. Omul cu funia de măsurat (cap. 2)

D. Marele Preot Iosua (cap. 3)

E. Sfeșnicul de aur și cei doi măslini (cap. 4)

F. Sulul zburător (5:1-4)

G. Femeia din coș (5:5-11)

H. Cele patru care (6:1-8)

III. IOSUA ÎNCORONAT CA MARE PREOT (6:9-15)

IV. EVREII DE LA BETEL SE INTERESEAZĂ CU PRIVIRE LA CONTINUAREA POSTULUI (cap. 7, 8)

A. Întrebarea referitoare la post (7:1-3)

B. Primul mesaj (7:4-7)

C. Al doilea mesaj (7:8-14)

D. Al treilea mesaj (8:1-17)

E. Al patrulea mesaj (8:18-23)

V. PRIMUL ORACOL SAU PRIMA POVARĂ, SUBLINIIND PRIMA VENIRE A LUI MESIA (cap. 9-11)

A. Națiunile neevreiești vor fi judecate (9:1-8)

B. Prima venire a lui Mesia în Sion (9:9)

C. Dezarmarea și pacea universală de la a doua venire a lui Cristos (9:10)

D. Întoarcerea la Ierusalim a captivilor din exil (9:14-17)

E. Triumful întregului Israel asupra Greciei (9:13)

F. Intervenția lui Iehova pentru a-Și ocroti poporul (9:14-17)

G. Oamenii sunt îndemnați să ceară ploaia de la Domnul, nu de la idoli (10:1, 2)

H. Dumnezeu îi va pedepsi pe liderii lui Iuda, Îl va ridica pe Mesia și va da izbândă poporului Său (10:3-5)

I. Israel și Iuda vor fi strânse la un loc și restaurate (10:6-12)

J. Dregătorii neloiali vor fi pedepsiți (11:1-3)

K. Mesia devine adevăratul păstor al turmei (11:4-8a)

L. Mesia este respins de către poporul Său (11:8b-14)

M. Dumnezeu îi dă pe mâna păstorului idolesc (Anticrist) (11:15-17)

V. AL DOILEA ORACOL SAU A DOUA POVARĂ, SUBLINIIND A DOUA VENIRE A LUI MESIA (cap. 12–14)

A. Ierusalimul va fi o sursă de necazuri pentru națiuni (12:1-3)

B. Domnul îi va nimici pe dușmanii lui Iuda (12:4)

C. Evreii vor recunoaște pe Dumnezeu ca sursă a tăriei lor (12:5)

D. Locuitorii din teritoriile mai îndepărtate din Iuda își vor devora dușmanii și vor fi primii care se vor bucura de izbândă (12:6-9)

E. Națiunea va jeli din pricina faptului că L-a respins pe Mesia (12:10-14)

F. Se va asigura o modalitate pentru curățirea de păcat (13:1)

G. Idolii și profeții falși vor fi alungați (13:2-6)

H. Mesia va fi înjunghiat iar Israelul împrăștiat (13:7)

I. O rămășiță a națiunii se va întoarce la Domnul (13:8, 9)

J. Neamurile se vor strânge împotriva Ierusalimului (14:1, 2)

K. Domnul Însuși va interveni (14:3-5)

L. Schimbări cosmice legate de climă și iluminat (14:6, 7)

M. Râul de apă vie (14:8)

N. Cristos va domni ca Rege (14:9)

O. Schimbările de ordin geografic ce vor avea loc în țară (14:10)

P. Ierusalimul va fi locuit, în siguranță (14:11)

Q. Plaga și panica îi vor afecta pe dușmanii neevrei (14:12-15)

R. Supraviețuitorii dintre Neamuri se vor închina la Ierusalim, în caz contrar fiind pasibili de plagă (14:16-19)

S. Chiar și ustensilele și obiectele obișnuite vor fi sacre, închinate Domnului, iar negustorii nu vor mai face negoț în Casa Domnului (14:20-21)

Comentariu

I. ÎNDEMNUL LA POCĂINȚĂ ȘI ASCULTARE ȘI AVERTISMENTUL DE A ÎNVĂȚA DIN GREȘELILE STRĂMOȘILOR LOR (1:1-6)

Primele șase versete au caracter introductiv. Ele transmit un mesaj din partea **Domnului** prin **Zaharia, fiul lui Berechia** către israeliți, îndemnându-i să se **întoarcă la** Domnul. Versetul 3 atinge nota definitorie pentru întreaga carte: **„Așa vorbește Domnul oștirilor: «Întoarceți-vă la Mine,» zice Domnul oștirilor, «și Mă voi întoarce și Eu la voi,» zice Domnul oștirilor."** El îi îndeamnă pe israeliți să învețe din greșelile **părinților** lor, care au refuzat să asculte de **prorocii de mai înainte**, ca Isaia, Ieremia și Osea. În consecință, a venit judecata peste ei, exact așa cum îi avertizase Domnul. Abia atunci și-au dat ei seama că **Domnul** Se ocupa de ei din pricina **căilor lor cele rele.**

II. SERII DE CÂTE OPT VEDENII, MENITE SĂ-I ÎNCURAJEZE PE OAMENI SĂ REZIDEASCĂ TEMPLUL (1:7–6:8)

Zaharia își începe cartea cu o panoramă

profetică a perioadei de timp cuprinsă între vremea sa și Împărăția Milenară.

A. Omul călare pe calul roșu (1:7-17)

Semnificația: Dumnezeu nu-Și găsește plăcerea în Neamuri, care se odihnesc, în timp ce poporul Său suferă. El va pedepsi neamurile și-Și va restaura poporul.

1:7-11 În versetul 7, profetul începe seria sa de opt vedenii.

În prima vedenie, este înfățișat Domnul (**omul... călare pe un cal roșu** – a se compara cu **Îngerul Domnului** din versetul 11), împreună cu agenții Săi (probabil îngeri), care patrulează **pământul** călare pe **cai roșii, murgi și albi. Mirții din umbrar** sau din depresiune reprezintă Israelul subjugat de Neamuri. Când profetul întreabă care e semnificația călăreților, un **înger** tălmăcitor promite că va explica, dar Domnul (**omul care stătea între mirți**) răspunde că datoria lor era să patruleze **pământul**. Patrulele Îi raportează Domnului **că tot pământul este în pace și liniștit** – asta însemnând probabil că națiunile neevreiești, în special Babilonul, se relaxează, în timp ce poporul lui Dumnezeu este asuprit.

1:12-17 Îngerul Domnului mijlocește pe lângă **Domnul oștirilor** în favoarea **Ierusalimului** și Iudei, care au zăcut în paragină timp de **șaptezeci de ani**. Primind un răspuns încurajator, îngerul tălmăcitor îi spune profetului să vestească faptul că Dumnezeu va interveni în favoarea poporului Său. **Națiunile** L-au supărat pe Dumnezeu prin cruzimea cu care s-au purtat față de Iuda. Dumnezeu Se va întoarce în **Ierusalim** iar templul va fi rezidit. **Funia de măsurat** se referă aici la lucrările de reconstrucție, pe când la 2 Regi 21:13 ea semnifică nimicirea.... Profetul are datoria să le spună oamenilor că va da propășire cetăților lui Iuda, va **mângâia Sionul și va alege iarăși Ierusalimul**.

B. Patru coarne și patru meșteri (1:18-21)

Semnificația: Distrugerea a patru imperii mondiale.

Împlinirea deplină a acestei a doua vedenii este încă în viitor. Cele patru **coarne** sunt identificate drept patru națiuni care au împrăștiat pe Iuda, pe Israel și Ierusalimul – cu alte cuvinte, cele patru mari imperii mondiale: Babilonul, Medo-Persia, Grecia și Roma.[1] Nu se precizează identitatea celor **patru meșteri** (în ediția Cornilescu: **f[i]erari**, n.tr.), dar ei sunt, evident, agenți de care Se folosește Dumnezeu pentru a distruge puterile mondiale ale Neamurilor care au împrăștiat-o pe Iuda. G. Coleman Luck explică:

> Ce sunt acești patru agenți ai lui Dumnezeu? Una din variantele propuse afirmă că ar putea reprezenta cele patru judecăți ale lui Dumnezeu menționate la Ezechiel 14:21 și Apocalipsa 6:1-8, respectiv: războiul, foametea, animalele sălbatice și ciuma. O altă variantă, care pare mai verosimilă, susține că ei reprezintă patru puteri succesive ce răstoarnă cele patru imperii înfățișate în vedenia anterioară: adică Medo-Persia a răsturnat Babilonul, Grecia a răsturnat Medo-Persia, Roma a răsturnat Grecia iar Imperiul Roman Reînviat din zilele de pe urmă va fi răsturnat de măreața împărăție Mesianică. Cu siguranță ni se prezintă adevărul general conform căruia toate puterile malefice ce se ridică împotriva poporului lui Dumnezeu vor fi, în cele din urmă, răsturnate și judecate.[2]

C. Omul cu funia de măsurat (cap. 2)

Semnificația: Viitoarea prosperitate, sporul demografic și siguranța de care se va bucura Ierusalimul.

2:1-5 A treia vedenie ne dezvăluie un om cu o funie de măsurat. Când profetul l-a întrebat unde se duce, el a răspuns că se duce să măsoare amplasamentul Ierusalimului, adică locul în care va fi rezidită cetatea. Îngerul tălmăcitor s-a întâlnit cu un alt înger, care i-a spus să-l asigure pe tânăr (fie Zaharia, fie omul cu funia de măsurat) că **Ierusalim** va cunoaște totuși o explozie demografică (dacă putem să ne exprimăm așa, în termeni moderni, n.tr.) și că va avea nevoie de ziduri deoarece Domnul îl va apăra. Asta se referă, desigur, la Ierusalimul din timpul Domniei de o mie de ani a lui Cristos.

2:6-12 Aici captivii evrei ce au rămas [în Babilon] sunt chemați să se întoarcă la

Ierusalim **din ţara de la miazănoapte**. (Deşi Babilonul e situat în partea de nord-est a Ierusalimului, totuşi captivii vor reveni pe traseul Semilunii Fertile, drept care vor pătrunde în Israel **dinspre... nord**.) Asta va mai cunoaşte o împlinire **„după slavă"** (v. 8), adică după ce a fost revelată şi stabilită slava, respectiv după A Doua Venire a lui Cristos. Dumnezeu îi va pedepsi pe duşmanii poporului Său, datorită faptului că israeliţii sunt **„lumina ochilor"** Săi. Oamenii vor izbucni în cântece de bucurie când Cristos Se va întoarce în templul din timpul Mileniului şi **naţiunile** neevreieşti I se vor alătura **în acea zi**. Termenul **Ţara Sfântă**, desemnând Palestina, este singurul loc din întreaga Biblie în care apare.

2:13 Oricărei făpturi i se porunceşte **să tacă înaintea Domnului**, în timp ce El Se ridică să pedepsească naţiunile.

D. Marele Preot Iosua (cap. 3)

Semnificaţia. Preoţia, reprezentând însăşi naţiunea, este curăţită şi restaurată.

3:1-3 Marele Preot Iosua, îmbrăcat cu haine murdare, înfăţişează preoţia ce reprezintă întregul Israel. **Satana** (adică, în ebraică, *adversarul*) îl acuză pe Israel că nu este îndrituit să-şi exercite funcţia preoţească. Dumnezeu îi răspunde **Satanei** că El a **smuls** naţiunea ca pe **un tăciune scos din foc**, adică din captivitate.

3:4-7 Îngerul promite că naţiunea va fi curăţită şi învestită cu **haine de sărbătoare**. La cererea lui Zaharia, **un turban curat** i se aşează lui Iosua pe cap, acesta primindu-şi învestitura, în timp ce **Îngerul Domnului** asistă. Dacă ei vor fi credincioşi şi vor asculta de Domnul, vor fi dregători peste **casa** lui Dumnezeu şi vor fi responsabili peste curţile Sale, având dreptul de acces printre cei ce stau acolo.

3:8, 9 Iosua şi colegii săi preoţi au fost **oameni care vor sluji ca semne** (adică oameni care să provoace uimire). Unger dezvoltă ideea:

> ...oameni de augur profetic, oameni care în poziţia lor oficială prefigurează evenimente viitoare.... Prin Cristos, Israel va fi răscumpărat şi restaurat şi constituit ca naţiune cu rol de mare-preot, pe care Iosua împreună cu asociaţii săi o prefigurează.[3]

În versetul 8 Cristos este numit **„Robul Meu, VLĂSTARUL"**; în versetul 9 El este prezentat sub simbolul unei **pietre** gravate (cf. Daniel 2:34, 35). Unii au sugerat că **„Vlăstarul"** (sau „Ramura") s-ar aplica la Prima Venire, pe când **piatra** la a Doua Venire. Gaebelein spune că **piatra** pe care sunt săpaţi **şapte ochi** trebuie să aibă şi înţelesul de naţiune răscumpărată, temelia împărăţiei, umplută cu Duhul Său, căci iată ce citim în legătură cu ea: „Voi îndepărta nelegiuirea acelei ţări într-o singură zi." El o numeşte „Israelul restaurat, ca nucleu al împărăţiei lui Dumnezeu."[4]

3:10 Capitolul se încheie cu binemeritata imagine ce ni se descopere în avanpremieră despre natura paşnică a vieţii pastorale din timpul Mileniului:

> **„În ziua aceea," zice Domnul oştirilor, „fiecare om va invita pe vecinul său sub viţă şi sub smochin."**

E. Sfeşnicul de aur şi cei doi măslini (cap. 4)

Semnificaţia. Israel, purtătorul de lumină al lui Dumnezeu, va rezidi templul prin Duhul lui Dumnezeu (simbolizat prin untdelemn).

4:1-6 A cincea vedenie descrie un sfeşnic de aur curat, având alături doi măslini. Se pare că **sfeşnicul** din aur avea un postament din care se înalţa o tulpină. În vârful tulpinei era o cupă ce servea ca rezervor de untdelemn. Ieşind din tulpină erau **şapte ţevi** cu **şapte lămpi** ce ardeau cu untdelemn. De fiecare parte a sfeşnicului de aur era câte un smochin, ce se pare că furniza untdelemn direct în cupa postamentului de aur, ce era transmis apoi prin **ţevi** către cele **şapte lămpi**.

Sfeşnicul de aur ar putea fi o întruchipare a lui Israel ca martor al lui Dumnezeu în lume. El îşi poate îndeplini funcţia de lumină pentru lume numai prin untdelemn, adică prin **Duhul** Sfânt. Interpretarea imediată a vedeniei este că templul va fi rezidit nu prin energiile sau puterea omului, **ci prin Duhul** Domnului.

Dificultățile vor fi îndepărtate iar mâinile lui Zorobabel vor termina reconstrucția templului, după cum încheiaseră cu bine punerea temeliei. Unger comentează:

Principiul spiritual enunțat aici (v. 6) este minunat ilustrat de imagistica vedeniei în cadrul căreia furnizarea automată și spontană de untdelemn pentru iluminat, total lipsită de orice intervenție umană, prefigurează mărturia Israelului în timpul Mileniului efectuată prin deplinătatea Duhului revărsat. Dar în context promisiunea are aplicație directă la Zorobabel, ce era confruntat la acea dată cu sarcina enorm de mare de a încheia lucrările de reconstrucție a templului.[5]

4:7-10 În pofida opoziției furibunde, **templul** avea să fie terminat, determinându-i pe oameni să exclame: **„Har, har...!"** în fața frumuseții ce le încânta ochii. Cei ce au disprețuit **ziua începuturilor slabe**, adică cei ce au luat în râs posibilitatea ca Dumnezeu să facă o lucrare mare, vor vedea **firul cu plumb în mâna lui Zorobabel**, adică vor vedea **ziua** în care Zorobabel va **termina** de ridicat edificiul.

Cele șapte lămpi sunt cei șapte **ochi ai Domnului**, semnificând grija cu care veghează El asupra rezidirii **întregului pământ.**

4:11-14 Când Zorobabel a întrebat în legătură cu cei **doi măslini** și cele două **ramuri de măslin**, îngerul i-a explicat că ele sunt **cei doi unși care stau înaintea Domnului întregului pământ**. În general comentatorii cred că asta se referă la Zorobabel și Iosua, ce reprezintă funcția de rege și, respectiv, preot.

Vedenia ne învață că era nevoie de forță spirituală pentru a se putea înfăptui restaurația, după cum din vedenia anterioară am învățat că era nevoie de curățire.

F. Sulul zburător (5:1-4)

Semnificația: Blestemul lui Dumnezeu rostit împotriva sperjurului și furturilor din țară.

5:1, 2 Vedenia sulului zburător este prima dintr-o serie de trei vedenii ce au de a face cu administrația și cu judecata. **Sulul** avea dimensiunea de douăzeci pe zece coți, adică aceeași suprafață ca și pridvorul templului lui Solomon.

5:3, 4 Acesta a rostit un blestem asupra oricărui **hoț** și a oricărui **sperjur. Blestemul** mai prevedea ca însăși **casa** celor care au furat sau au jurat **strâmb** să fie distrusă, să fie mistuită **împreună cu grinzile și cu pietrele ei**. Poate că această vedenie se referă la judecățile abătute asupra lumii întregi înainte de întemeierea împărăției lui Cristos. Păcatele săvârșite împotriva omului (furtul) și păcatele săvârșite împotriva lui Dumnezeu (juratul strâmb) vor fi tranșate cu acel prilej. (Acestea ar mai putea reprezenta și cele două tăblii ale legii).

G. Femeia din coș (5:5-11)

Semnificația: Idolatria și religia mercantilă sunt eliminate din țară, revenind în străvechea lor bază în Babilon.

În a șaptea vedenie ni se prezintă o femeie într-un coș (ebr. *efa*). Efa era cea mai mare unitate de măsură folosită în afaceri, cam de mărimea unui coș sau baniță. Femeia este personificarea **„Răutății."** În țară efa era acoperită cu **capacul de plumb**, însemnând că răutatea era îngrădită. Dar iată că alte **două femei** au zburat cu efa în **Șinar** (Babilon). Asta pare să întruchipeze îndepărtarea religiei idolatre și mercenare din Israel și revenirea ei la bază, adică la punctul ei de origine Babilon. Această eliminare se face, desigur, în pregătirea judecării Babilonului și a întemeierii împărăției. **„Casa"** din versetul 11 înseamnă „templul păgân."

Israel a fost curățit de idolatrie în urma captivității babiloniene, dar în viitor va îmbrățișa o formă și mai rea de idolatrie, când se i va închina lui Anticrist, ca lui Dumnezeu.

H. Cele patru care (6:1-8)

Semnificația: Patrulele lui Dumnezeu arată că dușmanii Israelului au fost înfrânți.

6:1-4 În continuare Zaharia vede patru seturi de cai și care... ieșind dintre doi munți de bronz. La primul car erau cai roșii, la al doilea cai negri, la al treilea cai albi iar la al patrulea car cai [*armăsari*] bălțați și murgi.

6:5-7 Îngerul tălmăcitor identifică cele patru seturi de cai și care drept **cele patru duhuri ale cerurilor**, agenții lui Dumnezeu având datoria să aducă la supunere înaintea lui Mesia întreaga lume neevreiască. **Caii negri** se duc **în nord**, iar cei **bălțați în sud**. Aceste două sensuri în Scripturile profetice se referă la dușmanii Israelului (de pildă, regele nordului și regele sudului). Caii **albi** se duc după cei negri, pe când caii roșii după câte se pare patrulează zone neprecizate.

6:8 Îngerul tălmăcitor scoate în evidență faptul că acei cai ce s-au dus spre țara de la nord au dat odihnă **Duhului** Său. Asta are putea însemna distrugerea armatei din nord (Babilonul), care reprezentase o permanentă sursă de amenințare la adresa Israelului. Luând întreaga vedenie în mare, se pare că ea se referă la nimicirea dușmanilor Israelului de către solii Domnului. Încă o dată, acest eveniment va precede stabilirea împărăției lui Cristos pe pământ.

III. IOSUA ÎNCORONAT CA MARE PREOT (6:9-15)

Semnificația: O imagine a lui Cristos venind ca Rege și Mare Preot, combinația ideală a bisericii și statului.

6:9-13 Acum, după ce s-au încheiat vedeniile referitoare la judecată, are loc un act încărcat de mult simbolism. Lui Zaharia i s-a poruncit să facă rost de aur și argint de la trei dintre exilații repatriați – de la Heldai, Tobia și Iedaia – și să facă o coroană de mare preț pentru Iosua[6]... marele preot, în casa lui Iosia. În mod obișnuit, o coroană este confecționată pentru un domnitor, nu pentru un mare preot. Dar acțiunea din aceste versete ne îndreaptă privirile în viitor, la venirea lui Cristos ca Rege și Preot. În versetul 12 El este numit **VLĂSTARUL** (sau **„Ramura"** cum este în engleză, n.tr.) care va zidi templul din Mileniu, va purta onoarea regală și va sta pe tronul Său, domnind. David Baron face următoarea remarcă:

> Negreșit este în ton cu Preoția Regală a lui Mesia faptul că termenul ebraic folosit aici (pentru a desemna templul) înseamnă și palat, și lăcaș de închinăciune. Ca Rege El a intrat în palatul Său, iar ca Preot în lăcașul Său de închinăciune.[7]

„Sfatul de pace va fi între ei amândoi," adică va exista o înțelegere pașnică între Rege și Preot (reuniți într-o singură Persoană).

6:14 Coroana trebuie ținută în templu, ca prilej de aducere aminte. **Helem** este totuna cu Heldai iar **Hen** este Iosua.

6:15 Restaurarea Israelului împrăștiat și împlinirea făgăduinței mesianice le sunt prezentate oamenilor ca prilej de îmbărbătare la ascultare.

IV. EVREII DE LA BETEL SE INTERESEAZĂ CU PRIVIRE LA CONTINUAREA POSTULUI (cap. 7,8)

A. Întrebarea referitoare la post (7:1-3)

Capitolele 7 și 8 formează o secțiune separată, de sine stătătoare, care se ocupă cu tema postului. O delegație de la Betel (NKJV marg.)[8] a venit să întrebe dacă trebuie să continue postul la aniversarea căderii Ierusalimului. Ei făcuseră acest lucru de peste șaptezeci de ani.

B. Primul mesaj (7:4-7)

Semnificația. Posturile erau ideea *lor*, nu *a lui Dumnezeu*. Domnul dorește realitatea, nu doar ritualul.

Răspunsul la întrebarea de mai sus este dat în patru mesaje distincte (7:4-7; 7:8-14; 8:1-17; 8:18-23). În primul, Dumnezeu le amintește că postul în luna a cincea și a șaptea fusese instituit de ei înșiși, nu de El. Atât postul, cât și ospețele lor au fost în folosul lor, nu al lui Dumnezeu. Înainte de a fi fost distrus Ierusalimul, profeții de odinioară i-au prevenit pe oameni că Dumnezeu dorește neprihănirea și realitatea, mai degrabă decât ritualul.

C. Al doilea mesaj (7:8-14)

Semnificația: Judecata se abătuse peste oameni din pricina faptului că refuzaseră să practice dreptatea, neprihănirea și îndurarea.

În al doilea mesaj, Dumnezeu explică de ce a venit judecata peste națiune. El îi chemase pe oameni să practice **dreptatea, îndurarea și compasiunea**. Dar ei au refuzat să asculte. Observați urmările neascultării: **mânia** divină; absența răspunsurilor la rugăciuni; împrăștierea lor **printre națiuni**; pustiirea țării. Cu alte cuvinte, postul de care întrebau ei era urmarea propriei lor păcătoșenii și neascultări, cum ne atrage atenția William Kelly:

Rânduielile, indiferent ce funcție ar îndeplini, nu au luat niciodată locul neprihănirii practice, ba chiar și mai puțin al credinței, în ochii lui Dumnezeu.[9]

D. Al treilea mesaj (8:1-17)

Semnificația: Domnul Își va revărsa totuși binecuvântările peste Iuda.

8:1-5 Al treilea mesaj către delegația din Betel promite binecuvântări viitoare pentru Iuda. O mare **mânie** se va revărsa împotriva dușmanilor lui Iuda (v. 2). **Ierusalim** va fi restaurat și **numit „Cetatea Adevărului," străzile** sale fiind transformate într-un teren de joacă **pentru băieți și fete** și într-un centru social pentru persoane vârstnice.

8:6-8 Dacă acest lucru i se pare minunat rămășiței atât de mică la număr, să însemne oare aceasta că și pentru *Dumnezeu* acest lucru ar fi greu de realizat? El este Cel care îi va **aduce înapoi** pe exilați și va **locui în mijlocul lor,** fiind Dumnezeul lor.

Deși aceste versete au avut o aplicație imediată la oamenii din vremea lui Zaharia, deplina lor împlinire va avea loc abia la a Doua Venire a Domnului nostru.

8:9-13 Oamenii care au auzit încurajările date de Hagai și Zaharia au fost îndemnați să nu înceteze lucrările de reconstrucție. Înainte de a fi început munca la templu, raata șomajului era ridicată în rândurile lor iar străzile pline de acte de violență. Dar acum Dumnezeu le promite **pace** și prosperitate și că vor fi **o binecuvântare** pentru Neamuri, nu un **blestem.**

8:14-17 Cu aceeași certitudine cu care Dumnezeu a promis nenorocire poporului Său în ziua neascultării sale, tot așa acum El Își propune să-i facă bine. Având în vedere acest lucru, israeliții sunt îndemnați să trăiască în adevăr, dreptate și pace, ferindu-se de lucrurile urâte de Domnul (a gândi rău împotriva aproapelui și a iubi jurămintele false – adică necinstea).

E. Al patrulea mesaj (8:18-23)

Semnificația. Posturile Israelului se vor transforma în sărbători iar Ierusalimul va fi centrul de închinăciune al lumii întregi.

8:18 Ca încurajare pentru delegația din Betel, Domnul promite că jalnicele posturi se vor transforma în prilejuri de bucurie și veselie și de sărbători minunate. Postul din luna a zecea a comemorat cu jale asediul Ierusalimului (2 Regi 25:1); a patra lună a marcat cucerirea orașului (2 Regi 25:3); a cincea lună distrugerea sa (2 Regi 25:8-10); a șaptea lună asasinarea lui Ghedalia (2 Regi 25:25).

8:19-23 Versetele cu care se încheie capitolul înfățișează multe popoare neevreiești și multe națiuni puternice care se îndreaptă cu mic cu mare spre Ierusalim din toate colțurile lumii pentru a-L căuta pe Domnul oștirilor. În ziua aceea evreii vor fi un canal de binecuvântare pentru toată lumea. Observați folosirea frecventă a expresiei: **„Așa vorbește Domnul"** sau **„Așa vorbește Domnul oștirilor"** în cuprinsul acestui capitol: v. 2, 3, 4, 6, 7, 9, 14, 19, 20, 23.

V. PRIMUL ORACOL SAU PRIMA POVARĂ, SUBLINIIND PRIMA VENIRE A LUI MESIA (cap. 9-11)

Restul capitolelor conțin două oracole sau poveri. Prima, în capitolele 9–11, subliniază Prima Venire a lui Mesia, pe când a doua, în capitolele 12–14, ne îndreaptă privirile în viitor, spre glorioasa Lui arătare.

A. Națiunile neevreiești vor fi judecate (9:1-8)

9:1-7 Aici în capitolul 9 judecata lui Dumnezeu este rostită mai întâi împotriva Siriei (Hadrac, Damasc, Hamat – v. 1, 2a), Tirului și Sidonului (v. 2b-4) și Filistiei (Așchelon, Gaza, Ecron, Așdod – v. 5-7).

Tir era îngâmfat din pricina bogăţiilor sale şi a conformaţiei sale de cetate-fortăreaţă, dar Domnul o va arunca în mare. Cetăţile filistenilor vor rămâne dezolate la vederea prăbuşirii Tirului, pe care o consideraseră o cetate invincibilă. La rândul lor, şi filistenii vor fi curăţiţi de idolatrie, urmând să locuiască sub forma unui clan în Israel. Ecron va fi ca iebusiţii, în sensul că vor locui în mijlocul israeliţilor ca cetăţeni loiali şi paşnici.

9:8 Invadatorii străini nu vor mai ameninţa templul sau locuitorii. De fapt, versetele 1-8 au cunoscut o împlinire parţială când puterile neevreieşti au fost cucerite de către Alexandru cel Mare (vezi referirea la Grecia în v. 13).

B. Prima venire a lui Mesia în Sion (9:9)

Poporul lui Dumnezeu este îmbărbătat în continuare de promisiunea venirii lui Mesia (**Regele**). Versetul 9 descrie Prima Sa Venire, în **har** umil, **călare pe un măgar**. Atât Matei, evanghelia cu cel mai pronunţat caracter ebraic dintre cele patru Evanghelii, cât şi Ioan, evanghelia cu cea mai largă deschidere, citează acest verset ca pe o referire la aşa-numita „intrare triumfală" a Domnului nostru în Ierusalim.

C. Dezarmarea şi pacea universală de la a doua venire a lui Cristos (9:10)

Dar versetul 10 ne îndreaptă privirile spre a doua Sa venire, când El va veni cu mare putere şi slavă. Armele de război vor fi abolite iar Cristos va domni **„de la o mare la cealaltă şi de la Râu până la marginile pământului"** (Zaharia citează aici textul din Psalmul 72:8). Actuala Eră a Harului este ascunsă între versetele 9 şi 10.

D. Întoarcerea la Ierusalim a captivilor din exil (9:11, 12)

„Sângele legământului tău" se referă la sângele prin care a fost pecetluit legământul. Această sintagmă ar putea să se refere la legământul legii (Ex. 24:8), legământul prin care i se garanta Israelului pământul şi ţara sa (Deuteronom 30:1-10), la Legământul Davidic (2 Sam. 7:4-17), sau la relaţia specială a lui Israel cu Iehova (NKJV. Domnul), ca partener al legământului pe care El l-a încheiat cu poporul Său.

Captivii israeliţi vor fi eliberaţi din groapa fără apă a ţărilor străine şi readuşi **în cetăţuie**, prin care se poate înţelege Ierusalimul, Palestina sau Însuşi Dumnezeu.

E. Triumful întregului Israel asupra Greciei (9:13)

Iuda şi Israel (**Efraim**) vor fi naţiuni cuceritoare în ziua aceea, învingând **Grecia**. Profeţia aceasta s-a împlinit parţial în timpul Războiului Macabeilor, 175-163 î.Cr. Dar desigur profeţia se referă şi la restaurarea finală a Israelului şi readunarea sa din toate locurile pe unde a fost împrăştiat în lume.

F. Intervenţia lui Iehova pentru a-Şi ocroti poporul (9:14-17)

Un comentator necunoscut descrie foarte viu ceea ce va fi un adevărat „război sfânt":

> Nu numai că învingătorii lui Dumnezeu vor bea din plin din sângele duşmanilor lor învinşi, fiind ca nişte cupe pentru jertfe pline de sângele cu care trebuiau stropite marginile altarului şi coarnele sale, ci triumful lor va fi sângeros, în sensul că va fi stropit cu sânge, asemenea colţurilor altarului.

Merrill Unger descrie contrastul dintre Israel şi vrăjmaşi săi:

> Într-o aparentă antiteză faţă de duşmanii Israelului din versetul precedent, înfăţişaţi ca *pietre de praştie* călcaţi în picioare în mlaştină, Zaharia îi asemuieşte pe fiii victorioşi ai Sionului (rămăşiţa salvată) cu *pietre scumpe* dintr-o coroană, care strălucesc deasupra ţării Domnului. Este, evident, o prezentare simbolică a răsplăţii de care vor avea parte martirii credincioşi şi vajnicii sfinţi ai Israelului care intră în împărăţia lui Mesia.[10]

G. Oamenii sunt îndemnaţi să ceară ploaia de la Domnul, nu de la idoli (10:1, 2)

Oamenii sunt îndemnaţi să-L roage pe Domnul să dea ploaie, iar nu să se roage la

idolii lor netrebnici. Idolatria îi face pe oameni să rătăcească bezmetici, ca niște oi fără păstor.

H. Dumnezeu îi va pedepsi pe liderii lui Iuda, Îl va ridica pe Mesia și va da izbândă poporului Său (10:3-5)

10:3 Mânia lui Dumnezeu se aprinde împotriva păstorilor și liderilor (**„păstorii de capre"** – în edițiile românești Cornilescu și Azimioară: „țapii," n.tr.) pentru faptul că i-au dus pe oameni în rătăcire. Domnul va vizita turma lui Iuda, transformând-o într-un cal de război.

Mulți comentatori interpretează versetul 4 ca pe o promisiune a lui Mesia. Venind din Iuda, El avea să fie **Piatra din capul unghiului, țărușul, arcul de război și căpetenia**. Alții cred că aici avem o imagine a Israelului restaurat. Feinberg spune că ultimul rând este o descriere a ceea ce va face Mesia, anume că îi va izgoni din țară[11] pe asupritorii străini (vezi KJV). În orice caz, oamenii lui Iuda vor triumfa învingători asupra vrăjmașilor lor.

I. Israel și Iuda vor fi strânse la un loc și restaurate (10:6-12)

Versetele 6-12 prezic adunarea atât a Israelului (**Iosif**), cât și a lui **Iuda** din împrăștierea lor în toată lumea. Israel (**Efraim**) va fi ca **un luptător viteaz**.

Domnul îi va fluiera poporului Său, adunându-i pe israeliți din țara Galaadului și din Liban... din Egipt și din Asiria pe unde i-a semănat sau împrăștiat El. Națiunile ce odinioară i-au înrobit vor fi pedepsite iar Iuda și Israel se vor mândri cu numele Domnului. **„El"** din versetul 11 este **Domnul**. **Întristarea** cu care lovește El **valurile mării** ar putea însemna orice lucru care stă în calea întoarcerii poporului Său, cum a fost Marea Roșie ce părea să împiedice ieșirea sa din Egipt.

J. Dregătorii neloiali vor fi pedepsiți (11:1-3)

Capitolul 11 se ocupă cu respingerea lui Mesia și distrugerea Ierusalimului de către romani, precum și cu apariția lui Anticrist.

Primele trei versete ar putea fi o descriere la propriu a nimicirii înfăptuite în pădurile Israelului (**Liban**), atât pe înălțimi, cât și la șes. Păstorii urlă de durere, deoarece pășunile de pe malul Iordanului au fost ruinate și acum oile lor nu mai au ce să mănânce. Unii cred că profeția se referă aici la ceea ce avea să urmeze în anul 70 d.Cr. când romanii [au distrus Ierusalimul].

K. Mesia devine adevăratul păstor al turmei (11:4-8a)

11:4-6 Domnul îi dă instrucțiuni lui Zaharia să-și asume rolul de păstor a cărui turmă este sortită măcelului. Aici Zaharia este un tip al Domnului Isus. Oile (rămășița de evrei) au fost exploatate cu cruzime de foștii **păstori** (dregătorii). Dumnezeu a hotărât să-i predea pe locuitorii răi ai țării în mâinile împăratului roman, pe care-l vor recunoaște de rege al lor (Ioan 19:15).

11:7, 8a În îndeplinirea rolului său de păstor, Zaharia a luat două toiege – harul (**„Frumusețe"** – în românește „Îndurare", n.tr.) și unire (**„Legături"** sau „Legământ" în românește). Ele reprezintă dorința lui Dumnezeu de a-Și arăta harul față de poporul Său și de a uni Iuda cu Israelul. Zaharia a trebuit să-i alunge pe acești păstori falși, considerați în general a fi fost cei trei slujbași principali: regele, preotul și profetul, pentru a-și putea desfășura activitatea. (Unger sugerează că cei trei păstori ar întruchipa trei ordine sau categorii de dregători în statul evreiesc: preoții, învățătorii legii și magistrații civili. El explică sintagma **o lună** ca fiind perioada imediat premergătoare răstignirii de către liderii Israelului a Domnului nostru, când necredința lor a ajuns la culme.)[12]

L. Mesia este respins de către poporul Său (11.8b-14)

11:8b-11 Când oamenii îl resping pe păstor, el îi lasă în voia sorții lor. Zaharia frânge apoi primul toiag (Frumusețea)... în două, anulând legământul prin care Neamurile fuseseră oprite să asuprească poporul lui Dumnezeu. Numai cei săraci **din turmă** au înțeles ce făcea Dumnezeu și de ce.

11:12, 13 Când Zaharia cere să i se dea plata, ei îi dau **treizeci de arginți** – prețul

de răscumpărare al unui sclav ce a fost împuns de un bou. Plata aceasta este aruncată la **olar**, o profeție pe care Iuda avea s-o împlinească după ce L-a trădat pe Domnul.

11:14 Apoi Zaharia taie în două celălalt toiag (Legăturile), indicând prin aceasta că frăția dintre Iuda și Israel s-a frânt, și că va exista lipsă de unitate și lupte interne între evrei.

M. Dumnezeu îi dă pe mâna păstorului idolesc (Anticrist) (11:15-17)

Feinberg scoate în evidență că Epoca Bisericii este strecurată între versetele 14 și 15.[13]

Întrucât Israel L-a respins pe *Bunul* Păstor, acum i se va da un **păstor** *fals*. Zaharia interpretează actoricește acest lucru luând sculele unui păstor netrebnic. Asta privește timpul viitor când Anticrist nu va avea grijă de oi, ci le va jefui și ucide. Brațul lui se va usca și ochiul său drept va fi orbit în luptă.

VI. AL DOILEA ORACOL SAU A DOUA POVARĂ, SUBLINIIND A DOUA VENIRE A LUI MESIA (cap. 12–14)

A. Ierusalimul va fi o sursă de necazuri pentru națiuni (12:1-3)

Aici națiunile neevreiești sunt înfățișate ca mărșăluind împotriva... Ierusalimului în acea zi din viitor. Toți cei care tulbură și pricinuiesc necazuri cetății vor primi necazuri cu vârf și îndesat. Își vor face lor înșiși rău prin încercarea de a ridica această piatră de moară foarte grea.

B. Domnul îi va nimici pe dușmanii lui Iuda (12:4)

În ziua aceea Dumnezeu îi va lovi pe invadatori, și calul, și călărețul, sădind în inima lor nebunia și panica.

C. Evreii vor recunoaște pe Dumnezeu ca sursă a tăriei lor (12:5)

Guvernatorii lui Iuda, aflați în afara Ierusalimului, vor spune în inima lor că locuitorii Ierusalimului au tărie din partea Domnului.

D. Locuitorii din teritoriile mai îndepărtate din Iuda își vor devora dușmanii și vor fi primii care se vor bucura de izbândă (12:6-9)

În ziua aceea... guvernatorii lui Iuda vor fi ca un foc mistuitor, arzând tot ce le iese în cale. Mai întâi vor avea parte de victorie locuitorii din teritoriile mai îndepărtate ale lui Iuda, pentru ca cei din Ierusalim să nu se umfle de mândrie, mai presus de cei din depărtare. Locuitorii Ierusalimului vor fi ocrotiți și întăriți, iar națiunile invadatoare dintre Neamuri vor fi nimicite.

E. Națiunea va jeli din pricina faptului că L-a respins pe Mesia (12:10-14)

Oamenii se vor tângui cu jale mare când Îl vor privi pe Mesia pe care L-au străpuns. **„Atunci Mă vor privi pe Mine, pe care L-au străpuns. Dar, Îl vor plânge cum plânge cineva pe singurul lui fiu"** (v. 10b). Observați cuvintele **„pe Mine"**. Cel pe care L-au străpuns a fost Domnul Isus Cristos, Iehova. A plânge pe cineva ca pe singurul său fiu este cea mai profundă formă de jale la un israelit. Cât privește **„jalea din Hadad Rimon"** (v. 11), a se consulta 2 Cronici 35:20-24. Printre cei ce vor plânge se vor afla membrii familiei regale, profeții (Natan), preoții (Levi), învățătorii (Șimei) și oamenii de rând. Unii cred că în loc de Șimei ar trebui să fie Simeon,[14] care, împreună cu Levi, s-a purtat cu atâta cruzime față de locuitorii cetății Sihem (Gen. 34:25).... Observați repetarea cuvintelor **lor separat** (v. 12-14); adevărata mărturisire cere ca noi să fim singuri, numai cu Dumnezeu.

F. Se va asigura o modalitate pentru curățirea de păcat (13:1)

Primul verset din capitolul 13 este strâns legat de capitolul precedent. După ce membrii regatelor Iuda și Israel au fost aduși la poziția de pocăință pentru că L-au respins pe Mesia, va urma o măreață zi a ispășirii. Fântâna curățirii a fost deschisă la Calvar, dar Israelul, pe plan național, nu și-o va însuși decât la A Doua Venire.

G. Idolii și profeții falși vor fi alungați (13:2-6)

13:2 Țara va fi curățită de idoli iar pro-

feții falși și duhurile necurate vor fi alungate.

13:3-5 După câte se pare, aceste versete ne arată mânia care se va abate peste profeții falși în ziua restaurării Israelului. Ar putea fi vorba de un om care doar se dă profet, fără să fie în realitate, pe care proprii săi părinți îl vor amenința și-l vor înjunghia. Oamenii nu vor cuteza să se pretindă profeți, dacă nu vor fi trimiși cu adevărat de Dumnezeu, ci mai degrabă se vor declara agricultori sau practicanți ai oricărei alte ocupații reale cu care sunt asociați.

13:6 Dacă un profet fals a fost înjunghiat sau dacă are răni pe care și le-a provocat singur, ca parte din ritualurile unui cult deraiat al profeților falși, când va fi întrebat, nu va dezvălui adevărata cauză a mutilării sale. Mai degrabă, va da un răspuns evaziv, spunând cam așa: **„În casa prietenilor mei le-am primit."**

Mulți predicatori evlavioși au spus în predicile lor că versetul 6 ar fi o referire la Domnul Isus Cristos și la rănile făcute de piroane în mâinile Sale când a fost răstignit pe crucea Golgotei. După câte se pare însă e greu să impunem un atare sens contextului în care se vorbește, evident, despre un profet fals.[15] În râvna noastră de a apăra textele mesianice din VT de necredința criticilor raționaliști trebuie să fim cu mare băgare de seamă să nu forțăm nici o interpretare, care să scoată un verset din cadrul căruia său propriu.

Astfel, un învățător biblic conservator cum este G. Coleman Luck agreează interpretarea nemesianică a acestui verset:

> Când este chestionat, omul acesta neagă că ar fi fost vreodată profet fals. Dar interogatorul său are motive să-l suspecteze, drept care continuă să-l descoase. Era un obicei bineîncetățenit ca profeții falși să-și facă tot felul de crestături pe trupurile lor (vezi 1 Regi 18:28; Ier. 16:6, etc.).[16]

Alte detalii din versetul propriu-zis arată limpede că varianta preferată este aceea că avem de a face aici cu un profet fals. În ebraică termenul care definește cuvântul *mâini* (KJV) se referă la antebrat. **Aceste răni dintre brațele tale** (cum este redat textul într-o traducere mai exactă a ediției NKJV, s-ar putea referi la orice răni în partea din față sau din spate a torsului de felul celor produse în cadrul unor practici cultice (sau făcute de „prietenii" cuiva, dacă profetul fals a fost sincer). Totodată, trebuie precizat că Domnul nostru nu a fost rănit în casa *prietenilor* Săi, ci în aceea a dușmanilor Săi cei mai înverșunați.

H. Mesia va fi înjunghiat iar Israelul împrăștiat (13:7)

Versetul 7 începe o secțiune pe care toți cercetătorii Bibliei o consideră mesianică. Iehova poruncește săbiei Sale să se scoale... împotriva Domnului Isus. **Păstorul** a fost lovit la Calvar iar de atunci încoace **oile** evreiești sunt **risipite.**

I. O rămășiță a națiunii se va întoarce la Domnul (13:8, 9)

Din pricina faptului că L-au respins pe Domnul Isus, două-treimi din națiune vor **muri** în timpul Marii Strâmtorări, dar o rămășiță de o treime va fi păstrată în viață. Această rămășiță va fi încercată în foc precum **argintul** și **aurul**. Ei Îl vor recunoaște pe Dumnezeu și El îi va recunoaște pe ei drept **„poporul Meu."**

J. Neamurile se vor strânge împotriva Ierusalimului (14:1, 2)

Ziua Domnului de aici se referă la ultima asediere a **Ierusalimului** de către națiuni. Armatele invadatoare vor împărți prada luată în interiorul cetății. Jumătate din locuitori vor fi duși în captivitate, iar cealaltă va rămâne în țară.

K. Domnul Însuși va interveni (14:3-5)

Apoi Domnul Însuși va veni pe Muntele Măslinilor. Muntele se va rupe în două, jumătate spre nord și jumătate spre sud, între cele două jumătăți formându-se o vale largă. **„Astfel Domnul Dumnezeul meu va veni și toți sfinții împreună cu Tine."** Unger explică:

> Pentru a-și demonstra extazul, văzătorul trece de la formula indirectă de adresare la cea directă – fenomen des întâlnit în stilul ebraic însuflețit.[17]

L. Schimbări cosmice legate de climă şi iluminat (14:6, 7)

Sensul *precis* al acestui pasaj este atât de învăluit de ceaţă încât multe versiuni moderne ale Bibliei (cum ar fi Moffatt, RSV, NEB, NIV) au adaptat una sau mai multe din traducerile antice, care transmit ideea potrivit căreia „toate extremele de temperatură vor înceta."[18] Baldwin ne oferă o traducere alternativă a ultimei propoziţii din versetul 6 în textul ebraic: „«cei splendizi (stelele, aştrii) se coagulează,» adică îşi pierd strălucirea."[19]

Sensul *general* al textului este limpede: schimbările prezise vor avea o arie *cosmică*.

Unger, care respinge variantele susţinute de versiunile timpurii, ca fiind „evident greşite," vede în această zi o perioadă (Ziua Domnului), iar nu un interval de douăzeci şi patru de ore. El leagă pasajul acesta de cel de la Isaia 30:26:

> Mai mult, lumina lunii va fi ca lumina soarelui, iar lumina soarelui va fi de şapte ori mai mare, ca lumina a şapte zile, în ziua în care Domnul va lega vânătăile poporului Său şi va vindeca rana loviturilor lor.[20]

M. Râul de apă vie (14:8)

Ape vii vor curge de la Ierusalim, jumătate spre Marea Moartă (**marea de răsărit**) **şi jumătate** spre Marea Mediterană (**marea de apus**) în toate anotimpurile.

N. Cristos va domni ca Rege (14:9)

Domnul va fi Rege peste tot pământul şi va fi recunoscut ca singurul Dumnezeu adevărat.

O. Schimbările de ordin geografic ce vor avea loc în ţară (14:10)

Toată ţara va fi transformată într-o câmpie, Ierusalimul fiind elevat mai presus de restul ţării.

P. Ierusalimul va fi locuit, în siguranţă (14:11)

Ierusalimul va fi locuit în siguranţă şi oamenii ce vor locui în el nu se vor mai afla sub ameninţarea unei invazii străine şi a nimicirii totale.

Q. Plaga şi panica îi vor afecta pe duşmanii neevrei (14:12-15)

Cronologic, aceste versete formează un tot unitar cu 14:3, care descrie înfrângerea de către Cristos a duşmanilor Israelului. Aceşti duşmani vor fi loviţi cu o plagă groaznică[21] – **„le va putrezi carnea stând încă în picioare, le vor putrezi ochii în orbitele lor şi le va putrezi limba în gură."** Mare va fi panica lansată de Domnul! Zonele rurale din Iuda vor veni în apărarea Ierusalimului, iar prada luată va fi mare.

R. Supravieţuitorii dintre Neamuri se vor închina la Ierusalim, în caz contrar fiind pasibili de plagă (14:16-19)

Naţiunile neevreieşti care vor fi supravieţuit se vor înfăţişa în fiecare an la Ierusalim, ca să se închine Regelui, Domnului oştirilor, şi să ţină Sărbătoarea Corturilor. Unger explică de ce:

> Sărbătoarea Corturilor este singura dintre cele şapte sărbători evreieşti care este reprezentată în această profeţie ca fiind serbată în epoca împărăţiei. De ce? Pentru că este singura care la data aceea va mai rămâne neîmplinită în mod tipic şi singura care va fi în curs de împlinire de către împărăţia însăşi.[22]

Cei ce vor refuza să vină şi să se închine vor suferi de secetă. Egiptul este menţionat în mod concret ca una din ţările ce nu vor avea parte de nici o picătură de ploaie, dacă nu se vor supune.

S. Chiar şi ustensilele şi obiectele obişnuite vor fi sacre, închinate Domnului, iar negustorii nu vor mai face negoţ în Casa Domnului (14:20-21)

În ziua aceea toate vor fi **„SFINŢENIE DOMNULUI."** Nu va mai fi nici o deosebire între „laic" şi „sacru." Chiar şi zurgălăii cailor şi vasele obişnuite din Ierusalim şi din Iuda vor fi sacre! **Canaanitul** – un termen disprețuitor la

adresa unui bișnițar sau a unei persoane necurate – va fi alungat din templu, din **casa Domnului oștirilor.**

NOTE FINALE

[1](1:18-21) Unii consideră cifra *patru* doar ca simbol al „opoziției totale, după cum ea reprezintă toate punctele cardinale în vedenia a opta" (Joyce G. Baldwin, *Haggai, Zechariah, Malachi*, p. 407). Dar referirea concretă la națiuni individuale este interpretarea clasică, străveche.

[2](1:18-21) G. Coleman Luck, *Zechariah*, p. 26, 27.

[3](3:8, 9) Merrill F. Unger, *Zechariah*, p. 26, 27.

[4](3:8, 9) Arno C. Gaebelein, *Studies in Zechariah*, p. 42.

[5](4:1-6) Unger, *Zechariah*, p. 75.

[6](6:9-13) E demn de remarcat că *Iosua* și *Ieșua* (formele din ebraică prin care este reprezentat numele „Isus") sunt, în realitate, unul și același nume.

[7](6:9-13) David Baron, *The New Order of Priesthood*, p. 30 nota de subsol.

[8](7:1-3) *Betel* înseamnă în ebraică: *casa lui Dumnezeu*, dar templul este definit drept *casa Domnului (a lui Iehova)*, prin urmare, probabil că aici este vorba de localitatea Betel, contrar tradiției KJV/NKJV. Observați de asemenea că prepoziția *to* din versetul 2 (la, către – în românește, n.tr.) este redată cu litere cursive, ceea ce înseamnă că lipsește în original (după cum lipsește și prepoziția *from*). După cum remarcă Baldwin, „Modul corect de a traduce aceste verset este departe de a fi evident." (Vezi Joyce G. Baldwin, *Haggai, Zechariah, Malachi*, p. 141-143).

[9](7:8-14) William Kelly, *Lectures Introductory to the Study of the Minor Prophets*, p. 467.

[10](9:14-17) Unger, *Zechariah*, p. 170.

[11](10:4, 5) Charles Lee Feinberg, *God Remembers*, p. 188.

[12](11:7, 8a) Unger, *Zechariah*, p. 195.

[13](11:15-17) Charles Lee Feinberg, *God Remembers*, p. 211.

[14](12:10-14) În ebraică Simeon este *Șimon*. În textul antic, bazat doar pe consoane, înainte de a fi fost adăugate vocalele, e foarte posibil ca numele acesta să se fi transcris din greșeală sub forma *Șimei*.

[15](13:6) Unger, un eminent specialist în studii asupra Vechiului Testament, aplică versetul la Cristos, dar recunoaște că puțini cărturari sunt de acord cu el:

> Îndrăzneala, chiar cutezanța acestei profeții mesianice și *modul abrupt* în care este prezentată i-au speriat pe mulți comentatori, făcându-i să se îndepărteze de adevăratul ei sens, bazați pe presupunerea că ar fi inseparabil legată de versetele 2-5 și, prin urmare, că s-ar referi în continuare la profetul fals; și astfel că a introduce pe Mesia aici ar însemna să se ignore în mod flagrant contextul.

Dr. Unger continuă apoi pe parcursul a cinci coloane din comentariul său să-și apere punctul de vedere (p. 228-230).

[16](13:6) G. Coleman Luck, *Zechariah*, p. 113.

[17](14:3-5) Unger, *Zechariah*, p. 250.

[18](14:6, 7) Baldwin, *Haggai, Zechariah*, p. 252, 253.

[19](14:6, 7) *Ibid.*

[20](14:6, 7) Unger, *Zechariah*, p. 252, 253.

[21](14:12-15) Mulți cititori din epoca modernă au observat cât de mult se aseamănă condițiile descrise în acest fragment cu groaznicele rezultate ale unui atac nuclear.

[22](14:16-19) Unger, *Zechariah*, p. 265.

BIBLIOFRAFIE

Baldwin, Joyce G. *Haggai, Zechariah, Malachi: An Introduction and Commentary*. Downers Grove, Ill: Inter Varsity Press, 1972.

Feinberg, Charles Lee. *God Remembers*. New York: American Board of Missions to the Jews, Inc., 1965.

Gaebelein, Arno C. *Studies in Zechariah*. New York: Our Hope Publishers, 1904.

Laney, J. Carl. "Zechariah." În *Every-*

man's Bible Commentary. Chicago: Moody Press, 1984.

Lindsey, F. Duane. "Zechariah." În *The Bible Knowledge Commentary.* Wheaton: Victor Books, 1985.

Luck, G. Coleman. *Zechariah.* Chicago: Moody Press, 1969.

Mills, Montague S. "Zechariah." În *The Minor Prophets: A Survey.* Distribuit de 3E Ministries. Dallas: n. d.

Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets.* Vol. 3. Ediție nouă (3 vol.). Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.

_____. *Prophet of the Myrtle Grove.* Eastbourne, Anglia: Prophetic Witness Publishing House, 1971.

Unger, Merrill E. *Zechariah: Prophet of Messiah's Glory.* Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1962.

MALEAHI

Introducere

„Maleahi este ca un amurg târziu, care pune capăt unei zile lungi; dar mai este în același timp și zorii zilei, care prevestesc glorioasa zi."

– Nagelsbach

I. Locul unic în Canon

Maleahi („Solul Meu", probabil o formă prescurtată a lui *Mala'k-îyyah*, solul lui Iehova) se bucură de distincția de a fi ultimul dintre profeți și puntea de legătură dintre cele două Testamente, îndreptând privirile cititorilor spre Ioan Botezătorul și spre Însuși Domnul Isus.

Ciudat este faptul că unii cred că profeția lui Maleahi ar fi anonimă și că numele ar fi doar un titlu al lui Ezra sau al altui scriitor. Ba unii dintre părinții bisericii au mers până acolo încât să creadă că autorul ar fi fost un înger, întrucât în greacă (și în ebraică) același cuvânt poate însemna și *înger* și *sol*![1]

Mai reținem la Maleahi stilul dialectic (de întrebări și răspunsuri), ceea ce i-a determinat pe unii să-l numească „Socrate al evreilor."

II. Paternitatea

Deși tradiția ebraică spune că Maleahi a aparținut „Marii Sinagogi," și că a fost levit din Sufa, în Zebulon, nu cunoaștem nimic precis despre profet, în afară de datele culese din conținutul cărții. Avem toate motivele să credem că a fost un scriitor îndrăzneț, adesea sever, care, împreună cu Hagai și Zaharia, i-a chemat pe evreii post-exilici să revină la relația lor specială de parteneri ai legământului pe care l-a încheiat Dumnezeu cu ei.

III. Data

E limpede că Maleahi a scris ulterior anului 538 î.Cr., întrucât a făcut uz de un termen aproape exclusiv folosit în perioada post-exilică care desemna funcția de *guvernator*.[2] Este de asemenea evident că a scris mai târziu decât ceilalți doi profeți post-exilici „minori", Hagai și Zaharia, întrucât la Maleahi templul este deja terminat, ritualurile fiind reinstituite și, în fapt, suficient de mult timp s-a scurs pentru ca să se fi instaurat o stare de declin spiritual. În plus, zidurile Ierusalimului sunt prezentate ca rezidite.

Maleahi trebuie, prin urmare, datată între anul 470 și 460 î.Cr.

IV. Fondul și tema

Problemele care se pun în cartea Maleahi sunt aceleași cu care se confruntă și Neemia – căsătoriile mixte cu păgânii, practici financiare nedrepte, reținerea zeciuielilor care trebuiau depuse în casa lui Dumnezeu și o apatie spirituală generală. Ele sunt fie aceleași probleme menționate în cartea Neemia, fie o repetare sau continuare a acestor probleme la scurt timp după perioada lui Neemia.

Din pricina vieții religioase lipsite de prospețime a evreilor post-exilici, Maleahi s-a străduit să-i trezească din apatie, folosind metoda antrenantă a dialogului cu un popor necredincios.

S-a scos în evidență că Maleahi își merită numele de „Solul Meu" sau „solul lui Iehova" (NKJV, Domnului) deoarece în patru capitole scurte, profetul descrie trei soli – preotul Domnului (2:2); Ioan Botezătorul (3:1a); și pe Însuși Domnul nostru (3:16).

Maleahi consemnează ultimul apel

lansat de Iehova către poporul Său în perioada Vechiului Testament. După asta, glasul profetic va amuți timp de patru secole până la venirea lui Ioan Botezătorul.

E demn de remarcat că indiferent cât de „târziu" ar data unii critici apariția cărții Maleahi sau a altor profeții, aceste scrieri au fost neîndoios scrise cu mult înainte de venirea lui Ioan și a Domnului Isus. Astfel ele sunt *profeții* autentice, nu „istorie scrisă *ca și când* ar fi profeție," cum susțin unii critici distructivi.

SCHIȚA

I. ACUZELE ADUSE DE DOMNUL ISRAELULUI, RĂSPUNSURILE ISRAELULUI ȘI AMENINȚAREA ISRAELULUI CU JUDECĂȚI (1:1–3:15)

A. Ingratitudine (1:1-5)

B. Sacrilegii comise de preoți (1:6-14)

C. Condamnarea preoților (2:1-9)

D. Divorțurile și căsătoriile mixte (2:10-16)

E. Tăgăduirea sfințeniei și dreptății lui Dumnezeu (2:17)

F. Paranteză: Venirea lui Mesia cu judecată (3:1-6)

G. Alunecarea poporului în păcat (3:7)

H. Jefuirea lui Dumnezeu de zeciuieli și ofrande (3:8-12)

I. Acuzații false aduse împotriva lui Dumnezeu (3:13-15)

II. BINECUVÂNTAREA RĂMĂȘIȚEI ȘI JUDECAREA CELOR RĂI (3:16–4:6)

A. Restaurarea rămășiței credincioase (3:16-18)

B. Judecarea celor răi (4:1)

C. Venirea lui Mesia pentru rămășiță (4:2, 3)

D. Îndemnul final la ascultare, cu promisiunea venirii profetului Ilie (4:4-6)

Comentariu

I. ACUZELE ADUSE DE DOMNUL ISRAELULUI, RĂSPUNSURILE ISRAELULUI ȘI AMENINȚAREA ISRAELULUI CU JUDECĂȚI (1:1–3:15)

A. Ingratitudine (1:1-5)

În primul capitol, Îl găsim pe Domnul aducând anumite acuze la adresa oamenilor, care răspund prin negări foarte vehemente. Mai întâi, Domnul le oferă cu toată tandrețea dragostea Sa pentru ei, dar ei Îi cer s-o dovedească: **„În ce fel ne-ai iubit Tu?"** El face acest lucru, amintindu-le de iubirea Sa pentru **Iacov** (din care au descins ei), de faptul că l-a respins pe **Esau** și de judecățile pe care le-a adus peste descendenții lui Esau, edomiții. Ochii israeliților vor vedea pustiirea Edomului și vor recunoaște măreția lui Dumnezeu.

B. Sacrilegii comise de preoți (1:6-14)

1:6 În continuare Domnul îi acuză pe preoți că au disprețuit **numele** Său și că nu L-au cinstit și nu I-au acordat respectul și reverența ce I se cuvin. Ei cer dovezi ale purtării lor lipsite de reverență.

1:7, 8 Domnul îi acuză că au adus jertfe

întinate. Ei neagă și acest lucru, dar El amintește că ei s-au purtat ca și când orice ar fi fost bun pentru Domnul, indiferent cum ar fi fost. Ei au adus animale de jertfă oarbe și șchioape, pe care guvernatorului n-ar fi îndrăznit să i le aducă.

1:9 Profetul îi îndeamnă să se pocăiască de păcatele lor, pentru ca mânia lui Dumnezeu să nu se abată peste ei.

1:10 Domnul oștirilor dorește ca cineva să **închidă ușile** templului, ca să înceteze jertfele, deoarece jertfele erau total inacceptabile înaintea Sa.

1:11 Dar Domnul Își va răzbuna numele... printre Neamuri, chiar dacă propriul Său popor refuză să-L cinstească.

1:12-14 Evreii disprețuiau lucrurile sacre de la templu și se săturaseră să-L mai slujească pe Domnul. Un blestem avea să vină peste toți cei ce aduceau lui Dumnezeu jertfe fiecum, animale cu defecte. Motivul este faptul că Domnul oștirilor este un Rege măreț și numele Său trebuie să fie de temut printre națiuni.

C. Condamnarea preoților (2:1-9)

Preoții sunt avertizați solemn că vor avea parte de o cumplită judecată dacă nu se vor pocăi și nu-și vor îndrepta purtarea. Apoi li se amintește că preoții din vechime au fost credincioși **legământului** încheiat de Dumnezeu cu **Levi**, dar acum iată că preoții s-au stricat de tot și astfel Dumnezeu i-a făcut să fie **disprețuiți și înjosiți înaintea întregului popor.**

D. Divorțurile și căsătoriile mixte (2:10-16)

2:10-12 În continuare este abordată tema divorțului și a căsătoriilor cu soții provenite dintre păgânii idolatri. Locuitorii din Iuda s-au purtat perfid, căsătorindu-se cu străini și astfel distrugând solidaritatea lor națională. Cei ce s-au încurcat în căsătorii mixte aveau să fie nimiciți.

2:13-16 Oamenii plângeau la altar, pentru faptul că Domnul nu le mai accepta cu bunăvoință jertfele. Și oare de ce? Pentru că Domnul fusese martor la căsătoriile lor, pe care ei erau acum atât de grăbiți să le destrame. Dorința Lui fusese ca ei să constituie un neam unitar, un singur popor nealterat, care să producă descendenți credincioși, despărțiți de stricăciunile păgânilor. Dumnezeu... urăște divorțul nescriptural și violențele ce rezultă din el. Legătura dintre divorț și violență este explicată de Baldwin după cum urmează:

> El vede divorțul exact așa cum cineva *și-ar acoperi haina cu violență*, un limbaj figurat pentru tot felul de nedreptăți crase, care, asemenea sângelui unei victime asasinate, își lasă urma care să poată fi văzută de toți.[3]

E. Tăgăduirea sfințeniei și dreptății lui Dumnezeu (2:17)

Ei L-au **obosit pe Domnul** spunând că Lui nu I-ar păsa de comportarea tuturor celor ce fac rău. Plini de fățărnicie, ei L-au provocat să intervină, zicând: **„Unde este Dumnezeul dreptății?"**

F. Paranteză: Venirea lui Mesia cu judecată (3:1-6)

3:1 În continuare Dumnezeu răspunde la provocarea deșănțată din versetul precedent. El Își va trimite solul Său, promisiune ce a avut o primă împlinire parțială în Ioan Botezătorul, dar se va împlini pe deplin în viitor, când Ilie (4:5) va pregăti calea Domnului... Solul legământului pe care-l doreau ei (notă ironică). Ironia de aici constă în faptul că atunci când El a sosit, în cele din urmă (Prima Lui Venire), națiunea Israel *nu* și-a găsit plăcerea în El, ci L-a răstignit.

3:2-4 Ziua venirii Lui va fi A Doua Venire. Domnul va veni pentru a judeca păcatul și cine va rămâne în picioare? Această slujbă curățitoare, înfățișată simbolic prin curățirea de către Cristos a templului, își așteaptă împlinirea, care va avea loc la a Doua Sa Venire. **Fiii lui Levi** (preoții) vor fi purificați, pentru ca să poată aduce jertfe de sfințenie și **neprihănire** care să-I fie **plăcute Domnului, ca în zilele de odinioară.**

3:5 Domnul îi va pedepsi de asemenea pe **vrăjitori, adulteri, sperjuri**, asupritori ai salariaților, ai văduvelor și ai orfanilor, precum și pe cei ce îi alungă pe străini.

3:6 Faptul că Domnul este Cel ce nu Se schimbă explică de ce i-a păstrat El în viață

pe **fiii lui Iacov**, şi nu i-a nimicit.

G. Alunecarea poporului în păcat (3:7)

Domnul îi invită pe oameni să se întoarcă la El, dar ei neagă că s-ar fi îndepărtat de El, întrebând cu fățărnicie: **„În ce fel trebuie să ne întoarcem?"**

H. Jefuirea lui Dumnezeu de zeciuieli şi ofrande (3:8-12)

Sub legea lui Moise israeliții aveau obligația să dea o zecime din toate roadele câmpului şi din animalele lor domestice Domnului (sau puteau să le răscumpere cu bani şi să adauge o cincime). Zeciuielile erau pe deasupra, adăugându-se la numeroasele ofrande, şi aveau menirea să-i facă pe israeliți să recunoască că toate sunt ale lui Dumnezeu şi că El este dătătorul tuturor bunurilor lor.

NT îi învață pe credincioşi să dea în mod sistematic, cu mână largă, de bună voie şi cu toată inima, şi în măsura în care Domnul le-a dăruit prosperitate, precum şi proporțional. Dar în Noul Testament nu se pomenește nicăieri despre zeciuială. Mai degrabă, se sugerează că dacă un evreu ce trăia sub lege dădea a zece parte din tot ce avea, cu cât mai mult trebuie să dea un creştin, care trăieşte sub har!

Răsplata celui ce dădea cu credincioşie zeciuială în Vechiul Testament era bogăție materială. Răsplata pentru o isprăvnicie credincioasă în epoca actuală este sub formă de bogății spirituale.

Aşadar, El le amintește de eşecul lor de a aduce zeciuieli şi ofrande, jefuindu-L astfel pe Dumnezeu şi atrăgându-şi un blestem. Dacă vor fi credincioşi cu zeciuiala lor, El îi va binecuvânta cu belşug incredibil de mare, atât de mare încât nu va fi suficient loc ca să primească tot ce vor primi. El îi va cruța de secetă, de ciumă, de dușmani şi de lăcuste, făcându-i o binecuvântare pe pământ.

I. Acuzații false aduse împotriva lui Dumnezeu (3:13-15)

Din nou Domnul îi acuză că au rostit cuvinte aspre la adresa Lui, zicând că nu s-ar merita să-L slujească pe Dumnezeu sau să asculte de El. Ei au propovăduit că cei mândri, cei răi şi cei ce-L pun pe Dumnezeu la încercare nu numai că prosperă, ci şi scapă basma curată.

II. BINECUVÂNTAREA RĂMĂŞIȚEI ŞI JUDECAREA CELOR RĂI (3:16–4:6)

A. Restaurarea rămăşiței credincioase (3:16-18)

Dar era o rămăşiță de oameni care au rămas fideli lui Iehova. Aceştia vor fi cruțați şi binecuvântați, fiind recunoscuți ca cei ce sunt ai lui Dumnezeu, giuvaierele Sale. William Kelly comentează pe această temă:

> Evreii înşişi nu vor mai ocupa poziția de a fi simpli evrei. Ei vor vedea deşertăciunea ocupării unui loc exterior şi vor pune preț pe ceea ce este de la Dumnezeu. Vor detesta cu atât mai mult pe cei ce sunt răi din pricina faptului că sunt evrei (v. 18)[4]

B. Judecarea celor răi (4:1)

Va veni ziua, ce va arde ca un cuptor, când toți cei mândri şi răi vor fi nimiciți, şi rădăcina, şi ramura.

C. Venirea lui Mesia pentru rămăşiță (4:2, 3)

Cei credincioşi vor saluta sosirea **Soarelui Neprihănirii**, care va veni cu **vindecare pe aripile Sale**. Cei care se tem de numele lui Dumnezeu vor triumfa asupra dușmanilor lor, ce vor fi ca cenuşa sub picioarele lor.

D. Îndemnul final la ascultare, cu promisiunea venirii profetului Ilie (4:4-6)

Cartea se încheie cu *un îndemn* **de a-şi aduce aminte de Legea lui Moise** şi cu *o promisiune* de a-l trimite pe **Ilie** la Israel **înainte de... ziua Domnului**. El va produce reforme în viețile oamenilor, făcându-i să fie pe potriva strămoşilor lor credincioşi. În caz contrar Dumnezeu va trebui să cerceteze țara[5] (sau **pământul**) **cu un blestem**. Când citesc cartea Maleahi în sinagogă, evreii repetă versetul 5 după versetul 6, pentru ca să nu se încheie cartea cu

un blestem. Dar după cum remarcă Wolf: „Această încercare de a îndulci mesajul nu schimbă cu nimic cumplita realitate."[6]

Întrucât noi citim Vechiul Legământ în lumina mai deplină a Noului Legământ, nu cred că ar exista o modalitate mai nimerită de a încheia secțiunea VT din *Comentariul Biblic al Credinciosului* decât prin a cita ultimul paragraf din cucernicul și eruditul comentariu asupra Vechiului Testament redactat de Keil și Delitzsch,[7] care are darul de a le reuni într-un singur tot unitar:

> Legea și profeții au mărturisit despre Cristos, iar Cristos a venit nu să distrugă legea sau profeții, ci să le împlinească. Prin urmare, pe Muntele Schimbării la Față a lui Cristos au apărut atât Moise, întemeietorul legii și mediatorul vechiului legământ, cât și profetul Ilie, ca restaurator al legii în Israel, ca să stea de vorbă cu Isus în legătură cu decesul Său pe care urma să-l înfăptuiască la Ierusalim... aceasta fiind o mărturie practică pentru apostoli și pentru noi toți că Isus Cristos, care Și-a dat viața pentru noi, ca să poarte păcatul nostru și să ne răscumpere din blestemul legii, este Fiul Tatălui, de care trebuie să ascultăm, și că noi, crezând în numele Lui, putem deveni copii ai lui Dumnezeu și moștenitori ai vieții veșnice.[8]

NOTE FINALE

[1](Intro) Cuvântul *angel* din limba engleză provine din termenul grec *angelos* (sol sau înger). Numele cărții provine din termenul ebraic *mala'k*, cu aceleași sensuri.

[2](Intro) Joyce Baldwin, *Haggai, Zechariah, Malachi*, p. 241.

[3](2:13-16) *Ibid.*, p. 241.

[4](3:16-18) William Kelly, *Lectures Introductory to the Study of the Minor Prophets*, p. 536.

[5](4:4-6) Același cuvânt ebraic (*eretz*) poate însemna *țară* sau *pământ*.

[6](4:4-6) Herbert Wolf, *Haggai and Malachi*, p. 126.

[7](4:4-6) E demn de subliniat că lucrarea în mai multe volume a lui Keil și Delitzsch, deși a fost scrisă cu peste o sută de ani în urmă, este încă prezentă pe rafturile librăriilor și bibliotecilor, fiind intens utilizată. Pe când comentariile raționaliste sunt mereu înlocuite cu altele, conținând opinii și mai radicale și mai lipsite de credință, comentariile ce conțin învățături sănătoase, scrise într-un stil trainic, își pot dovedi valoarea timp de decenii și chiar secole după ce au fost compuse.

[8](4:4-6) C. F. Keil, "Malachi," *Biblical Commentary on the Old Testament*, XXVI:475.

BIBLIOGRAFIE

Baldwin, Joyce G. *Haggai, Zechariah, Malachi: An Introduction and Commentary*. The Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1972.

Feinberg, Charles Lee. *Habakkuk, Zephaniah, Haggai and Malachi*. New York: American Board of Mission to the Jews, Inc., 1951.

_____. *The Minor Prophets*. Chicago: Moody Press, 1976.

Keil, C. E "Malachi." În *Biblical Commentary on the Old Testament. Vol.* 26. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.

Kelly, William. *Lectures Introductory to the Study of the Minor Prophets*. London: C. A. Hammond Trust Bible Depot, n.d.

Logsdon, S. Franklin. *Malachi* or *Will a Man Rob God?* Chicago: Moody Press, 1961.

Morgan, G. Campbell. *The Minor Prophets*. Old Tappan, N.J.: Fleming H. Revell Company, 1960.

Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets. Vol. 3*. Ediție nouă. (3 vol.). Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.

Wolf, Herbert. *Haggai and Malachi*. Chicago: Moody Press, 1976.

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ

Abels,. Jules. *The Rockefeller Billions.* New York: Macmillan, 1965.

Adams, J. *Competent to Counsel.* Grand Rapids: Baker Book House, 1970.

Adolph, Paul Ernest. "God in Medical Practice," un capitol în *The Evidence of God in an Expanding Universe* de John Clover Monsma. Bangalore, India: Thomas Samuel, 1968.

Alexander, Denis. *Beyond Science.* Philadelphia: Holman, 1972.

The Apocrypha. Revised Standard Version. New York: Thomas Nelson & Sons, 1957.

Archer, Gleason. *A Survey of Old Testament Introduction.* Chicago: Moody Press, 1974.

Armerding, Carl. *The Fight for Palestine.* Wheaton, IL: Van Kampen Press, 1949.

Barnes, Albert. *The Bible Commentary,* Proverbs-Ezekiel. Grand Rapids: Baker Book House, 1953.

Barnhouse, Donald Grey *Words Fitly Spoken. Wheaton,* IL: Tyndale House, 1969.

Baron, David. *The Shepherd of Israel.* London: Morgan and Scott, Ltd., n.d.

Baxter, J. Sidlow. *Explore the Book.* London: Marshall, Morgan and Scott, Ltd., 1958.

Bermant, Chaim, and Michael Weitzman. *Ebla: A Revelation in Archaeology.* New York: Times Books, 1979.

Borland, James A. *Christ in the Old Testament.* Chicago: Moody Press, 1978.

Bright, Bill. *Revolution Now.* San Bernardino, CA: Campus Crusade, 1969.

Bullinger, E. W. *The Companion Bible.* London: Lamp Press, n.d.

Campbell, M. *From Grace to Glory.* London: Banner of Truth Trust, 1970.

Chafer, L. S. *Systematic Theology.* 8 vol. Dallas: Dallas Seminary Press, 1947.

Christenson, Larry. *The Christian Family.* Minneapolis: Bethany Fellowship, 1970.

Collins, Larry, and Dominique Lapierre, *O Jerusalem!* New York: Simon and Schuster, 1972.

Cook, E C., ed. *Barnes' Notes on the Old and New Testaments.* Ediție nouă. Grand Rapids: Baker Book House, 1973.

Crockett, William D. *A Harmony of Samuel, Kings and Chronicles.* Grand Rapids: Baker Book House, 1961.

Darby, J. N. *The Collected Writings of J. N. Darby.* 34 vol. plus Index. Ediție nouă. Oak Park, IL: Bible Truth Publishers, 1972.

____. *Synopsis of the Books of the Bible.* 5 vols. Ediție nouă. Winschoten, Netherlands: H. L. Heijkoop,1970.

Davidson, Stibbs and Kevan, eds. *The New Bible Commentary.* Chicago: Inter-Varsity Christian Fellowship, 1953.

Durbanville, Henry. *Winsome Christianity.* Edinburgh: B. McCall Barbour, n.d.

Edersheim, Alfred. *Bible History. Old Testament.* Ediție nouă (7 vol. în 1). Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Company, 1982.

Falwell, Jerry, ed. *Liberty Bible Commentary. Vol. T . Old Testament.* Lynchburg, VA: The Old Time Gospel Hour, 1982.

Flynn, Leslie B. *Your God and Your Gold.* Williamsport, PA: Hearthstone Publishers, Inc., 1961.

Gehman, Henry Snyder, ed. *The New Westminster Dictionary of the Bible.* Philadelphia: The Westminster Press, 1976.

Gish, Arthur. *Beyond the Rat Race.* Scottsdale, PA: Herald Press, 1973.

Grant, E W. *The Numerical Bible.* 7 vol. Neptune, NJ: Loizeaux Bros., 1977.

Gray, James M. *Christian Workers' Commentary on the Whole Bible.* Westwood, NJ: Fleming H. Revell Co., 1953.

Griffiths, Michael. *Take My Life.* Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1967.

Griffith Thomas, W. H. *The Pentateuch.* Grand Rapids: Kregel Publications, 1985.

Haley, John W. *Alleged Discrepancies of the Bible.* Nashville: Gospel Advocate Company, 1967.

Halley, Henry H. *Halley's Bible Handbook.* A 24-a ed. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1965. (În românește: *Manual Biblic,* traducere: Doru Motz, Door of Hope Press.)

Harrison, Roland K. *Introduction to the Old Testament.* Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Company, 1969.

_____. Ed. *Major Cities of the Biblical World.* Nashville: Thomas Nelson Publishers, 1985.

Henry, Matthew. *The Matthew Henry Commentary on the Whole Bible.* 6 vol. Grand Rapids: Zondervan,1974.

Henry, Scott and others. *The Pocket Bible Commentary.* Vol. 4. Chicago: Moody Press, n.d.

Hoste, William, and William Rodgers. *Bible Problems and Answers.* Kilmarock, Scotland: John Ritchie Ltd., 1957.

Ironside, H. A. *The Continual Burnt Offering.* New York: Loizeaux Bros., 1941.

Jamieson, Fausset, and Brown. *A Commentary, Critical, Experimental, and Practical on the Old and New Testaments.* 6 vol. London: Wm. Collies and Co. Ltd., n.d.

Johnson, Samuel. *The History of Rasselas, Prince of Abyssinia.* ed. J. E Hardy. London: Oxford University, 1968.

Jones, E. Stanley, *Is the Kingdom of God Realism?* Nashville: Abingdon-Cokesbury, 1940.

_____. *Growing Spiritually.* Nashville: Abingdon Press, 1953.

Josephus, Flavius. *The Works of Flavius Josephus.* Trand. William Whiston. Hartford, CT: The S. S. Scranton Co., 1905.

Kautzsch, E. ed. *Gesenius' Hebrew Grammar.* Revizuită de A. E. Cowley Ediție nouă. Oxford: Clarendon Press, 1976.

Keil, C. E *Manual of Historico-Critical Introduction to the Canonical Scriptures of the Old Testament.* 2 vol. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1952.

Keil, C. F. și Franz Delitzsch. *Biblical Commentary on the Old Testament. 26 vol.* Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1971.

_____. *Lectures Introductory to the Study of the Minor Prophets.* Ediția a cincea. London: C. A. Hammond Trust Bible Depot, n.d.

Kitchen, J. Howard. *Holy Fields. An Introduction to the Historical Geography of the Holy Land.* Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1955.

Kollek, Teddy and Moshe Pearlman. *Jerusalem, a History of Forty Centuries.* London: Weidenfeld and Nicholson, 1968.

Lange, John Peter. *A Commentary on the Holy Scriptures.* 25 vol. Ediție nouă. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1960.

Lewis, C. S. *Weight of Glory.* Ed. by Walter Hooper. New York: MacMillan Publishing Company, 1980.

Lockyer, Herbert, Sr., ed. *Nelson's Illustrated Bible Dictionary.* Nashville: Thomas Nelson Publishers, 1986.

MacDonald, William. *Kingdom Divided: A Study of the Books of the Old Testament from Kings to Esther.* Toronto: Everyday Publications, 1974.

_____. *16 Men with a Message: The Old Testament Prophets.* Toronto: Everyday Publications, 1972.

Mackintosh, C. H. *Genesis to Deuteronomy.* Neptune, NJ: Loizeaux Bros, 1972.

_____. *The Mackintosh Treasury.* Neptune: NJ: Loizeaux Bros., 1976.

Mantle, J. G. *Better Things.* New York: Christian Alliance Publishing Co., 1921.

McMillen, S. I. *None of These Diseases.* Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell Co., 1972.

Meyer, E B. *Through the Bible Day by Day.* 7 vol. Philadelphia: American Sunday-School Union, 1917.

Miller, Rev. H. S. *General Biblical Introduction.* Houghton, NY: The Word-Bearer Press, 1956.

Moody, D. L. *Notes From My Bible.* New York: Fleming H. Revell Company, 1895.

Morgan, G. Campbell. *An Exposition of the Whole Bible.* Westwood, NJ: Fleming H. Revell Company, 1959.

_____. *Living Messages from the Books of the Bible, Genesis-Malachi.* New York: Fleming H. Revell Company, 1912.

_____. *Searchlights from the Word.* London: Oliphants, 1970.

Muggeridge, Malcolm. *Jesus Rediscovered.* Garden City, NY: Doubleday, 1969.

Naismith, *1200 More Notes, Quotes and Anecdotes.* London: Pickering & Inglis, 1975.

Nee, Watchman. *Do All To The Glory of God.* New York: Christian Fellowship Publishers, Inc., 1974.

A New and Concise Bible Dictionary. London: Central Bible Hammond Trust, 1973.

Orr, James, ed. *International Standard Bible Encyclopedia.* 5 vol. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1939.

Packer, J. I. *Knowing God.* Downers Grove: InterVarsity Press, 1977.

Pentecost, J. D. *Things to Come.* Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1974.

Pfeiffer, Charles F. *Baker's Bible Atlas.* Grand Rapids: Baker Book House, 1966.

_____. ed. *The Biblical World.* Grand Rapids: Baker Book House, 1966.

_____. *An Outline of Old Testament History.* Chicago: Moody Press, 1960.

Pfeiffer, Charles F., and Everett F. Harrison, ed. *The Wycliffe Bible Commentary.* Chicago: Moody Press, 1962.

Pierson, Arthur T. *Knowing the Scriptures.* Fincastle, VA: Scripture Truth Book Company, 1975.

_____. *An Outline of Old Testament History.* Chicago: Moody Press, 1960.

Pilkey, John. *Origin of the Nations.* San Diego, CA: Master Book Publishers, 1984.

Pink, A. W. *The Attributes of God.* Grand Rapids: Baker Book House, 1975.

Poole, Matthew. *Matthew Poole's Commentary on the Holy Bible.* Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1974.

Pritchard, James A. *Archaeology and the Old Testament.* Princeton, NJ: Princeton University Press, 1958.

Reid, John. *The Chief Meeting of the Church.* Waynesboro, GA: Christian Missions Press, 1978.

The Revell Bible Dictionary. Ed. de Lawrence O. Richards. Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell Company, 1990.

Ridout, Samuel. *How to Study the Bible.* New York: Loizeaux Brothers, 1947.

Ryrie, Charles C., *The Grace of God.* Chicago: Moody Press, 1975.

_____., ed. *The Ryrie Study Bible,* New King James Version. Chicago: Moody Press, 1985.

Sanders, J. Oswald. *On to Maturity.* Chicago: Moody Press, 1969.

Schaeffer, Francis A. *The Church at the End of the 20th Century.* Downers Grove, IL: Inter-Varsity Press, 1970.

Schultz, Samuel J. *The Old Testament Speaks.* New York: Harper & Brothers, Publishers, 1960.

Scofield, C. I., E. Schuyler English, et al., ed. *The New Scofield Study Bible.* New King James Version. Nashville: Thomas Nelson Publishers, 1989.

Scott, Walter. *Handbook to the Bible. Old Testament.* Ediție nouă. Charlotte, NC: Books for Christians, 1977.

Scroggie, W Graham. *Know Your Bible. A Brief Introduction to the Scriptures.* Vol. 1, The Old Testament. London: Pickering & Inglis Ltd., n.d.

The Serious Christian. Seria I. Ediție nouă in 22 vol. Charlotte, NC: Books for Christians, n.d.

The Serious Christian. Series II. Ediție nouă in 13 vol. până în prezent. Charlotte, NC: Books for Christians, n.d.

Sider, Ronald J. *Rich Christians in an Age of Hunger.* Downers Grove: InterVarsity Press, 1978.

Sparks, T. Austin. *What Is Man?* Indianapolis: Pratt Printing Co., n.d.

Spurgeon, C. H. *Morning and Evening.* Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1980.

_____. *Spurgeon's Devotional Bible.* Grand Rapids: Baker Book House, 1974.

_____. *Spurgeon's Sermons.* Vol. 1. Ediție nouă. Grand Rapids: Baker Book House, 1984.

Stevenson, Herbert F. *Three Prophetic Voices.* Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell Company, 1971.

Stoner, Peter W. *Science Speaks.* Chicago: Moody Press, n.d.

Tan, Paul Lee. *The Interpretation of Prophecy.* Winona Lake, IN: BMH Books, Inc., 1974.

Tenney Merrill C., editor general și Steven Barabas, editor asociat. *The Zondervan Pictorial Encyclopedia of the Bible.* 5 Vol. Grand Rapids: Zondervan, 1975.

Thiele, Edwin R. *The Mysterious Numbers of the Hebrew Kings.* Prima ediție. Chicago: University of Chicago Press, 1951.

Thomson, W. M. *The Land and the Book; or, Biblical Illustrations Drawn from the Manners and Customs, the Scenes and Scenery of The Holy Land.* London: T. Nelson and Sons, Paternoster Row, 1884.

Unger, M. E *Introductory Guide to the Old Testament.* Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1951.

_____. *Unger's Bible Dictionary.* Chicago: Moody Press, 1965.

_____. *Unger's Bible Handbook.* Chicago: Moody Press, 1966.

Vine, W. E. *First Corinthians.* London: Oliphants, Ltd., 1951.

Walvoord, John F. și Roy B. Zuck, ed. *The Bible Knowledge Commentary.* Old Testament. Wheaton, IL: Victor Books, 1985.

Weston, Keith. *Living in the Light.* Bromley Kent, England: STL Books, 1983.

Westwood, Tom. *Meditations on Elijah and Elisha.* Glendale, CA: The Bible Treasury Hour, Inc., n.d.

Williams, George. *The Student's Commentary on the Holy Scriptures.* Ediția a șasea. Grand Rapids: Kregel Publications, 1971.

Wilson, Robert Dick. *A Scientific Investigation of the Old Testament.* Philadelphia: The Sunday School Times Company, 1926.

Wood, Leon. *A Survey of Israel's History.* Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1970.

Yates, Kyle M. *Preaching from the Prophets.* Nashville: Broadman Press, 1942.

Young, Edward J. *Thy Word Is Truth.* Ediție nouă. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1957, 1970.

Articole și periodice

Brock, Paul. "Your Emotions Can Make You Ill." Readers Digest, Sept. 1974.

Choice Gleanings Calendar. Grand Rapids: Gospel Folio Press, n.d.

Coder, S. Maxwell. "That Bow and Arrow War." *Moody Monthly*, aprilie 1974.

Daily Notes of the Scripture Union. London: C.S.S.M., diverse date.

Houghton, Will. "By Life or by Death." Copyright de Hope Publishing Co.

Our Daily Bread. Grand Rapids, Radio Bible Class, diverse date.

Reuben, David R. "Why Wives Cheat on Their Husbands," *Reader's Digest*, August 1973.

Sims, Bennett J. "Sex and Homosexuality." *Christianity Today*, februarie 24, 1978, p. 29.

Toward the Mark. Weston-super-Mare, Anglia: diverse date.

Westwood, Tom. *Meditations on David and Joseph.* Denver: Wilson Foundation, n.d.

Materiale nepublicate

Gibson, O. J. Note nepublicate, Program de pregătire a ucenicilor. San Leandro, CA.

Woodring, H. C. , Note nepublicate, Emmaus Bible School, Oak Park, IL.

Poezie, cântări şi muzică

Barnes, Billy. "I Stayed Too Long at the Fair." Hollywood: Tylerson Music, 1957. Copyright 1957, Tylerson Music Co.

The Children of the Night.

Duffield, Samuel Willoughby. *English Hymns: Their Authors and History.* New York: Funk & Wagnalls Company, 1886.

Eliot, T. S. "East Coker," *Four Quartets.* New York: Harcourt Brace Jovanovich.

Hymns. Chicago: InterVarsity Press, 1947.

Hymns of Grace and Truth. Neptune: NJ: Loizeaux Bros., n.d.

Hymns of Truth and Praise. Fort Dodge, IA: Gospel Perpetuating Publ.,1971.

Lowell, James R. "The Present Crisis," *Complete Poetical Works.* Boston: Houghton Mifflin, 1897.

Selected Poems of Edwin Arlington Robinson. London: The Macmillan Company, 1965.

Tozer, A. W. *The Christian Book of Mystical Verse.* Harrisburg, PA: Christian Publications, 1963.